KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

2007

OVERZICHT VAN HET HEDENDAAGS WERELDGEBEUREN

STICHTING KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

AMSTERDAM

BESTUUR

Mr. G.-M.A.X. Weijer, *voorzitter*
Drs. P.A.R. van der Erve, *secretaris/ penningmeester*
Dr. M. Evers, *lid*

REDACTIE

Drs. P.A.R. van der Erve, *hoofdredacteur*
Drs. M. Couwenbergh
Drs. R.A.H. Does
M. Gerritsen
Drs. A. Geurts
Dr. B. M. de Jong
Drs. R. Levy
Drs. V. Melenhorst
Dr. D.F. Plukker
Drs. S. V. Porcelijn
J.G.M. Rikkerink MA
T. M. S. Snijdelaar
Drs. P. van Schijndel
Drs. H. van de Wetering
vormgeving:
P. Bakker

COMITÉ VAN AANBEVELING VAN KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

België

Prof. mr. E. Brewaeys, *hoogleraar Vrije Universiteit Brussel, lid Raad van State, voorzitter Raad voor de Journalistiek*
Dr. H. F. de Croo, *voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, minister van Staat*
Prof. L. Tindemans, *voormalig Minister-president, minister van Staat*
M. Ruys, *voormalig politiek hoofdredacteur van De Standaard*
P. Vandermeersch, *hoofdredacteur van De Standaard*

Nederland

Prof. dr. J. M. Baud, *directeur van het Centre for Latin American Research and Documentation van de Universiteit van Amsterdam en hoogleraar Latijns- Amerikaanse studies*
Mr. M. J. Cohen, *burgemeester van Amsterdam*
Drs. W. J. Deetman, *burgemeester van Den Haag*
H. J. A. Hofland, *publicist*
J. Kloosterman, *directeur Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis*
Mr. D. W. van Krevelen , *voorzitter van de commissie voor de Bibliotheek van de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak en voormalig directeur van de uitgeverij J.M. Meulenhoff*
A. P. M. van Liempt, *eindredacteur Andere Tijden (NPS/VPRO)*
Mr. G. Mak, *auteur*
Prof. dr. P. de Rooij, *hoogleraar Nederlandse geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam*
H. Wiegel, *voorzitter Zorgverzekeraars Nederland*
Prof. K. G. van Wolferen, *universiteitshoogleraar Vergelijking van Politieke en Economische Instituties, in het bijzonder Oost-Azië aan de Universiteit van Amsterdam*

Maandblad 77ste jaargang, nr. 3233, pag. 58465-58528

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

JANUARI 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 6
Onderhandelingen met Turkije stopgezet

België 8
Grote beroering na fictieve uitzending over onafhankelijkheid Vlaanderen

Cyprus 11
Turks-Cyprus wil meepraten over EU-plan

Denemarken 12
Opnieuw opschudding over belediging profeet Mohammed

Duitsland 13
Onderzoek naar verdachte geldtransacties bij bedrijf Siemens

Finland 14
Alcohol belangrijkste doodsoorzaak onder Finnen

Frankrijk 15
In arme voorsteden meer inschrijvingen voor presidentsverkiezingen

Griekenland 16
'Siemens betaalde Griekse ambtenaren smeergeld'

Groot-Brittannië 16
Seriemoordenaar zaait angst in Ipswich

Italië 18
Arts past ondanks verbod euthanasie toe

Nederland 19
Staatsrechtelijke crisis na afgedwongen stop op uitzetting asielzoekers

Noorwegen 23
Regering houdt vast aan staatseigendom industrie

Oostenrijk 24
Van arbeidskrachten is 12 procent van buitenlandse afkomst

Russische Federatie 24
Mysterieuze ziekte treft ex-premier Gajdar

Slowakije 26
Linkse partij Smer winnaar parlementsverkiezingen

Spanje 28
Onderhandelingen met de ETA

Tsjechië 29
Verkiezingen leiden tot scherpe tweedeling tussen links en rechts

Turkije 32
Koerdische partij vraagt regering staakt-het-vuren serieus te nemen

Zweden 33
Hervormingen centrum-rechtse regering leiden tot sociale onrust

AMERIKA

Verenigde Staten 34
Commissie-Baker pleit voor terugtrekking van Amerikaanse militairen uit Irak

MIDDEN-OOSTEN

Irak 38
De weg naar burgeroorlog

Jordanië 43
Nieuwe wetgeving en strenge straffen tegen terrorisme

Syrië 46
Oppositie pleit opnieuw voor meerpartijendemocratie

AZIË

Afghanistan 49
Nederlandse missie van start

Bhutan 54
Koning kondigt aftreden aan

Cambodja 55
Rode Khmer-tribunaal beëdigt rechters

China 56
Beurzen van Hongkong en Shanghai breken records

India 58
Miljoenen tribalen krijgen rechten

Malediven 62
Buitenlandse hulp bij nieuwe grondwet

Myanmar 63
'Groot offensief tegen Birmese Karen'

Maandblad 77ste jaargang, nr. 3233, pag. 58465-58528

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

JANUARI 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 6
Moeizaam compromis over EU-begroting 2007 - 2013

Albanië 8
Democratische Partij wint parlementsverkiezingen

België 10
Kamer en Senaat keuren generatiepact goed

Bosnië 12
Overeenstemming herziening grondwet

Bulgarije 14
Hervorming justitieel apparaat goedgekeurd

Cyprus 15
Eigendomsrechten inzet dispuut

Duitsland 15
'CIA-vluchten zijn in Duitsland geland'

Estland 16
Centrale bank waarschuwt voor oververhitting economie

Frankrijk 16
Nieuwe anti-terreurwet goedgekeurd

Groot-Brittannië 17
David Cameron nieuwe leider conservatieven

Hongarije 19
Oppositie verwerpt kieswet

Italië 19
Fazio neemt ontslag als president centrale bank

Letland 20
Protesten verstoren homo-demonstratie

Litouwen 20
Sekshandel vanuit Litouwen neemt toe

Nederland 20
Minister Verdonk onder vuur in parlement

Portugal 23
Strategisch partnerschap met China

Russische Federatie 24
Constitutioneel Hof steunt benoeming gouverneurs door president

Spanje 25
Parlement verbiedt roken op de werkvloer

Turkije 26
Proces tegen Orhan Pamuk opnieuw uitgesteld

Wit-Rusland 26
Oppositie gemuilkorfd in jaar voor presidentsverkiezingen

Zwitserland 28
Ziekenhuis staat zelfdoding onder strikte voorwaarden toe

AMERIKA

Belize 28
Aantal ministers verminderd

Costa Rica 29
Armoede neemt toe

El Salvador 30
President intensiveert strijd tegen misdaad

Guatemala 31
Minstens 35 doden bij gevechten in gevangenissen

Honduras 33
Manuel Zelaya wint presidentsverkiezingen

Nicaragua 35
Bolaños blijft aan als staatshoofd

Panama 36
Congres sanctioneert regeren per decreet

Verenigde Staten 37
Bush stemde in met illegale afluisterpraktijken

MIDDEN-OOSTEN

Bahrein 40
Beperking rechten politieke groeperingen

Egypte 40
Mubarak ondanks fel protest herkozen

Jemen 45
Overheid treft regeling met sjiitische rebellen

Koeweit 46
Doorbraak in vrouwenrechten

Oman 47
Gratie voor 31 verdachten van couppoging

Qatar 48
Nieuwe grondwet maakt parlementsverkiezingen mogelijk

Verenigde Arabische Emiraten 48
Emiraten willen federaal adviesorgaan laten kiezen

AZIË

Cambodja 49
Parlementsleden oppositiepartij veroordeeld

China
Politie doodt demonstranten

Japan 53
LDP wint vervroegde verkiezingen

Mongolië 56
Nambariin Enchbajar gekozen tot president

Myanmar 57
Regeringscentrum verhuist naar oerwoud

Oezbekistan 59
Harde lijn tegen oppositie voortgezet

Pakistan 61
Musharraf onder vuur na lokale verkiezingen

AFRIKA

Gabon 63
Bongo wint omstreden verkiezingen

Guinee 64
Ether open voor particuliere tv- en radiostations

Kameroen 65
1500 spookambtenaren ontdekt

Liberia 66
Eerste vrouwelijke president van Afrika

Mauritius 67
Minister treedt af om slavernijkwestie

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Commissie financiert ontwikkeling technologie tegen 'phishing'

In december 2006 besloot de Europese Commissie voor de komende drie jaar een niet nader genoemd bedrag vrij te maken voor de ontwikkeling van technologie tegen 'phishing'. Hiermee werden malafide pogingen bedoeld om via e-mails vertrouwelijke gegevens van internetgebruikers te verkrijgen. Ze werden verstuurd om financieel gewin te behalen, waarbij veelal officiële berichten van financiële instellingen werden nagebootst, in de hoop bijvoorbeeld achter gegevens van creditcards te komen. Naast spam en virussen was phishing een methode die steeds vaker werd toegepast. Zo telde de Amerikaanse informatiebeveiliger Symantec ruim zeven miljoen phishingpogingen per dag.
Aan het project, geleid door het Duitse onderzoeksinstituut Fraunhofer, werkten onder meer Symantec, het Canadese telecombedrijf Nortel en de Italiaanse internetaanbieder Tiscali mee. Ook een onderzoeksgroep van de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) was bij het initiatief betrokken.

Buitenlandcoördinator Javier Solana krijgt Karel de Grote-prijs

Op 9 december 2006 werd bekendgemaakt dat Javier Solana, buitenlandcoördinator van de Europese Unie, zou worden onderscheiden met de prestigieuze Karel de Groteprijs. Aan de 64-jarige, uit Spanje afkomstige Solana zou de prijs op 17 mei 200 7 in Aken worden overhandigd. Er was een bedrag van 5.000 euro aan verbonden, alsmede een medaille met de beeltenis van Karel de Grote. Solana werd geëerd voor zijn werk ten behoeve van vrede en eenheid in Europa.
De ook wel Karelsprijs genoemde onderscheiding bestaat sinds 1950 en wordt jaarlijks toegekend. In 2005 ging deze naar de Luxemburgse premier Jean-Claude Juncker.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Welvaartskloof met VS wordt groter

In december 2006 presenteerde Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Unie, cijfers die aangaven dat het welvaartsniveau van de Europese Unie ten opzichte van dat van de Verenigde Staten verder daalde. In 2005 was de koopkracht in de VS, uitgedrukt in het bbp per inwoner, 50 procent hoger dan in de Unie. In 2003 was dat nog 46 procent.
Van alle EU-landen had Luxemburg het hoogste bbp per inwoner, hetgeen wel enigszins werd vertekend door de Belgen, Duitsers en Fransen die er werkten. Zij verhoogden daarmee het Luxemburgse totaalinkomen, maar werden niet meegeteld bij de Luxemburgse bevolking. Op de tweede plaats stond Ierland, dat werd gevolgd door Nederland. België stond op plaats zes. De armste lidstaten waren Letland en Polen, die overigens wel een hoger welvaartsniveau kenden dan Bulgarije en Roemenië, die op 1 januari 2007 zouden toetreden.
De hoogste groei van het bbp per inwoner hadden Estland, Ierland, Letland, Litouwen, Luxemburg en Slovenië. In Italië was dat het laagst van alle 25 lidstaten.

Sterke groei in Bulgarije en Roemenië

Ondanks het lage koopkrachtniveau in de aankomende lidstaten Bulgarije en Roemenië, was er in beide landen sprake van een opvallende inhaalslag. Gegevens uit het derde kwartaal van 2006 lieten zien dat het bbp er toenam met respectievelijk 6,7 en 8,3 procent. Dat was veel meer dan de gemiddelde groei in de landen van de eurozone, die 2,7 procent bedroeg. In beide landen namen vooral de investeringen en daarnaast ook de consumentenbestedingen toe, terwijl Bulgarije bovendien profiteerde van een toename van de export.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Onderhandelingen met Turkije stopgezet

Nadat op 29 november 2006 de Europese Commissie de besprekingen met Turkije over de toetreding van het land tot de Unie had opgeschort, sloten de leiders van de lidstaten zich op 11 december bij dit standpunt aan. In de tussenliggende periode had Turkije geprobeerd de Unie gunstig te stemmen door een voorstel te doen inzake de belangrijkste barrière voor toetreding, namelijk de kwestie Cyprus. De problemen rond dit verdeelde eiland waren er de oorzaak van dat over 8 van de 35 onderhandelingshoofdstukken niet verder werd gepraat. Daardoor konden ook de andere te behandelen hoofdstukken niet worden afgerond.
Het uit een Grieks en een Turks deel bestaande eiland was als het ware gedeeltelijk lid van de Unie. Het internationaal erkende Grieks-Cyprus was in mei 2004 toegetreden, maar Turkije stelde zich tegenover deze lidstaat negatief op zolang er geen concessies werden gedaan aan Turks-Cyprus, dat internationaal niet werd erkend. De Unie eiste van Turkije dat het op zijn minst zijn havens en luchtruim openstelde voor zee- en luchtverkeer uit Grieks-Cyprus.
Op 7 december toonde de Turkse minister van Buitenlandse zaken Abdullah Gül zich bereid één haven en één luchthaven open te stellen gedurende een periode van een jaar. In ruil daarvoor wilde het dat ook een haven en een luchthaven in Turks-Cyprus ontsloten werden. Een dag later bleek dat de grote meerderheid van de lidstaten het Turkse gebaar onvoldoende vond. Alleen Groot-Brittannië, Italië en Zweden reageerden voorzichtig positief.
De Turkse premier Recep Tayyip Erdogan veroordeelde op 12 december de beslissing van de Unie en sprak van 'een grote vergissing'. Tegelijkertijd verklaarde hij dat het hervormingsproces in zijn land 'met dezelfde vastberadenheid' zou worden voortgezet. Daarmee leek hij impliciet de woorden te bevestigen van de voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Durão Barroso. Deze stelde dat het besluit om de onderhandelingen te stoppen, moest worden beschouwd als steun aan de hervormers in Turkije.

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

Europees Hof handhaaft Unieverbod op tabaksreclame

Op 12 december 2006 besloot het Europees Hof van Justitie dat het Unie-brede verbod op tabaksreclame en -sponsoring moest worden gehandhaafd. Het verbod werd betwist door Duitsland, dat meende dat de verbodsbepalingen niet gebaseerd konden worden op regels die tot doel hadden nationale handelsbarrières binnen de EU te slechten. Volgens het Hof was dat echter wel het geval omdat de regelgeving juist bijdroeg aan de eenwording van de markt. Het verbod op tabaksreclame door afzonderlij-

ke lidstaten vormde daarentegen een belemmering voor de vrije beweging van goederen en de vrije circulatie van tabaksadvertenties, zo stelde het Hof.
Het verbod had betrekking op het adverteren in gedrukte media, via radio en internet en ook op sponsoractiviteiten bij sommige sportevenementen. Andere vormen, zoals via bioscoopreclame, reclameborden en posters, vielen buiten de bepalingen. De (door Duitsland overschreden) deadline voor omzetting van het verbod in nationale wetgeving was op 1 april verstreken.

Iraanse verzetsorganisatie moet van zwarte lijst af

Het Europees Hof van Justitie bepaalde op 12 december 2006 dat de Unie de Iraanse verzetsorganisatie Mudjahedin Khalq (Strijders van het volk) moest schrappen van de lijst van terroristische organisaties. Volgens het Hof was de beslissing uit 2001 om de groepering op de lijst te zetten onvoldoende gemotiveerd: de organisatie was niet genoeg gehoord en precieze redenen ontbraken. Plaatsing op de EU-terreurlijst hield onder meer in dat de financiële middelen van de betreffende organisatie werden bevroren.
De in 1965 opgerichte Moedjahedien Khalq kende destijds ook een militaire tak. Ze streefde naar democratisering in Iran en had in 2001 geweld afgezworen. Ze had tot in 2003, toen de Amerikaanse invasie van Irak plaatsvond, wel militaire bases in dat land en vocht van daaruit tegen het Iraanse bewind. Ze moest echter haar wapens op bevel van de Amerikanen inleveren. Ook de Verenigde Staten hadden de organisatie op hun lijst van terreurgroepen gezet.
De uitspraak van het Hof kon mogelijk de Europese sancties tegen terreurorganisaties bemoeilijken. Niet alleen Moedjahedien Khalq, maar ook andere groepen en personen hadden een klacht ingediend omdat ze ten onrechte op de zwarte lijst zouden staan.

EUROPEES PARLEMENT

Commissievertegenwoordigers Bulgarije en Roemenië gekozen

Op 12 december 2006 werd met het fiat van het Europees Parlement de benoeming definitief van twee vertegenwoordigers van de aankomende EU-lidstaten Bulgarije en Roemenië in de Europese Commissie. Zij waren in oktober voorgedragen door de Commissie.
De Bulgaarse Meglena Kuneva (49) werd de nieuwe eurocommissaris Consumentenzaken, terwijl de Roemeen Leonard Orban (45) werd benoemd als Commissielid voor Meertaligheid. Beiden hadden als onderhandelaar een belangrijke rol gespeeld bij de toetreding van hun land tot de Unie. Bulgarije en Roemenië zouden per 1 januari 2007 lid worden, waarmee de Unie 27 lidstaten kreeg.

Regels voor controle op chemische stoffen aanvaard

Het Europees Parlement keurde op 13 december 2006 regelgeving goed inzake de registratie, evaluatie en goedkeuring van chemische stoffen, beter bekend onder de naam REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals). Vóór de wet stemden 529 parlementariërs, 98 waren tegen en 24 parlementsleden onthielden zich. De regels vervingen minstens 40 bestaande Europese regels inzake chemische producten.
Alle bedrijven die chemische stoffen verwerkten of invoerden in de Unie, werden nu verplicht informatie te verstrekken over de werking en effecten ervan. In totaal werden zeker 100.000 chemische stoffen in zeer uiteenlopende producten verwerkt. Bijna alle industrietakken gebruikten deze stoffen, uiteenlopend van de kleding-, auto- en verfindustrie tot technologische sectoren en elektronica.
Vanaf juni 2007 zou voor producenten en gebruikers de verplichting bestaan tot registratie, evaluatie en goedkeuring van zo'n 30.000 chemische stoffen die in hoeveelheden van meer dan een ton in de Unie werden geproduceerd of ingevoerd. Naarmate de stof schadelijker was, werd ook de registratieverplichting zwaarder. Producenten of invoerders moesten zelf bewijzen dat hun stof veilig gebruikt kon worden. Begonnen zou worden met bewijsvoering omtrent veilig gebruik van de 1.500 meest gevaarlijke stoffen die in grote hoeveelheden werden vervaardigd of ingevoerd. De gevaarlijkste stoffen dienden vervangen te worden, waartoe bedrijven een plan moesten voorleggen. Indien er geen beter alternatief bestond, moest een onderzoeksplan worden opgesteld om mogelijke vervangende stoffen te vinden. De registratie van de 30.000 stoffen zou verlopen over de periode 2007-2018 en plaatsvinden bij het Europees Chemicaliënagentschap (ECHA) in de Finse hoofdstad Helsinki.

Moeizaam compromis

De aanvaarde REACH-regels waren een na jaren van discussie moeizaam bereikt compromis tussen de Europese Commissie en de lidstaten. Deze tussenweg was onder meer nodig omdat een meerderheid van de EU-landen de verplichte vervanging van chemische stoffen verwierp, hetgeen door de milieucommissie van het Europees Parlement in oktober 2006 in de tekst was opgenomen.
Daarnaast bestond er een grote verdeeldheid tussen belangengroepen, welke parallel liep aan de vraag of economische belangen dan wel de bescherming van milieu en gezondheid voorop dienden te staan. Volgens de industrie zou REACH leiden tot hoge kosten en zelfs een vertrek van de chemische industrie uit Europa. De milieubeweging daarentegen pleitte voor verdergaande maatregelen, dat wil zeggen een verbod op alle gevaarlijke stoffen. Beide partijen bleven dan ook onverminderd kritisch over het bereikte compromis. Puur cijfermatig betekende de nieuwe wetgeving een relatief beperkte financiële aderlating voor het bedrijfsleven in verhouding tot de winst die er mee werd behaald voor de volksgezondheid. De Commissie schatte dat tot 2018 de kosten voor de Europese industrie zouden komen te liggen tussen de 2,8 en 5,2 miljard euro. De voordelen in termen van gezondheid werden daarentegen geschat op 50 miljard euro over een periode van dertig jaar.

Parlement akkoord met begeleidingsfonds ontslagen werknemers

Op 13 december 2006 gaf het Europees Parlement zijn goedkeuring aan het in maart gelanceerde voorstel van de Europese Commissie om een Globaliseringsfonds op te richten voor de begeleiding van werknemers die het slachtoffer werden van herstructurering. Daarbij ging het om maatregelen voor herscholing of werkbegeleiding, wanneer het herstructureringen betrof van meer dan 1.000 werknemers, in een of meer bedrijven binnen één sector. Zij konden in aanmerking komen voor een extra vergoeding gedurende anderhalf jaar en degenen

die ouder waren dan vijftig konden een aanvulling op het loon krijgen. Deze financiële compensatie moest wel ten dienste staan van een terugkeer op de arbeidsmarkt.
Voor het fonds, dat vanaf januari 2007 beschikbaar zou zijn, werd jaarlijks 500 miljoen euro uitgetrokken. Dat betekende dat er per getroffen werknemer 10.000 euro kon worden vrijgemaakt, een bedrag dat door een bijdrage van de betreffende nationale of regionale overheid zou worden verdubbeld. Het geld was bedoeld voor die situaties waarin werknemers de dupe werden van verhuizing van bedrijven naar buiten de Unie. Het ging om gevallen van 'belangrijke structurele veranderingen in wereldhandelspatronen als gevolg van globalisering en voor zover de ontslagen een aanzienlijke weerslag hebben op de nationale, regionale of lokale economie'.

(Vorige berichten pagina 710/1 - 2006)

BELGIË

BINNENLAND

Vermoedens van betrokkenheid prins Laurent bij marineschandaal

Een in 2000 begonnen gerechtelijk onderzoek naar onregelmatigheden met facturen binnen de Belgische marine bereikte eind 2006 een nieuwe dimensie, toen de naam viel van prins Laurent, zoon van koning Albert II. In het proces dat in januari 2007 van start zou gaan, zou de 43-jarige prins geen verdachte zijn. Duidelijk was echter wel dat hij – bewust dan wel onbewust – deel uitmaakte van het aan het licht gekomen schandaal. Zelfs premier Guy Verhofstadt liet zich in verband met de zaak op 12 december alvast ontvallen dat 'prins Laurent geen immuniteit geniet'. Dat verklaarde hij nadat dagblad *Het Laatste Nieuws* over betrokkenheid van de prins had geschreven.

De verdenkingen

Er zouden twaalf mensen terecht staan, drie (ex-)militairen en negen Limburgse aannemers. Zij werden beschuldigd van valsheid in geschrifte, gebruik van valse stukken en lidmaatschap van een criminele organisatie. De fraude had betrekking op de eindejaarskredieten van de marine voor nog niet-gepresteerde diensten. De gelden die bij de nu verdachte aannemers terecht kwamen, werden niet gebruikt voor diensten aan de marine maar voor privé-doeleinden en werden toegedekt met valse facturen. Op deze wijze zou er 2,2 miljoen euro zijn verduisterd. Een deel van dit bedrag, namelijk 175.000 euro, werd gebruikt om werk te laten verrichten voor prins Laurent. Daarbij ging het om werkzaamheden die werden uitgevoerd aan diens privé-woning in Tervuren, Villa Clementina, en aan zijn dierenklinieken.
Voorts speelde Noël Vaessen, ex-kapitein bij de marine, een rol in de fraudezaak. Van hem werd aangenomen dat hij van de zaak op de hoogte was geweest en hij werd er van verdacht nog eens 175.000 euro in eigen zak te hebben gestoken. Naast Vaessen, die de eigen betrokkenheid ontkende, werd ook kapitein Johan Claeys verdacht. Hij was een vroegere studiegenoot van de prins en werkte in 1998 en 1999 op de factureringsdienst van de marine. Ook met enkele andere verdachten zou prins Laurent regelmatig contacten hebben onderhouden.
Van belang was dat Vaessen van 1993 tot 1998 persoonlijk adviseur was van prins Laurent. Hij stelde dat de prins wel degelijk op de hoogte was van de fraudezaak. Een aanwijzing daarvoor was te lezen in het gerechtelijk dossier dat melding maakte van de opvatting van de prins dat de marine hem financieel moest steunen, omdat hij als marineofficier aan 'representatie' deed.

Discussie over het koningschap

Het proces moest uitwijzen wat de rol van prins Laurent was geweest. Wantrouwen was er wel, omdat zijn gedrag meer dan eens was bekritiseerd, onder meer vanwege roekeloos rijgedrag. Nog in juli 2006 was opschudding ontstaan omdat hij foto's van zijn pasgeboren tweeling voor 15.000 euro aan een roddelblad zou hebben willen verkopen. Ondanks ontkenningen, werd hij ook toen door premier Verhofstadt tot de orde geroepen. Opvallend was verder dat zijn vader, koning Albert, op 24 december in zijn traditionele kerstboodschap impliciet naar de affaire verwees en de opmerking maakte dat 'niemand boven de wet staat'.
Het stond overigens, afgaande op een aankondiging van de premier op 12 december, vast dat de schade die de staat had geleden óók op prins Laurent zou worden verhaald. Behalve over terugvordering van het verduisterde geld werd in België ook gesproken over meer structurele maatregelen om controle uit te oefenen op het uitgavenpatroon van de prins. Deze controle ontbrak trouwens bij alle leden van de koninklijke familie. Ook werd het idee geopperd om dotaties in het vervolg te beperken tot de koning(in), de kroonprins(es) en hun overlevende partner. Tenslotte was er ook het principiële punt van de rol van de monarchie. Het fraudeschandaal was aanleiding om opnieuw de vraag te stellen of de rol van de koning niet eerder protocollair van aard zou moeten zijn.

Kartel tussen CD&V en N-VA kiest voor confederale staat

Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) en de Nieuw-Vlaamse Aliantie (N-VA) zullen gezamenlijk deelnemen aan de Belgische federale verkiezingen van juni 2007, met een programma voor veel grotere autonomie van de deelstaten. Dat bleek uit de tekst die zij op 12 december 2006 openbaar maakten. De toekomst van het kartel liep echter een flinke deuk op door de controverse rond de persoon van Jean-Marie Dedecker, voorheen senator voor de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD). Diens politieke opstelling bleek een bedreiging voor de samenwerking tussen de twee partijen.

De positie van Dedecker

Jean-Marie Dedecker (1952) was VLD-lid van 1999 tot 2006. Voor die partij werd hij Vlaams parlementslid, gemeenteraadslid in Oostende, tussen 1999 en 2004 senator en daarna gemeenschapssenator. Zowel zijn stijl van politiek bedrijven als zijn inhoudelijk rechts-liberale denkbeelden riepen binnen de partij veel weerstanden op. Uiteindelijk leidde dit er toe dat Dedecker halverwege oktober 2006 de VLD moest verlaten, na een beslissing van partijvoorzitter Bart Somers en vervolgens van de statutaire commissie. Daarmee trof hem hetzelfde lot als Hugo Coveliers, die een groot aantal jaren kamerlid en senator was voor de VLD, maar om vergelijkbare redenen in februari 2005 werd geroyeerd. Beide politici waren ook voorstander van het doorbreken van het cordon sanitaire, de boycotpolitiek jegens de partij Vlaams Belang (VB).
In oktober 2006 bleek dat er teveel onderlinge verschillen waren, waardoor Dedecker niet overstapte naar de door Coveliers in

november 2005 opgerichte partij Vlott, een afkorting voor Vlaams Liberaal Onafhankelijk Tolerant Transparant. Deze had, bij de raadsverkiezingen van oktober 2006, in Antwerpen een kartel met VB gevormd. Daarop richtte Dedecker, die nog steeds op persoonlijke titel Vlaams parlementslid en senator was, op 8 november de vereniging Cassandra op. Deze beoogde de vorming van een nieuwe, rechts-liberale partij. Als doel formuleerde hij het bijeenbrengen van personen die zich onder meer konden scharen achter 'een beperkte, maar weerbare overheid' en 'een sterke economie met de grootst mogelijke mate aan economische vrijheid'. Daarnaast ging het hem om 'echte democratische vertegenwoordiging van de Vlamingen in de diverse bestuursniveaus'. Met deze laatste formulering verwees hij naar het streven naar meer autonomie voor Vlaanderen. Dergelijke ideeën leefden in gematigde vorm ook in kringen van CD&V en N-VA.

Op 30 november besloot Dedecker om af te zien van het streven naar een nieuwe liberale beweging en zich aan te sluiten bij de N-VA. Dit zette het kartel met CD&V sterk onder druk omdat de christen-democraten niet gecharmeerd waren van stijl en inhoud van Dedeckers politiek. Daarbij speelde met name de kritiek van de nauw met CD&V verbonden christelijke vakbeweging, het ACW, een rol. De partij stelde vervolgens een ultimatum aan haar kartelpartner dat het verbond alleen zou doorgaan zónder Dedecker.
Op 9 december koos N-VA voor doorgang van het kartel, maar moest daar haar omstreden politicus voor opofferen. Dedecker verliet daarop de partij waarvan hij niet veel langer dan een week lid was geweest.

Federaal België op losse schroeven

De eis die CD&V aan N-VA stelde dat deze partij Dedecker moest laten vallen, bracht een electoraal risico met zich mee. De verwachting was immers dat CD&V, wilde ze na de verkiezingen aan de federale regering deelnemen, de samenwerking met de N-VA nodig had. Dit zou het bijvoorbeeld mogelijk maken dat de Vlaamse minister-president Yves Leterme Belgisch premier kon worden, waarover meermalen gespeculeerd was. Uitvoering van het gemeenschappelijk programma dat er nu toch was gekomen, zou – wanneer het regeerscenario voor CD&V werd bewaarheid – ook inhoudelijk tot belangrijke veranderingen in de federale politiek kunnen leiden.
In het gezamenlijk akkoord stond de omvorming van België van een federale naar een confederale staat centraal. De daarvoor benodigde staatshervorming poneerden de partijen als voorwaarde om deel te nemen aan de federale regering. Concreet werd in het programma onder meer gepleit voor:
• De overdracht aan Vlaanderen van bevoegdheden op de terreinen gezondheidszorg, gezinsbeleid, werkgelegenheid, mobiliteit, spoorwegen, telecommunicatie en wetenschapsbeleid;
• Het voeren van een eigen Vlaams beleid op het gebied van de personen- en vennootschapsbelasting;
• Meer Vlaamse autonomie in de organisatie van de veiligheidsdiensten en van justitie;
• De splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde om een einde te maken aan de vermeende bevoordeling van Franstaligen.

Grote beroering na fictieve uitzending over onafhankelijkheid Vlaanderen

'Goedenavond dames en heren. Sorry dat we dit programma onderbreken, maar België beleeft een historisch moment. Vlaanderen heeft net zijn onafhankelijkheid uitgeroepen.' Met deze woorden zorgde de Belgische Radio- en televisieomroep van de Franse Gemeenschap (RTBF) op 13 december 2006 voor grote beroering in België. Deze begon pas na enige tijd weg te ebben, toen duidelijk werd dat het om een fictieve uitzending ging.
Het beeldmateriaal en de gesproken tekst leken zo overtuigend dat de indruk ontstond dat wat in Vlaanderen deels werd verlangd en in Wallonië vooral gevreesd, werkelijkheid was geworden. Zo maakte een journalist, staande voor het koninklijk paleis, bekend dat koning Albert en koningin Paola per legervliegtuig het land hadden verlaten. Er werden festiviteiten vertoond, te zien was hoe Brusselse trams aan de grens met Vlaanderen moesten stoppen, er werd een speciaal telefoonnummer geopend en politici gaven blijk van verbazing, teleurstelling of verontwaardiging. Na een half uur werden de kijkers gewaarschuwd middels een bericht onderaan het scherm dat de hele zaak verzonnen was.
De meeste politici vonden dat er sprake was van een misplaatste grap. De makers stelden dat de uitzending de bedoeling had om de kiezers wakker te schudden ten aanzien van het politieke debat over de toekomst van België. Dat was actueel vanwege de aankomende federale verkiezingen en de discussie over toekomstige nieuwe staatshervormingen. Volgens hen waren de Franstaligen apathisch geworden en beseften zij nauwelijks wat hen mogelijk te wachten stond. De raad van bestuur van de RTBF zou geen sancties treffen tegen de verantwoordelijken voor de uitzending.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Toename werkgelegenheid in 2006 met 50.000 arbeidsplaatsen

In België zijn in 2006 bijna 50.000 nieuwe arbeidsplaatsen gecreëerd, zo bleek uit cijfers van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) die in december bekend werden. Dat was de hoogste banengroei in vijf jaar tijd, die vooral samenhing met de sterke economische groei. De arbeidsplaatsen werden met name gecreëerd in de dienstensector. Door de groei van de beroepsbevolking echter zou evengoed de werkloosheid licht stijgen. In het derde kwartaal hadden 4.266.000 mensen een baan, 14.000 meer dan in het tweede kwartaal en 50.000 meer dan in het derde kwartaal van 2005. In de tertiaire sector bedroeg de toename vergeleken bij een jaar eerder 45.000 en in de bouwnijverheid 11.000. Daar stond wel tegenover dat er in de industrie 6.000 banen verloren gingen en in de landbouw 1.000.
De federale regering had zich bij haar aantreden in het derde kwartaal van 2003 ten doel gesteld 200.000 nieuwe arbeidsplaatsen te scheppen. Daarvan waren er nu 125.000 daadwerkelijk gecreëerd. De verwachting van economen was dat het niet zou lukken om in 2007 de resterende 75.000 banen te scheppen.

Deel werkgelegenheid Volkswagen Vorst alsnog behouden

In november 2006 had autoproducent Volkswagen in de Brusselse gemeente Vorst bekendgemaakt dat minimaal 4.000 arbeidsplaatsen verloren zouden gaan. Een deel van de productie werd naar Duitsland verplaatst. Werknemers van het bedrijf gingen in staking en na onderhandelingen tussen vakbonden en directie kon in december alsnog een akkoord worden bereikt. Dat ga-

randeerde het behoud van een deel van de banen, alsmede een sociale regeling voor degenen die moesten afvloeien.

Staking beëindigd

Voordat het akkoord gesloten werd, waren de stakende werknemers per 18 december weer aan het werk gegaan. De autofabriek had ongeveer vier weken stilgelegen. De werkhervatting volgde op afspraken die directie en vakbonden op 12 december hadden gemaakt. De dagen ervoor had een groeiend deel van de getroffen werknemers besloten het bedrijf vrijwillig te willen verlaten, daartoe aangezet door hoge premies die Volkswagen in het vooruitzicht had gesteld. Het aantal mensen dat er gebruik van maakte, werd echter te groot, waarop het bedrijf de voorwaarden nader preciseerde: de regeling was alleen bestemd voor degenen die als 'niet onmisbaar' konden worden beschouwd.
Volkswagen had intussen duidelijk gemaakt dat voortgang van de autoproductie en het behoud van arbeidsplaatsen alleen mogelijk was als de loonkosten fors zouden dalen. Deze voor noodzakelijk gehouden kostenbesparing betekende overigens niet dat het bedrijfsrendement tot dan toe te wensen overliet. Uit een in maart opgesteld vertrouwelijk rapport van Volkswagen zelf viel af te leiden dat de vooruitzichten voor het bedrijf positief werden ingeschat. Sinds 2003 stegen zowel de toegevoegde waarde per werknemer als de omzet per werknemer. Het jaar 2005 werd afgesloten met een winst van meer dan 28 miljoen euro.

Het akkoord

Na een bijeenkomst op 18 december in Vorst van de ondernemingsraad van het bedrijf, in aanwezigheid van Duitse directieleden, en na gesprekken over een afvloeiingsregeling, kwam op 21 december de officiële bevestiging van de directie dat de autoproductie in Vorst deels zou worden voortgezet. Zowel in 2007 als 2008 zouden 84.000 auto's worden geproduceerd: 46.000 Polo's, 14.000 Golfs en 24.000 wagens van een nog nader te bepalen model, waarschijnlijk van het merk Audi. Op dat moment maakte de fabriek 180.000 auto's en waren er 5.200 werknemers in dienst, plus nog eens 600 bij toeleveranciers die ook op de loonlijst van Volkswagen stonden. In 2007-2008 zouden van het totaal van 5.800 arbeidskrachten 2.200 mensen aan het werk kunnen blijven, daarna mogelijk oplopend tot 3.000. Er zou worden overgeschakeld op een tweeploegenstelsel. Het personeel zou hetzelfde salaris behouden.
Voor de 950 werknemers boven de vijftig jaar werd een brugpensioenregeling overeengekomen. Zij zouden 80 procent van hun laatste nettoloon ontvangen. Daarnaast kwam er een regeling voor aanvullend pensioen, berekend over een volledige loopbaan tot het 58e jaar.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Mensenrechtenprijs voor rechter Joegoslavië-tribunaal

De Belgische Liga voor Mensenrechten kende op 10 december 2006 de Prijs voor Mensenrechten toe aan de juriste Chris Van den Wyngaert (1952). Zij studeerde rechten en criminologie aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en was sinds 1985 hoogleraar strafrecht aan de Universiteit van Antwerpen (UA). Op 17 november 2005 legde Van den Wyngaert in Den Haag de eed af als permanent rechter van het Joegoslavië-tribunaal van de Verenigde Naties. In 2001 ontving zij een eredoctoraat van de universiteit van Uppsala in Zweden.

Van den Wyngaert werd onderscheiden vanwege haar inspanningen voor een internationalisering van het strafrecht, die de Liga beschouwde als 'een belangrijke stap vooruit in de bescherming van mensenrechten wereldwijd'. Haar werkzaamheden voor het tribunaal werden in het bijzonder geprezen: 'Het Joegoslavië-tribunaal was de aanloop naar humanitair oorlogsrecht. Mede dankzij Van den Wyngaert zijn politieke en militaire bevelhebbers met bloed aan hun handen niet meer veilig binnen de eigen landsgrenzen.'

MILITAIRE ZAKEN

Vlaamse wapenexport in 2006 toegenomen

Uit cijfers van de Vlaamse overheid bleek in december 2006 dat het bedrijfsleven in Vlaanderen meer wapens en militaire apparatuur exporteerde in 2006 dan in 2005 het geval was. In de eerste tien maanden werd voor 167 miljoen euro uitgevoerd, waarbij het veelal ging om militaire technologie. Over heel 2005 bedroeg de exportwaarde 155 miljoen euro.
Het grootste deel van de uitvoer ging naar andere lidstaten van de Europese Unie en naar de Verenigde Staten. De Vlaamse regering gaf echter ook vergunningen af voor uitvoer naar gevoelige gebieden. Zo werd er geleverd aan de kernmachten India (beeldschermen en software) en Pakistan (belichtingsmateriaal voor een luchthaven). Ook de Colombiaanse staat, al decennialang in gevecht met rebellen, kreeg materieel geleverd. Datzelfde gold voor Sierra Leone, dat zich aan het herstellen was van burgeroorlogen.

Bij de bespreking door de commissie voor Wapenhandel van het Vlaams Parlement, op 7 december, kwam er kritiek op leveringen aan Israël. De Vlaamse minister van Buitenlandse Handel, Fientje Moerman, verdedigde dit door er op te wijzen dat de betreffende goederen als uiteindelijke bestemming Kroatië hadden. De fracties van Groen! en Spirit meenden dat voor Israël geen wapenvergunningen moesten worden afgegeven.

BUITENLANDSE ZAKEN

Geen vervolging voor verstrekking financiële gegevens aan VS

Op 13 december 2006 werd bekend dat het federaal parket en het parket van Nijvel het onderzoek hadden afgesloten naar de financiële instelling SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) vanwege het verstrekken van financiële gegevens aan de Verenigde Staten. Dat gebeurde sinds de aanslagen op dat land van 11 september 2001 teneinde de geldstromen van terreurverdachten in kaart te brengen. Daarvoor was SWIFT van groot belang, omdat de instelling de internationale transacties van 7.800 banken in 200 landen beheerde. Het hoofdkwartier van SWIFT was gevestigd in het Waals-Brabantse Terhulpen in het gerechtelijk arrondissement Nijvel. Via dit kantoor zou de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) inzage hebben gekregen in de internationale overschrijvingen die via België verliepen.

Oordeel Europese Commissie

Het Belgische justitiële besluit sloot aan bij

België

het oordeel zoals de Belgische privacycommissie dat in een rapport had gegeven. Volgens deze commissie zat SWIFT tussen twee vuren in. Enerzijds moest het rekening houden met de Amerikaanse eisen om financiële gegevens te gebruiken in de strijd tegen terrorisme, maar anderzijds handelde het daarmee op gespannen voet met de regels die de Europese Unie hanteerde ter bescherming van de privacy.

De Europese Commissie had dan ook een heel ander oordeel over SWIFT. Ze had een rapport gepubliceerd waarin ze het bedrijf beschuldigde van illegale praktijken en de onmiddellijke stopzetting ervan eiste. Het zou daarmee de privacyregels van de Unie hebben geschonden. België had ook moeten optreden, zo viel er te horen.

Volgens premier Guy Verhofstadt was overleg tussen de EU en de VS de beste manier om het probleem op te lossen, dat wil zeggen een evenwicht te vinden tussen de doelen van terreurbestrijding en privacybescherming. In 2007 werd een besluit van de Europese Commissie verwacht over het al dan niet vervolgen van België in deze zaak. Aangenomen werd dat de kans daarop groot was.

OVERLEDEN

Freddy de Vree, auteur en journalist

Op 3 juli 2004 overleed Freddy de Vree in zijn geboorteplaats Antwerpen. Hij werd op 3 oktober 1939 geboren.
De Vree was journalist, (roman)schrijver, dichter en kunstcriticus. Hij werkte mee aan diverse tijdschriften en runde een kleine uitgeverij. Hij schreef radiospelen en monografieën en essays over schrijvers en kunstenaars. In 1976 ontving De Vree de Arkprijs voor zijn dichtbundel *Steden en sentimenten.* De Vree was jarenlang programmamaker en producer bij de Vlaamse culturele radiozender Radio3, daarna Klara geheten. Zo interviewde hij Willem Frederik Hermans diverse malen voor de radio en schreef *De aardigste man ter wereld* waarin hij Hermans neerzette als een gastvrij man en een vriendelijk, openhartig en humoristisch verteller. De eigenzinnige en anarchistische De Vree was vriend, bewonderaar en metgezel van Hermans, Hugo Claus en vele andere kunstenaars en schrijvers uit de jaren '60.

Cyprus

Pol Bury, beeldend kunstenaar

Op 28 september 2005 overleed de beeldend kunstenaar Pol Bury op 83-jarige leeftijd in Parijs. Hij werd geboren op 26 april 1922 in Haine-Saint-Paul. Bury maakte deel uit van de groep Jeune Peinture Belge en van Cobra. Aanvankelijk maakte hij surrealistische en abstracte schilderijen. In de jaren '60 begon hij met het maken van kinetische sculpturen: constructies met uiterst traag bewegende bolletjes, klosjes of draden. Wereldwijd verwierf hij bekendheid met zijn hydraulische fonteinen, bestaande uit grote metalen bollen met beweging en water. Vereenvoudiging en abstractie vormen samen met het technische experiment en de analyse van beweging de rode draad in zijn sculpturen.

(Vorige berichten pagina 712/2 - 2006)

CYPRUS

BINNENLAND

Nicosia kiest vrouwelijke burgemeester

Eleni Mavrou werd 17 december 2006 gekozen tot burgemeester van Nicosia. De kandidate van de communistische AKEL werd hiermee de eerste vrouwelijke burgemeester van de verdeelde hoofdstad. Ze haalde 35 procent van de stemmen, iets meer dan de 32 procent die de onafhankelijke kandidate Anna Marangou haalde. Het succes van Mavrou werd toegeschreven aan het feit dat de drie regeringsfracties gezamenlijk optrokken in de lokale verkiezingen. Marangou werd gesteund door de oppositionele Disy. Mavrou was overigens een warm voorstander van het herenigingsplan van de Verenigde Naties.

Ongeveer 500.000 mensen konden 17 december 2006 34 burgemeesters en enkele honderden gemeenteraadsleden kiezen. Voor het eerst mochten ook Turks-Cyprioten en inwoners uit andere EU-staten hun stem uitbrengen.

Zicht op opening Ledrastraat

Turks-Cyprioten begonnen 29 december 2006 met de sloop van de metalen voetgangersbrug bij de Ledrastraat. De bedoeling was dat de sloop binnen vier dagen voltooid zou zijn. De voetgangersbrug was de belangrijkste reden waarom de Grieks-Cyprioten in december 2005 stopten met de voorbereidingen om de grens bij de Ledrastraat open te stellen. Volgens de Grieks-Cyprioten blokkeerde de brug de opening. Het openstellen van de grens bij de Ledrastraat had een grote symbolische waarde omdat deze drukke winkelstraat de eerste straat was waar een blokkade werd opgeworpen tussen het Turkse en Griekse deel van Nicosia. Het zou de zesde grensovergang worden tussen het noorden en zuiden van Nicosia.
De Verenigde Naties reageerden positief op de ontwikkeling.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement akkoord met begroting 2007

Het Cypriotische parlement ging 21 december 2006 akkoord met de begroting 2007 van het Cypriotische kabinet. Het zou waarschijnlijk de laatste begroting in Cypriotische ponden zijn, omdat het eiland op 1 januari 2008 zou toetreden tot de eurozone en daarmee de euro als wettig betaalmiddel zou introduceren.
Volgens de regering voldeed de begroting van 2007 al aan de criteria van de euro. Zij becijferde de economische groei op 3,9 procent, evenveel als in 2006. Dit bij een verwachtte inflatie van 2,5 procent. Het begrotingstekort bedroeg 1,5 procent van het bnp en de staatsschuld zou in 2010 zijn teruggebracht tot 46 procent van het bnp.

NOORD-CYPRUS

Premier Soyer vormt nieuwe regering

De premier van de Turkse Republiek van Noord-Cyprus (TRNC), Ferdi Sabit Soyer, bood op 11 september 2006 het ontslag van zijn regering aan. Dit werd aanvaard door president Mehmet Ali Talat. Soyer wilde met het ontslag de weg vrijmaken voor de vorming van een nieuwe regering, zonder de Democratische Partij (DP) van Serdar Denktash – de zoon van de voormalige president van Noord-Cyprus Rauf Denktash. De DP stond niet echt positief tegenover de herenigingbesprekingen met Grieks-Cyprus, terwijl dat wel gold voor de Republikeinse Turkse Partij (CTP) van Soyer en Talat.
Soyer opende onderhandelingen met de

Samenstelling regering Noord-Cyprus
(27 september 2006)

Premier
Ferdi Sabit SOYER
Vice-premier, tevens belast met Buitenlandse zaken
Turgay AVCI

Ministers:
Arbeid en Sociale zekerheid
Sonay ADEM
Binnenlandse zaken
Oskan MURAT
Economie en Toerisme
Enver OZTURK
Financiën
Ahmet UZUN
Gezondheidszorg
Esref VAIZ
Landbouw
Onder SENNAROGLU
Milieu en Natuurlijke bronnen
Asim VEHBI
Onderwijs en Cultuur
Canan OSTOPRAK
Openbare werken en Communicatie
Salih USAR

De Turkse Republiek van Noord-Cyprus (TRNC) wordt alleen door Turkije als staat erkend.

Hervormingspartij (OP), die bestond uit dissidenten van twee andere partijen. Met hen wist hij uiteindelijk tot een akkoord te komen, zodat op 25 september een nieuwe regering kon aantreden die de steun had van 28 van de 50 afgevaardigden

Turks-Cyprus wil meepraten over EU-plan

Minister van Buitenlandse zaken Turgay Avci van de Turkse Republiek van Noord-Cyprus (TRNC) zei op 20 oktober 2006 dat de Turks-Cyprioten mee wilden praten over een Fins plan om tot een oplossing te komen voor de controverse tussen Turkije en Cyprus: 'Het voorzitterschap van de Europese Unie moet beseffen dat er geen oplossing voor Cyprus kan komen, zonder de mening van de Turks-Cyprioten te vragen.'
Finland had een voorstel ontworpen om een doorbraak te forceren in het conflict. Turkije weigerde nog steeds Cypriotische schepen en vliegtuigen toe te laten. Mede hierdoor dreigden de onderhandelingen over toetreding tot de EU stopgezet te worden. De details van het Finse plan waren overigens geheim gebleven.

(Vorige berichten pagina 716/3 e.v. - 2006)

DENEMARKEN

BINNENLAND

Opnieuw opschudding over belediging profeet Mohammed

In september 2006, een jaar na publicatie van anti-islamitische cartoons in het dagblad *Jyllands-Posten*, ontstond in Denemarken opnieuw opschudding door als beledigend ervaren uitingen. De spotprenten riepen destijds wereldwijd (deels gewelddadige) protesten op en Denemarken werd door boycotmaatregelen van islamitische landen getroffen. Dit keer ging het om een video waarin, net als in september 2005, de profeet Mohammed werd bespot. En ook nu kwamen er afkeurende reacties.

Reacties

Op de video, waarvan de zender TV2 fragmenten vertoonde, waren jongeren te zien van de extreem-rechtse Deense Volkspartij (DF), die gedoogsteun verleende aan de centrum-rechtse regeringscoalitie. Zij portretteerden daarin de profeet als een bierdrinkende kameel en als een dronken terrorist die de hoofdstad Kopenhagen aanviel. Eén van hen nam de samenkomst op video op De opname werd ook op internet geplaatst, maar op 9 oktober weer hiervan verwijderd.
De voorzitter van de jongerenafdeling van de DF, Kenneth Kristensen, distantieerde zich van de filmbeelden. De moederpartij deed daarna hetzelfde. Premier Anders Fogh Rasmussen, die bij de cartoonrel van een jaar eerder was verweten geen krachtdadig stelling te hebben genomen, veroordeelde de actie in krachtige bewoordingen. Om de verwachte verontwaardiging te dempen, kwam het ministerie van Buitenlandse Zaken op 9 oktober met een verklaring, waarin het de bevolking inlichtte over te verwachten negatieve reacties in andere landen. De 57 lidstaten van de Organisatie van de Islamitische Conferentie (OIC) hekelden diezelfde dag de video. Ook de Egyptische Moslim Broederschap deed dat. Ze riep op tot vreedzaam protest en een boycot van producten uit landen die dergelijke daden toestonden. In het grootste moslimland ter wereld, Indonesië, vielen eveneens verontwaardigde reacties te beluisteren.
Op 13 oktober maanden Deense moslimgeestelijken tijdens het vrijdaggebed tot kalmte en redelijkheid en riepen de aanwezigen op om niet in te gaan op provocaties. Zo'n dertig geestelijk leiders ontmoetten elkaar die dag in Kopenhagen en benadrukten dat protesten zich niet moesten richten op de Deense regering, die de actie van de DF-jongeren immers had veroordeeld. Een van de aanwezige imams, Abdul Wahid Pedersen, zei het als volgt: 'Wij hebben onze gelovigen geadviseerd om wijsheid te tonen en niet te protesteren tegen Denemarken of de Deense regering (...), maar tegen de Deense Volkspartij, die verantwoordelijk is voor deze onacceptabele belastering van de profeet.'

Geen vervolging Jyllands-Posten

Intussen werden pogingen ondernomen het blad dat in september 2005 als eerste de cartoons plaatste, veroordeeld te krijgen wegens laster. Een rechtbank in Aarhus wees echter op 26 oktober vervolging van Jyllands-Posten af. Weliswaar, zo stelde de rechtbank, konden moslims zich wellicht beledigd voelen, maar de tekeningen waren op zichzelf niet aanstootgevend of bedoeld om hen te kleineren.
De zaak was in maart aangespannen door zeven moslimgroeperingen. De motivatie was dat Mohammed werd voorgesteld als 'oorlogszuchtig, vrouwonderdrukkend, crimineel, gek en onintelligent'. Bovendien kwamen zij in verweer tegen de link die werd gelegd tussen enerzijds de profeet en anderzijds oorlog en terreur.

Minister treedt af na voedselschandaal

De Deense minister van Gezins- en Consumentenzaken Lars Barfoed (49) diende op 13 december 2006 zijn ontslag in naar aanleiding van een voedselschandaal. Hij was sinds februari 2005 minister geweest. Barfoed en vier van zijn voorgangers als minister werd verweten dat zij hadden gefaald in het mogelijk maken van routine-gezondheidscontroles in onder meer restaurants en slachthuizen. Deze moesten volgens de Deense wet minstens eenmaal per jaar plaatsvinden. Nadat enkele gevallen aan het licht waren gekomen van voedingsmiddelen die niet als veilig konden worden beschouwd, zwol de kritiek op de minister aan. De extreem-rechtse Deense Volkspartij (DF), een partij waar de regering voor een parlementaire meerderheid van afhankelijk was, eiste vervolgens zijn aftreden.

Denemarken

Barfoed werd op 15 december opgevolgd door zijn partijgenote van de Conservatieve Volkspartij (KF), de 34-jarige Carina Christensen.

Heftige confrontatie tussen politie en krakers in Kopenhagen

Op 16 december 2006 kwam het in Kopenhagen tijdens protesten tegen de voorgenomen ontruiming van een kraakpand tot gevechten tussen actievoerders en politie. Er werd met stenen en vuurwerk gegooid en de politie zette traangas in. Naar schatting zo'n 300 demonstranten werden gearresteerd en er vielen aan beide zijden gewonden. Twee dagen eerder had een vreedzame demonstratie plaatsgevonden om de gemeenteraad van de hoofdstad ertoe te bewegen uitzetting van de krakers te voorkomen.
Het pand, bekend als broedplaats van artistieke en politieke activiteiten, had de naam Ungdomshuset ('Het Jeugdhuis'). De Deense autoriteiten, die de bewoners in 1982 het recht op gebruik hadden gegeven, waren in 2001 overgegaan tot verkoop van het complex aan de rechts-christelijke organisatie Faderhuset. Deze trachtte ontruiming te bewerkstelligen en werd in augustus 2006 door de rechter in het gelijk gesteld. De krakers stelden dat de overheid niet het recht had het gebouw te verkopen terwijl het in gebruik was en weigerden dan ook te vertrekken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Journalisten niet veroordeeld voor publiceren geheim Irak-rapport

Een rechtbank in Kopenhagen besloot op 4 december 2006 dat twee journalisten van dagblad *Berlingske Tidende* die uit een geheim Irak-rapport hadden geciteerd alsmede de verantwoordelijke redacteur, vrijuit gingen. Zij waren beschuldigd van het in gevaar brengen van de nationale veiligheid omdat zij in 2004 in een serie artikelen gebruik maakten van vertrouwelijke gegevens die waren gelekt door Frank Soholm Grevil, voormalig officier van de Defence Intelligence Service (FE). Daarin werden, vóór de Amerikaans-Britse invasie van Irak in maart 2003, twijfels geuit over het bestaan van massavernietigingswapens in dat land. Grevil werd voor het openbaar maken van de vertrouwelijke gegevens in november 2004 veroordeeld. Achteraf bleken de twijfels terecht: dergelijke wapens werden nooit aangetroffen.
De drie verdachten – redacteur Niels Lunde en de journalisten Jesper Larsen en Michael Bjerre – hadden maximaal twee jaar cel kunnen krijgen, maar de rechter liet de vrijheid van meningsuiting de doorslag geven. Hij citeerde daartoe uit artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM), waarin dit burgerrecht was geformuleerd. De journalisten zelf verdedigden zich met de stelling dat zij het publiek de informatie dienden te verschaffen op basis waarvan de regering besloot de oorlog tegen Irak te steunen. Premier Anders Fogh Rasmussen had namelijk ten tijde van de invasie geen blijk van twijfel gegeven maar de aanwezigheid van massavernietigingswapens als onomstotelijk feit gepresenteerd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Regering geeft landingen CIA-vliegtuigen op Deens grondgebied toe

De Deense regering heeft toegegeven dat vliegtuigen waarmee de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) terrorismeverdachten vervoerde, op Deens grondgebied zijn geland. Dat meldde nieuwsagentschap *Ritzau* op 19 oktober 2006. Volgens minister van Transport Flemming Hansen waren sinds 2001 37 vliegtuigen geland. Daarnaast vonden er honderden vluchten door het Deense luchtruim plaats. De regering had altijd volgehouden niet van de illegale CIA-activiteiten op de hoogte te zijn geweest.
Vanuit het Europees Parlement en de Raad van Europa was onderzoek gedaan naar de vraag of de vluchten daadwerkelijk hadden plaatsgevonden en of Europese regeringen daarvan op de hoogte waren. De antwoorden daarop waren bevestigend en in september gaven ook de Verenigde Staten toe dat dit het geval was. Verdachten werden soms vervoerd naar landen waar zij gemarteld konden worden.

Deense regering ontkent wandaden in Afghanistan

De Deense regering gaf op 13 december 2006 een rapport vrij, waarin beschuldigingen werden weersproken als zouden Deense troepen in Afghanistan medeverantwoordelijk zijn voor het misbruiken van gevangenen. Het ging om een groep van 31 Afghanen die in maart 2002 door Deense militairen gevangen waren genomen en overgedragen aan de Amerikaanse strijdkrachten. Vervolgen zouden vijf van hen zijn mishandeld, zo was gemeld in een Deense documentaire met de titel *De geheime oorlog*.
Oppositiepartijen twijfelden aan de objectiviteit van de bevindingen en suggereerden dat ze slechts bedoeld waren om de regering van alle kritiek vrij te pleiten. Ook klonk de roep om een onafhankelijk onderzoek, maar minister van Defensie Soren Gade liet weten hier niet voor te voelen.

(Vorige berichten pagina 589/2 - 2006)

Duitsland

DUITSLAND

BINNENLAND

Bekritiseerde uitvoering opera van Mozart vindt alsnog doorgang

De omstreden uitvoering van de opera *Idomeneo* van Wolfgang Amadeus Mozart vond op 18 december 2006 alsnog plaats, nadat eerdere voorstellingen waren afgelast vanwege een dreigement. Een anonieme vrouw had aan de directeur van de Deutsche Oper, Kirsten Harms, kenbaar gemaakt bezwaar te hebben tegen de scène waarin de Kretenzische koning Idomeneo de bebloede hoofden toonde van Poseidon, Jezus, Boeddha en Mohammed. Uit angst voor acties uit extreme islamitische kringen in reactie op de onthoofding van de profeet Mohammed had Harms op 25 september besloten de opera geen doorgang te laten vinden. De veiligheid van publiek en personeel woog voor haar in dit geval zwaarder dan de vrijheid van de kunst. Voor de voorstelling van 18 december waren strenge veiligheidsmaatregelen getroffen, maar incidenten van betekenis bleven uit.

De regisseur, Hans Neuenfels, had het element van de afgehakte hoofden zelf in de uitvoering opgenomen, want deze scènes ontbraken in het libretto van Mozarts opera, die in 1781 in München in première ging. Neuenfels wilde hiermee uitbeelden dat de mens slechts vrij kon zijn als er werd afgerekend met de georganiseerde religie. Hij

Duitsland

toonde zich zeer verbolgen over wat hij beschouwde als de schending van de artistieke vrijheid. Verscheidene Duitse politici sloten zich bij dit oordeel aan. Diens productie was al drie jaar oud, maar leidde pas nu tot problemen. Als verklaring daarvoor werd veelal gegeven dat de materie veel gevoeliger was komen te liggen sinds de publicatie in Denemarken van karikaturen van Mohammed, hetgeen tot massale protesten in de islamitische wereld had geleid.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economisch herstel zet door

In de loop van 2006 begon zich een fors herstel van de Duitse economie af te tekenen. Dit was onder meer tot uiting gekomen in een dalende werkloosheid, een afnemend begrotingstekort en een toegenomen consumentenvertrouwen. Cijfers over de handelsbalans en het ondernemersvertrouwen die in december werden verstrekt, wezen in dezelfde richting.

Record handelsoverschot van Duitsland

In december bleek dat Duitsland twee maanden eerder een record handelsoverschot van 17,2 miljard euro had bereikt. Dat was het grootste overschot sinds de eenwording van Duitsland in 1990. In oktober 2005 bedroeg het nog 11,8 miljard euro. Zowel in september als in oktober 2006 groeide de export sterk en dat gebeurde in alle economische sectoren. Van augustus op september was de toename 6,5 procent en van september op oktober 2,6 procent. De import onderging een lichte daling.

Ook ondernemersvertrouwen ongekend hoog

Het vertrouwen van het Duitse bedrijfsleven bleek zich al evenzeer in positieve zin te ontwikkelen, in december zelfs tot het hoogste punt sinds de eenwording van 1990. De waardering bereikte die maand een niveau van 108.7 punten, tegen 106.8 in november. In december 1990 had het op 109.4 gestaan. Het onderzoeksinstituut Ifo, dat deze gegevens op 19 december bekendmaakte, baseerde zijn maandelijkse bevindingen op reacties vanuit ca. 7.000 bedrijven. Van een opgaande trend in het ondernemersvertrouwen was al sprake sinds de herfst van 2005.

Niet-ingewisseld Duits geld heeft waarde van ruim 7 miljard euro

De Bundesbank, de Duitse Centrale bank, maakte op 27 december 2006 bekend dat Duitsers nog altijd grote hoeveelheden hadden van de Duitse munt vóór invoering van de euro, de mark. Vijf jaar na dato ging het om een bedrag van 14,4 miljard mark. Omgerekend zou dat neerkomen op zeker 7 miljard euro. Van een deel daarvan kon overigens worden aangenomen dat het intussen kwijt was geraakt. Er bestond in Duitsland geen uiterste inwisseldatum.

JUSTITIE

Onderzoek naar verdachte geldtransacties bij bedrijf Siemens

Halverwege november 2006 deed de Duitse politie een inval in het hoofdkwartier van het conglomeraat Siemens AG in München omdat er verdenkingen bestonden van illegale financiële transacties. Er vonden ook invallen plaats in Erlangen en in Oostenrijk. Huidige en voormalige werknemers van Siemens zouden zich schuldig hebben gemaakt aan corruptie, verduistering en belastingfraude, onder meer door het gebruik van fictieve adviesopdrachten. Dit zou gebeurd zijn om medewerkers bij potentiële afnemers van Siemens om te kopen. Het bedrijf was met name gespecialiseerd in energie, medische apparatuur, transport en telecommunicatie.
De politie ging daarna over tot zes aanhoudingen, onder anderen van het voormalig hoofd van de afdeling telecommunicatie Thomas Ganswindt die op 12 december werd gearresteerd. Hij had het concern in september verlaten. Bij diens divisie zou volgens het Openbaar Ministerie sprake zijn van 200 miljoen euro aan verdachte transacties. Siemens zelf was intussen met een eigen onderzoek begonnen en noemde een bedrag dat meer dan tweemaal zo hoog lag, namelijk 420 miljoen euro over de laatste zeven jaar. Voordat de invallen plaatsvonden, had men nog slechts een vermoeden van 20 miljoen euro. Het OM werkte bij het onderzoek samen met de justitiële autoriteiten in Italië, Liechtenstein en Zwitserland.
Op 22 december maakte de Duitse justitie bekend dat de zes arrestanten waren vrijgelaten. Zij bleven nadrukkelijk verdachten, maar hoefden niet meer vast te zitten omdat ze meewerkten met het onderzoek. Datzelfde gold voor Siemens, dat als bedrijf tot dan toe niet verdacht was.

Finland

BUITENLANDSE ZAKEN

Militairen niet vervolgd voor wangedrag in Afghanistan

De Duitse justitie besloot in december 2006 het strafrechtelijk onderzoek naar misdragingen door drie militairen in Afghanistan stop te zetten. Zij maakten deel uit van de wederopbouwmissie in het kader van de International Security Assistance Force (ISAF). Dagblad *Bild* had foto's gepubliceerd, waarop was te zien dat zij in de omgeving van de hoofdstad Kaboel poseerden met schedels van overledenen. Vervolgens begon eind oktober een strafrechtelijk onderzoek. De beslissing werd genomen omdat de militairen de overblijfselen niet hadden aangetroffen op een begraafplaats maar op een open veld. Om die reden was volgens justitie verdere vervolging niet mogelijk. De overblijfselen waren vermoedelijk van Sovjet-militairen, die enkele decennia eerder in Afghanistan strijd leverden. Het ministerie van Defensie ging nog wel na in hoeverre tegen in totaal dertien militairen disciplinaire maatregelen mogelijk waren.

(Vorige berichten pagina 717/1 - 2006)

FINLAND

JUSTITIE

Veroordelingen wegens vrouwenhandel en gedwongen prostitutie

Zes Esten en twee Finnen kregen op 20 juli 2006 van een rechtbank in de hoofdstad Helsinki straffen tot vijf jaar opgelegd wegens handel in vrouwen. Van de verdachten werden er zeven – zes mannen en een vrouw – schuldig bevonden aan het smokkelen van vijftien Estse vrouwen naar Finland, waar zij gedwongen werden zich te prostitueren. De achtste verdachte, een man uit Estland, kreeg zijn straf als eigenaar van een bordeel. De gedwongen prostitutie vond plaats tussen de herfst van 2005 en februari 2006 in een aantal Finse steden, waaronder Helsinki. De vrouwen ontvingen hun klanten – tot zo'n twintig per dag – in appartementen en hotelkamers.

Finland

Het aantal prostituees in Finland werd geschat op tussen de 8.000 en 15.000, voornamelijk afkomstig uit Rusland en de Baltische staten. Ongeveer een derde daarvan zou het slachtoffer zijn van vrouwenhandel of gedwongen werk in bordelen.

GEZONDHEID EN ZORG

Alcohol belangrijkste doodsoorzaak onder Finnen

Het Nationaal Onderzoeks- en Ontwikkelingscentrum voor Welzijn en Gezondheid (STAKES) maakte op 8 december 2006 bekend dat alcoholgebruik was uitgegroeid tot de belangrijkste doodsoorzaak in Finland. In 2005 overleden meer mannen in de leeftijd tussen 15 en 64 jaar aan alcoholvergiftiging of aan ziekten die door alcoholconsumptie werden veroorzaak dan aan hartziektes. Alcohol was verantwoordelijk voor 17 procent van alle sterfgevallen in genoemde leeftijdscategorie en dat was – voor het eerst – meer dan het aantal doden als gevolg van hart- en vaatziekten. Ook overleden nu meer vrouwen aan alcoholgebruik dan aan borstkanker.

Finland kende strikte regels voor het gebruik van alcohol. Dranken met een hoog alcoholpercentage waren alleen in speciale overheidswinkels tegen hoge prijzen verkrijgbaar. Deze winkels stonden onder controle van het Ministerie van Sociale zaken en Gezondheid. In maart 2004 besloot de Finse overheid echter de alcoholaccijns met meer dan 40 procent te verlagen teneinde 'alcoholtoerisme' naar Estland en Rusland te voorkomen. Daar was de drank namelijk veel goedkoper. De politie stelde al snel een toename van openbare dronkenschap en van a-sociaal gedrag vast en vanuit de medische wereld werd gewaarschuwd voor negatieve effecten op de gezondheid.
De kritiek werd bewaarheid toen bleek dat de consumptie van alcoholische dranken sterk toenam. Het onderzoek van STAKES liet er nu de gezondheidsgevolgen van zien.

Eerste verstrekking medicinale cannabis in Finland

Voor de eerste maal heeft in Finland iemand op medische gronden marihuana voorgeschreven gekregen, zo meldde het Finse Geneesmiddelenbureau op 12 december 2006. Het ging om het uit Nederland afkomstige Bedrocan, dat de man in kwestie kreeg voorgeschreven omdat hij leed aan chronische pijnen.

Finland trad hiermee in het voetspoor van enkele andere landen, waaronder Nederland, die het verstrekken van medicinale cannabis hadden gelegaliseerd. Het betekende voor Finland echter niet dat er verandering zou komen in het strikte verbod op recreatief gebruik van marihuana, waarop maximaal twee jaar gevangenisstraf stond. De wenselijkheid van verstrekking om medische redenen zou dan ook per geval worden beoordeeld.

(Vorige berichten pagina 76/1 - 2006)

FRANKRIJK

Frankrijk

BINNENLAND

Politieonderzoek wijst op betrokkenheid politieagenten bij elektrocutie

Een intern politieonderzoek naar de elektrocutie van twee jongens eind 2005 concludeerde dat de betrokken politieagenten destijds niet juist hadden gehandeld, zo werd op 7 december 2006 bekend. Tijdens de achtervolging door de politie waren de jongens (van Noord- en van West-Afrikaanse afkomst) in een elektriciteitshuisje gevlucht. De politieagenten hadden verzuimd onmiddellijk het elektriciteitsbedrijf te waarschuwen. Of dit de dood van de jongens had kunnen voorkomen, stond niet vast.
Na het ongeval braken in het hele land rellen uit in de arme (migranten)voorsteden waar volgens de bewoners veel discriminatie en hoge werkloosheid heersten.

In arme voorsteden meer inschrijvingen voor presidentsverkiezingen

Veel bewoners in de arme voorsteden schreven zich kort voor de sluitingsdatum van 29 december 2006 alsnog in als kiesgerechtigde. In sommige delen van het land groeide het aantal inschrijvingen met 30 tot 45 procent. Rappers en buurtactivisten hadden maandenlang actie gevoerd om de migranten in de arme voorsteden ervan te overtuigen dat verkiezingsdeelname een betere manier was om aandacht te krijgen voor hun problemen dan gewelddadige protesten, zoals in 2005 hadden plaatsgevonden. Anderzijds waarschuwden deskundigen voor teleurstelling bij een tegenvallende uitslag van de presidentsverkiezingen. Bovendien was de invloed van burgers van Arabische en Afrikaanse afkomst beperkt omdat zij slechts 4 procent van de kiesgerechtigden vertegenwoordigden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Staking bij Frans telefoonbedrijf

Op 14 december 2006 staakte 17 procent van de werknemers van het telefoonbedrijf France Télécom uit protest tegen het schrappen van 22.000 banen, waarbij gedwongen ontslagen niet werden uitgesloten. France Télécom kampte met een afnemende omzet en groeiende concurrentie.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Obligatiehouders akkoord met reddingsplan Eurotunnel

Op 15 december 2006 stemde een meerderheid van de obligatiehouders in met het reddingsplan voor Eurotunnel. Het bedrijf kampte al vanaf de oprichting met financiële problemen. De kosten voor de aanleg waren onderschat en het goederen- en passagiersverkeer door de tunnel was overschat.
Het dreigende faillissement van Eurotunnel was nog niet afgewend. Een Franse rechtbank moest het reddingsplan nog goedkeuren en een uitspraak doen over de klachten die waren ingediend door enkele obligatiehouders.

JUSTITIE

Boete voor aanbieders mobiele telefonie gehandhaafd

Het Hof van Beroep in Parijs handhaafde op 12 december 2006 de boete van 534 miljoen euro voor de drie grootste aanbieders van mobiele telefonie in Frankrijk. France Télécom, Bouyges en SFR (onderdeel van Vivendi) hadden tussen 1997 en 2003 de kartelwet overtreden door verkoopcijfers uit te wisselen. De kwestie had minister van Financiën Thierry Breton in verlegenheid gebracht, omdat hij vóór zijn ministerschap in 2002 was aangetreden als voorzitter en directeur van France Télécom.
De Franse consumentenorganisatie *UFC-*

Frankrijk

Que Choisir verklaarde dat het kartel 20 miljoen gebruikers van mobiele telefonie had benadeeld voor een bedrag van 1,2 miljard euro.

Premier De Villepin verhoord in Clearstream-affaire

Premier Dominique de Villepin werd op 22 december 2006 gedurende zeventien uur verhoord door twee onderzoeksrechters over de zogenaamde Clearstream-affaire, die ging over beschuldigingen van omkoping onder prominente zakenmensen en politici. Volgens verdachten en getuigen had De Villepin, in de periode dat hij en minister van Binnenlandse Zaken Nicolas Sarkozy beide golden als mogelijk presidentskandidaat, de naam van Sarkozy in verband gebracht met de affaire. De onderzoeksrechters hadden De Villepin gevraagd wat hij op welk moment wist over een vervalste lijst van bankrekeningen die ten onrechte suggereerde dat Sarkozy betrokken was bij witwaspraktijken. De premier ontkende enige betrokkenheid bij de affaire.

MILITAIRE ZAKEN

Bestelling voor kernonderzeeërs

Het ministerie van Defensie maakte op 23 december 2006 bekend dat Frankrijk nieuwe kernonderzeeërs ging aanschaffen voor een bedrag van 7,9 miljard euro. Het betrof zes aanvalsduikboten van de Barracudaklasse met conventionele bewapening. De onderzeeërs moesten vanaf 2016-2017 de maritieme macht van Frankrijk versterken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Russisch aardgas naar Frankrijk

Op 20 december 2006 sloten het Russische Gazprom en Gaz de France een contract voor de levering van 12 miljard kubieke meter Russisch aardgas per jaar aan Frankrijk over een periode van 25 jaar.

OVERLEDEN

Arman, beeldend kunstenaar

Op 22 oktober 2005 overleed de beeldend kunstenaar Arman op 78-jarige leeftijd in New York. Hij werd op 17 november 1928 geboren in Nice als Armand Pierre Fernandez. Onder de naam Arman maakte hij 'accumulations': assemblages en opeenstapelingen waarin hij uiteenlopende industrieel vervaardigde voorwerpen verwerkte, van auto-onderdelen tot poppenogen en gasmaskers. Daarnaast werd hij bekend als maker van 'colères': kapotgeslagen of deels verkoolde voorwerpen die hij op een paneel bevestigde of in polyestergiethars insloot. Arman was tevens medeoprichter van de groep Nouveaux Réalisme en van de École de Nice.
Het grootste monumentale werk dat hij maakte is het dertig meter hoge 'Hoop voor Vrede' in het Libanese Beiroet.

(Vorige berichten pagina 718/3 e.v. - 2006)

Griekenland

GRIEKENLAND

BINNENLAND

'Siemens betaalde Griekse ambtenaren smeergeld'

Het Duitse weekblad *Der Spiegel* berichtte op 2 december 2006 dat het bedrijf Siemens ambtenaren van de Griekse ministeries van Defensie en Binnenlandse Zaken smeergeld had betaald om zo contracten binnen te slepen voor de Olympische Spelen. Siemens was verantwoordelijk voor de bouw van het veiligheidssysteem.

De omkoping maakte deel uit van een groter schandaal, waarbij al zes medewerkers van Siemens waren gearresteerd. Het bedrijf bezat geheime rekeningen om smeergeld te betalen.

Aartsbisschop Christodoulos ontmoet paus

Aartsbisschop Christodoulos kwam op 13 december 2006 voor een vierdaags bezoek aan in het Vaticaan. De volgende dag had hij direct een ontmoeting met de paus. De geestelijk leiders spraken over de mogelijkheden om beide kerken meer tot elkaar te brengen. In Turkije had de paus veertien dagen eerder soortgelijke gesprekken gevoerd met de orthodoxe patriarch Bartholomeus I in Istanbul.

Orthodoxe monniken gaan elkaar te lijf

Op 20 december braken op het schiereiland Athos gevechten uit tussen twee groepen monniken. Zij gingen elkaar te lijf met koevoeten en sloophamers. Bij de gevechten raakten zeven monniken gewond. Inzet van de gevechten was het duizend jaar oude klooster Esphigmenou. Dit klooster werd bezet door rebellerende monniken die het niet eens waren met de politiek van aartsbisschop Christodoulos om toenadering tot het Vaticaan te zoeken. De gevechten ontstonden toen loyale monniken het klooster wilden overnemen.
Op het schiereiland Athos bevonden zich twintig kloosters. Het eiland was verboden voor vrouwen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Staking ontregelt openbare leven

Ambtenaren hielden op 13 december 2006 een 24-uursstaking tegen de begrotingsplannen voor 2007. Als gevolg hiervan was het openbaar vervoer ernstig ontregeld en moest luchtvaartmaatschappij Olympic Airways vluchten annuleren. Verder kampten scholen, de openbare dienstverlening en ziekenhuizen met de gevolgen van de staking.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement akkoord met begroting

Het Griekse parlement ging op 22 december 2006 akkoord met de begroting over 2007. Dit voorzag in een begrotingstekort van 2,4 procent en een economische groei van 3,8 procent. Het begrotingstekort liep weer in de pas met de Europese eisen, nadat de regering de cijfers had gemanipuleerd om binnen de Europese criteria te blijven. Zo berekende ze het begrotingstekort over 2004 op 1,2 procent, terwijl dit in werkelijkheid 7,8 procent was.

(Vorige berichten pagina 719/2 e.v. - 2006)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Inlichtingenofficier Litvinenko in Londen vermoord

Op 23 november 2006 overleed de 43-jarige Alexander Litvinenko als gevolg van het feit

dat zijn immuunsysteem was vernietigd, waardoor zijn vitale organen niet meer konden functioneren. Litvinenko was op 1 november ziek geworden. De oorzaak was op dat moment nog onduidelijk.
Litvinenko was een officier van de Russische inlichtingendienst de KGB en haar opvolger de FSB. Hij beschuldigde zijn superieuren in 1998 ervan dat ze hem opdracht hadden gegeven de Russische zakenman Boris Berezovski te vermoorden. In 1999 zat hij vervolgens negen maanden gevangen. In 2000 vluchtte hij naar Groot-Brittannië, waar hij politiek asiel aanvroeg. Hier ontpopte hij zich als een belangrijk criticus van de Russische president Vladimir Poetin.

Speculaties over daders

Direct na de dood van Litvinenko barsten speculaties los, waarbij er drie mogelijke daders waren: de Russische overheid, Boris Berezovski en Leonid Nevzlin.
Litvinenko schreef op zijn sterfbed een verklaring waarin hij Vladimir Poetin persoonlijk verantwoordelijk hield voor zijn dood. Hij noemde Poetin barbaars en meedogenloos. Hij zou de woede van Poetin hebben opgewekt door een onderzoek in te stellen naar de dood van de Russische journaliste Anna Politkovskaja. Zij bekritiseerde het beleid van Poetin in Tsjetsjenië en werd op 7 oktober vermoord.
Het Kremlin ontkende de aantijgingen en beschuldigde de politieke opponenten van Poetin van politieke provocatie. Zij wezen hierbij onder anderen op Boris Berezovski die ook in Londen woonde. Hij zou de moord op Litvinenko hebben geregeld om het Kremlin in diskrediet te brengen. Poetin noemde de dood van Litvinenko een tragedie.

Tenslotte werd er vanuit Israël nog een ander vermoeden uitgesproken. De moord zou ook te maken kunnen hebben met het financiële schandaal rond oliemaatschappij Yukos, waar Litvinenko onderzoek naar deed. Van dat scenario was al sprake direct na zijn dood, maar het Kremlindagblad *Izvestija* kwam op 27 december nog eens met het bericht dat Yukos-topman Leonid Nevzlin achter de moord zat. Dit omdat hij 5 tot 20 miljard dollar illegaal naar het buitenland had gesluisd. Izvestija wees erop dat de dood van een voormalige lijfwacht van Poetin in 2004 verdacht veel leek op de dood van Litvinenko. Ook deze moord zou te maken hebben met de Yukos-zaak. Leonid Nevzlin zei in een reactie: 'Deze verklaring is belachelijk en verdient geen commentaar.'

Onderzoeken

Vanwege het gevoelige karakter van de gebeurtenissen bemoeide het Britse kabinet zich direct met de zaak. Dit gebeurde vanuit een kernkabinet onder leiding van minister van Binnenlandse Zaken John Reid. Verder kwam het onderzoek in handen van Scotland Yard en de Londense politie. Op 30 november werd ook nog eens de hulp van het Amerikaanse Federal Bureau of Investigation (FBI) ingeroepen. Het ging hier om specialisten in massavernietigingswapens. Verder was er ook in Rusland een onderzoek naar de dood van Litvinenko gestart.

Polonium 210

In december werd duidelijk wat er in de laatste dagen van het leven van Litvinenko was gebeurd. Enkele dagen na zijn dood werd duidelijk dat hij was vergiftigd met de radioactieve stof Polonium 210. Deze stof kan niet door de huid dringen, zodat Litvinenko het moest hebben ingeademd of ingeslikt. Polonium 210 is in zeer kleine hoeveelheden al dodelijk. Het is echter zeer moeilijk te verkrijgen. Om Polonium 210 te maken, is in elk geval een kerncentrale nodig.
In de loop van december werd op steeds meer plaatsen straling aangetroffen. Dat gold onder andere voor het toilet van het Millenniumhotel waar Litvinenko op 1 november verbleef, de dag dat hij ziek werd. Ook op zijn kamer werd straling gevonden, evenals in het voetbalstadion van Arsenal, in twee Britse vliegtuigen en in de Britse ambassade in Moskou. Op 11 december werd bekend dat er ook op vier plaatsen in het Duitse Hamburg straling was aangetroffen.
De British Health Authority (BHA) maakte op 28 december bekend dat uiteindelijk tien mensen waren gevonden die ook besmet waren, onder wie zeven kelners van het Millennium Hotel. De besmetting was niet ernstig genoeg om op korte termijn ziek te worden en de risico's op lange termijn zouden klein zijn.

Dmitry Kovtun en Andrei Lugovoi

Op 5 en 6 december ondervroegen de Russische en Britse politie de Russische zakenman Dmitry Kovtun. Hij had samen met Andrei Lugovoi een ontmoeting met Litvinenko in het Millennium Hotel, vlak voordat deze ziek werd. Hier spraken ze over een zakelijke kwestie. Kovtun en Lugovoi hadden hier ook al in oktober met Litvinenko over gesproken.
Beide Russen kwamen op bezoek als supporter van voetbalclub CSKA Moskou dat die avond een wedstrijd speelde tegen het Engelse Arsenal. Boris Berezovski had hier een skybox, maar daarin was geen plaats meer voor de zakenlieden. Daarom regelde hij voor hen een plaats elders in het stadion. Lugovoi verbleef van 28 oktober tot 1 november in Hamburg. De sporen van Polonium waren daar aangetroffen in zijn twee huizen, de auto die hem van het vliegveld naar huis bracht en zijn dossier bij de vreemdelingendienst. Lugovoi was inmiddels ook zelf besmet met Polonium 210.

Chronologie oktober-november 2006

oktober
Kovtun en Lugovoi spreken meerdere malen met Litvinenko. Zij bezoeken de Britse ambassade in Moskou. Hier wordt later Polonium 210 gevonden.
7 oktober
De Russische journaliste Anna Politkovskaja wordt vermoord.
28 oktober
Lugovoi reist naar Hamburg. Daar raken vier plaatsen besmet met Polonium 210.
1 november
Kovtun en Lugovoi bezoeken Boris Berezovski en vragen hem kaartjes voor de wedstrijd Arsenal - CSKA Moskou.
Kovtun en Lugovoi spreken met Litvinenko in de Pine Bar van het Millennium Hotel. Niet lang hierna word Litvinenko ziek. Op verscheidene plaatsen in het hotel wordt Polonium 210 gevonden, alsmede bij zeven kelners.
Kovtun en Lugovoi bezoeken de wedstrijd Arsenal - CSKA Moskou. In het stadion wordt later Polonium 210 gevonden.
23 november
Litvinenko overlijdt.
24 november
Oud-minister Jegor Gajdar wordt tijdens een conferentie in Ierland ziek. Hij wordt behandeld in Moskou. Artsen vermoeden dat ook hij is vergiftigd.

Seriemoordenaar zaait angst in Ipswich

Op 2 december 2006 werd bij Ipswich het naakte lichaam van een prostituee aangetroffen. In de tien dagen daarop werden nog eens vier lichamen gevonden. Dit zorgde voor grote angst in Ipswich. De gemeente riep vrouwen op niet meer alleen over straat

Griekenland

te gaan en liet extra bussen rijden. Twee grote werkgevers gaven hun vrouwelijk personeel een alarm mee.

Op 18 december arresteerde de politie de 37-jarige Tom S. in verband met de moorden. Stevens was een parttime taxichauffeur, medewerker van een supermarkt en lid van de vrijwillige politie. Hij zou, naar eigen zeggen, de vrouwen hebben beschermd. Hij werd later op borgtocht vrijgelaten.

Op 19 december werd de 48-jarige Stephen W. in verband met de moorden aangehouden. De vrouwen waren namelijk het laatst bij zijn huis gezien. W. was vorkheftruckchauffeur en was in september in de buurt komen wonen. Op 22 december werd hij officieel aangeklaagd voor de moorden.

Onderzoek noemt dood prinses Diana tragisch ongeluk

De dood van prinses Diana en Dodi al-Fayed was het gevolg van een tragisch ongeluk. Dat was de belangrijkste conclusie uit het onderzoek waarvan Lord John Stevens op 14 december 2006 de resultaten publiceerde. Het onderzoek, ruim negen jaar na de dood van de twee, moest duidelijkheid brengen in de vele geruchten die de ronde deden over de dood van prinses Diana. Zo zou haar dood het gevolg zijn van een complot waarin de koninklijke familie en de geheime dienst waren betrokken omdat Diana zwanger zou zijn van Dodi al-Fayed, dan wel plannen zou hebben om met hem te trouwen. Prinses Diana, Dodi al-Fayed en de chauffeur Henri Paul kwamen om het leven toen hun auto op 31 augustus 1997 met grote snelheid tegen een pilaar van de tunnel Pont D'Alma in Parijs reed. De vierde inzittende, bodyguard Trevor Rees-Jones, raakte zwaar gewond.

De vader van Dodi al-Fayed, Mohammed al-Fayed, had geen vrede met deze uitkomst. Hij noemde het onderzoek 'vuilnis' en bleef op het standpunt staan dat het ongeluk een gevolg was van een samenzwering van de geheime diensten en de koninklijke familie. Prins William en prins Harry waren wel tevreden. Ze zeiden te hopen dat het rapport een einde zou maken aan alle speculaties over de dood van hun moeder. Ook de familie van Diana steunde de uitkomst van het rapport.

Italië

Het rapport bevestigde overigens de conclusies die een Franse rechtbank al in 1999 had getrokken.

NOORD-IERLAND

Leiding Sinn Fein wil congres over erkenning Noord-Ierse politie

De politieke leiding van Sinn Fein (SF), de politieke vleugel van het Ierse Republikeinse Leger (IRA), liet op 29 december 2006 weten dat ze de oproep steunde voor een spoedconferentie van de partij over instemming met de steun aan de Noord-Ierse politie. Dit om de patstelling te doorbreken die was ontstaan met de (protestantse) Democratische Unionistische Partij (DUP). Deze zei alleen met SF de macht te willen delen als zij de Noord-Ierse politie zou erkennen. Dat punt lag echter weer gevoelig bij de achterban van SF omdat de politie jarenlang heimelijk de protestantse paramilitairen had gesteund. Het congres zou in januari 2007 plaats moeten vinden.

(Vorige berichten pagina 719/3 e.v. - 2006)

ITALIË

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement akkoord met begroting 2007

Het Italiaanse Huis van Afgevaardigden gaf op 21 december 2006 met 337 tegen 262 stemmen haar vertrouwen aan de regering. De regering had dit gevraagd om te voorkomen dat de begroting 2007 in detail zou worden behandeld, wat veel tijd zou kosten. Het Huis van Afgevaardigden en de Senaat hadden beide al eerder hun vertrouwen uitgesproken, maar het voorstel moest nogmaals naar het parlement. De begroting voorzag in bezuinigingen en belastingverhogingen om het begrotingstekort terug te brengen tot de Europese norm van onder de 3 procent van het bbp.

Op 2 december hadden nog 80.000 Italianen tegen maatregelen uit de begroting, vooral tegen de belastingverhogingen, gedemonstreerd. Volgens de oppositie ging het hier om een aanval op de middenklassen. Oud-premier Silvio Berlusconi sprak de demonstranten toe. Hij zei: 'We zijn hier om links ervan te weerhouden Italië zowel moreel als materieel te verarmen.'

JUSTITIE

Hoge Raad vernietigt veroordeling vriend van ex-premier Berlusconi

De Hoge Raad vernietigde op 30 november 2006 het vonnis dat was uitgesproken tegen Cesare Previti, advocaat en vriend van voormalig premier Silvio Berlusconi. De reden was dat hij terecht had moeten staan in Rome en niet in Milaan. Previti was veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijf jaar wegens het omkopen van rechters. In een soortgelijke zaak was hij al veroordeeld tot zes jaar, maar deze straf mocht hij uitzitten in zijn Romeinse villa.
Eerder moest ook de zaak tegen Berlusconi worden stopgezet omdat hij als premier onschendbaar was. Daarna was de zaak tegen hem verjaard.

GEZONDHEID EN ZORG

Arts past ondanks verbod euthanasie toe

De anesthesist Mario Riccio besloot in de nacht van 20 op 21 december 2006 de beademingsapparatuur van de zestigjarige Piergiorgio Welby uit te zetten, waarna hij overleed. Hij had Welby tevens medicijnen toegediend om het sterven te verzachten. Dit gebeurde allemaal op uitdrukkelijk verzoek van Welby. Maar Riccio ging wel in tegen een gerechtelijke uitspraak en tegen de uitspraak van een adviesorgaan van het ministerie van Volksgezondheid. Deze wezen erop dat euthanasie in Italië niet was toegestaan.
Welby leed sinds zijn zestiende aan spierdystrofie, waardoor hij steeds verder verlamd raakte. Hij kreeg vanaf 1996 sondevoeding en lag sinds 1997 aan de beademingsapparatuur. Hij kon alleen nog communiceren door met zijn ogen te knipperen. Hij vroeg de president in september 2006 om hem te laten sterven.
De zaak leidde tot een grote controverse in Italië. Medestanders wezen erop dat jaarlijks duizend terminale patiënten zelfmoord pleegden en dat artsen vaak stiekem hielpen bij euthanasie. Grootste tegenstander was de katholieke kerk. Dat bleek ook tijdens de begrafenis van Welby op 24 december. De kerk hield namelijk de deuren

gesloten voor de dienst omdat Welby zelf om het einde van zijn leven had verzocht. De dienst werd daarom gehouden op het plein voor de kerk. Zijn weduwe zei bij die gelegenheid: 'Lieve Piero. Kun je dit zien als overwinning? De droefenis heeft me nu verlaten omdat ik voel dat je blij bent, dat je vrij bent.'

Mode-industrie tekent convenant tegen anorexia

De Italiaanse overheid en mode-industrie tekenden op 22 december 2006 een gedragscode met als doel het voorkomen van anorexia bij jonge meisjes. Door extreem af te vallen kon worden voldaan aan het modebeeld van extreem dunne meisjes, maar dit leverde grote gezondheidsrisico's op. De totstandkoming van de gedragscode kwam in een stroomversnelling door de dood van een 21-jarig Braziliaans model op 14 november. Zij overleed als gevolg van ondervoeding.
Volgens de gedragscode moesten modellen een medisch bewijs overleggen dat zij niet leden aan een eetstoornis, mochten zij niet jonger dan zestien jaar zijn en zouden er ook grotere maten worden opgenomen in de collecties. Modehuizen die de gedragscode niet zouden naleven, werden verbannen naar impopulaire uren of dagen tijdens modeshows.

(Vorige berichten pagina 721/2 e.v. - 2006)

NEDERLAND

BINNENLAND

Staatsrechtelijke crisis na afgedwongen stop op uitzetting asielzoekers

Het Nederlandse kabinet van het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) raakte in december 2006 verzeild in een gecompliceerde en vanuit staatsrechtelijk oogpunt unieke situatie. Na de parlementsverkiezingen van 22 november waren de verhoudingen in de Tweede Kamer dusdanig gewijzigd dat een parlementaire meerderheid mogelijk leek voor de afkondiging van een generaal pardon voor een groep van (oorspronkelijk) 26.000 asielzoekers. Het grootste deel van de oppositie had meer dan eens geprobeerd het beleid van VVD-minister Rita Verdonk (Vreemdelingenzaken en Integratie) bij te stellen. Rond het asielbeleid kwam het enkele malen tot een harde confrontatie tussen de Kamer en de minister, die zelfs van steun van haar eigen partij niet zonder meer verzekerd bleek.
Op 30 november, nog geen half uur na de beëdiging van de nieuwe parlementariërs, diende de fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid (PvdA), Wouter Bos, een motie in die een crisis inluidde. Hij vroeg om een moratorium op de uitzetting van een intussen aangegroeide groep van asielzoekers. Het voorstel verkreeg een nipte meerderheid.

De groep van 26.000

In verscheidene Europese landen werd gesproken over de vraag of het wenselijk was om mensen die niet-rechtmatig in het land verbleven zichtbaar te maken door het verlenen van een verblijfsrecht. Een van de meest vergaande maatregelen nam de Spaanse regering, die in 2005 besloot om een generaal pardon te verlenen aan 700.000 illegalen, die konden aantonen dat ze ten minste drie maanden in Spanje waren.
In Nederland ging de discussie over de positie van ca. 26.000 asielzoekers die vóór de invoering van de Vreemdelingenwet van 2001 in het land waren, maar om diverse redenen niet gelegaliseerd waren. Zij hadden intussen een bestaan opgebouwd en waren ingeburgerd, bijvoorbeeld omdat de kinderen al jaren Nederlands onderwijs volgden. Volgens minister Verdonk was deze groep intussen aangegroeid tot 39.500. Het idee van een generaal pardon zou dan op deze hele groep betrekking hebben. Van hen waren 23.500 dossiers door de minister afgehandeld – door uitzetting, het verlenen van een verblijfsvergunning, vrijwillig vertrek of verdwijning in de illegaliteit. De rest van de dossiers was nog in behandeling.

Twee PvdA-moties

In de motie-Bos werd de wenselijkheid van een generaal pardon uitgesproken, maar het concrete besluit waarom gevraagd werd, luidde alleen dat de uitzettingen door het demissionaire kabinet werden opgeschort. Achtergrond daarvan was de vrees dat van mensen die het land moesten verlaten, achteraf zou blijken dat dit niet nodig was geweest omdat er intussen een pardonregeling was gekomen. Deze verwachting was reëel, gezien de veranderde politieke verhoudingen en de voorziene komst van een progressiever kabinet. In de motie werd uitgesproken dat er 'op zo kort mogelijke termijn een pardonregeling moet komen voor alle asielzoekers, behoudens oorlogsmisdadigers en veroordeelden wegens ernstige delicten, die hun eerste aanvraag voor 1 april 2001 [datum inwerkingtreding Vreemdelingenwet] indienden en Nederland niet hebben verlaten'. Het verzoek aan de regering luidde om 'in afwachting van een definitieve behandeling van deze pardonregeling door de nieuwe Tweede Kamer, ten aanzien van deze groep geen onomkeerbare beslissingen en stappen te nemen'.

Vóór de motie stemden, behalve de PvdA, de fracties van de Socialistische Partij (SP), GroenLinks (GL), Democraten 66 (D66), de ChristenUnie (CU) en de Partij voor de Dieren (PvdD). Tezamen waren dat 75 kamerleden, terwijl de tegenstanders tot 74 kwamen. Behalve van de twee regeringspartijen, kwamen de tegenstemmen van de fracties van de Partij voor de Vrijheid (PvdV) en de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP).
Het kabinet meende dat de motie niet uitvoerbaar was en motiveerde dat als volgt:

> 'Het (...) is van oordeel dat het een demissionair kabinet niet past om een motie uit te voeren waarin met zoveel woorden gevraagd wordt om vooruit te lopen op in de formatie eventueel te formuleren nieuw beleid en die [...] haaks staat op het beleid zoals dat in de afgelopen jaren is gevoerd. Het kabinet is van mening dat met het uitvoeren van de motie rechtsongelijkheid wordt gecreëerd ten aanzien van diegenen die onder toepassing van staand beleid (...) Nederland hebben verlaten of zijn uitgezet. Het kabinet gaat er nog steeds vanuit dat (zicht op) een nieuwe pardonregeling een aanzuigende werking zal hebben. Het kabinet is na grondig beraad tot de slotsom gekomen dat de motie niet uitvoerbaar is en onwenselijke effecten heeft.'

Ondanks deze bezwaren verklaarde minister Verdonk op 4 december echter dat er na het aannemen van de motie geen uitzettingen hadden plaatsgevonden in de categorie waarnaar in de motie verwezen werd. Daarop concludeerde de oppositie dat als deze 'bevriezing' van het uitzetbeleid mogelijk was, ook een verlengd moratorium niet op praktische bezwaren kon stuiten. De minister wees dit echter af, zo bleek uit haar

schriftelijke uitleg aan de Tweede Kamer op 5 december. Zij stelde daarin gehouden te zijn de wet uit te voeren en dat het opschorten van te nemen besluiten zou leiden tot een overschrijding van de wettelijke beslistermijnen. Bovendien zou niet te achterhalen zijn wie er precies wel of niet onder de regeling viel.
Minister Ernst Hirsch Ballin van Justitie bevestigde op 7 december schriftelijk namens het kabinet dat het een pas op de plaats maakte met de daadwerkelijke uitzetting van vreemdelingen, in afwachting van een debat daarover met de Kamer.

Als in de motie teveel vooruitgelopen werd op nieuw te vormen beleid, zou dat strijdig kunnen zijn met de demissionaire status van het kabinet. Dat moest zich volgens parlementair gewoonterecht terughoudend opstellen wanneer het ging om controversiële besluitvorming. Daarop kwam een voorzichtiger geformuleerde motie van Bos' partijgenoot Jeroen Dijsselbloem, die op 12 december met nagenoeg dezelfde stemverhouding (75 tegen 72) werd aangenomen:

'Overwegende dat de regering op verzoek van de Kamer een pas op de plaats heeft gemaakt waar het gaat om de effectuering van de daadwerkelijke uitzetting van vreemdelingen.
Verzoekt de regering deze pas op de plaats in het uitzettingenbeleid te verlengen in afwachting van de afronding van de formatiebesprekingen.'

Kamer eist vertrek minister

In het op 12 december gehouden kamerdebat maakte een meerderheid aan de minister duidelijk dat zij moest stoppen met uitzetten om daarmee uitvoering te geven aan de twee aangenomen moties. Verdonk reageerde echter met de mededeling met onmiddellijke ingang weer met uitzetten te zullen beginnen. Omdat zij daarmee de wens van de kamermeerderheid negeerde, kwam op 13 december een motie van afkeuring in stemming.
Deze motie werd aangenomen met vrijwel dezelfde stemverhouding als bij de voorstellen van Bos en Dijsselbloem. Daarop volgde spoedberaad van het kabinet. Intussen had de fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer, Mark Rutte, laten weten dat het toen niet meer ging om alleen Verdonk, maar dat de kwestie een zaak was geworden van het gehele kabinet dat haar was blijven steunen. Hij verklaarde dat álle VVD-bewindslieden uit het kabinet teruggetrokken zouden worden bij een gedwongen aftreden van Verdonk.

De minister bleef echter in functie, een unicum in de recente geschiedenis omdat bewindslieden normaliter hun functie neerlegden wanneer er tegen hen een motie van afkeuring was aangenomen. Toch bestond met name bij het CDA-deel in het kabinet het besef dat niet zomaar aan de wens van de Kamer voorbij kon worden gegaan. Na twaalf uur van beraad bleek het kabinet op 13 december een verrassende constructie te hebben bedacht. Er zouden tot het einde van de formatie geen uitgeprocedeerde asielzoekers meer worden uitgezet. Deze beslissing was echter tegen de zin van de VVD en haar ministers en staatssecretarissen hadden dan ook hun ontslag aangeboden. Na een verzoek van premier Jan Peter Balkenende om aan te blijven vanwege de regeerbaarheid van het land, besloten zij echter op hun post te blijven. Dat gold dus ook voor minister Verdonk, die echter haar portefeuille Vreemdelingenzaken overdroeg aan CDA-minister Hirsch Ballin. Zij bleef wel verantwoordelijkheid voor het integratiedeel van haar portefeuille en nam tevens de verantwoordelijkheid voor jeugdbescherming, preventie en reclassering.

Staatsrecht

Door de opstelling van het kabinet deed zich een tweetal staatsrechtelijk ongebruikelijke verschijnselen voor, die in juridische kring tot zeer kritische reacties leidden. Een daarvan kwam van prof.mr. C.A.J.M. Kortmann, van huis uit CDA-er en werkzaam als hoogleraar staats- en bestuursrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen. In dagblad *NRC-Handelsblad* van 14 december bekritiseerde hij onder de kop '150 jaar staatsrecht in prullenbak' het in aangepaste vorm aanblijven van minister Verdonk en het niet uittreden van de VVD-bewindslieden. Kortmann stelde bovendien dat het parlement zelf in gebreke was gebleven:

'Met het redden van het demissionaire kabinet is gisteren een belangrijke staatsrechtelijke gewoonte geschonden. Sinds 1866-1868 is dé ongeschreven regel van Nederlands staatsrecht dat een minister of kabinet aftreedt als de meerderheid van de Tweede Kamer een motie van wantrouwen of afkeuring aanneemt. Staatsrechtelijk is er geen verschil. De spitsvondigheid dat een minister bij een motie van afkeuring kan blijven zitten als het beleid maar wordt aangepast, werd door het kabinet bij deze gelegenheid bedacht.
Het huidige kabinet en in het bijzonder minister Verdonk lappen deze regel aan hun laars en de Tweede Kamer heeft dit geaccepteerd. Daarmee geeft de Kamer ook voor de toekomst haar belangrijkste wapen uit handen. Een kabinet of minister, demissionair of niet, blijft dan voortaan aan na een motie van wantrouwen, neemt enige maatregelen en dat is het dan.
Een tweede fundamentele regel van staatsrecht, die ook reeds decennialang bestaat, is die van de homogeniteit van de ministerraad: ministers vormen naar buiten een eenheid: zij dragen het kabinetsbeleid.
In het onderhavige geval hebben de VVD-ministers dat niet willen doen. Zij blijven desondanks aan, (...) vanwege de regeerbaarheid van het land. Als een beroep op die regeerbaarheid in de toekomst dergelijke vormen van inconstitutioneel handelen rechtvaardigt, staat ons land nog wat te wachten. Het is het bekende verhaal van elke machthebber: zonder mij stort alles in.'

Iraakse en Syrische asielzoekers

Ook in andere zin werd door (de meerderheid van) het parlement vooruitgelopen op de te verwachten wijzigingen in het asielbeleid. Op 21 december diende kamerlid Jan de Wit van de SP een motie in, waarin werd uitgesproken dat asielzoekers uit Centraal- en Zuid-Irak voorlopig niet mochten worden teruggestuurd naar hun land van herkomst. In deze delen van het door geweld verscheurde land was de situatie te onveilig, zo luidde de motivatie. Minister Hirsch Ballin, nu verantwoordelijk geworden voor Vreemdelingenzaken, ontraadde de motie maar een kamermeerderheid – waartoe dit keer ook de SGP behoorde – stemde vóór.
Een kleine meerderheid in de Kamer stemde ook voor een motie, eveneens ingediend door de SP, om een groep van 181 asielzoekers uit Syrië een verblijfsvergunning te verstrekken. Over een aantal van hen was informatie over hun asielachtergrond in handen gekomen van Syrische ambtenaren, hetgeen risicovol kon zijn in geval van terugkeer naar hun land.

Informateur onderzoekt mogelijkheden voor kabinetsformatie

De kwestie rond de Syrische asielzoekers had al eerder, in april, tot een aanvaring geleid tussen delen van de Tweede Kamer en minister Verdonk. Haar werd toen verweten onzorgvuldig te hebben gehandeld en de Kamer onjuist en onvolledig te hebben ingelicht. De ingediende motie van afkeuring

haalde in de oude kamersamenstelling echter geen meerderheid. Een dergelijke motie was ook in december 2005 ingediend – en eveneens verworpen – in een vergelijkbare kwestie rond Kongolese asielzoekers. Een derde motie van afkeuring tegen de minister werd in juni 2006 ingediend in verband met het aanvankelijk door Verdonk vervallen verklaarde Nederlanderschap van VVD-kamerlid Ayaan Hirsi Ali. Dit was aanleiding voor de toenmalige regeringspartij D66 om uit het kabinet te stappen. Sindsdien werd Nederland geregeerd door een minderheidskabinet, dat vervroegde verkiezingen uitschreef.
Aangenomen werd dat de tegemoetkoming aan de Kamer in de zaak rond het generaal pardon mede was ingegeven door de verwachting van het CDA dat het op basis van de verkiezingsuitslag van 22 november min of meer veroordeeld zou worden tot een coalitie met de PvdA. Er was dan wel een derde partij nodig om een meerderheidskabinet te kunnen vormen.

Er werden verscheidene opties verkend. In politiek Den Haag viel te horen dat de SP, als grootste winnaar en nu met 25 zetels vertegenwoordigd, bij de formatie moest worden betrokken. De op 25 november tot informateur benoemde CDA-er Rein Jan Hoekstra moest evenwel, na een serie gesprekken met PvdA, CDA en SP, op 11 december concluderen dat de politieke verschillen tussen de laatste twee partijen te groot waren om overbrugd te kunnen worden. De PvdA gaf daarop als voorkeur aan om GL bij de coalitiebesprekingen te betrekken, maar deze partij wilde dat niet. Daarna kwam de CU in beeld, een partij die bij de verkiezingen haar zetelaantal naar zes had weten te verdubbelen.
Op 18 december begonnen de partijleiders Balkenende (CDA) en Bos (PvdA) hun eerste gesprekken samen met André Rouvoet, politiek leider van de CU. Die dag meldde Hoekstra in zijn eindrapport aan koningin Beatrix dat een coalitie van deze drie partijen de enig werkbare was.
Twee dagen later werd de CDA-er Herman Wijffels tot informateur benoemd, met als opdracht te werken aan wat wel een 'christelijk-sociaal kabinet' van de drie genoemde partijen werd genoemd. Wijffels stond bekend als een progressieve christen-democraat en een 'bruggenbouwer' en had onder meer om die reden het vertrouwen van de gesprekspartners. Hij was sinds oktober de Nederlandse vertegenwoordiger in het dagelijkse bestuur van de Wereldbank en daarvoor voorzitter van de Sociaal Economische Raad (SER).
De echte coalitieonderhandelingen zouden in januari 2007 van start gaan.

Vermindering van aantal moorden in grote steden

Uit een rondgang in december 2006 van persbureau *ANP* langs de politiekorpsen in Nederland bleek dat er dat jaar in de grote steden sprake was van een aanzienlijke daling in het aantal geweldsdelicten met dodelijke afloop. Vergeleken met 2005 was het aantal gevallen van doodslag en moord in Amsterdam gedaald van 32 naar 17 en in Rotterdam van 38 naar 18. De opvallendste afname kende Den Haag, waar in 2006 10 dodelijke geweldsdelicten plaatsvonden. Een jaar eerder waren dat er nog 32. Volgens een woordvoerder van de Amsterdamse politie hing de daling samen met de grotere aandacht voor huiselijk geweld. Daarnaast speelde een rol dat er door de mogelijkheid van preventief fouilleren scherper werd gecontroleerd op illegaal wapenbezit.

Sociaal-democrate Gerdi Verbeet wordt voorzitter Tweede Kamer

De Tweede Kamer koos op 6 december 2006 parlementariër Gerdi Verbeet van de Partij van de Arbeid (PvdA) tot voorzitter. Zij behaalde meer stemmen dan de demissionaire ministers Maria van der Hoeven van het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en Henk Kamp van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD). Verbeet werd de opvolger van Frans Weisglas (VVD).
Gerdi Verbeet (55) stelde zich als belangrijkste doel de waardering voor het werk van de Tweede Kamer in de samenleving terug te winnen. Daartoe achtte ze een intensief contact met de samenleving, een respectvolle omgang tussen kamerleden en een begrijpelijk taalgebruik van groot belang.

JUSTITIE

Terreurverdachte Samir A. tot acht jaar veroordeeld

De Haagse rechtbank veroordeelde op 1 december 2006 terreurverdachte Samir A. (20) tot acht jaar gevangenisstraf wegens het voorbereiden van een terroristische aanslag. Het Openbaar Ministerie had op 6 november vijftien jaar tegen hem geëist. Ook vier medeverdachten werden schuldig bevonden en kregen straffen tot vier jaar opgelegd. Tegen hen had het OM eveneens aanzienlijk zwaardere straffen gevorderd. Eén beklaagde ging vrijuit.

De verdachten

- Noureddine El F. (24): vier jaar wegens het voorbereiden en bevorderen van een terroristische aanslag. Het OM had twaalf jaar geëist. El F. was in maart al veroordeeld tot vijf jaar in de zaak rond een andere terroristische organisatie, de zogeheten Hofstadgroep.
- Mohammed C. (31): drie jaar wegens het treffen van voorbereidings- en bevorderingshandelingen. De eis was vijftien jaar.
- Soumaya S. (23): drie jaar omdat zij had geprobeerd om met het oog op te ondernemen acties adressen van politici te traceren via haar zus die in een apotheek in Den Haag werkte. Er was tien jaar tegen haar geëist.
- Brahim B. (23): drie maanden wegens valsheid in geschrifte. Hij hielp El F. aan een identiteitsdocument met zijn gegevens. Het OM had twaalf maanden, waarvan zeven onvoorwaardelijk, geëist.
- Mohammed H. (20): vrijgesproken. Tegen hem had het OM acht jaar geëist.

Geen terroristische organisatie

De rechtbank was van mening dat de groep rond Samir A. niet als een terroristische organisatie kon worden beschouwd en sprak de verdachten van deze aanklacht vrij. Zij waren te divers om een groep te vormen en hadden geen gemeenschappelijk doel, zo luidde de motivatie.
Het OM kondigde hoger beroep aan, omdat deelname aan een terroristische organisatie een belangrijk onderdeel uitmaakte van de aanklacht. Het meende dat de groep rond Samir A. in feite een voorzetting was van het terroristisch netwerk rond Mohammed B., die tot levenslang was veroordeeld voor de moord op cineast Theo van Gogh in november 2004. Deze Hofstadgroep was in maart 2006 door de rechter wél als een terroristische organisatie aangemerkt.
De Europese Unie besloot op 28 december om de Hofstadgroep op de Europese lijst van terroristische organisaties te zetten. Ze volgde bovendien een eerdere maatregel

van Nederland om de financiële tegoeden van de groep in de hele Unie te bevriezen.

Rechters leggen vaker levenslange gevangenisstraf op

Uit gegevens van eind december 2006 werd duidelijk dat Nederlandse rechters dat jaar een record aantal keren, namelijk tienmaal, een levenslange gevangenisstraf hadden opgelegd. Het jaar daarvoor gebeurde dat negenmaal, hetgeen ook al een record was. Daarnaast werd in februari de maximale tijdelijke gevangenisstraf verhoogd van twintig naar dertig jaar en daar werd eenmaal gebruik van gemaakt.
Levenslang betekende in Nederland dat de veroordeelde daadwerkelijk een celstraf uitzat tot aan de dood. Van de mogelijkheid om gratie te verlenen – formeel voorbehouden aan de Koningin maar in de praktijk een aangelegenheid van het ministerie van Justitie – was al twintig jaar geen gebruik meer gemaakt. In 2006 zaten in totaal 33 mensen levenslang uit.

NATUUR EN MILIEU

Wereld Natuur Fonds grootste groene organisatie

In december 2006 werden de ledentallen bekend van Nederlandse organisaties voor natuurbehoud en milieubescherming, op basis van de jaarlijkse telling door het radioprogramma *Vroege Vogels*. Gezamenlijk hadden deze groene organisaties 4.011.238 leden en donateurs, iets minder dan in 2005.
Het Wereld Natuur Fonds (WNF) was opnieuw de grootste organisatie met 920.000 leden, 15.000 meer dan in 2005. Daarna volgden de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland met 873.000 leden (-22.000) en Greenpeace dat stabiel bleef op 580.000 begunstigers. De aanhang van de Vereniging Milieudefensie nam duidelijk toe en datzelfde gold voor de Partij voor de Dieren (PvdD), sinds november 2006 met twee zetels vertegenwoordigd in de Tweede Kamer.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Journalisten gegijzeld wegens geheim houden bronnen

Verslaggevers Joost de Haas en Bart Mos van dagblad *De Telegraaf* werden op 27 november 2006 op last van de rechter-commissaris in gijzeling genomen en vastgehouden in het huis van bewaring in Scheveningen. De journalisten beschikten over geheime dossiers betreffende de crimineel Mink K., die volgens hen in handen waren gekomen van criminelen als gevolg van een lek binnen de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD). Zij weigerden de bron te onthullen die hen de dossiers had geleverd.
Op 30 november werden de twee journalisten op last van de rechter weer vrijgelaten.

Verschoningsrecht

De rechterlijke beslissing tot invrijheidstelling was gebaseerd op het ontbreken van goede argumenten om inbreuk te maken op het zogeheten verschoningsrecht. Dit hield het recht in om bronnen niet te openbaren, zoals dat onder meer was vastgelegd in het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM). Een duidelijke wettelijke regeling hiervoor was er in Nederland niet, maar in de praktijk werd op dit recht alleen in uitzonderlijke situaties inbreuk gemaakt. De rechter-commissaris meende dat zo'n uitzondering hier aan de orde was, omdat de staatsveiligheid en de rechtsorde in het geding waren.

Volgens de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) was het voor de journalistiek van essentieel belang dat zij de identiteit van bronnen niet hoefde te onthullen. Werd ze daar wel toe gedwongen, dan zouden journalisten een verlengstuk worden van justitie. Egbert Dommering, advocaat en hoogleraar informatierecht aan de Universiteit van Amsterdam (UvA), sloot zich bij deze kritiek aan en vreesde een aantasting van de regels van de rechtsstaat. Hij merkte op dat er sprake was van een trend bij justitie en rechterlijke macht om journalisten sneller te gijzelen.
Deze trend leek bevestigd te worden toen enkele dagen later opnieuw door een rechter-commissaris om gijzeling werd gevraagd, namelijk van journalist Simon Vuyk van het weekblad *Nieuwe Revu*. De rechtbank in Zwolle oordeelde echter op 4 december dat het geen zin had hem te gijzelen omdat Vuyk verscheidene keren had gezegd zijn bronnen nooit te zullen prijsgeven. De rechter was echter ook van mening dat hij zich niet kon beroepen op het verschoningsrecht, omdat het algemeen belang groter was dan het belang dat werd gediend met bronbescherming.

Openstelling huwelijk voor homoseksuelen succesvol

De openstelling van het huwelijk voor mensen van hetzelfde geslacht kan als geslaagd worden beschouwd, zo concludeerden juristen en sociologen van de Universiteit Utrecht (UU) in hun in december 2006 verschenen rapport. Het onderzoek werd gedaan in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie.

Bij het onderzoek werd zowel de Wet geregistreerd partnerschap (1998) als de Wet openstelling huwelijk (2001) betrokken. De eerste constructie werd meestal gekozen uit zakelijke overwegingen, terwijl de keuze voor een huwelijk veeleer werd ingegeven door de emotionele en symbolische betekenis ervan.
Dat het functioneren van beide naar tevredenheid verliep, betekende niet dat er geen problemen waren die om nadere regelgeving vroegen. Behalve om de barrières voor deze andere samenlevingsvormen om erkenning buitenslands te verkrijgen, ging het vooral om de positie van de kinderen die opgroeiden binnen relaties van gelijk geslacht. Bij het geregistreerd partnerschap vormde het niet automatisch ontstaan van het juridisch vaderschap van een kind een belangrijk knelpunt. Dit kon, bijvoorbeeld bij het overlijden van de moeder, grote juridische gevolgen hebben. Twee vrouwen of mannen konden het juridisch ouderschap alleen verwerven via (partner)adoptie. Dit hield in dat de niet-biologische ouder het kind adopteerde en samen met de biologische ouder opvoedde.

MILITAIRE ZAKEN

Militairen Dutchbat krijgen alsnog erkenning

Op 4 december 2006 reikte (demissionair) minister Henk Kamp van Defensie in de Johan Willem Frisokazerne in Assen een speciaal ontworpen draaginsigne uit aan militairen van Dutchbat. Dat was het Nederlands bataljon van de Verenigde Naties dat werd ingezet ter verdediging van de mos-

Nederland

limenclave Srebrenica ten tijde van de oorlogen in Joegoslavië in 1994-1995. De Dutchbat-militairen zagen machteloos toe hoe duizenden moslimmannen door Servische troepen werden afgevoerd en vermoord.

Kamp memoreerde de zware last die de Nederlandse blauwhelmen na de val van de enclave met zich meedroegen: 'U werd met de nek aangekeken. De val van de enclave is u ten onrechte aangerekend. U voelde zich in de steek gelaten, ook door de politiek.' De insignes werden dan ook ervaren als een verlate blijk van erkenning, die was uitgebleven omdat telkens de vraag opdook of de militairen voor het drama medeverantwoordelijk waren.

De toekenning van het insigne riep kritiek op, onder anderen van nabestaanden van de Srebrenica-slachtoffers. Bij de plaats en op dag van de uitreiking demonstreerden leden van de Duitse mensenrechtenorganisatie Genootschap voor bedreigde volkeren (GfbV) tegen het eerherstel. Zij hielden een zestig meter lang spandoek vast, met daarop de namen van vermoorde moslims.

Twee maanden cel voor weigeren dienst in Afghanistan

De militaire rechtbank in Arnhem sprak op 29 december 2006 een onvoorwaardelijke celstraf van twee maanden uit tegen een 24-jarige militair uit Warffum omdat hij had geweigerd deel te nemen aan de Nederlandse missie in Afghanistan.
Daar waren sinds augustus in het kader van de International Security Assistance Force (ISAF) militairen gelegerd voor wederopbouwactiviteiten in de provincie Uruzgan. Het was de eerste keer dat een militair werd bestraft voor het weigeren van deelname aan de missie. In november was een 21-jarige dienstweigeraar uit Rheden vrijgesproken, omdat deze aan een posttraumatische stressstoornis leed.

De rechtbank meende dat algehele dienstweigering schadelijk was voor de krijgsmacht. De militair in kwestie trof blaam omdat hij herhaaldelijk waarschuwingen door zijn meerderen over de strafrechtelijke consequenties had genegeerd. Wel meende de rechter dat hij verminderd toerekeningsvatbaar was, maar dit deed volgens hem niets af aan de strafbaarheid.

(Vorige berichten pagina 722/1 - 2006)

Noorwegen

NOORWEGEN

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Noorse regering houdt vast aan staatseigendom industrie

De progressieve, door sociaal-democraten gedomineerde Noorse regering liet op 8 december 2006 blijken het eerder ingezette privatiseringsproces te willen terugdringen en de overheidscontrole op de economie te versterken. Op dat moment was de eigendom in 34 van de 49 belangrijkste ondernemingen voor 100 procent in overheidshanden. Daarnaast had de staat een meerderheidsaandeel in bedrijven als Statoil (olie) en Telenor (telecommunicatie). Voorgaande regeringen hadden beide bedrijven deels geprivatiseerd, maar deze koers zou nu omgebogen worden.

Minister van Industrie en Handel Dag Terje Andersen wees erop dat staatseigendom voor de economische ontwikkeling op lange termijn van groot belang was: 'Ondernemingen met een lange-termijn-perspectief moeten zich concentreren op zaken als onderzoek en ontwikkeling, aanpassing, ethiek en milieu. Dat zijn onderwerpen die langere tijd van belang kunnen zijn dan winst op korte termijn.' Om deze reden zou de regering zich actiever bedienen van overheidscontrole door bijvoorbeeld jaarlijkse streefdoelen vast te stellen of de salarisontwikkeling binnen aanvaardbare grenzen te houden.

Samengaan Statoil en Norsk Hydro creëert olie- en gasgigant

De Noorse oliemaatschappijen Statoil en Norsk Hydro maakten tien dagen later bekend dat de bedrijven zouden samengaan, waarmee de nieuwe onderneming de grootste offshore olie- en gasproducent ter wereld zou worden. Norsk Hydro, de op twee na grootste producent van aluminium in de wereld, zou onder eigen naam in de metaalsector actief blijven. Het was nog niet bekend wat de gemeenschappelijke naam zou zijn van de twee bedrijven, welker fusie in het derde kwartaal van 2007 moest zijn afgerond.

In 2007 zou het bedrijf actief zijn in bijna veertig landen, 1,9 miljoen vaten olie per dag produceren en werk bieden aan 31.000 mensen. De aandelen zouden voor 62,5 procent in handen van de staat zijn en dat zou, overeenkomstig de doelen van de Noorse regering, naar verwachting stijgen naar 67 procent. In de bestaande twee bedrijven was de staat al voor 70,9 procent (Statoil) en 43,8 procent (Norsk Hydro) aandeelhouder.

EUROPESE UNIE

Overeenkomst met EU over visquota

Noorwegen kwam op 1 december 2006 met de Europese Unie overeen visvangstquota in te stellen met het oog op de teruglopende visstand in de Noordzee.

Het ging om zeven vissoorten, te weten kabeljauw, schelvis, heek, wijting, schol, makreel en haring. Beide partijen spraken ook af het illegaal vissen te bestrijden.
In Noorwegen is visserij een belangrijke industrietak. Het land is een van de grootste exporteurs van zalm ter wereld.

BUITENLANDSE ZAKEN

Campagne tegen corruptie bij ontwikkelingssamenwerking

Om te voorkomen dat ontwikkelingsgelden wegvloeiden naar anderen dan degenen voor wie de hulp bedoeld was, lanceerde Noorwegen op 5 december 2006 een campagne tegen corruptie.

Tijdens een persconferentie op die dag verklaarde de Noorse minister van Ontwikkeling Erik Solheim dat grote sommen geld verdwenen naar corrupte ambtenaren en dat was 'diefstal van 's werelds armste mensen'. Minister van Financiën Kristin Halvorsen voegde daar aan toe dat veel onwettig verkregen gelden op geheime bankrekeningen terecht kwamen.

Het initiatief had drie pijlers. Ten eerste zou er een beleid van 'zero tolerance' worden gevoerd jegens corruptie in eigen land. Hiernaast zouden de ontwikkelingslanden worden geholpen bij de bestrijding van het wegsluizen van geld naar verkeerde bestemmingen en tenslotte zou ook worden getracht het probleem hoog op de internationale agenda te houden.

(Vorige berichten pagina 729/3 - 2000)

OOSTENRIJK

BINNENLAND

Protestacties tegen Tsjechische kerncentrale Temelin

Enkele honderden demonstranten gingen op 3 december 2006 over tot een zes uur durende blokkade van de Oostenrijks-Tsjechische grens om te protesteren tegen de omstreden kerncentrale Temelin. Zij deden dat met tractors, bij de grensovergangen Wullowitz/Dolní Dvoriste, Gmünd en Ceske Velenice en eisten van de Oostenrijkse regering een officieel protest tegen de recente goedkeuring van de centrale door de Tsjechische autoriteiten, die strijdig zou zijn met de veiligheidsvereisten. Deze waren in 2000 vastgelegd in een overeenkomst tussen de twee landen, het zogeheten Melk-akkoord.
De in 1987 gebouwde Temelin-centrale, oorspronkelijk een Sovjet-Russisch ontwerp, werd in 2000 in werking gesteld. Verscheidene keren moesten de twee reactoren om veiligheidsredenen worden stilgelegd, reden waarom de op slechts 60 kilometer van de grens gelegen centrale in Oostenrijk – dat zelf geen kerncentrales had – tot bezorgdheid leidde. Volgens Tsjechië voldeed de centrale echter aan de regelgeving van de Europese Unie.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

'Holocaust-ontkenner' David Irving voorwaardelijk vrijgelaten

Op 20 december 2006 besliste een Oostenrijkse beroepsrechtbank dat de 68-jarige 'Holocaust-ontkenner' David Irving voorwaardelijk moest worden vrijgelaten. Hij was op 11 november 2005 gearresteerd en zat sindsdien gevangen. Op 20 februari 2006 werd hij tot drie jaar gevangenisstraf veroordeeld. Een belangrijke reden voor zijn vrijlating was dat Irving intussen had toegegeven dat de planmatige massamoord op de joden rond de Tweede Wereldoorlog daadwerkelijk had plaatsgevonden. Hij vertrok een dag na de uitspraak naar zijn geboorteland, Groot-Brittannië. Daar verklaarde hij overigens wel dat het ontkennen van de Holocaust niet tot vervolging zou mogen leiden omdat daarmee het recht op vrije meningsuiting werd ingeperkt.
Elf landen, waaronder Oostenrijk, kenden wetgeving waarin het ontkennen van de Holocaust strafbaar werd gesteld. De berechting van Irving vond plaats op basis van een Oostenrijkse wet uit 1992. Deze stelde het strafbaar de Holocaust of andere misdaden tegen de menselijkheid door de nazi's te ontkennen, te bagatelliseren, goed te keuren of te verexcuseren.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Van Oostenrijkse arbeidskrachten is 12 procent buitenlands

Gegevens van de Oostenrijkse overheid van 8 december 2006 lieten zien dat 12 procent van de legale Oostenrijkse werknemers van buitenlandse komaf was. Het ging vooral om immigranten uit Oost-Europese landen, die veelal ondergeschikte en laagbetaalde arbeid verrichtten of werkzaam waren in de bouw. Het relatief grootste aantal - 163.000 – was afkomstig uit het voormalige Joegoslavië.

Er waren overigens ook naar schatting 40.000 illegale werknemers in Oostenrijk. Zij kwamen vooral uit Tsjechië en Slowakije en werkten als kinderverzorger of in het huishouden.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Werk van schilder Munch terug naar nakomelingen eigenares

Een rechtbank in Wenen bepaalde op 8 november 2006 dat *Zomernacht op het Strand*, een schilderij van de Noorse expressionistische kunstenaar Edvard Munch (1863-1944), teruggegeven moest worden aan de nakomelingen van de voormalige eigenares. Het werk, dat werd tentoongesteld in de Weense Belvedère-galerij, zou nu in handen komen van Marina Mahler, kleindochter van de Oostenrijkse componist Gustav Mahler. Zij, en haar grootmoeder Alma vóór haar, hadden tientallen jaren lang gepoogd het schilderij terug te krijgen.
Alma Mahler had het werk in 1937 aan de Belvedère uitgeleend. Samen met haar derde, joodse echtgenoot Franz Werfel ontvluchtte zij Oostenrijk een jaar later, nadat nazi-Duitsland hun land had geannexeerd. Haar ex-schoonvader, een nazi-sympathisant, kreeg het doek in bezit en verkocht het aan de Belvedère in 1940.

(Vorige berichten pagina 536/1 - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Tijdschrift over schatrijke burgemeestersvrouw niet in circulatie

De uitgever van de Russische editie van zakentijdschrift *Forbes* besloot op 1 december 2006 het nummer van die maand met een cover story over de vrouw van de burgemeester van Moskou niet in circulatie te brengen. De Russische dochtermaatschappij van het Duitse uitgeversconcern Axel Springer AG zei oorspronkelijk in een verklaring dat het decembernummer helemaal uit circulatie zou worden genomen. Later maakte men echter bekend dat het nummer slechts van een nieuwe omslag zou worden voorzien en verder ongewijzigd zou blijven.

De vrouw van burgemeester Joeri Loezjkov, Jelena Batoerina, die multimiljonair was, zou op de oorspronkelijke omslag verkeerd geciteerd zijn. Batoerina stond aan het hoofd van een van de grootste bouwbedrijven in Moskou, terwijl tijdens het bewind van haar echtgenoot in heel Moskou driftig werd gebouwd.

Mysterieuze ziekte treft ex-premier Gajdar

Ex-premier Jegor Gajdar verliet op 4 december 2006 een ziekenhuis in Moskou na een mysterieuze ziekte, die verdenking opriep na de spectaculaire vergiftiging en dood van de voormalige officier van inlichtingendienst KGB, Alexander Litvinenko, in Londen korte tijd daarvoor. Gajdar (50) was leider van een oppositiepartij en korte tijd premier geweest in begin jaren negentig van de twintigste eeuw. Hij werd onverwacht ziek tijdens een congres in Dublin op 24 november, een dag nadat Litvinenko in een Londens ziekenhuis overleed. Gajdar was eerst in Dublin behandeld en daarna in een ziekenhuis in Moskou opgenomen.

Verplichte minimumopkomst bij verkiezingen afgeschaft

President Vladimir Poetin ondertekende op 5 december 2006 een aantal amendementen op de kieswet die inhielden dat verkie-

zingen geldig zouden zijn ongeacht het opkomstpercentage. Tot dan toe was bijvoorbeeld bij presidentsverkiezingen een minimale opkomst van 50 procent vereist en bij parlementsverkiezingen 25 procent. De nieuwe regeling beoogde kennelijk apathie onder kiezers als factor bij de verkiezingen uit te schakelen. Volgens critici zou het daardoor echter gemakkelijker worden voor het Kremlin om verkiezingen naar zijn hand te zetten. De amendementen verboden kandidaten ook om via de media negatieve informatie over tegenkandidaten te verspreiden. Die bepaling zou volgens velen kritiek op politici ook sterk aan banden leggen.

Kantoor oppositiegroep door autoriteiten doorzocht

Ongeveer twintig personen die zichzelf bekend maakten als behorend bij de politie en veiligheidsinstanties vielen op 12 december 2006 het kantoor binnen van het Verenigd Burgerfront. Dat werd geleid door de voormalige wereldkampioen schaken Garry Kasparov, die een scherp criticus was van president Vladimir Poetin. Een medewerkster van Kasparov, Marina Litvinovitsj, liet persbureau *Associated Press* weten dat haar door de politie te verstaan was gegeven dat de inval plaatsvond omdat de organisatie van Kasparov werd verdacht van betrokkenheid bij extremistische activiteiten.

Onderzoekscommissie gijzeling Beslan komt met voorzichtige kritiek

Een parlementaire commissie die de gijzeling onderzocht van de school in Beslan in september 2004, kwam op 22 december 2006 tot de conclusie dat de lokale overheid niet de opdracht van Moskou had uitgevoerd de veiligheid bij scholen te vergroten. Het rapport van de commissie vermeed echter harde kritiek op de autoriteiten vanwege hun optreden tijdens de driedaagse crisis, waarbij 334 mensen omkwamen onder wie veel schoolkinderen. De gijzeling was uitgevoerd door Tsjetsjeense en Ingoesjetische moslimextremisten.

De commissie onder leiding van het parlementslid Alexander Torsjin meende dat de explosie die het bloedbad inluidde was veroorzaakt door een bom die door de gijzelnemers tot ontploffing was gebracht. Zij meende dat er geen bewijzen waren dat tanks van het Russische leger het vuur hadden geopend terwijl de gijzelaars nog binnen waren. Dat laatste hadden ooggetuigen verklaard. Vele nabestaanden van de slachtoffers zagen het rapport als een vooropgezette poging de overheid van alle blaam te zuiveren.

Levenslang voor gijzelnemer Beslan bevestigd

Het Hooggerechtshof bevestigde op 26 december het vonnis van levenslang voor Noer-Pasji Koelajev. Hij werd door de Russische overheid beschouwd als de enige overlevende gijzelnemer van het drama in Beslan.

Parlement stemt in met beperking casino's en speelautomaten

De Federatieraad, de hogere Kamer van het parlement, stemde op 27 december 2006 met een overweldigende meerderheid in met een wet waardoor casino's en hallen met speelautomaten in grote delen van het land zouden worden gesloten. De Staatsdoema had de wet al eerder goedgekeurd. In slechts vier zones, verdeeld over het land, zou nog verder gegokt mogen worden: in Kaliningrad, de regio Primorski aan de Stille Oceaan, de Siberische regio Altaj en in de zuidelijke regio Krasnodar-Rostov.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

President stemt in met begroting voor 2007

President Vladimir Poetin ondertekende op 20 december 2006 de begroting voor 2007. Ondanks een stijging van de uitgaven met 25 procent werd er voor dat jaar een overschot verwacht.
De inkomsten werden geschat op 6,97 biljoen roebel (ca. 201 miljard euro) en de uitgaven waren gesteld op 5,46 biljoen roebel (ca. 158 miljard euro). Dat zou leiden tot een begrotingsoverschot van 1,5 biljoen roebel (ca. 43 miljard euro), wat neerkwam op 4,8 procent van het bbp.

De begroting was gebaseerd op een gemiddelde olieprijs voor 2007 van 61 dollar per vat voor Russische Oeral blend. De olieprijs was ongeveer 23 procent gedaald nadat zij midden juli op een recordhoogte van 78 dollar per vat had gestaan.

JUSTITIE

Leider extremistische groep tot drieëneenhalf jaar veroordeeld

Een rechtbank in Sint-Petersburg veroordeelde op 5 december 2006 de leider van een extremistische groep genaamd de Dolle Menigte tot drieëneenhalf jaar gevangenisstraf wegens geweld tegen buitenlanders.
De 22-jarige Roeslan Melnik werd schuldig bevonden aan het organiseren van een extremistische groep en geweld tegen Armeniërs, Chinezen en andere niet-Russen. Volgens persbureau *ITAR-Tass* had hij schuld bekend aan het eerste deel van de aanklacht.

GEZONDHEID EN ZORG

Enkele tientallen doden door branden in gezondheidsinstellingen

Negen patiënten kwamen op 10 december 2006 om bij een brand in een psychiatrische inrichting in de stad Tajga in centraal Siberië. Een dag eerder waren al 45 mensen omgekomen bij een brand in een drugscentrum in Moskou. De ongelukken en de aantallen slachtoffers onderstreepten de slechte naleving van regels betreffende brandveiligheid in Rusland, waar jaarlijks bij branden ongeveer 18.000 doden vielen.

NATUUR EN MILIEU

Autoriteiten schorten vergunningen op voor uitvoerder Sachalin-2 project

Het ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen liet op 7 december 2006 weten dat Russische instanties vergunningen hadden opgeschort voor een van de uitvoerende bedrijven van het door Shell geleide Sachalin-2 project voor de productie van LNG (vloeibaar aardgas). Dat was gebeurd omdat het bedrijf, Starstroj, milieuregels zou hebben geschonden bij de aanleg van pijpleidingen. Volgens critici was de Russische overheid bezig druk uit te oefenen op het Sachalin-2 project in een poging om gunstige voorwaarden te verkrijgen voor het staatsgasbedrijf Gazprom om eraan deel te nemen.
Op 12 december liet een hoge functionaris van het ministerie weten dat Sachalin-2, het grootste gecombineerde olie- en gasproject ter wereld, voor omgerekend 7,6 miljard euro schade had veroorzaakt aan het milieu.

Russische Federatie

Dat bedrag was net zo groot als dat waarmee Shell in 2005 de investeringskosten voor het project verhoogde. Moskou zou volgens het oorspronkelijke contract pas geld krijgen uit de verkoop van gas zodra de investeringen door Shell en zijn twee Japanse partners waren terugverdiend.

Milieu-inspecteur niet berispt

Minister van Natuurlijke Hulpbronnen Joeri Troetnev wees op 14 december een verzoek af een berisping te geven aan de omstreden milieu-inspecteur Oleg Mitvol. Het hoofd van de aan Troetnev ondergeschikte milieu-inspectie Rosprirodnadzor, Sergej Saj, had de minister verzocht het werk van Mitvol nader te bezien. Mitvol, plaatsvervangend hoofd van Rosprirodnadzor, was het publieke gezicht van de milieucampagne tegen het Sachalin-2 project van Shell en had diverse keren scherpe kritiek geuit op wat volgens hem de gevolgen van Shells werkzaamheden waren voor het milieu.

Shell verliest groot deel Sachalin-2

Op 21 december raakte Shell een groot deel van Sachalin-2 aan Gazprom kwijt. Maandenlang was het Kremlin bezig geweest via milieu-inspecties druk uit te oefenen op Shell en de andere twee, Japanse, aandeelhouders. Volgens de nieuwe regeling bezat Gazprom 50 procent plus één aandeel van Sachalin-2. Het Russische bedrijf zou de aandeelhouders daarvoor in totaal 7,5 miljard dollar (ca. 5,7 miljard euro) betalen. Het meerderheidsbelang van 55 procent van Shell werd gehalveerd. Shell zou wel de belangrijkste uitvoerder van het project blijven, omdat Gazprom geen ervaring had met vloeibaar aardgas. De milieubezwaren die door de Russische autoriteiten in de voorgaande maanden onverwacht tegen het project waren ingebracht, zouden worden ingeslikt. Volgens critici waren die vooral politiek geïnspireerd.

EUROPESE UNIE

Geen Russische boycot EU-vlees

Een dreigende boycot door Rusland van vlees afkomstig uit de Europese Unie bleek op 20 december 2006 van de baan. Onderhandelaars van de EU en Rusland waren het een dag eerder eens geworden over maatregelen die de Russische zorgen over de veiligheid van Europees vlees zouden wegnemen. Rusland had gedreigd vanaf 1 januari 2007 geen vlees meer uit de EU te zullen importeren. Op die datum zouden Bulgarije en Roemenië lid worden van de EU en Rusland zei zich zorgen te maken over de kwaliteit van het vlees uit die landen. Los hiervan stond overigens de boycot van Pools vlees door Rusland, die al een jaar gaande was.

BUITENLANDSE ZAKEN

Samenwerking van Deutsche Börse met Moskouse wisselbeurs

De dienstverlenende financiële instelling Deutsche Börse liet op 21 december 2006 weten dat zij een samenwerkingsovereenkomst had ondertekend met de Moskou Interbank Wisselbeurs. De bedoeling was dat daardoor investeringen in Russische bedrijven zouden worden gestimuleerd. Volgens Deutsche Börse zouden bedrijven daardoor gemakkelijker gezamenlijke projecten kunnen opzetten en informatie uitwisselen over aandelenmarkten.

(Vorige berichten pagina 731/3 e.v. - 2006)

SLOWAKIJE

Slowakije

BINNENLAND

Linkse partij Smer winnaar parlementsverkiezingen

Op 17 juni 2006 werden in Slowakije parlementsverkiezingen gehouden. Het Slowaakse parlement had één Kamer met 150 zetels, de Nationale Raad. De linkse Smer (Partij Richting – Derde Weg) van Robert Fico was de winnaar. Ook de Slowaakse Democratische en Christelijke Unie (SDKU) van de zittende premier Mikulas Dzurinda won zetels, maar bleef achter bij Smer.
De verkiezingsuitslag leverde twee verassingen op. Hoewel Smer veruit de grootste partij werd, was de winst toch kleiner dan in de peilingen was voorspeld. Niettemin noemde Fico het resultaat 'fantastisch' en hij wenste 'dat we snel een regeringscoalitie kunnen vormen die een links programma kan uitvoeren'. De tweede verassing was het hoge stemmental dat de extreem-rechtse Slowaakse Nationale Partij (SNS) van Jan Slota binnen haalde. De partij kwam van niets op 20 zetels.

Uitslagen parlementsverkiezingen Slowakije
(17 juni 2006)
Opkomst: 54,7 procent

partij	percentage	aantal zetels
Partij Richting - Derde Weg (Smer)	29,1	50 (+25)
Slowaakse Democratische en Christelijke Unie (SDKU)	18,4	31 (+3)
Slowaakse Nationale Partij (SNS)	11,7	20 (+20)
Partij van de Hongaarse Coalitie (SMK)	11,7	20 (0)
Volkspartij - Beweging voor een Democratisch Slowakije (LS-HZDS)	8,8	15 (-21)
Christen-Democratische Beweging (KDH)	8,3	14 (-1)

Verder onderstreepte de verkiezingsuitslag de toenemende regionale verschillen in Slowakije: het rijkere westelijke deel van het land, met de hoofdstad Bratislava, bleef het liberale hervormingsbeleid van Dzurinda steunen, terwijl Fico en Slota hun winst vooral in het armere en minder ontwikkelde noorden en oosten haalden.

Robert Fico vormt nieuwe regering

De dag na de parlementsverkiezingen kreeg Robert Fico van president Ivan Gasparovic de opdracht een nieuwe regering te vormen. Getalsmatig kon Fico voor meerdere coalities kiezen. Omdat hij zijn kiezers had beloofd het radicale economische hervormingsbeleid van zijn voorganger Mikulas Dzurinda flink in linkse richting om te buigen, kwam hij uit op een coalitie met de SNS en de gematigd nationalistische Volkspartij - Beweging voor een Democratisch Slowakije (LS-HZDS) van Vladimir Meciar.
Fico presenteerde zijn nieuwe regering op 4 juli. Op 4 augustus kreeg deze de steun van het parlement: 80 van de 135 aanwezige parlementariërs spraken hun vertrouwen uit.

Omstreden keuze van nieuwe premier

Robert Fico was met zijn 41 jaar de jongste premier ooit in een Midden-Europees land. Hij kreeg vooral vanuit het buitenland veel kritiek door in zee te gaan met de partij van Meciar, die in de jaren negentig van de twintigste eeuw Slowakije een slechte reputatie bezorgde, en met die van Slota, die opviel door zijn harde aanvallen op de minderheden van Hongaren en zigeuners in het land (beide ruim 500.000 zielen).

Samenstelling regering Slowakije (4 juli 2006)

Premier
Robert FICO

Vice-premier, tevens minister van Binnenlandse Zaken
Robert KALINAK
Vice-premier, tevens minister van Europese zaken, Mensenrechten en Minderheden
Dusan CAPLOVIC
Vice-premier, tevens minister van Justitie
Stefan HARABIN
Vice-premier, tevens minister van Onderwijs
Jan MIKOLAJ

Ministers:
Arbeid, Sociale Zaken en Gezin
Viera TOMANOVA
Buitenlandse Zaken
Jan KUBIS
Cultuur
Marek MADARIC
Defensie
Frantisek KASICKY
Economie
Lubomir JAHNATEK
Financiën
Jan POCIATEK
Landbouw
Miroslav JURENA
Milieu
Jaroslav IZAK
Transport, Post en Telecommunicatie
Lubomir VAZNY
Volksgezondheid
Ivan VALENTOVIC
Volkshuisvesting en Regionale Ontwikkeling
Marian JANUSEK

Helemaal vreemd was deze keuze ook weer niet, want de flamboyante Fico werd vaak afgeschilderd als een 'linkse populist' en een 'demagoog'. In 1999 had hij zijn eigen partij Smer gesticht uit onvrede met het beleid van zijn vorige partij, de Partij voor Democratisch Links (SDL), die bestond uit voormalige communisten.
Op 30 september werd Fico herkozen als partijleider van Smer.

Jan Slota herkozen als leider van Slowaakse Nationale Partij

Op 21 oktober 2006 herkoos de extreemrechtse Slowaakse Nationale Partij (SNS) tijdens een partijbijeenkomst in de stad Zilina Jan Slota als partijleider voor een nieuwe periode van vier jaar. Slota riep de Partij van de Hongaarse Coalitie (SMK) opnieuw tot vijand uit. Op de stelling in de Europese Unie dat hij met zulke uitspraken Slowakije in een nieuw isolement bracht, antwoordde Slota dat zijn partij zelf banden aanknoopte met de Unie voor een Europa van de Naties, de groep van patriottische en eurosceptische partijen in het europarlement.

SNS tekent overeenkomst met zigeuners

De SNS en partijleider Jan Slota stonden bekend om hun felle aanvallen op de minderheden van Hongaren en zigeuners, maar sinds de SNS deelnam aan de nieuwe regering van premier Fico waren zij hun toon wat gaan matigen. Met het Slowaakse Zigeunerparlement werd op 16 november zelfs een samenwerkingsovereenkomst getekend om de levensomstandigheden van de zigeuners in Slowakije te verbeteren. Zigeunerleider Ladislav Fizik zei dat zigeuners daar inderdaad ook zelf een actievere bijdrage aan moesten leveren.

Centrum-rechts winnaar van lokale verkiezingen

In de lokale verkiezingen van 3 december 2006 kozen de Slowaken nieuwe burgemeesters van de 2.906 steden en dorpen van het land, alsmede 21.282 gemeenteraadsleden. Centrum-rechts behaalde de beste resultaten. De burgemeester van de hoofdstad Bratislava, de christen-democraat Andrej Durkovsky, werd herkozen. Verder won centrum-rechts de burgemeestersposten in de provinciehoofdsteden Zilina, Trnava, Trencin en Kosice. De linkse regeringspartij Partij Richting – Derde Weg (Smer) won die van de provinciehoofdsteden Nitra en Banska Bystrica, terwijl Presov naar een onafhankelijke kandidaat ging. In totaal won Smer 680 burgemeestersposten. Van de 4,3 miljoen stemgerechtigde Slowaken kwam 47,7 procent naar de stembus.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Koerswijziging in economisch beleid

De twee regeringen van oud-premier Mikulas Dzurinda voerden sinds 1998 radicale economische hervormingen door in Slowakije. Zo werd er een vlaktaks van 19 procent in de inkomstenbelasting, de winstbelasting en de BTW ingevoerd. De arbeidsmarkt werd flexibeler gemaakt door veranderingen in het ontslagrecht. Hierdoor lukte het Slowakije om veel buitenlandse investeringen aan te trekken en een hoge jaarlijkse economische groei te bereiken van ruim 6 procent. Slowakije kreeg de bijnaam 'Tatras Tijger' vanwege de economische successen. Alleen de bestrijding van de werkloosheid lukte niet goed: bij het aantreden van de regering van premier Robert Fico op 4 juli 2006 bedroeg deze 15,5 procent.
Voorafgaande aan de vertrouwensstemming in het parlement voor de nieuwe regering-Fico op 4 augustus werd er fel gediscussieerd over de door hem gewenste economische koerswijziging in linkse richting. Zo wilde Fico hogere inkomens meer belasten via een 'miljonairsbelasting' en de BTW op medicijnen en andere basisbehoeften verlagen. Dzurinda protesteerde tegen deze aantasting van zijn succesvolle hervormingsbeleid en beschuldigde Fico van 'populisme'. Premier Fico leek het economische beleid niet al te sterk te kunnen omdraaien in een meer sociale richting, omdat ook hij zich committeerde aan het voornemen om Slowakije in 2009 in de eurozone te brengen. Dan mocht het tekort op de begroting niet hoger zijn dan 3 procent.

Verkoop vliegveld Bratislava verboden

Op 18 oktober 2006 verbood het Anti-monopolie Bureau van Slowakije de verkoop van de overheidsaandelen van het grootste vliegveld van het land, dat van Bratislava, en die van het kleinere internationale vliegveld van Kosice in het oosten. De regering van oud-premier Dzurinda had hiervoor een openbare veiling uitgeschreven, die werd gewonnen door het internationale consortium TwoOne, bestaande uit Flughafen Wien AG, Raiffeisen Zentralbank en de Slowaakse investeringsfirma Penta AS. TwoOne bood 6,9 miljard kroon (ruim 233 miljoen dollar). Het Anti-monopolie Bureau verbood de verkoop omdat TwoOne, dat ook het vliegveld van Wenen bezat, zo een 'regionaal monopolie' zou creëren in de luchthavensector.

Begroting voor 2007 goedgekeurd

Op 12 december 2006 keurde het Slowaakse parlement de begroting voor 2007 goed. Het begrotingstekort moest 2,9 procent van het bbp worden, tegen een verwacht tekort van 3,8 procent over 2006. Omdat Slowakije in 2009 wilde toetreden tot de eurozone, stond de regering van premier Robert Fico voor de taak om het begrotingstekort onder de 3 procent te brengen en te houden. Deze wil-

Slowakije

de dat bereiken door bezuinigingen op de overheidsbureaucratie.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Spanningen tussen Slowakije en Hongarije nemen weer toe

De deelname van de extreem-rechtse Slowaakse Nationale Partij (SNS) aan de in juli 2006 aangetreden regering van Robert Fico leidde tot oplopende spanningen met de Hongaarse minderheid in Slowakije en met buurland Hongarije. In de zomer werden enkele Hongaren in het zuiden van Slowakije aangevallen door Slowaakse nationalisten, hetgeen leidde tot wraakacties van Hongaarse nationalisten tegen Slowaken aan de Hongaarse kant van de Donau. Slowaakse en Hongaarse voetbalhooligans beschimpten elkaar in de voetbalstadions. Ook op het internet werd er wederzijds beledigd. De spanningen liepen zo hoog op dat de ministers van Buitenlandse Zaken van Slowakije en Hongarije, Jan Kubis en Kinga Goncz, zich op 3 september genoodzaakt zagen in een gezamenlijke verklaring de nieuwe etnische spanningen te veroordelen. Zij riepen op tot herstel van de rust. Kubis zei dat de nieuwe Slowaakse regering een beleid van 'zero tolerance' jegens uitingen en daden van racisme en etnisch extremisme voerde.

EUROPESE UNIE

Europa waarschuwt nieuwe Slowaakse regering

Op 7 september 2006 waarschuwde José Manuel Durão Barroso, voorzitter van de Europese Commissie, Slowakije dat de bescherming van mensenrechten 'niet onderhandelbaar' was. Hij doelde op de bescherming van de rechten van de minderheden van Hongaren en zigeuners. Brussel vreesde dat die onder druk zouden kunnen komen, omdat de opname van de extreem-rechtse Slowaakse Nationale Partij (SNS) in de regering van Robert Fico tot nieuwe spanningen met de Hongaarse minderheid en buurland Hongarije had geleid.

Socialisten europarlement schorsen Smer

Op 12 oktober schorste de sociaal-democratische fractie van het europarlement, de Partij van Europese Socialisten (PES), het lidmaatschap van de Partij Richting – Derde Weg (Smer). De PES was erg ontevreden over de regeringsvorming door Smer-leider Robert Fico met de SNS. 'Slowakije heeft sociaal-democratie nodig, geen compromis met extreem nationalisme en xenofobie', zei voorzitter Poul Rasmussen van de PES.

Grensbewaking wordt versterkt

Uit het Schengen-fonds van de Europese Unie kreeg Slowakije 29 miljoen euro voor betere bewaking van de grens met Oekraïne. Dit geld was bestemd voor een contract met het Zweedse telecommunicatiebedrijf Ericsson, dat op 19 december 2006 werd ondertekend. Ericsson begon met de installatie van bewakingscamera's en warmte- en bewegingssensoren. De honderd kilometer lange grens van Slowakije met Oekraïne was een buitengrens van de Europese Unie. Slowakije kreeg de opdracht deze grens beter te bewaken, vooral vanwege klachten van westerbuur Tsjechië hierover. Daarbij wilde ook Slowakije in 2008 onderdeel worden van het Schengen-gebied.

BUITENLANDSE ZAKEN

Geen nieuwe Slowaakse troepen voor Irak

Op 18 oktober 2006 maakte minister van Buitenlandse Zaken Jan Kubis bekend dat de ongeveer honderd Slowaakse militaire ingenieurs in Irak binnen zes maanden naar huis zouden komen en niet meer door nieuwe troepen zouden worden vervangen. Het terugtrekken van de Slowaken uit Irak was een verkiezingsbelofte van de nieuwe premier Robert Fico.
In juli 2003 zond de Slowaakse regering de eerste 105 soldaten naar Irak, die vooral werkzaam waren in de mijnenopruiming in de Centraal-Iraakse regio Diwaniyah.

(Vorige berichten pagina 282/2 e.v. - 2006)

SPANJE

Spanje

BINNENLAND

Politie rolt cel Al-Qaeda op

Op 12 december 2006 arresteerde de politie in de Spaanse enclave Cueta tien Spanjaarden en een Marokkaan omdat ze van plan zouden zijn een wapendepot en een supermarkt te overvallen. De politie hield de groep al een jaar in de gaten. De elf zouden lid zijn van Salafia Yihadia dat deel uitmaakte van het netwerk van Al-Qaeda. Op 18 december beval de rechter gevangenhouding van zeven van de elf arrestanten.

El País: 'Mudjahedin in Spanje'

Het Spaanse dagblad *El País* schreef op 17 december dat een aantal Mudjahedinstrijders die mee hadden gevochten in Irak was neergestreken in Spanje. Het ging om Algerijnen en Marokkanen die actief waren geweest in cellen van Al-Qaeda onder leiding van de Jordaanse terroristenleider Musab al-Zarqawi. Europol meldde de aanwezigheid van deze mensen als een serieuze bedreiging te zien voor de Europese veiligheid.

Air Madrid mag niet meer vliegen

Het ministerie van Verkeer besloot op 16 december 2006 per direct de vergunning in te trekken van Air Madrid, een maatschappij met een vloot van acht Airbussen. Air Madrid was in 2004 begonnen en kampte van meet af aan met vertragingen, onder andere wegens ondeugdelijk materieel. Zo werd dertien keer een onderzoek gestart wegens het niet naleven van de normen op het vliegveld. Verder werd zeven maal een vlucht om veiligheidsredenen geannuleerd. Het ministerie zette charters in om gestrande passagiers uit het buitenland te halen.

Geen moslimgebed in kathedraal

Bisschop Juan José Asenjo van Cordoba wees op 28 december 2006 het verzoek van moslims af om te mogen bidden in de kathedraal van Cordoba. Deze kathedraal was tot 1236 een moskee, tijdens de Moorse bezetting. De Moren hadden de moskee echter gebouwd op de plek waar eerder een kerk stond. Volgens Asenjo was het daarom niet gepast een moslimdienst in de kathedraal te houden. De moslims hielden uit protest een dienst voor de kathedraal.

BASKISCHE KWESTIE

Vier ETA-leden veroordeeld voor aanslag op parlementariër

Een Spaanse rechter veroordeelde op 4 december 2006 vier ETA-leden vanwege de

Spanje

aanslag op het socialistische parlementslid Eduardo Madina in 2002. Als gevolg van die aanslag moest Madina een been missen. De rechter veroordeelde de twee die voor de eigenlijke aanslag verantwoordelijk waren tot een gevangenisstraf van twintig jaar en de twee die de daders hadden verborgen tot drie jaar. Verder moesten zij 3 miljoen euro aan het slachtoffer betalen.

ETA-lid De Juana Chaos krijgt dwangvoeding

Gevangenisautoriteiten maakten op 13 december 2006 bekend dat het ETA-lid José Ingnacio de Juana Chaos sinds twee dagen gedwongen werd gevoed via een neussonde omdat zijn leven gevaar liep. Hij was op 7 november uit protest tegen zijn detentie begonnen met een hongerstaking, vier weken nadat hij een eerdere hongerstaking had beëindigd. De Juana Chaos zou na twintig jaar gevangenschap vrijkomen, maar was opnieuw veroordeeld wegens terroristische bedreigingen.

Rechter verbiedt demonstraties in Baskenland

Rechter Baltasar Garzón verbood op 19 december 2006 demonstraties die voor later die week waren gepland. Dit omdat de demonstraties zouden worden georganiseerd door Askatasuna, een organisatie die opkwam voor gevangen ETA-leden en die Garzon vier jaar eerder had verboden.

Onderhandelingen met de ETA

Een radiostation en twee Baskische kranten maakten op 20 december 2006 bekend dat er voor het eerst directe onderhandelingen hadden plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van de regering en de ETA. De onderhandelingen over het stopzetten van het geweld zouden stroef verlopen, maar de ETA zou niet met nieuw geweld hebben gedreigd.

ETA pleegt weer dodelijke aanslag

Op 30 december ontplofte een auto met zeker 500 kilo aan explosieven in de parkeergarage bij het vliegveld van Madrid. Hierbij vielen 26 gewonen en twee mensen werden vermist. Later zouden ze dood worden teruggevonden. Het ging om twee Ecuadoranen die in hun auto sliepen.

Premier José Luis Rodriguez Zapatero onderbrak zijn vakantie en sprak zijn afschuw uit over de aanslag. Hij zei de onderhandelingen met de ETA op te schorten. 'De voorwaarde voor een dialoog is de onvoorwaardelijke afwijzing van geweld', zei hij. Het was voor het eerst sinds mei 2003 dat er weer slachtoffers vielen bij het geweld van de ETA.

Jongeren trekken door straten San Sebastian

Ongeveer dertig jongeren trokken op 21 december 2006 door San Sebastian, waarbij ze molotovcocktails gooiden naar een lege bus, een marinekwartier en een geldautomaat. Het straatgeweld in Baskenland was sinds de zomer toegenomen, maar dit was voor het eerst dat dit geweld bij daglicht plaatsvond.

GIBRALTAR

Spaanse verkeersvliegtuigen landen weer op Gibraltar

Op 16 december 2006 landde een verkeersvliegtuig met 140 passagiers op het vliegveld van Gibraltar. Enkele minuten later volgde een vliegtuig van GB Airways, dat vanuit Gibraltar was vertrokken, op de luchthaven van Madrid. Het was voor het eerst sinds 1954 dat er weer verkeersvliegtuigen op Gibraltar landden. Dit was het gevolg van een doorbraak in de onderhandelingen die Spanje, Groot-Brittannië en Gibraltar in september 2006 bereikten. Wel bleef Gibraltar nog taboe voor militair vliegverkeer.
Spanje sloot haar luchtruim voor vliegtuigen die op Gibraltar zouden landen toen de Britse vorstin Elizabeth in 1953 Gibraltar bezocht na een rondreis te hebben gemaakt langs de Britse koloniën.
De toenmalige dictator Franco beschouwde dit als een provocatie en sloot het luchtruim. In 1969 werden alle grenzen met Gibraltar gesloten en het zou tot 1985 duren voordat deze weer werden geopend.

EUROPESE UNIE

Moratorium op komst Roemeense en Bulgaarse werknemers

Het ministerie van Arbeid bevestigde op 16 december 2006 dat Spanje een tweejarig moratorium zou hanteren op de komst van werknemers uit Bulgarije en Roemenië, na de toetreding van deze landen op 1 januari 2007 tot de Europese Unie. In praktijk betekende dit dat zij zich alleen in Spanje zouden kunnen vestigen als zij over een werkvergunning beschikten.

(Vorige berichten pagina 733/2 e.v. - 2006)

Tsjechië

TSJECHIË

BINNENLAND

Kortere parlementaire onschendbaarheid

Tsjechische parlementsleden waren niet meer hun leven lang verzekerd van parlementaire onschendbaarheid. Op 9 mei 2006 besloot het parlement de duur van deze onschendbaarheid te beperken tot de reële zittingstermijn(en) van een volksafgevaardigde.
De levenslange onschendbaarheid was volgens de christen-democratische partijleider Miroslav Kalousek een unicum in de wereld. Vóór de wetswijziging kon ze alleen worden opgeheven door een parlementaire stemming tijdens de zittingstermijn van de betreffende parlementariër om dan na afloop van de zittingsperiode onderzoeken mogelijk te maken.

Verkiezingen leiden tot scherpe tweedeling tussen links en rechts

Agressieve verkiezingscampagne

De campagne voor de parlementsverkiezingen van 2 en 3 juni 2006 was hard en er werd dikwijls direct op de persoon gespeeld. Het ging vooral tussen de twee grootste partijen, de centrum-linkse Tsjechische Sociaal-Democratische Partij (CSSD) van Jiri Paroubek en de centrum-rechtse Democratische Burgerpartij (ODS) van Mirek Topolanek. Paroubek bijvoorbeeld werd beschuldigd van banden met de georganiseerde misdaad.

Op 20 mei gingen minister van Volksgezondheid Miroslav Macek (CSSD) en presidentieel adviseur David Rath (ODS) zelfs met elkaar op de vuist tijdens een tandartsencongres. Televisiecamera's legden het handgemeen vast. Macek sloeg Rath plotse-

Uitslagen parlementsverkiezingen Tsjechië
(2 en 3 juni 2006)

partij	percentage	zetels
Democratische Burgerpartij (ODS)	35,4	81 (+23)
Tsjechische Sociaal-Democratische Partij (CSSD)	32,3	74 (+4)
Communistische Partij van Bohemen en Moravië (KSCM)	12,8	26 (-15)
Christen-Democratische Unie-Tsjecho-Slowaakse Volkspartij (KDU-CSL)	7,2	13 (-18)
Groene Partij (SZ)	6,3	6 (+6)

ling op het achterhoofd, waarop deze Macek een lafaard noemde.
Er werden meer klappen uitgewisseld. Macek verklaarde zijn daad uit wraak voor de beledigingen aan het adres van zijn vrouw. Rath had eerder in de maand in een kranteninterview gezegd dat Macek een voorkeur voor jongere vrouwen had, maar met een oudere vrouw was getrouwd vanwege haar geld.

Grote winst ODS leidt tot patstelling in parlement

De oppositionele ODS won fors: ze behaalde 35,4 procent van de stemmen, tegen ruim 24 procent vier jaar eerder. Daarmee werd ze de grootste partij van Tsjechië. Regeringspartij CSSD deed het ook goed, maar de winst – van ruim 30 naar 32,3 procent – was aanzienlijk minder. Hun winst leek te danken aan de liberale hervormingsplannen die de ODS voorstond respectievelijk het door de CSSD bepleite sociale beleid. Een en ander betekende een absolute tweedeling tussen links en rechts in het 200 zetels tellende parlement, de Kamer van Volksafgevaardigden. De ODS en haar meest voor de hand liggende coalitiepartners, de – verliezende – Christen-Democratische Unie-Tsjecho-Slowaakse Volkspartij (KDU-CSL) en de – winnende – Groene Partij (SZ), kwamen tezamen uit op honderd zetels. De andere honderd zetels gingen naar de CSSD en de Communistische Partij van Bohemen en Moravië (KSCM).
Van de ruim acht miljoen Tsjechische kiesgerechtigden kwam 64,5 procent naar de stembus.

Gebrek aan vertrouwen treft nieuwe regering

President Vaclav Klaus, die in 1991 medeoprichter van de ODS was geweest, benoemde ODS-leider Topolanek tot premier. Deze kreeg de opdracht een nieuwe regering te vormen. Op 4 september presenteerde Topolanek een minderheidsregering met negen ODS-ministers en zes partijloze ministers. Zijn programma was niet ambitieus: hij verklaarde slechts een begroting voor 2007 te willen maken en in het nieuwe jaar nieuwe verkiezingen te willen uitschrijven.
Om een parlementaire meerderheid te krijgen kon een Grote Coalitie van ODS en CSSD worden gevormd of geprobeerd worden een overloper naar het rechtse kamp te vinden in de CSSD-gelederen. Beide mislukten. Wat Topolanek absoluut niet wilde, was een derde mogelijkheid om tot een meerderheid te komen, namelijk steun van de communisten krijgen.

Hij stelde de vertrouwensstemming voor zijn regering uit tot 3 oktober. Dat vertrouwen kreeg hij niet, mede omdat enkele christen-democraten – tegen de partijlijn in – tegen stemden. Hierop bood Topolanek op 11 oktober het ontslag van zijn regering aan bij president Klaus.

Belangrijke Senaats- en lokale verkiezingen

Na het ontslag van de regering-Topolanek, leek een formatieopdracht voor CSSD-leider Paroubek voor de hand te liggen, maar president Klaus besloot eerst de resultaten van de lokale verkiezingen van 21 en 22 oktober en de verkiezingen voor de Senaat van 28 oktober af te wachten. In wezen herhaalden deze verkiezingen de uitslag van de parlementsverkiezingen van juni: ODS en CSSD deden het beide goed.
In de Senaat, die 81 zetels telde, scoorde de ODS overigens zo goed dat ze een absolute meerderheid behaalde, met 41 zetels. Dat was het beste resultaat dat ooit door een partij in senaatsverkiezingen werd behaald.

Topolanek krijgt nieuwe formatieopdracht

Op 8 november gaf president Klaus aan Topolanek een nieuwe formatieopdracht. Topolanek was daar verbaasd over. 'Het feit dat ik nu voor de tweede keer binnen drie maanden ben benoemd, bewijst dat de situatie hier niet helemaal normaal is', verklaarde hij na zijn bezoek aan Klaus.
Topolanek, die op 19 november door een congres van zijn partij tot partijleider werd herkozen, wilde opnieuw met de christendemocraten en de groenen een kort zittende regering vormen en in het voorjaar van 2008 nieuwe verkiezingen uitschrijven. Paroubek wees dit plan resoluut van de hand en stelde voor om tot minstens midden 2009 een 'hervormingsregering' te vormen van ODS, CSSD en de christen-democraten. De zittingsduur van een nieuw kabinet was een nieuw punt van onenigheid geworden: de Tsjechische politiek bleef in een impasse verkeren.

Nieuwe regering gevormd

Op 28 december meldde premier Mirek Topolanek dat er overeenstemming was bereikt over een regeringscoalitie van ODS, KDU-CSL en SZ. Deze centrum-rechtse regering kwam tot stand nadat pogingen om naar Duits voorbeeld met de CSSD een Grote Coalitie te vormen op 13 december waren mislukt wegens onenigheid over het te voeren beleid en de verdeling van ministersposten.

De nieuwe centrum-rechtse regering stond voor dezelfde opdracht als bij de eerste formatiepoging: een vertrouwensstem in het parlement behalen door 'overlopers' uit het linkse kamp voor zich te winnen. President Klaus toonde zich teleurgesteld dat het niet was gelukt een in zijn ogen veel stabielere Grote Coalitie te vormen.

Regering kondigt anti-corruptiemaatregelen aan

Op 25 oktober 2006 kondigde de Tsjechische regering nieuwe maatregelen aan om de corruptie in te dammen. De belangrijkste was de instelling van een hotline waarop Tsjechische burgers gevallen van corruptie konden melden. Andere maatregelen betroffen hogere straffen voor corrupte ambtenaren, de instelling van speciale politiediensten en rechtbanken voor corruptiezaken en het opstellen van een zwarte lijst van veroordeelden voor het bezetten van publieke functies. Minister van Binnenlandse Zaken Ivan Langer verklaarde dat het nieuwe anti-corruptieprogramma uitging van 'preventie, transparantie en bestraffing'.

Volgens een opinieonderzoek beoordeelde 66 procent van de Tsjechen het openbaar bestuur als corrupt.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

OESO adviseert hervormingen en bezuinigingen

De Tsjechische economie draaide goed. In 2005 bedroeg de economische groei 6 procent en voor 2006 werd een groei van 6,1 procent voorspeld. Op 8 juni 2006 raadde de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) de Tsjechische regering aan om de goede economische omstandigheden te benutten voor het doorvoeren van noodzakelijke hervormingen en bezuinigingen.
Concrete maatregelen die de OESO adviseerde, waren een hervorming van het pensioenstelsel om de vergrijzingskosten op te vangen, de invoering van collegegelden en studiebeurzen in het hoger onderwijs, flexibilisering van de arbeidsmarkt, een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en het samenvoegen van gemeentes om het bestaande hoge aantal van 6.000 gemeentebesturen te verminderen.

IMF geeft vergelijkbaar advies

Op 21 november kwam ook het Internationaal Monetair Fonds (IMF) met het advies aan de Tsjechische regering om de economische groei te benutten voor fiscale disciplinering. Het IMF benadrukte de noodzaak van hervormingen in de gezondheidszorg en het pensioenstelsel. Het maakte zich zorgen over het groeiende begrotingstekort van Tsjechië. Dat tekort zou in 2006 naar verwachting 3,5 procent van het bbp bedragen en voor 2007 werd een tekort van 4,2 procent voorspeld. Tsjechië wilde in 2010 toetreden tot de eurozone, maar dan moest het begrotingstekort wel kleiner zijn dan 3 procent.

Begroting voor 2007 goedgekeurd

Door onvermoede samenwerking tussen de centrum-rechtse Democratische Burgerpartij (ODS) en de centrum-linkse Tsjechische Sociaal-Democratische Partij (CSSD) kon het Tsjechische parlement op 13 december 2006 een begroting voor 2007 aannemen. Deze voorzag in 1,04 biljoen koruna (ca. 26 miljard euro) aan uitgaven, 949,5 miljard koruna (ruim 24 miljard euro) aan inkomsten en een begrotingstekort van 91,3 miljard koruna. Het begrotingstekort bedroeg in de nieuwe begroting 4 procent van het bbp.

GEZONDHEID EN ZORG

Onenigheid tussen president en parlement over ziekenhuisbestuur

Op 5 mei 2006 sprak president Vaclav Klaus een veto uit over een wet waarin de oprichting van staatsziekenhuizen werd bevolen. Volgens de wet moesten 146 onafhankelijke ziekenhuizen onder gemeentelijk bestuur omgevormd worden tot staatsziekenhuizen, die moesten worden betaald uit de verzekeringspremies. Klaus stelde dat de nieuwe wet de onduidelijkheid en onzekerheid in de gezondheidszorg zou verergeren en dat buitenlandse investeerders in de ziekenhuizen arbitragezaken konden beginnen. 'De wet geeft de valse verwachting dat zogenoemde niet-commerciële staatsziekenhuizen de crisis in de gezondheidszorg kunnen oplossen.'

Op 23 mei werd het veto van de president echter weer overstemd door het parlement. De sociaal-democraten, de communisten en enkele liberalen brachten 110 stemmen bij elkaar en overstegen hiermee de meerderheidsdrempel van 101 stemmen.

Verpleger gearresteerd voor moord op patiënten

Op 3 december 2006 arresteerde de Tsjechische politie de verpleger Petr Zelenka op verdenking van de moord op zeven patiënten en tien pogingen tot moord. Zelenka diende patiënten dodelijke medicijnen toe in het ziekenhuis van Havlickuv Brod in het centrum van het land. Niettemin lukte het Zelenka als verpleger aangenomen te worden in het ziekenhuis van Jihlava, twintig kilometer verderop, terwijl het politieonderzoek tegen hem nog liep. De ziekenhuisdirectie in Jihlava verklaarde verbijsterd te zijn dat de politie niet voor hem had gewaarschuwd. Vermoedelijk kreeg Zelenka, die geen berouw toonde, levenslang van de rechter.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Tsjechië legaliseert homohuwelijk

Per 1 juli 2006 was het in Tsjechië mogelijk om een homohuwelijk af te sluiten, dat wil zeggen een 'geregistreerd partnerschap' van homo- en lesbische stellen. Tsjechië was hiermee het eerste land in Midden-Europa waar homohuwelijken mogelijk werden gemaakt.
Het allereerste homopaar dat op 1 juli in de echt werd verbonden, in de Oost-Tsjechische stad Ostrava, waren de kok Pepe en de spoorwegwerker Karel, die na deze feestdag op huwelijksreis naar Kroatië gingen. Later die dag werden ook nog Stepanka (27) en Vendulka (30) in de echt verbonden door de ambtenaar van de burgerlijke stand, die vertelde dat ze nog tien andere homostellen op de wachtlijst had staan en dat tientallen anderen informatie hadden opgevraagd.
De homohuwelijkswet was niet zonder slag of stoot tot stand gekomen. In december 2005 werd de wet door een kleine meerderheid in het parlement aangenomen, maar daarna getroffen door een veto van president Klaus, die tegen homohuwelijken was en verklaarde: 'Deze wet is een nederlaag voor iedereen die gelooft dat in onze samenleving het gezin fundamenteel, uniek en buiten twijfel is.' Het parlement moest het presidentiële veto weer overstemmen om de wet er definitief door te krijgen. De nieuwe wet verbood wel de adoptie van kinderen door homoparen. Volgens een opiniepeiling stond 62 procent van de Tsjechen achter de mogelijkheid om een homohuwelijk te sluiten.

Mensenrechtenhof berispt Tsjechische regering

Sinds juli 2000 weigerde het Ministerie van Binnenlandse Zaken de nieuwe Liberale Partij te registreren, omdat deze de vrijstelling van strafvervolging van functionarissen uit het oude communistische regime wilde opheffen. Op 7 december 2006 werd de Tsjechische regering hierom berispt door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Volgens het Hof moest de Liberale Partij geaccepteerd worden omdat ze in geen enkel opzicht geweld predikte.

EUROPESE UNIE

Roemeense en Bulgaarse arbeiders welkom

Op 1 december 2006 verklaarde de Tsjechische regering dat ze geen beperkingen zou opleggen aan de komst van arbeiders uit Roemenië en Bulgarije, nadat die landen op 1 januari 2007 tot de Europese Unie zouden zijn toegetreden. 'Zoals wij geen slachtoffer willen zijn van beperkingen op de persoon-

lijke bewegingsvrijheid, kunnen wij die ook zelf niet opleggen aan Roemenen en Bulgaren', aldus premier Topolanek.

BUITENLANDSE ZAKEN

Uitleveringsverdrag met VS

In mei 2006 tekenden Tsjechië en de Verenigde Staten nieuwe uitleveringsverdragen voor buitenlandse verdachten. Deze vervingen de oude uit 1925. In plaats van de oude lijst van concrete misdrijven werd uitlevering mogelijk in alle zaken met een vrijheidsstraf langer dan een jaar.
De nieuwe uitleveringsregels hielden verband met een gevoelige zaak. De Verenigde Staten hadden om de uitlevering gevraagd van de van terrorisme verdachte Zweedse staatsburger Oussama Kassir (39). Kassir was op 11 december 2005 op het vliegveld van Praag gearresteerd toen hij tijdens een tussenstop tussen Stockholm en Beiroet uit het vliegtuig stapte. Volgens het Tsjechische ministerie van Justitie viel Kassir, die in mei nog steeds vast zat in een Praagse cel, echter buiten de nieuwe verdragen.

Tsjechische troepen voor vredesmissies

Op 5 december 2006 committeerde het Tsjechische parlement zich aan voortzetting en versterking van de bijdrage van Tsjechië aan buitenlandse vredesmissies. In 2007 zou het aantal manschappen voor de internationale vredesmissie worden uitgebreid van 500 naar 660 in Kosovo en van 120 naar 225 in Afghanistan. De contingenten in Bosnië en Irak zouden worden gehandhaafd op 70 en 100 manschappen. Verder zouden er explosievenopruimers naar Libanon worden gestuurd.

(Vorige berichten pagina 284/1 e.v. - 2006)

TURKIJE

KOERDISCHE KWESTIE

'Onvoldoende compensatie voor ontheemde Koerden'

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) stelde op 20 december 2006 dat Turkije dorpelingen die gedwongen moesten verhuizen onvoldoende compenseerde. De Turkse overheid dwong in de jaren negentig van de twintigste eeuw ongeveer 400.000 Koerden hun dorpen te verlaten en in een stad te gaan wonen. Deze ontvolking vond plaats tijdens de strijd tussen het leger en de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK).
In 2004 werd een wet aangenomen om de ontheemden te compenseren voor het verlies van hun huizen en overige bezittingen. HRW stelde dat hier in de praktijk weinig van terecht kwam. Aanvragen zouden willekeurig worden geweigerd en dorpelingen werden er van weerhouden om terug te keren.

Koerdische partij vraagt regering staakt-het-vuren serieus te nemen

Ahmet Türk, voorzitter van de (Koerdische) Democratische Samenlevingspartij (DTP), vroeg de Turkse overheid op 23 december 2006 het staakt-het-vuren van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) serieus te nemen: 'We hadden verwacht dat de regering gebruik zou maken van dit proces om zo een einde te maken aan het bloedvergieten, maar helaas doet de staat niets.' De PKK had het staakt-het-vuren op 1 oktober afgekondigd, maar de regering was daar niet op ingegaan, net zoals voorgaande keren. Een PKK-commandant suggereerde dan ook dat de PKK de wapens weer zou oppakken.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF geeft laatste deel lening vrij

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) besloot op 13 december 2006 een lening van 1,13 miljard dollar (ca. 860 miljoen euro) vrij te geven. Het was het laatste deel van een driejarige lening van 10 miljard dollar, waarover het IMF en Turkije in 2005 een akkoord bereikten. Het IMF stelde dat het streven van de overheid naar een strikte monetaire en fiscale politiek steun verdiende.

Parlement akkoord met begroting

Het parlement ging op 26 december 2006 akkoord met de begroting over 2007. Deze voorzag in een stijging van de uitgaven met 16,9 procent en van de inkomsten met 9,3 procent. Het begrotingstekort zou uitkomen op 16,7 miljard lira (ca. 8,9 miljard euro). In 2006 was een tekort berekend van 14,6 miljard lira.

JUSTITIE

Rechter spreekt dorpelingen vrij van aanval op Amerikanen

Een Turkse rechter sprak op 27 december 2006 dertien inwoners van de plaats Sanliurfa vrij van een aanval op Amerikaanse troepen. Zij maakten deel uit van een groep van 75 dorpelingen die een tiental Amerikaanse soldaten in 2003 bestookte met stenen en eieren toen zij een Tomahawkraket kwamen ruimen. Die raket was eigenlijk voor Irak bedoeld, maar verkeerd terecht gekomen. De rechter bepaalde dat de actie van de dorpelingen op zich geen misdaad was.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Schrijfster vrijgesproken van belediging

Een rechtbank in Istanbul sprak op 19 december 2006 de schrijfster Ipek Calislar vrij van belediging van Mustafa Kemal Atatürk, stichter van het moderne Turkije. Volgens de aanklacht zou zij zich hier aan schuldig hebben gemaakt in haar biografie over Latife Ussaki, de echtgenote van Atatürk. Daarin schilderde zij een portret van Atatürk en vertelde het verhaal dat deze, vermomd in een chador, was gevlucht uit het presidentiele paleis.

Behalve Calislar stond ook Necdet Tatlican terecht, redacteur van dagblad *Hurriyet* dat gedeeltes van haar boek had gepubliceerd. Ook hij werd vrijgesproken.

Europees Hof veroordeelt Turkije voor nalatigheid bij dood schrijver

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens veroordeelde Turkije op 20 december 2006 wegens het onvoldoende beschermen van de Koerdische schrijver en politicus Muse Anter. Deze was in september 1992 met vijf kogels neergeschoten door een onbekende schutter. Volgens het Hof was het duidelijk dat Anter bedreigd werd en had Turkije nagelaten hem te beschermen. Evenmin had Turkije een serieus onderzoek ingesteld naar de dader.
De kinderen van Anter stelden dat hun vader het slachtoffer was van een buitengerechtelijke executie, uitgevoerd door een voormalig lid van een anti-terreureenheid.

Turkije

Het Hof kon hiervoor geen bewijs vinden. Wel veroordeelde het Turkije tot het betalen van 25.000 euro smartengeld en 3.500 euro schadevergoeding aan de kinderen.

Europees Hof: 'Turkije mishandelde arrestanten'

Op 21 december 2006 veroordeelde het Europees Hof voor de Rechten van de Mens Turkije wegens de mishandeling en marteling van vijf mannen. Het land moest schadevergoedingen aan hen betalen, variërend van 5.000 tot 12.000 euro.
De vijf mannen liepen mee in een verboden demonstratie in Istanbul op 1 mei 1988. Demonstranten raakten slaags met de politie, waarbij 36 agenten gewond raakten en 261 mensen werden gearresteerd, onder wie de vijf mannen. Zij hadden na hun arrestatie blauwe plekken, zwellingen en andere verwondingen.

Parlementsvoorzitter vraagt advocaat hongerstaking te beëindigen

Parlementsvoorzitter Bülent Arinc riep op 26 december 2006 de advocaat Behic Asci op zijn hongerstaking te beëindigen. Hij at al 265 dagen niets meer uit protest tegen de nieuwe streng beveiligde gevangenissen. Arinc beloofde hem om direct in het nieuwe jaar het gevangenissysteem te bekijken.

De acties tegen de nieuwe gevangenissen begonnen in oktober 2000 en hadden al meerdere slachtoffers geëist. Drijvende kracht achter de acties was de verboden, extreem-linkse Revolutionaire Partij voor de Bevrijding van het Volk (DHKP-C).

BUITENLANDSE ZAKEN

Turkije wil Tsjetsjeen uitzetten

De advocaat van Ouvais Abdoullaev maakte op 22 december 2006 bekend dat Turkije de uitzetting van zijn cliënt had bevolen. Abdoullaev vertegenwoordigde de Tsjetsjeense rebellen in Turkije en vestigde zich in 2002 in dat land, waar hij meerdere malen tevergeefs politiek asiel aanvroeg. Hij werd in oktober 2006 gearresteerd.

Rusland vroeg om de uitlevering van Abdoullaev omdat deze een terrorist zou zijn. Zijn advocaat vreesde dat hij in Rusland mishandeld en gemarteld zou worden.

'Turkije hielp Irak niet bij anti-Koerdische campagne'

Nuzhet Kandemir, de man die Turkije in de jaren tachtig van de twintigste eeuw in Irak vertegenwoordigde, ontkende op 23 december 2006 dat Turkije het Iraakse bewind van Saddam Hoessein zou hebben geholpen bij de Anfal-campagne. Een dag eerder was die suggestie namelijk gedaan tijdens het proces tegen Saddam Hoessein. Met Anfal werd de anti-Koerdische campagne aangeduid die Irak tussen 1986 en 1989 voerde.
Kandemir vertelde dat de Iraakse vice-president Taha Yassin Ramadam in 1988 naar hem toe kwam met het volgende idee: 'Wij drijven de Koerden naar het noorden. Daar houden jullie ze tegen, zodat we het probleem fundamenteel tot een einde kunnen brengen.' Volgens Kandemir raadde Turkije deze actie af en had het er zeker niet aan meegewerkt.

(Vorige berichten pagina 734/1 e.v. - 2006)

Zweden

ZWEDEN

BINNENLAND

Centrum-rechtse regering gevormd

Op 6 oktober 2006 vormde Fredrik Reinfeldt, leider van de Gematigde Partij (M), een centrum-rechtse regering die kon rekenen op een meerderheid van 178 van de 349 parlementszetels. Behalve uit de partij van de premier bestond de coalitie uit de Liberale Volkspartij (FpL), de Centrumpartij (C) en de Christen-democraten (KD). Het kabinet kwam tot stand nadat de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SAP) onder leiding van voormalig premier Göran Persson een nederlaag had geleden bij de parlementsverkiezingen van 17 september.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hervormingen centrum-rechtse regering leiden tot sociale onrust

De op 6 oktober 2006 gevormde centrum-rechtse regering werd al na twee maanden geconfronteerd met een voor Zweedse begrippen grote sociale onrust. De traditionele hegemonie van de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SAP) werd bij de verkiezingen van september gebroken en de partij vreesde voor een aantasting van de vermaarde sociale welvaartsstaat. Deze weerstanden kwamen ook van de sterk met de sociaal-democratie verbonden vakbeweging, de Zweedse Vakbondsconfederatie (LO) die vijftien bonden met rond de 1,8 miljoen leden vertegenwoordigde.
De regeringsvoorstellen hielden in dat de premies voor de werkloosheidsverzekering

Samenstelling regering Zweden
(6 oktober 2006)

Premier
Fredrik REINFELDT (M)
Vice-premier, tevens belast met Ondernemingen en Energie
Maud OLOFSSON (C)

Buitenlandse handel
Sten TOLGFORS (M)
Buitenlandse Zaken
Carl BILDT (M)
Communicatie
Åsa TORSTENSSON (C)
Cultuur
Lena ADELSOHN LILJEROTH (M)
Defensie
Mikael ODENBERG (M)
EU-aangelegenheden
Cecilia MALMSTRÖM (FpL)
Financiën
Anders BORG (M)
Gezondheidszorg en Sociale Zaken
Göran HÄGGLUND (KD)
Integratie en Seksegelijkheid
Nyamko SABUNI (FpL)
Internationale ontwikkelingssamenwerking
Gunilla CARLSSON (M)
Justitie
Beatrice ASK (M)
Landbouw, Voedsel en Visserij
Eskil ERLANDSSON (C)
Lokaal bestuur en Financiële markten
Mats ODELL (KD)
Migratie en Asielpolitiek
Tobias BILLSTRÖM (M)
Milieu
Andreas CARLGREN (C)
Onderwijs en Onderzoek
Lars LEIJONBORG (FpL)
Scholen
Jan BJÖRKLUND (FpL)
Sociale zekerheid
Cristina Husmark PEHRSSON (M)
Volksgezondheid en Ouderenzorg
Maria LARSSON (KD)
Werkgelegenheid
Sven Otto LITTORIN (M)

M - Gematigde Partij
FpL - Liberale Volkspartij
C - Centrumpartij
KD - Christen-democraten

zouden worden verhoogd, terwijl de werkloosheidsuitkeringen naar beneden zouden gaan. De werkloosheidsgraad stond in november op 4,3 procent, maar het totale percentage mensen dat afhankelijk was van overheidsbijdragen werd op 20 procent geschat. Daartoe behoorden arbeidsongeschikten, mensen die met ziekteverlof waren, vervroegd men pensioen waren gegaan of aan herscholingsprogramma's van de overheid deelnamen. De regering wilde het aantal verstrekte uitkeringen inperken om daarmee stimulansen te geven om aan het werk te gaan.
Het wetsvoorstel van de regering viel zo slecht dat een opiniepeiling in november uitwees dat in geval van verkiezingen de vier partijen in de regering van premier Fredrik Reinfeldt nog maar op 44,5 procent van de stemmen konden rekenen, terwijl de progressieve coalitie van de sociaal-democraten en hun bondgenoten 51,3 procent zou krijgen. Minister van Werkgelegenheid Sven-Otto Littorin wees er echter op dat kiezers niet verbaasd hoefden te zijn omdat de regerende partijen tijdens de verkiezingscampagne duidelijk waren geweest over de maatregelen die zij voorstonden en vervolgens aan een meerderheid waren geholpen.

Voorstellen aanvaard ondanks verzet vakbeweging

In de hoofdstad Stockholm en enkele andere plaatsen als Gothenburg en Malmö gingen op 14 december duizenden mensen de straat op om te protesteren tegen de voorgenomen regeringsmaatregelen. De betogingen waren georganiseerd door de vakbondsfederatie LO, namens welke een petitie met 250.000 handtekeningen werd aangeboden aan verantwoordelijk minister Littorin. Volgens de organisatie betekenden de maatregelen dat er een neerwaartse druk op de lonen zou worden uitgeoefend en mensen gedwongen zouden worden om laag betaalde arbeid te aanvaarden. Een en ander zou de kloof tussen arm en rijk vergroten, zo meende LO.

Vooralsnog bleven de protesten zonder resultaat. Op 21 december aanvaardde het Zweedse parlement het wetsvoorstel van de regering. Dat gebeurde overigens met een krappe meerderheid van 158 tegen 151 stemmen. De maatregelen zouden grotendeels per 1 januari 2007 ingaan, maar de verlaging van de uitkeringen pas twee maanden later.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Lutherse kerk maakt inzegening homoseksueel partnerschap mogelijk

De Zweedse Lutherse kerk besloot op 6 december 2006 dat, ingaande 2007, relaties tussen mensen van hetzelfde geslacht ingezegend konden worden. Kerkelijke inzegeningen waren al mogelijk in landen als Canada, Duitsland en Ierland. De Lutherse kerk in Zweden had officieel ca. 7,2 miljoen leden, op een bevolking van 9 miljoen.

De Zweedse kerk zou geen 'homohuwelijken' inzegenen en daarmee sloot ze aan bij de Zweedse wetgeving. Deze garandeerde homoparen weliswaar dezelfde rechten als getrouwde koppels, maar zonder dat daaraan de status van een huwelijk werd toegekend. In de wet werd in plaats daarvan gesproken van 'partnerschap'. Deze laatste constructie maakte het sinds februari 2003 bijvoorbeeld wel mogelijk dat homoseksuelen kinderen adopteerden. Een door de regering benoemde commissie was intussen doende te onderzoeken in hoeverre het onderscheid tussen heteroseksuele huwelijken en homoseksuele verbintenissen moest worden opgeheven. In dat geval zou de huwelijkswetgeving uit 1987 'gender-neutraal' moeten worden.

EUROPESE UNIE

Geen Zweedse beperkingen voor Bulgaarse en Roemeense werknemers

Zweden zal geen beperkingen opleggen aan de komst van werknemers uit Bulgarije en Roemenië als deze landen per 1 januari 2007 toetreden tot de Europese Unie. Dat viel op te maken uit uitlatingen die minister van Justitie Markus Friberg in december 2006 deed. Daarmee hadden alleen Finland en Zweden besloten de arbeidsmarkt geheel open te stellen. Toen in mei 2004 de Unie met tien nieuwe lidstaten werd uitgebreid, volgde Zweden dezelfde koers. Andere lidstaten wilden restricties opleggen uit angst dat de nieuwe werknemers die uit het eigen land zouden benadelen en de werkloosheid zouden doen toenemen.
Behalve sociaal-economische argumenten konden ook nationalistische sentimenten

een rol spelen. De weerstanden jegens immigranten in het algemeen waren echter in Zweden relatief klein, in ieder geval aanzienlijk minder dan in andere landen van de Europese Unie. De eurobarometer, een onderzoek van de Europese Commissie, liet in december zien dat binnen de EU de Zweden de meest positieve houding hadden jegens immigranten. Volgens 77 procent van de ondervraagden droegen zij veel bij aan de samenleving, terwijl het gemiddelde in de lidstaten op 40 procent lag.

(Vorige berichten pagina 611/1 - 2006)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Dubai Ports World verkoopt Amerikaanse havenbedrijven

Dubai Ports World (DP World) maakte op 11 december 2006 bekend dat het zijn havenbedrijven in de Verenigde Staten had verkocht aan de Amerikaanse AIG Global Investment Group.
In januari had de Amerikaanse regering groen licht gegeven voor de overname van havenbedrijven in onder meer New York, Philadelphia, Baltimore, Miami, Tampa en New Orleans. DP World had ze gekocht van het Britse Peninsular & Oriental Steam Navigation (P&O). Hierna was echter grote opschudding ontstaan omdat het Congres het risico te groot achtte dat moslimextremisten DP World zouden misbruiken om terroristen of explosieven de VS binnen te smokkelen. De regering van de Verenigde Arabische Emiraten, waar Dubai onder viel, had hierop bepaald dat de politieke relaties met de VS niet in gevaar gebracht mochten worden. Daarom moest DP World zijn belangen in de havens doorverkopen.
Hoeveel AIG voor de havenbedrijven betaalde, bleef geheim.

Rechter stemt in met militaire tribunalen

De federale districtsrechter James Robertson oordeelde op 13 december 2006 dat Salim Ahmed Hamdan zijn detentie niet mocht voorleggen aan een Amerikaanse rechtbank. Hamdan zat als 'vijandige strijdkracht', oftewel terreurverdachte, vast in het Amerikaanse detentiecentrum Guantána-

mo Bay op Cuba. Hij achtte het onconstitutioneel dat hij berecht zou worden door een geheim militair tribunaal. In juni 2006 had het Hooggerechtshof hem in het gelijk gesteld. Militaire tribunalen die de regering voorstond waren volgens die uitspraak inderdaad onconstitutioneel, omdat het Congres er nooit nadrukkelijk goedkeuring aan had gegeven. Rechter Robertson haalde in december echter een streep door dit vonnis, omdat de Verenigde Staten sinds oktober de Military Commissions Act (MCA) kenden. Deze wet was met instemming van het Congres ingevoerd en regelde dat 'vijandige strijdkrachten' in Amerikaanse militaire gevangenissen buiten de VS berecht dienden te worden en hun detentie niet mochten aanvechten bij Amerikaanse rechtbanken.

BINNENLAND

Robert Gates treedt aan als Defensieminister

Donald Rumsfeld nam op 15 december 2006 afscheid als minister van Defensie. Hij had zijn aftreden na de Republikeinse verkiezingsnederlaag in november al bekendgemaakt. Bij de afscheidsceremonie sprak president Bush lovende woorden. Onder Rumsfeld, die zes jaar minister was geweest, hadden de Amerikaanse strijdkrachten het Iraakse volk geholpen om in het hart van het Midden-Oosten een constitutionele democratie te stichten, zo zei hij. Vice-president Cheney noemde Rumsfeld 'de beste minister van Defensie die dit land ooit heeft gehad'.
Rumsfeld trad echter af omdat Irak na de Amerikaans-Britse invasie in 2003 een vrijwel onbestuurbaar land was geworden, waar dagelijks burgers en militairen omkwamen door geweld. Critici hielden hem hier medeverantwoordelijk voor.

Gates volgt Rumsfeld op

Rumsfeld werd opgevolgd door Robert Gates, een man die carrière had gemaakt bij inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA). In 1987 had hij zich kandidaat gesteld om directeur van deze dienst te worden, maar was door de toenmalige president Reagan teruggefloten. Reden was dat hij als plaatsvervangend directeur van de CIA, eerder in de jaren tachtig, mogelijk op de hoogte was geweest van de Iran-contra-affaire. Of hij werkelijk wist dat de Verenigde Staten heimelijk wapens leverden aan Iran om met de opbrengsten de zogenaamde Contra's in Nicaragua te financieren, werd nooit helemaal opgehelderd. In 1991 werd hij door president Bush sr. alsnog tot directeur van de CIA benoemd. Maar omdat zijn naam nog altijd in verband werd gebracht met de Iran-contra-affaire, trad hij in 1993 alweer af. Daarna maakte hij carrière in de academische wereld.
Gates maakte deel uit van de Studiegroep Irak (ISG), die de regering op 6 december 2006 een geheel nieuwe aanpak van de oorlog in dat land adviseerde. Vrijwel onmiddellijk na zijn aantreden als minister vertrok hij naar Irak voor overleg met de legerleiding aldaar.

JUSTITIE

Saddam Hoessein vraag Amerikaanse rechter om uitstel van executie

De Amerikaanse districtsrechter Colleen Kollar-Kotelly weigerde op 29 december 2006 op te roepen tot uitstel van de executie van Saddam Hoessein. Advocaten van de voormalige Iraakse president hadden daar eerder die dag een verzoek toe ingediend. Ze zeiden dat er in de Verenigde Staten nog een civiel proces tegen hun cliënt liep en vonden dat hij het recht had zichzelf te verdedigen. De Amerikaanse autoriteiten zouden hem hier niet op hebben gewezen, terwijl ze dit wel hadden moeten doen. Als hij werd geëxecuteerd, zou hem dit recht helemaal worden ontnomen. De rechter oordeelde echter dat Amerikaanse rechtbanken niet de jurisdictie hadden om in te grijpen in buitenlandse processen en dus ook geen executies die onder buitenlandse verantwoordelijkheid vielen konden tegenhouden.
Saddam Hoessein had vastgezeten in een Amerikaanse militaire gevangenis in Bagdad, maar was op 29 december overgedragen aan de Iraakse autoriteiten. Hij had in principe beroep kunnen aantekenen tegen het vonnis van Kollar-Kotelly, maar werd enkele uren na de uitspraak terechtgesteld.

Oud-rechter Al-Bandar wordt overgedragen aan Irak

Iraks voormalige hoogste rechter Awad Hamed al-Bandar had bij een Amerikaanse rechtbank een verzoek ingediend om niet te worden overgedragen aan Irak. Net als de oud-president was hij door een Iraakse rechtbank ter dood veroordeeld, terwijl hij vast zat in een Amerikaanse militaire gevangenis. Zijn advocaten meenden dat de rechtszaak niet in overeenstemming met de Amerikaanse wet was verlopen en daarom ongeldig was. Het Hof van Beroep in Washington DC oordeelde op 29 december echter dat de Amerikaanse wet hem niet kon beschermen, omdat hij een andere nationaliteit had en door een buitenlandse rechtbank was veroordeeld. Hij werd uitgeleverd, maar in tegenstelling tot Saddam Hoessein niet onmiddellijk terechtgesteld.

NATUUR EN MILIEU

Rechter keurt milieubeleid Verenigde Staten af

Het Hof van Beroep in Washington DC bepaalde op 22 december 2006 dat het beleid van de regering van president Bush om smogvorming te voorkomen onvoldoende doeltreffend was. De zaak was aangespannen door milieu- en gezondheidsorganisaties en door enkele deelstaten die last hadden van luchtvervuiling uit buurstaten.
Het Agentschap voor Milieubescherming (EPA), een onderdeel van de Amerikaanse regering dat functioneerde als een ministerie van Milieuzaken, had 474 districten met in totaal 159 miljoen inwoners in 2004 opdracht gegeven om de luchtkwaliteit volgens de federale richtlijnen te verbeteren. De tijd die hen hiervoor gegeven werd, liep uiteen van drie tot zeventien jaar. Volgens het Hof was dit te lang. Ook zou het EPA laks optreden tegen staten die helemaal niet bereid leken om de luchtvervuiling aan te pakken. Daarom gaf het Hof de milieudienst opdracht om met nieuw beleid te komen.
De Democratische senator Barbara Boxer, die in januari zou aantreden als voorzitter van de Milieucommissie van de Senaat, zei in een reactie op het vonnis dat het EPA willens en wetens probeerde de landelijke richtlijnen af te zwakken of op te rekken. Ze beloofde dat de Democratische meerderheid in het Congres het bureau scherp in de gaten zou houden.
De federale richtlijnen waren in 1997 ingevoerd door de regering van president Clinton en in 2001 door het Hooggerechtshof bekrachtigd, nadat diverse industriële ondernemingen er bezwaar tegen hadden gemaakt.

BUITENLANDSE ZAKEN

Commissie Baker pleit voor terugtrekking van Amerikaanse troepen

De Studiegroep Irak (ISG) presenteerde op 6 december 2006 een lang verwacht rapport genaamd *The Way forward – A New Approach* (De weg vooruit – een nieuwe aanpak). De groep bestond uit Democraten en Republikeinen en werd geleid door de Amerikaanse oud-minister van Buitenlandse Zaken James Baker. Ze had in maart opdracht van het Congres gekregen om te onderzoeken hoe het verder moest met de oorlog in Irak, die in een impasse verkeerde. Sinds het begin van de oorlog in maart 2003 waren onder Amerikaanse militairen bijna 3.000 doden en 21.000 gewonden gevallen. Tienduizenden Irakezen waren om het leven gekomen, van wie velen door sektarisch geweld dat steeds verder escaleerde. De oorlog had de Verenigde Staten reeds ca. 400 miljard dollar (bijna 308 miljard euro) gekost en daar kwam maandelijks zo'n 8 miljard dollar bij. En niets wees erop dat de orde in Irak spoedig hersteld zou worden.
De adviezen van de ISG waren niet bindend voor de Amerikaanse regering.

Situatie in Irak is 'ernstig'

De ISG stelde dat het Amerikaanse leger in Irak had gefaald, want de veiligheidssituatie was er 'ernstig' en werd steeds slechter. De studiegroep ging er niet vanuit dat de oorlog nog te winnen was en meende dat geen enkele nieuwe strategie gegarandeerd succes zou hebben. Voor het Pentagon en de regering van president Bush had ze desondanks 79 aanbevelingen, die tot verbetering van de situatie in Irak zouden kunnen leiden. Wat de ISG betrof moesten die twee snel in actie komen, omdat Amerika zijn grip op dat land in hoog tempo aan het verliezen was.

Terugtrekking van de troepen

De Amerikaanse troepen moesten volgens de ISG niet onmiddellijk worden teruggeroepen, omdat er dan mogelijk een machtsvacuüm zou ontstaan en de hele regio bij het conflict betrokken kon raken. De VS moesten proberen een breder politiek draagvlak in Irak te krijgen, opdat ze minder tegenwerking zouden ondervinden. Buurlanden als Syrië en Iran, waarmee Washington op dat moment op zeer gespannen voet stond, moesten nauwer worden betrokken bij de stabilisatie van het land. En de regering-Bush moest zich realiseren dat menigeen in het Midden-Oosten meende dat Israël met Amerikaanse hulp een onrechtvaardige strijd tegen de Palestijnen leverde. Volgens de ISG zou het anti-Amerikanisme in de regio, dus ook in Irak, afnemen indien de VS hielpen om een oplossing voor dit conflict te vinden. De ISG riep Israël op om de relaties met de buurlanden te verbeteren.

Binnen maximaal vijftien maanden moesten de VS hun troepen toch terugtrekken. In die periode moest de verantwoordelijkheid voor de veiligheid in Irak geleidelijk worden overgedragen aan de autoriteiten aldaar. Daarna moesten er wel Amerikaanse militaire adviseurs en trainers aanwezig blijven, evenals manschappen voor 'speciale operaties'. Indien de regering van Irak er niet in slaagde het land verder te stabiliseren, moest dat door Washington worden beantwoord met het verminderen van de economische en militaire hulp.

President Bush reageert op rapport-Baker

Een dag na de presentatie van het rapport gaf president Bush samen met de Britse premier Tony Blair een persconferentie in het Witte Huis. Hij erkende dat er een nieuwe aanpak van de oorlog nodig was, maar ging er nog wel vanuit dat de coalitietroepen zouden winnen. En deze overwinning zou 'belangrijk voor de beschaafde wereld' zijn. Bush zei er niets voor te voelen om de troepen terug te trekken en wilde ook geen besprekingen met Syrië en Iran.
Blair kondigde aan dat hij later in december naar het Midden-Oosten zou afreizen om de relaties daar te verbeteren.

President wil groter leger

Terwijl Bush altijd had volgehouden dat de VS de oorlog in Irak zeker zouden winnen, bond hij in een interview dat dagblad de *Washington Post* op 20 december publiceerde ietwat in. 'We zijn niet aan de winnende hand, maar ook niet aan de verliezende', zo citeerde Bush generaal Peter Pace, voorzitter van de verenigde chefs van staven. 'Er zijn enkele zeer positieve ontwikkelingen geweest', voegde hij hieraan toe, zoals 'de vorming van een constitutionele democratie'.
Bush zei verder dat hij het Amerikaanse leger wilde vergroten, omdat het zwaar belast was door de oorlog tegen het terrorisme in het algemeen en de oorlogen in Afghanistan en Irak in het bijzonder. Of dit automatisch inhield dat er extra troepen naar Irak zouden gaan, wilde hij niet zeggen.
Al sinds het begin van de oorlog hadden deskundigen gezegd dat de Amerikaanse troepenmacht in Irak te klein was om het land werkelijk onder controle te krijgen. Bush en zijn in december afgetreden defensieminister Rumsfeld hadden echter altijd volgehouden dat extra troepen overbodig waren, indien het leger werkte met hoogwaardige technologie en goed werd georganiseerd. Sinds het vertrek van Rumsfeld waren uit het Witte Huis echter voorzichtige geluiden te horen dat er misschien toch uitbreiding van de troepenmacht moest komen. Definitieve besluiten hierover werden in januari verwacht.

Nieuwe wet voor relaties met Hamas

President Bush ondertekende op 22 december 2006 een wet die alle contacten met Hamas verbood. De wet zou van kracht blijven tot de Palestijnse regeringspartij het gebruik van geweld afzwoer en de staat Israël erkende.
Hamas was in Amerikaanse ogen een terroristische organisatie. Ze had in januari de Palestijnse verkiezingen gewonnen. De Verenigde Staten hadden toen al aangekondigd dat ze geen contacten wilden onderhouden met een regering waar die partij aan deelnam. Washington bleef de Palestijnse president Machmoed Abbas wél steunen, omdat hij bereid was te onderhandelen over een Palestijnse staat naast Israël. Ook bleven de Amerikanen bereid om financiële steun te geven aan niet-gouvernementele organisaties (ngo's) , die buiten Hamas om hulp boden in de Palestijnse gebieden.

OVERLEDEN

George F. Kennan, architect van de Koude Oorlog

Op 17 maart 2005 overleed George Frost Kennan in Princeton, New Jersey op 101-jarige leeftijd. Hij werd geboren op 16 februari 1904 in Milwaukee, Wisconsin. Na zijn

studie aan Princeton werd hij diplomaat en werkte bij verschillende buitenlandse ambassades.
In 1947 werd hij hoofd beleidsplanning van het State Department. In die functie ontwikkelde hij het idee van de containmentpolitiek. Dit idee zette hij het beste uiteen in het artikel *The sources of Soviet Conduct* in *Foreign Affairs* van juli 1947. Dit artikel ondertekende hij overigens niet en het staat bekend als het X-Article. Deze tekst werd de basis voor het Amerikaanse sovjetbeleid en de grondslag voor de Koude Oorlog-doctrine. Het Marshallplan was volgens Kennan noodzakelijk om het naoorlogse West-Europa te herbouwen als buffer tegen de expansionistische Sovjet-Unie. Kennan was een voorstander van unilateraal optreden en was tegen de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) omdat deze Amerika verplichtingen oplegde.
Al snel nadat zijn doctrine tot officieel Amerikaans beleid was gemaakt, ontstond een verwijdering tussen Kennan en de beleidsmakers van de Koude Oorlog. Kennan bepleitte onderhandelingen met Moskou en betreurde het dat Amerika zich steeds agressiever en militaristischer opstelde. Van 1953 tot zijn pensioen werkte hij voor het Institute for Advanced Study (IAS) en kreeg hij bekendheid met een aantal boeken en artikelen die hem de Pultizer-prijs opleverden.
De uitgangspunten voor Amerikaans beleid die Kennan in 1948 beschreef, lijken ook nu nog actueel: 'Wij hebben ongeveer 50 procent van de rijkdommen in de wereld, maar slechts 6,3 procent van haar bevolking. In deze omstandigheden zullen we niet in staat zijn te voorkomen dat wij het voorwerp worden van jaloezie en haat. Onze werkelijke taak in het komende tijdperk is om een netwerk van betrekkingen op te bouwen dat ons in staat stelt deze positie van ongelijkheid te handhaven.'

Saul Bellow, schrijver van existentiële verhalen

Op 5 april 2005 overleed Saul Bellow in Brookline (Massachusetts) op 89-jarige leeftijd. Hij werd op 11 juni 1915 geboren in Lachine (Canada) uit joods-Russische ouders. Toen hij elf was, verhuisde het gezin naar Chicago. Bellow studeerde sociologie en antropologie en doceerde aan verschillende universiteiten. In 1944 debuteerde hij met de roman *Dangling Man*. Behalve romans schreef hij toneelstukken en non-fictiewerken. Bellow wist in zijn werk existentiële vragen te vervlechten met humoristische situaties. Sommige critici vonden zijn werk conventioneel en ouderwets. Anderen, onder wie Philip Roth, beschouwden hem als een van de belangrijkste Amerikaanse romanschrijvers van de 20ste eeuw.
Bellow ontving verscheidene prestigieuze prijzen en onderscheidingen voor zijn werk. In 1988 kreeg hij de hoogste Amerikaanse kunstonderscheiding: de National Medal of Arts. De belangrijkste internationale onderscheiding was hem al in 1976 toegekend: de Nobelprijs voor de literatuur die hij kreeg 'voor het menselijke begrip en de subtiele culturele analyse die in zijn werk verenigd zijn'.

Andrea Dworkin, radicaal feministe

Op 9 april 2005 overleed Andrea Rita Dworkin op 58-jarige leeftijd in Washington D.C. Zij werd geboren op 26 september 1946 in Camden, New Jersey. Dworkin werd bekend door haar opvattingen over de verhouding tussen man en vrouw die zij deels baseerde op haar eigen (slechte) ervaringen. Zij was slachtoffer geweest van verkrachting en misbruik. Seks zag zij als een middel om een vrouw psychologisch ondergeschikt te maken en pornografie beschouwde zij als oorzaak van verkrachting en geweld. Dworkin was in de jaren '70 en '80 toonaangevend in de radicale vrouwenbeweging. Zij publiceerde 10 boeken, waarvan *Pornography - Men Possessing Women* wellicht de bekendste was.

Gerald Ford, voormalig president

De Amerikaanse oud-president Gerald Ford overleed op 26 december 2006 in zijn woonplaats Rancho Mirage, Californië. Hij was 93 jaar. De officiële doodsoorzaak werd niet bekendgemaakt.
Ford werd op 14 juli 1913 als Leslie Lynch King jr. geboren in Omaha, Nebraska. Toen hij nog een baby was, scheidden zijn ouders. Zijn moeder hertrouwde met Gerald Ford. Nadat deze het kind als zijn zoon had geadopteerd, werd het herdoopt en kreeg het een nieuw naam: Gerald Rudolph Ford. Hij groeide op in Grand Rapids, Michigan, en studeerde rechten aan de Yale Universiteit in Connecticut. Tijdens de Tweede Wereldoorlog diende hij in het Verre Oosten.
In 1948 deed Ford namens de Republikeinse Partij in Michigan mee aan de Congresverkiezingen en won een zetel in het Huis van Afgevaardigden. In datzelfde jaar trouwde hij met Elizabeth Ann Bloomer, beter bekend als Betty Ford, met wie hij de rest van zijn leven samen zou blijven. Na de moord op president John F. Kennedy in 1963 trad hij toe tot de commissie-Warren, die de aanslag onderzocht en concludeerde dat Lee Harvey Oswald de enige dader was en zonder hulp van buitenaf had gehandeld. Dit standpunt bleef daarna altijd omstreden. In 1965 werd hij fractieleider van de Republikeinen in het Huis van Afgevaardigden.
Toen vice-president Spiro Agnew in 1973 aftrad omdat hij beschuldigd werd van corruptie, stelde president Nixon Gerald Ford aan als diens opvolger. Toen Nixon in 1974 zelf moest aftreden in verband met het Watergate-schandaal, volgde Ford hem op. Hij werd op 9 augustus van dat jaar beëdigd als de 38ste president van de Verenigde Staten. Zo werd hij de eerste en enige Amerikaan uit de geschiedenis die nooit was gekozen als vice-president of president, maar het allebei toch werd. Een maand na zijn inauguratie verleende hij Nixon vrijwaring van rechtsvervolging, iets dat hem veel kritiek opleverde omdat een groot deel van de Amerikaanse bevolking geloofde dat hij schuldig was. Niet lang daarna deed Ford hetzelfde voor duizenden jonge Amerikanen die hadden geweigerd in Vietnam te vechten, of daar waren gedeserteerd.
De Democraten wonnen bij tussentijdse verkiezingen in november 1974 een absolute meerderheid in de Senaat en het Huis van Afgevaardigden. Hierdoor konden ze de Republikeinse regering-Ford tegenwerken waar ze maar wilden. Vooral veel onderdelen van het economische programma, bedoeld om de recessie en de hoge werkloosheid die het land teisterden aan te pakken, sneuvelden in het Congres.
Henry Kissinger was Fords minister van Buitenlandse Zaken. Het tweetal streefde naar meer ontspannen relaties met de Sovjet-Unie. Onder Ford trokken de VS hun troepen terug uit Vietnam.

In september 1975 werden er twee aanslagen op hem gepleegd, die beide mislukten. Bij de presidentsverkiezingen in november 1976 werd hij ternauwernood verslagen door de Democratische kandidaat Jimmy Carter. Na zijn aftreden werd hij vooral een spreekbuis van de linkervleugel van de Republikeinse Partij. In 1999 ontving hij van

president Clinton de Presidential Medal of Freedom, een van de hoogste Amerikaanse onderscheidingen. Sindsdien werd hij steeds minder in het openbaar gezien, omdat hij gezondheidsproblemen kreeg. Zo werd hij getroffen door een aantal beroertes.

Na zijn overlijden lieten politieke vrienden en vijanden zich positief over Ford uit, omdat hij altijd rustig, bescheiden en rechtvaardig geweest zou zijn. Dat na de enorme commotie rondom het Watergate-schandaal de rust in de VS betrekkelijk snel was teruggekeerd, zou te danken zijn aan Fords leiderschap. Dat zei althans president George W. Bush op de uitvaartplechtigheid in de Nationale Kathedraal in Washington DC.

Ford werd in besloten kring begraven in Grand Rapids.

(Vorige berichten pagina 743/2 e.v. - 2006)

IRAK

BINNENLAND

De weg naar burgeroorlog

Definitieve verkiezingsresultaten veranderen zetelverdeling niet

Pas op 10 februari 2006, bijna twee maanden na de verkiezingen van 15 december 2005, was de Iraakse Verkiezingscommissie in staat de definitieve uitslag bekend te maken. Er waren bijna tweeduizend klachten binnengekomen over fraude, geweld tegen kiezers door sjiitische milities en met hen bevriende politieagenten en andere onregelmatigheden, vooral in het zuiden. Over het feit dat de sjiitische alliantie zich een voordelig kieslijstnummer had weten toe te eigenen – 555 – terwijl de nummers door middel van een loterij toegewezen hadden moeten worden, werd niets meer vernomen. Een commissielid meldde dagblad *Al-Sabah al-Jadeed* dat het onderzoek zich vooral op de noordelijke provincies had geconcentreerd 'bij gebrek aan personeel'. Enkele Iraakse commentatoren zagen er een veeg teken in dat ook deze commissie niet meer onafhankelijk opereerde.

De uitslagen van 86 stembureaus werden uiteindelijk geannuleerd, zonder herstemming, maar dit had geen invloed op de zetelverdeling. De partij die waarschijnlijk het meest onder de fraude in het zuiden had geleden, was de seculiere Iraakse Nationale Lijst onder leiding van ex-premier Iyad Allawi maar deze legde zich bij de situatie neer. Dit ondanks het feit dat hij bijvoorbeeld op 4 december 2005 tijdens een bezoek aan Najaf was belaagd door een gewapende bende en sjiitische posters hem hadden afgeschilderd als 'de nieuwe Saddam'.

Samenstelling regering Irak (20 mei 2006)

President
Jalal TALABANI
Vice-presidenten
Adil ABD AL-MAHDI
Tariq al-HASHIMI

Premier
Nouri al-MALIKI
Vice-premiers
Barham SALIH
Salam al-ZUBAI

Ministers:
Arbeid en Sociale Zaken
Mahmud Muhammad Jawad al-RADI
Binnenlandse Zaken
Jawad al-BULANI
Buitenlandse Zaken
Hoshyar Mahmud ZEBARI
Communicatie
Muhammad Tawfiq ALLAWI
Cultuur
Asad Kamal al-HASHIMI
Defensie
Abd al-Qadir al-MUFRIJI
Elektriciteit
Karim Wahid al-HASAN
Financiën
Bayan JABR
Gemeenten
Riyadh GHARIB
Gezondheidszorg
Ali al-SHAMMARI
Handel
Abd al-Falah al-SUDANI
Hoger Onderwijs
Abid Dhiyab al-UJAYLI
Huisvesting
Bayan DIZAYEE
Industrie en Grondstoffen
Fawzi al-HARIRI
Justitie
Hashim al-SHIBLI
Landbouw
Yuarib Nadhim al-ABUDI
Mensenrechten
Wijdan Mikhail SALIM
Milieu
Nermin OTHMAN
Olie
Husayn al-SHAHRISTANI
Onderwijs
Khudayr al-KHUZAI
Planning
Ali BABAN
Transport
Yuarib Nadhim al-ABUDI
Vluchtelingen en Migratie
Abd al-Samad SULTAN
Water
Latif RASHID
Wetenschap en Technologie
Raid Fahmi JAHID

Ministers van Staat:
Buitenlandse Zaken
Rafi al-ISSAWI
Burgermaatschappij
Adil al-ASADI
Nationale Dialoog
Akram al-HAKIM
Nationale Veiligheid
Shirwan al-WAILI
Parlement
Safa al-Din al-SAFI
Provincies
Saad Tahir Abd Khalaf al-HASHIMI
Toerisme en Oudheden
Liwa SUMAYSIM
Vrouwenzaken
Fatin Abd al-RAHMAN

Ministers zonder portefeuille
Ali Muhammad AHMAD
Hasan Radhi Kazim al-SARI
Muhammad Abbas al-URAYBI

Jaffaari gekozen als kandidaat voor premierschap

De definitieve uitslag gaf het groene licht voor het bijeenroepen van het nieuwe parlement maar de Iraakse partijen wilden het eerst eens worden over de verdeling van de belangrijkste posten van president, de twee vice-presidenten, de premier en de parlementsvoorzitter. De 128 parlementsleden van de sjiitische Verenigde Iraakse Alliantie, kortweg al-Ittilaaf geheten, moesten op 12 februari 2006 hun kandidaat voor het premierschap kiezen. Ibrahim Jaafari, de premier in het zakenkabinet dat al sinds 15 december de honneurs waarnam, had 64 stemmen achter zich: vijftien van zijn eigen Dawa (Roeping) partij, vijftien van de afsplitsing van deze partij (Dawa-II), dertig van parlementsleden die behoorden tot de beweging van Moqtada al-Sadr (de sadristen) en nog vier stemmen van anderen. De andere kandidaat, Adil Abd Al-Mahdi, een oud-communist die pas sinds kort tot de meer gematigde Opperste Raad van de Islamitische Revolutie (Sciri) was toegetreden, beschikte eveneens over 64 stemmen. De

patstelling werd doorbroken door een parlementslid dat, vermoedelijk bedreigd door de sadristen, niet kwam opdagen waardoor Abdul Mehdi verloor.
Deze gang van zaken 'deed alle alarmbellen rinkelen in Washington', aldus een journalist daar van het Amerikaanse satellietstation *Al-Hurra,* want Jaafari wist heel goed dat hij onaanvaardbaar was voor bijna alle andere partijen, inclusief Sciri, vooral vanwege zijn sterke band met de anti-Amerikaanse Moqtada, wiens militie hij opnieuw had bewapend. Deze militie had enkele maanden eerder tijdens een gecoördineerde actie meer dan tien kantoren van Sciri's militie, de Badr-brigade, in de as gelegd. Als Jaafari niet zou wijken, zou het zakenkabinet kunnen blijven regeren en kon het nieuwe parlement niet bijeenkomen. Daags na zijn verkiezing hielden de leiders van de belangrijkste partijen dan ook crisisberaad om over een uitweg te spreken. Jaaffari hield echter voet bij stuk en verbreidde onder zijn volgelingen de gedachte dat het niet zijn bekritiseerde beleid maar grootscheepse verkiezingsfraude was geweest die de sjiitische alliantie van haar meerderheid had beroofd.

Nieuwe regering benoemd

In april werd dan toch een doorbraak bereikt en gaf het Iraakse parlement haar goedkeuring aan de benoeming van de sjiiet Nouri al-Maliki tot premier. Hij was een weinig prominent lid van de Dawa-partij en had een groot deel van zijn leven als vluchteling in Syrië gewoond. Op 20 mei werd overeenstemming bereikt over de benoeming van de ministers.

Sjiitisch mausoleum opgeblazen

Ruim zeshonderd jaar was het sjiitisch mausoleum van imam Al-Askari in de stad Baquba ten noorden van Bagdad door soennieten beschermd geweest. Maar begin februari werd deze traditionele wacht door sjiitische bewakers vervangen. In de nacht van 22 februari, enkele dagen voordat de deadline voor het bijeenroepen van het nieuw verkozen parlement zou verstrijken, plaatsten onbekenden zware explosieven binnen de moskee, naar verluidt na de nieuwe bewakers vastgebonden te hebben. 's Ochtends vroeg werd het mausoleum, bekend om zijn gouden koepel, opgeblazen. Enkele uren later riepen politici van alle partijen de bevolking op kalm te blijven, maar de beweging van de radicale sjiitische geestelijke Moqtada al-Sadr kwam onmiddellijk in actie tegen soennitische moskeeën in Bagdad. Diens Mahdi-leger begon met behulp van door onbekenden verstrekte lijsten met bewonersgegevens gemengde hoofdstraten in de hoofdstad te zuiveren van soennieten en stelde buurtcomité's in. De miliciens drongen huizen binnen en vroegen om de identiteitskaarten van de bewoners. Mensen met soennitische namen werden of weggejaagd of vermoord en velen doken onder.
Op 23 februari kondigde premier Jaafari 's avonds een totaal rijverbod af, waarop geen enkele uitzondering werd gemaakt voor bijvoorbeeld adviseurs van president Jalal Talabani, parlementsleden of journalisten. Het rijverbod bleef vier dagen van kracht. De Mahdi-milities reden echter vrijelijk rond door de straten van de hoofdstad, voorzien van zware wapens, nieuwe auto's en de modernste communicatieapparatuur, en richtten onder soennieten en politieke tegenstanders een waar bloedbad aan, dat waarschijnlijk in vier dagen aan bijna 2.000 mensen het leven kostte. Een deel van de doden was ook het resultaat van wraakacties door soennitische extremisten, zoals een slachtpartij bij het stadje Salam Pak, waarbij meer dan honderd buspassagiers naar een greppel werden geleid en doodgeschoten.
Naar verluidt werden meer dan tachtig soennitische moskeeën in de hoofdstad beschoten, geplunderd of in brand gestoken, waarbij de politie meestal passief toekeek. De staatstelevisie liet hiervan geen beelden zien en sjiitische politici zoals olieminister Husayn al-Shahristani bagatelliseerden publiekelijk de dodentallen.

Honderdduizenden mensen verjaagd en gevlucht – 'Battle for Baghdad'

De sjiitische milities van Moqtada al-Sadr zetten hun zuiveringen voort, in Bagdad en de zuidelijke steden. Ook Koerden werden hiervan doelwit, waardoor een stille exodus op gang kwam naar Koerdistan. In de hoofdstad richtten soennieten buurtwachten op terwijl de regering niets deed tegen soennitische verzetsgroepen die gemengde of overwegend soennitische wijken zoals Al-Mansour begonnen te zuiveren en een bewind vestigden dat enige gelijkenis had met dat van de Afghaanse Talibaan. Overal namen militieleden huizen in beslag of plunderden de inventaris. De hoofdstad was volgens de Amerikaanse generaal Casey het toneel van een 'Battle for Baghdad'. De zes miljoen inwoners tellende stad leek in twee stukken gedeeld te worden, met op de westelijke oever van de Tigris voornamelijk soennitische buurten en op de oostelijke oever sjiitische buurten. Aan beide kanten bestonden echter onneembare uitzonderingen: de sjiitische wijk Kadhimiya en het soennitische 'fort' Adhamiya waarvan Amerikaanse troepen de bescherming overnamen.
Eind december 2006 meldde de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) dat meer dan 255.000 Irakezen als vluchtelingen in eigen land leefden. Vele honderdduizenden hadden de wijk naar met name Syrië en Jordanië genomen. In Nederland vormden Iraakse asielzoekers opnieuw de grootste groep.

Nationale verzoening blijft hersenschim

In 2006 kondigde de regering regelmatig, al dan niet in samenwerking met de Amerikaanse ambassade, nieuwe plannen aan om de orde en veiligheid te herstellen, maar dit bleken loze beloften. Ook tal van verzoeningsconferenties leidden tot geen enkele vermindering van de dagelijkse moordpartijen. Zoveel ministers en parlementsleden namen de wijk naar het buitenland dat het parlementaire werk na de zomer vrijwel stilviel, wat het kabinet ertoe bewoog voor elke dag afwezigheid op plenaire parlementszittingen een strafkorting op de riante salarissen van leden van de Nationale Vergadering door te voeren. Ook de vrijlating van zo'n zeshonderd soennitische gevangenen op 7 juni had geen effect op de gewelddadigheden.
Nadat steeds meer informatie bekend werd over politie-eenheden die als doodseskaders opereerden of gemene zaak maakten met sjiitische milities en criminele bendes, werden in het najaar drie politiebrigades ontbonden en naar huis gestuurd. Op persconferenties in Bagdad meldden Amerikaanse zegslieden geregeld dat het Pentagon doorging met het trainen en bewapenen van Iraks politie en leger, hoewel het beide bleef ontbreken aan wapens, munitie, veilige transportmiddelen, aan bescherming zoals kogelvrije vesten, terwijl gewonde agenten veelal zelf opdraaiden voor de kosten van medische zorg.

Honderden Amerikaanse adviseurs zouden binnen Iraakse politie-eenheden gestationeerd zijn.
Eind 2006 kondigde de regering aan dat meer dan 16.000 Irakezen dat jaar waren vermoord. Vanaf maart tot juli lag het aantal slachtoffers van 'sektarisch geweld' elke dag gemiddeld op honderd doden, aldus de United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI). Deze VN-missie had moeite de humanitaire crisis te bezweren. Bij tal van steden werden tentenkampen opgericht om dakloos geworden burgers te huisvesten. In oktober gaf de Iraakse regering opdracht aan ziekenhuizen en andere gezondheidszorginstellingen om geen cijfers over dodentallen meer aan UNAMI te verstrekken.
De Verenigde Staten bleven weigeren de bloedige zuiveringen als 'burgeroorlog' te betitelen en spraken van 'sektarisch geweld', hoewel een deel van het dodelijke geweld ook was toe te schrijven aan een machtsstrijd tussen soennieten onderling en tussen sjiitische groepen onder elkaar en de overgrote meerderheid van de slachtoffers ongewapende, niet-politiek actieve burgers waren.

De strategie van Moqtada al-Sadr

In de stad Diwaniyah vonden eind augustus dagenlang hevige vuurgevechten plaats tussen sjiitische politieagenten en het Mahdi-leger. De stad werd enkele dagen later getroffen door een grote explosie van een oliepijplijn, die aan 81 mensen het leven kostte. De explosie zou zijn ontstaan tijdens het illegaal aftappen van ruwe olie door kleine lokale smokkelaars.
De toedracht van de gevechten in Diwaniyah was onduidelijk maar het was toen al een feit dat het Mahdi-leger door middel van zuiveringen en een carte blanche voor zijn miliciens om verlaten huizen over te nemen of te plunderen zich bij arme mannen bijzonder populair maakte en geleidelijk aan de macht over kleinere steden overnam. Ook nestelde deze militie zich in de loop van 2006 in bijna alle ministeries in Bagdad en eiste geld van bedrijven die er zaken kwamen doen.
Moqtada al-Sadr's beweging was met dertig zetels vertegenwoordigd in het parlement en sadristen bezetten ook enkele ministersposten in het nieuwe kabinet. Deze ministers boycotten vanaf 29 november alle kabinetsvergaderingen terwijl de sadristen in het parlement niet meer naar de plenaire sessies kwamen, uit protest tegen een ontmoeting tussen premier Maliki en de Amerikaanse president Bush.

De dood van Al-Zarqawi, Iraks meest gezochte terrorist

Buitenlandse soennitische extremisten leken in mei hun greep op hun voormalige Iraakse bondgenoten te verliezen nadat zij in de provincie Al-Anbar Irakezen hadden 'gestraft' en vermoord die hadden geopperd de wapens neer te leggen en de politieke weg te gaan bewandelen. Dit leidde onder meer tot dagenlange gevechten in Ramadi, de eerste grote stad langs de autoweg van Jordanië naar Bagdad, waar zich al sinds 2003 grote aantallen buitenlandse extremisten hadden gehuisvest.
Deze tegenstellingen leidden vermoedelijk ook tot het verraad van Abu Musab al-Zarqawi, de leider van Al-Qaeda in Irak en de meest gezochte man van het land. Op 8 juni maakte de regering bekend dat Al-Zarqawi een dag eerder het leven had gelaten tijdens een bombardement op zijn hoofdkwartier bij de stad Baquba, een van de bolwerken van Arabisch nationalisme in Irak.

Reeks arrestaties van Al-Qaedaleiders

Op 17 juni verspreidde het Amerikaanse ministerie van Defensie een foto van de vermeende opvolger van Al-Zarqawi in Irak, de Egyptenaar Abu Ayoub Al-Masri. Het Amerikaanse leger loofde 200.000 dollar (ongeveer 160.000 euro) uit voor inlichtingen die tot zijn arrestatie zouden leiden.
Bij de aanval op Al-Zarqawi's hoofdkwartier werden volgens berichten in de Iraakse media tal van documenten en computers met waardevolle informatie over de Iraakse Al-Qaeda-organisatie buitgemaakt. Verscheidene cellen zouden daarna zijn opgerold. Even leek het einde in zicht van Al-Qaeda.
Op 3 september kondigden de autoriteiten de arrestatie aan van een ander prominent lid van Al-Qaeda. Op 25 september verklaarde het Britse leger Omar Faroek, een van de belangrijkste commandanten van Osama Bin Laden, te hebben gedood, toen deze zich verzette tegen zijn arrestatie in Basra. Omar Faroek was eerder ontsnapt uit een Amerikaanse gevangenis in Afghanistan. Diezelfde maand had een Iraakse rechtbank een Franse terrorist, Peter Cheriff, tot vijftien jaar cel veroordeeld omdat hij Irak illegaal was binnengekomen.

Amerikaanse militairen staan terecht

De Amerikaanse president Bush beloofde op 30 mei 2006 volledige openheid over het onderzoek naar de moord op 24 burgers, door Amerikaanse mariniers, in het stadje Haditha ten noorden van Bagdad op 19 november 2005. Op 15 november 2006 gaf de Amerikaanse militair James Barker toe meegewerkt te hebben aan de verkrachting van een Iraaks veertien jaar oud meisje, in Mahmudiya even ten zuiden van Bagdad, en het uitmoorden van drie andere leden van haar familie. Hiervoor stonden nog drie andere militairen terecht, die zouden hebben geholpen de misdaad toe te dekken.

Proces tegen voormalige Iraakse leiders leidt tot doodstraf

Op 21 augustus 2006 begon het tweede deel van het proces tegen Saddam Hoessein en zijn getrouwen. Ditmaal stonden behalve de voormalige president zes topmilitairen terecht. Inzet waren de operaties van de Baathpartij en het Iraakse leger tegen de burgerbevolking en het verzet in Koerdistan eind jaren tachtig, die de geschiedenis ingingen als Al-Anfal (operatie 'oorlogsbuit'). Deze genocidale operaties waarbij honderden keren chemische wapens werden ingezet, hadden tot de dood van tienduizenden Koerden geleid en tot naar schatting 180.000 'verdwijningen'. Duizenden dorpen werden tijdens de Anfal verwoest en een deel van de dorpelingen werd daarna geconcentreerd gehuisvest in armzalige betondorpen, waar meisjes en vrouwen ook tot prostitutie met Iraakse militairen werden gedwongen.

Saddam Hoessein opgehangen

Op 5 november werd Saddam Hoessein tot de doodstraf veroordeeld, evenals zijn halfbroer Barzan al-Tikriti en de voormalige rechter Awad Hamed al-Bandar, voor misdaden tegen de menselijkheid. Deze waren begaan tijdens een slachting in het overwegend sjiitische stadje Dujail in 1982, na een mislukte aanslag op het leven van Saddam Hoessein. Deze gebeurtenissen waren de inzet van het eerste proces voor het Iraaks Speciaal Tribunaal geweest. De vroegere vice-president Taha Yassin Ramadan kreeg le-

venslang en drie anderen kregen celstraffen van vijftien jaar. Een andere medeverdachte, Mohammed Azawi Ali, een topfunctionaris van de Baathpartij, werd vrijgesproken.Het beroep tegen de vonnissen werd op 26 december verworpen, wat de weg vrijmaakte voor executie van de vroegere dictator binnen dertig dagen. De sjiitische partijen hadden publiekelijk beloofd Saddam Hoessein voor het einde van het jaar te executeren. Ze negeerden vele critici die meenden dat het beter was als de ex-dictator in leven bleef, om zijn verantwoordelijkheid voor andere misdaden vast te stellen. Op 29 december werd hij echter opgehangen met een koord dat afkomstig was uit de gevangenis van Abu Ghraib, waar onder zijn regime duizenden Iraki's aan de galg stierven. De wijze van voltrekking van de doodstraf, die meer weg had van een sjiitische wraakactie, leidde in Irak en de hele wereld tot scherpe kritiek op de Iraakse regering.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Samenvoeging Koerdische regeringen

De samenvoeging van de twee Koerdische regeringen die sinds 1991 beide een deel van de autonome Koerdische regio hadden bestuurd, werd op 7 mei 2006 definitief beklonken met de installatie van een nieuwe regering onder leiding van premier Nechirvan Barzani, in de nieuwe hoofdstad Arbil. De regering werd gedomineerd door de twee grootste Koerdische partijen, de Patriottische Unie van Koerdistan (PUK, aangevoerd door Jalal Talabani) en de Koerdische Democratische Partij (KDP, geleid door Massoud Barzani).

Daarnaast telde het kabinet vier ministers van Staat en negen 'ministers voor de regio', van wie er één, de christen George Mansour, later het ministerie voor de Burgermaatschappij kreeg toebedeeld. Onder de nieuwe regering werden ook alle PUK- en KDP-vakbonden samengevoegd.

Alle regeringsactiviteiten die vroeger in de andere provinciale hoofdstad Suleimania plaatsvonden, werden in de daarop volgende maanden overgeheveld naar Arbil, waar in de loop van 2006 tal van nieuwe ministeriegebouwen, een groot conferentiecentrum, nieuwe woonwijken, hotels en winkelcentra verrezen. Regering en bedrijven importeerden duizenden gastarbeiders uit buurlanden, Afrika en Azië, om het vele werk te klaren. In december begon een Oostenrijkse luchtvaartmaatschappij reguliere vluchten tussen Wenen en Arbil. De Nederlandse regering besloot Koerdistan tot veilig gebied te verklaren en wilde een honorair consul aanstellen.

Samenstelling Koerdische Regionale Regering (KRG) (7 mei 2006)

President
Massoud BARZANI
Premier
Nechirvan Idris BARZANI
Vice-premier
Omer Fattah HUSSAIN

Ministers:
Arbeid en Sociale Zaken
Adnan Mohammad QADIR
Binnenlandse Zaken
Osman Haji MAHMOUD
Buiten-regionale Zaken
Dr Mohammad IHSAN
Communicatie
Haydar Sheikh ALI
Cultuur
Falak-Addin KAKAYEE
Elektriciteit
Hoshyar Abdul Rahman SIWAILY
Financiën en Economie
Sarkis Aghajan MAMENDU
Gemeenten
Ms Nazanin Mohammad WASO
Gezondheidszorg
Abdul Rahman Osman YONES
Grondstoffen
Dr Ashti A. HAWRAMI
Handel
Mohammad Raouf MOHAMMAD
Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek
Idris Hadi Salih
Huisvesting en Wederopbouw
Imad Ahmad SAYFOUR
Industrie
Widad Khurshid OSMAN
Justitie
Farouq Jamil SADIQ
Landbouw
Abdul-Aziz TAYEB
*Martelaren en Anfal-slachtoffers**
Chinar Sa'ad ABDULLAH
Mensenrechten
Yousif Mohammad AZIZ
Milieu
Dara Mohammad AMIN
Onderwijs
Dilshad Abdul Rahman MOHAMMAD
Oud-Verzetsstrijders (Peshmerga)
Omar Osman IBRAHIM (Zeim Ali)
Planning
Osman Ismail HASSAN
Religieuze Zaken
Mohammad Ahmad Saeed SHAKALY
Sport en Jeugd
Taha Abdul Rahman Ali (Taha BARWARY)
Toerisme
Nimrud BAITO
Transport
Burhan Saeed SOFI
Water
Tahsin Qadir ALI

* Met Anfal wordt de anti-Koerdische campagne aangeduid die het voormalige Iraakse regime van Saddam Hoessein tussen 1986 en 1989 voerde.

BUITENLANDSE ZAKEN

Iraans leger beschiet Iraaks Koerdistan

Eind april en begin mei 2006 beschoot het Iraanse leger stellingen van de Turks-Koerdische rebellenbeweging Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK). De verregaande controle van de regering van autonoom Koerdistan op de activiteiten van de PKK ging Iran blijkbaar niet ver genoeg.

Begin van 'dialoog' met Iran

Iran, dat ondanks de oorlog met Irak in de jaren tachtig van de twintigste eeuw nooit formeel de diplomatieke betrekkingen met Irak had verbroken en nog altijd een actieve ambassade in Bagdad had, benoemde op 9 mei 2006 een nieuwe ambassadeur en heropende op 28 mei in de zuidelijke havenstad Basra zijn consulaat.

De stad was toen al vele maanden in de greep van verscheidene sjiitische partijmilities, die het vooral op democraten, vrije journalisten en overige andersdenkenden hadden gemunt en vermoedelijk tientallen politieke moorden op hun geweten hadden. In 2006 hadden verkiezingen voor gemeenteraden in Irak moeten plaatsvinden en het leek erop, aldus enkele Iraakse commentatoren, dat in de belangrijkste steden in het zuiden een 'Iraans democratieconcept' werd geïntroduceerd: 'dood aan de democraten, daarna pas democratie'.

In maart had de Amerikaanse generaal John Abizaid de Iraanse geheime dienst er nog van beschuldigd zware wapens aan sjiitische zetbazen van Teheran in Irak te leveren. In de zomer onderschepte het Iraakse leger inderdaad een zending Iraanse raketten en ander wapentuig in Basra, wat eens te meer een bevestiging leek te vormen van de strategie van Iran in het Midden-Oosten (Irak, Palestina, Libanon): bewapening en financiering van lokale milities om nationale regeringen te ondermijnen en hen te dwingen een minder 'pro-westerse' of 'pro-Amerikaanse' koers te varen. Andere commentatoren waren van mening dat het Iran er vooral om ging voor zichzelf een stevige rol in de regio te scheppen.

Het bleef echter ontbreken aan bewijzen, althans in Irak, over welke Iraakse groepen nu precies door Iran werden gebruikt of gesteund. Ook bleef onduidelijk wie in Iran Iraakse organisaties van wapens en geld voorzag, aangezien de organisatie van de revolutionaire gardisten, de geheime diensten in Iran, het bureau van de Iraanse president en het religieuze establishment allemaal een eigen agenda leken te hebben – en het geld om daar uitvoering aan te geven.

In deze situatie van voortdurende officiële ontkenning van connecties en verbanden bracht de Iraakse president Jalal Talabani op 27 november een bezoek aan Teheran. De Iraanse president Mahmoud Ahmadinejad verzekerde hem 'alle hulp' te zullen verlenen om 'de veiligheid in Irak te herstellen'.

Soennitische organisatie roept op tot stopzetting broedermoord

Na het einde van de vastenmaand Ramadan kwamen Iraakse sjiitische en soennitische geestelijken bijeen in Mekka in Saoedi-Arabië, in het kader van de Organisatie van de Islamitische Conferentie (OIC), een soort soennitische Internationale. In een op 21 oktober 2006 aangenomen 'Verklaring van Mekka' werden de strijdende partijen in Irak opgeroepen geen 'bloed van moslims' meer te vergieten en elkaars moskeeën alsmede gewijde plekken van niet-moslims te respecteren. Dat laatste was een enigszins dubieus verzoek aangezien moskeeën al sinds 2003 geregeld bleken te dienen als gevangenissen, executie- en folterplekken, munitiemagazijnen en vergaderplaatsen voor terroristen. Onduidelijk was in hoeverre de verklaring effect had. (Voor de volledige Verklaring van Mekka zie: www.teachingterror.net/resources/Mecca_declaration_2006.htm)

Iraakse partijen verwerpen voorstel VN-secretaris-generaal

Kofi Annan, de scheidende secretaris-generaal van de Verenigde Naties, stelde begin december 2006 een internationale conferentie voor om over oplossingen voor het geweld in Irak te spreken. Dit voorstel werd echter meteen verworpen door onder anderen premier Nouri al-Maliki, president Jalal Talabani en de leider van de Opperste Raad van de Islamitische Revolutie (Sciri), Abdel-Aziz Al-Hakim.

Andere internationale initiatieven

Al-Maliki deed op 5 december een tegenvoorstel, voor een grote bijeenkomst in Irak waarvoor ook niet-regeringspartijen zouden worden uitgenodigd.
Een conferentie die de Arabische Liga wilde wijden aan de repressie van de milities, werd vanaf juni voortdurend uitgesteld. De conferentie die in Cairo had moeten plaatsvinden, werd ook bemoeilijkt door publieke uitspraken van de Egyptische president Moebarak, die meende dat sjiieten in Irak niet vaderlandslievend waren maar loyaal aan de geestelijkheid in Iran.
In december kwamen in Istanbul vertegenwoordigers van tal van soennitische regeringen en partijen uit Arabische landen bijeen om hun steun te betonen aan hun bedreigde broeders in Irak. De live op televisiezender Al-Jazeera uitgezonden bijeenkomst mondde uit in een symbolische oorlogsverklaring aan Iraks sjiieten.

Amerikaans adviesrapport kritisch ontvangen in Irak

Een Amerikaans adviesrapport dat was opgesteld onder leiding van de Republikeinse ex-minister James Baker en de Democraat Lee Hamilton en dat in december 2006 openbaar werd gemaakt, bepleitte een koerswijziging in het Amerikaans beleid in Irak. Het Baker-rapport werd voorafgegaan door een aanvankelijk geheime maar op 26 september door president Bush openbaar gemaakte studie van de inlichtingendienst Central Intelligence Agency (CIA) die tot de conclusie kwam dat de oorlog in Irak het islamitisch radicalisme alleen maar had aangewakkerd en tot een nieuwe generatie extremisten had geleid.
Het rapport adviseerde onder meer om de politieke en economische decentralisatie zoals vastgelegd in de Iraakse grondwet terug te draaien. Dit lokte felle kritiek uit van Massoud Barzani, president van autonoom Koerdistan.
Andere Iraakse critici zagen in het advies aan president Bush om meer de dialoog met Syrië en Iran te zoeken een poging 'de Iraakse democratie uit te leveren aan landen die alles in het werk hadden gesteld om haar te ondermijnen'. Overigens toonden ook de Britse premier Tony Blair en de Duitse minister van Buitenlandse Zaken Frank-Walter Steinmeier zich voorstander van dialoog met Syrië en Iran.
Iraakse democraten vielen ook over het feit dat in alle aan Bush voorgelegde opties nieuwe parlementsverkiezingen niet voorkwamen. Wel achtte het rapport het noodzakelijk dat de in 2006 uitgestelde gemeenteraadsverkiezingen in 2007 zouden plaatsvinden.
Het Baker-rapport meende dat terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Irak pas aan de orde zou moeten zijn als de weinig coöperatieve Iraakse regering haar uitzichtloze koers zou blijven voortzetten en de veiligheidssituatie in het land niet zou verbeteren. Op 22 juni had de Amerikaanse Senaat tegen het vastleggen van de datum voor troepenterugtrekking op 1 juli 2007 gestemd.

Aanwezigheid buitenlandse troepen

In december 2006 verlieten de laatste Italiaanse soldaten Zuid-Irak. Bulgaarse en Oekraïense militairen waren al eerder vertrokken, evenals de Japanse troepen die zich in het zuiden voornamelijk met wederopbouwwerk en humanitaire hulpverlening hadden beziggehouden.

Bijna 3.000 Amerikaanse militairen in Irak gesneuveld

Op eerste kerstdag van het jaar 2006 bereikte het aantal in Irak gestorven Amerikaanse militairen het 'magische' getal 2.974. Dat was één dode meer dan het aantal slachtoffers van de aanslagen van 11 september 2001 op de Verenigde Staten, die de 'War on Terror' in gang zetten.

OVERLEDEN

Abu Musab al-Zarqawi, leider van Al-Qaeda in Irak

Abu Musab al-Zarqawi was de schuilnaam van Ahmed Fadil Al-Khalayleh Nazzal. Deze Jordaniër werd op 20 oktober 1966 in Zarqa geboren, een armoedige stad van 800.000 inwoners, onder wie vele Palestijnse vluchtelingen. Zarqa was een bolwerk van de radicale, salafistische islam. Al-Zarqawi kwam op 7 juni 2006 nabij de Iraakse plaats Baquba om het leven bij een Amerikaans bombardement.

In 2003 identificeerden de Verenigde Staten Al-Zarqawi pas als de 'missing link' tussen Al-Qaeda en het toenmalige bewind van

Saddam Hoessein. De voormalige dronkelap en vechtjas die vanaf zijn vijftiende jaar geregeld in aanraking met de politie was gekomen, leidde toen de organisatie Ansar al-Islam in Noord-Irak. Van 1989 tot 1993 was Al-Zarqawi actief in Pakistan. In 1993 werd hij in Jordanië gearresteerd en tot vijftien jaar cel veroordeeld vanwege verboden wapenbezit en een vals paspoort. In 1999 werd hij per abuis vrijgelaten. Hij richtte vervolgens in Afghanistan zijn eigen trainingskamp voor radicale moslims op. In december 2001 vluchtte hij via Iran naar Irak, waar hij zich aansloot bij Ansar al-Islam, later omgedoopt tot Ansar al-Sunna. Al-Zarqawi verplaatste zijn acties naar het centrum en westen van Irak, waar de 'Leeuw van Mesopotamië' verantwoordelijk zou zijn geweest voor tientallen aanslagen op de politie, ontvoeringen, onthoofdingen van gijzelaars, zelfmoordaanslagen en het plaatsen van autobommen.

Saddam Hoessein, voormalig president van Irak

Saddam Hoessein, president van Irak van 1979 tot 2003, werd op 30 december 2006 geëxecuteerd in Bagdad. Hij werd begraven in het stadje Awja, in de regio Tekrit, waar hij op 28 april 1937 was geboren in een milieu van schapenfokkers en smokkelaars.
Saddam Hoessein was formeel hoofdverantwoordelijke voor de dood van tientallen, voornamelijk sjiitische burgers van het stadje Dujail, dat in 1982 het toneel was van een mislukte aanslag op Saddams leven. Een Iraaks tribunaal had hem tot de galg veroordeeld en de Iraakse regering was niet bereid Saddam in leven te laten, zodat hij terecht kon staan voor een reeks andere misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden, die het tribunaal nog moest behandelen. Hij werd op 13 december 2004 door Amerikaanse soldaten gearresteerd.
De Baathpartij van Saddam Hoessein werd in 1968 door de Amerikaanse inlichtingendienst CIA in het zadel geholpen. Deze voor een dictator niet ongebruikelijke carrière – van vriend tot vijand van de Verenigde Staten – begon in 1959, toen Saddam als huurmoordenaar betrokken was bij een mislukte poging om de populaire president Abdoelkariem Qassim te elimineren. Een staatsgreep door de Baathpartij in 1963 was wel succesvol, maar de nieuwe president, Abdoelsalam Arif, liet al na enkele maanden de leiders, onder wie Saddam, arresteren. Na een tweede staatsgreep in 1968 gebruikte Saddam Hoessein de Baathpartij om tot machtigste man van het land op te klimmen. Het land werd al snel de facto geleid door een Revolutionaire Commandoraad onder leiding van Saddam die de grootste oppositiebewegingen één voor één uitschakelde. Op 16 juli 1979 dwong hij president Ahmed Hassan al-Bakr tot aftreden en benoemde zichzelf tot president. Enkele dagen later voerde hij een bloedige zuivering in de top van de partij door. Zijn presidentschap vormde het begin van een binnen- en buitenlandse persoonlijkheidscultus en permanente desinformatiecampagne over de daden van het regime.
Ondanks zijn imago als seculier heerser bleef hij zijn conservatief-soennitische achtergrond trouw. Na de nederlaag in Koeweit in 1991 begon hij aan een omvangrijke reïslamiseringscampagne, die zich uitte in de bouw van tientallen moskeeën, de sluiting van bars en promotie van de hijab voor vrouwen. Alles wat Saddam Hoessein aan binnenlandse goodwill had opgebouwd dankzij de olierijkdommen ging grotendeels verloren door zijn oorlogen tegen Iran en Koeweit. Een paranoïde Saddam vreesde uiteindelijk elke dag voor zijn leven en trad nauwelijks nog in het openbaar op. Het proces tegen hem bracht geen inkeer, maar religieuze retoriek en systematische ontkenning van zijn misdrijven.

(Vorige berichten pagina 111/1 e.v. - 2006)

JORDANIË

BINNENLAND

Nieuwe wetgeving en strenge straffen tegen terrorisme

In Jordanië werden in augustus en september 2006 nieuwe wetten tegen terrorisme van kracht. Zij waren gericht op het ontmoedigen van religieus extremisme en een hardere aanpak van (potentiële) daders. Hard waren ook de vonnissen die verscheidene rechtbanken in vooral het najaar wezen bij aanklachten wegens terrorisme. Een en ander werd als des te urgenter ervaren sinds het land in november 2005 was opgeschrikt door een drietal bomaanslagen in de hoofdstad Amman, toen er 63 doden vielen. In september 2006 vond een aanslag van beperkte omvang plaats.

Parlement keurt anti-terreurwet goed

Op 27 augustus bekrachtigde het parlement de eerste anti-terrorismewet van Jordanië. Tot dan toe werden vergrijpen die samenhingen met terrorisme vervolgd op basis van het Wetboek van Strafrecht. De nieuwe wetgeving kwalificeerde contacten met terroristische groeperingen, in de vorm van directe actie dan wel financiële ondersteuning, als een daad van terreur. Dat gold ook voor het rekruteren van mensen voor binnenlandse of buitenlandse terreurnetwerken en voor het bezitten, maken of transporteren van grondstoffen die voor de aanmaak van wapens konden worden gebruikt. Wie verdacht werd van dergelijke strafbare feiten, zou worden berecht door een militaire rechtbank.
De wet voorzag ook in beperkingen van burgerrechten. Zo konden verdachten gedurende een periode van 30 dagen worden vastgezet zonder dat zij het recht hadden een advocaat te raadplegen. Wel moesten zij daarna worden vrijgelaten indien zij niet formeel in staat van beschuldiging waren gesteld. Zij konden aan strak toezicht worden onderworpen en verboden worden het land te verlaten.
Onder de oppositie bestonden grote bezwaren tegen het strenger maken van de wetgeving. Dat gold voor onafhankelijke parlementsleden en ook voor de vijftien leden van de volksvertegenwoordiging die gezamenlijk het Islamitisch Actiefront vormden. Deze politieke arm van de Moslim Broederschap in Jordanië verklaarde dat de wet juist terrorisme zou bevorderen omdat 'onterechte wetsartikelen en strenge straffen veel mensen zullen onderdrukken en leiden tot het creëren van meer terreurgroepen'.

Overheid krijgt monopolie op uitvaardiging fatwa's

Een tweede wettelijke maatregel, waar de Kamer van Afgevaardigden van het parlement op 13 september mee instemde, was ideologisch van aard. Ze hield in dat een door de staat benoemde raad als enige bevoegd zou worden om religieuze bevelschriften (fatwa's) uit te vaardigen. Daarmee werd gepoogd om radicaal-islamitische groepen een forum te ontnemen voor het verkondigen van extremistische denkbeelden. Het was namelijk gebruikelijk dat groepen als de Moslim Broederschap der-

gelijke fatwa's uitvaardigden. Het werd bovendien verboden om het officieel geldende bevelschrift te bekritiseren.
Het voorstel behoefde nog goedkeuring van de Assemblee van Senatoren, het door de koning benoemde Hogerhuis van het parlement. Staatshoofd Abdullah II had zelf aangedrongen op maatregelen die moesten voorkomen dat radicale denkbeelden meer aanhang zouden verwerven. Aanvaarding van de wet door dit deel van de volksvertegenwoordiging, en uiteindelijk door de koning zelf, werd dan ook als een formaliteit beschouwd.

Parlement wil meer toezicht op moskeeën

Op 24 september besloot het parlement om ook de verspreiding van extremistische ideeën in moskeeën aan banden te leggen. De overheidscontrole op imams zou worden versterkt, vooral door de regel dat de minister van Religieuze zaken schriftelijk goedkeuring moest geven aan de benoeming van hen die voor zouden gaan in het gebed. Zo kon worden voorkomen dat in moskeeën extremistische interpretaties van de islam werden gepredikt. Ook dit voorstel zou naar verwachting gemakkelijk kracht van wet krijgen via ondertekening door de koning.

Aanslag op westerse toeristen

Een bewapende, 38-jarige man met de naam Nabeel Ahmed Issa Jaourah opende op 4 september het vuur op een groep westerse toeristen die een bezoek brachten aan het Romeinse amfitheater in Amman dat gebruikt werd voor culturele voorstellingen. Een 30-jarige Brit vond daarbij de dood. Zes anderen raakten gewond: twee Britse vrouwen, een Nederlandse man, een Australische vrouw, een vrouw uit Nieuw-Zeeland en een Jordaanse politieagent.

Het zou gaan om een individuele daad van Jaourah, een Jordaniër van Palestijnse afkomst uit Rusaifa, een dorp niet ver van de industriestad Zarqa ten noordoosten van Amman. Zarqa werd beschouwd als de thuisbasis van extremistische moslims en van de leider van Al-Qaeda in Irak, Abu Musab al-Zarqawi. Deze was overigens op 7 juni bij een Amerikaans bombardement in dat land omgekomen. Bij de gerechtelijke uitspraken die in Jordanië tegen terreurverdachten werden gedaan, viel regelmatig diens naam als brein achter de gepleegde aanslagen of pogingen daartoe. Al-Zarqawi was zelf van Jordaanse afkomst.

Groot aantal veroordelingen wegens terrorisme

In de maanden september tot en met december werden verscheidene processen tegen terrorismeverdachten gevoerd. Een deel van hen wachtte de doodstraf door ophanging, zij het dat er verscheidene beroepsmogelijkheden bestonden tegen een dergelijk vonnis, in laatste instantie bij het Hooggerechtshof. Bovendien werden in de juridische praktijk gevangenisstraffen in hoger beroep vaak verlaagd om verdachten in de gelegenheid te stellen berouw te tonen. De Jordaanse rechterlijke macht deed onder meer de volgende uitspraken:

• Een militaire rechtbank veroordeelde op 13 september vier Jordaniërs tot straffen van tien tot twintig jaar wegens samenzweren met als doel Amerikanen te doden die werkzaam waren op een Iraaks politietrainingscentrum ten oosten van Amman. Aan drie van hen was oorspronkelijk de doodstraf opgelegd. De veroordeelden hadden verklaard onschuldig te zijn.
• Op dezelfde dag veroordeelde deze rechtbank in een afzonderlijke terrorismezaak zes mensen, voornamelijk Palestijnse jongeren in de leeftijd van 23 tot 26 jaar, tot straffen van tien tot vijftien jaar. De hoogste straf was voor de twee personen onder hen die bij verstek werden veroordeeld. De zes werden beschuldigd van het voorbereiden van aanslagen op luxehotels in Amman en Akaba, een vakantieoord bij de Rode Zee, alsmede op drankwinkels en nachtclubs in de hoofdstad.
• Voor de bloedige aanslagen in Amman van november 2005 werden op 21 september zeven personen ter dood veroordeeld. Onder hen was de 35-jarige Iraakse vrouw Sajida Mubarak Atrous al-Rishawi, de enige die op het proces aanwezig was. De zes anderen waren voortvluchtig en zouden zich in Irak bevinden.
• Op 27 september veroordeelde een militaire rechtbank vijf personen die werden verdacht van het voorbereiden van aanslagen op Amerikaanse troepen in Irak. De strafmaat varieerde van zes maanden tot vijf jaar. In één geval gebeurde dat bij verstek. Tot degenen die een half jaar cel kregen, behoorde ook de neef van Al-Zarqawi, Omar Jamil Nazzal al-Khalayleh.
• Voor het voorbereiden van aanslagen op Amerikaanse en joodse doelen kregen acht mensen die verbonden zouden zijn aan Al-Qaeda straffen van twee tot tien jaar. De uitspraak werd op 18 oktober door een militaire rechtbank gedaan. Drie van de veroordeelden waren op de vlucht en allen ontkenden schuld aan het ten laste gelegde.
• Aan drie Syriërs en een Irakees werd op 7 december door een militaire rechtbank de doodstraf opgelegd. Vijf anderen kregen straffen tussen twee en tien jaar, terwijl drie verdachten werden vrijgesproken. De beschuldiging was dat zij in augustus 2005 raketaanvallen hadden uitgevoerd op Amerikaanse oorlogsschepen in de haven van Aqaba, waarbij één soldaat werd gedood. Formeel was de verantwoordelijkheid opgeëist door de groep rond Al-Zarqawi.
• De Jordaanse staatsveiligheidsrechtbank deed op 13 december uitspraak in een zaak tegen zeven Jordaniërs die militanten hadden gerekruteerd voor de gewapende strijd in Irak. Zij zouden dat hebben gedaan door strijders een militaire training in Syrië te laten volgen, waarna zij de grens met het buurland overstaken. De straffen bedroegen tweemaal vier jaar, vier maal drie jaar en eenmaal twintig maanden.

Premier wijzigt kabinet om hervormingen kracht bij te zetten

De Jordaanse premier Maaruf al-Bakhit bracht op 22 november 2006 een groot aantal wijzigingen aan in de samenstelling van zijn kabinet. Hij benoemde negen nieuwe ministers en nam in zijn regering technocraten, diplomaten en ook voormalige ministers op. Tevens werd de medicus Mohammed Oran, voorheen deel uitmakend van de parlementaire oppositie, benoemd tot minister van Politieke Ontwikkeling. Wel bleef de bezetting van de posten Binnenlandse en Buitenlandse Zaken dezelfde.
De wijzigingen in het op 27 november 2005 gevormde kabinet waren bedoeld om zowel op politiek als economisch gebied hervormingen door te voeren. In de officiële terminologie heette het dat de nieuwe regering de taak had 'sociaal-economische programma's te versterken die een positieve uitwerking (...) hebben op de leefomstandigheden van de bevolking, alsmede wetten vast te stellen inzake politieke partijen, gemeenten en de pers'.

Samenstelling regering Jordanië
(22 november 2006)

Premier, tevens belast met Defensie
Maaruf BAKHIT
Vice-premier, tevens belast met Financiën
Ziad FARIZ

Ministers:
Arbeid
Bassem AL-SALEM
Binnenlandse Zaken
Eid FAYEZ
Buitenlandse Zaken
Abdel Ilah AL-KHATIB
Communicatie en Informatietechnologie
Bassem AL-RUSSAN
Cultuur
Adel TUWEISSI
Energie
Khaled AL-SHREIDEH
Gemeenten
Nader ZUHEIRAT
Gezondheidszorg
Saad AL-KHARABSHE
Handel en Industrie
Salem KHAZAALEH
Justitie
Sherif AL-ZOHBI
Landbouw
Mustafa AL-KORONFOLA
Milieu
Khaled IRANI
Onderwijs en Hoger Onderwijs
Khaled TUQAN
Parlementaire Zaken en Ontwikkeling Publieke Sector
Mohammed ZUNEIBAT
Planning
Suhair ALI
Politieke Ontwikkeling
Mohammed ORAN
Publieke Werken en Huisvesting
Hosni ABU GHIDA
Religieuze Zaken
Abdel Fattah SALEH
Sociale Ontwikkeling
Suleiman TARAWNEH
Toerisme en Oudheid
Ossama DABBAS
Transport
Saud NESSAYRAT
Water
Zafer AL-AALEM

Ministers van Staat:
Kabinetszaken
Mohieddin TOQ
Wetgeving
Khaled ZOHBI

Jordaanse koning ratificeert anticorruptiewet

Het officiële Jordaanse nieuwsagentschap *Petra* berichtte op 4 december 2006 dat koning Abdullah II een decreet had uitgevaardigd waarmee hij een wet ratificeerde ter bestrijding van corruptie. Het parlement had aan deze wet in september haar goedkeuring gegeven. Het ging daarbij om de aanpak van economische misdrijven, machtsmisbruik en nepotisme. Daartoe werd een zeskoppige onderzoekscommissie samengesteld, waarvan de leden door de premier zouden worden benoemd. Het was echter wel de bedoeling dat de commissie bestuurlijk en financieel onafhankelijk kon opereren.

De ratificatie vond plaats nog geen week voordat Jordanië gastheer zou zijn van een conferentie van landen die de VN Conventie tegen Corruptie hadden goedgekeurd. Ook Jordanië had met dit in 2003 gesloten verdrag van de Verenigde Naties ingestemd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Berucht detentiecentrum politieke gevangenen wordt gesloten

Straffen voor eerbetoon aan terrorismeleider

Vier leden van het Jordaanse parlement die behoorden tot het Islamitisch Actiefront, namen op 9 juni 2006 in Irak deel aan de wake bij het stoffelijk overschot van Abu Musab al-Zarqawi, beschouwd als het brein achter verscheidene aanslagen in Jordanië. Deze leider van Al-Qaeda in Irak, zelf van Jordaanse afkomst, was een dag eerder bij een Amerikaanse luchtaanval om het leven gekomen. Omdat hij de opdrachtgever was geweest van de bloedige aanslagen van november 2005, zagen de Jordaanse autoriteiten de handelswijze van de parlementariërs als beledigend voor de slachtoffers.
De vier werden twee dagen na de wake aangehouden en vijftien dagen vastgezet. Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) bekritiseerde de arrestaties en stelde dat het uiten van condoleances aan de familie van een dode man, hoe moorddadig hij ook mocht zijn geweest, geen misdaad was.

De Jafer gevangenis

Van de vier veroordeelden kregen er later twee koninklijke gratie, terwijl de twee anderen alsnog werden vrijgesproken. Aanvankelijk waren zij gevangen gezet in de afgelegen Jafer gevangenis, ruim 250 kilometer ten zuiden van de hoofdstad Amman. De uit 1953 stammende gevangenis, opgezet als een detentiecentrum voor politieke gevangenen, was berucht vanwege de slechte leefomstandigheden van de gedetineerden.

Op 17 december besloten de autoriteiten tot sluiting van het detentiecentrum en overplaatsing naar andere gevangenissen van de – op dat moment twintig – gedetineerden. Daarmee voldeden zij aan de belofte die ze hadden gedaan nadat in 2005 een rapport was verschenen van het Nationaal Centrum voor Mensenrechten (NCHR) – een onafhankelijke Jordaanse mensenrechtenorganisatie. In het rapport had het NCHR als eerste alarm geslagen over de leefomstandigheden van de gevangenen, die zouden worden geslagen en gemarteld. De organisatie drong aan op sluiting van de gevangenis en herhaalde dit pleidooi na een bezoek aan Jafer op 5 juli 2006. Ook de speciale rapporteur van de Verenigde Naties inzake marteling, Manfred Nowak, had zich in deze zin uitgelaten.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Iraakse politieacademie in Jordanië gaat dicht

Amerikaanse overheidsfunctionarissen lieten op 16 oktober 2006 weten dat het Jordan International Police Training Center (JIPTC) in het dorp Muwaqqar aan het einde van het jaar haar deuren zou sluiten. Dat gebeurde bij gebrek aan voldoende fondsen om de opleidingen te bekostigen voor de Iraakse politieagenten-in-opleiding. Verwacht werd dat eind 2006 zo'n 41.000 mensen via het JIPTC waren opgeleid, zodat de Iraakse politiemacht kon worden uitgebreid naar een aantal van 188.000. De trainingen zouden nu alleen in Irak zelf plaatsvinden, maar probleem was dat faciliteiten daarvoor voortdurend blootstonden aan gewelddadige acties.

Het JIPTC had 379 mensen in dienst die de trainingen verzorgden. Er werd rekening mee gehouden dat een aantal van de Amerikanen die dat deden, hun werk nu in Irak zouden voortzetten. Voor trainers met een andere nationaliteit bestond die mogelijkheid veelal niet omdat het hen niet was toegestaan naar dat land te reizen.

Jordanië

BUITENLANDSE ZAKEN

Koning wil onderhandelingen tussen Israël en Palestijnen op gang brengen

In de tweede helft van 2006 bracht de Israëlische premier Ehoed Olmert tot tweemaal toe een bezoek aan Jordanië, waar hij sprak met koning Abdullah II. De bezoeken, die plaatsvonden op 8 juni en op 19 december, waren de eerste sinds juni 2003 toen Olmerts voorganger Ariel Sjaron een ontmoeting met de koning had. De laatste drong er bij Olmert op aan om de vredesonderhandelingen met de Palestijnen weer op te pakken teneinde de vorming van een Palestijnse staat dichterbij te brengen. Hij bood daarbij zijn hulp aan om te bewerkstelligen dat beide partijen daadwerkelijk naar de onderhandelingstafel zouden terugkeren. Een twee-staten-oplossing was zijns inziens de enige mogelijkheid voor een duurzame vrede. Hij stond dan ook afwijzend tegenover een eerdere suggestie van Olmert dat Israël, in geval van het mislukken van bilaterale besprekingen met de Palestijnen, eenzijdig de grenzen zou vaststellen.

Bemiddeling in inter-Palestijns conflict

Bilaterale onderhandelingen waren extra problematisch vanwege de interne verdeeldheid onder de Palestijnen. De tegenstellingen tussen aanhangers van de regerende radicale Hamas-beweging en de Fatach-partij van president Machmoed Abbas waren dusdanig groot geworden dat gewelddadige confrontaties soms niet uitbleven. Ook hierin wilde Jordanië een bemiddelende rol spelen, hetgeen naar voren werd gebracht door premier Maaruf Bakhit en minister van Buitenlandse Zaken Abdel Ilah al-Khatib toen deze een gesprek hadden met Abbas. De Palestijnse president bezocht Jordanië op 25 december, na twee dagen eerder ook gesproken te hebben met Israëls premier Olmert.
Eveneens op 25 december maakte Hamas bekend dat haar premier, Ismail Haniyeh, door zijn Jordaanse ambtgenoot Bakhit was uitgenodigd voor besprekingen. Hamas aanvaardde de uitnodiging om naar Jordanië te komen.

Eerste volwaardige Arabische ambassadeur in Irak

Op 17 augustus 2006 kreeg de Jordaanse gezant Ahmed al-Lozi de officiële erkenning van ambassadeur in Irak. Jordanië was daarmee het eerste Arabische land met een volwaardig ambassadeurschap in dat land sinds de val van het regime van Saddam Hoessein.

Landen uit het Midden-Oosten waren terughoudend in het sturen van ambassadeurs naar het door geweld geteisterde Irak. Dit was versterkt door het lot van Ihab al-Sherif, die in juli 2005, nog voor hij zijn werk als officiële vertegenwoordiger van Egypte zou oppakken, op gewelddadige wijze de dood vond. Ook gezanten uit Algerije, Bahrein, Marokko en Soedan waren doelwit van aanslagen geweest.

(Vorige berichten pagina 359/1 e.v. - 2006)

SYRIË

Syrië

BINNENLAND

Syrische oppositie pleit opnieuw voor meerpartijendemocratie

Ter gelegenheid van de eerste verjaardag van de zogeheten Damascus Verklaring deden de groepen en individuen die deze hadden ondertekend op 17 oktober 2006 opnieuw een beroep op de Syrische autoriteiten om ingrijpende democratische hervormingen door te voeren. Het toestaan van meerdere politieke partijen die zich vrij moesten kunnen organiseren, stelden zij centraal. Het ging om 'een verandering van het autoritaire éénpartij-regime, gedomineerd door de veiligheidsdiensten, in een democratische staat, gebaseerd op een meerpartijensysteem en de vrije wil van de burgers'.

De Damascus Verklaring was ondertekend door een bonte verzameling van oppositiekrachten. Er behoorden nationalisten toe, communisten, de Moslim Broederschap, burgerorganisaties, Koerdische groeperingen en onafhankelijke individuen. Na een jaar constateerden zij dat er geen vooruitgang was geboekt. Integendeel, zo stelde advocaat Hassan Abdul Azim: de repressie was juist toegenomen. Daarbij konden zij onder andere verwijzen naar het recente optreden van de autoriteiten, die op 16 oktober de geplande persconferentie van de groep verboden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

'Verminderde olieopbrengsten risico voor Syrische economie'

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) waarschuwde in een rapport van 7 juni 2006 dat de Syrische economie in de toekomst kwetsbaar zou worden als gevolg van de afnemende olie-inkomsten. De oorzaak daarvan lag in de verminderende export, waardoor Syrië rond 2010 een netto importeur van olie zou worden.

Olie was in 2005 verantwoordelijk voor ongeveer 70 procent van de totale Syrische export en voor de helft van de staatsinkomsten. De netto olieopbrengsten uit de buitenlandse handel, die dat jaar een overschot gaven van ruim 0,7 miljard dollar (ongeveer een half miljard euro), zouden in 2015 zijn omgeslagen in een tekort van ca. 4 miljard dollar. Van deze ontwikkeling zou een negatief effect uitgaan op de levensstandaard en de werkgelegenheid.

Positief was wel dat de economische groei die niet voortkwam uit de olieproductie, hoger werd als gevolg van de toename van privé-investeringen en van de totale export. Dat bood in principe de mogelijkheid om de negatieve effecten van de afnemende olieopbrengsten op te vangen. Nadeel van de hogere groei was overigens dat ook de inflatie steeg, zo stelde het IMF.

Syrische Kamer van Koophandel komt met exportcijfers

Op 3 juli gaf de Syrische Kamer van Koophandel cijfers vrij over de handelsbalans. Er was in 2005 sprake van een handelsoverschot van 720 miljoen dollar: de exportwaarde lag op 6,7 miljard en de waarde van de import op 6,0 miljard. Belangrijkste exportland was Italië, gevolgd door Frankrijk, Saoedi-Arabië, Groot-Brittannië en Turkije.
Volgens het plaatsvervangend hoofd van de Syrische Kamer, Hassan Qalla, waren er mogelijkheden om de economische opbrengsten te doen toenemen nu men zich niet meer eenzijdig op olie kon verlaten.
Hij wees daarbij op exportkansen vanwege de voorraden fosfaat waarover Syrië beschikte, de optie om de textielindustrie verder te ontwikkelen en op de mogelijkheden die andere producten als graan en fruit boden.

Economische groei op minimaal 5 procent geschat

De Syrische vice-premier belast met economische aangelegenheden, Abdullah Dardari, gaf op 3 oktober cijfers over de groei van de economie. In 2005 was deze 4,5 procent, maar hij verwachtte dat dit percentage in 2006 op tenminste 5 procent zou uitkomen. Het doel van de regering was om middels grotere investeringen in de komende vijf jaar dit percentage te verhogen naar 7 procent. De met de groei gepaard gaande inflatie, die in 2005 nog op 7,5 procent lag, zou in het lopende jaar dalen naar ca. 6,5 procent.

JUSTITIE

Hoge straffen voor leden verboden Moslim Broederschap

Drie leden van de in Syrië verboden Moslim Broederschap werden op 25 juni 2006 door de staatsveiligheidsrechtbank tot de doodstraf veroordeeld. Het vonnis werd echter kort daarna omgezet in celstraf. De veroordeelden, in de leeftijd van 36 tot 49 jaar en afkomstig uit de noordwestelijke provincie Idleb, kregen toen twaalf jaar opgelegd. Zij waren in 2005 gearresteerd, toen zij vanuit Irak de grens overstaken met Syrië.

Op 1 en 8 oktober zagen nog twee leden van de organisatie hun doodvonnis omgezet in gevangenisstraf. Zij moesten nu respectievelijk vier en twaalf jaar de cel in.
Volgens een Syrische wetsbepaling uit 1980 stond de doodstraf op lidmaatschap van de Moslim Broederschap. De laatste tien jaar hadden er echter geen executies om deze reden meer plaatsgevonden en waren de vonnissen omgezet in langdurige gevangenisstraffen.

Op 7 juli was overigens bekend geworden dat dertien oud-leden van de Moslim Broederschap waren vrijgelaten. Zij hadden meer dan twintig jaar gevangen gezeten.

Syrië laat 75 Koerdische gevangenen vrij

Op 4 september 2006 lieten de Syrische autoriteiten 75 personen van Koerdische afkomst vrij die sinds 20 maart vast hadden gezeten. Op die dag waren zij in de noordelijke stad Aleppo opgepakt toen zij het Koerdische Nieuwjaar vierden. In totaal vonden toen zo'n honderd arrestaties plaats nadat het tot een confrontatie met veiligheidstroepen was gekomen. Na de recente vrijlating zat niemand van hen nog vast.
Aan de beslissing van 4 september was een open brief voorafgegaan van de hand van Koerdische advocaten, gericht aan president Bashar al-Assad. Daarin drongen zij aan op opheffing van de gevangenschap.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kritische schrijver krijgt drie jaar celstraf

Een Syrische militaire rechtbank in Homs, in het westen van Syrië, veroordeelde de dissidente schrijver Habib Saleh op 15 augustus 2006 tot drie jaar gevangenisstraf wegens het publiceren van 'foutieve informatie' op internet. Saleh, die ook al van 2001 tot 2004 gevangen zat, was in mei 2005 gearresteerd vanwege de scherpe teksten die hij had geschreven.

Andere dissidente schrijver vrijgelaten

Een auteur die eveneens om zijn kritische artikelen was geïnterneerd, Ali Abdullah, was volgens mededelingen op 4 oktober van de Nationale Organisatie voor Mensenrechten in Syrië (NOHR), samen met zijn zoon Mohammed, vrijgelaten. Zij waren in maart veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf op beschuldiging van het verspreiden van 'valse informatie', het beschadigen van het 'imago van de staat' en het 'zaaien van tweedracht'. Ali Abdullah had in 2005 ook al een half jaar gevangengezeten.

Schrijveractivist blijft gevangen

'Na vier maanden gevangenschap wordt Michel Kilo, schrijver en activist voor democratische hervormingen, vandaag nog op borgtocht vrijgelaten' , zo meldde de NOHR op 19 oktober. Toen dat enkele dagen later nog niet was gebeurd, werd duidelijk dat de gevangenschap van Kilo alsnog was verlengd door de formulering van een nieuwe aanklacht.
De 66-jarige Kilo was in mei samen met andere activisten opgepakt omdat hij een petitie had ondertekend waarin werd aangedrongen op verbetering van de gespannen verhouding met buurland Libanon. Dat land stond onder sterke politieke invloed van de Syriërs, die weliswaar hun militairen hadden teruggetrokken maar zich volgens velen bleef bemoeien met de Libanese interne aangelegenheden. Deze situatie verergerde doordat in een aantal politieke moorden in Libanon de hand van Syrië werd gezien. Voorts had Kilo zich hard gemaakt voor het doorvoeren van democratische hervormingen, die volgens oppositiekrachten – ondanks de officieel uitgesproken bereidheid daartoe – een dode letter waren gebleken. Hij publiceerde veelvuldig in Libanese kranten, ook waar die uitdrukkelijk anti-Syrisch georiënteerd waren.

Nieuwe mensenrechtenorganisatie NOHR niet gelegaliseerd

Veel informatie over mensenrechtenschendingen was afkomstig van de Nationale Organisatie voor Mensenrechten in Syrië (NOHR), die in maart 2006 was opgericht. Deze was echter niet officieel toegestaan. De organisatie maakte zelf op 2 september bekend dat het ministerie van Sociale Zaken negatief had beslist op haar aanvraag om activiteiten in het land te mogen ontplooien. De afwijzing, gedateerd 30 augustus, bevatte echter geen motivatie. Volgens de NOHR getuigde dit van overheidszijde van een gebrek aan respect voor de wet. Zij zou nu via juridische weg alsnog proberen een legale status te verkrijgen.

Gevangenisstraffen wegens lidmaatschap verboden islamitische partij

Syrië's hoogste Veiligheidsrechtbank sprak op 14 november 2006 straffen uit van zes tot negen jaar tegen zeven mensen die behoorden tot een verboden radicaal-islamitische partij. Zij waren afkomstig uit de regio Utaiba nabij de hoofdstad Damascus en zaten al een jaar vast toen het vonnis werd geveld.

Ammar Qorabi, hoofd van de Nationale Organisatie voor Mensenrechten in Syrië (NOHR), meende dat het vonnis in strijd was met de wet: 'Het behoren tot een radicaal-islamitische partij is een aanklacht die niet wordt genoemd in de Syrische grondwet.'

Mensenrechtenactivist veroordeeld voor belediging president

Op 19 november 2006 veroordeelde een Syrische rechtbank de mensenrechtenactivist Nizar Rastenawi tot vier jaar gevangenis-

straf wegens de verspreiding van 'valse informatie' en belediging van president Bashar al-Assad. Volgens de Nationale Organisatie voor Mensenrechten in Syrië (NOHR) was hij op 18 april 2005 door leden van de veiligheidsdienst ontvoerd. Enkele weken later werd duidelijk dat hij was opgesloten in de Saydnaya gevangenis, ten noorden van de hoofdstad Damascus.
De NOHR stelde dat de aanklacht vals was. Zowel de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties als Amnesty International (AI) hadden aangedrongen op vrijlating.

Syrische oppositieleider gevangen gezet

Advocaat Hassan Abdel-Azim werd op 29 november 2006 door een militaire rechtbank veroordeeld tot een maand gevangenisstraf en een boete wegens het in bezit hebben van verboden publicaties. De straf werd opgeschort in afwachting van een hoger beroep dat zou dienen.
Abdel-Azim was de leider van de Democratische Arabische Socialistische Unie. Hij zag het gewezen vonnis als een teken dat de autoriteiten er op uit waren alle oppositie de kop in te drukken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Syrië sluit defensieovereenkomst met Iran

Tijdens een bezoek van de Syrische minister van Defensie Hassan Turkmani aan Iran sloot deze op 15 juni 2006 een samenwerkingsovereenkomst met zijn Iraanse ambtgenoot Mostafa Mohammad Najjar. De twee landen spraken af de wederzijdse banden aan te halen en benadrukten het belang van het behoud van vrede en stabiliteit in de regio. Bovendien wilden zij het gebied bevrijden van massavernietigingswapens – een standpunt dat haaks stond op de internationale onrust over Irans veronderstelde kernwapenprogramma en de vermeende pogingen van Syrië deze eveneens te ontwikkelen.

Duitse minister zegt voorgenomen bezoek aan Syrië af

De Duitse minister van Buitenlandse Zaken, Frank-Walter Steinmeier, maakte op 15 augustus 2006 bekend dat hij zijn geplande bezoek aan Syrië had geannuleerd. Hij zou daar besprekingen voeren in verband met het conflict tussen Israël en de Libanese Hezbollah-beweging. Deze waren gedurende 34 dagen met elkaar in oorlog geweest, totdat op 14 augustus een staakt-het-vuren werd afgesproken.

Steinmeier zag er van af naar Syrië te komen nadat president Bashar al-Assad zich als volgt had uitgelaten: 'Wij zeggen [tegen de Israëli's] dat, na de vernedering geproefd te hebben in de recente gevechten, jullie wapens jullie niet zullen beschermen, en evenmin jullie vliegtuigen of raketten of zelfs jullie nucleaire bommen. (...) De toekomstige generaties in de Arabische wereld zullen een weg vinden om Israël te verslaan.' Steinmeier meende uit deze woorden te kunnen afleiden dat Syrië niet voldeed aan de zijns inziens essentiële voorwaarde om een conflictsituatie op een vreedzame manier op te willen lossen.

Syrië beschermt Amerikanen bij aanval op VS-ambassade

Vier gewapende mannen bestormden op 12 september 2006 de Amerikaanse ambassade in Damascus, waarbij zij gebruik maakten van granaten, automatische wapens en een met explosieven beladen voertuig. Drie van hen werden tijdens het daaropvolgende vuurgevecht met een Syrische antiterreureenheid gedood en de vierde raakte gewond en werd gearresteerd. Ook een lid van de Syrische eenheid kwam om het leven, terwijl een bewaker van de ambassade verwondingen opliep. Volgens het Syrische staatsnieuwsagentschap *SANA* waren de daders 'islamitische extremisten', hoewel niemand de verantwoordelijkheid had opgeëist.
Het kordate ingrijpen van de Syrische autoriteiten leidde tot een prijzende reactie van de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Condoleezza Rice. De presidentiële woordvoerder van het Witte Huis, Tony Snow, sprak eveneens zijn dank uit voor het Syrische ingrijpen. Hij zei dat dit 'het belang illustreert van Syrië als een belangrijk bondgenoot in de oorlog tegen terrorisme. (...) Het betekent niet dat [de Syriërs] een bondgenoot *zijn*. Wij hopen dat ze dat zullen *worden* en de keuze maken om te strijden tegen terroristen.' Omdat de Syriërs onder Amerikaanse verdenking stonden actief steun te verlenen aan terroristische groeperingen, hield Snow hen het voorbeeld van Libië voor. Ook dat land werd lange tijd gezien als steunpilaar van terrorisme, maar had deze houding intussen formeel afgezworen.

Irak en Syrië herstellen diplomatieke relaties

Na 26 jaar gingen Syrië en Irak op 21 november 2006 weer volwaardige diplomatieke relaties aan. Van deze stap werd officieel mededeling gedaan op een persconferentie, tijdens een bezoek van de Syrische minister van Buitenlandse Zaken, Walid Muallem, aan zijn Iraakse ambtgenoot Hoshyar Zebari. Het was de eerste keer dat een officiële Syrische afvaardiging een bezoek bracht aan Irak sinds de door de Amerikanen geleide invasie van dat land in 2003. De diplomatieke relaties waren in 1980 verbroken toen de toenmalige Iraakse leider Saddam Hoessein eenzijdig daartoe besloot uit protest tegen de Syrische steun aan Iran, met welk land Irak toen in oorlog was.

Tegelijk met het herstel van de betrekkingen sloten Irak en Syrië een overeenkomst voor nauwere samenwerking op veiligheidsgebied. Minister Muallem verklaarde te hopen dat hierdoor een einde zou komen aan de herhaaldelijk geuite Amerikaanse beschuldiging dat Syrië welwillend stond tegenover de oversteek van anti-Amerikaanse strijders naar buurland Irak en het daarheen smokkelen van wapenmaterieel.

Naar ambassade in Syrië gevluchte kinderen, terug in Nederland

De kinderen Sara (11) en Ammar (13), die een half jaar in de Nederlandse ambassade in de Syrische hoofdstad Damascus hadden verbleven, kwamen op 22 december 2006 aan op luchthaven Schiphol. De twee kinderen waren in 2004 door hun Syrische vader ontvoerd, maar liepen in juni 2006 bij hem weg waarna ze hun toevlucht zochten tot de Nederlandse ambassade. Zij hadden een Nederlandse moeder aan wie zij waren toegewezen. De vader zou intussen met de terugkeer hebben ingestemd.

De terugkeer was in aanzienlijke mate te danken aan de inspanningen van de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken, Ben Bot. Hij bracht een bezoek aan Syrië en sprak er onder anderen met president Bashar al-Assad om de terugkeer van Sara en Ammar naar Nederland te bepleiten.

OVERLEDEN

Sjeik Ahmad Kuftaro, groot-mufti

Op 1 september 2004 overleed sjeik Ahmad Kuftaro op 89-jarige leeftijd aan een hartaanval. Hij werd in 1915 geboren in Damascus en volgde privé-onderwijs bij uristen en wetenschappers van naam in Damascus. Na de dood van zijn vader werd hij diens opvolger als prediker in de Abu Nour Moskee en richtte de Liga van Moslimwetenschappers op. Als groot-mufti van Syrië en hoofd van de Hoge fatwaraad was hij de belangrijkste soennitische geestelijke van Syrië. Hij onderhield nauwe banden met de Syrische overheid. In verschillende islamitische landen ontving hij eredoctoraten. In zijn prediking riep sjeik Kuftaro op tot geloofsvrijheid en samenwerking tussen de religies.

(Vorige berichten pagina 367/2 e.v. - 2006)

AFGHANISTAN

BINNENLAND

Twintig ministers leggen eed af

Op 2 mei 2006 nam president Hamid Karzai twintig ministers de ambtseed af. Deze twintig leden van het kabinet waren twee weken daarvoor goedgekeurd door het Afghaans parlement. Dat gold als een belangrijke stap in de ontwikkeling van een democratisch staatsbestel in Afghanistan. De volksvertegenwoordigers waren niet akkoord gegaan met de vijf ministers die de verantwoordelijkheid zouden krijgen voor de volgende portefeuilles: Economische Zaken, Handel, Transport, Jeugdzaken en Cultuur, en Vrouwenzaken. Drie van deze ministers werden vervangen door anderen, de twee overigen hadden hun portefeuilles geruild. Deze nieuwe invulling van de vijf posities was in mei 2006 nog niet ter stemming voorgelegd aan het parlement.

Intensieve strijd in zuidelijke en oostelijke provincies

Vijf jaar nadat de Talibaan in november 2001 uit Kabul werden verdreven, vochten buitenlandse troepen een hevige strijd tegen de moslimfundamentalistische beweging. De strijd was in 2006 veel intensiever dan in de relatief kalme jaren na de val van de Talibaan. Het hele jaar door waren er gevechten tussen opstandelingen enerzijds, en Afghaanse en buitenlandse troepen anderzijds, met name in de zuidelijke en oostelijke provincies die grensden aan Pakistan. Volgens verschillende legerwoordvoerders waren de Talibaan sterker dan ze ooit geweest waren. In het zuiden en oosten van Afghanistan werd het dagelijks leven sterk beïnvloed door aanslagen van de Talibaan, door criminele bendes en door illegale politieposten.

Er kwamen in het jaar 2006 ongeveer vierduizend mensen om door geweld in het zuiden en oosten van Afghanistan. Daarbij waren enkele honderden burgers. Sommigen werden slachtoffer van Amerikaanse en NAVO-bombardementen. Anderen werden getroffen door zelfmoordaanslagen. De meerderheid van de slachtoffers betrof aanhangers van de Talibaan en verwante groepen. Meer dan de helft van alle slachtoffers viel in de laatste vier maanden van het jaar.

Milities voerden meer dan 600 aanvallen per maand uit. Voor een groot deel gebeurde dat met zogenoemde bermbommen. Ook werden er zelfmoordaanslagen gepleegd. Een invloedrijk Afghaans adviesorgaan stelde in november dat de groeiende drugshandel een belangrijke bijdrage leverde aan de groeiende kracht van de opstand in het zuiden van het land. Daarnaast zou het trage tempo van ontwikkeling hebben geleid tot onvrede onder de bevolking. De Talibaan dreigden de toch al beperkte resultaten van wederopbouwactiviteiten teniet te doen.

Samenstelling Afghaanse regering
(19 september 2006)

President
Hamid KARZAI

Vice-president
Ahmad Zia MASOOD
Vice-president
Abdul Karim KHALILI

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Zarar Ahmad MOQBEL
Buitenlandse Zaken
Rangeen Dadfar SPANTA
Communicatie
Amirzai SANGIN
Drugsbestrijding
Habibullah QADERI
Defensie
Abdul Rahim WARDAK
Economische Zaken
Jalil SHAMS
Energie en Water
Mohammad Ismail KHAN
Financiën
Anwar Ul-Haq AHADY
Gezondheidszorg
Sayed Mohammad Amin FATEMI
Grensaangelegenheden
Mohammad Kareem BRAHAWI
Handel
Mohammad Amin FARHANG
Hoger Onderwijs
Mohammad Azam DADFAR
Jeugdzaken en Cultuur
Abdel Karim KHURAM
Justitie
Sarwar DANISH
Landbouw
Obaidullah RAMIN
Martelaars, Invaliden en Sociale Zaken
Noor Mohammad QARQIN
Mijnbouw en Industrie
Ibrahim ADEL
Onderwijs
Mohammad Hanif ATMAR
Openbare Werken
Suhrab Ali SAFARI
Pelgrimage en Islamitische Zaken
Neyamatullah SHAHRANI
Rurale Ontwikkeling
Ehsan ZIA
Stedelijke Ontwikkeling
Mohammad Yusouf PASHTUN
Transport
Niamatullah Ehsan JAWID
Vluchtelingen
Akbar AKBAR
Vrouwenzaken
Hasan Bano GHAZANFAR

Operatie Mountain Thrust van start

Op 17 en 18 mei vonden in de zuidelijke provincie Helmand de meest hevige gevechten plaats tussen Afghaanse en buitenlandse troepen enerzijds, en strijders van de Talibaan anderzijds. Dat gebeurde nadat de Talibaan het stadje Mosa Qala binnen waren gevallen. In twee dagen tijd vielen meer dan honderd doden, waaronder negentig Talibaanstrijders. De strijd om Mosa Qala werd gezien als het begin van het grootste offensief tegen de Talibaan sinds de verdrijving van het regime in 2001. De aanleiding tot de operatie, die een voorbereidingstijd van achttien maanden had gekend, was het grote aantal aanslagen dat door de Talibaan in het zuiden van Afghanistan werd gepleegd.

Bij Operatie Mountain Thrust waren ongeveer 11.000 buitenlandse en Afghaanse militairen betrokken. De Talibaan leden hevi-

ge verliezen; veel schuilplaatsen werden ontdekt en vernietigd, er vielen volgens de Verenigde Naties 1100 doden onder Talibaanstrijders en 400 rebellen werden gevangen genomen. De Talibaan trokken zich terug uit delen van de provincies Uruzgan en Helmand, maar er was geen sprake van een overwinning voor de coalitietroepen. Er vielen 150 doden onder Afghaanse en buitenlandse militairen en 40 Afghaanse politiemensen werden gevangen genomen. Bovendien nam het aantal aanslagen dat door de Talibaan werd gepleegd, niet af, en in sommige regio's was zelfs sprake van een intensivering van hun activiteiten. Operatie Mountain Thrust eindigde met de overdracht van het commando over de buitenlandse troepen in het zuiden van Afghanistan aan de NAVO.

Karzai: Pakistan geeft steun aan Talibaan

President Karzai beschuldigde buurland Pakistan op 19 mei opnieuw van betrokkenheid bij de strijd van de Talibaan in het zuiden van Afghanistan. Hij stelde dat de Pakistaanse geheime dienst net als in het verleden militaire training gaf aan Talibaanstrijders. De Britse stafchef voor Zuid-Afghanistan, kolonel Chris Vernon, bevestigde de uitspraak van Karzai deels: hij verklaarde in de Britse krant *The Guardian* dat de strategen van de Talibaan zich op Pakistaans grondgebied bevonden en dat de Talibaan hun campagne coördineerden vanuit de omgeving van de Pakistaanse stad Quetta. Hij stelde dat de leiding in Quetta ongeveer 25 commandanten op het middenniveau aanstuurde, die verspreid over het zuiden en oosten van Afghanistan opereerden.

ISAF neemt commando over zuiden over

Het Amerikaanse leger droeg op 31 juli het commando over het onrustige zuiden van Afghanistan over aan de door de NAVO geleide stabilisatiemacht International Security Assistance Force (ISAF). Vanaf die dag stonden er in Afghanistan 18.000 militairen onder NAVO-commando. De missie in het zuiden van Afghanistan werd gezien als de belangrijkste operatie van de NAVO sinds de oprichting van het militaire verbond in 1949. Regeringsleiders van NAVO-lidstaten hadden de missie aan de vooravond van de overdracht bestempeld als lakmoesproef voor de geloofwaardigheid van de organisatie. Het was de bedoeling dat ISAF in de loop van 2006 ook het commando over de oostelijke provincies over zou nemen van de Amerikanen. Er zou dan één generaal verantwoordelijk zijn voor de strijd tegen extremisten in Afghanistan en dat zou voor meer coherentie moeten zorgen. De oostelijke provincies werden als nog gevaarlijker beschouwd dan de zuidelijke. De Verenigde Naties stemden op 13 september unaniem voor de verlenging van ISAF met een jaar.

Nederlandse missie van start

De Nederlandse Task Force Uruzgan (TFU) nam op 1 augustus de verantwoordelijkheid voor de zuidelijke provincie Uruzgan op zich. Deze uit diverse wapens en dienstvakken samengestelde eenheid van de Koninklijke Landmacht telde ongeveer 1200 manschappen, verdeeld over twee locaties: Tarin Kowt en Deh Rawod. Tarin Kowt was de provinciale hoofdstad van Uruzgan en herbergde het grootste Nederlandse kampement, Kamp Holland. Zestig kilometer naar het westen lag Deh Rahwod. De eerste groep Nederlandse militairen voor de missie in Uruzgan was op 14 maart vetrokken naar Zuid-Afghanistan. Deze Deployment Task Force (DTF) had daar kwartier gemaakt voor de TFU die in augustus begon. De belangrijkste Nederlandse bijdrage aan de ISAF-missie in Zuid-Afghanistan was het Provincial Reconstruction Team (PRT) dat twee jaar lang verantwoordelijk zou zijn voor het werken aan de wederopbouw van de provincie Uruzgan.

VN-gezant pleit voor andere aanpak

Er is geen militaire oplossing voor Afghanistan, want het reservoir van Talibaanstrijders is zo goed als onuitputtelijk. Woorden van gelijke strekking werden door de speciale VN-gezant voor Afghanistan, de Duitser Tom Koenigs, begin augustus in een interview gezegd met het Duitse tijdschrift *Der Spiegel*. Koenings, die sinds februari 2006 in Afghanistan werkte, vond dat de Talibaan verkeerd werden bestreden. Volgens hem zou men zich moeten concentreren op de hoogopgeleide en gemotiveerde leiders. Voor de meelopers zou er een reïntegratieprogramma moeten komen. Daarnaast zou de internationale gemeenschap zich in moeten spannen voor de opleiding van agenten en de uitbreiding van de Afghaanse politie. Het conflict tussen de Talibaan en de van bovenaf opgelegde democratie speelde zich volgens Koenings af in de dorpen en daarom moest de aanpak van de Talibaan zich concentreren op het lokale bestuur. In de dorpen in het zuiden van het land drong het centrale gezag volgens de VN-gezant nauwelijks door en was er een onuitputtelijk reservoir van teleurgestelde kansarme mensen die naar de Talibaan keken voor maatschappelijke kansen.

Ook de internationale denktank Stenlis Council pleitte in het najaar van 2006 voor een andere aanpak. De buitenlandse troepen in Afghanistan waren de steun van de bevolking aan het verliezen omdat ze te weinig ondersteuning boden aan de burgers. Na de militaire operatie Medusa in Kandahar wees de denktank op de burgerslachtoffers; die zouden geen hulp hebben gekregen in de vorm van tenten, voeding of medicijnen. Volgens Stenlis Council zou de bevolking zich daarom tegen de buitenlandse militairen keren.

Burgerdoden door NAVO-bombardementen

In september lanceerde de NAVO de grootschalige Operatie Medusa, een poging om het gezag in het district Panjwayi in de provincie Kandahar terug te winnen. Volgens de NAVO verliep die operatie succesvol. Tijdens Operatie Medusa vielen er zeker duizend doden in Panjwayi. Tienduizenden mensen raakten ontheemd door de gevechten. In hetzelfde district kwamen op 24 oktober volgens de Afghaanse overheid tientallen burgers om het leven door NAVO-bombardementen. Een NAVO-woordvoerder verklaarde dat Talibaan-strijders huizen in waren gevlucht en daar burgers als menselijk schild hadden gebruikt. De militaire leider van de Talibaan in Zuid-Afghanistan, Mullah Dadullah, ontkende het gebruik van burgers als menselijk schild en beschuldigde de NAVO van genocide. In het zuiden van Afghanistan was het onderscheid tussen de Talibaan, sympathisanten, huurlingen en onschuldige burgers vaak moeilijk te maken.

Nederland verlaat Noord-Afghanistan

Op 1 oktober kwam na twee jaar een eind aan de Nederlandse deelname aan de wederopbouw in de noordelijke provincie Baghlan. Hongarije nam de taken van Ne-

derland over. Nederlandse militairen zouden zich gaan concentreren op hun activiteiten in de zuidelijke provincie Uruzgan.

Geweld bereikt Kabul

Jarenlang gold Kabul als een van de veiligste plaatsen van Afghanistan, maar in de loop van 2006 veranderden zelfmoordterroristen en bomaanslagen het beeld van de hoofdstad. In september en oktober vonden er zelfs zes zelfmoordaanslagen plaats in zes weken. Terwijl er in het gehele jaar 2005 ongeveer vijftig slachtoffers vielen door zelfmoordaanslagen in Kabul, eiste zelfmoordterrorisme in de eerste tien maanden van 2006 ruim tweehonderd slachtoffers.

Commando over NAVO-missie naar Nederlander

De Nederlandse generaal-majoor Ton van Loon kreeg op 1 november 2006 het commando over de NAVO-missie in Zuid-Afghanistan. Hij zou zes maanden lang bevelhebber zijn van ongeveer tienduizend ISAF-militairen in zes zuidelijke provincies van Afghanistan, waaronder Uruzgan.

Ontslag voor gouverneur provincie Helmand

Mohammad Daud, de gouverneur van Helmand – één van de meest gewelddadige Zuid-Afghaanse provincies – werd in het weekeinde van 16 en 17 november 2006 vervangen door Asadullah Wafa. Een woordvoerder van het ministerie van Binnenlandse Zaken sprak de verwachting uit dat de benoeming van Wafa bij zou dragen aan de veiligheid in de provincie. Helmand produceerde in 2006 ruim veertig procent van alle Afghaanse opium. Volgens het ministerie van Binnenlandse Zaken speelde de papaverteelt geen rol bij het ontslag van Daud.

NAVO-top eindigt zonder overeenstemming

Een tweedaagse bijeenkomst van de politieke leiders van NAVO-lidstaten eindigde op 29 november zonder oplossing voor de verdeling van de troepeninzet in Zuid-Afghanistan. Sommige landen bleven weigeren troepen te leveren voor de gevaarlijke zuidelijke provincie. Door de ongelijke verdeling van troepen over relatief veilige en onveilige delen van Afghanistan waren de slachtoffers ook zeer ongelijk verdeeld onder de NAVO-manschappen. Er vielen in de eerste elf maanden van het jaar 44 doden onder de Canadese troepen. Frankrijk, Duitsland, Italië en Spanje zeiden wel financiële steun toe voor de landen die manschappen in het zuiden hadden, maar weigerden troepen te leveren om aan de zijde te vechten van de Britten, Canadezen, Amerikanen, Australiërs en Nederlanders.

Talibaan komen dertig regels overeen

In het najaar van 2006 circuleerde op internet een lijst van dertig regels die de Talibaan volgens deskundigen overeen waren gekomen tijdens een bijeenkomst in september of oktober van dat jaar. De dertig regels waren voor het merendeel een bevestiging van bestaande praktijken. De moord op 9 december van twee leraressen in de oostelijke provincie Kunar verliep volgens het protocol dat in de dertig regels was vastgelegd: Regel 24 verbood iedereen om te werken als onderwijzer voor het huidige Afghaanse overheid. De onderwijzers werden hierover eerst gewaarschuwd, en vervolgens geslagen. Volgens regel 25 moesten zij worden gedood als zij na de waarschuwing niet stopten met hun werkzaamheden. Andere regels stelden dat materiaal van de jihad niet mocht worden gebruikt voor persoonlijke doeleinden en dat roken verboden was voor strijders. Regel 19 verbood strijders om jongens zonder gezichtbeharing mee te nemen naar het front of naar privé-vertrekken. Seksueel misbruik van jonge jongens was wijdverbreid in het zuiden van Afghanistan.

Frankrijk trekt elitetroepen terug

De tweehonderd Franse elitetroepen die in het zuiden van Afghanistan actief waren, werden op 17 december door het Franse leger teruggeroepen. Militaire functionarissen in Parijs verklaarden dat Frankrijk de NAVO-missie in Afghanistan bleef ondersteunen met de 1100 Franse militairen in Kabul. De bekendmaking kwam in een periode waarin men zich in Parijs steeds meer ging afvragen of de missie in Afghanistan wel kansrijk was. Een dag na het bericht over de terugtrekking van de elitetroepen maakte de Franse minister van Defensie bekend dat de Franse troepen in Kabul ook inzetbaar waren in het zuiden en oosten van het land als daar om gevraagd zou worden door NAVO-bondgenoten. Die inzetbaarheid was maandenlang onderwerp van NAVO-overleg geweest.

Talibaankopstuk Osmani gedood

Mullah Akhtar Mohammad Osmani kwam vrijwel zeker op 19 december om het leven door een aanval van Amerikaanse troepen in de Afghaanse provincie Helmand. Osmani werd gezien als één van de twee belangrijkste commandanten van de Talibaan in het zuiden en oosten van Afghanistan. Hij was de hoogste Talibaanleider die sinds 2001 door de Amerikanen was gedood.
Qari Yousef Ahmadi, die claimde namens de Talibaan te spreken maar wiens status onduidelijk was, stelde vier dagen later dat Osmani zich levend en wel in Afghanistan bevond. Op 24 december liet een woordvoerder van het Amerikaanse leger weten dat het de dood van Osmani had kunnen verifiëren en dat hij was omgekomen bij een gerichte aanval op een voertuig. Omdat zijn lichaam bij de aanval was vernietigd, kon het overlijden van Osmani niet bewezen worden. De Arabische satellietzender *Al-Jazeera* stelde dezelfde dag dat bronnen dichtbij de Talibaan de dood van Osmani en twee van zijn collega's hadden bevestigd.

Mullah Omar strijdt door

De gezochte Talibaanleider Mullah Omar liet op 29 december weten dat hij door zou vechten tot de buitenlandse troepen Afghanistan zouden hebben verlaten. Hij stelde dat het bloed van onschuldige mensen en islamistische strijders resultaten op zou leveren en riep de Talibaan op hun levens op te offeren en geen enkele nederlaag te accepteren. Uit het bericht werd niet duidelijk waar Omar zich bevond. De boodschap van de Talibaanleider, waarvan de authenticiteit niet bewezen kon worden, werd enkele dagen voor het Islamitisch Slachtfeest door een woordvoerder van de organisatie, Mohammed Hanif, aangeboden aan persbureau *AP*.

Rellen na verkeersongeluk

Na een verkeersongeluk in Kabul vonden er op 29 mei 2006 ernstige ongeregeldheden plaats in de Afghaanse hoofdstad. Een Amerikaans legervoertuig reed in op twaalf auto's, waarbij verschillende mensen om het leven kwamen. De bestuurder had naar alle waarschijnlijkheid de macht over het stuur

verloren. Kort na het incident braken er rellen uit rond de plaats van het ongeluk. Toen de menigte stenen gooide naar Amerikaanse soldaten, begonnen Amerikaanse militairen te schieten. Ten minsten zeven omstanders kwamen om het leven in het vuurgevecht en de rellen die daarop volgden. Het waren de ernstigste rellen in Kabul sinds de val van het Talibaanregime in 2001. Uit een kortstondig onderzoek bleek volgens het Amerikaanse leger dat de troepen gehandeld hadden uit zelfbescherming. De Amerikaanse president George W. Bush beloofde zijn Afghaanse ambtsgenoot Hamid Karzai echter een diepgaand onderzoek. Het Afghaans parlement eiste dat de verantwoordelijken voor de schietpartij gearresteerd zouden worden.

Reorganisatie politietop

Enkele dagen na de rellen ontsloeg president Karzai tientallen topofficieren van de hoofdstedelijke politie. Ruim tachtig hoge politiefunctionarissen, waaronder het hoofd van politie in Kabul, moesten vertrekken of werden overgeplaatst. Volgens een woordvoerder van de president ging het om een eerder geplande reorganisatie. Iemand van het ministerie van Binnenlandse Zaken verklaarde echter dat de procedure door de ongeregeldheden was versneld. Volgens sommige berichten had de politie van Kabul tijdens de rellen op de menigte geschoten. Een correspondent van de *BBC* verklaarde dat de meeste ontslagen politiemedewerkers voormalige krijgsheren waren die verdacht werden van betrokkenheid bij drugshandel.

Terugkeer ministerie van Deugd en Ondeugd

De Afghaanse regering kondigde op 18 juli 2006 aan dat het weer een ministerie voor Deugd en Ondeugd wilde oprichten. Religieuze en tribale leiders hadden aangedrongen op de oprichting van een dergelijk departement. Een woordvoerder van president Karzai verklaarde dat het nieuwe ministerie niet zou gaan lijken op dat van het Talibaanbewind. Toen was het ministerie ter bevordering van de deugd en ter voorkoming van de ondeugd één van de meest invloedrijke departementen met een personeelsbestand van 32.000. Het ministerie controleerde het verbod op meisjesscholen, op het kijken naar televisie, het deelnemen aan kaart- en gokspellen en op vliegeren.

Parlement geeft goedkeuring aan president Hooggerechtshof

Afghaanse volksvertegenwoordigers gingen op 31 juli 2006 akkoord met de benoeming van Abdul Salam Hazami tot president van het Hooggerechtshof. Ook de benoeming van vijf andere leden van het hof werd door het parlement bekrachtigd. Het resultaat van de stemming werd gezien als een overwinning voor president Karzai. Een eerder door hem voorgedragen kandidaat was door het parlement afgewezen. Het Hooggerechtshof speelde een belangrijke rol bij het bepalen van de rol van de Islam in Afghanistan.

Italiaanse fotograaf 23 dagen gegijzeld

De Italiaanse fotojournalist Gabriele Torsello werd op 12 oktober 2006 samen met zijn Afghaanse tolk ontvoerd in de zuidelijke provincie Kandahar. Ze waren in een bus op weg naar Kandahar vanuit de provincie Helmand. Torsello werd 23 dagen later vrijgelaten. Het was onduidelijk door wie hij was vastgehouden. Zijn ontvoerders eisten de terugtrekking van de 1800 Italiaanse militairen uit Afghanistan en de terugkeer van Abdul Rahman naar Afghanistan. Rahman was een tot het Christendom bekeerde Afghaan die in zijn land de doodstraf dreigde te krijgen vanwege zijn bekering. Hij had asiel gekregen in Italië.

Rapport:'Politie neemt smeergeld aan'

De Afghaanse politie dwong gevangenen regelmatig zich vrij te kopen. Deze vrijlatingen na het ontvangen van smeergeld ondermijnden het gezag van de Afghaanse overheid. Dat was de voornaamste conclusie van een onderzoek door de Amerikaanse ambassade in Afghanistan. De resultaten van het onderzoek, dat was uitgevoerd in juni 2006, werden op 4 december 2006 gepubliceerd in *The New York Times*. Het officiële salaris van politiemensen, 70 Amerikaanse dollar (ca. 54 euro), was minder dan wat Talibaanstrijders volgens de onderzoekers per maand ontvingen. Het daadwerkelijke maandsalaris van agenten was regelmatig minder omdat leidinggevenden een deel van het salaris van hun ondergeschikten innamen. Politieagenten vulden hun inkomsten aan door gevangenen te dwingen zich vrij te kopen.

De Amerikaanse ambassade evalueerde ook het door de Verenigde Staten gefinancierde trainingsprogramma van de Afghaanse politie. De ambassade concludeerde dat het trainingsprogramma goed was ontworpen en uitgevoerd, maar dat de Afghaanse politie desondanks onvoldoende bereid was de wet te handhaven. Volgens Joanna Nathan van de onafhankelijke denktank International Crisis Group (ICG) was de opleiding van de Afghaanse politie een van de grootste tekortkomingen van de internationale gemeenschap in Afghanistan. Er was grote onduidelijkheid over het aantal politiemensen dat beschikbaar was voor onder andere de strijd tegen de Talibaan. Binnen het politiekorps bestonden bovendien grote verschillen in opleiding. Minimaal dertigduizend manschappen hadden recentelijk een door de VS gefinancierd trainingsprogramma doorlopen. Daarnaast bestond een deel van de Afghaanse politie uit milities die in het politiekorps waren opgenomen en weinig of geen aanvullende training hadden genoten. Zemeri Bashary ontkende namens het ministerie van Binnenlandse Zaken dat de politie in Afghanistan ineffectief is. Politiemensen zouden volgens hem beter functioneren als ze de beschikking zouden hebben over betere uitrusting en wapens.

Afghanen verliezen hoop

De bevolking van Afghanistan werd steeds minder optimistisch. Het percentage Afghanen dat dacht dat het land op de goede weg was, daalde in 2006 met 22 procentpunten naar 55 procent. Dat bleek uit een opiniepeiling onder 1036 Afghanen die *ABC News* en *BBC World Service* op 7 december 2006 publiceerden. De opiniepeiling werd uitgevoerd in 31 van de 34 Afghaanse provincies; enkele van de meeste gewelddadige provincies konden niet worden meegenomen in het onderzoek. Als argumenten voor het pessimisme werden de slechte economische situatie en de stijgende invloed van de Talibaan genoemd. In vergelijking met een jaar eerder keurde een groter deel van de ondervraagden de teelt van papaver goed; 40 procent vond dat acceptabel als een boer geen andere manier had om de kost te verdienen. Van de deelnemende Afghanen steunde 68 procent het presidentschap van Hamid Karzai.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Opiumproductie stijgt met 59 procent

Afghanistan zou 6100 ton opium produceren in het jaar 2006 – 59 procent meer dan een jaar eerder. Dat was de conclusie van het jaarlijkse onderzoek naar de opiummarkt in Afghanistan dat op 2 september 2006 door het bureau voor drugsbestrijding van de Verenigde Naties (UNODC) aan president Karzai werd aangeboden. Het aantal hectares dat beplant was met papaver zou naar verwachting voldoende zijn om 610 ton heroïne te produceren. Ongeveer 92 procent van het totale aanbod van opium ter wereld zou in 2006 in Afghanistan geproduceerd worden, zo'n 30 procent meer dan de wereldwijde vraag naar opiaten. Papaverteelt, opiumhandel en aanverwante activiteiten waren naar schatting goed voor 35 procent van het bruto nationaal product van Afghanistan. De grootste stijging in papaverteelt kwam voor rekening van de zuidelijke provincie Helmand waar de Talibaan in een hevige strijd verwikkeld waren met de NAVO. Uit het onderzoek bleek dat 42 procent van alle Afghaanse papavervelden in die provincie lagen.

Het hoofd van de UNODC, Antonio Maria Costa, riep president Karzai op harder op te treden tegen corrupte bestuurders en corrupte politieagenten. Hij zou alle gouverneurs en politiechefs moeten ontslaan van provincies waar papaver werd verbouwd.
Volgens Costa hadden internationale drugsbestrijdingprogramma's weinig effect op de papaverteelt.

Doug Wankel, de belangrijkste Amerikaanse drugsbestrijder in Afghanistan, noemde de drugshandel een bedreiging van de veiligheidssituatie in Afghanistan, de regio en de rest van de wereld. Hij vreesde dat Afghanistan zich zou ontwikkelen van een drugseconomie naar een drugsstaat. Dat zou de kans op succes voor het democratische bestuur verkleinen. Wankel stelde dat de Verenigde Naties dat wilden voorkomen om een terreuraanslag zoals die van 11 september 2001 te voorkomen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Krediet voor Afghanistan van IMF

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) maakte op 26 juni 2006 bekend een lening van omgerekend bijna 95 miljoen euro te zullen verstrekken aan Afghanistan. Dankzij het krediet zou het land de armoede moeten verminderen en de economische groei moeten versnellen.

Volgens het IMF had Afghanistan goede vorderingen gemaakt met de economie, de vermindering van de inflatie en met de opbouw van een deviezenreserve.

ONDERWIJS

Scholen steeds meer bedreigd

Het aantal aanvallen op scholen, leraren en leerlingen was in Afghanistan in de eerste helft van 2006 zo zeer toegenomen dat in juli van dat jaar in sommige districten helemaal geen onderwijs meer werd gegeven. Dat stelde de mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) in een rapport dat op 11 juli 2006 verscheen. Door geweld en bedreigingen was de groei in het aantal schoolgaande kinderen, die begon na de verdrijving van het Talibaanregime in 2001, gestagneerd.

Vooral meisjes gingen niet meer naar school. De aanvallen op het onderwijs waren van allerlei aard: scholen werden afgebrand, beschoten of met granaten bestookt, leraren vermoord, leerlingen mishandeld. Bedreigingen in de vorm van nachtbrieven – brieven die 's nachts in huizen of op openbare plaatsen werden achtergelaten – aan het adres van leraren en ouders waren wijdverspreid. De incidenten vonden verspreid over het hele land plaats, met een zwaartepunt in de zuidelijke en oostelijke provincies.

De aanvallen en bedreigingen kwamen niet alleen van de Talibaan of gelieerde fundamentalistische groepen, die onderwijs voor meisjes afwezen en nieuw gebouwde meisjesscholen kaapten en er koranscholen voor jongens vestigden.
Getuigen vertelden aan HRW dat het geweld ook werd gepleegd door milities van lokale krijgsheren en (drugs)criminelen. Scholen waren vaak de enige vorm waarin de overheid op het platteland aanwezig was. In veel gevallen leek het geweld gericht tegen de overheid, buitenlandse militairen en niet-gouvernementele organisaties (ngo's), aldus HRW.

GEZONDHEID EN ZORG

Zeven miljoen poliovaccinaties in drie dagen

Op 20 augustus 2006 ging in Afghanistan een grootschalig poliovaccinatieprogramma van start. In drie dagen tijd zouden zeven miljoen kinderen jonger dan vijf jaar worden gevaccineerd. Hiervoor gingen 45.000 gezondheidswerkers en vrijwilligers op pad. Voorafgaand aan de vaccinaties waren er in 2006 al 24 gevallen van polio bekend geworden in het land. In het jaar 2005 waren er in totaal negen ziektegevallen geweest. Op één na waren alle poliogevallen in 2006 in de door geweld geteisterde zuidelijke provincies.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Geweld tegen vrouwen vooral binnenshuis

Geweld tegen vrouwen was veel voorkomend in Afghanistan en vond vooral plaats binnen de muren van het huis van het slachtoffer. Dat bleek uit een rapport van het Verenigde Naties Ontwikkelingsfonds voor Vrouwen (UNIFEM) dat op 14 augustus 2006 werd gepubliceerd. Volgens de VN-organisatie deden de overheid, de samenleving en de betrokken families onvoldoende om geweld tegen vrouwen te voorkomen. In de helft van alle gevallen van geweld tegen vrouwen was de echtgenoot de dader.

MILITAIRE ZAKEN

VS doneren voor twee miljard dollar aan leger

De Verenigde Staten zouden voor 2 miljard dollar (ca. 1,5 miljard euro) aan wapens en militaire voertuigen geven aan het Afghaans Nationaal Leger (ANA). Dat maakte een Amerikaanse generaal op 3 juli 2006 bekend.
Het eerste deel van de donatie, 200 Humvees en 2000 automatische geweren, zou voor het eind van het jaar in Afghanistan arriveren. Meer voertuigen, wapens, kogelvrije vesten zouden later geleverd worden. Daarnaast zou een militair commandocentrum gebouwd worden. De gift was bedoeld ter ondersteuning van de modernisering van het Afghaanse leger.

(Vorige berichten pagina 305/2 e.v. - 2006)

BHUTAN

BINNENLAND

Koning kondigt aftreden aan

Koning Jigme Singye Wangchuck maakte op 18 december 2005 bekend dat hij voornemens was in 2008 terug te treden als koning van Bhutan. Kroonprins Jigme Khesar Namgyal Wangchuck zou hem opvolgen. De zittende koning had in 1972 als 17-jarige de troon bestegen. Hij was de vierde heerser van de Wangchuck-dynastie die in december 1907 aan de macht was gekomen. Sinds 1953 had de koning absolute macht in Bhutan, maar hervormingen van de absolute monarchie waren eerder al door de koning aangekondigd. De troonsopvolging zou moeten samenvallen met de eerste verkiezingen onder de nieuwe grondwet van het koninkrijk. Gedurende die verkiezingen zou voor het eerst een premier worden gekozen, waarmee een einde zou komen aan de absolute macht van de koning. Ter voorbereiding op deze verkiezingen benoemde de koning begin januari 2006 enkele verkiezingsfunctionarissen en een anticorruptiecomité.

Jigme Khesar Namgyal Wangchuck nieuwe koning van Bhutan

Op 15 december 2006 droeg koning Jigme Singye Wangchuck onverwacht zijn troon over aan zijn zoon, de 26-jarige Jigme Khesar Namgyal Wangchuck. De troonsoverdracht was eerder aangekondigd voor het jaar 2008. Indiase media schreven dat de overdracht waarschijnlijk vervroegd was met het oog op de parlementaire verkiezingen die ook gepland stonden voor 2008. In zijn nieuwe functie kon de jonge koning meer politieke ervaring opdoen ter voorbereiding op de verkiezingen. Koning Jigme Khesar Namgyal Wangchuck beloofde in zijn eerste toespraak op 17 december de hervormingsgerichte lijn van zijn vader voort te zullen zetten. Zowel vader als zoon werd gezien als een sterke leider met een heldere visie op de sociaal-economische ontwikkeling van Bhutan. Het voormalig staatshoofd benadrukte regelmatig dat het welzijn van de inwoners van Bhutan voor hem net zo belangrijk was als de welvaart van zijn land. Zijn zoon leek die lijn voort te willen zetten.

De nieuwe koning was een zoon van koningin Ashi Tshering Yangdon Wangchuck, de derde echtgenote van zijn vader. Het voormalig staatshoofd had vier vrouwen, allen zussen. Jigme Khesar was de oudste van de tien kinderen van die vrouwen. Hij studeerde aan het Wheaton College in Massachusetts, in de Verenigde Staten. In Oxford volgde hij een leergang diplomatieke dienst en rondde hij een master-opleiding politicologie af.

Rel rond hervormingsplannen

Eind december 2006 ontstond er ophef in het Bhutaanse parlement over een nieuwe grondwet. De discussie spitste zich toe op het hoofdstuk in de nieuwe constitutie waarin eisen werden gesteld aan kandidaten voor de parlementsverkiezing. In de voorlopige grondwet stond dat alleen universitair opgeleide Bhutanen zich in de toekomst verkiesbaar zouden mogen stellen voor het parlement.

De vice-voorzitter van het parlement, Zhamling Dorji, stelde in de nationale krant *Kuensel* dat dit onderwijscriterium de Bhutanen hun rechten ontnam: 'Zo komt er geen echte volksvertegenwoordiging'. Slechts 42 procent van de Bhutanen kon lezen en schrijven. Het land telde 11.000 universitair gekwalificeerde mensen. De onenigheid over de grondwetstekst zette het hervormingsproces onder druk. Het Bhutaans parlement had geen formele machtspositie, maar de koning had geëist dat de volksvertegenwoordiging de nieuwe constitutie goedkeurde. In de voorlopige tekst van de grondwet was opgenomen dat deze slechts geldig was na goedkeuring van het parlement. De voor 2008 geplande verkiezingen zouden daardoor slechts doorgang kunnen vinden als een meerderheid in het parlement de grondwet goed had gekeurd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Waterkrachtcentrale in gebruik genomen

Kroonprins Jigme Khesar Namgyal Wangchuck opende op 26 april 2006 een waterkrachtcentrale in het oosten van Bhutan. Het project, ter waarde van omgerekend 95 miljoen euro, was het resultaat van een samenwerkingsverband tussen het koninkrijk en buurland India. De waterkrachtcentrale zou acht Bhutaanse districten van water gaan voorzien. Het surplus zou naar India worden geëxporteerd.

Lening van ruim 18 miljoen euro voor stedelijke voorzieningen

De Aziatische Ontwikkelingsbank (ADB) maakte op 19 oktober 2006 bekend bij te zullen dragen aan de ontwikkeling van de stedelijke voorzieningen in Bhutan. Bhutan zou een zachte lening van 18,7 miljoen euro ontvangen voor waterkranen en andere voorzieningen in drie snel groeiende steden. In de hoofdstad Thimphu zou een nieuwe watervoorziening worden aangelegd, en het riool en de afvalverwerking worden verbeterd. Phuentsholing, de tweede stad van het land, zou investeren in wegen, afwateringsystemen, voetpaden, voetgangersbruggen en straatverlichting. In Dagana zou het geld worden besteed aan watervoorziening en sanitair. Migratie van het platteland naar de stad was een relatief recent fenomeen in Bhutan. De snelle groei van de steden had geleid tot watertekorten, slechte voorzieningen en werkeloosheid.

GEZONDHEID EN ZORG

Anti-aidscampagne

Een vervijfvoudiging van het aantal hivgeinfecteerden was aanleiding voor een nieuwe anti-aidscampagne die op 4 november 2006 in Bhutan werd aangekondigd. De driejarige campagne zou zich richten op het stimuleren van condoomgebruik en vrijwillige hiv-testen. Er waren in 2006 ongeveer 500 hiv-geinfecteerden in het geïsoleerde koninkrijk; in 2002 waren dat er 100 geweest. De overgrote meerderheid van de geïnfecteerden, 90 procent, was jong, waarvan het merendeel vrouwen niet ouder dan 29. Volgens de Bhutaanse krant *Kuensel* waren hiv-geinfecteerden te vinden in vele beroepsgroepen en kwam de besmetting voor bij hoog opgeleide ambtenaren, medewerkers van commerciële bedrijven, militairen en prostituees.
Volgens het ministerie van Gezondheid belemmerden onwetendheid en vooroordelen de campagne tegen aids. Inwoners van het land zouden vrezen dat hiv zich verspreidde via water en lucht. In werkelijkheid werd hiv in Bhutan in 94 procent van alle gevallen verspreid door onbeschermd seksueel contact.

Bhutan

BUITENLANDSE ZAKEN

Samenwerking tussen Bhutan en India

Nieuw handelsakkoord met buurland

Bhutan en India tekenden op 28 juli 2006 een tienjarig handelsakkoord dat het door land omgeven Bhutan meer commerciële toegangspoorten gaf. Het akkoord regelde daarnaast een versimpeling van de import- en exportprocedures tussen beide landen. Dit zou de economische groei in Bhutan moeten bevorderen. Bovendien werd er overeenstemming bereikt over energieleveranties aan India. Vanaf 2020 zou Bhutan jaarlijks minimaal 5000 megawatt waterkrachtenergie gaan leveren aan India, dat grote energietekorten kende. Bhutan had volop mogelijkheden om waterkrachtenergie op te wekken.

India verdubbelt grensbewaking

India kondigde op 27 september een intensivering aan van de bewaking van de Indiaas-Bhutaanse grens. Aan het eind van het jaar zouden tienduizend troepen langs de 380 kilometer lange grens moeten patrouilleren om te voorkomen dat rebellen vanuit kampen aan Bhutaanse zijde aanvallen zouden uitvoeren op Indiaas grondgebied. In 2008 zouden daar nog eens tweeduizend manschappen aan worden toegevoegd. De aankondiging kwam enkele dagen na de beëindiging van een staakt-het-vuren tussen het Indiase leger en een separatistische beweging in de Indiase deelstaat Assam.
Op dat moment waren er ongeveer vijfduizend Indiase manschappen gestationeerd langs de grens met Bhutan. Er waren verder ongeveer dertig separatistische groepen actief in het noordoosten van India. In 2003 had het Bhutaanse leger nog kampen vernietigd van enkele van deze rebellengroepen. De Bhutaanse overheid had India toegezegd geen nieuwe kampen toe te zullen staan. Volgens de Bhutanen waren er anno 2006 geen buitenlandse rebellenkampen meer in het land.

Grens formeel vastgesteld

Bhutan en India stelden op 13 december de grens tussen beide landen formeel vast. Vertegenwoordigers van de buurlanden ondertekenden een kaart met de officiële grens tussen de landen. Dit gebeurde 45 jaar na het starten van de procedure om de grens vast te stellen. De 700 kilometer lange grens zou worden aangegeven door paaltjes en borden. Bhutan was nog in overleg met China over de 470 kilometer lange grens met dat land.

(Vorige berichten pagina 739/3 e.v. - 2005)

Cambodja

CAMBODJA

BINNENLAND

FUNCINPEC stuurt prins Ranariddh de laan uit

Het Verenigd Nationaal Front voor een Onafhankelijk, Neutraal, Vreedzaam en Coöperatief Cambodja (FUNCINPEC) zette prins Norodom Ranariddh op 17 oktober 2006 af als voorzitter. Hij werd opgevolgd door Keo Puth Rasmey, een schoonzoon van oud-koning Sihanouk. Deze was op dat moment Cambodjaans ambassadeur in Duitsland.
De royalistische FUNCINPEC nam samen met de Cambodjaanse Volkspartij (CVP) deel aan een coalitieregering.

'Hun Sen stuurde aan op vertrek van Ranariddh'

De partijleiding beweerde niet met Ranariddh verder te willen omdat hij meer tijd in het buitenland verbleef dan in Cambodja. Hij bezat een huis in Frankrijk waar hij het grootste deel van het jaar doorbracht.
Ranariddh zelf zei tegenover persbureau *Associated Press* echter dat de partij zich had laten manipuleren door premier Hun Sen (CVP). Deze had op 17 september geopperd dat de prins beter kon opstappen omdat hij er toch nooit was. Volgens Ranariddh had de premier alle belang bij zijn vertrek. Keo Puth Rasmey had namelijk minder charisma en dat zou de FUNCINPEC mogelijk stemmen gaan kosten bij de volgende verkiezingen. Hun Sen zou daarnaast de verwachting hebben gehad dat Ranariddh na zijn ontslag een nieuwe partij zou gaan oprichten. Het royalistische kamp kon hierdoor verdeeld raken. Dit was gunstig voor de CVP omdat ze dan bij de volgende verkiezingen vermoedelijk weer de grootste partij zou worden en de premier mocht leveren. Keo Puth Rasmey ontkende dit alles. Hij herhaalde dat Ranariddh te vaak in het buitenland verbleef. En bovendien zou de partij onder diens leiding veel van zijn achterban zijn kwijtgeraakt. Ranariddh was in februari 1992 partijleider geworden. De FUNCINPEC had in 1993 de parlementsverkiezingen gewonnen, maar sindsdien nooit meer. Nicfec, een onafhankelijke Cambodjaanse commissie die zich inzette voor vrije en eerlijke verkiezingen, deelde echter Ranariddhs standpunt. Net als andere critici zag ze Hun Sen, die al sinds 1985 premier was, als briljant manipulator van democratische processen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hun Sen ontkent grootschalige fraude bij de belastingdienst

Premier Hun Sen van Cambodja reageerde op 2 augustus 2006 op een in juli gepubliceerd rapport van het Cambodjaans Economisch Instituut (CEI). Dat had berekend dat slechts 25 procent van de belastingen die de particuliere sector in 2005 had moeten afdragen, daadwerkelijk was geïnd. De nalatigheid werd geweten aan corruptie binnen de belastingdienst. De staat zou in 2005 omgerekend ruim 131 miljoen euro aan inkomsten zijn misgelopen door dergelijke vormen van fraude. De 1.200 bedrijven waarnaar het CEI onderzoek had verricht, zouden in dat jaar samen omgerekend bijna 259 miljoen euro aan steekpenningen aan ambtenaren hebben betaald.
In een toespraak voor lokale bestuurders in Sihanoukville noemde Hun Sen de medewerkers van het CEI 'een stel wormen' die hun vak niet verstonden. Hij gaf toe dat de belastinginning niet vlekkeloos verliep, maar een verlies van 75 procent noemde hij 'onmogelijk'.
Het Amerikaanse Agentschap voor Internationale Ontwikkeling had in 2005 echter vrijwel dezelfde conclusies getrokken als het CEI. Van de 163 landen waarnaar de internationale anticorruptie-organisatie Transparency International (TI) in 2006 onderzoek verrichtte, zouden er slechts 12 nog corrupter zijn dan Cambodja.

Cambodja ontslaat corrupte douaniers

Om Yentieng, voorzitter van de nationale anticorruptiecommissie, maakte op 6 december bekend dat er 39 functionarissen waren bestraft wegens corruptie. Onder hen waren een lokale politiechef en negen

hooggeplaatste medewerkers van de douanedienst. Ze zouden hebben geholpen achthonderd auto's vanuit Thailand naar Cambodja te smokkelen en werden daarom voor zes maanden op non-actief gesteld. De overige 29 waren douaniers die naar andere posten zouden worden overgeplaatst.

JUSTITIE

Rode Khmer-tribunaal beëdigt rechters

Zeventien Cambodjaanse en tien door de Verenigde Naties geselecteerde buitenlandse juristen werden op 3 juli 2006 beëdigd als rechters van het Rode Khmer-tribunaal. Het schrikbewind van deze extremistische communistische organisatie zou in de jaren zeventig 1,5 tot 2 miljoen Cambodjanen het leven hebben gekost. De door de VN gesteunde rechtbank moest de leiders die nog in leven waren, berechten.
Op 25 november lieten de rechters weten dat de verdachten nog altijd niet verhoord en berecht konden worden omdat er onenigheid bestond over de wijze waarop het internationale tribunaal binnen de marges van de Cambodjaanse wet kon functioneren. Men sprak de verwachting uit dat de problemen halverwege 2007 zouden zijn opgelost.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Cambodja en Vietnam intensiveren economische relaties

De Vietnamese vice-premier Nguyen Sinh Hung bracht van 19 tot 22 augustus 2006 een officieel bezoek aan Cambodja. Hij sprak onder meer met premier Hun Sen. De twee kwamen overeen om in een zeegebied dat beide landen claimden, naar olie en gas te gaan boren. Over de omstreden zeegrens zelf discussieerden ze niet.
Ook besloten ze om de handelsrelaties te intensiveren. Eerder in 2006 had Vietnam reeds de invoerrechten op veertig Cambodjaanse agrarische producten geschrapt waardoor de onderlinge handel in dat jaar kon oplopen tot een waarde van omgerekend ca. 800 miljoen euro. In augustus werd besloten dat dit in 2010 moest stijgen tot 1,6 miljard. Om dit te realiseren zouden de buurlanden mogelijk intensiever gaan samenwerken op het gebied van toerisme, mijnbouw, energieproductie en industrie.

OVERLEDEN

Ta Mok, militair leider van de Rode Khmer

Ta Mok, de voormalige militaire leider van de Rode Khmer, overleed op 21 juli 2006 in een militair ziekenhuis in de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh. Volgens zijn arts was hij een natuurlijke dood gestorven nadat hij enige tijd in coma had gelegen. Hij zou tuberculose en een hoge bloeddruk hebben gehad en kampte met ademhalingsproblemen.

Massamoordenaar of weldoener

Ta Mok (Khmer voor 'grootvader Mok') heette eigenlijk Chhit Choen. Hij opereerde ook wel onder de schuilnamen Nhuon Kang, Ta 15, Ek Choeun, Oeung Choeun en Ung Choeun.
Hij werd vermoedelijk in 1926 geboren als zoon van een boerenfamilie in het dorp Brakeab, provincie Takeo. Zijn exacte geboortedatum is niet bekend. Hij werd opgeleid door boeddhistische monniken. Tijdens de Tweede Wereldoorlog nam hij deel aan het anti-Japanse verzet en in 1949 werd hij lid van de Khmer Issarak, die de Franse koloniale regering ten val wilde brengen. Een jaar later sloot hij zich aan bij de Communistische Partij, die hem in 1963 benoemde tot lid van de Centrale Commissie.

In de jaren zeventig voerde de Rode Khmer, de gewapende tak van de Communistische Partij, strijd tegen de regering van Lon Nol. Ta Mok vocht mee en verloor een deel van zijn been. De communisten heersten vanaf 1975 over heel Cambodja. Onder leiding van Pol Pot voerden ze een waar schrikbewind. Het aantal mensen dat hierdoor het leven verloor werd geschat op 1,5 tot 2 miljoen, oftewel een kwart van de bevolking. Ta Mok bekleedde diverse functies binnen de partij en was vanaf 1977 opperbevelhebber van de strijdkrachten. In 1978 kreeg hij de bijnaam 'de slager' omdat hij bij een militaire operatie tegen mogelijke opstandelingen in de provincie Angkor Chay 30.000 burgers zou hebben laten ombrengen.
In 1979 viel het regime. De Rode Khmer trok zich terug nabij Anlong Veng, gelegen in de uitgestrekte oerwouden in het noorden. Vanuit die machtsbasis vatten de communisten onder leiding van Pol Pot en Ta Mok de wapens op tegen de nieuwe regering in Phnom Penh. In 1997 greep Ta Mok de macht binnen de Rode Khmer. Hij plaatste Pol Pot onder huisarrest.
Toen Ta Mok in 1999 werd gearresteerd door Cambodjaanse militairen, was hij de enige nog actieve leider van de communistische guerrillastrijders. De anderen waren dood of hadden de strijd opgegeven. Aanvankelijk werd hem alleen belastingontduiking en lidmaatschap van een verboden organisatie ten laste gelegd. In 2002 kwamen hier genocide, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid bij. Hij zou worden voorgeleid aan een door de VN gesteund genocide-tribunaal, maar toen hij overleed was dit nog niet operationeel. Ta Mok werd dan ook nooit berecht. Volgens zijn advocaat Benson Samay was dit jammer omdat zijn cliënt naar eigen zeggen nooit iemand had gedood. Een proces zou hem de kans hebben gegeven om zijn kant van het verhaal te vertellen.
Onder het regime van de Rode Khmer was elke vorm van religie verboden. Toch werd er op 22 juli in Anlong Veng een traditionele boeddhistische begrafenisplechtigheid voor Ta Mok gehouden. Er kwamen honderden belangstellenden uit de streek op af. Journalisten van het Franse persbureau *AFP* hadden de indruk dat zij zich Ta Mok herinnerden als een harde man, die desondanks veel goeds had gedaan voor de armen in de regio.

(Vorige berichten pagina 429/1 e.v. - 2006)

CHINA

BINNENLAND

China biedt buitenlandse journalisten meer bewegingsvrijheid

Op 1 december 2006 werd bekend dat buitenlandse journalisten met ingang van januari geen vergunning meer nodig hadden om reportages te maken buiten hun officiële woon- of verblijfsplaats in China. Wel moest men nog toestemming krijgen van geïnterviewden voor hun uitspraken werden gepubliceerd. Voor reizen naar onrustige regio's als Tibet bleven vergunningen wel verplicht.
De maatregel diende om buitenlandse journalisten in de aanloop naar de Olympische Spelen in 2008 meer bewegingsvrijheid te geven.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

'Buitenlandse bedrijven buiten werknemers uit'

Staatspersbureau *Xinhua* maakte op 31 december 2006 bekend dat de Nationale Commissie van de Politieke Consultatieve Conferentie van het Chinese Volk (PCCCV) een rapport had gepubliceerd over arbeidsonrust in China. Met name in de provincies Guangdong en Fujian werd steeds vaker door werknemers gedemonstreerd tegen onderbetaling en andere vormen van uitbuiting. De PCCCV – een belangrijk adviesorgaan van de regerende Communistische Partij (CCP) – legde de schuld hiervoor vooral bij buitenlandse werkgevers. Zij zouden hun werknemers onderbetalen, veel te lange werkdagen laten maken en hun veiligheid onvoldoende garanderen. De commissie riep de regering op om zo snel mogelijk met wetgeving te komen om de misstanden uit te bannen en een mechanisme te introduceren dat de arbeidsverhoudingen beter regelde.
De Chinese Federatie van Vakbonden (CFV) had eerder al opgemerkt dat buitenlandse werkgevers hun werknemers uitbuitten en hen onder druk zetten om zich niet te organiseren. Indien bij een bedrijf meer dan 25 mensen werkten, hadden zij volgens de wet het recht om zelf een vakbondskantoor te openen. Dit was echter alleen legaal als het zich aansloot bij de CFV. Buitenlandse werkgevers gaven regelmatig toe dat ze geen vakbondskantoren binnen hun bedrijven wensten. Ze gaven als reden dat de CFV de vestigingen gebruikte om voor de staat te spioneren en niet om de rechten van de werknemers te promoten.
De CFV had zich eerder ten doel gesteld om voor eind 2006 binnen tenminste 60 procent van de 150.000 buitenlandse bedrijven vakbondskantoren te openen. Deze bedrijven hadden in totaal 570.000 vestigingen, waar eind 2005 rond de 25 miljoen mensen werkten.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe maatregelen om economische groei af te remmen

De Chinese Centrale Bank bevestigde op 9 december 2006 dat twintig kredietbanken, waaronder de vijf grootste staatsbanken, gezamenlijk voor 160 miljard yuan (ca. 15,5 miljard euro) staatsobligaties moesten kopen. Zij zouden dan minder ruimte krijgen om investeringen door het bedrijfsleven te financieren. De staat achtte dit wenselijk omdat de economie jaarlijks met ongeveer 10 procent groeide en oververhit dreigde te raken.
Vanuit deze gedachte had de Centrale Bank eerder in 2006 de rentevoet al twee keer verhoogd en voor 410 miljard yuan aan obligaties verkocht aan kredietbanken. De liquiditeitseis was voor hen verhoogd van 7,5 tot 9 procent. Door dit laatste was volgens persbureau *Xinhua* 450 miljard yuan aan de economie onttrokken. De verkoop van obligaties in december had eenzelfde effect als een nieuwe verhoging van de liquiditeitseis met 0,5 procent.

Beurzen van Hongkong en Shanghai breken records

De Hangseng-index van de beurs van Hongkong stond op 22 december 2006 op 19.725,73 punten. Hiermee was het vorige record van 19.320,52 punten gebroken. De index was vooral opgedreven door Chinese aandelen. Deze waren in december tot 30 procent in waarde gestegen. Beleggers waren enthousiast gemaakt door geruchten over overnames en een nieuw belastingstelsel dat in de maak zou zijn. Verwacht werd dat de vennootschapsbelasting voor alle ondernemingen op den duur 25 procent zou gaan bedragen. Dit was gunstig voor Chinese bedrijven want zij betaalden op dat moment nog 33 procent, terwijl buitenlandse ondernemingen slechts 15 procent hoefden af te dragen.

Steeds meer beurslanceringen in Hongkong

Op 24 december werd bekend dat Hongkong New York had verdreven als 's werelds op één na populairste plaats voor beurslanceringen (zogenaamde IPO's). In de eerste elf maanden van 2006 was hiermee ruim 307 miljard Hongkong-dollar (bijna 30 miljard euro) gemoeid, tegenover meer dan 165 miljard in 2005. Londen haalde in deze periode bijna 37 miljard euro op en bleef daarmee nummer één in de wereld. In New York leverden beurslanceringen ruim 33 miljard dollar (ca. 25 miljard euro) op.
Vrijwel alle nieuwkomers aan de beurs van Hongkong waren afkomstig uit China. Omdat de stad een Speciale Administratieve Regio (SAR) was, had het een andere wetgeving dan de rest van dat land. Chinese bedrijven achtten het juridische apparaat en het financiële systeem er betrouwbaarder dan in bijvoorbeeld Shanghai of Shenzhen, waar ook aandelenbeurzen waren gevestigd.
Analisten wezen er overigens op dat Hongkong nog een lange weg te gaan had voor het bij de belangrijkste financiële centra van de wereld zou horen. Want de Europese en Amerikaanse multinationals, met noteringen aan de beurzen van Londen en New York, waren nog altijd veel meer waard dan de Chinese bedrijven waar Hongkong het van moest hebben.

Ook Shanghai breekt record

De Shanghai Composite Index – de graadmeter van de beurs in die stad – sloot op 27 december op 2.536,39 punten. Het was voor het eerst in de geschiedenis dat de index tot boven de 2.500 punten steeg. Vooral aandelen van grote bedrijven als de Industriële en Commerciële Bank van China, de Bank of China en China United Telecommunications hadden de graadmeter in december opgedreven omdat hun winstverwachtingen gunstig waren.

China vergroot strategische energievoorraden

Vice-premier Zeng Peiyan zei op 26 december 2006 tegenover parlementsleden dat de hoeveelheid steenkool en ijzererts die in China werd gewonnen, in vijf jaar tijd was verdubbeld. Hij zei ook dat de staat grote energiebedrijven wilde laten fuseren of laten samenwerken in conglomeraten die sterk genoeg waren om de concurrentie met buitenlandse multinationals aan te kunnen. Kleinere bedrijven, vooral kolenmijnen, zouden worden gereorganiseerd om de opbrengsten verder te vergroten.
Zeng deelde ook mede dat China zijn buitenlandse valutavoorraad ging aanwenden om de nationale strategische energiereserves uit te breiden en nieuwe olie- en gasvelden op te sporen. Voor dit laatste had het land in 2006 ook al 2 miljard yuan (ca. 193 miljoen euro) uitgetrokken.
China had de grootste buitenlandse valutavoorraad ter wereld, met in december 2006 een totale waarde van ruim 800 miljard euro. Welk deel van het geld zou worden gebruikt voor de investeringen, vertelde Zeng niet.

China

ONDERWIJS

Chinese plattelandskinderen kunnen gratis naar school

De staatskrant *China Daily* berichtte op 13 december 2006 dat leerplichtige kinderen in plattelandsregio's geen schoolgeld meer hoefden te betalen. De maatregel diende om 'de financiële lasten van boeren te verlichten en een nieuw platteland te ontwikkelen'. In China waren kinderen van hun zesde tot hun vijftiende levensjaar leerplichtig. Het afschaffen van het schoolgeld zou de staat jaarlijks 15 miljard yuan (bijna 1,5 miljard euro) gaan kosten, hetgeen neerkwam op 140 yuan per kind.

In theorie was onderwijs voor leerplichtige kinderen reeds lang gratis of bijna gratis, maar in de praktijk hieven verpauperde plattelandsgemeenten wel degelijk schoolgeld of 'onderwijsbelasting'. Veel ouders konden dit niet betalen en hielden hun kinderen daarom thuis. Mede hierdoor bleef de ontwikkeling van het platteland achter bij de veel welvarender steden in het oosten en zuiden van het land.

GEZONDHEID EN ZORG

Seropositieven krijgen compensatie

De Chinese staatsmedia meldden op 5 december 2005 dat negentien seropositieven samen 20 miljoen yuan (bijna 2 miljoen euro) compensatie zouden krijgen. Dit had een rechtbank bepaald. Ze waren in 2004 besmet geraakt door bloedtransfusies in een staatsziekenhuis in de provincie Heilongjiang. De rechter achtte het bewezen dat het bloed was gekocht van illegale handelaren en niet op het hiv-virus was getest. Drie medewerkers van het ziekenhuis waren in verband hiermee in juni al veroordeeld tot tien jaar cel.
In China stapten wel vaker seropositieven en aidspatiënten naar de rechter omdat ze in ziekenhuizen besmet zouden zijn geraakt met het hiv-virus. Zij waren echter nooit eerder in het gelijk gesteld.

NATUUR EN MILIEU

Chinese vlagdolfijn is vermoedelijk uitgestorven

De Britse zender *BBC* meldde op 14 december 2006 dat de Chinese vlagdolfijn vermoedelijk was uitgestorven. Het zoogdier stond al lange tijd op de lijst met bedreigde diersoorten. Biologen hadden de Yangzi, de langste rivier van China en de enige plaats ter wereld waar deze zoetwaterdolfijn voorkwam, zes weken lang met optische en sonische apparatuur doorzocht, maar het dier niet aangetroffen. Vervuiling, degradatie van de habitat, overbevissing en intensieve scheepvaart zouden tot het uitsterven hebben geleid.
De Chinese vlagdolfijn, of baiji, had als soort 20 miljoen jaar bestaan.

India

BURGER- EN MENSENRECHTEN

China veroordeelt mensenrechtenadvocaat

Persbureau *Xinhua* maakte op 22 december 2006 bekend dat mensenrechtenadvocaat Gao Zhisheng was veroordeeld tot drie jaar voorwaardelijk, met een proeftijd van vijf jaar. Zijn advocaat werd niet toegelaten tot het proces omdat er 'staatsgeheimen' besproken zouden worden.
Gao werd veroordeeld omdat hij kritische artikelen, die volgens de rechter waren bedoeld om de regering ten val te brengen, op internet had geplaatst. Ook had hij zich in interviews met buitenlandse journalisten niet al te positief uitgelaten over de Chinese overheid. Analisten gingen er echter vanuit dat hij in werkelijkheid werd bestraft omdat hij juridische bijstand had verleend aan burgers die zich gedupeerd voelden door corrupte ambtenaren. Men kon hem echter moeilijk op grond daarvan veroordelen want de regering in Peking was formeel ook bezig met de strijd tegen corruptie en machtsmisbruik. Advocaten als Gao was men desondanks liever kwijt dan rijk omdat zij onafhankelijk onderzoek naar dergelijke misstanden verrichten. De overheid ervoer dit als bedreigend.

(Vorige berichten pagina756/1 e.v. - 2006)

INDIA

BINNENLAND

'Brein' achter bomaanslagen in Mumbai gearresteerd

K.P. Raghuvanshi, chef van de Anti-terrorisme Brigade in India, maakte op 4 oktober 2006 bekend dat 'het brein' achter de bomaanslagen op de zeven forensentreinen in juli in Mumbai was opgepakt. De verdachte, Asif Khan, alias Junaid, de zestiende arrestant in deze zaak, zou de Pakistaanse nationaliteit hebben.

Bangalore wordt Bengaluru

Op 1 november 2006 werd de een jaar eerder door de regering van de zuidelijke deelstaat Karnataka aangekondigde naamsverandering van de hoofdstad Bangalore van kracht. De stad, die bekend stond als India's Silicon Valley, heette voortaan Bengaluru.
Veel Indiërs zagen de naamswijziging als het beschermen van de eigen cultuur tegen de toenemende westerse invloeden, maar anderen, vooral zakenmensen, vonden dat de nieuwe naam inbreuk maakte op de inmiddels wereldwijd bekende 'merknaam' Bangalore.

India getroffen door bomaanslagen

Doden bij aanslag op trein in West-Bengalen

Bij een bomaanslag op een passagierstrein bij het station van Belacoba – een stadje in de deelstaat West-Bengalen – op 21 november 2006 kwamen acht mensen om en raakten minstens 60 personen gewond. De minister van Binnenlandse Zaken van de deelstaat zei dat het nog niet duidelijk was wie er achter de aanslag zaten. Eerder had hij gezegd dat de verdenking uitging naar maoïstische rebellen of Assamese militanten. Met name Assamese separatisten hadden al vaker burgerdoelen aangevallen nadat de centrale regering in september een wapenstilstand had verbroken.

Station van Gauhati (Assam) ook doelwit

Een bomexplosie twee dagen later bij het station van Gauhati, de hoofdstad van de noordoostelijke deelstaat Assam, kostte het leven aan drie leden van één familie. Negen anderen werden gewond. De bom ontplofte vlak voordat de sneltrein uit Delhi, de Rajdhani Express, op het station zou aankomen. Politieofficier Rajen Singh legde de verantwoordelijkheid voor de aanslag bij de Assamese afscheidingsbeweging United Liberation Front of Asom (ULFA), die al eerder

overheidsgebouwen had aangevallen. Niet uitgesloten werd dat dezelfde groep de aanslag bij Belacoba had gepleegd.

Verdachten lid van verboden beweging

Een politieofficier maakte op 27 november bekend dat de acht mannen die gearresteerd waren op verdenking van het plegen van de aanslagen in september in het stadje Malegaon in de westelijke deelstaat Maharashtra, allen lid waren van de verboden Students' Islamic Movement of India (SIMI). De aanslag, waarbij 31 doden vielen, zou bedoeld zijn om de toch al gespannen verhouding tussen hindoes en moslims in Malegaon te verstoren.

Aanklachten tegen 28 personen

Op 30 november werden 28 personen formeel in staat van beschuldiging gesteld wegens betrokkenheid bij de bomaanslagen van juli in Mumbai waarbij meer dan 200 treinpassagiers omkwamen. De 28 verdachten – van wie er zich 13 in hechtenis bevonden – werden beschuldigd van moord en terroristische activiteiten. Volgens de politie waren ze lid van de door Pakistan gesteunde militante beweging Lashkar-e-Taiba (Leger van de Zuiveren – LeT) uit Kashmir en van de SIMI.

DEELSTATEN

Spanningen in Kashmir houden aan

Belegering van hotel eindigt met tien doden

Na een belegering van 27 uur slaagden Indiase veiligheidstroepen er op 5 oktober 2006 in een hotel in Srinagar, de belangrijkste stad van het Indiase deel van Kashmir, op islamitische militanten te heroveren. Hierbij kwamen twee politieagenten, twee opstandelingen en een burger om. Een dag eerder hadden de militanten vanuit het hotel het vuur geopend op een aangrenzende paramilitaire basis. De daaropvolgende, mislukte, bestorming van het hotel kostte het leven aan vijf agenten.
Een zekere Amir Mir, die beweerde woordvoerder te zijn van de militante groep Al-Mansorian, zei dat drie leden van de organisatie de aanval hadden uitgevoerd. Na de herovering van het hotel demonstreerden Kashmiri jongeren tegen India.

Vredesoverleg afgebroken

De Nationale Conferentie, de grootste pro-India politieke partij van Kashmir, schortte op 25 oktober de vredesonderhandelingen met de Indiase regering op. Partijleider Omar Abdullah, die lid was van het Indiase Hogerhuis, zei dat de regering niets deed om de schending van mensenrechten door de veiligheidstroepen te onderzoeken.

Afgelopen september maakte de mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) bekend dat zowel Indiase veiligheidstroepen als militanten soms op burgers schoten.
India ontkende dat de veiligheidstroepen dat met opzet deden. Abdullah had eerder in 2006 deelgenomen aan ontmoetingen tussen politieke groepen uit Kashmir en de centrale overheid. De afscheidingsbewegingen hadden deze besprekingen geboycot.

Veel arrestaties bij stakingen in West-Bengalen

De West-Bengaalse oppositie van de Trinamool Congress Party riep op 9 oktober 2006 op tot een algehele staking van twaalf uur in West-Bengalen als protest tegen het overdragen van landbouwgronden door de deelstaatregering aan automobielfabrikant Tata Motors Ltd. In de hele deelstaat, en dus ook in de hoofdstad Kolkata, bleven winkels dicht en stond het openbaar vervoer stil. Bij demonstraties en wegblokkades arresteerde de politie meer dan 4.000 personen die later op de dag weer werden vrijgelaten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Stakingen ontwrichten leven in verscheidene delen van India

Een landelijke staking op 14 december 2006, die was uitgeroepen door enige vakbonden, ontwrichtte het dagelijkse leven in verscheidene delen van India. De vakbonden, die vooral in de mijnbouw, de bankwereld, de havens en bij de spoorwegen veel aanhang hadden, protesteerden tegen de prijsstijgingen van de eerste levensbehoeften en tegen het economisch beleid van de regering. Winkels, scholen en kantoren in de deelstaten West- Bengalen en Kerala bleven dicht. In Kolkata was bijna geen vliegverkeer mogelijk.

Miljoenen tribalen krijgen rechten

Het Indiase Lagerhuis nam op 18 december 2006 de Wet op de Erkenning van de Bosrechten aan. Deze gaf de inheemse bosbewoners, de Adivasi's, het recht om landbouw te bedrijven op kleine stukken grond en producten uit de bossen, zoals honing en medicinale planten, te verkopen. De ongeveer 90 miljoen Adivasi's behoorden tot de armste burgers van India.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

EU en India zetten eerste stap naar handelsovereenkomst

De Europese Unie (EU) en India zetten bij het topoverleg in Helsinki op 14 oktober 2006 een eerste stap naar een veelomvattende handelsovereenkomst. De partijen spraken af onderhandelingen te beginnen om de invoerrechten op de meeste goederen op te heffen. India, dat zich snel ontwikkelde tot een belangrijke economische macht, wilde verder dat de EU investeerde in de opbouw van zijn infrastructuur. De EU, de grootste buitenlandse investeerder in het Aziatische land, zocht nieuwe winstgevende zakelijke mogelijkheden.

New Delhi had voor de komende vijf jaar 255 miljard euro nodig voor de verbetering van transport- en andere faciliteiten en toonde zich bereid de bureaucratische regelgeving op buitenlandse investeringen drastisch in te perken. De EU verwachtte dat een overeenkomst op zijn vroegst in 2009 kon worden gesloten. Alle 25 lidstaten dienden immers eerst de gemaakte afspraken goed te keuren.
In 2005 groeide de handel tussen de EU en India met 20 procent tot 40 miljard euro. India verwachtte dat de omvang van de handel tegen 2008 zou zijn toegenomen tot 70 miljard euro.

Aandelenbeurs van Mumbai naar recordhoogte

De Sensex, de index van de Bombay Stock Exchange, sloot op 30 oktober 2006 af op een recordhoogte van 13.024,26 punten. Vooral 'blue chip' bedrijven – ondernemingen waarvan de aandelen als kwalitatief hoogstaand golden – als Bharti Airtel, Reliance Industries en Reliance Communications droegen bij aan de koersstijging. Vol-

gens analisten zou de beurs dit hoge niveau voorlopig kunnen vasthouden omdat verwacht werd dat de economie van India tot maart 2007 zou blijven groeien met bijna 8 procent

Versnelde groei van Indiase economie in derde kwartaal

De groei van de Indiase economie nam in het derde kwartaal van 2006 nog sneller toe dan verwacht, aldus de regering op 30 november. Dit was vooral te danken aan een aanzienlijke groei in de dienstensector, en van een sterke opleving in de industriële productie en de export. Met 9,2 procent kwam India zelfs in de buurt van de groeicijfers van China.
Analisten pasten hun voorspellingen aan en verwachtten nu voor het fiscale jaar in de periode maart 2006-maart 2007 een groei van 8,4 procent, in plaats van 7,9. Overigens bleef de zeer matige groei van de landbouwsector (1,7 procent tegenover 4,1 procent in hetzelfde kwartaal van 2005) een reden tot zorg.

Salarissen in India fors gestegen

Hewitt Associates, een adviesbureau met vestigingen over de hele wereld, publiceerde op 30 november 2006 in Singapore het jaarlijkse overzicht van de salarissen in de belangrijkste landen in Azië en het gebied van de Stille Oceaan. Net als in 2005 waren ook in 2006 de lonen in India sterker gestegen dan die in de andere onderzochte landen. De gemiddelde stijging bij de 169 ondervraagde Indiase bedrijven bedroeg in het lopende jaar bijna 14 procent. In China was sprake van een gemiddelde verhoging van 8 procent.

De Aziatische Ontwikkelingsbank verstrekt India een lening

De Aziatische Ontwikkelingsbank maakte op 11 december 2006 in Manilla bekend dat het India een krediet van 750 miljoen euro zou verstrekken. De lening zou een drastische herziening van de structuur van coöperatieve kredietverschaffing aan boeren in vijf deelstaten moeten gaan financieren, en ook moeten gaan bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van het leven van de armen in de grote steden. Duitsland en Engeland gingen de projecten meefinancieren.

JUSTITIE

Verdachten aanslag uit 1993 schuldig bevonden

Een rechter van een speciaal ingestelde rechtbank in India bepaalde op 4 december 2006 dat de laatste zes verdachten van de bomaanslagen van 1993 in Mumbai, waarbij 257 doden vielen, schuldig waren. In ruim tien jaar werden uiteindelijk 100 personen voor de gebeurtenis uit 1993 veroordeeld. Een van de aangeklaagden, de filmster Sanjay Dutt, werd schuldig geacht aan illegaal wapenbezit, maar vrijgesproken van deelname aan een samenzwering. Het vermoedelijke brein achter de aanslag, Dawood Ibrahim, was nog altijd op vrije voeten.

GEZONDHEID EN ZORG

Geboortecijfer meisjes in India lager dan verwacht

Op 18 december 2006 werd in het Lagerhuis van India een debat gevoerd over een UNICEF-rapport dat stelde dat er in India iedere dag 7000 meisjes minder werden geboren dan verwacht. De verhouding tussen de geslachten in India bedroeg in sommige districten zelfs 800 meisjes op 1000 jongens. Ultrasonische geslachtsbepaling van de foetus leidde tot het op grote schaal aborteren van meisjes.
Indiase ouders gaven traditioneel de voorkeur aan jongens, deels omdat in het hindoeïsme alleen zonen de laatste riten voor een overleden ouder mochten uitvoeren, deels omdat aan dochters vaak een grote bruidschat meegegeven moest worden.
Het UNICEF-rapport waarschuwde voor de vele negatieve maatschappelijke gevolgen van het tekort aan meisjes. Volgens minister van Vrouwen- en Kinderontwikkeling Renuka Choudhury zou infanticide (ook bekend als kinderdoding) als misdaad moeten gelden en streng gestraft dienen te worden. Allerlei maatschappelijke groeperingen voerden acties om de bevolking bewust te maken van het probleem.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kinderarbeid aan banden gelegd

Met ingang van 10 oktober 2006 werd in India een nieuwe wet tegen kinderarbeid van kracht. Deze verbood het kinderen onder de veertien jaar te werken als huishoudelijke hulp en in restaurants, theetentjes en in hotels. Al eerder was kinderarbeid verboden in gevaarlijke industrieën, maar in andere sectoren bleef kinderarbeid op grote schaal voorkomen. Schattingen over het totaal aantal werkende kinderen liepen uiteen van 13 tot 44 miljoen.

Kinderrechtactivisten en sociale werkers uitten twijfels over de uitvoerbaarheid van de nieuwe wet omdat de voornaamste oorzaak van de kinderarbeid armoede was. De wet kende geen voorzieningen voor de rehabilitatie van jeugdige werkkrachten en regelde evenmin financiële steun voor hun families. Daarom maakten ook de werkende kinderen zelf zich zorgen over de gevolgen van de nieuwe regels.

Nieuwe wet moet Indiase vrouwen beschermen tegen huiselijk geweld

Op 26 oktober 2006 werd in India de Wet op Huiselijk Geweld (Domestic Violence Act) van kracht. In deze nieuwe wet werden verbale, lichamelijke, seksuele, emotionele en economische mishandeling als geweld beschouwd. Door het hanteren van deze ruime omschrijving hoopte de wetgever vooral een einde te kunnen maken aan de zogenaamde keukenmoorden. Hierbij bracht de familie van de man de schoondochter om en deed haar dood voorkomen als een ongeluk bij het koken om op die wijze de weg vrij te maken voor een nieuw huwelijk, en dus voor een nieuwe bruidschat.

Een belangrijke voorziening in de nieuwe wet maakte het mogelijk dat vrouwen klachten direct aan de rechter konden voorleggen. Voorheen moesten zij zich tot de politie wenden, die zich vaak – al dan niet tegen betaling – aan de kant van de man opstelde. Vrouwenbewegingen verwelkomden de wet, maar zeiden dat deze alleen zinvol was als de regering fondsen beschikbaar stelde voor hulp aan vrouwen die een klacht hadden durven indienen.

MILITAIRE ZAKEN

Succesvolle test door India met antiballistische raket

Het ministerie van Defensie van India maakte op 7 november 2006 bekend dat een test met een antiballistische raket succesvol

was verlopen. Een aangepaste Prithvi 2 raket was als 'vijandelijk wapen' gelanceerd vanuit het proefgebied Chandipore in de oostelijke deelstaat Orissa. De onderscheppende raket, ook een Prithvi, werd een minuut later afgeschoten vanaf Wheeler Island – een testcentrum in de Golf van Bengalen. Als de Prithvi 2 tot een werkend defensiesysteem kon worden omgevormd, zou India zich scharen onder de paar landen die over een raketschild beschikken.
Een militaire commentator merkte op dat er zeker nog dertig proeven nodig waren voordat het afweersysteem in gebruik kon worden genomen. Volgens hem hield de test ook een boodschap in voor Pakistan.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Weer scheepvaartverbindingen tussen India en Pakistan

De regering van India besloot op 27 oktober 2006 om directe scheepvaart tussen India en Pakistan toe te staan aan schepen van derde landen, conform een afspraak die beide landen in 2005 hadden gemaakt. Ook mochten schepen onder Indiase of Pakistaanse vlag vracht van andere landen direct tussen Indiase en Pakistaanse havens vervoeren. Sinds de oorlog tusen India en Pakistan en het ontstaan van Bangla Desh in 1971 moest alle vrachtvaart tussen beide landen omvaren via havens als Singapore en Dubai.

Overleg tussen India en Pakistan over terrorismebestrijding

Op 14 november 2006 hervatten India en Pakistan in Delhi de vredesbesprekingen die sinds de bomaanslagen in Mumbai in juli 2006 waren opgeschort. De Pakistaanse staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, Riaz Mohammed Khan, zei dat hij met zijn Indiase collega Shiv Shanker Menon was overeengekomen een commissie in te stellen om informatie over terroristische dreigingen uit te wisselen. Ook bereidden beide partijen een overeenkomst voor om het risico van een nucleair conflict te beperken.

BUITENLANDSE ZAKEN

India en de VS houden gezamenlijke vlootoefening in de Arabische Zee

De Indiase marine maakte op 27 oktober 2006 bekend dat de VS en India twee dagen eerder waren begonnen met een gezamenlijke vlootoefening in de Arabische zee. Ook een Canadees fregat nam hieraan deel. De oefening betrof onder andere onderzeebootbestrijding, het enteren van vijandelijke schepen, luchtoperaties en antiterreuracties. De Amerikaanse ambassade in Delhi verklaarde dat de oefening tot doel had de banden tussen de betrokken landen te versterken en hun veiligheidsrelatie op een hoger niveau te brengen.

Samenwerking tussen India en China neemt toe

India verwerpt Chinese aanspraken op gebied in het noordoosten

Op 14 november 2006 herhaalde de ambassadeur van China in Delhi de aanspraken van zijn land op de noordoostelijke deelstaat Arunachal Pradesh. Indiase autoriteiten reageerden met een scherpe afwijzing. De woordenwisseling tussen de buurlanden vond plaats een week voor het aangekondigde bezoek van de Chinese president Hu Jintao aan India. Het territoriale meningsverschil dateerde uit 1962 toen India en China streden over Arunachal in het noordoosten en de Aksai Chin regio in het noordwesten van India. China bezette de Aksai Chin en een deel van Arunachal. Sindsdien eiste India de Aksai Chin terug en wilde China de rest van Arunachal inlijven. Voor dit dispuut was nog geen oplossing in zicht, hoewel de betrekkingen tussen beide landen de afgelopen jaren aanzienlijk waren verbeterd.

Krachtige impuls voor de handelsbetrekkingen tussen India en China

Premier Manmohan Singh van India en president Hu Jintao van China maakten na afloop van Hu's bezoek aan Delhi op 21 november bekend dat zij waren overeengekomen te trachten de omvang van hun onderlinge handel in 2010 te verdubbelen tot omgerekend 30 miljard euro. Ook spraken zij af de betrekkingen tussen beide landen, die sinds de grensoorlog van 1962 door argwaan werden gekenmerkt, te verbeteren. Maar ondanks deze optimistische geluiden kwamen beide landen tijdens Hu's bezoek niet tot belangrijke doorbraken ten aanzien van de grote meningsverschillen, zoals de aanwezigheid van de Dalai Lama en 120.000 Tibetaanse vluchtelingen in India. De Indiase staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, Shiv Shanker Menon, verklaarde dat het bijleggen van het grensgeschil grote strategische winst zou betekenen, maar hij zei ook dat het conflict het verbeteren van de betrekkingen niet in de weg stond.

Nucleaire samenwerking tussen Amerika en India

Verdrag voor nucleaire samenwerking getekend

President George W. Bush tekende op 18 december 2006 in Washington een nieuw atoomverdrag tussen de Verenigde Staten en India. Het verdrag maakte het mogelijk dat Washington weer nucleaire technologie en brandstof naar India zou gaan uitvoeren. Na India's atoomproeven in 1998 hadden de VS alle nucleaire handel met het grote Aziatische land verboden. India op zijn beurt kende Washngton het recht toe zijn veertien niet-militaire atoominstallaties te inspecteren. Acht militaire installaties bleven evenwel buiten het verdrag.
Critici van het verdrag in de VS zeiden dat het in strijd was met internationale nonproliferatie afspraken. In India verzette de oppositie, de Bharatiya Janata Party (BJP), zich tegen de overeenkomst die volgens haar het einde zou betekenen van India's militaire atoomprogramma.
Beide landen moesten nog toestemming voor de levering van nucleair materiaal aan India verkrijgen van de Nuclear Suppliers Group – de groep landen die nucleair materiaal exporteerden. Ook moest India nog veiligheidsgaranties afgeven aan de International Atomic Energy Agency (IAEA) van de Verenigde Naties.

Van vele kanten kritiek op nucleair verdrag

In India werd een dag later felle kritiek geleverd op het verdrag met de VS. Leden van het parlement noemden het akkoord een Amerikaanse poging om India's atoomwapenprogramma te controleren en India's buitenlandse politiek te dicteren. Het Institute for Defensive Studies uit Delhi wees erop dat India zich in zijn buitenlandse politiek tot dan toe altijd door eigen belang had laten leiden. De Communistische Partij was van mening dat India het verdrag niet moest tekenen als het India zou verplichten

de Amerikaanse politiek jegens Iran en China te steunen. Premier Manmohan Singh verdedigde het pact echter en zei dat eventuele Indiase bezwaren bij de verdere onderhandelingen in 2008 aan de orde zouden komen.

India en Amerika sluiten verdrag over intellectueel eigendom

Vertegenwoordigers van het Amerikaanse Patent and Trademark Office en het Indiase ministerie voor Handel en Industrie ondertekenden op 20 december 2006 het eerste verdrag voor samenwerking op het gebied van intellectueel eigendom. Het Octrooikantoor ging India verder helpen bij het trainen van onderzoekers. In april was India door Amerika op de lijst van landen gezet die auteursrechten schonden.

OVERLEDEN

K.R. Narayanan, voormalig president van India

Kocheril Raman Narayanan, van 1997 tot 2002 president van India, overleed op 9 november 2005 in Delhi op de leeftijd van 85 jaar. Hij was de eerste Dalit-president van het land. De Dalits – de 'Onderdrukten' – waren de voormalige kastelozen die zich in het algemeen in de onderste regionen van de Indiase maatschappij bevonden.
Het presidentschap in India was overwegend een ceremoniële functie, maar Narayanan speelde herhaaldelijk een actieve rol in de Indiase politiek. Twee maal weigerde hij, tegen de wil van de centrale regering in, een deelstaatregering te ontslaan en twee keer ontbond hij het parlement toen de regering, die het vertrouwen van het parlement had verloren, niet wilde opstappen.
Narayanan werd op 27 oktober 1920 geboren in het dorp Uzhavoor in de zuidwestelijke deelstaat Kerala als vierde van de zeven kinderen van een traditionele Ayurvedische arts. Dankzij uitstekende cijfers op de middelbare school kreeg hij een beurs voor verdere studie. Na zijn studie Engelse letterkunde was hij korte tijd als docent Engels verbonden aan de Universiteit van Trivandrum (Kerala). Vervolgens werkte hij als journalist bij vooraanstaande kranten als de *Hindu* en de *Times of India*. In 1945 vertrok hij naar Londen waar hij politieke wetenschappen ging studeren aan de London School of Economics.
Na terugkeer in India trad Narayanan, op verzoek van premier Nehru, in dienst bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het was het begin van een glansrijke carrière als diplomaat en politicus. In 1976 benoemde premier Indira Gandhi Narayanan, die een loyaal lid van haar Congres Partij was, tot ambassadeur in China. Later, van 1980 tot 1983, werd hij ambassadeur in de Verenigde Staten. In de jaren 1984-1989 bekleedde Narayanan, onder premier Rajiv Gandhi, een aantal keren de functie van minister. In 1992 werd hij gekozen tot vice-president van India en in 1997 tot president.

(Vorige berichten pagina 630/2 e.e. - 2006)

MALEDIVEN

BINNENLAND

Buitenlandse hulp bij nieuwe grondwet

Experts van het Gemenebest (Commonwealth of Nations) zouden de Malediven komen helpen bij het opzetten van een nieuwe grondwet. Dat vertelde minister van Buitenlandse Zaken Ahmed Shaheed op 16 december 2005. Bijna een jaar eerder had president Maumoon Abdul Gayoom, die sinds 1978 aan de macht was en zijn zesde ambtstermijn van vijf jaar vervulde, politieke hervormingen toegezegd. Volgens de minister werden de veranderingen vertraagd door de besluiteloosheid van het parlement en had de regering daarom buitenlandse hulp ingeroepen. Een datum waarop de hervormingen doorgevoerd moesten zijn, was nog niet bepaald.
De president werd gekozen door de vijftig leden van het parlement. Acht daarvan waren benoemd door het staatshoofd, de anderen gekozen door het volk. Sinds juni 2005 waren politieke partijen toegestaan in het land.

Dissidenten boycotten hervormingen

Vertegenwoordigers van het Gemenebest ontmoetten op 7 februari 2006 de verschillende politieke partijen op de Malediven in de aanloop naar een nieuwe grondwet, maar de belangrijkste oppositiepartij, de Maldivische Democratische Partij (MDP), die ijverde voor een meerpartijenstelsel, boycotte de besprekingen omdat hun leiders in de gevangenis zaten. Wel liet de MDP weten dat ze de afvaardiging van het Gemenebest wilde ontmoeten. Nasheed werd beschuldigd van terrorisme en het organiseren van anti-regeringsprotesten.

Meerpartijenverkiezingen in 2008

De eerste verkiezingen met meerdere partijen werden uitgesteld tot 2008 om tijd te winnen voor de beoogde politieke hervormingen. Dat maakte de regering op 28 maart bekend.

Oppositieleider vrijgelaten

Op 22 september werd het huisarrest van oppositieleider Mohamed Nasheed opgeheven. Daarmee werd een deur geopend voor besprekingen met de oppositie voor democratische hervormingen. De regering waarschuwde dat als Nasheed niet bereid was tot samenwerking, de aanklacht van terrorisme weer uit de la zou worden gehaald. De vrijlating kwam na tussenkomst van de Britse regering.

In augustus was een andere leider van de MDP, Jennifer Latheef, al vrijgelaten. Zij zat een straf uit van tien jaar wegens terrorisme in verband met een pro-democratieprotest in 2003 op het hoofdeiland Male. Jennifer was de dochter van de oprichter van de MDP, Mohamed Latheef.
Ze erkende haar vrijlating niet en eiste een nieuw proces dat haar van alle blaam zou zuiveren. Hoewel partijen weer waren toegestaan in de Malediven, gold dat niet voor de MDP. Die opereerde daarom vanuit Sri Lanka.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Steun voor herstel na tsunami

De regering van de Malediven maakte op 2 maart 2006 bekend dat 50 miljoen euro aan leningen was toegezegd door de Europese Unie (EU) voor herstelwerkzaamheden na de tsunami van december 2004. Het geld was vooral bedoeld om de toeristenindustrie weer op poten te zetten – de belangrijkste bron van inkomsten voor de Malediven.

Een jaar na de tsunami waren de meeste hotels weer in bedrijf, maar het aantal toeristen was sterk verminderd. Volgens de president van de Malediven, Maumoon Ab-

dul Gayoom, was er minstens 1,1 miljard euro nodig om de door de tsunami veroorzaakte schade te herstellen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Malediven scharen zich achter protest tegen Deense cartoons

Op 3 februari 2006 eisten ook de Malediven met hun 300.000 inwoners – allemaal soenimoslims – excuses voor de Deense cartoons over de profeet Mohammed. Een regeringswoordvoerder liet weten dat de regering de publicatie van de spotprenten scherp veroordeelde.

(Vorige berichten pagina 744/2 e.v. - 2005)

MYANMAR

BINNENLAND

Myanmar hervat Nationale Conventie

De in januari 2006 afgebroken Nationale Conventie van Myanmar werd op 10 oktober hervat. Ruim duizend door de militaire regering geselecteerde 'vertegenwoordigers van het volk' discussieerden daar over een nieuw te formuleren grondwet. De belangrijkste oppositiepartij, de Nationale Liga voor Democratie (NLD), was niet vertegenwoordigd. De besprekingen zouden zeker twee maanden gaan duren.
Myanmar had sinds 1988 geen functionerende constitutie meer.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Buitenlandse handel groeit met 15 procent

Het Birmese ministerie van Nationale Planning en Ontwikkeling publiceerde in oktober 2006 een rapport over de internationale economische betrekkingen van Myanmar. Hierin stond dat met de internationale handel in het fiscale jaar 2005-2006 (april tot maart) 5,5 miljard dollar (ca. 4,4 miljard euro) was gemoeid – 15 procent meer dan het jaar daarvoor. Myanmar zou voor 3,6 miljard dollar hebben geëxporteerd – 20 procent meer dan in 2004-2005.
Er zat vooral groei in de export van aardgas, hout, agrarische producten en kleding naar Thailand. Myanmar importeerde in 2004-2005 voor 1,9 miljard en in 2005-2006 voor bijna 2 miljard dollar. Hiervan kwam 28 procent uit Singapore en 24 procent uit China.
In 2004-2005 investeerde het buitenland voor ruim 158 miljoen dollar in Myanmar. In 2005-2006 was dat ruim 6 miljard. Deze enorme toename was vooral te danken aan Thailand, dat hydro-elektriciteitscentrales bouwde en in Myanmar naar olie en gas boorde. Het buurland was de grootste buitenlandse investeerder, gevolgd door India, dat in 2005-2006 ruim 30 miljoen dollar in de energiewinning had gestoken, en China, dat vooral in mijnbouw was geïnteresseerd.
Vanuit de Europese Unie en de Verenigde Staten werd er amper in Myanmar geïnvesteerd omdat Brussel en Washington economische sancties hadden ingesteld vanwege de mensenrechtenschendingen door het militaire regime.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Arrestatie van NLD-leden

De Nationale Liga voor Democratie (NLD), de belangrijkste oppositiepartij van Myanmar, herdacht op 27 september 2006 openlijk de pro-democratische opstand van 1988. Op diezelfde dag werden drie NLD-leden gearresteerd. Het ging om Min Ko Naing, Ko Ko Gyi en Htay Kywe. Hierop stuurden twee prominente partijleden een brief aan de militaire regering waarin ze hun vrijlating eisten. Drie dagen later werden de twee echter zelf gearresteerd. Het waren Pyone Cho en Min Zeya die eerder respectievelijk veertien en acht jaar hadden vastgezeten omdat ze een leidende rol zouden hebben gespeeld bij de opstand van 1988.
Win Ko, eveneens lid van de NLD, werd op 6 oktober aangehouden omdat hij vierhonderd handtekeningen had verzameld voor een petitie waarin de vrijlating werd geëist van politieke gevangenen. Activist Arnt Bwe Kyaw vertelde persbureau *Associated Press* twee weken later dat Win Ko inmiddels tot drie jaar cel was veroordeeld. Hij zou geen advocaat hebben mogen raadplegen.

VN veroordelen mensenrechtenschendingen in Myanmar

Thet Win Aung overlijdt in gevangenis

Mensenrechtenorganisatie Amnesty International berichtte op 17 oktober 2006 dat Thet Win Aung de dag daarvoor was overleden in een Birmese gevangenis. De 34-jarige activist was in 1998 tot 59 jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat hij protestdemonstraties voor beter onderwijs en de vrijlating van politieke gevangenen zou hebben georganiseerd. Ook was hij betrokken geweest bij pro-democratische activiteiten onder leiding van oppositieleider Aung San Suu Kyi. De Birmese junta gaf een verklaring uit waarin stond dat Thet Win Aung een natuurlijke dood was gestorven. Amnesty beweerde echter dat hij was gemarteld en leed aan meerdere ziektes, waaronder malaria. De Associatie voor Assistentie aan Politieke Gevangenen (AAPP) – een in Thailand gevestigde organisatie – wist te melden dat de activist was overleden omdat hem medicatie werd onthouden. Volgens de AAPP waren sinds 1988 zeker 125 politieke gedetineerden in Birmese gevangenissen overleden.

VN nemen resolutie aan over mensenrechten in Myanmar

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (VN) accepteerde op 22 december een resolutie waarin Myanmar werd beschuldigd van ernstige schendingen van de mensenrechten. Van de lidstaten stemden er 82 voor, 25 tegen en 45 blanco.
De resolutie riep de militaire regering op 'een einde te maken aan systematische schendingen van de mensenrechten en van de fundamentele vrijheden', 'maatregelen te treffen om een einde te maken aan militaire operaties tegen burgers in etnische gebieden', niet langer te martelen en geen minderjarigen meer te rekruteren voor het leger.
De Verenigde Staten wilden dat de VN-Veiligheidsraad sancties tegen Myanmar afkondigde en op zou roepen tot de vrijlating van NLD-leider Aung San Suu Kyi, die in mei 2003 was gearresteerd en sinds september van dat jaar onder huisarrest stond. Rusland en China blokkeerden echter dit initiatief. De twee hadden, evenals de meeste buurlanden van Myanmar, ook tegen de resolutie van de Algemene Vergadering gestemd.

'Groot offensief tegen Birmese Karen'

Volgens een bericht dat de Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Human Rights

Watch (HRW) op 30 november 2006 publiceerde, was het leger van Myanmar in februari begonnen met een groot offensief tegen de Karen Nationale Unie (KNU). Deze organisatie streefde al bijna zestig jaar naar een onafhankelijke Karen-staat in het oosten van Myanmar. HRW zei te beschikken over 'duidelijke en betrouwbare bewijzen' dat Birmese militairen hard optraden tegen willekeurige burgers in Karen-dorpen, om zo de KNU te straffen voor haar activiteiten. Het zou de mensen onmogelijk worden gemaakt om de oogst binnen te halen. Men wilde op deze manier moedwillig voedseltekorten creëren. Hun bezittingen zouden worden geroofd en sommigen zouden worden ingezet als dwangarbeiders. Naar verluidt waren er sinds februari 27.000 mensen uit hun dorpen verdreven. Velen waren uitgeweken naar Thailand, of hielden zich schuil in de jungle. Er waren zeker 45 mensen omgekomen.

Het Consortium voor de Thais-Birmese Grens, een hulporganisatie die zich inzette voor vluchtelingen in het grensgebied, schatte dat Birmese militairen in 2006 meer dan 80.000 mensen uit hun huizen hadden verdreven. Het ging hier niet alleen om Karen, maar ook om andere etnische minderheden. Sinds 1996 zouden er honderden dorpen zijn verwoest en waren zeker een miljoen mensen op de vlucht geslagen.

Persprijs voor Birmese journalist

De Internationale persorganisatie Journalisten Zonder Grenzen (RSF) riep U Win Tin op 12 december 2006 uit tot journalist van het jaar. De 76-jarige Birmees zat sinds 1989 in een gevangenis in Myanmar omdat hij onderdak verleend zou hebben aan een crimineel. Volgens mensenrechtenorganisatie Amnesty International zat hij in werkelijkheid echter vast omdat hij zich had ingezet voor de democratisering van het land. Hij was de langst zittende politieke gevangene van Zuidoost-Azië. RSF beschouwde hem als belangrijk voorvechter van de persvrijheid.

BUITENLANDSE ZAKEN

India en China halen banden met Myanmar verder aan

Maarschalk S.P. Tyagi, commandant van de Indiase luchtmacht, voerde op 21 november 2006 in de administratieve hoofdstad van Myanmar, Naypyidaw, besprekingen met de militaire leiders van dat land. Dit meldden de Birmese staatsmedia een dag later. Waarover ze spraken werd niet bekend gemaakt. De Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) wist ruim twee weken later echter te melden dat India zijn buurland militaire helikopters en vliegtuigen wilde leveren en had aangeboden om de verouderde Russische en Chinese gevechtsvliegtuigen van de Birmese luchtmacht te moderniseren. Diverse Indiase media bevestigden dit bericht. Eerder in november zou de stafchef van het Indiase leger, J.J. Sing, reeds assistentie bij het opleiden van Birmese grondtroepen hebben beloofd. HRW veroordeelde de Indiase hulp omdat de militaire regering van Myanmar deze 'waarschijnlijk' niet zou gebruiken om het land te verdedigen, maar om de eigen bevolking te onderdrukken.

Concurrentiestrijd met China

Vermoedelijk zegde New Delhi militaire hulp toe omdat het hoopte dat Myanmar actiever zou gaan optreden tegen Indiase rebellenlegers. Van de dertig legers die in het noordoosten van India actief waren, zouden er twaalf geheel of gedeeltelijk vanuit het buurland opereren. Maar India zou ook uit zijn op goede relaties omdat het hoopte op licenties voor boringen naar olie en gas. Het land leek verwikkeld te zijn in een concurrentiestrijd met China, dat ook toegang wilde tot de Birmese natuurlijke hulpbronnen.

Twee dagen na Tyagi's bezoek reisde de Chinese onderminister van Handel, Chen Jian, naar Myanmar. Wat hij daar besprak, bleef geheim. Een Birmese regeringsfunctionaris, die anoniem wilde blijven, zei echter tegen persbureau *Associated Press* dat Chen een gunstige lening ter waarde van omgerekend 30 miljoen euro had toegezegd en een schuld van 24 miljoen euro had kwijtgescholden.

Licentie voor boringen

De Birmese staatsmedia meldden op 8 december dat Gail India toestemming had gekregen om in de Birmese territoriale wateren naar olie en gas te boren. Het bedrijf zou dit in samenwerking met Silver Wave Energy uit Singapore en een Birmees staatsbedrijf gaan doen. Of de toezegging het gevolg was van Tyagi's bezoek, bleef onduidelijk.

OVERLEDEN

Bo Mya, Birmees rebellenleider

Bo Mya, voormalig leider van de Karen Nationale Unie (KNU), overleed op 24 december 2006 in een ziekenhuis in Mae Sot, Thailand. De rebellenleider leed aan suikerziekte. In 2004 had hij een beroerte gehad waardoor hij verlamd was geraakt.

Bo Mya werd op 20 januari 1927 geboren in het dorp Hteemukee, gelegen in het Birmese district Mudraw. Hij behoorde tot de zogenaamde Sqaw-Karen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog zat hij bij het anti-Japanse verzet. Birma, zoals Myanmar toen nog heette, werd in 1948 onafhankelijk van Groot-Brittannië. Veel etnische Karen voelden zich niet thuis in de nieuwe staat en streefden onder leiding van de KNU naar onafhankelijkheid van een streek in het oosten, waar zij van oudsher in de meerderheid waren. Bo Mya, een politieagent en fel anticommunist, zette eind jaren veertig het Karen Nationale Bevrijdingsleger (KNB) op, de gewapende tak van de KNU. Deze organisatie slaagde erin om grote gebieden nabij de grens met Thailand te veroveren. In 1976 werd Bo Mya voorzitter van de KNU. Maar omdat hij als devoot Zevendedags Adventist steeds meer christenen invloedrijke posities binnen de organisatie bezorgde, terwijl veel Karen animistisch of boeddhistisch waren, was niet iedereen te spreken over zijn leiderschap. In 1994 splitste het Boeddhistische Leger van de Democratische Karen zich af. Een jaar later slaagden Birmese militairen erin om Manerplaw, de belangrijkste basis van de opstandige Karen, te veroveren. Sindsdien verloor de KNU steeds meer terrein. Bo Mya trad in 1995 af als legerleider en in 2000 ook als KNU-voorzitter. Zijn opvolger Ba Thein was tegen het gebruik van geweld. Bo Mya reisde in 2004 als vice-voorzitter van de KNU naar Rangoon (Yangon) om vredesbesprekingen te voeren met de militaire regering aldaar. De twee partijen besloten tot een staakt-het-vuren, maar dat werd nooit nageleefd. Later in 2004 verliet Bo Mya de KNU. Het was onduidelijk hoeveel mensenlevens de strijd op dat moment had gekost, maar zeker was dat het aantal in de honderdduizenden liep.

(Vorige berichten pagina 434/1 e.v. - 2006)

Maandblad 78ste jaargang, nr. 3234, pag. 58529-58588

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

FEBRUARI 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 66
Toetreding van Bulgarije en Roemenië tot de Unie

België 68
Werkgevers en werknemers sluiten loonakkoord 2007-2008

Cyprus 72
Interreligieuze dialoog op Cyprus hapert

Duitsland 72
Opnieuw grootste exporteur ter wereld

Frankrijk 74
UMP kiest Sarkozy tot presidentskandidaat

Griekenland 75
Regering komt moslimminderheid tegemoet

Groot-Brittannië 75
Regering wist van geheime gevangenissen van CIA

Italië 77
Politie arresteert 2.000 mensensmokkelaars

Macedonië 77
Nieuwe politiewet aangenomen

Nederland 79
Europees Hof: Nederland schendt verbod op martelen

Oostenrijk 81
Sociaal-democraten en conservatieven vormen Grote Coalitie

Russische Federatie 82
Staatsdoema stemt in met herstructurering nucleaire industrie

Spanje 83
OESO positief over Spaanse economie

Turkije 84
Journalist Hrant Dink vermoord

AMERIKA

Aruba 85
Nederland gaat onderzoek in zaak-Holloway leiden

Brazilië 86
President Lula wint opnieuw verkiezingen

Dominicaanse Republiek 90
Regering zet leger in bij misdaadbestrijding

Frans-Guyana 91
Canadese gouddelving gaat niet door

Guyana 92
President Jagdeo wint verkiezingen opnieuw

Nederlandse Antillen 93
Overeenkomst met Nederland leidt tot spanningen op Antillen

Puerto Rico 94
Puertoricanen bepleiten onafhankelijkheid

Suriname 95
Begrotingstekort verdrievoudigd voor 2007

Verenigde Staten 96
President Bush kondigt nieuw Irakbeleid aan

MIDDEN-OOSTEN

Jemen 99
President Saleh ondanks sterke tegenkandidaat herkozen

Koeweit 103
Vaart achter politieke hervormingen

Verenigde Arabische Emiraten 106
Helft adviserend parlement indirect gekozen

AZIË

China 109
Economie groeit met 10,7 procent

India 111
Tata neemt staalconcern Corus over

Indonesië 112
Voormalig GAM-rebel wint verkiezingen in Atjeh

Maleisië 113
Federale regering ergert zich aan islamitische wetgeving

Mongolië 115
Catastrofale achteruitgang wildstand

Oezbekistan 116
Privatisering moet buitenlandse investeringen vergemakkelijken

Singapore 118
Extra geld voor armoedebestrijding

Tadzjikistan 119
Twee oppositiepartijen weigeren deelname aan presidentsverkiezingen

Turkmenistan 122
President Nijazov onverwacht overleden

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Toetreding nieuwe lidstaten tot Europese Unie en eurozone

Per 1 januari 2007 kreeg de Europese Unie er twee lidstaten bij en werd de eurozone met één land uitgebreid. In 2006 was vastgesteld dat Roemenië en Bulgarije voldeden aan de criteria voor EU-lidmaatschap, zij het dat er op enkele punten twijfels bleven bestaan. Ook werd dat jaar besloten Slovenië toe te laten tot de eurozone. Vanaf 2007 had de Unie 27 lidstaten en bij de eurozone waren 13 landen aangesloten.
De Unie kende nu 23 officiële talen en omvatte het grondgebied van 492,8 miljoen inwoners. Er kwamen 21,6 miljoen inwoners uit Roemenië bij en 7,7 miljoen uit Bulgarije. Het aantal mensen dat onder de eurozone viel, bedroeg 316,6 miljoen, inclusief de 2 miljoen Slovenen.
De twee relatief arme lidstaten Bulgarije en Roemenië waren intussen bezig met een economische inhaalrace. Zo bedroeg hun economische groei in het derde kwartaal van 2006 respectievelijk 6,7 en 8,3 procent. Dat was veel hoger dan het gemiddelde van 2,7 procent in de (toen nog) twaalf eurolanden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Strategie gepresenteerd voor realisering Europese energiemarkt

Op 10 januari 2007 presenteerde eurocommissaris voor Mededinging Neelie Kroes het eindrapport van een onderzoek naar de concurrentie op de Europese markt voor gas en elektriciteit. De geconstateerde gebreken in de liberalisering van deze markt waren reden voor de Europese Commissie om vaart te zetten achter de totstandkoming van een interne Europese energiemarkt.
Het gebrekkig functioneren van de energiemarkt ging volgens het rapport ten koste van de consumenten omdat de prijzen door onvoldoende concurrentie op een te hoog niveau bleven. Veelal beheersten de grote bedrijven die voorheen een nationaal monopolie hadden nog steeds het grootste deel van de markt in de betreffende landen. Vaak waren het 'verticaal geïntegreerde ondernemingen' die de infrastructuur hadden aangelegd en vervolgens beheerden, maar die ook de dienst aanboden. Een van de voorstellen van de Commissie was dan ook om te streven naar een wettelijke regeling voor de opsplitsing van concerns die zowel het netwerk beheerden als energie produceerden.
Bijna-monopoliebedrijven hadden er weinig belang bij om te investeren in infrastructuur of interconnectie, dat wil zeggen de verbinding van gas- en elektriciteitsnetwerken met het buitenland voor import en export van energie. Daardoor werden de concurrentiemogelijkheden beperkt, zo stelde het rapport. Ook werd toetreding van nieuwe marktpartijen tegengegaan door het afsluiten van lange-termijncontracten die nieuwkomers uitsloten.

Commissie legt megaboete op aan Europees-Japans kartel

De Europese Commissie maakte op 24 januari 2007 bekend een zeer hoge boete te hebben opgelegd aan een aantal Europese en Japanse producenten van elektrisch materiaal die in de periode 1988-2004 een kartel vormden. De bedrijven produceerden schakel- en verdeeltoestellen voor zware elektrische installaties, die gebruikt werden voor controle van de energiestromen in elektriciteitsnetwerken en elektrische centrales. De totaal opgelegde boete bedroeg 750,7 miljoen euro.
De afspraken die de bedrijven maakten, waren met grote geheimhouding omgeven. De deelnemers hanteerden daartoe een geavanceerde technologie om alle sporen uit te wissen: een codetaal om bedrijven en individuen mee aan te duiden en een systeem van anonieme en versleutelde emailberichten, waarbij het verboden was een persoonlijke of bedrijfscomputer te gebruiken of een identificeerbaar bestand. Centrale spil in het kartel was de Duitse elektronicagroep Siemens die met 396,5 miljoen euro de hoogste boete kreeg die ooit aan een individueel bedrijf was opgelegd. De overige ondernemingen waren Fuji, Hitachi, Mitsubishi, Toshiba (Japan), ABB (Zwitserland), Alstom, Areva, Schneider (Frankrijk) en het later door Siemens overgenomen VA Tech (Oostenijk). Zij verdeelden de wereldmarkt in drie geografische zones – Europa, Japan en de overige markten.
Van de kartelpartners kreeg alleen ABB geen boete, een beloning die de Commissie stelde op het uit de school klappen over concurrentievervalsende afspraken. Het bedrijf had de Commissie begin 2004 over het kartel ingelicht en haar onder meer een tweetal documenten doorgespeeld uit 1988, toen het kartel werd opgezet, met gedetailleerde informatie over de werkwijze van de bedrijven. Daarop begon een onderzoek en in mei 2004 deed de Europese kartelpolitie invallen bij verscheidene bedrijven. Daarbij werd zo'n 25.000 pagina's belastend materiaal in beslag genomen. Door de medewerking van ABB werd de dreigende boete voor de onderneming van tenminste 215 miljoen euro kwijtgescholden.

Commissie: 'Beperkte concurrentie banken benadeelt consument'

In het op 31 januari 2007 verschenen eindrapport over twee onderzoeken naar de particuliere bancaire sector concludeerde de Europese Commissie dat het beperkt blijven van onderlinge concurrentie nadelig uitwerkte voor consumenten en kleinere bedrijven. Deze betaalden waarschijnlijk teveel voor de belangrijkste bankdiensten en voor andere financiële transacties als het gebruik van betaalkaarten. Het onderzoek had betrekking op zicht- en spaarrekeningen, woonkredieten, consumentenkredieten voor particulieren en leningen voor het midden- en kleinbedrijf. Eurocommissaris Neelie Kroes (Mededinging) kondigde aan dat de Commissie in actie zou komen om de concurrentie tussen de banken te bevorderen en de kostprijs voor bankdiensten te doen verlagen.
De commissie stelde vast dat de marktconcentratie veelal sterk was en dat deze mede de oorzaak was voor de hoge bankwinsten. Banken kozen er meestal eerder voor samen te werken dan elkaar te beconcurreren. Deze concurrentie werd ook belemmerd door de strategie van klantenbinding via een aantrekkelijk pakket van aanvullende diensten (bijvoorbeeld een hypotheeklening). Daardoor én omdat deze diensten bij andere banken veelal hetzelfde waren, hadden klanten niet snel de neiging van bank te wisselen. Dat werd nog eens bevorderd door de hoge kosten voor het afsluiten van een rekening. Verder werden nieuwkomers op de markt snel afgeschrikt doordat moeilijk toegang kon worden verkregen tot de nationale gegevensbestanden voor kredieten, door de uiteenlopende compensatiesystemen voor interbancaire betalingen en

de beperkte toegang tot betaalsystemen. Tenslotte werd de concurrentie ook beperkt door de nationale fragmentatie, zoals de verschillen in wetgeving en bedrijfscultuur.

LANDBOUW

EU moderniseert steun aan sector groenten en fruit

De Europese Commissie kwam op 24 januari 2007 met voorstellen om het subsidiebeleid jegens de sector groente en fruit vanaf 2008 te moderniseren. Daar was jaarlijks een budget van bijna 1,5 miljard euro voor beschikbaar, maar dat zou meer marktgeoriënteerd worden gebruikt. Van dit bedrag werd op dat moment 850 miljoen euro bestemd voor de industrie die fruit en groenten verwerkte, inblikte of invroor. Het overige deel ging naar coöperaties van telers van beide soorten producten. Gemiddeld maakten groente en fruit, waarvan jaarlijks 174 miljoen ton werd geproduceerd, 17 procent uit van de Europese landbouwproductie.
Het doel was in de eerste plaats het verbeteren van concurrentievermogen en marktgerichtheid van de sector, omdat deze de laatste tien jaar te kampen had met zware druk van de sterk geconcentreerde detailhandel en van prijsstunters. Zij speelden een belangrijke rol bij de vaststelling van de marktprijs. Daarnaast had de Europese productie te maken met een scherpe concurrentie van producten uit met name Aziatische landen – China voorop – die door een combinatie van betere kwaliteit en relatief lage prijzen een snel groeiend marktaandeel verwierven.
De Commissie stelde onder meer voor de exportsubsidies voor groente en fruit te doen verdwijnen. Ze streefde er ook naar de crisisgebonden inkomensschommelingen te verminderen, het milieu beter te beschermen en, waar mogelijk, regels en administratieve rompslomp te vereenvoudigen. Bijkomend doel was ook om vanwege gezondheidsredenen de consumptie van groente en fruit te stimuleren. Deze lag in veel landen te laag en alleen in Griekenland en Italië werd ruim aan de norm voldaan.

NATUUR EN MILIEU

Europees energieonderzoek wordt geconcentreerd in Nederlandse Petten

In januari 2007 werd bekend dat het energieonderzoek van de Unie zou worden geconcentreerd in het Nederlandse Petten, provincie Noord-Holland. Onderzoek naar zaken als het veiligstellen van energieleveranties of methoden om de CO2-uitstoot te beperken, zouden daar worden ondergebracht in het Europese Instituut voor Energie (IE). Activiteiten die plaatsvonden in andere lidstaten, zoals die van het milieuonderzoekscentrum in het Noord-Italiaanse Ispra, zouden naar Petten worden verplaatst. De concentratie van onderzoek aldaar moest bijdragen aan vergroting van de macht van de Unie op energiegebied.
Behalve het IE, waar op dat moment zo'n 220 onderzoekers werkzaam waren, was in Petten ook het Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) en de Nucleair Research & Consultancy Group (NRG) gevestigd. Het totaal aantal werknemers bedroeg ongeveer 900.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Totale wederopbouwsteun voor Libanon loopt op tot een half miljard

De Europese Commissie maakte op 24 januari 2007 tijdens een internationale donorconferentie in Parijs bekend dat ze de komende vier jaar een bedrag van 500 miljoen euro beschikbaar stelde voor de wederopbouw van Libanon. In dat land waren grote verwoestingen aangericht tijdens de oorlog van juli-augustus 2006 tussen Israël en de Libanese Hezbollah-beweging. Het geld bestond voor ongeveer een vijfde deel uit directe humanitaire hulp die al tijdens een eerdere donorconferentie, op 31 augustus in Stockholm, was toegezegd. De rest van het bedrag dat nu werd gereserveerd, was vooral bestemd voor de Libanese economie.
Het meeste geld zou gaan naar sociaal-economische en politieke hervormingen, het herstel van infrastructuur, steun aan kleine en middelgrote bedrijven en het opruimen van mijnen. Ook zou hulp worden gegeven aan de Palestijnse vluchtelingen in Libanon.

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

Koerdische PKK deels ontvankelijk inzake plaatsing op terreurlijst

Het Europees Hof van Justitie verklaarde op 18 januari 2007 de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) gedeeltelijk ontvankelijk in haar verzoek om plaatsing op de lijst van terroristische organisaties te heroverwegen. Daarmee wees het haar lagere rechtbank, het Gerecht van Eerste Aanleg, terecht die op 15 februari 2005 het PKK-verzoek had afgewezen. Deze rechtbank werd nu door het Hof opgedragen de plaatsing van de beweging in 2002 op de terrorismelijst opnieuw te onderzoeken.
Het verzoek aan het Hof was afkomstig van Serif Vanly namens het Koerdisch Nationaal Congres (KNK) en Osman Öcalan – broer van de gevangen PKK-leider Abdullah Öcalan – namens de PKK. Het Hof meende dat het verzoek van laatstgenoemde rechtmatig was en vernietigde de beschikking van het Gerecht voorzover daarbij het beroep van Öcalan namens de PKK niet-ontvankelijk was verklaard: 'Het Gerecht heeft uit het onderzoek van de verklaringen van Öcalan namelijk ten onrechte afgeleid dat de PKK niet meer bestaat en dus niet meer door hem kan worden vertegenwoordigd. Het Hof concludeert dat Öcalan rechtsgeldig handelt namens de PKK en ook aan advocaten volmacht kan geven om die partij te vertegenwoordigen.'
In een andere controversiële kwestie had het Europees Hof op 12 december 2006 eveneens de plaatsing van een organisatie op de terreurlijst bekritiseerd. Het betrof toen de Iraanse verzetsorganisatie Moedjahedien Khalq (Strijders van het volk), die van de lijst afgehaald moest worden. Intussen had ook de Palestijnse organisatie Al-Aksa-brigades een vergelijkbaar verzoek ingediend.

EUROPEES PARLEMENT

Christen-democraat Poettering nieuwe parlementsvoorzitter

Het Europees parlement koos op 16 januari 2007 de Duitse christen-democraat Hans-Gert Poettering tot haar nieuwe voorzitter. Hij kreeg 450 van de 689 uitgebrachte geldige stemmen. De 61-jarige Poettering, die al sinds 1979 europarlementariër was, werd de opvolger van de Spanjaard Josef Borrell Fontelles. Deze had de functie sinds juli 2004 bekleed.

Bruno Gollnisch veroordeeld voor uitspraken over Holocaust

Bruno Gollnisch, de Franse leider van de

Europese Unie

eurofractie Identiteit, Soevereiniteit en Traditie, werd op 18 januari 2007 door de correctionele rechtbank van Lyon veroordeeld wegens zijn omstreden opvattingen over de gaskamers ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Hij kreeg drie maanden voorwaardelijk en een boete van 5.000 euro opgelegd.
Op een persconferentie in 2004 had Gollnisch, een van de leidende figuren van het Front National (FN) uit Frankrijk, vraagtekens gezet bij het bestaan van de gaskamers. Hij verklaarde toen dat hij de deportaties en de miljoenen doden van de Holocaust niet ter discussie stelde, maar voegde eraan toe: 'Over de wijze waarop die mensen zijn gedood, dat debat moet nog gevoerd worden.' Hij stelde tevens dat historici in staat moesten worden gesteld om vrij over de kwestie te discussiëren.

Commotie over vorming extreem-rechtse fractie

Identiteit, Soevereiniteit en Traditie was enkele dagen voor de veroordeling van Gollnisch, op 15 januari, als afzonderlijke fractie in het europarlement gevormd. Dat was mogelijk omdat het aantal leden dat zich wilde aansluiten net boven het minimaal vereiste aantal van negentien kwam en de fractie ook voldeed aan de eis dat tenminste vijf lidstaten vertegenwoordigd moesten zijn. De fractie bestond uit twintig parlementsleden, afkomstig uit België, Bulgarije, Frankrijk, Italië, Groot-Brittannië, Oostenrijk en Roemenië. Vanuit België waren drie leden van de partij Vlaams Belang (VB) aangesloten.
Door de vorming van een eigen fractie kregen de aangesloten partijen toegang tot bestuursfuncties, hetgeen tot veel weerstanden bij andere fracties leidde. Sommige parlementariërs pleitten daarom voor de instelling van een 'cordon sanitaire' zoals dat al lange tijd in België gold ten aanzien van VB.

Voorstel liberalisering binnenlands spoorverkeer krijgt geen meerderheid

Een meerderheid van het Europees Parlement zag op 18 januari 2007 haar wens tot verregaande liberalisering van het spoorverkeer getorpedeerd. Het aantal voorstemmers was onvoldoende voor de vereiste absolute meerderheid van 393 op de 785 parlementsleden.

België

De meeste parlementariërs vonden de voorstellen van de regeringen van de lidstaten niet ver genoeg gaan. De staten wilden alleen het internationale lijnennet vanaf 2010 vrijgeven voor concurrentie, waarbij voor landen met veel internationaal verkeer uitstel tot 2012 mogelijk was. De europarlementariërs waren in meerderheid echter ook voorstander van liberalisering van het binnenlands treinverkeer per 2017.

(Vorige berichten pagina 6/1 - 2007)

BELGIË

BINNENLAND

'Nieuwe Belgen' beperkten winst van Vlaams Belang in Antwerpen

Daar waar in Antwerpen het aantal 'nieuwe Belgen' sterk was toegenomen, ging Vlaams Belang (VB) bij de raadsverkiezingen van 8 oktober 2006 achteruit. Waar dat niet het geval was, zette haar groei echter gewoon door. Dat waren de conclusies van socioloog Jan Hertogen die in januari 2007 zijn analyse (http://www.npdata.be/BuG/47/) publiceerde van de verkiezingsuitslagen in de verschillende Antwerpse districten. De conclusies waren van belang omdat mediaberichtgeving de indruk wekte dat de opmars van de partij was gestuit. De cijfers lieten echter zien dat VB vrijwel overal vooruitging en dat zelfs in Antwerpen 0,5 procent meer stemmen werd gehaald. De grote winst aldaar van de Socialistische Partij Anders (SP.A) ging voornamelijk ten koste van andere partijen. Wanneer de samenstelling van het electoraat in ogenschouw werd genomen, bleek nu dat zónder de stemmen van de nieuwe Belgen ook in Antwerpen sprake zou zijn geweest van voortzetting van het succes. Dit lag in zekere zin in de lijn der verwachtingen, omdat het vreemdelingenstandpunt van VB betekende dat deze partij voor hen bepaald onaantrekkelijk was.
In de districten Antwerpen en Borgerhout groeide het aantal stemgerechtigde nieuwe Belgen in vergelijking met de vorige verkiezingen van 2000 met respectievelijk 6,9 en 7,5 procent. Daar nam de VB-aanhang af met 1,2 en 4,6 procent. In de districten Deurne, Hoboken en Merksem daarentegen behaalde de partij historisch hoge scores tot boven de 40 procent. En het was hier dat het aantal nieuwe Belgen maar heel beperkt was toegenomen.
Volgens de berekeningen van Hertogen zou VB in Antwerpen zonder de nieuwe Belgen een vooruitgang hebben geboekt van tussen de 4 en 9 procent. Alleen in Borgerhout was er dan een achteruitgang met 1 procent. Subtiel merkte de onderzoeker daarover op: 'Zonder de aangroei van de nieuwe Belgen zou Antwerpen zwarter zijn dan ooit. Maar dat willen de democratische partijen niet geweten hebben.'

Aantal asielaanvragen in 2006 verder gedaald

Begin januari 2007 werd bekend dat in het voorafgaande jaar het aantal asielaanvragen in België opnieuw was gedaald. Het ging om 11.600 mensen, terwijl dat er in 2005 nog bijna 16.000 waren. Deze tendens had zich al in 2001 ingezet.
De daling was onder meer te verklaren door de regeringsbeslissing om asielzoekers alleen nog materiële steun (zoals onderdak) te verlenen, maar geen financiële steun meer te geven. Daarnaast werden dossiers van de meest recente aanvragen het eerst behandeld zodat de inburgering van de betreffende asielzoekers werd voorkomen. Deze vloeide immers deels vanzelf voort uit een langer durend verblijf, in afwachting van een beslissing over de aanvraag. Tegelijkertijd werd meer haast gemaakt met het wegwerken van de achterstanden bij oudere dossiers van asielzoekers, die dan deels gelegaliseerd, deels uitgezet zouden worden.

Celstraffen geëist in fraudeproces rond bekenden prins Laurent

Op 8 januari 2007 begon voor de correctionele rechtbank in Hasselt het proces tegen twaalf verdachten in de fraudezaak bij de Belgische marine. Het ging om (ex-)militairen en aannemers, waarbij op de achtergrond een belangrijke rol werd gespeeld door de 43-jarige prins Laurent. Diens mogelijke betrokkenheid bleef ongewis, maar vormde wel het meest besproken aspect van de zaak en deed in de Belgische politiek vragen rijzen omtrent de financiële handel en wandel van leden van de koninklijke familie, alsmede de rol van het koningschap. Via een spoedconstructie werd mogelijk gemaakt dat Laurent wel als getuige werd gehoord. Op 10 januari formuleerde openbaar

aanklager Erwin Steyls zijn eisen tegen de twaalf verdachten.

Tot vier jaar gevangenisstraf gevorderd

De aanklager baseerde zijn eisen op de beschuldiging van valsheid in geschrifte, verduistering en lidmaatschap van een criminele organisatie. Concreet ging het om fraude met eindejaarskredieten van de marine voor nog niet-gepresteerde diensten. De gelden werden voor privé-doeleinden gebruikt en toegedekt met valse facturen. Op deze wijze zou er 2,2 miljoen euro zijn verduisterd.
Steyls vorderde vier jaar cel voor de 51-jarige aannemer en ex-militair Marc Luypaerts. De eis tegen de voormalige kapiteins Noël Vaessen (55) en Johan Claeys (45) was drie jaar. Gezamenlijk zouden zij in de jaren 1998 en 1999 een systeem van fraude hebben opgezet, een beschuldiging die door Luypaerts en Claeys gedeeltelijk werd bekend. Vaessen, die van 1993 tot 1998 persoonlijk adviseur was van prins Laurent en had beweerd dat de laatste van de fraude op de hoogte was, ontkende zijn eigen betrokkenheid. Tegen de overige verdachten werden straffen van zes tot negen maanden en in één geval een principiële straf geëist.

'Prins wist dat leger zijn facturen betaalde'

Van het totaal verduisterde bedrag van 2,2 miljoen was 175.000 euro gebruikt om werk te laten verrichten voor prins Laurent. Daarbij ging het om werkzaamheden aan zijn dierenklinieken en aan diens privé-woning in Tervuren, Villa Clementine. Twee van de verdachten, Marc Luypaerts en diens ex-vrouw Lut Kleutghen (50), gaven voor de Belgische televisie een nadere uitleg over de vermeende betrokkenheid van de prins. Zij stelden dat ze voor hem werk hadden verricht op verzoek van Noël Vaessen en dat Laurent wist dat het daarvoor gebruikte geld van de marine afkomstig was: 'Niet alleen in de villa Clementine, maar ook in een conciërgewoning en zelfs in het Koninklijk Paleis. Maar we wisten niet dat dat niet mocht. Het was Noël Vaessen die het ons vroeg. We voerden trouwens ook werken uit voor de Marine. Prins Laurent was een moeilijke, wispelturige klant. Het gebeurde dat we een hele kamer moesten herschilderen omdat de kleur hem niet aanstond. Laurent wist dat het leger zijn facturen betaalde.'

De verklaring was reden voor de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA) om te pleiten voor aanhouding en verhoor van prins Laurent. Kamerlid Patrick De Groote stelde: 'Nu twee nieuwe getuigen eveneens verklaren dat de prins wel degelijk op de hoogte was van de frauduleuze constructie, is het onbegrijpelijk en onaanvaardbaar dat het gerecht hem niet onmiddellijk oppakt voor verhoor. Nu houdt het parket zonder verdere toelichting vol dat prins Laurent "niet betrokken is". Hoe kan men dat weten, als men de man niet eens ondervraagd heeft?' Zou de prins ongemoeid worden gelaten, dan was volgens het kamerlid de conclusie dat België 'een justitie kent die meet met twee maten en twee gewichten': 'Dat gewone burgers en prinsen niet op precies dezelfde wijze worden behandeld, is een regelrechte inbreuk op de grondbeginselen van onze rechtstaat.'

Bovenop de twee getuigenverklaringen kwam ook nog de bewering van Marc Luypaerts, die op 3 januari zei dat hij van de onderzoeksrechter in Hasselt moest zwijgen over prins Laurent: 'De naam van de prins in het dossier werd angstvallig weggehouden. Ik moest zwijgen van de onderzoeksrechter. Ik had formeel zwijgverbod of ik kreeg van de staat een overnachting in de gevangenis. Ik zeg gewoon de waarheid.' Hij bevestigde dat prins Laurent wist dat het voor hem bestede geld op frauduleuze wijze beschikbaar was gekomen.

Prins Laurent toegelaten als getuige

De prins stond weliswaar niet terecht, maar werd wel als getuige opgeroepen. Daarvoor was echter een spoedprocedure nodig, waarbij gebruik werd gemaakt van een ontsnappingsclausule uit het Wetboek van Strafvordering. In de artikelen 510 en 511 werd in uitzonderlijke situaties ontheffing mogelijk gemaakt van het verbod om als getuige gehoord te worden: 'De prinsen of prinsessen van koninklijken bloede en de minister van Justitie kunnen nooit als getuige worden gedagvaard, zelfs niet voor de debatten voor de jury, *tenzij de koning, op verzoek van een partij en op verslag van de minister van Justitie, bij een bijzonder besluit die verschijning toelaat.*' Op 5 januari gaf minister van Justitie Laurette Onkelinx een verklaring uit dat de regering op basis van genoemde uitzonderingsbepaling het getuigenverhoor van Laurent mogelijk had gemaakt en de koning het betreffende besluit vervolgens had ondertekend.
Op 9 januari verscheen de prins voor de rechtbank. Uit het verhoor waren naar veler indruk geen feiten af te leiden die het proces verder konden brengen. Hij verklaarde voornamelijk dat het aan zijn villa bestede geld waarschijnlijk van de marine afkomstig was, maar niet te weten dat daarbij fraude in het spel was. Dat de uitspraken weinig licht op de zaak wierpen, was voor Christophe Bielen, advocaat van Marc Luypaerts, aanleiding voor een felle aanval op het Hasseltse parket en de federale politie. De laatste had de prins op 8 januari verhoord en Bielen suggereerde dat de politie hem duidelijk had gemaakt wat hij kon zeggen zonder zichzelf verdacht te maken: 'De verklaring die prins Laurent (...) aflegde (...) was georchestreerd. Er stond in wat er in mocht staan en niet wat er niet in mocht staan. Bedoeling van het verhoor vooraf was de getuige voor te bereiden over wat hij hier op het proces mocht komen zeggen en wat niet.'
De uitspraak tegen de twaalf verdachten zou op 13 februari worden gedaan.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkgevers en werknemers sluiten loonakkoord 2007-2008

Het eerder gesloten loonakkoord tussen de onderhandelaars van vakbonden en werkgevers kreeg in januari 2007 de instemming van beider achterban. Het akkoord, dat betrekking had op zo'n 2,5 miljoen werknemers in privé-bedrijven, was op 21 december 2006 na langdurige onderhandelingen gesloten. Er werd een loonsverhoging voor de periode 2007-2008 afgesproken van maximaal 5 procent, inclusief prijsindexering. Dat betekende dat er een reële loonstijging overbleef van ongeveer 0,9 procent.
Op 18 januari 2007 ging 91 procent van de leden van de Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België (ACLVB) akkoord met de overeenkomst, gevolgd door het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) met een meerderheid van 92 procent. De steun binnen de sociaal-democratische vakbond, het Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV), was aanzienlijk minder met 55 procent voorstemmers. Tenslotte gaf ook de koepelorganisatie van werkgevers, het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO), haar goedkeuring.

België

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische groei van 2,1 procent verwacht

Cijfers die de Nationale Bank op 12 januari 2007 bekendmaakte, lieten zien dat de Belgische banken voor 2007 uitgingen van een economische groei van 2,1 procent. Dat was 0,1 procent meer dan een eerdere raming. In 2006 bedroeg het groeipercentage 2,9 procent, tegenover een eerdere voorspelling van 2,7 procent. De tendens in dat jaar was het gevolg van stijgende export, gezinsconsumptie en bedrijfsinvesteringen.
De inflatie, die in 2006 op 2,3 procent lag, zou het aankomende jaar naar 1,9 procent dalen. Het begrotingstekort zou volgens de banken nog maar 0,1 procent bedragen. De Belgische regering verwachtte overigens een overschot van tenminste 0,3 procent. Tenslotte zou de overheidsschuld, die eind 2006 een omvang had van 278,6 miljard euro, in 2007 dalen naar 86,7 procent van het bbp.

JUSTITIE

Einde voor katholiek monopolie op aalmoezenierschap gevangenissen

In het eerste kwartaal van 2007 zou een begin worden gemaakt met de aanstelling van gevangenisaalmoezeniers van andere dan katholieke gezindte. Het ging om 68 mensen van alle erkende godsdiensten, maar ook niet-gelovigen hoorden daar toe. In het overwegend katholieke België waren aalmoezeniers tot dan toe alleen van deze huize, zij het dat er als uitzondering op de regel ook één protestantse aalmoezenier was. Vrijzinnige gevangenen of moslims konden alleen een beroep doen op vrijwilligers die in de gevangenissen actief waren.
De nieuwe regeling was gebaseerd op een koninklijk besluit (KB) uit oktober 2005 van minister van Justitie Laurette Onkelinx. De nieuw aan te stellen aalmoezeniers waren in de loop van 2006 gerekruteerd en door de Staatsveiligheid gescreend. Zij zouden vrijwel allen in deeltijd werkzaam zijn en volgens een bepaalde verdeelsleutel uit zowel Franstaligen als Nederlandstaligen bestaan. Behalve dat er ook 3 katholieke aalmoezeniers bij kwamen, ging het om 27 islamitische consulenten, 16 evangelisch-protestantse, 13 vrijzinnige, 5 joodse en 4 orthodoxe. Volgens de minister paste de ontwikkeling in het streven naar een gelijke behandeling van de erkende erediensten en in het algemeen de gelijkstelling van alle gezindten: 'Het naast elkaar bestaan van alle overtuigingen is een van de uitdagingen van de 21ste eeuw. Er is een sterk signaal nodig om iedereen te overtuigen van het Belgische model. In dat model heeft iedereen het recht om te geloven of niet te geloven en zijn alle erkende godsdiensten gelijk.'

Hoge straffen voor leden internationale mensensmokkelorganisatie

De correctionele rechtbank in Brussel legde op 11 januari 2007 hoge gevangenisstraffen en geldboetes op aan twaalf leden van een internationale organisatie die tienduizenden mensen via Belgische en Franse havens naar Groot-Brittannië smokkelde. Het ging om zeven Turken, twee Iraniërs, twee Belgen en een Nederlander, die de Belgische tak van de organisatie vormden. Andere vertakkingen waren er in Frankrijk, Nederland, Duitsland, Turkije en Groot-Brittannië. Hun slachtoffers, voornamelijk Turken en Turkse Koerden, lieten ze voor de overtocht bedragen betalen van tussen de 3.500 en 7.000 euro.

De hoogste straf van tien jaar en 550.000 euro boete werd uitgesproken tegen Omer Gülbahar, die werd gezien als de spilfiguur. Hij werd bij verstek veroordeeld omdat hij weigerde zijn gevangeniscel te verlaten om het proces bij te wonen. Tegen drie anderen werden straffen uitgesproken van acht, zeven en zes jaar, terwijl de overigen tussen de drie en vijf jaar – in enkele gevallen deels voorwaardelijk – vast moesten zitten. In totaal moesten de veroordeelden ruim 2 miljoen euro boete betalen.

In de hoogte van de straffen speelden ook de mensonterende omstandigheden een rol, waaronder de slachtoffers vervoerd werden. Dat gebeurde in verbouwde vrachtwagens waar zij in speciale ruimtes van twee meter lang en veertig centimeter hoog werden opgesloten. Zij kregen ter verdoving slaapmiddelen toegediend, vrouwen onder hen werden seksueel misbruikt, zieken werden gedumpt en wie stierf, werd in een bos begraven. De slachtoffers werden bijna letterlijk als dieren behandeld: de daders spraken onderling over hen als 'schapen'.

Drie leden van terroristische organisatie GICM veroordeeld

Het hof van beroep in Brussel veroordeelde op 19 januari 2007 drie personen die een belangrijke rol zouden hebben gespeeld in de Marokkaanse Islamitische Strijdgroep (GICM). Deze organisatie werd verantwoordelijk gehouden voor de bomaanslagen in Casablanca (16 mei 2003) en Madrid (11 maart 2004), waarbij meer dan tweehonderd doden vielen. De veroordeelden zouden behoren tot de Belgische cel van de organisatie, maar zelf ontkenden zij. Zij stelden dat de GICM niet echt bestond en dat de beschuldigingen tegen hen afkomstig waren van verdachten die vastzaten in Frankrijk en Marokko op verdenking van lidmaatschap van de GICM. Zij zouden onder druk van martelingen verklaringen hebben afgelegd.
De 31-jarige Lahoussine El Haski kreeg een onvoorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd van zeven jaar, Abdallah Ouabour (32) kreeg zes jaar en Khalid Bouloudo (32) vijf jaar. De eerste twee zouden leiding hebben gegeven aan een GICM-cel in Maaseik, terwijl Bouloudo de organisatie logistiek zou hebben ondersteund. Bij de veroordelingen baseerde het hof zich onder meer op de gevolgde militaire trainingen, hun aanwezigheid in landen als Afghanistan, Syrië en Tsjetsjenië alsmede contacten met de aanslagplegers in Casablanca en Madrid.

GEZONDHEID EN ZORG

Rookverbod in horeca van kracht

Per 1 januari 2007 werd in België een rookverbod van kracht voor cafetaria's, horeca en kantines bij sportactiviteiten. Tevens kwam er een 'asbakverbod', dat wil zeggen dat er geen asbakken meer aanwezig mochten zijn op openbare plaatsen. De maatregelen waren een vervolg op het Belgische anti-tabaksbeleid dat halverwege de jaren zeventig van de twintigste eeuw op bescheiden schaal werd ingezet. Voor bussen werd een rookverbod ingevoerd in 1976, in 1987 volgde een verbod op openbare plaatsen en daarna voor vliegtuigen (1998), treinen (2004) en werkplaatsen (2006).
Om toe te zien op naleving van het horeca-rookverbod zouden in 2007 honderd controleurs worden ingeschakeld, tachtig van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) en twintig van

de federale overheidsdienst Volksgezondheid. Zij zouden in 2007 rond de 25.000 controles uitvoeren, waarvan de helft tijdens de eerste drie maanden van het jaar. Bij een eerste controle zou vooral informatie over de nieuwe regels worden gegeven, bij een tweede keer konden ook boetes worden opgelegd. Die bedroegen tussen de 150 en 1.650 euro.

LANDBOUW

Vlaamse landbouw genereert minder inkomen

Uit cijfers die in januari 2007 bekend werden, bleek dat de Vlaamse landbouwbedrijven in 2006 voor 3 procent hogere kosten kwamen te staan, terwijl de waarde van de productie slechts met 2 procent toenam. Het gezamenlijke land- en tuinbouwinkomen daalde daardoor met 1,5 procent tot 1,042 miljard euro. Omdat echter het aantal boeren en tuinders met 2,6 procent afnam tot 46.139, was er per fulltime arbeidskracht wel sprake van een inkomensstijging van 1,2 procent. Het gemiddelde inkomen bedroeg 22.591 euro, 37 procent minder dan dat van een gemiddelde loonafhankelijke.
De hogere kosten werden vooral veroorzaakt door de gestegen prijzen voor energie en veevoer. De effecten daarvan verschilden echter aanmerkelijk per sector, terwijl ook min of meer toevallige factoren als de dreigende vogelgriep en hitte of regen sommige activiteiten meer troffen dan andere. De akkerbouw kende door de hoge temperatuur in juli en de regen in augustus een omzetdaling van 7 procent. In de sector groente en fruit steeg de omzet juist. Bij de melkveehouders werd 2 procent minder productie gehaald en daalden de melkprijzen met 3 procent als gevolg van de internationale concurrentie en de afbouw van Europese subsidies. De pluimveesector werd, behalve door minder productie en lagere prijzen, ook getroffen door de afname van de consumptie van kip in verband met angst voor vogelgriep.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Privacycommissie bekritiseert houding regering in 'Swift'-affaire

De Belgische privacycommissie bekritiseerde in januari 2007 de houding van de federale regering in de affaire rond de financiële instelling SWIFT – de Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication. Dat deed de commissie in een rapport dat was geschreven op verzoek van premier Guy Verhofstadt.
SWIFT had, zo was in juni 2006 onthuld, sinds de aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten financiële gegevens aan de Amerikaanse overheid verstrekt zodat de geldstromen van terreurverdachten in kaart konden worden gebracht. De instelling had haar hoofdkwartier in het Waals-Brabantse Terhulpen, via welk de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) inzage had gekregen in via België verlopende internationale transacties. Naar aanleiding van de onthullingen had de privacycommissie op 28 september een rapport uitgebracht waarin werd gesteld dat SWIFT had moeten laveren tussen de doelen van terreurbestrijding en privacybescherming. Om dit probleem op te lossen had de premier gepleit voor overleg tussen de Europese Unie en de VS en in december besloot de Belgische justitie af te zien van vervolging van het bedrijf. Omdat daardoor de gelaakte praktijken gewoon konden doorgaan, kwam de privacycommissie in haar tweede rapport met scherpe kritiek.

'Inbreuken op privacy onaanvaardbaar'

De commissie tilde zwaarder dan Verhofstadt had gedaan aan de aantasting van de privacy. In het tweede rapport stelde ze dan ook onomwonden dat een EU-VS-verdrag onvoldoende was en geen enkele oplossing bood voor de bestaande situatie waarin onverminderd gegevens werden doorgespeeld. Ze wees er bovendien op dat er een reëel risico bestond dat het Europees Hof van Justitie een dergelijke overeenkomst zou vernietigen en dat de VS een slechte staat van dienst hadden in het navolgen van internationale verdragen.
De commissie stelde dat ingrijpen geboden was om de verstrekking van financiële gegevens een halt toe te roepen: 'Het is stuitend dat Swift heimelijk en zonder democratische controle op grote schaal financiële informatie blijft doorspelen aan de Amerikaanse overheid. Temeer omdat onze justitie die informatie niet krijgt. En dat alles gebeurt buiten elke rechterlijke controle of sancties.' Vervolgens laakte ze de laksheid van de federale regering, want 'stilzwijgen zou beschouwd kunnen worden als een aanvaarding, zelfs als een goedkeuring. (...) We hopen dat de (...) autoriteiten er geen twijfel over laten bestaan dat die inbreuken onaanvaardbaar zijn.' Ze stelde voor om controle op SWIFT in handen te geven van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI).
Tenslotte werd ook SWIFT zelf bekritiseerd. Daarbij ging het onder meer om uitspraken van directeur Leonard Schrank, die had opgemerkt dat dankzij de gegevensoverdracht 'duizenden levens' waren gered. Volgens de commissie was een dergelijke bewering oncontroleerbaar. Om er aan toe te voegen: 'Als de informatie die Swift doorspeelt absoluut noodzakelijk is in de strijd tegen het terrorisme, waarom speelt het die informatie dan niet door aan de anti-terreurdiensten van andere landen?'

EUROPESE UNIE

België lijkt norm Europese Unie voor onderzoeksuitgaven niet te halen

Op basis van gegevens van Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Unie, constateerde de Europese Commissie in januari 2007 dat België waarschijnlijk niet in staat zou zijn om in 2010 de uitgavennorm te halen. Deze luidde voor de lidstaten van de Unie dat zij tegen dat jaar 3 procent van het bbp aan onderzoek en ontwikkeling (O&O) moesten besteden. Het percentage was in België echter gedaald van 2,08 procent in 2001 naar 1,82 procent in 2005.
De daling was vooral te wijten aan de verminderde uitgaven voor wetenschappelijk onderzoek door de industrie. Het meeste private onderzoek was in buitenlandse handen. Voor wat betreft universitair en fundamenteel onderzoek speelde ook de afgenomen overheidsfinanciering een rol.

BUITENLANDSE ZAKEN

Nederlandse protesten tegen Belgisch wegenvignet

De beslissing van juni 2006 door de Belgische overheid om tol te heffen op snelwegen en grote provinciale wegen leidde bij het concreter worden van de plannen in januari 2007 tot verontwaardigde reacties in Nederland. De plannen hielden in dat zowel Belgische als buitenlandse automobilisten moesten betalen voor het gebruik van deze wegen. Daartoe moesten zij hun ken-

België

teken doorgeven via internet, waarna flitspalen zouden controleren of zij hadden betaald. Dit zogeheten wegenvignet zou gelden voor alle voertuigen onder de twaalf ton. Het verschil was echter dat Belgen de prijs van het vignet vergoed kregen doordat de kosten werden afgetrokken van de door hen te betalen wegenbelasting, hetgeen echter niet gold voor buitenlandse automobilisten.
Afhankelijk van de – nog niet vastgestelde – tarieven werd de jaarlijkse opbrengst van de Belgische tolheffing geschat op tussen de 40 en 240 miljoen euro. Daarvan zou 54 procent naar Vlaanderen gaan, 40 procent naar Wallonië en 6 procent naar Brussel. In principe werd gestreefd naar invoering per 1 januari 2008.

Kritiek

Nieuw waren de voorstellen niet. Zo kenden ook Oostenrijk en Zwitserland een systeem van tolheffing, terwijl in hetzelfde Nederland waar de kritische reacties vandaan kwamen een enigszins vergelijkbaar systeem van kilometerheffing in voorbereiding was. De reden voor de kritiek lag in het vermeend onrechtvaardige karakter van de Belgische heffing omdat per saldo alleen de buitenlandse autorijders op kosten werden gejaagd. Zo stelde het Nederlandse dagblad *NRC-Handelsblad* op 11 januari dat het wegenvignet 'naar discriminatie ruikt': 'Het vignet is een manier om rijkosten van Belgen af te wentelen op buitenlandse automobilisten. Voor een land dat de hoofdstad van Europa herbergt, is dat bedenkelijk.' De (demissionaire) Nederlandse minister van Verkeer en Waterstaat, Karla Peijs, toonde zich verbaasd over het voornemen en meende dat het strijdig kon zijn met de Europese regelgeving. Ook de Commissarissen van de Koningin (CvK) in de drie meest betrokken Nederlandse provincies – Zeeland, Noord-Brabant en Limburg – lieten zich in kritische zin uit, onder meer omdat het in te voeren vignet op gespannen voet stond met het streven van de Europese Unie naar open grenzen.
Tenminste drie Nederlandse politieke partijen, de Partij van Arbeid (PvdA), de Socialistische Partij (SP) en GroenLinks (GL), wezen de kritiek uit eigen land van de hand. Nederland had zich immers voorgenomen om zelf een kilometerheffing in te voeren, zo meenden zij.

(Vorige berichten pagina 8/1 - 2007)

Cyprus

CYPRUS

BINNENLAND

Interreligieuze dialoog tussen Griekse en Turkse Cyprioten hapert

Mufti Ahmet Yonluer zei op 8 januari 2007 zijn voor die dag geplande bezoek aan aartsbisschop Chrysostomos II af. De belangrijkste religieuze leiders van Turks- en Grieks-Cyprus waren dit bezoek overeengekomen in het kader van een interreligieuze dialoog en met uiteindelijk doel het vergroten van het vertrouwen tussen beide gemeenschappen. Er was voor 22 januari al een tegenbezoek gepland.
Yonluer zei zijn bezoek af omdat Chrysostomos Noord-Cyprus meerdere malen een bezette zone had genoemd en had gezegd dat hij de Turkse autoriteiten zou vragen de kerken in Noord-Cyprus te herstellen. Yonluer: 'Deze woorden doen ons pijn. Ze zijn beledigend voor de Turks-Cyprioten.' Hij voegde er verder aan toe dat Chrysostomos met zijn woorden er blijk van gaf geen goede bedoelingen te hebben. Deze zei in een reactie dat hij bereid bleef Yonluer te ontvangen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

'Cypriotisch pond wordt niet gedevalueerd'

President Tassos Papadopoulos zei op 16 januari 2007 dat hij een devaluatie van het Cypriotische pond uitsloot voordat Cyprus op 1 januari 2008 de euro als wettig betaalmiddel zou introduceren. Hij zei dat alles daartegen sprak. Papadopoulos wees erop dat de staatsschuld zich had gestabiliseerd op 64 procent van het bbp en dat het begrotingstekort op 1,5 procent stond. 'Brussel [Europese Unie] heeft geen andere keuze dan het Cypriotische pond op zijn huidige koers te handhaven', aldus de president.

EUROPESE UNIE

Cyprus protesteert tegen Europese inspectie noorden

De Cypriotische regering protesteerde op 29 januari 2007 tegen de voorgenomen Europese inspectie van de lucht- en zeehavens in Noord-Cyprus. De Europese Commissie had op 22 januari tot deze inspecties besloten, vooruitlopend op de opheffing van het handelsembargo tegen het noorden. (Grieks-)Cyprus, zelf lid van de Europese Unie, verzette zich hiertegen omdat het de opheffing van de handelsboycot beschouwde als een impliciete erkenning van de Turkse Republiek van Noord-Cyprus (TRNC).

BUITENLANDSE ZAKEN

Turkije boos over deal met Libanon en Egypte

Cyprus en Libanon tekenden op 17 januari 2007 een overeenkomt over wie waar naar gas en olie mochten boren in de Middellandse Zee tussen beide landen. In 2006 had Cyprus al een soortgelijke overeenkomst getekend met Egypte. De overeenkomsten waren van belang omdat men grote olie- en gasvoorraden vermoedde.
Turkije protesteerde op 30 januari fel tegen de overeenkomsten. Het land wees erop dat ook Turkije en Turks-Cyprus rechten in het betreffende gebied hadden. Turkije erkende derhalve de overeenkomsten niet en zei vastbesloten te zijn om haar rechten en belangen in de Middellandse Zee te verdedigen.

(Vorige berichten pagina 11/2 - 2007)

Duitsland

DUITSLAND

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Duitsland wil op termijn kolenmijnen sluiten

De Duitse regeringspartijen kwamen op 29 januari 2007 tot een akkoord met de vakbonden om uiterlijk in 2018 de subsidiëring van de mijnbouw te staken. Daarmee zou een einde komen aan de winning van steenkool, waarvoor deze subsidies noodzakelijk waren om rendabel te kunnen zijn. Tussentijds, in 2012, zou nog wel worden geëvalueerd in hoeverre de sluiting van de mijnen aanvaardbaar was met het oog op de energievoorziening. De Duitse mijnen, geconcentreerd in het noordwesten van het land, produceerden in 2006 ca. 21 miljoen ton kolen en verschaften werk aan bijna 37.000 mensen.
De afbouw van de subsidies maakte het de eigenaar van de mijnen, industrieel concern RAG, mogelijk zijn chemie- en energie-

activiteiten naar de beurs te brengen. Uit de opbrengsten daarvan, naar schatting tussen de 5 en 6 miljard euro, zouden pensioenen voor de werknemers worden betaald en de schade aan grond, huizen en milieu worden hersteld.

Massale protesten tegen plan voor verhoging pensioengerechtigde leeftijd

In Duitsland gingen op 30 januari 2007 naar schatting zo'n 85.000 mensen de straat op en hielden zij korte werkonderbrekingen uit protest tegen de regeringsplannen om de pensioengerechtigde leeftijd te verhogen. Deze hielden in dat in de periode 2012-2024 de bestaande pensioenleeftijd van 65 jaar zou worden verhoogd naar 67. De organisator van het verzet, vakbond IG Metall, bepleitte om in plaats daarvan te kiezen voor flexibele mogelijkheden tot uittreding voor de werknemers.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Duitsland opnieuw grootste exporteur ter wereld

In 2006 is Duitsland voor het vierde achtereenvolgende jaar 's werelds grootste exporteur, zo bleek uit cijfers die het Statistische Bundesamt op 9 januari 2007 bekendmaakte. De waarde van de uitvoer lag op 893,6 miljard euro en dat was een stijging van 13,7 procent ten opzichte van 2005. De koppositie van Duitsland dateerde van 2003, toen het deze overnam van de Verenigde Staten. Dat land kwam nu op de tweede plaats, gevolgd door China.
Opvallend was de toename in de export van auto's, die goed was voor ongeveer 17 procent van de totale Duitse export. De autoindustrie – met name BMW, Mercedes en Porsche - voerde in 2006 3,9 miljoen auto's uit, een groei van 2,5 procent vergeleken met 2005. In Duitsland zelf werden 3,47 miljoen auto's verkocht, een stijging met 4 procent.

Groei en overheidstekort

De exporttoename had een gunstige invloed op de economische groei, die in 2006 2,5 procent bedroeg. Deze invloed zou naar verwachting ook in 2007 nog doorwerken: het Internationaal Monetair Fonds (IMF) schatte de groei voor dat jaar op 1,5 procent.
De economische groei was, naast de per 1 januari 2007 ingegane verhoging van de BTW, de belangrijkste factor in de daling van het overheidstekort. Deze bleek nog gunstiger dan minister van Financiën Peer Steinbrück in november 2006 verwachtte. Op 12 januari 2007 verklaarde hij dat dit cijfer verder naar beneden kon worden bijgesteld, namelijk van 2,2 procent naar 1,9 procent van het bbp over 2006. Ook het eerste cijfer betekende al dat Duitsland ruimschoots onder de door de Europese Unie gehanteerde maximumnorm van 3 procent was gekomen.

JUSTITIE

Vijftien jaar cel wegens betrokkenheid aanslagen 11 september in VS

De 32-jarige Marokkaan Mounir al-Motassadeq werd op 8 januari 2007 door het gerechtshof in Hamburg veroordeeld tot vijftien jaar gevangenisstraf vanwege betrokkenheid bij de aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten. Motassadeq maakte deel uit van een terroristische cel in Hamburg waartoe ook drie van de kapers behoorden die op de dag van de aanslagen vier vliegtuigen kaapten. Zelf ontkende hij echter van de aanslagplannen op de hoogte te zijn geweest en bij waarnemers van de gevoerde processen leefden nog steeds twijfels over de bewijsvoering. In 2004 en 2005 was een ander lid van de Hamburgse cel, Abdelghani Mzoudi, tot tweemaal toe vrijgesproken bij gebrek aan sluitend bewijs.
Motassadeq was in november 2001 gearresteerd en sindsdien sleepten de gerechtelijke procedures zich voort. Waarschijnlijk was de juridische afwikkeling nog niet ten einde, omdat de advocaten het vonnis van januari 2007 wilden aanvechten, mogelijk voor het Europees Hof van Justitie.

Gerechtelijke uitspraken

- februari 2003: Mounir al-Motassadeq krijgt vijftien jaar cel wegens medeplichtigheid aan moord
- februari 2004: Abdelghani Mzoudi wordt bij gebrek aan bewijs door een Hamburgse rechtbank vrijgesproken;
- maart 2004: hooggerechtshof in Karslruhe vernietigt het vonnis tegen Motassadeq;
- juni 2005: federale rechtbank bevestigt vrijspraak uit 2004 in zaak tegen Mzoudi;
- augustus 2005: Motassadeq wordt tot zeven jaar veroordeeld wegens lidmaatschap van een terroristische organisatie, maar vrijgesproken van betrokkenheid bij de aanslagen;
- februari 2006: Motassadeq wordt op last van de hoogste rechtbank, het Bundesverfassungsgericht, vrijgelaten omdat er beroepsprocedures zijn gestart door de verdediging en de openbaar aanklager;
- november 2006: het Bundesverfassungsgericht oordeelt alsnog dat Motassadeq schuldig is aan zowel medeplichtigheid aan moord als lidmaatschap van een terroristische organisatie en gelast het gerechtshof in Hamburg een strafmaat te bepalen;
- januari 2007: het gerechtshof in Hamburg veroordeelt Motassadeq tot vijftien jaar.

Lid Koerdische PKK veroordeeld voor aanslagen in jaren negentig

Een rechtbank in Frankfurt veroordeelde de 52-jarige Hasan K., een van de leidende figuren van de in Duitsland actieve afdeling van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK), op 16 januari 2007 tot een celstraf van twee jaar en drie maanden. Hij was aangeklaagd wegens lidmaatschap van een terroristische organisatie en werd medeverantwoordelijk gehouden voor een serie aanslagen op Turkse doelen in Duitsland, die in de jaren negentig van de twintigste eeuw plaatsvonden. Bij één daarvan, een aanslag op een restaurant in Wiesbaden, was ook een dode gevallen.
K. was in 2006 in Oostenrijk gearresteerd en vervolgens aan Duitsland uitgeleverd. Hij werd door de rechtbank beschouwd als een van de leiders van de Duitse PKK in de periode mei 1993 tot april 1994. Zelf ontkende hij elke betrokkenheid: hij zou niet meer zijn dan een sympathisant van de PKK. Deze organisatie, die streed voor een onafhankelijk Koerdistan maar door de Verenigde Staten en de Europese Unie als 'terroristisch' werd bestempeld, was in Duitsland sinds 1993 verboden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechtbank handhaaft verbod op hoofddoekjes op scholen in Beieren

Het Constitutioneel Hof in Beieren oordeelde op 15 januari 2007 dat het eerder uitgesproken wettelijke verbod in de deelstaat om als islamitische lerares op school een hoofddoekje te dragen, terecht was. De in Berlijn gevestigde Islamitische Religieuze Gemeenschap had de zaak aangespannen omdat ze de wet discriminerend achtte. Het deelstaatparlement van Beieren had de verbodsbepaling, op instigatie van de Christelijk-Sociale Unie in Beieren (CSU) maar tegen de zin van de sociaal-democratische en

groene oppositie, in 2004 aangenomen. Dergelijk wetgeving bestond ook in de deelstaten Baden-Württemberg, Hessen, Nedersaksen en Saarland.
Het verwijt van discriminatie was onder meer gebaseerd op het feit dat katholieke nonnen wél werd toegestaan om op scholen hoofdbedekkende kleding te dragen. De rechter meende echter dat het verbod niet discriminerend was en geen schending van de religieuze vrijheid inhield. In de betreffende wet werd namelijk gesteld dat de houding van docenten in overeenstemming moest zijn met 'westerse, christelijke waarden'.

BUITENLANDSE ZAKEN

Arrestatiebevelen tegen vermoedelijke CIA-agenten wegens ontvoering

Op 31 januari 2007 maakte het Openbaar Ministerie in München bekend dat het aanhoudingsbevelen had uitgevaardigd tegen dertien vermoedelijke agenten van de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA). Zij zouden verantwoordelijk zijn voor de ontvoering en het ten onrechte gevangen zetten van de Duitser van Libanese afkomst Khaled al-Masri, die zij verdachten van betrokkenheid bij terrorisme.
Volgens eigen zeggen was al-Masri in december 2003 aan de grens tussen Servië en Macedonië aangehouden en vervolgens naar een gevangenis in Afghanistan gebracht, waar hij zwaar mishandeld zou zijn. Vijf maanden later werd hij vrijgelaten en was hij in Albanië terechtgekomen. Hij zou het slachtoffer zijn van een identiteitsverwisseling, want de verdenking dat hij iets met terrorisme te maken zou hebben, bleek onterecht.

(Vorige berichten pagina 13/3 - 2007)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Partijconventie kiest Sarkozy als presidentskandidaat

Nicolas Sarkozy, de Franse minister van Binnenlandse Zaken, werd op 14 januari 2007 met overweldigende meerderheid gekozen tot presidentskandidaat namens de centrum-rechtse Unie voor de Presidentiële Meerderheid (UMP). President Jacques Chirac, de oprichter van de UMP, was afwezig tijdens de partijconventie. Hij was ooit de mentor van Sarkozy, maar hun relatie bekoelde toen Sarkozy in 1995 een andere presidentskandidaat dan Chirac steunde.
Sarkozy oogstte zowel waardering als kritiek voor zijn ideeën over maatschappelijke problemen als illegale migratie, huisvesting en werkgelegenheid. Met zijn scherpe uitspraken zou hij proberen de stem van extreem-rechtse kiezers te winnen ten koste van Jean-Marie Le Pen, de presidentskandidaat van het extreem-rechtse Front National (FN). Volgens opiniepeilingen zouden de verkiezingen een nek-aan-nekrace worden tussen Sarkozy en de socialistische kandidaat Ségolène Royal.

Socialistisch kopstuk wegens racisme afgezet

De Socialistische Partij (PS) besloot op 29 januari 2007 de machtige president van de regio Languedoc-Rousillon, Georges Frêche, uit de partij te zetten vanwege zijn uitspraak dat er te veel zwarte voetballers in het Franse elftal speelden. Al eerder was de 68-jarige Frêche, in 1972 een van de oprichters van de PS, voor twee jaar van het partijbestuur uitgesloten. De reden daarvoor was dat hij harkis, de nakomelingen van Algerijnen die in de Algerijnse onafhankelijkheidsoorlog tussen 1957 en 1962 aan Franse zijde vochten, ondermensen had genoemd.
De socialistische presidentskandidate Ségolène Royal had zich uitgesproken voor de uitsluiting van Frêche. Hij was een belangrijke steunpilaar voor haar in het zuiden, waar ook het extreem-rechtse Front National (FN) van presidentskandidaat Jean-Marie Le Pen populair was.

Eerste racismeonderzoek in Frankrijk gepubliceerd

Uit de resultaten van een op 31 januari 2007 gepubliceerd onderzoek bleek dat ruim de helft van de Fransen van Afrikaanse en Arabische afkomst (4 procent van de bevolking) zich gediscrimineerd voelde. Volgens een derde van de ondervraagden was de discriminatie toegenomen en één op de vijf was ervan overtuigd te zijn afgewezen voor een baan vanwege hun huidskleur. Voor het onderzoek waren 13.000 volwassenen ondervraagd. Opdrachtgever was de Conseil Représentatif des Associations Noires (CRAN), een federatie die streed tegen discriminatie en racisme.
Het verzamelen van gegevens op basis van etnische criteria was officieel verboden in Frankrijk. Maar vanwege het ontbreken van onderzoeksgegevens kon worden ontkend dat er een racismeprobleem was, aldus Patrick Lozes van CRAN. De organisatie laakte de afwezigheid van zwarte presidentskandidaten en zwarte parlementsleden en was voorstander van positieve discriminatie.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Rechtbank akkoord met reddingsplan Eurotunnel

Een rechtbank in Parijs stemde op 15 januari 2007 in met het reddingsplan voor Eurotunnel. Het bedrijf kreeg 37 maanden om het plan uit te voeren waardoor de schuldenlast tot 4,16 miljard euro werd gehalveerd. Daarmee was het dreigende faillissement afgewend. Eurotunnel kampte al vanaf de oprichting met financiële problemen. De kosten voor de aanleg waren onderschat en het goederen- en passagiersverkeer door de tunnel was overschat.

BUITENLANDSE ZAKEN

Australië en Frankrijk tekenen visserijverdrag

De Franse minister voor Visserij Dominique Bussereau en zijn Australische ambtgenoot Eric Abetz tekenden op 9 januari 2007 een visserijovereenkomst. De landen kwamen overeen de visstand in de zuidelijke territoriale wateren te beschermen en illegale visvangst middels gezamenlijke patrouilles te bestrijden.

OVERLEDEN

Abbé Pierre, beschermheilige van de daklozen

Op 22 januari 2007 overleed de rooms-katholieke priester Abbé Pierre op 94-jarige leeftijd aan een longontsteking in een ziekenhuis in Parijs. Hij werd op 5 augustus 1912 geboren in Lyon als Henri Grouès. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij priester in Grenoble en hielp onder de schuilnaam Abbé Pierre joden en anderen met onderduiken. Als lid van het Franse parlement

(van 1945 tot 1951) wist hij goedkeuring te krijgen voor een wet die het verhuurders verbood huurders tijdens de wintermaanden uit te zetten. Hij stichtte Emmaüs, een lekenbeweging die als doel had armen en daklozen te helpen. De beweging breidde zich uit tot een wereldwijd netwerk van 350 woongemeenschappen die geld verdienden door de verkoop van tweedehands goederen. In 1992 weigerde hij het Légion d'Honneur omdat hij het Franse daklozenbeleid onvoldoende vond, maar in 2001 aanvaardde hij deze hoogste Franse onderscheiding alsnog.
Zijn begrafenismis in de kathedraal Notre Dame in Parijs werd bijgewoond door vele bekende Fransen, 1.500 armen en vertegenwoordigers van Emmaüs. Honderdduizenden Fransen bekeken de rechtstreekse uitzending van de mis, die werd geleid door de Parijse aartsbisschop. Deze had eerder verklaard dat een zaligverklaring van het 'geweten van Frankrijk', tevens voorstander van het toelaten van vrouwen tot het priesterambt en soms scherp criticus van de paus, niet te verwachten was.

(Vorige berichten pagina 15/2 - 2007)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Revolutionaire Strijd claimt aanslag op Amerikaanse ambassade

Op 12 januari 2007 werd er met een antitankgranaat een aanslag gepleegd op de Amerikaanse ambassade in Athene. Hierbij raakte de derde verdieping van het gebouw ernstig beschadigd, maar er vielen geen gewonden.
Iemand die zei te spreken namens de radicaal-linkse groep Revolutionaire Strijd eiste diezelfde avond nog de aanslag op. Schriftelijk deed de organisatie dat met een verklaring gericht aan het dagblad *Pontiki*. Daarin stelde ze ook dat twee politici het volgende doelwit zouden vormen. Revolutionaire Strijd had sinds 2003 zes aanslagen gepleegd, waarbij drie gewonden vielen.

Strengere straffen moeten aantal verkeersdoden verminderen

Het Griekse parlement ging in januari 2007 akkoord met strengere straffen voor verkeersovertredingen. Zo zou rijden door rood licht worden bestraft met 700 euro, het rijden zonder veiligheidsgordel met 350 euro en tien dagen ontheffing van de rijbevoegdheid en het rijden zonder helm op de motor met tien dagen ontzegging van de rijbevoegdheid.
De nieuwe wet moest een einde maken aan het grote aantal verkeersdoden. Griekenland stond met jaarlijks 147 doden op 1 miljoen inwoners aan kop in de Europese Unie. Critici stelden dat de wet weinig uit zou halen, zolang de politie niet afdoende zou controleren.

Regering komt moslimminderheid tegemoet

De Griekse regering maakte op 25 januari 2007 bekend dat ze het salaris zou betalen van 240 imams voor de moslimgemeenschap. Hiermee werden ze gelijkgesteld met Grieks-orthodoxe priesters van wie het salaris ook door de overheid werd bekostigd. Het was enerzijds een gebaar naar de islamitische gemeenschap in Thracië, anderzijds een gebaar naar Turkije.
Op 30 januari zei de regering dat ze de belastingschuld van de moslimgemeenschap zou schrappen. Deze schuld van 6,5 miljoen euro was opgebouwd uit de achterstallige belasting op religieuze eigendommen.

ONDERWIJS

Felle protesten tegen toestaan particuliere universiteiten

Studenten raakten op 17 januari 2007 slaags met de politie na een demonstratie tegen het voornemen van de Griekse regering om de grondwet zodanig aan te passen dat particuliere universiteiten zouden worden toegestaan. Dit zou de kwaliteit van het onderwijs ten goede komen en voorkomen dat Griekse studenten in groten getale naar het buitenland vertrokken om daar te studeren. De studenten stelden dat de hervorming ten koste ging van de kwaliteit van het onderwijs en dat een universitaire studie onbereikbaar zou worden voor de minder draagkrachtigen. Zij werden hierin gesteund door de vakbonden en docenten aan universiteiten, voortgezet onderwijs en basisscholen.
Er waren demonstraties in Athene, Partras, Iraklion en Saloniki. In Athene gooiden de studenten molotovcocktails naar de politie, die dit beantwoorde met traangas. Drie agenten raakten gewond.

BUITENLANDSE ZAKEN

Italië en Griekenland tekenen overeenkomst over gastransport

Griekenland en Italië tekenden op 31 januari 2007 een overeenkomst over de aanleg van een gaspijplijn tussen beide landen. De pijplijn zou in het verlengde komen te liggen van die tussen Turkije en Griekenland. Hiermee zou gas uit Midden-Azië naar Europa kunnen worden getransporteerd. Belangrijk voordeel voor West-Europa was dat het minder afhankelijk zou worden van gasleveranties uit Rusland.

(Vorige berichten pagina 16/1 - 2007)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Vertrouweling premier Blair gearresteerd

De politie arresteerde op 19 januari 2007 Ruth Turner op verdenking van het verhinderen van een onderzoek naar de verkoop van politieke functies. Turner was persoonlijk adviseur van premier Tony Blair. Ze zou het onderzoek hebben gedwarsboomd naar de verlening van zetels in het Hogerhuis aan zakenmensen die het regerende Labour (Lab.) grote sommen geld hadden geleend. Turner kwam nog dezelfde dag op borgtocht vrij en Blair zei in een reactie alle vertrouwen in haar te hebben.

Racisme in tv-programma Big Brother veroorzaakt rel

De Indiase actrice Shilpa Shetty werd op 28 januari 2007 met 63 procent van de stemmen gekozen tot winnaar van Celebrity Big Brother. Hierbij werden bekende Britten drie weken samen in een huis opgesloten, waarbij kijkers telkens iemand konden wegstemmen.
Het programma raakte in opspraak door de manier waarop Shetty werd behandeld door deelneemster Jade Goody. Deze noemde haar kookkunsten onbetrouwbaar, stak de draak met haar Indiase accent en noemde haar geregeld Shilpa Poppadum. Ze wist de Indiase menigmaal tot tranen toe te tergen.
Dit veroorzaakte hevige reacties in India,

waar Goody werd beschuldigd van racisme. Ook de Indiase minister van Financiën P. Chidambaram bemoeide zich ermee, evenals premier Tony Blair en minister van Financiën Gordon Brown.

Terroristen zouden soldaat hebben willen onthoofden

De politie arresteerde op 31 januari 2007 negen mensen in Birmingham op verdenking van het beramen van de ontvoering en de onthoofding van een moslimsoldaat. De negen zouden de onthoofding hebben willen filmen en vervolgens het filmpje op internet willen zetten om zo een voorbeeld te stellen voor andere moslimsoldaten.
De politie zei al zes maanden bezig te zijn met het onderzoek en dat de plannen van de verdachten – voor het merendeel Pakistani – in een finaal stadium verkeerden. Het motief van de negen was vooralsnog niet duidelijk, maar lag waarschijnlijk in de woede van moslimextremisten over de deelname van Groot-Brittannië aan de oorlogen in Irak en Afghanistan. Groot-Brittannië had 180.000 soldaten, onder wie 330 moslims. Toen een van hen in 2006 sneuvelde, werd hij door moslimextremisten een verrader genoemd.

NOORD-IERLAND

Sinn Fein-leider Adams op begrafenis voormalig paramilitair commandant

Op 8 januari 2007 overleed David Ervine op 53-jarige leeftijd aan de gevolgen van een hartaanval en een beroerte. Ervine was een commandant van de protestantse, paramilitaire Ulster Volunteer Force (UVF). Hij werd in 1974 gearresteerd toen hij met een autobom een katholieke wijk inreed. Hij zat vervolgens zes jaar gevangen. Na die tijd ontpopte Ervine zich als een pleitbezorger van het vredesproces. Zo wist hij de protestantse paramilitaire organisaties – behalve de UVF de Ulster Defence Association (UDA) – in 1994 te bewegen tot een staakt-het-vuren. Verder stond hij mede aan de wieg van het Akkoord van Goede Vrijdag (1998).
Ervine werd vooral geroemd vanwege zijn vermogen om met zowel protestanten als katholieken te spreken. Derhalve waren er ook veel katholieken op zijn begrafenis die op 12 januari 2007 plaatsvond. Verder waren de Britse minister van Noord-Ierse Zaken Peter Hain en de Ierse minister van Buitenlandse Zaken Dermot Ahern aanwezig. Ook Gerry Adams, leider van Sinn Fein (SF) – de politieke tak van het Ierse Republikeinse Leger (IRA) -, stond op de lijst van genodigden. Bij zijn aankomst omhelsde hij de weduwe van Ervine.

Ombudsman: politie betrokken bij sektarische moorden

De Ombudsman van Politie Nuala O'Loan presenteerde op 22 januari 2007 de resultaten van haar driejarig onderzoek naar de betrokkenheid van politie-inlichtingenofficieren van de Special Branch bij het sektarische geweld. Ze concludeerde dat informanten die op de loonlijst van de Special Branch stonden goed waren voor zeker tien moorden en ook nog andere delicten. Deze informanten hielden zich met toestemming van leden van de Special Branch bezig met moorden, drugshandel, afpersing en bomaanslagen. Het ging voornamelijk om leden van de protestantse, paramilitaire Ulster Volunteer Force (UVF).
O'Loan wilde dat enkele strafzaken uit die tijd heropend zouden worden en dat er een onderzoek zou worden gestart naar enkele van de toenmalige leden van de Special Branch. Ze twijfelde er echter aan of het ook tot daadwerkelijke veroordelingen zou komen omdat veel van het bewijsmateriaal uit die tijd inmiddels was vernietigd.
Minister van Noord-Ierse Zaken Peter Hain sprak over een 'zeer donkere kant van het gedrag van een beperkt aantal leden van de Special Branch'.

Protestantse extremist Fulton krijgt 28 jaar celstraf

Een rechtbank in Belfast veroordeelde op 26 januari 2007 William James Fulton, commandant van de protestantse, paramilitaire Loyalist Volunteer Force (LVF), tot een gevangenisstraf van 28 jaar. Hij werd schuldig bevonden aan 48 terreurdaden, waaronder de moord op een grootmoeder met een pijpbom, het verwonden van vier agenten met een granaat, drugssmokkel en de leverantie van wapens waarmee aanslagen werden gepleegd. Het proces tegen Fulton nam meer dan drie jaar in beslag.

Sinn Fein steunt Noord-Ierse politie

De 2.000 afgevaardigden op het speciale congres van Sinn Fein (SF), de politieke vleugel van het Ierse Republikeinse Leger (IRA), gingen op 28 januari 2007 met overweldigende meerderheid akkoord met het voorstel om de Noord-Ierse politie te erkennen. De stemming volgde na een soms emotioneel debat waarbij werd gerefereerd aan de mishandeling door de politie, maar ook aan de 300 agenten die waren gedood door de IRA. Uiteindelijk besloten de afgevaardigden met handopsteken een streep te zetten onder het verleden.
Het besluit betekende een belangrijke overwinning voor SF-leider Gerry Adams. Hij zei: 'Vandaag heeft u de mogelijkheid geschapen om het politieke landschap van dit eiland voorgoed te veranderen. (...) Dit besluit laat zien dat de oorlog voorbij is. En als de oorlog voorbij is, moeten we aan de vrede werken.'
De protestantse Democratische Unionistische Partij (DUP) had eerder gezegd alleen de macht met de katholieke SF te willen delen als die partij de politie zou erkennen. Dat had SF nu ook gedaan. Wel had ze er aan toe gevoegd dat de erkenning pas zou ingaan op het moment dat er sprake was van een gedeeld bestuur omdat ze vanaf dat moment ook wat te zeggen had over de politie.

BUITENLANDSE ZAKEN

Minister Beckett: 'Wij wisten van geheime gevangenissen'

De Britse minister van Buitenlandse Zaken, Margaret Beckett, gaf op 19 januari 2007 toe dat Groot-Brittannië op de hoogte was van het geheime netwerk van gevangenissen van de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA), nog vóór de Amerikaanse president George W. Bush het bestaan van deze gevangenissen in september 2006 erkende. De minister zei dit in antwoord op schriftelijke parlementsvragen. Beckett voegde er echter aan toe dat Groot-Brittannië slechts globaal op de hoogte was en de details niet kende.
De Verenigde Staten brachten in de gevangenissen verdachten van terrorisme onder en van verscheidene Europese regeringen werd aangenomen dat ze hadden ingestemd met deze geheime centra op hun grondgebied. Een onderzoeksrapport van het Europees Parlement bevestigde deze vermoedens.

Verdachte van moord op Alexander Litvinenko ontkent betrokkenheid

Media, waaronder dagblad *The Guardian*,

meldden op 26 januari 2007 dat de Britse justitie de zakenman en oud-officier van de Russische inlichtingendienst KGB, Andrej Lugovoj, als hoofdverdachte zag van de moord op Alexander Litvinenko - eveneens een voormalig KGB-officier. Deze werd op 1 november 2006 vergiftigd met het radioactieve Polonium en stierf op 23 november aan de gevolgen daarvan. Lugovoj en de Russische zakenman Dmitri Kovtoen kwamen al snel in beeld als verdachten omdat zij vlak voor de vergiftiging nog een ontmoeting hadden met Litvinenko in het Millennium Hotel waar hij ziek werd.
Lugovoj liet op 27 januari 2007 weten niets met de moord te maken te hebben. Hij sprak van leugens, provocaties en overheidspropaganda. De Britse overheid zou volgens hem maar wat roepen omdat ze geen bewijzen tegen hem had.
Rusland liet overigens in een reactie weten dat ze Lugovoj niet zou uitleveren omdat de grondwet dit voor Russische staatsburgers verbood.

(Vorige berichten pagina 16/3 - 2007)

ITALIË

BINNENLAND

Politie arresteert 2.000 mensensmokkelaars

In een grote actie arresteerde de politie op 24 januari 2007 2.000 personen in verband met mensensmokkel, waarbij meer- en minderjarigen werden gedwongen te werken in de prostitutie en in ateliers. Het onderzoek duurde vier maanden, waarbij de politie honderden organisaties op het spoor kwam die soms maar uit drie of vier mensen bestonden. De politie werd bij haar onderzoek geholpen door 45 voormalige prostituees die in ruil hiervoor een verblijfsvergunning kregen.

JUSTITIE

Rechtbank veroordeelt tien SS'ers tot levenslang

De militaire rechtbank van La Spezia veroordeelde op 13 januari 2007 tien voormalige leden van de SS tot een levenslange gevangenisstraf wegens hun aandeel in het bloedbad van Marzabotto. Zeven anderen die terecht stonden werden vrijgesproken.
De tien werden medeschuldig bevonden aan de dood van ongeveer 700 inwoners van het dorpje Marzabotto, voornamelijk vrouwen, kinderen en ouderen. De moordpartij vond plaats van 29 september tot 5 oktober 1944. De rechtbank veroordeelde hun eveneens tot het betalen van een schadevergoeding van 92 miljoen euro aan nabestaanden en familie van de slachtoffers.
De tien werden bij verstek veroordeeld. De meeste zouden nog in Duitsland wonen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Italië wil VN-campagne tegen de doodstraf

Premier Romano Prodi zei op 2 januari 2007 dat Italië de Verenigde Naties zou vragen een wereldwijde campagne te voeren tegen de doodstraf. Volgens hem rechtvaardigde geen enkele misdaad het doden van een medemens. De uitspraken van Prodi waren onder andere ingegeven door de executie, enkele dagen eerder, van de Iraakse dictator Saddam Hoessein. Ook oppositieleider Silvio Berlusconi noemde deze executie 'een politieke en historische fout'.
Irak wees de Italiaanse verontwaardiging af en wees er op dat de Italianen destijds de fascistische leider Benito Mussolini aan zijn voeten hadden opgehangen in Milaan.

Relatie met VS bekoelt

Premier Romano Prodi zei op 14 januari 2007 dat het besluit van de Amerikaanse president George W. Bush om meer troepen naar Irak te sturen geen blijk gaf van een doordachte strategie. Eerder die week had de minister van Buitenlandse Zaken, Massimo D'Alema, al forse kritiek op de Verenigde Staten geuit door te zeggen dat de Amerikaanse aanval op doelen van al-Qaeda in Somalië onverstandig was. Prodi voegde er aan toe dat zulke unilaterale acties nieuwe spanningen veroorzaakten in een instabiele regio.
Het maakte duidelijk dat Italië een duidelijk andere koers voer tegenover de Verenigde Staten. Voormalig premier Silvio Berlusconi was een van de grootste bondgenoten van de Amerikaanse president, maar Prodi had zijn buitenlandse politiek meer op Europa gericht. Dit kwam hem op het verwijt van Berlusconi te staan dat Italië zicht ontpopte als een onbetrouwbare bondgenoot. Prodi wees er echter op dat Italië nog wel troepen had in Afghanistan en het voortouw had genomen bij de oplossing van het conflict tussen Israël en de Libanese Hezbollah-beweging.

Rechter legt beslag wegens olie-voor-voedsel-schandaal

De onderzoeksrechtbank legde op 23 januari 2007 beslag op ruim 92 miljoen euro aan bezittingen van vijf advocaten en vertegenwoordigers van twee bedrijven. Zij zouden steekpenningen hebben betaald aan Iraakse functionarissen in ruil voor lucratieve contracten voor ruwe olie. De beslaglegging hield verband met het onderzoek naar corruptie bij het olie-voor-voedsel-programma van de Verenigde Naties, dat was bedoeld om Iraakse burgers tijdens het regime van voormalig leider Saddam Hoessein te helpen. De namen van de betreffende bedrijven werden niet bekend gemaakt.

(Vorige berichten pagina 18/2 - 2007)

MACEDONIË

BINNENLAND

Centrum-rechtse oppositie wint parlementsverkiezingen

Geweld tijdens campagne

In de campagne voor de parlementsverkiezingen van 5 juli 2006 kwam het tot enkele ernstige geweldsincidenten. Er waren bomaanslagen en schietpartijen, maar er vielen geen dodelijke slachtoffers.
Het ernstigste incident vond plaats in Tetovo in het westen van het land, de 'hoofdstad' van de Albanese minderheid in Macedonië. Op 23 juni werd de Albanees Abdulhalim Kasami (51) door enkele kogels geraakt, onder andere in zijn hoofd. Kasami was in 2001 de leider van de Albanese opstand tegen de Macedonische regering en lid van de regeringspartij Democratische Unie voor Integratie (DUI). Hij woonde in een gebied waar veel aanhangers van de andere grote partij van etnische Albanezen, de Democratische Partij van Albanezen (PDS), leefden. Anders dan tijdens de dreigende burgeroorlog in 2001, toen Macedoniërs tegenover Albanezen stonden, ging het nu vooral om onderling Albanees geweld.

Uitslagen parlementsverkiezingen Macedonië (5 juli 2006) Opkomst: 56,1 procent

partij	partij/coalitie	perc.	zetels
Coalitie Voor een beter Macedonië:			45
- Interne Macedonische Revolutionaire Organisatie - Democratische Partij voor Macedonische Nationale Eenheid (VMRO-DPMNE)		32,5	38
- Liberale Partij van Macedonië (LPM)			2
- Socialistische Partij van Macedonië (SPM)			3
- Democratische Unie (DS)			1
- Partij voor de beweging van Turken in Macedonië (PDTM)			
- Unie van Roma in Macedonië (SRM)			1
Coalitie Samen voor Macedonië (ZMZ):			32
- Sociaal-Democratische Unie van Macedonië (SDSM)		23,3	23
- Liberale Democratische Partij (LDP)			5
- Democratische Partij van Turken (DPT)			2
- Verenigde Partij van Roma in Macedonië (OPRM)			1
- Democratische Partij van Serviërs (DPSM)			1
Coalitie van: Democratische Unie voor Integratie (DUI) Democratische Welvaartspartij (PDP) Democratische Liga van Bosniaks (DLB)		12,1	14 3
Democratische Partij van Albanezen (PDS)		7,5	11
Nieuwe Sociaal-Democratische Partij (NSDP)		6,0	7
Interne Macedonische Revolutionaire Organisatie - Volkspartij (VMRO-NP)		6,1	6
Democratische Vernieuwing van Macedonië (DOM)		1,9	1
Partij voor een Europese Toekomst (PEI)		1,2	1
Totaal			120

Samenstelling regering Macedonië (26 augustus 2006)

Premier
Nikola GROEJEVSKI

Vice-premier belast met Economische Zaken
Zoran STAVRESKI
Vice-premier belast met Europese integratie
Gabriela KONEVSKA-TRAJKOVSKA
Vice-premier belast met de Implementatie van de Kaderovereenkomst (2001)
Imer SELMANI
Vice-premier belast met Landbouw en Onderwijs
Zivko JANKOELOVSKI

Ministers:
Arbeid en Sociale Zaken
Ljoepco MESKOV
Binnenlandse Zaken
Gordana JANKOELOVSKA
Buitenlandse Zaken
Antonio MILOSOSKI
Cultuur
Ilirjan BEKIRI
Defensie
Lazar ELENOVSKI
Economie
Vera RAFAJLOVSKA
Financiën
Trajko SLAVESKI
Justitie
Mihajlo MANEVSKI
Landbouw, Bosbouw en Waterstaat
Ace SPASENOVSKI
Lokaal Zelfbestuur
Zoran KONJANOVSKI
Milieu
Imer ALIU
Onderwijs
Sulejman RUSHITI
Transport en Communicatie
Mile JANAKIESKI
Volksgezondheid
Vladimir DIMOV

Gouverneur Macedonische Centrale Bank
Petar GOSEV

Economisch programma levert oppositie winst op

De parlementsverkiezingen leverden winst op voor de centrum-rechtse en nationalistische oppositie. De regerende Sociaal-Democratische Unie van Macedonië (SDSM) van premier Vlado Buckovski, welke deel uitmaakte van de coalitie Samen voor Macedonië (ZMZ), verloor. Winst was er voor de oppositie, die aantrad onder de naam Voor een beter Macedonië en onder leiding stond van de van oudsher nationalistische partij Interne Macedonische Revolutionaire Organisatie – Democratische Partij voor Macedonische Nationale Eenheid (VMRO-DPMNE). Zij won vooral door haar belofte om de economie te hervormen en zodoende de hoge werkloosheid van 36 procent van de beroepsbevolking te bestrijden.

De internationale waarnemers oordeelden dat de verkiezingen 'grotendeels democratisch' waren verlopen, ondanks 'geïsoleerde gevallen van ongeregeldheden'.

Nikola Groejevski vormt nieuwe regering

Na zijn verkiezingsoverwinning kreeg de leider van de VMRO-DPMNE Nikola Groejevski op 28 juli van president Branko Crvenkovski de opdracht een nieuwe regering samen te stellen. Groejevski vormde deze uit de PDS en de partijen behorend tot de coalitie 'Voor een beter Macedonië', welke bestond uit de VMRO-DPMNE en daarnaast uit de Socialistische Partij van Macedonië (SPM), de Liberale Partij van Macedonië (LPM), de Democratische Unie (DS) en enkele groeperingen van etnische minderheden. Op 26 augustus won Groejevski's regering de vertrouwensstemming in het parlement met 68 van de 120 stemmen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Mediacampagne voor buitenlandse investeringen

Op 25 januari 2007 lanceerde premier Nikola Groejevski een buitenlandse mediacampagne – met name in de lidstaten van de Europese Unie – om buitenlandse investeerders aan te trekken in zijn door armoede en werkloosheid geplaagde land. De campagne kreeg de titel 'Investeer in Macedonië, een Nieuw Zakenparadijs in Europa'. De economische voordelen van Macedonië voor buitenlandse investeerders bestonden volgens Groejevski uit een bedrijfsvriendelijk belastingklimaat, eenvoudige registratieprocedures en lage inflatie. Bovendien behoorde Macedonië tot de vrijhandelszone op de Balkan, die toegang gaf tot 650 miljoen consumenten.

MILITAIRE ZAKEN

Dienstplicht afgeschaft

Macedonië wilde in 2008 lid worden van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO). Om dit doel te bereiken besloot het parlement op 5 mei 2006 om de dienstplicht af te schaffen en over te gaan op een

Macedonië

beroepsleger. In maart waren de laatste dienstplichtigen voor hun diensttijd van zes maanden opgeroepen.

EUROPESE UNIE

Nieuwe Politiewet aangenomen

Op 30 oktober 2006 nam het Macedonische parlement op dringend advies van de Europese Unie een nieuwe Politiewet aan als onderdeel van het prille toetredingsproces richting de EU. De nieuwe wet voorzag in de decentralisering van politiediensten en in grotere inspraak door plaatselijke bestuurders in het aanstellen van politiemedewerkers.
Macedonië was sinds 17 december 2005 kandidaat-lidstaat en wilde rond de jaarwisseling van 2007 en 2008 starten met de toetredingsonderhandelingen om in 2012 een volwaardige EU-lidstaat te kunnen worden.

Voortgangsrapport toekomstig toetredingsproces

Op 8 november 2006 presenteerde de Europese Commissie een voortgangsrapport over Macedonië. Het rapport stelde dat Macedonië vooruitgang boekte in het toetredingsproces, maar dat de snelheid de laatste tijd te veel verloren was gegaan, met name op het gebied van justitiële hervormingen en corruptiebestrijding.

Bestrijding economische criminaliteit

Eurocommissaris voor Uitbreiding Olli Rehn meldde op 20 november dat Macedonië meer moest doen aan de bestrijding van corruptie en andere vormen van economische criminaliteit, wilde de Unie starten met toetredingsonderhandelingen. De Macedonische autoriteiten leken deze woorden ter harte te nemen, want daarna werden enkele grote strafzaken op deze terreinen gestart of afgerond:
Op 23 november werd Ljoebe Trpeski, voormalig gouverneur van de Macedonische Centrale Bank (1997-2004), gearresteerd op verdenking van verduistering van 46,5 miljoen euro tijdens zijn gouverneurschap.
Op 27 december werd het hoofd van de Militaire Inlichtingendienst Risto Georgiev, samen met twee van zijn naaste medewerkers, ontslagen omdat hij de smokkel naar Bulgarije van 300 automatische geweren en 33 mortierwerpers niet had voorkomen.

Nederland

Op 4 januari 2007 werd voormalig minister van Defensie Ljoeben Paoenovski tot 3,5 jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens de verduistering van anderhalf miljoen euro in een bouwproject met zijn schoonvader.

(Vorige berichten pagina 209/2 e.v. - 2006)

NEDERLAND

BINNENLAND

Fusie tussen vredesorganisaties IKV en Pax Christi

Per 1 januari 2007 bundelden twee reeds lang bestaande vredesorganisaties uit kerkelijke kring hun krachten: het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV) en de katholieke vredesorganisatie Pax Christi Nederland (PCN). Zij fuseerden tot een nieuwe organisatie onder de naam IKV Pax Christi.
Pax Christi was de oudste van de twee: ze ontstond tijdens de Tweede Wereldoorlog in Frankrijk in een poging tot verzoening met Duitsland. Later groeide de beweging uit tot een internationale organisatie, actief in vijftig landen en met zo'n 60.000 leden. In de jaren 1978-1985 speelde ze een belangrijke rol in het verzet tegen de modernisering van nucleaire middellangeafstandsraketten. Ze deed dat samen met onder meer het in 1966 binnen de kerken opgerichte IKV, dat in deze strijd het voortouw had genomen. Een en ander leidde in 1981 en 1983 tot ongekend massale vredesdemonstraties in Amsterdam en Den Haag. Van het IKV kwam ook de beroemd geworden leuze: 'Help de kernwapens de wereld uit, om te beginnen uit Nederland!'

Bevolkingsgroei verwacht door groter aantal allochtonen

Volgens een op 8 januari 2007 gepubliceerde bevolkingsprognose van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zou het inwoneraantal van Nederland in 2050 zijn toegenomen van 16,4 naar 16,8 miljoen. Deze groei werd vrijwel geheel veroorzaakt door de toename van het aantal allochtone inwoners. In 2050 zou hun aandeel in de bevolking zijn gestegen van 19 naar 29 procent.
Het CBS rekende tot de allochtonen twee groepen mensen, met als gemeenschappelijk kenmerk dat zij minimaal één in het buitenland geboren ouder hadden. De eerste groep bestond uit niet-westerse allochtonen, afkomstig uit Turkije en Afrikaanse, Latijns-Amerikaanse en Aziatische landen (Japan en Indonesië uitgezonderd). De rest werd gevormd door westerse allochtonen, voornamelijk immigranten uit andere lidstaten van de Europese Unie. Van beide groepen zou de omvang toenemen. Onder niet-westerse bewoners zou het aantal Marokkanen, Surinamers en Turken nog maar beperkt groeien. Hier kwam de toename vooral voor rekening van degenen die recenter naar Nederland waren gekomen en afkomstig waren uit landen als Afghanistan, China, Irak en Iran.

Ledental vrijwel alle politieke partijen gegroeid

Uit op 15 januari 2007 gepubliceerde cijfers van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) bleek dat het aantal partijleden in 2006 met 6 procent was toegenomen tot 318.144 – het hoogste aantal sinds 1992. Zij vertegenwoordigden 2,6 procent van het electoraat. Onduidelijk was nog in hoeverre deze winst blijvend was, omdat ledenaanwas gebruikelijk was als er recent verkiezingen waren geweest. Democraten 66 (D66) was de enige parlementair vertegenwoordigde partij die per saldo verlies leed.
Het Christen-Democratisch Appèl (CDA) bleef de partij met de meeste leden (69.560), gevolgd door de Partij van de Arbeid (PvdA) met 62.846. Als derde kwam de Socialistische Partij (SP), die een groei van 13,1 procent doormaakte naar 50.740 leden. Dat was bijna 10.000 meer dan de 40.849 leden van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD). Opvallend veel nieuwe leden tenslotte kreeg de sinds november 2006 in de Tweede Kamer vertegenwoordigde Partij voor de Dieren (PvdD). De getallen bij het begin van 2005 en 2006 bedroegen respectievelijk 1.799 en 2.408, waarna de partij fors doorgroeide naar 6.370 leden per 1 januari 2007.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

WRR pleit voor afschaffing ontslagvergoeding

Op 30 januari 2007 presenteerde de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) zijn rapport *Investeren in werkzekerheid*, waarin hij pleitte voor het afschaffen

van de financiële vergoeding voor ontslagen werknemers. Bovendien zouden werkgevers niet meer naar de rechter of het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) hoeven te stappen. Wanneer en hoe iemand kon worden ontslagen, zou in Collectieve Arbeidsovereenkomsten (CAO's) kunnen worden vastgelegd.
In ruil voor deze maatregelen zou aan werknemers wel compensatie moeten worden geboden door werkgevers te verplichten te investeren in de scholing van hun personeel. Bovendien zouden werknemers voorafgaand aan het ontslag een doorbetaalde zoektermijn moeten krijgen waarin de werkgever hen zou helpen bij het vinden van ander werk.
Het ontslagrecht was een heikel punt in de onderhandelingen tussen werknemers en werkgevers. Binnen de Sociaal Economische Raad (SER) liepen deze in december 2006 vast. De WRR-voorstellen sloten vooral aan bij de door werkgevers verlangde versoepeling van het ontslagrecht, maar vanuit werknemershoek werd dit afgewezen.

JUSTITIE

Asielzoekers relatief vaak verdacht van criminele activiteiten

Asielzoekers worden vaker verdacht van een misdrijf dan Nederlanders, was de conclusie van een onderzoek van de Politieacademie waarvan de resultaten op 19 januari 2007 werden gepubliceerd in het rapport *Asielzoekers en criminaliteit*. Het onderzoek werd verricht onder mensen die tussen 1995 en 2004 in Nederland asiel aanvroegen en die in 2004 met de politie in aanraking kwamen op verdenking van een misdrijf. In het rapport werd daarbij gewezen op de samenhang tussen de leefomstandigheden en de neiging om delicten te plegen.
Van de asielzoekers die in afwachting waren van een verblijfsvergunning, werd 5,4 procent verdacht van criminele activiteiten en van degenen die een dergelijke vergunning wel hadden ruim 3 procent. Voor de gehele Nederlandse bevolking lag dit percentage op 1,5 procent. Bij door asielzoekers gepleegde criminaliteit ging het grotendeels om eenvoudige diefstallen en het gebruik van valse documenten. In veel mindere mate kwamen ook geweldsdelicten voor.
De onderzoekers constateerden dat er een verband bestond tussen enerzijds criminaliteit en anderzijds onverwerkte trauma's in combinatie met de levensomstandigheden in de asielcentra en het verloop van de toelatingsprocedure. Omdat het asielzoekers ontbrak aan mogelijkheden om op legale wijze in het onderhoud te voorzien – werken of studeren waren hun verboden -, zagen zij zich vaak gedwongen hun toevlucht te nemen tot criminele activiteiten. Deze waren dan ook meestal situatiebepaald en niet structureel, dat wil zeggen dat het ging om mensen die in hun herkomstland niet crimineel waren.

GEZONDHEID EN ZORG

Akkoord over salaris medisch specialisten

Op 18 januari 2007 sloten demissionair minister Hans Hoogervorst van Volksgezondheid en de Orde van Medisch Specialisten (OMS) een overeenkomst inzake de salarissen voor vrijgevestigde specialisten. Dat waren er in Nederland ongeveer zevenduizend. Over de salarisontwikkeling was meer dan een jaar onderhandeld.
Het uurtarief werd met ingang van 1 januari 2008 vastgesteld op 132,50 euro – met een toegestane afwijking van 6 euro naar boven of naar beneden. Binnen deze 'bandbreedte' konden specialisten met het ziekenhuis onderhandelen over het precieze inkomen, dat afhing van geleverde prestaties. Vóór invoering van de nieuwe regeling bleef het tijdelijk aangehouden tarief van 147,50 euro van kracht. Als gevolg van het nieuwe tarief zouden de grote inkomensverschillen tussen de diverse specialisten verdwijnen. Verwacht werd dat bijvoorbeeld medisch microbiologen en cardiologen minder zouden gaan verdienen, terwijl kinderartsen en reumatologen juist meer salaris zouden krijgen.
De afspraken hadden geen betrekking op de ca. vijfduizend specialisten in loondienst. Voor hen bleven de Arbeidsvoorwaardenregeling Medisch Specialisten (AMS) en de Honoreringsregeling Academisch Medisch Specialisten (HAMS) van kracht in respectievelijk algemene en academische ziekenhuizen.

Rechtbank spreekt consulent vrij van hulp bij zelfdoding

De Amsterdamse rechtbank sprak op 22 januari 2007 zelfdodingsconsulent Ton Vink (53) vrij van strafbare hulp. Hij was ervan beschuldigd de 54-jarige Mimi de Kleine te hebben geholpen bij haar zelfdoding op 9 juni 2004. Zij overleed door het innemen van een dodelijke hoeveelheid medicijnen, in het bijzijn van twee vriendinnen. Om deze reden had het Openbaar Ministerie op 22 december acht maanden gevangenisstraf tegen Vink geëist.
Hulp bij zelfdoding diende zich te beperken tot het geven van informatie, het verlenen van morele steun en het voeren van gesprekken. Zodra de hulp het karakter kreeg van een instructie en de hulpverlener het initiatief overnam, was deze strafbaar. Volgens de rechter was daar in het onderhavige geval geen sprake van, maar dat gebeurde op basis van 'het voordeel van de twijfel'. In de correspondentie van Vink met de betreffende vrouw had hij haar geadviseerd hogere doseringen van de geneesmiddelen in te nemen, om zo verzekerd te zijn van een snelle en zekere dood. Maar volgens Vink was dit niets anders dan een bevestiging van een wens die zij zelf had geuit. De rechtbank ging er uiteindelijk van uit dat diens lezing het meest waarschijnlijk was.
Ton Vink was als zelfdodingsconsulent werkzaam bij De Einder, een stichting die zich bezig hield met informatieverstrekking aan mensen met een doodswens. Al eerder moesten medewerkers van De Einder terecht staan voor hulp bij zelfdoding. De consulenten Willem Muns en oprichter Jan Hilarius kregen toen celstraffen van één jaar respectievelijk twaalf maanden, waarvan acht voorwaardelijk.

NATUUR EN MILIEU

Heftige storm kost zes mensenlevens

Over Nederland woedde op 18 januari 2007 een hevige storm met windsnelheden tot 130 kilometer per uur. Er vielen zes doden. De storm hield ook huis in andere Europese landen, waarbij het dodental opliep tot meer dan dertig. In Nederland werd de materiële schade, die het grootst was in de provincie Noord-Holland, geschat op minimaal 160 miljoen euro. In de middag kwam overal de treinenloop tot stilstand, vooral door ontwortelde bomen die op het spoor terecht kwamen. Op de wegen ontstonden grote en langdurige verkeersopstoppingen.
In het kader van de discussie over het broeikaseffect en de gevolgen daarvan voor het klimaat, werd ook de vraag gesteld of de storm samenhing met klimaatverandering. Volgens het Koninklijk Nederlands Meteo-

Nederland

rologisch Instituut (KNMI) was dat niet het geval. Het aantal zware stormen was de laatste halve eeuw juist iets afgenomen, zo liet het weerkundig instituut weten. Voor de toekomst viel een toename echter niet uit te sluiten omdat de opwarming van de aarde voor meer extremen in het weerbeeld zou zorgen.

SP-kamerlid Van Velzen dierenbeschermer van het jaar

De Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren (NVBD) riep Krista van Velzen, kamerlid voor de Socialistische Partij (SP), op 25 januari 2007 uit tot dierenbeschermer van het jaar. Zij had zich volgens de vereniging 'een gepassioneerd dierenliefhebster' getoond die 'pal staat voor de belangen en noden van dieren'. De 32-jarige Van Velzen, parlementariër sinds 2002, verzette zich onder meer tegen dierproeven, de handel in exotische dieren, de pelsdierfokkerij en pleitte voor een verbod op de invoer van (zeehonden)bont. Ook ontwikkelde ze een uitgebreide visie om de biologische landbouw en veehouderij te bevorderen. Van Velzen nam de titel over van kamerlid Harm Evert Waalkens van de Partij van de Arbeid (PvdA).

CULTUUR EN WETENSCHAP

Eredoctoraat voor schrijver Harry Mulisch

De Universiteit van Amsterdam (UvA) verleende op 8 januari 2007 een eredoctoraat aan de Nederlandse schrijver Harry Mulisch. Erepromotor prof. dr. Marita Mathijsen stelde in haar rede dat Mulisch de onderscheiding te danken had aan zijn verdiensten voor de Nederlandse letterkunde en zijn bijdrage aan het intellectuele debat. Zij formuleerde als centraal uitgangspunt in zijn werk de humaniteit en de ontsporing daarvan. Daarbij ging het onder meer om de prominente rol die de Tweede Wereldoorlog in zijn oeuvre speelde.
Harry Mulisch (1927) werd sinds de dood van Willem Frederik Hermans in 1995 en van Gerard Reve in 2006 beschouwd als de enig overgeblevene van De Grote Drie. Door sommigen werden *vier* auteurs gezien als de belangrijkste Nederlandse schrijvers van na de Tweede Wereldoorlog, waarbij behalve op deze drie ook gedoeld werd op Jan Wolkers (1925).

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Europees Hof: Nederland schendt verbod op martelen

Op 11 januari 2007 velde het Europees Hof voor de Rechten van de Mens een in verscheidene opzichten opmerkelijk vonnis door Nederland te veroordelen wegens schending van het verbod op martelen en onmenselijk straffen. Het deed dat in een zaak die in 2003 was aangespannen door de uit het noorden van Somalië afkomstige asielzoeker Salah Sheekh (1986), wiens dreigende uitzetting toen door het Hof verboden werd. Intussen bezat hij een verblijfsvergunning.

Groepsbescherming

Het vonnis was niet alleen opvallend door het harde oordeel van het Hof in de zaak in kwestie. Het verwierp namelijk ook de gangbare Nederlandse beleidslijn dat een asielzoeker moest kunnen aantonen dat het gevaar dat hij bij terugkeer liep, speciaal hemzelf betrof. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) ging normaliter over tot uitzetting als het gevaar alleen bestond in algemene termen als de instabiliteit van het betreffende land. Het Hof verruimde echter de bescherming van asielzoekers tot bedreigde groepen in plaats van individuen. In het geval van Salah Sheekh betekende dat dat hij voor een beroep op bescherming niet hoefde te bewijzen meer gevaar te lopen dan anderen. Het volstond als hij kon aantonen te behoren tot een vervolgde minderheid en dat hij in het verleden gevaar liep. Hiervan was, ondanks dat Nederland hem bij zijn vlucht in 2003 als asielzoeker had geweigerd, wel degelijk sprake: hij behoorde tot de vervolgde Ashraf-minderheid, zijn vader en broer werden vermoord en zijn zuster herhaaldelijk verkracht.
Juristen interpreteerden het vonnis als een verschuiving naar het beginsel van groepsbescherming en daarmee als een verruiming van asielgronden.

Raad van State terechtgewezen

Sommige vreemdelingenrechters en wetenschappers hadden al eens geoordeeld dat de hoogste beroepsinstantie in asielzaken, de Raad van State, teveel de neiging had politiek te oordelen, dat wil zeggen uitspraken te doen die in lijn waren met het beleid van de minister van Vreemdelingenzaken en Integratie Rita Verdonk, dat ook buitenslands als hard bekend stond. Daardoor zouden asielzoekers vrijwel geen kans maken.Bijna sensationeel was het dat het Hof vrijwel letterlijk deze kritiek overnam door te stellen dat door het gebrek aan kansen bij de Raad van State de betreffende vluchteling in het gelijk stond door de hoogste Nederlandse instantie te passeren. Salah Sheekh was namelijk direct naar het Hof gestapt, terwijl de regel was dat een asielzoeker eerst alle nationale procedures moest doorlopen. Daarmee werd op Europees niveau het passeren van de hoogste rechter van het land gesanctioneerd.

Eigen onderzoek

Het Europees Hof bekritiseerde niet alleen de rechtspraak van de Raad van State, maar twijfelde expliciet aan de juistheid van de informatie van het ministerie van Buitenlandse Zaken op grond waarvan de veiligheidssituatie werd beoordeeld in het land waarnaar asielzoekers eventueel konden worden uitgezet. Het Hof betrok dan ook bij haar oordeel de kwaliteit van de landenrapporten van het ministerie en stelde dat in dit specifieke geval het noorden van Somalië veel gevaarlijker was dan de Nederlandse autoriteiten hadden beweerd. Het kwam tot deze conclusie door eigen onderzoek te doen naar de feitelijke situatie in dat land, waaraan het twee derde van het geschreven vonnis wijdde. Daaruit leidde het af dat de door Nederland gebruikte informatie onjuist was.

(Vorige berichten pagina 19/1 - 2007)

OOSTENRIJK

BINNENLAND

Sociaal-democraten en conservatieven vormen Grote Coalitie

Na onderhandelingen, volgend op de parlementsverkiezingen van 1 oktober, kwamen de Socialistische Partij Oostenrijk (SPÖ) en de (conservatieve) Oostenrijkse Volkspartij (ÖVP) op 8 januari 2007 overeen gezamenlijk een nieuwe regering te vormen. Deze werd, analoog aan een vergelijkbare samenwerking in Duitsland, ook wel als een Grote Coalitie aangeduid. Daarmee kwam

Oostenrijk

Samenstelling regering Oostenrijk
(17 januari 2007)

President
Heinz FISCHER
Kanselier
Alfred GUSENBAUER
Vice-kanselier
Wilhelm MOLTERER

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Günther PLATTER
Buitenlandse Zaken
Ursula PLASSNIK
Defensie
Norbert DARABOS
Economische Zaken en Arbeid
Martin BARTENSTEIN
Financiën
Wilhelm MOLTERER
Gezondheidszorg en Vrouwenzaken
Andrea KDOLSKY
Justitie
Maria BERGER
Landbouw, Bosbouw, Milieu en Waterbeheer
Josef PROELL
Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
Claudia SCHMIED
Sociale voorzieningen, Generaties en Consumentenbescherming
Erwin BUCHINGER
Transport, Innovatie en Technologie
Werner FAYMANN

Zonder portefeuille
Doris BURES
Johannes HAHN

Staatssecretarissen
Kanselarij
Reinhold LOPATKA
Heidrun SILHAVY
Buitenlandse Zaken
Hans WINKLER
Economische Zaken en Arbeid
Christine MAREK
Financiën
Chrisoph MATZNETTER
Transport, Innovatie en Technologie
Christa KRANZL

tevens een einde aan de in 2000 begonnen deelname van extreem-rechts aan de Oostenrijkse regering, die het land enige tijd in een Europees isolement had gebracht.

Minister Grasser verlaat politiek

Bij de coalitiebesprekingen had minister van Financiën Karl-Heinz Grasser een belangrijke rol gespeeld. Deze kondigde op 9 januari aan zich uit de politiek terug te zullen trekken. De 38-jarige Grasser trad in 2000 namens de omstreden Vrijheidspartij Oostenrijk (FPÖ) toe tot de regering van ÖVP-kanselier Wolfgang Schüssel. In 2002 werd de populaire Grasser na een intern conflict door zijn partij geroyeerd, waarna hij inging op de uitnodiging van Schüssel om namens de ÖVP zijn ministerschap voort te zetten. Dat gebeurde na de vervroegde verkiezingen van november dat jaar, die nodig waren na het uiteenvallen van de FPÖ in twee groeperingen.

Regering geïnaugureerd

De beëdiging van de nieuwe regeringscoalitie, onder leiding van de sociaaldemocratische kanselier Alfred Gusenbauer (46), vond op 11 januari in Wenen plaats. De inauguratie werd voorafgegaan door protesten van studenten die de SPÖ verweten haar verkiezingsbelofte te hebben geschonden om de studiegelden voor universiteitsstudenten af te schaffen, een standpunt dat niet in het regeerakkoord terug te vinden was. Ook anderszins, zo meenden critici, hadden de sociaal-democraten teveel concessies gedaan. Zo hadden zij de eis laten vallen dat de aanschaf van achttien Eurofighter gevechtsvliegtuigen zou worden geannuleerd, een kwestie die een belangrijke rol in de verkiezingscampagne had gespeeld.

Sociale maatregelen

In een kennelijke poging verdere kritiek vóór te zijn, kondigde Gusenbauer op 16 januari een aantal hervormingsmaatregelen aan op sociaal-economisch gebied. Bij de presentatie aan het parlement van het regeringsprogramma maakte hij bekend dat het maandelijkse minimumloon zou worden vastgesteld op 1.000 euro en dat de pensioenuitkering minimaal 726 euro per maand zou bedragen. Ook kwam er een betaald ouderschapsverlof gedurende anderhalf jaar. Tenslotte deed hij de belofte om de werkloosheid terug te dringen van de bestaande 4,7 procent naar 4 procent.

(Vorige berichten pagina 536/1 - 2006)

Russische Federatie

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Staatsdoema stemt in met herstructurering nucleaire industrie

De Staatsdoema gaf op 19 januari 2007 zijn goedkeuring aan wetgeving die beoogde de nucleaire industrie in Rusland te herstructureren. Parlementsleden stemden met 351 tegen 57 stemmen (bij een totaal aantal zetels van 450) in met een wet die een staatsholding zou creëren waarin alle bedrijven uit de civiele nucleaire sector zouden zijn ondergebracht. Het militaire nucleaire complex zou daar buiten worden gehouden. Tegenstanders van de wet meenden dat de nucleaire industrie grote nadelen zou ondervinden van de scheiding tussen een civiele en een militaire sector.
De wet moest nog door de andere Kamer van het parlement, de Federatieraad, worden goedgekeurd en door de president worden ondertekend.

Parlementsleden geven verkeersprivileges op

De Federatieraad, een van de kamers van het parlement, stemde op 25 januari 2007 in met een voorstel parlementariërs het recht te ontzeggen in auto's te rijden met speciale herkenbare kentekenplaten. Deze gaven de bezitter het recht op allerlei privileges in het verkeer, zoals gebruikmaking van speciale rijbanen in het midden van de doorgangswegen in Moskou. Er waren twee stemmingen nodig, omdat het voorstel de eerste keer niet voldoende stemmen vóór kreeg. Het was een week eerder al met grote meerderheid door de Staatsdoema aangenomen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Fusie doet grootste aluminiumproducent ter wereld ontstaan

De Russische autoriteiten stemden op 17 januari 2007 in met een fusie tussen drie (delen van) bedrijven die de grootste aluminiumproducent ter wereld zou doen ontstaan. De grootste Russische aluminiumproducent, OAO Rusal, zou zijn rivaal Sual overnemen en tevens de aluminiumtak van het Zwitserse bedrijf Glencore. Het nieuwe bedrijf zou over faciliteiten beschikken op vier continenten. Sual en Glencore kregen respectievelijk 22 en 12 procent van de nieuwe onderneming in handen. Deze zou 12 procent van de wereldproductie aan aluminium voor haar rekening zou nemen.

Economie groeit met 6,7 procent in 2006

Het Staatscomité voor de Statistiek in Rus-

land maakte op 31 januari 2007 een voorlopige schatting bekend volgens welke de economie in 2006 met 6,7 procent was gegroeid. Dat was hoger dan in 2005, toen de groei 6,4 procent was. In 2004 en 2003 bedroegen deze percentages respectievelijk 7,2 en 7,3 procent.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Vijfhonderd Tsjetsjeense opstandelingen maken gebruik van amnestieaanbod

Meer dan vijfhonderd opstandelingen in Tsjetsjenië en andere delen van de Noord-Kaukasus hadden zich overgegeven in het kader van een amnestieregeling die op 15 januari 2007 afliep. Dat verklaarde een anonieme functionaris van het bureau van de presidentiële vertegenwoordiger in de regio. De autoriteiten hadden de amnestie aangeboden in een poging de rust in de regio te laten terugkeren. Ze hield in dat opstandelingen die zich overgaven niet zouden worden vervolgd, tenzij ze zich schuldig hadden gemaakt aan moord, verkrachting, terrorisme of andere ernstige misdrijven.

BUITENLANDSE ZAKEN

EU dringt aan op betrouwbare olieleveranties door Rusland

De Europese Unie verklaarde op 11 januari 2007 bij monde van de eurocommissaris voor Energie Andris Piebalgs dat zij Rusland en Wit-Rusland zou vragen in de toekomst 'transparant en betrouwbaar' te zijn bij de levering van olie. De levering van olie door Rusland aan West-Europa was net drie dagen afgesloten geweest als gevolg van een geschil tussen Rusland en Wit-Rusland.

Geschil over olie- en gasprijs loopt voor Wit-Rusland slecht af

Het geschil was ontstaan toen Rusland eind december 2006 de gasprijs voor Wit-Rusland verhoogde, zeer tegen de zin van de regering in Minsk. Daarna escaleerde het conflict. Zo kwam Wit-Rusland plotseling met een doorvoerbelasting op Russische olie die over Wit-Russisch grondgebied via een pijplijn genaamd Droezjba ('Vriendschap') naar West-Europa werd vervoerd. Het Russische olieleidingbedrijf Transneft draaide op 8 januari de oliekraan dicht toen Wit-Rusland illegaal olie uit de Droezjba begon af te tappen. Twee dagen later maakte president Alexander Loekasjenko van Wit-Rusland bekend dat de transitheffing van de baan was. De twee landen bereikten op 13 januari een voor Rusland gunstig akkoord dat onder meer voorzag in een prijsverdubbeling van het aan het buurland te leveren gas en een Russische exportheffing. Wit-Rusland verplichtte zich er tevens toe de eigen exportheffing op olie geleidelijk te verhogen en Rusland mocht elke twee maanden de olietarieven herzien.
Wit-Rusland functioneerde tot dan toe als belastingparadijs voor Russische energieconcerns omdat het land gratis Russische olie kon importeren, bewerken en doorvoeren tegen een aanzienlijk lager exporttarief dan Rusland zelf. Dat land werd daardoor benadeeld voor een bedrag van zo'n 3,5 miljard dollar (ca. 2,7 miljard euro) per jaar.

(Vorige berichten pagina 24/3 - 2007)

SPANJE

BASKISCHE KWESTIE

ETA eist verantwoordelijkheid bomaanslag op

De ETA eiste op 9 januari 2007 in een verklaring de verantwoordelijkheid op voor de bomaanslag van 30 december 2006 op een parkeergarage bij het vliegveld van Madrid. Hierbij vielen 2 doden en 26 gewonden. De ETA verklaarde dat ze niet de intentie had gehad mensen te doden. Ze legde de verantwoordelijkheid voor de slachtoffers bij de overheid: ze had deze van tevoren gewaarschuwd, maar er zou niet tijdig zijn begonnen met de evacuatie van de parkeergarage. De overheid had de garage wel ontruimd, maar had de twee slachtoffers over het hoofd gezien omdat zij sliepen in hun auto. De ETA zei in haar verklaring verder dat het permanent staakt-het-vuren dat ze in maart 2006 had afgekondigd van kracht bleef.
Honderdduizenden mensen demonstreerden op 13 januari 2007 tegen het ETA-geweld. De demonstratie werd echter niet gesteund door de oppositionele Volkspartij (PP) omdat de leuzen van de demonstratie niet ondubbelzinnig ingingen tegen onderhandelingen met de ETA.
Premier José Luis Rodríquez Zapatero betuigde op 15 januari in het parlement zijn spijt over zijn optimisme ten aanzien van de onderhandelingen met de ETA. Zapatero had een dag voor de aanslag nog gezegd dat hij hoopvol was gestemd. Hij noemde dit nu een ernstige fout: 'Hoewel het voor een politicus geen gewoonte is, wil ik duidelijk maken tegenover de hele Spaanse bevolking dat ik een fout heb gemaakt.' Hij voegde er direct aan toe dat er geen onderhandelingen meer werden gevoerd met de ETA: 'Er zal nooit en te nimmer een dialoog zijn met de vertegenwoordigers van het geweld.'
Zapatero riep de oppositie op één front te vormen tegen het terrorisme, maar deze reageerde sterk afwijzend. Zo vroeg oppositieleider Mariano Rajoy zich af wat het woord van de premier nog waard was.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

OESO positief over Spaanse economie

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) bracht op 23 januari 2007 haar jaarrapport uit over Spanje. De OESO prees Spanje voor de prestaties op het gebied van economische groei, arbeid en overheidsfinanciën. Ze waarschuwde echter voor de gevaren van inflatie en een te hoge consumptie. Verder stelde de organisatie dat de Spaanse economie gevoelig was voor schommelende energieprijzen en de toenemende vergrijzing van de bevolking.

GEZONDHEID EN ZORG

Overheid sluit overeenkomst met modeontwerpers

Het Spaanse ministerie van Gezondheidszorg sloot op 23 januari 2007 met de grootste modeontwerpers een overeenkomst om te komen tot een gezonder modebeeld voor vrouwen. Dit na toenemende kritiek over het gebruik van te magere modellen. Het hiermee gecreëerde modebeeld zou onder andere leiden tot eetstoornissen. Het ministerie: 'Het is onverantwoord voor een moderne en ontwikkelde samenleving om een stereotype van schoonheid te ontwikkelen dat ver staat van de sociale realiteit van die gemeenschap.' De partijen kwamen onder andere overeen voor affiches geen modellen meer te gebruiken met een maat kleiner dan de Europese confectiemaat 38. Verder zouden de ontwerpers ook grotere maten in hun collecties opnemen.

Spanje

BUITENLANDSE ZAKEN

Minister breekt bezoek aan Saoedi-Arabië af

Het ministerie van Justitie bevestigde op 16 januari 2007 dat minister van Justitie Juan Fernando Lopez Aguilar zijn voorgenomen bezoek van twee dagen eerder aan de islamitische universiteit van Saoedi-Arabië had afgezegd. Reden hiervoor was dat vier vrouwelijke journalisten geen toestemming kregen de bijeenkomst te bezoeken waar hij zou spreken. Ook zijn vrouwelijke voorlichter mocht daarbij niet aanwezig zijn.
Het bezoek aan de universiteit maakte deel uit van een reis door Saoedi-Arabië. De minister sprak daar onder andere over de strijd tegen terrorisme en religieus extremisme.

Rechter vraagt uitlevering Amerikaanse soldaten

Rechter Santiago Pedraz vaardigde op 16 januari 2007 een arrestatiebevel uit tegen drie Amerikaanse soldaten die verantwoordelijk werden gehouden voor de beschieting van het Palestina Hotel in Bagdad op 8 april 2003. Hierbij kwam een Spaanse cameraman om het leven, evenals een cameraman uit de Oekraïne. Drie medewerkers van persbureau *Reuters* raakten gewond.
De soldaten hadden met een tank op het hotel geschoten. De Amerikanen hadden in 2004 zelf al een onderzoek verricht naar het incident en stelden dat ze geen fouten of nalatigheid hadden geconstateerd. Spanje had in 2005 gevraagd om de drie soldaten te mogen verhoren in verband met het onderzoek, maar de Amerikaanse autoriteiten wilden hier niet aan meewerken.

Honderden Senegalezen teruggestuurd

Een Senegalese ambtenaar zei op 21 januari 2007 dat Spanje die dag 448 mensen had uitgezet naar het noorden van Senegal, waar ze met het vliegtuig arriveerden vanaf de Canarische Eilanden. Daar hadden ze geprobeerd illegaal Spaans grondgebied te bereiken. De uitzettingen waren het gevolg van een afspraak die Spanje en Senegal in 2006 hadden gemaakt.
De meeste mensen die waren uitgezet, waren Senegalezen. Zij kregen 15 euro mee, zodat ze de reis naar huis konden maken. De mensen die niet uit Senegal kwamen, werden naar de hoofdstad Dakar gestuurd, waar ze zich moesten melden bij hun ambassade.

(Vorige berichten pagina 28/2 - 2007)

Turkije

TURKIJE

BINNENLAND

Toerisme in 2006 gedaald

Minister van Toerisme Atilla Koc maakte op 6 januari 2007 bekend dat het toerisme in 2006 was gedaald in vergelijking met het jaar ervoor. De eerste elf maanden van 2006 was het aantal toeristen blijven steken op 18,8 miljoen, wat een daling van 6,8 procent betekende. Het ambitieuze doel van 26 miljoen toeristen werd dan ook niet gehaald. Het tegenvallende toerisme werd toegeschreven aan de uitbraak van de vogelgriep met vier doden als gevolg; de protesten tegen de Deense cartoons van de profeet Mohammed; en de bomaanslagen van Koerdische separatisten. De minister zei dat Turkije het toerisme weer zou proberen op te krikken met een advertentie- en pr-campagne.

Journalist Hrant Dink vermoord

Op 19 januari 2007 werd de 52-jarige journalist Hrant Dink doodgeschoten voor het kantoor van zijn krant in Istanbul. Dink was een van de leiders van de Armeense gemeenschap in Turkije en gaf het tweetalige weekblad *Agos* uit.
Hij raakte in opspraak omdat hij herhaaldelijk pleitte voor een discussie over de vermeende genocide op de Armeense bevolking gedurende de Eerste Wereldoorlog, een zeer gevoelig onderwerp in Turkije. Dit kwam hem op felle tegenstand te staan van Turkse nationalisten. Tevens werd hij vervolgd op grond van het omstreden artikel 301 van de nieuwe strafwet dat het beledigen van de Turkse identiteit strafbaar stelde. Dink had meerdere malen aangegeven dat hij zich bedreigd voelde. Zo schreef hij de dag voor de moord in zijn column: 'Ik voel me net een duif. (...) Ik kijk rond, naar links en rechts, naar voren en naar achteren, zo veel als ik kan.'
De moord op Dink veroorzaakte een grote schok in Turkije, aangezien het om een vooraanstaande journalist ging die was vermoord om zijn mening. Kranten die hem eerder nog verguisden, spraken nu hun afschuw uit. Premier Recep Tayyip Erdogan zei: 'De kogels die Hrant Dink troffen, waren gericht op ons allen.'
Op 23 januari werd Dink begraven. Tienduizenden mensen betuigden hem de laatste eer door te applaudisseren toen zijn kist voorbij kwam. Bij de begrafenis was de plaatsvervangend minister van Buitenlandse Zaken van Armenië aanwezig, evenals de Turkse vice-premier en de Turkse minister van Binnenlandse Zaken. Inmiddels waren zes mensen in verband met de moord gearresteerd, onder wie de zeventienjarige Ogun Samast uit Trabzon. Hij had al bekend de moord te hebben gepleegd. Op 31 januari werd een zevende verdachte gearresteerd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Inflatie in 2006 naar 9,65 procent

Turkije maakte op 4 januari 2007 bekend dat de inflatie over 2006 was uitgekomen op 9,65 procent. Dat was bijna twee maal zoveel als de 5,0 procent die het Internationaal Monetair Fonds (IMF) als doelstelling had geformuleerd. Het was echter minder dan de 9,96 procent die de Centrale Bank een maand eerder nog voorspelde.
De inflatie was het gevolg van de hoge olieprijs en de lage koers van de lira die werd veroorzaakt door de politieke onzekerheid in 2006. De autoriteiten waren desondanks optimistisch over de doelstelling voor 2007, namelijk een inflatie van 4,0 procent.

Handelstekort bedraagt 19,8 procent over 2006

Het Staatsinstituut voor Statistiek maakte op 31 januari 2007 bekend dat het handelstekort in 2006 19,8 procent bedroeg, tegenover 24,9 procent in 2005. Het tekort in 2006 was 39,9 miljard euro. De import was met 17,3 procent gestegen, de export met 15,9 procent.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Advocaat beëindigt hongerstaking na 293 dagen

De advocaat Behic Asci (40) beëindigde op 23 januari 2007 na 293 dagen zijn hongerstaking die hij was begonnen uit protest tegen de detentie van gevangenen in streng beveiligde gevangenissen, de zogeheten ge-

Turkije

vangenissen van het F-type. Asci kwam tot zijn besluit nadat het ministerie van Justitie een dag eerder had beloofd dat het aantal uren dat gevangenen samen mochten doorbrengen zou worden verdubbeld van vijf naar tien per week. Asci werd overgebracht naar het ziekenhuis.
De gevangenissen van het F-type werden in 2000 geopend en zorgden sindsdien voor veel onrust: bij opstanden kwamen 32 gevangenen en 2 bewakers om het leven. Hongerstakingen tegen de detentieomstandigheden eisten in totaal 68 mensenlevens.

Turkije vaakst veroordeeld door Europees Hof

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens publiceerde op 28 januari 2007 haar cijfers over 2006. Hieruit bleek dat Turkije dat jaar het vaakst was veroordeeld wegens schending van de mensenrechten. In 2006 gebeurde dat 312 maal. Op grote afstand volgden Slovenië (185), Oekraïne (119) en Polen (107).

MILITAIRE ZAKEN

Turkije doet mee aan volgende fase productie JSF

Het Amerikaanse ministerie van Defensie meldde op 26 januari 2007 dat Turkije zich had aangesloten bij de overeenkomst voor de productie van de Joint Strike Fighter (JSF). Dit gevechtsvliegtuig zou op termijn de F16 en de F/A-18 moeten vervangen. De Verenigde Staten zouden tot 2027 2.400 vliegtuigen aanschaffen, andere landen zouden goed zijn voor 2.000 tot 3.500 vliegtuigen. Turkije had zich in 2002 aangesloten bij de ontwikkeling van de JSF en met deze overeenkomst ging het ook meedoen aan de volgende fase.

BUITENLANDSE ZAKEN

Vrijhandelsovereenkomst met Syrië

Op 1 januari 2007 werd de vrijhandelsovereenkomst tussen Turkije en Syrië van kracht. Doel van de overeenkomst was het stimuleren van de handel tussen beide landen en het vergroten van de mogelijkheden tot samenwerking en wederzijdse investeringen. Dit zou onder andere moeten gebeuren door het opheffen van douanebeperkingen.

Aruba

Oliecontracten leiden tot conflict met Irak

Irak maakte half januari 2007 bekend dat de Koerdische autoriteiten in het noorden van het land de enige tussenpersoon zouden zijn bij het vernieuwen van contracten voor olieleveranties aan Turkse bedrijven. Turkije verzette zich heftig tegen deze maatregel omdat het vreesde dat de Koerdische autoriteiten hierdoor te veel macht zouden krijgen en het onafhankelijkheidsstreven van de Koerden erdoor zou worden versterkt. Irak liet vervolgens, op 31 januari, weten dat de contractvernieuwingen weer gewoon zouden worden afgehandeld door de autoriteiten in Bagdad.

(Vorige berichten pagina 32/1 - 2007)

ARUBA

BINNENLAND

Nederland gaat onderzoek in zaak-Holloway leiden

De Nederlandse minister Johan Remkes (Binnenlandse Zaken) willigde op 2 september 2006 het verzoek van de Arubaanse minister van Justitie Rudy Croes in om Nederlandse politieambtenaren de leiding te geven bij het onderzoek in de zaak-Holloway. Daartoe werden agenten ingeschakeld van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD).
De achtienjarige Amerikaanse scholiere Natalee Holloway was eind mei 2005 verdwenen na een avondje stappen en sindsdien ontbrak elk spoor van haar. Hoewel er sinds de verdwijning tien verdachten waren gearresteerd, bestond er in de Verengde Staten groot ongenoegen over de wijze waarop de Arubaanse autoriteiten de zaak hadden aangepakt.

Hulp bij verbetering politiekorps

Ruim twee weken later, op 20 september, kwam dezelfde minister Remkes met de minister-president van Aruba, Nelson Oduber, overeen dat Nederland vanaf 1 januari 2007 voor drie jaar een interim-korpschef voor de Arubaanse politie zou leveren. De ingreep moest de slagvaardigheid vergroten en de integriteit van het korps bevorderen. Oduber koppelde de kwestie los van de zaak-Holloway en wees er op dat Nederland veel ervaring had bij de bestrijding van de zware criminaliteit, zoals de drugshandel. Ook wilde hij expertise over hoe er weerstand te bieden was aan verleidingen die leidden tot corruptie.

Hof oordeelt dat Arubanen mogen stemmen bij Europese verkiezingen

De bepaling in de Nederlandse kieswet dat mensen met de Nederlandse nationaliteit die op Aruba of de Nederlandse Antillen woonden niet mee mochten doen aan de Europese verkiezingen, werd op 12 september 2006 door het Europese Hof van Justitie verworpen. Mensen met de Nederlandse nationaliteit die in het buitenland woonden mochten volgens de wet wel deelnemen, maar als ze op Aruba of de Nederlandse Antillen woonden niet. Het hof beschouwde die bepaling als discriminerend.
De zaak was aanhangig gemaakt door twee leden van de Arubaanse Volkspartij (AVP), Mike Eman en Benny Sevinger. Hun deelname aan de Europese verkiezingen in 2004 werd door Nederland niet toegestaan.

Gezamenlijke aanpak mensensmokkel Aruba en Antillen

Nederlands minister van Justitie Ernst Hirsch Ballin liet op 5 januari 2007 weten dat overleg met zijn ambtgenoten uit de andere twee landen van het Koninkrijk der Nederlanden, te weten Rudy Croes (Aruba) en David Dick (Nederlandse Antillen), was uitgemond in een gezamenlijke aanpak van de mensensmokkel. Het betrof vooral de strijd tegen illegale immigratie van mensen uit Colombia, de Dominicaanse Republiek, Haïti en Venezuela. Deze probeerden Aruba en de Antillen binnen te komen of naar Nederland te reizen. De Nederlandse bewindsman loofde de samenwerking van de drie landen bij de bestrijding van de drugshandel en meende dat het coördineren van de aanpak van mensenhandel ook tot positieve resultaten zou leiden.

Kritiek op ambassades bij vertegenwoordigen Aruba en Antillen

Nederlandse politici van de vaste Kamercommissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse zaken hoorden bij hun bezoek aan Aruba op 12 januari 2007 dat ambassadeurs van het Koninkrijk de belangen

Aruba

van de Antillen en Aruba soms weigerden te behartigen. Als concreet voorbeeld werd het geval van de Antilliaanse staatssecretaris van Financiën, Alex Rosaria, genoemd. Deze wilde in 2006 met de Griekse regering een informatie-uitwisselingsverdrag, maar toen hij bijstand vroeg van de Nederlandse ambassade in Athene werd dit afgewezen. Het behartigen van de belangen van de Antillen zou niet tot het 'takenpakket' behoren. Aruba en de Antillen wilden de kwestie bij minister van Buitenlandse Zaken Ben Bot aankaarten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Staking bij olieraffinaderij beëindigd

Arbeiders van de Valero Energy Corporation (VEC) gingen op 5 december 2006 weer aan het werk nadat de Onafhankelijke Unie van Oliearbeiders van Aruba een dag eerder een collectieve arbeidsovereenkomst had gesloten met de directie van de olieraffinaderij. De gemaakte afspraken golden voor de komende vijf jaar en werden ondersteund door 95 procent van de bij de vakbond aangesloten arbeiders.
Een week eerder was bij het bedrijf een staking uitgebroken omdat de werknemers ontevreden waren over hun salarissen, over de bonussen en over de secundaire arbeidsvoorwaarden. Het stak de oliearbeiders vooral dat het bedrijf naar hun mening weigerde hen te laten delen in de stijgende winsten.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Arubaanse ondernemers vinden regeringsbeleid ondeugdelijk

Het dagblad *Amigoe* maakte melding van een brief aan koningin Beatrix van 8 december 2006 waarin ondernemers de vorstin vroegen in te grijpen omdat de Arubaanse regering zich schuldig zou maken aan wanbeleid. De grieven betroffen vooral het beheer van de openbare financiën, zo bleek uit het schrijven dat onder meer was ondertekend door de Kamer van Koophandel (KvK) en de Aruba Trade and Industry Association (ATA). Aanleiding voor de brief was het voornemen van de regering in 2007 een Belasting over Bedrijfsomzetten (BBO) in te voeren om de stijging van de staatsschuld het hoofd te bieden.

(Vorige berichten pagina 476/3 e.v. - 2006)

Brazilië

BRAZILIË

BINNENLAND

President Lula wint opnieuw verkiezingen

Tegenkandidaat Alckmin vooral populair in industriële kringen

In de tweede helft van 2006 gingen in Brazilië officieel de campagnes van start van de kandidaten voor de presidentsverkiezingen in oktober. President Luiz Inácio Lula da Silva (Arbeiderspartij – PT) stelde zich beschikbaar voor een tweede ambtstermijn, hoewel zijn regering geplaagd werd door corruptieschandalen. De oud-metaalbewerker benadrukte echter dat hij voor economische stabiliteit had gezorgd en dat de arme mensen op hem konden rekenen. De belangrijkste tegenkandidaat, Geraldo Alckmin (Partij van de Braziliaanse Sociaal-Democratie – PSDB), van oorsprong een medicus, stond een marktvriendelijk beleid voor. Hij wilde de belastingen en de rentestand verlagen om meer economische groei te realiseren.
De linkse Heloísa Helena (Socialisme en Vrijheidspartij – P-SOL) stond met haar nieuwe partij een radicaler sociaal beleid voor. Cristovam Buarque, Lula's vroegere minister van Onderwijs, opteerde eveneens voor een linkser beleid dan de afgelopen vier jaar was gevoerd.

Nieuwe corruptiebeschuldigingen tegen de PT

Bij de verkiezingen op 1 oktober werd niet alleen de volgende president gekozen, maar ook een nieuw Congres en kandidaten voor een aantal gouverneursposten. Enkele dagen voor de gang naar de stembus brachten de media het nieuws dat een koffer vol geld was onderschept in handen van PT-leden. Beweerd werd dat zij ongunstige informatie over een opponent wilden kopen, maar volgens de PT was er sprake van een valstrik van aanhangers van Alckmin. De campagnemanager van Lula, Ricardo Berzoini, diende niettemin zijn ontslag in en werd opgevolgd door Marco Aurelio García.
Voor president Lula was de kwestie aanleiding zich af te melden voor een op de televisie uit te zenden verkiezingsdebat. Naar zijn mening zouden de discussies toch slechts gaan over de corruptieschandalen in de regering en zijn partij.

Geen enkele presidentskandidaat haalt 50 procent in eerste ronde

Het laatste schandaal was er volgens analisten de oorzaak van dat president Lula in de eerste ronde niet genoeg stemmen kreeg om direct gekozen te worden. De peilingen hadden uitgewezen dat die mogelijkheid bestond, maar zwevende kiezers waren vermoedelijk afgeschrikt door de affaire. De zittende president moest het daarom in de tweede ronde op 29 oktober opnemen tegen Geraldo Alckmin. Deze behoudende politicus had meer stemmen gekregen dan vooraf was verwacht.

Belangrijke rol voor de PMDB

De Partij van de Braziliaanse Democratische Beweging (PMDB) kreeg de meeste afgevaardigden in de nieuwe Kamer van Afgevaardigden. Eerder had deze partij besloten geen eigen kandidaat voor de presidentsverkiezingen te presenteren, waardoor zowel Lula als Alckmin hun kansen wogen om een verbond te sluiten met deze partij waar oud-president José Sarney toe behoorde. De uitkomst was onzeker want volgens David Fleischer, politicoloog aan de Universiteit van Brasília, bestond de PMDB uit 27 facties waarvan de helft Lula had gesteund in de eerste ronde.
Bij de gouverneursverkiezingen wist Jaques Wagner (PT) in de deelstaat Bahía verrassend fungerend gouverneur Paulo Souto (Partij van het Liberale Front- PFL) te verslaan. De PFL was zestien jaar onafgebroken aan de macht geweest in Bahía.

Monsterzege voor zittende president in tweede ronde

De waardering van de arme Brazilianen voor het beleid van Lula in de voorgaande vier jaar was, samen met de stabiele economie, volgens analisten beslissend voor de uitkomst van de tweede ronde. In het noorden en noordoosten van het land was de uit de deelstaat Pernambuco afkomstige president ondanks de schandalen onverminderd populair. Bij de verslagen Alckmin constateerde men een gebrek aan charisma, al wist hij met name in het zuiden van Brazilië – waar het rijkere deel van de bevolking woonde – veel stemmen te vergaren.

Uitslagen presidentsverkiezingen Brazilië
(1 en 29 oktober 2006)

kandidaat	eerste ronde	tweede ronde
Luiz Inácio Lula da Silva (namens PT, PCdoB, PRB, PL, PSB en PP)	48,6	60,8
Geraldo José Rodrigues Alckmin Filho (namens PSDB, PFL en PPS)	41,6	39,2
Heloísa Helena Lima de Moraes Carvalho (P-SOL, PSTU en PCB)	6,9	
Cristovam Ricardo Cavalcanti Buarque (PDT)	2,6	

De overige kandidaten behaalden afzonderlijk minder dan 1 procent van de stemmen.

Uitslagen parlementsverkiezingen Brazilië (1 oktober 2006)

	perc.Kamer	zetels Kamer	perc. Senaat	totaal Senaat	gekozen in 2006
PMDB	14,6	89	12,0	15	4
PT	15,0	83	19,2	11	2
PSDB	13,6	65	12,5	15	5
PFL	10,9	65	25,7	18	6
PP	7,1	42	5,0	1	1
PSB	6,2	27	2,5	3	1
PDT	5,2	24	6,0	5	1
PTB	4,7	22	3,2	4	3
PL	4,4	23	0,8	3	1
PPS	3,9	21	1,5	1	1
PV	3,6	13	1,7	-	-
PCdoB	2,1	13	7,5	2	1
PSC	1,9	9	0,2	-	-
P-SOL	1,2	3	0,4	-	-
PRONA	1,0	2	0,1	-	-
PMN	0,9	3	0,0	-	-
PTC	0,9	4	0,0	-	-
PHS	0,5	2	0,0	-	-
PTdoB	0,3	1	0,1	-	-
PAN	0,3	1	0,0	-	-
PRB	0,3	1	0,3	2	-
PRTB	0,2	-	0,8	1	1

De overige partijen behaalden geen zetels in de Kamer of in de Senaat.

PAN - Partij van de Gepensioneerden van de Natie
PCB - Braziliaanse Communistische Partij
PCdoB - Communistische Partij van Brazilië
PDT - Democratische Arbeiderspartij
PFL - Partij van het Liberale Front
PHS - Humanistische Solidariteitspartij
PL - Liberale Partij
PMDB - Partij van de Braziliaanse Democratische Beweging
PMN - Partij van de Nationale Mobilisatie
PP - Progressieve Partij
PPS - Socialistische Volkspartij
PRB - Braziliaanse Republikeinse Partij
PRONA - Partij voor de Wederopbouw van de Nationale Orde
PRTB - Braziliaanse Hervormingspartij van de Arbeiders
PSB - Braziliaanse Socialistische Partij
PSC - Sociaal-Christelijke Partij
PSDB - Partij van de Braziliaanse Sociaal-Democratie
P-SOL - Socialisme en Vrijheidspartij
PSTU - Socialistische Partij van de Verenigde Arbeiders
PT - Arbeiderspartij
PTB - Braziliaanse Arbeiderspartij
PTdoB - Braziliaanse Arbeiderspartij
PTC - Christelijke Arbeiderspartij
PV - Groene Partij

Lula wil streven naar meer economische groei

Na zijn herverkiezing gaf president Lula in zijn commentaar er blijk van in zijn tweede ambtsperiode een grotere economische groei te willen realiseren, al mocht dat niet leiden tot stijgende overheidsuitgaven en een toenemende inflatie. Hij zou prioriteit geven aan de armoedebestrijding en hoopte op een goede samenwerking met de andere partijen in het Congres om de medische voorzieningen in het land te verbeteren en de veiligheid te vergroten.
Ook voor het verlagen van de belastingen voor kleine ondernemers en bij het verbeteren van het onderwijs noemde hij de medewerking van de andere partijen onontbeerlijk. Verder verzekerde hij dat de schuldigen van de corruptieschandalen zouden worden gestraft.

Alliantie met de PMDB

Op 22 november slaagde de herkozen president erin een nieuw verbond te sluiten met de PMDB. Dit zou de doelstellingen van het beleid dichterbij brengen, maar de twee grootste partijen uit de Kamer van Afgevaardigden hadden ook samen bij lange na geen meerderheid in het uit 513 leden bestaande parlement.

Om de PMDB over de streep te trekken beloofde Lula niet alleen politieke veranderingen te zullen doorvoeren, maar ook een economisch beleid dat gericht zou zijn op een jaarlijkse groei van 5 procent. Mede omdat de PMDB zeven gouverneurs leverde, zou er extra aandacht komen voor de financiële positie van de 27 deelstaten.

Inauguratie tweede ambtstermijn

De beëdiging van Lula op 1 januari 2007 voor een nieuwe periode van vier jaar ging gepaard met de toezegging van de president de kloof tussen arm en rijk in het land nog meer te verkleinen. 'Een van mijn grootste beloftes is dat ik nooit mijn afkomst zal vergeten', merkte het herkozen staatshoofd op terwijl hij benadrukte dat er de voorgaande vier jaar veel was gebeurd op terreinen als onderwijs, gezondheidszorg en huisvesting.
Voorts refereerde hij aan de geweldsgolf in Rio die enige dagen eerder rond de twintig doden had veroorzaakt. 'Deze barbaarse daden in Rio de Janeiro kunnen niet als gewone misdaden worden opgevat', stelde hij, 'het is terrorisme en daar moet tegenop getreden worden met de harde hand van de Braziliaanse staat.'

Hoofdverdachte bloedbad Carandiru-gevangenis vermoord

De man die het bevel voerde over de troepen die in 1992 een opstand in de Carandiru-gevangenis met veel geweld neersloegen, Ubiratan Guimarães, werd op 11 september 2006 dood in zijn huis aangetroffen. Hij bleek te zijn vermoord met een schot in de borst. In 2001 was de kolonel door een Braziliaanse rechtbank tot ruim 600 jaar gevangenisstraf veroordeeld voor de slachting, maar in februari 2006 hadden rechters bepaald dat hij niet verantwoordelijk kon worden gehouden voor de dood van de meer dan 100 gedetineerden. Ubiratan

Brazilië

Guimarães pleitte veelvuldig voor een harde aanpak van de misdaad en voerde campagne om voor de derde keer als afgevaardigde in het parlement van de deelstaat São Paulo te worden gekozen.

Vliegtuig Braziliaanse maatschappij stort neer

Bij een vliegtuigongeluk op 30 september 2006 in de Serra de Cachimbo, op de grens van de deelstaten Pará en Mato Grosso, kwamen alle inzittenden om het leven. Een Boeing 737-800 van de lowbudget maatschappij GOL was met 149 passagiers en 6 bemanningleden onderweg van Manaus naar de hoofdstad Brasilia toen het op grote hoogte in botsing kwam met een vliegtuig van het type Legacy-600. Het kleine toestel met enkele inzittenden wist een noodlanding te maken, maar de Boeing stortte neer. De volgende dag bereikten reddingswerkers de wrakstukken van het toestel in moeilijk begaanbaar gebied. De regering kondigde drie dagen van nationale rouw af.

In Congres gekozen PT-lid gearresteerd

De federale politie van Brazilië hield op 23 november 2006, samen met twintig anderen, Juvenil Alves aan. Hij werd ervan beschuldigd leiding te geven aan een criminele groep die zich had gespecialiseerd in financiële misdaden als belastingontduiking. Alves, afkomstig uit de deelstaat Minas Gerais waar hij grote populariteit genoot, was als lid van de Arbeiderspartij (PT) van president Lula ruim een maand eerder gekozen als lid van het Congres. Met de financiële malversaties was een bedrag gemoeid van ten minste 1 miljard real (ruim 350 miljoen euro).

Politieagenten in Brazilië gearresteerd vanwege banden met misdaad

In het kader van het bestrijden van de corruptie binnen het politieapparaat werden 75 leden van de deelstaatpolitie van Rio de Janeiro op 15 december 2006 door federale collega's aangehouden. Zij werden ervan beschuldigd banden te hebben met de georganiseerde misdaad.
Julita Lemgruber, verbonden aan de Candido Mendes Universiteit, vond de actie van grote symbolische waarde en meende dat er een signaal was afgegeven dat het onderzoek naar corruptie binnen het corps serieus werd genomen.

Verontwaardiging over stijging salaris Congresleden

De maatregel om het inkomen van de leden van het Braziliaanse Congres met ruim 90 procent te verhogen, leidde in verscheidene steden tot demonstraties, aldus nieuwsagentschap *Inter Press Service* (IPS) op 21 december 2006. De verhoging, tot stand gekomen op initiatief van hoge ambtenaren en partijleiders, was een week eerder aangekondigd en zou betekenen dat de parlementariërs per maand 24.500 real (ca. 8.600 euro) zouden gaan ontvangen. Het Hooggerechtshof sprak op verzoek een oordeel uit en meende dat de gevolgde procedure ongrondwettelijk was zodat de verhoging niet geëffectueerd kon worden.

Gewapende bendes terroriseren Rio de Janeiro

Aanvallen op bussen en op politiestations jaagden op 28 december 2006 de inwoners van Rio de Janeiro grote schrik aan.

Zwaarbewapende criminelen vielen bijvoorbeeld een uit de deelstaat Espíritu Santo afkomstige bus aan waarbij zeven passagiers omkwamen. In totaal vielen er 18 doden, onder wie 7 bandieten, en 22 zwaargewonden. De veiligheidssecretaris van de deelstaat Rio de Janeiro meende dat de drugsbazen de nieuwe regering van de deelstaat onder leiding van Sergio Cabral wilden intimideren. Anderen hielden het op gewelddadige wraakacties omdat de politie de drugscriminelen in de favelas (krottenwijken) het leven zuur maakte.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Armoede in Brazilië sterk gedaald

Cijfers van de Getúlio Vargas Stichting toonden aan dat de armoede in Brazilië sinds het aantreden van president Lula was gedaald van 28,1 procent van de bevolking tot 22,7 procent, aldus dagblad *NRC-Handelsblad* op 23 september 2006.
Hoewel het cijfer het laagst was in 25 jaar, betekende het ook dat nog meer dan 40 miljoen Brazilianen onder de armoedegrens leefden. De groep die in extreme armoede leefde – met een inkomen van minder dan 1,60 real (ca. 60 eurocent) per dag – was tijdens het bewind van Lula gedaald met 19,2 procent.

De verbetering van de leefomstandigheden van de armen was vooral te danken aan het Bolsa Familia-programma van de regering. Dit voorzag in financiële steun voor arme gezinnen op voorwaarde dat de kinderen naar school werden gestuurd.

Leden MST bezetten haven van Maceio

Duizenden boeren van de Beweging van Landlozen (MST) hielden op 30 november 2006 enige uren een vreedzaam protest in de haven van Maceio (deelstaat Alagoas). Op deze wijze wilden zij hun eis onderstrepen dat de Braziliaanse regering hen eigendomsrechten zou geven van land dat zij de laatste jaren hadden bezet. Volgens de woordvoerster van de MST, Barbara Seferino, waren de betogers vertrokken nadat het Braziliaanse Instituut voor Landbouwhervorming (IBRA) had toegezegd hen een week later te zullen ontmoeten om het eigendomsrecht te bespreken van de Agrisa suikerfabriek en de bijbehorende grond.

Akkoord over verhoging minimumloon

De ministers Nelson Machado (Sociale Zaken) en Luiz Marinho (Arbeid) bereikten op 20 december 2006 overeenstemming met de vakcentrales over de verhoging van het minimumloon in Brazilië. Dit zou vanaf april 2007 toenemen van 350 naar 380 real (ca. 135 euro). De verhoging was groter dan minister Guido Manteiga (Financiën) wilde, maar het werd als gunstig ervaren dat de stijging van de overheidsuitgaven de komende jaren voorspelbaar was geworden. Vanaf 2008 zou de verhoging namelijk gerelateerd zijn aan het bbp van 2006 en het inflatiecijfer.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe reeks kredieten van de IDB voor Brazilië

In de periode september – november 2006 ontving Brazilië van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) vier leningen: op 12 september werd 182 miljoen dollar (bijna 142 miljoen euro) toegezegd aan Coelba – de privé-onderneming die in de deelstaat Bahía de elektriciteit distribueerde – om haar kapitaalpositie te versterken voor het doen van investeringen; dezelfde deelstaat kreeg op 21 september een krediet van 1,1

miljoen dollar om integrale productie in milieubeschermde gebieden te ontwikkelen; op 11 oktober werd 800 miljoen dollar aan Brazilië geleend waarmee integrale stedelijke ontwikkelingsprojecten moesten worden opgezet; voor het starten van een privaat energieproject in de stad Vitória (deelstaat Espírito Santo) werd op 21 november een lening van 400 miljoen dollar gegeven.

Wereldbank wil onder meer armoede helpen bestrijden

Op 19 oktober 2006 maakte de Wereldbank bekend dat de Braziliaanse deelstaat Pernambuco een lening van 30 miljoen dollar (ca. 23 miljoen euro) kreeg om de armoede in de landelijke gebieden te bestrijden. De deelstaat Bahía ontving op 14 november van hetzelfde instituut een krediet van 100 miljoen dollar om het wegennet te verbeteren. De verbeterde infrastructuur moest een gunstig effect hebben op de economische groei in het noordoosten van Brazilië.

Economisch plan in de maak

Minister van Economische zaken van Brazilië Guido Mantega verklaarde op 14 november 2006 na een kabinetszitting dat de regering werkte aan een plan om een jaarlijkse groei van de economie te realiseren van 5 à 6 procent. Zijn verwachting was dat belastingverlagingen, een maximum aan de overheidsuitgaven op verscheidene terreinen en investeringen in de infrastructuur van het land in het plan zouden worden opgenomen. De economische groei zou dat jaar vermoedelijk onder de 3 procent uitkomen.

OESO vraagt Brazilië uitgaven sociale voorzieningen te beperken

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) noemde het op 24 november 'essentieel' voor Brazilië om de tekorten die de sociale voorzieningen veroorzaakten, weg te werken. Daarnaast moest de regering zorg dragen voor de verbetering van het onderwijs. Beide punten waren volgens de OESO 'essentieel' voor het bereiken van een grotere economische groei. Hoewel het rapport in grote trekken waarderende woorden sprak over de Braziliaanse economie, werden ook andere knelpunten als de hoge belastingen, het gebrek aan investeringen in de infrastructuur en de hoge rentestand naar voren gebracht.

President Lula wijst nieuwe hervorming sociaal stelsel af

Met de opmerking vier dagen later dat hij weigerde de 'minimale' voorzieningen in het sociale stelsel te veranderen, legde de Braziliaanse president het advies van de OESO naast zich neer. In zijn eerste ambtsperiode had Lula echter al wijzigingen in het sociale stelsel doorgevoerd en de Democratische Arbeiderspartij (PDT) en de Groene Partij (PV) hadden de regeringsleider op het hart gedrukt niet opnieuw te snoeien in die uitgaven. Zou de regering dat wel doen, dan hoefde zij niet te rekenen op hun steun.

Waarde agrarische export in 2005 gedaald

Als gevolg van een prijsdaling op de internationale markt voor soja en de 'hardere' Braziliaanse real – de munteenheid van het land sinds 1994 – vielen de opbrengsten van de agrarische export in 2005 met 14 procent terug. Op 22 november 2006 maakte de regering dit cijfer bekend, waarbij ook naar voren kwam dat de oppervlakte voor de verbouw van landbouwgewassen was toegenomen, al nam de productiecapaciteit van soja in lichte mate af. Boeren hadden al eerder geklaagd dat de stijging van de waarde van de real ten opzichte van de dollar hen veel geld kostte en velen hadden zich tijdens de verkiezingscampagne voor het presidentschap gekeerd tegen Lula.
Brazilië was na de Verenigde Staten de grootste sojaproducent ter wereld.

Record handelsoverschot in 2006

Persbureau *Reuters* meldde op 2 januari 2007 dat de export van Brazilië het jaar daarvoor met 16 procent was gegroeid tot 137 miljard dollar (ca. 104 miljard euro). De import steeg eveneens, namelijk met 24 procent tot 91 miljard dollar. Dit betekende dat het grootste Zuid-Amerikaanse land in 2006 een record handelsoverschot had van 46 miljard dollar. De regering verwachtte dat het surplus in 2007 zou afnemen omdat de import sterker groeide dan de export.
De cijfers waren afkomstig van het ministerie van Handel.

JUSTITIE

Politieofficier krijgt maximale gevangenisstraf opgelegd

Kapitein Marcos Duarte Ramalho, lid van het politiekorps in de deelstaat Rio de Janeiro, werd op 19 oktober 2006 door een Braziliaanse rechtbank tot 52 jaar celstraf veroordeeld en raakte bovendien zijn status als politieofficier kwijt. Het vonnis betekende dat hij voor dertig jaar achter de tralies zou verdwijnen – de maximale gevangenisstraf in Brazilië.
Ramalho was de derde verdachte die veroordeeld werd voor deelname aan de moord in april 2003 op vier jongeren in de sloppenwijk Borel. Volgens de politie was er sprake geweest van een vuurgevecht met drugshandelaars, maar ooggetuigen ontkenden die versie. Al snel bleek dat een van de slachtoffers in Zwitserland woonde en slechts een bezoek bracht aan familieleden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Topontmoeting in Brasília met India en Zuid-Afrika

Bij het tripartiete overleg op 14 september 2006 in Brasília tussen de staatshoofden van de derde wereld-grootmachten India, Brazilië en Zuid-Afrika (IBSA) werd overeengekomen bij globale vraagstukken zoveel mogelijk samen te werken. Op die wijze hoopten de drie landen de stem van de ontwikkelingslanden op het wereldtoneel te versterken en de industrielanden te bewegen te kiezen voor rechtvaardiger internationale handelsverhoudingen. Ook werd de afspraak gemaakt te streven naar intensievere coöperatie op terreinen als landbouw, energie, defensie en technologie.

Brazilië en Rusland breiden betrekkingen uit

Minister van Buitenlandse Zaken van Brazilië Celso Amorim en zijn Russische ambtgenoot Sergej Lavrov sloten op 14 december 2006 een pact voor het uitbreiden van de samenwerking tussen beide landen op handels- en energiegebied en in de militaire sector. Brazilië kocht onder meer dertig Russische helikopters ter waarde van omgerekend ruim 300 miljoen euro om de drugssmokkel te bestrijden. Beide landen ondertekenden ook een verdrag om hun techno-

logie te beschermen bij gezamenlijke ruimteprojecten.

OVERLEDEN

Sérgio Vieira de Mello, diplomaat bij de Verenigde Naties

De Braziliaanse diplomaat Sérgio Vieira de Mello kwam op 19 augustus 2003 bij een aanslag op een post van de Verenigde Naties in de Iraakse hoofdstad Bagdad om het leven. Hij werd op 15 maart 1948 geboren in Rio de Janeiro. Zijn vader was eveneens diplomaat en de jonge Sérgio vergezelde hem op verscheidene buitenlandse missies.
Sérgio Vieira de Mello werd in 1969 actief bij het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) in Genève terwijl hij filosofie en humanistiek studeerde aan de Universiteit van Parijs (Sorbonne). Hij werkte in 1971 met vluchtelingen in Bangla Desh en was daarna actief in Cyprus, Mozambique en Peru. Als speciale afgezant van de VN voerde hij in Cambodja besprekingen met de beruchte Khmer Rouge en na een verblijf in Libanon belandde hij in de jaren negentig in het voormalige Joegoslavië. In 2002 werd hij de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten. Secretaris-generaal van de VN Kofi Annan wees Vieira de Mello in mei 2003 aan als zijn speciale gezant voor Irak. Naar verluidt accepteerde de Braziliaan de post pas na druk vanuit Washington. De dood van Vieira de Mello, die alom werd geprezen voor zijn inzet bij het bevorderen van de vrede, werd in brede kring betreurd.

Luciano Pedro Mendes de Almeida, aartsbisschop van Mariana

De katholieke aartsbisschop Luciano Pedro Mendes de Almeida overleed op 27 augustus 2006 op 75-jarige leeftijd aan leverkanker in São Paulo. De jezuïet stond bekend als een fervent verdediger van de mensenrechten. De kerkprelaat werd op 5 oktober 1930 geboren in de toenmalige hoofdstad van Brazilië, Rio de Janeiro. Luciano Pedro Mendes de Almeida studeerde in de jaren vijftig en zestig in Rome filosofie. In 1988 benoemde paus Johannes Paulus II hem tot aartsbisschop van Mariana (deelstaat Minas Gerais). President Lula prees de overleden kerkvorst met de opmerking dat hij zijn leven gewijd had aan de armen in Brazilië.

(Vorige berichten pagina 546/1 e.v. - 2006)

DOMINICAANSE REPUBLIEK

BINNENLAND

Presidentiële PLD wint meeste zetels in Kamer van Afgevaardigden

Bij de verkiezingen op 16 mei 2006 wist de Partij van de Dominicaanse Bevrijding (PLD) voor het eerst sinds haar oprichting in 1973 een meerderheid te behalen in het parlement. De centrumpartij van president Leonel Fernández sleepte 96 zetels in de wacht, terwijl de sociaal-democratische Dominicaanse Revolutionaire Partij (PRD) 60 afgevaardigden kreeg. De rechtse Sociaal-Christelijke Hervormingspartij (PRSC) moest het doen met 22 zetels. In vergelijking met de vorige verkiezingen betekende het resultaat een winst van maar liefst 55 zetels voor de PLD en een verlies van 13 zetels voor de PRD. Het aantal volksvertegenwoordigers werd overigens uitgebreid van 150 tot 178. De verkiezingen kenmerkten zich door gewelddadige confrontaties waarbij ten minste tien doden vielen.
De overige partijen behaalden afzonderlijk minder dan 2 procent van de stemmen en kregen geen zetels in de Kamer van Afgevaardigden of de Senaat.

Regering zet leger in bij misdaadbestrijding

Minstens 6.000 soldaten werden op 26 juli 2006 de straat opgestuurd in de hoofdstad Santo Domingo en zeventien andere steden van de Dominicaanse Republiek om de politie te helpen bij het bestrijden van de misdaad. Het land werd door steeds meer toeristen bezocht, maar overvallen en moorden dreigden de groei in die sector een halt tot te roepen. Nachtgelegenheden zouden te maken krijgen met restrictieve openingstijden. Hoewel het moordcijfer in vergelijking met het jaar daarvoor een lichte daling vertoonde, bestond bij veel mensen de perceptie dat er sprake was van toenemend geweld in het land. Dit kwam doordat gewelddadige overvallen en moorden geregeld werden gepleegd op klaarlichte dag. De politie weet het geweld vooral aan rivaliserende drugsbendes.

Voormalig onderwijsminister beschuldigd van verduistering

De regering van de Dominicaanse Republiek beschuldigde op 26 september 2006 de minister van Onderwijs en vice-president ten tijde van het presidentschap van Hipólito Mejio (2000-2004), Milagros Ortiz Bosch, van corruptie. Zij zou in de jaren 2002 en 2003 ongeveer 20 miljoen dollar (ruim 15 miljoen euro) dat bestemd was voor schoolmaaltijden, hebben verduisterd. De beschuldigingen zouden worden voorgelegd aan de justitiële autoriteiten waarna bekeken werd of tot vervolging zou worden overgegaan. De 68-jarige Ortiz Bosch ontkende de aantijgingen en sprak van een 'politieke' aanklacht.

Negen doden door brand in nachtclub

Bij een brand op 27 november 2006 in de nachtclub Jazzy's in de hoofdstad van de Dominicaanse Republiek, Santo Domingo, kwamen zes employees en drie bezoekers om het leven. Volgens de brandweer waren zij allemaal gestorven door rookvergiftiging. De oorzaak van de vlammenzee was vooralsnog onduidelijk, maar de politie trachtte de zaak op te helderen door enige functionarissen mee te nemen voor ondervraging. Later bleek dat kortsluiting de brand had veroorzaakt.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Dominicaanse Republiek ontvangt kredieten van IDB

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) gaf op 9 november 2006 de Dominicaanse Republiek een lening van 10 miljoen dollar (ca. 7,8 miljoen euro) voor de modernisering van het agentschap van het Hooggerechtshof dat zich bezig hield met eigendomsregistratie. Twaalf dagen later tekende

Uitslagen parlementsverkiezingen Dominicaanse Republiek (16 mei 2006) Opkomst: 56,5 procent

partij	percentage	gedeputeerden	senatoren
Partij van de Dominicaanse Bevrijding (PLD)	46,4	96	22
Dominicaanse Revolutionaire Partij (PRD)	31,1	60	7
Sociaal-Christelijke Hervormingspartij (PRSC)	10,9	22	3
Institutioneel Sociaal-Democratisch Blok (BIS)	2,5	-	-

het land met dezelfde bank een akkoord voor een krediet van 150 miljoen dollar om beleidshervormingen door te kunnen voeren inzake het onderwijs, de gezondheidszorg en bij sociale zaken. De IDB verstrekte eind november bovendien een lening van 21 miljoen dollar om de efficiency en de transparantie bij het beheer van de geldmiddelen uit de publieke sector te vergroten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Taiwan steunt Dominicaanse Republiek

Het ministerie van Buitenlandse Zaken in Taipei maakte op 7 juli 2006 bekend dat Taiwan voor de Dominicaanse Republiek 50 miljoen dollar (bijna 40 miljoen euro) had gereserveerd om een wetenschapspark op te richten. De steun was onderdeel van de vriendschappelijke betrekkingen tussen de beide landen en bedoeld om de competitiviteit van de Dominicaanse Republiek te vergroten. De hulp, die over vier jaar zou worden uitgesmeerd, kwam van de grond nadat president Leonel Fernández de maand daarvoor Taiwan had bezocht. De Dominicaanse Republiek was een van de 25 overgebleven landen die Taiwan erkenden.

Japanse premier biedt oud-landgenoten excuses aan

De premier van Japan, Junichiro Koizumi, gaf op 21 juli 2006 een verklaring uit waarin hij formeel zijn verontschuldigingen aanbood aan de Japanners die na de Tweede Wereldoorlog naar de Dominicaanse Republiek waren geëmigreerd. Het aanbod aan Japanners om te emigreren werd destijds gedaan omdat het voor hun regering moeilijk was voldoende voedsel te vergaren voor de bevolking. Hen was voorgehouden dat zij in een tropisch paradijs terecht zouden komen, maar in werkelijkheid kregen zij stukken land die ongeschikt waren voor de landbouw waardoor zij met moeite het hoofd boven water konden houden.
Enige maanden later, in november, besloot het Japanse parlement de 1.300 overgebleven Japanners in de Dominicaanse Republiek elk een schadevergoeding van 2 miljoen yen (ruim 13.500 euro) te geven.

Amerikaanse kritiek op immigratiebeleid afgewezen

Een commissie van het Amerikaanse Congres bezocht op 10 december 2006 een suikerplantage in de Dominicaanse Republiek en hekelde vervolgens de leefomstandigheden van de daar werkzame Haïtianen. Minister van Buitenlandse Zaken Carlos Morales Troncoso van de Dominicaanse Republiek was onaangenaam verrast door de kritiek, noemde het bezoek een 'schijnvertoning' en liet weten dat de delegatie was misleid. Verder wenste hij geen inmenging van een andere staat in de binnenlandse aangelegenheden van zijn land.
Vermoed werd dat meer dan een miljoen bewoners vanuit Haïti de grens illegaal waren overgestoken. Zij werkten veelal onder kommervolle omstandigheden op plantages, in de suikerriet en bij veehouders.

OVERLEDEN

Joaquin Balaguer, voormalig president

Op 14 juli 2002 overleed het voormalige staatshoofd Joaquin Balaguer op 95-jarige leeftijd in zijn slaap in een ziekenhuis in Santo Domingo. Hij had al geruime tijd ernstige medische klachten. De oud-president werd op 1 september 1906 geboren in Navarrete (later omgedoopt tot Villa Bisonó) in de provincie Santiago.

De in rechten afgestudeerde Balaguer verscheen in 1954 op het politieke toneel ten tijde van de dictatuur van Rafael Trujillo, toen hij werd benoemd tot minister van Buitenlandse Zaken. Trujillo wees hem in 1960 aan als zijn opvolger, al bleef de voormalige dictator zelf achter de schermen actief. Deze situatie kwam ten einde na de moord op Trujillo in 1961. Een jaar later werd door de militairen een staatsgreep gepleegd die Balaguer noodzaakte naar de Verenigde Staten te vluchten. Na de invasie in 1965 door Amerikaanse troepen keerde hij terug naar zijn vaderland waar hij de verkiezingen voor het presidentschap won. De drie vierjarige ambtstermijnen dat hij de macht uitoefende (1966-1978), kenmerkten zich door repressie van linkse tegenstanders door, zoals hij beweerde, 'oncontroleerbare elementen binnen het leger'. In 1986 won Balaguer als kandidaat voor de Sociaal-Christelijke Hervormingspartij (PRSC) de verkiezingen en keerde hij terug als president. In 1990 en 1994 werd hij herkozen, al ging dat de laatste keer gepaard met fraude. De keuze was opmerkelijk want Balaguer was toen blind en kende tal van lichamelijke ongemakken vanwege zijn hoge leeftijd. Tijdens zijn laatste regeerperiode werden er veel openbare werken uitgevoerd, waaronder de oprichting van het Columbus Mausoleum.

(Vorige berichten pagina 294/1 e.v. - 2006)

FRANS-GUYANA

BINNENLAND

Meer illegalen uitgezet

Tijdens een persconferentie op 22 januari 2007 maakte prefect Jean-Pierre Laflaquière bekend dat in 2006 9.711 illegalen de grenzen met Suriname en Brazilië waren overgezet. Dit betekende een toename van 53 procent ten opzichte van 2005. Omdat illegale grensoverschrijding als misdaad werd aangemerkt, was het misdaadcijfer hierdoor met 4 procent gestegen in 2006 en bleef Frans-Guyana het departement met de hoogste misdaadcijfers. De prefect kondigde aan dat er een permanente politieversperring zou komen, halverwege tussen de plaats Kourou en de grens met Suriname. In december 2006 was al een politieversperring geplaatst tussen de hoofdstad Cayenne en de Braziliaanse grens.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Rechtbank eist einde staking elektriciteitsbedrijf

De rechtbank in Cayenne eiste op 8 december 2006 de onmiddellijke beëindiging van de staking bij het elektriciteitsbedrijf EDF-Guyane op straffe van 3.000 euro boete per dag. De staking was uitgebroken op 30 november uit protest tegen mogelijke privatiseringsplannen en sindsdien zat Frans-Guyana zeven à negen uur per dag zonder stroom. Op 5 december had de leiding van EDF-Guyane de vakbonden voorgesteld het overleg te hervatten.

JUSTITIE

Gevangenisstraffen voor soldaten Frans vreemdelingenlegioen

Op 6 augustus 2006 vielen dertig met stokken gewapende soldaten van het Franse vreemdelingenlegioen zes jongeren aan in

Frans-Guyana

de stad Kourou. Volgens kapitein Patrick Lassee was dit een reactie op de 'veelvuldige aanvallen waarvan zij het slachtoffer waren'. In een week tijd zouden zeven soldaten zijn aangevallen. 'We wilden de verantwoordelijken oppakken en naar het politiebureau brengen, maar het liep uit de hand', aldus een van de verdachten. Het regiment was in Kourou voor de bescherming van het ruimtevaartproject Ariane en de grenscontroles met Brazilië.
Op 26 januari 2007 veroordeelde de rechtbank in Cayenne zeventien soldaten vanwege hun deelname aan het geweld tot gevangenisstraffen en geldboetes. De rechtbank achtte niet bewezen dat racisme een rol had gespeeld. De soldaten waren blanke (Oost-)Europeanen, de slachtoffers waren zwarten of kleurlingen.

Overbevolking en geweld in gevangenis

In de enige gevangenis in Frans-Guyana bevonden zich eind 2006 750 gedetineerden terwijl er slechts plaats was voor 470, hetgeen leidde tot toenemende agressie. Vooral Zuid-Amerikaanse gedetineerden gedroegen zich vaak bijzonder gewelddadig. De agressie en overbevolking hadden in 2006 het leven gekost aan twee gedetineerden, terwijl twee bewakers bijna waren gewurgd.
De vakbond van gevangenisbewakers UFAP (Union Fédérale Autonome Pénitentiaire) pleitte ervoor om meer Franse gedetineerden naar Frankrijk over te brengen. De gevangenisdirectie maande tot geduld en verklaarde dat sinds 2003 al 200 gevangenen naar Frankrijk waren overgebracht.

NATUUR EN MILIEU

Canadese gouddelving gaat niet door

De minister van Milieu maakte op 12 oktober 2006 bekend dat de controversiële gouddelving met open putten door het Canadese consortium Cambior niet doorging. Een commissie, ingesteld door de ministers van Milieu en Industrie, Nelly Olin en François Loos, had een rapport uitgebracht waarin stond dat de milieugevolgen onvoldoende waren onderzocht. Daarop had Cambior middels een persbericht laten weten de aanvragen te zullen herzien. Milieuactivisten zagen de intrekking van het project als een overwinning.

Guyana

Beroep tegen vergunning mijnexploitatie vanwege milieurisico's

De president van de regionale raad Antoine Karam tekende op 24 oktober 2006 bij de ambtenarenrechtbank in Parijs beroep aan tegen de afgifte van een mijnexploitatievergunning. De departementale mijncommissie, onder voorzitterschap van Karam, had op 28 april 2005 een negatief advies uitgebracht vanwege de milieurisico's.
De woordvoerder van de minister van Industrie benadrukte de voordelen van het project, zoals bevordering van de werkgelegenheid en bestrijding van de illegale gouddelvers.

(Vorige berichten pagina 477/3 e.v. - 2006)

GUYANA

BINNENLAND

Zes doden bij aanval op krant

Een bende van tien criminelen met automatische wapens bestormde op 8 augustus 2006 de burelen van de grootste krant van Guyana, dagblad *Kaieteur News*. Zij dwongen de medewerkers op de grond te gaan liggen, schoten er daarna zes dood en lieten drie gewonden achter terwijl zij wegvluchtten.
Opmerkelijk was dat er op het moment van de overval een gevangenisprotest plaatsvond waar alle aandacht van de politie naar uitging. Politiechef Henry Greene liet weten dat er een massale zoekactie op touw was gezet. Over de motieven van de aanval tastte de politie in het duister, maar onderzocht zou worden of er een verband bestond met de moord op minister van Landbouw Satyadeow Sawh die in april op brute wijze was vermoord.

President Jagdeo wint verkiezingen opnieuw

Bij de verkiezingen voor de Nationale Assemblee op 28 augustus 2006 wist president Bharrat Jagdeo van Guyana een tweede ambtstermijn in de wacht te slepen. Diens Progressieve Volkspartij (PPP) behaalde de meeste stemmen, hetgeen in Guyana – dat geen directe presidentsverkiezingen kende – betekende dat deze partij de president leverde.

Uitslagen parlementsverkiezingen Guyana
(28 augustus 2006)

partij	percentage	zetels
Progressieve Volkspartij (PPP)	54,3	36
Nationaal Volkscongres/ Hervorming (PNC/R)	34,0	22
Alliantie voor Verandering (AFC)	8,3	5
Guyana Actie Partij/ Sta op, Organiseer en Herbouw Guyana (GAP/ROAR Guyana)	2,5	1
De Verenigde Kracht (TUF)	0,9	1

Samenstelling regering Guyana
(9 september 2006)

President
Bharrat JAGDEO

Vice-president, tevens minister van Parlementaire Zaken
Reepu Daman PERSAUD

Premier
Samuel HINDS

Ministers:
Amerikaans-Indiaanse Zaken
Carolyn RODRIGUES
Arbeid
Manzoor NADIR
Binnenlandse Zaken
Clement ROHEE
Buitenlandse Handel en Internationale Samenwerking
Henry JEFFREY
Buitenlandse Zaken
Rudy INSANALLY
Cultuur, Jeugdzaken en Sport
Frank ANTHONY
Dienstverlening en Sociale Zaken
Priya MANICKCHAND
Financiën
Ashni Kumar SINGH
Gezondheidszorg
Leslie RAMSAMMY
Huisvesting en Water
Harrinarine NAWBATT
Justitie en Wetszaken
Doodnauth SINGH
Kabinetschef
Roger LUNCHEON
Landbouw
Robert Montgomery PERSAUD
Lokaal Bestuur en Regionale Ontwikkeling
Kellawan LALL
Onderwijs
Shaik BAKSH
Openbare Diensten
Jennifer WESTFORD
Toerisme, Industrie en Handel
Manniram PRASHAD
Transport en Waterbouw
Robeson BENN

Hoewel de overwinning duidelijk was en het staatshoofd met een parlementaire meerderheid kon gaan regeren, achtten waarnemers de zege weinig glansrijk. Zij wezen vooral op de toegenomen criminaliteit van de afgelopen vijf jaar en constateerden daarnaast een gebrek aan inspiratie van de bestuurders.
In tegenstelling tot de laatste keren verliepen de verkiezingen zonder noemenswaardige incidenten. In 2001 was er bijvoorbeeld sprake van overvallen, wegblokkades en vandalisme. Wel was de opkomst van de kiezers in dat jaar aanmerkelijk groter.

Inauguratie voor tweede ambtstermijn

Op 2 september vond in de hoofdstad Georgetown de inhuldiging van Jagdeo plaats voor zijn nieuwe ambtsperiode. Waarnemers meenden dat hij geen oplossingen zou bieden voor de moeilijkheden in het land, waaronder de raciale verdeeldheid. De president vertegenwoordigde met zijn PPP het rijke segment van de Indo-Guyanese bevolking, terwijl het oppositionele Nationaal Volkscongres/Hervorming (PNC/R) vooral opkwam voor de belangen van het Afro-Guyanese deel van het volk. Rivaal Robert Corbin van het PNC/R, die met de coalitie 'Een Guyana Platform' als presidentskandidaat aan de verkiezingen had deelgenomen, had dan ook vooral de stemmen gekregen van de arme, zwarte, veelal stedelijke bevolking.

(Vorige berichten pagina 478/3 e.v. - 2006)

NEDERLANDSE ANTILLEN

BINNENLAND

Politiekorpsen Antillen en Nederland gaan intensiever samenwerken

David Dick, de Antilliaanse minister van Justitie, ondertekende op 31 augustus 2006 met de Nederlandse minister van Binnenlandse Zaken Johan Remkes een overeenkomst die behelsde de samenwerking tussen de politiekorpsen van beide landen te vergroten. Men wilde tot een structurele uitwisseling van personeel en kennis komen tussen de politieorganisaties waardoor er sprake zou zijn van een effectievere bestrijding van de misdaad. Remkes sprak zijn tevredenheid uit over de uitbreiding van de samenwerking: 'Veiligheid en rechtshandhaving staan terecht zeer hoog op de agenda op de Antillen.'
Een week eerder was Curaçao opgeschrikt door de roofmoord op de 59-jarige Colombiaanse pastoor Alejandro Montoya. Deze was met vastgebonden handen en voeten dood in bed aangetroffen.

Raad van State keurt terugkeerwet Antilliaanse jongeren af

Dagblad *NRC-Handelsblad* berichtte op 7 september 2006 dat de Raad van State het wetsvoorstel van de Nederlandse minister van Vreemdelingenzaken en Integratie Rita Verdonk om Antilliaanse jongeren terug te kunnen sturen, in strijd achtte met Europese regelgeving. Het college ontraadde de regering de wet in deze vorm naar het parlement te sturen want er werd ten onrechte onderscheid in gemaakt tussen enerzijds autochtone Nederlanders en anderzijds Antilliaanse en Arubaanse burgers met de Nederlandse nationaliteit. De wet zou daarom een toetsing aan het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) niet doorstaan. Daarnaast bestond er twijfel over de effectiviteit van het terugkeerbeleid omdat weggestuurde Antillianen via een ander Europees land weer naar Nederland konden reizen.

Overeenkomst met Nederland leidt tot spanningen op Antillen

Antillen als land houden op te bestaan

Het landsbestuur van de Nederlandse Antillen, vertegenwoordigers van Curaçao en Sint Maarten en de Nederlandse regering sloten op 2 november 2006 in Den Haag een verdrag over de hervorming van de staatsstructuur van de Antillen. Besloten werd dat de staatkundige eenheid Nederlandse Antillen zou worden opgeheven, dat Curaçao en Sint Maarten in navolging van Aruba een status aparte zouden krijgen en dat Bonaire, Sint Eustatius en Saba in de toekomst als bijzondere gemeenten deel zouden gaan uitmaken van Nederland. Den Haag nam verder de verplichting op zich de staatsschuld van de Antillen van 2,4 miljoen euro te saneren. In ruil daarvoor kreeg Nederland het recht toezicht te houden op de staatsfinanciën van de eilanden en invloed uit te oefenen op de rechtshandhaving.

Onenigheid over akkoord nieuwe staatsstructuur

De Eilandsraden van Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba reageerden met instemming op het akkoord, maar op Curaçao ontstond grote verdeeldheid. De Antilliaanse Reconstructie Partij (PAR) en de Nationale Volkspartij (PNP) waren vóór, maar onder meer de Beweging Nieuwe Antillen (MAN) en het Arbeiders Bevrijdingsfront (FOL) bekritiseerden de gemaakte afspraken. Waarnemers merkten op dat de voorstanders vooral de witte, beter gesitueerde Curaçaoënaars waren, terwijl de vertegenwoordigers van het armere deel van de bevolking afkeurende geluiden lieten horen. In die kringen was men van mening dat het door Nederland afgedwongen toezicht op de financiën en de rechtspleging neo-koloniaal was en zij weigerden in te stemmen met het verdrag.
Zowel op Sint Maarten als bij de landsregering werd met teleurstelling gereageerd op deze ontwikkeling.

Minister maakt bindende afspraken met vier kleinste eilanden

De Nederlandse minister van Koninkrijksrelaties, Atzo Nicolaï, verklaarde op 17 januari 2007 dat de bezwaren van Curaçao tegen de gemaakte afspraken over de nieuwe staatkundige relatie tussen Nederland en de eilanden de opheffing van de Nederlandse Antillen niet in de weg stonden. In februari zouden met de resterende vier eilanden – Sint Maarten, Bonaire, Saba en Sint Eustatius – regelingen worden gemaakt voor het toezicht op de staatsfinanciën en vervolgens kon Nederland beginnen met het verrekenen van de achterstallige betalingen van deze eilanden. Curaçao had Den Haag laten weten opnieuw te willen onderhandelen, maar de Nederlandse bewindsman wees dat verzoek af en hoopte dat het grootste eiland van de Antillen alsnog akkoord zou gaan.

Koningin Beatrix enthousiast begroet op Aruba en de Antillen

Met een bezoek aan Aruba begon koningin Beatrix op 6 november 2006 haar bezoek aan de overzeese gebiedsdelen van het Koninkrijk der Nederlanden. In het licht van de staatshervorming benadrukte de vorstin dat de eilanden na de veranderingen voor

Nederlandse Antillen

een grote opgave stonden. Om de mogelijkheden van de jeugd te vergroten hield zij een pleidooi voor het geven van goed, meertalig onderwijs – niet alleen in het Engels en het Papiamento, maar ook in het Nederlands. Dat zou de samenwerking tussen de verschillende rijksdelen ook ten goede komen, aldus de koningin. Zij constateerde verder op veel terreinen vooruitgang sinds haar laatste bezoek in 2001, maar sprak haar bezorgdheid uit over de eenzijdige economische ontwikkeling die vooral bepaald werd door de groei van de toerismesector.

Volgens de media stonden de jongeren centraal bij het bezoek van de vorstin. In samenwerking met voetbalidool Johan Cruyff werden enkele zogenaamde Cruyff Courts in gebruik genomen – multifunctionele sportaccommodaties waar zowel verstandelijk gehandicapten als buurtjongeren gebruik van konden maken.

Containerscan tegen drugssmokkel in gebruik genomen

De douane van de Nederlandse Antillen beschikte vanaf 20 november 2006 over een nieuw wapen in de strijd tegen de drugshandel: een mobiele containerscan. Het in Nederland vervaardigde instrument kon door een 27 centimeter dikke stalen wand 'kijken' waardoor het mogelijk werd alle hoeken van een zeecontainer te controleren zonder deze te openen. Op deze wijze konden niet alleen drugs, maar ook wapens en radioactieve materialen worden opgespoord. Bovendien konden de autoriteiten met het apparaat producten waarvoor geen invoertarieven waren betaald, op het spoor komen. De containerscan van 2,7 miljoen euro was de eerste die in het Caribisch gebied in gebruik werd genomen.

Recordvangst van drugs in 2005

De Rijksministerraad had eind september al bekendgemaakt dat de kustwacht van de Nederlandse Antillen en Aruba in 2005 een recordhoeveelheid harddrugs had onderschept. Het betrof in totaal 6.346 kilogram en als de softdrugs ook werden meegerekend, kwam men uit op 7.231 kilo. De kustwacht was er in geslaagd 113 drugstransporten tegen te houden en en passant werden er ook nog 356 illegalen op zee ingerekend.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Accountantsbureau keurt jaarrekening van Curaçao 2001 af

De jaarnota 2001 van het Eilandgebied Curaçao werd door de Antilliaanse Stichting Overheid Accountantsbureau (SOAB) afgekeurd, aldus dagblad *NRC-Handelsblad* op 28 oktober 2006. Er was sprake van administratieve tekortkomingen, onvoldoende toegelichte transacties en het hanteren van procedures die slechts gedeeltelijk goedgekeurd waren. De accountantscontrole van jaarrekeningen stond op de Antillen nog in de kinderschoenen, maar door sommige politici werd het instrument belangrijk gevonden voor het scheppen van begrotingsdiscipline. De Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen moest nog een kritische blik werpen op bijna alle jaarrekeningen uit de periode 1989-2004.

BUITENLANDSE ZAKEN

Belastingverdrag tussen de Antillen en de VS

De Staten van de Nederlandse Antillen – zoals het parlement van de archipel genoemd werd – voerden op 16 november 2006 veranderingen door in de nationale belastingwetgeving. Deze waren nodig om een Tax Information and Exchange Agreement (TEIA) met de Verenigde Staten van kracht te kunnen laten worden, hetgeen volgens waarnemers de positie van de Antillen in de internationale financiële sector zou versterken. De opzet van dat verdrag was om belastingontduiking, het witwassen van zwart geld en de financiering van terroristische activiteiten tegen te gaan. Met landen als Barbados en Trinidad en Tobago waren eveneens onderhandelingen gaande om een soortgelijk akkoord af te sluiten.

OVERLEDEN

Tip Marugg, schrijver en dichter

De Antilliaanse schrijver en dichter Tip Marugg stierf op 22 april 2006 in Willemstad, Curaçao. Hij was op 16 december 1923 op hetzelfde eiland geboren en afkomstig uit een gezin met zeven kinderen.
Tip Marugg doorliep de MULO en werkte na militaire dienst tientallen jaren bij Shell. Hij debuteerde in 1945 met surrealistische gedichten in het tijdschrift *De Stoep* en in 1958 verscheen zijn debuutroman *Weekendpelgrimage*. Negen jaar later werd *In de straten van Tepalka* uitgegeven, dat pas in 1988 werd gevolgd door *De morgen loeit weer aan*. De onmacht van het vereenzaamde individu om werkelijk tot leven te komen in de industrialiserende samenleving vormt het hoofdthema van zijn werk. De dood vormt hiernaast een terugkerend thema evenals het noodlot. In 1970 ging Marugg met pensioen. Sindsdien leefde hij teruggetrokken.

(Vorige berichten pagina 483/2 e.v. - 2006)

Puerto Rico

PUERTO RICO

BINNENLAND

Financiële impasse in Puerto Rico voorlopig doorbroken

Op 10 mei 2006 doorbraken regering en volksvertegenwoordiging van Puerto Rico een impasse die tien dagen had geduurd. Gouverneur Anibal Acevedo had de werkzaamheden van 95.000 ambtenaren opgeschort, scholen gesloten en de publieke dienstverlening geminimaliseerd omdat er een tekort van 740.000 dollar (ruim 575.000 euro) dreigde om ambtenarensalarissen uit te betalen. Het door de Nieuwe Progressieve Partij (PNP) gedomineerde parlement beschouwde het beleid van de regering als oorzaak van de moeilijkheden en weigerde aanvankelijk akkoord te gaan met een nieuwe lening die betaald moest worden uit een belastingverhoging. Om het gat te dichten accepteerde het parlement later toch de tijdelijke oplossing een nieuw krediet af te sluiten.

Golf van moorden begin 2007

Gewelddadige confrontaties tussen drugsbendes in de eerste twee weken van 2007 veroorzaakten 46 doden in het bijna vier miljoen inwoners tellende Puerto Rico. Het aantal was een verdubbeling van het cijfer in dezelfde periode een jaar eerder en werd vooral veroorzaakt door geweld in Rio Pedras, een voorstad van San Juan. Voor schoolgaande kinderen en studenten werden extra veiligheidsmaatregelen genomen en gouverneur Anibal Acevedo overwoog tevens de Nationale Garde in te zetten.

Puerto Rico

NATUUR EN MILIEU

Nutsbedrijf moet Verenigde Staten boete betalen

Caribbean Net News berichtte op 23 juni 2006 dat de Amerikaanse regering de Puerto Rico Agueduct and Sewer Authority (PRASA) had beschuldigd van milieumisdaden. Het ministerie van Justitie en het Agentschap voor Milieubescherming (EPA) lieten weten dat PRASA had toegegeven rioolwater te hebben geloosd op niet daarvoor bestemde locaties en daarmee de Schoon Water Wet te hebben overtreden. Daarom had het bedrijf er in toegestemd een boete te betalen van 9 miljoen dollar (ca. 7 miljoen euro). PRASA zou daarnaast ongeveer 1,7 miljard dollar gaan investeren in het verbeteren van 61 waterzuiveringsinstallaties.

BUITENLANDSE ZAKEN

Puertoricanen bepleiten onafhankelijkheid bij VN

Op een bijeenkomst van The Special Committee On The Granting Of Independence To Colonial Countries And Peoples, waar landen als Chili, India en Mali lid van waren, werd op 12 juni 2006 de staatkundige positie van Puerto Rico besproken. Het comité was speciaal door de Verenigde Naties opgericht om gebieden die nog steeds een koloniale status hadden, te begeleiden op weg naar onafhankelijkheid. Net als in het verleden luidde de conclusie dat Puerto Rico recht had op zelfbeschikking en onafhankelijkheid. De Argentijnse oud-president Alfonsin hield het comité voor dat het land een integraal onderdeel vormde van Latijns-Amerika. Bewoners van het eiland Vieques schetsten verder een beeld van de aantasting van het milieu op het eiland als gevolg van acties van de Amerikaanse marine.

Amerikaanse justitie pleit FBI vrij van dood onafhankelijkheidsstrijder

Een rapport van het departement van Justitie in Washington dat op 9 augustus openbaar werd gemaakt, concludeerde dat het Federal Bureau of Investigation (FBI) niet verantwoordelijk was voor de dood van Filiberto Ojeda Ríos, leider van de onafhankelijkheidsbeweging Macheteros. Deze was in september het jaar doorvoor in zijn huis gewond geraakt bij een schotenwisseling met FBI-agenten. Sympathisanten van de vrijheidsstrijder beweerden dat de Amerikanen hem met opzet aan zijn lot hadden overgelaten waardoor hij bezweek aan bloedverlies.
Het Amerikaanse rapport rechtvaardigde het optreden van de FBI met de bewering dat Filiberto Ojeda Ríos zelf het vuur had geopend op de agenten. Wel werd toegegeven dat er fouten waren gemaakt en dat het tenminste negentien uur had geduurd voordat men het huis was binnengegaan.

(Vorige berichten pagina 297/1 e.v. - 2006)

Suriname

SURINAME

BINNENLAND

Brute moorden op zwervers in Paramaribo

In de Surinaamse hoofdstad Paramaribo werd op 12 oktober 2006 opnieuw een dakloze vermoord. Het betrof de vijfde moord op een zwerver dat jaar. In februari waren de eerste twee doodgeschoten en in maart werd een dakloze in brand gestoken. Begin oktober overleed er één na een slag met een bijl en de laatste stierf na met een baksteen op het hoofd te zijn geslagen.
Om de daders te achterhalen, richtte de politie een speciaal team op. Begin november resulteerde dat in de aanhouding van drie verdachten waarbij de politie benadrukte dat hun betrokkenheid nog niet was bewezen. Over het motief van de moorden tastten de autoriteiten in het duister.

Tevredenheid over einde monopolie op vluchten naar Suriname

De eerste vlucht uit Nederland van Martinair richting Suriname op 29 oktober 2006 stemde zowel de Surinamers als de Surinaamse gemeenschap in Nederland tot tevredenheid. Het betekende dat het monopolie van de samenwerkende maatschappijen KLM en SLM doorbroken was en dat er in het vervolg sprake zou zijn van prijsconcurrentie. Al jaren stoorden vele Surinamers zich aan de hoge tarieven van het traject Amsterdam-Paramaribo. Het wekte dan ook geen verbazing dat het consulaat van Suriname in Nederland kort daarvoor had gemeld dat er twee keer zoveel aanvragen voor visa waren binnengekomen als gewoonlijk.

Opnieuw irritatie over controles op Schiphol

President Ronald Venetiaan van Suriname liet op 6 november 2006 weten 'wegens drukke werkzaamheden' geen tijd te hebben om de Nederlandse minister Agnes van Ardenne (Ontwikkelingssamenwerking) te ontvangen. De behandeling van minister Amarello-Williams (Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu), die kort daarvoor op Schiphol in het openbaar was gefouilleerd, werd door waarnemers als oorzaak gezien van de protestactie van de Surinaamse autoriteiten. Deze hadden al eerder geklaagd over de in hun ogen respectloze behandeling van Surinaamse gezagsdragers op de Amsterdamse luchthaven en zij meenden dat Den Haag toezeggingen om de situatie te verbeteren, niet nakwam.

Ontwikkelingssamenwerking wordt voortgezet

Het diplomatieke conflict verhinderde niet dat Suriname en Nederland overleg voerden over de voortgang van de ontwikkelingssamenwerking. Zowel Suriname's minister van Planning en Ontwikkelingssamenwerking Rick van Ravenswaay als zijn Nederlandse ambtgenoot Agnes van Ardenne waren tevreden over het resultaat van die besprekingen. In 2007 zouden de zogenaamde sectorplannen worden uitgevoerd, waarbij na elk kwartaal een evaluatie zou plaatsvinden. Den Haag beloofde verder 20 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de hervorming van de Surinaamse overheid en 30 miljoen voor de ondersteuning van een fonds dat duurzame energie beschikbaar zou stellen voor Surinaamse burgers.

Steun voor projecten tegen aids

Met plaatsvervangend minister van Volksgezondheid Michel Felisie ondertekende Van Ardenne op 7 november een overeenkomst waarin Den Haag 300.000 euro toezegde voor het ondersteunen van projecten tegen aids. Deze waren georganiseerd onder de paraplu van het Nationaal Aids Programma (NAP) en maakten het mogelijk ziekenhuispersoneel te trainen om stigmatisering en discriminatie van patiënten tegen te gaan, de hulpverlening toegankelij-

Suriname

ker te maken en preventiemaatregelen te nemen. De Nederlandse minister zegde bovendien toe dat Den Haag bereid was de financiering voor deze projecten in de toekomst uit te breiden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Brandstofprijzen weer verlaagd

Op een persconferentie in Paramaribo liet Clifford Marica, de Surinaamse minister van Handel en Industrie, op 5 oktober 2006 weten dat de prijs voor benzine met 12,7 procent zou dalen en die voor diesel met 5,7 procent. Het besluit was genomen na de sterke daling van de brandstofprijzen op de internationale markt.
In september 2005 had de regering alle subsidies op brandstoffen afgeschaft en een prijsverhoging doorgevoerd die veel sociale onrust veroorzaakte.

Ontslagen medewerkers bedrijf Surland financieel gecompenseerd

Na vijf jaar wachten ontvingen 1.480 werknemers van het Surinaamse bananenbedrijf Surland begin januari 2007 hun achterstallig salaris: omgerekend 380 euro. Het bedrijf kwam in 2002 in financiële problemen, maar maakte onder de naam SBBS een doorstart na van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) een krediet van 4,6 miljoen euro te hebben ontvangen. Niettemin werden slechts enkele van de ontslagen werkkrachten weer in dienst genomen. In totaal kregen de oud-medewerkers een bedrag van 4 miljoen Surinaamse dollar (ca. 1,2 miljoen euro).

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

President Venetiaan kondigt aan dat begrotingstekort zal toenemen

Bij de presentatie op 2 oktober 2006 in de Nationale Assemblee van het budget voor het fiscale jaar 2007 kondigde president Venetiaan aan dat het begrotingstekort van Suriname ten opzichte van 2006 zou verdrievoudigen. De inkomsten waren beraamd op 585 miljoen dollar (ca. 464 miljoen euro) en de uitgaven op 817 miljoen dollar. Het tekort van 232 miljoen dollar kwam volgens de Stichting Planbureau Suriname neer op 11 procent van het bnp. De opbrengsten uit belastinginning zouden de komende periode met 58 miljoen dollar stijgen. Het staatshoofd liet verder weten dat er naar gestreefd zou worden de kredietwaardigheid van het land te vergroten. Daardoor kon er op de internationale financiële markt tegen gunstiger rentetarieven worden geleend.

EU steunt Suriname bij uitvoering infrastructurele werken

Caribbean Net News meldde op 24 december 2006 dat Suriname en de Europese Unie diverse verdragen hadden ondertekend om de infrastructuur van het land te verbeteren. Tussen Nieuw-Nickerie en de ferrydienst in South Drain, bij de grens met Guyana, werd een weg geasfalteerd, waar bijna 11 miljoen euro voor was uitgetrokken. Deze verbinding werd van groot belang geacht voor de integratie van Suriname in de noordelijke regio van Zuid-Amerika. Ook de belangrijkste haven van het land, Nieuwe Haven, zou worden gemoderniseerd. Het bedrijf Ballast Nedam zou de opdracht, waarmee een bedrag gemoeid was van ruim 28 miljoen euro, uitvoeren.

Hulp bij rijstproductie

Een maand eerder was bekend geworden dat de EU 9,2 miljoen euro beschikbaar stelde aan Paramaribo voor het hervormen en moderniseren van de rijstproductie. Voor alle leden van de Caribische Gemeenschap (Caricom) was voor dezelfde sector 24 miljoen euro beschikbaar. In Suriname kon met de financiële ondersteuning het irrigatiesysteem worden uitgebreid, technische hulp worden opgezet en de expertise worden vergroot. De meeste rijstvelden van het land bevonden zich in het district Nickerie.

JUSTITIE

Suriname gaat alternatieve straffen invoeren

Minister van Justitie en Politie Chandrikapersad Santokhi maakte op 16 november 2006 bekend dat de regering wetswijzigingen aan het voorbereiden was om jeugdige criminelen op alternatieve wijze te kunnen straffen. Er was al een proef aan de gang onder een geselecteerde groep jeugdige delinquenten die kleine vergrijpen hadden gepleegd. De overtreders werden voor de keuze geplaatst om de gevangenis in te gaan of deel te nemen aan een trainingsprogramma voor het aanleren van vaardigheden en het volgen van onderwijs, of, de tweede mogelijkheid, om sociaal werk te verrichten bij ouderen en in ziekenhuizen. Op deze wijze werden zij voorbereid op hun terugkeer in de maatschappij. Wie weigerde mee te werken, ging alsnog de cel in.

Verenigde Staten

BUITENLANDSE ZAKEN

Internationale conferentie tegen drugshandel in Paramaribo

Vertegenwoordigers van twaalf landen, waaronder Brazilië, Guyana, de Nederlandse Antillen, Nederland en de Verenigde Staten, kwamen op 12-13 oktober 2006 in Paramaribo bijeen om een regionaal netwerk tegen de drugshandel op te zetten. De top kwam tot stand op initiatief van de Surinaamse regering. 'Omdat Suriname onderdeel van het probleem is, willen we ook onderdeel van de oplossing zijn', aldus minister Santokhi (Justitie en Politie). De beraadslagingen waren niet openbaar en het bleef onduidelijk welke resultaten werden geboekt.

(Vorige berichten pagina 488/3 e.v. - 2006)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Hongerstaking in Guantánamo Bay nog niet voorbij

Op 8 januari 2007 waren in Guantánamo Bay elf gedetineerden in hongerstaking. Dit maakte een woordvoerder van de Amerikaanse marinebasis op Cuba die dag bekend. Twee van hen hadden sinds augustus 2005 niet meer vrijwillig gegeten. Tegen het einde van dat jaar deden 131 gedetineerden aan de actie mee. Ze waren echter vrijwel allemaal weer gaan eten toen bleek dat fysiek verzwakte hongerstakers werden vastgebonden en voeding kregen toegediend via buisjes in de neus. De gedetineerden protesteerden met de hongerstaking tegen hun rechteloze positie. Sommigen zaten al vijf jaar vast in de gevangenis voor buitenlandse terreurverdachten, zonder ooit officieel in staat van beschuldiging te zijn gesteld.
Het Congres had in september 2006 toe-

stemming gegeven om hen in het geheim te laten berechten door militaire commissies. Minister Gonzales van Justitie zei op 16 januari 2007 tegenover journalisten van persbureau *Associated Press* dat het echter nog wel tot de zomer van dat jaar kon duren voor de eerste verdachten voorgeleid zouden worden. Het duurde vooral zo lang omdat advocaten van de gedetineerden steeds nieuwe zaken aanspanden tegen het detentiecentrum of de regering van de Verenigde Staten. De verdachten zouden pas voorkomen als deze waren afgehandeld.
Er zaten in januari 395 mensen vast in Guantánamo Bay.

Rechter moet toestemming geven voor afluisterpraktijken

Minister Gonzales van Justitie kondigde op 17 januari 2007 nieuw beleid aan voor afluisterpraktijken door de National Security Agency (NSA), de Amerikaanse binnenlandse veiligheidsdienst.
In december 2005 was uitgelekt dat de NSA toestemming had gekregen van president Bush om telefoongesprekken tussen Amerikaanse burgers en terreurverdachten buiten de Verenigde Staten af te luisteren. In augustus 2006 oordeelde een federale rechtbank echter dat dit illegaal was. De NSA mocht alleen nog mensen afluisteren als ze daarvoor toestemming van een rechter had. Gonzales zei dat de NSA conform dit vonnis zou gaan handelen. Ze zou in het vervolg toestemming vragen aan een geheime rechtbank.

Duizenden Amerikaanse doden in Afghanistan en Irak

Het ministerie van Defensie meldde op 20 januari 2007 dat sinds het begin van operatie Enduring Freedom 296 Amerikaanse militairen waren omgekomen in Afghanistan, Oezbekistan en Pakistan. De operatie was de militaire reactie op de terreuraanslagen die de Verenigde Staten op 11 september 2001 troffen.
Daarnaast waren op de marinebasis Guantánamo Bay (Cuba) en in Djibouti, Eritrea, de Filippijnen, Jemen, Jordanië, Kenia, Kirgizstan, de Seychellen, Soedan, Tadzjikistan en Turkije 56 militairen, een burger en vier agenten van de Central Intelligence Agency (CIA) omgekomen. Ook zij hielden zich bezig met de strijd tegen moslimextremisme.

Dodental in Irak

Sinds de aanval op Irak in maart 2003 waren daar onder Amerikaanse militairen ten minste 3.080 doden en 23.279 gewonden gevallen. Dit meldde persbureau *Associated Press* op 31 januari 2007.
De aantallen omgekomen militairen met andere nationaliteiten: Groot-Brittannië 130; Italië 33; Oekraïne 18; Polen 18; Bulgarije 13; Spanje 11; Denemarken 6; El Salvador 5; Slowakije 4; Letland 3; Estland, Nederland en Thailand elk 2; Hongarije, Kazachstan, Oostenrijk en Roemenië elk 1.

BINNENLAND

110de Congres treedt aan

De 535 leden van het 110de Amerikaanse Congres werden op 4 januari 2007 beëdigd. De Verenigde Staten hadden in november Congresverkiezingen gehouden.
Voor het eerst in twaalf jaar waren de Democraten in de meerderheid. Er werden 86 vrouwen beëdigd, hetgeen een historisch record was. Het Huis van Afgevaardigden kreeg voor het eerst een vrouw als voorzitter, de Democrate Nancy Pelosi. Keith Ellison uit Minnesota werd de eerste islamitische Afgevaardigde uit de geschiedenis. Hij legde de eed af met de hand op een exemplaar van de koran dat ooit in het bezit was geweest van Thomas Jefferson, Amerikaans president aan het begin van de negentiende eeuw.
Pelosi presenteerde een manifest met wetswijzigingen die de Democratische meerderheid in de eerste honderd werkuren wilde proberen door te voeren. Het ging hier onder meer om een verhoging van het minimumloon, het bevorderen van stamcelonderzoek en het beëindigen van subsidies aan grote oliebedrijven. De meeste voorstellen zouden pas in februari door het Huis van Afgevaardigden en de Senaat zijn afgehandeld.

Hillary Clinton neemt afstand van de oorlog in Irak

Hillary Rodham Clinton, Democratisch senator voor de staat New York, stelde zich op 16 januari 2007 kandidaat voor de presidentsverkiezingen in 2008. Clinton werd vaak verweten dat ze in 2002 voor de aanval op Irak had gestemd, maar later een bekend criticus van de oorlog aldaar was geworden. In een interview met persbureau *Associated Press*, gepubliceerd op 27 januari, lichtte ze haar standpunt toe.
Ze zei dat de regering het Congres en de bevolking van de Verenigde Staten had misleid. Want de informatie die ze indertijd over de situatie in Irak had verstrekt, klopte niet. En het mandaat dat het Congres aan president Bush had verleend om Saddam Hoessein, de toenmalige dictator van Irak, te verdrijven, had hij volgens Clinton 'misbruikt'. Ze zei dat ze 'de verantwoordelijkheid accepteerde' voor het feit dat ze voor de aanval had gestemd. Dat betekende dat ze het debat over hoe het nu verder moest met de oorlog niet uit de weg ging.
Ze zei verder dat haar man, voormalig president Bill Clinton, zich met haar verkiezingscampagne zou bemoeien. Ze voegde daar echter aan toe dat zij de kandidaat was en niet hij. Een stem voor Hillary Clinton zou dan ook geen verkapte stem voor de oud-president zijn.
Naast Clinton stelde in januari ook de Democraat Barack Obama uit Illinois zich kandidaat. Hij was in 2005 als eerste zwarte Amerikaan senator geworden.

State of the Union 2007

President George W. Bush van de Verenigde Staten sprak op 24 januari 2007 de jaarlijkse State of the Union uit. Hierin informeerde hij het Congres over de regeringsplannen voor het komende jaar.

Alternatieve energiebronnen

Het grootste deel van de toespraak ging over de op 10 januari bekend gemaakte plannen om extra troepen naar Irak te sturen. De president vroeg de Congresleden om dit initiatief te steunen.
Verder ging hij, net als in de State of the Union van 2006, in op de Amerikaanse 'verslaving aan olie'. Hij wilde dat het benzineverbruik in tien jaar tijd met 20 procent werd verminderd. Dit was goed voor het milieu en het land zou dan tevens minder afhankelijk worden van buitenlandse olieleveranciers. Bush wilde dat er meer energiezuinige personenauto's kwamen en dat de VS meer gebruik gingen maken van alternatieve brandstoffen, zoals ethanol. Het bedrijfsleven moest gestimuleerd worden om onderzoek te doen naar nieuwe energiebronnen.
Bush wilde doelen stellen voor de vermin-

dering van de uitstoot van broeikasgassen, maar voelde er niets voor om deze bij wet vast te leggen.

Overige voorstellen

De president wilde verder dat de premies voor ziektekostenverzekeringen tot op zekere hoogte aftrekbaar werden van de belasting. Hij hoopte dat meer mensen zich dan zouden verzekeren. Hij pleitte voor de invoering van tijdelijke werkvergunningen voor buitenlanders. Deze maatregel zou helpen om illegale immigratie tegen te gaan. De strijd tegen terrorisme moest onveranderd doorgaan. Dit hield wat Bush betrof in dat de VS terrorisme actief bleven bestrijden en geen afwachtende of defensieve houding aannamen.De president constateerde dat de Amerikaanse economie gezond was. Dat zou volgens hem zo blijven als er meer bedrijven kwamen en de rol van de overheid verder werd beperkt.

VS zetten illegalen uit

Volgens cijfers die de Amerikaanse Immigratie- en Douanedienst op 24 januari 2007 publiceerde waren in het kader van operatie 'Retour Afzender', die in mei 2006 was begonnen, inmiddels 13.192 illegalen gearresteerd. De bedoeling was dat zij zouden worden teruggestuurd naar het land van herkomst, tenzij ze strafbare feiten hadden begaan en in de VS moesten worden berecht.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

President Bush hekelt topsalarissen

De Amerikaanse president Bush hield op 31 januari 2007 een toespraak in het beursgebouw op Wall Street, New York City. Hierin liet hij zich negatief uit over de zogenaamde 'graaicultuur' in het bedrijfsleven. Het Amerikaanse publiek en de media ergerden zich hier al langer aan. Zo was er landelijk met grote verontwaardiging gereageerd toen bleek dat het salaris van Bob Nardelli, topman van de doe-het-zelfketen *The Home Depot*, 25,7 miljoen dollar (bijna 20 miljoen euro) per jaar bedroeg, exclusief inkomsten uit aandelen. Toen hij bij het genoemde bedrijf vertrok, kreeg hij een gouden handdruk van 210 miljoen dollar mee.
Bush, wiens salaris 400.000 dollar per jaar bedroeg, vond dergelijke bedragen exorbitant en 'onverantwoord'. Toch sprak hij zich uit tegen overheidsingrijpen: het bedrijfsleven moest zelf zijn leven beteren en de wereld laten zien dat Amerikaanse bedrijven 'een voorbeeld van transparantie en goed bestuur' waren.
Het minimumloon in de Verenigde Staten bedroeg 5,15 dollar per uur en was al sinds 1997 niet meer aangepast.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Amerikaanse economie groeit fors

Het ministerie van Handel maakte op 31 januari 2007 bekend dat de Amerikaanse economie in 2006 met 3,4 procent was gegroeid. De groei was onevenredig over het jaar verdeeld. In het eerste kwartaal bedroeg ze 5,6 procent. Daarna slonk ze, tot 2 procent in het derde kwartaal. Door een grote consumptiebereidheid in december, vermoedelijk vanwege de kerst en het feit dat veel winkels opruiming hielden, liep de groei in het vierde kwartaal weer op tot 3,5 procent. De Amerikaanse economie was voor twee derde afhankelijk van de binnenlandse consumptie. Met de bouwsector ging het niet goed. Er was in 2006 leegstand ontstaan. Het aantal nieuwe woningen dat werd opgeleverd nam tussen januari en november met 30 procent af.

BUITENLANDSE ZAKEN

President Bush kondigt nieuw Irakbeleid aan

De Amerikaanse president George W. Bush lichtte op 10 januari 2007 het nieuwe Irakbeleid van de regering toe. Hij deed dit op de landelijke televisie.
De beleidswijziging was nodig omdat op 4 januari een nieuw Congres was aangetreden, waarin de Democraten in de meerderheid waren. Zij steunden het bestaande beleid van de Republikeinse regering-Bush niet, vooral omdat de oorlog in een impasse verkeerde en het geweld in Irak alsmaar escaleerde. Daarnaast had de onafhankelijke Studiegroep Irak (ISG) in december aangedrongen op een andere aanpak.

'Premier al-Maliki komt zijn afspraken niet na'

Bush sprak vooral over Bagdad en omgeving, waar de Amerikaanse militairen op de zwaarste weerstand stuitten. Dat het geweld daar zo snel escaleerde, weet hij aan een te kleine troepenmacht. En de militairen zouden zich aan te veel restricties moeten houden.
Het was voor het eerst dat Bush toegaf dat de Amerikaanse troepenmacht te klein was. Critici, onder wie een deel van de legerleiding, beweerden dit al veel langer. Zij meenden dat de militante opstandelingen zich zo goed hadden kunnen organiseren, omdat het Pentagon van begin af aan te weinig militairen had gestuurd. Hun aanbevelingen waren door Bush en de in december afgetreden Defensieminister Rumsfeld echter consequent genegeerd.
Volgens de president was de escalatie van het geweld echter niet alleen aan de Amerikanen te wijten. Ook de Iraakse premier Nouri al-Maliki had er schuld aan, omdat hij enkele gedane beloftes niet was nagekomen. Zo was nog altijd niet bij wet vastgelegd dat de bevolking moest meeprofiteren van de olieopbrengsten en provinciebesturen democratisch gekozen dienden te worden. De Amerikaanse regering meende dat de door sjieten geleide nationale regering met dergelijke maatregelen veel wantrouwen onder soennieten had kunnen wegnemen. In de zomer van 2006 had al-Maliki toegezegd dat hij troepen zou leveren om samen met de Amerikanen de orde in Bagdad definitief te herstellen. Er bleken echter veel minder militairen beschikbaar dan hij had beloofd. 'Als de Iraakse regering haar beloftes niet nakomt, verliest ze de steun van het Amerikaanse volk – en ook van het Iraakse volk', aldus Bush.

Extra troepen

Bush geloofde dat Irak alleen kon worden gestabiliseerd als de opstandelingen werden verslagen. Daarom diende de Amerikaanse troepenmacht wat hem betrof te worden uitgebreid met 21.500 manschappen. Hiermee zou het totaal aantal Amerikaanse militairen in Irak uitkomen op 153.000. Dit was overigens nog altijd minder dan de 165.000 manschappen die in december 2005 in dat land gelegerd waren.
Het Iraakse leger zou verantwoordelijk worden voor de vredesoperaties in Bagdad. De Amerikaanse troepen zouden ondersteunende taken krijgen. Terwijl ze voorheen vooral opereerden vanuit militaire bases buiten Bagdad, zouden ze in het vervolg meer in de stad zelf te zien zijn.

Verenigde Staten

Bush pleitte ervoor om nieuwe banen te creëren en de wederopbouw van het land te versnellen. Hij trok hiervoor 1 miljard dollar uit, als aanvulling op een Iraaks budget van 10 miljard.
De president ging niet in op een advies van de ISG om Iran en Syrië bij de stabilisatie van Irak te betrekken. Hij meende dat die buurlanden anti-Amerikaanse opstandelingen opleidden en bewapenden en daarom juist hard moesten worden aangepakt.
Een dag na Bush' tv-toespraak reisde minister Rice van Buitenlandse Zaken naar het Midden-Oosten om in Egypte, Jordanië, Saoedi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten diplomatieke steun voor de nieuwe aanpak te vragen. Op diezelfde dag bleek uit een onderzoek van dagblad de *Washington Post* dat 61 procent van de Amerikanen tegen het sturen van extra troepen was en 57 procent dacht dat Amerika de oorlog ging verliezen.

State of the Union

In de State of the Union, die Bush op 24 januari uitsprak, ging hij opnieuw in op de situatie in Irak.

Hij zei dat Amerika de oorlog was begonnen om een gevaarlijke dictator te verdrijven. Uiteindelijk was het echter verzeild geraakt in een uiterst gewelddadige sektarische strijd. 'Dit is niet het gevecht dat we ooit zijn aangegaan, maar het is wel het gevecht waar we mee te maken hebben', zei hij.
Hij vond dat Amerika zich niet uit Irak mocht terugtrekken, omdat het 'niets voor ons is om onze beloftes niet na te komen, onze vrienden in de steek te laten en onze eigen veiligheid in gevaar te brengen'. Als Amerika zich terugtrok terwijl in Bagdad de strijd nog voortduurde, zou de Iraakse overheid onder de voet worden gelopen door 'extremisten van alle kanten'. Het geweld tussen sjiieten, die volgens Bush steun kregen uit Iran, en soennieten, die geholpen zouden worden door al-Qaeda en aanhangers van de verdreven president Saddam Hoessein, zou zich kunnen uitbreiden over het hele Midden-Oosten. Bush noemde dit 'een nachtmerrie voor Amerika'. Hij zei: 'Op deze dag, in dit uur, ligt het nog altijd in ons vermogen om de uitkomst van de strijd naar onze hand te zetten. Laten we vastberaden zijn en ons richten op de overwinning.' Hij vroeg het Congres om zijn aanpak 'een kans te geven'.

Congres steunt Bush niet

Nancy Pelosi, voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, en Harry Reid, de Democratische voorzitter van de Senaat, stelden in een schriftelijke reactie dat de president 'doorgaat met het negeren van de wil van het land'. De bevolking en het Congres zouden in meerderheid voor geleidelijke terugtrekking van de troepen zijn. Ook de ISG had dit in december geadviseerd.
Pelosi en Reid waren overigens tegen het zenden van extra troepen omdat het leger van de Verenigde Staten overbelast zou zijn. Als er nog meer militairen naar Irak gingen, kon het amper adequaat reageren op onverwachte gebeurtenissen elders. Het zou tijd zijn dat de Iraakse regering meer verantwoordelijkheid voor de veiligheid in eigen land nam. Er waren ook Congresleden die vonden dat Bush juist veel meer troepen moest sturen, omdat 21.500 extra manschappen te weinig zou zijn om de opstandelingen werkelijk te verslaan.
De kritiek kwam niet alleen van Democraten, maar ook van enkele vooraanstaande Republikeinen. 'Irak heeft geen militaire maar een politieke oplossing nodig', aldus de Republikeinse senator Sam Brownback in een schriftelijke verklaring.
Dat de extra troepen zouden gaan stond echter al vast, want Bush had aangekondigd dat hij zijn vetorecht zou gebruiken indien het Congres tegen stemde.

Amerikaanse militairen mogen Iraanse agenten doden

Volgens een bericht in dagblad de *Washington Post* van 26 januari 2007 had de regering van de Verenigde Staten de strijdkrachten in Irak toestemming gegeven om Iraanse agenten gevangen te nemen of te doden. Washington meende dat Teheran het sektarische geweld in Irak moedwillig aanwakkerde.

(Vorige berichten pagina 34/3 - 2006)

Jemen

JEMEN

BINNENLAND

Vluchtelingen verdrinken onderweg naar Jemen

Binnen één week verdronken ten minste 70 vluchtelingen, voornamelijk uit Ethiopië en Somalië, tijdens hun poging in Jemen aan land te komen. Dat maakte het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) op 24 januari 2006 bekend. Op 20 oktober van dat jaar bracht de organisatie opnieuw cijfers naar buiten over vluchtelingen die tijdens hun reis de dood hadden gevonden. Dit keer ging het om minstens 126 mensen, van wie sommigen door smokkelaars overboord waren gezet en ten prooi waren gevallen aan de haaien. Duizenden vluchtelingen ondernamen jaarlijks de gevaarlijke reis over de Golf van Aden, vooral tussen september en maart als het gunstig weer was om te varen. Het ging voornamelijk om Somaliërs.

Niet-Somaliërs worden teruggestuurd

De UNHCR liet op 1 december weten door Jemenitische overheidsfunctionarissen op de hoogte te zijn gesteld van het voornemen om vluchtelingen die niet uit Somalië afkomstig waren, naar hun land van herkomst terug te sturen. De organisatie maakte zich echter zorgen over het lot van 126 Ethiopiërs die kort daarvoor bij aankomst in Jemen door veiligheidstroepen waren gearresteerd. Zij maakten deel uit van een groep van 355, van wie de meerderheid Somalisch was. De UNHCR wilde in de gelegenheid zijn te beoordelen of de gedetineerde Ethiopische vluchtelingen wellicht vervolging te vrezen hadden in geval van uitzetting.
Volgens de UNHCR waren er honderdduizenden vluchtelingen in Jemen. Officieel had de Jemenitische overheid er ruim 80.000 als zodanig geregistreerd, van wie ongeveer 95 procent van Somalische komaf was. Sinds begin 2006 hadden ruim 22.000 mensen hun toevlucht tot het land gezocht.

Veroordeelden wegens terrorisme ontsnappen

De door de overheid gerunde website *www.26sep.net* meldde op 4 februari 2006 dat 23 gedetineerden waren ontsnapt uit een gevangenis in de hoofdstad Sanaa. Onder hen waren 13 personen die waren veroordeeld voor de aanslagen met dodelijke afloop op het Amerikaanse marineschip USS Cole in de havenstad Aden (oktober 2000) en op de Franse supertanker Limburg voor de Jemenitische kust (oktober 2002). De gevangenen zouden zijn ontsnapt via een 70 meter lange tunnel.

Jemen

Samenstelling regering Jemen (16 augustus 2006)

President
Ali Abdullah SALEH
Vice-president
Abd-Rabbu Mansour HADI
Premier
Abdul-Qader BAGAMMAL
Vice-premier
Alawi Salah al-SALAMI
Vice-premier
Ahmad Muhammad Abdallah al-SUFAN
Vice-premier, tevens belast met Binnenlandse Zaken
Rashad al-ALIMI

Ministers:
Bevoorrading en Handel
Abd al-Aziz al-KUMAYM
Bouw, Huisvesting en Stedelijke Planning
Abdallah Husayn al-DAFA
Buitenlandse en Ballingenzaken
Abubakr al-QIRBI
Communicatie- en Informatietechnologie
Abul-Malik MOALIMI
Cultuur
Khaled Abdullah al-REWAYSHAN
Defensie
Muhammad Nasir Ahmad ALI
Elektriciteit
Ali Muhammad al-MUJUR
Financiën
Saif Mahyub al-ASALI
Gezondheidszorg en Bevolking
Abd al-Karim RASI
Hoger onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek
Salih Ali BA SURA
Industrie en Handel
Khaled Rajeh SHEIKH
Informatie
Hasan Ahmad al-LAWZI
Jeugd en Sport
Abdurahman al-AKAWAA
Justitie
Ghazi Shaif al-AGHBARI
Kabinetszaken
Salim al-AYDARUS
Landbouw en Irrigatie
Jalal Ibrahim FAKAIRA
Mensenrechten
Khadijah Ahmad al-HAISAMI
Olie en Mineralen
Khalid Mahfuz BAHAH
Onderwijs
Abdul Salam Mohammed al-JAWFI
Overheid en Pensioenen
Hamoud Khaled al-SOFI
Plaatselijk bestuur
Sadeq Amin ABURAS
Planning en Internationale Samenwerking
Abd al-Karim Ismail al-ARHABI
Publieke Werken en Wegen
Umar Abdallah al-KURSHAMI
Religieuze Giften en Islamitische Zaken
Hamud Muhammad al-UBAYDI
Sociale Zaken en Arbeid
Amat al-Razaq Ali HAMAD
Technisch en Beroepsonderwijs
Ali Mansour SEFA'A
Toerisme
Nabil Hasan al-FAQIH
Transport
Omar Mohsin al-AMOUDI
Visserij
Mahmud Ibrahim SAGHIRI
Water en Milieu
Abd al-Rahman al-IRIYANI
Wetgevingszaken
Adnan Umar Muhammad al-JAFRI

Ministers van Staat:
Parlementaire Zaken
Rashad Ahmad al-RASAS
Secretaris Hoofdstad Sanaa
Yahya Muhammad al-SHAIBI
Secretaris-generaal van het Presidentschap
Abdullah al-BASHEIRI
Zonder portefeuille
Qassem al-AAJAJM
Mohammed Ali YASSER

Parlementsvoorzitter
Sheikh Abdullah bin Hussein Al-AHMAR

Gouverneur Centrale Bank
Ahmad Abdul-Rahman Al-SAMAWI

Tot de ontsnapten zouden twee leidinggevende personen behoren. De ene was Jamal Badawi, vermoedelijk betrokken bij de aanslag in 2000, en de ander Fazwaz al-Rabei die de actie van 2002 zou hebben geleid.

Badawi kreeg aanvankelijk de doodstraf, maar deze werd later omgezet in vijftien jaar cel. Met al-Rabei was het omgekeerde het geval: na zijn aanvankelijke gevangenisstraf van tien jaar werd hij alsnog ter dood veroordeeld.

Cipiers bestraft voor betrokkenheid

Twaalf gevangeniscipiers stonden op 12 juli terecht voor een militaire rechtbank op beschuldiging van hulp aan de ontsnapte gedetineerden. Zij hoorden straffen tegen zich uitspreken variërend van acht maanden tot drie jaar. Zeven andere verdachten werden vrijgesproken. Volgens de rechter waren sommige veroordeelden schuldig door nalatigheid en andere door het doelbewust steunen van de gevangenisuitbraak.

Meeste ontsnapten gearresteerd of gedood

Op 1 oktober werd Fazwaz al-Rabei in een buitenwijk van Sanaa door Jemenitische veiligheidstroepen gedood. Ook Mohammed al-Dailami, die in 2004 tot vijf jaar cel was veroordeeld voor betrokkenheid bij enkele aanslagen – waaronder die op de tanker Limburg – kwam bij deze actie om het leven. Beiden behoorden tot de 23 mensen die in februari waren ontsnapt. Van hen waren er nu nog 8 voortvluchtig. De 15 anderen waren gedood, gevangengenomen of hadden zich aan de autoriteiten overgegeven.

President Saleh herschikt kabinet

De Jemenitische president Ali Abdullah Saleh bracht op 11 februari 2006 ingrijpende wijzigingen aan in zijn kabinet. Aangenomen werd dat hij daarmee reageerde op pleidooien vanuit de samenleving om corruptie te bestrijden en hervormingen door te voeren. Acht ministers bleven op hun post, maar kregen wel een andere portefeuille. Er werden vijftien nieuwe bewindslieden benoemd, onder meer op de belangrijke ministeries van Defensie en Financiën.

Doden bij gevechten met rebellen

In de bergen van Noordwest-Jemen, nabij de grens met Saoedi-Arabië, braken in februari 2006 gevechten uit tussen regeringstroepen en rebellen. Deze laatste waren in juni 2004 in opstand gekomen tegen de regering en stonden onder leiding van de sjiitische moslimgeestelijke Hussein Badr Eddin al-Hawthi. Deze werd in september van dat jaar gedood, maar zijn aanhangers hadden de strijd voortgezet. Uit mededelingen, op 18 februari 2006 gedaan door een woordvoerder van een plaatselijk ziekenhuis en door een lokale stamleider, viel af te leiden dat in de voorbije week zeker 22 mensen om het leven waren gekomen, onder wie 16 regeringsmilitairen. Eerder die maand zouden ook al 18 doden en een veelvoud aan gewonden zijn gevallen. Tientallen families waren intussen de regio ontvlucht. Het aantal doden sinds het begin van de opstand zou in de honderden lopen.

Volgelingen al-Hawthi veroordeeld

Op 22 november werden onder strenge veiligheidsmaatregelen 34 vermeende volge-

lingen van al-Hawthi door de Jemenitische staatsveiligheidsrechtbank veroordeeld. Zij werden ervan beschuldigd diverse aanslagen in het land te hebben voorbereid, waaronder op de Amerikaanse ambassade en de ambassadeur van de Verenigde Staten. De verdachten waren begin 2005 gearresteerd in de hoofdstad Sanaa. Daarbij waren onder meer wapens en raketten aangetroffen.
De leider van de groep, Ibrahim Mohammed Sharafeldeen, kreeg de doodstraf voor het vormen van een terroristische cel die tot doel had 'de veiligheid te verstoren en de veiligheidstroepen te verzwakken'. Van de overigen kregen er 25 gevangenisstraffen van drie tot tien jaar, terwijl 8 verdachten werden vrijgelaten omdat zij hun straf al door hun voorarrest hadden uitgezeten. Ook werden nog 3 verdachten vrijgesproken bij gebrek aan bewijs.

Opnieuw gevechten met rebellen

De politie maakte op 28 januari 2007 bekend dat bij gevechten met de rebellen van al-Hawthi zes leden van de veiligheidstroepen en zeven opstandelingen waren omgekomen. Ook vielen er twintig gewonden. De strijd speelde zich af in Saada, ongeveer 180 kilometer ten noorden van de hoofdstad Sanaa.

Joden in veiligheid gebracht

Een dag later werd bekend dat 45 Jemenitische joden uit het dorp Salem ongeveer twee weken eerder onder regeringsbescherming naar een hotel in Saada waren gebracht. Hun verblijf daar werd betaald door de sjeik van een lokale stam. De groep zou door de rebellen met de dood zijn bedreigd vanwege het verspreiden van 'zonde en bederf'. Joden hadden al eeuwenlang als minderheid volgens hun eigen tradities in Jemen kunnen leven. Vóór de stichting van de staat Israël in 1948 woonden er zo'n 70.000, maar de meeste van hen verlieten daarna Jemen. Hun aantal werd nu nog slechts geschat op rond de 400.

Jemen laat 627 Zaidi-rebellen vrij

In een op 3 maart 2006 uitgegeven gezamenlijke verklaring van de Jemenitische ministeries van Binnenlandse Zaken en Defensie werd bekendgemaakt dat 627 rebellen van de Zaidi-minderheid waren vrijgelaten. Dit was overeenkomstig een amnestieregeling die in 2005 door president Ali Abdullah Saleh was afgekondigd. In ruil voor hun vrijlating moesten zij hun strijd staken en verklaren zich als goede burgers te zullen gedragen, hetgeen hen dezelfde rechten verschafte en dezelfde plichten oplegde als ieder ander.
De Zaidis waren een sjiitische minderheid in het overwegend soennitische Jemen. De uit hun midden gevormde strijdgroep stond aanvankelijk onder leiding van de in september 2004 gedode moslimgeestelijke Zaid bin Ali al-Houthi, een positie die later zou zijn overgenomen door zijn vader Badr al-Din al-Houthi. In maart en april 2005 vielen honderden doden bij gevechten met regeringstroepen. De rebellen verwierpen de legitimiteit van het Jemenitische bewind en wezen ook de huns inziens pro-Amerikaanse opstelling van de regering af.

Aanslagen op olie-installaties verijdeld

Op 15 september 2006 deden vier zelfmoordterroristen in met explosieven beladen auto's een poging om, met een tussenpoos van ruim een half uur, twee olie-installaties in Jemen aan te vallen. Het eerste doelwit was een Jemenitisch-Canadese olieraffinaderij in de haven van Dubba (provincie Haramut) en het tweede een Jemenitische raffinaderij in de noordoostelijke provincie Mareb. De vier daders kwamen om het leven en hetzelfde lot trof een bewaker. De verantwoordelijkheid werd begin november via een vaak door islamitische militanten gebruikte website opgeëist door al-Qaeda. In de verklaring, die 13 oktober was gedateerd, werden meer en verdergaande acties aangekondigd.

President Saleh ondanks sterke tegenkandidaat herkozen

De al sinds 1978 aan de macht zijnde president van Jemen, Ali Abdullah Saleh, werd op 20 september 2006 herkozen als president. Hij kreeg ruim 4,1 miljoen stemmen, dat wil zeggen 77,2 procent. In 1999, toen voor het eerst directe presidentsverkiezingen werden gehouden, was dat nog 96,2 procent. De dalende steun vloeide voort uit het feit dat er een serieuze tegenkandidaat was in de persoon van Faisal bin Shamlan, die een vrij grote steun onder de bevolking genoot. Hij kreeg ruim 1,1 miljoen stemmen, ofwel 21,8 procent. Drie andere kandidaten bleven onder de 1 procent, van wie Fathi al-Azab van de Jemenitische Congregatie voor Hervorming (Islah) nog het beste resultaat behaalde met 0,5 procent.
In de jaren zeventig van de twintigste eeuw beheerde Faisal bin Shamlan olieraffinaderijen in het toenmalige Zuid-Jemen en was hij werkzaam in Londen voor een Saoedische oliemaatschappij. Ook was hij minister voor Infrastructuur en Olie. Na de hereniging in 1990 van het noorden en het zuiden van het land kreeg hij in Jemen de ministerspost van Olie en Minerale Bronnen. Volgens aanhangers was de steun voor Bin Shamlan, die zich in het verleden had gekeerd tegen regeringscorruptie, in feite veel groter, maar was er sprake van fraude. Zij meenden dat hij goed was voor meer dan 40 procent van de stemmen.

Uitslagen presidentsverkiezingen Jemen
(20 september 2006) Opkomst: 65,2 procent

	stemmen	perc.
Ali Abdullah Saleh (MSA)	4.149.673	77,2
Faisal bin Shamlan (JMP)	1.173.524	21,8
Fathi al-Azab(Islah)	24.524	0,5
Overigen	29.517	0,5
Totaal	5.377.238	

MSA - Algemeen Volkscongres
JMP - Partijen voor Gemeenschappelijke Ontmoeting
Islah - Jemenitische Congregatie voor Hervorming

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Internationale conferentie zegt Jemen financiële steun toe

Op 15 en 16 november 2006 vond in Londen een internationale conferentie plaats die bedoeld was om het armlastige Jemen van buitenlandse financiële ondersteuning te voorzien. Aanwezig waren vertegenwoordigers van de zes landen van de Gulf Cooperation Council (GCC - Bahrein, Koeweit, Oman, Qatar, Saoedi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten), van de Europese Unie, de Verenigde Naties en de Wereldbank. Gezamenlijk zegden deze landen en organisaties een bedrag toe van 4,7 miljard dollar (ca. 3,6 miljard euro) voor de periode 2007-2010.

Groot-Brittannië draagt bij aan armoedebestrijding

De Jemenitische president Ali Abdullah Saleh had op de conferentie een gesprek met

de Britse premier Tony Blair en minister van Buitenlandse Zaken Margaret Beckett. Tijdens het onderhoud kwam een toezegging los van Groot-Brittannië dat het voor de komende vier jaar een bedrag van 222 miljoen dollar zou vrijmaken om Jemen te helpen bij het bereiken van internationale doelstellingen op het gebied van armoedebestrijding. Daarbij ging het onder meer om de bestrijding van ondervoeding onder kinderen, een aanpak van het analfabetisme en het toegankelijker maken van het onderwijs voor meisjes. Deze maatregelen waren des te noodzakelijker omdat naar verwachting de opbrengsten uit olie, op dat moment goed voor 70 procent van de overheidsinkomsten, tegen het jaar 2015 zouden opdrogen. Bovendien zou de voorspelde verdubbeling van het aantal inwoners van Jemen in 2030 een nog groter beslag leggen op de beperkte hulpbronnen van het land.

Olie-inkomsten toegenomen

Vooralsnog waren de voor de Jemenitische economie zo belangrijke inkomsten uit olie nog stijgend, zo bleek op 24 december uit gegevens van de Centrale Bank. De eerste elf maanden van 2006 bedroegen deze 3,7 miljard dollar (ca. 2,8 miljard euro), een stijging met 33 procent in vergelijking met dezelfde periode het jaar daarvoor. Toen bedroegen de opbrengsten 2,8 miljard dollar. Als oorzaak zag de bank de plotselinge stijging van de prijs van ruwe olie. De gemiddelde prijs van één vat ging omhoog van 51,1 dollar in 2005 naar 63,6 dollar in 2006.

JUSTITIE

Strenge straffen voor kidnappers van Italiaanse toeristen

Een Jemenitische rechtbank veroordeelde op 29 maart 2006 vier mannen wegens ontvoering tot gevangenisstraffen van twintig jaar en twee anderen tot respectievelijk tien en vijf jaar. Zij hadden op 1 januari in de provincie Marib in het bergachtige noorden vijf Italiaanse toeristen – twee mannen en drie vrouwen – gekidnapt. Zes dagen later werden zij, na een omsingeling door veiligheidstroepen, ongedeerd vrijgelaten. De daders hadden hun actie uitgevoerd om de vrijlating te eisen van acht van hun familieleden die al meer dan een jaar gevangen zaten. Op 12 november handhaafde een hogere rechtbank de uitgesproken straffen.

Volgens Jemenitische overheidsfunctionarissen waren in de periode 1991-2001 in totaal 325 mensen ontvoerd. Onder hen waren veel Fransen (91), Duitsers (80), Britten (37), Amerikanen (23) en Nederlanders (22). Op enkele uitzonderingen na overleefden zij de kidnappings. Deze waren doorgaans het werk van lokale stammen die de ontvoerden gebruikten als onderhandelingstroefkaart bij het stellen van eisen aan de centrale overheid. Nog op 25 september 2006 werden vier Franse toeristen, die op 10 september waren ontvoerd, ongedeerd vrijgelaten.

Vermeende al-Qaedastrijders vrijgesproken van terrorisme

Een rechtbank in de hoofdstad van Jemen, Sanaa, sprak op 4 november 2006 negentien personen vrij die ervan werden verdacht actief te zijn voor al-Qaeda en aanslagen te hebben voorbereid. Dat was conform de uitspraak in juli door een lagere rechtbank in dezelfde stad, waartegen echter beroep was aangetekend door de openbaar aanklager. De rechter meende opnieuw dat er onvoldoende bewijs was om de aanklacht te staven. Wel sprak hij tegen zes van de negentien verdachten straffen uit wegens het vervalsen van documenten. Vier van hen kwamen direct op vrije voeten vanwege de duur van hun voorarrest, terwijl de twee anderen drie jaar cel kregen. De mensen die terecht stonden, werden aangeduid als de 'Zarqawi-groep', naar de in juni door een Amerikaans bombardement omgekomen leider van de 'Iraakse al-Qaeda', Abu Musab al-Zarqawi. Deze zou de groep opdracht hebben gegeven tot het plegen van anti-Amerikaanse aanslagen in Jemen. De leden ervan waren begin 2005 gearresteerd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Yemen Times ontvangt mediaprijs

Dagblad *Yemen Times* ontving op 30 mei 2006 in de Schotse hoofdstad Edinburgh de Free Media Pioneer Award van het International Press Institute (IPI) voor haar bijdrage aan de persvrijheid. De prijs was in 1996 in het leven geroepen om individuen of organisaties te belonen voor hun inzet voor vrijheid van opereren voor media in landen waar sprake was van censuur of zelfs vervolging. Ook Yemen Times, dat sinds februari 1991 in het Engels verscheen, stuitte op dergelijke tegenwerking van de overheid.

Redacteur veroordeeld voor publicatie cartoons profeet Mohammed

Een rechtbank in de hoofdstad Sanaa veroordeelde op 25 november 2006 Kamal al-Olfi, redacteur van het weekblad *Al-Rai Al-Aam*, wegens publicatie van de omstreden cartoons over de profeet Mohammed. Deze in september 2005 voor het eerst in Denemarken gepubliceerde spotprenten werden in de moslimwereld veelal als beledigend ervaren en leidden wereldwijd tot protesten. Olfi zelf had de hernieuwde publicatie verdedigd door er op te wijzen dat deze juist bedoeld was om de profeet te verdedigen, en niet om deze te bespotten. De rechter was voor dat argument echter niet gevoelig en veroordeelde hem tot een gevangenisstraf van één jaar, een publicatieverbod gedurende zes maanden en een verschijningsverbod voor zijn weekblad.
Twee uur na de uitspraak nam het proces alsnog een onverwachte wending, toen procureur-generaal Abdullah al-Olfi verordonneerde om de veroordeelde journalist op vrije voeten te stellen. Na een gesprek met diens advocaten annuleerde hij de celstraf en handhaafde alleen de twee overige sancties.

Drie journalisten treft hetzelfde lot

Op 6 december werd Mohammed al-Assadi, uitgever van weekblad de *Yemen Observer*, beboet wegens het publiceren van de spotprenten. Hij werd vastgehouden in afwachting van de betaling van omgerekend ruim 1.900 euro, dan wel tot het moment dat het vonnis eventueel in hoger beroep ongedaan zou worden gemaakt.
Precies een week later werden uitgever Akram Sabra en journalist Yahia al-Abed van weekblad *Al-Hurriya* om dezelfde reden veroordeeld. De rechter legde hen vier maanden voorwaardelijke gevangenisstraf op en – eveneens voorwaardelijk – een schrijfverbod van een maand. De krant kreeg bovendien een voorwaardelijk verschijningsverbod gedurende eenzelfde periode.

BUITENLANDSE ZAKEN

China financiert ontwikkelingsprojecten in Jemen

President Ali Abdullah Saleh maakte op 12 april 2006, na afloop van een bezoek aan

China, bekend dat het land Jemen voor een bedrag van omgerekend 1,1 miljard euro hulp zou verlenen.

Het geld was bedoeld voor projecten op het gebied van elektriciteit, wegenbouw en technisch onderzoek.
De laatste drie jaar had China al projecten gefinancierd voor een bedrag van ca. 80 miljoen euro.

Grensakkoord tussen Jemen en Saoedi-Arabië

Saoedi-Arabië en Jemen ondertekenden op 2 juni 2006 een akkoord ter afbakening van hun 1.800 kilometer lange grens. Het was gebaseerd op een eerdere principeovereenkomst uit 2000 die een einde maakte aan een grensconflict tussen de twee landen dat terugging tot de jaren dertig van de twintigste eeuw. Nog in 1998 waren er militaire schermutselingen tussen Saoedi-Arabië en Jemen geweest naar aanleiding van de claim van beide landen op een eiland in de Rode Zee.

Het akkoord moest bijdragen aan een effectievere aanpak van islamitische militanten, die zich ophielden in de verlaten en bergachtige grensstreek. Beide landen hadden te maken met grensoverschrijdingen waarbij ook wapens en drugs werden gesmokkeld. Het probleem werd nog verergerd doordat Jemen sommige stukken land niet onder controle had en zich juist daar veel wapens bevonden.

Jemen opent ambassade in Somalië

Op 23 januari 2007 werd in de Somalische hoofdstad Mogadishu een Jemenitische ambassade geopend. Ambassadeur Ahmad Hamid Omer gaf als reden op dat Jemen de interim-regering van Somalië wilde steunen en wilde bijdragen aan vrede en stabiliteit in dat land.

Deze regering was in december 2006 met Ethiopische steun aan de macht gekomen door gewapenderhand de islamitische leiders te verdrijven die over de hoofdstad en een groot deel van het land regeerden.

Jemen was nu het eerste land sinds de machtsovername dat een ambassadeur in Somalië stationeerde.

(Vorige berichten pagina 45/1 - 2006)

KOEWEIT

BINNENLAND

Vaart achter politieke hervormingen

In 2006 vonden in Koeweit ingrijpende wijzigingen plaats binnen de heersende al-Sabah dynastie. Op 15 januari overleed op 79-jarige leeftijd sjeik Jabir al-Ahmad al-Sabah die als emir (staatshoofd) 28 jaar lang aan de macht was geweest. Overeenkomstig de Koeweitse grondwet werd kroonprins sjeik Saad al-Abdulla al-Sabah (75) diens opvolger, maar deze werd al snel van zijn functie ontheven vanwege zijn zwakke gezondheid. De leiding van het land kwam vervolgens in handen van premier sjeik Sabah al-Ahmad al-Sabah (76). Vanwege de slechte gezondheid van de twee eerder genoemden oefende deze al ongeveer vijf jaar de feitelijke macht uit.

Waarnemers meenden dat het nieuwe staatshoofd een verdere impuls zou geven aan de door oppositiegroeperingen geëiste politieke hervormingen. Zo had hij zich als premier hard gemaakt voor vrouwenstemrecht. Al snel bleek dat op het gebied van de mediavrijheid enige verandering aanstaande was, terwijl de hoogste rechter van het land hervormers een steun in de rug gaf door een principiële uitspraak over burgerrechten.
In juni vonden parlementsverkiezingen plaats, met twee opmerkelijke wapenfeiten. Ten eerste hadden vrouwen voor het eerst zowel actief als passief stemrecht. En ten tweede bleek uit de uitslagen dat hervormingsgezinden hun invloed hadden vergroot.

Koeweitse premier wordt staatshoofd

Het Koeweitse parlement besloot op 24 januari unaniem om sjeik Saad al-Abdulla al-Sabah af te zetten vanwege diens slechte gezondheid. Deze had ingestemd met het neerleggen van zijn functie, maar het was ongebruikelijk dat het parlement daar een beslissing over nam, daar deze normaal gesproken was voorbehouden aan de heersende familie zelf. Analisten meenden dat de verklaring gezocht moest worden in de al langer bestaande spanningen binnen de familie al-Sabah, die sinds de dood van sjeik Jaber waren toegenomen. Door de grondwettelijke mogelijkheid aan te grijpen om het parlement te laten beslissen, konden problemen worden voorkomen, zo meenden zij.

Het terugtreden van sjeik Saad effende de weg voor sjeik Sabah, halfbroer van de overleden emir en sinds 2003 premier, om staatshoofd te worden. De al-Sabah familie wees hem daartoe op 20 januari aan. Twee dagen later stemde het parlement ermee in en op 24 januari kreeg hij ook de steun van het kabinet. Nog eens vijf dagen later werd sjeik Sabah officieel staatshoofd. Hij was de vijftiende leider uit de al-Sabah dynastie, die het emiraat de laatste 250 jaar regeerde.
Op 30 januari accepteerde sjeik Sabah het ontslag van het kabinet, een gebruikelijke procedure na het aantreden van een nieuwe emir. De ministers zouden de dagelijkse zaken blijven waarnemen tot een nieuw kabinet zou zijn gevormd. Op 7 februari wees sjeik Sabah zijn halfbroer sjeik Nawaf al-Ahmad al-Sabah, op dat moment vice-premier en minister van Binnenlandse Zaken, aan als de nieuwe kroonprins. Hij kwam in de plaats van sjeik Saad.

Het nieuwe kabinet, dat op 20 februari werd ingezworen, stond onder leiding van de 65-jarige sjeik Nassir Muhammad al-Ahmad al-Sabah. De premier benadrukte tegenover het parlement dat het economisch-politieke hervormingsprogramma van het vorige kabinet zou worden voortgezet. Oppositiegroeperingen hadden daar echter niet veel vertrouwen in omdat tot het kabinet 'corrupte elementen' behoorden die geen vaart zouden zetten achter de hervormingen.

Perswet geeft enige ruimte aan media

Het parlement gaf op 6 maart haar goedkeuring aan een nieuwe perswet die de eerste concrete invulling was van de hervormingsagenda van het nieuwe kabinet. Volgens de wet was het niet langer mogelijk dat de regering kranten op non-actief stelde. Deze bevoegdheid viel nu uitsluitend toe aan de rechterlijke macht. Ook werd voorzien in de mogelijkheid toestemming te verlenen tot het doen verschijnen van nieuwe kranten, hetgeen sinds 1972 nooit meer was gebeurd.

Journalisten eisten dat ook de clausules die voorzagen in de mogelijkheid hen gevan-

gen te zetten – met name op basis van de strenge wetgeving tegen laster – zouden worden afgeschaft. Daarin voorzag de perswet echter niet.

Constitutioneel Hof verruimt burgerlijke vrijheden

Ook in juridische zin kwam er ondersteuning van het politieke hervormingsproces door een uitspraak van de hoogste Koeweitse rechter. Op 1 mei herriep het Constitutioneel Hof een 27 jaar oude wet die het recht op het houden van openbare bijeenkomsten beperkte. Deze was in 1979 bij decreet uitgevaardigd door wijlen sjeik Jabir al-Ahmad al-Sabah, op een moment dat het parlement was ontbonden. In 1981 ratificeerde het opnieuw werkzaam geworden parlement de wetgeving alsnog.

De wet regelde dat burgers vooraf toestemming moesten vragen voor het houden van openbare vergaderingen of bijeenkomsten. Deze toestemming was nu niet meer vereist: volstaan kon worden met het aanmelden ervan. Volgens het Hof behoorden 'de vrijheid van vergadering en meningsuiting tot de publieke vrijheden, die gegarandeerd worden door de Grondwet. Het decreet beperkte deze met opzet en buitensporig.'

Formeel had Koeweit als eerste Golfstaat in 1962 de parlementaire democratie en een liberale Grondwet aanvaard. De praktijk was echter veelal anders, want zowel tussen 1976 en 1981 als tussen 1986 en 1992 was het parlement ontbonden en waren een aantal voorzieningen uit de Grondwet buiten werking gesteld.

Regering en parlement in conflict

De in januari staatshoofd geworden sjeik Sabah besloot in mei tot ontbinding van het parlement naar aanleiding van een conflict over het aantal kiesdistricten. In het bestaande systeem koos elk van de 25 districten twee parlementsleden, ook al varieerden zij in grootte tussen de 10.000 en 40.000 kiezers. Het kabinet wilde het aantal districten terugbrengen van 25 naar 10, maar hervormingsgezinde parlementsleden wensten nog slechts 5 districten. Zij meenden dat alleen zo fraude en het kopen van stemmen kon worden voorkomen.
De ontbinding van het parlement maakte vervroegde verkiezingen noodzakelijk.

Vrouwen en hervormers manifesteren zich bij verkiezingen

Bij de parlementsverkiezingen van 29 juni ging het om 50 van de 65 leden van het uit één Kamer bestaande parlement, de Nationale Assemblee (Majlis al-Umma). Zij werden voor een periode van vier jaar gekozen. De 15 overige parlementsleden waren ministers die uit hoofde van hun functie zitting hadden.
Het waren de eerste landelijke verkiezingen waaraan door vrouwen kon worden deelgenomen. Zij vormden 57 procent van het electoraat en onder de 249 personen die zich kandidaat hadden gesteld, waren 27 vrouwen. Bij het bekend maken van de uitslag, een dag later, bleek echter dat geen van de kandiderende vrouwen een zetel had weten te behalen. De volledige uitslagen werden niet bekend gemaakt, zodat onduidelijk bleef hoeveel stemmen de vrouwelijke kandidaten hadden gekregen. De opkomst bij deze verkiezingen was evenmin bekend.
Aan de hand van de samenstelling van het nieuw gekozen parlement werd wel duidelijk dat de hervormingsgezinde krachten aan de winnende hand waren. Het aantal parlementariërs dat als zodanig werd beschouwd bedroeg 36, tegenover 21 in de vorige zittingsperiode. Zij vormden overigens een bont gezelschap van fundamentalistische moslims, liberalen en onafhankelijken.
Het nieuwe parlement bevestigde op 29 juni nog eens het aantal kiesdistricten terug te willen brengen van 25 naar 5. Op 1 juli, een dag voordat een nieuwe regering zou moeten aantreden, besloot het aftredende kabinet haar eigen voorstel dienaangaande in te trekken.

Nieuwe regering ingezworen

De emir van Koeweit herbenoemde op 2 juli de in februari aangetreden premier, sjeik Nassir Muhammad al-Ahmad al-Sabah, en vroeg hem een nieuw kabinet te formeren. Dat werd op 11 juli ingezworen. Zes ministers behoorden tot de heersende al-Sabah familie, die behalve het premierschap ook sleutelministeries als Binnenlandse Zaken, Defensie en Buitenlandse Zaken in handen had.
Er maakte één vrouw deel uit van het kabinet, namelijk Massouma al-Mubarak die in juni 2005 de eerste vrouwelijke minister van Koeweit werd. Zij verhuisde van het ministerie van Planning en Bestuurlijke Ontwikkeling naar dat van Communicatie.
Twee ministers uit het vorige kabinet die waren beschuldigd van corruptie en het traineren van hervormingen, werden door

Samenstelling regering Koeweit
(11 juli 2006)

Emir (staatshoofd)
SABAH al-Ahmad al-Jabir al-Sabah

Premier
NASIR al-Muhammad al-Ahmad al-Sabah
Eerste vice-premier
JABIR Mubarak al-Hamad al-Sabah
Vice-premier
MUHAMMAD al-Sabah al-Salim al-Sabah
Vice-premier
Ismail al-SHATTI

Ministers:
Binnenlandse Zaken
JABIR Mubarak al-Hamad al-Sabah
Buitenlandse Zaken
MUHAMMAD al-Sabah al-Salim al-Sabah
Communicatie
Mauma al-MUBARAK
Defensie
JABIR Mubarak al-Hamad al-Sabah
Energie en Olie
ALI al-Jarrah al-Sabah
Financiën
Badr Mishari al-HUMAYDI
Gezondheidszorg
AHMAD al-Abdallah al-Ahmad al-Sabah
Handel en Industrie
Falah al-HAJIRI
Informatie
Muhammad al-SANUSI
Justitie
Abdallah Abd al-Rahman al-MATUQ
Onderwijs en Hoger Onderwijs
Adil al-TABTABAI
Openbare Werken
Badr Nasir al-HUMAYDI
Religieuze Giften en Islamitische Zaken
Abdallah Abd al-Rahman al-MATUQ
Sociale Zaken en Arbeid
SABAH al-Khalid al-Hamad al-Sabah

Ministers van Staat:
Amiri Diwan zaken
NASIR Sabah al-Ahmad al-Sabah
Gemeentelijke Zaken
Abdallah Saud al-MUHAILBI
Huisvesting
Badr Nasir al-HUMAYDI
Kabinetszaken
Ismail al-SHATTI
Nationale Assemblee
Abd al-Hadi al-SALIH

Gouverneur Centrale Bank
SALIM Abd al-Aziz al-Sabah

anderen vervangen. Het ging om de voormalige minister van Energie sjeik Ahmad al-Fahd al-Sabah - een neef van de emir – en minister van Staat Muhammad Sharar, die voorheen was belast met de portefeuille Kabinetszaken.

Regeringsgezinde parlementsvoorzitter herkozen

Het Koeweitse parlement benoemde op 12 juli Jassem al-Kharafi opnieuw tot haar voorzitter. Het werd zijn derde termijn in deze functie. Kharafi, telg van een van de rijkste koopmansfamilies van het land, stond bekend als regeringsgezind. Zijn tegenkandidaat was de hervormingsgezinde parlementariër Ahmed al-Saadoun, die al driemaal voorzitter was geweest, maar met 28 tegen 36 stemmen bij 1 ongeldige stem door zijn tegenspeler werd verslagen. Kharafi werd scherp bekritiseerd door oppositionele parlementsleden die hem partijdigheid verweten.

Parlement steunt vermindering aantal kiesdistricten

Het parlement gaf op 17 juli haar goedkeuring aan een wetsvoorstel dat, overeenkomstig de wens van de hervormers, voorzag in de vermindering van het aantal kiesdistricten van 25 naar 5. Het omstreden voorstel, dat in regeringskringen veel weerstand had opgeroepen en tot de vervroegde verkiezingen had geleid, bleek nu op een overweldigende steun te kunnen rekenen. Van de 62 parlementariërs stemden er 60 voor, zo meldde staatspersbureau *KUNA*.

Sjiitische geleerde 'verdedigt bomaanslagen' jaren tachtig

Eind januari 2007 kreeg Muhammad Baqer al-Mahri, hoofd van de sjiitische congregatie van geleerden, scherpe kritiek te verduren door het begrip dat hij zou hebben opgebracht voor bomaanslagen die ten tijde van de oorlog tussen Irak en Iran (1980-1988) in Koeweit werden gepleegd. Daaronder was ook een aanslag op sjeik Jabir al-Ahmad al-Sabah, het toenmalige staatshoofd dat in 2006 overleed. De aanslagen waren waarschijnlijk het werk van sjiitische extremisten die daarmee protesteerden tegen de steun van het Koeweitse bewind aan het Irak van president Saddam Hoessein. Terwijl Iran sjiitisch was, domineerden in zowel Koeweit als Irak de soennieten maar deze laatste twee landen raakten niet lang na het einde van genoemde oorlog zelf met elkaar slaags, toen Irak het buurland in 1990 binnenviel. Volgens al-Mahri waren de bomaanslagen het werk van 'patriotten' die voorzagen dat Irak zich tot vijand van Koeweit zou ontpoppen.
Dat laatste was althans de lezing die dagblad *Al-Siyassah* op 27 januari publiceerde van een televisie-interview met al-Mahri. Zelf liet hij drie dagen later via dagblad *Al-Watan* weten geen terroristische aanslagen te steunen: hij had slechts willen benadrukken dat de sjiieten doorzagen dat de steun van Koeweit aan Irak tegen het belang van het eigen land inging. Desondanks werd hij fel bekritiseerd vanwege de verdeeldheid die hij zou hebben gezaaid.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Koeweitse sjeik doet grote gift aan de armen

Het oudste lid van de koninklijke familie in Koeweit, de tachtigjarige sjeik Salem al-Ali al-Sabah, stelde volgens een verklaring van 28 januari 2007 een groot geldbedrag beschikbaar dat voornamelijk voor de armen was bestemd. Het ging om 100 miljoen dinar (ca. 264 miljoen euro), waarvan 211 miljoen naar de armen ging en het resterende bedrag van 53 miljoen naar nabestaanden van degenen die waren omgekomen bij de verdediging van Koeweit. Het geld zou gedistribueerd worden via non-profit en liefdadigheidsorganisaties.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Koeweit stevent af op hoog begrotingsoverschot

Al-Shall Economic Consultants maakte op 7 oktober 2006 bekend dat Koeweit afstevende op een recordbedrag begrotingsoverschot van 21,4 miljard dollar (ca. 19,8 miljard euro) over het fiscale jaar 2006-2007, lopend tot en met 31 maart van dat laatste jaar. De denktank raamde de overheidsinkomsten in deze periode op 59 miljard dollar, waarvan 56,1 miljard olie-inkomsten waren. De geplande overheidsuitgaven bedroegen 37,6 miljard.
In het voorgaande fiscale jaar (2005-2006) was het overschot nog iets hoger geweest, namelijk 23,8 miljard. Het totale overschot over de zeven jaar voorafgaande aan 2006-2007 bedroeg nu 54 miljard.

Burgers profiteren van olieopbrengsten

De onverwacht grote meevaller aan olie-inkomsten bracht Koeweit ertoe om te beslissen tot investeringen ter waarde van in totaal 9,3 miljard dollar (ca. 7,1 miljard euro). Het was de bedoeling dat de opbrengsten daaruit aan de bijna één miljoen inwoners van het land ten goede zouden komen. Een en ander werd op 1 november 2006 bekend gemaakt middels een drietal decreten van het Koeweitse staatshoofd, sjeik Sabah al-Ahmad al-Jabir al-Sabah. Deze werden ter goedkeuring aan het parlement voorgelegd. Het ging om drie investeringsprojecten. Het eerste was de oprichting van een onderneming die het grootste eiland van het emiraat, Bubiyan, in het noordwestelijk deel van de Perzische Golf, tot verdere ontwikkeling moest brengen. Onderdeel van dit voornemen, waarvoor een bedrag van 4,1 miljard dollar beschikbaar kwam, was de bouw van een grote containerhaven. Er ging 3,5 miljard dollar naar een tweede project, dat gericht was op investeringen in de industrie en in de gezondheidszorg. De derde bestemming van het geld betrof een ontwikkelingsfonds à 1,7 miljard dollar.
De plannen waren een antwoord op klachten vanuit de samenleving dat de hoge olieprijzen wel tot stijgende staatsinkomsten hadden geleid, maar de inwoners daar geen voordelen van ondervonden. Zo hadden parlementsleden aangedrongen op salarisverhogingen en andere uitbetalingen aan de bevolking. De overheidsinkomsten kwamen in Koeweit voor 95 procent uit olieopbrengsten.

JUSTITIE

Doodstraffen voor terreurverdachten gehandhaafd

Een beroepsrechtbank in Koeweit besloot op 13 november 2006 de eerder gewezen doodvonnissen tegen vier vermeende terroristen te handhaven. Het ging om twee Koeweiti's en twee staatloze burgers. Zij hadden deze straf in eerste instantie in december 2005 gekregen, tesamen met twee anderen. Deze laatsten, een statenloze en een ingezetene van Koeweit, zagen hun straf nu echter omgezet in levenslang. Eén levenslange celstraf werd omgezet in vijf-

Koeweit

tien jaar. De vrijspraak voor zeven verdachten werd door de beroepsrechtbank bevestigd. Van de overigen van de in totaal 37 verdachten werden een aantal straffen verhoogd, andere juist verlaagd. De meeste zagen zich veroordeeld tot straffen tussen twee en vijftien jaar.
De verdachten behoorden tot de groep Peninsula Lions Brigade en werden beschuldigd van het voorbereiden van zelfmoordaanslagen op westerse doelen, in het bijzonder op Amerikaanse troepen die in Irak en Koeweit gelegerd waren. In januari en februari 2005 was het tot heftige confrontaties gekomen tussen leden van de groep en de politie, waarbij aan beide zijden doden vielen.
De verdediging had al bij het eerste proces de rechtmatigheid van het proces bestreden. De advocaten brachten naar voren dat hun cliënten bekentenissen waren afgedwongen middels martelingen. Het Koeweitse Hooggerechtshof had nu de laatste beslissende stem over het lot van de veroordeelden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Sjiitische activist krijgt tien jaar cel wegens smaad

De sjiitische activist Yasser al-Habeeb (23) werd door een rechtbank in Koeweit bij verstek veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf, zo meldden lokale media op 14 november 2006. De beschuldiging tegen hem luidde dat hij de soennitische meerderheid van het land beledigd had door aanstootgevende artikelen te schrijven over islamitische figuren die door de soennieten wel, maar door de sjiieten niet vereerd werden. Hij zou daarmee tevens schade hebben toegebracht aan Koeweitse overheidsinstellingen en de sociale samenhang van het land hebben aangetast. De artikelen waren eerder door het ministerie van Informatie in beslag genomen, waarna het proces volgde.
Yasser al-Habeeb was in mei 2004 om vergelijkbare redenen en door dezelfde rechtbank ook al bij verstek tot tien jaar veroordeeld, nadat hij eerder uit Koeweit had weten te vluchten. Naar werd aangenomen verbleef hij intussen in Londen.

Op de achtergrond speelden gevoelens van onbehagen onder de sjiitische minderheid van het land, die ongeveer eenderde van de bevolking uitmaakte. In het 50 zetels tellende, in juni 2006 gekozen parlement waren zij slechts met vier leden vertegenwoordigd en zij leverden maar twee van de zestien ministers.

BUITENLANDSE ZAKEN

Vrijspraak ex-gevangenen Guantánamo Bay gehandhaafd

Het Hof van Beroep in Koeweit handhaafde op 22 juli 2006 de vrijspraak van vijf voormalige gevangenen van het Amerikaanse, voor verdachten van terrorisme opgezette gevangenkamp Guantánamo Bay op Cuba. Zij waren ervan beschuldigd in Afghanistan tegen de Verenigde Staten te hebben gevochten en zaten bijna vier jaar vast alvorens, op 4 november 2005, naar Koeweit te worden gerepatrieerd. In mei 2006 had een lagere rechtbank de vijf al vrijgepleit.
Vier van de voormalige gevangenen waren na aankomst in Koeweit op borgtocht vrijgelaten, maar de vijfde, Adel al-Zamel, moest wegens een ander vergrijp een jaar gevangen zitten. Volgens zijn verdedigers was dat laatste om politieke redenen gebeurd, namelijk om een gebaar te maken naar bondgenoot VS.
Een zesde voormalige Guantánamo-gevangene, Nassir al-Mutairi, was al eerder naar Koeweit gerepatrieerd, namelijk in januari 2005. Hoewel aanvankelijk vrijgesproken, werd hij in november van dat jaar door het Hof van Beroep alsnog tot vijf jaar cel veroordeeld.
Er zaten nog zes Koeweiti's gevangen op de Amerikaanse basis waar de detentieomstandigheden volgens de Verenigde Naties neerkwamen op marteling. Koeweit was in onderhandeling met de VS over de vrijlating van de resterende onderdanen die nog vast zaten.

Ruim 11 miljard aan Iraakse herstelbetalingen ontvangen

Dagblad *Al-Qabas* publiceerde op 7 oktober 2006 een officieel rapport waaruit bleek dat Koeweit 11,2 miljard dollar (ca. 10,4 miljard euro) aan herstelbetalingen van Irak had binnengekregen. Het ging om compensatie voor de schade die het buurland in Koeweit had aangericht tijdens de invasie en bezetting van 1990-1991. De Iraakse inval leidde destijds tot de (eerste) Golfoorlog, toen westerse troepen Koeweit militair te hulp schoten. De compensatie betrof voornamelijk de oliesector en de schade die aan het milieu was toegebracht.
Koeweit had bij de Compensatie Commissie van de Verenigde Naties (UNCC), die na de Iraakse inval door de VN-Veiligheidsraad was ingesteld, een claim neergelegd van 178 miljard dollar. Daarvan was intussen 41,3 miljard toegekend.

Koeweits parlement wil betrekkingen met Denemarken verbreken

Het parlement van Koeweit sprak zich op 7 november 2006 uit voor het verbreken van de diplomatieke betrekkingen met Denemarken. Aanleiding waren de als aanstootgevend ervaren spotprenten die het Deense dagblad *Jyllands-Posten* in september 2005 had gepubliceerd en die tot een golf van verontwaardiging onder moslims hadden geleid. De cartoons zouden beledigend zijn vanwege het bespotten van de profeet Mohammed. Het parlement besloot tevens om ongeveer 50 miljoen dollar (ca. 38 miljoen euro) beschikbaar te stellen voor een campagne die tot doel had het beeld van de profeet op een correcte manier in het Westen onder de aandacht te brengen.
De parlementsbeslissing was niet bindend, hetgeen betekende dat de regering deze eventueel naast zich neer kon leggen. Deze had al laten doorschemeren dat eventuele actie tegen Denemarken onderdeel zou moeten uitmaken van een gezamenlijk initiatief van moslimlanden.

(Vorige berichten pagina 46/1 - 2006)

Verenigde Arabische Emiraten

VERENIGDE ARABISCHE EMIRATEN

BINNENLAND

Leider van emiraat Dubai overleden

Op 4 januari 2006 overleed sjeik Maktoum bin Rashid al-Maktoum, sinds 1990 zowel leider van het emiraat Dubai als vice-president en premier van de zeven Verenigde Arabische Emiraten. De 62-jarige sjeik stierf tijdens een bezoek aan Australië aan de gevolgen van een hartaanval.
Een dag later werd de gestorvene onder grote belangstelling in de plaats Dubai begraven. De plechtigheden werden onder anderen bijgewoond door leiders uit Egypte,

Samenstelling regering Verenigde Arabische Emiraten (9 augustus 2006)

President
Sjeik KHALIFA bin Zayed al-Nahayan
Vice-president
MUHAMMAD bin Rashid al-Maktum

Premier, tevens belast met Defensie
MUHAMMAD bin Rashid al-Maktum
Vice-premiers
SULTAN bin Zayid al-Nuhayyan
HAMDAN bin Zayid al-Nuhayyan

Ministers:
Arbeid
Ali bin Abdallah al-KABI
Binnenlandse zaken
SAIF bin Zayid al-Nuhayyan
Buitenlandse zaken
ABDALLAH bin Zayid al-Nuhayyan
Cultuur, Jeugd en Welzijn
Abd al-Rahman Muhammad al-UWAIS
Economie en Planning
LUBNA al-Qasimi
Energie
Muhammad bin Dhain al-HAMILI
Financiën en Industrie
HAMDAN bin Rashid al-Maktum
Gezondheidszorg
Hamid Muhammad al-QATAMI
Hoger onderwijs
NUHAYYAN bin Mubarak al-Nuhayyan
Justitie
Muhammad Nakhira al-DHAHIRI
Milieu en Water
Muhammad Said al-KINDI
Onderwijs
Hanif Hassan Ali al-QASIMI
Openbare werken
HAMDAN bin Mubarak al-Nuhayyan
Presidentiële zaken
MANSUR bin Zayid al-Nuhayyan
Publieke sector en Ontwikkeling
Sultan bin Said al-MANSURI
Sociale zaken
Mariam Muhammad al-RUMI

Ministers van Staat:
Buitenlandse zaken
Muhammad Husayn al-SHALI
Federale Nationale Raad (FNC - parlement)
Anwar Muhammad al-GARGASH
Financiën en Industrie
Muhammad bin Khalfan al-KHARBASH
Kabinetszaken
Muhammad Abdallah al-GARGAWI

Governeur Centrale bank
Sultan bin Nasir al-SUWAYDI

Iran, Jordanië en Turkije, alsmede door sjeik Khalifa bin Zayed al-Nahayan, sinds november 2004 leider van de Emiraten. Er werd een 40 dagen durende periode van nationale rouw afgekondigd, terwijl overheidsinstellingen een week gesloten werden. Ook privé-ondernemingen en effectenbeurzen gingen enige tijd dicht.

Nieuwe regering gevormd

Als opvolger van de overleden sjeik werd diens jongere broer en minister van Defensie sjeik Muhammad bin Rashid al-Maktum aangewezen. Hij werd beschouwd als de architect van de sterke economische ontwikkeling van de stad Dubai. Deze nam tevens het premierschap over de emiraten van zijn voorganger over en vormde op 9 februari een nieuwe regering, met acht nieuwe ministers. Onder hen was één vrouw, de tweede sinds in november 2004 voor de eerste maal een vrouwelijke minister werd benoemd. Zij beheerden de ministeries van Economie en Planning respectievelijk Sociale Zaken.

Emiraten laten helft van adviserend parlement indirect kiezen

In de Verenigde Arabische Emiraten werd op 15 augustus 2006 een orgaan opgezet dat de supervisie kreeg over de voor dat jaar geplande indirecte verkiezingen voor de helft van de leden van de Federale Nationale Raad (FNC). Het werd geleid door de met de FNC belaste minister van Staat Anwar al-Gargash en bestond verder uit andere ministers en hoge ambtenaren. Een decreet van deze strekking was vier dagen eerder uitgevaardigd door de president van de Emiraten, sjeik Khalifa bin Zayed al-Nahayan.

De uit veertig leden bestaande FNC had slechts beperkte, adviserende bevoegdheden en werd tot dan toe direct gekozen door de Federale Hoogste Raad (FSC), waar de leiders van de zeven emiraten zitting in hadden. Volgens het plan dat in december 2005 voor het eerst door de president bekend werd gemaakt, zou elk van deze leiders lokale parlementen vormen die uit hun midden de helft van de FNC-leden zouden kiezen. Mogelijk zou de adviesraad in de toekomst via rechtstreekse verkiezingen worden samengesteld.
Hoewel de Emiraten bekend stonden als een van de meest liberale Golfstaten, liep het land op het gebied van politieke hervormingen juist achter. De verkiezingen, die op 16, 18 en 20 december plaatsvonden, waren de eerste sinds de vorming van het land in 1971. Het kiezen van de twintig niet-benoemde leden van de FNC lag echter in handen van een zeer beperkt deel van het electoraat, namelijk 6.689 inwoners van het land. Onder hen waren 1.189 vrouwen. Er waren 450 kandidaten, van wie er 65 vrouw waren.

Bijna 1.300 staatlozen worden gelegaliseerd

Het ministerie van Binnenlandse Zaken maakte op 27 december 2006 bekend dat de Federale Hoogste Raad (FSC) haar fiat had gegeven aan een procedure ter legalisering van 1.294 mensen. De FSC was het hoogste besluitvormende orgaan dat bestond uit de leiders van de zeven emiraten. De stap volgde op een eerdere aankondiging in oktober dat een niet nader genoemd aantal staatloze inwoners voor een legale status in aanmerking zou komen. Voorwaarde was dat zij al vóór 1971, toen de Verenigde Arabische Emiraten ontstonden, in het land woonden en geen criminele antecedenten hadden.
Het totaal aantal staatlozen werd geschat op rond de 10.000. Zij waren voornamelijk afkomstig uit Aziatische landen, uit Iran en Zanzibar.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe wetgeving moet consumenten beschermen

In de Verenigde Arabische Emiraten werd op 27 augustus 2006 een wet ter bescherming van de consument ingevoerd. De minister van Economie zou daartoe een comité leiden dat met deze taak was belast zodat hij kon optreden tegen onrechtvaardige prijsverhogingen. Tevens zou een departement voor consumentenbescherming worden gecreëerd dat prijsbewegingen zou volgen en klachten van consumenten kon registreren. Verder werden verkopers verplicht alle producten van prijskaartjes te voorzien en moesten zij producten die niet aan de eisen voldeden, terugnemen of het uitgegeven bedrag terugbetalen.
Een van de ergernissen onder de consumenten betrof de forse stijging van de huren. Deze bedroeg in 2005 ongeveer 40 procent, ook al werd nu een daling verwacht als gevolg van de toename van (luxe)bouwprojecten. Het emiraat Dubai had daartoe al een maximum huurstijging van 15 procent per jaar afgekondigd.

Verenigde Arabische Emiraten

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Defensie en gastarbeiders zetten betalingsbalans onder druk

Uit officiële cijfers, begin januari 2007 verstrekt door de Centrale Bank van de Emiraten, werd duidelijk dat het overschot op de betalingsbalans begon af te nemen. Dat overschot was in 2004 ontstaan na bijna een decennium van tekorten en bedroeg toen 3,5 miljard dollar (ca. 2,7 miljard euro). Een jaar later daalde dit naar 2,5 miljard. Het overschot was het gevolg van de hoge olie-inkomsten, maar stond nu onder druk door de hoge defensie-uitgaven en de overboekingen door buitenlandse arbeidskrachten naar hun land van herkomst.
In 2005 was van de totale uitgaven van 33,3 miljard dollar (ruim 25 miljard euro) 19,4 procent bestemd voor defensie en veiligheid, dat wil zeggen 6,45 miljard dollar. Dit percentage zou naar verwachting in 2006 op vrijwel hetzelfde niveau uitkomen. Overboekingen door de bijna 2,3 miljoen buitenlandse arbeiders – voornamelijk ongeschoolde Aziaten – lagen in 2005 op 14 miljard dollar, dat wil zeggen 17 procent van het bbp. Een jaar eerder was dat nog 10,3 miljard en voor 2006 werd een bedrag van 16 miljard verwacht. Doorgaans maakten de werknemers zo'n 80 procent van hun inkomen over naar hun land en behielden ze alleen het gedeelte dat noodzakelijk was om in de eerste levensbehoeften te voorzien.

JUSTITIE

Rechtbank veroordeelt man tot dood door steniging

Het lokale dagblad *Khaleej Times* berichtte op 11 juni 2006 dat een islamitische rechtbank een man had veroordeeld tot de dood door steniging en zijn minnares tot één jaar gevangenisstraf en 100 zweepslagen. Zij waren in april naakt in bed aangetroffen, in het huis van een familie in het emiraat Fujairah waar de vrouw als huishoudster inwonend was. De (vrouwelijke) werkgever belde daarop de politie. Beide veroordeelden waren buitenlanders, die de meerderheid uitmaakten van de bevolking van de Emiraten die veel arbeidskrachten uit met name Aziatische landen aantrokken. Het verschil in bestraffing verklaarde de krant uit het feit dat de vrouw alleenstaand was, terwijl de man getrouwd was – overigens met een vrouw die niet in de Emiraten woonde – en dus echtbreuk pleegde.
Het rechtssysteem in het land was gebaseerd op de sharia-wetgeving, een strenge interpretatie van de islam. Dat betekende dat er onder meer strenge straffen stonden op het onderhouden van (seksuele) relaties buiten het huwelijk. Wel was het zo dat doodstraffen door steniging die in één van de emiraten werden uitgesproken, doorgaans door hogere rechtbanken werden omgezet in gevangenisstraf of deportatie.

ONDERWIJS

Abu Dhabi krijgt dependance van Franse Sorbonne-universiteit

De ministers van Onderwijs van Frankrijk en de Verenigde Arabische Emiraten, respectievelijk Gilles de Robien en sjeik Nahayan bin Mubarak al-Nahayan, sloten op 19 februari 2006 een overeenkomst om in Abu Dhabi, het grootste emiraat, een dependance op te zetten van de prestigieuze Sorbonne universiteit in Parijs. Het was voor het eerst in de eeuwenlange geschiedenis van het Franse onderwijsinstituut dat een dergelijke buitenlandse samenwerking werd aangegaan.
De Sorbonne in Abu Dhabi zou in oktober worden geopend en ruimte bieden aan 200 studenten, binnen drie jaar uit te breiden tot maximaal 1.500. Het onderwijsprogramma zou seculier en liberaal van inhoud zijn en geconcentreerd op de Franse taal, geschiedenis, geografie, literatuur en filosofie.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Emiraten staan eerste mensenrechtenorganisatie toe

Op 22 februari 2006 meldde de krant *al-Emirat al-Yawm* dat het ministerie van Sociale Zaken van de Verenigde Arabische Emiraten de eerste niet-overheidsgebonden mensenrechtenorganisatie toestemming had gegeven in het land actief te zijn. Doel van deze Mensenrechtenvereniging van de Emiraten (EHRA) was om 'mensenrechten te respecteren en te versterken, overeenkomstig de staatswetten en de Grondwet'. Tevens zou het bewustzijn omtrent de betekenis van mensenrechten vergroot moeten worden. Een van haar taken was ook om te rapporteren over de omstandigheden waaronder politieke gevangenen gedetineerd waren. Vestigingsplaats van de organisatie zou de hoofdstad Abu Dhabi zijn.

Wet tegen slavernij op komst

Slavernij en mensenhandel zouden bestraft gaan worden met levenslange gevangenisstraf, zo meldden media op 10 juli 2006 op basis van een voorstel van wet dat door een regeringscomité ter goedkeuring aan het kabinet was voorgelegd. Volgens een geciteerde overheidsfunctionaris werd mensenhandel ruim omschreven: deze omvatte 'alle vormen van seksuele exploitatie, dwangarbeid, slavernij, slavenhandel en alle vergelijkbare praktijken'.
De Verenigde Arabische Emiraten stonden onder internationale kritiek, met name vanuit de Verenigde Staten, vanwege het toestaan van mensenhandel en slavernij. In 2005 had het land een van de meest schrijnende vormen ervan, het inzetten van jonge kinderen bij kamelenraces, verboden. Het ging voornamelijk om kinderen uit Aziatische landen die voor dit doel waren ontvoerd of door hun familie verkocht en die in omstandigheden verkeerden die door mensenrechtenorganisaties slavernij werden genoemd.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Hoge economische groei in Golfstaten zet zich door

De zes olierijke landen die samen de Gulf Cooperation Council (GCC) vormden, maakten sinds 2003 een forse economische groei door, zo bleek in juni 2006 uit gegevens van het Internationaal Monetair Fonds (IMF). Terwijl in de periode 1998-2002 sprake was van een groei van het bbp met gemiddeld 2,5 procent, bedroeg deze de jaren daarna 8,5 procent (2003), 5,9 procent (2004) en 6,8 procent (2005). Voor 2006 werd de groei geraamd op 6,4 procent. Het verschil was te verklaren uit de sterk stijgende olieprijzen van de laatste jaren, volgend op een scherpe daling daarvóór.
De GCC bestond uit de Golfstaten Bahrein, Koeweit, Oman, Qatar, Saoedi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten, die zo'n 16 miljoen vaten olie per dag produceerden. Een vat olie kostte in 2004 nog 35 dollar, maar het jaar erna al 53 dollar (ca. 42 euro). Het IMF verwachtte dat de prijs in 2006 tot boven de 60 dollar zou stijgen.

Verenigde Arabische Emiraten

In 2005 bedroeg de groei van het oliegerelateerde bbp in Koeweit 11,3 procent, in de Verenigde Arabische Emiraten 8,4 procent, in Qatar 3,4 procent en in Saoedi-Arabië 2,2 procent. De groei exclusief de oliesector was in dat jaar respectievelijk 6,8 procent, 7,8 procent, 8,3 procent en 8,6 procent.
Het IMF adviseerde de Golfstaten om de hoge olie-inkomsten aan te wenden voor investeringen in infrastructuur en menselijk kapitaal. De verhoging van de uitgaven was volgens het instituut de beste manier om economische groei te bevorderen, de werkloosheid te doen dalen en de armoede terug te dringen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Topdiplomaat vanwege ontvoering teruggetrokken uit Irak

De Verenigde Arabische Emiraten trokken op 19 mei 2006 hun topdiplomaat Ali al-Kaabi uit Irak terug – drie dagen nadat een andere diplomaat uit de Emiraten, Naji al-Noaimi, in Bagdad in gijzeling was genomen. De ontvoerders stelden de terugtrekking van al-Kaabi als eis, waar de regering op inging ter wille van de veiligheid van de gijzelaar. Diens familieleden suggereerden dat zijn vrijlating wellicht aanstaande was, maar van officiële zijde kon daarvan geen bevestiging worden verkregen. Bij de ontvoering was overigens de chauffeur van Noaimi gedood.
Uit beelden van televisiezender *Al Jazeera* viel af te leiden dat de ontvoerders behoorden tot de groep Vaandel van de Islam. Van kidnappings van groepen als deze waren al verscheidene diplomaten en leden van ambassadepersoneel uit Arabische landen het slachtoffer geworden. Een en ander had aanleiding gegeven tot een groeiende spanning tussen de sjiitisch georiënteerde Iraakse regering en door soennieten gedomineerde Arabische staten.

Emiraten ontkenden laksheid inzake export militair materiaal

De douaneautoriteit van Dubai, het emiraat dat het handelscentrum van het land vormde, verweerde zich op 28 december 2006 tegen een Amerikaanse beschuldiging inzake de controle op verspreiding van materiaal met een mogelijk militaire bestemming. De onderminister van Handel van de Verenigde Staten, Christopher Padilla, had op 14 december gesteld dat in de Verenigde Arabische Emiraten sprake was van een 'alarmerend gebrek' aan regeringscontrole op de export. Als voorbeeld noemde hij het bedrijf Mayrow General Trading, dat 'elektronische componenten' zou hebben verkregen voor de fabricage van explosief materiaal van hetzelfde soort dat tegen westerse troepen in Afghanistan en Irak werd gebruikt. De havens in de Emiraten zouden fungeren als doorvoerplaatsen van 'gevoelig materiaal' naar Iran en Syrië. Deze landen werden er door de VS van beschuldigd de Afghaanse en Iraakse opstandelingen te steunen.

De douaneautoriteit uitte bezorgdheid over de Amerikaanse aantijgingen en ontkende te falen bij het tegenhouden van bedoeld materiaal. Ze leverde het volgende commentaar: '[De douane] heeft nauw samengewerkt met de relevante Amerikaanse en andere internationale organisaties bij het voorkomen van verdachte activiteiten, in het bijzonder op het gebied van de non-proliferatie van massavernietigingswapens alsmede de overdracht van rakettechnologie.' Er zou geen sprake zijn geweest van ondernemingen die de regels voor exportcontrole of de wetten van het land overtraden.

(Vorige berichten pagina 48/2 - 2006)

China

CHINA

BINNENLAND

China doodt 'islamitische rebellen'

De Chinese overheid meldde op 5 januari 2007 dat veiligheidstroepen een rebellenkamp van de Islamitische Beweging van Oost-Turkestan hadden aangevallen. Daar zouden met steun van het internationale extremistische netwerk al-Qaeda islamitische strijders worden opgeleid die moesten vechten voor de onafhankelijkheid van Xinjiang. China's meest westelijke provincie heette vroeger Oost-Turkestan en werd overwegend door islamitische Uyguren bevolkt. Maar omdat Peking Han-Chinezen uit het oosten stimuleerde om naar het westen te verhuizen, dreigden zij een etnische minderheid in eigen streek te worden.
Bij de aanval zouden achttien rebellen en een politieofficier zijn gedood. Er werden zeventien arrestaties verricht.

Journalist vermoord

De Chinese journalist Lan Chengzhang werd op 9 januari 2006 mishandeld, net voor hij directeur Hou Zhenrun van een steenkoolmijn in Datong, provincie Shanxi, zou interviewen. Een dag later overleed hij aan zijn verwondingen. Lan werkte voor het Engelstalige blad *China Trade News*.
Lan wilde vermoedelijk een reportage schrijven over corruptie en onveiligheid in de mijnen, waar jaarlijks duizenden doden door ongelukken vielen. Sommige Chinese media suggereerden dat hij geprobeerd had de directie van de mijn te chanteren: hij zou hebben aangeboden om niet te schrijven over misstanden, als hij in ruil daarvoor een flink bedrag kreeg. Volgens de internationale organisatie Journalisten Zonder Grenzen (RSF) werkte menig Chinees journalist op deze wijze. Het was echter ook mogelijk dat hij werd vermoord omdat hij juist had geweigerd om zwijggeld aan te nemen, of omdat hij met een onwaar maar spraakmakend artikel de aandacht op zichzelf of *China Trade News* wilde vestigen.
In China werden wel vaker journalisten aangevallen. De politiek reageerde daar in de regel amper op. Toch riep president Hu Jintao na de dood van Lan op om een onderzoek in te stellen. Volgens een artikel in de Amerikaanse krant *New York Times* van 31 januari deed hij dit omdat de internationale pers naar aanleiding van de zaak Lan veel publiceerde over misstanden in de Chinese journalistiek. Hu zou vrezen dat het imago van zijn land beschadigd raakte als hij niet adequaat reageerde.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Reorganisatie van de Chinese mijnbouw

Op 23 januari 2007 kondigde de Nationale Commissie voor Ontwikkeling en Hervormingen (NCOH) nieuw beleid voor de mijnbouw aan. Chinese mijnen dolven in 2006 rond de 2,3 miljard ton steen- en bruinkool. Het land verbruikte 2,2 miljard ton. Hiermee was China 's werelds grootste producten en consument. Volgens de NCOH mocht de productie doorgroeien tot 2,6 miljard ton in 2010. Dat niveau zou daarna worden gehandhaafd.
Analisten wezen er naderhand op dat dit doel alleen gehaald kon worden als de productie jaarlijks met maximaal 2 procent

toenam. Dat leek weinig realistisch, aangezien de groei in de afgelopen jaren zo'n 11 procent had bedragen.

Mijnen moeten fuseren

De NCOH kondigde verder aan dat de staat zich intensiever met de mijnbouw ging bemoeien. Er waren enkele tienduizenden bedrijven actief in deze sector. Van de kleinere mijnen wilde men af. Ze zouden niet alleen inefficiënt zijn, maar ook onveilig. In 2006 kwamen volgens de Chinese overheid 4.746 mensen door mijnongelukken om het leven, waarvan het merendeel in kleinere mijnen. Deze produceerden veelal boven hun capaciteit, negeerden de veiligheidsvoorschriften en hadden lang niet allemaal een licentie. Ze durfden dergelijke risico's te nemen omdat de vraag naar energie snel groeide en er veel geld te verdienen viel. Veel lokale overheden hadden zelf belangen in de mijnbouw en lieten de bedrijven daarom hun gang gaan.
Om de efficiency en de veiligheid te vergroten moesten de kleinere bedrijven fuseren of de poorten sluiten. Op den duur zouden er landelijk slechts zes tot acht enorme ondernemingen overblijven, die elk minimaal 100 miljoen ton steenkool per jaar moesten delven. In 2006 was er slechts één die hieraan kon voldoen: Shenhua Energy.

De NCOH meldde verder dat in 2006 ongeveer 70 procent van de elektriciteit door kolencentrales werd opgewekt. Naar verwachting zou dit percentage in de nabije toekomst niet veranderen.

Chinese economie groeit met 10,7 procent

Volgens cijfers die de Chinese overheid op 25 januari 2007 publiceerde groeide de economie in 2006 met 10,7 procent, het hoogste percentage sinds 1995. Met een bruto binnenlands product (bbp) van 2,7 biljoen dollar (ca. 2,1 biljoen euro) had China de vierde economie ter wereld, na de Verenigde Staten (12,9 biljoen dollar), Japan (4,2 biljoen) en Duitsland (3 biljoen). Volgens de Chinese Centrale Bank bedroeg de nationale valutavoorraad eind december bijna 1,07 biljoen dollar. Hiermee was China het eerste land ter wereld dat de grens van 1 biljoen was gepasseerd.
Het handelsoverschot liep in 2006 op tot 177,5 miljard dollar (ca. 135 miljard euro), 74 procent meer dan in 2005. Het land exporteerde volgens de Chinese douaneautoriteiten voor 969 miljard dollar, een groei met 27,2 procent, en importeerde voor 791,5 – 20 procent meer dan in 2005. Er werden gemiddeld 3 miljoen vaten olie per dag – 3,5 procent van het mondiale gebruik - geïmporteerd, een toename van 14,5 procent. De Europese Unie was de belangrijkste handelspartner, gevolgd door de Verenigde Staten en Japan.

Overinvesteringen en onderconsumptie

De Chinese overheid maakte zich zorgen om de krachtige groei omdat deze vooral werd gegenereerd door de exportsector en binnenlandse investeringen. Er werd 24 procent meer geïnvesteerd dan in 2005 en de overheid vreesde overcapaciteit, vooral in de vastgoedsector. Dit kon op termijn leiden tot een sterke daling van de vastgoedprijzen, met als gevolg dat ook het bankwezen in de problemen kwam omdat dat de bouwprojecten financierde.
Volgens het Nationaal Bureau voor Statistiek (NBS) stegen de besteedbare inkomens in de steden met gemiddeld 10,4 procent en op het platteland met 7,4 procent. De inflatie bedroeg 1,5 procent. De binnenlandse consumptie nam met 13,7 procent toe. Xie Fuzhan, directeur van het NBS, zei op 25 januari op een persconferentie dat dit laatste minder was dan de overheid had gehoopt. Omdat de Chinezen veel wilden investeren en exporteren en relatief weinig consumeerden, bleef de economie sterk afhankelijk van de export en dus van de wereldeconomie. Meer binnenlandse consumptie zou de economie evenwichtiger maken.
Volgens de Amerikaanse overheid kon dit probleem worden opgelost door de koers van de yuan vrij te geven. De Chinese Centrale Bank hield de nationale munt kunstmatig goedkoop. Op 26 januari gaf het Internationaal Monetair Fonds (IMF) China hetzelfde advies. Een duurdere yuan zou de investeringen temperen en de binnenlandse consumptie opdrijven.

Staalindustrie blijft groeien

De overheid had in 2006 tevens geprobeerd om de groei van de staalindustrie af te remmen, eveneens uit angst voor overcapaciteit. Toch groeide de productie in 2006 met 18,5 procent tot 418,8 miljoen ton. Hiermee was China de grootste staalproducent ter wereld. Volgens persbureau *Xinhua* werd de productie vooral opgedreven door de binnenlandse vraag. Toch werd er ook 43 miljoen ton geëxporteerd, eens zoveel als in 2005.
China passeerde Japan als 's werelds tweede markt voor personenauto's, na de VS. Er werden 5,18 miljoen wagens verkocht, 30 procent meer dan in 2005.
Volgens de in Parijs gevestigde Internationale Kamer van Koophandel was China in 2006 de grootste producent van namaakartikelen. Het zou hier gaan om alle soorten merkproducten. Volgens de Amerikaanse overheid kostte deze praktijken het internationale bedrijfsleven jaarlijks zo'n 50 miljard dollar (ca. 38,4 miljard euro).

MILITAIRE ZAKEN

Chinese test met anti-satellietwapen

Volgens westerse inlichtingendiensten testte China op 11 januari 2007 een anti-satellietwapen (ASAT). De raket zou zijn gelanceerd vanaf of nabij de lanceerbasis Xichang in de provincie Sichuan en had op 865 km hoogte een afgedankte Chinese weersatelliet vernietigd. Australië, Japan, Canada en de Verenigde Staten protesteerden bij de Chinese overheid. Want de brokstukken van de kapotgeschoten kunstmaan kwamen in een baan om de aarde en konden andere satellieten ernstig beschadigen. De Sovjet-Unie en de VS waren de enige landen die ooit eerder ASATs hadden getest. Zij waren hier in de jaren tachtig mee opgehouden omdat ze niet nog meer rommel in de ruimte wilden.

Maar er kwamen ook protesten omdat de test kon leiden tot internationale spanningen en een wapenwedloop. Want de Amerikaanse regering had in oktober 2006 bekendgemaakt dat ze haar satellieten en andere faciliteiten in de ruimte beter ging beschermen. Landen of groeperingen die mogelijk een bedreiging vormden, mochten preventief worden aangevallen. En de VS waren in 2007 bezig met de ontwikkeling van een nieuwe generatie ASATs, om net als China satellieten van vijandige staten te kunnen vernietigen.

China reageerde in eerste instantie niet op de commotie. Pas op 23 januari bevestigde het ministerie van Buitenlandse Zaken de test. Een woordvoerder zei dat de ongerust-

heid nergens voor nodig was omdat China uitsluitend vreedzame bedoelingen had en nooit zou meedoen aan de gevreesde wapenwedloop.

BUITENLANDSE ZAKEN

China en EU richten juridische universiteit op

De Europese Unie (EU) en China maakten op 17 januari 2006 bekend dat ze samen een rechtenopleiding gingen oprichten. Academici en mensen uit het bedrijfsleven konden daar de Europese, Chinese en internationale wetgeving bestuderen. Ze hoopten dat Chinezen en Europeanen zo meer inzicht in en begrip voor elkaars rechtsysteem zouden krijgen. Waar de instelling gevestigd zou worden, werd niet bekendgemaakt. Wel was duidelijk dat ze onder verantwoordelijkheid zou komen van enkele Europese universiteiten en ten minste één Chinese partner.
Het besluit was genomen tijdens een bezoek aan China van de EU-commissaris voor Externe Relaties, Benita Ferrero-Waldner. Ze sprak daar met regeringsleiders over eventuele aanpassingen van de handelsafspraken die dat land in 1985 met Europa had gemaakt.

(Vorige berichten pagina 56/3 - 2007)

INDIA

DEELSTATEN

Nieuwe aanslagen in Assam

Op 5 en 6 januari 2007 werden in de noordoostelijke deelstaat Assam bij verschillende aanslagen 48 gastarbeiders uit andere deelstaten doodgeschoten. Een bomaanslag kostte het leven aan acht overheidsambtenaren. De Indiase autoriteiten schreven de aanslagen toe aan de afscheidingsbeweging United Liberation Front of Asom (ULFA). De ULFA zou hiermee meer steun proberen te verwerven onder de inheemse bevolking van Assam. Tegelijkertijd zou de ULFA zo de Indiase overheid willen dwingen de vredesonderhandelingen, die zij in september 2006 had afgebroken, te hervatten. De Indiase regering kondigde strenge maatregelen aan om het toenemende ULFA-geweld de kop in te drukken.

Hindoes nemen heilig bad in de Ganges

Op 19 januari 2007, op de belangrijkste dag van het hindoe-festival Ardh Kumbh Mela, namen 18 miljoen mensen hun heilige bad. Zij deden dit in Allahabad in Noord-India, in de Sangam, de plaats waar de Ganges, de Yamuna en de mythologische Saraswati samenvloeien. Hindoes geloven dat een bad op deze plaats en op deze bijzondere dag, waarop de zon, de maan, Venus en Mercurius zich in het teken van Steenbok bevinden, alle zonden afwast. De vele duizenden politieagenten en soldaten slaagden erin om deze grootste bijeenkomst ter wereld in goede banen te leiden.

Avondklok in Bangalore weer opgeheven

Op 22 januari 2007 werd de avondklok, die een dag eerder in enkele wijken van Bangalore, de hoofdstad van de zuidelijke Indiase deelstaat Karnataka, was ingesteld, weer opgeheven. Het stadsbestuur had de avondklok ingesteld om een einde te maken aan brandstichting en plundering van moslimwinkels door hindoe-nationalisten, die hiermee reageerden op moslimprotesten tegen de executie van de voormalige president van Irak, Saddam Hoessein.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Staatsluchtvaartmaatschappijen fuseren

Praful Patel, minister van Luchtvaart, kondigde op 15 januari 2007 de fusie aan van de staatsbedrijven Air India (internationale vluchten) en Indian Airlines (binnenlandse vluchten). Er zouden geen ontslagen vallen. Dit samengaan was noodzakelijk om effectiever te kunnen concurreren met diverse particuliere luchtvaartondernemingen.

Controversieel project voor hydro-elektriciteit in werking gesteld

Op 19 januari 2007 opende Narendra Modi, premier van de noordwestelijke deelstaat Gujarat, de Sardar Sarovar dam officieel. Deze dam was de grootste in een netwerk van dammen en reservoirs dat was aangelegd in de Narmada rivier. Het project zou de deelstaten, waardoor de Narmada stroomt – Gujarat, Rajasthan, Madhya Pradesh en Maharashtra – jaarlijks 1450 megawatt aan hydro-elektriciteit opleveren. Kritische milieuactivisten voerden al decennialang strijd tegen het Sardar Sarovar project. Volgens hen waren honderdduizend arme boeren van hun grond verdreven en nauwelijks schadeloos gesteld en zou het project veel minder stroom leveren dan was toegezegd door de Indiase overheid.

Tata neemt staalconcern Corus over

In de nacht van 31 januari 2007 bleek Tata Steel, onderdeel van het Indiase industrieconcern Tata, de hoogste bieder te zijn op het Brits-Nederlandse staalbedrijf Corus. Na een strijd van vele maanden tussen Tata Steel en het Braziliaanse CNS gaf Tata's bod van 608 pence (906 eurocent) per aandeel de doorslag. Al met al betaalde Tata 9,4 miljard euro. Met een gezamenlijke jaarproductie van 24 miljoen ton staal werden Tata en Corus de zesde staalproducent ter wereld. Als gevolg van de expanderende economie van India namen de afgelopen jaren vele Indiase concerns buitenlandse bedrijven over.

JUSTITIE

Hooggerechtshof maakt toetsing van wetten mogelijk

Het hooggerechtshof van India deed op 11 januari 2007 in New Delhi een belangrijke uitspraak waardoor meer dan 200 controversiële wetten, uitgevaardigd na 1973, in aanmerking kwamen voor juridisch onderzoek. Onder leiding van opperrechter Y.K. Sabbarwal werd een maas in de wet, in casu in het Negende Appendix bij de grondwet, gedicht. Het Negende Appendix was ooit (in 1951) in het leven geroepen om landhervormingen van staatswege mogelijk te maken. Sindsdien bracht de overheid bijna 300 wetten onder bij dit Appendix, waardoor zij niet meer juridisch getoetst konden worden. In het recente verleden hadden de rechterlijke macht en het parlement herhaaldelijk onenigheid over de vraag of rechtbanken wetten die het parlement had aangenomen, ongeldig mochten verklaren.

GEZONDHEID EN ZORG

Campagne tegen ondervoeding mislukt

In zijn brief van 16 januari 2007 aan de deelstaatpremiers deelde premier Manmohan

India

Singh mee dat de cijfers voor ondervoeding van kinderen tot zes jaar in India nog altijd tot de hoogste ter wereld behoorden. In niet mis te verstane bewoordingen liet Singh weten dat de campagne van het ICDS (Integrated Child Development Services) niet tot enige vermindering van de ondervoeding had geleid. In mei 2006 was uit een rapport van Unicef al gebleken dat in sommige deelstaten, waaronder het dichtbevolkte Uttar Pradesh, 40 procent van de kinderen ondervoed was. Singh droeg de deelstaten op de uitvoering van het ICDS-programma te verbeteren.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Pakistan laat Indiase vissers vrij

Als teken van goede wil liet Pakistan op 9 januari 2007 opnieuw gevangengenomen vissers vrij die werden teruggestuurd naar India. India en Pakistan hadden een gemeenschappelijke grens in de Arabische Zee en arresteerden regelmatig elkaars vissers op beschuldiging van illegale grensoverschrijding. Een maand geleden wisselden beide landen ook vissers uit in het kader van een afspraak om alle gearresteerde vissers in vrijheid te stellen.

BUITENLANDSE ZAKEN

India en Rusland hernieuwen nucleaire samenwerking

Tijdens zijn tweedaagse bezoek aan Delhi ter ere van de Dag van de Republiek (26 januari 2007) deed de Russische president Vladimir Poetin het aanbod om vier kernreactoren voor India te bouwen. Het doorgaan van deze plannen zou echter afhangen van de toestemming van de Nuclear Suppliers Group, een coalitie van 45 landen die de nucleaire wereldhandel controleerde. Premier Manmohan Singh zei dat samenwerking met de Russische Federatie op het gebied van energievoorziening de hoeksteen vormde van het nieuwe 'strategische deelgenootschap' tussen beide landen. Voldoende energie was van levensbelang voor de snel groeiende economie van India.

Rusland was tijdens de Koude Oorlog India's belangrijkste leverancier van nucleaire technologie en knowhow en wilde deze rol graag weer op zich nemen in zijn concurrentiestrijd met de Verenigde Staten, die in 2006 hun nucleaire boycot van India hadden beëindigd.
Verder tekenden ambtenaren van beide landen verscheidene samenwerkingsverdragen op het gebied van energie, wetenschap en ruimtevaart. Zo zou India via het staatsbedrijf ONGC (Oil & Natural Gas Corporation) toegang krijgen tot Russische koolwaterstof en olie. India en de Russische Federatie zouden gezamenlijk militaire transportvliegtuigen en straaljagers ontwikkelen.

(Vorige berichten pagina 58/2 - 2007)

Indonesië

INDONESIË

BINNENLAND

Voormalige rebel wint verkiezingen in Atjeh

Irwandi Yusuf won op 11 december 2006 de eerste vrije gouverneursverkiezingen in de Indonesische provincie Atjeh. De Atjeese onafhankelijkheidsbeweging GAM en de regering in Jakarta hadden in augustus 2005 een vredesverdrag ondertekend. Hierin stond onder meer dat Atjeh niet onafhankelijk zou worden, maar wel zijn eigen gouverneur kon kiezen.
Yusuf was voormalig woordvoerder van de GAM, maar deed mee als onafhankelijke kandidaat. Hij won 38,2 procent van de stemmen. Ahmad Humam Hamid van de islamitische Verenigde Ontwikkelingspartij (PPP) werd tweede met 16,6 procent.
De opkomst was ongeveer 85 procent.
De Aceh Monitoring Mission (AMM), de door de Europese Unie geleide groep waarnemers die de naleving van het vredesverdrag controleerde, liet naderhand weten dat de verkiezingen rustig en eerlijk waren verlopen. Ze beëindigde haar missie op 15 december omdat de belangrijkste onderdelen van het vredesverdrag waren gerealiseerd.

Yusuf neemt genoegen met autonomie

Yusuf was in 2003 gedetineerd vanwege zijn betrokkenheid bij de GAM. Op 26 december 2004, de dag van de grote tsunami, was hij uit zijn cel in Bandah Atjeh ontsnapt. Daarna was hij het land uitgevlucht.
Vermoedelijk viel hij bij de kiezers in de smaak omdat hij in 2005 deel had uitgemaakt van de GAM-delegatie die het vredesverdrag met Jakarta sloot. Hiermee had hij aangetoond dat hij de gewapende strijd beu was en compromissen wilde sluiten. Toch was hij in tegenstelling tot alle vorige gouverneurs zeker geen handlanger van de landelijke regering.
Na zijn verkiezing beloofde Yusuf dat hij het vredesverdrag zou respecteren. Dit hield in dat hij het vroegere streven van de GAM - volledige onafhankelijkheid – opgaf en genoegen nam met een autonome status binnen Indonesië.

Yusuf handhaaft sharia

In 2001 had Jakarta Atjeh als enige provincie het recht gegeven om de sharia, het traditionele islamitische recht, in te voeren. Yusuf was hier voorstander van. Na zijn aantreden bleef de religieuze politie dan ook actief. Atjeh voerde de sharia overigens slechts gedeeltelijk in. Ongetrouwde stellen mochten er niet zonder toezicht samen zijn. Het consumeren van alcohol was verboden. Vrouwen dienden buitenshuis gekleed te zijn volgens islamitische voorschriften en mochten 's avonds niet alleen de straat op. Verder was het verplicht om vijf keer per dag te bidden, deel te nemen aan de ramadan en aalmoezen te geven. Extreme lijfstraffen als stenigingen en amputaties waren in de provincie echter verboden, terwijl deze volgens sommige islamitische geestelijken wel bij de sharia hoorden. Stokslagen geven mocht wel.

Overstromingen op Sumatra

Hevige moessonregens veroorzaakten in de tweede helft van december 2006 overstromingen en modderstromen op noordelijk Sumatra, Indonesië. Er vielen zeker 193 doden, waarvan 146 in Atjeh. Ca. 400.000 mensen moesten hun woningen ontvluchten.

Rampen met veerboot en passagiersvliegtuig

De veerboot Senopati Nusantara zonk op 29 december 2006 in een zware storm. Het schip was onderweg van Kumai op Kalimantan naar Semarang op Java. Van de 625 opvarenden overleefden er 245. Anderhalve week na de ramp werden nog overlevenden aangetroffen op drijvende wrakstukken en in reddingsloepen. Sommigen waren honderden kilometers afgedreven.

Indonesië

Op Nieuwjaarsdag 2007 belandde een passagiersvliegtuig van luchtvaartmaatschap Adam Air in Indonesië in een storm. Het radiocontact werd verbroken en sindsdien was het toestel spoorloos. De Boeing 737 had 102 passagiers aan boord en was onderweg van Soerabaja op Java naar Manado op Sulawesi.
Later in januari werden nabij de kust van Sulawesi brokstukken van het vliegtuig gevonden. De ambassade van de Verenigde Staten in Jakarta maakte op 25 januari bekend dat een Amerikaans marineschip vermoedelijk de zwarte doos had gelokaliseerd. Deze lag op zo'n anderhalve kilometer diepte en kon daardoor moeilijk uit zee worden gehaald.

Geweld in Poso

De politie van Poso, Centraal-Sulawesi, bestormde op 22 januari 2007 schuilplaatsen van vermeende moslimextremisten. Er braken gevechten uit. Hierbij kwamen twaalf mensen om, onder wie één politieagent. De politie arresteerde 25 mensen en nam munitie, vuurwapens en explosieven in beslag.
Het was al enkele dagen onrustig in en rondom Poso, omdat de Indonesische politie jacht maakte op mensen die aanslagen op christenen zouden hebben gepleegd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Indonesië wil geen ontwikkelingshulp van CGI meer

President Susilo Bambang Yudhoyono van Indonesië zei op 24 januari 2007 dat zijn land de Consultatieve Groep voor Indonesië (CGI) 'niet langer nodig had'. De groep bestond uit 11 hulporganisaties en 21 donorlanden. Ze werd voorgezeten door de Wereldbank en had Indonesië in 2006 gunstige leningen ter waarde van 5,4 miljard dollar (ca. 4,1 miljard euro) toegezegd
.
De president zei dat Indonesië zijn eigen ontwikkeling ging financieren. Het voordeel hiervan zou zijn dat het Indonesische volk zelf doelen kon gaan stellen en deze niet meer van buitenaf opgelegd kreeg.

Hij deed zijn uitspraak in Jakarta na een bespreking met Rodrigo Rato van het Internationale Monetair Fonds (IMF). In 2006 had het land al zijn schulden bij deze organisatie afgelost.

JUSTITIE

Hooggerechtshof rehabiliteert Bashir

Het Hooggerechtshof in Jakarta, Indonesië, bepaalde op 21 december 2006 dat de betrokkenheid van Abu Bakar Bashir (of: Ba'asyir) bij de bomaanslagen op Bali in oktober 2002 niet kon worden bewezen. De aanslagen hadden aan 202 mensen het leven gekost.
Bashir was in 2003 veroordeeld wegens het vervalsen van reisdocumenten en in maart 2005 wegens 'boosaardige samenzwering': de aanslagen op Bali zouden zijn gepleegd nadat hij er als islamitische geestelijke zijn goedkeuring aan had gegeven. Zelf ontkende hij schuld en ging in hoger beroep. In juni 2006 werd hij vrijgelaten omdat hij zijn straf had uitgezeten. Toen het Hooggerechtshof hem in december van dat jaar in het gelijk stelde, was hij dus al op vrije voeten.

Politie blijft geloven in Bashirs schuld

Een woordvoerder van de nationale politie zei een dag later op een persconferentie dat hij wel van Bashirs schuld overtuigd bleef. 'We hebben onafhankelijk onderzoek verricht en beschikken over voldoende bewijzen'. De Indonesische regering accepteerde het vonnis wel, maar familieleden van de 88 Australiërs die bij de aanslagen waren omgekomen reageerden furieus.

Buitenlandse inlichtingendiensten beweerden dat Bashir de geestelijk leider van de Jemaah Islamiah (JI) was, een organisatie die zou samenwerken met het internationale extremistische netwerk al-Qaeda. Bashir zelf beweerde dat de JI niet bestond. Hij kon er dan ook onmogelijk bij betrokken zijn.

GEZONDHEID EN ZORG

'Geen polio meer in Indonesië'

Thomas Moran van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) maakte op 23 januari 2007 in Jakarta bekend dat in Indonesië geen polio meer voorkwam. Nadat het land een decennium lang poliovrij was geweest, was de ziekte in maart 2005 toch weer opgedoken. Er waren sindsdien 305 gevallen van kinderpolio geconstateerd, waarvan de laatste in februari 2006.
Na de uitbraak waren 24 miljoen kinderen gevaccineerd. Dit zou verdere verspreiding hebben voorkomen.

(Vorige berichten pagina 759/2 - 2006)

Maleisië

MALEISIË

BINNENLAND

Maleisië gaat zuidelijk Johor ontwikkelen

Op 30 juni 2006 werd de Economische Regio Zuid-Johor opgericht. Johor is een deelstaat, gelegen aan de zuidkust van het Maleisische schiereiland. Premier Abdullah Badawi maakte op 4 november bekend dat er een internationaal centrum voor zakelijke activiteiten, cultuur en recreatie zou verrijzen. In de komende vijf jaar zouden de overheid en het Maleisische bedrijfsleven er 47 miljard ringgit (ca. 10 miljard euro) investeren. Men hoopte ook buitenlandse investeerders aan te trekken.
Het te ontwikkelen gebied was bijna drie keer zo groot als Singapore, gelegen op een steenworp afstand. De stadstaat en Maleisië beconcurreerden elkaar op zakelijk en cultureel terrein.

'Racisme' op congres van UMNO

Leden van de Verenigde Maleisische Nationale Organisatie (UMNO), de belangrijkste regeringspartij van Maleisië, riepen op 16 november 2006 de regering op om solidair te blijven met de bumiputra's, de oorspronkelijke bevolking van het land. Ze deden hun uitspraken op een jaarlijks partijcongres.

Positieve discriminatie

De regering probeerde sinds 1970 om de maatschappelijke positie van bumiputra's middels positieve discriminatie te verbeteren. Want hoewel de autochtonen 60 procent van de bevolking uitmaakten, deden zij het maatschappelijk in het algemeen minder goed dan etnische Chinezen en Indiërs. Daarom kregen ze bijvoorbeeld voorrang in het onderwijs en wilde de overheid dat zij ten minste 30 procent van alle aandelen in het land in hun bezit hadden.
De in 2003 aangetreden premier Abdullah Badawi (UMNO) had echter zijn bedenkingen over dit beleid omdat het 'een cultuur

van afhankelijkheid' zou creëren. Bedrijven van bumiputra's zouden zonder staatssteun moeilijker overleven dan andere Maleisische ondernemingen. Hij kreeg bijval van Chinese en Indiase organisaties. Zij wezen op cijfers van een onafhankelijke denktank die had berekend dat bumiputra's 45 procent van de aandelen in handen hadden. Positieve discriminatie zou daarom niet meer nodig zijn.
Sprekers op het partijcongres in november 2006 riepen de regering echter op om niet naar dergelijke geluiden te luisteren. Want volgens officiële cijfers van de overheid bezaten bumiputra's slechts 18,9 procent van de aandelen. 'Voor elke ringgit die een bumiputra verdient, verdient een niet-bumiputra er 1,64', zei Reezal Merican Naina Merica, een leider van de jongerenafdeling van de partij. Er zouden veel meer Chinese dan Maleisische managers zijn. Slechts 47 procent van de bumiputra's had een beroepsopleiding afgerond. Onder Chinezen en Indiërs was dit respectievelijk 69 en 77 procent.
Andere sprekers riepen de regering niet alleen op om de welvaart van etnische Maleiers te vergroten, maar ook om hun religie, de islam, te laten zegevieren over andere godsdiensten.

Opmerkingen met een racistische ondertoon

De debatten werden rechtstreeks op tv uitgezonden en schokten veel Maleisische Chinezen en Indiërs. In een reactie hierop gaf premier Abdullah op 6 december toe dat enkele uitlatingen op het UMNO-congres een racistische ondertoon hadden. Hij bracht vroegere etnische spanningen in herinnering – bij rellen tussen bumiputra's en etnische Chinezen waren in 1969 honderden doden gevallen – en wees erop dat de bevolkingsgroepen sindsdien steeds beter met elkaar hadden leren omgaan en samen een sterk Maleisië hadden opgebouwd. Toch waren de onderlinge verhoudingen nog altijd 'fragiel'. Hij riep op om de viering van vijftig jaar Maleisische onafhankelijkheid in 2007 te gebruiken om de multiculturele samenleving te promoten.
Volgens analisten liepen de spanningen op omdat de fundamentalistische islam steeds meer invloed kreeg. Bumiputra's zouden minder verdraagzaam worden jegens andere religies en culturen. Chinezen en hindoeïstische Indiërs zouden zich hierdoor bedreigd voelen. Premier Abdullah had zich sinds zijn aantreden regelmatig uitgesproken tegen radicalisering van de islam.

Federale regering ergert zich aan islamitische wetgeving

Sinds 6 december 2006 mochten vrouwen in de Maleisische deelstaat Kelantan geen 'uitdagende' kleding meer dragen. Hieronder werden bijvoorbeeld korte rokken en strakke broeken verstaan. De nieuwe wet gold voor alle bevolkingsgroepen, ongeacht hun cultuur en religie.
Kelantan werd geregeerd door de fundamentalistische Parti Islam se-Malaysia (PAS). Op de landelijke politiek had deze partij echter weinig invloed. In een interview met de krant *The Star* van 6 december noemde de federale minister voor Vrouwen- en Familiezaken, Shahrizat Abdul Jalil, de maatregel 'beledigend voor vrouwen'. Want de overheid van Kelantan vond blijkbaar dat zij niet in staat waren om zelf hun kleding uit te kiezen. Volgens haar kon de lokale regering haar energie beter gebruiken om vrouwen op te leiden en aan werk te helpen. Ook vond ze dat de maatregel de spanningen tussen moslims en niet-moslims aanwakkerde.
In een reactie zei Nak Abdul Aziz Nik Mat, eerste minister van Kelantan, dat de nieuwe wet de waardigheid van de vrouw beschermde. 'Een vrouw die zich onzedelijk kleedt respecteert zichzelf niet, dus hoe kan ze verwachten dat mannen haar respecteren?', zei hij tegen *The Star*.

Nieuwe koning voor Maleisië

Premier Abudullah Badawi benoemde Mizan Zainal Abidin op 13 december 2006 tot koning van Maleisië, oftewel 'Yang di-Pertuan Agong'. De 44-jarige Mizan was sultan van de deelstaat Terungganu. Hij volgde Syed Sirajuddin Syed Putra Jamalullail op, die aftrad omdat zijn termijn erop zat.
Mizan stelde zijn 8-jarige zoon, Tengku Muhammad Ismail, aan als regent over Terungganu. De jongen werd door een driekoppig team geassisteerd.
Negen van de dertien Maleisische deelstaten waren constitutionele monarchieën. Om de vijf jaar kozen de negen vorsten uit hun midden een koning voor de federatie. Deze was volgens de grondwet het staatshoofd, maar de politieke macht lag bij het parlement en de regering. De koning was vooral populair onder Maleisische moslims, 60 procent van de bevolking. Zij zagen hem als beschermheer van de nationale cultuur en de islam.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Abdullah wil breken met economisch beleid van Mahathir

Maleisië verlaagt vennootschapsbelasting

Premier Abdullah Badawi van Maleisië presenteerde op 1 september 2006 de rijksbegroting voor het komende fiscale jaar. De overheid mocht 159,4 miljard ringgit (ca. 35 miljard euro) uitgeven, 16,5 procent meer dan in het jaar daarvoor. De regering verwachtte dat de extra uitgaven de economische groei zouden opdrijven van naar schatting 5,8 procent in 2006 tot ten minste 6 procent in 2007.
Het extra geld zou gaan naar bonussen voor ambtenaren en gepensioneerden, de bouw van goedkope woningen, onderwijs en programma's om schoolverlaters aan het werk te helpen. In een poging de investeringsbereidheid van het bedrijfsleven uit binnen- en buitenland te stimuleren, ging de vennootschapsbelasting omlaag van 28 naar 26 procent. Dit was overigens nog altijd meer dan in buurland Singapore, waar 20 procent vennootschapsbelasting werd betaald. Thailand en India waren met respectievelijk 30 en 33,6 procent juist duurder.
Abdullah kondigde verder aan dat de regering geld vrijmaakte om de landbouw, het toerisme, de biotechniek, de islamitische financiële sector en de productie van halalvoedsel te stimuleren.

'Slecht economisch beleid'

Voormalig premier Mahathir Mohamad (1981-2003) leverde in 2005 en 2006 felle kritiek op het economische beleid van de regering Abdullah. En ook deze rijksbegroting kreeg zijn goedkeuring niet.
Onder Mahathir was de economie enorm opgebloeid. Hij had buitenlandse investeringen in de industrie gestimuleerd, van Maleisië een exportnatie gemaakt en internationaal de aandacht weten te trekken met prestigieuze bouwprojecten, zoals de Petronastorens en een hypermodern vliegveld in Kuala Lumpur, de nieuwe regeringszetel Putrajaya en de Bakun-dam in Serawak, on-

derdeel van een van de grootste Hydro-elektriciteitscentrales ter wereld.
Na het aantreden van Abdullah in 2003 waren de economische groei en de buitenlandse investeringen echter teruggelopen van respectievelijk 7,2 procent en 3,5 miljard euro in 2004 tot 5,2 procent en 3 miljard in 2005. Volgens de oud-premier kwam dit door slecht economisch beleid. Hij adviseerde de regering daarom om terug te keren naar het economisch model van vóór 2003.

Creativiteit en innovatie

Abdullah verklaarde op 19 november op een congres van de Verenigde Maleisische Nationale Organisatie (UMNO), de belangrijkste regeringspartij, dat hij juist wilde breken met het beleid van Mahathir, die eveneens lid was van de UMNO. 'Het voortzetten van het economische model van de afgelopen twintig jaar is onvoldoende om Maleisië op de lange termijn concurrerend te houden', zei hij. Mahathirs bouwprojecten zag hij vooral als prestigeobjecten die ongepast waren voor een ontwikkelingsland. Sommige door zijn voorganger geïnitieerde industriële projecten, zoals de in 1983 opgerichte autofabriek Proton, zouden ronduit zijn mislukt omdat Maleisiërs liever importproducten kochten.
Het zou goed zijn om minder te vertrouwen op de industriële ontwikkeling. Want die was sterk afhankelijk van buitenlandse investeerders en zij staken hun geld in toenemende mate in goedkopere landen als China en India. Maleisië kon zelf welvaart gaan creëren door creatiever en innovatiever te worden. Abdullah pleitte ervoor om de landbouw efficiënter en geavanceerder te maken opdat ook de plattelandsbevolking kon gaan meedelen in de groeiende welvaart, en te investeren in de ontwikkeling van de biotechnologie. En hij had de ambitie om van Maleisië een mondiaal centrum te maken voor financiële instellingen die zaken deden volgens de voorschriften van de islam.
Het partijcongres schaarde zich achter Abdullah en diens ideeën.

JUSTITIE

Stiefbroer van Anwar vrijgesproken

Cassatierechters in Maleisië bepaalden op 5 november 2006 dat de zaak tegen Sukma Darmawan moest worden heropend. Hij zou namelijk zijn veroordeeld op grond van ondeugdelijke bewijzen.
Een dag later trokken de procureurs de aanklachten tegen hem plotseling in. Omdat er toen geen zaak meer was, werd Sukma vrijgesproken.

Sukma had in 1998 bekend dat hij seks had gehad met zijn stiefbroer, de toenmalige vice-premier Anwar Ibrahim. In Maleisië was dit verboden. Hoewel hij in 1999 verklaarde dat hij onder dwang had bekend, was hij in 2000 toch tot zes jaar gevangenisstraf veroordeeld. Later werd hij op borgtocht vrijgelaten. Ook Anwar werd veroordeeld. Hij werd in september 2004 voortijdig vrijgelaten.

Hoewel dit nooit werd bewezen, was de heersende opvatting dat voormalig premier Mahathir ervoor had gezorgd dat Sukma in 1998 schuld bekende, opdat Anwar dan automatisch ook schuldig zou zijn. Daarna zou hij de rechtszaken tegen het tweetal hebben gemanipuleerd. Want Mahathir wilde om politieke redenen van zijn vicepremier af. Een veroordeling wegens 'sodomie' kwam hem daarom goed uit.

NATUUR EN MILIEU

Overstromingen

Door zware regenval werd het zuiden van Maleisië half december 2006 getroffen door overstromingen. In de deelstaat Johor moesten 134.000 mensen hun huizen ontvluchten.
Toen ze half januari 2007 huiswaarts keerden ontstonden er nieuwe overstromingen, wederom door uitzonderlijk zware regenval. Ook dit keer werd Johor het zwaarst getroffen. Er moesten 148.000 mensen worden geëvacueerd.
Bij beide overstromingen vielen achttien doden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Maleisië gaat duizenden restaurants openen

Vice-premier Najib Razak van Maleisië kondigde op 4 november 2006 aan dat ondernemers gunstige leningen en belastingvoordelen tegemoet konden zien als ze Maleisische restaurants in het buitenland

openden. De regering ging ervan uit dat de Maleisische keuken tot de wereldtop behoorde. Toch zou dit voedsel buiten Maleisië in slechts 376 restaurant worden geserveerd. Dit aantal moest omhoog naar 8.000 in 2015. De regering zag dit vooral als prstunt: als mensen het voedsel leerden waarderen, zou dat het prestige van het land ten goede komen.

(Vorige berichten pagina 569/1 - 2006)

MONGOLIË

BINNENLAND

Mongolië viert achthonderdjarig bestaan

De achthonderdste verjaardag van de stichting van het Mongoolse rijk door Genghis Khan werd het hele jaar 2006 gevierd, maar het hoogtepunt begon op 11 juli met de start van het Naadam-festival. Daarbij werden allerlei nationale sporten beoefend zoals paardenrennen, worstelen en boogschieten. Genghis Khan verenigde in de dertiende eeuw de Mongoolse stammen en stichtte een machtig rijk dat zich over grote delen van Azië uitstrekte en ook een groot deel van Rusland overheerste.

Dalai Lama wijdt monniken in

De Dalai Lama wijdde op 25 augustus 2006 een groep Mongoolse monniken in om ze toe te laten tot een hogere rang van het boeddhistische priesterschap. De inwijding van een onbekend aantal monniken vond plaats tijdens een geheime ceremonie in een tempel van het Gandantegtsjelingklooster in de hoofdstad Oelan Bator.

De Tibetaanse school van het boeddhisme, waarvan de Dalai Lama de leider was, werd in de zeventiende eeuw uitgeroepen tot de staatsgodsdienst van Mongolië. Het boeddhisme werd er in de twintigste eeuw onder het communisme zwaar vervolgd.

NATUUR EN MILIEU

Catastrofale achteruitgang wildstand in Mongolië

Volgens een rapport van de Zoological Society of London (ZSL) was er sprake van een

catastrofale achteruitgang van de wildstand in Mongolië. Dat berichtte de *BBC* op 12 december 2006. De illegale jacht en handel in wilde dieren had vooral na het einde van het communisme in 1991 een grote vlucht genomen, doordat de oude controlemechanismen plotseling waren verdwenen. Diverse diersoorten zoals het rode hert, de sneeuwluipaard, de wilde kameel en de Gobi-beer dreigden daardoor van de steppen te verdwijnen. Van sommige soorten was de populatie de laatste achttien jaar met 92 procent afgenomen.

BUITENLANDSE ZAKEN

EBRD richt activiteiten ook op Mongolië

De European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) verklaarde op 17 juli 2006 dat zij vanaf oktober ook activiteiten zou gaan ontplooien in Mongolië. Volgens een officiële verklaring hadden alle aandeelhouders daarmee ingestemd. Mongolië zou het 28ste land worden waar de EBRD actief was.

Japanse premier op bezoek

De Japanse premier Junichiro Koizumi bracht op 10 augustus 2006 een bezoek aan Mongolië. Daarbij was hij er onder andere op uit informatie uit te wisselen over Noord-Korea, dat vanwege zijn kernwapenprogramma in het midden van de internationale belangstelling stond. Mongolië, Rusland en China onderhielden nauwere banden met Noord-Korea dan westerse landen.
Koizumi zegde voorts financiële hulp aan Mongolië toe ter waarde van enkele miljoenen dollars. Het geld zou onder meer worden besteed aan beurzen voor studie in Japan.

Oefeningen voor internationale vredesoperaties in Mongolië

In augustus 2006 werden er gedurende twee weken internationale oefeningen voor vredesoperaties gehouden in Mongolië, genaamd 'Khaan Quest 2006', aldus een bericht van persbureau *Associated Press* van 21 augustus. Aan de oefening namen ongeveer 1.200 militairen deel die behalve uit Mongolië afkomstig waren uit Bangladesh, Fiji, India, Thailand en Tonga, samen met eenheden van de Amerikaanse National Guard uit Oregon en Alaska.

Amerikaanse financiële en logistieke steun speelde een grote rol bij de oefeningen. Deze was een uiting van de goede verstandhouding van Mongolië met de Verenigde Staten. Zo had het troepen naar Irak gestuurd, volgend op de Amerikaanse invasie van dat land en de val van voormalig president Saddam Hoessein.

'Geen speciale opvangkampen voor Noord-Koreaanse vluchtelingen'

De Mongoolse premier Mijeegombo Enchbold verklaarde tijdens een zesdaags bezoek aan China op 23 november 2006 tegenover verslaggevers dat geruchten dat zijn land speciale opvangkampen voor vluchtelingen uit Noord-Korea zou opzetten, op niets waren gebaseerd. Enchbold zei dat Mongolië vluchtelingen zou opvangen op basis van humanitaire principes.

Economische banden met Rusland aangehaald

President Nambariin Enchbajar van Mongolië bracht op 8 december 2006 zijn eerste bezoek aan Rusland, waarbij het aanhalen van economische banden centraal stond. Die banden hadden sterk te lijden gehad onder het uiteenvallen van de Sovjet-Unie en de daarmee gepaard gaande economische crisis. De Russische president Vladimir Poetin zei dat het volume van de handel tussen de twee landen nog steeds slechts de helft bedroeg van dat tegen het einde van de voormalige USSR.

(Vorige berichten pagina 371/3 e.v. - 2006)

OEZBEKISTAN

BINNENLAND

Minister van Buitenlandse Zaken vervangen

Het staatsnieuwsagentschap *UzA* deelde op 12 juli 2006 mee dat Vladimir Norov was aangesteld als minister van Buitenlandse Zaken. Hij was de opvolger van Eljor Ganijev, die werd benoemd tot minister van Buitenlandse Economische Betrekkingen, Investeringen en Handel.

Karimov: 'Lokale functionarissen verantwoordelijk voor rellen Andizjan'

President Islam Karimov van Oezbekistan stelde in een toespraak in oktober 2006 functionarissen in Andizjan verantwoordelijk voor de rellen die daar in mei 2005 waren uitgebroken. De verzetsbeweging tegen het regime van Karimov werd toen met harde hand neergeslagen.
De president beschuldigde volgens het Russische persbureau *Itar-Tass* de voormalige plaatselijke gouverneur, Sajdoello Bagaljev, ervan er 'een administratieve en autoritaire stijl van bestuur' op na te hebben gehouden. Tevens zou hij volgens Karimov 'te weinig aandacht hebben gehad voor de noden van de bevolking'.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering treedt op tegen belastingprivileges

Een overheidsdecreet bepaalde op 1 juni 2006 dat belastingprivileges in Oezbekistan voor onbepaalde tijd zouden worden opgeheven. Deze waren verleend aan sommige ondernemingen die buitenlandse investeringen deden. Lagere belastingtarieven zouden in de toekomst alleen nog voor een bepaalde periode worden verleend en konden niet meer permanent zijn. Volgens mediaberichten genoten meer dan dertig ondernemingen permanente belastingprivileges.

Privatisering moet buitenlandse investeringen vergemakkelijken

Oezbekistan zou buitenlandse investeringen toelaten in 121 bedrijven die in strategische sectoren actief waren, zo berichtten media op 17 juli 2006. Bedrijven in de sectoren olie en gas, katoen, elektriciteit, luchtvaart, spoorwegen en chemie zouden gedeeltelijk worden geprivatiseerd. Een lijst van bedrijven was vastgelegd in een presidentieel decreet dat eerder in 2006 was ondertekend als onderdeel van een tweejarig privatiseringsprogramma. Tot 49 procent van de aandelen zou beschikbaar komen voor buitenlandse investeerders in staatsbedrijven als de olie- en gasmaatschappij Uzbekneftegaz, de luchtvaartmaatschappij Uzbekistan Havo Yollari en het Oezbeekse postbedrijf. Van de zes grootste energiecentrales zou een derde van de aandelen worden verkocht. In 2006 zou de overheid meer

dan 65 miljoen dollar (ca. 50 miljoen euro) door privatiseringen hebben verdiend.

Ook land wordt deels geprivatiseerd

President Islam Karimov van Oezbekistan ondertekende volgens locale media op 26 juli een decreet waardoor ook privatisering van bepaalde categorieën land mogelijk zou worden. Vanaf januari 2007 zouden huiseigenaren en bedrijven tegen betaling van de marktwaarde eigenaar kunnen worden van de percelen waarop hun gebouwen stonden. Het decreet maakte echter geen melding van de privatisering van landbouwgrond, die door oppositiegroepen al lange tijd werd gevraagd.

Buitenlandse investeerders toegelaten tot energiesector

De Oezbeekse olie- en gasmaatschappij Uzbekneftegaz ondertekende op 30 augustus een Production Sharing Agreement (PSA) met een internationaal consortium van investeerders voor de ontwikkeling van energievoorraden onder het Oezbeekse deel van het Aralmeer. De leden van het consortium waren het Russische Lukoil, het Maleisische Petronas, de Zuid-Koreaanse Korean National Oil Corporation en de China National Petroleum Corporation. Volgens Oezbeekse functionarissen had elke investeerder een gelijk aandeel in het project.

Karimov: 'Stabiele economische groei in 2006'

President Islam Karimov van Oezbekistan zei in zijn nieuwjaarstoespraak voor 2007 dat het land in 2006 een stabiele economische groei en een stijging van de levensstandaard had laten zien. Dat berichtte het Russische persbureau *Interfax* op 4 januari 2007. Karimov verklaarde dat de economie in 2006 met 7,2 procent was gegroeid, de export met 30 procent, de reserves aan buitenlandse valuta met 33 procent en het reële inkomen, de pensioenen en andere uitkeringen met 36 procent. De inflatie zou niet boven 7 procent zijn uitgekomen.

JUSTITIE

Veroordeling tot tien jaar wegens 'islamitisch extremisme'

Een rechtbank in Oezbekistan veroordeelde op 15 november 2006 een man die ervan werd beschuldigd dat hij een cel leidde van de verboden islamitische beweging Hizbut-Tahrir tot tien jaar gevangenisstraf. De beweging streefde naar een wereldwijde islamitische staat. De man zelf, Komilzjon Oesmanov, had herhaaldelijk gezegd dat de aanklacht was verzonnen en dat hij in gevangenschap was gemarteld.

Rechtbank veroordeelt Tadzjiekse 'geheim agent'

Een rechtbank in Oezbekistan veroordeelde op 20 november 2006 een Tadzjiekse burger, Myrodilla Zjoerajev, tot een gevangenisstraf van vijftien jaar.
Hij zou van een politieofficier in zijn land de opdracht hebben gekregen in Oezbekistan te infiltreren en verscheidene mensen te vermoorden. Volgens regeringsbronnen had de man in de rechtszaal die beschuldiging toegegeven.

GEZONDHEID EN ZORG

Oezbekistan verwerpt schatting VN over aantal hiv-besmettingen

Een Oezbeekse functionaris, Bokizjon Matkarimov, nam op 23 november 2006 afstand van een rapport van UNAIDS, de organisatie van de Verenigde Naties voor aidsbestrijding.
De organisatie had een schatting gemaakt van het aantal hiv-besmettingen in Oezbekistan en kwam uit op een aantal van 31.000. Volgens Matkarimov echter waren er sinds 1987 slechts 7.810 gevallen geregistreerd, zo verklaarde hij tegenover persbureau Agence France Presse (AFP).

LANDBOUW

Streefcijfer omvang katoenoogst gehaald

Premier Sjavkat Mirzijajev van Oezbekistan liet op 17 oktober 2006 bij de internationale Oezbeekse katoenbeurs weten dat de binnengehaalde oogst voor dat jaar 3,6 miljoen ton bedroeg. Daarmee was volgens hem de beoogde omvang al relatief vroeg in het jaar gehaald. Volgens Oezbeekse functionarissen was Oezbekistan de op één na grootste exporteur van katoen ter wereld en de op vier na grootste producent. De katoenoogst bedroeg in 2005 3,77 miljoen ton.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Geschokte reacties op onderscheiding voor president Karimov

De directeur van de United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), Koichiro Matsuura, reikte op 8 september 2006 tijdens een bezoek aan de hoofdstad Tasjkent een culturele onderscheiding uit aan president Islam Karimov. Dit leidde tot scherpe kritiek van mensenrechtenorganisaties als Human Rights Watch (HRW) en Journalisten zonder Grenzen (RSF), vooral ook omdat de Verenigde Naties zich in het verleden meerdere keren zeer kritisch hadden uitgelaten over de repressie in Oezbekistan.

Oezbekistan verhindert aannemen mensenrechtenresolutie VN

Oezbekistan verhinderde op 21 november 2006 het aannemen van een resolutie van de Verenigde Naties die werd gesteund door de Verenigde Staten en andere westerse landen. Daarin was kritiek vervat op de mensenrechtensituatie in het land. Op voorstel van Oezbekistan besloot de VN-Mensenrechtenraad (HRC) met 74 tegen 69 stemmen en 24 onthoudingen de resolutie te blokkeren. Veel ontwikkelingslanden steunden Oezbekistan, omdat zij ertegen waren één land speciaal te bekritiseren.

Mensenrechtenorganisatie verlangt einde van 'repressie'

Een Oezbeekse mensenrechtenorganisatie, de Initiatiefgroep van Onafhankelijke Verdedigers van Rechten, deed op 1 december 2006 een schriftelijk beroep op de Britse regering druk uit te oefenen op de overheid van Oezbekistan een einde te maken aan de voortdurende 'repressie'. Ook meende ze dat een onderzoek geboden was naar het bloedbad dat in mei 2005 tijdens een opstand tegen het Oezbeekse regime in de stad Andizjan had plaatsgevonden.
Aanleiding voor de oproep was een bezoek door een vertegenwoordiger van het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken aan Oezbekistan. Deze sprak er met activisten in de hoofdstad Tasjkent.

Striktere mediawet van kracht

Een nieuwe wet die de media in Oezbeki-

stan aan striktere regels onderwierp, werd op 16 januari 2007 van kracht. De wet hield alle binnen- en buitenlandse media verantwoordelijk voor 'objectiviteit' in hun verslaggeving. Berichten over processen en misdaadonderzoek waren zonder speciale toestemming verboden en buitenlandse journalisten was het niet toegestaan zonder officiële accreditatie in Oezbekistan te werken.

Mensenrechtenactiviste gearresteerd

Volgens berichten van 18 januari 2007 was de mensenrechtenactiviste Goelbahor Toerajeva door de Nationale Veiligheidsdienst van Oezbekistan gearresteerd. Zij was afkomstig uit Andijzan en onderweg naar haar woonplaats vanuit Kirgizstan. Er zou oppositielectuur bij haar zijn aangetroffen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Oezbekistan en Kirgizstan werken samen tegen terrorisme

Op 25 juli 2006 hadden de chefs van de veiligheidsdiensten van Kirgizstan en Oezbekistan, Boesoermankoel Tabaldijev en Roestam Inojatov, een ontmoeting in de Kirgizische hoofdstad Bisjkek.
Daarbij kwamen zij overeen gezamenlijke anti-terreuroperaties uit te voeren en informatie uit te wisselen over religieus extremisme.

Kirgizstan levert vijf Oezbeken uit

Op 10 augustus 2006 verklaarde de Kirgizische ombudsman Toersoenbek Akoen op een persconferentie dat vijf Oezbeken door zijn land aan Oezbekistan waren uitgeleverd, ondanks het feit dat zij het risico liepen daar te worden gemarteld. Vier van hen hadden zelfs een vluchtelingenstatus. De uitlevering zou in het geheim hebben plaatsgevonden zonder dat de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties erin was gekend.

Japanse premier bezoekt Oezbekistan

De Japanse premier Junichiro Koizumi kondigde op 29 augustus 2006 bij een bezoek aan Oezbekistan aan dat zijn land studiebeurzen aan Oezbeekse studenten zou verstrekken. Daarmee zouden zij in Japan kunnen studeren.

EU verzacht sancties tegen Oezbekistan

De ministers van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie besloten op 13 november 2006 de sancties tegen Oezbekistan te verzachten die waren afgekondigd wegens het bloedbad dat in mei 2005 onder anti-regeringsbetogers in Andijzan was aangericht. De ministers verlengden het wapenembargo tegen Oezbekistan met een jaar en het inreisverbod voor zo'n tien Oezbeekse functionarissen met een half jaar. Een verbod op technische bijeenkomsten met Oezbeekse functionarissen op ministerieel niveau werd echter opgeheven.

Oezbekistan verdubbelt aardgasprijs voor Kirgizstan

De Kirgizische vice-premier Danijar Oesenov liet op 14 december 2006 weten dat Oezbekistan de prijs van zijn aardgas voor Kirgizstan bijna had verdubbeld van 55 naar 100 dollar per duizend kubieke meter. De nieuwe prijs was overeengekomen bij onderhandelingen tussen beide regeringen in de Oezbeekse hoofdstad Tasjkent een dag eerder.
Kirgizstan was voor aardgas volledig van invoer afhankelijk en importeerde ook uit Kazachstan. Oezbekistan had in het recente verleden diverse keren leveringen van aardgas aan Kirgizstan en Tadzjikistan tijdelijk stopgezet vanwege politieke meningsverschillen.

(Vorige berichten pagina 374/3 e.v. - 2006)

SINGAPORE

BINNENLAND

Oppositieleider opnieuw veroordeeld

Verschijningsverbod voor economisch magazine

De regering van Singapore maakte op 29 september 2006 bekend dat het gerenommeerde tijdschrift *Far Eastern Economic Review* (FEER) niet langer in de stadstaat mocht verschijnen. Buitenlandse media moesten een vertegenwoordiger in Singapore hebben die juridisch aansprakelijk gesteld kon worden indien er een geschil mocht optreden. Ook moesten ze 200.000 Singapore-dollar (ca. 100.000 euro) borg betalen. De redactie van de FEER, gevestigd in Hongkong, had op 3 augustus te horen gekregen dat ze voor 11 september aan deze voorwaarden moest voldoen, maar had te laat gereageerd.
De FEER beweerde in een reactie dat de maatregel in werkelijkheid samen hing met een in juli verschenen interview met Chee Soon Juan van de Democratische Partij Singapore (DPS). Hij was een van de bekendste critici van de regering. In dit artikel werd ingegaan op methodes die de regerende Volks Actie Partij (PAP) zou gebruiken om de oppositie monddood te maken. Premier Lee Hsien Loong en zijn vader, mentorminister Lee Kuan Yew, vonden het stuk beledigend en hadden excuses geëist. Toen bleek dat de redactie hier niet op in ging, hadden ze het blad aangeklaagd wegens smaad. Volgens de FEER hadden ze vervolgens besloten om het maar helemaal uit het land te weren.

Mensenrechtenadvocaat op non-actief

Advocaat Madasamy Ravi werd op 27 oktober voor een jaar op non-actief gesteld wegens belediging van het hof. Hij zou in 2003 zijn rug naar een rechter hebben toegekeerd, was blijven zitten terwijl iemand tegen hem sprak en zou met luide stem door een verhoor hebben heen gepraat.
Ravi was een bekend mensenrechtenadvocaat. Hij pleitte tegen de doodstraf en verdedigde ter dood veroordeelden. Hij was echter ook bekend als verdediger van critici van de Singaporese regering, waaronder Chee Soon Juan. Mensenrechtenorganisaties dachten dat dit de werkelijke reden was waarom hij op non-actief werd gesteld.

Chee opnieuw de cel in

Chee zelf werd op 23 november tot vijf weken gevangenisstraf veroordeeld omdat hij weigerde een boete van 5.000 Singapore-dollar (ca. 2.500 euro) te betalen. Deze was hem in september opgelegd wegens smaad omdat hij gezegd had dat premier Lee Hsien Loong en zijn vader Lee Kuan Yew een corrupt politiek systeem in stand hielden. Chee betaalde de boete niet omdat hij vond dat hij als vrij burger mocht zeggen wat hij wilde.
Chee was al drie keer eerder veroordeeld wegens smaad en het houden van illegale politieke toespraken

Singapore

Twee andere leden van de DPS, Gandhi Ambalam en Yap Keng Ho, kregen op 23 november respectievelijk drie weken en tien dagen gevangenisstraf opgelegd. Zij hadden voorafgaand aan de verkiezingen in mei politieke toespraken gehouden zonder dat ze daarvoor een vergunning hadden. Ze waren beboet, maar hadden net als Chee geweigerd te betalen. Zij zagen het vergunningstelsel als een poging van de PAP om de oppositie monddood te maken.
Volgelingen van Chee hielden op 10 december, de internationale Dag van de Mensenrechten, een demonstratie voor politieke vrijheid. Omdat voor protestdemonstraties met vijf of meer deelnemers een vergunning nodig was, liepen ze in groepjes van vier door de stad.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Extra geld voor armoedebestrijding in Singapore

Op 11 oktober 2006 werd bekend dat ca. 10.000 armere huishoudens met schoolgaande kinderen een gratis computer kregen. De maatregel diende de armoedebestrijding, maar paste ook binnen het streven van de overheid om alle burgers toegang te bieden tot draadloos internet.
Premier Lee Hsien Loong kondigde op 4 december aan dat buitenlanders in Singapore in het vervolg meer moesten betalen voor onderwijs en medische zorg. Van de 4,4 miljoen inwoners had 18 procent een buitenlands paspoort. 'We moeten bezoekers goed behandelen, maar de eigen bevolking nog beter', zo werd Lee geciteerd door het dagblad *Straits Times*. Hoeveel meer ze gingen betalen, was niet onmiddellijk duidelijk. Het geld dat de maatregel de staat opleverde zou gebruikt worden voor de armoedebestrijding. In 2007 zou het btw-tarief van 5 procent worden verhoogd tot 7 procent. De naar schatting 1,5 miljard Singapore-dollar (ca. 750 miljoen euro) die de staat hierdoor extra zou innen, werd ook grotendeels gereserveerd om laagbetaalden vooruit te helpen.

Krachtige economische groei

Het ministerie van Handel en Industrie maakte op 3 januari 2007 bekend dat de economie van Singapore in 2006 met 7,7 procent was gegroeid. Voor het eerst sinds het ineenstorten van de vastgoedmarkt eind twintigste eeuw was de bouwsector gegroeid, al was het met een magere 1,1 procent. De dienstensector expandeerde met 6,9 en de industriële productie met 11,4 procent. Vooral de productie van transportmiddelen en biomedische producten had een grote vlucht genomen.
Ook met het toerisme ging het goed: in 2006 ontving Singapore 9,7 miljoen bezoekers, 9 procent meer dan in het jaar daarvoor.
Naar aanleiding van de gunstige berichten schoten de aandelenkoersen omhoog. De Straits Times Index, de graadmeter van de beurs van Singapore, sloot op 3 januari voor het eerst in de geschiedenis boven de 3.000 punten.
Op 31 januari presenteerde de overheid statistieken over de werkloosheid. Na de economische crisis begin 21ste eeuw was deze gestaag teruggelopen, van 4 procent in 2003, 3,4 procent in 2004 en 3,1 procent in 2005 tot 2,7 procent in 2006. In 2006 waren er 173.000 nieuwe banen bijgekomen - een historisch record.

JUSTITIE

Singapore executeert drugssmokkelaars

Ondanks herhaalde protesten van de Nigeriaanse president Olusegun Obasanjo, de Verenigde Naties en mensenrechtenorganisaties executeerde Singapore op 26 januari 2007 twee verdachten van drugssmokkel. Een van hen had de Nigeriaanse nationaliteit en de ander was stateloos.

BUITENLANDSE ZAKEN

Geen demonstraties bij jaarvergadering van IMF en Wereldbank

Voorafgaand aan de jaarlijkse vergaderingen van het Internationale Monetaire Fonds (IMF) en de Wereldbank, die op 19 september 2006 in Singapore van start gingen, stelde de regering van de stadstaat een verbod in op straatprotesten. In plaats daarvan werd een kamer van tien bij tien meter gereserveerd voor actievoerders. Singapore zei bang te zijn voor verstoring van de openbare orde.
Traditioneel werd rondom dergelijke vergaderingen door duizenden mensen uit de hele wereld gedemonstreerd. Omdat ze niet welkom waren verplaatsten ze hun acties naar het Indonesische eiland Batam, op een steenworp afstand van Singapore.

Tadzjikistan

De regering weigerde verder 27 geaccrediteerden, voornamelijk leden van niet-gouvernementele organisaties (ngo's), tot het land toe te laten. Zij hadden van de Wereldbank en het IMF toestemming gekregen om enkele vergaderingen bij te wonen. Singapore zag hen echter als potentiële ordeverstoorders. Paul Wolfowitz, president van de Wereldbank, zei dat dit 'autoritaire' optreden slecht was voor het imago van Singapore. Net als het IMF beweerde hij dat de aanwezigheid van de ngo's essentieel was omdat zij de internationale financiële instellingen konden helpen hun prestaties te verbeteren. En het weren van officiële geaccrediteerden zou in strijd zijn met de afspraken die vooraf met Singapore waren gemaakt. Wolfowitz sprak premier Lee Hsien Loong op de kwestie aan. De regering besloot daarna om 22 van de 27 geaccrediteerden alsnog toe te laten.

Ruzie met Thailand over bezoek van ex-premier

De regering van Singapore maakte op 14 januari 2007 bekend dat Thaksin Shinawatra zich in de stadstaat bevond. Hij zou er zijn 'oude vriend' vice-premier S. Jayakumar willen bezoeken.
Thaksin was in september afgezet als premier van Thailand, mede omdat zijn familie voor 1,5 miljard euro aandelen had verkocht aan een Singaporees staatsbedrijf en hierover geen belasting had betaald. De nieuwe Thaise interim-premier Rurayud Chulanont riep de ambassadeur van Singapore daarom op het matje. Deze zei dat het om een privé-bezoek ging, waar de staat Singapore buiten stond. Toch trok Thailand uit protest een uitnodiging voor de Singaporese minister van Buitenlandse Zaken in. Hij zou Bangkok later in januari hebben bezocht. Ook een uitwisselingsprogramma voor Thaise en Singaporese ambtenaren werd geannuleerd.

(Vorige berichten pagina 570/3 - 2006)

TADZJIKISTAN

BINNENLAND

Twee oppositiepartijen weigeren deelname aan presidentsverkiezingen

Twee oppositiepartijen in Tadzjikistan lie-

ten op 24 september 2006 weten de presidentsverkiezingen die in november zouden plaatsvinden als 'onwettig' te beschouwen en er niet aan te zullen deelnemen. Tot die slotsom kwamen de Sociaaldemocratische en de Democratische Partijen tijdens partijbijeenkomsten. President Imomali Rachmonov was vanaf 1992 in Tadzjikistan aan het bewind en had zich volgens waarnemers steeds meer ontwikkeld tot een autoritaire heerser. Na omstreden veranderingen van de grondwet die in 2003 bij referendum waren aangenomen, had hij het recht nog twee ambtstermijnen van zeven jaar aan te blijven, tot 2020. De heersende Democratische Volkspartij had een dag eerder de kandidatuur van Rachmonov voor de presidentsverkiezingen goedgekeurd. Er hadden zich ook vier tegenkandidaten aangemeld, maar dat waren geen bekende politici.

Rachmonov opent nieuwe brug aan vooravond van verkiezingen

President Imomali Rachmonov van Tadzjikistan opende op 31 oktober 2006 een nieuwe brug aan de grens met Afghanistan. De plechtigheid bij de brug, die was bekostigd door het Aga Khan Development Network, was een goede aanleiding voor Rachmonov om wat extra publiciteit te krijgen vlak voor de presidentsverkiezingen van 6 november. De opening werd mede verricht door Aga Khan, multi-miljardair en geestelijk leider van de Ismaili Shia moslems. De brug lag over de grensrivier de Pjandzj in de geïsoleerde regio Isjkasjim. De Afghaanse vicepresident Abdul Karim Khalili was ook bij de ceremonie aanwezig.

Kiezers naar stembus voor presidentsverkiezingen

De kiezers van Tadzjikistan gingen op 6 november 2006 naar de stembus om een staatshoofd te kiezen waarbij de zittende president Imomali Rachmonov de beste kansen leek te hebben. Volgens de centrale kiescommissie was de opkomst tegen het einde van de stemming 88,5 procent, een voor westerse begrippen ongewoon hoog percentage. Geen van de vier tegenkandidaten had kritiek op de president geuit.

Kritiek OVSE op verkiezingen

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) meende op 7 november dat de presidentsverkiezingen van een dag eerder niet voldeden aan de internationale normen voor vrije en eerlijke verkiezingen. De belangrijkste oppositiepartijen hadden de verkiezingen echter geboycot. De OVSE zei in een verklaring dat waarnemers 'ernstige tekortkomingen' hadden geconstateerd en een 'gebrek aan transparantie' bij het verwerken van de uitslagen. President Imomali Rachmonov kreeg op 15 november door de Centrale Kiescommissie officieel 79,3 procent toegekend. Olimdzjon Bobojev, van de Economische Hervormingspartij, kreeg 6,2 procent, gevolgd door Amir Karakoelov van de Agrarische Partij met 5,2, Ismojl Talbakov van de Communistische Partij met eveneens 5,2 en Abdoelcharim Gaffarov van de Socialistische Partij met 2,8.

President Rachmonov reorganiseert landsbestuur

President Imomali Rachmonov van Tadzjikistan kondigde op 30 november 2006 een drastische reorganisatie aan van het landsbestuur, zo berichtte *The Times of Central Asia* een dag later. Minder dan een maand na zijn herverkiezing tot president besloot Rachmonov tien ministeries op te heffen, evenals 16 staatscomités en andere overheidsinstellingen. Daaronder vielen de ministeries van Veiligheid, Verbindingen, Handel en Economie, Landbouw, Noodsituaties en Energie. Zij zouden worden omgedoopt tot staatscomités, zoals het geval was met het ministerie van Veiligheid, of bij andere instellingen worden ondergebracht.

Tadzjiekse premier opnieuw benoemd

The Times of Central Asia berichtte op 2 december op basis van berichten in de Tadzjiekse media dat president Imomali Rachmonov de zittende premier Akil Akilov opnieuw op die post had benoemd. Akilov (62) was al premier sinds 1999.

Laatste drie islamitische ministers uit regering verwijderd

Agence France Presse meldde vier dagen later dat president Rachmonov de laatste drie ministers van een islamitische coalitie uit zijn regering had ontslagen. Dat had een woordvoerder van de Partij voor Islamitische Wedergeboorte aan het persagentschap laten weten. Islamitische ministers waren in de regering gekomen als uitvloeisel van een compromis dat in 1998 werd gesloten aan het einde van de burgeroorlog. De drie betrokken ministers waren Zajd Sajdov (Industrie), Zokir Vazirov (Arbeid) en Mirzo Zijev (Noodsituaties).

Samenstelling van de regering van Tadzjikistan (18 december 2006)

President
Imomali RACHMONOV
Premier
Akil AKILOV
Vice-premier
Asadoello GOELOMOV
Vice-premier
Chajrinisso MAVLONOVA

Ministers:
Arbeid en Sociale Zekerheid
Sjoechoerzjon ZOEHOROV
Binnenlandse Zaken
Machmadnazar SOLECHOV
Buitenlandse Zaken
Hamrohon ZARIPOV
Cultuur
Mirzosjochroech ASROROV
Defensie
Sjerali CHAJROELLOJEV
Economie en Handel
Goelomzjon BOBOJEV
Energie en Industrie
Sjerali GOELOV
Financiën
Safarali NAZJMOEDDINOV
Gezondheid
Ranochon ABDOERACHMONOVA
Justitie
Kachtijor CHOEDOJOROV
Landbouw
Abdoerohim KADIROV
Landverbetering en Waterhuishouding
Masajd HOMIDOV
Onderwijs
Abdoezjabbor RACHMONOV
Transport en Verbindingen
Abdoerachim ASJOEROV

President van de Nationale Bank
Moerodali ALIMARDONOV

JUSTITIE

Rechtbank veroordeelt Oezbeek wegens spionage

Een rechtbank in Tadzjikistan veroordeelde op 13 juni 2006 een burger van het buurland Oezbekistan tot dertien jaar gevangenisstraf wegens spionage. Abdoedzjalol Kodirov (55) had in een proces achter gesloten deuren zijn schuld toegegeven, zo liet een

rechtbankwoordvoerder *AFP* telefonisch weten. Begin juni waren al twee andere Oezbeken veroordeeld tot dertien en vijftien jaar wegens spionage, het illegaal oversteken van de grens en het vervalsen van paspoorten.

Opnieuw Oezbeek veroordeeld

Een rechtbank in de stad Sogd in het noorden van Tadzjikistan veroordeelde de Oezbeekse staatsburger Eri Jakoebov (43) op 7 augustus tot vijftien jaar gevangenisstraf wegens spionage. Hij werkte volgens een rechtbankfunctionaris in een ziekenhuis in Oezbekistan, maar bracht regelmatig bezoeken aan Tadzjikistan voor zijn spionageactiviteiten. Jakoebov was ook schuldig bevonden aan het aanzetten tot rassenhaat en belastering van de Tadzjiekse president Imomali Rachmonov. De Oezbeekse autoriteiten hadden in juli op hun beurt twee Tadzjieken wegens spionage gearresteerd.

Generaal krijgt levenslang wegens beramen staatsgreep

Een voormalige generaal en bevelhebber van een elite-eenheid werd op 12 augustus 2006 veroordeeld tot levenslang wegens het beramen van een gewapende opstand tegen president Imomali Rachmonov. Dat vertelde de advocaat van Gaffor Mirzojev (50), die tijdens de burgeroorlog in Tadzjikistan in de jaren negentig het bevel had gevoerd over regeringstroepen. De advocaat zei ook dat Mirzojev voor de rechtbank geen schuld had bekend. Mirzojev stond tussen 1995 en 2004, het jaar waarin hij werd gearresteerd, aan het hoofd van de persoonsbeveiliging van Rachmonov. Sommige waarnemers zagen in zijn veroordeling een manier van Rachmonov om een potentiële tegenstander bij de presidentsverkiezingen in november uit te schakelen.

Hoge straffen voor massamoord in 1992

Vijf mannen werden in Tadzjikistan veroordeeld tot gevangenisstraffen van veertien en vijftien jaar vanwege de moord op negentien dorpelingen in 1992 tijdens de burgeroorlog. Dat deelde een rechter van het Hooggerechtshof, Salim Chodzjajev, op 4 januari 2007 mee. De vijf veroordeelden behoorden bij de gewapende regeringsgezinde beweging Volksfront.

Islamitische radicaal krijgt tien jaar

Een activist van de verboden islamitische organisatie Hizb ut-Tahrir, Machmoedzjon Sjokirov (38), werd op 25 januari 2007 in Tadzjikistan tot tien en een half jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat hij in het bezit was van pamfletten van die organisatie. Dat liet een van de rechters die hem had veroordeeld, Iso Tavakalov, weten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Internetsites in aanloop naar verkiezingen geblokkeerd

De autoriteiten in Tadzjikistan blokkeerden in de aanloop naar de presidentsverkiezingen van begin november 2006 verschillende onafhankelijke internetsites, aldus een functionaris van het ministerie van Verbindingen op 10 oktober. Hij zei dat het 'om redenen van informatieveiligheid' noodzakelijk was bepaalde sites af te sluiten omdat deze het 'staatsbeleid in de informatiesfeer' ondermijnden. Bij de geblokkeerde sites waren volgens de betrokken functionaris de regionale nieuwssites *ferghana.ru* en *centrasia.org*, en de Tadzjiekse internetkranten *tajikistantimes.ru* en *charogiruz.ru*. Ongeveer drie procent van de bevolking van Tadzjikistan had toegang tot internet.

Drie aanhoudingen bij verkiezingsprotest

De politie in Tadzjikistan hield op 4 november 2006 drie aanhangers van de oppositie aan na een demonstratie waarbij ongeveer vijftig mensen aanwezig waren. Dat liet een oppositieleider weten. Onder de drie was een broer van de gevangen zittende leider van de oppositionele Democratische Partij, Machmadroezi Iskandarov. Iskandarov was veroordeeld tot 23 jaar gevangenisstraf op beschuldiging van zaken die met terrorisme van doen hadden.
Zijn proces beantwoordde volgens mensenrechtenorganisaties niet aan de internationale normen.

MILITAIRE ZAKEN

VS schenken boten en apparatuur voor Tadzjiekse grenstroepen

De Verenigde Staten schonken op 25 september 2006 patrouilleboten en elektronische apparatuur aan Tadzjikistan om een betere bewaking van de grenzen van het land mogelijk te maken en de smokkel van heroïne uit het buurland Afghanistan tegen te gaan. De Amerikaanse ambassade in Doesjanbe liet in een verklaring weten dat aan de Tadzjiekse grenstroepen vijf patrouilleboten, honderd computers en zestig generatoren waren overgedragen die konden worden gebruikt aan de grensrivier de Pjandzj. De totale waarde ervan bedroeg 585.000 dollar (ruim 455.000 euro).

BUITENLANDSE ZAKEN

Rumsfeld bezoekt Tadzjikistan

Tadzjikistan liet de Amerikaanse minister van Defensie Donald Rumsfeld weten dat het de samenwerking met de Verenigde Staten wilde voortzetten. De regering voelde echter niet voor een grotere toegang tot militaire bases voor de Amerikanen in Tadzjikistan. Dat berichtte *AFP* op 10 juli 2006. Rumsfeld liet tijdens een persconferentie weten dat de VS niet van plan waren hun militaire aanwezigheid in de regio uit te breiden.
Washington was in 2005 door Oezbekistan de toegang ontzegd tot een militaire basis die een belangrijke functie had voor de oorlogvoering in Afghanistan, tegen de Talibaan. De VS hadden nog toegang tot een militaire basis in Kirgizstan, maar de regering van dat land wilde de Amerikanen daarvoor een hogere prijs laten betalen.

Tien Tadzjieken vrijgelaten uit kamp Guantánamo Bay

Vice-minister van Buitenlandse Zaken Sajmoemin Jatimov liet op 19 januari 2007 in de Tadzjiekse hoofdstad Doesjanbe weten dat de Amerikaanse autoriteiten tien Tadzjieken uit Guantánamo Bay – het Amerikaanse gevangenenkamp voor terroristen in Cuba – naar Tadzjikistan hadden laten terugkeren. Jatimov zei in gesprekken met Washington te willen achterhalen hoeveel Tadzjieken nog precies in het kamp vastzaten. Een aantal Tadzjieken was tijdens de oorlog tegen de Talibaan eind 2001 gevangen genomen.

Amerikaanse mariniers geven antiterrorismetraining

Het Russische persbureau *RIA Novosti* be-

richtte op 26 januari dat Amerikaanse mariniers Tadzjiekse speciale eenheden zouden gaan trainen in contraterrorisme-technieken op een militair oefenterrein vlakbij de hoofdstad Doesjanbe. Volgens het bericht hadden de Verenigde Staten ook bijna veertien miljoen dollar (ca. 10,7 miljoen euro) toegezegd aan Tadzjikistan voor de verbetering van de grensbewaking en de drugsbestrijding.

China en Tadzjikistan houden contraterrorisme-oefening

Veiligheidstroepen uit China en Tadzjikistan begonnen op 22 september 2006 hun eerste gezamenlijke militaire oefening, 'Samenwerking 2006', waarbij terrorismebestrijding centraal stond. Het was er één uit een reeks van gezamenlijke oefeningen in het kader van de Shanghai Samenwerkingsorganisatie, waarvan China, Kazachstan, Kirgizstan, Rusland, Tadzjikistan en Oezbekistan de leden waren. Aan de gezamenlijke oefening met Tadzjikistan namen van Chinese zijde honderd militairen deel.

Samenwerking tussen beide landen wordt uitgebreid

China en Tadzjikistan ondertekenden ook een verdrag ter bestrijding van terrorisme, separatisme en religieus extremisme bij de gemeenschappelijke grens, zo lieten officiële media op 16 januari 2007 weten. Het akkoord was een dag eerder in Beijing ondertekend door de Chinese president Hu Jintao en zijn Tadzjiekse ambtgenoot, Imomali Rachmonov.
De twee landen kwamen ook overeen de samenwerking te intensiveren in de strijd tegen georganiseerde misdaad, illegale migratie en illegale handel in drugs en wapens. Tijdens het bezoek van Rachmonov werd ook besloten tot intensievere economische samenwerking, onder meer op het gebied van de handel tussen de twee landen. Deze was in de voorgaande vijf jaar met een factor negentien toegenomen.

Internationale lening voor katoenindustrie

De Asian Development Bank zou volgens een bericht in *The Times of Central Asia* van 5 december 2006 helpen bij het herstel van de productiviteit en winstgevendheid van de katoenindustrie in Tadzjikistan. Dit door een lening annex schenking ter beschikking te stellen van in totaal 12 miljoen dollar (ruim 9 miljoen euro). De katoenindustrie was de belangrijkste bron van inkomsten in de landbouw, maar ging gebukt onder schulden die begin 2006 op een bedrag werden geschat dat ongeveer gelijk stond aan 226 miljoen euro. De schulden waren aangegaan buiten de officiële banksector om, door een gecompliceerd systeem van krediet via bemiddelaars.

Economische samenwerking met Iran

Begin januari 2007 ratificeerde het Tadzjiekse parlement amendementen op de Iraans-Tadzjiekse overeenkomst uit 2005 over het Sangtuda-2 hydro-elektrische project. De Tadzjiekse bijdrage aan het project van 220 miljoen dollar (ruim 169 miljoen euro) werd gesteld op 40 miljoen dollar. De bouw van de centrale zou in maart 2007 beginnen en volgens de planning eind 2009 zijn voltooid.

(Vorige berichten pagina 376/1 - 2006)

TURKMENISTAN

BINNENLAND

Turkmenistan houdt verkiezingen voor plaatselijke raden

The Times of Central Asia meldde op grond van een bericht van een correspondent van de website *Turkmenistan.ru* dat er op 23 juli 2006 verkiezingen voor plaatselijke raden in Turkmenistan waren gehouden. Er waren 12.200 kandidaten voor 5300 zetels en tegen het begin van de avond was er een opkomstpercentage van ruim 98 procent. De verkiezingen werden alleen voor plaatselijke raden op het platteland gehouden. Stadsbewoners gingen niet naar de stembus.

Provinciale gouverneurs en andere functionarissen ontslagen

President Saparmoerat Nijazov van Turkmenistan ontsloeg op 29 november 2006 een aantal functionarissen in verband met ernstige problemen in de landbouw. Volgens de president hadden een aantal gouverneurs van provincies en districten cijfers vervalst over de hoeveelheid land die voor de winteroogst was ingezaaid. Bij minder dan vijftig procent van de grond die met tarwe had moeten worden ingezaaid, was dat volgens hem in diverse provincies werkelijk gebeurd. Nijazov eiste dat de zaaicampagne op 1 december zou zijn beëindigd. Hij onthief Ovezdoerdy Tsjasjajev, de gouverneur van de provincie Lebap, van zijn functie en maakte hem tot gouverneur van het district Galkynysj in dezelfde provincie. Tsjasjajev werd opgevolgd door Tagajmyrat Mammedov, de eerste plaatsvervangend gouverneur van Lebap. Diverse andere functionarissen werden ook ontslagen wegens het vervalsen van de cijfers.

President Nijazov onverwacht overleden

Na het plotselinge overlijden van president Saparmoerat Nijazov op 21 december 2006 werd vice-premier Goerbangoely Berdymoechammedov (1957) door de Staatsveiligheidsraad van Turkmenistan aangesteld om tot de eerstvolgende verkiezingen als waarnemend president op te treden. Hij was van oorsprong tandarts en later onder meer minister van Gezondheid en Medische Industrie. Een dag later ontsloeg Berdymoechammedov parlementsvoorzitter Ovezgeldy Atajev uit zijn functie. Deze had volgens de grondwet eigenlijk tot waarnemend president moeten worden aangesteld.

Het decreet voor zijn ontslag werd tijdens een zitting van het parlement door de waarnemend president ondertekend, waarna het parlement besloot de immuniteit van Atajev op te heffen. Hij werd dezelfde dag nog gearresteerd omdat hij een constitutioneel verbod op discriminatie op basis van afkomst uit een bepaalde clan, zou hebben geschonden.

Hij kon daarvoor drie jaar gevangenisstraf krijgen. Atajev zou namelijk zijn zoon hebben verboden met diens verloofde te trouwen omdat zij bij een andere clan hoorde. De verloofde zou om die reden zelfmoord hebben gepleegd.

Berdymoechammedov kandidaat bij presidentsverkiezingen

De Volksraad, formeel het hoogste staatsorgaan in het land, stemde op 26 december unaniem in met de kandidatuur voor het presidentschap van Berdymoechammedov.

De Volksraad selecteerde verder nog vijf andere kandidaten voor de presidentsverkiezingen die zouden plaatsvinden op 11 februari 2007.

Presidentskandidaten spreken trouw uit aan overleden president

Alle zes kandidaten voor de opvolging van de overleden president Saparmoet Nijazov verklaarden op 1 januari 2007 zijn beleid te zullen voortzetten. Tijdelijk president Goerbangoeli Berdymoechamedov had beloofd dat de presidentsverkiezingen zouden verlopen volgens Nijazovs opvatting van democratie. Alle zes kandidaten, onder wie ook Berdymoechamedov, waren aangewezen door het parlement.

Tijdelijk president belooft onderwijshervormingen

Tijdelijk president Berdymoechamedov, de favoriet voor de presidentsverkiezingen, suggereerde op 4 januari in een televisie-interview dat het onderwijssysteem in Turkmenistan diende te worden hervormd. Het onderwijs was onder Nijazov systematisch uitgekleed waardoor het bijvoorbeeld voor studenten praktisch onmogelijk was geworden in het buitenland te gaan studeren.

OVSE stuurt ondersteuningsteam naar presidentsverkiezingen

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) liet op 31 januari in een verklaring vanuit Wenen weten dat zij een team naar Turkmenistan zou sturen ter ondersteuning van de presidentsverkiezingen. Het team zou niet aan officiële waarneming doen omdat dat door het onverwachte tijdstip van de verkiezingen niet meer op tijd kon worden georganiseerd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Drastische uitbreiding productie van gas en olie voorzien

Minister van Olie en Gas Goerbanmyrat Atajev van Turkmenistan maakte op 25 oktober 2006 toekomstige productiecijfers van olie en gas bekend die een verdubbeling van de gasproductie en een vervijfvoudiging van de olieproductie behelsden tussen 2010 en 2030. Hij zei dat de gasproductie tegen 2010 zo'n 120 miljard kubieke meter zou bedragen, tegen 2020 rond de 175 miljard en 250 miljard tegen 2030. De olieproductie zou stijgen van een verwachte 10 miljoen ton in 2006 naar 80 miljoen in 2025, en 110 miljoen in 2030. Op basis van de rijkdommen aan gas en olie verschafte de overheid de bevolking al gratis gas, elektriciteit, water en zout.

ONDERWIJS

Moeilijke tijd voor leerkrachten

The Times of Central Asia berichtte op 7 september 2006 dat president Saparmoerat Nijazov van Turkmenistan voor het begin van het schooljaar in september nieuwe regels had ingevoerd die het voor onderwijzend personeel moeilijker moest maken voor hogere salarissen in aanmerking te komen. Nijazov had al eerder aangegeven van mening te zijn dat onderwijs een te groot deel van het staatsbudget opslokte. Hij had daartoe al het schoolcurriculum teruggebracht van tien naar negen jaar en ook het aantal vakken dat werd onderwezen gereduceerd.
Volgens de nieuwe maatregelen moest onderwijzend personeel om voor de hoogste salarisschaal in aanmerking te komen de doctorsgraad hebben behaald en academische artikelen en handboeken hebben gepubliceerd. Elke onderwijskracht diende voorts enkele krantenartikelen te hebben gepubliceerd waarin de president uitvoerig werd geprezen. De enige twee kranten in het land werden eind juli en begin augustus belegerd door leerkrachten die hun artikelen wilden slijten.

CULTUUR EN WETENSCHAP

President Turkmenistan verspreidt 'geestelijke boodschap'

President Saparmoerat Nijazov van Turkmenistan liet meer dan tweeduizend exemplaren van zijn boek *Ruhnama* naar de belangrijkste bibliotheken in de wereld opsturen, zo maakte het Turkmeense ministerie van Cultuur op 23 augustus 2006 bekend. De exemplaren waren volgens het ministerie in Turkmenistan gedrukt, in 32 talen vertaald en vervolgens naar 1222 bibliotheken in meer dan 160 landen opgestuurd. Nijazov had onlangs gezegd dat iedereen die zijn boek drie keer las 'rechtstreeks naar het paradijs' zou gaan.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Oproep tot vrijlating van drie politieke gevangenen

Diverse mensenrechtenorganisaties, waaronder Amnesty International (AI) en Human Rights Watch (HRW), deden op 19 juli 2006 een beroep op president Saparmoerat Nijazov van Turkmenistan drie gewetensgevangenenen vrij te laten die een maand eerder waren opgepakt. Het vermoeden bestond dat zij in detentie werden gemarteld. Zij waren opgepakt op beschuldiging van subversieve activiteiten. Volgens hun advocaten waren de drie, Amankoerban Amanklytsjev, Ogoelsapar Moeradova en Sapardoerdy Chadzjijev, opgepakt wegens verboden wapenbezit en pogingen ontevredenheid te verspreiden.

Dood journalist veroordeeld

Frankrijk en de Verenigde Naties sloten zich op 15 september 2006 aan bij de Turkmeense oppositie in ballingschap in hun kritiek op het overlijden van een journaliste in de gevangenis. De media in Turkmenistan zwegen in alle talen over de dood van Ogoelsapar Moeradova (58), die correspondente was van de door het Amerikaanse congres gefinancierde zender Radio Free Europe.
Zij was in augustus veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf wegens 'illegaal vuurwapenbezit'. Rond dezelfde tijd waren twee mensenrechtenactivisten gearresteerd, Sapardoerdy Chadzjev (47) en Annakoerban Amanklytsjev (35), die ook wegens illegaal wapenbezit in een proces achter gesloten deuren waren veroordeeld.

Amnestie voor tienduizend gevangenen

De staatstelevisie in Turkmenistan maakte op 17 oktober 2006 bekend dat president Saparmoerat Nijazov per decreet een amnestie had gelast voor ongeveer tienduizend gevangenen, meer dan de helft van het totaal van achttienduizend, ter gelegenheid van de vijftiende verjaardag van het uitroepen van de onafhankelijkheid. De vrijlating zou twee dagen later plaatsvinden. Onder de vrijgelatenen waren volgens het bericht ook acht personen die betrokken zouden zijn geweest bij een poging tot staatsgreep in 2002.

Mensenrechtenorganisaties bekritiseren arrestatie milieuactivist

Mensenrechtenorganisaties, waaronder Helsinki Watch en Human Rights Watch (HRW), uitten op 20 december 2006 kritiek op de arrestatie van Andrej Zatoka (50), een prominent milieuactivist in Turkmenistan,. Zatoka, die zowel de Turkmeense als de Russische nationaliteit had, was volgens HRW enkele dagen eerder opgepakt toen hij in Noord-Turkmenistan aan boord ging van een vliegtuig dat naar Moskou zou vertrekken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Franse diplomaat en vertegenwoordiger OVSE beschuldigd van spionage

Turkmenistan beschuldigde op 20 juni 2006 een functionaris van de Franse ambassade in de hoofdstad Asjgabat, en een vertegenwoordiger van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), van deelname aan een complot de regering te ondermijnen. Het ging om de cultureel attaché Henri Tomassini en de OVSE-vertegenwoordiger Benjamin Moreau, beiden Frans staatsburger. Minister van Nationale Veiligheid Geldymoechammed Asjirmoechammedov noemde hen met naam en toenaam op de staatstelevisie. Zowel de ambassade als de OVSE gaf geen commentaar. Asjirmoechammedov zei dat er in verband met deze zaak ook drie Turkmenen waren gearresteerd die zich schuldig zouden hebben gemaakt aan het 'illegaal verzamelen van informatie met het doel ontevredenheid onder de bevolking aan te wakkeren.'

Turkmenistan wil gascontract met Oekraïne openbreken

Een Oekraïense delegatie onder leiding van minister van Brandstof en Energie Ivan Platsjkov kwam niet tot overeenstemming met Turkmenistan over de prijs van het aan Oekraïne te leveren gas in het laatste kwartaal van 2006. Dat meldde *The Times of Central Asia* op 2 juli 2006. Het eind 2005 afgesloten contract waarbij door Oekraïne 60 dollar (ca. 47 euro) per duizend kubieke meter gas werd betaald, beschouwde Turkmenistan als achterhaald. Men wilde een nieuw contract afsluiten voor die periode met een prijs van 100 dollar. De Oekraïense delegatie was volgens de persdienst van het Turkmeense ministerie van Buitenlandse Zaken voor overleg teruggevlogen naar Kiev. Omdat de prijs van het gas dat door het Russische bedrijf Gazprom aan Oekraïne werd geleverd, ook al omhoog was gegaan, was de gewenste verhoging van de gasprijs door Turkmenistan bepaald niet zonder betekenis. Het Turkmeense gas werd via Russische pijpleidingen naar Oekraïne getransporteerd.

President Iran bezoekt Turkmenistan

Op uitnodiging van president Saparmoerat Nijazov bracht de Iraanse president Mahmud Ahmadinezhad op 24 en 25 juli 2006 een bezoek aan Turkmenistan. Volgens het officiële communiqué, dat na afloop van het bezoek werd verstrekt, kwam een verdere intensivering van de onderlinge samenwerking tussen de twee landen op het gebied van onder meer handel, economie en energie ter sprake.
De twee staatshoofden besteedden verder bijzondere aandacht aan kwesties die te maken hadden met de Kaspische Zee. Zij benadrukten dat de opstelling en ondertekening van een conventie over de wettelijke status van de zee een belangrijke taak was voor alle kuststaten.

China geeft Turkmenistan zachte lening met lange looptijd

The Times of Central Asia meldde op 23 augustus 2006, zich baserend op een bericht van een correspondent van *Turkmenistan.ru*, dat president Saparmoerat Nijazov van Turkmenistan de Staatsbank voor Buitenlandse Economische Betrekkingen toestemming had verleend een lening af te sluiten met de Staatseximbank van China. Het ging om een zachte lening van 300 miljoen dollar met een looptijd van twintig jaar en een jaarlijkse rente van drie procent. Volgens een bericht afkomstig van de persdienst van de Turkmeense president, zou de lening worden gebruikt om de productie van chemische kunstmest en glaswaren te stimuleren.

Krediet van 200 miljoen yuan voor ontwikkeling telecommunicatie

Op 16 december werd in Beijing een kredietovereenkomst getekend tussen de Staatsbank voor Buitenlandse Economische Activiteit van Turkmenistan en de Export-Importbank van China. Het betrof een krediet van 200 miljoen yuan (ongeveer 20 miljoen euro) dat zou worden gebruikt door het ministerie van Verbindingen van Turkmenistan voor de aankoop van telecommunicatieapparatuur en reserveonderdelen. Volgens de correspondent in Asjgabat van de website *Turkmenistan.ru* was het krediet verleend in het kader van de overeenkomst die in april 2006 door China en Turkmenistan was ondertekend.

OVERLEDEN

Saparmoerat Nijazov, president van Turkmenistan

De op 21 december 2006 overleden 'president voor het leven' van Turkmenistan, Saparmoerat Nijazov, ging ongetwijfeld de geschiedenis in als een zeer excentrieke en hardvochtige heerser. Tijdens zijn bewind van meer dan twintig jaar schakelde hij elke vorm van oppositie genadeloos uit en begon een persoonlijkheidscultus van bizarre proporties. Nijazov werd geboren in Asjgabat op 19 februari 1940, werd al jong wees en studeerde later voor ingenieur in het toenmalige Leningrad. Hij klom op binnen de Communistische Partij en werd in 1985 eerste secretaris van die partij in wat toen de Turkmeense republiek van de USSR was. In 1990 werd hij voor het eerst tot president gekozen met ruim 98 procent van de stemmen, zonder dat er sprake was van een tegenkandidaat. In 1991 werd hij opnieuw tot president gekozen van een inmiddels onafhankelijk Turkmenistan.

Het parlement riep hem in 1998 uit tot 'president voor het leven'. Hij liet op allerlei plaatsen in het land standbeelden voor zijn ouders oprichten en schreef zelf een boek genaamd *Rukhnama* ('Boek van de ziel') dat verplichte leeskost werd voor schoolkinderen en overheidsambtenaren. In de hoofdstad Asjgabat liet hij een groot standbeeld van zichzelf oprichten dat bovenop het hoogste gebouw in de hoofdstad stond, met goud was bedekt en met de zon meedraaide, zodat de zon steeds op het gezicht scheen van Turkmenbasji ('Vader der Turkmenen'), zoals hij zichzelf noemde. Nijazov werd op 24 december begraven in een familiemausoleum met een gouden koepel in zijn geboortedorp bij de hoofdstad Asjgabat.

(Vorige berichten pagina 379/1 - 2006)

Maandblad 78ste jaargang, nr. 3235, pag. 58589-58648

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

MAART 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 126
Economische groei hoogste in zes jaar

België 128
Experiment met medische heroïne-verstrekking in Luik

Bosnië-Herzegovina 130
Oorlogsschade Sarajevo bedraagt 14 miljard euro

Cyprus 134
Ontmoeting Grieks- en Turks Cypriotische geestelijke leiders

Duitsland 134
Herstel Duitse economie zet door

Estland 135
Westers georiënteerde diplomaat tot president gekozen

Frankrijk 136
Handelstekort stijgt naar recordhoogte

Groot-Brittannië 139
Regering moet plannen kernenergie heroverwegen

Ierland 140
Premier prijst economische bijdrage Poolse werknemers

Italië 141
Rechter klaagt CIA-agenten aan

Letland 142
Strengere eisen voor Lets staatsburgerschap

Litouwen 144
Litouwse functionarissen meest corrupt binnen EU-landen

Nederland 145
CDA, PvdA en CU sluiten regeerakkoord

Portugal 149
Meerderheid voor nieuwe abortuswetgeving

Russische Federatie 150
Autoriteiten keuren fusie aluminium-bedrijven goed

Spanje 151
Extra geld voor integratie migranten

Turkije 152
Rechter veroordeelt prominente Koerden

Wit-Rusland 153
Oppositie wordt systematisch vervolgd

AMERIKA

Honduras 154
Salarisverhoging voor onderwijzers na protesten

Nicaragua 157
Daniel Ortega wint presidentsverkiezingen

Panama 159
Panama krijgt zetel in VN-Veiligheidsraad

Peru 160
Economie ontwikkelt zich goed

Verenigde Staten 161
Terreurverdachten ontvoerd en mishandeld

AZIË

Brunei 164
Economische groeicijfers bekend gemaakt

China 164
'De komende honderd jaar geen democratie'

India 166
Bestrijding van discriminatie dalits faalt

Japan 168
Medische experimenten op Filippijnse burgers

Laos 170
Gevechten in Laos

Pakistan 171
Slachtoffers aardbeving één jaar later nog in tenten

AFRIKA

Algerije 175
Meer vrouwen bereiken hoge posities

Libië 177
Blijvende onzekerheid over doodstraffen in aidszaak

Tunesië 180
Regering begint campagne tegen dragen van sluier

OCEANIË

Belau 180
Visserijakkoord met buitenlandse ondernemingen

Fiji 181
Twist tussen premier en legerleider leidt tot coup

Frans-Polynesië 183
Omstreden begroting goedgekeurd

Guam 184
Zorgen om komst van 8.000 Amerikaanse militairen

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Coördinator terrorismebestrijding De Vries legt functie neer

In februari 2007 werd bekend dat de coördinator terrorismebestrijding van de Unie, de Nederlander Gijs de Vries, per 1 maart zou opstappen. Een opvolger was nog niet bekend. De Vries (51) was in maart 2004 in zijn functie benoemd. Hoewel hij officieel aftrad om persoonlijke redenen, was ook bekend dat hij niet in staat werd gesteld zijn functie altijd naar behoren te bekleden. Hij beschikte over weinig formele bevoegdheden en zou vaak worden genegeerd door de veiligheids- en politiediensten van de lidstaten.

Rol in CIA-onderzoek

In februari 2007 behandelde het Europees Parlement een rapport waarin verslag werd gedaan van onderzoek naar illegale vluchten over Europees grondgebied door de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) om verdachten van terrorisme te vervoeren. Daarin werden ook kritische kanttekeningen gemaakt aan het adres van enkele lidstaten, de buitenlandcoördinator van de Unie Javier Solana én aan dat van Gijs de Vries. Zij zouden slechts gebrekkig aan het onderzoek hebben willen meewerken.
In het rapport stond te lezen dat De Vries niet van de geheime vluchten op de hoogte was geweest, reden waarom de Socialistische Partij (SP) al voordat het aftreden bekend werd concludeerde dat hun landgenoot op deze wijze niet in staat was zijn taak naar behoren te vervullen. Europarlementariër namens deze partij Kartika Liotard meende dat daardoor zijn geloofwaardigheid in het geding was: 'Als het waar is dat Gijs de Vries niet op de hoogte was van de geheime CIA-vluchten en detentiecentra, dan hebben de lidstaten hem bewust in het duister gehouden. Op die manier is het voor hem natuurlijk onmogelijk om zijn werk als terrorismecoördinator naar behoren te doen. Erg hard heb ik hem daar niet over horen klagen. Als hij wél op de hoogte was, heeft hij het parlement voorgelogen en kan hij natuurlijk helemaal niet aanblijven. In beide gevallen is het beter als hij de eer aan zichzelf houdt.'

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Cyprus en Malta willen in 2008 euro invoeren

De Cypriotische minister van Financiën Michael Sarris maakte op 13 februari 2007 bekend dat zijn land een officiële aanvraag had ingediend om vanaf 1 januari 2008 toe te kunnen treden tot de eurozone. Cyprus zou al in juni 2007 de wisselkoers van het Cypriotische pond volledig koppelen aan de euro. Ongeveer twee weken na de Cypriotische bekendmaking kondigde ook Malta aan formeel kandidaat te zijn voor toetreding tot de eurozone vanaf 2008. Dat gebeurde onder meer via een verklaring van 26 februari door premier Lawrence Gonzi.
Halverwege 2007 werd een besluit van de ministers van Financiën verwacht over de aanvragen van Cyprus en Malta, beide sinds mei 2004 lid van de Europese Unie. Daaraan voorafgaande zouden de Europese Centrale Bank (ECB) en de Europese Commissie onderzoek doen naar de economische data over 2006. Daarbij ging het om de vraag of zij voldeden aan de criteria inzake inflatie, rente, wisselkoers en overheidsfinanciën en of zij een autonome centrale bank hadden. Cyprus en Malta zouden, na de toetreding van Slovenië per januari 2007, het 14e respectievelijk 15e land van de eurozone kunnen worden.

Economische groei hoogste in zes jaar

Halverwege februari 2007 bleek uit cijfers van Eurostat, het statistisch bureau van de Unie, dat de economische groei in de Europese Unie over 2006 uitkwam op 2,9 procent en die in de eurozone op 2,7 procent. Dat laatste percentage was het hoogste sinds 2000.
De eurozone had de groei vooral te danken aan het aantrekken van de Duitse economie, die een verdrievoudiging van de groei doormaakte, van 0,9 procent in 2005 naar 2,7 procent in 2006. Door de bijdrage van Duitsland, goed voor 30 procent van de economie in de eurozone, werd het gemiddelde groeiniveau opgetrokken, een tendens die zich in 2007 waarschijnlijk zou voortzetten. De daarmee gepaard gaande inflatie zou naar verwachting wel de Europese Centrale Bank (ECB) nopen tot een renteverhoging.
Op 16 februari kwam de Europese Commissie met een groeiraming voor het lopende jaar van 2,4 procent voor de eurozone en 2,7 procent voor de Unie. De groei was onder meer te danken aan de dalende olieprijs en de sterke internationale prijsconcurrentie. De stijgende werkgelegenheid speelde eveneens een rol, want er kwamen zo'n drie miljoen arbeidsplaatsen bij, waarvan twee derde in de eurozone.
Om de gunstige economische ontwikkeling te continueren, besloten de ministers van Industrie op 19 februari om tegen 2012 een kwart van alle informatie- en administratieverplichtingen voor bedrijven te schrappen. Verwacht werd dat deze maatregelen de economische groei zeer ten goede zouden komen.

Boete van bijna een miljard voor liftfabrikanten wegens kartelvorming

De Europese Commissie legde op 21 februari 2007 wegens kartelvorming een recordboete op van bijna een miljard euro aan vier producenten van liften en roltrappen. Het ging om de bedrijven Kone, Otis, Schindler en ThyssenKrupp. Laatstgenoemde onderneming werd met 480 miljoen euro het zwaarst bestraft en ook dit bedrag was een record voor een individueel bedrijf dat deel uitmaakte van een kartel. Het Duitse ThyssenKrupp zag haar boete met 50 procent verhoogd, omdat het zich al eerder had bezondigd aan kartelafspraken.
De Commissie begon in januari 2004 met een onderzoek, waarbij ook huiszoekingen werden gedaan. Leidinggevenden van de betrokken bedrijven hadden in het geheim prijs- en marktafspraken gemaakt in de periode 1995-2004. Zij verdeelden onderling de aanbestedingen en contracten voor de verkoop, de installatie, het onderhoud en de modernisering van liften en roltrappen. Daarbij kreeg elk bedrijf een afgesproken quotum voor vier nationale markten, te weten België, Duitsland, Luxemburg en Nederland.
Het resultaat van het onderzoek en de daarop volgende sancties kenschetste Neelie Kroes, eurocommissaris voor Mededinging, met de woorden: 'De bouw- en onderhoudskosten van gebouwen (...) zijn door deze kartels kunstmatig verhoogd. (...) De schade die de kartels veroorzaakt hebben, zal nog jaren doorwerken. Daarom moet de boete de ondernemingen net zo lang heugen.' Boetes wegens concurrentievervalsing kwamen overigens ten goede aan de Europese begroting, zodat per saldo de lidstaten

minder hoefden af te dragen. In 2006 benaderde het totaal aan opgelegde boetes de 2 miljard euro.

NATUUR EN MILIEU

Europese Commissie wil strenge bestraffing milieudelicten

De Europese Commissie kwam op 9 februari 2007 met een richtlijn die ernstige overtredingen van de milieuwetgeving in de hele Unie strafbaar stelde. Daarmee wilde zij een einde maken aan de verschillen in bestraffing tussen de lidstaten, omdat overtreders daardoor het voor hen meest gunstige land uitkozen. Of, in de woorden van eurocommissaris voor Justitie Franco Frattini: 'Europa mag geen veilige havens herbergen voor milieucriminelen.'
Aan de ene kant waren er lidstaten die op milieucriminaliteit hoge sancties zetten – met name België, Denemarken, Duitsland, Finland, Ierland, Tsjechië en Zweden. De wetgeving in landen als Cyprus, Frankrijk, Italië, Malta en Slovenië liet daarentegen te wensen over. Ook de aard van strafwaardig bevonden overtredingen verschilde. Zo gold het illegaal verschepen van afval in Portugal en Spanje niet als misdrijf, terwijl er in bijvoorbeeld Italië geen straf stond op het ernstig aantasten van beschermde gebieden. De Commissie stelde voor om negen milieudelicten in het nationaal strafrecht van alle lidstaten op te nemen en de straffen gelijk te trekken.
De richtlijn behelsde hoge straffen. Op overtredingen zou een maximale gevangenisstraf moeten staan van twee tot vijf jaar en een boete van 300.000 tot 750.000 euro. In geval van zwaardere overtredingen – bijvoorbeeld als er dodelijke slachtoffers waren of de schade aan het milieu onherstelbaar was - bedroeg de strafmaat vijf tot tien jaar en een boete tot 1,5 miljoen euro. Bedrijven dienden daarnaast aangerichte schade te herstellen en konden eventueel worden getroffen door gehele of gedeeltelijke sluiting.

Lidstaten tornen aan plan voor gezamenlijk energiebeleid

De ministers van Energie van de Unie amendeerden op 15 februari 2007 op hoofdpunten de plannen van de Europese Commissie uit januari voor een gemeenschappelijk energiebeleid. De kritiek was van dien aard dat er weinig van de plannen overeind bleef. Dat gold voor drie essentiële onderdelen ervan:
• Het realiseren van een daadwerkelijke interne energiemarkt. Dit plan werd sterk afgezwakt, onder andere omdat de lidstaten geen Europese energieregulator wensten.
• De verplichte overschakeling naar een groter aandeel duurzame energie. Het Commissievoorstel om tegen 2020 het aandeel van hernieuwbare bronnen in de totale energieconsumptie op 20 procent te stellen, behaalde geen meerderheid.
• Een verplichte scheiding tussen productie en distributie bij gas- en elektriciteitsbedrijven. Hoewel er instemming was met het doel deze activiteiten te scheiden, deinsden de ministers terug voor een opsplitsing van de eigendomsstructuur van productie en distributie.

Unie verscherpt eenzijdig streefdoel CO2-uitstoot

De ministers van Energie van de Unie kwamen op 20 februari 2007 overeen te streven naar vermindering van de uitstoot van CO2 met minimaal 20 procent tegen het jaar 2020. Het was een antwoord op onderzoeken waaruit bleek dat de aarde steeds sneller opwarmde door de uitstoot van broeikasgassen. Het voorstel was mede bedoeld om druk te zetten op de internationale onderhandelingen, eind 2007, over een nieuw internationaal klimaatverdrag dat zou volgen op het in 1997 gesloten Verdrag van Kyoto. De Unie wilde dat er dan afspraken werden gemaakt over een reductie met 30 procent wereldwijd tegen 2020.

Uitstoot auto's moet worden ingeperkt

Eerder die maand, op 7 februari, had de Europese Commissie voorgesteld scherpere eisen te stellen aan de uitstoot van CO2 door personen- en bestelwagens. Gemiddeld mochten nieuwe personenwagens in 2012 nog maar 130 gram CO2 per kilometer uitstoten. Dit moest nog verder worden verlaagd naar 120 door het gebruik van biobrandstoffen, betere banden en zuiniger aircosystemen. Voor bestelwagens lag de maximale uitstoot op 175 gram per kilometer. De verplichtende maatregelen achtte de Commissie nodig omdat de autoproducenten de doelen die zij zich in 1999 op vrijwillige basis hadden gesteld, niet wisten te halen.
De Commissie wenste tevens dat de lidstaten aan verbeteringen zouden werken op het gebied van rijgedrag, wegeninfrastructuur en verkeerscontrole om de CO2-uitstoot verder te beperken. Ook bepleitte zij fiscale stimulansen voor milieuvriendelijke wagens.

CULTUUR EN WETENSCHAP

'Resultaten wetenschappelijk onderzoek moeten vrij beschikbaar zijn'

Op 15 en 16 februari 2007 vond in Brussel een conferentie plaats over de vraag of wetenschappers de resultaten van gesubsidieerd onderzoek vrij voor het publiek beschikbaar dienden te stellen. Deze vraag werd bevestigend beantwoord door de eurocommissaris voor Wetenschap en Onderzoek Janez Potocnik, nadat hij bij het begin van het congres een petitie van die strekking aangeboden had gekregen. Ze was ondertekend door ruim 19.000 wetenschappers. Potocnik wees er op dat de Europese Commissie 54 miljard euro zou uitgeven aan wetenschappelijk onderzoek in de periode 2007-2013. Daar moesten de begunstigden echter ook iets tegenover stellen, namelijk dat iedereen kennis kon nemen van de resultaten. Hij gaf er dan ook de voorkeur aan dat de gelden verdeeld werden over de wetenschappers die tot openbaarmaking bereid waren.

Volgens de ondertekenaars van de petitie bevorderde deze vrije toegang innovatie en ontwikkeling. Niet alle partijen op de onderzoeksmarkt waren echter gecharmeerd van het voorstel omdat het rechtstreeks hun economische belangen zou treffen. Dat gold met name voor uitgevers van wetenschappelijke tijdschriften, die een jaaromzet haalden van 8,4 miljard euro. Zij stelden de resultaten alleen beschikbaar voor abonnees. De Europese Commissie had middels een onderzoek vastgesteld dat deze abonnementen erg duur waren, zonder dat daar een hogere kwaliteit tegenover stond.

EUROPEES PARLEMENT

Eindrapport over geheime CIA-vluchten door parlement aanvaard

Tussen 2001 en 2005 hebben meer dan 1.200 vluchten van de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency

(CIA) gebruik gemaakt van het Europese luchtruim en zijn er mogelijk geheime gevangenissen op militaire bases van de Verenigde Staten in Europa geweest. Sommige lidstaten hebben zich te passief opgesteld ten aanzien van deze illegale operaties om verdachten van terrorisme te vervoeren. Dat was de strekking van het definitieve rapport van de door het Europarlement ingestelde onderzoekscommissie naar de CIA-vluchten, dat op 14 februari 2007 door het Europees Parlement werd goedgekeurd. Dat gebeurde met 382 stemmen voor, 256 tegen, bij 74 onthoudingen. De gecombineerd christen-democratische en conservatieve fractie van de Europese Volkspartij en Europese Democraten (EVP/ED) stemde tegen het verslag.

Conclusies en aanbevelingen

In het rapport werd geconstateerd dat in de periode van eind 2001 tot eind 2005 ten minste 1.245 CIA-vluchten via het Europese luchtruim waren verlopen of op Europese luchthavens een tussenlanding hadden gemaakt. Daaraan moest nog een onbekend aantal militaire vluchten worden toegevoegd. Het parlement betreurde dat Europese landen de zeggenschap over hun luchtruim en luchthavens hadden opgegeven door de vluchten toe te laten of door de vingers te zien.

In het verslag werd gewezen op de verplichtingen die voor de lidstaten van de Raad van Europa voortvloeiden uit de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Het was onwaarschijnlijk dat bepaalde Europese regeringen niet op de hoogte waren van de activiteiten op hun grondgebied. Dat gold volgens de onderzoekscommissie in het bijzonder voor Duitsland, Groot-Brittannië en Italië.

De vluchten werden in sommige gevallen gebruikt voor zogeheten buitengewone overdrachten (extraordinary renditions). Hard bewijsmateriaal viel in veel gevallen moeilijk te leveren, maar het onderzoek had 21 goed gedocumenteerde gevallen weten vast te stellen. Onder een buitengewone overdracht werd verstaan dat een persoon die verdacht werd van betrokkenheid bij terrorisme onrechtmatig werd ontvoerd, gearresteerd, aan Amerikaanse functionarissen overgedragen en/of naar een ander land gebracht voor ondervraging. In de meeste gevallen was sprake van incommunicado-detentie, dat wil zeggen gevangenschap waarbij de gedetineerde alle contact met de buitenwereld – inclusief dat met advocaat, arts en familieleden – werd onthouden. Ook foltering was aan de orde. Ten aanzien van beide zaken was er sprake van falen, omdat in een aantal landen waar verdachten naar werden overgebracht, zoals Egypte, geen waarborgen bestonden dat normaal contact met de buitenwereld mogelijk was en gedetineerden humaan werden behandeld.

De buitengewone overdrachten werden in het verslag gekwalificeerd als 'een buitengerechtelijke gang van zaken' die 'in strijd [is] met internationale mensenrechtennormen'. Het parlement veroordeelde deze als een 'onwettig instrument dat de VS gebruiken in het kader van terrorismebestrijding'. Het parlement riep de lidstaten op een onafhankelijk onderzoek te doen naar de illegale praktijken op eigen grondgebied. Het verzocht voorts de Europese landen ervoor te zorgen dat onschuldige burgers die het slachtoffer waren geworden van een buitengewone overdracht, compensatie zouden krijgen in de vorm van schadevergoeding, revalidatie en de garantie dat een en ander niet opnieuw zou gebeuren.

(Vorige berichten pagina 66/1 - 2007)

BELGIË

BINNENLAND

Opschudding over afwijzing zwarte schepen als huwelijksambtenaar

Drie paren in Sint-Niklaas (Oost-Vlaanderen) hebben geweigerd zich in de echt te laten verbinden door schepen Wouter Van Bellingen vanwege diens zwarte huidskleur, zo werd in februari 2007 bekend. De 34-jarige Van Bellingen nam deel aan het gemeentebestuur namens de partij Spirit. De strekking van de door de betreffende koppels naar voren gebrachte bezwaren viel af te leiden uit de opmerking van Chris Van der Veken, diensthoofd van de burgerlijke stand in Sint-Niklaas: 'Die paren verwezen met grof taalgebruik naar de huidskleur van [de] schepen (...). Zo grof, dat ik het hier niet wil herhalen.'

Freddy Willockx, burgemeester namens de Socialistische Partij Anders (SP.A), liet in een reactie weten pal achter Van Bellingen te staan: 'Geen haar op mijn hoofd denkt eraan toe te geven aan deze vorm van racisme. Het is totaal onbespreekbaar dat we het huwelijk door een andere schepen laten voltrekken.' Hij meende dat er geen directe relatie was met de invloed van de voor racisme veroordeelde partij Vlaams Belang (VB), die in Sint-Niklaas 11 van de 39 raadszetels bezette. Maar hij stelde de partij wel indirect verantwoordelijk: '[Ik] verwijt (...) het nationaal Vlaams Belang dat het een klimaat heeft gecreëerd, waardoor men dit zonder gêne aan een loket durft te zeggen.' Ook premier Guy Verhofstadt mengde zich in de kwestie. Op 2 februari zei hij op een persconferentie na afloop van de ministerraad: 'In onze samenleving is geen plaats voor een dergelijke achterlijke vorm van racisme.'

Jozef De Witte, directeur van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR), wees er verder op dat het hier geen incident betrof. Zo kreeg het centrum eerder al klachten over patiënten die in een ziekenhuis weigerden door een allochtone verpleegster verzorgd te worden of stamgasten die niet door een kelner met een andere huidskleur bediend wilden worden.

De kwestie veroorzaakte veel ophef en bracht snel een tegenbeweging op gang. Van Bellingen kreeg honderden steunbetuigingen uit binnen- en buitenland en voegde daar aan toe: 'Er zijn zelfs al mensen me komen zeggen: "Het is spijtig dat ik al getrouwd ben, als ik geweten had dat u schepen werd, had ik nog een beetje gewacht".' Voor 21 maart, de internationale dag tegen racisme, was een massatrouwpartij gepland, waaraan honderden koppels hun medewerking hadden toegezegd.

Verdachten marine-fraudeproces krijgen straffen tot drie jaar

De correctionele rechtbank in Hasselt sprak op 13 februari 2007 straffen tot drie jaar uit, merendeels voorwaardelijk, tegen de verdachten in de fraudezaak bij de Belgische marine. Deze had vooral veel aandacht gekregen vanwege de mogelijke betrokkenheid van prins Laurent omdat een deel van het verduisterde geld was gebruikt voor opdrachten tot verbouwing van zijn villa en zijn dierenklinieken. Laurent werd tijdens het proces als getuige opgeroepen, maar werd uiteindelijk niet als verdachte gezien. Diens voormalige adviseur (1993-1998), ex-kapitein Noël Vaessen (55), stond wel te-

recht en kreeg twee en een half jaar cel waarvan twee jaar voorwaardelijk, plus een boete, wegens fraude en verduistering van marinegeld. Er was drie jaar onvoorwaardelijk tegen hem geëist.
In totaal stonden twaalf mensen terecht, van wie de aannemer en ex-militair Marc Luypaerts (51) de hoogste straf kreeg: drie jaar cel waarvan zes maanden effectief, een beroepsverbod gedurende vijf jaar en een boete. Een derde belangrijke verdachte, voormalig kapitein Johan Claeys (45), werd 200 uur werkstraf opgelegd, waarvan de helft voorwaardelijk, alsmede een boete en ontzetting uit zijn officiersfunctie. Ook tegen hen beiden had de openbaar aanklager hogere straffen gevorderd.

Prins zal verduisterd geld terugbetalen

De kwestie draaide rond fraude met eindejaarskredieten van de marine voor nog niet-gepresteerde diensten. De gelden werden voor privé-doeleinden gebruikt en met valse facturen toegedekt. Op deze wijze zou er 2,2 miljoen euro zijn verduisterd. Een deel daarvan (175.000 euro) was gebruikt om werk te laten verrichten voor prins Laurent.
Op 14 februari verklaarde Michel Malherbe, woordvoerder van het Koninklijk Huis, dat de kosten voor de verbouwingswerkzaamheden zouden worden terugbetaald. Daarbij verwees hij naar uitspraken van de vader van de prins, koning Albert II. Deze had in zijn kersttoespraak gesteld: 'Wanneer het gerecht verduisteringen vaststelt, lijkt het me billijk dat de schadeloosstelling iedereen zal treffen die er voordeel uit haalde.' Met dit laatste doelde hij impliciet ook op zijn eigen zoon.

Vijf kinderen vinden de dood in familiedrama

Op 28 februari 2007 deed zich in Nijvel (Waals-Brabant) een familiedrama voor dat aan vijf kinderen tussen de vier en veertien jaar oud het leven kostte, terwijl hun veertigjarige moeder levensgevaarlijk gewond raakte. De vrouw, Geneviève L., stak Yasmine (14), Norah (12), Myriam (10), Mina (8) en Mehdi (4) met een mes dood en deed vervolgens een zelfmoordpoging die ze ternauwernood overleefde. De vader, Bouchaib M., was niet thuis toen de gebeurtenissen zich afspeelden.
De verbijstering was groot omdat de toedracht ongewis bleef en naaste buren het gezin niet als problematisch kenden. Dat werd bevestigd door het commentaar van de Nijvelse burgemeester Pierre Huart: 'Iedereen kent het gezin als bijzonder vriendelijke mensen, die het nooit met iemand aan de stok hebben gehad. Voor de buitenwereld leken er ook geen problemen in het gezin. Wij zijn allen met verstomming geslagen.'

Familiedrama's als deze waren geen uitzondering. Sinds 1993 hadden deze zich zeker tien keer voorgedaan en in alle gevallen behoorden, naast de echtgeno(o)t(e) of een ander familielid, één of meer kinderen tot de dodelijke slachtoffers. Veelal eindigde het met de zelfmoord van de dader of een poging daartoe. Het meest recente voorbeeld deed zich op 2 februari 2006 voor, toen een 38-jarige man uit Temse (Oost-Vlaanderen) zijn vriendin, twee zonen en een geadopteerd dochtertje doodde, waarna hij zelfmoord pleegde.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Naast vergrijzing ook 'ontgroening' van Belgische beroepsbevolking

Een in februari 2007 verschenen studie van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) wees uit dat België, behalve met het veelbediscussieerde fenomeen van de vergrijzing van de beroepsbevolking, ook werd geconfronteerd met zogeheten ontgroening. Dat betekende dat het aantal jongeren tussen de vijftien en dertig jaar afnam. Beide verschijnselen zouden de druk op mensen boven de 55 doen toenemen om langer door te werken.

In 1996 telde België ruim 2,025 miljoen inwoners tussen de vijftien en dertig. In 2005 was dat aantal gedaald naar 1,916 miljoen – een afname met ruim 108.000 jongeren of 5,8 procent. Bij deze cijfers werden zowel schoolgaande, werkende als werkloze jongeren mee gerekend. De afname was verklaarbaar door de daling van de geboortecijfers in de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw, waardoor de instroom op de arbeidsmarkt verminderde. Het ontgroeningsproces zou niet, zoals men eerder aannam, pas inzetten na 2010 maar bleek nu al gaande. Dat was onder meer af te leiden uit het feit dat bedrijven steeds moeilijker aan jonge werknemers konden komen.
In Vlaanderen was de daling van het aantal jongeren het grootst, namelijk 7,5 procent tussen 1996 en 2005. In Wallonië bedroeg de afname 5,7 procent. In het Brussels Gewest steeg het aantal jongeren in deze periode nog wel, namelijk met 3,9 procent. Dat viel te verklaren door de aanwezigheid van meer kinderrijke, allochtone gezinnen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Waalse premier Di Rupo optimistisch over economische vooruitzichten

De Waalse minister-president Elio Di Rupo hield op 31 januari 2007 in het Waals Parlement voor het eerst een toespraak waarin de stand van zaken in Wallonië, vooral op economisch gebied, uit de doeken werd gedaan. Zijn voorganger Jean-Claude Van Cauwenberghe had het idee voor een dergelijke, jaarlijkse 'state of the union' gelanceerd bij de presentatie, halverwege 2006, van het zogeheten Marshallplan – het economische herstelplan voor Wallonië. Di Rupo kon vooral op positieve tendensen wijzen en maakte daarbij telkens een vergelijking met Vlaanderen. Zo gaf hij aan dat 435 grote bedrijven zich in 2005 in Wallonië vestigden, tegen 31 in Vlaanderen en 5 in Brussel. Tevens nam de Waalse export meer toe dan die in Vlaanderen. Ook wat betreft de uitgaven voor opleidingen en voor wetenschappelijk onderzoek scoorde Wallonië beter, zo stelde Di Rupo. Hij sprak van een verwachte economische groei over 2007 van 2,2 procent, wat hoger zou zijn dan wat in Vlaanderen werd verwacht.

De werkgelegenheid bleef het grootste probleem en vertoonde een ongunstiger beeld dan in Vlaanderen. Het aantal werklozen, dat in juni 2004 op 209.000 lag, was vrijwel niet gedaald: in december 2006 waren dat er 208.000.

Vlaamse krantenmarkt gekrompen

Uit cijfers over 2006, verstrekt door het Centrum voor Informatie over de Media (CIM), bleek in februari 2007 dat van de meeste kranten in Vlaanderen de oplage stagneerde of terugliep. De volledige Vlaamse krantenmarkt kromp met 1,2 procent. De belangrijkste uitzondering vormde *De Standaard*, waarvan de verkochte oplage toenam met 3,4 procent tot 84.268 exemplaren per dag. Ook *Het Laatste Nieuws* verkocht meer exemplaren dan een jaar eer-

der: het beleefde een stijging met 0,6 procent tot 287.858. Die vooruitgang was geringer en leek deels weer teniet te worden gedaan door een daling in het vierde kwartaal met 1 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2005.

Bijna alle andere dagbladen in Vlaanderen zagen hun oplage dalen. Alleen *De Morgen* wist zich te stabiliseren op ruim 51.000 exemplaren per dag. Grootste verliezer was *Het Volk*, waarvan de verkoop met 7,3 procent afnam tot 70.989 exemplaren per dag. De *Gazet van Antwerpen* en *Het Belang van Limburg* verloren 2,8 respectievelijk 1,7 procent. Achteruit gingen ook *Het Nieuwsblad/De Gentenaar* (- 2 procent) en de financieel-economisch georiënteerde *De Tijd* (-3,2 procent). Voor deze twee kranten gold echter dat in het vierde kwartaal van 2006 sprake was van een lichte kentering ten goede.

GEZONDHEID EN ZORG

Experiment met medische heroïneverstrekking in Luik

In februari 2007 werd bekend dat in de Waalse stad Luik een experiment van start zou gaan met het gratis verstrekken van heroïne aan een groep van ernstige probleemgebruikers. Dat gebeurde met instemming van de gehele gemeenteraad van de stad. Volgens de Luikse burgemeester Willy Demeyer was dit de enige manier waarop verslaafden konden worden geholpen bij wie achtereenvolgende therapieën geen resultaat hadden gehad. Voor de proef, waarmee in het najaar zou worden begonnen, was toestemming gegeven door de ministers van Volksgezondheid en Justitie, Rudy Demotte en Laurette Onkelinx. De federale overheid zou meebetalen aan het drie jaar durende project, dat 3,33 miljoen euro zou kosten.
In een aantal buitenlandse steden, zoals in Duitsland, Nederland, Spanje en Zwitserland, was ervaring opgedaan met heroïneverstrekking onder medisch toezicht. Behalve om redenen van volksgezondheid werden dergelijke projecten ook opgezet om overlast op straat te bestrijden, omdat de verslaafden veelal alleen aan voldoende geld konden komen voor heroïne door het plegen van kleine criminaliteit. Luik had zo'n 3.000 heroïneverslaafden en van hen zouden er 200 voor de proef worden geselecteerd. Het totaal aantal gebruikers van heroïne in België werd geschat op tussen de 15.000 en 30.000.

Voedingssupplementen krijgen kwaliteitslabel

De Algemene Pharmaceutische Bond (APB), de overkoepelende federatie van de Belgische beroepsverenigingen van zelfstandige apothekers, lanceerde in februari 2007 een nieuw kwaliteitslabel voor de parafarmaceutische markt. Deze bestond, behalve uit onder meer cosmetica en babyvoeding, vooral uit voedingssupplementen. Het label moest consumenten meer vertrouwen geven in de kwaliteit van de producten die ze kochten.

Volgens onderzoek gebruikte intussen bijna één op de twee Belgen regelmatig vitaminen, mineralen en voedingssupplementen. Per inwoner werd daar jaarlijks zo'n 9 euro aan besteed. Vooral multivitaminen, vitamine C en omega-3 vetzuren werden veel gebruikt. Tussen 2004 en 2006 steeg de omzet van deze producten met 20 procent. Toch twijfelde 70 procent van de consumenten aan de betrouwbaarheid van de door fabrikanten verstrekte informatie, zo was gebleken uit een studie van het Onderzoek- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties.

Producenten die een label wilden verkrijgen voor een product, moesten bij een commissie een dossier indienen, met daarin informatie over onder andere de kwantitatieve en kwalitatieve formule van het product, aanwijzingen voor gebruik, de samenstelling van grondstoffen en eindproduct, de vermeldingen op bijsluiter en verpakking en bewijzen van werkzaamheid. Werd eenmaal een label verkregen, dan volgden regelmatige controles met de mogelijkheid dat het product van de markt zou worden gehaald als het niet meer aan de kwaliteitsnormen voldeed. Het toezicht daarop kwam in handen van de Dienst voor Geneesmiddelenonderzoek, dezelfde instantie die periodiek reguliere geneesmiddelen controleerde.
De apothekers zouden via een databank toegang hebben tot alle door de producent verstrekte gegevens en daardoor gemakkelijker een persoonlijk gebruiksadvies kunnen geven.

(Vorige berichten pagina 68/2 - 2007)

BOSNIË-HERZEGOVINA

BINNENLAND

Oorlogsschade Sarajevo bedraagt 14 miljard euro

De materiële schade die de hoofdstad Sarajevo tijdens de Joegoslavische burgeroorlog werd toegebracht, bedroeg 14 miljard euro. Dit meldde een studie van het Instituut voor Onderzoek naar Oorlogsmisdaden van de Universiteit van Sarajevo, die begin september 2006 werd uitgebracht. Tussen 1992 en 1995 leed Sarajevo hevig onder de blokkade en het beleg door Bosnisch-Servische troepen onder leiding van politiek leider Radovan Karadzic en militair leider generaal Ratko Mladic.
Tijdens dit beleg werden 11.700 burgers van Sarajevo gedood, onder wie 1.500 kinderen.

Bosniërs kiezen parlementen en presidenten

Op 1 oktober 2006 vonden in Bosnië-Herzegovina een aantal verkiezingen tegelijk plaats. Ze werden gehouden voor het landelijk parlement, het landelijk presidentschap en de parlementen van de twee deelrepublieken, de Federatie van Bosnië en Herzegovina en de Servische Republiek (Republika Srpska).
De Bosnische Serviërs kozen ook een nieuwe president voor hun deelrepubliek en de Federatie van Bosnië en Herzegovina koos nieuwe districtsraden.

Parlementen

De algemene trend bij de parlementsverkiezingen was dat centrum-linkse en centrum-rechtse partijen wonnen ten koste van nationalistische partijen.
De 42 leden van het Huis van Afgevaardigden werden gekozen via algemene verkiezingen. Hiervan werden er 28 (twee derde) gekozen door de stemgerechtigden van de Federatie van Bosnië en Herzegovina en 14 door die van de Servische Republiek.

Voor het Huis van Afgevaardigden van de moslim-Kroatische Federatie van Bosnië-Herzegovina werden 98 leden gekozen en voor de Volksvergadering van de Servische Republiek 83.

Uitslagen parlementsverkiezingen Bosnië-Herzegovina (1 oktober 2006)

Zetelverdeling Huis van Afgevaardigden

Gekozen door de Federatie van Bosnië en Herzegovina:

partij	aantal zetels
Partij voor Democratische Actie (SDA)	8
Partij voor Bosnië en Herzegovina (SBiH)	7
Sociaal-Democratische Partij Bosnië en Herzegovina (SDPBiH)	5
Kroatische Democratische Unie (HDZ)	3
Kroatische Democratische Unie 1990	2
Patriottische Partij Bosnië-Herzegovina (BPS)	1
Volkspartij 'Werk voor Vooruitgang' (NSRzB)	1
Democratische Volksunie (DNZ)	1
Totaal	28

Gekozen door de Servische Republiek:

partij	aantal zetels
Partij van Onafhankelijke Sociaal-Democraten (SNSD)	7
Servische Democratische Partij (SDS)	3
Partij voor Democratische Vooruitgang (PDP)	1
Partij voor Bosnië en Herzegovina (SBiH)	1
Partij voor Democratische Actie (SDA)	1
Democratische Volksalliantie (DNS)	1
Totaal	14

Zetelverdeling Huis van Afgevaardigden moslim-Kroatische Federatie

partij	aantal zetels
Partij voor Democratische Actie (SDA)	28
Partij voor Bosnië en Herzegovina (SBiH)	24
Sociaal-Democratische Partij Bosnië en Herzegovina (SDPBiH)	17
Kroatische Eenheid	16
Patriottische Partij Bosnië-Herzegovina (BPS)	4
Volkspartij 'Werk voor Vooruitgang' (NSRzB)	3
Patriottisch Blok	3
Democratische Volksunie (DNZ)	2
Partij van Onafhankelijke Sociaal-Democraten (SNSD)	1
Totaal	98

Zetelverdeling Volksvergadering Servische Republiek

partij	aantal zetels
Partij van Onafhankelijke Sociaal-Democraten (SNSD)	41
Servische Democratische Partij (SDS)	17
Partij voor Democratische Vooruitgang (PDP)	8
Democratische Volksalliantie (DNS)	4
Partij voor Bosnië en Herzegovina (SBiH)	4
Socialistische Partij van de Servische Republiek (SP)	3
Partij voor Democratische Actie (SDA)	3
Servische Radicale Partij van de Republiek Servië (SRS)	2
Sociaal-Democratische Partij Bosnië en Herzegovina (SDPBiH)	1
Totaal	83

Presidenten

Het landelijk presidentschap van Bosnië-Herzegovina bestond uit een presidium, waarvoor elk van de drie bevolkingsgroepen (moslims, Kroaten en Serviërs) hun eigen president aanwezen. De moslims kozen op 1 oktober 2006 uit zes kandidaten de 61-jarige Haris Silajdzic van de Partij voor Bosnië en Herzegovina (SBiH). De Kroaten hadden eveneens de keuze uit zes kandidaten, van wie de 42-jarige Zeljko Komsic van de Sociaal-Democratische Partij Bosnië en Herzegovina (SDPBiH) de winnaar werd. De Serviërs kozen uit elf kandidaten de 57-jarige Nebosja Radmanovic van de Partij van Onafhankelijke Sociaal-Democraten (SNSD). Silajdzic was een centrum-rechts politicus, de andere twee waren sociaal-democraten. Als voorzitter van het presidium rouleerden zij onderling om de acht maanden. De voorzitter voor de eerste periode werd vanaf 6 november de Serviër Radmanovic. In de Servische Republiek werd op 1 oktober de econoom en bedrijfsdirecteur Milan Jelic tot president gekozen.

Nieuwe regering Servische Republiek

De grote winnaar van de parlementsverkiezingen in de Servische Republiek was de Partij van Onafhankelijke Sociaal-Democraten (SNSD). Haar leider, de gematigde nationalist Milorad Dodik, kreeg dan ook de opdracht een nieuwe regering voor de deelrepubliek te vormen. Op 30 november keurde het Bosnisch-Servische parlement zijn regering goed met 60 van de 83 stemmen.
Het kabinet telde zestien ministers: zes uit zijn eigen partij, zeven uit andere partijen en drie onafhankelijke ministers. Dodik verklaarde dat het regeringsbeleid zich zou concentreren op economische hervormingen, sociaal beleid, ontwikkelingsprogramma's en samenwerking met het Joegoslaviëtribunaal in Den Haag.

Bosnië-Herzegovina krijgt nieuwe landelijke regering

Op 5 januari 2007 kreeg de gematigde Bosnische Serviër Nikola Spiric (50), leider van de Partij van Onafhankelijke Sociaal-Democraten (SNSD), de opdracht een nieuwe landelijke regering te vormen. Spiric noemde bij die gelegenheid drie programmapunten waarop hij als premier de nadruk wilde leggen: het nauwer bij elkaar brengen van moslims, Kroaten, Serviërs en de andere bevolkingsgroepen in Bosnië-Herzegovina om het centrale bestuur te versterken, de bestrijding van armoede en werkloosheid en toewerken naar het lidmaatschap van de Europese Unie.Op 9 februari werd het kabinet van premier Spiric door 31 van de 42 afgevaardigden in het parlement geaccepteerd. Het was een coalitie die was samengesteld uit vijf partijen. Naast de SNSD waren dat de Kroatische Democratische Unie (HDZ), de Kroatische Democratische Unie 1990 (HDZ 1990), de Partij voor Democratische Actie (SDA) en de Partij voor Bosnië en Herzegovina (SBiH).

Samenstelling regering Bosnië-Herzegovina (9 februari 2007)

Premier
Nikola SPIRIC

Ministers:
Buitenlandse Handel en Economische Betrekkingen
Slobodan PUHALAC
Buitenlandse Zaken
Sven ALKALAJ
Burgerzaken
Sredoje NOVIC
Defensie
vacant
Financiën
Dragan VRANKIC
Justitie
Barisa COLAK
Mensenrechten en Vluchtelingenzaken
Safet HALILOVIC
Transport en Communicatie
Bozo LJUBIC
Veiligheid
Tarik SADOVIC

Nieuw massagraf bij Srebrenica gevonden

Op 8 november 2006 werd bij het dorp Snagovo, ongeveer vijftig kilometer ten noorden van Srebrenica, een nieuw massagraf gevonden van slachtoffers van de Servische verovering van deze enclave in juli 1995. In een paar dagen werd toen bijna de gehele mannelijke moslimbevolking van 8.000 mannen uitgemoord. Het graf bij Snagovo was drie bij negen meter groot en bevatte tientallen lichamen.

Vrees voor groeiend moslimfundamentalisme

Op 11 november 2006 nam de Islamitische

Gemeenschap van Bosnië, het orgaan van Bosnië-Herzegovina waarin religieuze leiders waren verenigd, een resolutie aan waarin werd gewaarschuwd voor de groeiende invloed van moslimfundamentalisten in de islamitische gemeenschap van het land. Vanuit de internationale gemeenschap was er al eerder op gewezen dat het land een 'veilige haven' voor potentiële moslimterroristen kon worden.
Het ging om aanhangers van het wahabisme, de strenge moslimleer uit Saoedi-Arabië. Het wahabisme werd vooral aangehangen door Arabische en Aziatische moslims die tijdens de burgeroorlog in de jaren negentig van de twintigste eeuw hun geloofsgenoten kwamen helpen in de burgeroorlog. Honderden van deze vrijwillige strijders kregen het Bosnische staatsburgerschap, vaak door met Bosnische vrouwen te trouwen. De zelfbenoemde leider van het Bosnische wahabisme, Abu Hamza, vond dat de Bosnische moslims 'een gereduceerde versie van de islam' aanhingen.
Ongeveer 40 procent van de 3,8 miljoen inwoners van Bosnië-Herzegovina was moslim. Zij waren traditioneel gematigde moslims.

Staatsburgerschap ontnomen aan voormalige moslimstrijders

Op 11 januari 2007 meldde de Bosnische regering dat 330 Arabische en Aziatische moslimfundamentalisten hun Bosnische staatsburgerschap was ontnomen. Ongeveer 1.500 'heilige strijders', van wie ruim de helft Arabieren, hadden in de jaren negentig het Bosnische staatsburgerschap gekregen. Volgens het vredesakkoord van 1995 moesten de niet-Bosnische moslimstrijders het land verlaten.

Servische Democratische Partij kiest nieuwe leider

Op 17 december 2006 koos de ledenraad van de Servische Democratische Partij (SDS) Mladen Bosic (45) tot partijleider. De SDS was begin jaren negentig van de twintigste eeuw opgericht door de nog steeds voortvluchtige, van oorlogsmisdaden verdachte Radovan Karadzic.
Tijdens de burgeroorlog was de SDS de leidende partij onder de Bosnische Serviërs. Bosic was toen vice-president van de SDS. In 2000 was hij vice-minister van Buitenlandse zaken van Bosnië-Herzegovina en van 2001 tot 2004 de Bosnische ambassadeur in Slovenië.

Mandaat Hoge Vertegenwoordiger verlengd

Op 27 februari 2007 besloot de Steering Board of the Peace Implementation Council (PIC) – een groep van landen die toezag op de grote lijnen van het landsbestuur – om het mandaat van de Hoge Vertegenwoordiger van de Verenigde Naties te verlengen tot 30 juni 2008.
Het was aanvankelijk de bedoeling dat deze functie, die werd ingesteld na het Vredesakkoord van Dayton van 1995, in juni 2007 zou worden opgeheven. De internationale gemeenschap was echter ontevreden over het verloop van de politiehervorming, die moest leiden tot de opheffing van de scheiding naar bevolkingsgroep. Dat gold ook voor de gebrekkige samenwerking met het Joegoslavië-tribunaal door Bosnië-Herzegovina. Premier Nikola Spiric reageerde teleurgesteld op het feit dat zijn land nog een jaar langer onder curatele zou blijven.
Sinds 31 januari 2006 werd de functie van Hoge Vertegenwoordiger uitgeoefend door de Duitser Christian Schwarz-Schilling (76).

Servische Republiek biedt verontschuldigingen aan

Op 28 februari 2007 bood de regering van de Servische Republiek in Bosnië-Herzegovina haar verontschuldigingen aan voor de misdaden die door Bosnische Serviërs waren gepleegd tegen niet-Serviërs in de burgeroorlog van 1992-1995. Het excuus volgde twee dagen na de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof van de Verenigde Naties in Den Haag, waarin Servië werd vrijgesproken van het plegen van 'genocide' gedurende de burgeroorlog.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bijna een derde van de Bosniërs werkloos

Eind juli 2006 meldde het Bosnische Bureau voor de Statistiek dat 31,1 procent van de beroepsbevolking (366.000 mensen) werkloos was. Dit was bijna 10 procent minder dan de 40 procent werkloosheid die algemeen werd aangenomen. Het verschil kwam door de onderzoeksmethode van het statistiekbureau: door gebruik te maken van persoonlijke interviews werden nu ook seizoenarbeiders en werknemers in de grijze sector van de Bosnische economie meegerekend als werkenden, terwijl zij officieel vaak als 'werkloos' stonden geregistreerd.

JUSTITIE

Bosnisch-Servische ex-minister veroordeeld wegens corruptie

Op 27 oktober 2006 werd Momcilo Mandic (52) tot negen jaar cel veroordeeld wegens verduistering van bankgelden en machtsmisbruik in de periode 1998-2003, toen hij lid was van de directieraad van de Privredna Banka Sarajevo. Hij kreeg de opdracht deze bank 2,3 miljoen euro terug te betalen.
Mandic was in de eerste helft van de jaren negentig van de twintigste eeuw minister van Justitie in de Bosnisch-Servische regering van premier Radovan Karadzic, die door het Joegoslavië-tribunaal werd gezocht wegens oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid. Het Bosnische hof sprak Mandic wel vrij van de aanklacht dat hij Karadzic financieel was blijven steunen.
Mandic moest later ook nog terechtstaan wegens het begaan van misdaden tegen de menselijkheid in de burgeroorlog. In april 1992 leidde hij de Bosnisch-Servische aanval op een politieopleidingscentrum in Sarajevo, die het begin zou vormen van de burgeroorlog in Bosnië-Herzegovina.

MILITAIRE ZAKEN

Militaire verdragen met Turkije, Servië en Kroatië

Als onderdeel van het Bosnische streven naar het lidmaatschap van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) werden in 2006 enkele militaire samenwerkingsverdragen met buurlanden en landen in de omgeving afgesloten. Het ging om verdragen met Turkije (14 augustus), Servië (23 november) en Kroatië (27 december).

Bosnië gaat partnerschap met de NAVO aan

Op 14 december ondertekende de Bosnische regering een partnerschapsovereenkomst met de NAVO. Later op die dag deden Servië en Montenegro hetzelfde. Volgens de Bosnisch-Servische president Nebosja Rad-

manovic was 'de droom van Bosnië-Herzegovina waarheid geworden'. Secretaris-generaal Jaap de Hoop Scheffer van de NAVO verklaarde dat 'Euro-Atlantische integratie het antwoord is op de problemen in de regio'.
Na 14 december telde de NAVO 26 volwaardige leden en 23 partners.

BUITENLANDSE ZAKEN

Servië en Servische Republiek ondertekenen samenwerkingsverdrag

Op 26 september 2006 ondertekenden Servië en de Servische Republiek in de Bosnisch-Servische hoofdstad Banja Luka een samenwerkingsverdrag waarin zij hun 'speciale banden' wilden vastleggen. Het ging om nauwere samenwerking op het gebied van onder meer economie, justitie, misdaadbestrijding, wetenschap, toerisme en cultuur.
De Bosnische moslims en Kroaten spraken hun vrees uit dat hiermee een stap werd gezet naar de losmaking van de Servische Republiek uit Bosnië-Herzegovina. De Servische president Boris Tadic verklaarde daarentegen dat zijn land met de ondertekening van het verdrag aantoonde de territoriale integriteit van Bosnië-Herzegovina te respecteren.

Volmacht vredesmacht EUFOR met jaar verlengd

Op 22 november 2006 stemde de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties in met de verlenging voor een jaar van de volmacht van de vredeshandhavingstroepen van de European Force in Bosnia and Herzegovina (EUFOR). Deze was in december 2005 actief geworden als opvolger van de vredeshandhavingsmacht van de VN.

VN-hof spreekt Servië vrij van genocide

Het Internationaal Gerechtshof van de Verenigde Naties, gevestigd in Den Haag, sprak op 26 februari 2007 Servië vrij van de aanklacht door Bosnië-Herzegovina van het plegen van genocide in Bosnië-Herzegovina tijdens de burgeroorlog van 1992-1995. Bij monde van rechter Rosalyn Higgins stelde het hof dat niet het hele land Servië aansprakelijk kon worden gesteld. In deze zaak was voor het eerst in de geschiedenis een hele natie voor genocide ter verantwoording geroepen. Het hof stelde wel dat Servië te weinig had gedaan om het geweld van de Bosnische Serviërs te stoppen en dat de gebeurtenissen rond de enclave Srebrenica in juli 1995 wel als genocide betiteld konden worden. De uitspraak betekende onder meer dat Servië geen herstelbetalingen aan Bosnië-Herzegovina hoefde te doen.
Op 27 februari 2007 gingen in de Bosnische hoofdstad Sarajevo ruim 5.000 mensen de straat op om tegen de uitspraak te protesteren. Het protest werd gehouden onder de slogan 'Gerechtigheid voor de Slachtoffers van de Genocide'. Ook in Den Haag werd door Bosnische moslims geprotesteerd.

JOEGOSLAVIË-TRIBUNAAL

Groot aantal veroordelingen wegens oorlogsmisdaden

Het Joegoslavië-tribunaal sprak een reeks van veroordelingen uit van Bosniërs die zich tijdens de burgeroorlog van 1992-1995 schuldig hadden gemaakt aan oorlogsmisdaden. Tijdens deze burgeroorlog vonden 200.000 mensen de dood en werden 2,2 miljoen burgers van huis en haard verdreven. De meeste uitspraken werden gedaan door het Bosnische filiaal van het tribunaal, dat in 2005 was ingesteld om de werkdruk van het tribunaal in Den Haag te verlichten en dat 'kleinere vissen' kon veroordelen. Het ging om de volgende vonnissen:

- Op 13 juli 2006 kreeg de Bosnische moslimsoldaat Samir Bejtic (37) 14,5 jaar celstraf wegens zijn bijdrage aan de moord op 24 Servische burgers in Sarajevo in 1993. Bejtic was toen lid van de brigade van de Bosnische warlord Musan Topalovic, bijgenaamd Caco. Topalovic werd in 1993 gedood door het Bosnische leger.
- Op 27 september 2006 veroordeelde het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag de Bosnische Serviër Momcilo Krajisnik (61) tot 27 jaar celstraf. Hij behoorde tot de grote vissen van het tribunaal. Krajisnik was als voormalige voorzitter van het Bosnisch-Servische parlement medeverantwoordelijk voor het plannen van de 'etnische zuivering' van moslims en Kroaten in de burgeroorlog, zo oordeelde het tribunaal. Hij werd evenwel vrijgesproken van de aanklacht van genocide. Verenigingen van moslim-slachtoffers reageerden verontwaardigd op de uitspraak: ze vonden de straf veel te laag.
- Op 3 november werd de Bosnische Serviër Marko Samardzija (70) tot 26 jaar celstraf veroordeeld wegens misdaden tegen de menselijkheid begaan tijdens de verovering van de noordwestelijke stad Kljuc in juli 1992. Samardzija was toen commandant van de derde compagnie van het Sanica Bataljon.
- Op diezelfde dag werd eveneens wegens misdaden tegen de menselijkheid de Bosnisch-Servische soldaat Nikola Kovacevic (38) tot twaalf jaar cel veroordeeld. Hij was in 1992 actief in de stad Sanski Most.
- De zaak tegen de Bosnische Serviër Radovan Stankovic was de eerste die naar het Bosnische tribunaal werd overgeheveld. Hij was tussen april 1992 en februari 1993 actief in de Oost-Bosnische stad Foca, een van de grootste gruwelplekken uit de burgeroorlog. Stankovic (37) werd op 14 november 2006 veroordeeld tot zestien jaar gevangenisstraf wegens marteling, verkrachting en het houden van Bosnische moslimvrouwen als seksslavinnen in een kamp dat onder Servische soldaten 'Het Bordeel' werd genoemd. De Bosnische moslimorganisatie 'Vrouwen, Slachtoffers van de Oorlog' vond bij monde van voorzitster Bakira Hasecic dat Stankovic minstens dertig jaar had moeten krijgen.
- De Bosnisch-Servische politieagent Novo Rajak (40) kreeg op 27 november veertien jaar gevangenisstraf voor de geestelijke en fysieke marteling van Bosnische moslims in de noordoostelijke stad Visegrad in de lente van 1992 en de zomer van 1995.
- Op 30 november 2006 werd in hoger beroep voor het tribunaal in Den Haag de veroordeling van de Bosnisch-Servische generaal Stanislav Galic omgezet van twintig jaar gevangenisstraf in levenslang. Galic (63) had de leiding over de blokkade en de beschieting van Sarajevo. De blokkade van Sarajevo duurde 44 maanden. Galic was de eerste verdachte voor het tribunaal die levenslang kreeg.
- Op 13 december werd de gevangenisstraf voor de Bosnisch-Servische soldaat Nedjo Samardzic (38) door het Bosnische tribunaal verdubbeld tot 24 jaar, omdat hij een belangrijke bijdrage had geleverd aan de seksslavernij van Bosnische moslimvrouwen in Foca.
- De Kroatisch-Bosnische soldaat Nikola Andrun (49) werd op 14 december veroordeeld tot dertien jaar cel wegens het martelen van moslimgevangenen in een detentiekamp in 1993.

Cyprus

• Op 15 december 2006 werd de Bosnisch-Servische soldaat Dragan Damjanovic (45) tot twintig jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens misdaden tegen de menselijkheid. Damjanovic had in 1992 en 1993 Bosnische moslims gemarteld in een detentiekamp in Vogosca, een voorstad van Sarajevo.
• Op 16 februari 2007 kreeg de Bosnisch-Servische soldaat Gojko Jankovic 34 jaar celstraf wegens zijn bijdrage aan de organisatie van het seksslavinnenkamp van Bosnische moslimvrouwen in Foca. Jankovic (52) werd schuldig bevonden aan de verkrachting van zes vrouwen, onder wie drie tieners.

Financiële steun voor Bosnische afdeling tribunaal

Begin februari 2007 zegden verscheidene Europese landen, waaronder Nederland, voor de periode 2007-2009 acht miljoen euro toe voor het Bosnische oorlogstribunaal. Dat was in 2005 opgericht om de werkdruk van de rechters van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag te verlichten.

(Vorige berichten pag. 396/2 e.v. - 2006)

CYPRUS

BINNENLAND

Bevolking Cyprus groeit naar 1 miljoen

Op 1 februari 2007 werden de resultaten bekend gemaakt van de volkstelling die de Turkse Republiek van Noord-Cyprus (TRNC) in april 2006 had gehouden. Hieruit bleek dat Turks-Cyprus 256.644 inwoners telde, 25 procent meer dan de 200.587 die in 1996 waren geteld. Hiermee zou de totale Cypriotische bevolking uitkomen op 1 miljoen.
Onduidelijk was in hoeverre de Turkse immigranten verantwoordelijk waren voor deze aanwas. Details van de volkstelling zouden pas later bekend worden gemaakt.

Ontmoeting Grieks- en Turks-Cypriotische geestelijk leiders

Op 21 februari 2007 had de Grieks-orthodoxe aartsbisschop Chrysostomos II een ontmoeting met mufti Ahmet Yonluer, de hoogste geestelijke van de Turks-Cyprioten. Na afloop werd een verklaring uitgegeven waarin werd gesteld dat ze verheugd waren om elkaar te ontmoeten. Verder zeiden ze te werken aan een sfeer van vertrouwen en tolerantie die als voorbeeld moest dienen voor de politieke leiders en de bevolking van Cyprus. Ook het gevoelige punt van de restauratie van de Grieks-orthodoxe kerken in het noorden en de moskeeën in het zuiden kwam aan de orde.
Het was voor het eerst dat beide hoogste geestelijken van het eiland met elkaar spraken. Oorspronkelijk zou de ontmoeting een maand eerder hebben plaatsgevonden, maar Yonluer zegde deze op het laatste moment af. Nu kwamen beide mannen overeen vaker bij elkaar te komen. Er was echter nog geen datum vastgesteld voor een volgende bijeenkomst.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Cyprus start met biedingen voor olie- en gasvelden

De Cypriotische regering startte op 15 februari 2007 met de biedingprocedure voor elf olie- en gasvelden ten zuiden, zuidoosten en zuidwesten van het eiland. In totaal ging het om een gebied van 60.000 vierkante kilometer. Cyprus was al eerder met Libanon en Egypte overeengekomen wie welk deel van de Middellandse Zee mocht exploiteren. Dit tot groot ongenoegen van Turkije dat meende ook recht te hebben op delen van de Middellandse Zee, evenals de Turkse Republiek van Noord-Cyprus (TRNC). Turkije zei dan ook dat de biedingprocedure de vrede en stabiliteit in de regio bedreigde.

(Vorige berichten pagina 72/2 - 2007)

Duitsland

DUITSLAND

BINNENLAND

Dichter-zanger Wolf Biermann ereburger van Berlijn

Het parlement van Berlijn stemde op 1 februari 2007 in met de verlening van het ereburgerschap aan de dichter en zanger Wolf Biermann (70). Hij werd daarmee de 115e ereburger van de Duitse hoofdstad. Biermann werd vooral bekend doordat hij in 1976 door de toenmalige Oost-Duitse regering uit de Duitse Democratische Republiek (DDR) werd gezet vanwege zijn kritische houding jegens het regime. Zijn verbanning werd gezien als het begin van een sterkere oppositiebeweging die uiteindelijk het einde van de DDR en de eenwording van Oost- en West-Berlijn inluidde.
De onderscheiding voor Biermann was niet onomstreden. Daarbij speelden ter linkerzijde onder meer bezwaren tegen diens politieke opvattingen, in het bijzonder zijn steun aan de oorlog tegen Irak.

Zeven doden bij schietpartij in Chinees restaurant

In de nacht van 4 op 5 februari 2007 werden drie mannen en drie vrouwen dood aangetroffen in het Chinees restaurant Lin Yue in het Noord-Duitse Sittensen, een plaats gelegen tussen Bremen en Hamburg. Zij bleken te zijn doodgeschoten. Een zevende slachtoffer werd gevonden met schotwonden en overleed later in het ziekenhuis aan zijn verwondingen. De slachtoffers waren de eigenaar, diens echtgenote en vijf personeelsleden, allen van Aziatische afkomst. Over de redenen voor de schietpartij tastte de politie in het duister.
Drie dagen na de gebeurtenis werden twee Vietnamese mannen van 29 en 31 jaar in Bremen aangehouden op verdenking van betrokkenheid bij de schietpartij. Een week later werd nog een derde arrestatie verricht.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Herstel Duitse economie gaat verder

Cijfers die in februari 2007 werden bekendgemaakt door het Statistische Bundesamt lieten zien dat de Duitse economie zich het voorgaande jaar in meerdere opzichten voorspoedig had ontwikkeld. Dat gold voor de exportcijfers, de economische groei en het begrotingstekort.

Exporttoename van bijna 14 procent

In 2006, zo bleek uit cijfers van 8 februari 2007, steeg de Duitse export met 13,7 procent ten opzichte van 2005. Deze had een geldelijke waarde van 893,6 miljard euro. De import steeg met 16,5 procent naar 731,7 miljard euro. Dat betekende dat het handelsoverschot op 161,9 miljard euro lag, tegenover 158,2 miljard in 2005. De export ging voor meer dan de helft naar andere

landen van de Europese Unie en deze export steeg van 2005 op 2006 met 11,5 procent. Die naar andere landen nam toe met 17,3 procent.

Groei bedraagt 2,7 procent

Op 13 februari werden cijfers bekend over de economische groei in 2006. Deze bleek met 2,7 procent het hoogste sinds 2000, toen deze 3,2 procent bedroeg. Belangrijkste oorzaken waren, naast de toegenomen export, de groei van de binnenlandse investeringen en de groei van de particuliere consumptie.

Overheidstekort gedaald naar 1,7 procent

Het begrotingstekort kwam in 2006 uit op 1,7 procent, dat wil zeggen 39,5 miljard euro, zo lieten cijfers van 22 februari zien. In januari ging minister van Financiën Peer Steinbrück nog uit van een percentage van 1,9 procent. Het tekort lag in 2005 met 3,2 procent aanzienlijk hoger. Het nieuwe percentage betekende dat Duitsland ruimschoots de EU-norm haalde van een maximumtekort van 3 procent. Voordat de economische groei in 2006 inzette, kampte Duitsland niet alleen met een hogere werkloosheid maar ontstonden jaarlijks ook grote tekorten op de overheidsbegroting.

JUSTITIE

Activiste Rote Armee Fraktion Brigitte Mohnhaupt vrijgelaten

Een rechtbank in Stuttgart besloot op 12 februari 2007 om een van de laatste gevangen leden van de voormalige stadsguerrillagroep de Rote Armee Fraktion (RAF) voorwaardelijk vrij te laten. Het ging om de 57-jarige Brigitte Mohnhaupt, die 24 jaar lang gevangen had gezeten wegens meervoudige moord. Zij zou, met een proeftijd van vijf jaar, op 27 maart vrijkomen.
Mohnhaupt was in 1982 gearresteerd en werd drie jaar later tot vijf maal levenslang veroordeeld wegens betrokkenheid bij negen moorden. De bekendste daarvan waren die op de (West-)Duitse procureur-generaal Siegfried Buback en op werkgeversvoorzitter Hanns-Martin Schleyer, beide in 1977.
Brigitte Mohnhaupt was een van de leidende figuren uit de RAF, die aanvankelijk opereerde onder de naam Baader-Meinhofgroep en de strijd aanbond met wat ze aanduidde als kapitalistische uitbuiting en het Amerikaans imperialisme. De groepering was in 1970 ontstaan uit het verzet tegen de oorlog in Vietnam, in het bijzonder de rol die de Verenigde Staten daarin speelden. Pas in 1992 zwoer de RAF het geweld af, om zes jaar later formeel ontbonden te worden. Het geweld – in de vorm van ontvoeringen, bankovervallen en aanslagen – richtte zich tegen gezagsdragers in vooral de ondernemerswereld, de rechterlijke macht en de regering. In totaal verloren 34 mensen het leven door deze acties, onder wie ook toevallige voorbijgangers, politieagenten en chauffeurs.

Man veroordeeld tot vijf jaar wegens ontkenning Holocaust

Een rechtbank in Mannheim veroordeelde op 15 februari 2007 de extreem-rechtse activist Ernst Zündel tot vijf jaar gevangenisstraf wegens ontkenning van de Holocaust. Het was de maximale straf die in Duitsland op dit vergrijp stond.
De 67-jarige Zündel was in 1958 naar Canada geëmigreerd en in 2005 naar Duitsland uitgezet. Hij werd in Mannheim aangeklaagd op grond van veertien gevallen van aanzetten tot haat en verspreiding van antisemitisch gedachtegoed. Een van zijn advocaten, Ludwig Bock, bracht in dat de rechtbank een wetenschappelijke analyse van de Holocaust uit de weg ging. Deze was zijns inziens nodig om de werkelijke historische feiten te achterhalen. Hij kondigde aan in hoger beroep te zullen gaan.

GEZONDHEID EN ZORG

Bondsdag aanvaardt hervormingsvoorstellen gezondheidszorg

De Bondsdag ging op 2 februari 2007 akkoord met een hervorming van de Duitse gezondheidszorg. Na goedkeuring door de deelstaten – hetgeen als formaliteit werd beschouwd – zou de nieuwe wetgeving per 1 april in werking treden.
Het nieuwe zorgstelsel hield in dat vanaf 2009 de door werkgevers en werknemers te betalen premies, aangevuld met belastinggelden, in een gezondheidsfonds zouden worden gestort. Uit het fonds zouden alle ziekenfondsen worden betaald, inclusief eventuele tekorten van deze fondsen. De ziektekostenpremie werd inkomensonafhankelijk, dat wil zeggen dat alle volwassen inwoners hetzelfde tarief zouden betalen. Dat laatste betekende dat de arbeidskosten konden afnemen, hetgeen gunstig werd geacht voor de economische ontwikkeling.
Per saldo zouden de kosten van de gezondheidszorg dalen. Daarmee werd vooruitgelopen op de toenemende vergrijzing en het daardoor problematischer worden van de bekostiging van de zorguitgaven.

(Vorige berichten pagina 72/3 - 2007)

ESTLAND

BINNENLAND

Westers georiënteerde diplomaat tot president gekozen

Een westers georiënteerde diplomaat en journalist, Toomas Hendrik Ilves, werd op 23 september 2006 met een kleine meerderheid tot president gekozen. Hij kreeg 174 stemmen in het kiescollege van 345 leden, tegen 162 stemmen voor de zittende president Arnold Ruutel. Ilves (52) was opgegroeid in de Verenigde Staten en had een graad in de psychologie van de universiteit van Columbia in New York. Hij had zich in 1996 in Estland gevestigd.

Nieuwe minister van Milieu benoemd

President Ilves benoemde op 10 oktober 2006 het parlementslid Rein Randver tot nieuwe minister van Milieu. Hij was de opvolger van Villu Reiljan, die was afgetreden vanwege een corruptieschandaal.

Veto president over wet betreffende sovjetmonument

President Toomas Hendrik Ilves van Estland sprak op 22 februari 2007 zijn veto uit over een wet die door het parlement was aangenomen, welke verlangde dat een sovjetmonument binnen dertig dagen uit het centrum van de hoofdstad Tallinn zou worden verwijderd. De wet was volgens een verklaring van het kabinet van de president 'in strijd met zes artikelen van de grondwet' en druiste in tegen het principe van de scheiding der machten tussen de uitvoerende en wetgevende macht. De president stuurde de wet daarom terug naar het parlement.
Inzet van de controverse was een groot

bronzen monument bij een bushalte in Tallinn dat een soldaat van het Rode Leger voorstelde. Voor veel Esten was dat een symbool van de vroegere sovjetbezetting, maar voor Rusland stond het monument voor de overwinning van het Rode Leger op nazi-Duitsland.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Staat neemt opnieuw meerderheidsbelang in spoorwegen

De overheid in Estland sloot op 17 november 2006 een overeenkomst waarbij de privatisering van de Estse Spoorwegen die vijf jaar eerder plaatsvond, werd teruggedraaid. De staat zou aandelen terugkopen die behoorden aan de Baltische Spoorwegen en daardoor een meerderheidsbelang van 66 procent in het bedrijf krijgen. De minister van Economie, Transport en Communicatie, Edgar Savisaar, verklaarde tegenover journalisten dat de overheid daartoe 2,35 miljard kronen (ca. 150 miljoen euro) aan de Baltische Spoorwegen zou betalen.

Nieuwe wet maakt snelle oprichting onderneming via internet mogelijk

Het parlement in Estland nam op 6 december 2006 een wet aan die het mogelijk moest maken via internet een bedrijf in twee uur op te zetten. Per 1 januari 2007 zou de registratie van een nieuwe onderneming maximaal twee dagen moeten duren, maar het centrale registratiebureau streefde ernaar de procedure in twee uur af te handelen.

Forse economische groei in Estland

De Centrale bank van Estland maakte op 13 februari 2007 bekend dat volgens voorlopige cijfers de economische groei in het laatste kwartaal van 2006 11,2 procent had bedragen. Dat kwam neer op een groei van 11,5 procent voor 2006 als geheel.

Werkloosheid op laagste punt sinds jaren

Het werkloosheidscijfer daalde in 2006 in Estland naar 5,9 procent, het laagste cijfer sinds 1992. Dat liet een woordvoerder van het Bureau voor de statistiek op 23 februari 2007 weten. In 1992 was het percentage 3,7 procent en in 2005 stond het nog op 7,9 procent.

NATUUR EN MILIEU

Gifschip Ivoorkust verlaat Estland

Een schip dat in september in Estland aan de ketting was gelegd omdat het een giflading wilde uitladen die leek op het afval dat eerder in Ivoorkust was gedumpt, kon op 16 oktober 2006 het land verlaten. Dat verklaarde een woordvoerder van de maatschappij waarvoor het schip, de Probo Koala, voer. Het Openbaar Ministerie gaf het schip toestemming zee te kiezen, nadat de tanker 600 kubieke meter giftige lading had uitgeladen.

MILITAIRE ZAKEN

Estland ondertekent grootste defensiecontract ooit

Estland ondertekende op 28 februari 2007 zijn grootste defensiecontract ooit met een consortium bestaande uit de firma MBDA France en de Zweedse firma SAAB AB. Het contract betrof een nieuw luchtverdedigingssysteem. De aanschaf zou in 2009 worden voltooid. De aanbieding van het consortium had de voorkeur gekregen boven die van het Amerikaanse Raytheon.

BUITENLANDSE ZAKEN

Estland wijst Russisch voorstel af om over grens te onderhandelen

Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken in Tallinn wees op 4 september 2006 een voorstel van Rusland af om opnieuw over de grens tussen de twee landen te gaan onderhandelen. Estland en Rusland hadden een jaar eerder akkoorden ondertekend over de wederzijdse grens op zee en te land. Moskou trok zijn handtekening echter in toen het Estse parlement in de preambule van de wet die het akkoord ratificeerde een verwijzing opnam naar de 'agressie' en 'illegale annexatie' van Estland door de Sovjet-Unie in de stalinistische tijd.

Parlement verlengt militaire missie in Irak

Een officiële woordvoerder deelde op 19 december 2006 mee dat het parlement had ingestemd met de verlenging van de missie van Estse troepen in Irak tot eind 2007. Het parlement van in totaal 101 leden stemde met 70 tegen 3 stemmen voor de verlenging, ondanks het feit dat er onder de publieke opinie grote weerstand tegen bestond. Op dat moment waren er veertig Estse militairen in Irak gestationeerd en hadden er sinds het begin van de missie in 2003 twee het leven verloren.

(Vorige berichten pagina 398/3 e.v. - 2006)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Politieagenten alsnog vervolgd voor elektrocutie

Op 8 februari 2007 besloot de Franse justitie twee politieagenten te vervolgen omdat zij geen bijstand hadden verleend aan drie jongens die zich op 27 oktober 2005 hadden verscholen in een transformatorhuisje van elektriciteitsbedrijf EDF (Electricité de France). Twee van hen waren daarbij door elektrocutie om het leven gekomen. Na langdurig onderzoek stelde de politie-inspectie vast dat een achtervolgende agent had gezien hoe de drie in de richting van het transformatorhuis vluchtten en dit had doorgegeven. Noch hij noch de agente die het bericht op het politiebureau ontving ondernamen enige actie en werden daarom vervolgd.
De dood van de jongens was het begin van wekenlange rellen die zich uitbreidden over het hele land. Volgens de advocaat van de familie van de jongens waren deze mogelijk niet uitgebroken indien de klachten tegen de politie meteen serieus waren genomen en het ministerie van Binnenlandse Zaken niet onverantwoordelijk en partijdig was opgetreden.

Radicaal-linkse presidentskandidaat Bové krijgt celstraf

Het Hof van Cassatie bevestigde op 8 februari 2007 de veroordeling tot vier maanden gevangenisstraf van presidentskandidaat José Bové. In 2004 had hij 1.500 activisten aangevoerd bij het vernietigen van een veld met genetisch gemodificeerde gewassen. De anarchistisch georiënteerde Bové, die boer was van beroep, behoorde tot de zogeheten andersglobalistische beweging. Deze verzette zich tegen de neo-liberale invulling van de globalisering.

Het was nu aan een lagere rechtbank om te beslissen wanneer de straf ten uitvoer zou worden gebracht. Bové beschouwde zichzelf als een politieke gevangene, maar verwachtte niet dat hij de straf tijdens zijn presidentscampagne zou moeten uitzitten.

Franse president kan voortaan worden afgezet

Op 20 februari 2007 nam het Franse parlement een grondwetswijziging aan die het mogelijk maakte dat de Franse president kon worden afgezet indien in beide Kamers, de Nationale Assemblee en de Senaat, tweederde oordeelde dat de president zijn plicht als staatshoofd had verzaakt. Na afzetting verviel de immuniteit van de president en kon hij worden vervolgd.
Met het besluit werd een verkiezingsbelofte van de huidige president, Jacques Chirac, op de valreep van zijn tweede mandaat ingelost. Chirac was in zijn eerste termijn als president in verband gebracht met rechtszaken tegen zijn medewerkers uit de tijd dat hij burgemeester van Parijs was. Hij kon toen zelf niet vervolgd worden vanwege zijn presidentiële immuniteit.

Extreem-rechtse leider Le Pen opnieuw presidentskandidaat

Tijdens het partijcongres van het extreem-rechtse Front National (FN) op 25 februari 2007 stelde Jean-Marie Le Pen zich voor de zesde maal officieel kandidaat voor de Franse presidentsverkiezingen. De 78-jarige Le Pen was al tientallen jaren actief in de politiek en zijn partij vervulde een belangrijke rol in het immigratiedebat dat werd gevoerd door de extreem-rechtse fractie in het Europees Parlement.
In de peilingen stond Le Pen op de vierde plaats. Nicolas Sarkozy van de conservatieve regeringspartij UMP (Unie voor de Presidentiële Meerderheid) stond op de eerste plaats, gevolgd door Ségolène Royal van de Socialistische Partij (PS) en François Bayrou van de centrum-rechtse partij UDF (Unie voor de Franse Democratie). Maar bij de voorgaande presidentsverkiezingen was gebleken dat de opiniepeilingen niet erg betrouwbaar waren, omdat veel kiesgerechtigden niet uitkwamen voor hun voorkeur voor Le Pen. Deze was toen verrassend doorgedrongen tot de tweede ronde ten koste van de socialistische kandidaat Lionel Jospin. Daarom probeerden de socialisten nu een verenigd front te vormen rond Royal. Sarkozy had een belangrijk thema van Le Pen 'gekaapt' door als minister van Binnenlandse Zaken het immigratiebeleid te verscherpen.
Le Pen sloot het partijcongres af met een felle toespraak waarin hij riep dat 'Frankrijk voor de Fransen' was. Tevens kritiseerde hij de macht van multinationals die alleen uit waren op geld en daardoor immigratie in hand werkten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Landelijke staking tegen ontslagen en voor salarisverhoging

Na een oproep van de vakbonden staakten ambtenaren uit sectoren als het onderwijs, de belastingdienst en de spoorwegen op 9 februari 2007 uit protest tegen de aangekondigde ontslagen en de te geringe salarisverhoging. De overheid had besloten in 2007 15.000 ambtenaren te ontslaan en de salarissen met 0,8 procent te verhogen. In Parijs gingen tienduizenden mensen de straat op en in Marseille, Toulon en Rennes protesteerden duizenden mensen tegen de plannen van de regering.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Handelstekort stijgt naar recordhoogte

Frankrijk had over 2006 een recordtekort op de handelsbalans van 29,2 miljard euro. Volgens een verklaring van minister van Handel Christine Lagarde op 7 februari 2007 werd het tekort veroorzaakt door de gestegen energiekosten. Een andere factor was de zwakke dollar.

Herstructurering van Airbus vanwege aanhoudende problemen

Vliegtuigbouwer Airbus maakte op 28 februari 2007 bekend dat de komende vier jaar 10.000 van de 87.000 banen zouden verdwijnen, voor het merendeel in Frankrijk en Duitsland. Tevens zouden in verscheidene landen enkele productiehallen worden verkocht en werd het werk efficiënter verdeeld over de andere productiehallen.
Het 'Power-8' herstructureringsplan was noodzakelijk vanwege tegenvallers bij de productie van de superjumbo A380 en de lagere dollarkoers. Airbus was onderdeel van het luchtvaart- en defensieconcern EADS (European Aeronautic Defence and Space corporation). De grootste problemen van Airbus bleven bestaan, te weten de invloed van nationale overheden op de bedrijfsvoering en de onlogische verdeling van de productie over de deelnemende landen. Na de aankondiging stegen de aandelen van EADS met 1,81 procent: de slotkoers bedroeg 25,91 euro.

JUSTITIE

Leden Bulgaars babysmokkel-netwerk veroordeeld

Een rechtbank in Parijs sprak op 3 februari 2007 veroordelingen tot maximaal zes jaar uit tegen tientallen verdachten van betrokkenheid bij de handel in 23 Bulgaarse baby's. Het netwerk haalde Bulgaarse vrouwen naar Frankrijk om te bevallen, betaalde hen slechts een fractie van het beloofde geld en dwong hen prostituée of bedelaar te worden. De rechtbank bepaalde dat de ouders die de baby's hadden gekocht deze mochten houden.

Leider Baskische afscheidingsbeweging vrijgelaten

Op 14 februari 2007 werd Philippe Bidart na negen jaar vrijgelaten uit een gevangenis in Clairvaux (Zuidoost-Frankrijk). De 53-jarige Bidart was leider van de militante Baskische afscheidingsbeweging Iparretarrak die in 1973 was opgericht. Iparretarrak streed voor een onafhankelijk Baskenland in Zuid-Frankrijk en Noord-Spanje. In 1987 was de beweging verboden en een jaar later was Bidart gearresteerd en tot levenslang veroordeeld vanwege de moord op drie politieagenten. Na zijn voorwaardelijke vrijlating moest hij zeven jaar werken in een asielzoekerscentrum.

NATUUR EN MILIEU

Eiffeltoren in het donker uit bezorgdheid over klimaatverandering

De 20.000 lichtjes van de Eiffeltoren werden op 2 februari 2007 vijf minuten gedoofd. Op hetzelfde moment waren het Colosseum in Rome en het Griekse parlement in Athene in het donker. Hiermee werd de Europese zorg over de klimaatverandering tot uitdrukking gebracht.

Frankrijk

Ook de lichten van het Parijse Hilton, waar veel wetenschappers van de Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) logeerden, gingen kort uit. Eerder op de dag had de organisatie in Parijs een wetenschappelijk rapport gepubliceerd waarin stond dat de mens 'hoogstwaarschijnlijk' verantwoordelijk was voor de opwarming van de aarde. Het rapport was goedgekeurd door 113 landen, waaronder de Verenigde Staten.

Frans voorstel voor nieuwe milieuorganisatie positief ontvangen

Bij de opening van een internationale conferentie over het mondiaal ecologisch beleid op 3 februari 2007 in Parijs stelde de Franse president Jacques Chirac voor een nieuwe organisatie op te zetten voor het redden van de planeet. Hoewel 45 landen positief op de oproep reageerden, onthielden de Verenigde Staten, China en India – de belangrijkste vervuilende landen – zich van een reactie.
Sinds kort wierp de Franse president, die dat jaar zou worden opgevolgd, zich op als beschermer van het milieu. Op deze manier wilde hij op internationaal gebied zijn sporen nalaten.

OVERLEDEN

Maurice Papon, oorlogsmisdadiger

Op 17 februari 2007 overleed Maurice Papon op 96-jarige leeftijd in het ziekenhuis in Pontault-Combault aan de gevolgen van hartproblemen. Hij werd geboren op 3 september 1910 in Gretz-Armainvilliers.
Na zijn studie maakte Papon snel carrière binnen de overheidsdienst. In 1941 aanvaardde hij een hoge functie binnen het met nazi-Duitsland collaborerende Vichybewind en werd hij verantwoordelijk voor de opsporing en het transport van joden. Hij wist tijdig een verzetsstrijderscertificaat te bemachtigen, waardoor hij na de oorlog zijn carrière kon voortzetten.
In zijn functie van Parijs politiechef was hij in 1961 medeverantwoordelijk voor het gewelddadige politieoptreden tijdens een protestdemonstratie tegen de oorlog in Algerije waarbij minstens honderd doden vielen. Papon was ook parlementariër, minister van Financiën en burgemeester.
In 1981 publiceerde het satirisch weekblad *Le Canard Enchaîné* een artikel over zijn oorlogsverleden. Daarna klaagden enkele personen hem aan wegens 'misdaden tegen de menselijkheid'. Na een lang proces werd Papon veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf, maar om gezondheidsredenen werd hij in 2002 na drie jaar vrijgelaten. Op zijn verzoek werd hij begraven met de Légion d'Honneur, de hoogste nationale onderscheiding waarop hij sinds zijn veroordeling geen recht meer had.
De naoorlogse carrière van Papon was mogelijk gemaakt door de presidenten Charles de Gaulle, Giscard d'Estaing en François Mitterrand. Zij waren weliswaar op de hoogte van de feiten maar de perfecte ambtenaar Papon konden zij goed gebruiken op vertrouwensposities.

(Vorige berichten pagina 74/1 - 2007)

Griekenland

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Regering overleeft vertrouwensstemming

De Griekse regering overleefde op 5 februari 2007 een motie van wantrouwen, ingediend door de oppositionele Pan-Hellenistische Socialistische Beweging (PASOK) na een debat van drie dagen. Directe aanleiding voor het debat was de beschuldiging van de socialisten dat de regerende Nieuwe Democratie (ND) partijleden had gedwongen in te stemmen met een grondwetswijziging. Premier Kostas Karamanlis stelde echter dat PASOK de motie alleen had ingediend om de verdeeldheid in de eigen partij te maskeren. Hij zei dat hij door zou gaan met zijn programma van hervorming van de gezondheidszorg, het onderwijs en de economie.

Minister Bakoyannis bezoekt moslimminderheid Thracië

Minister van Buitenlandse Zaken Dora Bakoyannis begon op 5 februari 2007 aan een driedaags bezoek aan de vooral door moslims bewoonde streek Thracië. Ze pleitte daar voor een balans tussen christenen en moslims en zegde een bedrag van 6,25 miljoen euro toe voor de versterking van het onderwijs, een nieuwe technische school en een programma om vrouwen buitenshuis te laten werken. Ze wees verder op de plannen die er waren voor een nieuwe spoorlijn, een snelweg, een gaspijplijn en een oliepijplijn.
Het bezoek paste in een veranderende politiek van Griekenland tegenover de moslimminderheid in Thracië. Een week eerder had de regering al bekend gemaakt dat ze imams zou betalen en een belastingschuld van de moslimgemeenschap zou kwijtschelden.

Meeste Grieken vinden hun land te vol

De meerderheid van de Grieken vindt dat hun land niet meer immigranten kan opnemen. Dat bleek uit een onderzoek dat het Instituut voor Internationale Economische Relaties (IDOS) op 15 februari 2007 publiceerde. Van de ondervraagden vond 88 procent dat Griekenland haar grenzen had bereikt met de opvang van immigranten. Een zelfde percentage vond echter dat de immigranten in vrede in Griekenland leefden.
Griekenland telde ongeveer 1 miljoen immigranten, ongeveer 9 procent van de bevolking. Tweederde van hen kwam uit Albanië.

Aantal verkeersdoden stijgt opnieuw

Op 28 februari 2007 maakte Griekenland bekend dat het aantal verkeersdoden in 2006 was gestegen naar 1.629, tegenover 1.614 een jaar eerder. Wel was het aantal ongelukken met 6 procent gedaald, van 16.937 in 2005 naar 15.897 in 2006. Griekenland was daarmee nog steeds een van de koplopers in Europa. Het parlement had daarom een maand eerder maatregelen genomen om het aantal verkeersdoden terug te brengen.

JUSTITIE

Rechter beveelt vrijlating anti-globalisten

Een Griekse rechter beval op 7 februari 2007 de vrijlating van drie anti-globalisten van wie er twee respectievelijk 55 en 71 dagen in hongerstaking waren. Het ging om twee Grieken en een Oekraïner die sinds mei 2006 gevangen zaten in afwachting van hun proces. Ze waren gearresteerd bij de gewelddadige rellen diezelfde maand tijdens het Europees Sociaal Forum (ESF). De drie werden vrijgelaten op een borgtocht van 3.000 euro, in afwachting van hun proces.

Rechtbank veroordeelt voorzitter Olympisch Comité

Een rechtbank in Nafplio veroordeelde op 8 februari 2007 Minos Kyriakou, voorzitter van het Grieks Olympisch Comité (HOC), tot een gevangenisstraf van 48 maanden en een geldboete van 15.000 euro wegens het overtreden van de bouwvoorschriften tijdens het neerzetten van zijn zomerhuis op de Peloponnesos. De rechter beval verder onderzoek naar de vraag waarom lokale ambtenaren het huis niet hadden laten afbreken. Kyriakou ging tegen het vonnis in beroep.

Rechters kunnen harder optreden tegen corruptie

De regering ging op 27 februari 2007 akkoord met nieuwe regels om de corruptie in de private sector te bestrijden. Zo kregen rechters de bevoegdheid gevangenisstraffen tot vijf jaar op te leggen wegens het aanbieden of aannemen van steekpenningen.

(Vorige berichten pagina 75/1 - 2007)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Bombrieven verwonden acht medewerkers verkeersdiensten

Op 5 februari 2007 ontplofte een bombrief bij de Capita Group PLC, een organisatie die betrokken was bij het innen van het geld dat automobilisten moesten betalen om in het centrum van Londen te mogen rijden. Hierbij viel een gewonde. Een dag later kwam een bombrief tot ontploffing bij Vantis PLC, een organisatie die was belast met snelheidscontroles. Dit keer vielen er twee gewonden. Op 7 februari raakten drie mensen gewond, toen een bombrief ontplofte bij de overheidsdienst die betrokken was bij de uitgifte van rijbewijzen in Swansea, een stad in Wales.

In de drie weken voor deze aanslagen waren er vier andere bombrieven ontploft, waarbij in totaal twee gewonden vielen. De politie tastte in het duister over de herkomst van de dader of daders. De aanslagen waren steeds gericht tegen bedrijven of overheidsinstellingen die iets met het verkeer te maken hadden. Een anonieme woordvoerder van de Motorists Against Detection (MAD) – naar eigen zeggen verantwoordelijk voor de vernieling van duizenden flitspalen – ontkende elke betrokkenheid bij de aanslagen. De politie maakte op 19 februari bekend dat ze een man had gearresteerd die ze verantwoordelijk hield voor het versturen van de bombrieven.

Politie laat twee verdachten geplande onthoofding vrij

De Britse politie liet op 7 februari 2007 twee van de negen mannen vrij die ze ervan verdacht een Britse moslimsoldaat te hebben willen ontvoeren om hem vervolgens te onthoofden. Ze zouden deze executie op internet hebben willen zetten als afschrikwekkend voorbeeld. Zij waren op 31 januari gearresteerd in Birmingham. De politie zei toen al zes maanden bezig te zijn met het onderzoek en dat de plannen van de verdachten – voor het merendeel Pakistani – in een finaal stadium verkeerden. De rechter had op 6 februari nog toestemming gegeven om de negen nog eens 72 uur te verhoren. Waarom de twee een dag later werden vrijgelaten, bleef onduidelijk.

Overigens kwam zondagskrant de *Sunday Telegraph* op 25 februari met het bericht dat uit een geheim document bleek dat de dreiging van in Groot-Brittannië geboren moslims groter was dan op welk moment ook na de aanslagen van 11 september 2001. Ongeveer 2.000 Britse islamieten zouden bereid zijn te participeren in een terroristische aanslag. Het ging om een document dat circuleerde bij Binnenlandse Zaken, de geheime dienst MI5 en Scotland Yard. Binnenlandse Zaken weigerde elk commentaar, maar stelde wel dat veiligheidsmaatregelen continu werden herzien.

Oud-premier Thatcher onthult eigen standbeeld

Voormalig premier Margaret Thatcher onthulde op 21 februari 2007 een bronzen standbeeld van haar in het parlementsgebouw in Londen, een bijzondere gebeurtenis omdat normaal gesproken alleen beelden bij werden gezet van reeds overleden premiers. 'Ik had een voorkeur voor ijzer', zei Thatcher bij de onthulling. Daarmee refereerde ze aan haar bijnaam 'De IJzeren Dame'.

Steeds minder huwelijken

Het Nationaal Bureau voor Statistiek (ONS) maakte op 21 februari 2007 bekend dat het aantal huwelijken in Engeland en Wales in 2005 met 10 procent was gedaald ten opzichte van een jaar eerder. Nog slechts 244.710 stellen traden in het huwelijk, tegen 273.070 het jaar ervoor. Het aantal huwelijken bereikte hiermee een dieptepunt: het was het laagste cijfer sinds deze statistieken in 1862 werden bijgehouden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Handelstekort bereikt hoogterecord

Volgens gegevens van het Nationaal Bureau voor Statistiek (ONS) die het op 9 februari 2007 bekendmaakte, was het handelstekort over 2006 met 25 procent toegenomen ten opzichte van het jaar daarvoor. Het tekort kwam uit op 83,6 miljard euro. Dat was het grootste tekort sinds deze cijfers – vanaf 1697 – werden bijgehouden. Het groeiende tekort werd vooral toegeschreven aan de sterke positie van het pond.

NATUUR EN MILIEU

Regering moet plannen kernenergie heroverwegen

Het Britse Hooggerechtshof besloot op 15 februari 2007, in een zaak die milieuorganisatie Greenpeace had aangespannen, dat de regering haar plannen voor kernenergie moest heroverwegen. Dit omdat de regering steken had laten vallen bij de totstandkoming van het nieuwe programma. De raadpleging die hieraan vooraf ging was volgens de rechter misleidend, onvolkomen en procedureel oneerlijk. De regering was in 2003 met het Energy White Paper (EWP) gekomen waarin kernenergie geen aantrekkelijke optie werd genoemd. Deze werd in 2006 gevolgd door de Energy Challenge waarin juist stond dat kernenergie een belangrijke bijdrage moest leveren aan de Britse energievoorziening.
Premier Tony Blair zei in een reactie dat het besluit van de rechter ging over de raadpleging voorafgaand aan het besluit en niet over de energiepolitiek op zich. De regering zou derhalve een nieuwe raadpleging beginnen, maar bleef bij haar standpunt dat kernenergie terug op de agenda zou komen. 'Als we de bestaande kerncentrales niet ver-

Groot-Brittannië

vangen, dan zie ik niet hoe we onze klimaatdoelstelling kunnen halen', aldus Blair. Bovendien zou Groot-Brittannië dan afhankelijk blijven van de import van gas.

Londen gaat CO2-uitstoot verminderen

De Londense burgemeester Ken Livingstone presenteerde op 27 februari 2007 een plan om de CO2-uitstoot van Londen te verminderen. Dit plan richtte zich op vier onderdelen, namelijk woningen, industrie, energieproductie en transport. Op het gebied van wonen zou er meer aan isolatie worden gedaan. Hiervoor kwam een gemeentelijke adviesdienst die mensen kon adviseren over zaken uiteenlopend van het vervangen van een gloeilamp tot een energiezuinige renovatie. Op transportgebied wilde Livingstone de tarieven verhogen voor het rijden in de binnenstad van auto's die extra vervuilend waren.

Livingstone zei dat de steden het heft in handen moesten nemen om de CO2-uitstoot te verminderen omdat de nationale overheden te traag op de ontwikkelingen reageerden. 'Het gevecht om de klimaatverandering te beteugelen wordt gewonnen in de steden of wordt helemaal niet gewonnen.'
Londen wilde in elk geval 20,2 miljoen ton minder CO2-uitstoot in 2025 als gevolg van gemeentelijke maatregelen en wellicht nog eens 13,1 miljoen ton als gevolg van nationale maatregelen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Van mishandeling verdachte militairen ontslagen van rechtsvervolging

De krijgsraad ontsloeg op 14 februari 2007 vijf militairen van rechtsvervolging, die samen met twee andere militairen waren aangeklaagd wegens de mishandeling van civiele gevangenen in Irak. Dit vond plaats in 2003 in de stad Basra. De militairen zouden de gevangenen hebben geslagen en geschopt terwijl ze geboeid waren en kappen over hun hoofd hadden.
De krijgsraad besloot dat er onvoldoende bewijs tegen de verdachten was. De twee militairen die nog wel werden vervolgd, werd ten laste gelegd dat ze niets hadden ondernomen om de mishandeling te voorkomen.

Groot-Brittannië mag islamgeestelijke Abu Qatada uitleveren

De Special Immigration Appeals Commission (SIAC) besloot op 26 februari 2007 dat de geestelijke Abu Qatada uitgeleverd mocht worden aan Jordanië. Groot-Brittannië wilde hem het land uitzetten omdat hij geld zou inzamelen voor extremistische groepen en extremisten voorzag van spiritueel advies en religieuze rechtvaardiging. De commissie stelde dat de overheid bij de uitlevering genoeg voorwaarden had gesteld om ervoor te zorgen dat de mensenrechten van Abu Qatada niet zouden worden geschonden. Abu Qatada was in beroep gegaan omdat hij vreesde in Jordanië geen eerlijk proces te zullen krijgen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Londen tekent olieovereenkomst met Venezuela

De Londense burgemeester Ken Livingstone tekende op 20 februari 2007 een overeenkomst met Venezuela, waarin werd overeengekomen dat Londen 24 miljoen euro minder hoefde te betalen voor de brandstof van haar stadsbussen. In ruil hiervoor stuurde Londen experts op het gebied van openbaar vervoer en afvalverwerking naar Caracas, de hoofdstad van Venezuela. Livingstone zei dat de korting ten goede zou komen aan de armen: zij zouden voortaan 20 procent minder hoeven te betalen voor hun buskaartje.

De overeenkomst paste goed in het beeld van 'Rode' Ken Livingstone om banden aan te gaan met linkse voormannen in het buitenland, in dit geval de Venezolaanse president Hugo Chávez.

Groot-Brittannië trekt deel troepen uit Irak terug

Premier Tony Blair maakte op 21 februari 2007 bekend dat Groot-Brittannië binnen enkele maanden 1.600 militairen zou terugtrekken uit Irak. De Britse troepenmacht zou hiermee uitkomen op 5.500. Naar verwachting zouden na de zomer nog eens 500 man vertrekken. De overigen zouden in elk geval tot 2008 blijven om de Iraakse troepen te steunen en om de grens te beschermen. 'Maar de Iraki's moeten het volgende hoofdstuk schrijven', aldus Blair.

Ierland

Juist méér troepen naar Afghanistan

Vijf dagen na de aankondiging van Blair deelde minister van Defensie Des Browne mee dat Groot-Brittannië 1.400 man extra naar Afghanistan zou sturen. De Britse legermacht zou daarmee op een sterkte van 7.700 man komen. Het merendeel zou worden gestationeerd in de provincie Helmand.
Browne ontkende enig verband met de reductie van de troepenmacht in Irak. Hij zei dat de versterking kwam na een oproep van de commandanten van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), die meer troepen wilden om het te verwachten lenteoffensief van de Talibaan te weerstaan. Browne zei dat hij bij andere NAVO-leden voor troepen had gelobbyd, maar dat slechts enkele daartoe bereid waren. Alleen Canada, Nederland, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten waren actief in de gevaarlijke provincies.

(Vorige berichten pagina 75/3 - 2007)

IERLAND

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Premier Ahern prijst economische bijdrage Poolse werknemers

Premier Bertie Ahern zei op 20 februari 2007 dat Poolse arbeiders een belangrijke bijdrage hadden geleverd aan de Ierse economie: 'Dankzij hun vaardigheden en talent waren we in staat de economische groei van 5 procent ook de laatste jaren vast te houden.' Ahern deed zijn uitspraken aan het begin van een tweedaags bezoek van de Poolse premier Lech Kaczynski.
Ierland telde 100.000 Poolse werknemers, het grootste aantal van de tien landen die in mei 2004 waren toegetreden tot de Europese Unie. Volgens gegevens van het Centraal Bureau voor Statistiek (CSO) van 22 februari waren buitenlandse werknemers voor 52 procent verantwoordelijk voor de groei van de beroepsbevolking in 2006.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Meer geld voor infrastructuur Noord-Ierland

Minister van Buitenlandse Zaken Dermot

Ahern maakte op 23 januari 2007 bekend dat de Ierse regering over een periode van zes jaar 800 miljoen pond (ca. 1,1 miljard euro) beschikbaar stelde voor de verbetering van de infrastructuur met Noord-Ierland. Dit zou volgens Ahern de gemeenschappen aan beide zijden van de grens ten goede komen.
Het geld was onder andere bestemd voor betere verbindingen van Dublin met de belangrijkste steden in Noord-Ierland, voor de spoorwegverbinding tussen Dublin en Belfast en voor het vliegveld van Derry. Hoeveel er aan elk project zou worden besteed, was nog niet duidelijk. Ahern wilde hiertoe eerst overleggen met de autoriteiten in Londen en Belfast.

BUITENLANDSE ZAKEN

Ierland zet snelle reactiemacht op voor internationale rampen

Minister van Buitenlandse Zaken Dermot Ahern verklaarde op 5 februari 2007 dat Ierland een eenheid zou opzetten die snel zou kunnen reageren bij aardbevingen, overstromingen en andere humanitaire rampen. Het zou om vijftig experts gaan die binnen 72 uur ingezet konden worden en dan tot drie maanden in het buitenland gestationeerd konden worden om een aantal organisaties van de Verenigde Naties te ondersteunen.

(Vorige berichten pagina 594/1 - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Agent gedood tijdens supportersrellen

Op 2 februari 2007 kwam een 38-jarige agent om het leven tijdens ernstige supportersrellen rondom de wedstrijd Catania-Palermo. De gebeurtenis had een grote impact op Italië. De Italiaanse voetbalbond legde direct het wedstrijdprogramma stil en ook de interlandwedstrijd Italië-Roemenië die voor 7 februari was geprogrammeerd, werd afgelast.
De voetbalbond zei zich op verdere maatregelen te bezinnen. Minister van Binnenlandse Zaken Giuliano Amato zei in een reactie dat het voetbalgeweld moest stoppen omdat anders het voetbal zou stoppen. Later die week maakte hij enkele maatregelen bekend. Zo moesten de clubs de banden verbreken met de harde supporterskernen en moesten alle Italiaanse stadions waar betaald voetbal werd gespeeld voldoen aan strenge veiligheidsvoorschriften. Deze voorschriften waren zo streng dat in eerste instantie slechts elf stadions hieraan voldeden. Deze werden op 22 februari gevolgd door nog eens twaalf stadions, waarmee het totaal op 23 goedgekeurde stadions kwam. De voetbalcompetitie was op dat moment alweer hervat, maar clubs waarvan het stadion niet aan de veiligheidsvoorschriften voldeed moesten spelen zonder publiek.

Politie arresteert vijftien links-extremisten

De politie arresteerde op 12 februari 2007 in verscheidene steden in Noord-Italië vijftien links-extremisten omdat ze vergevorderde plannen zouden hebben om mensen te ontvoeren of te bedreigen om zo fondsen te verwerven voor hun strijd. Dat het nog niet zover was gekomen, kwam doordat de leden het onderling niet eens waren of ze nu voor ontvoering of bedreiging moesten kiezen. De politie hield de leden al sinds 2004 in de gaten. Zij bekostigden hun activiteiten met bankovervallen. Volgens minister van Binnenlandse Zaken Giuliano Amato was de groep ideologisch verbonden met de Rode Brigades, die in de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw gewelddadige acties tegen gezagsdragers ondernamen.

Premier Prodi biedt ontslag regering aan

De Italiaanse premier Romano Prodi bood op 21 februari 2007 het ontslag van zijn regering aan, nadat de Senaat zijn buitenlands beleid had afgekeurd. Twee linkse senatoren weigerden hun steun te geven aan dit beleid omdat ze tegen de aanwezigheid van Italiaanse troepen in Afghanistan waren en tegen de uitbreiding van de Amerikaanse basis in Vicenza. Het gevolg hiervan was dat Prodi – die een uiterst minieme meerderheid in de Senaat had – de stemming verloor. De oppositie was het weliswaar eens met zijn buitenlands beleid, maar stemde tegen met het doel de regering ten val te brengen.
President Giorgio Napolitano hield op 22 en 23 februari besprekingen met alle betrokkenen. Het resultaat hiervan was dat hij Prodi op 24 februari vroeg om als premier aan te blijven en om een nieuwe vertrouwensstemming te vragen. Prodi zegde dit toe: 'Ik zal zo snel mogelijk om het vertrouwen vragen, met vernieuwde stuwkracht en een verenigde en vastbesloten coalitie.' De basis voor zijn coalitie bleef echter uiterst wankel omdat de christen-democraten en uiterst-linkse senatoren niet erg betrouwbaar bleken en zijn meerderheid in de Senaat miniem bleef.
Napolitano zei echter geen andere mogelijkheid te zien. Er was volgens de president geen basis voor een bredere coalitie en nieuwe verkiezingen – zoals de oppositie wenste – zouden geen oplossing bieden voor de situatie, zolang kleine partijen zoveel invloed zouden houden.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Meer geld voor kunst

Minister van Cultuur Francesco Rutelli maakte op 11 februari 2007 bekend dat Italië haar kunstbudget met 17 procent zou verhogen tot 441 miljoen euro. Het geld zou ten goede komen aan film, theater, opera en dans. De verhoging van het budget was opmerkelijk omdat de regering op grote schaal moest bezuinigen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Rechter klaagt CIA-agenten aan

Een rechtbank in Milaan stelde op 16 februari 2007 25 agenten van de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA), een Amerikaanse luchtmachtofficier en vijf leden van de Italiaanse geheime dienst in staat van beschuldiging wegens hun betrokkenheid bij de ontvoering van Osama Hassan Mustafa Nasr. De rechter had op dat moment nog geen uitleveringsverzoek aan de Verenigde Staten gedaan.
De verdachten zouden op 17 februari 2003 Nasr op straat in Milaan hebben ontvoerd en hem vervolgens via de Duitse luchtmachtbasis Ramstein hebben overgebracht naar een geheime gevangenis in Egypte. Daar werd hij vier jaar vastgehouden en gemarteld. Nasr had politiek asiel in Italië gekregen.
Het was de eerste zaak in Europa tegen het netwerk van geheime gevangenissen dat de CIA in Europa zou hebben. Een Amerikaan-

se woordvoerder zei in een reactie dat het hier een Italiaanse aangelegenheid betrof en dat hij verder elk commentaar weigerde. Ook de CIA onthield zich van commentaar.
Op 28 februari liet een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken weten dat het geen uitleveringsverzoek had ontvangen van Italië en dat er ook geen Amerikaanse staatsburgers aan Italië zouden worden uitgeleverd. Een en ander betekende dat de agenten waarschijnlijk bij verstek terecht zouden staan. De rechtbank had hen ook al advocaten toegewezen.

Massaal protest tegen uitbreiding Amerikaanse basis

Tienduizenden mensen liepen op 17 februari 2007 mee in een demonstratie tegen de uitbreiding van de Amerikaanse basis in Vicenza. De Amerikanen wilden deze basis uitbreiden van 2.900 naar 5.000 man als gevolg van hun nieuwe strategie in Europa. Deze hield in dat het aantal manschappen zou worden teruggebracht van 480.000 op het hoogtepunt van de Koude Oorlog naar 88.000 in 2012. Dit zou bovendien een krijgsmacht moeten zijn die mobieler en sneller inzetbaar was. De uitbreiding in Italië kwam tot stand door overplaatsing van troepen die op dat moment in Duitsland waren gelegerd.
De regering was akkoord gegaan met de uitbreiding, hoewel de communisten en de groenen tegen waren. Prodi had echter ministers verboden om deel te nemen aan de demonstratie.
Volgens de politie liepen 50.000 tot 80.000 mensen mee in het protest. Volgens de organisatoren ging het om 120.000 mensen.

(Vorige berichten pagina 77/1 - 2007)

LETLAND

BINNENLAND

Strengere eisen gesteld aan Lets staatsburgerschap

Letland introduceerde op 8 augustus 2006 strengere eisen betreffende het verlenen van het staatsburgerschap, die vooral te maken hadden met kennis van de Letse taal. Volgens de nieuwe regels zouden middelbare scholieren die het Lets staatsburgerschap wilden verkrijgen, certificaten moeten laten zien waaruit bleek dat zij examens in de Letse taal en literatuur van de drie hoogste niveaus hadden gehaald. Amendementen op de wet gaven de overheid de bevoegdheid een naturalisatieprocedure te beëindigen als een volwassen kandidaat voor het Lets staatsburgerschap drie keer voor een examen in de Letse taal was gezakt.

Coalitieregering behoudt meerderheid in parlement

De coalitieregering van premier Aigars Kalvitis kreeg bij de parlementsverkiezingen in Letland van 7 oktober 2006 een meerderheid van 51 zetels in het parlement met in totaal 100 zetels. Dat waren 6 zetels meer dan in het oude parlement. Het was de eerste keer dat een zittende regering een meerderheid kreeg sinds de onafhankelijkheid in 1991. De Volkspartij (TP) van premier Kalvitis werd de grootste partij, gevolgd door de Unie van Groenen en Boeren (ZZS). De derde coalitiepartner, zelf een coalitie van Letlands Eerste Partij (LPP) en Letse Weg (LC), kwam op de vijfde plaats.

Uitslagen parlementsverkiezingen Letland
(7 oktober 2006) Opkomst: 62,3 procent

partij	percentage	zetels
Volkspartij (TP)	19,6	23
Unie van Groenen en Boeren (ZZS)	16,7	18
Nieuw Tijdperk (JL)	16,4	18
Nationale Harmoniepartij (TSP)	14,4	17
Letlands Eerste Partij - Letse Weg (LPP-LC)	8,6	10
Voor Vaderland en Vrijheid/ Letse Nationale Onafhankelijkheidsbeweging (TB-LNNK)	6,9	8
Voor Mensenrechten in Verenigd Letland (PCTVL)	6,0	6
Letse Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (LSDSP)	3,5	0
Overige	7,3	0

Het totaal aantal zetels in het parlement (Saeima) was 100. Er gold een landelijke kiesdrempel van 5 procent.

Parlement stemt in met voortzetting oude coalitie

Het parlement stemde op 7 november met 58 tegen 41 stemmen in met een nieuwe regering onder leiding van premier Aigars Kalvitis, die door president Vaira Vike-Freiberga eerder op die dag voor die functie was voorgedragen. De drie oude coalitiepartijen hadden een kleine meerderheid in het parlement, maar Kalvitis had de conservatieve partij Voor Vaderland en Vrijheid/Letse Nationale Onafhankelijkheidsbeweging (TB-LNNK) uitgenodigd tot de coalitie toe te treden, zodat hij over een ruimere meerderheid kon beschikken. De nieuwe regering

Samenstelling regering Letland
(2 februari 2007)

President
Vaira VIKE-FREIBERGA

Premier
Aigars KALVITIS (TP)

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Ivars GODMANIS (LPP-LC)
Buitenlandse Zaken
Artis PABRIKS (TP)
Cultuur
Helena DEMAKOVA (TP)
Defensie
Atis SLAKTERIS (TP)
Economie
Jurijs STRODS (TB-LNNK)
Financiën
Oskars SPURDZINS (TP)
Gezondheid
Vinets VELDRE (TB-LNNK)
Justitie
Gaidis BERZINS (TP)
Kinderen en Gezinnen
Ainars BASTIKS (LPP-LC)
Landbouw
Martins ROZE (ZZS)
Milieu
Raimonds VEJONIS (ZZS)
Onderwijs en Wetenschap
Baiba RIVZA (ZZS)
Regionale Ontwikkeling en Locaal Bestuur
Aigars STOKENBERGS (TP)
Speciale Opdrachten voor Aangelegenheden betreffende Maatschappelijke Integratie
Oskars KASTENS (LPP-LC)
Speciale Opdrachten voor Digitale overheid
Ina GUDELE (ZZS)
Speciale Opdrachten voor Beheer van Fondsen van de Europese Unie
Normunds BROKS (TB-LNNK)
Transport
Ainars SLESERS (LPP-LC)
Welzijn
Dagnija STAKE (ZZS)

Gouverneur Bank van Letland
Ilmars RIMSEVICS

TP - Volkspartij
ZZS - Unie van Groenen en Boeren
LPP-LC - Letlands Eerste Partij - Letse Weg
TB-LNNK - Voor Vaderland en Vrijheid/Letse Nationale Onafhankelijkheidsbeweging

was de dertiende sinds de onafhankelijkheid in 1991.

Dodelijke slachtoffers bij brand in inrichting

Het aantal slachtoffers bij een brand in een inrichting voor geestelijk gehandicapten liep op 24 februari 2007 op tot 22. Aanvankelijk was er onduidelijkheid over het aantal aanwezige patiënten op het moment van de brand, die een dag eerder was uitgebroken. De ramp leidde tot maatschappelijke beroering, omdat velen vonden dat zij een teken was van de slechte zorg die de overheid aan minder bedeelden verleende.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Parlement verwerpt compensatie voor joodse gemeenschap

Het parlement in Letland verwierp op 23 november 2006 een wet die beoogde 32 miljoen lat (ca. 46 miljoen euro) over een periode van tien jaar beschikbaar te stellen als compensatie aan de joodse gemeenschap en om haar diverse bezittingen terug te geven. De compensatie was bedoeld voor het leed dat de joden was aangedaan door de holocaust tijdens de Tweede Wereldoorlog en de sovjetbezetting daarna. De joodse gemeenschap telde nu nog minder dan tienduizend personen op een totale bevolking van 2,3 miljoen.

Van de 100 parlementsleden stemden 12 voor de wet, 6 waren tegen en 67 onthielden zich. Een deel van de tegenstemmers meende dat ten onrechte alleen joden compensatie zouden ontvangen en andere slachtoffers van de holocaust en de sovjetbezetting niet.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische groei op bijna 12 procent in 2006

Minister van Economie Jurijs Strods liet op 9 februari 2007 weten tevreden te zijn over de economische groei van 11,9 procent in 2006. Dat groeicijfer was waarschijnlijk het hoogste binnen de Europese Unie, waar Letland in 2004 lid van was geworden. De inflatie stond echter in januari op 7 procent, ook een van de hoogste cijfers binnen de EU.

Standard & Poor's somber over Letse economie

Het economisch onderzoeksbureau Standard & Poor's stelde op 20 februari zijn vooruitzichten voor de Letse economie bij van 'stabiel' naar 'negatief' vanwege het risico van oververhitting. Volgens een verklaring van het bureau was er het risico van een 'harde landing' van de economie – een directe overgang van expansie naar recessie – met alle risico's voor de groei. Om dat te voorkomen, zouden de binnenlandse vraag en de hoge inflatie moeten worden afgeremd.

Een harde landing zou de druk op de meest productieve werknemers vergroten om te emigreren, hetgeen op termijn tot nog grotere economische verliezen zou leiden. Op een totale bevolking van 2,3 miljoen zouden er sinds de toetreding tot de EU tussen de 50.000 en 100.000 mensen zijn geëmigreerd, wat neerkwam op tussen de 4 en 10 procent van het werkende deel van de bevolking.

GEZONDHEID EN ZORG

Ongezonde voedingswaren op staatsscholen verboden

Een algeheel verbod op de verkoop van ongezonde voedingswaren op staatsscholen werd op 1 november 2006 in Letland van kracht als onderdeel van een plan om de eetgewoonten van kinderen te verbeteren. Het verbod gold zaken als soft drinks, chips en kauwgum. De overheid had tot deze drastische stap besloten nadat was geconstateerd dat kinderen in Letland steeds meer aan overgewicht gingen lijden.

LANDBOUW

Regering compenseert door droogte veroorzaakte landbouwschade

De regering van Letland bestemde op 26 september 2006 een bedrag van bijna 26 miljoen lat (ca. 37 miljoen euro) voor compensatie van verliezen die boeren hadden geleden door de droogte in de zomer. Het ministerie van Landbouw verwachtte dat de oogst dat jaar door de droge zomer 30 tot 60 procent lager zou zijn dan geraamd; de regenval was 50 procent beneden de norm geweest.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Protesten tegen homoparade in Riga

Bij het grote hotel Reval in het centrum van de Letse hoofdstad Riga protesteerden op 22 juli 2006 ongeveer tweehonderd mensen tegen de 'gay pride' bijeenkomst die binnen gehouden werd. De demonstranten spraken gebeden uit, gooiden met eieren naar het hotel en protesteerden tegen de bedreiging van de zeden die volgens hen van homoseksualiteit uitging. De meesten van hen behoorden tot de Russische christelijke minderheid in Letland.

Tot de bijeenkomst binnen was op het laatste moment besloten omdat een homoparade in de buitenlucht was verboden.

Parlement spreekt zich uit tegen homodiscriminatie

Het Letse parlement nam op 21 september een wet aan die discriminatie van homoseksuelen op de werkvloer verbood. Van de 84 aanwezige parlementsleden (op een totaal van 100 leden) stemden er 46 voor de maatregel. Daarmee maakte het parlement een eerder besluit van juni ongedaan, toen het weigerde discriminatie op basis van seksuele oriëntatie te verbieden. Die weigering had tot scherpe kritiek geleid.

BUITENLANDSE ZAKEN

Voormalige Russische president Jeltsin krijgt hoge Letse onderscheiding

De voormalige Russische president (1991-1999) Boris Jeltsin ontving op 22 augustus 2006 uit handen van de Letse president Vaira Vike-Freiberga de Orde van de Drie Sterren van de eerste graad wegens zijn bijzondere bijdrage aan de totstandkoming van de onafhankelijkheid van Letland in 1991. Ook Jeltsins bijdrage aan de terugtrekking van de laatste Russische troepen uit Letland in 1994 werd ermee geëerd. Letland vierde op 21 augustus de vijftiende verjaardag van de onafhankelijkheid van Moskou.

De onderscheiding was Jeltsin al in 2000 toegekend. Hij had toen echter geweigerd die in ontvangst te nemen wegens een tijdelijke verslechtering van de Lets-Russische betrekkingen.

(Vorige berichten pagina 403/2 e.v. - 2006)

LITOUWEN

BINNENLAND

Emigratie uit Litouwen sinds toetreding tot EU meer dan verdubbeld

Het aantal inwoners van Litouwen dat emigreerde, was sinds de toetreding van het land tot de Europese Unie in mei 2004 meer dan verdubbeld, zo liet het Nationaal bureau voor de statistiek op 13 juli 2006 weten. In 2004 en 2005 verlieten iets meer dan 49.000 mensen per jaar Litouwen op zoek naar een beter bestaan in het buitenland. In de drie jaar voor 2004 stond dat cijfer op ongeveer 20.000. Sinds 1990 waren ongeveer 404.000 mensen geëmigreerd, hetgeen had geleid tot een bevolkingsdaling van 3,6 miljoen in 1990 naar 3,2 miljoen in 2006.

Parlement stemt in met nieuwe regering

Het parlement van Litouwen stemde op 18 juli 2006 in met het programma van de veertiende regering in vijftien jaar. Daarmee kwam een einde aan een politieke crisis die vanaf mei had geduurd, toen de vorige regering ten val kwam. Van de 141 parlementsleden stemden er 58 voor het programma van de centrum-linkse coalitie onder leiding van premier Gediminas Kirkilas van de Litouwse Sociaal-Democratische Partij (LSDP), terwijl 49 parlementariërs tegen stemden en 2 zich onthielden. Het nieuwe kabinet was een minderheidskabinet van veertien ministers en was samengesteld uit vier partijen.

Litouwse functionarissen meest corrupt binnen EU-landen

Bij Litouwse functionarissen bestond binnen de Europese Unie de grootste kans dat zij om een steekpenning vroegen. Dat bleek uit een rapport van het Instituut voor Recht in Litouwen, dat op 20 februari 2007 werd gepubliceerd.

Van de tweeduizend Litouwers die voor een onderzoek in oktober en november waren ondervraagd, zei 11,5 procent dat hun door functionarissen om een steekpenning was gevraagd. Hongarije en Polen kwamen op de tweede en derde plaats met 4,8 en 4,5 procent.

Samenstelling regering Litouwen
(8 augustus 2006)

President
Valdas ADAMKUS
Premier
Gediminas KIRKILAS

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Raimondas SUKYS
Buitenlandse Zaken
Petras VAITIEKUNAS
Cultuur
Jonas JUCAS
Defensie
Juozas OLEKAS
Economie
Vytas NAVICKAS
Financiën
Zigmantas BALCYTIS
Gezondheidszorg
Rimvydas TURCINSKAS
Justitie
Petras BAGUSKA
Land- en Bosbouw
Kazimira PRUNSKIENE
Milieu
Arunas KUNDROTAS
Onderwijs en Wetenschap
Roma ZAKAITIENE
Sociale Zekerheid en Arbeid
Vilija BLINKEVICIUTE
Transport en Verbindingen
Algirdas BUTKEVICIUS

Gouverneur Bank van Litouwen
Reinoldijus SARKINAS

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering Litouwen ziet geen gevaar voor economische oververhitting

Premier Gediminas Kirkilas van Litouwen negeerde op 30 januari 2007 een oproep van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) om maatregelen te nemen tegen het gevaar van economische oververhitting. Hij zei na een ontmoeting met een bezoekende vertegenwoordiger van het IMF dat zijn regering niet van plan was haar fiscaal beleid aan te passen. Het bbp van Litouwen groeide in 2006 met 7,4 procent en voor 2007 was 7 procent voorzien. Het IMF drong in een verklaring onder meer aan op loonmatiging en maatregelen tegen de inflatie.

MILITAIRE ZAKEN

Gezamenlijk Baltisch controlecentrum voor NAVO-luchtpatrouilles

Estland, Letland en Litouwen kwamen op 13 oktober 2006 overeen een gezamenlijk luchtcontrolecentrum in Litouwen op te zetten. Het centrum zou het bevel krijgen over de vliegtuigen van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) die in het luchtruim boven de Baltische staten zouden patrouilleren. De drie landen beschikten zelf niet over voldoende militair materieel om hun luchtruim te beveiligen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Litouwen wijst Russische diplomaat uit

Parlementsvoorzitter Viktoras Muntianas deelde journalisten op 11 oktober 2006 mee dat de eerste secretaris van de Russische ambassade in de hoofdstad Vilnius, Oleg Rjabtsjikov, gevraagd was het land te verlaten. Hij was persona non grata verklaard, waarschijnlijk wegens spionageactiviteiten. Litouwen had in 2004 zes Russische diplomaten uitgewezen, waarna Moskou had gereageerd door vier Litouwse diplomaten uit te wijzen.

Polen en Baltische staten gaan samenwerken op energiegebied

Polen en Litouwen ondertekenden op 8 december 2006 in Vilnius een akkoord over de aanleg van een 'energieverbinding' van hoog vermogen om aldus de Baltische staten een directe aansluiting te geven op de elektriciteitsmarkt van de Europese Unie. De premiers van Estland, Letland en Litouwen kwamen ook overeen Polen te betrekken bij de geplande aanleg van een nieuwe kerncentrale in Litouwen die in 2015 operationeel zou moeten worden. De aanleg van de energieverbinding zou volgens voorlopige ramingen ongeveer 304 miljoen euro kosten, waarvan de Europese Unie 142 miljoen euro voor haar rekening zou nemen.
Vier dagen eerder hadden de Baltische staten en Finland een onderzeese kabelverbinding in gebruik genomen, Estlink genaamd, die de Baltische staten via de Finse Golf met het elektriciteitsnet van Noord-Europa en de EU verbond.

Rusland weigert uitlevering ex-minister Litouwen

Het Openbaar Ministerie in Litouwen liet op 15 februari 2007 weten dat Rusland ongeveer een week eerder had geweigerd de

voormalige Litouwse minister van Economie, Viktor Uspaskich, uit te leveren. Uspaskich, die van Russische afkomst was, werd in Litouwen gezocht wegens belastingfraude en corruptie. Hij had Litouwen in mei 2006, toen hij al geen minister meer was, plotseling verlaten en zou politiek asiel in Rusland hebben aangevraagd.

(Vorige berichten pagina 404/3 e.v. - 2006)

NEDERLAND

BINNENLAND

CDA, PvdA en CU sluiten regeerakkoord

In januari 2007 kwamen de onderhandelingen op gang tussen vertegenwoordigers van het Christen-Democratisch Appèl (CDA), de Partij van de Arbeid (PvdA) en de ChristenUnie (CU) over een te vormen driepartijencoalitie. Na de parlementsverkiezingen van november 2006 was uit gesprekken onder leiding van de CDA-informateurs Rein Jan Hoekstra en vervolgens Herman Wijffels gebleken dat dit de meest werkzame regeringscombinatie was. De op 20 december benoemde Wijffels slaagde er in de onderlinge verschillen, met name die tussen christen-democraten en sociaal-democraten, te helpen overbruggen.

Kamerfracties stemmen in met gezamenlijk programma

De Tweede Kamerfracties van de drie partijen gingen op 6 februari 2007 akkoord met het conceptregeerakkoord dat hun partijleiders waren overeengekomen. De volgende dag presenteerden Jan Peter Balkenende (CDA), Wouter Bos (PvdA) en André Rouvoet (ChristenUnie) het gezamenlijke programma. Het had als motto *Samen Werken, Samen Leven,* waarin als doelstellingen groei, respect, solidariteit en duurzaamheid tot uitdrukking werden gebracht.

De 53 pagina's tellende tekst bevatte enige marges voor nadere invulling. Dat was een bewuste keuze, omdat de partijen ervoor hadden gekozen om bij de uitwerking een beroep te doen op het 'maatschappelijk middenveld'. De stijl van werken stond dan ook in het teken van dialoog: de eerste honderd dagen zouden vooral worden gebruikt om met de samenleving in gesprek te gaan.

Naast de reguliere ministeries zouden twee zogeheten programmaministers worden aangewezen. Een van hen werd benoemd op het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) met in het takenpakket Jeugd en Gezin. Bij het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) zou een minister worden aangesteld die werd belast met Wonen, Wijken en Integratie.

Op dat moment was al duidelijk dat de drie politieke leiders zelf zitting zouden nemen in het nieuwe kabinet, terwijl langzamerhand ook veel namen van andere toekomstige bewindslieden uitlekten. Balkenende zou opnieuw premier worden, dit maal van een kabinet met progressievere signatuur dan in zijn drie voorgaande regeerperiodes. Bos zou vice-premier en minister van Financiën worden. Diens keuze voor een ministerspost was overigens niet vanzelfsprekend. Hij had nog tijdens de verkiezingscampagne, toen CDA en PvdA scherp tegenover elkaar stonden ten aanzien van het door de vorige drie kabinetten-Balkenende gevoerde beleid, te kennen geven niet onder Balkenende te willen dienen en fractievoorzitter van zijn partij te zullen blijven. Rouvoet werd eveneens vice-premier en werd belast met de ministeries overstijgende post Jeugd en Gezin.

Zes thema's staan centraal

Het regeerakkoord werd opgesteld rond zes centrale thema's: een actieve internationale en Europese rol voor Nederland; een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie; een duurzame leefomgeving; sociale samenhang; veiligheid, stabiliteit en respect; een slagvaardige en verbindende overheid en een dienstbare publieke sector. Het voorgestelde beleid werd met de volgende woorden ingeleid:

'Wij willen samen werken aan groei, duurzaamheid, respect en solidariteit. Aan een samenleving waarin oog is voor elkaar en waarin recht wordt gedaan aan ieders mogelijkheden en talenten. Een samenleving ook, waarin de overheid duidelijke grenzen stelt aan wat wel en wat niet kan, waarin vooral de eigen kracht van de samenleving wordt benut en waarin creativiteit en eigen initiatief worden ondersteund.

Wij willen werken aan een samenleving waarin mensen zich duurzaam met elkaar verbonden weten. Het is onze ambitie mensen het daarvoor benodigde vertrouwen in elkaar en in de toekomst te geven. Door in mensen te investeren en door mensen als bondgenoot tegemoet te treden; vanuit het besef dat we samen sterker staan. Zo willen wij werken aan een beter Nederland.

We leven in een dynamische tijd. De Nederlandse samenleving staat aan grote veranderingen bloot. Veel mensen voelen zich onzeker over de toekomst. Het gaat velen beter, maar dat neemt de bezorgdheid niet weg. Met mij gaat het goed, maar met de samenleving minder is een gevoel dat bij velen leeft. Optimisme en zorgen gaan hand in hand. Groot is de behoefte aan houvast, geborgenheid en een herkenbare eigen identiteit. Die behoefte kwam onder meer naar voren bij de uitslag van het referendum van 1 juni 2005 over het Europees grondwettelijk verdrag en in de verkiezingsuitslag van 22 november 2006.

Het is nodig een nieuwe balans te vinden tussen dynamiek en zekerheid. Er moet volop ruimte zijn voor initiatief en ontwikkeling. Maar tegelijkertijd mogen mensen niet aan de kant blijven staan of het gevoel hebben er alleen voor te staan. De verantwoordelijkheid om deze balans tot stand te brengen, rust op ons allemaal. Burgers, maatschappelijke organisaties en overheden moeten samen werken aan vertrouwen en respect, en aan groei en ontwikkeling. Doel is een ongedeelde samenleving waarin iedereen in veiligheid een menswaardig bestaan kan opbouwen. De afgelopen jaren heeft Nederland zijn uitgangspositie weten te versterken. Die uitgangspositie zullen we moeten vasthouden en gebruiken om een duurzame ontwikkeling van mens, leefomgeving en economie te bereiken.

Wij willen samen werken aan dat vertrouwen in de toekomst. Deze opdracht pakken wij aan vanuit een duidelijke visie op de richting waarin onze samenleving zich zal moeten bewegen:

- Een actieve internationale en Europese rol, zodat Nederland een relevante partner blijft in de wereld en in Europa.
- Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie, om ook bij internationale concurrentie welvaart te waarborgen.
- Een duurzame leefomgeving, om de wereld beter achter te laten dan we haar aantroffen.
- Sociale samenhang omdat ieder mens telt en we iedereen nodig hebben.
- Veiligheid, stabiliteit en respect, omdat die de basis zijn voor vertrouwen tussen mensen.
- Een slagvaardige en verbindende overheid die een bondgenoot is voor burgers, en een dienstbare publieke sector.

Dit zijn de zes pijlers die het kabinetsbeleid dragen. Ze vragen om een concrete uitwerking en om een ambitieuze investeringsagenda voor de komende kabinetsperiode.

Er is veel dat mensen hoop geeft, maar ook het nodige dat hen zorgelijk stemt of dat zij als een bedreiging ervaren. De tweede helft van de vorige eeuw was een periode van snelle groei en vooruitgang. Niet alleen de welvaart, ook de kwaliteit van leven nam enorm toe. Mensen leven langer, zijn gezonder, zijn hoger opgeleid en hebben meer te besteden dan ooit. Technologische vooruitgang heeft veel mensen een beter bestaan gegeven.

Tegelijkertijd vragen mensen zich af of die ontwikkeling zich zal voortzetten. Ze twijfelen of hun

kinderen en kleinkinderen het beter zullen hebben dan zijzelf. Ook is duidelijk dat niet iedereen van de groei profiteert. Er zijn mensen die achterblijven, niet meedoen of kunnen meedoen in de maatschappij.
Het milieu staat onder druk, het klimaat verandert en natuurlijke hulpbronnen raken uitgeput. Het is de vraag of ons welzijn net zo hard stijgt als onze welvaart.
Ook in de wereld om ons heen stuiten optimisme en zorgen op elkaar. De Europese Unie heeft ons vrede en welvaart gebracht. Maar blijft de gegroeide Unie voldoende herkenbaar voor de burgers? In Azië maken veel landen een snelle economische ontwikkeling door. Maar op andere plaatsen heerst hardnekkige armoede.
De samenleving staat onder druk door groeiende verscheidenheid, afnemende beleving van gemeenschappelijke waarden en normen en de dreiging van terrorisme.
Dit alles draagt bij aan het gevoel dat het met ieder van ons individueel wel goed gaat, maar met ons samen minder. Mensen hebben minder houvast gekregen aan vertrouwde patronen en verbanden. We kunnen veel meer dan vroeger, maar hebben minder greep op onze omgeving. Onze samenleving verandert snel, ook in samenstelling van de bevolking. Daardoor zijn velen zich minder thuis gaan voelen. Bij dit alles speelt een rol dat de verbanden die vroeger de burgers met elkaar verbonden, dat nu veel minder doen. Denk aan de saamhorigheid en de lotsverbondenheid van de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog, aan solidariteit in de klassieke verzorgingsstaat, aan een rijk verenigingsleven, aan een publieke sector die vaak gestuurd werd op het beginsel van gelijkheid en het gedeeld waardenbesef in een relatief homogene samenleving. Wat werkte in de vorige eeuw, behoeft aanvulling en bijstelling in de komende decennia.
We bevinden ons in een nieuwe fase van ontwikkeling. In hoog tempo laten we de industriële samenleving van de negentiende en twintigste eeuw achter ons. Nederland wordt een kennis- en dienstensamenleving. Hiërarchische verhoudingen en vaste stelsels verliezen hun kracht en betekenis. Mensen leven en werken steeds meer in netwerken die snel kunnen wisselen.
Geëmancipeerde en goed opgeleide mensen krijgen in die netwerken grote kansen. Zij hebben vooral ruimte nodig om die kansen te benutten. Maar mensen die niet zelfstandig kunnen meekomen of zich niet goed thuis voelen in alle veranderingen, hebben ook recht op kansen en de middelen om een goed bestaan te kunnen opbouwen. Zij hebben toerusting nodig, ook van de overheid.
De veranderingen in de samenleving hebben gevolgen voor de bestaande systemen van de verzorgingsstaat. Er zijn nieuwe arrangementen nodig die beantwoorden aan de dynamiek van deze en de komende tijd. Die moeten ten dienste staan van het vergroten van de mogelijkheden en de kwaliteit van leven van mensen.
De overheid zal mensen daartoe mobiliseren, verbinden, ondersteunen en toerusten om hun verantwoordelijkheid voor hun eigen leven en de samenleving in al zijn verscheidenheid vorm te geven.
Deze veranderingen kunnen we met vertrouwen, visie en idealisme tegemoet treden. Van oudsher zijn gemeenschapszin, verdraagzaamheid, ondernemingslust, creativiteit en doorzettingsvermogen eigenschappen die Nederland kenmerken. Daarmee zijn tegenslagen overwonnen en nieuwe kansen benut. Het ideaal om samen te werken aan de toekomst, bestaat volop in ons land. Er is veel waarop we trots kunnen zijn. Dit alles vormt een stevige basis om de vragen van de 21ste eeuw te beantwoorden.'

Hoofdlijnen van het akkoord

In de onderhandelingen tussen de drie partijen leek aanvankelijk het onverzoenlijke te moeten worden verzoend. Vooral op het gebied van het betaalbaar houden van de AOW stonden PvdA en CDA scherp tegenover elkaar. De sociaal-democraten wilden rijkere gepensioneerden aan de ouderdomsvoorziening laten meebetalen, maar het CDA was daar op tegen. Het compromis dat uit de bus kwam, was in grote lijnen het standpunt van de CU: de zogeheten fiscalisering zou betrekking hebben op degenen met een aanvullend pensioen vanaf 18.000 euro.
Binnen de PvdA overheerste de tevredenheid over het regeerakkoord, maar werden toch de meeste kritische kanttekeningen gemaakt. Deze hadden vooral betrekking op het niet doorgaan van een parlementair onderzoek naar de Nederlandse deelname aan de oorlog in Irak en op de passage in het akkoord dat zittende ambtenaren met gewetensbezwaren konden weigeren een zogeheten homohuwelijk te sluiten.

Economie en Financiën

Uitgegaan wordt van een economische groei van 2 procent en het streven is om na vier jaar een begrotingsoverschot te bereiken van 0,9 procent.
Er wordt 3 miljard euro uitgetrokken voor lastenverlichting. Daar staat 6,5 miljard aan ombuigingen en 2,5 miljard aan lastenverzwaringen tegenover.

Arbeid en Inkomen

Vanaf 2011 moeten degenen die voor het 65e jaar stoppen met werken en een aanvullend pensioen hebben van 18.000 euro of hoger, meebetalen aan de AOW. Doorwerken na 65 jaar wordt beloond met een belastingkorting.
Het salaris van de minister-president moet op termijn het hoogste worden in de publieke sector.
De sollicitatieplicht voor een alleenstaande met kinderen tot vijf jaar wordt afgeschaft en vervangen door een scholingsplicht.
Er komt geen versoepeling van het ontslagrecht.
Via een akkoord met de sociale partners wordt gestreefd naar het creëren van honderdduizenden arbeidsplaatsen. Voor mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt worden gesubsidieerde banen in het leven geroepen.
De levensloopregeling wordt uitgebreid.
De maximumleeftijd voor herkeuring van WAO'ers wordt verlaagd van 50 naar 45 jaar.
Er komt 700 miljoen euro extra om herkeurde ex-WAO'ers aan werk te helpen.

Volkshuisvesting

De hypotheekrenteaftrek blijft onaangetast.
De huurliberalisatie gaat niet door en de huren stijgen niet meer dan de inflatie.
Er wordt 400 miljoen euro extra uitgetrokken om binnen tien jaar de leefbaarheid in oude wijken te verbeteren. Er worden tussen de 80.000 en 100.000 woningen per jaar gebouwd.

Milieu

Voor milieubeleid wordt 800 miljoen euro extra uitgetrokken. Er komt een milieuheffing op vliegtickets, blikjes, flesjes en plastic verpakkingen. Het energieverbruik moet jaarlijks met 2 procent omlaag.
Er worden geen nieuwe kerncentrales gebouwd; Borssele blijft wel open.

Onderwijs

Er gaat 1 miljard extra naar onderwijs, over de besteding waarvan afspraken met de onderwijswereld worden gemaakt.
Scholieren gaan een maatschappelijke stage van drie maanden volgen. Schoolboeken in het voortgezet onderwijs worden gratis. Scholen worden niet verplicht alle leerlingen te accepteren. De schooluitval moet in 2012 gehalveerd zijn.

Volksgezondheid

De marktwerking in de zorg wordt sterk afgezwakt. De meeste ziekenhuiszorg wordt ervan uitgesloten.
Om meer personeel in verpleeghuizen aan te kunnen stellen is 150 miljoen extra beschikbaar.
De pil en de tandartscontrole komen terug in het basispakket van de zorgverzekering.

De no-claim-regeling wordt vervangen door een eigen risico van 150 euro per jaar, waarvan chronisch zieken worden uitgezonderd.
Ter ontmoediging van alcohol- en tabaksgebruik worden hogere accijnzen geheven en moet de horeca in 2011 rookvrij zijn. Op radio en tv wordt alcoholreclame voor 21.00 uur verboden.

Jeugd en Gezin
Met 700 miljoen euro moet de kinderopvang worden verbeterd en goedkoper worden.
Het recht op ouderschapsverlof wordt verlengd van 13 naar 26 weken. De kindertoeslag wordt vervangen door een inkomensafhankelijk budget per kind.
De vaste aftrek voor niet-werkende partners wordt over een periode van twintig jaar geleidelijk afgeschaft, behalve voor mensen die vóór 1971 zijn geboren en voor mensen met kinderen tot zes jaar.

Emancipatie
Gestreefd wordt naar een groter aantal vrouwen op hoge posities, vooral in het onderwijs.
Er moet een einde komen aan de ongelijke beloning van mannen en vrouwen.

Ethiek
De wetgeving rond abortus en euthanasie blijft ongewijzigd. Er komt een bedenktijd ingeval van overtijdbehandeling en vrouwen worden gewezen op alternatieven voor abortus. Er zal worden geïnvesteerd in palliatieve zorg, gericht op pijnbestrijding.
Het kweken van embryo's voor stamcelonderzoek blijft verboden.
Er worden maatregelen genomen om discriminatie van en geweld jegens homoseksuelen te bestrijden.
Het oneigenlijk gebruik van koopzondagen wordt tegengegaan.

Dieren
Er komt een nota Dierenwelzijn, waarin het beleid nader wordt uitgewerkt.
Op dierenmishandeling komen hogere straffen te staan.
.
Vreemdelingenzaken
Er komt een generaal pardon voor mensen die al voor april 2001, onder de oude Vreemdelingenwet, in Nederland verbleven. Uitgezonderd zijn onder meer degenen die ernstige misdrijven hebben begaan.

Verkeer
Voor zowel het openbaar vervoer als wegen wordt meer geld uitgetrokken. Er komen experimenten met gratis stads- en streekvervoer voor specifieke groepen. Er wordt een kilometerheffing ingevoerd.
De privatisering van Schiphol gaat niet door.

Media
De publieke omroep krijgt de komende vier jaar 100 miljoen euro extra om minder afhankelijk te zijn van reclame-inkomsten. Het wetsvoorstel over de organisatie van de publieke omroep wordt ingetrokken, waarmee onder andere de voorgenomen opheffing van de NPS van de baan is.

Defensie
De Nederlandse deelname aan de ontwikkeling van het gevechtsvliegtuig de Joint Strike Fighter (JSF) wordt voortgezet. Over de aanschaf wordt nog geen besluit genomen.

Buitenlandse zaken
Er komt geen onderzoek naar de Nederlandse steun aan de oorlog in Irak.
Een alternatief is wenselijk voor de verworpen Europese grondwet. De positie van de afzonderlijke lidstaten moet versterkt worden. Over een eventueel nieuw referendum wordt advies ingewonnen bij de Raad van State.

Politieke reacties

De sinds de verkiezingen van november 2006 grootste oppositiepartij, de Socialistische Partij (SP), was positief over de aangekondigde investeringen in milieu en achterstandswijken, het generaal pardon voor 'oude' asielzoekers en het niet doorgaan van de huurliberalisatie. Toch sprak de partij slechts van accentverschuivingen en benoemde, behalve het uitblijven van een onderzoek naar de Nederlandse deelname aan de Irak-oorlog, ook twee andere punten die de PvdA gerealiseerd had willen zien maar niet in het akkoord terug te vinden waren. Het betrof het ongemoeid laten van de hypotheekrenteaftrek en het doorgaan van het JSF-project.
De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) verwierp de pardonregeling voor asielzoekers omdat daar een 'aanzuigende' werking van uit zou gaan. Ook bekritiseerde de VVD de aangekondigde dialoog met het maatschappelijk middenveld omdat deze slechts betrekking had op leidinggevenden en niet op de mensen op de werkvloer. Negatief was de partij ook over de lastenverzwaring voor werkenden van 2,5 miljard.
De Partij voor de Vrijheid (PvdV) haalde uit naar de beslissing om het al dan niet houden van een referendum over een nieuwe Europese grondwet afhankelijk te maken van een advies van de Raad van State. De kritiek richtte zich verder vooral op twee punten waarop de PvdV zich vaak profileerde: de 'islamisering' van Nederland waar niets tegen werd gedaan en de toelating van asielzoekers respectievelijk de afkondiging van een generaal pardon.
GroenLinks (GL) verwelkomde het generaal pardon, het terugdraaien van de huurliberalisatie en de zeer beperkte huurverhoging. Kritiek had de partij op het tekortschietend beleid ten aanzien van de klimaatcrisis. Bovendien zou het regeerakkoord enigszins 'tuttig' zijn, onder meer op het punt van de medische ethiek.

Overeenstemming over verdeling kabinetsposten

Jan Peter Balkenende kreeg op 9 februari de opdracht van koningin Beatrix om formateur te worden van het beoogde driepartijenkabinet. In de Tweede Kamer zou de combinatie kunnen rekenen op een parlementaire meerderheid van 80 zetels.

Drie dagen later werd de verdeling over de partijen bekend. Er zouden in totaal 27 bewindslieden zijn, dat wil zeggen 16 ministers en 11 staatssecretarissen. Het CDA leverde 8 ministers, de PvdA 6 en de CU 2. Van de staatssecretarissen waren er 6 afkomstig van de PvdA, 4 van het CDA en 1 van de CU.

Ministersposten:
CDA - Algemene Zaken; Buitenlandse Zaken; Economische Zaken; Justitie; Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit; Sociale Zaken en Werkgelegenheid; Verkeer en Waterstaat; Volksgezondheid, Welzijn en Sport
PvdA - Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; Financiën; Onderwijs, Cultuur en Wetenschap; Ontwikkelingssamenwerking; Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer; Wonen, Wijken en Integratie
CU - Defensie; Jeugd en Gezin

Staatssecretariaten:
CDA - Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; Defensie; Financiën; Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Nederland

PvdA - Economische Zaken; Europese Zaken; Justitie; Onderwijs, Cultuur en Wetenschap; Sociale Zaken en Werkgelegenheid; Volksgezondheid, Welzijn en Sport
CU - Verkeer en Waterstaat

Eerste hoogleraar terrorisme benoemd

De historicus Bob de Graaff (1955) werd per 1 februari 2007 aangesteld als hoogleraar terrorisme en contraterrorisme aan de Universiteit Leiden. Daarmee was hij de eerste hoogleraar in Nederland op dit vakgebied. De leerstoel was een gezamenlijk initiatief van de universiteit en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb). De Stichting ter Bevordering van de Studie betreffende Verschijnselen van Terrorisme en Contraterrorisme, onder leiding van oud-minister van Defensie Joris Voorhoeve, sponsorde de leerstoel de eerste vijf jaar. Deze stichting stelde zich tot doel de wisselwerking tussen wetenschap en beleid inzake (contra)terrorisme te bevorderen.
De Graaff was sinds 2000 universitair hoofddocent bij de afdeling Geschiedenis van Internationale Betrekkingen van de Universiteit Utrecht. Vanaf juli 2005 was hij tevens parttime hoogleraar op de bijzondere leerstoel van de humanistische stichting Socrates aan dezelfde universiteit.

Extreem-rechts radicaliseert

Politie Uitgeest arresteert leden neo-fascistische knokploeg

Op 3 februari 2007 arresteerde de politie van Uitgeest 25 leden van de Nederlandse afdeling van de extreem-rechtse groepering Blood & Honour wegens openlijke geweldpleging en mishandeling. Zij traden op als ordedienst bij een bijeenkomst van de Nationalistische Volksbeweging (NVB). Toen rond de honderd tegendemonstranten van de Anti-Fascistische Aktie (AFA) verschenen, werden deze door hen aangevallen met ploertendoders, knuppels en boksbeugels. Om op te kunnen treden, vaardigde burgemeester Annelies Koningsveld een noodbevel uit. Het verbieden van de bijeenkomst was volgens haar niet mogelijk geweest, omdat de NVB niet bij wet verboden was.
De NVB was op 25 maart 2006 opgericht, als afsplitsing van de Nationale Alliantie (NA). Een deel van het kader was afkomstig uit de Centrumpartij '86 (CP'86), die in november 1998 op last van de rechter was verboden wegens het aanzetten tot discriminatie van en geweld jegens allochtonen.

De groepering Blood &Honour was neo-nazistisch: ze streefde naar het tot stand komen van een blanke samenleving door het gebruik van geweld, betoonde openlijk bewondering voor Adolf Hitler en was uitgesproken antisemitisch. Nederlandse leden organiseerden op 4 maart 2006 een SS Heldenherdenking op de begraafplaats Ysselsteyn in Limburg. In september had de Belgische politie zeventien leden – merendeels militairen – van Bloed-Bodem-Eer-Trouw (BBET), een afsplitsing van Blood and Honour, gearresteerd wegens het voorbereiden van aanslagen tegen buitenlandse ambassades.

'Extreem-rechts groter dan Hofstadgroep'

De aandacht van de overheid was de laatste jaren sterk uitgegaan naar extremistische moslimgroeperingen, zoals de Hofstadgroep. Volgens de op 13 december 2006 gepubliceerde Monitor Racisme & Extremisme van de Universiteit Leiden en de Anne Frank Stichting lag het aantal mensen dat actief was voor extreem-rechts echter hoger. De radicalisering in deze kringen had geleid tot het ontstaan van gewelddadige groepen. Zij manifesteerden zich openlijk op websites waar het nazisme werd verdedigd, zoals die van Blood & Honour en van de groepering Stormfront.

De onderzoekers bepleitten een betere naleving van de wettelijke bepaling dat het Openbaar Ministerie de strafeis met 25 procent zou moeten verzwaren in gevallen van brandstichting, mishandeling en vernieling met een discriminerende achtergrond. In de praktijk gebeurde dat echter niet. Zaken waarbij racisme en discriminatie een rol speelden, kwamen te weinig voor de rechter, maar bleven steken bij de politie.

De onderzoekers benadrukten het belang van het doen verminderen van de aantrekkingskracht van extreem-rechts op jongeren, onder wie de relatief meeste aanhangers te vinden waren. Daartoe kon volgens hen een voorbeeld worden genomen aan Duitsland, waar jongeren werk, scholing en soms zelfs een andere identiteit werden aangeboden om hen van dergelijke milieus los te weken.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Fusie van twee grootste energiebedrijven in de maak

De bestuursvoorzitters van de twee grootste Nederlandse energiebedrijven, Essent en Nuon, ondertekenden op 1 februari 2007 een principeakkoord over een fusie. Daarmee hoopten zij in Noordwest-Europa een sterkere marktpositie voor elektriciteit en gas te veroveren. Als voorlopige naam van het nieuwe bedrijf – op dat moment actief in Nederland, België en Duitsland – werd EssentNuon aangehouden.
Gerekend naar de aandeelhouderswaarde van 24 miljard euro zou de nieuwe onderneming behoren tot de top tien van grootste energiebedrijven in Europa. Zij zou een omzet hebben van 12 miljard euro, 20.000 mensen in dienst hebben en vijf miljoen klanten bedienen. Het gevolg van de fusie zou zijn dat er naar verwachting rond de 1.350 arbeidsplaatsen gingen verdwijnen. Hoewel verreweg de meeste banen zouden worden geschrapt via natuurlijk verloop, wilden de twee bedrijven gedwongen ontslagen niet uitsluiten.
De fusie behoefde nog goedkeuring van de aandeelhouders en van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa). Deze laatste had in 2006 aangegeven dat na fusie tussen Essent en Nuon een bedrijf zou ontstaan dat te veel trekken van een monopolie zou vertonen. Om dat tegen te gaan, zou het waarschijnlijk een aantal elektriciteitscentrales moeten afstoten, evenals ongeveer een vijfde van het gezamenlijk klantenaantal.

CBS meldt zeer gunstige economische vooruitzichten

Op 13 februari 2007 publiceerde het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) cijfers over het voorafgaande jaar, die lieten zien dat de Nederlandse economie zich voorspoedig ontwikkelde. De economische groei lag in 2006 op 2,9 procent, het hoogste groeicijfer in zes jaar. Deze werd veroorzaakt door de toename van de export, van de consumptie door de huishoudens en van de investeringen.
In 2006 hadden de huishoudens 2,4 procent meer besteed dan in 2005, hetgeen vooral te danken was aan de hogere uitgaven voor duurzame consumptiegoederen. Die stegen met ruim 6 procent. De overheidsconsumptie nam toe met 1,3 procent. Het be-

Nederland

drijfsleven investeerde 6,1 procent extra, vooral in machines, bedrijfsauto's en computers.
De werkgelegenheid toonde eveneens een opgaande lijn. Gecorrigeerd voor seizoensinvloeden steeg het aantal banen in het laatste kwartaal met 149.000 in vergelijking met dezelfde periode in 2005. Dat was een stijging met 0,7 procent.

GEZONDHEID EN ZORG

Principe-uitspraak Hoge Raad over strafbaarstelling bij overdracht hiv

De Hoge Raad sprak op 20 februari 2007 een man vrij die zijn partner zou hebben besmet met het hiv-virus. Reden was dat niet was bewezen dat er bij de man opzet in het spel was. In juni 2005 was de verdachte nog door het Amsterdamse hof veroordeeld tot vijftien maanden cel voor zware mishandeling, gepleegd met voorbedachten rade. Hij wist sinds de jaren tachtig van de twintigste eeuw dat hij seropositief was, maar lichtte zijn partner daar niet over in. Vanaf 1997 hadden de twee veelvuldig onbeschermde, anale seks. Dat jaar bleek de partner eveneens seropositief.
De juridische motivatie voor de vrijspraak luidde dat veelvuldig onbeschermde anale seks door een seropositief persoon voor de ander weliswaar gevaren met zich meebracht, maar daarmee nog geen opzet vaststond. De Hoge Raad meende dat voor een veroordeling wegens zware mishandeling extreem risicovol gedrag moest kunnen worden aangetoond. De waarschijnlijkheid van hiv-overdracht achtte ze echter niet groot genoeg om te spreken van een aanmerkelijke kans. Daarvoor waren nog bijzondere, risicoverhogende, omstandigheden vereist. In de overwegingen speelde ook de vrees een rol dat strafbaarstelling van mensen die wisten dat ze seropositief waren een ontmoedigend effect zou hebben op anderen om een hiv-test te laten doen en daarom uit gezondheidsoogpunt onwenselijk was.
Het Amsterdamse hof was destijds van oordeel dat het zo goed als zeker was dat besmetting door de nu vrijgesproken man was veroorzaakt. Medische gegevens zouden aantonen dat de kans op overdracht van het virus in dergelijke situaties groot was. In hoeverre dat het geval was, stond onder meer ter discussie door een groot, tien jaar lang durend epidemiologisch onderzoek naar heteroseksuele overdracht van hiv door Nancy Padian van de Universiteit van California. In deze zogeheten Padian-study werd vastgesteld dat onder de gevolgde koppels die zich niet hielden aan de richtlijnen voor veilige seks – in het bijzonder condoomgebruik – geen enkele overdracht had plaats gevonden van seropositieven naar seronegatieven.

(Vorige berichten pagina 79/2 - 2007)

Portugal

PORTUGAL

BINNENLAND

Meerderheid voor nieuwe abortuswetgeving

Een referendum op 11 februari 2007 wees uit dat de meerderheid van de Portugezen voor versoepeling van de strikte abortuswetgeving was. Ruim 59 procent steunde het regeringsvoorstel tijdens de eerste tien weken zwangerschap vruchtafdrijving mogelijk te maken, terwijl 40 procent dat idee afwees.
Officieel was de uitslag niet bindend omdat de opkomst 44 procent was in plaats van de vereiste 50 procent. De regering liet echter weten gebruik te zullen maken van haar meerderheid in het parlement om de wet te wijzigen.

Voorzitter regionale regering van Madeira treedt af

Alberto João Jardim, die sinds 1978 leiding gaf aan de regering van Madeira, trad op 19 februari 2007 af om vervroegde verkiezingen mogelijk te maken op de Portugese archipel. Hij was van mening onvoldoende te worden gesteund in zijn afwijzing van de eis uit Lissabon bezuinigingen ter waarde van 34 miljoen euro door te voeren.
Jardim stelde zich wel kandidaat voor een nieuwe ambtsperiode. Hij was lid van de Sociaal-Democratische Partij (PSD), die op dat moment 44 afgevaardigden in het 68 leden tellende parlement had.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Minimumsalaris wordt verhoogd

De Portugese regering maakte op 5 december 2006 bekend dat met de vakbeweging en werkgevers overeenstemming was bereikt over de stijging van het minimumloon. Vanaf 2007 zou dat 403 euro per maand gaan bedragen als gevolg van een verhoging met 17,10 euro.
Van de Europese landen die de euro hanteerden had Portugal het laagste minimumloon. Wel was het hoger dan in de Oost-Europese landen die zich bij de Europese Unie hadden aangesloten.

Parlement keurt pensioenhervormingen goed

De Portugese volksvertegenwoordiging ging op 14 december 2006 akkoord met de regeringsplannen om de toekomstige stijgingen van de pensioenen te koppelen aan het bbp en het inflatiecijfer. Dat betekende dat het directe verband met het minimumloon werd losgelaten. Net als in andere landen werd gevreesd dat de vergrijzing van de bevolking het pensioenstelsel in de toekomst onbetaalbaar zou maken.

Staking van metropersoneel in Lissabon

Voor de achtste keer dat jaar konden forenzen uit de Portugese hoofdstad Lissabon op 19 december 2006 geen gebruik maken van de metro om op hun werk te komen. Het personeel van de Metropolitano de Lisboa staakte omdat de voorgestelde nieuwe arbeidsovereenkomst hun baangarantie zou aantasten en de arbeidsvoorwaarden zou verslechteren. Bijna alle 1.700 werkkrachten deden volgens de vakbonden mee aan de actie.

Medewerkers posterijen leggen werk neer

Functionarissen van de Portugese posterijen gingen op 27 december 2006 in staking. Zij wezen af dat de arbeidskrachten in het vervolg niet meer in dienst zouden zijn bij postbedrijf CTT, maar door andere bedrijven daar zouden worden gestationeerd. Aan de derde staking in deze sector dat jaar deed 70 procent van de medewerkers mee.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Handelstekort Portugal toegenomen

In de eerste negen maanden van 2006 steeg in Portugal het tekort met betrekking tot de

buitenlandse handel met 2,5 procent. Concreet betekende dit dat de balans bijna 14 miljard euro negatief was. De cijfers werden op 11 december bekend gemaakt door het Nationaal Statistiek Instituut (INE).

(Vorige berichten pagina 731/1 e.v. - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

President: economie van stabilisatie naar ontwikkeling

President Vladimir Poetin verklaarde op 1 februari 2007 tijdens zijn jaarlijkse, op de televisie uitgezonden persconferentie dat de Russische economie van een fase van stabilisatie overging naar een van ontwikkeling. Hij zei dat het tijd was dat de Russische economie onafhankelijk zou worden van hoge prijzen voor olie en gas. De president erkende dat de hoge olieprijzen hadden bijgedragen tot een economische groei van tussen de 6,7 en 6,9 procent in 2006, maar meende dat de toegenomen consumentenvraag en de groei van investeringen ook een rol hadden gespeeld.

Minister van Defensie wordt eerste vice-premier

President Vladimir Poetin bevorderde op 15 februari 2007 minister van Defensie Sergej Ivanov tot eerste vice-premier. Anatoli Serdjakov, tot dan toe hoofd van de Federale Belastingdienst, volgde Ivanov op als minister van Defensie. Door deze kabinetswijziging kreeg Ivanov dezelfde positie als Dmitri Medvedev. Beiden werden gezien als belangrijke kandidaten voor de opvolging van president Poetin in 2008.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Moskou wil Aziaten terug op de markt

De stad Moskou wil graag dat Aziatische en Kaukasische kooplui naar de stedelijke markten terugkeren. Een eerder decreet dat de helft van de marktstandjes voor Russische kooplui reserveerde, werd op 9 februari 2007 ingetrokken. Eind 2006 had de Staatsdoema een wet aangenomen die bepaalde dat vanaf 2008 alleen Russische burgers marktkooplui mochten zijn. Daarop vooruitlopend mocht vanaf 1 april 2007 nog slechts 40 procent van de kooplui buitenlander zijn.
De wet was een reactie op uitspraken van president Vladimir Poetin die na rassenrellen in het stadje Kondopoga maatregelen had geëist om de inheemse bevolking tegen etnische bendes te beschermen die de markten zouden domineren en de prijzen zouden opdrijven. De verwachte toestroom van keuterboertjes met goedkope handelswaar was echter uitgebleven en de prijzen voor levensmiddelen waren fors gestegen. Op sommige markten was de leegstand inmiddels opgelopen tot 70 procent.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Russische autoriteiten keuren fusie aluminiumbedrijven goed

De Russische mededingingsautoriteit, de Federale Anti-Monopoliedienst, gaf op 14 februari 2007 goedkeuring aan een fusie waarbij twee Russische bedrijven waren betrokken. Daardoor zou de grootste aluminiumproducent ter wereld tot stand komen. De grootste Russische aluminiumproducent, OAO Rusal, zou zijn rivaal Sual overnemen en tevens de aluminiumtak van het Zwitserse bedrijf Glencore. De bevoegde instanties van de Europese Unie, Oekraïne, Montenegro en Turkije hadden inmiddels ook met de fusie ingestemd. Het wachten was nog op toestemming van desbetreffende Bulgaarse instanties.

JUSTITIE

Nieuwe aanklacht tegen ex-oliemagnaat Chodorkovski

Het Openbaar Ministerie liet op 9 februari 2007 weten dat de voormalige oliemagnaat Michail Chodorkovski en zijn zakenpartner Platon Lebedev olie hadden gestolen ter waarde van 32 miljard dollar (ca. 24 miljard euro). Beiden zaten al een gevangenisstraf uit wegens belastingontduiking en aanverwante delicten. Nu er een nieuw delict aan de lijst was toegevoegd, konden ze tot een extra gevangenisstraf worden veroordeeld.
Volgens een verklaring op de website van het Openbaar Ministerie stalen Chodorkovski en Lebedev de olie van dochterondernemingen van de oliemaatschappij Yukos. Beiden vervulden bij Yukos belangrijke functies. De olie zou onder het mom van 'bronvloeistof' illegaal zijn verkregen en vervolgens door tussenfirma's voor drie tot vier keer de oorspronkelijke prijs zijn doorverkocht.

Burgemeester Vladivostok geschorst

Een rechtbank in de stad Vladivostok stemde op 28 februari 2007 in met een verzoek van het Openbaar Ministerie de burgemeester van de stad, Vladimir Nikolajev, te schorsen voor de duur van een onderzoek naar betrokkenheid bij corruptie en machtsmisbruik. De beschuldigingen hadden betrekking op het uitdelen van land voor privé-gebruik en het gebruik van overheidsgelden voor de huur van privé-lijfwachten.
Nikolajev was in 1998, toen hij nog geen burgemeester was, op verdenking van afpersing gearresteerd, maar na een amnestie weer vrijgelaten.

GEZONDHEID EN ZORG

Bestrijding ziektes om bevolkingsafname tegen te gaan

De regering keurde op 22 februari 2007 een nieuw vijfjarig programma goed om ziektes te bestrijden die bijdroegen tot een daling van het bevolkingsaantal in Rusland. Het plan beoogde de sterftecijfers door ziektes als diabetes, tuberculose, aids en kanker terug te dringen. Er werd een bedrag van omgerekend ongeveer 2,2 miljard euro voor uitgetrokken.
De bevolkingsomvang van Rusland was in 2006 verder gedaald met meer dan 560.000 personen tot 142,2 miljoen, een nieuw laagterecord voor de periode na 1991. In 2005 lag de gemiddelde levensverwachting voor mannen op 58,9 jaar.

MILITAIRE ZAKEN

Rusland steekt veel geld in nieuwe wapens

Rusland zal de komende acht jaar het equivalent van omgerekend ca. 142 miljard euro steken in de modernisering van zijn strijdkrachten. Dat verklaarde minister van Defensie Sergej Ivanov op 7 februari 2007 in de Staatsdoema.
President Poetin had een week eerder maatregelen beloofd om de Russische nu-

Russische Federatie

cleaire afschrikking geloofwaardig te houden. Hij erkende echter dat Rusland de Amerikanen niet kon bijbenen. De Russische defensiebegroting steeg van rond de 6 miljard euro in 2001 naar ca. 23 miljard in 2007, maar dat was nog slechts een twintigste van de omvang van de Amerikaanse. De grote vraag was of de Russische wapenindustrie in staat zou zijn om aan de vraag naar wapens en wapensystemen te voldoen, omdat in de voorgaande vijftien jaar nauwelijks orders waren geplaatst.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

President Poetin ontslaat Tsjetsjeense president Alchanov

President Vladimir Poetin ontsloeg op 15 februari 2007 president Aloe Alchanov van Tsjetsjenië en benoemde Ramzan Kadyrov, die tot dan toe premier was, tot waarnemend president. Kadyrov werd er door mensenrechtenorganisaties van beschuldigd dat hij met zijn militie verantwoordelijk was voor tal van ontvoeringen en martelingen van burgers en personen die van deelname aan de Tsjetsjeense opstand werden verdacht.
Volgens een verklaring van het Kremlin was Alchanov 'op eigen verzoek' ontslagen, maar hij had een week eerder nog gezegd dat hij niet zou aftreden. Hij werd benoemd tot vice-minister van Justitie van Rusland.

Federatieraad verwerpt verdeling bevoegdheden met Tatarstan

De Federatieraad verwierp op 21 februari 2007 met grote meerderheid een overeenkomst tussen de federale regering en de republiek Tatarstan over de verdeling van bevoegdheden tussen het Kremlin en de olierijke republiek. De Staatsdoema had eerder in februari juist haar goedkeuring gegeven aan de overeenkomst, die een belangrijke plaats gaf aan de Tataarse taal en de relatieve autonomie van de republiek bevestigde. Tatarstan had na 1991 in vergelijking met andere republieken in Rusland een grote mate van autonomie gekend.

BUITENLANDSE ZAKEN

Overeenkomst over oliepijplijn tussen Rusland, Bulgarije en Griekenland

Bulgarije, Griekenland en Rusland onderteken op 7 februari 2007 een overeenkomst over de aanleg van een lang verwachte oliepijplijn die Russische olie rechtstreeks naar Zuidoost-Europa zou transporteren, met voorbijgaan aan de druk bevaren Turkse zee-engte de Bosporus. De pijplijn zou 281 kilometer lang worden en lopen van de haven Burgas aan de Zwarte Zee naar Alexandroupolis in Noordoost-Griekenland.
Er werden geen details verstrekt over de kosten van de aanleg, die door privé-ondernemingen zou worden opgebracht. Deskundigen schatten de kosten op omgerekend tussen de 750 miljoen en 1 miljard euro.

President Poetin beschuldigt VS

President Vladimir Poetin trok op 11 februari 2007 internationaal de aandacht door tijdens een conferentie in München een redevoering te houden waarin hij zich zeer negatief over de Verenigde Staten uitliet. Volgens Poetin zette Washington andere landen ertoe aan kernwapens te verwerven door het recente 'bijna onbelemmerde gebruik van militair geweld'. Poetin beschuldigde de VS er ook van een nieuwe wapenwedloop te beginnen door de plaatsing van een anti-raketschild in Oost-Europa en door een plan van de Verenigde Naties te steunen dat aanstuurde op onafhankelijkheid voor de Servische provincie Kosovo.

(Vorige berichten pagina 82/2 - 2007)

Spanje

SPANJE

BINNENLAND

Nieuwe minister van Justitie

De Spaanse regering maakte op 9 februari 2007 officieel bekend dat Mariano Fernandez Bermejo de nieuwe minister van Justitie zou worden. Hij volgde Juan Fernando Lopez Aguilar op, die kandidaat stond in de verkiezingen voor gouverneur van de Canarische Eilanden.

Extra geld voor integratie migranten

De Spaanse regering maakte op 16 februari 2007 bekend dat ze 2 miljard euro zou spenderen om de integratie van migranten te bevorderen. Ongeveer 40 procent van het budget was bedoeld voor scholing en 17 procent voor werkgelegenheid. Ook zou een deel van het geld worden ingezet om xenofobie te bestrijden. Spanje had in 2006 drie miljoen immigranten, voor het merendeel uit Latijns-Amerika.
Het ministerie van Binnenlandse Zaken maakte op 21 februari 2007 bekend dat Spanje in 2006 99.445 illegale migranten had teruggestuurd. Dat waren er 7,3 procent meer dan het jaar ervoor. Het merendeel van hen kwam uit Marokko, Roemenië en Senegal.

BASKISCHE KWESTIE

Oppositie blijft gekant tegen onderhandelingen met de ETA

Enkele honderdduizenden mensen demonstreerden op 3 februari 2007 tegen onderhandelingen met de ETA. De oppositionele Volkspartij (PP) was een van de initiatiefnemers tot de demonstratie omdat ze vreesde dat premier José Luis Rodríquez Zapatero ondanks de aanslag van 30 december 2006 toch weer zou gaan onderhandelen met de ETA. De demonstranten riepen daarom niet alleen leuzen tegen de ETA, maar ook tegen de regering. De schattingen over het aantal deelnemers liepen sterk uiteen. De politie had er 180.000 geteld, de organisatoren spraken echter van 1,5 miljoen.

Demonstratie tegen vrijlating ETA-lid

Enkele duizenden mensen demonstreerden op 24 februari 2007 opnieuw in Madrid. Ditmaal tegen de vrijlating van ETA-lid José Ingnacio de Juana Chaos. Deze zat al sinds 1987 gevangen en zou in 2006 zijn vrijgelaten, maar hij werd opnieuw veroordeeld omdat hij artikelen had geschreven waarin hij zou hebben opgeroepen tot terrorisme. Hij kreeg hiervoor een gevangenisstraf van dertien jaar. Het Hooggerechtshof besliste echter op 12 februari 2007 dat De Juana Chaos in de artikelen weliswaar het terrorisme vergoelijkte, maar niet opriep tot terrorisme. Zijn straf werd derhalve teruggebracht naar drie jaar, hetgeen betekende dat hij binnen afzienbare tijd zou vrijkomen.
De Juana Chaos was al enige malen in hongerstaking gegaan tegen zijn detentie. Om die reden kreeg hij in een ziekenhuis dwangvoeding. Op 23 februari verwijderde hij echter de neussonde waarmee hij de

voeding kreeg toegediend. Artsen brachten deze sonde op 27 februari weer in en snoerden hem vast in bed zodat hij de sonde niet meer kon verwijderen.

Rechter veroordeelt twee ETA-leden

Een Spaanse rechtbank veroordeelde op 12 februari 2007 Irkus Badillo en Gorka Vidal tot ieder een gevangenisstraf van 22 jaar wegens lidmaatschap van een terroristische organisatie, samenzwering om een terroristische daad te plegen en het illegaal vervoeren van explosieven. De twee waren in maart 2004 gearresteerd toen ze een grote hoeveelheid explosieven vervoerden. Een derde ETA-lid kreeg een gevangenisstraf van vijf jaar wegens medeplichtigheid.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Spaanse economie blijft groeien

Op 21 februari 2007 werd bekend gemaakt dat de Spaanse economie in 2006 met 3,9 procent was gegroeid. Spanje lag hiermee ver boven het gemiddelde in de eurozone van 2,7 procent.
Eveneens op 21 februari gaf het ministerie van Industrie cijfers vrij over het handelstekort. Dat was in 2006 met 15,3 procent gestegen tot 89,7 miljard euro. De stijging was minder dan de 28,6 procent in 2005 en de 30,8 procent in 2004. De export was met 10,6 procent gegroeid naar 169,9 miljard euro. De import was met 12,2 procent toegenomen tot 259,6 miljard euro.

JUSTITIE

Proces tegen verdachten aanslagen 11 maart 2004 van start

Op 15 februari 2007 startte het strafproces tegen 29 mensen die verdacht werden van de aanslagen van 11 maart 2004 of medeplichtigheid daaraan. Op die dag werden tien rugzakbommen geplaatst in vier treinstellen die tijdens de ochtendspits tot ontploffing kwamen. Hierbij vielen 191 doden.
Het proces werd gehouden in een beursgebouw omdat de rechtbank te klein was voor het proces. Het horen van de 100 getuigedeskundigen en 600 getuigen zou zeker vijf maanden in beslag nemen. Naar verwachting zou pas in oktober 2007 een uitspraak volgen.
Zeven mensen werden beschouwd als hoofdverdachten. Tegen elk van hen werd bijna 40.000 jaar cel geëist, namelijk dertig jaar voor elk van de 191 doden en achttien jaar voor 1.820 pogingen tot doodslag. In Spanje bedroeg de maximale straf die iemand uit kon zitten overigens veertig jaar.
De zeven hoofdverdachten waren:
• Rabei Osman Sayed Ahmed. Een 35-jarige Egyptenaar die verantwoordelijk zou zijn voor de organisatie van de aanslagen.
• Hassan El Haski. Een 45-jarige Marokkaan die in Spanje de Marokkaanse Islamitische Strijdgroep (GICM) zou leiden.
• Youssef Belhadj (30). Hij zou de datum van de aanslagen hebben vastgesteld en betrokken zijn geweest bij de laatste voorbereidingen.
• Jamal Zougam. Een 33-jarige Marokkaan die minstens één bom had geplaatst.
• Abdelmajid Bouchar. Een 23-jarige Marokkaan die vlak voor de aanslag nog contact had met de daders.
• Basel Ghalyoun. Een 26-jarige Syriër die contact onderhield met de ideologen achter de aanslagen.
• Emilio Suarez Trashorras. Een 30-jarige Spanjaard die de explosieven zou hebben geleverd.
Overigens besloten de Law Lords, het hoogste Britse rechtscollege, op 28 februari dat Moutaz Almallah Dabas aan Spanje mocht worden uitgeleverd. Hij zou ook betrokken zijn bij de aanslagen van 11 maart. Dabas was in 2004 in Groot-Brittannië gearresteerd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Akkoord met Mauritanië over bootvluchtelingen

De Spaanse marine bracht op 4 februari 2007 voor de kust van Mauritanië een boot op met aan boord 337 Aziaten en 35 West-Afrikanen die illegaal Spanje probeerden te bereiken. Hierna volgden moeizame onderhandelingen tussen Spanje en Mauritanië wat er precies met de opvarenden moest gebeuren. Uiteindelijk kwamen beide landen op 10 februari overeen dat het schip een Mauritaanse haven mocht binnenvaren. De Aziaten zouden worden gerepatrieerd naar het land van herkomst, met hulp van Spanje of de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Mauritanië zou de West-Afrikanen terugsturen naar hun land van herkomst.

(Vorige berichten pagina 83/2 - 2007)

TURKIJE

BINNENLAND

Minister overleeft moties van wantrouwen

Het parlement verwierp op 13 februari 2007 een motie van wantrouwen die de oppositionele Moederlandpartij (ANAP) had ingediend tegen minister van Binnenlandse Zaken Abdulkadir Aksu. Dit omdat de minister niet adequaat was opgetreden tegen terroristische bedreigingen en de groeiende misdaad. Directe aanleiding voor de motie was de moord op journalist Hrant Dink, een maand eerder. Achteraf bleek dat de politie op de hoogte was van plannen om een aanslag op Dink te plegen, maar hiertegen niet in actie was gekomen. De agent die de tip voor de aanslag had gekregen, was inmiddels op non-actief gesteld. Verder waren ook de gouverneur en politiecommissaris van Trabzon uit hun functie ontheven. Trabzon was de plaats waar de dader van de aanslag vandaan kwam. Tenslotte waren ook enkele agenten uit Samsun geschorst omdat ze hadden geposeerd met de dader.
Op 27 februari verwierp het parlement opnieuw een motie tegen Aksu, die ook was gericht tegen premier Recep Tayyip Erdogan. Ditmaal was de motie ingediend door de Republikeinse Volkspartij (CHP). Ook deze motie was ingegeven door het falende politieoptreden rond de moord op Dink.
Overigens besloot een rechtbank in Istanbul op 23 februari nog een man gevangen te zetten wegens betrokkenheid bij de moord op Dink. Het ging om een student die onderdak had verleend aan een van de medeplichtigen. Hij werd beschuldigd van medeplichtigheid en het beschermen van een misdadiger. Het totaal aantal arrestaties in verband met de moord op Dink kwam hiermee op negen.

Gevallen van vogelgriep vastgesteld

De Turkse autoriteiten bevestigden op 15 februari 2007 dat er in drie dorpen in de provincies Batman en Diyarbakir, in het zuidoosten van het land, vogelgriep van het type H5N1 was aangetroffen. Eerder was al in een ander dorp vogelgriep geconstateerd. Uit voorzorg werden 3.500 vogels geruimd en enkele dorpen in quarantaine geplaatst.

In januari 2006 kostte een uitbraak van de vogelgriep in Turkije vier mensen het leven.

KOERDISCHE KWESTIE

Rechter veroordeelt prominente Koerden

Een Turkse rechter veroordeelde op 26 februari 2007 twee Koerdische leiders tot een gevangenisstraf van anderhalf jaar wegens verspreiding van partijpropaganda in de Koerdische taal en het uitspreken van hun bewondering voor Abdullah Öcalan, de gevangen leider van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK). Dit zou zijn gebeurd tijdens een bijeenkomst ter gelegenheid van de internationale vrouwendag in 2005. De twee veroordeelde mannen waren Ahmet Türk en Aysel Tugluk, respectievelijk voorzitter en vice-voorzitter van de Democratische Samenlevingspartij (DTP).

Koerdische leider Barzani roept op tot een dialoog

De Iraaks-Koerdische leider Massoud Barzani riep Turkije op 26 februari 2007 op tot een gesprek om de spanningen tussen beide landen te doen verminderen. Deze liepen hoog op omdat strijders van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) vanuit Noord-Irak opereerden en Irak hier volgens Turkije onvoldoende tegen optrad. Barzani: 'Dialoog is de beste manier om problemen en misverstanden op te lossen. We moeten elkaar persoonlijk ontmoeten, zodat we elkaars positie kunnen begrijpen. Dit zal dan worden gevolgd door gesprekken over wat nodig is en noodzakelijke acties.'

JUSTITIE

Rechtbank veroordeelt daders aanslagen 2003

Een rechtbank in Istanbul veroordeelde op 17 februari 2007 zeven leden van Al-Qaeda tot levenslange gevangenisstraf wegens de aanslagen van 15 en 20 november 2003 op twee synagogen, het Britse consulaat en een Brits bankfiliaal. Hierbij kwamen destijds 58 mensen om het leven.
In totaal stonden 74 mensen terecht. Van hen werden er 26 vrijgesproken, terwijl de overigen gevangenisstraffen kregen die varieerden van drie jaar en negen maanden tot achttien jaar.
Het brein achter de aanslagen, Al Saqa, kreeg levenslang maar betoonde in de rechtbank geen enkele spijt. Hij zei dat de overwinning nabij was.

Hizbullah-leden tot levenslang veroordeeld

Een rechtbank in Diyarbakir veroordeelde op 26 februari 2007 twintig leden van de radicaal-islamitische Hizbullah tot een levenslange gevangenisstraf wegens een serie moorden die waren bedoeld om de Turkse samenleving te ontwrichten. Uiteindelijk doel was het omverwerpen van de gevestigde orde om zo een islamitische staat te vestigen. Vijf andere Hizbullah-leden kregen gevangenisstraffen van zes jaar tot zestien jaar en acht maanden. Vier mensen werden vrijgesproken, terwijl de aanklacht tegen vijf anderen werd ingetrokken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Europees Hof veroordeelt Turkije

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens veroordeelde Turkije op 20 februari 2007 tot het betalen van een schadevergoeding aan een broer en zus wegens het schenden van hun mensenrechten. De twee waren in 1993 gearresteerd wegens vermeend lidmaatschap van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK). In gevangenschap werden ze geslagen, kregen ze elektrische schokken toegediend en werden ze onder de koude douche geplaatst. De vrouw werd tot twee maal toe verkracht. De broer en zus woonden inmiddels in Duitsland waar ze politiek asiel hadden gekregen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Turkije vergroot troepenmacht in Afghanistan

Minister van Buitenlandse Zaken Abdullah Gül maakte op 26 februari 2007 bekend dat Turkije de sterkte van haar troepen in Afghanistan op duizend man zou brengen. Dit betekende dat er tweehonderd man extra naar het land zouden gaan. De Turkse troepen maakten daar deel uit van de 36.000 man sterke macht van de International Security Assistance Force (ISAF) die de vrede en veiligheid moest bewaken.

(Vorige berichten pagina 84/2 - 2007)

WIT-RUSLAND

BINNENLAND

Oppositie wordt systematisch vervolgd

Gevangenisstraf voor oppositieleider Kozoelin

De oppositieleider Aleksander Kozoelin werd op 13 juli 2006 door een rechtbank tot vijf en een half jaar gevangenisstraf veroordeeld. Hij had zes dagen na de presidentsverkiezingen van 19 maart een protestdemonstratie tegen de uitslag georganiseerd. Hij was toen opgepakt en had sindsdien vastgezeten. Kozoelin was zelf kandidaat geweest bij de verkiezingen, die door president Aleksander Loekasjenko waren gewonnen maar door internationale organisaties als oneerlijk werden beschouwd.
Kozoelin was uit protest tegen zijn vonnis in hongerstaking gegaan. Op 12 december werd bekend dat hij deze na 54 dagen had beëindigd.

Verkiezingswaarnemers krijgen gevangenisstraf

Vier leden van een groep van onafhankelijke verkiezingswaarnemers, die kort voor de presidentsverkiezingen van maart waren opgepakt, werden op 4 augustus veroordeeld tot gevangenisstraffen van zes maanden tot twee jaar wegens deelname aan een niet-geregistreerde organisatie. Het ging onder meer om Nikolaj Astrejko, die aan het hoofd stond van de organisatie van waarnemers Partnerschap.

Leider oppositionele jeugdbeweging krijgt achttien maanden

Een rechtbank in Wit-Rusland veroordeelde Zmitser Dasjkevitsj, leider van het oppositionele Jonge Front, op 2 november tot achttien maanden gevangenisstraf. Hij was in september gearresteerd omdat hij activiteiten zou hebben ontplooid voor een niet officieel geregistreerde organisatie.

Demonstranten tegen bewind Loekasjenko opgepakt

Agenten in burger traden op 14 februari 2007 op tegen een demonstratie van activisten in Minsk, die zich uitspraken voor de

Europese Unie en tegen het bewind van president Loekasjenko. Ongeveer tweehonderd leden van Jong Front gingen de straat op en tien personen werden opgepakt. Er was geen toestemming voor de demonstratie verleend.

BUITENLANDSE ZAKEN

President Chávez op bezoek

De Venezolaanse president Hugo Chávez had op 24 juli 2006 in Minsk een ontmoeting met president Aleksander Loekasjenko tijdens een tweedaags bezoek aan Wit-Rusland. Zijn bezoek was het eerste van een reis die hem ook naar Rusland, Iran en Vietnam zou brengen. Loekasjenko en Chávez prezen elkaar bij de ontmoeting uitbundig. Volgens commentatoren was een van de doelen van Chávez ook om tijdens zijn reizen steun te winnen voor een niet-permanente zetel in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties voor zijn land.

EU dreigt met intrekking handelsvoordelen Wit-Rusland

De Europese Unie besloot op 21 december 2006 Wit-Rusland bepaalde handelsvoordelen te ontzeggen, tenzij dat land ernstige schendingen van arbeidsrechten zoals het recht op het vormen van een onafhankelijke vakbond zou tegengaan. In 2004 had de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) al geconstateerd dat allerlei regels van de organisatie betreffende arbeidsrechten die door Wit-Rusland waren medeondertekend, in dat land niet werden nageleefd.
Opheffing van de handelsvoordelen zou betekenen dat er hogere invoerrechten zouden gelden. Van de Wit-Russische export ging 12 procent naar de EU. De Unie had al eerder een inreisverbod voor president Aleksander Loekasjenko en andere hoge Wit-Russische functionarissen afgekondigd.

Op de valreep akkoord met Rusland over gas

Rusland en Wit-Rusland bereikten op 31 december 2006 op de valreep een akkoord over de prijs die Wit-Rusland voor Russisch gas moest gaan betalen. Rusland had gedreigd de gasleveranties met ingang van 1 januari 2007 te staken als een akkoord uitbleef. Twee minuten voordat het ultimatum zou verstrijken stemden de Wit-Russische onderhandelaars met de prijsverhoging in.
Het uiteindelijke akkoord voorzag in een prijsverhoging van 47 naar 100 dollar per duizend kubieke meter aardgas. Diverse andere voormalige republieken van de Sovjet-Unie betaalden aanzienlijk meer voor aardgas dan Wit-Rusland. Zo betaalde Georgië 235 dollar per duizend kubieke meter. Voor West-Europa lag dit bedrag op meer dan 250 dollar.

Ook geschil over oliedoorvoer

Rusland legde op 8 januari 2007 zijn oliedoorvoer via Wit-Rusland naar West-Europa stil. Minsk eiste namelijk plotseling 45 dollar (ca. 35 euro) transitbelasting op elke ton doorgevoerde Russische olie, als represaille voor de Russische verdubbeling van de gasprijs en een exportheffing op olie.
In 2006 verdiende Wit-Rusland 2,7 miljard euro met de gratis import, bewerking en export van Russische olie. Het Russische olieleidingbedrijf Transneft draaide de oliekraan dicht toen Wit-Rusland illegaal olie uit de pijpleiding Droezjba (Vriendschap) begon te tappen. Dit leidde tot felle reacties van de Europese Unie, die vond dat Moskou zijn afnemers beter diende te informeren.
President Aleksander Loekasjenko van Wit-Rusland trok de transitheffing op 10 januari weer in. Ook zou de illegaal afgetapte olie aan Transneft worden teruggegeven.

Wit-Rusland raakt 40 procent van zijn olie-inkomsten kwijt

De beide landen bereikten op 13 januari een akkoord in het energieconflict dat de hoofdpijpleiding voor Russische olie naar Europa in de loop van de week drie dagen drooglegde. Naast een verdubbeling van de gasprijs en verkoop van de helft van gasdistributeur Beltransgaz, zou Rusland voortaan 53 dollar exportheffing leggen op elke ton olie voor het buurland. Dat leverde Rusland jaarlijks 1 miljard dollar extra op en zou de Wit-Russische schatkist 40 procent van zijn olie-inkomsten kosten. Oorspronkelijk had Rusland een uitvoerheffing van 180 dollar geëist.

Transitbelasting op Russische olie met ruim 30 procent verhoogd

Wit-Rusland verhoogde op 15 februari de transitbelasting voor Russische olie naar Polen en Duitsland met 35 procent en voor olie naar Oekraïne met 32 procent. De maatregel zou de Wit-Russische schatkist grofweg 50 miljoen dollar (ca. 38 miljoen euro) opleveren, aldus het ministerie van Energie in een verklaring. Er was geen onmiddellijke reactie vanuit Moskou op het bericht, maar de Russische minister van Handel German Gref had eerder in de maand gezegd dat Wit-Rusland niet zonder Russische toestemming de transitbelasting kon laten stijgen.

Defensieovereenkomst met Iran

Iran en Wit-Rusland sloten op 22 januari 2007 een overeenkomst over defensiesamenwerking. Dat berichtte het semi-officiële Iraanse persagentschap *Mehr*. De Iraanse minister van Defensie Mostafa Mohammad Najjar ondertekende samen met zijn Wit-Russische ambtgenoot Leonid Maltsev de overeenkomst tijdens een tweedaags bezoek van de laatste aan Teheran. De uitwisseling van delegaties van experts, de overdracht van defensie-ervaringen en samenwerking op technisch gebied vielen volgens het persbureau onder de overeenkomst.
Wit-Rusland was uitgegroeid tot een belangrijke internationale partner van Iran. Het ondersteunde openlijk het omstreden Iraanse nucleaire programma.

(Vorige berichten pagina 419/2 e.v. - 2006)

HONDURAS

BINNENLAND

Moordenaar van zoon oud-president vlucht uit gevangenis

Een woordvoerder van de Hondurese politie maakte op 7 juni 2006 bekend dat een dag eerder de beruchte crimineel Santos Padilla met drie medegevangenen uit de Nationale Penitentiaire Inrichting bij Tegucigalpa was ontsnapt. In april 1997 was hij met drie broers verantwoordelijk voor de ontvoering in San Pedro Sula van de 25-jarige Ricardo Maduro Andreu – zoon van de in 2002 aangetreden president Ricardo Maduro – die kort daarna dood werd teruggevonden. Santos Padilla was in 2002 al uit de gevangenis ontsnapt en naar de Verenigde Staten gevlucht, maar daar weer gearresteerd en uitgewezen naar Honduras.

Nieuwe minister van Financiën in Honduras

Rebeca Patricia Santos werd op 15 juni 2006 aangewezen als de nieuwe minister van Financiën. Zij was adviseur van de Wereldbank en liet weten er voor te zorgen dat Honduras zijn financiële verplichtingen tegenover het Internationaal Monetair Fonds (IMF) zou nakomen, mede omdat er sprake was van een gestage economische groei.
De nieuwe bewindspersoon werd de opvolger van Hugo Noé Pino. Deze was door de regering voorgedragen om de functie van vertegenwoordiger van Midden-Amerika en Belize te gaan bekleden bij de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) in Washington.

Evaluatie kabinetsleden veroorzaakt spanningen

Een functioneringsbeoordeling van de ministers door een team van politieke en economische adviseurs veroorzaakte in januari 2007 spanningen in de Hondurese regering. Als gevolg van de evaluatie werd Rafael Pineda Ponce (Onderwijs) vervangen door Marlon Brevé Reyes, die overigens toegaf slechts beperkt op de hoogte te zijn van het onderwijssysteem.

Vice-president Elvin Santos liet weten niet onder de indruk te zijn van de evaluatie. Het beoordelingsteam miste volgende hem 'de autoriteit en de competentie' om dit werk te kunnen uitvoeren. President Zelaya had zelf opdracht gegeven tot het onderzoek om de efficiency in zijn regering te vergroten.

President Zelaya neemt deel aan anti-corruptiemars

Een demonstratie op 10 februari 2007 in Tegucigalpa, die gehouden werd om de corruptie bij de overheid in Honduras aan te klagen, werd tot ongenoegen van sommige organisaties onverwacht geleid door president Manuel Zelaya. Hij hield een toespraak voor de deelnemers die veelal afkomstig waren uit sociale bewegingen en schaarde zich bij de mars aan de zijde van de aartsbisschop van de hoofdstad, kardinaal Oscar Andrés Rodríguez. Het staatshoofd beweerde dat zijn regering hard werkte aan het bestrijden van de corruptie, waarbij hij als voorbeeld de wet op de transparantie noemde. Deze gaf inzicht in de hoogte van salarissen van ambtenaren en bestuurders en in details over afgesloten contracten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Salarisverhoging voor onderwijzers na protesten

Nadat protesten van onderwijzend personeel in Honduras voor betere salariëring op 9 augustus 2006 hadden geresulteerd in een confrontatie tussen de betogers en de politie, presenteerde de regering een plan voor salarisverhoging. Aanvankelijk had president Zelaya gedreigd met een wet die een celstraf van vijf jaar mogelijk maakte voor het opwerpen van straatblokkades.
De leraren en leraressen gingen tussen 2007 en 2009 gemiddeld rond de 2.000 lempira (ca. 86 euro) meer verdienen, afhankelijk van hun academische kwalificaties, aantal dienstjaren en locatie van de werkplek. De verhoging was substantieel want tot dan toe was het gemiddelde salaris omgerekend 231 euro per maand.

Minimumloon volgens centrale bank van Honduras onvoldoende

Dagblad *La Prensa* berichtte op 9 december 2006 dat een studie van de Banco Central de Honduras (BCH) uitwees dat het onmogelijk was met het gemiddelde minimumloon van 2.760 lempira (ca. 115 euro) te voorzien in de minimale levensbehoeften. De prijs van de 'canasta básica' (basisvoedsel en huishoudelijke producten) kwam volgens de studie uit op 4.323 lempira, hetgeen te hoog was voor de 450.000 arbeiders en hun gezinnen die een officieel minimuminkomen hadden.

Export van maïs stopgezet

Onderminister voor Buitenlandse Handel Fredy Cerrato liet op 11 februari 2007 weten dat alle export van maïs voorlopig zou worden opgeschort. Zou dat niet gebeuren, dan kon er volgens de bewindspersoon schaarste ontstaan hetgeen zou leiden tot hogere prijzen. Daardoor zou de beschikbaarheid van de maïs, die gebruikt werd bij de bereiding van tortilla's, voor het grootste deel van de bevolking in gevaar komen.

Het grootste deel van de boeren in Honduras bebouwde een stuk land dat kleiner was dan 10 hectare. Hun productie was vooral gericht op overleven.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Honduras ontvangt reeks leningen voor nieuwe projecten

In de tweede helft van 2006 werden door de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) aan Honduras verscheidene kredieten verstrekt: eind juni 30 miljoen dollar (ca. 24 miljoen euro) voor een hervorming van het beheer van de publieke sector; op 4 oktober een krediet van eveneens 30 miljoen dollar om de woonomstandigheden van de lage inkomensgroepen te verbeteren; hetzelfde bedrag werd bijna drie weken later ter beschikking gesteld voor het produceren van drinkbaar water; op 9 november werd een subsidie gegeven van ruim 1,3 miljoen dollar voor de toeristenindustrie, gevolgd door een lening van bijna 28 miljoen dollar twee weken later voor het bestrijden van de armoede.

IMF positief over Hondurese economie

Na afloop van het bezoek door een missie van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) tussen 13 en 21 november 2006 aan Honduras werd een verklaring uitgegeven over de stand van zaken van de economie. Volgens het IMF was er sprake van een goede ontwikkeling die mede tot stand kwam door gunstige externe factoren.
Er werd dat jaar een economische groei van rond de 5 procent verwacht, bij een inflatiecijfer dat onder de 5 procent zou uitkomen. Vooral de bouw- en koffiebranche en ook de financiële sector presteerden goed, terwijl de consumptie van de bevolking eveneens toenam.

Handelstekort Honduras stijgt

De Banco Central de Honduras (BCH) maakte rond 10 februari 2007 bekend dat het Midden-Amerikaanse land in 2006 een handelstekort van 3,5 miljard dollar (ruim 2,6 miljard euro) kende. Dat was 24 procent hoger dan het jaar daarvoor.
De import kostte meer door de stijging op de wereldmarkt van de brandstofprijzen. Honduras exporteerde producten als koffie, zilver, palmolie, garnalen, lood, zink, suiker, meloenen, bananen en hout. De inflatie in 2006 bedroeg 5,3 procent.

Honduras

NATUUR EN MILIEU

Protesten tegen nieuwe mijnvergunningen

Onder leiding van de Alianza Cívica por la Democracia (Burgeralliantie voor de Democratie) protesteerden duizenden Hondurezen op 25 juli 2006 tegen de uitbreiding van de mijnbouw in het centrum en westen van het land. De alliantie – een overkoepelend orgaan van sociale organisaties – eiste dat de regering contracten met internationale ondernemingen zou intrekken omdat het bekend was dat de mijnbouwactiviteiten schadelijk waren voor het milieu. Voor de open mijnbouw moesten bossen worden omgekapt en om de delfstoffen te zuiveren werden chemicaliën als cyanide gebruikt.
Bij het ontginnen van lood, zilver, zink en goud genereerde Honduras jaarlijks omgerekend ruim 35 miljoen euro.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Midden-Amerikaanse leiders veroordelen grensplan van VS

De aanstaande Mexicaanse president Felipe Calderón woonde begin oktober 2006 als eregast de top van Midden-Amerikaanse leiders bij in de hoofdstad van Honduras, Tegucigalpa. Op zijn initiatief werd een motie aangenomen waarin de deelnemers het Amerikaanse Congres opriepen het optrekken van een schutting bij de Mexicaans-Amerikaanse grens te heroverwegen en multilaterale immigratiehervormingen door te voeren. In de Declaratie van Tegucigalpa werden verder 23 punten opgenomen om de veiligheid in de regio te vergroten en het geweld van de straatbendes te bestrijden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Betrekkingen met de Verenigde Staten

VS schorten uitreiken visa aan Hondurezen op

Op 17 juni 2006 liet de Amerikaanse ambassade in Tegucigalpa weten voorlopig geen visa meer te verstrekken aan Hondurezen die naar de Verenigde Staten wilden reizen. Ruim een week eerder waren twee uit Kameroen afkomstige burgers in Honduras gearresteerd omdat zij vervalste documenten bij zich droegen, waarna ambtenaren beweerden dat het land het centrum was van een internationaal netwerk van mensensmokkelaars. Ook zouden migranten uit Cuba en China duizenden dollars neertellen voor het kopen van een Hondurees document. President Zelaya vond de maatregel van de VS niettemin 'willekeurig' en 'grof'.

Nicaragua bezorgd over nieuwe VS-basis in Honduras

De mededeling van generaal Romeo Vázquez op 15 juli dat Honduras met hulp van Washington een nieuwe basis zou aanleggen in het departement Gracias a Dios aan de Mosquito Kust, werd in buurland Nicaragua kritisch ontvangen. Het plan was de centraal in Honduras gelegen Amerikaanse luchtmachtbasis Palmerola in de toekomst te gebruiken voor de burgerluchtvaart. Bovendien zou de vestiging van Amerikaanse militairen in het grensgebied de drugssmokkel moeten tegengaan.
Een woordvoerder van het Nicaraguaanse leger wees op de bilaterale afspraak met Honduras dat er bij acties aan de grens eerst overleg zou plaatsvinden.

Oud-president mag VS niet in

Het voormalige staatshoofd (1990-1994) van Honduras Rafael Callejas wachtte op 18 september in Miami een onaangename verrassing: hem werd de toegang tot de VS geweigerd omdat zijn visum was ingetrokken. Hij werd bovendien twintig uur gevangen gehouden, want hij was naar het oordeel van de Amerikaanse autoriteiten tijdens zijn bewind verantwoordelijk voor de verduistering van publieke fondsen. In Honduras had het Hooggerechtshof echter een eerder uitgesproken vonnis dat Callejas niet schuldig was, bevestigd. De ex-president vond het onverteerbaar dat de Amerikaanse regering, zonder dat er nieuwe bewijzen voorhanden waren, twaalf jaar na dato alsnog meende hem te moeten veroordelen.

Honduras mag militair vliegveld gaan gebruiken

Onder luid applaus van de volksvertegenwoordigers maakte president Zelaya op 25 januari 2007 bekend dat Honduras bij handelsvluchten naar de VS gebruik mocht gaan maken van de Amerikaanse militaire basis bij Comayagua. Bovendien was het plan opgevat tussen die plaats en het ongeveer 65 kilometer verderop gelegen Tegucigalpa een nieuwe snelweg aan te leggen om de mogelijkheden van het eerder afgesloten vrijhandelsakkoord met de VS optimaal te kunnen benutten.
De basis was in 1983 door de Amerikanen gebouwd en functioneerde aanvankelijk als steunpunt bij de strijd van de contra's in Nicaragua tegen de sandinistische regering. Ook werd deze als uitvalsbasis gebruikt bij het bestrijden van de linkse opstandelingen in El Salvador.

Honduras ziet af van plan olievoorraden over te nemen

De Hondurese regering maakte op 19 januari 2007 bekend de beslissing om de olievoorraden in het land 'voorlopig' te gaan beheren, te herroepen. De mededeling werd gedaan na een ontmoeting van de speciale afgezant van de regering, Enrique Flores, met leidinggevenden van de Amerikaanse bedrijven Esso en Chevron. Minder dan een week eerder had president Manuel Zelaya aangekondigd dat de staat de voorraden tijdelijk zou overnemen als noodmaatregel om de brandstofprijzen te temperen en het bedrijf CococoPhillips de gelegenheid te geven oliefaciliteiten in het land op te zetten. De aankondiging riep kritische reacties op vanuit Hondurese ondernemerskringen en ook de Amerikaanse ambassadeur liet zijn ongenoegen blijken.

OVERLEDEN

José Azcona, oud-president van Honduras

De 78-jarige José Simón Azcona Hoyo stierf op 24 oktober 2005 thuis in Tegucigalpa aan hartproblemen. Hij gaf begin jaren tachtig van de twintigste eeuw de Nicaraguaanse contra's een thuishaven in Honduras om te vechten tegen het sandinistisch bewind. Azcona werd op 26 januari 1927 geboren in La Ceiba (Departement Atlántida).
De ouders van José Azcona waren van Spaanse afkomst en in zijn jeugd verbleef hij een aantal jaren bij zijn grootouders in het noorden van Spanje, aan de kust van Cantabria. In 1949 keerde hij terug naar Honduras. Na het afronden van zijn studie voor civiel ingenieur aan instituten in Honduras en Mexico werd hij lid van de Li-

berale Partij van Honduras (PLH). Voor deze partij was hij tientallen jaren actief. Na het aantreden van president Suazo in 1982 werd Azcona minister van Communicatie, Openbare Werken en Transport. Een jaar later trad hij af na een meningsverschil met het staatshoofd over zijn kandidatuur voor het presidentschap. De pro-Amerikaanse Azcona won in 1985 de verkiezingen en raakte na zijn aantreden als president in conflict met de sandinisten in Nicaragua over de aanwezigheid van contrarebellen op Hondurees grondgebied. In een later stadium wilde hij de gewapende rechtse Nicaraguanen het land uitzetten, maar hij werd daarbij tegengewerkt door Washington. Evenals andere Hondurese presidenten had Azcona in de jaren 1986-1990 te maken met een krachtig militair apparaat. Zijn bewind werd later beschouwd als vrij vlak en monotoon.

(Vorige berichten pagina 350/2 e.v. - 2006)

NICARAGUA

BINNENLAND

Vroegere staatshoofd Ortega wint presidentsverkiezingen in Nicaragua

Zestien jaar na het einde van zijn presidentschap en na twee keer de presidentsverkiezingen te hebben verloren, slaagde Daniel Ortega op 5 november 2006 wel in zijn streven opnieuw president van Nicaragua te worden. Hij won in de eerste ronde de verkiezingen omdat hij als kandidaat van het Sandinistisch Front voor de Bevrijding van Nicaragua (FSLN) meer dan 35 procent van de stemmen behaalde en een voorsprong had van meer dan 5 procent op zijn naaste rivaal Eduardo Montealegre Rivas van de Conservatieve Partij van Nicaragua (PCN). Deze behaalde 29 procent van de stemmen. De laatste gaf zijn nederlaag kort daarna toe en voegde er aan toe dat Ortega democratisch was gekozen en dus ook zo diende te regeren.

De Ortega die deze keer gekozen was, verschilde sterk van de persoon die Nicaragua in de jaren tachtig van de twintigste eeuw leidde. Hij was bekeerd tot het katholicisme en riep op tot verzoening en samenwerking om het land vooruit te helpen. Oud-president van de Verenigde Staten Jimmy Carter was als waarnemer bij de verkiezingen aanwezig en verklaarde tegenover nieuwszender *CNN* dat hem duidelijk was geworden dat Nicaraguaanse zakenmensen de leider van het FSLN het voordeel van de twijfel gaven.

Uitslagen presidentsverkiezingen Nicaragua
(5 november 2006)

kandidaat	aantal stemmen	percentage
Daniel Ortega Saavedra (FSLN)	854.316	38,1
Eduardo Montealegre Rivas (PCN)	650.879	29,0
José Rizo Castellón (PLC)	588.304	26,2
Edmundo Jarquín Calderón (MRS)	144.596	6,4
Edén Pastora Gómez (AC)	6.120	0,3

FSLN - Sandinistisch Front voor de Bevrijding van Nicaragua
PCN - Conservatieve Partij van Nicaragua
PLC - Liberale Constitutionele Partij
MRS - Sandinistische Vernieuwingsbeweging
AC - Alternatief voor Verandering

Grote belangstelling media bij inhuldiging leider FSLN

Daniel Ortega werd op 10 januari 2007 ingehuldigd als president van Nicaragua. Bij de plechtigheid waren veertien staats- en regeringshoofden aanwezig, onder wie Hugo Chávez (Venezuela) en Chen Shui-bian (Taiwan). De media hadden grote aandacht voor de plechtigheid omdat Ortega het land ook had geleid in de jaren tachtig, toen de Contra's met steun van de VS de wapens tegen zijn linkse regering hadden opgenomen. Deze keer liet de Amerikaanse president George W. Bush telefonisch weten te hopen op een vruchtbare samenwerking en op verzoening.

Veel arme Nicaraguanen hoopten dat de nieuwe president hun levensomstandigheden zou verbeteren.

Ortega belooft gratis gezondheidszorg en onderwijs

Een week na zijn aantreden liet Ortega weten twee beleidspunten van zijn regering van twee decennia daarvoor opnieuw uit te zullen voeren: gratis gezondheidszorg en gratis onderwijs.

Minister van Onderwijs Miguel de Castilla meldde dat een miljoen kinderen niet naar school gingen en hij verwachtte daarom een explosie van nieuwe aanmeldingen. De begroting voor 2007 van omgerekend ruim 148 miljoen euro was volgens analisten echter ontoereikend om alle plannen uit te voeren. Minister van Gezondheidszorg Juana Maritza Cuan schafte op haar beurt de betaling voor medicijnen, operaties en medisch onderzoek af, evenals privé-behandelingen in staatsziekenhuizen.

Salarissen politieke top gekort

Op 22 januari maakte Ortega bekend dat hij voortaan 3.200 dollar (ruim 2.500 euro) zou gaan verdienen, terwijl zijn ministers genoegen moesten nemen met 3.000 dollar. Zijn voorganger, Enrique Bolaños, kreeg 10.000 dollar per maand en de kabinetsleden meer dan 5.000. Met de maatregel volgde Ortega een tendens in Latijns-Amerika. Zo had Felipe Calderón (Mexico) 10 procent ingeleverd, waarna hij overigens nog altijd meer dan 200.000 dollar per jaar verdiende. Ook Alan García (Peru) ging minder verdienen, namelijk ruim 5.000 dollar per maand – 60 procent minder dan zijn voorganger Alejandro Toledo.

'Volksraden' doen denken aan vroegere defensiecomités

De volksvertegenwoordiging ging op 25 januari akkoord met de oprichting van zogenaamde 'volksraden' die een soort van consultatieve dienst voor bestuurders dienden te zijn. Hun taak zou adviserend van aard zijn in plaats van operationeel. Hoewel de parlementariërs unaniem het voorstel ondersteunden, leefde bij sommige burgers de angst dat de raden een taak zouden krijgen vergelijkbaar met die van de defensiecomités in de jaren tachtig. Die werden toen door velen beschouwd als een verlengstuk van het sandinistisch bewind.

Het voorstel om de president de controle te geven over het nationale politieapparaat werd door het parlement afgewezen. Het beheer bleef daarmee in handen van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

President vraagt kardinaal verzoeningsraad te leiden

Daniel Ortega vaardigde op 30 januari een decreet uit voor de oprichting van een verzoeningsraad. De bedoeling was dat de 81-jarige kardinaal Miguel Obando y Bravo, in de jaren tachtig een fervent tegenstander van het revolutionaire sandinistische be-

wind, er leiding aan zou gaan geven. Deze liet weten het Vaticaan toestemming te zullen vragen de post te mogen bekleden.

Samenstelling regering Nicaragua
(27 februari 2007)

President
Daniel ORTEGA SAAVEDRA
Vice-president
Jaime MORALES CARAZO
Ministers:
Arbeid
Jeaneth CHÁVEZ
Buitenlandse Zaken
Samuel SANTOS LÓPEZ
Defensie
vacant
Financiën en Overheidsleningen
Alberto José GUEVARA OBREGÓN
Gezinszaken
Glenda Auxiliadora RAMÍREZ NOGUERA
Gezondheidszorg
Juana Maritza CUAN
Industrie, Ontwikkeling en Handel
Horacio BRENES
Justitie
Hernán ESTRADA
Kabinetschef
Ana Isabel MORALES MAZÓN
Land- en Bosbouw
Ariel BACARDO
Milieu en Natuurlijke Hulpbronnen
Amanda LORÍO ARANA
Onderwijs, Cultuur en Sport
Miguel DE CASTILLA URBINA
Toerisme
vacant
Transport en Infrastructuur
Pablo MARTÍNEZ

Immigratiedienst VS legt beslag op geld oud-president Alemán

Federale ambtenaren van de Amerikaanse Immigratie- en Douanedienst (ICE) namen op 27 december 2006 in de Verenigde Staten bezit van 700.000 dollar (ruim 525.000 euro) van oud-president van Nicaragua Arnoldo Alemán. Een Amerikaanse rechtbank had bepaald dat het geconfisqueerde geld toebehoorde aan de Nicaraguaanse regering. Alemán, die al was veroordeeld voor witwaspraktijken en verduistering, ontkende zich schuldig te hebben gemaakt aan strafbare feiten en kondigde aan in beroep te zullen gaan tegen de beslissing. Het geld was gestort op een rekening in de VS van de ex-president, zijn vrouw en hun kinderen en later overgemaakt naar rekeningen van andere familieleden.

GEZONDHEID EN ZORG

Abortus wordt onder alle omstandigheden verboden

President Enrique Bolaños van Nicaragua signeerde op 17 november 2006 een wet die het plegen van abortus onder alle omstandigheden strafbaar maakte, ook als het leven van de vrouw in gevaar was. Vrouwenorganisaties, medici en diplomaten van onder meer de Europese Unie en de Verenigde Naties probeerden de beleidsmakers van hun voornemen af te houden, maar slaagden niet in hun opzet. Dit kwam mede doordat de tot president gekozen Daniel Ortega zich achter de nieuwe wet schaarde. Van zijn vroegere opstelling dat abortus onder voorwaarden mogelijk moest zijn, had hij afstand genomen. In het sterk katholieke Nicaragua werd dat door velen gewaardeerd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Amerikaanse minister wilde Nicaragua bombarderen

De man die in december 2006 minister van Defensie van de Verenigde Staten werd, Robert Gates, schreef in 1984 een memorandum over de Amerikaanse buitenlandse politiek. Hij constateerde het verlies aan Amerikaanse invloed in Cuba, Vietnam en Angola en, zo voegde hij er aan toe, 'halve maatregelen die halfslachtig worden genomen, zullen hetzelfde gevolg hebben in Nicaragua'. Omdat de geheime Amerikaanse steun aan de Contra's volgens Gates te weinig effect had, hield hij een pleidooi om hardere maatregelen te nemen: het bombarderen van militaire stellingen om vooral tanks en helikopters te vernietigen en het blokkeren van de Nicaraguaanse havens. Washington moest daarnaast een 'regering in ballingschap' erkennen en financiële en militaire steun geven.

Parlement ratificeert vrijhandelsakkoord met Taiwan

Het Nicaraguaanse Congres ging op 14 december 2006 akkoord met het afsluiten van een vrijhandelsverdrag met Taiwan. De regeringen van beide landen waren in juni al tot overeenstemming gekomen over de inhoud van het pact dat Nicaragua in staat zou stellen hout, textiel en meubelen naar het Aziatische land te exporteren zonder dat het invoerrechten hoefde te betalen. In 2006 was er handel tussen de twee landen voor een bedrag van omgerekend ruim 15 miljoen euro. Taiwan had in dezelfde regio ook met Guatemala en Panama dergelijke akkoorden afgesloten.

Strijd om invloed in Nicaragua

Pact met Venezuela, Bolivia en Cuba

De nieuwe president van Nicaragua, Daniel Ortega, ondertekende op 11 januari 2007 een akkoord met Venezuela, Bolivia en Cuba – drie landen die zich verzetten tegen het beleid van de Verenigde Staten inzake Latijns-Amerika. Het door Chávez opgezette Bolivariaanse Alternatief voor de Amerikaanse en Caribische Staten (ALBA) werd door Ortega 'een symbool voor het Latijns-Amerikaanse verlangen om onafhankelijk te zijn' genoemd. Een dag later ontving de Nicaraguaanse president Mahmoud Ahmadinejad, het staatshoofd van Iran. Met dat land had Washington een gespannen relatie omdat het weigerde zijn nucleaire programma op te geven.
Waarnemers meenden dat deze daden op het gebied van het buitenlands beleid Washington zouden irriteren. Ortega had eerder echter aangegeven het vrijhandelsakkoord van Nicaragua met de andere Midden-Amerikaanse landen, de Dominicaanse Republiek en de VS – het Centraal-Amerikaans Vrijhandelsverdrag (CAFTA) – te zullen respecteren.

Veel belangstelling voor Nicaragua

Waarnemers constateerden dat zich na het aantreden van Ortega een strijd ontwikkelde tussen vooral de VS en Venezuela om Nicaragua. Het Midden-Amerikaanse land gold na Haïti als het armste van het Westelijk Halfrond en een groot deel van de Nicaraguaanse bevolking meende dat Washington daar medeverantwoordelijk voor was. Venezuela zag in de terugkeer van Ortega de mogelijkheid de Amerikaanse invloed te beperken. Chávez beloofde het land goedkoop olie te zullen leveren en een raffinaderij te bouwen, terwijl boeren tractoren en microkredieten zouden ontvangen.
Ook Iran wilde de betrekkingen met Nicaragua uitbreiden. Teheran wilde de havens moderniseren en onder meer de visindustrie verbeteren.

Nicaragua

President Ortega weigert Sam-7 raketten te vernietigen

In de eerste week van februari 2007 waarschuwde president Daniel Ortega de Nicaraguaanse oppositie dat hij het plan om 651 Sam-7 raketten te vernietigen, niet zou doorzetten. Volgens zijn informatie was Honduras bezig met de aankoop van vliegtuigen in de Verenigde Staten. Als zou blijken dat het buurland zijn luchtvloot uitbreidde, wilde hij juist het rakettenbestand vergroten.

De oppositie was het eens met de VS die al eerder van Nicaragua hadden geëist dat het de raketten zou vernietigen. Washington wees er deze keer op dat Honduras als soeverein land zelf kon beslissen of het vliegtuigen wilde aanschaffen. Ortega reageerde daarop met de opmerking dat Nicaragua als soeverein land de eisen van de VS niet hoefde in te willigen.

OVERLEDEN

Herty Lewites, presidentskandidaat in 2006

De Nicaraguaanse politicus Herty Lewites Rodríguez overleed op 2 juli 2006 in de hoofdstad Managua aan een zware hartaanval. Hij was al langer hartpatiënt en vermoedelijk bestond er een verband met het feit dat twintig uur eerder met een chirurgische ingreep bij hem een poliep was verwijderd. Lewites werd op 24 december 1939 geboren in Jinotepe.

Na eerder te hebben gestreden tegen dictator Somoza, werd Lewites tijdens het sandinistisch bewind in de jaren tachtig minister van Toerisme. Toen Daniel Ortega in 1990 de presidentsverkiezingen verloor van Violeta Barrios de Chamorro, nam Lewites namens het Sandinistisch Front voor de Bevrijding van Nicaragua (FSLN) zitting in het parlement. Van 2000 tot 2004 was hij burgemeester van Managua. Opinieonderzoek wees uit dat de burgers zeer tevreden waren over zijn optreden. Toen de populaire Lewites liet weten namens het FSLN aan de presidentsverkiezingen in 2006 te willen deelnemen en eiste dat er een partijkandidaat zou worden gekozen in plaats van dat deze werd aangewezen, weigerde de partijleiding dit. Hij zocht daarop de samenwerking met de in 1995 opgerichte Sandinistische Vernieuwingsbeweging (MRS) en werd presidentskandidaat namens deze centrumlinkse partij. Daarop werd hij na 35 jaar lidmaatschap door het FSLN geroyeerd.

(Vorige berichten pagina 486/2 e.v. - 2006)

Panama

PANAMA

BINNENLAND

Bevolking steunt plan verbreding Panamakanaal

De regering van Panama vroeg op 22 oktober 2006 de bevolking in een referendum of ze instemde met het plan het Panamakanaal te verbreden. Hoewel de opkomst volgens waarnemers teleurstellend was, gaf ruim driekwart van de burgers aan het idee toe te juichen.

Eerder was het Congres akkoord gegaan met het plan, dat ruim 5 miljard dollar (meer dan 4 miljard euro) zou gaan kosten. De verdubbeling van de vrachtcapaciteit van de doorvaarroute ging acht jaar duren en werd onder meer bekostigd door de tolgelden te verhogen. Critici waarschuwden voor het gevaar van corruptie gezien de grote bedragen die met het project waren gemoeid.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Fusie creëert financiële gigant in Panama

Begin januari 2007 stelden de aandeelhouders van de Panamese Banco General en de Banco Continental een versmelting van hun werkzaamheden in de financiële sector in het vooruitzicht. Samen met de Empresa General de Inversiones en de Grupo Financiero Continental zouden de fusiepartners onder de vlag van de nog op te richten BG Financial Group hun activiteiten gaan ontplooien. De plannen pasten in de op schaalvergroting gerichte golf van samenwerkingsverbanden, fusies en overnames die van pas zouden komen bij de grotere economische integratie in de regio. Ook werd in de financiële sector een positieve impuls verwacht van het toekomstige vrijhandelsakkoord met de Verenigde Staten waar de Panamese regering besprekingen over voerde.

Autoverkoop in 2006 gestegen

Het *Caribbean & Central America Report* meldde op 15 februari 2007 dat de inflatie in Panama het jaar daarvoor 2,2 procent had bedragen. De officiële werkloosheid was gedaald, terwijl het aantal mensen dat werkte in de informele economie was verminderd. Opvallend was de toename van de autoverkoop. Deze steeg in 2006 met 26 procent.

GEZONDHEID EN ZORG

Minstens 48 sterfgevallen door slikken van besmette medicijnen

Op 5 december 2006 lieten de gezondheidsautoriteiten weten dat er drie mensen waren overleden na besmette medicijnen te hebben gebruikt. Daarmee kwam het aantal overledenen als gevolg van het medicijnschandaal op 48.
Volgens onderzoekers had het bedrijf Medicom S.A. aan de overheid glycerine geleverd dat geschikt was voor industrieel gebruik en waarvan de houdbaarheidsdatum was veranderd. De stof was verwerkt in siropen, tabletten en lotions die nier- en neurologische problemen veroorzaakten, vooral bij patiënten met een hoge bloeddruk en bij diabetici. Van het particuliere bedrijf waren drie mensen gearresteerd, evenals drie medewerkers uit een overheidslaboratorium.

BUITENLANDSE ZAKEN

Panama krijgt zetel in VN-Veiligheidsraad

Bij de 48ste stemronde op 7 november 2006 werd Panama voor twee jaar tot lid van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties gekozen. De uitslag kwam niet als een verrassing. De twee landen die zich kandidaat hadden gesteld voor de Latijns-Amerikaanse zetel, Venezuela en Guatemala, slaagden er vanaf 16 oktober geen van beide in de vereiste tweederde meerderheid te halen. De Venezolaanse regering wilde de invloed van de Verenigde Staten beperken, terwijl de VS hun onvoorwaardelijke steun gaven aan Guatemala om te voorkomen dat Venezuela de invloedrijke plek zou gaan bezetten. Uiteindelijk stemden beide kampen in met het alternatief Panama te steunen.
Dat de stemming zo vaak moest worden overgedaan, was overigens geen record. In

1989 werd Mexico pas in de 155ste stemronde gekozen, nadat Cuba en Colombia wekenlang een patstelling hadden veroorzaakt.

(Vorige berichten pagina 422/1 e.v. - 2006)

PERU

BINNENLAND

Zes van de vijftien ministersposten in Peru voor vrouwen

President Alan García maakte op 27 juli 2006 bekend dat zes posten van de aanstaande regering van Peru waren toebedeeld aan vrouwen. Bijna twee maanden daarvoor had de sociaal-democraat bij de presidentsverkiezingen in Peru de als nationalistisch beschouwde Ollanta Humala verslagen. Jorge del Castillo, die evenals de president afkomstig was uit de Peruaanse Aprista Partij (APRA), werd premier.

Alan García geïnaugureerd als president

Een dag later werd Alan García officieel geïnstalleerd als president. Zestien jaar daarvoor was een eind gekomen aan zijn eerste ambtstermijn waarbij hij het land in een penibele situatie had achtergelaten, met veel politiek geweld en in een economische chaos die veroorzaakt werd door een torenhoge inflatie.
García beloofde deze keer de zaken anders aan te pakken waarbij de prioriteit gelegd zou worden bij het bestrijden van de armoede. Ook zouden er wegen worden aangelegd, scholen gebouwd en in landelijke gebieden medische posten worden opgezet. Voor de financiering van de projecten wilde de regering een beroep doen op de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB), terwijl mijnbouwbedrijven ook om een bijdrage zou worden gevraagd.

Ambtenarensalarissen gekort

Op 31 juli verlaagde de regering de ambtenarensalarissen. García verweet zijn voorganger Alejandro Toledo met overheidsgeld te hebben gesmeten terwijl meer dan de helft van de Peruanen van minder dan 2 dollar (ruim 1,50 euro) per dag leefde. In het officiële dagblad *El Peruano* werd verder gemeld dat de president 60 procent minder ging verdienen, waardoor zijn inkomen per maand 5.000 dollar werd, en de parlementsleden 40 procent minder. Ook regionale bestuurders en burgemeesters zagen hun inkomsten terugvallen.

Samenstelling regering Peru
(26 februari 2007)

President
Alan GARCÍA PÉREZ

Eerste vice-president
Luis GIAMPIETRI ROJAS

Tweede Vice-president
Lourdes MENDOZA DEL SOLAR

Premier
Jorge DEL CASTILLO GÁLVEZ

Ministers:
Arbeid en Werkgelegenheid
Susana PINILLA CISNEROS
Binnenlandse Zaken
Luis ALVA CASTRO
Buitenlandse Zaken
José Antonio GARCÍA BELAÚNDE
Defensie
Allan WAGNER TIZÓN
Economische Zaken en Financiën
Luis CARRANZA UGARTE
Energie en Mijnbouw
Juan VALDIVIA ROMERO
Gezondheidszorg
Carlos VALLEJOS
Handel en Toerisme
Mercedes ARÁOZ FERNÁNDEZ
Huisvesting
Hernán GARRIDO LECCA
Justitie
María ZAVALA
Landbouw
Juan José SALAZAR
Onderwijs
José Antonio CHANG ESCOBEDO
Productie
Rafael REY REY
Transport en Communicatie
Verónica ZAVALA
Vrouwenzaken en Sociale Ontwikkeling
Virginia BORRA

Verlies voor presidentiële APRA-partij bij regionale verkiezingen

Onafhankelijke kandidaten waren de grote winnaar bij de regionale verkiezingen in Peru, aldus persbureau *Associated Press* op 21 november 2006. Er moesten rond de 12.500 nieuwe raadsleden, burgemeesters en gouverneurs worden gekozen en na telling van 80 procent van de stemmen bleek dat de Peruaanse Aprista Partij (APRA), waar president Alan García toe behoorde, slechts twee van de twaalf gouverneursposten had behouden die ze op dat moment in handen had. Premier Del Castillo beweerde in een reactie dat de president zich niet ongerust maakte vanwege zijn populariteit onder de bevolking.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Peru wil illegale verbouw van coca aanpakken

Minister van Defensie Allan Wagner verklaarde op 20 december 2006 via de Peruaanse radio dat hij er niet over twijfelde dat de illegale teelt van coca moest worden gestopt. Hij benadrukte tegelijkertijd dat de overheid de productie van alternatieve gewassen als koffie en palmolie ondersteunde. Het punt van de vernietiging van de coca-productie was in Peru een heet hangijzer omdat veel boeren er afhankelijk van waren, maar vooral de Verenigde Staten de vernietiging van de plant, die gebruikt werd als basis van cocaïne, eisten. Van de verbouw in Peru was 90 procent illegaal.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF: Economie Peru ontwikkelt zich goed

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) stelde in februari 2007 dat de Peruaanse economie zich steeds beter ontwikkelde. Zou er een eind komen aan de hoge prijs op de internationale markt van tin en koper, dan kon de toegenomen binnenlandse consumptie er voor zorgen dat de economie toch bleef groeien. In 2006 bedroeg de economische groei ongeveer 7,5 procent en in 2007 verwachtte het financiële instituut dat deze meer dan 5,5 procent zou zijn. President García streefde er naar de snelst groeiende economie in Latijns-Amerika te worden. Voorlopig moest hij Argentinië (ministens 8 procent in 2006) en Venezuela (meer dan 11 procent) nog voor zich dulden.

JUSTITIE

Voormalig hoofd geheime dienst veroordeeld voor wapenhandel

De oud-chef van de geheime dienst van Peru ten tijde van het bewind van president Alberto Fujimori, de 61-jarige Vladimiro Montesinos, kreeg op 21 september 2006

een gevangenisstraf opgelegd van twintig jaar. Omdat een veroordeelde in Peru meerdere gevangenisstraffen tegelijkertijd mocht uitzitten en Montesinos al tot vijftien jaar was veroordeeld, betekende het vonnis dat zijn straf met vijf jaar was verlengd. De veroordeling gold deze keer de aankoop van wapens van de beruchte 'doodskoopman' Sarkis Soghanalian en de verkoop van het wapentuig aan onder meer de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC).

Levenslange gevangenisstraf voor exleider guerrillabeweging Lichtend Pad

De leider van de maoïstische rebellen van het Lichtend Pad (SL) in de jaren tachtig en negentig van de twintigste eeuw, Abimael Guzmán, werd op 13 oktober 2006 in Peru tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld. 'Presidente Gonzalo', zoals zijn schuilnaam luidde, had eerder voor een speciaal geheim tribunaal gestaan, maar het toen uitgesproken vonnis was vernietigd omdat het optreden van de militaire rechtbank in strijd was met de grondwet.
Bij de gewelddadigheden tussen het SL en de veiligheidstroepen kwamen ten minste 70.000 mensen om.

Verontwaardiging over gerechtelijke uitspraak schadeloosstelling SL-leden

In december besloot de Inter-Amerikaanse Mensenrechtencommissie (IACHR) om de Peruaanse autoriteiten te verplichten familieleden schadeloos te stellen van 41 SL-leden die bij een opstand vijftien jaar eerder waren omgekomen. De beslissing wekte woede op in Peru omdat het betalen van een vergoeding gelijk zou staan aan het eren van terroristen. Zij waren omgekomen in de Castro-gevangenis, toen het leger met harde hand ingreep en een aantal rebellen standrechtelijk executeerde.

ONDERWIJS

Onderwijzers verplicht test af te leggen

De examenzalen vulden zich op 8 januari 2007 in Peru voor het maken van een test. Deze keer waren het echter niet de leerlingen, maar de leraren die een examen moesten afleggen. De evaluatie van het onderwijzerskorps had als opzet het onderwijs te verbeteren waarbij de regering de deelnemers had verzekerd dat niemand ontslagen zou worden, ongeacht het resultaat. Dat zou wel het geval zijn als iemand weigerde de test te doen.
De maatregel werd gesteund door een groot deel van de bevolking, maar de vakbonden waren niet enthousiast. Zij riepen op tot een boycot en een deel van de leerkrachten gaf daar gehoor aan. De regering stelde degenen die niet hadden meegedaan, alsnog in de gelegenheid de test te doen.

NATUUR EN MILIEU

Protesten tegen drinkwatervervuiling door goudwinning

Bewoners van het in het noorden van Peru gelegen Combayo maakten op 29 augustus 2006 bekend hun protest tegen de activiteiten bij de Yanacocha goudmijn, die werd geëxploiteerd door het Amerikaanse bedrijf Newmont, op te zullen schorten. Ze wilden op die wijze hun goodwill tonen bij het zoeken naar een vreedzame oplossing voor het probleem waarmee ze werden geconfronteerd: de vervuiling van het drinkwater door de goudwinning. Er zou een comité worden gevormd met premier Del Castillo en minister Juan Valdivia (Energie en Mijnbouw) en vertegenwoordigers van beide partijen om de zaak op te lossen.

Argentijnse firma belooft olievervuiling te stoppen

Een twee weken durend protest in het noordelijk gelegen Peruaanse oerwoud tegen olievervuiling, veroorzaakt door een filiaal van het Argentijnse bedrijf Pluspetrol S.A., leverde op 23 oktober 2006 resultaat op. De Federatie van Inheemse Gemeenschappen van de Rio Corrientes (FECONACO), Pluspetrol en de Peruaanse regering ondertekenden op die dag een overeenkomst die een eind maakte aan het dumpen van vervuilde olie in het regenwoud voor juli 2008. De woordvoerster van de FECONACO, Petronila Chumpi, noemde het resultaat belangrijk voor de mensen uit de streek.

BUITENLANDSE ZAKEN

Nieuwe Peruaanse ambassadeur benoemd in Tokio

De betrekkingen tussen Japan en Peru werden op 29 september 2006 weer genormaliseerd met de benoeming van de carrièrediplomaat Hugo Palma tot ambassadeur in Tokio. De inmiddels afgetreden president Toledo had in november 2005 opdracht gegeven de Peruaanse ambassadeur terug te roepen uit Japan, dat zou hebben geweigerd mee te werken aan de uitwijzing van Alberto Fujimori.

Deze voormalige Peruaanse president werd verdacht van mensenrechtenschendingen en corruptie en bevond zich inmiddels in Chili, waar de justitiële autoriteiten zich bogen over een uitleveringsverzoek van Peru.

Presidenten Venezuela en Peru leggen geschillen bij

Op 10 februari 2007 formaliseerden Peru en Venezuela het herstel van de betrekkingen. Tijdens de campagne voor de presidentsverkiezingen in Peru had de Venezolaanse president Hugo Chávez openlijk de kandidaat Ollanta Humala gesteund, waardoor hij in aanvaring kwam met de latere winnaar, Alan García. Al voor de inauguratie van de laatste had Chávez te kennen gegeven de geschillen te willen bijleggen.
(Vorige berichten pagina 423/2 e.v. - 2006)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

'VS ontvoeren en mishandelen terreurverdachten'

'Geen bewijzen voor mishandelingen in Guantánamo Bay'

Het Amerikaanse leger maakte op 7 februari 2007 bekend dat er 'geen bewijzen' bestonden dat gevangenen in het militaire detentiecentrum Guantánamo Bay op Cuba door bewakers werden mishandeld. Onderzoek door kolonel Richard Basset zou dit hebben uitgewezen. Hij had gesproken met twintig verdachten en getuigen, maar niet met gedetineerden.

Het onderzoek was in oktober ingesteld nadat sergeant Heather Cerveny had beweerd dat 'het slaan van gevangenen een gangbare praktijk' was. Zij zou bewakers hierover hebben horen praten.

Verenigde Staten

CIA-medewerker veroordeeld

Guantánamo Bay, dat onder supervisie van het Amerikaanse leger stond, was regelmatig in opspraak wegens vermeende mishandelingen. Maar ook de Central Intelligence Agency (CIA) kreeg geregeld kritiek van politici, mensenrechtenorganisaties en de media. De Amerikaanse inlichtingendienst zou terreurverdachten ontvoeren, mishandelen en laten martelen in landen als Pakistan en Egypte.
Voormalig CIA-medewerker David Passaro werd op 14 februari door een rechtbank in de Verenigde Staten tot 8,5 jaar gevangenisstraf veroordeeld. In juli 2003 zou hij een gedetineerde in een Amerikaanse gevangenis in Afghanistan dusdanig hebben mishandeld dat hij overleed. Hij zou de Afghaan tijdens een verhoor hard in de onderbuik hebben geschopt en met een zaklamp hebben geslagen. Omdat er geen autopsie op het lichaam van de overledene werd verricht, kon moord niet bewezen worden. Hij werd schuldig bevonden aan zware mishandeling.
Het was voor het eerst dat een burger werd veroordeeld wegens het mishandelen van een terreurverdachte in een detentiecentrum buiten de VS. Er hadden wel eerder militairen terechtgestaan voor soortgelijke vergrijpen.

Italië klaagt CIA-agenten aan

Op 16 februari stelde een rechtbank in Italië 26 Amerikanen, onder wie 25 CIA-agenten, in staat van beschuldiging omdat ze in 2003 een Egyptisch geestelijke zouden hebben ontvoerd in Milaan. Osama Hassan Mustafa Nasr, ook bekend onder de namen Abu Omar en Osama Mustafa Hassan, zou hierna in het geheim zijn overgebracht naar Egypte. Volgens de CIA was de Egyptenaar, die in 2001 politiek asiel had gekregen in Italië, betrokken bij het ronselen van gewapende strijders voor de verbreiding van de islam over de wereld. De Italiaanse regering bevestigde dit, maar vond de gang van zaken desondanks onacceptabel. De 26 verdachten bevonden zich in februari waarschijnlijk allemaal in de Verenigde Staten, die weigerden hen aan Italië uit te leveren.
Abu Omar werd in februari 2007 door Egypte vrijgelaten. Op 25 februari bevestigde hij in een interview met de Arabische nieuwszender *Al-Jazeera* dat hij was ontvoerd. De CIA-agenten die hem naar Egypte brachten, zouden hem ernstig hebben mishandeld. In de Egyptische gevangenis zou hij zo slecht zijn behandeld dat hij een zelfmoordpoging had gedaan. Hierover trad hij echter niet in detail.
Ook in de Duitse stad München werd in februari een opsporingsbevel uitgevaardigd tegen dertien mensen die betrokken zouden zijn geweest bij een door de CIA georganiseerde ontvoering. Zij zouden in 2003 een Duits staatsburger hebben aangehouden op de grens tussen Servië en Macedonië en hem daarna naar Afghanistan hebben overgebracht.

'Samenwerking met Amerikaanse inlichtingendiensten in gevaar'

Op de dag dat in Italië de 26 Amerikanen werden aangeklaagd, nam het Europees Parlement een rapport aan over geheime CIA-vluchten. Het bevatte conclusies van een onderzoek, dat in opdracht van het parlement zelf was gedaan. Sinds 2001 zou de Amerikaanse inlichtingendienst zeker 1.245 geheime vluchten boven Europees grondgebied hebben uitgevoerd. De vliegtuigen zouden terreurverdachten van en naar geheime detentiecentra hebben vervoerd. De landen waar overheen werd gevlogen, zouden niet zijn ingelicht. Daarnaast zouden de mensenrechten van de betrokken terreurverdachten zijn geschonden omdat ze nooit formeel in staat van beschuldiging waren gesteld, geen eerlijk proces hadden gehad en mogelijk waren mishandeld.
Naar aanleiding van het rapport sprak John Bellinger, juridisch adviseur van de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Condoleezza Rice, te Brussel met adviseurs van de Europese Commissie. Volgens hem was de inhoud 'niet evenwichtig, onzorgvuldig en oneerlijk', maar hij legde niet uit waarom. Als de Europese Unie in de toekomst meer van dergelijke onderzoeken verrichtte, kon dat volgens Bellinger leiden tot een verstoring van de samenwerking met de Amerikaanse inlichtingendiensten.

'Verdwenen terreurverdachten'

De Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) publiceerde op 27 februari een rapport met daarin een interview met de Palestijn Marwan al-Jabour. Hij was in 2004 in Lahore, Pakistan, gearresteerd omdat hij banden met Al-Qaeda zou hebben. In de gevangenis aldaar zou hij ernstig zijn mishandeld. Hij vertelde dat hij naakt aan een plafond was geketend en was bewerkt met een hete ijzeren staaf. Van tijd tot tijd zouden er Amerikanen zijn langsgekomen om hem te ondervragen. Zij zouden hem niet hebben gemarteld. De Palestijn was later naar een CIA-gevangenis overgebracht. Daar zou hij langdurig eenzaam en geketend zijn opgesloten, terwijl hij werd blootgesteld aan luide muziek. In de zomer van 2006 was hij uitgeleverd aan Jordanië, dat hem vervolgens naar Israël stuurde. Daar was hij vrijgelaten.
In hetzelfde rapport maakte HRW melding van de mogelijke verdwijning van 38 terreurverdachten. President Bush had in september 2006 medegedeeld dat de CIA al zijn geheime gevangenissen had gesloten. De laatste veertien terreurverdachten die daar nog vastzaten, zouden zijn overgebracht naar Guantánamo Bay. Maar volgens HRW hield de CIA in september veel meer mensen vast in geheime gevangenissen. Ten minste 38 van hen zouden niet naar Cuba zijn gestuurd. De organisatie vroeg de Amerikaanse regering uit te leggen waar zij zich dan wel bevonden. HRW vreesde dat ze in het geheim waren uitgeleverd aan de landen van herkomst, waaronder Algerije, Egypte, Libanon en Syrië. De kans dat ze daar gemarteld werden, zou groot zijn.
Naar aanleiding van het rapport van HRW citeerde dagblad de *Washington Post* enkele niet bij name genoemde medewerkers van Amerikaanse inlichtingendiensten, die zeiden dat sinds 2001 zeker zestig terreurverdachten hadden vastgezeten in geheime detentiecentra van de CIA.

Opnieuw Saoediërs vrijgelaten uit Guantánamo Bay

Uit de Amerikaanse militaire gevangenis in Guantánamo Bay op Cuba werden op 21 februari 2007 zeven Saoediërs vrijgelaten en naar eigen land teruggestuurd. Na aankomst aldaar werden ze gearresteerd. De Saoedische autoriteiten deden dit met alle repatrianten uit Guantánamo Bay. Men wilde onderzoeken of ze banden hadden met terroristische organisaties. Indien dit niet zo bleek te zijn, werden ze alsnog vrijgelaten. Sinds mei 2006 waren zestig Saoediërs naar eigen land teruggestuurd. In februari 2007 waren inmiddels dertig van hen vrijgelaten.
Volgens statistieken van de Amerikaanse

overheid hadden in de loop der jaren 759 terreurverdachten vastgezeten in Guantánamo Bay. Van hen waren er 136 afkomstig uit Saoedi-Arabië. De grootste groep kwam uit Afghanistan. Volgens persbureau *Associated Press* bevonden zich na 21 februari nog 67 Saoedische staatsburgers in het detentiecentrum. Saoedi-Arabië was een bondgenoot van de Verenigde Staten, maar dat dat land Saoediërs zonder vorm van proces vasthield leidde al jaren tot onderlinge spanningen. Riaad eiste dat ze allemaal werden uitgeleverd.

BINNENLAND

Michael McConnell wordt hoofd van de inlichtingendiensten

De Senaat stemde op 7 februari 2007 in met het aantreden van Michael McConnell als hoofd van de zestien Amerikaanse inlichtingendiensten, oftewel Director of National Intelligence (DNI). De gepensioneerde vice-admiraal was van 1992 tot 1996 directeur van de National Security Agency (NSA). Hij volgde John Negroponte op, die onderminister van Buitenlandse Zaken werd. Sinds het vertrek van Robert Zoellick in juli 2006 had deze vacature opengestaan. Waarom Negroponte opstapte als DNI werd niet bekendgemaakt.

Senator McCain wil president worden

De Republikeinse senator John McCain maakte op 28 februari 2007 in een tv-show bekend dat hij kandidaat was voor de Amerikaanse presidentsverkiezingen in 2008. Hiermee kwam het aantal Republikeinse gegadigden op acht. Ook zeven Democraten hadden zich verkiesbaar gesteld.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Brieven van Otto Frank ontdekt in New York

Op 14 februari 2007 werden in New York tot dan toe onbekende brieven van Otto Frank – de vader van Anne Frank – gepresenteerd. Ze waren twee jaar eerder in een archief in die stad ontdekt door Estelle Guzik, medewerker van het gerenommeerde Instituut voor Joods Onderzoek (YIVO). De publicatie had zo lang op zich laten wachten omdat eerst enkele auteursrechtelijke kwesties uitgezocht moesten worden.
Er waren 65 documenten gevonden, waaronder telegrammaen, overheidsdocumenten betreffende visumaanvragen en brieven van Frank aan Nathan Strauss, een vriend die in New York woonde. Uit de brieven bleek dat het gezin in 1941 plannen had om naar de Verenigde Staten te emigreren. Hoewel er veel onderzoek was gedaan naar het leven van de familie Frank, was dit volgens het YIVO nieuwe informatie.
Frank verzocht Strauss het gezin te helpen bij de aanvraag van visa en dat deed deze ook. Maar omdat in 1941 alle Amerikaanse consulaten in door Duitsland bezette gebieden werden gesloten, kon Frank eventueel toegekende inreispapieren onmogelijk in ontvangst nemen. Ook een aanscherping van de Amerikaanse immigratiewetten werkte tegen. De VS waren indertijd bang dat zich onder joodse vluchtelingen uit Europa Duitse spionnen bevonden.
Toen duidelijk was dat emigratie naar Amerika niet zou lukken, probeerde Frank Cuba. Uit de ontdekte brieven bleek dat hij eind 1941 een visum voor dat land kreeg. Dat verloor echter zijn geldigheid toen de Verenigde Staten in december van dat jaar actief bij de Tweede Wereldoorlog betrokken raakten. Frank was toen nog niet uit Amsterdam vertrokken.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Amerikaans handelstekort stijgt tot recordhoogte

Het Amerikaanse handelstekort steeg in 2006 tot het recordbedrag van 763,6 miljard dollar (ca. 575 miljard euro). Dat maakte het ministerie van Handel op 13 februari 2007 bekend. Het was het vijfde jaar op rij dat er een record werd gebroken. Het tekort liep met 6,5 procent op. In 2005 nam het met 17,3 procent toe.

In 2006 exporteerden de Verenigde Staten voor 1,44 biljoen dollar aan goederen en diensten, 12,8 procent meer dan in 2005. Het land importeerde voor 2,2 biljoen, een groei met 10,5 procent. De discrepantie tussen import en export werd deels veroorzaakt door de hoge energieprijzen. De VS importeerden voor 302,5 miljard dollar olie. De handel met China leek echter de grootste boosdoener. Het tekort met dat land liep met 15,4 procent op tot 232,5 miljard dollar. Nooit eerder was de handelsbalans tussen de VS en een ander land zo scheef.

JUSTITIE

Amerikaanse militair veroordeeld wegens verkrachting en moord

Sergeant Paul E. Cortez (24) werd op 23 februari 2007 door de krijgsraad in de Verenigde Staten tot honderd jaar gevangenisstraf veroordeeld, waarvan tien jaar onvoorwaardelijk. Hij zou in Mahmoudiya, Irak, samen met drie andere Amerikaanse soldaten het veertienjarig meisje Abeer Qassim al-Janabi in haar woning hebben verkracht en vermoord. Ook haar ouders en jongere zus werden omgebracht.
Cortez bekende schuld. Hij zei niet te begrijpen waarom hij aan de gruweldaad had meegedaan. Volgens een andere verdachte, de in november veroordeelde James Berker, was er alcohol in het spel.

NATUUR EN MILIEU

Ex-presidentskandidaat Gore wint Oscar voor film over broeikaseffect

Al Gore, de Democratische kandidaat die in 2000 met miniem verschil de Amerikaanse presidentsverkiezingen verloor van de Republikein George W. Bush, kreeg op 25 februari 2007 een Academy Award (beter bekend als 'Oscar') voor zijn documentaire *An Inconvenient Truth*. De film stelde de opwarming van de aarde aan de kaak en riep de wereld op snel iets tegen het broeikaseffect te ondernemen.
De prestigieuze filmprijzen werden jaarlijks uitgereikt in Hollywood, Verenigde Staten.

MILITAIRE ZAKEN

Generaal George Casey wordt stafchef van het leger

De Senaat stemde op 9 februari 2007 met 83 tegen 14 stemmen in met de benoeming van generaal George Casey als stafchef van het Amerikaanse leger. Casey was van juli 2004 tot januari 2007 opperbevelhebber van de Amerikaanse strijdkrachten in Irak. Hij was begin 2007 vervangen door generaal David Petraeus, omdat de Amerikaanse regering onder druk van de publieke opinie had besloten tot een nieuwe aanpak van de oorlog. Hierbij hoorde een nieuw team.
De senatoren die Casey niet als stafchef wilden – onder wie presidentskandidaten Hillary Clinton en John McCain – vonden hem

Verenigde Staten

ongeschikt omdat de veiligheidssituatie in Irak sinds diens aantreden aldaar ernstig was verslechterd. De voorstemmers meenden echter dat dit niet de schuld was van het leger, maar van de politiek.

BUITENLANDSE ZAKEN

Senaat stemt tegen debat over nieuw Irakbeleid

'Resolutie beschadigt de president'

De Senaat stemde op 5 februari 2007 tegen een debat over een resolutie van de Republikeinse senator John Warner en de Democraat Carl Levin, die het nieuwe Irakbeleid van de regering-Bush afkeurde. De president had in januari aangekondigd dat er 21.500 extra manschappen naar Irak zouden gaan om daar het alsmaar escalerende geweld een halt toe te roepen. De resolutie verwierp dit voornemen, maar verklaarde zich wel solidair met de Amerikaanse militairen die reeds in Irak gelegerd waren.
Van de 100 senatoren stemden er 49 voor het debat. Volgens de meeste tegenstemmers was de resolutie niet bedoeld om het oorlogsbeleid te wijzigen, maar om Bush te beschadigen. Want volgens de grondwet had de president van de Verenigde Staten het recht om in oorlogstijd zijn eigen strategieën te bepalen, buiten het Congres om. Bush had eerder al aangekondigd dat hij de troepen hoe dan ook zou sturen. De resolutie kon hem niet dwingen zijn standpunt te herzien en had dan ook uitsluitend symbolische waarde. Maar als ze door het Congres was aangenomen had de president wel ernstig gezichtsverlies geleden, temeer daar ook zeventig procent van de Amerikaanse bevolking diens Irakbeleid verwierp.

Huis van Afgevaardigden neemt resolutie wel aan

Een identieke resolutie werd voorgelegd aan het Huis van Afgevaardigden, dat er wel over wenste te debatteren. Op 16 februari werd ze met 246 tegen 182 stemmen aangenomen. Zeventien Republikeinen stemden met de Democratische meerderheid mee.
Het was voor het eerst sinds het begin van de oorlog in maart 2003 dat het Huis zich uitsprak tegen het Irakbeleid van de Amerikaanse regering.
De Senaat stemde op 17 februari opnieuw over de vraag of er een debat moest komen, maar ook dit keer was er onvoldoende steun. Er stemden 56 senatoren voor (onder wie 7 Republikeinen), maar volgens de regelgeving moesten dat er minimaal 60 zijn.

Congres kan geldkraan dichtdraaien

Bush had begin februari gevraagd om 93 miljard dollar (ca. 70 miljard euro) voor de voortzetting van de oorlogen in Irak en Afghanistan. Critici in het Congres overwogen na het stranden van de resolutie Levin-Warner om hier tegen te stemmen, zodat de financiering van de troepenuitbreiding moeilijker werd. Of een meerderheid van de volksvertegenwoordigers deze aanpak steunde, was eind februari nog onduidelijk.

Amerikaans commandocentrum voor Afrika

President George W. Bush stemde op 6 februari 2007 in met de oprichting van Africom, een commandocentrum voor Amerikaanse militaire operaties in Afrika. Voor vijf andere regio's bestonden al langer dergelijke leidinggevende organen. Defensieminister Robert Gates zei dat de Verenigde Staten hun militaire activiteiten in Afrika beter konden coördineren als dit continent een eigen commandocentrum kreeg en niet langer onder de gedeelde verantwoordelijkheid zou vallen van Eucom (Europa) en Centcom (Midden-Oosten). Africom zou zich vooral bezig gaan houden met het opleiden van Afrikaanse militairen.
Er was nooit eerder een commandocentrum voor Afrika opgericht omdat de Amerikaanse belangen er relatief klein waren. Dat Washington hier anders over was gaan denken, had alles te maken met oprukkend moslimextremisme, dat als bedreigend werd ervaren. Na de terreuraanslagen op 11 september 2001 hadden de Verenigde Staten 1.500 manschappen gelegerd in Djibouti, een bevriende natie in een regio waar het internationale terreurnetwerk Al-Qaeda actief zou zijn.
Daarnaast kreeg China steeds meer diplomatieke en economische invloed. Het was vooral geïnteresseerd in de grondstoffen die Afrika kon leveren. Dit baarde de VS zorgen, omdat tot twintig procent van de olie die zij gebruikten door dat continent werd geleverd.
Waar het hoofdkwartier van Africom zou komen, was niet onmiddellijk bekend.

(Vorige berichten pagina 96/3 - 2007)

Brunei

BRUNEI

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Overheid maakt economische groeicijfers bekend

Het ministerie van Economische Planning en Ontwikkeling maakte op 15 augustus 2006 bekend dat de economie van Brunei tussen 2000 en 2005 jaarlijks met gemiddeld 2 procent was gegroeid. In deze periode was het bbp per hoofd van de bevolking opgelopen van 31.800 tot 42.900 Brunei-dollar (respectievelijk ca. 15.724 en 21.231 euro) per jaar. De overheid was de grootste werkgever van het land.
Brunei verstrekte zelden gedetailleerde informatie over de stand van zaken van de economie. Waarom het ministerie nu wel met gegevens naar buiten kwam, was onduidelijk. Op haar website meldde ze dat ze een nieuwe methode hanteerde om het bbp te berekenen. Wellicht was dit de aanleiding voor de publicatie.

Uit de verstrekte gegevens bleek dat 57 procent van het bbp door de oliewinning- en export werd gegenereerd. Het land was de derde olieproducent van Azië en 's werelds vierde producent van vloeibaar gas. Dat de sultan dankzij deze omvangrijke natuurlijke hulpbronnen tot de rijkste mensen op aarde behoorde, was niet in de statistieken opgenomen. De 379.444 inwoners (juli 2006) profiteerden echter ook ruimschoots mee. Zij betaalden geen inkomstenbelasting. Door subsidies te verstrekken hield de overheid de kosten voor levensonderhoud laag. Zo waren onderwijs en gezondheidszorg gratis en betaalden Bruneiers relatief weinig voor bijvoorbeeld rijst, auto's, huisvesting en pelgrimstochten naar Mekka.

(Vorige berichten pagina 502/3 - 2006)

CHINA

BINNENLAND

'De komende honderd jaar geen democratie'

Premier Wen Jiabao schreef op 27 februari 2007 in de staatskrant *Renmin Ribao* (Volksdagblad) dat China zich in 'de eerste

fase van de socialistische ontwikkeling' bevond. Dat hield in dat er nog sociale onrechtvaardigheid bestond. Volgens de richtlijnen van de Chinese Communistische Partij (CCP) zou de tijd voor democratische hervormingen pas aanbreken als er een 'volwassen socialistisch systeem' tot stand was gebracht. Aangezien miljoenen Chinezen in armoede leefden en het rechtsysteem te wensen overliet, kon dit volgens Wen nog wel honderd jaar duren.

S.A.R. HONGKONG

Celstraffen voor mishandelen van politicus

In Hongkong werden op 12 februari 2007 vier mannen veroordeeld tot vier jaar en acht maanden cel omdat ze in augustus 2006 een politicus zouden hebben mishandeld. Het ging om Albert Ho, de voorzitter van de Democratische Partij. Hij lag na de aanval enkele dagen in een ziekenhuis, maar was in februari volledig hersteld.
Een van de verdachten zei dat hij Ho, die tevens advocaat was, tevergeefs had verzocht om te helpen bij de aanvraag van een sociale uitkering. Hij zou de drie anderen hebben ingehuurd om samen met hem wraak te nemen op de politicus.
Aangezien Ho op klaarlichte dag in een druk hamburgerrestaurant was aangevallen, geloofde de rechter deze verklaring niet. Hij vermoedde dat Ho als advocaat de georganiseerde misdaad had tegengewerkt. Het viertal zou zijn gestuurd om hem daarvoor te straffen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

'China benadeelt Europees bedrijfsleven'

De Emerging Markets Group (EMG) publiceerde op 27 februari 2007 een rapport over de hinder die het Europese bedrijfsleven ondervond van Chinese protectionistische maatregelen. De groep had hier in opdracht van de Europese Commissie onderzoek naar gedaan.
De EMG concludeerde dat Europese bedrijven in 2005 samen 21,4 miljard euro aan inkomsten waren misgelopen en in 2004 een fractie meer. Sommige sectoren waren gedupeerd omdat ze geen eigen vestigingen in China mochten openen en andere omdat ze geen meerderheidsbelang in Chinese ondernemingen mochten verwerven. Het bedrijfsleven zou moeite hebben met de weinig doorzichtige Chinese wetgeving, die van streek tot streek sterk kon verschillen.
De EMG had kritiek op het feit dat China staatsbedrijven subsidieerde en de export stimuleerde, maar weinig deed om de binnenlandse consumptie aan te wakkeren. Door dit laatste bleef de vraag naar buitenlandse producten beperkt.
De protectionistische maatregelen zouden vooral de farmaceutische industrie, autoproducenten, machinefabrikanten, het bankwezen en telecombedrijven benadelen.
Volgens het rapport waren de voordelen van zaken doen in China overigens groter dan de nadelen. Er zouden voor het Europese bedrijfsleven grote kansen liggen in het Aziatische land.

Koersval in China heeft mondiale gevolgen

Op de beurs van Shanghai daalden de aandelenkoersen op 27 februari 2007 met gemiddeld 8,8 procent. Het was het grootste dagverlies in tien jaar tijd.

'Natuurlijke correctie'

Volgens analisten was er geen sprake van een beurskrach met structurele oorzaken. Zij meenden dat de koersen in de afgelopen jaren te snel waren gestegen, in 2006 zelfs met gemiddeld 130 procent. Sommige aandelen waren overgewaardeerd geraakt. De koersval zou een 'natuurlijke correctie' zijn.
Daarnaast zouden beleggers hebben gereageerd op geruchten dat de Chinese overheid het beurswezen strakker wilde gaan reguleren. En men verwachtte een afname van de economische groei omdat de overheid in januari en februari opnieuw maatregelen had getroffen om economische oververhitting tegen te gaan. Zo had de Centrale Bank de rente verhoogd en financiële instellingen verplicht om 10 procent van hun vermogen onder te brengen bij de staat, zodat ze minder leningen konden verstrekken. Voorheen was dat 9 procent.
Gigi Chan van het grote Britse beleggingsbedrijf Threadneedle wees er in de Nederlandse krant *NRC-Handelsblad* van 28 februari op dat de Chinese beleggers weinig ervaring hadden omdat de beurzen in hun land nog niet zo lang bestonden. Na jaren van spectaculaire economische groei waren ze gewend geraakt aan alsmaar oplopende beurskoersen. Van kleine koersdalingen raakten ze in paniek. Voor westerse beleggers waren dergelijke fluctuaties de normaalste zaak van de wereld.

Wereldwijde gevolgen

Als reactie op de ontwikkelingen in Shanghai daalden ook de koersen in Hongkong, Singapore, Australië en Europa. De beurs van New York beleefde op 27 februari zelfs haar grootste koersval sinds de terreuraanslagen op 11 september 2001. Na maandenlang alleen maar records te hebben gebroken, daalde de Dow Jones-index met 3,3 en de Nasdaq-index met 3,9 procent. Overigens lag de daling in New York niet alleen aan de ontwikkelingen in China: Alan Greenspan, voormalig president van het stelsel van Amerikaanse Centrale Banken, had enkele dagen eerder gezegd dat zijn land mogelijk op een recessie afstevende. Daarnaast waren de spanningen tussen de VS en Iran eind februari enorm opgelopen. De Chinese koersval was de spreekwoordelijke druppel die de emmer deed overlopen.

China en de wereldeconomie

Het was nooit eerder voorgekomen dat tegenvallende ontwikkelingen op de beurzen van Shanghai of Shenzhen mondiale gevolgen hadden. De internationale financiële wereld oriënteerde zich traditioneel op Tokio, Londen en New York.
Volgens analisten schrokken buitenlandse beleggers niet van de dalende aandelenkoersen omdat hun eigen beleggingen in China erdoor konden verdampen. De Chinese beurzen waren slechts tot op zekere hoogte opengesteld voor buitenlandse handelaren. En de lokale regelgeving maakte het onmogelijk om winsten snel naar buitenlandse markten te laten stromen. De beurzen van Shanghai en Shenzhen verkeerden hierdoor in een zeker isolement.
De internationale financiële wereld reageerde vooral op de koersval omdat ze deze zag als mogelijke indicatie van economische problemen in China. Deze konden negatieve gevolgen hebben voor Japan en het westen, en dus ook voor de effectenbeurzen aldaar.

Van grote economische problemen in China was overigens voor zover bekend geen sprake. De aandelenkoersen stegen in

China

Shanghai op 28 februari alweer met 4 procent nadat de overheid beleggers had verzekerd dat ze geen beleid ontwikkelde dat hen kon schaden.

NATUUR EN MILIEU

China neemt klimaatsverandering 'uiterst serieus'

Het noorden van China beleefde in 2006-2007 de warmste winter in dertig jaar. Ook viel er veel minder neerslag dan normaal.
Meteoroloog Qin Dahe zei op 6 februari 2007 in Peking dat de uitzonderlijke warmte te maken had met de wereldwijde klimaatsverandering door de uitstoot van broeikasgassen. Qin was een van de leden van het United Nations Intergovernmental Panel on Climate Change (UNIPCC). Dat had eerder in februari een spraakmakend rapport gepubliceerd waarin stond dat de opwarming van de aarde zo goed als zeker door de mens werd veroorzaakt.

Qin zei dat China de klimaatsverandering 'uiterst serieus' nam. Het land was na de VS de grootste producent van broeikasgassen, maar streefde ernaar de uitstoot in vijf jaar tijd met 20 procent te reduceren. Qin zei echter ook dat het voor China te duur was om helemaal of grotendeels over te stappen op schone energiebronnen.

Milieudoelen worden niet gehaald

Van alle doelen die China zichzelf had gesteld om het milieu te verbeteren, werd er in 2006 niet een gehaald. Dat maakte het Staatsbureau voor Milieubescherming op 12 februari bekend. Zo was er 1,8 procent meer zwaveldioxide uitgestoten dan in 2005, terwijl men streefde naar 2 procent minder. Ook de waterkwaliteit was niet verbeterd. Zhou Shengxian, directeur van de milieudienst, weet de tegenvallende prestaties aan de snelle economische groei. Ook zouden de milieuwetten te vaag zijn en slecht worden nageleefd.

CULTUUR EN WETENSCHAP

China telt 300 miljoen gelovigen

Een onderzoek van de Normale Universiteit van Oost-China, gevestigd in Shanghai, wees uit dat 31,4 procent van de Chinezen van zestien jaar of ouder zichzelf als religieus beschouwde. Volgens de krant *China Daily* van 7 februari 2007 was tweederde van hen 'boeddhist, taoïst of aanbidder van legendarische figuren als de Drakenkoning of de God van het Fortuin'. Van alle gelovigen was 12 procent (40 miljoen mensen) protestant. Andere populaire religies waren het katholicisme en de islam. De gelovigen waren relatief jong: tweederde van hen was onder de veertig.

Volgens cijfers die de staat hanteerde was 10 procent van de bevolking gelovig. Het merendeel van hen zou ouder zijn dan veertig. Mogelijk baseerde men zich hier op verouderde gegevens. China was officieel atheïstisch en tot in de jaren tachtig durfden maar weinig mensen hun religie openlijk te belijden, uit angst voor vervolging. In de jaren negentig en begin 21ste eeuw was de interesse voor religies sterk toegenomen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

'Uygurse onafhankelijkheidsstrijder geëxecuteerd'

De Amerikaanse zender *Radio Free Asia* berichtte op 9 februari 2007 dat Ismail Semed in China was geëxecuteerd.
Semed was een etnische Uygur. Hij werd in de jaren negentig twee keer veroordeeld omdat hij betrokken zou zijn bij de strijd voor een onafhankelijk Xinjiang, China's meest westelijke provincie. In 1997 was hij naar Pakistan gevlucht, dat hem in 2003 echter naar eigen land terug stuurde. Daar werd hij in 2005 opnieuw gearresteerd. Zijn echtgenote zei tegenover Radio Free Asia dat hij was gemarteld en daarom ten onrechte had bekend dat hij betrokken was bij een gewelddadige onafhankelijkheidsbeweging.
De Chinese overheid weigerde op het bericht te reageren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Hu Jintao wederom naar Afrika

Begin februari 2007 bracht de Chinese president Hu Jintao een 12-daags bezoek aan acht Afrikaanse landen, te weten Kameroen, Liberia, Soedan, Zambia, Namibië, Mozambique, de Seychellen en Zuid-Afrika. In 2006 brachten hij en andere Chinese leiders ook al enkele bezoeken aan het continent. Net als toen wilde Hu de handelsrelaties intensiveren en licenties voor het delven van grondstoffen verkrijgen. Maar hij wilde ook onderstrepen dat China de beloftes nakwam die het tijdens de Chinees-Afrikaanse top in november 2006 had gedaan. Het ging hier om lastenverlichtingen, economische hulp en het verlagen van handelstarieven.

(Vorige berichten pagina 109/2 - 2006)

India

INDIA

DEELSTATEN

Veiligheidstroepen jagen op rebellen in Noordoost-India

Op 24 februari 2007 liep een konvooi van zestig politieagenten, die in de noordoostelijke Indiase deelstaat Manipur op verkiezingen hadden toegezien, in een hinderlaag. Hierbij werden 16 agenten vermoord. Bij hun speurtocht naar de rebellen vonden veiligheidstroepen een grote hoeveelheid wapens. De hoofdcommissaris van politie kon niet aangeven welke groep verantwoordelijk was voor de overval.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

West-Bengalen zet onteigening van boerenland door

In een interview met *Associated Press* vertelde de West-Bengaalse premier Buddhadeb Bhattacharjee op 7 februari 2007 dat hij onverminderd door zou gaan met het onteigenen van landbouwgronden. Bij een protestdemonstratie eerder op de dag hadden boeren een politieagent gedood. De plannen om land te verwerven voor de bouw van fabrieken hadden de afgelopen maanden al vaker tot gewelddadige protesten geleid. Bhattacharjee zei dat industrialisatie noodzakelijk was voor het aantrekken van investeerders en de groei van de economie.
De demonstraties leidden ook tot een nationaal debat in India over het verwerven van landbouwgrond voor de industrie. De centrale regering had in januari het instellen van tientallen SEZ's (Speciale Economische Zones, met grote belastingvoordelen voor buitenlandse investeerders) in het hele land tijdelijk stopgezet.
De deelstaatregering van West-Bengalen was de langstzittende, democratisch geko-

zen, communistische regering ter wereld. De communisten dankten hun positie aan hun landhervormingen uit de jaren zestig en zeventig, waarbij landloze dagloners rechten op grond hadden gekregen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Maatregelen om de stijgende inflatie te bedwingen

De Centrale Bank van India maakte op 13 februari 2007 bekend de ratio van de kasreserve (de verhouding tussen deposito's en contant geld dat commerciële banken in kas moeten houden) met een half percent te verhogen tot 6 procent. Deze maatregel was nodig om de stijgende inflatie, die het gevolg was van de sterke economische groei, te beteugelen. De verhoging zou in twee stappen, in februari en in maart, worden ingevoerd.

Op 15 februari deelde de regering mee dat de inflatie was opgelopen tot 6,7 procent. In reactie hierop werden de benzineprijzen met 4,5 procent verlaagd. Al eerder had de regering importheffingen op producten als bakolie en cement verlaagd.

GEZONDHEID EN ZORG

Gezondheid blijft erg achter bij de economische groei

Uit de eerste cijfers van het op 9 februari 2007 gedeeltelijk vrijgegeven National Family Health Survey (NFHS) bleek dat verbeteringen op het gebied van de gezondheid in India ver waren achtergebleven bij de economische vooruitgang van de laatste jaren. Het grootste probleem vormde de gezondheid van kinderen, van wie 46 procent ondervoed was. Andere problemen betroffen de grote verschillen in gezondheid tussen stedelijke en plattelandsbevolking, en die in ziektebesef tussen mannen en vrouwen. Zo was de gemiddelde kindersterfte teruggebracht van 68 per 1000 geboortes naar 57, maar bedroegen de cijfers voor stad en platteland respectievelijk 62 en 42. Van de getrouwde vrouwen had 57 procent wel eens van hiv gehoord, van de getrouwde mannen 80 procent.

Uit verdere cijfers, die op 21 februari werden gepubliceerd, bleek eens te meer hoe nadelig de slechte toegang tot zorg en tot informatie was voor de gezondheid, in het bijzonder voor die van vrouwen. Vrouwen stonden onder zware sociale druk om kinderen te blijven baren totdat ze ten minste één zoon hadden voortgebracht. Abortussen op meisjes hadden er inmiddels toe geleid dat er in 2001 nog maar 927 meisjes op de 1000 jongens waren geboren. Van de vrouwen tussen de 15 en 19 jaar was 16 procent zwanger ten tijde van de interviews voor het NFHS. Volgens gegevens van UNICEF besteedde India slechts 2 procent van alle overheidsuitgaven aan gezondheid. Dit percentage bedroeg 16 procent voor een land als Frankrijk.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

India faalt bij bestrijding van discriminatie van dalits

Meer dan vijf decennia na het grondwettelijk verbod op discriminatie was de meerderheid van India's 165 miljoen dalits (voorheen kastelozen of onaanraakbaren genoemd) nog altijd slachtoffer van zeer ernstige vormen van achterstelling, uitbuiting en geweld, zo stelde een op 13 februari 2007 gepubliceerd rapport van de mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch en het Centre for Human Rights and Global Justice aan de Universiteit van New York. Brad Adams, de directeur Azië van Human Rights Watch, zei dat de Indiase regering alles in het werk moest stellen om haar verplichtingen jegens de dalits na te komen en kastendiscriminatie uit te bannen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

India kan dam in Kashmir afbouwen

Op 12 februari 2007 presenteerde Raymond Lafitte in Bern zijn rapport over de bouw door India van de Baglihar-dam in de Chenab-rivier in de omstreden regio Kashmir. Lafitte was door de Wereldbank aangesteld om als neutraal expert te bemiddelen in het al vijftien jaar durend conflict tussen India en Pakistan over dit hydro-elektrische project. Pakistan beschouwde het project als strijdig met het Indus Waterverdrag uit 1960, dat de verdeling van het water van de Indus en zijn zijrivieren regelde.

Beide landen hadden van te voren toegezegd zich bij de uitkomsten van het rapport neer te leggen. De Indiase minister voor Waterzaken, Saifuddin Soz, zei erg tevreden te zijn en ook zijn Pakistaanse collega, Liaqat Ali Jatoi, toonde zich tevreden, hoewel niet aan alle Pakistaanse bezwaren was tegemoetgekomen. India verwachtte nu dat de dam tegen het einde van 2007 operationeel zou zijn.

Aanslag op de trein tussen India en Pakistan

Meer dan 60 doden

Twee explosies, gevolgd door een hevige brand, kostten op 19 februari 2007 het leven aan meer dan zestig passagiers, voor het merendeel Pakistanen, van de Samjhauta exprestrein. De Samjhauta (Verdrag) reed sinds 2004 tussen Delhi en Lahore in Pakistan als een symbool van de pogingen om de betrekkingen tussen beide landen te normaliseren. Op het moment van de explosies bevond de Samjhauta zich bij het plaatsje Deewana, 80 kilometer ten noorden van Delhi. De aanslag vond plaats aan de vooravond van het bezoek van de Pakistaanse minister van Buitenlandse Zaken, Khurshid Kasuri, aan Delhi. President Musharraf van Pakistan zei dat de aanslag de vredesonderhandelingen niet zou ondermijnen.

India en Pakistan bestrijden terrorisme gezamenlijk

De ministers van Buitenlandse Zaken van India en Pakistan verklaarden op 21 februari in Delhi dat hun landen het terrorisme samen zouden bestrijden. Hoewel India een gezamenlijk onderzoek naar de treinaanslag van 19 februari uitsloot, zei de Indiase minister van Buitenlandse Zaken, Pranab Mukherjee, dat India de resultaten van het eigen onderzoek zou delen met de Pakistaanse autoriteiten tijdens de eerste gezamenlijke bijeenkomst in het kader van het initiatief tegen terrorisme op 6 maart in Islamabad. Voortzetting van de vredesbesprekingen was in het belang van beide landen. Een nieuw conflict met Pakistan zou een ernstige terugslag betekenen voor India's economische groei. Het voortduren van het conflict legde ook een groot beslag op Pakistans financiële middelen, die veel beperkter waren dan die van India.
De politie zocht twee mannen die kort voor het afgaan van de bommen uit de Samjhauta expres waren gesprongen.

BUITENLANDSE ZAKEN

India verbiedt export van nucleair materiaal naar Iran

Op 21 februari 2007 maakte het ministerie van Handel van India bekend de uitvoer van alle materiaal, uitrusting en technologie die konden bijdragen aan het atoomprogramma van Iran, te verbieden. Dit bracht India, een oude bondgenoot van Iran, op een lijn met de resolutie van de Veiligheidsraad van december die Iran sancties had opgelegd omdat het land weigerde te stoppen met het verrijken van uranium.

(Vorige berichten pagina 111/1 - 2006)

JAPAN

BINNENLAND

Kabinetswijziging

De Japanse minister van Bestuurlijke Vernieuwing, Genichiro Sata, trad op 27 december 2006 af omdat een van de financiers van zijn verkiezingscampagne betrapt was op boekhoudfraude. De groepering had omgerekend bijna een half miljoen euro genoteerd voor onderhoudswerkzaamheden in een kantoorgebouw dat niet bestond.
Vice-minister Yoshimi Watanabe volgende hem een dag later op.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

'Medische experimenten op Filippijnse burgers'

Japanse artsen voerden tijdens de Tweede Wereldoorlog medische experimenten uit op levende Filippijnse burgers. Dit zei de voormalige marinearts Akira Makino (84) in een interview dat het Japanse persbureau *Kyodo* op 25 november 2006 publiceerde. Dat Japan tijdens de Tweede Wereldoorlog Chinese gevangenen gebruikte voor medische experimenten en tests met chemische wapens, was al veel langer bekend. Over soortgelijke misstanden op de Filippijnen was echter nooit eerder informatie naar buiten gekomen.

Makino was indertijd uitgezonden naar het Filippijnse eiland Mindanao. Hij zei dat daar tussen december 1944 en februari 2005 zeker dertig gevangenen waren gebruikt voor experimenten en anatomische lessen. Ze werden vooraf verdoofd. Indien ze na afloop nog leefden, werden ze door wurging gedood.
Makino zei dat andere oorlogsveteranen altijd druk op hem hadden uitgeoefend om niet over zijn bevindingen te spreken. Hij deed dit nu toch omdat hij een van de weinigen was die nog uit eigen ervaring kon vertellen wat zich indertijd had afgespeeld. Zijn onthulling ervoer hij als boetedoening.

Abe wil relaties met China verbeteren

De in september aangetreden Japanse premier Shinzo Abe bracht op 7 oktober 2006 een kennismakingsbezoek aan China. Volgens de Japanse politieke traditie dienden nieuwe premiers eerst Washington aan te doen, voor ze andere regeringen bezochten. Door hiermee te breken liet Abe de Chinese leiders weten dat herstel van de verstoorde onderlinge relaties wat hem betrof van het hoogste belang was.
De betrekkingen waren onder Abe's voorganger, Junichiro Koizumi, verslechterd. De oud-premier toonde volgens Peking te weinig respect voor het leed dat China tijdens de Tweede Wereldoorlog was aangedaan.

Wetenschappelijk onderzoek

Mede naar aanleiding van de verslechterde relaties waren oude discussies over wat er nu precies was gebeurd in de tijd dat Japan delen van China bezette (1931-1945), opnieuw opgelaaid.
Peking beweerde dat de Japanse agressie aan 35 miljoen Chinezen het leven had gekost, maar volgens Tokio lag het werkelijke aantal veel lager. De verwoesting en plundering van de toenmalige Chinese hoofdstad Nanjing (Nanking) in 1937 kostte volgens China aan 300.000 mensen het leven. Volgens geallieerde juristen, die na de Tweede Wereldoorlog Japanse oorlogsmisdadigers berechtten, lag het werkelijke aantal op 140.000. Het bloedbad – in China aangeduid als 'de verkrachting van Nanjing' – werd in sommige Japanse geschiedenisboeken amper vermeld. Dit irriteerde Peking. Tokio vond het op zijn beurt onaanvaardbaar dat Chinese schoolboeken uitgebreid ingingen op de Japanse oorlogsmisdaden, maar amper vermeldden dat het buurland na 1945 veel economische hulp had geboden.
In een poging een einde te maken aan de discussies kwamen op 26 december tien Japanse en tien Chinese historici bijeen in de Chinese Academie voor Sociale Wetenschappen in Peking. De bedoeling was dat zij elkaar tot 2008 regelmatig zouden ontmoeten om samen vast te stellen wat er indertijd werkelijk was gebeurd in China. Uiteraard werd gehoopt dat ze het met elkaar eens konden worden. Wellicht zou dit ertoe leiden dat de officiële standpunten van de twee landen dichter bij elkaar kwamen te liggen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Japanse economie trekt verder aan

Krachtige economische groei

De economie van Japan groeide in 2006 met 2,2 procent, 0,6 procent meer dan in 2005. In december waren ca. 2,44 miljoen mensen werkloos, 4,1 procent van de beroepsbevolking.
Dat het goed ging met het bedrijfsleven bleek volgens de zakenkrant *Nihon Keizai* uit de bonussen die in 2006 werden uitgekeerd. In Japan was het gebruikelijk dat werknemers boven op het reguliere salaris bonussen kregen. De hoogte hiervan was afhankelijk van de prestaties van het bedrijf waarvoor ze werkten. Uit eigen onderzoek van *Nihon Keizai* bleek dat werknemers in 2006 gemiddeld 868.932 yen (ca. 5.760 euro) kregen. Dit was 1,97 procent meer dan in 2005 en het hoogste bedrag ooit. Vooral staal-, auto- en elektronicaproducenten waren gul. Doordat de yen in 2006 relatief goedkoop was, hadden zij veel geëxporteerd.
De exportsector deed het sowieso goed. In november bedroeg het handelsoverschot 915,9 miljard yen (ca. 5,87 miljard euro), 54,1 procent meer dan in november 2005. In december was het inmiddels opgelopen tot 1,115 biljoen yen. Het overschot met de Verenigde Staten bedroeg toen 571,5 miljard yen, 0,1 percent minder dan een jaar eerder. Het handelstekort met China lag in januari 2007 op 368 miljard yen, 33,9 procent minder dan begin 2006.

Nikkei-index breekt record

De Nikkei-index, de graadmeter van de beurs van Tokio, sloot op 19 februari 2007 op 17.940,09 punten. Dit was het hoogste

niveau sinds 8 mei 2000. Beleggers waren gunstig gestemd omdat het goed ging met de economie. De beursbarometer werd echter vooral opgedreven door de aandelen van twee grote winkelketens die volgens hardnekkige geruchten plannen hadden voor een fusie.

Regering is gematigd positief over economie

Een rapport dat de Japanse regering op 20 februari publiceerde bevestigde dat het goed ging met de economie. Maar men maakte zich wel zorgen om de consumentenbestedingen die te laag bleven. In Japan werd meer dan de helft van het bbp tot stand gebracht door consumentenbestedingen. Omdat de bevolking al jaren de hand op de knip hield, had het land een lange periode van deflatie en negatieve economische groei achter de rug. In 2005 was het tij echter gekeerd: de bestedingen waren met 1,6 procent toegenomen. Maar deze trend zette onvoldoende door. In 2006 gaven consumenten slechts 0,9 procent meer uit dan in het jaar daarvoor. Deze beperkte groei leek vooral te zijn veroorzaakt door de hoge brandstofprijzen. Volgens de regering was het dan ook te vroeg om te concluderen dat de consumptiebereidheid een gezond niveau had bereikt. De regering pleitte daarom tegen renteverhogingen. Want als geld lenen duurder werd, zouden de bestedingen mogelijk weer afnemen.

BOJ verhoogt rentevoet

De Bank van Japan (BOJ), de centrale bank, had de rente zes jaar lang op 0,069 procent gehouden om de bevolking en investeerders te stimuleren om geld uit te geven. Als reactie op de aantrekkende economie had ze de rentevoet in juli 2006 verhoogd tot 0,25 procent. Op 21 februari besloot ze tot een nieuwe verhoging, ditmaal tot 0,5 procent. De BOJ was een onafhankelijk instituut en dus niet verplicht om naar de regering te luisteren.
In de regel verhoogden centrale banken de rentevoet om de inflatie te beteugelen. Maar in 2006 waren de prijzen met slechts 0,3 procent gestegen en ook begin 2007 was er geen sprake van sterke inflatie. Volgens Toshihiko Fukui, president van de BOJ, diende de maatregel dit keer dan ook een ander doel. Hij legde uit dat de BOJ de rente verhoogde omdat ze anders amper mogelijkheden had om het monetaire beleid te versoepelen wanneer er weer een recessie dreigde. Want een extreem lage rente kon men niet laten zakken als de economie een extra impuls nodig had. Fukui verwachtte later in 2007 nieuwe verhogingen, tot maximaal 1 procent. Hij hield er rekening mee dat de consumentenbestedingen hierdoor wederom zouden afnemen.
Japan had ondanks de verhogingen overigens nog altijd een veel lagere rente dan de VS (5,25 procent) en de eurolanden (3,5 procent).

JUSTITIE

Vierenveertig doodvonnissen in 2006

De krant *Nihon Keizai* meldde op 31 december 2006 dat Japanse rechtbanken in dat jaar 44 mensen ter dood hadden veroordeeld. Dit was het grootste aantal sinds 1980. Aangezien de krant niet beschikte over statistieken uit de jaren daarvoor, werd er mogelijk een nog ouder record gebroken. Opvallend was dat vooral plegers van ernstige geweldsmisdrijven steeds vaker ter dood werden veroordeeld. Volgens *Nihon Keizai* deden rechters dit om de nabestaanden van de slachtoffers een gevoel van genoegdoening te geven.
Overigens kende Japan veel minder criminaliteit dan de meeste andere geïndustrialiseerde naties.
De doodstraf werd in 2006 vier keer voltrokken, allemaal na het aantreden van Justitieminister Jinen Nagasa in september 2006. Zijn voorganger, Seiken Sugiura, was tegen de doodstraf omdat deze niet te rijmen zou zijn met zijn boeddhistische levensovertuiging. Daarom was sinds september 2005 niemand meer terechtgesteld.

ONDERWIJS

Nieuwe 'patriottische' onderwijswet

Het parlement van Japan aanvaardde op 15 december 2006 een aanpassing van de onderwijswet die uit 1947 stamde. Volgens de nieuwe regels hadden ouders 'de belangrijkste verantwoordelijkheid voor de opleiding van hun kind'. Steeds meer scholen klaagden dat ze hun leerlingen amper in het gareel konden houden. De oorzaak hiervan zou bij de ouders liggen, die weinig overwicht over hun kinderen zouden hebben. De nieuwe regel haakte op deze klacht in.
De vernieuwde onderwijswet bepaalde tevens dat docenten hun leerlingen 'respect voor tradities en cultuur' en 'liefde voor de natie en het vaderland' moesten bijbrengen. Sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog was het onderwijs juist afkerig geweest van nationalisme en patriottisme. Conservatieve kamerleden meenden dat Japan hierdoor van zijn eigen cultuur dreigde te vervreemden. De bevolking zou de traditionele waarden en normen minder serieus nemen en steeds individualistischer worden, terwijl Japanners vroeger juist sterk op de samenleving georiënteerd waren.
Anderen vreesden echter dat de onderwijshervorming zou leiden tot een opleving van het nationalisme, zoals Japan dat voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog kende.

MILITAIRE ZAKEN

Japan krijgt ministerie van Defensie

De twee kamers van het Japanse parlement stemden op 16 november en 15 december 2006 voor de oprichting van een volwaardig ministerie van Defensie. Dit werd op 9 januari 2007 operationeel.

Pacifistische grondwet

Na de Tweede Wereldoorlog had Japan een pacifistische grondwet aangenomen. Daarom had het tot 2007 geen ministerie van Defensie maar een Defensiebureau. Dit viel onder de verantwoordelijkheid van de premier en stuurde een 'zelfverdedigingsmacht' aan, die in tegenstelling tot reguliere legers uitsluitend geweld mocht gebruiken als Japan werd aangevallen. En zelfs dan moest het voor elke gevechtshandeling parlementaire toestemming hebben.
Fumio Kyuma, de eerste minister van Defensie, zei dat deze situatie niet langer kon voortduren. Het leger moest slagvaardiger worden omdat de veiligheidssituatie in Oost-Azië ingrijpend was veranderd. De militaire dreiging zou zijn toegenomen, vooral omdat Noord-Korea zich tot kernmacht ontwikkelde en China jaarlijks enorme bedragen stak in de modernisering van zijn leger.
Daar kwam bij dat de Verenigde Staten, die de defensie van Japan sinds de Tweede Wereldoorlog grotendeels op zich hadden genomen, er al enkele jaren op aandrongen dat het land meer verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid nam.

Japan

Kyuma meende dat Japan zich door de komst van het nieuwe ministerie beter kon verdedigen. Want in tegenstelling tot het oude Defensiebureau mocht het zijn eigen budget beheren. Het kreeg meer ruimte om zelf besluiten te nemen en de minister van Defensie kreeg het recht om wetsvoorstellen in te dienen – iets dat de directeur van het Defensiebureau niet mocht doen.
Ondanks deze veranderingen bleef deelname aan internationale vredesoperaties – volgens Kyuma de belangrijkste taak van het leger – moeilijk. Want Japanse militairen mochten nu eenmaal uitsluitend geweld gebruiken als Japan werd aangevallen. Alleen een grondwetswijziging kon hier iets aan veranderen. Of deze er zou komen, was begin 2007 nog onduidelijk.
Overigens gaf Japan ondanks zijn pacifistische achtergrond in 2006 omgerekend 31 miljard euro uit aan defensie. Het had een van de meest geavanceerde militaire apparaten ter wereld.

Japan lanceert vier spionagesatellieten

Een woordvoerder van de Japan Aerospace Exploration Agency (Jaxa), de Japanse ruimtevaartorganisatie, maakte op 24 februari 2007 bekend dat het land zijn vierde spionagesatelliet in een baan om de aarde had gebracht. De kunstmaan was met een H-2A raket gelanceerd vanaf het afgelegen eiland Tanegashima.
Japan had besloten om met spionagesatellieten te gaan werken nadat Noord-Korea in 1998 een lange afstandsraket had getest die ten oosten van het eilandenrijk in zee was beland. Daarna zou het communistische buurland zich nucleair hebben bewapend en was China begonnen zijn leger drastisch te moderniseren. Japan voelde zich door deze ontwikkelingen bedreigd. De vier satellieten die het sinds 2003 lanceerde konden elke plek op aarde bespioneren, aldus de Jaxa.

BUITENLANDSE ZAKEN

Japan stelt sancties tegen Noord-Korea in

Japan maakte op 11 oktober 2006 bekend dat het nieuwe sancties tegen Noord-Korea instelde. De regering vond dit nodig omdat het communistische buurland eerder in oktober een atoomwapen zou hebben getest.
Import uit Noord-Korea werd verboden. De belangrijkste producten die het buurland naar Japan exporteerde waren eetbare paddenstoelen en schaaldieren. Noord-Koreaanse schepen waren niet langer welkom in de Japanse territoriale wateren en dus ook niet in de havens. Volgens een nieuw visumbeleid werd het zo goed als onmogelijk voor Noord-Koreanen om naar Japan te reizen.
Nadat Noord-Korea in juli enkele militaire raketten had getest, had Japan al besloten om bij wijze van sanctie voorlopig geen voedselhulp meer te geven aan het straatarme land.

Op 14 november kondigde het Japanse kabinet opnieuw sancties af. Hiermee handelde het conform een advies van de VN-Veiligheidsraad, die unaniem had besloten om Noord-Korea te straffen voor de atoomproef.
Japan verbood de export van luxeartikelen naar Noord-Korea. Premier Abe zei dat deze maatregel uitsluitend de elite zou treffen, omdat alleen die zich geïmporteerde luxeartikelen kon veroorloven. In 2005 verdienden Japanse bedrijven 1,1 miljard yen (ruim 7 miljoen euro) met de verkoop van dergelijke producten – 16 procent van de totale export naar Noord-Korea. Met de bilaterale handel tussen de buurstaten was in 2005 omgerekend 135 miljoen euro gemoeid.
In lijn met de VN-sancties stelde Japan ook een verbod in om militair materieel naar Noord-Korea te verhandelen.
Japan was, samen met de VS, voorstander van een harde aanpak van het regime in Noord-Korea, dat afgezien van de tests met raketten en een kernwapen ook werd verdacht van drugssmokkel, witwaspraktijken en het ontvoeren van willekeurige Japanners.
Zuid-Korea voer een andere koers. Het dacht dat Noord-Korea uit zijn isolement zou komen als de buurlanden en de VS het daartoe verleidden door toenadering te zoeken en zich vriendelijk op te stellen.

(Vorige berichten pagina 632/1 - 2006)

LAOS

Laos

BINNENLAND

'Gevechten in Laos'

De Verenigde Staten gaven op 24 februari 2007 een negatief reisadvies voor route 13 in Laos. Er zou zijn gevochten tussen het nationale leger en 'een of meerdere ongeïdentificeerde groepen'.
Een Laotiaanse regeringswoordvoerder zei hierna dat milities uit de regio de route extra bewaakten, omdat er met Laotiaans Nieuwjaar (half april) veel toeristen werden verwacht. Er zouden dan regelmatig bussen met buitenlanders over deze weg reizen die van het toeristendorp Vang Vieng naar de historische stad Luang Phrabang voerde. Men wilde hun veiligheid garanderen. Het nationale leger zou echter niet zijn ingezet en er zou ook niet zijn gevochten.
In het verleden werden op route 13 regelmatig bussen aangevallen door rovers en opstandelingen. Sinds 2004 was dit, voor zover bekend, echter niet meer gebeurd.

GEZONDHEID EN ZORG

Vogelgriepvirus H5N1 treft Laos

Volgens een verklaring van het Laotiaanse ministerie van Volksgezondheid werd op 7 februari 2007 vogelgriep geconstateerd in de buurt van de hoofdstad Vientiane. Het ging om het virus H5N1. Later in februari bleek dat ook twee mensen besmet waren. Ze overleden allebei aan de ziekte.
Laos had in januari 2004 en in juli 2006 ook al te kampen gehad met H5N1. Rondom Vientiane en in de provincies Savannakhet en Champassak, beide op de grens met Vietnam, werden toen ca. 170.000 stuks pluimvee geruimd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Thailand staakt uitzetting van Hmong-vluchtelingen naar Laos

'Hmong komen uit hun schuilplaats'

Enkele honderden etnische Hmong meldden zich op 13 december 2006 in de Laotiaanse provincie Xieng Khuang bij de autoriteiten. Dat meldde althans de Fact Finding Commission (FFC) op haar website. De FFC was een in de Verenigde Staten gevestigde organisatie die zich inzette voor de Hmong in Laos.
Onder de 405 mensen waren 84 vrouwen en 261 kinderen. De groep zou zich tientallen jaren hebben schuilgehouden in de uitgestrekte jungles. Hun voorman, rebellenleider Moua Toua Ter, zou daar zijn achtergebleven met een handjevol medestanders.

Het leger zou hen hebben overgebracht naar Muang Phoukout en hen daar enkele dagen gevangen hebben gehouden. Niemand mocht hen bezoeken. Op 20 december zouden ze uit de streek zijn verdreven, niemand wist waarheen.

Volgens de FFC leefden grote groepen Hmong in de Laotiaanse oerwouden. Zij zouden daar zijn ondergedoken uit angst voor vervolging en discriminatie omdat volksgenoten tijdens de Vietnamoorlog het Amerikaanse leger hadden geholpen en daarna een beperkte guerrillastrijd tegen het communistische regime van Laos hadden gevoerd. Tussen 4 juni 2005 en 21 december 2006 zouden 1.750 van hen de bewoonde wereld hebben opgezocht omdat ze zich in hun schuilplaatsen niet meer in leven konden houden.
De regering ontkende dergelijke berichten stelselmatig. In Laos zouden geen rebellen actief zijn en niemand zou er worden gediscrimineerd. Men gaf wel toe dat van tijd tot tijd groepen Hmong opdoken, die lange tijd in de wildernis hadden gewoond. Het zou hier gaan om geïsoleerd levende stammen, die een beter bestaan zochten in de bewoonde wereld. De overheid zou hen daarbij helpen.

Vluchtelingen dreigen met zelfmoord

Begin 2007 verbleven ca. 6.500 Laotiaanse Hmong in Thaise vluchtelingenkampen. Enkele duizenden anderen bevonden zich elders in het buurland. Volgens de regering in Bangkok waren velen van hen economische vluchtelingen. Tussen november 2006 en januari 2007 zette ze daarom 69 Hmong de grens met Laos over. Eind januari wilde Thailand nog eens 153 mensen uitzetten, maar toen 54 van hen zich in een vluchtelingencentrum verschansten en dreigden zelfmoord te plegen, besloot men hier voorlopig vanaf te zien. De VN-Vluchtelingenorganisatie (UNHCR) juichte dit toe omdat ze vreesde dat de mensen in Laos vervolgd zouden worden. Na bemiddeling door de VN besloten de Verenigde Staten, Canada, Australië en Nederland om de 153 vluchtelingen op te nemen.
Op uitnodiging van de Laotiaanse regering bezochten enkele buitenlandse diplomaten en VN-medewerkers op 15 februari een dorp waar veel etnische Hmong woonden. Onder hen waren voormalige vluchtelingen die uit Thailand waren teruggekeerd. De regering wilde laten zien dat zij het goed maakten. De UNHCR zond geen afgevaardigden, vooral omdat Laos de VN geen toestemming wilde geven voor onafhankelijk onderzoek naar de leefomstandigheden van teruggekeerde vluchtelingen.
Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch beweerde dat sommige repatrianten spoorloos verdwenen. Zo zou van 26 kinderen die in december 2005 Thailand waren uitgezet nooit meer iets zijn vernomen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Resten van Amerikaanse militairen gevonden in Laos

De Amerikaanse ambassade in Vientiane, Laos, maakte op 4 augustus 2006 bekend dat de stoffelijke overschotten van 'enkele' Amerikaanse militairen waren overgebracht naar Hawaï, waar ze geïdentificeerd zouden worden. Ze waren omgekomen tijdens de Vietnamoorlog, die deels in Laos werd uitgevochten.
In 1985 hadden de twee landen een gezamenlijke commissie in het leven geroepen die zich bezig hield met het opsporen van vermiste Amerikaanse militairen. Sindsdien waren de stoffelijke resten van 205 van hen naar de VS overgebracht. Er werden nog 364 Amerikanen in Laos vermist.

Nieuwe 'vriendschapsbrug' tussen Thailand en Laos

Thailand en Laos openden op 20 december 2006 een tweede 'vriendschapsbrug'. Tot dan toe was er slechts één brug over de Mekong, de grensrivier tussen de twee landen. Deze lag nabij de Laotiaanse hoofdstad Vientiane. Gehoopt werd dat de nieuwe verbinding de economie van het geïsoleerde Laos zou stimuleren. De brug was ca. 1.600 meter lang en verbond Thailand met de provincie Savannakhet in zuidelijk Laos.

Vietnam biedt Laos ontwikkelingshulp

De Vietnamese president Nguyen Minh Triet bracht van 5 tot 7 februari 2007 een bezoek aan Laos. Hij beloofde daar dat hij zich zou inzetten voor de toelating van het buurland tot de Wereldhandelsorganisatie waarvan Vietnam eerder dat jaar zelf lid was geworden. Volgens het Vietnamese weekblad *Saigon Times* beloofde hij tevens hulp bij het opzetten van rubberplantages, bij de ontwikkeling van de communicatiesector, bij de bouwnijverheid, de handel en het goederenvervoer. Verder kreeg Laos financiële hulp voor de aanleg van wegen en de bouw van hydro-elektriciteitscentrales. Het ging hier om donaties en gunstige leningen. Om hoeveel geld het ging werd niet vermeld.
Vietnam (84 miljoen inwoners) had na China de snelst groeiende economie van Azië. Laos had 5,6 miljoen inwoners en behoorde tot de armste landen ter wereld. Volgens de Wereldbank ging het echter wel steeds beter. In 1992/93 leefde nog 46 procent van de bevolking onder de door Laos zelf gestelde armoedegrens van 1,50 dollar (ca. 1,10 euro) per dag. In 2002/03 was dit teruggelopen tot 33,5 procent. De economie groeide in 2005 met 7 procent en in 2006 met naar schatting 7,3 procent. De inflatie in 2006 bedroeg 7,7 procent.

(Vorige berichten pagina 510/2 - 2006)

PAKISTAN

BINNENLAND

Slachtoffers aardbeving jaar later nog in tenten

Meer dan de helft van de slachtoffers van de hevige aardbeving die Pakistan en India een jaar eerder trof, maakte zich in oktober 2006 op voor een tweede winter als dakloze. De aardbeving met een kracht van 7.6 op de schaal van Richter die op 8 oktober 2005 ruim 80.000 mensen doodde, maakte ruim drie miljoen inwoners van Kashmir dakloos. De eerste winter na de aardbeving was opvallend mild geweest. In het najaar van 2006 waren velen echter nog steeds dakloos en maakten ze zich opnieuw zorgen over de komende winter. Hulpverleners verwachtten dat inwoners van hooggelegen gebieden hun tenten en geïmproviseerde onderkomens zouden verlaten om de koude te ontvluchten.
In de zwaar getroffen stad Muzaffarabad, in het door Pakistan geclaimde deel van Kashmir, woonden nog vele families in stadsparken en geïmproviseerde woningen tegen bergwanden. Scholen waren gehuisvest in tenten. Veel mensen hadden het door de overheid toegezegde geld om hun huis weer op te bouwen, nog niet ontvangen. In steden was er daarnaast een gebrek aan bouw-

grond voor nieuwe woningen. Aangescherpte eisen voor de te bouwen aardbevingbestendige woningen vertraagden de wederopbouw verder. Nieuwe woningen dienden van cement en staal gemaakt te worden in plaats van het in de regio gebruikelijke hout. De prijs voor bouwmaterialen was na de aardbeving verdrievoudigd. Voor bewoners van afgelegen gebieden was het verplichte materiaal moeilijk te vervoeren naar hun dorpen.

Aanslag nabij woning president Musharraf

Op 4 oktober 2006 ontploften twee bommen in een park naast de woning van president Pervez Musharraf in het zwaar beveiligde hart van de garnizoenstad Rawalpindi, nabij de Pakistaanse hoofdstad Islamabad. Daarbij raakte niemand gewond. Het was op zijn minst de derde aanslag op het leven van Musharraf, die in 1999 na een geweldloze coup aan de macht was gekomen. De meest recente aanslag op de president werd door niemand opgeëist, maar werd wel in verband gebracht met aan Al-Qaeda gelieerde militanten.

Vredesbesprekingen in de regio Bajur

In navolging van het akkoord tussen de Pakistaanse overheid en tribale leiders in de semi-autonome regio Noord-Waziristan, spraken overheidsfunctionarissen in oktober 2006 met stamoudsten in de regio Bajur. De Pakistaanse overheid liet op 22 oktober negen mannen vrij als 'teken van goede wil'. De mannen waren in mei 2005 opgepakt in Bajur op verdenking van het herbergen van buitenlandse militanten.

Hardere aanpak militanten

Het Pakistaanse leger intensiveerde eind 2006 de gewelddadige strijd tegen islamitische militanten in verschillende gebieden langs de grens met Afghanistan. Internationaal werd er steeds meer druk op Pakistan uitgeoefend om een eind te maken aan de aanvallen vanuit Pakistaans grondgebied op Afghanistan. Overal in Pakistan, maar met name in de grensregio, leidde de hardere aanpak tot meer en fellere protesten.

Tachtig doden bij aanval op school

Bij een luchtaanval op een religieuze school in Khar, de belangrijkste stad van de semi-autonome tribale regio Bajur, kwamen op 30 oktober tachtig mensen om het leven. De bevolking van de stad beschuldigde Amerikaanse troepen in Afghanistan van het uitvoeren van de aanval, maar volgens Amerikaanse en Pakistaanse legerwoordvoerders hadden Pakistaanse gevechtshelikopters vijf raketten op de school afgevuurd. Daardoor ging het gebouw geheel tegen de vlakte.

Een woordvoerder van de Pakistaanse veiligheidsdiensten stelde dat de school een aan Al-Qaeda gelieerd opleidingsinstituut was. Het zou regelmatig zijn bezocht door de tweede man van Al-Qaeda, Ayman al-Zawahiri, en een Egyptische terrorist. Beiden waren niet aanwezig ten tijde van de aanval. Duizenden lokale aanhangers van de Talibaan demonstreerden de volgende dag tegen de aanvallen en dreigden met zelfmoordaanslagen op het Pakistaanse leger, en met de executie van mensen die voor de Amerikanen spioneerden. Ook in Karachi en Peshawar gingen mensen de straat op. Ze protesteerden tegen president Pervez Musharraf en de Amerikaanse president George W. Bush.

Meer dan veertig doden bij aanslag

Op 9 november kwamen 42 soldaten om het leven toen een met explosieven beplakte man tijdens gymnastiekoefeningen op hen afliep. Het was de grootste aanslag op het Pakistaanse leger ooit. De zelfmoordaanslag werd door niemand opgeëist. De verdenking ging uit naar Talibaanaanhangers die wraak zworen voor de aanval van het Pakistaanse leger op een school in Khar.

Tien doden bij helikopteraanval op vermeende Al-Qaedapost

Pakistaanse helikopters vielen op 16 januari een vermeende schuilplaats van Al-Qaeda aan, in de bossen van de semi-autonome grensregio Zuid-Waziristan. Daarbij kwamen volgens het leger acht mensen om het leven. Bewoners van de regio reageerden woedend en stelden dat er tien houthakkers waren omgekomen, en dat de mannen geen terroristen waren.
Ongeveer zeshonderd mensen protesteerden tegen de aanval door een snelweg twee uur lang te blokkeren met brandende autobanden.

Tienduizenden gevlucht voor geweld in Baluchistan

Het conflict tussen de Pakistaanse overheid en nationalisten in de provincie Baluchistan deed in 2006 tienduizenden vluchten. Het Kinderfonds van de Verenigde Naties (Unicef) had eind december ruim 84.000 vluchtelingen geregistreerd, waaronder 33.000 kinderen. Ongeveer 30.000 vluchtelingen werden opgevangen in een overvol kamp voor leden van de Bugti-stam. In een ander kamp leefden leden van de stam Marri. In dat laatste kamp waren volgens de burgemeester van een nabijgelegen dorp 61 vluchtelingen overleden, met name kinderen. Volgens Unicef leed een groot deel van de kinderen aan ondervoeding. De vluchtelingen leefden in dunne tenten die nauwelijks bescherming boden tegen de kou. Ook klaagden zij over tegenwerking door de Pakistaanse overheid. Zo zou het lokale liefdadigheidsorganisaties zijn verboden hulp te bieden. Ook zouden veiligheidsdiensten het kamp hebben aangevallen.
Honderden Bugti en Marri streden met geweld tegen wat zij zagen als discriminatie door de Pakistaanse overheid. Ze wilden delen in de opbrengst van de gasvelden in hun regio en een grotere onafhankelijkheid voor Baluchistan.

Tribale leider gedood door landmijn

Bangan Khan, een tribale leider uit Baluchistan, kwam op 19 december 2006 om het leven toen de pick-up waarin hij zat op een landmijn reed. Zes medepassagiers raakten gewond. Khan had zichzelf in juni van dat jaar gemeld bij de Pakistaanse overheid in ruil voor amnestie. Daarvoor was hij loyaal aan Nawab Akbar Bugti die in augustus om het leven kwam tijdens een militaire operatie van het Pakistaanse leger. Pakistaanse autoriteiten beschuldigden Bugti en andere nationalisten uit Baluchistan van het plaatsen van landmijnen om patrouilles van veiligheidstroepen te verhinderen. Het leger en paramilitaire troepen waren in de regio om gasvelden en pijplijnen te beschermen tegen aanvallen van nationalistische Baluchi-rebellen.

Dode bij geweld op sjiitische gedenkdag

Een processie van sjiitische moslims was op 29 januari 2007 het doelwit van een zelf-

moordaanslag in de stad Dera Ismael Khan. Daarbij kwam een politieagent om het leven. De zelfmoordenaar weigerde zich te laten fouilleren bij een politiepost en liet vervolgens de explosieven die hij op zijn lichaam droeg, ontploffen.

De politie had een deel van de stad afgesloten ter bescherming van een processie van sjiieten in verband met het Asjoera festival. Dat vond plaats in aanloop naar Asjoera, de dag waarop sjiieten de dood van imam Hussain herdenken.

De dood van Hussain, kleinzoon van de profeet Mohammed, vormde de aanleiding tot de splitsing tussen soennieten en sjiieten. Op dezelfde dag raakten elf gelovigen gewond bij een aanslag op een sjiitische moskee in de stad Bannu. In het nabijgelegen Peshawar was enkele dagen eerder ook een aanslag gepleegd op een sjiitische moskee. Daarbij raakte niemand gewond.

Zes leden oppositiepartij vermoord

Op 9 februari 2007 schoten onbekende schutters zes leden van de belangrijkste Pakistaanse oppositiepartij dood. Er vielen twee gewonden tijdens de aanslag. De moord op de leden van de Pakistaanse Volkspartij (PPP) vond plaats in de stad Attock, 120 kilometer ten westen van de hoofdstad Islamabad.

Een woordvoerder van de PPP vermoedde dat de aanslag bedoeld was om actieve leden van de partij af te schrikken. Eind 2007 of begin 2008 zouden er in Pakistan landelijke verkiezingen plaatsvinden. Geweld tussen rivaliserende partijen kwam in verkiezingsperiodes regelmatig voor.

Vrouwelijke provincieminister doodgeschoten

Zil-e-Huma Usman, minister voor Sociale zekerheid in de Pakistaanse provincie Punjab, werd op 21 februari 2007 doodgeschoten toen ze naar het podium liep voor een toespraak voor partijleden. Usman was een belangrijke vrouw in de Pakistaanse Moslim Liga (PML), een partij die de provincie Punjab bestuurde en het presidentschap van Musharraf steunde. Ze was een belangrijke vertrouweling van Musharraf. Ze werd door een kogel in het hoofd geraakt. De schutter zou volgens een collega-minister hebben gezegd dat hij Usman had doodgeschoten omdat vrouwen geen belangrijke functies zouden moeten bekleden. Zil-e-Huma Usman werd 36 jaar oud.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Overheid verkoopt belang in energiebedrijf

De Pakistaanse overheid maakte op 1 december 2006 bekend dat het een aandeel van tien procent in de grootste oliemaatschappij van het land had verkocht. Internationale investeerders betaalden 813 miljoen dollar (ca. 610 miljoen euro) voor het belang in Oil and Gas Development Co., dat van alle aan de beurs van Karachi genoteerde bedrijven de grootste marktwaarde had. Het bedrijf had 47 procent van de Pakistaanse oliemarkt in handen en 23 procent van de gasmarkt. Zahid Hamid, minister van Privatisering en Investering, zag de verkoop als een teken dat buitenlandse investeerders vertrouwen hadden in de Pakistaanse economie.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Omstreden verkrachtingswet aangepast

De Pakistaanse president Musharraf ondertekende op 1 december 2006 een aanvulling op de omstreden wetgeving met betrekking tot verkrachting. Het amendement gaf meer mogelijkheden om slachtoffers van verkrachting te beschermen. Islamitische partijen hadden tegen het amendement geprotesteerd. Oppositieleider Qazi Hussain Ahmed noemde de wet een belediging van de islam en stelde dat Musharraf een vreemde cultuur promootte in opdracht van Amerika en West-Europa.

Mensenrechtenorganisaties hadden juist jarenlang geprotesteerd tegen de oude wet die slachtoffers van verkrachting strafte in plaats van beschermde.

Ze vonden de veranderingen een stap in de juiste richting, maar nog onvoldoende. Onder de nieuwe wetgeving kon een rechter kiezen hoe een verkrachtingszaak beoordeeld moet worden: in een strafhof of onder islamitisch recht. Daarnaast stond op buitenechtelijke gemeenschap niet langer de doodstraf.

Honderden zonder aanklacht vastgehouden door veiligheidsdienst

De Pakistaanse Mensenrechtencommissie (HRCP) stelde begin 2007 dat sinds 2002 ruim vierhonderd personen zonder aanklacht waren vastgehouden door de veiligheidsdienst. De organisatie vermoedde dat velen van hen waren gedetineerd in het kader van de 'oorlog tegen het terrorisme'; de verdwijningen zouden begonnen zijn na de aanslagen in New York op 11 september 2001. Het zou slecht deels om terroristen gaan, en vaak om nationalisten uit de provincies Baluchistan en Sindh. In 2006 was de situatie volgens HRCP drastisch verergerd. Veiligheidsdiensten, het leger en de politie zouden betrokken zijn bij de verdwijning van Pakistaanse burgers die volgens de mensenrechtencommissie soms hevig gemarteld werden. Pakistaanse mensenrechtenorganisaties en familieleden van vermiste personen demonstreerden op 9 december 2006 massaal tegen wat zij gedwongen verdwijningen noemden. Kinderen droegen foto's van hun vermiste vaders.

Politici onder 'verdwenen' personen

Ook minstens vier politici werden volgens mensenrechtenactivisten zonder aanklacht vastgehouden. Drie daarvan waren afkomstig uit de onrustige provincie Baluchistan. Parlementslid Choudry Manzur maakte op 15 februari 2007 bekend dat voormalig volksvertegenwoordiger Abdur Rauf Mengal uit Baluchistan op dat moment drie maanden vastzat in de afgelegen stad Zhob. Hij mocht daar geen bezoek ontvangen. Mengal was lid van de Nationale Baluch Partij (BNP) en had zich in 2006 teruggetrokken uit het parlement uit protest tegen de dood van de Baluchi opstandelingenleider Nawab Akbar Bugti.

Mensenrechtenactivist 'verdwenen'

Op 22 februari 2007 verdween mensenrechtenactivist Khalid Khawaja kort voor zijn vrijlating uit de gevangenis. Khawaja had geprotesteerd tegen de zogenoemde verdwijning van tientallen personen door de overheid. Hij werd in januari gearresteerd. Nadat een rechter had beslist dat hij op borgtocht vrij mocht komen, kon hij zelf aan de lijst van vermiste personen worden toegevoegd. Volgens zijn collega's werd hij

kort voor zijn geplande vrijlating door de gevangenisautoriteiten overgedragen aan agenten van de geheime dienst.

MILITAIRE ZAKEN

Pakistan test raket voor middellange afstand

Het Pakistaanse leger testte op 29 november 2006 met succes de ballistische middellangeafstandsraket Hatf IV. De raket had een bereik van 700 kilometer en kon volgens een defensiewoordvoerder kernkoppen vervoeren.

Langeafstandsraket Shaheen II verbeterd

Op 23 februari 2007 testte Pakistan een vernieuwde versie van de langeafstandsraket Shaheen II. De test verliep succesvol. Shaheen II werd voor het eerst getest in april 2006. De raket had een bereik dat voldoende was om enkele grote Indiase steden te raken. Hij kon zowel nucleaire als conventionele bommen vervoeren. Enkele dagen voor de test hadden Pakistan en India een verdrag getekend om het risico van een onbedoelde nucleaire oorlog te voorkomen.

BUITENLANDSE ZAKEN

China belooft nucleaire steun aan Pakistan

Pakistan en China tekenden op 24 november 2006 een vijfjarig vrijhandelsverdrag. In vijf jaar tijd zouden alle heffingen op verkeer van goederen tussen beide landen verdwijnen, waardoor de gezamenlijke handel naar verwachting zou verdriedubbelen tot omgerekend 11 miljard euro. Daarnaast tekenden beide landen tijdens het bezoek van de Chinese president Hu Jintao achttien economische, sociale en defensieverdragen waarin China onder andere toezegde bij te zullen dragen aan de ontwikkeling van nucleaire energie in Pakistan.

China beloofde daarnaast een constructieve rol te spelen in het zoeken naar een oplossing in het conflict tussen de buurlanden Pakistan en India. Het bezoek van de Chinese president was een onderdeel van zijn rondreis door Zuid-Azië. Jintao beschreef de relatie van China met bondgenoot Pakistan als 'hoger dan de Himalaya, dieper dan de Indische oceaan en zoeter dan honing'.

Pakistan bereid Kashmir op te geven

President Pervez Musharraf verklaarde op 5 december 2006 in een interview met het Indiase televisiestation *NDTV* dat Pakistan bereid zou zijn de aanspraak op Kashmir te laten varen als India zou instemmen met zelfbestuur in het omstreden gebied. De uitspraken werden gezien als een vergaande poging van Musharraf om tot een oplossing te komen aangaande het conflict over Kashmir. Een woordvoerder van Musharraf benadrukte dat de uitspraak geen beleidswijziging inhield. India zou volgens Musharraf af moeten stappen van het standpunt dat Kashmir een integraal deel van India was.

Internationale druk op Pakistan om meer actie tegen Al-Qaeda

De positie van Pakistan binnen de internationale coalitie tegen terrorisme werd in december 2006 en de eerste maanden van 2007 steeds onduidelijker. Pakistan had na de aanslagen van Al-Qaeda op 11 september 2001 zijn onvoorwaardelijke steun verklaard aan de strijd tegen terreur. Als strategisch zeer belangrijke bondgenoot kon Pakistan op financiële en militaire steun rekenen. Van ongecompliceerde samenwerking was eind 2006 echter geen sprake meer. Extremistisch geweld eiste in 2006 bijna vierduizend slachtoffers in Afghanistan en de Talibaan leken zich te hergroeperen. Daarbij werd er steeds kritischer gekeken naar de rol die Pakistan speelde. President Musharraf was er niet in geslaagd controle te krijgen over de semi-autonome, tribale gebieden in het grensgebied met Afghanistan en zijn aanpak kreeg steeds meer kritiek te verduren.

Enerzijds bevestigde de internationale coalitie eind 2006 opnieuw dat Pakistan een belangrijke bondgenoot was. Britse en Amerikaanse ambtenaren loofden Pakistan voor zijn rol in het arresteren van Al-Qaedaleden na 11 september en voor een aantal militaire operaties langs de grens met Afghanistan. Anderzijds kreeg Pakistan steeds meer kritiek te verduren op de aanpak van Al-Qaedaleden, zowel vanuit Afghanistan zelf als van internationale bondgenoten en de NAVO. De Verenigde Staten wilden dat Pakistan agressiever zou optreden tegen Al-Qaeda en de Talibaan. Er werd voorzichtig geopperd dat de Verenigde Staten hun financiële steun aan Pakistan zouden kunnen verminderen als Pakistan niet meer actie zou ondernemen. De Amerikanen waren met name bezorgd over een vredesakkoord dat Pakistan had afgesloten met tribale leiders uit Noord-Waziristan. In dat akkoord beloofden de stammen de autoriteit van Pakistan te erkennen en grensoverschrijdende bewegingen te beperken. In ruil daarvoor kregen de stammen een deel van hun wapens terug, werden gevangenen vrijgelaten en trok het leger zich terug uit Noord-Waziristan. Volgens het hoofd van de Amerikaanse militaire inlichtingendienst, luitenant-generaal Maples, hadden de stammen zich niet aan de belangrijkste voorwaarden van het verdrag gehouden. Maples was ervan overtuigd dat de trainingsactiviteiten van Al-Qaeda toegenomen waren door het akkoord.

Karzai geeft Pakistan de schuld voor geweld

De Afghaanse president Karzai beschuldigde op 13 december 2006 de Pakistaanse regering ervan zijn landgenoten 'tot slaven te maken'. Dat waren tot dan de sterkste door Karzai gebruikte termen om Pakistan de schuld te geven voor het geweld in zijn land. Een paar dagen eerder had de Afghaanse president Pakistan er voor het eerst publiekelijk van beschuldigd islamistische militanten te herbergen. Bovendien bracht Karzai enkele zelfmoordaanslagen direct in verband met een bezoek van de Pakistaanse minister van Buitenlandse Zaken: 'Ze wilden me bang maken met het oog op zijn komst, ze wilden dat ik me overgaf. Maar ik ben niet bang,' zei hij tijdens een toespraak in een middelbare jongensschool in de Zuid-Afghaanse stad Kandahar. Volgens Karzai waren zijn landgenoten boos over de opstand die in 2006 bijna vierduizend levens eiste en richtten zij hun woede op de Pakistaanse president Musharraf. Volgens Pakistan lag de oorzaak van het probleem in Afghanistan. De Pakistaanse overheid benadrukte dat het al het mogelijke had gedaan om het geweld in Afghanistan te stoppen.

Hek en mijnen langs grens met Afghanistan

In een reactie op de internationale druk voor meer actie tegen Talibaan- en Al-Qaedamilitanten lanceerde Pakistan op 26 de-

cember 2006 het plan om hekken en landmijnen te plaatsen langs de grens met Afghanistan. Daarnaast zouden er extra troepen naar het grensgebied worden gestuurd en zouden Afghaanse vluchtelingenkampen beter in de gaten worden gehouden. Die kampen werden volgens Afghaanse functionarissen door de Talibaan gebruikt als bases. Er was reeds begonnen met het registreren van een deel van de vermoedelijk 2,4 miljoen Afghaanse vluchtelingen.

Afghanistan reageerde afwijzend op de plannen voor een hek en mijnen langs de controversiële grens. Volgens Karzai lag het probleem niet bij de grens, maar elders. De Afghaanse regering betwistte de grens tussen beide landen die bekend stond als de Durand Linie en door de Britten was vastgesteld. Volgens minister van Buitenlandse Zaken Riaz Mohammed Khan was toestemming van Afghanistan niet nodig omdat het ging om de Pakistaanse zijde van de grens. Bovendien had Pakistan het Ottawa Akkoord, dat het gebruik van landmijnen verbood, niet ondertekend.

Kritiek op Amerikaanse steun aan Pakistan

De Verenigde Staten moesten hun steun aan Pakistan herzien, omdat het onduidelijk was of de mensenrechten in Pakistan geschaad werden door de militaire steun aan dat land. Dat was de voornaamste conclusie van een rapport dat de Amerikaanse denktank Rand Corporation publiceerde op 3 januari 2007. De Verenigde Staten hadden na de aanslagen op 11 september 2001 hun hulp aan Pakistan verhoogd tot naar schatting een miljard dollar (ca. 750 miljoen euro) per jaar. Dat geld was grotendeels bedoeld voor het op orde brengen van de veiligheidssituatie in het Afghaans-Pakistaanse grensgebied. Volgens Rand was er geen bewijs dat de Verenigde Staten veel aandacht hadden besteed aan de gevolgen van die steun voor de mensenrechten en de democratie in Pakistan.

Het Pakistaanse leger gebruikte bij zijn strijd in de tribale gebieden een oude wet die uitging van collectieve verantwoordelijkheid. Dat betekende dat het niet alleen daders kon straffen, maar ook familieleden en stamgenoten wier schuld niet was aangetoond. Het leger paste deze strategie volgens Rand veelvuldig toe en de VS hadden geen maatregelen getroffen om te zorgen dat ze niet betrokken zouden raken bij deze praktijken. Volgens de denktank was het beleid er uitsluitend op gericht Musharraf in het zadel te houden en werden andere doelen die de Amerikanen zeiden na te streven, zoals democratie, veronachtzaamd.

Pakistan wijst naar Afghanen na aanslag in Quetta

Het geweld in het zuiden van Afghanistan leek zich naar Pakistaanse grensregio's te verplaatsen. In de eerste maanden van 2007 vonden er meer dan tien bomaanslagen plaats in Pakistan. De dodelijkste was op 17 februari, toen een rechter en vijftien aanwezigen om het leven kwamen bij een zelfmoordaanslag op een rechtbank in de Pakistaanse stad Quetta. De aanslagen zouden volgens enkele internationale media de bedoeling kunnen hebben gehad om de steun voor het beleid van de VS in Pakistan te doen verminderen. In Pakistan werd gewezen in de richting van Afghanistan. Na de dodelijke aanslag in Quetta werden 35 verdachten opgepakt, voor een groot deel Afghaanse vluchtelingen. Hoewel er geen bewijs kon worden geleverd, leken alle betrokken functionarissen de Afghanen verantwoordelijk te houden.

Amerikaanse inlichtingenchef: 'Bin Laden in Pakistan'

Het hoofd van de Amerikaanse inlichtingendienst, Mike McConnell, stelde tijdens een bezoek aan Pakistan, op 26 februari, dat Amerikaanse inlichtingenofficieren ervan overtuigd waren dat Osama bin Laden en zijn rechterhand, Ayman al-Zawahiri, in het noordwesten van Pakistan verbleven en daar trainingskampen aan het opzetten waren. De Pakistaanse minister van Binnenlandse Zaken, Khan, ontkende de aantijgingen van McConnell. President Musharraf erkende dat er buitenlandse militanten in het grensgebied met Afghanistan verbleven, maar sprak niet over Bin Laden. McConnell bezocht Pakistan samen met Dick Cheney en enkele medewerkers van Amerikaanse inlichtingendiensten. De geheime agenten waren waarschijnlijk meegekomen om tegemoet te komen aan de Pakistaanse eis dat uitspraken over de mogelijke verblijfplaatsen van Bin Laden en andere Al-Qaedakopstukken met inlichtingen onderbouwd zouden worden. Om veiligheidsredenen was het bezoek tot het laatste moment geheim gehouden. De Amerikaanse vice-president uitte zich in mildere bewoordingen, maar sprak wel zijn bezorgdheid uit over het hergroeperen van islamitische militanten in Afghanistan en Pakistan en een mogelijk lenteoffensief tegen de internationale coalitietroepen in Afghanistan. Hij vroeg Pakistan om hulp om die ontwikkeling te keren. President Musharraf benadrukte dat Pakistan reeds al het mogelijke had gedaan tegen extremisten op Pakistaans grondgebied.

(Vorige berichten pagina 436/1 - 2006)

ALGERIJE

BINNENLAND

President Bouteflika benoemt nieuwe premier

De Algerijnse president Abdelaziz Bouteflika benoemde op 24 mei 2006 de 61-jarige Abdelaziz Belkhadem tot premier. Deze nam de plaats in van Ahmed Ouyahia die de premiersfunctie sinds mei 2003 had vervuld. Belkhadem, minister van Buitenlandse Zaken in de periode 2000-2005, trad regelmatig op als vertegenwoordiger van Bouteflika en was secretaris-generaal van diens partij, het Nationaal Bevrijdingsfront (FNL). Deze vormde samen met de Beweging voor een Vreedzame Maatschappij (MSP) en de Nationaal Democratische Vereniging (RND) de Algerijnse regering. Ouyahia was secretaris-generaal van deze laatste partij.
Voor de beslissing werd geen officiële reden gegeven, maar het was bekend dat Belkhadem zich als minister op meerdere punten had verzet tegen de politiek van zijn voorganger. Zo hadden zij meningsverschillen over het uitbetalen van hogere salarissen aan ambtenaren en over de wenselijkheid het aantal presidentiële ambtstermijnen van twee naar drie uit te breiden.

Meer vrouwen werken buitenshuis en bereiken hogere posities

Uit een op 26 oktober 2006 verschenen regeringsrapport bleek dat het aantal buitenshuis werkende vrouwen in Algerije in veertig jaar tijd was verzesvoudigd. Tussen 1966 en 2005 steeg het percentage vrouwen

met betaald werk van 3 naar bijna 20 procent. Zij waren vooral actief in het onderwijs, de gezondheidszorg en de juridische sector. Van alle gezondheidswerkers was 58 procent vrouw. Ook het opleidingsniveau was in genoemde periode gestegen en aan universiteiten studeerden zelfs meer vrouwen dan mannen.
In de Algerijnse politiek namen nu ook meer vrouwen topposities in. Zo hadden sinds 1999 vier van hen de functie van ambassadeur bekleed. Er waren drie vrouwelijke ministers op de veertig en 26 van de 389 parlementszetels werden door vrouwen ingenomen.

Optimisme over beëindiging terrorisme blijkt nog voorbarig

De jarenlange, bloedige burgeroorlog die Algerije in de jaren negentig van de twintigste eeuw teisterde – met een dodental van zeker 150.000 – was weliswaar ten einde, maar betekende nog niet dat gewapende confrontaties uitbleven. Een deel van de islamitische strijders had zich na 1999, in het kader van een bij referendum goedgekeurde amnestie- en verzoeningsregeling, overgegeven, maar een minderheid zette de strijd voort. Vooral de Salafistische Groep voor Strijd en Gebed (GSPC) bleef actief en liet ook in 2006 van zich horen.

Regering zet verzoeningspolitiek voort

President Abdelaziz Bouteflika maakte op 8 april bekend dat meer dan 2.000 strijders in waren gegaan op het aanbod ongemoeid te worden gelaten, mits zij hun gewelddadige activiteiten staakten. Op 3 september verklaarde minister van Binnenlandse Zaken Noureddine Yazid Zerhouni dat tot dan toe in 2006 zo'n 500 islamitische militanten door Algerijnse veiligheidstroepen waren gedood of gevangen genomen. Hoewel het amnestieaanbod officieel eind augustus afliep, voegde de minister er aan toe dat het van groot belang bleef zoveel mogelijk strijders te winnen voor verzoening. Bijna twee maanden later, op 1 november, noemde Zerhouni een getal van tussen de 750 en 800 strijders die waren gedood, opgepakt of zich hadden overgegeven.

Veel doden bij gewapende confrontaties

De optimistische geluiden vanuit de Algerijnse regering betekenden niet dat gewelddadige acties en aanslagen uitbleven. In het gros van de gevallen ging het om activiteiten van de GSPC, vooral in de laatste maanden van 2006 en begin 2007. Een beknopt overzicht:
• Dertien douanebeambten kwamen om het leven en acht raakten er gewond toen zij op 7 april 2006 ten zuiden van de hoofdstad Algiers in een hinderlaag liepen. Het was het hoogste aantal slachtoffers sinds meer dan een half jaar. Een voormalige GSPC-leider, Mokhtar Belmokhtar, werd verantwoordelijk gehouden voor de actie.
• Algerijnse media berichtten op 15 mei dat veiligheidstroepen nabij Jijel – ca. 360 kilometer ten oosten van Algiers – de levenloze lichamen hadden aangetroffen van achttien kinderen, drie vrouwen en drie mannen, alsmede van twee GSPC-leiders. De toedracht van de slachtpartij bleef onduidelijk.
• Op 2 september vonden zes leden van de veiligheidstroepen de dood door aanvallen van GSPC-strijders.
• Na het begin van de islamitische vastenmaand, de Ramadan, op 24 september, vonden zeker vijftien mensen de dood bij aanslagen in de regio Kabylië (noordoost-Algerije), het leefgebied van de Berberbevolking. Een van hen was de politicus van het Front voor Socialistische Krachten (FFS), de 58-jarige Rabah Aissat. Hij werd op 12 oktober in een café doodgeschoten. De aanslagen in de regio zouden het werk zijn van islamitische extremisten die de Ramadan vaker hadden aangegrepen voor dergelijke acties.
• Op 12 november werden tien soldaten gedood en raakten er dertien gewond, nadat zij ten oosten van Algiers in een hinderlaag waren gelopen. De GSPC werd de verantwoordelijkheid toegedicht.
• In hetzelfde gebied wist het Algerijnse leger een week later negen militanten te doden, zo meldden media op 20 november. Zij behoorden tot de GSPC.
• In de regio Biskra, 420 kilometer ten zuiden van Algiers, doodden GSPC-rebellen op 22 november vijf leden van de veiligheidstroepen. Dat gebeurde toen de soldaten poogden twee personen te bevrijden die door de rebellen in gijzeling waren genomen.
• Op 12 december claimde de GSPC de aanslag van twee dagen eerder op enkele bussen in Bouchaoui (ten westen van Algiers), die werknemers vervoerden van een met de Amerikaanse bouwgigant Halliburton verbonden bedrijf. Een van de chauffeurs, een Algerijn, werd gedood. Negen mensen uit Algerije, Canada, Groot-Brittannië, Libanon en de Verenigde Staten raakten gewond.
• Een serie aanslagen met autobommen in de regio Kabylië kostte op 13 februari 2007 het leven aan zes personen, onder wie twee leden van de veiligheidsdiensten. Onder de dertien gewonden die vielen, waren tien leden van deze diensten. De bommen gingen bijna tegelijkertijd af in de gebieden Boumerdes en Tizi Ouzou, nabij politiebureaus. De verantwoordelijkheid werd opgeëist door de Al-Qaeda Organisatie voor de Landen van de Arabische Maghreb, die volgens een op 26 januari op internet gepubliceerde verklaring de nieuwe naam van de GSPC zou zijn.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Algerije privatiseert staatsbank

Minister van Privatisering en Investeringsbevordering Abdelhamid Temmar maakte op 7 oktober 2006 bekend dat een van de vijf grootste Algerijnse banken, de Credit Populaire d'Algerie (CPA), vóór het einde van het jaar geprivatiseerd zou worden. Dat betekende dat dan 51 procent van de overheidsaandelen – op dat moment 100 procent – in (buitenlandse) privé-handen kwam. Het was de eerste maal dat Algerije tot privatisering van een staatsbank overging. Tot de banken die interesse hadden getoond eigendomsrechten te verwerven in de CPA, behoorden naar verluidt een drietal Franse banken, een Britse, een Spaanse en een Amerikaanse.
De minister kondigde tevens aan dat een vergelijkbare privatiseringsbeslissing was genomen ten aanzien van de Banque de Developpement Local (BDL). De drie andere grote banken zouden echter in staatshanden blijven. De sinds 1966 bestaande CPA vertegenwoordigde 12 procent van de banksector in het land en verschafte werkgelegenheid aan 4.700 mensen.

Parlement besluit tot gedeeltelijke hernationalisatie van olie en gas

Het Algerijnse parlement besloot op 15 oktober 2006 om staatsbedrijf Sonatrach de meerderheidscontrole terug te geven in alle olie- en gascontracten met buitenlandse ondernemingen. Daarmee werd teruggeko-

men op een beslissing van maart 2005 om in het kader van de liberalisering van de markt buitenlandse investeerders toe te staan onafhankelijk te opereren op de Algerijnse markt, zonder een partnerschap met Sonatrach te hoeven aangaan. Nu zou het staatsbedrijf in buitenlandse contracten een aandeel van tenminste 51 procent worden gegarandeerd.
De beleidswijziging vond plaats middels aanname van een amendement op de wet uit 2005. Via een ander wijzigingsvoorstel werd besloten Sonatrach het monopolie te geven op olie- en gastransporten. Ook werd een amendement aanvaard om eventuele geschillen tussen het bedrijf en haar buitenlandse partners niet meer te onderwerpen aan internationale arbitrage, maar aan die van de Algerijnse rechterlijke macht. Tenslotte besloot het parlement een speciale belasting voor buitenlandse partners in te voeren die maandelijks zou worden geheven wanneer er sprake was van overwinsten als gevolg van stijging van de wereldolieprijs tot boven de 30 dollar per vat. Deze laatste regeling ging met terugwerkende kracht in per 1 augustus 2006.

Algerije wil buitenlandse schuld vervroegd aflossen

Minister van Financiën Mourad Medelci kondigde op 16 november 2006 aan dat Algerije tegen het einde van het jaar besprekingen wilde openen met buitenlandse crediteuren om te komen tot een vervroegde aflossing van haar schulden. Mogelijk kon de terugbetaling al in 2007 plaatsvinden. Dat kon worden opgebracht door de stijgende olieprijzen, als gevolg waarvan Algerije in de eerste negen maanden van 2006 40 miljard dollar (ruim 30 miljard euro) aan olieopbrengsten had binnengekregen. Daardoor beschikte het land eind augustus al over 70 miljard dollar in reserves aan buitenlandse valuta.

Algerije had tussen 2000 en oktober 2006 in totaal ruim 12 miljard dollar voortijdig afgelost. Zo werd in 2006 een bedrag van 7,9 miljard dollar betaald aan de landen van de Club van Parijs en werd ook de schuld aan de Verenigde Staten afbetaald. Aan het begin van het jaar bedroeg de totale openstaande schuld nog 15,5 miljard dollar, maar deze was in november gedaald naar bijna 5 miljard. Dat kwam neer op 4 procent van het bbp.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Journalisten krijgen gratie

President Abdelaziz Bouteflika maakte op 3 juli 2006 bekend dat zo'n tweehonderd journalisten die in Algerije gevangen zaten, twee dagen later gratie zouden krijgen. Ook eventueel opgelegde boetes werden kwijtgescholden. De journalisten waren op basis van een in 2001 van kracht geworden regeringsbesluit veroordeeld wegens minachting, belediging en smaad, gericht tegen gezagsdragers. Onder hen vielen, naast de president zelf, onder meer leden van het parlement, de rechterlijke macht en het leger. De beslissing tot gratieverlening werd gemotiveerd met een verdediging van de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid.

BUITENLANDSE ZAKEN

President Bouteflika brengt bezoek aan Groot-Brittannië

President Abdelaziz Bouteflika bracht op 11 en 12 juli 2006 een officieel bezoek aan Groot-Brittannië, waar hij een aantal samenwerkingsovereenkomsten op juridisch gebied tekende met de Britse premier Tony Blair. Er kon echter geen overeenstemming worden bereikt over een concrete kwestie waarover al maanden onderhandeld was, namelijk de uitlevering van vijftien Algerijnse onderdanen die in Britse gevangenissen vastzaten op verdenking van terrorisme. De Britse regering wilde de verdachten alleen uitleveren indien ze de formele garantie op schrift kreeg dat deze niet mishandeld zouden worden. Algerije wilde daarentegen op ad-hoc basis afspraken maken over uitlevering in elk afzonderlijk geval. Twee van de gedetineerden waren halverwege juni uitgeleverd nadat zij hadden afgezien van hun recht om in beroep te gaan en hadden ingestemd met overbrenging naar hun land. Volgens het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken werden zij daar enkele dagen door de autoriteiten ondervraagd en vervolgens vrijgelaten. Mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) had er bij buitenlandse regeringen op aan gedrongen af te zien van uitleveringen zolang er nog steeds sprake was van mishandeling en zelfs marteling door de Algerijnse veiligheidsdiensten.

(Vorige berichten pagina 245/1 - 2006)

LIBIË

BINNENLAND

Standbeeld voor opgehangen Iraakse leider Saddam Hoessein

Op 30 december 2006 werd de afgezette Iraakse dictator Saddam Hoessein na een proces in Bagdad opgehangen. Libië kondigde daarop drie dagen van nationale rouw af en de vlaggen op regeringsgebouwen gingen halfstok. Het persagentschap *Jana* berichtte daarop dat het land een standbeeld voor de voormalige Iraakse leider zou oprichten. De bedoeling was dat hij daarop getoond werd aan de galg, tezamen met een leider van het Libische verzet tegen de Italiaanse bezetting die in 1931 werd geëxecuteerd. Internationaal was er veel kritiek op de executie van Saddam Hoessein, onder andere vanwege de als oneerlijk beschouwde procesgang. Aan de vooravond van diens dood had de Libische leider Muammar Gaddafi verklaard dat hij een krijgsgevangene was die had moeten worden berecht door de Amerikanen en Britten, die Irak in 2003 waren binnengevallen.

Libische parlement wijzigt regeringssamenstelling

Het Volkscongres, zoals het Libische parlement werd genoemd, besloot op 22 januari 2007 tot een wijziging van de regeringssamenstelling. Het betrof drie belangrijke ministeries. Minister van Justitie Ali al-Hasnawi werd vervangen door Mustapha Abdeljelil, terwijl de portefeuille Economie en Handel naar Ali Ali Aissawi ging. Deze werd de opvolger van Tayeb Essafi. Voormalig vice-premier Mohammed Houij nam het ministerschap van Financiën over van Ahmad Munsi.
Verder werd een nieuwe ministerspost in het leven geroepen waarbij Omran Abu Kraa verantwoordelijk werd voor Gas, Elektriciteit en Water. Tenslotte werd het ministerie van Toerisme opgeheven.

Visumverplichting voor bewoners van buitenlandse afkomst

Minister van Binnenlandse Zaken Salah Rajab maakte op 31 januari 2007 bekend dat in het vervolg een ieder van buitenlandse komaf die Libië in wilde, een visum diende

te hebben. De bedoeling hiervan was om illegale immigratie te bestrijden. Alleen degenen die afkomstig waren uit een van de landen die, te samen met Libië, de Arabische Maghreb Unie (AMU) vormden – Algerije, Marokko, Mauritanië en Tunesië – werden van de verplichting vrijgesteld.

In Libië leefden op een bevolking van zo'n zes miljoen inwoners naar schatting een miljoen immigranten, die voornamelijk kwamen uit Afrikaanse landen beneden de Sahara. Van hen was ongeveer de helft illegaal in het land.

Islamitische groepering blijft strijden voor omverwerping Libische regime

De Libische Islamitische Strijdgroep (al Jamaa al Islamiya al Libiya al Muqatila) kondigde middels een verklaring van 31 januari 2007 aan te zullen blijven strijden tegen het bewind van de Libische leider Muammar Gaddafi. Op een website die vaak werd gebruikt door aan Al-Qaeda verwante groeperingen stelde ze: 'Het regime van Gaddafi, de afvallige, doet alsof het op weg is naar verzoening en haar heilige oorlog zal opgeven. (...) Dit afvallige regime heeft de gewoonte om te liegen. Wij zullen de heilige oorlog voeren tegen het regime dat al meer dan 37 jaar de macht monopoliseert.'

De groep werd in de jaren negentig van de twintigste eeuw in Afghanistan gevormd door Libische militanten die tegen de bezetting van dat land door de Sovjet-Unie vochten. Haar doel was om Libië om te vormen tot een islamitische staat en het regime van Gaddafi omver te werpen. Ze werd door de Verenigde Staten beschouwd als een terroristische organisatie.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Libië zet verdere stappen naar hervorming economie

In juni 2003 had de Libische leider Muammar Gaddafi gepleit voor een modernisering van de economie, in het bijzonder de privatisering van belangrijke economische sectoren als de olie-industrie en het bankwezen. Intussen, in 2006, was ten aanzien van een paar honderd staatsbedrijven besloten om deze geheel of gedeeltelijk in privé-handen te brengen. Ook in 2007 werd de privatiseringspolitiek voortgezet.

Oprichting effectenbeurs moet investeerders aantrekken

Minister van Economie en Handel Tayeb Essafi verklaarde op 9 juni 2006 tegenover persbureau *Agence France Presse* (AFP) dat Libië een effectenbeurs zou oprichten. De beurs zou haar hoofdzetel krijgen in Benghazi, met filialen in andere steden. Daarmee moesten meer investeringen worden aangetrokken en het ondernemersvertrouwen worden versterkt.

Levering Boeing aan private luchtvaartmaatschappij

De Libische luchtvaartmaatschappij Buraq Air maakte op 28 oktober bekend dat een dag later een Amerikaans Boeing-straalvliegtuig, type 737-800, zou worden afgeleverd. In totaal had Libië volgens een in februari 2005 gesloten overeenkomst zes van deze toestellen besteld, voor een totaalbedrag van 366 miljoen dollar (ca. 280 miljoen euro). Het tweede vliegtuig zou halverwege november worden geleverd.
Buraq Air was een in 2001 opgerichte private luchtvaartmaatschappij die binnenlandse vluchten verzorgde. Met de modernisering van haar luchtvloot, mogelijk gemaakt door de aankoop van de Boeings, werd beoogd de maatschappij te laten concurreren met de nationale luchtvaartmaatschappij Libyan Airlines.

Eerste staatsbank wordt geprivatiseerd

Eind januari 2007 maakte de Centrale Bank van Libië bekend een minderheidsaandeel van de Sahara Bank – een van de vijf Libische staatsbanken – te willen verkopen aan een niet nader genoemd 'internationaal financieel instituut'. Daarmee werd gepoogd de financiële markt te openen voor zowel binnenlandse als buitenlandse investeerders. De operatie zou worden uitgevoerd in samenwerking met het Amerikaanse adviesbureau McKinsey en onder supervisie staan van de Franse investeringsbank Rothschild. De Centrale Bank liet tevens weten dat ook privatisering werd overwogen van de vier andere banken die in overheidshanden waren.

Ook privatisering in sector mobiele telefonie

In februari werd ook ten aanzien van de mobiele telefonie een privatiseringsbesluit genomen. De oudste zoon van de Libische leider, Seif al-Islam Gaddafi, kondigde een en ander op de 22e van die maand aan. Er waren twee bedrijven voor mobiele telefonie in Libië, Al-Madar en Libyana. Samen hadden zij ongeveer 2,3 miljoen klanten op een bevolking van ca. 6 miljoen.

Begroting voorziet in ontslag 40 procent van Libische ambtenaren

Het meest opvallende in de ontwerpbegroting voor 2007, die op 20 januari van dat jaar aan het parlement werd gepresenteerd, was het grote aantal ontslagen in de Libische overheidssector. Van de ca. één miljoen werknemers in overheidsdienst zouden er rond de 400.000 hun baan verliezen. Premier Baghdadi Mahmudi verdedigde ten overstaan van het parlement de noodzaak van de maatregel, maar voegde er aan toe dat er ruime compensatiemaatregelen zouden worden getroffen. De ontslagen ambtenaren zouden drie jaar salaris meekrijgen en degenen die een eigen bedrijf wilden starten, zouden daartoe financieel worden ondersteund.

Prioriteit voor gezondheidszorg, onderwijs en privaat ondernemerschap

De totale uitgaven die in de begroting werden voorzien, lagen op omgerekend ca. 18,5 miljard euro. Een groot deel daarvan zou worden besteed aan verbeteringen in de infrastructuur. Daarmee werd vooral gedoeld op de sectoren gezondheidszorg en onderwijs, alsmede op het stimuleren van het privé-ondernemerschap.
De financiering van dergelijk beleid was voor ongeveer 60 procent afhankelijk van olie-inkomsten, die cruciaal waren voor het functioneren van de Libische economie. Zo vertegenwoordigde olie 94 procent van de export en bepaalde ze 30 procent van het bbp. Het land streefde ernaar de olieproductie verder te verhogen van 1,6 miljoen vaten per dag naar 2 miljoen in 2007 en 3 miljoen in 2010.

GEZONDHEID EN ZORG

Blijvende onzekerheid over doodstraffen in aidszaak

Een rechtbank in de hoofdstad Tripoli veroordeelde op 19 december 2006 vijf Bul-

gaarse verpleegsters en een Palestijnse arts tot de doodstraf wegens het opzettelijk besmetten van meer dan 400 kinderen met hiv, het virus waarvan werd aangenomen dat het aids veroorzaakte. Dat zou in 1998 zijn gebeurd in het Al Fateh-ziekenhuis in Benghazi, waarna de zes verdachten in februari 1999 werden gearresteerd. In mei 2004 werden zij door een rechtbank in dezelfde stad ter dood veroordeeld – een vonnis dat echter in 2005 door het Libische Hooggerechtshof werd vernietigd en naar de rechtbank in Tripoli doorverwezen. De reden daarvoor waren de twijfels aan de eerlijkheid van de procesgang.
De veroordeelden zelf hadden steeds volgehouden dat hun bekentenissen door marteling waren afgedwongen. Dit leek onder meer bevestigd te worden door de melding van mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) dat de bekentenissen waren getekend in het Arabisch, een taal die de verdachten niet machtig waren.

Doodstraffen lijken niet onvermijdelijk

Internationaal werden de vonnissen veroordeeld, onder meer door de Europese Unie die opriep tot vrijlating van de zes beklaagden. Minister van Buitenlandse Zaken Abdulrahman Shalgam reageerde daarop in januari 2007 met de stelling dat er een 'onafhankelijk gerechtelijk systeem' in Libië bestond en dat het land geen buitenlandse inmenging kon tolereren.
Dit betekende echter niet dat de voltrekking van de straffen nu onvermijdelijk was. De procesgang was nog niet geheel ten einde, want er zou – zoals de advocaten op 17 februari bekend maakten – nog eenmaal hoger beroep worden aangetekend en wel bij het Hooggerechtshof. Wellicht nog belangrijker was dat de zoon van de Libische leider Gaddafi, Seif al-Islam Gaddafi, een opening had geboden in een interview dat hij op 29 januari gaf aan het Bulgaarse dagblad *24 Tchassa*. Daarin zei hij: 'Ik garandeer u dat we ze niet zullen executeren. (...) We werken nu aan een oplossing.'

Twijfels over oorzaken van ziekte onder de kinderen

Ook de wetenschap mengde zich in de discussie over de redenen waarom de kinderen ziek waren geworden. Van hen waren er intussen meer dan vijftig overleden. Op 6 december 2006 publiceerde het Britse tijdschrift *Nature* een artikel waarin ontlastend bewijsmateriaal werd aangedragen. De auteurs bestreden het Libische standpunt dat de kinderen besmet bloed toegediend hadden gekregen in het kader van een experiment om een nieuw medicijn tegen het hivvirus te vinden. Uit hun onderzoek naar verschillende virusvarianten bleek echter dat de kinderen moesten zijn besmet ruim vóór dat de beklaagden in 1998 in het Libische ziekenhuis kwamen werken. De oorzaak zou naar hun mening dan ook liggen in de slechte ziekenhuishygiëne. Deze conclusies sloten aan bij de opvatting van mensenrechtenorganisaties die meenden dat de aanklachten waren bedoeld om de onhygiënische praktijken in Libische ziekenhuizen te verdoezelen.

Eén van de wetenschappers die zich met de zaak had bemoeid en ook voor de Libische rechter had getuigd ten gunste van de beklaagden, was de Franse viroloog Luc Montagnier. Hij was bekend geworden als ontdekker van het hiv-virus, maar geen aanhanger (meer) van het officiële standpunt dat alleen dit virus aids veroorzaakte. Daarvoor zouden ook zogeheten 'co-factoren' nodig zijn. Al in 1990 hield hij, tijdens een internationale aidsconferentie in San Francisco, zelfs de mogelijkheid open dat het virus onschadelijk was – een standpunt dat nog altijd door een minderheid van vakwetenschappers werd aangehangen. Montagnier concludeerde in 2003 eveneens dat de Libische kinderen het slachtoffer waren van onhygiënische ziekenhuisomstandigheden. Van welke aard de besmetting was, werd daarmee echter niet opgehelderd. Zo was bekend dat veel van de kinderen ook met hepatitis waren geïnfecteerd. Ook bleef er onduidelijkheid bestaan over de precieze medische redenen waarom zij oorspronkelijk in het ziekenhuis waren opgenomen en hoe hun gezondheidssituatie toen was.

BUITENLANDSE ZAKEN

Volledige diplomatieke betrekkingen met VS hersteld

In mei 2006 werden de diplomatieke betrekkingen tussen Libië en de Verenigde Staten volledig hersteld. Op de 15e van die maand maakte de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Condoleezza Rice, dit middels een officiële verklaring bekend. Tegelijkertijd kondigde zij aan dat de vroegere aartsvijand geschrapt zou worden van de lijst van staten die terrorisme steunden. Rice noemde Libië zelfs een lichtend voorbeeld voor landen die door de VS als zogeheten schurkenstaten werden beschouwd, in het bijzonder Iran en Noord-Korea.

De toenadering werd mogelijk sinds Libië in 2003 afstand had genomen van het ondersteunen van terrorisme en haar programma voor massavernietigingswapens had opgegeven. Het niet meer willen volgen van deze politiek, die het land in een steeds groter internatonaal isolement had gebracht, werd nog eens nadrukkelijk bevestigd door de Libische leider Muammar Gaddafi. Op 24 juli 2006 verklaarde hij dat zijn land in 2003 dichtbij de productie van een nucleair wapen was, maar dat het werken daaraan verleden tijd was. Dat gold ook voor de ondersteuning van gewapende verzetsbewegingen: 'Deze steun was in die tijd onmisbaar. Het gebeurde in de naam van Arabisch nationalisme, socialisme en revolutie. Nu is dat alles veranderd en we hebben er duur voor betaald.'

Oliebelangen

Sinds het nieuwe Libische beleid hadden de VS een groot aantal stappen gezet om de boycotpolitiek te beëindigen. Nog op 12 juli 2006 waren de sancties op het Libische luchttransport opgeheven, inclusief die op de verkoop van vliegtuigen. Dat gebeurde na een bezoek van een hoge functionaris van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken, Paula Dobriansky, aan premier Baghdadi Mahmudi van Libië. Zij spraken over samenwerking op gebieden als gezondheidszorg, wetenschap, technologie en milieu.

Bovenal zouden de intensievere contacten tussen beide landen echter gestalte krijgen in economische samenwerking en versterking van de handelsbetrekkingen. De VS waren met name geïnteresseerd in de oliereserves van Libië, die de grootste waren in Afrika. De Libische regering had in januari 2005 het recht om te zoeken naar olie en om de oliefaciliteiten te moderniseren, toegekend aan de Amerikaanse bedrijven Occidental Petroleum Corporation (OPC), Chevron en Amerada Hess, naast een aantal bedrijven uit andere werelddelen. Europese ondernemingen grepen echter mis bij het binnenhalen van olieopdrachten.

Egypte en Libië versterken onderlinge banden

Het Egyptische persbureau *MENA* berichtte op 21 december 2006 dat de premiers van Libië en Egypte, respectievelijk Baghdadi Mahmudi en Ahmed Nazif, in totaal achttien samenwerkingsovereenkomsten hadden gesloten op de terreinen handel, toerisme en onderwijs. De belangrijkste afspraak betrof het creëren van een vrijhandelszone tussen de twee buurstaten. Libië zou 75 miljoen dollar (ca. 58 miljoen euro) naar de Egyptische markt laten vloeien, in ruil waarvoor ondernemingen uit Egypte voorrang zouden krijgen bij het deelnemen aan Libische ontwikkelingsprojecten.

(Vorige berichten pagina 250/3 - 2006)

TUNESIË

BINNENLAND

Tunesische regering begint campagne tegen dragen van sluier

Tunesische media berichtten op 14 oktober 2006 dat de regering een campagne had gelanceerd tegen de terugkeer van de islamitische sluier. Een dag eerder had minister van Buitenlandse Zaken Abdelwaheb Abdallah tijdens een bijeenkomst van de regerende partij Constitutionele en Democratische Vereniging (RCD) verklaard dat de sluier was 'geïnspireerd door sektarisme' en vreemd was aan 'ons land, onze cultuur en onze tradities'. Achter religieuze uitingen als deze ging volgens hem een politiek-extremistisch doel schuil.
Tunesië hanteerde een gematigde versie van de islam. De sluier was er sinds begin jaren negentig van de twintigste eeuw verboden in openbare ruimtes, omdat het dragen ervan strijdig werd geacht met het seculiere karakter van de Tunesische staat.

Doden en arrestaties bij anti-terreuracties

Tijdens vuurgevechten met islamitische rebellen zijn op 23 december 2006 en op 3 januari 2007 vijftien arrestaties verricht en veertien mensen om het leven gekomen, onder wie ook twee leden van de veiligheidsdiensten. Dat meldde de Tunesische minister van Binnenlandse Zaken Rafik Belhaj Kacem op 12 januari. Volgens Kacem ontstonden de gevechten toen zes gewapende mannen – vijf Tunesiërs en een Mauritaniër – vanuit Algerije de grens overstaken waarna het in Hamman-Lif en Soliman, ten zuiden van de hoofdstad Tunis, tot een confrontatie kwam. Tot de doden behoorde ook de leider van de rebellengroep Lassad Sassi.
Tijdens de arrestaties trof de politie behalve explosieven ook kaarten van ambassades en lijsten van buitenlandse diplomaten aan – volgens de Tunesische pers het doelwit van de groep. De Tunesische Liga voor de Mensenrechten (LTDH) stelde dat er tientallen mensen waren opgepakt, onder wie ook toevallige bezoekers van moskeeën. De Tunesische autoriteiten spraken dit echter in een verklaring van 17 januari tegen.

JUSTITIE

Twintig jaar cel wegens 'betrokkenheid bij zelfmoordaanslag'

Een rechtbank in Tunis veroordeelde op 6 juni 2006 de 44-jarige Belgacem Nawar tot een gevangenisstraf van twintig jaar, omdat hij medeverantwoordelijk zou zijn voor een aanslag in 2002. In april van dat jaar pleegde Nizar Nawar een zelfmoordaanslag op een synagoge op het Tunesische eiland, tevens vakantieoord, Djerba. Daarbij kwamen 21 mensen om het leven: veertien Duitsers, vijf Tunesiërs en twee Fransen. De verantwoordelijkheid werd destijds opgeëist door Al-Qaeda.

Belgacem Nawar was de oom van de zelfmoordenaar, maar was naar eigen zeggen niet van het aanslagplan op de hoogte. Zijn advocaten meenden dat de rechtszaak een schertsvertoning was en bleven uit protest weg.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Amnesty International veroordeelt uitzetting van een van haar leden

Amnesty International (AI) veroordeelde op 22 mei 2006 de arrestatie en uitzetting van een Zwitsers lid van de mensenrechtenorganisatie, een dag eerder. Het ging om Yves Steiner, die deelnam aan een bijeenkomst van de Tunesische sectie van AI in Sidi Bou Saïd, een buitenwijk van de hoofdstad Tunis. Aangenomen werd dat zijn aanhouding verband hield met de uitgesproken kritiek op de mensenrechtensituatie in Tunesië die hij met het oog op de bijeenkomst op schrift had gezet. Daarin ging hij vooral in op de beknotting van de vrijheid van meningsuiting en van vereniging. Een Tunesische overheidsfunctionaris gaf als reden dat Steiners gedrag de wetten van het land schond en de openbare orde kon verstoren.

Tunesië niet gediend van Europese kritiek op mensenrechtensituatie

Het Tunesische parlement veroordeelde op 17 juni 2006 de kritiek van het Europees Parlement op de behandeling van mensenrechtenactivisten. Twee dagen eerder had het europarlement in een resolutie uitgesproken dat de burgerlijke vrijheden in het land gevaar liepen en de Unie opgeroepen protest aan te tekenen tegen het verbod door de Tunesische autoriteiten van een bijeenkomst met vertegenwoordigers van mensenrechtenorganisaties. Teneinde het alsnog doorgaan van de bijeenkomst te voorkomen, had de politie op 27 mei het gebouw van de Tunesische Liga voor de Mensenrechten (LTDH) in de hoofdstad Tunis geblokkeerd en de meeste deelnemers de toegang ontzegd. Dat gold ook voor de diplomaten en journalisten uit Europa en Noord-Amerika die de bijeenkomst zouden bijwonen. Alleen de leiding van de LTDH werd toegelaten. Dit hing waarschijnlijk samen met een conflict binnen de organisatie, dat zich toespitste op beschuldigingen aan de leiding dat deze collaboreerde met de regering.

(Vorige berichten pagina 256/2 - 2006)

BELAU

BINNENLAND

Compromis over begroting

President van Belau Tommy Remengesau zette op 30 oktober 2005 zijn handtekening onder de begroting voor 2006 ter waarde van ca. 41.820.000 euro. Een dag eerder was het nationale parlement, de Olbiil Era Kelulau (OEK) akkoord gegaan nadat enige budgetposten waren geschrapt die de regering met een aantal extra taken zouden opzadelen. Daar was evenwel onvoldoende geld voor.

Belau

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gift van 960.000 euro van ADB

Minister van Financiën van Belau, Elbuchel Sadang, tekende op 7 maart 2006 met de Azie Ontwikkelingsbank (ADB) een akkoord voor een gift van omgerekend 960.000 euro. Van 1 tot 8 maart bracht de ADB een bezoek aan Belau. Het geld was bedoeld voor armoedebestrijding en om de ontwikkeling van de private sector te stimuleren.

Belau sluit visserijakkoord met buitenlandse ondernemingen

Lokale media berichtten op 17 april 2006 dat Belau een akkoord had gesloten met drie buitenlandse visserijondernemingen die op het eiland opereerden. De overeenkomst zou Belau meer inkomsten uit visserij moeten opleveren. Het akkoord omvatte een stijging van 50 procent van het bedrag dat de bedrijven voor hun visvergunning moesten betalen. Daarnaast was er een verbod op het ontdoen van haaien van hun vinnen waarna de vis weer terug het water werd gegooid, uitbreiding van de zone waarin niet gevist mocht worden van 12 tot 24 mijl en de eis dat schepen binnen dertig dagen moesten terugkeren naar de haven. Minister van Ontwikkeling Fritz Koshiba zei dat het akkoord 980.000 euro zou opleveren. Op overtreding van de regels stond een boete van bijna 38.000 euro.

NATUUR EN MILIEU

Programma moet uitheemse soorten tegengaan

De president van Belau, Tommy Remengesau, kondigde op 7 februari 2006 aan dat de regering een programma startte dat de invasie moest stoppen van uitheemse soorten die de lokale ecologie bedreigden. De president riep verschillende overheidsorganisaties op om samen een actieplan met dit doel op te stellen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Belau neemt deel in VN-vredesmissie

Belau was lid geworden van het Speciale Comité voor Vredesoperaties van de Verenigde Naties. Dat werd bekend tijdens een vergadering van de Senaat van Belau op 18 januari 2006. De ambassadeur van Belau bij de Verenigde Naties, Stuart Beck, had hierom gevraagd nadat zijn land had verklaard bereid te zijn politie en militairen voor VN-vredesmissies beschikbaar te stellen. Beck adviseerde zijn regering de politie beter op te leiden.

Belau Declaratie bevestigt samenwerking met Taiwan

Op 4 september 2006 ondertekende de president van Belau, Tommy Remengesau, samen met vijf collega's van andere Pacific staten, met de president van Taiwan, Chen Shui-bian, de Belau Declaratie. Daarmee werd de eerste Taiwan-Pacific bijeenkomst afgesloten in Koror, Belau.
De overeenkomst gaf richting aan toekomstige samenwerking en partnerschap en bevestigde dat de zes Pacific staten Taiwan erkenden als een soevereine staat. Taiwan beloofde onder andere om achttien scholen, twaalf niet-gouvernementele organisaties en zes overheidsinstanties verdeeld over de zes Pacific staten te voorzien van computers en software. Taiwan ontkende het bericht van persbureau *Reuters* dat het aan Belau ca. 75 miljoen euro had toegezegd, 7,5 miljoen euro aan de Solomon Eilanden en nog eens 2,25 miljoen euro aan de Marshall Eilanden.

(Vorige berichten pagina 253/2 - 2005)

Fiji

FIJI

BINNENLAND

Twist tussen premier en legerleider leidt tot coup

Premier wint verkiezingen

Premier Laisenia Qarase van Fiji werd op 18 mei 2006 beëdigd voor een tweede termijn van vijf jaar nadat zijn nationalistische Soqosoqo Duavata ni Lewenivanua (SDL) partij, ook wel aangeduid als de Verenigde Partij van Fiji, bij de verkiezingen van 6 tot 13 mei een krappe meerderheid had gehaald van 36 zetels in het parlement dat 71 zetels telde. Daarmee versloeg hij zijn etnisch Indiase rivaal, voormalig premier Mahendra Chaudhry van de Arbeiderspartij, die op 31 zetels kwam. Chaudhry kreeg ook steun van de Verenigde Volkspartij die 2 zetels behaalde. Qarase claimde dat hij op de steun van twee onafhankelijke kandidaten kon rekenen zodat hij op 38 zetels kwam.

De uitslag voedde de vrees voor een nieuwe coup op Fiji. Militair leider Frank Bainimarama riep onafhankelijke parlementsleden op om de Arbeiderspartij te steunen tegen Qarase. Volgens Bainimarama zou de premier pogen hem af te zetten. De twee waren in een strijd verwikkeld nadat Qarase had aangekondigd amnestie te verlenen aan de plegers van de coup in 2000 tegen de eerste premier van Indiase afkomst op Fiji, Mahendra Chaudhry. Bainimarama was daar fel op tegen.
Hij had destijds de coup neergeslagen en vervolgens was hij met Qarase overeengekomen dat deze premier zou worden om de impasse te doorbreken. Bainimarama had daarvoor ook waardering gekregen vanuit het buitenland. Hij en Qarase waren allebei etnische Fijiërs, maar Bainimarama beschouwde zichzelf als beschermer van de rechten van alle Fijiërs, inclusief de etnische Indiërs – afstammelingen van arbeiders die in de koloniale tijd naar Fiji waren gebracht om er op suikerplantages te werken.

Uitslag van de parlementsverkiezingen in Fiji
(6 - 13 mei 2006)

partij	percentage	zetels
Verenigde Partij van Fiji	44	36
Arbeiderspartij van Fiji	40	31
Onafhankelijk	10	4
Nationale Federale Partij	6	-

Oppositie neemt plaats in kabinet

Op 19 mei accepteerde de oppositie, de Arbeiderspartij van Mahendra Chaudhry, het aanbod van premier Qarase om zeven ministers te leveren voor zijn kabinet met in totaal zeventien ministersposten.

De grondwet van 1997 schreef voor dat elke partij die meer dan 10 procent in het parlement haalde, recht had op deelname in de regering. Die clausule was opgenomen om de kloof te dichten tussen de oorspronkelijke inwoners van Fiji en de etnische Indiërs. Bij de verkiezingen in 2001, die Chaudhry verloor van Qarase, had hij geweigerd deel te nemen aan een coalitieregering onder Qarase.

Fiji

Premier doet concessies aan legerleider

Premier Laisenia Qarase kondigde op 4 november aan dat hij afzag van het voornemen om gratie te verlenen aan de plegers van de coup in 2000. Een dag eerder had legerleider Frank Bainimarama benadrukt dat er geen enkel plan was voor een coup tegen Qarase. Hij was kort daarvoor plots teruggekeerd van een bezoek aan troepen op een VN-missie in het buitenland, nadat Qarase getracht zou hebben hem af te zetten. Dat was mislukt omdat het leger de kant koos van Bainimarama. De politie was wel een onderzoek naar hem gestart op beschuldiging van het plannen van een coup en er waren geruchten dat Bainimarama bij zijn terugkeer op Fiji gearresteerd zou worden, maar dat was niet gebeurd.

Coup blijft uit

Op 2 december verliep een ultimatum van militair leider Frank Bainimarama aan premier Laisenia Qarase zonder dat er iets gebeurde. Bainimarama eiste van de premier dat het plan voor amnestie voor de coupplegers definitief van tafel ging, alsook de wetsvoorstellen die meer rechten aan etnische Fijiërs zouden geven boven de kleine minderheid van de etnische Indiërs. Zo was er een wet in voorbereiding die bepaalde dat land aan de kust alleen in bezit kon zijn van etnische Fijiërs. Bezit aan de kuststrook was lucratief door het groeiende toerisme. Bovendien wilde Bainimarama dat politiechef Moses Driver werd ontslagen. Die had gedreigd Bainimarama aan te klagen wegens coupplannen. In een radio-interview riep Qarase de bevolking op haar onvrede met de legerleider te uiten.

Noodtoestand uitgeroepen na coup

Op 5 december schoof militair leider Frank Bainimarama de regering van premier Laisenia Qarase aan de kant en eigende zich presidentiele bevoegdheid toe. Een dag later riep hij de noodtoestand uit. Het was de vierde coup in negentien jaar op Fiji. Bainimarama stelde een nieuwe premier aan, Jona Senilagakali, en een nieuw hoofd van de politie. Laisenia Qarase vloog op 6 december van de hoofdstad naar zijn geboortedorp op de afgelegen noordoostelijke Lau eilanden. In reactie op de coup bevroren de Verenigde Staten omgerekend ca. 1,9 miljoen euro aan hulpgelden voor Fiji. Ook Nieuw-Zeeland kondigde sancties aan. Engeland stopte de militaire hulp aan Fiji. Kofi Annan van de Verenigde Naties riep Bainimarama op de regering van Qarase weer te accepteren. De premier van Australië, John Howard, maakte bekend dat Qarase hem om militaire bijstand had gevraagd om de coup te stoppen, maar dat hij die had geweigerd.

Gemenebest schorst Fiji

De Raad van Lokale Leiders, een invloedrijk orgaan van de etnische Fijiërs, gaf op 8 december te kennen met Bainimarama te willen praten. Ook de oppositie, de Arbeiderspartij van Mahendra Chaudhry, zei bereid te zijn tot gesprekken met Bainimarama over een spoedig herstel van de democratie, al noemde men de coup een illegale actie. Een groep kerkleiders van het overwegend christelijke Fiji riep in krantenadvertenties op tot herstel van de regering van Qarase. De kerkleiders noemden de coup een manifestatie van duisternis en kwaad.

De Britse Gemenebest schortte het lidmaatschap van Fiji op. De VN-Veiligheidsraad en de Europese Unie veroordeelden de coup.

Economie onder druk door coup

Op dezelfde dag bleek dat de coup schade toebracht aan de economie doordat toeristen wegbleven en investeerders waren afgeschrikt. De centrale bank van Fiji probeerde kapitaalvlucht tegen te gaan door extra controles en beperking van leningen. Het toerisme was ten opzichte van september nog maar op een niveau van 20 tot 30 procent. De bezetting van hotels was gekelderd terwijl het toerisme, dat de belangrijkste inkomstenbron was op Fiji, in 2005 een recordjaar had met 549.000 bezoekers. De vrees was dat als het toerisme inzakte, de hele economie zou bezwijken.

Ministers gezocht voor nieuw kabinet

Op 8 december verscheen een advertentie in de kranten van Fiji waarin Bainimarama, die zichzelf aanduidde als uitvoerend president, geschikte kandidaten opriep om zitting te nemen in een tijdelijk kabinet onder leiding van Jona Senilagakali, een voormalig legerarts. Senilagakali zei dat het twee jaar kon duren voor er verkiezingen zouden komen. Hij liet ook weten dat een democratie zoals die van Australië en Nieuw-Zeeland, niet geschikt was voor Fiji.

Mahendra Chaudhry, leider van de Arbeiderspartij, zei dat zijn partij niet deel zou nemen aan een illegale interim-regering. Hij voegde daaraan toe dat hij wel bereid was om de militairen te helpen de democratie op Fiji te herstellen.
In de afgelopen dagen was het leger streng opgetreden tegen protesten tegen de coup. Negen politieofficieren en hoge ambtenaren waren ontslagen. Een massaal publiek protest was echter uitgebleven.

Bainimarama dreigt tegenstanders met geweld

Op 11 december waarschuwde Bainimarama dat tegen tegenstanders van zijn machtsovername geweld zou worden gebruikt. De afgezette premier Qarase had kort daarvoor opgeroepen tot vreedzaam protest tegen de coup. Een woordvoerder van het leger, majoor Neumi Leweni, zei dat Qarase te verstaan was gegeven weg te blijven uit de hoofdstad Suva en dat als hij wel zou terugkomen, hij onmiddellijk gearresteerd zou worden en naar het gevangeniseiland zou worden gebracht waar de coupplegers van 2000 vastzaten.
Verschillende mensen die zich tegen de coup hadden uitgesproken, waren door de militairen opgepakt. Bainimarama zei dat ook de Australische minister van Buitenlandse Zaken door zijn kritiek op de coup bijdroeg aan de instabiliteit op Fiji.

Bainimarama als premier ingezworen

Militair leider Bainimarama werd op 5 januari 2007 ingezworen als premier. Daarmee werd zijn macht bevestigd die hij met de coup een maand eerder had verworven. Hij waarschuwde geen tegenstand te dulden. Een dag eerder had hij Ratu Josefa Iloilo als president aangesteld. Dat op aandringen van de lokale leiders. Tegen de gewoonte in hield Iloilo een toespraak voor het volk waarin hij zei dat hij hetzelfde zou hebben gedaan als legerleider Bainimarama, gezien het beleid van de afgezette Qarase. Volgens Iloilo was de coup rechtsgeldig. Hij zei wel dat Fiji zo snel mogelijk weer moest terugkeren naar de democratie en ook dat hij consultaties zou houden alvorens een interim-regering te benoemen.

Op 8 januari traden acht ministers aan, waaronder minister van Buitenlandse Zaken Ratu Epeli Nailatikau, een voormalig legercommandant. Die zei dat de regering zou proberen de diplomatieke banden en de handel met de buurlanden te herstellen. Maar ook dat deze regering de banden met China en andere Aziatische landen wilde gaan aanhalen. Volgens hem zouden de sancties die opgelegd waren door Australië, Nieuw-Zeeland en andere landen in de Zuid-Pacific, de plannen van de regering niet veranderen.

'Verkiezingen in 2010'

Premier en legerleider Frank Bainimarama presenteerde op 20 februari een stappenplan dat ertoe zou leiden dat Fiji in 2010 klaar zou zijn voor verkiezingen die de democratie zouden herstellen.

(Vorige berichten pagina 696/3 - 2005)

FRANS-POLYNESIË

BINNENLAND

Oppositie verliest parlementsleden

De parlementsleden Michel Yip en Teina Maraehura verlieten de oppositiepartij Tahoeraa Huiraatira en namen als onafhankelijke kandidaten in het parlement zitting. Dat berichtten lokale media in Frans-Polynesië op 7 december 2005.

Door het vertrek van de twee had de Tahoeraa Huiraatira nog 21 zetels over. Eerder die maand waren ook al twee leden opgestapt. Die hadden een nieuwe partij opgezet: Rautahi. De uittocht werd gezien als een gevolg van het verlies dat Tahoeraa Huiraatira had geleden bij de verkiezingen in 2004 en 2005. Na bijna twintig jaar aan de macht te zijn geweest, was Tahoeraa Huiraatira in de oppositie beland en de Unie voor Democratie van Oscar Temaru was aan de macht gekomen. Deze partij stuurde aan op snelle onafhankelijkheid.

Frans Hooggerechtshof kapittelt president

Het Frans Hooggerechtshof oordeelde op 12 april 2006 dat de president van Frans-Polynesië, Oscar Temaru, de acceptatie van het ontslag van minister Hiro Tefaarere onnodig had vertraagd. Hiro Tefaarere had in maart zijn ontslag ingediend na zes maanden in functie te zijn geweest, maar de president weigerde dat te accepteren waardoor Tefaarere zijn zetel in het parlement niet kon innemen. Tefaarere was ook uit de partij van Temaru gestapt.

'Onrust was couppoging'

Volgens de president van Frans-Polynesië, Oscar Temaru, een voorstander van onafhankelijkheid, was de onrust waarbij op 23 oktober 2006 demonstranten het presidentiële paleis in de hoofdstad Papeete probeerden te bezetten, een couppoging. Veiligheidstroepen gebruikten traangas tegen demonstranten die met stenen gooiden en eisten dat de kosten van levensonderhoud omlaag gingen. Volgens Temaru zat de pro-Frankrijk partij van voormalig president Gaston Flosse achter de onrust.

President weggestemd

Op 13 december 2006 nam het parlement met 29 stemmen een motie van wantrouwen aan tegen de regering van president Oscar Temaru. De motie kwam na grootschalige protesten tegen de hoge kosten voor levensonderhoud. Het was de derde motie van wantrouwen tegen Temaru in 21 maanden.

Nieuwe president wil goede relatie met Frankrijk

Het parlement koos op 27 december Gaston Tong Sang tot de nieuwe president van Frans-Polynesië. Tong Sang was 57 jaar en van Chinees etnische afkomst. Hij zei in zijn inauguratierede op 28 december dat hij goede betrekkingen wilde met Frankrijk. Onder zijn voorganger Oscar Temaru, die voor onafhankelijkheid was, was die relatie gespannen. Volgens Tong wilde de meerderheid van de bevolking een sterke band met Frankrijk dat jaarlijks ca. 1,1 miljard euro in Frans-Polynesië stopte. Tong behoorde tot de partij van voormalig president Gaston Flosse, de Tahoeraa Huiraatira Partij. Tong zei ook het vertrouwen van investeerders in Frans-Polynesië te willen herstellen om de economie uit het slop te trekken, en hij kondigde grootschalige infrastructuurprojecten aan.

Samenstelling van de regering van Frans-Polynesië
(30 december 2006)

President
Gaston TONG SANG
Vice-president en minister van Ontwikkeling van Gemeenten
Temauri FOSTER

Ministers;
Cultuur en Ambacht
Natacha TAURUA
Economie, Werkgelegenheid, Sociale Dialoog en Energie
Teva ROHFRITSCH
Financiën en Openbare Diensten
Armelle MERCERON
Gezondheidszorg
Jules IENFA
Jeugd en Sport
Clarenntz VERNAUDON
Landbouw en Visserij
Frédéric RIVETA
Onderwijs
Tearii ALPHA
Ontwikkeling van de archipel
Moehau TERIITAHI
Openbare Werken, Havens en Vliegvelden
Louis FREBAULT
Post, Telecommunicatie en Zwarte-parelkwekerijen
Michel YI3P
Solidariteit, Onderdak en Familieaangelegenheden
Madeleine BREMOND
Stedenbouw en Grondzaken
Luc FAATAU
Toerisme en Milieu
Maïna SAGE
Transport
Moana BLANCHARD
Uitrusting
Louis FREBAULT

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Omstreden begroting 2006 goedgekeurd

Op 16 december 2005 keurde het parlement van Frans-Polynesië de omstreden begroting voor 2006 ter waarde van ca. 1 miljard euro goed: 32 parlementsleden stemden voor, 18 tegen en 2 onthielden zich van stemming. De oppositie bekritiseerde de stijging van de uitgaven. Ook vanuit kleine en middengrote visbedrijven klonk kritiek omdat zij weinig steun kregen. President Oscar Temaru weerlegde de kritiek en zei dat een nieuwe regering eigen prioriteiten stelde. Het plan voor een solidariteitsbelasting, bedoeld om het minimumloon te verhogen, was van tafel gehaald nadat dit voor-

Frans Polynesië

nemen had geleid tot een algemene staking van twee dagen. De regering had vervolgens de belasting op tabak aanzienlijk verhoogd. Volgens de regering zou er ca. 7,5 miljoen euro meer aan inkomsten binnenkomen.

Minimumloon stijgt met 45 euro

Op 21 december 2005 bereikten werkgevers en vakbonden in Frans-Polynesië een akkoord over een stijging van het minimumloon met ca. 45 euro per maand. De maatregel was onderdeel van het regeringsplan voor belastingherziening waarbij werkgevers minder gingen bijdragen aan de sociale zekerheid. De regering had ook plannen voor een nieuwe inkomstenbelasting, maar die hadden tot een staking geleid.
De nieuwe regering van Gaston Tong Sang van eind december 2006 stelde per 1 januari 2007 het minimumloon vast op ca. 1128 euro per maand. Dat was ongeveer 70 euro lager dan de vorige regering van Oscar Temaru had beloofd.

Begroting 2007 goedgekeurd

Op 11 december 2006 ging het parlement van Frans-Polynesië met een krappe meerderheid van 29 stemmen akkoord met de begroting voor 2007 ter waarde van 2,1 miljard dollar. Van de 57 parlementsleden stemden er zestien tegen en twaalf waren afwezig.

JUSTITIE

Oud-president veroordeeld

Voormalig president van Frans-Polynesië Gaston Flosse werd op 22 juni 2006 veroordeeld tot drie maanden voorwaardelijke gevangenisstraf wegens corruptie. De rechtbank achtte bewezen dat hij zijn positie als president onrechtmatig had gebruikt bij de aankoop, samen met zijn zoon, van een hotel aan het eind van de jaren tachtig. Het hof bepaalde wel dat Flosse zijn burgerrechten behield zodat hij lid van het parlement kon blijven.

GEZONDHEID EN ZORG

Verband tussen kernproeven en kanker

Er was een oorzakelijk verband tussen de Franse kernproeven van dertig jaar geleden en de toename van kanker in Frans-Polynesië. Dat erkende het Franse Instituut voor Gezondheid en Medisch Onderzoek (INSERM) in een brief die de president van Frans-Polynesië, Oscar Temaru, op 31 juli 2006 voorlas in het parlement. Omdat de zaak naar het oordeel van de voorzitter van het parlement, Philip Schyle, nogal gevoelig lag, verdaagde hij de zitting.

BUITENLANDSE ZAKEN

Frans-Polynesië en Nieuw-Caledonië lid van Pacific Forum

Het Forum van de Pacific Eilanden maakte op 24 oktober 2006 bekend dat de Franse overzeese gebiedsdelen Frans-Polynesië en Nieuw-Caledonië tot het Forum werden toegelaten als geassocieerd lid – een nieuwe categorie binnen het Forum.

Tot dan hadden ze alleen de status van toehoorder gehad. Alleen volledig soevereine staten konden het lidmaatschap van het Forum verkrijgen. Tot die categorie behoorden Australië, Nieuw-Zeeland en veertien eilandstaten.

Eerste Chinese consul in Frans-Polynesië

Op 31 oktober 2006 rapporteerden lokale media dat Zhang Dongyue aan de slag was gegaan als de eerste Chinese consul in Frans-Polynesië. Daaraan was een lang debat tussen Frankrijk en China voorafgegaan. Frans-Polynesië had een grote Chinese gemeenschap die goed geïntegreerd was.

(Vorige berichten pagina 698/1 - 2005)

GUAM

Guam

BINNENLAND

Zorgen om komst van 8.000 Amerikaanse militairen naar Guam

De Verenigde Staten wilden hun Third Marine Expeditionary Force overplaatsen van Okinawa naar Guam. Dat betekende dat Guam 8.000 militairen met hun families extra moest gaan herbergen. Op 4 mei 2006 zei Madeleine Bordallo van het Congress van Guam, na een ontmoeting met Amerikaanse ambtenaren en de Amerikaanse ambassadeur in Japan, dat de Verenigde Staten en Japan samen een groot bedrag gingen investeren in de overplaatsing. Dat geld zou ook worden gebruikt voor het uitbreiden van de infrastructuur van het eiland: nieuwe wegen, landingsbanen en huizen en recreatiefaciliteiten. De operatie zou starten begin 2008 en moest in 2012 voltooid zijn. De Verenigde Staten beschouwden Guam als van groot strategisch belang.

Tekort aan bouwvakkers

Op Guam waren 25.000 bouwvakkers nodig in verband met de komst van de Amerikaanse militairen naar het eiland, maar het eiland telde maar 5.000 bouwvakkers. Dat stond in een rapport van de Bank van Hawaï dat op 24 oktober werd gepresenteerd. Guam had 171.000 inwoners en haalde arbeidskrachten uit met name de Filippijnen en China.

De Verenigde Staten en Japan hadden inmiddels toegezegd om ruim 11 miljard euro te investeren in de overplaatsing en daarnaast nog eens 1,1 miljard euro in de economie van Guam.

Amerikaanse luchtmachtbasis breidt uit met 3.000 man

Een woordvoerder van de Amerikaanse luchtmachtbasis op Guam, Andersen Air Force Base, kondigde op 28 november aan dat de basis vanaf begin 2007 zou uitbreiden met 3.000 man personeel plus hun families.
Die uitbreiding was al langer gepland, maar viel samen met de toegenomen spanning rond Noord-Korea dat claimde op 9 oktober een atoomwapen getest te hebben. Vanaf Guam konden langeafstandsbommenwerpers Korea goed bereiken.

Protest tegen verdere militaire opbouw

Tegenstanders op Guam van de verdere militaire uitbreiding plaatsten op 29 januari 2007 een protest op het internet in de hoop internationale steun te verkrijgen.

De Coalitie voor Vrede en Gerechtigheid voor Guam stelde dat de 8.000 extra militairen een te grote impact zouden hebben op het milieu en het sociale en culturele leven op Guam.

(Vorige berichten pagina 698/2 - 2005)

Maandblad 78ste jaargang, nr. 3236, pag. 58649-58708

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

APRIL 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 186
Unie viert vijftigjarig bestaan

België 188
Meerderheid kiest voor voortbestaan federaal België

Duitsland 191
Economische groei maakt verhoging pensioenen mogelijk

Frankrijk 192
President Chirac steunt presidentskandidaat Sarkozy

Groot-Brittannië 193
Lagerhuis wil gekozen Hogerhuis

Italië 194
Premier Prodi wint vertrouwensstemming

Moldavië 195
Akkoord met Roemenië over visa

Nederland 197
Vierde kabinet-Balkenende beëdigd

Oekraïne 204
Oplopende conflicten tussen president, premier en parlement

Portugal 206
Parlement stemt in met nieuwe abortuswet

Russische Federatie 206
Burgemeester van Vladivostok gearresteerd op verdenking van corruptie

Spanje 209
Dagblad El País valt boycot door oppositie aan

Turkije 210
EU heropent besprekingen met Turkije

Vaticaan 211
Paus blijft bij conservatieve doctrine

AMERIKA

Ecuador 211
Rafael Correa gekozen tot president

Venezuela 214
President belooft meer revolutionaire veranderingen

Verenigde Staten 218
Congres stemt voor vertrek troepen uit Irak

AZIË

China 221
Volkscongres stemt voor bescherming van particulier bezit

India 223
Meeste Aziatische miljardairs komen uit India

Nepal 224
Vredesakkoord beëindigt tien van gewelddadige opstand

Thailand 229
Nieuwe regering na staatsgreep

Vietnam 231
VS helpen bij opruimen van Agent Orange

OCEANIË

Cook Eilanden 232
Regerende Democratische Partij wint verkiezingen

Kiribati 233
Taiwan prijst Kiribati

Micronesië 234
Hulporganisaties : 'Meer hervormingen nodig'

Nauru 234
94 procent van de bevolking heeft overgewicht

Nieuw-Caledonië 235
Spanning rond project voor nikkelmijnbouw

Noordelijke Marianen 235
Nieuwe regering na verkiezingen

Papoea Nieuw-Guinea 237
Corruptie en spanningen binnen de regering

Tuvalu 239
Zes ministers verliezen hun zetel in het parlement

Salomoneilanden 240
Nieuwe premier in het geheim geïnstalleerd

Samoa 242
Regeringspartij wint verkiezingen

Tonga 243
Trage democratisering leidt tot rellen

Vanuatu 244
Premier ontslaat ministers

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Europese Unie viert vijftigjarig bestaan

In het weekeinde van 24 en 25 maart 2007 vierden de regeringsleiders van de lidstaten het vijftigjarig bestaan van de Europese Unie in de Duitse hoofdstad Berlijn. Ter gelegenheid van het jubileum kwamen in de eurozone 90 miljoen muntstukken van 2 euro in circulatie, waar op de achterzijde een open boek was afgebeeld dat de Verdragen van Rome symboliseerde. Deze werden op 25 maart 1957 ondertekend en werden gezien als het begin van een proces dat, na een aantal nieuwe verdragen, uiteindelijk uitmondde in de Europese Unie met – vanaf 1 januari 2007 – in totaal 27 lidstaten.
De viering geschiedde ogenschijnlijk eendrachtig, zoals ook bleek uit een Verklaring van Berlijn die de leiders uitgaven. Onder de eensgezindheid over het doel van een gemeenschappelijk Europa ging echter verdeeldheid schuil over de vraag hoe het proces van eenwording kon worden voortgezet. Dat had vooral te maken met het stranden van de Europese Grondwet, nadat deze in 2005 door de bevolking van Frankrijk en Nederland per referendum verworpen was.

Geschiedenis van de EU

Op 18 april 1951 sloten België, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland en het toenmalige West-Duitsland het Verdrag van Parijs. De landen besloten tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) die tot stand kwam op 23 juli 1952. Deze voorbereidende fase duurde tot 25 maart 1957, toen dezelfde landen de Verdragen van Rome ondertekenden. Deze regelden de oprichting van Euratom – ook wel Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (EGA) geheten – en van de Europese Economische Gemeenschap (EEG). De EGKS bleef naast deze organisaties bestaan. Ongeveer tien jaar later, op 1 juli 1967, trad het twee jaar eerder gesloten Fusieverdrag in werking. Het betekende dat Euratom, de EGKS en de EEG feitelijk opgingen in de Europese Gemeenschappen (EG), hoewel zij formeel als afzonderlijke organisaties bleven bestaan.
Met de Europese akte van 1986 werden de buitenlandse politiek en het defensiebeleid van de deelnemende landen onderling gecoördineerd en werd de Europese Raad van regeringsleiders juridisch erkend. Bovendien werden de eerste afspraken gemaakt over een toekomstige interne markt door het slechten van handelsbarrières en een vrij verkeer van personen. Het in 1992 gesloten Verdrag van Maastricht bouwde hierop voort. De bevoegdheden van de EEG werden uitgebreid naar andere dan economische beleidsterreinen, reden waarom de naam werd omgedoopt in Europese Gemeenschappen (meervoud). Deze bestonden uit de Europese Gemeenschap (enkelvoud), Euratom en de EGKS. De laatste organisatie werd in 2002 opgeheven.
Het Verdrag van Maastricht regelde de oprichting van de Europese Unie als overkoepelende organisatie boven de Europese Gemeenschappen. De Unie stond ook boven twee peilers op het gebied van respectievelijk het buitenlands en justitieel beleid, die op basis van het Verdrag later organisatorisch vorm zouden krijgen in het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid (GBVB) en de Politiële en Justitiële Samenwerking in Strafzaken (PJSS).
Een volgende stap was de inwerkingtreding van het in 1997 gesloten Verdrag van Amsterdam per 1 mei 1999. Toen werd besloten de in 1954 opgerichte West-Europese Unie (WEU) – ook wel beschouwd als een embryonale vorm van een eventuele militaire tak van de EU – in de Unie te integreren. Tevens werd de functie van Hoge Vertegenwoordiger voor het GBVB gecreëerd. Degene die deze functie bekleedde, was tevens voorzitter van de Raad van de Europese Unie (ook wel Raad van Ministers genoemd), waarin vertegenwoordigers van regeringen van de lidstaten waren vertegenwoordigt. Binnen de EU was dit het belangrijkste besluitvormende orgaan. De vertegenwoordigers waren in eigen land verantwoording schuldig aan hun nationale parlement.
Een belangrijke verandering volgde in mei 2004, toen de EU werd uitgebreid met tien nieuwe lidstaten, voornamelijk uit Midden- en Oost-Europa. Dit werd mogelijk na sluiting van het Verdrag van Nice op 26 februari 2001, dat twee jaar later in werking trad. Daaruit vloeide ook de vorming voort van een Europese Conventie die een Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa zou formuleren. Op 29 oktober 2004 werd een grondwettelijk verdrag tussen de lidstaten gesloten. De verwerping van wat kortweg de Europese Grondwet werd genoemd door het 'nee' van Frankrijk en Nederland liet de Unie achter in crisis. Sindsdien werden pogingen ondernomen om, mogelijk met een aangepaste versie van de Grondwet, de Europese bevolkingen alsnog in hun geheel te overtuigen van de noodzaak van een dergelijk verdrag.
Het aantal lidstaten breidde zich in de loop der jaren uit van de oorspronkelijke zes die in 1957 de Verdragen van Rome sloten tot de 27 waaruit de EU in 2007 bestond. In 1973 traden Denemarken, Groot-Brittannië en Ierland toe en daarna volgden Griekenland (1981), Spanje (1986) en Portugal (1986). Na de val van de Berlijnse muur in 1989 en de hereniging van Duitsland ging ook de voormalige Duitse Democratische Republiek (DDR) deel uitmaken van de organisatie. Finland, Oostenrijk en Zweden werden lid in 1995. De grootste uitbreiding beleefde de Unie in mei 2004 met de toetreding van Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië. In 2007 werden ook Bulgarije en Roemenië lid van de Unie.

De Verklaring van Berlijn

De 27 Europese regeringsleiders gaven bij het jubileum een verklaring uit waarin zij, ondanks onderlinge verschillen, hun vastberadenheid toonden het eenwordingsproces voort te zetten. Zij eindigden hun verklaring met een oproep om de EU nog voor de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2009 een vernieuwde gemeenschappelijke basis te geven. Daarmee werd vooral gedoeld op een alternatief voor de eerder verworpen Europese Grondwet. De zogeheten Verklaring van Berlijn luidde als volgt:

'Europa belichaamde eeuwenlang een idee dat hoop bood op vrede en wederzijds begrip. Die hoop is in vervulling gegaan. De Europese eenwording heeft ons vrede en welvaart gebracht. Zij heeft saamhorigheid geschapen en tegenstellingen overwonnen. Elk lid heeft geholpen Europa één te maken en de democratie en de rechtsstaat te versterken. Aan de vrijheidsliefde van de mensen in Midden- en Oost-Europa danken wij dat de kunstmatige tweedeling van Europa thans definitief tot het verleden behoort. De Europese integratie toont aan dat wij lering hebben getrokken uit onze geschiedenis, die zo vol is van bloedige conflicten en menselijk leed. Wij leven vandaag met elkaar zoals dat voordien nooit mogelijk was. Wij burgers van de Europese Unie hebben het geluk verenigd te zijn.

I. In de Europese Unie verwezenlijken wij onze gemeenschappelijke idealen: de mens staat voor

ons centraal. Zijn waardigheid is onschendbaar. Zijn rechten zijn onvervreemdbaar. Vrouwen en mannen hebben gelijke rechten.
Wij streven naar vrede en vrijheid, naar democratie en rechtsstatelijkheid, naar wederzijds respect en verantwoordelijkheidsbesef, naar welvaart en veiligheid, naar verdraagzaamheid en participatie, rechtvaardigheid en solidariteit.
Wij leven en werken in de Europese Unie op unieke wijze met elkaar samen. Dat komt tot uitdrukking in het democratische samenspel tussen de lidstaten en de Europese instellingen. De Europese Unie is gegrondvest op gelijke rechten en solidaire samenwerking. Zo kunnen wij een billijk evenwicht tussen de belangen van de lidstaten tot stand brengen.
Wij eerbiedigen in de Europese Unie de eigenheid en de geschakeerde tradities van haar leden. De open grenzen en de vitale verscheidenheid van talen, culturen en regio's maken ons rijker. Veel doelstellingen kunnen wij niet afzonderlijk, maar enkel samen verwezenlijken. De Europese Unie, de lidstaten en hun regio's en gemeenten verdelen onderling de taken.

II. Wij staan voor grote uitdagingen, die niet stoppen bij nationale grenzen. De Europese Unie is ons antwoord daarop. Alleen gezamenlijk kunnen wij ons Europees samenlevingsideaal ook in de toekomst bewaren en ten goede laten komen aan alle burgers van de Europese Unie. In dat Europese model zijn economisch succes en sociale verantwoordelijkheid met elkaar verenigd. De gemeenschappelijke markt en de euro maken ons sterk. Zo kunnen wij de toenemende wereldwijde verwevenheid van de economie en de almaar groeiende concurrentie op de internationale markten vormgeven naar onze waarden. Europa's rijkdom ligt besloten in de kennis en de vaardigheid van zijn mensen; dat is de sleutel tot groei, werkgelegenheid en sociale samenhang.
Wij zullen terrorisme, georganiseerde criminaliteit en illegale immigratie gezamenlijk bestrijden. Daarbij zullen we de burgerlijke rechten en vrijheden ook in de strijd tegen hun vijanden verdedigen. Racisme en vreemdelingenhaat mogen nooit meer een kans krijgen.
Wij zetten ons ervoor in dat conflicten in de wereld vreedzaam worden opgelost en dat mensen niet het slachtoffer worden van oorlog, terrorisme of geweld. De Europese Unie wil vrijheid en ontwikkeling in de wereld bevorderen. Wij willen armoede, honger en ziekten terugdringen. In dit verband willen wij een leidende rol blijven vervullen.
Wij willen gezamenlijk op het gebied van energiebeleid en milieubescherming het voortouw nemen en onze bijdrage leveren tot het afwenden van de mondiale dreiging van klimaatverandering.

III. De Europese Unie vindt ook in de toekomst haar bezieling in haar openheid en de wil van haar leden om samen de interne ontwikkeling van de Europese Unie te bestendigen. De Europese Unie zal zich blijven inzetten voor democratie, stabiliteit en welvaart buiten haar grenzen.
Met de Europese eenwording is een droom van eerdere generaties werkelijkheid geworden. Onze geschiedenis verlangt van ons dat wij deze gelukkige verworvenheid voor komende generaties veiligstellen. Daartoe moeten wij de politieke vorm van Europa steeds weer aan de eisen van de tijd aanpassen. Om die reden zijn wij vandaag, vijftig jaar na de ondertekening van de Verdragen van Rome, verenigd in het streven de Europese Unie voor de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2009 een vernieuwde gemeenschappelijke basis te geven.
Wij weten immers: Europa is onze gemeenschappelijke toekomst.'

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Onderzoek voorspelt groot verlies werkgelegenheid in auto-industrie

Een in maart 2007 verschenen onderzoek van Euler Hermes, 's werelds grootste kredietverzekeraar, wees uit dat het werkgelegenheidsverlies in de auto-industrie van de 'oude' lidstaten van de Unie zich in versneld tempo doorzette.
Sinds 2000 verdwenen er 117.000 arbeidsplaatsen, waarvan 70.000 sinds 2004. In landen als Denemarken, Groot-Brittannië, Nederland en Portugal bedroeg de afname in de laatste zes jaar zo'n 20 procent. Voor de periode 2006-2009 verwachtten de onderzoekers een verlies van rond de 100.000 banen bij Europese autofabrikanten en hun directe leveranciers.
De werkgelegenheidsdaling was deels het gevolg van overcapaciteit, maar een belangrijke rol werd ook gespeeld door het lagere loonniveau in Midden- en Oost-Europese landen die in mei 2004 lid van de Unie werden. In deze lidstaten nam de werkgelegenheid juist niet af: er werden in de auto-industrie ca. 90.000 arbeidsplaatsen gecreëerd. Zo kwamen er nieuwe fabrieken in Slowakije (Volkswagen, Kia, PSA Peugeot Citroën), Slovenië (Renault) en Tsjechië (Toyota, PSA Peugeot Citroën). Slowakije had intussen de koppositie in aantal geproduceerde auto's per aantal inwoners overgenomen van België. De werkgelegenheidstoename in de oostelijke landen kwam voor meer dan de helft voor rekening van Tsjechië en Slowakije.

JUSTITIE

Huiszoekingen vanwege corruptie bij EU-vastgoedcontracten

Op 27 maart 2007 deden 150 politieagenten ruim veertig huiszoekingen in België, Frankrijk, Italië en Luxemburg vanwege vermoede corruptie in de toekenning van vastgoedcontracten van de Unie. Een tiental kleine vastgoed- en beveiligingsfirma's werd er van beschuldigd jarenlang miljoenen euro's smeergeld te hebben betaald voor werkzaamheden aan EU-gebouwen buiten Europa. De baten zouden zijn gegaan naar twee mensen die werkten voor de Europese Commissie en het Europees Parlement.
Er werden, behalve bij de Commissie en het Parlement, invallen gedaan bij de kantoren van de betrokken bedrijven, bij een aantal banken en in privé-woningen. Vele documenten en computers werden daarbij in beslag genomen. Het Brusselse gerecht hield drie verdachten uit Italië aan. Het ging om de 46-jarige Giancarlo Ciotti, ambtenaar van de Europese Commissie; de 39-jarige bedrijfsleider Angelo Troiano die werkte voor een consortium met voornamelijk vastgoedmaatschappijen; en de 60-jarige Sergio Tricarico, assistent van de Italiaanse europarlementariër Giovanni Rivera. Troiano zou miljoenencontracten hebben binnengesleept voor de levering van (veiligheids)apparatuur voor gebouwen in Tirana (Albanië) en New Delhi (India). In deze gebouwen was de EU-vertegenwoordiging van Albanië respectievelijk India, Nepal en Bhutan gevestigd. De twee EU-medewerkers zouden Troiano de contracten hebben toegespeeld na smeergeld van hem te hebben aangenomen.
Het onderzoek naar de fraudezaak was in 2004 begonnen, nadat een concurrent van Troiano een klacht had ingediend bij de Europese Commissie over de wijze waarop de contracten werden toegewezen. De aangehouden personen zouden waarschijnlijk worden verdacht van lidmaatschap van een criminele organisatie, passieve corruptie, overtreding van de wet op de openbare aanbesteding, valsheid in geschrifte en gebruik van valse stukken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Vakbond mag extreem-rechtse leden weigeren

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens besliste op 27 februari 2007 dat vakbonden extreem-rechtse leden als lid mochten weigeren. De uitspraak werd gedaan in een zaak over een man die actief lid was van de Britse Nationale Partij (BNP). Hij

had voor deze extreem-rechtse en xenofobe partij kandidaat gestaan voor de gemeenteraadsverkiezingen in Bexley, reden waarom de Britse spoorwegvakbond Aslef (Associated Society of Locomotive Engineers and Firemen) hem in april 2002 had uitgesloten van lidmaatschap. Een van de statutaire doelstellingen van de vakbond was het bevorderen van gelijke behandeling ongeacht geslacht, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geloofsovertuiging of etnische afkomst. De bond meende dat de man door zijn lidmaatschap van de BNP en activiteiten als het verspreiden van anti-islampamfletten en het lastig vallen van anti-nazistische activisten, in strijd met deze doelen handelde.

De man was aanvankelijk in het gelijk gesteld door de Britse arbeidsrechtbank. De vakbond werd verplicht hem als lid te accepteren op basis van een wet uit 1992 die bonden verbood leden uit te sluiten vanwege lidmaatschap van een politieke partij. De Aslef ging daartegen in beroep bij het Europees Hof, dat haar aanvankelijke besluit nu sanctioneerde. Het Hof stelde dat artikel 11 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) over de vrijheid van vereniging geen verplichting inhield om iedereen toe te laten. Verenigingen zoals vakbonden werden gevormd door mensen met bepaalde gemeenschappelijke waarden, idealen of doelstellingen en mochten deze als criterium voor lidmaatschap gebruiken. De verplichting iedereen toe te laten, zou volgens het Hof de vrijheid van vereniging teveel beknotten.

De uitspraak werd met name in België, waar een vergelijkbare kwestie speelde, in vakbondskringen als een juridisch houvast gezien. Het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) en het Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV) hadden eveneens de beleidslijn om extreem-rechtse leden uit te sluiten. Tegen deze praktijk had de partij Vlaams Belang (VB) juridische stappen ondernomen.

Amnesty: 'Exportverbod martelproducten schiet tekort'

Het door de Unie ingevoerde verbod op de export van martelproducten wordt in de praktijk niet goed gehandhaafd en het aantal producten waarop het verbod betrekking heeft, is te beperkt. Dat was de opvatting van mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI), zoals verwoord in een rapport van maart 2007.

Het verbod dateerde van juli 2006 en betrof producten die gebruikt konden worden om gevangenen te martelen of de doodstraf te voltrekken. Er gold een volledig handelsverbod voor producten die vrijwel alleen gebruikt konden worden voor foltering en wanneer deze ook voor legitieme doeleinden gebruikt konden worden, werd per geval een afweging gemaakt. De lidstaten dienden de verboden in nationale handhavingsregels om te zetten, maar in nog slechts elf staten waren straffen en boetes geïmplementeerd. Ook had de Europese Commissie nog geen comité ingesteld dat op naleving van de afspraken moest toezien. AI vond de lijst van martelproducten te beperkt en pleitte ervoor deze uit te breiden. Daarbij ging het onder andere om stokken met spijkers erin die in China door de politie werden gebruikt, muurhandboeien en touwen die gebruikt werden voor de ophanging van gevangenen. Ook zouden meer producten op de lijst moeten staan die aan individuele afweging werden onderworpen, zoals stroomstokken. Deze werden onder meer in de Verenigde Staten gebruikt bij gevangenen en verdachten. Tenslotte zou er strenger toezicht moeten zijn op apparatuur die werd gebruikt bij ondervragingen, zoals felle lampen, hoofdkappen, speciale stoelen en voetenbankjes die tot 200 graden verwarmd konden worden.

(Vorige berichten pagina 126/1 - 2007)

BELGIË

BINNENLAND

Peiling: meerderheid kiest voor voortbestaan federaal België

In maart 2007 werden de resultaten bekend van een door de dagbladen *De Standaard* en *Le Soir* gehouden representatieve opiniepeiling onder ruim 2.000 mensen, met als belangrijkste conclusie dat men in meerderheid voorstander was van het voortbestaan van België als federale staat. Wel verwachtte meer dan de helft van de ondervraagden dat het land in deze vorm na 2050 niet meer zou bestaan. Daarbij viel op dat deze verwachting meer leefde onder Franstaligen dan onder Vlaamstaligen, terwijl de voorstanders van splitsing van Wallonië en Vlaanderen juist meer onder Vlaamstaligen waren te vinden. De kranten meenden dat dit wellicht te verklaren viel uit de angst daarvoor onder de Walen, die in sociaal-economisch opzicht achterliepen op de Vlamingen, zoals wat betreft het niveau van investeringen, de werkgelegenheid en het armoederisico. Wallonië was daardoor meer aangewezen op federale steun. Vlaanderen daarentegen droeg relatief veel bij aan de financiële middelen die België als geheel ter beschikking stonden. In dezelfde maand dat de onderzoeksresultaten naar buiten kwamen, had de Vlaamse minister-president Yves Leterme dan ook gepleit voor de overheveling van het sociaal-economische beleid naar de regio's.

Slechts 6 procent van de Vlamingen koos voor het verdwijnen van België, tegenover 2 procent van de Franstaligen. De laatste waren met 22 procent van de ondervraagden er ook veel minder vaak voorstander van om meer bevoegdheden over te hevelen naar gewesten en gemeenschappen dan de Vlaamstaligen (39 procent). Dit verschil verdween echter wanneer de regionalisering van de bevoegdheden concreter werd gemaakt met voorbeelden. Op terreinen als arbeid, verkeer, misdaadbestrijding en het leger bleken meer Walen voorstander van grotere eigen bevoegdheden.

Monarchie is populairder in Wallonië

Het Instituut voor Sociaal en Politiek Opinieonderzoek (ISPO) bracht op 15 maart een boek uit onder de titel *De kiezer onderzocht*, waarin de Vlaamse verkiezingen van 2003 en 2004 werden beschreven. Daarbij werd ook aandacht besteed aan de monarchie als verbindend symbool van België als federale staat. Ook het koningshuis bleek onder de Franstaligen op meer steun te kunnen rekenen dan onder Vlaamstaligen. Dat was een duidelijke verandering in vergelijking met de jaren negentig van de twintigste eeuw, toen de verhouding omgekeerd lag. De Vlaamse steun liep terug van 62,1 procent in 1991 naar 52,3 procent in 2003. Die aan Waalse kant steeg daarentegen van 59,6 naar 70,7 procent. Bovendien vond 60 procent van de Walen dat de koning meer macht moest krijgen, tegenover 30 procent van de Vlamingen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Record aantal stakingsdagen in 2005

In het laatste decennium was 2005 het jaar

met het grootste aantal stakingsdagen, zo bleek uit gegevens die de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) in maart 2007 bekendmaakte. De belangrijkste oorzaak lag in het verzet van de vakbonden tegen het Generatiepact, in het bijzonder de plannen om de brugpensioenregelingen af te bouwen. In oktober van dat jaar werden toen door de vakbonden een nationale 24-uursstaking, een actiedag en een nationale betoging georganiseerd. Daarnaast waren er in 2005 weken durende regionale en sectorale stakingsacties, vooral in de metaalindustrie.
De RSZ berekende voor 2005 in totaal 669.982 stakingsdagen, viermaal zoveel als in het voorgaande jaar en tienmaal zoveel als in 2002, toen er zo'n 61.000 stakingsdagen waren. Alleen in 2001 lag het aantal dagen dat gestaakt werd relatief hoog, met 460.000. Dat laatste getal was vooral het gevolg van acties bij Sabena, in de maanden die voorafgingen aan het faillissement van de luchtvaartmaatschappij.
Het grootste aantal stakingsdagen werd opgetekend voor Vlaanderen, dat 41 procent ervan voor haar rekening nam. Afgezet tegen haar verreweg grootste beroepsbevolking lag dat echter relatief laag. Wallonië nam 35 procent van de stakingsdagen voor haar rekening en het Brussels Gewest bijna 23 procent.

Groot beloningsverschil tussen mannen en vrouwen

Een vrouw verdient in België gemiddeld 15 procent minder dan een man, dat wil zeggen bruto meer dan 400 euro per maand minder. Dat was de belangrijkste bevinding uit een onderzoek dat in opdracht van de federale regering werd verricht door het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) en de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid (FOD Werkgelegenheid). De in maart 2007 beschikbaar gekomen resultaten zouden als uitgangspunt worden genomen om een actief beleid te ontwikkelen tegen loondiscriminatie. De cijfers dateerden uit 2004 en hadden betrekking op de industriële en commerciële dienstensectoren en niet op de sectoren gezondheidszorg en onderwijs en op de overheidsdiensten.
Van alle werkende vrouwen verdiende 99 procent minder dan de mannen van dezelfde beroepscategorie. Deze loonkloof had een totale geldelijke waarde van 3,267 miljard euro.
Van de vrouwen met een volledige betrekking verdiende 10,3 procent minder dan 1.500 euro bruto per maand, tegenover 2,7 procent van de mannen. Als de grens werd gelegd op 2.000 euro bruto, bedroegen deze percentages respectievelijk 45,2 procent en 25,2 procent. Van de mannen verdiende 5,6 procent meer dan 5.000 euro bruto, terwijl dat bij vrouwen 2,4 procent was. De grootste verschillen in beloning waren te vinden in de kledingindustrie en de energiesector.
Gemiddeld verdiende een vrouw per uur 2,1 euro minder dan een man – een verschil van 13 procent -, dat wil zeggen 14,15 euro tegenover 16,25 euro. Van het verschil was slechts 0,97 eurocent ofwel 46 procent verklaarbaar door objectieve factoren, zoals het feit dat er meer vrouwen in laagbetaalde sectoren werkzaam waren en zij vaker hun werk onderbraken om voor de kinderen te zorgen zodat zij minder snel konden stijgen op de salarisschaal. De overige 1,13 euro ofwel 54 procent was echter niet verklaarbaar, zonder dat dat overigens automatisch betekende dat er van discriminatie sprake was. Zo was het bijvoorbeeld mogelijk dat meer vrouwen kozen voor een lager opleidingsniveau dan mogelijk was, zodat zij ook in minder goed betaalde banen terecht kwamen. Daarover gaf de studie echter geen uitsluitsel.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Europese Commissie geeft andere begrotingscijfers dan Belgische regering

Eurocommissaris voor Financiën Joaquin Almunia velde op 7 maart 2007 een oordeel over de meerjaren-begrotingsplannen dat afweek van dat van de federale regering. De Europese Commissie deelde niet het optimistische scenario van een begroting die over 2006 een evenwicht vertoonde en vervolgens naar een overschot zou gaan. Ze kwam voor 2006 uit op een begrotingstekort van 0,2 procent en voor 2007 en 2008 voorspelde ze een percentage van 0,5 procent. Het Belgische Stabiliteitsprogramma daarentegen ging uit van een begrotingsevenwicht in 2006, waarna er de twee volgende jaren een overschot zou ontstaan van 0,3 procent respectievelijk 0,5 procent.
De Commissie twijfelde aan de haalbaarheid van de Belgische doelstelling om op middellange termijn een overschot van 0,5 procent te realiseren. De reden daarvoor lag in het feit dat de Belgische regering budgettaire maatregelen meerekende die van tijdelijke aard waren alsmede in de dalende rentelasten.

JUSTITIE

Moordenaar van politicus André Cools tot twintig jaar veroordeeld

Het Luikse hof van assisen veroordeelde Domenico Castellino, een van de verdachten van de moord op de Belgische politicus André Cools, op 15 maart 2007 tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van twintig jaar. Hij werd tevens veroordeeld voor poging tot doodslag op de vriendin van Cools, Marie-Hélène Joiret. De advocaten van Castellino hadden gevraagd om een straf tussen de vijf en tien jaar.
André Cools, een invloedrijk politicus van de Parti Socialiste (PS), en diens vriendin werden op 18 juli 1991 beschoten door twee Tunesische huurmoordenaars die door Castellino waren aangezocht en die zeven jaar later in Tunesië tot 25 jaar cel werden veroordeeld. Vijf andere betrokkenen werden in België veroordeeld. Het brein achter de moord zou de voormalige Waalse minister Alain Van Der Biest, tevens partijgenoot van Cools, zijn geweest, maar deze maakte in 2002 een einde aan zijn leven. Aangenomen werd dat het motief voor de moord lag in de vrees dat Cools de voor betrokkenen lucratieve financiële zwendel binnen het kabinet van Van Der Biest in de openbaarheid zou brengen.
De 51-jarige Castellino was al in januari 2004 tot dezelfde straf veroordeeld, maar dat gebeurde toen bij verstek. Na zijn aanhouding in maart 2006 tekende hij verzet aan tegen de uitspraak, waarna het proces moest worden overgedaan. Tegen de recente uitspraak zou hij in cassatieberoep gaan, zo liet Castellino weten.

Vijf jaar gevangenisstraf voor Hells Angels wegens poging tot doodslag

De correctionele rechtbank van Antwerpen veroordeelde op 22 maart 2007 drie leden van motorclub Hells Angels tot vijf jaar cel en 500 euro boete voor poging tot doodslag op twee leden van de rivaliserende motorclub Celtic Friends. Zeven andere verdachten kregen twee jaar en eenzelfde boete wegens medeplichtigheid, terwijl twee anderen werden vrijgesproken.
De groep overviel op 1 februari 2004 met ge-

weld het clublokaal van de Celtic Friends in Antwerpen, waarbij zij het hadden gemunt op een voormalig lid van de Hells Angels dat zich bij de concurrerende organisatie had aangesloten. Bij de daarop ontstane vechtpartij werden twee leden van de Celtic Friends neergeschoten, die hun verwondingen wel overleefden. De drie personen die hadden geschoten, moesten de slachtoffers schadevergoedingen tot 5.000 euro betalen.
De internationale Hells Angels Motorcycle Club had in talloze landen afdelingen en kwam regelmatig in het nieuws wegens vermeende betrokkenheid bij gewelddadige activiteiten. In Nederland deed het Openbaar Ministerie pogingen de organisatie verboden te krijgen. In landen als Duitsland en Denemarken was dat intussen gebeurd.

GEZONDHEID EN ZORG

Longarts niet vervolgd voor laten inslapen terminale patiënt

In maart 2007 werd bekend dat de internist en longspecialiste Tine De Geeter buiten vervolging werd gesteld voor moord op een terminale kankerpatiënt. Zij was in de zomer van 2001 de behandelend arts van een zestigjarige man die in het Van Enschodtziekenhuis in Boom stervende was. In overleg met en in bijzijn van enkele familieleden besliste zij om de man niet langer aan de beademingsmachine te leggen. Na een klacht van een collega-arts bij de Orde van Geneesheren werd De Geeter gearresteerd en tien weken gevangen gezet op beschuldiging van moord.
Na haar vrijlating kon de arts weer in het ziekenhuis gaan werken, maar de beschuldiging van moord was daarmee niet uit de wereld. Op basis van onderzoek door gerechtsdeskundigen van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) werd nu, na bijna zes jaar, geconcludeerd dat er geen grond voor vervolging was. De Geeter had volgens de deskundigen bij haar beslissing wel een tweede arts moeten raadplegen, maar deze overtreding was onvoldoende om haar in staat van beschuldiging te stellen.
De handelswijze van de arts viel niet onder de categorie euthanasie, die sinds 28 mei 2002 in België onder strikte voorwaarden wettelijk mogelijk was. Haar advocaat Paul Quirynen sprak van 'het nalaten een patiënt nodeloos te behandelen'.

Kamer keurt wet medisch begeleide voortplanting goed

De Kamer keurde op 15 maart 2007 een wet goed die medisch begeleide voortplanting (MBV) regelde. Daaronder vielen kunstmatige bevruchting, reageerbuisbevruchting (in-vitrofertilisatie - IVF) en rechtstreekse inspuiting van sperma in eicellen van de vrouw. De Senaat was in juni 2006 akkoord gegaan en de Kamer volgde nu met een stemverhouding van 64 voor, 6 tegen, bij 52 onthoudingen. Met het besluit werd een wettelijk kader geschapen voor een bestaande praktijk: jaarlijks werden in België zo'n 2.000 reageerbuisbaby's geboren.
In de wet was onder meer het volgende vastgelegd:
• MBV is alleen mogelijk in erkende vruchtbaarheidscentra bij vrouwen tot 47 jaar;
• Het inplanten van een embryo is ook toegestaan bij een alleenstaande vrouw;
• Middels een contract tussen de vruchtbaarheidscentra en de wensouders wordt bepaald wat er moet gebeuren bij echtscheiding of overlijden van een van hen;
• Overtallige embryo's kunnen maximaal vijf jaar bewaard worden door invriezing. Voor eicellen of spermacellen is dat maximaal tien jaar en deze kunnen onder voorwaarden later weer worden gebruikt. Na de genoemde termijnen worden ze vernietigd, aan de wetenschap geschonken of anoniem weggegeven aan andere wensouders;
• Handel in overtallige embryo's is verboden, maar deze kunnen wel worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek;
• Embryo's, eicellen of sperma mogen niet worden gebruikt om kinderen met bepaalde kwaliteiten te 'kweken' of het geslacht te kiezen;
• Het genetisch materiaal mag gebruikt worden in het belang van de genezing van een kindje dat de wensouders al hebben. In dat geval kan er nieuw kindje 'aangemaakt' worden;
• Het gelijktijdig inplanten van meerdere embryo's of geslachtscellen van verschillende donoren is verboden;
• Overtallige embryo's van één donor mogen bij maximaal zes verschillende vrouwen worden gebruikt teneinde degeneratie of veralgemeende vatbaarheid voor bepaalde ziektes te voorkomen;
• Medische informatie over de donoren van de geslachtscellen of de embryo's mag worden meegedeeld aan de wensouders en indien nodig ook aan de huisarts;
• Een arts die niet bereid is de ingreep te verrichten, moet doorverwijzen naar een collega.
Op overtredingen van de wet werd een maximumgevangenisstraf van vijf jaar en 55.000 euro boete gezet. Ook konden artsen en onderzoekers een verbod gedurende vijf jaar krijgen om hun beroep uit te oefenen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kamer uniformeert en verscherpt antidiscriminatiewetgeving

De Belgische Kamer keurde op 29 maart 2007 wetgeving ter bestrijding van discriminatie goed die drie bestaande wetten uniformeerde en in overeenstemming bracht met de Europese regelgeving. Het ging om de uit 1981 stammende anti-racismewet (ARW), de zogeheten 'genderwet' van 1999 die de gelijke behandeling van mannen en vrouwen regelde en de anti-discriminatiewet (ADW) uit 2003. Met het besluit kwam een einde aan de verschillende definities van het begrip discriminatie, het verschil in strafmaat en de uiteenlopende procedures.
Het verbod op discriminatie betrof die naar nationaliteit, ras, huidskleur, afkomst en nationale of etnische afstamming, zoals geregeld in de ARW; die op grond van geslacht zoals omschreven in de genderwet; en discriminatie op basis van criteria uit de ADW, te weten geloof of levensbeschouwing, handicap, seksuele geaardheid, politieke overtuiging, taal, burgerlijke stand, geboorte, vermogen, leeftijd, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschappen en sociale afkomst. Een belangrijke bepaling was de verdeling van de bewijslast. Zodra een slachtoffer voor de rechter feiten of omstandigheden aandroeg die discriminatie deden vermoeden, diende de vermoedelijke dader te bewijzen dat deze niet gediscrimineerd had. Zo moest een werkgever die van discriminatie werd beschuldigd aantonen welke andere objectieve redenen ten grondslag lagen aan zijn beslissing.
Daarnaast werd een systeem van forfaitaire schadevergoedingen ingevoerd, naast de bestaande strafbaarstelling. Dit betekende bijvoorbeeld dat wanneer iemand voor een baan was afgewezen vanwege etnische afkomst, de betreffende persoon via de rechter in aanmerking kon komen voor een financiële tegemoetkoming.
Er werd een bepaling toegevoegd over de

strafbaarstelling van de verspreiding van ideeën die steunden op superioriteit of rassenhaat. Tenslotte werden hogere straffen mogelijk gemaakt voor zogeheten hate crimes, dat wil zeggen misdrijven die waren begaan vanuit racistische motieven.

(Vorige berichten pagina 128/2 - 2007)

DUITSLAND

BINNENLAND

Minister verdedigt handelswijze inzake voormalige gevangene Guantánamo Bay

De Duitse minister van Buitenlandse Zaken Frank-Walter Steinmeier verdedigde op 29 maart 2007 ten overstaan van een onderzoekscommissie de handelswijze rond een voormalige gevangene van Guantánamo Bay, het Amerikaanse gevangenkamp in Cuba waar verdachten van terrorisme gevangen zaten. Het ging om de nu 24-jarige Murat Kurnaz, een in Duitsland geboren man van Turkse afkomst die in 2001 door de Verenigde Staten gevangen was genomen in Pakistan en vervolgens naar Guantánamo was overgebracht. Hij werd pas in 2006 vrijgelaten, hoewel al veel eerder vaststond dat hij onschuldig was. De toenmalige Duitse regering van bondskanselier Gerhard Schröder zou niet voldoende hebben ondernomen om Kurnaz vrij te krijgen, ondanks een aanbod daartoe van de Amerikaanse autoriteiten. Duitsland wilde echter dat hij naar Turkije gestuurd zou worden, maar dit gebeurde nooit. In plaats daarvan moest hij ruim vier jaar in Guantánamo blijven. Daar zou hij in eenzame opsluiting zijn gehouden en geslagen zijn. De vrijlating kwam pas tot stand toen een Amerikaanse federale rechter de detentie van Kurnaz onrechtmatig had verklaard en de nieuwe Duitse kanselier, Angela Merkel, zich in de zaak had gemengd.

Oud-minister Schily neemt verantwoordelijkheid op zich

Tegenover de onderzoekscommissie nam voormalig minister van Binnenlandse zaken Otto Schily de politieke verantwoordelijkheid voor de zaak op zich. De betrokken ministeries waren voor de analyse van de veiligheidssituatie – in dit geval de mogelijke risico's van een verblijf van Kurnaz in Duitsland – afhankelijk van de informatie van de veiligheidsdiensten, zo stelde Schily. Deze diensten behoorden destijds tot het takenpakket van Steinmeier, die in 1999 was benoemd tot bestuurder voor de inlichtingendiensten. Door te verklaren dat het optreden van deze diensten onder de verantwoordelijkheid viel van het departement van Binnenlandse Zaken, kon Schily Steinmeier ontlasten. De laatste verdedigde evenals Schily de houding van de regering-Schröder om Kurnaz naar Turkije te laten vertrekken met veiligheidsargumenten, namelijk de risicovolle situatie die was ontstaan na de aanslagen van 11 september 2001 in de VS.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische groei maakt verhoging pensioenen mogelijk

Minister van Arbeid (tevens vice-kanselier) Franz Müntefering maakte op 21 maart 2007 bekend dat de pensioenen in Duitsland licht verhoogd zouden worden en wel met 0,54 procent ingaande juli van dat jaar. Er had drie jaar geen verhoging plaatsgevonden, maar dat was nu weer mogelijk door de sterke opleving die de Duitse economie doormaakte. De totale kosten van de pensioenstijging raamde de minister op 1,2 miljard euro, te verdelen over ca. 20 miljoen gepensioneerden.

De pensioenen werden in Duitsland opgebracht door de werkenden en waren mede afhankelijk van de hoogte van de salarissen. Omdat de werkloosheid hoog was en de lonen nagenoeg constant bleven, waren de pensioeninkomsten van de overheid achtergebleven. Als gevolg van de economische groei en de toenemende werkgelegenheid was daar nu verandering in gekomen.

JUSTITIE

Nazi-symbolen toegestaan bij activiteiten tegen extreem-rechts

Een federaal hof van beroep in Karlsruhe sprak op 15 maart 2007 uit dat nazi-symbolen gebruikt mochten worden bij protesten tegen rechts-extremisme, mits duidelijk was dat men deze symbolen afkeurde. Het maakte daarmee een besluit ongedaan van een lagere rechtbank in Stuttgart, die het gebruik van de symbolen in september 2006 verboden had.

De uitspraak gold de 32-jarige Jürgen Kamm, die was beboet omdat hij stickers, buttons en t-shirts verkocht waarop onder meer doorgestreepte hakenkruizen stonden. Volgens de Stuttgartse rechtbank berustte daarop, ongeacht de bedoelingen van de maker, een terecht taboe, overeenkomstig het na de Tweede Wereldoorlog ingevoerde verbod op het verspreiden van nazi-symbolen. Ook zouden deze symbolen kunnen worden misbruikt door neo-nazi's. Deze redenering werd nu in hoger beroep verworpen.

Ophef over juridische rechtvaardiging van slaan echtgenote

In Duitsland ontstond in maart 2007 verontwaardiging over een uitspraak van een rechter in Frankfurt, welke werd gezien als verdediging van het recht van een man om met een beroep op de Koran zijn echtgenote te slaan. De betreffende (vrouwelijke) rechter werd daarna, op 21 maart, van de zaak gehaald.

Een 26-jarige Duitse vrouw van Marokkaanse komaf had de rechter toestemming gevraagd om te scheiden van haar uit Marokko afkomstige echtgenoot, door wie zij veelvuldig zou zijn geslagen en ook met de dood bedreigd. Haar verzoek werd echter afgewezen omdat het volgens de rechter in de Marokkaans-islamitische cultuur niet ongebruikelijk was dat de man zich dit recht op bestraffing toeëigende. De in Duitsland geboren vrouw had daar bij haar instemming met het huwelijk rekening mee moeten houden, aldus de rechter.

Zowel door politici als in de media werd alom afkeurend op de uitspraak gereageerd. Ook de Centrale Raad voor Moslims in Duitsland sloot zich daar bij aan. Volgens de organisatie diende er in dergelijke gevallen te worden geoordeeld volgens het Duitse recht en niet via een interpretatie van de Koran.

GEZONDHEID EN ZORG

Duitsland voert voorwaardelijk rookverbod horeca in

De zestien Duitse deelstaten kwamen op 22 maart 2007 een voorwaardelijk rookverbod voor de horeca overeen. De Duitse regering had eind 2006 tot een verregaand verbod besloten, maar ze had niet de bevoegdheid dit ook dwingend aan de deelstaten op te

leggen. Vandaar dat via onderhandelingen een formule moest worden gevonden waarin de staten, met hun uiteenlopende opvattingen hierover, zich konden vinden.
Overeengekomen werd dat de deelstaten zelf mochten bepalen of zij het roken in café's en restaurants wilden toestaan. Besloten ze daar toe, dan moesten daarvoor wel afzonderlijke ruimtes beschikbaar zijn. Als de betreffende horecagelegenheid te klein was om deze faciliteit aan te bieden of als het ging om een eenmanszaak – dus zonder ander personeel -, dan was ontheffing mogelijk.
Verwacht werd dat in de praktijk de meeste deelstaten voor een algeheel verbod in de horeca zouden kiezen. Deze tendens sloot aan bij regelingen die al waren ingevoerd in zes andere Europese landen, te weten Ierland, Italië, Malta, Noorwegen, Schotland en Zweden.

(Vorige berichten pagina 134/2 - 2007)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Frankrijk bereidt zich voor op presidentsverkiezingen

President Chirac steunt kandidaat Sarkozy

Na een maandenlange mediastilte sprak president Jacques Chirac op 21 maart 2007 alsnog zijn steun uit voor het kandidaatschap van zijn partijgenoot Nicolas Sarkozy voor de in april te houden presidentsverkiezingen. Tussen Chirac en Sarkozy bestonden diepgaande persoonlijke en politieke meningsverschillen. Zo had Sarkozy tijdens de presidentsverkiezingen van 1995 zijn voorkeur uitgesproken voor een rivaal van Chirac. Overigens had Chirac die verkiezingen gewonnen en was Sarkozy op een zijspoor beland, totdat hij in 2002 toetrad tot de regering. Ook was Sarkozy in tegenstelling tot Chirac een groot voorstander van positieve discriminatie en benadrukte hij te willen breken met het beleid van de impopulaire Chirac.

Sarkozy treedt terug als minister van Binnenlandse Zaken

Sarkozy had zware kritiek gekregen vanwege zijn aanblijven op Binnenlandse Zaken, omdat dit zou leiden tot belangenverstrengeling. Het ministerie organiseerde de verkiezingen en bood Sarkozy bovendien een platform voor zijn campagne-ideeën op het gebied van immigratie en veiligheid. Uiteindelijk nam hij op 27 maart ontslag als minister. Hij werd opgevolgd door François Baroin.
In zijn afscheidsrede probeerde Sarkozy, die in de peilingen een lichte voorsprong had op de socialistische kandidaat Ségolène Royal, een brug te slaan naar de jongeren van Noord-Afrikaanse afkomst in de buitenwijken door te benadrukken dat hij de zoon was van joods-Hongaarse immigranten.

Rellen in Parijs worden onderdeel presidentscampagne

Nadat een zwartrijder op 27 maart door twee conducteurs was aangehouden in een Parijs metrostation, schoten anderen hem te hulp. De man was een 32-jarige illegaal uit Congo. De conducteurs vroegen assistentie van politie en mobiele eenheid. Een grote groep Noord-Afrikaanse jongeren viel daarop de politie aan en het conflict liep volledig uit de hand. Urenlang werd de politie bekogeld en werden winkels geplunderd. De politie gebruikte traangas en arresteerde dertien relschoppers, onder wie vijf minderjarigen.
Volgens de lokale politie ging het om een voortzetting van de rellen uit 2005. De aanpak van de problemen van jongeren uit minderheidsgroepen kwam door deze rellen opnieuw hoog op de agenda van de campagnes voor de presidentsverkiezingen. Nicolas Sarkozy veroordeelde het geweld en zijn opvolger op Binnenlandse Zaken, François Baroin, verklaarde dat 'niets het gebeurde kon rechtvaardigen'. Volgens de socialistische presidentskandidaat Ségolène Royal toonden de rellen aan dat het politiebeleid onder het ministerschap van Sarkozy op een totale mislukking was uitgelopen.

Economie en werkgelegenheid bepalende thema's

In de aanloop naar de presidentsverkiezingen maakte de conservatieve regering op 29 maart bekend dat het werkloosheidspercentage was gedaald tot 8,4 procent in februari, het laagste niveau in 24 jaar.
Uit opiniepeilingen bleek dat de economie en de werkgelegenheid bepalend zouden zijn voor het stemgedrag bij de komende presidentsverkiezingen. Premier Dominique de Villepin had bij zijn aantreden in 2005 de werkloosheidsbestrijding tot speerpunt van zijn beleid verklaard en ervoor gezorgd dat werkgevers die werkloze jongeren in dienst namen overheidssteun ontvingen. De daling van de werkloosheid was vooral goed nieuws voor de campagne van Sarkozy. Zijn linkse tegenstanders weerspraken de cijfers. Economen wezen erop dat de werkloosheidsdaling vooral het gevolg was van een afname van de werkende populatie door vergrijzing.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Rechter acht spoorwegen niet verantwoordelijk voor jodentransporten

Het hof van beroep bepaalde op 27 maart 2007 dat de Franse spoorwegen geen schadevergoeding hoefden te betalen aan de nabestaanden van joodse gedeporteerden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een rechtbank in Toulouse had spoorwegmaatschappij SNCF in 2006 veroordeeld tot een boete van 75.000 euro. Volgens het hof van beroep was de rechtbank echter niet bevoegd hierover te oordelen en had de SNCF bovendien slechts een opdracht van hogerhand uitgevoerd.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protest van werknemers bij vliegtuigbouwer Airbus

Bij verscheidene Europese vestigingen protesteerden duizenden werknemers van vliegtuigbouwer Airbus op 16 maart 2007 tegen de aangekondigde ontslagen. Eind februari was bekend geworden dat Airbus 10.000 banen ging schrappen en drie van de zestien Europese productiehallen wilde verkopen of sluiten. Dit moest leiden tot een kostenbesparing van 5 miljard euro in 2010. Volgens Airbus zouden er geen gedwongen ontslagen vallen en werden vooral banen van uitzendkrachten en onderaannemers geschrapt.

Staking in haven Marseille beëindigd

De staking van de havenarbeiders in de Zuid-Franse haven Marseille eindigde op 31 maart 2007. Zij waren achttien dagen eerder

in staking gegaan omdat zij ingezet wilden worden bij de toekomstige gasterminal van Gaz de France (GDF) in de buurt van de haven. GDF wilde om veiligheidsredenen eigen, gespecialiseerd personeel gebruiken. De staking werd beëindigd nadat was overeengekomen dat vijf havenagenten ingezet zouden worden op de toekomstige terminal.
Het dagblad *Le Monde* schreef dat premier De Villepin op verzoek van de vakbond Algemene Arbeidsconfederatie (CGT) bij de onderhandelingen had bemiddeld. De overheid was nog altijd voor 70 procent eigenaar van GDF, maar was bezig het staatsbelang te halveren middels een fusie tussen GDF en het private Suez.

JUSTITIE

Verbod op 'happy slapping' ingevoerd

Een nieuwe misdaadbestrijdingswet verbood ingaande 7 maart 2007 het verspreiden via internet van amateurbeelden van geweld, op straffe van vijf jaar gevangenisstraf en boetes tot 80.000 euro. De politie had twintig gevallen van 'happy slapping' geconstateerd. Zo had een leerling gefilmd hoe een medeleerling een leraar aanviel. Op een andere school waren foto's verspreid van de groepsverkrachting van een medeleerlinge. Ook hadden jongeren tijdens de rellen in de Franse voorsteden met hun gsm het politieoptreden vastgelegd.
De organisatie Journalisten Zonder Grenzen (RSF) toonde begrip voor de maatregel, maar wees ook op de noodzaak wangedrag van de politie te registreren. De Ligue Odebi, een organisatie ter bescherming van internetvrijheid, verwees naar een gebeurtenis uit 1991 in de Verenigde Staten waar dankzij een amateurvideo bekend was geworden dat de politie de taxichauffeur Rodney King had mishandeld.

GEZONDHEID EN ZORG

Waarschuwingen tegen ongezond eten voortaan verplicht in voedselreclame

Ingaande 1 maart 2007 verplichtte het Franse ministerie van Gezondheid de voedingsmiddelenindustrie om in reclames voor snacks een waarschuwing op te nemen tegen ongezond eten of een oproep voor een gezonde levensstijl. De Franse overheid maakte zich vooral zorgen over het eetpatroon van jongeren. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) leed 20 procent van de Europese kinderen aan overgewicht en groeide hun aantal met 400.000 per jaar.
De meningen over het effect van de overheidsmaatregel waren verdeeld. Uit een onderzoek van de Franse consumentenorganisatie UFC-Que Choisir was gebleken dat de helft van de ondervraagden dergelijke waarschuwingen negeerde.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Krant vrijgesproken van aanklacht wegens publiceren Deense spotprenten

Een rechtbank in Parijs verwierp op 22 maart 2007 de aanklacht van moslims tegen het satirische weekblad *Charlie-Hebdo* wegens de publicatie van spotprenten over de profeet Mohammed. Deze waren aanvankelijk, in september 2005, gepubliceerd in het Deense dagblad *Jyllands-Posten* en hadden wereldwijd geleid tot – soms gewelddadige – protesten. Het opnieuw afdrukken ervan werd verdedigd met een beroep op de vrijheid van meningsuiting, waar niet aan getornd zou mogen worden.
In Frankrijk, het land met de grootste moslimbevolking van West-Europa (vijf miljoen), had het proces veel media-aandacht gekregen. De rechtbank oordeelde dat het 'niet de intentie van de krant was geweest de moslimgemeenschap te beledigen'.

(Vorige berichten pagina 136/3 e.v. - 2007)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Lagerhuis wil gekozen Hogerhuis

Het Lagerhuis besprak op 7 maart 2007 een voorstel van de Britse regering om het Hogerhuis verder te hervormen. Het kwam er op neer dat de 92 erfelijke zetels werden afgeschaft, dat de helft van de Hogerhuisleden zou worden benoemd en de andere helft gekozen. Het Lagerhuis vond dit een nogal halfslachtige constructie en kwam tot ieders verrassing met het voorstel om alle leden van het Hogerhuis gekozen te laten worden.
Of het daadwerkelijk zover zou komen, was nog onduidelijk. Het ging namelijk om een advies aan de regering en niet om een wetsvoorstel. Verder moest ook het Hogerhuis zich nog over deze kwestie buigen. Tenslotte speelde de vraag of er niet teveel concurrentie zou komen tussen een gekozen Lagerhuis en een gekozen Hogerhuis. Zij konden zich dan immers beide beroepen op een mandaat van de kiezer.

Lagerhuis akkoord met modernisering kernwapens

Het Lagerhuis stemde op 14 maart 2007 in met het regeringsvoorstel om 30 miljoen euro uit te trekken voor de modernisering van met kernwapens uitgeruste onderzeeërs. Hoewel deze pas vijftien jaar later aan vervanging toe waren, wilde de regering de modernisering nu al starten omdat hiermee zeventien jaar was gemoeid.
Veel leden van het regerende Labour (Lab.) waren tegen. Zij pleitten voor uitstel van de beslissing en wezen er bovendien op dat kernwapens machteloos waren tegen terrorisme, dat als het grootste gevaar voor Groot-Brittannië werd gezien. Het amendement voor uitstel haalde het echter niet, omdat de conservatieve oppositie tegen stemde. Het was echter pijnlijk voor premier Blair dat bijna een kwart van zijn eigen partij wel voor de motie stemde.

Meerderheid Britten tegen oorlog in Irak

De *BBC* publiceerde op 20 maart 2007, vier jaar na de invasie van Irak, de resultaten van een enquête onder de Britse bevolking. Hieruit bleek dat zes van de tien Britten de oorlog als een vergissing beschouwden. Ook meende 55 procent van de ondervraagden dat Groot-Brittannië door de invasie minder veilig was geworden, terwijl slechts 5 procent het tegenovergestelde dacht. Verder zei 51 procent de regering niet meer te zullen vertrouwen als ze een ander land wilde aanpakken omdat het een bedreiging zou zijn voor de Britse veiligheid.

Spoorwegbeheerder Railtrack krijgt forse boete

Het Londense Crown Court, een hoge Britse instantie in strafzaken, veroordeelde Railtrack, verantwoordelijk voor de infrastructuur van de spoorwegen, op 30 maart 2007 tot een boete van 5,9 miljoen euro wegens ontoereikende veiligheidsvoorschriften en

nalatigheid op dit gebied. Deze factoren waren mede de oorzaak van het spoorwegongeluk in Ladbroke Grove in 1999, waarbij 31 mensen om het leven kwamen. De directeur van Network Rail, de opvolger van Railtrack, zei de boete te accepteren en bood zijn verontschuldigingen aan voor de fouten die zo'n zeven jaar eerder waren begaan.

MILITAIRE ZAKEN

Pensioen Nepalese soldaten wordt gelijk aan dat van Britse militairen

De regering zegde op 8 maart 2007 toe dat Gurkha's, Nepalese soldaten in dienst van het Britse leger, voortaan dezelfde beloning zouden krijgen als Britse soldaten. Zij kregen al sinds tien jaar hetzelfde salaris, maar het pensioen verschilde nog steeds met dat van hun Britse collega's. Argument hiervoor was dat de kosten van levensonderhoud in Nepal lager waren dan in Groot-Brittannië. Gurkha's die de laatste tien jaar met pensioen waren gegaan, zouden nu een even hoog pensioen krijgen, hetgeen voor hen een vervijfvoudiging betekende. Ook mochten zij zich na hun diensttijd vestigen in Groot-Brittannië.
Het bataljon Gurkha's maakte al sinds 1815 deel uit van de Indiase krijgsmacht. Sinds India in 1947 onafhankelijk werd, viel het onder het Britse leger. De eenheid bestond uit 3.300 man die onder andere gelegerd waren in Irak en Afghanistan.

Groot-Brittannië verbiedt fragmentatiebommen

Minister van Defensie Des Brown maakte op 20 maart 2007 bekend dat Groot-Brittannië haar militairen verbood nog langer gebruik te maken van 'domme' fragmentatiebommen. Deze bommen vallen uiteen, maar de fragmenten hebben geen zelfvernietigend mechanisme. Het gevolg is dat deze fragmenten jaren kunnen blijven liggen en vervolgens ontploffen als ze worden aangeraakt, veelal door spelende kinderen. Intelligente fragmentatiebommen mochten nog wel worden gebruikt.

Het verbod kwam na een conferentie over dit onderwerp die in februari 2007 in het Noorse Oslo was gehouden. Hier werd opgeroepen tot een totaal verbod op 'domme' fragmentatiebommen.

NOORD-IERLAND

Protestantse en katholieke leiders Paisley en Adams aan één tafel

In Noord-Ierland brak op 26 maart 2007 een historisch moment aan, toen de protestantse en katholieke leiders aan één tafel zitting namen. Het waren Ian Paisley van de Democratische Unionistische Partij (DUP) en Gerry Adams van Sinn Fein (SF), de politieke tak van het Ierse Republikeinse Leger (IRA).

Verkiezingen Noord-Ierse Assemblee

Voorafgaand aan de gesprekken waren er op 7 maart verkiezingen gehouden voor de 108 zetels van de Noord-Ierse Assemblee. De DUP werd met 36 zetels de winnaar en de SF behaalde 28 zetels. Dit betekende dat de radicale partijen aan beide kanten de meeste zetels hadden gekregen. De meer gematigde Ulster Unionist Party (UUP) behaalde 18 zetels en de gematigde katholieke Sociaal-Democratische en Arbeiderspartij (SDLP) 16 zetels.
De Britse en Ierse premiers, Tony Blair en Bertie Ahern, riepen de twee winnende partijen op om nog voor 26 maart een regering te vormen omdat anders Londen het bestuur weer zou overnemen.

Meer Britse steun

De DUP en SF zouden samenwerken aan de vorming van een twaalfkoppige regering. Tot dan toe had 'hardliner' Paisley geweigerd om met SF om de tafel te gaan zitten. Dat het er toch van kwam, had onder meer te maken met de 51,5 miljard euro aan hulp die was toegezegd als er inderdaad een regering zou komen. De Britse minister van Financiën Gordon Brown gaf de partijen daarvoor op 22 maart een extra argument door nog eens 1,47 miljard euro toe te zeggen. De gelden konden onder andere worden aangewend om de werkloosheid te bestrijden, de infrastructuur te verbeteren en de vennootschapsbelasting te verlagen.

Noodwet maakt regeringsvorming mogelijk

Premier Blair was er vanuit gegaan dat er op 26 maart al een regering zou zijn. Nu werd die datum gesteld op 8 mei. Daarom namen het Hoger- en Lagerhuis op 28 maart een noodwet aan om de Noord-Ierse assemblee tot 8 mei de tijd te geven een regering te vormen. Beide huizen gingen unaniem akkoord, zodat de koningin dezelfde dag de wet nog met haar handtekening kon bekrachtigen.

Protestantse UDA zet twee mensen uit organisatie

De protestantse paramilitaire Ulser Defence Association (UDA) maakte op 29 maart 2007 bekend dat ze Gary Fischer, een van de wijkcommandanten, en zijn adviseur Tommy Kirkham uit de organisatie hadden gezet. Ze waren verantwoordelijk voor het terugdringen van de criminaliteit in hun wijk, maar zouden daarin niet zijn geslaagd.

De UDA was in de periode 1971-1994 verantwoordelijk voor het doden van enkele honderden katholieken, waarna ze een wapenstilstand afkondigde. Ze hield zich de laatste tien jaar nog vooral bezig met drugshandel, afpersing en prostitutie.

(Vorige berichten pagina 139/1 e.v. - 2007)

ITALIË

BINNENLAND

Premier Prodi wint vertrouwensstemming

Het Huis van Afgevaardigden sprak op 2 maart 2007 met 342 stemmen voor en 253 stemmen tegen het vertrouwen uit in de regering van premier Romano Prodi. Dit maakte een eind aan de politieke onzekerheid die in februari begon toen de Senaat een vertrouwensmotie over het buitenlands beleid van de regering verwierp. Prodi bood het ontslag van zijn regering aan, maar kreeg de opdracht opnieuw een regering te formeren en het vertrouwen te vragen. Dat kreeg hij in februari al van de Senaat. Nu hij ook het vertrouwen van het Huis van Afgevaardigden had, kon hij verder met regeren. Zijn regering was echter alles behalve stabiel, omdat zijn coalitie een breed scala aan partijen kende, van communisten tot christen-democraten. Dit veroorzaakte veel onderlinge ruzies en maakte de regering niet altijd doortastend bij controversiële kwesties, zoals de oorlog in Afghanistan en het homohuwelijk.

Italië

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economie groeit verder

Het Italiaanse bureau voor statistiek ISTAT maakte op 1 maart 2007 bekend dat het bbp in 2006 met 1,9 procent was gegroeid, tegen 0,1 procent in 2005. Dit betekende een forse groei, maar die groei bleef achter bij het gemiddelde van 2,7 procent van de eurozone. Het begrotingstekort zou uitkomen op 4,4 procent in 2006, tegen 4,1 procent in 2005.

Europees Hof verbiedt bescherming staatsinstellingen voor kansspelen

Het Europees Hof van Justitie bepaalde op 6 maart 2007 dat de Italiaanse wetgeving op het gebied van gok- en kansspelen in strijd was met het Europees recht. De Italiaanse wetten verboden namelijk de komst van buitenlandse bedrijven op de markt van de kansspelen. Het proces was aangespannen door drie bedrijven, waaronder het Britse Stanley International Betting Ltd. Dit bedrijf werd in 2004 in Italië aangeklaagd, maar stapte vervolgens naar het Hof.
De meeste Europese landen hadden de markt voor de kans- en gokspelen beschermd, over het algemeen met het argument dat ze de bevolking wilden beschermen. Volgens de gokbedrijven ging het er echter om de monopoliepositie van de staatsbedrijven in stand te houden.
Of met deze uitspraak ook een einde kwam aan de bestaande situatie, was vooralsnog onduidelijk. Het Hof bepaalde namelijk ook dat landen het recht hadden om de markt van kans- en gokspelen te reguleren.

Regering mag markt verder liberaliseren

De Italiaanse regering won op 30 maart 2007 een vertrouwensstemming in de Senaat over een pakket economische maatregelen die moesten bijdragen aan een verdere liberalisering van de markt. Zo moesten bedrijven zich makkelijker kunnen vestigen en werden restricties opgeheven voor de vestiging van benzinestations en schoonheidssalons.

JUSTITIE

Italiaanse rechter veroordeelt vijf Argentijnen wegens moord

Een rechtbank in Rome veroordeelde op 14 maart 2007 vijf Argentijnen tot een levenslange gevangenisstraf wegens hun betrokkenheid bij de moord op drie Italiaanse staatsburgers. De vijf waren lid van de Argentijnse krijgsmacht ten tijde van de vuile oorlog in de jaren zeventig van de twintigste eeuw. Zij zouden zich schuldig hebben gemaakt aan ontvoering, marteling en moord. De drie slachtoffers hadden zowel de Argentijnse als de Italiaanse nationaliteit.
Vier van de vijf zaten in Argentinië gevangen in afwachting van een proces aldaar. De vijfde was nog voortvluchtig.

GEZONDHEID EN ZORG

Geen vervolging van euthanasiearts

De openbaar aanklager liet op 6 maart 2007 weten dat hij de arts Mario Riccio niet zou vervolgen. Riccio had in december 2006 de beademing gestopt van Piergiorgio Welby. Dit op uitdrukkelijk verzoek van Welby die aan een progressieve spierziekte leed en ondraaglijk leed.
Euthanasie was in Italië niet toegestaan. Anti-euthanasieactivisten en conservatieve politici drongen daarom aan op de vervolging van Riccio. De aanklager stelde nu dat er geen sprake was van euthanasie, maar het niet voortzetten van een therapie omdat de patiënt weigerde mee te werken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Russische president bezoekt premier Prodi

De Russische president Vladimir Poetin bracht op 14 maart 2007 een bezoek aan premier Romano Prodi. Dit was aanleiding om een groot aantal overeenkomsten op economisch terrein te sluiten, zoals die tussen het Italiaanse Enel en het Russische Rosatom om projecten op het gebied van atoomenergie te ontwikkelen in Centraal- en Oost-Europa. Verder werden er afspraken gemaakt op het gebied van spoorwegen en de ontwikkeling van een nieuw vrachtvliegtuig.
Italië was voor Rusland de derde handelspartner, na Duitsland en China.

Talibaanstrijders vrijgelaten in ruil voor Italiaanse journalist

Op 19 maart 2007 werd Daniele Mastrogiacomo, journalist van dagblad *La Repubblica*, vrijgelaten nadat deze twee weken eerder in Afghanistan was ontvoerd. De vrijlating kwam nadat de Afghaanse overheid op verzoek van Italië vijf Talibaanstrijders vrij had gelaten.

Deze handelswijze veroorzaakte een storm van kritiek. Een Amerikaanse woordvoerder liet weten: 'Ons standpunt is duidelijk. Wij onderhandelen niet met terroristen en adviseren anderen dat ook niet te doen.' Oudpremier Silvio Berlusconi zei dat de betrouwbaarheid van Italië als bondgenoot werd ondermijnd. Ook binnen de regering was er kritiek. Zo liet minister van Europese Zaken Emma Bonino weten niet gelukkig te zijn met de vrijlating van de Talibaanstrijders.

Senaat akkoord met voortzetting missie Afghanistan

De Senaat ging op 27 maart 2007 met 180 stemmen voor, 2 tegen en 132 onthoudingen akkoord met de financiering van de troepen in Afghanistan. Hiermee werd het verblijf van de 2.000 man sterke Italiaanse troepenmacht formeel bevestigd.
Er was wel een toenemende zorg over de veiligheid van de Italianen, nu de spanning in Afghanistan toenam. De minister van Buitenlandse Zaken, Massimo D'Alema, zei dat hij de commandanten ter plekke had gevraagd extra veiligheidsmaatregelen te nemen en aan te geven of ze zwaardere wapens nodig hadden om zichzelf te verdedigen.

(Vorige berichten pagina 141/1 e.v. - 2007)

Moldavië

MOLDAVIË

BINNENLAND

Minister van Economie ontslagen

President Vladimir Voronin heeft minister van Economie Valeriu Lazar ontslagen, zo werd op 19 september 2006 door het kabinet van de president bekendgemaakt. Als reden werd de slechte kwaliteit van zijn werk gegeven.
Lazar had eerder kritiek geuit op de sterke overheidssteun voor de wijnindustrie. Hij meende dat de overheid zich juist minder met economische sectoren zoals de landbouw diende te bemoeien.

JUSTITIE

Strafmaat voor ex-minister in hoger beroep gehalveerd

Een rechtbank in de hoofdstad Chisinau verminderde op 16 oktober 2006 in hoger beroep het vonnis tegen ex-minister van Defensie Valeri Pasat met de helft tot vijf jaar. Hij werd vrijgesproken van de beschuldiging van ambtsmisbruik, maar zijn veroordeling wegens nalatigheid bleef van kracht. Zijn advocaten lieten weten de zaak in hoger beroep te zullen voortzetten.
Pasat was in januari veroordeeld, onder meer omdat hij 21 MiG-29 straaljagers voor een veel te laag bedrag aan de Verenigde Staten zou hebben verkocht. Hij was in de jaren negentig van de twintigste eeuw twee jaar minister van Defensie geweest en tussen 1998 en 2002 chef van de veiligheidsdienst van Moldavië.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Raad van Europa hekelt detentie twee Moldaviërs in Transdnjestrië

De secretaris-generaal van de Raad van Europa, Terry Davis, hekelde op 8 december 2006, de Internationale Dag van de Mensenrechten, de voortdurende gevangenschap van twee nationalistische Moldaviërs in de separatistische regio Transdnjestrië. Zij waren voorstanders van aansluiting van Moldavië bij Roemenië.
De twee mannen, Andrej Ivantoc en Tudor Petrov-Popa, waren in 1992 in Transdnjestrië gearresteerd en door een rechtbank in de regio veroordeeld tot vijftien jaar gevangenisstraf voor vermeende terroristische daden. Twee andere mannen die gelijktijdig met hen waren gearresteerd, werden later vrijgelaten.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Kiezers in Transdnjestrië spreken zich uit voor aansluiting bij Rusland

Een overweldigende meerderheid van de kiezers in Transdnjestrië sprak zich op 17 september 2006 bij referendum ervoor uit dat de regio onafhankelijk zou worden van Moldavië en zich op den duur zou aansluiten bij Rusland. Dat was in overeenstemming met de wens van de regering van de separatistische enclave. Het hoofd van de Centrale Kiescommissie van de regio, Pjotr Denisenko, liet een dag later weten dat het percentage voorstemmers 97,1 procent bedroeg. Slechts 2,3 procent zou hebben tegengestemd.
Moldavië en westerse landen erkenden de feitelijke onafhankelijkheid van Transdnjestrië niet. Dat gold ook voor dergelijke referenda.

Russische president benadrukt belang territoriale integriteit

Bij zijn aankomst in Parijs op 22 september voor een ontmoeting met de Franse president Jacques Chirac benadrukte de Russische president Vladimir Poetin het belang van 'territoriale integriteit' in Europa. Hij deed dat in antwoord op vragen van journalisten naar aanleiding van het recente referendum in Transdnjestrië.

Leider Transdnjestrië herkozen voor vierde ambtstermijn

Igor Smirnov, de leider van de separatistische regio Transdnjestrië, werd op 10 december 2006 met grote meerderheid herkozen voor een vierde ambtstermijn van vijf jaar. Hij kreeg 82,4 procent van de stemmen, tegen 8,1 procent voor de leider van de Communistische Partij van Transdnjestrië (PKP), Natalja Bondarenko. Ongeveer 65 procent van de 400.000 stemgerechtigden had zijn stem uitgebracht.
Het ministerie van Buitenlandse Zaken van Moldavië had de verkiezingen 'illegaal' genoemd en had andere landen verzocht geen verkiezingswaarnemers te sturen. Tientallen Russische en Oekraïense parlementariërs waren echter wel als waarnemers opgetreden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Roemenië en Moldavië bereiken akkoord over visa

Roemenië en Moldavië bereikten op 20 oktober 2006 een akkoord over de invoering van een visumplicht voor Moldaviërs die het buurland wilden bezoeken. Een en ander had te maken met de toetreding tot de Europese Unie van Roemenië per 1 januari 2007, waardoor de Roemeens-Moldavische grens deel zou gaan uitmaken van de buitengrens van de EU. Roemenië was daarom genoodzaakt dezelfde visumregeling in te voeren als de overige landen van de EU.
Een groot deel van Moldavië hoorde tot 1940 bij Roemenië, toen het door de Sovjet-Unie werd geannexeerd. Ongeveer 75 procent van de bevolking van Moldavië was van oorsprong afkomstig uit Roemenië. Beide landen hadden ook een gemeenschappelijke taal.

Moldaviërs voor laatste keer zonder visum naar Roemenië

Vele Moldaviërs maakten op 31 december de reis per trein naar de grens met Roemenië om voor de laatste keer zonder visum het land binnen te gaan. Volgens de nieuwe regels die per 1 januari van kracht zouden worden, waren visa voor Moldaviërs gratis. Men moest echter wel kunnen bewijzen over voldoende geld te beschikken voor een verblijf in Roemenië.

Bezorgdheid over vele aanvragen Roemeense nationaliteit

Moldavische functionarissen uitten op 7 maart 2007 hun grote bezorgdheid over het feit dat in de voorgaande periode ongeveer 800.000 landgenoten, rond 20 procent van de bevolking, de Roemeense nationaliteit hadden aangevraagd. De Roemeense president Traian Basescu had er bij zijn eigen regering op aangedrongen de aanvragen snel te verwerken.

Rusland zegt einde importverbod voor wijn en vlees uit Moldavië toe

De Russische president Vladimir Poetin verklaarde op 28 november 2006 voor de televisie dat Rusland de import van wijn en vlees uit Moldavië zou hervatten. Hij deed zijn uitspraak tijdens een topontmoeting van voormalige republieken van de Sovjet-Unie in Wit-Rusland. Het importverbod werd, net als een soortgelijk verbod voor Georgië, alom gezien als een straf van Moskou voor de pro-westerse koers van Moldavië.

De opheffing van het importverbod had waarschijnlijk te maken met de door Rusland gewenste toetreding tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Een Moldavische functionaris had eerder gezegd dat Moldavië uitsluitend met de Russische toetreding zou instemmen als het importverbod zou worden opgeheven.

(Vorige berichten pagina 529/2 e.v. - 2006)

NEDERLAND

BINNENLAND

Vierde kabinet-Balkenende beëdigd

Op 22 februari 2007 werd het nieuwe Nederlandse kabinet beëdigd. Het kwam tot stand na moeizame onderhandelingen, volgend op de parlementsverkiezingen van november 2006, tussen drie partijen die niet als vanzelfsprekende bondgenoten werden gezien: het Christen-Democratisch Appèl (CDA), de Partij van de Arbeid (PvdA) en de ChristenUnie (CU). Tezamen konden zij rekenen op een meerderheid van 80 zetels in de Tweede Kamer. Afgewacht moest nog worden of een dergelijke meerderheid ook in de Eerste Kamer zou ontstaan. De resultaten van de op 7 maart 2007 te houden verkiezingen voor de Provinciale Staten zouden zich pas eind mei vertalen in een nieuwe samenstelling van de Senaat.

Het kabinet stond voor de vierde achtereenvolgende keer onder leiding van CDA-leider Jan Peter Balkenende. Van 22 juli tot 16 oktober 2002 leidde hij een coalitie van zijn partij met de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) en de Lijst Pim Fortuijn (LPF). Zijn tweede en langste regeerperiode, van 27 mei 2003 tot 30 juni 2006, werd gedragen door CDA, VVD en Democraten 66 (D66). Dat kabinet werd, na het uittreden van D66, opgevolgd door een minderheidskabinet van CDA en VVD dat tot aan de parlementsverkiezingen van november aan bleef en vervolgens demissionair werd. Het was na het premierschap (1948-1958) van de sociaal-democraat Willem Drees niet meer voorgekomen dat een premier vier kabinetten had geleid.

Nieuwe fractievoorzitters gekozen

De drie politieke leiders van de coalitiepartijen traden allen toe tot het nieuwe kabinet. Behalve Balkenende als minister-president waren dat Wouter Bos van de PvdA en André Rouvoet van de CU, die beiden vicepremier werden. De eerste werd tevens minister van Financiën, terwijl Rouvoet verantwoordelijk werd voor de nieuwe post Jeugd en Gezin. Als gevolg daarvan werden ook drie nieuwe fractievoorzitters gekozen.
Op 14 februari wees de PvdA de 54-jarige Jacques Tichelaar aan als opvolger van Bos. Tichelaar was sinds 2002 kamerlid en speelde een belangrijke rol bij de onderhandelingen over het nieuwe kabinet. Een dag later koos de CU Arie Slob (45) tot fractievoorzitter, die de plaats van Rouvoet innam. Slob was eveneens sinds 2002 kamerlid. Bij het CDA werd op 21 februari Pieter van Geel (55) tot fractieleider gekozen. Hij was daarvoor (2002-2007) staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM).

Regeringsverklaring

Premier Balkenende legde op 1 maart 2007 de regeringsverklaring af, waarbij hij benadrukte constructief met de oppositie te willen samenwerken. Het inhoudelijke debat werd echter al snel geheel overschaduwd door kritiek op twee bewindslieden van buitenlandse komaf en met een moslimachtergrond. Het ging om de staatssecretaris van Justitie Nebahat Albayrak en die van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Ahmed Aboutaleb, beiden namens de PvdA.
Op 15 februari had Sietse Fritsma, kamerlid voor de Partij voor de Vrijheid (PvdV), een motie willen indienen tegen de beëdiging van de twee aankomende bewindslieden. Reden was dat beiden een dubbele nationaliteit hadden, respectievelijk een Turkse (Albayrak) en een Marokkaanse (Aboutaleb) naast een Nederlanderschap. Volgens de PvdV leverde dit het risico op van een dubbele loyaliteit. Kamervoorzitter Gerdi Verbeet belette echter dat een motie van deze strekking in stemming kwam, omdat zij het niet acceptabel vond dat getwijfeld werd aan de loyaliteit van politici die de eed op de Grondwet hadden afgelegd. Volgens de PvdV echter was het ingrijpen van de kamervoorzitter – lid van de PvdA – ingegeven door partijpolitieke overwegingen.
Op 1 maart kon de motie, die bij veel kamerleden verontwaardiging opriep, alsnog in stemming komen. Ze kreeg alleen steun van de PvdV zelf. De VVD ging deels mee in de redenering van woordvoerder en fractievoorzitter Geert Wilders, maar stemde uiteindelijk tegen.

Samenstelling regering Nederland (22 februari 2007)

Premier, tevens minister van Algemene Zaken
Jan Peter Balkenende (CDA)

Vice-premier, tevens minister van Financiën
Wouter Bos (PvdA)
Vice-premier, tevens minister voor Jeugd en Gezin
André Rouvoet (CU)

Ministers:
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Guusje ter Horst (PvdA)
Buitenlandse Zaken
Maxime Verhagen (CDA)
Defensie
Eimert van Middelkoop (CU)
Economische Zaken
Maria van der Hoeven (CDA)
Justitie
Ernst Hirsch Ballin (CDA)
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Gerda Verburg (CDA)
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Ronald Plasterk (PvdA)
Ontwikkelingssamenwerking
Bert Koenders (PvdA)
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Piet Hein Donner (CDA)
Verkeer en Waterstaat
Camiel Eurlings (CDA)
Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Ab Klink (PvdA)
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Jacqueline Cramer (PvdA)
Wonen, Wijken en Integratie
Ella Vogelaar (PvdA)

Staatssecretarissen:
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Ank Bijleveld-Schouten (CDA)
Buitenlandse Zaken
Frans Timmermans (PvdA)
Defensie
Cees van der Knaap (CDA)
Economische Zaken
Frank Heemskerk (PvdA)
Financiën
Jan Kees de Jager (CDA)
Justitie
Nebahat Albayrak (PvdA)
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Sharon Dijksma (PvdA)
Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart (CDA)
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Ahmed Aboutaleb (PvdA)
Verkeer en Waterstaat
Tineke Huizinga-Heringa (CU)
Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Jet Bussemaker (PvdA)

CDA - Christen-Democratisch Appèl
PvdA - Partij van de Arbeid
CU - ChristenUnie

Nederland

Biografische gegevens van de bewindslieden van het vierde kabinet-Balkende

Ministers

Minister-president en minister van Algemene zaken
Mr. dr. J.P. Balkenende

Jan Pieter (Jan Peter) Balkenende werd op 7 mei 1956 geboren te Kapelle. Na het behalen van het diploma Atheneum studeerde hij geschiedenis (doctoraal examen 1980) en Nederlands recht (doctoraal examen 1982) aan de Vrije Universiteit (VU) te Amsterdam. In 1992 promoveerde hij aan dezelfde universiteit tot doctor in de rechtsgeleerdheid op het proefschrift *Overheidsregelgeving en maatschappelijke organisaties.*
Van 1982 tot 1984 was Balkenende beleidsmedewerker juridische zaken bij het bureau van de Academische Raad. Daarna was hij tot 1998 stafmedewerker van het Wetenschappelijk Instituut van het CDA. Van 1982 tot 1998 was hij gemeenteraadslid in Amstelveen, vanaf 1994 als fractievoorzitter van het CDA. Van 1993 tot 2002 was hij parttime bijzonder hoogleraar 'Christelijk sociaal denken over maatschappij en economie' aan de VU. Van 1998 tot 2002 was hij lid van de Tweede Kamer, vanaf 1 oktober 2001 als fractievoorzitter van het CDA.
Vanf 22 juli 2002 leidde Jan Peter Balkenende als minister-president drie achtereenvolgende kabinetten en ook het op 22 februari 2007 aangetreden kabinet stond onder zijn leiding.

Vice-premier en minister van Financiën
Drs. W.J. Bos

Wouter Jacob Bos werd geboren op 14 juli 1963 in Vlaardingen. Na het behalen van het diploma Gymnasium-B was hij een jaar als vrijwilliger werkzaam bij het YMCA National Centre in Curdridge, Groot-Brittannië. Vanaf 1981 studeerde hij politicologie en vanaf 1982 ook economie aan de VU. Hij behaalde zijn doctoraal examen in beide studierichtingen in 1988.
Aansluitend was Bos werkzaam bij Shell, tot 1990 als management consultant bij Shell Raffinaderij BV te Pernis, tot 1992 als beleidsadviseur bij Shell Nederland BV in Rotterdam en vervolgens tot 1993 als general affairs manager bij Shell Romania Exploration BV in Boekarest. Hij was daarna in Hongkong staff planning and development manager bij Shell Companies in Greater China. In 1996 werd hij consultant new markets bij Shell International Oil Products in Londen.
Van 1998 tot 2000 was Bos voor de PvdA lid van de Tweede Kamer. Van 24 maart 2000 tot 22 juli 2002 was hij staatssecretaris van Financiën in het tweede kabinet onder leiding van premier Wim Kok. Van 2002 tot 2007 was hij opnieuw lid van de Tweede Kamer en voorzitter van de PvdA-fractie.

Vice-premier en minister voor Jeugd en Gezin
Ressorterend onder het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Mr. A. Rouvoet

André Rouvoet werd op 4 januari 1962 geboren te Hilversum. Na het behalen van het diploma Gymnasium-A studeerde hij rechten aan de VU. Hij behaalde zijn doctoraal examen in de wijsgerig-theoretische richting, rechts- en staatsfilosofie, in 1986.
Hij was medewerker van de Tweede Kamerfractie van de Reformatorische Politieke Federatie (RPF) in 1985-1986 en was daarna gedurende ruim een jaar beleidsmedewerker bij een organisatie voor speciaal onderwijs en jeugdgezondheidszorg. In 1987 werd hij wetenschappelijk medewerker en in 1989 directeur van de Marnix van St. Aldegonde Stichting, het wetenschappelijk instituut van de RPF.
Rouvoet was vanaf 1994 lid van de Tweede Kamer, eerst voor de RPF en vanaf 2001 voor de CU, die ontstond uit de samenwerking van de RPF met het Gereformeerd Politiek Verbond (GPV). In 2002 werd hij fractievoorzitter voor de CU in de Tweede Kamer.

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Dr. G. ter Horst

Guus (Guusje) ter Horst werd op 22 maart 1952 te Deventer geboren. Na het behalen van het diploma Gymnasium-B studeerde zij psychologie aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Zij behaalde haar doctoraal examen in 1976 en in 1984 promoveerde zij tot doctor in de sociale wetenschappen op het proefschrift *Informeren en saneren: het stimuleren van de vraag naar tandheelkundige hulp.* Vanaf 1977 werkte zij bij de vakgroep Sociale Tandheelkunde van het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA). Van 1986 tot 1994 was zij daar universitair hoofddocent. Van 1992 tot 1994 was zij ook voorzitter van de Universiteitsraad.
Van 1986 tot 1992 was Ter Horst voor de PvdA lid van de gemeenteraad van Amsterdam en in 1994 werd zij er wethouder. Van 2001 tot en met 2006 was zij burgemeester van Nijmegen.

Minister van Buitenlandse Zaken
Drs. M.J.M. Verhagen

Maxime Jacques Marcel Verhagen werd op 14 september 1956 geboren te Maastricht. Na het behalen van het diploma Atheneum-A in Maastricht studeerde hij geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Leiden (RUL). Hij behaalde zijn doctoraal examen in 1986.
Verhagen was van 1984 tot 1987 persoonlijk medewerker van een lid van de CDA-fractie en aansluitend fractiemedewerker voor Europese Zaken, Ontwikkelingssamenwerking en Handelspolitiek. Hij was tot 1989 voor het CDA lid van de gemeenteraad van Oegstgeest, vanaf 1986 ook als fractievoorzitter. Van het Europees Parlement was hij lid van 1989 tot 1994. Vervolgens werd hij lid van de Tweede Kamer. Vanaf 2002 was hij ook fractievoorzitter van het CDA.

Minister van Defensie
E. van Middelkoop

Eimert van Middelkoop werd op 14 februari 1949 geboren te Berkel en Rodenrijs. Na het behalen van het diploma HBS-B studeerde hij sociologie aan de Nederlandse Economische Hogeschool (NEH), thans Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR). Hij was in 1971 en 1972 als docent verboden aan de Gereformeerde Sociale Academie (GSA) te Zwolle.
Van Middelkoop was fractiemedewerker van het GPV van 1973 tot 1989. Aansluitend was hij tot 2002 lid van de Tweede Kamer, eerst voor het GPV en vanaf 2001 voor de CU. In 2003 werd hij lid van de Eerste Kamer.

Minister van Economische Zaken
M.J.A. van der Hoeven

Maria Josephina Arnoldina van der Hoeven werd op 13 september 1949 geboren te Meerssen.
Na het behalen van het MULO-diploma volgde zij de kweekschool (met hoofdakte) te Maastricht. Zij studeerde MO-A Engels en volgde cursussen aan het ISW, hoger management voor non-profit instellingen, en de opleiding bedrijfskunde KHBO aan de Open Universiteit te Heerlen.
Zij was werkzaam als docent, vanaf 1969 bij het Individueel Huishoud- en Nijverheidsonderwijs (IHNO) en bij het Lager Huishoud- en Nijverheidsonderwijs (LHNO) en vanaf 1971 bij het Lager Economisch-Administratief Onderwijs (LEAO) en als schooldecaan. Zij was vervolgens tot 1987 directeur van het Centrum Administratieve Vakopleiding van Volwassenen (CAVV) te Maastricht en tot 1991 directeur van het Technologiecentrum Limburg.
Van der Hoeven was van 1985 tot 1991 voor het CDA lid van de gemeenteraad van Maastricht en van 1991 tot 2002 lid van de Tweede Kamer. Vanaf 22 juli 2002 was zij minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in de drie achtereenvolgende kabinetten-Balkenende.

Minister van Justitie
Dr. E.M.H. Hirsch Ballin

Ernst Maurits Henricus Hirsch Ballin werd op 15 december 1950 te Amsterdam geboren. Na het behalen van het diploma Gymnasium-A studeerde hij rechten aan de UvA, waar hij in 1974 het doctoraal examen haalde. Hij promoveerde in 1979 aan dezelfde universiteit op het proefschrift: *Publiekrecht en beleid: fundamentele kwesties rondom het functioneren van de Wetenschappelijk Raad voor het Regeringsbeleid.*
Hirsch Ballin was van 1974 tot 1977 wetenschappelijk assistent staatsrecht aan de UvA. Aansluitend was hij juridisch medewerker bij het ministerie van Justitie. In 1981 werd hij benoemd tot hoogleraar staats- en bestuursrecht aan de Katholieke Universiteit Brabant (KUB).
In het derde kabinet van premier Ruud Lubbers vervulde Hirsch Ballin de functies van minister van Justitie en minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken van 7 november 1989 tot 27 mei 1994. Voor het CDA was hij daarna lid van de Tweede Kamer tot 1995. Hij was tegelijk deeltijdhoogleraar wetgevingsvraagstukken aan de KUB. Vanaf 1995 was hij hoogleraar internationaal recht aan dezelfde universiteit en lid van de Eerste Kamer. In 2000 werd hij benoemd tot lid van de Raad van State. Vanaf 2003 was hij voorzit-

ter van de Afdeling bestuursrechtspraak van deze Raad.
Hirsch Ballin was in het derde kabinet-Balkenende vanaf 22 september 2006 opnieuw minister van Justitie. Op 22 februari 2007 werd hij dat voor de derde maal.

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
G. Verburg

Gerritje (Gerda) Verburg werd op 19 augustus 1957 geboren te Zwammerdam. Na het behalen van de diploma's MAVO en HAVO volgde zij een jaar vormingsonderwijs in Utrecht. Van 1976 tot 1980 studeerde zij personeelswerk en arbeidsverhoudingen aan de Christelijke Sociale Academie De IJsselpoort in Kampen.
Van 1980 tot 1982 was zij algemeen secretaris van de Christelijke Plattelands Jongeren (CPJ) Zuid-Holland en Noord-Brabant. Tot 1986 was zij belast met het jongerenwerk van de Hout- en Bouwbond van het Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV) en tot 1990 was zij voorzitter van de jongerenorganisatie van het CNV. Zij maakte daarna tot 1997 deel uit van het bestuur van het CNV. Zij vestigde zich vervolgens als zelfstandig ondernemer communicatie en projecten.
Verburg was van 1998 tot 2007 voor het CDA lid van de Tweede Kamer.

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Dr. R.H.A. Plasterk

Ronald Hans Anton Plasterk werd op 12 april 1957 geboren te Den Haag. Na het behalen van het diploma Gymnasium-B studeerde hij economie (propedeuse) aan de UvA en biologie aan de RUL. Hij behaalde zijn doctoraal biologie in 1981. In 1984 promoveerde hij in Leiden tot doctor in de wiskunde en natuurwetenschappen op het proefschrift *Inversion of the G segment of bacteriophage Mu, analysis of a genetic switch.* Aansluitend volgde hij een postdoctorale opleiding aan het California Institute of Technology (CIT) in Pasadena (Verenigde Staten) en een postdoctorale opleiding in het MRC Laboratory of Molecular Biology te Cambridge (Groot-Brittannië).
In 2000 werd Plasterk benoemd tot directeur van het Hubrecht Laboratorium (Nederlands Instituut voor Ontwikkelingsbiologie) te Utrecht. Van 1993 tot 1997 was hij bijzonder hoogleraar moleculaire biologie aan de VU en aansluitend hoogleraar moleculaire genetica aan de faculteit geneeskunde van de UvA. In 2000 werd hij aan de Universiteit Utrecht (UU) benoemd tot hoogleraar Ontwikkelingsgenetica.

Minister voor Ontwikkelingssamenwerking
Ressorterend onder het ministerie van Buitenlandse Zaken
Drs. A.G. Koenders

Albert Gerard (Bert) Koenders werd geboren op 28 mei 1958 te Arnhem. Hij studeerde politicologie aan de VU (kandidaatsexamen 1978) en politieke en sociale wetenschappen aan de UvA (doctoraal examen in 1983). Hij studeerde voor zijn Master of Arts van 1979 tot 1981 aan de John Hopkins University School of Advanced International Studies in Bologna en Washington DC.
Van 1983 tot 1992 was hij werkzaam als persoonlijk medewerker van een aantal kamerleden en als coördinerend beleidsmedewerker buitenlands beleid bij de Tweede Kamerfractie van de PvdA. In 1993 en 1994 was hij de Europese medewerker van en politiek adviseur voor de Speciale Vertegenwoordiger van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties en werkte in Mexico, Mozambique en Zuid-Afrika.
Koenders was vanaf 1997 lid van de Tweede Kamer.

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mr. J.P.H. Donner

Mr. Jan Piet Hein (Piet Hein) Donner werd op 20 oktober 1948 te Amsterdam geboren. Na het behalen van het diploma Gymnasium-B studeerde hij Nederlands recht aan de VU, waar hij in 1974 het doctoraal examen behaalde. In 1974/1975 verrichtte hij onderzoek aan de Amerikaanse University of Michigan, Ann Arbor. Van 1976 tot 1981 was hij werkzaam bij het Directoraat-generaal voor de Buitenlandse Economische Betrekkingen (DG BEB) van het ministerie van Economische Zaken. Daarna was hij tot 1990 werkzaam als raadsadviseur bij de stafafdeling Wetgeving publiek recht van het ministerie van Justitie.
Van 1982 tot 1984 was hij vanuit het ministerie van Justitie gedetacheerd bij de Tweede Kamer ten behoeve van de parlementaire enquête naar het door opeenvolgende kabinetten gevoerde beleid ten aanzien van het RSV-concern. In 1990 werd Donner benoemd tot lid, en in 1993 tot voorzitter, van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). Van 1998 tot 2002 was hij lid van de Raad van State.
Donner was van 22 juli 2002 tot 21 september 2006 minister van Justitie in het eerste, tweede en derde kabinet-Balkenende. Van december 2006 tot zijn benoeming als minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid was hij voor het CDA lid van de Tweede Kamer.

Minister van Verkeer en Waterstaat
Ir. C.M.P.S. Eurlings

Camiel Martinus Petrus Stephanus Eurlings werd op 16 september 1973 geboren te Valkenburg-Houthem. Na het behalen van het diploma Gymnasium-B studeerde hij technische bedrijfskunde (bedrijfseconomie en marketing) aan de Technische Universiteit te Eindhoven. Hij behaalde zijn ingenieursdiploma in 1998. Hij was tijdens zijn studie betrokken bij onderzoeksprojecten van Canon Ink Baraki in Japan en van DSM Research te Geleen.
Van 1994 tot 1998 was hij voor het CDA lid van de gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul en vervolgens lid van de Tweede Kamer. Hij werd in 2004 lid van het Europees Parlement en was leider van de CDA-delegatie.

Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Dr. A. Klink

Abraham (Ab) Klink werd op 2 november 1958 geboren te Stellendam. Na het behalen van het diploma HAVO en VWO studeerde hij sociologie aan de EUR. Hij behaalde zijn doctoraal examen in 1985. In 1991 promoveerde hij aan de RUL tot doctor in de rechtsgeleerdheid op het proefschrift *Christen-democratie en overheid: de christen-democratische politieke filosofie en enige staats- en bestuursrechtelijke implicaties.*
Klink was van 1985 tot 1992 als wetenschappelijk medewerker verbonden aan het Wetenschappelijk Instituut van het CDA. Aansluitend was hij tot 1999 werkzaam bij het ministerie van Justitie. Daarna keerde hij terug naar het Wetenschappelijk Instituut van het CDA als directeur.
Van 2003 tot 2007 was hij lid van de Eerste Kamer.

Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Dr. J.M. Cramer

Jacqueline Marian Cramer werd op 10 april 1951 geboren te Alkmaar. Na het behalen van het diploma Gymnasium-B studeerde zij in 1969-1970 filosofie aan de University of Arkansas (VS). Daarna studeerde zij biologie aan de UvA. Zij behaalde haar doctoraal examen in 1976. In 1987 promoveerde zij aan dezelfde universiteit op het proefschrift *Missio-orientation in ecology, the case of Dutch freshwater ecology.*
Cramer was van 1976 tot 1989 verbonden aan de UvA als universitair docent, tot 1982 bij de afdeling Biologie en Samenleving en daarna bij de vakgroep Wetenschapsdynamica. Vervolgens was zij tot 1995 senior onderzoeker bij het Studiecentrum voor Technologie en Beleid (STB-TNO). Van 1990 tot 1996 was zij ook bijzonder hoogleraar milieukunde aan de UvA, waarna zij tot 1999 als bijzonder hoogleraar milieumanagement verbonden was aan de KUB. In 1999 vestigde zij zich als zelfstandig milieuadviseur. Van 1999 tot 2005 was zij aan de EUR ook hoogleraar milieumanagement binnen organisaties en tot 2007 hoogleraar duurzaam ondernemen aan het Copernicus Instituut van de UU.

Minister voor Wonen, Wijken en Integratie
Ressorterend onder het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Drs. C.P. Vogelaar

Catharina Pieternella (Ella) Vogelaar werd geboren op 23 december 1949 te Steenbergen (NB) Na het behalen van het diploma HBS-A studeerde zij tot 1972 aan de Sociale Academie De Horst in Driebergen. In 1987 behaalde zij haar doctoraal examen onderwijskunde aan de UvA. Van 1972 tot 1979 was zij in Gouda werkzaam als vormingsleidster en adjunct-directeur vormingswerk jongeren. In 1979 werd zij bezoldigd bestuurder van de Algemene Bond voor Onderwijzend Personeel (ABOP), waarvan zij in 1988 voorzitter werd. In 1994 werd zij vice-voorzitter van de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV). Van 1997 tot 2000 was zij Landelijk procesmanager Samenwerking Werk en Inkomen (SWI). Daarna vestigde zij zich als zelfstandig adviseur/interim-manager. Van 2000 tot 2002 was zij projectleider Taskforce Inburgering.

Nederland

Staatssecretarissen

Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten

Anna Theodora Bernardina (Ank) Bijleveld-Schouten werd op 17 maart 1962 te IJsselmuiden geboren.
Na het behalen van het diploma Gymnasium studeerde zij bestuurskunde aan de Technische Hogeschool Twente (THT) en behaalde het doctoraal examen in 1986. Zij was van 1986 tot 1989 werkzaam bij de gemeente Hengelo als medewerker stafbureau Beleidsplanning en als leider van het project kantoorautomatisering.
Bijleveld-Schouten was voor het CDA lid van de gemeenteraad van Enschede van 1986 tot 1989 en lid van de Tweede Kamer van 1989 tot 2001. Vanaf 2001 was zij burgemeester van Hof van Twente.

Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken
In het buitenland de titel voerend van minister voor Europese Zaken
Drs. F.C.G.M. Timmermans

Franciscus Cornelis Gerardus Maria (Frans) Timmermans werd op 6 mei 1961 te Maastricht geboren. Na het behalen van het diploma Atheneum studeerde hij Franse taal en letterkunde aan de Radboud Universiteit Nijmegen (RUN). Hij behaalde zijn doctoraal examen in 1985 en volgde een postdoctorale opleiding Europees Recht en Politiek en Franse letterkunde aan de Universiteit van Nancy.
Hij volgde de diplomatenopleiding bij het ministerie van Buitenlandse Zaken, waar hij van 1988 tot 1990 werkzaam was als beleidsmedewerker bij de Directie Integratie Europa en daarna als ambassadesecretaris op de Nederlandse ambassade in Moskou en als plaatsvervangend hoofd van het bureau EG van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking.
In 1994 en 1995 was Timmermans medewerker van eurocommissaris Hans van den Broek. Tot 1998 werkte hij als adviseur en particulier secretaris van Max van der Stoel, Hoge Commissaris voor de nationale minderheden van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE).
Vanaf 1998 was hij voor de PvdA lid van de Tweede Kamer.

Staatssecretaris van Defensie
C. van der Knaap

Cornelis (Cees) van der Knaap werd geboren op 27 januari 1951 te Bennekom. Na de MULO werkte hij als verkoper bij Vroom & Dreesmann. Van 1970 tot 1975 was hij beroepsmilitair voor de Koninklijke Landmacht.
Daarna werkte hij bij de douane. In 1978 trad hij in dienst bij het CNV, eerst als lid van het bestuur van het district Zuid-Holland en in 1987 als lid van het hoofdbestuur van de vervoersbond van het CNV. In 1992 werd hij lid van het hoofdbestuur van het CNV als coördinator arbeidsvoorwaardenbeleid en later algemeen secretaris.
In 1998 werd hij voor het CDA lid van de Tweede Kamer.
Van der Knaap was vanaf 22 juli 2002 staatssecretaris van Defensie in het eerste, tweede en derde kabinet-Balkenende en keerde nu op deze zelfde post terug.

Staatssecretaris van Economische Zaken
In het buitenland de titel voerend van minister voor Buitenlandse Handel
Drs. F. Heemskerk

Frank Heemskerk werd op 26 juli 1969 geboren te Haarlem. Na het behalen van het VWO-diploma in 1987 ging hij een jaar naar High School in Wichita, Kansas (VS). Hij studeerde vanaf 1988 economie aan de UvA en behaalde zijn doctoraal examen in 1994.
Heemskerk was in 1995 eerst als onderwijs- en studieadviseur werkzaam bij de Faculteit Economische Wetenschappen en Econometrie aan de UvA en trad datzelfde jaar in dienst bij ABN AMRO. Hij was daar werkzaam als analist bij het Economisch Bureau, bij Corporate Global Clients en als divisiesecretaris bij de Raad van Bestuur. Vanaf 2001 was hij vice-president Institutional Servicing Midden-Oosten ABN AMRO Asset Management.
Van 2003 tot 2006 was hij voor de PvdA lid van de Tweede Kamer.

Staatssecretaris van Financiën
Mr. drs. J.C. de Jager

Jan Cornelis (Jan Kees) de Jager werd geboren op 10 februari 1969 te Kapelle (Zld.) Na het behalen van het diploma VWO studeerde hij aan de Nijenrode Universiteit voor Bedrijfskunde en behaalde daar in 1990 het diploma Bachelor of Business Administration. Aan de EUR studeerde hij in 1994 af in sociologische economie en in bedrijfseconomie. Hij haalde daar ook het doctoraal examen Nederlands recht in 1996.
De Jager was onder meer in 1992 medeoprichter, (algemeen) directeur en/of grootaandeelhouder van Spectra Vision BV (en de onderliggende bedrijven vanaf 2004) en vanaf 1997 ook van ISM BV. Hij was onder meer lid van de stichtingsraad van het Wetenschappelijk Instituut van het CDA en lid van het dagelijks bestuur van deze partij.

Staatssecretaris van Justitie
Mr. N. Albayrak

Nebahat Albayrak werd op 10 april 1968 te Sivas (Turkije) geboren. Zij studeerde rechten aan de RUL en behaalde haar doctoraal examen in internationaal en Europees recht in 1993. Tijdens haar studie volgde zij ook colleges aan de Universiteit van Ankara, aan het Institut d'Etudes Françaises te Ankara en aan het Institut d'Etudes Politiques (IEP) te Parijs.
Zij was werkzaam bij het ministerie van Binnenlandse Zaken, vanaf 1993 als beleidsmedewerker Internationale en Europese Zaken bij het bureau van de secretaris-generaal en vanaf 1995 als beleidsmedewerker bij de Directie Coördinatie Integratiebeleid Minderheden (DICM).
Albayrak werd in 1998 voor de PvdA lid van de Tweede Kamer.

Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

Janneke Marlene (Marja) van Bijsterveldt-Vliegenthart werd op 27 juni 1961 te Rotterdam geboren. Na het behalen van het diploma verpleegkundige-A was zij van 1981 tot 1990 werkzaam in de gezondheidszorg.
Voor het CDA was zij van 1990 tot 1994 lid van de gemeenteraad van Almere. Van 1990 tot 1993 was zij ook wethouder van Sociale Zaken, Welzijn en Woonruimteverdeling. In 1993 werd zij voorzitter van de CDA-fractie in de gemeenteraad.
Van Bijsterveldt was onder meer lid van het bestuur van de jongerenorganisatie van het CDA en voorzitter van het CDA-vrouwenberaad. Van 1994 tot en met 2002 was zij burgemeester van Schipluiden en aansluitend voorzitter van het CDA tot 2007.

Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
S.A.M. Dijksma

Sharon Alida Maria Dijksma werd op 16 april 1971 te Groningen geboren. Na het behalen van het diploma VWO studeerde zij enige jaren rechten aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) en bestuurskunde aan de Universiteit Twente (UT).
Dijksma was voor de PvdA lid van de Tweede Kamer van 1994 tot 2007. Vanaf 1991 was zij algemeen secretaris en van 1992 tot 1994 voorzitter van de Jonge Socialisten (JS) en van 1996 tot 1999 lid van het bestuur van de Evert Vermeer Stichting (EVS).

Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
A. Aboutaleb

Ahmed Aboutaleb werd op 29 augustus 1961 in Beni Sidel (Marokko) geboren. Hij volgde de LTS-elektrotechniek, de MTS voor luchtvaart en elektrotechniek en de HTS-elektrotechniek. Hij behaalde zijn einddiploma HTS in de afstudeerrichting telecommunicatie in 1987.
Hij was werkzaam als verslaggever en van 1988 tot 1992 was hij voorlichter bij het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC). Tot 1995 was hij aansluitend hoofd voorlichting bij de Sociaal Economische Raad (SER) en tot 1998 manager van de Sector Communicatie en Publicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In 1998 werd hij bestuurder van FORUM Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling en in 2002 volgde zijn benoeming tot directeur van de sector Maatschappelijke, Economische en Culturele Ontwikkeling (MEC) van de gemeente Amsterdam. Vanaf 2004 was hij wethouder van deze gemeente met de portefeuille Werk en Inkomen, Educatie, Jeugd, Diversiteit en Grote Stedenbeleid (GSB).

Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat
J.C. Huizinga-Heringa

Johanna Catharina (Tineke) Huizinga-Heringa werd op 16 februari 1960 te Dantumadeel geboren. Na het behalen van het diploma Gymnasium studeerde zij enige jaren rechten aan de Rijksuniversiteit Utrecht (RUU).

Huizinga-Heringa was van 1998 tot 2002 lid van de gemeenteraad van Heerenveen voor de CU, tevens fractievoorzitter. Vanaf 2002 was zij lid van de Tweede Kamer.

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Dr. M. Bussemaker

Mariëtte (Jet) Bussemaker werd geboren op 15 januari 1961 te Capelle aan den IJssel. Na het behalen van het diploma VWO-B studeerde zij politicologie aan de UvA. Zij behaalde haar doctoraal examen in 1986 en promoveerde in 1993 tot doctor in de sociale wetenschappen op het proefschrift *Betwiste zelfstandigheid, individualisering, sekse en verzorgingsstaat.*
In 1985-1986 was zij onderzoeksassistent bij de vakgroep doctrinegeschiedenis en sociaal-economische en politieke geschiedenis van de UvA. Van 1986 tot 1988 was zij beleidsmedewerker bij het ministerie van Sociale Zaken voor de Stimuleringsgroep Emancipatie Onderzoek.
Vanaf 1987 was zij opnieuw verbonden aan de UvA, als onderzoeker en docent bij de faculteiten Politieke en Sociaal-Culturele Wetenschappen en Pedagogische en Andragogische Wetenschappen. Van 1991 tot 2007 was zij (deeltijd) universitair docent bij de vakgroep Politicologie en Bestuurskunde van de VU.
Bussemaker was vanaf 1998 voor de PvdA lid van de Tweede Kamer.

Bron: *Het kabinet Balkenende IV,* uitgave Rijksvoorlichtingsdienst, Den Haag 2007

Wetsontwerp terugzending Antilliaanse en Arubaanse jongeren ingetrokken

Premier Jan Peter Balkenende deelde op 2 maart 2007, na afloop van de ministerraad, mee dat het kabinet het wetsontwerp inzake een terugkeerregeling voor Antilliaanse en Arubaanse jongeren had ingetrokken. Het was afkomstig van Rita Verdonk, voormalig minister van Vreemdelingenzaken en Integratie in het vorige kabinet-Balkenende. Zij wilde daarmee de mogelijkheid creëren om jongeren tussen 16 en 24 jaar die zonder opleiding naar Nederland waren gekomen en er overlast veroorzaakten, terug te sturen naar de Antillen of Aruba. Ook kon volgens het ontwerp de Nederlandse strafrechter jongeren uit de betreffende rijksdelen die voor ernstige feiten (bijvoorbeeld geweldpleging) waren veroordeeld een voorwaardelijke straf opleggen, waarbij vertrek uit Nederland voorwaarde was. Het voorstel werd niet alleen gesteund door Verdonks eigen partij, de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), maar ook door het Christen-Democratisch Appèl (CDA). Het nieuwe kabinet, waarin het CDA regeerde met de Partij van de Arbeid (PvdA) en de ChristenUnie (CU), verwierp het voorstel echter.
De koerswijziging hing samen met het negatieve advies dat tot tweemaal toe door de Raad van State was gegeven, onder meer omdat het ontwerp strijdig zou zijn met Europese regelgeving over gelijke behandeling. Ook op de Antillen en Aruba werd sterk afwijzend gereageerd omdat het discriminerend zou zijn: er werd onderscheid gemaakt tussen mensen met een Nederlands paspoort op basis van hun afkomst uit een bepaald deel van het Koninkrijk. PvdA-minister Ella Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie noemde in een kamerdebat van 8 maart het wetsvoorstel 'niet effectief' en 'moeilijk uitvoerbaar'. De progressievere meerderheid die sinds de verkiezingen van november 2006 in de Tweede Kamer was ontstaan, stemde in met de beslissing van het kabinet.

Opnieuw verlies voor middenpartijen bij verkiezingen Provinciale Staten

De op 7 maart 2007 gehouden Statenverkiezingen voor de twaalf Nederlandse provincies bevestigden een trend die zich inzette bij de parlementsverkiezingen van november 2006.
De twee grootste partijen, het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en de Partij van de Arbeid (PvdA), gingen achteruit in vergelijking met de provinciale verkiezingen van 2003. Het CDA verloor bijna 3 procent van haar aanhang en de PvdA ruim 6 procent. De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) bleef stabiel, maar commentatoren gingen er vanuit dat het uitblijven van verlies voornamelijk te danken was aan het niet-meedoen van de Partij voor de Vrijheid (PvdV) van voormalig VVD-er Geert Wilders. Deze behaalde in november 2006, toen de VVD sterk verloor, in één keer 9 kamerzetels.

De opgang van de (naast de PvdV) andere winnende partijen bij de parlementsverkiezingen – die zich kenmerkten door principiëlere, radicalere of ideologisch geïnspireerde standpunten – zette zich op provinciaal niveau eveneens door. Dat gold vooral

Uitslagen verkiezingen Provinciale Staten Nederland (7 maart 2007)

Bronnen: http://www.kiesraad.nl/
Aantal stemmen en percentages in vergelijking met 2003

	2007		2003	
partij	aantal stemmen	percentage	aantal stemmen	percentage
CDA	1.412.856	24,98	1.603.579	27,96
VVD	1.023.189	18,09	1.062.725	18,53
PvdA	1.013.786	17,93	1.380.429	24,07
SP	838.273	14,82	319.757	5,58
GL	347.709	6,15	396.902	6,92
CU	309.325	5,47	194.438	3,39
Lokale partijen	210.710	3,73	156.294	2,73
D66	145.058	2,56	263.453	4,59
PvdD	144.132	2,55		0
SGP	134.993	2,39	144.053	2,51
CU-SGP	49.823	0,88	28.323	0,49
PvhN	11.267	0,20		0
Fortuijn	9.917	0,18		0
NR	4.426	0,08		0
NCPN		0	4.179	0,07
LPF		0	165.581	2,89
VSP		0	11.191	0,20
LNP		0	2.029	0,04
NTP		0	1.563	0,03
Opkomst	5.679.364	46,40	5.741.154	47,62

CDA - Christen-Democratisch Appèl,
VVD - Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
PvdA - Partij van de Arbeid
SP - Socialistische Partij
GL - GroenLinks
CU - ChristenUnie
D66 - Democraten 66
PvdD - Partij voor de Dieren
SGP - Staatkundig Gereformeerde Partij
PvhN - Partij voor het Noorden
NR - Nieuw Rechts
NCPN - Nieuwe Communistische Partij Nederland
LPF - Lijst Pim Fortuijn
VSP - Verenigde Senioren Partij
LNP - Lijst Nieuwe Politiek
NTP - Nieuwe Toekomst Partij

Nederland

voor de ChristenUnie (CU) en de Socialistische Partij (SP). De aanhang van de laatste partij groeide overal fors en zij werd in de provincies Noord-Brabant en Limburg zelfs groter dan de PvdA. Opvallend was verder dat de Partij voor de Dieren (PvdD), die in november 2006 met 2 zetels haar intrede maakte in het parlement, nu ook in acht provincies vertegenwoordigd was met in totaal 9 zetels.

Als gevolg van een wijziging van de Provinciewet werd het totaal aantal Statenleden verlaagd van 764 naar 564. Het maximumaantal van 83 Statenleden werd verlaagd naar 55, voor provincies met meer dan 2.000.000 inwoners. Het minimumaantal van 39 bleef gehandhaafd, maar gold nu voor provincies met minder dan 400.000 inwoners. Het zetelaantal per provincie veranderde aldus:

provincie	zetels tot 2007	zetels vanaf 2007
Noord-Brabant	79	55
Noord-Holland	83	55
Zuid-Holland	83	55
Gelderland	75	53
Limburg	63	47
Overijssel	63	47
Utrecht	63	47
Friesland	55	43
Groningen	55	43
Drenthe	51	41
Flevoland	47	39
Zeeland	47	39
Totaal	764	564

Regeringscoalitie behoudt waarschijnlijk meerderheid Eerste Kamer

Een belangrijke vraag bij de provinciale verkiezingen was of de in februari 2007 geïnstalleerde regeringscoalitie van CDA, PvdA en CU behalve in de Tweede ook in de Eerste Kamer op een meerderheid kon rekenen. Immers, de statenleden zouden op 29 mei de nieuwe senatoren kiezen. Hoewel deze vrij waren in hun stemgedrag, kon er op basis van de uitslag van worden uitgegaan dat de drie partijen ook in de Eerste Kamer voldoende steun voor hun beleid konden vinden.
De rol van de CU bleek van groot belang, omdat zij als enige van de drie won en naar verwachting haar aantal zetels in de Eerste Kamer zou verdubbelen van 2 naar 4. Voor CDA en PvdA werd daarentegen uitgegaan van een verlies van 2 respectievelijk 4 zetels. Zij zouden daarmee uitkomen op 21 (CDA) en 15 (PvdA) zetels. Zou deze voorspelling geheel werkelijkheid worden, dan kon de coalitie rekenen op 40 van de 75 zetels. Ter rechterzijde zou zij vooral worden geconfronteerd met oppositie van de VVD en ter linkerzijde met die van de SP. Voor hen werden respectievelijk 15 en 12 zetels verwacht.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vakbond FNV bepleit terugdringing van marktwerking

De Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) presenteerde op 23 maart 2007 een kritische visie op een van de uitingsvormen van het neo-liberale economisch beleid, te weten de introductie van marktwerking in een groeiend aantal maatschappelijke sectoren. De FNV bepleitte een maatschappelijk discussie, te beginnen met een publieke hoorzitting in de Tweede Kamer, om de volgens haar negatieve sociale gevolgen ervan onder de aandacht te brengen. Tegelijkertijd zouden lopende liberaliseringsprocessen als bij de post, het openbaar vervoer en de zorg moeten worden stopgezet.
In de FNV-beleidsnota werden vier criteria genoemd waaraan eventuele marktwerking zou moeten voldoen: betere kwaliteit van de dienstverlening, lagere prijzen, goede toegankelijkheid en werkzekerheid. De bond voelde zich daarbij gesteund door een eerste teken dat het de maand ervoor aangetreden kabinet wellicht gevoeliger was voor haar pleidooi. De regering had namelijk besloten de omstreden plannen voor de privatisering van luchthaven Schiphol vooralsnog af te blazen.

JUSTITIE

Hoge Raad bevestigt vonnis tegen oud-directeur PSV

De Hoge Raad bevestigde op 13 maart 2007 het eerder door het gerechtshof in Den Bosch uitgesproken vonnis tegen de voormalige directeur van de Eindhovense voetbalclub PSV, Fons S., wegens ontucht met

Zetelverdeling per partij per provincie in vergelijking met 2003

	2003											2007										
Provincie	CDA	PvdA	VVD	GL	SP	D66	CU	SGP	LPF	overige	totaal	CDA	PvdA	VVD	GL	SP	D66	CU	SGP	PvdD	overige	totaal
Groningen	12	20	7	5	3	2	4	0	0	2	55	9	12	5	3	7	1	4	0	1	1*	43
Friesland	16	15	6	3	1	1	3		0	10	55	12	12	5	2	4	0	3	0	0	5*	43
Drenthe	12	19	9	4	0	2	2	0	1	2	51	10	13	8	2	5	0	3	0	0	0	41
Overijssel	24	15	9	3	3	2	4	2	1	0	63	17	9	7	2	6	0	5	1	0	0	47
Flevoland	10	12	11	3	2	2	4	1	2	0	47	8	7	9	2	6	0	5	1	1	0	39
Gelderland	24	18	13	5	4	3	3	4	1	0	75	15	10	9	3	7	1	4	3	1	0	53
Utrecht	16	14	14	6	3	4	3	2	1	0	63	11	8	10	4	5	2	4	1	1	1*	47
N-Holland	17	24	20	8	5	5	1		2	1	83	11	10	13	5	9	2	2		2	1*	55
Z-Holland	20	20	18	5	4	4	3	4	4	1	83	13	10	12	3	8	1	4	2	1	1*	55
Zeeland	13	10	7	2	2	1	3	6	0	3	47	10	6	6	2	5	0	3	5	0	2*	39
N-Brabant	30	17	15	4	6	3	1		2	1	79	18	8	11	2	12	1	1		1	1*	55
Limburg	28	14	9	3	4	2	0	0	1	2	63	18	8	7	2	9	1	0	0	1	1*	47
Totaal	222	198	138	51	37	31	26+5	19+5	15	22	764	151	114	102	32	83	9	35+3	13+3	9	13	564

* Het gaat hier om de volgende partijen:
Partij voor het Noorden (PvhN - 1 zetel in Groningen)
Friese Nationale Partij [Fryske Nasjonale Partij] (FNP - 5 zetels in Friesland)
Mooi Utrecht (MooiU - 1 zetel in Utrecht)
Ouderenpartij NH/ Verenigd Senioren Partij (ONH/VSP - 1 zetel in Noord-Holland)
Leefbaar Zuid-Holland (LZH - 1 zetel in Zuid-Holland)
Partij voor Zeeland (PvZ - 2 zetels in Zeeland)
Brabantse Partij (BP - 1 zetel in Noord-Brabant)
Partij Nieuw Limburg (PNL - 1 zetel in Limburg)

minderjarigen. Eveneens conform de uitspraak van het gerechtshof, sprak de Hoge Raad hem vrij van poging tot zware mishandeling.
S. was op 19 juli 2005 veroordeeld tot vijftien maanden gevangenisstraf waarvan vijf voorwaardelijk, voor de seksuele contacten die hij tussen 2001 en 2003 onderhield met minderjarige jongens in het Anne Frankplantsoen in Eindhoven. Hij was echter ook door het Openbaar Ministerie aangeklaagd omdat hij seropositief was en desondanks onbeschermde seks had, reden waarom hem poging tot zware mishandeling ten laste werd gelegd. Dit laatste werd echter door de jurisprudentie tot aan de Hoge Raad zelf aan toe, niet als strafbaar feit erkend. Achterliggende gedachte was dat in seksuele contacten de partners een gezamenlijke verantwoordelijkheid hadden en het onwenselijk was om de strafrechter daarin te laten interveniëren.

Verdachte bekent moord op Nijmeegse activist Louis Sévèke

Op 16 maart 2007 werd de 38-jarige voormalige kraker Martinus T. in een internetcafé in het Spaanse Barcelona gearresteerd op verdenking van de moord op de Nijmeegse activist Louis Sévèke. Vier dagen later werd hij aan Nederland uitgeleverd en legde vervolgens een bekentenis af. Sévèke was, 41 jaar oud, op 15 november 2005 op straat doodgeschoten bij het verlaten van een kraakpand.
Het rechercheteam dat op de zaak was gezet, had onderzoek gedaan naar in totaal 23 scenario's die de moord konden verklaren. Daarbij werd onder meer gedacht aan mogelijke wraak omdat Sévèke het werk van politie- en inlichtingendiensten nauwlettend volgde en namen had onthuld van infiltranten van geheime diensten. Ook werd voor mogelijk gehouden dat de dader(s) in extreem-rechtse hoek gezocht moesten worden of in kringen van vastgoedbezitters met wie de kraakbeweging in conflict was.

Het motief

Het Openbaar Ministerie in Arnhem verklaarde op 28 maart op een persconferentie geen aanwijzingen te hebben voor een politiek motief.
Volgens berichten in enkele media werd T. verdacht van betrokkenheid bij een aantal bankovervallen. Rechercheurs van het korps Hollands-Midden, die onderzoek deden naar de overvallen, zouden in een opslagbox van de verdachte een dagboek hebben aangetroffen dat hem rechtstreeks in verband bracht met de moord. In dat dagboek zou staan dat hij destijds door Sévèke uit de Nijmeegse kraakbeweging was gezet, hetgeen overigens door vrienden van het slachtoffer werd weersproken. Persoonlijke wraak werd dan ook als meest voor de hand liggend motief gezien. Uit het dagboek zou ook blijken dat T. op de avond van de moord in Nijmegen was.

Aanslag uit 1996

Uit T.'s aantekeningen zou ook betrokkenheid zijn af te leiden bij de aanslag op een kantoor van chemieconcern BASF in Arnhem in 1996. Deze werd in een brief aan het toenmalige actieblad *Ravage* opgeëist door een organisatie met de naam Earth Liberation Front (ELF). De aanslag leidde vervolgens tot een inval bij Ravage om de brief op te eisen, die echter vernietigd was. Het tijdschrift werd later, in september 2005, door de Hoge Raad erkend in haar recht op journalistieke bronbescherming. De aanslag werd nooit opgehelderd, maar wellicht was daar nu opnieuw een aanknopingspunt voor gevonden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechter verbiedt huisbezoeken zonder aanleiding bij AOW'ers

De voorzieningenrechter in Den Haag bepaalde op 16 maart 2007 dat de Sociale Verzekeringsbank (SVB) niet gerechtigd was om huisbezoeken bij bejaarden af te leggen zonder dat daar een bijzondere aanleiding voor was. De SVB legde deze bezoeken af om vast te kunnen stellen of de betrokkene terecht een uitkering ontving. Dat gebeurde niet alleen bij vermoedens van fraude, maar ook als controlemiddel zonder meer. Deze laatste vorm werd nu verboden. De zaak was door de Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen (ANBO) aangespannen tegen de SVB en de Staat.
Volgens de rechter waren huisbezoeken zonder aanleiding, ongeacht of die wel of niet van tevoren werden aangekondigd, een onaanvaardbare en niet noodzakelijke inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. De SVB en de Staat hadden niet aannemelijk gemaakt waarom het voorkomen of bestrijden van misbruik niet op een andere wijze mogelijk was, bijvoorbeeld door het koppelen van bestanden of het maken van risicoanalyses. Over gevallen waarin wel een fraudeverdenking bestond, liet de rechter zich niet uit omdat de bevoegdheid tot een uitspraak daarover zou toevallen aan de bestuursrechter. De ANBO had overigens ook naar voren gebracht dat huisbezoeken onrechtmatig waren omdat daarvoor geen wettelijke basis zou bestaan. Maar de voorzieningenrechter meende dat de Algemene Ouderdomswet (AOW) deze basis wel bood.

Ombudsman: 'Vreemdeling heeft recht op identiteitskaart'

Iedere vreemdeling die rechtmatig in Nederland verblijft, moet een identiteitskaart kunnen krijgen om zo aan de identificatieplicht te kunnen voldoen, zo luidde de aanbeveling van de Nationale ombudsman, Alex Brenninkmeijer, in een eind maart 2007 verschenen rapport. Er ging een onderzoek aan vooraf naar de afgifte van identiteitskaarten aan vreemdelingen, ook wel W2-documenten genoemd. Deze konden door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) worden verstrekt aan vreemdelingen die geen paspoort hadden. Daarbij ging het onder meer om slachtoffers van mensenhandel, alleenstaande minderjarige vreemdelingen en ex-asielzoekers die na afloop van de asielprocedure een reguliere verblijfsprocedure ingingen. Omdat vreemdelingen zonder paspoort niet konden voldoen aan de identificatieplicht, liepen zij het risico te worden aangehouden door de politie en beboet te worden. Tevens stuitten zij op problemen bij instanties waar identificatie vereist was, zoals in de gezondheidszorg, bij banken en postkantoren. Ook jongeren kregen hiermee te maken als zij zich moesten legitimeren op school of op een stageplaats.
Volgens Brenninkmeijer handelde voormalig minister van Vreemdelingenzaken en Integratie Rita Verdonk onbehoorlijk door de identiteitsbewijzen niet op grote schaal te verstrekken. De ombudsman wees er op dat de overheid zelf een plicht tot identificatie had ingevoerd, maar de betreffende groepen niet in staat stelde daaraan te voldoen zodat zij van rechten werden uitgesloten. Want: 'De overheid heeft de plicht om te voorkomen dat de deelname van deze mensen aan het maatschappelijk verkeer onnodig wordt bemoeilijkt.'

BUITENLANDSE ZAKEN

In Thailand voor drugssmokkel veroordeelde Nederlander vrijgelaten

Op 9 maart 2007 kwam de in Thailand voor drugssmokkel veroordeelde Machiel Kuijt in Nederland aan, na sinds zijn arrestatie in april 1997 gevangen te hebben gezeten. Hij werd tot levenslang veroordeeld, ook al had hij altijd ontkend ook maar iets met het smokkelen van verdovende middelen te maken te hebben gehad. Na aankomst in Nederland werd hij voorgeleid en vrijgelaten.
Kuijt was de eerste in Thailand gedetineerde Nederlander die vrij kwam op basis van de Wet Overdracht Tenuitvoerlegging Strafvonnissen (WOTS). Deze op 1 april 2005 in werking getreden wet maakte het mogelijk Nederlandse gevangenen die in Thailand waren veroordeeld en minstens acht jaar hadden vastgezeten aan Nederland uit te leveren. Daar konden zij het eventuele restant van hun straf uitzitten. Voor Kuijt resteerde er geen straf meer.

(Vorige berichten pagina 145/2 - 2007)

OEKRAÏNE

BINNENLAND

Ontploffing doodt dertien mijnwerkers

Een ontploffing van methaangas op 20 september 2006 in een kolenmijn in Oost-Oekraïne doodde 13 mijnwerkers en verwondde 36 anderen. Het ongeluk was de vierde grote ontploffing in de Zasjadko-mijn in zeven jaar en bracht de sterk verwaarloosde infrastructuur in de mijnbouw in Oekraïne weer eens onder de aandacht. Bij die eerdere ongelukken waren tientallen doden gevallen.

Parlement erkent hongersnood uit jaren dertig als genocide

Het parlement in Oekraïne nam op 28 november 2006 een wet aan die de door de sovjetstaat veroorzaakte hongersnood, begin jaren dertig van de twintigste eeuw, bestempelde tot een daad van genocide. De wet werd aanvaard met 233 tegen 1 stem, een kleine meerderheid in het uit 450 leden bestaande parlement. Vele parlementsleden namen niet aan de stemming deel omdat zij zich over deze controversiële kwestie niet wilden uitspreken.
De hongersnood van 1932-1933, in Oekraïne bekend als 'Holodomor' (hongerdood), was door het beleid van Jozef Stalin veroorzaakt en had de dood van ongeveer tien miljoen Oekraïeners tot gevolg, destijds bijna een derde van de bevolking.
Het besluit van het parlement kon diverse juridische consequenties hebben en leiden tot een streven naar schadevergoeding voor de slachtoffers. De Russische regering was tegen de erkenning van de massale hongersnood als genocide, omdat zij meende dat het overheidsbeleid uit die tijd niet specifiek tegen Oekraïeners gericht was.

Oplopende conflicten tussen president, premier en parlement

Parlement ontslaat ministers van Buitenlandse en Binnenlandse Zaken

Het parlement ontsloeg op 1 december 2006 de ministers van Binnenlandse en Buitenlandse Zaken, hetgeen de verhoudingen tussen de pro-westerse president Viktor Joesjtsjenko en de pro-Russische premier Viktor Janoekovitsj op scherp zette.
Eerst besloot het parlement met 247 tegen 57 stemmen tot het ontslag van minister van Buitenlandse Zaken Boris Tarasjoek, die gold als pro-westers en een trouwe bondgenoot van de president. Het kabinet van de president liet weten dat de beslissing van het parlement zou worden aangevochten bij het Constitutioneel Hof. Enkele minuten later stemde het parlement met 248 tegen 22 stemmen voor het ontslag van minister van Binnenlandse Zaken Joeri Loetsenko. Deze was eind 2004 een van de drijvende krachten achter de Oranje Revolutie.

Parlement stemt in met nieuwe minister van Buitenlandse Zaken

Het parlement stemde op 21 maart 2007 in met de benoeming van Arseni Jatsenjoek tot nieuwe minister van Buitenlandse Zaken. De 32-jarige Jatsenjoek was een voormalige minister van Economie en een medestander van president Joesjtsjenko.
Daarvoor had het parlement tot twee keer toe de vorige keuze van Joesjtsjenko, de diplomaat Volodymyr Ohryzko, afgewezen. Hij was in de ogen van een meerderheid van de parlementsleden te zeer pro-westers en te positief over de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie.

'Kabinet en parlementaire meerderheid schenden grondwet'

President Joesjtsjenko uitte op 29 maart scherpe kritiek op het kabinet van premier Janoekovitsj door ministers ervan te beschuldigen dat zij de grondwet schonden. Volgens Joesjtsjenko trachtte Janoekovitsj steeds meer individuele parlementsleden over te halen om zich bij zijn parlementaire meerderheid te voegen. Dat zou in strijd zijn met de grondwet.
Onlangs waren er nog elf parlementsleden overgelopen naar de coalitie van Janoekovitsj, die daardoor kon rekenen op 260 van de 450 parlementsleden. Dat kwam dicht in de buurt van de 300 die nodig waren om veto's van de president ongedaan te maken.
Er leek een grote kans dat de president het parlement zou ontbinden en nieuwe verkiezingen uit zou schrijven. De grondwet schreef voor dat de president alvorens dat te doen het parlement moest raadplegen en Joesjtsjenko's verzoek om gesprekken met parlementaire leiders leek erop te duiden dat hij op nieuwe verkiezingen uit was.

Oekraïners kiezen partij in conflict

Tienduizenden Oekraïners gingen op 31 maart in de hoofdstad Kiev de straat op om hun steun uit te spreken voor president Joesjtsjenko. Zij drongen er bij hem op aan het parlement te ontbinden en nieuwe verkiezingen uit te schrijven.
Een kleinere groep demonstranten in het centrum sprak haar steun uit voor premier Janoekovitsj.

Afbeeldingen van Stalin in overheidscampagne leiden tot verontwaardiging

Een advertentiecampagne van de overheid in Donetsk (Oost-Oekraïne) die burgers aanspoorde om hun rekeningen voor gas en elektra te betalen, werd op 26 maart 2007 gestaakt na protesten van mensenrechtengroepen en nationalisten. De campagne was gestart omdat de energietarieven in Oekraïne eind 2006 sterk waren gestegen en vele burgers waren gestopt met het betalen van hun energierekening.
In Donetsk waren tientallen reclameborden geplaatst met afbeeldingen van de voormalige dictator Stalin erop die aanspoorde tot

betaling. Ook waren er boodschappen van die strekking in de media uitgezonden. Critici vonden het schandelijk om voor zo'n campagne beelden te gebruiken van een man die onder meer verantwoordelijk was voor de ernstige hongersnood in Oekraïne, begin jaren dertig van de twintigste eeuw.

Russische zakenman op klaarlichte dag geliquideerd

Op 28 maart 2007 werd in de hoofdstad Kiev de Russische zakenman Maxim Koerotsjkin op klaarlichte dag geliquideerd. Hij werd, toen hij een gerechtsgebouw verliet waar hij terechtstond wegens afpersing, vanuit het dakraam van een belendend gebouw in zijn hart geschoten. Getuigen zagen twee gemaskerde mannen hard weglopen. Koerotsjkin had de rechtbank herhaaldelijk gevraagd hem op borgtocht vrij te laten omdat zijn leven in gevaar zou zijn.
Eerder in de maand waren drie andere zakenlieden met wie Koerotsjkin relaties onderhield, doodgeschoten en een ander in oktober 2006. Wat de motieven voor de moorden waren, was niet duidelijk. Koerotsjkin leidde tijdens de Oranje Revolutie van eind 2004 een organisatie die zich achter de huidige premier, de pro-Russische Viktor Janoekovitsj, had gesteld.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hervormingen voor toetreding tot Wereldhandelsorganisatie afgerond

Het parlement van Oekraïne nam op 13 december 2006 met grote meerderheid de laatste wet aan die het mogelijk moest maken toe te treden tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO). De wet regelde het belasten van de export van oud ijzer en was de laatste in een reeks die beoogde de economie van Oekraïne te liberaliseren.
President Viktor Joesjtsjenko had een snelle toetreding tot de WTO tot een van zijn hoofddoelen gemaakt. Wanneer die toetreding precies zou plaatsvinden, was niet duidelijk.

OESO: 'Oekraïne moet corruptie harder aanpakken'

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) drong er op 15 december 2006 in een rapport bij Oekraïne op aan meer maatregelen te nemen tegen corruptie. De organisatie bepleitte onder meer hervorming van de strafwet, een grotere inzet van het Openbaar Ministerie op dat terrein en een vergroting van de samenwerking tussen justitiële instanties.
Premier Viktor Janoekovitsj had er in november op gewezen hoezeer de corruptie nadelig was voor de overheidsinkomsten.

President ondertekent begroting 2007

President Viktor Joesjtsjenko ondertekende op 22 december 2006 de begroting voor 2007. Deze voorzag in inkomsten van 147,9 miljard hryvna (ca. 22 miljard euro) en uitgaven van 161,4 miljard hryvna (ca. 24 miljard euro). Dat laatste cijfer was een stijging van 18 procent ten opzichte van 2006. Er was voor 2007 een groei van het bbp voorzien van 6,5 procent en een inflatie van 7,5 procent.
Aan de ondertekening gingen twee meningsverschillen vooraf tussen de president, de premier en het parlement. Het ene ging over de zogeheten vrije economische zones, het andere over de hoogte van het minimumloon.

Voorstel vrije economische zones buiten begroting gehouden

Het kabinet had op 4 december besloten om een omstreden voorstel voor de heroprichting van vrije economische zones niet langer deel uit te laten maken van de begroting voor 2007. In plaats daarvan zouden afzonderlijke stemmingen over elke in te richten vrije economische zone worden gehouden, los van de begroting. Daarmee kwam de regering tegemoet aan een verzoek van president Joesjtsjenko.
Critici hadden ervoor gewaarschuwd dat de zones, die voorzagen in belastingverlichting en andere prikkels voor bedrijven, corruptie zouden bevorderen en tot financiële verliezen voor de schatkist zouden leiden. Na de Oranje Revolutie van 2004 had de nieuwe regering alle vrije zones afgeschaft.

Minimumloon wordt verhoogd

In december 2006 had Joesjtsjenko een veto over de begroting uitgesproken, met name omdat uit zou zijn gegaan van een te laag minimumloon. Dat minimuminkomen was belangrijk omdat allerlei sociale uitkeringen en pensioenen eraan waren gekoppeld. Het parlement nam op 19 december een herziene begroting aan, zonder echter aan de wensen van de president tegemoet te komen. Na een ontmoeting van de president met premier Viktor Janoekovitsj op 22 december nam het parlement, met steun van de partij van de premier, een wet aan die beoogde het minimumloon vanaf april 2007 geleidelijk te verhogen.

Veto president over privatiseringen

President Viktor Joesjtsjenko sprak op 28 december 2006 zijn veto uit over een door het parlement opgestelde lijst van in 2007 te privatiseren bedrijven. Tot de meer dan duizend ondernemingen behoorde ook het grootste telecommunicatiebedrijf van het land, Ukrtelecom. Volgens Joesjtsjenko was het niet aan het parlement, maar aan de president om te bepalen welke bedrijven zouden worden geprivatiseerd.

Telecombedrijf Ukrtelecom geprivatiseerd

Joesjtsjenko ondertekende op 26 januari 2007 alsnog een wet ter privatisering van Ukrtelecom. De overheid had op dat moment een belang van 92,9 procent in het bedrijf. De ondertekening kwam nadat de president het eens was geworden met premier Viktor Janoekovitsj om in 2007 een publieke veiling te houden.

Parlement verlengt moratorium op verkoop van landbouwgrond

Het parlement van Oekraïne maakte op 9 januari 2007 een eerder uitgesproken veto van president Viktor Joesjtsjenko inzake de verkoop van landbouwgrond ongedaan. In totaal spraken 367 van de 450 parlementsleden zich uit voor een verlenging van een moratorium op de verkoop tot 2008. Dat was redelijk ver boven de twee derde meerderheid van 300 leden die vereist was om een presidentieel veto ongedaan te maken.
Privé-eigendom van land was al een aantal jaren toegestaan in Oekraïne, maar landbouwgrond was daarvan uitgezonderd. Het moratorium zou eind 2006 zijn afgelopen maar het parlement besloot toen het met een jaar te verlengen, waarna de president zijn veto uitsprak. Tegenstanders van privatisering waren bang dat de grond door corruptie tegen veel te lage prijzen zou worden verkocht.

Oekraïne

BUITENLANDSE ZAKEN

Oekraïne sluit nieuw gasakkoord met Rusland

Oekraïne ondertekende op 24 oktober 2006 een nieuw gasakkoord met Rusland. De Oekraïense premier Viktor Janoekovitsj zei na een ontmoeting in Moskou met zijn Russische ambtgenoot Michail Fradkov dat Oekraïne in 2007 niet meer zou betalen dan 130 dollar per duizend kubieke meter gas. Dat was hoger dan de 95 dollar die tot dan toe werd betaald, maar lager dan door velen was verwacht. Het akkoord was gesloten tussen RosUkrEnergo, het bedrijf dat bemiddelde bij de levering, en UkrGaz-Energo. Dat laatste bedrijf was in Oekraïne gevestigd en opgezet door RosUkrEnergo en het Oekraïense nationale gasbedrijf Naftogaz.

President Rusland wenst goede betrekkingen met Oekraïne

Tijdens een bezoek aan Oekraïne op 22 december 2006 sprak de Russische president Vladimir Poetin zich uit voor goede relaties tussen de beide landen. Poetins bezoek was zijn eerste sinds het aan de macht komen van Viktor Janoekovitsj als premier in augustus.
Tijdens de presidentsverkiezingen van eind 2004 had Poetin openlijk zijn steun uitgesproken voor Janoekovitsj, hoewel deze aanvankelijk had gewonnen via frauduleuze verkiezingen. De protesten daartegen resulteerden in de ongeldigverklaring van de uitslag en uiteindelijk in de Oranje Revolutie.

Premier breekt bezoek aan Turkije af wegens dood medestander

Premier Viktor Janoekovitsj van Oekraïne brak op 17 januari 2007 onverwachts een meerdaags bezoek aan Turkije af, dat beoogde de handelsbetrekkingen aan te halen. De reden was de plotselinge dood bij een jachtongeval van een prominent parlementslid en medestander van de premier, de 55-jarige Jevhen Koesjnarjov.

EU biedt financiële steun ter waarde van 647 miljoen dollar

De Europese Commissie verklaarde op 7 maart 2007 dat zij over de komende vier jaar een bedrag van rond de 647 miljoen dollar (ca. 475 miljoen euro) aan financiële steun zou verlenen aan Oekraïne. De jaarlijkse steun van de Europese Unie zou daarmee toenemen van 92,6 miljoen naar 161,8 miljoen dollar.
De eurocommissaris voor Buitenlandse Betrekkingen Benita Ferrero-Waldner zei in een verklaring dat de steun vooral bedoeld was voor de versterking van 'de kwaliteit van bestuur en democratische instellingen' en om 'de Oekraïense wetgeving dichter bij die van de EU te brengen.' Tevens was het de bedoeling samenwerking op het gebied van energie, transport en milieu te versterken.

EU uit op vrijhandelsakkoord met Oekraïne

De Unie deed op 27 maart Oekraïne het aanbod te komen tot een vrijhandelsakkoord, maar zij stelde geen volledig EU-lidmaatschap voor Oekraïne in het vooruitzicht. De voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Durão Barroso, had op die dag een ontmoeting met premier Viktor Janoekovitsj, waarbij een en ander ter sprake kwam.

(Vorige berichten pagina 533/1 e.v. - 2006)

PORTUGAL

Portugal

BINNENLAND

Parlement stemt in met nieuwe abortuswet

Op 8 maart 2007 – bijna een maand na een referendum over het thema – ging de Portugese volksvertegenwoordiging akkoord met legalisering van abortus tot in de tiende week van de zwangerschap. De nieuwe wetgeving was naar Europese maatstaven niet bijzonder vooruitstrevend. In Groot-Brittannië was abortus tot in de vierentwintigste week van de zwangerschap mogelijk en in Duitsland, Frankrijk en Italië tot in de twaalfde week.
Volgens vrouwenorganisaties belandden er in Portugal per jaar 10.000 vrouwen in ziekenhuizen als gevolg van illegale abortussen.

Oud-dictator Salazar 'grootste burger aller tijden'

Bij de stemming in een Portugees televisieprogramma over de 'grootste burger aller tijden' op 25 maart 2007 nam de man die Portugal van 1933 tot 1974 met harde hand regeerde, António de Oliveira Salazar, de eerste plaats in. De communistische veteraan Álvaro Cunhal, in 2005 overleden, legde beslag op de tweede plaats. De diplomaat Aristides de Sousa Mendes, die in de Tweede Wereldoorlog veel joden had gered, eindigde als derde.
Veel commentatoren gaven aan niet blij te zijn met de uitslag omdat Salazar een uitgesproken afkeer van de democratie had.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economie volgens premier op het goede spoor

Uit officiële gegevens bleek op 9 maart 2007 dat de Portugese economie in 2006 met 1,3 procent gegroeid was. Dat was volgens premier José Socrates nog onvoldoende, maar het toonde volgens hem wel aan dat het de goede kant op ging. In het vierde kwartaal was de groei 1,7 procent geweest, terwijl deze in dezelfde periode een jaar eerder 0,5 procent had bedragen.

Begrotingstekort in 2006 afgenomen

Het begrotingstekort in Portugal was eind 2006 gezakt tot 3,9 procent van het bbp, zo bleek uit cijfers die op 19 maart 2007 bekend werden gemaakt. Vóór het aantreden van de socialist Socrates in 2005 bedroeg het tekort nog rond de 6 procent. Het betere resultaat kwam voort uit verhoging van de belastingen, het aanpakken van belastingontduiking en het doorvoeren van bezuinigingen. Het percentage van 3,9 procent oversteeg overigens nog steeds het door de Europese Unie toegestane maximum van 3 procent.

(Vorige berichten pagina 149/2 e.v. - 2007)

RUSSISCHE FEDERATIE

Russische Federatie

BINNENLAND

Hard optreden tegen niet toegestane demonstratie in Sint-Petersburg

De politie in Sint-Petersburg trad op 3 maart 2007 hard op tegen een niet toegestane demonstratie van enkele duizenden

mensen die protesteerden tegen de inbreuken op de democratie in Rusland. Enkele tientallen mensen werden gearresteerd. Het protest gold de inbreuken op de mediavrijheid, de afschaffing van de verkiezingen voor gouverneurs en presidenten van provincies en republieken en inbreuken op andere vrijheden.
De autoriteiten hadden de demonstratie in het centrum verboden en alleen toestemming gegeven voor een demonstratie er ver vandaan. Het was de derde keer in enkele maanden tijd dat de politie in Rusland optrad tegen een demonstratie die tegen het Kremlin was gericht.

Politieoptreden in Nizjni Novgorod

Oproerpolitie maakte op 24 maart ook een einde aan een demonstratie van de oppositie in de stad Nizjni Novgorod, enkele honderden kilometers ten noordoosten van Moskou. Er werd op activisten ingeslagen en enkele tientallen personen werden opgepakt. Volgens een woordvoerder van de oppositie waren activisten die op weg waren naar het centrum ook van tevoren al door de politie opgepakt en uit treinen en bussen gehaald.
De autoriteiten hadden geen toestemming verleend voor de bijeenkomst in het centrum van de stad.

Twijfel aan oppositiekarakter van nieuwe politieke partij

Een nieuwe politieke groepering genaamd Rechtvaardig Rusland behaalde op 11 maart 2007 goede resultaten bij de regionale verkiezingen. De partij kreeg zo'n 15 procent van de stemmen, na de Communistische Partij van de Russische Federatie (KPRF) op plaats twee en de grootste partij, het – Kremlingezinde – Verenigd Rusland (YeR).
Rechtvaardig Rusland werd alom gezien als een creatie van het Kremlin, waarmee het beoogde het bestaan te suggereren van een oppositie terwijl de partij juist was opgericht om stemmen weg te halen bij echte oppositiepartijen. Het Kremlin zou door het creëren van een pseudo-oppositiepartij kritiek voor willen zijn dat er in Rusland geen sprake was van echte democratie.

Passagiersvliegtuig maakt noodlanding: zeven doden

Een passagiersvliegtuig van de Russische maatschappij UTAir raakte bij Samara in Centraal-Rusland op 17 maart 2007 in dichte mist vlak voor de landingsbaan de grond en kwam ondersteboven terecht. Volgens officiële mededelingen kwamen 7 mensen om het leven en raakten er 26 gewond. Het vliegtuig was een TU-134, die speciaal bij slecht weer nogal eens in problemen kwam bij de landing.

Slechte infrastructuur en nalatigheid veroorzaken verscheidene rampen

Als gevolg van een mijnramp in Novokoeznetsk op 19 maart 2007 vonden tenminste 108 mijnwerkers de dood. President Vladimir Poetin en zijn kabinet gingen het land twee dagen later voor in enkele minuten stilte ter herdenking van de slachtoffers, televisieprogramma's werden onderbroken en vlaggen hingen halfstok. De ramp viel bijna samen met een brand in een verpleeghuis in de kleine provinciestad Kamysjevatskaja bij de Zee van Azov die op 20 maart plaatsvond. Deze ramp eiste 63 dodelijke slachtoffers, die een dag later in kerken in het land en elders in de openbaarheid werden herdacht. Verder kwamen op 25 maart tien personen om bij een brand in een nachtclub in Moskou.
Een van de oorzaken van het veelvuldig voorkomen van dergelijke rampen was de sinds jaren sterk verwaarloosde infrastructuur van Rusland. Dit ging vaak hand in hand met ernstige vormen van nalatigheid bij overheidspersoneel.

Hooggerechtshof gelast opheffing kleine linkse partij

Het Hooggerechtshof gelastte op 28 maart 2007 de opheffing van een kleine linkse partij, de Russische Vredespartij. Zij zou niet aan nieuwe wettelijke eisen hebben voldaan. Volgens het hof was het aantal leden van de partij en het aantal afdelingen gedaald beneden de sinds 1 januari vereiste minima. Partijen die niet aan de eisen voldeden, moesten zich laten registreren als een andere organisatie of zich opheffen.

De Russische Vredespartij was de tweede partij in korte tijd die niet aan de nieuwe eisen kon voldoen. De Republikeinse Partij was in de voorgaande week op last van de rechter opgeheven. Volgens critici waren de nieuwe regels bedoeld om de greep van het Kremlin op de politiek te verstevigen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

President Poetin wil financiële gegevens in roebels uitgedrukt zien

President Vladimir Poetin verordonneerde op 21 maart 2007 dat overheidsfunctionarissen bij financiële aangelegenheden geldbedragen in roebels zouden uitdrukken. Nadat de roebel bij de grote financiële crisis van 1998 80 procent in waarde was gedaald, was de munt de laatste jaren weer redelijk stabiel geweest.
In de economische chaos van de eerste jaren na het einde van de Sovjet-Unie werden prijzen vaak in dollars of andere buitenlandse valuta uitgedrukt. Ook accepteerden winkels vaak uitsluitend buitenlandse valuta als betaalmiddel.

Staatsbedrijf Rosneft koopt deel olieconcern Yukos

Het eerste deel van de restanten van het olieconcern Yukos kwam op 27 maart 2007 bij een veiling in Rusland voor het equivalent van 5,7 miljard euro in handen van het staatsbedrijf Rosneft. Het Brits-Russische bedrijf TNK-BP nam ook aan de veiling deel, maar dat werd algemeen slechts als een methode gezien om de veiling een eerlijker aanzien te geven.

Yukos, dat in 2006 bankroet was verklaard, werd naar verwachting opgedeeld tussen de Russische staatsbedrijven Rosneft en Gazprom. Rosneft had in 2004 ook al de grootste productie-eenheid van Yukos, Yuganskneftegaz, overgenomen.

JUSTITIE

Twee ex-functionarissen oliemaatschappij Yukos veroordeeld

Een rechtbank in Moskou veroordeelde op 5 maart 2007 twee voormalige hoge functionarissen van de bankroete oliemaatschappij Yukos tot gevangenisstraffen wegens het stelen en witwassen van miljarden dollars. Vladimir Malachovski, een voormalige directeur van een dochtermaatschappij van Yukos, Ratibor, kreeg twaalf jaar cel en Vladimir Pereverzin, een andere voormalige hoge functionaris van Yukos, elf jaar.
De aangeklaagden hadden volgens het Openbaar Ministerie ruwe olie gekocht van drie dochtermaatschappijen van Yukos te-

gen kunstmatig lage prijzen. De olie hadden zij vervolgens met winst doorverkocht.

Burgemeester Vladivostok gearresteerd op verdenking van corruptie

De burgemeester van Vladivostok, Vladimir Nikolajev, werd op 7 maart 2007 formeel in voorarrest genomen door een rechtbank in die stad op verdenking van verduistering en corruptie. Hij was de dag daarvoor in Moskou aangehouden en al een week eerder door de rechtbank uit zijn functie ontheven. Nikolajev werd ervan beschuldigd voor privé-doeleinden land te hebben weggegeven aan niet geïdentificeerde individuen, terwijl andere officiële verzoeken om bouwvergunningen voor die percelen nog in behandeling waren. Ook zou hij de financiële middelen van de stad hebben gebruikt om privé-lijfwachten te betalen.
Er liepen nog diverse andere justitiële onderzoeken tegen Nikolajev. Vladivostok had in de jaren negentig van de twintigste eeuw een slechte naam door het veelvuldig voorkomen van corruptie en geweld, ook in overheidskringen.

Hoofdredacteur zakentijdschrift Forbes veroordeeld voor laster

Een rechtbank in Moskou veroordeelde op 21 maart 2007 hoofdredacteur Maksim Kasjoelinski van de Russische editie van zakentijdschrift *Forbes* tot een boete van omgerekend 3.080 euro wegens laster. De rechtbank oordeelde dat hij valse informatie had verspreid.

De zaak betrof een artikel uit het decembernummer van het blad dat de opkomst analyseerde van Jelena Batoerina, de vrouw van de Moskouse burgemeester Joeri Loezjkov. Zij stond aan het hoofd van een van de grootste bouwbedrijven van de hoofdstad, Inteko. Het artikel besprak hardnekkige aantijgingen dat haar bedrijf in ruime mate had geprofiteerd van de positie van haar echtgenoot.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Academie van Wetenschappen weigert grotere invloed overheid

De Academie van Wetenschappen in Rusland weigerde op 28 maart 2007 in te stemmen met een door de regering voorgesteld nieuw reglement dat de controle over de tot dan toe onafhankelijke Academie zou overdragen aan de staat. De belangrijkste leden van de Academie stemden unaniem voor een reglement dat haar onafhankelijkheid zou voorzetten.
De Academie van Wetenschappen genoot zelfs in de sovjetperiode een zekere mate van autonomie. Het ministerie van Onderwijs had nu echter voorgesteld het toezicht op de organisatie in handen te geven van een instantie waarvan de leden grotendeels door de overheid werden benoemd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Raad van Europa kapittelt Rusland wegens martelingen in Tsjetsjenië

Voor de derde keer in zes jaar werd Rusland op 13 maart 2007 gekapitteld door de Raad van Europa wegens het mishandelen van gedetineerden in Tsjetsjenië. Het Europees Comité ter Voorkoming van Marteling (CPT) had een rapport gepubliceerd waaruit bleek dat Rusland niet meewerkte met controleurs van de Raad en eerdere aanbevelingen negeerde. Volgens het rapport maakten Russische politie- en veiligheidsfunctionarissen in Tsjetsjenië zich nog steeds schuldig aan marteling, mishandeling en het ongeoorloofd opsluiten van burgers.

Tsjetsjeense president hekelt martelingen door federale troepen

De pas geïnstalleerde nieuwe president van de republiek Tsjetsjenië, Ramzan Kadyrov, beschuldigde de federale overheid op 16 maart ervan gevangenen te martelen. Die beschuldiging was al eerder herhaaldelijk geuit door Russische en internationale mensenrechtenorganisaties.

De beschuldigingen van Kadyrov werden vooral gezien als een poging zijn populariteit in Tsjetsjenië te vergroten en de aandacht af te leiden van zijn eigen paramilitaire militie. Deze was eveneens van martelingen en ontvoeringen beschuldigd.

'Toestand mensenrechten in Rusland verslechtert'

De in Wenen gevestigde Internationale Helsinki Federatie voor Mensenrechten (IHF) stelde in een rapport van 27 maart 2007 dat de Russische overheid steeds meer beperkingen oplegde aan de vrijheid van vergadering en steeds vaker overging tot intimidatie en mishandeling van leden van de oppositie. Enkele dagen eerder nog had de politie met veel geweld een demonstratie in Nizjni Novgorod uiteen geslagen.
Russische en internationale activisten en organisaties wezen er regelmatig op dat de toestand van de mensenrechten in Rusland sterk achteruit ging. Vooral het recht op vrije meningsuiting werd steeds meer beperkt.

'Voormalige gevangenen Guantánamo Bay in Rusland gemarteld'

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) stelde op 29 maart 2007 in een rapport dat drie gevangenen die in Guantánamo Bay op Cuba hadden vastgezeten en in 2004 waren vrijgelaten, in Rusland door politie en justitie waren gemarteld. Vier anderen waren volgens het rapport ondergedoken.

HRW meende dat de Amerikaanse overheid betere garanties moest vragen van andere overheden als gevangenen naar hun land van oorsprong werden teruggestuurd. Het Russische ministerie van Binnenlandse Zaken en de veiligheidsdienst FSB weigerden commentaar op de beschuldigingen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Parlement Tsjetsjenië stemt in met benoeming nieuwe president

Het parlement van de deelrepubliek Tsjetsjenië stemde op 2 maart 2007 vrijwel unaniem in met de door het Kremlin een dag eerder voorgedragen kandidaat voor het presidentschap, Ramzan Kadyrov. Hij werd er door mensenrechtenorganisaties van beschuldigd dat hij zich in voorgaande jaren met zijn gevreesde militie schuldig had gemaakt aan ontvoeringen, martelingen en verdwijningen.

Kadyrov was tot dan toe premier geweest van de republiek en had de wederopbouw van Tsjetsjenië krachtig bevorderd en veel bouwprojecten aangepakt. Hij was de zoon van Ahmad Kadyrov, de Moskougezinde president van Tsjetsjenië, die in 2004 omkwam bij een moordaanslag.

(Vorige berichten pagina 150/1 e.v. - 2007)

SPANJE

BINNENLAND

Monument onthuld voor slachtoffers aanslagen Madrid

Op 11 maart 2007, precies drie jaar na de aanslagen in Madrid waarbij 191 doden vielen, werd in aanwezigheid van de families van de slachtoffers, de koninklijke familie en premier Zapatero een monument ter nagedachtenis van de slachtoffers onthuld.
Het was een sobere plechtigheid. Er werden enkel twee kransen gelegd bij het nieuwe futuristische monument op het plein voor het Atochastation in Madrid. Aan de binnenkant van de elf meter lange, doorschijnende cilindervormige koepel zaten boodschappen verwerkt die mensen na de gebeurtenissen op 11 maart 2004 hadden achtergelaten.

Duizenden protesteren tegen over-ontwikkeling op de Balearen

Op 17 maart 2007 vond er op Mallorca een grote demonstratie plaats tegen de schadelijke gevolgen van het massatoerisme. Volgens de organisatoren was het de grootste bijeenkomst ooit op de Balearen. De deelnemers wilden de aandacht vestigen op de over- ontwikkeling van de eilanden.
Al in 2004 waarschuwde het Spaanse ministerie van Milieu dat het toerisme zich een nieuw imago moest gaan aanmeten. Door het intensieve gebruik van de Spaanse toeristische gebieden kwam de winstgevendheid van de toeristische sector steeds meer onder druk te staan.

Spaanse krant valt boycot door oppositie aan

Het Spaanse dagblad *El País* haalde op 23 maart 2007 uit naar de boycot door de oppositionele Volkspartij (PP) van het grootste mediaconcern van Spanje, Prisa. De boycot was het gevolg van de vergelijking die Jesus Polanco, de voorzitter van de mediagroep, had gemaakt tussen het beleid van de PP met dat van de voormalige Spaanse dictator Franco.
Prisa's voorzitter deed deze uitspraak vanwege de in zijn ogen felle oppositie van de PP tegen de regering. Volgens Polanco was deze houding terug te voeren op het feit dat de partij wraak wilde nemen voor de verloren verkiezingen van 2004. Deze vonden drie dagen na de aanslagen in Madrid plaats. Doordat de toenmalige conservatieve regering aanvankelijk beweerde dat de ETA achter de aanslagen zat in plaats van moslimterroristen, verloor zij de verkiezingen. Deze houding deed Polanco terug denken aan de tijd van Franco.
De PP wenste daarop publiekelijke en ondubbelzinnige excuses van Polanco. Pas dan zou de partij weer gebruik gaan maken van de diensten van Prisa. El País reageerde hierop door te stellen dat de PP bezig was met het intimideren en chanteren van Prisa. Deze reactie werd verder nog gesteund door diverse politieke partijen en verscheidene journalistenverenigingen.

BASKISCHE KWESTIE

Groot protest na verlening huisarrest aan ETA-gevangene

Honderdduizenden demonstranten eisten op 10 maart 2007 in Madrid een harder optreden van de regering tegen de ETA en het ontslag van premier José Luis Rodríquez Zapatero. De Spaanse premier werd beschuldigd van het beledigen van de slachtoffers van de ETA door voort te gaan met vredesbesprekingen met de Baskische afscheidingsbeweging en het verlenen van huisarrest aan José Ingnacio de Juana Chaos.
Dit ETA-lid zat vanaf 1987 in de gevangenis wegens de verantwoordelijkheid voor de dood van 25 mensen. De Juana Chaos zou in 2007 na achttien jaar gevangenisstraf vervroegd vrijkomen wegens goed gedrag. Hij kreeg echter vlak voor zijn vrijlating een nieuwe gevangenisstraf van twaalf jaar opgelegd wegens het schrijven van artikelen die zouden aansporen tot terrorisme. Hierop begon hij in november 2006 met een hongerstaking. De Spaanse regering besloot op 1 maart 2007 dat hij na zijn herstel de rest van zijn gevangenisstraf thuis zou mogen uitzitten. Op deze manier wilde men voorkomen dat hij zou sterven aan de hongerdood en zou uitgroeien tot een martelaar.

Spanje raakte steeds verder verdeeld over de kwestie hoe er met de ETA moest worden omgegaan. De conservatieve Volkspartij (PP) beschuldigde de regering van een te coulante houding ten aanzien van de ETA. Ook veel Spanjaarden hadden moeite met het huisarrest van het ETA-lid. Desondanks was de regering ervan overtuigd dat ze een goede en humane beslissing had genomen.

Rechter laat aanklachten tegen Baskische separatist vallen

Arnaldo Otegi, de leider van Batasuna – de politieke vleugel van de ETA -, werd op 21 maart 2007 vrijgesproken van het ophemelen van terrorisme. Dit gerechtelijke besluit viel verkeerd bij de Spaanse conservatieven. Volgens hen zat de regering achter deze beslissing teneinde het vredesproces met de ETA weer op de rails te krijgen.
Otegi zou in 2001 tijdens de begrafenis van een ETA-lid omgekomen ETA-leden als patriotten hebben omschreven. Otegi ontkende dat hij de ETA had opgehemeld. Het zou alleen zijn bedoeling zijn geweest om op te komen voor het Baskische recht op zelfbeschikking en om een oplossing te vragen voor het Baskische conflict.

Spaanse politie deelt ETA-unit zware klap uit

Spaanse autoriteiten maakten op 31 maart 2007 bekend dat zij de zogeheten Donosti groep van de ETA grotendeels hadden opgerold. Deze groep werd er van verdacht achter 24 aanslagen te zitten in Spanje tussen 2004 en 2006. Tijdens de politieactie werden acht mensen, onder wie het hoofd van de groep José Angel Lerin Sánchez, gearresteerd. Tevens werden een grote hoeveelheid explosieven en een aantal computers door de politie buitgemaakt.

De arrestaties vonden plaats tijdens een bijeenkomst van Batasuna in Bilbao. De leider van deze politieke tak van de ETA, Otegi, deelde hier mee dat de populariteit van Batasuna wel duidelijk zou worden tijdens de verkiezingen in mei. Hij liet echter in het midden hoe Batasuna hierin zou slagen, want waarschijnlijk mocht de partij niet meedoen aan de verkiezingen. Volgens Otegi zou een dergelijke beslissing een democratische oplossing van het Baskische conflict onmogelijk maken.

NATUUR EN MILIEU

Spanje gaat vervuilende bedrijven strenger beboeten

De Spaanse vice-premier Maria Teresa

Spanje

Fernández de la Vega maakte op 9 maart 2007 bekend dat Spanje boetes tot 2 miljoen euro zou uitdelen aan bedrijven die vervuilden.
Deze maatregel was van toepassing op duizenden bedrijven in de industriële, transport- en agrarische sector. De opbrengsten uit deze boetes zouden terecht komen in een fonds dat gebruikt werd om de milieuschade te compenseren. Wanneer de bedrijven de boete niet betaalden, kon hun vergunning ingetrokken worden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Spaans parlement keurt wet over transseksualiteit goed

Op 1 maart 2007 keurde het Spaanse parlement een nieuwe wet over transseksualiteit goed. Dankzij deze wet was het voor transseksuelen niet meer noodzakelijk om een geslachtsveranderende operatie te ondergaan om in aanmerking te komen voor een officiële wijziging in hun seksuele identiteit. Zij hoefden nu enkel, aan de hand van een medisch dossier, aan te tonen dat een geslachtsverandering voor hen wenselijk was. Het nieuwe aan de wet was dat de sociale en psychische seksuele identiteit boven de biologische identiteit geplaatst werd.

Wet aangenomen ter bevordering van gelijkheid tussen man en vrouw

Het Spaanse parlement nam op 15 maart 2007 een wet aan die als sluitstuk kon worden gezien van de hervormingen op emancipatorisch vlak door de Spaanse regering. Om een einde te maken aan de verschillen tussen mannen en vrouwen was premier José Luis Rodríquez Zapatero al in 2004 begonnen met het invoeren van een reeks van wetten die de positie van de vrouw moesten verbeteren.

Volgens de nieuwe wet moest in gemeentes van meer dan 5.000 inwoners minstens 40 procent van de kandidaten van een politieke partij vrouw zijn.

Daarnaast moesten bedrijven met meer dan 250 werknemers plannen ontwikkelen om de positie van vrouwelijke werknemers te verbeteren. Tevens streefde men ernaar dat in 2015 minimaal 40 procent van de bestuursleden in een bedrijf vrouw zou zijn.

(Vorige berichten pagina 151/2 e.v. - 2007)

Turkije

TURKIJE

KOERDISCHE KWESTIE

Gevangen Koerdische leider Öcalan zou worden vergiftigd

De advocaten van de gevangen leider van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK), Abdullah Öcalan, hielden begin maart 2007 een persconferentie in Italië waarop ze stelden dat hun cliënt werd vergiftigd. Zo zouden er hoge concentraties van chroom en strontium in zijn cel zijn aangetroffen. Mede als gevolg hiervan had hij problemen met zijn ademhaling en met zijn huid.
De procureur reageerde op 12 maart. Deze stelde dat hij toxicologische tests op Öcalan had laten uitvoeren door drie experts van het officiële forensisch instituut van de Turkse overheid. Al deze testen waren negatief, aldus de procureur. Er zou derhalve geen grond bestaan voor de bewering dat de PKK-leider werd vergiftigd. De advocaten bestreden dit. Ze zeiden dat er geen onderzoek was gedaan naar de verf op de celmuren en het bestek. Ze drongen aan op een onafhankelijk onderzoek naar de vermeende vergiftiging.

Rechtbank veroordeelt Koerdisch politicus

Een rechtbank in Diyarbakir veroordeelde Sedat Yurttas op 7 maart 2007 tot een gevangenisstraf van zes maanden wegens het 'verheerlijken van een misdadiger'. Hij had Abdullah Öcalan, de gevangen leider van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK), aangehaald met een titel waaruit respect sprak. Yurttas was lid van de Democratische Samenlevingspartij (DTP). Hij was de tweede politicus van deze partij die voor een dergelijk vergrijp werd veroordeeld.

Massale aanwezigheid leger en politie bij viering Koerdisch nieuwjaar

Rondom de viering van het Koerdische nieuwjaar, op 21 maart 2007, waren strenge veiligheidsmaatregelen genomen. Koerden grepen dit feest, Newroz geheten, al jaren aan om eigen culturele rechten te eisen en hun steun te betuigen aan de Arbeiderspartij van Koerdistan. De Turkse overheid was ditmaal extra bevreesd voor ongeregeldheden omdat de onvrede onder de Koerden groeide. Na de arrestatie van PKK-leider Abdullah Öcalan in 1999 en het begin van de besprekingen over de toetreding tot de Europese Unie, hoopten de Koerden op culturele hervormingen. In het begin leek het ook die kant op te gaan toen tv-uitzendingen en onderwijs in de Koerdische taal werden toegestaan. Daar bleef het echter bij en bovendien bleek in de praktijk van de beloofde hervormingen weinig terecht te komen. Zo stelden autoriteiten allerlei aanvullende eisen aan scholen die in het Koerdisch les wilden geven, met als gevolg dat deze scholen hun deuren niet konden openen.

Dit jaar waren er talloze demonstraties, waarbij Koerden het portret van Öcalan met zich meedroegen, evenals vlaggen van de PKK. De scherpe veiligheidsmaatregelen zorgden ervoor dat Newroz relatief rustig verliep. Hier en daar waren er schermutselingen met de politie en in totaal werden 200 demonstranten gearresteerd.
Ook voorafgaand aan Newroz was de politie actief. Zo arresteerde ze op 19 maart twaalf Koerden op verdenking van het beramen van aanslagen op industriële gebouwen in en rond Istanbul. Dezelfde dag werd een Koerdische burgemeester veroordeeld tot een gevangenisstraf van zeven jaar wegens lidmaatschap van een verboden organisatie. De burgemeester van Hakkari zou lid zijn van de PKK.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkloosheid daalt naar 9,9 procent

Het statistisch instituut TUIK maakte op 6 maart 2007 bekend dat de werkloosheid in 2006 9,9 procent bedroeg. Dat was 0,4 procentpunt minder dan het jaar daarvoor. In totaal telde Turkije in 2006 2,44 miljoen mensen die werk zochten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechtbank laat video-website van YouTube blokkeren

Een rechtbank in Istanbul besloot op 7 maart 2007 dat de website van YouTube voorlopig geblokkeerd moest worden omdat hier filmpjes te zien zouden zijn waarin Mustafa Kemal Atatürk, de grondlegger van het moderne Turkije, werd beledigd.
YouTube was een site waarop mensen zelf-

gemaakte video's konden zetten. Volgens Turkse media was op de site een virtuele oorlog uitgebroken tussen Turkse en Griekse gebruikers die elkaar over en weer bestookten met beledigende filmpjes. Toen in enkele daarvan de spot werd gedreven met Atatürk, greep de openbaar aanklager in en eiste een voorlopig verbod op de site. De rechter honoreerde dit verzoek.
De beslissing paste in de Turkse politiek waar belediging van Atatürk en de Turkse identiteit uiterst gevoelig lagen. Meerdere schrijvers en journalisten waren al aangeklaagd op grond van overtreding van artikel 301 van de nieuwe strafwet dat belediging van de Turkse identiteit strafbaar stelde. De Europese Unie volgde deze processen met argusogen omdat ze deze zag als een ondermijning van de vrijheid van meningsuiting.

EUROPESE UNIE

EU heropent besprekingen met Turkije

De Europese Unie heropende op 29 maart 2007 de besprekingen met Turkije over twee van de acht onderdelen waarmee in december 2006 was gestopt, te weten Ondernemingen en Industriële Politiek. De besprekingen waren gestaakt omdat Turkije weigerde Cypriotisch handelsverkeer toe te laten naar haar lucht- en zeehavens. Dit was een eis van de EU omdat Cyprus een van de lidstaten was.

De Turkse onderhandelaar Ali Babacan toonde zich tevreden en zei dat Turkije er alles aan zou doen om de besprekingen te bespoedigen. De EU zei in een reactie dat de besprekingen langzamer zouden verlopen: 'We hebben de trein niet stilgezet, maar hij rijdt wel een stuk langzamer.'

BUITENLANDSE ZAKEN

Turkije opent gerestaureerde Armeense kerk

Op 29 maart 2007 werd de Kerk van het Heilige Kruis op het eiland Akdamar officieel geopend in het bijzijn van een hoge Armeense delegatie. De kerk uit de tiende eeuw was voor 1,4 miljoen euro gerestaureerd. De opening van de kerk werd gezien als een gebaar van goede wil naar de Armeniërs, met wie Turkije een moeizame relatie onderhield.

(Vorige berichten pagina 152/3 e.v. - 2007)

VATICAAN

BINNENLAND

Paus blijft bij conservatieve doctrine

Paus Benedictus XVI vaardigde op 13 maart 2007 de apostolische aansporing Sacramentum Caritatis uit. Deze was gericht aan alle katholieken en bedoeld ter ondersteuning van de campagne om het geloof nauwgezet te volgen. Priesters zouden dat moeten uitdragen.
Het geloof nauwgezet volgen betekende volgens de apostolische aansporing dat gelovigen zich moesten inzetten voor vrede, rechtvaardigheid en naastenliefde. Tegelijk liet de paus weten vast te houden aan de conservatieve lijn. Dit betekende dat het celibaat gehandhaafd bleef, dat het homohuwelijk en abortus werden afgewezen, dat internationale missen weer deels in het Latijn gehouden moesten worden en dat gescheiden echtgenoten die weer hertrouwden niet ter communie mochten gaan.

BUITENLANDSE ZAKEN

Paus ontmoet Vietnamese premier

Paus Benedictus XVI had op 25 januari 2007 een half uur durend onderhoud met de Vietnamese premier Nguyen Tan Dung. Het gesprek werd gezien als een belangrijke stap op weg naar een herstel van de relatie tussen de Heilige Stoel en Vietnam. Zo sprak het Vaticaan zich positief uit over de verbeteringen op het gebied van religieuze vrijheid. Tot dan toe was er altijd spanning geweest omdat Vietnam eiste dat het een laatste woord zou hebben bij kerkelijke benoemingen. In het land leefden zes miljoen katholieken.

Russische president Poetin brengt paus een bezoek

De Russische president Vladimir Poetin had op 13 maart 2007 voorafgaand aan zijn bezoek aan Italië een onderhoud met de paus. Ze spraken onder andere over het verbeteren van de betrekkingen tussen de roomskatholieke kerk en de Russisch-orthodoxe Kerk. Volgens het Vaticaan verliepen de besprekingen in een 'zeer positieve atmosfeer'.

(Vorige berichten pagina 671/2 e.v. - 2006)

ECUADOR

BINNENLAND

Ecuador kiest linkse Rafael Correa als nieuwe president

Belangrijkste presidentskandidaten zijn tegenpolen

Bij de presidentsverkiezingen in Ecuador van oktober en november 2006 stonden als belangrijkste kandidaten de nationalistische, in de Verenigde Staten opgeleide econoom Rafael Correa en de rijkste man van het land, de zeer religieuze Álvaro Noboa, tegenover elkaar.
De linkse Correa verpersoonlijkte de verandering en presenteerde zich als de man die een 'burgerrevolutie' tegen het oude, volgens hem in diskrediet gebrachte systeem zou leiden. Hij verborg zijn afkeer van het beleid van instituten als het Internationaal Monetair Fonds niet en meende dat Washington medeverantwoordelijk was voor de armoede in Latijns-Amerika. Mede daarom loofde hij de inzet van de linkse Venezolaanse president Chávez om de integratie in Zuid-Amerika te bevorderen.
Zijn rivaal Álvaro Noboa, eigenaar van 110 bedrijven en de grootste investeerder van Ecuador, wilde de betrekkingen met de VS juist aanhalen. Hij beloofde de bevolking goedkope huisvesting en een miljoen extra banen.

Noboa wint in eerste ronde

Om in één keer tot president te worden verkozen, moest de winnende kandidaat in de eerste ronde minstens de helft van de stemmen behalen of 40 procent met een voorsprong van ten minste 10 procent op de nummer twee. Dat lukte Álvaro Noboa, die op 15 oktober als voorlopige winnaar uit de bus kwam, niet. Hij behaalde ruim 26 procent van de stemmen, terwijl Rafael Correa met ruim 22 procent als tweede eindigde. De twee tegenpolen moesten zodoende in een tweede stemronde uitmaken wie de opvolger van de huidige president, Alfredo Palacio, zou worden.
Voor Correa was het resultaat reden zich tijdens de rest van de campagne minder radicaal te uiten over aanstaande veranderingen en de kritiek op de VS te matigen. Noboa meende dat de bevolking moest kiezen

tussen 'de communist' Correa die van het land een tweede Cuba wilde maken en vrijheid en democratie zoals in landen als Spanje, Chili en de VS.

Duidelijke zege Correa in beslissende ronde

De bevolking bleek op 26 november in meerderheid toch meer hoop op een betere toekomst te putten uit de plannen van Correa. Deze won met een voorsprong van ruim 13 procent op de bananenmagnaat, die door Correa was neergezet als een 'meedogenloze kapitalist'. Het betekende dat Noboa voor de derde keer op rij er niet in slaagde president te worden.

Uitslagen parlementsverkiezingen Ecuador
(15 oktober 2006) Opkomt: 59,4 procent

partij	aantal zetels
Institutionele Vernieuwingspartij Nationale Actie (PRIAN)	28
Partij van de Patriottische Maatschappij 21 januari (PSP)	24
Sociaal-Christelijke Partij (PSC)	13
Democratisch Links (ID)	7
Beweging van de Plurinationale Eenheid Pachakutik - Nieuw Land (MUPP-NP)	6
Ecuadoraanse Roldosista Partij (PRE)	6
Netwerk Ethiek en Democratie (RED)	5
Christen-Democratische Unie (UDC)	4
Democratische Volksbeweging (MPD)	3
Socialistische Partij-Breed Front (PS-FA)	1
Regionale Alliantie voor Gelijkheid	1
Beweging Nieuw Land (NP)	1
Onafhankelijk	1
totaal	100

Uitslagen presidentsverkiezingen Ecuador
(15 oktober en 26 november 2006)
Opkomst eerste ronde: 71,3 procent

kandidaat	eerste ronde	tweede ronde
Rafael Correa Delgado (MPAis-PS-FA)	22,8	56,7
Álvaro Fernando Noboa Pontón (PRIAN)	26,8	43,3
Gilmar Gutiérrez (PSP)	17,5	-
León Roldós Aguilera (ID)	14,8	-
Luis Macas (MUPP-NP)	2,2	-

De overige kandidaten behaalden afzonderlijk minder dan 2 procent van de stemmen.

MPAiS-PS-FA - Alliantie Land-Socialistische Partij-Breed Front
PRIAN - Institutionele Vernieuwingspartij Nationale Actie
PSP - Partij van de Patriottische Maatschappij 21 januari
ID - Democratisch Links
MUPP-NP - Beweging van de Plurinationale Eenheid Pachakutik - Nieuw Land

Samenstelling regering Ecuador
(26 maart 2007)

President
Rafael CORREA DELGADO

Vice-president
Lenín MORENO GARCÉS

Ministers:
Arbeidszaken en Werkgelegenheid
Antonio GAGLIARDO VALAREZO
Binnenlandse Zaken en Politie
Gustavo LARREA CABRERA
Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Integratie
María Fernanda ESPINOSA GARCÉS
Cultuur
Antonio PRECIADO BEDOYA
Economische Zaken en Financiën
Ricardo PATIÑO AROCA
Energie en Mijnbouw
Alberto ACOSTA ESPINOZA
Industrie en Concurrentie
Raúl SAGASTI LUPERA
Landbouw en Visserij
Carlos VALLEJO LÓPEZ
Maatschappelijk Welzijn
Jeannette SÁNCHEZ ZURITA
Milieu
Anita ALBÁN MORA
Nationale Defensie
Lorena ESCUDERO DURÁN
Onderwijs
Raúl VALLEJO CORRAL
Stadsontwikkeling en Huisvesting
María DE LOS ÁNGELES DUARTE PESANTES
Toerisme
María Isabel SALVADOR CRESPO
Transport en Openbare Werken
Trajano ANDRADE VITERI
Volksgezondheid
Caroline CHANG

Waarnemers wezen er op dat twee decennia van privatiseringen en een neo-liberaal economisch beleid niet hadden verhinderd dat drie kwart van de Ecuadoraanse bevolking in armoede leefde, ondanks het feit dat het land de vijfde olieproducent van Latijns-Amerika was. Correa, die in 2005 slechts vier maanden minister van Economie en Financiën was geweest onder Palacio en toen aftrad omdat hij zijn plannen niet kon uitvoeren, noemde dat schandelijk en beloofde de situatie voor de armen te verbeteren.

Regering wil oliecontracten met buitenlandse ondernemingen herzien

Minister van Energie en Mijnbouw Alberto Acosta herhaalde op 19 januari 2007 de intentie van de Ecuadoraanse regering onderhandelingen te starten met de buitenlandse maatschappijen over de oliecontracten. 'We moeten in sommige opzichten de soevereiniteit herwinnen in de energiesector en in het energiebeleid', liet hij weten, er aan toevoegende dat dit niet betekende dat de olie genationaliseerd zou worden en het private beheer zou worden afgeschaft. De bewindsman liet ook weten dat de regering overwoog om weer lid te worden van de Organisatie van Olie Exporterende Landen (OPEC). President Correa benadrukte dat er een evenwicht gezocht moest worden tussen de exploitatiemogelijkheden en de bescherming van het Amazonegebied.
Ecuador produceerde rond de 535.000 vaten olie per dag waarvan er ruim 450.000 geëxporteerd werden.

Minister van Defensie komt om bij helikopterongeluk

De regering van Ecuador maakte op 30 januari 2007 bekend dat de 41-jarige Lorena Escudero de nieuwe minister van Defensie zou worden. Haar voorgangster, Guadalupe Larriva, was kort daarvoor met haar zeventienjarige dochter en enige hoge militairen omgekomen toen de helikopter waarin zij vervoerd werden naar de luchtmachtbasis bij Manta in botsing kwam met een begeleidende helikopter. De 50-jarige socialiste was slechts negen dagen in dienst als minister.
President Correa ontsloeg een paar dagen later de pas benoemde commandant van het leger, generaal Pedro Machado, die verantwoordelijk was voor de veiligheid van de bewindsvrouw. Ook vroeg hij internationale hulp bij het onderzoek naar de oorzaak van de crash.

Tumult over ontslag parlementariërs

Congres geeft toestemming voor referendum

Het plan van de regering om de bevolking te raadplegen over de wenselijkheid een grondwetgevende vergadering bijeen te roepen, werd op 13 februari 2007 door het parlement van Ecuador goedgekeurd. Over de gevolgen van het besluit ontstonden echter direct discussies. President Correa meende dat zo'n constituante niet alleen de bevoegdheid had de grondwet te herschrij-

ven, maar ook volksvertegenwoordigers naar huis kon sturen, rechters van het Hooggerechtshof kon ontslaan en zelfs de president kon afzetten. 'De mensen hebben voor een burgerevolutie gekozen', merkte hij op, 'en dan is het absurd te zeggen dat een constituante bestaande instituten niet kan ontbinden'. Hijzelf wilde dat de grondwetgevende vergadering de macht van de politieke partijen, en dus van het in zijn ogen incompetente en corrupte politieke establishment, zou inperken.
De parlementariërs waren in meerderheid fel gekant tegen het idee dat zij naar huis gestuurd zouden kunnen worden door de leden van de constituante.

Electoraal tribunaal stelt datum volksstemming vast

Hoewel de meningsverschillen bleven bestaan, bepaalde de Hoge Electorale Rechtbank (TSE) tot ongenoegen van de parlementariërs dat het referendum op 15 april gehouden diende te worden. De oppositie in het parlement reageerde hierop door de voorzitter van de TSE, Jorge Acosta, te ontslaan. Deze weigerde echter te vertrekken en liet als tegenmaatregel weten dat 57 parlementariërs zouden worden vervangen en voor een jaar hun politieke rechten zouden verliezen. Van hen hadden 52 het voorstel gesteund hem te ontslaan en 5 hadden een aanklacht tegen hem ingediend vanwege 'onconstitutioneel handelen'. Het ontslag van de volksvertegenwoordigers werd gemotiveerd met de aantijging dat zij de TSE in diskrediet wilden brengen en het te houden referendum tegenwerkten.
Correa steunde het besluit van de TSE, maar analisten spraken hun twijfels uit. In hun ogen hadden de parlementariërs niet de bevoegdheid de voorzitter van de TSE te ontslaan, maar de TSE kon evenmin volksvertegenwoordigers naar huis sturen. In Ecuador, waar meerdere presidenten op niet wettige wijze waren afgezet in het laatste decennium, veroorzaakte het conflict nieuwe spanningen.

Volksvertegenwoordigers gemolesteerd

Toen op 15 maart enige door de TSE ontslagen volksvertegenwoordigers het Nationaal Congres probeerden te bereiken, werden zij met harde hand door demonstranten tegengehouden. De regering gaf toe met 21 leden van de oppositiepartijen overeenstemming te hebben bereikt over het innemen van de plaatsen van de verdreven volksvertegenwoordigers. Alfonso Harb, een ontslagen parlementslid van de Sociaal-Christelijke Partij (PSC), noemde hen 'verraders'. Volgens de verslagen presidentskandidaat Noboa waren zij simpelweg omgekocht.

Nieuwe congresleden sluipen parlement binnen

Honderden politiemensen hielden op 20 maart de wacht bij het parlementsgebouw toen 's ochtends vroeg, voor het opgaan van de zon, 21 nieuwe volksvertegenwoordigers het gebouw betraden. Zij behoorden allemaal tot de oppositie en werden ingezworen als parlementsleden.
Volgens voorzitter Jorge Cevalles was de stap bedoeld om een einde te maken aan de politieke crisis, maar hij hekelde de manier waarop zij het parlement waren binnengeslopen: 'Dit is geen goede start. Zij hadden gewoon door de voordeur moeten komen. Er is geen enkele reden om stiekem het gebouw te betreden.'

Rechter die ontslagen parlementariërs steunde uit functie gezet

Het besluit van rechter Juan Ramírez uit de provincie Guayas om het ontslag van de verdreven volksvertegenwoordigers ongedaan te maken, luidde op 28 maart zijn eigen ontslag in. Volgens TSE-voorzitter Acosta was hij zijn boekje te buiten gegaan en kon hem 'onwettig handelen' ten laste worden gelegd. Naar zijn mening miste de lokale rechter de bevoegdheid zich over de kwestie uit te spreken. 'We weten allemaal dat die 57 volksvertegenwoordigers terecht zijn gestraft', merkte hij op. De groep van 57 was eerder door een andere provinciaalse rechter in het ongelijk gesteld.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protesten tegen oliemaatschappij Petrobras beëindigd

Het ministerie van Energie en Mijnbouw liet op 30 maart 2007 weten dat de protesten in Ecuador tegen de Braziliaanse oliemaatschappij Petrobras waren beëindigd. Onduidelijk bleef echter of de productie was hervat. Drie weken eerder hadden bewoners in het oerwoud in de oostelijke provincie Orellana van het bedrijf geëist dat het de infrastructuur in het gebied zou verbeteren, met name door de aanleg van wegen. De olieonderneming legde vervolgens de activiteiten stil, hetgeen volgens Petroecuador voor een 'drastische reductie' van de nationale productie zorgde. Het Ecuadoraanse bedrijf ontving gewoonlijk de helft van de opgeboorde olie. De export was door de moeilijkheden afgenomen van 225.000 naar 36.000 vaten per dag.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ecuador verwerpt economische inmenging door IMF

De Ecuadoraanse regering maakte bij monde van minister van Economische Zaken en Financiën Ricardo Patiño op 1 februari 2007 duidelijk dwingende beleidsadviezen van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) niet te zullen opvolgen. De bewindsman noemde het 'onacceptabel' als het internationale financiële instituut de economische lijn van zijn regering zou willen bepalen en hij prees Hugo Chávez, de president van Venezuela, die Ecuador een krediet van 1 miljard dollar (ca. 800 miljoen euro) had gegeven.
Eerder had president Correa aangekondigd dat de buitenlandse schuld geherstructureerd diende te worden. Ook had hij – zelf van huis uit econoom – laten weten dat het onduidelijk was of Ecuador aan al haar verplichtingen kon voldoen omdat er geld nodig was voor programma's om de armen te helpen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Geschil met Colombia over besproeiing cocagewassen bijgelegd

Op 10 januari 2007 bespraken president Álvaro Uribe van Colombia en zijn aanstaande Ecuadoraanse ambtgenoot Rafael Correa het conflict tussen beide landen inzake de besproeiing door Colombia van cocagewassen in het grensgebied. Zij deden dat in Nicaragua, waar zij de inauguratie van Daniel Ortega als president van Nicaragua bijwoonden.
Ecuador had in december haar ambassadeur uit Bogotá teruggeroepen nadat Colombia het sproeien met een giftig verdelgingsmiddel vlakbij de grens had hervat. Uribe en Correa kwamen nu overeen dat

Colombia in het vervolg het buurland eerst zou waarschuwen en dat een commissie er op toe zou zien dat het verdelgingsmiddel niet op Ecuadoraans grondgebied terecht zou komen. De regering van Ecuador was echter niet tevreden met deze oplossing, want de eis was dat er in het grensgebied in het geheel niet meer gesproeid zou worden.

Ecuador vraagt WTO te bemiddelen in 'bananenoorlog' met EU

De Europese Unie blokkeerde op 8 maart 2007 het verzoek van Ecuador aan de Wereldhandelsorganisatie (WTO) om de klacht van het land tegen de EU inzake de import van bananen te behandelen. Dit betekende dat deze enige weken later behandeld zou worden.
De nieuwe EU-regels, die op 1 januari 2006 van kracht waren geworden, bepaalden dat Ecuador per ton bananen 176 euro invoerbelasting diende te betalen, waar het land in totaal 131 miljoen dollar (ca. 97 miljoen euro) aan kwijt was. Meer dan een miljoen Ecuadoranen waren afhankelijk van de bananenteelt en zij konden de extra lasten moeilijk opbrengen.

(Vorige berichten pagina 557/2 e.v. - 2006)

VENEZUELA

BINNENLAND

Stakingsleider ontsnapt uit gevangenis

De man die in 2002-2003 een staking leidde met de opzet de Venezolaanse president Hugo Chávez ten val te brengen, Carlos Ortega, slaagde er op 13 augustus 2006 in uit de militaire gevangenis van Ramos Verde te ontsnappen. Hij was wegens burgerlijke ongehoorzaamheid tot zestien jaar veroordeeld. Minister van Defensie Raúl Baduel deelde op een persconferentie mee dat de controle van politie en legereenheden bij diplomatieke posten, in havens en bij vliegvelden was uitgebreid.

President belooft meer revolutionaire veranderingen

Chávez met ruime meerderheid herkozen

'Lang leve de revolutie.' Dit riep Hugo Chávez op 3 december 2006 vanaf het balkon van het presidentiële paleis in Caracas naar de verzamelde menigte nadat hij de verkiezingen voor het presidentschap van Venezuela met een ruime marge had gewonnen. Hij beloofde de bevolking een radicalere versie van het socialisme waarbij de olieopbrengsten meer ten goede zouden komen aan de arme Venezolanen. Zijn houding tegenover de Verenigde Staten zou niet veranderen: 'Weg met het imperialisme. We hebben een nieuwe wereld nodig.'

Waarnemers waren het erover eens dat de grote steun van vooral het arme deel van de bevolking voortkwam uit de sociale programma's die de regering had opgezet, zoals subsidiering van het voedsel, een uitkering voor alleenstaande moeders en gratis universitair onderwijs.

Chávez werd gesteund door 21 partijen, van zijn eigen Vijfde Republikeinse Beweging (MVR) tot kleinere partijen als de Communistische Partij van Venezuela (PCV) en Vaderland voor Iedereen (PPT).

De kandidaat van de oppositie, Manuel Rosales, van de partij Een Nieuwe Tijd (UNT), gaf zijn nederlaag toe. Hij beloofde echter de strijd tegen de in zijn ogen autoritaire Chávez voort te zullen zetten.

Uitslagen presidentsverkiezingen Venezuela
(3 december 2006) Opkomst: 74,9 procent

kandidaat	percentage
Hugo Rafael Chávez Frías (MVR)	62,9
Manuel Antonio Rosales Guerrero (UNT)	36,9
Twaalf andere kandidaten haalden afzonderlijk minder dan 0,1 procent	

MVR - Vijfde Republikeinse Beweging
UNT - Een Nieuwe Tijd

MVR opgeheven

Kort na zijn herverkiezing liet Chávez weten een eenheidspartij met de naam Verenigde Socialistische Partij van Venezuela (PSUV) te zullen oprichten. Op 18 december werd daarom zijn eigen partij, de MVR, ontbonden. Enige dagen eerder had de president ook de leiders van de andere partijen die hem gesteund hadden bij de verkiezingen, opgeroepen lid te worden van de nieuwe eenheidspartij. De stap moest de realisatie van het 'socialisme van de 21ste eeuw' dichterbij brengen.

Kabinetsleden ingezworen

Op 8 januari 2007 werd de eed afgenomen van de ministers die zitting zouden nemen in de nieuwe regering. Hugo Chávez had zijn broer Adan, die eerder ambassadeur in Cuba was, aangewezen voor de post Onderwijs. Parlementslid Pedro Carreño verving Jesse Chacón als minister van Binnenlandse Zaken en Justitie en Rodrigo Cabezas ging de plaats innemen van Nelson Merentes als minister van Financiën. Eerder had Chávez al duidelijk gemaakt dat zijn trouwe metgezel José Vicente Rangel als vice-president zou worden afgelost door Jorge Rodríguez. De veranderingen hadden tot doel problemen als corruptie, misdaad en bureaucratie voortvarender aan te pakken.

Inauguratie president voor derde ambtstermijn

Chávez werd op 10 januari ingezworen voor een nieuwe ambtstermijn van zes jaar. 'Vaderland – socialisme of dood. Ik beloof het' liet hij zijn toehoorders weten, na eerder publiekelijk te hebben gezegd dat hij tot 2021 de macht wilde blijven uitoefenen.

Twee dagen daarvoor had het staatshoofd de financiële markten schrik aangejaagd met de aankondiging dat strategische sectoren als de telecommunicatie en de energievoorziening genationaliseerd zouden worden. De mededeling kwam des te harder aan omdat de elektriciteitsproductie nog nooit in staatshanden was geweest. Ook liet hij weten dat de staatscontrole op de olieraffinaderijen in het Orinoco-gebied uitgebreid zou worden.

Parlement geeft Chávez grote bevoegdheden

De volksvertegenwoordiging stelde op 31 januari Chávez in de gelegenheid op een groot aantal beleidsterreinen voor achttien maanden per decreet te regeren. Hij kon zodoende zonder parlementaire controle staatsinstituten veranderen, belasting- en verzekeringsregels wijzigen en maatregelen nemen met betrekking tot de staatsveiligheid en de defensie.

De tegenstanders van het regime zagen het als een nieuw bewijs dat de democratische instituties ondermijnd werden en dat Venezuela op weg was een dictatuur te worden.

Staat nationaliseert grootste elektriciteitsbedrijf

Het Amerikaanse bedrijf AES Corporation verkocht op 8 februari 82 procent van haar aandelen in La Electricidad de Caracas (EDC) aan de Venezolaanse staat. Het akkoord werd officieel gesloten tijdens een ceremonie in het presidentiële paleis, waar uitvoerend directeur Paul Hanrahan door het plaatsen van een handtekening de verkoop bezegelde. Namens de Venezolaanse regering signeerde Rafael Ramírez, directeur van Petroleos de Venezuela S.A., het contract.

Olieprojecten uit buitenlandse handen genomen

Op 26 februari maakte Chávez gebruik van zijn nieuwe, ruimere bevoegdheden: hij gelastte per decreet de overname door de Venezolaanse staat van olieprojecten in het Orinoco-gebied. De maatregel was onderdeel van de nationalisatie van de sector die op 1 mei definitieve vormen diende te hebben aangenomen, zo had de regering oliemaatschappijen als British Petroleum, Exxon Mobil, Chevron en Total laten weten.

Oppositieleiders scharen zich rondom Manuel Rosales

De kandidaat die de presidentsverkiezingen in december van Chávez verloor, Manuel Rosales, verwelkomde op 3 maart andere bekende leden van de oppositie in zijn partij, de UNT. Het betrof onder meer de burgemeester van Caráras, Leopoldo López, en Gerardo Blyde, tot dan kaderlid van de Beweging Eerst Rechtvaardigheid (MPJ). Rosales maakte de media duidelijk dat zijn partij niet de pretentie had 'de enige partij' van de oppositie te worden. Waarnemers trokken uit de gang van zaken de conclusie dat Rosales zijn rol als oppositieleider had versterkt.

Eerste leden eenheidspartij de eed afgenomen

De oprichting van Chávez' PSUV kreeg op 24 maart concreet gestalte. Die dag werd het lidmaatschap van de eerste leden officieel bekrachtigd. De eenheidspartij moest de revolutie een impuls geven en de Venezolaanse president verzocht politici van andere partijen die het oneens waren met zijn opvatting om alle linkse krachten te bundelen, 'aan de kant te gaan'. Naar verluidt was er bij Chávez irritatie ontstaan omdat een aantal leiders van andere partijen twijfelden of zij deel wilden uitmaken van het door de regering nagestreefde 'staatssocialisme'.

Zestien landerijen geconfisqueerd

Het staatshoofd maakte op 25 maart in zijn televisieprogramma *Alo presidente* bekend dat stukken land van zestien eigenaren met een totale oppervlakte van ruim 330.000 ha. waren onteigend. In het vervolg zouden deze gebruikt worden voor het stallen van vee door boerencoöperatieven om de productie van melk en vlees te bevorderen. Grondbezitters die hun land gewoon gebruikten hadden niets te vrezen, aldus de president.

Bendes slaags in gevangenis

Bij een gewelddadige confrontatie tussen straatbendes kwamen op 2 januari 2007 volgens opgave van de autoriteiten zestien gedetineerden om het leven. De bendeleden gingen elkaar met messen en vuurwapens te lijf vanwege onenigheid over het beheer van cellenblokken in de Uribana Gevangenis in de oostelijk gelegen stad Barquisimeto. De volgende dag, toen sommigen naar een andere detentie-inrichting werden overgeplaatst, vielen er bij nieuwe gevechten zes doden.
In de overvolle gevangenissen in Venezuela kwam geweld vaak voor. In de eerste elf maanden van 2006 kwamen daarbij 378 gevangenen om en raakten er 883 gewond. In 2005 vielen er bij gewelddadigheden 411 doden en 737 gewonden.

Oud-generaal opgepakt wegens coupplannen

De Venezolaanse autoriteiten maakten op 7 maart 2007 de arrestatie bekend van Ramón Guillén Dávila, een gepensioneerde generaal van de Nationale Garde. Hij werd er van beschuldigd het idee te hebben gepropageerd Chávez met een militaire opstand aan de kant te schuiven. *Associated Press* berichtte dat er volgens zijn advocaat niet veel aan de hand was. Deze had het persagentschap laten weten dat zijn cliënt slechts 'een tegenstander was van het communistische regime in Venezuela omdat het de democratische principes schond'.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Tekorten aan vlees in supermarkten

Grote private supermarkten in Venezuela schortten op 7 februari 2007 de verkoop van vlees op nadat de regering een week eerder een filiaal voor 48 uur had gesloten omdat er vlees werd verkocht boven de vastgestelde prijs. De winkeleigenaren zeiden dat het onmogelijk was het prijsniveau te hanteren dat de autoriteiten hadden bepaald met het oog op de inflatie, maar volgens de regering waren de verkopers slechts 'onscrupuleuze speculanten'. Gonzalo Asuaje, voorzitter van de organisatie van vleesproducenten Afrigo, beweerde dat de productiekosten toenamen, maar dat de prijs al vier jaar hetzelfde was gebleven.
In veel supermarkten werden producten als melk, kaas, koffie en bonen tussen de 30 en 60 procent duurder verkocht dan was toegestaan. De regering had plannen de import van vlees uit Bolivia en Argentinië te vergroten om tekorten tegen te gaan.

Overheid mag voedselvoorziening overnemen

Op 18 februari keurde de regering een decreet goed dat de overheid de bevoegdheid gaf om in elk stadium van de voedselketen het beheer over te nemen indien er sprake was van verkoop boven de vastgestelde prijs. Dit kon zijn bij de productie, de import, de opslag, het transport, de distributie en de verkoop van het product. Van rond de 150 'voedselgroepen' waren prijzen vastgesteld ten behoeve van 'het algemeen belang'. De regering kon autonoom beslissen welke producten aan de lijst werden toegevoegd of wat van de lijst geschrapt diende te worden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Congres keurt begroting voor 2007 goed

Het Venezolaanse parlement ging op 23 november 2006 akkoord met de door de regering opgestelde begroting voor het komende jaar. De totale uitgaven bedroegen 53,5 miljard dollar (ca. 41,7 miljard euro). Hiervan was 45 procent bestemd voor de gezondheidszorg, het onderwijs, de huisvesting en wetshandhaving. Voor de afbetaling van leningen werd 17 procent uitgetrokken. De begroting voor 2007 was gebaseerd op

Venezuela

een verwachte economische groei van 5 à 6 procent met een conservatieve voorspelling van de olieprijs: 29 dollar per vat. De werkelijke prijs was op dat moment 49 dollar, maar de laatste maanden was de prijs fors gedaald.

Importtarieven verhoogd

Begin december 2006 maakte de regering van Venezuela bekend dat de accijns voor een aantal importartikelen zou worden verhoogd, variërend van 15 tot 35 procent. Dit gold bijvoorbeeld voor likeuren, tabaksproducten, kleding en meubelen. De maatregel beoogde de consumptie van in Venezuela geproduceerde goederen te stimuleren.

Werkloosheid in Venezuela licht gedaald in 2006

Uit cijfers van de overheid bleek dat de officiële werkloosheid in Venezuela eind december 2006 was afgenomen tot 8,4 procent. Deze bedroeg eind 2005 nog 8,9 procent, waarbij er dat jaar sprake was geweest van een daling met 6,6 procent. Concreet betekende dit dat er eind 2006 ruim een miljoen werklozen waren op een beroepsbevolking van 12,3 miljoen mensen.

Grote economische groei houdt aan

Gastón Parra, president van de Centrale Bank, maakte in januari 2007 bekend dat de economie het jaar daarvoor was gegroeid met 10,3 procent. Het betekende dat in tien van de laatste elf kwartalen de groei boven de 10 procent was geweest. Dit kwam mede voort uit de toegenomen binnenlandse vraag, die door de regering werd gestimuleerd met sociale programma's voor de armen.
Het snelst groeiden de financiële sector en het verzekeringswezen (37 procent), gevolgd door de bouw (30 procent). De olie-export was met 20 procent gestegen en leverde bijna 60 miljard dollar (ca. 44 miljard euro) op.

Venezolaanse regering bezorgd over stijging inflatie

Latin American Economy & Business meldde op 22 februari 2007 dat de regering van Venezuela bezorgd was over het toenemen van de inflatie. Deze was de hoogste van heel Latijns-Amerika.

Hoog inflatiecijfer over 2006

Al eerder was duidelijk geworden dat het inflatiecijfer over 2006 veel hoger uitviel dan het streefdoel van de regering. Het bedroeg 17 procent. De regering wilde dit terugbrengen naar 10 procent, maar eind september werd dit veranderd in 12 procent. Voor 2007 werd opnieuw gestreefd naar 10 procent, maar analisten meenden dat het moeilijk zou worden dat cijfer te halen omdat de overheidsuitgaven bleven stijgen.

Anti-inflatoir programma

In januari 2007 stegen de voedselprijzen met 4 procent, hetgeen aanleiding gaf tot het ontwikkelen van een anti-inflatoir shockprogramma. Op 6 februari meldde de voorzitter van de financiële commissie van het Congres, Ricardo Sanguino, dat er een schema werd ontwikkeld om de inflatie te stoppen. Daarvoor zouden economische, politieke, industriële en fiscale maatregelen worden genomen, aangevuld met een verscherping van de prijscontrole. De regering wilde bijvoorbeeld de sinds 2003 functionerende Mercals – supermarkten in handen van de staat met gecontroleerde prijzen – in aantal uitbreiden.

Drie nullen van de bolivar worden geschrapt

Op 15 februari 2007 maakte president Hugo Chávez bekend dat Venezuela drie nullen ging schrappen van de bankbiljetten en munten van de bolivar. Het nieuwe geld zou een jaar later worden geïntroduceerd. De maatregel werd gezien als middel om de inflatie te bestrijden.

Andere berekening inflatie

Chávez maakte begin maart tevens bekend dat de regering vanaf 1 november 2007 een andere methode voor de berekening van het inflatiecijfer zou gaan hanteren. Dit zou niet langer louter gekoppeld zijn aan prijsstijgingen van bepaalde producten in de hoofdstad Caracas, maar aan prijzen in het gehele land.

Regering Venezuela eist kapitaal beschermingsfonds banken op

Het beschermingsfonds van bankbezittingen in Venezuela, Fogade, werd op 29 maart 2007 door president Hugo Chávez gesommeerd haar bezittingen aan de overheid ter beschikking te stellen. 'Fogade heeft veel warenhuizen, veel eigendommen. Ik ga dat allemaal aan de arme mensen geven', merkte het staatshoofd op met de toevoeging: 'Fogade moet verdwijnen'. Volgens persbureau *Associated Press* betrof het de laatste zet in een reeks die het bestaan van een 'autonoom financieel instituut' zou ondermijnen.

JUSTITIE

Hoge straffen voor moord op drie studenten

Negentien soldaten en vijf politiebeambten zijn tot gevangenisstraffen van tien tot dertig jaar veroordeeld na het doodschieten van drie universiteitsstudenten, aldus een woordvoerder van het Venezolaanse ministerie van Justitie op 31 augustus 2006. De drie waren een jaar daarvoor onder vuur genomen toen zij een vriendin in een gevaarlijke sloppenwijk thuis afzetten.
Daarbij negeerden zij een stopbevel van leden van de veiligheidstroepen die getooid waren met bivakmutsen, waar criminelen ook vaak gebruik van maakten. In de wijk werden veel gewapende overvallen gepleegd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Human Rights Watch beschuldigt regering van aantasting persvrijheid

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) bekritiseerde op 11 januari 2007 de Venezolaanse regering wegens het beperken van de persvrijheid en het aantasten van de onafhankelijkheid van de rechtspraak. Naast HRW oefenden ook de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS), Journalisten zonder Grenzen (RSF) en de katholieke kerk kritiek uit op de regering.

Volgens critici was een wet die geweld en seks op televisie beperkte, opzettelijk vaag gehouden zodat kritische media gestraft konden worden. Daarnaast zouden in het justitieapparaat veel aanhangers van president Hugo Chávez zijn opgenomen, naast het feit dat 20 procent van de rechters een tijdelijke aanstelling had waardoor ze geneigd waren de regering niet in de wielen te rijden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Nieuwe spanningen met de Verenigde Staten

VS verbieden export defensiemateriaal naar Venezuela

Het Bureau van Politiek-Militaire Zaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken in Washington kondigde op 17 augustus 2006 aan dat de Verenigde Staten zouden stoppen met het autoriseren van de export naar Venezuela van militaire artikelen of diensten. Eerder was al bekend gemaakt dat het Zuid-Amerikaanse land een doelwit zou worden van de inlichtingendiensten.
Venezuela liet kort daarna weten dat de akkoorden met de VS nog eens kritisch bekeken zouden worden.

Amerikaanse ambassadeur blijft streven naar goede verstandhouding

De verbale aanvallen van president Hugo Chávez op zijn Amerikaanse ambtgenoot George W. Bush mogen de diplomatieke relaties tussen beide landen niet aantasten, aldus de Amerikaanse ambassadeur in Caracas, William Brownfield, op 25 september. Brownfield benadrukte dat concrete gebeurtenissen tussen de twee landen belangrijker waren dan woorden: 'Deze bilaterale relatie is zo belangrijk voor beide landen dat we de polemische woorden, de retoriek, proberen te negeren.'
Chávez had kort daarvoor in de Algemene Vergadering van de Verengde Naties Bush gekwalificeerd als 'de duivel'. Op bezoek in de arme New Yorkse wijk Harlem noemde hij de Amerikaanse president een 'alcoholist'.

Informant uit Witte Huis zou Chávez gewaarschuwd hebben

Chávez beweerde op 1 oktober, tegenover een menigte die hij toesprak, vanuit het Witte Huis te zijn gewaarschuwd dat hij vermoord dreigde te worden. President Bush zou hebben gezegd dat als hij zelf het Witte Huis moest verlaten (in 2008), Chávez geen president van Venezuela meer zou zijn. Laatstgenoemde had vaker gesteld dat Washington hem uit de weg wilde ruimen, maar Amerikaanse ambtenaren ontkenden die beschuldiging.
Een dag eerder had de Venezolaanse president beweerd dat een sluipschutter hem had willen vermoorden, maar dat het complot ontdekt was en de verantwoordelijken naar Colombia waren gevlucht.

Amerikaanse regering schrapt anti-drugsgeld

Minister van Buitenlandse Zaken van Venezuela Nicolás Maduro verkondigde op 6 februari 2007 dat de strijd tegen de drugshandel gewoon zou worden voortgezet. Hij maakte de opmerking nadat bekend was geworden dat de VS 2,2 miljoen dollar (bijna 1,7 miljoen euro) aan beloofde hulp voor het bestrijden van de drugshandel niet zouden toekennen. 'Venezuela is een soeverein land', merkte hij op, en de VS konden met 'hun fondsen doen wat ze zelf goed achtten'.
Volgens de bewindsman gaf Washington alleen geld aan landen die 'haar bevelen opvolgden'.
In augustus 2005 had de regering de samenwerking met Amerikaanse beambten van de Drug Enforcement Administration (DEA) verbroken omdat zij voor de VS zouden spioneren.

Olie-export naar VS op laagste peil sinds 1994

Cijfers van de Amerikaanse Energy Information Administration (EIA) van 16 februari 2007 wezen uit dat de import van olie uit Venezuela in 2006 het laagste niveau had bereikt in twaalf jaar. De VS, de grootste consument van olie in de wereld, importeerde in 2006 uit dat land 1,139 miljoen vaten olie per dag – ruim 8 procent minder dan het jaar daarvoor toen het gemiddeld 1,241 miljoen vaten waren. Wel bleef Venezuela na Canada, Saoedi-Arabië en Mexico de vierde leverancier van olie aan Washington.
Voor Venezolaanse olie waren de VS de grootste afzetmarkt en er bevonden zich in dat land veel raffinaderijen die de olie konden verwerken. Dat verhinderde niet dat Venezuela actief zocht naar andere afzetgebieden. In de VS zelf waren stemmen opgegaan te streven naar minder afhankelijkheid van olie uit landen met politiek onvriendelijke regimes.

Chávez beweert dat VS olieproductie willen saboteren

In zijn televisieprogramma *Hola Presidente* kondigde Hugo Chávez op 22 februari 2007 een nieuw gevaar aan: Washington wilde Venezuela economisch te gronde richten omdat pogingen hem te liquideren, waren mislukt. Hij trok deze conclusie uit de opmerking van de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Condoleezza Rice, die meende dat de Venezolaanse regering de economie van het land aan het vernietigen was. Dat wilde volgens Chávez niet zeggen dat de moordplannen overboord waren gegooid: 'We hebben verscheidene pogingen geneutraliseerd en ik heb er vertrouwen in dat we dat blijven doen. Maar ze gaan niet stilzitten.'

Uitbreiding economische contacten met China

Tijdens zijn bezoek aan Peking voorspelde de Venezolaanse president Hugo Chávez op 23 augustus 2006 dat zijn land binnen vijf jaar 500.000 vaten olie per dag aan China zou gaan leveren. Het staatshoofd bezocht de Chinese leiders om bestaande gezamenlijke projecten inzake olie, telecommunicatie en landbouw uit te breiden.
Het controversiële Zuid-Amerikaanse staatshoofd noemde de oliekwestie van het grootste belang omdat deze niet alleen diversificatie van de export met zich meebracht, maar ook een stap was naar een strategische alliantie tussen beide landen. Deze moest een factor worden in het streven van zijn regering een 'multipolaire' wereldorde te bevorderen, die hij plaatste tegenover de hegemonie van de Verenigde Staten. Chávez beschuldigde de Amerikaanse regering er herhaaldelijk van haar macht te misbruiken door andere landen te intimideren.

Fonds voor samenwerking op energiegebied opgericht

Op 28 maart 2007 werd bekend dat Venezuela en China samen een fonds hadden opgezet van 6 miljard dollar (ca. 4,5 miljard euro) voor het financieren van bilaterale energieprojecten. Het streven was de olie-export van 150.000 vaten per dag te laten stijgen naar 800.000 vaten. Venezuela stopte 2 miljard dollar in het fonds, terwijl de Chinese regering de rest voor haar rekening nam.
Chávez was enthousiast over het akkoord: 'Ik denk niet dat China zo'n besluit over samenwerking heeft genomen met enig ander

Venezuela

land de afgelopen vijftig jaar. We moeten ze bedanken voor hun vertrouwen in ons.'

Iraanse president bezoekt Venezuela

Mahmoud Ahmadinejad, president van Iran, beëindigde op 18 september 2006 zijn tweedaagse bezoek aan Venezuela. Samen met zijn ambtgenoot Hugo Chávez ondertekende hij 29 samenwerkingsakkoorden inzake olie, gas, ijzer, staal, de infrastructuur, cement en medische goederen. Beide landen zetten ook een bilateraal fonds op om de bouw te kunnen financieren van fabrieken die tractoren en auto's gingen produceren. Daarnaast werd het petrochemische bedrijf VenIran opgericht, dat vanaf 2010 rond de 1,6 miljoen ton chemische producten moest gaan afleveren.
De Iraanse president beloofde Venezuela te zullen steunen bij het streven naar een tijdelijke zetel in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, terwijl Chávez steun toezegde aan de pogingen van Iran nucleaire technologie te ontwikkelen voor vreedzaam gebruik.

Uitbreiding betrekkingen van Venezuela met Argentinië

President Néstor Kirchner van Argentinië legde op 20 februari 2007 een bezoek af aan Venezuela waar hij onder meer de Orinocoolievelden bezocht. Daar was hij getuige van de eerste boringen van het Argentijnse staatsbedrijf Enarsa. Met president Hugo Chávez besprak hij de aanleg van de Gran Gasoducto del Sur die van Argentinië tot Venezuela moest gaan lopen en begroot was op 20 miljard dollar (bijna 15 miljard euro). Beide staatshoofden kwamen verder overeen dat Argentinië 10.000 ton vlees aan Venezuela zou gaan leveren.

'Venezuela geeft meer hulp aan Latijns-Amerika dan VS'

In maart 2007, toen de Amerikaanse president George W. Bush vijf Latijns-Amerikaanse landen bezocht, gaf president Hugo Chávez cijfers over de hulp die Venezuela aan de landen in de regio gaf. Het land had olieakkoorden met zeventien Latijns-Amerikaanse en Caribische landen waarvoor Venezuela 200.000 vaten per dag exporteerde. Inclusief de raffinage kon daarvoor 60 dollar (ca. 45 euro) per vat worden gerekend, hetgeen neerkwam op 4,8 miljoen dollar per dag, of 1,6 miljard dollar per jaar. Persbureau *Associated Press* rekende uit dat sinds begin 2005 Venezuela aan de landen in de regio bovendien 5,5 miljard dollar aan leningen en donaties had toegezegd.
Voordat Bush zijn rondreis begon, stelde hij dat de Verenigde Staten in 2006 voor een bedrag van 1,6 miljard dollar steun hadden gegeven aan Latijns-Amerika. Chávez merkte dan ook op 14 maart tijdens zijn wekelijkse praatshow op dat 'Venezuela, hoe klein het ook is, Latijns-Amerika meer [helpt] dan de VS'. Hij voegde er aan toe dat de jaarlijkse hulp aan Egypte meer was dan Washington voor geheel Latijns-Amerika uitgaf.
De economie van de VS was negentig keer zo groot als die van Venezuela.

Venezuela sluit energie-akkoord met Trinidad en Tobago

Premier Patrick Manning van Trinidad en Tobago ondertekende op 20 maart 2007 tijdens een ontmoeting met de Venezolaanse president Hugo Chávez een verdrag voor de gezamenlijke exploitatie van gas- en olievoorraden onder de zeebodem. Het Caribische land voorzag veel buurlanden van gas, terwijl Venezuela vooral olie exporteerde.
Het bilaterale pact was opmerkelijk, want in het verleden had Manning het door Venezuela opgezette Petrocaribe-initiatief, dat de landen in de regio onder gunstige voorwaarden olie garandeerde, genegeerd. Zonder dat ter sprake te brengen, verklaarde Manning blij te zijn dat hij zijn vriendschap met Chávez had opgefrist.

(Vorige berichten pagina 491/3 e.v. - 2006)

Verenigde Staten

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

'Khalid Sheikh Mohammed was brein achter aanslagen 11 september'

Militaire commissie beoordeelt veertien terreurverdachten

Op de Amerikaanse marinebasis Guantánamo Bay begon een militaire commissie op 9 maart 2007 met het ondervragen van veertien vermoedelijke kopstukken van internationale terroristische organisaties, om te bepalen of ze terecht werden bestempeld als 'vijandige strijdkrachten'. Indien ze deze status kon bevestigen, mochten de gedetineerden voor onbepaalde tijd in voorarrest worden gehouden om uiteindelijk achter gesloten deuren door een militair tribunaal te worden berecht.
De commissie had tussen juli 2004 en maart 2005 reeds 558 andere terreurverdachten ondervraagd. Van 520 van hen was vastgesteld dat zij inderdaad 'vijandige strijdkrachten' waren. De overige 38 waren vrijgelaten.

Transcriptie van bekentenissen van Khalid Sheikh Mohammed

Vermoedelijk waren de veertien verdachten overgebracht vanuit geheime detentiecentra van de Central Intelligence Agency (CIA). Een woordvoerder van de marinebasis weigerde echter iets over hun identiteit te zeggen. Omdat de pers en onafhankelijke waarnemers niet tot de zittingen werden toegelaten, konden ook zij geen duidelijkheid verschaffen.
Uit transcripties van verhoren die het Pentagon op 14 en 15 maart 2007 publiceerde, bleek echter dat Khalid Sheikh Mohammed een van hen was. Volgens de Amerikaanse geheime diensten was hij na Osama Bin Laden de belangrijkste leider van al-Qaida. Uit de documenten bleek dat Mohammed zichzelf omschreef als 'het hoofd van de militaire commissie' van dit internationale extremistische netwerk.

Volgens deze transcripties was Mohammed de belangrijkste organisator van:
• De bomaanslag op het World Trade Center (WTC) in New York in 1993;
• De aanslagen op het WTC in New York en het Pentagon in Washington DC op 11 september 2001;
• De mislukte aanslag op een verkeersvliegtuig in december 2001 door 'schoenbomterrorist' Richard Reid;
• In 1995 door de Filippijnse geheime dienst verijdelde aanslagen op elf of twaalf Amerikaanse passagiersvliegtuigen;
• De aanslagen op een hotel en een Israëlisch passagiersvliegtuig in Mombasa, Kenia, beide op 28 november 2002.
Verder zou Mohammed hebben bekend dat hij in maart 2003 in de Pakistaanse stad Karachi de Amerikaanse journalist Daniel Pearl had onthoofd. Hij zou betrokken zijn geweest bij de bomaanslagen op het Indonesische eiland Bali in oktober 2002 en bij de financiering van niet nader omschreven

aanslagen op Israëlische, Britse en Amerikaanse doelen in Turkije.
Tot slot zou hij een groot aantal aanslagen hebben beraamd die nooit werden uitgevoerd omdat ze onhaalbaar leken of werden verijdeld. De doelen die hij in dit verband zou hebben genoemd, waren: bruggen, het Empire State Building en Wall Street in New York; de Sears Towers in Chicago; diverse kerncentrales in de Verenigde Staten; de Library Tower in Los Angeles; de Plaza Bank in Seattle; de Big Ben en de luchthaven Heathrow in Londen; diverse voormalige Amerikaanse presidenten, onder wie Jimmy Carter en Bill Clinton; paus Johannes Paulus II; Amerikaanse marineschepen in de Straten van Hormuz, Gibraltar en Singapore; nachtclubs in Thailand; het Panamakanaal; gebouwen in de Israëlische stad Eilat; de Amerikaanse ambassades in Indonesië, Japan en Australië; de Israëlische ambassades in India, Azerbeidzjan, Australië en de Filippijnen; een vliegtuig van de Israëlische maatschappij El-Al; Amerikaanse militaire doelen in Zuid-Korea; het hoofdkwartier van de Noord-Atlantische Verdragorganisatie (NAVO) in Brussel; president Musharraf van Pakistan; een Amerikaans oliebedrijf op het Indonesische eiland Sumatra.

Celstraf voor Australische verdachte

Ondertussen was het militaire tribunaal begonnen met het berechten van 'vijandige strijdkrachten'. De Australiër David Hicks werd op 30 maart 2007 tot negen maanden gevangenisstraf veroordeeld. Er was zeven jaar geëist, maar omdat Hicks schuld had bekend kreeg hij strafvermindering.
Hicks was eind 2001 in Afghanistan aangehouden omdat hij aan de zijde van de Talibaan zou hebben gevochten. In 2002 was hij overgebracht naar Guantánamo Bay.

BINNENLAND

Minister Gonzales onder vuur wegens ontslag van procureurs

'Politiek gemotiveerde ontslagen'

Tussen 7 december 2006 en 23 februari 2007 ontsloeg het Amerikaanse ministerie van Justitie acht federale procureurs omdat ze ondermaats zouden hebben gepresteerd.
In februari ontstonden hierover felle discussies in het Congres en de media. Want Democratische Congresleden en andere critici beweerden dat het Witte Huis om politieke redenen op de ontslagen had aangedrongen. Harriet Miers en Karl Rove, beiden topadviseurs van president George W. Bush, zouden hierbij betrokken zijn geweest. Overigens had Miers op 4 januari om onduidelijke redenen ontslag genomen.
Aangezien federale openbaar aanklagers in de Verenigde Staten werden gezien als onderdeel van de uitvoerende macht, had het Witte Huis de bevoegdheid hen te benoemen en te ontslaan. De presidentiële bemoeienis was dan ook niet illegaal. Dat er toch een storm van kritiek kwam, had twee redenen. Ten eerste vonden de critici het merkwaardig dat het Witte Huis bleef ontkennen dat het op de ontslagen had aangedrongen. Ten tweede zouden enkele van de ontslagen procureurs prima hebben gefunctioneerd. Volgens de critici moesten ze in werkelijkheid opstappen omdat kringen rondom president Bush daar persoonlijk belang bij hadden. Dit zou gelden voor een procureur uit de staat New Mexico. Hij had geweigerd een klacht van de Republikeinse Partij over vermeende verkiezingsfraude door de Democraten in behandeling te nemen, omdat hij de bewijslast te zwak vond. Een procureur uit Arkansas zou de wacht zijn aangezegd omdat diens baan was beloofd aan een voormalig medewerker van de verkiezingscampagne van Bush. Anderen zouden zijn ontslagen omdat ze corruptie in de politiek probeerden te bestrijden.

Gonzales ontkent aantijgingen

Ook minister Gonzales van Justitie ontkende dat hij iets met de ontslagen te maken had. Zijn stafchef, Kyle Sampson, zou de verantwoordelijke zijn. Sampson bevestigde dit. En hij verklaarde dat hij er nooit over had gecommuniceerd met Miers, Rove of anderen binnen het Witte Huis.
Maar toen het ministerie van Justitie op 12 maart onder druk van het Congres een deel van Sampsons e-mailcorrespondentie moest vrijgegeven, bleek dat hij wel degelijk met Harriet Miers had overlegd. De twee hadden onder meer besproken hoe ze zouden reageren indien het Congres lastige vragen over de ontslagen stelde.

Een dag later gaf Gonzales op een persconferentie toe dat het Congres eerder geïnformeerd had moeten worden over de betrokkenheid van het Witte Huis. Maar hij bleef volhouden dat de ontslagen terecht waren en dat hij er zelf niets mee te maken had gehad.

Congres wil ondervragingen onder ede

De juridische commissie van de Senaat nam geen genoegen met Gonzales' verklaring en wilde Rove, Miers en enkele van hun naaste medewerkers onder ede ondervragen. Op 20 maart gaf Bush echter te kennen dat hij hier geen toestemming voor zou geven. Het verhoor noemde hij een 'showproces' waarmee Democratische senatoren politiek wilden scoren ten koste van twee van zijn naaste medewerkers, die beiden te goeder trouw zouden zijn. Volgens de president konden de ondervragingen bovendien een precedent scheppen dat hij onwenselijk achtte. Want als de presidentiële staf doorlopend bang moest zijn om door het Congres ter verantwoording te worden geroepen, zou men niet meer vrijuit durven spreken. Dat was slecht voor het landsbestuur, aldus Bush.
De president wilde het Congres ook geen inzage geven in relevante documenten van het Witte Huis. Wel vond hij het goed als Rove en Miers achter gesloten deuren door enkele individuele senatoren werden gehoord. Ze zouden dan niet onder ede staan en van de gesprekken mochten geen transcripties worden gemaakt.
De juridische commissies van het Huis van Afgevaardigden en de Senaat besloten op 21 en 22 maart dat ze Rove en Miers, ondanks de bezwaren van de president, gingen dagvaarden. Bush zei hierop dat hij naar de rechter zou stappen om dit te voorkomen.

Sampson getuigt

De *New York Times* meldde op 29 maart dat de regering-Bush de acht procureurs had laten ontslaan omdat ze te progressief waren. Anonieme bronnen binnen het Witte Huis zouden dat tegenover het dagblad hebben verklaard.
Op diezelfde dag werd Kyle Sampson gehoord door de Senaat. Hij zei dat het Witte Huis onmiddellijk na de herverkiezing van Bush, eind 2004, al had aangedrongen op het vertrek van enkele procureurs. En hij gaf toe dat Gonzales, Miers en Rove van begin af aan betrokken waren geweest bij de besluitvorming over de omstreden ontslagen. Maar hij bleef volhouden dat de acht aanklagers weg moesten omdat ze slecht functioneerden.

Indien Sampsons verklaring klopte, had Gonzales gelogen over zijn betrokkenheid bij deze zaak. Op 30 maart verklaarde een woordvoerder dat het Witte Huis desondanks veel vertrouwen in de minister had. Of en wanneer Rove en Miers onder ede zouden worden gehoord, was toen nog niet bekend.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Amerikaanse hypotheekbanken in de problemen

Eind 2006 en begin 2007 kreeg een groot aantal Amerikaanse verstrekkers van zogeheten 'sub-prime'-hypotheken financiële problemen. Deze instellingen gaven kredieten aan mensen die bij reguliere banken geen grote bedragen konden lenen, omdat ze te weinig verdienden of schulden hadden.

Aflossingsproblemen bij hypotheeknemers

Omdat veel relatief arme Amerikanen een huis wilden kopen of nieuwe leningen afsloten om oude schulden af te lossen, waren 'sub-prime'-hypotheken populair. De bedrijven die ze verstrekten leenden in 2003 ca. 320 miljard dollar (volgens de toenmalige koers: ca. 283 miljard euro) uit. In 2006 was dit opgelopen tot 640 miljard (ruim 470 miljard euro). Hiermee hadden zij 20 procent van de Amerikaanse hypotheekmarkt in handen. Ter vergelijking: in Nederland was dat 1 procent.
De verstrekkers van 'sub-prime'-hypotheken verleidden hun potentiële klanten met lage rentes. Deze stonden voor maximaal twee jaar vast en werden daarna variabel. Maar omdat de variabele rentetarieven sinds 2003 sterk waren opgelopen, kreeg een groeiende groep afnemers van dergelijke risicovolle hypotheken te kampen met financiële problemen. In de laatste drie maanden van 2006 kon 13,3 procent van hen niet meer aan de aflossingsverplichtingen voldoen. Onder andere hypotheekhouders was dat bijna 5 procent. Schuldeisers dreigden beslag te leggen op ongeveer twee miljoen koopwoningen. Maar omdat de huizenmarkt slap was, leverden executieverkopen relatief weinig op. Hierdoor kwamen de geldschieters zelf in de problemen.

Onrust op Wall Street

Half maart 2007 waren inmiddels twintig kleinere hypotheekverstrekkers failliet gegaan. Op 12 maart maakte New Century, de op een na grootste speler op de Amerikaanse 'sub-prime'-markt, bekend dat het een schuld van 8,4 miljard dollar niet kon aflossen. Omdat grote zakenbanken als Goldman Sachs, CitiGroup, Bank of America en Credit Suisse miljarden hadden geïnvesteerd in bedrijven die risicovolle hypotheken verstrekten, vreesden aandelenhandelaren dat ook zij geïnfecteerd zouden raken door de crisis. De Dow Jones-index, de belangrijkste graadmeter van de beurs van New York, verloor op 13 maart 2 procent van zijn waarde en sloot op 12.075,96 punten. Dit was het op één na grootste dagverlies in twee jaar tijd. Sinds 26 februari had de index 5,7 procent van zijn waarde verloren.

Slappe huizenmarkt

Ondertussen was de huizenmarkt zoals gezegd slap. De verkoop van nieuwe woningen nam in januari met ruim 15 en in februari met 3,9 procent af. De verkoop van bestaande woningen trok in februari wel licht aan.
Vanwege de beperkte vraag, deels veroorzaakt door de hoge rente en deels door negatieve economische prognoses, daalden de prijzen. In februari kostte een woning in de Verenigde Staten gemiddeld 212.800 dollar (ca. 160.000 euro), 1,3 procent minder dan in februari 2006.

MILITAIRE ZAKEN

Misstanden in Amerikaans militair hospitaal

Het Amerikaanse dagblad de *Washington Post* bracht op 18 februari 2007 een reportage over het militaire hospitaal Walter Reed in Washington DC. Hier werden militairen die gewond terugkeerden uit Afghanistan of Irak verpleegd.
Volgens de krant was het hospitaal ronduit smerig. Er zouden kakkerlakken en ratten rondlopen, muren en plafonds zouden beschimmeld of kapot zijn en de militairen zouden ondermaatse medische zorg krijgen.
Het Amerikaanse publiek, de media en het Congres reageerden verontwaardigd. Het Pentagon stelde een onderzoek in en concludeerde dat de kritiek terecht was. Delen van het hospitaal werden gesloten. De directeur van het ziekenhuis werd ontslagen en op 3 maart stapte Francis Harvey, onderminister van Defensie, op.
President George W. Bush bracht op 30 maart een bezoek aan Walter Reed en bood zijn excuses aan voor de misstanden. Hij beloofde dat er snel iets aan gedaan zou worden.
Volgens critici werden gewonden die terugkeerden naar de Verenigde Staten reeds sinds het begin van de gewapende conflicten in Afghanistan en Irak slecht verzorgd. De gepensioneerde luitenant-generaal Robert Gard zei op 30 maart tegenover persbureau *Associated Press* dat Washington bewust te weinig geld voor hen uittrok. 'Dat komt doordat het aantal manschappen dat uit Irak en Afghanistan terugkeert en zorg nodig heeft, moedwillig wordt onderschat', zei hij.

BUITENLANDSE ZAKEN

Congres stemt voor vertrek Amerikaanse troepen uit Irak

Huis van Afgevaardigden stemt in met terugtrekking

Nadat de Amerikaanse president George W. Bush in januari 2007 had aangekondigd dat hij de troepenmacht in Irak wilde uitbreiden, had hij het Congres 93 miljard dollar (ca. 68 miljard euro) gevraagd om de militaire operaties daar en in Afghanistan te financieren.

Een meerderheid in het Huis van Afgevaardigden was voor terugtrekking van de troepen uit Irak. Men had echter geen wettige middelen om de regering hiertoe te dwingen, behalve het dichtdraaien van de geldkraan. Daarom gingen er aanvankelijk stemmen op om het gevraagde bedrag niet toe te kennen. Maar omdat men vreesde dat de troepen dan reeds voor hun terugkeer naar de Verenigde Staten met financiële problemen te kampen kregen, vonden de meeste Afgevaardigden dit onverantwoord. Nancy Pelosi, de Democratische voorzitter van het Huis, stelde daarom voor om in te stemmen met de financiering, op voorwaarde dat de Verenigde Staten hun troepen voor 1 augustus 2008 uit Irak terugtrokken. Tot die tijd moest dat land gestimuleerd worden om zijn veiligheid zelf beter te gaan bewaken. Indien het daar onvoldoende op reageerde, moest de terugtrekking al eerder beginnen.

Verenigde Staten

Pelosi's voorstel werd op 23 maart met 218 tegen 212 stemmen aangenomen.

Ook Senaat gaat akkoord

Op 29 maart gaf ook de Senaat groen licht voor de extra financiering, maar eveneens op voorwaarde dat de troepen werden teruggetrokken. De senatoren eisten dat hiermee binnen 120 dagen werd begonnen en dat het proces in maart 2008 voltooid zou zijn.
Republikeinse senatoren hadden een debat over dit onderwerp wekenlang weten tegen te houden. Toen er uiteindelijk toch werd gestemd, ging vrijwel iedereen er vanuit dat het voorstel zou worden verworpen. Op het laatste moment deelde de Republikein Chuck Hagel echter mee dat hij niet langer in een militaire oplossing voor de oorlog geloofde en voor terugtrekking van de troepen zou stemmen. Hierdoor werd het voorstel met een nipte meerderheid van 51 stemmen aangenomen.

Bush dreigt met veto

Volgens president Bush moest het leger in Irak blijven tot de orde er was hersteld. Hij legde zich daarom niet neer bij de wil van het Congres en zei dat hij zijn vetorecht zou gebruiken. Maar door te weigeren de troepen terug te trekken, bracht hij wel de financiering van de oorlog in gevaar. Want Bush kon de volksvertegenwoordigers niet dwingen om het gevraagde bedrag zonder verdere voorwaarden toe te kennen.
Volgens Defensieminister Robert Gates moest er voor 15 april duidelijkheid komen, omdat het Amerikaanse leger in Irak dan door zijn geld heen zou zijn. Dit leek echter onhaalbaar, omdat het Congres eind maart met Paasreces ging en pas op 16 april weer volledig zou functioneren. Omdat de wetsvoorstellen van het Huis van Afgevaardigden en de Senaat niet identiek waren, moesten zij daarna nog onderhandelen over een compromis. Hierdoor werd een definitieve oplossing niet voor half mei verwacht.
Een onderzoekscommissie van het Congres beweerde overigens dat het geld half april nog lang niet op zou zijn. Het Pentagon zou nog tot juli voldoende financiële middelen hebben. De regering-Bush zou louter alarm slaan over naderend geldgebrek om het Congres onder druk te zetten en het Amerikaanse publiek de indruk te geven dat de Democratische meerderheid de militairen aan het front willens en wetens wilde laten verkommeren.

(Vorige berichten pagina 161/3 e.v. • 2007)

China

CHINA

BINNENLAND

Straatgevechten in Zhushan

In Zhushan (provincie Hunan) gingen boze burgers op 9 maart 2007 de straat op om te protesteren tegen een verdubbeling van de prijs van buskaartjes. Volgens het Chinese staatspersbureau *Xinhua* bleef het hierna drie dagen onrustig. Een menigte van ca. 20.000 mensen zou het lokale politiebureau met stenen hebben bekogeld en bussen en politieauto's in brand hebben gestoken. Op 12 maart greep de oproerpolitie met 1.500 man in. Een ooggetuige, de mensenrechtenactivist Zhang Zilin, zei tegenover persbureau *Associated Press* dat hierop hevige gevechten volgden, waarbij minstens één dode en zestig gewonden vielen.

Volkscongres stemt voor bescherming van particulier bezit

Invloed van orthodoxe marxisten is afgenomen

Het Chinese Volkscongres, het voltallige parlement dat één keer per jaar bijeenkomt in de Grote Hal van het Volk te Peking, stemde op 16 maart 2007 in met een regeringsvoorstel om particulier bezit beter te beschermen. In vervolg zou het voor de wet gelijkwaardig zijn aan staatsbezit. Door de maatregel werd de rechtspositie van huizenbezitters en zelfstandige boeren verbeterd. Deze groepen voelden zich al jaren bedreigd door projectontwikkelaars. Met steun van lokale overheden verdreven zij regelmatig mensen uit hun huizen en boeren van hun land om de grond vrij te maken voor prestigieuze bouwprojecten. Omdat de gedupeerden amper legale middelen hadden om voor zichzelf op te komen, resulteerde dit vaak in rellen en andere vormen van sociale onrust. De regering van president Hu Jintao hoopte dat de nieuwe wet hier een einde aan zou maken.
Maar de verandering diende ook het particuliere bedrijfsleven. China was in naam communistisch, maar in de praktijk werd 65 procent van het bbp gegenereerd door particuliere bedrijven uit binnen- en buitenland. Ca. 70 procent van de belastingen die de staat inde werd door hen afgedragen.

Het voorstel om particulier bezit beter te gaan beschermen was in 1993 voor het eerst ingediend, maar orthodoxe marxisten binnen de regerende Communistische Partij (CCP) waren er steeds in geslaagd om de maatregel te blokkeren. Ze meenden dat de kloof tussen arm en rijk erdoor zou worden vergroot en de staat haar grip op de economie en de samenleving erdoor zou kwijtraken. Dat zij er in 2007 niet in slaagden om de veranderingen tegen te houden, duidde erop dat hun invloed binnen de partij was afgenomen.

Nieuwe belastingwet

Het Volkscongres stemde ook in met een nieuwe belastingwet. Hiermee kwam een einde aan enkele fiscale voordelen voor buitenlandse bedrijven. Tot 2007 hoefden zij in de eerste twee jaar na vestiging in China geen vennootschapsbelasting te betalen. Daarna droegen ze 15 procent af. Mede vanwege het gunstige belastingklimaat had het buitenland in de loop der jaren zo'n 700 miljard dollar (ca. 513 miljard euro) in China geïnvesteerd. Chinese ondernemingen betaalden ondertussen 33 procent vennootschapsbelasting. Volgens de nieuwe wet moesten alle bedrijven in het vervolg 25 procent belasting betalen, ongeacht hun herkomst.

Defensie-uitgaven opnieuw omhoog

Het Volkscongres nam een begroting aan van omgerekend 250,5 miljard euro, 14,4 procent meer dan het voorgaande fiscale jaar. De uitgaven voor sociale zekerheid gingen met 14 procent omhoog. Er ging 42 procent meer naar onderwijs en de budgetten voor volksgezondheid en rurale ontwikkeling werden met respectievelijk 87 en 15 procent verhoogd. Volgens premier Wen Jiabao waren deze extra uitgaven nodig om groepen die onvoldoende hadden meegeprofiteerd van de krachtige economische groei, nu ook vooruit te helpen. Het ging hier vooral om boeren en arbeiders, die zich steeds meer tegen de CCP keerden omdat ze zich achtergesteld en uitgebuit voelden.
De defensie-uitgaven gingen met 17,8 pro-

cent omhoog tot 33,6 miljard euro. Premier Wen Jiabao zei op een persconferentie dat China verouderd militair materieel wilde vervangen. Het opvoeren van de uitgaven zou echter geenszins betekenen dat het land een bedreiging voor de rest van de wereld vormde. Wen wees erop dat de VS in het fiscale jaar 2007/08 532,8 miljard dollar (bijna 400 miljard euro) aan defensie zouden besteden.

China gaat valutavoorraad investeren

Wen kondigde ook de oprichting van een staatsbedrijf aan dat de nationale valutavoorraad deels zou gaan investeren. De Chinese staat bezat een valutavoorraad ter waarde van meer dan 1 triljoen dollar. Het grootste deel hiervan was belegd in Amerikaanse schatkistpapieren. Wen verzekerde dat China deze niet massaal van de hand zou doen ten gunste van andersoortige investeringen. Als het dat wel deed zou de koers van de Amerikaanse dollar fors dalen en kon de Amerikaanse regering te kampen krijgen met financiële problemen omdat China een van haar belangrijkste geldschieters was.

Meer buitenlandse journalisten

De jaarvergaderingen van het Volkscongres vonden in het verleden plaats achter gesloten deuren. Waarnemers merkten op dat er in 2007 meer openheid was. De buitenlandse pers was ruim vertegenwoordigd, al hadden journalisten van enkele buitenlandse bladen en nieuwszenders geen perskaart gekregen. De aanwezigen mochten voor het eerst rechtstreeks vragen stellen aan politici.
Van deze relatieve openheid profiteerden de Chinese media niet mee; zij werden juist streng gecensureerd.

Nieuwe partijleider in Shanghai

Xi Jinping trad op 24 maart 2007 aan als voorzitter van de Communistische Partij in Shanghai, een van de meest invloedrijke functies in China. Hij was voormalig gouverneur van de provincies Funjian en Zhejiang. Hoewel de economie van met name die laatste provincie onder zijn hervormingsgezinde leiderschap enorm was opgebloeid, dankte hij zijn benoeming in Shanghai volgens critici vooral aan het feit dat hij de zoon was van Xi Zhongxun, een voormalig topman binnen de partij.
Xi volgde Chen Liangyu op, die in september was afgezet wegens corruptie. In tegenstelling tot Chen had Xi goede relaties met president Hu Jintao en premier Wen Jiabao.

S.A.R. HONGKONG

Donald Tsang herkozen als 'chief executive' van Hongkong

Donald Tsang werd op 25 maart 2007 herkozen als 'chief executive' van Hongkong. Hij was reeds twee jaar de hoogste politieke leider van de speciale administratieve regio (s.a.r.) binnen China.

Geen vrije verkiezingen

Van pro-democratische politici en activisten kwam veel kritiek op de verkiezingen omdat deze niet vrij waren. Slechts achthonderd mensen mochten hun stem uitbrengen. Onder hen waren alle leden van het lokale parlement en de Hongkongse afgevaardigden in het Volkscongres in Peking. De overige 427 leden van het kiescollege waren op 10 december 2006 gekozen door ca. 200.000 representanten van invloedrijke bevolkingsgroepen, waaronder academici en topmensen uit het bedrijfsleven. Zij maakten ongeveer 5 procent van de bevolking uit.

De critici vonden het echter wel positief dat bij de voorverkiezingen in december voor het eerst in tamelijk grote getale was gestemd op kiesmannen en kiesvrouwen die niet sympathiseerden met de kandidaat die de steun had van Peking. In dit geval was dat Donald Tsang. In het kiescollege belandden meer dan honderd mensen die de Democratische Partij (DP) steunden. Hierdoor kreeg deze oppositiepartij het recht om ook iemand kandidaat te stellen: Alan Leong. Dit betekende dat de door de politieke elite gesteunde kandidaat voor het eerst in de geschiedenis campagne moest voeren. Het hoogtepunt hiervan was een rechtstreeks op tv uitgezonden debat tussen Tsang en Leong.

Tsang werd met een ruime meerderheid van 649 stemmen herkozen. In zijn overwinningstoespraak zei hij dat hij, net als Leong, voorstander van volledig vrije verkiezingen was. Of en wanneer hij deze wilde invoeren, zei hij echter niet.

TIBET

Miljarden investering in Tibet

De Chinese staatsmedia meldden op 27 maart 2007 dat de regering in drie jaar tijd omgerekend bijna 10 miljard euro ging investeren in Tibet. Het geld zou naar 180 projecten gaan, waaronder de bouw van een vliegveld in Ngari en enkele elektriciteitscentrales. Minimaal 80 procent van de dorpen zou op het wegennet worden aangesloten, alle inwoners moesten de beschikking krijgen over schoon drinkwater en de telecomfaciliteiten in afgelegen gebieden zouden worden verbeterd. Onderwijs aan basis- en middelbare scholen werd gratis en ook de bescherming van enkele oerbossen zou van het gereserveerde bedrag worden bekostigd.
Volgens de bladen had China tussen 1994 en 2005 al ruim 6 miljard euro geïnvesteerd in ontwikkelingsprojecten in Tibet.

De regering zei dat de financiële injecties nodig waren omdat Tibet een van de armste provincies van China was. Critici meenden echter dat Peking de sympathie van de Tibetaanse bevolking probeerde te kopen, om zo de onafhankelijkheidsbeweging wind uit de zeilen te halen. En de investeringen zouden de instroom van Chinese migranten uit het oosten van het land stimuleren. Dit zou bedreigend zijn voor de Tibetaanse cultuur.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

VS stellen handelssanctie in tegen China

De Amerikaanse minister van Handel, Carlos Gutierrez, kondigde op 30 maart 2007 aan dat zijn land 10,9 tot 20,4 procent invoerrechten ging heffen op Chinees glanspapier van zware kwaliteit. De maatregel werd getroffen omdat Chinese papierfabrikanten overheidssubsidies zouden krijgen. Amerikaanse producenten zouden door deze oneerlijke concurrentie worden gedupeerd.

'Oneerlijke concurrentie'

De VS traden regelmatig op tegen zogenaamde 'dump' uit China: producten waarvan men meende dat ze onder de kostprijs werden verkocht. Washington had echter al meer dan twintig jaar geen strafheffingen

meer ingesteld op Chinese producten die met overheidssubsidies zouden zijn vervaardigd. Want de VS troffen dergelijke maatregelen alleen tegen markteconomieën. Volgens het Witte Huis was China formeel geen markteconomie en daarom dienden geschillen over illegale subsidies in principe aan de onderhandelingstafel te worden opgelost. Volgens Gutierrez was ditmaal echter toch tot strafheffingen besloten omdat de Chinese economie in de afgelopen jaren sterk was veranderd. Het zou daarom logisch zijn dat de VS hun houding ten opzichte van dat land ook veranderden.

China reageerde verbolgen op de maatregel omdat deze zou indruisen tegen de gewoonte om geschillen op te lossen middels dialoog. Peking vreesde voor precedentwerking. Want menig Amerikaans fabrikant beweerde dat de concurrenten in China met staatssteun produceerden en goedkoop konden exporteren omdat Peking zijn munt kunstmatig goedkoop hield. Dat sinds 2001 20 procent van de werkgelegenheid in de Amerikaanse industrie was verdwenen, zou mede te wijten zijn aan deze 'oneerlijke concurrentie'.
Eerder in 2007 hadden de VS al een klacht ingediend bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO) omdat de Chinese staat de productie van staal, papier en andere producten zou subsidiëren.

(Vorige berichten pagina 164/3 - 2007)

INDIA

DEELSTATEN

Maoïstische aanslagen

Rebellen verdacht van moord op parlementslid

Sunil Mahato, parlementslid en secretaris-generaal van de Jharkhand Mukti Morcha, de partij die in een coalitie met de Congres Partij de deelstaat Jharkhand regeerde, werd op 4 maart 2007 door gewapende mannen doodgeschoten. De Indiase autoriteiten, onder wie premier Manmohan Singh en deelstaatpremier Madhu Koda, schreven de aanslag toe aan maoïstische rebellen, ook wel Naxalieten genoemd. De rebellen waren sinds het eind van de jaren zestig vooral actief in een aantal oostelijke deelstaten. Gewelddadige acties, die zij volgens eigen zeggen in het belang van de armen en de landloze boeren ondernamen, kostten meer dan 6000 mensen het leven.

Aanslag op veiligheidstroepen eist 55 slachtoffers

Op 15 maart overvielen maoïstische rebellen in alle vroegte een politiepost in het district Dantewada in de deelstaat Chhattisgarh. Zij doodden daarbij 55 politieagenten, van wie meer dan de helft behoorde tot de burgermilitie Salwa Judum (Campagne voor de Vrede). De deelstaatoverheid riep deze burgermilitie in juni 2005 in het leven in een poging de lokale bevolking te betrekken bij de strijd tegen de Naxalieten. De Naxalieten dreigden met nieuwe aanslagen als de Salwa Judum niet ontbonden zou worden. De gewelddadigheden van beide kanten leidden ertoe dat duizenden mensen hun dorpen ontvluchtten.

Plannen voor Speciale Economische Zones leiden tot rellen

Geen Speciale Economische Zone in Nandigram

Bij nieuwe, hevige botsingen tussen demonstranten en de politie in Nandigram (West-Bengalen) op 16 maart 2007 kwamen veertien boeren om. In reactie hierop maakte een vooraanstaande vertegenwoordiger van het Linkse Front, de regeringscoalitie van de deelstaat West-Bengalen, de volgende dag bekend dat de regering afzag van het verwerven van boerenland voor de aanleg van een Speciale Economische Zone (SEZ) in Nandigram. Na de boerenprotesten in januari had de deelstaatregering de plannen om een aantal SEZ's aan te leggen, tijdelijk opgeschort.

Gewonden bij protestdemonstratie in Kolkata

Tientallen betogers en politieagenten raakten gewond toen de politie op 19 maart een protestdemonstratie die op weg was naar het Writers' Building, de zetel van de deelstaatregering in Kolkata (Calcutta), probeerde tegen te houden. De demonstranten eisten het aftreden van deelstaatpremier Buddhadeb Bhattacharjee en het ontslag van verscheidene hoge politiefunctionarissen. Deze zouden verantwoordelijk zijn voor de veertien slachtoffers die drie dagen eerder bij de demonstraties in Nandigram waren gevallen.

Slachtoffers van communaal geweld in Gujarat krijgen meer geld

De minister voor Informatie, Priyaranjan Dasmunsi, maakte op 22 maart 2007 bekend dat de families van de 1169 dodelijke slachtoffers – voornamelijk moslims – van de communale rellen in Gujarat in 2002 een extra schadevergoeding van omgerekend 5.900 euro zouden krijgen. De meer dan 2.500 gewonden zouden ieder 2.000 euro ontvangen.
De regering van de deelstaat had eerder hulp van de centrale Indiase regering teruggestuurd omdat volgens haar de slachtoffers van het geweld al gerehabiliteerd waren.

Separatisten in Manipur doden 'verraders'

De Kangleipak Communist Party (KCP), de oudste van een aantal afscheidingsbewegingen in de noordoostelijke deelstaat Manipur, maakte op 9 maart 2007 bekend acht van haar leden te hebben geëxecuteerd. Zij waren schuldig bevonden aan samenwerking met Indiase geheime diensten, wat geleid zou hebben tot de arrestatie, in oktober 2006, van de secretaris-generaal van de KCP.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Meeste Aziatische miljardairs uit India afkomstig

Op 8 maart 2007 publiceerde *Forbes Magazine*, een Amerikaans tijdschrift dat zich op het bedrijfsleven richtte, zijn jaarlijkse ranglijst van de rijkste mensen ter wereld. Hieruit bleek dat India voor het eerst meer miljardairs telde dan enig ander Aziatisch land. De rijkste Aziaat was Lakshmi N. Mittal, de staalmagnaat die in 2006 het Europese staalbedrijf Arcelor SA had opgekocht. Hoog op de lijst stonden ook de broers Mukesh Ambani van Reliance Industries, en Anil Ambani van Reliance Communications en Reliance Capital. Opvallend was de aanwezigheid van vijf Indiase softwareontwikkelaars op de lijst, deels afkomstig van Infosys Technologies Ltd., India's op een na grootste exporteur van computerprogrammatuur.

India

De lijst, met 36 Indiase en 20 Chinese miljardairs, toonde duidelijk de invloeden aan van de snelle economische groei van India en China. In beide landen profiteerden de rijken in hoge mate van de bloei van de aandelenmarkten, en van de prijsstijgingen van goederen en onroerend goed. Forbes wees erop dat ondertussen nog altijd 400 miljoen Indiërs van minder dan één dollar per dag moesten leven.

Grootste salarisstijgingen van Azië opnieuw in India verwacht

Hewitt Associates, een internationaal adviesbureau op het gebied van personeelsbeleid en loopbaanontwikkeling, publiceerde op 15 maart 2007 zijn jaarlijkse wereldwijde salarisoverzicht. Dit voorspelde dat in 2007 de salarissen in India beduidend sneller zouden stijgen dan in de andere grote Aziatische landen. De stijging, die gemiddeld 14,5 procent zou bedragen, zou zich vooral bij banken en andere financiële instellingen voordoen. Het overzicht liet ook zien dat de snelle economische expansie van de afgelopen jaren zich voornamelijk in de steden afspeelde.

India leent 1 miljard euro van Japan

Op 30 maart 2007 maakte het Ministerie van Financiën in New Delhi bekend dat Japan in het fiscale jaar 2006-2007aan India 185 miljard yen (ruim 1 miljard euro) had geleend.
Dit betekende een stijging van 19 procent in vergelijking met vorig jaar. De hulp was bedoeld voor grote projecten op het gebied van de infrastructuur.

Opnieuw maatregelen om de stijgende inflatie te bedwingen

De Centrale Bank van India deelde op 30 maart 2007 mee dat de commerciële banken voor de tweede keer dat jaar de ratio van de kasreserve met een half procent moesten verhogen – ditmaal van 6 naar 6,5 procent. De verhoging zou in de loop van april in twee fasen worden ingevoerd. Ook verhoogde de Centrale Bank de terugkooprente (de rente van kortetermijnleningen) met een kwart procent tot 7,75 procent. De Bank zei dat de maatregelen noodzakelijk waren, gezien de gevaren die de aanhoudende inflatie (opgelopen tot 6,5 procent) met zich meebracht.

Nepal

ONDERWIJS

Hooggerechtshof schort reserveringsprogramma op

Op 29 maart 2007 schortte het Hooggerechtshof in India de implementatie van het overheidsprogramma op om aan de topinstellingen voor hoger, technisch en medisch onderwijs extra studieplaatsen te reserveren voor kasteloze studenten en studenten uit de lagere kasten. Het programma had de maanden daarna moeten worden ingevoerd. Het Hooggerechtshof wilde echter eerst de regering horen over het plan, onder andere omdat dat gebaseerd was op cijfers uit de volkstelling van 1931, de laatste telling die gegevens over kasten had verzameld. De rechters vroegen zich ook af of de politiek van reserveringen achterstanden niet juist in stand zou houden. Voorstanders meenden dat extra quota ertoe konden bijdragen de eeuwenoude sociale en economische misstanden te corrigeren.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Samenwerking India en Pakistan bij bestrijden terrorisme

Aan het einde van de eerste ontmoeting van een gezamenlijke commissie voor terreurbestrijding, op 7 maart 2007 in de Pakistaanse hoofdstad Islamabad, zegden India en Pakistan toe informatie te delen en elkaar te helpen bij het voorkomen van terrorisme. De commissie was ingesteld naar aanleiding van de aanslag op 18 februari op de Samjhauta exprestrein in de buurt van Delhi. Hierbij waren meer dan 60 mensen, voornamelijk Pakistanen, omgekomen. Hoewel de samenwerking tussen India en Pakistan bij het onderzoek naar deze aanslag moeizaam verliep en weinig had opgeleverd, onthielden beide landen zich er in ieder geval van elkaar de schuld te geven.

(Vorige berichten pagina 166/3 - 2007)

NEPAL

BINNENLAND

Vredesakkoord beëindigt tien jaar gewelddadige opstand

In 2006 kwam na tien jaar een einde aan de bloedige opstand van maoïstische rebellen in Nepal. Een alliantie van zeven oppositiepartijen was in 2005 in gesprek gegaan met de maoïstische rebellen. Daaruit volgden gezamenlijke inspanningen die tot het aftreden van de koning leidden. Een nieuwe regering onder leiding van premier Koirala opende vervolgens vredesonderhandelingen met de rebellen. Op 22 november 2006 werd door rebellenleider Prachanda een vredesakkoord in de hoofdstad Kathmandu ondertekend. De maoïstische strijd voor een communistische staat in Nepal kostte aan meer dan 13.000 mensen het leven.

Nepalezen massaal de straat op

De zeven oppositiepartijen organiseerden vanaf donderdag 6 april 2006 een landelijke staking, die aanvankelijk vier dagen zou duren. Het openbare leven in de hoofdstad Kathmandu lag vervolgens stil tot en met eind april, toen koning Gyanendra bekend maakte het parlement weer bijeen te laten komen. De stakers eisten dat het in mei 2002 ontbonden parlement weer hersteld zou worden. Koning Gyanendra probeerde de staking te verhinderen door een verbod op publiek protest af te kondigen. De stakers lieten zich daar echter niet door afschrikken. Ondanks het uitgaansverbod verzamelden zich dagelijks duizenden mensen in de straten van Kathmandu en andere steden. Zelfs werknemers van overheidsinstellingen, zoals de centrale bank, bleven weg van hun werk. De staking ging gepaard met protestmarsen die hard uiteen werden geslagen door de politie. Honderden gewonden en meer dan tien doden waren het gevolg. Demonstrerende politici, studentenleiders en vrouwenactivisten werden gearresteerd. De maoïsten hadden op 3 april een staakt-het-vuren afgekondigd om de angst voor aanslagen weg te nemen bij de demonstranten. De rebellen verklaarden de staking volledig te steunen en blokkeerden de toegangswegen tot de hoofdstad, waardoor onder meer voedsel- en brandstoftekorten dreigden.

Oppositie gaat niet in op handreiking koning

De koning bleef tijdens de protesten in zijn zwaar bewaakte paleis. Dankzij steun van het leger en de politie kon hij aan de macht blijven. Na een week van massale protesten nodigde Gyanendra de oppositie op 13 april

uit voor een gesprek. Daar werd geen gehoor aan gegeven. Op 21 april 2006 vroeg de koning de zeven politieke partijen een premier naar voren te schuiven, omdat hij naar eigen zeggen de macht wilde teruggeven aan het volk. De koning deed zijn handreiking omdat de inmiddels zestien dagen durende staking, en de daarmee gepaard gaande protesten, voor oplopende buitenlandse druk van Indiase, Britse en Amerikaanse zijde zorgden. Ondanks de toenaderingspoging van de koning gingen de protesten door. Op 22 april gingen zelfs meer dan 200.000 betogers in Kathmandu de straat op. Op 24 april hield koning Gyanendra een televisietoespraak waarin hij het herstel van het parlement aankondigde, vier jaar nadat het was ontbonden.

Parlement weer bijeen, Koirala nieuwe premier

Op 28 april kwam het parlement voor het eerst sinds 2002 weer bijeen. Hiermee kwam het bestuur van Nepal weer in handen van gekozen politici, nadat de koning op 1 februari 2005 de macht naar zich toe had getrokken omdat de toenmalige regering onder leiding van premier Deuba volgens hem de maoïstische rebellen niet onder controle kon brengen. Ook voor 1990 was Nepal een absolute monarchie geweest.

De zeven partijen beëindigden hun staking na de televisietoespraak van de koning en gingen in op het voorstel van de koning om een kandidaat-premier naar voren te schuiven die een interim-regering zou gaan leiden. De keus viel op de hoogbejaarde Girija Prasad Koirala, voormalig premier en leider van de grootste politieke partij, de Nepalese Congrespartij (NC). Diens ministersploeg kreeg de steun van alle zeven grote partijen, hoewel de ministers in de eerste maanden afkomstig waren van slechts enkele partijen.
De zeven partijen kwamen onderling een routekaart overeen die zou moeten leiden tot vrede in Nepal. In de eerste plaats wilden ze vasthouden aan het akkoord dat ze in november 2005 met de maoïsten hadden gesloten. Verder spraken ze af de maoïsten op te nemen in de regering zodra er duidelijkheid zou zijn over de verkiezingen voor een constituerende vergadering en de maoïsten zouden zijn begonnen met ontwapening.

Premier beëdigd

Girija Prasad Koirala werd op 30 april voor de vierde maal beëdigd als premier van Nepal. Dat gebeurde door koning Gyanendra, in het koninklijk paleis. De laatste regeringsperiode van Koirala was in 2001 geëindigd na een omkopingsschandaal en een bloedige paleisrevolutie. Hij had toen ontslag genomen na kritiek op het aanhoudende geweld van de maoïstische rebellen en de wijze waarop hij de paleiszaken had geregeld. Op 2 mei werd een kabinet beëdigd dat naast premier Koirala zeven ministers telde, afkomstig van drie politieke partijen. De benoeming van Khadga Prasad Oli van de Communistische Partij als vice-premier en minister van Buitenlandse Zaken werd gezien als een belangrijk signaal richting de maoïsten. Het uitgaande kabinet had 34 ministers geteld. Alom werd verwacht dat Koirala zijn ministersploeg spoedig uit zou breiden.

Overleg met maoïsten en staakt-het-vuren

De steun van de maoïsten was onontbeerlijk geweest voor het succes van de protesten tegen de koning. Aanvankelijk voelden de maoïsten zich bedrogen toen de zeven politieke partijen ingingen op het aanbod van de koning om een regering te vormen en bleven ze de hoofdstad blokkeren. De politieke partijen zouden geen grondwetgevende vergadering bijeen willen laten komen en daarmee afspraken met de maoïsten schenden. Na een gesprek tussen rebellenleider Prachanda en beoogd premier Koirala, op 26 april, kondigden de maoïsten echter aan hun blokkade van Kathmandu te beëindigen. Premier Koirala verklaarde dat de maoïsten niet langer werden gezien als terroristen en dat er een nieuwe grondwet zou komen. Maoïstenleider Prachanda kondigde vervolgens een staakt-het-vuren af voor drie maanden en verklaarde bereid te zijn medewerking te verlenen aan het vredesproces.

De belangrijkste eis van de maoïsten was een nieuwe grondwet. Op 30 april stemde het parlement unaniem voor het houden van verkiezingen voor een constituerende vergadering die een nieuwe grondwet zou gaan samenstellen. Formeel kon een dergelijk voorstel niet worden aangenomen zonder een handtekening van de koning, maar in dit geval leek de toestemming van de koning niet gevraagd te worden. Het besluit van het parlement werd gezien als een belangrijke toenadering tot de rebellen.

Koning verliest vrijwel al zijn bevoegdheden

Het parlement keurde begin mei in hoog tempo een serie maatregelen van de interim-regering goed die de macht van de koning drastisch inperkten. Per proclamatie van het parlement werden op 18 mei verschillende artikelen van de grondwet geannuleerd, waarmee de rol van de koning werd teruggebracht tot een ceremoniële, nog voordat een constituerende vergadering was gekozen. Nepal bevond zich daarmee in een constitutioneel niemandsland. De koning verloor onder andere zijn onschendbaarheid, hij verloor zijn recht een veto over wetten uit te spreken en werd ontheven uit zijn functie van opperbevelhebber van het leger. Daarnaast moest hij voortaan belasting betalen en zou het parlement mogen beslissen over zijn opvolging. Ook werd Nepal tot seculiere staat verklaard. Door de koning aangestelde regiobestuurders werden onmiddellijk ontslagen en de uitslag van de lokale verkiezingen van februari 2006 werd ongeldig verklaard. De proclamatie van het parlement zou haar kracht verliezen als de grondwetgevende vergadering bijeen zou zijn gekomen.

Maatregelen met betrekking tot leger bevroren

De Nepalese regering bevroor op 15 mei de aankoop van militaire voertuigen en wapens. Daarnaast besloot het kabinet het rekruteren van soldaten voor het Nepalese leger stil te zetten. Kort voordat koning Gyanendra terug had moeten treden had hij twee nieuwe militaire vliegtuigen en twee militaire helikopters besteld. Deze aankopen werden geannuleerd. Ook werd de beslissing van de koning om duizenden nieuwe soldaten op te leiden, teruggedraaid.

Koirala verbreedt kabinet

Op 22 mei voegde premier Koirala elf nieuwe ministers toe aan zijn kabinet, dat vanaf dat moment bestond uit achttien leden van vier politieke partijen: de Nepalese Congrespartij, de Communistische Partij van Nepal, de Nepalese Democratische Congrespartij van voormalig premier Deuba en

de Verenigd Links Front Partij. Twee kleine partijen die deel hadden uitgemaakt van de oppositie werden buitengesloten; een derde partij had een ministerspost geweigerd.

Samenstelling van de regering van Nepal
(7 december 2006)

Koning
GYANENDRA (Bir Bikram Shah Dev)
Premier, tevens minister van Defensie en Koninklijke Paleiszaken
Girija Prasad KOIRALA
Vice-premier, tevens minister van Buitenlandse Zaken
Khadga Prasad OLI
Vice-premier, tevens minister van Gezondheid en Bevolking
Amik SHERCHAN

Ministers:
Arbeid en Transportmanagement
Ramesh LEKHAK
Binnenlandse Zaken
Krishna SITAULA
Bosbouw en Bodembeheer
Gopal RAI
Financiën
Ram Sharan MAHAT
Industrie, Commercie en Voorraden
Giriraj Mani POKHAREL
Informatie en Communicatie
Dilendra Prasad BADU
Landbouw en Coöperatieven
Mahanta THAKUR
Landhervormingen en Landmanagement
Prabhu Narayan CHAUDHARY
Lokale Ontwikkeling
Rajendra PANDEY
Milieu, Wetenschap en Techniek
Man Bahadur BISHWOKARMA
Onderwijs en Sport
Mangal Siddhi MANANDHAR
Openbare Werken en Ruimtelijke Ordening
Gopal Man SHRESTHA
Toerisme, Cultuur en Burgerluchtvaart
Pradip GYAWALI
Vrouwen, Kinderen en Sociaal Welzijn
Urmila ARYAL
Waterbronnen
Gyanendra Bahadur KARAKI
Wetgeving, Justitie en Parlementaire Zaken
Narendra Bikram NEMWAN

Officiële vredesbesprekingen

Op 26 mei vonden de eerste officiële gesprekken plaats tussen vertegenwoordigers van de interim-regering en de maoïsten. Het resultaat van die gesprekken was een 25 punten tellende 'gedragscode' waarin de details van het staakt-het-vuren werden vastgelegd en afspraken gemaakt werden over de entree van maoïsten in de formele politieke arena. In de gedragscode werden afspraken vastgelegd over de vrije toegang van ambtenaren en burgers tot alle delen van het land, dat voor ongeveer 80 procent in handen was van maoïsten. Er werd afgesproken dat er zo snel mogelijk verkiezingen zouden moeten worden georganiseerd voor een grondwetgevende vergadering. Daarnaast spraken de interim-regering en de maoïsten onder meer af dat alle maoïsten die gevangen zaten, zouden worden vrijgelaten en dat de maoïsten hun afpersingspraktijken en gedwongen rekrutering zouden staken.

Maoïsten na verloop van tijd in regering

Op 16 juni ondertekenden premier Koirala en maoïstenleider Prachanda een verklaring waarin stond dat maoïsten in de nabije toekomst deel uit konden gaan maken van de interim-regering. Zowel het Nepalese parlement als de maoïstische lokale bestuursorganen zouden binnen een maand worden ontbonden. Een gezamenlijk comité van bestuurders en maoïsten zou een interim-grondwet schrijven, op basis waarvan een nieuwe interim-regering zou worden gevormd waar de maoïsten deel van uit zouden maken. In maart of april 2007 zouden er verkiezingen voor een grondwetgevende vergadering moeten plaatsvinden.
Het was de eerste keer dat maoïstenleider Prachanda, wiens eigenlijke naam Pushpa Kamal Dahal was, met de hoogste leiders van het land sprak sinds het begin van de opstand in 1996. Een decennium lang was Prachanda een van de meest mysterieuze figuren in Nepal geweest. De voormalige leraar en boerenzoon was gedurende tien jaar zelden in het openbaar verschenen.

Nieuwe impuls vredesproces

Begin augustus leek het vredesproces op het punt van instorten te staan. Voormalige rebellen waarschuwden dat de regelmatige schendingen van de afgesproken gedragscode zouden kunnen leiden tot het afbreken van de onderhandelingen. Op 9 augustus maakten premier Koirala en de rebellenleiders Prachanda en Bhattarai gedetailleerde afspraken over het terugdringen van geweld. Deze werden gezien als een nieuwe impuls voor vrede in Nepal. Zowel regeringstroepen als rebellen zouden in hun kampen blijven en afzien van geweld.
Het leger, dat zeer loyaal was geweest aan het koninklijk huis, werd op 22 september onder scherpere civiele controle geplaatst. Beschuldigingen van corruptie, verkrachting en moord door militairen zouden in de toekomst door burgers worden onderzocht, in plaats van door de militairen zelf. Ook zou de selectie van nieuwe militairen door burgers worden verricht. Het leger verloor bovendien het predicaat 'koninklijk' en heette voortaan gewoon de Nepalese Krijgsmacht.

Regering en rebellen tekenen vrede

In het bijzijn van buitenlandse diplomaten, notabelen en ambtenaren ondertekenden premier Koirala en rebellenleider Prachanda op 22 november een vredesakkoord in de Nepalese hoofdstad Kathmandu. Scholen, kantoren en bedrijven waren gesloten op wat was uitgeroepen tot nationale feestdag.

VN monitoren vredesproces

De maoïsten wilden dat de Verenigde Naties (VN) toe zouden zien op de naleving van de wapenstilstand. In het akkoord van 16 juni werd de VN formeel gevraagd een rol te spelen in het monitoren van het vredesproces. Een VN-delegatie bezocht Nepal begin augustus om de situatie te beoordelen. Secretaris-generaal van de VN, Kofi Annan, zou op basis van de rapportage van deze delegatie de Veiligheidsraad verzoeken waarnemers naar Nepal te sturen voor een waarnemingsmissie van de VN in Nepal.

VN gaan leger en rebellen controleren

Op 28 november bereikten de rebellen en het kabinet overeenstemming over de weg richting de ontwapening van de rebellen. De partijen spraken af dat de VN zowel de rebellen als het leger mochten gaan monitoren. Op 8 december zette ook de vertegenwoordiger van de VN secretaris-generaal in Nepal, Ian Martin, zijn handtekening onder dit akkoord. Daarmee werd vastgelegd dat de VN toe zouden zien op zowel de rebellen als het Nepalese leger.

Veiligheidsraad stemt in met missie voor een jaar

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties stemde op 23 januari 2007 anoniem voor een politieke missie in Nepal. De aangeno-

men resolutie gaf de VN toestemming om 186 voormalige militairen naar Nepal te sturen. De missie, die UNMIN werd genoemd, had een mandaat voor twaalf maanden en zou zich richten op het monitoren van wapens en soldaten en ondersteunen bij de organisatie van verkiezingen.

Op 23 februari maakte de Verenigde Naties bekend dat ze 30.852 voormalige maoïstische rebellen hadden geregistreerd en in kampen hadden opgevangen. Er werden ook 3.428 wapens door de VN in beslag genomen, waaronder automatische wapens, mortieren en machinegeweren. VN-chef Martin verwachtte dat eenzelfde aantal wapens van het regeringsleger ook achter slot en grendel zou verdwijnen. De beslaglegging op wapens, de registratie en het opzetten van kampen voor voormalige rebellen maakten deel uit van de afspraken tussen de Verenigde Naties, de Nepalese regering en de voormalige rebellen. De voormalige rebellen klaagden wel over de levensomstandigheden in de kampen. Er zou een tekort zijn aan voorzieningen en voedsel. Honderden voormalige rebellen verlieten half februari een groot kamp in het zuiden van Nepal, maar keerden terug na bevelen van hun leiders.

Koning mogelijk vervolgd

Een onderzoekscommissie stelde op 20 november 2006 dat koning Gyanendra verantwoordelijk was voor het gewelddadig neerslaan van demonstraties in april van dat jaar, waarbij negentien mensen om het leven kwamen. Premier Koirala suggereerde bij de presentatie van het rapport van de commissie dat de vorst mogelijk vervolgd zou worden. Volgen juristen in Nepal was het mogelijk juridische stappen te ondernemen tegen de koning. De onderzoekscommissie had geen advies voor verdere stappen gegeven.

Koning Gyanendra werd ervan beschuldigd het vredesproces te saboteren omdat de maoïsten aanstuurden op een republiek. De vorst en zijn hofhouding leken vast te willen houden aan hun invloed op onder andere het leger. Veel commandanten bleven trouw aan de koning. Op 19 februari 2007 gaf het koninklijk paleis een verklaring van de vorst uit waarin hij zijn beslissing om de regering te ontslaan in februari 2005, verdedigde. In Nepal was 19 februari de Dag van de Democratie omdat op die dag in 1950 het bewind van de Rana-dynastie werd beëindigd.

Eind februari vormde de regering een speciaal comité dat belast werd met het nationaliseren van de bezittingen van de koning. De vorst zou de bezittingen mogen behouden die hij had voordat hij in 2001 koning werd. Gyanendra was een zakenman geweest en bezat luxe hotels en fabrieken. Half maart riep premier Koirala, die eerder werd gezien als een sympathisant van de monarchie, de koning op om af te treden. Op 15 maart besloot de regering de helft van al het civiele personeel in het koninklijk paleis over te plaatsen naar andere overheidsposten.

Maoïsten nemen zitting in parlement

Op 15 januari 2007 keurde het parlement de benoeming van 83 maoïsten in het parlement goed. Later diezelfde dag namen de maoïsten voor het eerst zitting op een kwart van de 330 zetels in het parlement. De voormalige rebellen zouden onder het akkoord van 22 november 73 zetels krijgen, maar wisten er in het weekend voor hun installatie nog 10 extra bij te onderhandelen. Daarmee werden ze het tweede grootste blok in het parlement. De maoïsten wilden dat Nepal een republiek zou worden, terwijl de meeste andere leden van het parlement een voorkeur hadden voor een ceremoniële monarchie.

Volksregeringen ontmanteld

Rebellenleider Prachanda verklaarde op 18 januari de volksregeringen en de volksrechtbanken van de maoïsten tot het verleden. Daarmee kwam een formeel einde aan het jarenlange bestuur van de rebellen over een groot deel van het land.

Geweld maoïsten houdt aan

De veiligheidssituatie was sterk verbeterd na april 2006, al bleven er incidenten plaatsvinden, hoewel niet op dezelfde schaal als daarvoor. Op regionaal niveau bleven er fricties bestaan tussen de maoïsten en vertegenwoordigers van de interimregering. Over en weer werden beschuldigingen geuit over schendingen van de afgesproken gedragscode. Hoewel zowel de wapens als de aanhangers van de maoïsten werden geregistreerd door de VN-missie, bleven er sceptische geluiden te horen over hun betrokkenheid bij de vrede. De maoïsten werden beschuldigd van het voort laten duren van ontvoeringen, afpersingen en mishandelingen.

De ontvoering van een hotelier in Kathmandu, die weigerde protectiegeld te betalen aan de maoïsten, leidde eind maart 2007 tot een driedaagse staking in de Nepalese hoofdstad. De staking werd beëindigd na toezeggingen van premier Koirala. Voormalig rebellenleider Prachanda gaf in gesprek met vertegenwoordigers uit het zakenleven toe dat er fouten waren gemaakt. Hij zegde toe die te zullen corrigeren en stelde voor de problemen door middel van een dialoog op te lossen.

Maoïsten in kabinet

Op 31 maart bevestigde het Nepalese parlement het besluit van de belangrijkste politieke partijen om de voormalige maoïstische rebellen vijf kabinetsposten te geven. Dat was mogelijk geworden na de vaststelling van een interim-grondwet. De belangrijkste taak van het nieuwe interim-kabinet werd het organiseren van verkiezingen voor een constituerende vergadering, te houden in juni 2007. De maoïsten, die door de Verenigde Staten nog steeds als een terroristische organisatie werden beschouwd, zouden verantwoordelijk worden voor de ministeries van Informatie en Communicatie; Lokale Ontwikkeling; Bosbouw en Bodembeheer; Openbare Werken en Ruimtelijke Ordening en Vrouwen, Kinderen en Sociaal Welzijn. Dat waren ministersposten die nauwe banden met internationale donoren vereisten. Het was onduidelijk hoe de Verenigde Staten, een belangrijke donor van Nepal, op de benoeming zou reageren. Rebellenleider Prachanda en zijn tweede man Bhattarai zouden geen zitting nemen in het kabinet.

Madheshi-minderheid demonstreert tegen discriminatie

In de Nepalese Terai-regio, een vlakte in het zuidelijke grensgebied met India, demonstreerden leden van de Madheshi-bevolkingsgroep vanaf begin januari 2007 voor een autonome Terai-staat binnen een federaal Nepal. Een groot deel van de demonstraties verliep vreedzaam, maar er vielen in

de eerste zes weken van het jaar toch 25 doden en meerdere gewonden tijdens protestbijeenkomsten. De slachtoffers waren vrijwel allemaal Madheshi. De meeste doden vielen door wat door de Verenigde Naties buitensporig politiegeweld werd genoemd. Bewoners van de Terai-regio die afkomstig waren uit het noorden van Nepal, begonnen eind januari hun huizen te ontvluchten na bedreigingen. Een uitgaansverbod in de zuidelijke stad Biratnagar werd de laatste dagen van januari genegeerd door demonstranten met pijl en boog.
Volgens de Federatie van Nepalese Journalisten ontvluchtten verslaggevers het zuiden als gevolg van bedreigingen door activisten van het Madheshi Mensenrechtenforum. Drie ministers uit het ontbonden kabinet van koning Gyanendra werden op 30 januari gearresteerd op verdenking van het aanmoedigen van geweld in het zuiden van het land. Blokkades en stakingen bemoeilijkten de doorvoer van goederen waardoor in Kathmandu brandstoftekorten ontstonden.

Betrokkenheid van twee fracties

Twee militante Madheshi groepen waren betrokken bij het geweld; twee fracties van het Terai Volksbevrijdingsfront (Janatantrik Terai Mukti Morcha, JTMM). De ene fractie stond onder leiding van Jai Krishna Goit; de andere werd aangestuurd door Jwala Singh. De JTMM-fracties stelden radicale eisen zoals de confiscatie van Terai-land in bezit van niet-Madheshi. De JTMM kon gezien worden als het onbedoelde gevolg van de op etniciteit gebaseerde organisatie van de maoïstische rebellen in Nepal. De maoïsten hadden zich verdeeld in regionale groepen die genoemd waren naar etnische groepen. Tot woede van de maoïsten had de JTMM zich in 2004 van een van de regionale groepen afgesplitst.
De Madheshi vonden dat ze werden gediscrimineerd en ondervertegenwoordigd waren in de nieuwe, brede Nepalese regering. Activisten stelden dat er niet een Madheshi in het koninklijk paleis werkte en dat slechts een van de 75 districthoofden tot de Madheshi behoorde. Er werkten weinig Madheshi binnen de overheid en het leger – sectoren die gedomineerd werden door bewoners van de berggebieden. De Madheshi eisten een verhoging van het aantal verkiesbare plaatsen voor laagbevolkte gebieden, zoals de zuidelijke vlakten.

Nepal wordt in toekomst federale staat

Zonder rechtstreeks naar de Madheshi te verwijzen, verklaarde premier Koirala op 31 januari dat Nepal in de toekomst een federale staat zou worden en dat alle gemarginaliseerde groepen beter vertegenwoordigd zouden worden in het parlement. Een van de zeven partijen in de interim-regering van premier Koirala was een Madheshi-partij. Voor de demonstranten ging die toezegging niet ver genoeg. Vertegenwoordigers van het Madheshi Mensenrechtenforum klaagden bovendien dat er niet met hen overlegd was. De Zuid-Nepalese Madheshi, een diverse groep met overeenkomsten in taal, voedsel en leefwijze, vormden 33 tot 45 procent van de bevolking. In plaats van Nepali spraken ze talen die vaak ook aan de andere kant van de Indiaas-Nepalese grens werden gesproken. Het grootste deel van de moslims in Nepal behoorde tot de Madheshi. Er bestond echter geen overeenstemming over een precieze afbakening van de Madheshi-gemeenschap. Zo waren er verschillen van mening over het insluiten van de Tharus, een inheemse etnische groep die verspreid over de gehele Terai-regio leefde.

Demonstratie inheemse nationaliteiten verlamt Kathmandu

Een algemene staking legde op 15 februari het openbare leven in de Nepalese hoofdstad vrijwel stil. Winkels bleven gesloten en verkeer bleef van de straat vanwege de staking die was uitgeroepen door de Nepalese Federatie van Inheemse Nationaliteiten (NEFIN). Niet alleen de Madheshi-minderheid voelden zich gemarginaliseerd in Nepal. Begin februari organiseerden tal van minderheidsgroepen stakingen: de Tharus, de bewoners van de westelijke bergen, de bewoners van de oostelijke bergen. De NEFIN was een overkoepelende organisatie van leden van deze minderheidsgroepen. Nepal telde ongeveer honderd minderheidsgroepen en de NEFIN claimde 56 daarvan te vertegenwoordigen, waaronder de Tamangs, Dalits en Garungs die vooral in het noorden en midden van het land woonden.

Parlement stemt in met federale staat

Na tien weken demonstreren stemde het parlement op 9 maart voor een wetswijziging die Nepal veranderde in een federale staat. De wetswijziging, die met 278 tegen 5 stemmen werd aangenomen, verhoogde bovendien het aantal verkiesbare zetels in het zuiden van het land. De zuidelijke regio, waar de helft van alle Nepalezen woonde, zou in de toekomst ook de helft van de volksvertegenwoordigers kiezen. Leiders van het Madheshi Mensenrechtenforum vonden de wetswijziging niet ver genoeg gaan. Zij wilden volledige autonomie voor Zuid-Nepal en het ontslag van de minister van Binnenlandse Zaken.

In februari en maart nam het geweld verder toe. Op 23 maart kwamen 29 maoïsten om het leven tijdens gevechten met het Madheshi Mensenrechtenforum. Toen voormalige maoïstische rebellen de bloedige lichamen van hun kameraden ten toon stelden in de Nepalese hoofdstad en dreigden hun dood te wreken, nam de regering veiligheidsmaatregelen. In meerdere steden in de Terai-regio werd een uitgaansverbod ingesteld en zes Madheshi-activisten werden gearresteerd.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protesten tegen stijgende brandstofprijzen

Op 19 en 20 augustus 2006 demonstreerden in Kathmandu honderden mensen tegen gestegen prijzen voor benzine en andere brandstoffen. Daarbij werden autobanden in brand gestoken en ten minste zes voertuigen werden vernield. Het verkeer in de Nepalese hoofdstad werd ernstig verstoord en winkels sloten hun deuren vanwege de demonstraties.
De recent aangestelde Nepalese regering had besloten de brandstofprijzen met 25 procent te verhogen om verdere verliezen van het staatsoliebedrijf te voorkomen. De Nepalese economie had begin 2006 veel geleden door de regelmatige stakingen en verkeersblokkades die de maoïsten organiseerden uit protest tegen koning Gyanendra.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Honderden journalisten gearresteerd en bedreigd

Ten minste 245 journalisten werden in 2006 in Nepal gearresteerd, en 180 collega's hadden te maken met een vorm van lichamelijk geweld. Dat maakte de internationale actie-

groep Journalisten zonder Grenzen (RSF) op 2 februari 2007 bekend. De voor persvrijheid strijdende actiegroep registreerde tijdens de massale demonstraties tegen koning Gyanendra in april 2006 117 incidenten waarbij verslaggevers werden aangevallen of gewond raakten door de veiligheidsdiensten. Twintig van hen liepen daarbij schotwonden op. Daarmee was 2006 een nog onrustiger jaar dan 2005, toen 145 journalisten werden bedreigd of aangevallen.
Volgens RSF was koning Gyanendra tot zijn gedwongen terugtreden een vijand van de persvrijheid geweest en had hij strenge censuur afgedwongen in Nepal.

(Vorige berichten pagina 240/1 - 2006)

THAILAND

BINNENLAND

Nieuwe regering na staatsgreep

Nieuwe grondwet

De militaire raad die op 19 september 2006 onder leiding van generaal Sonthi in Thailand een staatsgreep pleegde, maakte op 1 oktober bekend dat koning Bhumibol zijn handtekening had gezet onder een interim-constitutie. Deze verving de grondwet die Thailand sinds 1997 had gebruikt en die volgens de militairen onvoldoende bescherming bood tegen corruptie en machtsmisbruik.
De interim-grondwet zou van kracht blijven tot er een definitieve constitutie was opgesteld, naar verwachting in oktober 2007. Daarna moesten er vrije verkiezingen komen. Tot die tijd zou het land worden bestuurd door een interim-kabinet. De militaire raad mocht de premier benoemen, die vervolgens zelf het kabinet zou formeren. Sonthi en de zijnen zouden zich niet met het kabinetsbeleid bemoeien, maar kregen wel het recht om de premier of kabinetsleden te ontslaan. En ze kregen invloed op de samenstelling van de honderdkoppige commissie die de nieuwe grondwet moest gaan opstellen. De interim-grondwet vrijwaarde de betrokken militairen van rechtsvervolging voor het plegen van de staatsgreep.
De na 19 september ingestelde restricties op het recht van vergadering en de persvrijheid bleven onder de interim-constitutie van kracht. De staat van beleg werd eind november echter in het grootste deel van het land opgeheven.

Surayud wordt premier

De gepensioneerde generaal Surayud Chulanont trad op 1 oktober aan als premier. Hij stond onder militairen en burgers bekend als integer, bescheiden en niet-corrupt. De Democratische Partij (DP), die jaren oppositie had gevoerd tegen de op 19 september afgezette premier Thaksin Shinawatra, zei blij te zijn met de benoeming van Surayud. Thaksins eigen partij, de Thai Rak Thai (Thai houden van Thai - TRT), liet weten dat ze hem niet zou tegenwerken. Critici merkten echter op dat Surayud sinds 2002 had gediend als topadviseur van de koning. Zij vonden het onwenselijk dat Thailand een premier kreeg die zo dicht bij de monarchie en het leger stond. Zij zagen liever een meer onafhankelijke politicus het land naar nieuwe verkiezingen leiden.

Surayud zei na zijn beëdiging door koning Bhumibol dat hij het aanhoudende geweld in het zuiden van het land wilde aanpakken. Het neoliberale beleid van zijn voorganger wilde hij niet zonder meer voortzetten, want dat zou te eenzijdig zijn gericht op het behartigen van de belangen van het bedrijfsleven en op de economische groei. Hij vond dat de regering er primair voor moest zorgen dat de bevolking zich prettig voelde, al zei hij niet hoe. En hij zei dat de bevolking onder Thaksin in twee kampen uiteen was gevallen. Het ene zag de oud-premier als weldoener die opkwam voor arme mensen, terwijl hij volgens het andere kamp een corrupte populist was. Het nieuwe kabinet zou proberen meer eenheid te creëren.

Thaksin stapt uit TRT

Op 1 oktober werd bekend dat vier ministers uit het kabinet van Thaksin weer op vrije voeten waren. Ze waren na de staatsgreep aangehouden. Thaksin zelf faxte op 3 oktober vanuit Londen een brief naar zijn partij, de TRT, met de mededeling dat hij zijn lidmaatschap opzegde. Want nadat hij van corruptie en machtsmisbruik werd beschuldigd – naar eigen zeggen ten onrechte – was een groot aantal leden opgestapt. Hij hoopte dat de partij na zijn vertrek een nieuwe start kon maken. Thaksin had de TRT in 1998 zelf opgericht. Hij droeg het voorzitterschap over aan vice-voorzitter Sudarat Keyurphan.

Nieuw kabinet

Koning Bhumibol beëdigde op 9 oktober het interim-kabinet van premier Surayud. Aangezien de politieke partijen tot de volgende verkiezingen buitenspel waren gezet door de militaire raad, ging het hier om een zakenkabinet. Het bestond uit economen, topambtenaren en twee oud-militairen. De gepensioneerde generaal Bunrod Somtad, voormalig voorzitter van de verenigde chefs

Samenstelling regering van Thailand
(12 maart 2007)

Premier
SURAYUT Chulanont
Vice-premier
KHOSIT Panpiamrat
Vice-premier
PHAIBUN Wattanasiritham

Ministers:
Arbeidszaken
APHAI Chanthanajunlaka
Binnenlandse Zaken
AREE Wongaraya
Buitenlandse Zaken
NITYA Pibulsongkram
Cultuur
KHAISI Si-arun
Defensie
Generaal BUNROD Somtad
Energie
PIYASAWAT Ammaranan
Financiën
CHALONGPHOP Sussangkarn
Handel
KROEKRAI Chiraphaet
Industrie
KHOSIT Panpiamrat
Informatie en Communicatietechnologie
SITTHICHAI Phokhaiya-udom
Justitie
CHANCHAI Likhitjittha
Landbouw en Coöperaties
THIRA Sutabut Itsarangkun na Ayutthaya
Natuurlijke Hulpbronnen en Milieu
KASEM Sanitwong na Ayutthaya
Onderwijs
WICHIT Sisa-an
Sociale Ontwikkeling en Veiligheid
PHAIBUN Wattanasiritham
Toerisme en Sport
SUWIT Yotmanee
Verkeer
Generaal THIRA Haocharoen
Volksgezondheid
MORAKHOT Khonkasem
Wetenschap en Technologie
YONGYUT Yutthawong

van staven, werd minister van Defensie. Aree Wongaraya trad aan als minister van Binnenlandse Zaken. Hij was moslim en had zich namens een stichting die werd geleid door generaal Prem Tinsulanond, topadviseur van de koning en een van de machtigste personen van Thailand, bezig gehouden met de anti-Thaise opstand in de overwegend islamitische provincies in het zuiden.
Oud-president van de Centrale Bank Pridiyathorn Devakula werd minister van Financiën. Hij trad op 28 februari echter alweer af wegens 'onenigheden met andere kabinetsleden'. Deze betroffen maatregelen die in december waren getroffen om de koers van de nationale munt, de baht, te laten dalen. Ten gevolge hiervan was op de beurs van Thailand grote paniek ontstaan. Hij werd op 7 maart opgevolgd door Chalongphob Sussangkarn, een voormalig medewerker van de Wereldbank.

Bomaanslagen in Bangkok

In de avond van 31 december ontploften op zes plaatsen in Bangkok bommen. Hierop werden alle Nieuwjaarsfestiviteiten in de hoofdstad afgelast. Even na twaalf uur 's nachts ontploften nog drie bommen, allemaal op locaties waar feesten waren gepland. Er vielen drie doden en veertig gewonden. De aanslagen werden niet opgeëist, maar volgens premier Surayud zat Thaksin erachter. Hij zou het land op deze manier hebben willen destabiliseren. De oud-premier ontkende echter iedere betrokkenheid.

Nieuwe regering wil dialoog met opstandige moslims

Na zijn aantreden op 1 oktober 2006 kondigde premier Surayud Chulanont van Thailand aan dat hij de opstand in de overwegend islamitische zuidelijke provincies op een andere manier wilde aanpakken dan zijn voorganger. Deze regio was sinds begin 2004 toneel van ernstige gewelddadigheden, die inmiddels aan bijna tweeduizend mensen het leven hadden gekost. De in september 2006 afgezette premier Thaksin had geprobeerd de opstand met harde hand neer te slaan. Surayud bood hiervoor zijn excuses aan. Hij meende dat Thaksins optreden vooral averechts had gewerkt omdat het de anti-Thaise sentimenten zou hebben aangewakkerd.

Nieuwe aanpak

Surayud reisde op 18 oktober naar Maleisië. De onderlinge relaties waren sinds het begin van de gewelddadigheden verslechterd, omdat de opstandelingen volgens Thaksin hulp kregen uit het buurland dat qua cultuur, religie en taal sterk verwant was aan zuidelijk Thailand. Surayud deelde deze mening niet en kwam met premier Abdullah overeen dat hij Maleisië bij eventuele vredesonderhandelingen zou betrekken, indien dat de kans op succes zou vergroten.
Surayud reisde op 10 november naar Pattani in zuidelijk Thailand, waar hij uitlegde dat hij minder geweld tegen de opstandelingen wilde gebruiken en beter zou luisteren naar de islamitische bevolking. Hij toonde zich bereid een dialoog met de opstandelingen aan te gaan – iets dat zijn voorganger consequent had geweigerd. Wie die opstandelingen waren, was overigens nog altijd niet duidelijk. Er was nooit een aanslag opgeëist. Aangenomen werd dat het ging om moslims die zich in het overwegend boeddhistische Thailand achtergesteld en gediscrimineerd voelden en streefden naar onafhankelijkheid van de zuidelijke provincies.
Surayud kondigde in Pattani aan dat de provincies Narathiwat, Pattani, Yala, Satun en enkele overwegend islamitische delen van Songkhla een speciale economische ontwikkelingszone zouden worden. De genoemde gebieden waren altijd al minder ontwikkeld dan de meeste andere delen van het land. De opstand zou de situatie verder hebben verslechterd. Daarom kondigde de regering op 19 december aan dat de belastingen er omlaag gingen. Omdat de meeste commerciële banken het te riskant vonden om investeringen in zuidelijk Thailand te financieren, zou de Bank van Thailand gunstige leningen gaan verstrekken aan bedrijven. Ook ging Bangkok verzekeringen tegen terroristische aanslagen subsidiëren.

Aanslagen verstoren Chinees Nieuwjaar

Ondanks het nieuwe beleid kwam er geen einde aan de gewelddadigheden. Eind 2006 en begin 2007 werden er tientallen moorden en andere aanslagen gepleegd. Op 28 februari ontploften in drie kwartier tijd 29 bommen. Onder de doelen waren cafés, scholen, benzinestations en hotels. Een dag later werden opnieuw vier bomaanslagen gepleegd. Er vielen acht doden en 69 gewonden. Het geweld viel samen met de viering van Chinees Nieuwjaar. Volgens een woordvoerder van het Thaise leger wilden de opstandelingen de lokale Chinese gemeenschap verdrijven omdat deze niet islamitisch was.
Het was voor het eerst dat in vier zuidelijke provincies min of meer gelijktijdig aanslagen werden gepleegd. Dit duidde erop dat de organisatie van de opstand professioneler werd.

Aanslagen op scholen

Net als in voorgaande jaren waren staatsscholen regelmatig doelwit van aanslagen. Het aantal docenten en andere medewerkers dat hierbij om het leven kwam was eind 2006 opgelopen tot 59. Duizenden scholen hadden toen inmiddels hun deuren gesloten uit angst voor meer geweld. Op 17 maart werd in Sabayoi, provincie Songkhla, een aanslag gepleegd op een islamitische school. Drie tieners kwamen om het leven en zeven anderen raakten gewond. Sommigen meenden dat dit het werk was van de Thaise politie, die beweerde dat islamitische scholen de opstand actief steunden. De politie zelf dacht echter dat de aanslag was gepleegd door islamitische opstandelingen. Zij zouden steeds vaker islamitische doelen aanvallen in de veronderstelling dat boeddhistische Thai dan de schuld zouden krijgen en de lokale bevolking zich achter de onafhankelijkheidsstrijd zou scharen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Afname van economische groei

De Nationale Raad voor Sociale en Economische Ontwikkeling maakte op 6 maart 2007 bekend dat de economie van Thailand in 2006 met 5 procent was gegroeid. Mogelijk vanwege de politieke onrust in het land was de groei in de loop van het jaar afgenomen, tot 4,2 procent in het laatste kwartaal. De inflatie bedroeg gemiddeld 4,7 procent.

Kritiek op financieel-economisch beleid van interim-regering

Paniek op de beurs van Thailand

De regering van Thailand nam op 18 december 2006 maatregelen om te voorkomen dat de baht duurder werd. De Thaise munt was op die dag ruim 2,8 dollarcent

Thailand

waard – de sterkste koers in bijna tien jaar tijd. Dit was ongunstig voor Thaise exporteurs en andere bedrijven die buitenlandse valuta verdienden.
De regering dacht dat de koers werd opgedreven door buitenlandse beleggers. Zij zouden grote hoeveelheden bahts aankopen, onder meer om te speculeren op de beurs van Thailand. Om hier iets tegen te doen bepaalde men dat zij in het vervolg slechts 70 procent van het bedrag dat ze invoerden daadwerkelijk mochten besteden. De overige 30 procent moesten ze gedurende een jaar rentevrij bij de Centrale Bank onderbrengen. Als ze het geïnvesteerde bedrag binnen een jaar uit Thailand terugtrokken, zou dit bestraft worden met een boete van 10 procent.

De aandelen die op de beurs van Thailand werden verhandeld waren voor 40 procent in buitenlandse handen.
Aandelenhandelaren reageerden geschrokken op het nieuwe beleid en keerden de beurs van Thailand massaal de rug toe, met als gevolg dat de beursindex SET op 19 december 19 procent van zijn waarde verloor. Dit was de grootste koersval sinds 1990. Pas nadat de handel korte tijd was stilgelegd, trad licht herstel in. De index sloot op 622,14 punten, 14,8 procent lager dan op 18 december en het grootste dagverlies in tien jaar tijd.

Kabinet draait maatregelen terug

Minister van Financiën Pridiyathorn Devakula reageerde onmiddellijk op de crisis. De getroffen maatregelen bleven van kracht voor de handel in obligaties, maar niet voor rechtstreekse buitenlandse investeringen en de aandelenhandel. Door dit ingrijpen trok de SET op 20 december met 11,2 procent aan.

Maar buitenlandse investeerders werden opnieuw onrustig toen Pridiyathorn begin januari bekend maakte dat bedrijven die vanuit Thailand opereerden in het vervolg voor minimaal 51 procent in Thaise handen moesten zijn. De nationale economie zou op deze manier minder afhankelijk worden van het buitenland. Geschrokken door de negatieve reacties zei de minister op 31 januari dat de maatregel geleidelijk zou worden ingevoerd en alleen gold voor nieuwe bedrijven die actief werden in strategische sectoren, maar hij gaf niet aan welke dat waren. Bestaande buitenlandse meerderheidsbelangen zouden legaal blijven, mits ze werden gemeld bij het ministerie van Handel.

Analisten uit binnen- en buitenland bestempelden het financieel-economisch beleid van de in oktober aangetreden regering als grillig en ondoordacht. Na de financiële crisis van 1997 – toen de koers van de baht in een vrije val raakte – was Thailand omgevormd tot een land dat internationaal werd geprezen omdat het een vrije markt met transparante regels had. Het beleid van de nieuwe regering zou echter onvoorspelbaar zijn en investeerders afschrikken.

Baht blijft duur

De beoogde koersdaling van de baht zette overigens niet door. Op 23 maart was de munt bijna drie dollarcent waard, 15 procent meer dan in januari 2006. Volgens Pongpen Ruengvirayudh van de Centrale Bank kwam dit doordat Thaise exporteurs massaal dollars omruilden voor bahts, uit angst dat de koers van de Amerikaanse munt verder zou dalen. Maar door deze aankopen verzwakten ze de dollar juist en sneden ze zichzelf dus feitelijk in de vingers.

(Vorige berichten pagina 633/3 - 2006)

Vietnam

VIETNAM

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vietnam treedt toe tot WTO.

Vietnam trad op 11 januari 2007 toe tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken sprak van 'een mijlpaal in de internationale economische integratie van Vietnam'.

'Socialistisch georiënteerde markteconomie'

Het land had tot eind jaren tachtig weinig internationale handelscontacten, en vrijwel elke vorm van particulier initiatief was er verboden. Sindsdien was het streng communistische systeem echter geleidelijk omgevormd tot wat de Vietnamese regering een 'socialistisch georiënteerde markteconomie' noemde. Het aantal staatsbedrijven nam af van ca. 12.000 halverwege de jaren tachtig tot 1.900 begin 2007. Mede doordat particuliere ondernemingen uit binnen- en buitenland meer ruimte kregen, begon de economie na decennia van diepe armoede op te leven. In 2006 investeerde het buitenland meer dan 9,5 miljard dollar (ruim 7 miljard euro) in Vietnam en groeide de economie met 8,2 procent.

Vanwege het toetreden tot de WTO moest Vietnam zijn economie nog verder hervormen. Zo diende het de rechten van buitenlandse ondernemingen beter te waarborgen en moest het een aantal protectionistische maatregelen, zoals hoge invoerrechten en subsidies voor Vietnamese bedrijven, afbouwen. Daar stond tegenover dat het meer toegang kreeg tot buitenlandse markten.
Vietnams belangrijkste exportproducten waren olie, textiel, schoenen, rijst, koffie, vis en zeevruchten. Het exporteerde in 2006 voor bijna 40 miljard dollar.

Versnelde hervormingen

De regering beloofde versneld economische hervormingen door te voeren. In het kader daarvan presenteerde ze in januari een lijst met 71 belangrijke staatsbedrijven, waaronder de nationale luchtvaartmaatschappij Vietnam Airlines, die voor maximaal 49 procent geprivatiseerd zouden worden. En vier grote staatsbanken kregen toestemming om maximaal 30 procent van de aandelen aan particulieren te verkopen.
Op 31 januari werd bekend dat het leger en de regerende Communistische Partij (CPV) zich voor eind 2007 grotendeels zouden terugtrekken uit het bedrijfsleven. Het leger bezat meer dan honderd ondernemingen, waaronder hotels en telecombedrijven. Hoe groot het zakelijk imperium van de CPV was, bleef onduidelijk.

GEZONDHEID EN ZORG

VS helpen bij opruimen van Agent Orange

De Verenigde Staten beloofden op 9 februari 2007 dat ze zouden meebetalen aan het saneren van een oude opslagplaats voor Agent Orange in Vietnam. Het ging om een voormalige Amerikaanse militaire basis in Danang, die inmiddels werd gebruikt als internationale luchthaven.

Vietnam

Tijdens de Vietnam-oorlog strooiden de VS het ontbladeringsmiddel Agent Orange over delen van Zuid-Vietnam uit om vijandige troepen op de grond beter vanuit de lucht te kunnen zien. Volgens de Vietnamese regering hadden miljoenen mensen hierdoor ernstige gezondheidsklachten gekregen. Ze eiste financiële compensatie van Washington. De Amerikaanse regering zei echter dat het verband tussen het ontbladeringsmiddel en de gezondheidsklachten nooit was bewezen en weigerde in actie te komen. Dat ze desondanks 400.000 dollar (bijna 300.000 euro) uittrok om de voormalige basis in Danang schoon te maken, was volgens de regering in Hanoi een belangrijke stap vooruit.

Voor de saneringsoperatie was 1 miljoen dollar nodig. Het resterende bedrag werd betaald door Vietnam zelf en de Amerikaanse Ford Foundation.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Vietnam veroordeelt dissidenten

De katholieke priester Nguyen Van Ly werd op 30 maart 2007 in de Vietnamese stad Hué tot acht jaar gevangenisstraf veroordeeld. De prominente dissident was al drie keer eerder veroordeeld wegens 'het verspreiden van pro-democratische propaganda' en had in totaal 14 jaar vastgezeten.
Ly zou betrokken zijn geweest bij de oprichting van Blok 8406, een illegale pro-democratische groepering die zich noemde naar de datum van oprichting (8 april 2006). Ook zou hij banden hebben met de verboden Progressieve Partij van Vietnam (PVV), die zich eveneens tegen het eenpartijstelsel verzette.
In de rechtszaak, die een halve dag duurde, werden ook vier andere leden van de PPV veroordeeld. Ze gingen 2,5 tot 6 jaar de cel in.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS halen economische banden met Vietnam aan

De Amerikaanse president George W. Bush bracht van 17 tot 20 november 2006 een bezoek aan Vietnam. De aanleiding was de jaarvergadering van de Asia-Pacific Economic Coorporation (APEC), die in Hanoi werd gehouden.

Amerikanen investeren miljarden in Vietnam

Hoewel hij de meeste tijd besteedde aan de APEC-top, bracht Bush in Hanoi ook een bezoek aan een Amerikaanse organisatie die de zoektocht naar vermiste militairen in Vietnam coördineerde. De president juichte dit toe, maar zei ook dat Vietnam en de VS het oorlogsverleden achter zich moesten laten en zich op de toekomst dienden te richten.
Hij bracht ook een bezoek aan de Cua Backerk om de aandacht te vestigen op het feit dat de Amerikaanse regering Vietnam in november had geschrapt van een lijst met landen waar de godsdienstvrijheid beperkt zou zijn. Ook deed hij Ho Chi Minhstad aan.

Mensenrechtenorganisaties wezen erop dat de politie van Hanoi aan de vooravond van de APEC-top massaal zwerfkinderen had opgepakt omdat zij de stad een armoedig aanzien zouden bezorgen. Ook waren enkele dissidenten onder huisarrest geplaatst om te voorkomen dat ze de aandacht vestigden op mensenrechtenschendingen en het gebrek aan democratie in het land. Voor zover bekend liet Bush zich hier niet over uit, evenmin als de twintig andere wereldleiders die voor de APEC-top naar Hanoi kwamen. De Amerikaanse president gebruikte zijn bezoek vooral om de economische banden met de voormalige vijand aan te halen. Er reisde een zakendelegatie met hem mee, die contracten sloot voor investeringen ter waarde van 1,6 miljard dollar (ca. 1,2 miljard euro). Deze betroffen onder meer de aanleg van een containerhaven en de bouw van een kolencentrale. Chipfabrikant Intel had een week eerder al de bouw van een fabriek in Ho Chi Minhstad aangekondigd. Deze ging 1 miljard dollar kosten.

VS schaffen economische sancties af

Met het tekenen van deze contracten anticipeerde het bedrijfsleven op een besluit van het Amerikaanse Congres om met Vietnam zogenaamde permanente normale handelsrelaties te onderhouden. De Verenigde Staten hadden na het einde van de oorlog (1975) allerhande restricties ingesteld op de handel met en investeringen in Vietnam. Op 9 december schafte het Congres deze af. Hiermee werd Vietnam een van de reguliere handelspartners van de VS.
De maatregel hing samen met het naderende Vietnamese toetreden tot de Wereldhandelsorganisatie, in januari 2007. Het formeel communistische land moest zich daarna verder openstellen voor buitenlandse investeerders en exporteurs. Indien de VS hun beleid niet aanpasten, kon het Amerikaanse bedrijfsleven hier slechts beperkt gebruik van maken.
President Bush zette op 29 december zijn handtekening onder de nieuwe wet.

(Vorige berichten pagina 636/1 - 2006)

Cook Eilanden

COOK EILANDEN

BINNENLAND

Voormalig premier trekt zich terug uit politiek

Sir Geoffrey Henry, de leider van de Partij van de Cook Eilanden (CIP) en voormalig premier, kondigde op 4 augustus 2006 aan dat hij zich terugtrok uit de politiek waarin hij veertig jaar een rol had gespeeld. Volgens Henry was zijn besluit ingegeven door persoonlijke omstandigheden en door het ontbinden van het parlement kort daarvoor. Henry Puna, kandidaat van de Manihiki eilanden, werd met een overweldigende meerderheid gekozen tot zijn opvolger. Tupou Faireka werd de tweede man.

Minister van Buitenlandse Zaken wisselt van partij

De minister van Buitenlandse Zaken van de Cook Eilanden, Wilkie Rasmussen, had zijn Partij van de Cook Eilanden verlaten en was overgestapt naar de sinds december 2004 regerende Democratische Partij. Aldus bleek op 11 augustus 2006. De overstap betekende dat Rasmussen voor de Democratische Partij zou uitkomen bij de verkiezingen van 26 september.

Regerende Democratische Partij wint verkiezingen

Op 5 oktober 2006 volgde de voorlopige uitslag van de parlementsverkiezingen van de Cook Eilanden van 26 september. Winnaar was de regerende Democratische Partij die haar positie in het parlement versterkte en op 14 zetels kwam. De Partij van de Cook Eilanden moest genoegen nemen met 8 zetels, plus 1 van een onafhankelijke kandi-

daat die haar steunde. Voor één zetel zouden nog aparte verkiezingen worden gehouden binnen twee weken. De 25ste zetel van het parlement was gereserveerd voor Cook Eilanders overzee.

Het verschil tussen de partijen was groter dan verwacht. De uitslag was voor de Partij van de Cook Eilanden een extra grote teleurstelling omdat haar nieuwe leider, Henry Puna, vijf stemmen tekort kwam op zijn rivaal van de Democratische Partij, Apii Piho, en daarom zijn parlementszetel verloor. Ook de tweede man van de Partij van de Cook Eilanden, Tupou Faireka, verloor van zijn rivaal van de Democratische Partij.

De uitslag betekende niet automatisch dat premier Jim Marurai zijn regering kon voortzetten. Hij was de leider van de Eerste Partij van de Cook Eilanden die een coalitie vormde met de Democratische Partij, geleid door Maoate. Bovendien liepen er bij de rechter verschillende verzoeken om herziening van de uitslag in verband met onregelmatigheden bij de verkiezingen.

Hooggerechtshof verordonneert bijverkiezingen

Het Hooggerechtshof van de Cook Eilanden oordeelde op 26 oktober dat er bijverkiezingen gehouden moesten worden binnen twee maanden in het Akaoa district van het hoofdeiland Rarotonga omdat de stemmen daar staakten. Zowel de kandidaat van de Democratische Partij als die van de Partij van de Cook Eiland had er 179 stemmen gekregen.

Geen twee derde meerderheid voor Democraten

De Democratische Partij slaagde er niet in om een zestiende zetel te behalen en daarmee de tweederde meerderheid in het parlement. Dit omdat de nieuwe verkiezing in Akaoa resulteerde in een overwinning voor de kandidaat van de Partij van de Cook Eilanden, Teariki Heathers, die dertig stemmen meer kreeg dan zijn rivaal.

Nieuwe parlement voor het eerst bij elkaar

Op 13 december kwam het parlement in de nieuwe samenstelling voor het eerst bijeen. Eerder was niet mogelijk omdat de partijen verschillende verzoeken voor aanpassing van de verkiezingsuitslag hadden ingediend.

Uitslag van de verkiezingen van de Cook Eilanden (26 september 2006)

partij	percentage	zetels
Democratische Partij	51,9	15
Partij van de Cook Eilanden	45,8	8
Onafhankelijk	2,7	1

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Cook Eilanden minder afhankelijk van hulp

De afhankelijkheid van de Cook Eilanden van buitenlandse hulp verminderde met ca. 1,66 miljoen euro tot ca. 11 miljoen euro in het budgetjaar 2006-2007. Dat berichtten lokale media op 9 januari 2007.

Nieuw-Zeeland was met ca. 5,3 miljoen euro de grootste donor van de Cook Eilanden; China volgde met ruim 2 miljoen euro; en de Europese Unie droeg ca. 900.000 euro bij. In totaal kregen de Cook Eilanden hulp van 26 landen en organisaties.

Hulpforum prijst Cook Eilanden

De Cook Eilanden boekten vooruitgang in de uitvoering van het Pacific Plan door de start eerder die maand van het Nationale Duurzame Ontwikkelingsplan, en van het Preventief Infrastructuur Meesterplan dat de Cook Eilanden beter moest beschermen tegen de regelmatige cyclonen.
Dat zei secretaris-generaal van het Forum van de Pacific Eilanden Greg Urwin op 11 januari 2007. Het Nationale Duurzame Ontwikkelingsplan had een looptijd van tien jaar; het Preventief Infrastructuur meesterplan twintig jaar.

Dit laatste betrof investeringen ter waarde van ca. 124,3 miljoen euro en moest gerealiseerd worden met hulp van de Azië Ontwikkelingsbank. Het plan werd opgezet na de vijf verwoestende cyclonen die het land troffen in 2005. Het Preventief Infrastructuur Meesterplan betrof verbetering van vliegvelden, havens, wegen, drinkwatervoorziening, energie en riolering. Ook zou het mobiele telefoonnetwerk worden uitgebreid.

(Vorige berichten pagina 573/1 - 1999)

KIRIBATI

BINNENLAND

Regering Kiribati ontkent belemmering persvrijheid

De minister voor Communicatie van Kiribati, Natan Teewe, noemde op 17 maart 2006 de persvrijheid in zijn land 'excellent', ondanks het ontslag van de radiojournalist Taberannang Korauaba nadat deze had geweigerd zijn bronnen te noemen van een verhaal over een lening van 750.000 euro die door de regering verzwegen zou zijn.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

ADB steunt Sociale en gezondheidsontwikkeling

De Azië Ontwikkelingsbank (ADB) maakte op 9 februari 2006 bekend dat men 7,5 miljoen euro uittrok voor sociale ontwikkeling en gezondheidsprogramma's op het eiland Kiritimati in Kiribati. De economische groei van Kiribati bleef sinds 2002 achter bij de bevolkingsgroei.
De helft van de bevolking van 90.000 mensen leefde op Zuid-Tawara, het hoofdeiland. De druk op de hoofdstad werd zo groot dat de regering het eiland Kiritimati had aangewezen als groeigebied. De ontwikkeling van dit eiland moest bewoners van kleinere eilanden stimuleren zich op Kiritimati te vestigen.

Luchtvaartmaatschappij Air Kiribati ontslaat helft personeel

Luchtvaartmaatschappij Air Kiribati zei op 5 april 2006 dat het door tegenvallende inkomsten genoodzaakt was de helft van het personeel te ontslaan. Een kritisch rapport over de maatschappij door het Centrum van de Luchtvaart voor Azië en de Pacific had die noodzaak aangetoond. Air Kiribati had twee vliegtuigen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Taiwan prijst Kiribati

De president van Taiwan, Chen Shui-bian, noemde Kiribati een betrouwbare bondgenoot bij de aankomst van de president van Kiribati, Anote Tong, voor een vijfdaags

staatsbezoek aan Taiwan op 20 mei 2006. Sinds november 2003 onderhielden beide landen volledige diplomatieke betrekkingen en ondersteunde Taiwan verschillende ontwikkelingsprojecten in Kiribati.

(Vorige berichten pagina 698/3 - 2005)

MICRONESIË

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

'Meer hervormingen nodig'

Hulporganisaties riepen op 10 november 2006 tijdens overleg in Manilla (Filippijnen) met de regering van de Federale Staten van Micronesië op tot meer effectieve inzet van hulpgeld en tot meer hervormingen om daardoor ook meer steun te krijgen. Micronesië was afhankelijk van buitenlandse hulp die vooral van de Verenigde Staten kwam.

NATUUR EN MILIEU

Financiële steun voor plan voor reservaat

Nature Conservancy and Conservation International, een internationale milieuorganisatie, beloofde op 30 maart 2006 aan Micronesië omgerekend ca. 4,4 miljoen euro steun voor het plan om 200.000 vierkante kilometer aan eilanden en zee tot natuurreservaat te maken. De verwachting was dat in totaal ca. 13,2 miljoen euro aan internationale steun nodig was voor het reservaat.

BUITENLANDSE ZAKEN

Meeste Micronesiërs op Saipan hebben geen geldig paspoort

De meesten van de drieduizend Micronesiërs die verbleven op Saipan (Noordelijke Marianen) hadden geen geldig paspoort. Dat zei de president van het Gemenebest van de Noordelijke Marianen (CNMI) in een interview met de *Saipan Tribune* op 29 augustus 2006. Ongeveer 20 procent had wel een officieel document omdat ze werkte voor de regering of bij grote bedrijven. Per 1 oktober zou echter iedereen die de CNMI-grenzen passeerde een geldig paspoort moeten tonen.

(Vorige berichten pagina xxx/x - 2007)

NAURU

BINNENLAND

Fosfaat biedt geen perspectief voor economische groei

De Ontwikkelingsbank van Azië verklaarde op 6 januari 2006 dat de bijna uitgeputte voorraden fosfaat op Nauru geen uitzicht op economische groei op de middellange termijn gaven. Op het hoogtepunt van de fosfaatexport had Nauru, na Saoedi-Arabië, het hoogste inkomen per hoofd van de bevolking ter wereld. Bij gebrek aan andere economische mogelijkheden bleef Nauru daarna afhankelijk van buitenlands geld. Het verstrekken van visvergunningen aan buitenlandse bedrijven leverde wel inkomsten op, maar was geen betrouwbare basis voor de economie.

GEZONDHEID EN ZORG

Nauru heeft de dikste bevolking

Een studie van de Wereldgezondheidsorganisatie over overgewicht, gepubliceerd op 26 februari 2007, toonde aan dat Nauru de dikste bevolking van de wereld had: 94 procent van de bevolking had overgewicht. Op andere eilanden in Zuid-Oceanië was dat percentage 90. De oorzaak was te weinig beweging en de toename van het gebruik van westerse kant-en-klaar maaltijden met veel vet, die goedkoper waren dan lokaal verkrijgbaar vers fruit en groente.

BUITENLANDSE ZAKEN

Diplomatieke banden met Brazilië

Begin november 2005 gingen Nauru en Brazilië diplomatieke banden aan. Dat maakte de vertegenwoordiger van Nauru bij de Verenigde Naties in New York, Marlene Moses, op 11 november bekend. Nauru was in 1999 tot de VN toegetreden.

Nauru van de zwarte lijst

Nauru werd op 13 oktober 2005 als laatste eiland uit Oceanië van de zwarte lijst gehaald van landen die niet wilden samenwerken met de Financiële Actie Taakgroep (FATF). Dat maakte de voorzitter van het Nationale Coördinatiecomité tegen Witwassen van Geld, Dr Kieren Keke, op 15 november 2005 bekend in een verklaring aan het parlement van Nauru.
In juni 2000 was Nauru op die lijst gekomen omdat de FATF oordeelde dat de regering onvoldoende maatregelen nam tegen witwaspraktijken. Doordat Nauru van de zwarte lijst was, werden ook de sancties opgeheven die de Verenigde Staten hadden ingesteld tegen Nauru.

Diplomatieke relaties met Vietnam

Op 23 juni 2006 gingen Nauru en Vietnam diplomatieke relaties aan. Namens beide landen tekenden in New York hun vertegenwoordigers bij de Verenigde Naties, Le Luong Minh voor Vietnam en Marlene Moses voor Nauru, daartoe een overeenkomst.

Geld voor opvang vluchtelingen

Nauru kreeg van Australië omgerekend 21,3 miljoen euro voor corruptiebestrijding en de opvang van asielzoekers die in Australië per boot waren aangekomen. Dat rapporteerde de *Sydney Morning Herald* op 26 juni 2006. Bij de corruptiebestrijding ging het om de verkoop van paspoorten en het aanvaarden door banken van cheques zonder de herkomst te checken, waardoor veel geld werd wit gewassen. Het akkoord tussen Nauru en Australië was al in september 2005 gesloten, maar kwam pas bijna een jaar later naar buiten. Het gold voor twee jaar.

Nauru ratificeert de Conventies van Genève

Naura ratificeerde op 27 juni 2006 de Conventies van Genève die dateerden uit 1949 en de bescherming behelsden van de rechten van burgers en krijgsgevangenen in oorlogstijd.
Op 2 augustus volgde Montenegro en daarmee waren volgens het Internationale Rode Kruis deze Geneefse Conventies aanvaard door 194 naties. Daarmee was dit het eerste internationale verdrag dat universeel was geaccepteerd.

Nauru tekent overeenkomst met Taiwan

De president van Nauru, Ludwig Scotty, tekende op 13 februari 2007 tijdens een bezoek aan de president van Taiwan, Chen

Shui, een overeenkomst die het Taiwan mogelijk maakte om arbeidskrachten van Nauru naar Taiwan te halen. Taiwan zou als tegenprestatie assistentie verlenen bij infrastructurele projecten op Nauru, en bij de landbouw en visserijontwikkeling. Chen was verheugd over de voorbereidingen van Nauru om in Taiwan een ambassade te openen.

(Vorige berichten pagina 699/3 - 2005)

NIEUW-CALEDONIË

BINNENLAND

Spanning rond project voor nikkelmijnbouw

In Nieuw-Caledonië gingen op 10 december 2005 in de hoofdstad Noumea tweeduizend mensen de straat op om te protesteren tegen het mogelijk niet doorgaan van het nikkelmijnbouwproject in de Noordelijke Provincie ter waarde van omgerekend 1,6 miljard euro. Het project was in 1998 afgesproken tussen de Franse regering en de autoriteiten van de Noordelijke Provincie in het zogenoemde Bercy Akkoord. Dit akkoord had een belangrijke politieke betekenis en was een Franse concessie aan de Noordelijke Provincie, voorstander van onafhankelijkheid.
Het mijnbouwproject moest de grote verschillen tussen het arme noorden en het veel rijkere zuiden van het hoofdeiland verminderen.

De Franse mijnbouwmaatschappij Eramet had, met haar partner uit Nieuw-Caledonië, Socit Le Nickel (SLN), een rechtszaak aangespannen. Men meende namelijk dat de eigendomsoverdracht van de nikkelvoorraad in Koniambo van Eramet naar een consortium van de autoriteiten van de Noordelijke Provincie (51 procent) en de Canadese mijnbouwer Falconbridge (49 procent), niet geldig was. Die transfer was afgesproken in het Bercy Akkoord.

Groen licht uit Parijs voor nikkelmijn

Op 29 december kreeg het nikkelmijnbouwproject groen licht van het Franse Hooggerechtshof dat de claim van Eramet verwierp dat de eigendomsoverdracht van de nikkelvoorraad ongeldig was.

Gevangenisstraf voor vakbondsleider

Het Hof van Beroep in Nieuw-Caledonië handhaafde op 31 oktober 2006 de gevangenisstraf van drie maanden voor vakbondsleider Sylvain Nea die hem was opgelegd voor zijn rol in het protest tegen de SLN in 2005. Diezelfde dag hadden demonstranten die boos waren over het ontslag van twee SLN-medewerkers, blokkades opgeworpen die het verkeer ontwrichtten. Banken bleven vervolgens gesloten en de haven functioneerde evenmin.

Twee jaar gevangenis wegens corruptie

De politicus Lopold Jordi, voormalig vicepresident van Nieuw-Caledonië, werd op 23 januari 2007 veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf en één jaar voorwaardelijk, plus een boete van omgerekend ca. 88.200 euro wegens corruptie. Tevens mocht hij vijf jaar geen openbare functie uitoefenen en werd voor tien jaar bankroet verklaard. Jordi kondigde aan tegen het vonnis in beroep te zullen gaan.

Frans parlement keurt nieuwe kieswet Nieuw-Caledonië goed

Het Franse parlement keurde op 19 februari 2007 de omstreden aanpassing van artikel 77 van de Franse Grondwet goed die het aantal kiesgerechtigden beperkte voor de lokale verkiezingen in Nieuw-Caledonië tussen de congresverkiezingen van 2009 en de provinciale verkiezingen in 2014. Inwoners die na 1998 in Nieuw-Caledonië waren gaan wonen, mochten niet stemmen. Een meerderheid van 724 leden stemde voor de aanpassing en 77 waren tegen. De maatregel was onderdeel van het Noumea Akkoord uit 1998 dat Nieuw-Caledonië meer autonomie gaf, maar was door het Franse Constitutionele Hof ongeldig genoemd. De Franse premier Dominique de Villepin benadrukte dat deze aanpassing bijdroeg aan de vrede en dialoog op Nieuw-Caledonië waar de kwestie van onafhankelijkheid gevoelig bleef, al had een meerderheid zich voor handhaving van de band met Frankrijk getoond.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Maatregelen tegen stijging kosten van levensonderhoud

De minister van Economie van Nieuw-Caledonië, Didier Leroux, kondigde op 8 juni 2006 maatregelen aan die de stijging van kosten van levensonderhoud moesten tegengaan. Zo mochten de prijzen van belangrijke levensmiddelen als brood, rijst, melk en suiker gedurende twaalf maanden niet stijgen. Ook de huren werden voor één jaar bevroren. De familietoeslag die vorig jaar was ingevoerd, zou per juli verhoogd worden. Wetgeving was in de maak die speculatie met huizen tegen moest gaan. In april had die stijging geleid tot massale demonstraties.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Meer geld van Frankrijk

Frankrijk voerde zijn ontwikkelingssteun aan Nieuw-Caledonië op tot 367 miljoen euro voor vijf jaar. Dat zei de Franse minister voor Overzeese Gebiedsdelen, Francois Baroin, op 6 maart 2006 tijdens een bezoek aan Noumea. Jaarlijks ging er 880 miljoen euro van Parijs naar Nieuw-Caledonië, inclusief belastingen en salarissen voor ambtenaren die door Parijs betaald werden.

(Vorige berichten pagina 700/2 - 2005)

NOORDELIJKE MARIANEN

BINNENLAND

Nieuwe regering na verkiezingen

Benigno Fitial claimde op 19 november 2005 de overwinning te hebben behaald bij de verkiezingen en dus de nieuwe gouverneur te zijn van de Noordelijke Marianen die onder gezag stonden van de Verenigde Staten. Fitial haalde 99 stemmen meer dan zijn rivaal Heinz Hofschneider en de zittende gouverneur, Juan Babauta, lag weer 100 stemmen achter op Hofschneider. Fitial was voorzitter van het parlement tijdens de vorige regering.

Uitslag van de gouverneursverkiezingen in de Noordelijke Marianen van 5 november 2005

kandidaten	aantal stemmen
Benigno R. Fitial (Convenant Partij)	3.809
Heinz Hofschneider (onafhankelijk)	3.710
Juan Babauta (Republikeinse Partij)	3.610
Froilan Tenorio (Democratische Partij)	2.442

Uitslag van de parlementsverkiezingen in de Noordelijke Marianen van 5 november 2005		
partijen	zetels	
	Huis van Afgevaardigden	Senaats-zetels
Convenant Partij	7	3
Republikeinse Partij	7	3
Democratische Partij	2	2
Onafhankelijk	2	1

Samenstelling regering Noordelijke Marianen (januari 2006)

Gouverneur
Benigno R. FITIAL

Ministers:
Arbeid
Gil M. San NICOLAS
Financiën
Eloy S. INOS
Gemeenschapszaken en Culturele Zaken
Daisy VILLAGOMEZ-BIER
Handel
James SANTOS
Land en Natuurlijke Bronnen
Dr. Ignacio (Ike) DELA CRUZ
Openbaar Terrein
John S. DEL ROSARIO
Openbare Gezondheid
Joseph Kevin P. VILLAGOMEZ
Openbare Veiligheid
Rebecca WARFIELD
Openbare Werken
Jose S. DEMAPAN

Openbaar aanklager
Matthew T. GREGORY
Openbaar verdediger
Elisa LONG

Wederopbouw belangrijkste taak

Benigno Fitial noemde tijdens zijn inauguratiespeech als gouverneur op 9 januari 2006 de wederopbouw van de economie van de eilanden de belangrijkste taak nadat eerdere regeringen teveel geld hadden uitgegeven.

Voormalig gouverneur overleden

Na het overlijden na een lang ziekbed op 6 oktober 2006 van voormalig gouverneur van de Noordelijke Marianen Lorenzo Deleon Guerrero, hingen de vlaggen halfstok. Hij werd 71 jaar en liet een vrouw, tien kinderen en meer dan drie dozijn kleinkinderen na.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bedrijfssluitingen in textielindustrie

Op 29 december 2006 sloot in de Noordelijke Marianen een textielbedrijf met 200 arbeiders, veelal afkomstig uit China. Het was al het twaalfde bedrijf sinds de internationale textielhandel in januari 2005 werd geliberaliseerd dat werd gesloten. De textielbedrijven van de Noordelijke Marianen konden niet op tegen de textiel uit goedkope landen als China en Vietnam. De export van textiel daalde in 2006 met 24 procent ten opzichte van het jaar daarvoor.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische crisis

Werknemers sturen meer geld naar huis

Buitenlandse werknemers op de Noordelijke Marianen stuurden in de eerste helft van 2005 21 procent meer geld naar huis dan in de periode daarvoor, ondanks de sluiting van drie textielfabrieken. Dat schreef de *Marianas Variety* op 22 augustus 2005. De regering noemde dit een zorgelijke ontwikkeling omdat het geld, 38,9 miljoen, dus niet in de economie van de Noordelijke Marianen werd gestoken.

Terugval in toerisme

Halverwege november 2005 bleek dat de economie omgerekend 6,6 miljoen euro was misgelopen door het besluit van Japan Airlines om per half oktober te stoppen met de tweedagelijkse vluchten van Tokio naar het hoofdeiland Saipan. Dit had geresulteerd in een terugval van het toerisme met 21 procent. De economie liep met 30 procent terug omdat ook de textielindustrie, de andere poot van de economie, in crisis verkeerde. Door de liberalisering van de textielmarkt waren al 2300 textielarbeiders, meestal afkomstig uit China, op straat komen te staan. Er werkten 15.000 mensen in de textielindustrie. De keten van veertien eilanden telde 80.000 inwoners.

Regering Noordelijke Marianen zou teveel uitgeven

Bedrag genoemd van 26,2 miljoen euro

De regering had in het fiscale jaar 2004 een bedrag van omgerekend 26,2 miljoen euro teveel uitgegeven en had een schuld van 2,1 miljoen euro gerelateerd aan federale leningen.

Dat rapporteerde *Marianas Variety* op 10 mei 2006. Een accountantsrapport merkte op dat verschillende overheidsinstanties die giften uit de VS hadden gekregen, administratierichtlijnen hadden overtreden.

Verbod op aanname van leningen

De regering van de archipel zag zich gedwongen een aanbod van een Japans bedrijf voor een lening van ca. 368 miljoen euro, te weigeren. Dat maakte gouverneur Benigno Fitial op 15 mei bekend. Het was de Noordelijke Marianen verboden om van buitenlandse bronnen leningen te aanvaarden vanwege de politieke relatie met de Verenigde Staten.

Overheidskantoren gedwongen te sluiten door financiële crisis

De meeste overheidskantoren zouden voortaan dicht zijn op elke tweede vrijdag van de maand.
De senaat ging op 14 juli met deze maatregel akkoord in een poging grip te krijgen op de financiële crisis in het land. De sluiting zou een besparing opleveren van 5,4 miljoen euro. De maatregel kwam nadat een eerdere maatregel om de lonen met 10 procent te korten, was mislukt.

Maand onbetaald verlof voor 1200 ambtenaren

In september zouden 1200 ambtenaren gedwongen worden met één maand onbetaald verlof te gaan. De regering van de Noordelijke Marianen kwam op 8 augustus met die maatregel om het begrotingstekort niet verder te laten oplopen. Al 300 beambten hadden officieel bericht gekregen van de verplichte maand ontslag.

Regering bankroet

Een rapport van het parlement stelde dat de Gemenebest van de Noordelijke Marianen (CNMI) failliet was – alleen was het niet wettelijk mogelijk om het land bankroet te verklaren. Dat rapporteerde de Marianas Variety op 22 december. De schuld was opgelopen tot een half miljard dollar.

Bezuiniging van 15 procent

Gouverneur Benigno Fitial informeerde op 28 februari 2007 het parlement dat er een bezuiniging van 15,5 procent op de begroting kwam door tegenvallende belastinginkomsten die maximaal 120 miljoen euro zouden bedragen. Dat berichtte de Marianas Variety. De begroting voor 2007 bedroeg ruim 142 miljoen euro. Hij stelde ook een reisverbod in voor al het personeel en een vacaturestop.

(Vorige berichten pagina 240/3 - 2001)

PAPOEA NIEUW-GUINEA

BINNENLAND

Bougainville krijgt eerste president

Joseph Kabui, voormalige rebellenleider en leider van de Volkscongres Partij, werd op 6 juni 2005 uitgeroepen tot winnaar van de eerste presidentsverkiezingen voor de autonome regering van Bougainville. Hij kreeg 14.000 stemmen meer dan zijn rivaal, de voormalige provinciegouverneur John Momis. Kabui was een naaste medewerker van Francis Ona die de tien jaar strijd om afscheiding van Bougainville leidde tot de vredesovereenkomst in 2001. Daarbij vielen 15.000 slachtoffers.
De verkiezingen waren de laatste stap in het vredesproces onder supervisie van de Verenigde Naties. Het vredesverdrag gaf Bougainville een autonome status binnen Papoea Nieuw-Guinea en bepaalde dat binnen tien tot vijftien jaar een referendum moest volgen over onafhankelijkheid van het eiland waar 180.000 mensen wonen.

Leider afscheidingsstrijd Bougainville overleden

Francis Ona, die de strijd om afscheiding van Bougainville begon, overleed op 24 juli. Die strijd begon met een twist over landrechten met een grote kopermijn en ontwikkelde zich tot een burgeroorlog. Ona was tegen het voorstel voor een autonome status voor Bougainville binnen Papoea Nieuw-Guinea . Hij wilde onmiddellijke en volledige onafhankelijkheid.
Geografisch behoorde Bougainville tot de archipel van de Salomoneilanden, en ook etnisch verschilde het van Papoea Nieuw-Guinea .

Strijd tussen politie en rebellen

Op 11 mei 2006 steeg de spanning op Bougainville nadat bij een treffen tussen rebellen en de politie één agent zwaargewond was geraakt. Er werd brandgesticht en een overheidskantoor werd geplunderd. Bij de ongeregeldheden zouden zestien aanvallers, onder wie twee huurlingen uit Fiji, betrokken zijn die werkten voor de zichzelf koning noemende Noah Musingku, aldus rapporteerde de lokale *Post-Courier*. Musingku zou alle regeringsinstanties willen overnemen.

Corruptie en spanningen binnen de regering

Vice-premier beschuldigd van corruptie

De vice-premier van Papoea Nieuw-Guinea, Sir Moi Avei, maakte op 6 maart 2006 bekend dat hij verdacht werd van corruptie. Er waren in één week tijd ook al drie ministers genoemd in onderzoeken naar corruptie.

Minister van Nationale Planning Arthur Somare, de zoon van premier Michael Somare, trad een week eerder af, maar ontkende iets verkeerds gedaan te hebben. Hij hield zijn plaats in het parlement. Ook de minister van Volksgezondheid, Melchior Pep, was beschuldigd van corruptie. En ook minister van Olie en Energie, Moi, zou overheidsgeld hebben misbruikt.

Kabinetswijziging bevordert omstreden Bosbouwminister

Premier Michael Somare moest zijn kabinet reorganiseren door deze corruptiezaken. Dat maakte zijn ministerie op 4 april bekend. De premier beknotte de macht van de alom gerespecteerde minister van Financiën, Bart Philemon, en promoveerde zijn omstreden minister van Bosbouw, Patrick Pruaitch, die ook de portefeuille kreeg van Nationale Planning. Pruaitch was als minister van Bosbouw fel bekritiseerd door internationale milieuorganisaties omdat hij te weinig zou doen tegen het illegaal kappen van bossen door vooral Maleisische bedrijven. Volgens Greenpeace ging door illegale bosbouw elk jaar 250.000 ha. tropisch regenwoud verloren.
Verder werd minister van Huisvesting Atimeng Buhupe ontslagen. Minister van Politiezaken Bire Kimesopa verving minister van Justitie Mark Maipakai, die doorschoof naar het ministerie van Huisvesting. Minister van Gezondheid Melchior Pep wisselde portefeuilles met de minister van Intergouvernementele Relaties, Peter Barter, die ook verantwoordelijk was voor de relatie met het autonome eiland Bougainville.

Minister van Financiën ontslagen

Somare ontsloeg op 6 juli zijn minister van Financiën Bart Philemon die fiscale discipline had gebracht in de regering na jaren van mismanagement. De afgelopen maanden was de spanning tussen hem en de premier opgelopen. Nadat hem in april al een belangrijk deel van zijn verantwoordelijkheden waren ontnomen, dreigde Philemon uit de Nationale Alliantie Partij van Somare te stappen en een eigen partij op te zetten. Nieuwe verkiezingen stonden gepland voor medio 2007.
Volgens de krant *The National* zou minister van Buitenlandse Zaken en Immigratie Rabbie Namaliu Financiën overnemen, en de premier zelf zou Buitenlandse Zaken erbij gaan doen.
De zoon van Somare, Arthur, kwam terug in het kabinet als minister van Staatsondernemingen, Communicatie en Informatie. Vice-premier Moi Avei verloor die functie aan minister van Transport en Burgerluchtvaart Don Polye, de vice-voorzitter van de Nationale Alliantie Partij. Moi Avei bleef wel minister van Olie en Energie.

Minister Moi Avei geschorst

Op 31 oktober werd Avei echter ook als minister van Olie en Energie geschorst, maar behield hij zijn volledige salaris in verband met het onderzoek dat het Leiderschap Tribunaal tegen hem had ingesteld. De openbare aanklager van dit tribunaal, dat werd voorgezeten door rechter Timothy Hinchliff, maakte die dag de officiële beschuldiging van corruptie bekend tegen Avei.

Ontslag voor minister van Defensie

Minister van Defensie Martin Aini werd op 26 februari 2007 ontslagen door de premier, die zelf de taken van Aini tijdelijk overnam.

Noodtoestand uitgeroepen in Zuidelijke Hooglanden

De regering van Papoea Nieuw-Guinea riep op 1 augustus 2006 de noodtoestand uit in de aan bronnen rijke provincie Zuidelijke Hooglanden om daar de orde en het gezag te herstellen. Premier Michael Somare verklaarde dat in het parlement. Volgens hem maakten de lokale machthebbers zich schuldig aan corruptie. De gouverneur van de provincie, Hami Yawari, had kort daarvoor gedreigd de energieprojecten in zijn provincie te blokkeren als de centrale regering zich met zijn bestuur zou bemoeien. De provincie was cruciaal bij de geplande leiding van omgerekend 2,2 miljard euro die bedoeld was om aardgas van Papoea Nieuw-Guinea over te brengen naar Australië.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wereldbank voorziet economische groei voor Papoea Nieuw-Guinea

Op 14 november 2006 presenteerde de Wereldbank zijn economische overzicht voor Oost-Azië en Oceanië waaruit bleek dat men optimistisch was over de economische groei voor Papoea Nieuw-Guinea. In 2006 was de economie verbeterd door hogere prijzen, macrostabiliteit en een betere koers van de lokale munt kina tegen de Amerikaanse dollar. Ook de landbouw ging meer bijdragen aan de economie waarin mineralen belangrijk waren. Het rapport merkte wel op dat slecht bestuur en politieke onrust een bedreiging bleven voor de economie.

Regering Papoea-Nieuw-Guinea presenteert begroting voor 2007

Op 15 november 2006 presenteerde de regering van Papoea-Nieuw-Guinea de begroting voor 2007 ter waarde van ca. 1,8 miljard euro, plus nog twee aanvullende begrotingen ter waarde van 0,2 miljard euro.

GEZONDHEID EN ZORG

Papoea-Nieuw-Guinea in de greep van aids

Minister van Volksgezondheid Peter Barter maakte op 28 september 2006 bekend dat Papoea-Nieuw-Guinea in de greep was van een aidsepidemie. Van de zes miljoen inwoners was naar schatting bijna 2 procent besmet met hiv of aids en elk jaar steeg het aantal geïnfecteerden met 30 procent. Naar schatting leden in 2005 zo'n 60.000 mensen aan aids, waarvan slechts 171 patiënten medicijnen kregen. Lang was de regering er van beschuldigd de dreiging niet serieus te nemen, maar men sprak nu met de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) over het treffen van maatregelen. De ziekte werd in het land vaak uitgelegd als hekserij.

LANDBOUW

Nieuw landbouwbeleid aangekondigd

De minister van Landbouw en Veeteelt, Sasa Zibe, kondigde op 21 maart 2007 tijdens het Zakenforum van Australië en Papoea-Nieuw-Guinea in Cairns aan dat zijn land een ander landbouwbeleid ging voeren. De regering ging in tien jaar tijd omgerekend ruim 19 miljoen euro investeren in landbouw. De verhoogde productie moest vooral ten goede komen aan de lokale gemeenschappen die van de landbouw leefden.

NATUUR EN MILIEU

Onafhankelijk onderzoek naar houtkap

De Australische minister voor Visserij, Bosbouw en Natuurconservatie, Eric Abetz, verwelkomde op 29 maart 2007 de aankondiging van de Bosbouw Associaties van Papoea-Nieuw-Guinea (FIA) dat ze een systeem ging ontwikkelen dat in onafhankelijkheid zou gaan vaststellen of een bepaalde houtproductie legaal was. Het systeem moest een einde maken aan regelmatige beschuldigingen dat veel van de houtkap in Papoea-Nieuw-Guinea illegaal was.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

'Bosbouw doordrenkt met corruptie en schending van mensenrechten'

Twee Australische niet-gouvernementele organisaties, de Australische Conserveringsstichting en het Centrum voor Milieuwetten en Rechten van Gemeenschappen, presenteerden op 7 augustus 2006 een rapport waarin ze stelden dat multinationals actief in de bosbouw in Papoea-Nieuw-Guinea zich schuldig maakten aan corruptie en schending van mensenrechten. Lokale gemeenschappen die weigerden hun gronden te verkopen, werden bedreigd door de politie. Het rapport was gebaseerd op interviews met landeigenaren in de periode 2003-2006. De organisaties riepen de regering van Papoea-Nieuw-Guinea op om een anti-corruptiecommissie in te stellen en de vergunningen in te trekken van bedrijven die zich aan de genoemde praktijken schuldig maakten. Internationale donoren werd gevraagd de regering te helpen om de grootschalige industriële houtkap te vervangen door duurzame bosbouw waarin de gemeenschappen een centrale rol speelden.

'Politie verkracht en martelt kinderen'

Human Rights Watch (HRW) stelde op 30 oktober 2006 in een rapport dat de politie van Papoea-Nieuw-Guinea zich regelmatig schuldig maakte aan verkrachting en marteling van kinderen, ondanks pogingen om het justitieel apparaat te hervormen. Agenten die zich hieraan schuldig maakten, werden nauwelijks vervolgd en de bevolking had reden om net zo bang te zijn voor de politie als voor criminelen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Minder Australische politie-inzet op Papoea-Nieuw-Guinea

De premier van Papoea Nieuw-Guinea, Michael Somare, zei op 18 oktober 2005 tijdens een bezoek aan Australië dat hij akkoord ging met de verminderde Australische politieaanwezigheid in zijn land. Wel hekelde hij de wijze waarop Australië het hulpbudget van omgerekend 165,5 miljoen euro besteedde omdat dit geld vooral naar door Australië gecontroleerde projecten ging en niet werd geïnvesteerd in de lokale economie. Onder dat nieuwe hulpbudget zouden 40 Australische agenten training verzorgen voor de politie van Papoea Nieuw-Guinea. Volgens Somare zouden ze geen patrouilles uitvoeren in het land dat geteisterd werd door criminaliteit. Aanvankelijk zouden 250 politieagenten worden ingezet, maar dat aantal was ingekrompen nadat het Hooggerechtshof had bepaald dat de grondwet verhinderde dat deze agenten vrijgesteld zouden worden van vervolging, zoals Australië had geëist. Ook So-

mare weigerde tegemoet te komen aan deze Australische eis.

Akkoord over snel wegsturen illegale immigranten

Papoea Nieuw-Guinea sloot op 15 december een overeenkomst met Australië en de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) om illegale immigranten onmiddellijk terug te sturen. De IOM zou bemiddelen bij het terugsturen van de vluchtelingen naar hun land van herkomst en Australië betaalde de vliegkosten. Papoea Nieuw-Guinea had daarvoor niet het benodigde geld. De regering kondigde ook aan dat wie illegale immigranten in dienst had, strenger gestraft zou worden.

Meer Australische hulp voor Papoea Nieuw-Guinea

Papoea Nieuw-Guinea kon meer hulp krijgen uit Australië als het voldeed aan voorwaarden van goed bestuur. Dat berichtte de *Post Courier* op 30 maart 2007. Het betrof hulp uit een pakket van omgerekend 2,3 miljard euro dat Australië extra had uitgetrokken voor hulp aan Oceanië en Azië. Papoea Nieuw-Guinea kreeg al jaarlijks omgerekend 178 miljoen euro hulp van Australië.

Meer handel en economische diplomatie

Minister van Buitenlandse Zaken en Handel Paul Tiensten maakte in een interview met de *BBC* op 6 maart 2007 duidelijk dat Papoea Nieuw-Guinea zich meer ging richten op handel en economische diplomatie, in plaats van alleen op politieke diplomatie. Half jaren negentig had Papoea Nieuw-Guinea veel van zijn ambassades moeten sluiten bij gebrek aan geld. De ambassades zouden voortaan een economisch georiënteerde staf krijgen.

(Vorige berichten pagina 380/1 - 2005)

TUVALU

BINNENLAND

Premier versterkt zijn machtsbasis in parlement

De premier van Tuvalu, Maatia Toafa, versterkte zijn machtsbasis in het parlement doordat Halo Tuavai, het nieuwste parlementslid, op 5 september 2005 verklaarde de regering te zullen steunen. Hij was als vertegenwoordiger van het eiland Nanumaga gekozen in een bijverkiezing in augustus. Premier Toafa kon nu rekenen op de steun van twee derde van het parlement.

Verkiezingen leiden tot nieuwe regering

Acht nieuwe parlementsleden

De verkiezingen van augustus 2006 resulteerden in acht nieuwe gezichten in het parlement van Tuvalu met vijftien zetels. Dat rapporteerde de *Tuvalu Media Corporation* op 4 augustus 2006. Onder de acht parlementsleden die hun zetel kwijtraakten, waren zes ministers van de regering van premier Maatia Toafa. Deze was premier geworden op 11 oktober 2004 nadat zijn voorganger, Saufatu Sopoanga, moest opstappen als gevolg van een motie van wantrouwen. Tuvalu kende geen partijen. De eilanden kozen elk twee vertegenwoordigers en het kleinste eiland één.

Nieuwe premier

Op 15 augustus werd Apisai Ielemia ingezworen als de nieuwe premier van Tuvalu. Zo'n 12.000 mensen waren daarbij aanwezig. Hij zei dat zijn belangrijkste prioriteit was om Tuvalu economisch weer op het goede spoor te krijgen. Daarvoor zou zijn regering kleinschalige productieve activiteiten voor gezinnen en boeren stimuleren.

Samenstelling van de regering van Tuvalu
(18 augustus 2006)

Gouverneur-Generaal
Faimalaga LUKA

Premier, tevens minister van Buitenlandse Zaken
Apisai IELEMIA

Vice-premier, tevens minister van Natuurlijke Hulpbronnen
Tavau TEII

Ministers:
Binnenlandse Zaken, Plattelands- en Stadsontwikkeling
Willy TELAVI
Communicatie en Transport, Openbare Werken en Energie
Taukelina FINIKASO
Financiën, Economische Planning en Industrie
Lotoala METIA
Gezondheid, Onderwijs en Sport
Iakoba ITALELI

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Tuvalu Trust Fund is het meest succesvol van Oceanië

Het Tuvalu Trust Fund (TTF) was volgens de Azië Ontwikkelingsbank het meest succesvolle fonds van Oceanië. Aldus rapporteerden lokale media op 20 juni 2005. Het TTF was opgezet in 1987 als een multilaterale internationale overeenkomst tussen Tuvalu, Nieuw-Zeeland, het Verenigd Koninkrijk en Australië met een startkapitaal van omgerekend 15,5 miljoen euro. Aan het eind van 2004 was de waarde gestegen tot 46,4 miljoen euro.
Het TTF investeerde vooral in de Australische kapitaalmarkt.

BUITENLANDSE ZAKEN

Tuvalu doet voorstel rond klimaatsverandering

De vertegenwoordiger van Tuvalu bij de bijeenkomst van de Verenigde Naties over klimaatsverandering, op 20 november 2006 gehouden in Nairobi, hield een pleidooi voor meer solidariteit tussen de landen. Hij stelde dat als we niet zouden weten welke 43 landen door de opwarming van de aarde verwoest zouden worden, alle landen zich zouden inspannen om de uitstoot van CO_2 fors te verminderen.

Maar nu het ging om 43 kleine eilandstaten die door de stijging van de zeespiegel dreigden te verdwijnen, bleef het stil.

Geen stroomstoringen meer dankzij Japan

De regelmatige stroomstoringen in Tuvalu behoorden bijna tot het verleden. Dat werd gehoopt nadat de Japanse ambassadeur in Tuvalu, Masashi Namekawa, een vernieuwing van de elektriciteitsvoorziening had toegezegd op 22 februari 2007 ter waarde van omgerekend 5,5 miljoen euro.

(Vorige berichten pagina 705/3 - 2003)

SALOMONEILANDEN

BINNENLAND

Parlementsverkiezingen leiden tot onrust

De parlementsverkiezingen op de Salomoneilanden van 5 april 2006 leidden tot een periode van grote politieke onrust nadat bleek dat Snyder Rini winnaar was geworden.

Uitslag parlementsverkiezingen
(5 april 2006)

partij	stemmen	percentage	zetels
Onafhankelijk	114,977	60,3	30
Nationale Partij	13,105	6,9	4
Plattelandsontwikkelingspartij	12,030	6,3	4
Volksalliantie Partij	11,935	6,3	3
Democratische Partij	9,338	4,9	3
Liberale Partij	9,507	5,0	2
Salomons Sociale Krediet Partij	8,214	4,3	2
Lafari Partij	5,384	2,8	2
Christelijke Alliantie Partij	3,613	1,9	-

De overige partijen behaalden afzonderlijk minder dan 1 procent van de stemmen

Nieuwe premier in het geheim geïnstalleerd

Op 20 april werd in het geheim de nieuwe premier, Snyder Rini, geïnstalleerd nadat protesten tegen zijn benoeming waren uitgelopen op rellen, plunderingen en brandstichting. Sinds twee dagen protesteerden aanhangers van de verslagen kandidaat voor het premierschap, Job Dudley Tausinga, voor het parlementsgebouw. Op de avond van 19 april arriveerden versterkingen van het Australische leger die moesten helpen de orde te herstellen. Volgens de protesten was Rini betrokken bij de wijdverbreide corruptie tijdens de jaren van onrust, waaraan een Australische interventie in 2003 een einde had gemaakt. De nieuwe premier ontkende dat. Vooral Chinese winkels moesten het bij de rellen ontgelden omdat Chinezen, afkomstig uit Taiwan of China, Rini het geld zouden hebben gegeven waarmee hij parlementsleden omgekocht zou hebben. Op 20 april arriveerden ook 25 man van het leger van Nieuw-Zeeland en dertig politiemensen. Van Fiji zouden ook 20 politiebeambten komen, evenals van Palau en van de Federale Staten van Micronesië.

Australië verdubbelt aantal manschappen

Australië en Nieuw-Zeeland kondigden op 21 april aan hun troepensterkte op de Salomoneilanden te zullen verdubbelen. Premier Snyder Rini liet weten niet af te zullen treden omdat hij democratisch was gekozen. Hij zei verder dat hij met vertrouwen de motie van wantrouwen tegemoet zag die tegen hem ingediend zou worden.

Peking stuurt vliegtuig om Chinezen te evacueren

Op 24 april werden 350 Chinezen geëvacueerd met een vliegtuig dat China naar de Salomoneilanden had gestuurd. Veel Chinezen hadden hun winkels en huizen in vlammen zien opgaan en vreesden nog meer geweld. Het vliegtuig nam ook naar Papoea Nieuw-Guinea gevluchte Chinezen mee. Volgens de Australische minister van Buitenlandse Zaken Alexander Downer hielden de rellen verband met de concurrentie tussen Taiwan en China aangaande invloed in Oceanië. Taiwan ontkende dat het betrokken was bij het kopen van stemmen.

Parlementsleden ingezworen onder zware bewaking

Op 24 april werden de parlementsleden ingezworen tijdens een besloten bijeenkomst in het zwaarbewaakte parlementsgebouw, terwijl de politie jacht maakte op verdachten van het orkestreren van de onrust van de dagen daarvoor. De oppositie waarschuwde dat arrestaties, waaronder wellicht van parlementsleden, nieuw geweld konden uitlokken. Het parlementslid voor de oppositie Patteson Oti protesteerde tegen het feit dat de beëdiging plaatsvond achter gesloten deuren en vroeg om uitstel omdat zijn collega Nelson Ne'e was gearresteerd op beschuldiging van intimidatie en het leiden van een illegale organisatie.
Bij het verlaten van de bijeenkomst werd ook parlementslid Charles Dausabea opgepakt. Dausabea was een vooraanstaand lid van de oppositie en in 2005 veroordeeld tot twee jaar voorwaardelijke gevangenisstraf. Hij mocht Australië niet binnen.

Steun voor premier brokkelt snel af

Bij de eerste zitting van het parlement bleek dat de steun voor de premier afbrokkelde. Nog slechts 24 parlementariërs steunden hem, tegen 27 bij zijn verkiezing tot premier. De oppositie telde 24 leden en één parlementariër was afwezig. Op 26 april trad Rini af toen duidelijk werd dat een motie van wantrouwen tegen hem aangenomen zou worden.

Oppositieleider wordt premier

Op 4 mei koos het parlement als opvolger van Rini oppositieleider en voormalig premier Manasseh Sogavare. Die genoot steun van een coalitie van vier partijen. Hij beloofde een einde te zullen maken aan de endemische corruptie op de Salomoneilanden.

Minister van Politie niet op borgtocht vrij

Het gerechtshof stond op 9 mei niet toe dat de nieuwe minister van Politie en Veiligheid, Charles Dausabea, op borgtocht vrij kwam. Dausabea werd vervolgd op beschuldiging aangezet te hebben tot de rellen twee weken eerder. Australië en Nieuw-Zeeland hadden hun afkeer al uitgesproken over het feit dat Dausabea, evenals een ander parlementslid dat ook vast zat, namelijk Nelson Ne'e, door de nieuwe premier was benoemd tot minister. Nelson Ne'e zou minister van Toerisme worden.

Australië trekt troepen terug

Minister van Defensie van Australië Brendan Nelson kondigde op 24 mei aan dat het grootste deel van de troepen op de Salomoneilanden werd teruggetrokken omdat daar de rust was teruggekeerd sinds het aantreden van premier Manasseh Sogavare. Rond de 140 manschappen zouden blijven, samen met troepen uit Nieuw-Zeeland en andere landen uit Oceanië.

Omstreden ministers vervangen

Premier Manasseh Sogavare kwam op 9 juni tegemoet aan de kritiek en verving de twee ministers die al twee maanden in de gevangenis zaten op beschuldiging van het aanzetten tot de onlusten in april. De nieuwe minister van Toerisme werd Bently Ra-

gosamani. Isaac Inoke zou op 13 juni benoemd worden als minister van Politie.

Samenstelling van de regering van de Salomoneilanden (15 juli 2006)

Premier
Manasseh SOGAVARE
Vice-premier, tevens minister van Bosbouw, Milieu en Conservering
Job Duddly TAUSINGA

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Bernard GHIRO
Buitenlandse Zaken
Patteson OTI
Communicatie en Luchtvaart
Patrick VAHOE Jr.
Cultuur en Toerisme
Bently SAMUEL
Financiën en Schatkist
Bartholomew ULUFA'ALU
Gezondheid en Medische Diensten
Clay Forau SOALAOI
Handel, Industrie en Werkgelegenheid
Francis Billy HILLY
Infrastructuur en Ontwikkeling
Stanly Festus SOFU
Justitie en Juridische Zaken
Samuel MANETAOLI
Landbouw en Veeteelt
Trevor OLAVAE
Landmeting
Leslie BOSETO
Mijnbouw en Energie
Toswell KAUA
Nationale Planning en Hulpcoördinatie
Gordon Darcy LILO
Nationale Verzoening en Vrede
Sam IDURI
Onderwijs en Loopbaanontwikkeling
Derek SIKUA
Openbare Diensten
Joses Wawari SANGA
Politie en Nationale Veiligheid
Isaac INOKE
Provinciaal Bestuur en Grondwettelijke Ontwikkeling
Japhet WAIPORA
Visserij en Zeebronnen
Nollen LENI

Kwestie China -Taiwan leidt tot ontslag minister

Premier Manasseh Sogavare had zijn minister van Handel en Industrie, Francis Billy Hilly, ontslagen. Dat rapporteerde op 8 augustus 2006 de televisie van de *Solomon Islands Broadcasting Corporation.* Hilly, leider van de Nationale Partij, bevestigde het beicht en zei tegen journalisten dat de belangrijkste reden voor zijn ontslag een overeenkomst was die zijn partij een jaar geleden met Peking had gesloten. Niettemin had zijn partij, die met zeven ministers deel uitmaakte van de regeringscoalitie, de erkenning van Taiwan gesteund.
Premier Manasseh Sogavare zei dat hij Hilly had ontslagen omdat die geen afstand wilde nemen van het akkoord met China.

De opvolger van Hilly werd Peter Chanel. Sogavare herinnerde eraan dat alleen Taiwan de Salomoneilanden had gesteund tijdens de burgeroorlog. Opmerkelijk was dat Sogavare bij zijn aanstelling als premier in mei 2006 had aangekondigd de banden met Taiwan te herzien omdat het volgens hem tijd was dat de Salomoneilanden de internationale meerderheid volgde en diplomatieke banden zouden aanknopen met Peking.
Volgens velen had de rivaliteit tussen China en Taiwan een rol gespeeld in de onrust op de Salomonseilanden in april omdat de Chinese premier kort daarvoor een aantal bevriende staten in Zuid-Oceanië miljoenen euro's hulp had toegezegd. De Salomoneilanden kregen niets omdat dit een van de 25 landen was die diplomatieke banden onderhielden met Taiwan.

Premier bevestigt samenwerking met Taiwan

Tijdens een ontmoeting met de president van Taiwan, Chen Shui-bian, op 15 augustus tijdens een bezoek aan Taiwan, bevestigde premier Manasseh Sogavare de samenwerking met dat land. De diplomatieke betrekkingen dateerden uit 1983.

Kwestie Moti leidt tot ruzie met Australië

De relatie van de Salomoneilanden met Australië kwam onder druk te staan toen premier Manasseh Sogavare de ambassadeur van Australië in september 2006 het land uitzette omdat hij zich zou bemoeien met binnenlandse aangelegenheden. Vervolgens probeerde Canberra de openbaar aanklager van de Salomoneilanden, Julian Moti, die een Australisch paspoort had, uitgeleverd te krijgen op beschuldiging van misbruik van kinderen, toen deze een tussenstop maakte in Papoea Nieuw-Guinea. Moti ontkwam aan arrestatie en keerde naar de Salomoneilanden terug met een militair vliegtuig van Papoea Nieuw-Guinea. In reactie daarop had Australië de toegang tot het land ontzegd aan premier Michael Somare en zijn kabinet.

Ruzie met Australië leidt tot vertrek van twee ministers.

Twee ministers stapten op 16 oktober uit het kabinet uit onvrede over de wijze waarop premier Manasseh Sogavare optrad in het conflict met Australië. Op 13 oktober had Sogavare gedreigd de aanwezigheid van Australische troepen in zijn land in heroverweging te nemen. Minister van Landbouw Trevor Olavae en minister van Financiën Bartholomew Ulufa'alu traden af. Zij hadden de premier evenmin gesteund toen een motie van wantrouwen tegen hem werd ingediend die overigens weinig steun kreeg.

Howard ontkent rol in overval op kantoor premier

De Australische premier John Howard ontkende op 23 oktober dat zijn regering iets van doen had met de overval op het kantoor van premier Manasseh Sogavare. Eerder die dag hadden de leiders van Papoea Nieuw-Guinea, Vanuatu, Fiji en de Salomoneilanden een gezamenlijke verklaring uitgegeven waarin ze de overval veroordeelden als een aanval op de soevereiniteit van de Salomoneilanden.

Salomoneilanden blokkeren onderzoek naar militaire vlucht

De Salomoneilanden gaven op 29 januari 2007 geen toestemming aan Papoea Nieuw-Guinea om een onderzoeksteam naar de Salomoneilanden te sturen. Daar wilde men uitzoeken wie er verantwoordelijk was voor de vlucht met een militair toestel van Papoea Nieuw-Guinea waarmee Julian Moti ontsnapte aan uitlevering aan Australië. Als gevolg daarvan waren ook de verhoudingen tussen Papoea Nieuw-Guinea en Australië vertroebeld. De premier van Papoea Nieuw-Guinea, Michael Somare, ontkende dat hij toestemming had gegeven voor die vlucht.

Vice-premier Salomoneilanden treedt af

Vice-premier van de Salomoneilanden en minister voor Bosbouw, Milieu en Conser-

vering Job Duddley Tausinga trad op 19 december 2006 af. Hij stapte ook uit de regerende Grote Coalitie voor Verandering zonder een toelichting te geven op zijn besluit.

Motie van wantrouwen gaat niet door

Op 22 februari 2007, de laatste dag van de zitting van het parlement, werd een motie van wantrouwen tegen premier Manasseh Sogavare niet in stemming gebracht door een procedurefout. De voorzitter van het parlement, Peter Kenilorea, zei dat de oppositie niet de grondwettelijk verplichte termijn van zeven dagen aankondiging in acht had genomen. De motie was ingediend omdat de premier overhoop lag met Australië over de kwestie van de herbewapening van de politie en de rel over de uitlevering van openbaar aanklager Julian Moti.

Politie niet herbewapend

De Regionale Assistentiemissie op de Salomoneilanden (RAMSI) verwelkomde op 26 februari het besluit van de regering van de Salomoneilanden om de politie niet te herbewapenen. Premier Manasseh Sogavare had lang geijverd voor het herbewapenen van de politie, maar had op 23 februari dat streven opgegeven omdat er veel oppositie tegen was. RAMSI had de politie in 2003 ontwapend om een einde te maken aan de strijd tussen de verschillende etnische groepen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Akkoord over land maakt heropening goudmijn mogelijk

Op 31 mei 2006 tekenden landeigenaren op de Salomoneilanden een akkoord dat een eerste stap was naar heropening van de goudmijn na acht jaar. Over het akkoord was achttien maanden onderhandeld tussen de Australische Solomon Gold Ltd. en 21 stammen die land bezaten op het eiland Guadalcanal. Rond de mijn braken in 1999 gevechten uit en na slechts 22 maanden in bedrijf te zijn geweest, sloot de mijn die werk gaf aan 500 mensen en goed was voor een derde deel van het bruto nationaal inkomen van het land. De Goldridge Mijn was een kleine tot middelgrote mijn en de verwachting was dat er 120.000 tot 150.000 ons goud gewonnen kon worden in een periode van zeven tot tien jaar. Tussen 1998 en 2003 was een groot deel van de infrastructuur van de mijn geplunderd en verwoest.

JUSTITIE

Voormalig minister veroordeeld wegens diefstal

De voormalige minister van Gezondheid van de Salomoneilanden, Benjamin Una, werd op 26 september 2006 veroordeeld tot twee en een half jaar gevangenisstraf wegens diefstal van omgerekend bijna 3700 euro hulpgeld afkomstig uit Taiwan. Het geld was bestemd voor een veeproject. Una had gezegd dat hij het bedrag terug zou betalen, maar hij kwam niet verder dan 500 euro. Daarop stuurde de rechtbank hem naar de gevangenis.

BUITENLANDSE ZAKEN

Meer deelname aan missie op Salomoneilanden

Politiebeambten van drie eilanden uit Noord-Oceanië zouden voor het eerst toetreden tot de door Australië geleide vredesmissie op de Salomonseilanden. Dat werd bekend op 2 februari 2006. Politie en militairen van Australië, Nieuw-Zeeland en andere landen uit Zuid-Oceanië waren sinds juli 2003 op de Salomoneilanden om daar de onrust te bezweren. Zij vormden de zogenoemde Regionale Assistentiemissie op de Salomoneilanden. Ook de Marshalleilanden zouden later die maand twee agenten sturen.

(Vorige berichten pagina 38/3 - 2005)

SAMOA

BINNENLAND

Regeringspartij wint verkiezingen

De regeringspartij van Samoa, de Partij voor de Bescherming van de Mensenrechten, won de verkiezingen van 31 maart 2006 en kwam daarbij op 35 zetels in het parlement dat in totaal 49 zetels telde. De belangrijkste oppositiepartij, de Democratische Verenigde Partij van Samoa, behaalde 10 zetels. Onafhankelijke kandidaten behaalden gezamenlijk 4 zetels.

Uitslag van de parlementsverkiezingen in Samoa (31 maart 2006)

partij	aantal zetels
Partij voor de Bescherming van de Mensenrechten (HRPP)	35
Democratische Verenigde Partij van Samoa (SDU)	10
Onafhankelijk	4
Samoa Partij	-
Progressieve Politieke Partij van Samoa (SPPP)	-
Christelijke Partij	-

Premier steunt voor moord veroordeelde collega

De premier van Samoa, Tuilaepa Sailele Malielegao, en ook andere politici spraken op 10 juli 2006 hun steun uit voor staatssecretarisPatrick Leiataualesa Lafaitele . Over hem was bekend geworden dat hij achttien jaar daarvoor was veroordeeld voor moord in Nieuw Zeeland op David Fuko uit Tonga. Hij had daarvoor vier jaar vastgezeten. De moord gebeurde tijdens een vechtpartij tussen inwoners van Tonga en die van Samoa, in de wijk Otara in Auckland. Lafaitele erkende bij de vechtpartij betrokken te zijn geweest, maar zei niet verantwoordelijk te zijn voor de dood van Fuko. Het zou uit zelfverdediging hebben gehandeld.

Oppositiepartij in problemen

Oppositieleider stapt uit partij

De leider van de Democratische Verenigde Partij van Samoa, Ropati Le Mamea, stapte uit zijn partij. Dat meldde *Radio Nieuw-Zeeland Internationaal* op 28 september 2006. De reden zou zijn dat Le Mamea steeds grotere meningsverschillen had met zijn tweede man, Asiata Sale'imoa Va'ai. Om de partij niet uit elkaar te laten vallen, was het beter dat hij opstapte en als onafhankelijk kandidaat in het parlement plaatsnam, aldus Le Mamea.

Partij in parlement opgeheven

De SDU genoot per 14 november geen erkenning meer in het parlement omdat de partij niet de vereiste acht parlementsleden had. Dat zei de voorzitter van het parlement die dag nadat nog een partijlid uit de partij was gestapt. Het gevolg was dat de resterende zeven leden van de SDU daarom voor-

taan als onafhankelijke kandidaten in het parlement zaten. De nieuwe leider van de SDU, Asiata Sale'imoa Va'ai, kondigde aan dat de partij gewoon buiten het parlement verder zou gaan.

Moordenaar parlementslid veroordeeld

Een gevangenisstraf van 10,5 jaar kreeg de moordenaar van politicus Sua Atonio. Dat rapporteerde *Radio Nieuw-Zeeland Internationaal* op 19 februari 2007. De moordenaar, Vase Losefa Falaniko, stak Sua Atonio tijdens een privébezoek aan Auckland in oktober 2005 neer omdat hij een verhouding had met zijn vrouw.

NATUUR EN MILIEU

Commerciële houtkap verboden

De commerciële houtkop in de restanten van de oerbossen op Samoa werd per 1 januari 2007 verboden. In november 2006 had de regering al een tijdelijk verbod ingesteld wat de bosbouwmaatschappij van de minister van Justitie, Unasa Mesi Galo, gedwongen had te stoppen. Een dorp had een klacht ingediend bij de rechtbank dat dit bedrijf hout kapte op hun grond.

(Vorige berichten pagina 382/2 - 2005)

TONGA

BINNENLAND

Leden koninklijke familie verongelukt

Op 5 juli 2006 kwamen prins Tu'ipelehake en prinses Kaimana van de koninklijke familie van Tonga en hun chauffeur om het leven bij een auto-ongeluk in de Verenigde Staten. Hun auto werd aangereden door een18-jarige Amerikaanse.

Zoon volgt vader op

Koning Taufa'ahau Tupou IV overleed op 11 september 2006 in een ziekenhuis in Nieuw-Zeeland. Hij werd 88 jaar oud en was 41 jaar koning geweest. Zijn zoon, Siaosi Tupou V, volgde hem op als koning van het feodale Tonga dat 110.000 inwoners telde. Tonga begroef de overleden koning op 19 september in een ceremonie waarin tradities waren gemengd met christelijke gebeden. Zo'n tienduizend mensen en hoogwaardigheidsbeklederes uit zo'n dertig landen, waaronder de Japanse kroonprins Naruhito en de premier van Nieuw-Zeeland, woonden de ceremonie bij die geleid werd door koning Siaosi Tupou V.

Koning benoemt zijn broer tot troonopvolger

De nieuwe koning, Siaosi Tupou V, wees op 28 september zijn jongere broer en voormalig premier, prins Ulukalala Lavaka Ata, aan als kroonprins en troonopvolger. Die nam daarop de traditionele titel aan van kroonprins Tupouto'a Lavaka. Met deze benoeming maakte de koning een einde aan de onzekerheid over zijn opvolging omdat de koning niet getrouwd was en wel een dochter had, maar geen zoons.

Kroning uitgesteld tot 2008

De kroning van Siaosi Tupou V, die gepland stond voor augustus 2007, werd als gevolg van gewelddadige rellen over democratisering van het land die eind 2006 plaatsvonden, uitgesteld tot augustus 2008. Dat maakte de regering op 25 december bekend.

Trage democratisering leidt tot rellen

Op 16 november 2006 braken rellen uit in de hoofdstad van Tonga, Nuku'alofa, toen een demonstratie uit de hand liep waarbij geëist werd dat het parlement democratische hervormingen aannam voor de afsluiting van het parlementaire jaar op dezelfde dag. Vooral jongeren sloegen aan het plunderen en winkels en kantoren werden in brand gestoken. Koning Siaosi Tupou V riep de noodtoestand uit en de volgende dag slaagden leger en politie erin de orde te herstellen. Parlementslid van de oppositie en voorstander van meer democratie Akalisi Pohiva Friday legde de schuld voor de rellen bij de regering. Die zou de hervormingen vertragen als gevolg van het voorstel de hervormingsplannen eerst naar een comité te sturen voor verdere beraadslaging, alvorens het parlement erover te laten beslissen. Het ging om uitbreiding van de democratisch gekozen leden van het parlement van 9 tot 21. Het parlement telde in totaal 32 zetels waarvan op dat moment de meerderheid werd benoemd door de koning. In oktober had een comité gezegd dat alle parlementsleden gekozen moesten worden.

In de afgelopen jaren was de absolute monarchie steeds meer onder druk komen te staan door de eis van democratisering. Volgens de Azië Ontwikkelingsbank leefde 40 procent van de bevolking van Tonga van 110.000 mensen onder de armoedegrens. De koning en zijn verwanten en getrouwen leefden in luxe, maar de economie draaide slecht en was afhankelijk van de export van pompoenen en vanille, visserij, maar vooral van buitenlandse hulp.

Australië stuurt meer troepen naar Tonga

Op 22 november stuurde Australië meer troepen naar Tonga en waarschuwde dat nieuwe rellen dreigden uit te breken. Het ging om 27 politiemensen, onder wie vijf forensische experts die moesten helpen bij het onderzoek naar de rellen. Dit was een aanvulling op de150 politiebeambten en militairen die op 18 november al waren gestuurd om de onrust te beteugelen.

Chinezen geëvacueerd

Een chartervliegtuig met aan boord meer dan 200 Chinezen die uit Tonga geëvacueerd waren, keerde volgens Chinese staatsmedia op 23 november terug in Xiamen (China). Peking had het vliegtuig gestuurd om Chinese zakenlieden op te halen die het mikpunt van de rellen waren geworden. Zo'n dertig Chinese winkels waren in vlammen opgegaan, aldus de Chinese ambassadeur. Er woonden ongeveer 500 Chinezen in Tonga.

Koning belooft doorgang democratisering

Koning Siaosi Tupou V beloofde op 26 november meer democratie bij de sluiting van het parlementaire jaar, die door de rellen was uitgesteld. Australische en Nieuw-Zeelandse troepen controleerden de straten.

700 arrestaties bij rellen

Op 14 december had de politie, sinds de rellen uitbraken, meer dan 700 mensen aangehouden op verdenking van geweld, diefstal en brandstichting. Bij de onlusten waren zeven mensen omgekomen.

Miljoenen nodig voor herstel

Herstel van de schade in de hoofdstad door de rellen ter waarde van omgerekend bijna 150 miljoen euro liep vertraging op omdat het benodigde geld ontbrak. Dat zei minister van Arbeid, Handel en Industrie Lisiate Akolo op 11 januari 2007. Meer dan 60 gebouwen, ongeveer 80 procent van de zakenwijk, waren in de as gelegd bij de ongeregeldheden. Het slopen en opruimen van verwoeste gebouwen was bijna afgerond. Daarna zouden deskundigen uit Nieuw-Zeeland komen voor de wederopbouw.

Noodtoestand verlengd tot 17 maart

De regering van Tonga verlengde de noodtoestand met dertig dagen van 16 februari tot 14 maart. Dit was voor de derde keer, sinds koning Siaosi Tupou V op 16 november 2006 de noodtoestand had uitgeroepen. De noodmaatregelen gaven politie en leger het recht om geweld te gebruiken om de openbare orde te herstellen, wetsovertreders aan te houden en auto's en woningen te doorzoeken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Regering verdedigt overval op krant

De regering van Tonga verdedigde op 14 februari 2007 de overval van het leger op de anti-regeringskrant *Kele'a* in het weekeinde daarvoor. Deze krant werd uitgebracht door de leider van de beweging voor democratie, Akilisi Pohiva. De krant moest sluiten omdat er ook op zondag werd gewerkt, wat verboden was. Volgens de hoofdredacteur, Tavake Fusimalohi, werd de wet selectief op Kele'a toegepast omdat het de regering niet beviel wat de krant schreef. Een woordvoerder van de premier ontkende dit en zei dat het jammer was dat wie de lokale taal niet sprak, geen goed idee had van de onzin die de krant publiceerde.

(Vorige berichten pagina 382/3 - 2005)

VANUATU

BINNENLAND

Premier ontslaat ministers

De premier van Vanuatu, Ham Lini, ontsloeg op 20 juli 2005 Maxime Carlot Korman, minister van Infrastructuur en Openbare Diensten en leider van de Republikeinse Partij – een van de partijen van zijn coalitieregering. Als opvolger benoemde hij Edward Natapei, de voorzitter van de Vanua'aku Partij. Het ontslag volgde na een ruzie over de samenstelling van het bestuur van Air Vanuatu.

Ook minister van Land, Geologie en Mijnbouw, Paul Telukluk Barthelemy, werd ontslagen. Hij werd vervangen door Willie Jimmy Tapangararua die lid was van de eigen partij van de premier, de Verenigde Nationale Partij.

Voormalig premier leidt herenigde partij

Voormalig premier van Vanuatu, Edward Natapei, werd de leider van de herenigde Vanua'aku Partij. Dat rapporteerde *Radio Australië* op 31 augustus. De Vanua'aku Partij leidde Vanuatu naar de onafhankelijkheid, maar viel daarna uiteen in kleine facties die eind augustus een gezamenlijk congres hielden. Daar werd Natapei gekozen met 124 stemmen tegen 67 voor Sela Molisa.

Weer minister weggestuurd

Op 14 november zei de ontslagen minister van Financiën, Moana Carcasses, dat de reden voor het ontslag zijn weigering was om een tweede overeenkomst te tekenen over de gemeenteraad van Port Vila. De nieuwe minister van Financiën werd de minister van Land, Willie Jimmy Tapangararua.

Nieuwe wijziging in kabinet

Premier Ham Lini ontsloeg per 1 maart 2006 de minister van Landbouw, Barak Sope en de minister van Jeugd en Sportontwikkeling, Arnold Prasad. Hun vervangers waren Dunstan Hilton en Marcellino Pipite.

Voorschriften voor religieuze organisaties verscherpt

Vanuatu scherpte de voorschriften voor religieuze organisaties aan. Dat zei de minister voor Religieuze Zaken, George Wells, op 23 januari 2006. Hij benadrukte dat de maatregelen niet de grote kerken betroffen, maar nieuwe kerken die onder het mom van religie eigen zakenimperiums opbouwden.

NATUUR EN MILIEU

Internationale hulp na vulkaanuitbarsting

Als gevolg van een vulkaanuitbarsting in Vanuatu op de berg Ambae, op 27 november 2005, raakten 5.000 mensen ontheemd. De internationale hulporganisatie Oxfam stuurde 28.000 euro voor de aankoop van tenten en jerrycans door het Rode Kruis van Vanuatu.

BUITENLANDSE ZAKEN

'Vanuatu fijnste plek op aarde'

Vanuatu was de fijnste plek op aarde, althans volgens de zogenaamde Happy Planet Index van de New Economics Foundation (NEF) en Friends of the Earth, gepubliceerd op 12 juli 2006. Vanuatu scoorde het hoogst omdat de bevolking van 209.000 mensen er relatief lang leefde zonder veel aardse bronnen te consumeren.

Vanuatu was een arm land en stond op plaats 207 van de in totaal 233 landen op de lijst van landen gemeten naar het bruto nationaal product.

Belastingontduiking via Vanuatu ontlokt kritiek van Australië

Het hoofd van de belastingen van Australië zei in een interview dat op 21 september 2006 werd gepubliceerd, dat er streng gekeken werd naar transacties vanuit Australië via Vanuatu. Dit omdat het banksysteem van Vanuatu deze constructie, die vaak werd gebruikt om belasting te ontduiken, toestond.

Vanuatu draagt bij aan VN-vredesmissies

Vanuatu zond zeven politiemensen naar Oost-Timor als bijdrage aan de vredesmissie van de Verenigde Naties in dat land. Dat rapporteerde een Australische radiozender op 10 november 2006.
Van de totale politie- en legermacht van 490 man waren meer dan veertig manschappen ingezet bij vredesmissies in Afrika en de Salomonseilanden. Deze manschappen spraken Engels en Frans en dat maakte hun inzet gemakkelijk.

(Vorige berichten pagina 384/2 - 2005)

Maandblad 76ste jaargang, nr. 3237, pag. 58709-58768

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

MEI 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 246
Industriële orders verplaatsen zich naar nieuwere lidstaten

België 248
Bezorgdheid over kleine groep extremistische moslims

Cyprus 252
Afbraak muur bij Straat van Leda

Duitsland 253
Export Duitse auto's gestegen

Frankrijk 254
Inlichtingendienst wist begin 2001 van kapingsplannen Al-Qaeda

Griekenland 255
Supportersgeweld leidt tot opschorting sportevenementen

Groot-Brittannië 256
Vijftien Britse mariniers in Iran gevangengenomen

Ierland 257
Sterke groei aantal ongehuwde moeders

Italië 258
Minister D'Alema legt gijzelingscrisis uit

Luxemburg 258
Hoge economische groei over 2006

Montenegro 259
Regeringscoalitie wint parlementsverkiezingen

Nederland 260
Ambtenarenapparaat wordt drastisch afgeslankt

Oostenrijk 262
Sociaal-democraten winnen parlementsverkiezingen

Russische Federatie 264
Werk in meer dan 30 mijnen om veiligheidsredenen stilgelegd

Servië 266
Nieuwe grondwet bij referendum goedgekeurd

Turkije 269
Presidentsverkiezingen leiden tot politieke rel

Vaticaan 271
Paus publiceert eerste boek

IJsland 271
Warmterecord in IJsland

Zwitserland 271
Vermogen rijkste particulieren benadert nationaal inkomen

AMERIKA

Argentinië 273
Daling van armoedecijfer houdt aan

Canada 276
Québec wordt 'natie binnen Canada'

Mexico 277
Calderón onder protest oppositie geïnaugureerd als president

Verenigde Staten 282
Student richt bloedbad aan op Amerikaanse universiteit

AZIË

China 285
Journalisten mogen geen steekpenningen meer aannemen

Filippijnen 287
Leiders van Abu Sayyaf komen om bij vuurgevechten

India 289
Maharashtra verbiedt seksuele voorlichting op school

Indonesië 290
Indonesië gaat ethanol produceren

Oost-Timor 292
Internationale vredesmacht blijft

AFRIKA

Marokko 293
Zuiveringen in het leger na ontdekking extremistisch complot

Mauritanië 295
Serie verkiezingen markeert ingrijpend democratiseringsproces

Nigeria 298
Onrust in Nigerdelta

Sahara-West 303
Bereidheid tot besprekingen over status blijft bestaan

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Fraudebestrijders vinden 135 miljoen sigaretten met vals merk

Eurocommissaris voor Fraudebestrijding Siim Kallas maakte op 23 april 2007 bekend dat bij een internationale actie tegen smokkel 135 miljoen sigaretten met een vals merk waren aangetroffen. Veel daarvan werd ontdekt in de Rotterdamse haven. Er werden in Nederland vijf en in Spanje drie verdachten aangehouden. Met de nepmerksigaretten kon voor 220 miljoen euro aan belastingen en accijnzen worden ontdoken. De actie werd op touw gezet door de 27 lidstaten, tezamen met Aziatische landen waar veel nagemaakte artikelen vandaan kwamen.

Aantal verkeersdoden sterk gedaald

Uit het rapport dat eurocommissaris Jacques Barrot van Transport op 27 april 2007 presenteerde, bleek dat het aantal verkeersdoden in de landen van de Europese Unie het voorafgaande jaar verder was gedaald. In 2006 vielen 38.500 dodelijke slachtoffers, tegenover 41.600 in 2005. In 2001, toen er ca. 50.000 doden vielen, legde de Unie als streefdoel vast om dit aantal in 2010 te doen halveren.
De meeste dodelijke slachtoffers vielen in Italië, met een aantal van 5.426 in 2006. In verhouding tot het aantal inwoners waren er echter de meeste verkeersdoden in de Baltische staten. Zo sterven er in Litouwen op iedere miljoen inwoners 223 mensen in het verkeer. In Nederland waren dat er 43, waarmee dit het op één na veiligste land binnen de Unie was. Alleen Malta had met 25 een lager aantal doden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Unie nam in 2006 bijna duizend gevaarlijke producten uit de handel

In april 2007 bleek uit het jaarverslag van Rapex, het Europees waarschuwingssysteem voor gevaarlijke producten, dat in 2006 het aantal uit de handel genomen artikelen met 30 procent was gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor. Rapex was in 1984 opgezet om gezondheidsrisico's te voorkomen en de veiligheid van de consument te verbeteren via snelle uitwisseling van informatie tussen de lidstaten. Bij de Europese Commissie aangemelde producten konden verboden worden of aan voorwaarden worden gebonden. Voedingswaren en geneesmiddelen, waarvoor een afzonderlijk meldsysteem bestond, vielen niet onder Rapex.
In 2006 werden 924 meldingen gedaan, waarvan het relatief grootste aantal (221) betrekking had op speelgoed. Meldingen kwamen ook veel voor bij elektrische apparatuur, motorvoertuigen, aanstekers en cosmetica. De belangrijkste risico's waren verwondingen, elektrische schokken, brandwonden, verstikking of blootstelling aan chemische stoffen. Met 16 procent van het totaal kwamen de meeste meldingen uit Duitsland, gevolgd door Hongarije, Griekenland, Groot-Brittannië en Spanje. Opvallend was dat verreweg de meeste gevaarlijke producten (440) uit China kwamen.
Eurocommissaris voor Consumentenzaken Meglena Kuneva wees er bij de presentatie van het verslag op dat bedrijven zelf steeds vaker het initiatief namen om gevaarlijke producten te melden. Dat gold voor ruim 40 procent van het aantal meldingen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hoogconjunctuur leidt tot daling begrotingstekort en overheidsschuld

De in de eurozone ingezette hoogconjunctuur heeft geleid tot een afname van zowel begrotingstekort als overheidsschuld, zo bleek in april 2007 uit cijfers van statistisch bureau Eurostat. Het gemiddelde tekort, dat in 2005 op 2,5 procent lag, ging het daarop volgende jaar omlaag naar 1,6 procent van het bbp. Dat laatste percentage volgde uit overheidsuitgaven van gemiddeld 47,4 procent minus overheidsinkomsten van 45,8 procent. De belangrijkste bijdrage aan de daling werd geleverd door Duitsland, waar het tekort ongeveer halveerde. De gemiddelde overheidsschuld in de eurozone nam af van 70,5 procent (2005) naar 69 procent (2006).
Van de 27 lidstaten van de Unie kwam Italië er het slechtste af, met een begrotingstekort van 4,4 procent en een overheidsschuld van 106,8 procent. Hongarije, dat een beneden-gemiddelde overheidsschuld had, kende het hoogste begrotingstekort, namelijk 9,2 procent.

Bierbrouwers veroordeeld voor verboden prijsafspraken

Op 18 april 2007 besloot de Europese Commissie, op voorstel van eurocommissaris Neelie Kroes van Mededinging, een boete van 274 miljoen euro op te leggen aan een kartel van vier bierbrouwers, waarvan drie Nederlandse. De bedrijven hadden volgens de Commissie minstens tussen 1996 en 1999 de markt verdeeld en de prijzen kunstmatig hoog gehouden. De vier bedrijven waren Heineken, Grolsch, Bavaria en het Belgisch-Braziliaanse Inbev. Alleen het laatste bedrijf, de grootste brouwerij ter wereld en producent van veel bekende Belgische bieren, hoefde niets te betalen omdat het had meegewerkt aan het onderzoek.
Verreweg de hoogste boete werd opgelegd aan Heineken: 219 miljoen euro. Grolsch kreeg een boete van bijna 32 miljoen en Bavaria van bijna 23 miljoen euro. Inbev zou normaal gesproken 84 miljoen euro hebben moeten betalen.

Industriële orders verplaatsen zich naar nieuwere lidstaten

De Oost-Europese industrieën halen steeds meer orders binnen, terwijl die in West-Europa stagneren of zelfs afnemen. Dat bleek op 24 april 2007, toen Eurostat – het statistisch bureau van de Unie – cijfers hierover bekend maakte. De gegevens waren gebaseerd op ontwikkelingen in de maand februari.
In vergelijking met februari 2006 kreeg de Poolse industrie 75 procent meer orders binnen. Voor Bulgarije lag de stijging op 57 procent en voor Estland op 31 procent. De opdrachten voor Spaanse en Italiaanse bedrijven daalden daarentegen met 4 procent. Het gemiddelde groeipercentage binnen de Unie bedroeg 6,3 procent.

JUSTITIE

Europol publiceert cijfers over terrorisme in Unie-lidstaten

In het *EU Terrorism Situation and Trend Report 2007* van maart 2007 gaf het European Police Office (Europol), het samenwerkingsorgaan van politiediensten in de Unie, een overzicht van het terrorisme zoals dat zich in het voorafgaande jaar had gemanifesteerd. Daarbij ging het om daadwerkelijk uitgevoerde aanslagen, het aantal arresta-

ties, de uitgesproken veroordelingen en de strafmaat. De lidstaten die het minst door terrorisme werden getroffen, waren Estland, Finland, Hongarije, Letland, Litouwen, Slovenië en Slowakije. Er vonden niet alleen geen aanslagen plaats, maar er werden ook geen terrorismerechtszaken gevoerd.

Aanslagen

Het totaal aantal terroristische aanslagen in 2006 bedroeg 498, in elf lidstaten. Frankrijk en Spanje namen daarvan met 294 en 145 het overgrote deel voor hun rekening, hetgeen te verklaren was door de activiteiten van separatistische bewegingen op het bij Frankrijk horende Corsica en door de acties van de Baskische afscheidingsbeweging ETA. Afscheidingsbewegingen in deze twee landen waren verantwoordelijk voor 424 van de 498 aanslagen. Uit extreem-islamitische hoek waren er vrijwel geen aanslagen, één in Duitsland uitgezonderd. Er kwamen 55 aanslagen uit extreem-linkse hoek, vooral in Griekenland waar dat 25 maal gebeurde door toedoen van met name de 'Groep van de 17e November'. Eén aanslag werd gepleegd door extreem-rechts, namelijk in Polen. België had met één aanslag te maken, terwijl Nederland er voor gespaard bleef.

Arrestaties

Bij het aantal gearresteerde terreurverdachten ontstond een iets ander beeld. Er vonden 706 aanhoudingen plaats in vijftien lidstaten, waarvan 257 in radicaal-islamitische kringen. De meesten daarvan werden aangehouden in Frankrijk (139) en Spanje (51). De getallen voor separatisten, extreem-links en extreem-rechts bedroegen respectievelijk 226, 52 en 15. De meeste arrestanten van extreem-links kwamen uit Italië (25). Van de aanhoudingen onder extreem-rechts vond 80 procent, namelijk 12 personen, in België plaats. Dit waren arrestanten van de neo-nazigroepering Bloed-Bodem-Eer-Trouw (BBET).

Veroordelingen

Van de terrorismeverdachten die voor de rechter verschenen, werden er 257 veroordeeld en 46 vrijgesproken. Verreweg de meeste veroordelingen (172) vonden plaats in Spanje. In België waren dat er 18, die voornamelijk in verband stonden met acties van de Marokkaanse Islamitische Strijdgroep (GICM) en de extreem-linkse, Turkse organisatie DHKP-C (Revolutionaire Partij voor de Bevrijding van het Volk). Nederland kende 15 veroordelingen, die samenhingen met de activiteiten van de Hofstadgroep.

Strafmaat

Tussen de lidstaten bestonden grote verschillen in strafmaat. De gemiddelde straf die werd uitgesproken, lag op acht jaar. Zweden en Italië hadden met gemiddeld drie jaar de laagste strafmaat. Ook landen als Nederland (zes jaar), Duitsland (vijf jaar) en België (vijf jaar) lagen onder het gemiddelde. Frankrijk had een gemiddelde strafmaat van negen jaar en Groot-Brittannië van dertien jaar. In Spanje werden de hoogste straffen uitgesproken: het land kwam uit op een gemiddelde van zeventien jaar.

LANDBOUW

Commissie vordert landbouwsteun van veertien lidstaten terug

Volgens een beschikking van de Europese Commissie, afgegeven op 19 april 2007, moesten veertien lidstaten van de Unie voor een totaalbedrag van 285,3 miljoen euro aan ontvangen landbouwsteun terugbetalen. Deze financiële bijdragen waren toegekend in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). De landen hadden de gelden om uiteenlopende redenen onrechtmatig uitgekeerd, met name door het niet naleven van betalingstermijnen of gebrekkige controle op de bestedingen. Het bedrag zou terugvloeien naar de EU-begroting.
De veertien lidstaten waren België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Groot-Brittannië, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal en Spanje. Van laatstgenoemd land werd wegens verscheidene overtredingen het hoogste bedrag, bijna 83 miljoen euro, teruggevorderd. Bij Groot-Brittannië en Italië lag het rond de 50 miljoen. Nederland werd aangeslagen voor 26,8 miljoen euro, België slechts voor 90.000 euro.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

EU-journalistenprijs naar undercoververslag over discriminatie

Vladimír Spidla, eurocommissaris voor Arbeid en Sociale zaken, reikte op 16 april 2007 in Brussel de EU-journalistenprijs 2006 uit aan de Italiaan Fabrizio Gatti voor diens undercoververslag van de uitbuiting van buitenlandse werknemers in de Italiaanse regio Apulië. De prijs, die voor de derde maal werd toegekend, was bestemd voor journalisten die met hun werk bijdroegen tot een beter begrip van diversiteit en discriminatie. De in totaal 568 geldige inzendingen werden door een jury van mediaprofessionals en anti-discriminatiedeskundigen beoordeeld op nieuwswaarde, originaliteit en grondigheid van het onderzoek.
Het bekroonde artikel was 'Ik was slaaf in Apulië', dat verscheen in het weekblad *L'Espresso*. Daarin beschreef Gatti de situatie van immigranten die werkzaam waren in de landbouw, onder omstandigheden die hij kwalificeerde als slavernij. Gatti gaf zich uit voor migrerend werknemer en berichtte over hun discriminatie op grond van etnische afkomst.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Uitbreiding reisverbod voor Zimbabwaanse functionarissen

De ministers van Buitenlandse Zaken van de Unie besloten op 23 april 2007 het reisverbod uit te breiden voor functionarissen die dienden onder het bewind van president Robert Mugabe van Zimbabwe. De lijst van personen voor wie het verboden was de Unie binnen te reizen, werd in elk geval uitgebreid met de twee politiechefs die verantwoordelijk zouden zijn voor het mishandelen van oppositieleider Morgan Tsvangirai. Deze werd begin maart samen met bijna vijftig medestanders opgepakt en mishandeld wegens overtreding van een demonstratieverbod. Voor ongeveer 130 mensen, familieleden en vertrouwelingen van Mugabe, gold al dat hen de toegang tot de Unie was ontzegd.
De Unie beschouwde het Zimbabwaanse regime als een notoire mensenrechtenschender. Met name Groot-Brittannië en Nederland hadden aangedrongen op aanscherping van de sancties.

Sancties tegen Iran worden verscherpt

De ministers van Buitenlandse Zaken van de Unie besloten op 23 april 2007 om de economische sancties tegen Iran te verzwaren. Er gold nu een volledig verbod op de

Europese Unie

uitvoer van wapens naar het land. Daarnaast werden de buitenlandse tegoeden van nog eens 28 personen en enkele organisaties bevroren.
Iran stond onder hevige internationale druk om haar nucleaire programma op te geven. Gevreesd werd dat het bewind het mogelijk voor militaire doeleinden zou gebruiken, reden waarom de Verenigde Naties sancties hadden afgekondigd. Eind april voerden onderhandelaars van Iran en de Unie gedurende twee dagen besprekingen in de Turkse hoofdstad Ankara, in een poging de internationale impasse over de kwestie te doorbreken.

EUROPEES PARLEMENT

Parlement stemt in met creatie Europese betalingsmarkt

Het europarlement gaf op 24 april 2007 haar goedkeuring aan de richtlijn voor het creëren van een gemeenschappelijke betalingsmarkt van de lidstaten, die op 27 maart het fiat had gekregen van de Europese ministers van Financiën. Deze Europese 'betaalruimte' had de naam Single European Payments Area (SEPA). Bedoeling was om het verrichten van betalingen tussen de landen van de Unie net zo eenvoudig te maken als binnenlandse betalingen. Door dit systeem moest het mogelijk worden om vanaf elke betaalrekening in een lidstaat overschrijvingen, permanente opdrachten en verrichtingen met betaalkaarten te doen naar een andere lidstaat.
Grensoverschrijdende betalingen maakten in 2007 bijna 4 procent van het totaal aantal betalingen uit. De kostprijs voor het gefragmenteerde karakter van de betaalmarkt beliep volgens berekeningen van de Europese Commissie 2 à 3 procent van het bbp. Voor het bedrijfsleven was er jaarlijks een kostenpost van 28 miljard euro en consumenten betaalden tussen de 50 en 100 miljard euro per jaar meer dan bij een ééngemaakte betaalruimte.
De lidstaten zouden uiterlijk op 1 november 2009 de richtlijn in nationale wetgeving moeten hebben omgezet. Naar verwachting kon de Europese betaalruimte dan in 2010 een feit zijn.

Europarlement akkoord met bestraffing namaak van goederen

Het Europees Parlement gaf op 25 april 2007 haar goedkeuring aan het voorstel om de namaak van goederen als een strafbaar vergrijp te beschouwen en in dergelijke gevallen minimumstraffen op te leggen. Deze bedroegen in principe 100.000 euro. Als er echter een criminele organisatie achter zat of het betreffende product gevaar opleverde voor de gezondheid of de veiligheid, was de minimumboete driemaal zo hoog en kon er bovendien een gevangenisstraf van vier jaar worden opgelegd.
Het voorstel was een jaar eerder gedaan door de Europese Commissie. Geschat werd dat het aantal nagemaakte producten jaarlijks meer dan 100 miljoen bedoeg.

Steun voor afgevaardigde Geremek tegen Poolse 'geheugenpolitie'

Met een langdurig applaus betuigde het Europees Parlement op 25 april 2007 haar solidariteit met de Poolse afgevaardigde Bronislaw Geremek, die in conflict was gekomen met de regering van zijn land over een zogeheten 'schone handen' verklaring. Deze hield in dat Poolse europarlementariërs door hun regering werden verplicht schriftelijk te garanderen dat zij nooit lid waren geweest van de geheime dienst in het sovjettijdperk. De 75-jarige Geremek had een dergelijke verklaring verscheidene keren getekend, maar besloot nu principieel te weigeren. Indachtig het *J'accuse* van de negentiende-eeuwse Franse schrijver Emile Zola, kenschetste hij zijn houding als *Je refuse*. De regering van Polen dreigde hem nu zijn mandaat te ontnemen.
De vroegere minister van Buitenlandse Zaken (1997-2000) meende dat de Poolse regering de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid bedreigde. Ze 'creëert een 'ministerie van Waarheid' en een nieuwe geheugenpolitie en maakt de burgers kwetsbaar voor lastercampagnes', zo stelde hij. Zelf was hij, als medeoprichter van de vrije vakbond Solidarinosc, van een onbesproken verleden. Hij wilde echter niet meewerken aan wat hij omschreef als een 'heksenjacht' van de conservatieve Poolse regering tegen voormalige collaborateurs.

Parlement wil wereldwijd moratorium op de doodstraf

Op 26 april 2007 werd door het Europees Parlement een resolutie aangenomen waarin de Unie en de afzonderlijke lidstaten werden opgeroepen om samen met niet-EU-landen een voorstel voor een wereldwijd moratorium op de doodstraf aan de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties voor te leggen. Bovendien zou steun moeten worden verkregen voor onderschrijving van een moratorium bij landen die een eerdere EU-verklaring daarover niet hadden ondertekend. Deze verklaring was op 19 december 2006 afgelegd in de Algemene Vergadering en was intussen door 88 landen ondertekend.
Het parlement pleitte er verder voor om, tezamen met de Raad van Europa, te komen tot de instelling van een mondiale dag tegen de doodstraf, te beginnen in 2007. Jaarlijks zou deze dag tegen de doodstraf op 10 oktober moeten worden gehouden.

(Vorige berichten pagina 196/1 - 2007)

België

BELGIË

BINNENLAND

Minister Dewael hekelt rechterlijk verbod op uitwijzing Kazachs gezin

'Het is onaanvaardbaar dat een minister zich bemoeit met uitspraken van de rechter', zo verwoordde voorzitter Geert Lambert van Spirit, partner in de federale regering van de Socialistische Partij Anders (SP.A), begin april 2007 de kritiek op uitspraken van minister van Binnenlandse Zaken Patrick Dewael. De bewindsman namens de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD) had gesproken over 'juridische nonsens' naar aanleiding van een uitspraak van de kortgedingrechter in Brugge over de uitwijzing van een gezin uit Kazachstan dat sinds 2000 illegaal in het land verbleef.

Tijdelijke opschorting

De rechter had in maart de uitwijzing van het Kazachse gezin Tchourakov tijdelijk opgeschort omdat daardoor het recht op onderwijs van de 21-jarige dochter en de 17-jarige zoon in het gedrang zou komen. Zij volgden opleidingen aan respectievelijk de Universiteit Gent (Ugent) en het college in de gemeente Blankenberge (West-Vlaanderen), waar het gezin woonde.
Met zijn besluit schorste de rechter het bevel tot uitwijzing door de Raad van State van 7 februari 2002, maar het gezin had nog altijd een asielaanvraag lopen. De rechter

meende nu dat de onderwijssituatie van de kinderen sindsdien aanzienlijk was veranderd, zodat toepassing van het uitwijzingsbesluit een schending kon betekenen van de regels van behoorlijk bestuur. Bovendien kon het in strijd zijn met het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties van 20 november 1989.

'Een golf van asielaanvragen'

Voornoemde Spirit-leider Lambert vroeg zich hardop af of Dewael de ambitie koesterde om 'de nieuwe Rita Verdonk' te worden, daarmee doelend op de voormalige Nederlandse minister van Vreemdelingenzaken en Integratie Rita Verdonk. Zij was evenals Dewael van liberale huize en stond bekend om haar harde integratiestandpunten. Aanleiding voor de kritiek waren niet alleen Dewaels ongebruikelijke bemoeienis met een concrete rechterlijke beslissing, maar ook diens politiek-morele oordeel over de asielzoekers in kwestie.
De minister stelde dat de Brugse rechter zich onbevoegd had moeten verklaren, want bevoegd was alleen de Raad van State. En deze had het uitwijzingsbevel rechtsgeldig verklaard. Hij kondigde dan ook aan in beroep te gaan tegen de uitspraak. Daarnaast stelde hij dat het gezin al veel eerder uit België had moeten vertrekken: 'Duizenden mensen verlaten wel het land na een rechterlijk bevel, maar anderen proberen hun voordeel te puren uit jarenlang illegaal verblijf.' En het was niet aanvaardbaar dat ouders 'op de kap van hun kinderen' een verblijfsvergunning voor zichzelf probeerden af te dwingen. Daarmee doelde hij op de consequentie van de uitspraak over de onderwijsrechten van de kinderen, die met zich meebracht dat ook de ouders konden blijven. Dewaels woordvoerder Paul Van Tichghelt voegde er nog aan toe: 'Moeten die mensen beloond worden omdat ze op een creatieve manier zijn ondergedoken? Dat zou de poort openzetten zijn voor een nieuwe golf van asielaanvragen. En dat wil niemand.'

'Schending van het leerrecht'

Dewael werd ook, in het bijzonder vanuit de SP.A, aangevallen op zijn vermeende schending van afspraken over de uitzetting van kinderen zonder verblijfsvergunning. Deze waren verwoord in een rondzendbrief uit 2003, opgesteld door de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken Antoine Duquesne van de Mouvement Réformateur (MR), de Franstalige liberalen. Daarin stond dat de politie een illegaal gezin met schoolgaande kinderen vanaf de paasvakantie niet meer mocht uitwijzen. Zo kregen de kinderen de gelegenheid hun schooljaar af te maken. Dergelijke afspraken had ook Dewael gemaakt met de Vlaamse minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke (SP.A). Het Vlaams parlementslid voor de sociaal-democraten Ludo Sannen concludeerde dan ook dat de gerechtelijke uitspraak in overeenstemming was met de gemaakte afspraken. Hij stelde dat de overheid de rechten van het kind diende te respecteren, want 'leerrecht is een fundamenteel recht'.

Agenten mogen geen dienstwapen meer in huis hebben

Op 20 april 2007 keurde de ministerraad een koninklijk besluit (KB) goed over de wapendracht van de politie, dat onder meer een verbod inhield voor agenten om hun dienstwapen mee naar huis te nemen. Zij dienden hun wapen aan het einde van de dienst in een afgesloten kast op het bureau achter te laten. Uitzonderingen waren alleen mogelijk als agenten daartoe een schriftelijke, slechts tijdelijk geldige toestemming van hun meerdere hadden gekregen. Agenten die in uniform van en naar het werk gingen, mochten hun wapen blijven dragen om waar nodig op te treden wanneer zij aangesproken werden door het publiek.
Tot dan toe werden regels voor wapendracht overgelaten aan de betreffende korpschef. De reden voor het nieuwe KB, dat waarschijnlijk in juni van kracht zou worden, lag in de bezorgdheid over politieagenten die zelfmoord hadden gepleegd. Dat deden zij meestal thuis, met hun dienstwapen. Twee dagen na het besluit van de ministerraad gebeurde dat opnieuw: een hoofdinspecteur van de Genkse lokale politie schoot in Zonhoven zijn vriendin en vervolgens zichzelf een kogel in het hoofd met zijn dienstwapen. Beiden raakten levensgevaarlijk gewond.

Bezorgdheid Staatsveiligheid over kleine groep extremistische moslims

Uit een op 27 april 2007 gepresenteerd rapport van het Comité I, dat toezicht hield op de Belgische inlichtingendiensten, sprak bezorgdheid over een klein aantal moslims met extremistische gedachten. Volgens inlichtingendienst de Staatsveiligheid ging het om 'slechts een minderheid van personen in de moslimgemeenschap' die 'beïnvloed zijn door radicale stromingen'. De dienst sprak over een percentage van 1 à 2 procent.
Het rapport waarschuwde voor de ontwikkeling onder die migrantenjongeren van de derde generatie bij wie de integratie niet of slechts gedeeltelijk was gelukt. Zij trokken zich terug in de eigen gemeenschap, verwierpen de waarden van de westerse samenleving en waren daardoor ontvankelijk voor radicale denkbeelden zoals die onder meer via internet verspreid werden.
Radicaliserende jongeren werden niet systematisch gevolgd door de Staatsveiligheid, onder meer door onvoldoende gespecialiseerde agenten. Vooral het gebrek aan talenkennis vormde daarbij een belemmering. Opmerkelijk was dat de militaire inlichtingendienst, de Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid (ADIV), extremisme intensiever volgde, terwijl dat de hoofdopdracht was van de Staatsveiligheid. De ADIV had als belangrijkste taak om de veiligheid van de Belgische militairen te garanderen, onder meer bij de uitvoering van vredesmissies. Wel constateerde het rapport dat de samenwerking tussen beide diensten de laatste jaren duidelijk verbeterd was.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkloosheid in Vlaanderen blijft dalen

Uit cijfers van begin maart 2007 bleek dat het aantal niet-werkende werkzoekenden met 16,2 procent was gedaald in vergelijking met een jaar eerder. Dat aantal ging omlaag van 212.610 naar 178.106 ofwel een afname met 34.504. De daling bij mannen bedroeg 16,8 procent en bij vrouwen 15,7 procent. De werkloosheidsgraad was nu uitgekomen op 6,32 procent, tegenover 7,61 procent in maart 2006.
Het aanbod van arbeidsplaatsen was volgens cijfers uit april 2007 van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) sinds het begin van het jaar gestegen tot 24.000 vacatures per maand. In 2006 waren er gemiddeld 19.000 vacatures. In het eerste kwartaal van 2007 bedroeg de stijging van het arbeidsaanbod 25 procent ten opzichte van dezelfde perio-

de het jaar daarvoor. Toen was er ook al een stijging van 40 procent in vergelijking met de eerste drie maanden van 2005.
Gegevens die op 19 april door de federale overheidsdienst Economie werden bekendgemaakt, wezen uit dat in 2006 van de Vlamingen tussen 15 en 65 jaar 65 procent betaald werk had.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Handelsbalans vertoont in 2007 weer overschot

De handelsbalans in België vertoonde in februari 2007 een gunstig beeld, zo bleek twee maanden later uit de beschikbaar gekomen cijfers. Er werd die maand voor een bedrag van ca. 18,6 miljard euro aan goederen en diensten uitgevoerd, 4,8 procent meer dan in februari 2006. De invoer had een waarde van ca. 17,9 miljard euro en dat was 0,8 procent meer dan een jaar eerder. Daardoor ontstond een handelsoverschot van 684,7 miljoen euro. In februari 2006 was er een handelstekort van 24,3 miljoen euro.
Over januari 2007 was er ook een handelsoverschot en dat was een ander beeld dan het jaar daarvoor. Toen was vier maanden lang – van december 2005 tot en met maart 2006 – sprake van een tekort. Over heel 2006 was er vijf maal een tekort, maar de totaalbalans over dat jaar was toch positief. Het overschot bedroeg toen 3,4 miljard euro, minder dan de 5,1 miljard van 2005.

Vlaamse bedrijven na de VS belangrijkste investeerder in Wallonië

Het Office for Foreign Investors (OFI) van de Waalse overheid maakte begin april 2007 bekend dat Vlaamse bedrijven de op één na belangrijkste investeerder in Wallonië waren. Zij werden alleen door Amerikaanse investeerders overtroffen.
Tussen 2000 en 2006 werd voor een bedrag van 4,57 miljard euro in Waals België geïnvesteerd, waarmee in totaal 11.370 arbeidsplaatsen werden gecreëerd. Het marktaandeel van de Verenigde Staten bedroeg 21 procent, dat van Vlaanderen 17,5 procent. Vlaamse investeringen vonden vooral plaats in drie groeikernen, rond Luik en in Henegouwen rond de steden Doornik en Moeskroen. Het ging vooral om bedrijven uit de textiel-, biofarma- en chemiesector, de logistiek, de bouw en de voedingsindustrie.

JUSTITIE

Voormalige politiecommissaris krijgt drie jaar voorwaardelijk

Op 5 april 2007 veroordeelde de correctionele rechtbank van Antwerpen de voormalige politiecommissaris van die stad, Bart De Bie, tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van drie jaar en een boete van 1.250 euro. Het Openbaar Ministerie had vier jaar onvoorwaardelijk en een boete van 2.500 euro geëist. De Bie werd schuldig bevonden aan het gebruik van buitensporig geweld, het vervalsen van processen-verbaal, onrechtmatige huiszoekingen en het achterhouden van bewijsmateriaal. Hij zou tegen zijn veroordeling in beroep gaan.
De 32-jarige De Bie, die ook docent was op de politieschool, werd in juli 2003 geschorst als politiecommissaris en nam later ontslag. In september 2005 werd hij in staat van beschuldiging gesteld. Hij werd er toen onder meer van verdacht dat hij begin 2003, samen met een aantal andere agenten, Turkse arrestanten op het politiebureau had mishandeld. Volgens de rechter waren daarbij ook racistische opmerkingen gemaakt. Daarvoor kon deze De Bie echter niet veroordelen, omdat onduidelijk was welke agenten welke uitspraken hadden gedaan. Aangezien het gebruik van geweld tegen de arrestanten wel was bewezen, moest De Bie de vijf slachtoffers een schadevergoeding van 7.500 euro betalen.
Op basis van de beschuldigingen kwalificeerde rechtbankvoorzitster Marleen Vyncke de verdachte als 'een brutale, ongevoelige, nietsontziende geweldenaar'. Des te opmerkelijker was het dat de partij Vlaams Belang (VB) hem volledig bleef steunen. De Bie was namelijk voor die partij veiligheidsadviseur en gemeenteraadslid in Antwerpen. Ook stond hij namens VB kandidaat voor de in juni 2007 te houden federale verkiezingen.

De kwestie rond de ex-commissaris van politie stond niet op zichzelf. In 2003 was Antwerpen in de ban van een reeks van corruptieschandalen, die onder meer leidde tot het aftreden van het voltallige college van de stad, inclusief burgemeester Leona Detiège. De feiten kwamen het eerst en vooral aan het licht bij het plaatselijk politiecorps. Beschuldigingen van racisme en mishandeling maakten deel uit van het politieke schandaal.

Leden Turkse beweging DHKP-C vrij na uitspraak Hof van Cassatie

Het Hof van Cassatie vernietigde op 19 april 2007 het in november 2006 gevelde vonnis van het hof van beroep in Gent tegen zeven leden van de Revolutionaire Partij voor de Bevrijding van het Volk (DHKP-C). Deze extreem-linkse organisatie had in Turkije verscheidene aanslagen gepleegd met dodelijke slachtoffers. In dat land was de organisatie verboden en ze kwam tevens voor op de lijst van terroristische organisaties van zowel de Verenigde Staten als de Europese Unie. In België had de DHKP-C zich formeel alleen schuldig gemaakt aan wapenbezit en werd de organisatie aangemerkt als terroristische organisatie. Het proces tegen hen volgde op de vondst van vuurwapens, geluidsdempers, ontstekingsmechanismen voor bommen en valse paspoorten in september 1999 in een appartement in Duinbergen. Zij werden op 28 februari 2006 door de correctionele rechtbank in Brugge veroordeeld tot gevangenisstraffen van vier tot zes jaar, waarna in november het hoger beroep in Gent diende. Als gevolg van de uitspraak van het Hof werden de gevangen zittende leden van de DHKP-C nog dezelfde dag vrijgelaten. Het gelastte een nieuw proces voor het hof van beroep in Antwerpen.

'Schijn van partijdigheid'

De vernietiging van het Gentse vonnis van november 2006 motiveerde het Hof door te verwijzen naar de 'schijn van partijdigheid' die bij de oorspronkelijke rechtszaak in Brugge was gewekt. Freddy Troch, rechter in Dendermonde, werd toen speciaal naar Brugge overgeplaatst, voor alleen dit proces. Deze stap werd genomen omdat de federale procureur duidelijk had gemaakt dat het om een zeer 'geladen' proces ging en men bij de rechtbank in Brugge een ervaren strafrechter als ruggesteun wenste. Volgens het Hof betekende dit dat een schijn van partijdigheid was geschapen: 'Deze verantwoording kan bij de rechtsonderhorigen de indruk wekken dat de samenstelling van de zetel die de zaak moest behandelen, werd beïnvloed.'

GEZONDHEID EN ZORG

Kamer keurt wetsontwerp medische schade goed

Op 12 april 2007 stemde de Kamer in met

een wet die het mogelijk maakte dat patiënten die 'abnormale schade' hadden opgelopen door een medische ingreep makkelijker en sneller een schadevergoeding kregen. Slachtoffers zouden daardoor niet langer hoeven te bewijzen dat de zorgverlener een fout had gemaakt. In de praktijk was dat voor patiënten moeilijk aantoonbaar, omdat ze geen schuldige konden aanwijzen of de schuld niet konden bewijzen.

De wet voorzag in de oprichting van een fonds voor schadevergoeding, dat gefinancierd zou worden via verzekeringspremies van artsen en ziekenhuizen en via belastinggelden en sociale bijdragen. Door een dergelijke verzekering kon tot uitbetaling worden overgegaan zonder dat de schuldvraag aan de orde hoefde te komen, vergelijkbaar met bijvoorbeeld de arbeidsongevallenverzekering.

PRIJZEN

Inbev-Baillet Latour Prijzen

Gezondheid

Tijdens een officiële ceremonie op 9 mei 2006 in het Paleis der Academiën, Brussel, reikte prinses Mathilde de InBev-Baillet Latour Prijs ter Bevordering van de Gezondheid uit aan professor Hidde L. Ploegh. Hij was verbonden aan het Whitehead Institute, Massachusetts Institute of Technology (MIT) in Cambridge. Hidde Ploegh werd bekroond voor zijn pionierswerk over de manier waarop virussen ontsnappen aan het immuunsysteem. Deze InBev-Baillet Latour Prijs gold als de belangrijkste wetenschappelijke prijs in België.

Milieu

Het Fonds InBev-Baillet Latour reikte op 22 juni de gelijknamige, jaarlijkse prijs voor het Leefmilieu uit aan Elisabeth Simon, voor het beheer en de inrichting van het domein *La Ferme de Graux* in Gaurain-Ramecroix. Het was gelegen in het Waalse Doornik, dat bekend stond om haar rijke cultuurgeschiedenis.
Het domein werd bekroond voor de creatie van een ecologische biotoop met vijvers, ingericht met respect voor de diversiteit van fauna en flora. De prijs was de belangrijkste Belgische erkenning van duurzaam milieubeheer.

David Van Reybrouck wint Noord-Zuid-Persprijs

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Media, Geert Bourgeois, reikte op 4 september 2006 de Vlaamse Noord-Zuid-Persprijs uit aan David Van Reybrouck, columnist bij dagblad *De Morgen*. De prijs, met een geldbedrag van 5.000 euro, moest media aanzetten om meer te berichten over ontwikkelingssamenwerking en de noord-zuid-problematiek teneinde het draagvlak voor internationale solidariteit te verhogen. Van Reybrouck kreeg de prijs voor zijn artikelenreeks *KVS in Kongo* uit september 2005. Daarin gaf hij volgens de jury blijk van originaliteit en van respect voor de inwoners van het land.

Ondernemersprijs voor wetenschappelijk onderzoek

In oktober 2006 werd de prijs voor wetenschappelijk onderzoek van het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) uitgereikt. Deze driejaarlijkse onderscheiding ging dit keer naar Koenraad Debackere, gewoon hoogleraar Technologie en Innovatiemanagement aan de Katholieke Universiteit Leuven (KUL). Met de prijs werd een wetenschapper bekroond die vanuit economisch, sociaal, juridisch of maatschappelijk oogpunt een originele en opmerkelijke bijdrage verrichtte tot de studie van de onderneming.
Koenraad Debackere werd gekozen vanwege zijn kwaliteiten als onderzoeker en manager en gekwalificeerd als een 'bruggenbouwer tussen bedrijfs- en onderzoekswereld'.

Prijzen homofolie en homofobie

Tijdens het Bal Fédéral van december 2006, georganiseerd door de Holebifederatie, werden prijzen uitgereikt voor homo-vriendelijke en homo-onvriendelijke uitingen. De Homofolieprijs werd toegekend aan Saddie Choua en haar lesbische zus Zahra voor de documentairefilm *Mijn zus Zahra*. Zij wonnen het van de senatoren die het adoptierecht van homoseksuelen steunden. Daartegenover stond de Homofobieprijs, die ging naar Gerard Bodifée, een fysicus die zijn positie als wetenschapper misbruikte om foutieve ideeën over homoseksualiteit als wetenschappelijke waarheid te poneren. Hij werd verkozen boven het Vlaams Belang (VB) en de gebroeders Kaczynski, president en premier van Polen.

Mobiliteitscampagne krijgt Franse prijs

De mobiliteitscampagne *Wat is uw excuus?* van de Vlaamse minister van Openbare Werken Kris Peeters en diens collega van Mobiliteit Kathleen Van Brempt werd in januari 2007 op het Franse Festival de la Publicité de Méribel onderscheiden met een Crystal Award. De campagne moest weggebruikers aanzetten tot een meer verantwoord rijgedrag via door het publiek zelf bedachte slogans langs de autosnelwegen.

Innovatieprijs voor Borstvoedingslijn

De Vlaamse Innovatieprijs 2007 werd in februari dat jaar toegekend aan de borstvoedingsadvieslijn van Kind en Gezin, een Vlaamse instelling voor hulp en advies op het gebied van kinderwelzijn. Het initiatief was gericht op regioverpleegkundigen van Kind en Gezin die actief waren in de provincie Limburg. De advieslijn was in 2005 gestart en had intussen navolging gekregen in Vlaams-Brabant en Brussel.

Jacques Rogge krijgt VN-Milieuprijs

Het Milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP) bekroonde in februari 2007 de Belg Jacques Rogge, sinds 2001 voorzitter van het Internationaal Olympisch Comité (IOC), vanwege zijn verdiensten voor het milieu. Volgens de organisatie had de 64-jarige Rogge een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van een gezamenlijke agenda van sport en milieu. In 2002 was hem al door koning Albert II de adellijke titel Graaf verleend.

Nederlandse seksuologieprijs naar Alfons Vansteenwegen

De (Nederlandse) seksuologieprijs Van Emde Boas-Van Ussel werd in februari 2007 toegekend aan de seksuoloog en relatietherapeut Alfons Vansteenwegen (65). Hij kreeg de tweejaarlijkse prijs wegens zijn verdiensten voor maatschappij en wetenschap. Hij schreef een aantal zeer succesvolle boeken voor het grote publiek, zoals *Liefde is een werkwoord*, en deed wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van seksuologische hulpverlening. Vansteen-

België

wegen, hoogleraar emeritus aan de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) en voorheen hoofd van het Instituut voor Seksuologie aan die universiteit, was de eerste Vlaming die de seksuologieprijs toeviel.

Journalistieke prijs voor De Standaard

Aan Ruben Mooijman, redacteur op de economieredactie van dagblad *De Standaard*, werd op 22 maart 2007 de Journalistic Excellence Award van Citibank Belgium toegekend. Hij kreeg de onderscheiding voor een reeks reportages uit de zomer van 2006 waarin hij onderzocht hoe bedrijven op het kruispunt van religie en commercie zaken deden. De prijs, die ook in verscheidene andere landen werd toegekend, ging naar financiële of economische journalisten. Het was de tweede maal dat de De Standaard de Belgische Award ontving. Eerder gebeurde dat in 1998.

Non-fictieprijs voor socioloog Luc Huyse

Op 28 maart 2007 overhandigde de Vlaamse minister-president Yves Leterme aan Luc Huyse (1937) de ABN-Amro Bank prijs, waaraan een bedrag van 12.500 euro was verbonden. De socioloog en voormalig hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) werd onderscheiden voor zijn boek *Alles gaat voorbij, behalve het verleden.* Daarin beschreef hij hoe de bevolking van landen als Argentinië, Ethiopië, Kroatië en Zuid-Afrika omgingen met de herinnering aan dictatuur, volkerenmoord of burgeroorlog.

Universiteit Hasselt krijgt Integratieprijs

De Universiteit Hasselt (UH) kreeg op 25 april 2007 de tweejaarlijkse integratieprijs van de Turkse Unie van België uit handen van de minister van Inburgering Marino Keulen. De prijs werd toegekend vanwege de inspanningen van de universiteit om jongeren van anderstalige afkomst te helpen bij universitaire studies. Zo was er een mentorprogramma waarin zij werden begeleid en werden gelijke kansen nagestreefd door bijvoorbeeld extra mogelijkheden voor Turks of Italiaans als derde taal aan te bieden. Het centrale doel was een grotere deelname van allochtone jongeren aan het hoger onderwijs, welke nog verre van een afspiegeling van de bevolkingssamenstelling uit de regio was.

Cyprus

BUITENLANDSE ZAKEN

Bijna de helft van Belgische gelden kwam niet bij tsunami-slachtoffers

Nog maar 55 procent van het door Belgen ingezamelde geld voor de slachtoffers van de tsunami in Zuidoost-Azië is daadwerkelijk bij de overlevenden terecht gekomen. Dat was de stand van zaken halverwege april 2007. De ramp als gevolg van de vloedgolf die in december 2004 ontstond door een zeebeving, kostte destijds aan 226.000 mensen het leven.
De Belgische hulp onder het motto 'Tsunami 12-12' werd in januari 2005 georganiseerd door het Consortium voor Noodsituaties, waarin zes grote noodhulporganisaties waren verenigd. Er kwam een totaalbedrag van meer dan 50 miljoen euro binnen. Daarvan stond nu nog rond de 18 miljoen, dat wil zeggen zo'n 35 procent, op de bankrekeningen van de hulporganisaties. Wanneer daarbij de administratieve kosten van ca. 5 miljoen euro werden opgeteld, bleef er een bedrag ter hoogte van 55 procent van het ingezamelde geld over dat rechtstreeks bij de tsunami-slachtoffers terecht was gekomen.

(Vorige berichten pagina 188/2 - 2007)

CYPRUS

BINNENLAND

Cyprus breekt muur af bij Straat van Ledra

Bulldozers begonnen op 9 maart 2007 in alle vroegte met de sloop van de muur bij de Straat van Ledra om de weg vrij te maken voor een grensovergang, de zesde tussen het noorden en zuiden van Cyprus. Volgens een regeringswoordvoerder was dit 'een gebaar van goede wil van onze kant, waarmee we een bijdrage leveren aan de opening van Straat van Ledra.' Burgemeester Eleni Mavrou stelde: 'Het belangrijke nu is dat de Straat van Ledra open is, zodat we kunnen communiceren en de stad tot leven kunnen brengen.'
Afspraken over de opening van Straat van Ledra waren al veel eerder gemaakt, maar de Grieks-Cyprioten zagen een metalen brug aan de Turkse kant als een belangrijk obstakel om de post te openen. De Turks-Cypriotische president Mehmet Ali Talat liet die brug in januari 2007 weghalen.
Het neerhalen van de muur betekende echter nog niet dat de Straat van Ledra open zou worden gesteld. De Grieks-Cyprioten eisten namelijk dat de Turkse troepen zich eerst uit de omgeving zouden terugtrekken en de Verenigde Naties het gebied op landmijnen zouden controleren.
Mehmet Ali Talat zei op 14 maart in een reactie dat hij geen enkele reden zag om op deze eis in te gaan. Volgens hem moest de demilitarisering deel uitmaken van een algehele oplossing. Hij kreeg hierbij steun vanuit Turkije. Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken verklaarde dat Cyprus geen voorwaarden moest stellen en dat Turks-Cyprus niet mee zou werken aan de opening van een grensovergang bij Pyrgos-Limnitis, zolang de kwestie van de Straat van Ledra niet was opgelost.

Cyprioten niet positief over VN-vredesmacht

Op 24 april 2007 werd een opinieonderzoek gepubliceerd waaruit bleek dat de meerderheid van de Cyprioten de UNFICYP (United Nations Forces in Cyprus) machteloos noemde. Deze vredesmacht van de Verenigde Naties was volgens 63 procent van de Grieks-Cyprioten en 54 procent van de Turks-Cyprioten krachteloos en ineffectief. Toch vonden de meeste Cyprioten dat de VN een belangrijke rol op Cyprus hoorden te spelen.

UNFICYP bewaakte sinds 1964 de groene lijn tussen het Griekse en Turkse deel van het eiland.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economie in 2006 met 3,8 procent gegroeid

De Cypriotische overheid maakte op 7 maart 2007 bekend dat de economie in het laatste kwartaal van 2006 was gegroeid met 3,5 procent. Hiermee kwam de groei over heel 2006 uit op 3,8 procent. Dat was maar iets minder dan de 3,9 procent over 2005. De groei was vooral te danken aan de prestatie van de dienstensector.

Cyprus

Parlement akkoord met toetreding eurozone

Het Cypriotische parlement ging op 15 maart 2007 akkoord met het regeringsvoorstel om de euro per 1 januari 2008 te introduceren als wettig betaalmiddel. Daarvoor was wel de steun nodig van de oppositionele Democratische Coalitie (DISY), omdat de regerende Progressieve Partij voor het Werkende Volk (AKEL) tegen stemde. Deze partij vond het nog te vroeg om toe te treden. Ze wilde eerst meer garanties dat dit niet ten koste zou gaan van mensen met een laag inkomen en wilde meer geld van het Europees Sociaal Fonds (ESF). Voorstanders van toetreding vreesden echter dat bij uitstel buitenlandse investeerders het af zouden laten weten. De partijen spraken af dat er een jaar lang dubbel geprijsd zou worden, dat er een maand lang twee valuta in omloop zouden zijn en dat mensen die misbruik van de overgang naar de euro maakten zwaar gestraft zouden worden.
De Europese Commissie en de Europese Centrale Bank (ECB) zouden in mei 2007 beoordelen of Cyprus voldeed aan de voorwaarden voor toetreding tot de eurozone. Met een verwachtte economische groei van 3,9 procent en een inflatie van 2,5 procent kon het land in elk geval goede cijfers overleggen. Het streefde verder naar een begrotingsevenwicht in 2010 en een staatsschuld van 46 procent van het bbp.

NATUUR EN MILIEU

Hardere aanpak van misbruik water

Minister van Landbouw Photis Photiou zei op 22 maart 2007 ter gelegenheid van Wereldwaterdag dat mensen die water verkwistten hard gestraft zouden worden. Dat gold onder andere voor degenen die het verbod op het gebruik van de tuinslang overtraden. De minister zei dat het onnodig was om driemaal per week de auto te wassen en het plaveisel te besproeien.
Cyprus kampte in de zomer altijd met een lange, droge periode.

BUITENLANDSE ZAKEN

Cyprus en Frankrijk tekenen militaire overeenkomst

Cyprus en Frankrijk tekenden op 2 maart 2007 in Parijs een overeenkomst voor militaire samenwerking, die onder meer voorzag in gezamenlijke oefeningen en militaire training. Volgens de Franse minister van Defensie Michèle Alliot-Marie ging het om een gebruikelijke overeenkomst die Frankrijk ook met andere landen had gesloten. 'We worden beide geconfronteerd met dezelfde gevaren, zoals het terrorisme. Gevaren die alle landen aangaan en die we moeten bestrijden.'Voor Cyprus was het de grootste militaire overeenkomst met een ander land dan Griekenland. Turkije, steunpilaar van het Turkse deel van Cyprus, reageerde dan ook verontrust. De Turken wezen er op dat de Cypriotische regering niet alle inwoners van het eiland vertegenwoordigde en noemde deze een bron van instabiliteit in de regio.

Cyprus wil geld voor Britse bases

Het Cypriotische parlement vroeg op 19 april 2007 de regering unaniem om actie tegen Groot-Brittannië te ondernemen omdat het weigerde geld te betalen voor de twee militaire bases die de Britten op het eiland hadden. Het parlement wilde dat Cyprus enkele tientallen miljoenen zou vragen voor het gebruik en zo nodig de zaak aan de rechter zou voorleggen. De betaling voor de militaire bases was al lang een meningsverschil tussen beide landen.

(Vorige berichten pagina 134/1 e.v. - 2007)

DUITSLAND

Duitsland

BINNENLAND

Duitse moslimorganisaties gefuseerd

Op 11 april 2007 maakten de vier grootste Duitse koepelorganisaties van moslims bekend te hebben besloten tot een fusie. De organisatie kreeg de naam *Coördinatieraad van moslims in Duitsland* en vertegenwoordigde de meerderheid van de ongeveer 2.900 Duitse moskeegemeentes.
In Duitsland leven ca. 3,2 miljoen moslims, van wie drie kwart van Turkse afkomst is. Islamitische organisaties vertegenwoordigden in totaal zo'n 300.000 mensen.

Bondskanselier Ludwig Erhard was nooit lid van eigen partij

Weekblad *Stern* publiceerde op 24 en 25 april 2007 enkele artikelen, waaruit bleek dat voormalig bondskanselier (1963-1966) Ludwig Erhard nooit lid was geweest van de Christelijk-Democratische Unie (CDU). Kort daarop bevestigde de wetenschappelijke stichting van de partij de juistheid van het bericht.

Erhard (1897-1977) werd gezien als belangrijk architect van de naoorlogse sociale markteconomie in het toenmalige West-Duitsland. Hij was voorzitter (1966-1967) en sinds 1967 erevoorzitter van de CDU. Naar nu bleek had hij deze functies bekleed zonder ooit partijlid te zijn geweest.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Export Duitse auto's gestegen

Het Federaal Bureau voor de Statistiek maakte op 13 april 2007 bekend dat de export van nieuwe Duitse personenauto`s in 2006 met 4 procent was toegenomen tot 4,2 miljoen stuks. Deze vertegenwoordigden een waarde van 87,1 miljard euro, een stijging van 7,4 procent ten opzichte van 2005. De meeste auto's waren bestemd voor de Europese markt.

Het aantal ingevoerde auto's bedroeg 2,2 miljoen, hetgeen overeenkwam met 31,4 miljard euro. Dat was 11,4 procent meer dan in 2005.

BUITENLANDSE ZAKEN

Duitsland wijst Spaans uitleveringsverzoek terreurverdachte af

De justitiële autoriteiten in Hamburg maakten op 30 april 2007 bekend dat de van terrorisme verdachte Duits-Syrische zakenman Mamoun Darkazanli niet aan Spanje zou worden uitgeleverd. Het was de derde Spaanse poging daartoe nadat het Bundesverfassungsgericht, de hoogste Duitse rechtbank, uitlevering in 2004 en opnieuw in 2005 had verboden.

De 48-jarige Darkazanli zou in de periode 1997-2002 contactpersoon en financier van Al-Qaeda zijn geweest.
Volgens de autoriteiten in Duitsland hadden openbaar aanklagers tijdens hun onderzoek echter geen gronden kunnen vinden voor vervolging.

(Vorige berichten pagina 191/1 - 2006)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Nicolas Sarkozy wint eerste ronde presidentsverkiezingen

Presidentskandidaten vechten om kiezersgunst

Op 16 april 2007, een week voor de eerste ronde van de presidentsverkiezingen, had 40 procent van de kiesgerechtigden nog steeds geen voorkeur bepaald voor een van de twaalf kandidaten. Een derde van degenen die wel een keuze hadden gemaakt, verklaarde van mening te kunnen veranderen.

De strijd speelde zich vooral af tussen de twee grootste kanshebbers, de conservatieve kandidaat Nicolas Sarkozy van de Unie voor een Volksbeweging (UMP) en Ségolène Royal van de Socialistische Partij (PS). Beiden maakten zich zorgen over de groeiende populariteit van de nummer drie, de centrum-rechtse François Bayrou. Deze wilde de traditionele scheiding tussen links en rechts overbruggen en veroverde gestaag aanhang onder gematigd linkse en rechtse kiezers. In reactie daarop richtten Sarkozy en Royal zich op bepaalde bevolkingsgroepen: vrouwen bij Royal en boeren en tegenstanders van de Europese grondwet bij Sarkozy. De extreem-rechtse kandidaat Jean-Marie Le Pen, die tijdens de vorige presidentsverkiezingen verrassend tweede was geworden, beloofde opnieuw voor opschudding te zullen zorgen. Anders dan bij vorige verkiezingen was er geen centraal thema, maar ging het dan weer over werkgelegenheid, dan weer over migratie en (nationale) identiteit.

Beleidsvoornemens van de vier belangrijkste kandidaten

Ondanks de tegenvallende gevolgen voor de werkgelegenheid was geen van de kandidaten voorstander van het afschaffen van de 35-urige werkweek. Deze was in 1998 door de socialistische premier Lionel Jospin ingevoerd. Bayrou, Sarkozy en Le Pen wilden de problemen ondervangen door overwerk aantrekkelijker te maken. Royal wilde middels overleg met de bonden tot een oplossing komen.

Verbeteringen op economisch gebied konden volgens Bayrou worden bereikt door het aannemen van personeel financieel aantrekkelijk te maken. Royal wilde verhoging van het minimumloon en Sarkozy afschaffing van de belasting op overwerk. Volgens Le Pen moesten Franse burgers ten opzichte van anderen worden bevoordeeld op het gebied van uitkeringen en gezondheidszorg.

Bayrou, Royal en Sarkozy wilden in meer of mindere mate de Europese grondwet herzien en daarna een nieuw referendum uitschrijven. Le Pen streefde naar een lossere band met Europa.

De oorlog in Irak was volgens Bayrou en Sarkozy een vergissing en volgens Royal een catastrofe waarvoor zij de Amerikaanse regering verantwoordelijk hield. Bayrou en Le Pen wilden Frankrijk onafhankelijker maken van de Verenigde Staten en Le Pen wilde bovendien de banden met Franssprekende landen versterken. Voor Sarkozy waren de VS een belangrijke bondgenoot en een voorbeeld op economisch gebied.

Meeste stemmen voor Sarkozy

De opkomst voor de eerste ronde van de presidentsverkiezingen op 22 april bedroeg 84 procent. Zoals verwacht gingen de meeste stemmen naar Nicolas Sarkozy en eindigde Ségolène Royal op de tweede plaats. François Bayrou behaalde een goede derde plaats en Jean-Marie Le Pen moest zich tevreden stellen met plaats vier. De overige acht kandidaten behaalden minder dan 5 procent van de stemmen.

Sarkozy en Royal strijden om Bayrou-stemmers

Gezien de uitslag waren de Bayrou-stemmers van cruciaal belang voor de tweede ronde van de presidentsverkiezingen, die op 6 mei zou worden gehouden. De kleine centrum-rechtse Unie voor de Franse Democratie (UDF) werkte in het parlement gewoonlijk samen met de conservatieve Unie voor de Presidentiële Meerderheid (UMP) van Nicolas Sarkozy, maar de UDF-presidentskandidaat François Bayrou had ook steun gewonnen onder (gematigde) linkse kiezers.

Voorafgaand aan de eerste ronde had de socialistische kandidaat Ségolène Royal een samenwerkingsverband met Bayrou uitgesloten, maar nu nodigde ze hem uit voor een openbaar debat. De conservatieve kandidaat Nicolas Sarkozy, die zich tot dan toe had gepresenteerd als rechts alternatief voor Le Pen, benadrukte zijn 'openheid' om de aanhang van Bayrou voor zich te winnen.

Uitslagen eerste ronde presidentsverkiezingen Frankrijk (22 april 2007)

kandidaat	percentage
Nicolas Sarkozy - Unie voor een Volksbeweging (UMP)	31,2
Ségolène Royal - Socialistische Partij (PS)	25,9
François Bayrou - Unie voor de Franse Democratie (UDF)	18,6
Jean-Marie Le Pen - Nationaal Front (FN)	10,4
Olivier Besancenot - Revolutionaire Communistische Liga (LCR)	4,1
Philippe de Villiers - Beweging voor Frankrijk (MPF)	2,2
Marie-George Buffet - Franse Communistische Partij (PCF)	1,9
Dominique Voynet - Groenen	1,6
José Bové - onafhankelijke kandidaat	1,3
Arlette Laguiller - Arbeidersstrijd (LO)	1,3
Frédéric Nihous - Jacht, Visserij, Natuur en Traditie (CPNT)	1,2
Gérard Schivardi - Arbeiderspartij (PT)	0,3

Bayrou onthoudt zich van stemadvies

Ondanks alle pogingen van Sarkozy en Royal bleef Bayrou bij zijn weigering een voorkeur uit te spreken voor een van hen. Hoewel hun voorstellen radicaal verschilden, meende Bayrou dat zowel de ene als de andere aanpak de problemen slechts zou verergeren.

Bayrou noemde Sarkozy intimiderend en een gevaar voor de Franse democratie, maar gaf de voorkeur aan diens plannen op economisch gebied. Verder maakte Bayrou op 25 april de oprichting bekend van een nieuwe partij ter voorbereiding op de presidentsverkiezingen van 2012.

Volgens opiniepeilingen viel de Bayrou-aanhang uiteen in drie groepen: een derde zou stemmen voor Sarkozy, een derde voor Royal en een derde zou thuisblijven.

Debat tussen Royal en Bayrou

Royal probeerde tijdens een televisiedebat op 28 april de Bayrou-stemmers voor zich te winnen. Bayrou zelf verklaarde aan het begin van het debat alleen geïnteresseerd te zijn in een 'ideeënuitwisseling' en uitte scherpe kritiek op haar economische programma. Royal wilde de werkloosheid en de

Duitsland

sociale onrust aanpakken door een financiële injectie, wat volgens Bayrou ten koste zou gaan van de economische groei en de overheidsfinanciën.
Aan het debat was een kleine rel voorafgegaan. De televisiezender *Canal Plus*, die het debat aanvankelijk zou uitzenden, trok zich onverwacht terug. Sarkozy weersprak de beschuldiging van Royal dat hij hiervoor verantwoordelijk was en zijn invloedrijke relaties in de media hiertoe had aangezet.
Royal legde de nadruk op sociale rust en harmonie en waarschuwde voor de ingrijpende economische hervormingen en harde misdaadbestrijdings- en migratievoorstellen van Sarkozy.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Overblijfselen niet van Jeanne d'Arc

Op 4 april 2007 werden de resultaten bekendgemaakt van een onderzoek naar de overblijfselen van Jeanne d'Arc. Stukjes bot bleken niet van deze Franse nationale heldin te zijn, maar van een oude Egyptische mummie.
De in 1412 geboren Jeanne d'Arc was een diepgelovig boerenmeisje uit Oost-Frankrijk. Als jong meisje hoorde ze stemmen die haar opdroegen in naam van God ten strijde te trekken tegen de Engelsen, waarmee Frankrijk al lange tijd in oorlog verkeerde (in de geschiedenis bekend als de Honderdjarige Oorlog). Uit bescherming kleedde ze zich daarbij als man, hetgeen als ketterij werd beschouwd en waarvoor ze in 1431 werd veroordeeld tot de brandstapel. Naderhand groeide ze uit tot een nationaal symbool en in 1920 werd ze heilig verklaard door de kerk. Waarschijnlijk waren de overblijfselen, die in de 19e eeuw waren opgedoken, aan haar toegeschreven om het heiligverklaringsproces te bespoedigen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Explosies beschadigen gebouwen in Frans Baskenland

Op 18 april 2007 ontploften drie bommen in het zuidwesten van Frankrijk, het gebied dat wel Frans Baskenland werd genoemd. Er werd alleen materiële schade aangericht. De week daarvoor waren twee bommen in dezelfde regio door de politie onschadelijk gemaakt na een anonieme tip. De aanslagen waren niet opgeëist.

Griekenland

BUITENLANDSE ZAKEN

Franse inlichtingendienst wist begin 2001 van kapingsplannen Al-Qaeda

Het Franse dagblad *Le Monde* maakte op 16 april 2007 bekend te beschikken over geheime documenten van de inlichtingendienst DGSE (Direction Générale de la Sécurité Extérieure). Hieruit bleek onder meer dat de dienst in januari 2001 wist dat Al-Qaeda een vliegtuigkaping voorbereidde en dat de leider van deze beweging, Osama Bin Laden, hiertoe tijdens een bijeenkomst in Afghanistan opdracht had gegeven.
De inlichtingendienst wist niet dat de gekaapte vliegtuigen gebouwen in zouden vliegen, zoals op 11 september 2001 in de Verenigde Staten daadwerkelijk zou gebeuren. De DGSE had de informatie destijds aan de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) doorgespeeld.

(Vorige berichten pagina 192/1 - 2007)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Supportersgeweld leidt tot opschorting sportevenementen

De Griekse overheid besloot eind maart 2007 om alle sportevenementen in Griekenland voor twee weken stil te leggen nadat er tijdens supportersrellen een dode was gevallen. Een 25-jarige fan kwam om het leven tijdens gevechten tussen rivaliserende supportersgroepen na een volleybalwedstrijd in Athene.
In het weekeinde van 14 en 15 april werden de wedstrijden weer hervat, maar opnieuw kwam het op enkele plaatsen tot supportersgeweld.

JUSTITIE

Gevangenen protesteren tegen mishandeling gedetineerde

Ongeveer tweehonderd gedetineerden van de gevangenis in Malandrino, tweehonderd kilometer ten noordwesten van Athene, kwamen op 23 april 2007 in opstand nadat een medegedetineerde zou zijn mishandeld door bewakers. De gevangenen klommen het dak op, waarna de bewakers de daken afsloten zodat de gevangenen daar in kou en regen en zonder eten moesten blijven. Ze hielden dat vier dagen vol en beëindigden hun actie op 27 april.
Ondertussen waren er ook in elf andere gevangenissen ongeregeldheden uitgebroken. De gevangenen eisten over het algemeen stafvermindering en langer verlof. De overheid ging hier niet op in.
De gevangene die zou zijn mishandeld, was een anarchiste die was opgepakt tijdens een bankroof in 2006. Zij kreeg steun van buiten de gevangenis. Op 25 april 2007 gooide een groep sympathisanten stenen en brandbommen naar de privé-kantoren van de ministers Anastasios Papaligouras van Justitie en George Voulgarakis van Cultuur. Die laatste was voorheen als minister belast met openbare orde. Op 26 april werden brandbommen gegooid naar het hoofdkwartier van de oproerpolitie. Diezelfde dag bestormden ongeveer vijftig activisten een politiebureau in Athene waar op dat moment vijf agenten aanwezig waren. Zij konden de bestormers niet tegenhouden met als gevolg dat verscheidene auto's en motoren van politie en burgers werden vernield. Tevens liep het politiebureau schade op, evenals een belendend flatgebouw.

ONDERWIJS

Protesten tegen onderwijshervorming lijken te verlopen

De onderwijsvakbond Posdep besloot op 23 maart 2007 de staking tegen de onderwijshervormingen te beëindigen, maar haar verzet niet op te geven. Posdep bleef bij het standpunt dat de hervormingen zouden leiden tot ondemocratische universiteiten en universitair onderwijs voor een elite. Het besluit van de bond kwam nadat de acties begonnen te verlopen. Deze waren in januari begonnen en hadden soms tot harde confrontaties met de oproerpolitie geleid.
Een deel van de studenten bleef de acties volhouden. Zo demonstreerden op 19 april ongeveer 3.000 studenten voor het parlementsgebouw tegen de hervormingen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Rusland tekent overeenkomst oliepijplijn

De Russische president Vladimir Poetin tekende op 15 maart 2007 in Athene een ak-

koord om Russische olie via een pijplijn naar de Griekse havenstad Alexandropoulos te transporteren. Vanuit deze stad zou de olie verder worden vervoerd. Belangrijk voordeel voor de Russen was dat de olietankers niet meer de nauwe Bosporus hoefden te passeren omdat daar de wachttijden soms opliepen tot tien dagen.
Over het akkoord was dertien jaar onderhandeld. Een Russisch consortium zou 51 procent van de aandelen in handen krijgen, terwijl Griekenland en Bulgarije ieder 24,5 procent zouden krijgen. Met de bouw van de oliepijplijn was een bedrag gemoeid van 900 miljoen euro.

(Vorige berichten pagina 75/1 e.v. - 2007)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Splitsing Brits ministerie van Binnenlandse Zaken

Op 29 maart 2007 werd bekend gemaakt dat het Britse ministerie van Binnenlandse Zaken op korte termijn grondig gereorganiseerd zou worden. Binnen zes weken werd het vervolgens gesplitst in twee departementen. Er kwam een nieuw ministerie van Justitie dat zich ging bezighouden met het gevangeniswezen, het verstrekken van proefverloven en het opleggen van straffen. Het andere departement, het ministerie van Veiligheid, werd verantwoordelijk voor veiligheid, immigratie en terrorismebestrijding. Tevens zou er nog elke maand een vergadering van het nationale veiligheidscomité onder leiding van de premier plaatsvinden.
Volgens minister van Binnenlandse Zaken John Reid waren deze veranderingen noodzakelijk om beter om te kunnen gaan met de uitdagingen van de huidige wereld. Deze visie werd gedeeld door premier Blair. Hij benadrukte nog eens dat door deze verandering in de toekomst het terrorisme beter bestreden kon worden.
Toch waren er ook een aantal kritische geluiden te horen. Zo liet John Reid's voorganger, Charles Clarke, weten dat hij de splitsing van het ministerie een onverantwoordelijke beslissing vond en dat op deze manier echte hervormingen binnen justitie uit de weg werden gegaan. Daarnaast waren de conservatieven van mening dat door deze splitsing er alleen maar meer problemen zouden ontstaan.

Heroïnegebruik sterk toegenomen

Een onderzoekscommissie van de Britse regering maakte op 18 april 2007 bekend dat Groot-Brittannië met zowel de grootste mate van drugsgebruik als het op een na grootste aantal drugsgerelateerde doden in Europa kampte. De anti-drugscampagnes van de overheid hadden volgens dezelfde onderzoekers nauwelijks tot geen effect gehad.
Groot-Brittannië telde naar schatting 281.000 heroïnegebruikers. In 1975 waren dat er nog 5.000. In 2005 speelden drugs een rol bij 1.644 sterfgevallen.

Verband aanslagen Londen 2005 en ander terreurnetwerk

Op 30 april 2007 kwam er, met de veroordeling van vijf mannen tot een levenslange gevangenisstraf voor het beramen van aanslagen met kunstmestbommen in Londen, een einde aan het langste Britse terreurproces ooit. Tijdens het vooronderzoek naar deze terreurcel kreeg de politie in 2004 ook Mohammed Siddique Khan, bedenker van de aanslagen in Londen van 2005, en Shehzad Tanweer, een van de uitvoerders, in het vizier. Mohammed Siddique Khan en een van de beramers van de aanslagen met kunstmest, Khyam, hadden elkaar ontmoet in een trainingskamp in Pakistan.
Khan en Tanweer werden in het kader van het onderzoek naar de activiteiten van de 'kunstmestterroristen' nauwlettend door de politie in de gaten gehouden. Ondanks een opgenomen telefoongesprek tussen Khan en Khyam waarin ze mogelijke terroristische doelen bespraken, werden Khan en Tanweer echter nooit als een concreet gevaar gezien. Volgens een functionaris van de Britse regering werd aan vijftien andere van terrorisme verdachte personen meer prioriteit gegeven. Premier Blair had intussen een commissie samengesteld die het onderzoek naar de aanslagen van 2005 kritisch moest gaan bekijken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Vijftien Britse mariniers in Iran gevangengenomen

Vijftien Britse mariniers werden op 23 maart 2007 tijdens een patrouille nabij de monding van de Sjatt al-Arabrivier in de Perzische Golf door de Iraanse Revolutionaire Garde gevangen genomen. Volgens Iran waren de Britten ten tijde van hun arrestatie in Iraanse territoriale wateren, maar Groot-Brittannië ontkende dat en beweerde dat de mariniers zich in Iraakse wateren bevonden.

Toenemende spanningen

De spanningen tussen de twee landen liepen op 28 maart verder op nadat Iran een video van de Britse gevangenen had uitgezonden. Daarin bekende de enige Britse vrouwelijke gevangene, Faye Turney, dat zij en haar collega's inderdaad in Iraanse territoriale wateren waren geweest. De Britse minister van Buitenlandse Zaken Margaret Becket veroordeelde de video en beschuldigde Iran van het gebruik van beelden van Turney voor propagandadoeleinden. Vervolgens meldde de Iraanse staatstelevisie dat president Ahmadinejad op zijn beurt Groot-Brittannië beschuldigde van het gebruik van propaganda in plaats van diplomatieke middelen om de ontstane crisis op te lossen. Later op de dag bracht Groot-Brittannië de crisis rondom de gevangenschap van de Britten ter sprake bij de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties.
De Veiligheidsraad kwam op 29 maart met een verklaring over de crisis. Na lang overleg besloot deze een eerder opgestelde verklaring waarin droefenis kenbaar werd gemaakt over de Iraanse actie en Iran werd aangespoord om de Britten meteen vrij te laten, af te zwakken. Dat gebeurde onder druk van Rusland en Zuid-Afrika, die van mening waren dat de VN de schuld voor het conflict te veel bij Iran legden. In de definitieve verklaring werd bezorgdheid getoond over de ontstane situatie en de hoop uitgesproken op een snelle oplossing van het conflict. Deze verklaring was echter minder duidelijk als Groot-Brittannië had gehoopt.
Een dag later uitte premier Tony Blair zijn afgrijzen over het vertonen van de Britse gevangenen op de Iraanse staatstelevisie. Hij waarschuwde Iran voor een verdere isolatie binnen de internationale gemeenschap wanneer het land de Britse gevangenen niet vrij zou laten. Dezelfde dag eiste de Europese Unie dat Iran de gevangen Britten onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij zou laten. Indien Iran hieraan geen gehoor zou geven, zou het land kunnen rekenen op niet nader toegelichte passende maatregelen.

Groot-Brittannië

Het Iraanse ministerie van Buitenlandse Zaken bestempelde op 31 maart de bewoordingen van de EU als vooringenomen en bemoeizuchtig, want het betrof hier enkel een conflict tussen Iran en Groot-Brittannië. Hieraan voegde president Ahmadinejad toe dat Groot-Brittannië en haar bondgenoten arrogant en egoïstisch waren door geen excuses aan te bieden voor de schending van de Iraanse territoriale wateren. Dit wekte bij de internationale gemeenschap de indruk dat Teheran zich harder ging opstellen. Groot-Brittannië daarentegen leek zich een steeds meer gematigde houding aan te meten en benadrukte voortdurend de wens om met Iran een dialoog aan te gaan over de situatie.

Iraanse president kondigt vrijlating aan

Op 4 april maakte de Iraanse president vrij onverwacht bekend dat de Britten, ondanks dat ze het Iraanse territorium hadden geschonden, ter ere van de geboortedag van de profeet Mohammed en ter ere van Pasen werden vrijgelaten. Tegelijkertijd deelde hij mee dat de Iraanse commando's die de Britse mariniers gevangen hadden genomen een onderscheiding kregen voor hun daden. Door op deze manier de crisis te bezweren, konden beide landen de crisis zonder gezichtverlies beëindigen. Premier Blair was erg verheugd door het nieuws en zei dat het een grote opluchting vormde voor de gevangenen en hun families.

Terugblik op de crisis

Na de terugkeer van de vijftien Britse mariniers op 5 april werd er in de Britse politiek en media uitvoerig teruggeblikt op hun gevangenschap. Vooral over de vraag of er al dan niet een deal over de vrijlating was gesloten tussen Iran en Groot-Brittannië, werd veel geschreven. De speculaties hierover namen toe toen bekend werd dat een Iraanse diplomaat die twee maanden vast zat in Irak was vrijgelaten en Iran vijf opgepakte Iraniërs in Irak mocht bezoeken. De Britse premier ontkende stellig dat zijn regering in het geheim dergelijke afspraken had gemaakt of dat Londen excuses had aangeboden voor schending van de Iraanse territoriale wateren.
Ook de rol van de Britse marine in de Golf werd kritisch onder de loep genomen en het ministerie van Defensie zou een onderzoek instellen naar het optreden van de marine.
Eveneens werd bekend gemaakt dat de teruggekeerde mariniers geen straf zouden krijgen voor hun houding tijdens hun gevangenschap in Iran. In sommige media was namelijk gesuggereerd dat zij zich te buigzaam hadden opgesteld bij de op televisie uitgezonden bekentenissen.

Verloop onderzoek naar dood inlichtingenofficier Litvinenko

Het Russische dagblad *Rossiyskaya Gazeta* publiceerde op 9 april 2007 een interview met Andrej Majorov, het hoofd van het Russische onderzoeksteam naar het overlijden van Aleksander Litvinenko. Deze voormalige agent van inlichtingendienst KGB stierf in november 2006 in een Londens ziekenhuis aan de gevolgen van vergiftiging met het radioactieve polonium 210. Op zijn sterfbed beschuldigde hij de Russische president Poetin van zijn vergiftiging.
In het kader van het onderzoek naar het overlijden van Litvinenko had Majorov de zakenman Boris Berezovski en de voormalige Tsjetsjeense rebellenleider Achmed Zakajev, beiden in Londen woonachtig en bekende critici van Poetin, ondervraagd. Volgens hem weigerden beiden om op meer dan de helft van de gestelde vragen van het onderzoeksteam antwoord te geven. Hij benadrukte dat vooral Berezovski weigerde te antwoorden op vragen over zijn vermeende financiële banden met Litvinenko.
De bekendmaking van Majorov voedde speculaties in de Russische media dat mogelijk een conflict over geld tussen Berezovski en Litvinenko had geleid tot de dood van laatstgenoemde. In een telefonisch interview op 9 april wees Berezovski deze beschuldigingen echter van de hand. Volgens hem werden tijdens het onderzoek ongeveer tweehonderd vragen gesteld. Hiervan had hij er naar zijn mening slechts twintig niet beantwoord, omdat die van te persoonlijke aard waren.

Rusland vraagt om uitlevering Berezovski

Een week later verscheen er een nieuw interview met Boris Berezovski in het Britse dagblad *The Guardian*. Hierin wees hij op de noodzaak van een machtswisseling in Rusland, die volgens hem alleen door middel van geweld kon plaatsvinden. Hij beweerde eveneens dat hij contact had met verscheidene mensen binnen het Kremlin die zijn visie deelden.

Ierland

Naar aanleiding van deze uitlatingen verzocht het hoofd van het Russische Openbaar Ministerie, Yuri Chaika, de Britse autoriteiten om de vluchtelingenstatus van Berezovski ongedaan te maken en hem aan Rusland uit te leveren. Tegelijkertijd maakte hij bekend dat er een onderzoek werd ingesteld naar Berezovski's vermeende verduistering van honderden miljoenen euro's van de Russische nationale luchtvaartmaatschappij Aeroflot. Berezovski deed het naar hem ingestelde onderzoek af als louter een politiek spel.

Palestijnse organisatie claimt dood BBC-verslaggever

De ouders van de ontvoerde Britse journalist Alan Johnston (44) maakten op 16 april 2007 hun zorgen kenbaar over het lot van hun zoon en verzochten zijn ontvoerders om hem vrij te laten. Deze oproep volgde nadat de onbekende Palestijnse organisatie Brigade van Tawheed en Jihad een dag eerder had geclaimd Johnston om het leven te hebben gebracht om hun eis tot vrijlating van Palestijnse gevangenen in Israël meer kracht bij te zetten. De claim kon echter niet door andere bronnen worden bevestigd.

Aantal omgekomen Britse burgers in Irak

De Britse regering maakte op 25 april 2007 bekend dat vanaf het begin van de invasie in Irak in maart 2003 tenminste 59 Britse burgers en 145 mensen van het Britse leger in Irak het leven hadden gelaten.
Volgens de Britse minister van Buitenlandse Zaken Kim Howell lag het ware aantal gesneuvelde Britse burgers nog hoger, want bij de vaststelling van het cijfer hield men alleen rekening met de meldingen die bij het Britse consulaat in Irak waren gedaan.
(Vorige berichten pagina 193/2 e.v. - 2007)

IERLAND

BINNENLAND

Documenten over aanslagen 1974 verdwenen

De jurist Patrick MacEntee kwam op 4 april 2007 met zijn rapport over de bloedigste naoorlogse aanslag in Ierland. Hij concludeer-

Ierland

de dat veel documenten en bewijsstukken over die aanslagen waren verdwenen. Daardoor viel niet meer te achterhalen wat er nu precies was gebeurd.
Op 17 mei 1974 ontploften er vier autobommen in Dublin en Monaghan. Hierbij kwamen 33 mensen om het leven. De aanslag werd opgeëist door de protestantse, paramilitaire Ulster Volunteer Force (UVF), maar het vermoeden bestond dat er ook Britse soldaten of politieagenten bij waren betrokken. Dit bleef echter onduidelijk omdat de Ierse politie de zaak al in 1974 sloot zonder dat er iemand in staat van beschuldiging was gesteld.

De Ierse regering gaf MacEntee in 2005 de opdracht uit te zoeken waarom dit onderzoek tot niets leidde. Hij zou in zes maanden met zijn conclusies komen, maar dit werd steeds opgeschort omdat hij geen documenten kreeg van de Britse geheime dienst. Verder ontbraken er documenten en bewijsstukken uit het oorspronkelijke dossier.

Sterke groei aantal ongehuwde moeders

Het Centraal Bureau voor Statistiek (CSO) maakte op 18 april 2007 bekend dat het aantal baby's van ongehuwde moeders in het derde kwartaal van 2006 was opgelopen naar 32,9 procent van het aantal geboorten. In het derde kwartaal van 1997 was dat nog 26 procent. De stad Limerick was koploper met 59 procent.
Het CSO stelde verder dat vrouwen het krijgen van kinderen steeds meer uitstelden. De gemiddelde leeftijd waarop vrouwen hun eerste kind kregen, was opgelopen naar 28,7 jaar. Limerick kende met 24,6 jaar de jongste moeders.

Premier Ahern schaamt zich voor laksheid elektronisch stemmen

De Ierse premier Bertie Ahern zei op 25 april 2007 dat hij zich schaamde omdat een land als Frankrijk binnen twee uur de uitslag van de presidentsverkiezingen kon leveren, terwijl Ierland – nota bene een belangrijk exporteur van software – vijf dagen nodig had om stemmen te tellen. De Ierse overheid had in 2000 weliswaar besloten een proef te houden met elektronisch stemmen en die proef was in 2002 ook op beperkte schaal gehouden, maar sindsdien was er weinig gebeurd omdat de software onbetrouwbaar zou zijn.
Ierland moest in mei 2007 naar de stembus en zou met potlood stemmen.

Italië

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Verpleegsters staken voor meer loon

De twee vakbonden van verplegend personeel riepen hun leden op 2 april 2007 op geen administratieve taken meer te verrichten. Hiermee wilden de bonden de eisen voor een loonsverhoging van 10,6 procent en een verkorting van de werkweek van 39 naar 35 uur kracht bijzetten.
De Ierse overheid zei niet op de eis in te kunnen gaan omdat dit een domino-effect zou hebben in de publieke sector, met een desastreus gevolg voor de concurrentiepositie van Ierland. Het economische succes van Ierland was mede gebaseerd op de collectieve loonovereenkomsten, maar de laatste driejaarlijkse loonovereenkomst stond onder druk vanwege de oplopende inflatie.
De vakbonden verklaarden op 16 april in reactie op de weigering van de regering algehele éénuurs-stakingen te overwegen, waarbij het welzijn van de patiënten overigens niet in gevaar zou komen.

(Vorige berichten pagina 140/3 e.v. - 2007)

ITALIË

BINNENLAND

Twee centrum-linkse partijen fuseren

Op een congres van 21 en 22 april 2007 gingen de Democraten van Links (DS) en Democratie en Vrijheid (DL) akkoord met een fusie tussen beide partijen. De overige zeven centrum-linkse partijen wilden niet meegaan in de fusie.
DS en DL zouden een sociaal-liberale partij vormen onder de naam Democratische Partij. Deze zou in oktober 2007 officieel worden opgericht en in 2008 van start gaan.

BUITENLANDSE ZAKEN

Minister D'Alema legt gijzelingscrisis uit

Minister van Buitenlandse Zaken Massimo D'Alema gaf op 12 april 2007 in het Huis van Afgevaardigden uitleg over de gevolgde politiek bij de vrijlating van de journalist Daniele Mastrogiacomo. Deze was gevangen genomen door de Talibaan in Afghanistan en was vrijgekomen nadat de Afghaanse overheid vijf Talibaanstrijders had vrijgelaten. De Italiaanse politiek ontmoette felle kritiek omdat onder andere de Verenigde Staten meenden dat Italië niet met terroristen moest onderhandelen. Verder was er kritiek omdat Mastrogiacomo weliswaar werd vrijgelaten maar zijn Afghaanse chauffeur op 16 maart was vermoord en zijn Afghaanse tolk op 8 april onthoofd. Het debat begon daarom ook met een minuut stilte voor beide slachtoffers.

D'Alema zei dat de Italiaanse politiek van deze en vorige regeringen er op was gericht de levens van gijzelaars te sparen. Wel zei hij dat er behoefte was aan een internationale richtlijn in het omgaan met gijzelingen in oorlogsgebied. Hij had hier reeds over gesproken met Jaap de Hoop Scheffer, secretaris-generaal van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. Deze zou met een voorstel komen.

(Vorige berichten pagina 141/1 e.v. - 2007)

Luxemburg

LUXEMBURG

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hoge economische groei in Luxemburg over 2006

Het Luxemburgse bureau voor de statistiek, Statec, maakte op 5 april 2007 bekend dat over 2006 de economische groei 6,2 procent had bedragen. Dat was het hoogste percentage sinds 2000, toen het land een recordgroei kende van 8,4 procent. De bloeiende sector van de financiële dienstverlening, in Luxemburg goed voor een derde van het bbp, leverde in 2006 de grootste bijdrage. In het laatste kwartaal van dat jaar groeide ze met 8,3 procent, tegenover 5,5 procent groei in de industriële sector.
Luxemburg behoorde tot de best presterende landen in de eurozone. De regering verwachtte ook voor 2007 en 2008 een voortzetting van de groei, zij het in wat afgezwakte mate. Ze ging uit van respectievelijk 4,5 en 5,0 procent.

(Vorige berichten pagina 89/1 - 2002)

MONTENEGRO

BINNENLAND

Regeringscoalitie wint parlementsverkiezingen

Op 10 september 2006 ging Montenegro naar de stembus om een nieuw parlement te kiezen. De zittende regeringscoalitie van de Democratische Partij van Socialisten van Montenegro (DPS) en de Sociaal-Democratische Partij van Montenegro (SDP) haalde met 41 van de 81 zetels een nipte meerderheid in het Montenegrijnse parlement, de Skupstina.
Internationale verkiezingswaarnemers waren tevreden over het democratische verloop van de verkiezingen. Wel werden op de dag voor de verkiezingen bij de grens met Albanië twaalf etnische Albanezen gearresteerd, die volgens de politie op de verkiezingsdag aanslagen wilden plegen. In het Montenegrijnse grensgebied met Albanië woonde een Albanese minderheid.

Uitslagen parlementsverkiezingen Montenegro
(10 september 2006)
Opkomst: 71,4 procent

partij	aantal zetels
Coalitie voor een Europees Montenegro	41
- Democratische Partij van Socialisten van Montenegro (DPS)	34
- Sociaal-Democratische Partij van Montenegro (SDP)	7
Servische Lijst, aangevoerd door de Servische Volkspartij (SNS)	12
Coalitie van SNP-NS-DSS	11
- Socialistische Volkspartij van Montenegro (SNP)	8
- Volkspartij (NS)	2
- Democratische Servische Partij (DSS)	1
Beweging voor Verandering (PzP)	11
Albanese minderheid	3
Liberale Partij van Montenegro (LPCG)	2
Partij van Bosnjakken van Montenegro (BS)	1
totaal	81

Premier Djukanovic stapt op

Op 3 oktober, een kleine maand nadat zijn sociaal-democratische coalitie de verkiezingen had gewonnen, verklaarde premier Milo Djukanovic (44) van Montenegro dat hij het openbaar bestuur zou gaan verlaten. 'Ik ben moe van alle verantwoordelijkheid', aldus Djukanovic.
De premier had Montenegro naar de onafhankelijkheid uit de Federatie van Servië en Montenegro geleid. Deze was op 3 juni uitgeroepen na een volksreferendum over deze kwestie.

Nieuwe regering gevormd

Op 10 november keurde het parlement de nieuwe regering van premier Zeljko Sturanovic goed. Sturanovic was daarvoor minister van Justitie geweest. Als premier van de sociaal-democratische regeringscoalitie verklaarde hij na het winnen van de vertrouwensstemming: 'De doelen van deze regering zijn: voortgaan op de ingeslagen weg naar Europese en Euro-Atlantische integratie en de burgers van Montenegro in staat stellen zich veilig te voelen in hun eigen land en voor zichzelf en hun families een goed leven op te bouwen, gebaseerd op eerlijk werk.'

Samenstelling regering Montenegro
(10 november 2006)

President
Filip VUJANOVIĆ
Premier
Zeljko STURANOVIC

Vice-premiers:
Economische Zaken
Vujica LAZOVIC
Europese Integratie
Gordana DJUROVIC

Ministers:
Binnenlandse Zaken en Openbaar Bestuur
Jusuf KALAMPEROVIC
Buitenlandse Zaken
Milan ROCEN
Cultuur, Sport en Media
Predrag SEKULIC
Defensie
Boro VUCINIC
Economische Ontwikkeling
Branimir GVOZDENOVIC
Financiën
Igor LUKSIC
Gezondheidszorg, Arbeid en Sociale Verzekeringen
Miodrag RADUNOVIC
Justitie
Miras RADOVIC
Landbouw, Bosbouw en Waterstaat
Milutin SIMOVIC
Mensenrechten en Minderhedenrechten
Fuad NIMANI
Onderwijs en Wetenschappen
Slobodan BACKOVIC
Toerisme en Milieubescherming
Predrag NENEZIC
Transport, Maritieme Zaken en Telecommunicatie
Andija LOMPAR
Zonder portefeuille
Suad NUMANOVIC

Kerkgeschil escaleert

Op 18 april 2007 kwam de oproerpolitie van Montenegro in actie om enkele honderden aanhangers van de Montenegrijns-orthodoxe Kerk te beletten een kerkdienst te houden in de kerk van het Servisch-orthodoxe Cetinjski-klooster in Cetinje. 'Dit is geen Servië', riepen de kerkgangers. Ze trokken zich na het ingrijpen van de oproerpolitie terug en hielden daarna een dienst in de open lucht voor een andere nabijgelegen Servische kerk.
De Montenegrijns-orthodoxe Kerk werd midden jaren negentig van de twintigste eeuw opgericht. De nieuwe kerk was een afsplitsing van de Servisch-orthodoxe Kerk, de officiële kerk van Montenegro. De meeste orthodoxe kerken erkenden de nieuwe Montenegrijns-orthodoxe Kerk echter niet. Sinds de onafhankelijkheid van Montenegro uit de Federatie van Servië en Montenegro in juni 2006 waren de spanningen tussen de twee orthodoxe kerken in Montenegro opgelopen, met bovengenoemde botsing tussen politie en gelovigen als voorlopig dieptepunt. Het kerkgeschil werd ook een politiek geschil, omdat in het Montenegrijnse parlement, evenals onder de orthodoxe gelovigen, grote onenigheid bestond over de vraag welke orthodoxe kerk de officiële kerk van Montenegro moest zijn.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Montenegro wordt lid van IMF en Wereldbank

Na de verworven onafhankelijkheid in juni 2006 werd Montenegro op 18 januari 2007 het 185ste lid van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank. Montenegro's aandeel in het kapitaal van 325 miljard dollar (ca. 240 miljard euro) van het IMF werd vastgesteld op 41,2 miljoen dollar. De Wereldbank kondigde aan om in de zomer van 2007 een ontwikkelingsstrategie voor Montenegro te presenteren.

MILITAIRE ZAKEN

Montenegro schaft dienstplicht af

Omdat Montenegro na het verwerven van

de onafhankelijkheid in juni 2006 lid wilde worden van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), werd op 30 augustus besloten de algemene dienstplicht af te schaffen. Het land zou overstappen op een beroepsleger van ongeveer 2.400 manschappen. Vervolgens ondertekende Montenegro op 14 december – evenals Servië en Bosnië-Herzegovina – een partnerschapsovereenkomst met de NAVO.

EUROPESE UNIE

Eerste stap naar EU-lidmaatschap

Op 15 maart 2007 ondertekenden premier Zeljko Sturanovic van Montenegro en de eurocommissaris voor Uitbreiding Olli Rehn een stabilisatie- en associatieakkoord. Dit verdrag, ondertekend binnen een jaar na de onafhankelijkheid van Montenegro, was de eerste stap op weg naar het door Montenegro gewenste lidmaatschap van de Europese Unie.

(Vorige berichten pagina 465/2 e.v. - 2006)

NEDERLAND

BINNENLAND

Derde dochter voor prinses Máxima en prins Willem-Alexander

Op 10 april 2007, 's avonds om vier minuten voor tien, schonk prinses Máxima het leven aan een derde dochter, die de naam Ariana Wilhelmina Máxima Inez kreeg. Een dag later toonde echtgenoot prins Willem-Alexander de boreling in het Bronovo-ziekenhuis in Den Haag aan de pers.
Het kind was de vierde in de lijn van troonsopvolging, na Willem-Alexander, erfprinses Catharina-Amalia (geb. 2003) en prinses Alexia (geb. 2005). De vijfde in de rij was prins Constantijn, de jongste zoon van koningin Beatrix.

Ambtenarenapparaat wordt drastisch afgeslankt

Op 26 april 2007 bereikten de ambtenarenbonden met minister Guusje ter Horst van Binnenlandse Zaken een akkoord over een nieuwe Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) voor rijksambtenaren. In het akkoord werd de loonstijging voor de komende vier jaar vastgelegd en werden nadere afspraken gemaakt over de op handen zijnde inkrimping van de rijksoverheid.

Forse inkomensstijging

Voor de periode 2007-2010 werd een loonstijging afgesproken van 13,2 procent, waarbij een stapsgewijze verhoging van de eindejaarsuitkering tot een volledige dertiende maand in 2010 was inbegrepen. Dit werd alom beoordeeld als uitzonderlijk hoog, zelfs door de bonden die lagere eisen hadden gesteld dan de minister toezegde. Aangenomen werd dat dit vooral te danken was aan de ambtenarenacties van de maanden die aan het akkoord voorafgingen. Zo was er in februari een demonstratie in Den Haag waaraan zo'n dertienduizend mensen deelnamen en waren er acties bij onder meer de douane op Schiphol en bij de Belastingdienst.
De CAO zou met terugwerkende kracht ingaan per 1 januari 2007.

Geen gedwongen ontslagen

Het in februari aangetreden vierde kabinet onder leiding van premier Jan Peter Balkenende had besloten de komende vier jaar een afslankingsoperatie bij de rijksoverheid door te voeren. Dat was overeenkomstig de wens van de meeste politieke partijen en volgde de aanbevelingen van de secretarissen-generaal van de ministeries. Het streven was dat er zo'n 15.000 arbeidsplaatsen zouden verdwijnen, waarmee 750 miljoen euro kon worden bezuinigd. Omdat voor afvloeiingsregelingen 150 miljoen beschikbaar was, zou de netto-besparing uitkomen op 600 miljoen.
In het akkoord van 26 april werd de garantie gegeven dat er geen gedwongen ontslagen zouden vallen. Ambtenaren van wie de functie verviel, zouden elders binnen de rijksoverheid kunnen werken.

Verkeer en Volksgezondheid relatief meest getroffen

De ontslagen vielen zowel bij het rijk als bij de Zelfstandige Bestuursorganen, waaronder bijvoorbeeld De Nederlandsche Bank en de met studiefinanciering belaste Informatie Beheer Groep. Ook kwamen er minder ambtenaren bij de Raad van State, de Rekenkamer en zowel de Eerste als Tweede Kamer. De plannen waren vastgelegd in de zogeheten Startbrief van minister van Financiën Wouter Bos, waaraan de ministerraad kort na de beëdiging van het kabinet haar goedkeuring had gegeven. Topambtenaar bij Binnenlandse Zaken Roel Bekker was de hoofdverantwoordelijke voor uitvoering van de operatie.
Enkele overheidssectoren werden zoveel mogelijk ontzien. Dat gold voor de Belastingdienst, uitvoeringsinstanties van de sociale zekerheid en justitiële diensten als politie, rechterlijke macht, gevangeniswezen en veiligheidsdiensten. Ook bij ministeries met veel inspectiediensten, zoals Sociale Zaken en Financiën, zouden minder ontslagen vallen. Justitie raakte met 1.820 van de 38.179 ambtenaren de meeste banen kwijt. Maar verhoudingsgewijs zouden de meeste arbeidsplaatsen verdwijnen bij de ministeries van Verkeer en Waterstaat (1.730 van de 15.996) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (1.130 van de 6.972). Het totale aantal arbeidsplaatsen dat verdwijnt, lag volgens de Startbrief op 13.610.

AIVD meldt toenemend extremisme onder jongeren

Zowel politiek als religieus extremisme nemen in Nederland toe, zo was de conclusie in het jaarverslag 2006 van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD), dat op 27 april 2007 werd gepubliceerd. De dienst verwees daarvoor naar islamitisch radicalisme, links-extremisme en rechtsextremisme.

De AIVD constateerde een toenemende radicalisering van moslimjongeren in Nederland, voornamelijk door de groei van de ultra-orthodoxe, salafistische islam. De groei vond niet zozeer plaats via moskeeën, waar de weerstanden groot waren, maar door eigen predikers van deze stroming. Daarbij waren ook jongeren van Turkse afkomst in toenemende mate doelgroep geworden. De netwerken die zo ontstonden, beschouwde de AIVD als een mogelijke bedreiging van de democratische rechtstaat. Voor een gedeelte, zo stelde de dienst, moest de populariteit van de extremistische islam ook worden beschouwd als een poging van jongeren om door provocerende en radicale uitlatingen een eigen identiteit te creëren.
Ook bij extreem-links was sprake van toenemende, soms gewelddadige activiteiten. De AIVD wees vooral op dierenrechtenactivisten die intimiderende acties uitvoerden

tegen mensen die werkzaam waren in de proefdierindustrie en tegen hun familieleden.
Aan de uiterst-rechtse kant viel vooral de groei op van de (internationaal actieve) neo-nazistische groepering Blood and Honour. Deze hield militaire trainingen, was antisemitisch en streefde naar het tot stand komen van een blanke samenleving via de weg van geweld.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Groot banenverlies voorzien bij TNT Post

Het in Hoofddorp gevestigde bedrijf TNT Post kondigde op 3 april 2007 aan dat de eerstkomende 2,5 jaar van de 58.000 werknemers er minstens 6.500 hun baan zouden verliezen. Mogelijk kon dit aantal oplopen tot 11.000 arbeidsplaatsen. Vooral postbezorgers zouden worden getroffen.
De ontslagen vloeiden voort uit de door TNT Post aangekondigde reorganisatie, waarmee het 300 miljoen euro aan kosten wilde besparen. Dat was een antwoord op postsubstitutie als e-mail of sms en op de toenemende concurrentie op de postmarkt van de bedrijven Selekt Mail en Sandd. Volgens TNT Post drukten deze de arbeidskosten door het uitbetalen van lagere salarissen aan tijdelijke arbeidskrachten. De twee bedrijven hadden intussen 6 à 7 procent van de postmarkt in handen. De concurrentie zou nog verder toenemen omdat het monopolie van TNT Post op persoonlijke post tot 50 gram per 1 januari 2008 zou worden afgeschaft. Het vorige kabinet had daar in het kader van de liberalisering van de postmarkt toe besloten.

TNT Post sloot gedwongen ontslagen niet uit. Wel wilde het bedrijf via vertrekpremies medewerkers stimuleren om zelf met ontslag te gaan. Hoeveel banen uiteindelijk zouden verdwijnen, hing af van de bereidheid van de werknemers om in te stemmen met aanpassing van de arbeidsvoorwaarden. Daarbij ging het in het bijzonder om loonsverlaging en flexibilisering van de werktijden.

Positie prostituees niet verbeterd door opheffing bordeelverbod

Uit een op 24 april 2007 gepubliceerde studie van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie bleek dat de arbeidsomstandigheden voor prostituees na de opheffing van het bordeelverbod (2000) nauwelijks verbeterd waren: 'In de huidige praktijk hebben prostituees nog steeds vooral plichten en geen rechten', zo werd in het onderzoek gesteld.
De studie benadrukte dat wanneer prostituees zelfstandig werkten, dat nog niet betekende dat er geen gezagsverhoudingen bestonden omdat exploitanten zich op grote schaal bemoeiden met de werkzaamheden. Daarnaast werd op de achtergrond, deels zonder dat de exploitanten daar van wisten, dwang uitgeoefend door pooiers waardoor sprake was van onvrijwillige prostitutie. Het aantal illegale prostituees was wel dalende doordat vrouwen uit de nieuwe lidstaten van de Europese Unie veelal hun plaats hadden ingenomen.
Volgens de onderzoekers was zowel de vraag naar als het aanbod van prostitutie afgenomen, maar dat verklaarden zij niet uit de opheffing van het bordeelverbod. Het lag meer voor de hand dat andere factoren, zoals 'de verslechterde economie, de groei van internet en seksualisering van het uitgaansleven', voor de afname verantwoordelijk waren.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Minister zegt subsidie toe voor innovatie in de scheepsbouw

Tijdens een werkbezoek aan Gorinchem op 23 april 2007 deelde minister Maria van der Hoeven van Economische Zaken mee dat ze voor 2007 een bedrag van 19,5 miljoen euro beschikbaar zou stellen voor de Subsidieregeling Innovatieve Zeescheepsbouw (SIZ). Voor de twee volgende jaren was eenzelfde bedrag te verwachten. Met de subsidie kon de Nederlandse scheepsbouw haar innovatieve voorsprong handhaven en vergroten en een betere positie verkrijgen voor het verwerven van orders. De Nederlandse bouwers van zeeschepen konden tot 20 procent van de kosten van vernieuwingen bij de bouw en verbouw van schepen gesubsidieerd krijgen.

De SIZ was een uitvloeisel van het beleid van de Europese Unie om de efficiency en het concurrentievermogen van de Europese scheepswerven te vergroten. Staatssteun mocht alleen in sommige gevallen worden verleend, zoals bij innovatie. Landen als Duitsland, Frankrijk en Spanje hadden vergelijkbare regelingen getroffen.
De Nederlandse scheepsbouw, die in 2005 een omzet had van bijna 2,5 miljard euro, behoorde tot de meest geavanceerde door specialisatie in de bouw van complexe schepen als baggerschepen, megajachten, passagiersschepen en visserijschepen.

GEZONDHEID EN ZORG

Vrouw overlijdt na liposuctie

Een 21-jarige vrouw overleed op 16 april 2007 in Medisch Centrum Biltstaat, een privé-kliniek in Utrecht, aan complicaties die optraden na een liposuctiebehandeling. Bij een dergelijk operatie wordt overtollig onderhuids vet verwijderd door middel van een speciale zuigtechniek. Het is een plastisch chirurgische ingreep die bedoeld is om de contouren van het lichaam te verfraaien.
Voor liposuctie konden patiënten terecht bij verscheidene ziekenhuizen, maar in toenemende mate bij privé-klinieken. De Inspectie voor de Gezondheidszorg stelde al in 2003 vast dat veel van deze klinieken niet voldeden aan de voorwaarden voor verantwoorde zorg. Een jaar eerder had hoogleraar plastische en reconstructieve chirurgie Chantal van der Horst, werkzaam bij het Academisch Medisch Centrum in Amsterdam, in het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde* geconcludeerd dat liposuctie minder onschuldig was dan algemeen werd aangenomen. Zij beschreef onder meer ernstige complicaties die zich hadden voorgedaan, zoals longembolie, darmperforatie of infectueuze cellulitis. Sommige critici beschouwden operaties met uitsluitend esthetische doeleinden, waarvan liposuctie er slechts één was, als een uiting van een te ver doorgeschoten schoonheidsideaal.

Ruim 4 procent van ziekenhuisdoden overlijdt door medische fouten

In Nederlandse ziekenhuizen sterven jaarlijks 1.735 patiënten door medische fouten, dat wil zeggen 4,1 procent van alle ongeveer 42.000 patiënten die in ziekenhuizen overlijden. Dat bleek uit een onderzoeksrapport van het Instituut voor Extramuraal Geneeskundig Onderzoek (en het Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg, dat op 25 april 2007 werd aange-

Nederland

boden aan minister Ab Klink van Volksgezondheid.
De cijfers waren gebaseerd op onderzoek uit 2004, dat verricht werd in 21 ziekenhuizen. In dat jaar, toen 1,3 miljoen mensen in ziekenhuizen werden opgenomen, vielen niet alleen doden door medische fouten van artsen en ander medisch personeel. Ook liepen 76.000 mensen onbedoelde schade op, waarbij het in 30.000 gevallen ging om vermijdbare schade. Deze laatste categorie betekende voor de ziekenhuizen een kostenpost van 167 miljoen euro, dat wil zeggen meer dan 5.000 euro per patiënt. Vooral bij de afdelingen cardiologie, interne geneeskunde en longziekten werden relatief veel patiënten getroffen en was de schade vaker blijvend. Omdat het onderzoek was gebaseerd op dossieronderzoek en niet alle medische fouten door artsen werden genoteerd of aan hun patiënten werden meegedeeld, bestond het vermoeden dat de cijfers in de praktijk hoger lagen.
Tijdens een spoeddebat in de Tweede Kamer, een dag na verschijning van het rapport, verklaarde minister Klink te overwegen de maximale boete voor een ziekenhuis in geval van medische schade te vervijfvoudigen van 5.000 naar 25.000 euro. Bovendien zouden ziekenhuizen verplicht moeten worden hun sterftecijfers openbaar te maken. Ook zouden zij in 2008 een veiligheidsmanagement-systeem moeten hebben voor het melden en analyseren van fouten. Tenslotte zou ook de Inspectie voor de Gezondheidszorg ruimere bevoegdheden moeten krijgen om op te treden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Geslachtsaanduiding in geboorteakte blijft verplicht

De Hoge Raad bepaalde op 30 maart 2007 dat de geslachtsaanduiding in de geboorteakte ondubbelzinnig uitsluitsel moest geven over het behoren tot de mannelijke of vrouwelijke sekse. De aanduiding mocht in sommige gevallen veranderd worden, maar er moest gekozen worden. De uitspraak had gevolgen voor naar schatting zo'n 5 procent van de Nederlanders die zich man noch vrouw voelde.
De zaak was aangespannen door een zestigjarige Nederlander die als man was geboren en als zodanig stond ingeschreven in de burgerlijke stand van Enschede. Op zijn 26ste onderging hij een geslachtsveranderende operatie, maar kreeg nooit het gevoel een duidelijke sekse-identiteit te hebben. Volgens de Hoge Raad woog het recht op een privé-leven echter niet op tegen de zekerheid die was vereist door vastlegging van het geslacht in de geboorteakte. De redenering was conform het standpunt dat de Tweede Kamer hierover in 1982 had ingenomen.

Huisbezoek bijstandsgerechtigden vereist toestemming betrokkenen

De Centrale Raad van Beroep (CRvB), het hoogste rechtsorgaan op het gebied van sociale zekerheid, verbood op 11 april 2007 het afleggen van onaangekondigde huisbezoeken door sociale diensten. Om een ontvanger van een bijstandsuitkering thuis te bezoeken, diende aan de persoon in kwestie vooraf toestemming te worden gevraagd. Bovendien mocht een uitkering niet worden ingetrokken in geval medewerking aan het bezoek werd geweigerd en dat diende ook aan de persoon van tevoren te worden meegedeeld. Gemeenten moesten achteraf kunnen bewijzen dat ze vooraf toestemming hadden gevraagd voor het huisbezoek. De Raad deed haar uitspraak in twee zaken in hoger beroep van bijstandsgerechtigden.
De CRvB erkende wel dat huisbezoeken op zichzelf aanvaardbaar waren om vast te kunnen stellen of er aanspraak kon worden gemaakt op bijstand. Als er bovendien duidelijke aanwijzingen waren dat er sprake was van fraude, kon weigering van huisbezoek leiden tot intrekking van de uitkering. De grenzen waarbinnen dit controle-instrument kon worden toegepast, werden bepaald door het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zoals vastgelegd in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).
Op 16 maart had de voorzieningenrechter in Den Haag een soortgelijk oordeel uitgesproken over de huisbezoeken die de Sociale Verzekeringsbank (SVB) onaangekondigd aflegde bij mensen met een uitkering op basis van de Algemene Ouderdomswet (AOW). Ook deze rechter baseerde zich op de bescherming van de privacy.

Geen compensatie voor werkverbod asielzoekers

De Hoge Raad besliste op 13 april 2007 dat toegelaten asielzoekers die jaren hadden moeten wachten op een verblijfsvergunning, geen recht hadden op schadevergoeding omdat ze in die periode niet mochten werken. Het was asielzoekers namelijk verboden om gedurende hun aanvraagprocedure arbeid te verrichten. De Raad vernietigde daarmee een uitspraak van het gerechtshof in Den Haag uit 2005.
Het gerechtshof kende destijds aan een Iraanse vrouw een vergoeding toe van ruim 20.000 euro omdat ze, na haar vlucht naar Nederland in 1994, vijf jaar had moeten wachten op een verblijfsvergunning. De Hoge Raad erkende dat de toelating als vluchteling deze in staat moest stellen een nieuw bestaan op te bouwen. Maar, 'anders dan het hof heeft geoordeeld, betekent dit (...) niet dat de toelating als vluchteling ertoe strekt deze in staat te stellen inkomen (uit betaalde arbeid) te verwerven. (...) Het recht (...) betaalde arbeid te verrichten vloeit voort uit de toelating als vluchteling en ontstaat pas nadat hij in Nederland als vluchteling is toegelaten. (...) Zij strekt niet tot bescherming van enig vermogensrechtelijk belang van de vluchteling.'

(Vorige berichten pagina 197/1 - 2007)

Oostenrijk

OOSTENRIJK

BINNENLAND

Sociaal-democraten winnen parlementsverkiezingen

De landelijke verkiezingen die op 1 oktober 2006 in Oostenrijk werden gehouden, resulteerden in een onverwachte overwinning voor de sociaal-democratische oppositie. Zij verloor weliswaar licht, maar werd de grootste partij ten koste van de regerende conservatieve partij van kanselier Wolfgang Schüssel. De sociaal-democratische leider Alfred Gusenbauer kreeg de opdracht een nieuwe regering te vormen.

Minister van Justitie verlaat extreemrechtse partij

De Oostenrijkse minister van Justitie, Karin Gastinger, maakte zes dagen voor de verkiezingen, op 25 september, bekend dat ze uit het Verbond voor de Toekomst van Oostenrijk (BZÖ) stapte. Deze partij was in 2005 opgericht door Jörg Haider, als afsplitsing van de Vrijheidspartij Oostenrijk (FPÖ).

Aanvankelijk nam deze laatste, extreem-rechtse partij deel aan de regering, in een coalitie met Schüssels Oostenrijkse Volkspartij (ÖVP). De zes ministers van de FPÖ, onder wie ook Kastinger, stapten echter na de afsplitsing over naar het BZÖ.
Kastinger (42), die sinds juni 2004 minister was, kwam tot haar besluit uit onvrede met het 'vijandige' beleid van het BZÖ jegens buitenlanders. 'Ik leefde met de naïeve illusie dat ik de partij een liberaal imago kon geven', zo verklaarde zij. 'Maar dat is onmogelijk bij een verkiezing.' Haar opmerkingen moesten mede gezien worden tegen de achtergrond van de hardere taal die het BZÖ hanteerde om zich te onderscheiden van de FPÖ. Zo had BZÖ-leider Peter Westenthaler, die in mei 2006 het partijleiderschap van Haider had overgenomen, recentelijk opgeroepen tot het uit het land 'verdrijven' van 300.000 buitenlanders. Deze laatste oproep was de directe aanleiding voor Kastinger om haar partij te verlaten.

Verlies alleen voor partij van Schüssel

In vergelijking met de verkiezingen van 2002 was de partij van kanselier Schüssel de enige duidelijke verliezer. De ÖVP raakte bijna 8 procent van haar stemmen kwijt, ofwel 13 van haar 79 zetels. De Socialistische Partij Oostenrijk (SPÖ) werd met ruim 35 procent het grootst en verloor 1 zetel. Winst was er voor de Groenen, die van 17 naar 21 zetels gingen. Ook partijen aan de extreme rechterzijde behaalden een goed resultaat: FPÖ en BZÖ kregen bij elkaar opgeteld 28 zetels. In 2002 was alleen de FPÖ in het parlement vertegenwoordigd, met 18 zetels.

Uitslagen parlementsverkiezingen Oostenrijk
(1 oktober 2006)
Opkomst: 78,5 procent

partij	stemmen	percentage	zetels
SPÖ	1.663.986	35,3	68 (-1)
ÖVP	1.616.493	34,3	66 (-13)
Grünen	520.130	11,1	21 (+4)
FPÖ	519.598	11,0	21 (+3)
BZÖ	193.539	4,1	7 (+7)
MATIN	131.688	2,8	-
KPÖ	47.578	1,0	-
Overige	15.269	0,3	-
totaal	4.708.281		183

SPÖ - Socialistische Partij Oostenrijk
ÖVP - Oostenrijkse Volkspartij
Grünen - Groenen
FPÖ - Vrijheidspartij Oostenrijk
BZÖ - Verbond voor de Toekomst van Oostenrijk
MATIN - Lijst Dr. Martin - Voor Democratie, Controle en Gerechtigheid
KPÖ - Communistische Partij Oostenrijk

Sociaal-democraten en conservatieven vormen Grote Coalitie

Na langdurige onderhandelingen kwamen de Socialistische Partij Oostenrijk (SPÖ) en de (conservatieve) Oostenrijkse Volkspartij (ÖVP) op 8 januari 2007 overeen gezamenlijk een nieuwe regering te vormen. Deze werd, analoog aan een vergelijkbare samenwerking in Duitsland, ook wel als een Grote Coalitie aangeduid. Daarmee kwam tevens een einde aan de in 2000 begonnen deelname van extreem-rechts aan de Oostenrijkse regering, die het land enige tijd in een Europees isolement had gebracht.

Samenstelling regering Oostenrijk
(17 januari 2007)

President
Heinz FISCHER
Kanselier
Alfred GUSENBAUER
Vice-kanselier
Wilhelm MOLTERER

Ministers:
Binnenlandse zaken
Guenther PLATTER
Buitenlandse zaken
Ursula PLASSNIK
Defensie
Norbert DARABOS
Economische zaken en Arbeid
Martin BARTENSTEIN
Financiën
Wilhelm MOLTERER
Gezondheidszorg en Vrouwenzaken
Andrea KDOLSKY
Justitie
Maria BERGER
Landbouw, Bosbouw, Milieu en Waterbeheer
Josef PROELL
Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
Claudia SCHMIED
Sociale voorzieningen, Generaties en Consumentenbescherming
Erwin BUCHINGER
Transport, Innovatie en Technologie
Werner FAYMANN

Zonder portefeuille
Doris BURES
Johannes HAHN

Staatssecretarissen:
Kanselarij
Reinhold LOPATKA
Heidrun SILHAVY
Buitenlandse zaken
Hans WINKLER
Economische zaken en Arbeid
Christine MAREK
Financiën
Chrisoph MATZNETTER
Transport, Innovatie en Technologie
Christa KRANZL

Chef van de luchtmacht op non-actief gesteld

Erich Wolf, hoofd van de Oostenrijkse luchtmacht, is voorlopig van zijn functie ontheven - zo maakte minister van Defensie Norbert Darabos op 10 april 2007 bekend. De reden lag in diens mogelijke betrokkenheid bij onregelmatigheden rond het in 2003 afgesloten contract voor de aankoop van achttien Eurofighter gevechtsvliegtuigen. De kwestie werd sinds oktober 2006 onderzocht door een parlementaire commissie.
De koop kwam in een bedenkelijk daglicht te staan door vermoedens dat een lobbyist voor de producent, vliegtuigconsortium EADS (European Aeronautic Defense and Space Company), tijdens de onderhandelingen een bedrag van 87.000 euro had betaald aan een bedrijf dat eigendom was van de vrouw van Wolf. De 58-jarige generaal had onvoldoende duidelijk kunnen maken dat de verdenkingen rond de aanschaf onterecht waren.

Oostenrijkse Volkspartij kiest nieuwe leider

De regerende Oostenrijkse Volkspartij (ÖVP) koos op een partijcongres van 21 april 2007 in Salzburg met ruim 97 procent van de stemmen Wilhelm Molterer tot partijleider. Hij was minister van Financiën en tevens vice-kanselier in de regering die de ÖVP in januari had gevormd met de Socialistische Partij Oostenrijk (SPÖ).
Molterer werd de opvolger van voormalig kanselier Wolfgang Schüssel. Deze was twaalf jaar lang partijleider geweest.

JUSTITIE

Politie ontdekt netwerk kinderporno

De Oostenrijkse autoriteiten maakten op 7 februari 2007 bekend dat de politie een belangrijk internationaal netwerk van kinderporno had ontdekt. Het ging om minstens 2.360 verdachten uit 77 landen, die tegen

betaling video's hadden gedownload waarop kinderen jonger dan veertien jaar seksueel misbruikt werden. Ongeveer een kwart van de verdachten kwam uit de Verenigde Staten en in de Europese landen was het relatief grootste aantal afkomstig uit Duitsland. Er waren 23 Oostenrijkse verdachten.
De zaak was in juli 2006 aan het licht gekomen, toen een websitebeheerder uit Wenen bij een routinecontrole op het pornografisch materiaal stuitte. Hij lichtte vervolgens het ministerie van Binnenlandse Zaken in.

Minister van Justitie wil vermindering aantal gevangenen

Minister van Justitie Maria Berger kondigde op 28 februari 2007 aan maatregelen te willen nemen tegen de overbevolking van de Oostenrijkse gevangenissen. Daardoor zou het aantal gevangenen de komende jaren met 10 procent moeten zijn verminderd. Dat aantal was tussen 1989 en 2006 toegenomen van gemiddeld 6.000 naar 8.600. Op de dag dat Berger de maatregelen voorstelde, had het aantal gedetineerden een record bereikt van 9.093, op een bevolking van ongeveer acht miljoen inwoners.
De minister wilde huisarrest met elektronisch toezicht mogelijk maken en ook de regels voor voorwaardelijke invrijheidstelling herzien. Dit laatste kon ook betekenen dat immigranten, die 42 procent van de gevangenispopulatie uitmaakten, voorwaardelijk vrij kwamen als zij bereid waren naar hun land van herkomst terug te keren. Daarnaast stelde Berger, minister namens de Socialistische Partij Oostenrijk (SPÖ), een amnestieregeling voor ter gelegenheid van het negentigjarig bestaan van de republiek Oostenrijk in 2008. De coalitiepartner van de sociaal-democraten, de Oostenrijkse Volkspartij (ÖVP), was daar echter op tegen.

(Vorige berichten pagina 81/3 - 2007)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Geen buitenlandse kooplui meer op Russische markten

Vanaf 1 april 2007 mochten er op Russische markten geen buitenlandse kooplui hun goederen meer verkopen. President Vladimir Poetin beoogde met die maatregel de Russische bevolking te beschermen tegen etnische misdaadbendes die de markten in hun greep zouden hebben en de prijzen kunstmatig zouden opdrijven. Eind 2006 had de Staatsdoema met het voorstel ingestemd. Waarnemers meenden dat Poetin met de maatregel aansloot op de onder Russen levende vooroordelen ten aanzien van Kaukasiërs, Centraal-Aziaten en Chinezen.
Het marktverbod voor niet-Russen kon zich echter ook tegen de overheid keren. Sommige economen voorspelden namelijk leegstand op de markten en scherpe prijsstijgingen, waardoor de Russische consument op termijn de dupe zou kunnen worden.

Werk in meer dan dertig mijnen om veiligheidsredenen stilgelegd

Russische overheidsinstanties lieten op 2 april 2007 weten dat het werk in meer dan dertig mijnen in het land om veiligheidsredenen was stilgelegd. Dat gebeurde na een mijnramp op 19 maart in de regio Koezbass (Oost-Siberië), die meer dan honderd mensenlevens eiste. Volgens de controle-instantie Rostechnadzor waren 33 mijnen stilgelegd, waaronder 29 in Koezbass.

Rusland legt beperkingen op aan buitenlandse ngo's

Werk van buitenlandse adoptieorganisaties opgeschort

Russische autoriteiten maakten op 12 april 2007 bekend dat zij de activiteiten van alle buitenlandse adoptieorganisaties in Rusland voor enkele maanden hadden opgeschort. Daarmee kwam in ieder geval tijdelijk een eind aan de plaatsing in Amerikaanse pleeggezinnen van Russische kinderen, die een groot deel van de buitenlandse adoptiegevallen in de Verenigde Staten uitmaakten.

Sergej Vitelis, een Russische functionaris werkzaam bij het ministerie van Onderwijs, verklaarde op 12 april dat de vergunningen van talrijke buitenlandse niet-gouvernementele organisaties (ngo's) een dag eerder waren verlopen. Het afgeven van nieuwe vergunningen zou volgens hem ongeveer twee maanden in beslag nemen. Hij zei echter dat de vertraging technische redenen had en geen politieke oorzaken.

Politie doet inval bij door Amerikanen gefinancierde ngo

De politie deed op 18 april een inval in de kantoren van Educated Media Foundation, dat onafhankelijke media ondersteunde en gefinancierd werd vanuit de VS. Tijdens de huiszoeking werden documenten en apparatuur in beslag genomen, zo liet directeur Manana Aslamazian een dag later weten. De actie van de Russische overheid was volgens haar onderdeel van een campagne gericht tegen ngo's die financiering uit het Westen ontvingen.
Hoge functionarissen, onder wie president Vladimir Poetin, hadden zich de laatste tijd regelmatig kritisch uitgelaten over de rol van door het Westen gesteunde organisaties in Rusland.

Greep van het Kremlin op de media neemt sterk toe

De politie trad op 14 april 2007 in Moskou krachtig op tegen demonstraties die tegen de regering van president Vladimir Poetin waren gericht en arresteerde honderden mensen. Op de Russische televisiezenders waren daarvan echter slechts relatief onschuldige beelden te zien. Tegelijkertijd was er wel heel veel aandacht in de media voor een grote bijeenkomst van Poetingezinde jeugd.
De situatie was kenmerkend voor de sterke greep die het Kremlin op de media had, vooral de landelijke televisiezenders. De staat was eigenaar van de televisiezenders *Rossija* en *Kanaal Een*, terwijl *NTV* in handen was van het gasbedrijf Gazprom dat politiek dicht bij het Kremlin stond. Gevreesd werd dat het Kremlin die grote invloed ten eigen bate zou aanwenden in de aanloop tot de parlementsverkiezingen in december 2007 en de presidentsverkiezingen van maart 2008.

Politie treedt hard op tegen demonstranten in Sint-Petersburg

Oproerpolitie trad op 15 april 2007 in Sint-Petersburg hard op tegen demonstranten op een tweede dag van protest tegen het bewind van president Vladimir Poetin. De autoriteiten in de stad hadden toestemming voor de demonstratie gegeven, maar er was

veel politie op de been die na afloop in botsing kwam met demonstranten. Volgens de politie waren er rond de 120 mensen opgepakt.

Parlement neemt harde wet aan tegen extremisme

De Staatsdoema nam op 18 april 2007 unaniem een wet aan die het voor de overheid mogelijk maakte harder op te treden tegen extremisme. Er werd een maximum van drie jaar gevangenisstraf gesteld op vandalisme dat voortkwam uit een politieke overtuiging of ideologie.
Tegenstanders vreesden dat door de wet het Kremlin gemakkelijker maatregelen kon nemen tegen politieke tegenstanders, zoals demonstranten van de oppositie. Zo was bij een rechtbank in Moskou intussen een procedure begonnen om de al verboden Nationaal-Bolsjewistische Partij (NBP) tot een extremistische organisatie te bestempelen. Daardoor zou het voor rechtbanken gemakkelijker worden leden van die partij hogere straffen op te leggen.

President Poetin belooft meer geld voor sociale uitgaven en infrastructuur

Tijdens zijn jaarlijkse toespraak over de staat van het land op 26 april 2007 zegde president Vladimir Poetin toe dat de overheid miljarden zou gaan besteden aan sociale projecten en aan de verbetering van de infrastructuur. Hij verklaarde dat Rusland zich volledig had hersteld van de economische ineenstorting die was gevolgd op het einde van de Sovjet-Unie in 1991.
Poetin zei dat het gemiddelde inkomen in Rusland sinds 2000 was verdubbeld. Het land was in 2006 de grootste olieproducent en een van de tien grootste economieën ter wereld geworden. Volgens schattingen had Rusland in de zeven jaar van Poetins presidentschap omgerekend 550 miljard euro verdiend aan de verkoop van olie en gas, in een periode van hoge prijzen op de internationale markt.

JUSTITIE

Overplaatsing oliemagnaat Chodorkovski naar Moskou

Op 16 april 2007 stemde een rechtbank in Moskou in met de beslissing de voormalige oliemagnaat Michail Chodorkovski vanuit zijn gevangeniscel in Siberië naar Moskou over te plaatsen. Daartoe was besloten in verband met een nieuw onderzoek wegens diefstal en het witwassen van geld dat tegen hem werd ingesteld.
Chodorkovski was de rijkste man van Rusland en de eigenaar van onder meer het oliebedrijf Yukos, toen hij in 2003 wegens belastingontduiking werd gearresteerd en later tot acht jaar gevangenisstraf werd veroordeeld. Yukos werd opgesplitst en kwam via gerechtelijke procedures in handen van de staat of van ondernemers die zeer dicht bij het Kremlin stonden.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Rusland gaat 800 miljoen euro in nanotechnologie investeren

Eerste vice-premier Sergej Ivanov maakte op 18 april 2007 bekend dat Rusland in de komende drie jaar 28 miljard roebel (ca. 800 miljoen euro) zou uittrekken voor onderzoek op het gebied van nanotechnologie. Dat was een jong wetenschapsgebied waarin werd gewerkt met microscopische deeltjes ter grootte van een atoom. Ivanov deed de bekendmaking na een bijeenkomst bij het Koertsjatov-Instituut voor nucleair onderzoek, die ook door president Vladimir Poetin werd bijgewoond.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Ramzan Kadyrov omstreden nieuwe president van Tsjetsjenië

Ramzan Kadyrov werd op 5 april 2007 onder zeer strenge veiligheidsmaatregelen in de stad Goedermes geïnstalleerd als nieuwe president van Tsjetsjenië. Hij beloofde dat hij de door veel geweld geplaagde republiek voorspoed zou brengen en dat Tsjetsjenië altijd deel van Rusland zou blijven.

Kadyrov was omstreden omdat hij ervan beschuldigd werd zich met zijn speciale militie in de voorgaande jaren schuldig te hebben gemaakt aan tal van ontvoeringen, liquidaties en gevallen van marteling. Sommige commentatoren zagen zijn benoeming als een riskante manoeuvre van het Kremlin, omdat Kadyrov door zijn grillige en repressieve beleid mogelijk de anti-Russische gevoelens in Tsjetsjenië zou aanwakkeren. Kadyrov had wel tijdens zijn premierschap, dat aan zijn benoeming tot president voorafging, een begin gemaakt met de wederopbouw van de republiek.

Achttien doden bij helikopterongeluk in Tsjetsjenië

Een Russische militaire helikopter die onderweg was naar een gewapende confrontatie met Tsjetsjeense rebellen stortte op 27 april 2007 neer. Alle achttien inzittenden kwamen om het leven. Het was onduidelijk of de helikopter was neergeschoten. Het was het hoogste dodental op één dag sinds twee jaar onder Russische militairen in Tsjetsjenië.

BUITENLANDSE ZAKEN

Muziekindustrie wil Russisch optreden tegen illegale kopieën

Tijdens een internationale conferentie in Moskou deed John Kennedy, president van de International Federation of the Phonographic Industry, op 17 april 2007 een beroep op de Russische overheid om op te treden tegen muziekpiraterij. Rusland was volgens hem na China het land waar dat het meeste voorkwam. Volgens Kennedy was twee derde van de muziek-cd's in Rusland een illegale kopie en bedroeg het aantal illegale kopieën in Rusland zevenhonderd miljoen, acht keer het aantal cd's dat legaal werd verkocht.

De Russische minister van Economie German Gref liet de conferentie weten dat het tijd zou kosten het probleem op te lossen.

Onenigheid over Amerikaans raketschild escaleert verder

Onenigheid over de voorgenomen plaatsing van een Amerikaans raketschild in Centraal-Europa escaleerde verder op 26 april 2007, toen Rusland aankondigde een belangrijk wapenbeheersingsverdrag te zullen bevriezen. Bij een bijeenkomst met landen van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) in Oslo waarschuwde de Russische minister van Buitenlandse Zaken Sergej Lavrov dat zijn land de naleving van het CFE-verdrag (Conventional Forces in Europe) zou opschorten. Rusland zou volgens hem het verdrag zelfs kunnen opzeggen als de NAVO-lidstaten het niet zouden ratificeren. Eerder op de dag had ook president Vladimir Poetin gedreigd het ver-

drag te bevriezen als reactie op de Amerikaanse plannen.
Het CFE-verdrag was in 1990 in Parijs ondertekend door de landen van de NAVO en het voormalige Warschaupact en bevatte afspraken over de beperking van troepenaantallen en militair materieel in Europa. Het was in Istanbul in 1999 aangepast, na de opheffing van het Warschaupact, om beperkingen per land vast te stellen. Dat nieuwe verdrag was echter nooit door NAVO-landen geratificeerd met het argument dat Rusland de in Istanbul gedane toezegging niet was nagekomen om haar troepen uit de voormalige sovjetrepublieken Georgië en Moldavië terug te trekken.
De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Condoleezza Rice had eerder gezegd dat de door Moskou naar voren gebrachte suggestie dat een Amerikaans raketschild in Centraal-Europa tegen Rusland gericht zou zijn 'belachelijk' was.

OVERLEDEN

Boris Jeltsin, voormalig president

Ex-president Boris Jeltsin overleed op 23 april 2007 in Moskou op 76-jarige leeftijd onverwacht aan een hartstilstand. Een dag later werd hij opgebaard in de kathedraal van Christus de Verlosser in Moskou en op 25 april begraven op het elitekerkhof Novodevitsji in Moskou.
Jeltsin werd op 1 februari 1931 als Boris Nikolajevitsj Jeltsin geboren in een boerenfamilie in Boetka, een dorpje nabij Sverdlovsk in de Oeral, het latere Jekaterinenburg. Hij studeerde in 1955 af als bouwkundig ingenieur. Zes jaar later werd hij lid van de Communistische Partij van de Sovjet-Unie (CPSU) en in 1975 werd hij partijchef van het district Sverdlovsk. In 1981 trad hij toe tot het Centraal Comité van de CPSU, waarin hij later ook deel zou gaan uitmaken van het politbureau – het belangrijkste besluitvormende orgaan binnen het Comité. De toenmalige secretaris-generaal van de partij en latere president van de Sovjet-Unie, Michail Gorbatsjov, benoemde Jeltsin in 1985 tot partijchef van het district Moskou. Hij werd echter door dezelfde Gorbatsjov in 1988 uit het politbureau gezet. Hij nam zitting in het parlement, maar zegde in 1990, een jaar voor het uiteenvallen van de Sovjet-Unie, zijn partijlidmaatschap op.
In juni 1991 werd Jeltsin rechtstreeks door de kiezers tot president gekozen en aan het einde van dat jaar forceerde hij de opheffing van de Sovjet-Unie. Daaraan ging nog een confrontatie vooraf met orthodoxe communisten die in augustus 1991 een poging tot staatsgreep deden en tegen wie Jeltsin het verzet leidde. Hij bleef president tot eind 1999, nadat de Staatsdoema eerder al voor zijn afzetting had gestemd. Vladimir Poetin volgde hem op als president.
Poetin kwalificeerde Jeltsin bij diens overlijden als zijn politieke mentor en als een dapper, warm en spiritueel man die de Russische bevolking de kans gaf ideeën vrij te uiten en eigen leiders te kiezen. Onder de Russische bevolking was het oordeel over Jeltsin op het eind van zijn leven vaak aanzienlijk negatiever. Men herinnerde zich de politieke chaos onder zijn bewind, de welig tierende corruptie en zijn vermeende dronkenschap. De grootschalige privatisering van staatsbedrijven die met veel corruptie gepaard ging en tot het ontstaan van een rijke superelite leidde, was tevens een belangrijk onderdeel van zijn ambtsperiode. De verpaupering van grote delen van de bevolking, die mede het gevolg was van Jeltsins economisch beleid, werd hem door Russen ook niet in dank afgenomen. Een andere schandvlek op Jeltsins blazoen was de eerste Tsjetsjeense oorlog (1994-1996), waarbij honderden slecht getrainde dienstplichtigen niet opgewassen bleken tegen Tsjetsjeense opstandelingen. Die dienstplichtigen moesten de incompetentie van hun politieke en militaire leiding vaak met de dood bekopen.

(Vorige berichten pagina 206/3 e.v. - 2007)

SERVIË

BINNENLAND

G17 Plus stapt uit regering en parlement

Op 1 oktober 2006 legden de ministers en parlementsleden van de hervormingsgezinde partij G17 Plus (G17+) hun werk neer. Zij waren ontevreden over het uitblijven van de arrestatie van de van oorlogsmisdaden verdachte generaal Ratko Mladic, hetgeen als voorwaarde gold voor toetredingsonderhandelingen met de Europese Unie.
De vice-premier en drie ministers van de partij bleven wel doorwerken in de regering van de Servische premier Vojislav Kostunica tot het parlement hun ontslag zou hebben aanvaard. De 31 parlementsleden van G17+ namen niet meer deel aan parlementszittingen. De actie van de partij had geen serieuze politieke gevolgen omdat er op 21 januari 2007 nieuwe parlementsverkiezingen zouden worden gehouden.

Nieuwe grondwet bij referendum goedgekeurd

Omdat Montenegro in juni 2006 uit de Federatie van Servië en Montenegro was gestapt, moest Servië een nieuwe grondwet krijgen. Deze werd in het weekend van 28 en 29 oktober 2006 in een referendum aan de Servische bevolking voorgelegd. De nieuwe grondwet definieerde Servië voor het eerst sinds 1918 als een onafhankelijke staat en bepaalde dat de provincie Kosovo een 'integraal onderdeel' van Servië was. Daarmee werd van Servische zijde stelling genomen tegen mogelijke onafhankelijkheid van deze provincie.
Minstens de helft van alle 6,6 miljoen stemgerechtigden moest voor de grondwet stemmen om hem aangenomen te krijgen. De grondwet werd aanvaard met een marge van 94.000 stemmen. Aangezien de opkomst slechts 51,6 procent van de stemgerechtigden was, hadden bijna alle opgekomen kiezers voor de grondwet gestemd. Een politieke crisis, die mogelijk zou zijn uitgebroken als er onvoldoende stemgerechtigden zouden zijn opgekomen, werd voorkomen.
Het Servische parlement gaf op 8 november haar goedkeuring aan de nieuwe grondwet.

Hervormingsgezinde partijen winnen parlementsverkiezingen

Op 21 januari 2007 gingen de Serviërs naar de stembus om een nieuw parlement te kiezen. De strijd voor de 250 zetels in de Narodna skupstina (Nationale Vergadering) ging tussen anti-westerse en (extreem-)nationalistische partijen enerzijds en hervormingsgezinde en pro-Europese partijen anderzijds.
De extreem-nationalistische Servische Radicale Partij (SRS) van Vojislav Seselj bleef de grootste partij, maar de hervormingsgezinde Democratische Partij (DS) van president Boris Tadic boekte de grootste vooruitgang: ze ging 10,1 procent, ofwel 27 zetels, vooruit. Hoewel in media de SRS vaak als de grote winnaar van de verkiezingen werd af-

geschilderd, wezen de cijfers anders uit. Het anti-westerse en nationalistische kamp, waartoe behalve de SRS ook de Servische Socialistische Partij (SPS) behoorde, behaalde 97 zetels. Dat was veel minder dan de 145 zetels voor de hervormingsgezinde en pro-westerse partijen te samen: de DS, de Democratische Partij van Servië - Nieuw Servië (DSS - NS), G17 Plus (G17+) en de Liberaal-Democratische Partij (LDP).

Roma verheugd over vertegenwoordiging in parlement

In Servië leefden ongeveer 600.000 Roma. Net als de Slavische moslims, etnische Hongaren en etnische Albanezen mochten zij op 21 januari 'etnische vertegenwoordigers' voor het nieuwe parlement kiezen. De Roma Unie van Servië (URS) en de Roma Partij (RP) wonnen ieder één zetel. URS-leider Rajko Djuric noemde de intrede van de twee Roma-partijen in het parlement van Servië een 'historische gebeurtenis'.

Uitslagen parlementsverkiezingen Servië
(21 januari 2007)

partij	percentage	zetels
Servische Radicale Partij (SRS)	28,6	81
Democratische Partij (DS)	22,7	64
Democratische Partij van Servië - Nieuw Servië (DSS - NS)	16,5	47
G17 Plus (G17+)	6,8	19
Servische Socialistische Partij (SPS)	5,6	16
Liberaal-Democratische Partij (LDP)	5,3	15
Alliantie van Vojvodina Hongaren (SVM)*		3
Lijst voor Sandzak (LzS)*		2
Roma Unie van Servië (URS)*		1
Roma Partij (RP)*		1
Albanese Coalitie van Preševo Valley (KAPD)*		1
totaal		250

* Partijen die etnische minderheden vertegenwoordigen. Anders dan voor de overige partijen geldt voor hen de kiesdrempel van 5 procent niet.

Moeizame regeringsvorming wegens postenverdeling

Zoals verwacht verliep de regeringsvorming na de parlementsverkiezingen moeizaam. Het grootste struikelblok was de verdeling van de posten in de veiligheidsministeries die de afhandeling van de oorlogsmisdaden in de Joegoslavische burgeroorlog onder zich hadden. De hervormingsgezinde en pro-westerse DS, de grote winnaar van de verkiezingen, wilde wel instemmen met een nieuw premierschap van Vojislav Kostunica van de gematigd nationalistische Democratische Partij van Servië (DSS), maar dan moesten DS-ministers de betreffende ministersposten toegewezen krijgen.

Vrees voor 'witte Al-Qaeda' in regio Sandzak

In de regio Sandzak in het zuiden van Servië leefde een omvangrijke moslimminderheid. In de hoofdstad van de regio, Novi Pazar, was 90 procent van de 100.000 inwoners moslim. Deze moslims noemden zichzelf het liefst 'Bosnjakken', omdat zij meenden dat zij etnisch dichter bij de islamitische Bosniërs stonden dan bij de orthodoxe Serviërs.
De Serviërs vreesden dat de Sandzak steeds meer een (internationaal) centrum van moslimextremisme zou worden nadat in maart 2007 in een berggrot plastic explosieven, maskers en machinegeweren waren gevonden en zes lokale moslims waren gearresteerd op verdenking van lidmaatschap van een gewelddadige wahabitische sekte. Nationalistische Serviërs stelden dat de sfeer in Novi Pazar meer op Saoedi-Arabië dan op Servië leek.
Ook westerse inlichtingendiensten vreesden dat in de arme Sandzak en aangrenzende gebieden in Bosnië een 'witte Al-Qaeda' kon ontstaan. Bovendien kon de regio uitgroeien tot een centrum van georganiseerde criminaliteit, met name drugs- en mensensmokkel.

KOSOVO

VN-onderhandelaar Ahtisaari presenteert plan voor Kosovo

Op 2 februari 2007 presenteerde Martti Ahtisaari, bemiddelaar namens de Verenigde Naties, zijn plan voor de toekomst van de provincie Kosovo. De Finse oud-president bracht zijn voorstellen persoonlijk naar de Servische leiders in Belgrado en de Kosovo-Albanese leiders in Pristina. De etnische Albanezen, die 90 procent van de twee miljoen inwoners van Kosovo uitmaakten, wilden onafhankelijkheid van Servië. De Serviërs waren daar in grote meerderheid tegen, want voor hen was Kosovo historisch Servisch grondgebied.
Het vraagstuk van de onafhankelijkheid van Kosovo werd actueel na de vervolging van Kosovo-Albanezen door het bewind van de Servische president Slobodan Milosevic, eind jaren negentig van de twintigste eeuw. Nadat bombardementen van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) het bewind van Milosevic in juni 1999 op de knieën hadden gedwongen, kwam Kosovo onder VN-bestuur.
Ahtisaari's plan bevatte de volgende punten:
- Er werd niet expliciet gesproken over onafhankelijkheid van Kosovo of Servische soevereiniteit over de regio.
- Kosovo mocht zich niet aansluiten bij Albanië en Servische regio's mochten zich niet afsplitsen naar Servië.
- Kosovo mocht nationale symbolen als een vlag en een volkslied gaan voeren.
- Kosovo mocht lid worden van internationale organisaties als de VN en het Internationaal Monetair Fonds.
- Een internationale gevolmachtigde van de VN en de Europese Unie kreeg het recht in te grijpen in het bestuur van Kosovo.
- Troepen van de NAVO en de EU bleven militaire en politiefuncties in de regio vervullen.
- Etnische minderheden moesten beschermd worden en worden vertegenwoordigd in het bestuur van Kosovo.
- Kloosters en kerken van de Servisch-orthodoxe Kerk en de Servische taal moesten beschermd worden.

De algemene formule van het voorstel was te omschrijven als 'onafhankelijkheid onderworpen aan internationaal toezicht'.

Servisch parlement tegen Ahtisaari-plan

Op 14 februari 2007 wees het parlement van Servië het voorstel van Ahtisaari met een grote meerderheid van 255 tegen 15 stemmen af. De Servische president Boris Tadic stelde dat het voorstel een schending was van het essentiële principe van de territoriale onschendbaarheid van internationaal erkende staten.

Kosovo-Albanezen teleurgesteld over plan

Op 4 maart protesteerden duizenden Kosovo-Albanezen in Pristina, de hoofdstad van Kosovo. Zij riepen leuzen tegen de VN, omdat Ahtisaari in zijn voorstel geen volledige onafhankelijkheid had opgenomen.
Sinds de presentatie van het plan was het vaker onrustig in Kosovo. Zo was er herhaal-

delijk een gewelddadig treffen tussen Kosovo-Albanese demonstranten en VN-manschappen. De Kosovaarse premier Agim Ceku riep de bevolking op geen geweld te gebruiken.

Onderhandelingen over Kosovo lopen definitief vast

Op 10 maart concludeerde Ahtisaari dat de onderhandelingen tussen de Servische en Kosovo-Albanese leiders over zijn plan definitief waren vastgelopen en dat het nu aan de VN-Veiligheidsraad was om een eindbeslissing over de kwestie te nemen. De Servische premier Vojislav Kostunica verklaarde na de onderhandelingen in Wenen dat hij 'woedend' was dat Servië 15 procent van zijn grondgebied kwijt zou raken.
Nationalistische Serviërs dreigden met gewelddadige opstanden als Kosovo onafhankelijkheid zou krijgen. Ook dreigden in dat geval Servische gebieden in het noorden van Kosovo met afscheiding naar Servië. Sommige Kosovo-Albanezen op hun beurt dreigden met bloedige straatprotesten als Kosovo niet volledig onafhankelijk zou worden.

Kosovo-plan bij VN-Veiligheidsraad gepresenteerd

Op 26 maart presenteerde Ahtisaari zijn voorstel aan de Veiligheidsraad. In een begeleidend rapport stelde hij: 'Na zorgvuldige bestudering van Kosovo's recente geschiedenis en de realiteit in hedendaags Kosovo en met medeneming van de onderhandelingen tussen de betrokken partijen, ben ik tot de conclusie gekomen dat de enige reële optie voor Kosovo onafhankelijkheid is, die voor een bepaalde periode onder toezicht van de internationale gemeenschap moet komen te staan.'
Verder schreef hij: 'Herstel van het Servische bestuur over Kosovo zou nu niet acceptabel zijn voor de overgrote meerderheid van de bevolking van Kosovo. Belgrado kan niet zijn autoriteit herwinnen zonder gewelddadig verzet uit te lokken.'
Tenslotte meende Ahtisaari dat continuering van het internationale bestuur over Kosovo ook niet langer mogelijk was.

VS en Europese landen steunen Kosovo-plan

Op 4 april vergaderde de VN-Veiligheidsraad voor het eerst over het plan van Ahtisaari. Tijdens deze zitting bleek dat – zoals verwacht – Frankrijk, Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en secretaris-generaal Ban Ki-moon het voorstel om Kosovo een sterke mate van onafhankelijkheid te geven steunden, terwijl Rusland tegen was. De Servische premier Vojislav Kostunica verklaarde verheugd te zijn over de Russische opstelling.

Rusland benadrukt verzet tegen onafhankelijkheid Kosovo

Op 23 april hielden de ambassadeurs van de vijftien landen van de Veiligheidsraad in Luxemburg een bijeenkomst over de kwestie Kosovo, alvorens zij voor een 'fact-finding' missie naar de regio zouden vertrekken. Tijdens die bijeenkomst herhaalde de Russische minister van Buitenlandse Zaken Sergej Lavrov het verzet van Rusland tegen het voorstel van Ahtisaari. Het plan zou de internationaal erkende soevereine staat Servië opdelen, aldus Lavrov, en Rusland wilde geen verantwoordelijkheid nemen voor deze aantasting van het VN-statuut. Omdat de grote westerse landen wel voor het voorstel van Ahtisaari waren, werkte de kwestie Kosovo als splijtzwam in de verslechterende verhouding tussen Rusland en het Westen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Schuld bij IMF afbetaald

Servië zal op 15 maart 2007 zijn schuld van 250 miljoen dollar (ca. 189 miljoen euro) bij het Internationaal Monetair Fonds (IMF) afbetalen, zo verklaarde gouverneur Radovan Jelasic van de Centrale bank diezelfde dag. 'Vanaf morgen zullen wij niet langer verplichtingen jegens het IMF hebben', aldus Jelasic. Daarentegen kon Servië wel een rapport van het IMF tegemoet zien, waarin naar verwachting scherpe kritiek zou worden geleverd op het trage tempo van de economische hervormingen.

JUSTITIE

Moordenaars 'warlord' Arkan veroordeeld

Op 9 oktober 2006 werden drie mannen door een gerechtshof in Belgrado tot dertig jaar cel veroordeeld wegens de moord zes jaar eerder op de beruchte 'warlord' Zeljko Raznatovic ('Arkan') en twee van zijn handlangers. Het ging om Dobrosav Gavric, Milan Djurisic en Dragan Nikolic. Het betrof een veroordeling in hoger beroep, want een eerdere veroordeling was teniet gedaan door het Hooggerechtshof van Servië. Gavric en Djurisic waren tijdens hun veroordeling voortvluchtig. Vijf anderen werden veroordeeld tot straffen van drie tot negen jaar wegens medeplichtigheid.

Kosovo-Albanees veroordeeld wegens oorlogsmisdaden

Op 5 april 2007 bevestigde het Hooggerechtshof van Servië in hoger beroep de veroordeling tot dertien jaar celstraf van de Kosovo-Albanees Anton Lekaj (26) wegens het plegen van oorlogsmisdaden tijdens de Kosovo-oorlog van 1999. In juni van dat jaar, toen de Servische troepen zich uit Kosovo terugtrokken, overvielen Lekaj en andere leden van het Kosovo Bevrijdingsleger in Kosovo een bruiloft van Roma, waarbij een meisje werd verkracht, een man seksueel werd misbruikt en elf bruiloftgasten werden ontvoerd. De ontvoerden werden gemarteld in de kelder van een leegstaand hotel en vier van hen werden vermoord.

Lekaj ontkende alle beschuldigingen en zei het Servische gerechtshof niet te erkennen. De verdediging pleitte er in hoger beroep voor dat Lekaj terug mocht naar Kosovo, dat onder internationaal bestuur stond.
Hier werd een breder probleem geraakt: Servië wilde vaker Kosovo-Albanezen vervolgen wegens oorlogsmisdaden, maar Kosovo was sinds 1999 buiten het bereik van de Servische rechtspraak. Lekaj werd toevallig in 2004 gearresteerd tijdens een autodiefstal in Montenegro, dat toen nog deel uitmaakte van een federatie met Servië, en aan Belgrado uitgeleverd.

Paramilitairen veroordeeld wegens aandeel in drama Srebrenica

Sinds de verdrijving uit de macht van president Slobodan Milosevic in oktober 2000 werd het mogelijk dat Serviërs in Servië konden worden gearresteerd wegens oorlogsmisdaden in de Joegoslavische burgeroorlog. Zo werden op 10 april 2007 vier paramilitairen veroordeeld wegens het neerschieten van zes jonge Bosnische moslimmannen in de omgeving van Srebrenica

in 1995. Deze executies werden op video opgenomen vanuit de gedachte dat de beelden nooit openbaar zouden worden, maar dat werden ze wel in juni 2005, waarna ze ook in Servië veel verontwaardiging wekten.
De vier paramilitairen op de video – leden van de eenheid van de Schorpioenen, onder wie commandant Slobodan Medic – werden door een Servisch gerechtshof in Belgrado veroordeeld tot lange celstraffen. Medic kreeg twintig jaar, evenals een andere Schorpioen. Aan het enige militielid dat schuld bekende, Pero Petrasevic, werd dertien jaar opgelegd. Een vierde Schorpioen kreeg vier jaar en een vijfde lid van de eenheid werd vrijgesproken.
De internationale gemeenschap verwelkomde de veroordelingen, ook omdat Servië hiermee aantoonde verantwoordelijkheid te nemen voor oorlogsmisdaden die in het verleden door zijn burgers waren gepleegd.

MILITAIRE ZAKEN

Partnerschapsovereenkomst met de NAVO

Op 14 december 2006 ondertekende president Boris Tadic van Servië in Brussel een partnerschapsovereenkomst met de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO). De buurlanden Bosnië-Herzegovina en Montenegro deden hetzelfde. Na 14 december telde de NAVO 26 volwaardige leden en 23 partners.

BUITENLANDSE ZAKEN

VN-hof spreekt Servië vrij van genocide

Het Internationaal Gerechtshof van de Verenigde Naties, gevestigd in Den Haag, sprak op 26 februari 2007 Servië vrij van de aanklacht wegens het plegen van 'genocide' in Bosnië-Herzegovina tijdens de burgeroorlog van 1992-1995. Praktisch betekende de uitspraak onder meer dat Servië geen herstelbetalingen aan Bosnië-Herzegovina hoefde te doen. Het was voor het eerst in de geschiedenis dat een hele natie voor genocide ter verantwoording werd geroepen.
Bij monde van rechter Rosalyn Higgins verklaarde het hof dat niet het hele land Servië aansprakelijk kon worden gesteld. Het stelde wel dat Servië te weinig had gedaan om het geweld van de Bosnische Serviërs te stoppen en dat de gebeurtenissen rond de enclave Srebrenica in juli 1995 wel als genocide betiteld konden worden. Daarmee werd gedoeld op de ca. 8.000 moslimmannen die er systematisch werden vermoord en waarvoor de voortvluchtige generaal Ratko Mladic nog altijd werd gezocht wegens oorlogsmisdaden. Het hof riep de Servische leiders nogmaals op om hem op te pakken. De Servische president Boris Tadic, die de uitspraak van het hof verwelkomde, zei te beseffen dat Servië 'dramatische politieke en economische consequenties' zou ondergaan als het land niet zou meewerken in de zaak-Mladic.

(Vorige berichten pagina 471/3 e.v. - 2006)

TURKIJE

BINNENLAND

Politie beëindigt kaping

Een passagier dwong op 10 april 2007 een vliegtuig van de maatschappij Pegasus dat op weg was van Diyarbakir naar Istanbul koers te zetten naar Iran. Aan boord bevonden zich 178 passagiers en 6 bemanningsleden.
De man zou geprobeerd hebben de cockpit binnen te komen, maar dat mislukte. Hij zei vervolgens dat hij explosieven bij zich had en deze tot ontploffing zou brengen als het vliegtuig de koers niet zou verleggen naar Ankara. Later wilde hij naar Iran.
De piloten landden op het vliegveld van Ankara waar de politie de man arresteerde. Hij was ongewapend en had ook geen explosieven bij zich. Zijn motieven waren vooralsnog onduidelijk. De politie wist wel te melden dat hij in 1994 was vrijgesproken van de aanklacht van hulp aan de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) en dat er nu een aanklacht tegen hem liep wegens drugshandel. Enkele mensen beweerden dat de man tijdens de kaping onder invloed van drugs was.

Presidentsverkiezingen leiden tot politieke crisis

Ongeveer 300.000 mensen demonstreerden op 14 april 2007 tegen een mogelijke kandidatuur van premier Recep Tayyip Erdogan als president. Zij meenden dat het seculiere karakter van de Turkse staat gevaar liep als Erdogan staatshoofd zou worden omdat hij zijn wortels in de traditionele islam had. De huidige president Ahmet Necdet Sezer zou op 16 mei terugtreden. De kansen van Erdogan om hem op te volgen waren tamelijk groot omdat zijn Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) over een comfortabele meerderheid in het parlement beschikte, hoewel het geen tweederde meerderheid was. De demonstratie was een van de grootste van de laatste decennia.

De angst voor een AKP-president was groot omdat de huidige president geregeld gebruik maakte van zijn vetorecht om wetten naar het parlement terug te sturen die het seculiere karakter van de Turkse staat zouden ondermijnen. Een islamitische president zou zoiets niet doen, zo was de heersende angst. Die leefde overigens niet alleen onder een deel van de bevolking, maar ook onder de militairen die zich zagen als hoeder van de seculiere principes. De militairen hadden na de politieke hervormingen niet meer zoveel officiële macht als voorheen, maar waren nog wel degelijk een factor om rekening mee te houden.

Erdogan schuift minister Gül naar voren

Premier Erdogan maakte op 24 april tot veler verrassing bekend dat de AKP minister van Buitenlandse Zaken Abdullah Gül naar voren schoof als presidentskandidaat. Erdogan zei dat hij premier wilde blijven: 'We hebben in de afgelopen vijf jaar gedaan wat anderen in vijftig jaar niet lukte. Ik wil niet stoppen voordat dit werk is afgerond.'
Gül was eerder (2002-2003) premier van Turkije toen de AKP de verkiezingen won, maar Erdogan geen politieke functie mocht bekleden omdat hij was veroordeeld wegens het voorlezen van een opruiend gedicht. Pas nadat het parlement het verbod op het uitoefenen van politieke functies had opgeheven, kon Erdogan premier worden. Gül werd toen minister van Buitenlandse Zaken.

Gül had net als Erdogan zijn wortels in de traditionele islam, maar was iets minder omstreden. Tegen hem pleitte echter dat hij bevriend was met Erdogan, dat zijn vrouw een hoofddoekje droeg en dat zij bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens had gevraagd het verbod op het dragen van hoofddoekjes teniet te doen.

Turkije

Gül niet gekozen in eerste ronde

Het parlement moest op 27 april een nieuwe president kiezen. De oppositie eiste eerst dat het aantal aanwezige volksvertegenwoordigers werd geteld, maar deze eis werd afgewezen. De oppositie boycotte namelijk de stemming, zodat het benodigde aantal van twee derde van het aantal volksvertegenwoordigers niet aanwezig was. De grondwet stelde dat er in dat geval nieuwe verkiezingen plaats moesten vinden.
De stemming ging echter gewoon door. Gül kreeg 357 stemmen, wat er tien te weinig waren voor de vereiste tweederdemeerderheid in het 550 zetels tellende parlement. Premier Erdogan liet zich hierdoor niet uit het veld slaan en zei gelukkig te zijn dat de stemming ordelijk was verlopen en dat hij er alle vertrouwen in had dat Gül de volgende ronde gekozen zou worden. Dat was echter allerminst zeker omdat ook in de tweede ronde een tweederdemeerderheid was vereist. Pas in de derde ronde kon een kandidaat met een gewone meerderheid worden gekozen.

Oppositie eist nieuwe verkiezingen

De oppositionele Republikeinse Volkspartij (CHP) eiste op 27 april na de stemming nieuwe verkiezingen omdat het vereiste quorum van twee derde van de volksvertegenwoordigers niet aanwezig was. Derhalve was de stemming volgens de CHP ongeldig. De partij zei de zaak voor te zullen leggen aan het Constitutioneel Hof.

Leger mengt zich in presidentsverkiezingen

Het Turkse leger zette op 27 april een boodschap op haar website waarin het verklaarde de verkiezingen met bezorgdheid te volgen en dat ze meer bij het proces betrokken wilde worden. Het leger was nog steeds erg machtig in Turkije en had in 1997 al eens een islamitische regering naar huis gestuurd.
Minister van Justitie Cemil Cicek reageerde op 28 april op het dreigement van de militairen: 'Het is ondenkbaar dat een instituut als het leger, dat verbonden is met de premier, een verklaring tegen de regering aflegt over welk onderwerp dan ook. (...) Volgens de grondwet is de chefstaf verantwoording schuldig aan de premier.'
Premier Recep Tayyip Erdogan had hierop een telefoongesprek met stafchef Yasar Buyukanit. Hij maakte hierover niet veel meer bekend dan dat het gesprek 'nuttig en vruchtbaar' was.
Internationaal werd er verontwaardigd gereageerd op de uitspraken vanuit het leger. Olli Rehn, eurocommissaris voor Uitbreiding, noemde namens de Europese Unie de presidentsverkiezingen een test voor de democratie in Turkije. Terry Davis, secretaris-generaal van de Raad van Europa, liet zich duidelijker uit: 'Deze verklaring lijkt op een opzettelijke poging van de gewapende strijdkrachten om de presidentsverkiezingen te beïnvloeden. (...) Zij moeten in de kazerne blijven en zich niet in de politiek mengen.'

Opnieuw massale demonstratie

Op 28 april demonstreerden naar schatting 700.000 mensen in Istanbul tegen de presidentskandidatuur van Abdullah Gül. Ze eisten nieuwe verkiezingen en kregen daarbij steun van de Turkse werkgeversorganisatie Tusaid.

Politieke onrust leidt tot koersval

De gouverneur van de Centrale bank, Durmus Yilmaz, waarschuwde op 27 april al voor de economische gevolgen van de politieke instabiliteit. De Turkse economie was uit een diep dal gekropen, maar de huidige onrust zette volgens Yilmaz de doelstellingen op het gebied van de economische groei en het beteugelen van de inflatie onder druk. Premier Erdogan liet zich op 30 april in vergelijkbare bewoordingen uit: 'Nog geen viereneenhalf jaar geleden werd dit land getroffen door ernstige problemen, die we één voor één hebben overwonnen. We moeten nu niet het vertrouwen schaden dat we hebben opgebouwd.'
De koersen gingen op 30 april flink onderuit. De IMKB-index, de belangrijkste beursgraadmeter van de Istanbul Stock Exchange (ISE), daalde met 6,3 procent, terwijl ook de koers van de lira onder druk kwam te staan. Analisten verwachtten echter dat dit tijdelijk zou zijn en dat de parameters zich zouden herstellen als de politieke rust was teruggekeerd.

Drie mensen bijbeldrukkerij vermoord

Op 18 april 2007 werden drie mensen vermoord die werkten in een bijbeldrukkerij in Malatya. Onder hen bevond zich een Duitser. De drie waren eerst gekneveld, waarna hun kelen waren doorgesneden. De drukkerij was niet alleen een doorn in het oog van moslims, maar ook van seculiere Turken omdat hier bijbels werden gedrukt die werden gebruikt bij de bekering tot christen.
De overheid maakte op 22 april bekend dat ze elf verdachten had aangeklaagd. Een twaalfde verdachte verbleef nog in het ziekenhuis omdat hij gewond was geraakt tijdens een ontsnappingspoging.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Turkse economie sterk gegroeid

Het statistisch instituut TUIK maakte op 2 april 2007 bekend dat de Turkse economie in 2006 met 6,1 procent was gegroeid. Dat was fors meer dan de verwachte 5 procent. Door de groei kwam het bbp uit op omgerekend meer dan 300 miljard euro.

BUITENLANDSE ZAKEN

Dreiging van inval in Noord-Irak neemt toe

Minister van Buitenlandse Zaken Abdullah Gül zei op 11 april 2007 dat Turkije het recht had strijders van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) in Irak aan te pakken als Bagdad niet sterk genoeg was om dat zelf te doen. Hij deed zijn uitspraak nadat in de voorgaande dagen twintig mensen waren omgekomen bij gevechten tussen het leger en PKK-strijders. Gül wees er op dat zowel de Verenigde Staten als de Europese Unie de PKK als een terroristische organisatie beschouwden en dat Turkije het recht had terroristen overal aan te pakken.
De VS en de EU waren echter fel tegen een eenzijdige actie van Turkije omdat dit de stabiliteit in het noorden van Irak ernstig zou kunnen verstoren, terwijl dit een van de weinige gebieden in Irak was waar het relatief rustig was. Een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken riep dan ook op om tot een gezamenlijke oplossing te komen.

Leger verhoogt druk

Een dag later hield de stafchef van het Turkse leger, Yasar Buyukanit, een persconferentie, hetgeen uitzonderlijk was voor het le-

gerhoofd. Hij zei dat een inval in Noord-Irak onvermijdelijk was omdat zich daar duizenden PKK'ers bevonden. Zij zouden zich aan het einde van de winter opmaken voor een nieuwe reeks aanvallen op Turkije.
Buyukanit vergrootte met zijn uitspraken de druk op premier Recep Tayyip Erdogan om daadwerkelijk in te grijpen. Erdogan kon de wens van het in Turkije nog steeds machtige leger niet zomaar naast zich neerleggen. Verder had hij ook te maken met parlementsverkiezingen later dat jaar. Niet ingaan op de wens van de generaal zou kunnen leiden tot het imago van een 'lafaard', wat met het oog op de verkiezingen desastreus kon zijn. Aan de andere kant zou ingrijpen in Noord-Irak leiden tot een forse confrontatie met het buitenland en de onderhandelingen over toetreding tot de EU zeker schaden.

(Vorige berichten pagina 210/2 e.v. - 2007)

VATICAAN

BINNENLAND

Paus benoemt kardinaal Bertone tot privé-secretaris

Paus Benedictus XVI benoemde op 4 april 2007 kardinaal Tracisio Bertone tot camerlengo. De camerlengo was de privé-secretaris van de paus en verving hem bij diens sterven tot er een nieuwe paus was benoemd. Bertone was kardinaal en een vertrouweling van de paus.

Paus publiceert eerste boek

Paus Benedictus XVI publiceerde op 13 april 2007 zijn eerste boek als paus. Het boek, waaraan hij al was begonnen toen hij nog kardinaal was, handelt over het leven van Jezus van Nazareth. Ingewijden zagen het als het antwoord van het Vaticaan op het boek *De Da Vinci Code* van Dan Brown, waarin Jezus werd afgeschilderd als een man die was getrouwd en kinderen had. De paus stelde in zijn boek dat Jezus de zoon van God was en dat dat het uitgangspunt was van het christelijk geloof. Wie dat ontkende, ondergroef het geloof.
Het boek was vanaf 16 april verkrijgbaar in Italië, Duitsland en Polen en zou daarna ook elders verschijnen.

(Vorige berichten pagina 211/2 e.v. - 2007)

IJSLAND

NATUUR EN MILIEU

Warmterecord in IJsland

Op 29 april 2007 bereikte de temperatuur in het nationale park van Ásbyrgi, in het noordoosten van IJsland, een recordwaarde van 23 graden celsius. Het was de hoogste waarde ooit die in de maand april in IJsland was gemeten. Het vorige record stamde uit 2003, toen een temperatuur van 21,8 graden werd bereikt.

Normaliter lag de gemiddelde waarde in april op ruim 5 graden en in de maanden juni, juli en augustus op 10 tot 15 graden. Aangenomen werd dat een en ander samenhing met klimaatverandering als gevolg van de opwarming van de aarde.

BUITENLANDSE ZAKEN

Militaire samenwerking met Noorwegen en Denemarken

Minister van Buitenlandse Zaken Valgerdur Sverrisdottir sloot op 26 april 2007 in Oslo een samenwerkingsovereenkomst op defensiegebied met haar Noorse ambtgenoot Jonas Gahr Stoere. Volgens de overeenkomst zou Noorwegen een aantal militaire beschermingsfuncties op zich nemen voor IJsland, dat zelf geen strijdmacht had. Dezelfde dag tekenden IJsland en Denemarken een vergelijkbare overeenkomst, die ondersteuning inhield van Deense militairen gedurende hun oefeningen in IJsland. Beide overeenkomsten waren bedoeld voor vredestijd. In geval van oorlog zouden de Verenigde Staten – die hun troepen in 2006 uit het land hadden teruggetrokken – en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie de verantwoordelijkheid blijven dragen.

(Vorige berichten pagina 610/2 - 2006)

ZWITSERLAND

BINNENLAND

Nieuwe president voor 2007 gekozen

Het Zwitserse parlement koos op 13 december 2006 minister van Buitenlandse Zaken Micheline Calmy-Rey tot president voor het jaar 2007. Zij was de tweede vrouw, na Ruth Dreifuss in 1999, die deze post bekleedde. De 61-jarige Calmy-Rey behoorde tot de Sociaal-Democratische Partij van Zwitserland (SPS), een van de vier partijen die vertegenwoordigd waren in de Federale Raad, het Zwitserse kabinet. Dat bestond uit zeven leden, onder wie het voornamelijk ceremoniële presidentschap jaarlijks rouleerde. In 2006 werd de functie vervuld door SPS-minister Moritz Leuenberger.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vermogen rijkste particulieren benadert hoogte nationaal inkomen

Het tweewekelijks verschijnende zakenblad *Bilan* presenteerde op 5 december 2006 zijn jaarlijkse cijfers waaruit bleek dat de 300 rijkste mensen van Zwitserland een gezamenlijk vermogen hadden dat de hoogte van het totale bbp van het land benaderde. Het totaalvermogen bedroeg rond de 455 miljard Zwitserse franc (ca. 283 miljard euro) en was daarmee vrijwel gelijk aan het bbp van 2005. In vergelijking met dat jaar was dit vermogen in 2006 met 14 procent toegenomen.
De vermogendste man was Ingvar Kamprad, oprichter van meubelbedrijf IKEA, met een geschat vermogen van omgerekend ongeveer 16 miljard euro. Hij werd gevolgd door de Oeri en Hoffmann families, eigenaars van het farmaceutische concern Roche, met zo'n 13 miljard euro. Bij de eerste tien stonden ook de Nederlandse familie Brenninkmeijer, eigenaars van kledingconcern C&A, en de koninklijke familie van Liechtenstein.

Zwitserse economie beleeft hoogste groei sinds 2000

Nadat in januari en februari 2007 al gunstige economische data bekend waren geworden, kwam het ministerie van Economische Zaken op 6 maart met cijfers die een hoge economische groei lieten zien.
Op 8 januari was bekend geworden dat de werkloosheidsgraad in 2006 was gedaald naar gemiddeld 3,3 procent, tegenover 3,8 procent in 2005.
Op 1 februari werd ook duidelijk dat het handelsoverschot van Zwitserland in 2006 een recordbedrag van 11,7 miljard Zwitserse franc (ca. 7,2 miljard euro) had bereikt.

Zwitserland

De export nam met 9,1 procent toe tot 177,2 miljard franc en de import met 5,6 procent tot 165,5 miljard franc. De toename van de export naar de Europese Unie, de belangrijkste handelspartner van Zwitserland, bedroeg 11,3 procent en die naar het belangrijkste exportland Duitsland 15 procent. De hoogste percentages van tussen de 35 en 47 procent exporttoename werden gehaald in de handel met India, Oekraïne, Roemenië en Rusland. Vooral de chemische en farmaceutische industrie droegen bij aan de hogere uitvoer.
Het inflatieniveau bereikte in januari het laagste niveau in drie jaar, zo werd op 8 februari bekend. Over heel 2006 bedroeg de inflatie 1,1 procent.
Tenslotte werden op 6 maart de groeicijfers over 2006 bekend. Deze wezen uit dat de Zwitserse economie dat jaar met 2,7 procent de hoogste groei sinds zes jaar had bereikt. In 2005 lag dat op 1,9 percent en in 2000 op 3,6 procent. Voor 2007 werd een vertraagd groeitempo verwacht van ongeveer 1,7 procent.

JUSTITIE

Zwitserse rechtbank spreekt zeven verdachten vrij van terrorisme

Een Zwitserse federale rechtbank sprak zeven terrorismeverdachten op 28 februari 2007 vrij van de beschuldiging contacten te hebben onderhouden met een Saoedische terrorismecel en deze logistiek te hebben ondersteund. Zij behoorden tot een groep van tien personen die begin 2004 in Zwitserland waren gearresteerd naar aanleiding van aanslagen het jaar daarvoor in de hoofdstad van Saoedi-Arabië, Riaad.
De verdachten werden ook niet veroordeeld voor aanklachten als vervalsing, omkoperij en fraude, maar alleen voor overtreding van de immigratieregels. Zij werden evenmin gevangen gezet, omdat zij de straf voor dit relatief geringe vergrijp al door voorarrest hadden uitgezeten.

Veroordeling wegens 'ontkennen Armeense genocide'

Een rechtbank in Lausanne verklaarde op 9 maart 2007 Dogu Perincek, leider van de Arbeiderspartij (IP) uit Turkije, schuldig aan het ontkennen van de vermeende genocide op de Armeense bevolking tijdens de Eerste Wereldoorlog. In Turkije meenden nationalisten dat deze term niet geëigend was om de massale dood van de Armeniërs te karakteriseren. Ook Perincek was die mening toegedaan, zoals hij onder andere naar voren had gebracht op een Turkse bijeenkomst in 2005 in Lausanne, waar hij in dit verband sprak van een 'internationale leugen'. Perincek werd veroordeeld tot een voorwaardelijke celstraf van negentig dagen en een boete.

Het vonnis werd geveld op basis van de anti-racismewetgeving van Zwitserland. Het was de eerste keer dat een rechtbank deze wetgeving op de kwestie van toepassing achtte. Rechter Pierre-Henri Winzap beriep er zich bij zijn uitspraak op dat de genocide op de Armeniërs een 'bewezen historisch feit' was, ook al had geen enkele internationale rechtbank deze als zodanig erkend. In 2001 had een rechter in Bern twaalf Turken vrijgesproken van een vergelijkbare aanklacht.

GEZONDHEID EN ZORG

Euthanasie in principe mogelijk bij zwaar geestelijk lijden

Zwitserlands hoogste rechtbank, het Bundesgericht, maakte het op 2 februari 2007 in principe mogelijk dat mensen die ondraaglijk geestelijk leden medische assistentie kregen om op een zelf gekozen moment hun leven te doen beëindigen. Tot dan toe bestond die mogelijkheid alleen in geval van ernstig lichamelijk leiden, maar nu werden beide door de rechter aan elkaar gelijk gesteld: 'Erkend moet worden dat een ongeneeslijke, permanente, ernstige mentale stoornis een vergelijkbaar lijden met zich mee kan brengen als een lichamelijke aandoening, daar het leven voor de patiënt op de lange termijn ondraaglijk schijnt te zijn.' De rechtbank voegde er aan toe dat hier niet ging om behandelbare psychiatrische stoornissen die tot een doodswens konden leiden, maar om een weloverwogen en blijvende beslissing die gerespecteerd diende te worden.

De zaak was aanhangig gemaakt door een 53-jarige man die de rechtbank toestemming had gevraagd voor het verkrijgen van een dodelijke dosis van het middel pentobarbital, maar dan zonder een recept van de arts. Dit wees de rechtbank echter af, omdat daarvoor medisch onderzoek nodig zou zijn. Ze beperkte zich dus tot een principe-uitspraak over de mogelijkheid van euthanasie bij groot geestelijk lijden.

Kiezers willen geen verandering in concurrentiesysteem zorgverzekeringen

De Zwitserse bevolking verwierp bij een op 11 maart 2007 gehouden referendum het voorstel om het systeem van gezondheidsverzekering zo te wijzigen dat de concurrentie tussen zorgverzekeraars zou verdwijnen. Het wijzigingsvoorstel werd ondersteund door sociaal-democraten en groenen maar niet door de regering en de centrum-rechtse partijen. Uiteindelijk wees 71,2 procent van de kiezers het af, terwijl 28,8 procent vóór stemde. De opkomst was 45,5 procent.

Zwitserland kende een gedecentraliseerd systeem van medische zorg, waarbij in totaal 87 verzekeringsmaatschappijen gerechtigd waren zorg aan te bieden. De premies verschilden sterk tussen de kantons en tussen de maatschappijen, terwijl ook lokale autoriteiten aan de verschillen bijdroegen door subsidiëring van zorg voor minder draagkrachtigen. Het referendumvoorstel betekende dat er één verzekeringsfonds zou komen, maar de tegenstanders meenden dat door het uitblijven van concurrentie de kosten dan uit de hand zouden lopen. Daar werd door voorstanders tegenin gebracht dat de particuliere maatschappijen er niet in waren geslaagd de prijzen laag te houden, waarbij zij konden verwijzen naar de scherpe jaarlijkse stijging van de premies.

EUROPESE UNIE

Unie bekritiseert Zwitsers belastingbeleid

De Europese Unie bekritiseerde op 26 april 2007, bij monde van eurocommissaris voor Economische Zaken Joaquin Almunia, de belastingvoordelen die in Zwitserland werden toegekend aan bedrijven die hun winsten behaalden binnen de EU. Sommige kantons, met name de Duitstalige Zug en Schwyz, stimuleerden multinationale ondernemingen om er hun hoofdkwartier, coördinatie- of distributiecentra te vestigen. Dit was voor de bedrijven aantrekkelijk omdat ze gedeeltelijke belastingvrijstelling kregen.

Volgens de Unie vestigden zich bedrijven in het land, speciaal vanwege dit financiële voordeel, dat er niet was voor winst die in Zwitserland zelf werd gegenereerd. De eurocommissaris beschouwde deze belastingpolitiek als een schending van de handelsovereenkomst die de EU in 1972 met het land had gesloten. Zwitserland bestreed dit, omdat de overeenkomst niet voorzag in belastingharmonisering. Almunia kondigde aan dat er onderhandelingen over de kwestie zouden worden geopend.

(Vorige berichten pagina 611/3 - 2006)

ARGENTINIË

BINNENLAND

Demonstranten eisen van overheid grotere inzet bij bestrijding misdaad

Tienduizenden Argentijnse burgers gingen op 31 augustus 2006 de straat op om van de regering maatregelen te eisen tegen de toenemende criminaliteit. De 'porteños', de inwoners van Buenos Aires, gingen er jaren prat op dat hun stad tot de veiligste van Latijns-Amerika behoorde. De laatste jaren werden er echter steeds meer overvallen gepleegd, vonden er vuurgevechten op straat plaats en nam het aantal ontvoeringen toe. Onder aanvoering van de zakenman Juan Carlos Blumberg, wiens zoon in 2004 was ontvoerd en vermoord, eisten de demonstranten onder meer dat er één nationaal politiekorps zou komen en dat de leeftijdsgrens voor het bestraffen van zware misdaden zou worden verlaagd.

Tumult bij herbegrafenis van ex-president Juan Perón

Gewelddadige ruzies tussen groepen arbeiders die de ideologische erfenis van ouddictator Juan Perón opeisten, verhinderden op 17 oktober 2006 dat zijn herbegrafenis plechtig kon verlopen. De stoffelijke resten van de in veel kringen nog populaire expresident van Argentinië werden vanuit een graf in Buenos Aires verplaatst naar een mausoleum op zijn vroegere landgoed in San Vicente, gelegen op veertig kilometer van de hoofdstad. Om de orde te herstellen, zag de politie zich genoodzaakt traangas te verspreiden en met rubber kogels te schieten. Voor president Néstor Kirchner was het geweld aanleiding de herbegrafenis van de grondlegger van de Justicialista Partij (PJ), die sterk verdeeld was, aan zich voorbij te laten gaan.

President Kirchner prijst economisch herstel en mensenrechtenbeleid

In zijn jaarlijkse toespraak over het regeringsbeleid benadrukte president Néstor Kirchner van Argentinië op 1 maart 2007 de gunstige ontwikkeling van de economie en de bereikte resultaten op mensenrechtengebied. Het bbp was het jaar daarvoor met 8,5 procent gegroeid, waarmee het herstel na de diepe recessie in 2002 krachtig doorzette. Bovendien was inmiddels de gehele schuld aan het Internationaal Monetair Fonds afbetaald, aldus het Argentijnse staatshoofd.
Inzake de mensenrechten merkte Kirchner op dat zijn regering niet uit was op wraak, maar deed wat de meerderheid van de bevolking wilde: de geschiedenis niet uitwissen, maar streven naar de waarheid en zorgen voor gerechtigheid.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Overheidscontrole op vleesprijzen leidt tot protest

De poging van de Argentijnse regering de inflatie te beteugelen door de uitvoer van vlees te beperken en het nemen van prijscontrolerende maatregelen, leidde op 3 december 2006 tot een staking in de agrarische sector. Boeren die aangesloten waren bij grote confederaties beweerden onder meer dat ze die week geen tarwe of andere granen naar markten zouden sturen. Volgens het televisieprogramma *Todos Noticias* arriveerden er op de belangrijkste veemarkt in Buenos Aires ongeveer 2.000 stuks vee, terwijl er gewoonlijk minstens 10.000 runderen verhandeld werden.
De regering was van mening dat de lucratieve agrarische sector een bijdrage moest leveren in het laag houden van de prijzen. In 2006 bedroeg de inflatie ongeveer 10 procent.

Daling van armoedecijfer houdt aan

In de tweede helft van 2006 kwam het armoedecijfer in Argentinië uit op 26,9 procent van de bevolking, aldus medewerkers van het Nationaal Telling en Statistiek Instituut op 21 maart 2007. In de eerste helft van dat jaar bedroeg het cijfer nog 31,4 procent. Het betekende de zevende achtereenvolgende daling, maar de tevredenheid daarover werd gerelativeerd door de wetenschap dat een kwart van de bevolking nog in armoede leefde en 8,7 procent zelfs extreme ontbering kende. Dat laatste cijfer bedroeg in 2003 nog 27,7 procent.

Onderwijzers staken voor hoger loon

Ontevredenheid over de salariëring was op 9 april 2007 voor het onderwijzend personeel de belangrijkste reden het werk neer te leggen. Bij een demonstratie in de zuidwestelijke provincie Neuquen was enkele dagen eerder een leraar bij een confrontatie met de politie om het leven gekomen, en ook dat had woede opgewekt. In Buenos Aires namen 30.000 burgers – leraren en met hen sympathiserende arbeiders en mensenrechtenactivisten – deel aan een protestmars.

President Kirchner sprak zijn spijt uit over de dood van de onderwijzer, maar een loonsverhoging keurde hij af omdat deze het economisch herstel, 'waar wij allen zo hard aan hebben moeten werken', in gevaar zou brengen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vierde opeenvolgende jaar van ruime economische groei

Het Nationaal Telling en Statistiek Instituut maakte half februari 2007 bekend dat Argentinië voor het vierde achtereenvolgende jaar een sterke economische groei had gekend. In 2006 was deze op 8,5 procent uitgekomen. De voorspelling van de Centrale Bank was overigens ruim 9 procent geweest. Het consumentenvertrouwen in Argentinië was op jaarbasis met 5,9 procent gestegen, maar de relatief hoge inflatiecijfers in 2005 en 2006 ondermijnden de positieve gevoelens van de bevolking over de economie.

JUSTITIE

Argentinië vraagt Spanje om uitlevering Isabel Martínez de Perón

De Argentijnse autoriteiten dienden op 13 februari 2007 bij Spanje officieel een ver-

zoek in oud-president Isabel Martínez de Perón uit te leveren, zodat zij in Argentinië terecht kon staan voor mensenrechtenschendingen. De opvolgster en derde echtgenote van Juan Perón werd er van beschuldigd tijdens haar twintig maanden durende bewind (juli 1974-maart 1976) het optreden van de rechtse doodseskaders van de Triple A oogluikend te hebben toegestaan. Deze ontvoerden en vermoordden veel linkse politieke tegenstanders waardoor er sprake was van een oplopende geweldsspiraal. Als concreet voorbeeld werd bij het uitleveringsverzoek het geval van de verdwenen Héctor Aldo Fagetti Gallego aangehaald.

In 1997 had Isabel Perón in vage termen toegegeven een wet te hebben ondertekend die de 'vernietiging' van linkse guerrillastrijders goedkeurde.

Oud-president niet akkoord met uitlevering

Op de formele vraag van een Spaanse rechter op 27 maart aan Isabel Perón of zij instemde met uitlevering aan Argentinië, antwoordde zij ontkennend. Naast het arrestatieverzoek in verband met de ontvoering en verdwijning van Héctor Fagetti was er inmiddels een tweede uitleveringsverzoek naar Madrid gestuurd dat het optreden van de doodseskaders van de Triple A tot onderwerp had.
Als de Spaanse rechtbank tot uitlevering zou besluiten, had de Spaanse regering het laatste woord of Isabel Perón naar Buenos Aires zou worden gestuurd.

NATUUR EN MILIEU

Doden door overstromingen in noordoosten van Argentinië

Overvloedige regenval gedurende vijf dagen in de Argentijnse provincies Córdoba, Santa Fe en Entre Ríos was er eind maart 2007 de oorzaak van dat rivieren buiten hun oevers traden en 38.000 mensen gedwongen waren hun huizen te verlaten. Bij de overstromingen kwamen minstens zeven mensen om het leven. Velen konden slechts een wasmand gevuld met waardevolle bezittingen meenemen, maar anderen slaagden zelfs daar niet in. President Néstor Kirchner zegde federale hulp toe terwijl inwoners van Buenos Aires voedsel en andere noodhulp inzamelden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Schenders van mensenrechten moeten voor rechter verschijnen

Rechter acht amnestie voor Argentijnse juntaleiders onconstitutioneel

Op 5 september 2006 bepaalde federale rechter Norberto Oyarbide dat de door president Carlos Menem in 1990 verleende amnestie aan de voormalige juntaleiders ongrondwettelijk was. Dit betekende dat de 81-jarige Jorge Videla, die in 1985 met acht medestanders was veroordeeld voor ontvoering, marteling en moord ten tijde van de militaire dictatuur (1976-1983), nieuwe rechtszaken tegemoet kon zien. De amnestie voor de voormalige ministers José Alfredo Martínez de Hoz (Economische Zaken) en Albano Harguindeguy (Binnenlandse Zaken) werd eveneens onrechtmatig bevonden.

Oud-politieman krijgt levenslang

De 77-jarige Miguel Osvaldo Etchecolatz kreeg op 19 september levenslange gevangenisstraf opgelegd voor de verdwijning van zes burgers tijdens de dictatuur. Hij was een voormalig medewerker van de berucht politiechef van de provincie Buenos Aires, Ramón Camps. Hij liet weten het niet eens te zijn met het vonnis. 'Ze schamen zich niet een oude, zieke man te veroordelen', klaagde hij.
Het was de tweede veroordeling sinds het Hooggerechtshof in 2005 de amnestiewetgeving die officieren vrijwaarde van vervolging wegens mensenrechtenschendingen, ongrondwettig had verklaard. Op 4 augustus was oud-politieman Julio Simón tot 25 jaar gevangenisstraf veroordeeld vanwege betrokkenheid bij de verdwijning van een echtpaar in 1978.

Oud-president Bignone moet terechtstaan

De laatste van de vier presidenten (1982-1983) tijdens de militaire dictatuur, Reynaldo Bignone, hoorde op 21 maart 2007 dat hij terecht moest staan voor mensenrechtenschendingen. Dit naar aanleiding van een onderzoek naar door de militairen opgezette clandestiene detentiecentra, aldus een woordvoerder van federale rechter Alberto Suárez Araujo. Ook oud-legerchef Santiago Omar Riveros diende zich voor zijn daden tijdens de dictatuur te verantwoorden.
Op 8 maart was Bignone, die van halverwege 1982 tot december 1983 de leiding van de junta had, in hechtenis genomen.

Rechter verhindert uitwijzing Videla naar Duitsland

Een rechtbank in Argentinië wees op 17 april het uitleveringsverzoek van Duitsland voor Jorge Videla af. De Duitsers wilden de eerste juntaleider berechten voor de ontvoering en moord op de activiste Elisabeth Kaesemann, maar de rechtbank huldigde de opvatting dat in Argentinië begane misdaden tegen de menselijkheid eerst in het Zuid-Amerikaanse land zelf bestraft moesten worden.
De 30-jarige Duitse sociologe was actief op mensenrechtengebied toen zij in maart 1977 door veiligheidsagenten werd ontvoerd. Twee maanden later was zij nog gezien in het clandestiene detentiecentrum El Vesubio, maar kort daarna werd haar met kogels doorzeefde lijf aangetroffen aan de rand van Buenos Aires. Haar ouders waren de rechtszaak in Duitsland tegen Videla begonnen.

Amnestie van oud-juntaleiders geannuleerd

De veroordeling in 1985 van de twee juntaleiders Jorge Videla en Emilio Massera voor het leidinggeven aan een staatsterroristisch bewind kan niet door een amnestieregeling ongedaan worden gemaakt. Dit bepaalde een rechtbank op 25 april in navolging van het eerdere besluit van federale rechter Oyarbide. De twee juntaleiders konden echter tegen het besluit in beroep gaan tot aan het Hooggerechtshof, al bleef de schorsing van de amnestie in de tussentijd van kracht. Videla en Massera waren na de amnestie in 1990 door mensenrechtenorganisaties aangeklaagd voor het stelen van baby's tijdens de dictatuur.

Getuigen in mensenrechtenzaken geïntimideerd

Mars in verband met verdwijning getuige

Duizenden mensen namen op 18 oktober 2006 deel aan de derde demonstratie die in

Argentinië werd gehouden vanwege de vermissing van Jorge Julio López. Deze was een maand eerder spoorloos verdwenen en het sterke vermoeden bestond dat dit te maken had met zijn rol als getuige in de rechtszaak tegen voormalig assistent-politiechef Miguel Etchecolatz. De 77-jarige metselaar had de rechter verteld dat hij in 1976 door Etchecolatz en andere politiebeambten was ontvoerd, daarna naar een politiebureau in de stad La Plata was overgebracht en daar door de beschuldigde was gemarteld.
De autoriteiten loofden een premie van omgerekend bijna 50.000 euro uit voor informatie die zou leiden naar de verblijfplaats van López.

Gevechten met de politie bij protest tegen militaire dictatuur

Op 28 november kwam het in La Plata – gelegen op 35 kilometer van de hoofdstad Buenos Aires – tot een confrontatie tussen betogers en de politie. Demonstranten eisten gerechtigheid inzake ouders die tijdens de militaire dictatuur (1976-1983) waren verdwenen, maar werden door de politie tegengehouden toen zij naar het huis van voormalig politiechef Rodolfo González Conti wilden optrekken. Aan hem was huisarrest opgelegd in verband met mensenrechtenschendingen omdat hij toezicht zou hebben gehouden op twintig martelcentra. De betogers eisten eveneens de veilige terugkeer van de verdwenen Jorge Julio López.

Andere getuige ontvoerd en mishandeld

Twee dagen nadat hij vermist was, werd Luis Gerez op 29 december teruggevonden in de plaats Garín, even ten noorden van Buenos Aires. Een kennis vertelde de media dat de 51-jarige Gerez in het stadje Escobar door drie mannen was ontvoerd. Daarna was hij geblinddoekt, geslagen en met brandende sigaretten bewerkt en hadden er schijnexecuties tegen hem plaatsgevonden. Gerez had kort daarvoor belastende verklaringen afgelegd tegen ex-assistent politiecommissaris Luis Patti die beschuldigd werd van mensenrechtenschendingen.

De tweede ontvoering van een getuige was voor president Kirchner aanleiding op de nationale televisie 'groepen paramilitairen en parapolitiebeambten' er van te beschuldigen achter de ontvoering te zitten.

Ambtenaren mogen eventueel staatsgeheimen onthullen

President Néstor Kirchner vaardigde op 26 januari 2007 een decreet uit dat ambtenaren bij rechtszaken over mensenrechtenschendingen toestemming gaf staatsgeheimen te onthullen. De maatregel was bedoeld om in dienst zijnde militairen en politieleden een troef uit handen te nemen om een getuigenis te weigeren, hetgeen eveneens gold voor oud-leden van beide korpsen. Minister van Defensie Nilda Garré noemde de maatregel 'historisch' en voegde er aan toe dat deze niet alleen gold voor het tijdperk van de militaire junta, maar ook voor de periode die aan de staatsgreep vooraf ging.

Demonstranten tonen opnieuw solidariteit met López

Een half jaar na zijn verdwijning was er nog steeds geen enkel levensteken van de verdwenen Jorge Julio López vernomen. De verspreiding door de overheid van posters met de beeltenis van López in metro- en treinstations en in voetbalstadions had niets opgeleverd.
In Buenos Aires gingen duizenden de straat op met spandoeken met teksten als 'Kom naar ons terug'. Het protest was georganiseerd door een coalitie van mensenrechtengroepen en gold als eerste evenement in een weeklange campagne die 'Nee tegen straffeloosheid – Vandaag en gisteren'.als motto had. De actie zou op 24 maart worden beëindigd als op het Plaza de Mayo in de hoofdstad de 31ste verjaardag van de militaire coup zou worden herdacht.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bolivia en Argentinië sluiten gasakkoord voor twintig jaar

Bolivia en Argentinië kwamen op 19 oktober 2006 een contract ter waarde van 17 miljard dollar (ca. 13,6 miljard euro) overeen voor de levering van gas aan Argentinië in de komende twee decennia. Evo Morales, de Boliviaanse president, en zijn Argentijnse ambtgenoot Néstor Kirchner zetten hun handtekening onder de overeenkomst in aanwezigheid van 10.000 mensen in een sportcomplex in de Boliviaanse stad Santa Cruz.
Het akkoord bevatte ook afspraken over de exploitatie van Boliviaans(e) gas, olie en koolstoffen door de Argentijnse staatsmaatschappij Energía Argentina S.A. (ENARSA). Het bedrijf zou daarbij samenwerken met Yacimientos Petroliferos Fiscales Bolivianos (YPF).

Brazilië en Argentinië accepteren betalingen met wederzijdse munt

Argentijnse im- en exportbedrijven die handel dreven met Brazilië en vice versa hoefden in het vervolg geen omwisselcontracten in dollars meer aan te schaffen, aldus Henrique Meirelles, de president van de Braziliaanse Centrale Bank op 15 december 2006. In aanwezigheid van zijn Argentijnse ambtgenoot Martín Redrado en de ministers van Financiën Mantega (Brazilië) en Miceli (Argentinië) lichtte de bankpresident toe dat de oude procedure ingewikkeld was en extra kosten met zich meebracht. Niettemin konden ondernemers er desgewenst voorlopig nog gebruik van maken.
Het was de bedoeling dat de nieuwe regeling op een later tijdstip zou gaan gelden voor alle landen die behoorden tot het handelsblok Mercosur.

Nieuwe akkoorden met Venezuela in energie- en landbouwsector

De uitbreiding van de bilaterale betrekkingen tussen Argentinië en Venezuela werden op 9 maart 2007 geconcretiseerd door de staatshoofden van beide landen. In Buenos Aires ondertekenden Néstor Kirchner en Hugo Chávez akkoorden die de samenwerking van beide landen op energiegebied en in de landbouw intensiveerde.
Voorts werd de afspraak gemaakt de productie van voertuigen die gas als brandstof gebruikten, op te voeren. Waarnemers meenden dat deze maatregel mede werd genomen omdat Brazilië en de Verenigde Staten afspraken hadden gemaakt het gebruik van ethanol voor voertuigen te zullen gaan promoten.

Iran gaat in beroep tegen eis van Interpol arrestaties te verrichten

De International Criminal Police Organisation (ICPO), beter bekend als Interpol, maakte op 15 maart 2007 bekend dat ze 'rode waarschuwingen' zou uitdelen voor de arrestatie van vijf Iraniërs en een Libanees. De zes, onder wie de voormalige cultureel

Argentinië

attachee van de Iraanse ambassade in Buenos Aires en een vroegere leider van de Iraanse Revolutionaire Garde, werden er door Argentinië van beschuldigd betrokken te zijn bij de bomaanslag in 1994 op het gebouw van de AMIA – de Asociación Mutual Israelita Argentina, een samenwerkingsvereniging van Israëliërs en Argentijnen.

Iran weigerde de verdachten aan te houden en liet in een reactie op de maatregel van Interpol weten in beroep te zullen gaan tegen de beslissing. In dat geval zou de algemene vergadering van Interpol in november een besluit nemen.

Argentinië opent diplomatiek offensief over Malvinas Eilanden

Samenwerking met Groot-Brittannië bij olie- en gasexploratie opgezegd

Precies 25 jaar na het beëindigen van de oorlog om de Falklands – door de Argentijnen steevast de Malvinas genoemd – liet Argentinië op 27 maart 2007 aan Groot-Brittannië weten dat het uit de joint venture stapte die was opgezet om te zoeken naar olie en gas bij de archipel. Toenmalig president Carlos Menem had in 1990 de betrekkingen met Groot-Brittannië hersteld, waarna er afspraken waren gemaakt over economische samenwerking in het gebied. Deze was financieel van weinig betekenis, maar bevestigde volgens analisten de erkenning van Argentijnse zijde dat de Britten rechten hadden in het gebied. Zittend president Kirchner noemde de aansluiting van de Malvinas 'een permanent en onomkeerbaar recht van het Argentijnse volk'.

Vice-president Daniel Scioli bevestigt claim op de archipel

Bij een ceremonie in de zuidelijk gelegen plaats Ushuaia benadrukte de Argentijnse vice-president Daniel Scioli dat de regering de claim op de archipel handhaafde en via diplomatieke middelen de eilanden in bezit wilde krijgen. Hij hekelde de 'criminele dictatuur' in zijn land die in 1982 een oorlog om de Malvinas was begonnen, maar prees de veteranen die zich voor het vaderland hadden ingezet. Samenwerking met Groot-Brittannië was zijns inziens niet bij voorbaat uitgesloten, maar deze moest de Argentijnse doelstelling wel dichterbij brengen.

(Vorige berichten pagina 542/3 e.v. - 2006)

Canada

CANADA

BINNENLAND

Québec wordt 'natie binnen Canada'

Het nationale parlement van Canada erkende Québec op 28 november 2006 als 'natie binnen een verenigd Canada'. Premier Stephen Harper had de motie ingediend. Hij probeerde het separatistische Bloc Québécois (BQ) ermee de pas af te snijden. Want dat was voornemens om zelf een motie in te dienen waarin de overwegend Franstalige provincie werd gedefinieerd als natie, maar dan zonder de toevoeging 'binnen een verenigd Canada'.
De nieuwe status was sterk symbolisch, want deze gaf Québec geen enkel nieuw recht op politiek of financieel gebied en behoefde geen grondwetswijziging. Wel werd de uitzonderlijke positie van de Franstalige provincie binnen het overwegend Engelstalige Canada onderstreept.
In 1995 had de bevolking van Québec zich in een referendum uitgesproken tegen onafhankelijkheid van de provincie, maar de discussie hierover was sindsdien allerminst verstomd.

Liberalen winnen verkiezingen

Bij verkiezingen op 26 maart 2007 won de regerende Liberale Partij van Québec (LPQ) 48 van de 125 zetels in de Nationale Assemblee, het provinciale parlement. Hiermee bleef de partij de grootste van de provincie, maar omdat ze 24 zetels verloor ten opzichte van de vorige verkiezingen ervoer ze de uitslag toch als een nederlaag. De Liberalen bleven regeren onder leiding van premier Jean Charest, maar wel met een minderheidskabinet. Ook de Parti Québécois (PQ) deed het slecht. De partij die streefde naar onafhankelijkheid van Canada verloor 9 zetels en kwam uit op 36. Het was voor het eerst sinds 1976 dat ze niet als eerste of tweede partij uit de bus kwam. Ze werd ingehaald door de Action Démocratique du Québec (ADQ), die van 5 naar 41 zetels klom. Deze partij streefde onder leiding van Mario Dumont naar autonomie binnen Canada, maar niet naar onafhankelijkheid. Ze meende dat de traditionele waarden en normen bedreigd werden door immigranten en vond dat de gevestigde politiek te weinig deed om dit tegen te gaan.

Liberalen kiezen nieuwe voorzitter

De Liberale Partij Canada (LPC) koos Stéphane Dion op 3 december 2006 als nieuwe leider. De voormalige minister van Milieuzaken en Nationale Eenheid versloeg Michael Ignatieff, die eveneens partijleider wilde worden. De internationaal bekende schrijver was populair binnen de LPC, maar volgens velen te elitair en politiek te onervaren om aan te slaan bij het grote publiek.
Dion volgde Paul Martin op, die na de verkiezingsnederlaag van de LPC in januari 2006 was afgetreden.

Canada blijft favoriet immigratieland

Volgens cijfers die de Canadese overheid op 13 maart 2007 publiceerde, was twee derde van de bevolkingsaanwas in de voorafgaande vijf jaar het gevolg van immigratie. In die periode kwamen er 1,2 miljoen immigranten binnen, terwijl de bevolkingsgroep die in Canada was geboren met 400.000 groeide.
De bevolking groeide met 5,4 procent, wat veel was voor een geïndustrialiseerde natie. Zo nam de bevolking van de Verenigde Staten in de genoemde periode toe met 5 procent, van Frankrijk en Italië met 3,1 procent en van Groot-Brittannië met 1,9 procent. Duitsland en Japan kenden amper bevolkingsgroei en in Rusland slonk de bevolkingsomvang met 2,4 procent.
In 2007 had Canada 31,6 miljoen inwoners.

NATUUR EN MILIEU

Canada gaat 'Kyoto' niet naleven

Nieuwe Canadese milieuminister

De Canadese minister van Milieuzaken Rona Ambrose werd op 4 januari 2007 opgevolgd door John Baird, op dat moment nog hoofd van het ambtenarenapparaat. Ambrose lag onder vuur omdat ze vond dat Canada het klimaatverdrag van Kyoto uit 1997 niet moest naleven.
Maar opmerkelijk genoeg kondigde de regering op 27 april beleid aan dat evenmin aan de normen van 'Kyoto' voldeed.

'Liberale regering deed te weinig tegen vervuiling'

Volgens het protocol van Kyoto moest Canada de uitstoot van broeikasgassen in 2012

hebben teruggedrongen tot 6 procent onder het niveau van 1990. Volgens milieuminister John Baird had de liberale regering, die tot begin 2006 regeerde, echter zo weinig gedaan om deze afspraak na te komen dat het land inmiddels 30 procent meer uitstootte dan in 1990. Hierdoor zou het voor de nieuwe conservatieve regering ondoenlijk zijn om de doelstelling te halen. Daarom stelde ze zich een alternatief doel: voor 2020 moest de uitstoot worden gereduceerd tot 20 procent onder het niveau van 2007. Dit zou vooral gerealiseerd worden door de industrie milieuvriendelijker te laten produceren en het gebruik van schone auto's te stimuleren. Het kabinet had geen toestemming van het parlement nodig om de doelen bij te stellen.
Bij de verkiezingen in 2006 was er amper interesse voor het milieuvraagstuk. In 2007 was dat echter totaal veranderd. De Canadese bevolking maakte zich zorgen om de alsmaar zachter wordende winters en toonde zich onder de indruk van rapporten die de Verenigde Naties begin 2007 publiceerden, die stelden dat de klimaatverandering vrijwel zeker door de mens werd veroorzaakt.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Schadevergoeding voor 'terreurverdachte'

Premier Stephen Harper van Canada bood Maher Arar op 26 januari 2007 zijn excuses en een schadevergoeding van 10,5 miljoen Canadese dollar (ca. 6,9 miljoen euro) aan.
De in Syrië geboren Canadees was in september 2002 op een vliegveld in de Verenigde Staten aangehouden, nadat de Canadese politie de Amerikaanse autoriteiten had gemeld dat hij mogelijk banden had met Al-Qaeda. Arar was daarna overgedragen aan Syrië, waar hij tien maanden vast zat en zou zijn gemarteld. In september 2006 had een Canadees onderzoeksteam bepaald dat hij ten onrechte als terreurverdachte was aangemerkt. Arar had hierna een schadevergoeding geëist.
De Verenigde Staten weigerden om Arars naam te zuiveren.

Hooggerechtshof: wetgeving tegen terrorisme deels ongrondwettelijk

Het Hooggerechtshof van Canada oordeelde op 23 februari 2007 dat het recht van de regering om buitenlandse terreurverdachten voor onbepaalde tijd en zonder rechtszaak vast te houden – genaamd het 'veiligheidscertificaat' – in strijd was met de grondwet. Het Hof vond het vooral kwalijk dat de verdachten geen inzage kregen in het bewijsmateriaal en zich dus niet konden verdedigen. Het bepaalde dat de regeling nog een jaar mocht worden gebruikt. Tegen die tijd moest de politiek nieuw beleid hebben uitgewerkt dat de strijd tegen terrorisme diende, maar niet botste met de grondwet.
De zaak was aangespannen door een Algerijn, een Marokkaan en een Syriër die tussen 2001 en 2003 waren aangehouden en sindsdien zonder vorm van proces hadden vastgezeten.

Parlement schrapt deel van anti-terroristische wetgeving

Op 28 februari verjaarde een deel van de anti-terroristische wetgeving die Canada na de terreuraanslagen in de Verenigde Staten op 11 september 2001 had ingevoerd. Het parlement besloot tegen de wil van de conservatieve minderheidsregering in om een aantal van de maatregelen niet te verlengen, omdat ze inbreuk op de burgerrechten zouden maken en bovendien niet effectief zouden zijn. Het ging hier om de bevoegdheid van de autoriteiten om Canadese terreurverdachten tot maximaal drie dagen zonder formele aanklacht vast te houden en een wet die individuen met kennis over terroristische activiteiten verplichtte om voor een rechtbank te getuigen. Beide waren nooit toegepast.

BUITENLANDSE ZAKEN

Canadees parlement stemt tegen terugtrekking troepen uit Afghanistan

Het Canadese parlement stemde op 25 april 2007 tegen een motie om de deelname aan de International Security Assistance Force (ISAF) in 2009 te beëindigen. De ISAF was het internationale leger dat onder leiding van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) de orde in Afghanistan probeerde te herstellen. Canada had sinds 2005 ongeveer 2.500 manschappen in de Afghaanse provincie Kandahar gelegerd en was met de NAVO overeengekomen dat ze daar in ieder geval tot februari 2009 zouden blijven. De motie, ingediend door de Liberale Partij Canada (LPC), riep op om de troepen daarna terug te trekken omdat er onder Canadese militairen veel slachtoffers vielen. Het dodental was eind april 2007 opgelopen tot 54.
De motie werd met 150 tegen 134 stemmen verworpen. De regerende Conservatieve Partij Canada (CPC) stemde tegen omdat het kabinet niet gebonden wilde zijn aan een uiterste vertrekdatum. De Nieuwe Democratische Partij (NDP) was voor onmiddellijke terugtrekking van de troepen en steunde de motie om die reden niet.

Canada krijgt toegang tot gevangenen in Afghanistan

Minister van Defensie Gordon O'Connor zei op 25 april dat Canada per direct toegang kreeg tot krijgsgevangenen die door Canadese militairen in Afghanistan waren aangehouden. Hij was dit met de Afghaanse regering overeengekomen.
Canada had in 2005 met Afghanistan afgesproken dat het krijgsgevangenen zou overdragen aan de lokale autoriteiten, op voorwaarde dat ze volgens de Conventies van Genève werden behandeld. De Canadese pers kwam sindsdien regelmatig met berichten dat de Afghaanse inlichtingendienst National Defense Services (NDS) gevangenen martelde. Naar aanleiding hiervan had Canada toegang tot Afghaanse gevangenissen geëist, om te controleren of deze beschuldigingen klopten.

(Vorige berichten pagina 612/3 e.v. - 2006)

MEXICO

BINNENLAND

Congres verhindert buitenlandse reis president Fox

De Kamer van Afgevaardigden in Mexico verbood op 7 november 2006 president Fox staatsbezoeken af te leggen aan Australië en Vietnam. De meerderheid van de volksvertegenwoordigers was van mening dat problemen in eigen land de aanwezigheid van het staatshoofd vereisten. Zij doelden op het al maanden durende conflict in Oaxaca waar bij protesten tegen de gouverneur verscheidene doden waren gevallen, maar ook op het drugsgeweld en op enkele kleine bomexplosies in Mexico-Stad.

Fox sprak zijn teleurstelling uit over het besluit, dat zijns inziens de belangen van Mexico schaadde en een voorbeeld van partijpolitiek was. De Senaat had de reis wel goedgekeurd.

Lessen slechts kort hervat op universiteit van Oaxaca

Op de Autonome Universiteit 'Benito Juárez' in de hoofdstad van de Mexicaanse deelstaat Oaxaca werd op 13 november 2006 weer lesgegeven na maanden van protesten gericht tegen gouverneur Ulises Ruíz Ortíz. Actievoerende studenten hadden op het universiteitsterrein hun hoofdkwartier gevestigd omdat de federale Mexicaanse wet bepaalde dat de politie er niet mocht komen, maar klaagden ook na hervatting van de lessen over intimidatie van gemaskerde figuren die hen vanuit auto's en trucks onder vuur namen. Sinds augustus waren er minstens negen doden gevallen.
Universiteitswoordvoerder Carlos Pazarán liet weten dat de lessen voorlopig zouden worden stilgelegd, maar rector Francisco Martínez en minister van Binnenlandse Zaken Carlos Abascal garandeerden dat de veiligheid zou worden hersteld.

Federale politie teruggetrokken

Honderden politiebeambten pakten op 16 december op het centrale plein van Oaxaca hun tenten in waarin zij vanaf oktober hadden gebivakkeerd. Zij vertrokken uit de zuidelijk gelegen stad, al bleven er voorlopig 2.000 gestationeerd op een militaire basis in de buurt om in geval van nood met spoed terug te kunnen keren.
Volgens veel bewoners was het verblijf van de politiemacht slecht voor de economie. De oude stad werd gewoonlijk door veel toeristen bezocht, maar de aanwezigheid van de veiligheidstroepen gaf volgens veel ondernemers de indruk dat de stad door militairen was bezet. Anderen meenden juist dat het geweld weer zou oplaaien als de manschappen zouden verdwijnen.

Calderón onder protest oppositie beëdigd als president

Verslagen tegenkandidaat López Obrador organiseert eigen ceremonie

Mensenrechtenactiviste Rosario Ibarra de Piedra, die namens de linkse Partij van de Democratische Revolutie (PRD) zitting had in de Mexicaanse Senaat, hing op 20 november 2006 een presidentiële sjerp om de schouders van partijleider Andrés Manuel López Obrador. Het betrof een officieuze plechtigheid waarmee de sociaal-democratische leider hoopte het morele leiderschap van miljoenen Mexicanen te verdienen. Hij wilde er tevens mee demonstreren dat de officieel tot president gekozen Felipe Calderón Hinojosa niet de legitieme leider van het volk was. Vanwege veronderstelde onregelmatigheden bij de verkiezingen had López Obrador de uitslag niet willen erkennen.
López Obrador beloofde zijn eigen regering te formeren en omdat hij geen belasting kon innen, zouden zijn plannen gefinancierd worden met donaties. Niet alle PRD-leden waren het eens met zijn plan het Congres te gebruiken om de regeringsplannen van Calderón te dwarsbomen.

Samenstelling regering Mexico
(3 januari 2007)

President
Felipe CALDERÓN HINOJOSA

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Francisco Javier RAMÍREZ ACUÑA
Buitenlandse Zaken
Patricia ESPINOSA CANTELLANO
Communicatie en Transport
Luis TÉLLEZ KUENZLER
Economische Zaken
Eduardo SOJO GARZA-ALDAPE
Energie
Georgina KESSEL MARTÍNEZ
Financiën en Openbare Kredieten
Agustín CARSTENS CARSTENS
Gezondheidszorg
José Ángel CÓRDOVA VILLALOBOS
Justitie
Eduardo MEDINA-MORA ICAZA
Landbouw, Veeteelt, Rurale Ontwikkeling, Visserij en Voedselvoorziening
Alberto CÁRDENAS JIMÉNEZ
Landhervorming
Abelardo ESCOBAR PRIETO
Marine
Mariano Francisco SAYNEZ MENDOZA
Milieu en Natuurlijke Hulpbronnen
Juan Rafael ELVIRA QUEZADA
Nationale Defensie
Guillermo GALVÁN GALVÁN
Openbaar Onderwijs
Josefina VÁZQUEZ MOTA
Openbare Veiligheid
Genaro GARCÍA LUNA
Publieke Diensten
Germán MARTÍNEZ CÁZARES
Sociale Ontwikkeling
María Beatriz ZAVALA PENICHE
Toerisme
Rodolfo ELIZONDO TORRES
Werkgelegenheid en Sociale Zaken
Javier LOZANA ALERCÓN

Officiële inauguratie Calderón in schimmige sfeer

Onder gefluit en luid boegeroep van de oppositie en ten overstaan van parlementariërs die elkaar uitscholden, duwden en sloegen, werd Felipe Calderón op 1 december in het Congres officieel aangesteld als president van Mexico. Hij was door een achterdeur het gebouw binnengeslopen, verscheen onverwacht bij het spreekgestoelte en met de aftredende Vicente Fox naast hem legde hij, onder bescherming van bevriende parlementariërs van de centrum-rechtse Nationale Actiepartij (PAN), de eed af. De voorzitter van het Congres liet vervolgens het Mexicaanse volkslied spelen. Terwijl rivaal López Obrador een protestmars door de straten van Mexico-Stad leidde en nogmaals duidelijk maakte het presidentschap van Calderón 'nooit' te zullen accepteren, nam laatstgenoemde de commandanten van de strijdkrachten de eed van trouw af tijdens een militaire ceremonie.
In de nacht voor de ceremonie in het Congres had Fox in de eerste minuten van 1 december achter gesloten deuren van het presidentiële verblijf Los Pinos de macht al overgedragen aan Calderón. Deskundigen betwijfelden of dat grondwettelijk door de beugel kon.

Nieuwe president belooft armen extra steun

Bij een bezoek op 6 december aan het arme Tlacoachistlahuaca (deelstaat Guerrero) kondigde Felipe Calderón aan de honderd armste gemeenschappen in Mexico financieel extra te zullen steunen. De nieuwe president beloofde wegen te laten bestraten en verlichten, riolering aan te zullen leggen en 2.500 onderkomens te bouwen of te renoveren. De plannen zouden omgerekend ongeveer 3 miljoen euro kosten. Analisten beschouwden het aanbod van het staatshoofd als een poging om zijn tegenstander López Obrador, die zich presenteerde als de vertegenwoordiger van de armen, de wind uit de zeilen te nemen.

Slechts één commandant voor twee federale politiekorpsen

Half december bepaalde Calderón dat Ardelio Vargas, tot dat moment stafchef van de Federale Preventieve Politie, in het vervolg ook het Federale Onderzoeksagentschap (AFI) ging leiden. Het eerstgenoemde korps werd vooral ingezet bij oproer en routinecontroles, terwijl het AFI onderzoek deed bij criminaliteitszaken. Het staatshoofd was van mening dat de samensmelting van de leiding de technische mogelijkheden van beide korpsen zou vergroten op een moment dat Mexico geteisterd werd door nietsontziend drugsgeweld.

Oudgediende PAN gaat commissie indiaanse volkeren leiden

De man die in 1956 namens de PAN kandidaat stond voor het gouverneurschap van de deelstaat Chihuahua, Luis H. Álvarez, werd in 2007 door Calderón aangewezen om leiding te geven aan de Nationale Commissie voor de Ontwikkeling van de Indiaanse Volkeren (CDI). In tegenstelling tot zijn voorganger, Xochitl Gálvez, was de 88-jarige politieke veteraan niet van indiaanse komaf.

Drugsgeweld neemt alarmerende vormen aan

Drugsbaronnen uitgeleverd aan de VS

De man van wie werd aangenomen dat hij de baas was van het in de Mexicaanse deelstaat Veracruz gevestigde Golfkartel, Osiel Cárdenas, werd op 20 januari 2007 met drie andere grote drugshandelaars uitgeleverd aan de Verenigde Staten. Hij zat weliswaar in Mexico gevangen, maar velen waren er van overtuigd dat hij feitelijk nog steeds leider was van zijn organisatie.
De Amerikaanse minister van Justitie Alberto Gonzales prees de nieuwe president van Mexico, Felipe Calderón, uitvoerig voor de uitlevering. In het verleden stond Mexico afwijzend tegen het naar de VS sturen van criminelen omdat daar de doodstraf gegeven kon worden. Onder de vorige president Fox was daar verandering in gekomen.

Calderón: 'Geen wapenstilstand of clementie'

Na de dood van vijf politiemensen en twee medewerkers van het Openbaar Ministerie die week in Acapulco (deelstaat Guerrero), sprak president Calderón op 10 februari duidelijke taal. Geflankeerd door de commandanten van leger, marine en luchtmacht merkte het staatshoofd op: 'We zullen geen wapenstilstand sluiten en geen clementie hebben met de vijanden van Mexico.' De drugscriminelen waren bij de aanval gekleed in politie-uniformen. Zij deden het voorkomen of zij een wapencontrole uitvoerden, toen zij het vuur onverwachts openden.

Meer wedde voor soldaten die strijden tegen drugshandel

Calderón kondigde op 19 februari aan dat militairen die deelnamen aan het nationale offensief tegen de drugshandel, een loonsverhoging van bijna 50 procent tegemoet konden zien en bovendien konden profiteren van een speciaal huisvestingskrediet. Na zijn aantreden had de president 24.000 soldaten en federale politiebeambten naar gebieden en steden gestuurd die geteisterd werden door drugsgeweld, zoals Michoacán, Sinaloa, Veracruz, Acapulco (Guerrero) en Tijuana (Baja California).
Het staatshoofd wilde naar eigen zeggen met de maatregel zijn dankbaarheid tonen voor de inzet van de veiligheidstroepen. Waarnemers meenden echter dat ze vooral bedoeld was om corruptie tegen te gaan.

Database moet informatie-uitwisseling politiekorpsen verbeteren

Nadat hij nieuwe politieauto's, moderne politieapparatuur en drugshonden had geïnspecteerd, kondigde Calderón op 7 maart aan dat onder de naam Platform Mexico een database zou worden opgezet om de federale, deelstaat- en lokale politiekorpsen de mogelijkheid te geven informatie uit te wisselen en gegevens van drugsbendes te registreren. 'Het publiek heeft genoeg van het gebrek aan veiligheid en mijn regering is vastbesloten om daar tegen te vechten', merkte hij op.
Sinds het aantreden van Calderón waren de aanslagen van de drugsbendes tegen veiligheidsambtenaren toegenomen.

Grote som drugsgeld aangetroffen

In een luxueus huis in de diplomatenwijk van Mexico-Stad trof de politie op 22 maart in totaal 207 miljoen dollar (ca. 152 miljoen euro) aan. De hoofdverdachte was een Mexicaan van Chinese afkomst, Zhenli Ye Gon, die door Interpol (International Criminal Police Organisation – ICPO) werd gezocht vanwege drugshandel. Met zijn bedrijf Unimed Pharm Chem de Mexico S.A. importeerde hij uit India en Duitsland grondstoffen om methamfetamine te maken – een verslavend middel dat de lichamelijke energie bevordert en een roes veroorzaakt. Naast het geld werden luxe voertuigen, wapens en een machine om pillen te maken in beslag genomen.

Minister hekelt wapensmokkel uit de VS

Minister van Justitie Medina-Mora leverde op 28 maart felle kritiek op Washington. 'Het is werkelijk absurd dat iemand vijftig tot honderd zware wapens, granaatwerpers en fragmentatiegranaten kan verzamelen en dit naar ons land kan transporteren', merkte hij op na zijn gehoor duidelijk te hebben gemaakt dat de overgrote meerderheid van de wapens van de Mexicaanse drugsbendes vanuit de VS gesmokkeld waren. De bewindsman meende dat de Amerikaanse autoriteiten het probleem straffer moesten aanpakken en kondigde aan dat van Washington te gaan eisen.
In 2006 vielen er in Mexico meer dan 2.000 drugsdoden.

Correspondent Televisa in Acapulco vermoord

Twee mannen die hem opwachtten bij zijn auto, vermoordden op 6 april in Acapulco Amado Ramírez. De radiojournalist, die kort daarvoor de uitzending van zijn programma had beëindigd, was al twaalf jaar correspondent van het grootste nieuwsnetwerk van Mexico, Televisa. Hij maakte zowel berichten over politieke gebeurtenissen als over criminaliteit.
Volgens de in Miami gevestigde Inter-American Press Association (IAPA) waren sinds oktober 2006 in Mexico zeven journalisten vermoord, twee werden er vermist en acht hadden doodsbedreigingen van drugsbendes ontvangen.

Zeker honderd lokale politieagenten gearresteerd

Na een golf van terreur waarbij binnen 48 uur over Mexico verspreid tenminste 22 do-

den vielen, hield het Mexicaanse leger op 16 april in twaalf gemeentes bij de stad Monterrey meer dan honderd politiebeambten aan. Ze werden verdacht van het hebben van banden met de drugshandel. De woordvoerder van de deelstaat Nuevo León kondigde aan dat onderzocht zou worden welke rol ze hadden gespeeld bij recente schietpartijen in de regio. Dat jaar waren in het gebied al vijftig mensen geliquideerd, onder wie achttien politiebeambten.
Het geweld van de drugsbendes had ongekende vormen aangenomen. Met grote regelmaat werden in deelstaten als Veracruz, Sinaloa en Michoacán en in steden als Acapulco, Tijuana en Mexico-Stad met kogels doorzeefde lijken aangetroffen. Volgens dagblad *El Universal* waren er sinds januari al zeker 700 drugsmoorden gepleegd.

Granaat geworpen in burelen krant

Onbekenden wierpen op 18 april bij de burelen van dagblad *Cambio de Sonora* in Hermosillo (deelstaat Sonoro) een granaat naar binnen. Het projectiel was van hetzelfde type als waarmee eerder twee politiestations waren bestookt, maar maakte geen slachtoffers. Journalisten van de krant werden geregeld bedreigd vanwege hun reportages over de drugshandel.

Bij grens ontvoerde journalist vermoord

Van een ander dagblad uit de deelstaat Sonoro, de *Diario de Agua Prieta*, was op 17 april de 36-jarige journalist Saúl Noé Martínez Ortega ontvoerd door gewapende mannen. Hij werd in het centrum van Agua Prieta klemgereden en zijn luidkeelse hulpgeroep kon niet verhinderen dat de mannen hem meenamen. Hij werd op 24 april in de plaats Casas Grandes (deelstaat Chihuahua) in een ravijn dood aangetroffen. Weinigen twijfelden er aan dat een drugsbende wraak had willen nemen voor de artikelen die hij had geschreven.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering presenteert banenplan voor jongeren

Met de doelstelling de migratie naar de Verenigde Staten te verminderen, presenteerde president Calderón op 15 januari 2007 een banenplan voor jonge Mexicanen. Bedrijven die onervaren werkkrachten in dienst namen, konden voortaan rekenen op een stimuleringspremie van de overheid. 'Als we Mexico vooruit willen helpen, dan moeten we meer en betere banen scheppen', merkte het staatshoofd op. Tijdens zijn campagne voor het presidentschap had Calderón zich al gepresenteerd als de 'banenpresident'.
De beroepsbevolking werd per jaar naar schatting met een miljoen Mexicanen uitgebreid en rond de 400.000 zochten jaarlijks hun heil in de VS.

Protesten tegen verhoging tortillaprijzen

Rond de 75.000 vakbondsleden, boeren en leden van oppositie gingen op 31 januari 2007 de straat op om hun stem te verheffen tegen de gestegen prijzen van de tortillas. Sinds het aantreden van Calderón, twee maanden eerder, was de prijs van het Mexicaanse basisvoedsel zo sterk gestegen als in jaren niet was voorgekomen.
Analisten meenden dat het staatshoofd in een oncomfortabele positie terecht dreigde te komen. Als hij de grote agrarische bedrijven zou laten profiteren van de gestegen internationale prijzen voor graanproducten, zou dat zijn imago bevestigen dat hij zich nauwelijks inspande voor de arme Mexicanen. De regering had ruim een week daarvoor met ondernemersorganisaties prijsafspraken gemaakt, maar veel bedrijven hielden zich daar niet aan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Stijging inflatie in 2006

De Bank van Mexico maakte op 9 januari 2007 bekend dat de inflatie het jaar daarvoor net boven de 4 procent was uitgekomen. De stijging in vergelijking met 2005 werd geweten aan toeleveringsproblemen in de agrarische sector en aan de economische groei, waardoor de consumentenprijzen van met name voedselwaren waren gestegen. Ook speelde het weer een rol bij de tegenvallende agrarische productie.

Grootste economische groei in zes jaar

In het laatste jaar van zijn ambtsuitoefening zag president Fox tot zijn genoegen dat Mexico een economische groei kende van 4,8 procent. Het was de grootste toename van het bbp in de zes jaar van zijn bewind.
Het ministerie van Financiën maakte op 31 januari 2007 ook bekend dat er het jaar daarvoor 880.000 banen in de formele economie waren bijgekomen – het grootste aantal ooit in een jaar. De gemiddelde werkloosheid was hetzelfde gebleven als in 2005: 3,6 procent. Daarnaast was voor het eerst sinds 1996 sprake van een begrotingsoverschot. Dat bedroeg ruim 21 miljard peso (ca. 1,4 miljard euro), hetgeen neerkwam op 0,23 procent van het bbp.

JUSTITIE

Rechter sluit zaak over mijnongeluk

Rechter Sergio Támez beëindigde op 17 april 2007 de procedure tegen vijf managers en inspecteurs van Industrial Minera México (IMM) in verband met de dood, ruim een jaar eerder, van 65 mijnwerkers. De openbaar aanklager was van mening dat de desbetreffende medewerkers van het bedrijf dat de mijn exploiteerde, hadden verzuimd de gebreken die acht maanden daarvoor waren geconstateerd te herstellen. De rechter uit de deelstaat Coahuila wees er echter op dat het bedrijf 18.000 dollar (ruim 13.000 euro) schadevergoeding had betaald aan de nabestaanden van alle slachtoffers.
IMM was eigendom van Grupo México – een mijngigant die opereerde in Mexico, Peru en de Verenigde Staten. Het moederbedrijf beweerde dat alle veiligheidsvoorschriften waren nageleefd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Mexico-Stad geeft homoseksuelen rechten en legaliseert abortus

Samenlevingscontract mogelijk voor homoseksuelen

Burgemeester Alejandro Encinas Rodríguez (Partij van de Democratische Revolutie – PRD) van Mexico-Stad signeerde op 13 november 2006 een wet die paren van hetzelfde geslacht in staat stelde een samenlevingscontract af te sluiten. De gemeenteraad, waar de progressieve PRD de meeste zetels had, was eerder in meerderheid akkoord gegaan. De verandering gaf voor samenwonende homoseksuelen bijvoorbeeld voordelen inzake de gezondheidszorg en het erfrecht. Het zou nog 120 dagen duren voor de nieuwe regel kracht van wet zou hebben.
In het overwegend katholieke Mexico stuit-

te de wet bij het conservatieve deel van de maatschappij op grote bezwaren en de Raad van Bisschoppen waarschuwde dat het de eerste stap was op weg naar het homohuwelijk. In Latijns-Amerika bestond een soortgelijk samenlevingscontract voor homoseksuelen slechts in Buenos Aires en de Braziliaanse deelstaat Rio Grande do Sul.

Eerste homostel laat zich registreren

De journalist Antonio Medina en de econoom Jorge Cerpa waren op 16 maart 2007 het eerste homopaar dat zich liet registreren bij de burgerlijke stand. Dat gebeurde in de gemeente Iztapalapa, gelegen in het Federaal District, waar bij de gebeurtenis een spandoek was opgehangen met de tekst 'Samenlevingsregistratie: uw recht om te kiezen'. Medina merkte op dat met de wet de uitsluiting van sommigen tot het verleden behoorde: 'De liefde die we eerst niet durfden uit te spreken, is nu publiekelijk geworden.'

Ruime meerderheid in gemeenteraad voor legaliseren abortus

Tot groot ongenoegen van de katholieke kerk en de conservatieve partij van president Calderón, de Nationale Actiepartij (PAN), legaliseerde de gemeenteraad van Mexico-Stad op 24 april abortus in de eerste twaalf weken. Dit betekende dat de hoofdstad van Mexico een van de weinige plaatsen in Latijns-Amerika was waar vrouwen zonder restricties op legale wijze abortus konden ondergaan. In geheel Mexico kon dat alleen na verkrachting of bij serieuze gezondheidsgevaren.
De nieuwe wetgeving verhitte de gemoederen in hevige mate: anti-abortusactievoerders scholden voorstanders voor fascisten uit en de bisschop van de deelstaat Chiapas vergeleek de volksvertegenwoordigers van Mexico-Stad met Adolf Hitler. De burgers die voor de wetgeving waren, benadrukten dat het verbod de sociale tegenstellingen slechts accentueerde. Rijke burgers gingen naar een kliniek met alle faciliteiten, maar arme vrouwen in nood werden geholpen in smoezelige achterkamertjes.

Katholieke kerk roept medici op geen abortussen te verrichten

Omdat demonstraties te weinig effect hadden gesorteerd, riep de katholieke kerk op 29 april medici op te weigeren abortussen te verrichten. Het bestuur van de metropool reageerde direct: in door de stad geleide ziekenhuizen hadden medici niet het recht om een medische ingreep te weigeren. Volgens kardinaal Norberto Rivera konden zij zich echter wel degelijk beroepen op hun geweten. De kerk dreigde bovendien degenen die meewerkten aan een abortus, evenals de volksvertegenwoordigers die de wet hadden gesteund, te excommuniceren.
Marcelo Ebrard, die inmiddels burgemeester van Mexico-Stad was geworden, liet weten niet onder de indruk te zijn: 'We leven in de 21ste eeuw, niet in de 16de.' Hij benadrukte verder dat abortus een staatskwestie was en niet iets dat door de kerk geregeld diende te worden.

Vroegere presidenten betrokken bij misdaden tegen de menselijkheid

De Mexicaanse regering gaf op 18 november 2006 een rapport vrij waarin werd beschreven dat 'de hoogste commandoniveaus' in de jaren zestig en zeventig van de twintigste eeuw zich schuldig hadden gemaakt aan het ontvoeren, martelen en vermoorden van linkse tegenstanders. Dit was gebeurd tijdens de ambtsperiodes van de presidenten Gustavo Díaz (1964-1970), Luis Echeverría (1970-1976) en José López Portillo (1976-1982). Letterlijk stond in het rapport geschreven dat de toenmalige autoritaire regimes 'misdaden tegen de menselijkheid' hadden gepleegd die ten doel hadden 'een maatschappelijke sector die als vijand werd beschouwd te vernietigen'.
Speciaal aanklager Ignacio Carrillo riep de regering op de schuldigen te straffen om herhaling in de toekomst te voorkomen.

Huisarrest voor Echeverría

De advocaat van oud-president Luis Echeverría, Juan Velázquez, maakte op 29 november bekend dat zijn cliënt huisarrest had gekregen. Enige maanden eerder, op 30 juni, was de 84-jarige Echeverría ook onder huisarrest geplaatst na te zijn aangeklaagd voor genocide in 1968 toen hij minister van Binnenlandse Zaken was. Dat werd na enige dagen echter opgeheven omdat de zaak volgens de rechter na dertig jaar verjaard was. Rechter Ricardo Paredes oordeelde dat dit niet het geval was omdat de jaren van immuniteit uit de periode 1968-1976 niet moesten worden meegerekend. Velázquez kondigde aan dat zijn cliënt in hoger beroep zou gaan.
In 2000 beloofde president Fox dat schendingen van mensenrechten in het verleden alsnog bestraft zouden worden. Eind 2006 waren echter slechts een paar beambten uit het middenkader aangehouden.

Nieuwe wet moet vrouwen beschermen

President Felipe Calderón prees op 1 februari 2007 nieuwe wetgeving die lokale en federale autoriteiten verplichtte geweld tegen vrouwen te voorkomen, te bestraffen en zo mogelijk uit te bannen. Inhoudelijk was er geen sprake van een grote verandering, maar de wet onderstreepte het streven van de regering aan deze misstanden in de traditionele machomaatschappij die Mexico was, een eind te maken. Er zou ook een Nationaal Vrouweninstituut worden opgericht dat vrouwen op hun rechten ging wijzen en hen voorlichting zou geven over wetgeving die zij konden gebruiken voor hun eigen bescherming.

Belofte om Midden-Amerikaanse vluchtelingen beter te behandelen

Het hoofd van het Nationaal Instituut voor Migratie, Cecilia Romero Castillo, beloofde op 27 februari 2007 de voorzieningen in Mexicaanse detentiecentra te verbeteren. Ook zouden migranten niet meer in gewone gevangenissen worden opgesloten en konden leidinggevenden die de regels overtraden, op ontslag rekenen.
De Nationale Commissie voor de Mensenrechten, mensenrechtenspecialisten van de Verenigde Naties en niet-gouvernementele organisaties verweten de Mexicaanse regering dat zij vaak kritiek leverde op de houding van de Amerikaanse autoriteiten tegenover Mexicanen, maar in eigen land gestrande migranten uit Midden-Amerika evenmin goed behandelden. In 2006 waren er rond de 182.000 illegale migranten – voor het grootste deel afkomstig uit Midden-Amerika – opgepakt.

Laster kan in de toekomst geen gevangenisstraf meer opleveren

Belangenorganisaties van journalisten reageerden verheugd op de aankondiging van de Mexicaanse regering op 12 april 2007 dat auteurs in het vervolg niet meer achter de

Mexico

tralies konden verdwijnen omdat ze zich schuldig hadden gemaakt aan smaad of laster. Wel kon een journalist in dat geval tot het betalen van een boete worden veroordeeld of via een burgerlijke procedure tot het betalen van schadevergoeding.
President Calderón noemde de nieuwe wetgeving historisch toen hij zijn handtekening zette en wees er op dat journalisten voortaan zonder angst voor gevangenisstraf hun werk konden doen. De voorzitter van de Inter-American Press Association (IAPA), Gonzalo Marroquín, hoopte dat andere leiders in Latijns-Amerika het Mexicaanse voorbeeld zouden volgen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Protesten bij bezoek Amerikaans staatshoofd aan Mexico

President Bush wil immigratiewetgeving hervormen

Bij een bezoek aan zijn Mexicaanse ambtgenoot Felipe Calderón in de stad Mérida (deelstaat Yucatán) beloofde de Amerikaanse president George W. Bush op 14 maart 2007 zijn best te zullen doen de immigratiewetgeving van zijn land te hervormen. Bush wilde zelf de mogelijkheid creëren om tijdelijke werkvergunningen aan buitenlanders te verlenen, maar stuitte op tegenstand in het Congres, met name van zijn eigen partijgenoten op de rechtervleugel van de Republikeinse Partij.
Calderón had meermalen scherpe kritiek geleverd op de Amerikaanse behandeling van illegale Mexicanen in de Verenigde Staten. Bush noemde een humanere immigratiewet gunstig voor de economieën van beide landen en bevorderlijk voor de veiligheid.

Protesten bij rondreis Amerikaanse president

Het bezoek van Bush aan Mexico leidde tot felle protesten. Dat was ook het geval in de landen die hij eerder op zijn rondtoer door Latijns-Amerika had bezocht: Brazilië, Uruguay, Colombia en Guatemala.
Volgens analisten had Bush na de terroristische aanslagen in de VS in 2001 weinig aandacht aan Latijns-Amerika geschonken. Veel demonstranten meenden bovendien dat het beleid van de VS oorzaak was van de armoede in Latijns-Amerika, terwijl anderen stelden dat Washington zich in de wereld gedroeg als politieagent. Zij hekelden vooral de 'oorlogspolitiek' van Bush waar Irak huns inziens een voorbeeld van was. Een spandoek met de tekst 'Bush, je bent niet welkom in Mexico. Loop naar de hel' was illustratief voor de opvatting van de betogers.

OVERLEDEN

Commandante Ramona, rebellenleidster en voorvechtster voor vrouwenrechten

Op 6 januari 2006 overleed Commandante Ramona in de zuidelijke deelstaat Chiapas aan kanker. Zij werd geboren in 1959 in de buurt van San Andrés de Larráinzar en was een Maya-indiaan die behoorde tot de Tzotzil. Over haar echte naam en vroege levensjaren is niets bekend.
Ramona zette zich in voor vrouwenrechten en trad in 1993 voor het eerst naar buiten met een 'Revolutionaire vrouwenwet'. In 1994 verkreeg ze bekendheid als een van de rebellenleiders van het Zapatistische Nationale Bevrijdingsleger (EZLN). Het EZLN streed voor de rechten van de indiaanse bevolking in Chiapas en tegen de Noord-Amerikaanse Vrijhandels Overeenkomst. Later dat jaar voerde 'de kleine strijdster', zoals Ramona in de media werd genoemd, vredesonderhandelingen met de Mexicaanse overheid. Toen ze in 1996, ondanks het verbod van de overheid, het Nationaal Inheemse Congres in Mexico-Stad bijwoonde, vormden sympathisanten een spontaan veiligheidscordon om haar heen. Later sprak ze in het openbaar in de stad 100.000 geestverwanten toe, waarbij ze opnieuw aandacht vroeg voor de positie van de inheemse bevolking in Chiapas. Voor Indiaanse vrouwen was Ramona een heldin en een rolmodel.
(Vorige berichten pagina 677/3 e.v. - 2006)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

'Topterrorist' al-Iraqi overgebracht naar Guantánamo Bay

Het Pentagon maakte op 27 april 2007 bekend dat Abdul Hadi al-Iraqi was overgebracht naar Guantánamo Bay. De regering beschouwde de Irakees als een van de vijftien belangrijkste terreurverdachten in Amerikaanse hechtenis. Hij zou een voorstaande positie binnen het internationale terreurnetwerk Al-Qaeda hebben gehad, vanuit Pakistan meerdere aanslagen op Amerikaanse militaire doelen in Afghanistan hebben voorbereid en betrokken zijn geweest bij een verijdelde moordaanslag op de Pakistaanse president Musharraf.
Volgens het Pentagon had al-Iraqi 'maanden' in een geheime gevangenis van inlichtingendienst de Central Intelligence Agency vastgezeten, voor hij naar de Amerikaanse marinebasis op Cuba werd overgebracht.

Geen nieuwe rechtszaak over militaire commissies

Het Amerikaanse Hooggerechtshof weigerde op 30 april 2007 om een zaak in behandeling te nemen die was aangespannen door Salim Ahmed Hamdan en Omar Khadr. Zij zaten beiden vast in Guantánamo Bay en meenden dat de militaire commissies die hen daar zouden berechten illegaal waren.

Hamdan had dezelfde klacht al eerder ingediend en was in juni 2006 door het Hooggerechtshof in het gelijk gesteld, omdat het Congres nooit toestemming voor de oprichting van de militaire commissies had gegeven. Als reactie hierop hadden de volksvertegenwoordigers in het najaar van 2006 wetgeving aangenomen, die de rechtsgang in Guantánamo Bay alsnog legitiem maakte. Volgens Hamdan en Khadr werden de terreurverdachten ten gevolge hiervan berecht op een manier die in juni 2006 door het Hooggerechtshof onwettig was verklaard en die in strijd was met de Conventies van Genève. Daarom was hun advocaat opnieuw naar de rechter gestapt. Een meerderheid van de negen hoge rechters vond het vonnis van juni 2006 echter afdoende en zag daarom geen reden om zich opnieuw over deze kwestie te buigen.

BINNENLAND

Student richt bloedbad aan op Amerikaanse universiteit

In de ochtend van 16 april 2007 schoot een gewapende man twee studenten van de universiteit Virginia Tech in de Verenigde Staten dood. Later op de dag sloeg hij toe in

een ander deel van het universiteitscomplex. Daar doodde hij dertig studenten en docenten en uiteindelijk ook zichzelf. Het was het grootste bloedbad dat ooit op een Amerikaanse onderwijsinstelling werd aangericht.
Later werd duidelijk dat de dader Cho Seung-hui heette. Hij was een 23-jarige Zuid-Koreaan die aan Virginia Tech Engels studeerde. Tussen de twee schietpartijen door was hij naar een postkantoor gegaan om een pakket met foto's, video's en teksten naar *NBC* te sturen. De televisiezender zond de video-opnamen uit. Daarop was een tamelijk verwarde Cho te zien, die zei het bloedbad te hebben aangericht omdat hij het gedrag van zijn medestudenten decadent vond. Waarom hij na de eerste schietpartij niet werd aangehouden, bleef onduidelijk.
Cho was in 2005 in aanraking geweest met justitie wegens het stalken van vrouwen. Een rechter had toen bepaald dat hij psychiatrisch patiënt was en een gevaar vormde voor zichzelf. Hij was daarna echter teruggekeerd naar de universiteit en had nooit therapie of medicatie gekregen.

JUSTITIE

Senaat doet onderzoek naar ontslag van procureurs

E-mails van topadviseur Rove zijn 'onvindbaar'

Het Witte Huis bevestigde op 14 april 2007 dat de meeste e-mails die Karl Rove, topadviseur van president Bush, in de voorafgaande vier jaar had verstuurd niet konden worden teruggevonden.
De juridische commissie van de Senaat deed onder leiding van de Democraat Patrick Leahy onderzoek naar de achtergronden van het ontslag van acht federale procureurs in december en januari. In februari en maart was grote opschudding over deze kwestie ontstaan, omdat het Witte Huis volgens enkele Congresleden om politieke redenen op het vertrek van de juristen had aangedrongen. Het ministerie van Justitie had dit aanvankelijk ontkend en gezegd dat ze moesten opstappen omdat ze slecht functioneerden. Uit e-mailverkeer dat het ministerie in maart op last van het Congres moest vrijgegeven, was echter gebleken dat het Witte Huis wel degelijk bij de ontslagen betrokken was. Eén van de namen die in dit verband werd genoemd was die van Karl Rove. Daarom wilde de commissie diens e-mailcorrespondentie inzien. Maar die bleek dus 'kwijt' te zijn. Rove's advocaat zei dat zijn cliënt de e-mails niet had gewist en ook niet begreep hoe ze zoek hadden kunnen raken.
Sinds 1978 was het Witte Huis wettelijk verplicht om dergelijke documenten te archiveren.

Senaatscommissie dringt aan op vertrek minister Gonzales

Minister Alberto Gonzales van Justitie werd op 19 april door de Senaatscommissie gehoord. De commissieleden wilden van hem weten wie op de ontslagen had aangedrongen en of de minister zelf bij de besluitvorming betrokken was geweest. Op 71 van hun vragen gaf hij echter geen antwoord, omdat hij zich naar eigen zeggen niet kon herinneren hoe en door wie de ontslagen precies waren voorbereid. De antwoorden die hij wel gaf, waren niet eenduidig. Zo zei hij één keer dat hij 'alles' met de ontslagen te maken had, terwijl hij later beweerde dat zijn in maart afgetreden stafchef Kyle Sampson degene was die een en ander had afgehandeld. Sampson zelf had in maart tegenover de Senaatscommissie verklaard dat Gonzales van begin af aan bij de ontslagprocedures betrokken was geweest.
De zitting, die zeven uur duurde, bracht dus weinig duidelijkheid. De commissie vond dit ongehoord en zei naderhand dat Gonzales beter kon aftreden. Deze mening werd gedeeld door de Republikeinse commissieleden.
President Bush zei onmiddellijk hierna echter dat hij zijn minister bleef steunen. Gonzales zelf zei dat hij niet van plan was om op te stappen.

GEZONDHEID EN ZORG

Hooggerechtshof perkt recht op abortus in

Het Hooggerechtshof in de Verenigde Staten oordeelde op 18 april 2007 dat een wet die een bepaalde techniek voor late abortussen verbood, legaal was. De wet was in 2003 door het Congres aangenomen en ondertekend door president Bush.
Het ging hier om een techniek waarbij eerst de beentjes en het rompje van de nog levende foetus via het geboortekanaal naar buiten worden gehaald. Daarna worden de hersenen weggezogen, zodat het hoofdje slinkt en ook door het geboortekanaal past. De techniek maakt het mogelijk om zwangerschappen in een vergevorderd stadium af te breken met beperkt risico voor de gezondheid van de vrouw.
De rechters, die het vonnis met vijf tegen vier steunden, achtten het verbod terecht omdat de ingreep mensonwaardig zou zijn. En indien er medische noodzaak voor een late abortus bestond, konden vrouwen altijd nog kiezen voor een keizersnede of een kunstmatig opgewekte bevalling. Tegenstanders van het vonnis, onder wie de Democratische presidentskandidaat Hillary Clinton, wezen er echter op dat deze ingrepen grotere gezondheidsrisico's voor de vrouw met zich meebrachten. Ook vonden ze het verbod een inbreuk op het recht van vrouwen om over hun eigen lichaam te beschikken.
Het was voor het eerst sinds 1973 dat het Hooggerechtshof het recht op abortus inperkte. Hoewel deze specifieke techniek zelden werd toegepast, werd het verbod alom gezien als een belangrijke morele overwinning voor conservatief Amerika, in het bijzonder voor de door Bush gesteunde anti-abortusbeweging.
Het vonnis demonstreerde dat de politieke verhoudingen binnen het Hooggerechtshof waren verschoven, sinds de president enkele rechters met een conservatieve levensovertuiging had aangesteld.

NATUUR EN MILIEU

Hooggerechtshof dringt aan op nieuw milieubeleid

Het Hooggerechtshof in Washington DC uitte op 2 april 2007 kritiek op het federale Agentschap voor Milieubescherming (EPA). Het agentschap, dat in praktijk functioneerde als ministerie van Milieuzaken en onder verantwoordelijkheid van de regering viel, was aangeklaagd door Massachusetts, dat hierin werd gesteund door elf andere staten en dertien milieuorganisaties. Zij eisten dat het meer zou doen om de uitstoot van broeikasgassen te beperken, onder meer door de productie en verkoop van schone auto's te bevorderen.

EPA moet beleid beter onderbouwen

De Verenigde Staten kenden de Clean Air

Act, een wet die de regering verplichtte om op te treden tegen ernstige luchtverontreiniging. Volgens het EPA konden broeikasgassen echter niet zonder meer als vervuilende stoffen worden aangemerkt, omdat ze van nature in de atmosfeer voorkomen. Daarom voelde het agentschap zich niet verplicht iets tegen de uitstoot ervan te ondernemen.
Het Hooggerechtshof oordeelde echter dat deze motivatie te mager was. Indien het agentschap kon aantonen dat broeikasgassen geen bedreiging vormden voor de mens of de planeet, mocht het zijn oude beleid voortzetten. Maar aangezien vooraanstaande klimatologen in binnen- en buitenland ervan overtuigd waren dat de uitstoot van CO_2 schadelijk was, gingen de rechters er niet vanuit dat het EPA hierin zou slagen. Ze verplichtten het agentschap vooralsnog niet om met nieuw beleid te komen, maar drongen er wel op aan. Ook riepen ze het Congres op om in actie te komen, vooral tegen sterk vervuilende auto's.
Uit onvrede met het federale beleid van het EPA hadden de staten California, Connecticut, Maine, Massachusetts, New Jersey, New York, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, Vermont en Washington zelf strengere normen voor de uitstoot van broeikasgassen afgekondigd.

MILITAIRE ZAKEN

Leger loog over 'oorlogshelden'

Football-ster niet gedood door vijandelijk vuur

De broer van Kevin Tillman, een bekende American football-speler die in april 2004 als militair in Afghanistan om het leven kwam, beweerde op 24 april 2007 tegenover een Congrescommissie dat het leger moedwillig had gelogen over de omstandigheden waaronder hij was gesneuveld.
Tillmans familie en het Amerikaanse publiek hadden indertijd te horen gekregen dat de uiterst populaire football-speler, die uitkwam voor het nationale team van de Verenigde Staten, in een vuurgevecht met de Talibaan was omgekomen. Later bleek echter dat hij slachtoffer was van 'friendly fire'. Dit betekende dat hij per ongeluk was gedood door Amerikaanse militairen. Bewijzen hiervoor waren in de uren na zijn overlijden vernietigd en er was een vals medisch rapport over de doodsoorzaak opgesteld.
Volgens Tillmans broer had het leger gelogen uit angst voor grote woede onder Amerikaanse football-liefhebbers. Deze had kunnen leiden tot een afname van de publieke steun voor de oorlogen in Irak en Afghanistan.

Jessica Lynch werd niet mishandeld

Ook Jessica Lynch verscheen voor de commissie, die onderzoek deed naar foutieve informatie over de genoemde oorlogen. Zij was in de dagen na de aanval op Irak in 2003 gewond geraakt en als krijgsgevangene overgebracht naar een ziekenhuis in Bagdad, dat toen nog niet in Amerikaanse handen was. De zaak kreeg destijds veel aandacht in de Amerikaanse media, die Lynch afschilderden als heldin: ze zou zich tot de laatste kogel tegen haar arrestatie hebben verzet en in het ziekenhuis zijn verkracht en geslagen.
Tegenover de Congrescommissie verklaarde ze in april 2007 echter dat ze niets heldhaftigs had gedaan en in het ziekenhuis goed was behandeld. Het Pentagon zou haar arrestatie hebben misbruikt voor propaganda.

Het Pentagon gaf op 25 april toe dat er fouten waren gemaakt. Naar degenen die hadden gelogen over Tillmans doodsoorzaak zou een onderzoek worden ingesteld. Lynch zou echter vooral ten onrechte de heldenstatus hebben gekregen omdat de media haar verhaal hadden opgeblazen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Amerikaans VN-ambassadeur stapt op

Het Witte Huis maakte op 5 december 2006 bekend dat John Bolton opstapte als Amerikaans vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties.
Bolton was in augustus 2005, terwijl het Congres met reces was, per decreet door president Bush aangesteld. Hierdoor kregen de volksvertegenwoordigers niet de kans zich tegen zijn benoeming uit te spreken, terwijl een meerderheid dat wel van plan was. Want Bolton werd gezien als 'havik' die de VN beschouwde als verouderd instituut waaraan de Verenigde Staten zich niet te veel gelegen moesten laten liggen.
Volgens de wet moest de Senaat Boltons aanstelling in januari 2007 verlengen, maar het leek erg onwaarschijnlijk dat de senatoren daartoe bereid waren. Vandaar dat de omstreden ambassadeur de eer aan zichzelf hield.
Zalmay Khalilzad volgde hem op 23 april 2007 op. De in Afghanistan geboren diplomaat had naam gemaakt als adviseur van de vorige Defensieminister Donald Rumsfeld en als Amerikaans ambassadeur in Afghanistan (2003-2005) en Irak (2006-2007).

Militairen moeten langer aan het front blijven

Het Amerikaanse ministerie van Defensie bepaalde op 11 april 2007 dat militairen die naar Afghanistan of Irak werden uitgezonden daar in het vervolg vijftien maanden onafgebroken moesten blijven. Daarna hadden ze recht op negen maanden verlof in de Verenigde Staten. Tot dan toe werden militairen voor een jaar uitgezonden, waarop een even lange verlofperiode volgde. Vóór het uitbreken van de oorlogen in Afghanistan en Irak had het Pentagon echter altijd gesteld dat het onverantwoord was om militairen terug te sturen naar een oorlogsgebied als ze minder dan twee jaar verlof hadden gehad.
Volgens minister Robert Gates van Defensie was de maatregel nodig omdat de in januari door president Bush aangekondigde troepenversterking in Irak anders niet gerealiseerd kon worden. De nieuwe regels golden ook voor manschappen die reeds in Afghanistan of Irak gelegerd waren.

Congres stemt wederom voor terugtrekking troepen uit Irak

In maart 2007 hadden de Senaat en het Huis van Afgevaardigden wetsvoorstellen aangenomen die geld vrijmaakten voor de oorlog in Irak, op voorwaarde dat de regering zich bereid toonde om op termijn de troepen terug te trekken. In april kwamen de twee Kamers overeen dat hiermee op 1 oktober 2007 begonnen moest worden. De demobilisatie mocht maximaal een half jaar duren.
Het Huis van Afgevaardigden ging op 25 april met 218 tegen 208 stemmen met dit wetsvoorstel akkoord. Op 26 april volgde de Senaat met 51 tegen 46 stemmen.

President Bush kondigde onmiddellijk hierna aan dat hij zijn vetorecht zou gebruiken. Hij was niet alleen tegen de deadline voor terugtrekking van de troepen. Hij verzette zich er ook tegen dat een deel van de 124,2

Verenigde Staten

miljard dollar (ca. 92 miljard euro) die werd toegekend feitelijk bestemd was voor uitgaven die niets met de oorlog te maken hadden, zoals noodhulp voor de slachtoffers van de orkaan Katrina (2005).

De Democraten hadden ook een voorstel om het federale minimumloon te verhogen gekoppeld aan de wet voor de financiering van de oorlog. Indien Bush in mei werkelijk zijn veto uitsprak, zou ook dit niet doorgaan. Het minimumloon was in de Verenigde Staten al tien jaar niet meer verhoogd.

Voormalig CIA-directeur bekritiseert Amerikaanse regering over Irak

George Tenet, van 1997 tot 2004 directeur van de Central Intelligence Agency (CIA), publiceerde op 30 april 2007 zijn boek *At the Centre of the Storm*. Hierin beweerde hij dat de Amerikaanse inlichtingendienst in september 2002, zeven maanden voor de aanval op Irak, de regering van president George W. Bush had gewaarschuwd dat de beoogde militaire operatie kon leiden tot 'anarchie' en het uiteenvallen van dat land. Ook zou de CIA erop hebben gewezen dat de aanval mogelijk anti-Amerikaanse gevoelens onder moslims zou aanwakkeren. Dit kon dan uitlopen op 'een golf van terrorisme tegen Amerikaanse belangen'. Verder had de inlichtingendienst gewaarschuwd dat de oorlog andere Arabische staten kon destabiliseren en mogelijk tot spanningen tussen de Verenigde Staten en hun traditionele bondgenoten zou leiden.

Tenet onderstreepte dat het hier ging om adviezen, voorafgaand aan de aanval. Ze waren niet gepresenteerd als onontkoombare feiten, maar als mogelijke scenario's. Toch verweet hij de regering-Bush dat ze er indertijd klakkeloos vanuit was gegaan dat de Iraakse bevolking het Amerikaanse leger als bevrijder zou onthalen. Er werd dan ook geen beleid ontwikkeld voor het geval de reacties minder positief waren. Ook had de regering zich onvoldoende afgevraagd hoe de rest van de Arabische wereld en Iran zouden reageren op een Amerikaanse bezetting in het Midden-Oosten. Vooral Dick Cheney zou dit debat hebben ontweken, omdat hij de oorlog zo snel mogelijk wilde beginnen. Tenet verweet de vice-president ook dat hij analyses van de inlichtingendiensten nogal ruim interpreteerde, om ze beter te kunnen gebruiken als onderbouwing voor zijn overtuiging dat de aanval terecht was. Tenet schreef dat hij met stomheid was geslagen toen Cheney in de aanloop naar de oorlog op de Amerikaanse televisie verkondigde dat er 'geen enkele twijfel bestond' dat Saddam Hoessein, de toenmalige dictator van Irak, over massavernietigingswapens beschikte. Volgens Tenet bestond die twijfel indertijd wel degelijk.

(Vorige berichten pagina 218/2 e.v. - 2007)

China

CHINA

BINNENLAND

Journalisten mogen geen steekpenningen meer aannemen

De Chinese overheid bepaalde op 3 april 2007 dat journalisten zich niet meer mochten laten betalen door degenen over wie zij schreven. Alom werd aangenomen dat dit een reactie was op de dood van Lan Chengzhang. De journalist was in januari vermoord, vermoedelijk door medewerkers van een kolenmijn. Hij zou gedreigd hebben een boekje open te doen over misstanden bij dat bedrijf, tenzij de directie bereid was hem te betalen.

Alle Chinese media waren in handen van de staat, maar de meeste bladen waren wel financieel zelfstandig. Sommige tijdschriften probeerden de oplages te vergroten door sensatieverhalen te brengen. Maar er waren er ook die de opbrengsten vergrootten door invloedrijke personen te chanteren: wie niet betaalde, kreeg negatieve publiciteit.

Nieuwe ministers

Minister van Buitenlandse Zaken

Het staatspersbureau *Xinhua* maakte op 27 april 2007 bekend dat de voormalige Chinese ambassadeur in de Verenigde Staten, Yang Jiechi, aan zou treden als minister van Buitenlandse Zaken. Hij volgde Li Zhaoxing op. Volgens de Chinese media ging de laatste met pensioen, maar analisten vermoedden dat hij in werkelijkheid was ontslagen omdat hij een bondgenoot van oud-president Jiang Zemin was. President Hu Jintao was al geruime tijd bezig om topambtenaren die onder Jiang carrière hadden gemaakt, te vervangen door mensen die loyaal waren aan hemzelf. Want in het najaar zou de Communistische Partij (CCP) met een nieuw vijfjarenplan komen en het functioneren van de president evalueren. Hu stond op gespannen voet met Jiang en vreesde dat diens bondgenoten hem en zijn beleid dan zouden tegenwerken. Overigens verwachtten dezelfde analisten dat Yang het buitenlands beleid van zijn voorganger zou voortzetten. Hij werd net als Li beschouwd als Amerika-deskundige. Peking zag de Verenigde Staten klaarblijkelijk als de belangrijkste gesprekspartner op het wereldtoneel.

Eveneens op 27 april werd minister van Landbeheer en Natuurlijke Hulpbronnen Sun Wensheng opgevolgd door Su Shaoshi. Chen Lei volgde Wang Shucheng op als minister van Waterhuishouding.

Niet-communist wordt minister van Wetenschap

Xu Guanghua, minister van Wetenschap en Technologie, werd op 27 april vervangen door Wan Gang. Xu werd evenals Li Zhaoxing gezien als bondgenoot van Jiang Zemin.
Wan Gang was voormalig rector magnificus van de Tongji Universiteit in Shanghai. Hij was lid van de Zhi Gong Dang (Partij voor Publiek Belang – ZGD), een van de acht legale politieke partijen naast de CCP. De ZGD was in 1925 opgericht door in het buitenland verblijvende aanhangers van de Chinese revolutionair Sun Yatsen en was altijd loyaal geweest aan de CCP. In 2007 telde ze ruim 15.000 leden, voornamelijk Chinezen die na lang verblijf in het buitenland naar China waren teruggekeerd of mensen met uitgebreide internationale contacten.

Volgens *Xinhua* had het Centraal Comité van de CCP in 2005 bepaald dat de 'socialistische democratie' verder moest worden ontwikkeld door meer mensen van buiten de partij aan te stellen op invloedrijke posities. Bij Justitie, de politie en het openbaar bestuur zouden in januari 2007 ruim 32.000 hoge functies worden vervuld door mensen met een niet-communistische achtergrond. In diverse adviesorganen waren meer dan 340.000 mensen van buiten de partij actief en het Volkscongres (het nationale parlement), de lokale parlementen en buurtcomités zouden 180.000 niet-communistische leden hebben.

China

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vier buitenlandse consumentenbanken actief in China

In april 2007 werden voor het eerst enkele buitenlandse consumentenbanken actief in China. Tot dan toe had het land alleen vergunningen verstrekt aan buitenlandse zakenbanken, waarvan het merendeel geen transacties in de Chinese munteenheid mocht doen.

Bij de vier consumentenbanken – Citigroup (Amerikaans), HSBC (Brits), Bank of East Asia (Hongkong) en Standard Chartered Bank (Brits) – mochten Chinese burgers en bedrijven leningen en verzekeringen afsluiten en spaarrekeningen openen, zowel in buitenlandse valuta als in de Chinese munt. De maatregel hing samen met het Chinese lidmaatschap van de Wereldhandelsorganisatie, die voorschreef dat internationale concurrentie in de financiële sector mogelijk moest zijn. Daarnaast hoopte de regering dat meer concurrentie de Chinese staatsbanken efficiënter en klantvriendelijker zou maken. Sommige waren reeds allianties met buitenlandse partners aangegaan om hun expertise te kunnen gebruiken voor interne reorganisaties. Zo was de Bank of China, de op één na grootste kredietverstrekker van het land, voor 4,4 procent in handen van de Royal Bank of Scotland.

JUSTITIE

Veroordelingen wegens illegaal kopiëren van muziek en films

Yahoo China werd op 23 april 2007 door een rechtbank in Peking veroordeeld tot het betalen van 210.000 yuan (ruim 20.000 euro) schadevergoeding aan enkele buitenlandse platenmaatschappijen. De zoekmachine van het Amerikaanse bedrijf bood Chinese internetgebruikers toegang tot websites waar ze buitenlandse muziek konden downloaden zonder rechten te betalen.

Op 25 april won Motion Picture Association (MPA), een overkoepelend orgaan voor de Amerikaanse filmindustrie, in Peking een rechtszaak tegen een Chinees bedrijf dat illegaal Hollywoodfilms zou hebben gekopieerd. Het bedrijf moest 195.000 yuan schadevergoeding betalen. Volgens MPA was 93 procent van alle dvd's die in China werden verkocht, illegaal.

De Verenigde Staten klaagden al jaren dat de Chinese regering te weinig deed om de verspreiding van illegaal gekopieerde merkartikelen aan te pakken. Eerder in april had Washington hierover een klacht ingediend bij de Wereldhandelsorganisatie.

ONDERWIJS

116 miljoen analfabeten in China

De Chinese staatskrant *China Daily* berichtte op 2 april 2007 dat het aantal analfabeten tussen 2000 en 2005 met 30 miljoen was toegenomen tot 116 miljoen. Volgens Gao Xuegui van het ministerie van Onderwijs hing de tendens samen met de aanhoudende armoede op het platteland: veel mensen haalden hun kinderen van school om te werken. Daarnaast zou de overheid te weinig aandacht voor analfabetisme hebben omdat ze veronderstelde dat het probleem na decennia van alfabetiseringscampagnes de wereld uit was.

NATUUR EN MILIEU

Alarmerend Chinees rapport over klimaatsverandering

De Chinese regering publiceerde op 22 april 2007 een rapport over klimaatsverandering. Hierin werd erkend dat China binnen enkele jaren de Verenigde Staten zouden inhalen als 's werelds grootste producent van broeikasgassen. Verwacht werd dat de atmosfeer voor 2020 zou opwarmen met 1,1 tot 2,1 graden. Dit zou leiden tot extremere weersomstandigheden, zoals langdurige periodes van droogte in het noorden en zware regenval in het oosten.

Het rapport trok niet alleen aan de bel over klimaatsverandering, maar behandelde ook de water- en bodemverontreiniging. In 2007 was 10 procent van de landbouwgrond zo sterk vervuild dat de gewassen die er werden verbouwd niet voor menselijke consumptie geschikt waren. Om deze reden werd jaarlijks ca. 12 miljoen ton rijst afgekeurd. Door vervuiling was het bruikbare landbouwareaal alleen al in de eerste tien maanden van 2006 gekrompen met 307 duizend hectare en uitgekomen op 121,8 miljoen hectare.

'Ontwikkelde landen moeten het voortouw nemen'

Het rapport beval de regering niet aan om onmiddellijk verregaande maatregelen te treffen. Want China zou de technologie niet hebben om de uitstoot van broeikasgassen snel te reduceren. Ook zou het sluiten van vervuilende industrieën en elektriciteitscentrales tot een onaanvaardbaar groot verlies van banen leiden en de economische ontwikkeling van China in gevaar brengen. Deze conclusie kwam overeen met het officiële standpunt van de regering: de geïndustrialiseerde landen hadden de atmosfeer tientallen jaren vervuild en moesten daarom de grootste offers brengen om haar weer schoon te krijgen. China beschouwde zichzelf als ontwikkelingsland.
Ondanks deze conclusie was China wel bereid om zelf ook iets te doen. Eerder was reeds bepaald dat in 2010 minimaal 10 procent van de elektriciteit milieuvriendelijk moest worden opgewekt, terwijl bedrijven het gebruik van energie dan met 20 procent moesten hebben teruggedrongen. Het land had hulp bij de milieubescherming aanvaard van Noorwegen, Australië en de Verenigde Naties.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

China veroordeelt Uygurse activisten

Diverse Chinese staatsmedia meldden op 17 april 2007 dat Ablikim Abdureyim 'wegens subversie' was veroordeeld tot negen jaar gevangenisstraf. Hij zou in artikelen op internet hebben gepleit voor de onafhankelijkheid van Xinjiang – het voormalige Oost-Turkestan – en ten onrechte hebben beweerd dat de rechten van de Uyguren, de oorspronkelijke bevolking van China's meest westelijke provincie, stelselmatig werden geschonden. De in Washington DC gevestigde Uygurs-Amerikaanse Associatie beweerde in een reactie op het vonnis dat Abdureyim was gemarteld. Tijdens de rechtszaak zou hij zich niet hebben mogen verdedigen.
Abdureyim was de zoon van Rebiya Kadeer, de bekendste dissident van Xinjiang. Deze zakenvrouw woonde sinds 2005 in de Verenigde Staten. Haar andere twee zoons waren in 2006 in China veroordeeld, officieel wegens belastingontduiking maar volgens mensenrechtenorganisaties om Kadeer dwars te zitten.

Een rechtbank in Ürümqi, de hoofdstad van Xinjiang, veroordeelde Husayin Celil op 19 april tot levenslange gevangenisstraf. De Uygur was al eerder veroordeeld omdat hij lid zou zijn van een terroristische organisatie die streefde naar herstel van de onafhankelijke staat Oost-Turkestan. Zelf beweerde Celil dat hij zich alleen inzette voor de rechten van de Uyguren. In 2000 was hij uit een Chinese gevangenis ontsnapt en naar Canada ontkomen, waar hij werd genaturaliseerd. Tijdens een bezoek aan Oezbekistan in 2006 was hij aangehouden en aan China uitgeleverd.
Canada protesteerde tegen het vonnis, maar China erkende niet dat Celil de nationaliteit van dat land had en accepteerde de bemoeienis daarom niet.

Politiek activist vrijgelaten

Op 28 april 2007 werd bekend dat Yang Jianli was vrijgelaten uit een Chinese gevangenis. De in de Verenigde Staten woonachtige Chinees was in 2002 aangehouden en in mei 2004 tot vijf jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens illegale immigratie en spionage voor Taiwan.
De Amerikaanse regering had regelmatig voor zijn vrijlating gepleit. Ze meende dat Yang in werkelijkheid was veroordeeld omdat hij de oprichter was van de Foundation for China in de 21st Century – een actiegroep die vanuit het buitenland streefde naar politieke hervormingen in China. Ondanks de Amerikaanse druk had hij zijn hele gevangenisstraf moeten uitzitten.

(Vorige berichten pagina 221/2 e.v. - 2007)

FILIPPIJNEN

BINNENLAND

Leiders van Abu Sayyaf komen om bij vuurgevechten

Leider van Abu Sayyaf sneuvelt

Abu Sulaiman, een van de leiders van de Abu Sayyaf, kwam op 18 januari 2007 bij een vuurgevecht met het Filippijnse leger om het leven. De Abu Sayyaf was een extremistische islamitische organisatie die opereerde vanaf het eiland Jolo, gelegen in het zuiden van de overwegend katholieke Filippijnen. Volgens Amerikaanse inlichtingendiensten werkte de groep samen met Al-Qaeda en de Jemaah Islamiah (JI), de Zuidoost-Aziatische tak van dit internationale terroristische netwerk.
Abu Sulaiman heette in werkelijkheid Jainal Antel Sali jr. Hij zou in 2001 betrokken zijn geweest bij de ontvoering van Amerikaanse en Filippijnse toeristen van het eiland Palawan en in 2004 bij een aanslag op een veerboot. Daarbij vielen 116 doden.

Op 20 februari maakte het nationale leger bekend dat ook Khadaffi Janjalani dood was. Hij was vermoedelijk op 4 september omgekomen bij een vuurgevecht. Zijn graf was in december op Jolo aangetroffen. Hierna had het Amerikaanse Federale Onderzoeksbureau DNA-onderzoek verricht, waaruit bleek dat het werkelijk om Janjalani ging.
Janjalani had de leiding over de Abu Sayyaf in 1998 overgenomen van zijn broer Abdurajak Abubakar, die in dat jaar was omgekomen. Hij zou onder meer drie Amerikanen hebben ontvoerd, van wie hij er twee doodde.

Het Filippijnse leger was in september 2006 begonnen met een groot offensief tegen de Abu Sayyaf op Jolo. Het werd hierbij ondersteund door Amerikaanse militairen, die echter van de regering in Manila geen gevechtshandelingen mochten verrichten. Wel waren ze bevoegd om Filippijnse militairen op te leiden en te helpen bij het opsporen van rebellen en hun kampen. Ook zetten ze op Jolo ziekenhuizen en scholen op, om de sympathie van de plaatselijke bevolking te winnen.

Abu Sayyaf onthoofdt zeven mensen

Nabij Parang op Jolo werden op 16 april zes wegwerkers en een medewerker van een visfabriek ontvoerd. Drie dagen later werden hun hoofden afgeleverd bij een lokaal kantoor van het Filippijnse leger. Volgens de commandant aldaar hadden burgers opdracht van de Abu Sayyaf gekregen om ze naar de legerplaats te brengen en te vertellen dat ze waren onthoofd uit wraak voor de dood van Janjalani en Abu Sulaiman.

Man gijzelt schoolkinderen in Manila

In Manila op de Filippijnen gijzelde een gewapende man op 28 maart 2007 een bus met 26 schoolkinderen. Hij heette Armando Ducat en was de directeur van een kinderdagverblijf in een sloppenwijk. Hij wilde met zijn actie betere huisvesting en scholingsmogelijkheden voor arme kinderen afdwingen. Volgens hem was de wijdverbreide armoede op de Filippijnen tot op grote hoogte het gevolg van corruptie en een gebrek aan politieke wil om er iets tegen te doen.

De schoolkinderen zouden met de bus een dagje uitgaan. Ducat had de chauffeur echter gedwongen naar het stadhuis te rijden en daar te stoppen. Na bemiddeling door een senator die Ducat persoonlijk kende, besloot hij in de loop van de middag om hen vrij te laten.

Nieuwe antiterroristische wetgeving

President Arroyo van de Filippijnen zette op 6 maart 2007 haar handtekening onder een nieuwe wet tegen terrorisme. Deze maakte het mogelijk om terreurverdachten maximaal drie dagen zonder aanhoudingsbevel of formele aanklacht vast te houden. Ook konden zij in het vervolg met toestemming van een rechter worden afgeluisterd en mochten hun banktegoeden worden bevroren. Op terroristische daden kwam een gevangenisstraf van maximaal veertig jaar te staan. De wet verbood het uitleveren van terreurverdachten aan landen waar ze mogelijk gemarteld zouden worden.
Opstandige groeperingen, zoals guerrillalegers, konden in het vervolg worden bestempeld als terroristische organisaties. Ze vielen dan niet meer onder het reguliere strafrecht, maar onder de nieuwe antiterroristische wetgeving.

'Aantasting van burgerrechten'

Mensenrechtenorganisaties zagen de nieuwe wetgeving als een ongeoorloofde inperking van de burgerrechten, vooral omdat mensen konden worden afgeluisterd en zonder formele aanklacht konden worden vastgehouden. Het beknotten van burgerrechten lag gevoelig omdat dit menigeen deed denken aan de tijd van dictator Marcos, die in 1986 na een volksopstand was afgezet. Tegenstanders meenden dat de wet er louter was gekomen omdat de Verenigde Staten daarop hadden aangedrongen. Dat land was een belangrijke bondgenoot en hielp bij de lokale strijd tegen terrorisme.
Voorstanders wezen er echter op dat in het

land meerdere extremistische groeperingen actief waren. Als hier niet hard tegen werd opgetreden, konden de Filippijnen een internationaal terroristisch bolwerk worden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Filippijnen betalen schulden aan IMF af

De Centrale Bank van de Filippijnen maakte op 28 december 2006 bekend dat het land de laatste 220 miljoen dollar (ca. 167 miljoen euro) schuld bij het Internationale Monetaire Fonds (IMF) vervroegd zou aflossen. Feitelijk had het nog tot voorjaar 2008 de tijd om dit te doen.
De Filippijnen hadden veertig jaar lang schulden bij het IMF gehad. Al die tijd hadden ze verantwoording voor hun economische prestaties moeten afleggen. Na de aflossing zou het land van deze verplichting af zijn. Toch wilde Manila nauw met de monetaire organisatie blijven samenwerken omdat dit een goede indruk zou maken op buitenlandse investeerders en geldschieters.

Economische groei valt tegen

Volgens cijfers die de Filippijnse regering op 31 januari 2007 publiceerde was de economie in 2006 met 5,4 procent gegroeid. Men had gestreefd naar 5,5 tot 6,1 procent, maar dat was niet gehaald omdat het land in het laatste kwartaal hard was getroffen door tropische stormen. Vooral de orkaan Durian had veel schade aangericht en verwoestende modderstromen rondom de vulkaan Mayon veroorzaakt. Er waren meer dan duizend doden gevallen en de landbouw was ernstig gedupeerd. Deze sector genereerde 20 procent van het bbp en bood werk aan 40 procent van de bevolking.

Meer geld uit het buitenland

Volgens cijfers van de Centrale Bank stuurden de ca. 8 miljoen Filippino's die buiten hun eigen land werkten in 2006 ongeveer 9,5 miljard euro, het equivalent van 10 procent van het bbp, naar familie en vrienden op de Filippijnen. Dit was 20 procent meer dan in 2005. De toename werd verklaard door de opkomst van thuisbankieren via de telefoon en het internet. Hierdoor was het eenvoudiger geworden om geld over te maken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Filippijns leger beschuldigd van buitengerechtelijke executies

Philip Alston, de speciale rapporteur van de Verenigde Naties voor buitengerechtelijke executies, deed in februari 2007 gedurende tien dagen onderzoek naar mogelijke misstanden op de Filippijnen. Volgens de lokale mensenrechtenorganisatie Karapatan waren daar sinds het aantreden van president Arroyo in 2001 zeker 832 politieke moorden gepleegd. Van de slachtoffers stonden er 356 bekend als linkse activisten.
Tijdens een persconferentie op 21 februari zei Alston dat 'vele moorden' door militairen waren gepleegd. Het leger beweerde dat er communistische rebellen achter de moordaanslagen zaten, maar Alston achtte dit onwaarschijnlijk. De rapporteur trad op de persconferentie niet in detail. Hij zei dat hij later een rapport over de kwestie zou voorleggen aan de mensenrechtencommissie van de VN.

De hoogste legerleider, generaal Hermogenes Esperon, wees de kritiek van de hand.

Arroyo belooft moorden op te lossen

Op 22 februari wees ook een door de Filippijnse regering gesteunde onderzoekscommissie onder leiding van oud-rechter José Melo met de beschuldigende vinger naar het leger. Net als Alston had Melo niet kunnen bewijzen dat de moorden in opdracht van de regering of politieke partijen werden gepleegd. Wel zouden er sterke aanwijzingen bestaan dat generaal-majoor Jovito Palparan, een van de meest invloedrijke militairen van het land, erbij betrokken was.
President Arroyo beloofde hierop dat de moorden zouden worden opgelost. Eind april was hier echter nog niet veel van te merken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Amerikaanse militair veroordeeld wegen verkrachting op de Filippijnen

De op de Filippijnen gelegerde Amerikaan Daniel Smith werd op 4 december 2006 door een rechtbank in Manila tot veertig jaar gevangenisstraf veroordeeld. De 21-jarige onderkorporaal zou in november 2005 een vrouw hebben verkracht. Drie militairen die hem zouden hebben aangemoedigd, werden vrijgesproken.
Smith zelf hield vol dat de 23-jarige Filippijnse vrijwillig seks met hem had gehad.

Onenigheid over plaats van detentie

Tijdens de rechtszaak werden de verdachten vastgehouden in een gevangenis van de Amerikaanse ambassade. Volgens een verdrag dat de Filippijnen in 1998 met de Verenigde Staten hadden gesloten, was dit legaal zolang zij nog niet waren berecht en zolang de Amerikanen hen vasthielden op Filippijns grondgebied.
Nadat hij zijn vonnis had uitgesproken bepaalde de rechter dat Smith moest worden overgebracht naar een Filippijnse gevangenis. De Amerikaanse autoriteiten waren het hier echter niet mee eens: aangezien Smith in hoger beroep ging, was hij nog niet uitgeprocedeerd. Volgens het verdrag van 1998 zou dit betekenen dat hij voorlopig nog in Amerikaanse hechtenis mocht blijven.
Omdat de Filippijnse autoriteiten weigerden hiermee in te stemmen, maakte de Amerikaanse regering op 22 december bekend dat een grootscheepse gezamenlijke militaire oefening met het Filippijnse leger in februari 2007 niet door zou gaan. De Verenigde Staten boden de Filippijnen hulp bij de strijd tegen terrorisme. Militaire oefeningen maakten daar deel van uit.

Rechtbank willigt Amerikaanse eis in

Hierop boog het Filippijnse Hof van Beroep zich over de kwestie. Het stelde de Amerikanen in het gelijk. Smith werd daarom op 3 januari alsnog overgebracht naar de ambassade en Washington maakte niet lang daarna bekend dat de oefening toch door zou gaan.
De zaak had op de Filippijnen veel stof doen opwaaien. Velen vreesden dat Smith zou worden vrijgesproken omdat Manila een verslechtering van de relaties met de VS vreesde. Dat hij toch werd veroordeeld, juichten zij toe. Dat hij mocht worden vastgehouden in de ambassade was volgens critici echter een knieval voor Washington. President Arroyo zei hierop dat dit ten dele waar was. Volgens haar konden de Filippijnen zich geen beschadiging van de militaire relaties met de Verenigde Staten veroorloven omdat ze Amerikaanse hulp nodig hadden bij de strijd tegen terrorisme.

(Vorige berichten pagina 757/3 e.v.- 2007)

INDIA

DEELSTATEN

Vrouwenhandel in Assam

Volgens een recent rapport van het Bureau of Police Research and Development van de politie in de noordoostelijke Indiase deelstaat Assam waren sinds 1996 meer dan 3.000 vrouwen en 3.840 meisjes zoekgeraakt. Dit meldde de *BBC* op 10 april 2007. In zijn toelichting zei het hoofd van de inlichtingendienst van de Assamese politie, Khagen Sarmah, dat de politie het zo druk had met het bestrijden van opstandige bewegingen dat het gewone politiewerk, zoals het tegengaan van vrouwenhandel, daaronder leed.

De meeste van onlangs door de Assamese politie bevrijde meisjes die als callgirls in de omgeving van Delhi werkten, bleken afkomstig uit vluchtelingenkampen in Assam. Assam was al enkele decennia het toneel van allerlei etnische conflicten.

Net als elders in de wereld leidden deze ook hier tot grootscheepse verplaatsingen van vrouwen. In de opvangkampen maakten ontworteling en honger deze vrouwen kwetsbaar voor aanbiedingen om elders te gaan werken, in restaurants, hotels of kantoren. Het resultaat was vaak dat ze, eenmaal ver weg van Assam, tot prostitutie gedwongen werden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Verbod op het instellen van Speciale Economische Zones opgeheven

De minister voor Handel en Industrie van India, Kamal Nath, maakte op 5 april 2007 in Delhi bekend dat hij het in januari ingestelde moratorium op de aanleg van Speciale Economische Zones (SEZ's), die grote belastingvoordelen boden voor investeerders, weer had opgeheven.

Als tegemoetkoming aan gedupeerde boeren werd het verwerven van land door bedrijven strenger gereguleerd. Ook kregen deelstaten de mogelijkheid om de oppervlakte van de SEZ's terug te brengen tot minder dan de door Delhi voorgeschreven limiet van 5.000 hectare.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gunstige cijfers, maar oplettendheid geboden

Rupee bereikt hoogste stand in acht jaar

De Centrale Bank van India liet op 13 april 2007 weten dat de rupee zijn hoogste stand versus de dollar in acht jaar had bereikt. De buitenlandse reserve bedroeg voor de eerste keer meer dan 200 miljard dollar (bijna 150 miljard euro).
De koers van de rupee steeg naar 42,51 per dollar (31,42 per euro). Hoewel een sterkere rupee nadelig zou kunnen zijn voor de Indiase export, aarzelde de Bank maatregelen te treffen omdat die de inflatie – die in februari een recordhoogte van 6,7 procent had bereikt – verder zouden kunnen opdrijven.

Toename buitenlandse investeringen

Kamal Nath, minister voor Handel en Industrie, zei op 19 april 2007 dat in het afgelopen fiscale jaar (dat eindigde op 31 maart) de directe buitenlandse investeringen verdrievoudigd waren en nu 11,8 miljard euro bedroegen.
Hij schreef dit toe aan de toenemende liberalisatie van wetgeving op het gebied van buitenlandse investeringen.

Streven naar exportvergroting in 2007-2008

Kamal Nath deelde op 19 april eveneens mee dat India zich ten doel stelde om in het fiscale jaar 2007-2008 voor 160 miljard dollar aan goederen uit te voeren. Dit ambitieuze cijfer baseerde hij op de gemiddelde groei van de export in de drie jaar daarvoor. Handelsorganisaties verwachtten dat deze groei moeilijk was vol te houden als de rupee maar bleef stijgen.
De minister zei echter dat deze stijging in de berekeningen was verwerkt. Hij kondigde ook enkele nieuwe plannen aan, zoals het verschaffen van exportsubsidies voor bepaalde producten en fiscale tegemoetkomingen aan exporterende 'high tech'-bedrijven.
Export beschouwde hij niet langer als een middel voor het genereren van buitenlandse valuta, maar als een drijvende kracht achter economische groei en een bron van werkgelegenheid.

Aantal gebruikers mobiele telefoons sterk toegenomen

In het afgelopen fiscale jaar was het aantal gebruikers van mobiele telefoons met 68 procent toegenomen, aldus de Telecom Regulatory Authority of India op 23 april. India telde op 31 maart in totaal 207 miljoen telefoonabonnementen, waarvan er 166 miljoen draadloos waren.

Centrale Bank laat sleutelrentes ongewijzigd

De Centrale Bank van India maakte op 24 april in zijn jaarlijkse beleidsverklaring bekend in het fiscale jaar 2007-2008 de sleutelrentes niet te zullen wijzigen. Verder werd een aantal maatregelen aangekondigd om de oplopende buitenlandse reserves, die de inflatie aanwakkerden, terug te dringen. De bank verwachtte dat de economie met 8,5 procent zou groeien (0,7 procent minder dan in 2006-2007). De inflatie, die in 2006-2007 meer dan 6 procent bedroeg, werd op 5 procent geschat. Het Indiase bedrijfsleven verwelkomde de maatregelen.

Economie vertoont tekenen van oververhitting

De New Yorkse kredietbeoordelaar Moody's Investors Services zei op 27 april dat India de klassieke tekenen van een oververhitte economie (snelle groei en oplopende inflatie) vertoonde. Toch was Moody's voorzichtig optimistisch omdat men verwachtte dat de Indiase regering, ondanks het verzet van de linkse coalitiegenoten, erin zou slagen verdere hervormingen door te voeren en het economisch evenwicht te herstellen. Moody's liet zich niet uit over specifieke maatregelen, maar wees erop dat een inflatie van 6 procent te hoog was en dat de regering tot dat moment alleen maar noodmaatregelen had getroffen. Het gevaar bestond dat de sterke economische groei van bijna 9 procent zou leiden tot een vraag naar meer goederen dan geproduceerd konden worden.

ONDERWIJS

Maharashtra verbiedt seksuele voorlichting op school

Na Gujarat en Madhya Pradesh verbood ook de deelstaat Maharashtra de invoering

India

van seksuele voorlichting op middelbare scholen. De *BBC* maakte dit bekend in een bericht van 3 april 2007. De wetgever vreesde dat zulke voorlichting de jeugd zou bederven. Dit verbod betekende een terugslag voor de pogingen van de centrale overheid om seksuele voorlichting op alle scholen in het land te introduceren. In vele delen van India, vooral op het platteland, was het onderwerp 'seks' nog altijd taboe. Ouders spraken niet of nauwelijks met hun kinderen over seks en verwante zaken als aids en hiv. Op school deden de kinderen alleen de meest basale kennis op, bijvoorbeeld over biologische veranderingen bij jongens en meisjes. Maar door deze maatregel vestigden de autoriteiten juist de aandacht op het onderwerp en deskundigen hoopten dat dit tot de dringend noodzakelijke discussie zou leiden.

CULTUUR EN WETENSCHAP

India lanceert commerciële raket

De directeur van de Indian Space Research Organisation deelde vanaf de lanceerbasis Sriharikota, 80 kilometer ten noorden van Chennai, mee dat op 23 april 2007 India's eerste commerciële raket was gelanceerd. De raket, een Polar Satellite Launch Vehicle, bracht een Italiaanse satelliet, die informatie over de oorsprong van de aarde moest verzamelen, in een baan boven de aardpolen. Italië betaalde India omgerekend 8 miljoen euro voor de lancering.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Mishandeling en misbruik van kinderen wijdverbreid in India

Op 9 april 2007 maakte de Indiase minister voor Vrouwen en Kinderontwikkeling, Renuka Chowdhury, in Delhi het rapport 'Study on Child Abuse: India 2007' openbaar. De minister noemde de cijfers uit het rapport 'schokkend'. Haar ministerie had al een aantal maatregelen getroffen en bereidde nieuwe wetgeving op het gebied van kinderbescherming voor.
De studie, die betrekking had op ruim 12.000 kinderen tot twaalf jaar en ruim 2.300 jong volwassenen in dertien deelstaten, richtte zich op kinderen thuis, op school, op het werk, op straat en in instellingen. De cijfers toonden aan dat twee op de drie kinderen lichamelijk mishandeld werden, voornamelijk door hun ouders en op school. Een op de twee kinderen was slachtoffer van seksueel misbruik, vooral op straat en in instellingen. In 20 procent van de gevallen ging het om ernstig misbruik. Ook was een op de twee kinderen emotioneel verwaarloosd.
Kinderrechtenactivisten verwelkomden het rapport. Ouders weigerden vaak kindermishandeling toe te geven en meer dan 50 procent van de kinderen zelf wilde niet dat mishandeling of misbruik buiten de familie bekend zou worden. Daarom was het van groot belang dat de autoriteiten de kinderen zouden aanmoedigen om mishandeling te rapporteren.

MILITAIRE ZAKEN

India test middellangeafstandsraket

Het ministerie van Defensie deelde op 12 april 2007 mee dat een proefvlucht van de Agni-III, eerder die dag, in alle opzichten was geslaagd. De middellangeafstandsraket, die een atoomlading zou kunnen vervoeren, werd gelanceerd vanaf Wheeler Island in de Golf van Bengalen. Met zijn bereik van meer dan 3.000 kilometer was de Agni-III India's meest verdragende raket.

(Vorige berichten pagina 223/1 e.v. - 2007)

Indonesië

INDONESIË

BINNENLAND

Vliegramp in Yogyakarta

Een Boeing 737-400 van luchtvaartmaatschappij Garuda verongelukte op 7 maart 2007 toen het toestel landde op de luchthaven van Yogyakarta, Indonesië. Van de 140 passagiers kwamen er 21 om het leven.
Naderhand bleek dat de twee piloten de landingsbaan hadden gemist omdat ze ruzie maakten over de juiste aanvliegsnelheid. Ze overleefden het ongeluk allebei.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Indonesië gaat ethanol produceren

Brazilië zegde Indonesië op 15 maart 2007 hulp toe bij de productie van ethanol. Het Zuid-Amerikaanse land, na de Verenigde Staten de grootste producent van de biobrandstof, zou vooral technische ondersteuning leveren.

Indonesië wilde minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen en zijn agrarische sector nieuw leven inblazen. Het maakte daarom 2,2 miljoen hectare landbouwgrond vrij voor de verbouw van suikerriet en cassave, gewassen waar ethanol uit gestookt kan worden. De staat verstrekte boeren omgerekend ruim een miljard euro subsidie om de productie op te starten en sloot contracten af met binnenlandse en buitenlandse bedrijven, die nog eens 9,4 miljard euro in de sector zouden steken.

JUSTITIE

Gevangenisstraffen wegens onthoofden van christelijke meisjes

Een rechtbank in Jakarta veroordeelde op 22 maart 2007 drie islamitische mannen omdat ze in 2005 op Sulawesi drie christelijke meisjes zouden hebben onthoofd. Een van hen kreeg twintig jaar gevangenisstraf omdat hij de aanslag zou hebben beraamd. Twee anderen werden tot veertien jaar veroordeeld.
Ze hadden de meisjes, vijftien en zestien jaar oud, onthoofd uit wraak voor eerder sektarisch geweld op Sulawesi. Daar waren ook moslims bij omgekomen.

GEZONDHEID EN ZORG

Indonesië en de WHO ruziën over vogelgriepvaccin

Eind 2006 besloot Indonesië dat het geen monsters van het vogelgriepvirus meer zou overdragen aan de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Het ging om het virus H5N1, dat dodelijk kon zijn voor mensen, maar niet van mens op mens kon worden overgedragen. De WHO deed onderzoek naar eventuele mutaties die tot een pandemie konden leiden. Het had hiervoor monsters uit Indonesië nodig, waar H5N1 relatief veel menselijke slachtoffers maakte. Jakarta weigerde deze echter af te staan omdat de gezondheidsorganisatie de virussen deelde met commerciële farmaceutische bedrijven die vaccins ontwikkelden. Het zag geen reden om hieraan mee te werken omdat dergelijke middelen in de regel zo duur waren, dat armere landen ze niet konden betalen.

Nieuwe afspraak met de WHO

Op 27 maart 2007 beloofde de WHO dat het in het vervolg uitsluitend virussen zou overdragen aan derden, indien het land van herkomst daarmee instemde. Zo kon Indonesië ervoor zorgen dat ze terecht kwamen bij het Amerikaanse Baxter Healthcare. Dit bedrijf had beloofd dat het Indonesië in ruil voor monsters zou helpen om zelf goedkope vaccins te produceren. Na het besluit van de WHO maakte het ministerie van Volksgezondheid in Jakarta bekend dat het weer virussen zou overdragen.
Wereldwijd waren eind april 170 mensen aan de vogelgriep overleden, waarvan 72 in Indonesië.

NATUUR EN MILIEU

Overstroming in Jakarta

Nadat het twee dagen onafgebroken had geregend traden rivieren in en nabij Jakarta, de hoofdstad van Indonesië, op 2 februari 2007 buiten hun oevers. Ongeveer de helft van de stad met 12 miljoen inwoners liep onder water. Op sommige plaatsen stond het water vier meter hoog. Honderdduizenden mensen verlieten hun woningen, maar vele anderen deden dat niet uit angst voor plunderingen.
Vanaf 7 februari begon het water te zakken, maar drie dagen later was het nog niet helemaal weg. De straten lagen vol half vergaan afval. De autoriteiten vreesden ziekte-epidemieën en zetten brandweerauto's in om de stad te besproeien met ontsmettingsmiddelen. Militairen hielpen om de decimeters dikke laag modder en vuil op te ruimen.
Ten minste tachtig mensen in en rondom de Indonesische hoofdstad overleefden de ramp niet. De overheid sprak van de ernstige overstroming sinds mensenheugenis. Ze schatte dat 400.000 mensen dakloos waren geworden en raamde de schade op minstens 340 miljoen euro.

Amerikaans mijnbouwbedrijf vrijgesproken van illegale vervuiling

Een rechtbank in Manado, Indonesië, oordeelde op 27 april 2007 dat Newmont Mining Corp. niet vervolgd zou worden voor het dumpen van giftig afval in zee. Het Amerikaanse bedrijf was de grootste goudproducent ter wereld. Ook Richard Ness, de directeur van Newmont in Indonesië, werd vrijgesproken.

Tegenstrijdige onderzoeksresultaten

Newmont had zijn goudmijn op Sulawesi in 2004 gesloten omdat deze was uitgeput. Niet lang daarna was het bedrijf aangeklaagd door omwonenden en het ministerie van Milieuzaken omdat het de Baai van Buyat ernstig zou hebben vervuild met kwik en arsenicum. De lokale bevolking zou last hebben van ademhalingsmoeilijkheden, huidproblemen en duizeligheid.
De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), de Indonesische regering en enkele onafhankelijke organisaties analyseerden het zeewater en constateerden dat de wettelijke normen niet waren overschreden. Onderzoek in opdracht van de politie wees echter het tegendeel uit.
In 2006 trof Newmont een schikking met de Indonesische regering. Het bedrijf betaalde 30 miljoen dollar (bijna 25 miljoen euro) om eventuele milieuschade te herstellen. Een deel van het geld moest worden gebruikt voor de ontwikkeling van het betreffende deel van Sulawesi.
De rechtszaak ging ondanks dat door. Rechter Ridwan Damanik sprak het bedrijf vrij omdat niet zou zijn aangetoond dat het de baai had vervuild. Ook kon niet worden bewezen dat de omwonenden uitzonderlijke gezondheidsklachten hadden.

Indonesische en Amerikaanse milieuorganisaties wezen er naderhand op dat Indonesië nog nooit een multinational had veroordeeld wegens het illegaal dumpen van afval. Dit zou komen doordat die bedrijven de controlerende instanties omkochten, en ook doordat de wetgeving niet streng genoeg was. Daarnaast zou Indonesië graag een oogje dichtknijpen omdat het bang was buitenlandse investeerders af te schrikken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

'Politieke gevangenen in Papoea'

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) riep Indonesië op 21 februari 2007 op om alle politieke gevangenen in de provincie Papoea vrij te laten. Het zou gaan om minstens achttien mensen die voor de onafhankelijkheid van het gebied hadden gepleit. Een van hen was Filep Karma, een 45-jaar oude ambtenaar die een gevangenisstraf van vijftien jaar uitzat omdat hij een geweldloze demonstratie voor onafhankelijkheid had georganiseerd en de vlag van Papoea had gehesen.
HRW stelde dat rechtbanken in Papoea werden 'gebruikt als middel voor politieke repressie'. Ze zouden dikwijls zwaardere straffen geven dan door aanklagers werd geëist. En Indonesië zou te veel 'vage' wetten kennen, die misbruikt konden worden om mensen vanwege hun politieke overtuiging te veroordelen.
Het lokale ministerie van Justitie en Mensenrechten in Papoea zei in een reactie dat het lidmaatschap van separatistische organisaties strafbaar was. Er zou echter niemand louter vanwege zijn politieke overtuiging vastzetten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Indonesië en Singapore tekenen uitleveringsverdrag

In Tampaksiring op Bali ondertekenden president Susilo Bambang Yudhoyono van Indonesië en premier Lee Hsien Loong van Singapore op 27 april 2007 een uitleveringsverdrag. Tevens besloten ze om de militaire samenwerking te intensiveren, bijvoorbeeld door het houden van gezamenlijke oefeningen.

De buurstaten hadden dertig jaar over het uitleveringsverdrag onderhandeld. De Indonesische regering was van mening dat Singapore het tot stand komen ervan al die tijd moedwillig had tegengehouden. Want corrupte Indonesische ambtenaren en zakenlieden zouden enorme bedragen naar de stadstaat hebben doorgesluisd. Indien er een uitleveringsverdrag bestond, kon dat geld worden opgespoord en teruggegeven aan de rechtmatige eigenaars. En dat was nadelig voor Singapore.
Buitenlandse analisten dachten dat Jakarta het buurland onder druk had gezet om het verdrag te tekenen. Zo had het in januari plotseling een verbod ingesteld op de export van zand naar Singapore. De bouwsector, cruciaal voor de economie van dat land, was tot op grote hoogte afhankelijk van Indonesisch zand.
Lee Hsien Loong ontkende dit alles echter. Hij zei dat de Singaporese wet geen corrupte buitenlanders beschermde en dat het verdrag tot stand was gekomen omdat de buurlanden al langere tijd redelijk goede

betrekkingen hadden. Dit zou onder meer blijken uit het feit dat Singapore hulp had geboden na de verwoestende tsunami in december 2004.

(Vorige berichten pagina 112/2 e.v.- 2007)

OOST-TIMOR

BINNENLAND

Internationale vredesmacht blijft in Oost-Timor

Verdrag met Australië en de VN

Oost-Timor tekende op 26 januari 2007 een verdrag met de Verenigde Naties en Australië. Onder leiding van die twee waren vanaf juni 2006 ongeveer 2.700 buitenlandse militairen in het land gelegerd. Zij moesten de orde herstellen nadat in april en mei bij ernstige gewelddadigheden 37 doden waren gevallen en 155.000 mensen op de vlucht waren geslagen.
Volgens het verdrag zou er een overlegorgaan worden opgericht waarin de drie partijen zitting kregen. Dit zou zich bezighouden met veiligheidskwesties en de contacten tussen de buitenlandse troepen en de regering van Oost-Timor coördineren.
Atul Khare, speciaal gezant van de VN, zei dat de regering van Oost-Timor de eindverantwoordelijkheid hield voor de veiligheid in het land.

Aanval op rebellenkamp

Een Australische militair schoot op 23 februari in Dili twee Oost-Timorezen dood. Volgens de Australische minister van Buitenlandse Zaken, Alexander Downer, had hij gehandeld uit zelfverdediging. Want toen hij probeerde een vechtpartij in een opvangkamp voor daklozen te sussen, zou hij zijn aangevallen door burgers met stalen pijlen.
De buitenlandse militairen hadden nog niet eerder dodelijke slachtoffers gemaakt.

Op 26 februari riep premier Ramos-Horta de hulp van de buitenlandse troepen in nadat rebellen ten minste 23 automatische wapens hadden gestolen uit een politiebureau nabij de grens met Indonesië. Deze opstandelingen werden geleid door Alfredo Reinado, een gedeserteerde militair die intensief betrokken zou zijn geweest bij de gewelddadigheden in het voorjaar van 2006. Hij was naar aanleiding daarvan aangehouden, maar in augustus uit de gevangenis ontsnapt. Sindsdien verzette hij zich vanuit de jungle tegen de regering en de buitenlandse troepen. De vredesmacht voerde op 4 maart een aanval uit op zijn afgelegen rebellenbasis. Hierbij werden vier mensen gedood, maar Reinado zelf wist te ontsnappen.
Een dag later demonstreerden honderden jongeren in Dili tegen de aanwezigheid van de buitenlandse militairen. Ze gooiden stenen en wierpen barricades op. In een reactie hierop zei president Xanana Gusmão dat de staat alles in het werk zou stellen om nieuwe gewelddadigheden te voorkomen. De politie en de buitenlandse troepen gaf hij de bevoegdheid om mensen preventief te arresteren en zonder toestemming van justitie huizen te doorzoeken. Ook kwam er een samenscholingsverbod.

De uitslagen van de eerste ronde van de presidentsverkiezingen
(9 april 2007)
De opkomst was bijna 82 procent.

kandidaat	partij	percentage
Francisco Guterres	Revolutionair Front voor een Onafhankelijk Oost-Timor (FRETILIN)	27,9
José Ramos-Horta	Onafhankelijk	21,8
Fernando de Araújo	Democratische Partij (PD)	19,2
Francisco Xavier do Amaral	Onafhankelijk	14.4
Lúcia Lobato	Sociaal-democratische Partij (PSD)	8.9
Manuel Tilman	Associatie van Timorese Helden (KOTA)	4.1
Avelino Coelho	Socialistische Partij van Timor (PST)	2,1
João Carrascalão	Timorese Democratische Unie (UDT)	1.7

Presidentsverkiezingen eindigen onbeslist

Oost-Timor hield op 9 april 2007 presidentsverkiezingen. De campagneperiode verliep relatief rustig, al raakten aanhangers van de kandidaten Ramos-Horta en Guterres op 29 maart wel slaags met elkaar. Hierbij raakten twintig mensen gewond. Wat de aanleiding voor de gevechten was, bleef onduidelijk.

Klachten over ongeregeldheden

Volgens waarnemers van de Verenigde Naties en de Europese Unie verliepen de verkiezingen rustig en eerlijk. Enkele presidentskandidaten klaagden naderhand echter over intimidaties in stembureaus en het tellen van de stemmen zou ook niet eerlijk zijn verlopen. Enkelen van hen tekenden dan ook beroep aan tegen de officiële uitslag, die de verkiezingscommissie op 18 april publiceerde. Het Hof van Beroep bepaalde op 21 april dat er geen actie zou worden ondernomen want er waren geen aanwijzingen dat de uitslagen na hertelling anders zouden zijn. En zeker was dat geen enkele kandidaat de 50 procent zou halen die nodig was om te winnen.

Tweede ronde

Omdat niemand meer dan de helft van alle stemmen had gekregen, zou er op 8 mei een tweede ronde komen. De twee kandidaten die het hoogst waren geëindigd, Francisco Guterres en José Ramos-Horta, zouden het tegen elkaar opnemen. Parlementsvoorzitter Guterres was een oud-guerrillastrijder die meedeed namens het FRETILIN, de gematigd linkse partij van oud-premier Alkatiri. Ramos-Horta, sinds juli interim-premier, was niet partijgebonden. Hij won in 1996 de Nobelprijs voor de Vrede vanwege zijn geweldloze verzet tegen de toenmalige Indonesische bezetting.

JUSTITIE

Gevangenisstraf voor minister van Binnenlandse Zaken

Een rechtbank in Dili, Oost-Timor, veroordeelde de voormalige minister van Binnenlandse Zaken Rogério Lobato op 7 maart 2007 tot 7,5 jaar gevangenisstraf. Hij zou in april 2006 hebben meegewerkt aan het bewapenen van opstandige militairen. Hierna waren ernstige gewelddadigheden uitgebroken. Terwijl hij verantwoordelijk was voor de binnenlandse veiligheid zou hij niets hebben ondernomen om de orde te herstellen, naar verluidt omdat hij hoopte

dat de milities zijn politieke tegenstanders zouden uitschakelden.
Ook werd hem nalatigheid ten laste gelegd omdat hij te weinig zou hebben gedaan om politieagenten tegen het geweld te beschermen. Hierdoor was het mogelijk dat op 24 mei 2006 negen van hen door opstandige militairen werden doodgeschoten.
Lobato, lid van het Revolutionair Front voor een Onafhankelijk Oost-Timor (FRETILIN), was in juli 2006 samen met de toenmalige premier Alkatiri afgetreden.

(Vorige berichten pagina 763/2 e.v. - 2006)

MAROKKO

BINNENLAND

Zuiveringen in het leger na ontdekking extremistisch complot

Het Marokkaanse dagblad *Al-Ittihad al-Ishtiraki*, een uitgave van de regerende Socialistische Unie van Volkskrachten (USFP), meldde op 12 augustus 2006 dat twee hoge legerfunctionarissen waren ontslagen, te weten het hoofd van de militaire inlichtingendienst en een kolonel-majoor die verantwoordelijk was voor een legereenheid in Casablanca. Daarnaast waren zuiveringen doorgevoerd in de binnenlandse veiligheidsdienst, de Direction de la Surveillance du Territoire (DST).

Uit een inlichtingenverslag zou zijn gebleken dat islamitische extremisten in het leger waren geïnfiltreerd. Directe aanleiding voor de zuivering was de ontdekking dat vier soldaten, specialisten in het gebruik van explosieven, behoorden tot een groepering met de naam Ansar al-Mahdi. Volgens mededelingen van 7 augustus, afkomstig van het Marokkaanse ministerie van Binnenlandse Zaken, was deze groep uit op de omverwerping van de monarchie en de vorming van een islamitisch kalifaat. Er zouden intussen 44 mensen zijn aangehouden.

Marokko ontbindt beruchte veiligheidsdienst

Op 16 oktober 2006 werd in Marokko officieel bekendgemaakt dat de stedelijke veiligheidsdienst, de Groupements Urbains de la Sûreté (GUS), was ontbonden. De 5.000 leden van deze speciale eenheid zouden worden geïntegreerd in de overige veiligheidsdiensten.
De in 2004 opgerichte GUS was berucht om haar hardhandige optreden bij demonstraties en werd zelfs van moord beschuldigd. Ze was zo impopulair dat toeschouwers tijdens militaire parades in mei 2006, toen het vijftigjarig bestaan van de strijdkrachten werd gevierd, de GUS uitjouwden. In september was het hoofd van de veiligheidsdienst, generaal Hamidou Laanigri, al van zijn functie ontheven.

Gratie voor negenduizend gevangenen ter gelegenheid van geboorte prinses

Vanaf 2 maart 2007 werden op last van koning Mohammed VI 8.836 gevangenen, onder wie 278 buitenlanders, vrijgelaten uit Marokkaanse gevangenissen. Van 24.218 gedetineerden werden de straffen verlaagd, onder wie elf personen die hun doodvonnis omgezet zagen in levenslang.
De koning had al enkele keren tot gratieverlening besloten, onder meer in november 2005 toen zo'n 10.000 gevangenen vrij kwamen ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van Marokko's onafhankelijkheid van Frankrijk. Dit keer was de aanleiding de geboorte, op 28 februari, van prinses Lalla Khadija – de tweede dochter van de koning.

Vrees voor oplevend terrorisme in Casablanca

In maart en april 2007 vond een aantal gewelddadigheden plaats in Casablanca die de angst deed ontstaan voor een herhaling van de gebeurtenissen van mei 2003. Toen vonden in de Marokkaanse stad op één en dezelfde dag vijf aanslagen plaats die aan 45 mensen het leven kostten en waarbij tientallen gewonden vielen.
Op 11 maart 2007 blies een zelfmoordenaar zich op in een internetcafe in de arme wijk Sidi Moumen in Casablanca, met vier gewonden als gevolg. De dader was Abdelfettah Raydi, die in 2003 wegens terroristische vergrijpen tot vijf jaar cel was veroordeeld maar via een koninklijk pardon twee jaar later vrij kwam. Hij was vergezeld van Youssef Khoudri, die volgens de politie eveneens explosieven bij zich droeg en licht gewond raakte, waarna hij kon worden ingerekend.
Een dag na de aanslag vond een golf van arrestaties plaats.
De politie trachtte op 10 april in Casablanca een terroristische cel te ontmantelen die verantwoordelijk zou zijn voor de aanslag op het internetcafé. De operatie leidde tot vijf dodelijke slachtoffers, onder wie een inspecteur van politie. Een van de leden van de cel werd door de politie doodgeschoten, terwijl drie anderen zich opbliezen. Onder de doden was Mohamed Mentala, die ook gezocht werd vanwege de aanslagen van 2003. Twee dagen later meldde de politie de leider van de groep te hebben gearresteerd.
Vanwege de aanslag van 11 maart waren intussen 31 mensen aangehouden, voornamelijk afkomstig uit Sidi Moumen.
Op 14 april pleegden twee broers een zelfmoordaanslag nabij het Amerikaanse consulaat in Casablanca. Mohamed Maha bracht op veertig meter van de zwaar bewaakte ingang van het consulaatgebouw explosieven tot ontploffing. Daarna blies zijn jongere broer Omar zich op bij de privéschool American Language Centre (ALC). De veiligheidsmaatregelen bij de consulaten van België, Italië, Spanje en de Verenigde Staten werden daarop verscherpt.
Zo'n 2.000 mensen gingen op 19 april in de getroffen stad de straat op om tegen terrorisme te protesteren. Zij riepen leuzen als 'Ja tegen de islam, nee tegen de krachten van het kwaad' en 'Terroristen, Marokko staat niet achter jullie'. De betoging werd onder meer gesteund door de parlementair sterk vertegenwoordigde Partij voor Rechtvaardigheid en Ontwikkeling (PJD), een islamitische groepering.

Recordvangst cannabis en tabak in 2006

Marokkaanse douanebeambten namen in 2006 in totaal 87 ton cannabis in beslag, zo werd op 5 april 2007 bekendgemaakt. Deze hoeveelheid lag 37 procent hoger dan in 2005. Ook het aantal geconfisqueerde sigaretten nam in 2006 toe in vergelijking met het jaar daarvoor, namelijk van 45 naar 52 miljoen. Deze werden vooral het land binnengesmokkeld via de Spaanse enclaves Ceuta en Melilla.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Voor het eerst in dertien jaar minder dan een miljoen werklozen

De Marokkaanse regering maakte op 9 augustus 2006 bekend dat het aantal werklozen tot beneden de één miljoen was ge-

daald. Dat was voor het eerst in dertien jaar. Er waren eind juni 879.000 mensen zonder betaalde baan, dat wil zeggen 7,7 procent van de beroepsbevolking. Een jaar eerder waren het er 1,2 miljoen, oftewel 11,1 procent.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Uitgaven voor exploratie van olie in 2006 sterk toegenomen

Volgens een regeringsverklaring van 28 maart 2007 waren de uitgaven in Marokko voor olie-exploratie in 2006 sterk gestegen. De hoogte van de investeringen nam ten opzichte van het jaar ervoor met 54 procent toe, tot een bedrag van 520 miljoen dirhams (ca. 47 miljoen euro). De gasproductie van het land bereikte in 2006 een niveau van 45 miljoen kubieke meter, tegenover 26 miljoen in 2005. De gasverkoop nam eveneens toe. Had deze in 2005 een waarde van 48 miljoen dirhams, een jaar later was deze 109 miljoen dirhams.
Overigens importeerde Marokko vrijwel al haar olie en gas uit het Midden-Oosten en Algerije.

JUSTITIE

Straffen tot vijftien jaar wegens terrorisme

Op 22 mei 2006 werden in Marokko 47 deelnemers aan een terroristische cel met de naam 'Casablanca Groep' veroordeeld tot celstraffen uiteenlopend van drie maanden tot vijftien jaar. Zij werden beschuldigd van de vorming van een criminele organisatie met de intentie terroristische aanslagen te plegen en de openbare orde te bedreigen. Ook zouden zij vervalste documenten hebben gebruikt en openbare bijeenkomsten hebben georganiseerd die verboden waren.
Twee verdachten kregen vijftien jaar gevangenisstraf, aan drie werd twaalf jaar opgelegd, terwijl negen anderen tot tien jaar werden veroordeeld. De 33 anderen kregen straffen van drie maanden tot acht jaar.

Veroordelingen en vrijspraken voor ex-gevangenen Guantánamo Bay

Een rechtbank in Sale, nabij de Marokkaanse hoofdstad Rabat, sprak op 10 november 2006 celstraffen uit tegen drie voormalige gevangenen van Guantánamo Bay, het Amerikaanse gevangenkamp op Cuba waar verdachten van terrorisme werden vastgehouden. Mohamed Souleymani Laalami kreeg vijf jaar, terwijl zowel Mohamed Al Ouali als Najib Lahcini voor drie jaar de gevangenis in moest. De drie mannen waren tijdens de Amerikaanse invasie van Afghanistan gearresteerd, maar in februari 2006 door de Verenigde Staten vrijgelaten en vervolgens overgedragen aan de Marokkaanse autoriteiten. Hen werd in Marokko met name lidmaatschap van een criminele organisatie ten laste gelegd. Zij zouden banden hebben onderhouden met de Marokkaanse Islamitische Strijdgroep (GICM), die verantwoordelijk werd gehouden voor de dodelijke aanslagen in Casablanca van mei 2003.

Vijf andere voormalige Guantánamo-gevangenen werden op 19 januari 2007 vrijgesproken. Zij waren op 1 augustus 2004 door de VS aan Marokko overgedragen, waarna op 6 december van dat jaar hun proces begon. De belangrijkste aanklacht luidde ook hier lidmaatschap van een criminele groepering, maar dit keer werd dat niet bewezen geacht. Van de verdachten, die tussen de 26 en 50 jaar oud waren, werden er twee wel vastgehouden vanwege een andere terrorismezaak waar zij bij betrokken zouden zijn.

Tien jaar gevangenisstraf tenslotte werd op 2 februari 2007 opgelegd aan de 25-jarige Mohamed Ben Moujane, die voor korte tijd persoonlijk lijfwacht van Al-Qaeda-leider Osama Bin Laden zou zijn geweest. Hij was als gevangene van Guantánamo Bay in oktober 2006 door de Amerikanen aan Marokko overgedragen, vijf jaar nadat Pakistaanse troepen hem in Afghanistan hadden gearresteerd. Hoewel hij erkende een trainingskamp van Al-Qaeda te hebben bezocht en Bin Laden te hebben ontmoet, ontkende hij schuld aan terrorisme.
Er zaten nu nog vier Marokkaanse verdachten vast in Guantánamo Bay. De regering van Marokko streefde ernaar dat ook zij naar hun geboorteland terug zouden keren.

Leden islamitische partij krijgen straffen voor bedreiging staatsveiligheid

Een rechtbank in Marokko veroordeelde op 7 december 2006 veertien leden van de verboden Hizb Attahrir al-Islam (Islamitische Bevrijdingspartij) tot gevangenisstraffen omdat zij de veiligheid van de staat in gevaar zouden hebben gebracht. Drie van hen kregen vier jaar cel, de overigen drie jaar. Zij waren in oktober 2006 gearresteerd omdat zij in contact zouden staan met een Jordaanse groepering die verdacht werd van het opzetten van strijdcellen in een vijftal steden, waaronder Casablanca.

Volgens de openbaar aanklager hadden de verdachten zich schuldig gemaakt aan het houden van geheime bijeenkomsten, wilden zij van Marokko een islamitisch kalifaat maken en hadden zij buitenlandse gelden gekregen om propaganda tegen de staat te maken. Zelf ontkenden zij dit: hun bijeenkomsten zouden slechts gericht zijn geweest op het bediscussiëren van problemen in de moslimwereld. In de woorden van advocaat Mustapha Ramid werden zij 'berecht vanwege hun ideeën, op basis van vermoedens en intenties en niet op basis van feiten'.

Tweemaal doodstraf wegens voorbereiding van terroristische acties

Op 22 december 2006 sprak een rechtbank in Sale, bij de hoofdstad Rabat, doodstraffen uit tegen twee Marokkanen die zich schuldig zouden hebben gemaakt aan de voorbereiding van terroristische acties. Zij behoorden tot een groep van vijftien personen die terecht moesten staan, maar die geen van allen schuld bekenden. De doodstraffen waren voor Abdelmalek Bouizakarne en voor de leider van de groep, Youssef Addad. De dertien overigen kregen straffen opgelegd van vier tot dertig jaar.
De vonnissen werden op 11 april 2007 bekrachtigd door een Marokkaanse anti-terrorisme-rechtbank. Het was echter onwaarschijnlijk dat deze ooit voltrokken zouden worden omdat doodstraffen telkens weer in langdurige gevangenisstraffen werden omgezet. Marokko had in 1994 voor de laatste maal een doodvonnis voltrokken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Belediging islam leidt niet tot onvoorwaardelijke straf voor journalisten

Een rechtbank in Casablanca veroordeelde op 15 januari 2007 twee journalisten van het sinds september 2006 verschijnende, liberaal georiënteerde tijdschrift *Nichane* elk tot drie jaar voorwaardelijke gevangenisstraf en een geldboete. Het ging om hoofd-

redacteur Driss Ksikes en journalist Sanaa Al Aji, die ervan werden beschuldigd de islam te schande te hebben gemaakt en de publieke moraal te hebben geschonden. Dat laatste had betrekking op grappen die waren gepubliceerd over de profeet Mohammed, wijlen koning Hassan II, islamisten en Marokkanen.
De voorwaardelijke veroordeling week af van de eis van de openbaar aanklager die niet alleen hoge straffen en geldboetes had gevorderd, maar ook een verschijningsverbod voor Nichane. De relatief gunstige uitspraak – waartegen de twee overigens wel in beroep zouden gaan – werd gezien als een testcase voor de stand van de vrijheid van meningsuiting in Marokko. Opvallend was dat ook minister van Communicatie Nabil Benabdallah zijn tevredenheid uitte over het mild uitgevallen vonnis.

BUITENLANDSE ZAKEN

EU-landen bieden Marokko hulp bij strijd tegen illegale immigratie

De Franse minister van Binnenlandse Zaken Nicolas Sarkozy maakte tijdens zijn bezoek aan Marokko op 20 mei 2006 afspraken met zijn Marokkaanse ambtgenoot Chakib Benmoussa over samenwerking bij het terugdringen van de illegale immigratie naar Europa. Later in het jaar, begin oktober, stelde Spanje om dezelfde reden 152 transportvoertuigen beschikbaar. Voor de landen van de Europese Unie (EU) was het van belang Marokko te steunen omdat het een belangrijk doorgangsland was voor migranten die vanuit Afrikaanse of Aziatische landen Europa trachtten te bereiken. Daartoe had de EU op 23 augustus een bedrag van 67 miljoen euro toegezegd om de veiligheidsmaatregelen te verbeteren.
Volgens mededelingen van de Marokkaanse autoriteiten op 30 mei was het aantal illegale migranten dat Marokko verliet op weg naar Europese landen in 2006 scherp gedaald. Dat zou met name te danken zijn aan de scherpere controles aan de grenzen en de hardere aanpak van mensensmokkel.

Rusland en Marokko verstevigen handelsbetrekkingen

De Russische president Vladimir Poetin bezocht op 7 september 2006 Casablanca waar hij een ontmoeting had met koning Mohammed VI. Het was het eerste bezoek van een Russische leider aan Marokko sinds dat van sovjetpresident Leonid Brezjnev in 1961. Het was voornamelijk bedoeld om de bilaterale handelsrelaties te verbeteren, zoals op het gebied van technologie, energie, irrigatie en toerisme.
Marokko was een van de belangrijkste Afrikaanse economische partners van Rusland. Sinds het bezoek van de koning aan Rusland in 2002 was de onderlinge handel verdrievoudigd tot een waarde van bijna 1,5 miljard dollar (ca. 1,2 miljard euro) in 2005. Marokko importeerde vooral ruwe olie, ijzer en staal, terwijl er bij Rusland behoefte was aan het invoeren van fruit en visproducten.

Marokko ratificeert visserijverdrag met EU

Het Marokkaanse parlement heeft een visserijovereenkomst met de Europese Unie geratificeerd, zo werd op 23 november 2006 bekend. Volgens het akkoord, dat op 28 juli 2005 in Brussel was gesloten, werd het aantal Europese vissersschepen dat mocht werken in de Marokkaanse territoriale wateren verlaagd van 447 naar 120. Daarnaast werd de vangst verboden van vissoorten die in hun voortbestaan werden bedreigd, zoals garnalen, octopussen en inktvissen.
Parlementsleden van de Partij voor Rechtvaardigheid en Ontwikkeling (PJD) stemden tegen de overeenkomst. Zij meenden dat het akkoord oneerlijke concurrentie zou betekenen voor Marokkaanse bedrijven omdat de vis in Europa verwerkt zou worden. Bovendien zou het maar 300 arbeidsplaatsen in Marokko creëren, terwijl er in Europese landen 12.000 mensen mee aan het werk werden geholpen.

Nauwere samenwerking met België bij strijd tegen terrorisme

Tijdens een bespreking in Marrakesh op 19 maart 2007 kwamen de Marokkaanse minister van Binnenlandse Zaken, Chakib Benmoussa, en zijn Belgische ambtgenoot Patrick Dewael overeen de samenwerking in de strijd tegen terrorisme te versterken.
Tot de samenwerking werden de twee landen mede aangezet doordat in België een aantal mensen die een cel vormden van de Marokkaanse Islamitische Strijdgroep (GICM), waren veroordeeld. Deze groepering werd verantwoordelijk gehouden voor de bloedige aanslagen in Casablanca van mei 2003. Ook waren in Marokko zelf veroordelingen uitgesproken tegen Belgen van Marokkaanse origine.

(Vorige berichten pagina 317/3 e.v. - 2006)

MAURITANIË

BINNENLAND

Serie verkiezingen markeert ingrijpend democratiseringsproces

Sinds een groep officieren onder leiding van kolonel Ely Ould Mohammed Vall op 3 augustus 2005 via een staatsgreep de macht in Mauritanië had overgenomen, vonden in het land ingrijpende veranderingen plaats. Het meest in het oog springend was het ambitieuze programma dat de officieren in hun hoedanigheid van Militaire Raad voor Rechtvaardigheid en Democratie (MCJD) in oktober van dat jaar aankondigden om binnen een jaar eenmaal een referendum en viermaal verkiezingen te organiseren. Eerst konden de inwoners zich in juni 2006 via een volksraadpleging uitspreken over een nieuwe grondwet, en vervolgens vonden in november gemeenteraadsverkiezingen plaats. In de periode van november 2006 tot februari 2007 werden de twee Kamers van het parlement – de Nationele Assemblee en de Senaat – gekozen, waarna in maart 2007 presidentsverkiezingen werden gehouden.
De verkiezingen verliepen zonder noemenswaardige incidenten, en internationale waarnemers beoordeelden deze als vrij en eerlijk. Een en ander leek een breuk in te houden met de jarenlange alleenheerschappij van het in 2005 verdreven staatshoofd Maaouiya Ould Sid Ahmed Taya, die het land sinds 1984 met harde hand had geregeerd. De in ballingschap levende oud-president kon vrijelijk naar zijn land terugkeren, ook al werd het hem niet toegestaan zich kandidaat te stellen bij de verkiezingen. Kolonel Vall, de voorlopige leider van het land, zou zelf ook geen kandidaat staan en hetzelfde gold voor de andere leden van de MCJD. Vall kondigde aan zich na afronding van het verkiezingsproces uit de politiek te zullen terugtrekken.

Overweldigende meerderheid steunt grondwetswijziging

Het op 25 juni 2006 gehouden referendum

kende een opkomst van 76,4 procent en resulteerde in een zeer grote meerderheid van bijna 97 procent die vóór de grondwetswijziging stemde. Het belangrijkste element van het voorstel was dat het presidentschap maximaal twee termijnen van vijf jaar mocht duren. In het verleden was die termijn zes jaar en kon deze onbeperkt worden verlengd. Toekomstige staatshoofden dienden bovendien een eed af te leggen dat zij op geen enkele wijze medewerking zouden verlenen aan pogingen deze nieuwe regelgeving te wijzigen. De president zou onder meer de bevoegdheid krijgen de premier te benoemen, maar een dergelijk besluit moest wel aan het parlement worden voorgelegd.

Uitslagen verkiezingen Nationale Assemblee Mauritanië (november-december 2006)

Per partij zijn de zetelaantallen vermeld die behaald werden in de eerste ronde van 19 november, de tweede ronde van 3 december en het totaal van beide rondes.

	1ste ronde	2de ronde	totaal
Al-Mithaq (gematigde islamitische onafhankelijken)	10	31	41
Groepering van Democratische Krachten (RFD)	12	3	15
Unie van Krachten voor Vooruitgang (UFP)	3	5	8
Republikeinse Partij voor Democratie en Vernieuwing (PRDR)	4	3	7
Progressieve Volksalliantie (APP)	4	1	5
Groepering voor Democratie en Eenheid (RDU)	2	1	3
Unie voor Democratie en Vooruitgang (UDP)	1	2	3
Mauritaanse Partij van Eendracht en Verandering (HATEM)	2	0	2
Democratische Vernieuwingspartij (RD)	2	0	2
Groepering van Democratische Krachten-Unie van Krachten voor Vooruitgang (RFD-UFP)	0	2	2
Mauritaanse Partij van Eendracht en Verandering-Progressieve Volksalliantie (HATEM-APP)	0	2	2
Volksfrontpartij (FP)	1	0	1
Sociaal-democratische Unionistische Partij (PUDS)	1	0	1
Nationale Groepering voor Democratie, Vrijheid en Gelijkheid (RNLDE)	1	0	1
Unie van het Democratisch Centrum (UCD)	0	1	1
Alternatief (Mauritanië)	0	1	1
totaal	43	52	95

Onafhankelijken en voormalige oppositie winnen parlementsverkiezingen

De verkiezingen voor de Nationale Assemblee op 19 november en 3 december kenden een opkomst van respectievelijk 73,4 en 69,5 procent. De vroegere oppositiepartijen tegen het bewind van ex-president Taya behaalden daarbij een goed resultaat, in het bijzonder de Groepering van Democratische Krachten (RFD) van voormalig oppositieleider Ahmed Ould Daddah. De RFD werd de sterkste politieke partij, met 15 van de 95 zetels. Veel gekozenen waren echter onafhankelijke kandidaten, onder wie velen die bekend stonden als dissidente leden binnen Taya's Republikeinse Partij voor Democratie en Vernieuwing (PRDR). Deze laatste partij behaalde 7 zetels.

De verkiezingen kenden volgens plaatselijke en internationale waarnemers een eerlijk verloop. Het nu gekozen parlement zou pas na de presidentsverkiezingen van maart 2007 voor het eerst bijeenkomen.

Vergelijkbare uitslag bij Senaatsverkiezingen

Op 21 januari en 4 februari 2007 werden er van de 56 te kiezen leden van de Senaat 53 gekozen door in totaal 3.688 gemeenteraadsleden, die sinds de raadsverkiezingen van november in functie waren. De 3 overige zetels waren bestemd voor vertegenwoordigers van de diaspora en werden door de reeds gekozen senatoren aangewezen. De uitslagen leverden een vergelijkbaar beeld op met dat bij de Nationale Assemblee: ook nu scoorden vooral de onafhankelijke kandidaten goed en werd de RFD de grootste partij. Voor de PRDR waren opnieuw weinig zetels weggelegd, namelijk 3.
In maart 2007 werd de onafhankelijke kandidaat Sidi Ould Cheikh Abdallahi gekozen tot president van Mauritanië. Zijn belangrijkste tegenkandidaat was Ahmed Ould Daddah van de RFD.

Abdallahi wordt tot president gekozen

Sidi Ould Cheikh Abdallahi (69) was eveneens minister geweest onder het bewind van Moktar Ould Daddah, maar ook onder dat van Ould Taya. Hij werd dan ook gezien als iemand die dichterbij het oude establishment stond dan zijn rivaal. Abdallahi was afgestudeerd econoom aan de universiteit van Grenoble in Frankrijk en was nu voor het eerst presidentskandidaat. Hij werd gesteund door een coalitie van achttien partijen en bewegingen, die in het verleden loyaal waren aan Ould Taya maar zich kritisch waren gaan opstellen tegenover diens bewind. Hij keerde in 2003 naar Mauritanië terug na een verblijf van veertien jaar in Niger, waar hij werkte als economisch adviseur.
In de eerste ronde van 11 maart behaalde Abdallahi bijna een kwart van de stemmen, op de voet gevolgd door Ould Daddah met ruim 20 procent. De overige kandidaten waren daarmee uitgeschakeld. De tweede ronde vond plaats op 25 maart en leverde Abdallahi bijna 53 procent van de stemmen op, tegenover ruim 47 procent voor Ould Daddah.
Ahmed Ould Daddah (64) was de broer van de in 2003 overleden vroegere president van Mauritanië, Moktar Ould Daddah. Onder

Uitslagen verkiezingen Senaat Mauritanië (januari-februari 2007)

Per partij zijn de zetelaantallen vermeld die behaald werden in de eerste ronde van 21 januari, de tweede ronde van 4 februari en het totaal van beide rondes.

	1ste ronde	2de ronde	totaal
Al-Mithaq (gematigde islamitische onafhankelijken)	23	11	34
Groepering van Democratische Krachten (RFD)	5	1	6
Republikeinse Partij voor Democratie en Vernieuwing (PRDR)	3		3
Unie van Krachten voor Vooruitgang (UFP)	1		1
Coalitie van Krachten voor Democratische Verandering (CFCD)	3		3
Mauritaanse Partij van Eendracht en Verandering (HATEM)	1	2	3
Unie voor Democratie en Vooruitgang (UDP)	1		1
Progressieve Volksalliantie (APP)	1		1
Groepering van Democratische Krachten-Unie van Krachten voor Vooruitgang (RFD-UFP)		1	1
Vertegenwoordigers van de diaspora (nog te kiezen door de gekozen senatoren)			3
totaal	38	15	56

Uitslagen presidentsverkiezingen Mauritanië
(11 en 25 maart 2007)

Opkomst eerste ronde: 70,2 procent
Opkomst tweede ronde: 67,4 procent

kandidaten (partijen)	percentage 1ste ronde	2de ronde
Sidi Ould Cheikh Abdallahi	24,80	52,85
Ahmed Ould Daddah (Groepering van Democratische Krachten - RFD)	20,69	47,15
Zeine Ould Zeidane	15,28	
Messaoud Ould Boulkheir (Progressieve Volksalliantie - APP)	9,79	
Ibrahima Moctar Sarr	7,95	
Saleh Ould Hanenna (Mauritaanse Partij van Eendracht en Verandering - HATEM)	7,65	
Mohamed Ould Maouloud (Unie van Krachten voor Vooruitgang - UFP)	4,08	
Dahane Ould Ahmed Mahmoud	2,07	
Mohamed Ould Cheikhna	1,92	
Mohamed Khouna Ould Haidalla	1,73	
Ethmane Ould Cheikh Ebi El Maali	1,47	
Overige	2,57	
totaal	100,0	100,0

diens bewind, dat in 1978 eindigde vanwege een militaire staatsgreep, was Ahmed Ould Daddah minister van Financiën. Onder de heerschappij van ex-president Ould Taya voerde hij consequent oppositie, hetgeen hem meerdere malen op gevangenisstraf kwam te staan. Ould Daddah was in 1992 en 2003 kandidaat bij de presidentsverkiezingen die gekenmerkt werden door fraude.

Internationale waarnemers, onder meer vanuit de Europese Unie, kwalificeerden de verkiezingen als 'vrij, eerlijk en transparant' en stelden vast dat ze vreedzaam waren verlopen.

Aankomend president benadrukt rechtvaardigheid en tolerantie

Op zijn eerste persconferentie na zijn verkiezing tot president, eind maart, deed Abdallahi de belofte om Mauritanië om te vormen tot een land dat beantwoordde aan normen van rechtvaardigheid en economische ontwikkeling.
Het nieuwe staatshoofd besteedde speciaal aandacht aan het vraagstuk van racisme, waarmee hij doelde op de gespannen verhouding tussen de Moren – een mengeling van Arabieren en Berbers – en de zwarte Afrikanen die achtergesteld werden. Bij onderlinge gevechten in 1989 en 1991 waren veel zwarten verdreven naar de buurlanden Mali en Senegal. Abdallahi verklaarde te zullen werken aan een vreedzame democratie, 'gefundeerd op tolerantie en acceptatie, teneinde de nationale eenheid te versterken'.

Nieuw staatshoofd geïnaugureerd

Sidi Ould Cheikh Abdallahi werd op 19 april in de hoofdstad Nouakchott geïnstalleerd als president van Mauritanië, tijdens een plechtigheid die werd geleid door het hoofd van het Constitutioneel Hof. Hij nam de eed af met de koran in de hand en de inauguratie werd een feit met 21 saluutschoten. De plechtigheid werd bijgewoond door regeringsvertegenwoordigers uit Frankrijk en de Verenigde Staten, alsmede door de staatshoofden van Guinee-Bissau, Kaapverdië, Mali, Niger, Senegal en Togo.

President benoemt tegenkandidaat Zeidane tot premier

Een dag na zijn inauguratie benoemde president Abdallahi een van de tegenkandidaten bij de presidentsverkiezingen tot premier van Mauritanië. Het was de 41-jarige Zeine Ould Zeidane, die in de eerste ronde was uitgeschakeld maar met ruim 15 procent van de stemmen het beste resultaat had behaald ná de twee kandidaten die naar de tweede ronde gingen. Vervolgens steunde hij Abdallahi.

De econoom Zeidane had gedoceerd aan de universiteiten van Nice (Frankrijk) en Nouakchott. Hij werd daarna hoofd van de Centrale Bank van Mauritanië, een functie die hij tot eind 2006 bekleedde.

Voorzitters van beide Kamers gekozen

Een andere presidentskandidaat die in de eerste ronde redelijk veel stemmen behaalde (bijna 10 procent) was de Moor Messaoud Ould Boulkheir van de Progressieve Volksalliantie (APP). Ook hij steunde Abdallahi in de tweede ronde. Ould Boulkheir werd op 26 april gekozen tot voorzitter van de Nationale Assemblee, die op die dag voor het eerst sinds de verkiezingen van november en december 2006 bijeenkwam. Dat gebeurde met een overweldigende meerderheid van 91 van de 93 uitgebrachte stemmen.

Eveneens op 26 april koos de Senaat tijdens haar eerste vergadering Ba Mbare, behorend tot de minderheid van zwarte Mauritaniërs, tot haar voorzitter. De vroegere minister kreeg 40 stemmen, tegen 11 voor tegenkandidaat Ahmed Salem Ould Bakar van de RFD – de partij van de verslagen presidentskandidaat Ahmed Ould Daddah.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gunstige economische vooruitzichten voor Mauritanië

Onder het bewind van de officieren die in 2005 de macht in Mauritanië overnamen, kwam niet alleen een politiek hervormingsproces op gang maar verbeterden ook de economische vooruitzichten – zo viel af te leiden uit uitspraken in november 2006 van Isselmou Ould Sidi Elmoctar, directeur publieke projecten van het ministerie van Economische Zaken. Hij schatte de economische groei voor 2006 op 13,9 procent – veel meer dan het voorgaande jaar toen 5,4 procent werd genoteerd.

Elmoctar kon wijzen op voornamelijk twee begunstigende factoren. Allereerst was het landsbestuur stabieler, betrouwbaarder en transparanter geworden en dat leidde tot toenemend vertrouwen van internationale geldschieters. Deze besloten dan ook in december 2005 om de volledige schuld die Mauritanië had uitstaan, kwijt te schelden. Het ging om een bedrag van 830 miljoen dollar (ca. 650 miljoen euro). Voorts bleek dat de natuurlijke hulpbronnen, waar het land in hoge mate van afhankelijk was, de groei sterk ondersteunden. Vooral van belang was de opening in maart 2006 van de offshore olievelden van Chinguetti, nabij de hoofdstad Nouakchott, die 22 procent van het bbp van dat jaar zouden vertegenwoordigen. Daarnaast werd de groei bevorderd door de exploitatie van minerale bronnen als ijzer en koper die goed waren voor 12,8 procent van het bbp. Tenslotte kon Mauritanië ook hogere inkomsten uit de visserij verwachten, omdat in juli een overeenkomst was gesloten met de Europese Unie die het land tot 2012 jaarlijks zo'n 135 miljoen dollar zou opleveren.

De gunstige vooruitzichten lieten onverlet dat velen in het land niet van de stijgende welvaart profiteerden. Nog steeds moest ongeveer de helft van de bevolking, voorna-

melijk in de landelijke gebieden, rondkomen van minder dan een dollar per dag.

Eerste koper- en goudmijn geopend

Behalve van de reeds bestaande verwerking van delfstoffen kon de Mauritaanse economie ook profiteren van de koper- en goudvoorraden die in het land waren ontdekt. De voorlopige president van het land, kolonel Ely Ould Mohammed Vall, opende op 20 februari 2007 officieel de eerste koper- en goudmijn. Deze was gelegen bij Akjoujt, ca. 250 kilometer ten noordoosten van Nouakchott, en was in 2005 op beperkte schaal in gebruik genomen door de Canadese mijnbouwmaatschappij First Quantum Minerals. Daartoe was in juli 2004 door de toenmalige regering met het bedrijf een overeenkomst gesloten. Deze regelde tevens de oprichting van een nieuwe maatschappij die 80 procent Canadees en 20 procent Mauritaans eigendom zou zijn.
De mijn zou waarschijnlijk werk bieden aan 200 Mauritaniërs. De plaatselijke bewoners konden naar verwachting ook profiteren van de verbetering van de energie- en watertoevoer en van de algemene toename van economische activiteit.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Mauritanië krijgt nationale mensenrechtencommissie

In mei 2006 werd in Mauritanië een nationale commissie in het leven geroepen die moest waken over de bescherming van de mensenrechten. Zij kon een bemiddelende rol spelen tussen regering en maatschappelijke organisaties en adviezen geven over wetgeving inzake de mensenrechten.
Op 22 maart 2007 werd de samenstelling van de commissie bekend. Ze bestond uit 24 leden, onder wie verscheidene mensenrechtenactivisten onder het vorige, dictatoriale bewind van de in 2005 verdreven president Maaouiya Ould Sid Ahmed Taya. Daarnaast maakten journalisten en vertegenwoordigers van burgerorganisaties er deel van uit. De commissie werd geleid door Mohamed Said Ould Hamodi, een voormalige ambassadeur en journalist.

Militair overgangsbewind schaft censuurwet af

De voorlopige militaire regering die in 2005 aan de macht kwam, heeft een einde gemaakt aan de wettelijke censuurmaatregelen voor media, zo werd op 8 juni 2006 bekend. Ze nam een nieuwe mediawet aan die kranten niet langer de verplichting oplegde toestemming van de regering te vragen alvorens te mogen publiceren. Het bewind, dat zich had leren kennen als voortvarend in het doorvoeren van verregaande politieke hervormingen, wenste ook dat journalisten niet meer aan banden werden gelegd. In maart had de regering al besloten om de oprichting van private radio- en televisiestations mogelijk te maken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Mauritanië sluit samenwerkingsovereenkomsten met Soedan

Tijdens zijn bezoek aan Mauritanië tekende Omar Hassan al-Bashir, de president van Soedan, op 8 februari 2007 een serie overeenkomsten over samenwerking tussen beide landen. Zij zouden elkaars investeringen beschermen en meer handel gaan drijven.

Het bezoek werd gezien als teken van een verbeterde verstandhouding tussen de twee landen die sinds 1994 geen diplomatieke relaties onderhielden. De in 2005 verdreven president van Mauritanië, Maaouiya Ould Sid Ahmed Taya, had de contacten destijds afgebroken omdat hij Soedan beschuldigde van betrokkenheid bij subversieve activiteiten in zijn land van een groep radicale islamieten.

Afrikaanse Unie laat Mauritanië weer toe als lid

Op 10 april 2007 besloot de Afrikaanse Unie (AU) om Mauritanië weer toe te laten als lid. Het lidmaatschap was op 4 augustus 2005 geschorst toen militairen er de macht overnamen.

De beslissing viel nog geen twee weken na de verkiezing van Sidi Ould Cheikh Abdallahi tot president, waarmee het politieke hervormingsproces in Mauritanië voorlopig werd afgesloten. Deze en andere verkiezingen, zoals die voor het parlement, waren democratisch verlopen en dat was reden voor de AU om haar vertrouwen in de Mauritaanse overheid uit te spreken.

(Vorige berichten pagina 319/1 e.v. - 2006)

NIGERIA

BINNENLAND

Onrust in de Nigerdelta

Hof verplicht Shell tot betalen van compensatie

Het gerechtshof in Port Hancourt verplichtte op 24 februari 2006 Shell tot het betalen van omgerekend 1,2 miljard euro compensatie aan gemeenschappen in de olierijke, zuidelijke delta van de Niger wegens vervuiling van het gebied. Shell was aansprakelijk gesteld omdat de oliemaatschappij de uitvoering van de productie beheerde in een consortium van de Nigeriaanse overheid, Total, en Zuid-Afrikaanse en Italiaanse ondernemingen. Dit produceerde bijna de helft van de Nigeriaanse olie: ruim 2,5 miljoen vaten per dag.

De opgelegde betaling was al door het parlement geëist in augustus 2004. Shell was daarop naar de rechter gestapt omdat er geen bewijs zou zijn voor de aanklacht die was ingediend door de etnische Ijaws – de dominante bevolkingsgroep in de olierijke delta.

In de week voor de uitspraak waren er verschillende aanslagen op olie-installaties gepleegd en de militante groep Beweging voor de Emancipatie van de Niger Delta, die regelmatig de verantwoordelijkheid claimde voor ontvoeringen, eiste dat Shell de compensatie zou betalen. Ook eiste de organisatie dat president Olusegun Obasanjo gevangen genomen leiders van de Ijaw vrij zou laten.

Toename van geweld in regio

In de eerste helft van 2006 werden er per maand gemiddeld meer dan vier medewerkers van oliemaatschappijen ontvoerd in het gebied van de Nigerdelta. Dat waren er meer dan ooit. Dat meldde persbureau *IRIN* op 26 juni. Het totaal aantal ontvoeringen van de eerste helft van het jaar stond op 29. Als gevolg van de onrust was de totale olieproductie met 20 procent verminderd. De instabiliteit had ook bijgedragen aan de stijging van de olieprijs op de wereldmarkt tot 70 dollar (ca. 56 euro) per vat. De meeste aanvallen betroffen installaties in de delta-

regio, maar ook offshore installaties werden het doelwit van aanvallen.

Meer dan 150 arrestaties in rivierdelta

Op 21 augustus, de derde dag van een militaire actie van de regering van president Olusegun Obasanjo om de onrust in de rivierdelta te beteugelen, was het aantal arrestaties door het leger in het gebied opgelopen tot 160. Inmiddels waren dertig mensen weer vrijgelaten. Soldaten hielden auto's aan bij controles en maakten arrestaties in reactie op een reeks ontvoeringen in de weken daarvoor waarbij vijftien buitenlanders waren verdwenen. Van hen waren er tien ongedeerd vrijgelaten. De dagelijkse productie van bijna 2,6 miljoen vaten olie was door aanvallen op olie-installaties sinds het begin van 2006 met een kwart teruggelopen.
Niettemin was Nigeria nog steeds de grootste Afrikaanse olie-exporteur en de vijfde leverancier van olie aan de Verenigde Staten. Voorheen waren vaak leden van lokale gemeenschappen verantwoordelijk voor de ontvoeringen, maar de recente gevallen leken meer het werk van zwaarbewapende milities die nauwelijks nog om investeringen voor de lokale gemeenschappen vroegen. Zij eisten in de eerste plaats losgeld. De oliemaatschappijen zeiden nooit losgeld te betalen, maar volgens de regering van Nigeria deden ze dat in het geheim wel. De meeste mensen in het oliewingebied moesten rond zien te komen van een inkomen van omgerekend minder dan 1,50 euro per dag. Gelekte olie veroorzaakte verontreinigde rivieren en aangetaste landbouwgronden, en ook door corruptie was er nauwelijks ontwikkeling in het gebied. Wegen ontbraken er en er was geen betrouwbare elektriciteit.

Staking olie-industrie vanwege geweld

Na twee dagen beëindigden op 14 september de twee grootste vakbonden, die samen 20.000 werknemers in de olie-industrie vertegenwoordigden, een staking die gepland was voor drie dagen. De onderhandelingen zouden worden hervat. Volgens de vakbonden gingen die over de eis om een onderzoekscommissie in te stellen naar de dood van twee werknemers, alsook over de verkoop van de chemische fabriek Eleme aan een buitenlands bedrijf.
Een Nigeriaanse medewerker van Shell was drie weken eerder doodgeschoten bij een vuurgevecht tussen het leger en militanten en op 11 september was nog een medewerker omgekomen toen zijn boot werd aangevallen door onbekende overvallers.

Kosten oliewinning stijgen

De kosten voor de oliewinning in de rivierdelta stegen steeds meer door de onrust. Dat berichtte persbureau *Associated Press (AP)* op 10 oktober. Door het grote aantal ontvoeringen zagen de oliebedrijven zich genoodzaakt hogere salarissen te betalen om hun werknemers vast te houden. Ook moesten ze steeds meer betalen aan verzekeringen. Door de ontvoeringen zagen lokale horecagelegenheden hun omzet halveren. De buitenlandse werkers in de olie-industrie mochten namelijk niet meer buiten hun woonkampen komen.

Nog meer doden en ontvoeringen

Op 10 oktober overvielen zwaarbewapende mannen een marinebasis en bezetten een nabijgelegen olieput waarbij ze de aanwezige militairen en zestig Nigeriaanse productiemedewerkers gijzelden. Kort daarvoor was ook een olieplatform op 25 mijl uit de kust overvallen. Daarbij waren twee veiligheidsmensen gedood. In de stad Eket in de staat Akwa Ibom waren zeven buitenlanders ontvoerd.

Bezetting olie-installatie Shell duurt voort

Boze dorpsbewoners van de Kula-gemeenschap hielden drie olie-installaties van Shell bezet hoewel overeengekomen was dat zij zouden vertrekken na drie dagen actie. Dat rapporteerde *AP* op 27 oktober. De bewoners verweten Shell onvoldoende te doen om hun regio te ontwikkelen. Ook eisten ze dat Shell schriftelijk zou verklaren te zorgen voor banen in het gebied. Na zes dagen staakten de dorpsbewoners hun actie.

Nieuwe aanval op Italiaanse olie-installatie

Gewapende demonstranten overvielen en sloten op 6 november de Tebidaba olie-installatie van het Italiaanse bedrijf AGIP in de staat Bayelsa. Op het moment van de aanval waren er 48 werknemers en veiligheidsmensen op het terrein aanwezig, maar niemand raakte gewond. Het was de tweede AGIP-installatie die werd aangevallen binnen een paar dagen. In dezelfde regio waren ook een Brit en Amerikaan ontvoerd die er werkten voor een Noors bedrijf dat naar olie zocht voor Chevron.

Buitenlandse medewerker olie-industrie gedood

Op 22 november kwamen een Britse medewerker en twee ontvoerders om het leven bij een poging door de Nigeriaanse marine om zeven gegijzelden te bevrijden. Het was voor het eerst dat een buitenlander omkwam door de onrust in het oliewingebied. Diezelfde dag werden ook zeven Italianen ontvoerd. Daarmee kwam het aantal ontvoerde buitenlanders sinds het begin van het jaar op bijna zeventig te staan.

Twaalf doden in strijd om zeggenschap olie-inkomsten

Shell evacueerde op 16 januari 2007 het merendeel van zijn medewerkers van twee olie-installaties in het zuiden nadat twaalf stamoudsten waren gedood in een strijd tussen verschillende gemeenschappen. De twaalf waren op weg naar de plek waar een paar dagen eerder een stamoudste was aangevallen. De stamoudsten hadden geen formele bestuurstitel, maar waren invloedrijk in de gemeenschap.
Wie zeggenschap had over welk gebied was steeds vaker onderwerp van strijd omdat aan die bevoegdheid ook de betalingen door oliemaatschappijen aan de lokale gemeenschappen waren gekoppeld.

Militanten bevrijden leider uit gevangenis

De belangrijkste militante groep, Beweging voor de Emancipatie van de Nigerdelta, overviel op 28 januari een gevangenis in Part Hartcourt in de staat Rivers om een van hun leiders te bevrijden. De overvallers gebruikten dynamiet om de gevangenismuur te slechten en daarbij werd één bewaker gedood. Volgens de overvallers raakte geen van hen gewond bij de gevechten.

'Toename ontvoeringen om verkiezingskas te vullen'

Een topmedewerker van de denktank International Crisis Group zei op 5 februari dat

de snelle toename van het aantal ontvoeringen in de deltaregio te maken had met de verkiezingen in april. Een deel van de ontvoeringen gebeurde door aanhangers van politici die geld nodig hadden voor hun verkiezingscampagnes. In januari waren al minstens vijftig buitenlanders gegijzeld, van wie er twee omkwamen. In heel 2006 waren ongeveer zeventig buitenlanders ontvoerd.

De politiek gemotiveerde groepen als de Beweging voor de Emancipatie van de Nigerdelta benadrukten dat zij geen losgeld wilden, maar de vrijlating eisten van politieke gevangenen als de gouverneur van de staat Bayelsa, Diepreye Alameiseigha. Ook wilden zij herinvoering van de grondwet van 1960 die elke staat recht gaf op 50 procent van de inkomsten uit die staat. Onder de huidige wet was dat slechts 10 procent.

Chevron wint rechtszaak

Een Amerikaans federaal gerechtshof verwierp op 15 maart bij gebrek aan bewijs een claim tegen oliemaatschappij Chevron, ingediend in 1999 door demonstranten die Chevron ervan verdachten de autoriteiten aangezet te hebben tot het gewelddadig onderdrukken van hun protesten. Daarbij vielen tientallen doden en werden dorpen verwoest. De Nigerianen werden in de rechtzaak vertegenwoordigd door Earth Rights International en andere non-gouvernementele organisaties.

Geen EU-monitors in de Deltaregio

De EU zou tijdens de verkiezingen geen toezichthouders sturen naar de Nigerdelta omdat de regio te gevaarlijk was, maar wel naar 33 andere deelstaten. Dat zei het hoofd van de EU-missie, Max van den Berg, op 22 maart. Bij de verkiezingen in 2003 was er veel fraude en politiek geweld in het gebied van de delta.

Illegaal aftappen benzine maakt veel slachtoffers

Minstens 200 slachtoffers bij een explosie van een benzinepijpleiding

Op 12 mei 2006 kostte een explosie van een benzinepijpleiding nabij Lagos het leven aan meer dan 200 mensen. De slachtoffers waren bezig met het illegaal aftappen van benzine toen dat vlam vatte. Bij soortgelijke ongelukken waren in de afgelopen jaren al duizenden mensen omgekomen.

Zeker 265 doden door brand na aanslag op pijplijn

Door illegaal aftappen van een benzinepijpleiding ontstond op 26 december brand en vervolgens explodeerde de pijplijn waardoor 265 mensen omkwamen. Honderden bewoners waren op het lek in de leiding, dat dieven hadden gemaakt, afgekomen. De waarde op de zwarte markt van een jerrycan met benzine bedroeg het salaris van twee weken van een gemiddelde Nigeriaan.

Bijna honderd doden door ontploffing tankwagen

Een tankwagen die ontplofte in het noordwesten van Nigeria, zo'n 150 kilometer ten noorden van de hoofdstad Abuja, kostte op 26 maart 2007 het leven aan minstens 98 mensen. De tankwagen was uit de bocht gevlogen en bewoners van het naburige dorp Katugal wilden de brandstof uit de kapotte tank aftappen.

Obasanjo legt zich neer bij grondwet: geen derde ambtstermijn

President Olusegun Obasanjo zei op 18 mei 2006 dat hij zich neerlegde bij de bepaling in de grondwet die hem een derde ambtstermijn verbood. Aanvankelijk had Obasanjo geprobeerd het parlement zover te krijgen dat de grondwet zou worden aangepast zodat een derde termijn voor hem mogelijk zou worden. Met zijn uiteindelijke besluit brak Obasanjo met de Afrikaanse traditie waarin presidenten die eenmaal aan de macht waren, dat wilden blijven om, zoals zij zelf vaak beweerden, de stabiliteit te garanderen.
Zo liet Yoweri Museveni in Oeganda de grondwet aanpassen zodat hij kon blijven en won vervolgens de verkiezingen.

De Nigeriaanse verkiezingen stonden gepland voor april 2007 en na twee keer vier jaar Obasanjo – afkomstig uit de etnische groep van de christelijke Yoruba – wilde het islamitische noorden weer een president kunnen leveren. De meeste machthebbers van Nigeria waren afkomstig uit de etnische Hausa en Fulani, beide moslimgemeenschappen, uit het noorden.

Minister van Buitenlandse Zaken treedt af

De regering maakte op 3 augustus 2006 bekend dat minister van Buitenlandse Zaken Ngozi Okonjo-Iweala wegens familieomstandigheden was afgetreden. Okonjo-Iweala was in juni op die post benoemd en was daarvoor minister van Financiën. Zij had een bijdrage geleverd aan de economische hervormingen en werd gezien als diegene die de kwijtschelding van 13,7 miljard euro aan schulden had bewerkstelligd. Op 5 augustus schreef de krant *The Independent* dat Okonjo-Iweala was afgetreden nadat president Olusegun Obasanjo haar plots had ontheven van haar verantwoordelijkheid voor de economische hervormingen. Op 30 augustus trad Joy Ogwu, tot dat moment directeur-generaal van het Nigeriaanse Instituut van Internationale Zaken, aan als minister van Buitenlandse Zaken. Ogwu was de tweede vrouwelijke minister van Buitenlandse Zaken van Nigeria.

Strijd tegen corruptie

Noodtoestand uitgeroepen na afzetting van gouverneur

President Olusegun Obasanjo riep op 19 oktober 2006 de noodtoestand uit in de deelstaat Ekiti in het zuidwesten van Nigeria nadat lokale autoriteiten daar gouverneur Ayo Fayose hadden afgezet omdat hij overheidsgeld zou hebben verduisterd. Volgens de president was die afzetting in strijd met de grondwet. Obasanjo benoemde voor zes maanden een gepensioneerde generaal tot leider van de deelstaat. De voorzitter van het buitenwerking gestelde parlement van de deelstaat vormde een eigen regering in een wijk van de stad. In een andere wijk deed de assistent van Fayose hetzelfde uit naam van Fayose die ondergedoken was sinds zijn afzetting.

Corruptie in deelstaat Rivers

Human Rights Watch (HRW) zei op 31 januari 2007 dat in de deelstaat Rivers, één van de zes olieproducerende staten in de Nigerdelta, gemeenschapsgeld in de zakken van overheidsfunctionarissen verdween. Daardoor waren ziekenhuizen verplicht om patiënten te vragen zelf een bed mee te brengen en hadden scholen zelfs geen schoolborden meer. De regering van Rivers

ontkende alle beschuldigingen. Volgens HRW gaven cijfers aan dat uit het budget van omgerekend bijna een miljard euro voor 2006, per dag 68.556 euro was uitgegeven met de vage aanduiding 'bijdragen'. Ook was er 7,6 miljoen euro gebudgetteerd voor 'gezelligheid en gastvrijheid, geschenken en souvenirs'. Op de lijst van aankopen stond een privéjet die de helikopter moest vervangen die het jaar daarvoor was gekocht. Het kantoor van de gouverneur had een reisbudget van bijna 50.000 euro per dag. De meeste inwoners van de staat hadden geen toegang tot schoon water en elektriciteit. Salarissen van sommige politici bedroegen jaarlijks honderdduizenden euro's. Volgens het rapport eisten hoge overheidsfunctionarissen geheimhouding van lagere ambtenaren.

Door de sterke stijging van de olieprijzen op de wereldmarkt waren de inkomsten van de deelstaten verviervoudigd, maar de gewone Nigerianen zagen nauwelijks verbetering in hun leefsituatie.

Nigeriaanse president en vice-president aangeklaagd

Een comité van de Senaat klaagde president Olusegun Obasanjo en vice-president Atiku Abubakar aan wegens corruptie met een oliefonds. Dat meldde op 21 maart de *BBC* na inzage in het senaatsrapport. Het onderzoekscomité was echter afgetreden nadat ze onder druk was gezet het rapport niet te publiceren. De Senaat zou zich daarom pas na de verkiezingen van april over het rapport buigen. Het was voor het eerst dat een Senaatscomité president Obasanjo van corruptie beschuldigde. Abubakar was in september 2006 door het Anticorruptiekantoor van Nigeria al beschuldigd van frauduleus gebruik van omgerekend 95,2 miljoen euro aan publieke middelen. De vice-president zou volgens de Senaat omgerekend 14,7 miljoen euro van het Olietechnologie Ontwikkelingsfond (PTDF) hebben gebruikt zonder de goedkeuring van de president. Obasanjo zou illegaal 19,8 miljoen euro aangewend hebben voor niet gedefinieerde regeringsprojecten.

Jacht op afgezette gouverneur

De wegens corruptie afgezette gouverneur van de deelstaat Plateau in centraal Nigeria, Joshua Dariye, verscheen op 26 maart op een privé-televisiestation met de mededeling dat hij nog steeds aan de macht was in de deelstaat. De opnamen waren gemaakt op een geheime schuilplaats. Dariye sloeg in 2006 op de vlucht nadat hij door parlementsleden was afgezet wegens het witwassen van zwart geld. In de tweede week van maart 2007 was in hoger beroep zijn afzetting echter ongeldig verklaard en had de rechtbank gelast dat Dariye zijn functie terug moest krijgen. De videoboodschap was daarop een reactie. De autoriteiten zeiden echter dat ze de jacht op Dariye zouden intensiveren. De *BBC* meldde dat de particulier tv-zender 34.500 euro had gekregen voor het uitzenden van de videoband.

Gezochte gouverneur weer aan de slag

Joshua Dariye keerde op 30 april terug om het bestuur van de deelstaat Plateau weer op zich te nemen voor de laatste vier weken van zijn ambtstermijn. Een week eerder had het hoogste gerechtshof van Nigeria geoordeeld dat zijn afzetting in november 2006 illegaal was. Dariye werd in het Verenigd Koningrijk gezocht wegens witwaspraktijken, maar genoot in zijn functie van gouverneur immuniteit. Over een maand zou hij wel vervolgd mogen worden. Vice-gouverneur Michael Botmang, die tijdens zijn afwezigheid de deelstaat had bestuurd, kwam niet opdagen bij de officiële ceremonie waar Dariye de macht overnam. Dariye ontsloeg verder alle medewerkers die door zijn assistent waren aangesteld en benoemde weer zijn eigen team.

Kolonel nieuwe leider Nigeriaanse moslims

Lokale autoriteiten benoemden op 2 november 2006 legerkolonel Muhammadu Saad Abubakar III als de nieuwe sultan van de staat Sokoto in het noorden van Nigeria. Hij verving zijn broer Muhammadu Maccido die met 95 anderen dat weekeinde was omgekomen bij een vliegtuigongeluk. Abubakar was zijn carrière in het leger 31 jaar geleden begonnen. Op 3 maart 2007 kreeg hij officieel erkenning van de federale autoriteiten van Nigeria. Bij de ceremonie was president Olusegun Obasanjo aanwezig, alsook vice-president Atiku Abubakar. De ceremonie dateerde uit de koloniale tijd en demonstreerde dat de sultan werd aangesteld door de federale regering. De positie van de sultan was voornamelijk ceremonieel, maar hij had nog altijd grote invloed op de bevolking.

Nigeria telt 140 miljoen inwoners

De Nationale Bevolkingscommissie maakte op 29 december 2006 bekend dat het inwoneraantal van Nigeria de 140 miljoen had bereikt. Dat betekende een verdubbeling sinds de laatste telling in 1991. De bevolkingsgroei stond daarmee op 3,2 procent. Sinds de onafhankelijkheid van Engeland in 1960 waren er vier volkstellingen gehouden, waarbij vaak de kritiek kwam dat verschillende bevolkingsgroepen hun aantal overdreven om zodoende meer inkomsten te krijgen. Nigeria was in Afrika het land met de meeste inwoners.

Moslimstudenten vermoorden christelijke lerares

Moslimleerlingen van de Gandu Middelbare school in Tudun Wada in de staat Gombe sloegen op 21 maart 2007 hun christelijke lerares Oluwatoyin Olushekan dood omdat zij de koran beledigd zou hebben. Volgens een getuige had de lerares een leerlinge betrapt bij een examen op overschrijven uit de koran. Zij had daarop enige pagina's uit het boek gescheurd.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Investering in gaswinning

Oliemaatschappijen planden een investering van 4,7 miljard euro voor de productie van vloeibaar aardgas in de vrijhandelszone van Nigeria. Ze ondertekenden daartoe op 25 juli 2006 een overeenkomst met twee deelstaatregeringen van Nigeria, Ondo en Ogun. Het Nigeriaanse staatsoliebedrijf Nigerian National Petroleum Corporation (NPPP) zou 49,5 procent van de aandelen nemen, Chevron en Shell elk 18,5 procent en British Gas 13.5 procent. De bouw zou starten voor het eind van 2006 en de start van de productie stond gepland voor 2009. De vrijhandelszone bevond zich langs de Atlantische kust.

De verwachting was dat het olierijke Nigeria nog rijker was aan aardgas. Het aardgas dat vrijkwam bij de winning van de olie werd tot dan toe voor meer dan 60 procent verbrand, bij gebrek aan capaciteit om het gas op te vangen.

Nigeria

Meer investeren in armoedebestrijding

Denktank pleit voor meer oliegeld naar deelstaten

De International Crisis Group (ICG) riep op 3 augustus 2006 de regering van Nigeria op het geld uit de verkoop van olie bestemd voor de deelstaten, te verdubbelen, en de dialoog met lokale leiders aan te gaan om het geweld in de olierijke Nigerdelta te beteugelen. Volgens de ICG wakkerden onderontwikkeling en corruptie opstand aan. Volgens de ICG had Nigeria in 2005 omgerekend 35,2 miljard euro aan de olie verdiend, maar door de langzame hervormingen en het gebrek aan werkgelegenheid, elektriciteit, water, scholen en ziekenhuizen in de deltaregio was de bevolking zeer ontevreden.

President belooft miljarden in strijd tegen armoede

De president van Nigeria, Olusegun Obasanjo, beloofde in zijn toespraak bij de begroting voor 2007 op 11 oktober een besteding van 2,7 miljard euro in de strijd tegen armoede. Het totale budget bedroeg meer dan 25 miljard euro, inclusief 643,8 miljoen euro aan kwijtgescholden schulden. Volgens de afspraken met de Club van Parijs zouden de kwijtgescholden schulden worden besteed aan armoedebestrijding.

Miljardenverlies door onrust in de deltaregio

Minister van Financiën Nenadi Usman zei op 9 januari 2007 dat Nigeria 3,3 miljard euro aan inkomsten was misgelopen in het afgelopen jaar door de onrust in de Nigerdelta.

Verduisterde fondsen gebruikt voor ontwikkelingsprojecten

De Wereldbank maakte op 22 december 2006 bekend dat Nigeria gelden die door de vorige dictator Sani Abacha verduisterd waren, maar vanuit Zwitserland weer teruggegeven waren, had aangewend voor ontwikkelingsprojecten. Eerder die maand had een Zwitserse non-gouvernementele organisatie gezegd dat 152 miljoen euro was verdwenen van de totale 532 miljoen euro die de clan van Abacha had gestort op Zwitserse bankrekeningen.

JUSTITIE

Amputaties en stenigingen opgeschort

In het islamitische noorden van Nigeria, waar de sharia gold, werden mensen veroordeeld tot amputatie van ledenmaten en tot steniging, maar die straffen werden veelal niet uitgevoerd. Dat meldde *Associated Press* op 13 februari 2007. Ook hogere islamitische gerechtshoven oordeelden vaak dat de straffen, opgelegd door lagere rechtbanken, geen juridische grond hadden. Daarom gingen alle verdachten in beroep tegen hun veroordeling.

GEZONDHEID EN ZORG

Sociale verzekering voor armen

Op 18 december 2006 werd aangekondigd dat duizenden arme Nigerianen vanaf 2007 toegang zouden krijgen tot een goedkope ziektekostenverzekering als onderdeel van een vijfjaren hulpprogramma dat bedoeld was om de medische zorg in het land te verbeteren. Het hulpprogramma werd gesteund door de Nederlandse minister van Ontwikkelingssamenwerking die eerder in 2006 een Gezondheidsverzekeringsfonds had opgezet met een waarde van 99,7 miljoen euro. Dit beoogde een collectieve ziektekostenverzekering te verstrekken aan duizenden Afrikanen in de informele sector, zoals boeren, marktvrouwen en studenten. Nigeria was het eerste Afrikaanse land dat er aan kon deelnemen. Een groep vrouwelijke automonteurs in Lagos en een groep boeren in de staat Kwara waren de eersten die meededen.

Het merendeel van de fondsen van ruim 25 miljoen euro voor vijf jaar ging naar de private verzekeraar Hygeia. Die verstrekte al ziektekostenverzekeringen aan werknemers van grote bedrijven in Nigeria als Shell en had contracten met een netwerk van bijna 200 privé-klinieken en overheidsziekenhuizen. Buitenlandse hulp ging meestal naar het ministerie van Gezondheid en naar ziekenhuizen, maar sommige economen stelden dat de gezondheidszorg niet zou verbeteren als de private sector niet werd ingeschakeld. Die werd geacht meer efficiënt te werken.
Bij de start van het project betaalde de vrouwelijke monteurs elk ca. 4,50 euro per jaar, wat betekende dat hun premie voor 90 procent gesubsidieerd was. De boeren betaalden ongeveer 1,50 euro per jaar en hun premie was voor 95 procent gesubsidieerd.

Eerst officiële dode door vogelgriep

Op 31 januari 2007 bevestigde het ministerie van Informatie dat het eerste menselijke slachtoffer van de vogelgriep was gevallen, één jaar nadat de ziekte in Nigeria was opgedoken. Een vrouw van 22 jaar uit Lagos was op 17 januari overleden en onderzoek in Nigeriaanse laboratoria had aangetoond dat vogelgriep de oorzaak was.
Tot dan toe waren alleen gevallen van besmetting bekend door overdracht van pluimvee op de mens, maar gevreesd werd dat het virus zich zou muteren en overdraagbaar zou worden van mens tot mens. Dit zou catastrofale gevolgen hebben in dichtbevolkte steden als Lagos.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

'Veiligheidstroepen verkrachten'

Amnesty International beschuldigde op 28 november 2006 de regering van Nigeria ervan niets te doen aan verkrachtingen door politie en veiligheidstroepen in regio's waar het onrustig was. De slachtoffers zouden geen aangifte durven te doen. Op verkrachting stond maximaal levenslang of dood door steniging in het islamitische noorden, maar verkrachting werd nauwelijks gemeld bij de autoriteiten omdat de slachtoffers wraak vreesden van veiligheidstroepen of bang waren voor verstoting door de familie. En wanneer er wel aangifte werd gedaan, ging er in de gerechtelijke procedure meestal zoveel mis, dat hooguit 10 procent van de aanklachten tot een veroordeling leidde. Volgens Amnesty waren slechts enkele politiemensen veroordeeld en nog nooit iemand van het leger. In het noorden, waar de sharia gold, liep een vrouw die aangifte deed van verkrachting het risico zelf gestraft te worden als zij niet voldoende bewijs kon leveren, inclusief van vier manlijke getuigen.

VN-rapporteur: Marteling bij politie routine

De speciale rapporteur van de Verenigde Naties voor martelingen, Manfred Nowak, meldde op 9 maart 2007 dat de politie van Nigeria routinematig verdachten martelde

om hen te laten bekennen. Zo werden verdachten in hun voet geschoten, geslagen of voedsel en medische hulp onthouden. Nowak zei ook dat de politie en gevangenisdienst hem toegang wilden geven tot de cellen, maar dat de staatsveiligheidsdienst dat had geweigerd. Dat was in strijd met de afspraken.

Nigeria brengt negentien tieners terug naar Benin

Een Nigeriaanse organisatie die actief was tegen kinderhandel, de National Agency for the Prohibition of Traffic in Persons (NAPTIP), droeg negentien tieners uit Benin over aan de autoriteiten van hun land. Ze waren in januari en februari gered uit handen van mensensmokkelaars in de zuidwestelijke deelstaat Ogun. Dat rapporteerde *AIT Televisie* op 22 maart 2007. Vertegenwoordigers van het kinderfonds van de Verenigde Naties, Unicef, waren getuige van de ceremonie.
In 2003 schatte een rapport van het Nigeriaanse bureau voor de statistiek en de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) dat 15 miljoen kinderen in Nigeria arbeid verrichtten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Cartoonrellen: 123 doden

Protesten tegen de Deense cartoons over de profeet Mohammed liepen op verschillende plaatsen in Nigeria uit op sektarisch geweld waarbij op 23 februari 2006 na vier dagen het dodental op 123 stond. Ongeveer tweederde van de slachtoffers viel in de stad Onitsha in het zuidwesten, waar groepen gewapende jongeren wraak namen op moslims nadat ze hadden gehoord dat in het weekend daarvoor in het noorden christenen het slachtoffer waren geworden van moslims.
De 126 miljoen inwoners van Nigeria kwamen uit 250 verschillende etnische groepen. Alle groepen hadden een eigen taal. De belangrijkste scheidslijn liep tussen het islamitische noorden en het christelijke zuiden.

Taylor uitgeleverd aan Sierra Leone

Op 29 maart 2006 werd de voormalige president van Liberia, Charles Taylor, die was aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden, van Nigeria overgevlogen naar Sierra Leone met een helikopter van de Verenigde Naties. Op 28 maart was Taylor aangehouden in het uiterste noorden van Nigeria toen hij met familie en koffers vol geld op de vlucht was richting Kameroen. De dag ervoor was hij verdwenen uit zijn huis in Nigeria waar hij asiel had gekregen, kort nadat uitgelekt was dat Nigeria zou zwichten voor internationale druk om Taylor uit te leveren aan het VN-tribunaal. Alle 22 Nigeriaanse politieagenten die Taylor en zijn huis moesten bewaken, werden gearresteerd.

Olieakkoord met China

President Hu van China tekende een akkoord met Nigeria over oliewinning tijdens zijn tweede en laatste dag van zijn bezoek aan Nigeria op 27 april 2006. Hu zei dat China de banden met Nigeria wilde aanhalen. Het akkoord verplichtte Nigeria om China voorrang te geven bij het ontginnen van olie en de Chinezen zouden een verliesgevende raffinaderij in de stad Kaduna overnemen. Ook sloten de twee landen akkoorden over de bouw van een waterkrachtcentrale op het Mambilla plateau in Nigeria en over de aanleg van een railverbinding tussen de hoofdstad Abuja en de economisch belangrijkste plaats van het land, Lagos. Twee Chinese telecommunicatiemaatschappijen zouden het telefoonnetwerk op het platteland van Nigeria uitbreiden met zachte leningen die verstrekt werden door de Chinese overheid.
China's betrekkingen met Afrika waren in de afgelopen vijf jaar in financieel opzicht verviervoudigd en bedroegen in 2005 ca. 29,4 miljard euro.

Akkoord met Kameroen

Nigeria en Kameroen sloten op 12 juni 2006 een akkoord in New York over het olierijke schiereiland Bakassi. Nigeria zou zijn troepen binnen zestig dagen van het schiereiland weghalen, zoals ook bevolen was door het Internationaal Hof van Justitie in Den Haag, dat het schiereiland in 2002 toewees aan Kameroen. Aan het akkoord was vier jaar overleg voorafgegaan onder leiding van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kofi Annan.

Nigeria van zwarte lijst

Nigeria werd door de Groep van Acht geïndustrialiseerde landen van de zwarte lijst gehaald van landen die niet effectief optraden tegen witwaspraktijken en financiering van terrorisme. Dat werd op 23 juni 2006 bekendgemaakt. Nigeria was in 2001 op die lijst gezet. Dit schrok investeerders af.

Overeenkomst met Zuid-Korea over olie en spoorwegen

Op 6 november 2006 sloot Nigeria een akkoord met Zuid-Korea betreffende de ontwikkeling van een olieveld en de modernisering van de spoorwegen in het Afrikaanse land. De regering van Zuid-Korea kreeg rechten op oliewinning in ruil voor een langetermijnlening tegen lage rente voor de financiering van een spoorweg tussen Port Harcourt aan de kust, en de stad Maiduguri in het binnenland. Het aantal locaties waar Zuid-Korea olie mocht oppompen was nog punt van verdere besprekingen, en ook de details van de lening moesten nog worden uitgewerkt. Het akkoord werd in Seoul ondertekend door de Zuid-Koreaanse minister van Handel, Energie en Industrie, Chung Sye-kyun, en de Nigeriaanse minister van Olie, Edmund Daukoru. Eerder op die dag hadden de presidenten van de twee landen met elkaar gesproken over meer economische samenwerking. President Olusegun Obasanjo bracht een tweedaags bezoek aan Zuid-Korea.

(Vorige berichten pagina 128/2 e.v. - 2006)

SAHARA (WEST)

BINNENLAND

Bereidheid tot besprekingen status Westelijke Sahara blijft bestaan

In 2007 was nog altijd geen bevredigende politieke oplossing gevonden voor de status van het sinds de jaren zeventig van de twintigste eeuw betwiste gebied van de Westelijke Sahara. Het was destijds door Marokko geannexeerd, nadat Spanje en Mauritanië zich hadden teruggetrokken. De door Algerije gesteunde onafhankelijkheidsbeweging Polisario leverde strijd voor zelfstandigheid, waarna in 1991 via de Verenigde Naties een bestand werd overeengekomen.

Het door de VN bepleite en door Polisario gesteunde voorstel voor een referendum

over onafhankelijkheid werd nog altijd door Marokko afgewezen. Het wilde het gebied behouden, maar was wel bereid tot het verlenen van autonomie. In dat kader presenteerden pro-Marokkaanse leiders in de Westelijke Sahara in december 2006 een voorstel dat later aan de VN werd voorgelegd.

Controversieel Marokkaans autonomieplan

De uit 141 leden bestaande Koninklijke Adviesraad voor Sahara Aangelegenheden (CORCAS) presenteerde op 6 december 2006 een voorstel dat voorzag in wat ze zelf omschreef als een garantie voor de politieke, economische en sociale rechten van de Saharaanse bevolking – maar dan binnen het kader van de Marokkaanse soevereiniteit over de regio. Meer details werden bekend toen Khalihenna Ould Errachid, de belangrijkste adviseur van koning Mohammed VI voor de Sahara, op 2 maart 2007 aankondigde het voorstel aan de VN te zullen voorleggen. De hoofdpunten waren:

- De Westelijke Sahara zou een eigen parlement krijgen dat bevoegd was zelf wetten te maken zolang die niet in strijd waren met de Marokkaanse wetgeving;
- De regio zou een eigen regering krijgen die bevoegd werd op terreinen als onderwijs, toerisme en sociale voorzieningen, terwijl Marokko de controle zou behouden op het gebied van buitenlandse betrekkingen, defensie, financiën en grenscontrole;
- Voor dagelijkse juridische aangelegenheden kreeg het gebied een eigen rechterlijke macht, maar de rechtbanken bleven vallen onder het Marokkaanse rechtssysteem;
- De Westelijke Sahara behield de Marokkaanse vlag en munteenheid;
- De Marokkaanse koning bleef de hoogste religieuze autoriteit van het land;
- De financiële verantwoordelijkheid van Marokko voor de bewoners van het gebied, zowel Saharanen als Marokkanen, werd overgedragen aan het autonome bestuur van de regio.

VN willen directe onderhandelingen

Uit de strekking van de voorstellen viel af te leiden dat Polisario niet met de plannen akkoord zou gaan. Die voorzagen immers niet in de gewenste onafhankelijkheid waarover de bevolking zich bindend moest kunnen uitspreken.

Marokko legde haar voorstellen op 11 april voor aan de VN-Veiligheidsraad. Ook Polisario diende voorstellen in die onverkort vasthielden aan het recht op zelfbeschikking voor de Saharaanse bevolking.

De beweging liet op 29 april weten bereid te zijn tot directe onderhandelingen met Marokko, zich daarmee aansluitend bij een oproep van die strekking die kort daarvoor was gedaan door de secretaris-generaal van de VN, Ban Ki-moon.

De Veiligheidsraad drong op 30 april bij beide partijen aan op onderhandelingen onder auspiciën van de VN, zonder voorwaarden vooraf. Ze vroeg Ban Ki-moon om in dat geval na twee maanden met een rapport te komen over de voortgang.

Veiligheidsraad verlengt missie Westelijke Sahara

De Veiligheidsraad had op 31 oktober 2006 unaniem een resolutie aanvaard waarin opnieuw werd opgeroepen tot een voor alle betrokken partijen aanvaardbare politieke oplossing. De resolutie bevatte tevens het besluit om het mandaat van de VN-Missie voor het Referendum in de Westelijke Sahara (MINURSO) met zes maanden te verlengen tot 30 april 2007. Hetzelfde besluit tot verlenging viel op laatstgenoemde datum wederom, zodat de missie minimaal tot 31 oktober dat jaar haar werkzaamheden zou voortzetten.

Protesten van Marokkaanse ex-gevangenen van onafhankelijkheidsbeweging

Bijna 2.000 voormalige gevangenen van de onafhankelijkheidsbeweging Polisario hielden op 12 maart 2007 in de Marokkaanse hoofdstad Rabat een protestbetoging tegen het uitblijven van compensatie voor de ontberingen die ze hadden doorstaan. Het ging om militairen die door Polisario krijgsgevangen waren gemaakt tussen 1975 – toen Marokko de Westelijke Sahara annexeerde – en 1991, toen een wapenstilstand werd bereikt. De demonstranten beklaagden zich over het gebrek aan dialoog met de Marokkaanse overheid en vroegen onder meer om volwaardige huisvesting. Ook wensten zij dat hun situatie zou worden voorgelegd aan koning Mohammed VI, die hoofd was van de strijdkrachten en op wie zij hun laatste hoop hadden gevestigd.

Polisario had de honderden Marokkaanse gevangenen uit de periode voor 1991 vrijgelaten. De laatste van hen kwamen in augustus 2005 op vrije voeten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Hoge Commissariaat VN bezorgd over mensenrechtensituatie

Het Hoge Commissariaat voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties kwam, blijkens berichten in het Franse dagblad *Le Monde* van 7 oktober 2006, met een rapport waarin de situatie in de door Marokko geannexeerde Westelijke Sahara als verontrustend werd aangeduid.
Het rapport was ter hand gesteld aan Marokko, aan Polisario dat vocht voor onafhankelijkheid van het gebied en aan Algerije dat deze beweging steunde. Het was een weerslag van de bezoeken die in mei waren afgelegd door mensenrechtenexperts van de VN aan Laayoune, de hoofdstad van de Westelijke Sahara; aan Tindouf, waar Polisario haar basis had in Saharaanse vluchtelingenkampen; en aan Algiers, de hoofdstad van Algerije.

Negatief commentaar van Marokko

De Marokkaanse regering reageerde afwijzend op het rapport, dat ze 'bevooroordeeld' noemde en 'partijdig' ten voordele van Algerije en Polisario. Een en ander werd verwoord in een brief van 7 oktober, opgesteld door de Marokkaanse minister van Buitenlandse Zaken, Mohamed Benaissa, aan de Commissaris voor de Mensenrechten van de VN, Louise Arbour. Hij zei onder meer: '[Berichten over] vermoedens van mensenrechtenschendingen in de Marokkaanse Sahara zijn volkomen onjuist. Tegelijkertijd was er geen poging gedaan om de [Marokkaanse] beschuldigingen omtrent schendingen begaan in de kampen in Tindouf, te verifiëren.'

Polisario had op 20 juni – in de maand na de VN-bezoeken – middels een brief aan secretaris-generaal Kofi Annan gewezen op het harde optreden van de Marokkaanse autoriteiten jegens de Saharaanse bevolking. De repressie zou een 'omvang zonder precedent' hebben aangenomen, dusdanig dat 'elke hoop' op verbetering was weggenomen.

(Vorige berichten pagina 320/3 e.v. - 2006

Maandblad 77ste jaargang nr. 3238, pag. 58769-58828

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

JUNI 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 306
Commissie presenteert plannen tegen illegale immigratie

Albanië 308
Parlement wil archieven geheime dienst openbaar maken

België 309
Kankerpatiënten hebben in België meeste kans te overleven

Denemarken 313
Kunstvoorwerpen teruggegeven aan Afghaans Museum

Duitsland 315
Chinees bedrijf koopt Duitse luchthaven

Finland 316
Centrumrechtse coalitie na parlementsverkiezingen

Frankrijk 317
Nicolas Sarkozy gekozen tot president

Griekenland 319
Stakingen ontregelen openbare leven

Groot-Brittannië 319
Labour verliest lokale verkiezingen

Ierland 322
Fianna Fáil weer grootste partij na parlementsverkiezingen

Luxemburg 323
Intensivering economische contacten met Rusland

Nederland 323
Leden Gedeputeerde Staten en Eerste Kamer gekozen

Noorwegen 327
Handelsoverschot stijgt in 2006 met 19 procent

Roemenië 328
Van meerderheidsregering naar rompkabinet

Russische Federatie 331
Spanningen met de Verenigde Staten

Spanje 333
Deelname Baskische separatisten aan lokale verkiezingen verboden

Turkije 334
Politieke crisis rond verkiezingen nieuwe president

IJsland 335
Partij van premier Haarde wint parlementsverkiezingen

Zweden 336
Recordaantal immigranten opgenomen

AMERIKA

Verenigde Staten 338
Geen streefdatum voor terugtrekking uit Irak

AZIË

Bangladesh 341
Premier Zia legt functie neer tijdens gewelddadige politieke crisis

China 345
Rellen naar aanleiding van éénkindbeleid

India 346
Dalitvrouw wordt premier in Uttar Pradesh

Noord-Korea 348
Regering belooft nucleaire installaties stil te leggen

Taiwan 350
Verwijdering symbolen van eenheid met China

Zuid-Korea 352
Vrijhandelsverdrag met Verenigde Staten

AFRIKA

Egypte 353
Twijfels over bereidheid van regering tot politieke hervormingen

Nigeria 456
Vreedzame machtswisseling

Soedan 358
Veel afspraken van vredesakkoord Zuid-Soedan niet nagekomen

INTERNATIONAAL 362
Ontwikkelingen bij de NAVO

EUROPESE UNIE

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Europese Commissie presenteert plannen tegen illegale migratie

De Europese Commissie besloot op 16 mei 2007 tot een serie maatregelen om illegale migratie terug te dringen. Deze gingen er van uit dat het sluiten van de grenzen en een repressieve aanpak geen geëigend antwoord waren. Bovendien realiseerde de Commissie zich dat een deel van de buitenlandse arbeidskrachten, met name vanwege de vergrijzing, economisch nodig was. Daarom werd gekozen voor samenwerking met de landen van oorsprong en transit van migratiestromen, in combinatie met een integratiebeleid. Met dergelijke landen zouden partnerakkoorden worden gesloten om illegale immigratie aan te pakken.
Tevens zou de Unie verblijfsvergunningen aanbieden aan studenten en stagiaires, die later hun scholing ten dienste konden stellen van hun eigen land. De Commissie wilde daarnaast met een aantal lidstaten een proef beginnen met zogeheten 'kringmigratie'. Dat betekende dat de behoefte aan arbeidskrachten in deze landen vergeleken werd met de opleidingsbehoeften in landen van herkomst.

Streng optreden tegen werkgevers met illegalen

De grijze economie in Europa genereerde naar schatting tussen de 7 en 16 procent van het Europees bbp. Voor een deel ging het hier om illegalen, die vooral werkzaam waren in de bouw, de schoonmaak of seizoensgebonden activiteiten als landbouw en toerisme. Hun arbeidsvoorwaarden, betaling en rechtsbescherming lieten in het algemeen zeer te wensen over. Om meer greep te krijgen op deze arbeid koos de Commissie vooral voor het opleggen van sancties aan werkgevers die illegalen in dienst hadden en die in de hele Unie dezelfde zouden zijn.
Volgens het Commissie-voorstel moesten werkgevers die een buitenlander wilden aannemen, verplicht worden te controleren of deze een verblijfsvergunning had en het in dienst nemen van de werknemer aan de nationale autoriteiten melden. Zo niet, dan volgden sancties, zoals:

- Het betalen van boetes of repatriëringskosten;
- Het terugbetalen van openstaande lonen en niet-betaalde fiscale en sociale bijdragen;
- Administratieve sancties in de vorm van het intrekken van het recht op subsidies gedurende vijf jaar (inclusief die uit de EU-fondsen) of het voor vijf jaar niet in aanmerking komen voor overheidscontracten;
- Wanneer wordt gewerkt met onderaannemers, het aansprakelijk stellen van de hele 'keten' van werkgevers;
- Strafrechtelijke vervolging indien werkgevers binnen twee jaar driemaal de fout ingingen of werknemers uit tenminste vier landen in dienst hadden;
- Eveneens strafrechtelijke sancties als er duidelijk sprake was van uitbuiting of als de betreffende werkgever met mensenhandelaars samenwerkte.
- Om dit vervolgingsbeleid succesvol te laten zijn, was het ook nodig dat de lidstaten de controle op tewerkstelling van illegalen opvoerden. Dat gebeurde nog maar bij zo'n 2 procent van de 22 miljoen ondernemingen in de Unie, maar zou moeten worden verhoogd naar minimaal 10 procent.

Tenslotte stelde de Commissie voor om wettelijke procedures te ontwerpen voor de behandeling van klachten van illegalen. Deze moesten zich daartoe direct kunnen wenden tot vakbonden of andere verenigingen. Ook zou er een speciale verblijfsvergunning moeten komen voor buitenlanders die slachtoffer waren van uitbuiting en meewerkten aan een strafprocedure tegen hun voormalige werkgever.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

In zeven lidstaten zijn begrotingstekorten nog te hoog

Naar de stand van zaken per half mei 2007 overschreden nog 7 van de 27 lidstaten van de Unie het maximaal toegestane begrotingstekort van 3 procent van het bbp. Het ging om Groot-Brittannië, Hongarije, Italië, Polen, Portugal, Slowakije en Tsjechië. De Europese Commissie maakte dit op 16 mei bekend, toen ze drie landen van de lijst van overtreders kon schrappen. Per 1 juni werden de procedures tegen Duitsland, Griekenland en Malta gestaakt, omdat hun tekorten in 2006 tot onder de 3 procent waren gedaald.

JUSTITIE

Europese justitie rolt bende op wegens verkoop nepmedicijnen

De Europese justitiedienst Eurojust maakte op 2 mei 2007 bekend een bende te hebben opgerold die via internet nepgeneesmiddelen verkocht. Ze deed invallen in Denemarken, Nederland, Roemenië en Zweden. In dat laatste land werden twee aanhoudingen verricht. Het laboratorium voor de productie stond in Parijs. Het was de eerste keer dat de Europese justitiediensten op deze wijze samenwerkten op het gebied van medicijnen.

In 2006 lag het aantal onderschepte, illegale namaakartikelen 234 procent hoger dan in het jaar daarvoor. Een deel daarvan betrof geneesmiddelen, die vooral uit India kwamen. Bij deze categorie was de stijging 384 procent. De middelen konden ófwel helemaal niet werken ófwel risico's voor de gezondheid opleveren omdat er andere stoffen in verwerkt waren. Medische namaak had het vaakst betrekking op het erectieversterkende middel viagra, maar ook nepmiddelen tegen osteoporose of hoge bloeddruk werden te koop aangeboden.

NATUUR EN MILIEU

Wereldnatuurfonds publiceert lijst van vuilste elektriciteitscentrales

In mei 2007 publiceerde het Wereldnatuurfonds (WWF) een lijst van de dertig meest vervuilende Europese elektriciteitscentrales, die in 2006 gezamenlijk verantwoordelijk waren voor een uitstoot van 393 miljoen ton CO_2. Dat was 10 procent van alle CO_2-uitstoot in de Europese Unie. Van de dertig lagen er twintig in Duitsland en Groot-Brittannië. Het meest vervuilend waren de Griekse centrales in Agios Dimitrios en Kardia en de Duitse centrale van Niederaussern. Meer dan de helft van de geanalyseerde centrales werd door vier bedrijven geleid, namelijk Eon en RWE uit Duitsland, het Franse EDF en het Zweedse Vattenfall. RWE en Vattenfall waren de grootste klimaatvervuilers van Europa.
In alle elektriciteitscentrales op de lijst werd met kolen gestookt en de tien meest vervuilende centrales draaiden op het zeer vervuilende bruinkool. Het WWF pleitte dan ook voor strengere maatregelen om de CO_2-uit-

stoot te beperken en het aanmoedigen van investeringen in schonere en meer efficiënte centrales.

Natuurorganisatie IUCN waarschuwt voor uitsterven deel van de zoogdieren

De International Union for the Conservation of Nature (IUCN), een natuurbeschermingsorganisatie waarvan zowel staten als niet-gouvernementele organisaties (ngo's) lid waren, waarschuwde in een op 22 mei 2007 gepresenteerd rapport voor het dreigende uitsterven van een groot aantal zoogdieren. Het ging om één op de zes soorten die in Europa voorkwamen. Het onderzoek van de IUCN was gedaan op verzoek van de Europese Commissie.
Het grootste risico op uitsterven liepen zeezoogdieren, waarvan 22 procent definitief dreigde te verdwijnen. Ook de bruine beer en de poolvos kon dit lot treffen. De belangrijkste oorzaken van het uitsterven van soorten lag volgens de IUCN in de vernietigde leefomgeving, vervuiling en een te hoge vangst. Eurocommissaris van Milieu Stavros Dimas herinnerde de lidstaten aan hun belofte om voor 2010 de afname van het aantal soorten een halt toe te roepen. Dit was mogelijk door gerichte overheidsmaatregelen zoals dat gelukt was met de bizons, wier aantal intussen weer toenam.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Extra geld voor onderwijs aan kinderen in ontwikkelingslanden

Op 2 mei 2007 maakte de Europese Commissie bekend een bedrag van 1,7 miljard euro vrij te zullen maken voor onderwijs aan kinderen in ontwikkelingslanden. Deze toezegging kwam na afloop van een bijeenkomst in Brussel van donoren, onder wie regeringsleiders, de Wereldbank en internationale civiele organisaties. Met de bijdrage moest het doel dichterbij worden gebracht om alle kinderen in 2015 basisonderwijs te geven. Dat was een van de acht beloftes die regeringsleiders van 189 landen in 2000 hadden gedaan in het kader van de zogeheten Millennium Development Goals (MDG's).

Er waren 77 miljoen kinderen die geen primair onderwijs kregen. De meerderheid van hen, 44 miljoen, waren meisjes. Zoals het er nu naar uitzag, zouden 75 landen het gestelde doel in 2015 niet bereiken. Dat gold vooral voor landen in Afrika beneden de Sahara.

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

Hof bevestigt rechtsgeldigheid Europees aanhoudingsbevel

Het Europees Hof van Justitie bevestigde op 3 mei 2007 de geldigheid van het kaderbesluit over het Europees aanhoudingsbevel. Dat besluit was na de aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten genomen om voor 32 vergrijpen de uitlevering van verdachten aan andere lidstaten te vergemakkelijken.
Het Hof verwierp de argumenten van de Belgische mensenrechtenorganisatie Advocaten voor de Wereld, die was voortgekomen uit een vijftiental advocaten van de balies van Gent en Brugge. Deze had om vernietiging van het aanhoudingsbevel gevraagd op grond van strijdigheid met de grondwet en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Volgens de vereniging was het bevel gebaseerd op de fictie dat elke lidstaat van de Unie in geval van uitlevering voldoende garanties bood inzake de naleving van de mensenrechten.
Advocaten voor de Wereld betwistte voor het Hof de legitimiteit van de in het aanhoudingsbevel geregelde afschaffing van het principe van dubbele strafbaarheid. Dit principe hield in dat een vergrijp zowel in het land van uitlevering als in het land dat vroeg om de uitlevering, strafbaar moest zijn. Het Europees Hof oordeelde echter dat de afschaffing van deze regel geheel legaal was.

EUROPEES PARLEMENT

Marktwerking openbaar vervoer niet verplicht gesteld

Het Europees Parlement stemde op 10 mei 2007 in met een rapport waarin de lidstaten diverse mogelijkheden open stonden om de eigendom van het openbaar vervoer in steden en provincies te regelen. Dit betekende dat het hen toegestaan was vervoer, onder strikte voorwaarden, aan één marktpartij aan te bieden zonder dat tot aanbesteding werd overgegaan. Ook kon een lidstaat er voor kiezen het vervoer in handen te geven van een overheidsbedrijf, bijvoorbeeld een gemeentelijk vervoerbedrijf. Vooral deze laatste mogelijkheid werd door tegenstanders van privatisering als een belangrijk resultaat gezien. Het rapport was geschreven door de Nederlandse europarlementariër voor de Socialistische Partij (SP), Erik Meijer.
De Europese Commissie had in juni 2000 voorgesteld om alle openbaar vervoer in de Unie waarvan de tekorten werden gedekt met overheidsgeld verplicht aan te besteden. Dat gold voor tram, bus, metro en trein. De onderneming die het minste geld nodig had, zou de aanbesteding winnen. Achtergrond van het voorstel was het verliesgevende karakter van het openbaar vervoer, hetgeen staatssteun noodzakelijk maakte. Dat was echter tegen de regels van de Europese Unie omdat de marktwerking en de vrije concurrentie er door verstoord zouden worden.

Op 14 november 2001 stemde het europarlement met 317 tegen 224 stemmen voor het rapport van Meijer dat alternatieven voor verplichte privatisering openhield. Vervolgens zou het tot eind 2006 duren voordat ook de Raad van Verkeersministers grotendeels met de inhoud van het rapport instemde. Daarna werd vanuit het Europees Parlement opnieuw geprobeerd de voorstellen om te buigen in de richting van meer marktwerking en concurrentie. In april slaagde de rapporteur er in om parlement en ministers alsnog op één lijn te krijgen.

Europarlement steunt Estland tegen Russische bemoeienis

Het Europees Parlement nam op 24 mei 2007 met overweldigende meerderheid een resolutie aan waarin solidariteit werd betuigd met Estland, dat een gespannen verhouding met Rusland onderhield. De parlementsleden verweten Rusland zich te bemoeien met de binnenlandse aangelegenheden van het buurland, onder meer in de vorm van het uitoefenen van economische druk als instrument van het buitenlands beleid. Ook werd in de resolutie de 'ontoereikende bescherming door de Russische autoriteiten van de Estse ambassade in Moskou' gehekeld. Dit stond op gespannen voet met de Conventie van Wenen inzake de bescherming van diplomaten. Daarnaast riep het europarlement op tot een binnenlandse Estse dialoog. Deze werd nodig geacht met het oog op de Russisch spre-

kende minderheid in Estland die zich achtergesteld voelde.
De europarlementariërs spraken van 'ongenuanceerde en openlijk vijandige retoriek' jegens Estland. Zij herinnerden Rusland er aan dat dit gevolgen zou hebben voor de betrekkingen met de Unie als geheel.

(Vorige berichten pagina 246/1 - 2007)

ALBANIË

BINNENLAND

Baardenverbod op Universiteit van Dürres

Op 27 oktober 2006 werd bekend dat de Universiteit van Dürres, in het noordwesten van Albanië, de moslimstudent Julian Mebelli toegang tot de colleges had ontzegd omdat hij weigerde zijn baard af te scheren. De twintigjarige student vertelde dit op het commerciële televisiestation *Top Channel*. De universiteit had Mebelli twee weken de tijd gegeven om zijn baard eraf te halen. Al eerder, op 19 oktober, was de negentienjarige studente Behije Hoxha de toegang ontzegd wegens het dragen van een hoofddoek.
Vice-rector Agim Kukeli van de universiteit verklaarde de verbanningen als volgt: 'Studenten moeten de regels van het Albanese onderwijssysteem respecteren en die zijn seculier.'

Parlement wil archieven geheime dienst openbaar maken

Met een kleine meerderheid van 76 van de 140 parlementariërs werd op 31 oktober 2006 besloten om de archieven van de geheime dienst van Albanië uit de communistische tijd open te stellen. 'Enver Hoxha was de inspirator en leider van het langst zittende onderdrukkende regime in Oost-Europa. Dat moet worden erkend en veroordeeld, zodat het nooit weer kan gebeuren', stelde het besluit. Er werd opgeroepen om de dossiers van gekozen vertegenwoordigers en werknemers in het openbaar bestuur, de rechtsspraak en de staatsmedia openbaar te maken en te onderzoeken op mogelijke betrokkenheid bij misdaden in de communistische tijd. Voormalige agenten van de geheime dienst zouden hun posten moeten opgeven.

Albanië vangt vrijgelaten Guantánamo-gevangenen op

Albanië was een van de weinige landen die bereid waren om vrijgelaten gevangenen van het Amerikaanse gevangenkamp Guantánamo Bay op Cuba, die bij hun terugkeer naar eigen land gevaar zouden lopen, op te vangen. Op 18 november 2006 verleende het sterk pro-Amerikaans Albanië politiek asiel aan een Algerijn, een Egyptenaar en een Oezbeek, die door de Verenigde Staten waren vrijgelaten. Het asiel werd verleend uit 'humanitaire overwegingen'.
In juli had Albanië ook al politiek asiel verleend aan vijf vrijgelaten Oejgoeren uit de Chinese provincie Xinjiang.

Twee ministers afgetreden

Minister van Binnenlandse Zaken Sokol Olldashi maakte op 18 januari 2007 bekend dat hij aftrad om zich te kunnen storten op de campagne voor de verkiezingen voor het burgemeesterschap van Tirana op 18 februari. Op 12 maart werd Bujar Nishani (40) benoemd tot de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken in Albanië.
Met de mededeling 'Ik ben moe' trad op 24 april minister van Buitenlandse Zaken Besnik Mustafaj af. Op 30 april werd Lulzim Basha (33) diens opvolger. Basha was daarvoor minister van Transport.

Burgemeester van Tirana ontsnapt aan aanslag

Burgemeester Edi Rama van Tirana ontsnapte op 15 februari 2007 ternauwernood aan een aanslag. Een paar minuten nadat hij om twee uur in de nacht met een paar vrienden een bar in het stadscentrum had verlaten, ging daar een bom af. Drie dagen later waren er burgemeestersverkiezingen, waaraan Rama meedeed. De populaire Rama was in 2004 uitgeroepen tot 'beste burgemeester van de wereld'.

Oppositie wint lokale verkiezingen

De oppositionele Socialistische Partij van Albanië (PSS) werd op 18 februari 2007 winnaar bij de lokale verkiezingen.
Op 14 januari maakte president Alfred Moisiu bekend dat de lokale verkiezingen zouden worden uitgesteld van 20 januari naar 18 februari. Dit gebeurde na kritiek op de organisatie van deze verkiezingen door de Raad van Europa in december 2006 en door onenigheid tussen de twee grootste partijen van het land, de regerende Democratische Partij (PD) en de oppositionele Socialistische Partij van Albanië (PSS), over het opstellen van de kieslijsten. De oppositie wilde nieuwe identiteitsdocumenten uitgeven. Op 13 januari 2007 kwamen beide partijen overeen dat de kiezers twee identiteitsdocumenten moesten overleggen tijdens de verkiezingen.

Raadsmeerderheden voor socialisten

Albanië telde 384 gemeentes. De 2,9 miljoen stemgerechtigden konden uit ruim 1.700 kandidaten nieuwe burgemeesters en gemeenteraadsleden kiezen. De PSS werd de grote winnaar: in het merendeel van de gemeentes haalde ze een raadsmeerderheid en het burgemeesterschap binnen, waaronder ook in de meeste grote steden als Tirana, Dürres en Vlöre. Zittend burgemeester van de hoofdstad Tirana, PSS-leider Edi Rama, versloeg zijn sterke opponent, voormalig minister van Binnenlandse Zaken Sokol Olldashi van de PD.

Europese Commissie ontevreden over verkiezingen

Anders dan de Albanese politieke partijen zelf was de Europese Commissie ontevreden over het democratisch verloop van de verkiezingen wegens 'procedurele tekortkomingen en spanningen'. Op de dag na de verkiezingen, op 19 februari, werd dit gemeld door eurocommissaris voor Uitbreiding Olli Rehn.
Voor de Albanese politieke klasse was dit oordeel een teleurstelling. In de Albanese politiek bestond namelijk wel eensgezindheid over het streven naar lidmaatschap van de Europese Unie.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wereldbank verstrekt lening van 10 miljoen dollar

In de periode 1996-2005 groeide de economie van Albanië met gemiddeld 5,7 procent per jaar. Om deze groei te continueren stelde de Wereldbank op 30 maart 2007 een lening van 10 miljoen dollar (ca. 7,5 miljoen euro) met een looptijd van twintig jaar beschikbaar. De lening was bedoeld voor verbetering van het investeringsklimaat, de ge-

zondheidszorg, het sociale verzekeringsstelsel, het financieel bestuur en het waterbeheer.
Sinds de ondergang van het communisme in 1991 was de Wereldbank een belangrijke geldschieter van Albanië. Met de nieuwe lening erbij kwam het totaalbedrag aan Wereldbankleningen op 925 miljoen dollar (ca. 694 miljoen euro).

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Demonstratie voor persvrijheid

Op 13 april 2007 gingen in de hoofdstad Tirana duizenden mensen de straat op om te protesteren tegen vermeende pogingen van de regering om de persvrijheid aan te tasten. De regering had een aantal financiële onderzoeken gelast bij mediabedrijven, omdat die de belastingregels zouden hebben overtreden. De demonstranten van de oppositionele Socialistische Partij van Albanië (PSS) stelden echter dat deze onderzoeken een truc van de regering waren om kritische stemmen te laten verdwijnen. Albanië telde ongeveer 25 dagbladen en 100 radio- en televisiestations.

EUROPESE UNIE

Europarlement keurt Stabilisatie- en Associatieovereenkomst goed

Op 6 september 2006 keurde het Europees Parlement de Stabilisatie- en Associatieovereenkomst goed die Albanië en de Europese Commissie op 12 juni hadden ondertekend. Het europarlement spoorde Albanië aan om het verdrag te benutten voor het doorvoeren van hervormingen. Concreet noemde het parlement verbetering van de infrastructuur, ontwikkeling van het toerisme, bevordering van de civil society, het beter naleven van de mensenrechten, het aanpakken van huiselijk geweld en betere bescherming van de rechten van minderheden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Samenwerking met Grieken bij grensbewaking

Griekenland en Albanië hadden 245 kilometer aan gemeenschappelijke grens. Dit berggebied werd steeds beruchter als vrijplaats voor de smokkel van mensen, wapens en drugs. Om dit internationale criminaliteitsprobleem aan te pakken maakten de twee landen op 31 oktober 2006 bekend dat zij de grensbewaking gezamenlijk beter zouden gaan aanpakken, onder meer door extra luchtpatrouilles met helikopters.

Anti-Grieks protest om video

'Wij zullen de Albanese ingewanden aan touwen rijgen.' Dit gezang van Griekse soldaten op een video, door een Albanees televisiestation van een Griekse legersite geplukt, leidde tot anti-Griekse protesten in Albanië. In het weekeinde van 3 en 4 maart 2007 staken tientallen demonstranten in de Zuid-Albanese stad Fieri een Griekse vlag in brand. De Albanese regering riep de Griekse autoriteiten op om het gezang te veroordelen.

(Vorige berichten pagina 520/1 e.v. - 2006)

BELGIË

BINNENLAND

Een jaar na wapenwet slechts 10 procent van de wapens ingeleverd

Op 30 juni 2007 zou de termijn aflopen waarbinnen een ieder die in België in het bezit was van een wapen, dit kon inleveren voor vernietiging. Dat vloeide voort uit de in mei 2006 aangenomen wapenwet, die destijds werd ingevoerd na een aantal gewelddadige incidenten. Directe aanleiding was de moord die een jongen met extreemrechtse sympathieën op 11 mei van dat jaar in Antwerpen pleegde op een Malinese vrouw en een tweejarig meisje op wie zij paste. Vervolgens keurde het Belgische parlement binnen een week de nieuwe wetgeving goed. Deze hield in dat het bezit van vuurwapens verboden was, tenzij men een vergunning kreeg. Een jaar later bleek dat maar een tiende van het aantal in omloop zijnde wapens was aangemeld.
In mei 2007 waren er 70.000 wapens ingeleverd voor vernietiging. Voor 58.000 wapens die al vergunningsplichtig waren, werd een nieuwe vergunning aangevraagd. Daarnaast werden 34.496 jacht- en sportwapens geregistreerd, omdat deze nu ook vergunningsplichtig waren geworden. Bij elkaar betekende dit dus dat er ongeveer 162.000 wapens werden aangemeld voor het verkrijgen van een vergunning of om vernietigd te worden. In het centraal wapenregister waren echter ca. 700.000 wapens geregistreerd en het totaal aantal wapens dat in België in omloop was, werd geschat op tussen de 1,5 en 2 miljoen. Verwacht werd dat het, wegens het beperkte personeel, tot 2009 kon duren voordat over de hernieuwing van ieders aanvraag was beslist.
Volgens de wapenwet moest elk wapen worden geregistreerd. Om daarvoor een vergunning te krijgen, moest de bezitter meerderjarig zijn, geen strafregister hebben, een medisch attest voorleggen, met succes een theoretisch en praktisch examen hebben afgelegd en toestemming hebben van de eventuele partner. Een vergunning werd alleen afgegeven aan mensen die daar een geldige reden voor hadden, zoals aan degenen die beroepsmatig een wapen moesten dragen, een wapen gebruikten voor jacht- en faunabeheer of voor sporten recreatief schieten en aan wapenverzamelaars. Voor sportschutters golden mildere registratieregels.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Onvrede over directiebeleid leidt tot nationale poststaking

Nadat de werknemers van De Post in Gent al eerder voor ongeveer twee weken in staking waren gegaan, breidden de protesten zich op 25 mei 2007 over grote delen van België uit. De avond ervoor kwamen vanaf 22.00 uur de grote sorteercentra van Antwerpen en Gent al stil te liggen. Ook werd gestaakt bij de centra in Brussel, Charleroi en Luik. De postbezorging bleef vervolgens vrijwel geheel uit.
In de postkantoren in Vlaanderen werd de nationale staking door gemiddeld 60 procent van het personeel opgevolgd en was een even groot percentage van de postkantoren gesloten. In 25 procent van de kantoren was er slechts een minimumbezetting. In Wallonië staakten 80 procent van de postbodes en bijna 70 procent van de werknemers aan de loketten.

Menselijker arbeidsomstandigheden geëist

De nationale staking was het resultaat van groeiend ongenoegen over het directiebeleid bij De Post. De werknemers wilden de druk opvoeren teneinde 'menselijker arbeidsomstandigheden' af te dwingen.

Het personeel had te maken gekregen met tal van herstructureringen en veel arbeidsplaatsen waren verdwenen. In 1998 waren er nog 43.000 werknemers, maar dit aantal zou tegen het einde van 2008 nog maar 30.000 moeten bedragen. In 2005 was De Post het bedrijf met het grootste aantal verloren banen in België, namelijk 2.255.
De herstructureringen betekenden ook dat er met minder personeel evenveel werk moest worden gedaan. Om de efficiency te bevorderen werd voor de meeste onderdelen van het arbeidsproces de chronometer gebruikt. Ook waren er door besparingen op het personeel consequenties voor de dienstverlening. Zo zouden er in 2007 zo'n 270 postkantoren verdwijnen en vervangen worden door postpunten.
De stakers wilden verder dat personeel werd aangeworven met een vast arbeidscontract. De gegroeide praktijk om steeds vaker mensen aan te nemen voor een periode van anderhalf jaar betekende volgens hen dat werknemers minder gemotiveerd waren. Ook moesten zij opgeleid worden door ervaren collega's. De werknemers vonden bovendien dat extra investeringen nodig waren in verbeterd materiaal en in opleidingen.

Verontwaardiging over topbeloningen

De nadelen die personeel en publiek van het gevoerde beleid ondervonden, stonden volgens de stakers in schril contrast met de financiële positie van De Post en met de beloning van de top van het bedrijf.
In 2006 bedroeg de nettowinst van De Post 96,1 miljoen euro, waarvan 42,4 miljoen euro werd uitgekeerd aan dividenden. Voor de goede financiële prestaties werd het management extra beloond. Zo werd aan de algemeen directeur Johnny Thijs een forse verhoging van zijn bonus toegekend. In 2006 verdiende hij in totaal 900.000 euro, een verhoging van 100.000 euro tegenover het jaar ervoor ofwel een loonsverhoging van 12,5 procent.

JUSTITIE

Politie valt Antwerpse gevangenis binnen vanwege gewelddadige machtsstrijd

Op 22 mei 2007 vielen 120 agenten van de lokale politie en 17 van de federale politie, een hondenbrigade en een gemaskerd eliteteam van het Speciaal Interventie Eskadron de gevangenis van Antwerpen binnen. Directe aanleiding daarvoor was een incident diezelfde dag, waarbij een gedetineerde die zou worden overgebracht naar een veiligheidscel een cipier aanviel, waarop twee collega's te hulp kwamen. 'Maar', zo verklaarde Frank Van den Bossche van de vakbond voor overheidspersoneel ACOD (Algemene Centrale voor Openbare Diensten), 'veel hielp het niet. Die gevangene was zo afgetraind dat hij alledrie de cipiers in elkaar heeft geslagen.' Tegelijkertijd stak een andere gedetineerde zijn matras in brand.
Na het incident besloten de cipiers het werk neer te leggen, omdat hun werkomstandigheden te gevaarlijk waren geworden.

Overbevolking en machtsstrijd

Bij de inval werden onder meer mobiele telefoons, geld, drugs en wapens in beslag genomen. Een deel van de wapens was door de gevangenen zelf gemaakt van metalen bestek. Daarna werden een Tsjech en drie Georgiërs in verdenking gesteld wegens bendevorming, slagen met voorbedachten rade en inbreuken op de wapenwetgeving. Hun slachtoffers waren twee Marokkanen en een Belg. De gevangene die de aanleiding voor de inval vormde, was van Marokkaanse afkomst. De verschillende nationaliteiten waren van belang omdat zich een machtsstrijd binnen de gevangenis was gaan aftekenen tussen Noord-Afrikanen en Oost-Europeanen. Deze werd aangewakkerd door de grote hoeveelheden drugs die sinds het begin van het jaar onder de gevangenen circuleerden.
De situatie werd verergerd door de structurele overbevolking, die vooral in de Antwerpse gevangenis een groot probleem was. Hoewel daar maar plaats was voor 439 gevangenen, waren het er in werkelijkheid zo'n 730. Daardoor waren verschillende etnische groepen niet langer gescheiden te houden, maar zaten zij samen in één vleugel. Op 20 mei was een en ander uitgemond in grote onderlinge vechtpartijen.

Onderhandelingen

Op 23 mei kwamen vakbondsvertegenwoordigers en de directie van de gevangenis tot overeenstemming over maatregelen om de veiligheid te verbeteren. Afgesproken werd om het aantal gedetineerden terug te brengen naar 600 door een deel van hen naar andere gevangenissen over te plaatsen. Daarnaast zouden voor verhoging van de veiligheid nieuwe lampen en camera's worden geplaatst. De gevangenen zouden bovendien via metaaldetectie gecontroleerd worden om te zien of zij geen verboden voorwerpen naar de wandeling meenamen. Ook zou het metalen bestek door plastic worden vervangen, om daarmee het gebruik van zelfgemaakte wapens terug te dringen.
De cipiers reageerden positief op de voorstellen. Voorlopig zagen zij geen aanleiding om de staking door te zetten.

GEZONDHEID EN ZORG

Kankerpatiënten hebben in België meeste kans om te overleven

De *Artsenkrant* maakte op 25 mei 2007 cijfers bekend waaruit bleek dat de overlevingskans voor mensen met kanker in België het hoogst was. Daarbij werd een vergelijking gemaakt met andere Europese landen. In België leefde vijf jaar na de diagnose nog 57 procent van de patiënten met colon- en rectumkanker. Bij borstkanker was dit percentage 82 procent en bij prostaatkanker 85 procent. Voor alle kankersoorten tezamen was deze overlevingskans beter dan in 22 Europese landen, namelijk 55,6 procent. In Frankrijk en Duitsland bedroeg dit percentage 50,7 procent, in Nederland 47,6 procent en in Groot-Brittannië 40,6 procent. De enige kankersoorten waarbij België niet de hoogste genezingskans bood, waren longkanker (12,5 procent) en baarmoederhalskanker (68,4 procent). Hier waren de patiënten net iets beter af in respectievelijk Frankrijk en Nederland.
Tenslotte bleek uit de cijfers ook dat de prijzen van anti-kankermedicatie in België lager waren dan in buurlanden. In Groot-Brittannië lagen deze gemiddeld 1,4 procent hoger, in Frankrijk 2,4 procent en met Duitsland en Nederland was er een nog veel groter verschil, namelijk 10 respectievelijk 11 procent.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Prijzen

Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap

In aanwezigheid van de Vlaamse minister

van Cultuur Bert Anciaux werden op 5 februari 2007 in de Vlaamse Opera in Gent de Vlaamse Cultuurprijzen 2006 uitgereikt. Er waren dertien prijzen die aan vijftien mensen of organisaties werden toegekend. Er was aan elk een geldbedrag van 12.500 euro verbonden, behalve aan de cultuurprijs voor Algemene culturele verdienste, die bedoeld was als bekroning voor iemands gehele culturele carrière. Deze vertegenwoordigde een bedrag van 20.000 euro.

Algemene culturele verdienste
De prijs voor Algemene culturele verdienste werd voor de vierde keer uitgereikt en ging dit keer naar de schilder Raoul De Keyser (1930) uit Deinze. Oorspronkelijk was hij journalistiek werkzaam, maar vanaf 1963 wijdde hij zich intensief aan de schilderkunst. In 1965 had hij zijn eerste tentoonstelling. De jury waardeerde in De Keyser behalve zijn bijzondere bijdrage aan de geschiedenis van de schilderkunst ook zijn bredere culturele houding. Zijn integriteit werd beschouwd als een voorbeeld voor jonge kunstenaars.

Vrijwilliger
Met deze elk jaar toegekende prijs werd beoogd het belang van vrijwilligerswerk te honoreren. Ze ging naar de vereniging Jeugd en Poëzie, opgericht door de in 2001 overleden Ben Reynders. Jeugd en Poëzie ondersteunde kinderen en jongeren die poëzie schreven. Zo publiceerde ze de beste gedichten in jaarlijkse verzamelbundels, thematische bloemlezingen en individuele uitgaven.

Strip
De tweejaarlijkse prijs voor de Strip werd toegekend aan Kim Duchateau (1968), die behoorde tot de school van (absurdistisch) tekenaar Kamagurka. Duchateau was striptekenaar, cartoonist, illustrator, schilder, muzikant en schrijver. Hij publiceerde in Belgische, Nederlandse en Franse bladen.

Film
De Filmprijs viel toe aan de Vlaamse documentairemaker Peter Brosens (1962) en coregisseur Jessica Woodworth (1971). Gezamenlijk presenteerden zij in 2007 hun eerste lange fictiefilm, *Khadak*. Via deze film slaagden ze er in om een multicultureel gezelschap samen te brengen. Brosens maakte eerder bekroonde documentaires in onder meer Ecuador en Mongolië. Woodworth maakte haar eerste korte film, *The Urga Song*, in 1999.

Cultureel erfgoed
Het Museum Dr. Guislain bestond in 2006 twintig jaar en kreeg de prijs voor Cultureel Erfgoed toegekend vanwege de aan de dag gelegde creativiteit in de omgang met het 'andere' erfgoed, in het bijzonder de wereld van de psychiatrie. Het museum had een permanente collectie over de geschiedenis van de psychiatrie, een fotocollectie en een collectie outsiderkunst. Het museum hoopte daarmee een emancipatorische functie te vervullen.

Muziek
Het Brussels Jazz Orchestra (BJO), dat in 1993 ontstond en onder leiding stond van lead-altsaxofonist en componist Frank Vaganée, ontving de prijs voor Muziek. Het gezelschap bestond uit zestien professionele jazzmusici uit Vlaanderen, Brussel, Wallonië, Nederland en Frankrijk die veel internationale optredens verzorgden. Het werd sinds 1999 gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap.

Podiumkunsten
Actrice Viviane De Muynck (1957) werd bekroond met de prijs voor Podiumkunsten. Zij volgde een theateropleiding aan het Brusselse Conservatorium en had intussen dertig jaar podiumervaring. Ze speelde ook in films en trad op als gastdocente. Zij combineerde experimentele podiumkunst met gevoel voor traditie en behoud van vakmanschap.

Kritiek en Essay
De prijs voor Kritiek en Essay werd toegekend aan Luc Huyse (1937), socioloog en emeritus hoogleraar van de Katholieke Universiteit Leuven (KUL). Hij analyseerde in zijn werk de naoorlogse politiek in België, de verzuiling, de afbrokkeling van de democratie in de jaren negentig van de twintigste eeuw en de recentere schaalvergroting van het politieke en maatschappelijke leven.

Beeldende Kunst
Honoré d'O (1961) werd gelauwerd voor zijn prestaties op het gebied van Beeldende Kunst. Hij monteerde, assembleerde en verbond alledaagse goedkope materialen uit de winkel en uit het gewone leven. Hij werkte met onbetekenende dingen uit het dagelijks leven – zoals draadjes, knikkers of een speelkaart – en transformeerde deze tot wonderlijke kunstobjecten.

Toneelliteratuur
Jan Lauwers (1956), van oorsprong beeldend kunstenaar, was al bijna dertig jaar actief in het theater en werd onderscheiden met de prijs voor Toneelliteratuur. In 1986 creëerde hij het theatergezelschap Needcompany. Hij profileerde zich de laatste tien jaar echter vooral als auteur van theaterproducties, zoals de monoloog *Ulrike* (2003) – geïnspireerd op de Duitse activiste Ulrike Meinhoff – en de *De kamer van Isabella* (2004), een epos over leugen en verbeelding, leven en dood en grote en kleine geschiedenis.

Vormgeving
Raf Simons (1968) studeerde voor industrieel designer in Genk, werd in 2005 creatief directeur voor het modehuis Jil Sanders en begon aan een eigen modelijn. Hij zocht zijn inspiratie in de straat en bij de jeugd en werd daarom als belangrijk vernieuwer in de herenmode gezien. In zijn modepresentaties werkte hij niet met traditionele ideaalmodellen, maar met 'jongens van de straat'. Hij kreeg de prijs voor Vormgeving.

Jeugdtheater
Theater FroeFroe werd in 1986 opgericht en combineerde op een onconventionele wijze totaal uiteenlopende genres als het klassieke verhaal, het sprookje, de mop en de tragedie. Het maakte gebruik van evenzoveel verschillende technieken: poppen, live muziek, teksttheater of video. Het gezelschap werd nu onderscheiden met de prijs voor Jeugdtheater.

Smaakcultuur
De prijs voor Smaakcultuur werd gedeeld door de ambachtelijk stoker Koen De Jans en Ons Kookboek van KVLV Vrouwen met Vaart.
De Jans (30) kocht in 2005 de failliete stokerij van de Hasseltse jeneverstoker Roland Wissels over en redde daarmee een stukje bedreigd culinair erfgoed. Hij wist de ambachtelijke productie van jenever, met gebruik van natuurlijke ingrediënten, in ere te herstellen.
Ons Kookboek werd gezien als een mijlpaal in het culinair erfgoed. Het was oorspronkelijk, in 1911, opgericht door enkele landbouwersvrouwen uit West-Vlaanderen. De

gegeven kookcursussen moesten variatie brengen in het schrale en eentonige boerenmenu. Intussen waren er 2.300.000 exemplaren van Ons Kookboek verkocht.

Andere culturele onderscheidingen

Literatuur
De Belgische schrijver en dichter Jean-Claude Pirotte (1939) won in januari 2006 de Franse literaire prijs Les Deux Magots voor zijn roman *Une adolescence en Gueldre.* Centraal in de roman staat een puber die denkt dat hij nooit volwassen zal worden.
Auteur Willy Spillebeen (1932) ontving op 16 september de Thea Beckmanprijs voor het beste historische kinderboek. Hij kreeg deze voor zijn boek *Serge/Samuel,* dat handelt over een joods kind in oorlogstijd en enigszins autobiografisch is.
Schrijver Stefan Brijs (1969) kreeg in november de vijfjaarlijkse prozaprijs van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (KANTL) voor zijn roman *De Engelenmaker.*
Op 25 januari 2007 werd bekend gemaakt dat de auteur Yves Petry (1967) de BNG Nieuwe Literatuur Prijs had gewonnen. De prijs was bestemd voor jonge Nederlandstalige auteurs die minstens twee prozawerken op hun naam hadden staan, maar nog niet doorgebroken waren.
Op 28 februari werden de Jeugdboekenprijzen 2007 uitgereikt. De Boekenleeuw ging naar Marita De Sterck (1955) voor *Kwaad bloed* en de Boekenpauw naar Gerda Dendooven (1962) voor *Het verhaal van Slimme Krol.*
De Gouden Ganzenveer werd op 19 april toegekend aan schrijver Tom Lanoye (1958) vanwege zijn bevlogen schrijverschap, briljante taalvondsten en scherpe, satirische pen. Bij Lanoye, een van de meest prominente schrijvers van België, waren kunst en politiek nauw met elkaar verbonden. Hij schreef boeken, toneelstukken en columns, maar stond ook bekend om zijn strijdbare optreden tegen extreem-rechts in Antwerpen. De Nederlandse prijs werd voor het eerst aan een buitenlander uitgereikt.

Mode
De Belgische modeontwerper Anthony Vaccarello won op 30 april 2006 in het Franse Hyères de grote prijs op het internationale festival voor mode en fotografie. Vaccarello presenteerde er een vrouwencollectie met veel wit en zwart leder. Er deden elf ontwerpers uit België, Duitsland, Finland, Frankrijk en Vietnam aan de wedstrijd mee.

Film
De film *Revolution* van cineast Xavier Diskeuve (1962) won in september 2006 de eerste prijs in de sectie korte films van het Festival des Films du Monde in het Canadese Montréal. Filip Peeters (1962) kreeg er de prijs voor beste mannelijke acteur voor zijn vertolking in *De hel van Tanger* van regisseur Frank Van Mechelen.
In dezelfde maand werd op het Internationaal Filmfestival van Valdivia (Chili) de film *L'Enfant* van de gebroeders Jean-Pierre en Luc Dardenne (1951/1954) uitgeroepen tot beste film.
Ook acteur Jan Decleir (1946) werd die maand onderscheiden en wel op het Internationaal Filmfestival in het Noord-Koreaanse Pyongyang. Hij kreeg de Prijs voor Beste Mannelijke Acteur in de films *Verlengd weekend* (Hans Herbots) en *Off Screen* (Pieter Kuipers).

Architectuur
De Lensvelt Architect Interieurprijs werd op 24 november 2006 in Amsterdam uitgereikt aan Luc Binst (1973) van het Antwerpse bureau Crepain Binst Architecture. Met de Nederlandse architectuurprijs konden projecten uit zowel België als Nederland worden onderscheiden. Binst kreeg deze voor zijn ontwerp van een 'vrijstaande woning met praktijkruimte'.

Theater
In januari 2007 kreeg de jongerendivisie van het NT Gent, Wunderbaum, in Nederland de tweejaarlijkse Mary Dresselhuys Prijs toegekend. De jury noemde hen 'talentvolle mensen [die] het toneel op een vernieuwende en prikkelende manier zijn gaan beoefenen'.

Muziek
De dirigent, musicoloog en muziekpedagoog Patrick Peire (1946) kreeg in januari 2007 de vijfjaarlijkse Cultuurprijs van West-Vlaanderen. Hij werd onder meer bekroond voor zijn verdiensten als stichter-dirigent van het Collegium Instrumentale Brugense en Capella Brugensis, zijn onderzoek naar oude muziekhandschriften en zijn internationale uitstraling.

Fotografie
Met zijn foto *De angst* won fotograaf Roland Delahaye in januari 2007 de Internationale Fotowedstrijd van Knokke-Heist. Hij werd bekroond met de Gouden Lens. De jury maakte een keuze uit 5.219 foto's, ingezonden door 744 fotografen uit 36 landen.

Poëzie
De Herman De Coninckprijs, bedoeld om de poëzie in Vlaanderen te promoten bij een breed publiek, werd voor het eerst uitgereikt op 24 januari 2007. *In inkt gewassen* van Charles Ducal (1952) werd gekozen tot beste dichtbundel. Ook Els Moors (1976) werd bekroond voor de debuutdichtbundel *Er hangt een hoge lucht boven ons.*

MILITAIRE ZAKEN

Staat veroordeeld voor niet-naleving wet openbaarheid van bestuur

Het hof van beroep in Brussel veroordeelde op 2 mei 2007 de Belgische staat voor de weigering inzage te geven in documenten over de in-, door- en uitvoer van wapens in de periode 1991 tot 2001. Daarom was in 2002 gevraagd door de organisatie Vredesactie, maar de toenmalige ministers Annemie Neyts (Buitenlandse Handel), Charles Picqué (Economische Zaken) en Louis Michel (Buitenlandse Zaken) hadden het verzoek afgewezen. Ook het deels openbaar maken ervan hadden zij geweigerd.
Vredesactie had de zaak aanhangig gemaakt met een beroep op de wet op de openbaarheid van bestuur. Volgens de organisatie waren de gegevens die te lezen waren in de officiële Belgische (half)jaarrapporten over wapenexporten en -importen ontoereikend voor zowel parlement als maatschappelijke organisaties en individuele burgers om controle uit te kunnen oefenen op het wapenexportbeleid van de regering. Ze verwierp de redenering van de betrokken ministers dat door openbaarmaking van de bestuursdocumenten de openbare orde, de veiligheid of de verdediging van het land in het gedrang zou komen. Daarom stapte Vredesactie in 2004 naar de rechtbank van eerste aanleg, die zich echter onbevoegd verklaarde om uitspraak te doen. Het hof van beroep nu meende in mei 2007 deze bevoegdheid wel te hebben en schaarde zich achter de opvatting van Vredesactie.
Het hof verklaarde de afwijzing van de ministers buiten toepassing wegens strijdigheid met de wet op de openbaarheid van

bestuur. De staat werd veroordeeld tot betaling van de gerechtskosten en moest binnen vijftien dagen het verzoek opnieuw in overweging nemen.

(Vorige berichten pagina 248/3 - 2007)

DENEMARKEN

BINNENLAND

Controversiële Deense imam Abu Laban overleden

De Deense imam Abu Laban, die een belangrijke rol werd toegedicht in de wereldwijde protestacties tegen de spotprenten over de profeet Mohammed, overleed op 1 februari 2007. De cartoons waren op 30 september 2005 gepubliceerd in het Deense dagblad *Jyllands-Posten* en werden door een deel van de moslims als beledigend ervaren. Dat de verontwaardiging niet tot Denemarken beperkt bleef, werd beschouwd als mede het gevolg van de activiteiten van Abu Laban, die onder meer een comité opzette dat delegaties stuurde naar landen als Egypte en Libanon en contact maakte met buitenlandse islamitische organisaties. Daardoor werden de cartoons een belangrijk gespreksonderwerp in de Arabische wereld en ook elders.
De in 1946 geboren Abu Laban werd gezien als een radicale islamiet. Anderzijds werd hij echter ook geprezen voor zijn bijdrage aan de integratie van moslims in de Deense maatschappij.

Geen vervolging imams

Ook andere imams zouden een rol hebben gespeeld in de escalatie van het cartoonconflict, reden waarom door Deense burgers was gevraagd om hen in staat van beschuldiging te stellen. Openbaar aanklager Birgitte Vestberg had echter op 10 januari 2007 laten weten geen reden te zien om vervolging in te stellen tegen imams die waren afgereisd naar Arabische landen om de aandacht te vestigen op de cartoons. Vestberg stelde dat er geen bewijs was dat hun activiteiten Deense belangen hadden geschaad of aanvallen op Deense doelen hadden gestimuleerd. Daarmee werd gedoeld op de soms gewelddadige protestacties bij Deense ambassades en op de boycot van Deense producten.

Gewelddadige confrontaties tussen politie en krakers

Straatgevechten in Kopenhagen na ontruiming politiek-cultureel centrum

In de vroege ochtend van 1 maart 2007 werd het politiek-cultureel centrum Ungdomshuset ('Het Jeugdhuis') in de hoofdstad Kopenhagen door oproerpolitie en anti-terreureenheden ontruimd. Honderden activisten trokken daarop naar het pand om tegen de ontruiming te protesteren. De actievoerders wierpen barricades op en het kwam herhaaldelijk tot schermutselingen met de hard optredende politie. De twee daarop volgende dagen en nachten vonden heftige straatgevechten plaats, waarbij volgens mededelingen van de politie op 4 maart in totaal 643 aanhoudingen werden verricht. Onder hen waren 140 buitenlanders, vooral uit Duitsland, Noorwegen en Zweden. Op 5 maart werd begonnen met de sloop van het pand.
De Deense autoriteiten, die de bewoners in 1982 het recht op gebruik van het pand hadden gegeven, waren in 2001 overgegaan tot verkoop van het complex aan de christelijke organisatie Faderhuset. Door een gerechtelijke uitspraak van augustus 2006 werd deze in het gelijk gesteld in haar eis dat het pand ontruimd moest worden. De krakers weigerden echter te vertrekken.

Arrestaties bij ontruiming woning van leefgemeenschap Christiania

In Kopenhagen kwam het op 15 en 16 mei 2007 en opnieuw op 19 mei tot straatgevechten tussen actievoerders en politie. Aanleiding vormde de onverwachte ontruiming en sloop van een woning die behoorde tot de gekraakte 'vrijstaat' Christiania. Er werden barricaden opgeworpen, er werd met flessen en stenen gegooid en de politie zette traangas in. Tientallen mensen werden gearresteerd.

De leefgemeenschap Christiania, een voormalig achttiende-eeuws marinefort, werd in 1987 – zestien jaar na de kraak – door de Deense regering erkend als 'sociaal experiment' en in 1991 onder voorwaarden gelegaliseerd. In juni 2004 besloot het Deense parlement echter dat de leefgemeenschap binnen de wet moest worden gebracht. Onderhandelingen met de gemeente over de status van het complex waren nog altijd gaande en de sloop van het gebouw werd door de actievoerders dan ook gezien als een poging van de gemeente haar controle over Christiania te vergroten. Deze dreigde na de rellen de onderhandelingen stop te zetten als de bewoners niet in zouden stemmen met de voorstellen van het stadsbestuur.

JUSTITIE

Vrijspraak in zaak vermeende oproep tot moord op Deense regeringsleden

Een beroepsrechtbank in Kopenhagen sprak op 28 februari 2007 een woordvoerder van de radicaal-islamitische partij Hizb-ut-Tahrir vrij van de beschuldiging te hebben opgeroepen tot het doden van leden van de Deense regering vanwege haar betrokkenheid bij de oorlog in Irak, waarvoor Denemarken troepen had geleverd. Het ging om de 35-jarige Fadi Abdullatif die in augustus 2006 door een lagere rechtbank was veroordeeld tot drie maanden gevangenisstraf. Hij had in 2004 via pamfletten moslims opgeroepen te gaan vechten in Irak en 'hun leiders uit te roeien indien deze in de weg stonden'. De beroepsrechtbank meende echter dat de oproep niet specifiek genoeg was om aan te kunnen nemen dat de bedreigingen concreet tegen ministers uit de Deense regering waren gericht.
De beroepsrechtbank legde Abdullatif wel 60 dagen cel op wegens het aanzetten tot haat jegens joden. Op de website van zijn partij had hij een tekst gepubliceerd waarin werd opgeroepen joden te vermoorden.

Eerste veroordeling op basis van Deense anti-terrorismewetgeving

De 46-jarige Said Mansour, een in Marokko geboren Deense man, werd op 11 april 2007 door een rechtbank in Kopenhagen veroordeeld tot 3,5 jaar gevangenisstraf wegens het propageren van terrorisme. Hij had dat gedaan door de productie en verspreiding in de periode 2002-2005 van zo'n 12.000 cd's, dvd's en video's, waarop redevoeringen en liederen te horen waren waarin opgeroepen werd tot de gewapende strijd en terroristen werden geprezen. Ook had hij materiaal verspreid waarin ertoe werd aangezet om joden om te brengen. Die jaren had hij volgens Europese inlichtingendiensten contacten met strijders van Al-Qaeda.
Mansour was in september 2005 gearres-

teerd en had gedurende het in november 2006 begonnen proces steeds zijn onschuld volgehouden. Hij was de eerste persoon die in Denemarken werd veroordeeld op grond van de anti-terrorismewetgeving uit 2002.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Denemarken geeft kunstvoorwerpen terug aan Afghaans Nationaal Museum

Rond de 4.000 Afghaanse kunstvoorwerpen die door de Deense grenspolitie in beslag waren genomen, zijn overgedragen aan het Nationaal Museum in Kabul, de hoofdstad van Afghanistan. Dat maakte de Deense premier Anders Fogh Rasmussen op 17 mei 2007 bekend tijdens een bezoek aan het land, waar hij een persconferentie hield tezamen met de Afghaanse president Hamid Karzai. Tot de voorwerpen behoorden onder meer munten die dateerden van de eerste twee eeuwen voor Christus en beeldjes van leeuwen en paarden.
Het Nationaal Museum, opgericht in 1930, werd door het voormalige Talibaan-bewind geplunderd en vernield. Later werd het gerestaureerd en in oktober 2004 weer voor publiek opengesteld.

GROENLAND

Minister treedt af vanwege onverenigbaarheid van functies

Op 31 mei 2007 werd bekend dat Lars-Emil Johansen, minister van Financiën in Groenland, was afgetreden na slechts een maand in functie te zijn geweest. Een dag eerder had het Groenlandse parlement, de Landsting, daar op aangedrongen omdat Johansen ook een zetel bekleedde in het parlement van Denemarken. Hij bezette daar één van de twee plaatsen die was gereserveerd voor het sinds 1979 semi-autonome Groenland. De Landsting achtte deze functies onverenigbaar.

Johansen was in de periode 1991-1997 premier van Groenland en behoorde tot de sociaal-democratische partij Siumut (S). Hij werd op 30 april 2007 minister van Financiën. Zijn taken zouden, tot de benoeming van een opvolger in september, worden waargenomen door premier Hans Enoksen. Johansen zou wel zijn zetel behouden in het Deense parlement, die hij sinds november 2001 bezette.

BUITENLANDSE ZAKEN

Denemarken besteedde bijna 280 miljoen euro aan oorlog in Irak

Minister van Defensie Soren Gade maakte op 6 maart 2007 bekend dat Denemarken tussen 2003 en 2006 in totaal 2,077 miljard Deense kronen (bijna 280 miljoen euro) had besteed aan de oorlog in Irak. Hij verstrekte de cijfers enkele weken nadat de Deense premier Anders Fogh Rasmussen had aangekondigd dat het overgrote deel van de 460 manschappen per augustus 2007 uit het land teruggetrokken zou worden.

Rechtbank wijst proces tegen Deens Irakbeleid af

Evenals in een aantal andere landen bestond in Denemarken bij een deel van de bevolking de wens om een onderzoek te laten doen naar de redenen die ten grondslag lagen aan de Deense beslissing deel te nemen aan de oorlog in Irak. Een groep van 26 Denen wilde daartoe via een proces premier Rasmussen aanklagen voor het schenden van artikel 19 van de Grondwet. Dit bepaalde dat oorlogsdeelname alleen gewettigd was wanneer het ging om zelfverdediging dan wel deel uitmaakte van een door de Verenigde Naties gesanctioneerde militaire interventie. Dat laatste was niet het geval omdat tot de aanval op Irak in 2003 was besloten door enkele afzonderlijke landen, in het bijzonder de Verenigde Staten en Groot-Brittannië.
Een rechtbank in Kopenhagen begon daartoe aan een onderzoek naar de legitimiteit van een dergelijk proces. De premier had op 30 januari alvast aangekondigd niet bereid te zijn voor de rechter te verschijnen teneinde de Deense steun aan de oorlog te verdedigen.
Op 11 april 2007 wees de rechtbank echter het verzoek af om premier Anders Fogh Rasmussen aan te klagen vanwege de Deense betrokkenheid bij de oorlog in Irak. Sinds 2003 waren zes Deense soldaten in Irak omgekomen. Tot de eisers behoorden ook de ouders van een van de gesneuvelden, maar het feit dat de overigen geen familieleden in het land hadden, maakte de aanklacht weinig kansrijk. De rechter meende dan ook dat de 26 niet ontvankelijk waren: 'De eisers worden noch afzonderlijk noch collectief meer geraakt door de Deense aanwezigheid in Irak dan de Deense bevolking in het algemeen.' Voorwaarde voor een proces was dat zij direct belanghebbend waren, aldus de rechtbank. Een advocaat van de eisers kondigde na de uitspraak aan in beroep te zullen gaan bij het Deense Hooggerechtshof.

Twee Deense soldaten gedood in Irak en Afghanistan

Premier Anders Fogh Rasmussen had in februari 2007 aangekondigd dat Denemarken het gros van zijn troepen per augustus uit Irak terug zou trekken. Hij stelde toen tevens dat dit de mogelijkheid bood om meer troepen beschikbaar te stellen voor Afghanistan. In mei vielen in beide landen slachtoffers onder Deense troepen. De roep van oppositieleden om zich versneld uit Irak terug te trekken, werd echter door de premier afgewezen.

Op 3 mei overleed een Deense soldaat in een ziekenhuis in Kopenhagen, nadat deze op 29 april in Afghanistan ernstig gewond was geraakt en vervolgens naar Denemarken was overgebracht. Het dodelijke incident vond plaats in de zuidelijke provincie Helmand, tijdens voorbereidingen op een militaire actie tegen Talibaan-strijders. In maart 2002 waren al drie Denen in het land omgekomen, maar de nu gesneuvelde soldaat was de eerste die bij een militaire operatie omkwam.
Enige tijd later, op 14 mei, kwam bij aanvallen op Deense troepen in Irak één militair om het leven en raakten er vijf gewond. De slachtoffers vielen nabij Hartha, niet ver van de zuidelijke stad Basra. Daarmee kwam het totale dodenaantal op zeven sinds augustus 2003, toen Denemarken haar eerste troepen uitzond. Er waren nu nog 430 Deense manschappen in Irak gelegerd.

Iran lijkt bereid tot schadevergoeding voor vernielingen Deense ambassade

De Deense minister van Buitenlandse Zaken Per Stig Moller concludeerde op 9 mei 2007 uit het onderhoud met zijn Iraanse ambtgenoot Monouchehr Mottaki dat Iran bereid was schadevergoeding te betalen voor de vernielingen die in februari 2006 waren aangericht in de Deense ambassade in Teheran. De Iraanse minister liet zich echter terughoudender uit over een moge-

lijke compensatie. Over het eventueel uit te betalen bedrag zou nog verder worden onderhandeld.
Het oproer in Iran – en verscheidene andere landen – ontstond destijds na de publicatie van cartoons over de profeet Mohammed, die in de islamitische wereld verontwaardiging hadden gewekt. Deze waren oorspronkelijk verschenen in het Deense dagblad *Jyllands-Posten* en daarna door andere media opnieuw afgedrukt.

(Vorige berichten pagina 12/2 - 2007)

DUITSLAND

BINNENLAND

President verwerpt gratieverzoeken ex-leden Rote Armee Fraktion

Op 7 mei 2007 werd bekend gemaakt dat de Duitse president Horst Köhler gratieverzoeken van Christian Klar (1952) en Birgit Hogefeld (1956), voormalige leden van de Rote Armee Fraktion (RAF), had afgewezen. Zij waren in de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw belangrijke leden van deze stadsguerrillagroep, die in 1998 formeel opheld te bestaan. Een officiële reden voor de afwijzing werd niet bekend gemaakt.
Klar was meerdere malen tot levenslang veroordeeld wegens betrokkenheid bij de moorden in 1977 op openbaar aanklager Siegfried Buback, werkgeversvoorzitter Hanns-Martin Schleyer en bankier Jürgen Ponto. Hij had intussen 24 jaar gevangen gezeten. Birgit Hogefeld zat eveneens levenslang uit voor betrokkenheid bij de bomaanslag in 1985 op een Amerikaanse luchtmachtbasis in Duitsland en poging tot moord in 1988 op Hans Tietmeyer, een voormalige functionaris van het Duitse ministerie van Financiën.

Partijen regeringscoalitie verliezen bij deelstaatverkiezingen in Bremen

De verkiezingen in de stadsstaat Bremen op 13 mei 2007 liepen uit op een nederlaag voor de twee partijen die landelijk aan de regeermacht deelnamen, de Christelijk-Democratische Unie (CDU) en de Sociaal-democratische Partij Duitsland (SPD). Deze hadden ook Bremen de laatste twaalf jaar gezamenlijk bestuurd.
In het 83 zetels tellende deelstaatparlement gingen de christen-democraten terug van 29 naar 23 zetels. De sociaal-democraten, die verreweg de grootste fractie in Bremen bleven, verloren 7 van hun 40 zetels. Alle deelnemende oppositiepartijen – de groenen, de liberalen, de voormalige communisten en extreem-rechts – wonnen daarentegen. Alleen bij de extreem-rechtse Duitse Volksunie (DVU) was de winst zo gering dat deze zich niet in zetelwinst vertaalde. Onder de oppositiepartijen boekte vooral de Linkspartij (Linke), voor een belangrijk deel bestaande uit ex-communisten, een goed resultaat: met meer dan 8 procent van de stemmen deed zij met 7 zetels haar intrede in het parlement. Tot dan toe was deze partij er alleen in geslaagd zetels te bemachtigen in deelstaten die gelegen waren in de voormalige Duitse Democratische Republiek.

Uitslagen deelstaatverkiezingen Bremen
(13 mei 2007)

Opkomst: 57,6 procent

partij	percentage		aantal zetels	
	2007	2003	2007	2003
SPD	36,7	42,3	33	40
CDU	25,7	29,8	23	29
Groenen	16,5	12,8	14	12
Linke	8,4	1,7	7	0
FDP	6,0	4,2	5	1
DVU	2,7	2,3	1	1
Totaal			83	83

SPD - Sociaal-democratische Partij Duitsland
CDU - Christelijk-Democratische Unie
Linke - Linkspartij
FDP - Vrije Democratische Partij
DVU - Duitse Volksunie

Twee linkse partijen gefuseerd

In mei 2007 werd de al langer bestaande samenwerking tussen twee Duitse politieke partijen ter linkerzijde geformaliseerd. De Linkspartij (Linke) en het Stemalternatief Arbeid en Sociale Rechtvaardigheid (WASG) bekrachtigden die maand een fusie tussen beide groeperingen.
De Linke was vooral een verzamelplaats van ex-communisten uit de voormalige Duitse Democratische Republiek, terwijl het WASG was voortgekomen uit ex-leden van de Sociaal-democratische Partij Duitsland en vakbondsleden. Deze waren teleurgesteld in de medewerking die de sociaal-democraten leverden aan economische hervormingen en bezuinigingen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Loonakkoord tussen vakbonden en werkgevers in de industrie

De Duitse vakbond IG Metall maakte op 4 mei 2007 bekend dat ze een negentien maanden durende overeenkomst had bereikt met de werkgevers uit de industrie over een loonsverhoging van 5,8 procent. De werknemers zouden nog dezelfde maand een bedrag van 400 euro ontvangen, waarna vanaf juni de lonen de eerstkomende twaalf maanden met 4,1 procent zouden stijgen. In juni 2008 ging een loonstijging in van 1,7 percent voor de aankomende vijf maanden. Het akkoord volgde op een serie werkonderbrekingen die vanaf 28 april plaatsvonden.
De overeenkomst gold voor ca. 800.000 arbeiders in de staat Baden-Württemberg, maar zou naar verwachting ook in andere staten gaan gelden en dan zo'n 3,4 miljoen mensen betreffen die bij IG Metall waren aangesloten. Dat waren werknemers uit grote industriële bedrijven als Daimler-Chrysler, BMW, Volkswagen en Siemens.

JUSTITIE

Cassatieverzoek medeplichtige aanslagen 11 september afgewezen

Het Bundesverfassungsgericht, de hoogste Duitse rechtbank, heeft het verzoek tot cassatie van Mounir al-Motassadeq, die was veroordeeld voor medeplichtigheid aan de aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten, afgewezen. Dat werd in mei 2007 bekend. De 32-jarige Marokkaan was in januari door het gerechtshof in Hamburg in hoger beroep veroordeeld tot vijftien jaar cel. Hij maakte deel uit van een terroristische cel in Hamburg waartoe ook drie van de kapers behoorden die op de dag van de aanslagen vier vliegtuigen kaapten. Met het besluit van de rechtbank waren de juridische mogelijkheden voor Motassadeq uitgeput. Hij was al twee maal eerder veroordeeld maar kwam door nieuwe gerechtelijke beslissingen tot tweemaal toe weer vrij.

BUITENLANDSE ZAKEN

Chinees bedrijf koopt Duitse luchthaven

Op 14 mei 2007 ging het Chinese bedrijf Linkglobal Logistics over tot de koop van

vliegveld Schwerin-Parchim in de deelstaat Mecklenburg-Vorpommern. Voor de noodlijdende luchthaven zou het bedrijf omgerekend bijna 100 miljoen euro hebben betaald. Niet eerder kreeg een Chinese firma een exploitatievergunning voor een Europese luchthaven.
Het bedrijf zou passagiersvluchten uitvoeren, maar zich vooral toeleggen op vrachtvervoer vanuit Zhengzhou, de hoofdstad van de Chinese provincie Henan. Bovendien zou het nabij de luchthaven de eindassemblage willen doen van artikelen die bestemd waren voor de Europese markt, zoals computers en kleding. Dit zou naar verwachting zo'n duizend arbeidsplaatsen kunnen opleveren.
De koop werd beschouwd als een belangrijke bijdrage aan de gewenste economische opleving van het oostelijk deel van Duitsland, waartoe Mecklenburg-Vorpommern behoorde. Schwerin-Parchim was al eerder, in 2001, verkocht aan de Britse Wiggins Group maar deze deed er vier jaar later weer afstand van. Sindsdien was de luchthaven in handen van een district van de deelstaat.

(Vorige berichten pagina 253/2 - 2007)

FINLAND

BINNENLAND

Centrum-rechtse coalitie na parlementsverkiezingen

Bij de parlementsverkiezingen van 18 maart 2007 wist het sinds 2003 regerende Fins Centrum (KESK) ondanks enig verlies haar positie als grootste partij te handhaven. Het behaalde ruim 23 procent van de stemmen, goed voor 51 van de 200 zetels in de Eduskunta, het uit één Kamer bestaande parlement van Finland. Zijn belangrijkste coalitiepartner, naast de Zweedse Volkspartij in Finland (SFP), was de Finse Sociaal-democratische Partij (SDP), die daalde van 53 naar 45 zetels. De SDP werd voorbijgestreefd door de (conservatieve) Nationale Coalitie Partij (KOK), die met 10 zetels winst op 50 uitkwam.

Centrum-rechtse regering gevormd

Omdat de KOK samen met het KESK over de kleinst mogelijke meerderheid van 101 zetels beschikten, werd een coalitie waartoe tenminste deze twee partijen behoorden waarschijnlijk geacht. Overeenkomstig de voorgeschreven procedure diende premier Matti Vanhanen op 28 maart het ontslag van zijn regering in, waarna in april de onderhandelingen over een nieuwe regering konden beginnen. Vanhanen had tijdens de campagne, die in het teken stond van discussies over de Finse verzorgingsstaat, vooral de noodzaak benadrukt van de strijd tegen de werkloosheid, belastingverlaging voor huishoudens en bedrijven en meer uitgaven voor gezondheids- en ouderenzorg.

Op 15 april 2007 maakte Vanhanen de vorming bekend van een uit vier partijen bestaande centrum-rechtse regeringscoalitie, waarvan behalve het KESK en de KOK ook de vroegere coalitiepartner van het KESK, de Zweedse Volkspartij in Finland (SFP) deel uitmaakte.

De vierde coalitiepartner was de Groene Alliantie (VIHR). Tezamen konden deze partijen rekenen op een meerderheid van 125 van de 200 zetels.

Op 19 april werden de nieuwe kabinetsleden officieel benoemd door president Tarja Halonen.

Uitslagen parlementsverkiezingen Finland
(18 maart 2007)

Opkomst: 67,9 procent

partij	percentage	zetels
KESK	23,1	51
KOK	22,3	50
SDP	21,4	45
VAS	8,8	17
VIHR	8,5	15
KD	4,9	7
SFP	4,5	9
PS	4,1	5
Vertegenwoordigers van Åland-eilanden	0,5	1
Overige	1,9	-
Totaal	100,0	200

KESK - Fins Centrum
KOK - Nationale Coalitie Partij
SDP - Finse Sociaal-democratische Partij
VAS - Linkse Alliantie
VIHR - Groene Alliantie
KD - Finse Christen-democraten
SFP - Zweedse Volkspartij in Finland
PS - Ware Finnen

Samenstelling regering Finland
(19 april 2007)

President
Tarja HALONEN
Premier
Matti Taneli VANHANEN
Vice-premier
Jyrki KATAINEN

Ministers:
Arbeid
Tarja CRONBERG
Binnenlandse Zaken
Anne HOLMLUND
Buitenlandse Handel en Ontwikkeling
Paavo VAYRYNEN
Buitenlandse Zaken en Noord-Europese samenwerking
Ilkka KANERVA
Communicatie
Suvi LINDEN
Cultuur en Sport
Stefan WALLIN
Defensie
Jyri HAKAMIES
Financiën
Jyrki KATAINEN
Gezondheidszorg en Maatschappelijk werk
Paula RISIKKO
Handel en Industrie
Mauri PEKKARINEN
Huisvesting
Jan VAPAAVUORI
Immigratie en Europese Zaken
Astrid THORS
Justitie
Tuija BRAX
Landbouw en Bosbouw
Sirkka-Liisa ANTTILA
Milieu
Paula LEHTOMAKI
Onderwijs
Sari SARKOMAA
Openbaar bestuur en Plaatselijke overheid
Mari KIVINIEMI
Sociale Zaken en Gezondheid
Liisa HYSSALA
Transport
Anu VEHVILAINEN

Premier maakt regeringsplannen bekend

Op 15 april maakte premier Vanhanen de beleidsvoornemens van het kabinet bekend. Het streefde naar een belastingverlaging van 2 miljard euro in de periode tot 2011, hetgeen minder was dan de verlaging met 2,7 miljard onder de vorige, centrumlinkse regering (2003-2007). Daarnaast wilde het in Finland, dat met ca. 7 procent het hoogste werkloosheidspercentage van Scandinavië kende, tot 2011 tussen de 80.000 en 100.00 nieuwe arbeidsplaatsen

creëren. Mensen zonder baan zouden meer worden aangespoord de arbeidsmarkt op te gaan, maar de regering wilde het model van de Finse verzorgingsstaat niet aantasten. De inkomenspositie van éénoudergezinnen en gezinnen met meer dan drie kinderen zou worden verbeterd en het vaderschapsverlof zou vanaf 2010 worden uitgebreid van 18 naar 32 dagen.
De buitenlandse politiek zou naar verwachting niet wezenlijk veranderen. Wel streefde het kabinet naar intensivering van de transatlantische samenwerking met de Verenigde Staten en Canada. De conservatieve KOK, die de ministeries van Defensie en Buitenlandse Zaken in handen had, neigde als enige partij naar een lidmaatschap van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, maar daarvoor bestond geen steun onder de andere partijen en ook niet onder de meerderheid van de Finse bevolking.

Hoge deelname van vrouwen aan politiek

Finland stond bekend als een land waarin de deelname van vrouwen aan de politiek hoog was. Finland was het eerste land ter wereld dat in 1906 een volledig, zowel actief als passief, stemrecht voor vrouwen invoerde. Hun deelname aan de politiek was hoog. Sinds 2000 had het land een vrouwelijke president in de persoon van Tarja Halonen, die in 2006 was herkozen voor een periode van zes jaar. Het percentage vrouwen in de in maart 2007 gekozen volksvertegenwoordiging was gestegen van 37,7 (75 zetels) naar 42 procent (84 zetels). Daarmee was Finland het tweede land, na Zweden, dat de door de Raad van Europa gehanteerde norm van 40 procent overschreed. Vooral de sociaal-democraten en de Groene Alliantie (VIHR) hadden een hoog percentage vrouwen kandidaat gesteld – bij laatstgenoemde partij zelfs een meerderheid van 52,5 procent.
Op 19 april bleek bij de presentatie van de nieuwe regering dat Finland nu ook het hoogste percentage vrouwelijke kabinetsleden ter wereld had. Er werden twintig ministers benoemd, van wie er twaalf, dat wil zeggen 60 procent, vrouw waren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Eerste Finse soldaat gedood in Afghanistan

Op 23 mei 2007 verloor een Finse soldaat het leven in Afghanistan, toen deze terugkeerde naar de militaire basis Maymana, hoofdstad van de noordwestelijke provincie Faryab. Hij maakte deel uit van een patrouille te voet en werd getroffen door een bom die op vijftig meter afstand van de basis ontplofte. De regio waar dit gebeurde, werd normaal gesproken gespaard voor gewelddadigheden. Bij de ontploffing raakten ook vier Noren licht gewond. Daarnaast zou één Afghaanse burger zijn gedood en één gewond zijn geraakt.
Finland had zeventig soldaten in Afghanistan gelegerd. Zij maakten deel uit van de International Security Assistance Force, de troepenmacht van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werknemers bedrijf Nokia staken tegen dreigend ontslag

Duizenden werknemers van Nokia, 's werelds grootste producent van mobiele telefoons, legden op 23 februari 2007 voor korte tijd het werk neer om te protesteren tegen door de directie aangekondigde ontslagen. In deze grootste Finse onderneming zou ongeveer de helft van het maximale aantal van zevenhonderd ontslagen wereldwijd vallen. De onderneming had zo'n 68.000 mensen in dienst, van wie 24.000 in Finland.
De protesten richtten zich daarnaast tegen de maatregel om de bonussen te verlagen. Dit riep verontwaardiging op, omdat Nokia in 2006 een respectabele winst had gemaakt.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Finse papierproductie bereikt in 2006 record

De Finnish Forest Industries Federation (FFIF) maakte op 14 februari 2007 bekend dat de productie van papier, karton en houtpap in 2006 een recordwaarde van 27 miljard dollar (ca. 21 miljard euro) had bereikt. Dat was een toename van 14 procent in vergelijking met 2005. In hoeveelheden uitgedrukt ging het om een productie van 15,5 ton voor papier en karton en van 14,3 ton voor houtpap.
Finland verzorgde 4 procent van de wereldproductie aan papier. Ruim 10 procent van het papier voor tijdschriften was uit dit land afkomstig en in Europa lag dit percentage op 60 procent.

GEZONDHEID EN ZORG

Strenge maatregelen tegen hoge alcoholconsumptie jongeren

Het Finse parlement nam op 7 februari 2007 met 107 tegen 71 stemmen een serie maatregelen aan die er op gericht waren het alcoholgebruik onder jongeren terug te dringen. Ze hielden met name het volgende in:
- Het adverteren voor alcoholische dranken op televisie wordt tussen 7 uur 's ochtends en 9 uur 's avonds verboden;
- In bioscopen waar films worden gedraaid voor een publiek beneden de achttien jaar zijn geen alcoholadvertenties toegestaan;
- Adverteren voor alcohol wordt ook elders verboden, met uitzondering van bars, restaurants en winkels die de dranken verkopen;
- Kortingen op de koop van grotere hoeveelheden alcohol worden verboden;
- Flessen alcohol moeten worden voorzien van een etiket waarop wordt gewaarschuwd voor de negatieve gezondheidseffecten van alcoholmisbruik, inclusief die voor de foetus.

De maatregelen volgden op een onderzoek uit december 2006 van het Nationaal Onderzoeks- en Ontwikkelingscentrum voor Welzijn en Gezondheid, waaruit was gebleken dat alcoholgebruik was uitgegroeid tot de belangrijkste doodsoorzaak in Finland. Het was verantwoordelijk voor 17 procent van alle sterfgevallen in de leeftijdscategorie tussen 15 en 64 jaar.

(Vorige berichten pagina 14/3 - 2007)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Nicolas Sarkozy gekozen tot president

Polarisatie in aanloop naar tweede ronde verkiezingen

De extreem-rechtse leider Jean-Marie Le Pen adviseerde zijn achterban op 1 mei 2007 om de tweede ronde van de Franse presidentsverkiezingen te boycotten. Le Pen, die bij de eerste ronde in 2002 verras-

send tweede was geworden en nu op de vierde plaats was geëindigd, verklaarde zich te willen concentreren op de parlementsverkiezingen in juni. De centrum-rechtse François Bayrou, die in de eerste ronde als derde was geëindigd, onthield zich nog altijd van een stemadvies.

De tweede ronde zou gaan tussen de conservatieve kandidaat Nicolas Sarkozy en de socialistische Ségolène Royal. Sarkozy had volgens de peilingen een lichte voorsprong op Royal, die vergeefs had geprobeerd Bayrou voor zich te winnen.
Van de extreem-rechtse kiezers zou volgens een opinieonderzoek 61 procent op Sarkozy stemmen en 15 procent op Royal; 24 procent had nog geen mening of zou thuisblijven.

Sarkozy met ruime meerderheid gekozen

Nicolas Sarkozy won op 6 mei 2007 de presidentsverkiezingen met 53 procent van de stemmen, tegenover 47 procent voor Ségolène Royal. De opkomst was 84 procent. Alom werd verwacht dat Sarkozy een nieuwe koers zou uitzetten om de economie uit het slop te halen en het immigratieprobleem aan te pakken. In zijn overwinningstoespraak verklaarde Sarkozy dat hij 'de president van alle Fransen' wilde zijn, maar geen middenkoers zou varen. Hij pleitte voor het herstel van waarden als 'respect, autoriteit, werk, verdienste en inspanning'.
Onder zijn presidentschap zou Frankrijk zich verzetten tegen dictators en moslimfundamentalistische vrouwenonderdrukking. Verwacht werd dat zijn Midden-Oostenbeleid in vergelijking met vorige presidenten pro-Arabisch zou zijn. Opmerkelijk was de oproep van de pro-Amerikaanse Sarkozy aan de Verenigde Staten tot meer klimaatbeschermingsmaatregelen.
Aanhangers van links spraken de vrees uit dat de nieuwe president een politiestaat wilde vestigen. De aangekondigde aanpassingen van het arbeidsrecht zouden naar verwachting op veel verzet stuiten van de machtige vakbonden.

Binnen de Europese Unie werd verwacht dat er met de verkiezing van Sarkozy weer schot zou komen in het overleg over de Europese grondwet. De besprekingen lagen stil sinds de negatieve uitslag van het grondwetsreferendum in Frankrijk en Nederland.

Rellen en geweld na verkiezingsoverwinning Sarkozy

Minister van Binnenlandse Zaken François Baroin maakte op 9 mei bekend dat voor de derde opeenvolgende nacht honderden auto's in brand waren gestoken. De politie had in totaal 80 arrestaties verricht. In linkse kringen en in de arme immigrantenwijken bestond veel weerstand tegen Sarkozy vanwege zijn harde uitspraken en strenge maatregelen als minister van Binnenlandse Zaken. In 2005 had Sarkozy de relschoppers in de arme migrantenwijken, die protesteerden tegen hun uitzichtloze situatie en discriminatie, uitgemaakt voor 'uitschot'. Verantwoordelijk voor het geweld van de laatste drie nachten waren vooral linkse tegenstanders en anarchisten.

Nieuwe strategieën in aanloop parlementsverkiezingen

Op 11 mei 2007 maakte Ségolène Royal bekend dat zij zich niet verkiesbaar stelde voor de parlementsverkiezingen in juni. Royal, die president was van de regio Poitou-Charentes, benadrukte hiermee haar bezwaar tegen het in Frankrijk gebruikelijke opeenstapelen van gekozen functies. Verder wilde ze leiding gaan geven aan de vernieuwing van de Socialistische Parij (PS).
François Bayrou had inmiddels een nieuwe partij opgericht met de naam Democratische Beweging (MoDem). Deze wees stembusakkoorden met rechts en links af. Van de 29 afgevaardigden van de Unie voor de Franse Democratie (UDF), namens welke Bayrou presidentskandidaat was geweest, hadden er 23 gekozen voor een alliantie met Sarkozy's partij, de Unie voor een Volksbeweging.

President Chirac neemt afscheid

Op 15 mei hield Jacques Chirac zijn laatste televisietoespraak als president van Frankrijk. Hij riep de Fransen op trouw te blijven aan de waarden die het land een belangrijke natie in Europa en een voorvechter van vrede in de wereld maakten.
De 74-jarige Chirac was twaalf jaar president geweest en zat veertig jaar in de politiek. Hij was de oprichter van de neo-gaullistische UMP, die onder zijn leiding een machtige rechtse beweging werd. Hij werd diverse malen beschuldigd van illegale partijfinanciering, maar kon tot nog toe vanwege zijn presidentiële immuniteit niet worden ondervraagd.
Een van de grootste misrekeningen van Chirac was het referendum over de Europese grondwet, waartegen de Fransen massaal 'nee' stemden.
Op internationaal vlak ijverde Chirac voor minder invloed van de Verenigde Staten en in 2003 verzette hij zich tegen de Amerikaanse invasie van Irak. Chirac onderhield nauwe banden met de voormalige Franse koloniën in Afrika en kreeg veel kritiek vanwege zijn goede relaties met dictatoriale Afrikaanse leiders.
Na zijn vertrek als president wilde hij zich bezighouden met een fonds voor milieubescherming en culturele uitwisseling, vooral gericht op Afrika.

President Sarkozy toont zijn slagkracht na inauguratie

Op 16 mei 2007 trad Sarkozy aan als nieuwe president met een korte toespraak waarin hij beloofde dat Frankrijk 'een vooraanstaande plaats' in de wereld zou bekleden. Sarkozy wilde de Franse economie grondig hervormen. Het moest makkelijker worden voor bedrijven om personeel aan te nemen en te ontslaan. Verder wilde hij gezinshereniging van immigranten bemoeilijken en de macht van de vakbonden beperken. Voor het welslagen van zijn plannen was het noodzakelijk dat zijn partij, de UMP, de parlementsverkiezingen van juni zou winnen.
Na zijn inauguratie ging Sarkozy meteen aan het werk. Diezelfde dag bezocht hij al de Duitse bondskanselier Angela Merkel in Berlijn om de Frans-Duitse band te benadrukken en de patstelling rond de Europese grondwet te bespreken. Hij voerde overleg met vakbonden en werkgevers en bezocht de Europese vliegtuigbouwer Airbus die in financiële problemen verkeerde en 10.000 banen wilde schrappen.

François Fillon tot premier benoemd

Op 17 mei benoemde Sarkozy zijn politiek adviseur en campagneleider François Fillon tot premier. De 53-jarige Fillon was onder meer minister van Sociale Zaken van 2002 tot 2004 en hervormde destijds het pensioensysteem in Frankrijk.
Fillon's eerste taak was de vorming van een nieuw kabinet. Zoals Sarkozy tijdens zijn campagne had beloofd, was er een nieuw ministerie voor Immigratie en Nationale

identiteit en meer aandacht voor milieukwesties.
De grootste verrassing waren de benoemingen uit andere partijen, een novum in de Franse politiek. Zo werd de socialist Bernard Kouchner minister van Buitenlandse Zaken. De populaire linkse politicus was medeoprichter van Artsen zonder Grenzen en de eerste bestuurder van Kosovo namens de Verenigde Naties (1999-2000). Ook kwam er een minister van de UDF, namelijk Hervé Morin die minister van Defensie werd.
Alain Juppé werd minister van Staat. Hij was de gedoodverfd opvolger van Chirac, totdat hij door een rechtbank werd veroordeeld vanwege illegale partijfinanciering voor de UMP. Met de benoeming van de van oorsprong Marokkaans-Algerijnse Rachida Dati op Justitie wilde Sarkozy het belang van de integratie van buitenlanders benadrukken. Jean-Louis Borloo werd minister van Economische Zaken en kreeg daarmee als taak de aangekondigde economische hervormingen uit te voeren.

Socialistische Partij ontstemd over regeringsdeelname linkse politici

De Franse socialisten reageerden ontstemd over de benoeming van linkse politici in het rechtse kabinet-Fillon. Partijleider François Hollande kondigde op 18 mei 2007 aan dat de pas benoemde minister Kouchner zou worden geroyeerd als partijlid. Behalve Kouchner waren nog twee socialisten benoemd. Jean-Pierre Jouyet, een persoonlijke vriend van Hollande, en Eric Besson, de voormalig economisch adviseur van Ségolène Royal, werden beiden staatssecretaris. De linkse Martin Hirsch, voorzitter van de armenbeweging Emmaüs – opgericht door de in januari overleden Abbé Pierre – was benoemd tot Hoge Commissaris voor Bestrijding van Armoede.
De definitieve kabinetssamenstelling zou in juni bekend worden.

Uitzettingsbeleid wordt voortgezet

Brice Hortefeux, de nieuwe minister van Immigratie en Nationale identiteit, verklaarde op 21 mei dat het bestaande beleid werd voortgezet en dat in 2007 zo'n 25.000 illegalen zouden worden uitgezet. Een pardonregeling zou volgens de nieuwe minister een verkeerd signaal afgeven. Verder kondigde Hortefeux aan dat het gezinsherenigingsbeleid werd verscherpt om de integratie van nieuwkomers te bespoedigen. Dit beleid was in lijn met de campagnebeloften van president Nicolas Sarkozy. Tegenstanders hadden kritiek geuit op het combineren van de beleidsterreinen van immigratie en nationale identiteit in één ministerie.

(Vorige berichten pagina 254/1 e.v. - 2007)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Griekse militante groep claimt aanval op politiebureau

Het Griekse weekblad *Pondiki* publiceerde op 9 mei 2007 een verklaring van de Revolutionaire Strijd. Deze extreem-linkse groepering had vanaf 2003 verscheidene aanslagen op ministeries en politiebureaus in heel Griekenland gepleegd. In de verklaring eiste zij niet alleen de verantwoordelijkheid op voor de aanslag op een politiebureau op 30 april in Athene, maar verklaarde ze ook rechtstreeks de oorlog aan de politie als geheel vanwege haar hardhandige optreden. Verder liet de organisatie weten dat haar acties vooralsnog symbolisch gericht waren, zoals de raketaanslag op het embleem van de Amerikaanse ambassade in januari 2007, maar dat de volgende wel eens wat bloediger zouden kunnen worden.

Anarchistische aanvallen op kantoor dagblad en Citibank

De politie maakte op 15 mei 2007 bekend dat enkele tientallen jongeren het kantoor van het dagblad *Apoyevmatini* hadden aangevallen. Hierbij werd de ingang beschadigd, maar raakte verder niemand gewond. Diezelfde dag werd er elders in Athene ook brand gesticht bij een vestiging van de Citibank. Op de door de jongeren achtergelaten pamfletten stond dat de aanval een reactie was op de media-aandacht voor de recente geweldsgolf door anarchistische jongeren.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Stakingen ontregelen openbare leven

Het openbare leven in Griekenland werd op 15 mei 2007 geheel ontregeld door een 24-uursstaking van de Griekse vakbonden. De staking werd uitgeroepen vanwege een conflict tussen de vakbonden en de Griekse regering over pensioenfondsen. De vakbonden beschuldigen de regering van het verlenen van toestemming aan de fondsen om pensioengelden voor risicovolle investeringen te gebruiken.

JUSTITIE

Hof van beroep bevestigt straf Griekse links-extremisten

Een Grieks hof van beroep herbevestigde op 9 mei 2007 de levenslange gevangenisstraf van de leider, Alexandros Giotopoulos, en de belangrijkste leden van de Beweging van de Zeventiende November. Er werd in totaal 39 maal levenslang gegeven aan de groepering die verantwoordelijk was voor 23 moorden in de periode 1975-2001.
Giotopoulos was het niet met het vonnis eens en beweerde dat hij het slachtoffer was van een Amerikaans en Brits complot. Hij was daarom ook van plan om bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens tegen de uitspraak in beroep te gaan.

EUROPESE UNIE

Migranten in Griekenland demonstreren voor meer rechten

Honderden Afrikaanse en Aziatische immigranten demonstreerden op 31 mei 2007 in Athene voor een versoepeling van de Europese regels voor migranten en asielzoekers. Aan de door de Griekse vakbonden, linkse partijen en mensenrechtenbewegingen georganiseerde protestmars deden ruim 1.500 mensen mee. De deelnemers eisten het stoppen van het deporteren van migranten en een generaal pardon voor migranten die al meer dan vijf jaar in de Europese Unie woonden. De acties vielen samen met een Europese conferentie over migratie in Athene.

(Vorige berichten pagina 255/2 e.v. - 2007)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Inlichtingendienst volgde daders aanslagen juli 2005

De Britse oppositie eiste op 1 mei 2007 een

onderzoek naar het functioneren van de Britse inlichtingendiensten. Dit omdat een dag eerder duidelijk was geworden dat inlichtingendienst MI5 twee van de daders van de zelfmoordaanslagen van 7 juli 2005 al een jaar voor de aanslagen volgde. MI5 greep niet in omdat de twee geen gevaar voor de veiligheid zouden opleveren.
Een en ander werd op 30 april 2007 bekend bij de veroordeling van vijf moslims voor het beramen van zelfmoordaanslagen. Uit de processtukken bleek namelijk dat de veroordeelden contact hadden met twee van de daders van de aanslagen van juli 2005. MI5 stelde echter dat ze op basis van de gegevens waarover ze destijds beschikte niet kon weten dat de twee plannen hadden voor de aanslagen. Bij deze aanslagen op het openbaar vervoer kwamen 52 mensen om het leven.

Labour verliest lokale verkiezingen

Labour (Lab) verloor zoals verwacht veel zetels tijdens de lokale verkiezingen die op 3 mei 2007 in Engeland, Wales en Schotland werden gehouden. Het verlies was echter minder groot dan voorspeld. Ook de Liberaal-Democraten (LibDem) verloren. De Conservatieven (Cons) wonnen de meeste zetels.
De grootste overwinnaar was echter de Schotse Nationale Partij (SNP), die in het Schotse parlement de grootste partij werd. Ze haalde 47 van de 129 zetels, terwijl Lab bleef steken op 46 zetels. Hiermee verloor Lab voor het eerst in vijftig jaar de controle over Schotland. SNP-leider Alex Salmond: 'Schotland is voor eens en altijd veranderd. Nooit zullen ze meer zeggen dat Labour het voorspelbare recht heeft om Schotland te besturen.'

Britten krijgen ministerie van Justitie

Premier Tony Blair voerde op 9 mei 2007 een reorganisatie door van zijn departementen. Hierbij werd een nieuw ministerie van Justitie gevormd. Dit zou zich onder andere gaan bezig houden met strafzaken en het gevangeniswezen. Deze zaken vielen tot dan toe onder het ministerie van Binnenlandse Zaken.
Binnenlandse Zaken zou zich directer bezig gaan houden met het bestrijden van het terrorisme. Hiertoe zou het onder andere de coördinatie krijgen van de terrorismebestrijding. Verder zou ook het handhaven van de openbare orde tot de taken van het ministerie behoren.

Premier Blair maakt aftreden bekend

De Britse premier Tony Blair maakte op 10 mei 2007 bekend dat hij op 27 juni zou aftreden als premier. Hij deed dit tijdens een toespraak waarin hij terugkeek op zijn ambtsperiodes. Blair won met Labour (Lab) drie opeenvolgende verkiezingen: in 1997, 2001 en 2005. Gedurende zijn ambtstermijnen wist hij veel te bereiken, zoals een sterke Britse economie, een ingrijpende hervorming van het Hogerhuis, nationale parlementen in Schotland en Wales en vrede in Noord-Ierland. Hij kwam echter onder vuur te liggen, ook in zijn eigen partij, vanwege de deelname aan de oorlogen in Afghanistan en Irak. Critici vonden dat hij teveel aan de leiband van de Verenigde Staten liep.
Blair zei: 'Met mijn hand op mijn hart zeg ik dat ik hetgeen heb gedaan wat ik dacht dat goed was.' Hij wees er daarbij op dat het verdrijven van de Talibaan in Afghanistan en dictator Saddam Hoessein in Irak redelijk eenvoudig verliep, maar dat de strijd tegen het internationaal terrorisme daarentegen was verhevigd.
Blair zou overigens voor zijn district Sedgefield lid blijven van het Lagerhuis, tenzij hij werd gevraagd voor een belangrijke internationale functie.

Gordon Brown gekozen tot nieuwe leider Labour

Minister van Financiën Gordon Brown won op 17 mei 2007 met gemak de strijd om het leiderschap van Lab. Zijn uitdager, John McDonnell, kreeg de avond ervoor niet de benodigde steun van 45 parlementsleden om de strijd aan te gaan. Brown won de verkiezing uiteindelijk met 313 van de 352 stemmen. In Groot-Brittannië kozen de parlementsleden hun politieke leider.
Brown zei vereerd te zijn met de overweldigende steun van zijn partij. Hij wilde de komende weken gebruiken om te luisteren naar wat de burgers bezig hield. Verder kondigde hij aan de macht van het parlement te willen vergroten.

Prins Harry gaat niet naar Afghanistan

Generaal Richard Dannatt zei op 16 mei 2007 dat prins Harry niet naar Afghanistan zou worden gestuurd om deel te nemen aan de Britse troepenmacht in het land. Uitzending zou te veel gevaar opleveren voor de prins en degenen om hem heen. Barratt: 'Er zijn een aantal specifieke bedreigingen tegen prins Harry geuit. Deze bedreigingen hebben effect op hem en degenen die hem omringen. Dat levert een risico op dat ik onacceptabel vind.'
De 22-jarige Harry liet weten teleurgesteld te zijn, maar begrip te hebben voor Dannatt's moeilijke beslissing.

Brand verwoest schip Cutty Sark

Een hevige brand legde op 21 mei 2007 de theeclipper Cutty Sark grotendeels in de as. De Cutty Sark was de enige theeclipper die behouden was gebleven en een grote toeristische trekpleister. De clipper lag voor restauratie in een droogdok. Vanwege die renovatie was een groot deel van de inboedel niet op het schip, zodat dit gespaard bleef.
De oorzaak van de brand was vooralsnog onduidelijk, maar een politiewoordvoerder bestempelde de brand als verdacht. Het restauratieproject zou worden voortgezet, hoewel de kosten daarvan flink zouden oplopen.

JUSTITIE

Rechtbank veroordeelt ambtenaar wegens lekken

Een rechtbank in Londen veroordeelde op 10 mei 2007 een ambtenaar tot zes maanden gevangenisstraf wegens het lekken van een memo over een ontmoeting van de Amerikaanse president George W. Bush met de Britse premier Tony Blair. In deze memo suggereerde Bush de Arabische televisiezender *Al Jazeera* te bombarderen. Dagblad de *Daily Mirror* publiceerde de memo, waarop de officiële reactie was dat de suggestie van Bush niet serieus was bedoeld.
De ambtenaar werd veroordeeld wegens overtreding van de Official Secrets Act (OSA). Een medeplichtige kreeg een gevangenisstraf van drie maanden.

Veroordeelde voor terrorisme krijgt strafvermindering

Het Hof van Beroep bepaalde op 16 mei 2007 dat Dhiren Barot na dertig jaar in aanmerking kon komen voor vrijlating. Een lagere rechtbank had die termijn op veertig

jaar gesteld. Barot was tot levenslang veroordeeld wegens het plannen van terroristische aanslagen op financiële instellingen, hotels en treinstations.

NOORD-IERLAND

Paramilitairen van protestantse UVF willen ontwapenen

De Ulster Volunteer Force (UVF), een verboden protestantse paramilitaire organisatie, maakte op 3 mei 2007 bekend dat ze geweld voor politieke doeleinden afzwoer. Ze had haar leden de opdracht gegeven de wapens bij seniorleden in bewaring te geven. De UVF startte op 17 mei besprekingen met de ontwapeningscommissie van John de Chastelain over ontwapening.
De UVF pleegde van 1966 tot 1994 aanslagen op katholieken die zeker 500 mensen het leven kostten. Hierna liet ze zich meer in met criminaliteit.

Protestanten en katholieken vormen regering

Ian Paisley van de Democratische Unionistische Partij (DUP) en Martin McGuinness van Sinn Fein (SF), de politieke tak van het Ierse Republikeinse Leger (IRA), wisten op 8 mei 2007 in recordtijd een nieuwe regering te formeren. Daarin namen de twee leiders zelf de functie van premier respectievelijk vice-premier in. De nieuwe regering zou het bestuur van Londen overnemen.

Samenstelling regering Noord-Ierland
(8 mei 2007)

Premier
Ian PAISLEY
Vice-premier
Martin MCGUINNESS

Ministers:
Cultuur, Kunst en Vrije Tijd
Edwin POOTS
Financiën en Personeel
Peter ROBINSON
Gezondheidszorg, Sociale Voorzieningen en Openbare Veiligheid
Michael MCGIMPSEY
Landbouw en Plattelandsontwikkeling
Michelle GILDERNEW
Milieu
Arlene FOSTER
Ondernemen, Handel en Investeringen
Nigel DODDS
Onderwijs
Caitríona RUANE
Regionale Ontwikkeling
Conor MURPHY
Sociale Ontwikkeling
Margaret RITCHIE
Werkgelegenheid en Onderwijs
Sir Reg EMPEY

Met de formatie van de regering was de samenwerking tussen de voormalige aartsvijanden een feit. Paisley, die altijd categorisch weigerde om samen te werken met SF, zei: 'Vanuit de diepte van mijn hart, geloof ik dat er vrede is gekomen in Noord-Ierland, een tijd waarin haat niet langer zal regeren. Het is geweldig om deel uit te mogen maken van de genezing van deze provincie.'
Een en ander gebeurde in bijzin van de Britse premier Tony Blair en zijn Ierse ambtgenoot Bertie Ahern. Na afloop was er een fotosessie, waarbij iedereen elkaar de hand drukte. Alleen de handdruk tussen Paisley en McGuinness bleef uit.

Ierse premier Ahern spreekt parlement toe

De Ierse premier Bertie Ahern sprak op 15 mei 2007 een gezamenlijke vergadering van het Hoger- en Lagerhuis toe. Ahern was de eerste Ierse leider die deze eer ten deel viel. Ahern roemde tijdens zijn toespraak de inzet van de Britse premier Tony Blair voor vrede in Noord-Ierland. Hij wees er daarbij tegelijkertijd op dat deze vrede nog erg broos was: 'Wij moeten de zwaarbevochten resultaten in Noord-Ierland koesteren. Maar we moeten ook bedenken waar we vandaan komen, we moeten er eens en temeer voor zorgen dat de stabiliteit zich handhaaft en de hoop wortel schiet.' Ahern kreeg zelf een staande ovatie voor zijn rol in het vredesproces.
Blair en Ahern kwamen beiden in 1997 aan de macht en hadden zich sindsdien ingezet voor vrede in Noord-Ierland. Dankzij het geduld en de volhardendheid van beide bewindslieden kwam deze vrede er uiteindelijk ook.

Dader moord politieagent McCabe vrijgelaten

Op 15 mei 2007 werd Michael O'Neill vrijgelaten uit de gevangenis nadat hij acht van de elf jaar waartoe hij was veroordeeld had uitgezeten. O'Neill kreeg zijn straf voor medeplichtigheid aan de moord op politieagent Jerry McCabe, die in 1996 slachtoffer werd van een overval door een eenheid van het Ierse Republikeinse Leger (IRA). Uiteindelijk werden vier IRA-leden voor deze moord veroordeeld. De politieke vleugel van de IRA, Sinn Fein (SF), vroeg geregeld een pardon voor de vier op basis van de Akkoorden van Goede Vrijdag (1998), maar dit pardon werd steevast geweigerd. O'Neill was de eerste van de vier veroordeelden die op vrije voeten kwam.

Noord-Ierland stelt nieuwe politiecommissie in

Op 22 mei 2007 werd een nieuwe commissie opgericht die de politie van Noord-Ierland zou moeten controleren. De commissie moest er komen omdat Sinn Fein (SF), de politieke vleugel van het Ierse Republikeinse Leger (IRA), de Noord-Ierse politiemacht had erkend. SF had de politiemacht geboycot sinds de oprichting ervan in 2001. Begin mei 2007 liet ze weten de politiemacht te erkennen, waarmee ze de weg vrijmaakte voor de vorming van een Noord-Ierse regering.
De nieuwe commissie telde negentien leden. Tien van hen waren politici, de overigen werden benoemd door de minister van Noord-Ierse Zaken. De commissie zou op 30 mei voor het eerst bij elkaar komen.

EUROPESE UNIE

Metrisch systeem niet verplicht

De Europese Commissie besloot op 9 mei 2007 haar pogingen te staken om het metrische systeem als enig geldende maatsysteem in Groot-Brittannië in te voeren. De pogingen hiertoe begonnen in 2001, toen een handelaar werd veroordeeld omdat hij weigerde om van zijn bananen de kiloprijs te vermelden. Sindsdien stelde de Europese Commissie verscheidene pogingen in het werk om het oude systeem van feet, inches, pounds, ounces en gallons te verbieden. De tegenstand vanuit Groot-Brittannië bleek echter te groot.

BUITENLANDSE ZAKEN

Premier Blair ontmoet Amerikaanse president Bush

De Britse premier Tony Blair mocht op 18 mei 2007 overnachten op het Witte Huis, een uitzonderlijke geste die slechts weini-

gen was gegund. De overnachting onderstreepte de vriendschap die hij met de Amerikaanse president Bush in de loop der jaren had opgebouwd. Blair was de trouwste Europese bondgenoot van de Verenigde Staten. Groot-Brittannië leverde de grootste militaire bijdrage aan de invasies in Afghanistan en Irak.
De steun voor Bush leverde Blair in Groot-Brittannië veel kritiek op. Hij kreeg de bijnaam 'Bush' poedel' te zijn.

Groot-Brittannië vraagt uitlevering verdachte 'polonium-moord'

Groot-Brittannië vroeg Rusland op 28 mei 2007 om Andrej Lugovoj uit te leveren. De Britten stelden namelijk over voldoende bewijs te beschikken voor de betrokkenheid van Lugovoj bij de moord op Aleksander Litvinenko. Deze werd in november 2006 vergiftigd met het uiterst zeldzame radioactieve materiaal polonium 210. Niet veel later overleed hij.

Moskou had overigens al eerder laten weten Lugovoj niet te zullen uitleveren.
Lugovoj reageerde zelf op 31 mei 2007. Hij zei dat hij over bewijzen beschikte dat de Britse geheime dienst MI6 verantwoordelijk was voor de moord op Litvinenko. De laatste zou Lugovoj hebben benaderd om voor inlichtingendienst MI6 compromitterend materiaal te verzamelen over de Russische president Vladimir Poetin. MI6 zou zeer verbolgen zijn geweest over de handelswijze van Litvinenko omdat hij zijn contacten met de geheime dienst openbaar had gemaakt.
Lugovoj zei dat MI6 Litvinenko waarschijnlijk zelf had vergiftigd of dat ze hier in elk geval nauw bij betrokken was. Hij zei bewijzen hiervan te zullen overleggen aan Russische onderzoekers.

(Vorige berichten pagina 256/1 e.v. - 2007)

IERLAND

BINNENLAND

Ierse leiders komen bijeen op slagveld van 1690

De Noord-Ierse minister-president Ian Paisley en de Ierse premier Bertie Ahern kwamen op 11 mei 2007 bij elkaar om de verbeterde verstandhouding verder uit te bouwen. Op de plek waar in 1690 de Slag aan de Boyne had plaatsgevonden, beloofden zij elkaar om daar een centrum voor samenwerking en wederzijds respect te bouwen. In een gezamenlijke toespraak benadrukten ze dat ze niet alleen samen aan een gemeenschappelijke toekomst moesten werken, maar dat ze tegelijkertijd ook hun complexe en gedeelde verleden moesten erkennen en vieren.

De Slag aan de Boyne vormde voor beide partijen een beladen gebeurtenis in de geschiedenis. Op 12 juli 1690 versloegen de troepen van de protestantse koning Willem van Oranje het leger van de katholieke James II in de Slag aan de Boyne. De herdenking van deze dag zorgde geregeld voor spanningen in Noord-Ierland.

Fianna Fáil weer grootste partij na parlementsverkiezingen

Bij de parlementsverkiezingen van 24 mei 2007 werd Fianna Fáil (FF) van zittend premier Bertie Ahern opnieuw de grootste partij in het Ierse parlement. Ahern zou de komende vijf jaar weer aan het hoofd staan van de Ierse regering. Hij moest echter nog wel een nieuwe coalitie zien te vormen. FF behaalde bij de verkiezingen 77 zetels, maar voor een meerderheid waren nog 6 zetels nodig.
De meest waarschijnlijke kandidaten waren de Labour Partij of de Groene Partij. Beide stonden echter bekend als linkse critici van Ahern's economische beleid van de afgelopen tien jaar.

Uitslagen parlementsverkiezingen Ierland
(24 mei 2007)

Opkomst: 63 procent

partij	percentage	zetels
Fianna Fáil	46,4	77
Fine Gael	30,7	51
Labour Partij	12,0	20
Groene Partij	3,6	6
Onafhankelijken	3,0	5
Sinn Fein	2,4	4
Progressieve Democraten	1,2	2
Parlementsvoorzitter (Fianna Fáil)	0,6	1
Socialistische Partij	0,0	-
Overige	0,2	-
Totaal		166

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nationale staking in de verpleging afgelast

Op 16 mei 2007 werd er een mogelijk compromis gevonden om uit de ontstane impasse in de Ierse verpleegsector te komen. In de voorafgaande zeven weken weigerden de leden van twee grote vakbonden voor verpleegkundigen bepaalde administratieve werkzaamheden uit te voeren. Op die manier wilden ze aandacht vragen voor de situatie in de vaak overvolle en inefficiënt werkende Ierse ziekenhuizen, maar ook hun eis voor een loonsverhoging van 10,6 procent en een kortere werkweek meer kracht bijzetten. In het compromis kwam de zogenaamde Health Service Executive (HSE) de verpleegkundigen tegemoet met een kortere werkweek, maar zat er geen loonsverhoging voor hen in. Liam Doran, secretaris van de grootste vakbond in de verpleegsector, de Ierse Organisatie voor Verpleegkundigen (INO), deelde mee dat het voorstel serieus in overweging zou worden genomen, maar dat de beslissing daarover waarschijnlijk pas na de verkiezingen van 24 mei zou worden genomen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Iers hof geeft tiener toestemming voor abortus in Groot-Brittannië

Het Hooggerechtshof in Dublin gaf op 9 mei 2007 een Ierse tiener toestemming om abortus te laten uitvoeren in Groot-Brittannië. De rechter zag daarvoor geen juridische belemmeringen. De betreffende tiener, beter bekend als Miss D., was meer dan vier maanden zwanger. Haar kind leidde aan een ernstige hersenafwijking en zou volgens de specialisten als gevolg daarvan al een paar dagen na de bevalling komen te overlijden.
Ierse rechters hadden in het verleden herhaaldelijk bij politici gevraagd om abortus te legaliseren en de wet van 1861 te herzien. Vooralsnog hadden de politici aan deze verzoeken geen gehoor gegeven.

BUITENLANDSE ZAKEN

Ierse VN-troepen trekken zich terug uit Liberia

Met de terugkomst van ruim tachtig solda-

ten in Ierland kwam er op 31 mei 2007 een einde aan de Ierse deelname aan de VN-vredesmacht UNMIL, de United Nations Mission in Liberia. De Ierse troepen werden in Liberia gestationeerd na het in 2003 gesloten vredesakkoord tussen ex-president Charles Taylor en de regering. In totaal waren er in het kader van de VN-missie 3.000 Ierse soldaten in Liberia actief geweest.

(Vorige berichten pagina 257/3 e.v. - 2007)

LUXEMBURG

BUITENLANDSE ZAKEN

Luxemburg intensiveert economische contacten met Rusland

De Russische president Vladimir Poetin bracht, aan het slot van een rondreis door Europese landen, op 24 mei 2007 een bezoek aan Luxemburg. Daar sprak hij met premier Jean-Claude Juncker over versteviging van de economische en handelsrelaties tussen beide landen. De twee politiek leiders sloten overeenkomsten op het gebied van energie, bankwezen en staal.

De onderlinge handel was de laatste drie jaar meer dan verdrievoudigd en stond in 2006 voor een bedrag van 241 miljoen euro. Vooral financiële diensten, de kern van de Luxemburgse economie, speelden in de betrekkingen met Rusland een belangrijke rol.

Bouw van gasenergiecentrale

Met Poetin reisde ook een economische delegatie mee. Daartoe behoorden vertegenwoordigers van de Russische gasgigant Gazprom, die met het Luxemburgse energiebedrijf Soteg overeenkwamen een joint venture aan te gaan. Deze zou in Eisenhüttenstadt, in het oosten van Duitsland, een gasenergiecentrale bouwen die in 2010 operationeel zou moeten zijn. Er was een investering van 400 miljoen euro mee gemoeid.

De joint venture zou voor 50 procent in handen zijn van Soteg. Dat bedrijf kreeg door de centrale de mogelijkheid te voorzien in de energiebehoefte van de industrie en die van de elektriciteitsdistributiebedrijven in Luxemburg.

(Vorige berichten pagina 258/3 - 2007)

NEDERLAND

BINNENLAND

Leden Gedeputeerde Staten en Eerste Kamer gekozen

In mei 2007 werd de definitieve samenstelling bekend van de leden van Gedeputeerde Staten (GS) in de twaalf provincies. De GS, het dagelijks bestuur van de provincie dat werd voorgezeten door de van regeringswege voor zes jaar benoemde Commissaris van de Koningin, werden voor een periode van vier jaar gekozen door de Provinciale Staten (PS). De leden van dit laatste orgaan waren op 7 maart door de kiesgerechtigden in de provincies gekozen. Deze in totaal 564 PS-leden waren bovendien verantwoordelijk voor de samenstelling van de nieuwe Eerste Kamer, die op 31 mei door de Kiesraad bekend werd gemaakt.

Socialistische Partij geweerd uit provinciebesturen

De Socialistische Partij (SP) was de grote winnaar van de Provinciale Statenverkiezingen. Zij verhoogde haar totale zetelaantal van 37 naar 83 en werd daarmee de vierde partij op provinciaal niveau. Desondanks werd zij nergens opgenomen in de GS-colleges. Dat gold zelfs voor de provincie Noord-Brabant, waar de partij met 12 statenzetels de op één na grootste werd, na het Christen-Democratisch Appèl (CDA) met 18 zetels.

Een andere winnaar van de Statenverkiezingen was de ChristenUnie (CU), die echter nog niet half zo groot was als de SP. Ze deed echter in één keer haar intrede in zeven van de twaalf provincies: Groningen, Friesland, Drenthe, Gelderland, Utrecht, Zeeland en, in combinatie met de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP), Zuid-Holland. Daarmee was zij in evenveel provinciebesturen vertegenwoordigd als de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), die bijna driemaal zoveel statenzetels had gehaald.

Het grote verschil in de houding van de andere partijen jegens CU en SP hing volgens sommige analisten vooral samen met de toetreding van de eerste partij tot de nationale regering, terwijl de SP tot de oppositie behoorde. Dit zou verklaren waarom de andere regeringspartijen CDA en Partij van de Arbeid (PvdA) ook op provinciaal niveau liever met de CU in zee gingen en de SP in de oppositie wilden houden. Daarbij viel ook op dat de PvdA, ondanks haar forse achteruitgang van 198 naar 114 zetels, in een even groot aantal provincies bleef besturen. Zij verdween uit het college van Zeeland maar trad weer toe tot dat van Noord-Holland, zodat de sociaal-democraten opnieuw in elf provinciebesturen vertegenwoordigd waren.

Regeringspartijen behalen meerderheid in Senaat

De meeste aandacht bij de Senaatsverkie-

Vertegenwoordiging partijen in colleges GS

partij	aantal colleges 2003-2007	aantal colleges 2007-2011
CDA	11	11
PvdA	11	11
VVD	11	7
CU	0	7
GL	1	2
SGP	1	2
D66	1	0
SP	0	0

Partijsamenstelling colleges van Gedeputeerde Staten Nederland (mei 2007)

provincie	2003-2007	2007 - 2011
Groningen	PvdA, CDA	PvdA, CDA, CU
Friesland	CDA, PvdA, VVD	CDA, PvdA, CU
Drenthe	PvdA, VVD	PvdA, VVD, CU
Overijssel	CDA, PvdA, VVD	CDA, PvdA, VVD
Gelderland	CDA, PvdA, VVD	CDA, PvdA, CU
Flevoland	PvdA, VVD, CDA	VVD, CDA, PvdA
Utrecht	CDA, PvdA, VVD	CDA, PvdA, CU
Noord-Holland	VVD, CDA, D66, GL	VVD, PvdA, CDA, GL
Zuid-Holland	PvdA, CDA, VVD	CDA, VVD, PvdA, CU/SGP
Noord-Brabant	CDA, PvdA, VVD	CDA, VVD, PvdA
Zeeland	CDA, PvdA, VVD, SGP	CDA, SGP, CU, GL
Limburg	CDA, PvdA, VVD	CDA, PvdA, VVD

Nederland

zingen ging uit naar de vraag of de sinds februari regerende coalitie van CDA, PvdA en CU behalve in de Tweede ook in de Eerste Kamer op een meerderheid kon rekenen. Dat bleek inderdaad het geval, ondanks verlies van zowel het CDA (van 23 naar 21 zetels) als – vooral – de PvdA (van 19 naar 14 zetels). De meerderheid was dan ook geheel te danken aan de zetelverdubbeling van de CU, die van 2 naar 4 ging. Zonder deze winst zou de coalitie net geen meerderheid hebben behaald, maar nu bedroeg hun gezamenlijke zetelaantal 39 van de 75.
De twee belangrijkste oppositiepartijen waren nu de VVD (14 zetels) en de SP (12 zetels). Laatstgenoemde partij wist haar zetelaantal in de Senaat daarmee te verdriedubbelen. Dat was inclusief 1 zetel die normaal gesproken naar GroenLinks (GL) zou zijn gegaan. Omdat het Noord-Hollandse statenlid voor GL Cheryl Braam om niet geheel opgehelderde redenen een ongeldige stem had uitgebracht, kreeg deze partij niet 5 maar 4 zetels.
De Partij voor de Dieren (PvdD), die sinds november 2006 met 2 zetels in de Tweede Kamer was vertegenwoordigd, trad nu ook als eenmansfractie toe tot de Senaat. Verder verloor de Lijst Pim Fortuijn (LPF), nog maar enkele jaren na haar spectaculaire opgang, haar ene zetel. In november was zij al alle zetels in de Tweede Kamer kwijtgeraakt. De Onafhankelijke Senaatsfractie (OSF), een landelijk samenwerkingsverband van regionale partijen, behield haar ene zetel.

Uitslagen verkiezingen Eerste Kamer
(31 mei 2007)

partij	aantal zetels	
	2007	2003
CDA	21	23
PvdA	14	19
VVD	14	15
SP	12	4
CU	4	2
GL	4	5
SGP	2	2
D66	2	3
OSF	1	1
PvdD	1	-
LPF	-	1
Totaal	75	75

CDA - Christen-Democratisch Appèl
PvdA - Partij van de Arbeid
VVD - Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
SP - Socialistische Partij
CU - ChristenUnie
GL - GroenLinks
SGP - Staatkundig Gereformeerde Partij
D66 - Democraten 66
OSF - Onafhankelijke Senaatsfractie
PvdD - Partij voor de Dieren
LPF - Lijst Pim Fortuijn

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ahold verkoopt in opspraak geraakt dochterbedrijf US Foodservice

Supermarktconcern Koninklijke Ahold N.V. maakte op 2 mei 2007 bekend dat het zijn Amerikaanse dochter US Foodservice zou verkopen aan twee investeringsmaatschappijen. Het dochterbedrijf, dat zich toelegde op de verkoop van levensmiddelen aan restaurants en ziekenhuizen, was in 2006 goed voor bijna de helft van Aholds omzet. Het werd in 2000 voor 3,6 miljard dollar gekocht en nu verkocht voor 7,1 miljard dollar (ca. 5,3 miljard euro). Ahold zou zich nu weer volledig concentreren op de supermarkten.
Bij US Foodservice kwam in februari 2003 een grootschalige fraude aan het licht, met name doordat de omzet over de voorgaande jaren veel lager was dan officieel was aangegeven. Het boekhoudschandaal betekende een grote financiële aderlating voor de aandeelhouders. Ahold stelde daarop 1,1 miljard dollar voor hen beschikbaar.

In mei 2006 werden vanwege de fraude enkele topfunctionarissen van Ahold in Nederland veroordeeld. In dezelfde maand dat Ahold de afstoting van US Foodservice bekendmaakte, op 17 mei 2007, sprak een Amerikaanse rechtbank een celstraf van zeven jaar plus 50.000 dollar boete uit tegen een voormalige topfunctionaris van het dochterbedrijf.

Postbank houdt op te bestaan

De ING Groep kondigde op 16 mei 2007 de opheffing aan van de Postbank. Deze zou, tezamen met haar andere bankbedrijf de ING Bank, in 2009 worden ondergebracht in het merk ING. Bij de twee banken waren meer dan acht miljoen klanten aangesloten. Met de operatie, die ca. 890 miljoen euro zou kosten, konden op den duur de kosten aanzienlijk worden gedrukt. Het concern verwachtte vanaf 2011 een jaarlijkse extra winst van 440 miljoen euro. Gevolg van de operatie zou zijn dat van de ongeveer 17.000 mensen die bij de Postbank en de ING Bank werkten, er binnen een periode van vijf jaar zo'n 2.500 hun baan zouden verliezen.
De Postbank was een voor veel Nederlanders vertrouwde en laagdrempelige bank met een grote naamsbekendheid. Haar oorsprong ging terug naar de in 1881 opgerichte Rijkspostspaarbank en de Postcheque- en Girodienst die in 1918 ontstond. Deze twee staatsbedrijven werden in 1986 geprivatiseerd en fuseerden vervolgens tot Postbank NV. Sinds 1991 maakte de Postbank deel uit van de ING Groep.

JUSTITIE

Zeventien jaar cel voor levering grondstoffen chemische wapens aan Irak

Het Gerechtshof in Den Haag veroordeelde de 65-jarige zakenman Frans van A. op 9 mei 2007 tot een gevangenisstraf van zeventien jaar wegen het leveren van grondstoffen voor gifgaswapens aan Irak. Dat land gebruikte de wapens in de jaren tachtig van de twintigste eeuw, onder het toenmalige bewind van dictator Saddam Hoessein, zowel in de oorlog tegen Iran als binnenslands tegen de Koerdische bevolking in Noord-Irak – met vele duizenden slachtoffers als gevolg.
De strafmaat was onverwacht hoog, met als motivering dat de verdachte 'uit grof winstbejag' had bijgedragen aan een 'uiterst grove schending van het internationaal humanitair recht door Irak'.

Medeplichtigheid genocide niet bewezen

De rechtbank in Den Haag had Van A. op 23 december 2005 tot vijftien jaar veroordeeld, conform de eis van het Openbaar Ministerie. Niet alleen de veroordeelde, maar ook het OM ging tegen het vonnis in beroep. Dat deed het omdat het Van A. veroordeeld wilde zien wegens medeplichtigheid aan genocide, maar de rechtbank baseerde haar vonnis alleen op medeplichtigheid aan oorlogsmisdaden. De zwaardere beschuldiging van genocide achtte ze niet bewezen omdat Van A. niet zou hebben geweten dat de grondstoffen voor volkerenmoord gebruikt werden. Het gerechtshof ging evenmin in op de eis van het OM.

De Haagse rechtbank had in 2005 als eerste gerechtelijke instantie ter wereld het optreden tegen de Koerden als genocide gekwalificeerd. Het gerechtshof meende echter dat

er, om te kunnen spreken van volkerenmoord, een hechtere fundering nodig was.

Schadevergoeding afgewezen

Het gerechtshof verklaarde voorts vijftien slachtoffers van de Iraakse luchtaanvallen niet-ontvankelijk in hun (civiele) vorderingen tot schadevergoeding. Deze waren niet eenvoudig genoeg om te kunnen worden behandeld in het kader van de strafzaak, onder meer omdat daarop deels Iraaks of Iraans recht van toepassing was. De advocate van de slachtoffers, Liesbeth Zegveld, kondigde aan dat ze bij de civiele rechter alsnog zou proberen schadevergoeding toegewezen te krijgen.
Ook in strafrechtelijke zin was de rechtsgang overigens nog niet ten einde. De advocaten van Van A. zouden in cassatie gaan bij de Hoge Raad en mogelijk zou ook het OM dat doen.

ONDERWIJS

Aantal jongeren met startkwalificatie in stedelijke gebieden toegenomen

Uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van 7 mei 2007 bleek dat onder jongeren de startkwalificatie – het minimale onderwijsniveau dat nodig was om kans te maken op duurzaam werk – de laatste jaren licht was gestegen. Deze tendens was vooral zichtbaar in de stedelijke gebieden en dan met name onder niet-westerse allochtone jongeren.
In de periode 2004-2006 had gemiddeld 61 procent van de schoolverlaters tussen de 15 en 24 jaar een startkwalificatie. Dat betekende dat zij minimaal een diploma hadden op het niveau Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs of niveau 2 van het Middelbaar Beroepsonderwijs. In de periode 2001-2003 was dat nog 59 procent. De toename volgde vooral uit de groei van het aantal jongeren dat een opleiding hoger onderwijs had afgerond. Als alleen werd gekeken naar de allochtone jongeren nam het percentage met een startkwalificatie toe van 34 naar 43 procent. Onder autochtone jongeren, die vaker van school gingen met een dergelijke kwalificatie, was slechts sprake van een lichte toename, van 62 naar 63 procent. Het CBS concludeerde dan ook dat er sprake was van een inhaalslag van niet-westers allochtone jongeren ten opzichte van autochtone jongeren.

GEZONDHEID EN ZORG

Ruim 240.000 mensen niet verzekerd tegen ziektekosten

Het aantal mensen dat niet verzekerd is tegen ziektekosten, bedraagt 241.000 ofwel 1,5 procent van de bevolking – dat maakte het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) op 2 mei 2007 bekend. Het aantal lag veel hoger dan was gebleken uit een eerdere raming uit juli 2006, toen werd uitgegaan van 182.000. Het verschil was verklaarbaar doordat een nieuwe, nauwkeuriger methode was gebruikt.
Het percentage onverzekerden lag onder allochtonen op ruim 4 procent, tegen minder dan 1 procent onder autochtonen. Bij de eerste groep ging het vooral om mensen uit andere landen dan de Antillen, Aruba, Marokko, Suriname en Turkije. Het percentage onverzekerden onder allochtonen van de eerste generatie was vier keer zo hoog als onder allochtonen van de tweede generatie. Onder de niet-verzekerden waren ongeveer 40.000 kinderen, ondanks het feit dat zij gratis waren meeverzekerd met een ouder. Deze kinderen kwamen vooral uit gezinnen waarvan ook de ouders onverzekerd waren. Van de onverzekerde kinderen was bijna 60 procent autochtoon.

Het percentage onverzekerden bedroeg onder uitkeringsgerechtigden 0,7 procent, dat wil zeggen minder dan de helft van het bevolkingsgemiddelde. Ook onder mensen met een bijstandsuitkering was het percentage met 1,0 procent beneden het gemiddelde.
Met de invoering van het nieuwe zorgstelsel per 1 januari 2006 was niet meer iedereen automatisch verzekerd. Omdat mensen nu uit eigen initiatief een zorgverzekering moesten afsluiten, was al rekening gehouden met een toename van het aantal onverzekerden. Verwacht werd dat dit aantal nog zou stijgen na 1 juli 2007, de datum vanaf wanneer verzekeraars wanbetalers mochten gaan royeren.

Levensbeëindiging vaak door palliatieve sedatie

Het aantal gevallen van euthanasie vertoont in Nederland een dalende lijn, omdat artsen vaker overgaan tot de methode van palliatieve sedatie, zo stelden onderzoekers uit Amsterdam, Rotterdam en Utrecht vast in hun op 10 mei 2007 gepresenteerde vijfjaarlijkse inventarisatie. Het aantal euthanasiegevallen nam de laatste vijf jaar af van 2,6 naar 1,7 procent van alle sterfgevallen ofwel van 3.500 naar 2.325 gevallen. Bij palliatieve sedatie daarentegen was sprake van een stijging van 6,0 procent (8.500) naar 7,1 procent (9.700) van alle sterfgevallen.

Onder euthanasie wordt verstaan het beëindigen van iemands leven door een arts op verzoek van een patiënt. Daaronder valt ook de hulp van een arts bij zelfdoding. Euthanasie vindt plaats door het toedienen van medicamenten, zoals een slaapmiddel gecombineerd met een spierverslapper. Sinds 2002 is euthanasie in Nederland niet meer strafbaar als de betrokken arts het officieel meldt en deze medisch zorgvuldig heeft gehandeld.
Palliatieve sedatie is het opzettelijk verlagen van het bewustzijn van een patiënt die in de laatste levensfase verkeert. De patiënt krijgt slaapmedicatie toegediend als deze niet langer dan twee weken te leven heeft, niet meer behandeld kan worden, angstig of benauwd is of pijn heeft en uit zichzelf niet meer eet en drinkt. De Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG) heeft in 2005 een richtlijn opgesteld, die aangeeft wanneer palliatieve sedatie medisch verantwoord is.

Aantal euthanasiemeldingen blijft constant

Uit het jaarverslag van de vijf regionale toetsingscommissies euthanasie, dat op 23 mei 2007 werd gepubliceerd, bleek dat het aantal meldingen van euthanasie en hulp bij zelfdoding in 2006 vergelijkbaar was met dat uit eerdere jaren. Het ging om 1.923 meldingen, waarvan 1.765 maal euthanasie, 132 maal hulp bij zelfdoding en 26 maal een combinatie van beide. In slechts één geval bestond het vermoeden van onzorgvuldig handelen en was dit gemeld aan het Openbaar Ministerie en de Inspectie voor de Gezondheidszorg.
In de meeste gevallen vond de levensbeëindiging thuis plaats, namelijk 1.528 keer. De meerderheid van de betreffende patiënten leed aan kanker.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Nieuwe universitaire leerstoel Boekhandel ingesteld

In mei 2007 werd bekend dat de Universiteit van Amsterdam (UvA) een bijzondere leerstoel Boekhandel in het leven had geroepen. Doel ervan was om wetenschappelijk

onderzoek te stimuleren naar nieuwe ontwikkelingen in de boekhandel. De leerstoel zou deel uitmaken van de Faculteit der Geesteswetenschappen en was een initiatief van de Nederlandse Boekverkopersbond (NBb). Het was nog niet bekend wie de leerstoel zou gaan bekleden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

'Mark Rutte zette als staatssecretaris aan tot rassendiscriminatie'

Mark Rutte, leider van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), heeft als staatssecretaris van Sociale Zaken gemeenten aangezet tot rassendiscriminatie. Dat was het oordeel dat de bestuursrechter in Haarlem op 8 mei 2007 gaf over een oproep die Rutte in 2003 deed via een brief aan de gemeentelijke sociale diensten. Hij vroeg daarin om extra controles op bijstandsfraude bij mensen van Somalische afkomst. Volgens de rechtbank was zijn handelswijze in strijd met artikel 1 van de Grondwet, dat discriminatie op diverse gronden, waaronder ras, verbood. Rutte was de eerste bewindspersoon die door een rechter verantwoordelijk werd gesteld voor rassendiscriminatie.
De zaak was aangespannen door een Somalische man die vanwege zijn huidskleur en het spreken van een vreemde taal door sociale rechercheurs op straat was aangesproken. Deze wilden voor controle op mogelijke fraude toegang krijgen tot zijn woning, maar de man weigerde dit. Daarop raakte hij zijn uitkering kwijt. Hij werd nu dus door de rechter in het gelijk gesteld.
Rutte verklaarde in een reactie nog altijd voorstander te zijn van de mogelijkheid tot gericht fraudeonderzoek onder (etnische) bevolkingsgroepen. De zittende staatssecretaris van Sociale Zaken namens de Partij van de Arbeid, Ahmed Aboutaleb, was daartegen. Hij meende dat dergelijk onderzoek stigmatiserend zou werken.

Nederland herkozen in Mensenrechtenraad Verenigde Naties

Op 17 mei 2007 werd Nederland door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties voor een periode van drie jaar herkozen als lid van de Mensenrechtenraad. Dat gebeurde al in de eerste stemronde, met 121 van de 190 stemmen.
De raad heeft als taak schendingen van de mensenrechten in de wereld aan de orde te stellen. Ze was de opvolger van de VN-Mensenrechtencommissie die volgens een besluit van de Algemene Vergadering van maart 2006 na zestig jaar was opgeheven. Deze commissie had veel kritiek gekregen omdat er landen in waren vertegenwoordigd die zich zelf schuldig maakten aan mensenrechtenschendingen en elkaar vaak afschermden tegen kritiek. Nederland werd in mei van dat jaar voor de eerste maal in de Mensenrechtenraad gekozen.

EUROPESE UNIE

Onderzoek relativeert euroscepsis onder Nederlanders

Ondanks het feit dat de Nederlanders met een duidelijke meerderheid de Europese grondwet hebben afgewezen, is de conclusie niet gerechtvaardigd dat er onder hen een grote mate van euroscepsis zou bestaan. Een ruime meerderheid is dan ook voorstander van het Nederlandse lidmaatschap van de Europese Unie. Dat bleek uit een op 9 mei 2007 verschenen, gezamenlijke publicatie van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en het Centraal Planbureau (CPB) onder de titel *Marktplaats Europa.*
Eind 2006 was 72 procent van de Nederlanders van mening dat het EU-lidmaatschap een goede zaak was. Dat was eind 2001 met 74 procent nauwelijks hoger. Het percentage mensen dat meende dat het lidmaatschap voordelig was voor Nederland, bedroeg in 2001 67 procent en lag nu op 62 procent. Een veel duidelijker daling trad op bij het percentage voorstanders van uitbreiding van de Unie met nieuwe lidstaten, namelijk van 58 naar 45 procent. Dat laatste percentage was gelijk aan het gemiddelde van de steun in de vijftien oude lidstaten (in de nieuwe lidstaten lag dit op 67 procent). Tenslotte vond in Nederland een meerderheid van 55 procent dat er op televisie te weinig aandacht werd besteed aan de EU en 22 procent dat de berichtgeving te negatief was. Het EU-gemiddelde lag hier aanzienlijk lager met respectievelijk 32 en 8 procent.

BUITENLANDSE ZAKEN

Nederland zet ook na dood militair Afghanistan-missie voort

Op 20 april 2007 kwam in Afghanistan de 21-jarige korporaal Cor Strik uit Amersfoort om het leven, toen hij op patrouille was in de provincie Helmand. Hij werd gedood bij een explosie op drie kilometer ten zuiden van de stad Sangin. Op 23 april werd voor hem een militaire afscheidsceremonie gehouden en een dag later werd zijn stoffelijk overschot overgebracht naar de vliegbasis in Eindhoven. De gesneuvelde militair was de vijfde Nederlandse dode in Afghanistan. De eerdere slachtoffers vielen echter niet als gevolg van vijandelijk optreden, maar bij ongelukken en een zelfmoord.
Minister van Defensie Eimert van Middelkoop verklaarde dat de dood van de militair geen gevolgen had voor de Nederlandse deelname aan de Afghanistan-missie, in het kader van de International Security Assistance Force. Hij wilde niet vooruitlopen op een beslissing die het kabinet in de zomer zou nemen over het al dan niet verlengen van de missie, die officieel op 1 augustus 2006 was begonnen voor een periode van twee jaar.
De kosten van de missie werden intussen geraamd op zo'n 800.000 euro per dag. De uitgaven voor de totale operatie, aanvankelijk begroot op 340 miljoen euro, waren intussen bijgesteld naar 580 miljoen euro. Daarmee was het de duurste militaire operatie in de Nederlandse geschiedenis.

Militaire tolk veroordeeld voor werkweigering

De 21-jarige militaire tolk Soleiman T. uit Bergambacht werd op 25 mei 2007 door de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem veroordeeld tot 200 uur taakstraf en één maand voorwaardelijke militaire detentie. De tolk, zelf geboren in de Afghaanse hoofdstad Kabul, had in de provincie Uruzgan geweigerd radiogesprekken van de Talibaan af te luisteren. Volgens de rechtbank had hij hiermee de veiligheid van degenen die deelnamen aan de Nederlandse missie in gevaar gebracht. Als reden had hij zelf de te hoge werkdruk opgegeven en bovendien zei hij bevreesd te zijn voor represailles tegen zijn in Afghanistan levende familie als bekend werd dat hij als taak had gesprekken van Talibaanstrijders af te luisteren. Volgens de rechtbank waren deze argumenten niet steekhoudend, omdat hij niet tijdig melding had gemaakt van zijn bezwaren.
De uitspraak was conform de eis van het Openbaar Ministerie. Er liepen nog twee andere zaken wegens dienstweigering in Afghanistan.

(Vorige berichten pagina 260/1 - 2007)

NOORWEGEN

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Noorse vakbondsleider Valla afgetreden na negatieve publiciteit

Gerd-Liv Valla, voorzitter van de Noorse Confederatie van vakbonden (LO), legde op 9 maart 2007 haar functie neer na een vanaf januari aanzwellende stroom van beschuldigingen aan haar adres. Zij werd ervan beschuldigd werknemers lastig te vallen, autoritair leiding te geven en leugens te vertellen. Valla (59) kreeg 24 uur per dag politiebescherming omdat zij doodsbedreigingen had ontvangen. Toen uit een onafhankelijk onderzoek bleek dat zij en haar organisatie ook verscheidene Noorse arbeidswetten hadden overtreden, besloot ze op te stappen.
Valla, die in 1997 minister van Justitie was geweest, werd beschouwd als de machtigste vrouw in Noorwegen. Zij werd opgevolgd door de 57-jarige Roar Flåthen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Handelsoverschot Noorwegen stijgt in 2006 met 19 procent

Het Noorse bureau voor Statistiek maakte op 15 januari 2007 bekend dat het handelsoverschot het jaar daarvoor was opgelopen tot 367,85 miljard Noorse kronen (ca. 44,2 miljard euro). Dat was een stijging met 19 procent in vergelijking met 2005. De totale import had in 2006 een waarde van 404,65 miljard kronen en steeg daarmee met 15,3 procent ten opzichte van 2005. De exportwaarde bedroeg 772,50 miljard kronen, een stijging van 17 procent.
Wanneer de exporten en importen van olie en gas – de basis van de Noorse economie – niet werden meegerekend, bedroeg het overschot 103,64 miljard kronen. In 2005 was dat nog 98,19 miljard.

OESO: Noorwegen moet zich voorbereiden op 'post-olie-tijdperk'

Noorwegen beleeft dankzij zijn grote olierijkdom een periode van hoge groei, lage werkloosheid en een gematigd inflatieniveau – maar het heeft zich desondanks voor te bereiden op minder voorspoedige tijden en daartoe nu al maatregelen te treffen. Dat was de strekking van een op 30 januari 2007 verschenen rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
Volgens de OESO diende Noorwegen het pensioensysteem te hervormen en daarmee niet te wachten omdat vooralsnog de olie-inkomsten bleven stijgen. De zogeheten 'babyboomers' zouden het arbeidsproces verlaten en de gemiddelde levensverwachting zou toenemen, waardoor de financiering van de pensioenen in gevaar kon komen. De stijgende uitgaven daarvoor zouden naar verwachting samenvallen met het bereiken van de top in de olie-inkomsten, tegen het einde van het lopende decennium. Ook was volgens de organisatie hervorming van de ziekte- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en van andere collectieve uitgaven als in de gezondheidszorg noodzakelijk.
Voorts drong de OESO aan op een streng monetair beleid teneinde de inflatie, bijproduct van de hoge economische groei, onder controle te houden. Het inflatiepercentage, dat in 2006 op 2,3 procent lag, zou naar verwachting in het jaar daarna op 1,7 procent uitkomen maar in 2008 doorstijgen naar 2,6 procent.

Verhoging overheidsuitgaven zonder olie-inkomsten aan te spreken

Minister van Financiën Kristin Halvorsen maakte op 15 mei 2007 bekend dat de Noorse regering in de tweede helft van het jaar de overheidsuitgaven zou verhogen in vergelijking met de oorspronkelijke begrotingsplannen van eind 2006. De uitgaven zouden met 0,5 procent stijgen naar 716,7 miljard Noorse kronen (ca. 88,5 miljard euro). Het overschot op de begroting bedroeg dan nog altijd 338 miljard kronen (ca. 41,7 miljard euro).
De verhoging werd gefinancierd met de toegenomen inkomsten uit belastingen en uit overheidsaandelen in bedrijven en niet uit de olie-inkomsten, die in hoge mate bepalend waren voor het welvaartsniveau van Noorwegen. Het oliesurplus werd vastgezet in een speciaal fonds voor buitenlandse investeringen dat in 2007 een waarde had bereikt van rond de 1,8 biljoen kronen (ca. 222 miljard euro). Een beperkt gedeelte kon echter ook worden aangewend voor overheidsuitgaven. Om te voorkomen dat de economie oververhit zou raken, had het parlement in 2001 besloten dat dit gedeelte maximaal 4 procent van de waarde van het fonds mocht bedragen. De hogere overheidsuitgaven drukten nu, door de genoemde inkomstentoename, niet op de oliereserve en het overheidstekort, dat er wél was als de olie-inkomsten buiten beschouwing werden gelaten, zou zelfs lager worden.
De herziene begroting toonde ook andere economische data. Het bbp zou met 2,5 procent stijgen, tegenover 2,9 procent in 2006. In dat jaar bedroeg de inflatie 2,3 procent, maar nu werd een percentage van 0,75 procent verwacht. Ook de werkloosheid was gedaald (van 3,4 naar 2,5 procent), terwijl de lonen met 4,75 procent waren gestegen, tegenover een stijgingspercentage van 4,1 procent in 2006.

JUSTITIE

Hoge gevangenisstraffen voor diefstal schilderijen Edvard Munch

Een rechtbank in Noorwegen veroordeelde op 23 april 2007 drie mannen in hoger beroep voor de diefstal van twee beroemde schilderijen van de Noorse expressionistische kunstenaar Edvard Munch (1863-1944). Het ging om de in de periode 1893-1895 geschilderde werken *The Scream* en *Madonna*, die in augustus 2004 waren ontvreemd uit het Munchmuseum in de hoofdstad Oslo en twee jaar later in goede staat werden teruggevonden.
De hoogste straf werd uitgesproken tegen de chauffeur, Petter Tharaldsen, die 9,5 jaar kreeg – waarbij een veroordeling voor een andere gewapende overval was inbegrepen. Een van de twee gewapende mannen die het museum waren binnengegaan, Stian Skjold, kreeg 5,5 jaar. Zijn kompaan was op 3 november 2006 gestorven na een overdosis heroïne. Het brein achter de diefstal, Bjoern Hoen, werd tot 9 jaar veroordeeld. De drie mannen, die schuld ontkenden, moesten bovendien een gezamenlijke boete betalen van omgerekend 194.000 euro. De openbaar aanklager had straffen van tien tot twaalf jaar geëist.

BUITENLANDSE ZAKEN

Noorwegen vaardigt economische sancties uit tegen Iran

Het Noorse ministerie van Buitenlandse Zaken maakte op 9 februari 2007 bekend eco-

nomische sancties tegen Iran te hebben afgekondigd. Deze lagen in de lijn van een resolutie die op 23 december 2006 was aangenomen door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, waarmee Iran onder druk moest worden gezet om af te zien van haar nucleaire programma. Dat land had echter geweigerd om het proces van uraniumverrijking stop te zetten.
De Noorse maatregelen hielden onder meer een verbod in op import en export van materiaal en technologie die voor het nucleaire programma konden worden gebruikt. Ook werden gelden geblokkeerd die toebehoorden aan personen of groeperingen die verbonden waren met dit programma.

Extra Noorse troepen naar Afghanistan

Noorwegen kondigde op 13 februari 2007 aan dat het 150 manschappen extra naar Afghanistan zou sturen, bovenop de 520 personen die er al gelegerd waren, voornamelijk in het noorden van het land. De troepenversterking werd nodig geacht omdat de International Security Assistance Force, die opereerde onder leiding van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, werd geconfronteerd met een grotere frequentie en intensiteit van aanvallen door de Talibaan.

Noorwegen normaliseert betrekkingen met Palestijnse regering

De Noorse minister van Buitenlandse Zaken Jonas Gahr Stoere maakte op 17 maart 2007 bekend dat zijn land over zou gaan tot het normaliseren van de betrekkingen met de Palestijnse regering. Directe aanleiding was de instemming van het Palestijnse parlement diezelfde dag met de nieuwe coalitieregering waarin de twee concurrerende organisaties Hamas en Fatach vertegenwoordigd waren.
Een jaar eerder had Hamas een verkiezingsoverwinning behaald in de Palestijnse gebieden. De daarna door haar gevormde regering raakte echter internationaal in een isolement, omdat Hamas de staat Israël niet wilde erkennen en evenmin wilde toezeggen het geweld af te zullen zweren. Fatach stelde zich echter gematigder op.

Directe financiële hulp aan Palestijnse regering hervat

Minister Stoere maakte op 12 april 2007 bekend dat Noorwegen weer directe financiële hulp zou geven aan de Palestijnse regering. Hij deed de aankondiging na gesprekken in de hoofdstad Oslo met de Palestijnse minister van Financiën Salam Fayyad.
Het Noorse besluit stond haaks op het beleid van de Verenigde Staten en de Europese Unie, die elke directe hulp aan de Palestijnse regering weigerden zolang Hamas geen afstand had genomen van geweld en de staat Israël niet had erkend. Nog op 11 april had de EU bij monde van eurocommissaris voor Buitenlandse Betrekkingen Benita Ferrero-Waldner een oproep tot hervatting van de hulp afgewezen. In plaats daarvan koos de Unie voor directe hulpverlening aan de Palestijnen waarbij de regering werd omzeild. Noorwegen, dat geen EU-lid was, achtte zich niet gebonden aan de kwalificatie van Hamas als terroristische organisatie: het beriep zich op de lijst van organisaties zoals die werd gehanteerd door de Verenigde Naties en waarop de beweging niet voorkwam.
Noorwegen verleende in 2006 voor een bedrag van ongeveer 100 miljoen dollar (ca. 75 miljoen euro) hulp aan de Palestijnen, die echter niet direct bij de regering terechtkwam. Voor 2007 ging het om een vergelijkbaar bedrag, dat deels wel naar de regering zou gaan.

(Vorige berichten pagina 23/2 - 2007)

ROEMENIË

BINNENLAND

Opwinding over Securitate-archieven

In de nazomer van 2006 werden de eerste van de 1,2 miljoen dossiers van de geheime dienst in de communistische tijd, de Securitate, openbaar gemaakt. Het had in Roemenië lang geduurd voordat het daar van kwam. Al in 1999 was wettelijk de mogelijkheid geschapen, maar pas nu, onder druk van de komende toetreding tot de Europese Unie op 1 januari 2007 en de campagne 'Schone stemmen' door het dagblad *Ziua*, gingen de archieven open. Het eerst zouden dossiers van journalisten en politici openbaar worden.
Het opengaan van de Securitate-archieven leverde veel opwinding en discussie op. Sowieso ging het vaak om gevallen van samenwerking in een grijs schemergebied tussen overtuigde steun voor het communistische regime en noodgedwongen meewerken om enigszins normaal te kunnen overleven. Daarnaast werd de geleidelijke openbaarmaking en de beoordeling van de dossiers uitbesteed aan de nieuwe Nationale Raad voor Bestudering van de Archieven van de Securitate (CNSAS). Journalist Cornel Nistorescu verwoordde de veel gehoorde kritiek op de langzame en bewerkelijke methode als volgt: 'Ze zouden alle dossiers in één keer openbaar moeten maken. Dan zouden we drie dagen van herrie en hevige verwijten hebben, maar daarna zou het ook achter de rug zijn.'
De eerste politici en journalisten waren inmiddels ontmaskerd als voormalige informanten. Zo bekende oud-minister Alin Tedorescu uit de voorgaande linkse regering dat hij in 1988 informeerde over Roemeense intellectuelen en oud-minister van Cultuur Monica Musca vertelde dat zij als universitair docente aan de Universiteit van Timisoara buitenlandse studenten in de gaten hield. Een bekende commentator over kerkzaken, Dan Ciachir, bekende dat hij in de jaren zeventig van de twintigste eeuw moest berichten over de Italiaanse dichter Mimmo Morina en de Franse schrijfster Hélène Cisoux toen zij Boekarest bezochten.

Van meerderheidsregering naar rompkabinet

Regering verliest parlementaire meerderheid

Op 2 december 2006 stapte de Conservatieve Partij (PC) uit de regering, waardoor deze haar parlementaire meerderheid kwijt raakte. Er zaten nu nog drie partijen in de regering: de Democratische Partij (PD) van president Traian Basescu, de Nationale Liberale Partij (PNL) van premier Calin Tariceanu en de partij van de Hongaarse minderheid, de Hongaarse Democratische Unie van Roemenië (UDMR).

Rompkabinet blijft over

Door de snel oplopende onenigheid tussen president Basescu en premier Tariceanu raakte Roemenië na de toetreding tot de Europese Unie op 1 januari 2007 in een diepe politieke crisis. Op 1 april zette Tariceanu de acht ministers van de PD uit de regering, onder wie minister van Justitie Monica Ma-

Samenstelling regering Roemenië
(23 april 2007)

Premier
Calin Popescu TARICEANU
Vice-premier, tevens belast met Cultuur, Onderwijs en Europese Integratie
Bela MARKO

Ministers:
Arbeid, Sociale Solidariteit en Gezinszaken
Paul PACURARU
Bestuurshervormingen en Binnenlandse Zaken
Cristian DAVID
Buitenlandse Zaken
Adrian CIOROIANU
Communicatie en Informatietechnologie
Zsolt NAGY
Cultuur en Religieuze Zaken
Adrian IORGULESCU
Defensie
Teodor MELESCANU
Economie en Financiën
Varujan VOSGANIAN
Justitie
Tudor CHIUARIU
Kleine en Middelgrote Bedrijven, Handel, Toerisme en Freelancewerk
Ovidiu SILAGHI
Landbouw en Plattelandsontwikkeling
Decebal Traian REMES
Onderwijs, Jeugd en Wetenschap
Cristian ADOMNITEI
Publieke Werken en Volkshuisvesting
Laszlo BORBELY
Transport
Ludovic ORBAN
Volksgezondheid
Eugen NICOLAESCU

Gedelegeerd minister voor Relaties met het Parlement:
Alexandru VOICU

Gouverneur Nationale Bank
Mugur ISARESCU

covei, die indruk had gemaakt als bestrijdster van de corruptie in Roemenië. Hierdoor ging het 'hervormingsblok' in de Roemeense politiek ten onder en bleef er een romp- en minderheidskabinet van twee partijen over, de PNL en de UDMR. Deze partijen konden op slechts 22 procent van de zetels steunen, maar kregen wel voldoende steun in het parlement om door te kunnen regeren.

Veroordeling van voormalig communistisch regime

'Het communistische regime was niet legitiem en crimineel. (...) Het behandelde een hele bevolking als proefkonijnen voor een experiment.' Met deze woorden presenteerde president Traian Basescu op 18 december 2006 in het Roemeense parlement een 650 bladzijden tellend rapport over de communistische tijd van Roemenië. Het rapport was opgesteld door een commissie onder leiding van hoogleraar politicologie Vladimir Tismaneanu van de Universiteit van Maryland en beschreef alle misstanden van het communistische regime, zoals de onderdrukking van politieke en religieuze groeperingen, de censuur, de honger en het slopen van duizenden woonhuizen voor de bouw van prestigewerken. Ook individuele politici werden aangepakt, zoals voormalig president Ion Iliescu voor zijn voorname positie tijdens het regime van Nicolae Ceausescu.
Niet iedereen was blij met het rapport. De bekritiseerde Ion Iliescu beoordeelde het als 'een herleving van de geest van Ceausescu' en 'het demoniseren van links'. De ultranationalistische leider Corneliu Vadim Tudor onderbrak president Basescu met spottende juichkreten en toonde hem een rode kaart als in het voetbal. Hij liep zelfs een keer naar voren met een portret van Basescu in de gevangenis, terwijl hij 'vagebond!' riep.

Kerk kritisch over rapport

In het rapport over de misdaden van het communistische regime werd de Roemeens-Orthodoxe Kerk beschuldigd van 'collaboratie' met dat regime: popes werkten samen met het bewind van Nicolae Ceausescu, de kerk protesteerde nooit tegen de vernietiging van kerkgebouwen en kerkleider Teocist bleef na de val van het communisme in 1989 gewoon op zijn post.
Op 22 december reageerde de kerk met de stelling dat het rapport 'onwetenschappelijk' was en vroeg om een nieuw onderzoek.

Afzettingsprocedure tegen president Basescu

Op 13 februari 2007 zetten twee oppositiepartijen in het parlement, de Sociaal-Democratische Partij (PSD) en de ultra-nationalistische Partij voor Groot-Roemenië (PRM), een afzettingsprocedure tegen president Traian Basescu in gang. Voor dit initiatief kregen zij de steun van 180 parlementariërs. De president zou de grondwet hebben geschonden doordat hij zich bewoog op het terrein van de premier en de rechterlijke macht en doordat hij zich niet als verzoener boven de partijen opstelde.
De afzettingsprocedure bepaalde dat beide Kamers van de volksvertegenwoordiging gezamenlijk de president konden schorsen en dat de bevolking hierna in een volksreferendum over diens lot kon beslissen. Om de slag met de president makkelijker te kunnen winnen, wijzigde het parlement de bepaling in de referendumwet dat een meerderheid van de ingeschreven kiezers de president moest wegstemmen in de regel dat een meerderheid van de opgekomen kiezers genoeg was. Het Constitutioneel Hof keurde deze wijziging op 22 februari echter af, omdat deze ongrondwettelijk zou zijn.
Op 19 april besloten de twee Kamers van het Roemeense parlement met 323 stemmen voor en 108 tegen om president Basescu te schorsen. De sociaal-democratische voorzitter van de Senaat, Nicolae Vacaroiu, werd uit hoofde van zijn functie interimpresident voor de periode tot het volksreferendum, dat op 19 mei zou worden gehouden.

Basescu wint in afzettingsprocedure

President Basescu mocht aanblijven. Dit was het resultaat van het volksreferendum van 19 mei. Bijna driekwart (74,5 procent) van de opgekomen kiezers keurde de schorsing van de president door het parlement af, waardoor Basescu zijn positie weer kon innemen. Ondanks de lage opkomst van 44 procent was het referendum geldig. De grote meerderheid voor Basescu betekende een gevoelige nederlaag voor premier Calin Tariceanu, de regering en het parlement, die de schorsing hadden gesteund.

Basescu ziet 'stinkende zigeunerin'

Op de dag van het referendum werd president Basescu in een supermarkt in Boekarest over deze stemming aangesproken door journaliste Andreea Pana. Zij filmde hem met een mobiele telefoon. Basescu was daar niet van gediend en graaide de telefoon uit haar handen. Het mobieltje bleef echter aanstaan en signaleerde dat de president in een gesprek met zijn vrouw Maria de journaliste een 'stinkende zigeunerin' noemde. Dat hoorde Pana toen zij haar telefoon terug kreeg, waarna deze woorden van Basescu op de Roemeense televisiestations werden uitgezonden. Basescu verontschuldigde zich voor zijn uitspraak met de ver-

klaring dat hij door verkiezingsstress zo had gereageerd.
Twee dagen na het referendum protesteerden twintig zigeuners en journalisten voor het presidentiële paleis, van wie sommigen t-shirts met de tekst 'Stinkende zigeuner' droegen. Zij lieten twee cadeautjes voor Basescu achter: een stuk zeep en een cd met zigeunermuziek.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Tekort aan arbeidskrachten steeds groter probleem

Op het einde van 2006 werkten ongeveer twee miljoen Roemenen in het buitenland, met name in de Zuid-Europese lidstaten van de Europese Unie. Zij waren vertrokken op zoek naar werk en hogere lonen. Op 30 oktober verklaarde president Traian Basescu dat daardoor het tekort aan arbeidskrachten de vorm van een crisis kon aannemen. Bovendien zouden door de toetreding tot de Europese Unie op 1 januari 2007 de buitenlandse arbeidsmogelijkheden voor Roemeense werknemers nog verder worden verruimd. Het tekort aan werknemers in Roemenië liet zich vooral voelen in de bouwsector, het bankwezen en het openbaar bestuur.

Geen verhoging consumentenprijs aardgas

Op 21 november 2006 kwam premier Calin Tariceanu met de grootste olie- en gasleverancier van Roemenië, OMV Petrom, overeen om de prijzen voor kleinverbruikers tot het einde van 2008 te bevriezen. Aanleiding waren de hevige protesten onder Roemeense gasgebruikers tegen het voornemen van OMV Petrom om de verkoopprijs voor distributeurs aanzienlijk te verhogen. De prijs van het Roemeense aardgas was met 95 euro per duizend kubieke meter aanzienlijk lager dan de 235 euro voor geïmporteerd Russisch gas.
OMV Petrom was sinds 2004 een joint venture van het Oostenrijkse bedrijf OMV en het Roemeense Petrom.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Dreigende oververhitting van Roemeense economie

Het ging goed met de Roemeense economie, zelfs zo goed dat er oververhitting dreigde met daarbij behorende verschijnselen als een tekort aan arbeidskrachten en hoge inflatie. Op 27 maart 2007 waarschuwde de commissaris van de Europese Unie voor Economische en Monetaire Zaken Joaquin Almunia dan ook voor zo'n oververhitting.

Na de economische achteruitgang en pijnlijke hervormingen in de jaren negentig van de twintigste eeuw was de Roemeense economie vanaf 2001 flink gaan groeien. In 2006 werd een economische groei van 7,7 procent gehaald en voor 2007 werd een vergelijkbaar groeicijfer voorspeld. De inflatie daalde van 8,6 procent in 2005 naar 4,87 procent in 2006, maar voor 2007 werd weer een hogere inflatie van 5,5 procent voorspeld.

De buitenlandse investeringen waren in 2006 enorm gegroeid, namelijk met 75 procent in vergelijking met het jaar daarvoor. Het ging om een recordbedrag van 9,1 miljard euro. Deze groei kwam met name door de verkoop van de Roemeense Commerciële Bank, een staatsbank, aan de Oostenrijkse Erste Bank voor een bedrag van 2,2 miljard euro en door investeringen van 1,4 miljard euro in de telecommunicatiesector.

IMF dringt aan op meer bezuinigingen en belastinginkomsten

In 2006 waren zowel het begrotingstekort als het tekort op de handelsbalans gegroeid. Het begrotingstekort steeg van 0,8 procent van het bbp in 2005 naar 1,7 procent in 2006. In de begroting voor 2007, die op 19 december 2006 door het parlement was aangenomen, werd uitgegaan van een begrotingstekort van 2,8 procent.
Het tekort op de handelsbalans steeg met 44 procent tot een bedrag van 15 miljard dollar (ca. 11,1 miljard euro). Deze laatste stijging kwam vooral door de groeiende tendens onder Roemenen om buitenlandse luxegoederen als auto's en elektronica te kopen.

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) riep de Roemeense regering op om op haar uitgaven te bezuinigen en meer belastinginkomsten binnen te halen. Het stelde onder meer voor om de vlaktaks van 16 procent te verhogen om zo het begrotingstekort onder de 1 procent te brengen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Discriminatie jongeren met aids aangeklaagd

Op 2 augustus 2006 publiceerde mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch een rapport waarin de discriminatie van jongeren met aids in Roemenië werd aangeklaagd. Zij hadden grote moeite om onderwijsplaatsen en goede medische zorg te vinden vanwege angst en afwijzing door leerkrachten en medici. Het rapport stelde dat Roemenië wel een goede wetgeving op het gebied van jeugdbescherming had, maar dat het schortte aan de uitvoering daarvan.

MILITAIRE ZAKEN

Dienstplicht afgeschaft

Op 23 oktober 2006 schafte Roemenië de dienstplicht af. Hierdoor werd een begin gemaakt met de opbouw van een beroepsleger. Dat werd nodig geacht voor integratie van het Roemeense leger in de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie en voor verbetering van het imago van het leger in eigen land.

EUROPESE UNIE

Roemenië wordt EU-lidstaat

Op 1 januari 2007 werd Roemenië samen met buurland Bulgarije lid van de Europese Unie, hiermee het aantal EU-lidstaten op 27 brengend. 'We zijn in Europa aangekomen', riep president Traian Basescu om middernacht voor een juichende menigte op het Universiteitsplein in Boekarest.
In 1995 hadden Roemenië en Bulgarije het lidmaatschap aangevraagd, waarna vanaf 2000 de toetredingsonderhandelingen werden gevoerd.

Verkiezingen voor Europees Parlement uitgesteld

Op 12 maart 2007 maakte de regering van premier Calin Tariceanu bekend dat de verkiezingen voor het Europees Parlement van 13 mei zouden worden uitgesteld. De nieuwe leden Roemenië en Bulgarije moesten op die dag hun zetels in het europarlement innemen.
Tariceanu verdedigde zijn besluit met de re-

denering dat de verkiezingen niet over Europese zaken zouden gaan, maar over interne Roemeense thema's als gevolg van de grote politieke crisis in het land. Zijn belangrijkste tegenstander in de binnenlandse politiek, president Traian Basescu, reageerde op het besluit tot uitstel met de uitspraak dat Tariceanu uit angst voor een grote verkiezingsnederlaag tijd wilde rekken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Roemenië stuurt extra militairen naar Afghanistan

Op 18 september 2006 maakte de Roemeense legerleiding bekend dat ze de Roemeense bijdrage aan de missie van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) in Afghanistan met 190 militairen zou uitbreiden. Het land had al 600 militairen geleverd aan deze strijdmacht, de International Security Assistance Force.
De extra Roemeense bijdrage werd toegezegd na een verzoek aan de lidstaten van de hoogste militair van de NAVO, generaal James Jones, om 2.000 tot 2.500 militairen extra te sturen. De versterking was bedoeld om het toenemende geweld in het zuiden van Afghanistan het hoofd te bieden.

Ontevredenheid over onderzoek naar CIA-vluchten

Een speciale onderzoekscommissie van het Europees Parlement onder leiding van het Italiaanse europarlementslid Claudio Fava leverde op 21 oktober 2006 kritiek op het onderzoek dat Roemenië had gedaan naar vermeende vluchten van de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) over haar grondgebied. Deze vluchten zouden bedoeld zijn geweest om verdachten van terrorisme via tussenlandingen te vervoeren naar Guantánamo Bay, het Amerikaanse gevangenkamp op Cuba. Ook zouden er in Roemenië detentiecentra voor ondervraging hebben bestaan. De commissie kenschetste het onderzoek als 'oppervlakkig'.
Volgens een rapport uit 2006 van Dick Marty van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa hadden in Roemenië detentiecentra voor terreurverdachten bestaan op onder meer de basis Mihai Kogalniceanu bij Constanza. De Roemenen hadden in hun onderzoek gemeld dat de CIA in Roemenië in de jaren 2002 en 2003 nooit detentiecentra had gehad om verdachten van terrorisme op te sluiten of voorafgaand aan verder vervoer onder te brengen. Volgens Fava was er echter een informele overeenkomst tussen Roemenië en de Verenigde Staten, waarin was afgesproken dat Roemenen geen toegang zouden hebben tot bepaalde gebouwen op de militaire bases. Fava concludeerde hieruit dat Roemenië verder moest onderzoeken wat er zich had afgespeeld.
Aanvankelijk hadden de Amerikaanse autoriteiten geen mededeling willen doen over het al dan niet bestaan van CIA-vluchten en -detentiecentra. In september 2006 had de Amerikaanse president George W. Bush uiteindelijk toegegeven dat dit inderdaad het geval was.

Stationering Amerikaanse troepen goedgekeurd

Met overgrote meerderheid keurde het parlement op 2 mei 2007 de vestiging van vier Amerikaanse legerbases en de stationering van 3.000 Amerikaanse militairen in Roemenië goed. Premier Calin Tariceanu verklaarde dat na decennia van 'hopen dat Amerikaanse troepen ons van het communisme kwamen bevrijden' Roemenië nu 'een partner van de Verenigde Staten in de strijd tegen het terrorisme was'.

(Vorige berichten pagina 413/3 e.v. - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Orthodoxe Kerk viert einde schisma

De kerkklokken luidden op 17 mei 2007 toen leiders van de Orthodoxe Kerk een overeenkomst ondertekenden die een einde maakte aan een schisma in de kerk dat was ontstaan als uitvloeisel van de Oktoberrevolutie van 1917. Na de revolutie had de kerk in het buitenland zich namelijk losgemaakt van de kerk in de Sovjet-Unie, die door de Communistische Partij in een wurggreep werd gehouden. De patriarch van de Russisch-Orthodoxe Kerk, Aleksi II, en metropoliet Laurus van de Russisch-Orthodoxe Kerk in het Buitenland ondertekenden een overeenkomst over de hereniging in de kathedraal van Christus de Verlosser in Moskou, in aanwezigheid van kerkelijke en politieke leiders onder wie president Vladimir Poetin.

Geen extra veiligheidsmaatregelen voor gouverneur Sint-Petersburg

De gouverneur (burgemeester) van Sint-Petersburg, Valentina Matvijenko, liet op 20 mei 2007 weten dat verscherpte veiligheidsmaatregelen rond haar persoon niet nodig waren. Een woordvoerder van de federale veiligheidsdienst FSB had een dag eerder meegedeeld dat twee personen waren gearresteerd in verband met een geplande aanslag op haar, maar had verder geen bijzonderheden gegeven. Matvijenko gold als een prominente medestander van president Vladimir Poetin en werd door velen gezien als de invloedrijkste politica van Rusland.

Medestanders oppositie gearresteerd in provinciestad

De politie ontbond op 29 mei 2007 een protestbijeenkomst en pakte oppositieactivisten op in de provinciestad Voronezj in Zuid-Rusland. Ongeveer 150 personen probeerden zich te verzamelen op een centraal plein in de stad dat door politie was afgegrendeld.
De voormalige wereldkampioen schaken Garri Kasparov, die regelmatig dergelijke protestdemonstraties organiseerde, zou op de bijeenkomst spreken maar kreeg daartoe niet de kans. Volgens hem werden oppositieactivisten in de provincie vaak ernstig lastig gevallen door de politie.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Toezichthouder aandelenmarkt treedt af

De toezichthouder op de Russische aandelenmarkt Oleg Vjoegin (54) legde op 10 mei 2007 na drie jaar zijn functie neer. Volgens sommige analisten was zijn aftreden een uiting van frustratie over het uitblijven van hervormingen die nodig waren om van Moskou een modern financieel centrum te maken. Vjoegin was er onder meer niet in geslaagd de wijd verbreide praktijk van het handelen in aandelen met voorkennis uit te bannen. Ook was het hem niet gelukt de minderheidsaandeelhouders in Yukos te beschermen, toen de ontmanteling van het

olieconcern in 2004 werd ingezet op instigatie van het Kremlin. Het professionalisme van Vjoegin en zijn persoonlijkheid hadden echter volgens analisten de geloofwaardigheid van de Russische aandelenmarkt vergroot.
Als opvolger van Vjoegin werd de overheidsfunctionaris Vladimir Milovidov aangewezen. Deze was afkomstig uit de staf van premier Michail Fradkov.

Staatsoliemaatschappij Rosneft koopt restanten bedrijf Yukos

De staatsoliemaatschappij Rosneft kocht op 10 mei 2007 bij een veiling de laatste productie- en raffinageonderdelen van het failliete bedrijf Yukos voor een bedrag ter waarde van omgerekend 4,7 miljard euro. Daarmee kreeg de Russische staat de controle over meer dan 40 procent van de Russische olieproductie. Enkele uren na de aankoop werd het netwerk van 537 benzinestations in Rusland dat aan Yukos had toebehoord, voor een bedrag ter waarde van 361 miljoen euro gekocht door het bedrijf Yuniteks, dat volgens mediaberichten sterke banden had met het staatsgasbedrijf Gazprom.

Yukos gold als een model van transparantie en efficiëntie en was geliefd bij westerse investeerders in Rusland. Eind 2003 zette de Russische overheid de aanval in op het bedrijf, officieel wegens een achterstallige belastingschuld.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Journalisten nemen ontslag uit protest tegen invloed Kremlin

Acht journalisten van een Russisch nieuwsagentschap hebben ontslag genomen uit protest tegen het besluit van hun management de helft van de nieuwsvoorziening te besteden aan berichten die de regering 'positief' afschilderen, zo werd op 19 mei 2007 bekend. Het ging om de Russische Nieuwsdienst, die nieuwsuitzendingen verzorgde voor een van Ruslands meest populaire radiozenders en ook een eigen zender had. Het ontslag van de journalisten viel samen met de eis van de overheid aan het adres van de Russische Bond van Journalisten om de kantoren te ontruimen die in een gebouw waren gevestigd waarin ook staatsmedia waren ondergebracht.
Aan de vooravond van parlementsverkiezingen in december 2007 en presidentsverkiezingen in maart 2008 leek de greep van de overheid op de Russische media inmiddels groter dan ooit sinds de ontbinding van de Sovjet-Unie in 1991. Kritiek op het Kremlin kwam nog maar zelden voor.

Demonstranten voor homorechten door politie opgepakt

De politie in Moskou pakte op 27 mei 2007 demonstranten voor homorechten op, toen zij probeerden een brief te overhandigen aan de burgemeester van Moskou. De brief was ondertekend door veertig leden van het Europees Parlement en deed een beroep op de gemeente Moskou een mars toe te staan die op die dag oorspronkelijk zou worden gehouden om de decriminalisering van homoseksualiteit te herdenken, die veertien jaar eerder had plaatsgevonden.
Er waren nog geen honderd activisten bij de actie aanwezig en evenveel politie. Een vijandige menigte gaf de demonstranten klappen en bestookte hen met eieren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Spanningen met de Verenigde Staten

Poetin lijkt parallel te zien tussen nazi-Duitsland en de VS

Tijdens een toespraak op het Rode Plein op 9 mei 2007 ter herdenking van de overwinning op nazi-Duitsland in 1945, leek president Vladimir Poetin een duidelijke parallel te trekken tussen dat land en de Verenigde Staten, zonder dat laatste land overigens bij naam te noemen. Er was bij commentatoren echter weinig twijfel waarop Poetin doelde toen hij het had over 'gebrek aan respect voor menselijk leven, aanspraak maken op globale exclusiviteit en het opleggen van zijn wil, net als in de tijd van het Derde Rijk'. Volgens commentatoren die dicht bij het Kremlin stonden, gaf Poetin uitdrukking aan de Russische afkeer van het Amerikaanse unilateralisme in de internationale politiek en het gebrek aan respect van Washington voor de belangen van andere landen.

Pogingen om spanningen te verminderen

President Poetin en de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Condoleezza Rice kwamen op 15 mei in Moskou overeen hun wederzijdse retoriek enigszins te matigen. Ze boekten tijdens een bezoek van Rice aan Moskou echter geen resultaat bij de oplossing van concrete geschillen tussen de twee landen. Rice zei dat de Verenigde Staten Rusland geen vetorecht zouden geven bij de beslissing een defensief anti-raketschild te bouwen in Centraal-Europa. De Russische regering had eerder scherpe kritiek geuit op het Amerikaanse voornemen en Rice had zich op haar beurt vlak voor haar vertrek naar Moskou negatief uitgelaten over wat zij zag als schendingen van democratische vrijheden in Rusland door het Kremlin.

Moskou test nieuwe raket

Rusland testte op 29 mei een nieuwe raket die volgens de Russische strijdkrachten door elk raketschild heen kon breken. De test zou deze keer zijn geslaagd, nadat drie eerdere pogingen waren mislukt. De nieuwe raket was een RS-24 die kon worden uitgerust met kernkoppen die op verschillende doelen konden worden gericht. Hij werd gelanceerd in Plesetsk, achthonderd kilometer ten noorden van Moskou, en raakte vijfduizend kilometer verderop zijn doel op het schiereiland Kamtsjatka.
De raket moest volgens vice-premier Sergej Ivanov een succesvol middel zijn tegen bestaande en toekomstige raketschilden, zoals de Amerikanen dat van plan waren in Centraal-Europa.

Opnieuw scherpe kritiek Poetin op VS

President Poetin uitte op 31 mei in Moskou tegenover journalisten scherpe kritiek op de Verenigde Staten. Hij veroordeelde 'imperialisme' in de internationale politiek en verweet Washington een nieuwe 'wapenwedloop' te zijn gestart, die Rusland niet kon negeren. Poetin meende dat er de afgelopen jaren nieuwe spanningen in de internationale politiek waren ontstaan als gevolg van een poging deze na het einde van de Sovjet-Unie 'unipolair' te maken. Deze term was in het spraakgebruik van de laatste jaren uitgegroeid tot een verwijzing naar een wereldorde die werd gedomineerd door de Verenigde Staten.

Openlijke onenigheid tussen Rusland en EU-leiders bij top

President Vladimir Poetin en leiders van de

Europese Unie onder wie de Duitse bondskanselier Angela Merkel wisselden op 18 mei 2007, bij een topontmoeting in de Russische stad Samara aan de Wolga, over en weer kritische opmerkingen uit. Merkel tekende onder meer bezwaar aan tegen het feit dat het de ex-schaakkampioen Garri Kasparov en diverse medestanders onmogelijk was gemaakt een oppositiebijeenkomst in Samara bij te wonen. Poetin vroeg zich openlijk af of de EU wel zo bezorgd was over mensenrechten als het bijvoorbeeld ging om kritiek op het optreden van de Amerikaanse overheid vanwege onder meer de gevangenisomstandigheden in Guantánamo Bay op Cuba, waar verdachten van terrorisme werden vastgehouden. Poetin zei ook dat westerse landen Rusland hoe dan ook nodig hadden, wat waarschijnlijk een verwijzing was naar de belangrijke Russische rol in de energievoorziening van vooral West-Europa.

(Vorige berichten pagina 264/1 e.v. - 2007)

SPANJE

BINNENLAND

Wet tegen oververhitting vastgoedsector

Het Spaanse parlement nam op 10 mei 2007 een wet aan die de stedelijke ontwikkeling en de prijzen binnen de vastgoedsector moest beteugelen. De minister van Huisvesting, Maria Antonia Trujillo zei dat deze nieuwe wet de vastgoedsector zou behoeden voor een verdere ineenstorting. De aanname van de wet volgde op een periode van aanhoudende berichten in de media over corruptie in de vastgoedsector.

Spanje stuurt 750 illegale immigranten terug

Op 20 mei 2007 maakte de Spaanse regering bekend dat ze 750 illegale immigranten, die kort daarvoor waren aangekomen op de Canarische eilanden, had teruggestuurd naar hun land van herkomst. In een korte verklaring liet de minister van Binnenlandse Zaken Alfredo Perez Rubalcaba weten dat iedereen die illegaal Spanje binnenkwam, weer moest vertrekken naar het land van origine. Hij bedankte vervolgens verscheidene landen, waaronder Senegal en Marokko, voor hun medewerking aan dit beleid.

Oppositie Spanje het grootste bij lokale verkiezingen

Op 27 mei 2007 eindigden de lokale verkiezingen in Spanje in een gelijkspel tussen de oppositie en de regerende socialisten. De oppositie behaalde de meeste stemmen in Madrid, maar de socialisten wisten weer hun positie in de gemeentebesturen te versterken. Toch beschouwde vooral de oppositionele Volkspartij (PP) de verkiezingsuitslag als een overwinning. Zo behaalde de Madrileense burgermeester Ruiz-Gallardón een absolute meerderheid in Madrid en betekende de zege een versterking van de positie van regiopresident Esperanza Aguirre.

BASKISCHE KWESTIE

Deelname Baskische separatisten aan lokale verkiezingen verboden

Het Hooggerechtshof bepaalde op 7 mei 2007 dat honderden Baskische separatisten die kandidaat stonden bij de lokale verkiezingen van 27 mei in Spanje niet meer verkiesbaar waren wegens banden van hun partij met de ETA. De betreffende separatisten reageerden zelf niet op deze gerechtelijke uitspraak. De ETA daarentegen had de maand ervoor de landelijke regering al gewaarschuwd voor de mogelijke gevolgen van het uitsluiten van deelname van de Baskische separatisten aan de verkiezingen. Velen in Spanje beschouwden deze verklaring als een verholen dreigement met een nieuwe geweldsgolf.

Spaans hooggerechtshof verbiedt nieuwe Baskische politieke partij

Een nieuw opgerichte politieke partij die banden had met Batasuna werd op 16 mei 2007 door het Hooggerechtshof in Madrid verboden. Volgens de aanklagers was de partij, Albertzale Sozialisten Batasuna, slechts Batasuna met een nieuwe naam.
De partij Batasuna zelf was in Spanje al vanaf 2003 verboden wegens banden met de Baskische afscheidingsbeweging ETA.

ETA-lid veroordeeld voor vermoorden rechter

Jon Bienzobas, lid van de ETA, werd op 17 mei 2007 veroordeeld tot een gevangenisstraf van dertig jaar. Hij kreeg de straf voor de moord op de Spaanse rechter bij het Hooggerechtshof Francisco Tomas y Valiente in februari 1996.

Anti-ETA groep richt nieuwe partij op

Basta Ya maakte op 21 mei 2007 bekend dat ze een nieuwe politieke partij ging oprichten om de nationale strijd tegen de Baskische separatisten te versterken. De burgerbeweging Basta Ya werd in 2000 in Baskenland opgericht. De groepering was sterk gekant tegen de ETA.

NATUUR EN MILIEU

Snelwegconstructie gaat niet door om de lynx te beschermen

Het Spaanse ministerie van Milieu maakte op 31 mei 2007 bekend dat de geplande snelwegconstructie tussen Toledo en Cordoba niet meer door zou gaan. De voorstanders van deze constructie moesten van het ministerie een alternatieve route zoeken.
Het besluit werd genomen om de Iberische lynx te beschermen. Deze alleen nog in Spanje en Portugal levende diersoort werd met uitsterven bedreigd.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Spanje claimt bij rechter gezonken schip

De Spaanse regering spande op 30 mei 2007 een rechtszaak aan tegen Odyssey Marine Exploration (OMR) uit Florida om een gezonken schip terug te vorderen. Twee weken eerder had het bedrijf bekend gemaakt dat het in de Atlantische Oceaan een schipwrak met 500.000 gouden en zilveren munten had gevonden. OMR weigerde vooralsnog de locatie en de identiteit van het gevonden schip bekend te maken.
De Spaanse regering was van mening dat het hier een Spaans schip betrof. Het wrak zou hoe dan ook toebehoren aan Spanje, wanneer het zou gaan om een Spaans schip en afkomstig zou zijn of verwijderd uit Spaanse territoriale wateren. OMR reageerde hierop door te stellen dat het schip niet in Spaanse wateren was gevonden, maar ook dat de identiteit van de gevonden schat nog niet was vastgesteld. Pas wanneer men definitief het land van herkomst van het schip had vastgesteld, zou het bedrijf de betrokken partijen inlichten.

(Vorige berichten pagina 209/1 e.v. - 2007)

TURKIJE

BINNENLAND

Confrontaties tussen politie en demonstranten bij herdenking 1 mei

De politie in Istanbul trad op 1 mei 2007 hard op tegen linkse demonstranten tijdens de herdenking van de ongeregeldheden op de Dag van de Arbeid in 1977. Op die dag kwamen 34 demonstranten om het leven op het Taksim-plein nadat een onbekende schutter het vuur op hen had geopend.
Het was voor het eerst sinds 1980, het jaar waarin het leger de macht in Turkije overnam, dat de autoriteiten aan een beperkt aantal mensen toestemming hadden verleend voor de herdenking. Toen het Taksim-plein vervolgens toch volstroomde met honderden demonstranten, greep de politie hard in. In de straten rond het plein braken rellen uit waarbij onder andere auto's in brand werden gestoken.

Politieke crisis rond verkiezing nieuwe president

Het Turkse Hooggerechtshof bepaalde op 1 mei 2007 dat er tijdens de eerste ronde van de parlementaire presidentsverkiezingen op 27 april onvoldoende parlementsleden aanwezig waren om de stemming geldig te laten zijn. Het Hooggerechtshof verklaarde de stemming, die vrijwel zeker zou hebben geleid tot de verkiezing van Minister van Buitenlandse Zaken Abdullah Gül tot president, dan ook ongeldig. Deze uitspraak werd als een overwinning beschouwd voor de Turkse secularisten. Zij waren bang dat met Gül, die de eerste Turkse president zou kunnen worden die de politieke islam aanhing, de scheiding van kerk en staat in Turkije en hun westerse manier van leven ondermijnd zouden worden.

Premier Recep Tayyip Erdogan, evenals Gül behorend tot de regerende Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP), reageerde op de uitspraak door de noodzaak van een constitutioneel amendement te benadrukken waardoor de president direct door het volk verkozen zou worden in plaats van door het parlement. Bovendien wilde hij vervroegde presidentsverkiezingen uit laten schrijven. Op deze manier zou hij een nieuw mandaat van de kiezer krijgen om het verzet tegen een AKP-president te breken en een einde te kunnen maken aan de politieke crisis in Turkije.

Het debat over de rol van de islam in de politiek had Turkije grondig verdeeld. Veel Turken vreesden dat indien Gül verkozen zou worden tot president, de AKP haar macht over zowel het parlement als het presidentschap zou gebruiken om de Turkse oppositie uit te schakelen en van Turkije een islamitische staat te maken. Bovendien bestond de angst dat het leger, een fervent verdediger van de scheiding tussen religie en staat, zou ingrijpen bij een vervaging van het seculiere karakter van het land. Deze vrees was op 27 april verder toegenomen, toen het leger met een verklaring kwam over de politieke situatie. Het liet hierin weten dat het met argusogen de crisis gade sloeg en indien nodig zich als verdediger van de seculiere staat zou opwerpen.
Om een einde te maken aan de patstelling besloot het Turkse parlement op 3 mei om de parlementsverkiezingen te vervroegen naar 22 juli. De beslissing werd zowel door de seculiere oppositie als de AKP op dat moment als de enige uitweg uit de ontstane crisis gezien.

Gül twijfelt aan handhaving kandidatuur

Nog dezelfde dag dat het Hooggerechtshof uitspraak deed, liet Gül weten dat hij zijn kandidatuur niet zou terugtrekken. Op 6 mei kwam hij daar echter op terug. Dat gebeurde nadat de oppositie ook de tweede stemronde voor de verkiezing van een nieuwe president geboycot had. Hij lichtte zijn besluit toe door te wijzen op het feit dat de kloof tussen zijn partij en de oppositie de mogelijkheid van het parlement om de president te kiezen niet ten goede was gekomen. Naar zijn mening was het parlement door de politieke impasse nu vleugellam en zou alleen het volk zelf nog de nieuwe president mogen en kunnen kiezen. Ook premier Erdogan benadrukte nog eens de noodzaak van een directe verkiezing door het volk.

Nadat het parlement op 10 mei het betreffende amendement voor een directe verkiezing van de president had aangenomen, liet Gül weten dat hij overwoog om zich opnieuw kandidaat te stellen voor het presidentschap. Toch was het op dat moment nog niet zeker of het amendement daadwerkelijk rechtsgeldig zou worden, want het moest nog goedgekeurd worden door de zittende Turkse president Necdet Ahmet Sezer. Deze had vijftien dagen om het pakket te evalueren, maar had al eerder laten doorschemeren dat hij tegen het amendement was. Premier Erdogan liet hierop weten dat wanneer er een presidentieel veto zou komen, de regering het amendement weer terug naar het parlement zou sturen. Wanneer het parlement het dan voor een tweede keer zou aannemen, dan werd Sezer gedwongen tot het uitroepen van een referendum of om het amendement te bekrachtigen. President Sezer sprak op 25 mei inderdaad zijn veto uit, omdat hij het amendement onverenigbaar achtte met de principes van de Turkse democratie. Bovendien was hij van mening dat het zou kunnen leiden tot instabiliteit binnen Turkije.

Vervolgens werd het amendement op 31 mei voor een tweede keer door het parlement aangenomen. Omdat Sezer alleen nog het amendement kon bekrachtigen of een referendum uitschrijven, leek het aanvankelijk dat het parlement erin geslaagd was om directe presidentsverkiezingen te laten plaatsvinden. De Republikeinse Volkspartij (CHP), de grootste oppositiepartij, maakte echter direct na de stemming kenbaar dat ze deze stemming bij het Hooggerechtshof zou aanvechten wegens schending van de kiesregels. Volgens de CHP kon het amendement alleen aangenomen worden met een tweederdemeerderheid binnen het parlement en dat betekende dat het amendement tien stemmen te weinig had gekregen.

Demonstraties voor handhaving seculier Turkije

Anderhalf miljoen Turken demonstreerden op 13 mei in de Turkse havenstad Izmir tegen de AKP en de mogelijke vervaging van het seculiere karakter van Turkije. Een week later, op 20 mei, vond er eveneens een grote demonstratie plaats. Deze bijeenkomst in Samsun was met ongeveer 25.000 deelnemers weliswaar kleiner dan voorafgaande demonstraties, maar was in symbolisch opzicht erg belangrijk. In Samsun startte de oprichter van het seculiere Turkije, Mustafa Kemal Ataturk, in 1920 de onafhankelijkheidsoorlog.

Samenwerkingsverband oppositie bij parlementsverkiezingen

Onder druk van de massademonstraties van seculiere Turken waren de centrumlinkse CHP en de Partij van Democratisch Links (DSP) op 17 mei een alliantie aangegaan voor de parlementsverkiezingen op 22 juli. De DSP zou haar kandidaten op de lijst van de CHP zetten, waardoor de CHP als geheel meer stemmen zou krijgen en dus ook meer zetels kunnen bemachtigen in het Turkse parlement. Op deze manier probeerde de oppositie al voorafgaande aan de verkiezingen een herhaling van het scenario uit 2002 te voorkomen. Toen kwam door de kiesdrempel van 10 procent de CHP als enige oppositiepartij in het parlement en kreeg de AKP met slechts 34 procent van de stemmen toch een tweederdemeerderheid in het parlement.

Voormalige Turkse premier Yilmaz keert terug in de politiek

De vroegere Turkse premier Mesut Yilmaz maakte op 25 mei 2007, bijna een jaar nadat een corruptiezaak tegen hem was geseponeerd, in Rize zijn terugkeer in de politiek bekend. Hij kondigde meteen zijn deelname aan de parlementsverkiezingen van 22 juli aan. Afhankelijk van de komende politieke ontwikkelingen zou hij echter nog beslissen of hij als onafhankelijk kandidaat of als lid van de centrum-rechtse Democratische Partij (DP) aan de verkiezingen mee zou doen.
Mesut Yilmaz was in de jaren negentig van de twintigste eeuw driemaal premier van Turkije. Hij werd in 1998 beschuldigd van betrokkenheid bij een omkopingsschandaal en moest aftreden.

KOERDISCHE KWESTIE

Turkse president keurt omstreden wetsvoorstel goed

President Ahmet Necdet Sezer keurde op 18 mei 2007 een controversieel wetsvoorstel goed dat door velen werd gezien als een poging tot beperking van het aantal Koerdische parlementariërs. Door deze wet kwamen bij parlementsverkiezingen in Turkije de namen van onafhankelijke kandidaten op hetzelfde stembiljet te staan als de kandidaten van de gevestigde partijen. Omdat veel Koerden analfabeet waren of het Turks niet machtig waren, zou het door deze nieuwe stembiljetten voor hen moeilijker worden om de naam van hun kandidaat te kiezen uit de lange lijst van namen. Bijgevolg nam de kans toe dat deze mensen op een verkeerde kandidaat zouden stemmen en uiteindelijk het aantal Koerdische parlementsleden zou afnemen.

Toenemende spanningen in Iraaks-Turks grensgebied

Bomaanslag Ankara: zes doden en honderd gewonden

Ten minste zes mensen kwamen om en honderd mensen raakten gewond bij een bomaanslag op 23 mei 2007 in Anafartalar, een druk winkelcentrum in de wijk Ulus in Ankara. De Turkse premier Recep Tayyip Erdogan liet na zijn bezoek aan de rampplek weten dat de autoriteiten nog bezig waren met het achterhalen van de herkomst en het type bom. Volgens anonieme politiebronnen zou het echter gaan om een plastic explosief dat in het verleden ook door Koerdische opstandelingen was gebruikt. De verantwoordelijkheid voor de aanslag was nog niet opgeëist.
Door deze aanslag nam de onvrede in Turkije over de aanpak van Koerdische opstandelingen verder toe. Zo verweet de chef van het Turkse leger vooral Europa te laks optreden tegen leden en sympathisanten van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK). Aangezien een groot deel van de Koerdische opstandelingen zich in Noord-Irak bevonden, sloot de regering acties tegen bases van de PKK in Noord-Irak niet uit. De Verenigde Staten waren hier echter tegen, uit vrees dat Irak hierdoor verder zou destabiliseren.

Doden bij confrontaties tussen leger en PKK

Tijdens een actie van het Turkse leger tegen de PKK in het Iraakse grensgebied kwamen op 24 mei zes Turkse soldaten door een landmijn om het leven. De Koerdische opstandelingen werden beschuldigd van het leggen van het explosief.
Een week later, op 31 mei, werden in de oostelijke provincie Tunceli vier Koerdische opstandelingen door het Turkse leger gedood. In hetzelfde gebied kwamen door een aanslag, die nadien door de Koerdische opstandelingen werd opgeëist, nog eens vier burgers om en raakten er vier gewond. Sinds het Turkse leger vanaf april grote acties tegen de PKK was gaan voeren, was het aantal confrontaties tussen het leger en de Koerdische opstandelingen toegenomen. Vooral in het oosten van Turkije en de grensregio met Irak en Iran werd regelmatig flink strijd geleverd.

Turkije verzoekt VS om harde aanpak Koerdische opstandelingen

Premier Recep Tayyip Erdogan verzocht op 30 mei nog eens de Verenigde Staten en Irak om de PKK harder aan te pakken. Volgens de Turkse regering bevonden zich ruim 3.800 Koerdische opstandelingen in Noord-Irak. Bovendien zou de PKK een groot deel van haar wapens aldaar bewaren en het gebied als uitvalbasis voor aanvallen in Turkije gebruiken. Een woordvoerder van de Amerikaanse regering liet weten dat de VS geen ongewone zaken hadden waargenomen in het Turks-Iraakse grensgebied. Wel benadrukte deze dat de VS in de toekomst graag met Turkije verder wilden samenwerken in de strijd tegen het geweld van de PKK.
Ondertussen dreigden Iraakse Koerden, een van de meest pro-Amerikaanse groeperingen in de regio, echter flink weerstand te bieden aan een mogelijke Turkse en Amerikaanse inval. Wanneer Amerikaanse troepen in actie zouden komen, dan zouden de VS ernstig rekening moeten houden met het verlies van steun van de Iraakse Koerden.

(Vorige berichten pagina 269/2 e.v. - 2007)

IJSLAND

BINNENLAND

Partij van premier Haarde wint parlementsverkiezingen

De centrum-rechtse Onafhankelijkheidspartij (SSF) van premier Geir Haarde bleef bij de parlementsverkiezingen van 12 mei 2007 de grootste partij van IJsland. Zij behaalde 36,6 procent van de stemmen en kwam op 25 zetels, 3 meer dan bij de vorige verkiezingen van 2003. Haar coalitiepartner, de Progressieve Partij (FSF), verloor daarentegen 5 zetels en kwam uit op 7. Zij werd voorbijgestreefd door de Links-Groene Alliantie (VG), die van 5 naar 9 zetels

IJsland

ging. De oppositionele Sociaal-Democratische Alliantie (SF) bleef de op één na grootste partij met 18 zetels, een verlies van 2.

Premier haarde vormt regering met sociaal-democraten

De SSF en de FSF hadden de laatste zestien jaar IJsland geregeerd. Door het verlies van laatstgenoemde partij slonk hun gezamenlijke zetelaantal echter naar 32 zetels, de kleinst mogelijke meerderheid in het 63 zetels tellende parlement, de Althing.
Op 22 mei bleek dat de SSF geen coalitie meer zou aangaan met de FSF. Die dag maakte premier Haarde bekend dat zijn partij in zee zou gaan met de sociaal-democraten van de SF. Dit was overigens de enige partij die wilde dat IJsland lid zou worden van de Europese Unie.

(Vorige berichten pagina 610/2 - 2000)

Uitslagen parlementsverkiezingen IJsland
(12 mei 2007)

Opkomst: 83,6 procent

partij	aantal stemmen	percentage	aantal zetels	winst/ verlies
SSF	66.749	36,6	25	+3
SF	48.742	26,8	18	-2
VG	26.136	14,3	9	+4
FSF	21.349	11,7	7	-5
FF	13.233	7,3	4	0
Overige	5.953		3,3	-
Totaal	182.679	100,0	63	

SSF - Onafhankelijkheidspartij
SF - Sociaal-Democratische Alliantie
VG - Links-Groene Alliantie
FSF - Progressieve Partij
FF - Liberale Partij

Samenstelling regering IJsland
(24 mei 2007)

Premier
Geir H. HAARDE

Ministers:
Buitenlandse Zaken
Ingibjörg S. GÍSLADÓTTIR
Communicatie en Transport
Kristján L. MÖLLER
Financiën
Árni M. MATHIESEN
Gezondheidszorg
Guolaugur P. PÓRDARSON
Handel
Björgvin G. SIGURDSSON
Industrie
Össur SKARPHEDINSSON
Justitie en Kerkelijke Zaken
Björn BJARNASON
Milieu
Pórunn SVEINBJARNARDÓTTIR
Onderwijs, Cultuur en Onderzoek & Ontwikkeling
Porgerour K. GUNNARSDÓTTIR
Sociale Zaken
Jóhanna SIGURDARDÓTTIR
Visserij en Landbouw
Einar K. GUDFINNSSON

Zweden

ZWEDEN

BINNENLAND

Hoofd Zweedse veiligheidsdienst Bergenstrand overleden

Klas Bergenstrand, hoofd van de veiligheidspolitie SAPO, overleed op 22 januari 2007 op de leeftijd van 61 jaar. Hij stierf in een ziekenhuis in Stockholm aan de gevolgen van een hartaanval. Zijn taken werden, in afwachting van een definitieve opvolger, waargenomen door plaatsvervangend directeur Kurt Malmstrom.
Bergenstrand, lange tijd Zwedens belangrijkste openbaar aanklager, leidde de SAPO sinds 2004. Onder zijn leiding werd gewerkt aan een modernisering en centralisering van de dienst en verschoof de nadruk naar de bestrijding van terrorisme.

Zweedse kerncentrale voldoet niet aan veiligheidseisen

Technici van de Zweedse kernreactor Forsmark, in het gelijknamige dorp ten noorden van Stockholm, publiceerden op 29 januari 2007 een rapport waaruit bleek dat de veiligheidssituatie in de reactor veel te wensen overliet. Zij spraken over 'potentieel fatale ongelukken' die konden optreden omdat aan minimale veiligheidsvoorschriften niet werd voldaan. Er was stikstof-gas gelekt en door het personeel werd niet zorgvuldig genoeg met de veiligheid omgegaan. Medewerkers waren zich jarenlang niet bewust geweest van een defect in de meetapparatuur voor straling. Ook gingen sommige personeelsleden zich te buiten aan problematisch drankgebruik, een verschijnsel dat overigens ook was vastgesteld bij de kerncentrale Oskarshamns in het zuidoosten van Zweden. Er was bovendien sprake van nalatigheid geweest toen een der centrales, Forsmark I, op 25 juli moest worden gesloten vanwege kortsluiting in de noodstroomvoorziening. De reactor had toen snel moeten worden afgekoeld, maar dat gebeurde pas een dag later.

Opnieuw centrale stilgelegd

Zweden beschikte over tien kernreactoren. Vijf van de tien waren in juli tijdelijk stilgelegd voor onderhoud en controle, maar intussen waren zij alle weer in bedrijf. Aanleiding was toen het voornoemde incident in Forsmark en gebreken die in twee van de drie centrales in Oskarshamns werden geconstateerd. Op 3 februari 2007 was men echter opnieuw gedwongen dezelfde Forsmark I centrale stil te leggen. Er was een fout geconstateerd in de rubberen afdichting, die de vereiste elasticiteit miste. Daarop werd besloten om ook een andere centrale aldaar, Forsmark II, buiten werking te stellen.
Kernenergie voorzag in ongeveer de helft van de Zweedse energiebehoefte, maar dat zou in de toekomst rigoureus veranderen. In 1980 had de Zweedse bevolking namelijk bij referendum besloten tot een geleidelijke eliminatie van kernenergie.

Zweden neemt recordaantal immigranten op

Het Zweedse bureau voor de statistiek maakte op 16 februari 2007 bekend dat in 2006 een recordaantal immigranten tot het land was toegelaten. Het ging om 95.750 mensen, bijna twee maal zoveel als in 2005.
Zweden voerde een relatief ruimhartig vluchtelingenbeleid. Zo nam het van alle Europese landen in 2006 de meeste Iraakse vluchtelingen op, namelijk bijna 11.000. Daarnaast was in 2005 een legaliseringswet in werking getreden, die uitgeprocedeerde asielzoekers de mogelijkheid bood alsnog een verblijfstitel te verkrijgen.

Zweedse sociaal-democraten kiezen voor het eerst vrouw als partijleider

De Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SAP) koos op 17 maart 2007 de 50-jarige Mona Sahlin tot partijleider. Zij was de eerste vrouw die deze functie in de partij zou bekleden. Sahlin werd de opvolger van voormalig premier Göran Persson, die vanaf 1996 partijleider was maar zijn aftreden

bekend maakte na de nederlaag van de SAP bij de parlementsverkiezingen van september 2006.
Mona Sahlin, die de enige kandidaat was voor de functie, was een ervaren politica. Zij werd in 1982 parlementslid en aanvaardde acht jaar later voor het eerst een ministerspost. Sindsdien bekleedde ze verscheidene kabinetsposten en was zij onder meer vicepremier (1994-1995). Haar inhoudelijke prioriteiten zouden liggen bij drie problemen: de klimaatverandering door opwarming van de aarde, de arbeidsmarkt en de strijd tegen sociale onrechtvaardigheid.

Liberalen beboet voor spionage bij sociaal-democratische partij

Drie mensen, verbonden met de Liberale Volkspartij (FpL), kregen op 27 april 2007 door een rechtbank boetes opgelegd wegens spionage. Zij hadden met het oog op de parlementsverkiezingen van september 2006 ingebroken in computers van de toen nog regerende Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SAP). Daarmee wilden ze informatie verkrijgen over de verkiezingsstrategie van de sociaal-democraten. Het ging om de vroegere leider van de liberale jongerenorganisatie, een voormalig journalist van dagblad *Expressen* en een jonge sociaal-democraat die de toegangscodes voor de computers had doorgegeven.
De FpL was in oktober 2006 toegetreden tot de centrum-rechtse, uit vier partijen bestaande regeringscoalitie. De SAP behoorde daar niet toe.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Staking bij Scandinavische luchtvaartmaatschappij beëindigd

Rond de 800 bemanningsleden van de Zweedse tak van luchtvaartmaatschappij Scandinavian Airlines System (SAS) gingen op 25 mei 2007 in staking om een hoger loon en betere arbeidsvoorwaarden af te dwingen. Als gevolg daarvan werden zo'n 1.200 vluchten afgelast. Aan de staking kwam na vier dagen een einde: op 29 mei bereikte SAS Zweden een akkoord met de vakbond Swedish Salaried Employees' Union (HTF). Het voorzag onder meer in een loonsverhoging van 10,3 procent, uitgesmeerd over een periode van drie jaar.
SAS was in aantallen passagiers de op drie na grootste luchtvaartmaatschappij van Europa. De Zweedse tak ervan vloog op 37 Europese bestemmingen. Geschat werd dat SAS Zweden door de staking een schade had geleden van ruim 20 miljoen Zweedse kronen (ca. 2,17 miljoen euro) per dag, exclusief compensatie voor de getroffen passagiers.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

OESO adviseert verdergaande hervorming arbeidsmarktbeleid

In een op 14 februari 2007 verschenen rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) werd Zweden aanbevolen om de toegang tot de arbeidsmarkt te verbeteren voor met name immigranten, jongeren en zieken die mogelijk wel konden werken. De organisatie sloot daarmee aan bij de voornemens van de in oktober 2006 gevormde centrumrechtse regering, die de arbeidsmarkt wilde hervormen teneinde het aantal mensen dat van een uitkering afhankelijk was naar beneden te brengen. Zij wilde dat onder meer bereiken door verlaging van de werkloosheidsuitkeringen, waartegen overigens heftige protesten waren gerezen. Volgens de OESO moest er echter rekening mee worden gehouden dat de regeringsmaatregelen niet afdoende zouden zijn om de uitsluiting van de arbeidsmarkt van kwetsbare groepen te kunnen weerstaan: 'Meer flexibilisering in de lonen en minder strikte arbeidsbescherming zijn hoopgevende manieren om uitsluiting te bestrijden.'

In totaal was zo'n 20 procent van de bevolking tussen 20 en 64 jaar van uitkeringen afhankelijk, tegenover 23 procent in 1993. Het bbp per inwoner lag in Zweden boven het gemiddelde van de landen van de Europese Unie en van de eurozone. Ook was er sprake van een hoge economische groei: in 2006 bedroeg deze 4,4 procent, tegenover 2,9 procent in 2005. Dit leidde echter niet tot voldoende toename van werkgelegenheid.

Zweedse regering gaat over tot privatisering staatsbedrijven

In mei 2007 werd duidelijk dat zich in Zweden een trendbreuk begon af te tekenen met de eigendomspolitiek gedurende vele tientallen jaren, vrijwel onafgebroken sociaal-democratisch bewind. De zeer omstreden privatisering van staatsbedrijven, waar in de jaren negentig van de twintigste eeuw een begin mee was gemaakt, werd nu opnieuw tot beleid verheven onder de conservatieve regering die sinds september 2006 aan de macht was. Deze regering, onder leiding van premier Fredrik Reinfeldt, was de eerste sinds 1994 waaraan geen sociaal-democraten deelnamen.
Er zouden van tenminste zes staatsbedrijven overheidsaandelen worden verkocht, waarmee de regering hoopte in 2010 een bedrag van omgerekend zeker 16 miljard euro te hebben verdiend. Het ging om alcoholproducent Vin & Sprit, het Zweeds-Finse telecombedrijf TeliaSonera, vastgoedbedrijf Vasakronan, hypotheekverstrekker SBAB, de Scandinavische bank Nordea en de Scandinavische beurs OMX. Van drie andere werd privatisering overwogen: de nationale toto Svenska Spel, de Zweedse tak van Scandinavian Airlines System (SAS) en de landelijke keten van staatsapotheken Apoteket.

GEZONDHEID EN ZORG

Overgewicht in Zweden sterk toegenomen

Het aantal mensen met obesitas is binnen 25 jaar verdubbeld, met als resultaat dat in 2005 één op de tien Zweden aan overgewicht lijdt. Dat bleek uit een op 6 maart 2007 verschenen studie van het Zweedse bureau voor statistiek (SCB) over de periode 1980-2005. Het probleem deed zich in ongeveer gelijke mate voor bij mannen en vrouwen en was vooral toegenomen onder jonge vrouwen, inwoners van plattelandsgebieden en werknemers die ander werk dan handarbeid verrichtten.
Overgewicht verhoogde volgens recente medische inzichten de kans aanzienlijk op de ontwikkeling van verscheidene aandoeningen als diabetes en hart- en vaatziekten. Hoewel meerdere factoren bij het ontstaan ervan een rol speelden, werd voor een verklaring van obesitas vooral gewezen op het veranderde, ongezonder geworden eet- en leefpatroon.

BUITENLANDSE ZAKEN

Iran laat van spionage beschuldigde Zweden vrij

Twee inwoners van Zweden werden op 16 april 2007 in Iran uit gevangenschap vrijge-

Zweden

laten en arriveerden een dag later in hun geboorteland. De twee mannen, Stefan Johansson en Jari Hjortmar, waren in maart 2006 gearresteerd omdat zij militaire objecten op het Iraanse eiland Qeshm zouden hebben gefotografeerd. Vervolgens waren zij tot twee jaar celstraf veroordeeld wegens spionage. Zelf verklaarden zij daar te zijn geweest als toeristen en alleen dolfijnen te hebben gefotografeerd. De mannen zeiden goed te zijn behandeld tijdens hun gevangenschap.

Zweden geeft financiële hulp aan Palestijnen

Tijdens een bezoek van de Palestijnse president Machmoed Abbas aan de hoofdstad Stockholm sloot deze op 19 april 2007 met de Zweedse premier Fredrik Reinfeldt een overeenkomst voor financiële hulp. Deze was bestemd voor verbetering van het onderwijssysteem en van de water- en elektriciteitsvoorziening in de Palesijnse gebieden. Het ging omgerekend om een bedrag van ca. 17 miljoen euro.

Het geld zou niet direct naar de Palestijnse regering gaan, omdat de Hamasbeweging daar deel van uitmaakte. Zolang Hamas Israël niet erkende en het geweld niet afzwoer, was de Europese Unie niet bereid tot rechtstreekse hulp aan de Palestijnse regering, maar gingen hulpgelden indirect naar de bevolking. De overeenkomst die EU-lid Zweden sloot, hield in dat de hulp naar de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) zou gaan, merendeels via de EU, de Verenigde Naties en de Wereldbank. Een week voor de overeenkomst had buurland Noorwegen, dat géén EU-lid was, wel directe financiële steun aan de Palestijnse regering toegezegd.

Geen gratie voor voormalige Bosnisch-Servische president

Op 26 april 2007 verwierp Zweden een verzoek om gratie van de vroegere Bosnisch-Servische president Biljana Plavsic. Zij was op 28 februari 2003 door het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag veroordeeld tot elf jaar gevangenisstraf wegens misdaden tegen de menselijkheid, begaan tijdens de Bosnische oorlog (1992-1995). Zweden willigde daarna het verzoek van het tribunaal in om haar in dat land te detineren.
De 76-jarige Plavsic, die vastzat in de vrouwengevangenis Hinseberg, had het verzoek ingediend vanwege haar gevorderde leeftijd en daarnaast om gezondheidsredenen en vanwege de gevangenisomstandigheden. Als Zweden het verzoek had ingewilligd, dan had het tribunaal haar zaak opnieuw moeten bekijken voor een definitieve beslissing.

(Vorige berichten pagina 33/2 - 2007)

Verenigde Staten

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Weer zelfmoord in Guantánamo Bay

Het Amerikaanse leger maakte op 30 mei 2007 bekend dat een van de gevangenen in Guantánamo Bay zelfmoord had gepleegd. De man heette Abdul Rahman Maadha al-Amry (34). Hij was een oud-militair uit Saoedi-Arabië die in 2001 in Pakistan was aangehouden en sinds februari 2002 vast zat in de Amerikaanse marinebasis op Cuba. Hij was nooit voorgeleid aan een militaire commissie die moest beoordelen of hij werkelijk een 'vijandige strijdkracht' was. Volgens de militaire autoriteiten had hij banden met al-Qaida. Zelf zou hij echter altijd hebben volgehouden dat hij slechts een eenvoudige soldaat van de Afghaanse Talibaan was. Hij zou nooit toegang hebben gehad tot cruciale informatie van deze of andere extremistische organisaties.
Al-Amry was de vierde gevangene die in Guantánamo Bay zelfmoord zou hebben gepleegd. Hoe en waarom hij zichzelf van het leven had beroofd, wilden de militaire autoriteiten niet zeggen.

Het Amerikaanse persbureau *Associated Press* meldde op 31 mei dat al-Amry in hongerstaking was geweest en enige tijd met dwang voedsel toegediend had gekregen. Advocaat Sabin Willett, werkzaam in Guantánamo Bay, wist te vertellen dat al-Amry werd vastgehouden in het extra bewaakte kamp 5. Dat was gereserveerd voor verdachten die zich lastig gedroegen of bijzonder interessant waren voor de inlichtingendiensten. De gevangenen zaten daar in kleine isoleercellen, waar ze slechts twee uur per dag uit mochten. De meeste kregen geen juridische bijstand en hadden geen idee hoe lang ze nog in eenzame opsluiting gehouden zouden worden. Volgens Willett ging menig gevangene aan die situatie kapot, zo berichtte Associated Press. Ook mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) achtte het waarschijnlijk dat al-Amry zwaar depressief was toen hij zelfmoord pleegde.

BINNENLAND

Vredesactiviste Cindy Sheehan staakt acties

Cindy Sheehan deelde op 28 mei 2007 via haar weblog mede dat ze niet langer het gezicht van de Amerikaanse vredesbeweging wilde zijn. Ze was de moeder van een militair die in Irak om het leven was gekomen en had lange tijd met sympathisanten gebivakkeerd in een vredeskamp nabij de ranch van president Bush in Texas. Ook reisde ze regelmatig door de Verenigde Staten en andere landen om tegen de oorlog in Irak te pleiten.
Ze schreef dat ze haar acties staakte omdat ze uitgeput was.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Verenigde Staten verhogen minimumloon

Het Amerikaanse Congres stemde op 24 mei 2007 in met een verhoging van het federale minimumloon. In drie jaar tijd zou het gefaseerd van 5,15 naar 7,25 dollar (respectievelijk 3,86 en 5,43 euro) per uur gaan. Het was de eerste verhoging sinds 1997. Het was sinds de jaren dertig van de twintigste eeuw niet meer voorkomen dat het minimumloon zo lang op hetzelfde niveau was gebleven.

De meeste Republikeinse Congresleden waren tegen, omdat de maatregel tot banenverlies zou leiden. Om de kans te vergroten dat ze er toch mee instemden, hadden de Democraten de verhoging gekoppeld aan een wet die geld vrijmaakte voor de oorlog in Irak. Dat betekende dat, als de Republikeinen tegen stemden, dat als consequentie had dat de Amerikaanse troepen in dat land met geldgebrek te kampen kregen. Het Congres ging tevens akkoord met belastingverlagingen voor het midden- en kleinbedrijf, om te voorkomen dat dat door de loonsverhoging in de problemen kwam. De maatregel zou de staat 4,8 miljard dollar kosten.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Amerikaanse economie presteert matig

Volgens cijfers van het Amerikaanse ministerie van Handel groeide de economie van de Verenigde Staten in het eerste kwartaal van 2007 met 0,6 procent. In dezelfde periode van 2006 was dit 5,6 procent. De groei zou zijn afgenomen omdat het handelstekort opliep, de prijzen van koopwoningen daalden en het Amerikaanse bedrijfsleven weinig vertrouwen had in de economie en daarom minder investeerde. Consumenten hadden dat vertrouwen wel, vooral omdat de werkloosheid met 4,5 procent relatief laag was. Hun uitgaven groeiden in het eerste kwartaal met 4,4 procent. Aangezien de Amerikaanse economie voor twee derde afhankelijk was van binnenlandse consumentenbestedingen, was dit voldoende om te voorkomen dat de economie in een recessie belandde.

JUSTITIE

Senaat wordt betrokken bij aanstelling van procureurs

Het Huis van Afgevaardigden van de Verenigde Staten nam op 22 mei 2007 een wet aan die het voor de regering onmogelijk maakte om zonder tussenkomst van de Senaat procureurs aan te stellen. De Senaat was eerder in mei al met de wet akkoord gegaan en president Bush toonde zich bereid deze te ondertekenen.

Senaat krijgt het laatste woord

De nieuwe wet herstelde de situatie zoals die tot 2006 was geweest. In dat jaar had het Congres de Patriot Act, een pakket maatregelen die de strijd tegen terrorisme effectiever zouden maken, verlengd en op enkele punten aangescherpt. Ten gevolge hiervan had de minister van Justitie het recht gekregen om procureurs voor onbepaalde tijd en zonder tussenkomst van de Senaat aan te stellen. In de eerste maanden van 2007 was hierover echter een verhit debat ontstaan, omdat enkele Congresleden meenden dat minister Gonzales van Justitie onder druk van het Witte Huis en om politieke redenen procureurs had ontslagen. Ze waren opgevolgd door loyalisten van de Republikeinse Partij.
Volgens de nieuwe regeling was dit niet meer mogelijk. Net als vóór 2006 konden procureurs in het vervolg alleen permanent worden aangesteld als de Senaat daarmee instemde. Indien de volksvertegenwoordigers de eerste kandidaat, die werd voorgedragen door de minister van Justitie, niet steunden, moest de hoogste rechter van het betreffende federale district een ander nomineren. Deze moest eveneens door de Senaat worden beoordeeld.

NATUUR EN MILIEU

President Bush pleit voor aanpak van klimaatverandering

De Amerikaanse president George W. Bush riep op 31 mei 2007 de wereld op om de opwarming van de atmosfeer tegen te gaan.

Bush wil klimaatsconferentie in 2008

Bush wilde dat de vijftien meest vervuilende landen van de wereld eind 2008 bijeenkwamen om afspraken te maken over de uitstoot van kooldioxide. Hij hoopte dat er dan een verdrag tot stand kwam dat in 2012, als het klimaatverdrag van Kyoto afliep, van kracht zou worden.
Bush gaf niet aan met welk percentage de uitstoot wat hem betrof omlaag moest. Milieuactivisten noemden zijn voorstel daarom 'vaag'. Ze twijfelden aan zijn oprechtheid, omdat zijn regering nooit eerder had aangedrongen op dergelijke internationale afspraken en weigerde het verdrag van Kyoto te ondertekenen. In de Verenigde Staten zelf bestond wel beleid om de uitstoot van broeikasgassen te reduceren, maar vervuilers waren niet verplicht hiernaar te handelen.
De activisten verdachten Bush ervan dat hij zich probeerde in te dekken voor de bijeenkomst van de rijkste industriestaten in juni, de G8-top. Klimaatverandering was een van de belangrijkste punten op de agenda en de Duitse bondskanselier Angela Merkel, die de vergadering zou voorzitten, wilde dat de acht landen concrete en verregaande afspraken maakten. De Amerikaanse regering was daar niet toe bereid, vooral omdat ze alleen wilde meewerken aan initiatieven waarbij ook vervuilende ontwikkelingslanden als India en China betrokken waren. Het zou in de VS en daarbuiten echter veel weerstand oproepen als Bush weigerde Merkels initiatieven te steunen, zonder alternatieven aan te dragen. Zijn voorstel voor een klimaatconferentie met China en India was zo'n alternatief.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Alabama biedt excuses aan voor slavernij

Gouverneur Bob Riley van Alabama ondertekende op 31 mei 2007 een resolutie waarin 'grote spijt' werd betuigd over het slavernijverleden van de Amerikaanse staat. De resolutie sprak van 'eeuwen van brute ontmenselijking en onrechtvaardigheid' en erkende dat de Afro-Amerikaanse bevolking van de Verenigde Staten daar nog altijd de nadelen van ondervond. Riley sprak de hoop uit dat de resolutie Alabama van zijn racistische imago zou afhelpen.
Alabama was de vierde Amerikaanse staat die officieel excuses voor de slavernij aanbood. De andere waren Maryland, Virginia en North Carolina.
De hoofdstad van Alabama, Montgomery, was de eerste regeringszetel van de Geconfedereerde Staten van Amerika (1861-1865), het samenwerkingsverband van zuidelijke staten die zich verzetten tegen afschaffing van de slavernij. Tot in de jaren zestig van de twintigste eeuw was een groot deel van de blanke bevolking van Alabama tegen afschaffing van de apartheid. De racistische organisatie Ku Klux Klan was er in die tijd bijzonder actief.

BUITENLANDSE ZAKEN

Toch geen streefdatum voor terugtrekking van de troepen uit Irak

De Amerikaanse president Bush sprak op 1 mei 2007 zijn veto uit over de wet die de financiering van de oorlogen in Irak en Afghanistan regelde. Het Congres had deze in april aangenomen. Bush was tegen omdat de volksvertegenwoordigers alleen geld beschikbaar wilden stellen als de regering bereid was de troepen in Irak tussen 1 oktober 2007 en voorjaar 2008 geleidelijk terug te trekken.
De president had als opperbevelhebber het recht de wil van het Congres te negeren.

Republikeinen waarschuwen Bush over Irak

Het Amerikaanse dagblad de *Washington Post* berichtte op 10 mei over een geheime

bespreking die twee dagen eerder in het Witte Huis had plaatsgevonden. Elf Republikeinse leden van het Huis van Afgevaardigden zouden daar tegenover president Bush, minister Rice van Buitenlandse Zaken, Defensieminister Gates en presidentieel adviseur Rove hebben gezegd dat 'de aanpak van de oorlog in Irak de toekomst van de Republikeinse Partij op het spel zet' en dat Bush er niet op moest rekenen dat de regeringspartij zijn falende oorlogsbeleid nog veel langer bleef steunen.
Bush had begin 2007 aangekondigd dat hij de orde in Irak wilde herstellen door extra troepen te sturen. De elf Congresleden wilden van hem weten wat hij zou doen indien bleek dat deze aanpak niet werkte. Volgens de Washington Post had Bush hierop geantwoord dat er een alternatief plan klaar lag. Omdat dit een militair geheim was, mocht hij er niets over zeggen.
Tony Snow, perswoordvoerder van het Witte Huis, bevestigde dat het gesprek had plaatsgevonden. Het zou anderhalf uur hebben geduurd. Volgens hem was er geen sprake van een herhaling van 1974, toen Republikeinse Congresleden naar het Witte Huis gingen om de eveneens Republikeinse president Nixon te vertellen dat hij beter kon aftreden. Maar er zou wel 'ongezouten' kritiek op het oorlogsbeleid van Bush en zijn regering zijn geleverd.

Congres akkoord met compromis

Ondertussen was het Congres druk op zoek naar oplossingen voor de financieringskwestie. Het presidentiële veto ongedaan maken was niet aan de orde, want de tweederdemeerderheid die daarvoor nodig was zou zeker niet worden gehaald. Daarom moest men met een ander financieringsplan komen. Want dat Bush de troepen in Irak zou houden, was duidelijk. Als er geen geld werd vrijgemaakt zouden de militairen aan het front daar op den duur last van krijgen. Dit vonden alle volksvertegenwoordigers onaanvaardbaar.
Op 24 mei stemde het Congres over een voorstel dat Bush niet zou torpederen. Het Huis van Afgevaardigden nam het met 280 tegen 142 stemmen aan en de Senaat met 80 tegen 14. Onder de tegenstemmers waren de Democratische senatoren Barack Obama, Christopher Dodd en Hillary Clinton. Zij hadden zich allen kandidaat gesteld voor de presidentsverkiezingen in 2008.
Volgens de nieuwe wet kwam er 120 miljard dollar (bijna 90 miljard euro) vrij, waarvan 90 miljard voor de oorlogen in Irak en Afghanistan. De overige 30 miljard was bestemd voor binnenlandse uitgaven die niets met het leger te maken hadden. Ze waren door de Democraten aan het oorlogsbudget gekoppeld om de kans te vergroten dat de Republikeinen ermee instemden. Het geld was bestemd voor door droogte getroffen boeren, een verhoging van het minimumloon en de wederopbouw van New Orleans en omgeving, dat in augustus 2005 door de orkaan Katrina was verwoest.
De eis van het Congres dat de Amerikaanse regering een deadline voor terugtrekking van de troepen aanvaardde, kwam te vervallen. Wel moest het Witte Huis Irak meer gaan stimuleren om zijn eigen veiligheid te bewaken, zodat het Amerikaanse leger op den duur kon vertrekken. Indien het land daar onvoldoende op reageerde, zou de regering in Bagdad bij wijze van sanctie minder financiële steun uit de VS krijgen.
Na de aanvaarding van de wet zei Nancy Pelosi, de Democratische voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, dat het debat over de oorlog en de terugtrekking van de troepen wat haar betrof onverminderd door zou gaan.

Amerikaans overleg met Syrië en Iran

In mei 2007 communiceerde de Amerikaanse regering voor het eerst sinds jaren rechtstreeks en bilateraal met Syrië en Iran.
In december 2006 had de Studiegroep Irak (ISG) de regering geadviseerd om deze twee landen te betrekken bij de stabilisatie van Irak, waar de veiligheidssituatie steeds slechter werd. President Bush had dat toen van de hand gewezen, omdat de twee hulp zouden geven aan terroristische organisaties. Dat in mei 2007 toch besprekingen werden gevoerd, duidde volgens analisten op een beleidsverandering. De Amerikaanse regering zou inzien dat het zonder de steun en de welwillendheid van de twee buurlanden uiterst moeilijk werd om de oorlog in Irak te winnen.

Minister Rice spreekt met Syrische ambtgenoot Muallem

Met Syrië had de Amerikaanse regering niet meer rechtstreeks gecommuniceerd sinds de moord op de Libanese premier Rafik al-Hariri in 2005. Washington dacht dat de Syrische regering achter de aanslag zat en had daarom zijn ambassadeur uit Damascus teruggeroepen. Afgezien daarvan meende de regering-Bush dat het Arabische land opstandelingen doorgang naar Irak verleende, om daar aanslagen te plegen.
Op 3 mei sprak de Amerikaanse minister Condoleezza Rice van Buitenlandse Zaken in Sharm el-Sheikh, Egypte, langs de zijlijn van een internationale conferentie over Irak met haar Syrische ambtgenoot Walid Muallem. Rice drong aan op betere grensbewaking, zodat het voor opstandelingen moeilijker werd om Irak via Syrië te bereiken. Muallem vroeg Rice om de diplomatieke betrekkingen met zijn land te normaliseren en weer een ambassadeur in Damascus aan te stellen.
Er werden geen concrete besluiten genomen, maar de twee ministers lieten zich wel positief over de ontmoeting uit. Rice zei na afloop dat het gesprek 'professioneel en zakelijk' was verlopen.

Ambassadeurs praten in Bagdad

Met Iran hadden de Verenigde Staten al sinds de islamitische revolutie van 1979 geen formele bilaterale besprekingen meer gevoerd. Dat de Amerikaanse ambassadeur in Bagdad op 28 mei met zijn Iraanse collega sprak, mocht dan ook een enorme doorbraak heten.
De Amerikaanse ambassadeur Ryan Crocker verzocht het overwegend sjiitische Iran om geen morele, financiële of materiële steun meer te geven aan anti-Amerikaanse en anti-soennitische opstandelingen in Irak. De Iraanse ambassadeur Hassan Kazemi-Qomi antwoordde hier volgens een tvzender uit de islamitische republiek op dat de Amerikanen de chaos zelf hadden veroorzaakt en de schuld niet op derden moesten afschuiven. Het zou allemaal anders zijn gelopen als Irak onmiddellijk na de val van oud-dictator Saddam Hoessein in 2003 een zelfstandig opererende regering had gekregen, met eigen middelen om de veiligheid te bewaken. Ook 'wandaden' van het Amerikaanse leger hadden de opstand gestimuleerd, aldus de Iraanse ambassadeur in Irak.
De twee diplomaten namen geen concrete besluiten. Of het overleg een vervolg zou krijgen, was niet onmiddellijk duidelijk.
Over het omstreden Iraanse nucleaire programma spraken de ambassadeurs niet. De Verenigde Staten pleitten in 2007 voor internationale sancties tegen Iran, omdat het kernwapens zou vervaardigen.

Pentagon betaalt schadevergoedingen in Irak en Afghanistan

De Amerikaanse Rekenkamer maakte op 31 mei 2007 bekend dat het Pentagon tussen eind 2002 en september 2006 ongeveer 31 miljoen dollar (ca. 23 miljoen euro) had uitgekeerd aan burgers in Irak en Afghanistan. Het ging om schadevergoedingen voor mensen die door Amerikaanse militaire operaties gewond waren geraakt, naasten hadden verloren of materiële schade hadden geleden. De maximale vergoeding bedroeg 2.500 dollar per incident. Of burgers recht hadden op schadevergoeding, werd uitgemaakt door de legerleiding.
Senator Edward Kennedy liet in een reactie weten dat hij willekeur vreesde, omdat er geen duidelijk beleid bestond. Hij wees erop dat het aantal 'condoléancebetalingen' aan familieleden van dodelijke slachtoffers in 2006 met 66 procent was afgenomen ten opzichte van 2005, terwijl hiervoor geen duidelijke verklaring bestond.

(Vorige berichten pagina 282/2 e.v. - 2007)

BANGLADESH

BINNENLAND

Premier Zia legt functie neer tijdens gewelddadige politieke crisis

De crisis rondom het premierschap in Bangladesh bereikte in oktober 2006 een nieuw dieptepunt. De vele demonstraties liepen met regelmaat uit de hand en er kwamen minstens achttien mensen om het leven. Veertien oppositiepartijen onder aanvoering van oud-premier Sheikha Hasina organiseerden stakingen en demonstraties om premier Begum Khaleda Zia te dwingen op 27 oktober haar ambt neer te leggen. Op die dag zou haar regeringstermijn van vijf jaar aflopen en zou zij volgens de grondwet ruimte moeten maken voor een tijdelijke, niet-partijgebonden regering – een regering van waarnemend adviseurs. Zia leek eerst aan te willen blijven tot en met de verkiezingen in 2007, maar kondigde kort voor het verlopen van haar ambtstermijn aan haar functie over te zullen dragen.

Bangladesh introduceerde de regelingen rondom tijdelijke, niet-partijgebonden regeringen en de positie van de waarnemend adviseurs in 1991 nadat het bewind van de militaire president Ershad was beëindigd. Begum Khaleda Zia en Sheikha Hasina hadden toen gezamenlijk straatprotesten aangevoerd die Ershad uiteindelijk dwongen af te treden. Het systeem was bedoeld om te voorkomen dat regerende partijen zouden knoeien met verkiezingen. Over het algemeen vond men dat het tijdens enkele verkiezingen behoorlijk had gefunctioneerd. Sinds het vertrek van Ershad waren de twee meest prominente vrouwen van de Bengaalse politiek, Khaleda Zia en Sheikha Hasina, verwikkeld in een hevige strijd om de macht. De strijd ging om politieke posities en om de vraag wie de belangrijkste rol speelde in de geschiedenis van Bangladesh: de echtgenoot van Khaleda Zia, of de vader van Sheikha Hasina.

Omstreden oud-rechter weigert premierschap na protesten van oppositie

Eind oktober bleek premier Khaleda Zia bereid haar positie op te geven. De oppositie was echter zeer ontevreden over de door Zia gekozen opvolger. Ze zou op 28 oktober worden opgevolgd door de gepensioneerde opperrechter K.M. Hasan, die volgens de grondwet de aangewezen persoon was om een interim-regering te leiden. De oppositie vond hem echter niet onpartijdig genoeg omdat Hasan een voormalig lid was van Zia's Bengaalse Nationalistische Partij (BNP). De massale straatprotesten gingen daarom door. Na dagen van rellen zag Hasan op 28 oktober af van het interim-premierschap. De rellen in de Bengaalse hoofdstad Dhaka en de vele demonstraties in het land verloren vervolgens enige intensiteit, maar oppositieleiders dreigden met nieuwe protesten als er geen oplossing zou worden gevonden die onafhankelijke verkiezingen waarborgde.

President benoemt zichzelf tot opvolger van Zia

Na overleg tussen politieke leiders besloot president Iajuddin Ahmed op 29 oktober zelf de interim-regering te gaan leiden die de algemene verkiezingen in januari 2007 moest voorbereiden. Ahmed werd hoofd van de tijdelijke adviesraad, de belangrijkste politieke functie in de aanloop naar de verkiezingen. In die functie werd hij ook wel interim-premier genoemd. De rol van de president was in Bangladesh gewoonlijk een ceremoniële. De president beëdigde diezelfde dag tien waarnemend adviseurs die samen met hem de interim-regering vormden. Aanvankelijk had de oppositie ook bezwaren gehad tegen deze benoeming van de president omdat hij als president gekozen was als kandidaat van de BNP. De waarnemend adviseurs waren niet partijgebonden. De adviesraad bestond uit drie voormalige ambtenaren, een voormalige legerleider, een oud-politiechef en andere niet-politici.

Awami Liga roept op tot algehele staking voor onbepaalde tijd

De oppositie was van mening dat de tijdelijke regering onder leiding van Iajuddin Ahman geen onpartijdige verkiezingen kon organiseren. De partijen eisten daarom het vertrek van het hoofd van de verkiezingscommissie, M.A. Aziz, en van zijn assistenten omdat zij een voorkeur zouden hebben voor Khaleda Zia.
De leden van de verkiezingscommissie ontkenden echter partijdig te zijn en weigerden op te stappen. Vanaf 12 november organiseerde de oppositie een landelijke staking om de eis richting de verkiezingscommissie kracht bij te zetten. Tienduizenden demonstranten blokkeerden belangrijke wegen en spoorlijnen. De handel in de havens kwam stil te liggen en de hoofdstad Dhaka werd door stakingen en protestdemonstraties vrijwel afgesloten van de rest van het land. De demonstraties verliepen aanvankelijk grotendeels vreedzaam, met sporadische confrontaties tussen aanhangers van de twee belangrijkste politieke leiders in het land, Khaleda Zia en Sheikha Hasina. Op 23 november legde M.A. Aziz zijn functie voor drie maanden neer om een eind te maken aan de massale demonstraties van de oppositie. Zijn aftreden bleek later definitief te zijn.

Oppositie blijft op straat en boycot verkiezingen

De politieke alliantie rondom de Awami Liga groeide eind 2006 aan tot negentien partijen. Nadat Aziz zijn functie in de verkiezingscommissie had neergelegd, kwamen de partijen met nieuwe eisen. De verkiezingen zouden moeten worden uitgesteld, Ahmed zou moeten aftreden als interim-premier en de verkiezingslijst zou moeten worden herzien. De lijst zou dubbele en valse

namen bevatten. Als niet aan de eisen tegemoet zou worden gekomen, zouden de negentien partijen de verkiezingen boycotten en demonstraties blijven organiseren. Tussen oktober 2006 en januari 2007 werden er talrijke protestbijeenkomsten, stakingen en wegblokkades georganiseerd door de oppositie. Scholen en winkels waren soms meerdere dagen gesloten. De stakingen en wegblokkades liepen regelmatig uit de hand. Er kwamen in vier maanden minimaal 35 aanhangers van politieke partijen om het leven bij de protesten. De slachtoffers vielen bij gewelddadige confrontaties tussen de twee politieke kampen en door het ingrijpen van politie en leger.

President roept noodtoestand uit

Op 11 januari 2007 maakte president Ahmed een eind aan het geweld door de noodtoestand uit te roepen en een avondklok in te stellen in zestig steden. Daarnaast kondigde hij aan af te treden als interim-premier en de voor 22 januari geplande verkiezingen uit te stellen. Daarmee kwam hij tegemoet aan een belangrijke eis van de Awami Liga van oud-premier Sheikha Hasina. Daags voor het afkondigen van de noodtoestand had het leger 60.000 militairen het land ingestuurd om het geweld te bestrijden. Het leger leek een belangrijke stem te hebben gehad in de beslissing de verkiezingen uit te stellen. De Verenigde Naties hadden gedreigd het Bengaalse leger niet langer in te zetten voor lucratieve en prestigieuze internationale vredesmissies als de verkiezingen niet werden uitgesteld.
De acht commerciële Bengaalse televisiezenders werd verboden eigen nieuwsprogramma's uit te zenden. In plaats van hun eigen programma's moesten ze nieuws van de staatszender uitzenden. Deze maatregel werd mogelijk gemaakt door de noodtoestand. Fazlul Haque werd tijdelijk aangesteld als hoofd van de waarnemend adviseurs. Ahmed bleef president. Onder de noodtoestand werden ook alle politieke activiteiten verboden.

Ahmed benoemt andere interim-premier

De Bengaalse president Ahmed benoemde op 12 januari Fakhruddin Ahmed, voormalig president van de Centrale Bank, als hoofd van de adviesraad die samen met de president de interim-regering vormde. Interim-premier Ahmed zou het kiesstelsel moeten hervormen en nieuwe verkiezingen voorbereiden. De president werd tevens minister van Defensie. Fakhruddin Ahmed benoemde verder tien waarnemend adviseurs. De interim-regering kondigde aan dat de nieuwe verkiezingen eind 2008 plaats zouden vinden en beloofde verder de corruptie in Bangladesh aan te pakken voor de verkiezingen. Ook werden snelle rechtbanken opgezet om vooraanstaande politici te vervolgen. De nieuwe interim-regering had de steun van het leger, maar Fakhruddin Ahmed stelde dat het burgerlijk gezag de verantwoordelijkheid droeg.

Adviesraad met tien leden compleet

Met de benoeming van vijf extra leden was de adviesraad op 16 januari compleet. Naast interim-premier Fakhruddin Ahmed waren tien waarnemend adviseurs aangesteld. Met het complementeren van de adviesraad leek het democratische proces doorgang te vinden, ondanks hevige politieke druk. De interim-regering had alle controle over de te organiseren verkiezingen naar zich toe getrokken. Het was de Bengaalse Nationale Partij (BNP) van Begum Khaleda Zia daarnaast niet gelukt om president Iajuddin Ahmed te dwingen af te treden. Het aftreden van Ahmed zou naar verwachting de interim-regering ernstig hebben verzwakt omdat Ahmed kon rekenen op de steun van het leger. Ahmed was lid van de BNP, maar werd door voorstanders van een harde lijn binnen de partij gezien als te zwak.

Commissie scherpt verkiezingsreglement aan

De Bengaalse verkiezingscommissie presenteerde op 18 maart een voorlopig pakket maatregelen om de verkiezingen in het land in de toekomst eerlijker te laten verlopen. Kandidaten die betalingsachterstanden hadden bij banken, nutsvoorzieningen of belastingdiensten, zouden worden uitgesloten van deelname. Kandidaten zouden volledige openheid moeten geven in hun boekhouding. De wetten met betrekking tot de financiering van campagnes zouden strenger worden gecontroleerd. De hervormingen van het kiesstelsel werden in juli 2007 afgerond.
Een nieuwe verkiezingscommissie had na het afblazen van de verkiezingen in januari de taak gekregen om de kieswetten te hervormen. Op 5 februari was A.T.M. Shamsul Huda aangesteld als hoofd van de verkiezingscommissie. Huda had als hoge ambtenaar een reputatie van onpartijdigheid opgebouwd. Hij volgde de omstreden Aziz op die door de oppositie beschuldigd was van partijdigheid. Na het ontslag van Aziz in november 2006 hadden eind januari ook de overige leden van de verkiezingscommissie ontslag genomen. Alle leden van de commissie waren in maart vervangen. Over het algemeen werd aangenomen dat het leger het zo geregisseerd had.

Samenstelling interim-regering van Bangladesh
(24 april 2007)

President en minister van Defensie
Iajuddin AHMED

Hoofd van de Adviesraad en waarnemend adviseur Binnenlandse Zaken
Fakhruddin AHMED

Waarnemend adviseurs
Arbeid, Werkgelegenheid, Lokale Overheid, Rurale Ontwikkeling en Coöperatieven
Anwarul IQBAL
Basis- en Openbaar Onderwijs en Culturele Zaken
Ayub QUADRI
Bevrijdingsoorlogkwesties, Burgerluchtvaart, Toerisme, Communicatie en Scheepvaart
M.A. MATIN
Buitenlandse Zaken, Chittagong Hils Tract-zaken, Overzeese Werknemers en Welzijn Expats
Iftekhar Ahmed CHOWDHURY
Elektriciteit, Energie, Natuurlijke Hulpbronnen, Jeugdzaken, Sport, Voedsel- en Rampenmanagement, Wetenschap, Informatie en Communicatietechnologie
Tappan CHOWDHURY
Financiën, Planning, Handel, Post en Telecommunicatie
Mirza Azizul ISLAM
Gezondheidszorg, Religieuze Zaken en Water
Motiur RAHMAN
Huisvesting, Publieke Werken, Informatie, Land, Wetgeving, Justitie en Parlementaire Zaken
Mainul HOSSEIN
Industrie, Jute, Textiel, Sociaal Welzijn, Vrouwen- en Kinderzaken
Geetiara Safiya CHOWDHURY
Landbouw, Milieu, Bossen, Visserij en Veeteelt
Sajjadul KARIM

'Criminelen' en 'terroristen' opgepakt tijdens noodtoestand

In het kader van een actie tegen vermeende criminelen en terroristen arresteerde het leger van Bangladesh op 18 januari 2007 de secretaris-generaal van de studentenorga-

nisatie van de Awami Liga, de belangrijkste oppositiepartij. De 25-jarige studentenleider Mofazzal Haider Chowdhury en vijf van zijn collega's werden opgepakt op de campus van de Universiteit van Dhaka. Een woordvoerder van het ministerie van Binnenlandse Zaken had een dag eerder verklaard dat sinds het afkondigen van de noodtoestand op 11 januari bijna 100 verdachten waren opgepakt. Het leger had verspreid over het land 60.000 troepen ingezet.

Drie miljoen gelovigen bidden samen voor vrede

Op 4 februari 2007 baden in Bangladesh ongeveer drie miljoen moslims gezamenlijk voor de wereldvrede. Aan het eind van een driedaagse islamitische bijeenkomst kwamen miljoenen mensen bijeen aan weerszijden van de rivier Turag, ongeveer vijftien kilometer ten noorden van de Bengaalse hoofdstad Dhaka. Tijdens de bijeenkomst werd niet over politiek gesproken, maar over de koran en het bevorderen van vrede en harmonie. Zondag was een werkdag in het islamitische land waardoor veel deelnemers hun werk vroeg hadden moeten verlaten om de bijeenkomst bij te kunnen wonen. Er werden extra treinen en bussen ingezet om de miljoenen gelovigen te vervoeren. Mensen reisden op de daken van treinen en hangend uit bussen om op tijd bij de rivier te kunnen zijn. Na afloop zagen velen geen andere optie dan de vijftien kilometer terug naar Dhaka lopend af te leggen.

Interim-regering pakt corruptie aan

Begin februari 2007 had de interim-regering van Bangladesh op grote schaal actie ondernomen om de corruptie te verminderen. In de eerste week van februari werden minstens 23 politici, onder wie negen voormalige ministers, gearresteerd op verdenking van corruptie. De politici behoorden tot zowel de Bengaalse Nationalistische Partij (BNP) als de Awami Liga (AL). Op 7 februari namen het hoofd van de anti-corruptiecommissie en een van zijn plaatsvervangers ontslag. Dat werd gezien als een cruciale stap voor de aanpak van corruptie door de interim-regering. De anti-corruptiecommissie functioneerde zeer slecht dankzij conflicten in de leiding. De internationale organisatie Transparency International (TI) riep Bangladesh meerdere malen uit tot het meest corrupte land ter wereld.

Illegale gebouwen vernietigd

Op 10 maart begonnen autoriteiten in Dhaka met het op grote schaal vernietigen van illegaal gebouwde constructies. In sommige gevallen betrof het gehele gebouwen tot wel twintig verdiepingen, in andere gevallen ging het om illegale verhogingen. In dat laatste geval werden alleen de zonder vergunning gebouwde verdiepingen vernietigd. De actie maakte deel uit van de campagne tegen corruptie, maar was ook bedoeld om ruimte terug te claimen voor het verkeer in de Bengaalse hoofdstad.

Groot aantal arrestaties op verdenking van corruptie

De aanpak van corruptie door de Bengaalse interim-regering richtte zich op leden van de belangrijke politieke partijen, de Bengaalse Nationalistische Partij (BNP) en de Awami Liga (AL). Ook de prominente partijleiders van de twee partijen, Khaleda Zia en haar rivale Sheikha Hasina, werden niet ontzien. Twee zonen van oud-premier Zia werden in april gearresteerd. De oudste werd onder andere aangeklaagd voor het afpersen van meer dan 147.000 dollar (bijna 110.000 euro) van een bouwbedrijf. Zia zou erin hebben toegestemd in ballingschap te gaan in Saoedi-Arabië, in ruil voor een milde straf voor haar zonen. Hasina, premier van Bangladesh van 1996 tot 2001 en leider van de AL, werd in april 2007 beschuldigd van moord en afpersing. Ze was op dat moment in de Verenigde Staten voor familiebezoek. Toen ze wilde terugkeren werd haar de toegang tot het vliegtuig ontzegd. Begin mei werd het arrestatiebevel ingetrokken en kreeg Hasina toestemming om naar huis terug te keren.

Bij haar terugkeer op 7 mei stonden tienduizenden aanhangers langs de weg die het vliegveld verbond met de hoofdstad Dhaka.

Eind mei intensiveerde de interim-regering de campagne tegen corruptie. Toen werden de belangrijkste assistenten van de voormalige premiers Khaleda Zia en Sheikha Hasina – de twee bittere politieke rivalen – opgepakt. Daarnaast werden nog eens vier voormalige ministers, twee burgemeesters en vooraanstaande zakenlieden aangehouden. In de eerste vijf maanden van 2007 werden ruim 170 politici, zakenlieden en voormalige ambtenaren gearresteerd op verdenking van corruptie. Ze zouden niet allemaal worden verdacht van corruptie, maar ook worden vastgehouden omdat ze over informatie beschikten. Dit was mogelijk onder de noodtoestand, zonder dat er sprake was van een specifieke aanklacht.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuw minimumloon voor textielarbeiders

Bangladesh stelde op 6 oktober 2006 het minimumloon in de textielindustrie vast op 1662 taka (ca.19,65 euro) per maand. De regering had in juni van dat jaar een vijf leden tellend comité gevraagd het minimumloon voor textielarbeiders onder de loep te nemen nadat verschillende fabrieken gedwongen waren hun poorten te sluiten vanwege rellen. De textielarbeiders gingen maandenlang de straat op om te protesteren tegen het minimumloon dat 950 taka bedroeg. Ze eisten dat de regering het zou verhogen tot 3000 taka. Enkele protestbijeenkomsten liepen uit de hand en leidden tot rellen en het vernielen van fabrieken door arbeiders.

Na het bekend worden van het nieuwe wettelijke minimumloon sloten vakbondsleiders en fabrieksarbeiders een akkoord waarin een nieuwe salarisschaal werd vastgesteld. Een fabrieksarbeider in de hoogste schaal kon volgens het akkoord ongeveer bijna 60 euro per maand verdienen. In de ruim drieduizend textielfabrieken in Bangladesh werkten ongeveer 1,8 miljoen arbeiders, grotendeels vrouwen. Bangladesh exporteerde jaarlijks voor 5,5 miljard euro aan textiel naar voornamelijk de Verenigde Staten en Europa.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Buitenlandse investeringen bedroegen in 2005 een half miljard euro

De directe buitenlandse investeringen in Bangladesh waren in 2005 gestegen tot bijna 553 miljoen euro. Dat bleek uit een rapport dat de Verenigde Naties (VN) op 16 oktober 2006 publiceerden. Daarmee was het volume aan directe buitenlandse investeringen in 2005 ongeveer 50 procent groter dan het jaar daarvoor. Van alle minder ontwikkelde landen ontving Bangladesh het vierde hoogste bedrag aan buitenlandse investeringen. VN-deskundigen stelden dat

Bangladesh meer investeringen zou aantrekken als het land de corruptie zou terugdringen en de infrastructuur zou verbeteren.

Economie groeit in recordtempo ondanks onlusten

Ondanks de politieke crisis maakte Bangladesh eind 2006 een ongekende economische groei mee. In het fiscale jaar van 1 juli 2006 tot 30 juni 2007 zou de economie groeien met een recordpercentage van 7 procent. Dat voorspelde de gouverneur van de Centrale Bank op 14 januari 2007. In het voorafgaande fiscale jaar groeide de Bengaalse economie met 6,7 procent – op dat moment het hoogste groeicijfer ooit. Cruciale economische sectoren als de import, de export, overboekingen uit het buitenland en de industrie groeiden in de tweede helft van 2006, ondanks het verlies van meerdere werkweken door stakingen. In het kalenderjaar 2006 verstuurden overzeese Bengalen 5,4 miljard dollar (ca. 4 miljard euro) naar Bangladesh. Dat was 28 procent meer dan in het jaar daarvoor.

JUSTITIE

Tien militanten veroordeeld tot gevangenisstraf

Op 25 september 2006 werden tien vermeende leden van een islamitische organisatie in de Bengaalse hoofdstad Dhaka tot gevangenisstraffen veroordeeld. Volgens de betrokken openbaar aanklagers waren de tien veroordeelden lid van de in Bangladesh verboden islamitische organisatie Jamaatul-Mujahideen Bangladesh. Deze organisatie werd verantwoordelijk gehouden voor een serie bomaanslagen die het land sinds augustus 2005 had getroffen. Een hoofdstedelijke rechtbank veroordeelde vijf mannen tot tien jaar cel voor het plegen van bomaanslagen even buiten het vliegveld van Dhaka op 17 augustus 2005. Op die dag ontploften meer dan 430 kleine, zelfgemaakte bommen verspreid over het land. Daarbij kwamen twee mensen om het leven en tientallen anderen raakten gewond. Bij de aanslag op het vliegveld vielen geen gewonden. Een tweede rechtbank in de Bengaalse hoofdstad veroordeelde vijf andere militanten tot 78 jaar cel voor het bezit van illegale wapens en explosieven. De veroordeelden lieten in een reactie weten dat ze niet van plan waren om in beroep te gaan omdat ze het gezag van niet-islamitische rechtbanken niet erkenden.

Liquidatie aanklager van islamitische militanten

Op 11 april 2007 schoten onbekende schutters in Bangladesh openbaar aanklager Hyder Hossain van nabij in het hoofd toen hij na het avondgebed van de moskee naar huis liep. Hossain was de aanklager in de zaak van zes islamitische militanten die werden veroordeeld voor de bomaanslag in 2005 waarbij twee rechters om het leven kwamen. De zes hadden de doodstraf gekregen en waren op 30 maart opgehangen. Hossain had tegenover een hoge militair geklaagd over frequente bedreigingen.

GEZONDHEID EN ZORG

Inenting tegen polio

Op 3 maart 2007 gingen 700.000 gezondheidswerkers op pad om 24 miljoen kinderen in Bangladesh in te enten tegen polio. De vaccinatiecampagne was een reactie op de zeventien meldingen van polio sinds januari 2006. Daarvoor waren er geen meldingen geweest sinds het jaar 2000, toen ook massaal was ingeënt tegen de ziekte. Ouders van kinderen onder de vijf jaar vormden rijen bij de ruim 140.000 klinieken waar hun kinderen het vaccin konden krijgen. Alle non-gouvernementele organisaties in het land werden ingeschakeld om de inentingen te ondersteunen. Honderdduizenden moskeeën en tempels hadden de vaccinatiecampagne bekend gemaakt. Vrijwilligers zouden vanaf 3 maart vier maanden lang van deur tot deur gaan om nog meer kinderen in te enten. Men stelde dat vooral in het grensgebied met India geen enkel kind zou worden overgeslagen, omdat er gevreesd werd voor de overdracht van polio vanuit India. In 2006 waren er in India 525 nieuwe gevallen van polio.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Bangladesh weert satellietzenders

De Bengaalse interim-regering vergrootte op 23 mei 2007 haar controle over de televisie in het land door kabelmaatschappijen te vragen alleen de 41 kanalen door te geven die belastingen betaalden en fatsoenlijke programma's uitzonden. Goedgekeurd werden 12 lokale en 29 buitenlandse zenders. Tegen kabelmaatschappijen die zich niet aan de nieuwe regel hielden, zouden juridische stappen worden ondernomen. Tien zenders voldeden aan de eisen van registratie en belastingen, maar werden geweigerd wegens de onbehoorlijke inhoud van de programma's.

Guantánamo-gevangene vrijgelaten

Een Bengaalse man die vijf jaar gevangen had gezeten op de basis Guantánamo Bay – het gevangenenkamp van de Verenigde Staten in Cuba – werd op 1 maart 2007 op borgtocht vrijgelaten. Twee maanden daarvoor was hij in een speciaal Amerikaans vliegtuig naar Bangladesh gevlogen. In zijn geboorteland werd de 32-jarige Mubarak Hussain Bin Abdul Hadhem vastgezet voor ondervraging en aangeklaagd voor het niet kunnen tonen van een paspoort bij zijn terugkeer. Mubarak werd na de aanslagen in New York en Washington in 2001 gearresteerd in Pakistan.
Vijf jaar later werd hij door de Amerikanen vrijgelaten omdat er geen bewijs was dat hij banden had met islamitische militanten. Mensenrechtenorganisaties noemden zijn detentie een schending van zijn rechten en onwettig.

Veiligheidsdiensten beschuldigd van onrechtmatige moorden

Een prominente mensenrechtenorganisatie in Bangladesh beschuldigde de veiligheidsdiensten in dat land op 14 maart 2007 van het onrechtmatig doden van burgers. Sinds de instelling van de noodtoestand, twee maanden daarvoor, zouden vijftig burgers omgekomen zijn door acties van veiligheidsdiensten. Mensenrechtenorganisatie Odhikar trok die conclusie op basis van berichten in de media en na eigen onderzoek. Volgens de organisatie was het aantal arrestaties in een periode van twee maanden onder de noodtoestand ruim 23.000 hoger dan gewoonlijk.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bangladesh en India herstellen spoorverbinding

De Bengaalse interim-regering gaf op 29 maart 2007 goedkeuring aan het plan om na

ruim veertig jaar weer een directe treinverbinding tussen India en Bangladesh in te stellen. Passagierstreinen tussen beide landen werden stilgezet na de oorlog tussen India en Pakistan in 1965. Bangladesh was toen nog Oost-Pakistan. Goederentransport over het spoor bleef doorgaan en sinds 1990 was er ook een busverbinding. De trein, die naar verwachting zou gaan rijden in juni 2007, zou Kolkata (Calcutta) in het oosten van India verbinden met de Bengaalse hoofdstad Dhaka.

(Vorige berichten pagina 563/1 e.v. - 2006)

CHINA

BINNENLAND

Rellen naar aanleiding van éénkindbeleid

In Bobai, een regio in de Zuid-Chinese provincie Guangxi, braken in het weekeinde van 20 mei 2007 rellen uit omdat een deel van de bevolking het niet eens was met de wijze waarop naleving van het éénkindbeleid werd afgedwongen. Lokale bestuurders hadden besloten om ouders boetes van maximaal 10.000 yuan (ca. 972 euro) op te leggen als zij meer kinderen hadden dan wettelijk was toegestaan. Aangezien het gemiddelde jaarinkomen in deze regio 1.000 yuan bedroeg, was dit voor vrijwel niemand op te brengen. Als mensen de boete niet konden betalen, werden hun bezittingen in beslag genomen. Ook zouden er huizen zijn afgebroken om de bewoners te straffen.
Aan de rellen namen volgens Hongkongse kranten ongeveer vierduizend mensen deel. Ze staken auto's in brand, vielen ambtenaren aan en vernielden overheidskantoren. Volgens het staatspersbureau *Xinhua* verrichtte de politie 28 arrestaties. Onder hen waren mensen die mogelijk niet aan de rellen hadden deelgenomen, maar er wel verslag van hadden uitgebracht aan journalisten uit Hongkong.

China had het éénkindbeleid eind jaren zeventig ingevoerd om de snelle bevolkingsgroei af te remmen. In sommige plattelandsregio's mochten mensen maximaal twee kinderen hebben, indien de oudste een meisje was. In stedelijke gebieden mocht niemand meer dan één kind hebben.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Havenstaking in Shenzhen

Havenarbeiders in de Chinese stad Shenzhen gingen op 1 mei 2007 in staking omdat ze naar eigen zeggen te weinig verdienden en overuren niet uitbetaald kregen. Volgens de Hongkongse krant *South China Morning Post* deden ongeveer vierhonderd werknemers van Chiwan Container Terminal aan de actie mee. Op 3 mei gingen ze weer aan het werk, nadat de directie van Chiwan had beloofd binnen een maand met een oplossing te komen.
De staking trok internationaal veel aandacht omdat de haven van Shenzhen tot de grootste ter wereld behoorde en ook omdat Chinese werknemers uit angst voor vervolging of ontslag zelden staakten. Vrije vakbonden waren in het land verboden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

VS blijven kritisch over wisselkoers van Chinese munt

De Chinese Centrale Bank maakte op 18 mei 2007 bekend dat de koers van de yuan, de nationale munt, in het vervolg dagelijks maximaal 0,5 procent mocht fluctueren ten opzichte van de Amerikaanse dollar.

Marktwerking blijft beperkt

Tot juli 2005 was de yuan met een vaste koers aan de dollar gekoppeld. De Amerikaanse regering beweerde dat China zijn munt op deze manier kunstmatig zwak hield, opdat het goedkoop kon exporteren. Dit zou een vorm van oneerlijke concurrentie zijn, die de Verenigde Staten een alsmaar oplopend handelstekort met China bezorgde. Mede als reactie op deze kritiek had China in 2005 bepaald dat de koers van de yuan dagelijks met maximaal 0,3 procent mocht stijgen of dalen. Hierna was de waarde van de munt in krap twee jaar tijd met 7 procent gestegen. Maar het Amerikaanse handelstekort was alleen maar verder opgelopen, tot 232,5 miljard dollar (ruim 172 miljard euro) in 2006. Washington vond de maatregel dan ook niet afdoende.

Dat China zijn munt vanaf mei 2007 met maximaal 0,5 procent per dag liet fluctueren, zette volgens de Amerikanen wederom te weinig zoden aan de dijk. Want als de waarde van de yuan niet door de Centrale Bank maar door de vrije markt werd bepaald, zou de munt volgens Amerikaanse analisten maximaal 40 procent duurder worden. En pas dan zou het Amerikaanse handelstekort kunnen slinken. De Chinese Centrale Bank weigerde echter om meer marktwerking toe te staan omdat de economische stabiliteit van China dan in gevaar zou komen.

Wu Yi bezoekt Washington

De Chinese maatregel kwam enkele dagen voor de zogenaamde Stategic Economic Dialogue in Washington. Een zware Chinese delegatie zou dan onder leiding van vicepremier Wu Yi achter gesloten deuren spreken met de Amerikaanse minister van Financiën, Henry Paulson, andere kabinetsleden en enkele Congresleden. Het Amerikaanse handelstekort was het belangrijkste punt op de agenda.
Charles Rangel, een Congreslid dat hierbij aanwezig was, zei op 23 mei dat China zich in principe bereid had getoond om zijn monetaire systeem te hervormen, maar naar eigen zeggen meer tijd nodig had om een en ander goed voor te bereiden. Hij voegde daaraan toe dat het Amerikaanse Congres mogelijk niet zo lang wilde wachten en handelssancties tegen het Aziatische land voorbereidde.

Minister Paulson vertelde dat hij Wu Yi had verzocht om Amerikaanse banken en verzekeraars meer toegang tot de Chinese markt te geven, bijvoorbeeld door een wet af te schaffen die buitenlandse ondernemingen verbood een meerderheidsbelang te verwerven in Chinese financiële instellingen. De vice-premier was hier echter niet op ingegaan. Naderhand verklaarde ze op een persconferentie dat het overleg 'een groot succes' was geweest. Ze riep de VS op om de dialoog voort te zetten en af te zien van sancties omdat die een sfeer van vijandigheid zouden creëren.

China koopt belang in Amerikaans investeringsbedrijf

De Chinese staat maakte op 21 mei 2007 bekend dat ze voor 3 miljard dollar (ca. 2,2 miljard euro) een belang in Blackstone kocht. Dit Amerikaanse investeringsbedrijf beheerde een fonds van 18,1 miljard dollar (ca. 13,6 miljard euro) en was daarmee een

China

van de grootste in zijn soort. Het hield zich bezig met private equity – investeringen in bedrijven buiten de aandelenbeurzen om. Omdat het een belang van minder dan 10 procent betrof, hoefde de aankoop volgens de Amerikaanse wet niet beoordeeld te worden door de autoriteiten van dat land.

China belegt valutavoorraad

Traditioneel belegde China het grootste deel van zijn buitenlandse valutavoorraad (1,2 biljoen dollar in mei 2007) in Amerikaanse schatkistpapieren. In maart 2007 had ze echter besloten om het geld op lucratievere wijzen te gaan investeren. De gedeeltelijke aankoop van Blackstone was het eerste wapenfeit van het staatsinvesteringsbedrijf dat de Chinese overheid voor dit doel had opgericht, maar dat formeel nog niet operationeel was.

Chinese beursindex breekt opnieuw records

De China Stock Index (CSI300), de belangrijkste graadmeter van de Chinese effectenbeurzen, sloot op 28 mei 2007 op 4.090,57 punten. Het was voor het eerst dat de grens van 4.000 werd doorbroken.
Vooral in Shanghai stegen de aandelenkoersen spectaculair. De Shanghai Composite Index (SCI), de graadmeter van de beurs in die stad, was in 2007 met 62 procent gestegen, nadat ze in 2006 ook al met 130 procent in waarde was toegenomen
.
De koersen werden opgedreven door beleggers uit China zelf. Onder hen waren veel particulieren die, aangemoedigd door de snel stijgende koersen, geld leenden of hun spaargeld van de bank haalden om ermee te gaan speculeren. In de laatste week van mei zagen de Chinese effectenbeurzen ca. 300.000 nieuwe handelaren per dag komen, waaronder opvallend veel ouderen en studenten die hun karige inkomens wat probeerden op te krikken.

De voormalige president van de Amerikaanse Centrale Bank, Alan Greenspan, waarschuwde in mei 2007 dat de aandelen op de beurs van Shanghai ernstig overgewaardeerd raakten. Doordat er veel gehandeld werd door mensen zonder kennis van het bedrijfsleven en het beurswezen, bestond de kans dat ook de aandelen van slecht presterende bedrijven in waarde bleven stijgen. Volgens Greenspan kon een ingrijpende correctie niet uitblijven.

Op 31 mei zakte de CSI300 met 6,5 procent in. Dit was niet de correctie waarop Greenspan doelde, maar het gevolg van een besluit van de regering om de belasting op beurstransacties te verdrievoudigen tot 0,3 procent. Men hoopte op deze wijze oververhitting van de aandelenhandel te voorkomen.

GEZONDHEID EN ZORG

Doodstraf voor directeur van agentschap voor medicijnen

Zheng Xiaoyu, voormalig directeur van het Chinese agentschap dat toezicht moest houden op de kwaliteit van voedingsmiddelen en medicijnen, werd op 29 mei 2007 ter dood veroordeeld. Hij zou meer dan 6,5 miljoen yuan (ca. 630.000 euro) hebben aangenomen van diverse farmaceutische bedrijven. In ruil zou hij medicijnen hebben goedgekeurd terwijl ze feitelijk niet deugden. Ook zou hij onvoldoende toezicht op de voedingsmiddelenindustrie hebben gehouden.
Toen Zheng directeur van het agentschap was, waren tientallen mensen overleden door het gebruik van ondeugdelijke medicijnen en zeker dertien baby's waren verhongerd omdat ze langdurig waren gevoed met poedermelk zonder voedingsstoffen. In Noord-Amerika waren tientallen honden en katten gestorven na het eten van uit China geïmporteerd voer, dat met melamine besmet bleek te zijn. En in mei 2007 had de Amerikaanse douane een partij tandpasta uit China tegengehouden die mogelijk met giftige chemicaliën was besmet.

Onveilig kinderspeelgoed

Ook andere industrietakken lagen onder vuur. Na onderzoek concludeerde de Chinese overheid in mei dat zeker 20 procent van het kinderspeelgoed en de babykleertjes die in China werden geproduceerd, onveilig waren. Sommige kleertjes bleken in aanraking te zijn geweest met schadelijke chemicaliën of bacteriën.
Van al het speelgoed dat in de Europese Unie uit de schappen werd gehaald omdat de autoriteiten het gevaarlijk of anderszins ondeugdelijk achtte, kwam de helft uit China.

India

In een reactie op deze negatieve publiciteit beloofde de Chinese regering vóór 1 juli 2007 met een keurmerk te komen. Kinderspeelgoed dat hier niet voor in aanmerking kwam, mocht dan niet meer worden verkocht.
China was 's werelds grootste producent van kinderspeelgoed.

NATUUR EN MILIEU

China sluit vervuilende bedrijven

De staatskrant *China Daily* berichtte op 7 mei 2007 dat het Chinese staatsbureau voor Milieubescherming in 2006 controles had verricht bij ca. 720.000 bedrijven. Hiervan bleken er 3.176 de milieuwetgeving dusdanig ernstig te overtreden, dat ze gesloten moesten worden.

(Vorige berichten pagina 285/2 e.v.- 2007)

INDIA

BINNENLAND

India herdenkt de Opstand van 1857

Op 11 mei 2007 vierde India de 150ste verjaardag van de opstand van 1857. Deze gebeurtenis stond in het land bekend als de Eerste Onafhankelijkheidsoorlog, terwijl de Britten spraken van de Muiterij. In 1857 kwam een deel van het Brits-Indische leger – zowel hindoe- als moslimsoldaten – in verzet tegen het koloniale Britse gezag. Na maanden van strijd, van beide kanten met veel bloedvergieten gevoerd, wisten de Britten de opstand neer te slaan. Zij verbanden de laatste mogol-keizer, Bahadur Shah Zafar, die op verzoek van de opstandelingen de leiding op zich had genomen, naar Rangoon. Het gezag van de Britse Oost-Indische Compagnie werd vervangen door direct bestuur vanuit Londen. Dat zou duren tot 1947.

In Delhi werd de opstand bij het Rode Fort herdacht met nagespeelde strijdtaferelen. Duizenden mensen, velen van hen verkleed als sepoys (soldaten), marcheerden van de toenmalige garnizoensstad Meerut naar Delhi, langs de weg die de soldaten in 1857 hadden gelopen. Premier Manmohan Singh noemde 1857 een stralend voorbeeld van Indiase nationale eenheid.

DEELSTATEN

Leider van Manipuri afscheidingsbeweging gearresteerd

De commissaris van politie van Assam maakte op 2 mei 2007 bekend dat N. Marjit Singh, tweede man van het United National Liberation Front, een van de afscheidingsbewegingen die in de noordoostelijke Indiase deelstaat Manipur actief waren, was gearresteerd. Een rechtbank in de hoofdstad Guhawati had opdracht gegeven hem, en drie andere arrestanten, over te brengen naar Manipur. Daar zou Singh terecht moeten staan wegens het voeren van oorlog tegen India.

Parlementslid veroordeeld tot levenslang

Een rechtbank in de Indiase stad Patna, de hoofdstad van Bihar, veroordeelde op 8 mei 2007 een lid van het deelstaatparlement, Mohammed Shahabuddin, wegens ontvoering tot levenslange gevangenisstraf. Shahabuddin, lid van de Rashtriya Janata Dal (Nationale Volkspartij), had in 1999 een lid van de Communistische Partij in zijn auto meegenomen. Van deze persoon was sindsdien nooit meer iets vernomen, maar de rechter achtte het niet bewezen dat Shahabuddin hem vermoord had.

Beschuldigden van de Mumbai-bomaanslagen vrijgesproken

Op 9 mei 2007 sprak een Indiase rechtbank in Mumbai 23 personen vrij die beschuldigd waren van betrokkenheid bij de bomaanslagen van 1993 waarbij 257 mensen omkwamen. Zij waren vorig jaar al uit de gevangenis ontslagen. De rechter achtte honderd anderen wel schuldig, maar sprak nog geen vonnissen uit. De bomaanslagen werden beschouwd als het werk van misdaadsyndicaten, geleid door moslims, als wraak voor eerdere religieuze rellen waarbij 2000 mensen waren vermoord.

Dalitvrouw wordt premier in Uttar Pradesh

De Bahujan Samaj Party (BSP) van Mayawati Kumari behaalde bij de deelstaatverkiezingen in Uttar Pradesh onverwacht de absolute meerderheid. Op 13 mei 2007 legde Mayawati, een vrouw uit een kaste van Dalits ('onaanraakbaren'), in de hoofdstad Lucknow de eed af als premier van India's dichtstbevolkte deelstaat.
Mayawati's overwinning werd toegeschreven aan haar beroep op de kiezers om de scheidslijnen van kaste en religie te doorbreken. Op haar eerste persconferentie als premier vertelde Mayawati dat haar regering gericht zou zijn op de ontwikkeling van alle burgers, maar dat zij prioriteit zou geven aan de lagere en achtergebleven kasten. Zij bedankte de hogere kasten en de moslims voor hun steun.

De verkiezingsuitslagen lieten zien dat de BSP, die op nationaal niveau deel uitmaakte van de regeringscoalitie onder leiding van de Congrespartij, vooral veel stemmen had veroverd op de grootste oppositiepartij, de hindoe-nationalistische Bharatiya Janata Party.

Bomaanslag op moskee in Hyderabad

Bij een bomaanslag in India op 18 mei 2007 op een historische moskee in Hyderabad, de hoofdstad van de zuidelijke deelstaat Andhra Pradesh, kwamen elf personen om het leven. Bij de ongeregeldheden die daarna uitbraken, stierven er vijf toen de politie het vuur opende. Een grote moslimbetoging een dag later verliep zonder incidenten, en op 20 mei zei de politie dat de situatie genormaliseerd was. Hoewel de aanslag door geen enkele groep werd opgeëist, zochten volgens Indiase media de inlichtingendiensten naar verbanden met militante moslimgroeperingen in Pakistan.

Boze sikhs roepen staking uit in de Panjab

Na acht dagen van onlusten riepen vooraanstaande sikh-leiders op 22 mei 2007 een algehele staking uit in de noordelijke deelstaat Panjab. De onlusten begonnen toen de leider van een semi-religieuze groepering, de Dera Sacha Sauda (Afdeling Ware Zaken), in het openbaar verscheen, gekleed als de zeventiende-eeuwse guru Gobind Singh (een van de belangrijkste voormannen van de sikhs). Sikhs in India beschouwden dit als blasfemie. Demonstranten raakten in tal van steden in de Panjab slaags met aanhangers van de Dera Sacha Sauda. Een woordvoerder zei dat de Dera-leider de sikhs niet had willen beledigen. De staking verliep overigens rustig.

Hevige botsingen tussen Gujjars en politie in Rajasthan

Woedende dorpelingen uit de Gujjar-gemeenschap blokkeerden op 29 en 30 mei 2007 in de noordwestelijke Indiase deelstaat Rajasthan auto- en spoorwegen en staken twee politiebureaus in brand. Bij de ongeregeldheden kwamen 12 Gujjars en één politieagent om.
De Gujjars, van oorsprong rondtrekkende herders, waren gerangschikt onder de 'Other Backward Classes' (OBC's)), maar eisten opname in de categorie van de 'Scheduled Tribes' (ST's). Hierdoor zouden zij meer aanspraak kunnen maken op overheidsbanen en betere toegang krijgen tot het onderwijs.

Politici oneens over stappen om geweld in West-Bengalen te beëindigen

Een gezamenlijke poging van regerings- en oppositiepartijen in West-Bengalen om een einde te maken aan het geweld in deze Indiase deelstaat mislukte op 24 mei 2007. Mamata Banerjee, leidster van de oppositie, brak die dag het overleg na drie kwartier af. Ze zei dat ze de deelstaatregering niet vertrouwde en eiste dat Delhi een onderzoek zou instellen naar de gebeurtenissen van de afgelopen maanden waarbij 14 demonstrerende dorpelingen door de politie waren doodgeschoten. De betogingen waren op 7 januari begonnen in het dorpje Nandigram, waar de deelstaatregering land van de boeren wilde opkopen om er industrie te vestigen in het kader van de politiek van de Speciale Economische Zones (SEZ's).

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Premier Singh: zakenwereld moet armen laten delen in voorspoed

Op de jaarlijkse bijeenkomst van de Confederatie van de Indiase Industrie, op 24 mei 2007, riep premier Manmohan Singh de zakenwereld op zich in te zetten om ook de armen te laten delen in de economische bloei van India. Bijna 40 procent van de 1,1 miljard Indiërs leefde nog altijd van minder dan één dollar per dag. Singh zegde toe dat de overheid zich zou blijven inspannen voor een gunstig zakelijk klimaat, maar herinnerde de aanwezigen tegelijkertijd aan de opvattingen van Gandhi: de rijken dienen te zorgen voor de armen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Indiase economie groeit sneller dan ooit

Op 31 mei 2007 maakte de regering in Delhi bekend dat de Indiase economie in het afgelopen fiscale jaar (maart 2006-maart 2007) met 9,4 procent was gegroeid – het hoogste cijfer in 18 jaar. Vooral de industrie, de export en de dienstensector droegen bij aan het goede resultaat. Voor 2007 werd minder groei verwacht vanwege de hoge rentestanden en een verwachte daling van de export. Als de roepie zo hoog bleef staan als op het moment (40,51 per dollar), dan kon dat volgens analisten de export en de 'outsourcing'-industrie nadelig beïnvloeden. De Aziatische Ontwikkelingsbank verwachtte dat de groei van de economie in het komende fiscale jaar zou afzwakken tot 8 procent. Maar ook in dat geval zou India nog een van 's werelds snelst groeiende economieën hebben.

(Vorige berichten pagina 289/1 e.v. - 2007)

NOORD-KOREA

BINNENLAND

Kabinetswijzigingen

Minister van Buitenlandse Zaken overlijdt

De Noord-Koreaanse minister van Buitenlandse Zaken Paek Nam-sun overleed op 2 januari 2007 op 77-jarige leeftijd aan longkanker. Dit maakte het staatspersbureau *KCNA* een dag later bekend. Hij werd op 18 mei opgevolgd door de 74-jarige Pak Ui-chun, die van 1998 tot 2006 ambassadeur in Rusland was. Een woordvoerder van het Zuid-Koreaanse ministerie van Herenigingszaken zei niet te verwachten dat Paks aanstelling tot beleidswijzingen zou leiden.

Nieuwe premier

De Japanse krant *Mainichi* berichtte op 18 januari dat Ju Tong-il, de Noord-Koreaanse minster van Energiecentrales, in oktober 2006 was ontslagen omdat hij de elektriciteit van een van Kim Jong-il's buitenhuizen wilde laten afsluiten. Kim Jong-il was de hoogste politieke leider van het communistische land, dat kampte met grote energietekorten. Ju Tong-il vond dat de leiders minder energie moesten gebruiken, zodat er meer beschikbaar kwam voor de bevolking. Ju Tong-il werd opgevolgd door Pak Nam-chil, waarover internationaal weinig bekend was.
De Japanse krant baseerde zich op 'bronnen nabij de Noord-Koreaanse regering'.
Mainichi meldde op 18 januari ook dat premier Pak Pong-ju van Noord-Korea had voorgesteld om minder steenkool naar China te exporteren. Omdat het land zelf met tekorten kampte, zat menig Noord-Koreaan in de kou. Het kabinet zou hebben ingestemd met Paks voorstel. De machtige Defensiecommissie was echter tegen, want de buitenlandse valuta die het land met de export verdiende wilde ze gebruiken om beter materieel voor het leger aan te schaffen.
Het staatspersbureau maakte op 12 april bekend dat Pak Pong-ju was afgezet. Hij was sinds 2003 premier geweest. KCNA gaf geen reden voor Paks ontslag, maar meldde wel dat Kim Yong-il, sinds 1994 minister van Verkeer, hem opvolgde.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Noord-Korea verbiedt gebruik van vreemde valuta

De Zuid-Koreaanse krant *Dong-a Ilbo* berichtte op 25 januari 2007 dat het in Noord-Korea sinds enkele dagen verboden was om met buitenlandse valuta te betalen. Tot dan toe was dat in veel winkels wel mogelijk. Waarschijnlijk wilde de overheid mensen stimuleren om buitenlands geld bij banken om te wisselen, zodat het rechtstreeks in de staatskas terechtkwam. Door internationale sancties, ingesteld na de Noord-Koreaanse test met een atoomwapen in oktober 2006, kampte de overheid met een ernstig gebrek aan buitenlandse valuta.

De officiële koers was in mei 226,4 Noord-Koreaanse won tegenover 1 euro. Op de zwarte markt werd echter veel meer betaald.

BUITENLANDSE ZAKEN

Regering belooft nucleaire installaties stil te leggen

Zeslandenoverleg hervat

Noord-Korea stemde in december 2006 in met hervatting van het zogenaamde zeslandenoverleg, waaraan ook de Verenigde Staten, Zuid-Korea, Rusland, Japan en China deelnamen. Deze vijf landen probeerden Noord-Korea over te halen om geen kernwapens te vervaardigen.

Noord-Korea had zich op 10 december 2005 uit het overleg teruggetrokken uit protest tegen sancties die de Amerikaanse overheid had ingesteld omdat het communistische regime valse dollars in omloop zou brengen en in drugs zou handelen. Het geld dat hiermee werd verdiend zou worden witgewassen door de Banco Delta Asia (BDA) in Macau, een autonome regio binnen China. De Amerikaanse maatregel hield in dat Washington de internationale financiële wereld onder druk zette om geen zaken meer te doen met Noord-Korea. En het was met de financiële autoriteiten van Macau overeengekomen dat de Noord-Koreaanse tegoeden bij de BDA werden bevroren. Het ging om ongeveer 25 miljoen dollar (ruim 18 miljoen euro).

Dat Noord-Korea in december 2006 toch weer aan het overleg wilde deelnemen, had meerdere redenen. Ten eerste had de Amerikaanse regering zich bereid getoond om over afschaffing van de financiële sancties te onderhandelen. Ten tweede dacht het communistische land dat het een sterkere onderhandelingspositie had dan voorheen omdat het in oktober 2006 een atoombom had getest en sindsdien internationaal als kernmacht werd beschouwd.

Toch was het door die test ook verzwakt want de VN-Veiligheidsraad en talloze landen hadden sancties afgekondigd. Zelfs China, de belangrijkste bondgenoot, had Noord-Korea op de vingers getikt. Door die sancties bleven buitenlandse voedselleveranties grotendeels uit, terwijl het land daar tot op grote hoogte van afhankelijk was. Daar kwam nog bij dat Noord-Korea de bewegingsvrijheid van buitenlandse humanitaire organisaties als het Wereldvoedselprogramma in 2005 zelf aan banden had gelegd. Door dit alles kreeg het in 2006 ca. 75 procent minder voedsel uit het buitenland aangeleverd dan in de jaren daarvoor. Dit kwam uiterst ongelegen omdat de eigen oogst in 2006 door overstromingen deels was mislukt.
Noord-Korea vreesde hongersnoden en voelde zich daarom gedwongen om weer met het buitenland te gaan praten.

Noord-Korea is bereid om Yongbyon te sluiten

Vertegenwoordigers van de zeslanden kwamen op 18 december in een staatshotel in Peking bijeen. Op 22 december werd het overleg opgeschort. De Chinese diplomaat Wu Dawei, de voorzitter van het zeslandenoverleg, zei dat de partijen er niet in waren geslaagd om op één lijn te komen.
Het overleg werd op 8 februari hervat, wederom in Peking. Op 13 februari werd volgens alle partijen wel een doorbraak bereikt. Noord-Korea beloofde om de nucleaire installaties in Yongbyon voor 14 april te sluiten. Volgens buitenlandse inlichtingendiensten vervaardigde het land daar plutonium dat als grondstof voor kernwapens kon dienen.
Ook zou Noord-Korea alle andere nucleaire installaties ontmantelen en een lijst met al zijn nucleaire programma's opstellen. Het ging het non-proliferatieverdrag weer naleven en inspecteurs van het Internationale Agentschap voor Atoomenergie (IAEA) toelaten, al werd niet afgesproken wanneer.

In ruil voor dit alles zou het land 1 miljoen ton ruwe stookolie – ongeveer twee derde van wat het in 2005 verbruikte – geleverd krijgen. Het kon de eerste 50.000 ton tegemoet zien als Yongbyon was gesloten. De overige 950.000 ton zou komen als de centrale definitief was ontmanteld en alle nucleaire programma's waren gestaakt.

De delegeerden bij het zeslandenoverleg kwamen overeen dat een lichtwatercentrale die Noord-Korea in de jaren negentig was beloofd door Zuid-Korea, de VS en Japan, 'te zijner tijd' gebouwd zou worden. En de Amerikaanse onderhandelaar Christopher Hill zegde toe dat Noord-Korea binnen dertig dagen weer toegang kreeg tot de bevroren banktegoeden in Macau. Zijn Noord-Koreaanse collega Kim Kye-gwan beloofde dat zijn land dit geld uitsluitend zou gebruiken voor onderwijs en humanitaire hulp. Tot slot beloofden de VS en Japan dat ze met Noord-Korea gingen onderhandelen over het aangaan van diplomatieke betrekkingen. De VS wilden tevens praten over een definitief vredesverdrag. De Koreaanse oorlog was in 1953 beëindigd met een staakt-het-vuren, maar formeel was Noord-Korea nog altijd in oorlog met Zuid-Korea en de VS. De communistische leiders in Pyongyang redeneerden dat hun land kernwapens nodig had om zich tegen die twee te kunnen verdedigen.

Topoverleg met Zuid-Korea hervat

De regeringen van Noord- en Zuid-Korea besloten op 27 februari om weer rechtstreeks met elkaar te gaan communiceren. Sinds de Noord-Koreaanse nucleaire test op 9 oktober waren er geen contacten op ministerieel niveau meer geweest.

Op 5 en 6 maart vond in New York het eerste bilaterale overleg tussen de VS en Noord-Korea plaats. De Amerikaanse gedelegeerde Christopher Hill zei naderhand dat de gesprekken in een goede sfeer waren verlopen. Er waren echter geen belangrijke besluiten genomen.

Op 7 en 8 maart spraken afgezanten van Noord-Korea en Japan elkaar in de Vietnamese hoofdstad Hanoi. De bedoeling was dat men ging praten over het aangaan van diplomatieke betrekkingen, maar daar kwam het niet van. De Japanse onderhandelaars wilden dat er eerst duidelijkheid kwam over het lot van enkele landgenoten. Noord-Korea had in september 2002 toegegeven dat het in de jaren zeventig en tachtig dertien Japanse staatsburgers had ontvoerd. Vijf van hen waren inmiddels naar eigen land teruggekeerd, maar de andere acht zouden zijn overleden. Japan geloofde dit niet omdat Noord-Korea geen bewijzen kon overleggen. De Noord-Koreaanse delegatie eiste op haar beurt dat Japan alle sancties afschafte. Ook wilde ze herstelbetalingen voor de Japanse bezetting tussen 1910 en 1945. De twee partijen gingen op 6 maart met ruzie uiteen.

Een geplande voortzetting van het zeslandenoverleg op 19 maart in Peking ging niet door omdat Noord-Korea pas weer wilde praten als het zijn geld uit Macau terug had.

Familiereünies hervat

Op 27 maart mochten familieleden uit Zuid- en Noord-Korea elkaar via videoverbindingen zien en spreken. Het Rode Kruis had eerder reünies georganiseerd waarbij de genodigden lijfelijk aanwezig konden zijn, maar Noord-Korea had in juli 2006 besloten hier niet meer aan mee te weken vanwege de politieke spanningen met het Zuiden. Dat het nu toch weer ontmoetingen toestond, al was het op afstand, was uit erkentelijkheid voor een Zuid-Koreaanse leverantie van 300.000 ton kunstmest.
Aan de virtuele reünie namen 865 Koreanen deel. Honderdduizenden mensen hadden al tientallen jaren niets meer vernomen van familieleden die aan de andere kant van de hermetisch afgesloten grens tussen Noord- en Zuid-Korea woonden. Zelfs post- en telefoonverkeer waren onmogelijk.

Noord-Korea sluit Yongbyon vooralsnog niet

De Monetaire Autoriteit van Macau (MAM) maakte op 10 april bekend dat Noord-Korea zijn tegoeden bij de BDA kon opnemen. Dit was te laat want de VS hadden in februari beloofd dat het geld uiterlijk half maart zou vrijkomen. De vertraging was ontstaan omdat de Amerikaanse autoriteiten nog niet klaar waren met een onderzoek naar de BDA. En zo lang men niet precies wist waar die bank zich mee bezig hield, wilde men het geld niet vrijgeven. De conclusie van dit onderzoek was overigens dat de BDA inderdaad geld had witgewassen voor Noord-Korea. Daarom verbood Washington Amerikaanse banken om er nog zaken mee te doen.
Ook Noord-Korea kwam zijn afspraken van 13 februari niet na. Het moest Yongbyon voor 14 april sluiten, maar deed dat niet. Mogelijk was de regering boos omdat het geld uit Macau te laat was vrijgekomen.

Test met treinverkeer

Ondertussen spraken delegaties uit Noord- en Zuid-Korea regelmatig met elkaar en nam het vertrouwen toe.Hierdoor werd het mogelijk dat op 17 mei treinen tussen de twee landen reden, iets dat sinds 1950 niet meer was voorgekomen. Het ging om een proef met twee treinen, een over een traject in het oosten en een in het westen. Ze hadden elk honderdvijftig geselecteerde passagiers aan boord, die diezelfde dag weer naar hun eigen deel van Korea terugkeerden. Wat er na de tests ging gebeuren was onduidelijk. Zuid-Korea was voor regelmatig grensoverschrijdend treinverkeer, maar Noord-Korea wilde zich er niet over uitspreken.

Op 20 mei arriveerde voor het eerst in ruim vijftig jaar een Noord-Koreaans vrachtschip in een Zuid-Koreaanse haven. Het zou in het vervolg drie keer per week tussen Pusan

in Zuid-Korea en Rajin in Noord-Korea gaan varen en commerciële ladingen vervoeren.

Noord-Korea test opnieuw raketten

Noord-Korea lanceerde op 25 mei enkele raketten. Ze belandden in de Japanse Zee. Een woordvoerder van het Witte Huis zei een dag later dat het ging om een routinetest met korte afstandsraketten en dat Noord-Korea de vrede niet in gevaar had gebracht. Japan was het hiermee eens en vond net als Washington dat het zeslandenoverleg door moest gaan.
Mogelijk lanceerde Noord-Korea de raketten als reactie op militaire ontwikkelingen in Zuid-Korea. Dat land nam op 25 mei zijn eerste kruiser in gebruik. Het schip was uitgerust met Amerikaanse Aegis-radartechnologie die het eenvoudiger maakte om vliegtuigen en raketten te traceren en neer te halen.

Ministerieel overleg in Seoul

Ministers uit Noord en Zuid-Korea spraken op 29 en 30 mei in de Zuid-Koreaanse hoofdstad Seoul met elkaar. Zuid-Korea stelde daar voor dat de politieke leiders van de twee landen rechtstreeks met elkaar zouden spreken – iets dat in 2000 voor het eerst en voor het laatst was gebeurd. Noord-Korea wilde dat echter pas overwegen als alle Amerikaanse militairen uit Zuid-Korea vertrokken en het buurland geen gezamenlijke militaire oefeningen met de VS meer hield. Ook wilde het dat Zuid-Korea op korte termijn 400.000 ton rijst leverde. De regering in Seoul had de voedselhulp op 22 april toegezegd, op voorwaarde dat Noord-Korea Yongbyon zou sluiten. Het had de leverantie daarna echter steeds uitgesteld omdat de kerncentrale nog altijd operationeel was.

Noord-Korea weigerde de omstreden kerncentrale te sluiten omdat het zijn geld uit Macau nog altijd niet had ontvangen. Het was weliswaar in april vrijgegeven, maar Noord-Korea had het eind mei nog altijd niet opgenomen. Want het eiste dat het via een erkende Amerikaanse bank naar Pyongyang werd doorgesluisd zodat niemand achteraf kon zeggen dat het van dubieuze herkomst was. Maar omdat Washington alle Amerikaanse banken had verboden om zaken te doen met de BDA in Macau, was dit technisch onmogelijk. Banken uit andere landen wilden ook niet meewerken, uit angst dat ze naderhand beschuldigd zouden worden van het witwassen van crimineel geld of het negeren van de sancties van de VN-Veiligheidsraad. Eind mei was er nog geen oplossing voor dit probleem gevonden.

(Vorige berichten pagina 761/2 e.v. - 2006)

TAIWAN

BINNENLAND

Kwomintang krijgt nieuwe leider

Na interne verkiezingen trad Wu Pohhsiung op 11 april 2007 aan als nieuwe leider van de Nationalistische Partij (Kwomintang – KMT), de belangrijkste oppositiepartij van Taiwan. Hij volgde Ma Yingjeou op, die in februari was afgetreden omdat hij van corruptie was beschuldigd. Zelf ontkende hij stellig dat hij als burgemeester van de hoofdstad Taipei (1998 tot 2006) 11 miljoen Taiwan-dollar (ca. 250.000 euro) belastinggeld had verduisterd. Of hij vervolgd zou worden, was eind mei nog niet bekend.
Wu was voormalig burgemeester van Taipei en had in een vroeger KMT-kabinet gediend als minister van Binnenlandse Zaken.

Nieuwe premier voor Taiwan

Chang Chunhsiung werd op 21 mei 2007 beëdigd als premier van Taiwan. Hij volgde Su Tsengchang op, die eerder in mei was opgestapt omdat de leden van de regerende Democratische Progressieve Partij (DPP) niet hem, maar oud-premier Frank Hsieh hadden gekozen als kandidaat voor de presidentsverkiezingen in 2008. Chang werd de zesde premier in zeven jaar tijd.

Chang, een voormalig advocaat en burgerrechtenactivist, was net als zijn voorganger lid van de DPP. Hij was van 2000 tot 2002 ook premier. Daarna was hij aangetreden als adviseur van president Chen Shuibian inzake het China-beleid. Sinds juni 2006 was hij directeur van de Straits Exchange Foundation (SEF), een organisatie die namens Taiwan de contacten met China onderhield. Overigens wilde Peking al tien jaar niets meer met de SEF te maken hebben omdat die heimelijk voor een onafhankelijk Taiwan zou zijn – iets waar China fel op tegen was.

President Chen zei dat hij Chang had gevraagd om premier te worden omdat hij goed kon onderhandelen en bemiddelen. Die vaardigheid kon hij inzetten om meer voorstellen van het minderheidskabinet door het parlement, de wetgevende Yuan, te loodsen.

Voormalig presidentieel stafchef Chiou I-jen werd Changs vice-premier. Ook kwamen er twee nieuwe ministers: Lu Tienlin trad aan als minister van Sociale Zaken en Lee Tienyu als Defensieminister.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkloosheid in Taiwan daalt

Volgens cijfers van de Taiwanese overheid groeide de economie van het eiland in 2006 met 4,62 procent. Het werkloosheidspercentage lag gemiddeld op 3,91 procent. Op 22 mei 2007 maakten de autoriteiten bekend dat het werkloosheidscijfer was gedaald tot 3,78 procent in februari. Dit was het laagste percentage in zes jaar tijd.

JUSTITIE

Schoonzoon van president veroordeeld

Chao Chienmin, de schoonzoon van de Taiwanese president Chen Shuibian, werd op 27 december 2006 tot zes jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens aandelenhandel met voorkennis. Mede naar aanleiding van Chao's arrestatie in mei 2006 was de Taiwanese oppositie een afzettingsprocedure tegen president Chen begonnen, overigens zonder succes.
Ook Chens vrouw werd van corruptie beschuldigd. De zaak tegen haar was in mei 2007 nog niet afgerond.

ONDERWIJS

Taiwan verbiedt lijfstraffen in het onderwijs

Vanaf 29 december 2006 mochten docenten en ander personeel van scholen op Taiwan geen leerlingen meer slaan of op andere manieren lijfelijk straffen. Uit een in 2005 verricht onderzoek bleek dat 65 procent van de kinderen in het basis- en middelbaar onderwijs wel eens werd geslagen.
Taiwan werd het 109de land waar lijfstraffen op scholen verboden waren.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Taiwan erkent inheems volk

Het Sakizaya-volk werd op 17 januari 2007 formeel erkend als autochtoon Taiwanees volk.
De stam had in 1878 een veldslag tegen het Chinese leger verloren. Sindsdien was niets meer van het volk vernomen en werd alom aangenomen dat het was uitgestorven. In werkelijkheid hadden de stamleden zich gemengd onder de rest van de bevolking, omdat ze vervolging door de Chinezen vreesden. Hun taal en cultuur hadden ze in het geheim levend gehouden. Pas in 2005 waren vertegenwoordigers van de naar schatting 5.000 tot 10.000 stamleden die nog over waren, in de openbaarheid getreden. Ze hadden een verzoek ingediend om als volk erkend te worden. Nadat dit in 2007 was gehonoreerd, kregen de Sakizaya subsidie om hun taal en cultuur in stand te houden. Ook kwam er geld vrij om land dat traditioneel van hen was, terug te kopen van een Taiwanese suikerfabrikant.
De Sakizaya stamden oorspronkelijk uit Hualien in het oosten van Taiwan.

Ca. 98 procent van de Taiwanese bevolking bestond uit nazaten van Chinese migranten. De oorspronkelijke bevolking was met 2 procent dus verreweg in de minderheid. Inclusief de Sakizaya kende Taiwan dertien officieel erkende autochtone bevolkingsgroepen. Zij spraken overwegend Austronesische talen en waren etnisch en cultureel eerder verwant aan de bevolking van de Filippijnen en andere eilanden in de Stille Oceaan dan aan de Han-Chinezen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Taiwan verwijdert symbolen van eenheid met China

'Chen Shuibian provoceert China'

In een toespraak voor het Nationale Volkcongres, het Chinese parlement, zei premier Wen Jiabao van China op 5 maart 2007 dat zijn regering zich bleef verzetten tegen Taiwanese onafhankelijkheid. Hij zei verder: 'Wij zijn ervan overtuigd dat de volledige eenwording van China met behulp van alle Chinezen, inclusief onze Taiwanese landgenoten, uiteindelijk gerealiseerd zal worden'.
Taiwan was nooit formeel onafhankelijk geworden van China, dat het eiland als afvallige provincie beschouwde en met geweld dreigde als het eenzijdig probeerde zijn staatkundige status te veranderen.
Eveneens op 5 maart sprak de Taiwanese president Chen Shuibian de Associatie voor Openbare Zaken van Formosa toe. Dit was een groepering die streed voor de onafhankelijkheid van Taiwan. Chen zei dat 'Taiwan onafhankelijk zou moeten zijn'. 'Taiwan is een land waarvan de soevereiniteit buiten de Volksrepubliek China ligt', voegde hij daaraan toe.
Volgens analisten waren zijn uitlatingen bedoeld om het Nationale Volkscongres in Peking te provoceren.

Chen laat symbolen van eenheid met China verwijderen

Vanwege de militaire dreiging uit China was het voor de regering-Chen onmogelijk om Taiwan onafhankelijk te verklaren. In plaats daarvan liet ze in 2006 en 2007 steeds meer symbolen van de vroegere eenheid van China en Taiwan verwijderen, om de de facto zelfstandigheid die het eiland sinds 1949 had, te onderstrepen. Zo werd de naam van de nationale posterijen veranderd van 'Chinese posterijen' in 'Taiwan Post'. Het Taiwanese staatsbedrijf Chinese Petroleum Corp. werd omgedoopt in CPC Corp. Taiwan. En in maart 2007 namen alle Taiwanese scholen lesboeken voor het vak geschiedenis in gebruik waarin China niet langer werd aangeduid als 'het vasteland' of 'ons land', maar louter als China. Taiwan werd niet als onafhankelijk, maar wel als zelfstandig eiland gepresenteerd.

De regering in Peking bekritiseerde de maatregelen omdat Taiwan zichzelf ermee zou willen losweken van China. Maar ook van het eiland zelf kwam kritiek. Vooral de achterban van de Nationalistische Volkspartij (Kwomintang – KMT) was tegen. Zij bestond overwegend uit mensen die tijdens of na de communistische machtsovername in China (1949) naar Taiwan waren gevlucht. Zij waren de twee gebieden sindsdien blijven beschouwen als één land dat herenigd zou worden als de communisten op het vasteland hun macht ooit kwijt raakten. Van Taiwanese onafhankelijkheid wilden ze dan ook niets weten.
De Taiwanezen die de maatregelen van president Chen wel steunden, waren overwegend nazaten van Chinezen die al veel eerder naar het eiland waren getrokken. Zij beschouwden zich als de 'echte' Taiwanezen, hadden weinig affiniteit met China en stemden overwegend op de Democratische Progressieve Partij (DPP) waarvan Chen Shuibian het gezicht was.

Onenigheid over naam van Chiang Kaishek-monument

Het belangrijkste symbool van de vroegere eenheid van Taiwan en China was Chiang Kaishek (1887-1975), de Chinese president die in 1949 zijn macht verloor aan de communisten en naar de provincie Taiwan vluchtte. Het was altijd zijn bedoeling gebleven om de communisten op een dag te verslaan en Taiwan en China onder een niet-communistische regering te herenigen.
De KMT zag Chiang als de held die Taiwan uit handen van de Chinese communisten had weten te houden. De regerende DPP beschouwde hem echter als brute dictator en mensenrechtenschender, die voorstanders van democratie en Taiwanese onafhankelijkheid hard onderdrukte. Daarom liet de regering-Chen diens naam en beeltenis op veel plaatsen verwijderen. In 2006 werd de naar hem vernoemde nationale luchthaven omgedoopt en werden alle standbeelden van de oud-president verwijderd uit kazernes. In maart 2007 verwijderde Kaohsiung, de tweede stad van het eiland, een enorm bronzen beeld van Chiang. Op 19 mei doopte Chen Shuibian de Chiang Kaishek Herdenkingshal om in de Herdenkingshal voor de National Democratie. Dit herdenkingspaleis was een van de opvallendste gebouwen van de hoofdstad Taipei en verreweg het belangrijkste monument voor Chiang Kaishek op heel Taiwan. Het herbergde onder meer een enorm standbeeld van Chiang. Dagelijks kwamen er mensen de oud-president hun respect betuigen. Op 19 mei raakte de politie van Taipei slaags met enkele honderden betogers die zich tegen de naamsverandering verzetten. Chen Shuibian bleef er echter bij dat het gebouw in het vervolg zou dienen als monument voor alle voorvechters van de Taiwanese democratie.

Olympische fakkel niet welkom op Taiwan

De regering van Taiwan besloot op 26 april 2007 dat de Olympische fakkel niet via het

eiland naar China gebracht mocht worden. Peking zou in 2008 de Olympische Spelen organiseren. De Chinese regering wilde dat de fakkeldragers, die het Olympische vuur van Griekenland naar Peking zouden brengen, alle delen van het uitgestrekte land doorkruisten. En volgens haar maakte Taiwan daar deel van uit.
De Taiwanese regering deelde deze mening niet en wilde de fakkeldragers alleen toelaten als aan het publiek duidelijk werd gemaakt dat het eiland geen deel uitmaakte van 'Groot China'. Peking weigerde echter hiermee akkoord te gaan. Het voelde zich bovendien door Taiwan geblameerd, omdat het aanvankelijk wel met de plannen had ingestemd. Twee uur nadat de Chinese autoriteiten de pers hadden geïnformeerd over de route van de fakkeldragers, had het zich plotseling bedacht.

(Vorige berichten pagina 765/3 e.v. - 2006)

ZUID-KOREA

BINNENLAND

Parlementsleden richten nieuwe partij op

Drieëntwintig Zuid-Koreaanse parlementsleden stapten op 6 februari 2007 uit de regerende Uri-partij. Hierna bezette deze nog 110 van 299 zetels en was de oppositionele Grote Nationale Partij (GNP) met 127 zetels plotseling de grootste in de Nationale Assemblee.
Uit een verklaring bleek dat de 23 opstapten uit onvrede met het beleid van president Roh Moo-hyun, die lid was van de Uri-partij. Ze wilden een nieuwe partij oprichten, maar beloofden dat ze Roh tot de presidentsverkiezingen in december niet actief zouden tegenwerken.
Uit een opinieonderzoek bleek dat slechts 10 procent van de Zuid-Koreanen het beleid van Roh steunde, terwijl de GNP de goedkeuring kreeg van 50 procent van de ondervraagden.
De bevolking en de dissidente leden van de Uri-partij waren vooral ontevreden over het economische beleid. Ze vonden dat Roh er onvoldoende in slaagde om de economische groei op te drijven en de macht van de chaebols – grote bedrijfsconglomeraten – te verminderen. Ook vond menigeen Roh's Noord-Korea-beleid te slap. Dat land had in 2006 kruisraketten en een nucleair wapen getest, maar Roh bleef proberen toenadering te zoeken. Hij vreesde dat een harde opstelling Noord-Korea zou motiveren om zich nog meer te bewapenen.

Premier treedt af

Premier Han Myung-sook van Zuid-Korea trad op 7 maart 2007 af omdat ze overwoog zich kandidaat te stellen voor de presidentsverkiezingen in december. Ze werd opgevolgd door Han Duck-soo. Hij was voormalig presidentieel adviseur en minister van Financiën. In maart en april 2006 was hij waarnemend premier.
In Zuid-Korea had de premier vooral ceremoniële taken. De politieke macht lag bij de president.

Zuid-Korea confisqueert bezittingen van 'collaborateurs'

De Zuid-Koreaanse overheid maakte op 2 mei 2007 bekend dat ze bezittingen ging confisqueren van mensen die ten tijde van de Japanse bezetting (1910-1945) hadden gecollaboreerd.

Presidentskandidaat is tegen onderzoek

Zuid-Korea had staatsburgers die mogelijk met de Japanners hadden samengewerkt nooit intensief vervolgd. In 1948 was er een commissie in het leven geroepen die hun daden moest onderzoeken, maar deze was een jaar later op last van president Rhee Syng-man op non-actief gesteld. In 2004 had het parlement een wet aangenomen die onderzoek naar voormalige hoge militairen en medewerkers van de politie alsnog mogelijk maakte. In juli 2006 werd een team geïnstalleerd dat zich hiermee moest gaan bezighouden. Dat had in mei 2007 geconstateerd dat 9 van de 452 officiële verdachten indertijd inderdaad voor de Japanse overheid hadden gewerkt. Onder hen was Lee Wan-yong, die als minister betrokken was bij de machtsoverdracht aan Japan. Onderzoek naar de andere 443 verdachten was in mei nog niet afgerond.
De negen mensen die schuldig waren bevonden, hadden allemaal land in bezit. Besloten werd dat de staat hier beslag op zou leggen. De verdachten mochten hier beroep tegen aantekenen.
Het geld dat de overheid door de confiscaties verkreeg zou naar vroegere verzetsstrijders of hun nazaten gaan en deels worden gebruikt voor de oprichting van herdenkingsmonumenten.
Niet iedereen was blij met het werk van het onderzoeksteam. Een van de belangrijkste tegenstanders was Park Geung-hye, voormalig voorzitter van de Grote Nationale Partij (GNP) en kandidaat voor de presidentsverkiezingen in december 2007. Haar vader, oud-president Park Chung-hee (1961-79), werd ervan verdacht dat hij tijdens de bezetting het Japanse leger had gediend. Volgens Park Geung-hye was dit onwaar en daarom eiste ze dat er geen onderzoek naar hem kwam.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Zuid-Koreaanse economie presteert redelijk

De Centrale Bank van Korea maakte op 25 januari 2007 bekend dat de economie van Zuid-Korea in 2006 met 5 procent was gegroeid – 1 procent meer dan in 2005. De gunstige ontwikkeling was volgens de Centrale Bank te danken aan de aantrekkende wereldeconomie, waardoor de vraag naar Zuid-Koreaanse exportproducten als breedbeeld tv's en auto's was toegenomen.
De export groeide met 13 procent, tegenover 9,7 procent in 2005. Er werd 4,2 procent meer geïnvesteerd dan in het jaar daarvoor. De consumentenbestedingen, waarvan de Zuid-Koreaanse economie voor de helft afhankelijk was, namen met 4,2 procent toe.
In het laatste kwartaal van 2006 was de economische groei overigens teruggevallen tot 4 procent op jaarbasis omdat de vraag naar Zuid-Koreaanse exportproducten was afgenomen. Reden was de hoge koers van de won ten opzichte van de dollar. Op 31 december 2006 was 1 euro 1.225 won en 1 dollar 930 won waard. Op 31 december 2005 was dat resp. 1184,5 en 1004 won.
De Zuid-Koreaanse economie was in 2006 de op negen na grootste van de wereld. Ze was 818 miljard dollar (ruim 621 miljard euro) waard. Ca. 3,3 procent van de beroepsbevolking was werkeloos.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Door Noord-Korea ontvoerde Zuid-Koreaan weer thuis

De Zuid-Koreaan Choi Uk-il keerde op 16

januari 2007 terug naar eigen land. Hij had sinds 1975 in Noord-Korea gewoond. Hoewel de regering van het communistische land volhield dat hij zich daar uit vrije wil had gevestigd, zei Choi zelf dat hij samen met 33 andere Zuid-Koreaanse vissers door de Noord-Koreaanse marine was ontvoerd. Daarna zouden ze zijn gedwongen om spionnen te informeren over het leven in het kapitalistische deel van het Koreaanse schiereiland.
Choi was in 2006 met hulp van een Zuid-Koreaanse mensenrechtenorganisatie naar China gevlucht, vanwaar hij begin 2007 naar eigen land terugkeerde.

Volgens de autoriteiten in Seoul had het communistische buurland in de loop der jaren 485 Zuid-Koreanen ontvoerd. Hun familieleden waren teleurgesteld omdat de overheid weinig deed om hen terug te krijgen. De Zuid-Koreaanse regering zou de mond houden uit angst de fragiele relaties met Noord-Korea te verstoren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Zuid-Korea en VS sluiten vrijhandelsverdrag

Na maandenlange onderhandelingen bereikten Zuid-Korea en de Verenigde Staten op 2 april 2007 een akkoord over een vrijhandelsverdrag. Volgens de Zuid-Koreaanse president Ro Moo-hyun was de afschaffing van de handelsbarrières van levensbelang voor de nationale economie van zijn land.

Rijstboeren krijgen uitzonderingspositie

Onderzoek in opdracht van *Chosun Ilbo*, het grootste Zuid-Koreaanse dagblad, wees in april 2007 uit dat 58,5 procent van de bevolking het verdrag steunde, terwijl 30 procent tegen was. De andere ondervraagden hadden geen mening.
De tegenstanders vreesden dat het verdrag tot banenverlies in Zuid-Korea zou leiden omdat veel producenten niet zouden kunnen concurreren met hun Amerikaanse collega's. Vooral rijstboeren zouden hier last van krijgen. Om hen tegemoet te komen kwamen Seoul en Washington overeen dat Zuid-Korea de invoerrechten op Amerikaanse rijst niet hoefde af te schaffen. Desondanks bleef de onrust bestaan. In Seoul werd bijna dagelijks tegen het verdrag gedemonstreerd. Een tegenstander stak zichzelf in brand en overleed aan zijn verwondingen. Enkele parlementsleden gingen in hongerstaking.

(Vorige berichten pagina 766/3 e.v.- 2006)

EGYPTE

BINNENLAND

President Mubarak wijzigt kabinetssamenstelling

President Hosni Mubarak bracht op 27 augustus 2006 enkele wijzigingen aan in het Egyptische kabinet. Mamdouh Marei, hoofd van het Hoge Constitutionele Hof, werd minister van Justitie. Hij volgde de tien dagen eerder afgetreden Mahmoud Aboul Leil op. De gouverneur van Alexandrië, Mohammed Abdel Salam Mahgoub, werd minister van Planning en Lokale Ontwikkeling. Hij verving Osman Mohamed Osman, die werd benoemd tot minister van Staat, belast met Economische Ontwikkeling.

Twijfels blijven over bereidheid van regering tot politieke hervormingen

De Nationale Democratische Partij (HDW) van president Mubarak belegde vanaf 19 september 2006 een driedaagse conferentie om nadere invulling te geven aan de plannen voor politieke hervorming. Daarbij ging het vooral om voorstellen tot wijziging van de Egyptische grondwet, die nauwelijks de mogelijkheid bood tot vorming van politieke partijen en de president van het land overweldigende macht gaf. Ook was er al sinds 1981 noodwetgeving van kracht, die kon leiden tot het opsluiten van politieke tegenstanders.

Mubarak stond in september 2005 voor het eerst presidentsverkiezingen met meerdere kandidaten toe, maar volgens de oppositie was daarbij op grote schaal gefraudeerd. Na de parlementsverkiezingen van november-december dat jaar werden geen verdere hervormingsinitiatieven genomen en werden de plaatselijke verkiezingen met enkele jaren uitgesteld. Bovendien werd er hard opgetreden tegen straatprotesten en werden talloze leden van de sterkste oppositiebeweging van het land, de Moslim Broederschap, gearresteerd.
De oppositie had weinig vertrouwen in de uitkomst van het partijcongres. Integendeel, dit zou vooral worden gehouden om de weg vrij te maken voor voortzetting van het bewind van Mubarak. De ambtstermijn van het 78-jarige staatshoofd zou in 2011 aflopen, maar volgens de oppositie diende het congres om de macht van diens zoon Gamal te versterken zodat deze zijn vader dat jaar kon opvolgen. Van hem werd aangenomen dat hij wel een economische liberalisering wenste, maar op politiek terrein niet hervormingsgezind was. Gamal Mubarak was binnen de partij intussen opgeklommen tot plaatsvervangend secretaris-generaal.

Nieuwe politieke partij toegestaan

Ondanks de stagnatie van de hervormingen, besloot de landelijke verkiezingscommissie op 24 mei 2007 wel om de vorming toe te staan van een nieuwe politieke partij met de naam Democratisch Front Partij. Deze was liberaal georiënteerd en streefde naar een democratisch systeem en een vrije markteconomie. De partij werd geleid door Osama Ghazali Harb, een voormalig lid van de HDW. Hij had die partij verlaten omdat ze haar hervormingsbeloften niet zou zijn nagekomen.

Egyptische president roept moslims op tot zelfkritiek

Moslims worden geconfronteerd met valse en wrede beschuldigingen ten aanzien van hun geloof, maar dragen ook zelf enige verantwoordelijkheid voor de verkeerde indrukken die van de islam ontstaan. Dat was de strekking van een live op televisie uitgezonden toespraak van president Hosni Mubarak, die hij op 19 oktober 2006 ter gelegenheid van de heilige Ramadanmaand hield ten overstaan van hoge ambtenaren en moslimgeestelijken. Vijandschap jegens de islam was de laatste jaren vooral tot uiting gekomen in de vermeende band tussen islam en terrorisme, en meer recent in de cartoons over de profeet Mohammed die oorspronkelijk in Denemarken, en later ook elders, waren gepubliceerd en in veel moslimlanden verontwaardiging hadden opgeroepen.
Mubarak erkende de ernst van de beschuldigingen, maar meende dat de Egyptische moslims ook hun eigen verantwoordelijkheid onder ogen moesten zien: 'Zouden wij

moslims niet een deel van de verantwoordelijkheid moeten dragen voor deze verkeerde ideeën over de islam? Hebben wij onze plicht vervuld om het beeld van de islam en de moslims te corrigeren? Wat hebben wij zelf gedaan om terrorisme te trotseren dat de camouflage van de islam draagt en zich richt tegen de levens van de mensen? (...) Wij accepteren niet dat onze heiligheden worden geschonden in naam van de vrijheid van meningsuiting of de persvrijheid, omdat gebrek aan respect voor ons geloof kwade emoties en extremisme oproept. (...) Moslims zijn afgedwaald van de essentie van de islam en dienen terug te keren naar haar principes van vergiffenis, rechtvaardigheid en hervorming.'

Politie verricht groot aantal arrestaties onder leden Moslimbroederschap

In december 2006 hielden student-leden van de Moslimbroederschap, Egyptes belangrijkste oppositiegroepering, een parade in militaire stijl aan de Al-Azhar universiteit in Cairo. Dit wekte bij de regering de indruk dat de groep bezig was een militaire tak te vormen, hetgeen ze zelf overigens ontkende. Sinds deze gebeurtenis verscherpten de autoriteiten hun repressieve aanpak door het verrichten van talloze arrestaties. Het voorlopige eindresultaat was dat in mei 2007 het aantal arrestanten onder groepsleden was opgelopen tot rond de vierhonderd.
Een golf van aanhoudingen vond plaats op 15 februari 2007. Het ging voornamelijk om leden van de Broederschap van wie werd aangenomen dat ze kandidaat zouden staan bij de voor juni geplande verkiezingen voor het Hogerhuis van het parlement, de Shoera-raad. Daardoor zouden de campagnemogelijkheden van de groep drastisch verkleind worden.
Een andere arrestatiegolf volgde op 21 mei, toen 45 mensen werden opgepakt. Volgens de Broederschap werden 16 van haar leden gearresteerd in de provincie Sharqiyya, 11 – van wie 2 kinderen – in de stad Beni Sueif en 18 in de stad Kafr el-Sheikh. De organisatie verklaarde dat het hier ging om aanhangers van enkele belangrijke kandidaten voor de verkiezingen voor de Shoera.

Bevriezing van bezittingen

De Moslimbroederschap was sinds 1954 in Egypte verboden, maar werd in de praktijk wel binnen strikte grenzen getolereerd. Een deel van het Egyptische Lagerhuis, de Volksassemblee, bestond uit onafhankelijke kandidaten die door de organisatie werden gesteund. Bij de verkiezingen voor dit orgaan in november-december 2005 behaalden zij een forse winst van 71 parlementszetels, waarmee zij in totaal 88 van de 454 zetels in bezit kregen. De Broederschap, die beschouwd werd als fundamentalistisch maar geweld als middel had afgezworen, was dan ook een groeiende machtsfactor waartegen de overheid nu harder leek te gaan optreden.

De bestrijding van de groepering kreeg extra wind in de zeilen door een gerechtelijke uitspraak van 28 februari 2007. Een Egyptische rechtbank bepaalde toen dat de financiële bezittingen bevroren moesten worden van 29 personen en organisaties die de Broederschap financieel ondersteunden. Het vonnis was een bevestiging van het besluit dat de staatsaanklager in 2006 had genomen. Tot de 29 behoorden onder anderen de miljonair en zakenman Hassan Malik, en Mohammed Ali Bishr, een prominent lid van de Broederschap.

Rechtszaak voor militair tribunaal verboden

Het administratief gerechtshof nam op 8 mei 2007 een besluit dat juist gunstig was voor de Broederschap. Het sprak uit dat een order van president Hosni Mubarak om veertig vooraanstaande leden van de groep terecht te laten staan voor een militaire rechtbank, ongeldig was. In plaats daarvan dienden zij een proces te krijgen voor een civiele rechtbank. Van de 40 verdachten zaten er 33 gevangen, terwijl de 7 anderen bij verstek terecht zouden staan. De beslissing was vooral van belang omdat de militaire rechters bekend stonden om hun snelle en strenge vonnissen, zonder dat voor de verdachten de mogelijkheid bestond om in beroep te gaan. Wel kon de president eventueel gratie verlenen.

De verdachten hadden op 26 april voor een rechtbank op een legerbasis bij Cairo terechtgestaan voor het leidinggeven aan een illegale organisatie, het bezit van documenten waarin de ideeën van de organisatie werden uitgedragen, het deelnemen aan terrorisme en het witwassen van geld. Media mochten daarbij niet aanwezig zijn en advocaten van de verdachten hadden de zaak geboycot omdat ze niet door de autoriteiten op de hoogte waren gesteld van het begin van het proces. Dat werd vervolgens tot 3 juni uitgesteld, maar de uitspraak van het administratief gerechtshof doorkruiste deze beslissing. De bekendste verdachte was Khayrat el-Shater, een leidinggevend lid van de Broederschap en tevens een belangrijk strateeg en financier van de organisatie. Hij was in december 2006 gearresteerd.
Het besluit van het gerechtshof was ongebruikelijk daar het direct inging tegen een presidentieel bevel. De staat kondigde overigens vrijwel direct aan tegen de uitspraak in beroep te zullen gaan. Voorlopig meende de Moslimbroederschap dat er sprake was van een 'overwinning' en sprak zij van een 'ongekende en historische beslissing'.

Twee parlementsleden verliezen onschendbaarheid

Een nieuwe tegenslag kreeg de beweging te verduren toen het Egyptische parlement op 9 mei 2007 aan twee onafhankelijke parlementariërs die met de Broederschap waren verbonden, hun onschendbaarheid ontnam. Daarmee konden zij voor de rechter worden gebracht. De beslissing werd niet alleen bestreden door de parlementsleden die sympathiseerden met de Broederschap, maar negentien leden van de Nationale Democratische Partij (HDW), de partij van president Mubarak, stemden eveneens tegen.
Het besluit betrof Sabri Amer en Ragab Abu Zeid, die in april gedurende een dag gevangen waren gezet. Tezamen met twaalf andere Broederschapleden waren zij opgepakt wegens het verspreiden van propaganda. De twaalf werden vijftien dagen lang gevangen gehouden.

Fraude vastgesteld bij referendum grondwetswijziging

Op 26 maart 2007 konden de Egyptenaren zich uitspreken over een door de regering voorgestelde wijziging van de grondwet. Deze werd gepresenteerd als een uitbreiding van de democratie, maar volgens de oppositie werd deze door de wijzigingsvoorstellen juist ingeperkt. Het ging om 34 amendementen, waarvan de volgende punten het meest controversieel waren:
- Bij onderzoek naar terrorisme konden

grondwettelijke burgerrechten worden opgeschort, zodat gemakkelijker arrestaties en huiszoekingen konden worden verricht of telefoons worden afgetapt. Verdachten konden voor militaire tribunalen worden berecht. (artikel 179);
• Het toezicht op verkiezingen kwam in handen van een onafhankelijke verkiezingscommissie en niet in die van rechters (artikel 88);
• Nieuw op te richten politieke partijen mochten niet op religieuze leest zijn geschoeid (artikel 5);
• Parlementsverkiezingen werden gebaseerd op een gemengd systeem van partijlijsten en individuele kandidaten (artikel 62).
De oppositie vreesde dat artikel 179 de weg vrijmaakte voor misbruik, omdat de beperking van burgerrechten ook anderen zou treffen. Ze betwijfelde verder de onafhankelijkheid van de verkiezingscommissie (artikel 88), waardoor fraude opnieuw kon plaatsvinden. Het derde en vierde voorstel zouden alleen bedoeld zijn om de belangrijkste oppositiegroep, de Moslimbroederschap, te treffen. Deze had immers niet alleen een religieuze basis (artikel 5), maar was bovendien parlementair alleen vertegenwoordigd via onafhankelijke bondgenoten (artikel 62). Door een gemengd systeem zou moeten worden voorkomen dat de Broederschap als organisatie teveel macht zou krijgen, aldus de critici.

Officiële mensenrechtenorganisatie spreekt van fraude

De Nationale Raad voor de Mensenrechten (NCHR) kwam op 27 maart met haar oordeel over de wijze waarop het referendum een dag eerder was verlopen. De NCHR was een van overheidswege ingesteld orgaan, dat werd geleid door de vroegere secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Boutros Boutros Ghali, maar uitte scherpe kritiek door de regering te beschuldigen van fraude: 'De kieslijsten waren onnauwkeurig, sommige waarnemers werd bij enkele stembureaus niet toegestaan te observeren, lokale autoriteiten in enkele provincies organiseerden massastemmingen en enkele verkiezingsfunctionarissen intervenieerden in het stemproces en vulden soms stembiljetten in.' Met 'massastemmingen' bedoelde de NCHR dat werknemers uit de publieke sector werden vervoerd om te gaan stemmen.

'Opkomstcijfers zijn vervalst'

Minister van Justitie Mamdouh Marei maakte op een persconferentie bekend dat 9.701.833 mensen hun stem hadden uitgebracht. Dat was 27 procent van het totaalaantal van 35.865.660 personen die mochten stemmen. Van de stemmers ging 76 procent akkoord met de grondwetswijziging en stemde 24 procent tegen.
De officieel gemelde opkomst was maar de helft van de 54 procent die zou zijn opgekomen bij het in mei 2005 gehouden referendum over nieuwe regelgeving voor presidentsverkiezingen. Toen wezen oppositiegroeperingen er op dat het officiële opkomstcijfer vervalst was. Dat waren deze groepen, die hadden opgeroepen tot een boycot van het nu gehouden referendum, opnieuw van mening. Een zestal niet-officiële mensenrechtenorganisaties, met als belangrijkste de Egyptische Organisatie voor de Mensenrechten (EOHR), stelde in een op 10 april verschenen rapport dat de werkelijke opkomst niet 27, maar 5 procent was.

De organisaties, die met 1.200 waarnemers bij de stembureaus aanwezig waren, spraken van massale fraude, onder andere door het volproppen van stembussen met stembiljetten en het omkopen van kiezers. Daarnaast stelden ze het gebrek aan informatie van overheidswege aan de kaak. Veel mensen waren niet op de hoogte van de inhoud van de voorstellen, hetgeen vooral te verklaren was doordat het referendum gehouden werd amper een week nadat het parlement de wijzigingsvoorstellen had aanvaard.

Islamitische strijders komen vrij na afzweren van geweld

Volgens mededelingen, op 21 mei 2007 gedaan door de Egyptische politie, waren in de laatste twee weken ongeveer 135 extremistische moslims vrijgelaten na het tekenen van een verklaring waarin zij afstand namen van het gebruik van geweld. Zij behoorden tot de Islamitische Jihad en hadden meer dan tien jaar gevangen gezeten.
De Islamitische Jihad werd beschuldigd van betrokkenheid bij de moord op de vroegere Egyptische president Anwar al-Sadat in 1981. Sinds de jaren negentig van de twintigste eeuw was de groep niet meer bij aanslagen betrokken geweest. Dat de gevangenen de verklaring hadden ondertekend, werd sterk bevorderd doordat de leider van de groepering, de 57-jarige Sayed Imam Abdul-Aziz el-Sherif, enkele maanden eerder had verklaard geweld te hebben afgezworen. El-Sherif had Egypte in 1986 verlaten en ontplooide daarna gewapende activiteiten in Afghanistan en Jemen. In dat laatste land werd hij in 2001 gearresteerd om drie jaar later aan de Egyptische autoriteiten te worden overgedragen. Hij zat een levenslange gevangenisstraf uit en behoorde niet tot de vrijgelatenen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Golf van stakingen in Egyptische textielindustrie

Op 8 februari 2007 kwam er een einde aan een serie stakingen in de textielindustrie van Egypte. De arbeiders wilden daarmee niet alleen hogere lonen afdwingen, maar zij protesteerden tevens tegen de hervormingsplannen van de regering om de economie te moderniseren en meer investeringen aan te trekken. Volgens critici hadden deze geleid tot een stijging van de consumentenprijzen met 160 procent binnen twee jaar. De inflatie was de eerste weken van 2007 uitgekomen op 12 procent, een verdriedubbeling ten opzichte van het jaarcijfer over 2004. Voorts had het vooruitzicht van privatisering onder werknemers de vrees doen ontstaan dat er werkgelegenheid verloren zou gaan of de lonen lager zouden worden. De stakingen door de textielarbeiders werden uiteindelijk beëindigd doordat de regering deels dreigementen uitte maar deels ook concessies deed.
De stakingen vonden met name plaats in de spin- en weeffabriek van de stad Kafr al-Duwar en in de spinfabriek van de stad Shibeen al-Kom – beide gelegen in de Nijldelta. Het eerste bedrijf was in overheidshanden, terwijl het tweede recentelijk was verkocht aan de Indiase investeerder IndoRama International. Alleen al in Kafr al-Duwar ging het om 11.700 stakers, terwijl zo'n 1.000 van hen overgingen tot het bezetten van de fabriek.

JUSTITIE

Doodstraffen uitgesproken voor aanslagen in 2004 en 2005

Het Opperste (Noodtoestands-)Gerechtshof voor de Staatsveiligheid sprak op 30 no-

vember 2006 doodstraffen uit tegen drie leden van de militante islamitische groepering Tawhid wal Jihad. De veroordeelden – Younes Mohammed Mahmoud, Osama Mohammed Abdul-Ghani en Mohammed Jaez Sabbah – stonden terecht voor hun rol in twee bloedige aanslagen die in 2004 en 2005 in Egypte plaatsvonden. Twee verdachten werden tot levenslang veroordeeld en acht anderen kregen straffen tot vijftien jaar opgelegd.
Tegen vonnissen van de staatsveiligheidsrechtbank stond geen beroepsmogelijkheid open. De veroordeelden, van wie een aantal had verklaard gemarteld te zijn, konden alleen nog een beroep doen op president Mubarak.
De aanslagen vonden plaats in de toeristenplaatsen Taba (oktober 2004) en Sharm al-Sheikh (juli 2005). Daarbij kwamen respectievelijk 34 en 64 mensen om het leven.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Celstraf van vier jaar wegens belediging gehandhaafd

Het hof van beroep in Alexandrië handhaafde op 12 maart 2007 de straf van vier jaar waartoe de Egyptische weblogger Abdel Kareem Nabil Suleiman de maand ervoor was veroordeeld. De 22-jarige student kreeg drie jaar omdat hij de Egyptische reputatie in het buitenland zou hebben beschadigd en zowel de islam als de profeet Mohammed zou hebben beledigd. Nog eens een jaar cel werd hem opgelegd wegens belediging van president Hosni Mubarak. In maart 2006 was hij al vanwege zijn scherpe kritiek van de Al-Azhar universiteit in Cairo verwijderd. Het vonnis werd door lokale en internationale mensenrechtenorganisaties scherp bekritiseerd omdat het strijdig werd geacht met het recht op vrije meningsuiting.
De organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) zag in de uitspraak in hoger beroep een signaal aan webloggers in het algemeen dat zij op hun woorden moesten passen. Er stonden meer websites op de nominatie om gesloten te worden en de organisatie vreesde voor nieuwe arrestaties.

Amnesty meldt systematisch misbruik van gevangenen in Egypte

Mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) beschuldigde Egypte op 11 april 2007 van het systematisch misbruiken van gevangenen, een praktijk die wijdverbreid zou zijn. Daartoe behoorden onder meer marteling en het jarenlang detineren van mensen zonder proces.
Volgens AI zaten 18.000 mensen vast zonder dat zij een rechtszaak kregen en werd een aantal van hen al meer dan tien jaar gevangen gehouden. Het getal lag aanzienlijk hoger dan de 3.000 à 4.000 waar het ministerie van Binnenlandse Zaken van uitging. Tot de toegepaste martelmethodes behoorden onder meer het geven van elektrische schokken, het ophangen aan de polsen of enkels en psychologische druk, zoals het dreigen met verkrachting van gevangenen of hun vrouwelijke familieleden. De regering ontkende echter het systematische karakter van het martelen en verklaarde op te treden als dergelijke gevallen bekend werden.

Documentairemaker veroordeeld voor beschuldiging van marteling

Enkele weken na de verklaring van AI werd uitspraak gedaan in een rechtszaak tegen de 43-jarige journaliste Howaida Taha. Deze medewerkster van de Arabische nieuwszender *Al-Jazeera* had het martelen van gevangenen aan de kaak gesteld in een documentaire met de titel *Beyond the Sun*. Daarin waren interviews te horen met mensen die verklaarden het slachtoffer te zijn geworden van marteling op Egyptische politiebureaus, met mensenrechtenactivisten en met voormalige hoge politiefunctionarissen.

Taha werd op 2 mei veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf en een boete van omgerekend ongeveer 2.600 euro. In januari was zij gearresteerd en enkele dagen later op borgtocht vrijgelaten. Zelf woonde zij het proces niet bij: ze verbleef in de Qatarese hoofdstad Doha, waar Al-Jazeera was gevestigd.

Eerste vrouwelijke rechters benoemd

In een op 14 mei 2007 gepubliceerd decreet werd melding gemaakt van de benoeming door Mukbil Shakir, hoofd van de Hoogste Gerechtelijke Raad, van 31 vrouwen in de functie van rechter. Niet eerder hadden vrouwen een dergelijke positie bekleed. Wel had president Hosni Mubarak in 2003 een vrouw benoemd op een positie in het grondwettelijk hof, maar haar bevoegdheid strekte zich niet uit tot civiele en strafzaken. De regering had eerder niet willen ingaan op verzoeken om vrouwen tot rechter te benoemen omdat ze vreesde voor teveel weerstand onder conservatieve moslims.

Dit ondanks het feit dat een leidende en invloedrijke Egyptische geestelijke, Sheik Mohammed Sayyed Tantawi, had verklaard dat niets in de Koran vrouwen verbood om rechter te zijn. De benoeming van de 31 vrouwen werd overigens maar als een kleine stap vooruit gezien omdat zij voormalige overheidsambtenaren waren. Het decreet betekende dan ook niet vanzelf dat de functie van rechter nu voor alle vrouwen openstond.

(Vorige berichten pagina 499/1 e.v. - 2006)

NIGERIA

BINNENLAND

Vreedzame machtswisseling in Nigeria

Aanvallen op media in aanloop naar presidentsverkiezingen

Mensenrechtengroepen zeiden dat de media in Nigeria steeds meer onder druk stonden van de regering naar aanleiding van de zaak tegen twee journalisten, Rotimi Durojaiye van de krant *Daily Independent* en Gbenga Aruleba van *Africa Independent Television*. Deze verschenen op 28 juni 2006 voor de rechtbank op beschuldiging van opruiing na publicatie van kritische artikelen over de regering van president Olusegun Obasanjo. Durojaiye had geschreven over de werkelijke kosten van het vliegtuig dat kort daarvoor was aangeschaft door Obasanjo. En ook Aruleba had het in zijn praatprogramma gehad over dit vliegtuig.

Rumoer rond vice-president in aanloop naar verkiezingen

In de aanloop naar de presidentsverkiezingen van april 2007, waarbij president Olusegun Obasanjo na acht jaar zou aftreden, nam de spanning toe nadat op 7 september 2006 president Obasanjo een rapport naar de senaat stuurde met gedetailleerde beschuldigingen van fraude tegen vice-president Atiku Abubakar. Deze was in 1999

naast Obasanjo gekozen bij de verkiezingen die een einde maakten aan jaren van bruut militair gezag. In mei 2006 hadden de twee publiekelijk onenigheid gekregen nadat Abubakar zich tegenstander toonde van het plan om Obasanjo de mogelijkheid te bieden een derde ambtstermijn als president te vervullen. Abubakar had gezegd zelf kandidaat te willen zijn.

Het rapport was opgesteld door de Economische en Financiële Misdaadcommissie (EFCC) en beschuldigde Abubakar van het fiatteren in 2003 van een storting van omgerekend 95,2 miljoen euro van een regeringsagentschap naar banken waar het werd aangewend voor bedrijven waarin de vicepresident aandelen had. Op zijn beurt kondigde Abubakar aan dat hij overwoog de senaat te vragen corrupt gedrag van de president te laten onderzoeken.

Vice-president geschorst door zijn partij

Abubakar werd op 28 september voor drie maanden geschorst door de regerende Democratische Volkspartij (PDP) nadat het Anticorruptiekantoor van Nigeria hem had beschuldigd van frauduleus gebruik van 95,2 miljoen euro aan publieke middelen. Hij behield wel zijn functie van vice-president. De maatregel belette hem om voor zijn partij kandidaat te staan bij de komende presidentsverkiezingen. Abubakar ontkende de beschuldiging en zei dat deze politiek gemotiveerd was.

PDP zet Abubakar uit partij

Op 23 december zette de regerende partij PDP vice-president Atiku Abubakar uit de partij. Abubakar had bekendgemaakt dat hij bij de presidentsverkiezing kandidaat zou staan namens de kleine oppositiepartij Actie Congres (AC). De president legde de verkiezing van Abubakar tot presidentskandidaat voor het Actie Congres uit als een ontslag bij de PDP, en dus ook van het vicepresidentschap, want volgens de grondwet van Nigeria moest de vice-president lid zijn van de regeringspartij.

Hof herstelt privileges vice-president

Het hof van beroep van Nigeria oordeelde op 12 januari 2007 dat vice-president Atiku Abubakar de voorrechten terug moest krijgen die hem een maand eerder waren afgenomen nadat hij uit de regeringspartij was gezet. Het ging om het hebben van assistenten, de bescherming door veiligheidsmensen, en het gebruik van overheidsauto's en van het presidentiële vliegtuig. Abubakar zelf zei dat hij tot de verkiezing gewoon vice-president zou zijn.

Vice-president mag aanblijven

In hoger beroep bepaalde een Nigeriaanse rechtbank op 20 februari dat de vice-president kon aanblijven. Rechter Umaru Abdullahi zei dat het besluit van de regering in december om de vice-president af te zetten tegen de grondwet was, en dus zonder gevolg zou blijven. Daarop kondigde de regering aan de zaak voor de hoogste beroepsrechter te brengen.

Vice-president van kandidatenlijst presidentsverkiezingen gehaald

Vice-president Atiku Abubakar was van de lijst gehaald met 24 kandidaten voor de presidentsverkiezingen van april vanwege de aanklachten voor corruptie tegen hem. Dat maakte de Onafhankelijke Nationale Kiescommissie op 15 maart bekend. Abubakar zei dat deze uitspraak politiek gemotiveerd was en dat hij naar de rechter zou stappen. Volgens de kiescommissie volgde zij met dit besluit slechts de grondwet. De vrees van Abubakar was dat de rechter hem wel in het gelijk zou stellen, maar dat dit te laat zou gebeuren omdat de verkiezingen een maand later waren.

Verkiezingen met geweld en fraude

De verkiezingen voor de gouverneurs van de deelstaten in Nigeria op 14 april verliepen chaotisch en er waren veel klachten over fraude. De voorlopige uitslagen duidden op grote winst voor de regerende Democratische Volkspartij (PDP). Volgens de uitslagen van de eerste 25 deelstaten van de in totaal 36, was de PDP daar winnaar geworden. De oppositie riep op tot het ongeldig verklaren van de verkiezingen. De Nationale Kiescommissie zei echter dat er slechts her en der een herverkiezing nodig was.

Het waren de eerste verkiezingen waarbij de macht van de ene gekozen regering overging naar een volgende sinds de onafhankelijkheid in 1960.

De politie meldde dat in het verkiezingsweekeinde 21 mensen gewelddadig waren omgekomen. Lokale media spraken over meer dan veertig doden en volgens mensenrechtenorganisaties waren in de aanloop naar de verkiezingen al tientallen mensen omgekomen. In de stad Onitsha, in de staat Anambra, vielen op 14 april minstens drie doden toen jongeren het kantoor van de kiescommissie aanvielen omdat er geen stembiljetten waren. Dat was volgens de demonstranten opzet omdat de PDP in deze stad weinig aanhang had. Ook waren er berichten dat gewapende groepen, die volgens de oppositie gestuurd waren door de PDP, zich meester maakten van stembussen.

Hooggerechtshof: vice-president mag meedoen aan verkiezingen

Het Nigeriaans Hooggerechtshof bepaalde op 16 april dat de verwijdering van vicepresident Atiku Abubakar van de kandidatenlijst voor de presidentsverkiezingen door de Onafhankelijke Kiescommissie illegaal was.

Profiel van de belangrijkste drie presidentskandidaten

Umaru Musa Yar'Adua (56) was de kandidaat voor het presidentschap van de regerende Democratische Volkspartij (PDP). Hij was 56 jaar en kwam uit een belangrijke familie die al lang meedeed in de Nigeriaanse politiek, maar Yar'Adua had zich lang afzijdig gehouden van politiek en scheikunde gedoceerd. Later werd hij gouverneur van de staat Katsina. Hij was door de vertrekkende president Obasanjo naar voren geschoven toen deze zich neerlegde bij het feit dat de grondwet hem geen derde termijn als president toestond.

Atiku Abubakar (60) was vice-president onder Obasanjo. Hij had zich uitgesproken tegen een derde termijn voor Obasanjo en zichzelf als presidentskandidaat opgeworpen. Daarop werd hij door Obasanjo buitenspel gezet, maar Abubakar kwam terug als presidentskandidaat voor de oppositiepartij Actie Congres.

Muhammadu Buhari (64) was een voormalige generaal die populair was om zijn harde aanpak. Hij werd in 1983 president op voordracht van een groep coupplegers en streed

met drugsdealers. Ook rustte hij de politie uit met zwepen om respect voor verkeersregels af te dwingen. Kritische journalisten liet hij oppakken.

Kandidaat van zittende president wint verkiezingen

Op 23 april werd Umaru Musa Yar'Adua, de kandidaat van de regeringspartij, uitgeroepen tot de winnaar van de presidentsverkiezingen, die volgens de oppositie en buitenlandse waarnemers ernstig waren gemanipuleerd. Hij kreeg ongeveer 24,6 miljoen stemmen – drie keer zoveel als nummer twee, Muhammadu Buhari. Yar'Adua gold niet als een islamitische radicaal en hij had aangekondigd de politiek van Obasanjo voort te zullen zetten: meer privatiseringen en een halt toeroepen aan de sharia buiten de noordelijke staten.

Oppositiekandidaat Muhammadu Buhari noemde de verkiezingen de meest corrupte ooit. De stembiljetten hadden geen serienummers zodat namaak gemakkelijk was en bovendien moeilijk te herleiden was waar welke biljetten vandaan kwamen. Yar'Adua verwierp echter alle aanklachten van fraude.
De Verenigde Staten, voor wie de Nigeriaanse olie steeds belangrijker werd, hadden hun zorg geuit over de onregelmatigheden. De olieprijs steeg bij het bekend worden van de verkiezingsuitslag en het was duidelijk dat veel Nigerianen gefrustreerd waren over het verloop van het verkiezingsproces, maar het bleef relatief rustig. In zijn toespraak zei scheidend president Obasanjo dat de oppositie de tegenstellingen in het land verscherpte. Hij gaf wel toe dat de verkiezingen niet helemaal vlekkeloos waren verlopen. Vice-president Atiku Abubakar liet weten naar de rechter te zullen stappen.

Uitslag presidentsverkiezingen
21 april 2007

Belangrijkste kandidaten	partij	stemmen	percentage
Umaru Musa Yar'Adua	PDP	24.638.063	68,9
Muhammadu Buhari	ANPP	6.605.299	18,7
Atiku Abubakar	AC	2.567.798	7,3

AC - Actie Congres
ANPP - Volkspartij voor Heel Nigeria
PDP - Democratische Volkspartij

Herverkiezingen verspreid over heel het land

Op 28 april werden herverkiezingen gehouden op plaatsen waar de verkiezingen waren afgebroken of geannuleerd wegens onregelmatigheden. Veel kiezers bleven weg uit onvrede over de fraude met de verkiezingen in de twee weekeinden daarvoor. Oppositiepartij Progressieve Volksalliantie (PPA) won het gouverneurschap van de staat Imo in het zuidoosten. Het was de tweede staat waarvan de uitslag bekend was, die niet naar de regerende PDP ging.

Honderden doden bij verkiezingen

Zeker 39 politieagenten en 11 burgers werden gedood tijdens de gouverneursverkiezingen eerder die maand. Dat maakte de Onafhankelijke Kiescommissie op 30 april bekend. De meeste doden vielen in de noordelijke stad Kano: zestien. In Nasarawa waren er negen doden, in Adamawa acht, in Rivers zeven, in Edo vijf, twee in Kogi en een in de staten Delta, Ondo en Plateau. In verband met geweld waren 1093 mensen opgepakt. Het officiële dodenaantal bij de presidentsverkiezingen van 21 april was nog niet bekend. Waarnemers van de Europese Unie schatten dat daarbij 200 mensen waren omgekomen.

Oppositie vraagt rechter verkiezingsuitslag te vernietigen

De nummers twee en drie van de officiële uitslag van de presidentsverkiezingen van april, generaal Muhammadu Buhari en vice-president Atiku Abubakar, stapten op 22 mei allebei naar een rechtbank in de hoofdstad Abuja om de verkiezingsuitslag te laten vernietigen wegens fraude. Een uitspraak van de rechter werd niet verwacht voor de dag waarop Umaru Musa Yar'Adua zou aantreden als de nieuwe president.

Umaru Musa Yar'Adua aangesteld als president

Op 29 mei werd Umaru Musa Yar'Adua ingehuldigd als president. Hij volgde Olusegun Obasanjo op die acht jaar staatshoofd was geweest. Het was voor het eerst in de geschiedenis van Nigeria dat een machtswisseling zonder geweld verliep. Toch waren er in binnen- en buitenland veel twijfels over het democratische gehalte van de Nigeriaanse politici. Veel Nigerianen gaven niettemin de voorkeur aan een discutabele burgerregering boven een regime van generaals zoals het land lang had gekend. Door de olierijkdom had Nigeria de potentie welvarend te zijn, maar door corruptie leefde de overgrote meerderheid van de 140 miljoen Nigerianen in armoede.
In zijn inauguratierede zei Yar'Adua dat de onrust in de olierijke Nigerdelta snel moest worden aangepakt en hij riep alle partijen op af te zien van geweld, en te vertrouwen op de dialoog.

De grootste protestgroep, de Beweging voor de Emancipatie van de Nigerdelta, die altijd het standpunt had gehuldigd de wapens niet neer te leggen voordat de regering was ingegaan op hun eis meer van de olieopbrengsten aan de regio te geven, liet weten over de oproep van de president na te zullen denken.

Onrust in rivierdelta duurt voort

Aanslagen op drie oliepijpleidingen

Militante activisten pleegden op 8 mei 2007 drie aanslagen op oliepijpleidingen van het Italiaanse AGIP en brachten daardoor de grootste schade toe aan de olie-infrastructuur sinds ruim een jaar eerder het geweld in de olierijke regio was opgelaaid.

Enkele uren na de bomaanslagen vielen gewapende mannen ook nog een boot aan met oliewerknemers en ontvoerden vier buitenlanders. Dat maakten zegslieden van de betrokken oliemaatschappijen bekend. De verantwoordelijkheid voor de bomaanslagen werd opgeëist door de Beweging voor de Emancipatie van de Nigerdelta. Die kondigde tevens aan dat voor de inauguratie van de nieuwe president, op 29 mei, er nog meer aanvallen zouden volgen. In reactie op de aanslagen schoot de olieprijs met omgerekend 0,84 euro omhoog tot 49,16 euro per vat.

Nigeria had een olieproductie van ongeveer 3 miljoen vaten per dag, maar door de protesten en aanvallen was de dagproductie verminderd met 680.000 vaten. Als gevolg van de recente aanslagen zou de olieproductie met eenderde deel verminderen. Sinds het begin van 2007 waren al bijna honderd buitenlandse werknemers van de olie-industrie ontvoerd.

Nigeria

Bomaanslag op huis vice-president en meer ontvoeringen

Een bomaanslag verwoestte op 16 mei in de Nigerdelta het buitenhuis van de kort daarvoor gekozen vice-president Goodluck Jonathan, en ook een nabijgelegen politiepost. Diezelfde dag ontvoerden gewapende mannen een peuter uit een huis in een rijke buitenwijk van Port Harcourt, alsook een kinderjuf, een bewaker en een chauffeur. De regering had tevergeefs gehoopt dat een vice-president uit de oliestreek de onrust in het gebied zou doen afnemen.

Loonsverhoging van 15 procent

Na twee dagen staken door oliewerknemers beloofde de regering op 26 mei hun salarissen te verhogen met maximaal 15 procent. De staking had de olieproductie nauwelijks gehinderd.
Deze was uitgebroken nadat de regering van de vertrekkende president Olusegun Obasanjo haastig een raffinaderij had verkocht. Volgens de vakbond had de regering daarbij onvoldoende gelet op de belangen van de werknemers.

Kleine stijging olieprijs na afloop van staking

De olieprijs steeg licht op 29 mei – de dag van de installatie van de nieuwe president in Nigeria. Gehoopt werd dat dit zou leiden tot meer stabiliteit in het land. Kort daarvoor was de prijsstijging verminderd nadat de vakbond aankondigde dat er een einde zou komen aan een staking in de olie-industrie die enige dagen eerder was begonnen.

Protesten dwingen shell tot staken olie-export

Omdat demonstranten een belangrijk centrum belegerden van oliepijplijnen in het Ogoni-district in de zuidelijke olieregio, zag Shell zich genoodzaakt tot het staken van de olie-export van 150.000 vaten per dag. Dat maakte de oliemaatschappij op 30 mei bekend.

Het aantal ontvoerde buitenlanders sinds de onrust eind 2005 oplaaide, was opgelopen tot 200. De meeste daarvan waren weer vrijgekomen na het betalen van losgeld.

(Vorige berichten pagina 298/3 - 2007)

Soedan

SOEDAN

BINNENLAND

Crisis in Darfur

Rebellenleider wordt presidentieel adviseur

De enige rebellenleider die in mei 2006 een vredesakkoord met de regering in Khartoem tekende, Minni Minawi van het Soedanese Bevrijdingsleger (SLA) dat vocht in Darfur in het westen van Soedan, werd op 7 augustus 2006 benoemd tot adviseur van de Soedanese president. Tegelijkertijd werd hij het hoofd van een semi-autonome regering voor Darfur zoals in het akkoord was afgesproken. Aanvankelijk leek het akkoord een doorbraak, maar het resulteerde in meer geweld, ook tussen rebellen onderling.

Veiligheidsraad neemt resolutie aan voor VN-vredesmacht in Darfur

Op 31 augustus nam de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties een resolutie aan die de VN het bevel gaf over een vredesmacht in Darfur, zodra Khartoem daarmee instemde. China, Rusland en Qatar onthielden zich van stemming; er waren geen tegenstemmers. De Soedanese president Omar al-Bashir liet echter onmiddellijk weten dat een VN-vredesmacht niet welkom was.
De Afrikaanse Unie (AU) had de VN gevraagd de verantwoording voor de vredesmacht over te nemen. Het mandaat van de AU-missie liep af op 30 september.

Khartoem noemde op 20 november het akkoord met de Verenigde Naties over een hybride VN/AU-vredesmacht voor Darfur een diplomatieke doorbraak en een overwinning voor Soedan en dus een nederlaag voor de Veiligheidsraad die opriep tot een VN-missie. Het akkoord was op 16 november bereikt in de Ethiopische hoofdstad Addis Abeba. De vredesmacht zou bestaan uit 17.300 militairen en 5.300 politiemensen. In de uitleg van Khartoem van 20 november stond dat de VN alleen assistentie zouden verlenen aan de AU-vredesmacht.

Enkele minuten nadat de VN-Veiligheidsraad op 27 december had laten weten verheugd te zijn met de acceptatie door Soedan van de hybride vredesmacht, kwam de Soedanese ambassadeur bij de VN, Abdalmahmood Abdalhaleem, met een verklaring dat geen enkele VN-vredessoldaat door Soedan zou worden toegelaten.
Secretaris-generaal Kofi Annan had de Soedanese President Omar al-Bashir begin december geschreven dat hij zijn uiterste best deed om Afrikaanse troepen te vinden voor die vredesmacht maar dat, als dat niet zou lukken, hij andere landen zou vragen manschappen te leveren. Op 26 december had de Soedanese president per brief geantwoord dat Soedan klaar was om onmiddellijk uitvoering te geven aan twee overeenkomsten uit het driestappenplan. Die brief was aan de orde in de Veiligheidsraad op 27 december.
In eerste instantie zouden de VN de AU assisteren met 105 officieren, 33 VN-politiemensen, 48 internationale stafleden en 36 gepantserde personenvoertuigen. De tweede stap zou zijn de inzet van honderden VN-militairen, politie en burgerpersoneel in de missie van de Afrikaanse Unie. De derde stap was de inzet van de hybride vredesmacht.
Volgens ambassadeur Abdalhaleem moest de hybride vredesmacht kleiner zijn en zou VN-personeel alleen technische en logistieke ondersteuning moeten geven aan de Afrikaanse troepen. Hij zei dat bij de Darfur Vredesovereenkomst van mei 2006 tussen de regering en rebellengroep SLA afgesproken was dat er een troepenmacht van 20.000 man zou worden opgezet door regering en voormalige rebellen samen. Die troepenmacht plus 7.000 man van de AU zouden voldoende zijn om de vrede te bewaren.

Op 16 april 2007 nam Soedan het besluit om 3.000 man van de VN toe te laten als vredesmacht in Darfur, plus zes aanvalshelikopters ter assistentie van de 7.000 vredesmilitairen van de AU. Een dag later bleek dat dit besluit internationaal met argwaan werd ontvangen omdat de Soedanese president zich nog steeds verzette tegen de derde stap: de inzet van de hybride vredesmacht van VN en AU.

Voorafgaand aan dit besluit had de Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken John Negroponte na een bezoek aan Khartoem gezegd dat Soedan het risico liep op verdere internationale isolatie door de opstelling van de Soedanese regering inzake Darfur. Washington dreigde met econo-

mische sancties tegen 29 Soedanese bedrijven.

Het Amerikaanse voorstel om de regering van Soedan op te roepen onmiddellijk een robuuste vredesmacht van de AU en de VN voor Darfur toe te staan, haalde het niet in de Veiligheidsraad. Die kwam op 26 mei met een afgezwakte verklaring waarin alle partijen werden opgeroepen aan hun internationale verplichtingen te voldoen. Volgens het Amerikaanse voorstel moest er een vredesmacht komen van 23.000 man.

Afrikaanse Unie stuurt meer troepen naar Darfur

De AU maakte op 24 september 2006 bekend dat het 1.200 extra manschappen naar Darfur zou sturen en het mandaat van de vredesmacht uitbreidde om beter bescherming te kunnen bieden aan burgers en vluchtelingen. Het mandaat werd ook verlengd tot eind 2006. Tot dan toe was deze vredesmacht van 7.000 man niet in staat geweest het geweld te doen verminderen.
Het besluit van de AU kwam nadat Khartoem bij zijn weigering bleef een VN-vredesmacht toe te laten. Het stelde dat een VN-missie een westerse invasie zou zijn die islamitische militanten zou aantrekken en zou leiden tot Iraakse toestanden en tot een nieuwe kolonisatie van Soedan.

Soedan kondigt reisbeperkingen aan voor Amerikaanse diplomaten

President Omar al-Bashir kondigde op 25 september aan dat Amerikaanse diplomaten voortaan niet meer mochten reizen zonder speciale toestemming buiten een straal van ongeveer twintig kilometer rond het presidentiële paleis in Khartoem. Hij zei dat deze maatregel een reactie was op oneerlijke maatregelen voor Soedanese diplomaten in de Verenigde Staten.

VN-afgezant Pronk moet vertrekken

De Nederlander Jan Pronk, sinds juni 2004 speciaal afgezant van de VN voor Soedan, verliet op 23 oktober 2006 Soedan voor spoedoverleg met VN-secretaris-generaal Kofi Annan. De Soedanese regering had hem een dag eerder gelast het land te verlaten omdat hij in zijn dagboek op internet had geschreven dat het Soedanese leger twee zware nederlagen had geleden tegen de rebellen in Darfur en dat de regering de Arabische Janjaweed-milities bewapende hoewel VN-resoluties dat verboden.
Pronk verklaarde op 19 december voor de Engelse zender van *Al-Jazeera* dat de staf van de VN door de regering van Soedan slecht werd behandeld als gevolg van de geringe steun die zijn persoon kreeg van de Veiligheidsraad toen hij in oktober door Soedan werd uitgezet.
Diezelfde dag benoemde Kofi Annan de voormalige minister van Buitenlandse Zaken van Zweden, Jan Eliasson, tot interimgezant voor Soedan. Eliasson zou vooral buiten Soedan actief zijn om met andere regeringen te overleggen over oplossingen voor Darfur.

Arabische en Afrikaanse staatshoofden bijeen over Darfur

Op 22 november kwamen Arabische en Afrikaanse staatshoofden in de Libische hoofdstad Tripoli overeen samen te werken om de crisis in Darfur te beëindigen.
De Centraal Afrikaanse Republiek, Egypte, Eritrea, Soedan en Tsjaad voerden er overleg onder voorzitterschap van de Libische leider Gaddafi. Over concrete afspraken werd niets gezegd, maar de deelnemers noemden de bijeenkomst een eerste stap naar een oplossing. Volgens ingewijden was er afgesproken om de rebellen die het akkoord van mei niet getekend hadden, over te halen dat wel te doen.

VN evacueren 71 hulpverleners uit grootste vluchtelingenkamp Darfur

Op 19 december evacueerden de VN 71 hulpverleners uit Gereida, het grootste vluchtelingenkamp in Darfur, nadat de onderkomens van de hulpverleners op het kamp de avond daarvoor door meer dan twintig gewapende aanvallers waren geplunderd. Daarbij verdwenen twaalf auto's en radiozendapparatuur. De 130.000 vluchtelingen bleven zonder humanitaire hulp achter. Het was de grootste evacuatie sinds het begin van de humanitaire campagne van de VN in Darfur in 2004.

In Darfur werkten zo'n 15.000 hulpverleners, van wie 1.000 niet-Soedanezen, ter assistentie van 2,5 miljoen vluchtelingen en 1 miljoen burgers in nood. Vier jaar burgeroorlog tussen etnisch Afrikaanse rebellen en de door Arabieren gedomineerde regering van Khartoem, had al zo'n 200.000 slachtoffers gemaakt.
De VN verklaarden niet te weten wie de overvallers waren, maar wel dat het kamp onder de invloedsfeer viel van de rebellen van Minni Minawi, de rebellenleider die het akkoord met Khartoem had getekend. Veel van zijn volgelingen waren in de afgelopen maanden weer de strijd ingegaan, omdat ze hun leider door het akkoord met Khartoem machteloos vonden geworden. Deze afgesplitste rebellen zochten wapens en uitrusting.

Opnieuw bestand voor Darfur

De Soedanese president Omar al-Bashir en leiders van verschillende rebellengroepen in Darfur sloten op 12 januari 2007 een akkoord voor een staakt-het-vuren van zestig dagen.

Elfde slachtoffer onder AU-vredesmacht

Een soldaat van de vredesmacht van de AU werd op 1 februari doodgeschoten in een vluchtelingenkamp in Darfur. Hij was het elfde slachtoffer van de vredesmacht.

China vraagt Soedan meer te doen voor vrede in Darfur

De Chinese president Hu Jintao zei op 2 februari tijdens zijn tweedaags bezoek aan Soedan tegen zijn ambtgenoot Omar al-Bashir dat hij meer moest doen om vrede in Darfur te bewerkstelligen. Het was voor het eerst dat een Chinese president Soedan bezocht.
China was de grootste investeerder in Soedan geworden en de grootste afnemer van Soedanese olie. China had ook meerdere malen in de VN-Veiligheidsraad het vetorecht gebruikt om te voorkomen dat harde maatregelen tegen Soedan werden genomen. De nieuwe secretaris-generaal van de VN, Ban Ki-moon, had China opgeroepen druk uit te oefenen op Khartoem om akkoord te gaan met een VN-vredesmacht.

De Chinese regering benoemde op 11 mei een speciale afgezant voor Darfur. Het werd beschouwd als een antwoord op de beschuldiging dat China te weinig druk op Khartoem uitoefende om een einde te maken aan het geweld in Darfur. Critici riepen daarom op tot een boycot van de Olympische Spelen in Peking in 2008.

De afgezant, Liu Guijin, zei op 29 mei na zijn eerste bezoek aan vluchtelingenkampen in Darfur dat de Chinese investeringen in Soedan meer bijdroegen aan het oplossen van de crisis in Darfur dan de sancties die de VS en andere westerse landen wilden. Hij zei geen wanhoop in de kampen gezien te hebben, maar wel dat internationale en Soedanese organisaties goed samenwerkten om de humanitaire problemen op te lossen.

Overzicht van sterkte van de partijen in Darfur

Op 27 februari publiceerde persbureau *Associated Press* een overzicht van de geschatte sterkte van de verschillende partijen in het conflict in Darfur.
Aan de kant van de rebellen vormden het Soedanese Bevrijdingsleger (SLA) en de Beweging voor Gerechtigheid en Gelijkheid (JEM) de twee grootste groepen die samen 10.000 man telden, aldus het in militaire onderwerpen gespecialiseerde onderzoeksbureau Jane's Information Group (JIG). De denktank International Crisis Group (ICG) schatte hun sterkte tussen de 7.000 en 15.000 man. Volgens het Center for Strategic and International Studies (CSIS) waren er echter niet meer dan 1.200 tot 2.000 rebellen. Veel rebellen zouden regelmatig terugkeren naar hun dorpen.
De ICG schatte de sterkte van de Arabische milities, de Janjaweed, op 3.000 tot 4.000 man, maar dat aantal zou ook fluctueren. Hun maximale sterkte zou 10.000 zijn.
JIG stelde dat de sterkte van het Soedanese leger in 2005 op 94.300 man lag.
Volgens een rapport van de Veiligheidsraad was de sterkte van de vredesmacht van de AU op 1 september 2006: 5.700 militairen en 1.425 politiemensen.

VN-mensenrechtenrapport kritisch over Soedan

Een VN-mensenrechtenteam onder leiding van de Amerikaanse Nobelprijswinnaar Jody Williams publiceerde op 12 maart 2007 een rapport met de conclusie dat de Soedanese regering samen met gewapende Janjaweed-milities op gewelddadige wijze een opstand in de regio Darfur onderdrukte, waarbij de burgerbevolking het voornaamste doelwit was. Het rapport vermeed de term genocide, maar sprak wel over misdaden tegen de menselijkheid. In het rapport werd de internationale gemeenschap opgeroepen in actie te komen om de bevolking van Darfur te beschermen.
In december had de Mensenrechtenraad van de VN besloten een team naar Darfur te sturen, maar Soedan weigerde dat team toe te laten. Het rapport was daarom gebaseerd op gesprekken met ooggetuigen.
De Mensenrechtenraad bereikte op 30 maart onverwachts overeenstemming over een resolutie die bezorgdheid uitdrukte over de situatie in Darfur. Men kon het echter niet eens worden over de formulering van een passage over de mate van verantwoordelijkheid van de Soedanese regering voor het geweld. De resolutie beperkte zich tot de constatering dat de raad kennis had genomen van het rapport van de commissie van Williams.
Tijdens drie eerdere bijeenkomsten van de raad was er evenmin een veroordeling uitgesproken van de Soedanese regering. Westerse landen wilden dat wel, maar de Afrikaanse en Aziatische meerderheid was ertegen omdat de situatie in Darfur volgens hen verbeterde. Zo was op 28 november 2006 een door de Europese Unie en Canada ingediende resolutie, waarin de Soedanese regering verantwoordelijk werd gesteld voor de schending van de mensenrechten in Darfur, door de Mensenrechtenraad verworpen. In plaats daarvan werd een resolutie aanvaard die alle partijen opriep een einde te maken aan mensenrechtenschendingen.

Akkoord over aanpak humanitaire crisis

Soedan en de Verenigde Naties tekenden op 28 maart 2007 een overeenkomst die internationale hulp aan vluchtelingen toestond. Internationale hulpverleners mochten voortaan door heel Soedan, inclusief Darfur, reizen. Kort daarvoor hadden hulporganisaties gedreigd zich terug te trekken omdat het werken in Darfur hen onmogelijk werd gemaakt door de regering.
Een comité zou binnen twee dagen voor visa zorgen voor hulpverleners en de procedure voor toestemming om in Soedan te mogen werken zou binnen vijftien dagen worden afgehandeld. Het comité zou bestaan uit vertegenwoordigers van internationale en nationale hulporganisaties, van de Arabische Liga en van buitenlandse donoren. Onder hulpverleners was scepsis of Soedan de afspraken ook daadwerkelijk zou uitvoeren.

Soedan beschuldigt VN-panel van leugens

Soedan beschuldigde op 19 april een panel van de VN dat de sancties tegen Soedan controleerde, van leugens. Volgens een rapport van het panel voerde de Soedanese regering, ondanks het embargo, toch militaire activiteiten uit in Darfur, inclusief bombardementen.

Bij die bombardementen zou de regering toestellen het uiterlijk hebben gegeven van VN-vliegtuigen, wit geschilderd hebben en voorzien van de letters VN. Volgens Soedan waren de foto's in het rapport van deze vliegtuigen niet in Soedan, maar in Tsjaad of elders in Afrika genomen.

Internationaal Strafhof vaardigt arrestatiebevelen uit wegens oorlogsmisdaden

Het Internationaal Strafhof in Den Haag vaardigde op 2 mei de eerste arrestatiebevelen uit voor oorlogsmisdadigers in Darfur op verdenking van massamoord, verkrachting en marteling. Het betrof de minister van Humanitaire Zaken van de Soedanese regering Ahmed Mouhammed Haroun en een leider van de Janjaweed milities, Ali Koushayb.

Na twee maanden vooronderzoek aan de hand van het materiaal dat was verzameld door de openbaar aanklager, had een panel van drie rechters besloten tot arrestatiebevelen, wat erop duidde dat de rechters meenden dat er voldoende bewijsmateriaal aanwezig was. De misdaden waarvan de twee werden beschuldigd, betroffen de aanvallen door het Soedanese leger samen met de Janjaweed op vier steden en dorpen in het westen van Darfur tussen augustus 2003 en maart 2004. Haroun en Koushayb zouden verantwoordelijk zijn geweest voor de terreur tegen de bevolking waarmee deze aanvallen gepaard gingen en die elke steun aan rebellen moest tegengaan. Haroun behoorde in die tijd tot een kleine kring rond president Omar al-Bashir en hij was verantwoordelijk voor de veiligheid in Darfur. Hij zou strijders voor de Janjaweed-milities gerekruteerd en gesteund hebben. Hoewel mensenrechtenorganisaties al geruime tijd Khartoem verantwoordelijk hielden voor steun aan de milities, was het voor het eerst dat internationale rechters dit stelden.

Soedan

Soedan liet in een reactie weten dat het weigerde hen te arresteren en maakte opnieuw duidelijk dat het Internationaal Strafhof geen jurisdictie had in Soedan. Soedan had de Conventie van Rome waaruit het Strafhof voortkwam, nooit ondertekend.

Amnesty: 'China en Rusland leveren wapens aan Darfur'

Mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) publiceerde op 8 mei 2007 een rapport dat stelde dat China en Rusland wapens leverden aan Darfur ondanks het embargo van de Verenigde Naties. Beide landen ontkenden de beschuldiging onmiddellijk. Ook de Soedanese regering zei dat het rapport onjuist was. Het Chinese ministerie van Buitenlandse Zaken liet weten dat de wapenverkoop aan Afrika 'heel beperkt' was, maar weigerde te zeggen of Soedan ook wapens ontving.

In maart 2005 had de Veiligheidsraad het al lopende wapenembargo tegen rebellen en Janjaweed, uitgebreid tot het Soedanese regeringsleger.

Amerikaanse president kondigt nieuwe sancties af

De Amerikaanse president Bush kondigde op 30 mei 2007 nieuwe sancties tegen Soedan af onder druk van mensenrechtenorganisaties en het Congres, maar deze sancties troffen niet de belangrijkste bron van inkomsten van Soedan, de olie-export.

Eerdere sancties hadden weinig effect gehad op de opstelling van de Soedanese regering ten aanzien van Darfur. In de VN-Veiligheidsraad voorkwamen Rusland en vooral China steeds weer harde strafmaatregelen tegen Soedan.

Aan al-Qaida gelieerde groep claimt moord op hoofdredacteur

Op 5 september 2006 verdween Mohammed Taha Mohammed Ahmed, de hoofdredacteur van het onafhankelijke dagblad *Al Wifaq*, uit zijn huis en de volgende dag werd zijn lijk gevonden. Een groep die claimde aan al-Qaida gelieerd te zijn, eiste de verantwoordelijkheid op omdat de krant in 2005 een artikel over de profeet Mohammed publiceerde dat voor veel ophef had gezorgd.

Veel afspraken vredesakkoord Zuid-Soedan niet nagekomen

De secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kofi Annan, stelde in een rapport dat op 12 september 2006 verscheen, dat veel van de afspraken van het vredesakkoord voor Zuid-Soedan nog niet waren nagekomen en dat het risico groot was dat er opnieuw geweld zou uitbreken. Er was weinig vooruitgang gemaakt met het instellen van mensenrechtencommissies en het ontwapenen van rebellen. Het Soedanese parlement had weinig haast gemaakt met een reeks wetten die de uitvoering van het vredesakkoord mogelijk moesten maken.
Annan adviseerde de Veiligheidsraad om het mandaat te verlengen van de United Nations Mission in the Sudan (UNMIS), die tot taak had toe te zien op de uitvoering van het vredesakkoord. De VN-missie was ook actief bij de terugkeer van vluchtelingen, het opruimen van mijnen en het bewaken van mensenrechten. Annan verweet de Soedanese regering onvoldoende medewerking te geven aan de VN-missie. Het rapport meldde ook dat de Soedanese politie inwoners van kampen voor ontheemden uit Zuid-Soedan dwong te vertrekken en huizen verwoestte.

Doden bij hernieuwde strijd in Zuid-Soedan

In de laatste week van november 2006 kwamen bij hernieuwde gevechten tussen rebellen en het regeringsleger in Zuid-Soedan zeker 150 mensen om. Dat zei een VN-vertegenwoordiger in Zuid-Soedan op 4 december. Het waren de zwaarste gevechten sinds twee jaar eerder het vredesakkoord voor Zuid-Soedan was getekend.

Soedanese regering tekent akkoord met rebellen in het oosten

De Soedanese regering tekende op 14 oktober 2006 in Asmara, de hoofdstad van buurland Eritrea, een vredesakkoord met een groep rebellen uit het oosten van Soedan, het Oostelijk Rebellenfront. Daarmee kwam een einde aan tien jaar strijd, die echter minder de internationale aandacht had getrokken dan die in het zuiden en die in het westen in Darfur. President Omar al-Bashir beloofde dat 'al het geld dat aan de oorlog was besteed, nu ingezet zou worden voor ontwikkeling van de regio'.

Internationaal

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economie Soedan groeit ondanks crisis in Darfur

Nieuwe kantoren en winkels in Khartoem gaven aan dat de economie van Soedan in de lift zat, ondanks de crisis in Darfur. Dat rapporteerde persbureau *Associated Press* op 13 december 2006. In 1999 begon Soedan met de export van ruwe olie en in 2006 lag de opbrengst daarvan op omgerekend tussen de 3 en 3,7 miljard euro. Soedan had ook veel economische hervormingen doorgevoerd. Het bbp was gegroeid van ca. 2,2 miljard euro in 1994 naar 25,4 miljard euro in 2006. De inflatie was in diezelfde periode teruggelopen van 130 naar 7 procent. Veel Soedanezen merkten echter niets van de toegenomen welvaart.
De denktank International Crisis Group (ICG) vreesde dat deze nieuwe rijkdom de Soedanese regering minder gevoelig maakte voor de dreiging van sancties door het Westen in verband met de regeringspolitiek jegens Darfur. De Verenigde Staten en Europa zagen veelal af van investeringen in Soedan, maar China en andere Aziatische landen, alsook Saoedi-Arabië en Libië investeerden juist volop in Soedan.

(Vorige berichten pagina 512/2 e.v. - 2006)

INTERNATIONAAL

Klimaatconferentie boekt weinig resultaat

Op 17 november 2006 kwamen in de Keniaanse hoofdstad Nairobi meer dan 180 landen tot overeenstemming over stappen die moesten leiden tot verdere onderhandelingen over vermindering van uitstoot van koolstofdioxide, CO_2.
De deelnemende landen kwamen overeen om de afspraken met betrekking tot de terugdringing van de CO_2-uitstoot in 2008 te evalueren. Deze afspraken – gemaakt in Kyoto in 1997 – omvatten nieuwe doelstellingen en quota om de uitstoot van koolstofdioxide en andere broeikasgassen te beperken.

China, India en andere zich snel ontwikkelende landen verzetten zich tegen verplicht opgelegde quota. Ook andere landen betwistten dit zolang de Verenigde Staten geen

enkele verplichting tot reductie op zich zouden nemen.
Milieugroeperingen uitten kritiek op het langzame tempo van de onderhandelingen. Catherine Pearce van de organisatie *Friends of the Earth International* verklaarde dat het ontbrak aan durf en leiderschap en dat verder uitstel van maatregelen onverantwoordelijk was. Volgens EU-woordvoerster Barbara Helfferich toonde de afspraak voor een grondige evaluatie in 2008 juist echter de positieve intenties van de lidstaten. Deze bereidheid toonde volgens haar dat de landen op weg waren 'naar een nieuwe klimaatsveranderingspolitiek'.

Zweden meest actief in de strijd tegen klimaatverandering

Volgens een index van milieugroeperingen waren Zweden, Denemarken en Groot-Brittannië koplopers in de strijd tegen klimaatverandering. De Verenigde Staten, de grootste producent van CO_2, stond op de 53ste plaats. Alleen China, Maleisië en Saudi-Arabië presteerden slechter. De coalitie Climate Action Network-Europe presenteerde deze bevindingen tijdens de klimaatconferentie in Nairobi. De index betrof 56 landen die bij elkaar zorgden voor 90 procent van de uitstoot van CO_2.
Een kwart van alle energie die in Zweden werd gebruikt, kwam van duurzame bronnen, ongeveer vier keer meer dan het Europese gemiddelde van 6 procent. Aan de andere kant van het spectrum bevonden zich landen als de Verenigde Staten en Australië. Laatstgenoemde weigerden de Kyoto-protocollen, waarin de terugdringing van CO_2-uitstoot verplicht werd gesteld, te ondertekenen. De allerslechtste score had Saoedi-Arabië, 's werelds grootste olie-exporteur.

Communistische partijen groeien wereldwijd

Voor het eerst na de val van de Sovjet-Unie konden communistische partijen zich verheugen in groeiende populariteit en ledenaantallen. Aldus verklaarden deelnemers aan een bijeenkomst in Portugal van meer dan zestig communistische partijen uit alle delen van de wereld die op 12 november 2006 werd afgesloten. De bijeenkomst was de negende conferentie van communistische- en arbeiderspartijen. Het was voor het eerst dat de Portugese communistische partij als gastheer optrad. Alle voorgaande bijeenkomsten hadden in Griekenland plaatsgevonden.

Als bewijs van de groeiende invloed van communisten werd gewezen op recente verkiezingsoverwinningen van linkse partijen in Bolivia, Venezuela en Nicaragua. De leider van de Russische communistische partij, Gennady Zyuganov, verklaarde dat de groeiende milieuvervuiling, criminaliteit en het verval van het gezinsleven tekenen waren van een grote crisis binnen het kapitalisme.

Vijanden van het internet

De Franse mensenrechtenorganisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) publiceerde begin november 2006 een lijst met dertien landen die werden bestempeld als vijanden van het Internet. Het ging daarbij om Birma, China, Cuba, Egypte, Iran, Noord-Korea, Oezbekistan, Saoedi-Arabië, Syrië, Tunesië, Turkmenistan,Vietnam en Wit-Rusland.
Al deze landen maakten zich volgens RSF schuldig aan onderdrukking van de vrijheid van meningsuiting op het internet. In de lijst van 2006 waren Libië, Nepal en de Maldiven van de lijst verdwenen en was Egypte toegevoegd.
Scherpe kritiek had RSF ook op de organisatie achter de zoekmachine Yahoo, omdat deze toegegeven had aan de druk van de Chinese autoriteiten om de toegang tot bepaalde websites te blokkeren.

Ontwikkelingen bij de NAVO

Modernisering noodzakelijk

Defensieministers van de Noord Atlantische Verdrags Organisatie (NAVO)-lidstaten waarschuwden op 4 februari 2006 dat de organisatie gemoderniseerd diende te worden om in de toekomst de nieuwe dreigingen die uitgaan van terrorisme het hoofd te kunnen bieden.
Een van de doelstellingen die de laatste jaren binnen de organisatie werd nagestreefd, was het verminderen van de enorme verschillen tussen de Amerikaanse en Europese defensieuitgaven. De Amerikaanse minister van Defensie, Donald Rumsfeld, beklaagde zich erover dat slechts 7 van de 26 NAVO-bondgenoten meer dan twee procent van hun bruto nationaal product aan defensie besteedden. De Amerikaanse uitgaven op dit gebied bedroegen 3,7 procent. Frankrijk en Engeland, beiden met relatief hoge defensie uitgaven, schaarden zich achter de uitspraken van Rumsfeld.
Verder drong secretaris-generaal Jaap de Hoop Scheffer aan op een eerlijker verdeling van de kosten voor grote operaties zoals die in Afghanistan, op het aanhalen van de banden tussen de NAVO en democratische staten als Australië, Nieuw Zeeland en Zuid-Korea en op een betere afstemming tussen de NAVO en de West-Europese Unie, de Europese defensieorganisatie. Negentien staten waren lid van beide organisaties.

De Amerikaanse generaal James L. Jones, de geallieerd opperbevelhebber Europa en commandant van de Amerikaanse troepen in Europa verklaarde op 31 maart dat lidstaten te laat waren met het leveren van hun bijdrage voor de oprichting van een snelle reactiemacht. De macht bestaande uit 20.000 land-, zee- en luchtmachttroepen zou het paradepaardje van de gemoderniseerde alliantie moeten vormen en had reeds vijf maanden eerder, in oktober 2005, operationeel moeten zijn.

NAVO maakt zich klaar voor kleinere missies

De defensieministers van 26 NAVO-lidstaten kwamen op 8 juni 2006 in Brussel overeen dat de verdragsorganisatie zich moet instellen op de uitvoering van kleinere missies. Het besluit vloeide voort uit de nieuwe taakopvatting en doelstelling die de NAVO zichzelf moest stellen na de beëindiging van de Koude Oorlog.
De NAVO zou zich niet langer moeten voorbereiden op een grote alomvattende oorlog, maar zich richten op missies waarbij een maximale inzet van 30.000 manschappen was vereist.

NAVO en Russische Federatie hebben ambivalente relatie

De secretaris-generaal van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, Jaap de Hoop Scheffer, bepleitte op 26 oktober 2006, tijdens zijn bezoek aan de Russische Federatie voor versterking van de banden tussen de NAVO en Rusland. Reeds in 2002 sloten Rusland en de NAVO een overeenkomst om samen te werken op het terrein van terrorismebestrijding. De Russische president Vladimir Poetin prees de succesvolle coö-

peratie die sinds die tijd tot stand was gebracht.
Vanuit Rusland klonken echter ook kritische geluiden. Met name de uitbreiding van de NAVO met voormalige lidstaten van de Sovjetunie wekte in sommige kringen achterdocht. De Russische onderminister van Buitenlandse Zaken Alexander Groesjko sprak zijn bezorgdheid uit over de toetreding van Georgië en de Oekraïne. De macht van de voormalige Koude-Oorlog-opponenten, verenigd in de NAVO, zou zich hiermee tot aan Ruslands zuid- en westgrenzen uitstrekken.
Ook Nobelprijswinnaar en voormalig Sovjet dissident Aleksander Solzjenitsyn bekritiseerde de toetreding van vroegere Sovjetsatellietstaten tot de NAVO. In een interview dat op 27 april 2006 werd geplaatst op de Interneteditie van het Russische weekblad *Moscow News* stelde Solzjenitsyn dat de gestage uitbreiding van de NAVO in Oost-Europa tot doel heeft Rusland zodanig te omsingelen dat zijn soevereine status in gevaar komt.

Kritiek op Amerikaans beleid in Afghanistan

De opperbevelhebber van de 31.000-man sterke NAVO-troepenmacht in Afghanistan, de Britse generaal David Richards, uitte op 12 oktober 2006 tegenover de media harde kritiek op eerder militair optreden van de Amerikanen in dat land. De generaal stelde dat de overwinning op het islamitisch fundamentalistische regime van de Talibaan te vroeg was afgekondigd. De Talibaan waren eind 2001 nog niet volledig verslagen, aldus Richards. Een gevolg hiervan was de opleving van het geweld tegen de NAVO-troepen in 2006. Richards verklaarde verder dat de steun van de Afghaanse bevolking verloren zou gaan, indien er binnen zes maanden geen duidelijke verbetering in de situatie zou optreden.
De NAVO-troepen onder commando van generaal Richards namen op 31 juli 2006 de taken over van de manschappen van de internationale coalitie die werd aangevoerd door de Amerikaanse luitenant-generaal Karl Eiken Berry. Met de overdracht begon de NAVO aan de grootste militaire operatie in haar geschiedenis.
In een reactie op de uitspraken van Richards verklaarde legerwoordvoerder Todd Vician dat er ondanks de groeiende tegenstand toch een flinke economische groei was bereikt. Verder wees hij op het toegenomen aantal kinderen dat scholing ontving en op de uitbreiding van voorzieningen als gezondheidszorg, infrastructuur en irrigatieprojecten.
Critici van de regering-Bush bevestigden echter de opmerkingen van generaal Richards. De indruk bestond dat er na de overwinning op de Talibaan in 2001 te snel troepen en andere middelen aan Afghanistan werden onttrokken om vervolgens in Irak te worden ingezet. Een oorlog die door velen werd gezien als contraproductief in de strijd tegen het terrorisme.

NAVO wil meer troepen en flexibeler mandaat in Afghanistan

Op 29 november 2006 tijdens een bijeenkomst in Letland verklaarden de regeringsleiders van de 26 NAVO-lidstaten dat ze, in de strijd om in Afghanistan vrede en democratie te bewerkstelligen, aan de winnende hand waren. In dezelfde verklaring werden meer troepen en een flexibeler mandaat beloofd om de groeiende weerstand van de Talibaan te breken.
De NAVO verzocht om soldaten van de International Security Assistance Force, die sinds 2003 door de NAVO werd geleid en uit ongeveer 32.000 manschappen bestond uit 37 verschillende landen, uit de relatief rustige gebieden in het noorden over te plaatsen naar het zuiden en het oosten van het land waar het verzet van de Talibaan het heftigst was. Tevens wilde de organisatie 25.000 extra manschappen in te zetten.
Secretaris -generaal Jaap de Hoop Scheffer verklaarde dat vrijwel alle gevraagde additionele troepen waren toegezegd. Andere hoge NAVO-functionarissen gaven echter te kennen dat aan luchttransportmiddelen zoals helikopters en transportvliegtuigen nog gebrek bestond.
Sommige landen maakten bezwaren tegen de overplaatsing van hun troepen. De Duitse Bondskanselier Angela Merkel stemde niet in met het voorstel tot overplaatsing van de 200 Duitse manschappen van het noorden naar de brandhaarden in het zuiden en oosten van het land.

NAVO wil banden met actieve partners versterken

In een verklaring, die na de NAVO-bijeenkomst in Letland op 29 november werd bekendgemaakt, beloofde de verdragsorganisatie de banden te versterken tussen de lidstaten en landen die troepen en materieel leverden voor de door de NAVO geleide militaire operaties. Het ging daarbij om landen als Nieuw-Zeeland, Japan, Australië en Zuid-Korea. De laatst genoemde drie landen leverden alle een bijdrage aan de NAVO-operatie die een einde moest maken aan de strijd van de verdreven Talibaan tegen de door de NAVO geleide troepen in Afghanistan. Het door de Verenigde Staten bepleitte beleid om deze landen te benoemen tot 'global partners' werd echter door een meerderheid van de lidstaten verworpen.
Hiermee trad een geschil binnen de NAVO-lidstaten aan de oppervlakte dat al sinds het einde van de Koude Oorlog de geesten verdeelde. Het betrof verschillende visies op de toekomst van de verdragsorganisatie. Een deel van de NAVO-lidstaten, geleid door het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten, wilde de NAVO omvormen tot een wereldomspannende veiligheidsorganisatie. Andere lidstaten zagen echter een beperkte Trans-Atlantische rol voor de NAVO weggelegd.
Op de bijeenkomst bepleitte de Franse president Jacques Chirac samenwerking op adhocbasis en waarschuwde de NAVO-leiders voor het onnodig aannemen van taken waarvoor reeds andere internationale organisaties een mandaat hadden.

NAVO opent deur voor Servië en Bosnië

Op het NAVO-hoofdkwartier in Brussel ondertekenden de Servische president Boris Tadic op 14 december 2006,een partnerschapsverdrag tussen zijn land en de NAVO. President Nebosja Radmanovic van Bosnië-Herzegovina, die in een aparte ceremonie een gelijksoortig verdrag ondertekende, ging hem hierin voor.
De presidenten verklaarden mee te zullen werken aan de opsporing en arrestatie van de voortvluchtige oorlogsmisdadigers, Ratko Mladic en Radovan Karadzic. Beide Bosnisch-Servische militaire leiders werden door het door de Verenigde Naties ingestelde Joegoslavië-tribunaal in Den Haag gezocht. Hun werd genocide, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid ten laste gelegd.

Met de ondertekening van de partnerverdragen steeg het aantal partnerschapstaten naar 49 (26 NAVO lidstaten en 23 partners).

(Vorige berichten pagina 643/2 - 2006)

Maandblad 77ste jaargang, nr. 3239, pag. 58829-58888

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

JULI 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

EUROPA

Europese Unie 366
EU-leiders bereiken overeenstemming over nieuw Europees verdrag

België 368
Verkiezingen maken einde aan paarse kabinetten

Duitsland 374
Gewelddadige confrontaties tussen politie en betogers bij top G-8

Frankrijk 376
Partij Sarkozy wint parlementsverkiezingen

Groot-Brittannië 378
Gordon Brown volgt Tony Blair op als premier

Italië 381
Fusie Capitalia en UniCredit doet grootste bank in eurozone ontstaan

Nederland 382
Vierde kabinet-Balkenende presenteert uitwerking regeerakkoord

Russische Federatie 386
Moskou blijft duurste stad

Turkije 388
Crisis rond verkiezing president duurt voort

AMERIKA

Brazilië 389
Bouw derde atoomcentrale wordt hervat

Chili 392
Congres wijst hervorming abortusregels af

Colombia 396
Regering en FARC komen niet nader tot elkaar

Verenigde Staten 400
Spanningen tussen Congres en Witte Huis over ontslagen procureurs

AZIË

China 403
Illegaal kopiëren samen met VS aangepakt

India 405
Wrijving in de relatie met de VS

AFRIKA

Burundi 407
Vredesonderhandelingen met FNL van start

Rwanda 410
Rwanda-tribunaal hard aan het werk

Zimbabwe 414
Mugabe voert achter de schermen machtsstrijd

Zuid-Afrika 420
Spectaculaire toename van stakingen

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Beneluxparlement bestaat vijftig jaar

Op 15 en 16 juni 2007 werd in de Kamer van Afgevaardigden in Luxemburg het vijftigjarig bestaan gevierd van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad (IPR), meestal Beneluxparlement genoemd. Dit relatief onbekende orgaan, dat op 5 november 1955 officieel werd opgericht en twee jaar later voor het eerst bijeenkwam, kon beschouwd worden als het voorbeeld voor Europese samenwerking zoals die uiteindelijk in de Unie gestalte kreeg.
Het Beneluxparlement heeft geen beslissingsbevoegdheden, maar wel adviserende taken. Het kan met name aanbevelingen doen aan de regeringen van België, Nederland en Luxemburg (Be-Ne-Lux) inzake onderlinge culturele toenadering, de samenwerking van de drie landen op het gebied van buitenlands beleid en de aansluiting van het recht in de drie staten. Het komt driemaal per jaar bijeen, afwisselend en voor twee opeenvolgende jaren in Brussel, Den Haag en Luxemburg. Het bestaat uit 49 leden – 21 Belgische, 21 Nederlandse en 7 Luxemburgse – die zich groeperen naar politieke gezindheid. Zo hebben zich een sociaal-democratische c.q. groene fractie gevormd, een liberale en een christen-democratische. De leden worden gekozen door de nationale parlementen en – in geval van België – ook door de vier regionale parlementen.

EU-leiders bereiken overeenstemming over nieuw Europees verdrag

In de vroege ochtend van 23 juni 2007, een uitloop van de twee voorafgaande dagen dat in Brussel de Europese top van regeringsleiders werd gehouden, werd ten langen leste overeenstemming bereikt tussen de 27 EU-lidstaten over een Europees verdrag. Dat moest in de plaats komen van de Europese grondwet, die weliswaar in veel lidstaten door de parlementen was aangenomen, maar onder de bevolking van verscheidene landen op grote weerstand stuitte. Het duidelijkste was dit tot uiting gekomen in de verwerping bij referendum door de Franse en Nederlandse bevolking in 2005. Het nieuwe verdrag moest in 2009 in werking treden. Tot die tijd zou het in 2003 van kracht geworden Verdrag van Nice blijven gelden.
Het gesloten akkoord, waarin politieke hoofdlijnen waren vastgelegd, zou in een Intergouvernementele Conferentie (IGC) worden uitgewerkt. Als deze eind 2007 haar taak had volbracht, was het aan de lidstaten om te besluiten over ratificering van het verdrag. In een aantal lidstaten zouden opnieuw referenda plaatsvinden, in elk geval in Ierland en Denemarken waar dat een grondwettelijke verplichting was.

Drie landen verlangen meer autonomie

Lang leek het er op dat overeenstemming niet mogelijk was. Frankrijk, Nederland en ook Groot-Brittannië hechtten aan een aantal nationale gevoeligheden. De oorspronkelijke grondwet zou teveel de indruk hebben gewekt van een Europese superstaat, ten koste van de nationale autonomie. Groot-Brittannië eiste meer eigen bevoegdheden op, in het bijzonder door het terugdringen van teveel Europese macht over Justitie, Binnenlandse en Buitenlandse Zaken. Frankrijk kwam met enkele economische eisen, zoals het schrappen van de passage dat Europa streefde naar 'vrije en onbelemmerde concurrentie in de interne markt'. Nederland wilde met name meer zeggenschap van de nationale parlementen over voorstellen van de Europese Commissie.
Een groep landen bestaande uit België, Griekenland, Hongarije, Italië, Slovenië en Spanje verzette zich tegen de bereidheid van de EU-voorzitter, de Duitse bondskanselier Angela Merkel, de dwarsliggende landen tegemoet te komen. Zo stelde de Belgische premier Guy Verhofstadt dat er teveel concessies werden gedaan aan de landen die de grondwet niet hadden goedgekeurd en dat er te weinig rekening werd gehouden met de lidstaten die dat wel hadden gedaan.

De positie van Polen

Na het sluiten van moeizame compromissen, bleef er één onopgelost probleem dat alsnog deed vrezen voor een mislukking van de top. Polen wilde namelijk meer invloed op de Europese besluitvorming. Het verzette zich tegen het terugdringen van het aantal stemmen dat het land was toebedeeld, hetgeen door de EU wenselijk werd geacht omdat het er op dat moment teveel waren in verhouding tot het bevolkingsaantal van Polen. In andere lidstaten bestond over de Poolse houding grote irritatie en deze nam alleen maar toe door de argumentatie van premier Jaroslaw Kaczynski dat zijn land recht had op een zwaardere stem omdat het in de Tweede Wereldoorlog 6,5 miljoen mensen had verloren: 'Wij eisen nu enkel wat ons destijds is afgenomen. Als de oorlog van 1939 tot 1945 niet had plaatsgevonden, had Polen nu 66 miljoen inwoners [i.p.v. 38 miljoen] gehad.' Het ontlokte een commentator van het Nederlandse weekblad *Elsevier* van 22 juni, die op zichzelf begrip had voor de Poolse eisen, de opmerking dat 'het weinig smaakvol [is] dat de Polen oorlogsdoden inzetten om hun positie in de onderhandelingen over de Europese grondwet kracht bij te zetten.'Polen verzette zich tegen het zogeheten dubbele meerderheidssysteem, inhoudende dat een meerderheid van 55 procent van de lidstaten die tenminste 65 procent van de totale bevolking van de Unie vertegenwoordigde nodig was om een besluit van kracht te laten zijn. Volgens het bereikte compromis zou dit systeem pas vanaf 2017 gebruikt worden. Tot 2014 bleef de EU dan beslissen op basis van het bestaande, voor Polen gunstige systeem, met een overgangsfase voor stemmenweging in de periode 2014-2017.

Belangrijkste punten uit het verdrag

Relatieve autonomie lidstaten
Lidstaten blijven verantwoordelijk voor de inrichting van eigen publieke voorzieningen als de gezondheidszorg, het volkshuisvestingsbeleid en delen van de sociale zekerheid. De grenzen tussen wat Europees en wat nationaal moet gebeuren, zijn beter afgebakend. Op een aantal beleidsterreinen, zoals familierecht, kan pas Europees beleid van kracht worden als regering en parlement van alle lidstaten hun goedkeuring geven.
Bij justitiële samenwerking en asiel- en migratiebeleid wordt niet besloten per unanimiteit maar naar stemmen per gekwalificeerde meerderheid. Het nationale veto over buitenlands beleid, defensiebeleid en de EU-begroting blijft bestaan.

Versterking rol nationale parlementen
Er komt een sterkere rol voor nationale parlementen: als er in verscheidene landen problemen zijn met plannen van de Unie, dan kunnen de parlementen voorkomen dat deze doorgaan. Ook krijgt een nationaal parlement langer de tijd om te beoordelen of een voorstel een zaak is van de EU of van het land zelf. Onderdeel van de grotere invloed zijn procedures met 'gele' en 'oranje' kaarten:
• Een gele kaart betekent dat als één derde van de nationale parlementen het oneens is met een voorstel van de Europese Commissie omdat dat op nationaal niveau moet worden geregeld, de Commissie haar voorstellen moet aanpassen;

• Een oranje kaart betekent dat als meer dan de helft van de nationale parlementen een voorstel van de Commissie afwijst, de Commissie moet beslissen of het hele voorstel van tafel gaat. Houdt de Commissie aan haar voorstel vast, dan kan de Raad van Ministers met 55 procent van de stemmen of een meerderheid in het Europees Parlement het hele voorstel schrappen.

Europarlement
Het Europees Parlement krijgt meer bevoegdheden. Zo wordt zijn zeggenschap uitgebreid over het budget, de landbouwpolitiek en diverse justitiële en binnenlandse aangelegenheden.

Inspraak burgers
Als burgers uit verscheidene Europese landen meer dan één miljoen handtekeningen verzamelen, dient de Europese Commissie over dat onderwerp wetgeving op te stellen.

Meer samenwerking
De Unie moet efficiënter werken door onderlinge afstemming van beslissingen op terreinen als diplomatie, ontwikkelingssamenwerking en handel in het buitenlands beleid. Er komt bovendien intensievere samenwerking bij grensoverschrijdende problemen als criminaliteit, asiel- en migratiebeleid, terrorisme, energie- en klimaatbeleid.

Europese instellingen
Er komt een vaste voorzitter van de Europese Raad, voor periodes van tweeënhalf jaar. Het aantal eurocommissarissen wordt verkleind van de huidige 27 (één per lidstaat) naar 18 in 2014. De landen leveren eurocommissarissen per toerbeurt.

Grondrechten
Het in 2000 door de Unie aanvaarde Handvest van de Grondrechten wordt niet opgenomen in het verdrag, dat er slechts naar verwijst. De werkingssfeer van het Handvest wordt afgebakend door onderwerpen als openbare zeden, familierecht en bescherming van menselijke waardigheid uit te zonderen.

Symbolen
Om het karakter van een verdrag in plaats van een grondwet te benadrukken, wordt afgezien van het hanteren van een aantal Europese, verbindende symbolen. Zo is er geen sprake meer van de invoering van een Europese vlag en een Europees volkslied.

Buitenlands beleid
Er komt een Hoge Vertegenwoordiger voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidspolitiek. Deze functie is een combinatie van twee bestaande posten, die van Europees Commissaris voor Buitenlandse betrekkingen en van Hoge Vertegenwoordiger voor het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid. De nieuwe Hoge Vertegenwoordiger kan de Unie alleen vertegenwoordigen in zaken waar alle lidstaten het over eens zijn. Hij of zij wordt tevens vice-voorzitter van de Europese Commissie, maar is tegelijkertijd verbonden aan de Raad van Ministers, waartoe alle ministers van Buitenlandse Zaken behoren.

Uitbreiding
De lidstaten hebben beter vastgelegd dat Europa zich aan haar eigen afspraken houdt als het gaat om uitbreiding met nieuwe lidstaten. Het verdrag verwijst daartoe naar de zogeheten 'Kopenhagencriteria' van 1993 die objectieve voorwaarden formuleren voor toetreding van nieuwe lidstaten, zoals op het gebied van democratie, mensenrechten en vrije markt. Dit is gedaan om puur politieke overwegingen achter een besluit tot toelating, ook als niet geheel aan de eisen is voldaan, te voorkomen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Europese werkloosheid naar laagterecord gedaald

De economische hoogconjunctuur heeft er toe geleid dat de werkloosheid in Europa is afgenomen tot een nieuw laagterecord, zo bleek op 1 juni 2007 uit cijfers van Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Unie. De afname gold zowel voor het gemiddelde van de dertien landen die de euro hadden ingevoerd als voor dat van de 27 EU-lidstaten. In april bedroeg de werkloosheidsgraad, gecorrigeerd naar seizoensinvloeden, in zowel de eurozone als de EU 7,1 procent, tegen 7,2 procent een maand eerder. Het bereikte niveau was het laagste sinds 1993, toen begonnen werd met het bijhouden van de Europese statistieken.
Binnen de Unie waren nu nog zeventien miljoen mensen zonder baan. Er waren echter tussen de afzonderlijke landen grote verschillen. Met 3,3 procent had Nederland van alle lidstaten de laagste werkloosheid, gevolgd door Denemarken met 3,4 procent. Daarentegen kende Polen een percentage van 11,2 procent, dat overigens veel lager was dan vóór de toetreding van het land tot de Unie in mei 2004. Ook in Slowakije, eveneens een 'nieuwe' lidstaat, was de werkloosheid hoog met 10,5 procent. Van de vijftien 'oude' lidstaten hadden Frankrijk en Griekenland met elk 8,6 procent het hoogste aantal werklozen.

NATUUR EN MILIEU

Lidstaten bereiken akkoord over reddingsplan paling

De ministers van Visserij van de EU-lidstaten besloten tijdens een bijeenkomst in Luxemburg op 11 juni 2007 tot maatregelen om schol, tong, blauwvintonijn en paling te beschermen. Voor het afgesproken reddingsplan voor paling moesten eerst weerstanden van enkele lidstaten worden overwonnen.
De aankomende jaren zou meer gevangen glasaal (jonge paling) in zee terug worden gezet, zodat deze kon uitgroeien tot volwassen paling. In 2013 zou het moeten gaan om 60 procent van de gevangen aal. Ook moesten er vistrapjes komen in veel Europese rivieren, zodat de palingen de stuwdammen konden ontwijken. De weerstanden kwamen vooral vanuit Frankrijk en Spanje. Vissers uit deze landen konden veel nadeel ondervinden van vangstbeperkingen vanwege hun hoge inkomsten uit palingexport. Zij voerden de vis vooral uit naar China, waar jonge paling als delicatesse gold. De inkomsten konden oplopen tot 1.300 euro per kilo.

Bedreigde diersoort

De paling was volgens milieuorganisaties geworden tot een bedreigde diersoort: de hoeveelheden waren in Europa afgenomen tot enkele procenten van de aantallen uit de jaren vijftig en zestig van de twintigste eeuw. Op het moment dat de ministers hun besluit namen, vond in Den Haag juist een conferentie van de Verenigde Naties plaats (3-15 juni) over bedreigde (planten- en) dierensoorten. Daar werd onder meer besloten over de vraag welke diersoorten bescherming nodig hadden. Naar verwachting zou ook de paling uitgeroepen worden tot een bedreigde soort.
De Europese Commissie zou in september bepalen welke nieuwe quota er in 2008 gingen gelden voor visvangsten in de Baltische Zee en in november voor de andere Europese wateren. Vooralsnog waren de tekenen niet gunstig, omdat het bedreigde aantal vissoorten de laatste vier jaar niet was afgenomen. Onder deze soorten vielen onder meer kabeljauw en schelvis in de Noordzee en tong in de Golf van Biskaje. Volgens eurocommissaris voor Visserij Joe Borg lagen de geldende visquota 42 tot 57 procent boven de door wetenschappers aanbevolen vangstbeperkingen.

Eerste proefproject in Unie voor opslag van CO_2

In de Duitse stad Ketzin, nabij Berlijn, gaf eurocommissaris voor Energie Andris Piebalgs op 13 juni 2007 het startsein voor een proefproject van de Unie voor ondergrondse opslag van koolstofdioxide, CO_2. Op on-

Europese Unie

geveer 1.800 meter diepte zou de CO_2 van een grote elektriciteitscentrale worden opgeslagen. Het was het eerste project in Europa van Carbon Capture & Storage (CCS), het afvangen en opslaan van CO_2, en was vooral bedoeld voor grote emissiebronnen als kolengestookte energiecentrales. De techniek van het 'afvangen' van het broeikasgas verkeerde nog in een experimenteel stadium en er moest ook nog meer zekerheid komen over de gevolgen van de opslag. De Unie had zich tot doel gesteld om in 2020 de scheiding en opslag van CO_2 te realiseren en vóór 2015 zo'n tien tot twaalf proefinstallaties in werking te hebben. CCS werd gezien als een belangrijke manier om de opwarming van de aarde te beperken. De uitstoot van CO_2 was een belangrijke oorzaak van deze opwarming.

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

Advocaten verplicht om witwassen van geld te melden

Het Europees Hof van Justitie oordeelde op 26 juni 2007 dat advocaten verplicht waren feiten die mogelijk verband hielden met het witwassen van geld te melden. Voorwaarde was wel dat de activiteiten geen verband hielden met een gerechtelijke procedure. De uitspraak kwam er na een verzoek van het Belgische Grondwettelijk Hof – voorheen het Arbitragehof. De meldingsplicht voor advocaten vloeide voort uit een richtlijn van de Unie die in België was omgezet in een nationale witwaswet. Advocaten uit dat land meenden echter dat met deze verplichting hun beroepsgeheim en onafhankelijkheid werden geschonden.
Het Europees Hof verwierp de bezwaren van de advocaten, omdat hun informatie- en samenwerkingsplicht alleen gold waar zij hun cliënt bijstonden in de voorbereiding of uitvoering van transacties van voornamelijk financiële aard of op het gebied van onroerend goed. En deze activiteiten hielden doorgaans geen verband met een rechtszaak, aldus het Hof.

EUROPEES PARLEMENT

Handel in honden- en kattenbont in EU verboden

Met zeer grote meerderheid stemde het Europees Parlement op 19 juni 2007 in met een verbod op de handel in honden- en kattenbont in de hele Europese Unie per 31 december 2008. Het oorspronkelijke voorstel daartoe was afkomstig van eurocommissaris voor Consumentenbescherming en Volksgezondheid Markos Kyprianou. In november 2006 had hij het voorstel namens de Europese Commissie gedaan naar aanleiding van het grote aantal klachten en de ontvangst van 200.000 protesthandtekeningen. De 27 EU-landen, in 15 waarvan de handel al verboden was, moesten zelf uitmaken welke sanctie er werd gezet op het overtreden van het verbod.
Het bont kwam de Unie vooral vanuit China binnen. In dat land werden dagelijks enkele duizenden honden en katten gedood vanwege hun vacht, die bijvoorbeeld werd gebruikt voor hoeden, handschoenen, pantoffels en speelgoed. Wereldwijd zou het gaan om zo'n twee miljoen katten en honden die jaarlijks om deze reden werden gedood.

(Vorige berichten pagina 306/1 - 2007)

België

BELGIË

BINNENLAND

Verkiezingen maken einde aan paarse kabinetten

De federale verkiezingen van 10 juni 2007 leidden in België tot ingrijpende veranderingen in de politieke krachtsverhoudingen. Van de vier landelijke regeringspartijen verloren er drie: de Vlaamse liberalen en zowel de Waalse als Vlaamse sociaal-democraten. Alleen de Franstalige liberalen boekten een goed resultaat, ten koste van de aloude leiderspositie in Wallonië van de Parti Socialiste (PS).
Zoals opiniepeilingen al hadden voorspeld, werden de christen-democraten in Vlaanderen de grote winnaar en verwacht werd dat zij de nieuw te vormen regering zouden aanvoeren. Daarmee zou een einde komen aan acht jaar van 'paars' bewind onder de liberale premier Guy Verhofstadt, hetgeen destijds – in 1999 – als een doorbraak werd gezien omdat er geen christelijke partijen meer aan de regering deelnamen.

Wijze van verkiezen

De verkiezingen werden gehouden voor 150 zetels in de Kamer en 40 in de Senaat.

Kamer

De kamerleden werden verkozen vanuit elf Vlaamse en vijf Waalse provincies met respectievelijk 101 en 49 zetels. Voor Vlaanderen leverde de provincie Antwerpen 24 kamerzetels, Oost-Vlaanderen 20, West-Vlaanderen 16, Limburg 12, Leuven 7 en de tweetalige kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde 22. In Wallonië waren deze cijfers voor Henegouwen 19, voor Luik 15, voor Namen 6, voor Waals-Brabant 5 en voor Luxemburg 4.

Senaat

Van de 40 Senaatsleden werden er 25 in het Nederlands kiescollege gekozen en 15 in het Franse kiescollege. Het Nederlands kiescollege omvatte de Vlaamse provincies plus het tweetalige Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Voor het Frans kiescollege ging het om de Waalse provincies plus het tweetalige Brussel. In Brussel-Halle-Vilvoorde (BHV) dienden kiezers zelf te beslissen of zij een stem uitbrachten voor het Nederlandse of het Franse college.
Het totaal aantal leden van de Senaat bedroeg overigens 71. Er maakten 21 gemeenschapssenatoren deel van uit, die werden aangewezen door respectievelijk het Vlaams Parlement (10), de Franse Gemeenschapsraad (10) en de Raad voor de Duitstalige Gemeenschap (1). Ook waren er 10 gecoöpteerde senatoren, van wie 6 Nederlandstalige en 4 Franstalige, die naar sterkte van de partijen werden gekozen.

Positie Vlaamse christen-democraten sterkst in 25 jaar

Het kartel van Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) en de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA) werd in Vlaanderen veruit de grootste partij. In de Kamer behaalde het 30 zetels, een winst van 8 vergeleken met de verkiezingen van mei 2003 toen beide partijen afzonderlijk deelnamen. In de Senaat ging CD&V/N-VA van 6 naar 9 zetels. De N-VA zou in de Kamer 5 van de 30 en in de Senaat 2 van de 9 zetels bezetten en dus niet, zoals in het Vlaams parlement, een afzonderlijk fractie vormen. De machtspositie van CD&V was nu groter dan de christen-democratische invloed sinds 1981 was geweest.
De grootste verliezer in Vlaanderen was de regerende Socialistische Partij Anders (SP.A) in combinatie met Spirit. In de Kamer verloren zij 9 van de 23 en in de Senaat 3 van de 7

zetels. Ook de partij van de liberale premier Guy Verhofstadt, Open VLD, kreeg een grote klap. Zij behaalde respectievelijk 18 (-7) en 5 (-2) zetels. Open VLD was de nieuwe naam voor de Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD) sinds de partijen Vivant en Liberaal Appèl (LA) in 2007 waren opgegaan in de VLD.

Hergroepering aan de rechterzijde

Naast de grote verschuiving in de krachtsverhoudingen tussen liberalen, sociaal-democraten en christen-democraten, was er nog een opvallende uitslag in Vlaanderen: het succes van voormalig VLD-er Jean-Marie Dedecker. Zijn Lijst Dedecker (LDD) behaalde in één keer 5 kamerzetels en 1 senaatszetel. Aangenomen werd dat zijn aanhang zowel bestond uit degenen die, net als Dedecker zelf, van mening waren dat Open VLD een te progressieve koers volgde als uit meer gematigde ex-stemmers op het extreem-rechtse Vlaams Belang (VB). Deze laatste partij ging dan ook licht achteruit en intern bestonden verschillen van mening over de juistheid van de beslissing om niet gezamenlijk met de LDD aan de verkiezingen deel te nemen. Politicoloog Stefaan Walgrave van de Universiteit van Antwerpen schatte dat de helft van de LDD-kiezers afkomstig was van Open VLD en een kwart van VB.

Vlaamse sociaal-democraten verliezen aan linker- en rechterkant

Volgens Walgrave zou voorts zo'n 10 tot 15 procent van de aanhang van de LDD bestaan uit voormalige stemmers op de SP.A. Deze laatste partij had meer aan de rechterzijde dan aan de linkerzijde verloren, want 'de SP.A [had] haar linkerflank dichtgemetseld, omdat ze ervoor vreesde te veel stemmen te verliezen aan Groen!'. Daarom had zij zich onder meer gericht op thema's als milieu en kernenergie.
Tegelijkertijd verloor de SP.A aan de rechterkant dat deel van haar aanhang dat eerder gevoelig was voor onderwerpen als criminaliteit en staatshervorming. Van deze laatste categorie was, behalve naar de LDD, een groot deel richting CD&V/N-VA gegaan, onder meer omdat dit kartel had gekozen voor een Belgische 'confederale staat'. Dit hield het streven in naar meer autonomie voor Vlaanderen, een gedachte die sterker leefde naarmate men rechtser in het politieke spectrum stond.

Totaalresultaten Vlaamse en Waalse partijen in zetelaantallen

Kamer

CD&V/N-VA	30
MR	23
PS	20
Open VLD	18
VB	17
SP.A-Spirit	14
CDH	10
Ecolo	8
LDD	5
Groen!	4
FN	1
Totaal	150

Senaat

Dit is het overzicht van de nieuwe Senaatssamenstelling *inclusief* de niet-rechtstreeks door de bevolking gekozen 31 senatoren. Behalve om 1 senator namens de Duitstalige gemeenschap, gaat het om 20 gemeenschapssenatoren en 10 gecoöpteerden.

CD&V/N-VA	14
MR	10
Open VLD	9
VB	8
PS	8
SP.A-Spirit	7
CDH	5
Ecolo	5
Groen!	2
LDD	1
FN	1
PFF (Duitstalig)	1
Totaal	71

Sociaal-democraten in Wallonië ontroond

In Wallonië waren de Franstalige sociaal-democraten al sinds de Tweede Wereloorlog de grootste partij. De geloofwaardigheid van de PS stond de laatste jaren echter in toenemende mate onder druk door een reeks van corruptieschandalen waarvan het einde nog steeds niet in zicht was. Deze concentreerden zich vooral rond Charleroi. Zo werden nog kort voor de verkiezingen, op 25 mei, zowel ex-burgemeester Jacques Van Gompel als eerste schepen Jean-Pol Demacq in beschuldiging gesteld wegens valsheid in geschrifte. Daarna volgden ondervragingen van de voormalige schepenen Serge Van Bergen, Christian Renard en Evelyne Druart en ook van burgemeester Léon Casaert. Bovendien liepen er verdenkingen jegens Philippe Van Cauwenberghe, zoon van de in 2005 wegens de corruptieaffaires afgetreden Waalse minister-president Jean-Claude Van Cauwenberghe.
Aanvankelijk leek de aanhang van de PS zo stabiel dat de partij haar machtspositie kon

Uitslagen parlementsverkiezingen België
(10 juni 2007)

Kamer

partij	% 2007	% 2003	+/-	zetels	+/-
CD&V/N-VA	18,51	-	+2,20	30	+8
MR	12,52	11,40	+1,12	23	-1
PS	10,86	13,02	-2,16	20	-5
Open VLD	11,83	-	-3,53	18	-7
VB	11,99	-	+0,40	17	-1
SP.A-Spirit	10,26	14,91	-4,65	14	-9
CDH	6,06	5,47	+0,59	10	+2
Ecolo	5,10	3,06	+2,04	8	+4
LDD	4,03	-	-	5	-
Groen!	3,98	-	+1,51	4	+4
FN	1,97	1,98	-0,01	1	0
Totaal				150	

Senaat (40 rechtstreeks verkozenen)

Nederlands kiescollege

partij	% 2007	% 2003	+/-	zetels	+/-
CD&V/N-VA	19,42	-	+3,65	9	+3
Open VLD	12,40	-	-2,98	5	-2
VB	11,89	-	+0,57	5	0
SP.A-Spirit	10,04	15,47	-5,43	4	-3
Groen!	3,64	-	+1,18	1	+1
LDD	3,38	-	-	1	-
Totaal				25	

Frans kiescollege

partij	% 2007	% 2003	+/-	zetels	+/-
MR	12,31	12,15	+0,16	6	+1
PS	10,24	12,84	-2,60	4	-2
CDH	5,90	5,54	+0,36	2	0
Ecolo	5,82	3,19	+2,63	2	+1
FN	2,27	2,25	+0,02	1	0
Totaal				15	

In Vlaanderen deed een aantal politieke partijen mee onder een nieuwe naam of in een nieuwe combinatie. Om deze reden zijn er dan geen percentages voor 2003 vermeld. Winst of verlies in percentages en zetelaantallen zijn berekend door:
Groen! (2007) te vergelijken met Agalev (2003)
Open VLD (2007) te vergelijken met de VLD (2003)
VB (2007) te vergelijken met het Vlaams Blok (2003)
CD&V/N-VA (2007) te vergelijken met de opgetelde resultaten van CD&V en N-VA afzonderlijk (2003).

Bij winst of verlies in aantallen zetels kan een '0' staan, als de betreffende partij/combinatie gelijk is gebleven of een '-' als deze in 2003 nog niet meedeed.

België

Gekozen in de Kamer (10 juni 2007)

Waar twee namen zijn vermeld, heeft eerstgenoemde afgezien van het aanvaarden van zijn of haar zetel in de Kamer. Achter de schuine streep de opvolger.

CD&V/N-VA (30)
Inge Vervotte
Bart De Wever
Servais Verherstraeten
Mia De Schamphelaere
Jef Van den Bergh
Flor Van Noppen
Mark Verhaegen
Kris Peeters / Jan Jambon
Herman Van Rompuy
Sonja Becq
Michel Doomst
Carl Devlies
Katrien Partyka
Jo Vandeurzen
Liesbeth Van der Auwera
Gerald Kindermans
Jan Peumans / Yalcin Hilâl
Johan Sauwens / Raf Terwingen
Pieter De Crem
Sarah Smeyers
Peter Leyman
Stefaan Vercamer
Leen Dierick
Ilse Uyttersprot
Hendrik Bogaert
Nathalie Muylle
Luc Goutry
Roel Deseyn
Els De Rammelaere
Stefaan De Clerck

MR (23)
Olivier Maingain
Corinne De Permentier
François-Xavier de Donnea
Florence Reuter
Daniel Ducarme
Bernard Clerfayt
Olivier Chastel
Jacqueline Galant
Marie-Christine Marghem
Denis Ducarme
Jean-Jacques Flahaux
Jean-Luc Crucke
Didier Reynders
Kattrin Jadin
Daniel Bacquelaine
Pierre-Yves Jeholet
Hervé Jamar / Olivier Hamal
Philippe Collard
Carine Lecomte
Sabine Laruelle
François Bellot
Charles Michel
Valérie De Bue

PS (20)
Laurette Onkelinx
Yvan Mayeur
Charles Picqué / Karine Lalieux
Elio Di Rupo / Bruno Van Grootenbrulle
Marie Arena / Camille Dieu
Rudy Demotte
Patrick Moriau
Colette Burgeon
Christian Dupont
Eric Thiébaut
Michel Daerden / Thierry Giet
Guy Coëme
Marie-Claire Lambert
Alain Mathot
André Frédéric
Linda Musin
André Perpète
Claude Eerdekens / Valérie Déom
Maryse Declercq-Robert / Jean-Marc Delizée
André Flahaut

Open VLD (18)
Bart Somers
Yolande Avontroodt
Willem-Frederik Schiltz
Ludo Van Campenhout
Maggie De Block
Luk Van Biesen
Rik Daems
Katia della Faille-de Limburg
Patrick Dewael
Hilde Vautmans
Karel De Gucht
Carina Van Tittelboom-Van Cauter
Geert Versnick
Guido De Padt
Herman De Croo
Vincent Van Quickenborne
Sabien Lahaye-Battheu
Bart Tommelein

VB (17)
Gerolf Annemans
Alexandra Colen
Bruno Valkeniers
Jan Mortelmans
Rita De Bont
Marijke Dillen / Luc Sevenhans
Filip De Man
Greet Van Linter / Bart Laeremans
Hagen Goyvaerts
Bert Schoofs
Linda Vissers
Guy d'Haeseleer
Gerda Van Steenberge / Barbara Pas
Francis Van den Eynde
Bruno Stevenheydens
Koen Bultinckx
Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt / Peter Logghe

SP.A-Spirit (14)
Christine Van Broeckhoven
Jan Peeters
Maya Detiège
Patrick Janssens / David Geerts
Hans Bonte
Bruno Tobback
Peter Vanvelthoven
Meryame Kitir
Hilde Claes / Ludwig Vandenhove
Freya Van den Bossche
Dirk Van der Maelen
Bruno Tobback
Renaat Landuyt
Dalila Douifi

CDH (10)
Joëlle Milquet
Benoît Cerexhe / Clothilde Nyssens
Catherine Fonck / David Lavaux
Christian Brotcorne
Véronique Salvi
Melchior Wathelet
Marie Simonet / Joseph George
Josy Arens
Maxime Prévot
André Antoine / Brigitte Wiaux

Ecolo (8)
Zoé Genot
Fouad Lahssaini
Jean-Marc Nollet
Juliette Boulet
Muriel Gerkens
Philippe Henry
Georges Gilkinet
Thérèse Snoy et d'Oppuers

LDD (5)
Jurgen Verstrepen / Robert Van de Velde
Dirk Vijnck
Martine De Maght
Jean-Marie Dedecker
Ulla Werbrouck

Groen! (4)
Meyrem Almaci
Tinne Van de Straeten
Stefaan Van Hecke
Wouter De Vriendt

FN (1)
Patrick Cocriamont

behouden. Bij de verkiezingen voor gemeenten en provincieraden in oktober 2006 bleef de schade beperkt. Het verlies was toen sterk in Charleroi, maar elders veel minder groot dan gedacht. Dat zo kort voor de parlementsverkiezingen opnieuw berichten van corruptie in de aandacht waren gekomen, was in mei voor de Franstalige liberalen van de Mouvement Réformateur (MR) al reden om uit het schepencollege van Charleroi te stappen. De verkiezingen maakten vervolgens een einde aan de hoop van de PS dat haar kiezers de schandalen als een lokale problematiek zagen. Het verlies was met ruim 13 procent zeer groot in Charleroi, maar bleef nu niet tot deze stad beperkt. Vertaald naar de totaalresultaten in Kamer en Senaat verloor de PS respectievelijk 5 van de 25 en 2 van de 6 zetels – in beide gevallen een verlies van rond de 7 procent. Door het verlies van de PS werd de MR voor het eerst de grootste partij van Wallonië. Ze ging voor de kamerverkiezingen, ondanks een groter percentage stemmen, een zetel achteruit (van 24 naar 23). In Senaat ging ze echter omhoog van 5 naar 6 zetels.

Winst voor groene partijen

Van de links georiënteerde partijen in België boekten alleen de groenen een goed resultaat. Het Vlaamse Groen!, dat in 2003 noch in de Kamer noch in de Senaat vertegenwoordigers kreeg, haalde daar nu respectievelijk 4 en 1 zetel. In Wallonië was deze tendens nog sterker zichtbaar: zusterpartij Ecolo was er de grote winnaar. Terwijl de MR en het Centre Démocrate Humaniste (CDH) maar licht wonnen, was het Ecolo dat verreweg de grootste vooruitgang boekte. Zowel in de Kamer (van 4 naar 8) als in de Senaat (van 1 naar 2) verdubbelde ze haar zetelaantal.
Groen! en Ecolo wisten beide te profiteren van de neergang van de sociaal-democratische partijen, de SP.A in Vlaanderen en de PS in Wallonië.

Personele consequenties bij sociaal-democratische partijen

Elio Di Rupo, voorzitter van de PS, benadrukte dat de slechte verkiezingsuitslag zijn partij niet automatisch tot een oppositierol

Gekozen in de Senaat (10 juni 2007)

CD&V/N-VA (9)
Yves Leterme
Nahima Lanjri
Tony Van Parys
Louis Ide
Hugo Vandenberghe
Wouter Beke
Elke Tindemans
Frieda Brepoels
Etienne Schouppe

MR (6)
Alain Courtois
Marie-Hélène Crombé-Berton
Armand De Decker
Richard Fournaux
Philippe Monfils
Dominique Tilmans

Open VLD (5)
Guy Verhofstadt
Nele Lijnen
Patrick Vankrunkelsven
Jean-Jacques De Gucht
Marc Verwilghen

VB (5)
Frank Vanhecke
Anke Van dermeersch
Hugo Coveliers
Jurgen Ceder
Filip Dewinter

PS (4)
Anne-Marie Lizin
Philippe Mahoux
Philippe Moureaux
Olga Zrihen

S.PA-Spirit (4)
Johan Vande Lanotte
Marleen Temmerman
Geert Lambert
Bert Anciaux

CDH (2)
Francis Delpérée
Anne Delvaux

Ecolo (2)
Isabelle Durant
Daras José

Groen! (1)
Vera Dua

LDD (1)
Lieve van Ermen

FN (1)
Michel Delacroix

Aantallen voorkeurstemmen Kamer

kandidaat	partij	aantal stemmen
1. Elio Di Rupo	PS	138.276
2. Inge Vervotte	CD&V/N-VA	133.830
3. Didier Reynders	MR	102.762
4. Karel De Gucht	Open VLD	95.628
5. Pieter De Crem	CD&V/N-VA	94.705
6. Michel Daerden	PS	92.922
7. Gerolf Annemans	VB	88.154
8. Hendrik Bogaert	CD&V/N-VA	87.658
9. Jo Vandeurzen	CD&V/N-VA	71.235
10. Olivier Chastel	MR	67.180

Aantallen voorkeurstemmen Senaat

kandidaat	partij	aantal stemmen
1. Yves Leterme	CD&V/N-VA	796.521
2. Guy Verhofstadt	Open VLD	493.355
3. Johan Vande Lanotte	SP.A-Spirit	306.949
4. Louis Michel	MR	232.328
5. Frank Vanhecke	VB	219.218
6. Anne-Marie Lizin	PS	148.927
7. Armand De Decker	MR	145.198
8. Tony Van Parys	CD&V/N-VA	133.801
9. Filip Dewinter	VB	128.821
10. Anne Delvaux	CDH	115.729

CD&V/N-VA - Christen-Democratisch & Vlaams/Nieuw-Vlaamse Alliantie
Open VLD - (Open) Vlaamse Liberalen en Democraten
VB - Vlaams Belang
SP.A - Socialistische Partij Anders
LDD - Lijst Dedecker
MR- Mouvement Réformateur
PS - Parti Socialiste
CDH - Centre Démocrate Humaniste
FN - Front National
PFF - Partei für Freiheit und Fortschritt

veroordeelde. Ook zag hij geen reden om zelf zijn functie neer te leggen. Volgens Di Rupo was de nederlaag immers vooral te wijten aan de gebeurtenissen in Charleroi: 'De nederlaag van de PS was geen afwijzing van onze partij door de kiezers. Ze is uitsluitend toe te schrijven aan Charleroi.'
In Charleroi zelf bleven de gevolgen niet uit. Di Rupo besloot de PS-federatie van Charleroi en de PS-secties Charleroi voor een periode van minstens twee jaar onder curatele te plaatsen. Vervolgens nam het schepencollege van de stad op 12 juni collectief ontslag. Aan het einde van de maand, op 28 juni, trad een nieuw college aan van de PS, de MR en het CDH, onder leiding van CDH-burgemeester Jean-Jacques Viseur. Er maakten geen schepenen meer deel van uit die eerder in opspraak waren gekomen.
Anders dan Di Rupo trok de leider van SP.A, Johan Vande Lanotte, direct consequenties uit het slechte verkiezingsresultaat door zijn ontslag aan te kondigen. Een ander verschil was dat de SP.A koos voor een rol in de oppositie, waarmee een einde kwam aan negentien jaar ononderbroken regeermacht. Vande Lanotte stelde: 'Onze normale plaats is in de oppositie. Het tegenovergestelde zou verwonderen. De meerderheid die zich aftekent, is inhoudelijk duidelijk anders, wij staan zwak qua aantal zetels en zijn niet nodig voor de meerderheid.'

Premier Verhofstadt dient ontslag regering in

Op 11 juni bood premier Guy Verhofstadt het ontslag van zijn regering aan, waarmee hij naar eigen zeggen 'persoonlijk de verantwoordelijkheid op [zich neemt] voor dit resultaat'. Nu de regering demissionair was, begon een informatieronde om de coalitiemogelijkheden te inventariseren. Daartoe benoemde koning Albert op 13 juni de leider van de MR, Didier Reynders, tot informateur. Een dag later begon deze aan een serie gesprekken met de Kamer- en Senaatsvoorzitters, premier Verhofstadt, de gouverneur van de Nationale Bank, vertegenwoordigers van economische instanties zoals de Hoge Raad voor Financiën en het Planbureau en met de partijvoorzitters.
Verwacht werd dat er een zogeheten roomsblauwe coalitie zou komen, bestaande uit christen-democraten en liberalen. De meest voor de hand liggende premierskandidaat was de Vlaamse minister-president Yves Leterme omdat de fractie van zijn CD&V in combinatie met de N-VA de grootste was geworden in zowel Kamer als Senaat. Omdat echter de Franstalige en Vlaamstalige liberalen tezamen de grootste 'politieke familie' vormden, was het premierschap van Leterme voor Reynders geen uitgemaakte zaak.

Vlaamse regering wijzigt van samenstelling

Yves Leterme was gekozen tot lid van de Senaat en hoewel hij veelal werd beschouwd als toekomstig premier, legde hij op 28 juni de eed als senator af. Diezelfde dag werd zijn partijgenoot Inge Vervotte – Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – beëdigd als lid van de Kamer. Op 26 juni hadden beiden hun ontslag als lid van de Vlaamse regering ingediend.
Op 28 juni werd een nieuwe Vlaamse regering gevormd, die onder leiding stond van minister-president Kris Peeters, tot dan toe minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur. Zijn oude bevoegdheden werden overgenomen door de 40-jarige Hilde Crevits, op dat moment Vlaams parlementslid en schepen in Torhout. De portefeuille van Vervotte kwam in handen van Steven Vanackere (43), die schepen was in Brussel.

Kris Peeters

Kris Peeters (45) studeerde rechten en wijsbegeerte en was werkzaam als advocaat (1986-1988). Van 1988 tot 1991 was hij fiscaal adviseur bij de studiedienst van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (Unizo), daarna directeur van deze dienst (1991-

1994), secretaris-generaal (1994-1999) van Unizo en vervolgens (1999-2004) gedelegeerd bestuurder van deze organisatie. Daarnaast was Peeters werkzaam als docent aan het Postuniversitair Centrum Limburg (PUC) en de Hogeschool Gent (HG).
Peeters was vanaf 2004 tot zijn aantreden als Vlaams premier minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur in Vlaanderen. Ook was hij vanaf 2007 gemeenteraadslid in Puurs.

Samenstelling regering Vlaanderen
(28 juni 2007)

Premier, tevens belast met Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid
Kris PEETERS (CD&V)

Vice-premier, tevens belast met Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel
Fientje MOERMAN (VLD)
Vice-premier, tevens belast met Werk, Onderwijs en Vorming
Frank VANDENBROUCKE (SP.A)

Ministers:
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme
Geert BOURGEOIS (N-VA)
Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering
Marino KEULEN (VLD)
Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel
Bert ANCIAUX (Spirit)
Financiën, Begroting en Ruimtelijke Ordening
Dirk VAN MECHELEN (VLD)
Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen
Kathleen VAN BREMPT (SP.A)
Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur
Hilde CREVITS (CD&V)
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Steven VANACKERE (CD&V)

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkloosheid in Vlaanderen sterk gedaald

Volgens gegevens van eind mei 2007 van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) telde Vlaanderen in totaal 167.302 niet-werkende werkzoekenden, dat wil zeggen uitkeringsgerechtigde werklozen en (jonge) schoolverlaters zonder baan. Daarmee kwam de werkloosheidsgraad uit op 5,94 procent, tegen 7,57 procent in mei 2006. In absolute aantallen bedroeg deze daling 43.840. Op jaarbasis was het een afname met 20,8 procent.
De werkloosheidsafname, het gevolg van de hoogconjunctuur en het daardoor hogere banenaanbod, deed zich vooral voor bij mannen, onder wie het percentage zonder baan 4,9 procent bedroeg. Bij vrouwen lag dat op 7,1 procent. In 2004, het jaar dat de daling inzette, ging het nog om 6,5 respectievelijk 9 procent.
Voorts daalde ook het aantal werkloze jongeren tot 25 jaar, met een percentage van 31,2 procent tussen mei 2006 en mei 2007. Bij deze forse afname moest wel worden bedacht dat ook jongeren die een opleiding van een half jaar op de werkvloer volgden – met de bedoeling om in principe bij de betreffende werkgever in dienst te treden – vanzelf uit de werkloosheidsstatistieken verdwenen. In bescheiden mate daalde de werkloosheid overigens ook onder mensen boven de vijftig, namelijk met 0,9 procent.

JUSTITIE

Antwerpse topambtenaren veroordeeld in zaak Visafraude

De correctionele rechtbank van Antwerpen veroordeelde op 25 mei 2007 vijf voormalige topambtenaren die betrokken waren bij de zogeheten Visafraude in deze stad. De affaire behoorde tot een reeks van corruptieschandalen die in 2003 tot een politieke crisis in de stad hadden geleid en het voltallige college van burgemeester en schepenen deden aftreden. De vijf ambtenaren werden veroordeeld wegens misbruik van hun Visakredietkaart, gesjoemel met overheidsgelden en omkoping.
De zwaarste straf was voor ex-stadssecretaris Fred Nolf. Hij werd veroordeeld tot twee jaar onvoorwaardelijk, 5.000 euro boete en tien jaar ontzegging uit zijn rechten, daar hij – in de woorden van de rechter – 'op schaamteloze wijze [heeft] geprofiteerd om er op kosten van de stad een luxueuze levensstijl op na te houden'. De vier anderen kregen een voorwaardelijke celstraf of een werkstraf, gecombineerd met een boete. Daarnaast werd in dezelfde zaak ook de voormalige hoofdcommissaris en ex-directeur van de Antwerpse politieschool Eddy Den Hondt voorwaardelijk veroordeeld en wel tot één maand celstraf en een boete.

'Meten met twee maten'

Verscheidene partijen tekenden beroep aan tegen het vonnis. Behalve het Antwerps stadsbestuur deden ook Den Hondt en Nolf dat. De laatste motiveerde zijn op 8 juni ingestelde beroep onder meer met een verwijzing naar het ontbreken van een duidelijke omschrijving van de kosten die eigen waren aan het ambt en van de grens tussen uitgaven uit hoofde van de functie en privéuitgaven.
Nolf achtte zich onevenredig zwaar bestraft, temeer daar anderen niet veroordeeld waren. Dat gold voor de Antwerpse politici, ex-korpschef Luc Lamine en collega-ambtenaren van Nolf zelf.

Ex-vrouw van kindermoordenaar Marc Dutroux blijft gevangen

De strafuitvoeringsrechtbank van Bergen verwierp op 21 juni 2007 het verzoek van Michelle Martin, ex-vrouw van Marc Dutroux, tot voorwaardelijke vrijlating. Martin zat sinds 1996 gevangen en werd in juni 2004 tot dertig jaar veroordeeld wegens medeplichtigheid aan de ontvoering van zes kinderen en de dood van vier van hen. Hoofdverdachte Dutroux kreeg voor deze en andere vergrijpen levenslang.

Omdat Martin al meer dan tien jaar vastzat, kon zij in principe in aanmerking komen voor voorwaardelijke vrijlating. De rechtbank achtte dit echter onverantwoord omdat Martin niet in staat zou zijn te resocialiseren. In het psychiatrisch verslag werd zij omschreven als asociaal en behept met psychopathische trekken. De beslissing om haar niet vrij te laten was overeenkomstig de nadrukkelijke wens van de slachtoffers van de groep-Dutroux.

Kazachs gezin zonder verblijfsvergunning moet België verlaten

Het hof van beroep in Gent oordeelde op 21 juni 2007 dat de leden van een gezin uit Kazachstan die illegaal in België verbleven, het land dienden te verlaten. In maart had een rechter in Brugge nog besloten de uitzetting van deze familie Tchourakov op te schorten, omdat de kinderen recht op onderwijs hadden. Uitwijziging zou dit recht van de 21-jarige dochter en de 17-jarige zoon schaden.

De zaak trok veel aandacht omdat ze exemplarisch was voor de vele duizenden uitgeprocedeerden die het land niet hadden verlaten, maar veelal wel ingeburgerd waren

geraakt. De situatie was enigszins vergelijkbaar met die in Nederland, waar het in februari aangetreden kabinet voor een groep van naar schatting tussen de 25.000 en 30.000 asielzoekers die al jaren illegaal in het land verbleven een 'generaal pardon' afkondigde. Het voorgaande kabinet, met minister Rita Verdonk op de post Vreemdelingenzaken en Integratie, had dat steeds geweigerd. De Belgische minister van Binnenlandse Zaken Patrick Dewael nam eveneens een onverzoenlijk standpunt in en werd vanuit de meeregerende partij Spirit dan ook omschreven als 'de nieuwe Rita Verdonk'. Dewael werd bovendien verweten dat hij zich ten onrechte meende te mogen mengen in gerechtelijke uitspraken, in dit geval die van de rechter in Brugge die 'juridische nonsens' zou hebben verteld en zich 'onbevoegd' had moeten verklaren. Dewael ging dan ook in beroep tegen diens uitspraak.
Het gezin-Tchourakov stond nu alleen nog een beroepsmogelijkheid open bij het Hof van Cassatie. De Raad van State had namelijk in 2002 het uitwijzingsbevel al rechtsgeldig verklaard.

GEZONDHEID EN ZORG

Kortere levensverwachting en minder gezonde jaren voor laaggeschoolden

Hoe lager iemand op de sociale ladder staat, des te minder jaren deze persoon in goede gezondheid leeft en des te eerder deze sterft. Dat was de rode draad uit de uitkomsten van een in juni 2007 gepubliceerd onderzoek van het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV). Het constateerde een systematisch verband tussen opleiding, inkomen en sociale status enerzijds en gezondheid anderzijds. Onder vrouwen was dit verband nog sterker dan onder mannen. Het aantal gezonde levensjaren van lager opgeleiden was vooral lager door artritis, rugklachten, hartziekten, beroerte, astma en chronisch obstructieve longziekte. De verminderde levensverwachting vloeide vooral voort uit doodsoorzaken waarop preventie een belangrijke invloed had, zoals levercirrose, darmkanker, zelfmoord en ongevallen.

De cijfers voor het aantal te verwachten gezonde jaren voor een man van 25 jaar lieten dramatische verschillen zien, afhankelijk van het opleidingsniveau:

opleidingsniveau	jaren in goede gezondheid
zonder diploma	28,1
diploma lager algemeen secundair	33,1
diploma hoger secundair	37,6
diploma universitair	45,9

'Overleven op korte termijn'

Jan De Maeseneer, hoogleraar huisartsgeneeskunde en eerstelijnsgezondheidszorg aan de Universiteit Gent (UG), wees er in een reactie op dat kansarmen dusdanig door 'overlevingsproblemen' in beslag waren genomen, dat aan gezondheidspreventie weinig prioriteit kon worden gegeven: 'De meest kwetsbaren zijn (...) minder vatbaar voor preventiecampagnes en laten zich minder onderzoeken om vroegtijdig bepaalde ziektes op te sporen. Als je leeft van deurwaardersbeslag naar deurwaardersbeslag, dan moet je niet komen aanzetten met een verhaal dat je langer gezond leeft als je niet rookt, meer groenten en fruit eet en meer beweegt. Deze mensen zijn bezig met overleven op korte termijn, terwijl je voor preventie een langetermijnperspectief nodig hebt.'

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Verkiezingsadvertentie Vlaams Belang mag worden geweigerd

De rechtbank van koophandel in Brussel oordeelde op 4 juni 2007 dat kranten om ideologische of commerciële redenen gerechtigd waren een advertentie te weigeren. De uitspraak werd gedaan in een procedure die was aangespannen door Frank Vanhecke, voorzitter van de partij Vlaams Belang (VB), met het oog op de die maand te houden federale verkiezingen. VB had op 11 mei een advertentie aangeboden aan vijf Vlaamse dagbladen: *De Standaard*, *De Tijd*, *Het Laatste Nieuws*, de *Gazet van Antwerpen* en *Metro*. Alle kranten weigerden echter tot plaatsing over te gaan.
De rechtbank aanvaardde met zijn uitspraak het recht van kranten zich te beroepen op de vrijheid van meningsuiting om de advertentie de weigeren. Deze vrijheid hield niet alleen het recht in om een mening te verkondigen, maar ook om die *niet* te verkondigen. Dat betekende in het onderhavige geval dat kranten niet verplicht waren de boodschap van VB, onder meer over het vreemdelingenbeleid, door te geven als die boodschap niet verzoenbaar was met hun maatschappijvisie.
Los van deze principe-uitspraak, kwam de rechter wel tot een verschillende beoordeling van de vijf bladen. De Tijd en Het Laatste Nieuws beriepen zich op ideologische redenen. Zo baseerde laatstgenoemd blad zich onder meer op het Manifest van Oxford van de eerste Liberale Internationale (1947), dat verwees naar de mensenrechten. De Standaard haalde economische motieven aan, namelijk de commerciële schade die publicatie van de advertentie kon veroorzaken. Opvallend was dat de rechter zelf wees op mogelijke ideologische bezwaren van deze krant, die ze zelf niet had aangevoerd. Want het was 'common knowledge (...) dat de dagbladen van deze groep horen tot de katholieke sfeer' en 'de kerkelijke overheid [heeft] op voorzichtige wijze ernstige bedenkingen (...) gemaakt bij fundamentele standpunten ingenomen door Vlaams Belang'.
De Gazet van Antwerpen en Metro werden door de rechtbank echter wel verplicht de advertentie te plaatsen. Maar hoewel hier door VB met tevredenheid op werd gereageerd, had dit deel van de uitspraak geen enkele principiële betekenis. Deze twee kranten hadden namelijk alleen aangevoerd dat ze de advertentie te laat hadden ontvangen en dat vond de rechter geen steekhoudend argument. Op 8 juni, twee dagen voor de verkiezingen, gingen zij alsnog tot plaatsing van de advertentie over.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS noemen België transitland voor mensenhandel

België heeft een disproportioneel groot aandeel in mensenhandel, zo stelde het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken in het in juni 2007 verschenen *Trafficking in persons report* over de periode april 2006-maart 2007. Het Belgische gerecht behandelde in 2006 451 gevallen van mensenhandel, terwijl dat aantal in heel Europa 2.950 was. Dat betekende dat België bijna een zesde deel van alle Europese dossiers voor zijn rekening nam.
Het rapport schatte het aantal mensen dat wereldwijd door mensenhandelaars gesmokkeld werd, op zo'n 800.000. De rol die België daarin speelde, werd als volgt aangegeven: '[Het] is een transitland voor en de eindbestemming van mannen, vrouwen en

meisjes die gesmokkeld worden in functie van dwangarbeid of commerciële seksuele uitbuiting. (...) Vrouwen die naar België gesmokkeld worden, komen vooral uit Nigeria, Albanië, Bulgarije, Roemenië en de Volksrepubliek China. Via België belanden ze ook in andere Europese landen, zoals Groot-Brittannië. Mannelijke slachtoffers worden naar België gesmokkeld om er dwangarbeid te verrichten in restaurants, café's, illegale ateliers en de bouwsector.'

(Vorige berichten pagina 309/2 - 2007)

DUITSLAND

BINNENLAND

Gewelddadige confrontaties tussen politie en betogers bij top G-8

Van 6 tot 8 juni 2007 hielden de leiders van Canada, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Japan, Rusland en de Verenigde Staten hun jaarlijkse G8-top in het Duitse Heiligendamm, deelstaat Mecklenburg-Vorpommern. Deze vond plaats onder extreme veiligheidsmaatregelen, die – naar pas later geheel duidelijk werd – een deels militair karakter hadden. De totale kosten daarvan werden geschat op 75 miljoen euro. Er werd massaal protest verwacht van de zogeheten andersglobaliseringsbeweging, reden waarom de locatie al maanden eerder was afgezet met een veertien kilometer lang veiligheidshek, waarvoor meer dan 12 miljoen euro werd uitgetrokken. Er was een demonstratieverbod afgekondigd tot tweehonderd meter van het hek. Eerder al, begin mei, was de politie in verscheidene Duitse plaatsen in totaal veertig panden binnengevallen, omdat daar actievoorbereidingen zouden plaatsvinden. Dit hing mede samen met de vele acties die in steden als Berlijn en Hamburg waren gevoerd, onder meer door brandstichting in woningen en auto's. De huiszoekingen op hun beurt waren weer reden voor demonstraties en rellen.

Om de actievoerders in kaart te brengen, werden in de buurt van hun kampementen Tornado-jachtvliegtuigen ingezet – dezelfde soort vliegtuigen die Duitsland naar Afghanistan had gestuurd om er verkenningsfoto's te maken ten behoeve van de strijd van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie tegen de Talibaan. Nu werden er onder meer, een dag voor het begin van de top, foto's mee gemaakt van de duizenden demonstranten die in Camp-Reddelich hun tentenkamp hadden opgezet. Ook eind mei hadden de Tornado's al verkenningsvluchten uitgevoerd.

Heftige rellen al dagen vóór de top

Op ongeveer 20 kilometer van Heiligendamm kwam het in de havenstad Rostock, de grootste plaats in Mecklenburg-Vorpommern, vier dagen voor het begin van de topontmoeting tot heftige ongeregeldheden. Op 2 juni ontstond een urenlange veldslag, waarbij uiteindelijk meer dan 900 mensen gewond raakten, van wie tientallen ernstig. Onder de politie vielen 430 gewonden en onder de betogers 520. Er werden honderden demonstranten preventief in hechtenis genomen en in kooien opgesloten waar permanent licht brandde en cameratoezicht was.

Voorafgaande aan deze gebeurtenissen werd er op vreedzame wijze gedemonstreerd door naar schatting tussen de 30.000 en 80.000 betogers van zeer gemêleerde samenstelling en in aanwezigheid van leden van vakbonden, de Groenen en de Linkspartij (Linke). Pas toen een groep van rond de 2.000 radicale activisten stenen, bierflessen en molotovcocktails inzette tegen de Mobiele Eenheid en barricades opwierp, ontstond een ware veldslag. De politie voerde charges uit en zette traangas en waterkanonnen in.

Politieke partijen bekritiseren militarisering politie-inzet

De kritiek van veel politici richtte zich op het verlaten van de strategie van de-escalatie en de versterking van de politie-inzet met militaire middelen. Deze semi-militaire overheidsstrategie werd op 13 juni in de Bondsdag aangeduid met termen als 'buiten alle proporties' en 'in strijd met de grondwet'.

Het gebruik van de Tornado-jachtvliegtuigen zou geheim zijn gebleven, ware het niet dat Bondsdaglid Christian Ströbele van de Groenen was geïnformeerd door omwonenden die klachten hadden over geluidsoverlast. Op diens vragen in het parlement antwoordde minister van Defensie Franz Josef Jung namens de Christelijk-Democratische Unie (CDU) dat de Tornado's waren ingezet op verzoek van de Duitse politie, die zekerheid wilde of er zich geen wapendepots of tunnels onder de route van het demonstrantenkamp richting Heiligendamm bevonden. Coalitiepartner de Sociaal-democratische Partij Duitsland (SPD) veroordeelde de militaire inzet echter, evenals oppositiepartijen.

Sommige critici meenden dat bewust voor het gebruik van de Tornado's was gekozen door minister van Binnenlandse Zaken Wolfgang Schäuble (CDU). Deze zou daarmee Duitsland hebben willen voorbereiden op de uitvoering van zijn plan om het leger in crisissituaties ook in eigen land te laten optreden. De rellen rond de G8-top zouden hiervoor als oefening hebben gediend, welke een gewenningseffect onder de bevolking kon bewerkstelligen.

Bondsdag stemt in met uitkering voor slachtoffers voormalige DDR

De Bondsdag gaf op 13 juni 2007 in grote meerderheid goedkeuring aan een wetsvoorstel dat voorzag in de invoering van een zogeheten Opferrente, een uitkering voor slachtoffers van het voormalige bewind in de Duitse Democratische Republiek (DDR). Het ging om een financiële compensatie van 250 euro per maand. Naar schatting 42.000 Duitsers zouden ervoor in aanmerking komen.

Organisaties van slachtoffers beschouwden het besluit als een erkenning voor het ondergane leed. Ze hadden echter ook kritiek. Zij meenden dat de voorwaarden waaronder de uitkering werd verstrekt, te subjectief waren en teveel mensen uitsloot. Er zouden namelijk alleen ex-DDR-burgers onder vallen die minimaal zes maanden om politieke redenen gevangen waren gezet. Dat betekende dat mensen wier beroepsleven was verwoest door de voormalige geheime dienst de Stasi maar vaak niet in de gevangenis terecht waren gekomen, buiten de regeling vielen. Bovendien was de uitkering gebonden aan het maandinkomen: dat mocht niet meer bedragen dan 1.035 euro voor een alleenstaande en 1.380 euro voor iemand die met een partner leefde.

Partijcongres formaliseert samengaan van linkse groeperingen

In Berlijn vond op 16 juni 2007 het oprichtingscongres plaats van een nieuwe socialistische partij, de Linkspartij (Linke). Deze bestond uit voormalige communisten uit Oost-Duitsland die oorspronkelijk waren

verenigd in de Partij voor Democratisch Socialisme (PDS) en uit teleurgestelde sociaaldemocraten die het Stemalternatief Arbeid en Sociale Rechtvaardigheid (WASG) hadden gevormd. De fusie die met het congres werd beklonken, was nog slechts een formaliteit. De beide groeperingen werkten al langer nauw samen en in mei hadden de partijleidingen al besloten tot samengaan.
De Linke had zo'n 60.000 leden en bezette in de Duitse Bondsdag 54 van de 614 zetels, op basis van bijna 9 procent van de stemmen die ze haalde bij de parlementsverkiezingen van september 2005. Ongeveer 11.000 mensen waren bij het WASG aangesloten. Bij elkaar opgeteld betekende dit dat de nieuwe formatie in ledental de derde partij van het land werd, na de christen-democraten en sociaal-democraten maar vóór de liberalen en de Groenen.
De Linke profileerde zich als sterk anti-oorlogsgezind en als hoeder van de verzorgingsstaat. De partij werd gezien als een reële dreiging voor de Sociaal-democratische Partij Duitsland (SPD), waarvan de herkenbaarheid binnen de regeringscoalitie met de christen-democraten te wensen overliet en die het in de politieke peilingen slecht deed. Een eerste teken van electoraal succes van de Linke deed zich in mei voor in de deelstaat Bremen. De partij, die alleen sterk stond in het oosten van Duitsland, haalde er met meer dan 8 procent van de stemmen 7 zetels, waarmee ze voor het eerst doordrong tot een West-Duits deelstaatparlement.

JUSTITIE

Ex-functionarissen technologiegroep Siemens veroordeeld voor omkoping

Een rechtbank in Darmstadt veroordeelde op 14 mei 2007 twee voormalige functionarissen van technologiegroep Siemens AG wegens omkoping. Het duo kocht bestuurders van het Italiaanse energieconcern Enel om teneinde contracten voor elektrische centrales binnen te halen. Daartoe hadden zij tussen 1999 en 2002 rond de 6 miljoen euro aan steekpenningen betaald aan bestuurders van Enel. Het resultaat was dat het Italiaanse bedrijf voor ongeveer 450 miljoen euro aan contracten aan Siemens toekende. Daarnaast werd Siemens zelf veroordeeld tot het terugbetalen van een deel van de winst die het had verkregen uit de transacties met Enel.
Andreas Kley, een 63-jarige voormalig financieel directeur van de Siemens-afdeling elektrische centrales, werd schuldig bevonden aan het omkopen van managers van Enel en schending van vertrouwen. Horst Vigener (73), voorheen consultant bij Siemens, werd medeplichtig geacht aan omkoping. Beiden erkenden betrokkenheid bij de affaire, maar stelden dat ze dit buiten medeweten van de leiding van Siemens hadden gedaan. Zij zouden direct door functionarissen van Enel zijn benaderd.
De twee werden veroordeeld tot voorwaardelijke gevangenisstraffen van twee jaar respectievelijk negen maanden. Het Openbaar Ministerie had op 7 mei tegen Kley 3,5 jaar en tegen Vigener 1,5 jaar geëist. Siemens diende een bedrag van 38 miljoen euro terug te betalen uit de lucratieve transacties. Het OM had dat bedrag op ruim 97 miljoen euro gesteld. Siemens kondigde direct hoger beroep aan, terwijl zowel de openbaar aanklagers als de advocaten van de verdachten hetzelfde overwogen.

Vakbondsleider bekent omkoping door Siemens-directie

In een interview met weekblad *Stern* van 31 mei bekende Wilhelm Schelsky, lid van de ondernemingsraad van Siemens, dat hij door de leiding van het bedrijf was omgekocht. Hij was al eerder, halverwege februari, vanwege deze zaak aangehouden. Schelsky zou vanaf 2001 in totaal 45 miljoen euro van de bedrijfsleiding hebben gekregen om in de ondernemingsraad de directie te steunen, als tegenwicht voor de in Duitsland machtige metaalvakbond IG Metall.
Schelsky was leider van de kleine onafhankelijke vakbond AUB (Arbeitsgemeinschaft Unabhängiger Betriebsangehöriger), die er om bekend stond doorgaans met de opvattingen van de directie in te stemmen. Functionarissen van IG Metall hadden zich er over verbaasd dat de AUB, ondanks de lage contributies, over veel financiële middelen bleek te beschikken. Schelsky stelde in het interview onomwonden dat hij 'een verborgen lobbyist is geweest voor Siemens' en dat 'het plan afkomstig was van de centrale directie'.

Slechts één onderdeel van omvangrijk corruptieschandaal

Aan de veroordeling en de bekentenis van de vakbondsleider was een reeks van schandalen bij Siemens voorafgegaan. De aanwijzingen daarvoor werden in de laatste maanden van 2006 zo sterk dat het Openbaar Ministerie op 15 november van dat jaar overging tot het binnenvallen van afdelingen van het bedrijf in Duitsland en Oostenrijk, waarbij verscheidene toenmalige bestuurders werden aangehouden. De affaire dijde vervolgens in snel tempo uit. Een overzicht van de gebeurtenissen:

2006
november
Halverwege november doet de Duitse politie een inval in het hoofdkwartier van Siemens in München op verdenking van illegale financiële transacties. Ook vinden invallen plaats in Erlangen en in Oostenrijk.

december
Siemens moet vanwege de corruptieaffaire de balans corrigeren voor het boekjaar 2005/2006. Financieel bestuurder van Siemens Joe Kaeser doet een onderzoek naar twijfelachtige betalingen. Gedelegeerd bestuurder Klaus Kleinfeld kondigt een strijd aan tegen illegale praktijken en een scherpere controle.
Het Duitse weekblad *Der Spiegel* bericht op 2 december dat Siemens ambtenaren van de Griekse ministeries van Defensie en Binnenlandse Zaken smeergeld heeft betaald om contracten binnen te slepen voor de Olympische Spelen. Siemens is verantwoordelijk voor de bouw van het veiligheidssysteem voor de Spelen.
De politie verricht zes aanhoudingen, onder anderen van het voormalig hoofd van de afdeling telecommunicatie Thomas Ganswindt, die op 12 december wordt gearresteerd. Bij diens divisie zou volgens het OM sprake zijn van 200 miljoen euro aan verdachte transacties.
De fusie tussen de netwerkafdelingen van Nokia en Siemens loopt enkele maanden vertraging op. Het Finse moederbedrijf wil wachten op de resultaten van het onderzoek naar Siemens, met name omdat daarbij ook Thomas Ganswindt als topman van de telecommunicatieafdeling betrokken is.
Op 22 december wordt bekend dat de eerder aangehouden zes arrestanten zijn vrijgelaten, maar wel verdachten blijven.

2007
januari
Het OM in Neurenberg begint een onderzoek naar verdenkingen dat Siemens geld

Duitsland

betaalde aan het Iraakse regime van Saddam Hoessein om contracten binnen te halen in het kader van het olie-voor-voedselprogramma van de Verenigde Naties.
De Europese Commissie veroordeelt Siemens op 24 januari tot de hoogste boete ooit aan een individueel bedrijf opgelegd. Het moet 396,5 miljoen euro betalen voor zijn centrale rol in de vorming van een kartel van producenten van elektrisch materiaal in de periode 1988-2004.

februari
Hetzelfde OM doorzoekt filialen van het bedrijf in Erlangen, Neurenberg en München wegens nieuwe smeergeldverdenkingen. Het gaat om betalingen aan vakbondsleider Wilhelm Schelsky, die voor onderzoek wordt vastgehouden.
Ook het Amerikaanse ministerie van Justitie begint een onderzoek naar fraude bij Siemens. Er zou bij Siemens 200 miljoen euro op frauduleuze manier zijn verdwenen, dat vervolgens zou zijn versluisd naar buitenlandse rekeningen en gebruikt om vertegenwoordigers van andere bedrijven en instanties om te kopen.

maart
Op 27 maart wordt directielid Johannes Feldmayer gearresteerd. Hij zou voor de betalingen aan vakbondsman Wilhelm Schelsky verantwoordelijk zijn. Hangende het onderzoek wordt hij als directielid geschorst.

april
Vakbond IG Metall dient op 2 april een officiële klacht in tegen Siemens. Het bedrijf zou illegaal hebben gehandeld door het doen van betalingen aan vakbond AUB.
Op 4 april wordt Feldmayer op borgtocht vrijgelaten.
Bestuursvoorzitter Heinrich von Pierer, kondigt op 19 april zijn aftreden aan, zonder zelf verantwoordelijkheid te nemen voor een rol in de corruptieaffaire.
Zes dagen later kondigt ook gedelegeerd bestuurder Klaus Kleinfeldt aan per september zijn functie neer te leggen.

mei
Twee voormalige functionarissen van Siemens, Andreas Kley en Horst Vigener, krijgen op 14 mei voorwaardelijke celstraffen wegens omkoping. Het betreft betalingen aan het Italiaanse energieconcern Enel in de periode 1999-2002.
Op 31 mei bekent Wilhelm Schelsky, leider van vakbond AUB, enkele tientallen miljoenen aan betalingen te hebben ontvangen van de Siemens-directie, om in de ondernemingsraad ten gunste van de bedrijfsleiding te handelen.

Acht jaar cel wegens onbeschermde seks

Een rechtbank in Keulen veroordeelde in juni 2007 een 38-jarige man tot een gevangenisstraf van acht jaar wegens het opzettelijk besmetten van vier vrouwen met het hiv-virus in de periode 2002-2006. Hij werd schuldig bevonden aan het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel. Er was twaalf jaar tegen hem geëist. Een van de vrouwen kreeg 20.000 euro smartegeld toegekend.
De veroordeelde had in de betreffende periode ook onbeschermd seksueel contact met andere vrouwen, maar slechts vier van hen werden seropositief getest. De man zelf had in Kenia een bloedtransfusie ondergaan en bleek seropositief.

Levenslang voor verpleegster wegens moord op vijf patiënten

Een rechtbank in Berlijn sprak op 29 juni 2007 een levenslange gevangenisstraf uit tegen de 54-jarige verpleegster Irene B. wegens het doden van vijf van haar patiënten op de cardiologie-afdeling van het Berlijnse Charité-ziekenhuis. Zij had tussen juni 2005 en oktober 2006 met een overdosis medicatie een einde aan hun leven gemaakt. In totaal stond B. terecht in verband met de dood van acht patiënten, maar in de overige drie gevallen werd zij vrijgesproken. De rechter verwierp de verklaring van de verpleegkundige dat ze de ernstig zieke patiënten, in de leeftijd van 48 tot 77 jaar, uit hun lijden had willen verlossen.
In november 2006 was een vergelijkbare gerechtelijke uitspraak gedaan tegen een Duitse verpleegkundige. Op de 20e van die maand kreeg Stephan L. eveneens levenslang vanwege de dood van 28 patiënten.

EUROPESE UNIE

Duitsland voldoet weer geheel aan begrotingseisen EU

Op 5 juni 2007 maakte de Europese Unie een einde aan de dreiging van sancties tegen Duitsland wegens een te hoog begrotingstekort. Gedurende vier jaar had het land de norm overschreden dat dit tekort niet meer mocht bedragen dan 3 procent van het bbp. Lag dit percentage in 2004 nog op 4,3 procent, in 2006 was het gedaald naar 1,7 procent.
Zorg bleef er wel over de hoogte van de staatsschuld. In 2005 bedroeg deze 67,9 procent van het bbp en verwacht werd dat dit percentage in 2007 op 65,4 procent zou uitkomen. De EU-norm lag echter op 60 procent.

(Vorige berichten pagina 315/1 - 2007)

Frankrijk

FRANKRIJK

BINNENLAND

Bestrijding illegaliteit verscherpt

De minister van Immigratie Brice Hortefeux kondigde op 4 juni 2007 strengere maatregelen aan ter bestrijding van de illegale immigratie. De minister bepaalde dat eind 2007 25.000 illegalen moesten zijn uitgewezen en 125.000 illegalen gearresteerd. Tevens verhoogde hij het aantal illegalen dat bij vrijwillig vertrek een premie zou ontvangen naar 2.500, 25 procent meer dan in 2006.
De maatregelen werden beschouwd als tegemoetkoming aan extreem-rechtse kiezers die bij de presidentsverkiezingen van 2007 op Nicolas Sarkozy hadden gestemd omdat hij had beloofd illegale migratie aan te pakken.

Partij van president Sarkozy wint parlementsverkiezingen

De Fransen stemden op 10 en 17 juni 2007 voor een nieuwe Nationale Assemblee. De opkomst was bij beide stemrondes slechts 60 procent. De eerste ronde was een grote overwinning voor de Unie voor een Volksbeweging (UMP) van de pas gekozen president Nicolas Sarkozy. Maar tijdens de tweede ronde was de meerderheid kleiner dan verwacht. In percentages kwam de UMP uit op 46,4 procent en haalde de Socialistische Partij (PS) 42,3 procent. Bovendien werd de nummer twee van de regering-Sarkozy, Alain Juppé, in zijn kiesdistrict verslagen. Premier François Fillon had van de elf verkiesbare ministers geëist dat zij in hun kiesdistrict een meerderheid zouden behalen.

Na het verlies van Juppé diende Fillon daarom het ontslag van zijn regering in.

Vooral in de tweede ronde waren meer linkse dan rechtse kiezers gaan stemmen. Ségolène Royal, de verslagen socialistische presidentskandidate, had niet meegedaan aan de verkiezingen. Al haar rivalen in de PS werden wel herkozen en gespeculeerd werd dat zij haar leiderschap zouden aanvechten. François Bayrou, derde in de presidentsverkiezingen, behaalde een zetel samen met drie collega-afgevaardigden van zijn nieuwe partij Democratische Beweging (MoDem).

Uitslagen parlementsverkiezingen Frankrijk (10 en 17 juni 2007)

eerste ronde		
	percentage	zetels
Unie voor een Volksbeweging (UMP)	39,5	98
Socialistische Partij (PS)	24,7	1
Nieuw Centrum (NC)	2,4	7
Beweging voor Frankrijk (MPF)	1,2	2
overige	11,4	2
totaal		110
tweede ronde		
	percentage	zetels
Unie voor een Volksbeweging (UMP)	46,4	314
Socialistische Partij (PS)	42,3	185
Nieuw Centrum (NC)	2,1	22
Franse Communistische Partij (PCF)	2,3	15
Links-radicale Partij (PRG)	1,6	7
Groenen	0,5	4
Democratische Beweging (MoDem)	0,5	3
Beweging voor Frankrijk (MPF)	-	2
overige	4,3	25
totaal		577

Samenstelling regering Frankrijk (20 juni 2007)

President
Nicolas SARKOZY
Premier
François FILLON

Minister van Staat, belast met Milieu en Duurzame Ontwikkeling
Jean-Louis BORLOO

Ministers:
Arbeid, Sociale verhoudingen en Solidariteit
Xavier BERTRAND
Begrotingszaken, Nationale Rekeningen en Overheidsapparaat
Eric WOERTH
Binnenlandse Zaken, Overzeese Gebieden en Lokale Overheden
Michele ALLIOT-MARIE
Buitenlandse en Europese Zaken
Bernard KOUCHNER
Cultuur en Communicatie en Regeringswoordvoerder
Christine ALBANEL
Defensie
Hervé MORIN
Economische zaken, Financiën en Werkgelegenheid
Christine LAGARDE
Hoger Onderwijs en Onderzoek
Valerie PÉCRESSE
Immigratie, Integratie en Nationale Identiteit
Brice HORTEFEUX
Justitie en Zegelbewaarder
Rachida DATI
Landbouw en Visserij
Michel BARNIER
Onderwijs
Xavier DARCOS
Volksgezondheid, Jeugd en Sport
Roselyn BACHELOT-NARQUIN
Volkshuisvesting en Stedenbeleid
Christine BOUTIN

Staatssecretarissen:
Betrekkingen met het Parlement
Roger KAROUTCHI
Buitenlandse Zaken en Mensenrechten
Rama YADE
Consumentenzaken en Toerisme
Luc CHATEL
Europese Zaken
Jean-Pierre JOUYET
Jeugd en Sport
Bernard LAPORTE
Milieu
Nathalie KOSCIUSKO-MORIZET
Ondernemingen en Buitenlandse Handel
Hervé NOVELLI
Onderzoek en Evaluatie van het Overheidsbeleid
Eric BESSON
Oud-strijders
Alain MARLEIX
Overheidsapparaat
André SANTINI
Overzeese Gebieden
Christian ESTROSI
Regeringswoordvoerder
Laurent WAUQUIEZ
Samenwerking en Francophonie
Jean-Marie BOCKEL
Solidariteit
Valérie LÉTARD
Stedenbeleid
Fadela AMARA
Transport
Dominique BUSSEREAU

Hoge Commissaris voor Bestrijding van Armoede
Martin HIRSCH
Gouverneur Centrale Bank
Christian NOYER

Ségolène Royal en François Hollande uit elkaar

Op 18 juni bevestigden de voormalige presidentskandidate Ségolène Royal en PS-leider François Hollande dat zij uit elkaar gingen. Het paar was nooit getrouwd, maar had samen vier kinderen. Al enkele jaren circuleerden geruchten over persoonlijke problemen van het paar.
Volgens Hollande zou de breuk geen politieke gevolgen hebben. In 2006 zette hij zijn eigen presidentiële ambities opzij toen bleek dat zijn levenspartner Royal beter scoorde in de opiniepeilingen. Tijdens de campagne voor de presidentsverkiezingen hadden ze diverse malen een politiek conflict.

Meer linkse politici in tweede kabinet-Fillon

Premier François Fillon presenteerde op 20 juni zijn nieuwe kabinet, dat meer leden telde dan het eerste kabinet-Fillon: 33, onder wie 17 staatssecretarissen. Onder hen waren meer bewindslieden van links en uit het centrum, meer vrouwen en meer vertegenwoordigers van minderheden. Met deze samenstelling loste president Nicolas Sarkozy zijn campagnebelofte in om een opening naar links te creëren.

Opmerkelijk genoeg werd Jean-Louis Borloo de nummer twee van het kabinet. Borloo werd verantwoordelijk gehouden voor de tegenvallende winst in de parlementsverkiezingen. In het eerste kabinet-Fillon had hij als minister van Financiën een plan voor sociale BTW ingediend, hetgeen onmiddellijk door de oppositie als verkapte belastingverhoging was bestempeld.

Ban op Blackberry-gebruik binnen de overheid

De Franse inlichtingendienst DGSE (Direction Générale de la Sécurité Extérieure) heeft het gebruik van de Blackberry voor Franse ministers en staatssecretarissen verboden, aldus een publicatie in dagblad *Le Monde* van 20 juni 2007. De Blackberry was een draadloze personal assistent waarmee onder meer e-mails konden worden ontvangen en verstuurd. De DGSE vreesde dat

de Amerikaanse inlichtingendiensten de berichten konden onderscheppen, hetgeen door de fabrikant voor onmogelijk was verklaard.

Protest tegen ministerie voor Immigratie en Nationale identiteit

Het nieuwe ministerie voor Immigratie en Nationale identiteit is een gevaar voor de democratie, aldus een door 188 historici, kunstenaars en wetenschappers ondertekende petitie in het linkse dagblad *Libération* van 22 juni 2007.

President Sarkozy had tijdens zijn campagne veel stemmen onder extreem-rechtse kiezers gewonnen met de belofte dat hij een ministerie zou instellen dat zich zou bezighouden met illegale immigratie, integratie van nieuwkomers en de bescherming van de Franse identiteit.
De ondertekenaars verwierpen het verband dat werd gelegd tussen immigratie en nationale identiteit en vonden dat het ministerie teveel macht had. De bevoegdheden van het ministerie overlapten die van de ministeries van Binnenlandse zaken, Defensie, Buitenlandse zaken en Werkgelegenheid.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkloosheid blijft langzaam dalen

De Franse overheid maakte op 28 juni 2007 bekend dat de werkloosheid in mei opnieuw was gedaald. Het percentage bedroeg nu 8,1 en was daarmee het laagste in 25 jaar. Frankrijk had nog altijd het hoogste werkloosheidspercentage in Europa.
Linkse critici zeiden dat de cijfers misleidend waren, onder meer omdat de werkloosheid in de overzeese gebiedsdelen niet werd meegeteld.

JUSTITIE

Ex-president Chirac ondervraagd over oud corruptieschandaal

Op 26 juni 2007 maakte de advocaat van Jacques Chirac bekend dat de voormalige president half september als getuige zou worden gehoord over de illegale financiering van zijn partij. De affaire dateerde uit de periode 1977-1995, toen Chirac burgemeester was van Parijs en tevens leider van de RPR – de voorloper van de huidige regeringspartij Unie voor een Volksbeweging (UMP). RPR-leden stonden destijds op de loonlijst van de gemeente en spekten op die manier de partijkas. Indien tijdens het verhoor van Chirac strafbare feiten zouden blijken, kon hij later alsnog als verdachte worden gehoord.

Chirac weigerde pertinent om te getuigen in twee andere zaken: de moord op een Franse rechter in Djibouti in 1995 en de zogeheten Clearstream-affaire – genoemd naar de bank die zou zijn gebruikt om steekpenningen door te sluizen. Deze zaken hadden plaatsgevonden tijdens het presidentschap van Chirac en dus kon hij zich beroepen op zijn immuniteit.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Human Rights Watch kritiseert Frans uitzettingsbeleid

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) rapporteerde op 6 juni 2007 dat Frankrijk sinds 2001 uit naam van de strijd tegen het terrorisme en de radicale islam 70 mensen het land had uitgezet. Volgens HRW ondermijnde Frankrijk met de uitzettingen de mensenrechten en vervreemdde het gemeenschappen van zich 'wier medewerking in de strijd tegen het terrorisme van cruciaal belang is'. Ook verzuimde Frankrijk zich ervan te verzekeren dat uitgewezen personen niet het gevaar liepen in hun vaderland te worden gemarteld, aldus het rapport.

Zeker vijftien uitgewezenen waren imams die als gevaar voor de veiligheid werden gezien omdat ze in hun preken radicale opvattingen uitdroegen, aldus HRW. De auteur van het rapport, Judith Sunderland, zei dat HRW Frankrijk onder de loep had genomen omdat het land voorop liep in de strijd tegen het terrorisme en aanstuurde op een gezamenlijk Europees uitwijzingsbeleid naar Franse maatstaven. HRW drong aan op versoepeling van de uitzettingsregels. Zo zou een persoon niet uitgewezen mogen worden vóór zijn mogelijkheden om daar bezwaar tegen te maken waren uitgeput.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken noch het ministerie van Justitie toonden zich bereid op het rapport te reageren.

(Vorige berichten pagina 317/3 e.v. - 2007)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Britse regering richt fonds voor moslims op

Premier Tony Blair maakte op 4 juni 2007 bekend dat er een fonds zou worden opgericht van een miljoen Britse pond (bijna 1,5 miljoen euro) voor de ondersteuning van islamitische studies aan Britse universiteiten. In het zogenaamde Siddiqui Rapport was naar voren gekomen dat deze studies vooral vanuit het perspectief van het Midden-Oosten en de Arabische wereld waren opgezet. De Britse regering meende dat de pluriforme Britse maatschappij het uitgangspunt diende te zijn en hoopte dat met het fonds de aandacht verlegd zou worden.
Niet iedereen was blij met het initiatief. Universities UK, waarin de hoofden van de universiteiten vertegenwoordigd waren, hekelde de regeringsbemoeizucht met de lesprogramma's. Massoud Shadjareh, voorzitter van de Islamitische Mensenrechtencommissie, sprak van 'een sociale constructie die ontworpen was om de islam meer als probleem dan als oplossing van het extremisme neer te zetten'.

Gordon Brown volgt Tony Blair op als premier

De 56-jarige Schot Gordon Brown nam op 27 juni 2007 het premierschap over van Tony Blair die na tien jaar het moment gekomen achtte zijn functie neer te leggen. Brown stond al jaren in de wachtkamer om hem op te volgen. De nieuwe regeringsleider beloofde dat de strijd tegen het internationale terrorisme van karakter zou veranderen: de vernietiging daarvan was in zijn ogen evengoed een gevecht van ideeën als een militaire strijd, zo bewees de oorlog in Irak volgens Brown. Hij was zich er van bewust dat de invasie daar niet alleen een splitsing in zijn Labour partij had veroorzaakt, maar in de gehele Britse maatschappij.

Blair wordt speciaal afgezant voor Midden-Oosten

Hoewel door de oorlog in Irak volgens velen de geloofwaardigheid van Tony Blair in het Midden-Oosten in het geding was, werd op de dag van zijn aftreden bekend dat de ex-

premier de rol van speciaal afgezant voor de genoemde regio op zich zou nemen. Dit gebeurde namens het zogenaamde 'Kwartet', te weten de Verenigde Staten, de Europese Unie, de Verenigde Naties en Rusland. Dit laatste land had aanvankelijk grote bezwaren, maar liet deze op het laatst varen.
De benoeming werd niet door iedereen met enthousiasme begroet, zo bleek terstond. Volgens dagblad de *Daily Mirror* 'zeiden zelfs gematigde Arabische bondgenoten dat de geloofwaardigheid van Blair in de regio aan diggelen lag'. Volgens velen zou de voormalige Amerikaanse president Clinton een meer voor de hand liggende keuze zijn geweest.

Brown stelt nieuw kabinet samen

Een dag na zijn aanstelling als premier presenteerde Brown zijn regering. De 41-jarige David Miliband zou als opvolger van Margaret Beckett de jongste minister van Buitenlandse Zaken worden sinds 1977. Sommige aanhangers van Blair wilden dat Miliband zich zou opwerpen als tegenkandidaat van Brown bij de opvolging van Blair, maar hij koos er voor de kandidatuur van Brown te steunen. De eveneens Schotse Alistair Darling zou de functie van vice-premier op zich nemen.
Blair had een dag eerder iedereen, 'vriend en vijand', het beste gewenst. 'Zo, dat was het. Het einde', merkte hij op. Hij zei dat het hem speet dat Britse troepen in Irak en Afghanistan gevaar liepen, maar bood niet zijn verontschuldigingen aan voor zijn besluit de Amerikanen te helpen bij hun militaire operaties in de twee genoemde landen. De nieuwe premier, Brown, had de natie herinnerd aan het motto dat zijn moeder hem had meegegeven: 'Ik zal mijn uiterste best doen.'

Ex-premier wordt bestuurslid van denktank WEF

Het World Economic Forum (WEF) maakte op 28 juni bekend dat Blair tot het bestuur was toegetreden. De Zwitserse denktank organiseerde jaarlijks een bijeenkomst voor de internationale politieke en economische elite in Davos. 'Tony Blair geeft het Forum een schat aan ervaring en kennis op alle terreinen die op de globale agenda voorkomen en hij zal zeker essentieel zijn in het ontwikkelen van onze activiteiten', merkte de oprichter van het WEF, Klaus Schwab, op. Evenals de andere leden kreeg Blair voor zijn werkzaamheden slechts een onkostenvergoeding. De denktank, die door 1.000 grote bedrijven financieel gesteund werd, promootte vooral de samenwerking tussen de private en publieke sector.

Samenstelling regering Groot-Brittannië
(28 juni 2007)

Premier, tevens minister van de Rijksoverheid
Gordon BROWN

Vice-premier, tevens minister van Financiën
Alistair DARLING

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Jacqui SMITH
Buitenlandse Zaken en Gemenebestaangelegenheden
David MILIBAND
Cultuur, Media en Sport
James PURNELL
Defensie en Schotland
Des BROWNE
Gemeenschappen en Lokaal Bestuur
Hazel BLEARS
Gezondheidszorg
Alan JOHNSON
Handel, Industrie en Bedrijfsleven
John HUTTON
Innovatie, Universiteiten en Vakopleidingen
John DENHAM
Internationale Ontwikkeling
Douglas ALEXANDER
Justitie
Jack STRAW
Kinderen, Schoolzaken en Familieaangelegenheden
Ed BALLS
Milieu, Voedsel en Landelijke Aangelegenheden
Hilary BENN
Noord-Ierland
Shaun WOODWARD
Transport
Ruth KELLY
Vrouwenaangelegenheden en Gelijkheid van Vrouwen
Harriet HARMAN
Werkgelegenheid en Pensioenen
Peter HAIN
Zonder Portefeuille
Ed MILIBAND

Arrestaties na verhinderde aanslagen

Een Jeep Cherokee waarmee klaarblijkelijk een aanslag was gepland, reed op 30 juni 2007 met grof geweld een terminal in op de luchthaven van Glasgow. Er vielen slechts enkele lichtgewonden. De politie meende dat de aanslag in relatie stond met twee in Londen, de dag daarvoor ontdekte autobommen. Voor de autoriteiten was dit aanleiding de waarschuwingsfase 'kritiek' uit te roepen – het hoogste niveau van waakzaamheid. De terroristische activiteiten kwamen als een verrassing, want zowel de politie als de geheime dienst M15 hadden geen aanwijzingen dat er iets zou gaan gebeuren.
In de Verenigde Staten werden de beveiligingsmaatregelen eveneens verscherpt.

JUSTITIE

Veroordelingen wegens beramen terreuraanslagen

Op 15 juni 2007 veroordeelde een rechtbank in Londen zeven mannen tot gevangenisstraffen van 15 tot 26 jaar voor het plannen van terreurdaden. Zes van de zeven hadden schuld bekend. De in Groot-Brittannië woonachtige mannen zouden rond de Britse moslim Dhiren Barot een cel hebben gevormd die tussen 2001 en 2004 aanslagen met explosieven plande in eigen land en de Verenigde Staten. Onder meer het hoofdkantoor van het Internationaal Monetair Fonds in Washington D.C. stond op de lijst van te treffen doelen. De verdachten waren in 2004 aangehouden.

Britse justitie laat gevangenen vervroegd vrij vanwege cellentekort

Minister van Justitie Lord Falconer liet op 19 juni 2007 weten dat de Britse regering had besloten duizenden gedetineerden eerder in vrijheid te stellen. De tijdelijke maatregel werd genomen in verband met het cellentekort en gold alleen voor gevangenen die tot maximaal vier jaar waren veroordeeld vanwege drugshandel, inbraak of oplichting. Dit betekende dat burgers die vastzaten voor geweldsdelicten of een seksueel getint misdrijf, niet vrijkwamen.
Premier Blair gold als voorstander van een streng justitieel beleid en dat weerspiegelde zich in de justitiële cijfers: er zaten op dat moment ruim 81.000 mensen vast – ongeveer 20.000 meer dan toen Blair tien jaar daarvoor aantrad. Er waren al plannen om 8.000 nieuwe cellen te bouwen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Britse wetgeving geldt ook in buitenlandse gevangenissen

De zogenaamde Law Lords bepaalden op

13 juni 2007 dat de Britse wetten inzake mensenrechten niet alleen van kracht waren in Groot-Brittannië, maar ook in overzeese detentiecentra. Britse militairen waren dus in Britse gevangenissen waar ook ter wereld gebonden aan dezelfde voorschriften.
In 2003 was in een Britse gevangenis in de stad Basra de Irakees Baha Mousa overleden na ernstig mishandeld te zijn. Nabestaanden probeerden vervolgens hun recht te halen in Groot-Brittannië, maar het ministerie van Defensie was van mening dat de kwestie niet onder de Britse jurisdictie viel. Omdat het geval zich in een huis van bewaring had afgespeeld, wezen de Law Lords die opvatting af. De zaak van vijf Irakezen die op straat waren doodgeschoten, werd door hen niet ontvankelijk verklaard omdat de Britse regels alleen in detentiecentra golden.

NOORD-IERLAND

Geen politieagenten en soldaten voor gerecht wegens dood IRA-advocaat

Het Brits Openbaar Ministerie maakte op 25 juni 2007 bekend dat er geen voormalige politieagenten van de Royal Ulster Constabulary (RUC) en soldaten van de Force Research Unit (FRU) voor de rechtbank hoefden te verschijnen voor het in 1989 ombrengen van Patrick Finucane. Deze advocaat uit Belfast had zich gespecialiseerd in de verdediging van leden van het Ierse Republikeinse Leger (IRA). Hij werd doodgeschoten door de Ulster Defence Association (UDA) die te vuur en te zwaard de IRA bestreed.

Volgens Pamela Atchison van het OM in Belfast had de moord te lang geleden plaatsgevonden en waren cruciale getuigen, zoals de dubbelspion Brian Nelson die namens het leger in de UDA was geïnfiltreerd, overleden. Eerder was de UDA-schutter Ken Barrett veroordeeld voor de moord, maar hij kwam in 2006 op vrije voeten als gevolg van een amnestieregeling in de Vredesakkoorden van 1998.

In Noord-Ierland werkzame politiemensen krijgen schadevergoeding

Een rechter in Belfast bepaalde op 29 juni 2007 dat duizenden politiemensen die in Noord-Ierland hadden gewerkt of er nog werkten, recht hadden op een schadevergoeding omdat de stress waaronder ze moesten werken nooit goed behandeld was. De zaak was aangespannen door meer dan 5.000 vroegere en actieve politiebeambten. Zij waren doelwit van het Ierse Republikeinse Leger (IRA), hetgeen bij velen trauma's had veroorzaakt. Hen was bijvoorbeeld aangeraden altijd een wapen bij zich te dragen en bij gebruik van hun auto eronder te kijken om te zien of er geen bom bevestigd was. De maatregelen konden niet verhinderen dat ruim 300 politiebeambten omkwamen en duizenden verminkt raakten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Mediaberichten over smeergeld voor Saoedische prins bij wapenaankoop

De *BBC* meldde op 6 juni 2007 dat in een nog te verschijnen rapport te lezen viel dat het Britse bedrijf BAE Systems tien jaar lang jaarlijks een grote som geld naar twee bankrekeningen van de Saoedische ambassade in Washington had gestuurd. Het geld was bestemd voor prins Bandar bin Sultan die namens Saoedi-Arabië de onderhandelingen voerde over de aankoop in 1985 van honderd Britse gevechtsvliegtuigen. De betalingen waren geautoriseerd door het Britse ministerie van Defensie en officieel getypeerd als honoraria voor marketingdiensten. BAE Systems beweerde dat het wapenakkoord, dat bekend stond als het Al-Yamamah programma, was gesloten tussen beide regeringen. Betalingen waren op dat niveau eveneens goedgekeurd.

Zaak zou in de doofpot beland zijn

Dagblad *The Guardian* beschuldigde korte tijd later procureur-generaal Lord Goldsmith er van details inzake de geheime betalingen voor de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) te hebben verborgen. In een reactie noemde Lord Goldsmith deze aantijging 'absoluut onwaar' en ook prins Bandar bin Sultan ontkende categorisch smeergeld te hebben ontvangen.

De OESO was zelf met een onderzoek begonnen nadat het Serious Fraud Office (SFO) haar eigen onderzoek in december 2006 had stopgezet. Dit laatste was gebeurd omdat de Britse betrekkingen met Saoedi-Arabië dreigden te verslechteren waardoor duizenden Britten hun baan konden verliezen.

'Geen bewijs dat CIA gebruik maakte van Britse vliegvelden'

Een achttien maanden durend onderzoek van de Britse politie wees op 8 juni 2007 uit dat er geen bewijzen waren dat de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) gebruik had gemaakt van Britse vliegvelden om terreurverdachten naar andere landen te transporteren. De mensenrechtenorganisatie Liberty had beweerd dat dit was gebeurd, waarna de Association of Chief Police Officers had besloten de zaak te laten onderzoeken. Volgens geruchten waren sinds 2001 meer dan 210 CIA-vliegtuigen in Groot-Brittannië geland. De directeur van Liberty, Shami Chakrabarti, noemde het onderzoeksresultaat een verzinsel en hij vroeg zich openlijk af of er daadwerkelijk naar was gestreefd achter de waarheid te komen.

Lagerhuis wijst onderzoek naar Irak-oorlog af

De motie van de oppositionele Conservatieven een formeel onderzoek te beginnen naar de deelname van Groot-Brittannië aan de oorlog in Irak, werd op 11 juni 2007 met een kleine meerderheid verworpen. Het Lagerhuis schaarde zich daarmee achter premier Tony Blair, die een onderzoek op dat moment afwees omdat de Britse troepen nog steeds gevechtshandelingen verrichtten. Daarnaast werd een motie aangenomen van de regering waarin werd bepaald dat een onderzoek de aandacht zou afleiden van de belangrijkste taak, namelijk de opbouw van het land na de val van dictator Saddam Hoessein.

De oorlog in Irak was in hoge mate impopulair in Groot-Brittannië. De leider van de Conservatieven, Liam Fox, benadrukte dat een evaluatie van de gebeurtenissen nieuwe fouten in de toekomst kon voorkomen.

Schrijver Salman Rushdie tot ridder geslagen

De Britse vorstin Elisabeth II verleende op 15 juni 2007 de controversiële schrijver Salman Rushdie een onderscheiding. Hij mocht voortaan 'sir' voor zijn naam zetten vanwege zijn verdiensten voor de literatuur.

Tegen de auteur van *De Duivelsverzen* was in 1989 door de Iraanse ayatollah Khomeiny een doodvonnis uitgesproken omdat hij de profeet Mohammed zou hebben beledigd, waarna Rushdie geen andere mogelijkheid zag dan vele jaren onder te duiken. In 1998 werd het vonnis door Iran officieel ingetrokken, maar sommige aanhangers van de islam meenden dat het onmogelijk was een fatwa in te trekken. Niettemin verscheen Rushdie vanaf 1999 weer vaker in het openbaar.

Besluit roept weerstand op

Veel vertegenwoordigers van de islam vatten de beslissing Rushdie in de adelstand te verheffen op als een belediging van hun geloof, dat door 1,5 miljard moslims in de wereld werd beleden.
Het besluit riep niet alleen in Iran, maar ook in Pakistan veel weerstand op. In Teheran werd de Britse ambassadeur ontboden nadat het Iraanse bewind het besluit een provocatie had genoemd. Pakistan vond dat de gang van zaken gekenmerkt werd door een totaal gebrek aan gevoeligheid. De minister van Religieuze Zaken uit Pakistan, Mohammad Ejaz ul-Haq, verklaarde dat de ridderorde door terroristen als motief gebruikt zou kunnen worden om een zelfmoordaanslag te rechtvaardigen.

(Vorige berichten pagina 319/3 e.v. - 2007)

ITALIË

BINNENLAND

Oppositie boekt succes bij lokale verkiezingen

Bij lokale verkiezingen van 28 en 29 mei 2007 behaalde de centrum-rechtse oppositie goede resultaten zonder dat overigens sprake was van een beslissende overwinning. In sommige steden was een tweede ronde nodig, die gehouden werd op 10 en 11 juni. Het ging om verkiezingen voor ongeveer een tiende van alle Italiaanse gemeenten – 856 van de ca. 8.000 – en voor gouverneurs in 7 van de 104 provincies.
Centrum-rechts won de steden Alessandria, Asti, Gorizia, Monza en Verona terug van centrum-links dat deze bij de voorgaande verkiezingen, vijf jaar eerder, had overgenomen. Ook behield centrum-rechts haar machtsbasis in Come en Belluna. De grootste stad waar kon worden gestemd, Genoa, bleef echter in handen van centrum-links, dat bovendien het traditioneel rechtse Agrigento op Sicilië overnam. Ook Aquila, de regionale hoofdstad van de Abruzzo regio, en de zuidelijke stad Taranto in de regio Apulia viel in haar handen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Fusie Capitalia en UniCredit doet grootste bank in eurozone ontstaan

De raden van bestuur van de Italiaanse banken Capitalia en UniCredit gingen op 20 mei 2007 akkoord met een fusie, die de grootste bank in de eurozone zou doen ontstaan. In heel Europa was alleen het Britse HSBC groter en op wereldschaal zouden nog maar vijf banken groter zijn. Capitalia werd voor 21,8 miljard euro overgenomen door UniCredit, de grootste bank van Italië. De nieuwe combinatie, die door zou gaan onder de naam UniCredit, had een geschatte beurswaarde van bijna 100 miljard euro. Wereldwijd zou ze 9.200 filialen tellen en 40 miljoen klanten. Het totale vermogen werd geschat op 960 miljard euro.

De belangrijkste aandeelhouders van Capitalia stemden eveneens in met de overname. Daaronder ook het Nederlandse ABN Amro, dat als grootste individuele aandeelhouder een belang van tegen de 9 procent had. De overige aandeelhouders moesten in juli of augustus nog hun goedkeuring geven en daarnaast was onder meer toestemming vereist van de Italiaanse centrale bank.
Lange tijd werd Capitalia gezien als een overnamedoelwit voor buitenlandse banken. Door de fusie, die aan het begin van het vierde kwartaal moest zijn afgerond, bleef ze nu echter in Italiaanse handen.

JUSTITIE

Verdachten van moord op Italiaanse bankier Calvi vrijgesproken

Een rechtbank in Rome sprak op 6 juni 2007 vijf personen vrij van betrokkenheid bij de moord in juni 1982 op de Italiaanse bankier Roberto Calvi. De verdachten waren de voormalige Siciliaanse maffiabaas Pippo Calo, twee zakenlieden, de ex-vrouw van een van hen en de chauffeur c.q. bodyguard van Calvi. De openbaar aanklager had voor de vrouw vrijspraak gevraagd, maar tegen de andere vier levenslang geëist. De rechtbank meende echter dat er tegen geen van hen afdoende bewijs bestond.

Calvi was voormalig directeur van de Banco Ambrosiano, die via een frauduleus faillissement in 1982 ten onder ging. Hij werd daarop aangeklaagd voor een groot aantal financiële misdrijven waaronder het witwassen van grote bedragen. Op 17 juni van dat jaar werd hij in Londen dood teruggevonden, officieel na zelfmoord. Omdat zowel zijn familie als openbaar aanklagers aan deze lezing twijfelden, kwam er in 2002 een nieuw justitieel onderzoek.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Demonstratie tegen gelijke rechten voor ongetrouwden en homokoppels

Op 12 mei 2007 gingen enkele honderdduizenden mensen in Rome de straat op om te demonstreren tegen een wetsvoorstel dat rechten toekende aan mensen die ongehuwd samenwoonden en aan paren van hetzelfde geslacht. Het zogeheten homohuwelijk werd er niet mee gelegaliseerd. De Italiaanse regering had het voorstel in februari goedgekeurd, maar het moest nog in het parlement behandeld worden.

De betoging onder de naam Familiedag was georganiseerd door katholieke groeperingen en gezinsverenigingen. Hoewel Italiaanse bisschoppen zich achter de doelen van de demonstratie hadden gesteld, werd deze formeel niet ondersteund door het Vaticaan. Als hoeder van het traditionele gezinsleven van man en vrouw had het echter wel haar weerstanden tegen het wetsvoorstel geuit. Tegelijk met de demonstratie werd ook een tegenbetoging gehouden, bijgewoond door zo'n tienduizend mensen die het voorstel steunden.
Aan de Familiedag werd onder anderen deelgenomen door voormalig premier Silvio Berlusconi. Opvallend was verder de verdeeldheid die er ondanks het besluit van februari bestond binnen de partijen die deelnamen aan de centrum-linkse regeringscoalitie. Sommige politici van regeringspartijen namen deel aan de Familiedag, terwijl anderen juist meededen aan de tegendemonstratie.

(Vorige berichten pagina 258/2 - 2007)

NEDERLAND

BINNENLAND

Nieuwe Eerste Kamer geïnstalleerd

Op 12 juni 2007 werden de 75 nieuw gekozen leden van de Senaat geïnstalleerd. Het aantal zetels dat de in totaal tien politieke partijen hadden behaald, was al op 31 mei door de Kiesraad bekendgemaakt, nadat de op 7 maart gekozen leden van de Provinciale Staten hun stem hadden uitgebracht.

Er werden vijf personen via voorkeurstemmen in de Eerste Kamer gekozen: Hans Klein Breteler van het Christen-Democratisch Appèl (CDA), Joyce Sylvester van de Partij van de Arbeid (PvdA), Düzgün Yildirim van de Socialistische Partij (SP), Jan Laurier van GroenLinks (GL) en Hans Engels van Democraten 66 (D66).

Voorzitter en ondervoorzitters gekozen

Op 19 juni werd Yvonne Timmerman-Buck (CDA) met 71 van de 73 stemmen gekozen tot voorzitter van de Eerste Kamer. Zij was de enige kandidaat voor de functie.
Een week later, op 26 juni, koos de Senaat ook haar ondervoorzitters. Heleen Dupuis van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) werd gekozen tot eerste ondervoorzitter, met 63 van de 66 uitgebrachte stemmen. Klaas de Vries (PvdA) werd met 54 van de 66 stemmen tot tweede ondervoorzitter gekozen.

Vierde kabinet-Balkenende presenteert uitwerking regeerakkoord

Het kabinet-Balkenende IV bereikte op 26 mei 2007 een akkoord over het Beleidsprogramma 2007-2011, dat de nadere uitwerking was van het eerder gesloten regeerakkoord tussen het Christen-Democratisch Appèl (CDA), de Partij van de Arbeid (PvdA) en de ChristenUnie (CU).
Vervolgens maakten premier Jan-Peter Balkenende en de vice-premiers Wouter Bos en André Rouvoet op 14 juni de inhoudelijke details van het programma bekend. Het bestond uit 74 voorstellen, die mede waren opgesteld aan de hand van de gesprekken die kabinetsleden gedurende honderd dagen hadden gevoerd met burgers en organisaties.

Gekozen in de Eerste Kamer

Christen-Democratisch Appèl (CDA) 21 zetels
R.H. van de Beeten
M.L. Bemelmans-Videc
S.Ch. van Bijsterveld
H.A. Doek
A.H.M. Dölle
P.H.J. Essers
H. Franken
A.A.E. Goyert
J.A.M. Hendrikx
J.S.J. Hillen
E.J. Janse de Jonge
J.J.A.H. Klein Breteler
K.M.L. Leunissen
P.R.H.M. van der Linden
P.W.L. Russell
G.H. Terpstra
Y.E.M.A. Timmerman-Buck
H.C.M. Vedder-Wubben
G. de Vries-Leggedoor
F.J.M. Werner
R. Willems

Partij van de Arbeid (PvdA) 14 zetels
S.J. van Driel
J.H. Eigeman
C.E.Th.M. Haubrich-Gooskens
F. Leijnse
M.Y. Linthorst
M.C. Meindertsma
P.L. Meurs
H.C.P. Noten
K. Putters
J.P. Rehwinkel
J.J. Sylvester
I.Y. Tan
K.G. de Vries
M. Westerveld

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) 14 zetels
E. Asscher
G.J.J. Biermans
A. Broekers-Knol
H.M. Dupuis
A.W. Duthler
G.J. de Graaf
L.M.L.H.A. Hermans
P.H. Hofstra
W.H. Huijbregts-Schiedon
F.E. van Kappen
E.M. Kneppers-Heynert
U. Rosenthal
S. Schaap
P. Swenker

Socialistische Partij (SP) 12 zetels
A. Elzinga
G.H.M.M. ten Horn
M.J.M. Kox
A.H. Meulenbelt
P.W.J. Peters
A.C. Quik-Schuijt
G.A.Th.M. Reuten
C. Slager
T.M. Slagter-Roukema
E.M.A. Smaling
A. Vliegenthart
D. Yildirim

GroenLinks (GL) 4 zetels
B. Böhler
J.P. Laurier
M.H.A. Strik
Ch.P. Thissen

ChristenUnie (CU) 4 zetels
R. de Boer
R. Kuiper
E.F. Lagerwerf-Vergunst
E. Schuurman

Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) 2 zetels
G. van den Berg
G. Holdijk

Democraten 66 (D66) 2 zetels
J.W.M. Engels
A.G. Schouw

Onafhankelijke Senaatsfractie (OSF) 1 zetel
H. ten Hoeve

Partij voor de Dieren (PvdD) 1 zetel
N.J. Koffeman

Extra uitgaven en lastenverlichting

Voor de periode 2007-2011 werd 7 miljard euro uitgetrokken voor nieuw beleid en 3 miljard euro voor lastenverlichting. De 7 miljard beleidsgelden gingen naar de zes speerpunten in de kabinetsdoelstellingen:
- Sociale samenhang (2.500 miljoen euro);
- Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie (1.775 miljoen);
- Duurzame leefomgeving (900 miljoen);
- Overheid en dienstbare publieke sector (725 miljoen);
- Veiligheid, stabiliteit en respect (700 miljoen);
- Een actieve internationale en Europese rol (400 miljoen).
- De 3 miljard lastenverlichting werd als volgt verdeeld:
- arbeidsparticipatie (1.200 miljoen);
- koopkrachtbeleid (800 miljoen);
- economische structuur (500 miljoen);
- kinderen en gezin (500 miljoen).

• Deze 10 miljard extra moest worden opgebracht door ombuigingen, lastenverzwaringen en extra inkomsten als gevolg van de verwachte hogere economische groei.

Belangrijkste concrete voorstellen

Sociale samenhang
- Elke wijk krijgt een Centrum Jeugd en Gezin (CJG) waar ouders hulp kunnen krijgen bij de opvoeding.
- Vanaf 2009 gebruikt de gehele jeugdgezondheidszorg het Elektronisch Kinddossier.
- De wachttijd in de jeugdzorg wordt maximaal negen weken. Bij nood grijpt men binnen een week in.
- Van de gezonde volwassenen moet 80 procent werken in 2016.
- Het kabinet wil 200.000 mensen die zonder hulp moeilijk aan een baan komen, aan het werk helpen.
- Er gaat 700 miljoen euro naar kinderopvang.
- Scholen krijgen 1 miljard euro extra, onder meer om leraren te werven.
- Het aantal voortijdig schoolverlaters moet halveren tot 35.000 in 2012.
- De brede school, die ook buitenschoolse opvang en sport biedt, wordt gestimuleerd, om te beginnen in veertig probleemwijken.
- Boeken worden vanaf 2009/2010 gratis op alle scholen.

Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie
- De kwaliteit van het hoger onderwijs moet omhoog, onder meer door het belonen van kwaliteit, onderwijsinzet en prestaties en door extra beurzen voor topstudenten.
- De uitval in het hoger onderwijs, vooral die onder allochtone studenten, moet worden teruggedrongen.
- De verstrekking van zogeheten innovatievouchers wordt uitgebreid, onder meer voor het midden- en kleinbedrijf.
- Het moet administratief eenvoudiger worden om een BV te stichten.
- Er komen microkredieten voor startende ondernemers, vooral in de veertig probleemwijken.
- Er gaat extra geld voor kennisontwikkeling naar Eindhoven (medische technologie), Groningen (duurzame energie) en Wageningen (voedsel en gezondheidszorg).

Duurzame leefomgeving
- Per jaar moet er 2 procent op energie worden bespaard en het aandeel duurzame energie moet omhoog naar 20 procent in 2020.
- De uitstoot van broeikasgassen moet in 2020 zijn gedaald met 30 procent in vergelijking met 1990.
- Klimaatvriendelijke producten en diensten moeten goedkoper worden.
- Er moeten jaarlijks 80.000 tot 100.000 nieuwe woningen worden gebouwd, waarvan tussen de 25 en 40 procent binnen de bestaande bebouwing.
- Rond de steden moet in zes jaar 16.000 hectare groen gebied zijn gerealiseerd.
- In 2011 moet 5 procent van de stallen diervriendelijk zijn.

Overheid en dienstbare publieke sector
- Het aandeel vrouwen en allochtonen in rijksdienst moet groter worden.
- Burgerschapsvorming wordt onderdeel van het primair onderwijs. Daarin staan vooral democratische waarden en verantwoordelijkheden voor individuele burgers en instellingen centraal.
- Bij het terugdringen van de administratieve lasten voor burgers wordt vooral aandacht gegeven aan de belangrijkste ergernissen van burgers, zoals lange wachttijden, het steeds weer moeten opgeven van personalia, onbegrijpelijke taal, te veel vergunningen en het ingewikkelde juridische proces bij het indienen van klachten.
- Jongeren moeten actief of passief in aanraking komen met kunst en cultuur en de Nederlandse geschiedenis.

Veiligheid, stabiliteit en respect
- Gedragscodes voor buurten, scholen en sportverenigingen moeten onderling respect afdwingen.
- Geweldsdelicten worden met 19 procent teruggedrongen, met extra aandacht voor huiselijk en eergerelateerd geweld.
- Het aantal vermogensdelicten moet met 5 procent afnemen.
- Criminaliteit tegen bedrijven moet met 25 procent dalen.
- Er komen 500 forensische assistenten bij de politie, vooral om inbraken te onderzoeken. Het opheldering spercentage moet met 15 procent worden verhoogd.
- Een meldpunt moet ervoor zorgen dat het aantal fietsdiefstallen met 100.000 afneemt.
- In 2010 moet fysieke en ernstige sociale overlast met een kwart zijn afgenomen.
- Fraude en cybercrime worden harder aangepakt.
- Grote steden krijgen veiligheidshuizen waarin overheidsinstellingen samenwerken om overlast te verminderen.

Een actieve internationale en Europese rol
- De doelstellingen van internationale vredesmissies als in Afghanistan moeten realistisch en haalbaar zijn. Om daarvoor draagkracht te verwerven, moeten Nederlandse inspanningen daadwerkelijk leiden tot opbouw en stabiliteit.
- De ministers van Justitie, Economische Zaken en Binnenlandse Zaken krijgen een ondersteunende rol bij ontwikkelingssamenwerking.
- Een nieuw Europees verdrag moet tegemoet komen aan de verwachtingen van burgers. Het moet beantwoorden aan de doelstellingen van een democratisch Europa met minder regels, meer openheid en een moderne begroting.
- Er komt in 2008 50 miljoen en de jaren daarna 100 miljoen euro voor het stimuleren van duurzame energie in het buitenland. Rwanda en Burundi worden ondersteund in hun energiebeleid en Indonesië krijgt hulp om de bossen te beschermen.

Ontleend aan *NRC-Handelsblad*

Omstreden Betuweroute in gebruik genomen

Op 16 juni 2007 werd na een bouwtijd van meer dan tien jaar de spoorlijn Rotterdam-Zevenaar geopend. Deze 160 kilometer lange, dubbelsporige goederenspoorweg was beter bekend als de Betuweroute en werd meestal aangeduid met de onjuiste naam Betuwelijn, de officiële aanduiding voor de spoorlijn Elst-Geldermalsen-Dordrecht. De Betuweroute werd in gebruik gesteld door koningin Beatrix en minister Verkeer en Waterstaat Camiel Eurlings.

De aanleg van de spoorroute was zeer omstreden. Een belangrijk punt van kritiek waren de enorme kostenoverschrijdingen. In 1995 was een budget beschikbaar van 2,53 miljard euro, maar de uiteindelijke kosten bleken uit te komen op 4,7 miljard. De Tijdelijke Commissie Infrastructuurprojecten, een onderzoekscommissie van de Tweede Kamer onder voorzitterschap van Adri Duivesteijn van de Partij van de Arbeid (PvdA), concludeerde in 2004 dat nut en noodzaak van de spoorlijn nooit goed waren onderzocht. Het Centraal Planbureau stelde datzelfde jaar dat de Betuweroute overbodig was en de aanlegkosten niet konden worden terugverdiend. De Algemene Rekenkamer hekelde in 2001 de systematische weigering van het ministerie om het alternatief van capaciteitsuitbreiding van de binnenvaart te onderzoeken, een optie die aanzienlijk minder kosten met zich mee zou kunnen brengen. Ook enkele topambtenaren keerden zich tegen de spoorlijn omdat deze verliesgevend zou zijn.

Voor de Betuweroute moesten een aantal bewoners en ondernemers wijken. Het aantal afgebroken woningen en bedrijfspanden werd geschat op minimaal vierhonderd. Omdat de lijn een route volgde door een van de mooiste gebieden van Nederland, werden er ook milieubezwaren ingebracht. Actievoerders van GroenFront! streden tegen het project vanwege de ecologische gevolgen en nog op de dag van de opening lieten zij hun bezwaren via acties horen. Ook andere milieuorganisaties als de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland hadden milieubezwaren. Er werden vanwege deze en andere bezwaren rond de 130 processen tegen de overheid gevoerd.

Veelal werd het doorzetten van de Betuweroute gezien als exemplarisch voor bestuurlijke arrogantie, onder andere omdat op-

eenvolgende kabinetten critici op afstand hielden. Zo werden met Duitsland, waarnaar de lijn zou moeten worden doorgetrokken, gedetailleerde afspraken over de uitvoering van het project gemaakt terwijl er nog hoorzittingen met belanghebbenden plaatsvonden. Het ministerie zou met name de lobby van de transportsector hebben gevolgd. Deze vertegenwoordigde intussen nog een van de weinige positieve geluiden uit de samenleving jegens het in gebruik nemen van de Betuweroute. Zij meende dat er dringend behoefte was aan de moderne en snelle vorm van capaciteitsuitbreiding die deze route bood.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Warenhuis Hema verkocht aan Britse investeerders

Detailhandelsconcern Maxeda, moederbedrijf van de Hema, maakte op 1 juni 2007 bekend dat het populaire warenhuis was verkocht aan het Britse private-equityfonds Lion Capital. Het was onbekend welk bedrag er met de overname was gemoeid. De Hema, die in 2006 een omzet had van 1,3 miljard euro en ruim 10.000 mensen in dienst had, zou haar koers onder de nieuwe eigenaar voortzetten en het aantal winkels uitbreiden. Het in 2004 opgerichte Lion Capital investeerde vooral in de consumentensector in verscheidene Europese landen. Bij Maxeda waren 44.000 werknemers in dienst – in België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland en Spanje. Het was het vroegere Vendex, waartoe ook de warenhuizen Vroom & Dreesmann (V&D), Bijenkorf en Praxis behoorden. Vendex werd in juli 2004 gekocht door het consortium van investeerders VDXK Acquisition BV, onder leiding van Kohlberg Kravis Roberts & Co (KKR).

Zorgverzekeraar Achmea neemt concurrent Agis over

Zorgverzekeraars Achmea en Agis kondigden op 14 juni 2007 aan dat zij voor het eind van het jaar samen zouden gaan. Bij de twee bedrijven waren in totaal 4,7 miljoen verzekerden aangesloten. Daarmee zou de combinatie de grootste zorgverzekeraar van Nederland worden, gevolgd door de eveneens in 2007 gevormde combinatie van Univé-VGZ-IZA-Trias (UVIT) met 4,2 miljoen verzekerden. De overname behoefde nog wel goedkeuring van de toezichthouders: de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa), de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en De Nederlandsche Bank (DNB).
Agis zou een autonoom bedrijfsonderdeel binnen Achmea worden. De drijfveer achter de vorming van deze combinatie lag in de wens tot schaalvergroting, dat een antwoord moest zijn op de grote concurrentie die na invoering van het nieuwe zorgstelsel per 1 januari 2006 was ontstaan. Veel verzekeraars boden lage premies om klanten te werven, maar daardoor leden zij gezamenlijk honderden miljoenen euro verlies.
Achmea en Agis stelden dat er door hun samengaan geen ontslagen zouden vallen. Beide bedrijven afzonderlijk waren echter wel tot een reorganisatie overgegaan. In 2006 had Achmea ongeveer 3.600 mensen in dienst, maar het was bezig het personeelsbestand af te slanken naar 3.000. Bij Agis, waar nu ca. 1.500 mensen werkten, was de reorganisatie al ten einde. Daardoor hadden 400 mensen hun baan verloren.

JUSTITIE

Tweede Kamer stemt in met generaal pardon voor ruim 25.000 asielzoekers

Op 7 juni 2007 stemde een meerderheid van de Tweede Kamer in met de pardonregeling voor asielzoekers die vóór april 2001 – toen de nieuwe Vreemdelingenwet in werking trad – een aanvraag hadden ingediend waarop negatief was beslist, maar die (illegaal) in Nederland waren gebleven en veelal ingeburgerd waren geraakt. De al jaren door de meeste oppositiepartijen geëiste pardonregeling had in december 2006 geleid tot een constitutionele crisis, nadat de Tweede Kamer in de progressievere samenstelling van na de verkiezingen de maand ervoor een motie had aangenomen om de uitzetting van asielzoekers op te schorten in afwachting van een door een nieuw kabinet uit te werken generaal pardon. Tegen Rita Verdonk, de toenmalige minister van Vreemdelingenzaken en Integratie in het demissionaire kabinet, werd een motie van wantrouwen aangenomen omdat zij weigerde de kamermotie uit te voeren. Haar partij, de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), bleef haar steunen zodat Verdonk in het kabinet bleef. Wel moest zij haar portefeuille Vreemdelingenzaken overdragen.
De grootste regeringspartij, het Christen-Democratisch Appèl (CDA), had het beleid van Verdonk altijd gesteund maar nadat het in februari 2007 weer was gaan regeren in een coalitie met de Partij van de Arbeid (PvdA) en de ChristenUnie (CU), maakte het een ommezwaai. De twee andere partijen waren steeds al voor het generaal pardon geweest. De regeling zou concreet worden uitgewerkt door de nieuwe staatssecretaris van Justitie, Nebahat Albayrak (PvdA). Zij sloot daartoe op 27 april een akkoord met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), aangezien de gemeenten een belangrijke rol in de pardonregeling zouden spelen.

De inhoud van de regeling

Volgens een schatting van Albayrak kwamen tussen de 25.000 en 30.000 mensen voor het pardon in aanmerking. Zij zouden in eerste instantie een verblijfsvergunning krijgen voor één jaar, alsmede het recht om te werken. Daarna volgde automatisch een vergunning voor onbepaalde tijd. Ook gezinsleden van iemand die onder het pardon viel, konden een verblijfsvergunning krijgen. Voor de huisvesting van de asielzoekers die met succes een beroep deden op de pardonregeling stelde het kabinet 55 miljoen euro beschikbaar.
De gemeenten, in het bijzonder de burgemeesters, kregen een specifieke taak ten aanzien van een deel van de asielzoekers die mogelijk voor legalisering in aanmerking kwamen. Het ging om degenen die niet vóórkwamen in het registratiesysteem van de Integratie- en Naturalisatiedienst.
Wilden zij toch in aanmerking komen, dan kon dat alleen op voordracht van de burgemeester. Deze moest dan verklaren dat de betreffende persoon gedurende het hele jaar 2006 in de gemeente woonde. Ook moesten de gemeenten uiterlijk eind 2009 hebben gezorgd voor inburgering en huisvesting.
Een aantal categorieën was uitgezonderd, zoals mensen die een gevaar opleverden voor de openbare orde of veiligheid. Van meer dan duizend vreemdelingen stond vast dat zij geen verblijfsvergunning zouden krijgen, omdat van hen bekend was dat zij in het verleden oorlogsmisdaden hadden begaan. Ook partners en kinderen van oorlogsmisdadigers zouden Nederland moeten verlaten.
Uitgesloten waren voorts gezinsleden van mensen die zonder contract duurzaam sa-

menwoonden, dat wil zeggen niet getrouwd waren of een samenlevingscontract hadden gesloten. Datzelfde gold voor mensen wier asielaanvraag was afgewezen, vervolgens naar een andere lidstaat van de Europese Unie waren gegaan maar weer naar Nederland waren teruggestuurd. De progressieve oppositie wilde beide categorieën onder de regeling laten vallen, maar voorstellen in die richting zoals die werden verwoord door PvdA-kamerlid Hans Spekman konden door tegenstand van het CDA niet op voldoende steun rekenen.

Verzet van gemeenten

De meeste gemeenten hadden hun instemming betuigd met de pardonregeling. Op twee punten bleven er echter verschillen van mening.

De eerste kwestie betrof de (nood)opvang voor uitgeprocedeerde asielzoekers. Gemeenten zouden volgens het akkoord deze voorzieningen moeten afbouwen, omdat na het afgekondigde pardon de uitzetting van anderen die illegaal in het land verbleven, moest worden voortgezet. Tegenstanders van de regeling hadden er op gewezen dat zich opnieuw een groep illegalen zou vormen die voor legalisering in aanmerking wilde komen, hetgeen wederom de roep om een nieuwe clementieregeling zou doen ontstaan. Het kabinet wilde dit voorkomen door gemeenten geen opvang meer te laten bieden. Dit stuitte echter van de kant van een deel van de gemeenten op verzet. Zij beriepen zich er op een zorgplicht te hebben voor individuele mensen die in nood verkeerden.

Een tweede conflictpunt had betrekking op het verzoek dat staatssecretaris Albayrak op 26 juni aan de burgemeesters richtte om haar de namen door te geven van illegalen die zich hadden aangemeld voor de pardonregeling, maar die daarvoor niet in aanmerking bleken te komen. Meer dan een verzoek was het niet, omdat burgemeesters hiertoe niet konden worden verplicht. De Haagse burgemeester Wim Deetman (CDA), tevens voorzitter van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), distantieerde zich op 29 juni schriftelijk van de oproep van Albayrak. Volgens hem behelsde het akkoord alleen het doorgeven van gegevens van illegalen die wel onder de regeling vielen.

Burgemeesters onderling waren het over deze kwestie overigens niet eens. PvdA-burgemeester Jacques Wallage van Groningen stelde dat 'de voorkant van de pardonregeling meer dan fatsoenlijk [is] geregeld'. Dan, zo stelde hij, 'moeten wij niet weglopen voor de vervelende achterkant'. Geheel anders was het commentaar van Ernst Bakker, burgemeester namens Democraten 66 (D66) in Hilversum. Hij weigerde om gegevens te verstrekken van illegalen die niet onder de regeling bleken te vallen. Hij noemde het 'verraad' om mensen aan te geven die in vertrouwen bij de burgemeester informeerden of zij voor het pardon in aanmerking kwamen.

Limburgse Hells Angels vrijgesproken van moord

Het gerechtshof in Amsterdam sprak op 15 juni 2007 veertien leden van de Nomads, de Limburgse afdeling van motorclub Hells Angels, vrij van drievoudige moord. Zij zouden op 11 februari 2004 in het clubhuis van de Angels in het dorp Oirsbeek bij Sittard-Geleen de leden Paul de Vries, Serge Wagener en Cor Pijnenburg met pistoolschoten hebben omgebracht of daaraan medeplichtig zijn geweest. Vermoed werd dat een conflict over een grote partij drugs de achtergrond van hun gewelddadige dood was geweest.
Op 17 maart 2005 had de rechtbank in Amsterdam tegen twaalf van de veertien verdachten gevangenisstraffen van zes jaar uitgesproken wegens medeplichtigheid aan doodslag. De twee anderen werden vrijgesproken. Het Openbaar Ministerie had toen levenslang tegen alle veertien geëist. De rechtbank stuitte toen al op het probleem niet te kunnen vaststellen wie de bewuste schoten had gelost. In hoger beroep trok het gerechtshof deze lijn op 15 juni 2007 verder door. De verdachten hadden de schijn tegen maar een bewijs kon niet worden geleverd, ook al omdat zij 27 zittingsdagen lang consequent gebruik hadden gemaakt van hun zwijgrecht. Het hof meende geen veroordeling uit te kunnen spreken omdat daarmee ook onschuldigen zouden worden bestraft. Het OM besloot tegen de uitspraak in cassatie te gaan bij de Hoge Raad.
Het OM deed ook bij verscheidene rechtbanken pogingen de Hells Angels als organisatie verboden te krijgen. Twee daarvan, de rechtbanken in Leeuwarden (maart) en Amsterdam (april), hadden de eis intussen afgewezen.

ONDERWIJS

Nederlands onderwijs vooral goed voor zwakke leerling

Op 25 juni 2007 presenteerde het Centraal Planbureau (CPB) het rapport *Excellence for productivity,* waarin werd geconcludeerd dat het Nederlandse onderwijs goede prestaties leverde voor zwakke leerlingen. Daarmee werd gedoeld op instellingen voor Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs (VMBO) en Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO). Hoewel er met name ten aanzien van VMBO-scholen terechte zorg bestond over het grote aantal vroegtijdige schoolverlaters, stelde het CPB dat dit net zo goed het geval was in het universitair onderwijs. Ten opzichte van de andere 29 landen die in het onderzoek werden betrokken, scoorde Nederland in de kwaliteit van zijn onderwijs hoog. Dat had het geheel te danken aan het onderwijs voor de zwakste 5 procent van de leerlingen, inclusief kinderen van immigranten. Daarin behoorde Nederland tot de topvijf. Tegelijkertijd presteerden in de internationale vergelijking hooggetalenteerde leerlingen en studenten in Nederland juist slechter. De beste 1 procent van de studenten en leerlingen kwam uit op de dertiende plaats in de internationale rangorde. De positie van Nederland daalde dus naarmate het vaardigheidsniveau hoger was.

GEZONDHEID EN ZORG

Beïnvloeding artsen door farmaceutische industrie ongewenst

Invloed van de farmaceutische industrie op behandelrichtlijnen was de titel van een in juni 2007 verschenen publicatie waarin de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) de druk hekelde die de farmaceutische industrie uitoefende op het voorschrijfgedrag van artsen. Als gevolg daarvan kregen patiënten niet altijd de medicijnen die volgens de stand van het wetenschappelijk onderzoek het beste voor hen waren. De farmaceutische industrie had volgens de IGZ vooral veel invloed op de behandelrichtlijnen die werden opgesteld door patiëntenorganisaties, die voor hun inkomsten steeds meer afhankelijk waren geworden van financiële bijdragen van deze industrie.
Het onderzoek werd verricht in opdracht van minister van Volksgezondheid Ab Klink

Nederland

naar aanleiding van de verschijning van het boek *Slikken* (2006) door Joop Bouma, onderzoeksjournalist voor dagblad *Trouw*. Daarin werd onder meer gewezen op het grote commerciële belang dat fabrikanten hadden bij gunstige vermeldingen van hun medicijnen in behandelrichtlijnen. De minister kondigde in een reactie aan meer zicht te willen krijgen op de beïnvloeding door de geneesmiddelenindustrie. Hij zou het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) en het Kwaliteitsinstituut voor de Gezondheidszorg CBO vragen om maatregelen ter vergroting van de transparantie.

Twee artsen in zaak rond Sylvia Millecam uit beroep gezet

Het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg (CTG) besloot op 19 juni 2007 om twee van de drie artsen tegen wie eerder al disciplinaire maatregelen waren getroffen in verband met de dood van Sylvia Millecam, uit hun beroep te zetten. Zij zouden als alternatief genezer hebben gefaald in de behandeling van de in 2001 aan borstkanker overleden actrice en in haar doorverwijzing naar de reguliere zorg.
Een van de artsen werd in 2006 al op last van het regionaal tuchtcollege in Amsterdam uit zijn vak gezet. De twee anderen werden toen voor respectievelijk een jaar en zes maanden geschorst. In hoger beroep moest nu ook een tweede arts zijn titel inleveren, terwijl voor de derde de schorsing van een jaar van kracht bleef.
Het Openbaar Ministerie had eind 2006 besloten geen strafrechtelijke vervolging tegen de artsen in te stellen. Volgens het OM had onderzoek te weinig aanwijzingen opgeleverd dat zij Millecam van een reguliere behandeling hadden afgehouden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Opnieuw Nederlandse slachtoffers in Afghanistan

Bij een zelfmoordaanslag in Tarin Kowt, hoofdstad van de Afghaanse provincie Uruzgan, kwam op 15 juni 2007 de twintigjarige militair Timo Smeehuijzen om het leven. Hij maakte deel uit van een militair konvooi, toen er een bomauto op in reed. Bij de aanslag vielen meer slachtoffers: negen Afghanen werden gedood en onder hen waren zeven kinderen. Ook raakten drie Nederlandse militairen gewond.

Drie dagen later vond de 44-jarige Nederlandse sergeant-majoor Jos Leunissen de dood en raakten drie andere militairen gewond. Leunissen, die diende bij het 13e Infanterie Bataljon Luchtmobiele Brigade uit Assen, stierf tijdens gevechten in de omgeving van de plaats Chora, waar al wekenlang hevig werd gevochten met Talibaanstrijders. Zijn preciese doodsoorzaak was niet bekend, maar hij was niet omgekomen door vijandelijk vuur.
Met de dood van de twee militairen kwam het aantal Nederlandse doden in Afghanistan uit op acht. Op 20 april was de 21-jarige korporaal Cor Strik van de Luchtmobiele brigade door vijandelijk vuur omgekomen en eerder vonden vier militairen de dood bij een ongeluk en pleegde één militair zelfmoord.

Verlenging vredesmissies

De Nederlandse regering zou in de zomer een besluit nemen over het al dan niet verlengen van de missie in Afghanistan, die werd uitgevoerd in het kader van de International Security Assistance Force (ISAF).
Op 22 juni deelde het kabinet wel mee al besloten te hebben tot verlenging van een drietal kleinere missies in Libanon, Irak en Bosnië-Herzegovina. Nederland zou zijn bijdrage aan de vredesmissie van de Verenigde Naties in Libanon met zes maanden verlengen tot januari 2008. De Nederlandse militairen die aan een missie in Irak deelnamen, zouden in elk geval blijven tot februari 2008. De aanwezigheid van Nederlandse militairen die in het kader van een missie van de Europese Unie in Bosnië-Herzegovina verbleven, werd tot juni 2008 verlengd.

Onderzoekscommissie: 'Geen marteling door Nederlanders in Irak'

Nederlandse militairen hebben zich bij het verhoren van gevangenen in Irak niet schuldig gemaakt aan marteling. Wel is bij de toegepaste ondervragingsmethoden het internationaal humanitair recht geschonden en zijn ook interne regels overtreden. Dat was de belangrijkste conclusie uit het op 18 juni 2007 openbaar gemaakte rapport van een door ex-minister van Defensie Henk Kamp ingestelde onderzoekscommissie. Deze commissie, die onder leiding stond van voormalig Tweede Kamerlid voor de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) Koos van den Berg, moest het waarheidsgehalte

Russische Federatie

onderzoeken van berichten zoals die in november 2006 in dagblad *de Volkskrant* waren verschenen. Nederlandse militairen zouden in 2003 in de Zuid-Iraakse provincie Al-Muthanna gedetineerden dusdanig slecht hebben behandeld dat er sprake was van marteling.
Op 18 juni werd eveneens gerapporteerd door de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD), die specifiek de ondervragingen door leden van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) onderzocht. Ook deze commissie zag geen aanwijzingen voor marteling en evenmin voor andere onrechtmatigheden.

Schending internationaal recht

De commissie-Van den Berg stelde wel vast dat de verhoren onder dwang plaatsvonden, hetgeen in strijd was met het internationaal humanitair recht. Het ging hier om een niet-ernstige inbreuk, die strafbaar was gesteld in artikel 7 van de Wet Internationale Misdrijven (WIM). De verhoren door leden van de MIVD betekenden bovendien een lichte inbreuk op de Vierde Geneefse Conventie (1949), dat een goede behandeling van de burgerbevolking in bezet gebied voorschreef. In het geval van een Saoedische gevangene was voorts sprake van een vernederende en onmenselijke behandeling volgens artikel 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Ook betekende diens behandeling een schending van de interne regels van het ministerie van Defensie: hij kreeg niet of nauwelijks nachtrust, werd dag en nacht ondervraagd terwijl hij waarschijnlijk geboeid bleef en er werd enkele malen water gebruikt, zowel om hem wakker te houden als bij wijze van sanctiemaatregel.

(Vorige berichten pagina 323/2 e.v. - 2007)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Rusland toont economisch vertrouwen

Tijdens een economisch forum met westerse captains of industry lieten Russische functionarissen op 9 juni 2007 in Moskou veel vertrouwen zien in de economische

vooruitzichten van hun land. Eerste vicepremier Sergej Ivanov, die alom werd gezien als de meest waarschijnlijke kandidaat voor de opvolging van president Vladimir Poetin in 2008, zei dat Rusland zou uitgroeien tot een leidende economie op het gebied van hoogwaardige technologie en industrie. Het land zou volgens hem tegen 2020 bij de vijf belangrijkste economieën van de wereld behoren.

Protestbijeenkomst oppositie tegen bewind president

Een protestbijeenkomst van ongeveer tweeduizend mensen tegen het bewind van president Vladimir Poetin in Moskou die door de voormalige schaakkampioen Garri Kasparov op 11 juni 2007 was georganiseerd, verliep rustig. Dat was pas de tweede keer dat een door Kasparov georganiseerde protestbijeenkomst zonder ernstige incidenten verliep. Eerdere bijeenkomsten van de groep waren door de politie uiteengeslagen. Tijdens de bijeenkomst vonden er wel verstorende acties plaats. Een witte vrachtwagen reed enkele keren voorbij van waaruit luidsprekers luid gelach lieten horen dat de sprekers van de bijeenkomst overstemde.

President Poetin: geen reden voor schuldgevoelens over Grote Terreur

President Vladimir Poetin verklaarde op 21 juni 2007 dat niemand Rusland schuldgevoelens moest aanpraten over de Grote Terreur van 1937 die onder Stalin in dat jaar begon. Het was volgens hem weliswaar een van de meest beruchte episodes ten tijde van Stalins heerschappij, maar 'in andere landen waren zelfs ergere dingen gebeurd'. Poetin voerde het woord op een bijeenkomst van leraren geschiedenis en aanverwante vakken. Arrestaties op politieke gronden die onder meer leidden tot executies van honderdduizenden mensen, waren onder Stalin gemeengoed. Poetin zei onder meer: 'Wij hebben nooit atoomwapens tegen burgers ingezet.' Daarmee leek hij te suggereren dat het gebruik van atoomwapens door de Amerikanen erger was dan de massale executies onder Stalin.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Moskou blijft duurste stad

De Russische hoofdstad Moskou kwam op 19 juni 2007 voor het tweede opeenvolgende jaar uit een onderzoek te voorschijn als de duurste stad ter wereld. Het onderzoek werd jaarlijks gedaan door het Amerikaanse bedrijf Mercer Human Resource Consulting (MHRC). Moskou werd in 2007 gevolgd door Londen, dat steeg van de vijfde naar de tweede plaats in vergelijking met 2006.
In het onderzoek vergeleek MHRC elk jaar de prijzen voor onder meer huisvesting, kleding, voedsel en ontspanning in 143 steden overal ter wereld. Daarbij werd New York, de duurste Amerikaanse stad, als basis genomen, wat betekende dat fluctuaties in de waarde van de dollar ook een rol speelden in de uitkomst van het onderzoek. De recente gestegen waarde van de roebel ten opzichte van de Amerikaanse dollar deed ook zijn invloed gelden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

President Poetin gelast fusie twee grootste scheepvaartbedrijven

President Vladimir Poetin gelastte op 20 juni 2007 per decreet de fusie van de twee belangrijkste scheepvaartondernemingen in Rusland. De fusie van Sovkomflot en Novorossijsk Shipping Company, bekend als Novoship, zette de trend voort waarbij het Kremlin door de overheid gecontroleerde conglomeraten opzette om bepaalde strategische sectoren te beheersen.
Novoship was gevestigd in Novorossijsk, een haven in de Zwarte Zee. De onderneming was al voor 50 procent in overheidshanden en verscheepte vooral ruwe olie en olieproducten. Sovkomflot was gevestigd in Sint-Petersburg en al voor 100 procent staatseigendom. Volgens algemeen directeur van Sovkomflot Sergej Frank werd het nieuwe bedrijf een van de vijf grootste scheepvaartbedrijven ter wereld met bijna 3,72 miljard euro aan bezittingen.

JUSTITIE

Wandaden in Tsjetsjenië bestraft

Een rechtbank in Rostov aan de Don in Zuid-Rusland veroordeelde op 16 juni 2007 vier soldaten wegens de moord op zes burgers in Tsjetsjenië. De commandant kreeg bij verstek een straf van veertien jaar en zijn drie ondergeschikten negen, elf en twaalf jaar, in twee van de drie gevallen eveneens bij verstek. Het kwam slechts zelden voor dat Russische militairen voor wandaden in Tsjetsjenië werden veroordeeld.
Twee jury's hadden de mannen, die hadden verklaard slechts bevelen te hebben opgevolgd, eerder vrijgesproken. Die uitspraken waren echter door het Hooggerechtshof nietig verklaard.

GEZONDHEID EN ZORG

Russische man sterft jong

Bij Russische mannen tussen de 25 en 54 jaar die overleden, was in 43 procent van de gevallen overmatig alcoholgebruik de oorzaak. Vooral de consumptie van industriële alcohol, schoonmaakmiddelen, parfum en eau de cologne speelde daarbij een rol. Een en ander werd gesteld in een artikel in het Britse medische tijdschrift *The Lancet*, dat op 15 juni 2007 verscheen. Het artikel was gebaseerd op onderzoek verricht in Izjevsk, een industriestad in de Oeral. Artsen onderzochten 1.750 Russische mannen die tussen 2003 en 2006 overleden en vergeleken de onderzoeksresultaten met die ontleend aan eenzelfde aantal mannen dat overleefde.
De gemiddelde levensverwachting voor mannen was in Rusland voor een geïndustrialiseerd land extreem laag: in 2004 bedroeg deze 59 jaar. Voor vrouwen stond dat cijfer op 72 jaar.

NATUUR EN MILIEU

Nationaal park voor Siberische tijgers

Het Wereldnatuurfonds (WWF) liet op 8 juni 2007 weten dat de Russische overheid een nationaal park van ongeveer 800.000 km^2 had gevormd ter bescherming van de Siberische tijger. Het ging om het Zov Tigra Nationaal Park, waarvan de eerste twee woorden vertaald 'de brul van de tijger' betekenden. Volgens het WWF waren er nog ongeveer vijfhonderd Siberische tijgers in het wild over.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Staatsprijs voor schrijver Solzjenitsyn

Alexander Solzjenitsyn, schrijver, dissident en ontvanger van de Nobelprijs voor Literatuur, kreeg op 12 juni 2007 van president Vladimir Poetin een staatsprijs voor zijn hele oeuvre. Poetin prees de schrijver in een ceremonie in het Kremlin. Solzjenitsyn (88)

was om gezondheidsredenen niet aanwezig, maar kreeg wel bezoek van Poetin thuis.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rusland aansprakelijk gesteld voor moord op vier Tsjetsjenen in 2003

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens achtte de Russische overheid op 21 juni 2007 schuldig aan de moord op vier leden van een Tsjetsjeense familie in 2003 en gelastte Moskou aan een overlevend familielid een bedrag gelijkwaardig aan ongeveer 82.000 euro te betalen. Het Hof oordeelde dat de Russische overheid ernstig in gebreke was gebleven door geen serieus onderzoek in te stellen naar de op executies lijkende moorden in een Tsjetsjeens dorp. Het Hof stelde ook dat de moorden waarschijnlijk waren uitgevoerd door Russische militairen.
De uitspraak was de zoveelste in een reeks van het Europees Hof waarin de Russische overheid aansprakelijk werd gesteld voor grove mensenrechtenschendingen die in de voorgaande jaren in Tsjetsjenië hadden plaatsgevonden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Akkoord over aanleg gaspijplijn van Rusland naar Bulgarije

Het Italiaanse energiebedrijf ENI SpA en het Russische staatsbedrijf Gazprom maakten op 23 juni 2007 in Rome bekend dat zij een akkoord hadden gesloten voor de aanleg van een gaspijplijn van Rusland naar Bulgarije via de Zwarte Zee. Volgens het Italiaanse persbureau *Apcom* zou de pijplijn 'South Stream' gaan heten en gas aanvoeren voor Noord- en Zuid-Europa.

(Vorige berichten pagina 331/2 e.v. - 2007)

TURKIJE

BINNENLAND

Crisis rond Turkse presidentsverkiezingen duurt voort

De door de regerende Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) voorgestelde grondwetswijziging om in Turkije rechtstreekse verkiezingen van de president mogelijk te maken, bleef in juni 2007 onverminderd op weerstand stuiten van de oppositie en van president Necdet Ahmet Sezer wiens zevenjarige ambtstermijn op 16 mei was afgelopen. Zij zouden de voorstellen ter vernietiging voordragen aan het Constitutioneel Hof.

Omstreden grondwetswijziging

Het pakket van amendementen op de grondwet hield onder meer in dat de bestaande zevenjarige presidentiële ambtstermijn, die niet verlengd kon worden, zou worden vervangen door een éénmaal te verlengen vijfjarig mandaat. Parlementsverkiezingen zouden eens per vier in plaats van vijf jaar worden gehouden. Daarnaast moest de president rechtstreeks door het volk in plaats van door het parlement worden gekozen. De AKP wilde de hervormingsvoorstellen aan de bevolking voorleggen via een referendum dat tegelijkertijd met de voor 22 juli geplande presidentsverkiezingen moest plaatsvinden. Het referendum zou bovendien 45 in plaats van de huidige 120 dagen na presidentiële goedkeuring moeten worden georganiseerd.
De kwesties van de rechtstreekse presidentsverkiezingen en het te organiseren referendum verdeelden Turkije, vooral langs de scheidslijn seculier/islamitisch. De AKP manifesteerde zich als een gematigde politieke partij en onder haar leiding – en onder druk van de Europese Unie waartoe het land wilde toetreden – was pas sinds zij regeringsverantwoordelijkheid droeg voortgang geboekt met modernisering en democratische hervormingen. Seculiere tegenstanders, in het bijzonder de centrum-linkse Republikeinse Volkspartij (CHP), het leger en president Sezer, bleven echter bevreesd voor een toenemende invloed van de islam op de politiek en het dagelijks leven in het grondwettelijk seculiere Turkije.

Wat vooraf ging

27 april - De oppositie in het parlement boycot de eerste stemronde voor de verkiezing van een president, die vrijwel zeker zou hebben geleid tot de verkiezing van de AKP-kandidaat, minister van Buitenlandse Zaken Abdullah Gül.
1 mei - Het Turkse Hooggerechtshof bepaalt dat er tijdens de eerste stemronde onvoldoende parlementsleden aanwezig waren en verklaart de stemming ongeldig. Hierop stelt premier Recep Tayyip Erdogan dat rechtstreekse presidentsverkiezingen via een grondwetswijziging mogelijk moeten worden gemaakt.
3 mei - Het parlement stemt in met Erdogans voorstel de presidentsverkiezingen te vervroegen naar 22 juli.
6 mei - De parlementaire oppositie boycot ook de tweede ronde van de parlementaire presidentsverkiezingen. Erdogan en Gül spreken zich uit voor rechtstreekse presidentsverkiezingen.
10 mei - Het parlement neemt het amendement voor een directe verkiezing van de president aan.
25 mei - President Sezer spreekt zijn veto uit over het amendement.
31 mei - Het parlement stemt voor de tweede maal in met het amendement. De CHP meent echter dat het besluit ongeldig is omdat het niet door een tweederdemeerderheid is goedgekeurd.

President schakelt Constitutioneel Hof in

Op 2 juni gaf het parlement haar goedkeuring aan het versneld houden van een referendum over de vraag of de Turkse president direct door het volk gekozen zou moeten worden. President Sezer verzocht het Constitutioneel Hof op 18 juni om de voorstellen voor het houden van een referendum én voor de rechtstreekse verkiezingen te blokkeren. Kort daarvoor had hij het voorstel voor de kortere referendumtermijn van 45 dagen teruggestuurd naar het parlement.

Oppositiepartijen bundelen krachten

Op 22 juli zouden eveneens parlementsverkiezingen plaatsvinden. Deze waren op verzoek van premier Erdogan door de grondwetscommissie van het parlement vervroegd, na het stranden van de parlementaire presidentsverkiezingen.
Om de krachten te bundelen teneinde de in Turkije geldende kiesdrempel van 10 procent te overschrijden, was de CHP op 17 mei een alliantie aangegaan met de Partij van Democratisch Links (DSP), beide seculier en sociaal-democratisch georiënteerd.
Op 8 juni werd dit voorbeeld gevolgd door de Moederlandpartij (ANAP) en de Democratische Partij (DP), eveneens seculier maar dan conservatief van karakter. Besloten werd dat de ANAP zich uit de verkiezingen terug zou trekken ten gunste van de DP.
De kiesdrempel had er bij de parlementsverkiezingen van november 2002 toe geleid dat de AKP met ruim een derde van de stemmen een tweederdemeerderheid in het parlement kreeg en dat, naast enkele onafhankelijken, alleen oppositiepartij CHP zetels behaalde. Geen enkele andere partij haalde toen de kiesdrempel.

Turkije

Verbod op deelname parlementsverkiezingen voor vier kandidaten

De Hoge Verkiezingsraad (YSK) verbood op 8 juni 2007 vier personen om kandidaat te staan voor de parlementsverkiezingen van 22 juli vanwege hun strafblad. Het ging om de tachtigjarige voormalige premier (1996-1997) Necmettin Erbakan en drie Koerdische kandidaten: Orhan Dogan, Selim Sadak en Hatip Dicle.
Erbakan was de eerste islamitische premier van Turkije, die na een kort durend premierschap door het leger, dat zich zag als hoeder van het seculiere Turkije, tot aftreden werd gedwongen. Zijn Welvaartspartij (RP) werd in 1998 verboden en zelf werd Erbakan voor een periode van vijf jaar uitgesloten van de politiek. Later werd hem een gevangenisstraf van twee jaar en vier maanden opgelegd wegens het verduisteren van partijgelden. Hij hoefde de straf overigens niet uit te zitten, op basis van een wet die het personen boven de 75 jaar toestond hun vonnis thuis te ondergaan. Voor de verkiezingen van 2007 had hij kandidaat willen staan voor de kleine Partij voor Geluk (SP).
De drie Koerdische kandidaten werden, tezamen met Leyla Zana – in 2004 door het Europees Parlement onderscheiden met de Sacharovprijs voor mensenrechten – in 1994 veroordeeld wegens steun aan de verboden Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK). Deze steun zouden zij hebben gegeven in hun hoedanigheid van parlementariërs voor de Sociaal-Democratische Volkspartij (SHP). Zij zaten tien jaar gevangen op basis van een vonnis dat door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens als oneerlijk was gekwalificeerd. In juni 2004 kwamen zij vrij.
Zana was niet van plan geweest zich te kandideren. De drie anderen zouden dat doen als onafhankelijke kandidaten die werden gesteund door de Democratische Samenlevingspartij (DTP), die als partij niet mee zou doen. Een van de drie, Orhan Dogan, overleed op 29 juni 2007 in een ziekenhuis in de oostelijke stad Van. Hij stierf aan de gevolgen van een hartinfarct.

KOERDISCHE KWESTIE

Gevechten tussen leger en Arbeiderspartij van Koerdistan

In het zuidoosten van Turkije kwam het in juni 2007 tot een aantal militaire confrontaties tussen het leger en strijders van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK). Op 4 juni vonden zeven soldaten de dood en raakten er zeven gewond, toen rebellen met handgranaten en vuurwapens een militaire post in de provincie Tunceli aanvielen. Ook één PKK-rebel kwam om het leven. Op 23 juni deed een groep PKK-strijders in dezelfde provincie een poging tot een zelfmoordaanslag, die echter mislukte. Wel kwamen één rebel en één burger om. In de provincie Hakkari, aan de grens met Iran en Irak, doodden Turkse soldaten diezelfde dag drie PKK-strijders. In Diyarbakir tenslotte stierven op 23 juni tijdens een militaire confrontatie twee Koerdische rebellen en een Turkse soldaat, terwijl een andere soldaat gewond raakte.
De PKK had op 12 juni een 'eenzijdige wapenstilstand' afgekondigd en verklaard bereid te zijn tot vredesonderhandelingen. Ze behield zich wel het recht voor zichzelf te verdedigen. Volgens de rebellen had het Turkse leger een eerder, op 1 oktober 2006, door de PKK afgekondigde wapenstilstand door militaire acties ongedaan gemaakt.

'Turks bombardement op Noord-Irak'

Irak diende op 9 juni 2007 een officiële klacht bij Turkije in omdat dat land het noordelijk, Koerdisch deel van Irak zou hebben gebombardeerd. Het waarschuwde dat dergelijke acties de stabiliteit in de regio in gevaar brachten. De bombardementen zouden zijn uitgevoerd rond de steden Dohuk en Arbil.
Over het waarheidsgehalte van de bewering bestond onzekerheid. Er waren al eerder berichten opgedoken over militaire offensieven in Noord-Irak, maar deze werden door Turkije, de Verenigde Staten en ook door de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) tegengesproken. Het Turkse leger had wel een troepenmacht van 1.500 man tot enkele kilometers over de Turks-Iraakse grens gestationeerd, omdat het bevreesd was dat het gedeeltelijke autonome Koerdistan de strijd voor onafhankelijkheid van de Koerden in Turkije een sterke impuls zou geven.
Kort voor het Iraakse protest had Turkije op 7 juni aangekondigd om in de periode van 9 juni tot 9 september een drietal veiligheidszones in te stellen in de bergachtige provincies Siirt, Sirnak en Hakkari, nabij de grens met Irak. In de zones mochten burgers niet komen en het luchtruim werd gesloten voor burgervliegverkeer. Het besluit maakte deel uit van een door het leger geplande grote operatie tegen Koerdische rebellen.

Advocaat PKK-leider Öcalan krijgt gevangenisstraf

Een rechtbank in Istanbul veroordeelde op 13 juni 2007 een van de advocaten van Abdullah Öcalan (58), leider van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK), tot een gevangenisstraf van drie jaar en negen maanden. De advocaat, Irfan Dundar, werd ervan beschuldigd terroristische activiteiten te hebben ondersteund en strijders van een PKK-eenheid onderdak te hebben geboden. Dundar bleef op vrije voeten in afwachting van een hoger beroep dat nog zou dienen.

JUSTITIE

Levenslang voor tien islamitische militanten wegens dodelijke aanslagen

Een rechtbank in Diyarbakir (Zuidoost-Turkije) sprak op 25 juni 2007 levenslang uit tegen tien islamitische militanten wegens het plegen van aanslagen in dezelfde stad tussen 1992 en 1994. Daarbij waren tenminste 24 mensen om het leven gekomen. Ook werden zij veroordeeld voor het feit dat zij met de aanslagen de omverwerping van de regering zouden hebben beoogd teneinde een islamistische staat te vestigen. Een elfde verdachte werd vrijgesproken.
De veroordeelden behoorden tot de Turkse groep Hizbullah, waarvan de leider Huseyin Velioglu in januari 2000 door de Turkse politie was doodgeschoten. De groep was grotendeels ontmanteld, maar voerde bij tijd en wijle nog acties uit in vooral het zuidoosten van het land.

(Vorige berichten pagina 334/1 - 2007)

Brazilië

BRAZILIË

BINNENLAND

President Lula verandert samenstelling regering

Minister van Landbouw vervangen

Ruim twee maanden nadat president Lula van Brazilië aan zijn tweede ambtstermijn was begonnen, bracht hij een wijziging aan

in zijn regering. Hij wilde op 15 maart 2007 een van de grootste producenten van sojabonen in het land, Odilio Balbinotti (Partij van de Braziliaanse Democratische Beweging – PMDB), aanstellen als opvolger van minister van Landbouw Luis Carlos Guedes Pinto. Balbinotti zag daar onder dwang van zijn partij echter vanaf omdat hij ervan beschuldigd werd bankleningen te hebben afgesloten na vervalste documenten te hebben overlegd. Op 27 maart kreeg Reinhold Stephanes de post.

Aantal nieuwe ministers benoemd

Tarso Genro werd half maart de opvolger van Márcio Thomaz Bastos als minister van Justitie. In dezelfde maand werd de voormalige burgemeester van São Paulo, Marta Suplicy, aangesteld als minister van Toerisme. Door de Arbeiderspartij (PT) was druk uitgeoefend op president Lula om haar te benoemen in zijn kabinet. Walfrido dos Mares Guia kreeg verder de verantwoording voor Institutionele Relaties en Geddel Vieira Lima nam de portefeuille Nationale Integratie over van Pedro Brito. José Gomes Temporão kreeg de verantwoordelijkheid voor Gezondheidszorg.

Bewindsman treedt af vanwege betrokkenheid bij corruptieschandaal

Beschuldigingen dat hij was omgekocht door het bouwbedrijf Gautema noopten op 22 mei minister van Mijnbouw en Energie Silas Rondeau zijn ontslag in te dienen. Hij verklaarde 'absoluut onschuldig' te zijn, maar in de media waren berichten verschenen dat het bouwbedrijf hem 50.000 real (ruim 18.000 euro) had toegestopt om contracten in de wacht te slepen voor het regeringsproject Luz para Todos (Elektriciteit voor Iedereen). Dit had tot doel afgelegen rurale gebieden te elektrificeren. Als opvolger van Rondeau werd Nelson Hubner aangewezen.

Bende die huurmoorden uitvoerde, gearresteerd

Federaal politiefunctionaris Jorge Pontes maakte op 12 april 2007 in de in het noordoosten van Brazilië gelegen stad Recife bekend dat er een bende was opgerold die de laatste vijf jaar honderden moorden had gepleegd, hoofdzakelijk in de deelstaat Pernambuco. Voor een prijs tussen de 500 en 2.500 real (ca. 180-900 euro) werd een huurmoordenaar ingezet, hetgeen vooral gebeurde als iemand een schuld niet afloste. De criminelen waren verder betrokken bij drugs- en wapenhandel.
Bij het onderzoek naar de groep, dat zich had uitgestrekt over zes deelstaten, waren 350 agenten betrokken.

Opnieuw doden in Rio bij strijd tegen drugsbendes

Brazilië was op 18 april 2007 via beelden op de nationale televisie getuige van wat velen omschreven als een oorlog: gevechten op klaarlichte dag in Rio de Janeiro tussen zwaarbewapende politie-eenheden en drugsbendes. Een dag eerder waren in de metropool al negentien criminelen omgekomen bij soortgelijke confrontaties – voornamelijk in de krottenwijk Mineira – waarbij de drugscriminelen met automatische wapens vuurden. De aanleiding voor het politieoptreden waren gevechten tussen leden van de Amigos dos Amigos-clan en de Comando Vermelho-bende die elkaar verkooppunten van drugs in de sloppenwijken betwistten. Hoewel de bevolking met angst de straat op ging, liet de secretaris voor veiligheid van de deelstaat Rio de Janeiro, José Mariano Beltrão, weten dat de politie onmogelijk met de armen over elkaar kon gaan zitten afwachten.

Amnesty laakt veiligheidsbeleid overheid

In een rapport van Amnesty International (AI) dat op 3 mei verscheen, constateerde de mensenrechtenorganisatie dat de grote Braziliaanse steden waren verworden tot 'een lappendeken' van gewelddadige koninkrijkjes. Drugshandelaren of paramilitaire groepen maakten in zo'n gebied de dienst uit in plaats van de overheid. Amnesty riep de federale regering en de leiders van de deelstaten op een coherent veiligheidsbeleid voor de lange termijn te ontwikkelen dat de oorzaken van het geweld bij de wortel zou aanpakken.

De paramilitairen deden steeds meer van zich spreken. Onder het mom van 'law and order' verdreven zij drugsbendes uit de sloppenwijken, maar zelf schroomden ze niet burgers af te persen. De groepen werden vooral gevormd door voormalige of nog actieve politiebeambten, soldaten en brandweerlieden.

Drugshandelaren gedood bij politieactie

Bij een met helikopters ondersteunde actie van de politie in de sloppenwijk Alemão in Rio de Janeiro vielen op 27 juni tenminste negentien doden. Sinds twee maanden probeerden de autoriteiten in de wijk de drugscriminelen uit te schakelen, waarbij in totaal zeker 40 doden en 80 gewonden waren gevallen. Voor de operatie werden naast elitetroepen 1.350 agenten ingezet die onder meer met granaten en automatische wapens werden bestookt. Bovendien gooiden de criminelen olie op straat en wierpen barricades op om te verhinderen dat de politie met voertuigen de wijk betrad. Bij de felle gevechten tussen drugsbendes en de politie in Rio kwamen geregeld onschuldige burgers om het leven.

Bouw derde atoomcentrale wordt hervat

Minister van Wetenschap en Technologie Sérgio Resende maakte op 5 juni 2007 bekend dat de Braziliaanse regering had besloten de in 1984 begonnen, maar later stilgelegde bouw van atoomcentrale Angra 3 weer op te pakken. In de plaats Angra dos Reis (deelstaat Rio de Janeiro) bevonden zich al twee functionerende kerncentrales met een totale capaciteit van 2.000 megawatt.
Met de nieuwe centrale werd dat verhoogd tot 3.300 megawatt. Eerder had de regering al aangegeven vanaf 2013 vier nieuwe kerncentrales te willen bouwen die elk 1.000 megawatt zouden produceren.

Gedeserteerde kapitein krijgt eerherstel

De voormalige legerkapitein Carlos Lamarca, die in 1969 zijn legeruniform had ingewisseld voor de plunje van guerrillacommandant, kreeg half juni 2007 postuum eerherstel. Hij nam de stap destijds omdat hij tegenstander was van het militaire regime dat Brazilië regeerde van 1964 tot 1985. Het nu genomen besluit betekende dat zijn vrouw Maria Pavan Lamarca en hun twee kinderen een eenmalig bedrag van 100.000 real (bijna 40.000 euro) kregen uitgekeerd en de weduwe daarnaast een maandelijks pensioen zou krijgen.

De man die jacht had gemaakt op de gedeserteerde commandant, generaal Nilton Cerqueira, vond volgens dagblad *O Estado*

de São Paulo Lamarca nog steeds een 'verrader, deserteur en moordenaar'.

President Lula acht binnenlands luchtverkeer veilig

Ondanks dat twee taxiënde vliegtuigen in São Paulo bijna met elkaar botsten, beweerde president Lula op 25 juni 2007 dat het luchtverkeer in Brazilië veilig was. 'Het Braziliaanse systeem is een van de modernste ter wereld. In vergelijking met andere landen hebben wij minder ongelukken', merkte hij op.

Nadat eind september 2006 bij een vliegtuigongeluk meer dan 150 mensen waren omgekomen, besteedden de media veel aandacht aan de binnenlandse luchtvaart. Vlieginciden ten werden uitgebreid gerapporteerd, evenals de vele vertragingen die grote irritatie bij de passagiers opriepen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Presidentieel veto tegen beperking 'slavenarbeid' te bestrijden

De toevoeging aan een nieuwe wet van een amendement dat de bestrijding van 'slavenarbeid' in Brazilië zou bemoeilijken, was voor president Luiz Inácio Lula da Silva op 16 maart 2007 reden zijn recht op veto te gebruiken. Controleurs van de overheid zouden volgens de nieuwe wet nog wel onderzoek naar arbeidsrelaties mogen doen, maar niet meer direct kunnen ingrijpen en boetes opleggen. Een mobiel team van het ministerie van Werkgelegenheid had de jaren daarvoor meerdere keren arbeiders bevrijd uit omstandigheden die overeenkwamen met slavenarbeid. De wet was oorspronkelijk ontworpen om twee federale belastingdepartementen samen te voegen en bureaucratische procedures te verminderen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische groei anders berekend

De Braziliaanse regering maakte op 28 maart 2007 bekend dat het bbp het jaar daarvoor met 3,7 procent was gegroeid. Aanvankelijk was aangegeven dat het groeicijfer 2,9 procent bedroeg, maar het Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística (IBGE) had een andere meetmethode geïntroduceerd die de activiteiten in de informele sector en het belang van technologie en de financiële diensten beter in kaart bracht. Ook het bbp van de jaren daarvoor zou worden aangepast.

Sterke real bereikt recordhoogte

De Braziliaanse munteenheid, de real, bereikte op 20 juni 2007 een mijlpaal: de wisselkoers opende die dag met een waarde van de munt van minder dan 1,90 dollar (ca. 1,41 euro). Dit was de laagste dollarstand in zeven jaar en volgens analisten de doorbraak van een psychologische barrière. Zij wezen op het feit dat buitenlandse investeerders geld in de Braziliaanse economie bleven pompen waardoor de real dat jaar al meer dan 10 procent in waarde was gestegen ten opzichte van de dollar. Naast de economische stabiliteit werkte ook de sterke stijging van de beursaandelen het aantrekken van het buitenlands kapitaal in de hand.

GEZONDHEID EN ZORG

Brazilië breekt patent van Amerikaans aidsmedicijn

President Lula vaardigde op 4 mei 2007 een dwangbevel uit dat het patent op een aidsmedicijn van de Amerikaanse onderneming Merck & Co. brak. Een dag eerder had de Braziliaanse regering het aanbod van Merck om het medicijn met 30 procent korting te verkopen, waardoor het niet 1,57 dollar (ca. 1,15 euro) maar 1,10 dollar zou kosten, van de hand gewezen. Het stuitte de regering van het grootste Zuid-Amerikaanse land tegen de borst dat het bedrijf hetzelfde medicijn aan Thailand voor 0,65 dollar verkocht. 'Tussen zakendoen en onze gezondheid kiezen we voor het laatste', merkte het staatshoofd op. Het breken van het patent stelde Brazilië in staat een goedkoop generiek medicijn te produceren.

Overheid gaat anti-conceptiepil subsidiëren

De gewoonte van de Braziliaanse overheid ten tijde van het carnaval gratis condooms uit te delen, kreeg op 28 mei 2007 een vervolg met de aankondiging van president Lula dat de anti-conceptiepil voor iedereen betaalbaar zou worden. Zijn regering ging de pil subsidiëren voor de verkoop in private apotheken zodat ook het arme deel van de bevolking gebruik kon maken van deze anti-conceptie. In door de staat beheerde apotheken was de pil overigens al gratis te verkrijgen, maar daar gingen weinig burgers naar toe.

De maatregel ging lijnrecht in tegen de opvattingen van Benedictus XVI die Brazilië kort daarvoor had bezocht. De paus ageerde herhaaldelijk tegen het 'legaliseren' van anti-conceptiemiddelen die hij als gevaar voor de toekomst van de volkeren omschreef.

NATUUR EN MILIEU

Brede acceptatie van nieuwe regels houtkap in Amazonegebied

Milieuorganisatie Greenpeace sprak op 22 maart 2007 gematigd positieve woorden over nieuwe regels van de Braziliaanse overheid die een duurzame houtkap dienden te garanderen in het Amazonegebied. Ook houtkapper Marcelo Sobral, afkomstig uit de zuidelijke stad Curitiba (deelstaat Paraná), was tevreden, maar hij wees er wel op dat iedereen zich aan de wet diende te houden. 'Ik kan niet concurreren met diegenen die zonder een managementplan opereren. Zij kunnen hun hout verkopen voor een vijfde van de prijs die ik moet vragen', merkte hij op. Marcelo Marquesini van de milieubeweging sprak soortgelijke woorden: 'Succes of mislukking van dit beleid zal afhangen van observatie en handhaving.'

Rechter bepaalt dat haven gebruikt mag worden

De Amerikaanse multinational Cargill Inc. kreeg op 12 april van een Braziliaanse rechtbank toestemming de haven in Santarém (deelstaat Pará), bij de monding van de Amazonerivier, te heropenen. Milieugroepen beweerden dat de havenactiviteiten het regenwoud vernietigden en waren content met een vonnis van de rechter op 23 maart dat de haven gesloten diende te worden. De motivatie van dat besluit was dat de aantasting van het milieu door de deelstaat door de vingers werd gezien, maar niet strookte met federale regels. In het nieuwe vonnis werd die redenatie verworpen. De aanleg van de haven, die vooral gebruikt werd voor de export van soja, had omgerekend bijna 15 miljoen euro gekost.

Brazilië

Lokale wetgeving moet broeikaseffect verminderen

Op 5 juni werd in de deelstaat Amazonas – een gebied dat groter was dan Frankrijk en Spanje bij elkaar – een nieuwe wet van kracht die beoogde het broeikaseffect te verminderen. Er werd in bepaald dat er educatieve projecten zouden worden opgezet om studenten te informeren over de klimaatveranderingen, bedrijven die milieuvriendelijk produceerden kregen belastingvoordelen en verder zou het gebruik van schone energie worden gepromoot. Bovendien kregen families die leefden van de houthandel in het vervolg een maandelijkse toelage om de ontbossing van het regenwoud tegen te gaan.

Indianen protesteren in Brasília tegen aantasting leefmilieu

Ongeveer 1.500 indianen van honderd verschillende tribale groeperingen namen op 16 april 2007 deel aan een manifestatie in de Braziliaanse hoofdstad Brasília die gericht was tegen het uitvoeren van grote infrastructurele werken in hun gebied. Dammen en hydro-elektrische bedrijven vernietigden volgens de demonstranten niet alleen rivieren, planten en dieren, maar tastten ook het land aan waar hun voorouders gewoond hadden. Een van de grootste regeringsprojecten betrof het beïnvloeden van de stroom van de São Francisco-rivier – in de volksmond Chico Velho genoemd – om meer land in het droge noordoosten te irrigeren. Een woordvoerder van de federale belangenbehartiger van de indianen, de Fundação Nacional do Indio, benadrukte dat de rechten van de tribale groepen altijd gerespecteerd zouden worden.
Op 27 juni beletten honderden betogers dat legeringenieurs hun werkzaamheden begonnen aan het São Francisco-project. Niet alleen indianen, maar ook milieuactivisten en voorstanders van landhervorming vreesden voor onherstelbare schade aan de natuur. Ook waren zij van mening dat de besluitvorming niet democratisch was geweest.

BUITENLANDSE ZAKEN

Akkoord tussen Bolivia en Brazilië over gasprijs

President Lula en zijn Boliviaanse ambtgenoot Evo Morales kwamen op 14 februari 2007 een prijs overeen die Brazilië zou gaan betalen voor de aankoop van gas van het buurland. Sinds de nationalisatie van de brandstof door de regering-Morales op 1 mei het jaar daarvoor waren beide landen sterk verdeeld over de kwestie. Morales was van mening dat zijn land de gasverkoop aan het buurland 'subsidieerde', maar Brazilië, dat dagelijks grote hoeveelheden afnam, meende dat het tarief nauwelijks afweek van de marktprijs. Brazilië was tevreden met het bereikte onderhandelingsresultaat.

Brazilië ondertekent ethanolakkoord met VS

Bij zijn bezoek aan Brazilië op 8 maart 2007 signeerden de Amerikaanse president George W. Bush en zijn Braziliaanse gastheer Luiz Inácio Lula da Silva een samenwerkingsovereenkomst aangaande ethanol. Er zouden bij de ontwikkeling van de technologie gegevens worden uitgewisseld tussen de twee landen die samen 70 procent van de biobrandstof in de wereld produceerden. Beide staatshoofden spraken ook af het gebruik van de alternatieve brandstof in de rest van de wereld te zullen promoten. De Amerikaanse president ging niet in op het verzoek van Lula de invoerheffingen voor ethanol af te schaffen.

Onlusten bij bezoek van Amerikaanse president

Bij het begin van zijn rondreis door Latijns-Amerika werd Bush in São Paulo verwelkomd met demonstraties. Rond de tienduizend mensen lieten luidkeels hun afkeer blijken van het internationale Amerikaanse beleid, waarbij het tot rellen kwam die uitmondden in gevechten met de oproerpolitie. Behalve tegen de oorlog in Irak, verzetten de demonstranten zich ook tegen het ethanolakkoord. Activisten meenden dat de productie waterintensief en milieuonvriendelijk was en ten koste ging van het regenwoud in het Amazonegebied.

Paus Benedictus XVI verkondigt conservatieve boodschap

Met het doel de katholieken een hart onder de riem te steken en de groei van de evangelische kerken in Brazilië te stoppen, kwam paus Benedictus XVI op 9 mei 2007 in São Paulo aan. Hij maakte zich zorgen over de toekomst, maar wees de introductie van showelementen om de gelovigen te behagen af. Dat gold ook voor het optreden van de populaire katholieke priester Marcelo Rossi, die als zingende pastoor veel cd's verkocht en stadions vulde met zijn shows. Geestelijke discipline en het afzien van politieke actie waren volgens de kerkvader ingrediënten die het vertrouwen in de katholieke kerk zouden herstellen. Hij pleitte bovendien voor zedig gedrag waarbij hij de media kritiseerde omdat ze seksueel immoreel gedrag zouden promoten.

Opmerkingen over kerstening indianen enigszins verzacht

Uitlatingen van de paus dat de evangelisatie van de indianen op het continent op geen enkel moment had betekend dat zij dienden te vervreemden van hun precolumbiaanse culturen, zetten bij velen kwaad bloed. De kerkvorst reageerde op 23 mei op de commotie met de opmerking dat het onmogelijk was het lijden en het onrecht te vergeten dat de inheemse bevolking was aangedaan, maar het christendom was zijns inziens ook 'een dialoog' aangegaan met de culturen die zij aantrof.
De Braziliaanse bevrijdingstheoloog Leonardo Boff noemde de rechtvaardiging van zijn eerdere opmerkingen een bewijs dat de kerkvorst 'onwetend' was. Hij herinnerde aan het feit dat de kolonisten tijdens de kerstening de meeste indianen hadden vermoord omdat ze beschouwd werden als ketters.

(Vorige berichten pagina 86/2 e.v. - 2007)

Chili

CHILI

BINNENLAND

Corruptie komt volgens Chilenen steeds vaker voor

Een in Santiago uitgevoerde opiniepeiling onder 400 volwassenen toonde aan dat ruim 61 procent van de burgers de opvatting huldigde dat corruptie veel voorkwam in Chili, aldus persbureau *AP* op 31 december 2006. De Chilenen meenden lange tijd aangaande corruptie af te wijken van hun Latijns-Amerikaanse buren, maar dat gevoel was de laatste tijd afgenomen. Eerst was gebleken dat voormalig dictator Pino-

chet tientallen miljoenen dollars had weggesluisd naar geheime bankrekeningen in de Verenigde Staten. Daarnaast was in oktober aan het licht gekomen dat een regeringsagentschap voor sport geld had besteed aan programma's die niet bleken te bestaan. Verder was aangetoond dat Guido Girardi, een bekende senator, valse belastingopgave had gedaan om vergoedingen te krijgen voor campagnekosten die niet waren gemaakt.

President Bachelet verandert samenstelling van regering

De president van Chili, Michelle Bachelet, ontsloeg op 26 maart 2007 haar kabinetschef en drie andere ministers nadat de invoering van een nieuw transportsysteem in Santiago een politieke crisis had veroorzaakt. Waarnemers meenden dat Bachelet ingreep omdat haar populariteit door de crisis was gezakt tot 47 procent – 18 procent lager dan bij haar aanstelling als staatshoofd.
Minister van Transportzaken Sergio Espejo werd vervangen door de econoom René Cortázar, terwijl José Antonio Viera-Gallo de post van kabinetschef ging overnemen van Paulina Veloso. José Goñi, op dat moment ambassadeur in Mexico, werd de opvolger van Vivianne Blanlot op Defensie en Carlos Maldonado Curti nam de portefeuille Justitie over. Milieudeskundige Analía Uriarte werd verder benoemd tot minister van Milieuzaken – een post die nieuw was in het Chileense kabinet.

Nieuwe transportsysteem blijft onrust veroorzaken

De regering had toegegeven dat de invoering in Santiago in februari van een nieuw transportsysteem, het zogenaamde Transantiago, op een mislukking was uitgelopen. Inwoners van de hoofdstad moesten grote afstanden lopen om bij de juiste halte te komen, de wachttijden waren lang en er was sprake van lange rijen. Hoewel de nieuwe minister van Transportzaken Cortázar verscheidene veranderingen aanbracht, zoals het inzetten van meer bussen en het veranderen van routes, bleef de situatie gespannen. Op 4 april gebruikte de politie traangas en waterkanonnen om een demonstratie van universiteitsstudenten en scholieren uiteen te jagen. Er werden bijna 100 arrestaties verricht.

Parlementariërs roepen op tot progressiever beleid

Bijna twintig leden van de Democratische Coalitie (CD) uit de volksvertegenwoordiging riepen half mei 2007 in een brief de regering op een linksere politiek uit te stippelen. Zij waren van mening dat het economisch beleid te conservatief was, waardoor het land in 2006 te weinig had geprofiteerd van de recordhoge prijzen voor koper op de wereldmarkt.

Op 21 mei kondigde president Bachelet aan de staatsuitgaven te zullen verhogen. Zij beloofde een groter deel van de koperopbrengsten voor sociale projecten te zullen bestemmen en aan basisonderwijs en computerles meer geld te zullen besteden, evenals aan medische voorzieningen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

President Bachelet wil bemiddeling in arbeidsconflict

De op 25 juni 2007 uitgebroken staking bij het Chileense koperbedrijf Codelco moest volgens president Bachelet zo spoedig mogelijk worden beëindigd. Bijna 28.000 van buitenaf gecontracteerde medewerkers eisten naast een salarisverhoging verbetering van de secundaire arbeidsvoorwaarden die de vergelijking konden doorstaan met die van de werknemers in vast dienstverband. Om hun eisen kracht bij te zetten blokkeerden de stakers wegen en werden bussen in brand gestoken, waarop de politie de orde herstelde door gebruik te maken van traangas. De regering droeg staatsambtenaren op te bemiddelen in het arbeidsconflict.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Plan om economische groei te bevorderen

President Michelle Bachelet lanceerde op 13 maart 2007 een economisch plan dat vooral tot doel had de prestaties van kleine en middelgrote bedrijven in Chili te bevorderen. Er zouden voor zulke ondernemingen kredieten beschikbaar worden gesteld, de belastingdruk voor het bedrijfsleven zou worden verminderd en de overheid ging meer vergunningen verstrekken voor het verrichten van openbare werken. Daarnaast werd er naar gestreefd internationale bedrijven te interesseren om te gaan boren naar olie in het zuiden van het land.
De economie van Chili was in 2006 met 4,2 procent gegroeid, terwijl de regeringsdoelstelling 6 procent was geweest.

Chileense regering wil gas- en olie-exploratie uitbreiden

Met de opzet de afhankelijkheid van andere landen te verminderen, maakte de regering van Chili het buitenlandse bedrijven op 8 juni 2007 mogelijk in te schrijven op het doen van gas- en olieboringen in de Straat Magelhaen. Deels zouden de private ondernemingen samenwerken met het staatsbedrijf Endesa. Op de zuidelijke punt van het continent werd al gas en olie gewonnen, maar de regering wilde de productie opvoeren vanwege de hoge internationale olieprijs en de instabiliteit bij de gasleveringen door buurland Argentinië. Van de in Chili verbruikte gas en olie werd respectievelijk 75 en 98 procent geïmporteerd.

GEZONDHEID EN ZORG

Congres wijst hervorming abortusregels af

Zonder een debat aan de kwestie te wijden, wees het Chileense Congres op 21 november 2006 een wetsvoorstel af dat abortus zou legaliseren tot de twaalfde week in geval van verkrachting of als het leven van de moeder gevaar liep. Hoewel de indieners van de motie lid waren van de regerende centrum-linkse Democratische Coalitie (CD), wees ook de regering het voorstel af.
De autoriteiten schatten in dat er in Chili per jaar 130.000 abortussen werden verricht, waarbij ruim 30.000 vrouwen in het ziekenhuis belandden als gevolg van medische complicaties. Tot eind jaren tachtig van de twintigste eeuw bestond er een wet die abortus toestond als het leven van de moeder gevaar liep.

Gratis verstrekking morning-afterpil stopgezet

Het Hooggerechtshof bepaalde op 12 januari 2007 dat het vier maanden oude beleid van de regering om de morning-afterpil gratis ter beschikking te stellen aan meisjes vanaf veertien jaar, stopgezet diende te worden. Het programma werd als onconstitutioneel beschouwd omdat het was geba-

seerd op een administratief decreet, waar een presidentieel decreet of reguliere wetgeving vereist was.
In Chili was een discussie ontstaan of de verstrekking niet een inbreuk was op het recht van ouders hun kinderen op te voeden. President Bachelet – van huis uit medicus – meende dat de pil vanwege de prijs alleen beschikbaar was voor rijke mensen en dat de maatregel daarom de gelijkheid van vrouwen bevorderde.

NATUUR EN MILIEU

Rijke Amerikaan wil milieu beschermen in Chili en Argentinië

De Amerikaan Douglas Thompkins kocht begin juni 2007 het natuurreservaat Esteros del Iberá – een moerasgebied gelegen in de Argentijnse provincie Corrientes met een rijke flora en fauna. Eerder had de 64-jarige multimiljonair stukken land in Chili gekocht met hetzelfde doel: voorkomen dat industriële of agrarische activiteiten het milieu zouden aantasten. Op deze wijze had hij in het zuiden van Latijns-Amerika een miljoen acres (een acre = 4.047 m^2) in bezit gekregen. Sommigen loofden zijn inzet voor het milieu, maar anderen meenden dat de grond niet door individuen moest worden beheerd, en zeker niet door buitenlanders.

Meer in Chili spoorloos verdwenen

Wetenschappers in Chili stonden voor een raadsel toen een meer van smeltwater in de zuidelijke regio van Magelhaen plotsklaps verdwenen bleek te zijn, zo berichtte de *BBC* op 21 juni 2007. Parkwachters hadden in maart het meer met een oppervlakte van 2 hectare nog waargenomen, maar twee maanden later restte er slechts een krater en wat ijsblokken. Een theorie luidde dat de aarde zich had geopend als gevolg van een aardbeving waardoor het meer was leeggelopen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Ex-dictator Pinochet overlijdt zonder ooit voor rechtbank te verschijnen

Immuniteit opgeheven ten aanzien van martelcentrum Villa Grimaldi

Het Chileense Hooggerechtshof bepaalde op 8 september 2006 dat generaal Augusto Pinochet terecht diende te staan inzake 59 gevallen van ontvoering en marteling in Villa Grimaldi. Dat was een geheim martelcentrum in het zuidoosten van Santiago waar onder meer de zittende president van Chili, Michelle Bachelet, en haar moeder in 1975 enige tijd waren gedetineerd. De plek was inmiddels omgevormd tot herinneringspark aan de gruweldaden van de militaire junta.

Oud-dictator ontkent verantwoordelijkheid mensenrechtenschendingen

Bij het verhoor op 18 oktober 2006 door rechter Alejandro Solis verklaarde Pinochet zich niet te herinneren wat er in Villa Grimaldi was gebeurd en evenmin verantwoordelijk te zijn voor de gebeurtenissen in het detentiecentrum. Ook beweerde de oud-dictator de namen van de daar tewerk gestelde mensen niet meer te kennen. Zijn advocaat, Pablo Rodríguez, zag daarin het bewijs dat zijn cliënt onmogelijk terecht kon staan.

President Bachelet bracht enige dagen later een emotioneel bezoek aan de geheime gevangenis waar rond de 4.500 mensen tussen 1973 en 1978 naartoe waren gebracht. De meeste werden gemarteld, een groot aantal vond de dood en van tweehonderd werd nooit meer iets vernomen.

Rechter plaatst Pinochet onder huisarrest

Generaal Pinochet werd op 30 oktober 2006 door twee medewerkers van de Chileense justitie bezocht die hem verwittigden dat hij door rechter Solis onder huisarrest was geplaatst in verband met de mensenrechtenschendingen in Villa Grimaldi. Concreet werden hem een moord, 35 ontvoeringen en 24 martelzaken ten laste gelegd. Het was de eerste keer dat de ex-leider van de militaire junta werd aangeklaagd voor marteling.
Zijn advocaat wees op de gezondheidstoestand van zijn cliënt en kondigde aan in beroep te zullen gaan. Op 8 november hief het Hof van Beroep het huisarrest van Pinochet weer op.

Zaak over verdwenen Spaanse priester

Voor de verdwijning in september 1974 van de Spaanse katholieke priester Antonio Llido beriep Pinochet zich eveneens op zijn immuniteit als voormalig staatshoofd. Het Hof van Beroep wees dit op 8 november 2006 echter af. De zus van de priester, Eva Llido, had de aanklacht tegen de oud-dictator ingediend.

Controversiële oud-dictator sterft op 91-jarige leeftijd

Augusto Pinochet overleed op 10 december op 91-jarige leeftijd in een militair ziekenhuis. Hij had Chili na de coup van 1973 tegen de socialist Salvador Allende zeventien jaar lang met ijzeren vuist geregeerd, waar zijn medestanders hem dankbaar voor waren maar zijn tegenstanders met smart aan terugdachten.
Terwijl aanhangers van de oud-dictator in tranen uitbarstten na het nieuws te hebben gehoord, gingen anderen de straat op om feest te vieren. In hun herinnering stonden de repressie en de mensenrechtenschendingen gegrift die waren gepleegd tijdens de militaire dictatuur.

Regering weigert Pinochet staatsbegrafenis

President Bachelet maakte kort na het overlijden bekend dat de oud-president geen staatsbegrafenis zou krijgen en dat zij evenmin aanwezig zou zijn bij de begrafenisplechtigheid. De regering stelde zich op het standpunt dat de overleden generaal als oud-bevelhebber van de strijdkrachten mocht worden geëerd en ging ermee akkoord dat vlaggen in militaire kazernes halfstok hingen.

Nadat rond de 60.000 Chilenen langs de baar in de Militaire Academie van Santiago waren getrokken, werd Pinochet op eigen verzoek niet begraven, maar gecremeerd. De uitvaart werd namens de regering bijgewoond door minister van Defensie Vivianne Blanlot, die door omstanders met luid boegeroep werd bejegend. Kerkleiders riepen op de dood van Pinochet aan te grijpen om te komen tot een nationale verzoening.

Zelfbescherming bij onderzoek naar moord op ex-minister Letelier

Uit gedeclassificeerde documenten van de Amerikaanse geheime dienst Central Intelligence Agency die kort na de dood van de

vroegere dictator op internet werden geplaatst, bleek dat Pinochet in 1978 besloot elke poging vanuit de Verenigde Staten te blokkeren de moord op Letelier te onderzoeken. Deze oud-minister onder president Allende was in 1976 met een autobom in Washington door de DINA, de Chileense geheime dienst, vermoord. Ook besloot hij toentertijd dat het hoofd van de geheime dienst, Manuel Contreras, beschermd diende te worden. Als laatstgenoemde veroordeeld zou worden, schatte Pinochet in dat zijn politieke overlevingskanen zouden slinken.

Kleinzoon Pinochet uit militaire dienst ontslagen

De dood van Pinochet kreeg nog een staartje toen diens kleinzoon, de 34-jarige kapitein Augusto Pinochet Molina, op 13 december 2006 te horen kreeg dat hij uit actieve militaire dienst was ontslagen. Bij de crematieplechtigheid stond hij niet op de lijst van sprekers, maar hij nam toch het woord en merkte onder applaus op dat Chileense rechters de laatste jaren niet hadden gezocht naar 'gerechtigheid, maar bekendheid'. Zijn grootvader had volgens hem slechts 'het marxisme vernietigd' dat een totalitair model in Chili had geprobeerd te introduceren. President Bachelet sprak van 'een buitengewoon serieuze belediging' omdat het een aanval was op een overheidsinstituut. Uit respect voor de familie werd het ontslag van Pinochet Molina 24 uur uitgesteld.

Pinochet in nagelaten brief: 'Hard optreden was nodig'

In een zes pagina's tellend 'bericht voor al mijn landgenoten dat bekend gemaakt zal worden na mijn dood' gaf Pinochet aan dat hij liever niet de staatsgreep tegen Allende had gepleegd, maar dat de omstandigheden hem geen andere keus lieten. De mensenrechtenschendingen achtte hij in die situatie 'onvermijdelijk' omdat naar zijn mening het 'ideologische fanatisme' de stabiliteit van Chili in gevaar bracht. Hij had zijns inziens het land gered van een marxistische dictatuur en een burgeroorlog voorkomen.
De brief werd op kerstavond openbaar gemaakt door de voorzitter van de Pinochet Stichting, Hernan Guiloff. Hij had de tekst in 2004 ontvangen.

Rechtbank trekt aanklachten tegen weduwe Pinochet in

Het Hof van Appél in Santiago trok op 3 januari 2007 de aanklachten in tegen Lucía Hiriart de Pinochet, haar kinderen Lucía en Veronica en de secretaresse van de vroegere dictator, Monica Ananias.

Zij waren beschuldigd van medeplichtigheid aan belastingontduiking en het gebruik van een vals paspoort. De aanklachten tegen de jongste zoon van de familie, Marco Antonio Pinochet, en tegen advocaat Oscar Aitken bleven wel gehandhaafd.

Slachtoffers militaire dictatuur opgegraven

In opdracht van rechter Carlos Gajardo begonnen de Chileense autoriteiten op 20 maart met het opgraven van de stoffelijke resten van dertien mensen die met behulp van drie buitenlandse forensische experts geïdentificeerd zouden worden. Deze slachtoffers van de militaire dictatuur uit de jaren 1973-1989 waren in de eerste weken na de coup anoniem ter aarde besteld op de Algemene Begraafplaats van Santiago. In sommige doodskisten bevonden zich twee lichamen, hetgeen door Pinochet was afgedaan als 'een goede maatregel om ruimte te sparen op de begraafplaats'. Tot grote ergernis van nabestaanden hadden de autoriteiten bij eerdere opgravingen fouten gemaakt bij de identificatie van de slachtoffers.

Schender mensenrechten probeert straf te ontlopen

'Ik rebelleer openlijk tegen dit oneerlijke, ongrondwettelijke en illegale vonnis', aldus de Chileense generaal Eduardo Iturriaga in een schriftelijke verklaring van 12 juni 2007. Hij had zich de dag daarvoor bij een gevangenis moeten melden waar officieren vastzaten die tijdens de militaire dictatuur de mensenrechten hadden geschonden om een straf uit te zitten van vijf jaar, maar besloot onder te duiken.

De gevangenisstraf was hem opgelegd vanwege betrokkenheid bij de ontvoering in 1974 van de toen 22-jarige stadsguerrillero Luis San Martín, die sindsdien vermist werd. Iturriaga was van mening dat hij veroordeeld was zonder dat het wettelijk bewijs van schuld was vastgesteld.

BUITENLANDSE ZAKEN

Chili sluit Boliviaans bruggenhoofd naar zee uit

Op 31 mei 2007 verwierp de Chileense regering het idee van de Peruaanse minister van Buitenlandse Zaken Antonio García Belaunde om Chili en Bolivia de soevereiniteit over een haven bij de Stille Oceaan te laten delen. Daardoor zou laatstgenoemd land beschikken over een bruggenhoofd naar zee.
Bolivia had tijdens een in 1879 begonnen oorlog met Chili zijn uitgang naar zee verloren. Vanwege deze kwestie werden in 1978 de diplomatieke banden tussen beide landen verbroken.

Peruaanse ex-president Fujimori onder huisarrest

De justitiële autoriteiten in Chili plaatsten op 8 juni 2007 Alberto Fujimori, voormalig president van Peru, onder huisarrest omdat hij beschouwd werd als vluchtgevaarlijk. De Peruaanse regering had om zijn uitlevering gevraagd vanwege schendingen van mensenrechten tijdens zijn bewind en het roven van omgerekend meer dan 10 miljoen euro uit de staatskas. Chili had over dat verzoek nog geen besluit genomen. Wel willigde het de wens van Peru in om Fujimori geen bewegingsvrijheid te geven.

OVERLEDEN

Augusto Pinochet, voormalig Chileens president

De Chileense oud-dictator Augusto José Ramón Pinochet Ugarte stierf op 10 december 2006 in aanwezigheid van zijn familie in een militair ziekenhuis in Santiago waar hij een week eerder was opgenomen na een hartaanval. Hij werd op 25 november 1915 geboren in Valparaíso en vierde kort voor zijn overlijden zijn 91ste verjaardag.
Pinochet, die de Spaanse dictator Franco bewonderde, drukte een stempel op de Chileense geschiedenis in het laatste kwart van de twintigste eeuw. In 1973, enkele weken nadat hij door de democratisch gekozen, socialistische president Salvador Allende tot opperbevelhebber van de Chileense strijdkrachten was benoemd, pleegde hij een staatsgreep om, zoals hij beweerde, het land te behoeden voor een marxistische

dictatuur. Het militaire regime duldde in de eerste jaren geen enkele oppositie en schroomde niet tegenstanders te martelen, te vermoorden of naar het buitenland te verbannen. Later bleek dat ruim 3.000 tegenstanders door de militairen en hun handlangers uit de weg waren geruimd.
In economisch opzicht voerde Pinochet een neo-liberaal beleid dat de eerste jaren mede succesvol was doordat vakbonden waren verboden, maar rond 1982 niet kon voorkomen dat het land in een economische crisis belandde. Toen de bevolking in 1988 bij referendum te kennen gaf terug te willen naar een democratisch bestel, erkende hij met tegenzin de uitslag en ging hij akkoord met het houden van verkiezingen. In 1990 werd hij als staatshoofd opgevolgd door Patricio Aylwin. Als opperbevelhebber van de strijdkrachten bleef hij echter tot 1998 invloed uitoefenen achter de schermen.
In zijn laatste levensjaren werden er talrijke aanklachten tegen de oud-dictator ingediend voor schendingen van mensenrechten tijdens zijn bewind. Door zich te beroepen op zijn door ouderdom aangetaste gezondheid wist Pinochet evenwel te voorkomen dat het ooit tot een rechtszaak kwam. In 2004 werd tot ontzetting van zijn aanhangers bekend dat hij in de Verenigde Staten geheime bankrekeningen had met tientallen miljoenen dollars. Hoewel aangeklaagd voor belastingontduiking, verscheen hij voor dit misdrijf evenmin voor de rechter.

(Vorige berichten pagina 551/1 e.v. - 2006)

COLOMBIA

BINNENLAND

Regering Colombia en FARC komen niet nader tot elkaar

President Uribe trekt aanbod om te onderhandelen in

Dagblad *NRC-Handelsblad* berichtte op 21 oktober 2006 dat de Colombiaanse president Álvaro Uribe het aanbod aan de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC) om te onderhandelen over een gevangenenruil, had ingetrokken. Kort daarvoor was bij de Nueva Granada universiteit op een militair complex in Bogotá een bom ontploft waarbij 23 gewonden waren gevallen. De autoriteiten verdachten de FARC ervan voor de aanslag verantwoordelijk te zijn.

Oud-minister ontsnapt uit gevangenenkamp

De 51-jarige Fernando Araújo, voormalig minister van Ontwikkelingszaken, kwam op 5 januari 2007 in de bewoonde wereld aan na vijf dagen door het Colombiaanse oerwoud te hebben gezworven. Hij was uit een gevangenkamp van de FARC ontsnapt door gebruik te maken van een moment van onoplettendheid van zijn bewakers die werden verrast door een militaire actie van regeringstroepen. President Uribe vertelde later dat met goedkeuring van de familie tot actie was overgegaan nadat een tip was ontvangen.
Araújo had zes jaar op rijst en bonen geleefd na eind 2000 door de linkse guerrillagroep te zijn ontvoerd. Hij bleek in fysiek opzicht in goede conditie en vertelde zichzelf op de hoogte te hebben gehouden van het wereldnieuws door één keer per week te luisteren naar de Engelstalige uitzendingen van Radio Nederland Wereldomroep.

Linkse opstandelingen wijzen plan gevangenenruil af

Het plan van de Colombiaanse regering op 3 juni 2007 rond de 200 gevangen FARC-opstandelingen in vrijheid te stellen, zodat de rebellen hun gijzelaars zouden laten gaan, werd door de marxistische rebellen afgewezen. De lijst met namen van de regering bestond volgens de FARC uit 'deserteurs', mensen die de guerrillaorganisatie verraden hadden en onschuldige burgers die er valselijk van waren beschuldigd lid te zijn van de rebellengroep. De FARC eiste van de regering dat 1.000 gevangen leden zouden worden vrijgelaten, onder wie twee in de Verenigde Staten vastgehouden commandanten. Bovendien moesten twee dorpen tijdelijk worden gedemilitariseerd. Dit laatste was volgens president Uribe onbespreekbaar.

FARC verdacht van bomaanslag

Bij een bomontploffing op een strand in de buurt van Buenaventura kwamen op 24 juni drie mensen om het leven en raakten er vijf gewond. De havenstad, die 300.000 bewoners telde en te boek stond als de gevaarlijkste stad van het land omdat er grote hoeveelheden drugs werden verscheept, was het doelwit van meerdere aanslagen. De autoriteiten zagen een verband tussen de dood van een regionale FARC-commandant, die kort daarvoor door de Colombiaanse marine was omgebracht, en de explosies. De burgemeester kondigde voor de nacht een uitgaansverbod af.

FARC-leider ingerekend

De Colombiaanse marine arresteerde op 27 juni de man die beschouwd werd als de leider van de FARC-milities in Buenaventura, Edwin Alexander Torres. Hij gold als het brein achter de bomaanslagen in de havenstad en werd ook verantwoordelijk gehouden voor de planning en uitvoering van eerdere aanvallen van de linkse rebellen. De FARC was vooral actief in landelijke gebieden, maar bekend was dat zij met cellen opereerde in de grotere steden.

Elf gegijzelde volksvertegenwoordigers omgekomen

De FARC maakte op 28 juni bekend dat elf volksvertegenwoordigers die ze sinds april 2002 in gijzeling had, bij een reddingspoging van een ongeïdentificeerde 'militaire groep' waren gedood. Een twaalfde volksvertegenwoordiger overleefde de aanval omdat hij op dat moment niet in het kamp aanwezig was.
De rebellen hielden president Uribe verantwoordelijk voor de gebeurtenis omdat hij had gekozen voor een militaire bevrijdingspoging, maar de autoriteiten beweerden dat er geen militaire operatie in het desbetreffende gebied was geweest. Minister van Binnenlandse Zaken Carlos Holguín noemde het 'onwaarschijnlijk' dat rechtse paramilitairen actie hadden ondernomen, maar hij sloot het evenmin uit.

Vooruitgang in vredesbesprekingen met ELN

Het eind 2005 in de Cubaanse hoofdstad Havana begonnen overleg tussen het Nationale Bevrijdingsleger (ELN) en de regering van Colombia wierp op 29 oktober 2006 vruchten af. De militaire chef van de linkse organisatie, Antonio García, maakte op die dag bekend dat het ELN in het zuidelijke district waar het actief was, landmijnen zou gaan opruimen.

Een week eerder was gemeld dat bij de vredesbesprekingen de verkennende fase voorbij was en beide partijen formeel hadden vastgesteld dat het overleg voor een vredesregeling van start kon gaan. De prioriteit van de regering was een staakt-het-vuren, terwijl het ELN amnestie wilde voor gevangen ELN-rebellen, sociale activisten en vakbondsleiders.

Regering akkoord met tijdelijk staakt-het-vuren

De Colombiaanse regering accepteerde in de derde week van april 2007 een aanbod van het ELN tot een tijdelijk staakt-het-vuren over te gaan. Een woordvoerder van de regering voegde er aan toe dat alle militaire actie tegen de linkse guerrillaorganisatie zou worden gestaakt zodra duidelijk was dat het ELN geen geweld meer gebruikte, geen mensen meer ontvoerde en alle gijzelaars had vrijgelaten.

Paramilitairen lopen weg uit overleg met regering

Paramilitairen hielden op 6 december 2006 de vredesbesprekingen met de Colombiaanse regering voor gezien nadat president Uribe 59 gedetineerde leiders van de Verenigde Zelfverdedigingsgroepen van Colombia (AUC) had laten overplaatsen. Omdat er aanwijzingen waren dat een uitbraakpoging op stapel stond, waren ze naar een hoogbeveiligde gevangenis gebracht. Het staatshoofd beschuldigde de AUC-leiders er bovendien van vanuit hun cellen opdracht te hebben gegeven voor het plegen van moorden.
De woordvoerder van de rechtse paramilitairen, Ernesto Báez, was niet verbaasd over het stoppen van het overleg. Het vredesproces zat volgens hem 'vol trucs', afspraken werden niet nagekomen en bij de deelnemers ontbrak elke toewijding.

Colombia in de ban van 'parapolitiek' schandaal

Moord op paramilitairen is volgens bewindsman complot

De moorden op leidende figuren van de Verenigde Zelfverdedigingsgroepen van Colombia (AUC) waren volgens minister van Binnenlandse Zaken Carlos Holguín gepland om te voorkomen dat zij zouden getuigen voor een tribunaal over de banden tussen de regering en de AUC, zo deelde hij op 29 december 2006 mee. Kort daarvoor was Jaime Andrés Angarita, rechterhand van een van de machtigste mannen binnen de AUC, Salvatore Mancuso, door 'sicarios' (huurmoordenaars) vermoord toen hij in Medellín in een restaurant zat te eten. Volgens Holguín waren tenminste vier andere paramilitairen die zouden getuigen, op soortgelijke wijze omgebracht. President Uribe veroordeelde de moorden.

Minister treedt af om regering niet in verlegenheid te brengen

Minister van Buitenlandse Zaken María Consuelo Araújo trad op 19 februari 2007 af nadat haar broer, senator Álvaro Araújo Castro, enige dagen daarvoor was gearresteerd omdat hij in samenwerking met een paramilitair een politieke rivaal zou hebben laten ontvoeren. Het Hooggerechtshof gelastte bovendien een onderzoek naar de vader van de bewindsvrouw, een voormalig minister van Landbouw, die verdacht werd van soortgelijke criminele daden, en naar haar neef die op dat moment gouverneur van het departement César was. Tegenstanders van president Álvaro Uribe zagen in de gebeurtenissen een nieuw teken dat de regering de leiders van de AUC moedwillig met zachte hand behandelde, ondanks de door de hen gepleegde misdaden.

Als opvolger van de minister werd Fernando Araújo (geen familie) aangewezen. Deze was eind december uit een gevangenenkamp van de FARC ontsnapt.

Ex-hoofd staatsveiligheidsdienst gearresteerd

Jorge Noguera, voormalig hoofd van de Administratieve Veiligheidssectie (DAS) – de staatsveiligheidsdienst van Colombia – werd op 22 februari aangehouden. Hij werd ervan beschuldigd een dodenlijst te hebben overhandigd aan de paramilitairen met daarop de namen van mensenrechten- en vakbondsactivisten. Sommige personen van de lijst waren daadwerkelijk vermoord, zoals de socioloog Alfredo Correa de Andreis die in september 2004 in Barranguilla was doodgeschoten. Hij deed onderzoek naar de gedwongen verhuizingen van boeren in de regio. De gearresteerde Noguera fungeerde in 2002 als regionaal campagnechef voor Uribe bij de presidentsverkiezingen.
Het schandaal van de parapolitici, zoals de media hen noemden, kreeg veel aandacht na de getuigenis van Rafael García, een vroegere ondergeschikte van Jorge Noguera. Hij zat een straf van achttien jaar uit voor samenwerking met drugshandelaren in de tijd dat hij bij de DAS werkte. Ook werd er informatie gevonden op een geconfisqueerde laptop die toebehoorde aan een medewerker van een paramilitaire commandant.

Opsporingsbevel Interpol tegen voormalig minister

De internationale politieorganisatie Interpol vaardigde op 12 maart 2007 een arrestatiebevel uit tegen de 74-jarige Álvaro Araújo Noguera, ex-minister van Landbouw en vader van de in februari afgetreden María Consuelo Araújo. Hij zou, net als zijn al gearresteerde zoon, in samenwerking met paramilitairen een politieke rivaal hebben ontvoerd en was volgens onbevestigde berichten naar Venezuela gevlucht. Het opsporingsbevel werd in 186 landen verspreid.

Noguera vrijgelaten om technische redenen

Rechter Leonor Perdomo bepaalde op 23 maart dat het voormalige hoofd van de DAS, Jorge Noguera, 'op onwettige en onconstitutionele wijze van zijn vrijheid was beroofd' en vrijgelaten diende te worden. De reden was dat hoofdaanklager Mario Iguarán niet persoonlijk de verdachte had ingelicht dat hij onder arrest stond, maar een medewerker de boodschap had laten overbrengen. Bij een staatsambtenaar, zoals Noguera was, mocht dat niet volgens de rechter, maar Iguarán was het volledig oneens met die opvatting.
De opgeluchte Noguera vroeg God zijn licht te laten schijnen over zijn zaak. 'In het hedendaagse gepolariseerde Colombia is er meer moed voor nodig om een onschuldig iemand vrij te spreken, dan om hem te veroordelen', merkte hij op.

Legergeneraal werkte ook samen met AUC

Het Amerikaanse dagblad *The Los Angeles Times* meldde op 25 maart dat de Ameri-

kaanse inlichtingendienst Central Intelligence Agency (CIA) aanwijzingen had dat legergeneraal Mario Montoya had samengewerkt met rechtse paramilitairen. Montoya, die gold als een vertrouweling van president Uribe, had in oktober 2002 leiding gegeven aan Operatie Orion in de stad Medellín. Daarbij waren 3.000 militairen en politieagenten de sloppenwijk Comuna 13 ingegaan op zoek naar marxistische guerrillastrijders, met veertien doden als gevolg.
Gebleken was dat Montoya, een plaatselijke politiecommandant en een paramilitaire leider afspraken over de taakverdeling op papier hadden gezet. De AUC namen na de actie de leiding over in de wijk. Volgens mensenrechtenorganisaties verdwenen er vervolgens 46 personen.

Arrestaties van parlementariërs en zakenmensen

Colombiaanse justitiële autoriteiten gelastten op 14 mei 2007 de arrestatie van in totaal twintig politici en zakenlieden die in 2001 een pact hadden gesloten met de rechtse paramilitairen. Onder hen bevonden zich vijf parlementariërs, die allen hadden geprofiteerd van het akkoord om verkozen te worden. Het verweer dat zij onder druk hun handtekening hadden gezet, werd door aanklager Mario Iguarán weggewuifd. Bijna alle betrokkenen stonden bekend als politieke bondgenoten van president Uribe, wiens geloofwaardigheid door het schandaal werd aangetast, maar die door het verminderde geweld in het land sinds zijn aantreden in 2002 onverminderd populair was.
De paramilitairen werden verantwoordelijk gehouden voor massaslachtingen onder de bevolking en het stelen van grote stukken land.

Reorganisatie veiligheidstroepen

Op dezelfde dag dat het arrestatiebevel werd uitgevaardigd, ontsloeg de regering de nationale politiechef, generaal Jorge Daniel Castro, en het hoofd van het inlichtingenapparaat van de politie, generaal Guillermo Chávez. Gebleken was dat de politie telefoongesprekken van regeringsmedewerkers, leden van de oppositie en van journalisten had afgeluisterd. 'Deze procedure is totaal onacceptabel, illegaal en staat haaks op het beleid van de regering', merkte minister van Defensie Juan Manuel Santos op. Óscar Naranjo, die veel had samengewerkt met Amerikaanse beambten bij het bestrijden van de drugshandel, ging het politieapparaat leiden. Uit de afgeluisterde gesprekken kwam onder meer naar voren dat gevangen paramilitaire leiders misdaden bleven begaan.

Amerikaanse bedrijven betaalden paramilitairen voor bescherming

Salvatore Mancuso, een van de beruchtste leiders van de AUC, beweerde op 17 mei dat Amerikaanse multinationals die bananen produceerden, de paramilitairen geregeld 'beschermingsgeld' betaalden. Het was al eerder bekend dat paramilitaire organisaties 'oorlogsbelasting' oplegden aan bedrijven: Chiquita, Dole en Del Monte zouden voor elke doos bananen een cent hebben afgedragen. Een woordvoerder van Dole ontkende de aantijging, maar Chiquita had toegegeven in zes jaar de paramilitairen 1,7 miljoen dollar (ruim 1,2 miljoen euro) te hebben betaald. Daarvoor had het bedrijf in overleg met Amerikaanse justitiële autoriteiten een boete gekregen van 25 miljoen dollar.

Uribe beschuldigd van contact met paramilitaire leider

Een video uit 2001 waarop Uribe tijdens zijn campagne voor het presidentschap in Puerto Berrio, in de buurt van Barrancabermeja, de hand schudt van de paramilitair Fremio Sánchez Carreño, zorgde half juni voor opschudding. Op 19 april had president Uribe op de televisie nog verklaard de paramilitairen niet te kennen en er niet mee in contact te staan. De vertoonde beelden wekten echter argwaan, maar een woordvoerder van de president beweerde dat Uribe niet had geweten wie hij voor zich had. De regering loofde een beloning van 5.000 dollar (ruim 3.600 euro) uit voor de tip die tot de aanhouding van Sánchez Carreño zou leiden.
In 2001 had 'Comandante Esteban', zoals Sánchez Carreño bekend stond, vakbonds- en mensenrechtenactivisten met de dood bedreigd. Hij stond mede daarom bekend als de paramilitaire leider van de regio.

Drugsbaron gearresteerd in Colombia

De leider van het Norte del Valle-kartel, Eugenio Montoya Sánchez, ook bekend als Don Hugo, werd op 15 januari 2007 na een vuurgevecht aangehouden in El Dovio (Departement Valle). Samen met zijn broer Diego, die gold als het brein achter de organisatie en door het Amerikaanse Federal Bureau of Investigation (FBI) in 2004 op de lijst van Ten Most Wanted Fugitives was geplaatst, smokkelde hij vanuit de thuisbasis in Cali tonnen cocaïne naar de Verenigde Staten. In dat land werd een beloning van 5 miljoen dollar (ca. 4 miljoen euro) in het vooruitzicht gesteld voor de tip die tot de arrestatie van de broers zou leiden.
Na de ontmanteling van de kartels van Medellín en Calí in de jaren tachtig en negentig van de twintigste eeuw, was het Norte del Valle-kartel opgeklommen tot de machtigste drugsorganisatie van Colombia.

Colombiaanse minister van Financiën stapt op

President Uribe van Colombia accepteerde op 16 februari 2007 het aftreden van Alberto Carrasquilla als minister van Financiën. Deze diende naar eigen zeggen zijn ontslag in vanwege persoonlijke en financiële redenen. Hij liet verder weten tevreden te zijn met het gestegen vertrouwen in de economie sinds zijn aantreden in 2003. Als opvolger werd Oscar Iván Zuluaga benoemd.

Minder grond gebruikt voor verbouw coca

De Verenigde Naties maakten op 8 mei 2007 bekend dat het jaar daarvoor ongeveer 10 procent minder landbouwgrond in Colombia voor de teelt van coca gebruikt was. In 2006 besloeg het oppervlak ruim 190.000 acres (een acre = 4.047 m^2), terwijl dit in 2005 nog 212.500 acres was, zo bleek uit schattingen.
De Verenigde Staten gaven de voorgaande zes jaar 4 miljard dollar (bijna 3 miljard euro) aan Colombia voor de bestrijding van de drugshandel, waar ook linkse guerrillastrijders en rechtse paramilitairen zich schuldig aan maakten. Of deze steun zou worden gecontinueerd, was onduidelijk. Democraten in het Amerikaanse Congres meenden dat Plan Colombia teveel gericht was op militaire uitgaven en te weinig op sociale projecten die cocaboeren een nieuw bestaan konden garanderen.

Verkoopverbod voor alle producten die van coca zijn gemaakt

In dezelfde maand verbood de Colombi-

aanse regering de verkoop van producten waar coca in was verwerkt. De maatregel was opmerkelijk want tot februari was op de website van president Uribe te lezen hoe deze producten arme indiaanse gemeenschappen vooruit hielpen. Onder de Colombiaanse jeugd werd het door de Nasa-stam geproduceerde Coca Sek echter steeds populairder, hetgeen voor het bekende Amerikaanse merk Coca-Cola aanleiding was een rechtszaak te beginnen wegens 'inbreuk op een handelsmerk'. Die zaak werd verloren, maar het International Narcotics Control Board van de VN wees de Colombiaanse minister op een verdrag uit 1961 dat de verkoop van coca-producten verbood. Coca-Cola ontsprong de dans omdat het bedrijf weigerde de samenstelling van haar product bekend te maken.

Dronken soldaten schieten zes burgers dood

In het Colombiaanse departement Caquetá werden op 10 juni 2007 zes burgers het slachtoffer van twee dronken militairen. Aan de schietpartij ging een discussie vooraf, waarna de soldaten drie mensen doodschoten. Op de vlucht maakten zij nog drie slachtoffers in een winkel. De commandant van de vijfde legerdivisie, generaal Gustavo Matamoros, liet later weten dat het leger de daders had gearresteerd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Colombiaans parlement akkoord met deelverkoop staatsoliebedrijf

Het voorstel van de regering om 20 procent van de aandelen van staatsoliemaatschappij Ecopetrol (Empresa Colombiana de Petróleos) te verkopen, werd op 12 december 2006 door het Congres goedgekeurd. De aandelen zouden in het derde kwartaal van 2007 op de locale aandelenmarkt te koop worden aangeboden waarbij vakbonden, werknemers, coöperatieven, private pensioenfondsen en Colombiaanse burgers een voorkeursbehandeling zouden krijgen. Minister van Mijnbouw en Energie Hernán Martínez meende dat het oliebedrijf op deze wijze sterker zou worden.
Ecopetrol zocht naar partners voor het doen van investeringen omdat de voorraden uitgeput raakten en Colombia vanaf 2011 dreigde olie te moeten gaan importeren.

Sterke groei economie in 2006

Een toename van het aantal investeringen in 2006 in Colombia was er de oorzaak van dat het bbp dat jaar met 6,8 procent groeide, aldus een mededeling van de autoriteiten op 23 maart 2007. De stijging van de investeringen kwam voort uit privatiseringen, maar ook uit activiteiten van multinationale ondernemingen die hun voordeel deden met de verbeterde veiligheidssituatie in het land. In vergelijking met 2002, toen president Uribe aantrad, was het bedrag aan investeringen verdubbeld. Het grote aantal dollars dat Colombia binnen kwam, was er medeoorzaak van dat de peso aan waarde won. In 2006 was er verder sprake van een inflatie van bijna 4,5 procent.

Kapitaalcontrole bij buitenlandse investeringen

In een poging greep te krijgen op de zwevende peso kondigde minister van Financiën Oscar Zuluaga op 23 mei 2007 aan over te zullen gaan op kapitaalcontroles bij buitenlandse investeringen. Ondernemingen uit andere landen moesten in het vervolg 40 procent van hun investering voor zes maanden op een renteloze rekening van de Centrale Bank deponeren. De maatregel was bedoeld om de overdaad aan dollars in het land te bestrijden en moest dienst doen als afschrikking voor speculatieve financiële transacties.

Hoewel de Centrale Bank al eerder maatregelen had genomen, was de peso sinds het begin van het jaar 14 procent sterker geworden ten opzichte van de dollar. Dat was meer dan enige andere munteenheid. Vooral exporterende bedrijven hadden last van de sterke munt.

Regering compenseert verliezen exportsector

In Colombia werd op initiatief van de regering op 21 juni 2007 een fonds opgericht dat omgerekend rond de 19 miljoen euro zou gaan bevatten en dat zou worden gebruikt om het banen- en winstverlies in de exportsector te bestrijden. Sinds 2004 was de peso 40 procent in waarde toegenomen ten opzichte van de dollar, vooral als gevolg van een sterke toename van buitenlandse investeringen in het land. Eerder had de regering al 78 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de agrarische sector waar vooral koffie-, bananen- en bloemenexporteurs leden onder de voor hen ongunstige wisselkoers. Met de maatregelen hoopte de regering ruim 300.000 banen te scheppen in de tien sectoren die het meest te lijden hadden van de revaluatie van de peso.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Indianen eisen stopzetting olieboringen op 'heilige' grond

Honderden indianen van de Bari-stam protesteerden op 12 oktober 2006 – in Colombia bekend als de Dag van het Ras – in traditionele kledij tegen olieboringen in hun gebied of, zoals zij het zelf verwoordden, tegen 'de vloek van de olie'. De minderheidsgroep hoopte op deze wijze een gesprek af te dwingen met vertegenwoordigers van het verantwoordelijke staatsbedrijf Empresa Colombiana de Petróleos in de stad Tibú (departement Norte de Santander). 'Laat ze niet vergeten dat dit ons land is', merkte hoofdman Atrigbuanina op, om er aan toe te voegen: 'Waarom respecteert de Colombiaanse staat onze rechten niet?'

VN beschuldigen Colombiaans leger van vermoorden burgers

Uit een rapport van het Hoge Commissariaat voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties bleek op 15 maart 2007 dat het Colombiaanse leger het jaar daarvoor in 21 van de 32 departementen verantwoordelijk was voor het vermoorden van burgers. De veiligheidstroepen beweerden in die gevallen dat het om gewapende linkse rebellen ging, maar dat was volgens de VN vaak gelogen. Ook werden bewijsstukken verduisterd en werd onderzoek verricht door militaire justitiële autoriteiten die een bedenkelijke reputatie hadden.
Het gebruik door de regering van het cijfer van het aantal 'doden in gevechtsactie' werkte het misbruik volgens de organisatie in de hand. Uit het rapport bleek ook dat marxistische opstandelingen en rechtse paramilitairen nog meer moorden, martelingen en ontvoeringen op hun geweten hadden.

Colombiaanse staat moet schadevergoeding betalen

Het Inter-Amerikaanse Hof voor de Men-

senrechten (CIDH) – onderdeel van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) – veroordeelde op 11 mei 2007 de Colombiaanse staat tot het betalen van een schadevergoeding aan de nabestaanden van een slachting in 1989.
Bij La Rochela kwamen toen twaalf medewerkers van justitie om die onderzoek deden naar een moordpartij van de paramilitairen in het departement Santander waarbij negentien doden waren gevallen. Ook bij La Rochela werden de rechtse paramilitairen verantwoordelijk gehouden, al achtte de rechter bewezen dat het leger voor rugdekking had gezorgd. In totaal moest de Colombiaanse overheid 7,8 miljoen dollar (ca. 5,7 miljoen euro) aan 99 nabestaanden uitkeren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bezoek Amerikaanse president leidt tot protesten

Rond de 150 demonstranten raakten op 11 maart 2007 in de hoofdstad Bogotá slaags met de oproerpolitie toen de Amerikaanse president George W. Bush een zes uur durend bezoek bracht aan Colombia. Bij de protesten werden winkels geplunderd en computers uit bankgebouwen meegenomen, waartegen de politie optrad met waterkanonnen, traangas en het verrichten van arrestaties.

Colombia gold als de grootste bondgenoot van Washington in Latijns-Amerika. De betogers meenden echter dat de gegeven steun in het kader van Plan Colombia de conflicten in hun land juist aanwakkerde en mensenrechtenschendingen van veiligheidstroepen bevorderde.

Uribe laakt afwijzing vrijhandelsakkoord door Amerikaans Congres

President Uribe reageerde op 19 mei 2007 verontwaardigd op de weigering van het Amerikaanse Congres akkoord te gaan met het vrijhandelsakkoord dat de Colombiaanse regering met de Verenigde Staten had afgesloten. '
We kunnen niet accepteren dat vrijhandelsverdragen met Panama en Peru worden goedgekeurd, terwijl Colombia wordt gestraft en behandeld als een paria', merkte hij op.
Het akkoord behelsde een vermindering, en in sommige gevallen afschaffing, van de invoertarieven bij de handel tussen Colombia en de VS. Daarmee was in totaal een bedrag van 14 miljard dollar (ca. 12,5 miljard euro) gemoeid.

Democraten uit het Congres en de Amerikaanse regering hadden afgesproken bij Panama en Peru aan te dringen op verbetering van de arbeidsvoorwaarden, maar de bezorgdheid inzake Colombia gold de mensenrechtensituatie. Vooral het schandaal van de parapolitici – de samenwerking tussen politici en paramilitairen – zorgde voor twijfels in Washington.

Colombiaanse Senaat akkoord met vrijhandelspact

Een duidelijke meerderheid van de Colombiaanse Senaat ging op 14 juni akkoord met het vrijhandelspact. Minister van Handel Luis Guillermo Plata sprak de hoop uit dat de Amerikaanse Congresleden over hun bezwaren heen zouden stappen en het vrijhandelsakkoord zouden goedkeuren. 'We weten dat er vertragingen zullen zijn en nieuwe overwegingen, maar niemand kan de vooruitgang in Colombia ontkennen', merkte hij op.

Helft steun Plan Colombia gaat naar Amerikaanse bedrijven

Uit een rapportage van het Amerikaanse ministerie van Defensie bleek in juni 2007 dat bijna de helft van de financiële steun van Washington aan Colombia uitgegeven werd aan gecontracteerde Amerikaanse defensiebedrijven. In 2000, toen de eerste private ondernemingen werden ingeschakeld onder het Plan Colombia, werd er van uitgegaan dat getrainde Colombianen de taken van de buitenlandse bedrijven geleidelijk zouden overnemen. Van de in 2002 gegeven 400 miljoen dollar (toen ruim 400 miljoen euro) werd er 150 miljoen besteed aan defensiecontracten; in 2006 ging er van de 630 miljoen dollar steun ongeveer 300 miljoen naar private ondernemingen.

Vooral leden van de Democratische Partij in het Amerikaanse Congres bekritiseerden deze situatie. Zij huldigden de opvatting dat op deze wijze afhankelijkheid werd gecreëerd die een stabiele en duurzame vrede in Colombia in de weg stond.

(Vorige berichten pagina 615/3 e.v. - 2006)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Rechtspositie van 'vijandige strijdkrachten' blijft onduidelijk

In juni 2007 bleek dat de 'vijandige strijdkrachten' die vast zaten in het Amerikaanse militaire detentiecentrum Guantánamo Bay op Cuba nog altijd niet konden worden berecht.

Legale of illegale vijandige strijdkrachten

Het Congres in Washington DC had in augustus 2006 de Military Commissions Act (MCA) aangenomen. Volgens deze wet mochten 'illegale vijandige strijdkrachten' voor onbepaalde tijd in voorarrest worden gehouden en achter gesloten deuren door militaire tribunalen worden berecht. Ze hadden niet het recht om tegen het vonnis in beroep te gaan.
'Illegale vijandige strijdkrachten' waren mensen die in tegenstelling tot 'legale vijandige strijdkrachten' niet verbonden waren aan een nationaal leger, maar bijvoorbeeld aan een terroristische organisatie. Legale vijandige strijdkrachten vielen wat de Amerikaanse wet betrof onder het internationaal oorlogsrecht, zoals geformuleerd in de Conventies van Genève, maar de illegale vijandige strijdkrachten slechts ten dele.
Op 4 juni 2007 werden twee terreurverdachten die door de daartoe bevoegde militaire autoriteiten waren bestempeld als 'vijandige strijdkrachten' voorgeleid aan militaire rechters. Het ging om de Jemeniet Salim Ahmed Hamdan, die mogelijk de chauffeur van al-Qaidaleider Osama Bin Laden was geweest, en de twintigjarige Canadees Omar Khadr, die op vijftienjarige leeftijd in Afghanistan een Amerikaanse militair zou hebben gedood. Naast de aan Australië uitgeleverde David Hicks waren zij de enige gevangenen in Guantánamo Bay die ooit formeel in staat van beschuldiging waren gesteld.
De rechters verklaarden zich echter niet ontvankelijk in de rechtszaken tegen de twee. Ze redeneerden dat ze volgens de MCA alleen jurisdictie hadden om 'illegale vijandige strijdkrachten' te berechten. De twee gedaagden waren echter bestempeld als 'vijandige strijdkrachten', zonder de toe-

voeging 'legaal' of 'illegaal'. Daarom werden de zaken niet in behandeling genomen.
De uitspraak kon verregaande consequenties hebben, omdat vrijwel alle 380 gedetineerden in Guantánamo Bay waren bestempeld als 'vijandige strijdkrachten'. De weigering van de rechters kon een precedent scheppen, waardoor de berechting van de terreurverdachten nog lang op zich zou laten wachten. De meeste zaten al sinds 2001 of 2002 vast.
De in juni ontstane situatie was ongemakkelijk voor de Amerikaanse regering, die onder grote nationale en internationale druk stond om de terreurverdachten zo spoedig mogelijk een eerlijk proces te geven of hen anders vrij te laten.

Inwoners VS mogen niet voor onbepaalde tijd worden opgesloten

Een volgende tegenslag voor de regering was een uitspraak van het Hof van Beroep in Richmond, Virginia, op 12 juni 2007. Dat bepaalde dat 'de constitutie de president niet toestaat om het leger opdracht te geven om burgers die in de VS wonen aan te houden en zonder tussenkomst van een rechter voor onbepaalde tijd op te sluiten, en dat geldt ook als hij hen als 'vijandige strijdkracht' bestempelt'.
De uitspraak was een overwinning voor Ali al-Marri, een man uit Qatar die informatica studeerde in de VS. Hij was daar in december 2001 aangehouden op verdenking van fraude met zijn creditcard. Omdat later het vermoeden was gerezen dat hij contacten met het internationale terreurnetwerk al-Qaida onderhield, had president Bush bepaald dat hij een 'vijandige strijdkracht' was. Hij werd nooit formeel in staat van beschuldiging gesteld, maar zat wel sinds december 2003 in eenzame opsluiting in een militaire gevangenis in de VS.
Het Hof in Richmond bepaalde dat al-Marri moest worden aangeklaagd en voorgeleid, of anders moest worden vrijgelaten.

Het Witte Huis ging tegen de uitspraak in beroep. Het meende dat de MCA vijandige strijdkrachten het recht van habeas corpus – het recht om een detentie juridisch aan te vechten – ontzegde. Het Hof oordeelde echter dat dit alleen op ging voor 'vijandige strijdkrachten' die buiten de VS waren gearresteerd en gedetineerd. Voor al-Marri en andere legale inwoners van de VS gold dit dus niet.

Hooggerechtshof gaat recht van habeas corpus onderzoeken

De vraag of in het buitenland gearresteerde en gedetineerde terreurverdachten werkelijk het recht van habeas corpus mocht worden ontzegd, zoals het Hof in Richmond beweerde, was in april voorgelegd aan het Hooggerechtshof in Washington DC. Dat had toen geweigerd zich hierover uit te spreken. Advocaten van gedetineerden in Guantánamo Bay hadden hier beroep tegen aangetekend. Dat werd op 29 juni 2007 behandeld. Tot ieders verrassing zeiden de rechters dit keer dat ze wel gingen uitzoeken hoe het precies zat met het recht van habeas corpus. Ze legden niet uit waarom ze op hun aanvankelijke weigering terugkwamen.
Mogelijk was hun uitspraak een reactie op een verklaring van luitenant-kolonel Stephen Abraham. Hij was in 2004 en 2005 betrokken bij het Combat Status Review Tribunal, een militaire commissie die moest bepalen of gevangenen in Guantánamo Bay al dan niet als 'vijandige strijdkrachten' bestempeld mochten worden. Hij had eerder in juni 2007 tegenover het Hooggerechtshof verklaard dat de commissieleden hun oordeel moesten vellen op grond van zeer algemene en summiere informatie over de terreurverdachten. De regering-Bush weigerde meer bewijsmateriaal ter beschikking te stellen, omdat dat vertrouwelijk of geheim zou zijn. Ook zei Abraham dat hij door superieuren onder druk was gezet om gedetineerden in geval van twijfel de status van vijandige strijdkracht toe te kennen.

BINNENLAND

Senaat verwerpt nieuwe immigratiewet

Met 53 tegen 46 stemmen verwierp de Amerikaanse Senaat op 28 juni 2007 een door president Bush geïnitieerde immigratiewet. Het voorstel werd vooral gesteund door de Democraten: van alle tegenstemmers was driekwart evenals de president lid van de Republikeinse Partij.

De immigratiewet was een van de belangrijkste punten op Bush' politieke agenda. Nadat de Senaat deze had verworpen leek het onwaarschijnlijk dat er voor de verkiezingen in 2008 nog een regeling voor illegale immigranten zou worden getroffen.

Werkvergunningen voor illegalen

Bush wilde dat de naar schatting twaalf miljoen buitenlanders die illegaal in de Verenigde Staten verbleven en geen crimineel verleden hadden, tijdelijke werk- en verblijfsvergunningen kregen. Daarnaast moest er betere grensbewaking komen om illegale immigratie te voorkomen. Indien de VS in de toekomst behoefte hadden aan nieuwe buitenlandse werknemers, zouden ze die gericht gaan werven en voor bepaalde tijd toelaten.
Zowel voor- als tegenstanders van de wet vonden het betreurenswaardig dat er geen regeling was getroffen voor de illegale immigranten. Veel tegenstanders wilden dat ze het land werden uitgezet omdat ze de criminaliteitscijfers zouden opdrijven. En omdat ze genoegen namen met relatief lage salarissen, zouden ze oneerlijke concurrenten op de arbeidsmarkt zijn. Anderen meenden juist dat zij onmisbaar waren, omdat ze werk deden waar vrijwel geen legaal personeel voor te vinden was.
Uit onderzoek dat bureau Gallup op 28 juni verrichtte, bleek dat 45 procent van de Amerikanen minder immigranten wilde en 16 procent juist meer. 35 procent zei dat er niets hoefde te veranderen.

JUSTITIE

Spanningen tussen Congres en Witte Huis over ontslagen procureurs

In juni 2007 was nog altijd niet duidelijk waarom en op last van wie eind 2006 en begin 2007 acht Amerikaanse federale procureurs waren ontslagen. Het Congres vermoedde dat de regering van de Verenigde Staten om politieke redenen op hun vertrek had aangedrongen en geprobeerd had deze bemoeienis te verdoezelen.

President Bush blokkeert dagvaardingen

In maart en april waren enkele mogelijke betrokkenen, zoals minister Gonzales van Justitie, gehoord door de Juridische Commissies van het Huis van Afgevaardigden en de Senaat. Dit had echter geen duidelijkheid gebracht. Daarom vroegen de twee commissies op 13 juni om inzage in relevante documenten van Harriet Miers en Sara Taylor, twee voormalige naaste medewerkers van de president die mogelijk bij de ontslagprocedures betrokken waren ge-

weest. Ook dagvaardden zij het tweetal om verantwoording te komen afleggen.
Op 28 juni deelde George W. Bush echter mede dat hij als president het recht had om de wil van de commissies naast zich neer te leggen en dat deed hij dan ook. Omdat door Miers en Taylor geproduceerde documenten vertrouwelijk zouden zijn, wilde hij er slechts een deel van vrijgeven. De twee voormalige medewerkers wilde hij uitsluitend achter gesloten deuren laten ondervragen. Ze zouden dan niet onder ede staan en er mochten geen transcripties van het verhoor worden gemaakt.
De commissies namen hier geen genoegen mee en overwogen om de weigering aan te vechten bij de rechter. 'In toenemende mate menen de president en de vice-president dat ze boven de wet staan', zei Patrick Leahy, voorzitter van de Juridische Senaatscommissie, in een reactie op Bush' besluit.

ONDERWIJS

Rechtszaak over desegregatie in het onderwijs

Met vijf tegen vier stemmen bepaalde het Hooggerechtshof in Washington DC op 28 juni 2007 dat scholen geen leerlingen mochten weigeren op grond van hun ras.
Het vonnis had betrekking op twee scholen in Louisville (Kentucky) en Seattle (Washington). Die probeerden de integratie van diverse bevolkingsgroepen te stimuleren door te streven naar etnische diversiteit. Dit hield in dat leerlingen van oververtegenwoordigde etnische groepen mochten worden geweerd.
Veel Amerikaanse stadswijken waren etnisch eenzijdig van samenstelling. Hierdoor ontstonden daar als vanzelf 'witte' en 'zwarte' scholen. Honderden onderwijsinstellingen in de Verenigde Staten probeerden hier iets tegen te doen. Volgens de uitspraak van het Hooggerechtshof was dat legaal, behalve als ze hun doel probeerden te bereiken door het ras van de leerlingen als enige toelatingsfactor te gebruiken.

Onenigheid over interpretatie van vonnis uit 1954

De vijf rechters die het vonnis steunden, stonden allen als conservatief bekend. Opperrechter John Roberts was een van hen. Ze beriepen zich op de historische rechtszaak 'Brown versus Board of Education of Topaka' uit 1954. Daar was uitgekomen dat segregatie in het openbaar onderwijs niet door de overheid mocht worden gestimuleerd. Zij interpreteerden dit vonnis als een verbod om leerlingen op grond van hun ras te weigeren dan wel toe te laten.
De vier rechters die tegen stemden stonden als progressief bekend. Ook zij beriepen zich op het vonnis uit 1954, maar volgens hen betekende het dat de overheid het ontstaan van 'witte' en 'zwarte' scholen actief moest tegengaan. Dit zou mogelijk zijn door bij de toelating juist wel op het ras van de leerlingen te letten.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Bush blokkeert opnieuw financiering van stamcelonderzoek

De Senaat aanvaardde op 11 april 2007 met 63 tegen 34 stemmen een wetsvoorstel dat federale financiering van stamcelonderzoek mogelijk zou maken. President George W. Bush had op 9 augustus 2001 bepaald dat deze financiering alleen legaal was als er gebruik werd gemaakt van cellen die voor die datum waren verkregen. De Senaat wilde deze beperking opheffen.
Op 21 juni sprak Bush zijn veto uit over het wetsvoorstel, nog voor het Huis van Afgevaardigden zich erover had gebogen. Het was de derde keer in zijn carrière als president van de Verenigde Staten dat hij federale financiering van stamcelonderzoek verbood. De tweederdemeerderheid die in de Senaat nodig was om Bush' veto ongedaan te maken, werd niet gehaald.
Bush was tegen stamcelonderzoek omdat hiervoor menselijke embryo's moesten worden vernietigd. Hij vond dat onethisch. De president droeg het ministerie van Volksgezondheid op 21 juni op om 'etisch verantwoord stamcelonderzoek' te promoten. Hieronder verstond hij onderzoeksmethodes waarvoor geen menselijke embryo's gecreëerd, verminkt of vernietigd hoefden te waren.

MILITAIRE ZAKEN

Russische president wil Amerikaans raketschild in Azerbeidzjan

Dreiging met stationering van nieuwe raketten

De Russische president Vladimir Poetin zei op 4 juni 2007 dat zijn land zich genoodzaakt zag kruisraketten op Europa te richten als de Verenigde Staten doorgingen met de bouw van een raketschild in Polen en Tsjechië. De twee Oost-Europese landen hadden al toestemming gegeven om het Amerikaanse defensiesysteem, bedoeld om langeafstandsraketten te onderscheppen, op hun grondgebied te plaatsen. Het zou in 2012 klaar zijn.
Poetin vond dat het schild de militaire balans verstoorde, vooral omdat het Westen na voltooiing ervan raketten op Rusland kon afschieten, terwijl dit omgekeerd lastiger werd. Ook vreesde hij dat de Amerikanen stiekem kruisraketten in de Oost-Europese landen zouden plaatsen. En die zouden dan op Rusland worden gericht.
De Verenigde Staten reageerden verbaasd op Poetins uitlatingen. De Amerikaanse president Bush wees erop dat de Koude Oorlog voorbij was en dat Washington Rusland niet als vijand beschouwde. Het raketschild zou niet primair worden gebouwd uit angst voor raketaanvallen uit Rusland, maar uit Iran en andere anti-Amerikaanse staten.

Amerikanen blijven bij keuze voor Oost-Europa

Enkele dagen later leek Poetin plotseling niet meer pertinent tegen het raketschild te zijn. Op 7 juni trof hij Bush op de bijeenkomst van rijke industrielanden in Duitsland, de G8-top, en stelde hem voor om het omstreden defensiesysteem in Azerbeidzjan te plaatsen. Rusland huurde daar het radarstation Gabala, waarvan de Amerikanen wat Poetin betrof ook gebruik mochten maken. De regering van Azerbeidzjan liet later weten dat ze hier geen bezwaren tegen had. Waarom Poetin Azerbeidzjan een goede optie vond, werd niet duidelijk.
De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Condoleezza Rice zei op 8 juni dat ze Poetins aanbod opvatte als een constructieve poging om met de Verenigde Staten samen te werken. Defensieminister Robert Gates zei op 15 juni te Brussel echter tegenover zijn Russische collega Anatoly Serdyukov dat de VS toch kozen voor Oost-Europa, omdat langeafstandsraketten uit Iran het best daar onderschept konden worden. De basis in Azerbeidzjan kon hooguit worden gebruikt om aanvullende installaties te plaatsen.
Overigens wilde niet alleen Rusland maar

Verenigde Staten

ook de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie worden betrokken bij de aanleg van het raketschild. Washington was hier geen voorstander van, omdat het de zeggenschap over het defensiesysteem dan moest delen met andere landen.

BUITENLANDSE ZAKEN

President van Vietnam bezoekt het Witte Huis

Nguyen Minh Triet bracht op 22 juni 2007 als eerste president van het naoorlogse Vietnam een bezoek aan het Witte Huis.
De Amerikaanse president Bush verzocht hem de mensenrechten meer te respecteren en democratische hervormingen door te voeren, maar onderstreepte ook dat de Verenigde Staten en Vietnam goede relaties hadden.
Triet leek vooral uit te zijn op intensivering van de economische relaties. De twee landen hadden in 2001 een bilateraal handelsverdrag gesloten. In 2006 was met de onderlinge handel inmiddels 10 miljard dollar (ca. 7,4 miljard euro) gemoeid. Triet leidde een delegatie van meer dan honderd Vietnamese zakenmensen en probeerde Amerikaanse bedrijven te interesseren om in zijn land te investeren.
Hij zei op een persconferentie dat de Vietnamoorlog wat hem betrof een afgesloten hoofdstuk was. Hij had daar met Amerikaanse leiders dan ook niet over gesproken.

Document over operaties inlichtingendienst CIA openbaar gemaakt

De Central Intelligence Agency (CIA) gaf op 26 juni 2007 een tot dan toe geheim onderzoeksrapport uit 1973 vrij. Het 702 pagina's tellende document handelde over omstreden operaties sinds eind jaren vijftig van de twintigste eeuw en werd wel 'de familiejuwelen' genoemd. Het was opgesteld na de Watergate-affaire, toen CIA-directeur James Schlesinger vreesde dat het Congres van de Verenigde Staten een onderzoek naar de Amerikaanse inlichtingendienst zou instellen. Daarom wilde hij een overzicht hebben van alle activiteiten die mogelijk in strijd waren met de wet.

Analisten die de CIA al jaren volgden waren teleurgesteld, omdat vrijwel alle onderdelen van het rapport al eens waren uitgelekt. Dit gold niet voor een plan uit 1960 om premier Lumumba van de Democratische Republiek Kongo te vermoorden. Maar dat de CIA in de jaren zestig op grote schaal infiltreerde in de Amerikaanse vredesbeweging, was alom bekend. De inlichtingendienst zocht bewijzen dat de Sovjet-Unie en China de activisten materieel of moreel steunden, maar vond die volgens dit rapport niet.

Maffia moest Cubaanse leider Castro uit de weg ruimen

Geruchten dat de CIA in 1960 had geprobeerd om president Fidel Castro van Cuba te laten vermoorden, deden al sinds 1971 de ronde. Uit het vrijgegeven rapport bleek dat de vermoedens klopten. De inlichtingendienst had diverse maffiosi ingehuurd om Castro te vergiftigen. Onder hen was Johnny Roselli, de grootste maffiabaas van Chicago. Als uitkwam dat de maffia de moord op zijn geweten had, zou vermoedelijk alom worden aangenomen dat de criminele organisatie wraak had genomen omdat de in 1959 aangetreden communistische regering haar casino's in Havana had onteigend. De CIA zou zo buiten schot blijven.
Zoals bekend lukte het de maffia niet om Castro te vermoorden. In 1961, na de mislukte invasie in de Varkensbaai, staakte de CIA haar pogingen om Castro door derden te laten vergiftigen. Uit eerder vrijgekomen documenten was echter gebleken dat de inlichtingendienst daarna nog wel had geprobeerd om de Cubaanse leider op andere manieren uit de weg te laten ruimen.

(Vorige berichten pagina 338/2 e.v. - 2007)

China

CHINA

BINNENLAND

China stelt weer een niet-communistische minister aan

Chen Zhu trad op 29 juni 2007 aan als minister van Volksgezondheid. Hij volgde Gao Qiang op, die vice-minister en voorzitter van het Comité van de Communistische Partij binnen het ministerie van Volksgezondheid werd. Hiermee stond Gao in de bestuurlijke hiërarchie boven Chen.
Chen was voormalig onderdirecteur van de Chinese Academie voor Wetenschappen. Hij was geen lid van de Chinese Communistische Partij (CCP). In april was ook al een niet-communist aangetreden als minister. Volgens president Hu Jintao was dit nodig omdat het politiek systeem verder ontwikkeld en democratischer moest worden. Volgens critici had de benoeming van de twee niet-communisten echter voornamelijk symbolische waarde omdat zij ondergeschikt waren aan de hoogste leiders van de CCP.

TIBET

'Tibetaanse nomaden moeten hun traditionele leefwijze opgeven'

Volgens een rapport dat de Amerikaanse mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) op 10 juni 2007 publiceerde, dwongen Chinese ambtenaren Tibetaanse nomaden om zich permanent in steden of dorpen te vestigen. Hun yaks en ander vee moesten ze slachten en daarvoor zouden ze weinig of geen compensatie krijgen. Sinds 2000 zouden al tienduizenden, of mogelijk zelfs honderdduizenden, nomaden hun traditionele leefwijze hebben opgegeven. HRW vreesde dat de nomadische cultuur van Tibet op den duur helemaal zou verdwijnen.
Enkele van de natuurlijke graslanden waar eerder kuddes graasden zouden inmiddels in gebruik zijn genomen door projectontwikkelaars en de mijnbouw.

De Chinese autoriteiten ontkenden de praktijken niet. Volgens hen moesten de nomaden en hun kuddes weg van de uitgestrekte graslanden omdat daar door overbegrazing bodemerosie ontstond.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

'China gebruikt kinderarbeid voor productie van Olympische souvenirs'

PlayFair 2008, een internationale alliantie van vakbonden en andere arbeidsactivisten, bood het Internationaal Olympisch Comité (IOC) op 15 juni 2007 een rapport aan over de omstandigheden waaronder souvenirs voor de Olympische Spelen 2008 werden vervaardigd. Het ging hier bijvoorbeeld om rugzakjes en petjes die rondom de spelen in Peking verkocht mochten worden. PlayFair had onderzoek gedaan in vier Chinese fabrieken die licenties hadden om dergelijke producten te maken. Daar was geconstateerd dat er kinderen van twaalf jaar

en ouder werkten. De werknemers maakten dagen van twaalf uur of langer en kregen minder dan het officiële Chinese minimumloon uitbetaald. De arbeidsomstandigheden zouden ongezond en soms gevaarlijk zijn.

Voor het IOC en de Chinese organisatoren van de Olympische Spelen was de verkoop van souvenirs een belangrijke bron van inkomsten. Of en hoe zij op de beschuldigingen reageerden, was niet onmiddellijk bekend.

Gedwongen verhuizingen

Er kwam in juni 2007 nog meer kritiek op de organisatoren van de Olympische Spelen 2008. Het Centre on Housing Rights and Evictions, een non-gouvernementele organisatie die wereldwijd opkwam voor de belangen van mensen die uit hun huizen werden gezet, bracht naar buiten dat de gemeente Peking 1,25 miljoen mensen tot verhuizen had gedwongen. Hun woningen moesten wijken voor Olympische stadions, maar ook voor wijksaneringen en infrastructurele projecten die de stad een beter aanzien moesten geven voor de honderdduizenden buitenlandse bezoekers die werden verwacht. De gedupeerden kregen compensatie, maar velen klaagden dat dit te weinig was.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

China krijgt nieuwe faillissementswet

Op 1 juni 2007 werd in China een wet van kracht die het mogelijk maakte om staatsbedrijven en particuliere ondernemingen failliet te verklaren. Voorheen was dit technisch niet mogelijk omdat hun bezittingen niet geconfisqueerd en hun schulden niet uit de boeken geschrapt mochten worden. Hierdoor stonden naar schatting 30 miljoen Chinezen op loonlijsten van bedrijven die feitelijk niet meer operationeel waren.

De nieuwe wet maakte massaontslagen, liquidaties en confiscaties van bedrijfsmiddelen mogelijk. Juridisch gingen de rechten van schuldeisers zwaarder wegen dan die van ontslagen werknemers. De wet diende dan ook vooral om bankiers en investeerders te beschermen en werd gezien als nieuwe stap in de ontwikkeling van een kapitalistische economie.

China en VS gaan illegale kopieën aanpakken

W. Ralph Basham, directeur van de federale Amerikaanse douanedienst, maakte op 15 juni 2007 bekend dat zijn land en China een memorandum van samenwerking hadden getekend, waarin ze zich bereid verklaarden om samen de productie van namaakproducten aan te pakken. Basham zei dat de Amerikaanse autoriteiten in 2006 14.775 scheepsladingen met illegaal gekopieerde merkartikelen in beslag hadden genomen. Hiervan was 80 procent uit China afkomstig.
Volgens het memorandum gingen de Amerikaanse douaneautoriteiten in het vervolg aan China melden welke producten in beslag waren genomen en wat hun exacte herkomst was. De Chinese overheid zou dan binnen negentig dagen melden wat ze had gedaan om de producenten op te sporen en aan te pakken.
De overeenkomst werd gesloten in een tijd dat China uit de hele wereld kritiek kreeg omdat in dat land massaal namaakproducten werden gemaakt die op het oog meestal niet van echt te onderscheiden waren. Een deel hiervan was gevaarlijk voor de volksgezondheid. Te denken viel aan kwalitatief slechte auto-onderdelen en medicijnen zonder werkzame bestanddelen. Dergelijke producten werden ook in China zelf verkocht. Zo werd in juni 2007 bekend dat aan 59 ziekenhuizen en apotheken in de provincie Jilin vervalste albumine (bloedeiwit) was geleverd. Het middel bevatte geen proteïne, waardoor het niet werkzaam was.

Peking maakt export van duizenden artikelen duurder

De Chinese overheid bepaalde op 19 juni 2007 dat enkele belastingvoordelen voor exporteurs van ca. 2.800 producten geheel of gedeeltelijk werden afgeschaft. Het ging bijvoorbeeld om cement, kunstmest, schoenen, textiel en plastic artikelen. Volgens het ministerie van Financiën gold de maatregel tevens voor goederen waarvan de productie veel energie kostte of erg vervuilend was.
Onder de voordelen die werden afgeschaft was vrijstelling van betaling van btw.

VS en EU dreigen met sancties

China had al jaren te maken met een sterk groeiend handelsoverschot. Alleen al in mei 2007 bedroeg dit 22,5 miljard dollar (bijna 16,6 miljard euro), 73 procent meer dan in mei 2006. Mede hierdoor groeide de nationale economie zo snel dat ze volgens de overheid oververhit dreigde te raken. Een afname van de export zou een afremmende werking hebben.
Peking naam de maatregel echter ook omdat belangrijke handelspartners als de Verenigde Staten en de Europese Unie over concurrentievervalsing klaagden. Zij meenden dat ze werden gedupeerd omdat de Chinese staat exporteren relatief voordelig maakte door de nationale munt kunstmatig goedkoop te houden en exporteurs belastingvoordelen te bieden. Washington en Brussel dreigden met sancties als China niets deed om de situatie te veranderen.

JUSTITIE

Levenslang voor doodslaan van journalist

Hou Zhenrun, directeur van een mijn in de Chinese provincie Shanxi, werd op 27 juni 2007 tot levenslang veroordeeld. Hij zou op 10 januari de journalist Lan Chengzhang hebben laten doodslaan door vijf van zijn medewerkers, die op hun beurt gevangenisstraffen van vijf tot vijftien jaar opgelegd kregen. De veroordeelden moesten Lans nabestaanden omgerekend 30.000 euro schadevergoeding betalen.
De journalist was vermoedelijk vermoord omdat hij dreigde over misstanden bij de mijn te schrijven, tenzij de directie bereid was hem zwijggeld te betalen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Moderne slavernij in China

De Chinese politie bevrijdde in juni 2007 ten minste 591 mensen die slavenarbeid verrichtten in baksteenfabrieken. Onder hen waren 51 minderjarigen van acht jaar of ouder. Sommigen hadden meer dan een jaar onafgebroken slavenarbeid verricht.

President geeft opdracht tot zoekacties

De zaak was aan het rollen gekomen toen een tv-journalist ontdekte dat sommige baksteenfabrieken mensen tot werken dwongen en hen daarvoor niet betaalden. Een politie-inval in een fabriek in Linfen

(provincie Shanxi), waarbij 31 slaven werden bevrijd, was op tv te zien. Hierna hadden ca. vierhonderd gealarmeerde ouders een noodkreet op internet gezet. Samen vermisten ze ca. duizend kinderen. Ze vreesden dat ook zij slavenarbeid verrichtten. Vervolgens had president Hu Jintao opdracht tot grootscheepse zoekacties gegeven. Ca. 50.000 agenten deden hierna invallen bij duizend baksteenfabrieken in de provincies Shanxi en Henan. Er werden 168 arrestaties verricht. Alle fabrieken waar slaven werden aangetroffen, leken te opereren onder protectie van corrupte lokale ambtenaren – waaronder medewerkers van het bureau voor arbeidsinspectie – en politiemedewerkers. De voorzitter van een lokale afdeling van de Communistische Partij (CCP) werd geroyeerd omdat zijn zoon een fabriek leidde waar slaven werkten.
De zaak leidde in China tot buitengewoon verontwaardigde reacties, ook in de staatsmedia.

Ontvoerd door bendes

Sommige van de gedupeerde arbeiders waren ontvoerd door bendes en voor omgerekend vijftig euro per persoon doorverkocht aan werkgevers, terwijl anderen zich uit vrije wil bij de baksteenfabrieken hadden gemeld omdat ronselaars hen hoge verdiensten in het vooruitzicht hadden gesteld. Eenmaal in de fabriek werden ze streng bewaakt en dikwijls mishandeld. Ze werkten tot twintig uur per dag, kregen amper eten en drinken en nooit schone kleren. Ten tijde van hun bevrijding waren ze ondervoed en uitgeput en sommigen waren er ook mentaal slecht aan toe.

Ouders kunnen kinderen vrijkopen

Op 22 juni berichtte de *China Daily* dat enkele verdachte bedrijven waren getipt over op handen zijnde politie-invallen. Ze zouden 'hun' slaven naar afgelegen berggebieden hebben overgebracht en hielden hen daar sindsdien in gijzeling. Enkele ouders zouden bericht hebben ontvangen dat ze hun vermiste kinderen voor omgerekend 3.500 euro konden vrijkopen.

OVERLEDEN

Huang Ju, vice-premier van China

Huang Ju, een van de vice-premiers van China, overleed op 2 juni 2007 in Peking. Staatspersbureau *Xinhua* gaf geen informatie over de doodsoorzaak, maar het was alom bekend dat hij al enkele jaren alvleesklierkanker had.
Vanwege zijn ziekte zou Huang op een partijcongres in de herfst van 2007 zijn pensionering aankondigen.

Huang werd op 28 september 1938 als Huang Dayu geboren in Jiashan, provincie Zhejiang. Hij studeerde elektronica aan de Qinghua Universiteit in Peking. In 1963 verhuisde hij naar Shanghai, waar hij voor diverse staatsbedrijven werkte en in de jaren tachtig opklom in de lokale bureaucratie. In 1991 werd hij burgemeester en in 1994 ook secretaris-generaal van de lokale afdeling van de Chinese Communistische Partij (CCP).

In 2002 werd hij door de toenmalige president Jiang Zemin, oud-burgemeester van Shanghai, naar Peking gehaald. Daar trad hij toe tot het Dagelijks Bestuur van het Politbureau en werd hij vice-premier. Sindsdien was hij nummer zes in de partijhiërarchie. Analisten zagen hem als kundig bestuurder en technocraat, maar waren het erover eens dat hij weinig kleurrijk was en niet bijzonder veel invloed had. Zijn hoge positie zou hij vooral te danken hebben gehad aan zijn vriendschap met Jiang Zemin.

(Vorige berichten pagina 345/1 - 2007)

INDIA

DEELSTATEN

Gujjars staken hun protestdemonstraties

Tijdens een ontmoeting op 4 juni 2007 met leiders van de Gujjar-gemeenschap zegde de premier van de Indiase deelstaat Rajasthan, mevrouw Vasundhara Raje Scindia, toe een commissie in te stellen die de eisen van de Gujjars zou onderzoeken. De Gujjars hadden de afgelopen week hun eis om door de deelstaatoverheid erkend te worden als OBC's (Other Backward Classes) – hetgeen voor hen voordelen vanwege positieve discriminatie met zich mee zou brengen – op tamelijk gewelddadige wijze kracht bijgezet. Bij de protesten waren 23 personen omgekomen.

Papavervelden in Kashmir vernietigd

Politieagenten en veiligheidstroepen vernietigden op 7 juni 2007 enkele duizenden hectares papavervelden in Kashmir en arresteerden 125 personen, aldus een politiewoordvoerder. India was een groot producent van opium voor medicinale doeleinden, maar volgens de autoriteiten ging het hier om illegale velden.

Mogelijke al-Qaida verklaring over Kashmir

Een groepering die beweerde al-Qaida in India te vertegenwoordigen, verklaarde in een videoboodschap dat de 'heilige oorlog' tegen India een aanvang zou nemen in Kashmir in het Himalaya-gebied, dat deels onder Indiaas bestuur stond. De boodschap werd op 8 juni 2007 ontvangen door een televisiestation in Srinagar, de hoofdstad van Kashmir. De politie probeerde de echtheid van de verklaring te onderzoeken, maar zag geen reden tot paniek.

Uitgaansverbod in Moreh

Na hevige botsingen, met vijftien dodelijke slachtoffers, tussen Kukis en Meiteis in het stadje Moreh in de noordoostelijke deelstaat Manipur, werd op 10 juni 2007 een volledig uitgaansverbod afgekondigd. Moreh lag aan een lucratieve smokkelroute bij de grens met Birma, en in dit grensgebied werd voortdurend gevochten tussen allerlei tribale groeperingen die de smokkelhandel wilden beheersen. Sinds 13 juni gold het uitgaansverbod alleen nog voor de nacht. Op 25 juni demonstreerden duizenden mensen afkomstig uit alle gemeenschappen voor onderlinge vrede.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe Speciale Economische Zones

Regering stemt in met het instellen van Speciale Economische Zones

Het ministerie van Handel gaf op 5 juni 2007 het bedrijfsleven toestemming om 24 nieuwe Speciale Economische Zones (SEZs) in te stellen. Na felle protesten van boeren en landbezitters die onteigend dreigden te worden, had de regering de goedkeuring van nieuwe SEZs opgeschort. Groen licht kregen onder meer Reliance In-

dustries (petrochemie), de industriegigant Tata en het IT-bedrijf Wipro. De regering zegde tegelijkertijd wetgeving toe die de verdreven boeren schadeloos zou stellen en aan nieuwe banen zou helpen. De afgelopen twee jaar had de regering van Manmohan Singh 111 SEZs goedgekeurd.

Bedrijfsleven wil nog meer Speciale Economische Zones

Arundhati Roy, schrijfster en strijdster voor milieu en mensenrechten, zei in een interview met het Franse persbureau *AFP* op 6 juni 2007 dat het bedrijfsleven in India nog lang niet tevreden was met de eerder die week verleende toestemming om een aantal SEZs in te stellen. 'Het lijkt of India voor een keuze wordt gesteld tussen democratie en een jaarlijkse economische groei van 10 procent', merkte zij op. Bij protesten tegen de SEZs waren de afgelopen twee jaar al tientallen demonstranten doodgeschoten.

Tegenstanders van de SEZs zeiden dat de regering de landbouwsector, die nog altijd een vijfde van India's bruto binnenlands product opbracht, in allerlei ondemocratische procedures achterstelde bij het bedrijfsleven. Zij vreesden ook dat het bedrijfsleven het niet zo nauw zou nemen met milieu- en arbeidswetten.

JUSTITIE

Gevangenen in Delhi op vrije voeten gesteld

Op bevel van het Hooggerechtshof van Delhi (India) werden op 18 juni 2007 meer dan 600 personen die voor lichte vergrijpen waren veroordeeld, vrijgelaten uit de Tihar-gevangenis. De dagen daarvoor waren zes gevangenen overleden door de excessieve hitte. Tihar, de in Dehli gelegen grootste gevangenis van India, was berekend op 6250 gedetineerden, maar telde inmiddels meer dan 13.000 bewoners. De voorzieningen schoten ernstig te kort en er was zelfs onvoldoende drinkwater.

Hindoes veroordeeld voor moord op moslims

Een rechtbank in Bhagalpur, in de Indiase deelstaat Bihar, verklaarde op 18 juni 2007 veertien hindoes schuldig aan het vermoorden van 116 moslims in het dorpje Logai tijdens de bloedige religieuze rellen van 1989. De rellen in Bhagalpur en omstreken duurden enkele weken en kostten het leven aan meer dan 1.000 mensen. Op 7 juli werd het vonnis uitgesproken: levenslang.

GEZONDHEID EN ZORG

Aantal hivgeïnfecteerden is waarschijnlijk veel lager dan gedacht

Een hoge ambtenaar, verbonden aan India's anti-aidsprogramma, zei op 7 juni 2007 dat het aantal hivgeïnfecteerden in India waarschijnlijk veel lager lag dan tot dan toe werd gedacht. Hij baseerde zich op de nog niet officieel vrijgegeven cijfers van nieuw, grootschalig onderzoek, dat de gegevens van prenatale klinieken, van enquêtes onder sekswerkers en van het National Family Health Survey (2005-2006) van de overheid combineerde. Eerder onderzoek, onder andere van de Verenigde Naties, schatte dat er 5,7 miljoen mensen met hiv besmet waren (een hiv-prevalentie van 0,9 procent); nu kwam men uit op 3.2 tot 3.5 miljoen besmettingen (een hiv-prevalentie van 0,28 procent).

Een gezamenlijke verklaring van de regering, UNAIDS en de World Health Organization gaf toe dat de nieuwe gegevens een nauwkeuriger beeld boden dan voorheen. In de verklaring stonden echter geen cijfers – een indicatie van de gevoeligheid van deze materie. Er waren namelijk miljarden dollars gemoeid met allerlei programma's om de verspreiding van hiv tegen te gaan.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

India omringt Bangladesh met prikkeldraad

Persbureau *Associated Press* berichtte op 26 juni 2007 dat India in alle stilte een omheining van prikkeldraad aan het bouwen was om buurland Bangladesh. Drie kwart van de ruim 3.000 kilometer was inmiddels voltooid.
Uit angst voor terroristische infiltratie, maar vooral uit angst voor illegale immigratie, was India in het jaar 2000 met de bouw begonnen. Het was nog onduidelijk wanneer dit project van omgerekend bijna 1 miljard euro voltooid zou worden. Omdat de omheining helemaal op Indiaas grondgebied werd aangelegd, was Bangladesh niet in staat er iets tegen te ondernemen. Sommige deskundigen schatten dat er in de wat grotere steden aan de Indiase kant van de grens en in barakkenkampen 20 miljoen illegale Bangladeshi's verbleven. Maar het was uitermate moeilijk vast te stellen welk deel van de grensbewoners Indiaas was, en welk deel Bangladeshi. Deze mensen deelden taal en cultuur, en velen van hen plachten voor hun levensonderhoud (weidegronden, houtkap) dagelijks de grens over te gaan.

BUITENLANDSE ZAKEN

Wrijvingen tussen de VS en India

Nucleair overleg levert geen resultaat op

Op 2 juni 2007 sloten de VS en India een driedaags overleg over een Amerikaans aanbod om India nucleaire brandstof en kennis te leveren, af zonder concrete resultaten. Een belangrijk struikelblok voor India was de bepaling dat de VS de samenwerking kon afbreken zodra India een nucleair wapen zou testen. Er werd geen datum voor een volgende gespreksronde vastgesteld.

VS eisen krachtiger optreden van India tegen mensenhandel

In het jaarlijkse Trafficking in Persons Report (Rapport over Mensenhandel) van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken, dat op 12 juni verscheen, werd India ernstig gewaarschuwd: wanneer krachtiger maatregelen tegen mensenhandel en dwangarbeid uitbleven, zouden sancties volgen. Het rapport schatte dat tientallen miljoenen Indiërs het slachtoffer waren van dwangarbeid.

Condoleezza Rice benadrukt belang van nucleaire en handelsafspraken

In een toespraak tot de US-India Business Council op 28 juni benadrukte Condoleezza Rice, minister van Buitenlandse Zaken van de VS, het grote belang van nucleaire samenwerking tussen beide landen. Nu het Congres een voorlopige nucleaire afspraak had goedgekeurd – een zeldzaam succes voor de buitenlandse politiek van Bush – zou het bijzonder jammer zijn als India de verdere voorstellen voor een nucleair akkoord verwierp. Dit zou nadelige gevolgen hebben voor de toenemende samenwer-

king op andere gebieden: milieu, onderwijs, defensie, energie, handel en veiligheid.

Rice zei ook dat het een 'tragedie en een ware schande' zou zijn als India en de VS niet krachtiger zouden inzetten om de vastgelopen onderhandelingen bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO) – tussen de arme en rijke landen over het wegnemen van handelsbelemmeringen – nieuw leven in te blazen. De VS en de Europese Unie zeiden dat India (en Brazilië) weigerden nieuwe markten voor de export van goederen open te stellen. India en Brazilië vonden dat de VS nog steeds de eigen boeren jaarlijks veel te hoge subsidies betaalden.

India en Brazilië intensiveren hun handelsbetrekkingen

Tijdens een staatsbezoek aan New Delhi (India) op 4 juni 2007 zei de Braziliaanse president Luiz Inácio Lula da Silva dat de omvang van de bilaterale handel tussen beide landen in 2010 tot een bedrag van 7,3 miljard euro moest zijn gestegen. In 2006 bedroeg dit cijfer 1,7 miljard euro – minder dan één procent van de totale handel van beide landen met de rest van de wereld. India en Brazilië verstevigden hun betrekkingen in de afgelopen jaren: beide landen golden als leiders van de ontwikkelingslanden en hadden dezelfde belangen in handelszaken. Alle twee wilden ze permanent lid worden van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties.

Protesten in Kashmir en Pakistan tegen ridderen van Rushdie

Uit protest tegen het tot ridder slaan van de schrijver Salman Rushdie door koningin Elizabeth II van Groot-Brittannië, bleven op 22 juni 2007 de meeste winkels, kantoren en scholen in Kashmir dicht. De staking was uitgeroepen door een van de vele opstandige moslimgroeperingen in de deelstaat. In Pakistan trokken in verschillende steden woedende aanhangers van radicale moslimbewegingen door de straten. Ook de Pakistaanse regering sprak een veroordeling uit. In 1989 had de toenmalige geestelijk leider van Iran, Ayatollah Khomeini, in een fatwa moslims opgeroepen Rushdie te vermoorden, omdat diens boek *De Duivelsverzen* beledigend zou zijn voor de islam en de profeet.

(Vorige berichten pagina 346/3 - 2007)

BURUNDI

BINNENLAND

Vice-president beschuldigt regering van schending mensenrechten

Druk op regering neemt toe

In de loop van 2006 kwam de het jaar daarvoor aangetreden regering van Burundi van president Pierre Nkurunziza steeds verder onder druk te staan. De vredesonderhandelingen met de rebellen vorderden slechts moeizaam en de regering bleek niet in staat de economische crisis het hoofd te bieden. De regering werd verder geconfronteerd met schandalen en interne conflicten terwijl de internationale kritiek op de schendingen van de mensenrechten toenam.

FRODEBU treedt uit regering

Op 25 maart 2006 trok het Front voor Democratie in Burundi (FRODEBU) zich terug uit de regering. Het FRODEBU – vóór de verkiezingen van 2005 nog de grootste politieke partij van Burundi – bekleedde in de zittende regering slechts drie ministerposten. De partij van president Nkurunziza, de Nationale Raad voor de Verdediging van de Democratie (CNDD-FDD), behaalde in 2005 een grote verkiezingsoverwinning. De CNDD-FDD vormde enkele jaren geleden de grootste Burundese rebellengroep, maar werd later omgevormd tot politieke partij. Het FRODEBU beschuldigde de regering Nkurunziza van corruptie, het schenden van de grondwet en het intimideren en vervolgen van haar leden. Het vertrek van het FRODEBU had geen gevolgen voor het functioneren van de regering.

Regering gewijzigd na aftreden vice-president

Begin september legde Alice Nzomokunda (CNDD-FDD) haar functie van vice-president neer na een conflict met partijvoorzitter Hussein Radjabu. Bij haar vertrek beschuldigde zij de regering van corruptie en schendingen van de mensenrechten.

Op 8 september stemde het parlement in met de benoeming van Maine Barampana als haar opvolger. De stemming vond plaats achter gesloten deuren en werd door diverse politieke partijen geboycot. Barampana werd gezien als bondgenoot van de president.

Een week na de benoeming van Barampana wijzigde president Nkurunziza de samenstelling van zijn regering op zes posities. De voornaamste verandering was de vervanging van minster van Financiën Dieudonne Ngowembona, die in opspraak was geraakt bij de verkoop van het presidentiële vliegtuig in juli 2006. De Wereldbank had een onderzoek gelast naar de kwestie alvorens akkoord te gaan met een donatie van 35 miljoen dollar (ca. 27 miljoen euro).

In januari 2007 wijzigde Nkurunziza de samenstelling van zijn regering na het ontslag van minister van Planning Dieudonne Ngowembona. Die post ging vervolgens naar Jean Bigirimana, die zelf als minister van Handel en Industrie werd opgevolgd door Donatien Nijimbere. Daarnaast werd Jean de Dieu Mutabazi verantwoordelijk voor Landbouw.

Conflict binnen CNDD-FDD

Vrijwel tegelijkertijd speelde zich binnen de CNDD-FDD een heftig conflict af waarbij partijvoorzitter Hussein Radjabu tijdelijk zijn toevlucht zocht in de Zuid-Afrikaanse ambassade in Bujumbura. Op woensdag 6 februari werd Radjabu afgezet en koos de regeringspartij Jeremy Ngendakumana tot partijvoorzitter. Hussein Radjabu was tijdens de stemming afwezig en verklaarde de partijbijeenkomst illegaal. President Nkurunziza stond al enige tijd op gespannen voet met Radjabu.

Eind april werd Hussein Radjabu gearresteerd wegens bedreiging van de nationale veiligheid. Volgens de aanklager rekruteerde Radjabu rebellen om het land te destabiliseren. In mei werden tenminste zeven aanhangers van de oud-partijvoorzitter opgepakt voor ondervraging. Mensenrechtengroeperingen verklaarden dat zeker twee van de arrestanten door de Nationale Veiligheidsdienst (SNR) waren gemarteld.

Vredesonderhandelingen met FNL van start

Op 15 april 2006 begonnen in Dar es Salaam (Tanzania) nieuwe vredesbesprekingen tussen de Burundese regering en de Natio-

nale Bevrijdingstroepen (FNL). De FNL was de laatst overgebleven rebellenbeweging in Burundi met tussen de 1.500 en 3.000 strijders. De onderhandelingen vonden plaats onder voorzitterschap van Charles Nqakula, Tanzaniaans minister van Orde en Veiligheid, en werden mede mogelijk gemaakt door Zuid-Afrika. Eerdere onderhandelingen liepen steeds vast omdat de FNL weigerde de regering van president Pierre Nkurunziza – zelf voormalig guerrillaleider – te erkennen. Het onderling wantrouwen en de aanhoudende gevechten in de provincies Bubabza en Bujumbura Rural leidden aanvankelijk tot weinig optimisme.

Voorlopig akkoord

Na wekenlange besprekingen sloten de Burundese regering en de FNL op 18 juni een voorlopig akkoord. Dit had een direct einde moeten maken aan de onderlinge vijandelijkheden. Het pact werd ondertekend door FNL-leider Agathon Rwasa en minister van Binnenlandse Zaken Evariste Ndayishimiye. De onderhandelaars legden vast dat binnen twee weken een definitief verdrag op tafel zou moeten liggen dat de weg vrij moest maken voor een allesomvattende vredesregeling in Burundi. Begin juli stokte het overleg tussen regering en FNL echter weer. Beschuldigingen over en weer en politieke onrust in de hoofdstad Bujumbura waren hier debet aan.

Definitieve wapenstilstand

Op donderdag 7 september ondertekenden president Pierre Nkurunziza en rebellenleider Agathon Rwasa een definitieve wapenstilstand in Dar es Salaam, (Tanzania). De plechtigheid vond plaats in aanwezigheid van de presidenten van Oeganda, Tanzania en Zuid-Afrika en moest het einde markeren van de Burundese burgeroorlog die sinds 1993 aan 300.000 burgers het leven had gekost. Tevens vormde het akkoord het begin van het proces waarbij de FNL moest worden omgevormd tot een politieke partij, en haar strijders moesten worden gedemobiliseerd en deels worden geïntegreerd in het Burundese leger en het politiekorps.

Een speciale commissie, samengesteld uit vertegenwoordigers van de Afrikaanse Unie (AU), de Verenigde Naties, de Burundese regering en de FNL, moest toezicht houden op handhaving van de wapenstilstand en de verdere implementatie van het vredesproces.

Rebellen niet aanwezig bij inauguratie Commissie van Toezicht

De vertegenwoordigers van de FNL waren op 11 oktober afwezig bij de installatie van de Commissie van Toezicht. Onderhandelaar Charles Nqakula gaf desondanks het startsein voor het werk van de speciale commissie. De inauguratie was op verzoek van de rebellen al tweemaal eerder uitgesteld. De FNL had de vrijlating geëist van Jean-Berchmans Ndayishimiye, een vooraanstaand lid van de FNL en één van de FNL genomineerden voor de commissie. Andere eisen van de kant van de FNL betroffen het verlenen van immuniteit aan haar leden en het verstrekken van Burundese paspoorten.

Voorlopige immuniteit voor leden FNL

Op 3 november verleende het Burundees parlement voorlopige immuniteit aan leden van de FNL. Deze gold alleen voor politieke zaken en niet voor genocide, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid. Het parlement hoopte met deze beslissing een hindernis voor voortgang van het vredesproces te hebben weggenomen. De FNL reageerde weinig positief op de stap van het parlement en verklaarde te volharden in haar eis dat alle politieke gevangenen vrij moesten worden gelaten.

FNL beëindigt boycot Commissie van Toezicht

Op 19 februari 2007 nam de FNL officieel zitting in de Commissie van Toezicht. Hiermee kwam een eind aan de maandenlange boycot door de rebellen van de speciale commissie. Aan het hoofd van de zeventienkoppige rebellendelegatie stond de kort daarvoor vrijgelaten Jean-Berchmans Ndayishimiye. Voorzitter van de regeringsdelegatie was minister van Binnenlandse Zaken Evariste Ndayishimiye. Een maand later, op 27 maart, staakte de commissie haar werk vanwege onoverkomelijke meningsverschillen tussen de gesprekspartners.

Arrestatie leider FNL-factie

Op 3 juni werd Jean-Bosco Sindayigaya, samen met twee aanhangers, door de Burundese politie gearresteerd. Sindayigaya, leider van een dissidente factie van de FNL, raakte bij zijn arrestatie gewond door een politiekogel. In 2005 kwam hij in conflict met FNL-leider Agathon Rwasa, waarna hij in 2005 zichzelf tot partijleider uitriep. Sindayigaya had honderden aanhangers die zich de afgelopen jaren in heel Burundi schuldig hadden gemaakt aan berovingen en plunderingen.

Nieuw akkoord regering en FNL

Op 17 juni besloten regering en rebellen het vastgelopen vredesproces nieuw leven in te blazen. Rebellenleider Agathon Rwasa zegde toe een lijst met gevangen FNL-strijders te zullen opstellen. De Commissie van Toezicht zou dan nagaan of de personen op de lijst politieke gevangenen waren. De vrijlating van politieke gevangenen vormde al enkele maanden een struikelblok bij het vredesproces.
Na de vrijlating werd een begin gemaakt met de demobilisatie van de FNL-strijders en hun integratie in het Burundese leger. President Nkurunziza en rebellenleiders overlegden verder over de veiligheid van de FNL-leiders bij hun terugkeer naar Burundi.

Oud-president beschuldigd van poging tot staatsgreep

In augustus 2006 werden in de Burundese hoofdstad Bujumbura diverse militairen en vooraanstaande politici gearresteerd op beschuldiging een staatsgreep te willen plegen. Onder hen waren voormalig president Domitien Ndayizeye, oud vice-president Alphonse Marie Kadenge en voormalig rebellenleider Alain Mugubarabona. De oppositie en critici van de regering verklaarden dat de poging tot staatsgreep door de regering in scène was gezet om de aandacht af te leiden van de binnenlandse problemen en de schandalen waar de regering mee werd geconfronteerd. De arrestaties leidden tot kritische reacties in binnen- en buitenland en groeiende internationale druk op de regering van president Nkurunziza.

Vijf aangeklaagden vrijgesproken, twee veroordeeld

Op 15 januari 2007 werden vijf van de zeven personen die in augustus in staat van be-

schuldiging waren gesteld, vrijgesproken vanwege gebrek aan bewijs. Onder hen Domitien Ndayizeye en Alphonse Marie Kadenge.
De aanklacht tegen hen bleek te zijn gebaseerd op de verklaringen van slechts één getuige. Twee andere verdachten, Alain Mugaraboa en Tharcisse Ndayishimiye, werden veroordeeld tot respectievelijk 20 en 15 jaar gevangenisstraf voor het beramen van een staatsgreep. Oppositie en regeringscritici juichten de vrijspraak van de vijf beschuldigde toe.

Afrikaanse Unie neemt militaire taken over van VN-missie

Eind december 2006 kwamen de Zuid-Afrikaanse VN-militairen onder het bevel van de Afrikaanse Unie (AU). Hiermee kwam een einde aan ONUB, de VN-missie in Burundi die moest toezien op demobilisatie van voormalige rebellengroepen. De AU was vanaf dat moment verantwoordelijk voor het begeleiden van de ontwapening van de FNL-rebellen en hun integratie in het Burundese leger. Het aantal AU- troepen moest in 2007 toenemen tot 1.700, aldus een militaire adviseur van die organisatie.

VN-kantoor geopend

Op 20 februari 2007 vond in aanwezigheid van president Nkurunziza de officiële opening plaats van de nieuwe VN-missie, het zogenoemde Geïntegreerde VN-kantoor in Burundi (BINUB). Het besluit tot de vorming van BINUB werd genomen door de VN-Veiligheidsraad na de ondertekening in september van de wapenstilstand tussen regering en rebellen. BINUB moest de Burundese regering begeleiden bij de invulling en uitwerking van het Burundese vredesproces, bij het nationaal herstel en bij de verzoening.

Regering akkoord met oprichting tribunaal

Op 23 mei verklaarde Louise Arbour, de Hoge Commissaris van de Vluchtelingen van de VN, dat Burundi akkoord was met de oprichting van een tribunaal om verdachten van genocide en oorlogsmisdaden te berechten. De regering zou geen amnestie verlenen voor oorlogsmisdaden, genocide en misdaden tegen de menselijkheid.

Troepen naar Somalië

Legerwoordvoerder Adolphe Manirakiza verklaarde op 15 juni dat eind juli 978 soldaten naar Somalië zouden worden gestuurd. De Verenigde Staten droegen zorg voor het militair materiaal en Frankrijk voor de logistieke ondersteuning. De Burundese militairen maakten in Somalië deel uit van een 8.000 man sterke troepenmacht van de Afrikaanse Unie (AU).

SOCIAAL-ECONOMISCH ZAKEN

Wederopbouw Burundi ter hand genomen

Donoren stellen geld beschikbaar

Begin maart 2006 ontving Burundi tijdens een donorconferentie toezeggingen voor 170 miljoen dollar (ruim 140 miljoen euro) aan hulp. Burundi had de conferentie georganiseerd om hulp te vragen voor het herstel van het land na de burgeroorlog. Vicepresident Alice Nzomukunda verklaarde dat het geld moest worden gebruikt voor dringende zaken als armoedebestrijding, herstel van de 'sociale infrastructuur', de verbetering van de gezondheidszorg, de repatriëring van vluchtelingen en herhuisvesting van ontheemden. Andere bestedingsdoelen vormden de verbetering van het openbaar bestuur en de rechtspraak.

Speciale aandacht voor drie provincies

Op 12 april lanceerde president Nkurunziza een zevenjarig herstelprogramma voor Bujumbura Rural, Buriri en Ruyigi. Deze drie provincies hadden het meest te lijden gehad van de burgeroorlog. Doel van het programma was het herstel van de landbouwsector en de infrastructuur. Het programma werd gefinancierd door het Internationaal Fonds voor Landbouw en Ontwikkeling.

Commissie gaat zich bezighouden met landverdeling

In november benoemde de regering een nationale commissie onder voorzitterschap van Aster Kana die zich moest gaan buigen over het enorme probleem van de landverdeling. Burundi was met 271 inwoners per vierkante kilometer het dichtstbevolkte land in Afrika, terwijl de bevolking met 3,4 procent per jaar groeide. Sinds 2002 waren al meer dan 300.000 vluchtelingen onder het repatriëringprogramma van de UNHCR teruggekeerd terwijl zich nog 400.000 vluchtelingen in de buurlanden bevonden. Daarnaast kende Burundi een enorm aantal ontheemden. Een groot probleem van de landverdeling vormden de conflicten tussen teruggekeerde vluchtelingen en burgers die bezit hadden genomen van de gronden.

President doet nieuw beroep op internationale donoren

Op 24 mei 2007 deed president Nkurunziza een oproep aan de internationale donorgemeenschap om bij te dragen aan de financiering van het armoede bestrijdingsplan. De kosten voor het programma bedroegen 1,3 miljard dollar (bijna 980 miljoen euro), waarvan reeds 785 miljoen dollar was toegezegd. Het geld was bedoeld voor groei van de agrarische productie, ontwikkeling van de private sector en de verdere ontwikkeling van onderwijs en gezondheidszorg. De VN gezant voor Burundi, Youssef Mahmoud, riep in een reactie de Burundese regering op de mensenrechtensituatie in het land te verbeteren, leger en politie te hervormen en zorg te dragen voor een goed functionerend rechtssysteem.

Toetreding tot Oost-Afrikaanse gemeenschap

Burundi en Rwanda traden op 18 juni officieel toe tot de Oost-Afrikaanse Gemeenschap (EAC). Andere lidstaten waren Kenia, Tanzania en Uganda. De EAC-landen hoopten als blok internationaal beter te kunnen concurreren en meer investeerders aan te trekken. De lidstaten hanteerden geen onderlinge handelstarieven om het economisch verkeer tussen de landen te bevorderen.

JUSTITIE

Gevangenen vrijgelaten

Op 14 maart 2006 werden in Burundi 1.846 politieke gevangenen vrijgelaten. Het ging nagenoeg uitsluitend om Hutu's die vastzaten in verband met het etnische geweld in 1993 na de dood van president Melchior Ndadaye. Tutsi's vermoordden toen de eerste democratisch verkozen Hutu-president

en zetten daarmee de dertien jaar durende burgeroorlog in gang. Met de vrijlating kwam het aantal vervroegd vrijgelaten gevangenen sinds januari 2006 op bijna 3.300. In december 2005 beloofde president Nkurunziza alle gevangenen vrij te zullen laten die een kwart van hun straf hadden uitgezeten, of die al twee jaar vastzaten zonder officiële aanklacht.

Tutsi-organisaties en mensenrechtenorganisaties hadden kritiek op de vervroegde vrijlating. Zij vonden deze in strijd met de nationale verzoening en vreesden voor nieuw etnisch geweld. Alle vrijgelaten gevangenen waren nog wel verplicht te verschijnen voor de nationale Waarheids- en Verzoeningscommissie.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rwandese vluchtelingen keren terug naar Burundi

Duizenden Rwandese vluchtelingen die in 2005 onder dwang werden gerepatrieerd naar Rwanda, keerden eind 2005 weer terug naar Burundi. Medio 2006 was hun aantal toegenomen tot naar schatting 19.000. De meeste vluchtelingen vreesden berechting door de Gacaca, de Rwandese burgertribunalen, ingesteld om daders van de genocide te berechten. Onder druk van de Rwandese regering werden de vluchtelingen door de Burundese autoriteiten opnieuw teruggestuurd naar Rwanda.

VN helpen bij terugkeer Burundese vluchtelingen

In juni 2006 begon de Vluchtelingenorganisatie van de VN (UNHCR) onder Burundese vluchtelingen in het westen van Tanzania met een campagne om vrijwillige terugkeer naar Burundi te promoten. Groepen vluchtelingen werden door de UNHCR begeleid op zogenaamde 'go and see' bezoeken aan Burundi om hen een beeld te geven van de verbeterde leefomstandigheden en veiligheidssituatie in het land. In het westen van Tanzania leefden nog zeker 200.000 geregistreerde Burundese vluchtelingen in nederzettingen. Tussen de 200.000 en 300.000 niet geregistreerde Burundese en Congolese vluchtelingen woonden verspreid over de regio.

President Jakaya Kikwete van Tanzania verklaarde op 19 juni dat eind 2007 alle Burundese vluchtelingen zijn land moesten hebben verlaten. Volgens de Tanzaniaanse autoriteiten was Burundi nu veilig genoeg. De Tanzaniaanse regering had meerdere keren duidelijk gemaakt vluchtelingen buiten de kampen zonder papieren te beschouwen als illegale migranten.
Sinds mei had Tanzania al 10.000 vluchtelingen uitgezet die volgens de autoriteiten illegaal in het land verbleven. Internationale mensenrechtenorganisaties waren het echter oneens met dat beleid. Vanaf 2002 had hetzelfde land meer dan 350.000 vluchtelingen gerepatrieerd.

HRW beschuldigt Burundi van mensenrechtenschendingen

Op 25 oktober 2006 verscheen een rapport van de mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) waarin de organisatie de Nationale Veiligheidsdienst (SNR) van Burundi beschuldigde van ernstige mensenrechtenschendingen. Het rapport volgde op de uitvaardiging van arrestatiebevelen tegen een legerofficier en een aantal regeringsambtenaren die betrokken zouden zijn geweest bij de executie van oppositieleden in juli 2006. Volgens HRW had de SNR het afgelopen jaar zeker 38 mensen vermoord en was de dienst verantwoordelijk voor honderden arrestaties en gevallen van marteling. De organisatie riep de regering op de zaken te onderzoeken en de daders te vervolgen.

De situatie van de mensenrechten in Burundi vormde een toenemende zorg in zowel binnen- als buitenland. Dit ondanks het feit dat Burundi sinds 2005 een democratisch gekozen regering had. Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting stonden echter continue onder druk. Afgelopen maanden verschenen diverse rapporten van internationale en mensenrechtenorganisaties en werd de Burundese regering meerdere malen tot de orde geroepen door andere landen en internationale organisaties.

President Burundi erkent incidentele gevallen van schendingen

Begin november erkende president Nkurunziza in een reactie op een rapport van Amnesty International (AI) dat politie en leger zich incidenteel schuldig maakten aan marteling, maar hij verzekerde dat de daders vrijwel altijd werden gestraft. Volgens Nkurunziza waren incidenten onoverkomelijk in een land dat herstelde van een crisis. Ook verklaarde Nkurunziza dat de persvrijheid in zijn land gegarandeerd was. Dit in tegenstelling tot mensenrechtenorganisaties die een verslechtering zagen inzake persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting.

Misbruik van kinderen

Op 15 maart 2007 publiceerde Human Rights Watch (HRW) een rapport over misbruik van kinderen in Burundese gevangenissen. Deze stonden in de gevangenis bloot aan mishandeling, marteling, verkrachting en ondervoeding. Volgens de mensenrechtenorganisatie bevonden zich in 2006 zeker 400 kinderen tussen de 13 en 18 jaar in Burundese gevangenissen.

Burgers vaker slachtoffer van geweld

Half mei 2007 verklaarde de directeur van de Burundese Liga voor de Mensenrechten dat de aanwezigheid van grote hoeveelheden wapens in het land en de trage demobilisatie van oud-strijders had geleid tot een toename van gewapende overvallen en seksueel geweld. Ondanks de democratisering werden steeds vaker individuele burgers het slachtoffer van geweld. Ismael Diallo, directeur van het Mensenrechtenbureau van de VN, verklaarde dat seksueel geweld aan de orde van de dag was in Burundi en dat moorden en martelingen nog steeds plaatsvonden.

(Vorige berichten pagina 181/1 e.v. 2006)

RWANDA

BINNENLAND

Regerende RPF komt goed uit verkiezingen

Het regerende Rwandees Patriottisch Front (RPF) behaalde tijdens de locale verkiezingen, die van 6 februari tot 2 maart 2006 werden gehouden, een grote overwinning. Alhoewel er geen politieke partijen mochten meedoen en kandidaten individueel moesten worden gekozen, kwamen de meeste zetels in handen van RPF-leden en aan de RPF gelieerde kandidaten. De Rwandese

burgers moesten onder meer locale en provinciale leiders kiezen.

President Kagame wijzigt regering

Op 4 augustus 2006 ontsloeg president Paul Kagame minister van Justitie Edda Mukabagwiza. Zij werd opgevolgd door Tharcisse Karugarama, die voor zijn benoeming opperrechter was bij het Hooggerechtshof. De aanleiding voor het ontslag van Mukabagwiza was niet bekend.

JUSTITIE

Rwanda-tribunaal hard aan het werk

In 1994 richtten de Verenigde Naties het Internationaal Tribunaal voor Rwanda (ICTR) op – in de volksmond bekend als Rwanda-tribunaal – om de hoofddaders van de genocide in dat land te berechten. Bij de Rwandese volkerenmoord kwamen in de periode april – juli 1994 naar schatting 800.000 Tutsi's en politiek gematigde Hutu's om het leven. Sinds 1994 werden 33 Rwandese verdachten door het ICTR berecht. Van hen werden er 28 schuldig bevonden en veroordeeld, de overige 5 werden vrijgesproken. Het ICTR was gevestigd in Arusha (Tanzania).

Paul Bisengimana veroordeeld

Op 13 april 2006 veroordeelde het ICTR de voormalige legermajoor Paul Bisengimana tot 15 jaar gevangenisstraf. Hij had in ruil voor strafvermindering bekend schuldig te zijn aan een deel van de tenlastelegging. Rechter Arlette Ramaroson verklaarde dat de straf in overeenstemming was met de aanklacht. Bisigimana was in 1994 burgemeester van Gikori in de provincie Kigali Rural. In deze functie was hij verantwoordelijk voor het organiseren en plannen van de moord op duizenden Tutsi's.

Zes jaar voor bevelhebber Hutu-milities

Voormalig bevelhebber van de Hutu-milities en mediadirecteur Joseph Serugendo werd op 2 juni door het ICTR veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf voor zijn betrokkenheid bij de genocide. De ongeneeslijk zieke Serugendo bekende schuldig te zijn aan twee van de vijf aanklachten, waarna het hof de overige aanklachten liet vervallen. Hij bekende journalisten van Radio Télévision Libre des Milles Collines (RTLM) de mogelijkheid te hebben geboden burgers op te roepen Tutsi's te vermoorden. Serugendo bekende verder anderen tot geweld te hebben aangezet met als doel de Tutsi's als etnische groep te vernietigen.

Straf verzwaard voor oud-burgemeester

Op 7 juli zette het ICTR in hoger beroep de straf van 30 jaar gevangenisstraf van Sylvestre Gacumbitsi om in levenslang. Het hof achtte de opgelegde straf niet in overeenstemming met door de voormalige burgemeester van de Oost Rwandese stad Rusumo gepleegde misdaden. Gacumbitsi, die beweerde onschuldig te zijn, speelde volgens de rechter een centrale rol bij de massamoorden in Rusumo. Daar werden duizenden Tutsi's vermoord.

Twee aangeklaagden vrijgesproken

Tijdens de beroepzaak van Samuel Imanishimwe werd de gevangenisstraf van de eerste voor genocide veroordeelde legerofficier teruggebracht van 27 tot 12 jaar. De rechters van het ICTR schrapten twee van de vijf aanklachten: genocide en uitroeiing. Imanishimwe, bevelhebber van de militaire barakken in de provincie Cyanugu, werd veroordeeld voor het detineren van tegenstanders, en voor marteling en moord. In Cyanugu werden in 1994 rond de 100.000 Rwandezen vermoord.
Samuel Imanishimwe werd samen berecht met de voormalig minister van Transport, André Ntagerura en de locale bestuurder Emmanuel Bagambiki. Beiden werden vrijgesproken tijdens de oorspronkelijke rechtzaak en het beroep.

Conflict ICTR en regering Rwanda

Begin september raakte de Rwandese regering in conflict met het tribunaal in Arusha. De in Rwanda van genocide verdachte advocaat Callixte Gakwaya werd na zijn arrestatie in Tanzania op last van het ICTR weer vrijgelaten. De in Mozambique in ballingschap levende advocaat maakte deel uit van het team van advocaten dat belast was met de verdediging van Yusuf Munyakazin, die op beschuldiging van deelname aan genocide in januari 2007 voor het ICTR moest verschijnen. Kigali eiste het directe ontslag van de advocaat die op 16 september zelf zijn positie opgaf. Hiermee kwam een einde aan een dreigende boycot van het tribunaal door Rwanda.

Oud-minister zou niet aan genocide hebben deelgenomen

Op 20 september werd voormalig minister van Onderwijs André Rwamakuba door het ICTR vrijgesproken van betrokkenheid bij de Rwandese genocide. Volgens de rechtbank had de aanklager niet kunnen bewijzen dat hij betrokken was bij de beschreven voorvallen. In 1998 stond Rwamakuba samen met drie andere politieke kopstukken uit de regering van 1994 terecht. Nadat het tribunaal het proces niet ontvankelijk verklaarde, werd hij individueel berecht door het ICTR. Rwamakuba was de vijfde verdachte van genocide die door het ICTR werd vrijgesproken.

Het ICTR gaat omstreden rapport gebruiken

Begin december besloot het ICTR het omstreden rapport van de Franse rechter Jean-Louis Bruguiere te gebruiken als bewijsmateriaal in de rechtzaak tegen genocide-verdachte Theoneste Bagosora. De voornaamste reden voor deze beslissing lag in de verklaring van getuige Emmanuel Ruzigana waarin hij ontkende Paul Kagame en het RPF ooit van moord te hebben beschuldigd. Rechter Erik Mose verklaarde het rapport te willen gebruiken om een beter begrip te krijgen van de context van de genocide. Het in november 2006 gepubliceerde rapport, waarin president Kagame en het RPF werden aangewezen als de verantwoordelijken voor de aanslag op het vliegtuig van president Juvénal Habyarimana in1994, leidde tot een diplomatiek conflict met Frankrijk. Voormalig kolonel Bagosora was in 1994 kabinetchef van de Rwandese minister van Defensie en volgens de openbaar aanklager het brein achter de Rwandese genocide. Bagasora stond met drie andere verdachten terecht.

Katholieke priester krijgt 15 jaar voor deelname aan genocide

Op 13 december 2006 veroordeelde het ICTR de rooms-katholieke priester Athansa Seromba tot 15 jaar gevangenisstraf. Zelf beweerde hij onschuldig te zijn, maar het hof achtte hem schuldig aan de aanklacht van genocide en uitroeiing. Seromba was

betrokken bij de vernietiging van zijn parochiekerk in Nyanga waar in april 1994 zeker 2.000 Tutsi's hun toevlucht zochten. Allen werden vermoord. Seromba was de eerste katholieke priester die werd aangeklaagd voor genocide. In november 2006 begon een proces wegens volkerenmoord tegen Emmanuel Rukundo, een kapelaan uit het noorden van Rwanda. Begin december werd een andere geestelijke, Elizaphan Ntakirutimana, in vrijheid gesteld na zijn straf van tien jaar te hebben uitgezeten.

Oud-minister Ndindabahizi zorgde voor wapentoevoer

Op 16 januari 2007 achtten de rechters van het ICTR oud-minister Emmanuel Ndindabahizi schuldig aan genocide en misdaden tegen de menselijkheid. Volgens de rechters was er overtuigend bewijs dat Ndindabahizi wapens leverde aan extremisten en een leidende rol speelde bij moorden op Tutsi's. De oud-minister, die in juli 2001 in het Belgische Verviers werd gearresteerd, hield ook tijdens de beroepszaak vol onschuldig te zijn.

Verdachte van genocide komt in buitenland voor rechter

Op 13 april gaf het ICTR voor de eerste keer opdracht de berechting van een verdachte van genocide over te dragen aan een rechtbank buiten Rwanda. Het ICTR gelaste de overdracht van Michel Bagaragaza aan een Nederlandse rechtbank. Bagaragaza stond aan het hoofd van de Rwandese theesector ten tijde van de genocide en was een vertrouweling van toenmalig president Habyarimana. Hij was aangeklaagd voor betrokkenheid bij de moord op honderden Tutsi's en voor het opzetten, trainen en financieren van de interahamwe milities die verantwoordelijk werden gehouden voor de meeste moorden in 1994. Michel Bagaragaza gaf zich in 2005 vrijwillig over aan het ICTR en werd gedetineerd in Den Haag.

Nieuwe ICTR rechters

Op 21 mei werd de van St. Kitts en Nevis afkomstige rechter Dennis Byron voor een periode van twee jaar gekozen tot voorzitter van het ICTR. Hij verving de Noor Erik Mose die deze positie sinds 2003 bekleedde. Rechter Arlette Ramaroson uit Madagascar werd als vice-president vervangen door de Pakistaanse Khalida Rachid Khan. Het tribunaal verklaarde alle zaken aan het eind van 2008 te willen hebben afgerond. Minder ernstige gevallen zouden door het hof worden doorverwezen naar Rwandese rechtbanken

Vrijlating oud-president Bizimungu

Op 6 april 2006 werd voormalig president Pasteur Bizimungu na drie jaar cel vrijgelaten na een presidentieel pardon. Bizimungu, president van Rwanda van 1994 tot 2000, werd in 2004 tot 15 jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens het aanzetten tot burgerlijke ongehoorzaamheid, verduistering van overheidsgeld en lidmaatschap van criminele organisaties. In 2002 trachtten Bizimungu en voormalig minister van Vervoer Charles Ntakitutinka een nieuwe politieke partij op te richten die vrijwel direct werd verboden. Ntakitutinka werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van 10 jaar.

De vrijlating van Bizimungu werd verwelkomd door internationale mensenrechtenorganisaties die bijzonder kritisch waren over zijn arrestatie, veroordeling en detentie omdat deze niet zouden voldoen aan internationale normen.

Deel gevangenen komt vervroegd vrij

Op 19 februari 2007 maakten de Rwandese autoriteiten een begin met de vrijlating van 9.000 gevangenen waarvan het merendeel vastzat vanwege hun betrokkenheid bij de genocide van 1994. Het ging om zieken en ouderen die betrokkenheid bij de genocide hadden bekend en personen die het grootste deel van hun straf hadden uitgezeten. In 2003 en 2005 vonden soortgelijke operaties plaats waarbij rond de 50.000 gevangenen werden vrijgelaten. In februari 2007 zaten nog zeker 70.000 Rwandese burgers vast in overvolle gevangenissen. Volgens mensenrechtenorganisaties was zeker 80 procent niet aangeklaagd of veroordeeld voor betrokkenheid bij de genocide.

Veroordeelde priester verblijft in Frankrijk

Op 16 november 2006 veroordeelde een Rwandese militaire rechtbank de Rwandese priester Wencesclas Munyeshyaka tot levenslange gevangenisstraf. De priester, die sinds 1995 in ballingschap woonde in Frankrijk, was schuldig bevonden aan verkrachting en aan het helpen van gewapende milities tijdens de genocide. In zijn kerk in het district Nyarugenge, in Kigali, en in andere kerken in het district, werden duizenden gevluchte Tutsi's verkracht en vermoord.

Laurent Munyakazi, voormalig militair bevelhebber in Nyarugenge, werd eveneens veroordeeld tot levenslang. De militair aanklager, majoor Christopher Bizimungu, verzocht Frankrijk opnieuw de priester uit te leveren.

Oproep genocide te hervatten leidt tot veroordeling

Eind mei 2007 werd de Rwandees Heslon Manirakizade door een Rwandese rechtbank veroordeeld tot 12 jaar gevangenisstraf wegens het uitdragen van de ideologie van genocide. Manirakizade riep tijdens een herdenking voor de genocide-slachtoffers anoniem op om de volkerenmoord opnieuw te starten. De politie wist het gesprek te traceren naar zijn mobiele telefoon.

Verdachten verschijnen voor Gacaca-tribunalen

In Rwanda zaten tienduizenden verdachten vast voor de genocide van 1994. Om het probleem van de overvolle gevangenissen en de achterstallige rechtszaken aan te pakken, stelde de Rwandese regering enige jaren daarvoor de Gacaca-tribunalen in. De Gacaca was gebaseerd op het traditionele systeem van gemeenschapshoorzittingen om lokale geschillen op te lossen en kende een vierjarige proefperiode. In juli 2006 trad het systeem ondanks de nodige kritiek officieel in werking.

Eerste non in Rwanda veroordeeld

Op 10 november 2006 veroordeelde een Gacaca-rechtbank in het zuidelijke Huye de Rwandese non Marie Theopista Mukarubibi tot 30 jaar gevangenisstraf. De rechter achtte haar schuldig aan de moord op en het uithongeren van patiënten in het ziekenhuis waar zij destijds werkte. Daarnaast hielp zij Hutu-milities bij het zoeken van Tutsi's in het ziekenhuis. Zuster Mukarubibi was de eerste Rwandese non die door een

Rwandese rechtbank werd veroordeeld voor betrokkenheid bij de genocide van 1994. Eerder veroordeelde een Belgische rechtbank twee nonnen voor betrokkenheid bij moordpartijen in een school in Zuid Rwanda.

Mensenrechtenorganisaties bekritiseren vonnis

Op 29 mei 2007 veroordeelde een Gacaca-rechtbank François-Xavier Byuma tot 19 jaar celstraf vanwege zijn rol bij de Rwandese genocide. Locale en internationale mensenrechtenorganisaties veroordeelden het vonnis omdat de rechtzaak zou zijn gemanipuleerd door rechter Sudi Amanzi. De bewijslast tijdens het proces was twijfelachtig en eenzijdig. Byuma, voorzitter van de Rwandese Vereniging voor de Bescherming van het Kind (Turengere Abana), werd begin mei 2007 aangeklaagd voor betrokkenheid bij de volkerenmoord. Zijn organisatie was kort daarvoor een onderzoek gestart naar betrokkenheid van Sudi Amanzi bij de verkrachting van een 17-jarig meisje.

Gacaca-rapport

Volgens een op 28 mei 2007 gepubliceerd rapport van de Gacaca-tribunalen leefden er nog 44.000 verdachten van genocide in ballingschap in Afrika, Europa en de Verenigde Staten. Meer dan 87.000 verdachten zouden reeds zijn overleden. Er waren 12.000 Rwandezen veroordeeld wegens betrokkenheid bij de genocide.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Afschaffing doodstraf

Begin juni 2007 stemde een ruime meerderheid van het Rwandees parlement in met de afschaffing van de doodstraf. Rwanda hoopte dat door deze beslissing meer landen die tegen de doodstraf waren verdachten aan Rwanda uitleverden en dat meer verdachten door Rwandese rechtbanken konden worden berecht. Alle 800 ter dood veroordeelden zagen hun gevangenisstraf omgezet in levenslang.

Journalist vrijgelaten

De journalist Jean-Leonard Rugambage werd op 1 augustus 2006 door de autoriteiten in vrijheid gesteld. Hij was elf maanden gedetineerd geweest wegens minachting van de Gacaca-rechtbanken. In september schreef Rugambage een kritisch artikel over de dorpstribunalen waarbij hij de rechters beschuldigde van corruptie.

Hoofdredactrice schuldig bevonden aan smaad

Agnes Uwimana, hoofdredactrice van het tweemaandelijkse blad Umurabyo, werd op 23 april 2007 veroordeeld tot een gevangenisstraf van één jaar. Zij was schuldig bevonden aan smaad, laster en belediging van het staatshoofd en de militaire autoriteiten. Daarnaast werd Uwimana veroordeeld voor discriminatie, sektarisme en het uitschrijven van ongedekte cheques. Volgens de Liga voor de Mensenrechten in de Grote Merenregio had Uwimana schuld bekent en haar excuses aangeboden. Volgens het in New York gevestigde Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ) zou Uwimana dit hebben gedaan in ruil voor strafvermindering.

Vergunning weekblad ingetrokken

Op 14 juni trok de minister van Informatie, Laurent Nkusi, de vergunning in van de *Weekly Post*. De maatregel volgde drie dagen na de eerste publicatie van het blad. De hoofdredacteur van de Weekly Post, Sulah Nuwamanya, verklaarde de beslissing te zullen aanvechten. Hij werd daarbij gesteund door het CPJ dat verklaarde dat de vergunning zonder gerechtelijk bevel werd ingetrokken en derhalve onwettig was. De Weekly Post was opgericht door drie voormalige journalisten van het pro-regeringsdagblad *The New Times*.

Vluchtelingen uit Burundi weggestuurd

Duizenden Rwandese vluchtelingen die in 2005 onder dwang werden gerepatrieerd naar Rwanda, keerden eind 2005 weer terug naar het noorden van Burundi. Medio 2006 was hun aantal toegenomen tot naar schatting 19.000. De meeste vluchtelingen vreesden berechting door de Gacaca, de Rwandese dorpstribunalen. Onder druk van de Rwandese regering werden de vluchtelingen als illegale migranten door de Burundese autoriteiten weer teruggestuurd naar Rwanda.
In dezelfde periode vluchtten enkele duizenden Burundezen naar Rwanda vanwege de honger en het dreigende geweld.

BUITENLANDSE ZAKEN

Ruzie met Frankrijk vanwege beschuldiging tegen Kagame

Eind november 2006 ontspon zich een conflict tussen de Franse en de Rwandese regering. De Franse onderzoeksrechter en antiterrorisme expert Jean-Louis Bruguiere verklaarde dat president Paul Kagame van Rwanda en zijn RPF verantwoordelijk waren voor de moord op president Habyarimana in 1994. Hij baseerde zich daarbij mede op uitspraken van de plaatsvervangend bevelhebber van de VN-troepen in Rwanda ten tijde van de genocide. De aanslag op het vliegtuig van de toenmalige president betekende het startsein voor de Rwandese genocide. Na verschijning van het rapport werden internationale arrestatiebevelen uitgevaardigd tegen Kagame en acht RPF-officieren.

Kagame noemt Frankrijk een vijand van Rwanda

President Kagame verklaarde Frankrijk te zien als een vijandelijke staat en hij verbrak alle diplomatieke relaties met het land. Franse instituten werden gesloten en ambtenaren en diplomaten uitgewezen. De Franse ambassadeur, Dominique Decherf, verliet Rwanda op 25 november. Tevens beschuldigde het staatshoofd van Rwanda Frankrijk van medeplichtigheid aan de Rwandese genocide.

De relatie tussen Rwanda en Frankrijk stond al langer onder druk, mede door het werk van een Rwandese commissie die onderzoek deed naar de rol van Frankrijk bij de genocide. Tegenover deze commissie verklaarden vrouwelijke overlevenden van de genocide door Franse militairen te zijn verkracht, en ex-militieleden gaven aan dat de Fransen hen logistiek hadden gesteund bij de massamoorden. Daarnaast zou Frankrijk het voormalige Rwandese leger hebben gesteund.
Jean-François Bureau, woordvoerder van het Franse ministerie van Defensie, verwierp de beschuldigingen en verklaarde dat de commissie er vooral op gericht was het Franse leger in diskrediet te brengen. De commissie onderzocht of er voldoende be-

wijsmateriaal was om Frankrijk aan te klagen bij het Internationaal Gerechtshof.

Poging Kagame voor gerecht te brengen

In december probeerde een team van advocaten president Kagame te laten berechten voor betrokkenheid bij de moord op president Habyarimana. Hun poging was gebaseerd op het rapport van Bruguiere. Op 20 april 2007 wees het ICTR het verzoek om juridische redenen echter af. Eerdere oproepen om Kagame te berechten werden door het ICTR afgewezen omdat de moord buiten haar mandaat zou vallen. Mensenrechtenorganisaties waren het daar mee oneens.

Asielaanvraag weduwe oud-president door Frankrijk afgewezen

Op 15 februari 2007 wees Frankrijk in hoger beroep de asielaanvraag van Agathe Habyarimana af. Agathe, de weduwe van oud-president Juvénal Habyarimana, baseerde haar asielaanvraag op de verklaring dat zij ten tijde van de genocide geen politieke positie had en derhalve niet verantwoordelijk was voor de volkerenmoord. Volgens de beroepscommissie bevond zij zich echter in het centrum van de macht en was zij met andere extremisten wel degelijk medeverantwoordelijk voor het plannen van de genocide. Agathe ontvluchtte Rwanda in 1994 en verbleef sindsdien zonder officiële status in Frankrijk. Zij zou worden uitgewezen naar een derde land omdat haar in Rwanda de doodstraf wachtte.

Rwanda lid van EAC

Eind november 2006 werden Rwanda en buurland Burundi formeel toegelaten tot de Oost-Afrikaanse Gemeenschap (EAC) bestaande uit Kenia, Tanzania en Oeganda. De EAC was opgericht om de politieke en economische invloed van de regio te vergroten. Rwanda en Burundi moesten deel uit gaan maken van de in 2005 opgerichte douane-unie die er op was gericht de onderlinge handel te liberaliseren. Beide landen zegden toe zich in te zullen zetten voor deelname aan een referendum over de federale constitutie in september 2009, de introductie van een gemeenschappelijke munt in datzelfde jaar en de oprichting van een federatie van staten in 2010 met een eigen parlement, regering en president.

Niet langer lid van CEEAC

Op 6 juni 2007 verklaarde minister van Buitenlandse Zaken Charles Murigande dat de regering besloten had zich terug te trekken uit de Economische Gemeenschap van de Staten van Centraal-Afrika (CEEAC). Dat lidmaatschap stond deelname aan andere regionale initiatieven in de weg, aldus Murigande.

(Vorige berichten pagina 192/2 e.v. - 2006)

ZIMBABWE

BINNENLAND

President Robert Mugabe wijzigt samenstelling kabinet

President Robert Mugabe van Zimbabwe wijzigde de samenstelling van zijn kabinet met het ontslag van zijn minister van Financiën en het op een zijspoor zetten van de minister van Landbouw. Dat meldde het dagblad *The Herald* op 7 februari 2007.

Onenigheid

Mugabe verving minister van Financiën Herbert Murerwa door Samuel Mumbengegwi die eerder als onderminister belast was met het betrekken van meer zwarten bij de economische activiteiten in het land. Voor het ontslag van Murerwa werd geen verklaring gegeven, maar er gingen geruchten over meningsverschillen tussen Murerwa en Gideon Gono, de gouverneur van Zimbabwe's Reserve Bank, over de oplossing voor Zimbabwe's economische crisis.
Mugabe benoemde de voormalige minister voor Economische Ontwikkeling, Rugare Gumbo, tot minister van Landbouw. De zittende minister van Landbouw, Joseph Made, werd doorgeschoven naar de nieuw gevormde functie van onderminister voor Landbouwtechnologie en Mechanisatie.
Mugabe's trouwe aanhanger Sikhanysio Ndlovu werd aangesteld als minister van Informatie. Deze functie werd daarvoor vervuld door interim-minister Paul Mangwana.

Politie arresteert tientallen betogers

Tientallen mensen werden op 18 februari 2007 gearresteerd toen Morgan Tsvangirai, de leider van Zimbabwe's belangrijkste oppositiepartij, de Beweging voor Democratische Verandering (MDC), een bijeenkomst wilde toespreken.

Bijeenkomst verandert in slagveld

Highfields, een arme voorstad van Harare, waar de samenkomst plaatsvond, veranderde in een waar slagveld. De politie maakte gebruik van traangas en waterkanonnen om de menigte te verdrijven. Winkels werden gesloten en sommige mensen ontvluchtten hun huizen.

Onlusten gevolgd door demonstratieverbod

Kort na de onlusten en op de 83ste verjaardag van president Robert Mugabe, op 21 februari, kondigde de politie een demonstratieverbod af voor die stadsdistricten die de politie beschouwde als verzetshaarden van de oppositie. Het demonstratieverbod dat op 20 mei afliep, werd vier dagen later weer van kracht en zou gelden tot 23 juni.

Oudgediende uit regeringspartij gezet

De 69-jarige Edgar Tekere, medeoprichter van de in Zimbabwe aan de macht zijnde Zanu-PF, werd begin maart 2007 uit de partij gezet. Dat berichtte het persbureau *Associated Press* op 4 maart. Tekere had in januari zijn autobiografie gepubliceerd onder de titel 'A Lifetime of Struggle'. Daarin beschreef hij Robert Mugabe als een zwakke leider zonder militaire ervaring tijdens Zimbabwe's onafhankelijkheidsstrijd. Mugabe deed Tekere's boek af als het geschrift van een warhoofd.

Robert Mugabe voert achter de schermen machtsstrijd

'Mugabe's politieke einde is in zicht gekomen', zo verklaarde de Zimbabwaanse politieke analist John Makumbe op 21 maart 2007 tegenover persbureau *Associated Press*. Makumbe, verbonden aan de Universiteit van Zimbabwe, constateerde dat binnen Mugabe's regerende ZANU-PF twee rivaliserende groepen waren ontstaan die er allebei op aanstuurden om president Robert Mugabe in 2008 tot aftreden te dwingen. Makumbe identificeerde de elkaar rivaliserende groepen als die rond de voormalige parlementsvoorzitter Emmerson

Mnangagwa enerzijds, en de supporters van vice-president Joyce Muguru anderzijds.

President Zimbabwe niet bang meer voor Brits gekonkel

Bij de onafhankelijkheidsviering van Zimbabwe op 18 april 2007 verklaarde president Robert Mugabe dat hij zich met succes teweer had weten te stellen tegen Britse pogingen om hem af te zetten.

Sobere viering

Mugabe hield zijn toespraak in het stadion van Harare waar in 1980 de Engelse vlag werd gestreken en het toenmalige Rhodesië verder ging als het onafhankelijke Zimbabwe. De onafhankelijkheidsvieringen droegen een sober karakter. Voor het eerst waren openbare gebouwen en bedrijfskantoren niet versierd met onafhankelijkheidsbanieren en vlaggen. Volgens waarnemers was dit een illustratie van de economische vrije val waarin het land terecht was gekomen.

Aanhangers van oppositie na arrestatie weer vrijgelaten

Na een bestorming op 26 mei 2007 van het hoofdkwartier van Zimbabwe's oppositiepartij, de Beweging voor Democratische Verandering (MDC), arresteerde de politie 197 activisten die daar een vergadering bijwoonden. In de loop van dat weekeinde werden de gearresteerden in groepjes weer vrijgelaten. Er waren geen aanklachten tegen hen ingediend, aldus hun advocaat, Alec Muchadehama.

Aanslagen met brandbommen

De arrestaties werden gerechtvaardigd met een verwijzing naar aanslagen met brandbommen waar volgens de politie MDC-aanhangers de hand in hadden. Door die partij werd dat ontkend. MDC-leider Morgan Tsvangirai liet weten dat die aanvallen met brandbommen het werk konden zijn van Mugabe's gevreesde veiligheidsdienst, de Centrale Informatie Organisatie.

Zimbabwe publiceert grondwetswijzigingen

De Zimbabwaanse overheid publiceerde op 8 juni 2007 een wetsontwerp voor wijziging van de grondwet. Dit meldde het overheidsdagblad *The Herald*. De belangrijkste verandering in de grondwet betrof de ambtstermijn van de president. Die zou terug moeten worden gebracht van zes naar vijf jaar. Bovendien moest de grondwetsherziening zorgen voor het gelijktijdig plaatsvinden van zowel presidents- als parlementsverkiezingen.

Het wetsontwerp beoogde verder ook de uitbreiding van de nationale volksvertegenwoordiging van 150 naar 210 zetels, waarvan 10 parlementariërs door de president zouden worden benoemd. Ook was voorzien in de oprichting van een mensenrechtencommissie door de president en het parlement gezamenlijk.

Kritiek van oppositieleider Morgan Tsvangirai

Tijdens een persconferentie op 13 juni leverde oppositieleider Morgan Tsvangirai kritiek op de voorgestelde grondwetsherzieningen. De leider van de Beweging voor Democratische Verandering (MDC) betitelde deze als machtspolitiek van de regerende Zimbabwe Afrikaanse Nationale Unie – Patriottisch Front (Zanu-PF). De uitbreiding van het aantal parlementszetels beschouwde Tsvangirai als een maatregel die de greep van de ZANU-PF op het land alleen maar zou verstevigen. Hij bepleitte daarom een complete herziening van de grondwet, maar dan wel in samenspraak met alle Zimbabwaanse kiezers. 'Je krijgt het dek van een zinkende Titanic niet zomaar even op orde', aldus Tsvangirai.

Zimbabwaanse regering en oppositie met elkaar in gesprek

Vertegenwoordigers van de Zimbabwaanse regering en die van de belangrijkste oppositiepartij van het land begonnen in het weekeinde van 16 juni 2007 aan besprekingen in de Zuid-Afrikaanse hoofdstad Tshwane (voorheen Pretoria). De gesprekken, waarbij Zuid-Afrika een bemiddelende rol speelde, waren bedoeld om een oplossing van de politieke crisis in Zimbabwe naderbij te brengen.

Weinig mededeelzaamheid

Aan de besprekingen werd van de zijde van de Zimbabwaanse regering volgens de staatsradio deelgenomen door minister van Justitie Patrick Chinamasa en minister van Werkgelegenheid en Sociaal Welzijn Nocholas Goche.

De intern verdeeld geraakte oppositiepartij Beweging voor Democratische Verandering (MDC) werd vertegenwoordigd door Tendai Biti en Welshman Ncube – de vertegenwoordigers van de facties binnen de partij. De besprekingen werden voorgezeten door de Zuid-Afrikaanse minister voor Lokaal Bestuur, Sydney Mufamadi. Alle deelnemers respecteerden het Zuid-Afrikaanse verzoek om over de gevoerde gesprekken geen mededelingen te verstrekken aan de pers.

Algeheel vergaderverbod opgeheven

De Zimbabwaanse politie maakte op 29 juni 2007 in de hoofdstad Harare de opheffing bekend van het algehele samenscholingsverbod zoals dat op 21 februari van kracht was geworden. Voor politieke demonstraties diende wel vooraf toestemming te worden gevraagd.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Staking in de kiem gesmoord

Met de arrestatie van vakbondsleiders en het afgrendelen van straten en pleinen in de hoofdstad van Zimbabwe, Harare, verhinderde de politie op 13 september 2006 dat een demonstratie zou plaatsvinden tegen de armoede in het land.

Vakbondsleiders gearresteerd

Bij aanvang van de protestmars werden de leiders van Zimbabwe's Congres van Vakverenigingen (ZACTU) door de politie ingerekend en in overvalwagens geduwd. De woordvoerder van ZACTU, Mlamleli Sibanda, verklaarde dat vijftien vakbondsleiders in Harare waren gearresteerd, twintig werden er in Zimbabwe's tweede stad Bulawayo aangehouden en vier in de noordwestelijk gelegen plaats Chinhoyi.
Onder de gearresteerden bevonden zich de voorzitter van ZACTU, Lovemore Matombo, en algemeen secretaris Wellington Chibebe. Vanuit de gevangenis vertelde Chibebe aan de *BBC* hoe hij en anderen door de politie waren geslagen met knuppels en geweerkolven.

President Robert Mugabe houdt vast aan omstreden beleid

In een interview op 21 september 2006 met persbureau *AP* hield president Robert Mugabe voet bij stuk met betrekking tot zijn omstreden landbeleid. Als oorzaken van de onbeheersbare inflatie en toenemende werkloosheid in zijn land wees hij naar de droogte en de tegen Zimbabwe ingestelde sancties.

Staking van gezondheidswerkers

Zimbabwe's nationale gezondheidszorg kwam op 16 januari 2007 stil te liggen omdat artsen en verplegend personeel niet op hun werk verschenen. Zij eisten een salarisverhoging van 8.000 procent, plus forse toelagen ter compensatie van de enorme inflatie in het land.

Zimbabwe zegt overgebleven blanke boeren de wacht aan

De Zimbabwaanse minister voor Nationale Veiligheid maakte op 6 februari 2007 bekend dat overgebleven blanke boeren die weigerden hun land af te staan, arrestatie boven het hoofd hing. Drie dagen eerder was voor de betrokken boeren de vervaldatum verstreken waarop zij geacht werden hun bedrijven te verlaten. Minister Didymus Mutasa stelde strenge maatregelen in het vooruitzicht voor die boeren die geen gevolg zouden geven aan het regeringsbevel.

Uitzettingsbevel

Van de 4.500 blanke commerciële boeren in het jaar 2000 waren er in 2007 na Mugabe's landhervormingsprogramma zo'n 400 overgebleven. Tenminste 150 van hen ontvingen in december 2006 een uitzettingsbevel.

Politie grijpt in bij illegale diamanthandel

Op 9 maart 2007 meldde de nationale omroep van Zimbabwe dat de politie had ingegrepen bij het delven van diamanten in Marange, zo'n 225 kilometer ten zuidoosten van de hoofdstad Harare. Het gebied werd door de politie afgegrendeld en strikt gecontroleerd om daarmee een halt toe te roepen aan de illegale diamanthandel waarbij volgens de politie ook politici betrokken waren.

Politie kwam al eerder in aktie

In de loop van 2006 werden dicht aan de oppervlakte onder andere industriële diamanten gevonden. Het leidde tot koortsachtige activiteiten van tienduizenden illegale diamantzoekers. In december 2006 werden al ruim 16.000 illegale mijnwerkers gearresteerd.

Energiebedrijf rantsoeneert stroomvoorziening

Woongebieden zouden niet meer onafgebroken stroom krijgen, aldus een bekendmaking van het Zimbabwaanse energiebedrijf op 9 mei 2007. Particuliere huishoudens moesten, aldus de Zimbabwaanse Energie Autoriteit, rekening gaan houden met stroomonderbrekingen van zes uur 's ochtends tot twaalf uur 's middags, en mogelijk zelfs tot vijf uur 's middags.

Steun aan de landbouw

De directeur van het energiebedrijf, Ben Rafemoyo liet aan persbureau *AFP* weten dat de rantsoenering nodig was om dagelijks 200 megawatt vrij te maken voor boeren die tarwe verbouwden. Rafemoyo zag dit als een manier om de productiviteit van de industrie en die van de landbouw veilig te stellen.

Ondermaats

De overheid liet een week later echter weten dat de verbouw van tarwe als gevolg van gebrek aan kunstmest, brandstof en tractoren minder dan tien procent van de capaciteit bedroeg. Van de beoogde 182.000 hectaren was aan het eind van het zaaiseizoen ongeveer 19.200 hectaren bewerkt. Deze verklaring riep bij het publiek vragen op over de eerder aangekondigde rantsoenering van de stroomvoorziening. Dit omdat deskundigen lieten weten dat de opgelopen ondercapaciteit onmogelijk nog kon worden gecompenseerd op de valreep van het plantseizoen.

Regering sluit 'sociaal contract' met vakbonden en bedrijfsleven

Zimbabwaanse regeringsvertegenwoordigers hoopten op economisch herstel dankzij een op 1 juni 2007 overeengekomen 'sociaal contract' met de vakbonden en het bedrijfsleven. In de overeenkomst, waaraan vier maanden van onderhandelingen voorafgingen, verplichtten de partijen zich te strijden tegen corruptie en zelfverrijking. Ook zouden zij matigheid betrachten bij het vaststellen van verkoopprijzen en bij loononderhandelingen.

Enthousiasme en scepsis

In de Zimbabwaanse staatsmedia werd nogal hoog opgegeven over het door minister voor Economische Ontwikkeling Sylvester Nguni ondertekende akkoord met de vertegenwoordigers van de twee belangrijkste vakbondsfederaties en representanten uit het bedrijfsleven. Bij particuliere financiële instellingen werd echter met scepsis gereageerd. Daar werd aangegeven dat een inflatiecijfer van meer dan 5.000 procent om zeer ingrijpende beleidsveranderingen vroeg die los stonden van welk samenwerkingsverband dan ook.

Industriële productie teruggelopen tot een derde van capaciteit

De industriële bedrijvigheid in Zimbabwe was teruggelopen tot zo'n 30 procent van de capaciteit. Dat bleek uit een door de Confederatie van Zimbabwaanse Industrieën (CZI) verricht onderzoek. Het onderzoek, dat op 20 juni 2007 werd gepubliceerd, schreef de teruggang toe aan het falende prijsbeleid van de regering van Robert Mugabe. Bovendien, aldus het onderzoeksverslag, werd de productiviteit ondermijnd door tekorten aan brandstof en frequente stroomonderbrekingen.

Crisis

'Er is sprake van een crisis,' zei CZI-voorzitter Callisto Jokonya bij de presentatie van de onderzoeksgegevens. 'We hebben als het ware onszelf gedeïndustrialiseerd', merkte hij op. De industrie in het land had volgens hem nog maar weinig betekenis.

Taakgroep moet prijzen controleren

Minister voor Industrie en Internationale Handel van Zimbabwe Obert Mpofu liet op 21 juni 2007 aan het Franse persbureau *AFP* weten dat een speciale taakgroep moest zorgen voor prijscontrole. Deze moest ook toezien op het verdwijnen van goederen van de formele markt naar het informele circuit.

Enorme prijsstijgingen

Aan de nieuwe overheidsmaatregelen gingen weken vooraf waarin de prijs van benzine drie keer duurder werd en voor een buskaartje twee keer zoveel moest worden betaald. Deskundigen waarschuwden echter dat de voorgenomen controlemaatregelen op de eerste levensbehoeften geen effect zouden hebben. 'Dit zijn populistische maatregelen', verklaarde de onafhankelijke econoom Victor Zirebgwa. Hij voorzag dat steeds meer goederen waarvoor de overheid de verkoopprijs vaststelde, zouden verdwijnen naar het informele circuit.

Prijsbeleid nog verder aangescherpt

Op 28 juni meldde *AFP* dat minister Obert Mpofu het overheidsbeleid van prijsbeheersing met ingang van die datum had uitgebreid naar alle goederen en diensten. Mpofu liet via de staatsmedia weten dat de prijsstelling van alle goederen en diensten onderhevig was geworden aan goedkeuring door de overheid. Hij riep de bevolking op om winkeliers die zich niet hielden aan de vastgestelde verkoopprijzen, bij de politie aan te geven.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Burgers Zimbabwe wisselen oude bankbiljetten in voor nieuwe

Op de valreep deden banken en winkels in Zimbabwe op 21 augustus 2006 nog drukke zaken. Aan het eind van die maandag werden de oude Zimbabwaanse bankbiljetten namelijk vervangen door nieuwe waarop drie nullen van de oude denominaties waren geschrapt. Bij banken en geldautomaten vormden zich lange rijen wachtenden voor het omwisselen van hun geld. De maatregel van de Centrale Bank vond plaats tegen de achtergrond van de hyperinflatie die toen tot bijna 1.000 procent was opgelopen – het hoogste inflatiecijfer ter wereld.

Tekort aan kolen dwingt Zimbabwe tot import

In weerwil van rijke kolenvoorraden in Zimbabwe veroorzaakte een nijpend tekort aan deze fossiele brandstof een negatieve kettingreactie in de economie van het land. Dat berichtte persbureau *Associated Press* op 23 september 2006.

De Zimbabwaanse minister van Industrie, Obert Mpofu, had namelijk een panel van wetgevers in Harare kort daarvoor laten weten dat de Indiase staalproducent Global Steel Holdings zich had teruggetrokken uit een investeringsovereenkomst met het Zimbabwaanse bedrijf Zico Steel. Het Indiase besluit werd ingegeven door bezorgdheid van het concern over het punt of er sprake was van voldoende voorraad.

Geen capaciteit

Zico Steel kon alleen operationeel blijven met een aanvoer van 60.000 ton kolen per maand. Op 20 september had minister Mpofu tijdens een parlementaire hoorzitting verklaard dat de aanvoer van kolen was teruggelopen tot zo'n 14.000 ton per maand.

Dat was, aldus de minister, net voldoende om de hoogovens brandend te houden zonder productie. Het voorheen goed lopende Zico Steel was als gevolg van wanbeheer en corruptie in verval geraakt en stond op de rand van de totale ineenstorting.

Gedaalde kolenopbrengsten

Uit een op 22 september gepresenteerd bedrijfsrapport van Zimbabwe's belangrijkste kolenproducent, Hwange Colliery, bleek dat het volume aan gedolven steenkool sinds 2005 was gedaald van 1,4 miljoen ton tot 883.000 ton in de loop van 2006. Het rapport schreef deze terugval in productie toe aan het gebrek aan machines en onderdelen, de uitval van bestaande machines en aan geldproblemen bij de aanschaf van nieuw materieel.

Stijgende prijzen

Brouwerijen in de hoofdstad Harare maakten bekend dat zij gedwongen waren om kolen uit Zuid-Afrika te importeren tegen het drievoudige van de prijs die normaal voor Zimbabwaanse kolen betaald moest worden. Als gevolg daarvan werd de prijs van bier met bijna 50 procent verhoogd. Veel arme burgers zochten daarom hun toevlucht tot het thuis brouwen van bier.

Lege winkelrekken

Ook de voedselvoorziening kwam door de kolencrisis extra onder druk te staan. Het brood was nagenoeg verdwenen uit de winkelrekken nadat de regering bakkerijen had opgedragen om de verkoopprijs te verlagen. Het Zimbabwaanse productschap van bakkers verzette zich daartegen en wees op de stijgende prijzen van grondstoffen, verpakkingsmateriaal en kolen en stookolie. Het productschap liet ook weten dat het als gevolg van tekorten op de nationale markt graan moest importeren uit Zuid-Afrika tegen het dubbele van de lokale prijs, teneinde operationeel te blijven.

Zimbabwe sluit geldkantoren

Op last van Zimbabwe's Reserve Bank werden op 10 oktober 2006 de belangrijkste geldkantoren gesloten die buitenlandse valuta verwerkten. De bank beschuldigde zo'n zestien agentschappen van onregelmatigheden, zoals het in omloop brengen van buitenlandse valuta op de zwartgeldmarkt die in Zimbabwe prominent aanwezig was.

De officiële koers bedroeg op dat moment 250 Zimbabwe dollar tegen 1 Amerikaanse dollar. Bij informele geldwisselaars, die soms opereerden via agentschappen, bedroeg de wisselkoers zo'n 1200 Zimbabwe dollar voor 1 Amerikaanse dollar.

Zakenwereld verrast door maatregel

De afgekondigde maatregel die de Zimbabwaanse zakenwereld overviel, maakte deel uit van voortgaande monetaire hervormingen om de enorme inflatie terug te dringen. De gouverneur van de Reserve Bank, Gideon Gono, lichtte toe dat er een einde moest komen aan de zwarte handel in schaarse goederen die harde valuta weghield uit de schatkist.

Ongehoorde inmenging

Critici van Gono's beleid reageerden echter met de beschuldiging aan zijn adres van ongehoorde inmenging in het zakenleven en in particuliere transacties.
Zij stelden voorts dat Gono's ingrijpen het zakendoen in Zimbabwe steeds moeilijker maakte.

Inflatiecijfer Zimbabwe stijgt tot 1594 procent

Enorme prijsstijgingen van brood, elektriciteit en vlees dreven het jaarlijkse inflatiecij-

fer op tot bijna 1600 procent. Dat werd op 13 februari 2007 bekend na een rapportage van het Centraal Bureau voor de Statistiek van Zimbabwe.

Land in feite failliet

Op 28 februari liet de gouverneur van de Centrale Bank sombere geluiden horen. Hij verklaarde in het parlement dat het land failliet was en dat buitenlandse valuta, eigenlijk bestemd voor de aanschaf van brandstof en onderdelen, nu bij elkaar geschraapt moesten worden voor voedsel.

Zwakste economie in Afrika

Een op 3 april gepubliceerd rapport van de Economische Commissie voor Afrika – een onderdeel van de Verenigde Naties – onderstreepte Gono's observaties. Het rapport noemde Zimbabwe de slechtst functionerende economie van heel Afrika met een negatief groeipercentage van 4,4 procent over het jaar 2006.

Twijfels over maatregel

Op 26 april introduceerde Gono een nieuwe wisselkoers voor de Zimbabwaanse dollar. Exporteurs, internationale organisaties en de producenten van goud en tabak konden hun verdiende buitenlandse valuta nog steeds inwisselen tegen de vastgestelde wisselkoers van 250 Zimbabwaanse dollar tegen 1 Amerikaanse dollar. De overheid, dringend verlegen om harde valuta, was echter bereid om het gewisselde geld nog eens met 60 te vermenigvuldigen. Deze rekensom, aldus Gono, was bedoeld om buitenlandse valuta van de zwarte geldmarkt weg te sluizen. Gono wilde het woord devaluatie niet horen.
Financiële deskundigen bestempelden de aanpak als bizar. De in Harare gevestigde econoom John Robertson was van mening dat Gono's maatregel weinig effect zou hebben op de geldhandel in het zwarte circuit. Daar leverde 1 Amerikaanse dollar 25.000 Zimbabwe dollar op, dus het honderdvoudige van de officiële wisselkoers.

GEZONDHEID EN ZORG

Malaria in Zimbabwe met 40 procent gedaald

Over een periode van twee jaar was in Zimbabwe het aantal gevallen van malaria met 40 procent gedaald, aldus een bekendmaking van het ministerie van Gezondheid en Kinderwelzijn op 24 april 2007.

Distributie van muskietennetten

De afname van het aantal malariabesmettingen werd toegeschreven aan de distributie van 400.000 muskietennetten die een speciale bewerking ondergingen met insecticide. In 2005 sliepen minder dan 7% van Zimbabwe's kinderen van onder de vijf jaar onder een muskietennet. De distributie van de speciaal ontwikkelde netten zorgde ervoor dat dit percentage na twee jaar was gestegen tot 70 procent.

Artsen staken over salariseisen

Vele tientallen artsen, werkzaam bij vier van de grootste staatsziekenhuizen in Zimbabwe, gingen op 15 mei 2007 in staking. 'Het is steeds hetzelfde liedje', verklaarde de voorzitter van de Hospital Doctors' Association, Kudakwashe Nyamutukwa, tegenover persbureau *AFP*. 'Wij willen loonsverhoging omdat wij als artsen in overheidsdienst moeten zien rond te komen van nog minder dan één Amerikaanse dollar per week', merkte hij op. Volgens Nyamutukwa was de meerderheid van de 350 artsen, werkzaam bij vier overheidsziekenhuizen in Harare en in Bulawayo, voor onbepaalde tijd in staking gegaan.

Tweede staking binnen twee maanden

De staking kwam nauwelijks twee maanden na een eerdere staking van medisch personeel in december 2006. Die werd in maart 2007 beëindigd toen de stakers met de overheid tot een vergelijk kwamen over hun salariseisen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rapport stelt humanitair beleid aan de kaak

Een op 30 augustus 2006 in Johannesburg door de Solidarity Peace Trust – een groep van Zimbabwaanse en Zuid-Afrikaanse kerkleiders – gepresenteerd rapport schetste een somber beeld van de gevolgen van de Operatie Murambatsvina die in juni 2005 door de Zimbabwaanse overheid werd uitgevoerd. Bij Murambatsvina – in Shona betekent dat: 'weg met de rommel' – werden sloppenwijken met de grond gelijk gemaakt.

Geen betrokkenheid

Het rapport stelde dat de Zimbabwaanse overheid zich nauwelijks iets had aangetrokken van de minstens 700.000 mensen die als gevolg van Operatie Murambatsvina dak- en brodeloos waren geworden

Activisten gewond maar strijdlustig voor de rechter

Samen met ongeveer 50 andere activisten verscheen Zimbabwe's meest vooraanstaande oppositieleider, Morgan Tsvangirai, op 13 maart 2007 voor de rechter in de hoofdstad Harare. Dat was twee dagen nadat Tsvangirai en zijn medestanders werden gearresteerd omdat zij aan een gebedsbijeenkomst wilden deelnemen. Door de politie werd die geplande bijeenkomst uit elkaar geslagen waarbij een activist, Gift Tandare, werd doodgeschoten en anderen gewond raakten, onder wie Morgan Tsvangirai zelf.

Verwarring

De rechtszitting ontaardde in verwarring toen bleek dat er geen sprake was van officiële aanklachten en de officier van justitie niet bleek te beschikken over instructies voor de rechtsgang.

Beschadigd, maar ongebroken

Op 16 maart verliet Morgan Tsvangirai het ziekenhuis waar hij werd behandeld voor zijn opgelopen verwondingen in een rolstoel. Hij deed een dringend beroep op de internationale gemeenschap druk uit te blijven oefenen op de regering-Mugabe. In de Engelse krant *The Independent* schreef Tsvangirai die dag dat hij weliswaar lichamelijk was beschadigd, maar dat zijn vechtlust ongebroken was. Hij wilde van Zimbabwe een vrij land maken.

Opnieuw gearresteerd

Na enkele uren in hechtenis te zijn genomen, werd Morgan Tsvangirai op 29 maart weer vrijgelaten. Negen van Tsvangirai's medestanders werden diezelfde dag echter aangeklaagd op verdenking van wat de re-

gering beschouwde als het uitvoeren van een terreurcampagne.

Persvrijheid in het gedrang

De Zimbabwaanse afdeling van het Media Instituut van Zuidelijk Afrika (MISA), dat een kantoor had in Zimbabwe's tweede stad Bulawayo, waarschuwde op 11 april 2007 voor de verslechterende omstandigheden waaronder journalisten in het land moesten werken. Het instituut verwees naar een aantal incidenten waarbij journalisten betrokken waren, zoals de arrestatie en mishandeling van fotojournalist Tsvangirai Mukwazhi precies een maand eerder. De onafhankelijke journalist Gift Phiri, werkzaam voor de in Engeland gevestigde krant *the Zimbabwean*, werd op 1 april gearresteerd en daarna gemarteld, aldus het MISA.

Journalisten eisen afschaffing mediawetten

Op 2 mei deed de Zimbabwaanse Media Alliantie een dringend beroep op de overheid een eind te maken aan de draconische mediawetgeving die het journalisten in het land moeilijk maakte hun werk te doen. De Media Alliantie, een coalitie van de Zimbabwaanse journalistenvereniging, het MISA en het Nationale Forum van Hoofdredacteuren, deed die oproep bij gelegenheid van de internationale dag van de persvrijheid.
Er werd onder andere gewezen op het feit dat honderden journalisten werkloos waren geworden sinds de sluiting van een aantal kranten die naar het oordeel van de overheid niet voldeden aan de strenge eisen van de wet op de openbaarheid en bescherming van de privacy.

Overheidsmaatregelen tegen humanitaire- en liefdadigheidsorganisaties

De Zimbabwaanse overheid wilde paal en perk stellen aan de activiteiten van humanitaire- en liefdadigheidsorganisaties. Dat bleek op 28 april 2007 uit een door de regering bekendgemaakte code voor dit soort vrijwilligersorganisaties. Onder die nieuwe bepalingen werden deze verplicht een vergunning aan te vragen. Als die dan werd geweigerd, kon de betrokken organisatie niet meer verder werken. Organisaties werkend onder de vlag van de Verenigde Naties werden van deze verplichting vrijgesteld.

Wantrouwen jegens liefdadigheidsorganisaties

President Robert Mugabe uitte veelvuldig beschuldigingen aan het adres van uit Groot-Brittannië, de Europese Unie (EU) en de Verenigde Staten afkomstige organisaties. Zij zouden met subsidies zijn opponenten steunen bij campagnes om hem af te zetten.

Politie voorkomt demonstratie van advocaten

Zo'n dertig advocaten werd het op 8 mei 2007 door de politie onmogelijk gemaakt een betoging te houden. Voor het Hooggerechtshof van Zimbabwe wilden zij protesteren tegen de arrestatie van twee van hun collega's. Die waren vier dagen daarvoor aangehouden op verdenking van het saboteren van de rechtspleging bij de verdediging van activisten van de oppositie.

Gelogen voor de rechter

Volgens de staatsaanklagers zouden de twee, Muchadehama en Makoni, onwaarheid hebben gesproken bij de verdediging van hun cliënten die werden verdacht van het gooien van brandbommen naar het kantoor van de regeringspartij ZANU-PF.

Activisten vrijgelaten

Elf van terrorisme beschuldigde aanhangers van de Beweging voor Democratische Verandering (MDC) werden op 8 juni 2007 in Zimbabwe ontslagen van rechtsvervolging en na twee maanden detentie weer in vrijheid gesteld.

Gevangen gezet op valse beschuldigingen

De elf beschuldigden waren in maart door de politie opgepakt. Die claimde daarmee een voorbereidende campagne van bomaanslagen met benzinebommen te hebben verijdeld. Het gerechtshof oordeelde echter dat er geen bewijzen waren voor betrokkenheid van de gearresteerden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Deskundigen zien weinig in Zimbabwe's 'Look East' beleid

Op 9 oktober 2006 tekende de Centrale Bank van Zimbabwe in de hoofdstad Harare zogenaamde memoranda van wederzijds begrip met het Russische conglomeraat Rusaviatrade. De overeenkomsten tot een bedrag van zo'n 300 miljoen dollar (ruim 217 miljoen euro) moesten het pad effenen voor de aanleg van een nieuwe spoorlijn naar Harare en voor verbeteringen aan de nationale luchthaven.

Akkoord heeft weinig te betekenen

Economen lieten echter weten dat aan dit soort overeenkomsten weinig waarde moest worden gehecht.
Volgens Rangarirai Mberi, redacteur van de onafhankelijke *Financial Gazette*, miste het Zimbabwaanse overheidsbeleid doelgerichtheid.
Hij liet weten dat de strenge regelgeving in het land terzake van internationale geldtransacties Russische investeerders zou afschrikken omdat de bepalingen het voor buitenlandse investeerders moeilijk maakte hun winsten naar eigen land terug te sturen.

Speciale missie van Pan-Afrikaans Parlement naar Zimbabwe

Het Pan-Afrikaans Parlement (PAP) besloot op 11 mei 2007 om een speciale onderzoeksmissie naar Zimbabwe te sturen. De afvaardiging stelde zich ten doel om zich daar op de hoogte te stellen van de mensenrechtensituatie. Het parlementslid Suzanne Vos verklaarde dat de rol van Thabo Mbeki als bemiddelaar bij het oplossen van de Zimbabwaanse crisis door het PAP niet als excuus kon worden gebruikt om aan de zijlijn te blijven staan.

Geen bevoegdheden

Het PAP vormde een onderdeel van de Afrikaanse Unie (AU) en had geen wetgevende bevoegdheden. Daarom bracht het slechts adviezen uit.

Weinig openheid bij bemiddeling

Na vragen in het Zuid-Afrikaanse parlement wilde president Thabo Mbeki op 17 mei geen bijzonderheden verstrekken over zijn rol als bemiddelaar in de crisis van Zimbabwe. Hij volstond met de mededeling dat de dialoog tussen de Zimbabwaanse gesprekspartners naar wens verliep.

Onderhandelingen vragen om discretie

Mbeki onderstreepte nog eens dat alle betrokkenen ervoor hadden gekozen om het overleg niet via de media te voeren. De Zuid-Afrikaanse president, die op 29 maart door zijn collega's van de Southern African Development Community. was benoemd tot bemiddelaar, had eerder kritiek gekregen op zijn beleid van 'stille diplomatie' met betrekking tot de ontwikkelingen in Zimbabwe.

Zimbabwe aan het hoofd van VN-commissie ondanks kritiek

Op 12 mei 2007 werd Zimbabwe met 26 stemmen vóór en 21 tegen benoemd tot hoofd van de Commissie voor Duurzame Ontwikkeling van de Verenigde Naties. Dit lichaam was in 1992 in het leven geroepen naar aanleiding van het topberaad van Rio van dat jaar. Wereldleiders maakten daar destijds plannen om de achteruitgang van het milieu het hoofd te bieden. De commissie moest aan deze plannen in jaarlijkse vergaderingen een vervolg geven.

Commissie volgens Brit niet meer geloofwaardig

Zimbabwe volgde met deze verkiezing Qatar op als hoofd van de commissie. De Britse minister voor Klimaatsverandering en Milieu, Ian Pearson, leverde kritiek op de benoeming. Hij beschouwde Zimbabwe's voorzitterschap als ondermijnend voor de geloofwaardigheid van de commissie. Pearson wees onder andere op de voedseltekorten in Zimbabwe die volgens hem bijna twee miljoen mensen afhankelijk hadden gemaakt van voedselhulp.

(Vorige berichten pagina 446/3 e.v. - 2006)

ZUID-AFRIKA

BINNENLAND

Jacob Zuma gedeeltelijk gerehabiliteerd

Vrijgesproken van verkrachtingsaanklacht

Het Hooggerechtshof van Johannesburg sprak op 8 mei 2006 de voormalige vicepresident van Zuid-Afrika, Jacob Zuma, vrij inzake verkrachting. Rechter Willem van der Merwe achtte de verklaringen van de vrouw met wie Zuma in november 2005 seksuele gemeenschap had, niet geloofwaardig. Zij beweerde verkracht te zijn door de politicus.
De vrouw, een 31-jarige vriendin van de Zuma-familie, zorgde met haar aanklacht tegen Zuma voor een politiek beladen rechtszaak.
De aanhangers van de oud vice-president zetten na de vrijspraak bij het Hooggerechtshof in Johannesburg een groot straatfeest op touw. Zij verbrandden daarbij foto's van de vrouw die sinds de openbaarmaking van de aanklacht extra beveiligd werd. Zuid-Afrikaanse media hadden bericht dat de vrouw zich in het buitenland had gevestigd om daar een nieuw bestaan op te bouwen.

Zuma weer actief binnen ANC

Na het vonnis hervatte Jacob Zuma zijn werkzaamheden binnen het Afrikaans Nationaal Congres, aldus een mededeling van de partij op 17 mei. Hij had in december 2005 zijn activiteiten gestaakt in afwachting van de uitkomst van de rechtszaak.

Rechter verwerpt corruptieaanklachten tegen Jacob Zuma

In een andere zaak verklaarde de Zuid-Afrikaanse rechter Herbert Msimang op 20 september de aanklachten van corruptie tegen Zuma ongegrond. 'Alles is nu achter de rug' verklaarde de beschuldigde na afloop van de zitting voor zijn naar schatting vijfduizend aanhangers buiten het gerechtsgebouw van Pietermaritzburg. 'Als er anderen zijn die mij weer de rechtszaal in willen hebben; dan zullen zij van voren af aan moeten beginnen', merkte hij op.

De verworpen aanklachten tegen de 64-jarige Jacob Zuma betroffen zijn relatie met zijn financiële adviseur Shabir Shaik. Deze zou onder andere hebben geprobeerd om voor Zuma smeergeldbetalingen te regelen via de Franse wapenfabrikant Thint Holdings. In ruil daarvoor zou Zuma dan zijn invloed aanwenden om Thint te beschermen bij het onderzoek naar corruptie inzake Zuid-Afrikaanse wapentransacties in 1999.

Gerechtelijke uitspraak beschadigt presidentskandidaat Zuma

In een procedure bij het Hoogste Hof van Beroep in Kaapstad had de Zuid-Afrikaanse zakenman Shabir Shaik – een vriend van Zuma – weinig succes. Shabir Shaik was eerder veroordeeld voor corruptie. Hij kreeg op 6 november van de rechter te horen dat zijn bezwaarschrift tegen dat vonnis was afgewezen. Dit besluit betekende dat het openbaar ministerie in Kaapstad kon voortgaan met onderzoek naar de handel en wandel van Zuma.

Zuid-Afrika begraaft oud-president P.W. Botha

Een grote menigte verzamelde zich op 8 november 2006 bij de Nederlands Gereformeerde Kerk in het centrum van het plaatsje George in Zuid-Afrika's West Kaap Provincie voor het bijwonen van de begrafenis van oud-president P.W. Botha. Hij was op 31 oktober 2006 op negentigjarige leeftijd overleden.

P.W. Botha was van 1978 tot 1989 staatspresident van Zuid-Afrika en verwierf de bijnaam van 'die Groot Krokodil' omdat hij door velen werd gezien als het boegbeeld van de apartheid op z'n ergst. Toch was de reactie van het regerende ANC op het overlijden van P.W. Botha buitengewoon mild. Oud-president Nelson Mandela, gevangene onder de apartheid, liet weten dat Botha ook de president was die de eerste stappen zette in de richting van een democratisch Zuid-Afrika. Zittend president Thabo Mbeki plaatste Botha's overlijden eveneens in het teken van verzoening. Hij bood de familie van Botha aan om voor de overledene een staatsbegrafenis te regelen. Die liet echter weten de voorkeur te geven aan een privé-plechtigheid. Daar was Thabo Mbeki bij aanwezig, zittend in dezelfde bank als oud-president F.W. de Klerk die Botha in 1989 tot aftreden dwong en datgene deed wat P.W. Botha stug bleef weigeren: het vrijlaten van Nelson Mandela.

Mbeki zegt dat ANC laatste woord heeft bij benoeming nieuwe partijleider

In een televisie-interview met de Zuid-Afrikaanse omroep *SABC* op 30 juni 2007 liet president Thabo Mbeki weten dat het ANC op het partijcongres eind dat jaar het laatste

woord zou krijgen over de vraag wie er partijleider moest worden. Mbeki, behalve president van het land ook voorzitter van het ANC, liet in een interview aan het eind van een conferentie in Midrand (in de buurt van Johannesburg) ook doorschemeren dat hij geen nee zou zeggen als de partij hem zou vragen voor een derde periode het partijleiderschap op zich te nemen.

Derde termijn omstreden

Omdat de Zuid-Afrikaanse grondwet geen derde ambtstermijn als president van het land toestond, werd er verhit gedebatteerd over de wenselijkheid van een derde termijn voor Thabo Mbeki als partijleider van het ANC. Zijn aspiraties werden een gevoelige klap toegebracht met een zorgvuldig opgestelde verklaring waarin het ANC er de voorkeur aan gaf in december een partijleider te kiezen die zich bij de verkiezingen in 2009 kandidaat kon stellen voor de functie van president van Zuid-Afrika.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vakcentrale COSATU protesteert tegen armoede

Duizenden werkers gingen op 19 mei 2006 de straat op om te protesteren tegen werkloosheid en armoede in Zuid-Afrika. Na een reeks van stakingen die georganiseerd waren door verschillende bonden van het Congres van Zuid-Afrikaanse Vakbonden (COSATU), riep de vakcentrale zijn leden op tot het genoemde protest tegen het verlies van zo'n honderdduizend banen sinds 2004. De demonstranten richtten hun boosheid vooral op de textielindustrie en de mijnbouw die zij verantwoordelijk hielden voor het banenverlies.
Het officiële werkeloosheidspercentage was 26,5 procent, maar deskundigen meenden dat het in werkelijkheid moest worden geschat op zo'n 40 procent.

Zuid-Afrika veronachtzaamt de allerarmsten

Zuid-Afrikaanse pressiegroepen zoals de Basic Income Grant (BIG), een non- gouvernementele organisatie (ngo) die ijverde voor een minimumloon voor Zuid-Afrika's allerarmsten, en de Alliantie voor het Recht van Kinderen op Sociale Zekerheid (ACESS) traden op 18 juli naar buiten met een pleidooi voor een meer doortastend beleid inzake Zuid-Afrika's kanslozen.
BIG stelde bij die gelegenheid aan de orde dat op papier Zuid-Afrika weliswaar voorzag in zaken als kinderbijslag, pensioen, pleegkindertoeslag en invaliditeitsuitkeringen, maar dat in de praktijk minder dan de helft van de rechthebbende burgers er daadwerkelijk gebruik van maakte. Volgens BIG leefde de helft van de 47 miljoen Zuid-Afrikanen in armoede. Slechts 11 miljoen burgers ontvingen een sociale uitkering.

Karen Allan van ACESS verklaarde dit uit de Zuid-Afrikaanse bureaucratie die het veel mensen moeilijk maakte om in het bezit te komen van geldige documenten zoals geboorteaktes en persoonsbewijzen. Dat gold met name voor mensen die in landelijke gebieden woonden. Omdat teveel mensen arm bleven pleitte Allan voor een samenhangend pakket van sociale maatregelen zoals gratis onderwijs, gratis gezondheidszorg en andere diensten. ACESS maakte zich ook sterk voor het verhogen van de leeftijd van kinderen voor wie kinderbijslag gegeven werd. Dat was tot veertien jaar, terwijl ACESS wilde dat dit achttien jaar zou worden.

Richtlijnen voor betere verdeling van welvaart onder zwarte bevolking

Economische bevoorrechting van de zwarte bevolking mocht niet beperkt blijven tot een kleine groep, aldus de Zuid-Afrikaanse minister voor Handel en Nijverheid Mandisi Mpahlwa op 14 december. Zijn ministerie maakte op die dag nieuwe richtlijnen bekend voor het bedrijfsleven die waren uitgewerkt op zogenaamde scorekaarten. Een bedrijf waar 25 procent van de aandelen in handen was van zwarten, kon daarmee punten verdienen op de scorekaart. Dit kon ook als een onderneming voor 70 procent gebruik maakte van goederen en diensten van zwarte toeleveringsbedrijven. Hoe meer punten een bedrijf had, hoe groter de kans was dat het in aanmerking kwam voor overheidsopdrachten.

Grote kindersterfte als gevolg van armoede

Uit een op 6 februari 2007 gepubliceerd onderzoek bleek dat één op de tien Zuid-Afrikaanse kinderen voor het vijfde levensjaar stierf. Zo'n 30 procent van de kindersterfte was toe te schrijven aan ziekten als gevolg van de armoede waarin de kinderen leefden. Het Kinderinstituut, dat verbonden was aan de Universiteit van Kaapstad, maakte deze gegevens bekend. Ze waren gebaseerd op in 2006 verricht onderzoek.

Leefomstandigheden van zwarte kinderen het slechtst

Zwarte kinderen waren er in Zuid-Afrika nog steeds het slechtst aan toe. Ongeveer 64 procent kon het hoofd nauwelijks boven water houden. Bij kleurlingen gold dat voor 24 procent, bij Indiase kinderen voor 15 procent en bij blanke kinderen voor 4 procent. Het rapport van het CI vroeg ook aandacht voor het feit dat miljoenen kinderen verstoken bleven van enige vorm van sociale uitkeringen.

Spectaculaire toename van stakingen in Zuid-Afrika

Uit een door de Zuid-Afrikaanse Reserve Bank op 21 september 2006 gepresenteerd rapport bleek dat er in de eerste helft van 2006 meer stakingen waren dan het jaar daarvoor. Het aantal verloren werkdagen als gevolg van werkonderbrekingen bedroeg in de eerste helft van 2005 rond de 700.000. In de eerste helft van 2006 steeg het aantal verloren werkdagen tot 1,6 miljoen.

'De vakbeweging laat haar spierballen zien en dat zal nog wel een tijdje zo doorgaan', zei Steven Friedman die als onderzoeker verbonden was aan het in Johannesburg gevestigde Centrum voor Beleidsstudies. Volgens Friedman was arbeidsonrust een begeleidend verschijnsel van economische groei. De arbeidsmarkt was aangetrokken, de winstmarges waren groter en werknemers dachten dus dat zij betere arbeidsvoorwaarden konden bedingen, aldus Friedman.

Dalende werkloosheid in Zuid-Afrika

Tussen september 2005 en 2006 daalde het aantal werklozen in Zuid-Afrika met 100.000. Dat bleek uit onderzoeksgegevens van de Labour Force Survey die op 29 maart 2007 bekend werden gemaakt. Het officiële werkloosheidspercentage kwam daarmee in september 2006 te staan op 25,5 procent, hetgeen een daling betekende met 1,2 procent ten opzichte van september 2005.

Stijgend aantal werkzoekenden

Vermindering van de werkloosheid tekende zich af tegen een toename van het aantal werkzoekenden. Het aanbod op de arbeidsmarkt steeg van 16,7 miljoen tot 17,1 miljoen. Groeiende werkgelegenheid met een aanbod van zo'n half miljoen extra banen in de loop van 2006 hielp steeds meer werkzoekenden aan een baan. Toch verliep de daling van het aantal werklozen in Zuid-Afrika langzaam omdat er ook sprake was van een sterke bevolkingsgroei.

Hard tegen hard in nationale staking van overheidspersoneel

Tienduizenden overheidswerkers uit Zuid-Afrika protesteerden op 13 juni 2007 bij hun werkplekken om hun salariseisen kracht bij te zetten. Zij wilden een loonsverhoging van 10 procent. De nationale staking van naar schatting 1 miljoen leerkrachten, verpleegkundigen en ander overheidspersoneel was op dat moment twaalf dagen aan de gang.

Leger en politie ingeschakeld

De staking was begonnen met een eis tot loonsverhoging van 12 procent. De overheid wilde echter niet verder gaan dan 6 procent.
Het conflict trok een zware wissel op het functioneren van met name ziekenhuizen en scholen en het leger werd ingezet om in ziekenhuizen te assisteren. Op scholen moesten leerlingen naar huis worden gestuurd en de politie werd ingezet om werkwilligen en leden van het publiek te beschermen tegen gewelddadige stakers.

Moeizaam bereikt compromis

Op 28 juni, bijna een maand na het begin van de staking, bereikten de meeste vakbonden en de overheid een akkoord over een loonsverhoging van 7,5 procent. De vakbonden kregen tot 20 juli de tijd om de bereikte overeenstemming te formaliseren. Twee van de grootste onderwijsbonden lieten echter weten dat zij het loonakkoord niet wilden ondertekenen.

China profiteert van ongebreidelde kabeldiefstal

De export van koper naar China beleefde gouden tijden in Zuid-Afrika, maar dat stemde niet tot vreugde, aldus *Associated Press* op 20 juni 2007. In Kaapstad vond een dag eerder crisisberaad plaats tussen handelaren in schroot en de burgemeester van de stad, Helen Zille.

Er werd vastgesteld dat misdaadsyndicaten behendig inspeelden op recordopbrengsten voor koper en andere metalen. Ze betaalden kabeldieven voor de aanvoer van gestolen materiaal, smolten het om en exporteerden het vervolgens naar China.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Minister van Financiën presenteert nationale begroting

Zuid-Afrika's minister van Financiën Trevor Manuel presenteerde op 21 februari 2007 de jaarlijkse begroting. Die vertoonde voor het eerst sinds de afschaffing van de apartheid een overschot.
De onverwacht hoge opbrengsten uit belastingen stelden de regering in staat om omgerekend 57 miljard euro vrij te maken voor onder andere woningbouw, onderwijsmiddelen en verbetering van het onderwijs, aldus de minister.

Gemiste kans

Een coalitie van groepen uit de vakbeweging, de kerken en non-gouvernementele organisaties (ngo's) sprak desondanks van een 'gemiste kans'. In een verklaring lieten de vertegenwoordigers van die groepen weten dat Manuel's toespraak geheel voorbij was gegaan aan de noden van de werklozen, de armoede en de honger die nog steeds in sterke mate in Zuid-Afrika voorkwamen. Het bedrijfsleven reageerde voorzichtig optimistisch op de gepresenteerde begroting.

Goudproductie bereikt laagste niveau sinds 1922

De goudproductie in Zuid-Afrika liep in 2006 met 7,5 procent terug en bereikte daarmee het laagste niveau sinds 1922. Dit bleek op 7 maart 2007, toen de productiecijfers voor 2006 bekend werden gemaakt. De goudproductie in het laatste kwartaal van 2006 zakte met 9,3 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2005. Dit cijfer bevestigde de algemene trend van teruglopende goudopbrengsten.

JUSTITIE

Opzienbarende cijfers over moord onder vrienden en familieleden

Op 27 september 2006 maakte de Zuid-Afrikaanse politie nieuwe criminaliteitscijfers bekend. Er werden 50 moorden per dag gepleegd in het land. Opzienbarend was dat vier van de vijf omgebrachte burgers bekend waren met hun dader. Dat bleek een vriend, vriendin of familielid van het slachtoffer te zijn.

'Het zijn misdrijven die worden gepleegd achter gesloten deuren, op afgelegen plekken', verklaarde minister van Veiligheid Charles Nqakula. De hoofdstatisticus van de politie, Chris de Kock, lichtte toe dat moord in familie- of vriendenkring werd verergerd door alcohol- en drugsgebruik en dat de politie niet over methoden beschikte om deze misdaadcategorie effectief te bestrijden. 'Dan zou je voor elk huis een politieman moeten posteren,' aldus De Kock.

Zuid-Afrika zet zich schrap tegen misdaad

De Zuid-Afrikaanse regering en het bedrijfsleven kwamen op dezelfde dag in Pretoria met elkaar overeen de samenwerking te intensiveren. Door gebruik te maken van elkaars hulpbronnen en deskundigheid kon de misdaad in het land teruggedrongen worden, meenden zij. Besloten werd een 'leiderschapsforum' op te richten dat plannen moest uitwerken om de misdaad effectief te bestrijden. Dit zou zich ook buigen over het zwaar belaste en inefficiënte justitiesysteem, en tevens suggesties doen voor verbeteringen.

Minister voor Veiligheid Charles Nqakula sprak zijn bezorgdheid uit over de nog steeds hoge misdaadcijfers in Zuid-Afrika. Waarnemers wezen er op dat die acht keer hoger waren dan het internationale gemiddelde.
De eerder in september 2006 vrijgegeven misdaadstatistieken lieten zien dat in 2005 meer dan 18.000 moorden werden gepleegd.
In bijna 55.000 gevallen was sprake van verkrachting. Op zich waren deze cijfers lager dan die van 2004. De misdaad was echter veel minder afgenomen dan de regering zich ten doel had gesteld.

Ontsnapte boef brengt autoriteiten in verlegenheid

De ontsnapping op 19 november van een zware crimineel uit de strengst beveiligde gevangenis van Zuid-Afrika, de zogenaamde C-Max gevangenis van Pretoria, bracht de autoriteiten in grote verlegenheid. Annanias Mathe, een ex-soldaat uit Mozambique, werd de eerste gevangene die er in slaagde om uit de C-Max gevangenis weg te komen. Hij zat daar in voorarrest. De zware crimineel werd verdacht van 51 misdrijven, waaronder moord, verkrachting en beroving.
De minister die verantwoordelijk was voor het gevangeniswezen, Ngconde Balfour, reageerde woedend op de gebeurtenis en gelastte een onderzoek naar de toedracht van de uitbraak. Daaruit bleek dat de ontsnapte gevangene zijn bewakers had omgekocht.
De gebeurtenis rondom Annanias Mathe stond niet op zichzelf. Voor de Democratische Alliantie, de oppositiepartij in Zuid-Afrika, was opnieuw bewezen hoezeer het Zuid-Afrikaanse gevangeniswezen kampte met grote moeilijkheden. Er was sprake van overvolle gevangenissen en tegelijkertijd was er onvoldoende personeel. Dit resulteerde geregeld in ontsnappingen.

Thabo Mbeki erkent misdaadprobleem

In zijn State of the Nation bij de opening van het parlementaire jaar in Zuid-Afrika, op 9 februari 2007, stond president Thabo Mbeki uitvoerig stil bij het misdaadprobleem in zijn land. Hij sloeg daarmee een andere toon aan vergeleken bij een enkele weken daarvoor uitgezonden radio-interview waarin hij het misdaadprobleem had gebagatelliseerd. Toen zei hij dat het iets was dat vooral leefde in de perceptie van de bevolking, terwijl het in de werkelijkheid van alledag meeviel. Zijn opmerkingen hadden woede en verontwaardiging opgeroepen. Deze keer kondigde Mbeki aan dat in een periode van drie jaar het aantal politiemanschappen zou stijgen van 152.000 naar 180.000.

GEZONDHEID EN ZORG.

Sterftecijfer Zuid-Afrikanen stijgt als gevolg van aids

Een op 7 september 2006 gepubliceerd regeringsonderzoek toonde aan dat de sterfte onder de Zuid-Afrikaanse bevolking sinds 1997 als gevolg van aids een scherpe stijging vertoonde.

Het sterftecijfer van vrouwen tussen de 20 en 39 jaar was in de periode 1997-2004 meer dan verdrievoudigd. Bij mannen tussen de 30 en 44 jaar oud was er sprake van een verdubbeling van de mortaliteit in dezelfde periode. Onder deze bevolkingsgroep was sterfte als gevolg van aids het grootst.

De samenstellers van het rapport wezen er op dat de stijgende trend in Zuid-Afrika haaks stond op de trend in de rest van de wereld, waarbij sprake was van een daling van het sterftecijfer in de genoemde leeftijdscategorie. In Zuid-Afrika daalde in de periode 1990-2001 de levensverwachting met vier jaar.

Zuid-Afrika zet gezondheidsminister op een zijspoor

De Zuid-Afrikaanse regering maakte een dag later bekend dat er een comité was benoemd onder voorzitterschap van vice-president Phumzile Mlambo-Ngcuka. Dit had de opdracht toe te zien op de uitwerking van het nationale aidsprogramma.

Dit initiatief van het kabinet kwam twee dagen na de publicatie van een open brief aan president Thabo Mbeki. Daarin noemden internationale aidsdeskundigen minister van Gezondheidszorg Manto Thsabalala Msimang ongeschikt voor haar functie. De Zuid-Afrikaanse regering zou daarnaast het wetenschappelijk onderzoek naar hiv/aids ondermijnen.

Ook in eigen land werd de roep om maatregelen tegen Manto Tshabalala Msimang steeds luider. Activisten en oppositiepartijen drongen eveneens aan op het ontslag van Dokter Biet of Dokter Knoffel, zoals de bijnamen van de minister luidden. Die kreeg zij als gevolg van haar pleidooi rode bietjes, knoflook en citroenen te eten als remedie tegen hiv/aids.

Hoewel regeringswoordvoerder Themba Maseko bij de oprichting van het comité staande hield dat er op het beleid van Tshabalala Msimang weinig was aan te merken, kon uit het kabinetsbesluit worden afgeleid dat de regering de internationale en nationale kritiek ter harte had genomen.

Aidsbeleid verandert van koers

De Zuid-Afrikaanse regering en burgerinitiatieven op het terrein van aidsvoorlichting hadden elkaar gevonden. Dat beweerde Zuid-Afrika's vice-president, mevrouw Phumzile Mlambo-Ngcuka, eind oktober. Zij deed dat in haar functie van voorzitter van de Nationale Aidsraad en benadrukte het belang van een doordacht aidsbeleid dat gebaseerd was op constructieve samenwerking tussen regeringsinstellingen en particuliere initiatieven.

Sipho Mthathi, secretaris van de particuliere organisatie Treatment Action Campaign (TAC), reageerde opgetogen op de opmerking van Mlambo-Ngcuka. 'Wij hebben gesnakt naar een voortvarender politiek leiderschap als het gaat om de strijd tegen aids. Dat zien wij nu vorm krijgen.' Volgens de TAC, die opkwam voor de belangen van met hiv/aids besmette burgers, zag de regering eindelijk de ernst van de situatie in. De organisatie meende een duidelijke verandering in het aidsbeleid van de regering te zien.

Aidsbehandeling in Zuid-Afrika meer dan verviervoudigd

Uit een verklaring van het ministerie van Gezondheidszorg van 7 november bleek dat eind september 2006 meer dan 235.000 aidspatienten met aidsremmende medicijnen werden behandeld. Dit betekende een verviervoudiging sinds juni 2006. Waarnemers zagen er ook een bewijs in dat de autoriteiten hun best deden de anti-retrovirale middelen bij de patiënten te krijgen.

Vijfjarenplan in strijd tegen aids

Op 1 december, op Wereld Aidsdag, kondigde de Zuid-Afrikaanse regering een plan aan in de strijd tegen de aidsepidemie. De overheid stelde zich daarin onder andere ten doel om tot 2011 het aantal besmettingen met de helft te laten dalen. Ook werd er naar gestreefd tegen die tijd zo'n 80 procent van de seropositieven effectief te kunnen behandelen.

Noodplan voor dodelijke tuberculosevariant

Op verzoek van het Zuid-Afrikaanse ministerie van Gezondheidszorg vond rond 16

oktober 2006 in Pretoria een vergadering plaats over een dodelijke tuberculosevariant, in de wetenschap bekend als XDR-TB. Op deze bijeenkomst bogen deskundigen van de Wereldgezondheidsorganisatie, en politici en wetenschappers uit zuidelijk Afrika zich over de vraag hoe de verspreiding van XDR-TB te stoppen was.
Tuberculose, ook bekend als TB, kwam in Zuid-Afrika veel voor. Jaarlijks werden er zo'n 250.000 nieuwe gevallen gediagnosticeerd waarvan slechts 53 procent daadwerkelijk genas. XDR-TB kwam vooral voor bij patiënten die hun medicatiekuur van zes maanden niet afmaakten. De miljoenen seropositieve Zuid-Afrikanen liepen bovendien een grotere kans besmet te raken.

Voorgesteld werd eerst het onderzoek op te voeren en de verspreiding van de variant in kaart te brengen. Verder werd bepleit om patiënten met tuberculose veel intensiever te begeleiden tijdens hun medicijnenkuur.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Aartsbisschop Desmond Tutu leest F.W. de Klerk de les

In de geautoriseerde biografie die op 7 oktober 2006 verscheen over Zuid-Afrika's prominente kerkleider Desmond Tutu, nam de aartsbisschop geen blad voor de mond.
In het boek van biograaf John Allen met de titel *Rabble-rouser for Peace* haalde Tutu flink uit naar oud-president F.W. de Klerk. Tutu verweet de laatste niet-zwarte president van Zuid-Afrika geen verantwoordelijkheid te hebben genomen voor de wandaden van het apartheidsregime in de periode 1989-1994.
De aartsbisschop zei er spijt van te hebben dat hij De Klerk had genomineerd voor de Nobelprijs voor de Vrede, die de oud-president in 1993 samen met Nelson Mandela in ontvangst nam. Tutu nam het De Klerk vooral kwalijk dat hij voor de door hem geleide Waarheids- en Verzoeningscommissie had volgehouden niet verantwoordelijk te zijn voor het door geheime agenten georkestreerde geweld in met name de provincie KwaZulu-Natal. Daar vielen tussen 1990 en 1994 meer dan tienduizend doden.

Schadevergoeding voor Richtersveld-gemeenschap

Na een bijna tien jaar durend conflict van de Richtersveld-gemeenschap met de Zuid-Afrikaanse overheid werd op 19 oktober 2006 een schikking gemaakt. Daar was ook de diamantmijn Alexkor Ltd., die in staatshanden was, bij betrokken,.

De Zuid-Afrikaanse overheid zegde de Richtersvelders een schadevergoeding toe van omgerekend 20 miljoen euro, uit te betalen over een periode van drie jaar. De advocaat van de Richtersvelders, Henk Smith, liet weten tevreden te zijn met de schikking die ook voorzag in de teruggave van land. Tevens kregen zijn cliënten rechten op mijnbouwactiviteiten.

Daarmee kwam een eind aan een juridisch steekspel tussen de Nama-stam, waartoe de Richtersvelders behoorden, en de Zuid-Afrikaanse overheid. In 1997 eisten de Nama hun land terug bij de daarvoor bestemde Landeis Rechtbank. Zij claimden dat zij in 1927 door de overheid uit hun woongebied van 84.000 hectaren waren verjaagd toen aan het bedrijf Alexkor Ltd. rechten werden verleend voor het delven van diamanten.
De landstrook in het noordwesten, grenzend aan Namibië, was rijk aan deze delfstof.

Erkenning van homohuwelijk in Zuid-Afrika

Zuid-Afrika erkende op 30 november 2006 officieel het homohuwelijk. Het werd daarmee op het Afrikaanse continent het eerste land dat homoseksuele mannen en lesbische vrouwen het wettelijke recht verleende een burgerlijk huwelijk te sluiten.

De Zuid-Afrikaanse homobeweging reageerde verheugd op de nieuwe wetgeving, al was er uit die hoek kritiek op het feit dat de nieuwe wet ruimte bood aan ambtenaren om hun taken niet te verrichten als zij de handelingen niet met hun geweten in overeenstemming konden brengen.
Analisten beweerden dat Zuid-Afrika bekend stond als een homofoob land. Dat zou ook tot uitdrukking gekomen zijn in de aanloop naar de omstreden wetgeving. Traditionele leiders zagen in de nieuwe wetgeving een ondermijning van de Afrikaanse culturele normen en waarden en religieuze leiders spraken van een ontheiliging van het door God gecreëerde instituut van het huwelijk.

Nationaal plan in de strijd tegen huiselijk geweld

Bij de viering van Internationale Vrouwendag op 8 maart 2007 lanceerde de Zuid-Afrikaanse overheid een nationaal plan in de strijd tegen huiselijk geweld. Vice-president mevrouw Phumzile Mlambo-Ngcuka liet weten dat vrouwenrechten weliswaar in de grondwet waren verankerd, maar dat de dagelijkse werkelijkheid daar nog ver vanaf stond. Mlambo Ngcuka noemde het aantal vrouwen en kinderen dat slachtoffer werd van huiselijk geweld onacceptabel hoog.

BUITENLANDSE ZAKEN

Zuid-Afrika en Rusland gaan economisch samenwerken

Bij het eerste bezoek van een Russisch staatshoofd aan Zuid-Afrika kondigde Vladimir Poetin op dinsdag 5 september 2006 verdergaande economische samenwerking aan met Zuid-Afrika.

Poetin en Mbeki wisselden tijdens het staatsbezoek vooral van gedachten over economische aangelegenheden. De Russische president verklaarde dat zijn land graag meer Afrikaanse investeringen wilde, terwijl een Russische maatschappij meer dan een miljard dollar wilde investeren in de winning van mangaanerts in Zuid-Afrika. Daarnaast zou er geld gestoken worden in het opwekken van elektriciteit en de bouw van een aluminiumsmelter.

Uitbreiding van Zuid-Afrikaanse vredesmissies

De Zuid-Afrikaanse regering maakte op 20 maart 2007 bekend dat de vredesmissies in de DR Kongo, in Darfur (Soedan) en bij de grens tussen Ethiopië en Eritrea met een jaar verlengd zouden worden. Het kabinetsbesluit daarover werd ingegeven door Zuid-Afrika's vastbeslotenheid om vrede en stabiliteit in Afrika te blijven bevorderen, aldus de toelichting na het kabinetsberaad.

De Zuid-Afrikaanse vredesmacht in de Darfur-regio telde 750 manschappen. In de DR Kongo waren 1.264 militairen gestationeerd, terwijl 10 vredesmilitairen actief waren in het grensgebied tussen Ethiopië en Eritrea.

(Vorige berichten pagina 321/3 e.v. - 2006)

Maandblad 77ste jaargang, nr. 3240, pag. 58889-58948

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

AUGUSTUS 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 426
Groeiende weerstand onder Europese bevolking tegen globalisering

Armenië 428
Regeringspartijen winnen parlementsverkiezingen

Azerbeidzjan 430
Bestedingen uit oliefonds meer dan vervierdubbeld

België 433
Yves Leterme tot formateur benoemd

Cyprus 437
Turkse Cyprioten begraven slachtoffers uit 1974

Denemarken 438
Syrië betaalt compensatie voor vernielingen aan Deense ambassade

Duitsland 438
Amerikaanse hypotheekcrisis treft Duits bankwezen

Frankrijk 438
Parlement akkoord met economische stimuleringsmaatregelen

Georgië 439
OVSE: 'Verkiezingen in Abchazië'

Griekenland 442
Hittegolf en grote branden

Groot-Brittannië 443
Recordneerslag in Engeland en Wales

Ierland 445
Derde regering gevormd onder Bertie Ahern

Nederland 446
Politieke partijen evalueren tegenvallende verkiezingsresultaten

Russische Federatie 450
Internetaanvallen op critici Kremlin

Spanje 451
Premier belooft subsidie voor elke nieuwgeborene

Turkije 452
Partij van premier Erdogan wint parlementsverkiezingen

Vaticaan 454
Heiligverklaring van Nederlandse pater Karel Houben

Zweden 455
Parlement gaat akkoord met tolheffing in Stockholm

AMERIKA

Verenigde Staten 456
Buitenlandse investeerders niet zonder meer welkom

AZIË

Cambodja 459
Verlaging van minimumloon voor textielarbeiders

China 461
Ledental CCP groeit

India 463
Pratibha Patil beëdigd als eerste vrouwelijke president

Iran 464
Verkiezingen wijzen op tanende populariteit Ahmadinejad

Japan 470
LDP lijdt verkiezingsnederlaag

Kazachstan 473
Politieke partijen fuseren

Kirgizstan 476
President Bakijev onder vuur van oppositie

Myanmar 478
Militaire leiders tonen nieuwe hoofdstad

INTERNATIONAAL 481
Unicef: Nederlandse kinderen leven onder gunstigste omstandigheden

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Groeiende weerstand onder Europese bevolking tegen globalisering

Uit de op 22 juli 2007 gepubliceerde resultaten van een opiniepeiling in opdracht van dagblad de *Financial Times* bleek een groeiende weerstand onder de Europese (en Amerikaanse) bevolking tegen globalisering. Uit het onderzoek, in Europa gehouden in Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië en Spanje, werd geconcludeerd dat 'burgers van de rijke landen zich onzeker voelen. Zij zien globalisering als schadelijk voor hun belangen [en] ze maken zich zorgen over de groeiende ongelijkheid.' De resultaten waren opvallend gezien de overheersende opvatting onder economen dat globalisering in het voordeel was van zowel rijke als arme landen. Dat bleek niet te corresponderen met het gevoelen onder de bevolking, ongeacht of die leefde in een meer liberale dan wel meer dirigistisch georiënteerde economie.
In niet één van de Europese landen was er een meerderheid die de voordelen van globalisering hoger inschatte dan de nadelen. In Groot-Brittannië en Spanje bedroeg dit percentage zelfs minder dan 20 procent. Voor een belangrijk deel kwam dit voort uit een besef van sociale ongelijkheid: in de meeste landen vond drie kwart van de ondervraagden dat deze was toegenomen. Daarbij speelde met name ergernis een rol over de hoge beloningen voor topbestuurders van ondernemingen. Het respect van de bevolking voor hen bedroeg, Italië uitgezonderd, in geen van de landen meer dan 5 procent. Een grote meerderheid van de ondervraagden wenste dat de hoge inkomens zwaarder belast zouden worden en dat politici zouden werken aan een grotere gelijkheid. Met name in Duitsland, Frankrijk en Spanje leefde sterk de wens dat de overheid meer invloed zou krijgen op de economie.

Toch, zo concludeerde de Financial Times, betekende dit alles niet dat de bevolkingen af wilden van de vrije mededinging, zoals die binnen de Europese Unie gestalte kreeg. Men voelde zich meer bedreigd door krachten van verre: 'Het publiek wil competitie tussen de rijke landen, maar voelt zich bedreigd door de opkomende landen.'

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Grote verschillen in voedselprijzen tussen EU-lidstaten

Uit een studie van het statistisch bureau van de Unie Eurostat bleek op 13 juli 2007 dat in het voorafgaande jaar tussen de 27 lidstaten grote prijsverschillen bestonden voor voedsel en niet-alcoholische dranken. In het duurste land was het prijsniveau 2,5 maal zo hoog als in het goedkoopste land.
Ten opzichte van het EU-gemiddelde lagen de prijzen met 142 procent verreweg het hoogst in Denemarken, gevolgd door Ierland (125 procent), Finland (120 procent) en Zweden (119 procent). Het laagste prijsniveau kenden Bulgarije (56 procent), Litouwen (64 procent), Polen (67 procent) en Slowakije (67 procent). Het Belgische percentage lag met 110 procent boven het gemiddelde, dat van Nederland lag er met 88 procent onder. Voor brood en vlees was Denemarken het duurste EU-land en voor melkproducten waren dat Cyprus en Griekenland. Afzonderlijk werden ook de prijzen voor tabak en alcohol vergeleken. Die waren het hoogste in Groot-Brittannië en Ierland respectievelijk Ierland en Finland.
De studie werd overigens uitgevoerd in 37 landen, dus ook in 10 landen die geen EU-lid waren, terwijl van de 27 Roemenië en Bulgarije dat pas werden na voltooiing van de studie, in januari 2007. Wanneer al deze landen in de berekening werden betrokken, was IJsland het duurste land met 164 procent ten opzichte van het gemiddelde prijsniveau in de Unie. Ook Noorwegen (158 procent) was duurder dan EU-koploper Denemarken, dat hetzelfde prijsniveau had als Zwitserland (142 procent). Buiten de Unie was Macedonië even goedkoop als Bulgarije (56 procent).

Loonkloof tussen mannen en vrouwen bedraagt 15 procent

Vrouwen in de Europese Unie verdienen 15 procent minder dan mannen, zo bleek op 18 juli 2007 toen de Europese Commissie haar rapport publiceerde over de loonverschillen tussen de seksen. Deze loonkloof was de laatste tien jaar (1995-2005) nauwelijks afgenomen: in 1995 bedroeg het verschil 17 procent. Het verschil viel des te meer op omdat meisjes op school gemiddeld beter presteerden dan jongens en er meer vrouwen dan mannen met een universitair diploma zich op de arbeidsmarkt meldden.
De loonverschillen tussen mannen en vrouwen namen toe met de leeftijd, de opleiding en het aantal dienstjaren:
• Het verschil in de leeftijdsgroep van 50 tot 59 jaar was meer dan 30 procent, terwijl het voor de leeftijdsgroep onder de 30 jaar 7 procent was.
• Van de hoger opgeleiden verdienden vrouwen 30 procent minder dan mannen, maar onder werknemers met lager middelbaar onderwijs was dat verschil 13 procent.
• Onder werknemers met meer dan dertig dienstjaren in een bedrijf was het inkomensverschil 32 procent, bij degenen met één tot vijf dienstjaren 22 procent.
In Nederland verdienden vrouwen 18 procent minder dan mannen, terwijl dit verschil in België met 7 procent aanzienlijk lager lag.

Oorzaken

Het inkomensverschil, berekend aan de hand van het gemiddelde uurloon, ging deels terug op objectieve factoren als de geringere werkervaring van veel vrouwen doordat ze vaker parttime werkten. Ook was er sprake van discriminatie door vrouwen minder te betalen dan mannen voor dezelfde functie. Verder speelden institutionele factoren een rol, zoals de beschikbaarheid van kinderopvang, systemen van loononderhandelingen en belastingverschillen.
Genoemde factoren verklaarden het loonverschil echter onvoldoende. Competenties van mannen en vrouwen werden ook verschillend gewaardeerd in de zin dat 'typische vrouwenberoepen' al snel leidden tot een lager loonniveau. Zo verdienden caissières in de supermarkt veelal minder dan magazijnbedienden en verpleegsters minder dan politieagenten. Bovendien werd meer waarde gehecht aan fysieke kracht dan aan persoonlijke vaardigheden en meer aan verantwoordelijkheid voor kapitaal dan aan die voor mensen – in beide gevallen een hogere waardering voor mannen implicerend.

Maatregelen

De Commissie stelde voor om het loonverschil op vier fronten aan te pakken. De bestaande wetgeving zou beter moeten worden toegepast of waar nodig aangepast. Daarnaast zou het verkleinen van de loon-

verschillen integrerend deel moeten uitmaken van het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten, onder meer door het benutten van de mogelijkheden voor financiering via het Europees Sociaal Fonds (ESF). Ook moest het beginsel van gelijk loon bij de werkgevers worden bevorderd door hen op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te wijzen. Tenslotte diende de uitwisseling van goede praktijken in de Unie ondersteund te worden en moesten ook de sociale partners bij de maatregelen worden betrokken.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Malta en Cyprus treden definitief toe tot eurozone

Op 10 juli 2007 kregen de EU-lidstaten Malta en (Grieks) Cyprus, beide in mei 2004 toegetreden, de reeds verwachte toestemming van de Europese ministers van Financiën om de euro als betaalmiddel in te voeren. Daarmee zou het aantal landen van de eurozone uitkomen op vijftien. Twaalf daarvan hadden de euro in 2002 ingevoerd en Slovenië ging daartoe over in 2007. Voor 2009 werd de toetreding van Slowakije verwacht.
Malta en Cyprus voldeden aan de criteria voor toetreding, namelijk het beheersen van de inflatie en de rentevoeten, een stabiele wisselkoers met de euro en controle op de overheidsfinanciën en de staatsschuld. Met gezamenlijk 1,2 miljoen inwoners zouden de twee eilandstaten vanaf 1 januari 2008 deel uitmaken van de eurozone. De wisselkoers van 1 euro werd vastgesteld op respectievelijk 0,4923 Maltese lira en 0,5852 Cypriotische pond.

ONDERWIJS

Bijna een miljard euro voor vijfjarenprogramma Erasmus Mundus

De Europese Commissie keurde op 12 juli 2007 een voorstel goed voor het vervolg van het Erasmus Mundusprogramma over de periode 2009-2013. In het kader van dit nieuwe programma Erasmus Mundus II werd 950 miljoen euro beschikbaar gesteld.
Dit Europees programma was opgezet ter bevordering van het hoger onderwijs en de mobiliteit van studenten binnen de Unie. In de eerste drie academische jaren (2004-2006) hadden er 2.325 studenten uit meer dan 100 landen en 323 universiteiten binnen en buiten Europa aan deelgenomen. In september 2007 zouden opnieuw 1.826 studenten met hun studie in Europa beginnen. Een groot deel van de studerenden was afkomstig uit de landen ten zuiden van de Middellandse Zee en de voormalige Sovjetrepublieken in Oost-Europa en Centraal-Azië.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Europese Unie sluit strategisch partnerschap met Brazilië

Op 4 juli 2007 trad Brazilië toe tot de groep van speciale samenwerkingspartners van de Unie door ondertekening van een partnerschapsakkoord tijdens een top in Lissabon. Met dit 'strategisch partnerschap' voegde Brazilië zich, als grootste Latijns-Amerikaanse land, in de rij van grote staten waarmee de Unie al een dergelijk akkoord had: Canada, China, India, Japan, Rusland, de Verenigde Staten en Zuid-Afrika.
Op 30 mei had de Europese Commissie uiteenlopende gebieden en sectoren aangegeven waarop de samenwerking gestalte kon krijgen. Commissievoorzitter José Manuel Durão Barroso stelde toen: 'Brazilië is een belangrijke partner voor de EU. Wij delen niet alleen nauwe historische en culturele banden, dezelfde waarden en een sterke gehechtheid aan multilaterale instellingen, maar wij beide kunnen ook echt verschil maken bij het aanpakken van vele wereldwijde uitdagingen, zoals klimaatverandering, armoede, multilateralisme, mensenrechten en andere vraagstukken. Met het voorstel om nauwere banden aan te knopen erkennen wij dat Brazilië een 'belangrijke speler' is, die toe moet treden tot de geprivilegieerde groep van strategische partners van de EU.'

Biobrandstoffen

Milieu- en energievraagstukken kregen in de samenwerking tussen de Unie en Brazilië een prominente plaats, zo bleek op 5 juli tijdens een bijeenkomst in Brussel. Daar spraken Barroso en de Braziliaanse president Luiz Inácio Lula da Silva af om een voortrekkersrol te gaan spelen bij de wereldwijde ontwikkeling en verspreiding van biobrandstoffen en andere hernieuwbare energiebronnen. Eurocommissaris voor Energie Andris Piebalgs en de Braziliaanse minister van Buitenlandse Zaken Celso Amorim ondertekenden er vervolgens een memorandum over een strategisch partnerschap op het vlak van energie.
Brazilië gold als een pionier op het terrein van biobrandstoffen. Met 13 miljoen ton ethanol (ethylalcohol), dat werd gewonnen uit vergist sap van suikerriet, was het land in 2005 de belangrijkste producent ter wereld. Veel auto's in Brazilië reden op ethanol, waarvan de productie relatief eenvoudig was. Biobrandstoffen konden als basis dienen voor economische ontwikkeling van arme landen en hun afhankelijkheid van buitenlandse energieleveranciers verkleinen.
Voor de Unie waren biobrandstoffen niet alleen van belang in de strijd tegen klimaatverandering, maar ook om de afhankelijkheid van energieleveranciers uit het Midden-Oosten en Rusland te verminderen. Ze streefde ernaar dat tegen 2020 een vijfde deel van de Europese energieconsumptie afkomstig zou zijn van hernieuwbare energiebronnen. De biobrandstoffen zouden dan minimaal 10 procent van de totale consumptie van brandstoffen moeten uitmaken.

Ministers keuren overdracht passagiersgegevens aan VS goed

De ministers van Buitenlandse Zaken van de Unie stemden op 23 juli 2007 in met de afspraken die de ambassadeurs van de EU-landen op 29 juni hadden gemaakt inzake de overdracht van Europese passagiersgegevens aan de Verenigde Staten. Het akkoord zou per 1 augustus van kracht worden, maar het Nederlandse parlement wilde er zich vooraf nog over uitspreken. Daardoor zou het feitelijk iets later ingaan.
De afspraken hielden in dat Europese luchtvaartmaatschappijen 72 uur voor de vlucht de Amerikanen gegevens zouden verstrekken van passagiers die naar de VS wilden reizen. Daarbij ging het om negentien categorieën van informatie, zoals reisplannen, adressen en creditcardgegevens. Die informatie mocht vijftien jaar worden bewaard en beschikbaar worden gesteld aan de Amerikaanse veiligheidsdiensten. De overeenkomst was bedoeld om een effectievere bestrijding van terrorisme mogelijk te maken en om aanslagen te voorkomen.
Over het akkoord – dat in de plaats kwam van eerder gemaakte, tijdelijke afspraken – was tussen beide machten lang onderhandeld. Daarbij speelde onder meer een rol dat het Europees Parlement zich uiterst kri-

tisch over de afspraken had uitgelaten, met name vanwege de gevreesde aantasting van privacy en burgerrechten. Het had echter over deze kwestie geen zeggenschapsbevoegdheid. Daarnaast had het Europees Hof van Justitie op 30 mei 2006 een eerder gesloten akkoord nietig verklaard omdat het gebaseerd was op een verkeerde rechtsgrondslag. Daardoor moest de overdracht van gegevens worden opgeschort, in afwachting van een acceptabele regeling.

(Vorige berichten pagina 366/1-2007)

ARMENIË

BINNENLAND

Parlement stemt in met dubbele nationaliteit

Het parlement van Armenië stemde op 20 februari 2007 in met de mogelijkheid van een dubbele nationaliteit. Daarmee konden degenen die behoorden tot de zeer omvangrijke Armeense diaspora de nationaliteit van het moederland aannemen. Ook zou dan de positie van Armeense immigranten in Rusland enigszins worden vergemakkelijkt. Minister van Justitie David Haroetjoenjan zei in het parlement dat buitenlanders die minimaal achttien jaar oud waren, Armeens spraken en de grondwet kenden voor de Armeense nationaliteit in aanmerking konden komen. Dat gold ook voor hen die getrouwd waren met een Armeense man of vrouw of die zelf van Armeense afkomst waren.

Premier Margarjan overlijdt aan hartaanval

Premier Andranik Margarjan van Armenië overleed op 25 maart 2007 plotseling aan een hartaanval op 55-jarige leeftijd. Hij had een opleiding gehad als computerspecialist en werd in de jaren zeventig van de twintigste eeuw actief in de oppositie tegen het sovjetregime. Hij was premier vanaf 12 mei 2000. President Robert Kotsjarjan stelde de voormalige minister van Defensie Serzj Sarkisjan op 4 april 2007 aan als nieuwe premier.

Regeringspartijen winnen parlementsverkiezingen

De verkiezingen van 12 mei 2007 voor de Nationale Vergadering, het Armeense éénkamerparlement, liepen uit op een overwinning voor de regeringspartijen. Er konden 2,3 miljoen stemgerechtigden aan deelnemen.

Protesten vóór verkiezingen

In de aanloop naar de verkiezingen demonstreerden oppositiepartijen op 3 en 9 mei in de hoofdstad Jerevan. Volgens de organisatoren waren er vijftienduizend opposanten op de been, volgens de politie vijfduizend. De oppositiepartijen eisten de impeachment van president Robert Kotsjarjan en spraken de vrees uit dat de verkiezingen frauduleus zouden verlopen. In dat geval zouden zij na 12 mei opnieuw de straat op gaan. Inderdaad waren verkiezingen in Armenië tot dan toe door internationale waarnemingsmissies veroordeeld als niet vrij en ondemocratisch.

Turkse verkiezingswaarnemers geweigerd

Op 7 mei weigerde Armenië om visa te verlenen aan acht Turkse verkiezingswaarnemers, die deel zouden nemen aan de missie van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). Het ministerie van Buitenlandse Zaken motiveerde de afwijzing met de stelling dat Turkije de diplomatieke relaties met Armenië had verbroken. Dat laatste was het gevolg van de Turkse steun aan Azerbeidzjan in de strijd tussen Azerbeidzjan en Armenië om de regio Nagorno-Karabach en de onenigheid over de vraag of de massaslachtingen onder Armeniërs in Turkije tijdens de Eerste Wereldoorlog 'genocide' moesten worden genoemd.
De OVSE sprak haar bezorgdheid uit over de Armeense weigering, omdat die de 'principes van transparantie en objectiviteit als onvoorwaardelijke aspecten van democratische verkiezingen' zou aantasten.

Oppositieleider gearresteerd

Op 8 mei, vier dagen voor de parlementsverkiezingen, werd oppositieleider Alexander Arzoemanjan gearresteerd op verdenking van het witwassen van zwart geld. Arzoemanjan deed niet mee aan de verkiezingen, maar had wel opgeroepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid om de regering van Armenië omver te werpen.

Oppositie kansloos tegen regeringscoalitie

De 131 zetels in de Nationale Vergadering werden gekozen via een gemengd kiesstelsel: 90 zetels door proportionele partijverkiezingen en 41 via een districtenstelsel met individuele kandidaten. De kiesdrempel voor de partijen was 5 procent. Er deden 25 partijen en één partijencoalitie aan mee. De opkomst bedroeg bijna 60 procent.
Mede door de sterke verdeeldheid van de oppositie liepen de verkiezingen uit op een grote overwinning voor de Republikeinse Partij van Armenië (HHK) van premier Serzj Sarkisjan en zijn coalitiepartners Welvarend Armenië (BHK) en de Armeense Revolutionaire Federatie (HHD). Er kwamen maar twee oppositiepartijen boven de kiesdrempel: Heerschappij van de Wet (OE) en Erfenis.
Omdat deze verkiezingen ook gezien werden als test voor de presidentsverkiezingen van februari 2008, was de grote winst van de HHK een opsteker voor premier Sarkisjan. Deze gold als de belangrijkste kandidaat om Robert Kotsjarjan op te volgen.

Uitslagen parlementsverkiezingen Armenië (12 mei 2007)

Opkomst: 59,4 procent

partij	percentage	zetels	winst/verlies
Republikeinse Partij van Armenië (HHK)	32,8	64	+33
Welvarend Armenië (BHK)	14,7	18	+18
Armeense Revolutionaire Federatie (HHD)	12,7	16	+5
Heerschappij van de Wet (OE)	6,8	9	-10
Erfenis	5,8	7	+7
Verenigde Arbeiderspartij (MAK)	4,3	0	-6
Nationale Eenheid (AM)	3,6	0	-9
Nieuwe Tijden	3,4	0	-
overige	15,9	17	-38
totaal		131	

OVSE tevreden over verkiezingen

Voor het eerst sinds Armenië in 1991 onafhankelijk werd, spraken de internationale verkiezingswaarnemers van de OVSE hun tevredenheid uit over het democratische verloop van verkiezingen in dat land. Op 13 mei noemde de OVSE de parlementsverkiezingen een 'democratische doorbraak'. Volgens de waarnemers was de verkiezingscampagne 'dynamisch en eerlijk' verlopen

en waren er op de verkiezingsdag zelf nauwelijks ongeregeldheden voorgekomen.
Op 22 mei spande de politieke partij OE een rechtszaak aan wegens vermeende fraude in twee kiesdistricten. Meer klachten van oppositiepartijen zouden vermoedelijk volgen.

Nieuwe regering geïnstalleerd

Omdat de regerende coalitie een grote zege had behaald, verliep de vorming van een nieuwe regering eenvoudig. Op 8 juni werd deze, onder leiding van premier Serzj Sarkisjan, geïnstalleerd.

Samenstelling regering Armenië (8 juni 2007)

Premier
Serzj SARKISJAN
Vice-premier, tevens belast met Territoriaal bestuur
Hovik ABRAHAMJAN

Ministers:
Arbeid en Sociale Zaken
Aghvan VARDANJAN
Buitenlandse Zaken
Vardan OSKANJAN
Cultuur
Hasmik POGOSJAN
Defensie
Mikajel HAROETJOENJAN
Energie
Armen MOVISJAN
Financiën en Economie
Vardan CHATSJATRJAN
Handel en Economische Ontwikkeling
Nerses JERITSJAN
Jeugd en Sport
Armen GRIGORJAN
Justitie
Gevorg DANIELJAN
Kabinetszaken
Manoek TOPOEZJAN
Landbouw
David LOKJAN
Milieubescherming
Aram HAROETJOENJAN
Onderwijs en Wetenschap
Levon MKRTSJAN
Stadsplanning
Vardan VARDANJAN
Transport en Communicatie
Andranik MANOEKJAN
Volksgezondheid
Haroetjoen KOESJKJAN

Regeringsprogramma goedgekeurd

Op 26 juni keurde het parlement van Armenië het beleidsprogramma van de nieuwe regering goed met 94 stemmen voor, 7 tegen en 9 onthoudingen. In het regeringsprogramma werden de volgende beleidsprioriteiten genoemd: armoedebestrijding en het aanpakken van sociale problemen, behoud van de aanzienlijke economische groei, bestrijding van corruptie en grijze economische activiteiten en de bevordering van meer economische concurrentie.

Radio Liberty dreigt uit de ether te verdwijnen

De Armeense uitzendingen van de door het Amerikaanse Congres gefinancierde radiozender Radio Liberty dreigden te verdwijnen nadat de Armeense staatsradio op 26 juli 2007 had geweigerd het contract met de zender voor het doorgeven van de uitzendingen te verlengen. De Armeense regering had in een wijziging van de mediawet voorgesteld het doorgeven van buitenlandse radioprogramma's te verbieden en vond ook dat publiek gefinancierde media-instellingen als de staatsradio geen commerciële activiteiten mochten ontplooien.
Het Armeense parlement weigerde de wetswijziging te ondertekenen. De bestuursraad van Radio Liberty koppelde het regeringsvoorstel aan het feit dat er acht maanden later presidentsverkiezingen in Armenië zouden worden gehouden.

NATUUR EN MILIEU

Nieuwe kopermijn in Noord-Armenië

Op 24 juni 2007 kreeg het bedrijf Armenian Copper Program (ACP) van de Armeense zakenman Valeri Medzjloemjan toestemming om in de bergachtige regio Lori in het noorden van Armenië een mijn te openen voor de winning van 1,6 miljoen ton koper en 99.000 ton molybdeen. De nieuwe mijn zou 1.400 nieuwe arbeidsplaatsen opleveren en goede economische vooruitzichten hebben dankzij de hoge koperprijzen op de wereldmarkt. Vanwege de hoge werkloosheid en armoede in Armenië was de lokale bevolking van Lori voor het openen van de mijn, hoewel men tegelijkertijd vreesde voor de mogelijke ecologische gevolgen van de open mijnbouw.

Milieubezwaren

De Armeense milieubeweging, aangevoerd door directeur Srboehi Haroetjoenjan van de Sociaal-Ecologische Associatie, was fel tegen de mijn. 'De ecologische balans in de regio zal vernietigd worden', aldus Haroetjoenjan. Door de mijnbouw zou 357 hectare waardevol bos (128.000 bomen) aangetast worden, evenals de gezondheid van de inwoners van de regio, tientallen soorten flora en fauna en architectonische monumenten als vroege kerken en stenen kruizen en objecten die teruggingen tot de bronstijd.
Als alternatief voor de regio Lori presenteerde de milieubeweging de ontwikkeling van ecotoerisme in deze regio met zijn maagdelijke bossen, heldere waterbronnen, schone lucht en architectonische monumenten. De inwoners van de regio zagen de ontwikkeling van omvangrijk ecotoerisme echter als een mooie maar weinig realistische droom.

BUITENLANDSE ZAKEN

Armenië verwelkomt Franse wet over ontkenning genocide

Armenië uitte zich op 12 oktober 2006 bij monde van minister van Buitenlandse Zaken Vardan Oskanjan positief over een Franse wet die op die dag door het parlement in Parijs was aangenomen. De wet stelde ontkenning strafbaar van het feit dat de massamoord op Armeniërs in het Ottomaanse rijk (1915-1917) genocide was.
De stemming in het Franse parlement kwam twee weken na een bezoek van de Franse president Jacques Chirac aan Armenië. Hij had er toen openlijk bij Turkije op aangedrongen de massamoord als genocide te erkennen.

Armenië klaar voor 'onvoorwaardelijke' diplomatieke betrekkingen met Turkije

Armenië is bereid om zonder voorwaarden vooraf diplomatieke betrekkingen met Turkije aan te knopen, ondanks grote onenigheid over de massamoord op Armeniërs in 1915-1917. Dat verklaarde de Armeense vice-minister van Buitenlandse Zaken Arman Kirakosjan op 24 januari 2007.

Tienduizenden demonstranten tegen moord op Armeense journalist

Kirakosjan legde zijn verklaring af tegenover een Turks persbureau terwijl hij in Istanbul was voor de begrafenis van de Turkse journalist van etnisch Armeense afkomst Hrant Dink een dag eerder. Op 23 en 24 januari kwamen tienduizenden demon-

stranten bijeen bij een monument ter nagedachtenis aan vermoorde Armeniërs om Dink te herdenken.
Dink, die op 19 januari in Istanbul was vermoord, doorbrak een taboe in Turkije door de officiële Turkse lijn te bekritiseren die inhield dat er in 1915-1917 geen genocide tegen Armeniërs had plaatsgevonden. Een extreem-nationalistische Turkse jongeman was als verdachte van de moord op Dink opgepakt.

Israëlisch parlement verwerpt notie van Armeense genocide

Het Israëlische parlement verwierp op 14 maart een wetsvoorstel waarin de Turkse massamoord op Armeniërs officieel als genocide werd erkend. De stemverhouding was zestien tegen twaalf omdat veel parlementariërs bij de stemming afwezig waren.
Israël onderhield nauwe betrekkingen met Turkije en had zich in het verleden verre gehouden van de controverse over de mogelijke genocide.

Nobelprijswinnaars dringen aan op toenadering tussen Turkije en Armenië

Op 9 april drongen 53 Nobelprijswinnaars er in een brief aan de Turkse en Armeense overheden op aan de wederzijdse grenzen te openen en hun geschil over de massamoord op Armeniërs bij te leggen. In de brief werd Turkije opgeroepen discriminatie van etnische minderheden te beëindigen en Armenië om zijn autoritaire koers in de binnenlandse politiek op te geven en de mensenrechten te respecteren. De brief was onder meer ondertekend door holocaustoverlevende Elie Wiesel.

Mandaat Armeense troepen in Irak verlengd

Het parlement van Armenië gaf op 6 december 2006 met 85 tegen 19 stemmen goedkeuring aan een verlenging met één jaar van het mandaat van de Armeense troepen in Irak. De vredesmacht was daar vanaf januari 2005 en bestond uit 45 soldaten.

Turkije opent gerestaureerde Armeense kerk

In Turkije werd op 29 maart 2007 een gerestaureerde Armeense kerk in het oosten van het land officieel geopend als onderdeel van pogingen om de relaties tussen Turkije en Armenië te verbeteren. Het ging om een restauratie, die het equivalent van 1,4 miljoen euro had gekost, van de Kerk van het Heilig Kruis uit de tiende eeuw. De kerk stond op het eiland Akdamar (Achtamar in het Armeens), midden in een groot meer in de provincie Van.
Bij de heropening van de kerk, die overigens geen religieuze functie meer zou vervullen, was ook een twintig personen sterke Armeense delegatie aanwezig onder leiding van de vice-minister van Cultuur Gagik Gjoerdzjian. Dat was opvallend omdat er tussen de twee landen geen diplomatieke relaties bestonden.

Pleidooi voor open grenzen met Turkije

In 1993 sloot Turkije zijn grenzen met buurland Armenië uit solidariteit met Azerbeidzjan in het conflict rond de kwestie Nagorno-Karabach, dat op dat moment beslecht was in het voordeel van Armenië. Deze grenssluiting had grote negatieve gevolgen voor de economie van het louter door land omsloten Armenië. Ook weigerde Turkije diplomatieke betrekkingen met Armenië aan te gaan vanwege de Armeense campagne om de moord op Turkse Armeniërs in de Eerste Wereldoorlog als 'genocide' erkend te krijgen.
Op 25 juni 2007 vroeg de Armeense minister van Buitenlandse Zaken Vardan Oskanjan aan Turkije om de grenzen te openen en zodoende een stap te zetten op weg naar normalisering van de betrekkingen. Ook de Europese Unie, waarvan Turkije lid wilde worden, zou zo'n stap toejuichen. Oskanjans Turkse ambtgenoot Abdullah Gül zei een wedergebaar van Armenië te verwachten, waarmee hij in eerste instantie het Turkse voorstel voor een gezamenlijke studiecommissie naar de beschuldigingen van genocide bedoelde.

(Vorige berichten pagina 584/2 e.v. - 2006)

AZERBEIDZJAN

BINNENLAND

Handgemeen in parlement over economische cijfers

In het parlement van Azerbeidzjan brak op 16 maart 2007 een handgemeen uit tussen twee afgevaardigden terwijl de regering een rapport presenteerde over de door olierijkdom teweeg gebrachte economische groei. Het onafhankelijke parlementslid Hoessein Abdoellajev en het regeringsgezinde lid Fazajl Agamaly riepen beledigingen naar elkaar en wisselden vuistslagen uit, nadat Abdoellajev de regering ervan had beschuldigd met het rapport 'het parlement te bedriegen'.
Premier Artoer Rasizade prees het economisch beleid van de regering en zei dat het bnp van Azerbeidzjan in 2006 met 34,5 procent was toegenomen. De gemiddelde salarissen waren volgens de premier sinds 2003 meer dan verdubbeld en de defensieuitgaven waren met 140 procent gestegen.
Abdoellajev werd op 19 maart door het parlement met 79 tegen 15 stemmen zijn immuniteit ontnomen, waarna hij voor het incident gerechtelijk kon worden vervolgd.

Luidsprekers op moskeeën mogen weer

Ook het islamitische Azerbeidzjan kreeg te maken met een herleving van het moslimgeloof die de autoriteiten voor moeilijke keuzes plaatste. Zo besliste president Ilham Alijev op 29 mei 2007 dat het moskeeën weer toegestaan was om gelovigen met luidsprekers tot het gebed op te roepen. Een week eerder waren zulke luidsprekers verboden door het Kaukasische Moslimbestuur, omdat die de openbare rust zouden verstoren. Dit besluit werd door mensenrechtengroeperingen verworpen als een inbreuk op de godsdienstvrijheid.
De regering van Azerbeidzjan beschouwde zichzelf als seculier en vreesde de export van de radicale islam door buurland Iran.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bestedingen uit oliefonds in Azerbeidzjan meer dan verviervoudigd

Bestedingen uit het Staatsoliefonds van de Republiek Azerbeidzjan, dat bedoeld was als een stabilisatiefonds voor de economie, waren in 2006 met een factor 4,5 toegenomen, zo maakte het fonds op 1 november 2006 bekend. In de eerste negen maanden van het jaar liet het staatsoliefonds inkomsten zien van 730,7 miljoen manat (ca. 654 miljoen euro), terwijl de uitgaven in dezelfde periode opliepen naar 606,8 miljoen manat (ca. 543 miljoen euro). De cijfers voor

dezelfde periode in 2005 waren 442 miljoen en 133,5 miljoen manat.
Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) had gewaarschuwd dat door de toegenomen uitgaven de economie oververhit kon raken en de inflatie sterk kon toenemen.

JUSTITIE

Rechtbank veroordeelt elf politieagenten tot levenslang

Een rechtbank in Azerbeidzjan veroordeelde op 19 januari 2007 elf politieagenten tot levenslang wegens betrokkenheid bij een reeks moorden en ontvoeringen, die tot grote onrust had geleid. De Rechtbank voor Zeer Ernstige Misdrijven gaf in totaal 297 jaar gevangenisstraf aan de voormalige opsporingsambtenaar Gadzji Mamedov, de leider van een bende van 26 man waar onder meer politiemensen en vier Russische burgers van Tsjetsjeense afkomst bij hoorden. De rechtbank, die het proces in deze zaak was begonnen in juli 2006, concludeerde dat de beklaagden elf mensen hadden gedood, onder wie een agent van de drugsbestrijding, een openbaar aanklager en de vice-voorzitter van de voetbalbond in Azerbeidzjan. Mamedov bekende ook de moord in 2005 op de journalist Elmar Gusejnov. De opdracht daartoe was volgens hem afkomstig van de voormalige minister van Economische Ontwikkeling Farchad Alijev. Deze was in oktober 2005 gearresteerd op beschuldiging van betrokkenheid bij een mislukte couppoging.

Voormalige minister van Gezondheid krijgt elf jaar celstraf

De voormalige minister van Gezondheid (1993-2005) van Azerbeidzjan, Ali Insanov, werd op 20 april 2007 tot elf jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens ambtsmisbruik en verduistering in een proces dat volgens hem op politieke gronden plaatsvond. Insanov was in oktober 2005 gearresteerd. Hij zou volgens de openbaar aanklager ook de val van de regering hebben beraamd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Buitenlandse radioprogramma's niet langer via Azerbeidzjaanse zenders

De autoriteiten in Azerbeidzjan zullen zenders in hun land per januari 2007 verbieden nog langer programma's van westerse media als *The Voice of America*, de *BBC* en *Radio Liberty* uit te zenden. Dat verklaarde het hoofd van de Nationale Omroepraad in Azerbeidzjan, Noesjirrin Maharramov, op 26 oktober 2006. Hij meende dat lokale zenders niet de vereiste vergunningen hadden om dergelijke programma's uit te zenden.
In oppositiekringen werd er van uit gegaan dat het hier ging om een bewuste poging van de overheid om de mediavrijheid te beperken. Intimidatie van en druk op onafhankelijke media en ook aanvallen op kritische journalisten kwamen in Azerbeidzjan herhaaldelijk voor.

Uitzendingen onafhankelijke televisiezender stilgelegd

De autoriteiten in Azerbeidzjan maakten op 24 november 2006 een einde aan de uitzendingen van 's lands eerste onafhankelijke televisiezender en gelastten ook het vertrek van kranten en organisaties van de oppositie uit hun kantoren. De zender *ANS* werd onverwacht door de overheid uit de lucht gehaald, omdat zijn zendvergunning zou zijn verlopen. De Economische Rechtbank gelastte op dezelfde dag het vertrek binnen twee dagen van huurders uit het gebouw waar de oppositiedagbladen *Azadliq* en *Bizim yol* en de belangrijkste oppositiepartij, de Azerbeidzjaanse Volksfrontpartij (AXCP), hun kantoren hadden gevestigd. Een van de kranten was van tevoren gewaarschuwd voor een mogelijke uitzetting nadat een overheidsinstantie de betaling van een forse som geld aan achterstallige huur had geëist.

Persvrijheid in Azerbeidzjan verder onder druk

Volgens een verklaring van mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) op 27 april 2007 was de positie van journalisten in Azerbeidzjan recentelijk sterk verslechterd. In de voorgaande tien maanden waren vijf journalisten gevangen gezet. Een reeks gebeurtenissen versterkte de vrees dat de persvrijheid verder onder druk zou komen te staan:
• Op 4 mei werden twee journalisten van weekblad *Senet*, hoofdredacteur Samir Hoeseinov en verslaggever Rafiq Tagi, tot respectievelijk vier en drie jaar cel veroordeeld wegens het aanzetten tot 'haat tegen de islam', omdat zij een kritisch artikel hadden geschreven over de profeet Mohammed en de maatschappelijke rol van de islam. Volgens de auteurs remde de islam de maatschappelijke vooruitgang. De beide journalisten zeiden in de gevangenis voor hun leven te vrezen.
• Op 7 mei meldde het hoofd van het politieke bestuur van de presidentiële administratie, Ali Hasanov, dat Azerbeidzjan alle banden met de in Parijs gevestigde mediawaakhond Journalisten Zonder Grenzen zou verbreken. Deze organisatie had president Ilham Alijev tot 'Roofdier van de Persvrijheid' gekozen.
• Op 16 mei werden twee journalisten van oppositiedagblad *Moechalifat*, hoofdredacteur Rovsjan Karbili en verslaggever Jasjar Agazade, wegens 'laster' tot tweeënhalf jaar cel veroordeeld. Deze veroordeling volgde na verhalen in hun krant over vermeende corruptie in de familie van president Alijev.
• Op 20 mei werden de kantoren van weekblad *Realny Azerbeidzjan* en dagblad *Goendalik Azerbeidzjan* gesloten. Officieel vanwege de brandveiligheid, maar algemeen werd de sluiting gezien als het opnieuw aanpakken van kritische media. De Amerikaanse ambassade protesteerde tegen de sluiting. Op 20 april was de hoofdredacteur van de twee kranten, Ejnoella Fajdoellajev, al veroordeeld tot tweeënhalf jaar cel wegens laster en smaad. Hij had Azerbeidzjanen in een artikel op internet verantwoordelijk gesteld voor een massamoord in een dorp in Nagorno-Karabach in 1992.

Amnesty International ontevreden over behandeling vluchtelingen

In Azerbeidzjan leefden ongeveer 700.000 vluchtelingen. Het ging om Azeri die na de oorlog om Nagorno-Karabach begin jaren negentig van de twintigste eeuw uit deze enclave en uit Armenië waren gevlucht. Op 28 juni 2007 bekritiseerde Amnesty International (AI) de slechte behandeling door Azerbeidzjan van deze vluchtelingen: 'De vluchtelingenkampen liggen veraf gelegen, op economisch perspectiefloze en anderszins ongunstige locaties, hetgeen leidt tot isolatie en segregatie', aldus de mensenrechtenorganisatie.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Azerbeidzjan noemt referendum in Nagorno-Karabach een 'farce'

Azerbeidzjan noemde op 11 december 2006

een constitutioneel referendum dat een dag eerder in de separatistische regio Nagorno-Karabach was gehouden een 'farce'. Een grondwet die de door Armenië gesteunde regio uitriep tot een onafhankelijke staat werd door 98,6 procent van de kiezers in de regio goedgekeurd. De Europese Unie had laten weten het referendum en het resultaat ervan niet te erkennen.
Jaren van onderhandelingen hadden een oplossing van het geschil tussen Armenië en Azerbeidzjan over Nagorno-Karabach geen stap dichterbij gebracht. In 1994 was het tot een staakt-het-vuren gekomen in en rond de regio, die door Armeense troepen was bezet. Nagorno-Karabach maakte tot aan het begin van de vijandelijkheden in 1991 deel uit van de sovjetrepubliek Azerbeidzjan.

Staakt-het-vuren wordt volgens Armeense president gerespecteerd

De Armeense president Robert Kotsjarjan zei op 24 januari 2007 dat Armenië en Azerbeidzjan het staakt-het-vuren in Nagorno-Karabach respecteerden. Er was volgens hem echter weinig hoop op een akkoord inzake deze kwestie. Kotsjarjan maakte zijn opmerkingen in Moskou, waar hij een ontmoeting had met de Russische president Vladimir Poetin, wiens land als een bondgenoot van Armenië gold.

Akkoord blijft uit

De Armeense minister van Buitenlandse Zaken Vardan Oskanjan zei op 14 maart in Genève dat in gesprekken met zijn Azerbeidzjaanse ambtgenoot Elmar Mamedjarov geen vooruitgang was geboekt bij het zoeken naar een oplossing voor het geschil over Nagorno-Karabach.
In een onderhoud tijdens een bijeenkomst van de staatshoofden van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) in Sint Petersburg kwamen de presidenten van Azerbeidzjan en Armenië, Ilham Alijev en Robert Kotsjarjan, op 12 mei opnieuw niet tot een doorbraak in het conflict.

'Nagorno-Karabach krijgen we terug.'

Tijdens een afstudeerceremonie op een militaire academie, op 22 juni, zweerde president Alijev dat de regio Nagorno-Karabach weer onder het bestuur van Azerbeidzjan zou komen. 'We zullen Armenië op alle fronten aanvallen: economisch, politiek en diplomatiek', aldus de president.
De president beloofde ook de militaire druk op Armenië op te voeren. In de afgelopen vier jaar waren de militaire uitgaven van Azerbeidzjan verachtvoudigd tot omgerekend 745 miljoen euro in 2007.

Ex-veiligheidschef wint presidentsverkiezingen Nagorno-Karabach

Op 19 juli waren er presidentsverkiezingen in Nagorno-Karabach. Een dag later werd Bako Sahakjan, de voormalige chef van de regionale Nationale Veiligheidsdienst, uitgeroepen tot de winnaar. Hij had 85 procent van de stemmen behaald en zijn tegenstander Masis Majljan, voormalig minister van Buitenlandse Zaken, 12 procent. De opkomst onder de 92.000 geregistreerde kiezers in Nagorno-Karabach bedroeg 77 procent.
De Armeense regio in Azerbeidzjan dacht met deze verkiezingen het democratische krediet van de regio in de wereld te verhogen om zodoende de kans op acceptatie van de eenzijdig uitgeroepen onafhankelijkheid van Nagorno-Karabach te vergroten. Aan de andere kant wees het feit dat voor een voormalige veiligheidschef werd gekozen erop dat de bestuurders en inwoners van Nagorno-Karabach een militaire herovering van de regio door Azerbeidzjan in de nabije toekomst vreesden. Door de snel stijgende olie-inkomsten kon Azerbeidzjan immers veel investeren in de versterking van zijn leger.
Op 20 juli verklaarde de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) dat zij de presidentsverkiezingen afwees. 'De OVSE erkent de onafhankelijkheid van Nagorno-Karabach niet en daarom hebben deze verkiezingen geen enkele invloed op of betekenis voor een oplossing van het conflict rond de regio', aldus Miguel Angel Moratinos, de minister van Buitenlandse Zaken van Spanje, dat op dat moment de OVSE voorzat.

BUITENLANDSE ZAKEN

Azerbeidzjan maakt energievoorziening onafhankelijker van Rusland

Europese Unie ondertekent energieakkoord met Azerbeidzjan

De voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Durão Barroso, en president Ilham Alijev van Azerbeidzjan ondertekenden op 7 november 2006 in Brussel een memorandum of understanding op het gebied van energiesamenwerking. Voor de Europese Unie speelde daarbij de wens een belangrijke rol de afhankelijkheid van Rusland op het gebied van energie te verminderen. Barroso zei echter dat de samenwerking met Azerbeidzjan ook beoogde 'democratie en rechtsstaat' in dat land te bevorderen.

Volgens cijfers uit 2004 nam Azerbeidzjan slechts iets meer dan één procent van de olie-import van de EU voor zijn rekening. Dat percentage zou naar verwachting de komende jaren echter sterk stijgen.

Olie-export naar Europa via Rusland gestopt

De Azerbeidzjaanse staatsoliemaatschappij SOCOR liet op 8 januari 2007 weten de export van olie naar Europa via Rusland te hebben gestaakt. De export liep via een door Rusland beheerde pijplijn vanaf Bakoe naar de Russische haven Novorossijsk aan de Zwarte Zee. De ruwe olie die erdoor werd getransporteerd, zou worden gebruikt om in Azerbeidzjan krachtcentrales te laten draaien. In 2006 had SOCOR 1,172 miljoen ton via Novorossijsk geëxporteerd.

De beslissing kwam nadat Azerbeidzjan zijn import van Russisch gas al had gestaakt, omdat Moskou voor 2007 meer dan een verdubbeling van de aardgasprijs had geëist, van 84,5 euro naar 180 euro per duizend kubieke meter. Een internationaal consortium geleid door BP zou overigens voortgaan met het gebruik van de pijplijn – naast die van Bakoe naar het Turkse Ceyhan aan de Middellandse Zee, de zogeheten BTC.

In 2006 produceerde Azerbeidzjan 5 miljard kubieke meter gas en importeerde het evenveel uit Rusland. In 2007 zou Azerbeidzjan door stijgende gaswinning in de eigen behoefte kunnen voorzien. In 2008 zou de productie oplopen tot 16 miljard kubieke meter, waardoor 6 miljard kubieke meter zou vrijkomen voor export.

Overeenkomst met VS over gaspijplijnen buiten Rusland om

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Condoleezza Rice en haar ambtge-

noot Elmar Mammadjarov van Azerbeidzjan ondertekenden op 22 maart een memorandum of understanding over de aanleg van gaspijplijnen buiten Rusland om. Het Amerikaanse State Department zei in een verklaring dat er bijzondere aandacht uitging naar een pijplijn vanaf Turkije via Griekenland naar Italië en naar de zogeheten Nabucco-pijplijn, die een verbinding moest maken vanaf Oost-Turkije naar Oostenrijk.

Lidstaten GUAM passeren Rusland eveneens

Tijdens een bijeenkomst in Bakoe op 19 juni spraken de presidenten van de vier lidstaten van de GUAM (Georgië, Oekraïne, Azerbeidzjan en Moldavië) af om hun onderlinge samenwerking te versterken en de banden met het Westen aan te halen. Ze zagen voor hun organisatie een 'brugfunctie tussen Europa en Azië' weggelegd.

De landen namen het besluit om olie te gaan exporteren uit Azerbeidzjan via Georgië en Oekraïne, dus om Rusland heen. De Poolse president Lech Kaczynski was ook aanwezig en bejubelde alle besluiten die in zijn ogen een einde konden maken aan de 'energiechantage' door Rusland.

Azerbeidzjan wijst Iraanse dissident uit

Azerbeidzjan wees op 12 april 2007 een Iraanse dissident uit. Volgens aanhangers moest hij vrezen voor vervolging in Iran omdat hij zich had uitgesproken tegen het Iraanse beleid ten opzichte van zijn grote Azerbeidzjaanse minderheid. Het ging om Hadi Sid Javad Musavi, geboren in 1981, die volgens zijn advocaat was gearresteerd en gemarteld nadat hij in juli 2004 tijdens een protestbijeenkomst een Iraanse vlag had verbrand.

Meer troepen naar Afghanistan

Vanwege het streven naar toenadering tot de Verenigde Staten en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) had Azerbeidzjan troepen geleverd aan de internationale vredeshandhavingmissies in Afghanistan, Irak en Kosovo. Op 2 mei 2007 maakte de regering bekend dat ze haar bijdrage aan de missie in Afghanistan zou verdubbelen van 22 naar 44 manschappen.

(Vorige berichten pagina 585/2 e.v. - 2006)

BELGIË

BINNENLAND

Vlaamse advies- en bestuursraden moeten voor een derde uit vrouwen bestaan

Per 1 januari 2009 moeten de adviesraden en de raden van bestuur van overheidsinstanties in Vlaanderen voor een derde uit vrouwen bestaan, zo besloot het Vlaams Parlement door het aannemen van een decreet op 4 juli 2007. Het ging om raden van bestuur van instanties als de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) en adviserende organen als de mediaraad. Het aangenomen voorstel was een initiatief van minister van Gelijke Kansen Kathleen Van Brempt. Zij beschouwde het aandeel van een derde als een minimum en streefde naar verhoging daarvan tot 50 procent. Voor oude organen kwam een overgangsregeling – elk nieuw lid moest vrouw zijn, mits voldoende gekwalificeerd -, maar voor nieuwe organen gold de eis onmiddellijk bij de instelling ervan.
Het besluit volgde op een eerder initiatief van de Vlaamse minister van Bestuurszaken Geert Bourgeois. Hij streefde naar een aandeel van 33 procent vrouwen onder overheidsmanagers per 2011.

Veranderingen Waalse regeringen door functiewisselingen bij Parti Socialiste

Na de nederlaag van de Parti Socialiste (PS) op 10 juni 2007, toen ze bij de federale verkiezingen haar leidende positie moest afstaan aan de Franstalige liberalen van de Mouvement Réformateur (MR), was besloten de verkiezing van een nieuwe partijvoorzitter te vervroegen. Voorzitter Elio Di Rupo wenste een mandaat om voort te kunnen gaan met de modernisering van de partij, die al lange tijd werd geplaagd door schandalen – vooral geconcentreerd in Charleroi. Er was één tegenkandidaat, de evenals Di Rupo uit Henegouwen afkomstige Jean-Pierre De Clercq. Deze was zelf opvallend genoeg in verband met deze schandalen in beschuldiging gesteld.

Di Rupo herkozen als voorzitter

Elio Di Rupo werd op 11 juli herkozen als PS-voorzitter met 89,5 procent van de stemmen. Hij kreeg 20.654 partijleden achter zich, tegenover 2.425 die voor De Clercq kozen. Iets minder dan een derde van de partijleden bracht een stem uit.

Di Rupo zou zijn functie als minister-president van het Waals Gewest opgeven na kritiek op de combinatie van beide ambten. Hij leek daar aanvankelijk mee te willen wachten tot de vorming van een nieuwe federale regering, vanwege de enigszins hypothetische mogelijkheid dat de PS alsnog kon aanschuiven bij de onderhandelingen over de te vormen coalitie. Hij stelde alvast te vrezen dat de verwachte coalitie van christen-democraten en liberalen een 'antisociale' regering zou worden, 'met een groot politiek overwicht van de Vlamingen'.

Minister Demotte wordt Waals minister-president

Op 20 juli echter trad toch een nieuwe minister-president van het Waals Gewest aan. Die dag legde Rudy Demotte (44), minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid in de federale regering, de eed voor zijn nieuwe functie af. In de federale regering nam staatssecretaris van Europese Zaken Didier Donfut de bevoegdheden van Demotte voorlopig over, in afwachting van de vorming van een nieuwe regering. Om een gelijk aantal ministers van Vlaamse en Waalse huize te kunnen handhaven – het pariteitsbeginsel – kreeg Donfut nu de functie van minister.

Demotte stond symbool voor de moderne PS en was ook voor Vlaanderen een aanvaardbare gesprekspartner. Desondanks maakte hij na zijn installatie duidelijk dat Wallonië geen behoefte had aan de vanuit Vlaanderen bepleite staatshervorming en dat de wijze van financiering van de deelstaten intact moest blijven: 'Wij zijn gekant tegen elke vermindering van de dotaties aan de gewesten of een wijziging van de federale financiering die ons beleid in gevaar brengt', zei Demotte. Zijn opstelling tegenover de federale regering zou loyaal maar waakzaam zijn, zo was de strekking van zijn opmerkingen.
Een ander demissionair bewindspersoon van de PS, vice-premier en minister van Justitie Laurette Onkelinx, zou voor de partij fractievoorzitter in de Kamer worden. Zij werd beschouwd als een stevig pleitbezorger van de Waalse belangen in de plannen voor staatshervorming.

Vernieuwing zet zich door op regeringsniveau

In de twee Franstalige deelregeringen regeerde de PS samen met het Centre Démocrate Humaniste (CDH). De vertegenwoordigers van deze laatste partij bleven op hun post, maar daar konden bij de verwachte deelname van de partij aan de federale regering nog veranderingen in komen.
De PS liet in beide regeringen nieuwkomers aantreden. De 36-jarige politicoloog Paul Magnette werd minister van Gezondheid, Sociale Zaken en Gelijke Kansen in de Waalse Gewestregering. Hij was de PS-onderhandelaar voor Charleroi, na het ontslag van het gemeentebestuur in verband met de financiële schandalen in de stad. De 44-jarige europarlementariër Marc Tarabella werd minister van Scholing in de Waalse Gewestregering en daarnaast benoemd op de post Jeugd en Volwassenenonderwijs in de Franse Gemeenschapsregering.
Tarabella was een van de drie ministers die volgens een eerder gemaakte afspraak een 'dubbel mandaat' uitoefenden. Dat betekende dat drie van de negen ministers uit de Gewestregering dat tevens waren in de zeskoppige Gemeenschapsregering. Daartoe was in 2004, bij het aantreden van beide regeringen, door PS en CDH besloten teneinde de onderlinge samenwerking te versterken. Behalve om Tarabella ging het om de ministers Michel Daerden (PS) en Marie-Dominique Simonet (CDH).
De Franse Gemeenschapsregering bleef onder leiding staan van Marie Arena (PS).

Samenstelling regering Waals Gewest in België (20 juli 2007)

Minister-president
Rudy DEMOTTE (PS)
Vice-president, tevens belast met Huisvesting en Transport
André ANTOINE (CDH)

Ministers:
Begroting en Financiën
Michel DAERDEN (PS)
Binnenlandse zaken en Openbare Instellingen
Philippe COURARD (PS)
Economie, Werk, Buitenlandse Handel en Patrimonium
Jean-Claude MARCOURT (PS)
Gezondheid, Sociale Zaken en Gelijke Kansen
Paul MAGNETTE (PS)
Landbouw, Milieu en Toerisme
Benoît LUTGEN (CDH)
Onderzoek, Nieuwe Technologie en Buitenlandse Zaken
Marie-Dominique SIMONET (CDH)
Scholing
Marc TARABELLA (PS)

Samenstelling regering Franse Gemeenschap in België (20 juli 2007)

Minister-president, tevens belast met Onderwijs
Marie ARENA (PS)
Vice-president, tevens belast met Budget, Sport en Openbaar Ambt
Michel DAERDEN (PS)
Vice-president, tevens belast met Hoger Onderwijs, Wetenschappelijk Onderzoek en Internationale Relaties
Marie-Dominique SIMONET (CDH)

Ministers:
Cultuur en Audiovisuele Zaken
Fadila LAANAN (PS)
Gezondheid en Hulp aan Jongeren
Catherine FONCK (CDH)
Jeugd en Volwassenenonderwijs
Marc TARABELLA (PS)

Franstalige liberaal Armand De Decker gekozen tot Senaatsvoorzitter

Op 12 juli 2007 koos de Senaat in de veranderde samenstelling van na de verkiezingen van 10 juni een nieuwe voorzitter. Het was de 58-jarige Armand De Decker van de Mouvement Réformateur (MR). De Franstalige liberaal nam de functie over van Anne-Marie Lizin van de Parti Socialiste (PS), die deze post sinds juli 2004 had bekleed.
De Decker, die al eerder (1999-2004) Senaatsvoorzitter was, nam tegelijkertijd ontslag als minister van Ontwikkelingssamenwerking in de federale regering. In afwachting van de nieuw te vormen regeringscoalitie werd zijn ministerspost voorlopig overgenomen door zijn partijgenote Sabine Laruelle, op dat moment minister van Middenstand en Landbouw. Daarnaast kreeg MR-staatssecretaris van Financiën Hervé Jamar de status van minister teneinde de taalpariteit – een gelijk aantal Vlaamstalige en Franstalige ministers – te handhaven.

Alle senatoren beëdigd

Bij de verkiezingen voor de Senaat waren 40 van de 71 senatoren rechtstreeks verkozen en zij werden op 28 juni geïnstalleerd. Van de overige 31 leden waren er 21 gemeenschapssenatoren, aangewezen door het Vlaams Parlement (10), de Franse Gemeenschapsraad (10) en de Raad voor de Duitstalige Gemeenschap (1). Zij werden op 5 juli beëdigd. Op 12 juli volgden de 10 gecoöpteerde senatoren, die naar sterkte van de partijen werden gekozen. Naast deze 71 leden hadden ook drie leden van het Koninklijk Huis zitting in de Senaat, de zogeheten Senatoren van rechtswege.
De samenstelling van de Senaat was nu definitief, zij het dat naar verwachting nog veranderingen zouden optreden als een aantal senatoren toetrad tot de nieuwe regering.

Koning benoemt christen-democraat Yves Leterme tot formateur

Koning Albert wees op 15 juli 2007 Yves Leterme, leider van Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V), aan als formateur. Zijn partij was bij de Kamer- en Senaatsverkiezingen van 10 juni als grote overwinnaar uit de bus gekomen en Leterme werd alom gezien als toekomstig Belgisch premier. Hij zou dan aan de leiding komen van een 'oranje-blauwe coalitie' van christen-democraten en liberalen, die in de plaats kwam van acht jaar 'paars' bewind.
Voorafgaand aan de benoeming van Leterme hadden twee informatierondes plaatsgevonden. De op 13 juni benoemde informateur Didier Reynders van de Mouvement Réformateur (MR), de Franstalige liberalen die zich als enige paarse partij goed hadden gehandhaafd, bracht op 4 juli schriftelijk verslag uit aan de koning. Een dag later was het de beurt aan Jean-Luc Dehaene, voormalig christen-democratisch premier, als bemiddelaar op te treden, in het bijzonder wat betreft de kwestie van de staatshervorming. De vanuit Vlaanderen gewenste maar vanuit Wallonië bestreden overdracht van bevoegdheden aan de deelregeringen vereiste een tweederdemeerderheid zodat de nieuw te vormen coalitie parlementaire steun nodig had van een of meer andere partijen, met de groenen als eerst in aanmerking komende kandidaat. Daarnaast deed Dehaene pogingen om de Franstalige zusterpartij van CD&V, het Centre Démocrate Humaniste, over de streep te trekken om aan de onderhandelingen deel te nemen. Er werden moeizame besprekingen verwacht.

Veel Vlaamse burgemeesters willen geen asielzoekers uitzetten

Uit een inventarisatie van dagblad *De Stan-*

Samenstelling Senaat België (12 juli 2007)

CD&V/N-VA (14 zetels)
Yves Leterme (CD&V) (1)
Tony Van Parys (CD&V) (1)
Nahima Lanjri (CD&V) (1)
Louis Ide (N-VA) (1)
Hugo Vandenberghe (CD&V) (1)
Etienne Schouppe (CD&V) (1)
Elke Tindemans (CD&V) (1)
Frieda Brepoels (N-VA)*
Wouter Beke (CD&V) (1)
Luc Van den Brande (CD&V) (2)
Miet Smet (CD&V) (2)
Helga Stevens (N-VA) (2)
Dirk Claes (CD&V) (3)
Els Schelfhout (CD&V) (3)

* wordt opgevolgd door Sabine de Bethune van CD&V (1)

MR (11 zetels)
Louis Michel (PRL)*
Armand De Decker (PRL) (1)
Dominique Tilmans (PRL) (1)
Richard Fournaux (MCC) (1)
Alain Courtois (MCC) (1)
Alain Destexhe (PRL)**
Alain Destexhe (PRL) (2)
Christine Defraigne (MR) (2)
François Roelandts du Vivier (MR) (2)
Berni Collas (PFF) (2)
Jacques Brotchi (MR) (3)

* wordt opgevolgd door Philippe Monfils van de PRL (1)
** wordt opgevolgd door Marie-Hélène Crombé-Berton van de PRL (1)

Open VLD (9 zetels)
Guy Verhofstadt (1)
Nele Lijnen (1)
Patrik Vankrunkelsven (1)
Jean-Jacques De Gucht (1)
Marc Verwilghen (1)
Margriet Hermans (2)
Paul Wille (2)
Filip Antheunis (3)
Martine Taelman (3)

PS (8 zetels)
Anne-Marie Lizin (1)
Philippe Moureaux (1)
Philippe Mahoux (1)
Philippe Busquin*
Sfia Bouarfa (2)
Joëlle Kapompolé (2)
Christophe Collignon (2)
Christiane Vienne (3)

* wordt opgevolgd door Olga Zrihen (1)

VB (8 zetels)
Frank Vanhecke (VB)*
Anke Vandermeersch (VB) (1)
Hugo Coveliers (VLOTT) (1)
Jurgen Ceder (VB) (1)
Filip Dewinter (VB)**
Joris Van Hauthem (VB) (2)
Karim Van Overmeire (VB) (2)
Freddy Van Gaever (VB) (3)

* wordt opgevolgd door Yves Buysse van VB (1)
** wordt opgevolgd door Nele Jansegers van VB (1)

SP.A/Spirit (7 zetels)
Johan Vande Lanotte (SP.A) (1)
Marleen Temmerman (SP.A) (1)
Geert Lambert (Spirit) (1)
Bert Anciaux (Spirit)*
Bart Martens (SP.A) (2)
André Van Nieuwkerke (SP.A) (2)
Guy Swennen (SP.A) (3)

* wordt opgevolgd door Myriam Vanlerberghe van de SP.A (1)

Ecolo/Groen! (7 zetels)
Isabelle Durant (Ecolo) (1)
José Daras (Ecolo) (1)
Josy Dubié (Ecolo) (2)
Marcel Cheron (Ecolo) (2)
Carine Russo (Ecolo) (3)
Vera Dua*
Vera Dua (Groen!) (2)

* wordt opgevolgd door Freya Piryns van Groen! (1)

CDH (5 zetels)
Francis Delpérée (1)
Anne Delvaux (1)
Marc Elsen (2)
Jean-Paul Procureur (2)
Georges Dallemagne (3)

Senatoren van rechtswege (3 zetels)
Prins Filip van België (4)
Prinses Astrid van België (4)
Prins Laurent van België (4)

LDD (1 zetel)
Lieve Van Ermen (1)

FN (1 zetel)
Michel Delacroix (1)

(1) rechtstreeks verkozen of opvolger
(2) gemeenschapssenator
(3) gecoöpteerd senator
(4) van rechtswege benoemd

CD&V/N-VA - Christen-Democratisch & Vlaams/Nieuw-Vlaamse Alliantie
MR- Mouvement Réformateur
PRL - Parti Réformateur Libéral
MCC - Mouvement des Citoyens pour le Changement
PFF - Partei für Freiheit und Fortschritt
Open VLD - (Open) Vlaamse Liberalen en Democraten
PS - Parti Socialiste
VB - Vlaams Belang
VLOTT - Vlaams Liberaal Onafhankelijk Tolerant Transparant
SP.A - Socialistische Partij Anders
CDH - Centre Démocrate Humaniste
LDD - Lijst Dedecker
FN - Front National

daard werd in juli 2007 duidelijk dat veel Vlaamse burgemeesters met tegenzin het uitwijzingsbeleid jegens asielzoekers uitvoerden. Het ging daarbij om mensen wier asielaanvraag was afgewezen, maar die illegaal in het land waren gebleven en een bestaan in België hadden opgebouwd. Of, zoals de christen-democratische burgemeester van Roeselare, Luc Martens, het in een interview met De Standaard van 17 juli formuleerde: 'Ik vind het onmenselijk om families met kinderen die goed geïntegreerd zijn het land uit te zetten nadat ze hier enkele jaren gewoond hebben.'

Martens was een van de burgemeesters die de uitwijzingsbevelen van de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) naast zich neerlegden. In de praktijk betekende dit dat de asielzoekers op de hoogte werden gebracht dat ze het land moesten verlaten, maar dat er verder geen actie werd ondernomen. Een stap verder gingen de groene burgemeesters Ingrid Pira (Mortsel) en Willy Minnebo (Zwijndrecht), die de uitwijzingsbevelen weigerden uit te voeren. Opmerkelijk was dat hun daad van bestuurlijke ongehoorzaamheid openlijk werd gesteund door de Vlaamse minister van Cultuur en Sport, Bert Anciaux, van de partij Spirit. Op 16 juli deed hij op zijn weblog een oproep aan alle Vlaamse burgemeesters om geen uitwijzingsbevelen meer te ondertekenen.

De fractie van Vlaams Belang (VB) in het parlement van Vlaanderen reageerde verbolgen op de weigerachtigheid van de burgemeesters en pleitte voor een tuchtonderzoek. Daarnaast stoorde het de partij dat de Vlaamse minister die belast was met inburgering, de liberaal Marino Keulen, geen maatregelen nam tegen burgemeesters die bestuurlijk ongehoorzaam waren en ook niet reageerde op de uitspraken van An-

ciaux. VB wilde dat de enkele weken eerder aangetreden minister-president van Vlaanderen, Kris Peeters, zijn minister tot de orde riep.

JUSTITIE

Hoofdverantwoordelijke ontsnapping Dendermondse gevangenis gearresteerd

De Franse politie arresteerde op 6 juli 2007 in Toulouse de 22-jarige Belg Zakaria E., die werd beschouwd als de hoofdverantwoordelijke voor de ontsnapping van 28 gevangenen uit de gevangenis van Dendermonde in augustus 2006. De correctionele rechtbank aldaar had E. op 25 juni 2007 tot tien jaar celstraf veroordeeld voor een reeks gewapende carjackings in mei en juni 2006. Het vonnis werd toen bij verstek uitgesproken, omdat hij nog voortvluchtig was. Het parket van Dendermonde zou nu om zijn uitlevering vragen, maar mogelijk zou hij eerst terecht staan in Frankrijk, waar hij werd verdacht van carjackings en diefstallen met geweld.
De kwestie leidde destijds in de Kamer tot felle kritiek op minister van Justitie Laurette Onkelinx, die voor de gevangenisuitbraak verantwoordelijk werd gehouden. Zij zou hebben verzuimd de veiligheid in de strafinrichting te waarborgen. De minister kon uiteindelijk aanblijven.

Grondwettelijk Hof verbiedt burgerinformanten om misdrijven te plegen

Het Grondwettelijk Hof, het vroegere Arbitragehof, vernietigde op 19 juli 2007 enkele onderdelen van de Wet op de Bijzondere Opsporingsmethoden – ook wel BOM-wet genoemd – die eind 2005 was goedgekeurd. Daarin werden technieken omschreven die de politie kon gebruiken in de strijd tegen zware criminaliteit en terrorisme, zoals schaduwen, infiltreren en het werken met informanten.
De belangrijkste uitspraak van het Hof was dat het parket criminele burgerinformanten in het misdaadmilieu niet mocht toestaan om misdrijven te plegen. Het was volgens het Hof niet aanvaardbaar dat mensen die nauwe banden met het misdaadcircuit onderhielden anderen zouden verwonden of doden om het vertrouwen van criminelen te winnen.
Het Hof verwierp tevens de toepassing van speciale opsporingsmethoden tegen vrijgelaten gedetineerden, bijvoorbeeld wanneer deze de voorwaarden voor voorwaardelijke invrijheidsstelling niet naleefden of niet terugkeerden van penitentiair verlof. Omdat voor het toepassen van deze methoden niet was vereist dat de betreffende gedetineerde een strafbaar feit had gepleegd, meende het Hof dat hier nauwelijks nog enige relatie was met de bestrijding van zware criminaliteit.
Tenslotte sprak het Hof uit dat de wettigheid van de toepassing van de methodes onderworpen moest kunnen worden aan het oordeel van het Hof van Cassatie.
Het was de tweede keer dat delen van de BOM-wet werden vernietigd. In december 2004 had het toenmalige Arbitragehof – de naam werd in mei 2007 veranderd in Grondwettelijk Hof – verscheidene passages uit de wet geschrapt omdat deze een te grote inbreuk op de privacy vormden. Minister van Justitie Laurette Onkelinx kreeg daarop een jaar de tijd om met een 'reparatiewet' te komen, waarover het Grondwettelijk Hof zich nu uitsprak.

GEZONDHEID EN ZORG

Informatie aan artsen mist grotendeels wetenschappelijke fundering

Uit een onderzoek van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE), waarvan de resultaten op 29 juni 2007 bekend werden, bleek dat informatie die door farmaceutische bedrijven werd gegeven aan artsen in het overgrote deel van de gevallen niet wetenschappelijk was gefundeerd. Ze had vooral het karakter van marketing waaraan wetenschappelijke feiten ondergeschikt waren. De studie van het KCE werd uitgevoerd in opdracht van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV), in samenwerking met de wetenschappelijke verenigingen van huisartsen in Vlaanderen (Domus Medica – DM) en Wallonië (Société Suisse de Médecine Générale - SSMG).
Van de geschreven informatie die zorgverleners – huisartsen voorop – ontvingen van de farmaceutische industrie was slechts een minderheid van 17 procent wetenschappelijk gefundeerd of gebaseerd op de bijsluiter. Zij kregen de informatie niet alleen via brochures, folders, brieven en advertenties in tijdschriften en kranten, maar ook van artsenbezoekers en naar aanleiding van bijscholingen. De meeste documenten bevatten summiere informatie, zoals de naam van het geneesmiddel, een slogan of beelden die inspeelden op emoties. Soms, zoals in het geval van antibiotica, waren de criteria om voor te schrijven veel ruimer gesteld dan wetenschappelijke inzichten toelieten. In 2 procent van de gevallen was de informatie foutief en in tegenspraak met wetenschappelijke gegevens.

Het KCE adviseerde de ontwikkeling van een eigen kwaliteitscontrole door de farmaceutische-industrie en inhoudelijke controle van de overheid op de geneesmiddeleninformatie. Ook moest in de opleiding van artsen meer aandacht worden besteed aan een kritische analyse van publiciteit. Tenslotte was het volgens het kenniscentrum nodig dat de verstrengeling tussen farmaceutische industrie en officiële bijscholing van artsen ter discussie werd gesteld.

LANDBOUW

Kapitaalconcentratie in landbouwsector neemt verder toe

Het aantal landbouwbedrijven in België neemt af, maar de bedrijven die overblijven worden steeds groter, zo bleek op 27 juli 2007 uit cijfers van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI). De laatste tien jaar (1997-2007) daalde het aantal bedrijven van ruim 67.000 tot bijna 48.000, maar de gemiddelde bedrijfsomvang ging van 20 naar 29 hectare. Dat betekende respectievelijk een daling met 28 en een stijging met 45 procent. In 2006 verdwenen er bijna 2.000 landbouwbedrijven, een afname met 3,8 procent in vergelijking met het jaar daarvoor. Het aantal mensen dat in de sector werkzaam was, nam in 2006 met bijna 4.000 af tot 88.741, een daling met 4 procent ten opzichte van 2005.
De productie van de landbouwsector was volgens de ADSEI de laatste vijftien jaar ongeveer constant gebleven. Het decennium daaraan voorafgaand was de productiewaarde steeds in stijgende lijn. Deze werd daarna constant voorzover gekeken werd naar de nominale waarde. De inflatie meegerekend, ging de reële productiewaarde in die vijftien jaar echter wel naar beneden – gemiddeld met zo'n 1,8 procent per jaar. Dat was niet overeenkomstig het verwachtingspatroon, omdat toegenomen bedrijfsgrootte en afnemende personeelskosten doorgaans leidden tot productiviteitsverhoging.

België

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Hof van beroep perkt privacy-schendende mediabelangstelling in

'Er kan niet aan worden getwijfeld dat de aanwezigheid van de camera en haar bedieners bij de (...) opnamen voor de beklaagde krenkend en vernederend is geweest.' Met deze principiële uitspraak over de verhouding tussen justitie en media motiveerde het hof van beroep in Brussel op 31 juli 2007 haar beslissing een drugskoerier vrij te spreken. Tijdens zijn arrestatie op 7 februari in Zaventem was hij door een cameraploeg van de actualiteitenrubriek *Terzake* gefilmd.
Volgens de uitspraak waren de privacy en het recht op een eerlijk proces van de verdachte geschonden. Politiemensen mochten op grond van de politiewet verdachten niet aan een onnodige publieke nieuwsgierigheid blootstellen, zo stelde het hof. Het wees daarbij ook op het gevaar waaraan de betreffende drugskoerier door de aanwezigheid van de cameraploeg werd blootgesteld: 'Beklaagde werpt niet onterecht op dat door de schending van zijn recht op privacy en het geheim van het onderzoek hij niet heeft kunnen genieten van mogelijke strafvermindering, nu het hem onmogelijk was over te gaan tot onthullingen, gezien de aanwezigheid van de cameraploeg en het hieruit spruitende niet ondenkbeeldige gevaar dat zijn opdrachtgevers via de opgenomen beelden op de hoogte zouden worden gebracht van zijn verraad, met alle gevolgen van dien voor zijn veiligheid en die van zijn familie.'
In een reactie op de uitspraak stelde de Gentse hoogleraar mediarecht Dirk Voorhoof dat het er nu op aan kwam nieuwe, werkzame afspraken te maken tussen media en justitie: 'Dit arrest mag niet worden aangegrepen om de vrije nieuwsgaring in te perken. Terzelfder tijd moet het in beeld brengen van politieacties in overeenstemming blijven met de rechten van verdachten.'

BUITENLANDSE ZAKEN

Twintig jaar cel voor moord in 1994 op Belgische VN-soldaten in Rwanda

Het Hof van Assisen in Brussel veroordeelde op 5 juli 2007 de voormalige Rwandese majoor Bernard Ntuyahaga (55) tot twintig jaar gevangenisstraf voor de moord, in 1994, op tien Belgische soldaten en een onbekend aantal burgers in de hoofdstad van Rwanda, Kigali. De openbaar aanklager had levenslang tegen hem geëist. De soldaten maakten deel uit van de vredesmacht van de Verenigde Naties in Rwanda en hadden als taak voor de veiligheid in te staan van de gematigde Rwandese premier Agathe Uwilingiyimana. Zij werden op 7 april 1994 door Ntuyahaga ontwapend en met een minibus naar een militair kamp in Kigali gebracht. Daar werden ze vermoord, evenals de premier en haar echtgenoot. Ntuyahaga werd vrijgesproken van moord op premier Uwilingiyimana, evenals van de moord op een aantal burgers in de stad Butare.
Naar verluidt moesten de Belgische soldaten op gruwelijke wijze worden gedood teneinde België te bewegen zijn soldaten terug te trekken – hetgeen ook daadwerkelijk gebeurde. Daarna kon de genocide ongestoord verder gaan. De dag dat zij werden vermoord, werd gezien als het beginpunt van de Rwandese genocide rond de twee bevolkingsgroepen, de Hutu's en de Tutsi's. Zeker 800.000 Tutsi's en gematigde Hutu's werden door Hutu-milities en leden van het Rwandese leger systematisch omgebracht.
Ntuyahaga zat al eerder gevangen in Tanzania (1998-2004) op grond van uitleveringsverzoeken van Rwanda en België. Sinds 2004 werd hij in België vastgehouden, waar hij ook zijn straf zou ondergaan. Ntuyahaga kon in beroep gaan tegen het vonnis, maar dat lag niet in de verwachting. Hij kon namelijk na het uitzitten van een derde deel van zijn straf vragen om voorwaardelijke vrijlating. Wanneer rekening werd gehouden met de eerdere zes jaar gevangenschap, kon dat betekenen dat hij slechts enkele jaren in België zou vastzitten.

(Vorige berichten pagina 368/2 - 2007)

Cyprus

CYPRUS

BINNENLAND

Minister van Defensie Symeonides overleden

Op 3 mei 2007 stierf de Cypriotische Minister van Defensie Nicos Symeonides in Nicosia op 68-jarige leeftijd aan de gevolgen van een longziekte. In de zeven maanden dat Symeonides in functie was, was hij geregeld afwezig om medische verzorging te krijgen.

Christodoulos Pashardes (63) werd op 11 mei benoemd als zijn opvolger.

Turkse Cyprioten begraven slachtoffers 1974

De lichamen van dertien Turks-Cyprioten, die tijdens de Turkse invasie op Noord- Cyprus in 1974 waren omgekomen, werden op 12 juli 2007 officieel begraven. Zij werden in een religieuze ceremonie en met militaire eer ter aarde besteld. Het betrof hier de eerste geïdentificeerde menselijke overblijfselen van een lange reeks van vermisten sinds de invasie. Uit cijfers van de Verenigde Naties bleek dat er in 2007 nog 1.468 Griekse Cyprioten en 502 Turkse Cyprioten werden vermist.

Vier nieuwe ministers benoemd

Na het terugtreden van de Progressieve Partij voor het Werkende Volk (AKEL) uit de regering van Tassos Papadopoulos werden er op 13 juli 2007 vier nieuwe ministers benoemd. Erato Markoulli werd minister van Buitenlandse Zaken, Christos Patsalides kreeg de portefeuille van Binnenlandse Zaken, Maria Malachtou Pampalli werd de nieuwe minister van Communicatie en Costas Kadis werd benoemd tot minister van Gezondheid.

Het viertal werd op 16 juli officieel beëdigd. Hun ministerschap zou overigens van relatief korte duur zijn in verband met de komende verkiezingen.

EUROPESE UNIE

EU schenkt 4 miljoen euro extra voor ontmijning Cyprus

De Europese Commissie maakte op 30 juli 2007 bekend dat ze een contract ter waarde van 4 miljoen euro met de Verenigde Naties had gesloten om mee te helpen aan de ontmijning van de VN-bufferzone tussen het Griekse en Turkse deel van Cyprus. De totale EU-bijdrage bedroeg daarmee 9 miljoen euro. Volgens de Europese Commissie werd hiermee een belangrijke stap gezet naar verzoening en het herstel van de vertrouwensbreuk tussen de Griekse en Turkse gemeenschap op het eiland.

(Vorige berichten pagina 252/2 e.v. - 2007)

DENEMARKEN

BUITENLANDSE ZAKEN

Syrië betaalt compensatie voor vernielingen aan Deense ambassade

Het Deense ministerie van Buitenlandse Zaken maakte op 3 juli 2007 bekend dat Syrië een bedrag van omgerekend 74.000 euro aan Denemarken had betaald ter compensatie van de vernielingen die aan zijn ambassade in de Syrische hoofdstad Damascus waren aangericht. Deze vonden in februari 2006 plaats, toen woedende moslimbetogers ageerden tegen de publicatie van spotprenten over de profeet Mohammed in het Deense dagblad *Jyllands-Posten* in september 2005. In april 2007 had ook Libanon om dezelfde reden een financiële tegemoetkoming aan Denemarken toegezegd. Met Iran waren over de kwestie nog onderhandelingen gaande.

Deense troepen maken begin met terugtrekking uit Irak

Denemarken droeg op 31 juli 2007 zijn verantwoordelijkheden in Irak over aan de Britten en Irakezen. Zijn militaire uitrusting werd overgebracht naar buurland Koeweit. Denemarken had sinds 2003, toen de Brits-Amerikaanse invasie van Irak plaatsvond, 460 manschappen gelegerd in de zuidelijke stad Basra. Naar verwachting zouden de troepen, die onder Brits commando hadden gestaan, binnen twee tot drie weken naar Denemarken terugkeren. De terugtrekking volgde op de aankondiging in februari 2007 van premier Anders Fogh Rasmussen dat de militairen binnen een half jaar hun missie zouden beëindigen. In plaats daarvan werd wel een eenheid van vier helikopters en rond de vijftig soldaten naar Irak gestuurd ter ondersteuning van luchtverkenningsoperaties door Irakezen en Britten.

(Vorige berichten pagina 313/2 - 2007)

DUITSLAND

BINNENLAND

Parlement neemt wet aan tegen doping

Op 5 juli 2007 aanvaardde het Duitse parlement wetgeving die het bezitten of verhandelen van prestatieverhogende middelen in de sport, zoals anabole steroïden en epo (erythropoëtine), strafbaar stelde. Alleen de Linkspartij (Linke) stemde tegen. De antidopingwet stelde een maximale gevangenisstraf van tien jaar op het produceren en verhandelen van deze middelen, maar ook het bezitten ervan werd strafbaar gesteld. Het besluit volgde op een reeks van schandalen rond doping in de wielersport.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Spoorwegdirectie sluit loonovereenkomst met meerderheid werknemers

De Duitse nationale spoorwegmaatschappij Deutsche Bahn AG bereikte op 9 juli 2007 overeenstemming met twee vakbonden inzake een salarisverhoging over de komende negentien maanden. De bonden Transnet (Transport, Service, Netze) and GDBA (Gewerkschaft Deutscher Bundesbahnbeamten und Anwärter) stemden in met het compromisvoorstel voor een loonstijging van 4,5 procent per 1 januari 2008 en een betaling in één keer van 600 euro over de tweede helft van 2007.

De bonden, die op 3 juli werkonderbrekingen hadden gehouden om hun eisen kracht bij te zetten, hadden aanvankelijk een verhoging met 7 procent gevraagd – daarbij verwijzend naar de goede bedrijfsresultaten van Deutsche Bahn. Zij vertegenwoordigden in totaal rond de 134.000 werknemers.

Kleinere vakbond GDL gaat niet akkoord

Een rechtbank in Mainz verbood op 10 juli de vakbond GDL (Gewerkschaft Deutscher Lokomotivführer) om een voorgenomen staking doorgang te laten vinden. De bond, die 30.000 treinmachinisten vertegenwoordigde, wilde die dag het treinverkeer tussen 8 en 11 uur in de ochtend stilleggen omdat ze niet akkoord ging met het voorstel dat een dag eerder door de twee andere bonden was geaccepteerd. Na de uitspraak van de rechter werden de acties na ruim twee uur afgeblazen. Volgens de rechtbank waren stakingen niet toegestaan zolang een lopende Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) nog niet was verstreken of opgezegd. Nieuwe besprekingen tussen de directie en vertegenwoordigers van de GDL liepen op 13 juli op niets uit. De bond eiste aanzienlijk hogere salarisstijgingen, die voor een deel van de werknemers konden oplopen tot 31 procent. Deutsche Bahn wilde niet verder gaan dan het bod dat door Transnet en GDBA was aanvaard.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Amerikaanse hypotheekcrisis treft Duitse bankwezen

De sinds maart 2007 zichtbaar geworden crisis op de Amerikaanse hypothekenmarkt bleek ook in Duitsland gevolgen te hebben voor de banken. Dat gold met name voor de IKB Deutsche Industriebank, maar vergelijkbare signalen kwamen van de tweede bank van het land, de Commerzbank. Op 30 juli zag de IKB zich als gevolg van de crisis gedwongen om met een winstwaarschuwing te komen. Volgens de bank zou de voorziene winst van ruim 280 miljoen euro in het fiscale jaar 2007-2008 niet worden gehaald.
De crisis in de Verenigde Staten betrof de markt voor risicovolle hypotheken (de 'subprime-markt') en werd onder meer veroorzaakt door de stijgende rentevoet en de stabiliserende vastgoedprijzen. Daardoor geraakten verscheidene hypotheekverstrekkers in het land in grote financiële problemen.

(Vorige berichten pagina 315/1 - 2007)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Feestdag 14 juli krijgt Europees tintje

Aan de viering van Franse nationale feestdag op 14 juli 2007 namen voor het eerst ook eenheden van alle 27 landen van de Europese Unie deel. 'Het is een Europees feest', aldus president Nicolas Sarkozy, die pleitbezorger was van een Europees leger.
Anders dan zijn voorgangers gaf Sarkozy geen televisie-interview op 14 juli. Ook de jaarlijkse pardonregeling ontbrak. Gewoonlijk werden de veroordelingen voor (kleine) overtredingen op 14 juli kwijtgescholden, onder meer om de overvolle gevangenissen te ontlasten. De pardonregeling had ook een symbolische reden: de Franse revolutie was op 14 juli 1789 begonnen met de be-

storming van de Parijse gevangenis de Bastille.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Frans parlement akkoord met economische stimuleringsmaatregelen

Dankzij de comfortabele meerderheid van de conservatieve regeringspartij UMP (Unie voor een Volksbeweging) ging het parlement in juli 2007 akkoord met de voorgestelde economische stimuleringsmaatregelen.

Regering maakt lange werkweken aantrekkelijk

Op 12 juli werd het voorstel aanvaard om de belasting op overwerk op te heffen. De socialistische regering had in 1999 de 35-urige werkweek geïntroduceerd, ook met het doel de economie te stimuleren. Volgens tegenstanders had die maatregel niet gewerkt.
Vanwege de verwachte tegenstand had de minister van Economische Zaken Christine Lagarde het voorstel om het werken op zondag te bevorderen op de valreep teruggetrokken na aangekondigde protesten van de socialisten en de vakbonden.

Belastingplafond verlaagd

Een andere stimuleringsmaatregel, de verlaging van het hoogste belastingtarief tot 50 procent, werd op 14 juli goedgekeurd. De socialisten hadden vergeefs betoogd dat de wet een 'cadeau voor de rijken' was. Ook onder andere parlementsleden, onder wie enkele leden van de UMP, bestond verzet tegen de wet. Het ministerie van Financiën had berekend dat 234.400 belastingplichtigen onder het nieuwe tarief zouden vallen. De kosten van de maatregel werden geraamd op een miljard euro.

JUSTITIE

Rechter ondervraagt ex-president Chirac over corruptieschandaal

Op 19 juli 2007 werd voormalig president Jacques Chirac urenlang als getuige-deskundige gehoord over de fictieve banen van leden van de Vereniging voor de Republiek (RPR) bij de gemeente Parijs ten tijde van zijn burgemeesterschap (1977-1995). Naaste medewerkers van Chirac waren hierover al eerder aan de tand gevoeld. Oud-premier Alain Juppé, een trouwe partijvriend van Chirac en destijds beoogd presidentskandidaat, was in 2004 vanwege zijn betrokkenheid bij het schandaal veroordeeld. Tot voor kort kon Chirac zelf niet worden ondervraagd vanwege zijn presidentiële immuniteit.
Op de dag dat hij moest getuigen, publiceerde Chirac een artikel in dagblad *Le Monde*. Daarin wees hij de rechters er 'omwille van de duidelijkheid' op dat er pas tussen 1988 en 1995 wetgeving over partijfinanciering was gekomen.

Voormalig premier De Villepin aangeklaagd vanwege lastercampagne

Oud-premier Dominique de Villepin werd op 27 juli 2007 aangeklaagd vanwege medeplichtigheid aan de lastercampagne tegen president Nicolas Sarkozy. De zaak speelde drie jaar eerder toen Sarkozy nog minister was en beide partijgenoten van de Unie voor een Volksbeweging (UMP) presidentiële aspiraties hadden. Destijds werd beweerd dat Sarkozy en enkele andere vooraanstaande personen smeergeld hadden ontvangen bij de verkoop van fregatten aan Taiwan in 1991 en het geld hadden gestort op een geheime rekening bij de Luxemburgse bank Clearstream. Volgens generaal Philippe Rondot, een voormalige spion, had De Villepin hem gevraagd een lijst met geheime bankrekeningen te onderzoeken, die achteraf vervalst bleek.
Ook voormalig premier Jean-Pierre Raffarin en de toenmalige minister van Defensie (inmiddels minister van Binnenlandse Zaken) Michèle Alliot-Marie waren in de zaak gehoord. Oud-president Jacques Chirac weigerde mee te werken onder verwijzing naar zijn presidentiële immuniteit.

BUITENLANDSE ZAKEN

Geen spijtbetuiging president Sarkozy tijdens bezoek aan Algerije

De Franse president Nicolas Sarkozy deed tijdens zijn bezoek aan Algerije op 11 juli 2007 een oproep om het verleden te laten rusten. 'Algerije heeft veel geleden, maar dat geldt ook voor de andere partij. Nu moeten we ons op de toekomst richten', aldus Sarkozy. Hij sprak geen spijtbetuiging uit aan het adres van Algerije.
De relatie tussen beide landen was verslechterd nadat het Franse parlement in 2005 een wet had aangenomen die scholen aanspoorde de positieve rol van het Franse kolonialisme in Noord-Afrika te benadrukken. De wet was uiteindelijk ingetrokken, maar de Algerijnse president Abdelaziz Bouteflika eiste erkenning van de misdaden die Frankrijk tijdens de bloedige onafhankelijkheidsstrijd had begaan. De strijd was in 1962 uitgemond in de onafhankelijkheid van Algerije, waarmee een einde kwam aan 132 jaar Frans koloniaal bewind.
Sarkozy zocht toenadering tot het Algerijnse staatsbedrijf voor olie en gas Sonatrach. Hij verklaarde tegenover journalisten dat Bouteflika een volwaardig economisch partnerschap wilde alsmede hulp om het land voor te bereiden op een toekomst waarin de gasvoorraad zou zijn uitgeput.

(Vorige berichten pagina 376/3 e.v. - 2007)

GEORGIË

BINNENLAND

Twee Georgische oppositieleiders doodgeschoten

De leider van een Georgische oppositiepartij, Guela Meladze, werd op 19 april 2007 bij zijn appartement in Tbilisi op straat doodgeschoten. Aanvallers schoten vijf kogels in zijn lichaam, waarvan een in zijn hoofd. Meladze was de leider van de Winnaarpartij, die voornamelijk door oorlogsveteranen en ouderen werd gesteund en voorstander was van democratische hervormingen.
Op 20 mei werd in het centrum van Tbilisi een leider van de oppositie, Goeram Sjaradze (67), neergeschoten. Er werden vijf kogels op hem afgevuurd. Sjaradze overleed ter plaatse. Hij was hoogleraar taalkunde aan de Universiteit van Tbilisi en als leider van de nationalistische beweging Geloof, Vaderland en Taal een fel tegenstander van westerse invloeden in Georgië. Bij de plaats van het delict werd een verdachte aangehouden.

LANDBOUW

Afrikaanse varkenspest ontdekt

Op 8 juni 2007 maakte de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) bekend dat in de varkensstapel van Georgië de zeer dodelijke Afrikaanse var-

kenspest was ontdekt. FAO-medewerker Jan Slingenbergh noemde de ontdekking 'dramatisch', omdat deze ziekte voorheen alleen in Afrika beneden de Sahara voorkwam. De Afrikaanse varkenspest kwam waarschijnlijk via vleesimporten Georgië binnen. De buurlanden van Georgië werden opgeroepen alert te zijn. De ziekte was niet gevaarlijk voor mensen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Europees hof veroordeelt Georgië voor aanvallen op Jehova's getuigen

Op 3 mei 2007 veroordeelde het Europees Hof voor de Rechten van de Mens Georgië voor het straffeloos laten passeren van inbreuken op de godsdienstvrijheid. De uitspraak werd gedaan vanwege aanvallen in het land op Jehova's getuigen.
In oktober 1999 werd een groep Jehova's getuigen tijdens een bijeenkomst in Gldani aangevallen door een groep Georgisch-orthodoxe gelovigen onder leiding van priester Basil Mkalavisjvili (Vader Basil). De aanvallers zwaaiden met orthodoxe kruizen en trapten de Jehova's getuigen. Daarna waren er tot november 2002 nog eens 138 gewelddadige aanvallen op Jehova's getuigen.

MILITAIRE ZAKEN

Russen verlaten basis in Achalkalaki

Als uitvloeisel van een Georgisch-Russisch akkoord uit mei 2006 over het overdragen van twee Russische militaire bases aan Georgië werd op 27 juni 2007 de basis in Achalkalaki als eerste door de Russen verlaten. In 2008 moest Rusland zijn andere basis in Batoemi overdragen. Volgens een overeenkomst uit 1999 hadden Russische militairen hun basis in Goedaoeta in de opstandige regio Abchazië ook al moeten verlaten, maar of dat werkelijk gebeurd was, viel moeilijk te controleren.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Zuid-Ossetië stemt voor onafhankelijkheid

De inwoners van Zuid-Ossetië stemden op 12 november 2006 in een referendum met grote meerderheid voor onafhankelijkheid van Georgië. Volgens verkiezingsfunctionarissen had 95 procent van de 55.000 kiesgerechtigden zijn stem uitgebracht en was 99 procent van de uitgebrachte stemmen voor onafhankelijkheid. Het referendum werd echter internationaal niet erkend.
Het was het tweede referendum van die aard sinds Zuid-Ossetië zich begin jaren negentig van de twintigste eeuw in een korte maar hevige oorlog onttrok aan het centrale gezag van de regering in Tbilisi. De leiders van Zuid-Ossetië, onder wie president Eduard Kokojty, streefden op termijn hereniging na met Noord-Ossetië, dat deel uitmaakte van Rusland. Kokojty was zelf op 12 november als president herkozen.

President installeert voorlopig bestuur

Op 3 mei 2007 installeerde president Michaïl Saakasjvili van Georgië een voorlopig bestuur onder leiding van Dmitri Sanakojev, dat loyaal was aan Tbilisi. Het bestuur zou zich ook gaan bezighouden met het controleren van persoonlijke documenten van Zuid-Ossetiërs. Sanakojev beweerde te zijn gekozen tijdens de regionale verkiezingen van november 2006. Saakasjvili probeerde met dit bestuur de Georgische controle over de opstandige regio terug te winnen. Door het besluit ontstond er dubbelbestuur in Zuid-Ossetië.
Op 11 mei 2007 stelden de autoriteiten van Zuid-Ossetië een blokkade in van de etnisch Georgische dorpen in de regio. In de regio lagen Ossetische en Georgische dorpen als een 'mozaïek' door elkaar.

Sanakojev verklaart zich nader

In een interview met het persbureau *AFP* op 18 juli verklaarde Sanakojev nader waarom hij van een strijder voor de onafhankelijkheid van Zuid-Ossetië veranderde in de vertegenwoordiger van het Georgische bestuur. Sanakojev zei dat de verkiezing van Saakasjvili tot president van Georgië in maart 2004 hem aanspoorde om van het Ossetische naar het Georgische kamp over te stappen: 'Ik ben ervan overtuigd dat de regering haar belofte om Zuid-Ossetië de grootste mate van autonomie te geven binnen Georgië zal nakomen.'
Sanakojevs bestuur was gevestigd in het etnisch Georgische dorp Koerta. Hij erkende dat hij alleen over de etnisch Georgische dorpen de bestuurlijke controle had, dat wil zeggen over ongeveer een derde van de 60.000 inwoners van Zuid-Ossetië. Sanakojev hoopte dat door investeringen in de infrastructuur, waarvoor de Georgische regering omgerekend 7,3 miljoen euro beschikbaar stelde, ook de gewone Zuid-Osseten zich achter zijn bestuur zouden scharen.

Gevechten in Zuid-Ossetië

Op 30 juni 2007 werd gemeld dat drie dagen van gevechten in Zuid-Ossetië verscheidene gewonden hadden opgeleverd. Georgische troepen zouden de hoofdstad Tschinvali en twee dorpen hebben beschoten met mortieren en granaten en ook zouden sluipschutters actief zijn geweest.

Inwoners ontvluchten geweld

Blijkens een reportage van persbureau *AFP* van 1 juli ontvluchtten steeds meer inwoners van Zuid-Ossetië de gewelddaden en de dreiging van nog meer geweld. Het waren zowel etnische Georgiërs als etnische Osseten die huis en haard verlieten. Het was bij de vele wederzijdse beschuldigingen van geweldsincidenten moeilijk uit te maken wie de vijandelijkheden begon, maar de gewone burgers van beide partijen in de regio vonden dat zij onschuldige slachtoffers waren en alleen maar verzoening en vrede wilden.

OVSE: 'Verkiezingen in Abchazië onwettig'

De Spaanse minister van Buitenlandse Zaken Miguel Angel Moratinos, die tevens voorzitter was van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), verklaarde op 7 maart 2007 dat de in Abchazië gehouden verkiezingen onwettig waren. Deze hadden drie dagen eerder in de separatistische republiek plaatsgevonden, voor een parlement van 35 zetels.

Georgische studenten vrijgelaten in Abchazië

Op 4 mei 2007 liet de opstandige regio Abchazië drie Georgische studenten na ruim twee maanden gevangenschap vrij. De drie waren naar Abchazië gekomen om etnische Georgiërs op te roepen de lokale verkiezingen te boycotten.

Georgië wil Russische bedrijven in Abchazië aanpakken

De internationale banktegoeden van Russi-

sche bedrijven die in de opstandige regio Abchazië actief waren, moeten worden bevroren. Deze wens werd op 6 juli 2007 uitgesproken door de regering van Georgië, die de Russische bedrijven ervan beschuldigde op illegale manier bezittingen van Georgiërs te hebben ingenomen en 'supporters van terrorisme' (dat wil zeggen van Abchazische opstandelingen) te zijn. Volgens de Georgische minister van Vluchtelingenzaken Georgi Cheviasjvili ging het om ruim dertig Abchazische bedrijven die in het bezit zouden zijn van Russische bedrijven en staatsinstellingen, waaronder de ministeries van Defensie, Energie en Landbouw en twee provinciebesturen.

Premier Abchazië gewond bij aanslag

Op 9 juli 2007 werd de premier van de opstandige regio Abchazië, Aleksandr Ankvab, licht gewond bij een aanslag. Zijn auto kwam onder vuur toen hij op weg was naar de hoofdstad Soechoemi. Onduidelijk was of de schoten werden afgevuurd vanuit een geweer of door een granaatwerper. De onderzoeksrechters noemden de aanslag 'een terroristische daad'.
De president van Abchazië, Sergej Bagapsj, koppelde het gebeuren aan de strijd tegen de misdaad in de republiek. De Georgische minister van Buitenlandse Zaken Gela Bezjoeasjvili zag in de aanslag een nieuw bewijs dat Abchazië bestuurlijk 'een zwart gat op het grondgebied van Europa' was.

BUITENLANDSE ZAKEN

Rusland kondigt sancties af tegen Georgië

Rusland kondigde op 2 oktober 2006 sancties af tegen Georgië. Ministeries in Moskou lieten weten dat alle verbindingen via de lucht, weg, spoor, zee en post met Georgië met ingang van 3 oktober zouden worden verbroken. Daarmee zou waarschijnlijk aan de Georgische economie een zware slag worden toegebracht, aangezien het land voor zijn economie in belangrijke mate afhankelijk was van de export naar het buurland Rusland. Korte tijd later werd ook de Russische ambassadeur uit Tbilisi teruggeroepen.
De spanningen tussen de twee landen konden niet los gezien worden van de grote irritatie die er in Moskou heerste over de prowesterse koers van de Georgische regering onder president Michail Saakasjvili. Sinds hij in 2003 door de zogeheten Rozenrevolutie aan de macht was gekomen, had Saakasjvili te kennen gegeven het lidmaatschap van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) en de Europese Unie (EU) voor zijn land na te streven. De irritatie was echter wederzijds omdat Georgië Rusland de steun zeer kwalijk nam die het verleende aan de twee separatistische Georgische provincies Zuid-Ossetië en Abchazië. De regering in Tbilisi had begin jaren negentig van de twintigste eeuw de feitelijke controle over de twee gebieden verloren.

'Lijsten van Georgische kinderen in Moskou aangelegd'

In de daarop volgende dagen zette de Russische politie 132 Georgiërs die ervan werden beschuldigd illegaal in Rusland te verblijven, het land uit. Andere Georgiërs in Rusland klaagden over arrestaties en intimidatie door de politie. Op 6 oktober kwam het bericht dat de politie in Moskou een aantal scholen had benaderd met het verzoek lijsten op te stellen van kinderen met Georgische achternamen. De bedoeling zou zijn op die manier Georgische illegalen in Moskou op te sporen. De actie werd door sommige autoriteiten in Moskou ontkend, maar door anderen juist bevestigd.

Russische ambassadeur terug

Op 23 januari 2007 was de Russische ambassadeur Vjatsjeslav Kovalenko weer voor het eerst terug op zijn post in de Russische ambassade in Tbilisi. Hij sprak zich voor de Russische televisie uit voor een verbetering van de onderlinge betrekkingen.

Georgië beschuldigt Rusland van beschieting van dorpen

Georgië uitte op 12 maart de beschuldiging dat Russische gevechtshelikopters dorpen in de Kodorikloof hadden beschoten. Dat was het enige deel van de regio Abchazië binnen Georgië dat feitelijk onder controle van de regering in Tbilisi was. Georgische functionarissen zeiden dat twee helikopters raketten hadden afgevuurd op de Georgische dorpjes Adzjara en Tsjchalta in het bovenste deel van de Kodorikloof, die door Georgië Opper-Abchazië werd genoemd. Beide dorpen zouden ook vanaf Abchazisch grondgebied onder vuur genomen zijn.
Rusland ontkende het incident. De Georgische minister van Binnenlandse Zaken Vano Merabisjvili zei dat hij opdracht had gegeven aan Georgische troepen te reageren, mocht er weer zo'n aanval plaatsvinden.

Saakasjvili: 'Georgië overwint Russisch handelsembargo'

President Saakasjvili zei op 15 maart in zijn jaarlijkse rede tot het parlement en de natie dat Georgië de Russische handelsboycot goed had doorstaan en dat de totale buitenlandse handel in 2006 zelfs met 40 procent was toegenomen tot 5 miljard dollar. De boycot was in maart 2006 afgekondigd en betrof met name wijn en mineraalwater. Volgens Rusland gebeurde dat om hygiënische redenen, maar volgens Georgië was de boycot een straf voor zijn pro-westerse regeringsbeleid. Daarop volgde in de herfst het totaal verbreken van de verbindingen door Rusland.
Saakasjvili uitte in zijn toespraak kritiek op de aanwezigheid van Russische militairen als vredesmacht in Zuid-Ossetië en Abchazië. Ook sprak hij opnieuw de wens uit dat Georgië tot de NAVO zou toetreden.
Op 14 mei 2007 berekende de Georgische Centrale Bank de kosten van de Russische boycot op 100 miljoen dollar (ca. 73 miljoen euro).

Weer Russische visa verstrekt

In september 2006 was Rusland gestopt met het verlenen van visa aan Georgiërs, nadat Georgië een groep Russische officieren had gearresteerd op beschuldiging van spionage. Op 29 mei 2007 ging Rusland om 'humanitaire redenen' weer visa verstrekken aan Georgiërs die familieleden in Rusland wilden bezoeken. Het besluit werd gezien als een ontlasting van de gespannen relaties tussen de twee landen.
Het herstel van de visumverstrekking werd op 19 juli verder uitgebreid. Vanaf die dag konden Georgiërs ook voor studie, werk en zaken doen een visum voor Rusland aanvragen. Verder was de verstrekking van toeristenvisa voor Georgiërs die naar Rusland wilden 'in beraad genomen'.

Georgië blokkeert Russische toetreding tot Wereldhandelsorganisatie

Het lukte Georgische en Russische onder-

handelaars op 31 mei niet om een overeenkomst te sluiten over de toetreding van Rusland tot de Wereldhandelsorganisatie. Georgië blokkeerde zo'n toetreding, omdat het geen controle zou krijgen over de douaneposten in de opstandige regio's Abchazië en Zuid-Ossetië.

Georgië onaangenaam getroffen door resolutie Verenigde Naties

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties nam op 13 oktober 2006 een resolutie aan waarin Georgië werd opgeroepen troepen terug te trekken uit de Kodorikloof, die deel uitmaakte van de separatistische enclave Abchazië. De resolutie was een tegenvaller voor president Michail Saakasjvili, die zich doorgaans gesteund wist door de VN. Die steun kon Tbilisi goed gebruiken, nu het gewikkeld was in een venijnig dispuut met Moskou, dat was begonnen met de arrestatie van vier Russische officieren wegens spionage en tot een Russische economische boycot van Georgië had geleid. Over een eerdere en soortgelijke VN-resolutie in september die door Rusland was opgesteld, hadden de Verenigde Staten in de Veiligheidsraad hun veto uitgesproken. De laatste VN-resolutie vroeg de regering in Tbilisi 'extra troepen' uit de Kodorikloof terug te trekken. Georgische functionarissen meenden echter dat er van 'extra troepen' geen sprake was en dat terugtrekking daarom niet nodig was.

Gazprom sluit contracten met Georgië over levering gas in 2007

Het Russische gasbedrijf Gazprom liet op 22 december 2006 weten dat er contracten waren gesloten met de regering van Georgië over de levering per 1 januari 2007 van aardgas voor de prijs van 235 dollar (ca. 170 euro) per duizend kubieke meter. Die prijs was aanzienlijk hoger dan de oude van 110 dollar. Volgens Moskou was die conform de marktprijs, maar de Georgische premier Zoerab Nogajdeli sprak van een prijs die 'niet commercieel' was maar een 'politiek ultimatum'. Hij voegde er aan toe dat zijn land bezig was ook contracten voor gasleveranties met Azerbeidzjan af te sluiten.

'Uranium uit Georgië was geschikt voor aanmaak kernwapens'

Igor Sjkaboera, plaatsvervangend directeur van het Russische Bochvar-Instituut voor Anorganisch Materiaal, bevestigde op 26 januari 2007 dat een zending uranium uit Georgië geschikt was voor de aanmaak van kernwapens. Georgische autoriteiten zouden uranium in beslag hebben genomen bij een politieoperatie, waarna een deel ervan voor onderzoek naar Moskou was gestuurd. Volgens Russische persbureaus was de hoeveelheid uranium die was opgestuurd te klein om de precieze herkomst ervan vast te stellen.
De uitspraak van Sjkaboera was de eerste reactie van een met name genoemde Russische functionaris op verklaringen uit Georgië dat het in 2006 een Rus had gearresteerd die probeerde voor wapens geschikt uranium te verkopen aan een agent die zich voordeed als een rijke buitenlandse koper. Het voorval onderstreepte nog eens de zorgen die er bestonden over de veiligheid van Russische nucleaire installaties.

Stoffelijk overschot van ex-president Georgië gevonden in Tsjetsjenië

De stoffelijke resten van de voormalige president van Georgië Zviad Gamsachoerdia, die in januari 1992 door een volksopstand zijn positie had verloren en een jaar later onder mysterieuze omstandigheden overleed, werden op 3 maart 2007 in de Tsjetsjeense hoofdstad Grozny in Rusland opgegraven. Dat verklaarde zijn zoon.

De weduwe van Gamsachoerdia had destijds verklaard dat haar man in Georgië zelfmoord had gepleegd, nadat hij was omsingeld door troepen die loyaal waren aan zijn opvolger Eduard Sjevardnadze. Anderen beweerden dat hij was doodgeschoten of vermoord. Na Gamsachoerdia's dood was zijn lichaam naar Tsjetsjenië gebracht.

Aantal Georgische troepen in Irak verdubbeld

De Georgische ambassade in Washington liet op 9 maart 2007 weten dat president Michail Saakasjvili voornemens was de omvang van de troepenmacht van Georgië in Irak ruim te verdubbelen, van 859 naar meer dan 2.000. De troepen zouden er zeker voor een jaar blijven.
Diverse andere landen die de Amerikaanse operaties in Irak steunden, hadden hun troepen helemaal teruggetrokken of hun aantal verminderd. De Georgische regering streefde nauwe betrekkingen met de Verenigde Staten na en zag het besluit als een gebaar van vriendschap en verantwoordelijkheid.
Op 8 juni ging het parlement van Georgië akkoord met het voorstel van Saakasjvili.

Veiligheidsraad Verenigde Naties verlengt mandaat van missie in Georgië

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties stemde op 13 april 2007 unaniem in met een verlenging van de VN-missie in Georgië voor zes maanden en ondersteunde de voorgestelde vertrouwenwekkende maatregelen in het conflict tussen Georgië en de separatistische regio Abchazië. Het mandaat liep op 15 april af en werd tot 15 oktober verlengd. De missie, bekend onder de naam United Nations Observer Mission in Georgia (UNOMIG), bestond uit 121 militaire waarnemers en 12 politieofficieren.

(Vorige berichten pagina 591/2 e.v. - 2006)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Brandaanslagen treffen Duitse doelen in Griekenland

In de Noord-Griekse stad Thessaloniki en in de hoofdstad Athene vonden op 8 juni 2007 vijf brandaanslagen plaats op Duitse doelen. Doelwit waren onder meer een geldautomaat van een Lidl-supermarkt, een winkelpui van een filiaal van Miele, auto's van het merk Mercedes en een Duitse schoolbus. Gezien de Duitse herkomst van de getroffen objecten, ging de politie ervan uit dat de aanvallen in verband stonden met de bijeenkomst van leiders van de rijke, geïndustrialiseerde staten – de G8-top. Deze werd diezelfde week gehouden in het Duitse Heiligendamm en ging met veel protesten en grootschalige rellen gepaard. Niemand had de verantwoordelijkheid voor de brandaanslagen in Griekenland opgeëist.

NATUUR EN MILIEU

Hittegolf en grote branden teisteren Griekenland

Vanaf 27 juni 2007 werden in enkele dagen tijd vanuit meer dan 300 plaatsen in Grie-

kenland grote branden gemeld. Deze konden zich snel uitbreiden door de harde wind en volgden op een negen dagen durende hittegolf met temperaturen van boven de 40 graden. In het meetstation van de Akropolis werd op 26 juni de hoogste temperatuur in 110 jaar tijd gemeten, namelijk 44,8 graden. Er werden honderden brandweerlieden ingezet alsmede vliegtuigen die omvangrijke hoeveelheden water inzetten om de branden te blussen.

Griekenland riep op 31 juli de noodtoestand uit op eilandengroep de Cycladen. In totaal waren toen door de branden veertien mensen om het leven gekomen.

JUSTITIE

25 jaar cel voor anarchistische bankrover

Een Atheense rechtbank veroordeelde op 17 juli 2007 Iannis Dimitrakis tot 25 jaar gevangenisstraf wegens een gewapende overval, poging tot doodslag en lidmaatschap van een criminele organisatie. Tijdens het proces gaf Dimitrakis toe dat hij betrokken was bij de bankoverval in Athene, maar hij rechtvaardigde dit met zijn anarchistische opvattingen. In de maanden voorafgaande aan de veroordeling hielden groepen jongeren uit solidariteit met Dimitrakis een aantal demonstraties in Griekenland.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Amnesty: Griekenland schiet tekort in aanpak mensenhandel

Mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) deed op 12 juni 2007 een oproep aan Griekenland om meer werk te maken van de bestrijding van mensenhandel. Daartoe zou de politie beter moeten worden opgeleid en zouden hiaten in de wetgeving moeten worden weggenomen teneinde de slachtoffers van mensenhandel beter te kunnen identificeren. Het ging vooral om buitenlandse vrouwen die gedwongen werden om als danseres te werken in clubs of de prostitutie in te gaan. Zij durfden veelal geen aangifte te doen uit onzekerheid of zij beschermd zouden worden tegen mogelijke strafmaatregelen van de daders. Het vertrouwen in het justitiële systeem was te klein om er vanuit te kunnen gaan dat deze vervolgd zouden worden, aldus AI.

Politie in Athene beschuldigd van mishandeling

Halverwege juni 2007 zorgde een tien minuten durende televisievertoning van delen van een video voor veel opschudding, omdat er op te zien was hoe twee arrestanten door de politie werden geslagen en tevens gedwongen werden elkaar uit te schelden en te slaan.

Het ging om twee tasjesdieven die afkomstig waren uit Albanië en Kazachstan. De gebeurtenissen hadden in september 2006 plaatsgevonden op het politiebureau van het centrale plein Omónia in Athene en waren op video opgenomen door een aantal agenten van politie. Vijf politiemannen waren inmiddels op non-actief gesteld.

Hoewel de zaak de publiciteit haalde door het spectaculaire karakter ervan, kwamen mishandelingen van vooral immigranten en Roma veel vaker voor. Griekenland was daarvoor verscheidene keren veroordeeld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Mensenrechtenorganisaties hadden vooral de straffeloosheid bij dergelijke vergrijpen aan de kaak gesteld en daarnaast gewezen op de overvolle Griekse gevangenissen die excessen in de hand werkten.

EUROPESE UNIE

Griekenland uit gevarenzone EU-norm begrotingstekort

Eurocommissaris van Financiën Joaquin Almunia verklaarde op 5 juni 2007 dat Griekenland niet langer hoefde te vrezen voor sancties in verband met overtreding van de regels van de Europese Unie inzake het toegestane begrotingstekort. Dat bedroeg 3 procent van het bbp, maar in Griekenland lag dat in 2005 nog op 5,5 procent. Een jaar later was dat percentage echter gedaald naar 2,6 procent. De belangrijkste oorzaak van de afname lag in eenmalige regeringsmaatregelen en in de groei van de economie, die had geleid tot meer belastinginkomsten.

Griekenland bleef wel kampen met een hoge staatsschuld, namelijk 108,5 procent van het bbp. Dat was ver verwijderd van de EU-norm van 60 procent, maar het was wel gestaag aan het dalen.

(Vorige berichten pagina 319/2 e.v. - 2007)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Algemeen rookverbod in Engeland

Per 1 juli 2007 werd het in Engeland verboden om in publieke gebouwen te roken. Engeland was het laatste deel van het Verenigd Koninkrijk dat een algemeen rookverbod invoerde. In april was dat al gebeurd in Wales en Noord-Ierland en in maart 2006 in Schotland.

Recordneerslag in Engeland en Wales

De Britse meteorologische dienst maakte op 26 juli 2007 bekend dat Engeland en Wales de natste zomer sinds 1766 doormaakten. Sinds mei 2007 was er al 38,7 cm neerslag gevallen. Op 26 juli nam de angst voor verdere overstromingen van de Theems in de benedenloop af door een stabilisatie van het waterpeil.
Gezien de ernst van de schade overwoog de regering om de slachtoffers dit jaar de gelegenheid te geven om op een later tijdstip belasting te betalen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Meer dan 320.000 migranten uit nieuwe EU-lidstaten in 2006

Op 24 juli 2007 maakte het ministerie van Arbeid bekend dat het percentage migranten uit de nieuwe lidstaten van de Europese Unie in 2006 met 16 procent was gestegen tot 321.000. Van hen waren er 223.000 afkomstig uit Polen.
Volgens de conservatieve oppositie nam het aantal nieuwe migranten verontrustende vormen aan. Ze maakte zich dan ook zorgen over de druk die daarvan uitging op de Britse arbeidsmarkt.

JUSTITIE

Lange celstraffen voor Londense cyberjihadisten

Voor het eerst in de geschiedenis van Groot-Brittannië werden op 5 juli 2007 drie radicale moslims tot jarenlange celstraffen veroordeeld omdat ze via het internet hadden opgeroepen tot terroristische aanslagen in het westen. De drie studenten hadden web-

sites opgezet en onderhielden daarmee contacten met sympathisanten. Op een van deze websites bespraken ze een plan voor een aanslag met een autobom op een Amerikaanse marinebasis.

Overige veroordelingen

Eveneens op 5 juli werd in een afzonderlijke rechtszaak een inwoner van Bolton veroordeeld voor het in bezit hebben van verdacht materiaal. In zijn computer had men documenten gevonden waarin onder meer vliegvelden werden aangeduid als mogelijke doelwitten van een terreuraanslag.
Op 17 juli werd Yassin Nassari schuldig bevonden aan het in bezit hebben van terroristische documenten. Hij werd veroordeeld tot 3,5 jaar gevangenisstraf. De Londenaar werd in 2006 op het vliegveld Luton gearresteerd nadat op de harddisk van zijn computer informatie was gevonden waarmee het mogelijk was om raketten te maken. Nassari bleef echter volhouden dat hij niet van de aanwezigheid van deze verdachte documenten op zijn computer op de hoogte was, laat staan dat hij plannen had om een dergelijk wapen te maken. Hij zou zijn computer namelijk een tijd hebben uitgeleend.

Een Britse rechtbank veroordeelde op 27 juli vijf islamitische studenten voor het verzamelen van informatie met een terroristisch oogmerk. Op hun computers had de politie onder andere handleidingen gevonden voor het maken van bommen. De vijf, 19 tot 21 jaar oud, kregen celstraffen opgelegd variërend van twee jaar jeugddetentie tot drie jaar gevangenisstraf.

Levenslange gevangenisstraffen voor mislukte aanslag Londen 2005

Vier mannen die verantwoordelijk werden geacht voor de mislukte aanslag op het Londense openbaar vervoer in juli 2005 werden op 11 juli 2007 veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. Er waren zes verdachten; de zaak tegen de twee anderen werd aangehouden.

Allen ontkenden schuld. Volgens hen waren de gebruikte bommen blindgangers en hun actie zou alleen bedoeld zijn om te protesteren tegen de Irak-oorlog. Uit politieonderzoek bleek echter dat de bommen gewoon werkten en af hadden kunnen gaan.

MILITAIRE ZAKEN

Britse militaire basis voor Amerikaans raketschild

De Britse minister van Defensie maakte op 26 juli 2007 bekend dat Groot-Brittannië een luchtmachtbasis ter beschikking stelde aan de Verenigde Staten als onderdeel van hun raketschild. De basis in Noord-Engeland zou worden uitgerust met geavanceerde communicatieapparatuur die satellietgegevens kon verwerken over raketten die werden afgeschoten richting het westen.

NOORD-IERLAND

Duizenden protestanten lopen vreedzaam Oranjemars

De jaarlijkse Oranjemars verliep op 12 juli 2007 vreedzaam. In het verleden leidde deze stoet regelmatig tot gewelddadigheden wanneer de protestanten door katholieke wijken wilden lopen. Hieraan kwam nu een einde, naar werd aangenomen vanwege het afstand doen door het (katholieke) Ierse Republikeinse Leger van de gewapende strijd en de ontwapening van deze organisatie in 2005.

Einde aanwezigheid Brits leger in Noord-Ierland

Het Britse leger maakte op 31 juli 2007, met de terugtrekking van de laatste Britse soldaten uit Noord-Ierland, formeel een einde aan de langstlopende militaire operatie in de Britse geschiedenis. In de praktijk patrouilleerden er al twee jaar geen Britse soldaten meer in de straten van Belfast. Vanaf 1 augustus zou de veiligheid daar weer onder verantwoordelijkheid van de plaatselijke politie vallen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Ontvoerders laten Britse journalist Alan Johnston vrij

Na 114 dagen gegijzeld te zijn geweest werd BBC-verslaggever Allan Johnston op 4 juli 2007 in Gazastad vrijgelaten door zijn ontvoerders. Johnston werd op 12 maart ontvoerd door de Dogmush clan, een al-Qaida-achtige organisatie die Johnston op verschillende locaties vasthield. Woordvoerders van de Palestijnse organisatie Hamas, die een cruciale rol speelde bij de vrijlating, ontkenden dat er losgeld was betaald. De ontvoerders zouden zich bij een fatwa van een hoge geestelijke in Gaza hebben neergelegd en de journalist daarom hebben vrijgelaten.
Op de persconferentie na afloop van de gijzeling zei Allan Johnston dat hij erg opgelucht was dat er aan zijn lange gevangenschap een einde was gekomen. Hij zei niet mishandeld te zijn, maar wel verscheidene keren met de dood te zijn bedreigd. Johnston werd daarna naar Jeruzalem gebracht en reisde vandaar terug naar Groot-Brittannië. Hij had het langst vastgezeten van alle journalisten die in de Gazastrook waren ontvoerd.

Russisch-Britse betrekkingen verslechterd door moord op inlichtingenofficier

De Brits-Russische betrekkingen raakten op 17 juli 2007 verder bekoeld na de uitzetting van vier Russische diplomaten uit Groot-Brittannië en de aankondiging van een beperking van de visumverlening aan Russische ambtenaren. Deze maatregelen werden door de regering van premier Gordon Brown genomen omdat Rusland bleef weigeren om Andrej Lugovoj, de hoofdverdachte van de moord in november 2006 op inlichtingenofficier Aleksander Litvinenko, aan Groot-Brittannië uit te leveren. Het slachtoffer zelf had op zijn sterfbed beweerd dat de Russische president Vladimir Poetin opdrachtgever van de moord was geweest.
Volgens de Britse minister van Buitenlandse Zaken David Miliband was het een proportionele actie, maar Rusland reageerde woedend. De woordvoerder van het Russische ministerie van Buitenlandse Zaken Michail Kamynin omschreef de Britse houding bovendien als immoreel en meende dat Groot-Brittannië kunstmatig de russofobie wilde aanwakkeren en de zaak-Litvinenko politiseerde.
Rusland liet op 18 juli weten dat het met een gepast antwoord op de Britse maatregel zou komen. Algemeen werd verwacht dat het drie Britse diplomaten zou uitwijzen en er werd met enige zorg afgewacht of Rusland ter vergelding ook sancties zou opleggen die de economische relaties tussen beide landen zouden kunnen schaden. Op 19 juli bleek echter dat dat niet het geval was. Wel wees Rusland vier Britse diplomaten uit, zette het de samenwerking met Groot-Brittannië op het gebied van terrorismebestrij-

ding stop en kondigde het aan strenger op te treden bij het verlenen van visa aan Britse ambtenaren. Volgens Kamynin ging het hier om doelgerichte en uitgebalanceerde maatregelen. Hieraan voegde hij toe dat de Britse regering zelf de keus had gemaakt om de relaties met Rusland te verslechteren en dat het aan Londen was hoe lang de crisis nog zou duren. Minister Miliband reageerde door te stellen dat de Russische tegenmaatregel onrechtvaardig was en herhaalde de eis van uitlevering van Lugovoj aan Groot-Brittannië.
Het hoofd van het Russische Openbaar Ministerie, Aleksander Zvyagintsev, reageerde op 23 juli verontwaardigd op de Britse kritiek inzake Moskou's weigering om Lugovoj uit te leveren. Het OM deed het Brits onderzoek naar de moord af als inhoudsloos en gepolitiseerd. Hij voegde hier aan toe dat het de Britten in het kader van het uitleveringsverzoek gewoon niet gelukt was om met voldoende overtuigend bewijs tegen Lugovoj te komen.
Lugovoj deelde de mening van Zvyagintsev. Hij voegde er bovendien aan toe dat de Britse beschuldigingen aan zijn adres alleen bedoeld waren om de aandacht af te leiden van mogelijke betrokkenheid van Britse spionnen bij de moord op Litvinenko.

Londen: moord verijdeld op miljardair Berezovski

Op 19 juli 2007 maakte de Britse politie bekend dat ze op 21 juni een Russische man had gearresteerd die ervan werd verdacht een moord te beramen op de Russische miljardair Boris Berezovski. De man werd echter na twee dagen wegens gebrek aan bewijs uitgewezen en op een vlucht terug naar Rusland gezet. De Russische ambassadeur Joeri Fedotov verklaarde in een reactie enkel dat Berezovski wel vaker met wilde verhalen kwam.

(Vorige berichten pagina 378/3 e.v. - 2007)

IERLAND

BINNENLAND

Derde regering onder premier Bertie Ahern gevormd

Bertie Ahern werd op 14 juni 2007 door het Ierse parlement opnieuw verkozen als premier. Hij werd daarmee de tweede politicus in de Ierse geschiedenis die gedurende drie opeenvolgende termijnen minister-president was. Ahern's partij Fianna Fáil (FF) was bij de parlementsverkiezingen van 24 mei opnieuw de grootste geworden.
Ahern vormde een brede coalitieregering met de Groene Partij (CG), de Progressieve Democraten (PD) en vier onafhankelijke parlementsleden. Hij verbaasde velen met deze samenstelling aangezien de CG en de PD in het verleden regelmatig lijnrecht tegenover elkaar stonden. Het was tevens de eerste keer dat de CG in de regering kwam. Onder haar invloed zou het milieu in de komende regeerperiode een meer prominente rol gaan spelen. Daarnaast beloofde Ahern dat hij meer nadruk zou leggen op binnenlandse en economische kwesties.

Samenstelling regering Ierland (14 juni 2007)

Premier
Bertie AHERN
Vice-premier, tevens belast met Financiën
Brian COWEN

Ministers:
Buitenlandse Zaken
Dermot AHERN
Communicatie, Energie en Natuurlijke Hulpbronnen
Eamon RYAN
Defensie
Willie O'DEA
Gemeenschaps-, Plattelands- en Ierse Zaken
Éamon Ó CUÍV
Gezondheidszorg en Kinderen
Mary HARNEY
Kunst, Sport en Toerisme
Séamus BRENNAN
Landbouw, Visserij en Voedsel
Mary COUGHLAN
Milieu, Erfgoed en Lokaal Bestuur
John GORMLEY
Ondernemingen, Handel en Werkgelegenheid
Micheál MARTIN
Onderwijs en Wetenschap
Mary HANAFIN
Rechtvaardigheid, Gelijkstelling en Wetshervorming
Brian LENIHAN
Sociale en Familiezaken
Martin CULLEN
Transport en Vloot
Noel DEMPSEY

Gouverneur Centrale Bank
John HURLEY

Eerste negroïde burgemeester in Ierland

De gemeente Portlaoise verkoos op 28 juni 2007 Rotimi Adebari tot nieuwe burgemeester. De voormalige asielzoeker werd daarmee tevens de eerste negroïde burgemeester in de geschiedenis van Ierland. In een persverklaring liet hij weten dat hij erg vereerd was met zijn verkiezing en stipte hij aan dat Ierland niet alleen een hartelijk land was, maar ook een land met gelijke kansen voor iedereen. Adebari vluchtte in 2000 met zijn echtgenote en twee kinderen van Nigeria naar Ierland. Hij behaalde vervolgens een master-graad interculturele studies aan de universiteit van Dublin. In 2004 werd hij raadslid in Portlaoise en hield hij zich vooral bezig met het coördineren van integratieprojecten voor immigranten.

Leider van coalitiepartij wordt lobbyist

De leider van de Progressieve Democraten (PD), Tom Parlon, maakte op 10 juli 2007 bekend dat hij de nationale politiek zou verlaten voor een positie als lobbyist in de bouwsector. Hij was tot juni 2007 als onderminister van Openbare Werken verantwoordelijk voor het toekennen van miljoenencontracten aan bouwbedrijven voor openbare gebouwen zoals scholen. In zijn nieuwe functie als directeur van de Construction Industry Federation (CIF) zou hij juist de bouwbedrijven vertegenwoordigen. Deze carrièrestap werd door de oppositie als onethisch bestempeld. Gezien de overlappingen tussen beide functies liet Tom Parlon weten dat hij geen vertrouwelijke overheidsinformatie zou gebruiken in zijn nieuwe functie. De oppositie vond deze verklaring ongeloofwaardig. Zij benadrukte dan ook de noodzaak van een nieuwe wet die ervoor moest zorgen dat ambtenaren pas twaalf maanden na het einde van hun dienstverband een functie als lobbyist mochten aannemen.

Recordgroei Ierse bevolking

Met meer dan twee keer zo veel geboorten als sterfgevallen en een immigratieoverschot kende de Ierse bevolking in 2006 de grootste bevolkingsgroei sinds 1982, zo bleek uit cijfers van het Centraal Bureau voor Statistiek (CSO) van 31 juli 2007.
Volgens het CSO was de toename van de bevolking te danken aan de lange periode van sterke economische groei in Ierland. Hierdoor bleven steeds meer jonge Ieren in hun eigen land wonen en vestigden er zich veel immigranten. Tevens was er in 2006 sprake

van een toename van het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd en steeg het vruchtbaarheidscijfer tot 1,9 kind per vrouw.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bank of Ireland: Ieren behoren tot 's werelds rijkste mensen

De Bank of Ireland publiceerde op 30 juli 2007 haar jaarlijkse rapport *Wealth of the Nation*. Hierin stond dat dankzij de exceptionele waardestijging van vastgoed en de hoge spaarrente de Ieren gemiddeld genomen de rijkste mensen van Europa waren. Dit was onder andere terug te zien in de toename van het aantal miljonairs in 2006 met 10 procent en de waardevermeerdering met 19 procent van het bezit van de Ieren. Bovendien zetten de Ieren 14 procent van hun besteedbaar inkomen op hun spaarrekeningen en waren zij daarmee de grootste spaarders van Europa.
Een kritische kanttekening in het rapport was de constatering dat de afgelopen dertien jaar van economische groei, beter bekend als de 'Celtic Tiger', vooral ten goede was gekomen aan de rijkere Ieren. Slechts 1 procent van de Ierse bevolking had 20 procent van de welvaart in handen. Bijgevolg was een relatief scheve verdeling van de rijkdom ontstaan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Veel nieuwe arbeidsplaatsen door buitenlandse investeringen in 2006

Het Industriële Ontwikkelingsbureau (IDA) publiceerde op 27 juni 2007 haar jaarverslag over de Ierse economie. Volgens voorzitter John Dunne leverden buitenlandse investeringen anno 2006 nog steeds een belangrijke bijdrage aan de hervorming en groei van de Ierse economie. Hij staafde deze uitspraak met het feit dat er in 2006 11.846 nieuwe banen in Ierland waren gecreëerd door directe buitenlandse investeringen. Er waren dat jaar in totaal 135.500 mensen bij buitenlandse bedrijven in dienst, een stijging van 3 procent ten opzichte van 2005.
Ierland was al geruime tijd in trek bij buitenlandse bedrijven als vestigingsgebied. Dat hing samen met de centrale geografische ligging en het lage belastingtarief van 12,5 procent voor bedrijven.

(Vorige berichten pagina322/1 e.v. - 2007)

NEDERLAND

BINNENLAND

Politieke partijen evalueren tegenvallende verkiezingsresultaten

Met als directe aanleiding de tegenvallende resultaten bij de Gemeenteraads- en/of Kamerverkiezingen van 2006 hielden drie politieke partijen in juni en juli 2007 een evaluatie van de gemaakte fouten. Bij zowel de Partij van de Arbeid (PvdA) als de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) was bovendien sprake van interne problemen die door twee commissies in kaart werden gebracht. Een commissie van GroenLinks (GL) blikte wat meer eensgezind terug op het verlies bij de verkiezingen.

PvdA: leiderschapscrisis en onduidelijke identiteit

De problemen binnen de PvdA waren op 25 april naar buiten gekomen, toen Michiel van Hulten, sinds december 2005 partijvoorzitter, zijn aftreden bekendmaakte. Hij was campagneleider bij de voor de PvdA succesvol verlopen gemeenteraadsverkiezingen van 2006, maar ook bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in november, toen de partij negen zetels verloor. Critici verweten hem een te politieke en eigenzinnige opstelling. Daarop trad ook de rest van het bestuur af en er werd een interim-bestuur aangesteld onder leiding van Van Hultens voorganger Ruud Koole.
Op 1 juni 2007 presenteerde een commissie onder leiding van de Tilburgse burgemeester Ruud Vreeman een rapport met de titel *De scherven opgeveegd*, waarin de verkiezingsnederlaag werd geweten aan een onduidelijke partijidentiteit, een tekortschietende regie en een chaotisch verlopen campagne. Ook partijleider Wouter Bos werd bekritiseerd: hij had mediamissers gemaakt, het verschil met andere partijen onvoldoende duidelijk weten te maken en zich teveel op de vlakte gehouden over coalitievoorkeuren.
De commissie stelde echter dat er niet alleen sprake was van een leiderschapscrisis, maar dat de partij ook leed onder een gebrek aan inhoudelijke vernieuwing op gebieden als de verzorgingsstaat, de verhouding tussen oude en nieuwe Nederlanders en het milieu. De PvdA had zich teveel vervreemd van de vakbonden en het maatschappelijk middenveld en zag haar vaste aanhang vertrekken naar de belangrijkste linkse concurrent, de zeer sterk groeiende Socialistische Partij (SP).

VVD: individuele ambities in toom houden

In het rapport *Kiezen voor een nieuw liberaal elan*, dat een commissie onder leiding van oud-minister Sybilla Dekker op 13 juni presenteerde, werd gepleit voor een versterking van de positie van de partijvoorzitter om sluimerende ambities en deloyaal gedrag tegen te gaan. Daarmee doelde ze vooral op de openlijk uitgevochten leiderschapsstrijd tussen partijleider Mark Rutte en diens verslagen tegenkandidate, voormalig minister Rita Verdonk.
De partij had zich volgens de commissie laten gijzelen door de ambities van Verdonk en het partijbestuur had, uit angst voor electoraal verlies en een mogelijke scheuring, niet ingegrepen. Dit werd overigens mede verklaard door het gebrek aan waardering van het hoofdbestuur voor het grote aantal voorkeurstemmen dat bij de Kamerverkiezingen op de gewezen minister was uitgebracht. Omdat het bestuur zich voor Rutte's kandidatuur had uitgesproken, wekte dit de indruk van partijdigheid. Dit had er toe geleid dat Verdonk op een persconferentie de leiding van de VVD claimde. Daarnaast was er kritiek op Rutte die de partij inhoudelijk niet zichtbaar wist te maken op de voor haar belangrijke thema's en onvoldoende de positieve resultaten van de hervormingen uit de laatste kabinetten met de VVD had benadrukt.

GroenLinks: opgesloten in de marge

GroenLinks heeft zich bij de Kamerverkiezingen laten opsluiten in de marge en heeft op andere thema's dan milieu geen grote groepen kiezers voor zich weten te winnen. De partij heeft zich bovendien te snel buitenspel gezet tijdens de kabinetsformatie door al voor het begin van de gesprekken in de eerste informatieronde af te haken. Dat concludeerde een commissie onder leiding van Bram van Ojik in het rapport *Scoren in de linkerbovenhoek*, dat op 4 juli werd gepresenteerd.
In het rapport werd de derde verkiezingsnederlaag op rij geëvalueerd: de partij ging in de Tweede Kamer achteruit van 8 naar 7 ze-

tels. Hoewel er intern kritiek was geweest op de opvattingen van lijsttrekker Femke Halsema – ze zou zich teveel in liberale zin hebben uitgesproken – werd zij niet verantwoordelijk gesteld voor de tegenvallende resultaten. Ze had de verwachtingen waargemaakt en zich scherp in debatten geweerd. Haar politiek leiderschap werd dan ook niet in twijfel getrokken.

Buurtrenovatie heeft slechts beperkte invloed op daling criminaliteit

Uit een op 3 juli 2007 gepresenteerd rapport van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) bleek dat de sloop en herbouw van woningen weliswaar de woonkwaliteit verbeterde, maar niet veel invloed had op het niveau van criminaliteit. De leefbaarheid en veiligheid in de betreffende buurten ging er maar weinig op vooruit. De vervanging van de gesloopte, goedkope huurwoningen door dure koopwoningen sorteerde weinig effect, omdat het om relatief kleine aantallen woningen ging. Nieuwe en oude bewoners bleken ook niet altijd even goed met elkaar te mengen, hetgeen als belangrijk voor de leefbaarheid werd beschouwd.
Het SCP verrichtte het onderzoek in de dertig grootste Nederlandse gemeenten over de periode 1995-2005 en vergeleek buurten waar renovatie had plaatsgevonden met die waar dat niet het geval was. De sloop en nieuwbouw vond vooral plaats in wijken in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Het rapport, met de titel *Aandacht voor de wijk*, werd aangeboden aan minister Ella Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie. Zij was verantwoordelijk voor de plannen van het kabinet om in een veertigtal 'aandachtswijken' de leefbaarheid te vergroten.

Oud-minister Pieter Kooijmans benoemd tot minister van Staat

De Nederlandse ministerraad besloot op 13 juli 2007 om voormalig minister Pieter Kooijmans (74) te benoemen tot minister van Staat, een eretitel voor het leven. Kooijmans, oorspronkelijk lid van de Anti-Revolutionaire Partij (ARP) en later van het Christen-Democratisch Appèl (CDA), was van 1973 tot 1977 staatssecretaris van Buitenlandse Zaken en later (1993-1994) minister op hetzelfde departement. Van 1997 tot 2006 was hij rechter bij het Internationaal Gerechtshof te Den Haag. Daarnaast was hij tussen 1965 en 1973 hoogleraar internationaal recht en Europees recht aan de Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam en later (1978-1992, 1995-1997) aan de Universiteit Leiden (UL).
Ministers van Staat konden door de koningin om advies worden gevraagd, bijvoorbeeld bij kabinetsformaties of ingewikkelde staatsrechtelijke kwesties. De titel werd, behalve door Kooijmans, gedragen door de voormalige politici Edzo Toxopeus (1985), Max van der Stoel (1991), Ruud Lubbers (1995), Hans van Mierlo (1998), Frits Korthals Altes (2001), Jos van Kemenade (2002), Wim Kok (2003) en Hans van den Broek (2005).

Rotterdam sluit coffeeshops in de buurt van scholen

De gemeenteraad van Rotterdam ging op 13 juli 2007 akkoord met het voorstel van burgemeester Ivo Opstelten om 27 van de 62 coffeeshops in de stad te sluiten. Het ging om verkooppunten van cannabis die gesitueerd waren in de buurt van scholen. Daarmee was Rotterdam de eerste stad die voldeed aan de wens van het kabinet om coffeeshops te weren uit de omgeving van instellingen voor voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. De sluiting zou op 1 januari 2008 ingaan.
Het voorstel werd aangenomen met een meerderheid van 25 tegen 18 stemmen. Opvallend was dat zowel de grootste coalitiefractie de Partij van de Arbeid (PvdA) – uitgezonderd raadslid Ronald Motta – als coalitiepartij GroenLinks (GL) voor het voorstel stemden. Deze partijen stonden altijd bekend om hun liberale opvattingen over softdrugsgebruik. De ommezwaai van de sociaal-democraten kwam hen op verwijten te staan van andere partijen, zoals van de één na grootste partij in de raad, Leefbaar Rotterdam (LR). De partij verweet hen dan ook 'verraad aan dertig jaar gedoogbeleid'. LR vreesde dat de maatregel, bedoeld om softdrugsgebruik onder jongeren te ontmoedigen, een averechts effect zou hebben omdat zij zich nu zouden richten op illegale straatverkopers die tevens harddrugs aanboden.

Kappen van bos bij Schinveld was onrechtmatig

Het ministerie van Defensie heeft in januari 2006 onrechtmatig gehandeld door het kappen van zes hectare bos in het Limburgse Schinveld, gemeente Onderbanken. De eveneens geplande kap van nog eens veertien hectare moet worden afgeblazen. Toenmalig minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), Sybilla Dekker, heeft dan ook ten onrechte toestemming gegeven voor het afzagen van bomen in het betreffende gebied. Dat oordeelde de Raad van State op 18 juli 2007, in een beroepsprocedure die was aangespannen door de gemeente Onderbanken en de actiegroep Stop awacs.
Stop awacs was de voortzetting van een groep die was gevormd door inwoners uit Onderbanken en omstreken, die zich verzette tegen de overlast door overvliegende Awacs-radarvliegtuigen van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie vanuit de nabijgelegen Duitse militaire basis Geilenkirchen. Het ging daarbij om de gevreesde geluidsoverlast, milieuverontreiniging en de aantasting van het natuurschoon. Activisten van Groenfront! bezetten destijds het bosgebied en de voltallige gemeenteraad van Onderbanken – met uitzondering van burgemeester Jos Zuidgeest – sprak zich uit tegen de bomenkap.
Volgens de Raad van State was minister Dekker niet bevoegd tot een zogeheten NIMBY-besluit, dat betrekking had op het grootste deel van het te kappen bosgebied. Deze procedure, waarvan de naam was ontleend aan de Engelse uitdrukking Not In My Backyard, maakte het mogelijk om plannen door te zetten tegen de wil van een gemeente in. De noodzaak daartoe bestond volgens de Raad echter niet omdat niet aannemelijk was gemaakt dat de bomenkap op korte termijn noodzakelijk was. Deze sprak voorts van 'onzorgvuldige voorbereiding' en een 'niet deugdelijke motivatie' van het besluit: er was onvoldoende rekening gehouden met de ingebrachte bezwaren.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Koopkracht Nederlandse huishoudens stijgt weer

Voor het eerst sinds jaren is de koopkracht van Nederlandse huishoudens weer gestegen, zo bleek uit gegevens die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) op 17 juli 2007 bekendmaakte. De toename bedroeg in 2006 netto – gecorrigeerd voor inflatie – bijna 4 procent, terwijl er in 2005 nog sprake was van een daling met 0,6 procent. Daarmee zette de in 2004 ingezette econo-

mische opleving zich vertraagd door in het beschikbare privé-inkomen.
Volgens het CBS was de koopkrachtverbetering vooral te danken aan de groei van de werkgelegenheid en de hogere inkomsten van kleine zelfstandigen. Het aantal banen was pas in 2006 duidelijk gaan toenemen, nadat er eerst sprake was geweest van 'baanloze economische groei'. De huishoudens gebruikten de inkomensstijging vooral voor meer uitgaven: de consumptie steeg in 2006 met 2,6 procent. Er werd echter ook meer gespaard, want de spaargelden van de huishoudens namen dat jaar toe met 11 miljard euro. Voor 2007 en 2008 verwachtte het CBS dat zowel economische groei als werkgelegenheid in stijgende lijn zouden blijven, zodat de privé-koopkracht opnieuw kon toenemen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Energiebedrijven moeten uiterlijk in 2011 activiteiten splitsen

Op voorstel van minister Maria van der Hoeven van Economische Zaken besloot het Nederlandse kabinet op 13 juli 2007 om energiebedrijven te verplichten vanaf 1 juli 2008 de splitsing van hun activiteiten door te voeren en deze uiterlijk op 1 januari 2011 te hebben voltooid. Aanvankelijk wilde de minister, met steun van de Tweede Kamer, de doorvoering van de splitsing vervroegen naar 1 augustus 2007. Nadat de Eerste Kamer echter had aangedrongen op uitstel, koos zij voor een latere datum.
Het besluit betekende dat de energiebedrijven, die nu nog in handen waren van gemeenten en provincies, gesplitst zouden worden in een publieke en een commerciële tak. De netwerken bleven in overheidshanden, terwijl productie en levering van energie werden ondergebracht bij commerciële bedrijven en geprivatiseerd konden worden. Er werd mee beoogd de markttoegang voor nieuwe aanbieders te vergemakkelijken, met als gevolg meer concurrentie en lagere tarieven.

JUSTITIE

Schipholbrand: behalve brandstichter gaat iedereen vrijuit

Ruim anderhalf jaar na de brand in het Detentie- en Uitzendcentrum Schiphol-Oost op 27 oktober 2005 namen rechterlijke macht en Openbaar Ministerie een tweetal beslissingen omtrent de aansprakelijkheid van enkele betrokkenen. Bij de brand kwamen destijds elf gedetineerden, onder anderen uitgeprocedeerde asielzoekers, om het leven en vielen er vijftien gewonden. Nadat de Onderzoeksraad voor Veiligheid op 21 september 2006 haar voor de overheid vernietigende conclusies had gepubliceerd, waren de formeel verantwoordelijke ministers Piet Hein Donner en Sybilla Dekker afgetreden.

Drie jaar cel voor brandstichting

Op 15 juni 2007 veroordeelde de rechtbank in Haarlem de twintigjarige Libiër Ahmed al-J. tot drie jaar gevangenisstraf voor zijn aandeel in de brand. Het OM had in mei vijf jaar tegen hem geëist. De verdachte werd schuldig bevonden aan opzettelijke brandstichting. Ahmed al-J. had verklaard dat de brand per ongeluk was ontstaan nadat hij een sigarettenpeuk had weggegooid in zijn cel in de K-vleugel van het cellencomplex. Hij dacht dat de peuk al gedoofd was.

Geen verdere vervolgingen

Op 4 juli maakte het OM op een persconferentie bekend dat het geen vervolging zou instellen tegen de voormalige directeur van het cellencomplex, Arend de Korte. Dat gold ook voor twee bewaarders. Bovendien zouden geen van de betrokken instanties – de brandweer, de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), de Rijksgebouwendienst (RGD), de gemeente Haarlemmermeer en de Staat – vervolgd worden.
Eduard Damman, advocaat van Ahmed al-J., verklaarde dat het OM met de beslissing alleen zijn cliënt te laten veroordelen en de overige betrokkenen niet verder te vervolgen 'de beerput' te snel wilde sluiten en dat zijn cliënt daartoe als 'blikvanger' had gediend. Ook anderen moesten zijns inziens verantwoording afleggen.

Mink K. vrijgesproken van moord op hasjhandelaar

De rechtbank in Rotterdam sprak op 20 juli 2007 Robert Mink Kok – hij werd meestal aangeduid als Mink K., maar had geen bezwaar tegen vermelding van zijn volledige naam – vrij van de moord op hasjhandelaar Jaap van der Heijden. Deze kwam in 1993 om het leven toen een bom explodeerde die aan de deur van zijn woning was bevestigd. Ook medeverdachte Rusty R. werd vrijgesproken. Kok, die werd gezien als een van de leidende figuren in de Amsterdamse onderwereld, was begin 2005 in zijn cel gearresteerd waar hij vastzat wegens wapenhandel. De rechtbank achtte de getuigenverklaringen geen afdoende bewijs voor de aanklacht dat Kok opdracht had gegeven tot de moord. Hij werd overigens wel veroordeeld tot vier maanden met aftrek van voorarrest wegens het bezit van valse documenten. Het Openbaar Ministerie kondigde hoger beroep aan.

GEZONDHEID EN ZORG

Forse toename van aantal chronisch zieken verwacht

Het op 26 juli 2007 verschenen onderzoek *Vergrijzing en toekomstige ziektelast* van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) voorspelde een aanzienlijke toename van het aantal chronisch zieken in de komende twintig jaar. Belangrijkste oorzaken waren volgens het instituut ongezonde leefstijl en vergrijzing. Het onderzoek werd verricht in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).
De toename zou zich vooral uiten in het veel grotere aantal mensen met suikerziekte, welke behalve door de vergrijzing vooral werd veroorzaakt door een van de gevolgen van een ongezonde leefstijl, namelijk overgewicht. Het RIVM verwachtte dat het aantal diabetespatiënten in 2025 met meer dan 70 procent zou zijn toegenomen en zou uitkomen op minstens 940.000 mensen. Overgewicht was in Nederland, maar ook elders, een groeiend probleem dat zich in toenemende mate onder kinderen manifesteerde. Van de jongens tot vijftien jaar was 14 procent en van de meisjes 17 procent te zwaar.
Een andere chronische ziekte die als gevolg van de vergrijzing veel meer zou voorkomen, was osteoporose (botontkalking) die vooral ouderen trof. In 2025 zou het aantal mensen met osteoporose naar verwachting met 350.000 zijn toegenomen tot 1,2 miljoen, een stijging van ongeveer 40 procent.
Bij ziekten die in verband staan met roken was er over de laatste decennia verschil tussen mannen (die minder waren gaan roken) en vrouwen (die dat meer waren gaan doen). Als gevolg daarvan zou de stijging van het aantal mannen met longkanker of

een chronisch obstructieve longziekte (COPD) minder zijn dan in het verleden. Zo zou zich in 2025 een stijging met 12 procent hebben afgetekend van het aantal mannen met een COPD. Bij vrouwen was er daarentegen sprake van een snellere stijging tot ruim 30 procent meer dan het bestaande aantal. In 2025 werd een aantal van 540.000 mensen met deze longziekten verwacht.
Tenslotte werd uitgegaan van een stijging met ongeveer 40 procent van het aantal gevallen van hart- en vaatziekten. Het RIVM voorzag een stijging met 40 procent van het aantal mannen dat een hartinfarct zou krijgen, tegen 34 procent meer vrouwen.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Prijzen

Internationale Emmy

Een reportage over Amerikaanse soldaten in Afghanistan van televisieprogramma *Nova* won op 25 september 2006 de Internationale Emmy voor langlopende nieuwsverslaggeving. Deze werd toegekend voor de reportage *Op jacht naar de Talibaan* door verslaggever Tom Kleijn en cameraman Joris Hentenaar.

Persprijs

Arjen Schreuder, redacteur van dagblad *NRC-Handelsblad,* kreeg op 9 oktober de jaarlijkse persprijs van het Platform Nederlandse Luchtvaart (PNL) overhandigd door toenmalig minister Karla Peijs van Verkeer en Waterstaat. De prijs kreeg Schreuder voor een reeks kritische artikelen over de luchtvaart.

Dagbladprijs

De prijs voor de Nederlandse Dagbladjournalistiek 2006 (4.500 euro) werd op 6 december uitgereikt aan de journalisten Loes de Fauwe en Arthur van Amerongen voor hun serie 'Kasbah Amsterdam' in dagblad *Het Parool.* Daarin gaven zij een beeld van de Marokkaanse gemeenschap in Amsterdam.

Clara Meijer-Wichmann Penning

De Liga voor de Rechten van de Mens en de organisatie J'Accuse kenden op 10 december – de Dag van de Rechten van de Mens – aan twee Amsterdamse agenten de Clara Meijer-Wichmann Penning toe. Zij werkten als zedencontroleurs op de Amsterdamse Wallen. In oktober 2005 hadden zij het functioneren van de Jeugd- en Zedenpolitie aan de kaak gesteld in het artikel 'Slavenhandel op de Wallen' in NRC-Handelsblad.

Nipkowschijven

De Ere Zilveren Nipkowschijf van de Nederlandse radio- en tv-critici ging in 2007 naar Sonja Barend en Ellen Blazer voor hun televisie-oeuvre gedurende veertig jaar.
De Zilveren Nipkowschijf werd toegekend aan de dertiendelige documentaireserie *Sporen uit het Oosten* waarin Rob Hof tijdens een treinreis in talloze landen gesprekken voerde met de plaatselijke bevolking.
De internetsite van het televisieprogramma *Tegenlicht* van omroepvereniging *VPRO* kreeg de Zilveren Prichettprijs, een onderscheiding voor de beste omroepwebsite.

Machiavelliprijs

Aan columnist Jan Blokker (80) werd op 24 januari 2007 de Machiavelliprijs 2006 voor publieke communicatie uitgereikt. Hij kreeg deze voor zijn gehele oeuvre als dagbladcolumnist omdat hij er generaties lang in was geslaagd de Nederlandse samenleving een spiegel voor te houden. Blokker, door de jury aangeduid als 'de koning der columnisten', schreef sinds 2006 voor *NRC-Handelsblad.* Daarvoor voor de *Volkskrant.*

Eurekaprijs

Wetenschapsjournalist voor onder meer dagblad *de Volkskrant,* Hans van Maanen (56), kreeg op 22 mei de Eurekaprijs (12.500 euro) van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek voor zijn werk op het terrein van wetenschapscommunicatie. Hij had volgens de jury wetenschappelijke onderwerpen toegankelijk weten te maken voor een breed publiek.

Anne Vondelingprijs

Op 5 juni maakte de jury van de Anne Vondelingprijs bekend dat de onderscheiding dat jaar ging naar de columnist Jerôme Heldring (89). De jury stelde dat Heldring, die schreef voor NRC-Handelsblad, 'een intellectueel en een generalist [is] die voor zijn columns put uit zijn fenomenale geheugen'. De prijs werd jaarlijks toegekend aan een of meer auteurs die blijk gaven van een kritische visie op de politiek en die op heldere wijze en met goed taalgebruik politieke problemen toegankelijk wisten te maken. Aan de prijs was een bedrag van 2.500 euro verbonden.

Astronomieprijs

De astronoom Ed van den Heuvel (66) kreeg op 24 november 2006 de penning van het Genootschap ter bevordering van Natuur-, Genees- en Heelkunde uitgereikt. In het verleden was de prestigieuze prijs van het sinds 1790 bestaande genootschap onder meer toegekend aan de vermaarde natuurkundigen Albert Einstein (1879-1955), Heike Kamerlingh Onnes (1853-1926), Hendrik Lorentz (1853-1928) en Johannes Diderik van der Waals (1837-1923). Van den Heuvel werd bekend door zijn onderzoek op het gebied van ontstaan en evolutie van sterren, in het bijzonder neutronensterren en zwarte gaten in dubbelsterren. In 1970 werd hij benoemd tot hoogleraar sterrenkunde aan de Vrije Universiteit te Brussel (VUB) en in 1974 tot hoogleraar sterrenkunde aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Zijn liefde voor de sterrenkunde uitte hij in publiekslezingen en als medeoprichter van het Artis Planetarium. Zijn verdienste lag voorts onder meer in zijn 31 jaar durende directeurschap van het sterrenkundig instituut in Amsterdam, het Anton Pannekoek-instituut. Dat instituut was genoemd naar sterrenkundige Anton Pannekoek (1873-1960).
Van den Heuvel werd in 1994 onderscheiden met het eredoctoraat van de Katholieke Universiteit Leuven, kreeg in 1995 de Spinozaprijs en in 2002 de Descartesprijs van de Europese Unie. Sinds 1982 was hij lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen.

Spinoza-prijzen

Op 4 juni 2007 werden aan vier onderzoekers de jaarlijkse Spinozaprijzen toegekend. De in Ierland geboren juriste Deirdre Curtin (47) uit Utrecht werd onderscheiden in haar hoedanigheid van expert op het gebied van Europees recht, met het accent op openheid van bestuur. De als historicus opgeleide archeoloog Wil Roebroeks (52) uit Leiden had in 2006 internationaal aandacht getrokken met zijn onconventionele theorie dat de menselijke voorouder Homo erectus

niet in Afrika maar in Azië kon zijn ontstaan. De Wageningse insectenkundige Marcel Dicke (49) deed onderzoek naar chemische communicatie tussen planten en insecten. De Delftse quantum-natuurkundige Leo Kouwenhoven (43) speelde een vooraanstaande rol in het onderzoek naar een supersnelle computer op quantummechanische basis.
Opvallend was dat twee van de vier onderscheidingen niet naar bètawetenschappers gingen: doorgaans vielen de Descartes-prijzen toe aan onderzoekers uit de natuurwetenschappen. De prijzen werden sinds 1995 toegekend door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek. Er waren naar eigen inzicht te besteden onderzoekspremies van 1,5 miljoen euro aan de onderscheidingen verbonden.

(Vorige berichten pagina 382/1 - 2007)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Internetaanvallen op critici Kremlin

Oppositiepartijen en onafhankelijke media in Rusland zeiden op 1 juli 2007 dat er talrijke internetaanvallen werden uitgevoerd op hun websites. Hoewel er geen bewijzen voorhanden waren, meenden de organisaties dat het Kremlin de hand had in de internetaanvallen. Zij deden sterk denken aan de aanvallen die plaatsvonden op overheidswebsites in Estland in april en mei toen er een geschil was met Rusland over de verplaatsing van een sovjetoorlogsmonument in de Estse hoofdstad Tallinn. De organisaties die het slachtoffer waren van de aanvallen varieerden van liberale democraten tot ultranationalisten. Zij meenden dat hun tegenstanders hun het leven zuur probeerden te maken in het zicht van de parlementsverkiezingen in december 2007 en de presidentsverkiezingen in maart 2008.

Kasjanov uit coalitie van oppositie

Ex-premier Michail Kasjanov stapte op 4 juli 2007 uit de oppositiebeweging het Andere Rusland. De beweging was een coalitie van diverse oppositiegroepen die vooral werden verenigd door hun afkeer van president Vladimir Poetin. Kasjanov, leider van de Volksdemocratische Unie, had gehoopt namens het Andere Rusland te kunnen kandideren bij de presidentsverkiezingen van maart 2008. De leiders van de beweging onder wie ex-schaakkampioen Gari Kasparov, wilden echter pas eind 2007 tot een besluit over hun kandidaat komen.

Loezjkov begint aan vijfde ambtstermijn

De burgemeester van Moskou, Joeri Loezjkov, begon op 6 juli 2007 aan zijn vijfde ambtstermijn. Loezjkov was al vijftien jaar burgemeester en was in juni door president Vladimir Poetin opnieuw kandidaat gesteld. Critici van Loezjkov hekelden vooral de volkomen ondoorzichtige manier waarop hij de controle over miljardenprojecten in de stad naar zich toe trok.

Staatsbedrijf voor nucleaire industrie

Rusland zette op 9 juli 2007 een nieuw staatsbedrijf op dat de hele kernenergiesector zou gaan beheren. Nucleair onderzoek zou eronder vallen, maar ook de uraniumwinning, de bouw en het beheer van kerncentrales, afvalopslag en de export van kernenergiecentrales. Het eigendom van het nieuwe bedrijf Atomenergoprom zou voor honderd procent in staatshanden komen. President Vladimir Poetin had in april 2007 al een presidentieel decreet ondertekend dat de oprichting van een dergelijk bedrijf gelastte. Rusland beschikte over 31 reactoren en tien kernenergiecentrales, die zestien of zeventien procent van zijn elektriciteit leverden. Het hoofd van het Federale Bureau voor Atoomenergie, Sergej Kirijenko, werd de leider van het nieuwe bedrijf.

Stalin populair bij de jeugd

Een groot deel van de Russische jeugd had een positief oordeel over de vroegere dictator Jozef Stalin. Dat bleek op 26 juli 2007 uit een opiniepeiling van het Joeri Levada Centrum. Op de vraag of Stalin een wijze leider was, antwoordde de helft van de 1802 ondervraagden, tussen de zestien en negentien jaar oud, bevestigend. Vijfenvijftig procent vond dat de dictator meer goed dan slecht had gedaan en zesenveertig procent ontkende dat hij een wrede tiran was. De slachtoffers van het terreurbewind van Stalin (1879-1953) lopen in de miljoenen. Velen werden zonder vorm van proces geëxecuteerd, anderen kwamen in de strafkampen – de Goelag – terecht, die ook vele dodelijke slachtoffers eisten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gazprom krijgt eigen leger

Het gasbedrijf Gazprom zou de beschikking krijgen over eigen gewapende eenheden ter beveiliging van zijn gaspijpleidingen. Een wetsvoorstel van die strekking nam een van de kamers van het Russische parlement, de Staatsdoema, op 4 juli 2007 aan met 341 stemmen vóór bij een zetelaantal van 450. Ook het olietransportbedrijf Transneft zou eigen gewapende eenheden krijgen. De gewapende eenheden van de beide door de Russische staat beheerste bedrijven zouden de beschikking mogen hebben over meer en betere wapens dan particuliere bewakingsbedrijven en zouden meer vrijheid krijgen om die wapens te gebruiken. De wet stelde geen beperking aan het aantal beveiligingsmedewerkers van Gazprom en Transneft. Gazprom was in de Russische economie een belangrijk bedrijf. Het had 430.000 werknemers, controleerde enkele van de belangrijkste media, bezat 's lands derde bank en had een stevige greep op de gasexport.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement keurt begroting voor drie jaar goed

De Federatieraad, de hogere kamer van het parlement, stemde op 11 juli 2007 met 145 tegen 4 stemmen en één onthouding in met een staatsbegroting voor drie jaar. Daarin werd voorzien in een lichte daling van de olieprijs en een stijging van de uitgaven met vijfentwintig procent tegen 2010, onder meer door een sterke toename van de sociale uitgaven en die voor defensie. De defensie-uitgaven zouden tegen 2010 met vijfentwintig procent stijgen van 1,03 triljoen roebel (rond 29 miljard euro) naar 1,29 triljoen roebel (rond 37 miljard euro). De Russische schatkist had de voorgaande jaren vele extra inkomsten binnengekregen door de hoge olieprijzen.

JUSTITIE

Openbaar ministerie stelt onderzoek in tegen prominent advocaat

Boris Koeznetsov, een prominent advocaat

die het afluisteren van zijn cliënt door de federale veiligheidsdienst FSB bij de rechter had aangevochten, was Rusland ontvlucht. Op 17 juli 2007 werd bekend dat het openbaar ministerie een strafrechtelijk onderzoek tegen hem was begonnen, omdat hij staatsgeheimen openbaar zou hebben gemaakt. Koeznetsov had bewijzen van het afluisteren door de FSB aan het Constitutioneel Hof overgedragen. Zijn cliënt, Levon Tsjachmachtsjan, was in februari gearresteerd op verdenking van het aannemen van een steekpenning van omgerekend rond 220.000 euro.
Advocaten in politiek gevoelige zaken kwamen in Rusland steeds vaker onder druk te staan van justitie en de FSB.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Russische musea missen 160.000 kunstvoorwerpen

Meer dan 160.000 kunstvoorwerpen waren in de voorgaande tachtig jaar uit Russische musea verdwenen. Dat stelde vice-premier Dmitri Medvedev op 23 juli 2007 op basis van een inventarisatie die was uitgevoerd. In Rusland werden vele musea vooral sinds het einde van de Sovjet-Unie in 1991 bijzonder slecht bewaakt. Medvedev zei dat er onderzoek was gedaan bij vijfhonderd musea met in totaal 20 miljoen voorwerpen, een kwart van het totale Russische museumbezit.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Stille tocht tegen racisme in Moskou

In Moskou hielden enkele tientallen Kaukasiërs op 13 juli een stille tocht naar het gebouw van het parket om te protesteren tegen toenemend racisme en nationalisme in Rusland. Daartegen werd volgens hen door de overheid te weinig opgetreden. Volgens de niet-gouvernementele organisatie Sova kwamen bij racistische incidenten in 2006 54 mensen om het leven.

BUITENLANDSE ZAKEN

Sotsji krijgt Olympische Winterspelen 2014

De Russische stad Sotsji aan de Zwarte Zee kreeg de Olympische Winterspelen voor 2014 toegewezen, zo werd op 5 juli 2007 bekend. Dat werd door het Internationaal Olympisch Comité in Guatemala-Stad besloten. De badplaats Sotsji versloeg in de tweede en beslissende stemronde de Zuid-Koreaanse stad Pyeongchang met een verschil van vier stemmen: 51 tegen 47.

Gorbatsjov: 'VS maken grote strategische fouten'

De voormalige sovjetleider Michail Gorbatsjov zei op 27 juli 2007 tijdens een persconferentie dat de schuld voor de slechte betrekkingen van dat moment tussen Rusland en het Westen bij de Verenigde Staten lag. Washington had volgens hem enorme fouten gemaakt die de wereld in een periode van 'onrust op wereldschaal' hadden gestort. Gorbatsjov, aan wie in 1990 de Nobelprijs voor de vrede was toegekend, was van mening dat het beleid van de Verenigde Staten van de voorgaande jaren had geleid tot 'unilateraal optreden en oorlogen', die Gorbatsjov als 'grote strategische fouten' beschouwde.

Europees Hof gelast schadevergoeding aan Tsjetsjenen

Het Europese Hof voor de Mensenrechten gelastte op 26 juli 2007 de Russische regering een schadevergoeding te betalen gelijk aan ongeveer 143.000 euro aan de familieleden van elf Tsjetsjeense burgers die door Russische soldaten in 2000 waren gedood. Her hof oordeelde dat de Russische overheid niets had ondernomen om de massamoord op minstens vijftig burgers die in het dorpje Novye Aldi had plaatsgevonden, strafrechtelijk te vervolgen. Het hof had in de voorgaande maanden meer dan tien uitspraken gedaan tegen het Russische overheidsoptreden in Tsjetsjenië. Ongeveer tweehonderd zaken waren nog in behandeling.

(Vorige berichten pagina 386/3 - 2007)

SPANJE

BINNENLAND

Spaanse premier belooft subsidie voor elke nieuwgeborene

Premier José Luis Rodríquez Zapatero kondigde op 3 juli 2007 aan dat Spaanse families voortaan voor elke nieuwgeborene 3.400 euro subsidie van de overheid zouden krijgen. Op deze manier hoopte de Spaanse regering dat het aantal kinderen per gezin zou toenemen om de huidige economische groei in het vergrijzende Spanje te kunnen continueren.

BASKISCHE KWESTIE

ETA beëindigt wapenstilstand

De Spaanse regering van premier José Luis Rodríquez Zapatero had zich sinds haar aantreden in 2004 als een van de belangrijkste doelen gesteld om een einde te maken aan het al bijna veertig jaar durende conflict tussen de Baskische afscheidingsbeweging ETA en de Spaanse staat. Drie maanden nadat de beweging in maart 2006 een wapenstilstand had afgekondigd, bleek de regering bereid tot onderhandelingen – dit zeer tegen de zin van de conservatieve oppositie. Nadat echter in december 2006 in een parkeergarage van de luchthaven van Madrid een bom was ontploft die aan twee mensen het leven kostte – volgens de ETA onbedoeld – waren de mogelijkheden tot onderhandelen feitelijk al voorbij.
Op 7 mei 2007 verbood het Hooggerechtshof kandidaten namens Batasuna, de politieke tak van de ETA, om deel te nemen aan de lokale verkiezingen die op 27 mei plaatsvonden. Vóór deze uitspraak had de ETA de regering al gewaarschuwd voor de gevolgen van uitsluiting van Baskische separatisten van de verkiezingen. Dit werd algemeen gezien als een aankondiging van nieuwe gewapende acties, ook al hield de ETA vol dat de wapenstilstand nog steeds van kracht was. Op 5 juni kwam daar echter een einde aan door een officiële verklaring van de afscheidingsbeweging. De ETA legde de verantwoordelijkheid bij premier Zapatero, onder meer omdat de arrestaties en berechtingen van ETA-leden gewoon doorgingen terwijl de gesprekken gaande waren.

Spaanse overheid stelt zich harder op

Na de ETA-aankondiging van 5 juni werd des te meer duidelijk dat de overheid voor een hardere lijn had gekozen.
Op 6 juni werd ETA-lid José Ignacio de Juana Chaos, die eerder al een straf had uitgezeten wegens 25 moordaanslagen, gevangen gezet nadat hij in een ziekenhuis van San Sebastián was hersteld van een honger-

Spanje

staking. Daartoe was hij overgegaan vanwege een nieuwe veroordeling wegens het dreigen met terreur in enkele artikelen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken besloot dat hij de resterende straf niet uit mocht zitten onder huisarrest.
Vanwege een veroordeling voor terrorisme werd Arnaldo Otegi, leider van Batasuna en voormalig onderhandelaar met de regering, op 8 juni vastgezet. De Spaanse politie had hem die dag in San Sebastián gearresteerd om een straf van vijftien maanden uit te zitten die hem in april 2006 was opgelegd. Hij had in 2003 een toespraak gehouden waarin hij de dood, 25 jaar eerder, herdacht van een Baskische militant.

Regering en oppositie vormen één front

Op 11 juni besloten premier Zapatero en Mariano Rajoy, leider van de oppositionele Volkspartij (PP), hun geschillen bij te leggen. Omdat de regering niet meer onderhandelde met de ETA, bleek nu toenadering tussen regering en oppositie mogelijk. Rajoy verklaarde de regering te zullen steunen zolang deze zich richtte op het bestrijden van de ETA zonder nog te onderhandelen. Zapatero sloot daarbij aan met de opmerking een breed pact van politieke partijen te willen vormen dat gezamenlijk de ETA tegemoet kon treden.
Zapatero ontmoette voorts op 20 juni de president van Baskenland, Juan José Ibarretxe. Ook dit gesprek was er op gericht een breed front tegen de ETA te vormen.

Spaanse politie vindt explosieven

De Spaanse politie trof op 21 juni in een auto 130 kilo explosieven aan, op een autoweg in de plaats Ayamonte nabij de Portugese grens. Ze werden direct in verband gebracht met de ETA, omdat in de auto ook documenten werden gevonden die verband hielden met de afscheidingsbeweging. De explosieven bestonden uit 115 kilo ammoniumnitraat en 15 kilo aluminiumpoeder. De vondst werd gezien als een mogelijk teken van hernieuwde gewapende acties tegen de door toeristen bezochte zuidelijke gebieden van Spanje.

Arrestaties kosten ETA groot deel actieve top

Op 11 juli werden in Bordeaux twee leden van de ETA gearresteerd. Hiermee kwam het totaal aantal arrestaties sinds begin juli op acht. Een groot deel van de arrestanten waren twintigers. Deze relatief jonge leeftijd wees mogelijk op de toenemende moeilijkheden van de Baskische separatisten om zich te organiseren. De Spaanse en Franse politie gingen er dan ook van uit dat hiermee de ETA een belangrijk deel van haar actieve top verloren had.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Laagste Spaanse werkloosheidscijfer sinds 29 jaar

Het Spaanse Bureau voor de Statistiek (INE) publiceerde op 27 juli 2007 de werkloosheidscijfers over het tweede kwartaal van het jaar. Hieruit bleek dat, ondanks een afname van de groei in de bouwsector, de werkloosheid in deze periode verder was gedaald tot 7,95 procent en daarmee het laagste was sinds 29 jaar. Spaanse functionarissen schreven dit lage cijfer toe aan de sterke groei in zowel de industriële als de dienstensector.

NATUUR EN MILIEU

Duizenden mensen ontvluchten bosbranden op Canarische eilanden

Grand Canaria en Tenerife hadden in de zomermaanden van 2007 te kampen met de zwaarste bosbranden in tien jaar tijd. Als gevolg daarvan hadden de Spaanse autoriteiten tot 31 juli al meer dan twaalfduizend mensen geëvacueerd. Het vuur had volgens de regionale regering tot dusver twintigduizend hectare land op Grand Canaria en vijftienduizend hectare op Tenerife in de as gelegd.
De oorzaak van de hevige branden moest niet alleen gezocht worden in de hittegolven die Zuidoost-Europa teisterden, want er was ook sprake van opzettelijke brandstichting. Op 28 juli had de politie een boswachter gearresteerd die bekende dat hij de brand op Grand Canaria had aangestoken uit onvrede over de stopzetting van zijn contract.

De Spaanse premier José Luis Rodríquez Zapatero kondigde aan dat hij op 1 augustus een bezoek zou brengen aan het getroffen gebied om zijn medeleven te tonen en om de ernst van de situatie verder te bepalen.

Turkije

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Spanje beschuldigd van falende bescherming van rechten migrantenkinderen

Human Rights Watch (HRW) beschuldigde op 26 juli 2007 Spanje van een slechte behandeling van Afrikaanse migrantenkinderen in opvangkampen op de Canarische eilanden. Hier zouden meer dan 900 Marokkaanse en Senegalese kinderen in afwachting van hun uitzetting in op gevangenissen lijkende ruimten verblijven. De regering van de Canarische eilanden bestempelde in een reactie het rapport als onzorgvuldig. Ze benadrukte dat er volgens haar eigen onderzoek geen bewijs was voor dergelijke misstanden. De Spaanse nationale regering onthield zich van commentaar.

BUITENLANDSE ZAKEN

Zes leden Unifil-vredesmacht in Libanon omgekomen

Zes leden van de Spaanse troepenmacht in Libanon kwamen op 24 juni 2007 door een aanslag om het leven, tijdens een patrouille op de weg van Marjayoun naar Khiam – twee plaatsen in het zuiden van het land. Drie van de zes mannen waren van Colombiaanse afkomst. Ook raakten twee Spanjaarden gewond. De verantwoordelijkheid voor de aanval werd niet opgeëist. De bijna 1.100 man sterke troepenmacht van Spanje, die was gelegerd in het zuidoosten van Libanon bij de grens met Israël, maakte deel uit van de VN-vredesmacht Unifil (United Nations Interim Force In Lebanon).
De zes omgekomenen, in de leeftijd van 18 tot 21 jaar, werden op 26 juni ter aarde besteld tijdens een officiële ceremonie. Deze werd onder meer bijgewoond door kroonprins Felipe, prinses Letizia, premier Zapatero en verscheidene politieke leiders.

(Vorige berichten pagina 333/1 - 2007)

TURKIJE

BINNENLAND

Partij premier Erdogan wint parlementsverkiezingen

De parlementsverkiezingen die op 22 juli 2007 in Turkije werden gehouden, resul-

teerden in een grote overwinning voor de Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) van premier Recep Tayyip Erdogan. Hoewel de gematigd-islamitische partij het voortouw had genomen in het zoeken naar aansluiting bij Europa en het doorvoeren van economische en politieke hervormingen, stuitte ze nog altijd op groot wantrouwen onder de seculiere oppositie die zich opwierp als hoeder van de strikte scheiding tussen religie en staat. Deze controverse had Turkije de laatste maanden in een politieke crisis gestort.

Turkse regering wint rechtszaak over electorale hervorming

Een van de conflictpunten betrof de wens van de regering om de president voortaan rechtstreeks door de bevolking te laten kiezen. Turkse oppositiepartijen hadden het Hooggerechtshof verzocht om deze hervorming te annuleren. Het Hof besloot echter op 5 juli om deze gewoon door te laten gaan. De gerechtelijke uitspraak werd door velen als een uitweg uit de politieke crisis gezien. Tevens betekende het een grote overwinning voor de AKP. President Ahmet Necdet Sezer zou nu de voorgestelde hervormingen op zijn vroegst in oktober in een referendum aan de Turkse bevolking voorleggen.

Onafhankelijke verkiezingskandidaat vermoord

Een van de onafhankelijke kandidaten voor de verkiezingen, Tuncay Seyranlioglu, werd op 17 juli in zijn auto doodgeschoten. De 42-jarige zakenman was volgens de politie waarschijnlijk omwille van een financiële onenigheid om het leven gebracht.

Premier houdt vast aan seculier Turkije

De AKP behaalde bij de verkiezingen 46,7 procent van de stemmen, waarmee ze een ruime meerderheid kreeg van 341 zetels in het 550 zetels tellende parlement. Deze uitslag was ook een morele opsteker voor premier Erdogan. Hij had namelijk deze verkiezingen uitgeschreven in de hoop een nieuw mandaat van de kiezer te krijgen, na de politieke crisis die in april was ontstaan rondom de verkiezing van een nieuwe president. Erdogan benadrukte daags na zijn overwinning dat hij tijdens de nieuwe regeerperiode het secularisme hoog in het vaandel zou blijven houden en meer diepgaande hervormingen wilde invoeren. Hij voegde hieraan toe dat de verkiezingsuitslag een teken aan de wand was dat de Turkse bevolking niet langer wilde dat het leger zich met de politiek bemoeide.

Uitslagen parlementsverkiezingen Turkije (22 juli 2007)

Opkomst: 84,4 procent

partij	percentage	zetels
Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP)	46,7(+12,4)	341 (- 22)
Republikeinse Volkspartij (CHP)	20,8(+ 1,4)	111 (- 68)
Democratische Partij (DP)	5,4	-
Jeugdpartij (GP)	3,9 (- 4,2)	-
Partij van de Nationale Actie (MHP)	14,3 (+6,0)	70 (+ 70)
Onafhankelijke kandidaten	5,2	28
Overige	4,5	-
totaal		550

Reacties op verkiezingsuitslag

De Turkse kranten schreven na afloop van de verkiezingen de zege van de AKP grotendeels toe aan de publieke afkeer van de militaire inmenging in de politiek. In april dreigde het Turkse leger namelijk met actief ingrijpen indien, bij verkiezing van AKP-kandidaat Abdullah Gül tot president, de scheiding van religie en staat in Turkije in het gedrang zou komen. Daarnaast was men van mening dat premier Erdogan tijdens zijn campagne goed gebruik had gemaakt van de successen in zijn regeerperiode, met name de economische groei.
De uitslag zorgde voor euforie bij investeerders en leidde tot een flinke stijging op de beurs in Istanbul. De verkiezingsuitslag werd ook goed ontvangen door de internationale gemeenschap. De Verenigde Staten beschreven in een reactie het verloop van de verkiezingen als vrij en eerlijk. Deze mening werd gedeeld door de Europese Unie, maar deze liet wel weten dat ze hoopte dat de nieuwe regering meer hervormingen zou doorvoeren.

Record aantal vrouwen verkozen in Turks parlement

Het aantal vrouwen in het Turkse parlement was door de verkiezingen verdubbeld tot 48. Het grootste deel hiervan waren vrouwen afkomstig uit de AKP. KA.DER, een Turkse vrouwenorganisatie die streefde naar meer vrouwen in de politiek, liet op 24 juli weten dat zij tevreden was met deze stijging. Desondanks was zij ervan overtuigd dat vrouwen nog een hele strijd zouden moeten leveren om daadwerkelijk een stempel te kunnen drukken op de Turkse politiek.
Het jarenlange relatief geringe aantal vrouwelijke volksvertegenwoordigers in het Turkse parlement had Turkije regelmatig in verlegenheid gebracht. Het land was er namelijk trots op dat Turkse vrouwen al vanaf 1934, lang voor een aantal Europese landen, volledig stemrecht hadden.

Leider CHP blijft

Deniz Baykal, leider van de oppositionele Republikeinse Volkspartij (CHP), maakte op 24 juli bekend dat hij ondanks de tegenvallende verkiezingsuitslag niet zou aftreden. De verkiezingscampagne van deze partij draaide om de veronderstelling dat de AKP een bedreiging zou vormen voor de Turkse seculiere staat. De CHP, de op één na grootste partij van Turkije, kreeg nauwelijks meer stemmen dan in 2002.

KOERDISCHE KWESTIE

'Toename aantal gesneuvelden door politieke onrust'

De Mensenrechtenvereniging (IHD) maakte op 13 juli 2007 bekend dat door het steeds verder escalerende geweld tussen het Turkse leger en Koerdische opstandelingen vanaf begin 2007 het aantal slachtoffers aanzienlijk was toegenomen. Op basis van eigen onderzoek kwam de IHD op een totaal van 225 omgekomen mensen, van wie 111 Turkse soldaten, 109 Koerdische opstandelingen en 5 burgers.
De bekendmaking volgde op het nieuws dat wederom twee Turkse soldaten en twee Koerdische opstandelingen tijdens een gevecht om het leven waren gekomen.

JUSTITIE

Turkse ex-minister krijgt geen celstraf voor fraude

Het Turkse Hooggerechtshof achtte op 27 juli 2007 voormalig minister van Energie (1997-2001) Cumhur Ersumer schuldig aan fraude. Hiervoor werd hij in eerste instantie

veroordeeld tot twintig maanden gevangenisstraf, maar deze straf werd vervolgens ingetrokken nadat de veroordeelde aan de rechter had beloofd nooit meer te frauderen. Van achttien andere aanklachten werd hij vrijgesproken. Hij ontsnapte vervolgens nog eens aan de veroordeling wegens twee aanklachten, omdat deze volgens het Hof onder een pardonregeling uit 2000 vielen.
Zeki Cakan, destijds de opvolger van Cumhur Ersumer, werd voor vergelijkbare vergrijpen vrijgesproken.

(Vorige berichten pagina 388/1 e.v. - 2007)

VATICAAN

BINNENLAND

Heiligverklaring Nederlandse pater Karel Houben

De Limburgse pater Karel Houben (1821-1893) werd op 3 juni 2007 in het Vaticaan door Benedictus XVI heilig verklaard. De pater zou namelijk na zijn dood verantwoordelijk zijn voor minstens twee wonderbaarlijke genezingen. Een daarvan betrof Dolf Dormans uit Geleen, een man die in 1999 ongeneeslijk ziek werd maar in 2007 nog altijd leefde. Hij had dag en nacht tot Karel Houben gebeden, met onder zijn hoofdkussen een relikwie van de pater. Hierop zou hij genezen zijn. Dormans' pastoor kaartte de opmerkelijke genezing aan bij het Vaticaan, waarna het de al in 1988 zalig verklaarde pater heilig verklaarde.

Paus stelt diplomaten aan op sleutelposities Vaticaan

Een jaar nadat in Vaticaanstad een kantoor gespecialiseerd in de relaties met moslims gesloten werd door paus Benedictus XVI, werd het op 25 juni 2007 weer heropend. De paus was tevens bezig met het schuiven van topadviseurs en het terughalen van oude diplomaten binnen het Vaticaan die affiniteit hadden met het Midden-Oosten. Zo had hij de Franse kardinaal Jean-Louis Tauran, voormalig chef van de afdeling Buitenlandse Zaken van het Vaticaan, benoemd als voorzitter van de Pauselijke Raad van de Interreligieuze Dialoog. Tauran stond bekend als een van de sterkste tegenstanders van de oorlog in Irak. Op deze manier hoopte Benedictus XVI de relatie tussen het Vaticaan en moslimwereld weer te herstellen na de commotie die was ontstaan door zijn toespraak waarin hij de islam in verband bracht met geweld.

Benedictus XVI verandert regels van het conclaaf

Op 26 juni 2007 maakte het Vaticaan een aanpassing in de regelgeving over de verkiezing van de paus bekend. Vanaf 1996 had een potentiële paus na 33 stemrondes slechts voldoende aan een gewone meerderheid van de stemmen om verkozen te worden. Voortaan had de kandidaat twee derde van het aantal stemmen nodig om paus te kunnen worden. Op deze manier had de nieuwe paus meteen een ruime meerderheid van de kardinalen achter zich staan.

Benedictus XVI keurt meer gebruik van Tridentijnse mis goed

Het Vaticaan maakte op 28 juni 2007 bekend dat paus Benedictus XVI het voorstel om het aantal beperkingen ten aanzien van het gebruik van de Tridentijnse mis te verminderen had goedgekeurd. Deze zestiende-eeuwse ritus werd in de jaren zestig van de twintigste eeuw als gevolg van moderniseringen binnen de katholieke kerk naar aanleiding van het Tweede Vaticaans Concilie op een zijspoor gezet. Sindsdien was het toegestaan om de mis in de eigen taal te voeren en dat de priester met zijn gezicht naar het volk stond.

De uiteindelijke beslissing hierover viel pas na maanden van discussies. Een aantal kardinalen, bisschoppen en joodse leiders hadden bezwaren tegen het voorstel. Zij waren onder meer bang dat een mogelijke versoepeling van het vieren van de Tridentijnse mis zou leiden tot fricties binnen de katholieke kerk en slechts het begin zou zijn van de terugdraaiing van andere hervormingen uit de jaren zestig.

Benedictus' besluit werd door velen gezien als een poging om de ultra-traditionele en afgescheiden Broederschap Sint Pius X weer terug bij het Vaticaan te krijgen. Daarnaast was het algemeen bekend dat de paus zelf een bewonderaar was van de Tridentijnse mis. Sinds zijn bewind was ook het Latijn weer ingesteld als voertaal tijdens de mis in de St. Pietersbasiliek.

Vaticaan houdt vast aan exclusiviteit rooms-katholieke kerk

Het Vaticaan maakte op 10 juli 2007 middels de Vaticaanse Congregatie van de Geloofsleer opnieuw duidelijk wat de definitie van 'kerk' was. De centrale boodschap hierachter was dat de hereniging van alle christenen alleen zou kunnen plaats vinden onder het dak van de moederkerk. De rooms-katholieke kerk beschouwde zichzelf als de enige ware kerk. Alleen oosters-orthodoxe kerken mochten zich ook nog kerk noemen, omdat zij eveneens de belangrijkste eigenschappen van kerk-zijn bezaten. Het betrof hier de juiste leer, de viering van de sacramenten en het behoud van de apostolische successie.
Aangezien de protestantse gemeenschappen deze kenmerken misten, vormden zij geen kerk. De verklaring van de Vaticaanse Congregatie van de Geloofsleer leidde dan ook tot teleurgestelde reacties in de protestantse wereld.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Het Vaticaan heeft dalend begrotingsoverschot

Tijdens de publicatie van het jaarlijkse financiële rapport van het Vaticaan op 3 juli 2007 bleek dat het in 2006 een begrotingsoverschot van 2,4 miljoen euro had. Dit betekende een forse daling ten opzichte van 2005, toen het nog 7 miljoen bedroeg. In de afgelopen paar jaar was een groot deel van de inkomsten opgegaan aan loonkosten en de diplomatieke missies over de hele wereld.
De financiële situatie van Vaticaanstad was beter. De ministaat had zelfs een begrotingsoverschot van 21 miljoen euro. Een groot deel van de inkomsten van het land waren in 2006 afkomstig van de 4,2 miljoen bezoekers van de musea van het Vaticaan.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kerk breekt met Amnesty International over abortusstandpunt

Kardinaal Renato Martino, voorzitter van de pauselijke Raad voor Recht en Vrede, kondigde op 13 juni 2007 aan dat de katholieke kerk geen geld meer zou overmaken naar Amnesty International (AI). De beslissing volgde op het standpunt dat de mensen-

Vaticaan

rechtenorganisatie in april tijdens haar campagne 'Nooit meer mishandeling van vrouwen' had ingenomen dat abortus in sommige gevallen als een recht beschouwd moest worden en dat dat recht beschermd moest worden. Een woordvoerder van de organisatie benadrukte in een reactie dat AI, om haar onafhankelijkheid te garanderen, structureel weigerde om giften van instituten, kerken en regeringen aan te nemen. Bijgevolg had men ook nog nooit geld van het Vaticaan ontvangen.
De opstelling van het Vaticaan paste in de strijd die de katholieke kerk al geruime tijd voerde tegen abortus. AI benadrukte dat ze geen algemeen standpunt over abortus innam, maar alleen het recht van vrouwen wilde beschermen om vrij van dwang, discriminatie of geweld te beslissen over abortus. Ze wilde dan ook niet gezien worden als een pro-abortusorganisatie.

BUITENLANDSE ZAKEN

Amerikaanse president Bush brengt bezoek aan de paus

De Amerikaanse president George W. Bush bracht op 9 juni 2007 voor de eerste keer een bezoek aan de paus in Vaticaanstad. Tijdens de half uur durende ontmoeting was er vooral aandacht voor Irak en de situatie in het Midden-Oosten, maar ook voor de godsdienstvrijheid en meer ethische thema's als abortus en euthanasie.
Paus Benedictus XVI betreurde het voortdurende geweld in Irak en de intolerante houding van fundamentalistische moslims ten aanzien van christenen in het door oorlog verscheurde land. Verder stelde de paus dat meer inspanningen nodig waren om een eind te maken aan de conflicten en de crises in het Midden-Oosten. Bush beloofde daarop al het mogelijke te doen ter bescherming van de christenen in Irak.

Paus zoekt toenadering tot China

In een open brief van 30 juni 2007 aan de katholieke gemeenschap in China riep paus Benedictus XVI op tot verzoening tussen de ondergrondse katholieke kerk en de door de regering gesteunde Patriottische Associatie. De brief volgde op het beraad in januari in het Vaticaan over de wenselijkheid van een nieuwe koers ten opzichte van de Chinese regering. De paus wilde namelijk dat er een einde kwam aan het schisma tussen de katholieken die waren aangesloten bij de door de staat gesanctioneerde kerk en de ondergrondse katholieken die zich niet wilden onderwerpen aan het communistische regime. De ondergrondse katholieken erkenden de paus als leider van de kerk, maar de door de regering gesteunde kerk kende de paus niet het recht toe om bisschoppen te benoemen, want dat was een interne Chinese aangelegenheid.
De paus schreef verder dat hij een paar positieve ontwikkelingen in China zag ten aanzien van de katholieke kerk. Hij hoopte dan ook op een dialoog met de Chinese autoriteiten. Een mogelijke toenadering zou echter niet ten koste mogen gaan van het kerkelijk gezag van het Vaticaan over de katholieken in China. Peking zou vooral de vrijheid van godsdienstuitoefening volledig moeten respecteren. Daarnaast moesten de Chinezen het kiezen van een bisschop aan het Vaticaan overlaten.

Afhoudende Chinese reactie

De door de Chinese regering gecontroleerde katholieke kerk reageerde op 2 juli verheugd op de brief van de paus en hoopte dat op korte termijn formele relaties tussen het Vaticaan en China tot stand zouden komen.
De reactie van de Chinese regering was echter minder positief. Zij sommeerde het Vaticaan geen nieuwe barrières te creëren, wilden de betrekkingen tussen beide kunnen worden verbeterd. Hier voegde het ministerie van Buitenlandse Zaken nog eens aan toe dat er alleen sprake kon zijn van een verbetering van de relatie wanneer het Vaticaan de banden met Taiwan zou verbreken en zich niet meer zou bemoeien met interne Chinese aangelegenheden.

(Vorige berichten pagina 271/1 e.v. - 2007)

Zweden

ZWEDEN

BINNENLAND

Zweedse parlement gaat akkoord met tolheffing in Stockholm

Op 20 juni 2007 stemde het Zweedse parlement in met de invoering per 1 augustus van een systeem van tolheffing in de hoofdstad Stockholm. Het was bedoeld om de omvang van het verkeer en de milieuvervuiling terug te dringen. De opbrengsten zouden worden aangewend om de wegen rond Stockholm te verbeteren.

In 2006 was er een proef gedaan met tolheffing, waarvan de resultaten de verwachtingen overtroffen. In plaats van de voorziene 10 tot 15 procent reductie van het aantal auto's dat de stad in- en uitkwam, was er sprake van een daling met 20 tot 25 procent. In september van dat jaar spraken de inwoners van Stockholm zich bij referendum uit voor invoering van het tolsysteem.

Katholieke kerk verontschuldigt zich voor seksueel misbruik

De leiding van de Zweedse katholieke kerk, waar ongeveer 150.000 mensen toe behoorden, bood op 20 juli 2007 publiekelijk verontschuldigingen aan aan een inwoner van het land – het was niet bekend of het om een vrouw of een man ging – voor seksueel misbruik waar deze het slachtoffer van was geworden. De excuses werden gemaakt middels een advertentie in twee dagbladen, het regionale *Göteborgs-Posten* en het christelijke *Dagen*.
De Zweed in kwestie was eind jaren vijftig van de twintigste eeuw gedurende verscheidene jaren misbruikt door een katholieke priester. Hij of zij had deze gebeurtenissen in december 2005 aan het bisdom in Stockholm gemeld en openlijke excuses gevraagd.

JUSTITIE

Zeven jaar gevangenisstraf voor seropositieve man die seks had met vrouwen

Een 27-jarige man die bij een test seropositief was bevonden, kreeg op 26 juli 2007 van een rechtbank in Göteborg een celstraf opgelegd van zeven jaar omdat hij seksuele contacten had onderhouden met vrouwen die hij niet over zijn status had ingelicht. Twee van deze vrouwen werden later ook seropositief getest en dienden samen met een derde vrouw een klacht in tegen de man. De veroordeling vond plaats op basis van het toebrengen van ernstig lichamelijk letsel respectievelijk pogingen daartoe.
De identiteit van de veroordeelde werd niet bekendgemaakt, maar volgens mediaberichten zou hij van Zimbabwaanse afkomst zijn. De man moest na het uitzitten van zijn straf Zweden verlaten en mocht er vóór

Zweden

2018 niet terugkeren. Ook moest hij aan de drie vrouwen een schadevergoeding betalen van 267.000 Zweedse kronen (ruim 28.000 euro).

EUROPESE UNIE

Europees Hof van Justitie verwerpt Zweeds importverbod op alcohol

Het Europees Hof van Justitie oordeelde op 5 juni 2007 dat het Zweedse verbod voor individuen om alcohol te importeren in strijd was met het vrije verkeer van goederen. Het Hof stelde dat de maatregel 'ongeschikt [is] voor het te bereiken doel om (...) alcoholconsumptie te beperken en niet in verhouding staat tot de (...) doelstelling om jonge mensen te beschermen tegen de schadelijke effecten van alcohol'.
Volgens de Zweedse wetgeving was de import en kleinhandelsverkoop van alcoholische dranken onderworpen aan een staatsmonopolie. Door het wegvallen van de importrestricties binnen de Europese Unie was de gewoonte ontstaan dat individuele personen alcohol kochten in naburige landen als daar de prijzen lager waren. Vooral Zweden en andere Scandinavische landen hadden hier mee te maken, omdat de prijzen van alcohol er hoog waren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Zweden sluit milieuovereenkomst met China

De Zweedse minister van Milieu Andreas Carlgren en het hoofd van de Chinese overheidsdienst voor milieubescherming Zhou Shengxian sloten op 10 juni 2007 een overeenkomst inzake samenwerking op milieugebied. Dat gebeurde tijdens een driedaags bezoek van de Chinese president Hu Jintao aan Zweden. De overeenkomst betrof de uitwisseling van informatie en kennis over milieukwesties.
China was, op de Verenigde Staten na, de grootste producent van broeikasgassen die verantwoordelijk werden gehouden voor de opwarming van de aarde. Het land wenste zich echter niet vast te leggen op een streefcijfer inzake de terugdringing van de hoeveelheid uitgestoten gassen, omdat het prioriteit gaf aan de economische ontwikkeling en van mening was dat vooral rijke landen moesten bijdragen. China had echter wel in juni een strategie bekendgemaakt om zijn economie meer energie-efficiënt te maken en de vervuiling terug te dringen. Daartoe wilde het leren van de Zweedse ervaringen.

Zweden verscherpt asielregels voor Irakezen

Zweden brak op 6 juli 2007 zijn traditie van de laatste jaren om een ruimhartig beleid te voeren ten aanzien van vluchtelingen uit Irak. Sinds 2006 hadden meer dan achttienduizend van hen hun toevlucht tot het land gezocht – meer dan enig ander Europees land. De belangrijkste verandering betrof de criteria op grond waarvan asiel werd verleend. Tot dan toe gebeurde dat op basis van de algehele veiligheidssituatie in Irak, maar nu dienden de vluchtelingen aan te tonen dat zij als individu specifieke risico's liepen bij terugkeer. Asielzoekers wier aanvraag was afgewezen, zouden gedwongen worden uitgezet.
Vluchtelingenorganisaties en Iraakse immigranten reageerden woedend op de beleidswijziging. Tony Saliba, hoofd van de Syrisch-Orthodoxe kerk in Stockholm, stelde dat gedwongen terugkeer naar Irak 'gelijkstaat aan het hen geven van de doodstraf'.

(Vorige berichten pagina 336/2 - 2007)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN VAN TERREURAANSLAGEN

CIA krijgt nieuwe regels voor verhoor van terreurverdachten

De Amerikaanse regering legde de Central Intelligence Agency (CIA) op 20 juli 2007 nieuwe regels op voor het verhoren en detineren van terreurverdachten.

Nieuwe regels na aandringen van CIA en Congres

Na de terreuraanslagen op 11 september 2001 was de inlichtingendienst meerdere malen beschuldigd van het mishandelen van terreurverdachten. In een reactie hierop had het Congres eind 2005 wetgeving aanvaard die deze praktijken verbood. Maar omdat het in hun ogen onduidelijk bleef wat ze nu precies wel mochten tijdens een verhoor, weigerden veel CIA-agenten sindsdien om nog terreurverdachten te ondervragen. Ze vreesden dat ze de slecht gedefinieerde scheidslijn tussen 'hardhandig verhoor' en mishandeling zouden overschrijden, waardoor ze konden worden aangeklaagd.
In september 2006 nam het Congres de Military Commissions Act (MCA) aan, waarin werd bepaald op welke wijze terreurverdachten mochten worden berecht. Op aandringen van het Congres en de CIA was het Witte Huis daarna aan de slag gegaan met het opstellen van regels voor verhoormethoden. Omdat er veel interne onenigheid bestond, duurde het tot juli 2007 voor men hiermee klaar was.

Regels blijven geheim

De nieuwe regels bleven geheim. Het publiek moest het stellen met een samenvatting. Daarin stond dat terreurverdachten niet mochten worden gemarteld of vernederd, maar wat daar precies onder werd verstaan bleef onduidelijk. Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch merkte hierover op dat het publiek er klaarblijkelijk blind op moest vertrouwen dat de regering en de CIA hun grenzen kenden. Ook vond de organisatie het bezwaarlijk dat er geen wettige procedures bestonden om te controleren of de CIA zich aan de regels hield.
Wel was duidelijk omschreven dat de gedetineerden recht hadden op 'de eerste levensbehoeften, waaronder voldoende voedsel en water, bescherming tegen het weer, noodzakelijke kleding, bescherming tegen extreme koude en hitte en noodzakelijke medische zorg'.
Net als onder de oude regels hadden terreurverdachten in buitenlandse detentiecentra van de CIA geen recht op contact met familieleden en het Internationale Rode Kruis.

Buitenlandse investeerders niet zonder meer welkom in de VS

Volgens een nieuwe wet die de Amerikaanse president Bush op 27 juli 2007 ondertekende moest in het vervolg worden onderzocht of grote buitenlandse investeringen in de Verenigde Staten de nationale veiligheid in gevaar brachten. Indien er een risico bestond, kon de investering of overname worden verboden.
Het wetsvoorstel was ingediend nadat het Congres in 2006 had voorkomen dat Dubai

Ports World actief werd in enkele Amerikaanse havens. De Congresleden vreesden dat terroristische organisaties in het bedrijf zouden infiltreren.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Amerikaans begrotingstekort slinkt

Het Witte Huis maakte op 11 juli 2007 bekend dat het Amerikaanse begrotingstekort in het fiscale jaar september 2006-september 2007 zou uitkomen op 205 miljard dollar (ruim 148 miljard euro), 43 miljard minder dan het jaar daarvoor.
De regering rekende op een economische groei met 2,1 procent over heel 2007.
Het tekort werd door het Witte Huis als succes beschouwd, want 205 miljard was slechts 1,5 procent van het bbp. Sinds 2002 was een dergelijk laag percentage niet meer gehaald. President Bush zei dat de belastingverlagingen die zijn regering had doorgevoerd de economische bedrijvigheid hadden gestimuleerd. Hierdoor waren de belastinginkomsten per saldo opgelopen.
Analisten wezen er echter op dat de Verenigde Staten in de jaren voor het aantreden van Bush in 2001 te maken hadden met begrotingsoverschotten. Deze waren daarna omgeslagen in tekorten, met een record van 413 miljard dollar in 2004.

Beleggers minder positief over Amerikaanse economie

Het dalende begrotingstekort en de economische groei konden beleggers onvoldoende overtuigen van de kracht van de Amerikaanse economie. De Dow Jones-index, de belangrijkste graadmeter van de beurs in New York, doorbrak half juli weliswaar de psychologische grens van 14.000 punten, een historisch hoogterecord, maar zakte daarna weg tot 13.473 punten op 27 juli. Beleggers waren vooral voorzichtig vanwege de aanhoudende crisis op de Amerikaanse hypotheekmarkt. Deze was ontstaan doordat er veel leningen waren verstrekt aan consumenten die niet kredietwaardig waren. De huizenprijzen daalden gestaag en de verkoop van woningen nam in juni met 4 procent af. Beleggers vreesden dat banken hierdoor in de problemen zouden komen en minder bereid werden om leningen te verstrekken. Dit kon nadelig zijn voor de economie. Daarnaast daalde de koers van de dollar gestaag. Op 1 februari 2007 was de munt 77 eurocent waard. Op 24 juli was dat 72,3 cent.

JUSTITIE

Bush verleent Lewis Libby gratie

Gevangenisstraf voor Libby

Lewis 'Scooter' Libby, de in oktober 2005 afgetreden stafchef van vice-president Dick Cheney, werd op 5 juni 2007 veroordeeld tot dertig maanden gevangenisstraf. Libby speelde een cruciale rol in de zaak Valery Plame, ook wel 'Plamegate' genoemd.
Deze zaak ging terug tot 2002. Diplomaat Joseph Wilson onderzocht toen in opdracht van het Witte Huis of de Iraakse dictator Saddam Hoessein geprobeerd had om uranium te kopen in Niger. Hij constateerde dat hiervan geen sprake was. Maar de regering Bush gebruikte de 'aankoop' daarna wel als argument om Irak aan te vallen: Saddam zou het uranium willen gebruiken voor de ontwikkeling van kernwapens. Vervolgens had Wilson in de media gezegd dat de regering de bevolking willens en wetens misleidde.
In de zomer van 2003 kregen diverse journalisten van bronnen binnen het Witte Huis te horen dat Wilsons echtgenote, Valery Plame, als geheim agent voor de Central Intelligence Agency werkte. Er werd gesuggereerd dat zij haar man een snoepreisje naar Niger had bezorgd en dat Wilson daar nooit serieus onderzoek had gedaan.
Later was gebleken dat Cheney aan Libby had gevraagd om de identiteit van Plame te laten uitlekken. Presidentieel adviseur Karl Rove en voormalig onderminister van Buitenlandse Zaken Richard Armitage zouden vervolgens haar naam in gesprekken met journalisten hebben laten vallen.
Libby was de enige die schuldig werd bevonden in deze zaak. Hij werd niet veroordeeld wegens het lekken van de identiteit van een geheim agent, iets dat strafbaar was in de Verenigde Staten, maar wegens meineed en obstructie van justitieel onderzoek. Want hij zou zeven keer valse verklaringen hebben afgelegd over zijn aandeel in 'Plamegate', terwijl hij onder ede stond. Ook had hij de betrokkenheid van Cheney ontkend.

Bush verleent Libby gratie

Libby tekende beroep aan en diende een verzoek in om ten minste tot de uitspraak van de cassatierechter op vrije voeten te mogen blijven. Het Hof van Beroep verwierp dit echter op 2 juli, omdat Libby onvoldoende zou kunnen beargumenteren waarom het oorspronkelijk vonnis niet deugde.
Een dag later schold president Bush hem zijn gevangenisstraf kwijt, omdat hij deze 'excessief' vond. De door de rechter opgelegde proeftijd van twee jaar en een boete van 250.000 dollar (ruim 181.000 euro) liet Bush wel overeind.
De Amerikaanse pers reageerde overwegend negatief, omdat Bush eerder had beloofd dat de schuldigen in de zaak Plame zouden worden bestraft. Libby had volgens het Amerikaanse recht maximaal vijfentwintig jaar gevangenisstraf kunnen krijgen, dus dertig maanden cel kon amper 'excessief' worden genoemd. Alom werd aangenomen dat Bush hem gratie verleende omdat hij en Cheney goede persoonlijke relaties met hem hadden.

Plame en Wilson verliezen rechtszaak

Plame en Wilson verloren op 20 juli een rechtszaak tegen Cheney, Rove, Libby en Armitage. Ze had schadevergoeding geëist, want sinds haar identiteit publiekelijk bekend was kon Plame niet meer als geheim agente werken.
Districtsrechter John D. Bates verklaarde de zaak op juridische gronden niet ontvankelijk. Plame's advocaten hadden eerder al gezegd dat de zaak moeilijk te winnen was, omdat hoge regeringsmedewerkers als Cheney en Rove in de regel niet vervolgd konden worden voor schade die zij in verband met hun werk aanrichtten. Plame en Wilson hadden desondanks niet opgegeven, omdat ze meenden dat het lekken van de identiteit van geheime agenten niets te maken had met het werk dat een vice-premier of een presidentieel adviseur behoorde te doen. De rechter vond echter dat zij het recht hadden om kritiek op de regering te weerleggen, al noemde hij de manier waarop ze dat hadden aangepakt 'weerzinwekkend'.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

RK-kerk betaalt recordbedrag aan slachtoffers van seksueel misbruik

Het Aartsbisdom Los Angeles besloot op 14 juli 2007 om in totaal 660 miljoen dollar (ca.

478 miljoen euro) schadevergoeding te betalen aan 508 mensen die als kind seksueel misbruikt zouden zijn door katholieke geestelijken. Ook kreeg een gepensioneerde rechter toegang tot de kerkelijke archieven. Hij mocht daarin op zoek gaan naar stukken die zouden bewijzen dat de kerk pedoseksuele geestelijken in bescherming had genomen.
De schikking met de slachtoffers werd twee dagen voor het begin van een rechtszaak tegen het bisdom getroffen. Als deze zaak was doorgegaan, had kardinaal Mahony van Los Angeles onder ede moeten getuigen. Klaarblijkelijk wilde de kerk dit voorkomen.
Sinds 1950 had de Amerikaanse katholieke kerk in totaal 2 miljard dollar betaald aan slachtoffers van seksueel misbruik. Het bedrag dat het bisdom L.A. in 2007 uitkeerde was een historisch record.

BUITENLANDSE ZAKEN

Amerikaanse regering blijft bij plannen voor raketschild

De Russische president Poetin bracht op 2 en 3 juli 2007 een bezoek aan de Amerikaanse president Bush. De twee verbleven in een huis van de familie Bush in de staat Maine. Het bezoek diende vooral om de onderlinge spanningen te reduceren. De twee brachten veel tijd door met vissen, maar probeerden ook om het eens te worden over de kwesties die de spanningen in 2006 en 2007 hadden veroorzaakt.
Veel leverde dit niet op. Poetin sprak zich uit tegen de onafhankelijkheid van de Servische regio Kosovo, maar Bush bleef daar voorstander van. En ook over het door de Verenigde Staten geplande raketschild werden ze het niet eens. Poetin had de Amerikanen in juni voorgesteld om het defensiesysteem in samenwerking met Rusland in Azerbeidzjan te plaatsen. In juli bood hij aan om een radar in het zuiden van zijn land te laten bouwen voor gezamenlijk Amerikaans-Russisch gebruik. Voorwaarde was dat de Verenigde Staten afzagen van de bouw van onderdelen van het raketschild in Polen en Tsjechië. Ook stelde Poetin voor om het raketschild onder toezicht te plaatsen van de NAVO-Ruslandraad, een overlegorgaan van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie en Rusland.

De Amerikaanse regering maakte op 10 juli bekend dat ze op geen van Poetins voorstellen in ging. Dit hield in dat de bouw van het raketschild in Oost-Europa door ging en dat alleen de Amerikaanse regering er toezicht op zou houden.

Republikeinen blokkeren stemming over terugtrekking van de troepen

Republikeinse senatoren voorkwamen op 18 juni 2007 dat de Senaat zou stemmen over een Democratisch voorstel om de Amerikaanse troepen in Irak voor april 2008 terug te trekken.

'Republikeins obstructionisme'

Het debat hierover duurde een hele nacht, tot elf uur de volgende ochtend. De Democraten hadden aangestuurd op een marathonzitting, omdat die in de regel veel media-aandacht kregen. Ze hoopten dat het publiek zou zien dat zij zich inspanden om de door de meerderheid van de bevolking gewenste terugtrekking van de troepen te realiseren, maar steeds werden tegengewerkt door de Republikeinse minderheid in het Congres. Die tegenwerking bestond bijvoorbeeld uit het dreigen met filibusters – extreem lange redevoeringen om te voorkomen dat er daadwerkelijk over een voorstel gestemd kon worden. Als een voorstel voor terugtrekking toch werd aangenomen, gebruikte de Republikeinse president Bush telkens zijn vetorecht. De Democraten noemden deze praktijken 'Republikeins obstructionisme'.

De Democraten slaagden erin hun punt te maken. Want hun voorstel om te stemmen over terugtrekking van de troepen werd verworpen, terwijl een meerderheid van 52 senatoren aangaf er voorstander van te zijn. Dit was mogelijk omdat de Republikeinen dreigden met een filibuster. Om hen daarvan te weerhouden hadden minimaal zestig senatoren zich voor de stemming moeten uitspreken.

Feitelijk was een groeiende groep Republikeinse senatoren voor terugtrekking van de troepen. Toch gingen de meesten niet akkoord met het Democratische voorstel, omdat ze president Bush niet wilden afvallen. Die had aangegeven dat het onderwerp wat hem betrof pas op 15 september weer ter sprake mocht komen, na het verschijnen van een rapport over het functioneren van het Iraakse leger.

'VS moeten al-Qaida in Irak verslaan'

In de periode rondom het marathondebat viel op dat president Bush zijn argumentatie voor voortzetting van de oorlog wijzigde. Aanvankelijk had hij voor de aanval op Irak gepleit omdat dictator Saddam Hoessein massavernietigingswapens zou bezitten en samenwerkte met het internatonale extremistische netwerk al-Qaida, dat verantwoordelijk werd gehouden voor de terreuraanslagen op 11 september 2001. Toen na de val van Saddam in 2003 duidelijk werd dat beide argumenten niet deugden, zei de president dat de troepen in Irak gelegerd moesten blijven om te helpen de democratie te ontwikkelen en een einde te maken aan het sektarische geweld. Maar ook op dit argument kwam kritiek, omdat menigeen zich afvroeg of het een Amerikaanse taak was om religieus geïnspireerd geweld in het Midden-Oosten een halt toe te roepen. In juni en juli 2007 sprak Bush nog maar zelden over de stabilisatie van Irak. In plaats daarvan zei hij dat de opstandelingen in dat land werden aangestuurd door de leiders van al-Qaida, dus door dezelfde mensen die de aanslagen op 11 september 2001 in de VS hadden beraamd.
Op 24 juli zei hij in een toespraak op de luchtmachtbasis in Charleston, South Carolina, dat al-Qaida steeds meer medewerkers ronselde onder opstandelingen in Irak, mogelijk met de bedoeling hen in een later stadium terreuraanslagen te laten plegen in de Verenigde Staten. Bush baseerde zich onder meer op een rapport van de inlichtingendiensten, dat in juli in de publiciteit was gekomen. Daar stond tevens in dat het operationele vermogen van al-Qaida weer op het niveau was van 2001, toen de oorlog tegen terrorisme begon. De organisatie zou voornamelijk werken vanuit westelijk Pakistan.
'De samenwerking van al-Qaida en zijn Iraakse bongenoten is een alliantie van moordenaars en daarom zit het beste leger ter wereld hen op de hielen', zei Bush. Wie niet inzag dat de opstandelingen in Irak een bedreiging vormden voor de VS was volgens hem als iemand die 'een man met een masker en een geweer een bank ziet binnengaan en dan denkt dat hij waarschijnlijk een check komt verzilveren'.
Bush legde in Charleston ook uit waarom zijn regering voorafgaand aan de aanval op Irak in maart 2003 had beweerd dat al-Qaida actief was in dat land, terwijl de organi-

satie daar volgens de eigen Amerikaanse inlichtingendiensten pas was neergestreken nadat Saddam Hoessein ten val was gebracht. Bush zei dat de in Jordanië geboren Abu Musab al-Zarqawi al lang voor maart 2003 extremistische islamitische netwerken in Irak had opgezet. Deze waren ideologisch verwant aan al-Qaida, maar waren er formeel pas onderdeel van gaan uitmaken nadat de Jordaniër in 2004 trouw had gezworen aan Osama bin Laden, de vermoedelijke leider van het internationale netwerk. Al-Zarqawi was overigens in 2006 door Amerikaanse troepen gedood.
De Democratische voorzitter van de Senaat Harry Reid zei in een reactie: 'De bewering van de president dat de oorlog in Irak ons tegen al-Qaida beschermt is net zo misleidend en gevaarlijk als de argumenten op grond waarvan we ooit naar dat land zijn toegegaan.' Reid meende dat 'onze falende strategie' steeds meer Irakezen opstandig maakte en in de armen van al-Qaida dreef. De Amerikaanse militaire aanwezigheid in Irak zou die organisatie dus juist versterken. De Democratische Senator John Kerry meende dat Bush de Amerikanen bang probeerde te maken om meer steun voor de oorlog te krijgen.

VS blijven met Iran in gesprek over Irak

De Amerikaanse ambassadeur in Irak, Ryan Crocker, sprak op 24 juli voor de tweede keer in twee maanden tijd met zijn Iraanse ambtgenoot Hassan Kazemi-Qomi. Gespreksonderwerp was de veiligheidssituatie in Irak. De twee besloten om een Iraans-Amerikaanse werkgroep op te richten, waaraan ook Irak zelf zou deelnemen. Deze zou zich bezig gaan houden met de stabilisatie van Irak. Wat haar taken precies werden, zou later worden afgesproken.

(Vorige berichten pagina 400/3 - 2007)

CAMBODJA

BINNENLAND

Parlement aanvaardt antiterroristische wetgeving

Het parlement van Cambodja aanvaardde op 30 april 2007 wetgeving die witwaspraktijken en het financieren van terroristische activiteiten, moest bemoeilijken. De regering zei te hopen dat Cambodja hiermee van zijn imago als vrijplaats voor illegale financiële activiteiten zou afkomen. Critici hadden er echter weinig vertrouwen in omdat op witwaspraktijken en het financieren van terroristische activiteiten een boete van maximaal 5 miljoen riel (ca. 930 euro) kwam te staan. Dit zou te weinig zijn om een afschrikkende werking te hebben.

Antiterrorismewet

Het parlement stemde op 27 juni in met een nieuwe antiterrorismewet, die met hulp van de Australische en de Britse overheid was geformuleerd. Deze maakte het mogelijk voor procureurs en onderzoeksrechters om telefoongesprekken af te tappen en in te breken in computers van terreurverdachten.
Tegenstanders vreesden dat de autoriteiten deze bevoegdheden zouden misbruiken om burgers om politieke redenen te bespioneren.
Westerse landen, vooral de Verenigde Staten, drongen al jaren bij Cambodja aan op strengere wetgeving omdat het land mogelijk door de Jemaah Islamiah (JI) als basis werd gebruikt. Inlichtingendiensten beschouwden de JI als de Zuidoost-Aziatische tak van het internationale extremistische netwerk al-Qaida.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Cambodja verlaagt minimumloon voor textielarbeiders

Het Cambodjaanse parlement stemde op 8 juni 2007 in met een verlaging van het minimumloon voor arbeiders in de textielindustrie. Dagploegen bleven omgerekend ongeveer 37 euro per maand verdienen, maar nachtploegen konden een verlaging verwachten van ca. 75 tot ruim 48 euro per maand.
Cambodja telde 286 textielfabrieken met in totaal 320.000 werknemers. Volgens de nationale Bond voor Textielproducenten werkten slechts tien bedrijven 's nachts door. De anderen deden dat niet omdat ze de kosten te hoog vonden. Arbeidsminister Vong Soth zei dat dit na de loonsverlaging zou veranderen. Hij verwachtte 200.000 nieuwe banen.
De Cambodjaanse Vrije Vakbond was tegen het besluit omdat de maatregel tot meer armoede zou leiden.
Van alle buitenlandse valuta die het land binnenkwamen, werd 80 procent (bijna 2,1 miljard euro) verdiend met de export van textiel. De Verenigde Staten vormden verreweg de grootste afzetmarkt.
Om de concurrentie uit landen als Vietnam en China het hoofd te bieden, wilde de Cambodjaanse overheid de textielindustrie zo concurrerend mogelijk houden. Lage lonen zouden daarbij helpen. Verder reserveerde de staat in 2007 maximaal 116 miljard riel (ca. 22 miljoen euro) om belastingvoordelen voor nieuwe textielfabrieken te financieren.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Veel armoede ondanks krachtige economische groei

De Verenigde Naties maakten op 12 februari 2007 bekend dat de economie van Cambodja in 2006 met 9,5 procent was gegroeid. In 2005 was dit 13,4 procent. Dit succes werd in 2006 niet geëvenaard omdat de landbouwopbrengsten door slecht weer waren tegengevallen. Sectoren die het wel goed deden waren de bouw, de textielindustrie en het toerisme met 1,7 miljoen buitenlandse bezoekers in 2006.

Armoede

Ondanks de krachtige groei leefde 35 procent van de bevolking onder de armoedegrens van een halve dollar per dag. De Wereldbank meldde in een rapport van begin februari dat 52 procent van de kinderen tussen de zeven en veertien jaar oud werkte.
'Van deze groei profiteren alleen de allerrijksten', zei Sok Hack van het Economisch Instituut van Cambodja tegenover het Franse persbureau *AFP*. Corruptie was volgens de meeste analisten de reden dat een groot deel van de bevolking arm bleef. In 2006 had de Wereldbank enkele van haar projecten in Cambodja gestaakt toen was gebleken dat er fraude werd gepleegd. Begin februari 2007 startte de organisatie drie hulpprojecten weer op. De Wereldbank ging het land vanaf 13 februari tevens assisteren bij corruptiebestrijding.

Honderden miljoenen dollars ontwikkelingshulp

In Phnom Penh vond op 20 juni een conferentie voor buitenlandse geldschieters van

Cambodja plaats. De deelnemende landen spraken veel over corruptie en overwogen de financiële hulp bij wijze van sanctie te verminderen omdat ze vonden dat de overheid er te laks tegen optrad. Ze besloten uiteindelijk om dit niet te doen omdat de economie het ondanks de misstanden goed deed, en er duidelijke vooruitgang te zien zou zijn op het gebied van gezondheidszorg, infrastructurele ontwikkeling en onderwijs. Ze zegden in totaal 689 miljoen dollar (bijna 504 miljoen euro) ontwikkelingshulp toe – 88 miljoen meer dan in 2006. De grootste geldschieters waren Japan en China. China nam voor het eerst deel aan de conferentie, maar had in de voorgaande jaren al honderden miljoenen dollars via andere kanalen gegeven.
De helft van al het geld dat de Cambodjaanse overheid uitgaf, was afkomstig van buitenlandse hulp.

JUSTITIE

Prins Ranariddh veroordeeld

De Cambodjaanse prins Norodom Ranariddh werd op 14 maart 2007 bij verstek veroordeeld tot achttien maanden gevangenisstraf. Hij bevond zich op dat moment in het buitenland.
Ranariddh zou het hoofdkantoor van de royalistische partij FUNCINPEC hebben verkocht en de opbrengst hebben gebruikt om land te kopen. De prins gaf de verkoop toe, maar volgens hem had hij niets illegaals gedaan omdat op het stuk grond dat hij gekocht had een nieuw hoofdkantoor voor de partij zou verrijzen.

De prins was in oktober 2006 afgezet als voorzitter van de FUNCINPEC, naar eigen zeggen omdat premier Hun Sen daarop had aangedrongen. Om zijn politieke carrière te redden had hij daarna een eigen partij opgericht, de Norodom Ranariddh Partij (NRP). Hij dacht dat het vonnis van 14 maart was ingefluisterd door Hun Sen, die niet wilde dat hij zich kandidaat zou stellen voor de verkiezingen in 2008.
Ranariddh kon dat inderdaad niet doen omdat hij na terugkeer in Cambodja zou worden gedetineerd.

Rechters eens over regelgeving Rode Khmer-tribunaal

De Cambodjaanse en buitenlandse rechters die in juli 2006 werden beëdigd om voormalige leiders van de Rode Khmer te berechten, werden het op 13 juni 2007 eens over de regels van het door de Verenigde Naties gesteunde tribunaal. Ze hadden hierover sinds november 2006 gediscussieerd. De belangrijkste vraag was hoe de internationale en de Cambodjaanse wetgeving op elkaar konden worden afgestemd.

Slachtoffers mogen bezwaar tegen vonnissen aantekenen

De door de VN aangestelde buitenlandse rechters vonden dat de gedaagden toestemming moesten krijgen om zich te laten verdedigen door advocaten van buiten Cambodja. De Cambodjaanse Bond voor Advocaten vond echter dat zij dan eerst een vergunning moesten kopen en die zou omgerekend maximaal 3.600 euro gaan kosten. De VN-rechters vreesden dat dit in de praktijk inhield dat geen enkele buitenlandse advocaat zich zou melden omdat de prijs te hoog was. Uiteindelijk kwam men overeen dat zij wel een vergunning moesten kopen, maar daarvoor niet meer dan 500 dollar (ca. 370 euro) hoefden te betalen.
Ook kwamen de rechters overeen dat slachtoffers van de Rode Khmer bezwaar mochten aantekenen tegen uitgesproken vonnissen. Dit moesten ze dan wel doen als groep, want individuele klachten zouden niet in behandeling worden genomen.
Het tribunaal ging formeel de Buitengewone Kamers binnen de Hoven van Cambodja (ECCC) heten. Deze naam onderstreepte dat het ondanks zijn internationale karakter deel uitmaakte van het Cambodjaanse rechtssysteem.

Eerste verdachte gedaagd

Het was niet de bedoeling van het tribunaal om iedereen die onder het bewind van de Rode Khmer (1975-79) misdaden tegen de menselijkheid had begaan, te vervolgen. Men was overeengekomen dat alleen de hoogste leiders zouden worden gedaagd.
De aanklagers van het tribunaal presenteerden de rechters op 19 juli een lijst met de namen van vijf mensen die wat hen betrof, gedagvaard moesten worden. Er werd niet onmiddellijk bekend gemaakt wie zij waren, maar wel dat ze zich schuldig zouden hebben gemaakt aan misdaden tegen de menselijkheid, schendingen van de Conventies van Genève, genocide, moord, marteling en vervolging van burgers op grond van hun religie.

Op 31 juli werd duidelijk dat één van de vijf Kang Kek Ieu, alias Duch, was. Het tribunaal stelde hem op die dag formeel in staat van beschuldiging. Onder het bewind van de Rode Khmer had hij leiding gegeven aan het detentie- en martelcentrum Tuol Sleng, ook S-21 genaamd. Van de ca. 16.000 'vijanden van de revolutie' die hier tussen 1975 en 1979 werden verhoord, overleefden er slechts zeven.
De voormalige wiskundeleraar Kang Kek Ieu was in 1999 gearresteerd en zat sindsdien in voorarrest in een Cambodjaanse militaire gevangenis. Hij werd op 31 juli overgebracht naar een cellencomplex van het ECCC.

NATUUR EN MILIEU

Cambodja verbiedt rapport over illegale houtkap

De in Londen gevestigde niet-gouvernementele organisatie (ngo) Global Witness publiceerde op 1 juni 2007 een rapport over illegale houtkap in Cambodja. Hierin werd beweerd dat de politieke, zakelijke en militaire elites van dat land de oerbossen in razend tempo lieten kappen, louter om zichzelf te verrijken. Kringen rondom premier Hun Sen zouden hier rechtstreeks bij betrokken zijn en volgens Global Witness speelden ook minister Chan Sarun (Landbouw, Bosbouw en Visserij) en de directeur van het Bureau voor Bosbeheer, Ty Sokhun, een cruciale rol.
De ngo verweet de internationale gemeenschap dat ze de ogen sloot voor de ontbossing. De Cambodjaanse overheid was voor de helft van al haar uitgaven afhankelijk van buitenlandse hulp. Global Witness wilde dat deze werd stopgezet als de situatie niet verbeterde.

De regering van Cambodja noemde de aantijgingen 'fictie'. Ze verbood verspreiding van het rapport en zette een eigen team op om te onderzoeken wat er aan de hand was. Global Witness, dat sinds 2005 niet meer welkom was in Cambodja, zei hier weinig vertrouwen in te hebben omdat het land door en door corrupt zou zijn. Verder was de organisatie ontstemd omdat provinciaal gouverneur Hun Neng – de broer van premier Hun Sen – had gezegd dat medewer-

kers van Global Witness beter uit het land konden wegblijven omdat hij hen anders persoonlijk zou vermoorden. Volgens het rapport waren Hun Nengs vrouw en zoon bij de illegale houtkap betrokken.

De FAO, de voedsel- en landbouworganisatie van de Verenigde Naties, schatte dat tussen 2000 en 2005 bijna een derde van alle Cambodjaanse oerbossen was gekapt. Ondanks een in 2002 ingesteld kapverbod zou de ontbossing in hoog tempo doorgaan.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Vakbondsleider vermoord

Hy Vuthy werd op 24 februari 2007 buiten een textielfabriek nabij de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh doodgeschoten. Hij leidde het kantoor dat de Vrije Vakbond van de Arbeiders van het Koninkrijk Cambodja binnen dat bedrijf had. De politie hield er rekening mee dat hij was vermoord vanwege zijn vakbondsactiviteiten. In Cambodja werden regelmatig aanslagen gepleegd op arbeidsactivisten.

Cambodja legt activiteiten van christenen aan banden

Sun Kim Hun, de Cambodjaanse onderminister van Sektes en Religie, maakte op 18 juli 2007 bekend dat christenen niet langer mochten proberen op straat mensen te bekeren. Ook werd het hen verboden om de huizen af te gaan om hun religie te propageren en geld of cadeautjes te geven om mensen over te halen christen te worden. Binnenshuis en in kerken bleven ze wel vrij om hun geloof te belijden en mensen te bekeren.
Volgens de overheid telde Cambodja in 2006 ongeveer 70.000 christenen en 170 kerken. Van de 14 miljoen inwoners was 90 procent boeddhist.
De 'nieuwe' regels golden al sinds 1999, maar werden formeel bekrachtigd omdat ze volgens het ministerie regelmatig werden overtreden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Verenigde Staten hervatten hulp aan Cambodjaanse regering

Joseph Mussomeli, de Amerikaanse ambassadeur in Cambodja, maakte op 27 februari 2007 bekend dat de Verenigde Staten weer rechtstreekse hulp aan door de Cambodjaanse regering geïnitieerde projecten gingen geven. Washington had de hulp tien jaar eerder stopgezet nadat premier Hun Sen een staatsgreep had gepleegd en copremier Norodom Ranariddh had afgezet.
Inmiddels waren de onderlinge relaties echter verbeterd, ondanks het feit dat Hun Sen nog altijd premier was. In 2007 deed voor het eerst in dertig jaar een Amerikaans oorlogsschip een Cambodjaanse haven aan en specialisten uit de Verenigde Staten leidden Cambodjaanse militairen op voor deelname aan internationale vredesmissies. Volgens critici was Washington uit op betere relaties met Cambodja om tegenwicht te bieden aan de groeiende invloed van China.

(Vorige berichten pagina 55/2 e.v. - 2007)

CHINA

BINNENLAND

Ledental van CCP groeit

In 2006 had de Chinese Communistische Partij (CCP) bijna 72,4 miljoen leden, bijna 1,6 miljoen meer dan in 2005. Staatspersbureau *Xinhua* maakte dit op 10 juli 2007 bekend.

Er hadden zich 19 miljoen nieuwe leden aangemeld, 6,8 procent meer dan in 2005, maar de CCP hanteerde een selectief toelatingsbeleid.
Lidmaatschap van de CCP was vooral populair omdat het mensen de mogelijkheid bood een netwerk binnen de bureaucratie op te bouwen, waardoor ze zaken konden regelen die voor niet-leden moeilijker te realiseren waren.
De in 1921 opgerichte CCP was de grootste politieke partij ter wereld.

S.A.R. HONGKONG

Hongkong hoort tien jaar bij China

Hongkong vierde op 1 juli 2007 dat het tien jaar een speciale administratieve regio (s.a.r.) binnen China was. Tot 30 juni 1997 was het een Britse kroonkolonie.
De dag werd gevierd met vuurwerk en een feestelijke straatparade, waaraan duizenden burgers deelnamen. Maar in het centrum werd ook door enkele tienduizenden gedemonstreerd voor volledige democratie.

Donald Tsang beëdigd voor tweede termijn

Op diezelfde dag werd Donald Tsang beëdigd voor een tweede termijn als *chief executive* – de hoogste politieke leider van Hongkong. De Chinese president Hu Jintao was hierbij aanwezig.
In een toespraak zei Tsang dat de stad te kampen had met hevige concurrentie uit de regio. De industrie was grotendeels verplaatst naar andere delen van China, terwijl Shanghai Hongkong steeds meer verdrong als belangrijkste zakencentrum van de regio. Tot 2005 was de haven de drukste van Azië, maar inmiddels werden in Singapore en Shanghai meer goederen overgeslagen en vermoedelijk zou Shenzhen Hongkong in 2008 van de derde plaats verdringen.

Volgens Tsang kon de voormalige Britse kroonkolonie dit alles doorstaan als ze zich ontwikkelde tot mondiaal financieel centrum dat niet onderdeed voor New York of Londen. De financiële dienstverlening moest zich volgens hem daarom minder op China, en meer op de rest van de wereld gaan oriënteren.

Hongkong profiteerde van machtsovername

Voor 1997 vreesden velen dat de economie van Hongkong na de machtsovername door communistisch China minder vrij zou worden. Dit gebeurde echter niet. En ondanks de grote concurrentie uit de regio ging het niet slecht met de stad: sinds 1997 was de economie met 40 procent gegroeid. De industrie maakte dankbaar gebruik van de lage lonen in China. Alleen al in de delta van de Parelrivier, niet ver van Hongkong, hadden bedrijven uit de stad ca. 10 miljoen Chinese werknemers in dienst. Dat was meer dan de hele bevolking van de voormalige Britse kroonkolonie, waar de lonen op westers niveau lagen. Hoewel Hongkong deel uitmaakte van China was het in 2007 nog altijd niet mogelijk om zonder geldige reisdocumenten de grens over te steken. Dagelijks reisden een half miljoen mensen, onder wie veel forensen, naar China. En per maand kwamen gemiddeld 1,2 miljoen Chinezen winkelen in Hongkong. Hun uitgaven waren een belangrijke bron van inkomsten.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Chinese regering wil imago van 'made in China' oppoetsen

In de eerste helft van 2007 kwam China regelmatig negatief in de wereldpers omdat in meerdere landen schadelijke stoffen waren aangetroffen in Chinese producten. Het ging hier bijvoorbeeld om kinderspeelgoed, zeevruchten, tandpasta en voer voor huisdieren. Onder de landen die Chinese producten uit de handel haalden, waren de Verenigde Staten, Panama en Singapore.
Maar ook binnenlands ging er veel mis. De nationale keuringsdienst van waren maakte op 4 juli bekend dat 19,1 procent van de voedingsmiddelen die in China werden geproduceerd en verkocht, op de een of andere manier niet aan de wettelijke eisen voldeden. Dit zou gebleken zijn uit onderzoek dat de dienst zelf had uitgevoerd. Sommige van deze producten bevatten schadelijke bacteriën of chemicaliën. Andere deugden op zich wel, maar hadden onjuiste productinformatie op de verpakking.
In China werden ook regelmatig ondeugdelijke medicijnen uit de handel gehaald. Op 10 juli werd de in juni veroordeelde Zheng Xiaoyu geëxecuteerd. De voormalige directeur van de keuringsdienst voor voedsel en medicijnen zou steekpenningen hebben aangenomen om licenties af te geven voor de verkoop van dergelijke nepmedicijnen.

Nieuwe regels voor overheid en fabrikanten

De Chinese ministerraad aanvaardde op 27 juli nieuwe regelgeving die de wanpraktijken moest helpen uitbannen. Fabrikanten werden verantwoordelijk gesteld voor de kwaliteit van hun producten, die in het vervolg minimaal moesten voldoen aan de criteria van de landen waar ze verkocht werden. Bedrijven die deze regel overtraden, konden boetes verwachten van maximaal twintig keer de winst die ze op de afgekeurde goederen zouden maken.
Voedselverwerkende bedrijven waar de hygiëne te wensen over liet, mochten in het vervolg door de autoriteiten worden gesloten. Lokale overheden werden verplicht producten uit hun regio beter te controleren. En de zes landelijke overheidsinstanties die toezicht hielden op de kwaliteit van Chinese producten, moesten effectiever gaan samenwerken. Tot slot zou er een zwarte lijst komen met bedrijven die de regels stelselmatig overtraden.

Peking stelt economisch groeicijfer bij

De Chinese economie groeide in 2006 niet met 10,7 procent, zoals begin 2007 bekend was gemaakt, maar met 11,1 procent. Het Bureau voor Statistiek publiceerde het gecorrigeerde cijfer op 11 juli 2007. De groei was vooral opgedreven door de industrie, de bouwsector en de nutsbedrijven.

JUSTITIE

Straffen wegens betrokkenheid bij slavenarbeid

De Chinese provincie Shanxi bestrafte op 16 juli 2007 ongeveer honderd ambtenaren wegens plichtsverzuim. Ze zouden te weinig hebben gedaan om te voorkomen dat baksteenfabrieken mensen slavenarbeid lieten verrichten. Sommigen zouden mensensmokkelaars, die argeloze werkzoekenden naar de fabrieken lokten, actief hebben geholpen. Er werden 33 ambtenaren ontslagen en 62 gedegradeerd of berispt. Daarnaast werden er acht in staat van beschuldiging gesteld en drie uit de Communistische Partij (CCP) gezet. Er werd geen enkele hoge ambtenaar bestraft.

Sinds juni waren in Shanxi en de naburige provincies Shaanxi en Henan 570 mensen uit baksteenfabrieken bevrijd, waaronder enkele kinderen en ten minste negen geestelijk gehandicapten. Ze waren er langdurig vastgehouden en gedwongen zonder betaling te werken.

Op 17 juni veroordeelde een rechtbank in Shanxi 29 mensen wegens het te werk stellen of mishandelen van slaven. Een opzichter kreeg de doodstraf omdat hij een arbeider die in zijn ogen niet hard genoeg werkte, had doodgeslagen. De directeur van een van de baksteenfabrieken kreeg levenslang. Alle andere veroordeelden kregen lagere straffen opgelegd.

NATUUR EN MILIEU

'Honderdduizenden doden door milieuvervuiling in China'

Het Britse blad *Financial Times* berichtte op 3 juli 2007 dat de Wereldbank een rapport over economische schade door milieuvervuiling in China had aangepast. Dit zou onder druk van de regering van dat land zijn gebeurd. Volgens een niet bij name genoemde adviseur van de Wereldbank was China bang voor sociale onrust als de feiten in de publiciteit kwamen.
Volgens de Wereldbank lagen 16 van de 20 meest vervuilde steden ter wereld in China.

'China moet energiegebruik terugdringen'

In de oorspronkelijke versie van het rapport stond dat in China jaarlijks tussen de 350.000 en 400.000 mensen overleden aan aandoeningen die door luchtvervuiling waren veroorzaakt. Vervuild drinkwater en slechte luchtkwaliteit in gebouwen kostten daarnaast per jaar aan respectievelijk 60.000 en 300.000 mensen het leven.
In 2006 zou de economische schade door milieuvervuiling 5,8 procent van het bbp hebben bedragen.
De luchtvervuiling zou onder andere kunnen worden teruggedrongen als er minder energie werd gebruikt. De Wereldbank calculeerde dat Chinese fabrieken 20 tot 100 procent meer energie consumeerden dan vergelijkbare ondernemingen in Japan of de Verenigde Staten. De Chinese regering zelf schatte dat zij 3,4 keer het mondiale gemiddelde verbruikten.
In 2005 had de Chinese overheid besloten dat fabrieken hun energieverbruik in vijf jaar tijd met 20 procent moesten terugdringen, dus met 4 procent per jaar. Het Bureau voor Statistiek gaf in juli 2007 echter toe dat ze in 2006 niet verder waren gekomen dan 1,3 procent. En in dat jaar was het totale energieverbruik in het land met 9,6 procent toegenomen.
Vanuit de hele wereld werd druk op het land uitgeoefend om energie te besparen. Dit zou het milieu ten goede komen, maar ook helpen tegen de hoge prijzen voor aardolie- en gas op de wereldmarkt. Want onder meer door de grote vraag in China stegen deze in 2007 tot recordhoogtes. De hoeveelheid aardolie die het land importeerde groeide in de eerste helft van 2007 met 11,2 procent.

Ook OESO komt met alarmerende cijfers

Later in juli kwam ook de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) met een rapport over het Chinese milieu. Dit was gebaseerd op achttien

maanden eigen onderzoek, maar de organisatie citeerde ook uit het rapport van de Wereldbank.
De OESO verwachtte dat in 2020 alleen al in de Chinese stedelijke gebieden 600.000 mensen per jaar zouden sterven aan door vervuiling veroorzaakte ziektes. Landelijk zouden dan jaarlijks 20 miljoen mensen aandoeningen aan de luchtwegen oplopen. En de economische schade van de vervuiling zou rond 2020 ca. 13 procent van het bbp per jaar bedragen.

Zwarte lijst met vervuilende bedrijven

Het Chinese Staatsbureau voor Milieubescherming wilde half juli een eigen rapport over de stand van zaken in China publiceren, maar persbureau *Reuters* wist op 24 juli te melden dat dit onder druk van lokale overheden niet door ging. De inhoud zou zo schokkend zijn dat verantwoordelijke lokale ambtenaren vreesden voor hun positie.
Maar dit betekende niet dat de Chinese overheid niets deed tegen de milieuvervuiling. Het Staatsbureau voor Milieubescherming, de Centrale Bank en de autoriteiten ter regulering van het bankwezen besloten in juli dat bedrijven die de nationale milieuwetgeving onvoldoende naleefden, geen leningen bij erkende banken meer mochten afsluiten. Op 30 juli publiceerden ze een zwarte lijst met de namen van dertig bedrijven die inmiddels op deze manier waren bestraft.

(Vorige berichten pagina 403/2 e.v. - 2007)

INDIA

BINNENLAND

Pratibha Patil beëdigd als eerste vrouwelijke president

Op 25 juli 2007 werd in Delhi de 72-jarige Pratibha Patil als eerste vrouwelijke president van India beëdigd. De opvolger van president Abul Kalam was eerder gouverneur geweest van de deelstaat Rajasthan. Sonia Gandhi, de voorzitter van de Congrespartij, had haar als kandidaat van de regeringscoalitie voor het ambt voorgedragen. In haar eerste toespraak tot het parlement beloofde Patil een eind te zullen maken aan het nog altijd veelvuldig voorkomen van aborteren van meisjesfoetussen en zich in te zetten voor het verbeteren van de positie van de vrouw. Haar verkiezing vond bij veel vrouwen slechts een lauw onthaal. Critici merkten op dat Patil het presidentschap vooral te danken had aan haar loyaliteit jegens de Nehru-Gandhi familie.

DEELSTATEN

Moslimrebellen verwonden hindoepelgrims in Kashmir

Een hoge Indiase politiebeambte van de kring Zuid-Kashmir maakte op 21 juli 2007 bekend dat moslimrebellen voor de tweede keer in één week met handgranaten een aanslag hadden gepleegd op hindoepelgrims. De aanslag vond plaats in Pahalgam, een stadje aan de pelgrimsroute naar Amarnath – ongeveer 100 kilometer ten zuiden van Shrinagar.
Dat jaar werden er 400.000 pelgrims verwacht die in een grot in Amarnath een ijskegel – beschouwd als een symbool van de god Shiva – kwamen vereren.

Maoïsten doden agenten in Chhattisgarh

Persbureau *Reuters* berichtte op 11 juli 2007 dat in het district Dantewada in de Indiase deelstaat Chhattisgarh een dag eerder de lijken waren gevonden van 24 politieagenten. Deze hadden deel uitgemaakt van een groep van 90 agenten. Ze werden vermist na gevechten met maoïstische rebellen.

Politie doodt acht demonstranten in Andhra Pradesh

In het dorpje Mudigonda, in de zuidelijke Indiase deelstaat Andhra Pradesh, werden bij een treffen met de politie op 28 juli 2007 ten minste acht demonstranten doodgeschoten. Twee communistische partijen voerden daar campagne om de regering ertoe te bewegen land aan de armen te geven. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken van de deelstaat waren de betogers begonnen met het gooien van stenen naar de politie toen deze een tent waarin zij vergaderden, naderde.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Aandelen stijgen tot recordhoogte

Op 12 juli 2007 sloot de Sensex, de 'Sensitive Index' van de beurs van Mumbai (India), met een nieuwe recordstand van 15.092,04 punten. Ook de concurrent, de National Stock Exchange, eindigde hoog, op 4446,15 punten. De stijging was vooral te danken aan de aandelen in de metaalsector en in het bankwezen.

De Centrale Bank scherpt monetair beleid aan

De Centrale Bank van India verhoogde op 31 juli 2007 de kasreserve – de verhouding tussen deposito's en contant geld dat commerciële banken in kas moeten houden – net als eerder in februari, met een half procent, nu tot 7 procent. De belangrijkste rentes bleven onveranderd.

Hoewel de inflatie, die in februari nog 6,7 procent bedroeg, door de strenge maatregelen van de afgelopen maanden was gezakt naar 4,5 procent, bleef het gevaar voor een nieuwe stijging bestaan, aldus directeur Y. Venugopal Reddy. Verdere economische groei vereiste volgens hem stabiele prijzen.

JUSTITIE

Doodvonnissen uitgesproken voor de bomaanslagen in Mumbai van 1993

In Mumbai (India) veroordeelde rechter Pramod Kode op 18 juli 2007 drie moslims ter dood wegens de bomaanslagen in dezelfde stad die in 1993 het leven hadden gekost aan 257 mensen. Kode had voor deze aanslagen al meer dan 80 vonnissen geveld, maar niet eerder de doodstraf gegeven. De rechter verwierp het argument van de verdediging dat de rellen in Mumbai in 1992, waarbij bijna 800 moslims waren vermoord, de bomaanslagen rechtvaardigden. Hij zei dat ze de islam juist te schande hadden gemaakt.

Op 27 juli veroordeelde Kode ook Yakub Memon ter dood. Memon gold als een van de belangrijkste samenzweerders en was de broer van de voortvluchtige Tiger Memon. Deze werd naast Dawood Ibrahim, die ook nog op vrije voeten was, als het brein achter de aanslagen beschouwd. Enkele familieleden van Memon kregen levenslang omdat zij hadden toegestaan dat de bommen in hun huizen werden vervaardigd. Vier van de honderd veroordeelden wachtten nog op hun vonnis.

India

GEZONDHEID EN ZORG

Aantal hiv-besmettingen half zo groot als bij eerdere tellingen

Internationale aidsdeskundigen en Indiase gezondheidsambtenaren bevestigden op 6 juli 2007 dat volgens het meest recente onderzoek het aantal hiv-besmettingen in India 2,5 miljoen bedroeg, en niet 5,7 miljoen zoals tot dan was aangenomen. De minister van Volksgezondheid, Anubani Ramadoss, kondigde een nieuwe fase aan in het nationale aidsbestrijdingprogramma. Het budget hiervoor bedroeg 2 miljard euro – 40 maal meer dan in de vorige fase beschikbaar was, mede dankzij bedragen van belangrijke donoren als de Bill & Melinda Gates Foundation, de Clinton Foundation en de Ontwikkelingsorganisatie van de Verenigde Naties. Ramadoss vond het hoopgevend dat het aantal besmettingen was gedaald van 0,38 procent in 2002 naar 0,36 procent. Met name in de zuidelijke deelstaten, waar de ziekte het meest voorkwam, waren de cijfers stabiel gebleven of enigszins gedaald. Het nieuwe programma zou zich vooral op preventie richten en veel minder op behandeling van patiënten met hiv.

NATUUR EN MILIEU

Grootschalige herbebossing

Premier Manmohan Singh kondigde tijdens de eerste bijeenkomst van de ICCC (India's Council on Climate Change) op 13 juli 2007 een omvangrijk programma aan ter bestrijding van de opwarming van de aarde. Een belangrijk onderdeel hiervan vormde de herbebossing van 6 miljoen hectare ontbost gebied. India, een van de grootste vervuilers ter wereld, gold als bijzonder gevoelig voor klimaatveranderingen. De jaarlijkse moessonregens waren uitermate belangrijk en een kwart van de bevolking woonde in de kustgebieden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Toch nucleair verdrag met de Verenigde Staten

De ministers van Buitenlandse Zaken van India en de Verenigde Staten deelden op 27 juli 2007 mee dat de onderhandelaars over een nucleair verdrag tussen beide landen erin geslaagd waren de eerdere problemen op te lossen. In hun verklaring gingen de bewindslieden hier echter niet dieper op in. Zij wezen wel op de strategische en economische voordelen van civiele nucleaire samenwerking voor beide landen.

(Vorige berichten pagina 505/2 e.v. - 2007)

Iran

IRAN

BINNENLAND

Khamenei wijzigt kabinet

Staatsmedia in Iran maakten op 28 oktober 2006 bekend dat ayatollah Khamenei, de geestelijk leider van Iran, zowel de bevelhebber van de luchtmacht als de minister van Coöperatieven had vervangen. Generaal Ahmad Mighani verving generaal Ghavami bij de luchtmacht. Mohammad Abbasi werd de nieuwe minister van Coöperatieven. Zijn voorganger, Mohammad Nazemi Ardakani, zou een nieuwe bestuursfunctie krijgen. Het was de tweede kabinetswijziging in een maand. In september was de minister van Sociale Zaken vervangen.

Ahmadinejad beweert dat Israël zal verdwijnen

President Ahmadinejad van Iran kreeg op 12 december 2006 applaus van een gehoor van bekende Holocaust-critici toen hij beweerde dat Israël op een dag weggevaagd zal worden, net als met de Sovjet-Unie gebeurd was. Ontkenners van de Holocaust uit Europa, de Verenigde Staten en uit de Arabische wereld waren in Teheran bijeengekomen voor een tweedaagse conferentie over de vraag of er wel zes miljoen Joden waren omgekomen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Er namen 67 schrijvers en onderzoekers uit 30 landen deel aan het programma, waarvan de meerderheid vond dat de Holocaust nooit had plaatsgevonden of sterk was overdreven.

Ruim honderd Iraanse artiesten, wetenschappers en mensenrechtenactivisten hekelden de conferentie in een verklaring in *The New York Review of Books* van 15 februari 2007. Op 8 juni sprak de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties over de opmerkingen van Ahmadinejad over het vernietigen van Israël. De Verenigde Staten hadden een resolutie ingediend waarin Ahmadinejad's opmerkingen over de Holocaust werden afgekeurd. De resolutie werd geblokkeerd door Indonesië. Dat land vond dat de Veiligheidsraad er een dubbele moraal op na hield in een poging Israël buiten schot te houden.

Expositie van cartoons over Holocaust in Teheran

Adollah Derkaoui uit Marokko had drie maanden eerder, op 2 november 2006, de belangrijkste prijs gewonnen tijdens een tentoonstelling van cartoons over de Holocaust in de Iraanse hoofdstad Teheran. De expositie was een reactie op de publicatie van spotprenten over de profeet Mohammed, onder andere in Deense kranten in september 2005. De tentoonstelling leek geïnspireerd door oproepen tot het vernietigen van Israël door president Ahmadinejad en diens twijfels over de Holocaust. Wereldwijd werd er kritiek geuit op zowel de tentoonstelling als Ahmadinejad's standpunten over de Holocaust.

Verkiezingen wijzen op tanende populariteit Ahmadinejad

Gematigd conservatieve tegenstanders van president Ahmadinejad waren de grote winnaar van de lokale verkiezingen in Iran op 15 december 2006. Hoewel het ging om lokale verkiezingen, werd de uitslag geïnterpreteerd als een nederlaag voor de president. Het waren de eerste verkiezingen sinds het begin van het presidentschap van Ahmadinejad. In Teheran, waar hij burgemeester was tot hij in 2005 president werd, wonnen aanhangers van Ahmadinejad slechts drie van de vijftien zetels. Zeven plaatsen in het stadsbestuur waren voor gematigd conservatieven, vier voor hervormingsgezinden en er was een zetel voor een onafhankelijke kandidaat. Ahmadinejad gaf geen commentaar op de verkiezingsuitslag. Ook de gelijktijdig gehouden verkiezingen voor de Raad van Deskundigen brachten een nederlaag voor de president.

In de weken voorafgaand aan de verkiezingen was er steeds meer kritiek geweest op het harde optreden van Ahmadinejad op het internationale toneel. Meerdere politici vonden zijn houding schadelijk voor de Iraanse belangen. Ahmadinejad verloor daarnaast veel publieke steun wegens het

ontbreken van een duidelijke binnenlandse agenda en vanwege het gebrek aan beleidsplannen voor de Iraanse economie. Op 12 december hadden studenten op het terrein van de technische universiteit Amir Kabir geprotesteerd tijdens een lezing van Ahmadinejad. Ze staken vuurwerk af en verbrandden een foto van de president. Dergelijke protesten waren sinds zijn aantreden in 2005 nauwelijks voorgekomen. De studenten protesteerden tegen het ontslag van liberale en seculiere docenten en noemden Ahmadinejad een dictator die zich te veel met de universiteiten en de media bemoeide.

Steeds meer openlijke kritiek op staatshoofd

Na de verkiezingsoverwinning van de gematigd conservatieven werd in Iran op het beleid van Ahmadinejad steeds openlijker kritiek geuit. Enkele hervormingsgezinde en gematigde parlementsleden begonnen na de verkiezingen met het verzamelen van handtekeningen die Ahmadinejad zouden moeten dwingen antwoord te geven op vragen over zijn beleid. Het redactioneel commentaar van enkele kranten, die bekend stonden als onkritisch, bevatte in januari steeds scherpere kritiek over het internationale optreden van Ahmadinejad.

In juni publiceerden 57 economen een open brief aan de media waarin de president werd beschuldigd van het voeren van economisch wanbeleid. Volgens de economen had de zittende regering gehaaste en onwetenschappelijke besluiten genomen die Iran in een economische crisis zouden storten als het beleid niet snel gecorrigeerd zou worden.
Daarnaast uitten ze kritiek op het aantal banen dat de president claimde te hebben gecreëerd. De nieuwe werkgelegenheid bestond volgens hen slechts uit mensen die een eigen zaak hadden opgezet nadat hen een kleine lening was verstrekt. Het was overigens onwaarschijnlijk dat Ahmadinejad door de kritiek gedwongen zou worden op te stappen.

Iraanse minister komt om bij ongeluk

Jamal Karimirad, minister van Justitie van Iran, kwam op 28 december 2006 om het leven door een auto-ongeluk. De auto waarin hij zat kwam in aanrijding met een vrachtauto in centraal Iran op 170 km ten zuiden van Teheran in een gebied dat bekend stond om zijn smalle wegen. Karimirad had als minister weinig invloed. De rechterlijke macht in Iran stond onder leiding van ayatollah Mahmud Hashemi Sharhudi. De minister van Justitie was volgens buitenlandse verslaggevers in Iran voornamelijk een woordvoerder. Karimirad werd na enkele maanden opgevolgd door Qolam Husein Elham.

Etnische minderheden protesteren tegen Iraanse overheid

Tussen 2005 en januari 2007 namen spanningen tussen etnische minderheden en de Iraanse overheid toe. Er was steeds vaker sprake van gewelddadige incidenten in gebieden die bevolkt werden door minderheden. Iran beschuldigde de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Israël van het aanwakkeren van geweld in de Iraanse grensregio's.

Vier Arabische mannen opgehangen na bomaanslag

Op 24 januari 2007 werden in Ahwaz, in het zuidwesten van Iran, vier mannen in het openbaar opgehangen vanwege betrokkenheid bij een bomaanslag in die stad in 2006. De mannen behoorden tot de Arabische minderheid in Iran. Eerder werden al drie mannen opgehangen omdat ze betrokken zouden zijn geweest bij de bomaanslag die het leven had geëist van acht mensen. In eerste instantie had Iran Britse troepen aan de andere kant van de Iraans-Iraakse grens beschuldigd van het plegen van de aanslag. Sinds november 2005 protesteerden Arabieren in Ahwaz tegen discriminatie door de overheid.

Gevechten tussen leger en rebellen in het noordwesten

Op 24 februari doodde een eenheid van de Iraanse Revolutionaire Garde zeventien rebellen in de provincie West-Azerbaijan, nabij de grens met Turkije. Een helikopterpiloot die deel uitmaakte van de eenheid kwam tijdens de aanval om door slechte weersomstandigheden. De aanval was volgens de Revolutionaire Garde bedoeld om militanten te 'neutraliseren'. Er waren in het gebied eerder confrontaties geweest tussen het Iraanse leger en aan Koerdische groepen gelieerde militanten.

Bomaanslag doodt leden Revolutionaire Garde, dader opgehangen

Op 14 februari 2007 kwamen elf leden van de elitaire Revolutionaire Garde van Iran om bij een bomaanslag in Zahedan, een stadje in het zuidoosten. Een auto met explosieven parkeerde naast een bus met de soldaten, voordat hij tot ontploffing kwam. De aanslag werd opgeëist door de militante groep Jundallah. Nasrollah Shanbe Zehi bekende op de Iraanse televisie de aanslag te hebben gepleegd en werd door een rechtbank in Zahedan veroordeeld. Op 19 februari werd hij opgehangen op de plaats van de aanslag. Het publiek bij de ophanging riep leuzen als 'dood aan Amerika' en 'dood aan Israël'. Beelden van het voltrekken van de doodstraf werden op de staatstelevisie uitgezonden.

Verbod op 'westerse' kapsels

Kappers mochten het haar van mannen niet in een 'Westers' model knippen, zo waarschuwde de Iraanse politie in april 2007. Kapsalons zouden hun vergunning kunnen verliezen als ze zich niet hielden aan dit nieuwe aspect van het verbod op een niet-islamitisch uiterlijk. Kappers zouden ook geen make-up mogen aanbrengen en moesten zich onthouden van het epileren van wenkbrauwen. De aandacht van de politie richtte zich daarvoor gewoonlijk op vrouwen met een volgens de politie ongepast uiterlijk, maar had zich nu uitgebreid naar mannen.

Gematigde burgemeester van Teheran herkozen

Bij verkiezingen voor het stadsbestuur van Teheran, op 9 mei 2007, werd de zittende burgemeester herkozen ondanks felle campagnes van partijgenoten van president Ahmadinejad. De verkiezingsuitslag werd gezien als een graadmeter voor de populariteit van het staatshoofd. Er werd verwacht dat burgemeester Mohammad Bagher Qalibaf van Teheran in 2009 met Ahmadinejad zou gaan strijden om het presidentschap. Qalibaf was een conservatieve politicus die het religieus leiderschap steunde, maar zich pragmatischer opstelde dan Ahmadinejad. Qalibaf stond bekend om zijn gematigde controle op islamitische regels. Politiek analist Saeed Laylaz vertelde persbureau *AP* dat het verkiezingsresultaat liet zien dat de

conservatieven zich distantieerden van Ahmadinejad en andere aanhangers van de harde lijn.

Jarenlang werd de Iraanse politiek gedomineerd door de tegenstelling tussen hervormingsgezinden en voorstanders van de harde lijn.
De eerste groep wilde de islamitische gedragsregels afschaffen en de betrekkingen verbeteren met het Westen.
Het andere kamp stond voor steun aan geestelijk leider ayatollah Khamenei en voor confrontatie met het Westen. Ahmadinejad's verkiezing tot president bracht deze laatste groep aan de macht. Door ontevredenheid over de president en de economische situatie kreeg een derde groep steeds meer politieke steun: de gematigde conservatieven.
Zij steunden de hervormingsagenda niet, maar distantieerden zich tevens van de harde opstelling van Ahmadinejad. Burgemeester Qalibaf van Teheran was de belangrijkste vertegenwoordiger van deze politieke richting.

Elf doden bij gevechten in het zuidoosten van Iran

Een gewapende groep doodde op 22 juli 2007 elf leden van de elitaire Iraanse Revolutionaire Garde in het zuidoosten van het land, bij de grens met Afghanistan en Pakistan. Volgens de staatstelevisie raakte de Revolutionaire Garde in de bergen in conflict met een groep drugssmokkelaars.
De soennitische militante groep Jundallah was actief in het desbetreffende gebied en was eerder beschuldigd van aanvallen op Iraanse troepen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Scherpe stijging voedselprijzen

Tijdens de heilige maand Ramadan, in het najaar van 2006, stegen de voedselprijzen in Iran explosief. Op 2 oktober riep ayatollah Ali Khamenei president Ahmadinejad op iets aan de inflatie te doen. Ambtenaren stelden dat de vele maatregelen van de president de inflatie al hadden teruggebracht van 14,5 naar 10,5 procent. Non-gouvernementele bronnen stelden de Iraanse inflatie daarentegen op 16 procent. Medewerkers van de *BBC* in Teheran stelden dat de prijs van kip met 70 procent was gestegen in twee maanden, de prijs van yoghurt was met 30 procent toegenomen en de overheid had de broodprijzen met 25 procent verhoogd. Gedurende de maand Ramadan was er meer vraag naar voedsel vanwege de zogenaamde iftar-maaltijden. Tijdens die feestelijke maaltijden na zonsondergang werd het vasten onderbroken.

Brandstof op de bon

In de nacht van 26 juni 2007 ging in het olierijke Iran autobrandstof op rantsoen. Burgers mochten maandelijks nog maximaal honderd liter brandstof kopen, of drie liter per dag. Iran had onvoldoende raffinagecapaciteit om aan de binnenlandse vraag te kunnen voldoen. Veel ruwe olie werd geëxporteerd, en tegelijkertijd moest de vierde olieproducent ter wereld circa 40 procent van de benzine importeren. Met het oog op een mogelijk VN-embargo wilde de regering die afhankelijkheid beperken. Daarnaast werd het steeds moeilijker de prijzen kunstmatig laag te houden. Benzine werd in Iran ver onder de importprijs verkocht.

Direct na de bekendmaking van de rantsoenering vormden zich in Teheran en andere plaatsen lange rijen voor de pompen. Hier en daar gingen automobilisten met elkaar op de vuist. Zeker tachtig personen werden gearresteerd na gewelddadige protesten tegen de rantsoenering en tegen president Ahmadinejad. Betogers vernielden talrijke benzinestations. In een poging de onrust te beperken, werd op 28 juni het versturen van tekstberichten via mobiele telefoons onmogelijk gemaakt en werden media gesommeerd niet over brandstoftekorten en protesten te berichten.

President wijst vrije marktprijzen af

Op 9 juli maakte Ahmadinejad nog eens duidelijk vast te houden aan een strikte rantsoenering van autobrandstof. Er waren voorstellen gedaan om automobilisten die hun rantsoen benzine verbruikt hadden, extra benzine te laten kopen tegen een hogere prijs. Ahmadinejad wees dat idee af omdat het te veel effect zou hebben op het snel stijgende prijspeil. Volgens het Iraanse staatspersbureau *INRA* noemde hij vrije marktprijzen voor brandstof 'een dodelijk gif' voor de Iraanse economie dat de inflatie zou verergeren. Het subsidiëren van de lage brandstofprijzen kostte de Iraanse staatskas voor de rantsoenering 10 miljard dollar (ca. 7,3 miljard euro) per jaar.

Iran vraagt Japanse yen voor olie

Iran vroeg op 13 juli 2007 aan de Japanse afnemers van ruwe olie voortaan te betalen met Japanse yen, in plaats van met Amerikaanse dollars. Na de bekendmaking daalde de koers van de dollar ten opzichte van de yen enigszins, van 122,42 naar 122,07. De Iraanse Centrale Bank had eerder al bekendgemaakt minder dollartegoeden te willen aanhouden. Andere olielanden deden hetzelfde en noemden de waardevermindering van de dollar ten opzichte van veel andere valuta als belangrijkste reden. In het besluit van Iran leek mee te spelen dat de verhouding met de Verenigde Staten steeds gespannener werd. De nieuwe maatregel beperkte de financiële risico's die daarmee verbonden waren.

Grootste Duitse bank verlaat Iran

De grootste bank van Duitsland, Deutsche Bank, kondigde op 30 juli 2007 aan haar activiteiten in Iran dat najaar te zullen staken. De kleinschalige activiteiten van de bank waren te duur geworden door de uitgebreide regelgeving die was opgelegd door de Verenigde Naties, de Europese Unie en het Duitse ministerie van Economische Zaken. Andere Duitse banken hadden zich al eerder teruggetrokken uit Iran. Een woordvoerder van Deutsche Bank ontkende tegenover persbureau *Associated Press* dat politieke druk de reden voor het stilzetten van de activiteiten was.

ONDERWIJS

Professoren en studenten in Iran onder druk

Iraanse studenten en professoren maakten op 17 juni 2007 bekend dat het aantal disciplinaire maatregelen tegen hen in de maand daarvoor enorm was toegenomen. In een maand tijd waren 29 studenten en professoren gevangengenomen. Daarnaast hadden 207 in het onderwijs actieve mensen in een periode van veertig dagen opdracht gekregen voor een disciplinaire commissie te verschijnen.
Onder de voorgaande regering werden gemiddeld vier studenten per maand opgepakt. Universitaire docenten die kritiek uit-

ten op de regering werden ontslagen of gedwongen met vervroegd pensioen te gaan. Op die manier zouden de universiteiten worden gevrijwaard van liberale en seculiere ideeën.

NATUUR EN MILIEU

In een maand 3600 doden door smog

Luchtvervuiling eiste in 2006 bijna 10.000 levens in Iran, met 3.600 aan luchtvervuiling gerelateerde doden in oktober als dieptepunt. De meeste slachtoffers leden aan hartproblemen en infecties van de luchtwegen. Een hoge ambtenaar noemde het leven in de hoofdstad Teheran 'collectieve zelfmoord'. De getallen waren gebaseerd op algemene cijfers van de Wereldbank over sterfte door luchtverontreiniging en metingen van de luchtkwaliteit in Teheran.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Dam geopend ondanks vrees voor archeologische schade

Ondanks de verwachte overstroming van zevenduizend jaar oude archeologische opgravingen werd de opening van een nieuwe dam eind april 2007 niet afgeblazen. Volgens de overheid was de Sivand-dam in de Bolaghi-kloof nodig voor de boeren in het gebied dat min of meer woestijn was geworden. De boeren hadden water nodig voor irrigatie. Erfgoedbewakers riepen de president op het plan enkele jaren uit te stellen en de opgravingen in het gebied door te laten gaan. Archeologen hadden antieke wijnvaten, kleiovens en prehistorische grotten in de desbetreffende regio gevonden. Veel waardevolle stukken waren naar musea overgebracht, maar het laten overstromen van het gebied zou volgens archeologen een groot verlies met zich meebrengen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Iraanse vrouwenrechtenactivisten opgepakt

Op 4 maart 2007 werden 31 Iraanse vrouwenrechtenactivisten opgepakt tijdens een demonstratie voor een rechtbank in Teheran. De vrouwen demonstreerden om hun steun te betuigen aan vijf vrouwen die voor moesten komen vanwege deelname aan een demonstratie voor wettelijke gelijkheid voor mannen en vrouwen en tegen het recht van Iraanse mannen om vier vrouwen te huwen. De meeste vrouwen werden op 8 maart op borgtocht vrijgelaten, met een verbod om deel te nemen aan demonstraties in het kader van Internationale Vrouwendag. Drie van hen moesten langer in bewaring blijven. Volgens internationale mensenrechtenorganisaties werden vrouwen die zich inzetten voor vrouwenrechten, steeds vaker opgepakt en vervolgd.

Moordenaar van 'immoreel' stel gaat vrijuit

Het Iraanse Hooggerechtshof vernietigde op 20 april 2007 voor de vierde maal het doodvonnis tegen een lid van de radicale strijdgroep Baseej. Ali Maliki was veroordeeld voor de moord op een verloofd paar dat volgens de groep immoreel gedrag vertoonde. De rechtbank in de plaats waar de moord plaatsvond, Kerman, veroordeelde zowel Maliki als zijn medestanders in eerste instantie tot de doodstraf. Steeds als het Hooggerechtshof de veroordelingen van de plaatselijke rechtbank vernietigde, zwakte de rechter zijn vonnis enigszins af.
De laatste keer kreeg alleen Maliki nog de doodstraf, die nu opnieuw herroepen was. Het Iraanse islamitische strafrecht bepaalde dat daders vrijuit gingen als zij konden aantonen dat hun slachtoffers moreel corrupt waren. De herhaaldelijke vrijspraken in deze zaak hadden grote woede opgewekt in Iran. Critici stelden dat het Hooggerechtshof met deze uitspraken de vrije hand gaf aan de Baseej, de informele maar zeer invloedrijke waakhond van de zedelijkheid in het land.

Tienduizenden Afghaanse vluchtelingen door Iran het land uitgezet

De vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties maakte op 2 mei 2007 bekend dat in de tien dagen daarvoor meer dan 36.000 Afghaanse vluchtelingen Iran waren uitgezet. Uit de grensstad Zabol was de Afghaanse gemeenschap vrijwel geheel verdwenen. Iran bevestigde de uitzettingen en stelde dat het 50.000 Afghanen had verzameld voor uitzetting. Ieder land had volgens de Iraanse autoriteiten het recht illegale arbeiders terug te sturen naar hun land van herkomst. Er leefden naar schatting anderhalf miljoen Afghaanse vluchtelingen in Iran.

Vier Iraanse Amerikanen vastgehouden

Vier mannen met zowel de Iraanse als de Amerikaanse nationaliteit werden vanaf 13 mei 2007 gevangen gehouden door de Iraanse autoriteiten. Twee academici, een journalist en een consultant werden verdacht van spionage en het in gevaar brengen van de Iraanse nationale veiligheid. Familie, vrienden en collega's van de vier ontkenden deze beschuldigingen. De Amerikaanse president George W. Bush eiste de onmiddellijke vrijlating van de vier Amerikanen.
Twee van de gevangenen, Esfandiari en Tajbakhsh, werden beschuldigd van het opzetten van netwerken die een revolutie zouden stimuleren. Half juli verschenen ze in een vijftig minuten durend televisieprogramma op de staatstelevisie. Het totaal van aan elkaar gemonteerde, maar verder losstaande citaten kon worden geïnterpreteerd als bezwarend materiaal. Minister van Inlichtingen Ejehei maakte een week later, op 25 juli, bekend dat 'interne elementen' die in relatie stonden met deze twee mannen waren gearresteerd. Het was onduidelijk om hoeveel mensen het ging.

Hervormingsgezind dagblad slechts 42 dagen terug

De belangrijkste hervormingsgezinde krant van Iran, *Hammihan*, werd op 3 juli 2007 opnieuw verboden. Dat was 42 dagen nadat de krant toestemming had gekregen om weer te verschijnen na een verschijningsverbod van zeven jaar. In 2000 werd de krant verboden na een oproep tot betere relaties met de Verenigde Staten. In de laatste jaren van het bewind van Ahmadinejad's voorganger, Mohammad Khatami, werden ruim honderd hervormingsgezinde kranten verboden. Hammihan had mogen terugkeren in een periode van groeiende ontevredenheid over het beleid van de president. Het leek daarom dat de belangrijkste leiders van het land de oppositie enige ruimte wilden geven.
Het was onduidelijk waarom de krant weer werd verboden. Vertegenwoordigers van de rechterlijke macht wezen op procedurefouten bij het opheffen van het verschijningsverbod. De uitgever van de krant stelde dat er in het bevel tot sluiting dubbelzinnige verwijzingen stonden naar misdaden, zonder verdere toelichting.

Man gestenigd voor overspel

In een dorp in het noorden van Iran werd begin juli 2007 een man gestenigd tot de dood nadat hij was veroordeeld voor overspel. Dat maakte een woordvoerder van de justitie op 10 juli bekend. Het was voor het eerst in jaren dat een dergelijke terechtstelling officieel werd bevestigd. In 2006 waren er onbevestigde berichten over een steniging geweest.
Internationale mensenrechtenorganisaties hekelden steniging als een 'wrede en barbaarse' manier van straffen.

Twee Koerdische journalisten ter dood veroordeeld

Twee journalisten die behoorden tot de Koerdische minderheid in Iran werden ter dood veroordeeld voor moharebeh – misdaden tegen de Islam en de staat. Dat bevestigde een woordvoerder van de rechterlijke macht op 31 juli 2007 tegenover staatsmedia in Teheran. De twee veroordeelden waren afkomstig uit de westelijke Iraanse provincie Koerdistan, aan de grens met Irak. Hoewel journalisten in Iran door de overheid onder druk werden gezet, was een dergelijke veroordeling uitzonderlijk.

MILITAIRE ZAKEN

Iraanse leger houdt grote oefening

Iraanse militairen testten op 2 november 2006 tientallen raketten. De tests maakten deel uit van een tiendaags, grootschalig militair oefenprogramma met de naam Grote Profeet. Het leger testte onder andere de Shahab 2, die clusterbommen kon vervoeren, en de Shahab 3. Die laatste raket werd in staat geacht Amerikaanse bases in de Golfregio en Israël te kunnen treffen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Sancties tegen Iran dat volhardt in uraniumverrijking

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties aanvaardde op 24 maart 2007 unaniem resolutie 1747 over het nucleaire programma van Iran. Het was de derde resolutie inzake deze kwestie, na resolutie 1737 (aangenomen op 23 december 2006) en resolutie 1696 (31 juli 2006). In alle resoluties werd Iran opgeroepen alle activiteiten gerelateerd aan uraniumverrijking en nucleaire opwerking, stil te leggen. Met name westerse leden van de VN-Veiligheidsraad vreesden dat de islamitische republiek in het geheim kernwapens ontwikkelde. Iran bleef in het najaar van 2006 en in de eerste helft van 2007 weigeren de omstreden processen stil te leggen. Onderhandelingen over controles door het Internationaal Atoomenergie Agentschap (IAEA) verliepen moeizaam.

Sancties VS bij steun aan Iran

Op 1 oktober 2006 ondertekende de Amerikaanse president George W. Bush een wet die Amerikaanse sancties mogelijk maakte tegen landen en bedrijven die de nucleaire activiteiten van Iran steunden. De wet had betrekking op alle partijen die bijdroegen aan de ontwikkeling van nucleaire, biologische of chemische wapens in dat land. De maatregelen kregen zonder enige discussie de goedkeuring van de senaat.

De wet was vooral bedoeld om de Amerikaanse onderhandelingspositie ten opzichte van Rusland te versterken. De Verenigde Staten wilden de Russische steun aan het Iraanse energieprogramma kunnen bestrijden. Zowel de VS als Israël riepen Rusland op de verkoop van wapens aan Iran te stoppen. Desondanks maakte het Russische ministerie van Defensie op 16 januari 2007 bekend dat opnieuw een lucratieve wapenovereenkomst met Iran was gesloten.

Concessies aan IAEA houden sancties niet tegen

Het Internationaal Atoomenergie Agentschap (IAEA) maakte op 24 november bekend dat Iran meer openheid van zaken zou verschaffen met betrekking tot de centrale in Natanz, waar uranium werd verrijkt. Inspecteurs van de IAEA zouden inzicht krijgen in de operationele statistieken en op die manier mogelijk cruciale informatie verwerven over de kwaliteit van de centrifuges. Daarnaast kreeg het IAEA toestemming om vaker monsters te komen nemen op een verdacht terrein waar eerder sporen van verrijkt uranium waren aangetroffen. Zowel uraniumverrijking als de productie van plutonium konden bijdragen aan het maken van atoomwapens. Iran hield echter vol dat het uranium bedoeld was voor de energieproductie en het plutonium voor medische behandelingen.

De toezeggingen kwamen op een spannend moment: Iran had in juli van dat jaar geen gehoor gegeven aan de eis van het IAEA om de uraniumverrijking stil te leggen. De capaciteit werd zelfs uitgebreid met een experimentele keten van 164 centrifuges die laag verrijkt uranium zou gaan produceren. Dat had de relatie met het IAEA verder onder druk gezet. Kort daarvoor had de 35 landen tellende raad van bestuur van het IAEA bovendien bekendgemaakt Iran voor de komende twee jaar technische hulp te weigeren bij het produceren van plutonium. Daarna werd gevreesd dat Iran helemaal niet meer zou willen samenwerken met het atoomagentschap.

Resolutie 1737 legt sancties op

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties nam op 23 december unaniem resolutie 1737 aan waarin een beperking van de handelssancties met Iran werden aangekondigd. De resolutie verbood de handel in wapens en in goederen die een relatie hadden met het nucleaire programma van Iran. Ook werden de tegoeden van specifieke Iraanse bedrijven en personen bevroren. De resolutie bevatte daarnaast een hernieuwde oproep aan Teheran om alle omstreden nucleaire activiteiten stil te leggen. De resolutie was op initiatief van Groot-Brittannië, Frankrijk en Duitsland tot stand gekomen. Onder druk van Rusland en China, die beide sterke economische belangen hadden in Iran, was de tekst enigszins afgezwakt.

Teheran noemt sancties illegaal

Volgens het Iraanse ministerie van Buitenlandse zaken was de resolutie illegaal. Vier dagen na de aankondiging van de sancties riep het Iraanse parlement de regering op alle banden met het IAEA te verbreken. Daarnaast nam het parlement een motie aan waarin de regering werd gevraagd 'het vreedzame nucleaire programma te versnellen'. Op 22 januari 2007 weigerde Iran 38 inspecteurs van het IAEA toe te laten. Op 11 februari vierden de Iraniërs de achtentwintigste verjaardag van de Islamitische Revolutie met publiekelijke steunbetuigingen aan het nucleaire programma. Een van de sprekers tijdens de bijeenkomst prees 'het antwoord van de Iraanse natie' op de illegale en ongerechtvaardigde sancties van de VN.
Iran bleef weigeren de uraniumverrijking te

stoppen en voerde de productie zelfs op. Ahmadinejad zwoor het programma door te laten gaan en noemde Iran een voorbeeld voor andere landen die hoogwaardige technologie wilden ontwikkelen. Het IAEA besloot op 8 maart de technische steun aan Iran met 40 procent te beperken vanwege de sancties van de Verenigde Naties tegen het land. Die verboden de export van technische expertise naar Iran. De technische steun die het IAEA gaf, had geen betrekking op het nucleaire programma van Iran.

Scherpere strafmaatregelen in resolutie 1747

Op 24 maart nam de Veiligheidsraad unaniem resolutie 1747 aan, waarin de oproep om alle nucleaire activiteiten stil te leggen, werd herhaald en de sancties tegen Iran werden verscherpt. De Iraanse wapenexport werd geblokkeerd en de tegoeden van nog eens 28 Iraanse personen en instellingen werden bevroren. Ook werden leningen aan Iran beperkt en werd de ruimte voor financiële hulp ingekrompen. Een belangrijke stap in de richting van hardere sancties werd gezet toen Rusland zich terugtrok uit de ontwikkeling van de nucleaire reactor Bushehr. Dit omdat Iran en Rusland meningsverschillen hadden over financiële kwesties. De betrokkenheid bij de reactor en andere economische belangen hadden volgens waarnemers Rusland eerder weerhouden van een harde opstelling tegenover Iran.
In reactie op de sancties kondigde Iran een dag later aan de samenwerking met het IAEA te zullen beperken. In een vertrouwelijke brief die op een interne webpagina van de VN werd geplaatst, stelde Iran dat die beslissing ingegeven werd door vrees voor aanvallen van de VS en Israël. Het IAEA zou meerdere malen vertrouwelijke informatie hebben gelekt die cruciaal was voor de veiligheid van Iran. President Ahmadinejad stelde een week later bovendien dat het Iraanse leger zelfvoorzienend was en dat het daardoor niet geraakt werd door de sancties. Iran had sinds 1992 gewerkt aan een grotere zelfstandigheid van het leger, na decennialang afhankelijk te zijn geweest van buitenlandse wapens.

Moeizame onderhandelingen over inspecties

Op 13 mei bleek tijdens een verrassingsinspectie door het IAEA dat Iran veel verder was met uraniumverrijking dan het had aangegeven. Analisten vonden het opvallend dat Iran instemde met dat bezoek. Terwijl de sancties werden aangescherpt, bleven Iran en het IAEA in gesprek, hoewel de onderhandelingen moeizaam verliepen en bijeenkomsten vaak werden uitgesteld of afgelast. Iran bleef volhouden dat het nucleaire programma geen militaire doelen diende, wat het IAEA in twijfel trok. Er werd gesproken over de procedures die beide partijen door zouden kunnen lopen om hun standpunt te onderbouwen met bewijzen. Het IAEA wilde nucleaire fabrieken naar eigen inzicht kunnen bezoeken om de militaire ambities van Iran vast te stellen. Iran zegde meerdere malen meer openheid toe, maar trok zich terug als het IAEA bezoeken aankondigde.

Op 25 juni kwamen IAEA-directeur ElBaradei en de Iraanse onderhandelaar bij de IAEA, Ali Larijani, overeen dat medewerkers van de IAEA in juli een bezoek zouden brengen aan Iran om oplossingen te vinden voor de conflicten. Dit resultaat werd bereikt na dagenlang onderhandelen en druk van de Europese Unie en de Verenigde Staten. Er werd verwacht dat de Veiligheidsraad de sancties tegen Iran nog verder zou aanscherpen als Iran uranium zou blijven verrijken. In Iraanse media benadrukte Larijani dat het niet ging om inspecteurs of controles, maar om medewerkers van het IAEA die zouden komen overleggen.

Tweedaags bezoek van IAEA-inspecteurs

Op 11 en 12 juli bracht een delegatie van vijf IAEA-inspecteurs een bezoek aan Iran voor gesprekken met de regering van president Ahmadinejad. Na afloop maakte een vertegenwoordiger van het atoomagentschap bekend dat er tussen beide partijen afspraken waren gemaakt over de procedure voor verdere onderhandelingen. Noch de afgezant van het IAEA, noch zijn Iraanse gespreksgenoot wilde toelichten op welke manier er gezocht zou worden naar een oplossing voor het verschil van mening over de nucleaire activiteiten.

In reactie op de toegenomen medewerking besloten Westerse landen zich niet langer in te spannen voor scherpere sancties, ook al bleef Iran weigeren de verrijking van uranium stil te leggen.

Inspectie van nucleaire reactor

Op 30 juli brachten inspecteurs van het IAEA een vijf uur durend bezoek aan een nucleaire reactor in Arak. De installatie, die nog in aanbouw was, gold eerder als verboden terrein voor IAEA-medewerkers. Deskundigen van het IAEA noemden de inspectie van groot belang, maar verstrekten geen informatie over de bevindingen tijdens het bezoek.

EU bevroor onterecht de tegoeden van een Iraanse islamitische groepering

Een administratieve rechtbank van de EU, het Court of First Instance (CFI), stelde op 12 december 2006 dat de tegoeden van de 'People's Mujahideen of Iran' onterecht bevroren waren. De Iraanse organisatie was in 2002 op de Europese lijst van verboden terroristische organisaties geplaatst, maar had daar steeds tegen geprotesteerd. De organisatie stelde dat zij in 2001 alle geweld hadden afgezworen. De islamitische beweging stond ook op Britse en Amerikaanse lijsten van verboden organisaties en was evenmin welkom in Iran. De rechtbank stelde dat de vermelding op de Europese terroristenlijst onterecht was.

Iraanse diplomaat ontvoerd in Irak

In februari 2007 ontvoerden onbekenden Jalal Sharifi, tweede secretaris van de Iraanse ambassade in Bagdad. Na 57 dagen werd hij losgelaten. Na zijn vrijlating verklaarde hij gemarteld te zijn. Daarbij was volgens zijn verklaring een Amerikaan aanwezig die banden had met de Amerikaanse ambassade in Bagdad. Washington ontkende de beschuldigingen.

Washington beschuldigt Iran van bewapenen Iraakse soennieten

Het Amerikaanse leger beschuldigde Iran op 11 april 2007 van het bewapen van soennitische militanten in Irak. Tijdens een persconferentie in de Iraakse hoofdstad Bagdad werden Iraanse wapens getoond die eerder die week waren aangetroffen in een auto in een soennitische wijk in de stad.

VS bezorgd over Iraanse wapens in Afghanistan

Hoge Amerikaanse ambtenaren uitten op

18 april 2007 hun bezorgdheid over de rol van Iran in het conflict in buurland Afghanistan na de vondst van wapens van Iraanse fabricage. Volgens de Amerikanen had Iran een constructieve rol gespeeld in Afghanistan na de val van de Talibaan, maar was er nu reden te vrezen dat Iran op een gevaarlijke manier betrokken raakte bij de strijd. Amerikaanse troepen hadden Iraanse mortieren en explosieven gevonden die, naar zij zelf meenden, bestemd zouden zijn geweest voor de Talibaan.

(Vorige berichten pagina 625/2 e.v. - 2006)

JAPAN

BINNENLAND

Burgemeester van Nagasaki doodgeschoten

Iccho Ito, burgemeester van de Japanse stad Nagasaki, werd op 17 april 2007 op straat neergeschoten. Een dag later overleed hij. Ito voerde campagne voor zijn vierde termijn als burgemeester.

De dader kon onmiddellijk worden aangehouden. Hij heette Tetsuya Shiroo en was lid van de Yamaguchi-gumi, het grootste misdaadsyndicaat van Japan. Hij lag in de clinch met de gemeente omdat zijn auto beschadigd was geraakt op een opgebroken weg. Shiroo eiste al maanden schadevergoeding, maar kreeg die niet. Of dit het motief was voor de moord bleef echter onduidelijk.

In Japan was particulier vuurwapenbezit verboden. Volgens de nationale politie was de georganiseerde misdaad betrokken bij 36 van de 53 schietpartijen die landelijk in 2006 werden geregistreerd.

Minister van Landbouw pleegt zelfmoord

De Japanse minister van Landbouw en Visserij Toshikatsu Matsuoka hing zichzelf op 28 mei 2007 op in zijn appartement in Tokio. Hij was lid van de Liberale Democratische Partij (LDP). Sinds zijn aantreden als minister in september 2006 had hij onder vuur gelegen omdat hij verdacht werd van corruptie.

Hij zou kosten voor zijn kantoorruimte hebben gedeclareerd, terwijl deze hem door de overheid gratis ter beschikking was gesteld. Het ging hier om 28 miljoen yen (ruim 166 duizend euro). En omgerekend zesduizend euro die hem was geschonken voor zijn verkiezingscampagne, zou hij buiten zijn boekhouding hebben gehouden. Niet lang voor zijn dood was hij opnieuw negatief in de publiciteit gekomen. Enkele van Matsuoka's medewerkers zouden 80 duizend euro smeergeld hebben aangenomen van particuliere bedrijven die diensten leverden aan een milieuagentschap dat onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Landbouw viel. Het parlement wilde hem hier op 28 mei over aan de tand voelen, maar enkele uren voor die zitting pleegde hij zelfmoord.

Het was de eerste keer sinds de Tweede Wereldoorlog dat een Japanse minister zelfmoord pleegde. Volgens de lokale pers had Matsuoka een aantal afscheidsbrieven geschreven waarin hij zich verontschuldigde tegenover de regering en de bevolking van het land.

Nieuwe Landbouwminister biedt excuses aan

Norihiko Akagi (LDP) volgde Matsuoka op als minister van Landbouw. Niet lang na zijn aantreden beschuldigde de krant *Asahi* ook hem van betrokkenheid bij fraude. In 2003, toen hij een zetel in het Hogerhuis bekleedde namens de prefectuur Ibaraki, zou de lokale afdeling van de LDP daar bepaalde declaraties twee keer hebben ingediend. Het ging om een bedrag van omgerekend 1.225 euro. Akagi zei dat de administratie van de partij dit niet met opzet had gedaan, maar zich had vergist. Wel bood hij op 28 juli zijn excuses aan. Ook zou hij honderdduizenden euro's hebben gedeclareerd voor niet bestaande kantoorruimtes, maar dat ontkende hij.

Nieuwe ministers van Defensie en Oceanen

De Japanse minister Fumio Kyuma beweerde op 30 juni 2007 dat de Amerikaanse atoomaanvallen op Nagasaki en Hiroshima in 1945 'onvermijdelijk' waren en een einde aan de Tweede Wereldoorlog hadden gemaakt. Hij deed zijn uitlatingen in een toespraak op de universiteit Reitaku in Kashiwa. Uit het hele land kwamen woedende reacties, vooral van burgers die de aanvallen hadden overleefd en van mensen die er dierbaren door hadden verloren. De minister bood zijn excuses aan, maar werd op 3 juli toch door premier Shinzo Abe ontslagen, vermoedelijk omdat het kabinet vanwege andere schandalen al impopulair was en geen nieuwe problemen kon gebruiken. Kyuma werd opgevolgd door de nationale veiligheidsadviseur Yuriko Koike. Zij was Midden-Oostendeskundige en stond bekend om haar harde opstelling ten aanzien van het communistische regime in Noord-Korea.

Minister van Oceanen

Op 3 juli kreeg Tetsuo Fuyushiba, minister van Openbare Ruimte, Infrastructuur en Verkeer ook Oceaanbeleid in zijn portefeuille. Japan had nooit eerder een minister van Oceanen gehad. Zijn taak werd het oplossen van de territoriale geschillen met Zuid-Korea en China en het verbeteren van de veiligheid op zee.

Brand in kerncentrale na aardbeving

De Japanse prefectuur Niigata werd op 16 juli 2007 getroffen door een aardbeving met een kracht van 6,8 op de schaal van Richter. Er vielen elf doden en de schade werd geraamd op 1,5 biljoen yen (ruim 9,1 miljard euro). In de kerncentrale Kashiwazaki-Kariwa, de grootste van het land, brak brand uit. Er kwam een kleine hoeveelheid radioactief materiaal vrij, maar volgens de autoriteiten vormde dat geen bedreiging voor de volksgezondheid. Toch werd de centrale enige tijd stilgelegd.

LDP lijdt verkiezingsnederlaag

Japan hield op 29 juli 2007 verkiezingen voor de helft van de 242 zetels in het Hogerhuis (Sanghi-in). De oppositionele Democratische Partij (DP) won 60 van de 121 zetels en kwam daarmee uit op een totaalaantal van 112. Dit betekende dat ze de meeste zetels had. Daarom mocht ze de voorzitter van het Hogerhuis gaan leveren en kreeg ze dominante posities in parlementaire commissies.

De regerende Liberale Democratische Partij (LDP) en haar coalitiepartner Nieuw Komeito (Kt) kregen samen 46 zetels en kwamen uit op een totaal van 104. Daarmee waren ze hun meerderheid kwijt. Het kabinet van premier Shinzo Abe (LDP) kon nog wel rekenen op de steun van een meerderheid

in het Lagerhuis, maar zou het zonder de steun van het Hogerhuis toch aanzienlijk moeilijker krijgen om nieuwe wetten door te voeren.

Kabinet Abe impopulair wegens schandalen

De kiezers hadden zich zo massaal van de regeringspartijen afgewend omdat het kabinet sinds het aantreden van premier Abe in september 2006 betrokken was geweest bij meerdere schandalen. De ministeries van Bestuurlijke Vernieuwing en Landbouw waren beschuldigd van corruptie en fraude, terwijl de minister van Volksgezondheid fel was bekritiseerd omdat hij vrouwen 'baarmachines' had genoemd. Verder moest Abe's minister van Defensie aftreden nadat hij de atoomaanvallen op Nagasaki en Hiroshima had vergoelijkt. Maar misschien was een schandaal rondom de pensioenfondsen wel de belangrijkste reden voor de kiezers om zich van de regeringspartijen af te wenden.

In 2006 had de oppositie Abe gewaarschuwd dat de administraties van de pensioenfondsen chaotisch waren en dat miljoenen mensen mogelijk ten onrechte uit het systeem zouden worden gegooid. In het voorjaar van 2007 werd duidelijk dat de gegevens van 50 miljoen Japanners inderdaad waren gewist. Dit schandaal wekte bij velen de indruk dat de regering niets gaf om 'gewone' burgers, temeer daar Abe en zijn voorganger Koizumi (LDP) veel hadden gedaan om het bedrijfsleven te stimuleren, maar relatief weinig om de sociaal zwakkeren vooruit te helpen.

Abe weigert af te treden

Na de verkiezingsnederlaag eisten de DP en enkele grote dagbladen het aftreden van Abe. Ook stelden ze voor om vervroegde verkiezingen voor het Lagerhuis te houden. Abe had het premierschap overgenomen van Koizumi, maar nooit een eigen mandaat van de kiezers gekregen. De premier zei op 30 juli echter dat hij niet van plan was op te stappen omdat er dan een 'machtsvacuüm' zou ontstaan – iets waarmee Japan niet gebaat zou zijn. Analisten waren het met hem eens dat er geen gedoodverfde opvolger voorhanden was, al werd de naam van minister Taro Aso van Buitenlandse Zaken in dit verband soms genoemd. Secretaris-generaal Hidenao Nakagawa van de LDP trad na de nederlaag wel af.

Samenstelling van het Japanse Hogerhuis na de verkiezingen van 29 juli 2007

partij	zetels
Democratische Partij (DP)	112
Liberale Democratische Partij (LDP)	84
Nieuw Komeito (Kt)	20
Japanse Communistische Partij (JCP)	7
Sociaal-democratische Partij (SDP)	5
Nieuwe Volkspartij (NVP)	4
Onafhankelijk	10

Partijen
Democratische Partij (DP) - Minshu-to (Mt)
Liberale Democratische Partij (LDP) - Jiyu Minshu-to (JMt)
Nieuw Komeito (Kt) - Komei-to (Kt)
Japanse Communistische Partij (JCP) - Nihon Kyosan-to (NKt)
Sociaal-democratische Partij (SDP) - Shakai Minshu-to (SMt)
Nieuwe Volkspartij (NVP) - Kokumin Shin-to (KMSt)

NASLEEP VAN TWEEDE WERELDOORLOG

Japanse premier zet vraagtekens bij gedwongen prostitutie in WO II

Op 28 februari 2007 vroegen 120 conservatieve Japanse parlementsleden de regering een officiële verklaring uit 1993 in heroverweging te nemen. De toenmalige Japanse regering had daarin erkend dat het leger tijdens de Tweede Wereldoorlog buitenlandse vrouwen tot prostitutie had gedwongen. Daarvoor waren vervolgens excuses aangeboden.
De parlementsleden meenden echter dat deze vrouwen in feite professionele prostituees waren, die uit vrije wil en tegen betaling seks hadden met Japanse militairen. De bordelen waarin zij werkten zouden niet in opdracht van het leger of de regering zijn opgezet, maar op initiatief van derden.
Op 1 maart werd premier Shinzo Abe gevraagd wat hij van de kwestie vond. Hij antwoordde dat het nooit was bewezen dat de vrouwen tegen hun wil seks met Japanse militairen hadden gehad.

Historische bewijzen

Historicus Yoshiaki Yoshimi had in 1992 aan de hand van authentieke documenten uit Japanse militaire archieven aangetoond dat het leger tijdens de Tweede Wereldoorlog ca. 200.000 vrouwen had gedwongen zich te prostitueren in militaire bordelen. Zij werden indertijd eufemistisch 'troostmeisjes' genoemd. De meesten waren afkomstig uit China, de Filippijnen en Korea. Er waren echter ook vrouwen uit voormalig Nederlands-Indië bij.
Naar aanleiding van Yoshimi's bewijs had de Japanse regering in 1993 bij monde van eerste kabinetssecretaris Yohei Kono haar excuses voor de misstanden aangeboden.

Dat Abe nu Yoshimi's bewijzen in twijfel trok, werd wereldwijd bijzonder pijnlijk gevonden voor de voormalige 'troostmeisjes' van wie er duizenden nog in leven waren. Er kwam dan ook een storm van kritiek en meerdere landen, waaronder Nederland, riepen de Japanse ambassadeur op het matje.
Naar aanleiding hiervan zei Abe op 26 maart tegenover een parlementaire commissie: 'Ik toon mijn medeleven met de "troostmeisjes" en verontschuldig me voor de situatie waarin zij terecht zijn gekomen'... 'Als premier bied ik hier en nu mijn excuses aan'. Hij zei echter niet expliciet dat de 'troostmeisjes' door Japan tot prostitutie waren gedwongen. Hierdoor bleven Abe's critici ontevreden.

Japan herschrijft oorlogsgeschiedenis

Ook uit andere ontwikkelingen bleek dat het kabinet van premier Abe moeite had om het Japanse oorlogsverleden onder ogen te zien. Nadat het ministerie van Onderwijs alle passages over 'troostmeisjes' had laten schrappen uit de lesboeken, besloot het begin april dat ook schoolboeken met verwijzingen naar de collectieve zelfmoord op Okinawa moesten worden aangepast.

Toen het Amerikaanse leger in 1945 in aantocht was, beroofden veel burgers op het eiland Okinawa zichzelf van het leven. Volgens vrijwel alle onafhankelijke historici deden ze dit onder dwang van het Japanse leger. De regering Abe achtte dit echter niet bewezen en liet in de lesboeken opnemen dat de mensen massaal zelfmoord pleegden omdat ze zich door het oorlogsgeweld in het nauw gedreven voelden.

Milde reactie uit China

De Chinese premier Wen Jiabao bracht van

12 tot 14 april een officieel bezoek aan Japan. Zeven jaar lang had geen enkele Chinese regeringsleider het buurland bezocht en Peking had geweigerd rechtstreeks te communiceren met premier Koizumi (2001-2006). Men nam hem kwalijk dat hij regelmatig ging bidden in de Yasukuni-tempel in Tokio, waar volgens de Chinese regering oorlogsmisdadigers werden geëerd. Met de in september 2006 aangetreden premier Shinzo Abe wilde men echter wel praten.
Wen Jiabao ging niet diep in op de kwestie over de 'troostmeisjes'. Hij zei tegenover het Japanse parlement dat het land zijn oorlogsverleden niet moest vergeten. Maar hij onderstreepte tevens dat China de excuses die Japan had aangeboden, accepteerde en uit was op goede bilaterale relaties.

Wellicht was Wen zo mild omdat China in 2006 de Verenigde Staten was gepasseerd als belangrijkste handelspartner van Japan. Met de bilaterale handel was 158 miljard euro gemoeid. De VS waren nog wel Japans belangrijkste exportmarkt.
Ook toen na Wens staatbezoek bekend werd dat Abe in april een offergeschenk had laten bezorgen bij de Yasukuni-tempel, kwamen er geen heftige reacties uit Peking. Toen journalisten hem vroegen waarom hij dit had gedaan, zei Abe: 'Ik zal mijn respect blijven betuigen, mijn waardering laten zien en blijven bidden voor de zielen van hen die voor Japan zijn gesneuveld'. Een regeringswoordvoerder zei hierna dat Abe het geschenk – een traditionele tempelstruik – uit eigen middelen had betaald en het als privépersoon, dus niet als premier, had gegeven.

Abe voelt zich verkeerd begrepen

Op 17 april gaf een groep vooraanstaande Japanse historici – onder wie Yoshiaki Yoshimi – een persconferentie in Tokio. Ze zeiden dat ze in de archieven van het Tribunaal van Tokio – dat in de periode 1946-48 Japanse oorlogsmisdadigers had berecht – documenten hadden gevonden die wederom bewezen dat het leger de 'troostmeisjes' tot prostitutie had gedwongen.
Tijdens zijn eerste staatsbezoek aan de Verenigde Staten zei premier Abe op 26 april dat de opmerking die hij op 1 maart over de 'troostmeisjes' had gemaakt, verkeerd was begrepen. Tegenover Amerikaanse Congresleden vertelde hij dat hij erg met deze vrouwen was begaan en dat hij de verklaring die de Japanse regering in 1993 had afgelegd, volledig onderschreef.
Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden nam hier echter geen genoegen mee. Het aanvaardde op 30 juli een resolutie waarin Japan werd opgeroepen om het leed van de 'troostmeisjes' 'op heldere en ondubbelzinnige wijze formeel te erkennen, er excuses voor aan te bieden en er de historische verantwoordelijkheid voor te aanvaarden'. Abe zei hierop dat hij niet opnieuw excuses zou maken. Hij benadrukte dat de Japans-Amerikaanse betrekkingen goed waren ondanks de resolutie.

Geen genoegdoening voor Chinese slachtoffers van oorlogsmisdaden

In de eerste helft van 2007 behandelde het Hooggerechtshof in Tokio zaken die waren aangespannen door enkele honderden Chinezen (of hun nakomelingen) die tijdens de Tweede Wereldoorlog ernstig te lijden zouden hebben gehad van de Japanse bezetting. Het ging om mensen die zeiden dat ze tot prostitutie waren gedwongen, dwangarbeid hadden verricht, slachtoffer waren geweest van bombardementen of gebruikt waren als proefkonijn bij tests met biologische wapens. Ze eisten financiële genoegdoening en formele excuses van de Japanse regering.
Ze werden geen van allen in het gelijk gesteld. Het Hooggerechtshof beriep zich in de meeste gevallen op een Sino-Japans verdrag uit 1972, waarin China verklaard had dat het geen herstelbetalingen of smartengeld meer zou eisen.

De 'troostmeisjes' konden aanspraak maken op een Japans fonds dat in 1995 in het leven was geroepen om hen schadevergoedingen uit te keren. De meeste slachtoffers wilden hier echter geen gebruik van maken omdat het een particulier fonds was; ze eisten compensatie van de Japanse overheid zelf.

Oorlogswezen krijgen hogere uitkering

Een rechtszaak van Japanse oorlogswezen tegen de staat werd op 9 juli na zes jaar procederen afgeblazen omdat de twee partijen tot een schikking waren gekomen. De ongeveer 2.200 wezen waren kinderen van Japanners die tijdens de Tweede Wereldoorlog in China waren gestationeerd. Hun ouders waren aan het einde van de oorlog gedood of gevlucht, en zelf waren ze na het vertrek van het Japanse leger in China achtergelaten. De meesten waren er pas in geslaagd het communistische land te verlaten toen het in 1972 diplomatieke betrekkingen aanknoopte met Japan. Zij eisten een schadevergoeding omdat hun land te weinig gedaan zou hebben om hen uit China weg te halen. En toen ze terug waren in Japan zou hen te weinig hulp geboden zijn om daar een nieuw leven op te bouwen. Omdat ze de cultuur slecht kenden en de taal amper spraken, werd 60 procent van de repatrianten langdurig werkloos. Na hun pensionering kregen ze een uitkering van 80.000 yen (ca. 508 euro) per maand – een bedrag waarvan in Japan amper rond te komen viel.
De schikking was voorgesteld door de Japanse regering. Deze hield in dat de wezen al hun eisen lieten varen en genoegen namen met een verhoging van hun uitkering tot 146.000 yen, eventueel bovenop hun wettige staatspensioen of andere inkomstenbron.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economie presteert goed, maar deflatie houdt aan

Volgens cijfers die het Japanse ministerie van Financiën op 25 juli 2007 publiceerde, was het handelsoverschot in de eerste helft van 2007 gegroeid met ruim 59 procent tot 5,1 biljoen yen (ca. 31,6 miljard euro). Het land had meer auto's, staal en halfgeleiders uitgevoerd, vooral naar de Europese Unie en Aziatische landen, terwijl het minder ruwe olie had geïmporteerd.
Ondanks deze gunstige ontwikkeling zakte de Nikkei 225-index, de graadmeter van de beurs van Tokio, op 27 juli met bijna 2,4 procent in. De index sloot die dag op 17.283,81 punten, de laagste stand in drie maanden tijd. Beleggers reageerden op een scherpe daling van de Amerikaanse aandelenkoersen ten gevolge van een crisis op de hypotheekmarkt in dat land.
De yen was met een koers van 119 ten opzichte van de dollar sterk.

Werkloosheid neemt af

Het ministerie van Binnenlandse Zaken maakte op 31 juli bekend dat in juni 3,7 procent van de beroepsbevolking werkloos

was. Dit was het laagste percentage in negen jaar. De consumentenbestedingen waren sinds juni 2006 met 0,1 procent toegenomen. Hoewel dit niet veel was, was minister Hiroko Ota van Economische Zaken tevreden omdat het land jaren achtereen te kampen had gehad met teruglopende consumentenuitgaven. De periode van deflatie, die gepaard ging met de afnemende consumentenbestedingen, was echter nog niet voorbij. Nadat de prijzen in 2006 met 0,3 procent waren gestegen, daalden ze sinds februari 2007 weer licht. In juni lagen de prijzen gemiddeld 0,1 procent onder het niveau van juni 2006.

JUSTITIE

Japan erkent internationaal strafhof

Japan ratificeerde op 18 juli 2007 het Statuut van Rome, het VN-verdrag dat de basis vormde voor het Internationale Strafhof (ICC) in Den Haag. Het land zou op 1 oktober de honderdvijfde staat worden die het Strafhof formeel erkende. Het ICC was in 2002 opgericht.
Japan ging een contributie van bijna 2 miljard yen (ca. 12 miljoen euro) per jaar betalen – 22 procent van het totale budget van het Hof. Daarmee werd het land de belangrijkste financier.
Afgezien van Japan hadden Aziatische landen als Oost-Timor, Cambodja, Zuid-Korea, Mongolië en Afghanistan het ICC erkend.

BUITENLANDSE ZAKEN

Japan tekent militair verdrag met Australië

Premier Shinzo Abe van Japan en zijn Australische ambtgenoot John Howard ondertekenden op 13 maart 2007 in Tokio een defensieverdrag. Japan had sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog uitsluitend militaire relaties met de Verenigde Staten onderhouden. Volgens het verdrag zouden de twee landen samen militaire oefeningen voor vredesmissies en rampenbestrijding gaan houden.
Japan en Australië hadden al lange tijd stabiele politieke en economische banden.

Japanse luchtmacht nog twee jaar actief in Irak

Het Japanse parlement besloot op 20 juni 2007 dat de luchtmacht nog twee jaar actief zou blijven in Irak.
Japan had zijn grondtroepen in 2006 uit Irak teruggetrokken. De luchtmacht verzorgde vooral transporten tussen Koeweit en Bagdad, bestemd voor personeel van de Verenigde Naties en de coalitietroepen.

Defensieministerie legt prioriteit bij luchtafweer

Het in januari 2007 opgerichte Japanse ministerie van Defensie publiceerde op 6 juli van dat jaar zijn eerste beleidsrapport. Hierin stond dat het zo spoedig mogelijk een raketschild ging bouwen, vooral om het land te beschermen tegen het naburige Noord-Korea dat steeds geavanceerdere militaire raketten zou ontwikkelen.
De Verenigde Staten hadden in 2006 al een antiraketsysteem geplaatst op het Japanse eiland Okinawa. Samen met dit land hield Japan begin juli 2007 een grootscheepse militaire oefening om de verdediging tegen raketaanvallen te verbeteren. Hierbij maakte men gebruik van Airborne Warning And Control Systems (AWACS) – met radar uitgeruste vliegtuigen – en torpedobootjagers met Aegis-radar.

OVERLEDEN

Kenji Miyamoto, Japans communist

De Japanse communist Kenji Miyamoto overleed op 18 juli 2007 in een ziekenhuis in Tokio.
Miyamoto werd in 1908 geboren in de prefectuur Yamaguchi. Hij studeerde economie in Tokio en trad in 1931 toe tot de toen nog illegale Japanse Communistische Partij (JCP). Twee jaar later werd hij gedetineerd omdat hij betrokken zou zijn bij de moord op een politieagent. Zelf ontkende hij schuld. In 1945 kwam hij op vrije voeten. Hij ging opnieuw werken voor de JCP, die inmiddels legaal was. In 1958 werd hij partijleider.
Na de ineenstorting van de Sovjet-Unie in 1991 werden wereldwijd communistische partijen opgeheven. De JCP bleef echter bestaan en slaagde erin haar positie als vierde partij van Japan te handhaven, vooral omdat Miyamoto zich al in de jaren zestig van de Sovjet-Unie en communistisch China had gedistantieerd vanwege de autoritaire manier waarop die landen werden bestuurd. Daarnaast was hij ook fel criticus van de Verenigde Staten en hun permanente militaire aanwezigheid in Japan.
Miyamoto was in 1997 met pensioen gegaan.
(Vorige berichten pagina 168/1 e.v. - 2007)

KAZACHSTAN

BINNENLAND

Politieke partijen fuseren

Op 10 november 2006 maakte president Noersoeltan Nazarbajev de fusie bekend van zijn partij Otan (Vaderland) met de regeringsgezinde Burgerpartij van Kazachstan (QAP). Met de 150.000 leden van deze laatste partij telde Otan na de fusie ongeveer één miljoen leden. In juli was de partij Asar (Allen Samen) van Nazarbajevs dochter Dariga al gefuseerd met Otan.
Op 16 juli 2007 werd bekend dat oppositiepartij Ak Zjol (Heldere Weg) was gefuseerd met de pro-regeringspartij Adilat (Gerechtigheid). De sociaal-democratisch georiënteerde fusiepartij bleef Ak Zjol heten. Alichan Bajmenov bleef de partijleider van Ak Zjol.

Commentatoren zagen deze ontwikkelingen als de Kazachstaanse variant van een 'geleide democratie'. Volgens hen bouwde Nazarbajev aan een partijenstelsel met twee regeringspartijen en een sociaal-democratische oppositiepartij.

Verbod op protesteren na verkiezingen opgeheven

Protesteren na verkiezingen mocht weer in Kazachstan. Dit bepaalde het parlement op 24 november 2006. Het verbod om te protesteren tussen de dag van de verkiezingen en het bekend worden van de uitslag was in 2005 uitgevaardigd uit angst voor een fluwelen revolutie, zoals die in Oekraïne en Georgië was ontstaan. Het verbod werd ook opgeheven omdat Kazachstan in 2009 voorzitter van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa wilde worden.

Supertent in hoofdstad Astana

Op 9 december 2006 maakte de Kazachstaanse regering een plan bekend om in de hoofdstad Astana een doorzichtige super-

tent te bouwen die 150 meter hoog moest worden en een omvang van tien voetbalstadions moest krijgen. In de tent zou tijdens de koude winters een zomers klimaat heersen waardoor allerlei zomerse activiteiten ontplooid konden worden.

Tien jaar eerder was de hoofdstad van Kazachstan verplaatst van Almaty naar Astana. Van een doodse steppestad was Astana snel veranderd in een architectonisch imponerende showstad.

Oppositie wantrouwt procesgang rond moord op politicus

Op 12 december 2006 bevestigde een gerechtshof de veroordeling van tien mannen voor de moord in februari dat jaar op oppositieleider Altynbek Sarsenbajoely van de partij Ak Zjol (Heldere Weg) en twee andere mannen. De tien hadden straffen gekregen van drie jaar tot levenslang.
Andere oppositieleiders in Kazachstan verdachten president Noersoeltan Nazarbajev van betrokkenheid. Zij waren ontevreden dat zij niet de kans kregen deze mening te verkondigen tijdens het hoger beroep.

Parlementsvoorzitter treedt af

Voorzitter Noertaj Abykajev van de Senaat, het Kazachstaanse Hogerhuis, nam op 11 januari 2007 ontslag in verband met de moord op Sarsenbajoely. Het hoofd van het bestuur van de Senaat was daar eerder voor aangehouden, omdat hij de opdrachtgever voor de moord zou zijn geweest. Sindsdien was er druk op Abykajev uitgeoefend om zijn functie neer te leggen.

Na de president was de Senaatsvoorzitter de hoogste politieke leider van Kazachstan. Abykajev werd opgevolgd door voormalig minister van Buitenlandse Zaken Kasym-Zjomart Tokajev.

Goklust wordt aangepakt

Vanaf 1 januari 2007 werd de goklust van de Kazachen, opgewekt door de snel groeiende olierijkdom, aangepakt. Alle gokactiviteiten moesten geconcentreerd worden in twee gokparadijzen aan de rand van de steden Astana en Almaty.
Kazachstan telde op dat moment ruim 2.000 gokhallen, van duistere goktenten tot luxueuze casino's.

Premier Achmetov dient ontslag in

Op 8 januari 2007 nam Danial Achmetov om onduidelijke redenen ontslag als premier. Hij werd twee dagen later opgevolgd door Karim Masimov (42). De technocraat Masimov was econoom en een talenwonder: hij sprak Kazachs, Russisch, Engels, Arabisch en Chinees. Hij zag het als zijn belangrijkste doel om de economie van Kazachstan te diversifiëren, dat wil zeggen minder afhankelijk te maken van de energiesector. Zijn benoeming werd door alle parlementariërs goedgekeurd.

Samenstelling regering Kazachstan
(4 februari 2007)

Premier
Karim MASIMOV
Vice-premier, tevens belast met Economische en Begrotingszaken
Aslan MOESIN

Ministers:
Arbeid en Sociale Zaken
Goelzjana KARAGOESOVA
Binnenlandse Zaken
Baoerzjan MOECHAMEDZJANOV
Buitenlandse Zaken
Marat TAZJIN
Cultuur en Informatie
Jermoechamet JERTSYBAJEV
Defensie
Danial ACHMETOV
Energie en Natuurlijke Hulpbronnen
Baktykozja IZMOECHAMBETOV
Financiën
Natalja KORZJOVA
Industrie en Handel
Galym ORAZBAKOV
Justitie
Zagipa BALIJEVA
Landbouw
Achmetzjan JESIMOV
Milieu
Noerlan ISKAKOV
Noodsituaties
Viktor CHRAPOENOV
Onderwijs en Wetenschap
Zjansejt TOEJMEBAJEV
Toerisme en Sport
Temirchan DOSMOECHANBETOV
Transport en Communicatie
Serik ACHMETOV
Volksgezondheid
Anatoli DERNOVOJ

Secretaris Veiligheidsraad
Berik IMASJEV
Voorzitter Comité voor Nationale Veiligheid
Amangeldy SJABDARBAJEV
Voorzitter Nationale Bank
Anvar SAJDENOV

Met Masimov kwam een nieuwe ministersploeg aan het bewind. Daarin vervulde Achmetov de functie van minister van Defensie.

Voorstellen voor grondwetswijzigingen aanvaard

Inkorting van de presidentiële zittingstermijn van zeven naar vijf jaar, uitbreiding van het aantal parlementariërs van 30 naar 107, van het aantal senatoren van 8 naar 47 en verplichte consultatie door de president van het parlement bij het benoemen van een premier: dit waren de grondwetswijzigingen die president Noersoeltan Nazarbajev van Kazachstan op 16 mei 2007 aankondigde. Van de 107 parlementariërs zouden er 98 via proportionele partijverkiezingen worden gekozen (met een kiesdrempel van 7 procent) en 9 door de Vergadering van Volken van Kazachstan, die de etnische en religieuze groepen van het land vertegenwoordigde. Van de 47 senatoren zouden er 15 door de president worden benoemd. In de woorden van Nazarbajev zouden de grondwetswijzigingen 'het model van onze republiek van een presidentiële naar een presidentieel-parlementaire republiek doen overgaan'.

De president stelde verder op 22 mei voor dat de beperking op het aantal presidentiële zittingstermijnen voor hem werd opgeheven. De constitutionele beperking van twee termijnen gold weer wel voor de opvolgers van Nazarbajev.
Op 18 juni keurde het parlement de voorgestelde grondwetswijzigingen goed.

Nazarbajev ontbindt parlement

Op 20 juni stuurde president Nazarbajev het parlement vervroegd naar huis en schreef voor 18 augustus nieuwe verkiezingen uit. De zittingsduur van het parlement liep nog tot 2009.

Aangenomen werd dat zowel de grondwetswijzigingen als de vervroegde verkiezingen een poging waren het democratische imago van Kazachstan te verbeteren. Dat hing samen met het streven van het land om in 2009 voorzitter te worden van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). De oppositie deed de hervormingen echter af als 'window dressing' van een systeem dat niet wezenlijk was veranderd.

Verschijningsverbod voor media van presidentsdochter

Op 25 mei 2007 beval een rechtbank in Almaty een verschijningsverbod van drie maanden voor twee mediaorganen van Dariga Nazarbajeva, de invloedrijke dochter van president Noersoeltan Nazarbajev. Het ging om het weekblad *Karavan* en het televisiestation *KTK*.

Aangenomen werd dat de uitspraak verband hield met de aanklacht tegen de echtgenoot van Dariga, politicus-zakenman Rachat Alijev, die tevens ambassadeur van Kazachstan in Oostenrijk was. Alijev werd beschuldigd van ontvoering van twee bestuurders van de Kazachstaanse Noerbank. Hij zou hun aandelen hebben willen overnemen. Door de kwestie was Alijev in een ruzie met president Nazarbajev verzeild geraakt.
Op 30 mei vroeg Kazachstan aan Oostenrijk om de uitlevering van Alijev.

Onderzoek naar vermeende witwaspraktijken

Op 7 juni maakte het ministerie van Binnenlandse Zaken van Kazachstan bekend dat de Oostenrijkse afdeling van Interpol een onderzoek was gestart naar Alijev, op verdenking van het witwassen van zwart geld. Zelf meende hij dat er sprake was van een politiek geïnspireerde actie van president Nazarbajev.
Op 20 juni kondigde Dariga Nazarbajeva aan dat zij ging scheiden van haar man.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Grotere binnenlandse invloed in energiesector

De laatste jaren zette Kazachstan de deur voor buitenlandse investeerders in de energiesector wijd open. Maar daar kon verandering in komen: op 9 februari 2007 steunde het parlement het plan van premier Karim Masimov om de controle op buitenlandse energiebedrijven te verstevigen en het aandeel van binnenlandse bedrijven te verhogen. Masimov wilde dat buitenlandse bedrijven Kazachstans energiebronnen 'rationeler' zouden gebruiken, meer Kazachstaanse specialisten zouden trainen en meer Kazachstaanse onderaannemers zouden inschakelen.

JUSTITIE

Veroordelingen om mijnexplosie

In september 2006 vond in de Lenin-mijn in Sjachtinsk een explosie plaats, waarbij 41 mijnwerkers om het leven kwamen. Acht werknemers van de mijn werden op 9 juli 2007 veroordeeld wegens overtreding van de veiligheidsregels. Vijf van hen kregen vrijheidsstraffen van 1 tot 3,5 jaar en drie een voorwaardelijke veroordeling.
De mijn, met 25.000 werknemers, voedde de grote staalfabriek in Temirtaoe met steenkool. Staalfabriek en mijn waren onderdeel van het concern Arcelor Mittal.

GEZONDHEID EN ZORG

Verontwaardiging na besmetting kinderen in ziekenhuis

Door het gebruik van vervuilde naalden in een ziekenhuis in de stad Sjymkent, duizend kilometer ten zuiden van Astana, waren volgens mededelingen van de medische autoriteiten op 15 maart 2007 13 moeders en 96 kinderen besmet met het hiv-virus. Op 24 juli was het aantal gevallen gegroeid tot 133 mensen, onder wie 119 kinderen.

Het onderzoek in de zaak onthulde grote onverantwoordelijkheid en corruptie in de Zuid-Kazachstaanse gezondheidszorg. Patiënten zouden steekpenningen moeten betalen om bloedtransfusies te krijgen en ziekenhuispersoneel zou injectienaalden verkopen voor eenmalig gebruik, terwijl zulke naalden in het ziekenhuis wegens tekorten meerdere malen gebruikt werden.

Zeventien leden medisch personeel krijgen celstraf

Op 27 juni veroordeelde een rechtbank in Sjymkent drie kinderartsen tot acht jaar cel en veertien andere medewerkers tot vrijheidsstraffen tussen 9 maanden en 7,5 jaar. De leidster van de regionale gezondheidsdienst Noersoeloe Tasmagambetova, de directeur van de regionale medische inspectiedienst Rysoelbek Bajcharasjev en drie van hun plaatsvervangers kwamen er echter met voorwaardelijke veroordelingen vanaf. Tasmagambetova was de echtgenote van Bajcharasjev en de zus van de burgemeester van Almaty, Imangali Tasmagambetov.
Intussen waren twee verantwoordelijke bestuurders, minister van Volksgezondheid Jerbolat Dosajev en gouverneur Bolat Jylkisjijev van Zuid-Kazachstan, afgetreden.

'Artsen zijn zondebok'

Dat de betreffende bestuurders slechts voorwaardelijk werden veroordeeld, zette veel kwaad bloed bij de artsen en de families van de slachtoffers. Bovendien ontkenden de artsen de beschuldiging dat zij besmette naalden en katheters hergebruikten. Volgens hen hadden zij besmet donorbloed geleverd gekregen. Ongeveer driehonderd artsen ondertekenden een open brief aan de regering en de internationale medische gemeenschap, waarin werd geponeerd dat zij tot 'zondebokken' waren gemaakt in het schandaal.

Op 25 juli werd bekend dat bijna vijftig dokters in Kazachstan ontslag hadden genomen uit protest tegen de 'ongehoorde druk' op hen tijdens hun werk na het bekend worden van het schandaal in Sjymkent. De artsen stelden dat zij niet langer verantwoordelijkheid wilden dragen voor de door verwaarlozing en onderfinanciering veroorzaakte slechte omstandigheden in de Kazachstaanse gezondheidszorg.

NATUUR EN MILIEU

Wereldbank steunt reddingsplan Aralmeer

De uitdroging van het Aralmeer op de grens van Kazachstan en Oezbekistan, oorspronkelijk het op drie na grootste meer ter wereld, gold als de grootste door de mens veroorzaakte milieuramp van de twintigste eeuw. Sinds de jaren zestig van de twintigste eeuw werden de twee rivieren die het meer voedden, de Amoe Darja en de Syr Darja, bijna geheel leeggehaald, met name voor irrigatie in de katoensector. Het meer droogde uit, met giftige zout- en zandstormen in de wijde omgeving en de teloorgang van de visserij als gevolg. Door de aanleg van een dam, de Kok Aral-dam, probeerde men sinds 2005 de noordelijke helft van het meer te redden door daar de watertoevoer te herstellen.
Op 10 april 2007 leende de Wereldbank Kazachstan 126 miljoen dollar (ca. 92 miljoen euro) om dit reddingsplan te helpen uitvoeren.

Kazachstan

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Tegenwerking van kritische krant

Vanwege de publicatie in juli 2006 van een artikelenserie over corruptie werd de tweewekelijkse krant *Oeralskaja nedelja* hevig tegengewerkt door de autoriteiten. Dit werd op 30 januari 2007 medegedeeld door het in New York gevestigde Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ) na klachten van hoofdredactrice Tamara Jesljamova.
Na een aanklacht van een metaalbedrijf uit Oeralsk had Oeralskaja nedelja een boete van omgerekend ca. 1.700 euro opgelegd gekregen. Bovendien werd de krant het slachtoffer van een bekende methode ter tegenwerking van kritische publicaties: ze kon steeds moeilijker drukkers vinden.

Baptisten toegang tot woning ontzegd

Op 30 juli 2007 mochten een moeder en haar kind hun huis in Sjymkent niet meer in, omdat daar een bijeenkomst van baptisten zou worden gehouden. Baptisten waren al vaker op deze wijze aangepakt of veroordeeld wegens het houden van bijeenkomsten.
De Kazachstaanse grondwet garandeerde godsdienstvrijheid, maar stipuleerde wel dat geloofsgemeenschappen officieel geregistreerd moesten zijn. Dit laatste weigerden de baptisten. In Kazachstan waren ruim honderd congregaties van baptisten actief.

BUITENLANDSE ZAKEN

Geopolitieke strijd om energievoorraden Kazachstan

Kazachstan bezit grote olie- en gasvoorraden. Als gevolg hiervan stond het land, naast de traditionele regionale grootmacht Rusland, sterk in de geopolitieke belangstelling van Amerika, China en de Europese Unie.

Verdrag met de Europese Unie

Op 4 december 2006 ondertekenden president Noersoeltan Nazarbajev en de voorzitter van de Europese Commissie José Manuel Durão Barroso een memorandum of understanding over nauwere samenwerking op energiegebied tussen Kazachstan en de Europese Unie. Het ging om samenwerking in de ontwikkeling van infrastructuur op transportgebied en van schone technologieën. De EU zou graag zien dat Kazachstan ook olie ging exporteren via de pijpleiding Bakoe-Ceyhan, dat wil zeggen om Russisch grondgebied heen.

Nauwere samenwerking met Rusland

Na een bezoek van de Russische president Vladimir Poetin maakte president Nazarbajev op 10 mei 2007 bekend dat zijn land de energiesamenwerking met Rusland zou versterken. Hij kondigde aan dat 'de meeste, zo niet alle' energie via Russisch grondgebied geëxporteerd zou worden. Voorts werd besloten tot de oprichting van een joint venture voor de raffinage van Kazachstaanse olie in de Russische stad Orenboerg.
Verder was met buurland Turkmenistan afgesproken om een nieuwe gaspijpleiding over Kazachstaans grondgebied naar Rusland aan te leggen voor de export van Turkmeens gas. Kazachstan bezat vooral olie, Turkmenistan vooral gas.

(Vorige berichten pagina 692/1 e.v. - 2006)

KIRGIZSTAN

Kirgizstan

BINNENLAND

President Bakijev onder vuur van oppositie

Kirgizstan werd sinds langere tijd gekenmerkt door een politieke crisis, die tot uiting kwam in een zeer gespannen verhouding tussen president Koermanbek Bakijev en het parlement. De buitenparlementaire oppositie eiste middels demonstraties het aftreden van de president en vervroegde presidentsverkiezingen.

Minister van Binnenlandse Zaken ontslagen

Onder druk van duizenden demonstranten van de oppositiebeweging Voor Hervormingen ontsloeg president Koermanbek Bakijev op 6 november 2006 minister van Binnenlandse Zaken Osmonaly Goeronov. Hij benoemde Omoerbek Soevanalijev als diens opvolger.
De oppositie in Kirgizstan was naar het plein voor het presidentiële paleis in de hoofdstad Bisjkek getrokken om te protesteren tegen het uitstel van de parlementszitting waarin constitutionele hervormingen ter beperking van de presidentiële macht zouden worden behandeld. De zitting was uitgesteld omdat de president niet kwam opdagen en bovendien was het quorum van 51 parlementariërs niet gehaald.

President doet concessies

Op 9 november stemde Bakijev onder druk van de oppositie, die voor het presidentiële paleis een tentenkamp had opgeslagen, in met constitutionele veranderingen die de presidentiële macht moesten beperken.

Het aantal parlementariërs zou in een nieuw parlement worden uitgebreid van 75 naar 90. De meerderheidspartij zou de nieuwe premier mogen leveren. Maar als er geen meerderheidspartij uit de verkiezingen zou komen, zou de premier toch door de president worden benoemd. Verder beloofde de president dat hij het parlement niet voor het einde van de huidige zittingstermijn, die liep tot 2010, naar huis zou sturen.

Regering van premier Koelov treedt af

Op 19 december bood premier Feliks Koelov het ontslag van zijn regering aan wegens verstoorde verhoudingen met het parlement. Koelov riep op tot nieuwe parlementsverkiezingen, ondanks de afspraak van 9 november dat het parlement niet naar huis zou worden gestuurd voor het einde van de zittingstermijn.
Commentatoren in Kirgizstan meenden dat het besluit van Koelov was ingegeven door het streven om, samen met Bakijev, van het oppositionele parlement af te komen.

Grondwetswijzigingen deels teruggedraaid

Op 15 januari 2007 maakte Bakijev, met instemming van het parlement, de aanpassingen aan de grondwet deels ongedaan. Zo kreeg de president weer het recht om de premier te benoemen.

Azim Isabekov wordt nieuwe premier

Nadat het parlement tweemaal de nominatie van de afgetreden premier Koelov had verworpen, stemde het op 29 januari wel in

met het voorstel van president Bakijev om Azim Isabekov (46) te benoemen.
Isabekov noemde zichzelf een technocraat en stelde zich ten doel een einde te maken aan de permanente hevige onenigheid tussen president en parlement.

Nieuwe oppositiegroepering opgericht

Op 19 februari werd de oprichting van een nieuwe oppositiebeweging aangekondigd: het Verenigd Front voor een Waardige Toekomst van Kirgizstan. Het bijzondere was dat ex-premier Koelov zich bij de oppositie had aangesloten. Koelov voelde zich door president Bakijev verraden, omdat die hem niet tot premier had herbenoemd. Naast Koelov zaten er meer belangrijke politici in de nieuwe oppositiebeweging.

Samenstelling regering Kirgizstan
(3 april 2007)

Premier
Almaz ATAMBAJEV
Vice-premier
Nur-uulu DOSBOL

Ministers:
Arbeid en Sociale Zaken
Oektomchan ABDOELLAJEVA
Binnenlandse Zaken
Bolotbek NOGOJBAJEV
Buitenlandse Zaken
Ednan KARABAJEV
Cultuur en Informatie
Soeltan RAJEV
Defensie
Ismaïl ISAKOV
Economische Ontwikkeling en Handel
Sabyrbek MOLDOKOELOV
Financiën
Akylbek DZJAPAROV
Industrie, Energie en Brandstof
Igor TSJOEDINOV
Justitie
Marat KAJÏPOV
Landbouw, Waterstaat en Verwerkende Industrie
Sooronbaj JEJENBEKOV
Noodsituaties
Toeratbek JOENOESJALIJEV
Onderwijs en Wetenschap
Kanybek OSMONALIJEV
Transport en Communicatie
Noerlan SOELAJMANOV
Volksgezondheid
Toejgoenaaly ABDRAÏMOV

Voorzitters van staatscomités:
Belastingen en Heffingen
Temirbek KOERMANBEKOV
Douanezaken
Noerlan AKMATOV
Migratie en Werkgelegenheid
Ajgoel RYSKOVA
Nationale Veiligheid
Moerat SOETALINOV
Staatseigendom
Toersoen TOERDOEMAMBETOV

Premier Isabekov treedt af

Een kleine twee maanden na zijn benoeming, op 28 maart, trad premier Azim Isabekov al weer af. Hij had enkele ministers in zijn regering willen vervangen om tegemoet te komen aan de overeenkomstige wens van de oppositie in Kirgizstan. President Bakijev stemde echter niet in met Isabekovs voorstel.

Almaz Atambajev wordt nieuwe premier

Op 30 maart stemde het parlement in met de benoeming van Almaz Atambajev (50) tot nieuwe premier. De voormalige minister van Industrie beloofde constitutionele hervormingen om van Kirgizstan een 'presidentieel-parlementaire republiek' te maken. Met de benoeming van Atambajev tot premier kreeg de regering van Kirgizstan verscheidene nieuwe ministers.

Opnieuw concessies aan oppositie

In een poging de oppositie tegemoet te komen, die grote anti-presidentiële demonstraties had aangekondigd, bood president Bakijev op 10 april aan om via constitutionele aanpassingen zijn macht in te perken. Dit zou dan de derde grondwetswijziging op rij worden sinds november 2006. Deze keer bood Bakijev aan dat de president voortaan niet meer het parlement kon ontbinden en dat het toezicht op de veiligheidsdiensten van Kirgizstan zou worden overgedragen van de president aan de premier.

Demonstranten eisen aftreden president

Op 13 april bracht het Verenigd Front voor een Waardige Toekomst van Kirgizstan in de hoofdstad Bisjkek ruim 5.000 demonstranten op de been. Ze riepen om het aftreden van president Bakijev.

Op diezelfde dag bood het hoofd van de presidentiële administratie, Myktybek Abdoelajev, zijn ontslag aan. Hierdoor kwam Bakijev nog meer alleen te staan in zijn gevecht met de sterker wordende oppositie.

Oproerpolitie jaagt oppositie uiteen

Het Verenigd Front verklaarde op 20 april het anti-presidentiële protest voorlopig te zullen opschorten. Dit gebeurde nadat de oproerpolitie de avond daarvoor duizenden demonstranten met harde hand van het plein voor het presidentiële paleis had weggejaagd. Sinds 11 april hadden demonstranten op het plein een tentenkamp opgericht.

Ex-minister aangeklaagd

Op 27 april werd Omoerbek Soevanalijev, leider van het Verenigd Front, aangeklaagd voor het organiseren van de onrust. Soevanalijev was tussen 6 november en 19 december 2006 minister van Binnenlandse Zaken geweest.

Parlementariërs mogen wapens dragen

Omdat sinds de Tulpenrevolutie van maart 2005 drie parlementariërs van Kirgizstan waren vermoord, besloot het parlement op 14 december 2006 dat parlementariërs voor hun persoonlijke veiligheid wapens mochten dragen. President Koermanbek Bakijev en de regering waren tegen het besluit.

Vergiftigingspoging premier Atambajev

Na het drinken van een glas water in zijn kantoor op 11 mei 2007 raakte premier Almaz Atambajev voor twee dagen bewusteloos. Op 29 mei verklaarden de medische autoriteiten dat Atambajev was vergiftigd met 'acute toxische hepatitis van onbekende herkomst'.
Atambajev had voor zijn vergiftiging bedreigingen ontvangen, omdat de regering de halfgeleidersfabriek Kristal in de provincie Dzjalalabad wilde nationaliseren. Atambajev steunde dit idee en beloofde om van de regio na de nationalisatie het 'Silicon Valley van Kirgizstan' te maken. Op 18 juni keerde Atambajev terug uit een Turks ziekenhuis, waar hij was behandeld voor de gevolgen van de vergiftigingspoging.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Kirgizstan stapt uit hulpprogramma voor armste landen

Kirgizstan maakte deel uit van het initiatief

Kirgizstan

HIPC (Heavily Indebted Poor Countries) voor schuldverlichting van de armste landen, een hulpprogramma van het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank. Op 20 februari 2007 maakte de regering bekend dat Kirgizstan uit het schuldverlichtingsprogramma stapte en voortaan 'effectievere hulp' wilde ontvangen.

Minister van Financiën Akylbek Dzjaparov was tegen het besluit om het programma te verlaten. Hij verklaarde dat het de enige kans was dat de helft van de buitenlandse schuld van 2 miljard dollar kon worden kwijtgescholden. De buitenlandse schuld van Kirgizstan was bijna zes keer zo groot als de begroting van het land.

Geen privatisering energiesector

Uit angst om de controle te verliezen over een strategische economische sector wees het parlement van Kirgizstan op 15 juni 2007 privatiseringsplannen voor de nationale energiesector af. Het ging om de in aanbouw zijnde waterkrachtcentrales Kambarat-1 en Kambarat-2, het nationale elektriciteitsnetwerk en faciliteiten voor stadsverwarming.
Waterkracht was belangrijk in het bergachtige Kirgizstan. Om minder afhankelijk te worden van olie- en gasimporten en zelf elektriciteit te gaan exporteren zouden de twee grote waterkrachtcentrales jaarlijks 2.260 megawatt moeten opwekken. Voor afronding van de bouw had Kirgizstan 2,1 miljard euro investeringsgeld nodig, een bedrag dat ongeveer zes keer zo hoog was als de jaarlijkse landelijke begroting.

Sterke groei van buitenlandse investeringen

In 2006 ontving de economie van Kirgizstan 335,6 miljoen dollar (ca. 246 miljoen euro) aan buitenlandse investeringen, een groei van 59,6 procent in vergelijking met het jaar daarvoor. Deze cijfers maakte het Nationaal Statistisch Comité van de Kirgizische Republiek (NSC) op 7 juli 2007 bekend.
De buitenlandse investeringen bedroegen 11,1 procent van het bnp. De meeste investeringen kwamen uit Kazachstan (136,8 miljoen dollar – een aandeel van 40,7 procent) en Rusland (19,8 miljoen dollar – 5,9 procent). De grootste groei werd bereikt in de investeringen uit Oezbekistan, namelijk 8,4 maal zoveel.

JUSTITIE

Doodstraf afgeschaft

Op 27 juni 2007 schafte Kirgizstan de doodstraf af. Er bestond al negen jaar een moratorium hierop. Wel werden in deze periode nog 174 mensen ter dood veroordeeld. Deze doodstraffen werden omgezet in levenslang, hetgeen in de praktijk een vrijheidsstraf van 25 tot 30 jaar betekende.

GEZONDHEID EN ZORG

Strijd tegen malaria werpt vruchten af

Kirgizstan had al vele jaren te kampen met uitbraken van malaria. In 2007 leek de bestrijding van malaria goed te slagen, zo meldde manager Noerbolot Oesenbajev van het programma Controle op Malaria in Kirgizstan op 27 juli 2007.
In 2007 waren er tot dat moment 40 mensen met malaria. De grootste uitbraak vond plaats in 2002, namelijk 2.744 gevallen. Daarna zakte dit aantal tot 93 in 2004, maar er volgde weer een stijging tot 226 gevallen in 2005 en 320 in 2006. De meeste gevallen van malaria deden zich voor in het noorden van het land, namelijk in de hoofdstad Bisjkek en de provincie Tsjoej.

Dokters ontslagen wegens toediening verontreinigd bloed

Vier doktoren van het ziekenhuis in Nookatsk in het zuiden van Kirgizstan zijn ontslagen omdat in het ziekenhuis door slechte hygiënische omstandigheden elf patiënten, onder wie negen minderjarigen, verontreinigd bloed toegediend hebben gekregen. Dit werd op 30 juli 2007 bekendgemaakt door het ministerie van Volksgezondheid.
In het bloed zou het hiv-virus zijn aangetroffen. Tot de vier artsen behoorden onder anderen de directeur van een kinderziekenhuis in de stad Osj en een regionale directeur van enkele bloedtransfusiecentra.

MILITAIRE ZAKEN

Russen verstevigen militaire basis in Kant

De Russische legerleiding kondigde op 27 juni 2007 aan dat ze de luchtmachtbasis in Kant zou gaan versterken. De basis werd in 2003 betrokken, met de oproep aan Kirgizstan dat de Amerikanen hun luchtmachtbasis in Manat moesten sluiten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Juridische samenwerking met Iran

Op 21 juli 2007 werd een juridisch samenwerkingsverdrag tussen Kirgizstan en Iran van kracht. Het verdrag voorzag in de uitlevering van criminelen en in de gelijke behandeling van verdachten van beide nationaliteiten.
(Vorige berichten pagina 694/1 e.v. - 2006)

Myanmar

MYANMAR

BINNENLAND

Militaire leiders tonen nieuwe hoofdstad

De militaire regering van Myanmar toonde op 27 maart 2007 de nieuwe administratieve hoofdstad aan de buitenlandse pers. Naypyidaw ('Koninklijke Stad'), even ten westen van Pyinmana, was tot dan toe voor de meeste buitenlandse bezoekers gesloten.
De journalisten kregen een grote militaire parade te zien, waarbij ook generaal Than Shwe, de hoogste politieke leider van het land, aanwezig was. Volgens een correspondent van de Britse zender *BBC* was Naypyidaw een stad met voor Myanmar ongekend brede wegen, enorme hotels en regeringsgebouwen die bedoeld leken te zijn om te imponeren.
Waarom de regeringszetel van Rangoon (Yangon) naar het binnenland was verplaatst, bleef onduidelijk.

Thein Sein wordt interim-premier

De regering van Myanmar stelde luitenant-generaal Thein Sein op 18 mei 2007 aan als interim-premier. Dat meldde de Engelstalige staatskrant *The New Light of Myanmar.*
Volgens de staatsmedia was Thein Sein tevens de 'eerste secretaris van de Staatsraad voor Vrede en Veiligheid', zoals de Birmese junta zichzelf noemde.
Hij volgde generaal Soe Win op. Hoewel dit niet officieel bekend werd gemaakt, trad die vermoedelijk om gezondheidsredenen te-

rug. Soe Win was in februari in een ziekenhuis in Singapore behandeld voor leukemie.

Nationale conventie weer van start

De militaire regering van Myanmar opende op 18 juli 2007 een nieuwe sessie van de nationale conventie. In het conferentiecentrum Nyuang-Hna-Pin, bijna 40 kilometer buiten Rangoon, kwamen duizend door de staat geselecteerde vertegenwoordigers van diverse bevolkingsgroepen en maatschappelijke stromingen bijeen om te discussiëren over de formulering van een nieuwe grondwet. De regering beweerde dat de nieuwe constitutie van Myanmar een democratie zou maken.
Bij de opening vertelde waarnemend premier luitenant-generaal Thein Sein dat het de laatste sessie was omdat de nieuwe grondwet bijna was voltooid. Ook zei hij dat de conventie een breed maatschappelijk draagvlak had en alleen door een paar 'negatief ingestelde groeperingen' werd bekritiseerd.

Aung San Suu Kyi niet welkom

De militaire regering had in 1988 de macht gegrepen en de uit 1974 stammende grondwet afgeschaft. Sinds 1994 organiseerde ze zogenaamde nationale conventies, waar de bevolking mocht meepraten over een nieuwe grondwet. De Nationale Liga voor Democratie (NLD), de belangrijkste oppositiepartij van het land, weigerde sinds 1996 daaraan deel te nemen omdat de gedelegeerden in haar ogen alleen mochten instemmen met de voorstellen van de militaire junta. Ook protesteerde ze met de boycot tegen de aanhoudende mensenrechtenschendingen en het feit dat Aung San Suu Kyi, de belangrijkste oppositieleider van het land, van de conventies werd geweerd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Internationale handel bloeit

Volgens een bericht in de Birmese staatskrant *Myanmar Times* van 4 juni 2007 dreef dat land in het fiscale jaar maart 2006 – maart 2007 voor 5,8 miljard euro handel met het buitenland. Dit was 43 procent meer dan in het jaar daarvoor.
Er werd voor bijna 3,8 miljard euro geëxporteerd, waarvan 61 procent door staatsbedrijven. Hiervan kwam 43 procent voor rekening van de door de militaire regering gecontroleerde Myanmar Oil and Gas Enterprise. Dat bedrijf exporteerde voor rond de 1,6 miljard euro – een verdubbeling ten opzichte van het voorgaande fiscale jaar. De winst was overigens toegenomen omdat de energieprijzen hoog waren, en dus niet omdat er meer was uitgevoerd. Andere belangrijke exportproducten waren hout, edelstenen en koper. Thailand, China en India waren de belangrijkste exportmarkten. Myanmar importeerde voor 2,1 miljard euro.

De Central Intelligence Agency (CIA) meende dat Myanmar veel meer had geëxporteerd dan het toegaf. Er zou op grote schaal illegaal gekapt hout, rijst, opium en amfetaminen naar China, Bangladesh en Thailand zijn gesmokkeld. De Amerikaanse inlichtingendienst wist verder te melden dat de economie in 2006 met 3 procent was gegroeid. De inflatie bedroeg 21,4 procent en 10,2 procent van de beroepsbevolking zat zonder werk.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Rusland helpt Myanmar bij bouw van nucleair onderzoekscentrum

Het Russische agentschap voor atoomenergie Rosatom maakte op 15 mei 2007 bekend dat het Myanmar ging helpen om een nucleair onderzoekscentrum op te zetten. Dit zou bestaan uit een lichtwaterreactor met een capaciteit van 10 megawatt, en een opslagplaats voor radioactief afval. Myanmar zou inspecties door het Internationale Agentschap voor Atoomenergie (IAEA) toestaan. Moskou stemde met de hulp in omdat het de economische en wetenschappelijke betrekkingen tussen Rusland en Myanmar wilde intensiveren.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN-Veiligheidsraad verwerpt resolutie met kritiek op Myanmar

Myanmar laat politieke gevangen vrij

Ter ere van de negenvijftigste verjaardag van de onafhankelijkheid liet Myanmar op 3 januari 2007 bijna drieduizend gedetineerden vrij, onder wie twintig politieke gevangenen.
Onder de vrijgelaten dissidenten waren Tun Kyi en Zaw Win, beide prominente leden van de Nationale Liga voor Democratie (NLD), de belangrijkste oppositiepartij van het land. Ook studentenactivist Aung Naing kwam vrij.
Op 11 januari volgde de vrijlating van vijf leden van de groepering Generatie 88, waaraan mensen verbonden waren die bij de pro-democratische opstanden van 1988 betrokken waren geweest. Het vijftal – Min Ko Naing, Ko Ko Gyi, Ko Htay Kywe, Ko Pyone Cho en Ko Min Zeya – was in september 2006 gearresteerd omdat het plannen zou hebben 'het land te destabiliseren'.
Mogelijk liet de militaire regering de politieke gevangenen gaan omdat zowel de VN-Veiligheidsraad als de Associatie van Zuidoost-Aziatische Naties (ASEAN) later in januari zouden spreken over de aanhoudende politieke repressie en mensenrechtenschendingen in Myanmar. De vrijlatingen zouden dienen om deze organisaties gunstig te stemmen. Of dit zou lukken viel te betwijfelen, want de drie bekendste politieke gevangenen, oppositieleiders Aung San Suu Kyi en Tin Oo en journalist Win Tin, kwamen niet vrij.

Rusland en China gebruiken vetorecht

De VN-Veiligheidsraad behandelde op 14 januari een door de Verenigde Staten ingediende resolutie waarin Myanmar werd gevraagd om de mensenrechten te respecteren en democratische hervormingen door te voeren. Omdat Rusland en China hun vetorecht gebruikten, werd de resolutie verworpen, terwijl negen van de vijftien lidstaten deze steunden. De andere tegenstemmer was Zuid-Afrika. Republiek Congo, Qatar en Indonesië stemden blanco.
De VN-ambassadeurs van Rusland en China zeiden naderhand dat ook zij voor politieke hervormingen in Myanmar waren. Ze zouden hun vetorecht louter hebben gebruikt omdat de Veiligheidsraad volgens hen was bedoeld om landen aan te pakken indien zij de internationale vrede bedreigden. Het aan de kaak stellen van mensenrechtenschendingen zou het terrein zijn van andere organisaties van de VN.

ASEAN wil hervormingen in Myanmar

Negen lidstaten van de ASEAN verzochten Myanmar op 14 januari om alle politieke gevangenen vrij te laten en democratische

hervormingen door te voeren. Ze deden dit op een ASEAN-top op de Filippijnen. Myanmar was zelf het tiende lid van de Associatie.
De ASEAN kende een lange traditie van non-interferentie in de interne aangelegenheden van de lidstaten. Het was dan ook ongebruikelijk dat Myanmar op de vingers werd getikt. Mogelijk gebeurde dit toch omdat de ASEAN last had van het negatieve imago van dat land. Zo verliep de samenwerking met de Europese Unie en de Verenigde Staten stroef omdat beide Myanmar economisch en diplomatiek boycotten.

Birmese dwangarbeiders mogen klacht indienen bij ILO

De regering van Myanmar beloofde de Verenigde Naties op 27 februari 2007 dat Birmese burgers die klachten over dwangarbeid indienden bij de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO), niet zouden worden vervolgd.

De ILO meende dat de regering en het leger van Myanmar willekeurige burgers dwangarbeid lieten verrichtten en wilde hier onderzoek naar doen. Probleem was echter dat de gedupeerden het ILO-kantoor in Rangoon (Yangon) niet binnen durfden gaan, uit angst voor vervolging. De Birmese regering ontkende zulk soort praktijken.

Mensenrechtenactivisten gemolesteerd

Vijf leden van het Netwerk van Verdedigers en Voorvechters van de Mensenrechten – een organisatie die burgers in Myanmar bewust probeerde te maken van mensenrechtenschendingen in hun land – werden op 18 april 2007 aangevallen door een menigte met knuppels en zelfgemaakte wapens. Ze waren op dat moment in het dorp Oakpon, op 90 kilometer van Rangoon. De activisten Myung Naing, die ook wel Myung Hlaing werd genoemd, en Maung Maung Lay raakten zwaargewond.

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch meende dat de vijftig tot honderd mensen die de activisten aanvielen, waren gestuurd door de Solidariteits- en Ontwikkelingsassociatie van de Unie (USDA), een organisatie met naar eigen zeggen 20 miljoen leden. Zij waren burgers die in ruil voor privileges van tijd tot tijd deelnamen aan demonstraties voor de militaire regering. Soms kregen ze opdracht om critici van het regime op straat aan te vallen. Het moest dan lijken of het ging om een spontane actie waarmee de bevolking liet zien dat ze met hart en ziel achter de militaire junta stond. In mei 2003 hadden door de USDA gestuurde jongeren de vooraanstaande dissidente Aung San Suu Kyi gemolesteerd.

De in Thailand gevestigde Associatie voor Assistentie aan Politieke Gevangenen in Birma maakte op 25 juli bekend dat activist Myung Naing tot acht jaar gevangenisstraf was veroordeeld wegens het verstoren van de openbare orde in Oakpon. Andere betrokkenen moesten voor vier jaar de cel in.

Demonstraties voor vrijlating van Suu Kyi

Voormalige wereldleiders scharen zich achter oproep

In een brief aan de hoogste leider van de militaire regering van Myanmar, generaal Than Shwe, vroegen 59 voormalige wereldleiders op 14 mei 2007 om de vrijlating van Aung San Suu Kyi. De oppositieleider stond sinds 2003 onder huisarrest. Haar detentie zou op 27 mei aflopen, maar bijna niemand geloofde dat ze werkelijk op vrije voeten zou komen. Suu Kyi had sinds 1989 in totaal elf jaar vastgezeten.

De briefschrijvers wezen Than Shwe erop dat Suu Kyi niet uit was op een revolutie, maar een dialoog wilde tussen de regering en de oppositie. Onder de ondertekenaars waren de voormalige Britse premiers Margaret Thatcher en John Mayor, oud-premier van Pakistan Benazir Bhutto en de vroegere Amerikaanse presidenten George H.W. Bush, Jimmy Carter en Bill Clinton.

Protesten in Rangoon

In diverse boeddhistische tempels in Rangoon (Yangon) werd op 15 en 16 mei gebeden voor de vrijlating van Suu Kyi. De meeste deelnemers waren lid van de Nationale Liga voor Democratie (NLD) – de oppositiepartij waarvan Suu Kyi voorzitter was. De overheid beschouwde de gebedsactie als een illegale politieke manifestatie en arresteerde tientallen mensen. Het merendeel werd binnen enkele dagen vrijgelaten.
Op 25 mei bepaalde de junta dat het huisarrest van Suu Kyi met ten minste één jaar zou worden verlengd.

Ongeveer vijfhonderd leden van de NLD demonstreerden op 27 mei in Rangoon tegen dit besluit. Toen ze wilden gaan bidden in een boeddhistische tempel werden ze tegengehouden door ongeveer honderd burgers die zeiden dat ze de militaire regering steunden. De politie trad op en arresteerde 52 NLD-leden. Een woordvoerder van die partij zei op 28 juni tegenover persbureau *Associated Press* dat 47 van hen weer op vrije voeten waren. Eind juli werden er nog vier vrijgelaten.

Rode Kruis bekritiseert Birmese junta

Het Internationale Rode Kruiscomité (ICRC) uitte op 29 juni 2007 openlijk kritiek op de regering van Myanmar. Dit was ongebruikelijk omdat het ICRC een neutrale organisatie was die kritiek hooguit achter gesloten deuren uitsprak. ICRC-president Jakob Kellenberger zei dat de militaire regering van Myanmar meerdere malen discreet was aangesproken op het 'intense leed' dat de bevolking van het land werd aangedaan, maar de autoriteiten zouden niets hebben ondernomen om de mensenrechtensituatie te verbeteren.
Sinds de genocide in Rwanda, meer dan tien jaar eerder, had het ICRC niet meer zo expliciet kritiek op een nationale regering geuit. In Myanmar kon het ICRC weinig humanitaire hulp bieden omdat zijn medewerkers er niet vrij mochten reizen en evenmin tot gevangenissen werden toegelaten.

Ook meldde het ICRC in een verklaring dat het Birmese leger civiele gevangenen inzette als dragers. Ze moesten mee naar gebieden waar werd gevochten en waar het dus gevaarlijk was. Bovendien zouden ze 'uitgeput en ondervoed' zijn en werden ze volgens de organisatie 'op vernederende wijze behandeld'. Tevens zouden er regelmatig dragers door militairen worden vermoord.

Het ICRC beweerde verder dat de mensenrechten van de bevolking in het grensgebied met Thailand stelselmatig werden geschonden. Militairen streden daar tegen etnische Karen, die autonomie binnen Myanmar nastreefden. Het ICRC wist te melden dat de voedseltoevoer naar dit gebied regelmatig moedwillig werd geblokkeerd en dat de bevolking zich niet vrij mocht bewe-

gen, waardoor boeren hun land niet konden bewerken. Als er gewassen groeiden, werden deze door het leger vernietigd, met als gevolg dat er sprake was van voedseltekorten. Ook zou het leger bruut geweld tegen de bevolking gebruiken. Burgers werden massaal uit hun huizen verdreven, willekeurig gearresteerd en soms gedood.

Het ICRC noemde de naam van Aung San Suu Kyi niet. Zij was de belangrijkste dissident van het land en stond onder huisarrest.

(Vorige berichten pagina 63/1 e.v. - 2007)

INTERNATIONAAL

ALGEMEEN

Gebruik windenergie in EU stijgt met 19 procent

Volgens de Europese Windenergie Associatie op 1 februari 2007 was het aandeel van windenergie binnen de 27 landen van de Europese Unie (EU) het jaar daarvoor met 19 procent gestegen. De uitgaven voor deze vorm van energie stegen naar ruim 9 miljard euro – ongeveer 3,3 procent van het totale energieverbruik binnen de EU. Duitsland en Spanje waren nog steeds marktleiders in de sector, maar een groeiend aantal Europese landen investeerden in windenergietechnologie.

Unicef: Nederlandse kinderen leven onder gunstigste omstandigheden

Op 14 februari 2007 lanceerde Unicef een rapport over het welzijn van kinderen. De opstellers van het rapport vergeleken de situatie van kinderen in 21 landen aan de hand van een zestal indicatoren, te weten welvaart, gezondheid en veiligheid, onderwijs, relaties tot de familie en leeftijdsgenoten, risicogedrag en welzijnsbesef onder kinderen.

Kinderen uit Nederland bleken het gelukkigst, gevolgd door Zweden en Denemarken. Welvaart alleen bood geen garantie voor een hoge score. De Verenigde Staten en Groot Brittannië eindigden respectievelijk op de twintigste en eenentwintigste plaats. De VS dankten hun lage plaats aan de tekortschietende gezondheidszorg en de relatief geringe veiligheid. Groot Brittannië scoorde slecht op het terrein van familieverhoudingen en de relatie tot leeftijdsgenoten. Op de indicator gedragspatronen en gedragrisico's eindigde hetzelfde land onderaan. Het percentage kinderen dat seksueel actief was, drugs en alcohol gebruikte, en het aantal kinderen met overgewicht, werden in de meting meegerekend.

De Britse overheid bekritiseerde het rapport. De onderzoekers zouden verouderde gegevens hebben gebruikt waardoor verbeteringen van de laatste jaren in het onderwijs, de gezondheidszorg en inzake de levensstandaard niet zouden zijn meegewogen in de beoordeling.

Verdrag tegen geheime arrestaties

Een in december 2006 door de Algemene Vergadering van de VN aangenomen verdrag inzake mensenrechten werd op 6 februari 2007 door 57 landen ondertekend. Het pact verbood regeringen om burgers illegaal van hun vrijheid te beroven en gevangen te houden in geheime detentiecentra. De Verenigde Staten en Westerse landen zoals Spanje, Italië, Duitsland en Groot-Brittannië onthielden hun handtekening. Van sommige afwezige Europese landen werd verwacht dat zij later het verdrag alsnog zouden signeren.
Dit zou aan het eind van het jaar pas kunnen gebeuren vanwege nationale constitutionele procedures of omdat eerst een besluit door het voltallige kabinet moest worden genomen. Het verdrag zou in werking treden nadat het door twintig landen zou zijn geratificeerd. Na ratificering verplichtten de landen zich om de rechten van verdachten te respecteren en op te treden tegen verdwijningen op hun grondgebied. De Verenigde Staten lieten weten het initiatief te ondersteunen, maar zij konden zich niet vinden in de definitieve tekst van het verdrag.

Volgens de Franse initiatiefnemers verdwenen sinds 1980 meer dan 50.000 mensenrechtenactivisten die zich in het openbaar tegen de overheid hadden uitgesproken, in meer dan 90 landen. De meerderheid van deze zaken bleef onopgelost. Volgens de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN, Louise Arbour, was het verdrag een boodschap aan alle overheden die zich inzetten in de strijd tegen terrorisme.

Onderzoeker geeft details over illegale detentiecentra in Europa

De Zwitser Dick Marty, die voor de Raad van Europa onderzoek deed naar de geheime detentiecentra van de Central Intelligence Agency (CIA) in Europa, presenteerde op 8 juni zijn rapport. Hij had vastgesteld dat na de terreuraanslagen in de VS in 2001 in veel Europese steden CIA-agenten, met medeweten van de nationale autoriteiten, terreurverdachten hadden gearresteerd en vervoerd naar door de Amerikaanse inlichtingendienst gerunde detentiecentra in Polen en Roemenië. De presidenten, ministers van Defensie en veiligheidschefs van de twee genoemde landen waren hiervan op de hoogte. Het rapport beschreef gedetailleerd de feitelijke locaties van de detentiekampen, hoe deze waren opgezet en hoe ze werden geleid. Verder gaf de onderzoeker informatie over de identiteit van de gedetineerden, waar zij heen werden gebracht en welke verhoormethoden er waren toegepast. Inhoudelijk borduurde het rapport voort op een eerder openbaar gemaakt onderzoek van Marty dat vooral ging over de uitlevering van gevangenen aan landen die berucht waren om hun martelpraktijken. Op basis van de gegevens uit dat rapport waren in Duitsland en Italië rechtszaken aangespannen tegen de geheime diensten van die landen.Deze werden beschuldigd van het ondersteunen van de illegale CIA-activiteiten.
Net als na het eerste rapport, ontkenden de beschuldigde landen en organisaties alle betrokkenheid bij de illegale CIA-operaties. De Europese Commissie vroeg Polen en Roemenië om een onafhankelijk en diepgravend onderzoek naar de feiten in te stellen.

Stedelijke bevolking blijft groeien

Volgens een door het Bevolkingsfonds van de Verenigde Naties (UNFPA) uitgegeven rapport met de titel *State of the World Population*, dat op 27 juni 2007 werd gepresenteerd, zou in 2008 meer dan de helft van de wereldbevolking in steden leven. In 2030 zou volgens het rapport het aantal stedelingen tot rond de 5 miljard zijn gestegen. Veel steden in de wereld zagen zich, door de dramatische bevolkingsgroei, geconfronteerd met explosief toegenomen armoede, uitzichtloosheid voor de jeugd en religieus extremisme. De resultaten van het onderzoek

toonden volgens de directeur van UNFPA, Thoraya Ahmed Obaid, aan dat het ontwikkelen van beleid om de groei van de steden in goede banen te leiden, noodzakelijk was.

Opvallend was dat de verwachte groei zich met name voordeed in de middelgrote steden (tot 50.000 inwoners). Deze werd niet zozeer veroorzaakt door migratie van de plattelandsbewoners, maar door het hoge geboortecijfer in de steden. Om deze aanwas af te remmen waren maatregelen op het terrein van familieplanning, onderwijs en reproductieve gezondheidzorg het meest effectief, aldus het rapport.

ORGANISATIES EN VERDRAGEN

Onderhandelingen over visserijverdragen met EU afgebroken

Persbureau *AP* berichtte op 4 september 2006 dat de Federale Staten van Micronesië (FSM), Kiribati en de Solomon Eilanden hadden besloten hun bilaterale visserijverdragen met de Europese Unie afzonderlijk te verlengen. Hiermee werd de onderlinge solidariteit tussen de eilanden in de Stille Zuidzee doorbroken. Deze landen waren in juni in Nadi (Fiji) overeengekomen bij de onderhandelingen met de EU als eenheid op te treden. Tijdens die bijeenkomst was besloten om een multilateraal visserijverdrag met de EU af te sluiten als onderdeel van het Economische Partnerschapsakkoord (EPA) tussen de Stille-Zuidzeelanden en de EU. Er was echter geen clausule opgesteld om landen die de gemaakte afspraken schonden, te berispen. Dit had tot gevolg dat de bilaterale verdragen die al bestonden, werden verlengd.

Volgens de Fijiaanse politicus en leider van de onderhandelingsdelegatie van de EPA, Kaliopate Tavola, kon een multilaterale visserijovereenkomst bij het overleg als troefkaart worden uitgespeeld. Door gezamenlijk optreden zouden de eilandstaten concessies op het terrein van handelsinvesteringen, toerisme en toegang tot de Europese markt kunnen afdwingen.

Het Westelijke en Centrale Stille Oceaangebied was het rijkste tonijngebied van de wereld. Een groot aantal landen uit het gebied, waaronder de FSM, Kiribati en de Solomon Eilanden, waren voor hun inkomsten grotendeels afhankelijk van de uitvoer van tonijn of de verkoop van visserijrechten aan EU-landen. In Europa werd rond de 35 procent van de totale wereldproductie van tonijn geconsumeerd.

Papoea-Nieuw-Guinea en Fiji ondervonden de meeste schade van het eenzijdig optreden van de eerder genoemde drie landen. Deze twee eilandstaten hadden de meest vergaande handelsrelaties met Europa en zouden het meeste profijt hebben gehad van Europese concessies bij het afsluiten van een EPA-overeenkomst.

Opwarming aarde wordt alom erkend

Verontrusting over stijging zeespiegel

De vierde wetenschappelijke klimaatrapportage, opgesteld door de Intergouvernementele Commissie voor Klimaatverandering (IPCC), werd op 1 februari 2007 in Parijs afgesloten met de unanieme politieke acceptatie van het rapport. Bij eerdere rapportages, in 1995 en 2001, werden door verschillende regeringsdelegaties bezwaren geuit tegen de conclusies. Met de ondertekening van het vierde verdrag werd voor de eerste maal door alle lidstaten erkend dat de aarde opwarmde en dat de mens daarvoor medeverantwoordelijk was.

Hoewel in de vierde klimaatrapportage de verwachte zeespiegelstijging voor de derde maal naar beneden werd bijgesteld, bleven de prognoses verontrustend. Het verder smelten van de ijskappen van Groenland en de Zuidpool zou de zeespiegel met zo'n zes meter doen stijgen. Een termijn waarbinnen dit zou plaatsvinden, werd niet genoemd.

Aanbevelingen voor vermindering CO_2-uitstoot

Op 4 mei werd in Bangkok (Thailand) de zesentwintigste klimaatbijeenkomst van de IPCC gehouden. Deze organisatie, die bestond uit een onder de VN-vlag opererende onderzoeksgroep van klimaatwetenschappers, deed technisch-economisch onderzoek naar de gevolgen van de uitstoot van broeikassen. Tevens trachtten de bij het IPCC aangesloten landen gezamenlijk doelstellingen te formuleren voor het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. Werkgroep III van het IPCC gaf in haar rapport beleidsaanbevelingen om de uitstoot van CO_2 te beperken en berekende de kosten die deze maatregelen met zich mee zouden brengen. Een effectief beleid, gericht op een drastische vermindering van CO_2 uitstoot, zou de wereldburger in 2030 gemiddeld ongeveer 3 procent inkomstenderving kosten.
Het IPCC vatte regelmatig de nieuwste inzichten in het broeikaseffect en de bestrijding ervan samen. Werkgroep I en II brachten de klimaatverandering en de gevolgen ervan in kaart. Werkgroep III ontwierp beleidsscenario's waarbij beperking van de uitstoot van CO_2-gassen centraal stond. Het in Bangkok gepresenteerde document deed suggesties voor uitstootbeperking, uitgesplitst naar de landbouw, de bouw- en transportsector en de industrie. In een aparte paragraaf werd onderstreept dat verandering van levensstijl eveneens kon bijdragen aan vermindering van de uitstoot.

Onenigheid over norm

Tijdens de bijeenkomst ontstond onenigheid over de vast te stellen doelen bij het terugdringen van de CO_2-uitstoot. De hoeveelheid CO_2 in de atmosfeer werd afgelezen aan het aantal CO_2-deeltjes per miljoen (parts per million - ppm). Metingen toonden aan dat de waarde stond op 380 ppm. Een door het IPCC ontworpen toekomstscenario ging uit van een temperatuurstijging van twee graden Celsius. Om stijging tot boven dat niveau te voorkomen, zou een maximum van 445 ppm toelaatbaar zijn. Wetenschappers waarschuwden dat verdere stijging van de CO_2-waarden ernstige gevolgen voor het klimaat konden hebben. Voor China en de Verenigde Staten was de doelstelling van 455 ppm echter onaanvaardbaar. De uitstootbeperkende maatregelen, die genomen moesten worden om dit te bereiken, vormden een rem op de economische ontwikkeling van beide landen. De landen van de EU drongen er juist op aan de 455 pmm-grens als dwingende norm op te leggen.

Sombere klimaatrapportage

Hoewel in Bangkok moeilijk overeenstemming kon worden bereikt over maatregelen om de uitstoot te reduceren, was eerder, namelijk op 6 april, in Brussel een IPCC-klimaatrapport aangenomen waarin een somber toekomstbeeld werd geschetst. Het rapport bracht de gevolgen van de opwarming

van de aarde in kaart. De conclusies werden na aanpassingen door alle bij de IPCC betrokken lidstaten onderschreven. China en Saoedi-Arabië maakten bezwaar tegen passages waarin werd gesproken over de reeds waarneembare effecten van de opwarming van de aarde, zoals de toename van het aantal overstromingen, hittegolven en stormen, of inzake tekstgedeelten over bedreigde dier- en plantsoorten. Ondanks alle bezwaren, bijstellingen en afzwakkingen was het einddocument de meest sombere klimaatrapportage ooit aangenomen door een dergelijke grote groep landen.

Het rapport voorspelde dat een derde van alle dier- en plantsoorten zou verdwijnen bij een opwarming met twee graden Celsius boven de gemiddelde temperatuur van de jaren tachtig en negentig van de 20ste eeuw. Verder dreigden in dat geval 120 miljoen mensen met hongersnoden geconfronteerd te worden.
Een aantal met extreme droogte of overstromingen samenhangende ziekten zouden nog meer slachtoffers gaan eisen. In Afrika zouden tegen het jaar 2020, naast de 250 miljoen mensen die geen toegang tot veilig drinkwater hadden, nog eens 75 miljoen mensen met ernstige watertekorten worden geconfronteerd. Volgens Yvo de Boer, een van de initiatiefnemers achter de IPCC, was het rapport en duidelijk signaal aan regeringsleiders over de hele wereld.

Burgemeesters nemen zelf initiatief

Op 15 mei verklaarden in New York samengekomen burgemeesters vanuit de hele wereld op een milieucongres niet langer op nationale overheden te willen wachten met het nemen van maatregelen ter verbetering van het milieu. Op de conferentie, die bekend stond als de C40 Large Cities Climate Summit, waren meer dan 30 steden vertegenwoordigd door hun lokale leiders. Volgens de voorzitters van de bijeenkomst, de New Yorkse burgemeester Bloomberg en oud-president van de VS Bill Clinton, zouden stedelijke overheden een groot deel van de verantwoordelijkheid moeten nemen in de strijd tegen de uitstoot van broeikasgassen. Steden waren immers verantwoordelijk voor 80 procent van de wereldwijde uitstoot van deze schadelijke gassen, terwijl hun gezamenlijke grondgebied slechts een procent van het totale aardoppervlak besloeg.

Gegevens over CO_2-uitstoot gepubliceerd

Volgens de resultaten van een internationaal onderzoek dat erop was gericht de koolstofkringloop van de aarde in kaart te brengen, bleek er sprake van een toename van de CO_2-uitstoot van 1 tot 3 procent. De resultaten van het onderzoek werden op 22 mei gepubliceerd in het Amerikaanse tijdschrift *Proceedings of the National Academy of Sciences.*
De uitstoot van de CO_2-gassen was per land gemeten. Vooral in ontwikkelingslanden was sprake van een sterke groei van de uitstoot. Deze werd vooral veroorzaakt door de explosieve economische groei van China en India. Het toenemende energieverbruik in Afrika en de landen in het zuiden van Azië was het gevolg van de bevolkingsgroei in die regio's. Volgens de onderzoekers was in geen enkel land ter wereld sprake van noemenswaardige decarbonisatie. Ook was er geen sprake van een relatieve toename van CO_2 vrije energiebronnen als kernenergie en windmolens.

Het CO_2-nieuws kwam uit onverwachte hoek. Volgens Leo Meyers , klimaatonderzoeker van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) uit Bilthoven, was het eigenlijk de taak van de VN organisatie die zich bezig hield met klimaatproblematiek, de United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), om te rapporteren over ontwikkelingen in de CO_2-uitstoot. Onderzoek naar CO_2-uitstoot per land en de publicatie van ongunstige trends lagen echter politiek gevoelig en daarom was het voor de VN moeilijker om met de resultaten van een dergelijk onderzoek naar buiten te komen.

Secretaris-generaal VN krijgt Amerikaanse adviseur

De secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Ban Ki-moon, benoemde op 9 februari 2007 de Amerikaanse diplomaat en voormalig ambassadeur in Indonesië Lyn Pascoe tot ondersecretaris-generaal verantwoordelijk voor het Departement Politieke Zaken (DPA). Met de benoeming van Pascoe was Ban Ki-moon's team van naaste adviseurs en topmanagers compleet. De op 1 januari aangetreden secretaris-generaal benoemde eerder Tanzania's minister van Buitenlandse Zaken, Asha-Rose Migiro, als zijn plaatsvervanger en hij bood de Britse diplomaat John Holmes de functie aan van ondersecretaris-generaal voor Humanitaire Zaken en Noodhulpcoördinatie.

De benoeming van Pascoe werd voorafgegaan door weken van intens overleg over de herstructurering van de politieke afdeling. De DPA adviseerde de secretaris generaal over mondiale politieke kwesties en mogelijke vredesinterventies. Tevens was zij verantwoordelijk voor de uitvoering van het VN-beleid in brandhaarden zoals Irak, Soedan, Myanmar en Zimbabwe. Ban Ki-moon wilde echter verschillende taken van het Departement van Vredesoperaties (DPKO) overhevelen naar de DPA. Hiermee zou Pascoe de verantwoordelijkheid gaan dragen voor zowel de ontwapening van oud-strijders in gebieden waar oorlog geweest was, als bij vredesoperaties. De overige DPKO-taken zouden, in Ban Ki-Moon's plannen, geplaatst worden bij het Departement 'Field Support'.

De uitgebreide herstructureringsplannen stuitten op weerstand van ontwikkelingslanden.
De secretaris-generaal verdedigde de ingrepen echter door erop te wijzen dat het aantal vredesmissies op geen enkel moment in de geschiedenis van de organisatie zo hoog was geweest. Volgens Ban Ki-moon waren de hervormingen noodzakelijk als de VN wilden blijven voldoen aan de groeiende vraag naar ondersteuning.

ECONOMIE, FINANCIËN EN SOCIALE ZAKEN

G8 komt bijeen in Duitsland

De jaarlijkse bijeenkomst van de acht grootste industriële landen, de zogenaamde G8, werd op 8 juni 2007 afgesloten met een slotverklaring waarin de deelnemers 60 miljard dollar (ca. 44,5 miljard euro) toezegden om de verspreiding van aids, malaria en tuberculose in Afrika te bestrijden. Iran en Noord-Korea werden gesommeerd hun nucleaire ambities te laten varen. Verder sprak de G8 haar bezorgdheid uit over de aanhoudende mensenrechtenschendingen in Darfur (Soedan) en werden maatregelen aangekondigd om de uitstoot van broeikasgassen drastisch te beperken.

Lege beloftes

Critici beschuldigden de G8 van het maken

van lege beloftes. De toegezegde som geld voor de bestrijding van aids, malaria en tuberculose zouden niet alleen voor Afrika bedoeld zijn, maar voor wereldwijd gebruik. Bovendien werd er geen tijdslimiet aan de hulp gesteld. ActionAid, een actiegroep die zich inzette voor de strijd tegen armoede, verweet de G8 haar belofte van de top in 2005 in Gleneagles (Schotland) om aids-medicijnen voor iedereen toegankelijk te maken, niet te zijn nagekomen.

Geen concrete maatregelen tegen broeikaseffect

De Duitse bondskanselier en gastvrouw van de bijeenkomst, Angela Merkel, liet zich volgens waarnemers diplomatiek uit over de in Heiligendamm behaalde resultaten op het gebied van bestrijding van klimaatverandering. In de slotverklaring onderschreven alle deelnemende landen de noodzaak de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. Welke maatregelen concreet moesten worden genomen en wat precies de doelstellingen waren waar naar gestreefd diende te worden, werd echter in het midden gelaten. Merkels pleidooi voor een reductie met 50 procent van de CO_2-uitstoot halverwege deze eeuw, om te voorkomen dat de gemiddelde temperatuur op aarde met meer dan twee graden Celsius zou stijgen, werd niet algemeen ondersteund. De VS en Rusland zegden toe een halvering van de uitstoot serieus in overweging te zullen nemen, maar ze deden geen concrete toezeggingen. De VS bleven bij het standpunt dat maatregelen tegen klimaatsverandering niet ten koste mochten gaan van de economische groei. Ook vonden zij dat ontwikkelingslanden als China en India hun eigen verantwoordelijkheid moesten nemen. De Amerikaanse president, George W. Bush, beloofde in VN-verband verder te willen praten over klimaatsverandering.

SIPRI publiceert rapport over wapenhandel

Volgens het Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) op 11 juni 2007 overstegen het jaar daarvoor de Chinese militaire uitgaven voor het eerst die van Japan. De Chinese regering spendeerde bijna 50 miljard dollar (ca. 37 miljard euro) aan defensie. Hiermee kwam China op de vijfde plaats in de ranglijst van landen met de hoogste defensie-uitgaven. De Verenigde Staten stonden met een defensiebudget van 259 miljard dollar nog steeds op de eerste plaats.
De internationale wapenhandel groeide constant sinds 2002. China en India waren de grootste importeurs, terwijl de VS en Rusland de meeste wapens exporteerden. In de top tien van de lijst van wapenimporterende landen kwamen vijf staten uit het Midden-Oosten voor. Hoewel het totale aantal atoomwapens wereldwijd langzaam werd teruggebracht, werkten alle landen die in de top vijf voorkwamen aan modernisering van hun nucleaire wapenarsenaal.

Volgens het SIPRI-rapport werd er in de westerse pers veel aandacht besteed aan de Russische wapenleveranties aan Iran. De Amerikaanse en Europese leveringen aan Israël, Saoedi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten overstegen die aan Iran echter ruimschoots, zonder dat het ophef veroorzaakte.

Economische groei in Afrika dankzij Chinese vraag naar grondstoffen

Tijdens de jaarlijkse conferentie over Afrika van het Wereld Economisch Forum, die op vrijdag 15 juni 2007 werd afgesloten, stond de relatie tussen de Afrikaanse landen en opkomende economische grootmachten als China en India centraal. Veel deelnemers waren van mening dat de groeiende belangstelling voor Afrikaanse grondstoffen mogelijkheden voor economische ontwikkeling zouden opleveren. Zo werd de 5,5 procent economische groei, die Afrika in 2006 bereikte, vrijwel volledig toegeschreven aan de Chinese vraag naar grondstoffen als olie, koper, hardhout en gas. De wederzijdse handel groeide vorig jaar met 40 procent tot ruim 55 miljard dollar (ruim 41 miljard euro). Naast het leveren van grondstoffen, fungeerde Afrika als afzetmarkt voor goedkope Chinese industriële producten.

Er werden tijdens de conferentie ook valkuilen geïdentificeerd met betrekking tot de groeiende belangstelling voor Afrika's grondstoffen. China en India werden opgeroepen Afrikaanse producten tot hun markt toe te laten en hun economische relaties met Afrika niet te beperken tot het importeren van grondstoffen. De vele goedkope Chinese producten die de Afrikaanse markten overspoelden, dreigden de binnenlandse productie te ondermijnen.

IMF-aanwijzingen voor het voeren van een nieuw monetair beleid

Op 15 juni 2007 maakte de directeur van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), Rodrigo de Rato, de nieuwe richtlijnen bekend voor het voeren van monetair beleid. De aanwijzingen hadden tot doel de stabiliteit en het toezicht op de wisselkoersen te bevorderen.
De stabiliteit werd volgens het IMF bedreigd door de enorme handelsoverschotten in een land als China en door aanzienlijke tekorten op de Amerikaanse handels- en betalingsbalans.

De Amerikaanse regering maakte zich sterk voor de nieuwe maatregelen. Volgens Washington behaalde China oneerlijke handelsvoordelen door de waarde van de yuan, de Chinese munt, kunstmatig laag te houden ten opzichte van de dollar. Waarnemers meenden dat de Amerikanen met de nieuwe IMF-richtlijnen de internationale druk op China trachtten op te voeren om haar valutabeleid te wijzigen.

Overleg van WTO in kritieke fase

Op 22 juni 2007 werden de besprekingen in het kader van de Wereld Handels Organisatie (WTO) tussen de vier grote economische machten Verenigde Staten, Brazilië, Europese Unie en India voortijdig beëindigd. Hiermee mislukte een poging het vastgelopen overleg binnen de WTO tussen de rijke en arme landen over het opheffen van handelsbarrières voor landbouw- en industrieproducten, vlot te trekken.

De besprekingen vonden deze keer plaats in Potsdam (Duitsland). Zowel India als Brazilië maakte bezwaren tegen de miljarden subsidies waarmee de VS en de EU hun landbouwsectoren ondersteunden. Volgens critici zorgden deze subsidies voor lage marktprijzen waardoor boeren uit arme landen geen kans hadden om op de wereldmarkt te concurreren.

Washington en Brussel beschuldigden op hun beurt India en Brazilië ervan barrières op te werpen voor de import van industriële producten. Na het mislukken van het overleg vestigden sommige landen nog hoop op een multilaterale overeenkomst die tot stand zou moeten komen in Genève.

(Vorige berichten pagina 362/3 e.v. - 2007)

Maandblad 77ste jaargang, nr. 3241, pag. 58949-59008

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

SEPTEMBER 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 486
Europese Commissie voorspelt sterke inkomensstijging boeren

België 487
Regeringsvorming in impasse

Duitsland 489
Schietbevel voormalige DDR was expliciet

Frankrijk 491
Oppositie eist opheldering over Libische wapendeal

Griekenland 492
Geschiedenisboeken herzien

Groot-Brittannië 493
Vervijfvoudiging anti-terroristische zoekacties Londense politie

Ierland 494
Temperatuur in Ierland sterk gestegen

Italië 494
Onderzoek naar illegale Italiaanse wapenhandel met Irak

Nederland 496
Lijst Pim Fortuijn houdt op te bestaan

Russische Federatie 499
Torso president inspireert media

Spanje 501
Nieuw toeristenrecord

Turkije 501
Nieuwe regering en president

Zwitserland 503
Centrale bank neemt maatregelen tegen mogelijke kredietcrisis

AMERIKA

Peru 504
Cocaplantages en clandestiene vliegvelden gebombardeerd

Verenigde Staten 506
Congres legaliseert omstreden afluisterprogramma

MIDDEN-OOSTEN

Israël 509
Voorspoedige economische resultaten

Palestijnse Zaken 512
Hamas neemt macht over in Gazastrook

Saoedi-Arabië 517
Hervormers dringen aan op vorming constitutionele monarchie

AZIË

China 521
Pers mag niet berichten over ongeluk met brug

India 523
Aandelen herstellen zich deels na scherpe val

Indonesië 524
Massaconferentie over oprichting van kalifaat

Maleisië 526
Lijfstraf wegens inhuren van illegale werknemers

Pakistan 528
Omstreden schorsing van hoogste rechter

Singapore 532
Militairen krijgen ruimere bevoegdheden

Tadzjikistan 533
Oppositie bekritiseert sluiting moskeeën

Turkmenistan 535
Tijdelijk leider Berdymoechammedov geïnstalleerd als president

AFRIKA

Angola 537
President kondigt verkiezingen aan voor 2008

Mozambique 538
Donoren vullen begrotingstekort aan

OCEANIË

Australië 539
Overheid voert strijd tegen terrorisme

Nieuw-Zeeland 542
Regerende Arbeiderspartij verliest meerderheid in parlement

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Voorzitter Barroso ontkent betrokkenheid illegale partijfinanciering

In augustus 2007 raakte de voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Durão Barroso, in opspraak na berichten dat in 2002 binnen de centrum-rechtse Sociaal-Democratische Partij (PSD) in Portugal sprake was geweest van illegale partijfinanciering. Barroso was in die tijd partijvoorzitter. Later in 2002 werd hij premier, een functie die hij bekleedde tot aan zijn aantreden als EU-Commissievoorzitter in 2004.
De Portugese justitie onderzocht documenten waaruit viel af te leiden dat de PSD onrechtmatig een bedrag van 233.415 euro had ontvangen, afkomstig van bouwbedrijf Somague. Deze internationaal opererende onderneming was betrokken bij grote overheidsopdrachten en openbare werken.
Barroso verklaarde op 29 augustus in een brief aan het Europees Parlement dat hij nergens van werd beschuldigd en ook niet op de hoogte was van de illegale partijfinanciering. Volgens de partijstatuten, zo stelde hij, lagen financieringskwesties geheel in handen van de secretaris-generaal. In de tijd dat de zaak speelde, was dat José Luis Arnaut.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Aantal tijdelijke arbeidskrachten neemt toe

Uit een studie van Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Unie, bleek op 9 augustus 2007 dat één op de zeven werknemers in de lidstaten werd geworven op een tijdelijke basis. De helft van de betreffende werknemers had het werk aangenomen bij gebrek aan betere alternatieven.
Werken in een tijdelijk dienstverband was de laatste jaren toegenomen. In 2005 werkte bijna 14 procent van de mannen en 14,9 procent van de vrouwen op een tijdelijk contract. Vijf jaar eerder lagen die percentages op respectievelijk 12,5 procent en 14,1 procent. Er waren grote verschillen tussen de lidstaten. Aan het ene uiterste was er een land als Spanje, waar 35 procent van de vrouwen en 32 procent van de mannen een tijdelijke arbeidsovereenkomst hadden. Aan het andere uiterste bedroeg het percentage tijdelijke arbeidskrachten in Ierland nog geen 4 procent.
Ongeveer de helft van de tijdelijke contracten had een looptijd van zes maanden en zo'n 20 procent duurde langer dan een jaar. Twintigers waren het sterkst vertegenwoordigd. De sectoren waar het meest gebruik werd gemaakt van tijdelijke arbeidskrachten, waren huishoudelijk werk, de landbouw, de horeca en de verkoop.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Amerikaanse kredietcrisis leidt tot maatregelen Europese Centrale Bank

De Europese Centrale Bank (ECB) zette op 9 en 10 augustus 2007 leningen uit voor Europese banken voor een totaalbedrag van 156 miljard euro. Dat gebeurde uit voorzorg, met het oog op de in de Verenigde Staten ontstane crisis op de hypotheekmarkt. Omdat velen hun hypotheken niet meer konden aflossen en de hypotheekverstrekkers in financiële problemen raakten, waren er in de VS tientallen financiële instellingen failliet gegaan. De leningen waren vaak doorverkocht aan internationale banken, zodat ook deze getroffen konden worden. Als eerste Europese bank had de IKB Deutsche Industriebank verklaard in financiële nood te verkeren.
De maatregelen van de ECB beoogden de rust op de financiële markten terug te brengen. De leningen waren bestemd voor de commerciële banken in de eurozone en werden verleend tegen gunstige tarieven. Deze moesten ervoor zorgen dat banken over voldoende reserves beschikten voor het verstrekken van krediet. In de Verenigde Staten zelf en ook in Duitsland waren al vergelijkbare maatregelen getroffen.

ONDERWIJS

Eurocommissaris bezorgd over beroepskwalificatie leraren

In een memo aan de lidstaten van 6 augustus 2007 sprak eurocommissaris van Onderwijs Ján Figel zijn bezorgdheid uit over de kwaliteit van de lerarenopleidingen. Deze zouden niet meer toegesneden zijn op de maatschappelijke veranderingen, hetgeen de kwaliteit van het onderwijs drukte: 'Uit studies blijkt (...) dat er zich overal in de EU zorgwekkende ontwikkelingen voordoen: in de meeste lidstaten zijn de leerkrachten onvoldoende opgeleid.' Dat was des te meer een probleem omdat goed onderwijs essentieel was voor de concurrentiepositie van de Unie.
In de aanbevelingen die Figel namens de Europese Commissie deed, werd vastgesteld dat de nieuwe uitdagingen van het onderwijs en de nieuwe technologieën de leraren in moeilijkheden brachten: 'Leerkrachten moeten steeds vaker lesgeven aan leerlingen uit verschillende culturen en met verschillende moedertalen. Bovendien blijkt dat veel leerkrachten niet goed weten hoe ze met de nieuwe technologieën in de klas moeten omgaan. Dat vergt een veel grotere professionaliteit van de leerkrachten en een groter engagement.'
Een probleem was niet alleen het onvoldoende aanbod van leerkrachten dat zich in een aantal landen, waaronder Nederland, manifesteerde. Ook was de bijscholing veelal gebrekkig en was deze ook niet in alle lidstaten verplicht. Daarom stelde de Commissie voor dat leerkrachten minimaal de eerste drie jaar na hun aanstelling een training zouden krijgen en daarna via werkgroepen of individueel zouden worden begeleid door ervarener leerkrachten. Voorts was het nodig de lerarenopleidingen meer op de behoeften van de leerkrachten af te stemmen en de status en erkenning van het lerarenberoep te bevorderen.

LANDBOUW

Europese Commissie voorspelt sterke inkomensstijging boeren

De Europese Commissie voorspelde in een begin augustus 2007 verschenen rapport dat het inkomen in de landbouwsector van de Unie de eerstvolgende zeven jaar met 21 procent kon toenemen. Verwacht werd dat de prijzen van gewassen, rundvlees, gevogelte en melk zouden blijven stijgen. Uitgaande van een gelijkblijvende productie en een daling van de arbeidskosten door afname van de werkgelegenheid, zouden boeren hun inkomen zien stijgen.
De inkomensstijging zou globaal hoger zijn naarmate de lidstaten later lid waren geworden van de Unie. Boeren in de twee landen die het laatste toetraden, Bulgarije en Roemenië, konden een enorme inkomensstijging tegemoet zien van 71,8 procent. In de tien landen die in mei 2004 waren toegetreden, bedroeg de verwachte stijging 24,9 pro-

cent. Maar ook in de vijftien oude lidstaten zou nog altijd sprake zijn van een substantiële toename in inkomen met 9,9 procent.
Als verklaring voor de inkomensvooruitgang voor boeren in Oost-Europa werd in het rapport gewezen op de EU-subsidies voor de landbouw in de betreffende landen. Ook het arbeidsvolume zou er door de modernisering van de landbouw sneller dalen dan in de oude lidstaten, met als gevolg dat de inkomensstijging per arbeidseenheid groter zou zijn. Dit arbeidsvolume zou naar verwachting afnemen met 3,5 procent en in de twee nieuwste lidstaten met 5 procent. In de oude lidstaten was dat 2,3 procent.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Europees Agentschap constateert toenemend racisme in EU-landen

In 2006 is het aantal uitingen van discriminatie en het aantal racistische misdrijven in verscheidene lidstaten van de Unie gestegen. Alleen in Oostenrijk, Tsjechië en Zweden is sprake van een afname van racisme. Dat bleek uit een op 27 augustus 2007 gepubliceerd rapport van het Europees Agentschap voor Fundamentele Rechten (FRA). Dit in Wenen gevestigde orgaan was op 1 maart geïnaugureerd en moest het werk voortzetten van het Europees Waarnemingscentrum voor Racisme en Vreemdelingenhaat (EUMC). Het zou actiever moeten optreden dan haar voorganger en zich op alle grondrechten moeten richten.
Leden van minderheden werden vooral achtergesteld op de gebieden huisvesting, werkgelegenheid en onderwijs. Een stijging van het aantal racistische misdrijven had zich voorgedaan in Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Ierland, Polen en Slowakije. Vooral vluchtelingen, asielzoekers en Roma hadden hieronder te lijden. Gegevens uit Nederland waren daarin niet meegenomen, omdat het geen onderscheid maakte tussen racistisch geweld en andere discriminerende uitingen.
Ten aanzien van het vervolgingsbeleid maakte het FRA onderscheid tussen drie categorieën van lidstaten. Frankrijk, Groot-Brittannië, Hongarije, Ierland, Roemenië en Zweden bestraften frequent en de straffen waren relatief zwaar. In de tweede categorie vielen de landen waar discriminatie en racisme wel effectief werden bestraft, maar niet vaak en relatief licht. Onder andere België behoorde hiertoe. Een derde groep landen beschikte wel over een procedure voor klachten, zonder dat die echter leidde tot sancties.

(Vorige berichten pagina 426/1 - 2007)

BELGIË

BINNENLAND

Regeringsvorming in België in impasse

Een ieders verwachting was het dat België na de parlementsverkiezingen van 10 juni 2007 zou afstevenen op een regering van christen-democraten en liberalen. De vorming van een dergelijke 'oranje-blauwe' coalitie was getalsmatig goed mogelijk door de overwinning van oppositiepartij Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) en de stabilisatie van de Franstalige liberalen van de Mouvement Réformateur (MR), die als enige van de vier partijen uit het inmiddels demissionaire paarse kabinet niet verloren hadden.
Inhoudelijk deden zich op één punt echter onoverkomelijke obstakels voor, waardoor onderhandelingen over de rest van het beoogde akkoord weinig zinvol leken. Het betrof de heikele kwestie van een grotere autonomie voor de deelstaten, waarvan een groeiende groep Vlamingen voorstander was. CD&V behoorde tot de gematigde voorstanders van autonomie en deze drang werd sterker bij de partijen rechts daarvan, met het Vlaams Belang (VB) aan het uiterste spectrum als voorstander van onafhankelijkheid van Vlaanderen. In Wallonië, dat economisch achterliep op Vlaanderen en financieel baat had bij handhaving van een ongedeeld België, wilde men van verdere autonomie niet weten.
Onderdeel van de Vlaams-Waalse controverse was ook de omstreden splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde (B-H-V), die nog in 2005 bijna tot de val van het paarse kabinet leidde. Alle Vlaamse partijen waren voorstander van splitsing omdat het ongedeelde kiesdistrict Franstalige politici electoraal bevoordeelde. Vanuit Wallonië werd dit pleidooi veelal gezien als een stap naar de ongewenste opdeling van België.

Verkenner aangesteld na drie mislukte pogingen

De beoogde coalitie zou moeten bestaan uit CD&V – gecombineerd met de Nieuw-Vlaamse Alliantie (NVA) -, de MR en hun respectievelijke zusterpartijen uit Wallonië, het Centre Démocrate Humaniste (CDH) en de (Open) Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD), de partij van demissionair premier Guy Verhofstadt. Tezamen hadden zij 81 van de 150 kamerzetels, maar voor een staatshervorming die zou moeten voorzien in overdracht van bevoegdheden aan de deelregeringen was een twee derde meerderheid vereist. Daartoe zou men zich moeten verzekeren van de steun van enkele andere partijen, waarbij die van de Socialistische Partij Anders (SP.A) en de Groenen de meest waarschijnlijke optie werd geacht. Met 109 zetels zou dit voldoende zijn voor twee derde van de kamerzetels.
Er vonden twee informatierondes plaats, de eerste onder leiding van de (liberale) demissionaire minister Van Financiën Didier Reynders en de tweede onder die van de voormalige (christen-democratische) premier Jean-Luc Dehaene. Beiden slaagden niet in hun poging de partijen nader tot elkaar te brengen. Daarop wees Koning Albert op 15 juli CD&V-leider Yves Leterme aan als formateur. Deze wist rond een aantal kwesties als lastenverlaging, sociale uitkeringen en de begroting enige vooruitgang te boeken, maar moest uiteindelijk op 16 augustus zijn formateursopdracht teruggeven omdat de Franstalige partijen (te) hoge eisen stelden. Ook een nieuwe poging van Leterme om als formateur op te treden, na bemiddeling door de koning, liep op niets uit. Daarmee kwam aan zijn formatiepogingen op 22 augustus alsnog een einde.
Op 29 augustus kwam een andere christen-democraat in beeld om de gesprekken weer op gang te brengen, dit keer als 'verkenner'. Het was Kamervoorzitter en minister van Staat Herman Van Rompuy (59), die het vertrouwen genoot van de beoogde regeringspartijen. Van Rompuy stond bekend als een gedegen, erudiet en ervaren christen-democratisch politicus, die eerder onder meer parlementariër, minister en vice-premier was. Bovendien was hij nauw betrokken geweest bij eerdere staatshervormingen in 1988 en 1992. Van Rompuy moest nu de weg vrijmaken voor nieuwe onderhandelingen met meer kans op succes.

België beleeft grootste bevolkingsgroei in veertig jaar

In 2006 is het aantal inwoners van België

dusdanig gegroeid dat sprake is van de grootste bevolkingstoename in veertig jaar, zo bleek uit cijfers die in augustus 2007 werden verschaft door de Federale Overheidsdienst (FOD) Economie.
Per 1 januari 2007 telde het land 10.584.534 inwoners, van wie 5.181.408 mannen en 5.403.126 vrouwen. Het bevolkingsaantal lag op dezelfde datum in 2006 op 10.511.382, waarmee de stijging 73.152 bedroeg. Een jaar eerder was deze nog 65.530 en rond de eeuwwisseling lag deze op rond de 25.000.
In absolute aantallen was de stijging het grootst in Vlaanderen met 38.840, gevolgd door Wallonië met 21.901 en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met 12.411. Verhoudingsgewijs was de toename echter het grootst in Brussel, namelijk ongeveer tweemaal zoveel als in Vlaanderen en Wallonië. De provincies met de grootste stijging waren Waals-Brabant (+ 1,09 procent), Luxemburg (+ 1,02 procent) en Vlaams-Brabant (+ 0,80 procent). De minste bevolkingsgroei was er met 0,35 procent in West-Vlaanderen en 0,37 procent in Henegouwen.
Over 2006 daalde het aantal sterfgevallen en steeg het aantal geboorten. Daardoor bedroeg het geboorteoverschot – het aantal levendgeborenen minus het aantal overledenen – rond de 20.000. De belangrijkste factor was echter de immigratie: het aantal buitenlanders nam met 27.950 toe tot 932.161. Daarmee lag het migratieoverschot – het aantal gevestigde personen minus het aantal vertrokken personen – 2,5 maal zo hoog als het geboorteoverschot.

Oproep tot breuk met politiek van nucleaire afschrikking

Op 6 augustus 2007 publiceerden een aantal burgemeesters van Belgische steden een open brief in verscheidene Belgische dagbladen, waarin zij opriepen tot verwijdering van de Amerikaanse nucleaire wapens uit Europa en het beëindigen van de politiek van nucleaire afschrikking van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO).
Aanleiding voor het initiatief was dat het die dag 62 jaar geleden was dat, aan het einde van de Tweede Wereldoorlog, een atoombom op het Japanse Hiroshima werd afgeworpen en die binnen één seconde het leven kostte aan 78.000 mensen. Bij de tweede atoombom op Nagasaki (9 augustus) en de latere effecten van radioactieve straling meegerekend kwamen naar schatting 240.000 mensen om.
De Burgemeesters voor Vrede maakten deel uit van de internationale organisatie *Mayors for Peace*, die 1.700 leden in meer dan 120 landen telde en onder voorzitterschap stond van de burgemeester van Hiroshima, Tadatoshi Akiba. In België waren 259 van de 589 burgemeesters lid van het netwerk. Zij deden een beroep op de Belgische regering om binnen de NAVO, de Europese Unie en de Verenigde Naties te pleiten voor nucleaire ontwapening. Ter ondersteuning haalden zij de opvattingen aan van onder meer voormalig VN-secretaris-generaal Kofi Annan, de directeur van het Internationaal Atoom Energie Agentschap (IAEA) Mohammed El Baradei en de voormalige Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Henry Kissinger. Het uiteindelijke doel van de ondertekenaars was een kernwapenvrije wereld in 2020.
Concreet werd als belangrijk punt de verwijdering genoemd van de kernwapens op de luchtmachtbasis van Kleine Brogel. Daarnaast vroegen zij de toekomstige regering, over de vorming waarvan op dat moment werd onderhandeld, om maatregelen voor nucleaire ontwapening in het regeerakkoord op te nemen en deze ook daadwerkelijk uit te voeren. Tot de burgemeesters behoorden mensen van uiteenlopende politieke kleur: christen-democraten, groenen, sociaal-democraten en liberalen. Een van de vice-voorzitters van Mayors for Peace was sinds begin augustus 2007 de Belgische senator en burgemeester van Laakdal voor de (Open) Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD), Patrik Vankrunkelsven.

Belgische ambassadeur in Parijs uit functie ontheven

Eind augustus 2007 werd de Belgische ambassadeur in Parijs, de 49-jarige Pierre-Dominique Schmidt, uit zijn functie ontheven en teruggeroepen naar Brussel. Ook werd een tuchtonderzoek tegen hem gestart, naar verluidt wegens valsheid in geschrifte en misbruik van vertrouwen. Zelf ontkende hij alle beschuldigingen, het meest nadrukkelijk op 31 augustus in een interview voor het televisie-actualiteitenprogramma *Terzake*. Schmidt kondigde aan zijn schorsing aan te zullen vechten bij de Raad van State.
Aanleiding waren mediaberichten, het eerst op de website van weekblad *P-Magazine*, dat hij halverwege die maand zou hebben geprobeerd om bij een afdeling van de Fortis-bank in Parijs geld voor privé-doelen los te krijgen met een vals document. Daarop zou de handtekening van Jan Grauls, hoofd van de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken, zijn nagemaakt. Omdat de bankbediende argwaan kreeg, stuurde deze het document voor controle door naar België.

LANDBOUW

Blauwtongziekte treft heel België

Op 23 augustus 2007 werd in de provincie Luxemburg blauwtong vastgesteld, waarmee alle Belgische provincies getroffen waren door de veeziekte. Halverwege juli was het eerste geval vastgesteld. Het aantal meldingen lag aan het einde van de maand augustus op 1.085, maar het werkelijke aantal kon hoger zijn omdat boeren er niet altijd melding van maakten vanwege het ontbreken van een regeling voor schadeloosstelling. De situatie was ernstiger dan in 2006, toen in totaal 695 gevallen werden geconstateerd.
Blauwtong is een virusziekte die wordt overgedragen door de knut, een Afrikaanse muggensoort. Deze kwam normaliter alleen in het Middellandse Zeegebied voor maar dook in 2006 voor het eerst ook in West-Europa op. Vooral schapen werden getroffen en in mindere mate geiten en runderen, maar voor de mens was de ziekte niet gevaarlijk.
De schade door blauwtong was groot. Volgens de Boerenbond, de Vlaamse beroepsorganisatie voor agrarische ondernemers, was deze bij grote bedrijven opgelopen tot 50.000 euro. Er waren al 8.000 dode schapen meer geteld dan in 2006.

OVERLEDEN

Freddy de Vree, auteur

Op 3 juli 2004 overleed Freddy de Vree in Antwerpen. Hij werd op 3 oktober 1939 geboren in Antwerpen. De Vree was journalist, schrijver, dichter en kunstcriticus. Hij werkte mee aan diverse tijdschriften en runde een kleine uitgeverij. Hij schreef radiospelen en monografieën en essays over schrijvers en kunstenaars. In 1976 ontving De Vree de Arkprijs voor zijn dichtbundel *Steden en sentimenten*. De Vree was jarenlang programmamaker en producer bij de Vlaamse

culturele radiozender Radio3, daarna Klara geheten. Zo interviewde hij Willem Frederik Hermans diverse malen voor de radio en schreef 'De aardigste man ter wereld' waarin hij Hermans neerzette als een gastvrij man en een vriendelijk, openhartig en humoristisch verteller. De eigenzinnige De Vree was de grote vriend, bewonderaar en metgezel van Hermans, Hugo Claus en vele andere kunstenaars en schrijvers uit de jaren zestig.

François Craenhals, striptekenaar

Op 2 augustus 2004 overleed striptekenaar en scenarist François Craenhals op 78-jarige leeftijd in zijn geboorteplaats Brussel. Hij werd geboren op 15 november 1926 en werkte als illustrator voor enkele kranten. Na enkele losstaande verhalen schiep François Craenhals Pom en Teddy, een reeks waarin zijn vertelkunst en (realistisch) tekentalent echt tot uiting kwamen. Ook illustreerde hij 'De 4 helden' van Georges Chaulet en werkte het gegeven later om tot stripverhaal. Zijn beroemdste stripserie was echter 'De Koene Ridder', een ridderreeks waarvan in totaal 25 albums verschenen. De albums van Craenhals waren populair in zowel het Franse als het Nederlandse taalgebied.

Remi Piryns, pleitbezorger van de Groot-Nederlandse gedachte

Op 10 augustus 2004 overleed Remi Piryns op 83-jarige leeftijd in Onze-Lieve-Vrouw-Waver. Hij werd geboren op 16 augustus 1920 in Moerzeke. Piryns studeerde rechten aan de Katholieke Universiteit Leuven, waar hij onder meer praeses was van het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond. Tijdens de Tweede Wereldoorlog vervulde hij een leidinggevende rol binnen Vlaamse Nationaal-Socialistische jeugdbewegingen. Bij de bevrijding werd Piryns uit de Orde van Advocaten gezet en richtte samen met anderen het satirische blad *Rommelpot* op. Zijn leven lang ijverde Piryns, onder meer in het Algemeen Nederlands Verbond, voor toenadering tussen Nederland en Vlaanderen.

Cecil de Strycker, voormalig gouverneur van de Nationale Bank

Op 5 september 2004 overleed baron Cecil de Strycker, eregouverneur van de Nationale Bank, op 89-jarige leeftijd. De Strycker werd geboren op 2 februari 1915 in Derby. De Strycker, doctor in de handelswetenschappen, trad in 1945 in dienst bij de Nationale Bank en maakte snel carrière. Hij was betrokken bij de opstelling van de deviezenreglementering en de uitwerking van de naoorlogse internationale overeenkomsten. In 1958 werd hij benoemd tot directeur en leidde de Bank door de toenmalige monetaire, financiële en economische omwentelingen. In 1975 werd De Strycker gouverneur van de Nationale Bank. Toen in de daaropvolgende jaren de Belgische economie verslechterde, adviseerden sommige economen de Belgische frank te devalueren. Aanvankelijk slaagde De Strycker erin zich hiertegen te verzetten. Maar in 1982, tijdens de laatste maand van zijn ambtstermijn, besloot de Belgische regering de frank alsnog te devalueren en kreeg De Strycker de opdracht dit voornemen te verdedigen bij de Europese instellingen.
De Strycker vervulde tijdens zijn loopbaan vele mandaten en bekleedde diverse hoge ambten, waaronder Gouverneur van het Internationaal Monetair Fonds. Na zijn pensionering kreeg hij uit erkentelijkheid voor zijn verdiensten voor het land de titel van baron.

Hugo Gijsels, onderzoeksjournalist tegen extreemrechts

Op 27 december 2004 overleed de auteur en journalist Hugo Gijsels op 54-jarige leeftijd aan een hartinfarct in Redu. Hij werd geboren op 6 juni 1950 en begon met het schrijven van geëngageerde boekjes over de Derde Wereld. Gijsels signaleerde als eerste het gevaar van racisme in het algemeen en het Vlaams Blok in het bijzonder. Hij schreef spraakmakende boeken en onthullende artikelen, onder meer voor het blad *Humo*, waarin hij extreemrechts beschreef, in kaart bracht en ontleedde. Zo schreef hij over de autoritaire en extreemrechtse standpunten van het Vlaams Blok ten aanzien van andere terreinen dan migranten en vluchtelingen. Zijn teksten riepen felle reacties op en ook ontmoette hij tegenwerking van voorzichtiger collega's. Enkele malen kwam het tot een strafzaak. Gijsels werd beschouwd als één van de vaders van het cordon sanitair rond het toenmalige Vlaams Blok. Zijn boodschap was en bleef: '(extreem)rechts bedreigt de samenleving'.

(Vorige berichten pagina 433/2 - 2007)

DUITSLAND

BINNENLAND

Schietbevel voormalige DDR was expliciet

In Oost-Duitse archieven werd in de zomer van 2007 een expliciet schietbevel gevonden voor grenswachten van de voormalige Duitse Democratische Republiek (DDR). Het ging om een document van het voormalige Oost-Duitse ministerie van Staatsveiligheid, de Stasi. Het stuk gaf in klare taal en zwart op wit aan dat op vluchtelingen geschoten moest worden. 'Aarzelt u niet met het gebruik van uw vuurwapen, ook niet als de grensoverschrijders met vrouwen en kinderen komen', zo stond in een bevel van de Stasi van 1 oktober 1973 voor militairen die de Duits-Duitse grens moesten bewaken.
Het document, afkomstig uit Maagdenburg, werd op 12 augustus 2007 door de zondagspers als nieuw gepresenteerd, maar historici en Stasi-experts wezen er meteen op dat een vrijwel identiek schietbevel tien jaar eerder ook al in de openbaarheid was gekomen.
Tussen de dag van de bouw van de Muur op 13 augustus 1961 en de val van de Muur op 9 november 1989 waren minstens 133 mensen bij vluchtpogingen in Berlijn omgekomen. Voor de gehele Duits-Duitse grens werd het dodental op minstens zevenhonderd geschat.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Hitler luisterde naar verboden muziek

Adolf Hitler luisterde tijdens de Tweede Wereldoorlog naar muziek van joodse musici en van Russische componisten als Rachmaninov, Tsjaikovski en Borodin, die in Duitsland en in bezette landen verboden was. Dat bleek uit zijn platenverzameling die ontdekt werd in Moskou, zo schreef het Duitse weekblad *Der Spiegel* in augustus 2007.
De collectie van bijna honderd grammofoonplaten was in bezit van Lev Besymenski, een voormalig officier van het Russische Rode Leger, die in juni overleed. Bij de inname van Berlijn in 1945 trof hij de platen aan in de bunker van Hitler onder de Rijkskanselarij.
De jood Besymenski, een muziekliefhebber

die hoogleraar in de geschiedenis werd aan de Militaire Academie in Moskou, had de platen in 1991 laten zien aan zijn dochter Alexandra. Hij draaide ze af en toe in besloten gezelschap, maar verder hield hij zijn bezit streng geheim omdat hij niet bekend wilde staan als een plunderaar. Alexandra Besymenski kwam de platen in 2007 tegen op de zolder van het buitenhuis van haar vader, toen ze zocht naar een voetbal.
Onder Hitlers platen bevonden zich opnamen van de Pools-joodse violist Bronislav Huberman en de legendarische Russische bas Fjodor Sjaljapin in de sterfscène van Boris in de opera Boris Goedoenov van Moessorgski.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Minder economische groei in tweede kwartaal 2007

De Duitse economie groeide in het tweede kwartaal van 2007 minder dan in het eerste kwartaal, zo maakte het Statistisches Bundesamt, het federale bureau voor statistiek, op 23 augustus van dat jaar bekend. Het bbp steeg in het tweede kwartaal met 0,3 procent ten opzichte van het eerste kwartaal. De economie was in het eerste kwartaal 0,5 procent gegroeid ten opzichte van het kwartaal daarvoor. De groei op jaarbasis ging in het tweede kwartaal van 2007 omlaag naar 2,5 procent; in het tweede kwartaal van 2006 was deze nog 3,3 procent.
Het instituut maakte verder bekend dat exporten met 0,9 procent gestegen waren ten opzichte van het eerste kwartaal, terwijl de importen daalden met 0,9 procent. De particuliere consumptie steeg in het tweede kwartaal met 0,6 procent, tegenover een daling met 1,8 procent in het kwartaal daarvoor.

JUSTITIE

Voormalig RAF-lid Eva Haule vrijgelaten

Een voormalig lid van de Rote Armee Fraktion (RAF), Eva Haule, tot levenslang veroordeeld wegens de moord op een Amerikaanse soldaat in 1985, werd op 17 augustus 2007 vrijgelaten nadat zij 21 jaar van haar straf had uitgezeten.
In 1994 verklaarde een rechtbank in Frankfurt haar schuldig aan de moord op Edward Pimental, een twintigjarige soldaat van het Amerikaanse leger, die stierf na het verlaten van een discotheek op 7 augustus 1985 in de stad Wiesbaden. RAF-leden gebruikten Pimentals identiteitskaart om de Amerikaanse Rhein-Main luchtmachtbasis in Frankfurt binnen te komen. De volgende dag ontploften daar explosieven in een Volkswagen op een parkeerterrein achter het hoofdkwartier van de basis. Twee Amerikanen kwamen hierbij om het leven en 23 personen raakten gewond. Haule werd veroordeeld op aanklachten voor moord en wegens het veroorzaken van een explosie.
De rechtbank die Haule nu vrijliet, verklaarde dat de beslissing was beïnvloed door het feit dat 'zij actief deel had aan de zelfontbinding van de RAF in 1998' en op overtuigende wijze duidelijk had gemaakt dat zij geweld had afgezworen. De rechtbank had 'geconcludeerd dat zij niet langer een gevaar vormde voor de openbare orde'.
De vrijlating van de 53-jarige vrouw volgde op die in maart van Brigitte Mohnhaupt, die een kwart eeuw in de gevangenis had gezeten. Haule en Mohnhaupt werden vrijgelaten op voorwaarde dat ze vijf jaar onder toezicht zouden blijven.

GEZONDHEID EN ZORG

Kinderopvang wordt verdrievoudigd

'Het is een grote dag voor jonge gezinnen in Duitsland.' Aldus sprak op 28 augustus 2007 in Berlijn minister Ursula von der Leyen (Gezinszaken, Christelijk-Democratische Unie – CDU) nadat zij en haar collega van Financiën Peer Steinbrück (Sociaaldemocratische Partij Duitsland – SPD) na lang onderhandelen een compromis hadden bereikt over de landelijke uitbreiding van het aantal kinderopvangplaatsen.
Vanaf 2013 werd voor ieder Duits kind onder de drie jaar een plek in een crèche wettelijk gegarandeerd. Daartoe zou het aantal plaatsen in kinderdagverblijven in de Bondsrepubliek tot 750.000 worden verhoogd: drie keer zo veel als in de bestaande situatie. Financiering zou moeten geschieden door de regering in Berlijn in combinatie met de deelstaatregeringen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Duitsland schendt internationaal recht

Volgens het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) ontzegde Duitsland aan vluchtelingen vaak ten onrechte de mogelijkheid om zelf hun woonplaats te kiezen. Daarmee handelde het land in strijd met internationaal recht, aldus de UNHCR in een verklaring die op 10 augustus 2007 in Berlijn werd afgegeven.
In veel Duitse deelstaten was het gebruikelijk om aan vluchtelingen met een bijstandsuitkering alleen een onderkomen te geven in de gemeente of het district waar zij hun verblijfsvergunning ontvingen. Volgens de UNHCR handelde Duitsland hierdoor in strijd met belangrijke internationale verdragen. Die schreven voor dat erkende vluchtelingen zelf mochten bepalen waar zij gingen wonen in hun nieuwe land. Van deze regel mocht op basis van deze verdragen alleen in bijzondere situaties worden afgeweken, maar deze situaties waren hierbij volgens de UNHCR niet aan de orde.

OVERLEDEN

Gerhard Stoltenberg, christendemocratisch politicus

De Duitse christendemocraat Gerhard Stoltenberg stierf op 23 november 2001 op 73-jarige leeftijd in Bonn aan de gevolgen van kanker. Hij werd op 29 september 1928 in Kiel geboren en groeide op in een gezin waarvan de vader dominee was en de moeder onderwijzeres.
In 1944 werd Stoltenberg opgeroepen dienst te nemen in de 'Wehrmacht'. Na korte tijd belandde hij in Britse gevangenschap. Na met goed gevolg zijn studie aan de Universiteit van Kiel te hebben afgelegd, promoveerde hij op een proefschrift met de titel *Der deutsche Reichstag 1871-1873* en werd vervolgens wetenschappelijk medewerker. Hij was toen al toegetreden tot de Christen-Democratische Unie (CDU) voor welke partij hij een aantal belangrijke bestuursfuncties zou bekleden. In 1965 werd hij onder bondskanselier Ludwig Erhard minister voor Wetenschappelijk Onderzoek, een functie die hij behield na het aantreden van de Grote Coalitie (CDU/CSU samen met SPD)onder leiding van Kurt Kie singer. Op 24 mei 1971 werd Stoltenberg gekozen tot minister-president van de deelstaat Sleeswijk-Holstein. In de jaren tachtig trad hij opnieuw toe tot de bondsregering: van 1982-1989 was hij minister van Financiën, en vanaf 1989 werd hij verantwoordelijk voor Defensie. Stoltenberg trad in 1992

Duitsland

af na de verantwoording te hebben genomen voor een controversiële levering van tanks aan Turkije.

Hans-Jürgen Wischnewski, minister en Midden-Oostenexpert

De Duitse sociaaldemocraat Hans-Jürgen Wischnewski stierf op 24 februari 2005 op 82-jarige leeftijd in Keulen. Hij werd op 24 juli 1922 geboren in Allenstein, in het toenmalige Oost-Pruisen (tegenwoordig Olsztyn in Polen), was getrouwd en had drie kinderen. Wischnewski leverde een grote bijdrage aan het verbeteren van de betrekkingen van Duitsland met de landen uit het Midden-Oosten.
Wischnewski vocht als soldaat, en later als eerste luitenant, in de Tweede Wereldoorlog. Na 1945 ging hij werken in de metaalindustrie en sloot zich aan bij de Sociaal-Democratische Partij van Duitsland (SPD). In 1957 nam hij voor die partij zitting in de Bondsdag, het Duitse parlement. Na de vorming van de Grote Coalitie (CDU/CSU samen met SPD)in 1966 onder leiding van Kurt Kiesinger bekleedde hij tot eind 1968 de post van minister van Economische Samenwerking. Van 1976-1979 fungeerde hij onder bondskanselier Helmut Schmidt als 'Staatsminister' op de kanselarij, in welke hoedanigheid hij een beslissende rol speelde bij het oplossen van de gijzeling door Arabische kapers van 87 Duitse vakantiegangers in Mogadishu (Somalië) in oktober 1977. De gijzelnemers eisten de vrijlating van de kopstukken van de Rote Armee Fraktion (RAF), maar Duitse commando's wisten hen uit te schakelen. Wischnewski kende veel staatslieden uit het Midden-Oosten persoonlijk. De Palestijnse leider Jasser Arafat rekende hij tot zijn vrienden.

Rainer Barzel, voorzitter Bondsdag en minister

De Duitse christendemocraat Rainer Candidus Barzel overleed op 26 augustus 2006 na een lang ziekbed op 82-jarige leeftijd. Hij werd op 20 juni 1924 geboren in Braunsberg, Oost-Pruisen (het tegenwoordige Braniewo, Polen). Hij trad drie keer in het huwelijk.
Rainer Barzel vocht van 1941-1945 als soldaat in de Tweede Wereldoorlog. Na de nederlaag van het Derde Rijk begon hij aan de universiteit van Keulen met de studie rechten, hetgeen leidde tot zijn promotie in 1949. Vijf jaar later sloot hij zich aan bij de Christen-Democratische Unie (CDU) waar hij op de linkervleugel opereerde. In 1957 werd Barzel lid van de Bondsdag, het Duitse parlement, waarvan hij in 1983 voorzitter werd. Zijn eerste ministerspost bekleedde hij onder Konrad Adenaur: in 1962 werd hij verantwoordelijk voor Duitse vraagstukken ('gesamtdeutsche Fragen'). In 1972 verloor hij namens de christendemocraten de verkiezingen van de sociaaldemocraat Willy Brandt, waardoor hij het ambt van bondskanselier misliep. Onder bondskanselier Helmut Kohl kreeg hij in 1982 de verantwoordelijkheid voor de betrekkingen tussen de beide Duitse staten.

Friedrich Karl Flick, industrieel en miljardair

Friedrich Karl Flick, Duitser van geboorte maar na 1958 met de Oostenrijkse nationaliteit, stierf op 5 oktober 2006 op 79-jarige leeftijd in de Oostenrijkse plaats Auen am Wörthersee. Hij was op 3 februari 1927 geboren in Berlijn, trad drie keer in het huwelijk en liet vier kinderen achter.
De publiciteitsschuwe Flick gold als de rijkste man van Duitsland: zijn vermogen werd geschat op meer dan 6,5 miljard euro. Vanaf 1957 werkte hij in het concern van zijn vader die in 1947 voor oorlogsmisdaden was veroordeeld en het familiebedrijf mede had opgebouwd met arbeidskrachten uit concentratiekampen. De familie Flick weigerde daarvoor compensatie aan de slachtoffers te betalen. Eind 1974 verkocht hij zijn aandelen Daimler aan de Duitse Bank zonder dat hij belasting hoefde te betalen over de winst. Toen in 1981 bekend werd dat de industrieel alle grote Duitse politieke partijen aanzienlijke geldbedragen had geschonken, zagen veel media een verband tussen beide zaken. Dit mondde uit in de zg. Flick-affaire. Het in de media breed uitgemeten schandaal beschadigde politieke reputaties, maar leidde niet tot gerechtelijke veroordelingen.

Hans Dieter Hüsch, schrijver en cabaretier

Hans Dieter Hüsch overleed op 6 december 2005 op 80-jarige leeftijd in Windeck-Werfen (Noordrijn-Westfalen). Hij werd op 6 mei 1925 geboren in Moers (eveneens Noordrijn-Westfalen) en gold als de meest succesvolle vertegenwoordiger van het Duits literaire cabaret uit de twintigste eeuw.
Naar eigen zeggen groeide Hans Dieter Hüsch op in een kleinburgerlijk milieu. Bij zijn geboorte waren zijn voeten misvormd waardoor hij tijdens de Tweede Wereldoorlog niet in het leger hoefde. Tijdens zijn studie theaterwetenschappen begon hij met het schrijven van cabaretteksten. In de jaren zestig en zeventig kreeg hij veel aandacht van radio en televisie en genoot hij grote populariteit in Duitsland als vertegenwoordiger van de kleinkunst. Dit uitte zich ook in de vele LP's en boeken die hij maakte over zijn cabaretprogramma's. Nadat zijn vrouw Marianne was gestorven, namen zijn activiteiten rond 1988 af. Hij huwde opnieuw en kreeg tot op hoge leeftijd prijzen en onderscheidingen voor zijn werk als 'literaire conferencier'.

Herbert Reinecker, journalist en auteur

De Duitse schrijver Herbert Reinecker stierf op 27 januari 2007 op 93-jarige leeftijd in Kempfenhausen am Starnberger See (Beieren). Hij werd op 24 december 1914 geboren in Hagen (Noordrijn-Westfalen) en was twee keer getrouwd.
Reinecker werd in de tweede helft van de jaren dertig actief in de nazistische jeugdbeweging. Later werd hij onder meer verslaggever van de Waffen-SS in Rusland. Hij schreef zijn hele leven jeugdboeken en romans, maar legde zich na de oorlog vooral toe op het schrijven van cabaretteksten, hoorspelen en draaiboeken voor televisieseries. Zijn grootste bekendheid kreeg hij door populaire politieseries als Der Kommissar en Derrick – beide een 'Krimi' naar de Duitstalige benaming van het misdaadgenre.

(Vorige berichten pagina 438/1 - 2007)

Frankrijk

FRANKRIJK

BINNENLAND

President Sarkozy kondigt verscherping zedenwet aan

De Franse president Nicolas Sarkozy maakte op 21 augustus 2007 een nieuwe verscherping van de zedenwet bekend. De laatste aanpassing, die pas twee weken oud was, bepaalde dat vrijgelaten zedendelinquen-

Frankrijk

ten met een medische indicatie daadwerkelijk behandeld moesten worden. Nu wilde Sarkozy verder gaan. Zedendelinquenten die volgens artsen gevaarlijk waren, konden niet meer automatisch vervroegd vrijkomen maar moesten onder behandeling blijven. Aanleiding voor aanpassing was de ontvoering en verkrachting van een vijfjarig jongetje door een vervroegd vrijgelaten zedendelinquent een week eerder.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement akkoord met stakingsbeperking openbaar vervoer

Het Franse parlement aanvaardde op 2 augustus 2007 een wet waarin een beperkt dienstrooster werd gegarandeerd tijdens stakingen in het openbaar vervoer en werd geëist dat stakingen 48 uur van tevoren werden aangekondigd. In het verleden was het land soms wekenlang lamgelegd door openbaar vervoersstakingen.
De maatregel ging minder ver dan president Nicolas Sarkozy tijdens zijn verkiezingscampagne had beloofd, want de wet bepaalde niet wat de minimale dienstregeling inhield. Vakbondsleiders hadden al fel tegen de wet geprotesteerd en protestacties aangekondigd voor de komende herfst.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Export van drank stijgt met 7,5 procent

In de eerste helft van 2007 is de drankexport met 7,5 procent gestegen, zo maakte de Franse Federatie van Exporteurs van Wijnen en Sterke dranken (FEVS) op 22 augustus 2007 bekend. Dit was vooral te danken aan de verkoop van cognac en champagne. Daarentegen was zowel de binnen- als de buitenlandse wijnconsumptie de laatste tien jaar sterk gedaald, onder meer door strengere wetgeving ter bestrijding van rijden onder invloed.
De Europese Landbouwcommissaris Mariann Fischer Boel had voorgesteld de wijnproductie te verminderen en het labelingssysteem te vereenvoudigen. Vooral buitenlandse consumenten gaven de voorkeur aan een etikettering naar druivensoort, zoals op Zuid-Amerikaanse flessen gebruikelijk was. De Franse wijnindustrie wilde vasthouden aan de etikettering naar regio, omdat dit recht deed aan de eeuwenoude wijntraditie.

BUITENLANDSE ZAKEN

Oppositie eist opheldering over Libische wapendeal

Het Franse luchtvaart- en defensieconcern EADS (European Aeronautic Defense and Space Company) bevestigde op 3 augustus 2007 dat na achttien maanden de onderhandelingen over het contract voor de levering van anti-tankraketten aan Libië waren afgerond. Volgens de oppositie hield dit verband met de bemiddeling door Frankrijk bij de vrijlating van vijf Bulgaarse verpleegsters en een Palestijnse arts. Zij waren acht jaar vastgehouden in Libië omdat ze meer dan 400 Libische kinderen opzettelijk met het hiv-virus zouden hebben besmet.
Oppositieleider François Hollande van de Socialistische Partij (PS) verklaarde in dagblad *Le Monde*: 'Eenvoudige logica doet vermoeden dat de gijzelaars niet vrijgelaten zouden zijn zonder substantiële tegenprestatie.' De zoon van de Libische leider Gaddafi, Seif al-Islam, bevestigde dat de toezeggingen van landen als Frankrijk en Groot-Brittannië doorslaggevend waren geweest bij de vrijlating. De woordvoerder van de Franse president ontkende dat er sprake was geweest van een ruil, maar erkende dat het bezoek van president Sarkozy een dag na de vrijlating geholpen kon hebben bij het sluiten van de overeenkomst.

Informele presidentiële ontmoeting doet bekoelde relatie met VS ontdooien

Op 11 augustus 2007 verwelkomde de Amerikaanse president George W. Bush zijn Franse ambtgenoot Nicolas Sarkozy op zijn vakantieverblijf in Kennebunkport. De informele kennismaking was bedoeld om de relatie tussen beide landen te verbeteren en werd gezien als symbolisch begin van een nieuw tijdperk.
Tijdens het presidentschap van Sarkozy's voorganger Jacques Chirac was de relatie tussen beide landen sterk bekoeld, in het bijzonder vanwege diens kritiek op de oorlog in Irak en het Amerikaanse klimaatbeleid. Ook Sarkozy bekritiseerde de oorlog in Irak en daarnaast twijfelde hij over de Franse bijdrage aan de strijd in Afghanistan. Maar evenals Bush was Sarkozy tegenstander van het Iraanse kernenergiebeleid en voorstander van humanitaire interventie door de Verenigde Naties in de Darfur-regio in Soedan. 'Amerika kan rekenen op onze vriendschap. Zijn we het overal over eens? Nee', aldus Sarkozy tijdens de persconferentie. 'Maar ook tussen gezinsleden kunnen meningsverschillen bestaan.'

(Vorige berichten pagina 438/3 - 2007)

Griekenland

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Grieks-orthodoxe kerk ontvangt 30 miljoen euro van staatsfondsen

Het Griekse ministerie van Financiën maakte op 7 augustus 2007 bekend dat de Grieks-orthodoxe Kerk over een periode van zes jaar 30 miljoen euro zou ontvangen van de overheid. In ruil daarvoor zouden lokale diocesen projecten uitvoeren die een bijdrage zouden leveren aan de Griekse nationale, sociale, economische en culturele ontwikkeling.

Griekse bosbranden grotendeels onder controle

Op 30 augustus 2007 waren de bosbranden in Griekenland bijna geheel onder controle. De branden hadden ruim een week een spoor van vernieling door het land getrokken: 63 mensen waren omgekomen, duizenden mensen werden dakloos en 200.000 hectare grond was verwoest. De gedupeerden kregen al snel financiële steun van de regering. Volgens de overheid was er tot 29 augustus al een totaalbedrag van 24 miljoen euro aan meer dan 7.000 mensen uitgekeerd.

Steun Europese Unie

Ook de Europese Unie beloofde Griekenland ondersteuning. Eurocommissaris voor Regionaal Beleid Danuta Hubner bracht op 31 augustus een bezoek aan het land om te kijken in welke mate het in aanmerking kon komen voor geld uit het EU-Solidariteitsfonds. Dat fonds was speciaal bedoeld voor het verlenen van financiële steun aan Europese lidstaten die getroffen werden door een natuurramp.

Invloed bosbranden op verkiezingen

De bosbranden leken een doorslaggevende rol te gaan spelen bij de Griekse parle-

mentsverkiezingen van 16 september. De oppositie verwoordde de mening van veel Grieken door te stellen dat de regering te langzaam had gereageerd op de natuurramp. Volgens opiniepeilingen liep de socialistische oppositie hierop de electorale achterstand ten opzichte van de regeringspartijen in.

ONDERWIJS

Grieks geschiedenisboek herzien

De Griekse minister van Onderwijs, Marietta Giannakou, maakte op 2 augustus 2007 bekend dat een nieuw omstreden geschiedenisschoolboek was herzien. De minister weigerde echter aan te geven welke zaken in het boek aangepast waren. De publicatie van het boek zorgde in 2006 voor veel onrust. De Orthodoxe Kerk en nationalisten beschuldigden de auteurs van vergoelijking van Turkse wandaden tijdens de Ottomaanse bezetting van Griekenland.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rellen in Thessaloniki na dood migrant

Op 20 augustus 2007 protesteerden een paar honderd mensen, voornamelijk mensenrechtenactivisten en Afrikaanse immigranten, bij een politiebureau in Thessaloniki. De migranten beschuldigden de Griekse autoriteiten van racisme.
Het protest volgde na enkele dagen van spanningen tussen migranten en politie naar aanleiding van de dood van een Nigeriaan onder nog niet opgehelderde omstandigheden. De man was in een café illegale cd's aan het verkopen en sprong van schrik uit het raam toen hij dacht twee undercoveragenten te zien. De politie was de zaak nog aan het onderzoeken.

(Vorige berichten pagina 442/3 - 2007)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Vervijfvoudiging anti-terroristische zoekacties Londense politie

Scotland Yard maakte op 6 augustus 2007 bekend dat ze na de mislukte bomaanslagen in juli 2007 vijf keer zo veel anti-terroristische zoekacties had uitgevoerd dan voorheen. Meer concreet betekende dit dat de politie maandelijks elfduizend personen en voertuigen onderzocht op terroristische activiteiten. Hierbij maakte de politie gebruik van de Terrorism Act uit 2000. Door deze wetgeving kon de politie mensen vragen om te stoppen, spullen doorzoeken en hen verhoren. Geen gehoor geven aan een dergelijk verzoek betekende dat de persoon schuldig werd bevonden aan overtreding van de wet.

Zes miljard dollar schade ten gevolge van overstromingen

Britse regeringsfunctionarissen maakten op 20 augustus 2007 bekend dat de overstromingen in mei en juni voor 6 miljard dollar (ca. 4,6 miljard euro) aan schade teweeg hadden gebracht. John Healey, minister van Staat voor Gemeenschappen en Lokaal Bestuur, liet weten dat de Britse regering om financiële steun had gevraagd van het Solidariteitsfonds van de Europese Unie om de door overstromingen getroffen gebieden te herstellen.

Britten ontzet over gewelddadige dood kind

Op 22 augustus 2007 werd de elfjarige Rhys Jones doodgeschoten, waarschijnlijk door een ander kind. Groot-Brittannië reageerde geschokt op de moord. Alleen in Londen waren dit jaar al zeventien tieners door geweld om het leven gekomen. Jeugdwerkers weten deze geweldsgolf onder jongeren vooral aan het totale gebrek aan sociale structuur, het uiteenvallen van het traditionele gezin en de armoede waarin veel kinderen opgroeiden. Dit vormde volgens hen de voedingsbodem van een straatcultuur waarin meedogenloos met mensen werd afgerekend.

Premier Gordon Brown beloofde in een reactie op de moord dat hij tien gebieden zou aanwijzen voor een intensieve campagne tegen de gewapende misdaad. De overheid zou daarnaast meer steun geven aan gezinnen die probeerden hun kinderen op het rechte pad te houden. Een middel daartoe was het zogeheten Acceptable Behaviour Contract (ABC), een overeenkomst waarbij de ouders aan de overheid beloofden hun ouderschapsrol goed te vervullen. De overheid zou hen daarbij helpen. De reflex van harder aanpakken leek daarmee minder belangrijk geworden in de strijd tegen criminaliteit.

Voormalig Zuid-Afrikaans president Mandela eert verzet tijdens apartheid

Op 29 augustus 2007 werd net buiten het Britse parlement een bronzen standbeeld van de voormalige Zuid-Afrikaanse president Nelson Mandela onthuld. Premier Gordon Brown noemde tijdens de ceremonie Mandela een van de dapperste en geliefdste personen van zijn tijd. En dat het daarom niet meer dan terecht was dat een standbeeld van Mandela op hetzelfde plein stond als dat van Abraham Lincoln en dat van Winston Churchill.
Nelson Mandela was zelf ook aanwezig bij de plechtigheid. Voor hem stond het standbeeld symbool voor de offers die iedereen die vocht tegen onderdrukking had gebracht. In zijn rede schonk hij extra aandacht aan de moed van de mensen die hadden meegestreden om een einde te maken aan het apartheidsregime in Zuid-Afrika.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Britse gevangenisbonden maken einde aan staking

De Britse gevangenisbonden maakten op 29 augustus 2007 een einde aan een 24-uursstaking in de gevangenissen. De minister van Justitie, Jack Straw, bestempelde de stakingen als betreurenswaardig en onrechtvaardig. De staking werd gehouden nadat de overheid volgens de vakbonden haar beloften niet was nagekomen. De vakbonden hadden tijdens loononderhandelingen om een loonsverhoging van 2,5 procent in 2007 gevraagd, maar de overheid wilde alleen een loonsverhoging overwegen wanneer deze geleidelijk zou worden ingevoerd.

JUSTITIE

Van terrorisme verdachte Algerijn blijft gevangen

De Special Immigration Appeals Commission (SIAC) besloot op 23 augustus 2007 om een van terrorisme verdachte Algerijn na een verblijf van zes jaar in de gevangenis niet op borgtocht vrij te laten. De rechter oordeelde dat de man niet te lang in hechte-

Groot-Brittannië

nis had gezeten. De eerste vier jaren van zijn verblijf in de gevangenis waren namelijk te wijten aan een Amerikaans uitleveringsverzoek en de laatste twee jaar aan de uitzettingsprocedure. De Algerijn besloot niet tegen deze uitspraak in hoger beroep te gaan.

LANDBOUW

Groot-Brittannië versoepelt maatregelen veetransport

De Britse autoriteiten versoepelden op 20 augustus 2007 het algemeen verbod op het vervoer van vee. Boeren mochten vanaf 23 augustus hun vee weer naar verzamelpunten brengen van waaruit het naar het slachthuis zou worden gebracht.
De maatregelen waren genomen in verband met de uitbraak van mond- en klauwzeer (MKZ).

BUITENLANDSE ZAKEN

Nieuwe buitenlandse politiek van minister Gordon Brown

De Britse premier Gordon Brown hield op 31 juli 2007 een toespraak voor de Verenigde Naties in New York, waarin hij het belang van de VN benadrukte. Bijgevolg wilde hij de organisatie vaker inschakelen. In zijn rede riep hij op tot de vorming van een grote coalitie van het geweten.
Tijdens het resterende deel van zijn bezoek aan de Verenigde Staten liet Brown weten dat de Britse troepen nog een tijd in Irak zouden blijven. Bovendien wees hij de Amerikanen een plek toe in Groot-Brittannië die zij konden gebruiken voor hun raketschild. Brown benadrukte tijdens zijn reis voortdurend het belang van een goede relatie tussen beide landen, maar zou wel kritischer zijn dan zijn voorganger Tony Blair.

'Ex-premier Blair zat fout in Midden-Oosten'

Tony Blair, internationaal gezant voor het Midden-Oosten, werd op 13 augustus 2007 door Britse parlementariërs met terugwerkende kracht bekritiseerd om zijn eigen Midden- Oostenbeleid gedurende zijn premierschap.
De Lagerhuiscommissie voor Buitenlandse Zaken kwam na onderzoek tot de conclusie

Ierland

dat het aantal slachtoffers bij het conflict tussen Israël en de Libanese Hezbollahbeweging in de zomer van 2006 lager zou zijn geweest wanneer Blair eerder had opgeroepen tot een wapenstilstand. Verder hekelde men de beslissing om geen enkel contact aan te gaan met de radicale Palestijnse beweging Hamas. Volgens de Britse parlementariërs werkte een dergelijke opstelling juist contraproductief.

OVERLEDEN

John Profumo, politicus

De Britse conservatieve politicus John Dennis Profumo overleed op 9 maart 2006 op 91-jarige leeftijd aan de gevolgen van een hartaanval in een ziekenhuis in Londen. Hij werd op 30 januari 1915 geboren. Van zijn vader – een bekende jurist van Italiaanse komaf – erfde hij de titel baron, maar hij gebruikte deze niet.
Profumo trad in 1939 toe tot het Britse leger en werd een jaar later gekozen in het Lagerhuis waarvan hij op dat moment het jongste lid was. Hij was een begenadigd spreker, werd hogelijk gewaardeerd binnen de Conservatieve Partij en in juli 1960 benoemd tot minister van Oorlog. In 1961 ontmoette hij de prostituee Christine Keeler met wie hij een korte seksuele relatie had. Toen eind 1962 een onderzoek naar Keeler werd ingesteld, kwam niet alleen haar relatie met Profumo naar voren, maar ook dat zij een bekende was van de marineattaché van de ambassade van de Sovjet-Unie. De Profumo-affaire was geboren. Profumo loog over de kwestie tegen het parlement waardoor hij gedwongen werd af te treden, mede omdat hij als veiligheidsrisico werd beschouwd. Zijn vrouw, de actrice Valerie Hobson met wie hij in 1954 gehuwd was, bleef hem steunen. De rest van zijn leven verrichte Profumo, die financieel niet onbemiddeld was, vooral vrijwilligerswerk.

(Vorige berichten pagina 443/3 - 2007)

IERLAND

BINNENLAND

Grootste drugsvangst ooit in Ierland

De Ierse douane maakte op 30 augustus 2007 bekend dat ze de grootste drugsvangst

Italië

ooit had gedaan. Het betrof 12 kilo heroïne en 2,5 kilo cocaïne, afkomstig van een Nederlands schip. De straatwaarde van de onderschepte drugs bedroeg ruim 2,5 miljoen euro.

NATUUR EN MILIEU

Temperatuur in Ierland sterk gestegen

Op 29 augustus 2007 publiceerden de Nationale Universiteit van Ierland (NUI) en het Agentschap voor Milieubescherming (EPA) een rapport over het Ierse klimaat. Uit hun onderzoek bleek dat de gemiddelde temperatuur in Ierland vanaf 1980 twee keer zo snel gestegen was als elders in de wereld. Als gevolg daarvan waren bepaalde gebieden natter geworden en vatbaarder geworden voor overstromingen.
Door de sterk groeiende Ierse economie was Ierland er in 2006 nog niet in geslaagd om de uitstoot van schadelijke gassen conform het Verdrag van Kyoto (1997) te verminderen. Om in de nabije toekomst toch aan de gemaakte afspraken te kunnen voldoen, zette de regering 370 miljoen dollar (ruim 270 miljoen euro) apart. Met dat geld konden de Ieren het overschot aan gassen compenseren door bij landen die onder de norm van Kyoto zaten CO_2 krediet te kopen.

(Vorige berichten pagina 445/1 - 2007)

ITALIË

BINNENLAND

Ex-premier Berlusconi maakt weg vrij voor nieuwe partij

De Italiaanse zakenvrouw Michela Vittoria Brambilla registreerde namens voormalig premier Silvio Berlusconi op 6 augustus 2007 in Brussel een nieuwe politieke partij genaamd de Partij voor de Vrijheid (Partido della Liberta).
Berlusconi's bedoeling was om van de nieuwe partij uiteindelijk de enige centrumrechtse partij van Italië te maken. En dan geleidelijk te streven naar de invoering van een tweepartijenstelsel in Italië. Op deze manier zou hij niet meer afhankelijk zijn van kleinere partijen om te kunnen regeren. Hij had immers in 2006 nipt de verkiezingen verloren van het linkse blok van de hui-

dige premier Romano Prodi. Dat verlies werd voor een belangrijk deel veroorzaakt door de machtsspelletjes van collega-partijleiders.
Tot de volgende verkiezingen moest Michela Vittoria Brambilla fungeren als stemmentrekker. Deze zakenvrouw en voormalige deelneemster aan de Miss Italië verkiezing was in een jaar tijd een fenomeen geworden in Italië. Zij verkondigde overal de ideeën van de Partij voor de Vrijheid. Haar belangrijkste punt was de noodzaak om de kloof tussen de bevolking en de politiek te dichten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Italiaanse regering akkoord met vakbonden over pensioenhervorming

De regering van premier Romano Prodi en de vakbonden slaagden er op 20 juli 2007 in om een overeenkomst te sluiten over de hervormingen van het Italiaanse pensioensysteem. In plaats van de pensioengerechtigde leeftijd in 2008 te verhogen van 57 naar 60 jaar, besloot men om deze vanaf 2008 geleidelijk te verhogen en tevens te koppelen aan het aantal dienstjaren.
Italië had met een gemiddelde van 60,7 jaar een van de laagste pensioenleeftijden van Europa. Daarbij gaf het land 15 procent van het nationaal inkomen, het meeste van heel Europa, uit aan pensioenen. Dit was dan ook een van de oorzaken van de hoge Italiaanse staatsschuld.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Faillissement luchtvaartmaatschappij Alitalia nabij

Nadat de laatste mogelijke bieder op het staatsaandeel van Alitalia afhaakte, gelastte de Italiaanse regering op 18 juli 2007 de privatisering van de luchtvaartmaatschappij af. Hierop daalde de waarde van het aandeel van Alitalia verder met 3,5 procent tot 77,5 eurocent.

Aanvankelijk waren er elf belangstellenden voor het ernstig verliesgevende Alitalia. Maar zij gingen niet akkoord met de voorwaarden die de regering stelde. Deze wilde niet dat de nieuwe eigenaar een grote sanering zou doorvoeren. Bovendien zou de nieuwe eigenaar ook meer dan een miljard euro aan schuld op zich moeten nemen. Door de terugtrekking van de laatste potentiële koper werd het onduidelijk wat er met Alitalia in de toekomst zou gaan gebeuren.

JUSTITIE

Franse politie arresteert voormalig lid Rode Brigades

De Franse politie arresteerde op 21 augustus 2007 Marina Petrella op verdenking van betrokkenheid bij een klein misdrijf. Ze werd al snel langer in hechtenis gehouden toen bleek dat ze een voormalig lid van de terroristische Rode Brigades was en er een Italiaans arrestatiebevel tegen haar was uitgevaardigd.
In 1992 was Marina Petrella bij verstek veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf wegens moord en ontvoering.
Hierop startte de Franse justitie met de uitleveringsprocedure van Petrella.

Arrestaties wegens moorden Duisburg

De Italiaanse politie verrichtte op 30 augustus 2007 meer dan dertig arrestaties in verband met de moord op zes Italianen in het Duitse Duisburg, twee weken daarvoor. De moorden waren vermoedelijk onderdeel van een afrekening binnen de Italiaanse maffia.
De arrestaties vonden plaats in Calabrië, een regio in het zuidwesten van Italië. De slachtoffers van de schietpartij in Duisburg waren afkomstig uit deze regio. Vermoed werd dat zij lid waren van een van de twee rivaliserende maffiaclans in het Calabrische San Luca. Bij de politieactie waren in totaal ongeveer 350 agenten betrokken.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Italiaanse strijd tegen illegale kunsthandel zorgt voor waardestijging

Het J. Paul Getty Museum in Los Angeles en de Italiaanse minister van Cultuur Francesco Rutelli kwamen op 1 augustus 2007 overeen dat voor het einde van het jaar veertig Italiaanse kunstwerken teruggebracht zouden worden naar Italië. Deze afspraak werd gemaakt in het kader van de wereldwijde Italiaanse campagne om geroofde kunstschatten en erfgoed terug naar Italië te krijgen. Volgens de Italiaanse wet was namelijk alles wat in het land gevonden werd staatseigendom.
Dergelijke overeenkomsten maakten het voor gerenommeerde instituten onmogelijk om nog illegaal Italiaanse kunstwerken of artefacten te kopen. Bijgevolg zouden er steeds minder kunstwerken te koop zijn in het illegale circuit en zouden de prijzen stijgen.

EUROPESE UNIE

Italië verdacht van illegale staatssteun aan kerk

Eurocommissaris Neelie Kroes van Mededinging vroeg op 29 augustus 2007 de Italiaanse regering om opheldering over een mogelijk belastingvoordeel van de Roomskatholieke Kerk in Italië. Kroes verdacht de Italiaanse staat van het niet belasten van de economische activiteiten in gebouwen van de kerk. Hierdoor zou de kerk een bedrag van tussen de 700 miljoen en 2 miljard euro niet hebben hoeven te betalen. Als na onderzoek zou blijken dat de kerk inderdaad van een dergelijk belastingvoordeel had genoten, dan moest zij het gehele bedrag terugbetalen.

Gemeenten en het Vaticaan streden al jaren over de kwestie. In 2004 gaf het Hof van Cassatie de gemeenten gelijk. Deze uitspraak betekende dat wanneer in gebouwen van de kerk commerciële activiteiten werden verricht, er ook belasting over moest worden betaald. De toenmalige regering van premier Silvio Berlusconi gaf in 2005 een eigen draai aan deze uitspraak. Zij stelde toen dat er alleen belasting betaald hoefde te worden wanneer er uitsluitend commerciële activiteiten in de gebouwen plaatsvonden. In de praktijk betekende dit dat de kerk helemaal geen belasting hoefde te betalen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Onderzoek naar illegale Italiaanse wapenhandel met Irak

Persbureau *Associated Press* maakte op 12 augustus 2007 melding van een poging tot illegale wapenleveringen vanuit Italië aan Irak.

In 2005 startte anti-maffiaonderzoeker Dario Razzi operatie Parabellum. Het begon als een routineonderzoek naar drugshandel door de georganiseerde misdaad, maar Razzi kwam uit bij illegale wapenhandel

tussen Italië en Irak. Zijn onderzoeksteam kwam deze op het spoor toen het tijdens een zoektocht naar drugs op het vliegveld Fiumicino in Rome een wapencatalogus vond. Hierop volgde een maandenlang durend onderzoek. De onderzoekers kwamen een op handen zijnde illegale wapendeal ter waarde van 40 miljoen dollar tussen Italiaanse wapenhandelaars en autoriteiten in Irak op het spoor.

Vlak voor de daadwerkelijke levering van de wapens greep de Italiaanse politie in. Er werden vier Italianen gearresteerd. Zij werden in staat van beschuldiging gesteld wegens lidmaatschap van een criminele organisatie, illegale wapenhandel en de verkoop van wapens zonder een licentie. Waarom de betrokken Iraakse autoriteiten hun toevlucht zochten tot illegale wapenlevering was nog steeds niet duidelijk.

(Vorige berichten pagina 381/1 - 2007)

NEDERLAND

BINNENLAND

Lijst Pim Fortuijn houdt op te bestaan

Op 17 augustus 2007 kwam na ruim vijf jaar een einde aan het bestaan van de Lijst Pim Fortuijn (LPF), toen de leden met 135 van de 177 uitgebrachte stemmen kozen voor de formele opheffing van de landelijke partijorganisatie vanaf 2008. De LPF was op 14 februari 2002 opgericht en stond onder leiding van publicist en voormalig hoogleraar Pim Fortuijn. Deze werd, in een sterk gepolariseerd politiek klimaat, op 6 mei van dat jaar vermoord door de radicale milieuactivist Volkert van der G., die daarvoor in april 2003 tot achttien jaar gevangenisstraf werd veroordeeld. Onder invloed van Fortuijn ontstonden heftige debatten over de problemen van de multiculturele samenleving, waarmee hij zowel veel vrienden als veel vijanden maakte.

De LPF behaalde bij de parlementsverkiezingen van 15 mei 2002 in één keer 26 kamerzetels, een unicum in Nederland's parlementaire geschiedenis. De partij werd opgenomen in een regering met het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD). Als gevolg van heftige interne conflicten en persoonlijke ruzies desintegreerde de LPF en zegden de coalitiepartners al na enkele maanden het vertrouwen op, waarmee het eerste kabinet onder leiding van premier Jan Peter Balkenende ten val kwam. Bij de vervroegde verkiezingen van januari 2003 werd de kamerfractie van de LPF gereduceerd tot 8 zetels en bij de volgende verkiezingen van november 2006 verdween de partij geheel uit de Kamer. Er bleven overigens in 2007 nog wel een aantal LPF-gemeenteraadsfracties over.

Minister Ter Horst presenteert actieplan tegen radicalisering

Minister Guusje ter Horst van Binnenlandse Zaken presenteerde op 27 augustus 2007 aan de Tweede Kamer het actieplan *Polarisatie en Radicalisering 2007-2011* dat de vatbaarheid voor extremistische ideeën moest tegengaan. Deze radicalisering manifesteerde zich vooral onder een beperkt deel van de moslims en onder extreemrechts. Voor de komende vier jaar stelde het kabinet 28 miljoen euro beschikbaar.

In het actieplan werd vastgesteld dat de omvang van het probleem toenam, met name onder jongeren die op zoek waren naar hun identiteit of roeping. Om die reden was volgens het kabinet vroegtijdige signalering door bestuurders en professionals gewenst. Daartoe zou de weerbaarheid moeten worden vergroot van individuen en groepen die voor extremistisch gedachtegoed ontvankelijk waren, onder meer via het onderwijs, interculturele dialoog, opvoedingsondersteuning en een effectief stage- en werkgelegenheidsbeleid. Daarnaast dienden haatzaaiende en extreme boodschappen te worden bestreden, die verspreid werden in geschreven publicaties, op internet en via gebedshuizen, gevangenissen, scholen en jeugdcentra. Ook moest verbale of financiële steun aan radicale netwerken worden aangepakt en zouden er 'de-radicaliseringstrajecten' worden ontwikkeld.

Een eerste subsidie van 400.000 euro zou gaan naar het stadsdeel Slotervaart in Amsterdam, dat ook voorkwam op de lijst van 'probleemwijken' zoals die was opgesteld door minister Ella Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie en die, in de regeringsterminologie, tot 'prachtwijken' moesten worden omgevormd. De subsidie zou gebruikt worden voor de training van jongeren, docenten en jeugdwerkers met het oog op een interculturele dialoog en voor het opzetten van een systeem waarmee radicalisering kon worden gesignaleerd.

GEZONDHEID EN ZORG

Arbeidsinspectie wil meer garanties voor veiligheid zorgpersoneel

Uit onderzoek van de Arbeidsinspectie (AI), waarvan de resultaten op 7 augustus 2007 werden gepubliceerd, bleek dat de veiligheid van zorgpersoneel veel te wensen overliet. Dat gold zowel voor agressie jegens de werknemers als voor hun arbeidsomstandigheden die vooral te lijden hadden onder lichamelijke overbelasting. Een kwart van de ziekenhuizen, verpleeghuizen en verzorgingshuizen beschermde de medewerkers op beide punten onvoldoende. Wel waren de zorginstellingen in vergelijking met eerdere inspecties in 2000 en 2003 meer aandacht gaan besteden aan de werkomstandigheden, maar de praktische uitvoering ervan bleef gebrekkig. De gegevens van de AI waren gebaseerd op onderzoek in vrijwel alle Nederlandse ziekenhuizen en ruim 250 verpleeg- en verzorgingshuizen.

Agressie tegen personeel

De toegenomen agressie tegen het personeel in ziekenhuizen kwam van patiënten, familie en bezoekers, volgens de AI te wijten aan het ontstaan van de 'mondige burger' en de 'veranderingen in de samenleving'. Van de werknemers had 78 procent daarmee te maken en een kwart van hen zelfs wekelijks. Het probleem deed zich het sterkste voor op de afdelingen spoedeisende hulp. In verpleeg- en verzorgingshuizen werd ongeveer 40 procent van de verzorgenden dagelijks of wekelijks uitgescholden, bedreigd, geslagen of geschopt. Er werden nog onvoldoende maatregelen tegen genomen: het personeel kreeg niet altijd genoeg training en voorlichting, soms ontbraken alarmsystemen of was er geen nazorg.

Overbelasting

Lichamelijke overbelasting bleek de belangrijkste reden voor gezondheidsklachten. Van de verpleegkundigen op ziekenhuisafdelingen als interne geneeskunde, intensive care en de operatiekamers had 70 procent lichamelijke klachten aan rug, nek en benen. Bij ongeveer 200 afdelingen van ziekenhuizen was betere bescherming tegen overbelasting vereist. Dat kon onder meer door het gebruik van tilliften, glijla-

kens en elektrisch in hoogte verstelbare bedden, die echter vaak onvoldoende beschikbaar waren of ongebruikt bleven.

Gevaarlijke stoffen

De arbeidsomstandigheden hadden bij een kwart van de ziekenhuizen te lijden onder onvoldoende alertheid op de risico's van het omgaan met gevaarlijke stoffen als narcosegassen en medicijnen tegen kanker (cytostatica). Zo kwam het voor dat het personeel bij toediening geen handschoenen of overschort droeg, niet op de hoogte was van de benodigde maatregelen in geval van calamiteiten of het afval niet veilig afvoerde. Bij ruim de helft van de operatiekamers en chirurgieafdelingen werden gebreken vastgesteld als gebrekkige ventilatie in behandelruimtes of het niet gebruiken van maskers en afzuigapparatuur.

LANDBOUW

Nederlands vee getroffen door blauwtong

Nadat op 26 juli in het zuiden van Nederland voor het eerst in 2007 een geval van blauwtong was vastgesteld, verspreidde de veeziekte zich noordwaarts. Toen deze op 22 augustus ook in het Friese Dronrijp werd aangetroffen, had blauwtong zich over het hele land verspreid. In totaal waren er 336 meldingen binnengekomen In 2006, toen het vee eveneens besmet raakte, werden over het hele jaar 456 gevallen geconstateerd.
Minister Gerda Verburg van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid (LNV) verklaarde Nederland tot besmet. Dat betekende dat het een 'twintig kilometer gebied' werd: binnen een straal van twintig kilometer rondom een besmetting gold een transportverbod. Transport van niet-besmet vee bleef daarmee vrij.
Blauwtong werd verspreid door de knut, een klein type mug dat afkomstig was uit Afrika en tot 2006 in Europa alleen in het Middellandse Zeegebied voorkwam. De mug trof alleen herkauwers zoals runderen, geiten en vooral schapen. Varkens en paarden waren er niet gevoelig voor. De ziekte was ook niet gevaarlijk voor mensen. Eind augustus 2007 maakte het destructiebedrijf Rendac bekend dat er wekelijks tussen de duizend en vijftienhonderd schapen door blauwtong stierven.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Cultuurprijzen

Cultuur algemeen

Op 2 oktober 2006 maakte de Kring van Nederlandse Theatercritici bekend dat de Prijs van de Kritiek zou gaan naar cabaretier en theatermaker Theo Maassen (40). De prijs bestond uit een bronzen sculptuur. Het Prins Bernhard Cultuurfonds reikte hem op 6 november de Prins Bernhard Cultuurfonds Theater Prijs 2006 uit. Aan deze prijs was een geldbedrag van 50.000 euro verbonden. Tenslotte werd Maassen op 19 november winnaar van de Poelifinario, de grote cabaretprijs van de Vereniging van Schouwburgen en Concertgebouwdirecties (VSCD).

Op 20 januari 2007 nam komiek, zanger, tekstschrijver en programmamaker André van Duin (59) de Toon Hermans Oeuvre Award in ontvangst. De onderscheiding was door de nazaten van cabaretier Toon Hermans (1916-2000) ingesteld voor artiesten die in de voetsporen traden van diens clownstraditie.

De Gouden Harpen van Stichting Conamus werden op 5 februari uitgereikt aan pianist Louis van Dijk (65), cabaretier Herman Finkers (52) en blueszanger Harry Muskee (65). Postuum ging de onderscheiding tevens naar Willem van Beusekom (1947-2006), voormalig programmamaker en directeur van de Nederlandse Programma Stichting (NPS).

Literatuur

De AKO-literatuurprijs (50.000 euro) werd op 10 november 2006 gewonnen door Hans Münstermann (1947) voor zijn roman *De bekoring.*

Jacq Vogelaar (62) kreeg op 14 december de Constantijn Huygensprijs 2006 van de Jan Campert-Stichting voor zijn hele oeuvre. Vogelaar was dichter, experimenteel prozaschrijver, literatuurcriticus en essayist. Aan de prijs was een bedrag van 10.000 euro verbonden.

De Jan Campert-Stichting reikte de F. Bordewijkprijs (5.000 euro) voor verhalend proza op dezelfde dag uit aan Tommy Wieringa (1967) voor zijn roman *Joe Speedboot* (2005).

De tweejaarlijkse J. Greshoff-prijs (5.000 euro) voor essays werd door de stichting, eveneens op 14 december, toegekend aan Pam Emmerik (1964) voor haar *Het wonder werkt,* een serie opstellen over beeldende kunst.

Schrijver Arnon Grunberg (36) won in 2007 zowel de Gouden Uil (25.000 euro) als de Libris Literatuurprijs (50.000 euro). Hij kreeg deze uitgereikt op 31 maart respectievelijk 7 mei. In beide gevallen werd hij bekroond voor zijn roman *Tirza.*

Aan schrijver Jeroen Brouwers (66) werd op 24 april de driejaarlijkse Prijs der Nederlandse letteren toegekend. De jury prees hem vooral vanwege zijn buitengewone kwaliteiten als stilist. Brouwers schreef romans, essays, brievenboeken en polemieken.

Op 24 mei nam schrijver Maarten Biesheuvel (68) de P.C. Hooftprijs (60.000 euro) in ontvangst. Hij kreeg deze vanwege zijn 'verbeeldingskracht, absurdistische humor en stilistische rijkdom' voor zijn gehele oeuvre.

Kinderboeken

Op het Kinderboekenbal kreeg schrijfster Mireille Geus (42) op 3 oktober 2006 de Gouden Griffel voor jeugdliteratuur uitgereikt voor haar boek *Big.*

De prijs voor het mooist geïllustreerde Nederlandstalige kinderboek, Gouden Penseel genoemd, ging op 12 juni 2007 naar Joke van Leeuwen (54) voor haar boek *Heb je mijn zusje gezien?.* Eerder won zij al de Gouden Griffel.

Poëzie

Op 14 december 2006 werd de Jan Campertprijs uitgereikt aan Esther Jansma voor de bundel *Alles is nieuw.* Jansma (1958), behalve dichter ook archeoloog, won in 1999 al de belangrijkste prijs voor de dichtkunst in het Nederlandse taalgebied, de VSB Poëzieprijs. Deze laatste onderscheiding (25.000 euro) ging in 2007 naar Tomas Lieske (63). Hij werd op 27 april van dat jaar bekroond voor zijn gedichtenbundel *Hoe je geliefde te herkennen.*

Nederland

De C. Buddingh-prijs voor het beste Nederlandstalige poëziedebuut werd op 20 juni toegekend aan Bernard Wesseling (1978) voor zijn bundel *Focus*. De prijs bestond uit een oorkonde en een bedrag van 1.200 euro.

Vertalingen

De Martinus Nijhoff Prijs werd op 6 november 2006 uitgereikt aan de slavist Arthur Langeveld (1947) voor zijn vertalingen uit het Russisch. Aan de prijs, de belangrijkste onderscheiding voor vertalers in Nederland, was een bedrag van 35.000 euro verbonden. Van de grote schrijvers van de negentiende eeuw vertaalde hij onder meer *Dode zielen* van Nikolaj Gogol (1809-1852), *Mijn biecht* van Lev Tolstoj (1828-1910) en *De broers Karamazov* van Fjodor Dostojevski (1821-1881).

De Brockway Prize (5.000 euro), de tweejaarlijkse onderscheiding voor vertalers van Nederlandse poëzie, werd op 1 juni 2007 toegekend aan Gregor Seferens (1964). Hij ontving de prijs voor zijn vertaling van onder meer de poëzie van schrijfster Anna Enquist in het Duits.

Tekenkunst

Aan cartoonist Willem (pseudoniem van Bernard Willem Holtrop – 1941) werd op 16 januari 2007 de Inktspotprijs 2006 uitgereikt in de vorm van een sculptuur. Deze prijs voor de beste politieke spotprent kreeg hij voor een tekening over de situatie in het Midden-Oosten. In 2000 won hij al de Stripschapprijs voor zijn hele oeuvre. De geëngageerde kunstenaar Willem werkte sinds 1968 in Parijs, waar hij dagelijks publiceerde in het linkse dagblad *Libération*.

Een bijzondere vermelding kreeg tekenaar Siep Posthuma, die publiceerde in dagblad *NRC-Handelsblad* en weekblad *Elsevier*. Dat was voor zijn tekening waarop premier Jan Peter Balkenende te zien was in bebloed chirurgenschort, hetgeen de bezuinigingen op de gezondheidszorg moest illustreren.

Een dergelijke vermelding kreeg ook Jos Collignon, cartoonist voor dagblad de *Volkskrant*, die Balkenende afbeeldde te samen met de leider van de Partij van de Arbeid (PvdA), Wouter Bos. Zij waren te zien als twee elkaar dekkende paarden van Troje op weg naar de regeermacht.

Toneel

Op het Gala van het Nederlands Theater werden op 10 september 2006 de jaarlijkse toneelprijzen van de VSCD uitgereikt. Actrice Elsie de Brauw (1960) werd onderscheiden met de Theo d'Or voor de beste vrouwelijke hoofdrol, die ze speelde in het toneelstuk *Opening Night*. De Louis d'Or, de prijs voor de beste mannelijke hoofdrol, ging naar Joop Keesmaat (63) voor zijn rol in de toneelbewerking van *Hersenschimmen* (1984), een roman van de Nederlandse schrijver J. Bernlef.
De Toneel Publieksprijs 2005-2006 ging naar *Herfstsonate* van Hummelinck Stuurman Theaterproducties, een bewerking van een film van de Zweedse regisseur Ingmar Bergman. De prijs bestond onder meer uit een wisseltrofee en een geldbedrag van 35.000 euro.

Architectuur

De hoogste onderscheiding van de Bond van Nederlandse Architecten (BNA), de BNA Kubus, viel op 17 november 2006 toe aan de architect Frits van Dongen (1946). Hij kreeg de prijs vooral voor de door hem ontworpen cultuurgebouwen: het poppodium Heineken Music Hall (Amsterdam), het bioscoopcomplex Pathé Arena (Amsterdam), de schouwburg Harmonie (Leeuwarden) en de concertzaal Philharmonie (Haarlem).

Landschapsarchitect en Rijksadviseur voor het Landschap Dirk Sijmons (1949) kreeg op 14 maart 2007 de Edgar Doncker Cultuurprijs toegekend. Het daaraan verbonden geldbedrag van 150.000 euro zou hij grotendeels (125.000 euro) besteden aan een onderzoek naar boezemstelsels in Nederland. Dat onderzoek zou gericht zijn op de combinatie van het aanzicht van het landschap en de berging en kwaliteit van het water. De prijs was vernoemd naar de zakenman Edgar Doncker (1926-1996).

Fotografie

Vincent Mentzel, sinds 1973 fotograaf voor dagblad *NRC-Handelsblad*, ontving op 6 juni 2007 De Grote Paul 2007 – een jaarlijkse prijs voor de fotograaf die het meest tot de verbeelding sprak. Mentzel (61) was onder meer oud-bestuurslid van de Stichting World Press Photo. De naam van de prijs verwees naar fotograaf Paul Huf (1924-2002).
Volgens collega-fotografen was Mentzel de eerste die in de jaren zeventig van de twintigste eeuw de creatieve fotografie in de wereld van de dagbladen introduceerde, dat wil zeggen fotowerk dat niet slechts een tekstondersteunende, dienende functie had. Hem werd veel oog voor detail toegeschreven.

Muziek

Op 22 december 2006 werd aan jazzzangeres Rita Reys (82) de Edison Jazz Oeuvreprijs toegekend. Zij werd beschouwd als een van de belangrijkste jazz-artiesten van Europa en kreeg nu als eerste Nederlandse jazzmuzikant een Edison voor het gehele oeuvre.

Dirigent Bernard Haitink ontving op 6 maart 2007 de Concertgebouw Prijs, die bestemd was voor een persoon die gedurende langere tijd een belangrijke bijdrage had geleverd aan het artistieke profiel van Het Concertgebouw. Haitink vierde in november 2006 zijn vijftigjarig jubileum bij het Concertgebouworkest.

De VPRO/Boy Edgar Prijs, de belangrijkste Nederlandse prijs voor jazz en geïmproviseerde muziek, werd op 11 april 2007 uitgereikt aan de blinde pianist, componist, arrangeur, docent en producer Bert van den Brink (48). De onderscheiding bestond uit een beeld van schrijver-kunstenaar Jan Wolkers en een geldbedrag van 12.500 euro.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Databank Antilliaanse risicojongeren is onrechtmatig

De rechtbank in Den Haag verklaarde op 13 augustus 2007 het aanleggen van een databank met persoonsgegevens van Antilliaanse probleemjongeren onrechtmatig vanwege strijdigheid met de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). De uitspraak werd gedaan in een kort geding dat was aangespannen door het Overlegorgaan Caribische Nederlanders (OCaN), dat het onaanvaardbaar achtte dat Nederland een index zou aanleggen met uitsluitend gegevens van Antilliaanse en Arubaanse jongeren. Het sprak in dat verband van een 'rassendatabank'.
Het idee voor de databank was afkomstig van voormalig minister van Vreemdelin-

genzaken en Integratie Rita Verdonk. Zij wilde genoemde risicojongeren tot de leeftijd van 25 jaar apart in kaart brengen omdat de groep zeer mobiel was en niet altijd te traceren was via het bevolkingsregister. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) had toestemming verleend voor een proef van twee jaar – van december 2006 tot december 2008 – met de databank. De rechtbank noemde het verwerken van persoonsgegevens aan de hand van ras 'een inbreuk op een fundamenteel rechtsbeginsel'. Bovendien meende ze dat de index een te zwaar middel was om het beoogde doel te bereiken. Het CBP werd dan ook opgedragen de zaak opnieuw in overweging te nemen.

(Vorige berichten pagina 446/2 - 2007)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Bomaanslag op trein

De ontploffing van een bom leidde op 13 augustus 2007 's avonds tot de ontsporing van een trein op de drukke spoorlijn tussen Moskou en Sint-Petersburg, ter hoogte van Nizjni Novgorod. Daarbij liepen 60 mensen verwondingen op, van wie er 27 een dag later nog in het ziekenhuis lagen. Op de dag na het ongeluk werd gemeld dat de oorzaak van het ongeluk een relatief lichte, zelfgemaakte bom was. Niemand eiste de aanslag op.

President Poetin wil vergroting civiele vliegtuigproductie

President Vladimir Poetin verklaarde op 21 augustus 2007 bij de opening van een grote internationale luchtvaartshow bij Moskou dat Rusland een belangrijk producent was van militaire vliegtuigen, maar zich nog actiever moest betonen bij de productie van vliegtuigen voor de burgerluchtvaart. Na het einde van de Sovjet-Unie in 1991 had de Russische overheid de uitgaven voor de vliegtuigbouwindustrie drastisch gekort.

Torso van Russische president inspireert media

De Russische media besteedden rond 23 augustus 2007 veel aandacht aan het ontblote bovenlijf van president Vladimir Poetin dat in een fotoreportage van zijn visvakantie met prins Albert II van Monaco was te zien. Poetin, in een krachtige pose met de vishengel in de hand, had een cowboyachtige hoed op en een orthodox kruisje om de hals. Het was de zoveelste foto van de laatste jaren waarin de president zich in een krachtige pose in de media toonde.

Toenemend aantal verwaarloosde en mishandelde kinderen in Rusland

De toegenomen inkomsten van Rusland in voorgaande jaren door de hoge internationale prijzen voor gas en olie hebben voornamelijk een kleine bovenlaag van de bevolking bereikt. Armoede, sociale achteruitgang en alcoholisme zijn sinds 1991 sterk toegenomen en deze treffen vooral kinderen. Een steeds groter aantal van hen wordt verwaarloosd en mishandeld. Dat berichtte persbureau *Associated Press* in een reportage op 24 augustus 2007.
Er begon het begin van een besef te ontstaan dat er iets aan de situatie gedaan moest worden vanwege de demografische crisis in het land die door het grote aantal verwaarloosde kinderen nog werd verscherpt. Elk jaar verminderde de Russische bevolking met ongeveer 700.000 mensen. Volgens een Moskouse kinderrechtenorganisatie werden in Rusland elk jaar tweeduizend kinderen door hun ouders of andere familieleden gedood, wat veel meer was dan in westerse landen.

Oligarch uitgeweken na conflict met Kremlin

De oligarch en miljardair Michail Goetserijev was eind augustus 2007 spoorloos verdwenen. Het Britse dagblad de *Guardian* schreef op 30 augustus dat de voormalige eigenaar van RussNeft, een van de grootste Russische oliemaatschappijen, zijn toevlucht bij de Russische gemeenschap in Londen had gezocht. Volgens een Russische krant zou Goetserijev zijn persoonlijke fortuin van naar schatting 3 miljard dollar (ca. 2,1 miljard euro) hebben weten mee te nemen. Hij was in juli onder druk van de Russische overheid afgetreden als president-directeur van RussNeft, nadat de belastingdienst hem een aanslag van omgerekend rond 575 miljoen euro had opgelegd.
Russische kranten verwezen naar de overeenkomsten van deze zaak met die van Michail Chodorkovski, ooit de eigenaar van oliemaatschappij Yukos. Goetserijev zou zich de woede van het Kremlin op de hals hebben gehaald door kort voor het faillissement van Yukos een olieveld van Chodorkovski te kopen. Hij had inmiddels zijn aandelen in RussNeft verkocht aan Oleg Deripaska, een oligarch die op goede voet stond met het Kremlin.

JUSTITIE

Voormalige veiligheidschef oliemaatschappij Yukos krijgt levenslang

Een Moskouse rechtbank veroordeelde op 6 augustus 2007 de voormalige veiligheidschef van de door de Russische staat ontmantelde oliemaatschappij Yukos tot levenslang wegens betrokkenheid bij verscheidene moorden. De veroordeelde was Aleksej Pitsjoegin, die in 2006 wegens dezelfde delicten al was veroordeeld tot 24 jaar, waarna het Openbaar Ministerie in hoger beroep was gegaan. Een woordvoerder van de rechtbank zei dat Pitsjoegin was veroordeeld wegens het organiseren van drie moorden en vier pogingen tot moord. Een van de slachtoffers zou de burgemeester van de oliestad Neftejoegansk zijn geweest, in 1998.
Volgens een woordvoerder van het OM was nu de weg vrij voor een proces bij verstek tegen Leonid Nevzlin, een Russische zakenman die naar Israël was geëmigreerd en voorheen nauw met de grondlegger van Yukos, Michail Chodorkovski, had samengewerkt. Chodorkovski zat inmiddels ook in de gevangenis.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

BBC in Moskou van FM verwijderd

Vanaf 18 augustus 2007 was het niet meer mogelijk om de Britse zender de *BBC* via de FM in Rusland te beluisteren. Voortaan kon dat alleen nog via de korte golf en internet. Het laatste station dat de BBC doorgaf, Bolsjoj Radio in Moskou, zegde zijn samenwerking op, volgens de BBC omdat het station daartoe onder druk van intrekking van zijn zendmachtiging van hogerhand was gedwongen. Eerder raakte de BBC al uitzendmogelijkheden kwijt via andere FM-kanalen in Sint-Petersburg en Moskou.
Volgens critici moesten de maatregelen ge-

zien worden als onderdeel van het Russische beleid om de persvrijheid te beteugelen. Dit zou samenhangen met de parlementaire en presidentsverkiezingen die voor respectievelijk december 2007 en maart 2008 waren gepland.

Lid oppositie na 46 dagen vrij uit psychiatrische inrichting

De 48-jarige Larisa Arap werd op 20 augustus 2007 vrijgelaten uit een psychiatrische inrichting, waar ze in juli tegen haar zin was opgenomen en 46 dagen was vastgehouden. Zij was lid van de oppositiebeweging in de noordelijke havenstad Moermansk die werd geleid door de ex-schaakkampioen Garri Kasparov. Volgens leden van de oppositie was haar opsluiting een vergelding voor het feit dat zij bekendheid had gegeven aan kindermishandeling in een lokaal psychiatrisch ziekenhuis.

Rechtbank veroordeelt zeven mannen voor moord op journalist

Een rechtbank in de stad Kazan veroordeelde op 31 augustus 2007 zeven mannen wegens de moord op journalist Igor Domnikov van dagblad *Novaja gazeta* in 2000. Vier van hen kregen levenslang en de drie anderen gevangenisstraffen van 18 tot 25 jaar. Een rechtbankwoordvoerder verklaarde dat zij schuldig waren bevonden aan 23 moorden en 8 ontvoeringen.
Volgens mensenrechtenorganisaties waren er sinds 2000 in Rusland minstens veertien journalisten vermoord als vergelding voor hun publicaties. Het in New York gevestigde Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ) liet bij monde van directeur Joel Simon weten de uitspraak toe te juichen, maar deed een beroep op de Russische autoriteiten vooral ook de opdrachtgever van de moord op Domnikov te achterhalen.

MILITAIRE ZAKEN

Nieuwe Russische luchtdoelraket

Rusland onthulde op 6 augustus 2007 een nieuw luchtverdedigingssysteem, dat moest dienen als basis voor een nieuwe generatie van wapens waarmee raketten konden worden onderschept. Het raketsysteem, de S-400, was een gemoderniseerde versie van een bestaand systeem, de S-300. De S-400 bestond uit een raketlanceerinstallatie, een radar en een controlevoertuig en zou luchtdoelen op vierhonderd kilometer afstand en dertig kilometer hoogte kunnen raken.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Rusland benadrukt aanspraken op Noordpoolgebied

Op 2 augustus 2007 werd door twee bemande Russische minionderzeeërs een vlag geplant op de bodem van de Noordelijke IJszee onder de geografische Noordpool om hun aanspraken op het gebied te onderstrepen. Er bevond zich mogelijk in het gebied veel gas en olie. Door het slinken van de hoeveelheid poolijs bij de Noordpool zouden deze waarschijnlijk toegankelijker worden voor exploitatie. Met grijparmen verzamelden de onderzeeërs ook bodemmonsters, waarmee mogelijk de Russische territoriale aanspraken konden worden onderbouwd.
Landen rond de Noordelijke IJszee – behalve Rusland ook Canada, Groenland (Denemarken), Noorwegen en de Verenigde Staten – konden volgens internationaal recht aanspraak maken op het continentaal plat, een kustzone van 370 kilometer vanaf de kust of vanaf voor de kust liggende eilanden. Geografisch liep het Russische continentaal plat verder door dan de gebruikelijke 370 kilometer, de vraag was alleen hoe ver.

Gezamenlijke militaire oefening van Russische en Chinese troepen

Russische en Chinese militaire transportvliegtuigen lieten op 13 augustus 2007 meer dan tweehonderd parachutisten en zware wapens neer in de regio Tsjeljabinsk in de Oeral als een generale repetitie voor een grote oefening van militairen van de twee landen. Een Chinees contingent van zestienhonderd militairen was met vliegtuigen, tanks en andere zware wapens naar Tsjeljabinsk gereisd, waar de oefening vier dagen later zou plaatsvinden.
Onder de toeschouwers van de oefening zouden de leiders zijn van de leden van het economische en militaire samenwerkingsverband Shanghai Cooperation Council (SCO). De SCO was in 2001 opgezet en bestond, behalve uit Rusland en China, uit Kazachstan, Kirgizstan, Oezbekistan en Tadzjikistan. Aan de militaire oefening zou een top van de SCO op 16 augustus in Kirgizstan voorafgaan. Volgens Russische zegslieden zouden aan de militaire oefening in totaal zesduizend militairen deelnemen.

Autobom doodt vier politiemensen in Ingoesjetië

Een autobom doodde op 31 augustus 2007 vier politieofficieren in de Noord-Kaukasische republiek Ingoesjetië, in de belangrijkste stad Nazran. Drie tot vijf mensen, waarschijnlijk burgers, zouden gewond zijn geraakt.
Aanslagen op overheidsfunctionarissen, vooral van de politie, werden de laatste tijd in Ingoesjetië, dat ten westen van Tsjetsjenië ligt, steeds talrijker. Ze werden veelal toegeschreven aan Tsjetsjeense rebellen of met hen sympathiserende Ingoesjen. Op de dag dat de autobom ontplofte werden ook drie gezinsleden van een etnisch Russische onderwijzeres in Ingoesjetië door onbekenden doodgeschoten.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS zien geen bedreiging in Russische militaire vluchten

Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken gaf op 17 augustus 2007 te kennen geen bedreiging te zien in het Russische besluit weer regelmatig strategische bommenwerpers in te zetten voor patrouilles ver buiten het eigen grondgebied.
Volgens waarnemers was de nieuwe Russische zelfverzekerdheid een reactie op de westerse opstelling in enkele belangrijke militaire kwesties. Zo maakte Moskou grote bezwaren tegen het door Washington geplande raketschild in Oost-Europa en had het al een tijd grote problemen met de uitbreiding van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) met landen die vroeger tot het Warschaupact behoorden. Tijdens de Koude oorlog hoorden dergelijke patrouilles tot de dagelijkse praktijk.

Russische plutoniumopslag gefinancierd met Amerikaans geld

Twee prominente Amerikaanse voorstanders van wapenbeheersing brachten op 31 augustus 2007 een bezoek aan een opslagplaats voor plutonium en verrijkt uranium die afkomstig waren uit ontmantelde Russische kernwapens. De Amerikaanse Republikeinse senator Richard Lugar en de

voormalige senator Sam Nunn, opstellers van het Cooperative Threat Reduction (CTR) Program – ook wel Nunn-Lugar programma genoemd -, kregen een rondleiding door de zwaar beveiligde opslagplaats voor splijtbaar materiaal Majak. Deze was gebouwd om een terroristische aanval en een directe treffer met een vliegtuig te kunnen weerstaan.
Het complex was door het Amerikaanse ministerie van Defensie voor een bedrag van 309 miljoen dollar in 2003 gebouwd. Rusland was van plan er maximaal 250 ton plutonium op te slaan. Lugar en Nunn wilden ook graag de Russische overheid overhalen om Amerikaanse inspecties van het complex toe te staan.

OVERLEDEN

Galina Dzjoegasjvili, kleindochter van Stalin

Galina Dzjoegasjvili, kleindochter van de vroegere dictator Jozef Stalin, overleed op 27 augustus 2007 in Moskou aan de gevolgen van kanker. Zij werd in 1939 in dezelfde stad geboren en bracht daar het grootste deel van haar leven door. Zij rondde er ook een studie filologie af en werkte voor het Instituut voor Wereldliteratuur in Moskou.
Galina's moeder was de in 1967 overleden balletdanseres Yulia Meltser en haar vader was Stalins zoon Jakov. Deze zou als luitenant tijdens de Tweede Wereldoorlog in Duitse krijgsgevangenschap zijn beland en daar zijn overleden. Dzjoegasjvili beweerde echter dat haar vader, die zij voor het laatst in 1941 zag, tijdens de oorlog aan het front was gesneuveld en niet in krijgsgevangenschap was geraakt. Krijgsgevangenen werden officieel tijdens de oorlog door de overheid beschouwd als verraders die zich niet hadden mogen overgeven.

(Vorige berichten pagina 450/1 - 2007)

SPANJE

BINNENLAND

210.000 nieuwe legale migranten in 2006

Het Spaanse ministerie van Werkgelegenheid maakte op 29 augustus 2007 bekend dat zich in 2006 210.000 legale migranten in Spanje hadden gevestigd. Dit betekende een forse stijging ten opzichte van 2005. De trend zette zich in 2007 verder door, want in de periode van januari tot juni hadden zich al 178.754 nieuwe migranten in Spanje geregistreerd. Een van de redenen voor deze toename was dat premier José Luis Rodríquez Zapatero de regels voor migranten in 2005 had versoepeld. Werkgevers hoefden daardoor niet meer lang te blijven zoeken naar een Spaanse werknemer voor een functie, maar konden voor de baan ook een migrant aannemen.

Nieuw toeristenrecord in Spanje

In de eerste zeven maanden van 2007 bezocht een record aantal van 33,8 miljoen toeristen Spanje. Dit betekende een stijging van 2 procent ten opzichte van het voorafgaande jaar. Het Spaanse ministerie van Toerisme liet verder op 29 augustus 2007 weten dat het voor dat jaar zestig miljoen toeristen verwachtte. Van alle toeristen was 60 procent afkomstig uit Duitsland, Frankrijk en Groot-Brittannië.

BASKISCHE KWESTIE

Spaanse en Portugese ministers vergaderen over ETA

Op 24 augustus 2007 raakten twee politieagenten gewond door een autobom in de Noord-Baskische stad Durango. Het was de eerste aanslag van de ETA na het einde van de wapenstilstand in juni. Er waren volgens de Spaanse politie aanwijzingen dat de aanslag deels was gepland in buurland Portugal. Naar aanleiding van die bevindingen vond diezelfde dag nog een bespreking plaats tussen de Spaanse minister van Binnenlandse Zaken Alfredo Perez Rubalcaba en zijn Portugese ambtgenoot Rui Pereira over de toevlucht die de ETA mogelijk had gezocht in Portugal.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Spaanse inflatie het laagst sinds drie jaar

Het Spaanse Bureau voor de Statistiek (INE) maakte op 10 augustus 2007 bekend dat het inflatiecijfer in juli 2,2 procent bedroeg. Dit was het laagste percentage sinds maart 2004. Spanje hoorde al bijna tien jaar tot de snelst groeiende economieën van Europa.

LANDBOUW

Blauwtong op Spaanse boerderijen

Op 31 augustus 2007 werd bekend dat 47 boerderijen in het zuiden van Andalusië getroffen waren door de besmettelijke veeziekte blauwtong. Om de ziekte een halt toe te roepen, werd in een straal van twintig kilometer rondom de besmette boerderijen een vervoersverbod ingesteld. Toch sloten de autoriteiten een verspreiding van de ziekte naar de regio's Extremadura en Castilla-La Mancha niet uit.

NATUUR EN MILIEU

Bosbranden op Canarische eilanden onder controle

De hevige bosbranden op de Canarische eilanden waren op 1 augustus 2007 onder controle van de brandweer. De branden duurden zes dagen en hadden meer dan een kwart van het totale bosgebied op de twee eilanden in de as gelegd. Woordvoerder Lourdes Hernandez van ADENA, de Spaanse afdeling van het Wereldnatuurfonds (WWF), omschreef de branden als een catastrofe voor het milieu en een van de ergste rampen die Spanje ooit had getroffen.

(Vorige berichten pagina 451/2 - 2007)

TURKIJE

BINNENLAND

Turkije krijgt nieuwe president en regering

De leden van het nieuwe Turkse parlement werden op 4 augustus 2007 ingezworen. De Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) van premier Recep Tayyip Erdogan was wederom als grootste partij uit de verkiezingen gekomen. Erdogan kreeg daarom op 6 augustus, als leider van de grootste Turkse politieke partij, de opdracht van president Ahmet Necdet Sezer om een regering te vormen.
De algemene verwachting was dat het parlement snel zou beginnen met het kiezen van een nieuwe president. Eerder in 2007 leidde de verkiezing voor een president tot een grote politieke crisis. De oppositie en het leger waren bang dat bij de verkiezing

van de islamitische presidentskandidaat Abdullah Gül van de AKP tot president er een einde zou komen aan de scheiding van kerk en staat in Turkije. Hierop dreigde het leger met ingrijpen. Met het vooruitzicht van een nieuwe presidentsverkiezing deed de oppositie een algemene oproep om het seculiere karakter van Turkije te behouden. De AKP benadrukte vervolgens dat het geen geheime islamitische agenda had en dat de partij streefde naar een Turks lidmaatschap van de Europese Unie.

AKP krijgt voorzitterschap parlement

Het Turkse parlement koos op 9 augustus het AKP-parlementslid Koksal Toptan tot haar voorzitter. Toptan werd daardoor na de president de belangrijkste man van Turkije. De nieuwe voorzitter was voor een ruime meerderheid van het parlement acceptabel, onder meer omdat hij geen banden had met radicale islamitische bewegingen en zijn echtgenote geen hoofddoek droeg – een vermeend symbool van toegewijd zijn aan het seculiere karakter van de Turkse staat.

Abdullah Gül verkozen tot president

Huseyin Tayfun Icli, lid van de Partij van Democratisch Links (DSP), stelde zich op 19 augustus kandidaat voor het presidentschap. Hiermee kwam het aantal presi dentskandidaten op drie. De twee andere kandidaten waren Abdullah Gül van de AKP en Sabahattin Cakmakoglu van de Partij van de Nationale Actie (MHP).
Gül slaagde er op 20 augustus niet in om in de eerste ronde verkozen te worden. Hij kwam 26 stemmen te kort om aan de vereiste tweederdemeerderheid binnen het parlement te komen. De andere twee kandidaten, Cakmakoglu en Icli, kregen respectievelijk 70 en 13 stemmen. In de derde stemronde van 28 augustus werd Gül alsnog door het parlement gekozen tot president.

Reacties presidentschap Gül

Hoewel Gül herhaaldelijk beloofde dat zijn prioriteit lag bij het handhaven van de scheiding tussen kerk en staat, werd hij nog door veel Turken gewantrouwd. Politieke tegenstanders van Gül waarschuwden dat ze hem nauwlettend in de gaten zouden houden. Symbolisch voor de weerstand die zijn presidentschap opriep, was het wegblijven van een deel van de Turkse legertop bij zijn beëdiging tot president in het parlement.
De voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Durão Barroso, feliciteerde Gül op 28 augustus met zijn verkiezing. Hij zag diens presidentschap als een positieve stap in de richting van het door Turkije gewenste lidmaatschap van de Europese Unie.
De Organisatie van de Islamitische Conferentie (OIC) feliciteerde Abdullah Gül met zijn overwinning. Volgens de organisatie bewees de gang van zaken bij de presidentsverkiezingen de democratische kracht van Turkije. Ze was er tevens van overtuigd dat de relatie tussen Turkije en de OIC onder het leiderschap van Gül verder zou groeien.

Samenstelling regering Turkije
(29 augustus 2007)

Premier
Recep Tayyip ERDOGAN

Vicepremier, tevens minister van Staat
Cemil CICEK
Nazim EKREN
Hayati YAZICI

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Besir ATALAY
Bosbouw en Milieu
Veysel EROGLU
Buitenlandse Zaken en Hoofdonderhandelaar lidmaatschap EU
Ali BABACAN
Cultuur en Toerisme
Ertugrul GUNAY
Defensie
Vecdi GONUL
Energie en Natuurlijke Hulpbronnen
Mehmet Hilmi GULER
Financiën
Kemal UNAKITAN
Gezondheidszorg
Recep AKDAG
Handel en Industrie
Mehmet Zafer CAGLAYAN
Justitie
Mehmet Ali SAHIN
Landbouw
Mehmet Mehdi EKER
Nationaal Onderwijs
Huseyin CELIK
Publieke Werken en Wonen
Faruk Nafiz OZAK
Transport
Binali YILDRIM
Werkgelegenheid en Sociale Zekerheid
Faruk CELIK

Ministers van Staat:
Mehmet AYDIN
Murat BASESGIOGLU
Nimet CUBUKCU
Mehmet SIMSEK
Kursad TUZMEN
Mustafa Sait YAZICIOGLU

Presentatie nieuw kabinet

Na goedkeuring gekregen te hebben van de nieuwe president Gül presenteerde premier Erdogan op 29 augustus zijn nieuwe regering. Het kabinet was een mix van islamieten en secularisten. Net zoals in Erdogan's vorige regering maakte er slechts één vrouw deel van uit.

Nieuwe regeringsbeleid

Premier Erdogan maakte op 31 augustus de regeringsplannen bekend. De nadruk lag op economische hervormingen, het nastreven van het EU-lidmaatschap en de verdediging van het seculiere en democratische karakter van Turkije. In het programma werd niet ingegaan op het bestaande verbod op het dragen van hoofddoekjes in scholen en openbare gebouwen.
Ondanks dat de nieuwe regering liet weten te streven naar verbetering van de mensenrechten, werd er door de premier geen aandacht geschonken aan artikel 301. Dit omstreden wetsartikel werd door de regering in het verleden regelmatig gebruikt om mensen te vervolgen die de Turkse identiteit beledigd zouden hebben. Afschaffing van het artikel was dan ook een van de voorwaarden die de EU stelde aan een Turks lidmaatschap van de Unie.

KOERDISCHE KWESTIE

Overeenkomst met Irak over Koerdische rebellen

Turkije en Irak spraken op 7 augustus 2007 af dat Irak zou proberen om een einde te maken aan de aanwezigheid van Koerdische rebellen in het land. Deze opstandelingen zaten al jaren in militaire kampen in de bergen van Noord-Irak. Van daaruit voerden zij een guerrillaoorlog op Turks grondgebied.
Turkije had eerder gedreigd met het binnenvallen van Noord-Irak om de bases van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) daar te vernietigen wanneer de Verenigde Staten en Irak de Koerdische opstandelingen niet zouden aanpakken. De VS beschouwden de PKK als een terroristische beweging, maar waren tegen een Turkse invasie in Noord-Irak. Het Amerikaanse leger

wilde namelijk de rust in dit relatief stabiele gebied bewaren. Irak's medewerking aan de problematiek zou een dergelijke invasie kunnen voorkomen. De Iraakse premier Nouri al-Maliki liet echter weten dat het Iraakse parlement het laatste woord had in de strijd om de Koerdische opstandelingen in Irak te weren.

Slachtoffers na confrontaties Koerdische rebellen en Turks leger

Tien Koerdische rebellen en twee Turkse soldaten sneuvelden op 25 augustus 2007 na een confrontatie in de buurt van de stad Uludere in het zuidoosten van Turkije. Nabij Pervari in de Siirt provincie werden op 29 augustus acht Koerdische opstandelingen door het Turkse leger gedood.
Sinds januari hadden Koerdische opstandelingen tachtig Turkse soldaten om het leven gebracht.

(Vorige berichten pagina 452/3 - 2007)

ZWITSERLAND

BINNENLAND

Spoorwegtunnel in Zwitserland geopend

Nabij Visp in het zuiden van Zwitserland werd op 15 juni 2007 de op twee na langste spoorwegtunnel ter wereld geopend. De 34,6 kilometer lange Loetschberg-tunnel, die op 9 december van dat jaar volledig in gebruik moest zijn, maakte deel uit van een plan om het transport van Noord- naar Zuid-Europa via de noordelijke Alpen te versnellen: treinen konden erdoor een snelheid bereiken van 250 kilometer per uur. Ook de transportcapaciteit zou aanzienlijk toenemen, zodat het vervoer per vrachtauto gedeeltelijk kon worden vervangen door spoortransport. Naar verwachting kon per jaar zeven miljoen ton extra vrachtgoederen worden vervoerd, het equivalent van 180.000 zware vrachtwagenladingen.
Met het plan was een bedrag van 17 miljard Zwitserse franc (ca. 10 miljard euro) gemoeid.

Centrale Bank neemt maatregelen tegen mogelijke kredietcrisis

Op 9 en 10 augustus 2007, dezelfde dagen dat de Europese Centrale Bank (ECB) leningen verstrekte aan commerciële banken in de eurozone, besloot ook de Zwitserse Centrale Bank tot het geven van financiële injecties. Deze hadden een waarde van in totaal 3,14 miljard Zwitserse franc (ca. 1,92 miljard euro). De maatregelen waren bedoeld om de banken voldoende financiële reserves te laten behouden voor het verstrekken van leningen. Dat werd nodig geacht vanwege de vrees dat de crisis op de Amerikaanse hypotheekmarkt van de laatste maanden ook naar Europese banken in Zwitserland zou overslaan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF looft economie van Zwitserland

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) constateerde op 4 juni 2007 dat de Zwitserse economie een gunstige ontwikkeling doormaakte: 'De economie ontwikkelt zich goed. De expansie is haar vierde jaar ingegaan, met een bovengemiddelde groei en werkgelegenheid en weinig tekenen van inflatie.' In 2006 bedroeg de economische groei 2,7 procent en deze zou naar verwachting in 2007 op 2 procent uitkomen. De inflatie stond op maar 1 procent en zou in 2007 zelfs nog iets afnemen. Het IMF sprak dan ook lovende woorden aan het adres van Zwitserland, zowel wat betreft zijn economische prestaties als zijn monetaire politiek.

JUSTITIE

Vrijspraak voor topbestuurders luchtvaartmaatschappij Swissair

Negentien voormalige bestuurders van de in oktober 2001 failliet verklaarde luchtvaartmaatschappij Swissair werden op 7 juni 2007 door een rechtbank in Bülach vrijgesproken. Zij hadden zich weliswaar schuldig gemaakt aan mismanagement, maar dat was in de Zwitserse wetgeving niet strafbaar gesteld.
Er gingen bij het faillissement destijds banen verloren en beleggers verloren in één keer al hun spaargeld. Onder deze gedupeerden bestond dan ook grote verontwaardiging over de uitspraak dat de top van het bedrijf vrijuit ging. Deze verontwaardiging werd gedeeld door politici van de belangrijkste partijen. Het algemene gevoelen was dat het bedrijf ten onder was gegaan aan de inhaligheid van een rijke elite van bankiers en managers.
De juridische procedures waren echter nog niet ten einde. Aanzienlijk meer kans op genoegdoening hadden voormalige werknemers en aandeelhouders in de civielrechtelijke processen die zij zouden aanspannen om schadevergoeding te verkrijgen. Daarbij kon nalatigheid van oud-bestuurders wél reden zijn voor veroordelingen.

Veroordelingen voor beheer extremistisch-islamitische websites

Een rechtbank in de plaats Bellinzona (kanton Ticino) veroordeelde op 21 juni 2007 de 39-jarige Tunesiër Moez Garsallaoui tot twee jaar gevangenisstraf, waarvan achttien maanden voorwaardelijk, vanwege het beheren van websites die extremistische islamitische groepen steunden. Ook had de in Zwitserland woonachtige en in februari 2005 gearresteerde Garsallaoui details verschaft over het maken van explosieven en beelden vertoond van executies en verminkte lichamen. Wegens medeplichtigheid werd ook zijn Belgisch-Afghaanse vrouw, Malika El Aroud, veroordeeld en wel tot zes maanden voorwaardelijk. Zij was de weduwe van een van de daders van de moord, in 2001, op de Afghaanse krijgsheer Ahmed Sjah Massoed die tegen de Talibaan vocht. Er was tegen hen tweeënhalf jaar respectievelijk een jaar geëist.
De twee veroordeelden hadden zich verdedigd met het argument dat zij weliswaar betrokken waren bij het beheer van de websites, maar dat de inhoud ervan niet onder hun verantwoordelijkheid viel. De informatie werd er buiten hen om door bezoekers op geplaatst, zo stelden zij.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Door nazi's geroofde kunst in Zürich teruggevonden

Op 1 juni 2007 meldde dagblad de *Süddeutsche Zeitung* dat de Zwitserse justitie in een bank in Zürich een kluis had geopend met schilderijen die door de nazi's waren geconfisqueerd ten behoeve van de privé-verzameling van rijksluchtmaarschalk Hermann Göring. De kluis bevatte veertien werken van schilders als Dürer, Kessel, Kokoschka, Monet, Pissaro, Renoir en Sisley, die elk enkele miljoenen euro's vertegenwoordigden. De actie vond plaats op basis van gerechtelijke bevelen die in Duitsland en Liechtenstein werden uitgevaardigd.

Zwitserland

De ontdekking kon mede worden gedaan nadat het onderzoek had geleid naar Bruno Lohse, kunsthistoricus en -handelaar in de Tweede Wereldoorlog, die in opdracht van Göring kunst confisqueerde. Lohse had tien jaar gevangengezeten in Frankrijk, het land waar hij tijdens de oorlog vooral werkzaam was. Hij overleed in maart 2007 op 95-jarige leeftijd. Daarnaast kwam in Duitsland onderzoek op gang na een aanklacht van een erfgename van het uitgeversgeslacht Fischer, aan wie een schilderij door de nazi's was ontstolen. In januari 2007 werd de vrouw in Zürich door twee mannen benaderd die haar het betreffende schilderij wilden verkopen.

EUROPESE UNIE

Quotasysteem toelating buitenlandse werknemers grotendeels opgeheven

Per 1 juni 2007 werd het in Zwitserland voor een groot aantal inwoners van de Europese Unie mogelijk om zonder beperkingen in het land te gaan werken. Zwitserland was weliswaar geen EU-lid, maar maakte wel vaak afspraken met de Unie op beleidsterreinen als handel, landbouw, vervoer en grenscontroles op het personenverkeer.
Tot dan toe gold voor inwoners van de lidstaten een quota-systeem. Dit zou tot 2011 gehandhaafd blijven voor acht lidstaten die in mei 2004 waren toegetreden en die alle hadden behoord tot het voormalige Sovjetblok in Oost-Europa. Voor Cyprus en Malta daarentegen, die op hetzelfde ogenblik toetraden, werd dit systeem opgeheven. Ook inwoners van de vijftien oude lidstaten konden zonder restricties in Zwitserland werken. Er was weinig te merken van weerstand tegen het grotendeels opheffen van het quotasysteem. Dat hing onder meer samen met het feit dat uit onderzoek was gebleken dat de instroom van buitenlandse werknemers niet ten koste was gegaan van arbeidsplaatsen voor Zwitsers. Het had integendeel geleid tot een toename van werkgelegenheid onder hen. Dat was ook af te lezen aan de ongekend lage werkloosheid van 3,3 procent.

BUITENLANDSE ZAKEN

Gelden van voormalig Haïtiaans dictator blijven voorlopig bevroren

Op 22 augustus 2007 besloot de Zwitserse regering om de omgerekend 4,6 miljoen euro die Jean-Claude Duvalier in de jaren tachtig van de twintigste eeuw op Zwitserse bankrekeningen had gezet, voor het komende jaar niet vrij te geven. De nu 56-jarige Duvalier, beter bekend als Baby Doc, leidde van 1971 tot 1986 een dictatoriaal bewind in Haïti. Naar verluidt zou hij nu in Frankrijk leven. Het was steeds meer beleid van Zwitserland geworden om tegoeden van notoire mensenrechtenschenders te bevriezen. Probleem was echter dat volgens een uitspraak van het Hooggerechtshof het bevriezen van verdachte rekeningen niet onbeperkt kon voortduren. Daarom zou Duvalier in juni 2007 weer over zijn geld kunnen beschikken, ware het niet dat twee slachtoffers van zijn regime, Etzer LaLanne en Gerard Jean-Juste – respectievelijk een Haïtiaanse taxichauffeur en een priester – naar de rechter stapten om schadevergoeding te eisen. Deze was hen door een Amerikaanse rechtbank al in 1988 toegewezen, maar nooit uitgekeerd. Volgens hen was het geld naar Zwitserse bankrekeningen doorgesluisd, reden waarom zij eind mei eisten dat zij van de Zwitserse tegoeden van Duvalier betaald zouden worden. Daarop besloot de regering alsnog tot verlenging voor een periode van drie maanden. Daarop volgde de beslissing van 22 augustus.

(Vorige berichten pagina 271/2 - 2007)

PERU

BINNENLAND

Peruaanse regering probeert toeristen beter te beschermen

In het officiële regeringsdagblad *El Peruano* verscheen op 3 maart 2007 het bericht dat op moord of ernstige mishandeling van binnen- en buitenlandse toeristen in Peru voortaan de maximale straf van 25 jaar kwam te staan. Het Congres had dezelfde week in unanimiteit dit wetsvoorstel aangenomen. Tot dat moment stond dezelfde strafmaat slechts op verkrachting en terroristische daden.
In Peru kwamen overvallen op toeristen veelvuldig voor. In november 2005 waren er al extra politiesurveillances ingesteld langs het pad naar de toeristenattractie Machu Picchu nadat gewapende criminelen toeristen hadden overvallen.

Peru

President gelast bombarderen van cocaplanten en clandestiene vliegvelden

President García gaf op 2 april 2007 opdracht velden met cocaplanten en illegale vliegvelden in de Peruaanse oerwouden met bommen te vernietigen. Daarvoor gelastte hij de in de Verenigde Staten geproduceerde A-37 oorlogsvliegtuigen in te zetten. Hij voorspelde dat, als de autoriteiten niet zouden ingrijpen, zijn land een opstand zoals in Colombia tegemoet kon zien. Daar werden marxistische rebellen ervan beschuldigd hun activiteiten te financieren met drugsgeld.
Het besluit van García was volgens velen ingegeven door zijn aanstaande bezoek aan de Amerikaanse president George W. Bush. Niet alleen vertegenwoordigers van de cocaboeren bekritiseerden het besluit, maar ook partijgenoten van García uit de Peruaanse Aprista Partij (APRA).

Minister legt functie onder druk neer

Minister Juan José Salazar (Landbouw) trad op 20 mei af. Hij gaf toe een politieke fout te hebben gemaakt door een document te ondertekenen dat Peru verplichtte te bestuderen of het land zich terug kon trekken uit de Weense Conventie van 1961 waarin cocabladeren werden gekarakteriseerd als verboden drugs. De bewindsman had het stuk enkele dagen daarvoor gesigneerd toen hij een akkoord sloot met cocaboeren.
Salazar stond er om bekend een voorstander te zijn van het beleid van de Boliviaanse president Evo Morales: regulering van de cocateelt, gekoppeld aan bestrijding van cocaïnehandel. Hij vond met dat standpunt echter geen gehoor bij premier Jorge del Castillo en evenmin bij president García. Een dag na Salazar's aftreden werd Ismael Benavides benoemd tot minister van Landbouw.

VN: uitbreiding verbouw van coca in Peru

Een rapport van de Verenigde Naties van 13 juni meldde dat de hoeveelheid grond waarop in Peru coca werd verbouwd het jaar daarvoor met 7 procent was toegenomen. Eind 2006 ging het om 51.400 ha., terwijl het een jaar eerder nog 48.000 ha. was. In 2003 bedroeg de omvang 44.200 ha.
De groei betekende volgens het Bureau voor Drugs en Misdaad van de Verenigde Naties (UNODC) dat in 2006 de potentiële

cocaïneproductie met 9 procent was toegenomen. Volgens een schatting was er in werkelijkheid 280 ton cocaïne geproduceerd. In alle traditionele coca-regio's was er sprake van een toename, maar in de valleien van Alto Huallaga en Aguaytía was de groei het sterkst. Het UNODC constateerde ook verbeteringen in de verbouwtechnieken van het gewas.

Algemene staking leidt tot arrestaties

Bij een algemene staking in Peru werden op 12 juli 2007 zeker zestig deelnemers door de politie opgepakt. Het initiatief voor het protest, dat zich gedeeltelijk afspeelde in landelijke gebieden, was een week eerder genomen door onderwijzers. Zij verzetten zich tegen hervormingen die zij als een eerste stap naar privatisering van het onderwijs beschouwden. Behalve door onderwijzers werd het protest gedragen door boeren en het was tevens gericht tegen het armoedebeleid van de regering.
Bij de plaats Juliana, gelegen op 850 kilometer van de hoofdstad Lima, werden politie en legereenheden die een treinstation bewaakten, overmeesterd. De betogers plunderden vervolgens een trein. Ook in Lima zelf kwam het tot confrontaties. Daar werd de radicale leider van de onderwijzers, Robert Huaynalaya, gearresteerd, evenals de prominente woordvoerster van de cocaboeren, Elsa Malpartida, en twee parlementsleden van de oppositionele Eenheid voor Peru (UPP).

Onderwijzers gaan weer aan het werk

De algemene staking duurde tot 19 juli, toen in grote delen van Peru de rust terugkeerde. In Andahuaylas, waar op 16 juli een actievoerder door politiekogels was gedood, sprak boerenleider Braulio Lazo zijn tevredenheid uit over het optreden van minister van Landbouw Ismael Benavides. Naar zijn mening was de bewindsman oprecht in zijn pogingen oplossingen te zoeken voor de problemen van de boerenbevolking. De linkse nationalist Ollanta Humala spoorde de regering aan te leren van deze ervaring en de democratie niet in gevaar te brengen.

Regering wil regionale leiders en burgemeesters kunnen ontslaan

De Peruaanse regering kondigde op 22 juli aan decreten te zullen uitvaardigen die het mogelijk maakten burgemeesters en regionale leiders te ontslaan als zij stakingen ondersteunden. Minister van Justitie María Zavala beweerde dat er niets nieuws onder de zon was omdat staatsambtenaren niet mochten staken, maar volgens juridische deskundigen was het afzetten van gekozen bestuurders iets van een andere orde.
De recente stakingen werden door veel plaatselijke bestuurders gesteund. In de landelijke regio's genoot Ollanta Humala, die de presidentsverkiezingen een jaar eerder van de huidige president Alan García had verloren, grote populariteit. Veel lokale bestuurders steunden hem.

Regeringskandidaat wint voorzitterschap Peruaans Congres

Met 66 stemmen vóór en 51 tegen werd Luis González Posada op 26 juli 2007 gekozen tot voorzitter van de volksvertegenwoordiging van Peru. Hij behoorde tot de Peruaanse Aprista Partij (APRA) van president Alan García, die daarmee een troef in handen kreeg voor het realiseren van zijn plannen. De functie werd in veel Latijns-Amerikaanse landen van groot belang geacht omdat de parlementsvoorzitter de agenda van de beraadslagingen bepaalde.

President García presenteert vijfpuntenplan

Bij zijn eerste jaarlijkse toespraak tot het Congres presenteerde president Alan García op 28 juli 2007 een vijfpuntenplan met betrekking tot decentralisatie, bezuinigingen, economische groei, nivellering en grotere aanwezigheid van Peru op het internationale podium. Het bevatte ambitieuze doelstellingen bij de bestrijding van de armoede, de ondervoeding en het analfabetisme, maar eerst sprak het staatshoofd een mea culpa uit omdat daar sinds zijn aantreden een jaar geleden weinig van terecht was gekomen. De opzet van de regering was de armoede de laten dalen van 50 procent in 2005 tot 30 procent in 2011, het analfabetisme geheel uit te roeien en het cijfer van ondervoeding te laten zakken tot onder de 16 procent.
Waarnemers wezen er op dat voor het realiseren van de plannen de regering een betere verstandhouding diende op te bouwen met lokale leiders die de armste regio's van Peru bestuurden.

Leden Sendero Luminosa gearresteerd

De Peruaanse politie claimde op 14 augustus 2007 de restanten van de maoïstische guerrillagroepering Lichtend Pad, in Peru bekend onder de naam Sendero Luminosa, een gevoelige klap te hebben toegediend met de aanhouding van 21 leden. Het betrof echter niet de leiders die actief waren in de valleien van El Alto Huallaga en El Monzón in het departement Huánuco en die wegens 'narcoterrorisme' een premie op hun hoofd hadden staan. In die gebieden werd veel coca geteeld.
President García, die bij zijn eerste ambtsperiode veelvuldig was verweten te weinig te doen tegen Sendero Luminosa, zegde toe dat er meer operaties zouden volgen om 'de subversieve dreiging' in Peru 'uit te roeien'.

NATUUR EN MILIEU

Zware aardbeving in Peru veroorzaakt doden en forse schade

Bij een aardbeving op 15 augustus 2007 met kracht 8 op de Schaal van Richter werd de havenstad Pisco – gelegen op ongeveer 200 kilometer ten zuidoosten van de hoofdstad Lima – zwaar getroffen. Volgens de autoriteiten kwamen er minsten 519 mensen om het leven, vielen er meer dan 1.300 gewonden en werden 40.000 huizen vernietigd.
De woordvoerster van het kantoor van de Verenigde Naties voor Coördinatie van Humanitaire Zaken (OCHA), Elisabeth Byrs, liet weten dat nog zeker tweehonderdduizend mensen hulp nodig hadden en dat ondanks substantiële bijdragen uit Latijns-Amerika, Europa, Japan en de Verenigde Staten er nog 37 miljoen dollar (ca. 26 miljoen euro) aan donaties nodig waren. Ambtenaren van de VN hekelden de gebrekkige coördinatie bij het reddingswerk in de landelijke gebieden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Seks in Peru voortaan toegestaan op veertienjarige leeftijd

De Peruaanse volksvertegenwoordiging besloot op 21 juni 2007 met grote meerderheid de minimumleeftijd voor het hebben van vrijwillige seks te verlagen van zeventien naar veertien jaar. Volgens parlementariër Raúl Castro van de centrum-linkse Peruaanse Aprista Partij (APRA) paste het land

Peru

zich aan bij 'de ontwikkeling van een moderne samenleving', maar tegenstanders zagen het gevaar van seksueel misbruik van kinderen op de loer liggen. De voorstemmers voerden echter aan dat veel zwangere meisjes van onder de zeventien niet naar gezondheidscentra durfden te gaan, bang als zij waren dat hun partner gearresteerd zou worden.
Verwacht werd dat president García, die de verandering officieel nog moest bekrachtigen, zijn handtekening onder de wet zou zetten.

Inheemse gemeenschappen krijgen schadeloosstelling van Peruaanse staat

De Ashaninka en Numatshiguenga stammen werden op 29 juni 2007 in Peru met een bedrag van 125.000 dollar (ca. 87.000 euro) schadeloosgesteld voor het dodelijke geweld waaronder zij leden tijdens de oorlog tussen de staat en de linkse guerrillabewegingen. Premier Jorge del Castillo was voor de ceremonie persoonlijk naar San Martín de Pangoa (provincie Satipo) gereisd.
De Commissie van de Waarheid en de Verzoening (CVR) schatte het aantal doden onder de twee stammen op minstens vijfduizend en had de Peruaanse staat in haar rapport van 2003 opgedragen een gebaar te maken. Het geld zou worden gebruikt voor gemeenschapsprojecten.

BUITENLANDSE ZAKEN

President García tracht met bezoek aan Washington impasse te doorbreken

Eind april 2007 bracht president Alan García een bezoek aan zijn Amerikaanse ambtgenoot George W. Bush. Het Peruaanse staatshoofd noemde zijn verblijf in Washington van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van zijn land en het behoud van de democratie.
Sinds zijn vorige bezoek, in oktober 2006, was er in het Amerikaanse congres een impasse ontstaan over het vrijhandelsverdrag tussen beide landen. Afgevaardigden van de Democratische Partij meenden dat de milieunormen in Peru opgeschroefd dienden te worden en dat rechten van werknemers beter moesten worden gegarandeerd. García ontmoette verscheidene Democratische leiders en berichtte de media dat het akkoord waarschijnlijk in augustus zou worden goedgekeurd.

Chili ontstemt over Peruaanse maritieme kaart

De publicatie in het officiële dagblad *El Peruano* op 12 augustus 2007 van een kaart met maritieme grenslijnen was voor Chili reden zijn ambassadeur 'voor consultatie' terug te roepen. Een gedeelte van de zee van bijna 37.900 km^2 dat Chili tot zijn territorium rekende, bleek aangeduid als behorende bij Peru. Voor de voorzitter van het Chileense parlement, Patricio Walker, was de kwestie aanleiding een bezoek aan Peru op te schorten.
In oktober 2005 had de Peruaanse regering onder leiding van toenmalig president Toledo een wet ingediend over de zeegrenzen die unaniem door het Congres was goedgekeurd. Chili protesteerde reeds bij die gelegenheid, maar Peru meende dat de maritieme grens tussen beide landen nooit officieel was vastgesteld. Chili beweerde dat dit bij het Tacna-Arica pact van 1929 wel was gebeurd.

(Vorige berichten pagina 160/1 - 2007)

Verenigde Staten

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Congres legaliseert omstreden afluisterprogramma

President Bush ondertekende op 5 augustus 2007 een wet die het zogeheten Terrorist Surveillance Program (TSP) legaliseerde. Dit hield in dat de Nationale Veiligheidsdienst (NSA) het recht had om internationaal telefoon-, fax- en e-mailverkeer naar of vanuit de Verenigde Staten af te luisteren, ook als ze daarvoor geen gerechtelijk bevel had. Wel hadden medewerkers van de dienst altijd de goedkeuring nodig van de directeur van de NSA of van de minister van Justitie. Deze twee kregen ook de bevoegdheid om telecombedrijven te verplichten aan het spionageprogramma mee te werken.
Het programma was in het geheim, maar met medeweten van president Bush en minister van Justitie John Ashcroft, opgezet na de terreuraanslagen op 11 september 2001 en was expliciet bedoeld om terreurverdachten af te luisteren. In december 2005 was het via de media in de publiciteit gekomen en het had toen veel stof doen opwaaien, omdat het volgens velen illegaal was. Want sinds 1978 mocht de regering alleen met toestemming van een geheime rechtbank voor inlichtingenzaken in eigen land telefoongesprekken of andere vormen van communicatie laten afluisteren. De NSA had die toestemming niet gevraagd.
Volgens de nieuwe wet bleef voor afluisterpraktijken toestemming van deze speciale rechtbank nodig, behalve als de verdachte die middels het afluisterprogramma werd bespioneerd zich buiten de VS bevond en/of communiceerde via telecomapparatuur op Amerikaans grondgebied. Ook indien deze persoon communiceerde met iemand in de VS was het geoorloofd het gesprek zonder tussenkomst van een rechter af te tappen.
Aanvankelijk waren veel Democratische Congresleden tegen legalisatie van het afluisterprogramma, omdat het de mogelijkheid zou scheppen om Amerikaanse staatsburgers op Amerikaans grondgebied af te luisteren zodra ze een internationaal telefoongesprek voerden. Zij gingen uiteindelijk toch akkoord omdat de oude regels voor veel oponthoud zouden zorgen. Want indien de NSA eerst toestemming aan een rechtbank moest vragen, was het gesprek dat men wilde afluisteren mogelijk alweer afgelopen. Daarnaast had president Bush gedreigd het zomerreces op te schorten als het Congres tegen stemde. De volksvertegenwoordigers zouden op 6 augustus vakantie krijgen.

Veertien gevangenen van de CIA zijn 'vijandige strijdkrachten'

De laatste veertien gedetineerden die vanuit geheime gevangenissen van inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) waren overgebracht naar de Amerikaanse marinebasis Guantánamo Bay op Cuba, werden daar door Combat Status Review Tribunals (CSRT) geclassificeerd als 'vijandige strijdkrachten'. Het Pentagon maakte dit op 6 augustus 2007 bekend. CSRT's waren militaire commissies die uitmaakten of de terreurverdachten in Guantánamo Bay terecht voor vijandige strijdkrachten werden gehouden. Indien dit werd bevestigd, vielen ze volgens de Amerikaanse regering niet onder het internationaal oorlogsrecht en dienden ze achter gesloten deuren door een militair tribunaal te worden berecht.
President Bush had in september 2006 ge-

zegd dat alle geheime detentiecentra van de CIA waren gesloten en dat de laatste gevangenen naar Cuba waren overgebracht. Onder hen waren mensen die de bomaanslagen op de Amerikaanse ambassades in Kenia en Tanzania (1998), het oorlogsschip USS Cole in Jemen (2000) en de aanslagen in de Verenigde Staten op 11 september 2001 zouden hebben beraamd.

Datum van berechting nog niet bekend

Het was onduidelijk of de veertien gevangenen op korte termijn konden worden berecht. De militaire rechter kolonel Peter Brownback had in juni 2007 bepaald dat de militaire tribunalen op Guantánamo Bay geen 'vijandige strijdkrachten' mochten berechten, want in de Military Commissions Act (MCA), een wet die het Congres in september 2006 had aangenomen, stond dat zij alleen bevoegd waren om 'buitenlandse illegale vijandige strijdkrachten' te berechten. De CSRT's hadden bij deze veertien gevangenen, evenals bij bijna alle andere terreurverdachten, echter verzuimd de woorden 'buitenlands' en 'illegaal' toe te voegen aan het predicaat.
De Amerikaanse regering had beroep aangetekend tegen dit vonnis omdat ze vond dat het hier om een louter semantische kwestie ging. Eind augustus 2007 was nog niet bekend hoe dit afliep.

BINNENLAND

Brug over de Mississippi stort in

In de Amerikaanse stad Minneapolis stortte op 1 augustus 2007 een brug over de rivier de Mississippi in. Meerdere auto's vielen in het water. Wekenlang werd er op de rivierbodem naar vermisten gezocht. Er kwamen dertien mensen om het leven.

President Bush zegde de stad financiële hulp toe bij de bouw van een nieuwe brug.
Later in augustus bleek dat inspecteurs het bouwwerk al zeventien jaar lang als 'technisch gebrekkig' beoordeelden. Ook 75.000 andere bruggen in de Verenigde Staten, 13 procent van het totale aantal, bleken onveilig te zijn. Achterstallig onderhoud was hier de belangrijkste oorzaak van. De staten moesten de infrastructuur onderhouden, maar deden dit te weinig omdat ze naar eigen zeggen niet genoeg geld van de federale overheid kregen.

Getrouwen van president Bush stappen op

Vertrek adviseur Karl Rove

Karl Rove, politiek adviseur van de Amerikaanse president George W. Bush, maakte op 13 augustus 2007 bekend dat hij per 31 augustus ontslag nam. Rove werd wel 'het brein achter Bush' genoemd. Hij regisseerde diens verkiezingscampagnes en daarom zou het tot op grote hoogte aan hem te danken zijn dat Bush in 1994 gouverneur van Texas en in 2000 en 2004 president van de Verenigde Staten was geworden.
Rove wilde dat het conservatieve gedachtegoed blijvend de dominante stroming in de Amerikaanse politiek werd. Het realiseren van dit ideaal was zijn belangrijkste politieke ambitie. Of hem dit gelukt was, viel te betwijfelen, want toen Rove opstapte hadden de Democraten een meerderheid in het Congres en was Bush weinig populair. Uit een onderzoek van persbureau *Associated Press* en onderzoeksbureau *Ipsos* bleek dat in augustus slechts 35 procent van de Amerikanen vertrouwen had in hun president. Het publiek vond dat de oorlog in Irak te lang duurde en verweet Bush dat hij op cruciale momenten, zoals na de orkaan Katrina die in augustus 2005 New Orleans deels verwoestte, dikwijls niet adequaat reageerde.
Rove zelf was in 2007 het middelpunt van enkele politieke schandalen. Hij zou de naam van de geheim agente Valery Plame hebben laten lekken en mogelijk had hij ook te maken met de omstreden ontslagen van enkele federale procureurs eind 2006 en begin 2007. Het Congres had hem in juli in verband met dit laatste gedagvaard, maar Bush had voorkomen dat hij onder ede zou worden verhoord.
Rove zei in een interview met de zakenkrant *Wall Street Journal* dat hij opstapte omdat hij meer tijd aan zijn gezin wilde besteden. Dat hij juist in augustus 2007 vertrok, was omdat Joshua Bolton, stafchef van het Witte Huis, alle topmedewerkers van de president had gezegd dat ze tot eind augustus vrij waren om ontslag te nemen. Indien ze dat niet deden, waren ze verplicht om tot het einde van Bush' presidentschap in 2009 aan te blijven.

Minister van Justitie neemt ontslag

Minister van Justitie Alberto Gonzales maakte op 27 augustus zijn aftreden bekend. Hij gaf hiervoor geen reden. In een reactie zei president Bush dat Gonzales een 'integer, fatsoenlijk en principieel' man was, die hij met tegenzin liet gaan. De minister zou maandenlang oneerlijk zijn behandeld, vooral door het Congres.
Gonzales lag inderdaad al sinds februari onder vuur, omdat hij progressieve federale procureurs zou hebben laten ontslaan om ze te vervangen door conservatieve juristen. Zelf hield hij vol dat ze weg moesten omdat ze niet goed functioneerden, maar hij weigerde onder ede tegenover Congrescommissies te getuigen.
Gonzales was in 1995 juridisch adviseur geworden van Bush, die toen gouverneur van Texas werd. Van 2001 tot februari 2005 was hij juridisch adviseur van het Witte Huis. Mede op zijn aandringen had de regering na de terreuraanslagen op 11 september 2001 besloten dat de Conventies van Genève, het internationaal oorlogsrecht, niet van toepassing waren op buitenlandse terreurverdachten. En hij had de regering geadviseerd om hen hardhandig te laten verhoren. Gonzales vond marteling in bepaalde gevallen geoorloofd, bijvoorbeeld als de veiligheid van de Verenigde Staten in het geding was.
Gonzales was de man achter de omstreden geheime afluisterpraktijken waarmee de Nationale Veiligheidsdienst (NSA) in 2001 was begonnen en die in december 2005 in de publiciteit waren gekomen. De toenmalige minister van Justitie John Ashcroft was tegen het afluisterprogramma, maar had er onder druk van Gonzales toch toestemming voor gegeven. Wie Gonzales zou opvolgen, was niet onmiddellijk duidelijk.

Woordvoerder Snow vertrekt

Bush zei op 31 augustus dat ook Tony Snow, woordvoerder van het Witte Huis, opstapte. Hij zou worden opgevolgd door zijn vaste plaatsvervanger, Dana Perino. Snow zei dat hij ontslag nam omdat hij bij het Witte Huis te weinig verdiende. Hij had een jaarinkomen van 168.000 dollar (bijna 124.000 euro).

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Hogere boetes voor in dienst nemen van illegalen

Minister van Binnenlandse Veiligheid Michael Chertoff kondigde op 10 augustus 2007 maatregelen aan om werkgevers in de Verenigde Staten te ontmoedigen om illega-

le immigranten in dienst te nemen. Zij kregen negentig dagen de tijd om te bewijzen dat hun buitenlandse personeel legaal in het land verbleef. Wie na die tijd nog illegalen in dienst had, riskeerde een boete van maximaal 12.500 dollar (ca. 9.100 euro) per werknemer, een verhoging van 25 procent.
Chertoff zei dat de maatregel hooguit een klein effect zou hebben zolang de immigratiewetgeving niet ingrijpend werd hervormd. Hiermee doelde hij op een weigering van de Senaat in juni om een door president Bush voorgestelde immigratiewet aan te nemen. 'Zo lang het Congres ervoor kiest geen actie te ondernemen, zullen we zelf enkele krachtige maatregelen nemen', aldus Chertoff.
De illegale immigratie naar de Verenigde Staten nam overigens sterk af. Tussen oktober 2006 en juni 2007 waren 55.545 mensen aangehouden terwijl ze illegaal het land probeerden binnen te komen, 38 procent minder dan een jaar daarvoor. Volgens de Amerikaanse douanedienst kwam dit vooral doordat steeds meer potentiële illegale immigranten van hun plannen afzagen omdat de grenscontroles waren verscherpt.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Onrust op beurzen door kredietcrisis in de VS

In augustus 2007 veroorzaakte de Amerikaanse hypotheekcrisis wereldwijd problemen.

Grote faillissementen blijven uit

Het ging al maanden slecht met Amerikaanse bedrijven die zich begaven op de zogeheten subprime-markt. Ze hadden massaal risicovolle hypotheken verstrekt aan mensen die mogelijk niet kredietwaardig waren. Door de oplopende rente kon een groeiende groep huizenbezitters niet meer aan zijn aflossingsverplichtingen voldoen. De hypotheekverstrekkers bestraften dit met relatief hoge boetes, waardoor zij nog verder in de problemen kwamen. Alleen al in juli werden 180.000 wanbetalers hun huizen uitgezet. In die maand lag het aantal executieverkopen 93 procent boven het niveau van juli 2006. Vanwege het grote aantal wanbetalers kwamen ook de hypotheekverstrekkers zelf in de problemen.
Omdat reguliere zakenbanken miljarden hadden gestoken in bedrijven die op de subprime-markt actief waren, raakten ook zij bij de crisis betrokken. Ze verloren miljarden en werden wegens gebrek aan liquiditeit steeds minder bereid kredieten te verstrekken aan bedrijven die in wezen wel kredietwaardig waren.
De problemen beperkten zich niet tot de Verenigde Staten. Veel Amerikaanse hypotheekproducten waren doorverkocht aan buitenlandse bedrijven. Hierdoor werden ook zij gedupeerd. Omdat het imago van de financiële sector wereldwijd een deuk had opgelopen en omdat onduidelijk was welke banken nu eigenlijk actief betrokken waren bij de Amerikaanse hypotheekverstrekkers, deden beleggers hun aandelen in financiële instellingen massaal van de hand. Ook aandelen van bedrijven die afhankelijk waren van geleend geld deden het slecht. Faillissementen van grote zakenbanken bleven uit, maar bedrijven die zich op de Amerikaanse hypotheekmarkt begaven ontsloegen tussen januari en augustus 2007 wel ca. veertigduizend werknemers. Omdat er vanwege de crisis minder werd gebouwd, verloren daarnaast twintigduizend Amerikaanse bouwvakkers hun baan.

Centrale banken grijpen in

De Fed, het stelsel van Amerikaanse centrale banken, verlaagde op 17 augustus het rentepercentage voor noodkredieten van 6,25 naar 5,75 procent. Ze probeerde noodlijdende kredietbanken hiermee te verleiden om geld te lenen en zo het hoofd boven water te houden. Daarnaast pompten centrale banken wereldwijd miljarden in de financiële sector, vooral om ervoor te zorgen dat ze kredieten bleven verstrekken. De Europese Centrale Bank (ECB) leende in augustus 155,85 miljard euro aan het bankwezen uit, de Fed 152,5 miljard dollar (ca. 112,2 miljard euro) en de Japanse centrale bank omgerekend 6,2 miljard euro.
Ben Bernanke, president van de Fed, zei op 31 augustus dat de Amerikaanse centrale banken bereid bleven om de financiële sector aan liquide middelen te helpen. President George W. Bush zei op die dag dat hij zou bekijken hoe noodlijdende huiseigenaren konden worden geholpen. Ook wilde hij nieuwe wetgeving die een herhaling van de kredietcrisis zou voorkomen. Details zouden later bekend worden gemaakt.
De beurzen trokken na deze mededelingen wereldwijd aan. De Dow Jones-index, de belangrijkste graadmeter van de beurs van New York, won op 31 augustus een half procent en sloot op 13.357,74 punten. Op 28 augustus was dit 13,041.85, op 16 augustus 12,689.30 en op 19 juli 14.000 punten.

JUSTITIE

Hof wil dat executies doorgaan

De Amerikaanse staat Missouri stelde in 2006 een moratorium in op de doodstraf, nadat een ter dood veroordeelde naar de rechter was gestapt om de reguliere executiemethode te laten verbieden. Het ging om het injecteren van drie verschillende stoffen. De veroordeelde, Michael Taylor, meende dat deze paniek en hevige pijnen konden veroorzaken.
Medewerkers van de Universiteit van Miami hadden in april 2005 in het Britse medische tijdschrift *The Lancet* een artikel gepubliceerd waarin de executiemethode 'inhumaan' werd genoemd. Veroordeelden zouden hun paniek en pijn niet kunnen uiten, omdat ze door de injecties verlamd raakten. Hierdoor had niemand door hoe veel zij moesten lijden voor ze stierven.
Een districtsrechtbank in Kansas City bepaalde in 2006 dat er geen executies mochten worden voltrokken tot een anesthesist had uitgemaakt dat het toedienen van de dodelijke injecties pijnloos was. De staat Missouri zei echter dat ze geen deskundigen kon vinden die betrokken wilden raken bij een onderzoek dat de doodstraf diende.
De zaak kwam hierna terecht bij een federaal Hof van Beroep, dat in juni 2007 uitmaakte dat de executiemethode niet wreed was. Op 18 augustus verbood het Hof voortzetting van het moratorium. Het bepaalde dat Taylor en negen anderen die op dat moment in Missouri in de dodencel zaten geëxecuteerd mochten worden.

NATUUR EN MILIEU

Geen olieboringen bij Alaska

Een federaal Hof van Beroep in de Verenigde Staten bepaalde op 15 augustus 2007 dat het Nederlands-Britse bedrijf Shell niet naar olie of gas mocht boren onder de Beaufortzee nabij Alaska. De activiteiten zouden te schadelijk zijn voor de fauna in zee en in het nabijgelegen natuurreservaat Arctic National Wildlife Refuge (ANWR). En de oorspronkelijke bevolking van dat deel van Alaska zou last krijgen van een versto-

ring van de wildstand, omdat ze voornamelijk van de jacht leefde. Shell had het hoogste bod uitgebracht om licenties voor de boringen te krijgen, maar milieuorganisaties en vertegenwoordigers van de lokale bevolking waren daarop naar de rechter gestapt.

MILITAIRE ZAKEN

Celstraf voor moord in Irak

De Amerikaanse sergeant Lawrence Hutchins werd op 3 augustus 2007 tot vijftien jaar gevangenisstraf veroordeeld. Toen hij in april 2006 samen met collega's op zoek was naar een verdachte in Hamdania, Irak, en hem niet thuis trof, had hij uit frustratie diens 52-jarige buurman doodgeschoten.
De zeven andere betrokkenen waren eerder al veroordeeld tot maximaal acht jaar. Alleen Hutchins werd schuldig bevonden aan moord.

Hoofd ondervragingscentrum Iraakse gevangenis gaat vrijuit

Een krijgsraad in de Verenigde Staten sprak luitenant-kolonel Steven Jordan op 28 augustus 2007 vrij. Hij was de enige officier die in verband met de mishandelingen in de Abu Ghraib-gevangenis in het Iraakse Bagdad moest voorkomen.
Jordan was in september 2003 aangetreden als hoofd van het ondervragingscentrum van de Abu Ghraib-gevangenis. Hij had toen nog geen ervaring met het verhoren van verdachten.
In april en mei 2004 waren foto's in de publiciteit gekomen waarop te zien was hoe Amerikaanse militairen Iraakse gevangenen intimideerden en mishandelden. Naar aanleiding daarvan werden zeventien betrokken lagere militairen ontslagen, veroordeeld of gedegradeerd. Tegen Jordan werd acht jaar gevangenisstraf geëist, onder meer wegens wreedheid en plichtsverzuim. Hij werd echter vrijgesproken omdat zijn schuld onvoldoende zou zijn bewezen, maar ook omdat enkele aanklachten werden geschrapt vanwege het feit dat Jordan tijdens een verhoor niet op zijn rechten was gewezen, terwijl dat wettelijk wel verplicht was. Hij werd uiteindelijk alleen berispt omdat hij per e-mail met soldaten had gecommuniceerd over de mishandelingszaak, terwijl een rechercheur hem had opgedragen dit niet te doen.

(Vorige berichten pagina 456/2 - 2007)

ISRAËL

BINNENLAND

Premier Olmert wijzigt regeringssamenstelling

Op 29 januari 2007 werd er voor het eerst in de Israëlische geschiedenis een islamitische minister benoemd. Het parlement keurde de kandidatuur van Raleb Majadele (De Arbeid) goed met 59 tegen 23 stemmen. Israël had al wel jarenlang Arabische staatssecretarissen.
Op 15 juni benoemde premier Ehoed Olmert voormalig premier (1999-2001) Ehoed Barak van De Arbeid op Defensie. De 65-jarige Barak, die drie dagen eerder ook was gekozen tot leider van De Arbeid, volgde zijn partijgenoot Amir Peretz op.
Op 4 juli stelde Olmert twee nieuwe kabinetsleden aan. Ronny Bar-On (Kadima) verving Awraham Hirschson (Kadima) op Financiën. Laatstgenoemde nam eerder ontslag naar aanleiding van een strafrechtelijk onderzoek tegen hem over vermeende fraudepraktijken in 2003. Chaim Ramon (Kadima) werd benoemd tot vicepremier. Ramon zat eerder in de regering als minister van Justitie, maar nam medio 2007 ontslag toen hij werd veroordeeld vanwege seksuele intimidatie. Ramon volgde Sjimon Peres (Kadima) op die een maand eerder tot president was beëdigd.

Politieke schandalen duren voort

Op 31 januari 2007 werd de Israëlische exminister van Justitie en parlementariër Chaim Ramon (Kadima) schuldig bevonden aan seksuele intimidatie. Ramon (56) had een vrouwelijke soldaat (18) tegen haar wil gezoend. Zijn verweer dat de soldate met hem had geflirt en dat het om een wederzijdse kus ging, werd door de rechtbank niet geaccepteerd.
Op 20 februari trad Mosjé Karadi, hoofdcommissaris van alle politiediensten, af na beschuldigingen van corruptie en ongeoorloofde banden met maffiafamilies in Tel Aviv. Ook zijn mogelijke opvolger, hoofd van het gevangeniswezen Jaäkov Ganot, raakte in opspraak vanwege het aannemen van smeergeld dertien jaar eerder.
Op 22 april trad minister van Financiën Awraham Hirschson af. Hij werd verdacht van belastingontduiking en fraude in zijn vorige functie als vakbondsvoorzitter. Minister voor Strategische Zaken Avigdor Lieberman werd dezelfde dag langdurig verhoord in verband met de vermeende illegale financiering van zijn verkiezingscampagnes. Parlementariër Azmi Bisjara (Balad) trad al eerder af in verband met een politieonderzoek. Hij vluchtte naar Caïro.

President Katsav neemt ontslag

Op 29 juni nam de Israëlische president Mosjé Katsav (61) officieel ontslag, na al enkele maanden eerder met tijdelijk verlof te zijn gegaan. In juli zou zijn ambtstermijn aflopen. Op 28 juni had Katsav een overeenkomst getekend met het Openbaar Ministerie dat hem had aangeklaagd vanwege verkrachting van een voormalig medewerkster. In ruil voor strafvermindering – het wegvallen van de verkrachtingsaanklacht – bekende Katsav schuld aan lichtere seksuele vergrijpen.
Verwacht werd dat de rechter hem zou veroordelen tot een voorwaardelijke celstraf en het betalen van 11.000 dollar (ca. 8.100 euro) voor de emotionele schade die hij de desbetreffende vrouw had berokkend. Op verkrachting daarentegen stonden hoge gevangenisstraffen. In Israël reageerde het publiek dan ook geschokt op de overeenkomst. Het Hooggerechtshof gaf op 2 juli het Openbaar Ministerie opdracht tekst en uitleg te geven over de schuldbekentenis van Katsav.

Premier Olmert treedt niet af wegens fouten bij Libanonoorlog

Op 4 mei 2007 liet premier Ehoed Olmert weten geen ontslag te nemen. Een dag eerder demonstreerden een kleine honderdduizend mensen voor zijn aftreden. Dit nadat het rapport van een onderzoekscommissie had vastgesteld dat zowel leger als politiek fouten hadden gemaakt tijdens de Libanonoorlog van 2006. Olmert liet het parlement weten 'zijn verantwoordelijkheid te nemen' en daarom in functie te blijven.

Enkele maanden eerder, op 17 januari 2007, was de Israëlische stafchef van het leger Dan Chaloets wel afgetreden vanwege het falen van het leger in dezelfde Libanonoorlog. Op 26 juli werd diens voorbeeld gevolgd door marinecommandant admiraal David Ben-Basjat (53).

Ex-premier Sjimon Peres tot president gekozen

Op 13 juni 2007 werd de 83-jarige Sjimon Peres met 86 van de 120 stemmen door het Israëlische parlement gekozen tot negende president van Israël. Hij zou op 15 juli worden beëdigd. In 2000 verloor Peres (Kadima) de race om het presidentschap van Mosjé Katsav (Likoed), die hij nu zou opvolgen.

Israël bouwt buiten grenzen betwist gebied

Op 6 juli 2007 publiceerde de niet-gouvernementele organisatie (ngo) Vrede Nu een rapport waaruit bleek dat 91 procent van de Israëlische gemeenten op betwist gebied merendeels buiten de officiële gemeentegrenzen was gebouwd. Het rapport verscheen nadat Vrede Nu hierover via de rechter openheid van zaken had afgedwongen bij de overheid.

Ontruimingen in Hebron

Op 8 augustus hadden de autoriteiten drieduizend militairen nodig om appartementen in het Arabische deel van Hebron te ontruimen. Het betrof woningen die door Israëlische families waren gekraakt. Vele ideologische medestanders waren gekomen om tegen het leger weerstand te bieden. Er raakten 30 soldaten en 26 activisten gewond. Het was de eerste keer sinds 2005 dat Israël eigen burgers die illegaal in Palestijns gebied woonden, onder dwang weghaalde.
In Hebron, een stad met ruim honderdduizend inwoners, woonden in totaal 650 Israëli's. Anders dan de families die door het leger uit hun huis werden gezet, woonden zij daar met toestemming en onder bescherming van de Israëlische autoriteiten.

Afschaffing financiële voordelen oud-functionarissen

Op 30 juli 2007 besloot de Parlementaire Commissie van Financiën dat hoge overheidsfunctionarissen die strafrechtelijk waren veroordeeld, geen aanspraak meer konden maken op overheidsvoorzieningen. Wettelijk genoten zij na hun uitdiensttreding levenslang van deze voorzieningen. Zo kregen ze een auto met chauffeur, twee secretaresses en een kantoor.
Het besluit van de parlementaire commissie volgde op de bekentenis van voormalig president Mosjé Katsav in juni 2007 dat hij schuldig was aan seksuele intimidatie. Katsav werd de eerste voormalige toppoliticus die geen aanspraak meer kon maken op de voorzieningen.

Netanjahoe partijleider Likoed

Op 15 augustus 2007 won Benjamin Netanjahoe de verkiezingen voor het partijleiderschap van Likoed met 73 procent van de stemmen. Er was een opkomst van 40 procent van de in totaal rond de honderdduizend Likoedleden. De tegenkandidaten Mosjé Feiglin en Danny Danon kregen respectievelijk 23 en 3,5 procent van de stemmen.
Na zijn overwinning kondigde de nieuwe partijleider aan dat hij het premierschap ambieerde. Netanjahoe bekleedde deze functie al eerder, van 1996 tot 1999. Daarna verliet hij de politiek gedurende drie jaar, om vervolgens als minister van Buitenlandse Zaken en later minister van Financiën terug te keren in het kabinet van voormalig premier Ariel Sjaron (Likoed, later Kadima). In 2005 nam hij ontslag uit die regering uit protest tegen Israëls terugtrekking uit de Gazastrook.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Overeenkomst over financiële compensatie holocaustslachtoffers

Op 20 augustus 2007 tekende de regering een overeenkomst met overlevenden van de Europese jodenmoord. Zo'n 240.000 overlevenden van de Sjoa, zoals de genocide in Israël werd genoemd, zouden een maandelijkse toelage van 284 dollar (ruim 200 euro) krijgen. Het akkoord volgde na weken van protesten van Sjoa-overlevenden tegen een eerdere regeling die de regering had aangekondigd. Deze regeling voorzag in een toelage van 20 dollar per maand. De toelage gold alleen voor mensen die in kampen of getto's terecht waren gekomen. De ruim 85.000 vluchtelingen voor het naziregime evenals mensen die ondergedoken zaten tijdens de Tweede Wereldoorlog kwamen er niet voor in aanmerking.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Algemene staking in nutsbedrijven

Op 21 maart 2007 staakten alle Israëlische werknemers van openbare nutsbedrijven, zoals de afvalophaaldienst en de douane op luchthavens en bij grensovergangen. Aanleiding voor de staking was het feit dat vele gemeenten hun werknemers al maanden geen salaris hadden betaald, vanwege eigen financieel wanbeleid. Wat een langdurige staking zou worden, was na acht uur echter al voorbij toen de overheid zich bereid verklaarde de achterstallige salarisbetalingen alsnog over te maken. Zo'n 150.000 mensen hadden meegedaan aan de staking.

Premier Olmert presenteert armoedeplan

Op 18 april 2007 presenteerde premier Ehoed Olmert een ambitieus driejarenplan om de armoede te bestrijden. Politici waren sceptisch over de uitvoerbaarheid. Olmert wees erop dat 20 procent van de zeven miljoen Israëli's en 35 procent van alle kinderen onder de armoedegrens leefden. Voor een gezin met twee kinderen was de armoedegrens in Israël omgerekend ongeveer 735 euro per maand.

Olmert wilde 242.000 mensen uit de armoede helpen door middel van belastingtoeslagen en inkomenstoeslagen. Het plan moest vooral resultaat opleveren voor de Arabische en strikt orthodoxe joodse Israëli's, de twee armste groepen van Israël.

Algemene staking in publieke sector beëindigd

Op 26 juli 2007 organiseerde de vakbond Histadroet een algemene staking van werknemers in de publieke sector. De staking legde vrijwel het hele openbare leven in het land stil. De staking werd beëindigd nadat de overheid een salarisverhoging van 5 procent had toegezegd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Voorspoedige economische resultaten in Israël

Op 1 maart 2007 werd bekend dat de werkloosheid tot 7,7 procent was gedaald in het laatste kwartaal van 2006 – het laagste percentage sinds 1997. In totaal waren er in 2006 236.100 Israëli's werkloos. De beroepsbevolking bedroeg 2,8 miljoen, gelijk aan 55,6 procent van alle volwassenen. Zo'n 80.000 mensen vonden een baan in 2006,

vooral in de hightech industrie, de vrije beroepen en de handel.
Op 14 maart 2007 maakte het Centraal Bureau voor de Statistiek bekend dat het bbp in 2006 met 5,1 procent was toegenomen. In 2005 was de groei 5,2 procent.

JUSTITIE

Nucleair technicus Vanunu terug naar gevangenis

Op 2 juli 2007 werd nucleair technicus Mordechai Vanunu door een Israëlische rechtbank veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van zes maanden, gevolgd door nog eens zes maanden voorwaardelijk. Vanunu bracht eerder achttien jaar in de gevangenis door, waarvan elf in een isoleercel, nadat hij in 1986 details van Israëls atoomgeheimen aan een Britse krant had gegeven.
Vanunu kwam in 2004 vrij maar kreeg daarna een reisverbod, zodat hij het land niet verlaten kon. Ook verbood de rechter hem contacten met buitenlanders aan te gaan. Dit omdat hij volgens Israël nog steeds geheime informatie bezat die hij kon verspreiden.
In april oordeelde de rechtbank al dat Vanunu de hem opgelegde contactbeperkingen al veertien keer had overtreden. Hij zou contacten onderhouden met buitenlanders via internet en tevens op de Westelijke Jordaanoever zijn geweest.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Archeologische activiteiten via internet uitgezonden

Op 15 februari 2007 plaatste Israël camera's die de archeologische werkzaamheden filmden bij de Mughrabi-poort, nabij islamitische heilige plaatsen op de Tempelberg. De camera's zonden de beelden rechtstreeks uit via de website van de Israëlische Oudhedendienst. Ook gaf Israël toestemming aan Turkije om zelf te komen kijken naar de Israëlische werkzaamheden. Met die laatste geste kwam Israël tegemoet aan een verzoek van Turkije, dat zijn zorg had uitgesproken over de werkzaamheden nabij de heilige plaats.

Doel van de live uitzendingen via internet was de moslimwereld te laten zien dat de archeologische activiteiten geen gevaar opleverden voor de islamitische heilige plaatsen, die even verderop lagen.
Nadat de archeologen hun werk bij de poort hadden gedaan, zou de voetgangersbrug, die zich in zeer slechte staat bevond, hersteld worden.

Vermoedelijke graf koning Herodes gevonden

Op 8 mei 2007 zei de Israëlische archeoloog Ehoed Netser, verbonden aan het Instituut voor Archeologie van de Hebreeuwse Universiteit, het graf van Herodes te hebben gevonden. Herodes was koning van Judea van 37 tot 4 voor Christus. Na ruim 35 jaar zoeken claimde Netser dat de door hem ontdekte tombe en sarcofaag in het Herodium, een fort ten zuidoosten van Jeruzalem, het graf van de voormalige koning vormden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Hooggerechtshof maakt compensatie mogelijk voor conflictschade

Op 13 december 2006 oordeelde het Hooggerechtshof dat Palestijnen in sommige gevallen compensatie mochten eisen van Israël voor geleden schade. Het gold voor schade die mensen opliepen in zogenaamde 'conflictgebieden'. Voor schade die zij opliepen als gevolg van Israëlische militaire operaties tegen Palestijnse militanten, was de overheid volgens het Hof niet aansprakelijk. De Arabisch-Israëlische mensenrechtenorganisatie Adala sprak van een 'revolutionaire ontwikkeling.'

Liquidaties blijven toegestaan

Op 14 december kwam het Hooggerechtshof niet tegemoet aan de eis van verscheidene mensenrechtenorganisaties om de legerliquidaties van Palestijnse terroristen te verbieden. Volgens mensenrechtenorganisatie Betselem had Israël sinds 2000 zeker 339 Palestijnen geliquideerd.

Schorsing voor gebruik Palestijnse jongeren als menselijk schild

Op 13 april 2007 schorste het Israëlische leger een commandant die was gefilmd door een buitenlandse mensenrechtenactivist terwijl hij twee Palestijnse jongeren gebruikte als menselijk schild. Daarmee beoogde de commandant zich te verdedigen tegen andere Palestijnse jongeren die hem en zijn medemilitairen met stenen wilden bekogelen. De schorsing volgde direct op de plaatsing van de video-opname op de website van dagblad *Jediot Acharonot*.
In 2005 verbood het Hooggerechtshof het leger gebruik te maken van 'menselijke schilden', Palestijnse burgers, om zichzelf te beschermen. Palestijnen beschuldigden Israël regelmatig van het gebruik van menselijke schilden, maar hard bewijs was vaak moeilijk te leveren. De zestig seconden tellende video van de mensenrechtenactivist was een zeldzame uitzondering.

Schending verbod op marteling

Op 6 mei 2007 verklaarden de Israëlische mensenrechtenorganisaties Betselem en het Hamoked Centrum voor de Verdediging van het Individu dat Israëlische ondervragers Palestijnse verdachten regelmatig sloegen, door elkaar schudden, in pijnlijke posities plaatsten of slaap onthielden. Hiermee schonden zij een rechterlijk verbod uit 1999 op alle vormen van marteling tijdens verhoren.
Het rapport was gebaseerd op de verklaring van 73 Palestijnen die tussen juli 2005 en januari 2006 werden verhoord in Israëlische gevangenissen.

Israël zet Soedanese vluchtelingen uit

Op 20 augustus 2007 zette Israël vijftig Soedanese vluchtelingen, die allen afkomstig zouden zijn uit de provincie Darfur, over de grens met Egypte. Binnen Israël nam de kritiek toe op het beleid om slachtoffers van een genocide niet tot het land toe te laten. Joodse humanitaire organisaties meenden dat juist Israël, opgericht als toevluchtsoord voor joden die hun leven in Europa niet zeker waren, de morele plicht had om asiel te verlenen aan Soedanezen uit Darfur. Volgens tellingen van de Verenigde Naties waren er zeker tweehonderdduizend inwoners van Darfur door Arabische milities vermoord.
Israël liet in principe geen vluchtelingen toe die staatsburgers waren van landen die Israël als vijandig beschouwde. Het Arabische Soedan was een van deze landen. Zo'n twaalfhonderd Soedanese vluchtelingen kregen de afgelopen jaren opvang in Israël. Zij werden voornamelijk geholpen door mensenrechtenorganisaties en particulieren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Saoedisch vredesplan gepresenteerd

In maart 2007 presenteerde Saoedi-Arabië een vredesplan dat voorzag in volledige Arabische erkenning van Israël in ruil voor ontruiming van alle in 1967 bezette Arabische gebieden, een Palestijnse staat met Oost-Jeruzalem als hoofdstad en het recht op terugkeer voor alle Palestijnse vluchtelingen sinds 1948 en hun nakomelingen.
Premier Olmert noemde het Arabische initiatief op 30 maart 'revolutionair' maar verwierp de eis om alle Palestijnse vluchtelingen naar de regio te laten terugkeren. De Palestijnse president Machmoed Abbas prees het voorstel, evenals de Europese Unie.

Arabische Liga onderzoekt haalbaarheid

Op 25 juli 2007 brachten de Egyptische minister van Buitenlandse Zaken Ahmed Aboul Gheit en zijn Jordaanse ambtgenoot Abdel Ilah al-Khatib als vertegenwoordigers van de Arabische Liga een bezoek aan Israël. Nog niet eerder vond er een officieel bezoek van de Liga aan Israël plaats. Doel was te onderzoeken wat de mogelijkheden waren om het Saoedisch vredesplan uit te voeren.

Libanese raketten op Israël

Op 17 juni 2007 werden vanuit Libanon twee raketten afgeschoten op de Israëlische stad Kirjat Shmona, de eerste sinds de zomeroorlog tussen Israël en de Libanese Hezbollah-beweging van 2006. Volgens Israël was echter niet Hezbollah maar een Palestijnse organisatie verantwoordelijk voor de beschietingen, die geen slachtoffers maakten. Israël liet weten te verwachten dat de vredesmacht in Zuid-Libanon, de United Nations Interim Force In Lebanon (Unifil), beschietingen zou voorkomen.

Ontdooiing in betrekkingen met Syrië

Sinds het einde van de oorlog met Libanon in augustus 2006 berichtten de Israëlische media vrijwel dagelijks over de opbouw van Syrische troepen aan de grens met Israël. De oorlog met Libanon werd door Israël als gezichtsverlies ervaren. Geen van de militairen die de Libanese Hezbollahbeweging ontvoerde – de aanleiding voor de strijd – werd bevrijd. Zeker vierduizend raketten werden op Israël afgevuurd en er kwamen in totaal 156 mensen om.
De speculaties om de oorlog over te doen in een nieuwe krachtmeting, maar dit keer met Syrië, bereikten in juli 2007 hun hoogtepunt. Israël ging er van uit dat Syrië achter de training en financiering van Hezbollah in Libanon zat.

Premier Olmert wil onderhandelen

Op 12 juli verklaarde premier Ehoed Olmert tijdens een bezoek aan de noordgrens met Libanon dat de oorlog met dat land een jaar eerder een 'succes' was. Hij zei bereid te zijn met Syrië over vrede te onderhandelen en, verwijzend naar de geruchten over een mogelijke nieuwe strijd, zei hij dat Israël 'geen belang' had bij een nieuwe oorlog.
Tien dag later, op 22 juli, zei Olmert dat teruggave van de Golan Hoogvlakte geen voorwaarde kon zijn voor vredesonderhandelingen. Hij reageerde daarmee op een uitspraak van de Syrische president Bashar al-Assad een week eerder dat hij wilde onderhandelen als Israël eerst dit gebied, dat het in 1967 op Syrië veroverde, teruggaf.
Op 29 augustus trok Israël troepen terug uit de Golan Hoogvlakte, omdat een oorlog met Syrië onwaarschijnlijk werd geacht.

VS hernieuwen steun Israëlische defensiebegroting

Op 29 juli 2007 meldde premier Ehoed Olmert dat de Verenigde Staten Israël de daaropvolgende tien jaar in totaal 30 miljard dollar (ca. 21 miljard euro) zouden schenken als aanvulling op de defensiebegroting. Tot dan toe was de Amerikaanse steun zo'n 2,4 miljard dollar per jaar. Eerder werd al bekend dat de VS de defensiebegrotingen van Saoedi-Arabië, de Verenigde Arabische Emiraten en Egypte tezamen zouden steunen met zo'n 20 miljard dollar voor de daaropvolgende tien jaar.
Minister van Binnenlandse Zaken Meir Sjitriet (Kadima) ontkende dat er sprake was van een hernieuwde wapenwedloop in het Midden-Oosten. 'Wapens moeten voortdurend gemoderniseerd worden en het is belangrijk dat Israël voor loopt op andere landen', zei hij. Minister van Sociale Zaken en Welzijn Isaac Herzog (De Arbeid) zei dat Israël 'een van de weinige gematigde landen is die recht tegenover de as van het kwaad staan. We moeten Israëls militaire overmacht behouden. Dat is van groot belang voor de Israëlisch-Amerikaanse betrekkingen', aldus Herzog.

(Vorige berichten pagina 746/1 e.v. - 2006)

PALESTIJNSE ZAKEN

BINNENLAND

Radicale beweging Hamas neemt macht over in de Gazastrook

De conflicten tussen de twee rivaliserende Palestijnse groeperingen Fatach en Hamas namen in 2007 steeds meer een gewelddadig karakter aan. Het tot stand komen van een gezamenlijke regering kon niet voorkomen dat Hamas op 15 juni de Gazastrook in bezit nam. De coalitieregering werd daarop ontbonden.

Hamas creëert eigen troepenmacht

De machtsstrijd tussen Hamas en Fatach zette zich in de winter van 2006-2007 voort. Hamas besloot naast de bestaande troepenmacht van de Palestijnse Autoriteit (PA) een eigen troepenmacht op te zetten. In januari 2007 bedroeg die al rond de zesduizend man. De bestaande macht van de PA bestond uit naar schatting tachtigduizend man, van wie de meerderheid volgeling was van de gematigde Fatachpartij van president Machmoed Abbas terwijl zo'n twaalfduizend behoorden tot de regerende militante Hamasbeweging.
Op 6 januari deed president Abbas het aanbod aan Hamas om de recentelijk opgerichte aparte troepenmacht van Hamas te integreren in de officiële troepen van de PA. In dezelfde verklaring maakte Abbas bekend dat het bestaan van een aparte troepenmacht onwettig was. Hamas zei in een reactie de eigen troepenmacht te verdubbelen tot twaalfduizend man en het aanbod tot integratie van de Hamastroepen in die van de PA, te verwerpen.
In de maanden hierna vonden in de Gazastrook met steeds grotere regelmaat vijandelijkheden plaats tussen de twee troepenmachten. Hierbij vielen enkele tientallen doden, zowel strijders van beide partijen, alsook burgers die slachtoffer van de ongeregeldheden werden.
Op 15 april stemde de Palestijnse regering voor een nieuw plan dat erop moest toezien

dat de officiële troepenmacht van de PA en de nieuwe troepenmacht van Hamas met elkaar zouden samenwerken.

Parlement kan niet bijeenkomen

Op 17 januari werd de eerste zitting van het Palestijnse parlement in vier maanden tijd afgezegd. Te veel parlementariërs waren niet aanwezig, waardoor de benodigde aanwezigheid van 67 van de 132 parlementariërs niet kon worden gehaald.
Begin 2007 zaten 41 parlementariërs in Israëlische gevangenissen; 37 van hen waren Hamasleden. Nadat Hamas in 2006 in de regering was gekomen, had Israël veel Hamaspolitici gearresteerd.

Fatach en Hamas willen coalitieregering

Op 7 februari slaagde Saoedi-Arabië erin de Palestijnse partijen nader tot elkaar te brengen: Hamas en Fatach besloten een coalitieregering te vormen. Hamas stemde toe om reeds ondertekende overeenkomsten met Israël 'te respecteren'. President Abbas en Chaled Masjal van Hamas ondertekenden het akkoord in het paleis van de Saoedische koning Abdullah in Mekka. Daarop kreeg Hamas-premier Ismail Haniyeh vijf weken om een nieuwe regering te vormen.
Abbas zei dat het akkoord 'ons volk tevreden zal stellen en meer vrede zal brengen. Dit initiatief is een groot succes.' Masjal zei dat de overeenkomst 'onze rijen doet sluiten. Iedereen is nu verenigd. We gaan een team vormen.'
Israël liet in een reactie weten dat er pas een gesprek met de Palestijnse regering mogelijk was als die drie voorwaarden zou accepteren. Ze moest Israël erkennen, geweld afzweren en reeds gemaakte overeenkomsten respecteren.

Regering van nationale eenheid gevormd

Op 19 maart beëdigde president Abbas de nieuwe Palestijnse regering van nationale eenheid, die bestond uit een coalitie van Hamas en Fatach. Ze stond onder leiding van premier Ismail Haniyeh. Het parlement had eerder al ingestemd met het nieuwe kabinet.

Reacties vanuit het buitenland

Israël liet direct weten geen enkel contact met de nieuwe regering aan te gaan zolang Hamas Israël niet erkende en geweld niet afzwoor. Ook was Israël tegen hervatting van internationale financiële hulp aan de Palestijnen. De Verenigde Staten lieten via hun consulaat in Jeruzalem weten wel beperkte contacten toe te staan met ministers die geen Hamaslid waren. Noorwegen normaliseerde zijn relaties met de nieuwe regering meteen; een Noorse onderminister sprak nog dezelfde dag met premier Haniyeh.
De nieuwe coalitieregering moest een eind maken aan de felle strijd tussen Hamas en Fatach, die in een jaar tijd zeker driehonderd levens kostte. Ook hoopte de PA dat er nu een einde kwam aan de financiële boycot van Israël, de Verenigde Staten en de Europese Unie. Na de beëdiging riep president Abbas (Fatach) de Palestijnen op alle vormen van geweld te verwerpen. Premier Haniyeh (Hamas) zei dat 'verzet in al zijn vormen het legitieme recht van de Palestijnen is'.

Samenstelling regering Palestijnse Gebieden (19 maart 2007)

Premier
Ismail HANIYEH (Hamas)
Vice-premier
Azzam AL-ACHMED (Fatach)

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Hani KAWASMEH (onafhankelijk)
Buitenlandse Zaken
Ziad ABOE AMR (onafhankelijk)
Cultuur
Bassam SALCHI (Communistische Volkspartij)
Economie
Ziad ZAZA (Hamas)
Financiën
Salam FAYYAD (onafhankelijk)
Gevangenenzaken
Taisi ABOE SNEENEH (Fatach)
Gezondheid
Radwan AL-ACHRAS (Fatach)
Informatie
Moestafa BARGHOUTI (onafhankelijk)
Jeugd en Sport
Bassem NAIM (Hamas)
Justitie
Ali SARTAWI (Hamas)
Landbouw
Mohammed AL-AGHA (Hamas)
Onderwijs
Nassar AL-SJAER (onafhankelijk, gesteund door Hamas)
Openbare werken
Samih AL-ABED (Fatach)
Plaatselijk bestuur
Mohammed BARGHOUTI (Hamas)
Planning
Samir ABOE EISJA (onafhankelijk, gesteund door Hamas)
Religieuze Zaken en Wakf
Mohammed TARTOERI (Hamas)
Sociale Zaken
Saleh ZIDAN (Democratisch Front voor de Bevrijding van Palestina)
Telecommunicatie en Technologie
Joesef AL-MANSI (Hamas)
Toerisme
Choeloed Ihadeb DEBAS (onafhankelijk)
Verkeer en Vervoer
Saadi AL-KROENZ (Fatach)
Vrouwenzaken
Amal SIYAM (Hamas)
Werkgelegenheid
Machmoed ALOEL (Fatach)
Zonder portefeuille
Wasfi KABAHA (Hamas)

Minister Kawasmeh neemt ontslag

Op 15 mei nam minister van Binnenlandse Zaken Hani Kawasmeh ontslag. Zowel Fatach als Hamas werkten hem tegen in zijn pogingen de burgeroorlog in de Gazastrook te beteugelen, aldus Kawasmeh, die als onafhankelijke minister aan het kabinet deelnam.

Hamas neemt Gazastrook over

Na een strijd van nog geen 72 uur, waarbij zeker tachtig doden vielen, nam Hamas op 15 juni de macht over in de Gazastrook.
Hamaseenheden bezetten in het gebied alle hoofdkwartieren, radio- en televisiestations, maar ook het presidentiële paleis van president Abbas. Deze had zijn heil gezocht in Ramallah op de Westelijke Jordaanoever en kondigde na de machtsovername de noodtoestand af. Hij ontbond de coalitieregering van Hamas en Fatach en ontsloeg Hamas-premier Ismail Haniyeh.
Haniyeh noemde het presidentiële besluit 'overhaast' en 'onconstitutioneel'. Hij kondigde aan dat hij zou doorregeren en garandeerde dat orde en gezag in de Gazastrook gehandhaafd zouden worden. Haniyeh zei verder dat Hamas niet van plan was in de Gazastrook een aparte islamitische Palestijnse staat op te richten, los van de Westelijke Jordaanoever. Hamas bevestigde een aantal commandanten van Fatach te hebben geëxecuteerd. Er zouden nog enkelen volgen, aldus de beweging.

Noodkabinet president Abbas

Op 17 juni beëdigde president Abbas een

noodkabinet op de Westelijke Jordaanoever dat de coalitie van Hamas en Fatach verving. Salam Fayyad, tot die tijd minister van Financiën, werd premier. Hamas noemde de nieuwe Palestijnse regering 'onwettig'.
Diezelfde dag vaardigde president Abbas een decreet uit dat de gewapende afdeling van Hamas onwettig verklaarde. Vanaf nu zouden leden van de gewapende afdeling strafrechtelijk vervolgd worden.
Er kwam geen verbod op lidmaatschap van de algemene organisatie van Hamas. Hamas-woordvoerder Sami Aboe Zoehri zei te 'betreuren dat Abbas betrokken is bij een Amerikaans-Israëlische samenzwering en samen met andere Arabische partijen de Hamasregering omver wil werpen'.

President Abbas benoemt interim-regering

Op 13 juli presenteerde de nieuwe Palestijnse premier Salam Fayyad zijn kabinet aan president Machmoed Abbas, die het een dag later officieel als interim-regering benoemde. Vanuit de Gazastrook liet Hamas weten dat de nieuwe regering 'onconstitutioneel' was.

Samenstelling regering Palestijnse Gebieden (13 juli 2007)

Premier, tevens belast met Financiën en Buitenlandse Zaken
Salam FAYYAD

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Abdelrazak AL-JECHJA
Cultuur
Ibrahim BARRASH
Economie, Openbare Werken en Telecommunicatie
Mohammed HASSOENEE
Gevangeniszaken, Sport en Jeugd
Ashraf AL-AJRAMI
Gezondheidszorg
Fathi MOEGHLI
Informatie
Riyad AL-MALKI
Justitie
Ali KHASHAN
Landbouw en Sociale Zaken
Mahmoed AL-HABBASJ
Onderwijs
Lamis AL-ALMI
Plaatselijk Bestuur
Ziad AL-BANDAK
Religieuze Zaken
Jamal BAWATNEH
Toerisme
Choeloed DOEAIBESS
Verkeer en Vervoer
Mashhoer ABOE DAKKA
Vrouwenzaken
Tahani ABOE DAKKA
Werkgelegenheid en Planning
Samir ABDOELLAH

Parlement stemt niet over Fatach-regering

Op 22 juli kon het parlement opnieuw niet bijeenkomen omdat het vereiste quorum niet werd gehaald. Dat betekende dat het niet kon stemmen over de nieuwe Palestijnse regering van premier Fayyad. In Ramallah kwamen slechts 10 parlementariërs en in de Gazastrook 23, terwijl minimaal 67 van de 132 parlementariërs aanwezig moesten zijn voor het nemen van geldige besluiten.

Abbas ontslaat legertop om verlies Gazastrook

Op 27 juli ontsloeg president Abbas de hoogste legerfunctionaris, Mohammed Dachlan (46), en zette tevens zestig Fatach-officieren in de Gazastrook uit hun functie. Ze moesten zich voor de krijgsraad verantwoorden voor het verlies van de Gazastrook aan de Hamasbeweging. Dachlan, geboren en getogen in de Gazastrook, verliet het gebied voordat het conflict zijn hoogtepunt bereikte, naar eigen zeggen vanwege 'gezondheidsredenen'.

al-Qaida steunt Hamasbeweging

Op 25 juni 2007 riep Ayman al-Zawahiri, de tweede man van al-Qaida, moslims wereldwijd op Hamas te steunen met wapens, geld en aanvallen tegen Israëlische en Amerikaanse doelen.
Hij deed zijn oproep via een geluidsband die op internet was geplaatst en verwees naar de machtsovername door Hamas van de Gazastrook, enkele weken eerder. Een jaar daarvoor had al-Qaida Hamas nog bekritiseerd toen de beweging een regering van nationale eenheid vormde met Fatach, dat Israël erkende.

Hamas nam afstand van de oproep en stelde dat de beweging 'zijn eigen agenda heeft, die los staat van die van andere groeperingen. We willen goede betrekkingen met alle Arabische en moslimbewegingen, ongeacht hun agenda', zei Hamaswoordvoerder Sami Aboe Zoehri.

Stroomvoorziening Palestijnen in Gazastrook hervat

Op 19 augustus 2007 opende Israël de Nachal Oz grensovergang met de Gazastrook zodat een Palestijnse elektriciteitscentrale brandstof kon krijgen. De grensopenstelling volgde nadat zo'n zeshonderdduizend Palestijnen zonder stroom kwamen te zitten toen de brandstofvoorraden van de centrale geheel uitgeput waren. Kort nadat de brandstof bij de Palestijnse centrale was gearriveerd, meldde het bedrijf Gaza Generating Co. dat het nog enkele uren zou duren voordat de huishoudens weer stroom hadden.
Palestijnen in Gaza hadden gemiddeld vijf uur per dag stroom. De stroomvoorziening werd voor 75 procent verzorgd door Israël en Egypte. De Palestijnse centrale nam de rest voor haar rekening.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ambtenaren krijgen deel salaris

Op 3 juni 2007 kregen ambtenaren van de Palestijnse Autoriteit (PA) voor het eerst sinds lange tijd weer een deel van hun salaris uitbetaald. Het geld was afkomstig uit een speciaal fonds dat de in maart aangetreden minister van Financiën Salam Fayyad in mei opzette, een maand voordat hij premier van het nieuwe Palestijnse noodkabinet werd. Het fonds moest het Westen de mogelijkheid bieden enerzijds de Palestijnse bevolking te steunen en anderzijds de Hamasbeweging te blijven boycotten. Arabische landen en Noorwegen stortten meteen 184 miljoen dollar (ca. 135 miljoen euro) in het fonds, maar de twee grootste donoren, de Verenigde Staten en de Europese Unie, hadden nog niets overgemaakt.
Fayyad zei dat het meeste geld gebruikt zou worden om het salaris te betalen van de 165.000 ambtenaren. Zeker de helft daarvan werkte bij de veiligheidstroepen. Ambtenaren maakten een derde uit van de hele Palestijnse beroepsbevolking.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wereldbank: Israëlische maatregelen verstikken Palestijnse economie

De Wereldbank meldde in een rapport begin mei 2007 dat Israëlische veiligheidsmaatregelen destructieve gevolgen hadden

voor de Palestijnse economie. Als Israël de obstakels niet wegnam, zou de situatie zich niet herstellen.
Verwezen werd onder andere naar de grensblokkades en de beperkte bewegingsvrijheid van de Palestijnen. Volgens de Wereldbank deelden de Israëlische maatregelen betwist gebied op in tien enclaves en hadden de Palestijnen toegang tot slechts de helft van het betwiste gebied. 'Zaken doen met partijen op de Westelijke Jordaanoever is vrijwel onmogelijk geworden', aldus David Craig, Wereldbankdirecteur voor de afdeling Israël en de Palestijnse gebieden.
Het achttien pagina's tellende rapport van de Wereldbank bevatte tevens de eerste uitgebreide lijst van alle door Israël getroffen restrictieve maatregelen. De Wereldbank was eerder een belangrijke partner in de Palestijns-Israëlische besprekingen over handel en economie.
Mark Regev, woordvoerder van het Israëlische ministerie van Buitenlandse Zaken, liet in een reactie weten dat Israël 'geen enkel belang had bij een slechte Palestijnse economie. Veel van de bestaande problemen hebben rechtstreeks te maken met terrorisme, geweld en politieke instabiliteit in de Palestijnse gebieden, met name met daar heersende anarchie.'

JUSTITIE

Hamas arresteert advocaat-generaal

Troepen van de militante Hamasbeweging arresteerden op 16 augustus 2007 advocaat-generaal Achmed Mughami en zijn veiligheidsman. Mughami was gelieerd aan de gematigde Palestijnse regering, met wie de Hamas sinds het voorjaar van 2007 in een openlijke machtsstrijd was verwikkeld.
Ooggetuigen zeiden dat zowel Mughami als diens beveiliger in zijn kantoor in elkaar werden geslagen. Daarna werden ze met geweld uit het pand verwijderd en meegenomen. Een mensenrechtenactivist die het geheel filmde, werd eveneens gearresteerd. Kort na zijn arrestatie werd hij weer vrijgelaten. Hamas liet daarna weten dat Mughami 'belangrijke en gevaarlijke informatie had gesmokkeld' naar een niet nader bekend gemaakte bestemming. Hij zou de wet hebben overtreden. Premier Salam Fayyad van de gematigde regering op de Westelijke Jordaanoever veroordeelde de arrestatie, die hij een 'nieuw bewijs' noemde 'dat Hamas op onverantwoordelijke wijze handelt'. Sinds de machtsovername van de Hamas in Gaza functioneerde de rechtsmacht niet meer in de Gazastrook. Mughabi zelf zei na zijn arrestatie geen ontslag te zullen nemen als advocaat-generaal.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN-Mensenrechtenraad: Israël lijkt op het oude Zuid-Afrika

Op 23 februari 2007 verscheen een rapport van de speciale rapporteur van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties. Rapporteur John Dugard vergeleek Israëls beleid in betwist gebied met dat van het vroegere apartheidsregime in Zuid-Afrika. Hij noemde onder andere beperkingen van de Palestijnse bewegingsvrijheid, verwoesting van huizen en voorkeursbehandeling van Israëlische kolonisten met aspecten van apartheid. De Zuid-Afrikaan Dugard, rechtswetenschapper met als specialisatie internationaal publiekrecht, strafrecht en mensenrechten, was sinds 2000 verbonden aan de Verenigde Naties als speciale rapporteur over de mensenrechtensituatie van de Palestijnen.
De Mensenrechtenraad werd van diverse zijden bekritiseerd omdat die enerzijds werd gevormd door landen die zelf notoire mensenrechtenschenders waren en anderzijds omdat de Raad begin 2007 wederom Israël als een van de weinige landen permanent op de agenda zette.

Mensenrechtenorganisaties bekritiseren Israëlisch segregatiebeleid in Hebron

De Israëlische mensenrechtenorganisaties Betselem en de Association for Civil Rights in Israel (ACRI) publiceerden op 14 mei 2007 een gezamenlijke peiling waaruit bleek dat 40 procent van de Palestijnen die tot 2000 in het centrum van Hebron woonden, gedwongen waren verhuisd. Meer dan drie kwart van hun winkels was gesloten. Volgens de organisaties vloeide dit voort uit de Palestijns-Israëlische segregatie die Israël in het stadscentrum, waar ook vijfhonderd Israëli's woonden, in stand hield.

Hebron had een overwegend Palestijnse bevolking van 160.000 mensen. Israël bestuurde het centrum, terwijl de Palestijnen over de rest van de stad gingen. Volgens de peiling stonden zo'n 1.014 Palestijnse woningen in het centrum leeg. Ongeveer 65 procent kwam leeg te staan na het begin van de tweede Palestijnse opstand en daaruit voortvloeiende vrijheidsbeperkende maatregelen van Israël.
Woordvoerder Sarit Michaëli van Betselem zei dat Israëls beleid het stadscentrum tot een 'spookwijk' had gemaakt en dat de maatregelen de Palestijnen ertoe dwongen elders hun heil te zoeken.

Amnesty International kritisch over Israël

Amnesty International (AI) liet zich zeer kritisch uit over Israël in haar jaarrapport dat op 23 mei 2007 verscheen. Volgens de mensenrechtenorganisatie doodde Israël in 2006 meer dan 650 Palestijnen, van wie de helft ongewapende burgers waren, 120 van hen minderjarigen. AI constateerde bovendien dat de armoede onder de Palestijnse bevolking sterk was toegenomen door Israëlische maatregelen, zoals reisbeperkingen, grensblokkades en het niet aan de Palestijnse Autoriteit (PA) overmaken van Palestijns belastinggeld. De organisatie stelde vast dat het aantal Israëlische slachtoffers van Palestijnen in 2006 was gehalveerd tot 27, onder wie 20 burgers en één kind.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Israël beëindigt operatie Nabloes

Op 1 maart 2007 trok Israël zijn militairen terug uit Nabloes, de grootste stad op de Westelijke Jordaanoever. Daarmee beëindigde het een week lang durende militaire operatie waarin de oude stad werd doorzocht op militanten. Het Israëlische leger zei aanwijzingen te hebben dat er een zelfmoordaanslag werd voorbereid in de stad. Tien mensen werden gearresteerd en één burger werd gedood.

Palestijnse Autoriteit bevriest contact met Israël

Op 22 april 2007 riep de militante Palestijnse beweging Hamas op tot nieuwe aanvallen op Israël en besloot de Palestijnse president Machmoed Abbas alle contacten met Israël voorlopig te bevriezen. De ontwikkelingen volgden op een weekeinde met hevige gevechten tussen het Israëlische leger en Palestijnse milities, waarbij negen Palestijnse doden vielen.

Aanleiding voor de Israëlische militaire operaties waren de raketbeschietingen vanuit Gaza op Sederot in het zuiden van Israël.

Israël arresteert Hamasleiders op Westelijke Jordaanoever

Op 24 juni 2007 arresteerde Israël 33 Hamasleiders op de Westelijke Jordaanoever. Onder hen waren de Palestijnse minister van Onderwijs, Nassar al-Sjaer, drie parlementariërs en drie burgemeesters. De actie was bedoeld om de aanvallen met Kassamraketten vanuit Gaza op Israël te beëindigen. Eerder had de Palestijnse president Abbas Hamas opnieuw – en vergeefs – opgeroepen de vijandelijkheden tegen Israël te staken.
Israël voerde die dag luchtaanvallen uit op doelen in de Gazastrook, waarbij vermoedelijke wapenwerkplaatsen onder vuur werden genomen in Gazastad en in een nabijgelegen vluchtelingenkamp. Vlak voor middernacht schoten Israëlische gevechtsvliegtuigen twee geldwisselkantoren in Gazastad in puin. Volgens Israël sluisden geldhandelaars via die kantoren grote sommen geld vanuit Iran, Syrië en Libanon door naar milities van Hamas voor bewapening en training.

Vijandelijkheden Hamas-Israël

Op 30 juni 2007 kwamen zeven Palestijnen, onder wie twee burgers, om tijdens Israëlische luchtaanvallen op de Gazastrook. Eerder had de militante Hamas-beweging laten weten niet in te stemmen met een internationale vredesmacht in het gebied. Het beschouwde een dergelijke vredesmissie als 'bezettingsmacht' en zou militairen van de Verenigde Naties 'met alle middelen' bestrijden, aldus een woordvoerder. Israël liet weten dat de aanvallen bedoeld waren ter voorkoming van een op handen zijnde aanslag van de Islamitische Jihad op Israëlische burgerdoelen.
Kort na de aanvallen schoten Palestijnen opnieuw raketten af op de Israëlische stad Sederot. Binnen een etmaal waren er in totaal zes Kassam-raketten op Israël afgevuurd. Bij de laatste aanval viel één gewonde.

Israël wil bewind president Abbas versterken

Israël nam verscheidene maatregelen om de positie van president Machmoed Abbas te verstevigen. Zo hervatte het land op 3 juli 2007 de veiligheidsbesprekingen met Abbas. Daarnaast werd besloten 120 miljoen dollar (ca. 85 miljoen euro) vrij te geven van Palestijnse belastinggelden. De eerste 50 miljoen dollar was al op 1 juli overgemaakt. Israël had de gelden achtergehouden sinds Hamas de Palestijnse verkiezingen in januari 2006 had gewonnen.

Compromis over Palestijnse strijders

Op 15 juli 2007 beloofde Israël Abbas niet langer de arrestatie na te streven van 189 voortvluchtige Palestijnse strijders – die op hun beurt de strijd tegen Israël staakten. Nayef Hawatmeh (70) kreeg toestemming om vanuit Damascus weer op de Westelijke Jordaanoever te gaan wonen. De leider van het kleine Democratisch Front voor de Bevrijding van Palestina (DFLP) was in 1974 verantwoordelijk voor de gijzeling in een school in Maälot waarbij 24 Israëli's werden gedood, voornamelijk kinderen.

Israël laat Palestijnse gevangenen vrij

Op 17 juli 2007 stelde Israël Nassar al-Sjaer en Abdel Rachim Malouh in vrijheid. Al-Sjaer was voormalig minister van Onderwijs en Hamaslid. Hij kwam vrij nadat hij had beloofd uit de Hamasbeweging te stappen. Ook Abdel Rachim Malouh (60), voormalig tweede commandant van het Volksfront voor de bevrijding van Palestina (PFLP), werd op vrije voeten gesteld.
Op 20 juli liet Israël nog eens 256 Palestijnse gevangenen vrij, vrijwel uitsluitend leden van de aan president Abbas loyale Fatachpartij die nog maximaal een jaar van hun straf hadden uit te zitten. In totaal zaten er nog negenduizend Palestijnen in Israëlische gevangenissen.

Besprekingen Palestijnse en Israëlische leiders

Op 28 augustus ontmoetten Palestijnse en Israëlische leiders elkaar in de eerste besprekingen sinds enkele jaren over de Palestijnse vluchtelingenproblematiek, het vaststellen van definitieve grenzen en Jeruzalem. Niet eerder bespraken de Palestijnse president Machmoed Abbas en de Israëlische premier Ehoed Olmert deze kwesties diepgaand. De gesprekken vormden de voorbereiding op de voor november geplande internationale vredesbesprekingen. Volgens Israël werd er onder andere nagedacht over manieren om de positie van Abbas te versterken. Ook kondigde Israël aan binnenkort een plan te presenteren dat de mobiliteit van Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever moest vergemakkelijken. Daarnaast zou er in oktober een gezamenlijke Israëlisch-Palestijnse economische raad worden opgericht.

Israël laat Palestijnen terugkeren naar Gazastrook

Op 28 juli 2007 gaf Israël 627 Palestijnen, die al enkele weken in Egypte vastzaten, toestemming terug te keren naar de Gazastrook. De week daarop konden nog eens 6.000 Palestijnen die op de Egyptische grens vastzaten naar de Gazastrook terug. Veel Palestijnen hadden het gebied verlaten tijdens de gevechten tussen de twee Palestijnse groeperingen Hamas en Fatach, een maand eerder.
De Rafah-grensovergang, die onder toezicht stond van Israël, Egypte, de Palestijnen en waarnemers van de Europese Unie, was op 9 juni gesloten. Dat gebeurde nadat de Hamasbeweging de macht in de Gazastrook had overgenomen. Hamas eiste medezeggenschap in het beheer van de grenspost, maar Israël en Egypte weigerden dit.
De Palestijnen die in de Sinaï-woestijn wachtten op terugkeer naar de Gazastrook, werden ondersteund door internationale humanitaire organisaties. Om terug te gaan naar de Palestijnse Gebieden moesten ze eerst de woestijn door om zich in de Egyptische hoofdstad Caïro te laten registeren op het Palestijnse consulaat. De Palestijnse consul zou de lijst met terugkerende Palestijnen vervolgens aan Israël sturen. Dat land moest zijn toestemming voor terugkeer geven.

BUITENLANDSE ZAKEN

Hernieuwde besprekingen tussen Israël en Palestijnen

Israël en de Palestijnen spraken op 19 februari 2007 voor het eerst in zes jaar weer met elkaar, onder leiding van de Verenigde Staten. De Israëlische premier Ehoed Olmert, de Palestijnse president Machmoed Abbas en de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Condoleezza Rice noemden het een 'unieke gebeurtenis'. Concrete

resultaten bleven uit, maar afgesproken werd wel om elkaar te blijven ontmoeten.
Olmert en Abbas ontmoetten elkaar op 12 maart in Jeruzalem. Het gesprek leidde niet tot nieuwe besluiten en Mohammed Dachlan, medewerker van Abbas, beschreef het als 'openhartig en moeilijk'. Olmert had vooraf gezegd dat het gesprek beperkt zou blijven tot humanitaire zaken.
Op 27 maart werd bekend dat Israëlische en Palestijnse leiders elkaar iedere twee weken zouden ontmoeten om dagelijkse zaken te bespreken. Minister Rice kondigde dit aan na afloop van haar reis in het Midden-Oosten. Abbas en Olmert bevestigden de Amerikaanse mededeling. Benadrukt werd dat het uitsluitend om praktische lopende zaken ging, niet om onderhandelingen voor een definitief vredesakkoord. Het Amerikaanse bezoek, het vierde aan de regio in vier maanden, vond plaats kort voordat de Arabische Liga een top zou houden in Saoedi-Arabië. Een datum voor een volgende ontmoeting tussen Olmert en Abbas werd nog niet gemeld.

Palestijnen willen vredesonderhandelingen hervatten

Op 26 april riepen de Palestijnen Israël en de Verenigde Naties in New York op om de vredesbesprekingen onvoorwaardelijk te hervatten. Riyad Mansour, die de PA als toehoorder bij de VN vertegenwoordigde, liet de Veiligheidsraad weten dat de nieuw gevormde Palestijnse regering en de hernieuwde Palestijnse acceptatie van het Arabische Vredesinitiatief van 2002 een goede kans bood voor onderhandelingen.
Dan Gillerman, de Israëlische ambassadeur bij de VN, zei dat er geen onderhandelingen zouden komen zolang de militante Hamasbeweging deel uitmaakte van de Palestijnse regering en zich weigerde te conformeren aan de drie voorwaarden die de internationale gemeenschap stelde. Die voorwaarden waren erkenning van Israël, het afzweren van geweld en het respecteren en uitvoeren van reeds gesloten overeenkomsten. Gillerman wees erop dat Hamas een dag eerder 28 raketten en 61 mortiergranaten op Israël had afgevuurd.

Europa-reis levert geen geld op voor Palestijnen

Eind februari 2007 reisde president Machmoed Abbas door Europa, maar slaagde er niet in België, Duitsland, Frankrijk en Groot-Brittannië ervan te overtuigen de boycot tegen de Palestijnse, door de radicale beweging Hamas gevormde regering op te heffen. Bij terugkeer in de Palestijnse gebieden op 24 februari nam hij uitsluitend de belofte mee van de Franse minister van Buitenlandse Zaken Philippe Douste-Blazy dat Frankrijk wel met de Palestijnen wilde samenwerken als de gematigder Fatach in de regering vertegenwoordigd zou zijn.
Javier Solana, buitenlandcoördinator van de Europese Unie, liet Abbas in Brussel weten dat de EU geen beslissing zou nemen over het hervatten van Europese hulp aan de Palestijnen voordat er een nieuwe Palestijnse regering zou zijn.

Amerikaanse en Israëlische regering steunen Palestijnse president

Op 19 juni 2007 spraken de Amerikaanse president George W. Bush en de Israëlische premier Ehoed Olmert hun steun uit voor de Palestijnse president Machmoed Abbas. Dit gebeurde tijdens het bezoek van Olmert aan de Verenigde Staten. Op 18 juni hadden de Verenigde Staten en de Europese Unie aangekondigd de rechtstreekse hulp aan Abbas te hervatten. Nadat de radicale beweging Hamas vijftien maanden eerder een verkiezingsoverwinning had behaald, hadden de VS en de EU hun steun aan de Palestijnse Autoriteit (PA) ingetrokken.
De Amerikanen beloofden 86 miljoen dollar (ca. 63 miljoen euro) aan Abbas en zijn veiligheidstroepen beschikbaar te stellen. Nog eens 40 miljoen dollar zou naar de humanitaire afdeling van de Verenigde Naties gaan voor noodhulp aan de Palestijnse bevolking.

VS pleiten voor uitbreiding steun aan president Abbas

Op 16 juli 2007 kondigde de Amerikaanse president George W. Bush een internationale Midden-Oosten conferentie aan die in het najaar zou plaatsvinden. Doel van de besprekingen was het bevorderen van de regionale rust en vrede.
Bush beloofde tevens de Amerikaanse steun voor de regering van president Abbas uit te breiden van 190 miljoen dollar (ca. 138 miljoen euro) naar 228 miljoen dollar. De Amerikaanse president riep andere landen op hun steun aan het bewind van Abbas eveneens uit te breiden.

Training van veiligheidstroepen

Op 20 augustus werd bekend dat de VS op korte termijn Palestijnse veiligheidstroepen zouden trainen. Het initiatief was bedoeld om de positie van de gematigde Palestijnse regering op de Westelijke Jordaanoever te verstevigen. Eerder die maand had de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Condoleezza Rice al aangekondigd dat de VS 80 miljoen dollar zouden besteden aan de trainingen.
In de jaren negentig van de twintigste eeuw assisteerden de VS de Palestijnen ook al bij het trainen van hun troepen. Die steun werd in 2000 afgeblazen toen de tweede Palestijnse opstand tegen Israël uitbrak.

Rusland erkent presidentschap Abbas

Op 30 juli 2007 erkende Rusland het presidentschap van Machmoed Abbas. Het was de eerste keer dat Rusland zich zo rechtstreeks achter de gematigde president schaarde na de overname van de macht in de Gazastrook door de militante Hamasbeweging. In 2006 kreeg Rusland nog felle kritiek te verduren toen het besprekingen begon met Hamasleiders.

(Vorige berichten pagina 754/2 e.v. - 2006)

SAOEDI-ARABIË

BINNENLAND

Koning Abdullah verleent gratie aan veroordeelde ismaili-moslims

Tien leden van de ismailitische gemeenschap werden op 1 november 2006 vrijgelaten uit een gevangenis in Najran – een zuidelijke provincie aan de grens met Jemen. Hen was gratie verleend door koning Abdullah, die een dag eerder de regio had bezocht. De ismaili's vormden een tak van de sji'itische islam, die op haar beurt een minderheid vertegenwoordigde in het overwegend soennitische Saoedi-Arabië.
De vrijgelatenen behoorden tot een groep van 27 arrestanten die betrokken waren bij de sociale onrust in 2000 toen leden van de gemeenschap de straat optrokken uit protest tegen de sluiting van een moskee door de religieuze politie. Daarbij kwam één veiligheidsofficier om het leven en vielen verscheidene gewonden. Van de verdachten

waren er zeventien ter dood veroordeeld, maar de vonnissen werden later omgezet in tien jaar gevangenisstraf. Zij bleven vastzitten. De tien die wel vrijkwamen hadden zeven jaar gekregen.

Saoedische autoriteiten intensiveren strijd tegen terrorisme

Saoedi-Arabië had in 2006 en 2007 nog steeds te maken met gewapende verzetsactiviteiten van radicale islamitische groeperingen. Deels zouden die gelieerd zijn aan de beweging al-Qaida. Zo werden op 7 december 2006 twee gevangenisbewakers van de al-Ruwais-gevangenis in de westelijke stad Jeddah door gewapende strijders doodgeschoten. In deze gevangenis werden verscheidene al-Qaida-verdachten vastgehouden.

Volgens minister 180 pogingen tot een aanslag verijdeld

Minister van Binnenlandse Zaken prins Nayef bin Abdul-Aziz maakte op 2 juli 2007 de balans op van de pogingen die de laatste jaren waren gedaan om terroristische aanslagen te plegen. Sinds 2003 waren volgens de minister 180 van dergelijke operaties verijdeld. Hij voegde daaraan toe dat het land zich in een catastrofe had gestort als ook maar een tiende deel daarvan zou zijn gelukt. In totaal waren er rond de 9.000 mensen gearresteerd, van wie er nog 3.106 gevangen zaten. Recentelijk, in de maanden september, oktober en november van 2006, waren 136 militanten opgepakt op verdenking van het voorbereiden van zelfmoordaanslagen. Op 27 april 2007 maakte het ministerie van Binnenlandse Zaken bekend dat om dezelfde reden nog eens 172 arrestaties waren verricht. En enkele weken voor de bekendmaking van prins Nayef kwam op 7 juni van het ministerie het bericht dat opnieuw elf personen waren opgepakt.
Volgens mededeling van de minister van Defensie, kroonprins Sultan bin Abdul-Aziz, zou Saoedi-Arabië een speciaal tribunaal oprichten voor de berechting van 'moslimextremisten'. Dit vertelde de bewindsman op 14 november 2006 aan militaire officieren.

Aanslag moest VS tot militaire interventie verleiden

Een van de aanslagen die waren verijdeld, betrof die op een olieraffinaderij in de oostelijke stad Abqaiq op 24 februari 2006. Deze grootste olieverwerkende raffinaderij ter wereld was van groot economisch belang: ze verzorgde twee derde van de olieproductie van Saoedi-Arabië. Vier van de mensen die op verdenking van betrokkenheid waren gearresteerd, verschenen op 15 mei 2007 op twee Saoedische televisiestations. In het programma deden de vier, die tot al-Qaida behoorden, een opvallende bekentenis. Zij stelden dat de actie deel uitmaakte van een plan om olie-installaties in het land aan te vallen, hetgeen de Verenigde Staten er toe zou moeten verleiden militairen naar het land te sturen teneinde de oliefaciliteiten te beschermen. Vervolgens – zo verklaarde Abdullah al-Muqrin, een van de verdachten – zouden Amerikaanse troepen doelwit worden van militaire acties van al-Qaida. Hem zou zijn verteld dat de beweging hiermee een grote operatie in gang wilde zetten die vergelijkbaar zou zijn met de aanslagen in de Verenigde Staten van 11 september 2001.

Minister bekritiseert Saoedische geestelijkheid

Minister Nayef bin Abdul-Aziz hield op 20 juni 2007 een toespraak tot honderden Saoedische geestelijken in de hoofdstad Riaad, waarin hij hen trachtte te doordringen van de belangrijke rol die zij konden spelen in de strijd tegen het terrorisme. 'Het is uw verantwoordelijkheid dit probleem het hoofd te bieden door uw kennis, brein en moed te gebruiken', zo stelde hij. En hij vervolgde: 'Er zijn 14.000 moskeeën, dat wil zeggen 65.000 vrijdagpreken per maand. Als de gebedsleiders deze gelegenheid gebruiken om de dolenden en hun ideologie te ontmaskeren, zal dat een belangrijke invloed hebben op het land. Weet u wel dat uw zoons die naar Irak gaan alleen worden gebruikt om zich op te blazen? Ze worden [naar Irak] gebracht om gordels met explosieven om te doen of zich in auto's op te blazen. (...) Onschuldigen sterven. Bent u gelukkig dat uw kinderen moordinstrumenten worden?' En: 'Zij die overleven, keren naar ons terug met dwaalideeën die ze in onze maatschappij willen toepassen. (...) Zonder uw effectieve en krachtige medewerking zullen we niet in staat zijn dit kwaad uit ons vaderland te bannen.'

Achtergrond van de bezorgdheid van de minister waren berichten over zoons van belangrijke Saoedische geestelijken die probeerden Irak te bereiken om daar tegen de Amerikaanse en Iraakse troepen te vechten. Volgens de Iraakse nationale veiligheidsadviseur Muwafaq al-Rubaie, die over de kwestie op 16 juli werd geïnterviewd door het Saoedische dagblad *Okaz*, zaten er honderden Saoedi's om deze reden gevangen in Irak en waren 160 van hen ook berecht. Ook waren velen bij zelfmoordaanslagen omgekomen.
Hoe gevoelig de kwestie lag, bleek eind augustus toen Saoedi-Arabië voor onbepaalde tijd de verspreiding van het pan-Arabische dagblad *Al Hayat* verbood. De krant had op de 27ste van die maand bericht over de banden tussen Saoedische geestelijken en extremistische strijders in Irak. Enkele conflicten van andere aard tussen de krant en het ministerie van Informatie waren hier aan vooraf gegaan. Al Hayat was overigens eigendom van prins Khaled bin Sultan, viceminister van Defensie en oudste zoon van de Saoedische kroonprins en Defensieminister Sultan bin Abdul-Aziz.

Grote troepenmacht gaat olie-installaties bewaken

Het ministerie van Binnenlandse Zaken maakte op 29 augustus bekend dat Saoedi-Arabië een speciale troepenmacht zou opzetten ter bescherming van de oliefaciliteiten in het land. Deze zou moeten bestaan uit 35.000 personen, van wie er binnen een jaar al 20.000 voor hun taak getraind zouden moeten zijn. Zij zouden, afgaande op een die maand gepubliceerd rapport van het weekblad *Middle East Economic Survey* (MEES), hun training krijgen in het kader van een programma dat werd geleid door de Amerikaanse defensiegroep Lockheed Martin.

Hervormers dringen aan op vorming constitutionele monarchie

Op 2 april 2007 maakte een groep die zich 'verdedigers van de burgersamenleving' noemde bekend dat zij een dag eerder een petitie had gestuurd naar koning Abdullah en vijftien prominente leden van de koninklijke familie waarin werd aangedrongen op het doorvoeren van hervormingen in Saoedi-Arabië. Het kernpunt van de petitie, die door 99 mensen – onder wie 5 vrouwen – was ondertekend, lag in het streven

naar een op de islam gebaseerde constitutionele monarchie. Concreet werd om het volgende gevraagd:
• De invoering van een parlement dat zou worden gekozen door alle volwassenen, zowel mannen als vrouwen. Als eerste stap zou de helft van de leden van de Shoera, het raadgevende parlement, moeten worden gekozen. Dit orgaan bestond op dat moment uit 120 mannelijke leden die door de koning werden benoemd en wier aanbevelingen ook diens goedkeuring behoeften.
• De afkondiging van wetten om de armoede te bestrijden en een eerlijke verdeling van de rijkdommen van het land te realiseren.
• De opstelling van een code waarin de burgerrechten die voortvloeiden uit de islamitische sharia-wetgeving zouden worden vastgelegd, in het bijzonder de vrijheid van meningsuiting en vergadering.
• De invoering van effectieve wetgeving waarin de oprichting van onafhankelijke burgerverenigingen werd geregeld.
• Hervorming van de rechterlijke macht in de richting van meer onafhankelijkheid, zoals door openbaarheid van rechtszaken.
• Opdeling van het machtige ministerie van Binnenlandse Zaken in twee afzonderlijke ministeries, één belast met lokaal bestuur en één met veiligheid.

Tot de ondertekenaars behoorden enkele activisten die in maart 2004 waren opgepakt nadat zij toen hun handtekening hadden gezet onder een petitie waarin eveneens werd aangedrongen op de vorming van een constitutionele monarchie. Drie van hen hadden daarvoor zeventien maanden vastgezeten, tot koning Abdullah in augustus 2005 de overleden koning Fahd opvolgde en hen ter gelegenheid van zijn troonsbestijging gratie verleende.
Volgens een van de sympathisanten, de schrijver Mohammed bin Hudeijan al-Harbi, zaten vier ondertekenaars op dat moment gevangen, hetgeen hij aanduidde als een 'preventieve aanval op de verklaring'. Hij stelde overigens nadrukkelijk dat degenen die de petitie hadden ondertekend de legitimiteit van de koninklijke familie erkenden en alleen met openbare en vreedzame actie hun doelen wilden bereiken.

Minister wijst gedeeltelijke verkiezing Shoera af

Op 1 juli gaf minister van Binnenlandse Zaken prins Nayef bin Abdul-Aziz te kennen althans voor één verzoek uit de petitie niet te voelen. Het betrof de gedeeltelijke verkiezing van de Shoeraleden, die als vervolg kon worden gezien op de bescheiden democratiseringsmaatregel van 2005 toen voor het eerst in de geschiedenis van het land gemeenteraadsverkiezingen werden gehouden waarbij de helft van de leden kon worden gekozen. De minister sloot een dergelijke hervorming voor de Shoera 'voorlopig' uit: '[De vraag] is op dit moment niet aan de orde. (...) Het belangrijkste vraagstuk is competentie. De raad bestaat op dit moment uit de beste geesten in het koninkrijk. Belangrijk is wie zij zijn, niet hoe zij daar gekomen zijn.'

Naturalisatie van wetenschappers vergemakkelijkt

Koning Abdullah stemde blijkens berichten in de media van begin mei 2007 in met de mogelijkheid het Saoedisch staatsburgerschap te verlenen aan buitenlandse inwoners met wetenschappelijke kwalificaties. Volgens onofficiële schattingen kon het gaan om zo'n één miljoen mensen, dat wil zeggen ongeveer een zesde van het aantal personen van buitenlandse komaf dat in Saoedi-Arabië woonde. Aziaten waren onder hen het sterkst vertegenwoordigd. Een dubbele nationaliteit was in het land niet mogelijk.

In 2004 had het Saoedische kabinet een voorstel aangenomen om degenen die minimaal tien jaar permanent in het land hadden gewoond, onder voorwaarden voor een staatsburgerschap in aanmerking te laten komen. Voorheen was de termijn nog vijf jaar. Er werd een puntensysteem opgesteld, gebaseerd op een aantal criteria waartoe ook een academische kwalificatie behoorde.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Saoedisch kabinet keurt begroting 2007 goed

Op 18 december 2006 werd bekendgemaakt dat het Saoedische kabinet goedkeuring had gegeven aan de begroting voor 2007. De totale uitgaven bedroegen 380 miljard riyal (ca. 75 miljard euro) en de inkomsten 400 miljard riyal. Daardoor zou een begrotingsoverschot van 20 miljard riyal ontstaan.

De cijfers over 2006 lieten zien dat de staatsschuld zou teruglopen van 460 miljard riyal eind 2005 naar 366 miljard riyal een jaar later. Er was een hoog en stijgend positief saldo op zowel de handels- als betalingsbalans. Als gevolg van de toegenomen olie-exporten zou het handelsoverschot met 17,5 procent toenemen tot 553,4 miljard riyal. Bij de betalingsbalans bedroeg de toename van het surplus 6 procent, waarmee deze een niveau bereikte van 358 miljard riyal. Het bbp tenslotte zou nominaal in 2006 met 12,4 procent toenemen – een percentage dat overigens in 2005 met 23,3 procent nog veel hoger lag. De reële groei schatte de regering over 2006 op 4,2 procent.

GEZONDHEID EN ZORG

Aanstaande echtgenoten worden verplicht tot gezondheidstesten

Dagblad *Al-Watan* berichtte op 29 augustus 2007 dat het ministerie van Gezondheid maatregelen voorbereidde om koppels die wilden trouwen te onderwerpen aan een aantal gezondheidstests. Het ging om testen van hepatitis en hiv die vanaf 2008 afgenomen zouden worden. In dat laatste geval betekende een positieve uitslag van een of beide partners dat de situatie, indien zij vasthielden aan de wens te trouwen, nader zou worden onderzocht in samenwerking met het ministerie van Justitie. Tussen 1984 en 2006 waren naar schatting meer dan tienduizend mensen positief getest.
Van het hiv-virus werd veelal aangenomen dat het de oorzaak was van het complex van ziekten die tot aids werden gerekend en die voortkwamen uit een verzwakt immuunsysteem. Over aids was de Saoedische regering de laatste jaren opener geworden en zieken kregen gratis medische zorg. Ook drong zij aan op barmhartigheid ten aanzien van de slachtoffers en zette ze bewustwordingscampagnes op. Desondanks was aids nog altijd verbonden met een groot sociaal stigma.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Tegenslagen voor vrouwenemancipatie in Saoedi-Arabië

In november 2006 en juni 2007 kregen vrouwen in Saoedi-Arabië enkele tegenslagen te verduren in hun emancipatiestreven. De eerste kwestie ging over het recht om zelf-

standig auto te kunnen rijden, de tweede betrof de segregatieregels in het bankwezen.

Minister acht autokwestie van secundair belang

Minister van Binnenlandse Zaken prins Nayef bin Abdul-Aziz verklaarde op 14 november 2006 tegenover het Koeweitse dagblad *Al-Anbaa* dat Saoedi-Arabië niet de intentie had om het verbod voor vrouwen om een auto te besturen, op te heffen. Volgens hem was dit geen kwestie die prioriteit verdiende: 'Het is betreurenswaardig dat deze zaak onderwerp van gesprek is geworden, hoewel het dat niet verdient. Ik ben verbaasd waarom dit wordt bediscussieerd. (...) Dit is een secundaire kwestie en niet een van onze prioriteiten. (..) Ik dring er bij iedereen op aan dit te vergeten. (...) Over een dergelijke zaak is besloten in overeenstemming met het openbaar belang en de waardigheid van vrouwen.'
De uitspraken van prins Nayef waren in tegenspraak met die van de minister van Informatie en Cultuur, Iyad bin Amin Madani. Deze had in februari op een economisch forum in Jeddah verklaard dat 'niets in de Saoedische wetgeving Saoedische vrouwen verbiedt om een rijbewijs te halen'. Nayef wilde echter zijn aandacht richten op 'belangrijker' zaken, zoals de mogelijkheid die werd overwogen om vrouwen het recht te geven deel te nemen aan gemeenteraadsverkiezingen.

Nieuwe regels voor banken bedreigen carrièreperspectieven

In feite betrof het gemengd werken van mannen en vrouwen in het bankwezen een uitzonderingssituatie, want in Saoedi-Arabië bestonden regels voor de scheiding van de seksen. De strikte interpretatie van de islam die de overheid hanteerde, betekende dat mannen en vrouwen in het openbare leven gescheiden optrokken, zoals op scholen, universiteiten en in restaurants. Omdat de regering vrouwen echter meer carrièremogelijkheden wilde bieden, werd aangenomen dat ze ten aanzien van de banken een pragmatische opstelling had gekozen door niet op te treden tegen gezamenlijke arbeid van man en vrouw. Daar kwam nu verandering in door nieuwe segregatieregels die in juni 2007 van kracht werden.
Persbureau *Associated Press* citeerde anoniem enkele vrouwen die met de nieuwe maatregelen waren geconfronteerd. In één geval betrof het een vrouwelijke bankier die niet langer samen met haar mannelijke collega's mocht werken, met als gevolg dat haar arbeidsplek werd verplaatst naar een ruimte waar alleen vrouwen actief waren. Die was op de begane grond gesitueerd om te voorkomen dat mannen en vrouwen gezamenlijk de lift zouden moeten nemen. Een andere vrouw werd verteld dat in haar werkruimte, die ze met mannen deelde, afscheidingsschotten zouden worden neergezet. Overigens bestonden in het bankwezen al langere tijd regels die de sekseschei-ding moesten garanderen. Zo mochten vrouwen niet in één gesloten ruimte samen met het mannelijk personeel vergaderen en vaak ook niet deelnemen aan zakenlunches.
Vrouwelijke bankiers maakten in Saoedi-Arabië naar schatting 15 procent uit van het bankpersoneel. In totaal hadden vrouwen een aandeel van nog geen 10 procent in het totaal aantal arbeidskrachten van het land. Zij waren vooral werkzaam in het onderwijs en de gezondheidszorg.

HRW positiever over bespreekbaarheid mensenrechtensituatie

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW), die in december 2006 een vier weken durende missie naar Saoedi-Arabië ondernam, liet zich in een verklaring van 17 februari 2007 gematigd positief uit over de bereidheid van de regering om de situatie in het land te bespreken. Verscheidene ministers hadden zelfs de wens te kennen gegeven dat de organisatie opnieuw naar het land zou komen om haar bevindingen meer in detail te bespreken. Toch uitte HRW ook kritiek. De missie was bedoeld om onderzoek te doen naar onder meer de eerlijkheid van gevoerde processen, de detentie van kinderen, de beperkingen van vrouwenrechten en het misbruik van huishoudelijke werkkrachten. HRW beklaagde zich er echter over dat de autoriteiten toegang tot rechtbanken en gevangenissen veelal blokkeerden.
De organisatie bleef verder onverminderd wijzen op mensenrechtenschendingen in het land. Ze kon wel de Al-Ha'ir gevangenis ten zuiden van de hoofdstad Riaad bezoeken en constateerde dat gevangenen klaagden over fysieke mishandeling en over de lange wachttijd voor een proces was begonnen. Anderen uitten hun ongenoegen over het feit dat ze geheel niet voor de rechter waren verschenen. Ook zaten gedetineerden vaak langer vast dan het gewezen vonnis rechtvaardigde en was het geen vanzelfsprekendheid dat zij toegang kregen tot een advocaat.

Saoedisch parlement blokkeert extra gelden voor religieuze politie

Het Saoedische raadgevende parlement, de Shoera, had een voorstel voor extra financiële middelen voor de religieuze politie geblokkeerd, aldus lokale media in Saoedi-Arabië op 19 juni 2007. Het besluit hing samen met beschuldigingen van machtsmisbruik – reden waarom het ministerie van Binnenlandse Zaken in mei 2006 een decreet had uitgevaardigd dat er op was gericht de macht van de religieuze politie in te tomen. Dat hield in dat deze eenheid personen die waren opgepakt niet mocht ondervragen, maar hen diende over te dragen aan de reguliere politiemacht.

De religieuze politie had als taak toezicht te houden op de leefstijl van de bevolking, die in overeenstemming diende te zijn met de strenge islaminterpretatie. Ze patrouilleerde op openbare plaatsen om te controleren of vrouwen hun lichaam afdoende bedekten, de seksen gescheiden bleven, de winkels vijf maal per dag sloten voor het gebed en mannen de moskee bezochten. Verscheidene malen was ze echter negatief in de publiciteit gekomen en een aantal incidenten met dodelijke afloop hadden in het land veel verontwaardiging gewekt. Zo maakte in mei 2007 een Aziatische vrouw in de provincie Mekka een dodelijke val van de vierde verdieping van een gebouw toen de religieuze politie het gebouw bestormde. Diezelfde maand stierf een man in gevangenschap nadat de religieuze politie zijn huis in de hoofdstad Riaad was binnengevallen omdat hij alcohol – in Saoedi-Arabië verboden – in bezit zou hebben.
Dagblad *Al-Watan* meldde op 14 juli dat het ministerie van Binnenlandse Zaken de religieuze politie tot de orde had geroepen. In een verklaring herinnerde het ministerie aan de beperkingen die haar in 2006 waren opgelegd.

Beschuldigde politiemensen niet vervolgd

In juli 2007 zou een andere beschuldiging van misbruik voor de rechtbank worden be-

handeld. Dat was een unicum omdat niet eerder leden van de religieuze politie voor de rechter waren gebracht. De beschuldiging was gericht aan vier personen: drie van de religieuze en één van de reguliere politie. De kwestie had betrekking op Ahmed al-Bulaiwi, een voormalige grenswacht van begin vijftig die kort na zijn arrestatie op 1 juni was overleden. Hij was aangehouden in de noordelijke stad Tabuk omdat hij zich in het gezelschap bevond van een vrouw die geen familielid was. Dat was in Saoedi-Arabië verboden: een vrouw kon zich alleen met iemand van de andere sekse in het openbaar manifesteren als het haar vader, broer, zoon of echtgenoot betrof. De familie van de vrouw met wie al-Bulaiwi was aangetroffen, had hem gevraagd haar naar huis te brengen.
De doodsoorzaak van al-Bulaiwi waren een zware daling van de bloeddruk en ademhalingsproblemen. De Saoedische rechtbank hield echter geen rekening met het medisch rapport en riep bovendien geen getuigen op, zo vertelde een familielid van de man op 31 juli. De rechter trok de beschuldigingen in zodat er geen vervolging zou plaatsvinden.

Saoedi-Arabië zal verdrag tegen mensenhandel ondertekenen

De Raad van Ministers besloot op 25 juni 2007 dat Saoedi-Arabië het verdrag van de Verenigde Naties tegen mensenhandel zou ondertekenen, behoudens de nog noodzakelijke ratificatie door koning Abdullah. Het verdrag betrof het VN Protocol inzake de Voorkoming, Bestrijding en Bestraffing van Mensenhandel, in het bijzonder Vrouwenhandel en Kinderhandel – een aanvulling op het VN-Verdrag inzake de internationaal georganiseerde misdaad. Het protocol was in november 2000 aangenomen en in december 2003 van kracht geworden.
Saoedi-Arabië kwam voor op de door de Verenigde Staten gehanteerde lijst van landen die zich schuldig maakten aan mensenhandel. Het land zou te weinig ondernemen om dergelijke praktijken uit te bannen.

Ruim honderd gerechtelijke executies in half jaar tijd

Twee Indiase inwoners van Saoedi-Arabië waren ter dood gebracht wegens moord en een Saoediër wegens verkrachting, zo werd op 27 juni 2007 officieel meegedeeld. De doodvonnissen werden voltrokken door onthoofding. Het totaal aantal terechtgestelde burgers over het eerste half jaar van 2007 bedroeg na de genoemde datum 101. Dat was het hoogste aantal sinds 2000, toen over het hele jaar van 113 mensen het doodvonnis werd uitgevoerd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Gevangenen uit Guantánamo Bay keren naar Saoedi-Arabië terug

De Saoedische autoriteiten maakten op 26 december 2006 bekend dat 29 personen die gevangen hadden gezeten in het Amerikaanse gevangenenkamp voor terrorismeverdachten in Cuba, Guantánamo Bay, vrij waren. De standaardprocedure was dat exgevangenen bij aankomst in Saoedi-Arabië niet direct werden vrijgelaten; eerst werd onderzocht in hoeverre zij terroristisch connecties hadden. Dat gebeurde op 21 februari 2007 met zeven teruggekeerde Saoedi's en op 16 juli van dat jaar met zestien anderen.
In totaal waren 77 Saoedi's uit Guantánamo Bay teruggekeerd, terwijl er nog 53 in het gevangenenkamp werden vastgehouden. Drie verdachten uit Saoedi-Arabië waren in het kamp overleden. Volgens de Verenigde Staten als gevolg van zelfmoord, maar volgens veel Saoedi's door mishandelingen.

(Vorige berichten pagina 687/1 e.v. - 2006)

CHINA

BINNENLAND

Pers mag niet berichten over ongeluk met brug

In het stadje Fenghuang in de Chinese provincie Hunan stortte op 13 augustus 2007 een brug in aanbouw in. Er vielen 47 doden, vooral bouwvakkers. Het nationale Bureau voor Propaganda verbood de Chinese pers om hierover te berichten. Reden was dat journalisten in Fenghuang zouden zijn aangevallen door de lokale bevolking. Mogelijk wilde de overheid ook voorkomen dat de pers ging uitzoeken waarom het bouwwerk zo wankel was. Er werd gespeculeerd dat corrupte ambtenaren er ten onrechte een bouwvergunning voor hadden afgegeven.
Min of meer gelijktijdig met het ongeluk maakte de regering in Peking bekend dat zeker 6.300 van de 500.000 bruggen in China onveilig waren.

Mijnramp in Shandong

In Xintai, gelegen in de Chinese provincie Shandong, liepen op 17 augustus 2007 na hevige regenval tunnels van enkele kolenmijnen onder water. Er kwamen 181 mijnwerkers om het leven.
Verwanten en vrienden van de slachtoffers demonstreerden dagen lang nabij de mijnen. Ze werden door de oproerpolitie op een afstand gehouden. Volgens hen was van tevoren bekend dat er noodweer zou komen. De werkzaamheden in veel andere mijnen in de streek waren om die reden tijdig stilgelegd. Minister van Civiele Zaken Li Xueju weigerde echter schuldigen voor de ramp aan te wijzen omdat niemand zou hebben kunnen voorzien dat de wateroverlast zulke grote problemen zou veroorzaken. In het *Chinese Jeugddagblad* gaf een woordvoerder van de Staatsdienst voor Werkveiligheid echter wel toe dat de Huayuan-mijn in Xintai slecht op wateroverlast was voorbereid.
In China overleden in 2007 gemiddeld dertien mijnwerkers per dag door ongelukken.

Nieuwe minister van Financiën

Het Chinese staatspersbureau *Xinhua* maakte op 30 augustus 2007 bekend dat Jin Renqing 'om persoonlijke redenen' was afgetreden als minister van Financiën. Jin werd opgevolgd door Xie Xuren, directeur van de belastingdienst.

TIBET

Staatsbemoeienis met benoeming van levende Boeddha's

Het Chinese Staatsbureau voor Religieuze Zaken bepaalde op 3 augustus 2007 dat zogenaamde levende Boeddha's (in het Tibetaans: tulku's) zich vanaf 1 september alleen als zodanig mochten presenteren als ze daarvoor toestemming van de staat hadden. Levende Boeddha's zijn geestelijken waarin volgens het Tibetaanse lamaboeddhisme een spiritueel volledig ontwikkelde ziel huist. Zij hadden een grote invloed op het religieuze leven in Tibet.
De bekendste tulku's waren de Dalai Lama en de Panchen Lama – de hoogste leiders

van het lamaboeddhisme. Er gold al langer de regel dat zij alleen door de Chinese regering mochten worden benoemd.
Ook verbood de regering 'buitenlandse bemoeienis' bij het benoemen van hoge geestelijken in Tibet. Hiermee werd medezeggenschap van Tibetanen die na de Chinese communistische machtsovername in Tibet (1950-51) het land waren ontvlucht, uitgesloten.
De Dalai Lama was in 1959 naar India gevlucht en werd door de Chinese Communistische Partij (CCP) sindsdien afgeschilderd als 'gevaarlijke separatist' die Tibet onafhankelijk zou willen maken van China.

'Honderden Tibetanen opgepakt'

Eveneens op 3 augustus werd bekend dat Runggye Adak was gearresteerd. Bij een traditionele Tibetaanse paardenshow in Lithang, provincie Sichuan, was hij op een tribune voor hoogwaardigheidsbeklederes geklommen. Daar had hij de microfoon gepakt en gevraagd wie er voor terugkeer van de Dalai Lama was. Hierop hadden honderden Tibetanen instemmend gereageerd. Ook had hij de vrijlating geëist van de 18-jarige Gendun Choekyi Nyima, die was gearresteerd en verdwenen nadat hij in 1995 door de Dalai Lama was geselecteerd als nieuwe Panchen Lama. Diens ambt werd sindsdien bekleed door Gyaltsen Norbu, die door Peking was aangewezen.
De actiegroep International Campaign for Tibet wist te melden dat naast Runggye Adak nog tweehonderd bezoekers van de paardenshow waren aangehouden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

China bevrijdt meer slavenarbeiders

Sun Baushu, onderminister van Arbeid in China, zei op 13 augustus 2007 dat sinds juni landelijk 1.340 slavenarbeiders waren bevrijd. In juni en juli was in het nieuws gekomen dat vooral baksteenfabrieken in de provincie Shanxi mensen dwongen tot onbetaalde arbeid.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Chinese exporteurs mogen vreemde valuta zelf houden

Chinese bedrijven hoefden vanaf 14 augustus 2007 de buitenlandse valuta die ze met de export van hun producten verdienden, niet langer om te wisselen bij de Centrale Bank. Dat maakte de Staatsdienst voor Valutahandel bekend.
Tot 2002 moesten exporteurs al het in het buitenland verdiende geld bij de staat inwisselen voor Chinese yuans (renminbi). Daarna was het percentage dat ze mochten houden gefaseerd opgevoerd, tot 80 procent sinds 2005. In augustus 2007 werd dit dus 100 procent.
Ook mochten de exporteurs de verdiende valuta in het vervolg naar eigen inzicht besteden, in China of daarbuiten. Vermoedelijk zou dit leiden tot een verkleining van kapitaalstromen naar het Aziatische land.

Minder scheve handelsbalans

Mede doordat Chinese exporteurs hun buitenlandse winsten gedeeltelijk moesten inwisselen bij de staat, had die de grootste valutavoorraad van de wereld opgebouwd (ca. 1,3 biljoen dollar, of 960 miljard euro). Probleem hierbij was dat de Centrale Bank de exporteurs zo veel yuans moesten uitbetalen in ruil voor de vreemde valuta, dat de feitelijke waarde van de Chinese munt sterk steeg. De Centrale Bank hield de koers desondanks kunstmatig laag. Vooral vanuit de Europese Unie (EU) en de Verenigde Staten werd al jaren aangedrongen op revaluatie van de munt, wat tot gevolg zou hebben dat China goedkoper kon importeren, terwijl exporteren duurder werd. Nu de exporteurs de door hen verdiende valuta zelf mochten houden, zou de druk op de munt vermoedelijk afnemen.
De verkleining van de instroom van kapitaal uit het buitenland zou mogelijk ook leiden tot een evenwichtiger betalingsbalans tussen China en het Westen. Vooral de EU en de VS klaagden al jaren over de scheve balans.

Renteverhogingen om inflatie tegen te gaan

De Chinese Centrale Bank verhoogde tussen 1 januari en 21 augustus 2007 vier keer de rentevoet. Op 21 augustus moest over leningen minimaal 7,02 procent betaald worden, terwijl de rente op spaarrekeningen 3,6 procent bedroeg.
De maatregelen dienden om de snel toenemende prijsstijgingen te beteugelen. In juli had China te maken met 5,6 procent inflatie op jaarbasis, het hoogste niveau sinds 1997. Vooral de voedselprijzen stegen snel. Varkens- en rundvlees waren in juli zelfs 45 procent duurder dan een jaar daarvoor. Dit kwam doordat een varkensziekte aan duizenden dieren het leven had gekost, maar ook door een snel toenemende vraag ten gevolge van de stijgende lonen. In maart 2007 lagen de salarissen in staatsbedrijven gemiddeld 21 procent boven het niveau van maart 2006. Over loonstijgingen in de particuliere sector waren geen gegevens beschikbaar.

Wederom Chinese producten uit de handel genomen

Net als in juli kreeg China in augustus 2007 wereldwijd negatieve publiciteit omdat bepaalde geproduceerde goederen onveilig bleken te zijn.
In Nederland werden in matrassen benzeen en de insectenverdelger dichloorethaan aangetroffen. Nieuw-Zeeland onderschepte een partij kinderkleding met hoge concentraties formaldehyde, een chemische stof die textiel kreukvrij maakt. De Amerikaanse speelgoedfabrikant Mattel haalde 18 miljoen stuks in China geproduceerd speelgoed uit de handel omdat de verf gevaarlijk hoge concentraties lood bevatte. Nigeria vernietigde partijen giftige tandpasta.
De Chinese regering verdedigde zich door te zeggen dat China nog altijd een ontwikkelingsland was en tijd nodig had om zich aan te passen aan de internationale kwaliteitsnormen. Maar ze zei ook dat met slechts een miniem percentage van de Chinese producten iets mis was. Omdat het land zo enorm veel exporteerde, leek dit echter heel veel. Toch kondigde de overheid op 24 augustus een campagne aan die vier maanden ging duren. Onder leiding van vicepremier Wu Yi zou een nieuw controleorgaan de kwaliteit van alle Chinese exportproducten gaan beoordelen.

NATUUR EN MILIEU

Milieuactivist veroordeeld

De vooraanstaande Chinese milieuactivist Wu Lihong werd op 10 augustus 2007 veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf. Hij had vijftien jaar achtereen de waterkwaliteit van Tai Hu gecontroleerd. Dit meer ligt nabij de stad Wuxi in oostelijk China en werd vaak geroemd om zijn fraaie ligging.

China

In april 2007 wilde Wu de autoriteiten in Peking monsters laten zien waaruit bleek dat het water zeer vervuild was, maar voor hij dat kon doen hield de politie hem aan. Hij werd veroordeeld omdat hij steekpenningen van bedrijven zou hebben aangenomen om te zwijgen over door hen aangerichte milieuschade. Volgens andere milieuactivisten was dit echter gelogen en ging hij louter de gevangenis in omdat de Chinese staat niet wilde dat individuen op eigen initiatief misstanden aan de kaak probeerden te stellen.
Miljoenen omwonenden van Tai Hu mochten eind mei en begin juni 2007 geen kraanwater gebruiken omdat dit te vervuild bleek te zijn. Het leidingwater was uit het meer afkomstig.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

China laat 'Tiananmen-activist' vrij

Xi Haoliang, een bouwvakker die vast zat wegens betrokkenheid bij de pro-democratische opstand op het Plein van de Hemelse Vrede (Tianamenplein) in 1989, werd op 10 augustus 2007 vrijgelaten. Xi had in juni 1989 samen met anderen grote vuren op de toegangswegen naar Peking gemaakt. Ze wilden op die manier voorkomen dat tanks het centrum konden bereiken om de opstand neer te slaan.
Na zijn vrijlating zaten volgens het in Hongkong gevestigde Informatiecentrum voor Mensenrechten in China nog ongeveer tien mensen vast wegens betrokkenheid bij de opstand.

China veroordeelt medeoprichter van Democratische Partij

De in Parijs gevestigde organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) meldde op 17 augustus 2007 dat Chen Shuqing was veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf wegens 'het aanzetten tot subversie tegen de staat'.
Hij was in september 2006 gearresteerd. Waarvan hij precies werd verdacht, werd niet bekend gemaakt, maar volgens mensenrechtenorganisaties publiceerde hij regelmatig kritische artikelen over de Chinese overheid op buitenlandse Chineestalige websites.
Volgens RSF zaten in China 51 mensen vast omdat ze kritische artikelen op internet hadden geplaatst.
Chen had in 1999 vier maanden vastgezeten omdat hij een van de oprichters van de verboden Chinese Democratische Partij (CDP) was.

(Vorige berichten pagina 461/2 - 2007)

India

INDIA

DEELSTATEN

Overstromingen in Bihar, Uttar Pradesh en Assam

Moessonregens veel heviger dan verwacht

Een artikel van 9 augustus 2007 in *NRC Handelsblad* beschreef de rampzalige omvang van de overstromingen in het noorden en noordoosten van India als gevolg van de moessonregens die dit jaar veel heviger waren dan gewoonlijk. In Bihar raakten meer dan tien miljoen mensen dakloos. Ook in de deelstaten Uttar Pradesh en Assam stonden huizen en akkers van miljoenen mensen onder water. De situatie in de meer afgelegen gebieden op het platteland was nog onduidelijk. In buurland Bangladesh waren acht miljoen mensen slachtoffer van de overstromingen.
Internationale hulporganisaties zoals Action Aid en Unicef waarschuwden voor het gevaar van ziektes door het drinken van vervuild water. Lokale overheden zetten op grote schaal militairen in voor de hulpverlening, maar uit gesprekken met getroffen dorpsbewoners bleek dat de hulp hen vaak niet of in onvoldoende mate bereikte.

Politie doodt demonstrant

De commissaris van politie van het stadje Sonebarsa in Bihar zei dat de politie op 12 augustus één man had gedood en vier verwond. De politie was hard opgetreden toen honderden mensen het kantoor van een hulporganisatie van de deelstaatoverheid bestormden. Zij protesteerden tegen het tekortschieten van de hulpverlening. Een regeringsvertegenwoordiger had gezegd dat de situatie aanzienlijk verbeterd was en dat met ingang van 13 augustus de voedseldroppings gestaakt zouden worden. Maar volgens sommige berichten waren er nog altijd dorpen die geen of heel weinig hulp hadden gekregen. Meer dan 2.000 mensen waren omgekomen door verdrinking, besmettelijke ziektes en slangenbeten.

Separatisten vermoorden in één week dertig arbeiders in Assam

Een woordvoerder van de politie van Assam maakte op 12 augustus 2007 bekend dat gewapende militanten vier Hindi sprekende arbeiders hadden vermoord. Dit bracht het totaal aantal in een week omgebrachte migranten op dertig. De politie stelde het United Liberation Front of Assam en het Karbi Longri National Liberation Front verantwoordelijk.
Militanten beschouwden Hindi sprekende arbeiders uit andere deelstaten als vertegenwoordigers van de centrale overheid. Ze verweten Delhi de natuurlijke rijkdommen van Assam en andere noordoostelijke deelstaten te exploiteren ten koste van de inheemse bevolking en streefden naar afscheiding van Assam en andere gebieden in het noordoosten van India.

Hyderabad weer rustig na dubbele bomaanslag

Bij bomaanslagen in een restaurant en een park in de hoofdstad van de zuidelijke deelstaat Andhra Pradesh, Hyderabad, op 25 augustus 2007, kwamen ten minste 42 mensen om het leven. Na twee onrustige dagen van demonstraties en stakingen, georganiseerd door activisten van de hindoe-nationalistische Indiase Volkspartij (Bharatiya Janata Party), hernam het leven in de stad zijn gewone gang. De aanslagen werden door Indiase gezagsdragers toegeschreven aan islamitische militanten in de buurlanden Pakistan en Bangladesh. Beide landen verwierpen deze beschuldiging en veroordeelden de aanslagen.

Politieagenten geschorst na rellen in Agra

Een vertegenwoordiger van de politie in Agra (India) maakte op 30 augustus 2007 de schorsing van 13 agenten bekend. Zij waren er niet in geslaagd rellen, waarbij één persoon omkwam, te voorkomen. De rellen waren ontstaan nadat bij een verkeersongeluk een vrachtwagen vier mannen had doodgereden. Boze omstanders blokkeerden wegen en staken auto's in brand. De vier mannen waren moslims, op weg naar huis na het bijwonen van een religieus festi-

India

val. Hoewel in Agra wel vaker botsingen tussen hindoes en moslims plaatsvonden, hadden deze rellen geen sektarisch karakter, aldus een woordvoerder van de lokale overheid.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Aandelen herstellen zich deels na scherpe val

Vrijdag 17 augustus 2007 was een bijzonder roerige dag voor de Sensex – de index van de aandelenbeurs van Mumbai. 's Ochtends daalde de index met 4,3 procent. Volgens analisten waren aandeelhouders zenuwachtig over de hypotheekcrisis in de Verenigde Staten. In de loop van de middag herstelde de beurs zich enigszins en sloot ten slotte af met een verlies van 1,5 procent.

India en Japan verdubbelen handelsvolume in komende jaren

De premier van Japan, Shinzo Abe, zei op 22 augustus 2007 op een bijeenkomst van Indiase en Japanse zakenlieden in Delhi (India) dat het volume van de onderlinge handel tussen India en Japan in 2010 omgerekend 15 miljard euro zou bedragen. Dat zou twee keer zoveel zijn als in 2007. De Indiase minister van Handel en Industrie, Kamal Nath, verwachtte dat er tegen het eind van het jaar een vrijhandelsverdrag tussen beide landen kon worden gesloten. Premier Manmohan Singh zei dat hij met Abe tot overeenstemming was gekomen over de Japanse bijdrage aan de Delhi-Mumbai Industrial Corridor – een keten van industriële complexen tussen beide steden. Dit project was bedoeld om de zorgen van Japanse investeerders over de gebrekkige infrastructuur van India weg te nemen.

Economische groei India overtreft verwachtingen

Het ministerie voor Statistiek maakte op 3 augustus 2007 bekend dat de economie van India in het tweede kwartaal sneller was gegroeid dan verwacht. De groei van het bbp bedroeg 9,3 procent, tegenover 9,1 procent in het eerste kwartaal. De inflatie was licht gedaald en voor het eerst in meer dan een jaar weer onder de 4 procent uitgekomen. Daardoor werd het minder waarschijnlijk dat de Centrale Bank de rente opnieuw zou moeten verhogen.

JUSTITIE

Hooggerechtshof verklaart veroordeling van voormalig minister nietig

Het Hooggerechtshof in New Delhi (India) vernietigde op 22 augustus 2007 de veroordeling van voormalig minister Shibu Soren. Hij had aanvankelijk levenslang gekregen. Soren was veroordeeld wegens ontvoering van en moord op zijn secretaris, die op het punt zou hebben gestaan details over een omkoopzaak, waarbij Soren betrokken was, naar buiten te brengen. Het hof was van oordeel dat de politie niet had aangetoond dat het stoffelijk overschot, dat vier jaar na de verdwijning was gevonden, inderdaad van Sorens secretaris was.

GEZONDHEID EN ZORG

Aantal doden door cholera in Orissa stijgt

Op 29 augustus 2007 maakten autoriteiten in de oostelijke Indiase deelstaat Orissa bekend dat het aantal dodelijke slachtoffers van een uitbraak van cholera was opgelopen tot 115. De getroffen gebieden, op 500 kilometer ten zuidwesten van de hoofdstad Bhubaneswar, behoorden tot de armste van de deelstaat. Meer dan 2.000 mensen, voornamelijk tribalen, waren in ziekenhuizen opgenomen. Artsen schreven de cholera toe aan het drinken van verontreinigd water en het eten van bedorven voedsel.

BUITENLANDSE ZAKEN

India verbiedt Tibetaanse demonstratie

De Tibetaanse Women's Association maakte op 2 augustus 2007 in New Delhi bekend dat de Indiase regering de Tibetaanse ballingen in India geen toestemming had gegeven om een voetbalwedstrijd te organiseren in de hoofdstad. De wedstrijd was onderdeel van een campagne tegen het feit dat de Olympische Spelen 2008 in Beijing zouden plaatsvinden. De organisatie vond het een zorgelijk teken dat de grootste democratie ter wereld, India, had toegegeven aan Chinese druk.

Australië levert weer uranium

Minister van Buitenlandse Zaken van Australië Downer zei op 15 augustus 2007 dat zijn regering het verbod op de verkoop van uranium aan India had ingetrokken. Hoewel India het non-proliferatieverdrag niet had getekend, achtte hij het risico op verspreiding van het nucleaire materiaal gering.

Indonesië

Linkse partijen tegen nucleair verdrag met de Verenigde Staten

D. Raja, algemeen secretaris van de Communistische Partij van India (CPI), deelde op 29 augustus 2007 mee dat de linkse partijen in de coalitieregering niet zouden toetreden tot de commissie die het controversiële nucleaire verdrag tussen India en de Verenigde Staten nader moest bestuderen. Hij eiste dat de regering eerst zou verklaren dat voorgenomen gesprekken met het Internationaal Agentschap voor atoomenergie (IAEA) en de Nuclear Suppliers Group (NSG) niet zouden doorgaan.

(Vorige berichten pagina 463/1 - 2007)

INDONESIË

BINNENLAND

President Indonesië ontslaat ministers

President Susilo Bambang Yudhoyono van Indonesië ontsloeg op 7 mei 2007 vijf kabinetsleden omdat ze ondermaats zouden presteren. De pers suggereerde dat hij handelde op aandringen van Golkar. De president leidde een minderheidskabinet en had de steun van de grootste oppositiepartij nodig om daadkrachtig te kunnen opereren.

Minister van Justitie en Mensenrechten Hamid Awaluddin moest opstappen omdat hij Tommy Soeharto, zoon van oud-dictator Soeharto, geholpen zou hebben om corruptiegeld over te maken. Andi Mattalata volgde hem op. Hendarman Supandji, vooraanstaand onderzoeker inzake corruptie, werd procureur-generaal.

Jusman Syafii Djamal trad aan als minister van Verkeer. Hij volgde Hatta Radjasa op. Laatstgenoemde lag onder vuur wegens de vele verkeersongelukken in Indonesië. Minister van Ontwikkeling Saefullah Yusuf werd vervangen door Muhammad Lukman Edy. Minister van Staatsbedrijven Sugiharto werd opgevolgd door Sofyan Djalil, die op

zijn beurt als minister van Communicatie en Informatietechnologie werd vervangen door Muhammad Nuh.

Eerste gouverneursverkiezingen in Jakarta

Inwoners van de Indonesische hoofdstad Jakarta mochten op 8 augustus 2007 voor het eerst rechtstreeks een gouverneur kiezen. Tot dan toe werden gouverneurs aangewezen door het lokale parlement. De verkiezingen waren onderdeel van een in 2004 gestart landelijk decentralisatieprogramma.
De zittende vicegouverneur, Fauzi Bowo, won 60 procent van de stemmen. Hij had de steun van negentien lokale partijen. Zijn belangrijkste tegenkandidaat was Adang Daradjatun, die gesteund werd door islamitische partijen. Beiden hadden beloofd iets te doen tegen de files en de vervuiling, en ze wilden de gezondheidszorg en het onderwijs verbeteren.

Om de opkomst te vergroten hadden de 12 miljoen inwoners van Jakarta een vrije dag gekregen. Van de 5,7 miljoen kiesgerechtigden ging twee derde naar de stembus.

Massaconferentie voor oprichting van kalifaat

In de Indonesische hoofdstad Jakarta kwamen half augustus 2007 bijna 100.000 mensen bijeen voor een meerdaagse conferentie van de Hizb ut-Tahrir of Hizbut Tahrir (Bevrijdingspartij). Volgens de organisatie was het de grootste internationale conferentie voor islamitische activisten uit de geschiedenis.
Het merendeel van de deelnemers kwam uit Indonesië zelf. Meer dan de helft was vrouw.

Alle moslimlanden verenigd in één kalifaat

De Hizb ut-Tahrir was een soennitische organisatie die in 1950 was opgericht door de Palestijnse jurist Taqiuddin an-Nabhani. In 2007 had ze naar eigen zeggen 1 miljoen aanhangers in veertig landen. Haar belangrijkste streven was de geweldloze vereniging van alle moslimlanden in één kalifaat, dat geregeerd moest worden op basis van de koran en geleid door een gekozen kalief. De conferentie ging dan ook vooral over de vraag hoe dit ideaal verwezenlijkt kon worden.
In meerdere Arabische en Centraal-Aziatische landen was de Hizb ut-Tahrir verboden. Deze staten verhinderden hun ingezetenen om de conferentie bij te wonen. De Indonesische douane weigerde de gastsprekers Sheik Ismail al-Wahwah uit Australië en Imran Waheed uit Groot-Brittannië de toegang tot het land. Ze zeiden niet waarom. Ook de omstreden Indonesische geestelijke Abu Bakar Bashir verscheen niet op de conferentie. De autoriteiten zouden hem 'om veiligheidsredenen' hebben aangeraden om weg te blijven. Bashir werd verdacht van betrokkenheid bij bomaanslagen op Bali in 2002.
Onder de gasten die wel mochten spreken, waren Dien Syamsuddin, de voorzitter van de Muhammadiyah – de op één na grootste moslimorganisatie van Indonesië. Hij riep de Indonesiërs op te voorkomen dat hun land uiteen zou vallen omdat de kans dat er ooit een panislamitisch kalifaat tot stand zou komen, dan kleiner werd. De in Indonesië populaire imam Abdullah Gymanstiar pleitte voor invoering van de sharia, het traditionele islamitische rechtssysteem.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Onrust op beurs van Jakarta door Amerikaanse kredietcrisis

De JSX-index, de graadmeter van de beurs van Jakarta, verloor op 15 augustus 2007 6,4 procent van zijn waarde en een dag later nog eens 5,9 procent. Sinds 24 juli had hij in totaal 21 procent verloren. De beurs sloot op 16 augustus op 1.908,6 punten.
Volgens analisten hing de tendens samen met de kredietcrisis in de Verenigde Staten. Daar waren enkele banken in de problemen geraakt omdat steeds meer hypotheeknemers hun schulden niet konden aflossen. Als reactie hierop daalden half augustus op de meeste Europese en Aziatische beurzen de aandelenkoersen sterk, behalve in China.
Daarnaast bestond er onrust in Jakarta omdat de Centrale Bank een onbekend bedrag aan dollars had verkocht om de koers van de roepia, de munt van Indonesië, op te drijven. Analisten schatten dat het ging om 400 miljoen dollar (ca. 293 miljoen euro). Op 16 augustus was 1 Amerikaanse dollar 9.475 roepia waard. Op 31 augustus was de koers aangesterkt tot 9.390. Exact een jaar eerder was de roepia 9.097 waard ten opzichte van de dollar.

Na maatregelen door de Amerikaanse regering en het stelsel van Centrale Banken (Fed) om de kredietcrisis aan te pakken, sterkte de JSX-index weer aan, tot 2,194.34 op 31 augustus.

Indonesië en Japan sluiten verdrag over handel en energie

De Japanse premier Shinzo Abe en de Indonesische president Susilo Bambang Yudhoyono ondertekenden op 20 augustus 2007 in Jakarta een vrijhandelsverdrag, genaamd de Indonesisch-Japanse Overeenkomt voor Economisch Partnerschap (IJEPA).
Japan was op dat moment al de belangrijkste handelspartner van Indonesië.
Dat laatste land exporteerde in 2006 voor bijna 16 miljard euro naar Japan, vooral steenkool en vloeibaar gas. Omgekeerd was met de export omgerekend ca. 4 miljard euro gemoeid. Indonesië nam vooral Japanse machines en industriële producten af.

Indonesië belooft stabiele energieleveranties

Japan zou het aantal producten waarover Indonesië invoerrechten moest betalen in tien jaar tijd terugbrengen van 9.275 tot minder dan 1.000. Van het bedrag dat Indonesië in 2006 met de export naar Japan verdiende, zou 99 procent belastingvrij zijn geweest als het vrijhandelsverdrag al had bestaan.
Japan schrapte ook importquota's op Indonesische landbouwproducten als ananassen en bananen. De traditioneel hoge invoerheffingen op rijst bleven echter overeind omdat Japan zijn binnenlandse markt wilde beschermen.
Het aantal producten waarover Japan invoerrechten moest betalen ging met 93 procent omlaag naar minder dan 800. Hiermee werd 92 procent van de totale waarde van de Japanse export naar Indonesië belastingvrij.
Verder verplichtte het verdrag Indonesië tot stabiele energieleveranties. Japan was 's werelds grootste importeur van vloeibaar gas en Indonesië was zijn belangrijkste leverancier. De twee landen kwamen ook overeen dat Japanse bedrijven meer gestimuleerd moesten worden om te investeren in Indo-

nesische energieprojecten. Het verdrag zou begin 2008 van kracht worden.

Voor Japan was dit het zevende vrijhandelsverdrag. De andere landen waren Singapore, Chili, Maleisië, Mexico, de Filippijnen en Thailand.

JUSTITIE

Doodstraf voor ecstasyhandel

Een Nederlander, een Fransman en vijf Chinese staatsburgers werden op 29 mei 2007 in Indonesië ter dood veroordeeld omdat zij een ecstasylaboratorium zouden hebben opgezet. De productieruimte in Serang op Java was geschikt om 1 miljoen pillen per week te vervaardigen, waarmee ruim 8 miljoen euro verdiend kon worden. Daarmee was het een van de grootste die ooit in Zuidoost-Azië was aangetroffen.
Ecstasy was een drug die in Zuidoost-Azië sterk in opkomst was.

Indonesië houdt twee 'militante leiders' aan

De Indonesische autoriteiten maakten op 15 juni 2006 bekend dat twee leidende figuren van de Jemaah Islamiah (JI) waren aangehouden. Deze organisatie zou achter een aantal bomaanslagen in Zuidoost-Azië zitten, waaronder die op Bali in 2002 en 2005.

Zarkasih (45), alias Mbah – Javaans voor grootvader – werd aangehouden in Yogyakarta. Hij zou in een op video opgenomen ondervraging hebben bekend dat hij in 2005 was aangetreden als leider van de JI. Surya Dharma van de Indonesische antiterrorismedienst wist te melden dat Zarkasih alle operaties van de JI in Indonesië leidde en het laatste woord had over trainingen, wapenaankopen en de organisatie van aanslagen.
De andere arrestant was Abu Dujana (38). Hij werd samen met zeven anderen op Java gearresteerd en zou hebben bekend dat hij de leider was van de militaire tak van de JI. ' Hij was een sleutelfiguur in het terroristische netwerk in Indonesië', vertelde een woordvoerder van de politie.

Eerder hadden de Indonesische autoriteiten de Maleisiër Noordin Mohamed Top de hoogste leider van de JI genoemd. Na de arrestatie van Zarkasih zeiden ze echter dat de organisatie uiteen was gevallen. Noordin Top zou inmiddels betrokken zijn bij een splintergroepering. Hij was voortvluchtig.

Christenen veroordeeld voor moord op moslims

In Jakarta, Indonesië, werden op 26 juli 2007 twaalf christenen uit Sulawesi veroordeeld tot gevangenisstraffen van maximaal veertien jaar. Ze zouden twee willekeurige moslims hebben doodgeslagen en onthoofd. Vijf anderen gingen acht jaar de gevangenis in omdat ze de slachtoffers zouden hebben begraven.
De twee moslims waren aangevallen op 23 september 2006, een dag nadat drie christenen waren geëxecuteerd wegens hun aandeel in het sektarische geweld dat Sulawesi tussen 1998 en 2002 teisterde. De moord op de moslims was vermoedelijk bedoeld als vergelding hiervoor.

NATUUR EN MILIEU

Indonesische wouden verdwijnen sneller dan gedacht

Volgens een rapport dat het Milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP) op 11 juni 2007 publiceerde verdwenen de Indonesische regenwouden 30 procent sneller dan tot dan toe was aangenomen. Dit zou zijn gebleken uit satellietwaarnemingen. De UNEP schatte dat er 2,1 miljoen hectare (een oppervlakte zo groot als half Nederland) bos per jaar werd gekapt, waarvan 88 procent illegaal. De illegale houtkap vond onder meer plaats in 37 van de 41 natuurreservaten.
De verkoop van het hout leverde omgerekend ca. 2,9 miljard euro per jaar op. Ook werd er steeds meer bos gekapt om plaats te maken voor oliepalmplantages. Palmolie werd gebruikt in levensmiddelen, maar ook als basis voor biobrandstoffen.

Orang-oetangs verliezen habitat

Als er niet werd ingegrepen zou 98 procent van de regenwouden voor 2022 zijn verdwenen. Eerder was de UNEP ervan uitgegaan dat dit in 2032 een feit zou zijn. De habitat van de orang-oetangs zou naar verwachting al in 2012 zijn verwoest. In 2007 leefden op Sumatra ongeveer 7.000 en op Borneo 50.000 wilde orang-oetangs – 91 procent minder dan begin twintigste eeuw. De dieren hadden niet alleen te lijden onder de verwoesting van de regenwouden, maar werden ook gevangen voor illegale verkoop aan particuliere dierentuinen. De vrije handel in orang-oetangs was sinds 1975 verboden.

(Vorige berichten pagina 290/2 e.v. - 2007)

MALEISIË

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Lijfstraf wegens inhuren van illegale werknemers

Een rechtbank in Maleisië veroordeelde op 10 augustus 2007 een restauranteigenaar tot tien maanden gevangenisstraf en één zweepslag met een bamboestengel omdat hij zes illegale werknemers uit India zou hebben ingehuurd. Volgens Azlan Abdul Latiff, procureur voor de immigratiedienst, was het voor het eerst dat een werkgever een lijfstraf kreeg opgelegd omdat hij buitenlanders zonder geldige verblijfspapieren in dienst had genomen. De straf zou een afschrikwekkende werking voor anderen moeten hebben.
Maleisië was al jaren bezig met het tegengaan van illegale immigratie. Er verbleven in 2007 naar schatting 500.000 tot 700.000 buitenlanders zonder geldige verblijfspapieren in het land, onder wie 150.000 vluchtelingen en asielzoekers. De meesten waren afkomstig uit het armere buurland Indonesië.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Maleisië probeert meer buitenlands kapitaal aan te trekken

Vier nieuwe ontwikkelingsregio's

De regering van Maleisië trof in de eerste helft van 2007 een aantal maatregelen om meer buitenlandse investeringen aan te trekken. Dit zou nodig zijn omdat steeds meer bedrijven ervoor kozen zich in India of China te vestigen.
Premier Abdullah Ahmad Badawi kondigde op 22 maart aan dat het zogenaamde Nieuwe Economische Beleid niet per definitie gold in de Iskandar Ontwikkelingsregio, oftewel de in juni 2006 opgerichte Economische Regio in de zuidelijke deelstaat Johor.

Dit 37 jaar oude beleid hield onder meer in dat grote bedrijven voor ten minste 30 procent in handen moesten zijn van etnische Maleiers. In de Ontwikkelingszone hoefden zes sectoren zich hier niet aan te houden, te weten onderwijs, financiële dienstverlening en consultancy, gezondheidszorg, toerisme, logistiek en de creatieve sector. Landelijk gold al langer dat grote industriële ondernemingen voor 100 procent in buitenlandse handen mochten zijn.

Abdullah zei verder dat bedrijven die in de genoemde zes sectoren actief waren tot tien jaar na vestiging in Iskandar geen vennootschapsbelasting hoefden te betalen. Ook mochten ze, in tegenstelling tot bedrijven elders in het land, volledig worden gefinancierd door instellingen buiten Maleisië en ze hoefden zich niet te houden aan wettelijke restricties op het aantal buitenlandse werknemers. Bedrijven die van deze voordelen wilden profiteren, moesten zich wel voor 2015 in de regio vestigen. De regering wilde dat in twintig jaar tijd omgerekend bijna 79 miljard euro in de Iskandar Ontwikkelingsregio zou worden geïnvesteerd.
Premier Abdullah kondigde tevens de oprichting van vier andere ontwikkelingsregio's aan: de Economische Regio Noordelijke Corridor, de Oostkust Corridor, de Sabah Corridor en de Sarawak Corridor. Hij zei niet wanneer en waar de regio's precies gerealiseerd zouden worden.

Regering stimuleert islamitisch bankieren

De regering maakte op 27 maart bekend dat financiële instellingen die werkten op islamitische grondslag in vervolg voor 100 procent in buitenlandse handen mochten zijn. Tot dan toe was dat 49 procent. Indien ze volledig in buitenlandse handen waren kregen ze echter uitsluitend toestemming voor financiële transacties in andere valuta dan de Maleisische ringgit.
In Maleisië waren tien islamitische banken, die 12 procent van het kapitaal van het Maleisische bankwezen in hun bezit hadden, actief. De overheid wilde dat dit voor 2010 zou oplopen tot 20 procent.

Oliepijpleiding door Maleisisch schiereiland

Premier Abdullah zei op 7 mei dat er een 320 kilometer lange oliepijpleiding van Kedah aan de noordwestkust van het Maleisische schiereiland naar Kelantan aan de noordoostkust zou worden aangelegd. De bedoeling was dat ruwe olie uit het Midden-Oosten vanaf 2010 in Kedah werd geraffineerd en dan door de pijpleiding naar Kelantan werd gepompt. Daar vandaan kon het dan naar oostelijk Azië worden verscheept. De capaciteit zou om te beginnen 200.000 vaten per dag zijn.
Abdullah verwachtte dat het project een succes zou worden omdat in dat geval olietankers die onderweg waren naar Japan, China of Zuid-Korea, niet meer helemaal om het Maleisische schiereiland heen hoefden te varen. Ook konden ze de Straat van Malakka, een van 's werelds drukst bevaren zeeroutes die berucht was vanwege de vele aanvallen door piraten, mijden.
De kosten werden geraamd op 50 miljard ringgit (ca. 10,4 miljard euro). De pijpleiding en de raffinaderijen in Kedah zouden door het Maleisische bedrijfsleven worden gefinancierd en mogelijk ook door investeerders uit China, Saoedi-Arabië en Iran.

Krachtige economische groei in Maleisië

De economie van Maleisië groeide in 2006 met 5,9 procent, 0,7 procent meer dan in 2005. De inflatie bedroeg gemiddeld 3,2 procent. De overheid van het land maakte dit op 28 februari 2007 bekend.
Maleisië had sinds 1999 te maken met gestaag slinkende begrotingstekorten. In 2005 lag het op 3,8 procent van het bbp en in 2006 op 3,5 procent.

Ringgit sterkt aan

De Kuala Lumpur Composite Index – de graadmeter van de beurs in die stad – sloot op 10 april op 1.306,34 punten, het hoogste niveau in dertien jaar. Vooral aandelen in de sectoren vastgoed, technologie en plantages deden het goed. Volgens analisten was dit succes te danken aan positieve ontwikkelingen op de beurs van New York, de stabiele olieprijs en de sterke ringgit.
Tijdens de financiële crisis in 1997-98 had de overheid de Maleisische munt een vaste koers van 3,8 ten opzichte van de Amerikaanse dollar gegeven. Sinds juli 2005 mocht de waarde weer fluctueren. Daarna was ze 9,5 procent aangesterkt, terwijl ze nog altijd niet in het buitenland verhandeld mocht worden.
De Maleisische munt bereikte op 21 mei zijn sterkste koers ten opzichte van de Amerikaanse dollar in negen jaar: voor 1 dollar werd op die dag 3,392 ringgit betaald.

Forse salarisverhogingen voor Maleisische ambtenaren

Premier Abdullah Ahmad Badawi van Maleisië kondigde op 22 mei 2007 aan dat de regering 8 miljard ringgit (ca. 1,7 miljard euro) uittrok om de salarissen van alle ambtenaren te verhogen met, afhankelijk van de functie, 7,5 tot 35 procent. Medewerkers van de politie en het leger kregen er 42 procent bij. De ongeveer een miljoen ambtenaren hadden al vijftien jaar geen salarisverhoging gehad.

JUSTITIE

Hooggerechtshof neemt klacht tegen Mahathir niet in behandeling

Het Hooggerechtshof van Maleisië bepaalde op 4 juli 2007 dat een zaak die Anwar Ibrahim tegen oud-premier Mahathir had aangespannen, niet in behandeling zou worden genomen.

Mahathir had zijn vicepremier Anwar er in 1998 van beschuldigd dat hij homoseksueel was. In Maleisië was dat verboden en daarom werd hij naar aanleiding daarvan ontslagen en veroordeeld. In september 2004 werd hij echter vrijgesproken omdat zijn schuld niet voldoende bewezen zou zijn. Daarna had Mahathir op een mensenrechtencongres gezegd dat hij er toch goed aan had gedaan om Anwar te ontslaan, omdat het 'onacceptabel' was om een homoseksueel in het kabinet te hebben. Hierop had Anwar de oud-premier aangeklaagd wegens smaad. Het Hof wilde de zaak echter niet in behandeling nemen omdat Anwar Mahathir in 1999 ook al had aangeklaagd wegens smaad, naar aanleiding van een soortgelijke uitlating. Hij was toen in het ongelijk gesteld.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Vrijwillige ordebewakers onder vuur wegens mensenrechtenschendingen

De in New York gevestigde mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) verzocht de regering van Maleisië op 9 mei

2007 om de Ikatan Relawan Rakyat te verbieden. De vrijwilligersorganisatie, in Maleisië bekend onder zijn acroniem RELA, was in 1972 opgericht om de politie te helpen de openbare veiligheid te bewaken. In 2007 waren een half miljoen vrijwilligers voor de organisatie actief. Ze waren geüniformeerd, bewapend, hadden het recht om zonder gerechtelijk bevel huiszoekingen te verrichten en waren immuun voor strafrechtelijke vervolging.

Volgens HRW maakten zij zich regelmatig schuldig aan mensenrechtenschendingen, vooral tegen migranten. Ze zouden naar eigen inzicht midden in de nacht woningen van migranten binnenvallen en de bewoners grof behandelen, afpersen en hun mobiele telefoons, kleren, sierraden en huishoudelijke artikelen confisqueren, om hen vervolgens in de boeien te slaan en naar detentiecentra voor 'illegale immigranten' te transporteren', aldus HRW. De organisatie achtte deze praktijken in strijd met de universele verklaring van de rechten van de mens.

De Maleisische mensenrechtenorganisatie Suaram onderschreef de kritiek van HRW.

Het lokale dagblad *Star* citeerde op 3 juni minister van Binnenlandse Zaken Radzi Sheikh Ahmad. Deze zei dat het parlement de vrijwilligers de bevoegdheid had gegeven om zonder assistentie van de politie of de immigratiedienst, huiszoekingen te verrichten en illegale immigranten aan te houden.
Wat ze deden was dus legaal. De misstanden waar HRW en Suaram melding van maakten zouden incidenten zijn. De minister zag geen reden om naar aanleiding daarvan de hele organisatie op te heffen.

Maleisische moslima mag formeel geen christen worden

Islamitische en seculiere rechtbanken

Een Maleisische vrouw die had geëist formeel te worden erkend als christen, werd op 30 april 2007 in hoger beroep in het ongelijk gesteld. De vrouw was geboren als Azlina Jailani, maar had haar naam laten veranderen in Lina Joy nadat ze zich in 1990 tot het christendom had bekeerd. Op haar identiteitspapieren bleef sindsdien echter staan dat ze moslim was en de autoriteiten weigerden dat de veranderen. Ze was daarom naar een civiele rechtbank gestapt, maar die had bepaald dat het een zaak was voor een rechtbank die zich baseerde op de sharia, het traditionele islamitische recht. Want in Maleisië werden etnische Maleiers geacht moslim te zijn. Civiele zaken waarbij zij betrokken waren, moesten daarom worden afgehandeld door islamitische rechtbanken.
Daarnaast waren er seculiere rechtbanken voor etnische groepen die traditioneel niet islamitisch waren, zoals Chinezen en Indiërs.

Joy weigerde naar een islamitische rechtbank te stappen omdat ze in haar ogen als christen niet verplicht kon worden zich aan de wetten van de sharia te houden. Ze tekende beroep aan, maar zoals gezegd bevestigde de civiele rechtbank die dit behandelde op 30 april dat alleen islamitische rechtbanken de bevoegdheid hadden om haar religie te veranderen. 'Ze kan niet zo maar naar believen een religie binnengaan of eruit stappen', aldus rechter Ahmad Fairuz. 'Ze moet zich aan de regels houden'.

Na het vonnis besloot Joy te emigreren. Niet alleen vanwege de rechtsgang, maar ook omdat ze door fanatieke moslims met de dood werd bedreigd.

Ambigue constitutie

Van de drie cassatierechters die tot de uitspraak kwamen, was er één het met Joy eens. Hij was zelf niet-moslim en zei dat het onredelijk was om haar naar een islamitische rechtbank te verwijzen omdat die de bevoegdheid had om afvallige moslims een boete of gevangenisstraf op te leggen, of naar een heropvoedingskamp te sturen.

De rechtszaak werd internationaal met grote belangstelling gevolgd omdat de grondwet van Maleisië niet helder was over welk type rechtbank het laatste woord had indien er conflicterende belangen waren tussen de islam en andere religies. De uitspraak van het Hof zou bovendien laten zien in hoeverre Maleisië het constitutioneel gegarandeerde recht op godsdienstvrijheid in praktijk bracht. De constitutie was overigens ambigu omdat Maleisië erin werd gedefinieerd als seculiere staat met de islam als officiële religie.

(Vorige berichten pagina 113/3 e.v. - 2007)

PAKISTAN

BINNENLAND

Omstreden schorsing van hoogste Pakistaanse rechter

De hoogste Pakistaanse rechter, Iftikhar Muhammad Chaudhry, werd op 9 maart 2007 op non-actief gesteld door president Pervez Musharraf. De rechter werd door de president beschuldigd van ambtsovertreding en machtsmisbruik en moest zich verantwoorden tegenover een juridisch comité. De actie van Musharraf was hoogst omstreden.
Chaudhry ontkende iets verkeerd te hebben gedaan. Hij was sinds 30 juni 2005 voorzitter van het Hooggerechtshof en stond bekend om zijn streven naar een onafhankelijk hof. Hij richtte een apart hof op voor mensenrechtenkwesties en had de regering tot tweemaal toe gedwongen een beslissing terug te draaien. Chaudhry werd tijdelijk vervangen door Javed Iqbal. Op 24 maart werd Rana Bhagwandas, lid van de kleine hindoe-gemeenschap in Pakistan, ingezworen als plaatsvervangend voorzitter van het Hooggerechtshof.
De rechterlijke macht in Pakistan stond over het algemeen bekend als weinig betrouwbaar en gevoelig voor politieke druk.

Massale protesten naar aanleiding van schorsing

Opperrechter Chaudhry reisde na zijn schorsing niet zonder succes door het land om steun te verwerven. Advocaten gingen de straat op in alle grote steden en zij boycotten bovendien de gerechtshoven. Op sommige plaatsen werden poppen die leken op Musharraf, verbrand. Een week na de schorsing van Chaudhry greep de politie hard in bij een betoging in Islamabad. Tientallen demonstranten werden gearresteerd. Vier rechters in verschillende steden in Pakistan boden op 19 maart hun ontslag aan uit protest tegen de schorsing van Chaudhry. Ook een openbaar aanklager zegde zijn baan op.

De demonstraties tegen de schorsing van Chaudhry werden steeds meer ook een campagne tegen het militair bewind van Musharraf. Ze vormden in de loop van het voorjaar de grootste bedreiging voor diens

presidentschap sinds hij in 1999 aan de macht was gekomen. Oppositiepartijen stelden dat Musharraf een voorzitter van het Hooggerechtshof wilde die gemakkelijk te manipuleren was. Op die manier zou hij na de verkiezingen die eind 2007 gepland waren, zowel president als legerleider kunnen blijven – hetgeen volgens velen onrechtmatig was.

Doden bij botsingen tussen regeringsaanhangers en oppositie

Op 12 mei kwamen in Karachi zeven mensen om het leven bij gewelddadigheden tussen oppositieleden en aanhangers van Musharraf. Chaudhry zou later op die dag een menigte toespreken in de havenstad, maar zag daar vanwege het geweld van af.

Op 7 juni bundelden advocaten, oppositieleden en journalisten hun krachten uit protest tegen zowel de schorsing van Chaudhry als tegen nieuwe mediaregels. De persvrijheid was daarmee verder ingeperkt. Hoewel Musharraf onder publieke druk de introductie van de nieuwe regels had uitgesteld, gingen in Lahore ruim achtduizend mensen de straat op. Ook in andere steden waren er betogingen.

MQM-politicus beschuldigd van propageren terrorisme

Voormalig cricketspeler en partijleider Imran Khan van de Beweging voor Rechtvaardigheid beschuldigde Atlaf Hussain na de rellen van 12 mei van het aanzetten tot geweld. Hussain was het hoofd van de Muttahida Nationale Beweging (MQM), een van de grootste politieke partijen in Pakistan. Hij leefde in zelfgekozen ballingschap in Londen. Imran Khan noemde Hussain een 'terrorist' vanwege zijn vermeende aandeel in het geweld. Aanhangers van de MQM reageerden met massale betogingen en het verbranden van afbeeldingen van Khan. In Karachi, traditioneel een MQM-bolwerk, was Khan op last van de autoriteiten niet welkom en waren negatieve leuzen over Khan op muren geklad. Op 29 mei eiste Hussain vanuit Londen dat de betogingen zouden stoppen en dat de leuzen zouden worden verwijderd.
In een reactie liet een partijgenoot van Khan weten dat deze op 2 juni naar Londen zou reizen om een aanklacht tegen Hussain voor te bereiden.

Hooggerechtshof verklaart schorsing ongelding

Het Hooggerechtshof maakte op 20 juli de schorsing van zijn voorzitter ongedaan. Met tien rechters voor en drie tegen oordeelde het hof dat de schorsing onwettig was. In de ogen van de oppositie was een poging van de president om grondwettelijke bezwaren tegen zijn herverkiezing af te wenden, mislukt. Nadat hij in zijn ambt was hersteld, nam opperrechter Chaudhry enkele beslissingen die president Musharraf onwelgevallig waren. Op 3 augustus eiste het Hooggerechtshof de vrijlating op borgtocht van Javed Hashmi, de leider van de Pakistaanse Moslim Liga (PML). Hashmi was drie jaar daarvoor gevangengezet omdat hij een kritische brief uit legerkringen openbaar had gemaakt. In de brief werd kritiek geuit op Musharraf, die naast president ook legerleider was. Hashmi was tot zijn arrestatie in 2004 behalve leider van de PML, ook voorzitter van de Alliantie van Herstel van Democratie, een samenwerkingsverband van seculiere oppositiepartijen. In feite was Hashmi de belangrijkste vertegenwoordiger van oud-premier en PML-politicus Nawaz Sharif. Sinds Sharif in 1999 door Musharraf was afgezet, verbleef hij als balling in het buitenland.

Chaudhry staat terugkeer Sharif toe

Op 23 augustus bepaalde het Hooggerechtshof onder voorzitterschap van Chaudhry dat oud-premier Nawaz Sharif mocht terugkeren naar Pakistan. Daarmee ging Chaudhry nog sterker dan voorheen de confrontatie aan met president Musharraf. Sharif verklaarde dat hij zo snel mogelijk wilde terugkeren naar Pakistan om later in het jaar mee te doen aan de parlementsverkiezingen. Sharif werd, na de coup waarmee Musharraf aan de macht kwam, veroordeeld tot levenslang wegens belastingontduiking en landverraad. Hij wist de zaak uiteindelijk te schikken, maar werd verplicht tien jaar in het buitenland te gaan wonen. Hij koos toen voor Saoedi-Arabië.

Honderden doden bij gevechten in Zuid-Waziristan

Bij gevechten tussen leden van Pakistaanse stammen en buitenlandse militanten in het Pakistaanse tribale gebied Zuid-Waziristan kwamen tussen 15 en 23 maart 2007 ongeveer 160 mensen om het leven. Onder de slachtoffers waren 130 Oezbeekse en Tsjetsjeense strijders. Nog eens 63 buitenlandse militanten met banden met al-Qaida zouden zijn gevangengenomen. Volgens de Pakistaanse overheid waren de gevechten een bewijs van het succes van het beleid om lokale stammen in te zetten bij het bestrijden van buitenlandse militanten. Critici wezen erop dat de gevechten ook bewezen dat de Pakistaanse overheid geen controle had over Zuid-Waziristan en dat het gebied werd gebruikt door de Taliban om aanvallen in Afghanistan te ondersteunen.

Militaire steun voor tribale strijders

De vechtende stammen in Zuid-Waziristan ontvingen begin april voor het eerst gevechtssteun van het Pakistaanse leger. Volgens Musharraf was dat op verzoek van tribale leiders. Musharraf sprak over 300 slachtoffers onder de buitenlandse militanten, terwijl legerofficieren in het gebied zelf tegenover journalisten hadden verklaard dat de tribale legers tussen de 150 en 230 buitenlanders hadden gedood. Onder de bevolking van Zuid-Waziristan zouden 40 slachtoffers zijn gevallen.

Vredesakkoord in tribale regio Bajur

De Pakistaanse regering sloot op 27 maart 2007 een vredesakkoord met tribale leiders in de semi-onafhankelijke regio Bajur. In het akkoord werd vastgelegd dat buitenlandse militanten niet langer gehuisvest zouden worden in het gebied. De plaatselijke Talibaan zouden zorgen voor de naleving van het verdrag. De tweede man van al-Qaida, Ayman al-Zawahiri, overleefde een jaar eerder een Amerikaanse luchtaanval in diezelfde afgelegen grensregio. Het verdrag met de leiders van Bajur was het derde in een serie soortgelijke verdragen met leiders van verschillende semi-onafhankelijke stammengebieden in het noordwesten van Pakistan.

Critici, met name vanuit de Verenigde Staten, vreesden dat de akkoorden nog grotere vrijheid zouden geven aan de militanten en dat het aantal aanslagen in Afghanistan als gevolg daarvan zou toenemen. De positie van tribale leiders in Bajur was onduidelijk. Dezelfde mannen die kort voor het sluiten van het verdrag door de Pakistaanse overheid werden geprezen voor aanvallen op

aan al-Qaida gelieerde militanten, verklaarden een dag voor de ondertekening dat ze door zouden gaan met het bestrijden van Westerse troepen in Afghanistan.

Extremisten verschansen zich in Rode Moskee

Op 9 april 2007 provoceerde een geestelijke het bewind van president Musharraf door een zedenoffensief aan te kondigen in de stijl van de Afghaanse Talibaan. Dat werd ondersteund door een islamitisch hof bestaande uit tien geestelijken die decreten zouden afkondigen. De overheid kreeg een maand om alle bordelen en muziekwinkels in de hoofdstad te sluiten. Maulana Abdul Aziz kondigde zijn plannen aan vanuit de Lal Masjid, oftewel de Rode Moskee in de Pakistaanse hoofdstad Islamabad. Hij waarschuwde de autoriteiten hem niet te dwarsbomen anders zouden er zelfmoordaanslagen plaatsvinden. Na zijn oproep vroeg Aziz vrijwilligers de moskee te beschermen. Berichten over wapens in de moskee werden ontkend.

Duizenden volgelingen van de maulana, de religieus leider, ondersteunden zijn oproep door buiten de moskee 'onze weg is de jihad' te scanderen. Daarnaast verbrandden zij honderden dvd's en muziekcassettes. Studenten van de naastgelegen en aan de moskee gelieerde koranscholen waren in maart al begonnen met hun eigen zedencampagne. Ze bedreigden winkeliers die films en muziek verkochten en gijzelden een vermeende bordeelhouder. Vrouwelijke studenten in zwarte burka's hadden een jeugdbibliotheek nabij de moskee bezet.

Aanhangers Musharraf organiseren protest tegen moskee

Ruim honderdduizend mensen gingen op 16 april de straat op in de grootste stad van Pakistan, Karachi, om te protesteren tegen het zedenoffensief dat vanuit de Rode Moskee werd georganiseerd. De betoging was uitgeroepen door de Muttahida Nationale Beweging (MQM), een gematigd islamitische partij die loyaal was aan Musharraf. De betogers schreeuwden 'nee tegen extremisme'.

De kwestie plaatste president Musharraf voor een dilemma. Er kwam enerzijds steeds meer kritiek op het groeiend extremisme in Pakistan. En de Verenigde Staten twijfelden openlijk aan Musharrafs wil om handlangers van al-Qaida en de Talibaan aan te pakken. Anderzijds zou de positie van Musharraf zeer precair worden als de aanhangers van de Rode Moskee nog meer geweld zouden gaan gebruiken. Tijdens de crisis naar aanleiding van de schorsing van opperrechter Chaudhry had Musharraf veel gematigde aanhangers verloren en was hij steeds afhankelijker geworden van de steun van fundamentalistische partijen. Het was daarom twijfelachtig of hij zich een hard optreden tegen sympathisanten van de Rode Moskee kon veroorloven als hij in functie wilde blijven.

Gijzelingen door studenten

Het zedenoffensief van de Rode Moskee werd in mei en juni steeds gewelddadiger. Studenten van de aan de moskee gelieerde koranscholen gijzelden op 18 mei vier politieagenten. Veertig studenten werden enkele dagen later gearresteerd in een poging de politieagenten vrij te krijgen. Uiteindelijk bevrijdden Pakistaanse troepen een week later de politiefunctionarissen. Drie Chinese arbeiders werden ontvoerd en later gedood door aanhangers van de moskee.

Gewelddadig einde aan belegering moskee

Het leger begon op 3 juli met een beleg van de moskee. Overheidsfunctionarissen beschuldigden de leiders van de moskee vrouwen en kinderen te gebruiken als menselijk schild. In de daaropvolgende dagen gaven ruim zeventienhonderd studenten zich over. Vrouwen en kinderen kregen vrije doorgang van het leger, maar ze bleven grotendeels in het complex. Het leger probeerde de leiders van de moskee onder druk te zetten door te dreigen met geweld. Onderhandelaars lukte het niet tot een akkoord te komen.

Aan de belegering van de radicale moskee kwam op 10 juli een eind toen tweehonderd commando's het complex binnenvielen. Vanuit de goed bewapende moskee werd met geweld gereageerd. Bij de daaropvolgende gevechten kwamen volgens het leger ruim honderd mensen om het leven. Zeker zeshonderd mensen, waaronder de vrouw en kinderen van Maulana Abdul Aziz, zouden zijn gearresteerd. Volgens de oppositie lag het dodental veel hoger. Het Verenigd Actie Forum – een verbond van zes oppositiepartijen – sprak van vierhonderd tot duizend doden, zonder daarvoor overigens bewijs te overleggen. De gewapende strijd tussen extremisten en legertroepen in de moskee duurde ongeveer 35 uur.

Al-Qaida en Talibaan roepen op tot vergeldingsacties

Vanuit Afghanistan kwam er felle kritiek op de bestorming van de Rode Moskee. Al-Qaida en de Talibaan riepen op tot vergeldingsaanvallen, waaronder zelfmoordaanslagen, op de Pakistaanse overheid. Maulana Abdul Aziz riep op tot een 'Islamitische Revolutie'. Aziz was kort voor de aanval op de moskee gearresteerd toen hij verkleed als vrouw het gebouw had proberen te verlaten. De politie stond hem toe de begrafenis bij te wonen van zijn broer die tijdens het gevecht in de moskee was omgekomen. Ook minder radicale conservatieven veroordeelden de aanval op de moskee omdat er onvoldoende zou zijn gedaan om tot een geweldloze oplossing te komen. Musharraf had volgens hen de mensen in de moskee gratie moeten geven en levens moeten sparen.

Vrijdags na de bestorming van de moskee gingen duizenden demonstranten na het middaggebed de straat op om te protesteren tegen de aanval. Hoewel er in Karachi bijvoorbeeld 1. 200 mensen deelnamen aan demonstraties, was de opkomst overal in Pakistan lager dan tevoren verwacht. Religieuze leiders noemden de aanval op de moskee een onderdeel van 'de agenda van de Amerikanen' en veroordeelden Musharraf voor het uitvoeren van die buitenlandse plannen.
De avond ervoor had Musharraf in een televisietoespraak gezworen het extremisme in Pakistan uit te bannen. Koranscholen die geweld van hun studenten stimuleerden, zoals sommige scholen onder bestuur van de Rode Moskee, zouden niet langer getolereerd worden.

In de eerste week na de bestorming kwamen 35 mensen om het leven bij geweld in het noordwesten van het land waar veel aanhangers van de Rode Moskee woonden. Het Pakistaanse leger stuurde duizenden troepen naar verschillende gebieden langs de grens met Afghanistan.

Aanslag op minister van Binnenlandse Zaken

Minister van Binnenlandse Zaken van Pakistan Aftab Khan Sherpao raakte op 28 april 2007 lichtgewond bij een aanslag op zijn leven. Bij de zelfmoordaanslag in Charsadda, nabij de woonplaats van de minister in de provincie North West Frontier, kwamen 28 omstanders om het leven. Nog eens 52 mensen raakten gewond. De dader was minister Sherpao dicht genaderd nadat deze een menigte politieke aanhangers had toegesproken. De bom die de man bij zich droeg, ging af te midden van honderden aanhangers van Sherpao. De aanslag werd niet opgeëist.

Verbod op muziek in Noord-Waziristan

Gewapende militanten probeerden op 6 mei 2007 een verbod op muziek in te voeren in het stadje Miran Shah in de semi-autonome Pakistaanse regio Noord-Waziristan. Ongeveer dertig militanten legden het openbaar vervoer stil en namen muziekcassettes in beslag van buschauffeurs. Tevens dreigden ze winkeliers dat ze zouden worden gestraft als ze nog langer cassettebandjes of cd's met muziek verkochten. Slechts de verkoop van 'jihadi' opnames was nog toegestaan – lezingen of liederen zonder muzikale begeleiding waarin de heilige oorlog en de strijders werden geprezen. Volgens persbureau *Associated Press* waren de bedreigingen effectief en zouden de meeste winkelhouders niet langer muziek verkopen.

Oplaaiend geweld na dood Talibaanleider Mullah Dadullah

De dood van Talibaanleider Mullah Dadullah in het nabijgelegen Afghanistan, op 12 mei 2007, leidde in het noordwesten van Pakistan een reeks aanslagen op politiemensen en ambtenaren in. In de hoofdstad van de provincie North West Frontier, Peshawar, kwamen 25 mensen om het leven bij een zelfmoordaanslag in een hotel. In het stadje Tank, in de semi-autonome regio Zuid-Waziristan nabij de grens met Afghanistan en nabij Peshawar, vielen militante aanhangers van de Talibaan op 16 mei een politiepost aan. Tijdens de daaropvolgende gevechten verloren vijf burgers het leven en raakten er achttien gewond. Inwoners van Tank, onder wie veel kinderen, durfden scholen en kantoren niet te verlaten uit vrees getroffen te worden tijdens een vuurgevecht.
Hoewel Pakistaanse autoriteiten iedere betrokkenheid bij de dood van Dadullah ontkenden, werden de aanslagen over het algemeen gezien als een vergelding.

Pakistaanse rebellenleider doodt zichzelf

Op 24 juli 2007 blies de Pakistaanse rebellenleider Abdullah Mehsud zichzelf met een handgranaat op om uit handen van de politie te blijven. Een antiterreureenheid had het huis omsingeld waar hij zich met enkele medestanders verschanst had. Mehsud weigerde zich over te geven, maar de anderen werden gearresteerd.
Na de bestorming van de door militanten bezette Rode Moskee in Islamabad, twee weken daarvoor, was de strijd tussen extremistische militanten en het Pakistaanse leger in de semi-autonome gebieden opnieuw opgelaaid. Daarbij vielen zeker driehonderd doden, voornamelijk militairen en politieagenten. Het leger was in de regio Noord-Waziristan prominenter aanwezig sinds het bestand met de rebellen was opgeheven.

Mehsud was de tweede man van de strijders van Baitullah Mehsud – een groep uit de regio Zuid-Waziristan die aan de zijde van de Talibaan in Afghanistan vocht. In september 1996, kort voor de Talibaan Kabul hadden veroverd, had Mehsud een been verloren. Na de val van de Talibaan in 2001 werd hij opgepakt en naar het gevangenenkamp Guantánamo Bay in Cuba gebracht. In maart 2004 was hij vrijgekomen en hervatte hij de strijd. Hij werd onder andere verantwoordelijk gehouden voor een aanslag op tien Chinese technici op 19 juli in het stadje Hub, nabij Karachi. Abdullah Mehsud werd 31 jaar.

NATUUR EN MILIEU

Cycloon en storm eisen ruim tweehonderd levens

Ruim 800.000 mensen in Pakistan werden getroffen door de cycloon Yemyin die op 26 juni 2007 in het zuiden aan land ging. Daarbij vielen 21 dodelijke slachtoffers. Ongeveer 250.000 mensen werden dakloos. De meeste schade werd aangericht in vijf kustdistricten van de provincie Baluchistan. In het noordwesten van Pakistan, in de ontoegankelijke tribale gebieden, kwamen ten minste zestien mensen om het leven, meest Afghaanse vluchtelingen die daar in tentenkampen woonden. Yemyin was de tweede grote cycloon van het seizoen in de noordelijke Indische Oceaan. De storm die aan de cycloon voorafging had een dag eerder in de zuidelijke havenstad Karachi ruim tweehonderd levens geëist.

BUITENLANDSE ZAKEN

Pakistaanse cricketcoach sterft onverwacht in Jamaica

Bob Woolmer, de coach van het Pakistaanse cricketteam, werd op 18 maart 2007 dood gevonden in zijn hotelkamer in Jamaica. Dat was een dag na de onverwachte uitschakeling van zijn team door Ierland. Anderhalve maand later was er nog geen duidelijkheid over de doodsoorzaak van de 58-jarige Engelsman. Er was geen bewijs dat hij was vermoord, maar de politie kon ook niet met zekerheid zeggen dat hij een natuurlijke dood was gestorven. De Pakistaanse overheid had Mir Zubair Mahmood naar Jamaica gestuurd om de politie op het eiland te ondersteunen. Mahmood was een vooraanstaand rechercheur.

VS pakken veiligheid containerhaven aan

In de Pakistaanse havenstad Karachi werd op 30 april 2007 een Amerikaanse containerterminal geopend. In de terminal in Port Qasim zouden alle containers worden gescand die vanuit Pakistan en Centraal-Azië naar de Verenigde Staten zouden worden verscheept. Daarmee waren de Amerikaanse grenzen beter beveiligd en zou de Pakistaanse export efficiënter worden.

Musharraf en Karzai besluiten inlichtingen te delen

Ondanks de regelmatige botsingen tussen de twee leiders, besloten de Pakistaanse president Musharraf en zijn Afghaanse ambtgenoot Karzai op 30 april 2007 inlichtingen over extremistische groepen te delen. De afspraak werd gezien als een versterking van de strijd in beide landen tegen huisvesting, training en financiering van terroristen.

Het overleg tussen de regeringsleiders was georganiseerd door president Sezer van Turkije en de Turkse premier Erdogan. De presidenten hadden eerder individueel verklaringen afgelegd over de noodzaak tot samenwerking, maar elkaar ook regelmatig publiekelijk beschuldigd van gebrek aan steun.

Amerikaanse dode bij de Afghaans-Pakistaanse grens

Op 14 mei kwam een Amerikaanse militair om het leven nabij het Pakistaanse grensstadje Teri Mangal, waar dagelijks leden van al-Qaida en de Talibaan de grens tussen Afghanistan en Pakistan overstaken. Een schutter opende het vuur op vijftien Amerikanen toen zij een schoolgebouw verlieten na gesprekken met Afghaanse en Pakistaanse grenswachters. Die waren in de voorafgaande weken steeds vaker met elkaar in gevecht geraakt. Op 12 en 13 mei waren daarbij dertien doden te betreuren geweest. De relatie tussen Pakistan en Afghanistan was gespannen vanwege het onderdak dat militanten in Pakistan vonden. De Amerikanen probeerden daarbij te bemiddelen.
Een Amerikaanse dode op Pakistaans grondgebied was een zeldzaamheid. Pakistan stond haar bondgenoot niet toe dat Amerikaanse militairen opereerden op Pakistaans grondgebied. Ze kwamen er wel regelmatig voor overleg.

(Vorige berichten pagina 171/3 e.v. - 2007)

SINGAPORE

BINNENLAND

Europarlementariërs niet welkom op forum van Democratische Partij

Zeven Europarlementariërs, een lid van de Canadese Nationale Assemblee en een Filippijns parlementslid kregen op 12 april 2007 van de autoriteiten van Singapore te horen dat ze niet mochten spreken op een forum van de Democratische Partij Singapore (DPS).
Formeel was alleen voor spreken in het openbaar een vergunning nodig. Dat ze desondanks werden geweerd van het besloten forum van de DPS was omdat hun toespraken 'niet in het algemeen belang' zouden zijn. Het ministerie van Binnenlandse Zaken sprak ook van 'ongeoorloofde inmenging in de binnenlandse politiek'. De Europarlementariërs zetten zich in voor nauwere samenwerking tussen de Europese Unie en democratische politieke partijen in Europa en Azië.
De DPS was een oppositiepartij die pleitte voor meer democratie in Singapore. Ze vond de Volks Actiepartij (PAP), die de stadstaat al decennia lang regeerde, te autoritair.

Weer politieke activisten failliet verklaard

Drie activisten van de DPS werden op 18 augustus failliet verklaard. Zij waren in 2005 veroordeeld tot een boete van 23.700 Singapore-dollar (ca. 11.400 euro) omdat ze samen met een vierde activist een protestdemonstratie hadden gehouden. Ze hadden aanvankelijk geweigerd te betalen omdat voor demonstraties met minder dan vijf personen geen vergunning nodig was. Ze meenden daarom dat hun actie legaal was. Het Hooggerechtshof bepaalde echter dat de politie hen terecht had aangehouden omdat het viertal de openbare orde zou hebben verstoord. Aangezien ze de boete niet konden betalen, werden ze bankroet verklaard.

Volgens de wet verloren mensen die failliet waren verklaard, hun passieve kiesrecht. Ook mochten ze geen ambtenaar worden of zonder toestemming van de staat het land verlaten. Critici beweerden dat de PAP moedwillig politieke tegenstanders failliet liet verklaren, om hen op die wijze de mond te snoeren. De voorzitter van de DPS, Chee Soon Juan, was dit in februari 2006 ook overkomen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Woede over salarisverhoging van ministers

Teo Chee Hean, de minister die verantwoordelijk was voor de bureaucratie van Singapore, kondigde op 9 april 2007 een forse verhoging van de ministerssalarissen aan. Volgens het nationale beleid dienden de inkomsten van topambtenaren de trends in het bedrijfsleven te volgen. Teo zei dat dit nodig was om te voorkomen dat bestuurlijk talent de overheid links liet liggen omdat elders meer verdiend kon worden. Ook zouden hoge salarissen voor ambtenaren een beproefd middel tegen corruptie zijn.
In 2007 verdienden de kabinetsleden 1,2 miljoen Singapore-dollar (ca. 580.000 euro) – ongeveer een miljoen minder dan topbestuurders in het bedrijfsleven. Daarom zou hun jaarsalaris in anderhalf jaar tijd worden verhoogd met 700.000 Singapore dollar. Het salaris van premier Lee Hsien Loon steeg van omgerekend ca. 1,2 naar 1,5 miljoen euro per jaar.

De salarisverhogingen stuitten in Singapore op grote weerstand. Critici wezen erop dat de Amerikaanse president Bush 400.000 en de Japanse premier Shinzo Abe 240.000 Amerikaanse dollar (resp. ca. 294.000 en ca. 176.000 euro) per jaar verdienden. Sylvia Lim van de oppositionele Arbeidspartij (WP) rekende voor dat Lee Hsien Long in een halve dag verdiende wat een modale Singaporees met een volledige dienstbetrekking in een maand ontving.

In een reactie op de kritieken liet Lee weten dat hij zijn inkomen vrijwillig vijf jaar lang zou bevriezen. De verhogingen waar hij recht op had wilde hij schenken aan een niet nader genoemd goed doel. Minister Teo zei echter dat de commotie nergens voor nodig was. Op de ranglijst van hoogste inkomens in Singapore stond Lee op plaats 164, en na de salarisverhoging op 102.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Groei economie van Singapore valt regering mee

Meer groei dan verwacht

De economie van Singapore groeide in 2006 met 7,9 procent. De overheid maakte dit op 14 februari 2007 bekend. Het groeicijfer was een meevaller, want de regering had gerekend op maximaal 6,5 procent. In 2005 was de economie met 6,6 procent gegroeid.
Alle economische sectoren hadden in 2006 groei vertoond, met de industrie, handel en financiële dienstverlening voorop. De buitenlandse valutavoorraad bedroeg eind 2006 omgerekend 101,7 miljard euro.
De stadstaat was een belangrijk regionaal handelscentrum en profiteerde daarom mee van de sterke opmars van India en China als exporterende naties. Veel uit die lan-

den afkomstige goederen werden via Singapore verscheept.

Verlaging van vennootschapsbelasting

Tweede minister van Financiën Tharman Shanmugaratnam kondigde op 15 februari aan dat Singapore de vennootschapsbelasting verlaagde van 20 naar 18 procent. De maatregel zou nodig zijn om de stadstaat internationaal concurrerend te houden. Beleggers reageerden enthousiast. De Straits Times-index, de graadmeter van de beurs van Singapore, steeg tot 3.2252,49 punten, 2,21 procent hoger dan een dag eerder en een historisch record.
In Hongkong, op economisch gebied de belangrijkste concurrent van Singapore, lag de vennootschapsbelasting op 17,5 procent.

Shanmugaratnam kondigde tevens aan dat de regering jaarlijks minstens 400 miljoen Singapore-dollar (ca. 193 miljoen euro) ging vrijmaken om minder draagkrachtigen te helpen. Want ondanks de aanhoudende economische groei stegen hun inkomsten amper. Ondertussen liepen de prijzen wel op, al was dat in 2006 maar met een procent. Een deel van het geld werd gebruikt om 45-plussers die minder dan 1.000 Singapore-dollar per maand verdienden, te helpen hun verplichte pensioenpremies te betalen. De premies die werkgevers moesten afdragen voor de pensioenopbouw van deze categorie werknemers werden ook verlaagd, in de hoop dat ze dan makkelijker laaggeschoolde ouderen in dienst zouden nemen. Daarnaast konden mensen met een minimuminkomen andere vormen van hulp tegemoet zien, zoals belastingvoordelen. Om dit alles te bekostigen ging de btw op goederen en diensten omhoog van 5 naar 7 procent.

Werkloosheid neemt af

Premier Lee Hsien Loong zei op 8 augustus dat de economie in de eerste helft van 2007 met 7,6 procent op jaarbasis was gegroeid. Het werkloosheidscijfer lag in juni op 2,4 procent, het laagste niveau sinds 2001.

MILITAIRE ZAKEN

Singapore geeft militairen ruimere bevoegdheden

De Singaporese minister van Defensie Teo Chee Hean zei op 21 mei 2007 dat militairen die civiele autoriteiten assisteerden bij veiligheidsoperaties, de bevoegdheid kregen om verdachten te fouilleren en eventueel aan te houden. Ze moesten de arrestanten wel zo snel mogelijk overdragen aan de politie. Het parlement had zijn goedkeuring gegeven aan deze aanpassing van de Wet op de Gewapende Strijdkrachten.
Het leger kon overigens alleen worden ingezet bij veiligheidsoperaties als de minister van Defensie daar nadrukkelijk toestemming voor gaf. Hij mocht dat alleen doen na overleg met een door de premier aangestelde veiligheidscommissie. Als voorbeelden van operaties waarbij het leger ingezet kon worden, noemde Teo gijzelingen en terroristische aanslagen. De minister zei dat de aanpassing van de Wet op de Gewapende Strijdkrachten nodig was vanwege een toename van de grensoverschrijdende criminaliteit en een steeds groter wordende terreurdreiging.

Singapore detineert 'islamitische militanten'

Het ministerie van Binnenlandse Zaken maakte op 8 juli bekend dat de politie vijf 'islamitische militanten' had aangehouden. Ze waren zonder tussenkomst van een rechter voor onbepaalde tijd gedetineerd. De Binnenlandse Veiligheidswet (ISA) maakte het mogelijk om mensen die volgens de regering een ernstige bedreiging voor de veiligheid vormden, op deze manier te behandelen. In Singapore zaten al dertig andere vermeende moslimextremisten vast, zonder ooit formeel in staat van beschuldiging gesteld te zijn.

Een van de vijf arrestanten was Abdul Basheer Abdul Kadeer, een jurist die plannen zou hebben om aan de zijde van de Talibaan in Afghanistan te gaan vechten. Minister van Binnenlandse Zaken Wong Kan Seng zei dat elke Singaporees die van plan was deel te nemen aan gewelddadigheden in Singapore of daarbuiten, of die terrorisme of aan terrorisme gerelateerde activiteiten ondersteunde, hard zou worden aangepakt.
De andere vier arrestanten zouden banden hebben met de Jemaah Islamiah (JI), een Zuidoost-Aziatische organisatie die volgens de Amerikaanse Central Intelligence Agency (CIA) en andere inlichtingendiensten in contact stond met het internationale extremistische netwerk al-Qaida.

Singapore was een trouwe bondgenoot van de Verenigde Staten in de strijd tegen het terrorisme. In de stadstaat was rond de 15 procent van de bevolking moslim. Singapore werd echter omringd door overwegend islamitische landen, waarvan vooral Indonesië en de Filippijnen te kampen hadden met oprukkend islamitisch extremisme. De regering vreesde dat die extremisten het op Singapore hadden voorzien omdat het een van de belangrijkste financiële en industriële centra van Azië was.

(Vorige berichten pagina 118/2 e.v. - 2007)

TADZJIKISTAN

BINNENLAND

Oppositie bekritiseert sluiting moskeeën

De oppositie in Tadzjikistan uitte op 9 augustus 2007 felle kritiek op 'de massale sluiting en vernietiging van moskeeën' in de hoofdstad Doesjanbe. Moehiddin Kabiri, partijleider van de Islamitische Wedergeboorte van Tadzjikistan (IRP), zei dat in de voorgaande maand meer dan honderd moskeeën door de stedelijke overheid waren gesloten en twee waren afgebroken. Onafhankelijke islamitische organisaties spraken van tien sluitingen. Volgens stedelijke autoriteiten waren de sluitingen en de twee gevallen van afbraak het gevolg van de slechte conditie van de gebouwen of van de 'illegale' bouw ervan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Tadzjikistan poogt investeringen aan te trekken en armoede te bestrijden

Financiële markt open voor buitenlandse banken

Tadzjikistan, het armste land in Centraal-Azië, besloot zijn financiële markt open te stellen voor buitenlandse banken, nadat het die jarenlang buiten de deur had gehouden.
Het hoofd van de Centrale Bank Moerodali Alimardonov zei op 24 juli 2007 dat de eerste vergunning was verstrekt aan de Kazachse bank Kazkommertsbank. Drie andere buitenlandse banken, waaronder een in Qatar gevestigd investeringsfonds, zouden

in de komende maand vergunningen krijgen.
De Wereldbank juichte in een verklaring van haar Tadzjiekse missie het besluit van Tadzjikistan toe. De bank meende dat het zou bijdragen tot de bestrijding van de armoede in het land.

Omvang buitenlandse schuld neemt toe

Minister van Financiën Safarali Nadzjmoeddinov van Tadzjikistan publiceerde op 25 juli een statistisch rapport waaruit een sterke toename bleek van de Tadzjiekse buitenlandse schuld. Volgens het rapport was deze sinds het begin van 2007 met ongeveer 20,48 miljoen dollar (bijna 15 miljoen euro) gestegen. De totale buitenlandse schuld was daarmee gekomen op 886,83 miljoen dollar, meer dan 28 procent van het bbp van het land.

Aankoop elektriciteit in Turkmenistan overwogen

Turkmeense persbureaus berichtten intussen dat een Tadzjiekse regeringsdelegatie onder leiding van de minister van Energie en Industrie Sjerali Goelov in de Turkmeense hoofdstad Asjgabat een ontmoeting had gehad met president Goerbangoeli Berdymoechammedov. Volgens de Tadzjiekse internetkrant *tribun.tj* hoopte Tadzjikistan tot overeenstemming te komen met de Turkmeense president over de aankoop van anderhalf miljard kilowattuur aan elektriciteit om dreigende tekorten in de komende winter te vermijden.

Miljarden voor stimulering investeringen en bestrijding armoede

Het ministerie van Economische Ontwikkeling en Handel kondigde op 27 juli twee nationale programma's aan die beoogden investeringen te stimuleren en armoede terug te dringen. Viceminister Zoerbiddin Kendzjajev presenteerde de 'Nationale Ontwikkelingsstrategie 2007-2015' en de 'Armoedeverminderingsstrategie voor 2007-2009'.

Voor de uitvoering van de eerste strategie zou 43 miljard somoni (ca. 8,8 miljard euro) worden aangewend, waaronder 24 miljard uit de overheidsbegroting. Samen met internationale organisaties was een programma opgesteld voor investeringen, subsidies en technische hulp voor 2007-2009. Het programma omvatte 79 projecten voor een totaal van 1,7497 miljard Amerikaanse dollars (ca. 1,24 miljard euro).
Volgens de viceminister waren in het voorgaande half jaar 55.400 nieuwe banen in Tadzjikistan gecreëerd. Meer dan een miljard Amerikaanse dollars was ook uitgetrokken voor de modernisering en ontwikkeling van de energiesector.

JUSTITIE

Veroordelingen wegens 'religieus extremisme'

Een regionale rechtbank in de stad Choedzjand, Noord-Tadzjikistan, veroordeelde op 26 maart 2007 de achttienjarige Moeminbek Mamedov tot acht jaar gevangenisstraf omdat hij lid zou zijn van Hizb-ut-Tahrir. Dat was een verboden beweging die een wereldwijde islamitische staat nastreefde maar geweld als politiek middel afwees.
Een woordvoerder van het Openbaar Ministerie maakte op 16 mei een ander vonnis wegens vermeend extremisme bekend. Een regionale rechtbank in Sogdi, Noord-Tadzjikistan, had een lid van de verboden extremistische organisatie Islamitische Beweging van Oezbekistan (IMU) tot elf jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Later die maand, op 31 mei, berichtte *The Times of Central Asia* dat twee mannen door de rechtbank in Choedzjand waren veroordeeld tot gevangenisstraffen van 16,5 en 17 jaar. Zij waren er eveneens van beschuldigd lid te zijn van de IMU.

Vrouwelijke leden Hizb-ut-Tahrir vrijgelaten

Een woordvoerder van het ministerie van Justitie liet op 29 juni weten dat zeventien vrouwen die waren veroordeeld wegens lidmaatschap van Hizb-ut-Tahrir in het kader van een amnestie waren vrijgelaten. De amnestie was afgekondigd door president Emomali Rachmon. (De Tadzjiekse president had in maart zijn naam van Rachmonov naar Rachmon veranderd, waarmee deze naam de Russische uitgang -ov verloor.)
De amnestie werd afgekondigd ter gelegenheid van de tiende verjaardag van het vredesakkoord van de regering met de Tadzjiekse oppositie. De amnestie was niet van toepassing op mannen die op dezelfde gronden waren veroordeeld.

Arrestaties wegens terrorisme

De eerste viceminister van Binnenlandse Zaken Sjarif Nazarov zei op 23 juli dat zijn ministerie zeven leden van de IMU had aangehouden. Zij zouden hebben bekend terroristische aanslagen op druk bezochte plaatsen in de openbare ruimte te hebben voorbereid.

Twee ex-gevangenen Guantánamo Bay veroordeeld

Een rechter van het Hooggerechtshof, Moessamir Oerokov, maakte op 17 augustus bekend dat twee Tadzjiekse mannen, beiden 26 jaar oud, tot zeventien jaar gevangenisstraf waren veroordeeld. Volgens de rechter waren zij tot begin 2001 illegaal in Afghanistan geweest en 'huursoldaten' geworden van de IMU. Zij werden door de Amerikanen gevangen genomen en zaten daarna meer dan vijf jaar in gevangenkamp Guantánamo Bay in Cuba. In 2007 werden zij overgedragen aan de Tadzjiekse autoriteiten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechtbank steunt verbod op hijab

Een rechter in Tadzjikistan verwierp op 24 juli 2007 een pleidooi van de twintigjarige studente Davlatmoh Ismojlova tegen het verbod op het dragen van de hijab (hoofddoek) op de universiteit. De rechter stelde dat haar klacht juridisch ongegrond was. Het was waarschijnlijk de eerste keer dat in Centraal-Azië het verbod bij de rechter werd aangevochten. De studente zei beroep te zullen aantekenen bij hogere rechtscolleges.
Het ministerie van Onderwijs had eerder in het jaar opnieuw een verbod op het dragen van de hijab in het onderwijs uitgevaardigd, evenals overigens een verbod op het dragen van een minirok. Het zou de naleving ervan strikter gaan controleren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Verenigde Naties beëindigen vredesmissie in Tadzjikistan

Een vredesmissie van de Verenigde Naties in Tadzjikistan eindigde op 31 juli 2007 met het strijken van de vlag, tien jaar na het einde van een burgeroorlog die in het land gro-

te verwoestingen had aangericht. De Tadzjiekse minister van Buitenlandse Zaken Hamrochon Zarifi typeerde de missie als een 'uniek voorbeeld van een succes'.

Brug tussen Tadzjikistan en Afghanistan geopend

De presidenten van Tadzjikistan en Afghanistan, Emomali Rachmon en Hamid Karzai, openden op 28 augustus 2007 een nieuwe brug tussen de twee landen over de rivier de Pandzj. Bij de opening van de brug, die grotendeels door de Verenigde Staten was gefinancierd, was ook de Amerikaanse minister van Handel Carlos Gutierrez aanwezig.

(Vorige berichten pagina 119/3 e.v. - 2007)

TURKMENISTAN

BINNENLAND

Tijdelijk leider Berdymoechammedov geïnstalleerd als president

Goerbangoeli Berdymoechammedov werd op 14 februari 2007 als nieuwe president van Turkmenistan geïnstalleerd. Sinds de dood van dictator Saparmoerat Nijazov op 21 december had Berdymoechammedov de functie tijdelijk waargenomen.

Kort voor de installatie had de voorzitter van de centrale kiescommissie laten weten dat Berdymoechammedov de presidentsverkiezingen van drie dagen eerder had gewonnen met bijna 90 procent van de stemmen. Die presidentsverkiezingen waren de eerste waarbij sprake was van meer dan één kandidaat. Alle zes kandidaten waren echter lid van de enig toegestane politieke partij in het land, de Democratische Partij van Turkmenistan (TDP). Een lid van een onofficiële groep waarnemers van de Parlementaire Assemblee van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) liet op de verkiezingsdag weten dat de verkiezingen 'absoluut niet vrij en eerlijk' waren geweest.

Uitslagen presidentsverkiezingen Turkmenistan (11 februari 2007)

Opkomst: 98,7 procent

kandidaat	percentage
Goerbangoeli Berdymoechammedov	89,2
Amanjaz Atadzjikov	3,2
Moehammetnazar Goerbanov	2,4
Isjangoel Noerejev	2,4
Orazmirat Garadzjajev	1,6
Asjirinjaz Pomanov	1,3

Nieuw kabinet komt voor het eerst bijeen

The Times of Central Asia meldde op 12 maart dat het nieuwe kabinet van Turkmenistan een dag eerder zijn eerste vergadering had gehouden. Deze stond onder voorzitterschap van Berdymoechammedov, die daarmee de functies van president en premier combineerde.

Volksraad kiest Berdymoechammedov tot voorzitter

De twintigste zitting van de Halk Maslahaty (Volksraad) koos op 2 april president Berdymoechammedov unaniem tot haar voorzitter. De Halk Maslahaty was het hoogste vertegenwoordigende orgaan in Turkmenistan en stond boven het parlement, de Mejlis. Het voorzitterschap was vacant gebleven sinds het plotselinge overlijden van de vorige president Nijazov.

Minister van Binnenlandse Zaken ontslagen

President Berdymoechammedov ontsloeg op 9 april minister van Binnenlandse Zaken Akmammed Rachmanov. Dat gebeurde wegens 'incompetentie', zo liet de staatstelevisie weten.

Berdymoechammedov krijgt generaalsrang

Op 1 mei werd bekend dat het parlement aan president Berdymoechammedov, net

Samenstelling regering Turkmenistan (13 augustus 2007)

President, tevens voorzitter ministerraad
Goerbangoeli BERDYMOECHAMMEDOV

Vice-voorzitters van de ministerraad:
Economie en Financiën
vacant
Energie, Industrie en Bouwnijverheid
vacant
Handel, Textiel en Douane
vacant
Internationale Betrekkingen
Rasit MEREDOV
Landbouw
vacant
Media en Cultuur
Majsa JAZMOEHAMMEDOVA
Olie en Gas
Tacberdi TAGYJEV
Onderwijs, Gezondheid, Wetenschap, Godsdienstzaken en Toerisme
Hydyr SAPARLYJEV
Transport en Verbindingen
Goerbannazar Asyrov

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Hodzjamyrat ANNAGOERBANOV
Bouwnijverheid en Bouwmaterialen
Samoehammet DOERDYLYJEV
Buitenlandse Zaken
Rasit MEREDOV
Cultuur
Kakageldi CARYJARDOERDYJEV
Defensie
Agageldi MAMMETGELDIJEV
Economie en Financiën
Hodzjamyrat GELDIMYRADOV
Energie en Industrie
Goerbannoer ANNAVELIJEV
Gezondheid en Medische Industrie
Ata SERDAROV
Handel en Buitenlandse Economische Betrekkingen
Goerbangeldi MELEKEJEV
Industrie en Bouwmateriaal
Dzjoemadoerdi KAKALYJEV
Justitie
Myrat GARRYJEV
Landbouw
Esenmyrat ORAZGELDIJEV
Milieubescherming
Magtymgoeli AKMYRADOV
Nationale Veiligheid
Geldimoehammet ASYRMOEHAMMEDOV
Olie- en Gasindustrie en Minerale Hulpbronnen
Bajmyrat HODZJAMOEHAMMEDOV
Onderwijs
Moehammetgeldi ANNAAMANOV
Spoorwegen
Orazberdi HOEDAJBERDIJEV
Textielindustrie
Dzjemal GOKLENOVA
Transport en Wegen
Asyr SARYBAJEV
Verbindingen
Resoelberdi HODZJAGOERBANOV
Waterstaat
Myratgeldi AKMAMMEDOV
Welzijn en Sociale Zekerheid
Goerbandoerdi KAKALYJEV

Openbaar Aanklager
Moehammetgoeli OGSOEKOV

Voorzitter Centrale Bank
Geldimyrat ABYLOV

zoals met zijn voorganger Nijazov het geval was, de rang van generaal in het leger had verleend.

Als president was Berdymoechammedov uit hoofde van zijn functie al opperbevelhebber van de strijdkrachten. Hij was van huis uit tandarts en het was niet bekend of hij enige militaire ervaring had.

Wet gepubliceerd met toelichting op bevoegdheden president

Neutral Turkmenistan, een dagblad in handen van de staat, publiceerde op 4 juli een wet die een toelichting gaf op de bevoegdheden van de president. Het was de eerste keer dat zoiets in Turkmenistan gebeurde. Volgens het document had de president het recht ministers en de top van de strijdkrachten te benoemen. Tevens kon hij na goedkeuring door het parlement de voorzitter van het Hooggerechtshof en de openbaar aanklager benoemen.

President wordt leider van enige politieke partij

President Berdymoechammedov nam op 5 augustus nog een andere functie op zich naast die van president en premier: leider van de enige politieke partij in het land. De staatstelevisie liet weten dat gedelegeerden van de Democratische Partij van Turkmenistan (TDP) hem unaniem tot partijleider hadden gekozen.

Einde aan dagelijkse eed van trouw aan land en president

De staatstelevisie in Turkmenistan liet op 10 maart 2007 weten dat er een einde was gekomen aan het onophoudelijk uitspreken van de eed van trouw aan het land en de president. In het onderwijs en bij vergaderingen van overheidspersoneel werd daar altijd mee begonnen. De tekst werd ook meerdere keren per dag via radio en televisie voorgelezen.

President geeft zichzelf kostbaar geschenk en forse salarisverhoging

President Goerbangoeli Berdymoechammedov van Turkmenistan heeft zichzelf een grote gouden en diamanten hanger en 30 procent salarisverhoging gegeven ter gelegenheid van zijn vijftigste verjaardag. Dat schreef het Turkmeense dagblad *Neutral Turkmenistan* op 30 juni 2007. De regering bracht ook tweehonderd gouden en tweehonderd zilveren herdenkingspenningen uit die met het portret van de president waren opgeluisterd. Naast de salarisverhoging ontving hij ook 20.000 dollar als geschenk.

Afbeelding vroegere president van televisie verdwenen

Een woordvoerder van de staatsomroep van Turkmenistan deelde op 7 juli 2007 mee dat de afbeelding van ex-dictator Saparmoerat Nijazov, die bij alle programma's van de staatstelevisie te zien was, van het scherm was verdwenen. Een nadere toelichting op deze verandering werd niet gegeven.

Binnenlandse reisbeperkingen afgeschaft

President Goerbangoeli Berdymoechammedov kondigde op 18 juli 2007 aan dat binnenlandse reisbeperkingen in Turkmenistan waren afgeschaft. Dat betekende dat Turkmeense burgers in tegenstelling tot vroeger vrij naar grensregio's konden reizen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Vrije economische zone ingesteld

De eerste vrije economische zone in Turkmenistan, gelegen aan de Kaspische Zee bij de badplaats Turkmenbasji, werd op 23 juli 2007 officieel door president Goerbangoeli Berdymoechammedov ingesteld. De president zei dat Turkmenistan visumregelingen zou versoepelen voor toeristen en buitenlandse specialisten en belastingprivileges voor investeerders zou invoeren.

ONDERWIJS

Salarissen onderwijzend personeel stijgen met 40 procent

Salarissen van onderwijzend personeel in Turkmenistan zouden met ingang van het nieuwe schooljaar in september 2007 met 40 procent stijgen. President Goerbangoeli Berdymoechammedov ondertekende op 2 april een decreet van die strekking, nadat de Halk Maslahaty (Volksraad) een dag eerder hierover een resolutie had aangenomen.

BUITENLANDSE ZAKEN

President wil graag buitenlandse investeerders

President Goerbangoeli Berdymoechammedov van Turkmenistan zei op 6 juni 2007 dat zijn land een gunstig klimaat voor buitenlandse investeerders zou creëren. Hij deed zijn uitspraak bij de opening van een nieuwe olieterminal en bij het leggen van de fundamenten voor een gasverwerkingsbedrijf. De olieterminal was voor een bedrag van 18,5 miljoen euro gebouwd door Dragon Oil, afkomstig uit Groot-Brittannië en de Verenigde Arabische Emiraten, bij Chazar aan de kust van de Kaspische Zee.

Turkmenistan verhoogt aardgasexport naar Rusland met 50 procent

De regering van Turkmenistan liet op 10 juli 2007 in een verklaring weten dat de export van aardgas naar Rusland met 50 procent op jaarbasis zou worden verhoogd. De mededeling volgde op een overeenkomst die in mei was gesloten tussen de twee landen en Kazachstan ter modernisering van de pijplijnen langs de Kaspische Zee, die Turkmeens gas via Rusland naar Europa transporteerden.

De overeenkomst werd gezien als een tegenslag voor de Verenigde Staten. Zij hadden een sterke voorkeur voor een nieuwe pijplijn door de Kaspische Zee om zo een verbinding via Rusland te vermijden.

Turkmenistan en Afghanistan komen intensieve samenwerking overeen

Turkmenistan en Afghanistan kwamen op 12 juli 2007 een reeks maatregelen overeen ter bevordering van de onderlinge samenwerking. De afspraken kwamen tot stand bij een bezoek dat de Afghaanse president Hamid Karzai aan Turkmenistan bracht.

Tot de afspraken hoorde onder andere het project voor de aanleg van een gaspijplijn door Afghanistan en de doorvoer van elektriciteit vanuit Turkmenistan via Afghanistan naar andere landen. Ook zouden spoorverbindingen vanuit Turkmenistan worden doorgetrokken naar Afghanistan. Turkmenistan zou bovendien voor ongeveer een maand gratis elektriciteit aan zijn buurland leveren.

China en Turkmenistan tekenen overeenkomst over gas

De Chinese Nationale Oliemaatschappij, het grootste energiebedrijf van het land, tekende op 18 juli 2007 een overeenkomst voor dertig jaar over de import van gas uit Turkmenistan. Turkmenistan zou volgens een verklaring van het Chinese bedrijf dertig miljard kubieke meter gas per jaar naar China exporteren via een nog aan te leggen Centraal-Aziatische pijplijn.
De ondertekening van de overeenkomst in Beijing werd bijgewoond door de Chinese president Hu Jintao en zijn Turkmeense ambtgenoot Goerbangoeli Berdymoechammedov.

(Vorige berichten pagina 122/2 e.v. - 2007)

ANGOLA

BINNENLAND

Angolese president kondigt verkiezingen aan voor 2008

Op 28 december 2006 bevestigde president José Eduardo dos Santos in een televisietoespraak dat er in 2008 parlementaire verkiezingen in Angola gehouden zouden worden en het jaar daarna presidentiële verkiezingen. De uit vertegenwoordigers van alle partijen bestaande Raad van de Republiek had dit geadviseerd. Het betekende dat de 64-jarige Dos Santos in ieder geval een regeerperiode van dertig jaar kon volmaken. Oorspronkelijk waren de verkiezingen gepland voor eind 2004, maar pas drie jaar later was begonnen met het registreren van de stemmers.

Verenigde Naties beëindigen repatriëring Angolese vluchtelingen

Vijf jaar na het einde van de burgeroorlog in Angola verklaarden de Verenigde Naties op 27 maart 2007 te zullen stoppen met het grootste repatriëringsplan dat de organisatie ooit had uitgevoerd. Tijdens de 27 jaar durende vijandelijkheden hadden 400.000 burgers elders een heenkomen gezocht. António Guterres, het hoofd van het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR), bezocht voor de formele beëindiging van het project de Angolese hoofdstad Luanda en riep de internationale gemeenschap op Angola te blijven steunen. Minister van Sociale Zaken João Baptista Kussumua sprak van een historische dag, maar benadrukte ook dat er nog veel gedaan moest worden aan de integratie van de teruggekeerde landgenoten.

Groot stuk land mijnenvrij gemaakt

De Angolese staatsmedia berichtten op 28 augustus 2007 dat een stuk grond van 50 km^2 mijnenvrij was gemaakt. Deze mededeling was afkomstig van de coördinator van het anti-mijnprogramma en tevens minister van Sociale Zaken, João Baptista Kussumua, bij de ceremonie die in het teken stond van de Japanse gift van twee antimijnmachines.
De activiteit vond plaats in het kader van het landelijke ontmijningsprogramma. Volgens Kussumua waren er sinds het einde van de oorlog in 2002 rond de twee miljoen onontplofte mijnen opgespoord en vernietigd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

OPEC-leden keuren lidmaatschap Angola goed

De bij de Organisatie van Olie Exporterende Landen (OPEC) aangesloten staten gingen op 14 december 2006 unaniem akkoord met het lidmaatschap van Angola. Dit betekende dat per 1 januari 2007 het Afrikaanse land het twaalfde volledige lid van de organisatie zou worden en dat vanaf maart daaropvolgend de olieproductie onder controle van de OPEC kwam te staan.
Volgens minister van Olie Desidério da Graça Verissimo e Costa wilde zijn land al vanaf 1975 lid worden. Angola produceerde 1,4 miljoen vaten per dag en wilde dat eind 2007 opgevoerd hebben tot 2 miljoen vaten.

Ontwikkeling Angola grotendeels gefinancierd met Chinese leningen

Persbureau *IRIN* berichtte op 21 maart 2007 dat de infrastructuur van Angola snel aan het veranderen was. Vernielde wegen werden hersteld, vliegvelden konden weer worden gebruikt en er verrezen nieuwe gebouwen tijdens de, zoals IRIN het noemde, naoorlogse 'reconstructie hausse'. De werkzaamheden werden vooral betaald met door China gegeven leningen.
Geconstateerd werd dat Angola steeds verder van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) kwam af te staan.
Het land had kort daarvoor een schuld van 2,3 miljard dollar (ca. 1,7 miljard euro) afbetaald aan de Club van Parijs – de informele groep van rijkste landen in de wereld die ook grote invloed had in het IMF. Het baarde bovendien velen zorgen dat de grote economische groei van Angola niets had veranderd aan de armoede van de meerderheid van de bevolking.

Onevenwichtige economische ontwikkeling

Bij het 2007 Africa Competitiveness Report van het Wereld Economisch Forum (WEF), de Wereldbank en de Afrikaanse Ontwikkelingsbank (ADB) bleek Angola in juni op de 128ste plaats van de wereldranglijst te staan. Dit leek paradoxaal omdat het land het jaar daarvoor de beste economische prestatie in Afrika had geleverd: volgens de Verenigde Naties was de economie in 2006 met 17,6 procent gegroeid. Die stijging was echter bijna geheel te danken aan de snel toenemende olieproductie, terwijl de rest van de economie achterbleef in ontwikkeling.

GEZONDHEID EN ZORG

Vermindering aantal choleradoden

Het ministerie van Gezondheidszorg meldde half augustus 2007 dat er in Angola dat jaar tot dat moment 419 mensen waren gestorven aan cholera. Dit betekende een sterke reductie in vergelijking met 2006 toen 2.772 burgers aan de ziekte stierven. Marodon Frederique, coördinator van Angola's choleraprogramma van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), was gematigd tevreden: 'Het is een grote verbetering ten opzichte van vorig jaar, maar het is niet genoeg. We hebben nog steeds een probleem.' De meeste doden vielen in de provincie Kwanza Sul, gevolgd door de hoofdstad Luanda.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Human Rights Watch roept Angola op persvrijheid te respecteren

In een rapport van mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) dat op 16 november 2006 verscheen, werd de Angole-

se autoriteiten verzocht meer te doen om de persvrijheid te garanderen.

In mei was een nieuwe perswet aangenomen waardoor het staatsmonopolie bij de televisie was afgeschaft, maar de procedures voor privé-stations waren te bureaucratisch en zij waren teveel afhankelijk van het oordeel van de overheid voor het verkrijgen van een uitzendvergunning. De directeur van de afdeling Afrika van HRW, Peter Takirambudde, benadrukte dat de perswet aan internationale normen diende te voldoen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Herstelde spoorlijn moet handel ten goede komen

Duizenden Chinese arbeiders en ingenieurs werkten aan het herstel van de Benguela-Moxico spoorlijn in Angola, aldus persbureau *AFP* op 26 mei 2007. Het met Chinese kredieten gefinancierde project zou de aan de Atlantische Oceaan gelegen kuststad Benguela verbinden met de buurstaten DR Kongo en Zambia. Deze landen konden dan in de toekomst koper en mineralen exporteren via de nabijgelegen Angolese haven Lobito.

Daarnaast werd de spoorlijn van belang geacht voor het vervoer landinwaarts van mensen omdat een goed wegennet in Angola ontbrak. In Zambia zou de lijn worden doorgetrokken tot de hoofdstad Lusaka.

BUITENLANDSE ZAKEN

Commissie moet grens tussen Angola en DR Kongo vaststellen

Angola en buurland DR Kongo maakten op 13 maart 2007 de oprichting van een commissie bekend die de grens tussen beide landen moest vaststellen om toekomstige territoriale disputen te voorkomen. Het bilaterale team zou ook de locatie van 112 grensposten bepalen zodat gemengde patrouilles de grens konden gaan bewaken.

Angola, een bondgenoot van de Kongolese president Joseph Kabila, was er een maand eerder van beschuldigd het in de DR Kongo gelegen stadje Shayibwanda kort te hebben bezet. Minister van Buitenlandse zaken João Miranda ontkende dat echter.

(Vorige berichten pagina 697/3 e.v. - 2006)

MOZAMBIQUE

BINNENLAND

Nationale commissie moet verkiezingen voorbereiden

Het parlement van Mozambique nam op 20 december 2006 een wet aan die de weg vrij maakte voor provinciale verkiezingen in 2007, gemeentelijke in 2008 en zowel parlementaire als presidentiële verkiezingen in 2009. Deze zouden worden georganiseerd door de Nationale Verkiezingscommissie (CNE) die zou bestaan uit drie leden van regeringspartij Frelimo, twee van de oppositionele Renamo en acht neutrale maatschappelijke vertegenwoordigers. Renamo, dat na de burgeroorlog al zestien jaar oppositie voerde tegen Frelimo, boycotte de stemming in de volksvertegenwoordiging.

Honderd doden bij ontploffing wapens

Een opslagplaats van wapens en explosieven in de buurt van het vliegveld van de hoofdstad Maputo ontplofte op 22 maart 2007 en veroorzaakte 119 doden en zeker 500 gewonden. Voorlopig onderzoek wees uit dat de combinatie van hoge temperaturen en gebrekkige opslagfaciliteiten als oorzaak moest worden aangemerkt.
In een reactie op de gebeurtenis maakte de regering van Mozambique enkele dagen later bekend dat 400 ton explosieven en ander militair materiaal – overblijfselen van de burgeroorlog – vernietigd zouden worden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Donoren vullen begrotingstekort aan

Bij de presentatie op 13 december 2006 door minister van Financiën Manuel Chang van de begroting van Mozambique voor 2007 bleek dat internationale donoren een tekort van 54 procent moesten aanvullen. De uitgaven waren ingeschat op omgerekend 2,1 miljard euro, terwijl de inkomsten ongeveer 990 miljoen euro zouden bedragen.
Van de begroting was 68 procent gepland voor openbare werken, welzijn en armoedebestrijding, posten die als prioriteit van de regering golden. Sinds het einde van de burgeroorlog in 1992 was het armoedecijfer in Mozambique gekrompen van 69 tot ruim 50 procent.

GEZONDHEID EN ZORG

Groot aantal baby's is seropositief

Een rapport van het Kinderfonds van de Verenigde Naties (Unicef) maakte op 9 april 2007 duidelijk dat in de laatste zes maanden in Mozambique 139.000 kinderen vanaf de geboorte seropositief waren. Verder had men 146.000 zwangere vrouwen die positief hadden getest behandeld met medicijnen waardoor zou zijn voorkomen dat hun baby's besmet werden geboren. In Mozambique waren volgens schattingen rond de 1,5 miljoen mensen seropositief – ruim 16 procent van de bevolking. Volgens het ministerie van Gezondheidszorg stierven in 2006 20.000 kinderen onder de vijf jaar aan aids.

Liberalisering abortus op komst

De huidige wetgeving betreffende abortus brengt volgens de regering van Mozambique de levens van vrouwen in gevaar, aldus meldde persbureau *AFP* op 10 juni 2007. Aanleiding was een rapport van het ministerie van Gezondheidszorg waarin stond vermeld dat jaarlijks honderd zwangere vrouwen hun leven verloren omdat zij hulp hadden gezocht bij illegale 'abortusdokters'. Een nog groter aantal had na de behandeling te lijden onder ernstige lichamelijke klachten. Minister van Justitie Esperança Machavela kondigde daarom aan dat door middel van een nieuwe wet abortus gelegaliseerd zou worden.

Geïmporteerde medicijnen op zwarte markt

Minister van Gezondheidszorg van Mozambique Ivo Garrido hekelde op 24 augustus 2007 het feit dat veel uit het buitenland afkomstige medicijnen werden gestolen. Een deel werd verhandeld op de zwarte markt in eigen land en een ander deel belandde in de buurlanden, waarbij met name Malawi werd genoemd. Bij deze praktijken waren volgens de bewindsman staatsambtenaren betrokken die deel uitmaakten van goedgestructureerde criminele bendes.

LANDBOUW

Documenten met ontwikkelingsplannen verloren door brand

Bij een brand in het ministerie van Land-

bouw in Maputo op 25 mei 2007 gingen dossiers met regeringsplannen voor de ontwikkeling van Mozambique verloren in de vuurzee. Premier Luisa Diogo voorzag dat de ramp nadelig zou uitpakken voor Mozambique. Omstreeks 70 procent van de bevolking was werkzaam in de agrarische sector.

NATUUR EN MILIEU

Mozambique getroffen door cycloon Favio

In Mozambique sloeg op 22 februari 2007 cycloon Favio toe waarbij ten minste twaalf mensen de dood vonden in de toeristenstad Vilanculos. Ongeveer 120.000 burgers werden getroffen door overstromingen in het centrale deel van het land, waar rond de 90.000 burgers waren geëvacueerd maar toch zeker 40 doden vielen.
Internationale hulporganisaties prezen de preventieve maatregelen die de regering had genomen. Reddingsacties van de marine voorkwamen dat het aantal slachtoffers nog meer opliep.

Grote voedseltekorten door natuurrampen

Het Nationale Instituut voor het Beheer van Natuurrampen slaakte op 9 augustus 2007 de noodkreet dat 520.000 Mozambikanen dingend voedselhulp nodig hadden en 60.000 anderen binnen enkele maanden getroffen zouden worden door hongersnood. Droogte, overstromingen en de cycloon Favio hadden de landbouwproductie in het midden en het zuiden van Mozambique in het eerste kwartaal van 2007 met 30 procent verminderd. De Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) en het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de Verenigde Naties werkten met de regering samen aan een oplossing.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Executies in Mozambique bevestigen kwalijke reputatie politie

Persbureau *IRIN* meldde op 9 juli 2007 dat de arrestatie van enkele politiebeambten vanwege betrokkenheid bij drie moorden de beruchte reputatie van het korps in de hoofdstad Maputo bevestigde. De slachtoffers waren begin april gevonden met duidelijke aanwijzingen dat zij van dichtbij door het hoofd waren geschoten. Drie politiedetectives bekenden later de moord, maar beweerden te hebben gehandeld op bevel van hun superieuren.
Om het gedrag van de politie te verbeteren, had de staat de salarissen opgetrokken en het korps opgedragen lessen te volgen over mensenrechten. Volgens de Mozambikaanse Liga voor de Mensenrechten (MHRL) was er in de houding van de politie echter weinig veranderd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Chinese leider Hu bezoekt Mozambique

Bij een bezoek van de Chinese president Hu Jintao aan zijn Mozambikaanse ambtgenoot Armando Guebuza, in de tweede week van februari 2007, werden de banden aangehaald. Hu inaugureerde een technologisch landbouwinstituut, kondigde een schuldsanering aan, beloofde nieuwe leningen en zegde toe dat Mozambique meer producten in China mocht gaan verkopen.
Sinds 2001 was de handel tussen beide landen al vervijfvoudigd. De aanwezigheid in Mozambique van kolenvoorraden en gas was voor China een van de redenen 'pragmatische samenwerking' te zoeken.

Crisis in Zimbabwe slecht voor economie Mozambique

President Guebuza van Mozambique gaf op 31 maart 2007 voor het eerst in het openbaar toe dat de crisis in buurland Zimbabwe negatief uitpakte voor zijn land. Schulden werden niet afgelost, de smokkel nam toe en de handel tussen beide landen was ingestort. Het staatshoofd vreesde dat het gebruik van de Beira-spoorlijn, waardoor Zimbabwe een verbinding met zee had, in gevaar kwam. Sinds enige tijd betaalde Zimbabwe niet meer voor de levering door Mozambique van elektriciteit.

Rwandese mensenrechtenschenders worden uitgewezen

Politiewoordvoerder Nataniel Macamo maakte op 9 augustus 2007 bekend dat Rwandese immigranten die zich in Mozambique gevestigd hadden en betrokken waren bij de genocide in hun land in 1994, uitgewezen zouden worden. Er bevonden zich meer dan 3.000 Rwandese vluchtelingen in Mozambique. Volgens de regering in Rwanda waren veel betrokkenen bij de volkerenmoord naar het buitenland gevlucht.

Zuid-Afrika repatrieert illegale Mozambikaanse immigranten

De Zuid-Afrikaanse autoriteiten intensiveerden in augustus 2007 de repatriëring van illegale Mozambikanen van vierhonderd per week naar zeshonderd. De immigranten waren Zuid-Afrika met behulp van mensensmokkelaars binnengekomen of verbleven langer dan dertig dagen in het land. De twee buurlanden hadden in 2005 een akkoord ondertekend waarin deze tijdsperiode als maximum was afgesproken.
De zestigduizend in Zuid-Afrika verblijvende Mozambikaanse burgers werkten vooral in de mijnbouw en de agrarische sector. In 2006 hadden ze omgerekend 710 miljoen euro naar hun vaderland gestuurd.

(Vorige berichten pagina 769/3 e.v. - 2006)

AUSTRALIË

BINNENLAND

Overheid voert strijd tegen terrorisme

Twintig jaar celstraf voor geplande terreuraanslag

Een Australische rechter veroordeelde op 23 augustus 2006 Faheem Khalid Lodhi (36) tot twintig jaar celstraf voor het plannen van een terreuraanslag op de energievoorziening van het land. De uit Pakistan afkomstige Lodhi was in juni opgepakt op verdenking van terrorisme omdat hij probeerde chemicaliën te kopen waarmee explosieven gemaakt konden worden. Hij was ook in het bezit van een handboek met informatie over het maken van bommen en bezat kaarten van de nationale energievoorziening. Zijn rechtzaak was de eerste onder de nieuwe en controversiële antiterrorismewetten, die ontworpen waren in reactie op de aanslagen van 11 september 2001 in New York. Burgerrechtengroepen protesteerden tegen deze wetten omdat de bewijslast slechts minimaal hoefde te zijn om tot een veroordeling te komen.

Miljoenen extra voor beveiliging tegen terrorisme

De regering kondigde bij de presentatie van de begroting op 8 mei 2007 aan dat 702 miljoen Australische dollar (ca. 437 miljoen euro) besteed zou worden aan maatregelen tegen het terrorisme. Het geld zou gaan naar inlichtingendiensten en naar de beveiliging van internet en de luchtvaart, aldus minister van Financiën Costello.
De uitgaven zouden de komende jaren oplopen tot 10,3 miljard Australische dollar (ca.6,5 miljard euro).

Indiase medicus mag werkvisum houden

Op 21 augustus draaide een Australische rechter het regeringsbesluit terug om het werkvisum van een Indiase doktor in te trekken die verdacht werd van betrokkenheid bij de mislukte terreuraanslagen in Londen en Schotland in juni 2007. Mohamed Haneef (27) was bij gebrek aan bewijs vrijgelaten, na in juli in Brisbane te zijn gearresteerd. Hij had drie weken vastgezeten en in die tijd had de minister van Immigratie, Kevin Andrews, het visum van Haneef ingetrokken. Haneef had de simkaart van zijn mobiele telefoon aan zijn neef, Sabeel Ahmed, gegeven. Diens broer Kafal Ahmed was betrokken bij de mislukte aanslag op het vliegveld van Glasgow.

Regering krijgt aanbeveling excuses te maken tegen Aboriginals

Aboriginals winnen claim land van Perth

Een federale rechter stelde op 21 september 2006 een groep Aboriginals in het gelijk die claimde dat het land waarop de stad Perth was gebouwd, haar toebehoorde. Het was voor het eerst dat een rechter een landclaim van Aboriginals toewees. De rechter bepaalde dat de Noongar de traditionele eigenaren waren van een gebied met een grootte van bijna 6.000 km^2 in het westen van Australië waarop onder andere de stad Perth stond met 1,7 miljoen inwoners. De toewijzing van het eigendom betekende niet dat men de inwoners kon verplichten te vertrekken; wel gaf het de Noongar meer rechten voor jacht en visserij op die stukken land en water waarop geen particuliere rechten golden. De rechter vertelde dat de uitspraak geen 'pot met goud' betekende voor de Aboriginals, en evenmin een ramp was voor het merendeel van de bevolking zoals men had voorspeld.

Compensatie voor slachtoffers 'gestolen generatie'

Aboriginals hernieuwden hun verzoek om een officieel excuus van de regering voor hun 'gestolen generatie' op 2 augustus 2007. De dag ervoor had een rechtbank de eis toegewezen voor een schadevergoeding van 448.000 Australische dollar (ca. 278.000 euro) aan Bruce Trevorrow – een Aboriginal die vijftig jaar geleden als baby bij zijn familie was weggehaald. Hij was de eerste Aboriginal die hiervoor schadeloos werd gesteld. Van 1910 tot in de jaren zeventig waren ongeveer 100.000 kinderen van Aboriginals bij hun familie weggehaald omdat men meende dat dit in het belang van de kinderen was. De Aboriginals werden in de periode beschouwd als een 'verdoemd' ras.
Een onderzoek in 1997 toonde aan dat veel van deze kinderen met langdurige psychologische problemen kampten door het verlies van familie en cultuur. Het rapport deed de aanbeveling dat de regering excuses zou maken en schadevergoedingen zou betalen aan de slachtoffers. Premier John Howard had tot dan toe geweigerd dit te doen.

Wet tegen kindermisbruik bij Aboriginals aangenomen

Met 56 voor en 6 stemmen tegen nam de Australische senaat op 17 augustus een pakket wetten aan dat bedoeld was om kindermisbruik bij de Aboriginals tegen te gaan. Volgens critici waren de wetten racistisch en maakten ze inbreuk op inheemse rechten. Een week eerder had het Huis van Afgevaardigden de wetten al goedgekeurd. Eerder had een regeringsrapport vastgesteld dat kindermisbruik veelvuldig voorkwam bij de Aboriginals. De wetten verboden alcohol en pornografie in deze gemeenschappen en verplichtten de Aboriginals om een deel van hun uitkering te besteden aan essentiële zaken voor het gezin, zoals voedsel. De Aboriginals vormden een verpauperde minderheid van 450.000 mensen op een totale bevolking 21 miljoen.

Media ruimer opengesteld voor buitenlandse investeerders

Het parlement van Australië, waarin de centrumrechtse partij van premier Howard een ruime meerderheid had, keurde met 77 tegen 55 stemmen op 18 oktober 2006 wetten goed die de media van het land verder open stelden voor buitenlandse investeerders. De mediawetten uit 1985 hadden bepaald dat het buitenlandse aandeel in de Australische televisie niet meer dan 15 procent mocht zijn. Voor kranten gold een percentage van 25 procent. Wel bleef gehandhaafd dat de regering moest instemmen met buitenlandse investeringen en dat in elke staat minstens vijf mediabedrijven actief zouden zijn, en op een regionale markt minstens vier. Mediabedrijven mochten ook hooguit twee van de drie media – televisie, radio en krant – in één regio controleren. De oppositie vreesde echter dat de nieuwe wetten tot een grotere machtsconcentratie zouden leiden.

Media samen tegen 'erosie persvrijheid'

De belangrijkste media van Australië presenteerden op 10 mei 2007 een gezamenlijke campagne tegen de 'serieuze erosie' van de persvrijheid in Australië als gevolg van een pakket restrictieve wetten en toenemende veiligheidsmaatregelen op alle regeringsniveaus. Volgens de media kreeg de Australische bevolking niet de informatie die nodig was om als kritische burgers een keuze te maken. In de ranglijst van de organisatie Journalisten zonder Grenzen (RSF) stond Australië op de 35ste plaats in de rij van landen met de meeste persvrijheid, samen met Bulgarije. De Verenigde Staten stonden op de 53ste plaats. Bovenaan stonden Finland, IJsland, Ierland en Nederland.

Oppositiepartij wint aan populariteit

Nieuwe leider voor ALP

De oppositionele Australische Arbeiderspartij (ALP) koos op 4 december 2006 de voormalige diplomaat Kevin Rudd tot haar nieuwe leider. Hij moest bij de verkiezingen in 2007 een einde maken aan de regeringsperiode van premier John Howard. Rudd versloeg partijleider Kim Beazley met 49 tegen 39 stemmen.

Premier wijzigt kabinet

Premier John Howard kondigde op 23 januari 2007 een wijziging aan van zijn kabinet: de ministeries van Immigratie, Milieu en Werkgelegenheid zouden nieuwe ministers

krijgen. Deze verandering speelde een belangrijke rol bij de komende verkiezingen waarin Howard zou proberen een vijfde termijn te winnen. Oppositiepartij ALP won echter aan populariteit.
Malcolm Turnbull werd bewindsman op het nieuwe ministerie van Milieu en Waterbronnen. Klimaatsverandering en watermanagement waren belangrijke 'issues' voor de kiezers. De minister van Werkgelegenheid, Kevin Andrews, stapte over naar het ministerie van Immigratie. Immigratie en burgerschap waren al geruime tijd onderwerp van discussie in Australië. Minister van Sociale Diensten Joe Hockney kreeg de verantwoordelijkheid voor Werkgelegenheid. De nieuwe arbeidswetten van Howard hadden tot grote protesten geleid.

Australische moslimleider treedt af na omstreden uitspraak

Op 10 juni 2007 trad de hoogste islamitische leider in Australië, sjeik Taj Aldin al-Hilali, af en benoemde de Australische raad van moslimleiders sjeik Fehmi Naji El-Imam als de nieuwe mufti. Sjeik Taj Aldin al-Hilali was een jaar eerder in opspraak geraakt nadat hij vrouwen zonder hoofddoek had vergeleken met 'onbedekt vlees'. Daarnaast had hij gezegd:: 'Als je dat buiten zet en de kat eet het op; wiens fout is het dan?' Premier Howard had vervolgens de raad onder druk gezet om al-Hilali te ontslaan. In Australië woonden zo'n 300.000 moslims.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protesten tegen nieuwe arbeidswetgeving

Meer dan honderdduizend arbeiders en vakbondsleden protesteerden op 30 november 2006 in Australië tegen de nationale arbeidswet die het parlement eerder dat jaar had aangenomen en die de afzonderlijke arbeidswetten van de staten verving. Deze wet gold voor 85 procent van de 10 miljoen arbeiders in het land en maakte ontslag eenvoudiger. Ook gaf ze de mogelijkheid individuele contracten af te sluiten met werknemers, in plaats van slechts collectieve arbeidsovereenkomsten met de vakbonden.

Verlaging inkomstenbelasting over vier jaar

Bij de presentatie van de begroting op 8 mei 2007 beloofde de regering van premier John Howard de inkomstenbelasting met 31,5 miljard Australische dollar (ca. 20,7 miljard euro) te verminderen over vier jaar. Het was de laatste begroting voor de verkiezingen dat jaar. De regering plande ook investeringen van 5 miljard Australische dollar in het universitair onderwijs. De uitgaven voor het milieu en de klimaatsverandering – beide issues werden steeds belangrijker gevonden – werden verdubbeld, onder andere voor het geven van subsidies voor zonne-energiesystemen.

Verhoging minimumloon in Australië

De regeringscommissie voor Eerlijke Betaling maakte op 5 juli 2007 bekend dat het minimumloon per 1 oktober met 2 procent omhoog zou gaan. Ongeveer 1,2 miljoen mensen hadden een minimumloon. Het minimumweekloon steeg daardoor met 10,26 Australische dollar naar 522,12 Australische dollar (ca. 317 euro). De vakbonden hadden gevraagd om een stijging van het weekloon met 28 Australische dollar.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Australische economie in de lift

Kolen en ijzer doen handel met Azië sterk groeien

Door de export van steenkool en ijzererts naar Azië groeide de Australische handel met dit werelddeel in 2005 met 18 procent. De uitvoer van deze producten vertegenwoordigde een waarde van 181,5 miljard Australische dollar (ca. 109 miljard euro) en was goed voor 49 procent van alle internationale handel van Australië. Dat bleek uit de cijfers die de regering op 20 juli 2006 bekendmaakte. Steenkool was het belangrijkste exportproduct naar Azië – goed voor 13,9 miljard Australische dollar. Dit werd gevolgd door ijzererts ter waarde van 10,6 miljard Australische dollar, en ruwe olie voor 5,1 miljard Australische dollar. De handel met de Europese Unie (EU) steeg in 2005 met 8 procent, en die met Noord- en Zuid-Amerika met 4 procent.

Economische groei het hoogst sinds 18 maanden ondanks droogte

Uit cijfers die het Australische Bureau voor Statistiek op 7 maart 2007 publiceerde bleek dat de economische groei in het kwartaal daarvoor het grootst was sinds juni 2005. Dit ondanks de ernstigste droogte sinds honderd jaar. De verwachting voor de economische groei voor 2006 kwam daarmee op 2,8 procent. Dat was nog altijd onder de 3,2 procent waarmee de economie gemiddeld was gegroeid in de afgelopen zestien jaar.
Volgens minister van Financiën Peter Costello had de droogte de economische groei met 0,7 procent getemperd en hij verwachtte dat de schade nog groter zou worden. De landbouwproductie was in december met 11 procent gedaald en lag daarmee bijna 23 procent lager dan het jaar daarvoor.

Werkloosheid daalt tot laagste niveau sinds 33 jaar

De werkloosheid in Australië daalde tot 4,2 procent – het laagste niveau sinds 1974. Dat bleek uit cijfers die op 7 juni bekend werden. In mei waren er 39.400 banen bijgekomen. Een dag eerder was gemeld dat de economie in het eerste kwartaal met 3,8 procent was gegroeid. De Australische dollar was in waarde gestegen en had in relatie tot de Amerikaanse dollar in zeventien jaar niet meer zo hoog gestaan: 0,8478.

Centrale Bank doet grootste marktinjectie in zes jaar

De Centrale Bank van Australië bracht op 22 augustus 2,7 miljard Australische dollar (ca. 1,6 miljard euro) in de financiële markt om de liquiditeit te ondersteunen. Het was de grootste financiële injectie op één dag sinds 12 september 2001. De Australische bank week daarmee af van het beleid van andere centrale banken dat was ingegeven door zorgen over de kredietwaardigheid van de geldmarkt als gevolg van de Amerikaanse hypotheekcrisis.

GEZONDHEID EN ZORG

Australië maakte einde aan verbod op therapeutisch klonen

Het parlement van Australië maakte op 6 december 2007 met 82 tegen 62 een eind aan een vier jaar eerder ingesteld verbod op het klonen van menselijke embryo's voor stamcelonderzoek. Daarmee zou Australië de leiding kunnen nemen in het onderzoek naar ziekten als diabetes en Alzheimer. Eer-

Australië

der had de Senaat al voor opheffing van het verbod gestemd met 34 tegen 32 stemmen. De gekloonde embryo's waren alleen bedoeld om stamcellen te produceren en mochten niet in een baarmoeder worden ingebracht. Ze moesten verder binnen veertien dagen worden vernietigd.

NATUUR EN MILIEU

Miljoeneninvestering in het grootste zonne-energieproject ter wereld

Op 25 oktober 2006 maakte de Australische regering bekend dat 95 miljoen Australische dollar (ca. 58,9 miljoen euro) zou worden geïnvesteerd in de strijd tegen de opwarming van de aarde, onder meer in het opzetten van het grootste zonne-energieproject ter wereld. Australië was bekritiseerd omdat het weigerde het Kyoto-verdrag te ondertekenen dat gericht was op het terugdringen van de CO^2-uitstoot. In totaal zou Australië 379 miljoen Australische dollar investeren in de strijd tegen de opwarming. Het ging om een 154 megawatt zonne-energiecentrale in de staat Victoria die in 2008 van start zou moeten gaan om in 2013 zijn volledige capaciteit te bereiken, en om een project om de CO^2-uitstoot te beperken van een bestaande kolencentrale in Victoria. Australië stond bekend als de grootste CO^2-uitstoter per hoofd van de bevolking.
Australië en de Verenigde Staten waren de enige industrielanden die Kyoto weigerden te onderteken. Dat verdrag verplichtte landen hun CO^2 uitstoot te verminderen. Australië zei dat 'Kyoto' onevenredig zwaar de economie zou aantasten omdat die zwaar leunde op de export van steenkool.

Ergste droogte in meer dan een eeuw

Premier bezoekt door bosbranden getroffen gebieden

Premier John Howard bezocht op 13 december 2006 de gebieden in het zuidoosten van Australië waar grote bosbranden woedden. Meer dan 395.000 hectaren aan bossen en landbouwgebieden waren verbrand. Ook verschillende huizen waren in vlammen opgegaan. Het land beleefde de grootste droogte in meer dan een eeuw.

Nieuw waterbeheer aangekondigd

Ruim een maand later, op 25 januari 2007, kondigde premier Howard miljarden aan investeringen aan in waterbeheer om de recorddroogte het hoofd te bieden. Critici meenden dat het Howard vooral ging om het oppoetsen van zijn milieu-imago, zo vlak voor de verkiezingen. Het ging om 7,8 miljard Australische dollar (ca. 4,8 miljard euro) voor een investering in het beheer van de grootste rivierstelsel van Australië, de Murray-Darling rivier, waar vier staten irrigatierechten hadden. Vernieuwing van irrigatiepijpen en kanalen moesten miljarden liters water besparen. Oppositieleider Kevin Rudd stelde dat het land al beschikte over een Waterfonds van 1,6 miljard Australische dollar, maar dat Howard nog geen 75 procent van dat bedrag had besteed om de watercrisis te voorkomen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Duizend militairen naar Afghanistan

Premier John Howard zei op 10 april 2007 dat Australië zijn troepenmacht in Afghanistan zou verdubbelen tot duizend man totaal om de toenemende activiteit van de Taliban onder controle te krijgen. In de zomer zouden 400 man toegevoegd worden aan de 550 die er al verbleven. Midden 2008 zouden er nog 50 manschappen bijkomen. Howard sloot niet uit uiteindelijk meer dan duizend man naar Afghanistan te zullen sturen, als dat nodig mocht zijn.

Omstreden ruil van asielzoekers

Australië en de Verenigde Staten tekenden op 18 april 2007 een overeenkomst om een paar honderd asielzoekers uit te wisselen. Het betrof onder meer 90 mensen die afkomstig waren uit Sri Lanka en Birma en die vastzaten in Australische detentiekampen voor immigranten op het eiland Nauru. Zij konden naar de Verenigde Staten als ze in aanmerking kwamen voor de status van vluchteling. In totaal zouden elk jaar 200 asielzoekers door kunnen reizen naar de Verenigde Staten. Omgekeerd zou Australië jaarlijks 200 asielzoekers uit Cuba en Haïti opnemen die door de Amerikanen op zee waren onderschept en vastzaten op de Amerikaanse basis Guantánamo Bay. Volgens premier Howard zou het feit dat de mensen naar een heel ander land zouden worden overgebracht dan waar de asielzoekers eigenlijk naar toe wilden, een ontmoedigend effect hebben op potentiële vluchtelingen. De oppositie meende dat de maatregel asielzoekers juist zou aanmoedigen uit hun eigen land te vertrekken.

Nieuw-Zeeland

Australische al-Qaida sympathisant van Guantánamo Bay naar Australië

Na meer dan vijf jaar gevangenschap in het Amerikaanse gevangenenkamp van Guantánamo Bay op Cuba, werd de Australische al-Qaida sympathisant David Hicks op 20 mei 2007 overgebracht naar een zwaarbeveiligde gevangenis in het zuiden van Australië. Daar moest hij nog zeven maanden van zijn straf uitzitten. Hicks, die zich bekeerd had tot de islam, was in december 2001 in Afghanistan gevangengenomen en als een van de eersten naar Guantánamo Bay overgebracht. In maart had hij bekend materiële steun te hebben gegeven aan al-Qaida, waarvoor hij negen maanden gevangenisstraf had gekregen. De verdenking van terrorisme had men laten vallen. Hicks had ook beloofd twaalf maanden lang niet met de media te zullen praten en zou 'nooit onwettelijk behandeld' zijn. In december zou hij vrijkomen en volgens de Australische autoriteiten was hij dan vrij om met de pers te spreken.

Premier ontkent dat olie reden is voor aanwezigheid in Irak

Op 5 juli 2007 ontkende premier John Howard dat olie de reden was voor de aanwezigheid van Australië in Irak. Zijn minister van Defensie, Brendan Nelson, had kort daarvoor gezegd dat bescherming van de Iraakse olievoorraden een van de belangrijkste reden was om de Australische troepen in Irak te houden. Die uitspraak ondersteunde critici van de Amerikaanse invasie in Irak die stelden dat de hele invasie was begonnen om de oliebelangen van het Westen veilig te stellen.

(Vorige berichten pagina 448/2 e.v. - 2006)

NIEUW-ZEELAND

BINNENLAND

Overleden koningin van de Maori opgevolgd door oudste zoon

Op 16 augustus 2006 begon een rouwperiode van zes dagen naar aanleiding van het

overlijden van de koningin van de Maori – de inheemse bevolkingsgroep van Nieuw-Zeeland. Te Arikinui Dame Te Atairangikaahu stierf op 15 augustus op 75-jarige leeftijd na een lang ziekbed in haar geboortedorp Ngaruawahia op North Island. Ze leed aan diabetes. Te Ata had veertig jaar leiding gegeven aan de gemeenschap van 530.000 Maori en was daarmee de langst regerende koningin van het koninkrijk van de Maori dat 148 jaar oud was.

Ze werd in 1966 koningin op de dag dat haar vader, King Koroki Te Rata Mahuta Tawhiao, werd begraven. Te Ata gaf de Maori wereldwijd meer bekendheid en ze ontmoette onder anderen de Amerikaanse president Bill Clinton en de Zuid-Afrikaanse president Nelson Mandela. Op de dag van haar begrafenis, 21 augustus, werd haar oudste zoon, Tuheitia Paki (51), tot koning gekroond.

Oppositiepartij in opspraak door banden met christelijke sekte

De belangrijkste oppositieleider in Nieuw-Zeeland, Don Brash (Nationale Partij - NP), trad op 23 november 2006 af nadat hij in opspraak was geraakt door zijn contacten met de christelijke sekte van de Exclusieve Broeders (EB). Deze groep met enkele duizenden aanhangers werd ervan beschuldigd op illegale wijze politieke invloed uit te oefenen. De zaak kwam aan het rollen toen er ruzie ontstond over uitgaven van politieke partijen voor de verkiezingen van 2005. De EB zouden grote sommen geld hebben gestort in een fonds voor een publiciteitscampagne tegen links. Na de verkiezingen zou de organisatie kleine partijen onder druk hebben gezet om een coalitie met de centrumrechtse partij van Brash aan te gaan. Maar het meest omstreden was het inhuren van privé-detectives door de EB om te wroeten in het privéleven van toppolitici van de Arbeiderspartij (NZLP), inclusief dat van premier Helen Clark en haar echtgenoot. De EB zei dat dit het werk van individuen was en geen beleid van de groep. Brash ontkende aanvankelijk alle contacten met de groep, maar moest later toegeven dat hij vergaderd had met enkele leden van de EB.

Oppositie kiest nieuwe leider

Op 27 november koos de belangrijkste conservatieve oppositiepartij, de Nationale Partij (NP), een nieuwe leider, namelijk John Key. Hij werd de vijfde partijleider in negen jaar. De voormalige partijleider Bill English werd gekozen als vicevoorzitter, en hij verving daarmee Gerry Brownlee. Key (45) was relatief nieuw in de politiek. Hij werd in 2002 voor het eerst in het parlement gekozen.
Sinds 2004 fungeerde hij als woordvoerder financiën. Key was afkomstig uit een arbeidersmilieu, maar hij maakte carrière in de internationale bankwereld en werd eigenaar van een groot landgoed in Auckland. Hij werd alom gezien als een man van het centrum – meer dan zijn voorganger Brash – en mede daarom werd verwacht dat hij meer stemmen zou trekken bij de verkiezingen van 2008. De NP was negen jaar aan de macht geweest toen in 1999 de centrumlinkse NZLP van Helen Clark de verkiezingen won. Dezelfde partij won de verkiezingen daarna nog een keer.

Regerende Arbeiderspartij verliest meerderheid in parlement

Op 13 februari 2007 verloor de regerende Arbeiderspartij (NZLP) de meerderheid in het parlement na het wegsturen door de partij van een parlementslid. In het 121 zetels tellende parlement bezette de NZLP 50 zetels en haar politieke vrienden 11, zodat ze samen een nipte meerderheid hadden, maar met het uit de partij zetten van Taito Phillip Field raakte men die meerderheid kwijt. De Groenen (GPA), met zes zetels in het parlement vertegenwoordigd, zeiden echter dat ze de regering niet zouden laten vallen. Field was ervan beschuldigd dat hij Thaise immigranten voor zich had laten werken in ruil voor assistentie bij hun immigratie.

Verbod op slaan van kinderen

Het parlement van Nieuw-Zeeland nam op 16 mei 2007 een wet aan die het verbood om kinderen te slaan, maar die ouders wel toestond om kinderen een tik op hun billen te geven. De wet was nodig omdat in de voorgaande wetgeving tegen kindermishandeling een gat zat, waardoor ouders die hun kinderen hadden geslagen met hout, elektriciteitskabels en een rijzweep waren vrijgesproken.
Nieuw-Zeeland stond volgens Unicef in de onderste regionen van de ontwikkelde landen wat betreft de gezondheid en veiligheid van kinderen. Volgens het rapport sterven er in Nieuw-Zeeland meer kinderen door ongelukken en verwondingen dan in enig ander land uit een groep van 24 ontwikkelde naties.

Minister gedwongen tot aftreden

Minister van Milieu van Nieuw-Zeeland David Benson-Pope trad op 27 juli 2007 af, daartoe gedwongen door premier Helen Clark. Hij zou misleidende verklaringen hebben gegeven in de zaak van het ontslag van het hoofd communicatie van zijn ministerie, Madeleine Setchell, drie dagen nadat zij met haar baan was begonnen. De man van Setchell werkte voor de Nationale Partij (NP) die in de oppositie zat en daarom zou er sprake zijn van conflicterende belangen. Aanvankelijk had Benson-Pope verklaard niets van doen te hebben met haar aanstelling of ontslag, maar later moest hij toegeven dat hij topambtenaren had gezegd dat hij moeite had om met haar samen te werken. In Nieuw-Zeeland bemoeiden ministers zich niet met de aanstelling van ambtenaren die bovendien geacht werden politiek neutraal te zijn.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Financiële maatregelen ter discussie

In het laatste kwartaal van 2006 was de economische groei in Nieuw-Zeeland toegenomen met 0,8 procent in vergelijking met voorgaande kwartalen. Dat bleek uit cijfers die op 30 maart 2007 bekend werden gemaakt. Dit kwam vooral omdat consumenten meer hadden uitgegeven, en door bouwactiviteiten. Het was de hoogste groei sinds 2005. De economie van Nieuw-Zeeland was sterk gegroeid in de eerste vijf jaar van de 21ste eeuw.

IMF spoort aan tot bezuiniging

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) verzocht op 8 mei 2007 de regering van Nieuw-Zeeland te bezuinigen om de pogingen van de Centrale Bank de inflatie te beteugelen, niet te hinderen. De inflatie werd aangewakkerd door de snelle groei van de huizenmarkt.
Het IMF voorspelde een economische groei van 2,5 procent in 2007. In 2006 was de economie met 1,5 procent gegroeid. De export zou slechts beperkt toenemen door de ster-

ke positie van de Nieuw-Zeelandse munt. De rente bedroeg verder 7,7 procent en was daarmee een van de hoogste in de ontwikkelde landen.

Omstreden belastingmaatregelen

Minister van Financiën Michael Cullen verminderde de belasting voor bedrijven met 3 procent en bracht deze op hetzelfde niveau als in Australië. Hij spoorde daarnaast op 17 mei 2007, bij de presentatie van de begroting voor 2007-2008, consumenten aan om meer te sparen. Op die begroting was het overschot teruggebracht van 3 miljard Nieuw-Zeelandse dollar (ca. 1,6 miljard euro) in 2005/2006 naar 1,7 miljard Nieuw-Zeelandse dollar. Consumenten in Nieuw-Zeeland hadden veel schulden gemaakt terwijl de huizenprijzen snel waren gestegen. In Auckland waren de huizenprijzen in negen jaar tijd verdubbeld.
Oppositieleider John Key zei dat de belastingvermindering niet veel voorstelde omdat werkgevers aan de andere kant verplicht werden tot extra betalingen aan werknemers. De regering verwachtte een economische groei tot maart 2008 van 2,6 procent op basis van het blijven toenemen van de uitgaven van consumenten.

Centrale Bank intervenieert

De Centrale Bank van Nieuw-Zeeland intervenieerde op 18 juni 2007 op de valutamarkt in een poging de waarde van de lokale valuta te doen dalen. Deze had een recordhoogte in twintig jaar bereikt. De Nieuw-Zeelandse dollar daalde daardoor van 75,45 naar 75 Amerikaanse dollarcent, maar aan het eind van de dag stond de munt weer op 75,47.
Een woordvoerder van de Centrale Bank weigerde de interventie van de bank te bevestigen. De hoge waarde van de lokale munt begon de export te schaden. De meeste exporteurs uit Nieuw-Zeeland verkochten hun producten in Amerikaanse dollars waarvoor ze steeds minder geld in de lokale munteenheid kregen.

NATUUR EN MILIEU

Eerste commerciële biobrandstof in Nieuw-Zeeland

Op 1 augustus 2007 lanceerde Nieuw-Zeeland de eerste commerciële biobrandstof van het land. Deze bestond voor 90 procent uit benzine en voor 10 procent uit bioethanol, gemaakt uit koeienmelk. Premier Helen Clark noemde het een stap op weg naar duurzame energie. Eerder had ze gezegd dat Nieuw-Zeeland het eerste land zou moeten zijn dat CO^2-neutraal was. De nieuwe brandstof werd verkocht door Gull – een kleine keten van tankstations.

BUITENLANDSE ZAKEN

Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten versterken hun relatie

Na jaren van onenigheid over de opvatting van Nieuw-Zeeland dat het zuiden van de Pacific vrij moest zijn van kernwapens, spraken Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten af hun relatie te versterken. Dat zei minister van Buitenlandse Zaken Winston Peters op 20 juli 2006, na een ontmoeting met zijn Amerikaanse ambtsgenoot Condoleezza Rice. In 1985 verbood Nieuw-Zeeland het bezit van kernwapens op haar grondgebied of in haar territoriale wateren. Evenmin mochten schepen die werden aangedreven door kernenergie, de havens van het land binnenvaren. Daarop stootten de Verenigde Staten het land uit het defensiepact van de VS, Australië en Nieuw-Zeeland. De nieuwe afspraak bracht daar geen verandering in.

Helen Clark bezoekt Washington

Op 23 maart 2007 verliet premier Helen Clark Washington na een succesvol bezoek aan president Bush. Laatstgenoemde prees haar leiderschap, maar hij was niet ingegaan op haar verzoek om te praten over een vrijhandelsovereenkomst. De oppositie verweet Clark gefaald te hebben in het bereiken van zo'n voor Nieuw-Zeeland belangrijk handelsakkoord.

Nieuw-Zeeland wil geen vluchtelingen uit Guantánamo Bay

Een hoge regeringsvertegenwoordiger zei op 20 augustus dat Nieuw-Zeeland herhaaldelijk had geweigerd in te gaan op het verzoek van de VS om vluchtelingen uit Cuba die werden vastgehouden in Guantánamo Bay, in Nieuw Zeeland op te nemen. Nieuw-Zeeland nam wel elk jaar 750 vluchtelingen op die door de VN-organisatie UNHCR waren aangewezen.

Aantal Aziatische immigranten gehalveerd in vier jaar

Het aantal immigranten in Nieuw-Zeeland uit Azië was in vier jaar afgenomen van 36.924 in 2002 tot 15.577 in 2005. Dit kon negatieve gevolgen hebben voor de relatie met dat werelddeel.

Dat stelde een rapport dat op 28 september 2006 door de Azië-Nieuw-Zeeland Stichting werd uitgebracht. De halvering was het gevolg van strengere eisen die Nieuw-Zeeland aan immigranten stelde, zoals betreffende de beheersing van de Engelse taal, het hebben van een opleiding en het hebben van werkervaring.
Van de bevolking van 4 miljoen zielen in 2001 in Nieuw-Zeeland waren er 270.000 Aziaten. Volgens de regering zou in 2021 dat aantal zijn opgelopen tot 670.00.

Militaire aanwezigheid in Afghanistan voortgezet

Nieuw-Zeeland zou haar militaire aanwezigheid in Afghanistan verlengen tot september 2008. Dat zei premier Helen Clark op 12 maart 2007.
Het land had voor een periode van ruim drie jaar 120 militairen in een provinciaal opbouwteam in de provincie Bamiyan gestationeerd, en daar zou nog een jaar aan worden toegevoegd.

Volgens minister van Defensie Phil Goff was de veiligheidssituatie in Bamiyan minder gevaarlijk dan elders in Afghanistan. Singapore had onlangs aangekondigd ook militairen naar Bamiyan te zullen sturen om het Nieuw-Zeelandse contingent te versterken.

Air New Zealand vervoert Australische troepen naar Irak

Minister van Buitenlandse Zaken Winston Peters zei op 16 augustus 2007 niet op de hoogte te zijn gebracht van het feit dat Air New Zealand Australische troepen naar Irak bracht.
Nieuw-Zeeland was tegen de oorlog in dat land. Air New Zealand had in januari bij het ministerie geïnformeerd naar de gevolgen als het luchtvaartbedrijf Australische troepen naar het oorlogsgebied zou vliegen. De minister beweerde het verzoek om consultatie nooit te hebben ontvangen.

(Vorige berichten pagina 451/2 e.v. - 2006)

Maandblad 77ste jaargang, nr. 3242, pag. 59009-59068

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

OKTOBER 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 546
Unie wil overregulering en bureaucratie bestrijden

België 548
Yves Leterme opnieuw formateur na vastgelopen coalitiebesprekingen

Bulgarije 555
Communistische archieven geopend

Cyprus 557
Poging tot herstel vredesonderhandelingen

Denemarken 558
Mensenrechtenorganisaties veroordelen anti-terrorismebeleid

Duitsland 559
Politie verijdelt aanslagen

Finland 560
Initiatief voor islamitische partij

Frankrijk 560
President kondigt hervorming sociale voorzieningen aan

Griekenland 561
Nieuw mandaat voor conservatieven

Groot-Brittannië 562
Arabieren kopen bijna de helft van de Londense beurs

Ierland 563
Aantal scheidingen in twintig jaar vervijfvoudigd

Nederland 564
Voormalig minister Rita Verdonk uit VVD-fractie gezet

Noorwegen 573
Meerderheid bedrijven voor tenminste 40 procent bestuurd door vrouwen

Polen 574
Aanhoudende regeringscrisis leidt tot nieuwe verkiezingen

Russische Federatie 577
Parlement stemt in met benoeming nieuwe premier

Spanje 579
Plan voor Baskisch referendum verworpen

Zweden 579
Publicatie cartoon over profeet Mohammed leidt tot onrust

Zwitserland 580
Harde toon van Zwitserse Volkspartij in verkiezingscampagne

AMERIKA

Verenigde Staten 581
Amerikanen zijn het meest productieve volk

AZIË

Brunei 583
Brunei en Maleisië versoepelen grenscontroles

China 584
Hooggerechtshof wil minder doodvonnissen

India 586
Roepie breekt door de grens van 40 dollar

Laos 587
UNHCR niet welkom bij het uitzetten van vluchtelingen

Mongolië 588
Gevangenisstraf voor belediging president

Oezbekistan 589
Sterke economische groei

Sri Lanka 590
Vredesproces ligt volledig stil

Tadzjikistan 593
Rechtbank steunt verbod op hijab

Thailand 595
Bevolking stemt in met nieuwe grondwet

AFRIKA

Djibouti 597
Droogte teistert het land

Eritrea 598
VN-Veiligheidsraad reduceert troepenmacht aan grens met Ethiopië

Ethiopië 599
Onrust in de Ogaden

Kenia 600
Volksvertegenwoordigers geven zichzelf royale bonus

Somalië 601
Regering bereikt Mogadishu

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Unie gaat terrorisme bestrijden met geavanceerde technologie

De eurocommissarissen voor Industrie en Justitie, Günter Verheugen en Franco Frattini, kondigden op 11 september 2007 via een gezamenlijke persconferentie plannen aan om terrorisme te bestrijden met behulp van geavanceerde technologie. Het was die dag zes jaar geleden dat de aan de beweging al-Qaida toegeschreven aanslagen in de Verenigde Staten plaatsvonden, die terrorisme overal ter wereld tot een van de hoogste prioriteiten hadden doen worden. Volgens Frattini moest terrorisme bestreden worden 'met technieken die minstens even goed zijn als de criminelen gebruiken'.
Voor het op peil houden van de betreffende technologie zou de Europese Commissie een forum in het leven roepen dat tot taak had adviezen te geven over welk onderzoek nodig was voor betere veiligheidsvoorzieningen, zoals apparaten voor de ontdekking van explosieven of verdachten. Het overlegorgaan zou onafhankelijk van de Commissie opereren en bestaan uit vertegenwoordigers van bedrijven en overheidsdiensten die met terrorisme te maken hadden. Voorzitter werd de Nederlandse politicus voor de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), de 51-jarige Gijs de Vries. Deze was drie jaar lang, tot maart 2007, coördinator terrorismebestrijding van de Unie geweest.
De aankomende zeven jaar zou in het budget voor wetenschappelijk onderzoek 2,135 miljard euro worden vrijgemaakt voor veiligheidsonderzoek. De eurocommissarissen maakten alvast een eerste reeks van 44 projecten bekend waarvoor 158 miljoen euro beschikbaar kwam. Tot de projecten behoorde onder meer onderzoek naar mobiele technologie om bommenmakers op te sporen. Daarmee zouden stoffen kunnen worden gelokaliseerd die gebruikt werden voor de vervaardiging van explosieven.

Handbagage in vliegtuigen

Tot de eerste projecten behoorde ook de ontwikkeling van een mobiel apparaat waarmee vloeibare explosieven konden worden herkend en dat vooral op luchthavens bruikbaar moest zijn. Wellicht dat deze laatste methode enigszins tegemoet kon komen aan de grote bezwaren die het Europees Parlement op 5 september middels een resolutie naar voren had gebracht. Daarin werd herziening of zelfs afschaffing geëist van de regels voor het beperken van vloeistoffen in de handbagage van vliegtuigpassagiers. Daartoe was in september 2006 besloten naar aanleiding van de verijdelde terreuraanslagen in Groot-Brittannië, de maand daarvoor. Bij deze aanslagpogingen was het namelijk de bedoeling geweest vloeistoffen aan boord van vliegtuigen te brengen en die vervolgens tot ontploffing te brengen.
Volgens twee derde van de parlementariërs waren de nieuwe regels te duur, inefficiënt, bezorgden ze reizigers te veel ongemak en waren ze buitenproportioneel in verhouding tot de resultaten die ermee beoogd werden. De resolutie was echter niet bindend voor de Commissie en de maatregelen zouden doorgezet worden zolang geen alternatieve detectiemethode ontwikkeld was.

Belg benoemd tot coördinator terrorismebestrijding

Op 19 september werd de benoeming bekend van de Belgische topambtenaar Gilles de Kerchove d'Ousselghem tot anti-terrorismecoördinator van de Unie. De functie was sinds het vertrek van de eerder genoemde De Vries een half jaar vacant gebleven. Zijn opvolger zou een minder politiek takenpakket hebben en een meer technische, coördinerende functie vervullen.
De vijftigjarige De Kerchove was sinds 1995 directeur bij de Raad van de Europese Unie, de instelling die de Europese lidstaten vertegenwoordigde. Daar was hij onder andere verantwoordelijk voor politie- en douanesamenwerking. Hij was voorts docent aan verscheidene universiteiten en publiceerde enkele boeken over internationale politiesamenwerking en terrorisme.

Unie wil overregulering en bureaucratie bestrijden

De Europese Commissie maakte op 14 september 2007 bekend dat per oktober een werkgroep zou aantreden die haar moest adviseren over administratieve vereenvoudiging teneinde de bureaucratisering terug te dringen. De werkgroep kwam de komende drie jaar onder leiding te staan van voormalig kandidaat-kanselier in Duitsland en minister-president van de deelstaat Beieren, Edmund Stoiber. De groep zou bestaan uit vertegenwoordigers van bedrijfsleven en vakbonden, niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en uit wetenschappers en politici.
De Unie wilde voor 2012 een kwart van alle administratieve lasten voor bedrijven geschrapt hebben. De Commissie had daartoe al tien maatregelen voorgesteld, die het bedrijfsleven een besparing van 1,3 miljard euro moesten opleveren. Berekend was dat de bedrijven daarmee 150 miljard euro zouden besparen en het bbp met 1,3 procent kon stijgen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Commissie krijgt grotendeels gelijk in conflict met computergigant Microsoft

Op 17 september 2007 besliste het Gerecht van Eerste Aanleg, een speciale rechtbank bij het Europees Hof van Justitie in Luxemburg, in de lang slepende controverse tussen de Europese Commissie en softwaregigant Microsoft. Het besluit viel positief uit voor de Commissie, die op twee van de drie geschilpunten in het gelijk werd gesteld, evenals in haar besluit het bedrijf een zeer hoge boete op te leggen.
Van Microsoft werd verwacht dat het een einde maakte aan wat de Commissie zag als machtsmisbruik. Het eerste aspect daarvan betrof de integratie van de multimediasoftware Media Player in het besturingssysteem Windows. De Commissie eiste dat Microsoft een Windows-versie zonder Media Player op de markt zou brengen. Het tweede aspect lag bij het bedrijf nog gevoeliger, namelijk de geheimhouding van technische informatie over zijn softwareprogramma's. De Commissie wilde dat het bedrijf deze informatie beschikbaar stelde aan concurrenten zodat hun servers op Windows konden draaien. Op deze twee gronden veroordeelde de Commissie Microsoft in maart 2004 tot een boete van 497 miljoen euro en daar kwam in juli 2006 nog eens 280,5 miljoen euro bovenop omdat het bedrijf slechts aan één van de twee eisen – de multimediasoftware – had voldaan.
Microsoft ging tegen het besluit van 2004 in beroep bij het Gerecht van Eerste Aanleg. Dat volgde in haar uitspraak grotendeels de redenering van de Europese Commissie en

sanctioneerde ook de opgelegde boete van 487 miljoen euro. Wel leverde het Gerecht kritiek op de te grote macht van de toezichthouder die moest toezien op de naleving van de beslissing. Het stelde dat er geen wettelijke basis was voor het aan deze organisatie toekennen van uitgebreide onderzoeksbevoegdheden waarvan de kosten door Microsoft zelf moesten worden opgebracht. Tegen de uitspraak was voor beide partijen nog een laatste beroep mogelijk bij het Europees Hof van Justitie. De zaak duurde nu al negen jaar en daar kon in geval van deze nieuwe beroepsprocedure nog eens minimaal anderhalf jaar bij komen.

Commissie zet vaart achter splitsing energiebedrijven

De Europese Commissie deed op 19 september 2007 voorstellen om de voorgenomen splitsing van energiebedrijven in netwerken en leveranciers kracht bij te zetten. De splitsing betekende dat de ondernemingen hun netwerkactiviteiten moesten verkopen of eventueel onderbrengen in een aparte entiteit. Dat gold ook voor grote energiebedrijven als het Franse GDF Suez, het Italiaanse ENI en het Duitse E.ON. Juist vanuit deze drie landen was er grote weerstand tegen de voorstellen. De Commissie stelde dat splitsing kon leiden tot meer concurrentie op de Europese markt, tot een veiliger bevoorrading en tot een daling van de energieprijzen met 20 tot 30 procent.

Buitenlandse ondernemingen

De verplichte opsplitsing gold zowel voor privé- als overheidsondernemingen, maar ook buitenlandse bedrijven die op de Europese markt actief waren, werden eraan onderworpen. Ook zij zouden moeten splitsen en hun controle over de netwerken (pijpleidingen en hoogspanningsleidingen) moeten overdragen. De Russische eerste vicepremier Dmitri Medvedev stelde dat Rusland zich verplicht achtte te reageren indien de bewegingsvrijheid van Russische bedrijven in de energiesector aan banden werd gelegd. Medvedev was tevens voorzitter van de raad van bestuur van energiegigant Gazprom uit Rusland.

Europese Commissie legt hoge boete op aan kartel ritssluitingen

Op 19 september 2007 werd bekend dat de Europese Commissie een totaalboete van 328 miljoen euro had opgelegd aan zes bedrijven die zich schuldig hadden gemaakt aan kartelvorming. Het ging om producenten van ritsluitingen, andere sluitingen als drukknopen en klinknagels en machines om die te bevestigen. Het Japanse YKK werd beboet met 150 miljoen, het Britse Cats met 122 miljoen en het Duitse Prym met 41 miljoen. De boetes lagen om en nabij het toegestane maximum van 10 procent van de wereldwijde omzet in het voorgaande jaar.
De prijsafspraken waren gemaakt door leden van het topmanagement, die ervan op de hoogte waren dat zij daarmee de wet overtraden. De ondernemingen hadden vier aparte kartels gevormd, verspreid over de jaren 1977-2003. Enkele van de bedrijven kregen strafvermindering omdat ze als eerste meewerkten aan het onderzoek.

Steun OESO voor Uniebeleid interne markt

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) – een denktank van de dertig belangrijkste industrielanden – pleitte in een op 20 september 2007 gepubliceerd rapport voor een snellere verwezenlijking van een interne Europese markt. Ze wees op de te geringe concurrentie in de sectoren elektriciteit, gas, telecommunicatie, transport, havendiensten en posterijen.
De OESO steunde de inspanningen van de Europese Commissie om in diverse economische sectoren tot liberalisering te komen. Ze uitte waardering voor de dienstenrichtlijn die het vrij verkeer van diensten tussen de lidstaten moest garanderen en voor de hervormingen van het landbouwbeleid en een groot deel van de financiële sector. Binnen de Unie werd gewerkt aan de verdere liberalisering van sectoren als de post en het spoor.

JUSTITIE

Overeenkomst zeven EU-landen over bestrijding drugshandel

Zeven landen van de Europese Unie, waaronder Nederland, sloten op 30 september 2007 een samenwerkingsakkoord over bestrijding van drugsboten die vanuit Zuid-Amerika via West-Afrikaanse landen Europa probeerden te bereiken. De overeenkomst voorzag in het uitwisselen van informatie en in gemeenschappelijke acties van kustwacht, marine en luchtmacht. Deze zouden vooral plaatsvinden in Europese havens of Europese wateren.

Het akkoord werd ondertekend aan de vooravond van overleg tussen de Europese ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken in de Portugese hoofdstad Lissabon. De deelnemende landen waren Frankrijk, Groot-Brittannië, Ierland, Italië, Nederland, Portugal en Spanje. Het hoofdkwartier, het Maritieme Analyse- en Operatie Centrum Narcotica (MAOC-N), zou worden gevestigd in Lissabon. Daar zouden verbindingsofficieren van de betrokken landen worden gestationeerd om de veelal moeizame procedures te versnellen voor het enteren van schepen die in de aangesloten landen ingeschreven stonden.

LANDBOUW

Unie wil door verhoging graanproductie voedselprijzen drukken

De Europese Commissie besloot op 13 september 2007 de verplichting tot braaklegging van een tiende deel van het landbouwareaal op te schorten tot eind 2008. De maatregel stamde uit 1992, toen de Europese boeren verplicht werden om dit deel van hun gronden wegens overproductie niet in gebruik te nemen. Daardoor bleef 3,8 miljoen hectare braak liggen. Intussen was er echter sprake van schaarste, omdat de graanoogst van 2006 met 265,5 miljoen ton kleiner was dan verwacht. Die van 2007 zou nog lager uitvallen door de warme maand april en de slechte zomer. De schaarste werd daarnaast veroorzaakt door de toenemende welvaart in met name Aziatische landen.

Door de schaarste waren de graanprijzen op de wereldmarkt gestegen en ook de voedselprijzen waren omhoog gegaan. Volgens eurocommissaris voor Landbouw, Mariann Fischer Boel, waren het niet de boeren maar veeleer de supermarkten die van de prijsstijgingen profiteerden. De Commissie hoopte dat door opschorting van de verplichte braaklegging de prijzen weer gedrukt zouden worden. Verwacht werd dat tussen de 1,6 en 2,9 miljoen hectare opnieuw in gebruik zou worden genomen en dat de productie met ca. 10 miljoen ton ofwel zo'n 4 procent zou stijgen.

Europese Unie

Suikerproductie moet omlaag

De Europese ministers van Landbouw besloten op 26 september niet alleen om boeren toe te staan meer graan te telen, maar hen ook te stimuleren om juist minder suikerbieten te produceren. De productie van suiker lag al jaren op een te hoog niveau, reden waarom boeren en suikerraffinaderijen deze in ruil voor een vergoeding konden stopzetten of verminderen. De resultaten waren echter onvoldoende. In plaats van de beoogde vermindering met 4,5 miljoen ton was na twee jaar slechts 2,2 miljoen ton gehaald.
Het systeem werd nu zo bijgestuurd dat het aantrekkelijker werd voor boeren om eraan deel te nemen. Zij kregen 300 euro per ton suiker of 44 euro per ton suikerbieten die ze minder produceerden. Ook de steun voor de raffinaderijen werd verhoogd.

EUROPEES PARLEMENT

Verordening aangenomen voor basisrechten spoorreizigers

Vanaf september 2009 zullen voor spoorreizigers een aantal basisrechten gelden, aldus een door het Europees Parlement op 25 september 2007 goedgekeurde verordening. Daartoe behoorden compensaties in geval van substantiële vertragingen en de aansprakelijkheid van vervoerders voor ongevallen, schade aan bagage en het vervoer van mindervaliden. De rechten zouden niet alleen gelden voor het internationaal vervoer, maar het parlement sprak uit dat deze ook van toepassing moesten zijn op binnenlandse trajecten. Wel konden lidstaten verzoeken om vrijstelling, gedurende driemaal vijf jaar voor binnenlandse trajecten en permanent voor stads-, voorstads- en streekvervoer.
De verordening maakte deel uit van een serie maatregelen voor de verdere liberalisering van het Europese spoorverkeer, die vanaf 2010 een feit moest zijn. Alleen Luxemburg, dat meer internationaal dan nationaal vervoer had, kreeg nog uitstel tot 2012.

Parlement wil asiel voor groep gevangenen Guantánamo Bay

Een meerderheid in het Europees Parlement pleitte op 27 september 2007 voor het verlenen van asiel aan 45 gedetineerden die vastzaten in Guantánamo Bay op Cuba. In het Amerikaanse gevangenkamp werden verdachten van terrorisme gevangen gehouden. De Verenigde Staten hadden de aanklacht tegen de 45 laten vallen, maar zij waren nog niet op vrije voeten en er was nog geen land gevonden dat hen wilde opnemen.
De fracties van Groenen, sociaal-democraten, liberalen en socialisten vreesden dat de gevangenen bij terugkeer naar eigen land gevaar liepen te worden gemarteld of gedood. Dat risico liep bijvoorbeeld een groep Chinese Uygurse moslims, die naar Pakistan waren gevlucht en door de Amerikanen opgepakt. Ze werden met marteling bedreigd wanneer zij naar China terug zouden gaan.

(Vorige berichten pagina 486/1 - 2007)

België

BELGIË

BINNENLAND

Harde conclusies over electoraal verlies Vlaamse sociaal-democraten

In het op 3 september 2007 verschenen rapport *Wat ging fout* waren harde conclusies te lezen ten aanzien van de campagne van de Socialistische Partij Anders (SP.A) voor de federale verkiezingen van 10 juni. De partij was toen een van de grote verliezers. Het rapport was geschreven door de Antwerpse burgemeester Patrick Janssens, voormalig campagneleider Milan Rutten en het hoofd van de studiedienst Koen Pelleriaux.
De analyse van de campagne werd voorafgegaan door een beschouwing over een langere periode waarin de vaste aanhang onder de oorspronkelijke kiezers was gaan teruglopen: 'Het natuurlijk electoraat van SP.A daalde van 30 naar 20 procent, over de periode 1961-2007. De pieken van de jaren tachtig en die uit 2003 waren uitzonderingen in een dalende trend.' De onderzoekscommissie sprak van een 'gefragmenteerd' electoraat, dat zowel bestond uit de traditionele arbeidersachterban als uit hoog opgeleide stedelijke bewoners. Daar had de SP.A geen antwoord op: 'De partij weet niet met die dualiteit om te gaan. De overwinning van 2003 werkte verlammend, de angst om een belangengroep of kiezerssegment te verliezen, weerhield de partij teveel van interne discussie.' Hiermee werd gedoeld op een algemene tendens onder sociaal-democratische partijen in Europa: de omvang van het trouwe electoraat nam af en de aanhang veranderde van sociale samenstelling. De partijen wisten daar niet goed mee om te gaan en gingen achteruit.
In het rapport werd erop gewezen dat de SP.A leed aan een gebrek aan stabiliteit als gevolg van de voorzitterswisselingen. Belangrijk was ook het mislukken van de pogingen in 2006 om een bredere sociaal-progressieve stroming te vormen. Er was teveel drempelvrees, met name bij middenveldorganisaties, en verwijzingen naar waarden als openheid en samenhang werden geannexeerd door respectievelijk liberalen en christen-democraten. Tenslotte werd de SP.A, na zo'n twintig jaar regeringsdeelname, veelal tot het establishment gerekend en verkiezingsprogramma's stonden dan ook vooral in het teken van de volgende regeerperiode. De programma's waren wel degelijk, maar misten wervende kracht.

Spirit wil zelfstandiger koers

De links-liberale partij Spirit, waarmee de SP.A een kartel vormde, evalueerde eveneens de tegenvallende resultaten van de verkiezingen. De onderzoeksbevindingen van de voorzitter van de partijraad Lieven Ral, voormalig Vlaams parlementslid Herman Lauwers en de Leuvense schepen Mohamed Ridouani werden op 15 september aan de partijraad van Spirit gepresenteerd. Volgens hen werden de teleurstellende resultaten mede veroorzaakt door de campagne, de lijstonderhandelingen en het algemeen imago van Spirit. Een gemis was vooral het ontbreken van persoonlijkheden die de 'harde' sociaal-economische standpunten op een geloofwaardige manier konden uitdragen. Het belangrijkste voorstel aan de partij was om een meer zelfstandige koers ten opzichte van de SP.A te varen.

Politie grijpt in bij verboden anti-islambetoging

Zes jaar na de aanslagen in de Verenigde Staten, op 11 september 2007, zou in Brussel een demonstatie plaatsvinden, gericht tegen de vermeende islamisering die als schadelijk voor de westerse cultuur werd beschouwd. De betoging was echter op 9 augustus door burgemeester Freddy Thielemans verboden. Desondanks kwamen ruim

tweehonderd mensen uit binnen- en buitenland naar de hoofdstad toe.

Splitsing onder organisatoren

De organisatie was in handen van de groepering Stop the Islamisation of Europe (SIOE), waartoe de Deense partij SIAD (Stop Islamification of Denmark), het Britse No Sharia Here en het Duitse Pax Europa behoorden. Een aantal dagen vóór 11 september werden tussen hen meningsverschillen zichtbaar. Tot woede van zijn Deense en Britse partners kondigde Udo Ulfkotte van Pax Europa op 6 september aan zich neer te leggen bij het demonstratieverbod en riep zijn aanhangers op om niet naar Brussel te komen: 'Onze organisatie Pax Europa ijvert er juist voor om de wet te respecteren. Ik heb met alle mogelijke juridische middelen gestreden tegen het verbod van de Brusselse burgemeester, maar de tijd dringt om de betoging af te gelasten. Ik wil niet dat 20.000 mensen van overal in Europa al op weg zijn.' Daarnaast wenste hij niet samen te betogen met extreem-rechtse en neo-nazistische groeperingen die via internet tot de demonstratie hadden opgeroepen. Daarbij noemde hij ook Vlaams Belang (VB) met name, die het verbod wilde negeren: 'Vlaams Belang had mij beloofd dat ze niet als partij gingen meebetogen. Maar extreem-rechts heeft onze betoging gekaapt. Ik kan echt niet betogen naast neo-nazi's en groepen als Stormfront.'

Een dag later was ook de laatste poging van de organisatoren om het verbod ongedaan te krijgen, mislukt. De kortgedingrechter in Brussel achtte zich op 7 september onbevoegd om een uitspraak te doen over een verzoek daartoe van advocaat Hugo Coveliers van VB. Eerder al, op 29 augustus, had de Raad van State het verbod gesanctioneerd.

Grootste deel betogers opgepakt

Vanwege de vrees voor ordeverstoringen was de politie in Brussel massaal aanwezig. Ze greep onmiddellijk in door al tot administratieve aanhouding over te gaan onder degenen die zich ophielden op stations of onderweg waren naar de plaats waar de betoging zou beginnen, het Luxemburg- en Schumanplein. Anderen werden ter plekke gearresteerd, op het moment dat zij in beweging kwamen. In totaal werden 154 mensen aangehouden, die in de loop van de dag weer werden vrijgelaten.
Onder de arrestanten waren twee kopstukken van VB, Vlaams parlementslid Filip Dewinter en partijvoorzitter c.q. europarlementariër Frank Vanhecke. Onder hen waren ook twee leden van het europarlement die waren aangesloten bij de extreem-rechtse partijen Noordelijke Liga (LN) uit Italië en het Front National (FN) uit Frankrijk.
VB reageerde 'geschokt en verontwaardigd', sprak van 'totalitair optreden van Nederlandsonkundige ordediensten' en van 'anti-Vlaams racisme'. Zij stelde dat Dewinter en Vanhecke zonder aanleiding hardhandig waren aangepakt, maar volgens burgemeester Thielemans werden alleen degenen die de politiebevelen negeerden, aangehouden – reden waarom deze door Dewinter en Vanhecke werd gekwalificeerd als een een 'vulgaire leugenaar'. VB zou een klacht indienen bij het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR).

Vlaams Belang komt met plan tegen islamisering

De VB kondigde aan een al eerder gelanceerd tienpuntenplan onder de aandacht te brengen tegen wat ze 'de voortschrijdende islamisering van onze steden' noemde. Dat gebeurde onder het motto 'Allah is groot en Patrick Janssens [burgemeester van Antwerpen namens de Socialistische Partij Anders (SP.A)] is zijn profeet'. Het programma was enigszins vergelijkbaar met dat van de Partij voor de Vrijheid (PVV) in Nederland, waar fractievoorzitter Geert Wilders op 19 september in het parlement een motie aangaande een dergelijk tienpuntenplan voor 'de-islamisering' indiende.
Het VB-plan betekende onder meer dat in Antwerpen, Brussel en Mechelen zou worden geprotesteerd tegen de komst van meer moskeeën, die volgens de partij intensiever gecontroleerd moesten worden, onopvallend moesten zijn en geen minaretten mochten hebben. Voorts diende gezinsher-eniging drastisch beperkt te worden en vrijwillige terugkeer naar eigen land bevorderd te worden.
De islam zou in de opvatting van Dewinter niet langer erkend moeten worden, hetgeen onder meer betekende dat de overheidsfinanciering, die uitliep op een 'islamzuil', stopgezet zou moeten worden. Door de 'Arabische winkelopschriften' en de ontstane 'enclaves' [voelden] 'Antwerpenaren en jonge Vlaamse gezinnen zich niet meer thuis, noch gewenst', aldus Dewinter.

Beleid Vlaamse regering in teken van groei naar Europese topregio

Op 24 september 2007 opende parlementsvoorzitter Marleen Vanderpoorten het parlementaire jaar in Vlaanderen. Minister-president Kris Peeters sprak vervolgens traditiegetrouw de Septemberverklaring uit. Daarin benadrukte hij vooral de ambitie van zijn regering om Vlaanderen te laten uitgroeien tot een Europese topregio. Daaronder verstond hij niet uitsluitend economische groei, maar de combinatie hiervan met ecologische en sociale vooruitgang. Vlaanderen nam een plaats in in de hogere middenmoot, maar stond niet bij de top. Om daar te komen kon Vlaanderen zijn sterke punten gebruiken, in het bijzonder de productiviteit en de sociale zekerheid. Als zwakke punten noemde Peeters onder meer de werkzaamheidsgraad bij 55-plussers en de hoge loonkosten.
Aldus moest het mogelijk zijn om 'Vlaanderen [te] maken tot een van de meest dynamische en aantrekkelijke regio's om te wonen en te werken'. Als voorwaarde voor het bereiken van een toppositie verwees Peeters impliciet naar het probleem dat al enkele maanden de vorming van een federale regering onmogelijk maakte, namelijk de staatshervorming. 'Voor een beter Vlaanderen is er nog meer Vlaanderen nodig', zo zei hij, en benadrukte de noodzaak van meer bevoegdheden voor de deelstaten, vooral op sociaal-economisch gebied. Een slagvaardig beleid werd in zijn ogen ernstig belemmerd door de versplintering van bevoegdheden.

De minister-president formuleerde zes belangrijke beleidslijnen:
- de uitvoering van de competentieagenda voor ontwikkeling van talenten
- de uitvoering van het innovatiepact om onderzoek en ontwikkeling te stimuleren
- het terugdringen van de wachtlijsten in de zorg
- de uitvoering van het klimaatsbeleidsplan
- de kwaliteit van de dienstverlening aan burgers
- ondernemingen optimaliseren en het voeren van een algemene politiek van lastenverlaging.

België

'Dames en heren, mevrouw de voorzitter, dames en heren Vlaamse volksvertegenwoordigers, beste collega's,

De Vlaamse Regering begint aan haar vierde en dus voorlaatste beleidsjaar. Van de ruim 900 projecten uit het regeerakkoord is inmiddels meer dan 85 percent gerealiseerd of in uitvoering. De regering zit dus op schema om de prioriteiten van haar regeerakkoord tegen midden 2009 waar te maken.

Volgens de recente VRIND-enquête [VRIND: Vlaamse regionale indicatoren] is meer dan 90 percent van de Vlamingen tevreden, maar de meeste van hen zijn tezelfdertijd nogal pessimistisch over de toekomst en vrezen dat hun kinderen het moeilijker zullen hebben dan zijzelf. De Vlaamse Regering wil daarom vandaag zeker één boodschap meegeven: wij kunnen ons geen stilstand of achteruitgang veroorloven. Willen wij een uitdagende toekomst geven aan onze jeugd, een boeiend leven aan onze actieve mensen, aan onze ondernemers, een veilige haven aan onze ouders, zieken, armen en personen met een handicap, dan zal er meer actie moeten komen in Vlaanderen. Een actie waarbij iedereen gelijke kansen krijgt om mee aan de toekomst te bouwen.

In dat perspectief, mevrouw de voorzitter, beste collega's, zet de Vlaamse Regering onverdroten haar werk verder en zal zij onder meer zes belangrijke beleidslijnen van het regeerakkoord verdiepen in 2008.
- Ten eerste, de uitvoering van de competentieagenda om talent maximaal tot zijn recht te laten komen en iedereen gelijke kansen te bieden om competenties te ontwikkelen. Onze samenleving schreeuwt om talent. Vlaanderen heeft dat talent, maar het moet meer ontwikkeld en bevorderd worden.
- Ten tweede, de uitvoering van het innovatiepact om onderzoek en ontwikkeling te stimuleren. Vlaanderen heeft uitmuntende onderzoeksinstellingen en onze bedrijven leveren inspanningen op het vlak van O&O [Onderzoek & Ontwikkeling], maar we behoren vooralsnog niet tot de topinnovatieregio's.
- Ten derde, het terugdringen van de wachtlijsten in de zorg door de inzet van bijkomende middelen.
- Ten vierde, de uitvoering van het klimaatbeleidsplan met het oog op onze duurzame ontwikkeling.
- Ten vijfde, de vruchten plukken van de bestuurlijke reorganisatie door de kwaliteit van de dienstverlening aan de burgers en de ondernemingen te optimaliseren.
- Ten slotte, het voeren van een algemene politiek van lastenverlaging.

De begroting voor 2008 bevestigt dat de Vlaamse Regering investeert in de toekomst. Deze Vlaamse Regering is en blijft een investeringsregering. Ook volgend jaar investeren we in onze prioritaire aandachtspunten, in talent en in zorg, in innovatie en in duurzaamheid, in cultuur en in sport, in onze administratie, in mobiliteit en in onze havens en luchthavens.

Mevrouw de voorzitter, beste collega's, elke mens streeft ernaar gelukkig te zijn. Het is de essentiële opdracht van de Vlaamse Regering om de voorwaarden te creëren waaronder elke Vlaming geluk kan vinden en zijn levensplan kan realiseren. Daarom moet de Vlaamse Regering vooruitzien. En om vooruit te kunnen zien, moet zij weten waar Vlaanderen staat vandaag. Pas dan kunnen we door reflectie en door actie de problemen van vandaag oplossen en de uitdagingen van morgen aanpakken.

Welnu, collega's, waar staat Vlaanderen? De Vlaamse administratie heeft een vergelijkende studie gemaakt van 130 Europese regio's. In die internationale vergelijking bevindt Vlaanderen zich in de hogere middenmoot, maar we behoren nog niet tot de Europese topregio's. En daar, collega's, moet onze ambitie liggen.

Het vergelijkend onderzoek toont onze hoge productiviteit en onze performante sociale zekerheid. Tegenover die sterke troeven staan ook enkele zwakke punten: een lage werkzaamheidsgraad bij de beroepsbevolking tussen 55 en 64 jaar, hoge loonkosten, nog geaccentueerd door een zware fiscale druk en enkele duurzaamheidsindicatoren die tegenvallen als gevolg van onder meer onze beperkte oppervlakte, dichte bevolking en industriële weefsel.

Mevrouw de voorzitter, collega's, tegen die achtergrond is de uitdaging waarvoor we staan ambitieus. We moeten een dynamische economische groei realiseren en tegelijk ook sociaal en ecologisch erop vooruit gaan. Pas dan zullen we geslaagd zijn. De groei verzekert immers onze welvaart en legt de basis voor ons welzijn. De duurzaamheid bestendigt die groei voor de komende generaties.

Mevrouw de voorzitter, dames en heren, beste collega's, ruim een jaar geleden, op 11 juli 2006, stelde de Vlaamse Regering haar project 'Vlaanderen in Actie' voor. Als opvolger van Yves Leterme [voormalig minister-president van Vlaanderen] heb ik kunnen vaststellen dat er al heel wat actie in Vlaanderen is gekomen. De eerste van de 34 VIA-projecten zijn ondertussen al volledig uitgevoerd, de andere zijn volop in uitvoering en verschillende nieuwe projecten staan op stapel.

Vlaanderen kan en mag geen vrede nemen met een plaats ergens in het midden van het peloton van de Europese regio's, de zevenentwintigste bijvoorbeeld, als het op het bruto binnenlands product per inwoner aankomt. Vlaanderen kan pas tevreden zijn als het zich op een duurzame wijze in de absolute top hijst van de Europese regio's. Om die uitdaging aan te gaan, moet Vlaanderen visionair, internationaal en ambitieus zijn.

In de komende weken en maanden zal de Vlaamse Regering krachtig het voortouw nemen van 'Actie in Vlaanderen' en we zullen op drie niveaus werken.
- Ten eerste zal elke minister de concrete projecten die hij of zij op 10 juli 2006 heeft toegezegd, afwerken. We zitten op schema voor de meeste van de 34 projecten, zoals voorzien is dat ze worden afgerond.
- Maar onze ambitie reikt veel verder. De Vlaamse Regering zal daarom, ten tweede, in permanente dialoog met dit parlement, de lokale besturen, het middenveld en de bevolking, en in samenwerking met het Sociaal-economisch Forum, nieuwe projecten op touw zetten.
- En ten slotte zullen we door communicatie en informatie de Vlamingen actief betrekken bij de verwezenlijking van deze gedeelde ambitie.

'Actie in Vlaanderen' is bovenal een kwestie van de mentaliteit van eenieder. Het is niet alleen de Vlaamse Regering die in actie moet komen. De Vlaamse Regering verwacht ook een positieve reactie van heel Vlaanderen en van elke Vlaming. De winnende ploeg heeft niet altijd de beste spelers of de beste techniek, maar wel altijd een ijzersterke wil om te winnen.

Winnen begint op school. Onderwijs is het instrument bij uitstek om mensen kansen te geven en talenten tot ontwikkeling te laten komen. Daarom zorgt de Vlaamse Regering voor onderwijs dat goed is voor de sterken en sterk voor de zwakken.

Het onderwijs in Vlaanderen is kwalitatief van wereldklasse. Kwantitatief halen we hoge participatiecijfers in het kleuter- en hoger onderwijs, maar veel, te veel leerlingen, waaronder naar verhouding veel allochtonen, moeten een jaartje overdoen. Van de jongeren verlaat 10 percent de secundaire school zonder diploma of getuigschrift.

In Vlaanderen gaat veel, te veel talent verloren, en dat mag niet, zeker niet in een kennismaatschappij en een kenniseconomie als de onze. We moeten voluit gaan voor elk talent. Dat begint met iedereen gelijke kansen op onderwijs van hoge kwaliteit te geven.

Dit jaar hebben we de grondslag gelegd voor een sterke kostenbeheersing in het basisonderwijs. Volgend schooljaar voeren we de maximumfactuur in, zodat de keuze van de ouders niet langer hoeft te worden bepaald door de kosten die een school aanrekent. Het nieuwe financieringssysteem zal voor heel wat extra middelen zorgen, die kostenbeheersing mogelijk maken. Het moet tegelijkertijd het sluitstuk worden van het gelijkekansenbeleid in het onderwijs. Hierdoor zullen scholen met meer kansarme leerlingen over meer middelen kunnen beschikken.

Gelijke kansen creëren heeft echter niet alleen met centen te maken. Het heeft ook te maken met warme en sterke scholen, die openstaan voor problemen van kansarme kinderen en hun ouders,

maar ook eisen durven te stellen en grenzen doen respecteren. Een vroege kleuterparticipatie, een weloverwogen studiekeuze, de strijd tegen spijbelen, de betrokkenheid van ouders bij de school en een volgehouden aandacht voor de Nederlandse taal zullen ertoe bijdragen dat op termijn nog maar weinig jongeren die middelbare school zonder diploma verlaten.

In het hoger onderwijs is, 40 jaar na de eerste democratiseringsgolf, een nieuwe, tweede democratiseringsbeweging nodig, om bijkomende talentenreserves aan te boren. Met een performant en kwaliteitsbedreven financieringssysteem moeten de universiteiten en de hogescholen de motor worden van gelijke kansen, talentontwikkeling en kenniscreatie. De mooie inschrijvingscijfers voor het nieuwe academiejaar aan onze universiteiten wijzen erop dat we in de goede richting gaan.

Mensen hebben altijd meer waardering voor wie werkt met het hoofd dan voor wie werkt met hoofd en handen. We moeten het beeld verbeteren van de technische beroepen en van onderwijsopleidingen die daarop voorbereiden. Techniek en technologie moeten een vanzelfsprekend onderdeel worden van de vorming in iedere schoolloopbaan.

De competentieagenda fungeert als convergentiepunt van maatregelen die de wereld van het leren en die van het werken dichter bij elkaar brengen. Voor de periode 2007-2009 is hiervoor 38 miljoen euro uitgetrokken.

Met onder meer het Actieplan Wetenschapsinformatie streven we ernaar om het aantal hogere diploma's in wiskunde, wetenschappen en technologie tegen 2010 met 15 percent te verhogen, zeker bij de meisjesstudenten, die gemiddeld meer humane wetenschappen studeren.

Mevrouw de voorzitter, beste collega's, talentontwikkeling houdt niet op aan de schoolpoort. Ook in het levenslang en levensbreed leren zijn er bijkomende inspanningen nodig. Het aandeel van de Vlamingen dat er opleiding volgt, neemt de jongste jaren lichtjes toe, maar met 8,4 percent zitten we nog altijd een flink stuk onder de Lissabondoelstelling van 12,5 percent in 2010. Ook voor het bereiken van die doelstelling zal de competentieagenda uitermate nuttig zijn.

Als Vlaanderen economische groei wil realiseren, heeft het niet alleen talenten nodig, het heeft talenten nodig die zich willen ontwikkelen tot ondernemers. Ondernemen is het risico durven nemen om nieuwe wegen in te slaan en om nieuwe dingen te doen. Ondernemerszin is de zin om dat zelf te doen en we moeten jongeren die zin, die 'goesting', doen krijgen.
Vlaanderen heeft te weinig jonge ondernemers, al doen de allochtonen het hier opvallend goed. Welnu, in 2008 kan elke jongere alvast één week lang ondernemen. Met de tweede editie van de ondernemersklasseweek, een van de concrete projecten van 'Vlaanderen in actie', brengen we in februari 2008 het ondernemerschap opnieuw naar de klassen van het secundair onderwijs.

Ondernemen moet opnieuw een werkwoord zijn. Een waaier van financieringsinstrumenten helpt de ondernemers te starten en te groeien. ARKimedes, de Winwinlening, de waarborglening, het Business Angels Network Vlaanderen en het Vlaams Innovatiefonds beginnen op volle kracht te komen. Via de ondernemerswebsite van Vlaanderen kunnen ondernemers vandaag op een gebruiksvriendelijke manier een beroep doen op de steuninstrumenten van de Vlaamse overheid.

Mevrouw de voorzitter, collega's, ondernemen is economisch noodzakelijk, maar moet maatschappelijk en ecologisch verantwoord zijn. Op 5 oktober vindt een 'Vlaanderen in actie'-rondetafelconferentie over dit thema plaats.

Wie de wereld wil verwonderen, heeft ruimte nodig om te ondernemen. In 2008 investeert de Vlaamse Regering in voldoende kwalitatieve ruimte om te ondernemen en wordt een regelgevend kader uitgewerkt dat juridisch vorm geeft aan ruimtelijke autonomie.

Innovatie en onderzoek en ontwikkeling creëren economische groei en welvaart. Om aansluiting te vinden bij de Europese kennismaatschappij hebben we, ook voor de innovatie in onze industrie, voldoende middelen nodig. Een opstap van 75 miljoen euro in de begroting van 2008 en nog eens 25 miljoen euro in 2009 zorgen ervoor dat de afspraken van het Innovatiepact worden nageleefd. De Vlaamse Regering heeft bovendien beslist om de toekomstige begrotingsoverschotten prioritair in te zetten voor onderzoek en ontwikkeling.

Naast middelen hebben we ook een goed onderbouwd instrumentarium nodig. Vlaanderen voert een beleid op basis van feiten en cijfers. Alleen een moedig innovatiebeleid dat onze tekortkomingen onder ogen ziet en alternatieven aangeeft, kan Vlaanderen op wereldniveau handhaven. Daarom is een expertenwerkgroep gevraagd om tegen volgende maand het Vlaamse innovatieinstrumentarium grondig door te lichten.

Innovatie is mensenwerk. In een kleine regio zonder grondstoffen zijn hersenen ons kapitaal. Het Odysseus- en het Methusalemprogramma leggen de hoekstenen voor een volwaardig academisch excellentiebeleid. De rechtstreekse dialoog die de Vlaamse Regering is aangegaan met de onderzoekers onder de noemer 'Hersentoer' zal leiden tot een volwaardig actieplan ter bevordering van de onderzoeksloopbaan.

Mevrouw de voorzitter, dames en heren, innovatie betekent ook samenwerken: van de wetenschap naar de industrie en het zakenleven, en van de industrie en het zakenleven naar de wetenschap. Het Industrieel Onderzoeksfonds aan de universiteiten wordt gevoelig versterkt. Omgekeerd verhogen we de betrokkenheid van de bedrijfswereld bij het strategisch basisonderzoek.

Kennis en innovatie zijn echter niet beperkt tot 'spitstechnologie' of 'toponderzoekers'. Ze zijn een zaak van ons allemaal. Innovatie is dé manier, de enige manier om onze hele economie, onze hele industrie, onze hele dienstensector te doen draaien.
Innoverend werken staat daarom haaks op hokjesdenken. Het innovatiebeleidsplan betrekt alle sectoren en alle beleidsdomeinen bij de noodzakelijke mentaliteitswijziging. Van biotechnologie over gezondheidszorg tot bejaardenzorg: in 2008 innoveert iedereen, om alle mensen werk te geven, ook de minder geschoolden.

Want inderdaad, hoewel er een krapte is op de Vlaamse arbeidsmarkt, slagen we er nog niet in alle mensen werk te geven. Bij een lage werkloosheid van 5 percent bedraagt de werkzaamheidsgraad van de 55-plussers nauwelijks meer dan 30 percent, maar de inspanningen van de VDAB [Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding] en het activeringsbeleid beginnen hun vruchten af te werpen. Met de tewerkstellingspremie voor 50-plussers en via het specifieke wervingsinstrument Jobkanaal moedigen we bedrijven aan oudere werknemers in dienst te nemen. Ook het onlangs opgestarte expertisecentrum Leeftijd en Werk, en de 'ervaringsclubs' van de VDAB en de vakorganisaties hebben als doel oudere werkzoekenden te laten doorstromen naar duurzaam werk.

We zouden nóg beter kunnen doen indien het werkgelegenheidsbeleid volledig op het Vlaamse niveau gecoördineerd zou worden.

Bij bedrijfsherstructureringen, zoals er vorige week enkele werden aangekondigd, verwachten we van de ondernemingen dat ze ernstige inspanningen doen om nieuwe jobperspectieven te creëren voor de getroffen werknemers, onder meer via een degelijk outplacementaanbod.

De Vlaamse Regering zal haar deel doen via het Herplaatsingsfonds en de tewerkstellingscellen. In de schoot van het Vlaams Agentschap voor Ondernemen [VLAO] werd een subcommissie preventief bedrijfsbeleid opgericht in overleg met de SERV-partners [SERV: Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen]. Deze subcommissie zal adviezen geven die specifiek gericht zijn op het voorkomen en oplossen van ernstige continuïteitsproblemen in ondernemingen.

Daarnaast zal de Vlaamse Regering door flankerend ondersteuningsbeleid en nieuwe ruimtelijke en infrastructurele werken bijdragen aan de creatie van nieuwe opportuniteiten, onder meer in het kader van het Economisch Netwerk Albertkanaal.

Onze groeimogelijkheden worden geconditioneerd door de ecologie: zonder duurzaamheid

geen menswaardige groei. Het is precies de creatieve innovatie die verhindert dat het tot een verstandshuwelijk moet komen tussen economie en ecologie. Slimme uitvindingen en verstandige investeringen zullen ervoor zorgen dat mens en natuur een nieuw evenwicht vinden.
De Vlaamse Regering blijft investeren in de waterkwaliteit. De enkele nog ontbrekende grote zuiveringsstations zijn nu in aanbouw, het gemeentelijke rioleringsnet wordt versneld uitgebouwd, en het regenwater wordt afgekoppeld van de riolering.

Verder werkt de Vlaamse Regering aan een nieuw decreet Ruimtelijke Ordening en heeft Vlaanderen ook een strategie voor zijn 20.500 hectare vervuilde industriële terreinen, de zogenaamde brownfields. Door het Brownfielddecreet ontstaat een winwinsituatie: het terrein wordt gereinigd door de privépartner die het aan voorwaarden krijgt die de reiniging de moeite waard maken.

De opwarming van de aarde blijft een van de grote wereldwijde uitdagingen. Over twee maanden, op 26 november 2007, heeft in het kader van Vlaanderen in Actie de tweede grote Vlaamse Klimaatconferentie plaats. Er wordt gerapporteerd over het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012 en nagedacht over 'wat na Kyoto', want een post-2012 Klimaatverdrag zal noodzakelijk zijn.

Vlaanderen moet dus energie besparen, of beter gezegd: iedereen moet energie besparen. Het energieprestatieplan wordt daarom het speerpunt van onze actie in 2008. Iedereen, elke bewoner, ook de huurder van een sociale woning en de beheerder van een schoolgebouw, moet de E-waarde van zijn pand kennen. De actie wordt ondersteund door de netbeheerders.
Tezelfdertijd loopt een programma van energierenovatie en worden energieconsulenten ingezet. In het onderwijs wordt geïnvesteerd in energiezuinige en passieve schoolgebouwen. Ten slotte zullen we door een uitgekiend mobiliteitsbeleid ons energieverbruik verder beperken.

Mevrouw de voorzitter, collega's, moet Vlaanderen besparen op energie, het spaart alvast zijn creatieve talenten niet. Wie deze zomer naar het theaterfestival in Avignon geweest is, wie in Kassel Documenta ging bekijken, wie, dichter bij huis, de Koningin Elisabethwedstrijd voor piano volgde, of wie dezer dagen even de tijd neemt om in de Louizawijk in Brussel Cityscape van Arne Quinze te bezichtigen, beseft hoezeer onze creatieve krachten, en met name onze kunstenaars hun land vooruit zijn en de samenleving een voorbeeld van talent en een spiegel van openheid en verdraagzaamheid voorhouden.

Voor de openheid en verdraagzaamheid van onze samenleving zijn cultuur, sport, jeugdverenigingen en volwassenenorganisaties van onschatbare waarde. Ze maken onze samenleving warmer en brengen mensen bij elkaar. De Vlaamse Regering zal nog sterker inzetten op participatie door het stimuleren van een rijk en verscheiden aanbod, door het aanspreken van zoveel mogelijk mensen en groepen, niet het minst kinderen en jongeren.

Mevrouw de voorzitter, beste collega's, de Vlaamse samenleving is een veelkleurige, interculturele samenleving. Interculturaliteit respecteert en stimuleert de identiteit van mensen, want enkel mensen die zich zeker voelen en gerespecteerd in hun eigenheid, vinden aansluiting bij onze samenleving, vanuit een gevoel van verbondenheid en vertrouwen. Hierdoor groeien ook hun engagement en hun daadwerkelijke betrokkenheid.

De diversiteit van onze samenleving is een verrijking en houdt veel kansen in, maar zet ook de sociale samenhang onder druk. Het inburgeringsbeleid geeft aan nieuwkomers die zich permanent in Vlaanderen willen vestigen, een ruime toegangspoort. Precies omdat het belangrijk is een minimale kennis van het Nederlands te hebben en inzicht in de basisregels van onze samenleving, scherpen wij de sancties op het weigeren van een inburgeringstraject aan. Het inburgeringsbeleid wordt uitgebreid tot oudkomers die een beroep doen op een werkloosheidsuitkering of een leefloon. Tegen het einde van de legislatuur zullen jaarlijks bijna 30.000 mensen een inburgeringstraject volgen.

In een open en verdraagzaam Vlaanderen heeft iedereen recht op gelijke kansen. Vlaanderen mag en zal discriminatie nooit tolereren. Het decreet Gelijke Behandeling is een eerste stap om iedereen die gelijke kansen te geven. Op het terrein is een belangrijke taak weggelegd voor de Vlaamse integratiesector, die hervormd zal worden tot een echte diversiteitsector.

Open en verdraagzaam, dat geldt ook voor onze relatie met Brussel, kruispunt van culturen en gemeenschappen. De Vlaamse Regering blijft zich ten volle voor haar hoofdstad engageren, met een leefbaar project waarin participatie, diversiteit, verbondenheid en respect voor de ander centraal staan. Vlaanderen neemt vanuit al zijn bevoegdheden een duidelijke verantwoordelijkheid op voor de Brusselse bevolking, wat vorige week nog bleek uit de uitbreiding van de zorgverzekering en de thuiszorg.

Brussel is een venster waardoor Vlaanderen met een open blik op de wereld kijkt. Indien wij in de internationale competitie vooruitgang willen boeken, moeten wij zwaar inzetten op onze positie als exportregio bij uitstek. Tachtig percent van de Belgische export is Vlaams. In 2006 groeide onze export nog met meer dan 5 percent.

Op het vlak van export is Vlaanderen in hoge mate, en misschien wel te afhankelijk van de nabije buurlanden. Het grootste deel van onze uitvoer gaat naar de vijf buurlanden. De Europese Unie is goed voor bijna 75 percent, de verre markten voor slechts 25 percent.

Met de buurlanden moeten we onze banden versterken op een pragmatische maar ook op een institutionele wijze, zoals door grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden. Ik heb het dan over de Euregio's aan de grenzen van Limburg en West-Vlaanderen.

Ook met verre landen zoals China en India moeten we de banden aanhalen door onder meer maximaal gebruik te maken van onze technologie-attachés. De bedrijven ter plaatse moeten we heel gericht benaderen, in samenwerking met de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid [VRWB] en in samenspraak met de O&O-clusters in Vlaanderen.

Wij moeten streven naar een immer positieve balans, niet alleen naar een positieve handelsbalans in termen van import-export. We moeten ook meer brains invoeren dan we uitvoeren, dat is de zogenaamde 'reverse brain drain'. Vlaamse eigenaars moeten meer ondernemingen in het buitenland overnemen dan er Vlaamse bedrijven door buitenlanders worden overgenomen. Dat is wat ik bedoel met de zogenaamde 'reverse take over'. Dit is geen kwestie van bekrompenheid, maar integendeel van ambitie. Een land of een regio kan zich maar handhaven als zijn bewoners zelf een aantal hefbomen in handen houden. Vlaamse innovatiekracht en Vlaams ondernemerschap in een zelfbewust en flexibel Europa zijn daartoe onmisbaar.

Europa, of de Europese Unie, waarbinnen Vlaanderen het beleid mee vorm geeft, is goed voor meer dan 60 percent van onze regelgeving. Vlaanderen moet maximaal en in het vroegste stadium wegen op het Belgische aandeel in het Europese besluitvormingsproces.
De voorbereiding van dit proces is al aanzienlijk verbeterd.

Wij zijn overtuigde 'Europeeërs'. Met een grotere Vlaamse impact op het Europese besluitvormingsproces komt ook een grotere verantwoordelijkheid. Wij werken daarom aan een verdere verbetering van de omzetting van Europese richtlijnen in Vlaamse regelgeving.

De volgende zeven jaar stroomt ruim 925 miljoen euro aan Europese middelen naar Vlaanderen. We moeten die steun optimaal gebruiken, want elke niet gebruikte euro is een verloren euro.

Wanneer Brussel een poort is op de wereld voor Vlaanderen, dan is Vlaanderen een poort op Europa voor de rest van de wereld. Onze toegangswegen mogen dan ook niet dichtslibben, maar moeten duurzaam toegankelijk worden gemaakt. De verdieping van de Westerschelde, de Liefkenshoekspoorverbinding, de heringebruikname van de IJzeren Rijn en het START-project voor de luchthaven van Zaventem getuigen van deze ambitie.

Onze rol als toegangspoort creëert een intense logistieke activiteit die drager is van een belangrijke

toegevoegde waarde, die constant, in samenwerking tussen overheid en industrie, geoptimaliseerd moet worden. De uitbouw van een geïntegreerde Flanders Port Area voor de vier Vlaamse zeehavens is daar een heel goed voorbeeld van.

Ook in Vlaanderen mogen de wegen niet dichtslibben. Nu de basismobiliteit gerealiseerd is, blijft er nood aan meer openbaar vervoer, vooral op plaatsen waar de vraag het grootst is. Door gericht te investeren in nieuwe lijnen, tramprojecten en stationsomgevingen, zal het openbaar vervoer voor nog meer verplaatsingen een volwaardig alternatief worden. Omdat het regulier openbaar vervoer nooit alle mobiliteitsnoden zal kunnen lenigen, werd dit jaar het Pendelfonds opgericht waarmee al 32.000 werknemers worden bereikt.

Duurzame mobiliteit is ook veilige mobiliteit. Er komt ook een geïntegreerd veiligheidsplan en een offensief beleid van verkeerseducatie. En in het handhavingsbeleid worden voor het eerst digitale flitscamera's ingezet.

Mevrouw de voorzitter, collega's, zoals in het verkeer probeert Vlaanderen ook in de zorg te voorkomen liever dan te genezen. In 2008 zoomen we in op de gezonde voeding en beweging op school, en voeren we de strijd tegen drugs, alcohol en tabak op. We innoveren de preventieve aanpak van darmkanker en onderbouwen beter de voorkoming van zelfdoding, onder meer door het thema van de geestelijke gezondheid bij de publieke opinie bespreekbaar te maken.

In de kinderopvang en de jeugdhulpverlening versterken we het aanbod en voeren we vernieuwde en vernieuwende methodologieën in. In het verlengde daarvan vermeld ik de actie rond inschakeling van jonge werkzoekenden in het jeugdwerkloosheidsplan in dertien steden, een plan dat vruchten afwerpt en afgeworpen heeft, in het bijzonder voor de jonge werkzoekende allochtonen. En om die reden wordt het jeugdwerkloosheidsplan uitgebreid tot heel Vlaanderen.

Een zorgaanbod voor personen met een handicap versterken we door vanaf 1 september 2008 het aanbod te verhogen. Daarvoor zetten we op jaarbasis meer dan 32 miljoen euro in. Zo realiseren we de komende jaren een betekenisvolle knik in de ontwikkeling van de wachtlijsten. Daarnaast biedt de krapte op de arbeidsmarkt perspectief voor een betere integratie van personen met een handicap op die arbeidsmarkt.

Wij blijven bekommerd om onze ouders, en willen het hen mogelijk maken zo goed mogelijk voor zichzelf te zorgen. Senioren blijven immers het liefst zo lang mogelijk zelfstandig. Indien zij lang in goede gezondheid zijn, heeft dat trouwens een belangrijke impact op de uitgavenontwikkeling voor gezondheids- en ouderenzorg. De Vlaamse Regering voert met het Ouderenbeleidsplan 2006-2009 meer dan ooit een 'inclusief' beleid. De thuiszorg is daarvan één aspect, waarop we in 2008 bijkomend inzetten door de uitkering van de zorgverzekering te verhogen. Maar een inclusief beleid veronderstelt veel meer dan zorg alleen, en het vergt een gecoördineerde actie in alle beleidsdomeinen: welzijn en gezondheid, arbeid, huisvesting en mobiliteit, onderwijs.

Mevrouw de voorzitter, collega's, hoewel Vlaanderen welvarend is, mogen we niet uit het oog verliezen dat er ook vandaag bij ons mensen in armoede leven en uitgesloten worden. Vlaanderen staat met 10 percent armen op de derde plaats inzake armoedebestrijding, samen met Nederland. Maar een regio die de ambitie heeft tot de wereldtop te behoren, kan en mag daarmee geen vrede nemen.

Het belangrijkste wapen tegen armoede is arbeid en, daarbij aansluitend, onderwijs en opleiding. Een ander cruciaal wapen is de huisvesting. Arbeid, opleiding en sociale huisvesting, dat zijn Vlaamse bevoegdheden, althans gedeeltelijk.

Wonen is duur geworden. De Vlaamse Regering blijft inzetten op het aanmoedigen van eigendomsverwerving, en helpt actief in het creëren van een aanbod van betaalbare bouwgronden. Maar voor de Vlamingen die niet in staat zijn zelf te bouwen of een bestaande woning te verwerven, betrachten we de betaalbaarheid van privé-huurwoningen te verzekeren. Door de uitbreiding van het toepassingsgebied van het huursubsidiestelsel, kan het aantal nieuwe begunstigden stijgen van 1.700 naar 10.000 per jaar. De nieuwe huurprijsberekening voor sociale woningen garandeert de betaalbaarheid voor alle sociale huurders, in het bijzonder die met de laagste inkomens.

Iedereen heeft recht op energie. Om menswaardig te leven wordt niet langer 6, maar 10 ampère gratis ter beschikking gesteld. In 2008 zal bovendien, in uitvoering van het decreet dat dit parlement heeft aangenomen, nog enkel in gevallen waar indicaties zijn van misbruik tot het afsluiten van de elektriciteit worden overgegaan.

Mevrouw de voorzitter, beste collega's, solidariteit houdt niet op aan de grenzen. Naast de vierde wereld aan onze voordeur is er de derde wereld ver weg van hier. De Vlaamse Regering neemt de 0,7-percentnorm ernstig. Het totaalbedrag dat de Vlaamse Regering besteedt aan ontwikkelingssamenwerking is verdrievoudigd sedert 2000 en bedraagt ongeveer 35 miljoen euro. Daarvan gaat het grootste gedeelte naar de bilaterale samenwerking met onze drie partnerlanden: Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi. Ruim een kwart van de middelen wordt ingezet in de strijd tegen hiv en aids.

Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de Vlamingen willen een krachtig bestuur. Daartoe is een toegankelijke voorspelbare en efficiënte overheid nodig en een klantvriendelijke dienstverlening.

De operatie van de drie B's – Beter Bestuurlijk Beleid – was uiteraard geen doel, maar een middel om de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen. De Vlaamse Regering zal op geregelde tijdstippen nagaan of die kwaliteit effectief gerealiseerd is en zal vanzelfsprekend, in overleg met dit parlement, bijsturen waar nodig.

Eind vorig jaar keurde de Vlaamse Regering een algemeen dienstverleningscharter goed. De klant mag immers rekenen op een redelijke behandelingstermijn van zijn vragen en op een helder en correct gemotiveerd antwoord.

Het is onze taak om de medewerkers en de middelen van de Vlaamse overheid zo efficiënt mogelijk in te zetten. In dit kader startten we twee jaar geleden met een 'geen groei, geen snoei'-operatie. We moeten dit beleid actief voortzetten, en gericht op zoek gaan naar verdere verhoging van de efficiëntie.

Sinds begin 2005 zijn de administratieve lasten voor burgers en bedrijven met meer dan 39 miljoen euro afgenomen. Er wordt hard gemeten en gewerkt om nieuwe en vergaande administratieve lastenreducties te verwezenlijken.

In 2008 wordt de tweede fase van de lastenverlaging voor werkende Vlamingen doorgevoerd, zoals was afgesproken in het regeerakkoord. En in het kader van diezelfde politiek van lastenverlaging besliste de Vlaamse Regering de gezinnen en de bedrijven vrij te stellen van de Eliaheffing [elektriciteitsheffing] en de gemeenten daarvoor te compenseren. Dat komt neer op een belastingvermindering van liefst 83 miljoen euro. Deze beslissing is meteen de aanzet tot het Fiscaal Pact tussen de Vlaamse Regering en de gemeenten. Voor het Fiscaal Pact is in de meerjarenbegroting een bedrag gereserveerd van 25 miljoen euro voor 2008, oplopend tot 75 miljoen euro voor 2009.

In de begroting 2008 hebben we de budgettaire ruimte die ontstaan was als gevolg van het voorzichtige budgettaire beleid van de voorbije jaren daarvoor maximaal benut.

De beleidskredieten voor 2008 bedragen 23,4 miljard euro. Dit is 1,2 miljard euro meer dan in 2007.

Ik wil nadrukkelijk onderstrepen dat we tijdens de vorige drie jaren een hoger overschot hebben geboekt dan aanvankelijk met de federale regering was afgesproken. Omdat wij tijdens de vorige jaren een deel van onze middelen niet hebben uitgegeven, kunnen we in 2008 meer besteden.

De Vlaamse Regering kan u overigens verzekeren dat de Vlaamse overheid tegen het einde van 2008 schuldenvrij zal zijn.

U ziet, mevrouw de voorzitter, dames en heren, er zit niet alleen actie in Vlaanderen, ook de Vlaamse Regering is zeer actief. Die actie is noodzakelijkerwijze veelzijdig, maar ze dient slechts één doel:

Vlaanderen maken tot één van de meest dynamische en aantrekkelijke regio's om te wonen en te werken, met een brede kijk op de wereld en met oog voor de toekomst.

Openheid en verdraagzaamheid, en bereidheid tot samenwerking en dialoog, ook en meer dan ooit tevoren met de andere gewesten en gemeenschappen in dit land: dat is en zal ons handelsmerk zijn.

Voor een beter Vlaanderen is er nog meer Vlaanderen nodig. Vlaanderen heeft de voorbije kwarteeuw immers bewezen dat het zijn autonomie meer dan waard is: wat we zelf gedaan hebben, hebben we niet altijd, maar toch in de meeste gevallen beter gedaan.

De huidige federale discussies over de staatshervorming geven Vlaanderen de kans om meer Vlaanderen te worden, en op duurzame wijze nieuwe bevoegdheden te verwerven. Ik heb het dan over het integrale werkgelegenheidsbeleid. Maar daar mag het niet bij blijven. Ik herhaal nogmaals dat de vijf resoluties van het Vlaams Parlement van 3 maart 1999, die ook zijn opgenomen in het regeerakkoord, ons referentiekader blijven. Als er vandaag één handicap is die een efficiënt en slagkrachtig beleid bemoeilijkt, dan is het de versplintering van bevoegdheden tussen het federale en het deelstatelijk beleid. Samen met dit parlement is de Vlaamse Regering vragende partij voor homogene bevoegdheden die de burger in staat stellen zich tot één loket te wenden en die het de bevoegde overheid mogelijk maken om daadkrachtig te handelen, zonder overmatig door andere beleidsniveaus te worden gehinderd. In het bijzonder de bevoegdheden die greep geven op de sociaal-economische hefbomen moeten aan de deelstaten worden toevertrouwd. Pas dan, als die staatshervorming gerealiseerd is, als meer bevoegdheden op het Vlaamse niveau homogeen kunnen worden uitgeoefend, zal de Vlaming in zijn dagelijkse actie de eenvoud, de kracht en de kwaliteit van een bestuur ervaren waar zij of hij recht op heeft.

Mevrouw de voorzitter, collega's, de Vlaamse Regering vraagt uw steun, uw medewerking, uw inzichten en uw vertrouwen om haar toe te laten om dit ambitieus programma te realiseren. Van haar kant zal de Vlaamse Regering alles doen wat in haar macht ligt om goed en efficiënt met u te blijven samenwerken en om u tijdig te informeren en te consulteren. Op die manier willen wij samen met u bouwen aan de droom die ons elke dag drijft: een open en verdraagzaam, competitief en welvarend, gezond en zorgzaam Vlaanderen; een Vlaanderen van gelijke kansen. Ik vraag dat het parlement zich in een stemming over deze verklaring uitspreekt. Ik dank u.'

Petitie voor solidariteit moet antwoord zijn op 'splitsing van België'

In Brussel werd op 27 september 2007 een petitie gepresenteerd waarin stelling werd genomen tegen de volgens de ondertekenaars dreigende opsplitsing van België. De tot dan toe onoverbrugbare meningsverschillen tussen Franstalige en Vlaamstalige partijen bij de pogingen een nieuwe Belgische regering te vormen hadden tot heftige discussies geleid en de vrees opgeroepen voor het uiteenvallen van het land. Het initiatief, dat als titel droeg *Red de solidariteit*, was genomen door kaderleden van de twee belangrijkste Belgische vakbonden, het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) en het Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV). De bedoeling was te komen tot een 'massapetitie' in de twee landstalen, waartoe nu zo'n vierhonderd ondertekenaars het voortouw hadden genomen.
In de petitie, die ook door mensen uit de academische, culturele, media- en sportwereld was ondertekend, werd geageerd tegen de roep vanuit Vlaanderen tot een te vergaande autonomie. Er werd gepleit voor handhaving van de solidariteit tussen Vlamingen en Franstaligen, in het bijzonder het in stand houden van de sociale zekerheid: 'We zijn Vlaming, Brusselaar of Waal, we zijn Belgen en wereldburgers. We willen niet dat er nieuwe muren worden opgetrokken tussen mensen, tussen regio's en tussen landen. We willen niet dat het solidariteitsbeginsel wordt vervangen door wedijver en egoïsme. Wie wordt er beter van als mensen tegen elkaar worden opgezet? Alles wat we vandaag in België hebben, is door Vlamingen, Brusselaars en Walen gezamenlijk tot stand gebracht. De solidariteit tussen de rijkere en armere inwoners en de solidariteit tussen rijkere en armere regio's zijn pijlers van onze Belgische samenleving.'

Yves Leterme opnieuw formateur na vastgelopen coalitiebesprekingen

Eind september 2007 verkeerden de pogingen om te komen tot een nieuwe Belgische regering van liberalen en christen-democraten nog altijd in een grote impasse. Grootste struikelblok bleven de voor de Franstalige partijen onbespreekbare regionalisering van vooral sociaal-economische bevoegdheden en de eveneens voor hen onaanvaardbare splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde (B-H-V). Dat veranderde niet toen ook de Franstalige groenen van Ecolo op verzoek van het Centre Démocrate Humaniste (CDH) bij de besprekingen werden betrokken. De als verkenner aangestelde christen-democraat Herman Van Rompuy moest uiteindelijk concluderen dat de eisen van de milieupartij te hoog lagen om tot overeenstemming te kunnen komen.

Intussen werd ook driftig gespeculeerd op de mogelijkheid dat men gedwongen zou zijn de sociaal-democraten alsnog bij de formatie te betrekken. Probleem daarbij was dat de Socialistische Partij Anders (SP.A) en de Parti Socialiste (PS) ondanks hun geestverwantschap een tegenovergestelde positie innamen. De Vlaamse SP.A toonde de bereidheid een 'oranje-blauwe' coalitie te helpen aan een tweederdemeerderheid, die nodig was voor een grondwetswijziging om de overdracht van bevoegdheden aan de deelregeringen te regelen. Zij wilde echter niet zelf deelnemen aan de regering. De Waalse PS hield die mogelijkheid wel open, maar was in geen geval bereid een christendemocratisch-liberale staatshervorming op Vlaamse leest mogelijk te maken.

Van Rompuy bood op 29 september zijn eindverslag aan de koning aan, waarin de ondanks alles optimistische noot doorklonk dat er voldoende wil en vertrouwen bij de partijen van de beoogde coalitie aanwezig was om opnieuw te gaan onderhandelen. Koning Albert benoemde daarop Yves Leterme, senator voor het Vlaamse Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) en gedoodverfd premier, voor de tweede maal tot formateur. Een eerdere poging van Leterme was op niets uitgelopen.

GEZONDHEID EN ZORG

Huisarts ontslagen van rechtsvervolging na euthanasie op haar zoon

Huisarts Marie Thérèse Vrelust uit Sint-Niklaas werd op 11 september 2007 op last van de raadkamer in Dendermonde vrijgelaten. Zij had ruim zes maanden in voorarrest gezeten op beschuldiging van moord op haar zoon Marc Van Der Aa.
Op 22 februari had de 59-jarige moeder haar depressieve en schizofrene zoon (32) in zijn appartement een dodelijke injectie toegediend, waar deze meerdere malen om gevraagd had. Daarna trachtte zij op dezelfde wijze een einde aan haar leven te maken, maar zij overleefde omdat de schoonmaakster haar nog op tijd vond. Na een week ont-

waakte zij uit een diepe coma en vervolgens werd ze aangehouden voor moord.
Volgens de raadkamer hoefde er geen vrees te bestaan dat de vrouw opnieuw zou proberen zelfmoord te plegen. Ook vormde ze geen gevaar voor de maatschappij. Integendeel, volgens haar advocaat Jef Vermassen was ze 'een sterk sociaal geëngageerde vrouw' en werd ze door haar patiënten omschreven als 'een bijzonder goede dokter'. Zij zou haar beroep als huisarts weer oppakken.

Aantal gezonde levensjaren stijgt onder Vlamingen

Uit cijfers over 2005 die op 25 september 2007 bekend werden gemaakt, bleek dat de levensverwachting van zowel mannen als vrouwen in Vlaanderen sinds 1998 was toegenomen. Voor vrouwen steeg deze met 1,7 jaar tot 82,5 en voor mannen met 2,3 jaar naar 77,4. Dat betekende dat de levensverwachting onder mannen sneller toenam dan die onder vrouwen. Eerder was uit onderzoek al gebleken dat het aantal zogeheten zorgvrije jaren toenam, dat wil zeggen het leven in een goede gezondheid.

De belangrijkste doodsoorzaken waren hart- en vaatziekten, longkanker, borstkanker en zelfdoding. Bij mannen ouder dan vijftig was longkanker de voornaamste doodsoorzaak, maar het aantal vrouwen dat de ziekte kreeg nam sterker toe. Borstkanker eiste de meeste slachtoffers onder vrouwen tussen veertig en zeventig jaar. Boven de 75 jaar waren hartziekten onder beide geslachten het vaakst fataal. Bij jongere mannen en vrouwen daarentegen was zelfdoding de belangrijkste doodsoorzaak en het aantal gevallen daarvan lag in Vlaanderen tweemaal zo hoog als het Europees gemiddelde.

De Vlaamse minister van Volksgezondheid, Steven Vanackere, kondigde aan dat nog in 2007 meer financiële middelen zouden worden vrijgemaakt voor projecten rond het gebruik van gezondheidsschadende genotmiddelen als tabak, drugs en alcohol. Ook zou het budget voor suïcidepreventie worden verdrievoudigd. Bovendien zou de minister meer geld uittrekken voor palliatieve zorg, want – ondanks dat de meeste mensen in het ziekenhuis overleden – vonden velen het wenselijker dat zij thuis konden sterven.

BUITENLANDSE ZAKEN

In Iran ontvoerde Belg na onderhandelingen vrijgelaten

De 28-jarige Stefaan Boeve (28) uit Berlare, Oost-Vlaanderen, arriveerde op 16 september 2007 op Belgisch grondgebied, na meer dan een maand in gijzeling te zijn gehouden door de clan Shahbakhsh, beruchte drugssmokkelaars in de grensregio tussen Iran en Pakistan. Hij was op 12 augustus in het zuidoosten van Iran, op doorreis naar India, van de weg gereden door een groep van vijftien mannen. Vervolgens werd hij gegijzeld, tezamen met zijn 37-jarige vriendin Carla Van den Eeckhoudt. Zij kwam enkele dagen later weer vrij 'uit humanitaire overwegingen', maar Stefaan Boeve bleef gevangen. De bendeleider, Osmael Shahbakhsh, wilde hem ruilen voor zijn broer, die in de gevangenis zat en geëxecuteerd dreigde te worden. Boeve zou niet slecht behandeld zijn en verkeerde in relatief goede gezondheid, maar er was wel gedreigd hem te doden.
Diplomaten van het Belgische ministerie van Buitenlandse Zaken onderhandelden in Iran over de vrijlating en door de inzet van Iraanse onderhandelaars konden de gijzelnemers ertoe worden gebracht hun slachtoffer te laten gaan. Daarbij was onduidelijk of hun ook toezeggingen waren gedaan. Ook was druk uitgeoefend door de secretaris-generaal van de Verenigde Naties Ban Ki-moon en de buitenlandcoördinator van de Europese Unie, Javier Solana.
Minister van Buitenlandse Zaken Karel De Gucht, die tezamen met de ouders van de vrijgelaten gijzelaar naar de Iraanse hoofdstad Teheran reisde om hem op te halen, verklaarde dat er door de Iraanse autoriteiten geen tegenprestatie was gevraagd voor hun inspanningen en dat er ook geen losgeld was betaald. Wel maakt België zo'n 500.000 euro vrij voor de strijd tegen de drugsproblematiek in Iran, zo stelde hij: 'Noem dat dankbaarheid voor de goede afloop. Eenzelfde project steunen we ook in Afghanistan.'

Premier Verhofstadt vraagt bij VN aandacht voor kindsoldaten

In zijn toespraak voor de speciale zitting van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties over Afrika, op 25 september 2007, stelde (demissionair) premier Guy Verhofstadt de positie van kinderen centraal. Hij toonde zich vooral bezorgd en verontwaardigd over de inzet van kindsoldaten, van wie het aantal op zo'n 300.000 werd geschat. De premier pleitte dan ook voor een verbod op wapenuitvoer naar landen die kindsoldaten inzetten. Ook zou de ontwikkelingshulp aan deze landen moeten worden opgeschort.
Verhofstadt besteedde speciaal aandacht aan Oeganda, waar rebellenleider Joseph Kony kinderen rekruteerde voor zijn Verzetsleger van de Heer (LRA), vooral in de DR Kongo. Hij moest worden berecht om 'voor al die schurken een voorbeeld te stellen', zo stelde de premier. Tegen Kony liep een internationaal aanhoudingsbevel, maar hoewel bekend was dat hij zich schuilhield in de grensregio tussen Kongo en Oeganda, was arrestatie uitgebleven.

(Vorige berichten pagina 487/2 - 2007)

BULGARIJE

BINNENLAND

Communistische archieven geopend

Als een van de laatste landen in Oost-Europa opende Bulgarije de archieven van de geheime dienst uit de communistische tijd. Op 6 december 2006 nam het Bulgaarse parlement de desbetreffende wet aan. Hierdoor groeide de hoop dat er meer duidelijkheid zou komen over zaken als de moordaanslag op paus Johannes Paulus II in 1981 en de moord op de Bulgaarse dissident Georgi Markov in 1978 in Londen.
De archiefstukken van 'enkele tientallen' Bulgaren die nog in publieke dienst werkten, werden wegens 'nationale veiligheidsoverwegingen' van openbaarmaking uitgesloten. Volgens directeur Georgi Lozanov van de niet-gouvernementele organisatie (ngo) Schone Stemmen, die ijverde voor de openbaarmaking, ging het hierbij om archieven met 'informatie over de echte achtergrond van ons hedendaagse politieke establishment'.

Regering overleeft motie van wantrouwen

Op 2 maart 2007 overleefde de regering van premier Sergej Stanisjev van de Bulgaarse Socialistische Partij (BSP) een motie van

wantrouwen die was ingediend door de rechtse oppositie in het parlement. De reden voor de motie was de toestand in de gezondheidszorg van Bulgarije. Die zou volgens de motie lijden onder inefficiëntie en corruptie.

'Bijna catastrofale' demografische achteruitgang

Van de lidstaten van de Europese Unie is Bulgarije het land met relatief de grootste bevolkingsachteruitgang. Dit meldde het Amerikaanse Population Reference Bureau (PRB) op 30 maart 2007. De oorzaak was een mengeling van omvangrijke emigratie, een laag geboortecijfer en een hoog sterftecijfer.
Sinds de ondergang van het communisme in 1989 was het Bulgaarse bevolkingsaantal met 1 miljoen gedaald tot 7,7 miljoen mensen. Het bureau voorspelde voor de periode 2005-2050 een verdere daling met 34 procent tot 5 miljoen inwoners.

'Corruptie grootste probleem van Bulgarije'

Volgens een rapport van het onafhankelijke Centrum voor de Bestudering van Democratie, uitgebracht op 23 april 2007, vonden de Bulgaren corruptie het grootste probleem dat hun land teisterde. Het Centrum stelde dat de verliezen door corruptie hoger waren dan de inkomsten uit subsidies van de Europese Unie. Het zou gaan om 680 miljoen dollar (ca. 500 miljoen euro) verliezen bij openbare bestedingen, 544 miljoen dollar bij privatiserings- en landtransacties en 272 miljoen dollar in belastingvrije winkels.
De kans om voor corruptie gepakt te worden, was klein: 'Een vergelijking van de in 2006 gemiddeld 130.000 officieel geregistreerde steekpenningen per maand met de 233 rechterlijke procedures die werden gestart in corruptiezaken en de 188 veroordelingen die hieruit voortvloeiden, toont aan dat in Bulgarije de kans om slachtoffer te worden van een verkeersongeluk groter is dan te worden gestraft voor het geven of ontvangen van steekpenningen.'

Twee belangrijke ministers vervangen

Op 18 juli 2007 werden twee belangrijke ministers in de regering van premier Sergej Stanisjev vervangen. Minister Roumen Ovcharov van Economische Zaken en Energie werd wegens een corruptieonderzoek dat tegen hem liep vervangen door de 58-jarige econoom Petar Dimitrov. De 47-jarige Miglena Tatsjeva verving Georgi Petkanov als minister van Justitie, die aftrad 'om persoonlijke redenen'.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Dalende werkloosheid

In augustus 2007 was 7 procent van de beroepsbevolking van Bulgarije werkloos, meldde het Nationale Arbeidsbureau (NEA) op 18 september 2007. Dit was 1,74 procent minder dan dezelfde maand een jaar eerder. Hiermee daalde het Bulgaarse werkloosheidscijfer richting het gemiddelde van de Europese Unie, dat in juli 2007 6,8 procent bedroeg. In 2005 bedroeg de werkloosheid in Bulgarije nog 11,46 procent van de beroepsbevolking.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bulgarije privatiseert maritieme handelsvloot

De Zwarte Zee-staat Bulgarije bezat 71 handelszeeschepen, behorend tot het staatsbedrijf Bulgaarse Maritieme Scheepvaartmaatschappij. Op 20 februari 2007 kondigde het Privatiseringsbureau van Bulgarije aan dat 70 procent van het bedrijf in de verkoop ging, waarna de resterende 30 procent vijf of zes jaar later zou volgen. De nieuwe eigenaar moest zich eraan committeren dat het bedrijf voor een periode van tien jaar niet opgesplitst mocht worden en niet van activiteiten zou veranderen. Minimaal 60 procent van de schepen moest onder Bulgaarse vlag blijven varen.

Oproep Wereldbank tot blijvende hoge economische groei

Macro-economisch ging het redelijk goed met Bulgarije. Op 2 april 2007 meldde het Nationaal Statistisch Instituut (NSI) dat de economische groei in 2006 6,1 procent bedroeg, tegen 5,5 procent in 2005. Verder groeide de individuele consumptie met 7,1 procent en de omvang van de buitenlandse handel met 12,1 procent. Op 24 september 2007 riep de Wereldbank in een rapport Bulgarije op om de komende jaren een minimale groei van 5 procent vast te houden om het onderwijssysteem te verbeteren, wetenschappelijk onderzoek te stimuleren en de arbeidsmarkt te flexibiliseren.
Daarnaast waren er enkele zorgelijke ontwikkelingen. In de eerste helft van 2007 was het tekort op de betalingsbalans tot 2,8 miljard euro gegroeid, zo meldde de Bulgaarse Nationale Bank op 14 augustus. Dat was 10,6 procent van het bbp, 3,3 procent meer dan in dezelfde periode een jaar eerder. Verder meldde het NSI kort daarna, op 12 september, dat de consumentenprijzen in augustus met 12 procent waren gestegen.

Aanleg oliepijpleiding Burgas-Vlore

Op 31 mei 2007 tekende het Bulgaarse parlement een overeenkomst met Albanië en Macedonië voor de aanleg van de oliepijpleiding tussen Burgas in Bulgarije en Vlore in Albanië, het zogenoemde AMBO-project. De pijpleiding werd 895 kilometer lang en zou 1,2 miljard euro gaan kosten. De bouw stond gepland voor de periode 2008-2011. Evenals de pijpleiding van Burgas naar het Griekse Alexandroupolis liep die tussen Burgas en Vlore om de drukke Straat van Bosporus in Turkije heen.

LANDBOUW

Hitte treft oogst

Door de extreme zomerhitte, die gevolgd werd door hevige regenval, zou de graanoogst in Bulgarije over 2007 aanzienlijk kleiner zijn dan verwacht, namelijk 2,2 miljoen ton in plaats van de voorspelde 3,2 miljoen ton. Daarom ging vice-minister Svetla Batsjvarova van Landbouw op 9 augustus naar Hongarije om over graanimporten te onderhandelen. Inmiddels waren de gewone Bulgaren verontwaardigd dat de broodprijzen met 20 procent waren gestegen.

NATUUR EN MILIEU

Reactoren in kerncentrale Kozlodoej gesloten

Op 31 december 2006 werden twee van de vier reactoren van de kerncentrale in Kozlodoej buiten werking gesteld. Dit was een eis van de Europese Unie aan Bulgarije, omdat de reactoren te onveilig zouden zijn. De meerderheid van de Bulgaren was tegen de sluiting, uit angst voor energietekorten en uit ongenoegen over de inkomstenderving

uit energie-exporten. Ook Albanië was niet blij, omdat het nu naarstig op zoek moest naar nieuwe elektriciteitsleveranciers.

De gesloten reactoren hadden een licentie tot 2013. De EU zou Bulgarije in 2009 290 miljoen dollar (ca. 220 miljoen euro) ter compensatie betalen, maar dat bedrag woog volgens het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie (IAEA) niet op tegen de 2 miljard dollar aan mis te lopen inkomsten.

Protest tegen natuurbeschermingsprogramma Natura 2000

Op 18 januari 2007 protesteerden honderden Bulgaarse landeigenaren voor de regeringsgebouwen in Sofia tegen het natuurbeschermingsprogramma Natura 2000, dat Bulgarije onder druk van de Europese Unie had aangenomen. Volgens dit programma werd 20 procent van het Bulgaarse grondgebied beschermd natuurgebied. De meeste demonstranten kwamen uit dorpen aan zee en in de bergen. Zij zagen de waarde van hun land dalen, omdat nu minder buitenlandse projectontwikkelaars wilden investeren in nieuwe huizen en toeristische voorzieningen.

Europese Unie dreigt Bulgarije met juridische actie

Als Bulgarije zo laks bleef met de invoering van EU-wetten voor de bescherming van landschappen, flora en fauna, kwam er juridische actie, zo dreigde de Europese Unie op 18 juli. Binnenslands was er echter veel verzet tegen de uitvoering van de EU-regelgeving op milieugebied. Eurocommissaris voor Milieu Stavros Dimas riep Bulgarije op de wetgeving 'snel en volledig' uit te voeren.

EUROPESE UNIE

Bulgarije lid van de Europese Unie

Per 1 januari 2007 traden Bulgarije en Roemenië toe tot de Europese Unie, die hiermee 27 lidstaten ging tellen. Deze gebeurtenis werd in de nieuwjaarsnacht op het Battenbergplein in de hoofdstad Sofia uitbundig gevierd, onder andere met het aanschouwen van een feestelijk vuurwerk. President Georgi Parvanov noemde de toetreding een 'hemels moment' voor Bulgarije.

BUITENLANDSE ZAKEN

Bulgaarse verpleegsters terug op vaderlandse bodem

Na 8,5 jaar in Libische gevangenschap te hebben doorgebracht, kwamen vijf Bulgaarse verpleegsters en een Palestijnse arts op 24 juli 2007 terug op Bulgaarse bodem. Zij waren in 1999 in Libië veroordeeld voor het infecteren van ruim 400 Libische kinderen met het hiv-virus. In het buitenland werd echter algemeen aangenomen dat de medici onschuldig waren en dat de kinderen ziek waren geworden door de slechte hygiënische omstandigheden in Libische ziekenhuizen. De zes waren destijds in het kinderziekenhuis van Benghazi, de tweede stad van Libië, gaan werken vanwege de hogere salarissen daar. Ze waren ter dood veroordeeld, maar hun straf werd later omgezet in levenslang. De internationale gemeenschap was verontwaardigd over deze straffen en de slechte behandeling die de zes moesten ondergaan, waaronder fysieke en psychische martelingen.
De Franse president Nicolas Sarkozy speelde een grote rol in de vrijlating, onder meer door persoonlijk in Libië meer hulp van en samenwerking met de Europese Unie te beloven. Zijn echtgenote Cecilia Sarkozy begeleidde de zes in het vliegtuig naar Sofia. Libië stemde ermee in dat ze in Bulgarije de rest van hun straf zouden uitzitten. In Sofia kregen de arts en de verpleegsters meteen een presidentieel pardon.

Bulgarije beloont Libië voor vrijlating

Als beloning voor de vrijlating van de vijf verpleegsters en de Palestijnse arts besloot Bulgarije op 2 augustus 2007 de schuld van 57 miljoen dollar (ca. 42 miljoen euro) die Libië bij Bulgarije had uitstaan, over te maken naar een fonds voor de bestrijding van aids onder Afrikaanse kinderen, waarmee deze schuld was afgeschreven. De schuld stamde nog uit de communistische tijd; 36 miljoen dollar was inmiddels opgebouwde rente. Het geld was bestemd voor het Benghazi International Fund, dat in januari 2006 in Benghazi voor dit doel was opgericht.

Zoon Gaddafi erkent martelingen

Op 8 augustus 2007 erkende de zoon van de Libische leider Muammar Gaddafi, Seif al-Islam Gaddafi, in een interview met de televisiezender *Al-Jazeera* dat de vijf Bulgaarse verpleegsters en de Palestijnse arts tijdens hun gevangenschap in Libië waren gemarteld. Concreet noemde hij elektrische schokken en dreigementen richting familieleden in Bulgarije. De Palestijnse arts Ashraf al-Hazouz verklaarde na zijn vrijlating dat het ging om elektrische schokken, slaan en onthouding van slaap en voedsel.
Gaddafi junior bood geen verontschuldigingen aan in het interview. De 36-jarige Seif al-Islam leek voorbestemd om zijn vader op te volgen en wilde zich mogelijk als een hervormer presenteren.
(Vorige berichten pagina 653/2 e.v. - 2006)

CYPRUS

BINNENLAND

Poging tot herstel vredesonderhandelingen Cyprus

De Grieks-Cypriotische president Tassos Papadopoulos en de Turks-Cypriotische leider Mehmet Ali Talat kwamen op 5 september 2007 bij elkaar om te praten over het vastgelopen herenigingsproces van de twee eilanddelen. De laatste keer dat de twee leiders elkaar ontmoet hadden, was op 8 juli 2006. Destijds waren ze overeengekomen om een begin te maken met de vredesonderhandelingen, maar er was sindsdien nog niets van de gemaakte afspraken nagekomen.
Beiden bleken deze keer bereidwillig om te werken aan het vredesproces. Volgens Talat dreigde de scheiding van Cyprus permanent te worden. Hij hoopte op een snelle en goede oplossing voor het conflict. Papadopoulos stelde dat de oplossing voor het probleem van de scheiding van Cyprus tot de meest belangrijke en dringende prioriteiten van zijn regering behoorde. Desondanks werd het gesprek achteraf als een mislukking gezien.

Turkse president bezoekt Noord-Cyprus

De Turkse president Abdullah Gül reageerde op 19 september 2007, tijdens zijn bezoek aan de Turkse Republiek van Noord-Cyprus (TRNC), op de ontmoeting. Hij liet weten dat zijn land Cyprus pas zou erkennen wanneer er een oplossing gevonden zou worden voor de scheiding van het ei-

land. Turkije stelde daarbij als eis dat er sprake moest zijn van politieke gelijkheid en gedeelde macht. Ook zouden de veertigduizend Turkse soldaten op Noord-Cyprus gestationeerd moeten blijven.

De kwestie Cyprus en de EU

President Gül beschuldigde Grieks-Cyprus – lid van de Europese Unie – van gebruik van zijn vetorecht in de EU om Turkije te dwarsbomen. Hij benadrukte dat het conflict rondom Cyprus niet gebruikt mocht worden om Turkije's poging tot lidmaatschap van de EU te vertragen. In 2006 bevroor de EU nog de onderhandelingen over 8 van de 35 onderwerpen waar kandidaatlidstaten over moesten onderhandelen, omdat Turkije weigerde Cyprus bepaalde handelsprivileges te garanderen.
De verdeeldheid van het eiland had ook haar weerslag op de internationale financiële hulpverlening. Door de gebrekkige samenwerking tussen de beide eilandsdelen was het voor de EU nagenoeg onmogelijk om het relatief arme Noord-Cyprus financieel te ondersteunen.

(Vorige berichten pagina 437/2 e.v. - 2007)

DENEMARKEN

BINNENLAND

Herdenking van nazi-topman Rudolf Hess leidt tot geweld

Ter gelegenheid van de twintigste sterfdag van Rudolf Hess, plaatsvervanger van nazileider Adolf Hitler, gingen neo-nazi's op 18 augustus 2007 in de Deense stad Kolding de straat op. Daarbij kwam het tot een confrontatie met tegendemonstranten, van wie er ongeveer vijftig werden gearresteerd nadat zij een auto van een van de neo-nazi's hadden aangevallen. Onder deze laatste groep waren daarvoor, op een door zo'n honderd mensen bijgewoonde 'Hess Memorial Day', al acht mensen aangehouden wegens onder meer schending van de openbare orde. Beide groeperingen hadden overigens toestemming gekregen voor het houden van een demonstratie, zij het op gescheiden plaatsen in Kolding.
Oorspronkelijk was het de bedoeling om Rudolf Hess (1894-1987) te herdenken in de Zuid-Duitse plaats Wunsiedel, waar hij begraven lag. De Duitse autoriteiten verboden de demonstratie echter. De nazi-leider, die in oktober 1946 tot levenslang was veroordeeld, had tot zijn dood gevangen gezeten in de Spandau-gevangenis te Berlijn.

Confrontatie met politie bij herdenking sloop politiek-cultureel centrum

Op 2 september 2007 gingen naar schatting tussen de vijfhonderd en duizend jongeren in het centrum van Kopenhagen de straat op om de ontruiming en sloop in herinnering te roepen van het politiek-cultureel centrum Ungdomshuset, een half jaar eerder. Er ontstonden rellen waarbij onder meer stenen werden gegooid en brand werd gesticht. De politie antwoordde met de inzet van traangas en de arrestatie van 63 personen.
Ungdomshuset ('Het Jeugdhuis') was op 1 maart ontruimd, nadat het complex in 2001 was doorverkocht en het aan de krakers ervan in 1982 toegezegde recht op gebruik ongedaan was gemaakt middels een gerechtelijke uitspraak die de verkoop legaliseerde. Daarop kwam het gedurende enkele dagen tot heftige straatgevechten, met in totaal 675 arrestaties.

Acht mensen aangehouden op verdenking van contacten met al-Qaida

Zes Denen en twee buitenlanders met een verblijfsvergunning voor Denemarken werden op 4 september 2007 bij invallen op elf locaties in en rond Kopenhagen gearresteerd, omdat zij banden met al-Qaida zouden hebben. Twee van de arrestanten zouden van plan zijn geweest een terroristische aanslag te plegen in Denemarken of daarbuiten en werden voor 27 dagen vastgezet, waarvan 13 in eenzame opsluiting.
De verdachten waren in de leeftijd van 19 tot 29 jaar en van Afghaanse, Pakistaanse, Somalische en Turkse origine. Zij werden al enige tijd door de autoriteiten gevolgd.

Premier Rasmussen brengt enkele kabinetswijzigingen aan

De Deense premier Anders Fogh Rasmussen maakte op 12 september 2007 een aantal ministerswisselingen in zijn kabinet bekend. Karen Espersen, die in 2006 overstapte van de sociaal-democraten naar Rasmussen's partij Links, Liberale partij van Denemarken (V), werd benoemd tot minister van Sociale Zaken. Zij stond bekend om haar harde houding jegens moslimimmigranten en was de opvolger van Eva Kjer Hansen, die op haar beurt de post Voedsel, Landbouw en Visserij overnam van de uit de regering vertrokken minister Hans Christian Schmidt. Tenslotte werd Flemming Hansen, minister van Transport en Energie, vervangen door Jakob Axel Nielsen, die evenals zijn voorganger lid was van de coalitiegenoot van V, de Conservatieve Volkspartij (KF).

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Mensenrechtenorganisaties veroordelen Deens anti-terrorismebeleid

'De strijd tegen terrorisme moet niet worden gevoerd ten koste van de mensenrechten. Wij kunnen niet accepteren dat wordt samengewerkt met landen die bekend staan om hun martelmethoden.' In deze bewoordingen bekritiseerde Lars Norman Joergensen, Deens vertegenwoordiger van mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI), op 14 september 2007 de plannen van de Deense Inlichtingendienst PET om samenwerking te zoeken met landen in Noord-Afrika en het Midden-Oosten, zoals Algerije, Egypte en Syrië. Vergelijkbare kritiek kwam van het Deense Rehabilitatie- en Onderzoekscentrum voor Slachtoffers van Marteling (RCT) en van linkse groeperingen als de Socialistische Volkspartij (SF). Woordvoerder en van 1991 tot 2005 partijleider Holger K. Nielsen verklaarde: 'Men kan niet tegen terrorisme vechten om de zogenoemde democratie te verdedigen en tegelijkertijd samenwerken met de geheime diensten van regimes die de mensenrechten vertrappen en gebruik maken van marteling.'

BUITENLANDSE ZAKEN

Bemanning gekaapt vrachtschip naar Denemarken teruggekeerd

Na 83 dagen lang gevangen te zijn gehouden door Somalische zeerovers keerden vijf zeelieden op 28 augustus 2007 terug in Denemarken. Zij voeren op het schip Danica White, toen het op 1 juni werd overvallen op de vaart van Dubai (Verenigde Arabische Emiraten) richting de Keniaanse havenstad Mombasa. De eigenaar van het schip betaalde op 12 augustus een losgeld, tien da-

gen voordat schip en bemanning werden overgedragen aan een Frans oorlogsschip en naar het aan Somalië grenzende Djibouti werden gebracht. De bemanningsleden verklaarden dat er meerdere malen was gedreigd hen te doden.

Piraterij buiten de kust van Somalië kwam veelvuldig voor, temeer daar het land geen zee- of kustwacht had. De zeerovers beschikten doorgaans over speedboten, moderne apparatuur als satelliettelefoon en waren militair getraind. Doelwit waren passagiers- en vrachtschepen, waar zij geld buit maakten om er met name wapens van te kopen.

(Vorige berichten pagina 438/1 - 2007)

DUITSLAND

BINNENLAND

Journalist Günter Wallraff bedreigd door extremisten

In september 2007 werd bekend dat de Duitse schrijver en journalist Günter Wallraff werd bedreigd door extremistische moslims sinds bekend was geworden dat hij in een moskee in Keulen wilde voorlezen uit *De Duivelsverzen.*
Dat boek van de Brits-Indiase auteur Salman Rushdie was bij veel moslims taboe omdat het de islam zou beledigen. Wallraff kreeg politiebewaking.
Wallraff hoopte door voordrachten als deze de integratie van moslims in Duitsland te bevorderen. Zijn plan om uit De Duivelsverzen voor te lezen zou door moskeebezoekers echter als een provocatie worden opgevat, zei Ikbal Kilic, woordvoerster van Diyanet Isleri Turk Islam Birligi (DITIB), de Turkse organisatie voor godsdienstzaken in Keulen. Haar organisatie wees de bedreiging van Wallraff ten scherpste af.

Duitse politie verijdelt aanslagen

De Duitse politie arresteerde op 4 september 2007 drie terreurverdachten die volgens justitie zeer zware aanslagen in de Bondsrepubliek wilden plegen. Het zou daarbij onder andere gaan om bomaanslagen op de luchthaven van Frankfurt en op de grote Amerikaanse luchtmachtbasis bij Ramstein.
De verdachten werden al geruime tijd in de gaten gehouden. Volgens de hoofdofficier van justitie in Karlsruhe ging het om drie vermoedelijke leden van een islamitisch geïnspireerde, terroristische organisatie. Een week na de arrestaties werd bekend dat de Islamitische Jihad Unie (IJU) verantwoordelijkheid had opgeëist voor de verijdelde aanslagen.

De verdachten zouden hun aanslagen hebben gepland op 11 september, precies zes jaar na die op de Verenigde Staten in 2001. Het ging om twee Duitsers, 28 en 22 jaar oud, en een Duitse Turk van 29 jaar. Ze werden aangehouden in een vakantiewoning in Medebach-Oberschledorn in het Sauerland. Ze zouden bezig zijn geweest met de fabricage van een bom. Het drietal had grote hoeveelheden chemicaliën tot zijn beschikking, waarmee zeer grote aanslagen gepleegd hadden kunnen worden.

De twee Duitse verdachten werden bestempeld als tot de islam bekeerde inwoners van Ulm en Saarbrücken. Samen met de derde man zouden zij, naast aanslagen op de twee luchthavens, terreurdaden in discotheken hebben gepland. Een van de verdachten zou in 2006 een trainingskamp in Pakistan hebben bezocht. De twee anderen zouden verscheidene keren in Pakistan zijn geweest.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Documenten over strijd om nazi-leider Rudolf Hess vrijgegeven

Groot-Brittannië, de Verenigde Staten, Frankrijk en de Sovjet-Unie hadden voortdurend met elkaar overhoop gelegen in de kwestie rond de gevangenhouding van de hooggeplaatste nazi Rudolf Hess in het Berlijnse Spandau. De Russen keerden zich telkens weer tegen pogingen om Hess een soepeler behandeling te geven. Dit bleek in alle duidelijkheid uit documenten van het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken die op 28 september 2007 werden vrijgegeven.

De westelijke geallieerden bepleitten in de jaren zeventig van de twintigste eeuw op humanitaire gronden vrijlating van Hess, met name vanwege zijn hoge leeftijd. Zij legden zich tenslotte bij de oppositie van Sovjet-zijde neer. In 1987 hing Hess zichzelf op in de gevangenis; hij was toen 93 jaar.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Begrotingsevenwicht aanstaande en werkloosheid gedaald

Het tekort op de Duitse overheidsbegroting zal al dit jaar veranderen in een evenwicht, drie jaar eerder dan voorzien. Dit liet het halfjaarlijkse overzicht uit september 2007 van het Duitse ministerie van Financiën zien. In het overzicht werd aangegeven dat het tekort dat jaar uit zou komen op een verwaarloosbare 0,1 procent van het bbp. Eerder was een tekort voorzien van 1,2 procent. In 2006 bedroeg het nog 1,6 procent en in 2005 was het 3,4 procent.
De gunstige cijfers waren het resultaat van een voor Duitse begrippen uitbundige economische groei. Daarbij daalde de werkloosheid in september 2007 tot 8,4 procent, het laagste niveau sinds december 1992.

LANDBOUW

Eenden geslacht wegens vogelgriep

De Duitse autoriteiten verklaarden op 7 september 2007 dat 200.000 eenden op twee boerderijen bij Schwandorf, oostelijk van Neurenberg, geslacht zouden worden nadat laboratoriumonderzoek de aanwezigheid van de H5N1-variant van de vogelgriep had aangetoond. De dieren waren nog niet zichtbaar ziek geworden. De twee boerderijen waren dochterbedrijven van een andere Beierse boerderij, waar een maand eerder 160.000 eenden waren geslacht na een uitbraak van de ziekte.

BUITENLANDSE ZAKEN

Geen Duits uitleveringsverzoek agenten Amerikaanse inlichtingendienst

Het Duitse ministerie van Justitie liet op 23 september 2007 weten af te zien van een verzoek aan de Verenigde Staten om dertien agenten van de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) uit te leveren die verdacht werden van de ontvoering en mishandeling van een Duits staatsburger in 2003. Washington had eerder al laten weten dat het geen gehoor zou geven aan een dergelijk verzoek.
Het ging om Khaled el-Masri, een Duitser van Libanese afkomst die naar eigen zeggen slachtoffer was geworden van de omstreden Amerikaanse praktijk van 'extraordina-

ry rendition', de informele uitlevering van terreurverdachten aan landen waar hardere verhoormethoden mogelijk waren. Masri hield vol eind 2003 in Macedonië te zijn ontvoerd en naar Afghanistan te zijn gebracht. Daar zou hij zijn gemarteld. Masri, die in mei 2004 werd vrijgelaten in Albanië, eiste schadevergoeding van de VS.

(Vorige berichten pagina 489/3 e.v. - 2007)

FINLAND

BINNENLAND

Initiatief voor islamitische partij in Finland

Abdullah Tammi begon op 6 september 2007 een campagne om vijfduizend steunbetuigingen te verzamelen die nodig waren om de door hem gewenste islamitische partij te laten registreren. Tammi was een voormalige brandweerman en vakbondsleider die zich tot de islam had bekeerd. Met het initiatief wilde hij een stem geven aan de ongeveer 55.000 moslims in het overwegend protestantse Finland. Zij vormden ruim 1 procent van de 5,3 miljoen inwoners van het land.

De bedoeling was dat de nieuwe partij zou meedoen aan de gemeenteraadsverkiezingen in Helsinki van 2008 en aan de parlementsverkiezingen van 2011. Tammi had zich onder meer uitgesproken voor een verbod op de verkoop van alcohol in supermarkten, voor de mogelijkheid voor moslimkinderen om niet deel te nemen aan verplichte schoolvakken als muziek en zwemmen en het aanscherpen van straffen voor seksuele misdrijven.

GEZONDHEID EN ZORG

Finland voert rookverbod in voor bars en restaurants

Per 1 juni 2007 werd in Finland een rookverbod van kracht in bars en restaurants, waar de weerstanden tegen een dergelijk verbod doorgaans het grootst waren. Volgens een peiling kon echter de overgrote meerderheid van de bevolking met de maatregel instemmen, meer dan in andere Europese landen. Op Zweden na had Finland met 22 procent het laagste aantal rokers.

Het roken in openbare ruimtes was in Finland al sinds 1977 verboden. Het roken op de werkplek was niet meer toegestaan sinds 1995. Voor bars en restaurants, die tot dan toe nog van het verbod waren uitgezonderd, kwam vanaf juni 2007 een overgangsperiode van twee jaar waarin de etablissementen de gelegenheid kregen aparte rookruimtes in te richten.

Minder Finnen plegen zelfmoord

Gegevens van september 2007 wezen er op dat het aantal zelfmoorden in Finland, lange tijd een van de allerhoogste in de wereld, aan het afnemen was. In 1990 maakten 30 op de 100.000 mensen een einde aan hun leven en uit cijfers van een jaar later bleek Finland een koppositie in te nemen, tezamen met Nieuw-Zeeland en IJsland. Intussen was het aantal zelfdodingen met 40 procent afgenomen tot 18 op de 100.000.

Als belangrijkste verklaring voor de afname gaven psychiaters de betere methoden aan die beschikbaar waren gekomen voor de behandeling van depressies, de voorlichtingscampagnes die waren gevoerd, de toename van financiële middelen voor de geestelijke gezondheidszorg en het grotere aanbod van psychiatrische hulp. De afname was echter groter dan deze factoren konden verklaren.

Redenen voor zelfdoding

Het gunstiger beeld nam niet weg dat het aantal zelfmoorden hoog was, vooral onder jonge mannen tussen de 20 en 34 jaar, onder wie het de belangrijkste doodsoorzaak was. Daarnaast was er een verschil tussen de regio's: het aantal lag het hoogst in de geïsoleerde en economisch achtergebleven gebieden in het oosten en noorden van het land en was duidelijk lager in de Zweedssprekende regio's aan de westkust.

Het typische profiel van een Fins zelfmoordslachtoffer was dat van een mannelijke veertiger, gescheiden en werkloos, met een zwakke gezondheid en een alcoholprobleem. Vooral dat laatste eiste haar tol als belangrijkste risicofactor. De vaak veronderstelde klimatologische invloed – in het noorden van het land komt de zon in de wintermaanden enkele maanden niet op – behoorde volgens deskundigen niet tot deze factoren. Hoewel langdurig gebrek aan zonlicht depressieverhogend kon werken, spraken de gegevens uit Noorwegen met vergelijkbare klimatologische omstandigheden dat tegen. Daar was het zelfmoordpercentage ongeveer de helft van dat van Finland. Bovendien lag de piek in het aantal Finse zelfdodingen juist aan het einde van de lente.

(Vorige berichten pagina 316/1 - 2007)

FRANKRIJK

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

President Sarkozy kondigt hervorming sociale voorzieningen aan

De Franse president Nicolas Sarkozy maakte op 18 september 2007 zijn hervormingsplannen bekend. De pijlers waren een langere werkweek, een hogere pensioengerechtigde leeftijd en verbeterde relaties tussen de werkgevers en de 500.000 werknemers in de semi-publieke sector (spoorwegen en energie) en bij een aantal zware beroepen. De plannen zouden de eerste test voor Sarkozy zijn. Hervormingen leidden in Frankrijk gewoonlijk tot grote sociale onrust en werden vaak onder druk van publieke protesten afgeblazen. Zo had Sarkozy's voorganger Jacques Chirac zijn hervormingsplannen in 1995 na drie weken van massale stakingen moeten opgeven.

Sarkozy wilde regels en lasten afschaffen die werken na 55 jaar en werkweken langer dan 35 uur tegengingen. Daarnaast wilde hij het ontslagrecht versoepelen en middels meer eigen bijdragen en aanvullende verzekeringen de stijgende ziektekosten terugdringen. Sociale partners kregen twee weken om tot overeenstemming te komen. Mislukte dit, dan zou de regering de maatregelen zelf opleggen. Vakbonden en werkgevers protesteerden tegen de geringe tijd die zij kregen voor onderhandelingen, maar de president wilde al in de eerste helft van 2008 beginnen met de invulling van het beleid om een einde te maken aan de almaar groeiende tekorten.

Sarkozy komt met plan voor afslanking ambtenarenapparaat

President Nicolas Sarkozy kondigde op 20 september 2007 aan dat hij het ambtenarenapparaat van vijf miljoen werknemers wilde inkrimpen door gedurende vijf jaar nog maar een op de twee vertrekkende ambtenaren te vervangen. In het onderwijs

zouden in 2007 al elfduizend banen worden geschrapt. Hij hoopte medewerking te krijgen voor zijn plannen door de ambtenaren hogere beloningen voor overwerk en meer salarisdifferentiatie in het vooruitzicht te stellen.
De vakbonden, die de plannen beschouwden als een aantasting van de publieke dienst en van verworven rechten, kondigden stakingen aan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Maximaal resultaat voor Franse overheid bij fusie energieconcerns

Na vijf jaar onderhandelen werd de fusie tussen het private Suez en het staatsbedrijf Gaz de France (GDF) op 3 september 2007 afgerond. Het Frans-Belgische Suez was de vijfde elektriciteitsleverancier en het zesde gasbedrijf van Europa. GDF had het grootste distributie- en transportnetwerk voor gas in Europa. De twee bedrijven hadden samen een omzet van 71 miljard euro.
Ondanks protesten van het Italiaanse Enel, dat Suez had willen overnemen, had de Europese Commissie de Franse staat toestemming gegeven om een blokkerend minderheidsaandeel te behouden. Vervolgens was president Nicolas Sarkozy erin geslaagd om de afvaldivisie van Suez in een aparte, beursgenoteerde groep onder te brengen. Daardoor werd het mogelijk dat de energiedivisie van Suez de tweede Europese energiegigant werd die de Franse staat controleerde, na het elektriciteitsbedrijf Electricité de France (EDF).

Franse staatsschuld hoger dan werd aangenomen

Op 19 september 2007 werd bekend dat de Franse staatsschuld inmiddels 64,2 procent van het bbp bedroeg. Premier François Fillon verklaarde dat Frankrijk in feite bankroet was. Hij zei te streven naar een begrotingsevenwicht aan het einde van zijn zittingstermijn in 2012.

Franse begroting gericht op meer groei en minder tekort

Op 26 september 2007 kwam president Nicolas Sarkozy met zijn eerste begroting. De belangrijkste elementen waren het bevorderen van de economische groei en het afremmen van het begrotingstekort. De regering ging uit van een economische groei van 2 tot 2,5 procent dankzij een stijgende export, meer belastinginkomsten en dalende olieprijzen. De overheidsuitgaven zouden verminderen door het schrappen van 22.900 ambtenarenbanen.
Analisten en instellingen als het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Europese Commissie wezen erop dat de verwachtingen voor economische groei te optimistisch waren en geen rekening hielden met de onrust op de financiële markten na de crisis in de Verenigde Staten, de hoge koers van de euro ten opzichte van de dollar en de recordprijzen voor ruwe olie.
De Europese partners hadden al eerder bij Frankrijk aangedrongen op vergaande bezuinigingsmaatregelen en drastische hervormingen, onder meer om de torenhoge kosten voor het sociale zekerheidsstelsel (12 miljard euro in 2007) terug te dringen.
De vorige president, Jacques Chirac, had beloofd dat het Franse begrotingstekort in 2010 zou zijn weggewerkt. Met deze begroting zou de Franse overheid daar niet in slagen. Sarkozy had verklaard dat de Franse begroting pas in 2012 in evenwicht zou zijn. De begroting zou de komende weken aan het parlement worden voorgelegd.

(Vorige berichten pagina 491/3 e.v. - 2007)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Griekse bosbranden gedoofd

De brandweer maakte op 3 september 2007 bekend dat er geen bosbranden in Griekenland meer waren. De felle branden hielden het land elf dagen in hun greep. Hierbij lieten 67 mensen het leven en werd 200.000 hectare grond verwoest. De totale kostenpost werd geschat op 1,6 miljard euro.
De Europese Commissie liet weten dat ze dit jaar tot 600 miljoen euro zou kunnen betalen aan Griekenland om te helpen met de wederopbouw.

Internationale hulp voor Olympia

De Griekse autoriteiten namen op 6 september internationale hulp aan vanuit onder meer Israël en Duitsland om Olympia te restaureren. De plaats waar ooit de Olympische Spelen waren ontstaan, was ernstig beschadigd door de bosbranden. Het was de bedoeling dat het aanzien van de plek in 2008 hersteld zou zijn.

Hoofd Griekse dienst voor burgerbescherming stapt op

Op 20 september 2007 legde Panagiotis Fourlas, hoofd van de Griekse dienst voor burgerbescherming, om persoonlijke redenen zijn functie neer. De regering ontkende dat Fourlas opgestapt was omwille van de onvrede over hoe de autoriteiten de bosbranden hadden bestreden.

Verkiezingen resulteren in nieuw mandaat voor Griekse conservatieven

Ondanks een geringer zetelaantal behielden de Griekse conservatieven van Nieuwe Democratie (ND) onder leiding van premier Kostas Karamanlis na de verkiezingen van 16 september 2007 hun meerderheid in het parlement. De echte winnaars waren drie kleinere partijen. De Communistische Partij Griekenland (KKE) ging van 12 naar 22 zetels, de Coalitie van Links en Vooruitgang (SIN) van 6 naar 14 zetels en de ultranationalistische Populistische Orthodoxe Groepering (LAOS) deed haar intrede in het parlement met 10 zetels.

Socialisten in zwaar weer

De Pan-Hellenistische Socialistische Beweging (PASOK) leed verlies. De partij kreeg 2 procent minder stemmen dan in 2004 en behaalde het laagste zetelaantal sinds de oprichting in 1974. De positie van oppositieleider George Papandreou kwam daardoor onder vuur te liggen. Volgens hem was de verkiezingsuitslag wellicht te wijten aan het feit dat de Grieken de verantwoordelijkheid voor alle schandalen, branden en sociaal onrecht van de afgelopen jaren bij de socialisten hadden gelegd. Hij opperde een onderzoek naar de schuldvraag inzake de verkiezingsnederlaag.

Regeringsplannen

Karamanlis kon nu met een krappe meerderheid zijn gewenste hervormingen verder doorvoeren. Zijn prioriteiten lagen bij de economische hervorming en de aanpak van het verzekeringssysteem voor pensioenen. Hoewel de verhouding tussen de actieve beroepsbevolking en de ouderen steeds

Griekenland

Uitslagen parlementsverkiezingen Griekenland
(16 september 2007)

Opkomst: 74,1 procent

partij	percentage	zetels
Nieuwe Democratie (ND)	41,8	152 (-13)
Pan-Hellenistische Socialistische Beweging (PASOK)	38,1	102 (-15)
Communistische Partij Griekenland (KKE)	8,2	22 (+10)
Coalitie van Links en Vooruitgang (SIN)	5,0	14 (+8)
Populistische Orthodoxe Groepering (LAOS)	3,8	10 (+10)
totaal		300

Samenstelling regering Griekenland
(18 september 2007)

President
Karolos PAPOULIAS

Premier
Kostas KARAMANLIS

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Prokopis PAVLOPOULOS
Buitenlandse Zaken
Theodora BAKOYIANNI
Cultuur
Mikhalis LIAPIS
Defensie
Evangelos-Vassilios MEIMARAKIS
Financiën en Economie
George ALOGOSKOUFIS
Gezondheidszorg en Sociale Solidariteit
Dimitrios AVRAMOPOULOS
Justitie
Sotiris KHATZIGAKIS
Landbouwontwikkeling
Alekos KONDOS
Macedonie en Thracië
Margaritis TZIMAS
Milieu en Openbare Werken
George SOUFLIAS
Onderwijs en Geloofszaken
Evripidis STYLIANIDIS
Ontwikkeling
Khristos POLIAS
Toerisme
Aris SPILIOTOPOULOS
Transport en Communicatie
Kostis KHATZIDHAKIS
Werkgelegenheid en Sociale Zekerheid
Vassilis MANGINAS
Zeehandel
Yeorgos VOULGARAKIS

schever werd, had de premier tijdens de verkiezingen beloofd om de pensioenen niet te verlagen en zowel de premies als de leeftijdsgrenzen niet te verhogen. Hierdoor was het lastig om de problematiek aan te pakken. Daarnaast streefde hij naar een verdere modernisering van Griekenland, bestrijding van corruptie en de versterking van de sociale cohesie.
De socialisten bestempelden het programma als anti-sociaal. Ze waarschuwden de Grieken voor de aantasting van de verzorgingsstaat.

Nieuwe regering gevormd

In de nieuwe centrum-rechtse regering van Karamanlis zaten slechts acht ministers van diens vorige kabinet. Het betrof hier de premier zelf en verder onder anderen de bewindslieden van Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken, Defensie en Financiën. Daarnaast werd het ministerie van Openbare Orde ondergebracht bij Binnenlandse zaken. Het kabinet telde twee vrouwen.

ONDERWIJS

Betwist geschiedenisboek niet meer op scholen gebruikt

Op 25 september 2007 maakte de minister van Onderwijs en Geloofszaken, Evripidis Stylianidis, bekend dat het omstreden schoolboek over de nationale geschiedenis uit de circulatie werd gehaald. Deze beslissing werd door de socialistische oppositie gezien als een knieval voor orthodox-nationalistische groeperingen.

Het lesboek voor de zesde klas van de lagere school hield geruime tijde de gemoederen in Griekenland bezig. Conservatieven vonden dat er te weinig in gegaan werd op de Griekse prestaties in de geschiedenis. Linkse stemmen daarentegen loofden juist de objectieve geschiedschrijving in de lesmethode. In afwachting van een nieuw boek werd het oude schoolboek uit 1989 weer gebruikt. De vorige minister van Onderwijs en Geloofszaken, Marietta Jannakou, was door de kwestie in de problemen gekomen. Na kritiek van onder meer nationalistische en kerkelijke critici had zij de omstreden tekst herzien. Zij werd niet opgenomen in het op 18 september 2007 geformeerde kabinet.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Art Deco gebouw nabij Akropolis museum wordt gesloopt

De Griekse minister van Cultuur, George Voulgarakis, besloot op 30 augustus 2007 om de weg vrij te maken voor de sloop van een sierlijk Art Deco gebouw uit de jaren dertig van de twintigste eeuw in het centrum van Athene. Volgens de minister was het aannemelijk dat in de bodem onder het gebouw overblijfselen uit de Klassieke Oudheid gevonden zouden worden. Bovendien stond het gebouw tussen het nieuwe, nog te openen, Akropolis museum en de oude citadel. Wanneer het gebouw gesloopt zou worden, zou het uitzicht vanaf het museum mooier worden.

(Vorige berichten pagina 492/3 e.v. - 2007)

Groot-Brittannië

GROOT-BRITTANNIË

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Einde aan stakingen in Londense metro

Onderhoudswerkers van de Londense metro besloten op 4 september 2007 hun staking te beëindigen. Hiermee kwam er een voortijdig einde aan de drie dagen durende acties. Door de werkonderbreking was driekwart van de Londense ondergrondse lamgelegd. Met de actie wilden de arbeiders een garantie op het behoud van hun banen en pensioenen afdwingen. Het was niet bekend of op de eisen van het onderhoudspersoneel was ingegaan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Aanhoudende crisis hypotheekbank Northern Rock

De problemen waarmee de hypotheekbank Northern Rock kampte, kwamen op 14 september 2007 in de openbaarheid door de bekendmaking van de Britse Centrale Bank, de Bank of England, fondsen te hebben vrijgemaakt voor de bank. Northern Rock had namelijk moeite om de leningen van andere banken veilig te stellen. Na het nieuws ontstond er paniek onder de rekeninghouders van de bank: zij namen massaal hun geld op. De bankcrisis was het eerste financiële probleem waarmee premier Gordon Brown te maken kreeg. Er klonk kritiek op zijn economisch beleid, maar volgens Brown waren de problemen van Northern Rock een direct gevolg van de kredietcrisis in de Verenigde Staten. Deze had heel Europa in beroering gebracht.

Groot-Brittannië

Minister Darling: 'Lessen trekken uit bankcrisis'

De Britse minister van Financiën Alistair Darling liet op 23 september weten dat Groot- Brittannië, ondanks de miljardenlening aan Northern Rock, geen ondernemingen beschermde die in zwaar weer verkeerden door slechte beslissingen. Hij vond dat het land nieuwe regelingen nodig had om rekeninghouders beter te beschermen. Het was volgens hem van groot belang dat er lessen zouden worden getrokken uit de crisis van Northern Rock.

Banken slaan leningen Centrale Bank af

Commerciële banken sloegen op 26 september het aanbod af van de Bank of England om extra leningen aan te nemen. Op deze manier wilde deze de spanningen af laten nemen op de financiële markten. Uit een onderzoek onder de banken bleek echter dat ze verwachtten dat door de recente perikelen op de financiële markt hun mogelijkheden om krediet te verstrekken aan bedrijven in ieder geval op korte termijn werd beperkt.

Europese beurzen onder druk

Het noodlijdende Northern Rock zette de Europese beurzen op 28 september onder druk. Analisten maakten zich grote zorgen over de boekhouding van de vijfde hypotheekverstrekker van Groot-Brittannië. Dit werd versterkt door de melding van dagblad de *Financial Times* dat de bank een extra lening van 5 miljard pond (ca. 7,1 miljard euro) bij de Bank of England was aangegaan. Hiermee kwam de totale schuld van Northern Rock bij de Centrale Bank op omgerekend 11,4 miljard euro. Dit bedrag stond gelijk aan een derde van zijn rekeningen.

Britse hypotheekmarkt grootste van Europa

Door de gestegen huizenprijzen is de Britse hypotheekmarkt de grootste van Europa geworden, zo bleek op 18 september 2007. In totaal waren er 11,7 miljoen hypotheken afgesloten met een waarde van 2,2 biljoen dollar. Deze waarde lag overigens nog ver beneden die van de Amerikaanse hypotheekmarkt, met 13,55 biljoen dollar aan verstrekte hypotheken.
In de periode van juni 2002 tot het begin van 2005 had ruim een kwart van het aantal verstrekte hypotheken in Groot-Brittannië een variabele rente. Sindsdien was dat aantal gezakt tot 2 procent. In de Verenigde Staten had in diezelfde periode 35 procent van de mensen met een hypotheek een lening met variabele rente.
De gemiddelde huizenprijs in de VS daalde in een jaar met 1 procent. De Britse huizenprijzen daarentegen stegen in dezelfde periode met 12,4 procent.

Arabieren kopen bijna de helft van Londense beurs

Bijna de helft van de aandelen van de Beurs van Londen (LSE) kwamen op 20 september 2007 in handen van twee Arabische investeerders uit Dubai en Qatar. De transacties vormden een onderdeel van een ingewikkeld akkoord tussen het Amerikaanse beursbedrijf Nasdaq en Borse Dubai. De investeerder uit Dubai nam van Nasdaq 28 procent van de aandelen van de LSE over. Hiermee kwam er een einde aan de directe betrokkenheid van Nasdaq met de Londense beurs. Daarnaast nam Borse Dubai het Scandinavische beursbedrijf OMX over. Dit werd echter meteen weer doorverkocht aan Nasdaq. De overeenkomst baarde het concurrerende Qatar Investment Authority (QIA) zorgen. Hierop kocht het bedrijf uit Qatar 20 procent van de LSE-aandelen en 9,9 procent van de OMX-aandelen op de vrije markt.
De complexe overeenkomst moest echter nog gedeeltelijk worden goedgekeurd door de Amerikaanse autoriteiten. Een aantal Congresleden verzocht de regering om te onderzoeken of de Amerikaanse veiligheidsbelangen niet zouden worden geschaad wanneer 20 procent van de Nasdaq-aandelen in Arabische handen kwam. Het nieuws dat 48 procent van de LSE-aandelen was gekocht door Arabische investeringsmaatschappijen had in Groot-Brittanië nog niet voor beroering gezorgd.

LANDBOUW

EU heft deel beperkingen op export Brits vee op

De Europese Commissie maakte op 11 september 2007 bekend dat ze een aantal beperkingen op de export van Brits vee en vlees ophief. Alleen wanneer het afkomstig was uit het met mond- en klauwzeer (MKZ) besmette gebied, mocht het vooralsnog niet verhandeld worden. De beslissing werd genomen nadat een onderzoekscommissie had vastgesteld dat de veeziekte volledig onder controle was.

Ierland

Nieuwe uitbraak mond- en klauwzeer

Op 21 september werd er een nieuw geval van MKZ aangetroffen op een boerderij in het zuiden van Engeland. Het was de zesde uitbraak sinds 3 augustus. Om verdere verspreiding van de ziekte te voorkomen, begonnen de autoriteiten uit voorzorg met het doden van het vee op de boerderij.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Handhaving imperiaal stelsel in Groot-Brittannië en Ierland

Na felle publieke tegenstand gaf de Europese Commissie op 11 september 2007 haar pogingen op om het metriek stelsel aan Ierland en Groot-Brittannië op te leggen. Günter Verheugen, eurocommissaris voor Industrie, liet in een verklaring weten dat de Commissie door deze beslissing de cultuur en tradities van Groot-Brittannië en Ierland in ere wilde houden. Deze waren immers ook van grote betekenis voor Europa.
De twee landen gebruikten officieel het metrieke stelsel, maar vaak ook het imperiale stelsel met pints en miles.

(Vorige berichten pagina 493/1 e.v. - 2007)

IERLAND

BINNENLAND

Nieuwe leider Labour Partij gekozen

Eamon Gilmore werd op 6 september 2007 verkozen tot de nieuwe leider van de Labour Partij. De voormalige studentenleider was de enige kandidaat. Hij volgde daarmee Pat Rabbitte op. Deze had een maand eerder zijn ontslag ingediend na de tegenvallende verkiezingsuitslag in mei.

Aantal scheidingen in twintig jaar vervijfvoudigd

Het Iona instituut, een niet-gouvernementele organisatie (ngo), maakte op 14 september 2007 bekend dat het aantal verbro-

Ierland

ken huwelijken in Ierland in twintig jaar tijd vervijfvoudigd was. Volgens de organisatie was het land vooral het laatste decennium door de sterke economische groei erg veranderd op sociaal en economisch vlak. Een van de grootste veranderingen vond plaats in de familie. Zo werden er bijvoorbeeld steeds meer kinderen opgevoed door alleenstaande ouders.

Ierse premier ontkent betrokkenheid bij corruptieschandaal

Premier Bertie Ahern werd op 20 september 2007 voor de derde keer gehoord in verband met mogelijke corruptie. Tijdens een onderzoek naar corruptie onder Ierse politici, lobbyisten en vastgoedhandelaren was men gestuit op verdachte transacties. Ahern zou in 1994 en 1995 dergelijke transacties van in totaal meer dan 140.000 dollar (ca. 100.000 euro) hebben ontvangen die niet duidelijk traceerbaar waren. Hij ontkende echter elke betrokkenheid.
De zaak had een negatieve invloed op Ahern's populariteit. Bijgevolg namen de speculaties toe over de vraag wie zijn mogelijke opvolger zou kunnen zijn.

Ahern overleeft met moeite motie van wantrouwen

Een deel van het Ierse parlement had geen vertrouwen meer in de premier na de beschuldigingen over het aannemen van steekpenningen. In een fel debat probeerde de minister-president zich te verdedigen door te stellen dat hij het geld had aangenomen omdat hij in financiële moeilijkheden verkeerde door zijn stukgelopen huwelijk. Dit werd echter door een deel van het parlement in twijfel getrokken. Een motie van wantrouwen tegen Ahern werd ternauwernood, met 76 stemmen voor en 81 tegen, op 26 september 2007 verworpen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bijna 290.000 Ieren leven in armoede

Een adviescommissie van de regering maakte op 4 september 2007 bekend dat ondanks de Ierse hoogconjunctuur bijna 290.000 Ieren in armoede leefden. Tien procent daarvan waren kinderen. Armoede werd hierbij gedefinieerd als het leven op basis van een laag inkomen en daarbij een of meer basisbehoeften moeten missen. Anno 2007 was armoede minder zichtbaar dan voorheen. Ze uitte zich vooral in een slechtere gezondheid, een lager opleidingsniveau en een beperkte toegang tot bepaalde diensten. Volgens de commissie hadden de mensen die niet (meer) in staat waren om een baan te vinden het het zwaarst. Dit waren vaak ouderen, langdurig werklozen en invaliden.
De Ierse minister van Sociale en Familiezaken, Martin Cullen, reageerde op de gegevens door te stellen dat zijn belangrijkste doel was er voor te zorgen dat in 2016 niemand meer in armoede zou leven.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Ierland vreest gevolgen instorting huizenmarkt

Na jarenlange stijging van de huizenprijzen begonnen deze in 2007 te dalen. Ierland vreesde de gevolgen hiervan voor de rest van zijn economie. Volgens de huizenindex van het Economisch en Sociaal Onderzoeksinstituut (ESRI) van september was de gemiddelde huizenprijs in het eerste half jaar met 2,6 procent gedaald. In de hoofdstad Dublin was dat zelfs 3,2 procent. Volgens het rapport zou deze tendens nog een tijd aanhouden. De grootste uitdaging voor 2008 was om een overgang tot stand te brengen naar een meer evenwichtige huizenmarkt.

Eind september 2007 voorspelde een onderzoekscommissie van de Ierse regering dat, indien de dip op de huizenmarkt zou aanhouden, er in de periode 2007-2009 ongeveer twintigduizend bouwvakkers hun baan zouden verliezen. Ook zouden er indirect veel banen verloren gaan. Omdat een kwart van het Ierse nationaal product afkomstig was van de bouwsector, zouden de gevolgen van de achteruitgang dan ook merkbaar zijn in de rest van de economie.

Ierland snelst groeiende economie in eurozone

Vooralsnog was er van deze economische gevolgen weinig te merken. Het Centraal Bureau voor Statistiek (CSO) maakte op 27 september 2007 bekend dat Ierland de sterkst groeiende economie binnen de eurozone had. In het eerste half jaar nam het bbp met 6,7 procent toe. Dit betekende een stijging van 1,5 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2006.
De Ierse economische groeicijfers waren bijna het tweevoudige van het gemiddelde in de eurozone. Economen voorspelden dat Ierland in 2007 uit zou komen op een gemiddelde groei van 5 procent.
(Vorige berichten pagina 494/2 e.v. - 2007)

Nederland

NEDERLAND

BINNENLAND

Socialistische Partij royeert senator Yildirim

De Socialistische Partij (SP) besloot op 7 september 2007 om Eerste Kamerlid Düzgün Yildirim met onmiddellijke ingang uit de partij te zetten. Volgens het partijbestuur gebeurde dat omdat hij na herhaalde verzoeken geweigerd had zijn zetel op te geven. Yildirim, lid van de Provinciale Staten van Overijssel, was bij de Senaatsverkiezingen van mei met voorkeurstemmen in de Eerste Kamer gekozen. De partij beriep zich echter op een afspraak die zou zijn gemaakt om de bestaande lijstvolgorde aan te houden.
Het conflict reikte verder dan alleen de zetelkwestie. Yildirim stelde ook het zijns insziens ondemocratische karakter van de SP aan de kaak, een verwijt dat door de partij weersproken werd. Daartoe had hij in juli het *Comité Democratisering Socialistische Partij* opgericht. Nu hij geen partijlid meer was, kondigde hij de oprichting aan van een nieuwe partij met de naam Solidara, een term die in het Esperanto 'solidair' betekent. In de Eerste Kamer mocht hij op basis van de Kieswet deze nieuwe naam niet gebruiken, zodat hij senator werd onder de naam Fractie Yildirim.

Beweging Leefbaar Nederland wordt definitief ontbonden

Op 10 september 2007 maakte Leefbaar Nederland (LN) bekend dat de landelijke politieke vereniging definitief werd ontbonden. Directe aanleiding waren de uitstaande schulden en financiële claims, hoewel de beweging ook politiek intussen een slapend bestaan leidde. LN werd in maart 1999 opgericht en kwam voort uit succesvolle lokale partijen als Leefbaar Utrecht en Leefbaar Hilversum. Bij de Tweede Kamerverkiezin-

gen van mei 2002 behaalde ze twee zetels. Aanvankelijk was Pim Fortuijn als lijsttrekker aangewezen maar in februari 2002 moest hij het veld ruimen vanwege zijn negatieve uitspraken over de islam. Fortuijn richtte toen zijn eigen politieke beweging, de Lijst Pim Fortuijn (LPF) op die in 2002 met 26 zetels haar intrede in het parlement deed. Kort daarvoor was Fortuijn zelf vermoord. Zijn plaats als lijsttrekker bij LN was ingenomen door Fred Teeven, die later zou overstappen naar de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD). Hij werd opgevolgd door Haitske van de Linde, maar de partij behaalde bij de verkiezingen van januari 2003 geen Kamerzetels meer.

Voormalig minister Rita Verdonk uit VVD-fractie gezet

Voormalig minister (2003-2007) en kamerlid Rita Verdonk werd op 14 september 2007 uit de Tweede Kamerfractie van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) gezet. Als reden gaf fractievoorzitter Mark Rutte dat de VVD-kamerleden geen vertrouwen meer in haar hadden vanwege herhaaldelijke kritiek in de media, met name wat betreft de koers van de fractie op het gebied van vreemdelingenbeleid, de post die zij als minister had bekleed. De beslissing was vrijwel unaniem. Alleen de kamerleden Charlie Aptroot en Fred Teeven konden zich niet met het besluit verenigen, maar besloten wel in de fractie te blijven. Verdonk zelf toonde zich 'verbijsterd' door het besluit.
Er was al langer sprake van een gespannen verhouding tussen Rutte en Verdonk die in 2006 verwikkeld raakten in een strijd om het lijsttrekkerschap, welke in mei door Rutte werd gewonnen. Rutte had veel steun in de partijtop, maar deze was niet representatief voor alle VVD-leden, onder wie Verdonk veel aanhang had. Dat gold ook voor de VVD-stemmers, want bij de parlementsverkiezingen van november 2006 behaalde Verdonk ruim 620.000 voorkeurstemmen, ruim 70.000 meer dan Rutte. Mede om deze reden bleef de indruk bestaan dat zij leiderschapsaspiraties bleef koesteren. Achter de personenstrijd ging ook een politieke strijd schuil tussen een progressiever (Rutte) en een conservatiever (Verdonk) liberalisme. Het besluit Verdonk uit de fractie te zetten was echter ingegeven door haar persoonlijke functioneren, een punt waarop zij ook tijdens haar ministerschap verscheidene malen was bekritiseerd.

VVD-congres schaart zich achter besluit

Op het VVD-congres van 15 september stemde het congres in met de beslissing van de kamerfractie. Was dat niet gebeurd, dan zou Mark Rutte zijn fractievoorzitterschap hebben neergelegd. Deze kreeg echter grote steun van het actieve partijkader, waarvan bekend was dat het merendeels op zijn hand was. De aanhangers van Verdonk, minder vaak actieve partijleden, waren daarentegen ondervertegenwoordigd. Moties waarin werd aangedrongen op het aftreden van Rutte en van het landelijke VVD-bestuur, werden verworpen.
Sommige VVD'ers vreesden voor een scheuring in de partij omdat Verdonk een grote electorale aanhang had. Wanneer zij uit de VVD zou gaan en een nieuwe partij zou oprichten, zou zij veel VVD'ers 'meenemen'. Op het congres deden twee ereleden, voormalig partijleider Hans Wiegel en ex-minister Frits Korthals Altes, pogingen om Verdonk voor de fractie te behouden. Maar andere partijprominenten als Frits Bolkestein, Henk Vonhoff en Gerrit Zalm sloten zich aan bij het oordeel van de fractie.
Het congres stemde wel in met een motie om te trachten Verdonk voor de partij te behouden. Zij was namelijk blijven zitten als eenmansfractie in de Tweede Kamer en normaliter volgde dat na het uittreden uit een partij. Verdonk wilde echter haar VVD-lidmaatschap niet opzeggen. Deze situatie bleef ook na 26 september bestaan, de dag waarop drie ereleden – naast Vonhoff en Korthals Altes ook ex-staatssecretaris Erica Terpstra – een gesprek met haar hadden. De uitzonderlijke combinatie van een eigen fractie en lidmaatschap van een partij die door een andere fractie werd vertegenwoordigd, bleef vooralsnog voortbestaan.

Troonrede 2007

Op Prinsjesdag, 18 september 2007, opende de koningin het nieuwe parlementaire jaar met het voorlezen van de troonrede in de Verenigde Vergadering van Eerste en Tweede Kamer. Daarin maakte zij de beleidsvoornemens bekend van het vierde kabinet-Balkenende, bestaande uit het Christen-Democratisch Appèl (CDA), de Partij van de Arbeid (PvdA) en de ChristenUnie (CU). Minister van Financiën Wouter Bos bood daarop de Rijksbegroting (de deelbegrotingen van de afzonderlijke ministeries) en de Miljoenennota (de algemene toelichting op de Rijksbegroting) aan de Tweede Kamer aan.

'Leden van de Staten-Generaal,

Ons land heeft veel dat hoop geeft en vertrouwen. De economische vooruitzichten zijn gunstig. Ondernemers en consumenten zijn optimistisch. Jongeren vinden snel een baan.
Ook buiten de economie zijn er hoopvolle ontwikkelingen. Steeds meer mensen willen zich inzetten voor elkaar en voor een betere leefomgeving. Juist nu zijn er goede mogelijkheden om maatregelen te nemen die ons land sterker maken. Het is nodig die mogelijkheden ten volle te benutten.
Ons land staat voor aanzienlijke opgaven. We weten dat de gemiddelde leeftijd van onze bevolking stijgt. Bedrijven en publieke sectoren als de zorg en het onderwijs krijgen te maken met een tekort aan menskracht. Dat stelt ons voor de vraag hoe in de toekomst ons welzijn en onze welvaart veilig te stellen.
Ook zal de groei van de economie op een duurzamer manier moeten worden gerealiseerd.
Te veel mensen voelen zich onveilig. Het voorkomen en bestrijden van terrorisme, criminaliteit en geweld blijven volop aandacht vragen.
De Nederlandse samenleving verandert snel en de bevolking wordt meer pluriform. Mensen voelen zich soms onzeker en zoeken naar houvast en geborgenheid. Die gevoelens kunnen diep ingrijpen. Daarom is extra inspanning nodig om de samenhang in ons land te vergroten en verdraagzaamheid en onderling respect te versterken.
Veranderingen kunnen een bron van kracht zijn. In het verleden heeft vernieuwing ons vooruitgang gebracht. Juist ons vermogen tot veranderen en vernieuwen geeft ons de dynamiek die onmisbaar is om in te spelen op de uitdagingen van de toekomst.
De regering levert met haar begroting voor 2008 daaraan een bijdrage.
De begroting voor volgend jaar laat een overschot zien. De regering verwacht dat dit ook in de jaren na 2008 het geval zal zijn. Zo sparen we voor de toekomst. Om een schonere en zuinigere economie te bevorderen, verhoogt de regering de belastingen op consumptie en op activiteiten die onvriendelijk zijn voor het milieu. De opbrengsten wil de regering gebruiken om de lasten op arbeid te verlagen. Dat helpt meer mensen aan het werk. Al deze maatregelen samen betekenen dat voor velen de koopkracht in 2008 niet zal stijgen. Zij die een lager inkomen hebben, worden zo veel mogelijk ontzien. Van de hogere inkomens wordt een grotere bijdrage gevraagd. De regering verwacht dat over het geheel van de komende jaren haar beleid de lasten voor burgers en bedrijven niet zal doen stijgen en dat de koopkracht zal toenemen.

In de begroting voor 2008 worden extra uitgaven van bijna drie miljard euro voorzien. Deze intensiveringen zijn gebaseerd op het beleidsprogramma dat de regering voor de komende vier jaar heeft opgesteld. Dit beleid steunt op zes pijlers waarvoor in het beleidsprogramma concrete

Nederland

doelstellingen, programma's en projecten zijn aangegeven. Jaarlijks vult de regering de daarbij behorende maatregelen in, te beginnen met de begroting die zij vandaag indient.

De eerste pijler is een actieve internationale rol. Nederland wil een relevante en constructieve partner blijven in de wereld en in Europa.
Daar waar Nederland zich inzet voor vredesoperaties, vervult onze krijgsmacht een verantwoordelijke taak. De regering zal nadere voorstellen indienen over onze bijdrage aan de internationale missie in Afghanistan. Nederlandse militairen doen hun zware werk met moed en volharding. Wij allen delen het leed van hen die een dierbare in een missie hebben verloren.
Militaire middelen alleen zijn niet genoeg om mensen in conflictgebieden een betere toekomst te geven. Het beleid van de regering combineert militaire inzet met diplomatie en met ontwikkelingssamenwerking.
Op vele plaatsen in de wereld worden de rechten van de mens niet geëerbiedigd. Nederland zal zijn lidmaatschap van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties benutten om de bescherming van deze rechten te bevorderen.
Ons land blijft zich inzetten in de strijd tegen armoede. Met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties werkt de regering aan de verwezenlijking van de Millenniumdoelstellingen. Extra geld wordt uitgetrokken om het gebruik van duurzame energie in ontwikkelingslanden te bevorderen.

De regering verwelkomt de wijzigingen van de Europese Verdragen die de Europese Raad enkele maanden geleden in Brussel is overeengekomen. Deze wijzigingen maken de Europese Unie sterker, democratischer en transparanter. Nationale parlementen krijgen een sterkere rol. Naar verwachting zullen dit jaar de gewijzigde verdragen door de lidstaten worden ondertekend, waarna de regering deze ter goedkeuring zal voorleggen aan beide Kamers der Staten-Generaal.

De tweede pijler van het beleid is een ondernemende en innovatieve economie.
De groei van onze economie is niet vanzelfsprekend. Kennis, innovatie en ondernemerschap zijn de bouwstenen voor een ambitieuze toekomst. Het zijn ondernemers in kleine en grote bedrijven die werkgelegenheid en groei creëren. De regering maakt het starten en opbouwen van een bedrijf gemakkelijker door de administratieve lasten verder terug te dringen. Beginnende en groeiende ondernemers kunnen een steun in de rug krijgen met kredieten. Ondernemers in de land- en tuinbouw die innovatiever gaan werken, kunnen rekenen op een garantievoorziening. De regering zal voorstellen doen om al deze regelingen toegankelijker te maken.
Innovatie is een belangrijke voorwaarde voor het behoud van onze welvaart. Daarom starten in 2008 drie innovatieprogramma's op gebieden die een grote maatschappelijke betekenis hebben: energie, water en zorg.
Om Nederland aantrekkelijk te houden voor internationale bedrijven en voor grensverleggend onderzoek, maakt de regering het eenvoudiger voor talentvolle buitenlanders om in ons land te komen werken of studeren.
Aan de universiteiten krijgen de beste wetenschappers voorrang bij de verdeling van onderzoeksgeld.

Een ondernemend land heeft goede verbindingen nodig. In 2008 komen tien projecten gereed die het aantal files op de weg beogen te verminderen. De regering begint komend jaar met voorbereidingen om het gebruik van de auto meer te belasten en het bezit minder. Komend najaar presenteert zij een plan om het gebruik van openbaar vervoer verder te stimuleren. Er komen nieuwe proeven met gratis openbaar vervoer.

Een duurzame leefomgeving is de derde pijler onder het beleid.
De regering stelt als doel dat de Nederlandse energiehuishouding in 2020 tot de schoonste en zuinigste van Europa behoort. Om dat te bereiken biedt de regering u vandaag een programma aan met concrete maatregelen. Centraal daarin staan onder meer: energiebesparing, de toepassing van vernieuwende energietechnieken en de verdere ontwikkeling van wind- en zonne-energie.
Een duurzaam Nederland is ook: een Nederland met mooie natuur, een vitaal platteland en een bevolking die leeft met het water. De regering zal beperkingen stellen aan het bouwen in de open ruimte om daarmee het landschap te verbeteren. Zij bepaalt komend jaar met de provincies en gemeenten een nationale strategie waarmee Nederland het hoofd kan bieden aan de stijging van de zeespiegel als gevolg van de verandering van het klimaat.

De vierde pijler onder het regeringsbeleid is sociale samenhang. Ieder mens telt mee en ieder mens is nodig.
De regering heeft afspraken gemaakt met organisaties van werkgevers en van werknemers om in bedrijven tweehonderdduizend langdurig werklozen aan een baan te helpen. In dat verband zal zij voorstellen doen om scholing, tijdelijke arbeid en de beëindiging van de arbeidsovereenkomst in onderlinge samenhang te regelen. Ook ondersteunt de regering de participatie met lagere lasten en met de invoering van de leer-werkplicht voor jongeren tot 27 jaar.
Voor leerlingen in het voortgezet onderwijs wordt een maatschappelijke stage ingevoerd.
Mensen die zich inzetten voor anderen en actief willen zijn in hun omgeving, worden door de regering ondersteund met investeringen in organisaties van vrijwilligers en mantelzorgers.
De regering wil de betaalbaarheid en de kwaliteit van de zorg voor iedereen zeker stellen. Daartoe dient de doelmatigheid te worden bevorderd. De regering stelt voor de no-claim in de zorgverzekering in 2008 af te schaffen. Hier komt een eigen risico voor in de plaats. Verder zal de regering bijzondere aandacht geven aan de kwaliteit van de zorg, met name in verpleeg- en verzorgingstehuizen. Het basispakket van de zorgverzekering wordt volgend jaar uitgebreid.
Een gezonde levensstijl is van groot belang. Daarom zal de regering de sport en sportverenigingen een financiële impuls geven.

Sociale samenhang krijgt in belangrijke mate gestalte in gezin, school en buurt. Met gemeenten wil de regering de totstandkoming bevorderen van Centra voor Jeugd en Gezin. Deze zijn voor alle ouders met opvoedingsproblemen bereikbaar. Gezinnen met lagere inkomens en grotere gezinnen wil de regering meer steun bieden door naast de kinderbijslag in 2008 een kindgebonden budget in te voeren dat inkomensafhankelijk zal zijn.
De school is de springplank naar succes in het leven. De komende jaren moet het onderwijs beter worden en het beroep van leraar aantrekkelijker. In overleg met de vakmensen in het onderwijs zullen maatregelen genomen worden om taal- en rekenlessen te verbeteren.
De regering streeft naar afspraken met woningbouwcorporaties en gemeenten om extra te investeren in veertig wijken met veel problemen. Het doel is niet alleen een mooiere wijk te maken, maar de mensen die er wonen betere kansen te geven om ook volop mee te doen in de samenleving.
De kwaliteit van de inburgering kan en moet omhoog. Bovendien is het nodig meer mensen te bereiken. Hiertoe heeft de regering bij u een Deltaplan Inburgering ingediend.

Veiligheid en respect zijn de vijfde pijler van het beleid. Zij vormen een voorwaarde voor vertrouwen tussen mensen.
De regering heeft met de regionale politiekorpsen afspraken gemaakt over het vergroten van veiligheid in de wijken en de bestrijding van jeugdcriminaliteit en geweld.
Veel agressie komt voort uit alcoholmisbruik. De regering neemt maatregelen om overmatig drinken onder jongeren tegen te gaan. Ook komen er campussen voor jongeren die ontsporen als zij geen stevige begeleiding krijgen.
Het bestrijden van criminaliteit via internet en van fraude krijgt in 2008 meer aandacht.
De modernisering van het gevangeniswezen wordt vanaf volgend jaar stapsgewijs ingevoerd.
Met een op de persoon gerichte benadering wil de regering verhinderen dat mensen keer op keer in de fout gaan.

De zesde pijler is een slagvaardige en dienstbare overheid die bondgenoot is van burgers. De regering werkt aan een vernieuwing van de rijksdienst. Het programma daarvoor zal zij u binnenkort aanbieden. Met gemeenten en provincies heeft de regering afspraken gemaakt over een goede taakverdeling bij de dienstverlening. De tien grootste knelpunten die burgers ervaren, worden in 2008 het eerst aangepakt. Zo is straks voor minder activiteiten een vergunning nodig en worden wachttijden teruggebracht, onder meer door een beter gebruik van internet.

Om een basis te leggen voor nieuwe verhoudingen tussen overheid, semi-publieke instellingen en burgers zal de regering een voorstel van wet indienen om de rechtsvorm 'maatschappelijke onderneming' in te voeren.
Kunst en cultuur worden voor een breed publiek bereikbaar. Het nieuwe programmafonds Cultuurparticipatie zal dit ondersteunen.

Op deze zes pijlers is het beleid van de regering gebaseerd. Samen geven ze perspectief op groei, duurzaamheid, respect en solidariteit. Zo kunnen we in de toekomst blijven inspelen op veranderingen en kunnen we dat wat ons dierbaar is bewaren en versterken.

Binnen het Koninkrijk voltrekt zich eveneens een proces van verandering. De staatkundige verhoudingen worden herzien. De afgesproken wijzigingen worden volgend jaar neergelegd in voorstellen voor rijksregelgeving. Het is verheugend dat alle eilandgebieden van de Nederlandse Antillen zich bij dit proces hebben aangesloten.

Hoe belangrijk het beleid van de overheid ook is, een samenleving wordt gevormd door burgers. De regering wil met alle inwoners werken aan een Nederland waarin iedereen zich veilig, vertrouwd en met elkaar verbonden kan voelen. Onderling respect tussen mensen en eerbiediging van de Nederlandse rechtsorde zijn daarvoor noodzakelijke voorwaarden. Onze Grondwet gaat uit van gelijkheid voor de wet van alle burgers, van vrijheid van godsdienst of levensovertuiging en van vrijheid van meningsuiting.
Deze rechten vragen van ons allemaal verantwoordelijkheid en verdraagzaamheid. Onze kracht ligt in samen werken en samen leven.

Leden van de Staten-Generaal,
U vertegenwoordigt de grote en rijke verscheidenheid die ons land kent. Op u rust een grote verantwoordelijkheid. De regering verheugt zich op een goede samenwerking. U mag zich in uw taak gesteund weten door het besef dat velen u wijsheid toewensen en met mij om kracht en Gods zegen voor u bidden.'

Rijksbegroting 2008

De in september 2007 gepresenteerde Nederlandse begroting voor 2008 kende een zestal beleidspeilers. Deze behelsden het creëren van meer sociale samenhang; het streven naar een economie die innovatief, concurrerend en ondernemend was; het duurzamer maken van de leefomgeving; de bevordering van een slagvaardige en dienstbare overheid en publieke sector; het vergroten van veiligheid, stabiliteit en respect; en een actieve internationale en Europese rol voor Nederland. Deze doelstellingen werden nagestreefd binnen de randvoorwaarde van wat het kabinet 'generatiebewuste overheidsfinanciën' noemde. Het onderstaande is ontleend aan de algemene toelichting op de Rijksbegroting.

Het kabinet ambieert niet alleen gezonde overheidsfinanciën nu en in de toekomst, maar wil tegelijkertijd gericht investeren in de kwaliteit en kracht van de samenleving, de kracht van de economie en in een duurzame omgang met natuur en milieu. Een overschot op de begroting van 1,0 procent van het bbp in 2011 vormt de randvoorwaarde waarbinnen de doelstellingen – groei, duurzaamheid, soliditeit en solidariteit – van het kabinet moeten passen.

De economische en financiële situatie van Nederland

De economie draait op volle toeren en Nederland is een van de rijkste landen van de Europese Unie. In 2007 groeit de economie naar verwachting met 2,75 procent. Ondanks de recente onrust op de financiële markten blijft de economie naar verwachting ook in 2008 sterk en zorgt voor een verdere groei van de toch al hoge werkgelegenheid. Voor 2008 wordt een groei van 2,5 procent verwacht. Ook in internationaal perspectief doet Nederland het goed.
Ook de overheidsfinanciën zijn verbeterd. Na een tijdelijke dip van het begrotingssaldo in 2007 (van een overschot van 0,6 procent van het bbp in 2006 naar een tekort van 0,4 procent in 2007) wordt voor 2008 een overschot op de begroting verwacht van 0,5 procent. De komende vier jaar zal de begroting steeds een overschot laten zien en resulteren in een overschot van 1,0 procent van het bbp in 2011. In 2008 bedraagt de schuld 45 procent van het bbp en deze zal mede door het kabinetsbeleid dalen tot minder dan 40 procent in 2011, het laagste niveau in meer dan dertig jaar. De Nederlandse overheidsfinanciën staan er ook beter voor dan het gemiddelde van de eurozone. Dit geldt voor zowel het begrotingssaldo (eurozone – 0,8 procent van het bbp) als voor de schuld (eurozone 65 procent van het bbp).

Gunstige uitgangspositie nu gebruiken

Om de doelstellingen uit het Coalitieakkoord te realiseren neemt het kabinet stevige maatregelen. Daarnaast heeft het kabinet ten opzichte van het regeerakkoord een aanvullend pakket maatregelen genomen die extra bijdragen aan het opvangen van de vergrijzingskosten – en dus aan de welvaart van toekomstige generaties. De plannen versterken de economische structuur, verhogen de arbeidsparticipatie en zorgen er ook voor dat de lagere inkomens in 2008 zo veel mogelijk worden ontzien. Naast een aanzienlijk pakket van investeringen en lastenverlichtingen, gaat het ook om bezuinigingen en lastenverzwaringen.
Het kabinet grijpt de gunstige economische omstandigheden aan om juist nu minder plezierige maatregelen te nemen. Veel mensen profiteren direct van de sterke economie doordat ze een (betere) baan vinden. Toch merkt niet iedereen de gunstige economische omstandigheden direct in zijn portemonnee. Voor een aantal groepen daalt de koopkracht in 2008 zelfs licht. Maar de keuze en samenstelling van de voorgenomen maatregelen zorgen voor een eerlijke en rechtvaardige verdeling.
Over de gehele kabinetsperiode is het beeld duidelijk positief: werkgelegenheid en koopkracht nemen over de hele linie toe, en de soliditeit van de overheidsfinanciën wordt versterkt.

Generatiebewuste overheidsfinanciën

Het huidige financieel-economische beleid moet ook de voorwaarden scheppen voor het welzijn van komende generaties. Want de komende generaties erven niet alleen de financiële randvoorwaarden, maar ook de kwaliteit van de voorzieningen, de kracht van de economie, de leefbaarheid van de wijken, de broeikasgassen in de atmosfeer en de vruchten van onze investeringen in het onderwijs. Belangrijke uitdaging blijft de houdbaarheid van de overheidsfinanciën als gevolg van de vergrijzing. Doordat het aantal ouderen in Nederland groeit, nemen de overheidsuitgaven toe, vooral bij de Algemene Ouderdomswet (AOW) en in de zorg.
Voor het bereiken van houdbare overheidsfinanciën zijn drie hoofdoplossingsrichtingen:
1. Sparen door het verlagen van de uitgaven of het verhogen van de belastingen.
2. Het bevorderen van de arbeidsparticipatie zodat het draagvlak voor de collectieve voorzieningen wordt vergroot. Hoe meer mensen er werken des te meer schouders er immers zijn waarover de lasten verdeeld kunnen worden.
3. Het aanpassen van de vergrijzinggerelateerde voorzieningen (zoals AOW en zorg). Het kabinet heeft gekozen voor een combinatie van elk van deze oplossingsrichtingen.

Sparen

Om te sparen heeft het kabinet zich ten doel gesteld een structureel overschot op de begroting van 1 procent van het bbp te bereiken in 2011. Doordat het kabinet in al zijn begrotingen een overschot kan laten zien, wordt een deel van de staatsschuld afbetaald en wordt in feite 'gespaard' voor de toekomst. Lagere schuld betekent lagere jaarlijkse rente-uitgaven en dus meer ruimte op de begroting.

Arbeidsparticipatie

Er vindt een verschuiving plaats van lasten op milieuvervuiling, consumptie en vermogen ten gunste van lagere lasten op arbeid. Zo wordt in 2009 ondermeer het algemene btw-tarief met 1 procentpunt verhoogd, komen er maatregelen in het eigen woningforfait voor huizen met een WOZ-waarde (Wet waardering onroerende zaken) boven de 1 miljoen euro en wordt de aftrekbaarheid van de pensioenpremies afgetopt voor de allerhoogste inkomens (boven de 185.000 euro). Tegelijkertijd wordt arbeidsparticipatie bevorderd

door onder meer een verlaging van de werknemerspremies en van het tarief van de eerste schijf in de inkomstenbelasting vanaf 2008. Om de arbeidsparticipatie verder te bevorderen worden financiële barrières weggenomen en (betere) financiële prikkels ingevoerd die onder andere de overgang van een uitkering naar laag betaald werk financieel lonender maken, de minst verdienende partner stimuleren om meer te gaan werken en mensen van 57 jaar stimuleren langer door te werken. (Door vanaf 2009 geleidelijk, in vijftien jaar, de algemene heffingskorting af te schaffen, de arbeidskorting naar een inkomensafhankelijke arbeidskorting om te zetten en de aanvullende combinatiekorting om te zetten naar een inkomensafhankelijke combinatiekorting).

Vergrijzinggerelateerde voorzieningen

Om de AOW ook in de toekomst welvaartsvast te houden, wordt van ouderen met een relatief hoog inkomen een bijdrage gevraagd. Dit geldt alleen voor mensen die zijn geboren ná 1945 (en dus vanaf 2011 65 jaar worden). Dit kan door langer te werken of door het betalen van een extra heffing. Keuzevrijheid staat hierbij voorop. De systematiek heeft daarom twee componenten: een positieve prikkel voor mensen om langer door te werken en een heffing naar draagkracht. Ook in de zorg worden deze kabinetsperiode maatregelen genomen om de kosten voor de toekomst te beheersen.
Met dit totaalpakket wordt een substantiële bijdrage geleverd aan het betaalbaar houden van de huidige collectieve voorzieningen ook voor de komende generaties.

Investeringen

Het kabinet investeert via zes pijlers in nieuw beleid dat bijdraagt aan een toekomstbestendig Nederland. De investeringen lopen, zowel aan de uitgaven- als aan de lastenkant, in deze kabinetsperiode op tot circa 10 miljard euro.

Pijler 1: Een actieve en constructieve rol van Nederland in Europa en in de wereld

Het kabinet wil een bijdrage leveren aan internationale oplossingen van grensoverschrijdende problemen, bijvoorbeeld op het gebied van milieu, armoedebestrijding en criminaliteit. In 2008 gaat extra geld naar defensie, vredesoperaties, crisisbeheersingsoperaties (Afghanistan) en vanaf 2008 wordt extra geïnvesteerd in duurzame energie in ontwikkelingslanden.
De financiële consequenties voor 2008 zijn 100 miljoen euro en 400 miljoen euro over de gehele kabinetsperiode.

Pijler 2: Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie

Om het innovatieve vermogen en daarmee de concurrentiepositie van de Nederlandse economie te versterken worden verschillende maatregelen voorgesteld.
Er wordt in 2008 extra geld uitgegeven aan onder meer onderzoek en maatschappelijke innovatieprogramma's, bijvoorbeeld op het gebied van zorg, waterbeheer en (duurzame) energie. Ter bevordering van ondernemerschap wordt extra geld uitgetrokken voor onder andere het uitbreiden van innovatievouchers naar alle kleine en middelgrote bedrijven, het verschaffen van microkredieten voor startende ondernemers, het vereenvoudigen van wet- en regelgeving en verbetering en groei van het openbaar vervoer.
De financiële consequenties voor 2008 zijn 200 miljoen euro en 850 miljoen euro over de gehele kabinetsperiode.

Pijler 3: Duurzame leefomgeving

Het kabinet wil de energiehuishouding, het klimaat en zo de leefomgeving van volgende generaties sterk verbeteren. In 2008 wordt geld uitgetrokken voor onder meer instrumenten voor energiebesparing en milieuvriendelijke energieproductie. Ook worden maatregelen genomen op het gebied van waterkwaliteit, het klimaatbestendig maken van Nederland door ruimtelijk inrichting (en in latere jaren hoogwaterbescherming), voorzieningen op het platteland, dierenwelzijn, Landschap en natuur/Ecologische Hoofdstructuur.
De financiële consequenties voor 2008 zijn 215 miljoen euro en 800 miljoen euro over de gehele kabinetsperiode.

Pijler 4: Sociale samenhang

Het kabinet wil de kracht en de kwaliteit van de samenleving versterken. Een samenleving waarin iedereen meedoet en ieders talent wordt benut, weet ook meer werk te verzetten. Vanaf 2008 wordt veel geld uitgetrokken voor het vergroten van de sociale samenhang door maatregelen voor onder meer: arbeidsparticipatie, wijkaanpak, introductie kindgebonden budget, verbetering inburgeringprogramma's en -onderwijs, armoedebestrijding en schuldhulpverlening, het stimuleren van mantelzorg, vrijwilligerswerk en maatschappelijk initiatief, het aanpakken van onderwijsachterstanden, de geleidelijke invoering van gratis schoolboeken in het voortgezet onderwijs, het terugdringen van het lerarentekort, de invoering van maatschappelijke stages, het terugdringen van schooluitval en het realiseren van een landelijk dekkend netwerk van Centra voor Jeugd en Gezin (centraal punt in de wijk voor opgroei- en opvoedvragen en hulp). Vanaf 2008 wordt ook extra geïnvesteerd in meer handen aan het bed in zorghuizen, kleinschaliger wonen en het oplossen van knelpunten in de arbeidsmarkt van de gezondheidszorg.
De financiële consequenties voor 2008 zijn 1.765 miljoen euro en 3.578 miljoen euro over de gehele kabinetsperiode.

Pijler 5: Veiligheid, stabiliteit en respect

Het kabinet wil de criminaliteit fors terugdringen door ontsporing te voorkomen en geweld en misdaad stevig aan te pakken. Het kabinet investeert vanaf 2008 onder andere in de aanpak van jeugdcriminaliteit, recidive (speciale campussen en gerichte gedragsprogramma's) en de nazorg voor (ex) gedetineerden. Ook is er extra geld voor een stevigere aanpak van de georganiseerde misdaad (cybercrime, financieel-economische criminaliteit en fraude), terrorismebestrijding en het tegengaan van radicalisering en het opleiden van extra politiepersoneel.
De financiële consequenties voor 2008 zijn 200 miljoen euro en 700 miljoen euro over de gehele kabinetsperiode.

Pijler 6: Overheid als bondgenoot en dienstbare publieke sector

Het kabinet stelt in 2008 geld beschikbaar voor onder meer het verbeteren van dienstverlening en het versterken van de culturele sector, met nadruk op brede toegankelijkheid, participatie (vooral amateurkunst) en cultuureducatie. Ook komt er geld ten goede aan de kwaliteit en vernieuwing van het aanbod van de publieke omroep. En er komt een Nationaal Historisch Museum in Arnhem.
De financiële consequenties voor 2008 zijn 175 miljoen euro en 600 miljoen euro over de gehele kabinetsperiode.
Investeringen vanuit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) komen ten goede aan infrastructuur, kennis en het regionaal economische beleid (pijler 2) en aan energie, water en kust en luchtkwaliteit (pijler 3), oplopend van 144 miljoen euro in 2008 tot 518 miljoen euro in 2011.

Bezuinigingen

Om de beleidsprioriteiten van het kabinet en de doelstelling voor het EMU-saldo (Europese Monetaire Unie) te realiseren, is in het Coalitieakkoord en in aanvullende afspraken een fors pakket aan uitgavenbeperkingen overeen gekomen. Deze lopen op tot circa 6 miljard euro in 2011.

Maatregelen

- Een efficiëntere uitvoering van overheidsbeleid, waardoor de komende kabinetsperiode ook bijna dertienduizend arbeidsplaatsen bij de publieke sector verdwijnen.
- Efficiencymaatregelen bij de overheid in materiële uitgaven, vooral door een soberder voorlichtings- en communicatiebeleid.
- Een efficiëntere uitvoering van de sociale zekerheid, onder meer door samenvoeging van de reïntegratie en arbeidsparticipatiebudgetten bij gemeenten. Beoogd wordt een vermindering van het beroep op de bijstand te bereiken.
- Bestuurskosten van de gemeenten worden verlaagd.
- De invoering van een leerwerkplicht tot 27 jaar. Jongeren komen daardoor niet langer in de bijstand maar krijgen een passend aanbod om te leren of te werken of een combinatie van de twee.

• Besparingen in de zorguitgaven door onder andere: efficiencymaatregelen en invoering van maatstafconcurrentie tussen ziekenhuizen, het vergroten van het deel van de zorg waarvoor de tarieven in vrije onderhandelingen tussen zorgaanbieders en zorgverzekeraars tot stand komen, een verdere verlaging van de geneesmiddelenprijzen, groeibeperkende maatregelen in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en kwaliteitsverbetering in de langdurige zorg.
• Aanscherping eigen bijdrage AWBZ voor meer draagkrachtige mensen.
• Aanscherping van de Richtlijn passende arbeid. (Bij reïntegratie moeten mensen met een uitkering op basis van de Werkloosheidswet (WW) gangbare arbeid accepteren in plaats van passende arbeid).
• Overige bezuinigingen onder meer: het beperken van subsidies, het aanpakken van fraude en het verhogen van boetes en het inlopen van de vermogensoverschotten van de provincies.

Lastenmaatregelen

Om de ambities en de doelstellingen uit het Coalitieakkoord te realiseren, neemt het kabinet stevige maatregelen. Dat gebeurt juist nu, omdat het economisch goede tijden zijn. In 2008 worden de lasten met 5,3 miljard euro verzwaard, waarvan 3,1 miljard euro voor burgers en 2,2 miljard euro voor bedrijven. Deze lastenstijging (in cijfers) komt niet noodzakelijkerwijs overeen met wat mensen en bedrijven ervaren. Want er worden bijvoorbeeld ook maatregelen aan de uitgavenkant getroffen die niet tot uitdrukking komen in de lastencijfers, maar wel een lastenverlichting inhouden voor mensen en bedrijven. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van gratis schoolboeken, het kindgebonden budget en loonkostensubsidies.
De lastenverzwaring wordt in 2008 vooral veroorzaakt door hogere zorgpremies. De zorgpremies zijn sinds de invoering van het zorgstelsel dekkend voor de uitgaven in de zorg. Doordat de zorguitgaven de komende jaren naar verwachting zullen blijven stijgen, geldt dat ook voor de zorgpremies. De overige maatregelen zijn vooral genomen ter ondersteuning van het halen van de kabinetsdoelstellingen op gebied van energie en klimaat (vergroeningspakket uit het Belastingplan 2008).
De maatregelen hebben tot gevolg dat de koopkracht voor een aantal groepen licht negatief is. In totaal bedraagt de lastenverzwaring over de gehele kabinetsperiode per saldo 6,8 miljard euro. De koopkrachtontwikkeling over de gehele kabinetsperiode is echter positief.

Lastenverzwarende maatregelen 2008 onder andere:
• De zorgpremies stijgen
• Twee nieuwe belastingen worden ingevoerd: één op verpakkingen en één op vliegtickets.
• Bestaande belastingen, zoals de dieselaccijns en de belasting van personenauto's en motorrijwielen (BPM), zullen worden verhoogd, respectievelijk verder worden gedifferentieerd naar milieueffecten (onzuinige auto's worden zwaarder belast).
• De accijns op sigaretten en shag wordt verhoogd.
• In 2009 wordt de Buitengewone Uitgavenregeling (BU) afgeschaft en vervangen door een nieuwe regeling die meer toegespitst is op chronisch zieken en gehandicapten.
• Vooruitlopend op de afschaffing wordt de bestaande regeling vanaf 1 januari 2008 versoberd.
• Woningbouwcorporaties worden net als andere bedrijven vennootschapsbelastingplichtig.

Rijksuitgaven en -inkomsten 2008
(bedragen in miljarden euro's)

Rijksuitgaven totaal	168,8
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	32,5
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	23,9
Gemeente- en Provinciefonds	17,3
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	13,8
Nationale schuld (rente en leningen)	13,8
Buitenlandse Zaken / Internationale Samenwerking / EU	13,3
Verkeer en Waterstaat / FES en Infrastructuurfonds	9,0
Defensie	7,9
Jeugd en Gezin	5,8
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	5,7
Justitie	5,5
Wonen, Wijken en Integratie	4,0
Financiën	3,7
Economische Zaken	2,4
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	2,3
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	1,2
Diversen	6,7
Rijksinkomsten totaal	168,2
Belasting op inkomen, winst en vermogen	
Loon- en inkomstenbelasting	44,7
Vennootschapsbelasting	18,8
Dividendbelastin	3,2
Successierechten	2,0
Kansspelbelasting	0,2
Kostprijsverhogende belastingen	
Omzetbelasting (BTW)	43,4
Accijnzen	10,6
Belastingen van rechtsverkeer	6,2
Belastingen op milieugrondslag	4,8
Belastingen op Personenauto's en Motorrijwielen (BPM)	3,6
Motorrijtuigenbelasting	3,2
Invoerrechten	2,2
Verbruiksbelasting op alcoholvrije dranken en andere producten	0,2
Luchthavenbelasting	0,2
Verpakkingen belasting	0,2
Belasting op zware motorrijtuigen	0,1
Niet-belastingontvangsten (waarvan 9,2 gasbaten)	24,6

Bron: http://www.prinsjesdag2007.nl

Naast lastenverzwarende maatregelen zijn er ook lastenverlichtende maatregelen. De al in het Coalitieakkoord voorgenomen maatregelen en de aanvullende lastenverlichtende maatregelen zijn vooral gericht op bevordering van de arbeidsparticipatie en daarnaast op koopkrachtondersteuning voor groepen die het nodig hebben. Daarnaast wordt ook een bedrag beschikbaar gesteld voor economische structuurversterkende maatregelen. Dit betekent dat de lasten over de gehele kabinetsperiode niet zullen stijgen ten opzichte van wat na het Coalitieakkoord bekend was.

Lastenverlichtende maatregelen 2008 onder meer:
• De arbeidskorting wordt verhoogd.
• De ouderkorting wordt verhoogd.
• Het tarief van de eerste schijf inkomstenbelasting wordt verlaagd.
• De WW-premie voor werknemers wordt in 2008 verlaagd en in 2009 tot nul verlaagd.
• De Wet Bevordering Speur en Ontwikkelingswerk (WBSO) wordt uitgebreid.
• De zorgtoeslag wordt verhoogd ter compensatie van de stijging van de zorgpremies.

Begrotingsregels

Begrotingsregels zijn in feite de spelregels waarmee het kabinet zichzelf van tevoren committeert aan verantwoord financieel beleid. In de eerste plaats bieden de regels een duidelijk kader waarbinnen de omvangrijke politieke wensen moeten worden ingepast. Elke euro kan immers maar één keer worden uitgegeven. Ten tweede maakt het kabinet met de begrotingsregels aan het begin van de kabinetsperiode op transparante wijze duidelijk welke budgettaire koers wordt gevolgd. De begrotingsregels bouwen voort op de regels van het trendmatige begrotingsbeleid die de afgelopen twaalf jaar zijn ontwikkeld. Het kabinet heeft wel een aantal verbeteringen doorgevoerd. De veranderingen zijn onder andere gericht op de mogelijkheid nog eerder in te grijpen als de overheidsfinanciën onverhoopt verslechteren. In deze kabinetsperiode wordt uitgegaan van een realistische raming van de ruimte die het kabinet heeft voor nieuw beleid.'

Reacties op miljoenennota 2008

Centraal Planbureau

In zijn jaarlijkse voorspelling voor de Nederlandse economie, de Macro Economische Verkenning (MEV), wees het Centraal Planbureau (CPB) er op dat de verwachte loonstijging voor 2008 niet betekende dat de koopkracht ook toe zou nemen. Tegenover een hoger loon van gemiddeld 3,25 procent stonden namelijk hogere belastingen, hogere ziektekosten en hogere pensioenpremies. Vooral de werknemers leverden in, gevolgd door de ouderen en daarna

de uitkeringsgerechtigden. De veranderingen in loon waren voor bijna iedereen maar minimaal, veelal niet meer dan zo'n 0,25 procent.

Omdat de economische vooruitzichten gunstig waren, werkten de forse uitgavenstijgingen – mogelijk door de hogere belastinginkomsten – niet ten nadele van de overheidsfinanciën. Het begrotingssaldo zou in 2008 sterk verbeteren, maar dat was niet te danken aan beleidskeuzes maar aan de gunstige conjunctuur en de oplopende gasbaten.
De positieve ontwikkelingen konden zich volgens het CPB alleen doorzetten als geen rekening werd gehouden met de gevolgen van de recente onrust op de financiële markten. Deze zou onder meer kunnen leiden tot een verder oplopende rente die de huizenmarkt tot stilstand zou brengen, afnemende exporten, minder economische groei, verminderde belastingopbrengsten en door dit laatste ook het verdwijnen van het begrotingsoverschot.

Raad van State

In haar aanbevelingen voor de miljoenennota uitte de Raad van State, het hoogste adviesorgaan van de regering, vooral sterke twijfels of het kabinet in staat zou zijn om de gevolgen van de vergrijzing op te vangen. De verhoging van de arbeidsdeelname van 70 naar 80 procent van de beroepsbevolking in 2016 zou daarvoor niet voldoende zijn. Zo zou ook de pensioengerechtigde leeftijd moeten worden verhoogd van 65 naar 67 jaar. Tevens had de Raad kritiek op de versoepeling van de keuringen in het kader van de Wet Arbeidsongeschiktheid (WAO) en wees ze op het te grote aantal jongeren dat viel onder de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong). Tenslotte zou onvoldoende haast worden gemaakt met het afschaffen van de zogeheten 'aanrechtsubsidie', een belastingvoordeel voor niet buitenshuis werkende vrouwen.

Politieke partijen

De grootste regeringspartij, het *Christen-Democratisch Appèl* (CDA), noemde het voorgenomen beleid 'solide' en 'toekomstgericht'. Daarbij ging het om het sparen voor aankomende generaties, het aflossen van een substantieel deel van de staatsschuld en het jaarlijkse begrotingsoverschot. Ook was de partij tevreden over de investeringen op het gebied van duurzaamheid, veiligheid, participatie en infrastructuur. Wel was er kritiek op de bezuiniging op de kinderbijslag die teveel de middeninkomens zou raken.
De regerende *Partij van de Arbeid* (PvdA) noemde de begroting 'ongekend sociaal' en de beste die ooit was gemaakt onder CDA-er Jan Peter Balkenende als premier, die nu zijn vierde kabinet leidde, maar voor het eerst met de sociaal-democraten: 'De PvdA maakt het verschil. De eerste begroting van dit kabinet is sterk, groen en sociaal.' De partij was positief over de voorziene lage staatsschuld en prees de investeringen in werk, wijken, milieu, zorg en onderwijs. 'De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten en de grootste vervuilers betalen', aldus de PvdA.
De derde en kleinste regeringspartij, de *ChristenUnie* (CU), sprak van een financieel solide begroting. De partij herkende er een aantal voor haar belangrijke standpunten in, zoals de extra aandacht voor het gezin en de zwakkeren in de samenleving. Ze bepleitte wel het volledig gratis worden van schoolboeken in het voortgezet onderwijs en een debat over de voorgenomen bezuiniging op de kinderbijslag.

Aan de kant van de rechtse en linkse oppositie overheerste, vaak scherpe, kritiek.
Volgens de *Volkspartij voor Vrijheid en Democratie* (VVD) had Nederland nu te maken met 'het meest linkse kabinet sinds jaren' dat een krachtige bestrijding verdiende. Kritiek was er op het beleid aangaande integratie en immigratie, veiligheid en filebestrijding. De VVD wees het laten meebetalen door ouderen aan de voorzieningen van de Algemene Ouderdomswet (AOW) van de hand. Ook verwierp ze de beperking van de aftrekbaarheid van pensioenpremies voor de hogere inkomens.
Het kort daarvoor uit de VVD-fractie gezette kamerlid *Rita Verdonk* sloot namens haar eenmansfractie in belangrijke mate bij deze kritiek aan. Zij vond het onterecht dat het kabinet een extra bijdrage vroeg van de hogere inkomens omdat er niet genivelleerd diende te worden.
De *Partij voor de Vrijheid* (PVV) viel vooral over de lastenverzwaringen die het kabinet wilde doorvoeren. Ze pleitte verder voor het vrijwel volledig schrappen van de uitgaven voor Ontwikkelingshulp. Het kabinetsbeleid was volgens de partij hardvochtig voor automobilisten, ouderen en hardwerkende mensen, maar soft voor criminelen en vreemdelingen. Een groot gemis was ook dat het kabinet niet sprak over de noodzaak de 'islamisering' van het land een halt toe te roepen.
Ondanks de regeringsdeelname van de enigszins geestverwante CU en de leidende rol in het kabinet van het christelijke CDA miste de *Staatkundig Gereformeerde Partij* (SGP) voldoende aandacht voor het gezin. Voorbeelden waren het plan om de 'aanrechtsubsidie' versneld af te schaffen en de bezuinigingen op de kinderbijslag.

Aan de linkerzijde deelde de *Socialistische Partij* (SP), die tot een geduchte concurrent van de PvdA was uitgegroeid, niet de lovende woorden van de sociaal-democraten over het kabinetsbeleid. De regering voerde volgens de SP 'geen links beleid'. Zo werd er te weinig geld uitgetrokken voor de publieke sector en het bestrijden van armoede. De partij wees ook de eigen bijdrage in de zorg – in plaats van de bestaande no-claim-regeling – van de hand. Het kabinet zou nu een ziektekostenstelsel in stand houden waar de PvdA steeds tegen was geweest.
GroenLinks (GL) bekritiseerde vooral het milieubeleid. De partij miste concrete maatregelen om het klimaatprobleem tegen te gaan. De doelstellingen die in het regeerakkoord waren geformuleerd, waren volgens GL in de miljoenennota weer afgezwakt. Het kabinet liet nu de kans gaan om op milieugebied een voortrekkersrol in Europa te spelen.
Democraten 66 (D66) viel over het ontbreken van extra geld voor lerarensalarissen en echte investeringen in het onderwijs. Ook had het kabinet een te weinig internationale blik en bleven sociaal-economische hervormingen uit.
De *Partij voor de Dieren* (PvdD) tenslotte stelde dat er geen drastische maatregelen werden genomen om het dierenwelzijn te bevorderen. De 6 miljoen die het kabinet hiervoor wilde uittrekken, was onvoldoende. Ook ontbraken ambitieuze plannen om een dreigende milieuramp het hoofd te bieden.

Lilianne Ploumen gekozen tot voorzitter Partij van de Arbeid

Het congres van de Partij van de Arbeid (PvdA) koos op 24 september 2007 de 45-ja-

rige Lilianne Ploumen, directeur van de ontwikkelingsorganisatie Cordaid, tot partijvoorzitter. Zij was één van de zeven kandidaten voor het voorzitterschap, van wie voormalig minister Jan Pronk (67) als de grootste kanshebber werd beschouwd. Deze haalde inderdaad de meeste stemmen, namelijk 39 procent tegenover 36,6 procent voor Ploumen. Als gevolg van het ingewikkelde kiessysteem dat de PvdA hanteerde, viel de einduitslag anders uit. Omdat een kandidaat in de eerste stemronde meer dan 50 procent moest halen om direct gekozen te worden, was een tweede ronde nodig waarbij de kandidaat met de minste stemmen afviel en diens stemmen vervolgens werden verdeeld over de overgebleven kandidaten. Uiteindelijk waren zes rondes nodig voordat Ploumen als overwinnaar uit de bus kwam.

Het kiessysteem werkte uiteindelijk in het nadeel van de meest uitgesproken kandidaten en dat gold bij uitstek voor Jan Pronk. Hij had te kennen geven dat de partij een linksere koers zou moeten varen, hetgeen hem niet door iedereen in dank werd afgenomen, met name vanwege de regeringsdeelname van de PvdA waarvoor compromissen nodig waren. Anders dan Pronk werd Ploumen meer gezien als een bruggenbouwer, die de leden meer invloed wilde geven en zich niet te zeer met de politieke koers wilde bemoeien.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Energiebedrijven Nuon en Essent zien af van fusie

Nuon en Essent maakten op 7 september 2007 bekend dat de fusie tussen de twee grootste Nederlandse energiebedrijven niet door zou gaan. De bestuursvoorzitters van beide ondernemingen hadden op 1 februari daartoe een principeakkoord getekend. In deze periode van een half jaar hadden zij geen boekenonderzoek bij elkaar gedaan, hetgeen nodig was om vast te stellen of de afgesproken verdeling van de aandelen de juiste was. De aandeelhouders van Essent zouden 55 procent krijgen en die van Nuon 45 procent. Het was niet gelukt om tot een onderbouwing te komen van die aandelenverhouding. De diepere reden zou gelegen zijn in een gebrek aan onderling vertrouwen.
Wanneer de fusie doorgang had gevonden, zou een van de tien grootste Europese energiebedrijven zijn ontstaan, met een aandeelhouderswaarde van 24 miljard euro en een omzet van 12 miljard euro. Gezamenlijk hadden Nuon en Essent zo'n vijf miljoen klanten en 20.000 werknemers.

JUSTITIE

Elf extreem-rechtse jongeren krijgen gevangenisstraf

Elf jongeren uit Almere in de leeftijd van 17 tot 21 jaar werden op 4 september 2007 door de rechtbank in Lelystad tot gevangenisstraffen veroordeeld wegens vernielingen en geweldpleging. Zij werden daarbij gedreven door nationalisme, gepaard gaande met nazi-sympathieën. Vijf van hen hadden in Almere vernielingen aangericht in een islamitische supermarkt, een synagoge en een islamitische school. Allen hadden zich schuldig gemaakt aan het met harde hand verwijderen van krakers uit een leegstaande bouwmarkt.
De vijf belangrijkste daders kregen straffen van twee jaar, waarvan acht maanden voorwaardelijk. Ze moesten bovendien een cognitieve vaardigheidstraining volgen. Van de zes anderen werden er vier veroordeeld tot anderhalf jaar, waarvan zes maanden voorwaardelijk, en de twee anderen die onder het jeugdstrafrecht vielen tot tweehonderd uur taakstraf. De relatief zware straffen werden door de rechtbank mede gemotiveerd door de noodzaak hard op te treden tegen extremisme, ongeacht uit welke hoek dat kwam.

Vier jaar cel wegens voorbereiding aanslag

Het Amsterdams gerechtshof veroordeelde op 17 september de 21-jarige Samir A. tot een gevangenisstraf van vier jaar wegens het voorbereiden van een terroristische aanslag. Er was zes jaar tegen hem geëist. Hij zat op dat moment al een straf van acht jaar uit, die hem om een soortgelijke reden in december 2006 was opgelegd.

Samir A. beschikte tijdens zijn arrestatie over plattegronden van en routebeschrijvingen naar het Binnenhof, Schiphol, de kerncentrale Borssele en het gebouw van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD). Ook bezat hij spullen die konden wijzen op het plan om een bom te maken. Het gerechtshof in Den Haag had hem in november 2005 echter vrijgesproken omdat het de voorbereidingshandelingen te onbeholpen achtte om er een reële dreiging uit te kunnen afleiden. Daarop stelde het Openbaar Ministerie cassatie in bij de Hoge Raad, die oordeelde dat het hof een onjuiste uitleg had gegeven van het juridische begrip voorbereidingshandelingen. De Raad verwees de zaak daarom naar het gerechtshof in Amsterdam.

ONDERWIJS

Onderwijsraad bepleit verplichte voldoendes voor einddiploma

Leerlingen van het Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs (HAVO) en het Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs (VWO) krijgen alleen nog een einddiploma als ze hun schoolperiode afsluiten met voldoendes voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde. Een onvoldoende op de eindlijst kan niet langer worden gecompenseerd met een hoog cijfer voor een ander vak. Dat adviseerde de Onderwijsraad in het rapport *Versteviging van kennis in het onderwijs II* dat op 6 september 2007 werd aangeboden aan minister Ronald Plasterk van Onderwijs.

Het voorstel was bedoeld om de aansluitingsproblemen van scholieren bij universiteiten en hogescholen te verminderen. Deze ontstonden voornamelijk door het gebrekkige kennisniveau voor de drie genoemde vakken. Minister Plasterk reageerde echter, in een voorlopige reactie, afwijzend op het voorstel: door de verplichte voldoendes zou gemakkelijk de helft van alle scholieren zakken. Hij meende dat de oplossing gezocht moest worden in een algehele verbetering in de kwaliteit van het onderwijs in plaats van in het verscherpen van de exameneisen.

Commissie wil dringend maatregelen tegen lerarentekort

Op 12 september 2007 bracht de Tijdelijke Commissie Leraren een rapport uit waarin ze maatregelen voorstelde om het wat het noemde 'dramatisch kwantitatief tekort aan kwalitatief goede leraren' tegen te gaan. Ze constateerde dat de aankomende zeven jaar ongeveer drie kwart van de leraren het voortgezet onderwijs zou hebben verlaten,

voornamelijk door vergrijzing. Om het probleem het hoofd te bieden, werden enkele crisismaatregelen voor de korte termijn geadviseerd en een aantal plannen voor de lange termijn ontvouwd:

- Onder hoogopgeleide werknemers en promovendi moet interesse worden gewekt voor een baan in het onderwijs;
- De 'reserve' van zo'n honderdduizend bevoegde leraren die niet in het onderwijs werkzaam zijn, moet worden aangeboord;
- Het onderwijs moet gereorganiseerd worden, onder meer door onderwijs uit te besteden aan de private sector;
- Leraren moeten primair worden betaald op basis van opleidingsniveau en leraren die werken in 'probleemwijken' of met 'probleemleerlingen' dan wel gaan werken in vakgebieden waarin een tekort bestaat, kunnen hoger beloond worden;
- Scholen en leraren zouden zich beter moeten organiseren, zodat ze meer worden gehoord door de politiek;
- Leraren moeten weer meer zeggenschap krijgen over de inrichting van het onderwijs.
- De commissie stond onder leiding van Alexander Rinnooy Kan, voorzitter van de Sociaal-Economische Raad (SER). Minister Plasterk van Onderwijs reageerde in eerste instantie positief op de voorstellen.

GEZONDHEID EN ZORG

Gezondheidsraad pleit voor preconceptiezorg bij zwangerschapswens

Op 20 september 2007 bracht de Gezondheidsraad aan minister Ab Klink van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) advies uit over zogeheten pre-conceptiezorg. Deze was er op gericht aanstaande ouders vóórdat een kind zou worden verwekt, voorlichting te geven over te nemen maatregelen met het oog op de gezondheid van moeder en kind. Concreet ging het daarbij om zaken als voeding, genotmiddelen, arbeidsomstandigheden, ziekten, geneesmiddelengebruik en genetische factoren.
De Raad ging uit van maatregelen waarvan de noodzaak door wetenschappelijk onderzoek werd ondersteund. Zo zouden vrouwen gewezen moeten worden op mogelijke tekorten aan de microvoedingsstoffen foliumzuur en vitamine D, omdat deze meer kans gaven op een miskraam of aangeboren afwijkingen bij het kind. Ook de rol van tabak, alcohol en bepaalde medicijnen moest worden benadrukt omdat deze een negatieve invloed hadden op het ongeboren kind. Daarnaast konden ziektes bij aanstaande ouders de gezondheid van het ongeboren kind schaden of kon zwangerschap een bestaande chronische ziekte verergeren. In deze gevallen zou het raadzaam zijn de kinderwens met de behandelend specialist te bespreken. Andere risicofactoren waren overmatige stress bij de vrouw of blootstelling aan te hoge concentraties van chemische stoffen bij de aanstaande vader en moeder. Tenslotte zouden ouders met een belaste genetische achtergrond van advies moeten worden voorzien teneinde een verantwoorde beslissing over de gewenste zwangerschap te nemen.

EUROPESE UNIE

Kabinet wil geen referendum over nieuw Europees verdrag

De controverse over de Grondwet van de Europese Unie, die intussen was gewijzigd en omgezet in een Europees verdrag, ging in september 2007 een nieuwe fase in toen de Nederlandse regering op de 21e van die maand besloot af te zien van het houden van een referendum over het verdrag. Op 1 juni 2005 had de Nederlandse bevolking via een dergelijke volksraadpleging de Grondwet verworpen. Dat gebeurde nadat men zich er ook in Frankrijk bij referendum tegen had uitgesproken. Door het 'nee' van deze twee landen raakte de Europese Unie in een crisis, waarna uiteindelijk een nieuw Verdrag tot stand kwam.

Verscheidene politieke partijen wensten opnieuw een referendum, maar het kabinet had in het regeerakkoord vastgelegd dat het een beslissing daarover zou laten afhangen van een advies van de Raad van State.

Motivering Raad van State

De Raad oordeelde dat de bepalingen in het Europees Verdrag weinig afweken van de oorspronkelijke Grondwet. Tegelijkertijd echter gaven deze tezamen het Verdrag een geheel ander karakter, waarmee voldoende aan de Nederlandse bezwaren was tegemoet gekomen. In 2003 had de Raad geoordeeld dat er reden was voor een referendum omdat de Grondwet door haar ingrijpende karakter in feite deels vergelijkbaar was met een nationale grondwetswijziging. Deze kon normaliter pas van kracht worden via een eerste lezing vóór en een tweede lezing ná ontbinding van de Tweede Kamer, waarbij de bevolking zich theoretisch middels verkiezingen óók kon uitspreken. Vervolgens was een tweederdemeerderheid nodig, in beide Kamers van de Staten-Generaal. De Raad zag een referendum destijds als een alternatief voor deze zware procedure, maar omdat het Europees Verdrag niet het karakter had van een nationale grondwetswijziging, was dat niet langer een geldige reden voor een referendum.
Het kabinet concludeerde vervolgens dat met de gebruikelijke parlementaire besluitvormingsprocedure kon worden volstaan.

Meerderheid in Kamer door instemming Partij van de Arbeid

Op 25 september vergaderde de fractie van de regerende Partij van de Arbeid (PvdA) over het kabinetsbesluit. Ze besloot het in grote meerderheid te steunen, zich daarbij mede baserend op de argumentatie van de Raad van State.
Het kwam de partij op scherpe kritiek te staan van voorstanders van het referendum, ook al omdat de indruk was gewekt dat de PvdA aan een volksraadpleging zou vasthouden. De voorstanders waren op dat moment te vinden bij Democraten 66 (D66), GroenLinks (GL), de Partij voor de Dieren (PvdD), de Partij voor de Vrijheid (PVV) en de Socialistische Partij (SP). Zonder steun van de PvdA was er echter geen parlementaire meerderheid voor.

BUITENLANDSE ZAKEN

Premier Balkenende hekelt optreden Birmese militaire junta

De Nederlandse premier Jan Peter Balkenende hield op 27 september 2007 een toespraak voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, waarin hij het optreden van de militaire junta in Myanmar (Birma) scherp veroordeelde. Aanleiding was het gewelddadig optreden tegen de massale, vreedzame protesten voor democratisering, waarin boeddhistische monniken vooraan gingen en die door tienduizenden burgers werden gesteund. Er werd met scherp geschoten waarbij doden vielen, kloosters werden bestormd en een groot aantal arrestaties werd verricht.
Balkenende drong aan op urgente actie van

de internationale gemeenschap, liefst op het niveau van de VN-Veiligheidsraad maar anders zeker vanuit landen en landenblokken als de Europese Unie. De Veiligheidsraad werd het overigens niet eens over eventueel te nemen sancties. Het bewind in Birma stond bekend als buitengewoon repressief.

In de Tweede Kamer drongen verscheidene partijen aan op sanctiemaatregelen. De Socialistische Partij (SP) bepleitte een volledige investeringsboycot. Vanuit Nederland waren er vooral houthandelaren actief, maar buitenlands ging het om grote ondernemingen als Deutsche Bank, luchtvaartmaatschappij Air France en de autoconcerns General Motors en Rolls Royce. Andere partijen gaven de voorkeur aan het verhogen van de diplomatieke druk op China dat als enige land in staat zou zijn het bewind tot concessies aan te zetten.

(Vorige berichten pagina 496/1 - 2007)

NOORWEGEN

BINNENLAND

Noorse regering van samenstelling gewijzigd

Op 21 september 2007 werd de samenstelling van het Noorse kabinet licht gewijzigd, tien dagen nadat de resultaten bekend werden van de lokale verkiezingen waarbij de drie regeringspartijen tezamen genomen verlies leden. Weliswaar won de partij van premier Jens Stoltenberg, de Noorse Arbeiderspartij (DNA), licht en bleef coalitiepartij de Centrumpartij (Sp) stabiel maar de derde partner, de Socialistische Linkse Partij (SV), verloor de helft van haar aanhang. Daartegenover stond winst voor de belangrijkste oppositiepartijen van liberalen, conservatieven en extreem-rechts. Daarop volgden speculaties over op handen zijnde regeringswijzigingen.

De 19-koppige regering bestond uit 10 vrouwen en 9 mannen. Hierdoor kreeg Noorwegen voor de eerste keer in zijn geschiedenis een regering waarin vrouwen een meerderheid van de portefeuilles in handen hadden. Alleen in Finland was het aandeel vrouwen in de regering nog iets groter, met twaalf van de twintig.

Samenstelling regering Noorwegen
(21 september 2007)

Premier
Jens STOLTENBERG

Ministers:
Arbeid en Sociale Zaken
Bjarne Hakon HANSSEN
Buitenlandse Zaken
Jonas Gahr STORE
Cultuur en Kerkelijke Zaken
Trond GISKE
Defensie
Anne-Grete STROM-ERICHSEN
Financiën
Kristin HALVORSEN
Gelijkheid en Integratie
Karita BEKKEMELLEM
Handel en Industrie
Dag Terje ANDERSEN
Internationale Ontwikkeling
Erik SOLHEIM
Justitie en Politie
Knut STORBERGET
Kennis
Oystein DJUPEDAL
Lokaal Bestuur en Regionale Ontwikkeling
Magnhild Meltveit KLEPPA
Milieu
Helen BJORNOY
Modernisering
Heidi Grande ROYS
Olie en Energie
Aslaug HAGA
Transport en Communicatie
Liv Signe NAVARSETE
Visserij en Kustzaken
Helga PEDERSEN
Voedsel en Landbouw
Terje Riis JOHANSEN
Volksgezondheid en Sociale Zorg
Sylvia BRUSTAD

Gouverneur Centrale Bank
Svein GJEDREM

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Meerderheid bedrijven voor tenminste 40 procent bestuurd door vrouwen

Het Centre for Corporate Diversity (CCD) publiceerde op 5 juni 2007 een rapport waaruit bleek dat in Noorwegen de samenstelling van ondernemingsdirecties het meest van alle landen in de richting kwam van seksegelijkheid. In meer dan de helft van de ondernemingen bezaten vrouwen tenminste 40 procent van de posten in de bedrijfsleiding. Dit voldeed aan de eis die in 2002 bij wet was vastgelegd en die de 520 naamloze vennootschappen (nv's) verplichtte om dit percentage te halen per 1 januari 2008.

Alle Noorse nv's tezamen zaten nu op een percentage van 26,6 procent, bijna viermaal zoveel als in 2002. Van de 520 waren er 134 ondernemingen waar geen vrouwen in de directie zaten. Het Noorse percentage lag veel hoger dan in qua welvaart enigszins vergelijkbare landen als de Verenigde Staten (13,6 procent), Groot-Brittannië (11,8), Canada (11,2) en Australië (8,4).

Noorwegen neemt maatregelen tegen werkloosheid onder immigranten

De regering van Noorwegen maakte op 20 september 2007 bekend dat ze een twee jaar durend plan ten uitvoer zou brengen om de werkloosheid onder immigranten terug te dringen. Het programma was er op gericht hen te rekruteren voor banen in regeringsdepartementen. Deze zouden vanaf 2008 bij gelijke geschiktheid de voorkeur geven aan kandidaten van buitenlandse afkomst. Het percentage werklozen onder immigranten lag bijna drie keer zo hoog als dat onder de totale Noorse bevolking.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Omvang staatspensioenfonds stijgt tot ruim 240 miljard

De Noorse Centrale Bank maakte op 21 augustus 2007 bekend dat het staatspensioenfonds, waarvan de inkomsten uit de oliewinsten kwamen, in het tweede kwartaal van het jaar met 3,37 procent was gestegen. Het fonds had nu een waarde van 1.939,4 miljard Noorse kronen (ruim 242 miljard euro). Het geld werd beheerd door de Centrale Bank en geïnvesteerd in de internationale aandelen- en obligatiemarkten. Doel van het fonds was om de toekomstige pensioenen te kunnen blijven financieren.

NATUUR EN MILIEU

Noorwegen wil in 2050 netto-uitstoot broeikasgassen tot nul terugbrengen

De Noorse regering kondigde op 22 juni 2007 maatregelen aan die er voor moesten zorgen dat de emissie van broeikasgassen dusdanig naar beneden zou gaan dat de netto-uitstoot in 2050 nul zou bedragen. Daarvoor was het nodig dat tegelijkertijd

met deze reductie kredieten werden gekocht die op de uitstoot in mindering werden gebracht. Deze 'carbon credits' waren dan bestemd voor investeringsprojecten in ontwikkelingslanden waarmee eveneens vermindering van de uitstoot werd bereikt. Binnenlandse en buitenlandse maatregelen moesten elk voor ongeveer de helft aan de totale uitstootvermindering bijdragen.
In Noorwegen zelf bestonden de maatregelen onder meer uit het uitbannen van verwarming op basis van olie bij nieuwe gebouwen en het verwerken van biologisch afbreekbaar afval. Daarnaast zou tot 2012 een bedrag van 10 miljard Noorse kronen (ca. 1,23 miljard euro) extra worden uitgetrokken voor investeringen in een grotere doelmatigheid op energiegebied en in hernieuwbare energie.

BUITENLANDSE ZAKEN

Noorse diplomaten uit Ethiopië teruggetrokken

Op 15 augustus 2007 besloot de regering van Ethiopië dat zes Noorse diplomaten het land moesten verlaten. Twaalf dagen later maakte het ministerie van Buitenlandse Zaken in Noorwegen bekend dat dit inderdaad zou gebeuren, ondanks pogingen om het besluit terug te laten draaien. De maatregel stond in verband met de Noorse politiek jegens de Hoorn van Afrika, die volgens Ethiopië partijdig was, dat wil zeggen gunstig gezind jegens vijandstaat Eritrea. Dat zou zijn gebleken bij de Noorse vredesinitiatieven in de regio – met name in Somalië en Soedan – waarbij Eritrea werd ingeschakeld.

(Vorige berichten pagina 327/1 - 2007)

POLEN

BINNENLAND

Aanhoudende regeringscrisis leidt tot nieuwe verkiezingen

Ruim tienduizend aanhangers van de centrum-rechtse oppositiepartij Burgerplatform (PO) demonstreerden op 7 oktober 2006 in het centrum van Warschau tegen de regering van Jaroslaw Kaczynski, die kort daarvoor haar meerderheid in het parlement had verloren door de verwijdering van de partij Zelfverdediging van de Poolse Republiek (SRP). De demonstranten vroegen bij monde van PO-leider Donald Tusk om de ontbinding van het parlement en nieuwe verkiezingen.
Op diezelfde dag hield Recht en Rechtvaardigheid (PiS), de partij van premier Kaczynksi, een bijeenkomst voor het Cultuurpaleis, waar deze voor ongeveer achtduizend aanwezigen verklaarde dat de situatie in Polen 'op alle terreinen' verbeterde. Ook aanhangers van de regeringspartij Liga van Poolse Gezinnen (LPR) gingen de straat op om hun steun aan de regering te betuigen.

SRP keert terug in de regering

Op 16 oktober keerde Andrzej Lepper terug in de regering als vice-premier en minister van Landbouw, nadat zijn partij SRP op 21 september uit de regering was gezet. De regering kon nu steunen op precies de helft van de 460 parlementszetels. Lepper had vóór zijn verwijdering hogere sociale uitgaven en meer zeggenschap over het buitenlandse beleid van Polen geëist.

Regering overleeft moties van wantrouwen

Op 17 oktober overleefde de regering een motie van wantrouwen, die door het PO was ingediend. De motie werd gesteund door 182 van de 460 parlementsleden, maar verworpen door 243 parlementariërs. Later op de dag diende de Alliantie van Democratisch Links (SLD) van ex-communisten eenzelfde motie in, maar die werd met dezelfde stemverhouding door het parlement verworpen.

Groeiende kritiek op tweelingbroers Kaczynski na ontslag minister

Op 5 februari 2007 nam minister van Defensie Radoslaw Sikorski zelf ontslag nadat plannen waren uitgelekt dat premier Kaczynski hem wilde ontslaan. Sikorski werd vervangen door Aleksander Szczyglo (43). Dit ontslag leverde de tweelingbroers Kaczynski, premier Jaroslaw en president Lech, veel kritiek op omdat Szczyglo veel minder ervaren was dan zijn voorganger. Aangezien de nieuwe minister vooral bekend stond om zijn loyaliteit tegenover de Kaczynski's, beschuldigden veel Poolse commentatoren de tweelingbroers van vriendjespolitiek en het laten prevaleren van loyaliteit boven deskundigheid. Deze kritiek hadden de Kaczynski's kort daarvoor ook al gehoord bij de vervanging van de directeur van de Centrale Bank, Leszek Balcerowicz, door Slawomir Skrzypek.

Lepper ontslagen wegens aantijgingen van corruptie

Op 9 juli werd Andrzej Lepper ontslagen door premier Kaczynski. Lepper zou betrokken zijn bij een corruptieaffaire binnen zijn partij. Aan functionarissen van de SRP zou voor 1,1 miljoen dollar (ca. 780.000 euro) aan steekpenningen zijn betaald om landbouwgrond te bestemmen voor commerciële exploitatie. Het vertrek van Lepper betekende dat de regering van Kaczynksi opnieuw het risico liep slechts door een minderheid van het parlement gesteund te worden.
Op diezelfde dag ontsloeg premier Kaczynski ook nog minister van Sport Tomasz Lipiec van zijn eigen partij PiS. Lipiec zou bij een andere corruptiezaak zijn betrokken.

Nog meer ontslagen onder coalitiepartners

Premier Kaczynski verdiepte op 27 juli de crisissfeer rond zijn regering door nog eens twee functionarissen die behoorden bij de coalitiepartners SRP en LPR te ontslaan. Daniel Pawlowiec van de LPR moest vertrekken als hoofd van het Bureau voor Europese Integratie wegens 'gebrek aan loyaliteit', omdat hij kritiek had gehad op minister van Buitenlandse Zaken Anna Fotyga. Pawel Osuch van SRP werd ontslagen als hoofd van het Bureau voor Herstructurering en Modernisering van de Landbouw wegens 'onregelmatigheden' in het werk van het bureau.

Regering-Kaczynski valt uiteen

Op 13 augustus verklaarden premier Jaroslaw Kaczynksi en president Lech Kazcynski dat de vier kabinetsleden van de SRP en de LPR – de coalitiepartners van hun partij PiS – werden ontslagen en dat hiermee een einde kwam aan de regering-Kaczynski. De weg was nu vrij voor nieuwe, vervroegde parlementsverkiezingen. Dit betekende een gok voor PiS, omdat oppositiepartij PO in de peilingen op haar aan het inlopen was en omdat sinds de ondergang van het commu-

nisme nog geen enkele Poolse regering een herverkiezing had gewonnen.

President Kaczynski schrijft nieuwe verkiezingen uit

Nadat het Poolse parlement zich op 7 september bij stemming had ontbonden wegens het uiteenvallen van de regering, schreef president Lech Kazcynski voor 21 oktober nieuwe parlementsverkiezingen uit.

Burgerplatform wint lokale verkiezingen

Op 12 november 2006 gingen de Polen naar de stembus voor lokale verkiezingen. Er werd gestemd voor 107 stedelijke burgemeestersposten, bijna 2.400 openbare functies en tienduizenden gemeenteraadszetels. De centrum-rechtse oppositiepartij Burgerplatform (PO) won nipt van de conservatieve regeringspartij Recht en Rechtvaardigheid (PiS). Ze kregen in de gemeenteraadsverkiezingen respectievelijk 27,18 en 25,08 procent van de stemmen. Het PO deed het goed in de steden, terwijl PiS haar stevige positie op het platteland behield.

Regeringspartij verliest burgemeesterspost Warschau

Een teleurstelling voor PiS was dat haar burgemeesterskandidaat in de hoofdstad Warschau, ex-premier Kazimierz Marcinkiewicz, met 38,6 procent van de stemmen geen meerderheid haalde, zodat een tweede ronde nodig was. Hij moest het op 26 november opnemen tegen Hanna Gronkiewcz-Waltz, de kandidate van het PO. Zij won verrassend met 53,18 procent van de stemmen.

Nieuw anti-corruptiebureau verricht eerste arrestaties

In juni 2006 was in Polen een nieuwe overheidsinstelling voor de bestrijding van corruptie opgericht, het Centrale Anti-Corruptie Bureau. De regering van premier Jaroslaw Kaczynski had van corruptiebestrijding een belangrijke regeringstaak gemaakt. Op maandag 4 december meldde het hoofd van het bureau, Mariusz Kaminski, dat in het weekeinde daarvoor de eerste arrestaties waren verricht door zijn organisatie. Het betrof de zakenlieden Robert M. en Wieslaw B. van het voedingsmiddelenconcern Kama Foods, die 48 miljoen dollar (ca. 34 miljoen euro) van hun bedrijf zouden hebben verduisterd.

Nieuwe aartsbisschop van Warschau benoemd

De Poolse hoofdstad Warschau kreeg op 3 maart 2007 een nieuwe aartsbisschop in de persoon van de 57-jarige Kazimierz Nycz. Hij was de bisschop van Koszalin-Kolobrzeg in het noorden van Polen. Nycz verving Stanislaw Wielgus, die was afgetreden na zijn bekendmaking op 7 januari dat hij had samengewerkt met de communistische geheime dienst.
De nieuwe aartsbisschop stond bekend als een bruggenbouwer. Kwesties rond de samenwerking van priesters met de communistische geheime dienst moesten volgens Nycz 'kalm en met inachtneming van de evangelische beginselen' worden behandeld.

Felle discussies om openbaarmaking communistische archieven

Hoogste rechter kraakt wetgeving over collaboratie

Een radicale afrekening met het communistische verleden was een hoofdthema in het politieke programma van president Lech Kaczynski en premier Jaroslaw Kaczynski. Daarom hadden zij een wet gemaakt die erin voorzag dat alle 700.000 Polen in een openbare functie gescreend moesten worden op eventuele banden met de voormalige communistische geheime dienst. Maar op 11 mei 2007 bepaalde het Constitutioneel Hof bij monde van voorzitter Jerzy Stepien dat de wet op hoofdpunten niet deugde: 'Een staat gebaseerd op de heerschappij van de wet moet zich niet laten gebruiken door een verlangen naar wraak.' Volgens het hof was het onwettig om van de betrokken personen bekentenissen van eventuele samenwerking te eisen en een lijst van collaborateurs te publiceren. Critici van de anti-communistische kruistocht van de Kaczynski's stelden dat de communistische archieven te onbetrouwbaar en te onvolledig waren om eerlijk onderzoek te kunnen verrichten.
President Lech Kaczynski reageerde boos op de uitspraak van het hof. Hij verklaarde dat hij nu een volledige openbaarmaking van alle archieven van de communistische geheime dienst wilde.

Ex-president Walesa publiceert vijfhonderd bladzijden dossierstukken

Oud-president Lech Walesa maakte op 10 juni bekend dat hij vijfhonderd bladzijden uit de dossiers die de communistische geheime dienst over hem had verzameld op internet had gezet om aan te tonen dat hij nooit met die dienst had samengewerkt. Zulke beschuldigingen waren – ondanks dat hij door de rechter van alle blaam gezuiverd was – herhaaldelijk geuit door drie voormalige hoge medewerkers van de vakbond Solidariteit, namelijk Anna Walentynowicz, Andrzej Gwiazda en diens vrouw Joanna Duda-Gwiazda.
Het ontslag van Walentynowicz in 1980 op de scheepswerf van Gdansk leidde tot de werknemersstaking waaruit de vakbond Solidariteit voortkwam. Volgens Walesa werden de drie onbewust gemanipuleerd door de geheime dienst.

Twaalf bisschoppen collaboreerden met geheime dienst

Op verzoek van de Poolse bisschoppen had een speciale kerkelijke commissie van 132 bisschoppen de dossiers in de archieven van de voormalige communistische geheime dienst onderzocht. De commissie was ingesteld nadat de aartsbisschop van Warschau, Stanislaw Wielgus, vlak voor zijn installatie op 7 januari 2007 had bekend met de geheime dienst te hebben samengewerkt.
Op 27 juni maakte de commissie bekend dat 12 van de 132 bisschoppen met de dienst hadden samengewerkt. Eén bisschop was 'agent', terwijl de overigen werden omschreven als 'geheime collaborateurs' en 'operationele contacten'.
Hoewel de Poolse katholieke kerk en paus Johannes Paulus II geprezen werden om hun verzet tegen het communistische regime, was volgens kerkhistorici 10 tot 15 procent van de Poolse priesters gedwongen mee te werken met de geheime dienst.

Polen begint met publicatie archiefstukken geheime dienst

Op 25 september startte het Instituut voor Nationale Herinnering (IPN) de publicatie van archiefstukken van de voormalige com-

munistische geheime dienst over personen in openbare dienst. Het ging om de dossiers van zowel daders als slachtoffers. De belangstelling van het publiek was zo groot dat de namenindex op de website van het instituut vastliep. Tot de eerste personen van wie de stukken werden gepubliceerd, behoorden president Lech Kaczynski en premier Jaroslaw Kaczynski, die als bekende slachtoffers van de dienst golden. Het instituut verklaarde dat het volledige publicatieproces wel zes jaar in beslag kon gaan nemen.

Arrestatie ex-minister na bekendwording 'Pools Watergate'

Op 31 augustus 2007 werd de voormalige minister van Binnenlandse Zaken van Polen, Janusz Kaczmarek, op borgtocht vrijgelaten nadat hij de dag daarvoor was gearresteerd wegens 'obstructie van justitie'. Hij zou samen met voormalig politiechef Konrad Kornatowski en verzekeringsmagnaat Jaromir Netzel justitieel onderzoek naar corruptie in het ministerie van Landbouw hebben tegengewerkt.
Een week eerder had Kaczmarek voor een parlementaire commissie premier Jaroslaw Kaczynski en minister van Justitie Zbigniew Ziobro – beiden behorend tot regeringspartij Recht en Rechtvaardigheid (PiS) – ervan beschuldigd dat zij telefoongesprekken hadden afgetapt tussen de partijleiders van twee coalitiepartners. Dat waren Roman Gietrych van de Liga van Poolse Gezinnen (LPR) en Andrzej Lepper van Zelfverdediging van de Poolse Republiek (SRP). Giertych sprak vervolgens van een 'Pools Watergate'.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Protest tegen inkrimping scheepswerf Gdansk

De scheepswerf in Gdansk, waar in de jaren tachtig van de twintigste eeuw de vakbond Solidariteit onder leiding van Lech Walesa de anti-communistische revolutie in Polen begon, moest van de Europese Commissie twee van zijn drie sleephellingen sluiten. Dit zou ruim duizend werknemers hun baan kosten, een derde deel van het werknemersbestand. Eurocommissaris voor Mededinging Neelie Kroes verklaarde dat ze niet uit was op sluiting van de beroemde werf, maar ze vond het niet langer wenselijk dat er overheidssubsidies naartoe gingen. Op 31 augustus 2007 demonstreerden ruim honderd vakbondsleden uit Gdansk voor het hoofdkwartier van de Europese Unie in Brussel. De EU beloofde geld voor de herscholing van ontslagen werknemers.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Poolse arbeiders in Groot-Brittannië niet meer dubbel belastingplichtig

Sinds 27 december 2006 waren Poolse gastarbeiders in Groot-Brittannië niet langer dubbel belastingplichtig. Op die dag ondertekende president Lech Kazcynski een wet op basis van een afspraak uit juni tussen de Poolse en Britse ministers van Financiën.
Polen vaardigde de wet uit omdat de dubbele belastingplicht terugkeer van Poolse gastarbeiders naar hun vaderland zou tegenwerken. De Poolse regering hoopte dat Poolse gastarbeiders weer naar huis zouden komen.

Nieuwe directeur Centrale Bank benoemd

Op 10 januari 2007 benoemde het Poolse parlement Slawomir Skrzypek (43) tot de nieuwe directeur van de Nationale Bank van Polen. Skrzypek was een econoom die zijn opleiding in de Verenigde Staten had genoten en vóór zijn benoeming directeur was van de staatsbank PKO BP. Hij was een vertrouweling van president Lech Kaczynski.
Skrzypek volgde Leszek Balcerowicz op die, anders dan de regering van Jaroslaw Kaczynski, voor een snelle invoering van de euro was. Skrzypek verklaarde na zijn benoeming 'een sterke zloty en economische groei' tot zijn prioriteiten te maken en te wachten met de invoering van de euro tot 'het meest geschikte moment voor Polen'.

Snellere economische groei in 2006

De Poolse economie groeide in 2006 sneller dan verwacht, namelijk met 5,8 procent, zo maakte het Centraal Statistisch Bureau (GUS) op 29 januari 2007 bekend. Men was uitgegaan van een groei met 4,3 procent. De extra groei kwam door de hogere industriële productie. In 2005 bedroeg de economische groei 3,5 procent. Het bbp van Polen was in 2006 toegenomen tot een bedrag van 1.046,6 miljard zloty (ca. 267 miljard euro).

Een dag later tekende de Poolse president Lech Kaczynski de overheidsbegroting voor 2007 tot wet. De begroting voorzag in 257,8 miljard zloty (ca. 68 miljard euro) aan uitgaven en een gepland begrotingstekort van 2,7 procent van het bbp.

JUSTITIE

Politieagenten veroordeeld wegens neerslaan mijnwerkersprotest in 1981

Op 31 mei 2007 veroordeelde het gerechtshof in de stad Katowice, in het zuiden van Polen, vijftien politieagenten voor het doden van negen mijnwerkers in december 1981. De mijnwerkers hadden geprotesteerd nadat de Poolse regering op 13 december de staat van beleg had afgekondigd om de vakbond Solidariteit aan te pakken. In Katowice opende de politie het vuur op demonstrerende mijnwerkers voor de Wujek- en Manifest-mijn, waarbij naast de negen doden ook nog 25 gewonden vielen.
Het hof betitelde de schietpartij als een 'communistische misdaad' en veroordeelde de toenmalige politiechef Romuald Cieslak tot elf jaar celstraf. Twaalf andere politieofficieren kregen 2,5 jaar vrijheidsstraf wegens het openen van geweervuur en nog twee anderen kregen drie jaar. Twee politiefunctionarissen werden vrijgesproken: Cieslaks plaatsvervanger Marian Okrutny en een politieman. De veroordeelden verklaarden alleen over de hoofden van de demonstranten heen te hebben geschoten en dat het dodelijke geweervuur wellicht kwam van legersoldaten die ook aanwezig waren.

Parlementslid gearresteerd op verdenking seksuele misdrijven

Op 26 augustus 2007 werd Stanislaw Lyzwinski, parlementslid namens de partij Zelfverdediging van de Poolse Republiek (SRP), gearresteerd op verdenking van seksuele misdrijven, waaronder verkrachting. Hij zou vier vrouwen, onder wie een partijgenote, tot seks hebben gedwongen in ruil voor het behoud van hun werk. De partijgenote zou hij bovendien tot een abortus hebben gedwongen.
De arrestatie was het uitvloeisel van een justitieel onderzoek uit december 2006 tegen hoge functionarissen van de partij, onder wie partijleider Andrzej Lepper, wegens seksuele misdrijven. Een van de vrouwen verklaarde toen dat Lyzwinski de vader van

haar dochtertje was, maar een vaderschapstest wees uit dat dit niet klopte.

NATUUR EN MILIEU

Europese Unie verlaagt Poolse emissierechten

Polen moet in de periode 2008-2012 ruim een kwart minder CO_2 uitstoten dan het van plan is, zo besliste de Europese Commissie op 26 maart 2007. De Commissie gaf Polen de opdracht te streven naar een uitstoot van 208,5 miljoen ton, 26,7 procent minder dan het land gevraagd had. De Poolse minister van Milieu Jan Szyszko pleitte voor een hogere limiet, omdat de groei van de Poolse economie in de betreffende periode met een verwachte 6 procent boven het Europees gemiddelde zou liggen en omdat hij het niet juist vond dat het warme jaar 2005 was gebruikt als uitgangspunt om de limiet te bepalen.
Polen was de derde luchtvervuiler van de Europese Unie, omdat het land voor de opwekking van zijn elektriciteit gebruik maakte van vervuilende kolencentrales. EU-woordvoerster Barbara Helfferich beantwoordde de Poolse klachten met de mededeling dat het niet het doel van de Europese Commissie was om economieën te schaden, maar dat het besluit bedoeld was om de Poolse economie energiezuiniger te maken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Premier Kaczynski: 'Polen heeft genoeg homo's'

Op 26 april 2007 reageerde de Poolse premier Jaroslaw Kaczynski geërgerd op de kritiek uit de Europese Unie dat de burgerrechten van homoseksuelen in Polen zouden worden aangetast. Het Europees parlement had zijn anti-racismebureau in Wenen een maand eerder opdracht gegeven onderzoek te doen naar 'het groeiende klimaat van racistische, xenofobe en homofobe intolerantie in Polen', nadat vice-minister Miroslaw Orzechowski van Onderwijs had verklaard dat leraren die op school een 'homoseksuele cultuur' propageerden moesten worden ontslagen en dat er daartoe wetgeving zou worden ontwikkeld. Eerder in het jaar had minister van Onderwijs Roman Giertych van de conservatieve Liga van Poolse Gezinnen (LPR) bij een bezoek aan Duitsland ook al verklaard dat de 'homoseksuele propaganda' in het onderwijs moest worden verminderd. Overigens moest het ministerie nog uitleggen wat het onder 'propageren van homoseksualiteit' verstond.
Op 26 april kwam premier Kaczynski zijn ministers van Onderwijs te hulp na nieuwe kritiek uit het Europees parlement. Hij stelde dat de burgerrechten van homoseksuelen in Polen gewaarborgd waren, maar dat op de Poolse scholen 'homoseksuele propaganda' niet gewenst was. 'Het is niet in het belang van een samenleving om het aantal homoseksuelen te doen toenemen. Dat is duidelijk', aldus de premier.
Het hoofd van de Campagne Tegen Homofobie (KPH), Robert Biedron, zag in de uitspraken van de premier 'oude homofobe opmerkingen, vol van haat en intolerantie jegens homoseksuelen'.

MILITAIRE ZAKEN

Meer Poolse troepen naar Afghanistan

De Poolse minister van Defensie Radoslaw Sikorski beloofde op 14 september 2006 het aantal Poolse militairen voor de missie van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) in Afghanistan fors te verhogen van honderd naar duizend. Ze zouden vooral bij operaties in het oosten van Afghanistan ingezet moeten worden. Polen deed zijn toezegging op een moment dat het de NAVO niet lukte 2.500 extra soldaten, waar de NAVO-commandanten om hadden gevraagd, bij elkaar te krijgen. Polen had ook 900 manschappen voor de oorlog in Irak geleverd.

Polen steunt Amerikaans anti-raketschild

Tegen de vermeende nucleaire dreiging uit Iran wilden de Verenigde Staten op Pools en Tsjechisch grondgebied een anti-raketschild plaatsen, bestaande uit een radarinstallatie in Tsjechië en tien anti-raketinstallaties in Polen. Tijdens een vier uur durend bezoek aan Polen van de Amerikaanse president George W. Bush op 8 juni 2007 sprak president Lech Kazcynski Poolse steun uit voor het Amerikaanse plan. Rusland was fel gekant tegen het anti-raketschild.
Op 16 juli had de Poolse president een ontmoeting met president Bush in het Witte Huis in Washington. Daar sprak hij nogmaals de steun van Polen uit voor het Amerikaanse anti-raketschild op Pools grondgebied. 'Het is echt een verdedigingsinstrument', aldus de Poolse president.

(Vorige berichten pagina 536/3 e.v. - 2006)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Russische parlement stemt in met benoeming nieuwe premier

De Russische Staatsdoema stemde op 14 september 2007 met een overweldigende meerderheid van 381 tegen 47 stemmen in met Viktor Zoebkov als nieuwe premier. Zoebkov was twee dagen eerder verrassend voorgedragen voor de functie door president Vladimir Poetin. Tot dan toe stond hij aan het hoofd van de dienst die tegen witwaspraktijken optrad. Poetin zei dat Zoebkov nu bij minstens vijf mensen hoorde die kandidaat voor de opvolging konden zijn, als hij zelf in 2008 zou aftreden als president. Algemeen was verwacht dat Poetin de ontslagen premier Michail Fradkov zou vervangen door iemand van zwaar politiek gewicht, zoals eerste vice-premier Sergej Ivanov, die als een van de belangrijke kandidaten voor de opvolging van Poetin werd genoemd. Door de benoeming van Zoebkov werden de plannen van Poetin voor diens opvolging er niet duidelijker op. De grote meerderheid voor Zoebkov was opnieuw een teken dat de Staatsdoema vrij vanzelfsprekend de wensen van het Kremlin volgde.

Ontslag minister van Defensie weer ingetrokken

De nieuwe premier Zoebkov kondigde op 18 september 2007 het ontslag aan van minister van Defensie Anatoli Serdjoekov, die pas sinds februari in functie was. Serdjoekov was de schoonzoon van de premier en Zoebkov gaf tegenover journalisten de nauwe familieband als voornaamste reden voor het aftreden. De wet zou een dergelijke familieband tussen regeringsleden verbieden in verband met het risico van nepotisme. Op 24 september liet president Poetin echter onverwacht en zonder verdere toelichting weten dat Serdjoekov toch als minister zou aanblijven.

Russische Federatie

Nieuwe regering benoemd

President Poetin benoemde op 24 september een nieuwe regering onder premier Zoebkov. Voordat hij dat deed, liet hij echter weten dat alle pensioenen in het land per 1 oktober zouden worden verhoogd. De regeringswijzigingen zouden te maken hebben met de naderende parlements- en presidentsverkiezingen, in respectievelijk december 2007 en maart 2008. Wat echter precies de bedoelingen van het Kremlin waren met de veranderingen, bleef vooralsnog onduidelijk.

Samenstelling regering Russische Federatie (24 september 2007)

President
Vladimir POETIN

Premier
Viktor ZOEBKOV

Eerste vice-premiers
Sergej IVANOV
Dmitri MEDVEDEV

Vice-premiers
Aleksej KOEDRIN
Sergej NARYSJKIN
Alexander ZJOEKOV

Ministers:
Binnenlandse Zaken
Rasjid NOERGALIJEV
Buitenlandse Zaken
Sergej LAVROV
Cultuur en Massacommunicatie
Alxander SOKOLOV
Defensie
Anatoli SERDJOEKOV
Economische Ontwikkeling en Handel
Elvira NABJOELLINA
Financiën
Aleksej KOEDRIN
Gezondheid en Sociale Ontwikkeling
Tatjana GOLIKOVA
Industrie en Energie
Viktor CHRISTENKO
Informatietechnologie en Verbindingen
Leonid REJMAN
Justitie
Valdimir OESTINOV
Landbouw
Aleksej GORDEJEV
Natuurlijke Hulpbronnen
Joeri TROETNEV
Noodsituaties
Sergej SJOJGOE
Onderwijs
Andrej FOERSENKO
Regionale Ontwikkeling
Dmitri KOZAK
Transport
Igor LEVITIN

Verdachte van moord op KGB-officier kandidaat bij verkiezingen

De extreem-nationalistische Liberaal-Democratische Partij van Rusland (LDPR) plaatste op 17 september 2007 Andrej Loegovoj als tweede op de kandidatenlijst voor de parlementsverkiezingen van december. Hij was degene die door de Britse justitie werd verdacht van de moord in Londen op de voormalige officier van de Russische inlichtingendienst KGB, Alexander Litvinenko. Loegovoj zou daardoor, als hij gekozen werd, immuniteit van rechtsvervolging krijgen. De leider van de LDPR, Vladimir Zjirinovski, stond bekend om zijn felle anti-westerse retoriek.

JUSTITIE

Tsarenfamilie wordt niet gerehabiliteerd

Het parket in Moskou meldde op 26 september 2007 dat de laatste tsaar van Rusland, Nicolaas II, en zijn familie niet zouden worden gerehabiliteerd. De reden daarvoor was volgens het parket dat niet kon worden vastgesteld dat de tsarenfamilie op 17 juni 1918 was vermoord op basis van een officiële beslissing van een rechtbank of een ander officieel orgaan. Zo'n formele beslissing zou een voorwaarde voor rehabilitatie zijn. Het parket had al eerder eenzelfde besluit genomen, maar dat was door een Moskouse rechter vernietigd.

Gevangenhouding ex-oliemagnaat Chodorkovski in Siberië verlengd

Op 28 september 2007 gelastte een rechtbank in de stad Tsjita de gevangenhouding voor nog eens drie maanden in Siberië, vlakbij de Chinese grens, van de voormalige oliemagnaat Michail Chodorkovski. Hij was tot acht jaar veroordeeld na een volgens velen politiek geïnspireerd proces, maar zijn advocaten hadden overbrenging naar Moskou aangevraagd omdat er door justitie een nieuw strafrechtelijk onderzoek tegen hem werd ingesteld. De rechtbank gelastte verdere gevangenhouding in Siberië om te verhinderen dat Chodorkovski 'het onderzoek zou hinderen en strafrechtelijke bewijzen zou verbergen'.
Een rechtbank in Moskou had in maart al een verzoek afgewezen van het Openbaar Ministerie om het nieuwe onderzoek naar Tsjita over te plaatsen en had gelast Chodorkovski en zijn voormalige zakelijke partner Platon Lebedev die eveneens was veroordeeld, naar Moskou over te brengen. Chodorkovski was echter nooit overgeplaatst.

MILITAIRE ZAKEN

Russen testen nieuwe superbom

Rusland heeft een nieuwe conventionele bom getest met de grootste explosieve kracht ooit, zo werd op 12 september 2007 bericht. Russische defensiewoordvoerders lieten weten dat het explosief vier keer krachtiger was dan de grootste Amerikaanse niet-nucleaire bom, de Massive Ordnance Air Blast (MOAB), ook wel de 'Mother of All Bombs' genoemd. In beide gevallen ging het om een vacuümbom – ook wel bekend als een fuel air explosive – met een kracht die vergelijkbaar was met die van een kernwapen.

President Poetin ontslaat bevelhebber marine

Volgens een bericht uit Moskou van 14 september 2007 was de bevelhebber van de Russische marine, admiraal Vladimir Masorin, door president Vladimir Poetin ontslagen. Volgens het weekblad *Moscow News* was het ontslag het gevolg van het feit dat Masorin in de Verenigde Staten een onderscheiding had aangenomen. Masorin was de vierde topmilitair die was ontslagen nadat in februari Anatoli Serdjoekov als nieuwe minister van Defensie was aangetreden.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS geven informatie over in 1968 gezonken onderzeeër

Amerikaanse militaire functionarissen overhandigden op 10 september 2007 aan de Russische autoriteiten een videoband en ander archiefmateriaal met betrekking tot het zinken van de sovjetonderzeeër K-129 in de Stille Oceaan in 1968. In de Russische zeehaven Vladivostok werden onder meer Amerikaanse logboeken betreffende het incident en de Amerikaanse pogingen de onderzeeër van de oceaanbodem te lichten, overgedragen. Tot het materiaal behoorde ook een videoband met beelden van de geheime begrafenis op zee van zes sovjetzee-

lui uit de K-129, van wie de lichamen door de Amerikanen waren geborgen.
De onderzeeër, met 98 man aan boord, was onder nooit opgehelderde omstandigheden gezonken in de Stille Oceaan ten noordwesten van het Hawaïaanse eiland Oahu. Van Russische zijde was herhaaldelijk de veronderstelling geopperd dat het ongeluk het gevolg was van een botsing met een Amerikaanse onderzeeër.

(Vorige berichten pagina 499/1 e.v. - 2007)

SPANJE

BINNENLAND

Spanje is grootste drugsvanger ter wereld

Op 17 september 2007 maakte het Spaanse Openbaar Ministerie bekend dat het land in 2006 verantwoordelijk was voor 54 procent van de totale mondiale hasjvangst. Met een inbeslagname van 450,8 ton hasj stond Spanje vóór landen als Frankrijk, Iran, Marokko en Pakistan. Ruim de helft van de gevangen drugs werd gevonden in de zuidelijke provincie Andalusië. Deze streek, vlakbij Marokko, vormde een van de belangrijkste plekken op een drugssmokkelroute.

Nieuwe Spaanse politieke partij opgericht

Op 29 september 2007 werd de partij Eenheid, Vooruitgang en Democratie (UPD) opgericht. Twee van de oprichters waren de filosoof Fernando Savater en het voormalige socialistische parlementslid Rosa Diez. Een van de doelstellingen van hun partij was een sterkere staat. Ze waren vooral gekant tegen premier Zapatero's beleid om meer bevoegdheden toe te kennen aan de zeventien regio's in Spanje en de ideeën van de conservatieven aangaande sociale kwesties.

BASKISCHE KWESTIE

Spaanse premier verwerpt plan voor Baskisch referendum

De leider van de Baskische regering, Juan José Ibarretxe, maakte op 28 september 2007 zijn plannen voor een referendum over de toekomst van Baskenland bekend. Deze volksraadpleging zou een van de eerste stappen moeten zijn op weg naar een nieuwe politieke constructie van Baskenland binnen Spanje. Ibarrexte wilde niet zeggen wat de exacte inhoud van het referendum was. Wel liet hij weten dat het geweld zou verwerpen en zou opkomen voor het zelfbeschikkingsrecht van de Basken.
De Spaanse regering verwierp echter de plannen voor het referendum. In een reactie liet premier José Luis Rodríquez Zapatero weten dat volgens de Spaanse grondwet enkel de centrale regering een referendum mocht uitschrijven. Bijgevolg zou een dergelijke volksraadpleging van de Baskische regering onwettig zijn. Ibarrexte liet daarop weten dat hij ongeacht de mening van de regering zijn plannen zou doorzetten.

MILITAIRE ZAKEN

Extra militaire inzet in Afghanistan

Het Spaanse parlement stemde op 25 september 2007 voor de uitzending van 52 extra Spaanse militaire instructeurs naar Afghanistan. Premier José Luis Rodríguez Zapatero benadrukte dat Spanje bezig was met een vredesmissie in plaats van een gevechtsmissie.

BUITENLANDSE ZAKEN

Spaanse mediacampagne in Senegal tegen illegale migratie

In het kader van de beteugeling van de toestroom van illegale immigranten investeerde de Spaanse regering 1,4 miljoen dollar (ca. 1 miljoen euro) in een mediacampagne in Senegal om potentiële vluchtelingen af te schrikken, zo werd in september 2007 bekend. De campagne was in samenwerking met de Senegalese autoriteiten en de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) ontwikkeld.
Volgens Dario Otero, zaakgelastigde van de Spaanse ambassade in de Senegalese hoofdstad Dakar, moest het initiatief gezien worden als een onderdeel van het beleid om het aantal migranten terug te dringen. In 2006 kwamen 31.000 Senegalezen aan op de Canarische Eilanden. Het was echter onbekend hoeveel mensen dat jaar geprobeerd hadden om Spanje te bereiken. De Spaanse autoriteiten schatten dat 20 tot 50 procent van het aantal migranten tijdens de reis omkwam.

Spanje en Verenigde Staten sluiten anti-terrorismeovereenkomst

De Spaanse minister van Binnenlandse Zaken, Alfredo Perez Rubalcaba, maakte op 23 september 2007 bekend dat Spanje een permanente anti-terrorismeovereenkomst met de Verenigde Staten had gesloten. Dit betekende dat er een nauwe samenwerking tussen de twee landen zou komen aangaande terrorismebestrijding. Verdere details over het samenwerkingsverband werden niet gegeven.

(Vorige berichten pagina 501/1 e.v. - 2007)

ZWEDEN

BINNENLAND

Publicatie cartoons over profeet Mohammed leidt tot onrust in Zweden

Zweden beleefde in de nazomer van 2007 een herhaling in mildere vorm van de zogeheten cartoonkwestie die vanaf eind 2005 in Denemarken had gespeeld en internationaal de aandacht had getrokken. Het ging toen om afbeeldingen van de profeet Mohammed die door een deel van de moslims als beledigend werden ervaren en in sommige landen tot geweldsuitbarstingen leidden.

De Zweedse kunstenaar Lars Vilks (61) deed iets vergelijkbaars door op 18 augustus 2007 in dagblad *Nerikes Allehanda* een tekening te publiceren waarop Mohammed was afgebeeld met het lichaam van een hond. In het begeleidende hoofdredactioneel commentaar werd bovendien stelling genomen tegen de weigering van de organisatoren van enkele tentoonstellingen om de cartoon te exposeren.

Enkele honderden moslims demonstreren

Ongeveer driehonderd moslims betoogden op 31 augustus voor het gebouw van Nerikes Allehanda in de stad Orebro. Zij vroegen hoofdredacteur Ulf Johansson om zijn verontschuldigingen aan te bieden, maar deze weigerde dat.
Rond dezelfde tijd gaf Vilks een telefonisch interview af aan persbureau *Associated Press*, waarin hij stelde wel protesten te

hebben verwacht, maar zeker niet de bedoeling had gehad moslims te beledigen: 'Mijn afbeeldingen zijn kunst. Ik heb geen xenofobe houding. Ik ben niet tegen de islam.'

Zweden biedt excuses aan

Zweden bood op 12 september bij monde van zijn ambassadeur in Saoedi-Arabië, Jan Thesleff, excuses aan voor het afdrukken van de spotprent. Hij deed dat tegenover een vertegenwoordiger van de Organisatie van de Islamitische Conferentie (OIC), de grootste organisatie van moslimlanden. Eerder hadden de regeringen van Iran en Pakistan een formeel protest tegen de publicatie ingediend.

Vilks met de dood bedreigd

Lars Vilks maakte op 17 september bekend dat de politie hem naar een geheime locatie had gebracht en dat hij niet haar huis kon terugkeren. Reden was dat er een prijs op zijn hoofd was gezet door de leider van al-Qaida in Irak, Abu Omar al-Baghdadi. Deze bood een beloning van 100.000 dollar voor degene die Vilks om het leven zou brengen, een bedrag dat tot 150.000 dollar zou worden verhoogd indien hij zou worden 'afgeslacht als een lam'. Ook werd 50.000 dollar gezet op het doden van hoofdredacteur Ulf Johansson.

'Vrijheid van meningsuiting niet misbruikt'

Nerikes Allehanda werd op 20 september in het gelijk gesteld in een procedure die was aangespannen door Zweedse moslimorganisaties. Zij meenden dat met publicatie van de cartoon tot haat werd aangezet. Een Zweedse rechtbank sprak echter uit dat het dagblad door het afdrukken van de tekening de grenzen van de vrijheid van meningsuiting niet had overschreden: 'Het doel van het verbod op het aanzetten tot haat is niet om debatten en kritiek aan banden te leggen', zo stelde de rechter.

Minister van Defensie stapt op na bezuiniging op militaire uitgaven

De Zweedse minister van Defensie Mikael Odenberg maakte op 5 september 2007 zijn aftreden bekend vanwege de voorgenomen besparingen op het militaire budget. Dat zou volgens de plannen van de regering per 2010 worden gekort met een bedrag van tussen de 3 en 5 miljard op een totaalbegroting van 43 miljard Zweedse kronen (ca. 4,7 miljard euro). Odenberg was minister sinds oktober 2006, toen de centrum-rechtse regering aantrad.

Premier Fredrik Reinfeldt benoemde minister van Buitenlandse Handel Sten Tolgfors (41) als nieuwe Defensieminister. Tolgfors werd op zijn beurt opgevolgd door de 46-jarige Ewa Björling.

(Vorige berichten pagina 455/2 - 2007)

ZWITSERLAND

BINNENLAND

Explosies bij woningen van politici

Kleinere explosies vonden op 4 september 2007 plaats bij de woningen van drie centrum-rechtse politici die op 1 augustus een Zwitserse nationale dag hadden georganiseerd, gekenmerkt door zware beveiliging omdat werd gevreesd voor acties van rechts-extremisten. De explosieven waren geplaatst in brievenbussen en gingen binnen een uur na elkaar af. Er ontstond weinig schade.

Harde toon van Zwitserse Volkspartij in verkiezingscampagne

De Zwitserse Volkspartij (SVP) sloeg in de campagne voor de parlementsverkiezingen van 21 oktober 2007 een steeds hardere toon aan. De partij, geleid door minister van Justitie Christoph Blocher, scoorde in de opiniepeilingen onverminderd hoog.

Politieke tegenstanders zowel als analisten zagen in de provocerende acties van de SVP een bedreiging voor de traditionele, op consensus gerichte politieke cultuur van het land. Zo liet een van de verkiezingsposters van de SVP een zwart schaap zien dat het land werd uitgeschopt door drie grinnikende witte schapen met als slogan 'Voor meer zekerheid'. Micheline Calmy-Rey, de Zwitserse president, noemde dergelijke tactieken 'walgelijk'. Voor de SVP was dit een voorbeeld van een 'samenzwering' die was gericht tegen de voor velen charismatische Blocher.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Commissie constateert racisme bij naturalisaties

De Zwitserse naturalisatieprocedure vertoont irrationele, xenofobe en racistische kenmerken, aldus de federale Commissie tegen racisme in een rapport dat op 13 september 2007 werd gepubliceerd.
Wie Zwitser wilde worden, moest minstens twaalf jaar in Zwitserland gewoond hebben, moest aantonen dat hij of zij geïntegreerd was en werd onderworpen aan ondervraging door een comité van dorps- of stadsgenoten dat stemde over de aanvraag. Tegen afwijzing van een aanvraag was geen beroep mogelijk.

De commissie signaleerde dat relatief veel aanvragen van moslims en ex-Joegoslaven werden afgewezen, ook al werkten ze, spraken ze de taal en waren ze sociaal actief. Een Turks stel werd afgewezen in een stemming met een opkomst van maar 15 procent. Een gehandicapte uit Kosovo haalde het niet omdat hij moslim zou zijn en te veel belastinggeld zou kosten. Volgens de commissie moest de procedure professioneler en transparanter worden en moest beroep mogelijk worden.

MILITAIRE ZAKEN

Reservisten moeten munitie afstaan

Reservisten van het Zwitserse leger mogen voortaan nog wel hun dienstwapen thuis bewaren, maar geen munitie meer. Dat besloot het Zwitserse parlement op 27 september 2007.

Met dienstwapens thuis gebeurden steeds meer ongelukken. Criminologen hadden aangetoond dat in geen westers land – behalve de Verenigde Staten – relatief zoveel moorden in familiekring werden gepleegd als in Zwitserland. En bij bijna de helft werden wapens gebruikt. Ook de helft van de zelfmoorden werd met wapens gepleegd.
Vooral vrouwen vonden dat dienstwapens en munitie in kazernes moesten blijven. Maar wapenbezitters verzetten zich heftig tegen wat zij beschouwden als het 'verkwanselen' van tradities. Na vurige debatten in het parlement haalde alleen een verbod op munitie het.

(Vorige berichten pagina 503/1 e.v. - 2007)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Directeur verdedigt anti-terrorismebeleid inlichtingendienst CIA

Generaal Michael Hayden, de directeur van de Central Intelligence Agency (CIA), verdedigde op 7 september 2007 de wijze waarop deze Amerikaanse inlichtingendienst deelnam aan de internationale strijd tegen terrorisme. Hij deed dit tegenover de Raad voor Buitenlandse Betrekkingen in New York City.

Hayden verdedigt verhoormethoden

De CIA lag al jaren onder vuur, omdat ze terreurverdachten zonder vorm van proces en voor onbepaalde tijd detineerde in geheime gevangenissen en hen zou (laten) martelen. Hayden zei dat 'veel' van wat over de verhoormethoden van de CIA werd beweerd niet klopte, maar hij lichtte deze opmerking amper toe. Verder zei hij dat 70 procent van de National Intelligence Estimate (NIE) op verhoren door de CIA was gebaseerd. De NIE was de officiële inschatting van de terreurdreiging. Hayden beweerde dus feitelijk dat de VS zonder de omstreden verhoormethoden amper zouden weten waar internationale terroristische organisaties mee bezig waren.

Kritiek op Europees Parlement

Hayden bekritiseerde het Europarlement. Dat had beweerd dat ten minste 1.245 geheime vluchten van de CIA het Europese luchtruim hadden doorkruist of gebruik hadden gemaakt van Europese luchthavens. In Europa bestond grote onrust over dergelijke vluchten. Er werd gedacht dat ze dienden om terreurverdachten te vervoeren van en naar geheime ondervragingscentra, die mogelijk op Europees grondgebied stonden, of naar landen waar werd gemarteld.
Hayden zei hierover dat het Europarlement ten onrechte de indruk wekte dat alle 1.245 vluchten die men had geregistreerd dienden voor het vervoer van terreurverdachten. In werkelijkheid zou dit slechts bij 'een fractie' van dat aantal het geval zijn geweest. Een exact aantal noemde hij niet. Wel zei hij dat de CIA sinds 2002 'minder dan honderd' mensen had vastgehouden in geheime gevangenissen buiten de VS. Het aantal verdachten dat was uitgeleverd aan buitenlandse regeringen was nog lager. En volgens Hayden werden ze in die landen niet gemarteld. Hij zei dat het uitleveren van terreurverdachten alleen gebeurde 'binnen de marges van de wet, op verantwoordelijke wijze en met een helder en eenvoudig doel: om terroristen van de straat te houden en informatie te verkrijgen over hen die nog op vrije voeten zijn'.

'Pers werkt CIA tegen'

Hayden hekelde de bemoeienis van de pers. Hij zei dat sommige belangrijke informanten niet meer met de CIA durfden te praten, uit angst dat hun identiteit via de media bekend zou worden. Dit zou dan gevaarlijk voor hen kunnen zijn. Volgens Hayden ging het hier bijvoorbeeld om medewerkers van buitenlandse regeringen, maar ook om buitenlandse inlichtingendiensten. Dat zij geen informatie meer wilden verstrekken, noemde hij een 'bedreiging van de nationale veiligheid'.

Al-Qaida-leider Bin Laden laat weer van zich horen

Op de website van een extremistische islamitische organisatie verscheen op 9 september 2007 een dertig minuten durende videoboodschap van Osama Bin Laden. De pan-Arabische nieuwszender *Al-Jazeera* zond deze gedeeltelijk uit op tv.
Het was voor het eerst in bijna drie jaar dat Bin Laden, de vermoedelijke leider van het internationale terreurnetwerk al-Qaida, zich liet zien.

Zwarte baard

Bin Laden sprak over politici die halverwege 2007 waren aangetreden, zoals de Franse president Sarkozy en de Britse premier Brown. Hieruit bleek dat de video recentelijk was opgenomen.

Op de laatste videoboodschap, verspreid in 2004, had hij een grijze baard, maar dit keer een zwarte. Deskundigen dachten dat de man op de video-opname werkelijk Bin Laden was. Maar de baard zou nep zijn. Mogelijk deed hij hem af als hij zijn schuilplaats verliet, zodat hij minder makkelijk herkend zou worden.

Irak

Bin Laden prees de aanslagen op 11 september 2001 in de Verenigde Staten en was vol lof over het feit dat negentien jonge mannen in staat waren gebleken de politieke agenda van het machtigste land ter wereld voor jaren te wijzigen. En de reputatie van dat land was na de aanslagen wereldwijd verslechterd, zo constateerde Bin Laden. Hij zei dat de Verenigde Staten de oorlog in Irak zeker gingen verliezen en gaf toe dat al-Qaida anti-Amerikaanse opstandelingen in dat land steunde. Hij dreigde niet met nieuwe aanslagen in de VS of daarbuiten.

Nieuwe video's

Op 11 september 2007 verscheen er een nieuwe videoboodschap van Bin Laden. Hierin prees hij de kapers die exact zes jaar eerder aanslagen pleegden in de VS.
Al-Qaida plaatste op 20 september weer een video op internet. Het was een soort documentaire, waarin de activiteiten van het internationale terreurnetwerk werden opgehemeld. Bin Laden kwam niet in beeld, maar Ayman Al-Zawahri wel. Volgens de Amerikaanse inlichtingendiensten was hij de nummer twee van al-Qaida. De Amerikaanse president Bush zei in een reactie dat de videoboodschappen eens temeer aantoonden dat al-Qaida actief was in Irak. De oorlog daar zou daarom een belangrijk onderdeel van de strijd tegen terrorisme zijn.

Beroepshof fluit militaire rechters terug

Het Court of Military Commission Review (CMCR) velde op 25 september 2007 zijn eerste vonnis. Het was een nieuw militair hof van beroep, dat bevoegd was om uitspraken van militaire rechters in Guantánamo Bay te herroepen.

Vijandige strijdkrachten

Op 4 juni hadden die militaire rechters bepaald dat ze niet bevoegd waren om twee terreurverdachten, Salim Ahmed Hamdan en Omar Khadr, te berechten. Want zij waren door de daartoe bevoegde instanties, de Combat Status Review Tribunals (CSRT), bestempeld als 'vijandige strijdkrachten'. De militaire rechters meenden dat ze alleen bevoegd waren om 'illegale vijandige strijd-

krachten' te berechten. Daarom hadden ze de zaak op 4 juni onontvankelijk verklaard.
De Amerikaanse regering had hier beroep tegen aangetekend bij het CMCR. Dat stelde haar op 25 september in het gelijk. De rechters oordeelden dat het verschil tussen 'vijandige strijdkrachten' en 'illegale vijandige strijdkrachten' slechts een semantische kwestie was. Het onderscheid zou te onbelangrijk zijn om op grond daarvan rechtszaken tegen terreurverdachten onontvankelijk te verklaren.

'CMCR is illegaal'

Nathan Whitling, advocaat van Omar Khadr, vroeg zich af of het CMCR wel legaal was. Want toen de regering na de uitspraak van 4 juni beroep aantekende, bestond dit militaire hof van beroep alleen op papier. Er waren nog geen rechters aangesteld en geen regels voor de rechtbank geformuleerd. Pas nadat er beroep was aangetekend, was Griffin Bell – minister van Justitie onder de vroegere president Carter – geïnstalleerd als opperrechter van het CMCR.
Volgens Whitling kwam het erop neer dat de Amerikaanse regering 'een rechtbank heeft opgericht om een beslissing die haar niet aanstaat ongedaan te laten maken'. Hij meende ook dat rechters niet bevoegd waren om recht te spreken. Want volgens de wet dienden ze geïnstalleerd te worden door de minister van Defensie, terwijl de onderminister het in werkelijkheid had gedaan. Whitling vond dat het beroep behandeld had moeten worden door een civiele of traditionele militaire rechtbank. De Amerikaanse regering vond die echter niet geschikt om terreurzaken te behandelen.

Terreurverdachten krijgen advocaat toegewezen

Het Pentagon bepaalde op 28 september 2007 dat veertien belangrijke terreurverdachten recht hadden op juridische bijstand. Het ging hier om mensen die in 2006 vanuit geheime gevangenissen van inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) waren overgebracht naar het Amerikaanse militaire detentiecentrum in Guantánamo Bay op Cuba. Ze moesten daar verschijnen voor een Combat Status Review Tribunal (CSRT), een militaire instantie die zou uitmaken of ze 'illegale vijandige strijdkrachten' waren. Indien dit werd bevestigd, mochten ze achter gesloten deuren worden berecht door een militair tribunaal.
In de ogen van de autoriteiten waren deze veertien mannen de belangrijkste terreurverdachten in Amerikaanse gevangenschap. Tot 28 september was er niemand tot hen toegelaten, dus ook geen advocaten of vertegenwoordigers van het Internationale Rode Kruis.

BINNENLAND

Nieuwe minister van Landbouw benoemd

De Amerikaanse president Bush maakte op 20 september 2007 het aftreden van Landbouwminister Mike Johanns bekend. Vermoedelijk stapte de Republikein op omdat hij zich in 2008 kandidaat wilde stellen voor de Senaatsverkiezingen.
Onderminister Charles Conner werd waarnemend minister van Landbouw.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Amerikanen zijn het meest productieve volk

Volgens het rapport 'Key Indicators of the Labour Market (KILM) – Fifth Edition' (De belangrijkste indicatoren van de arbeidsmarkt) dat de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) van de Verenigde Naties op 2 september 2007 publiceerde, waren de Amerikanen in 2006 het meest productieve volk ter wereld.

Lange werkdagen

Dit hield in dat in de Verenigde Staten gemiddeld het meest werd verdiend per werkende persoon per jaar, te weten 63.885 dollar (ca. 44.000 euro). Op de tweede plaats stonden de Ieren (55.986 dollar), gevolgd door Luxemburg (55.641 dollar), België (55.235 dollar) en Frankrijk (54.609 dollar). De bedragen werden berekend door het bnp te delen door het aantal werkende mensen.
De VS scoorden zo hoog omdat het land op het gebied van informatie- en communicatietechnologie zeer ontwikkeld was, aldus José Manuel Salazar van de ILO. Ook de lokale bedrijfscultuur, de hevige binnenlandse concurrentie en de enorme zakelijke belangen in het buitenland dreven de productiviteit op. Daar kwam nog bij dat de Amerikanen relatief lange werkdagen maakten. Als niet de verdiensten per jaar maar per uur werden berekend, belandden ze op de tweede plaats, na Noorwegen en net voor Frankrijk. In 2006 werkte de gemiddelde Amerikaan 1.804 uur. De Noren werkten 1.407,1 en de Fransen 1.564,4 uur.

Azië en Afrika

Mensen in landen als Bangladesh, China, Thailand en Zuid-Korea werkten gemiddeld 2.200 uur per jaar, dus beduidend meer dan de Amerikanen. Toch leverde hen dit minder welvaart op. Die achterstand werd overigens snel ingehaald: in de Oost-Aziatische landen waren de gemiddelde verdiensten per werkende per jaar sinds 1996 verdubbeld. In 2006 lagen de inkomsten er op 12.591 dollar. De binnenlandse verschillen waren daar echter veel groter dan in de VS. In een land als China verdiende iemand met een goede baan in de industrie bijna veertien keer zoveel als een boer of visser. In de VS daarentegen was dat tweemaal zoveel.
Afrika ten zuiden van de Sahara was de minst productieve regio ter wereld. Per werkende werd er gemiddeld twaalf keer zo weinig verdiend als in de geïndustrialiseerde landen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Beurzen sterken aan na Amerikaanse renteverlaging

De Fed (het stelsel van Amerikaanse centrale banken) verlaagde op 18 september 2007 de rente van 5,25 naar 4,75 procent. De maatregel was bedoeld om de hypotheek- en kredietmarkten te stimuleren. Door de al maanden aanhoudende problemen in deze sector werd er weinig geld geleend. Dit was slecht voor de algemene bedrijvigheid.
De kredietcrisis ging gepaard met een daling van de huizenprijzen. Deze lagen in augustus gemiddeld 8 procent lager dan een jaar eerder. Dit was de grootste waardevermindering in 37 jaar tijd.
Door de afgenomen bedrijvigheid nam de werkgelegenheid af, volgens het ministerie van Arbeid in augustus met 110.000 banen.

Dow Jones-index trekt aan

De beurzen reageerden krachtig op de renteverlaging. Na weken van dalingen sloot de

Verenigde Staten

Dow Jones-index, de belangrijkste graadmeter van de beurs van New York, op 18 september op 13.739,39 punten. Dat was 2,51 procent hoger dan de dag daarvoor. Zoveel winst in één dag had de beurs al vijf jaar niet meer beleefd. Ook de toonaangevende beurzen in Europa en Azië herstelden zich. De dollar verzwakte echter. Op 19 september was de Amerikaanse munt 0,71 euro waard, het laagste niveau in vijftien jaar tijd.

BUITENLANDSE ZAKEN

President Bush wil verkleining van troepenmacht in Irak

Generaal David Petraeus lichtte op 10 september 2007 tegenover het Congres in Washington DC de situatie in Irak toe. Hij was daar de hoogste Amerikaanse legerleider. De volksvertegenwoordigers hadden in mei geëist dat ze regelmatig over de situatie in dat land zouden worden geïnformeerd.

Petraeus is redelijk positief

De vraag was vooral of president Bush er goed aan had gedaan om vanaf februari 2007 extra manschappen te sturen. Petraeus zei van wel. De veiligheidssituatie zou sindsdien zelfs dusdanig zijn verbeterd, dat de troepenmacht weer verkleind kon worden. Als het aan de generaal lag, zouden 30.000 van de ca. 160.000 manschappen tegen augustus 2008 naar huis zijn teruggekeerd. Volledige terugtrekking, zoals de meeste Democratische Congresleden wilden, zou echter onverantwoord zijn omdat de Iraakse regering, de politie en het leger daar niet klaar voor waren. Als de Amerikaanse troepen vertrokken, zou het land vervallen in chaos en misschien wel zo'n grote chaos dat ze enkele jaren later naar Irak terug moesten om er de orde alsnog te herstellen. Buurlanden konden in die negatieve spiraal worden meegezogen. Het was beter om dit alles te voorkomen, aldus Petraeus.

Bevolking blijft tegen de oorlog

Een dag na Petraeus' toespraak publiceerde persbureau *Associated Press* resultaten van onderzoek naar de publieke opinie over de oorlog. Het was tussen 3 en 6 september uitgevoerd door onderzoeksbureau *Ipsos*.
Op de vraag of Bush er goed aan had gedaan begin 2007 extra troepen te sturen, antwoordde 58 procent ontkennend. Zij meenden dat de maatregel een 'flop' was. Een positief oordeel gaf 36 procent.
De vraag of de oorlog in de toekomst zou worden beschouwd als een totale of gedeeltelijke mislukking, beantwoordde 59 procent met 'ja' en 34 procent met 'nee'. Van de Democratische ondervraagden vond 80 procent de oorlog een mislukking. Onder Republikeinen was dat 30 procent en onder mensen die geen van beide partijen aanhingen 60 procent.
Opvallend was dat de oorlog vooral werd gesteund door conservatieven en evangelisten – belangrijke groepen binnen het electoraat van Bush – en meer door mannen dan door vrouwen. Blanken waren gemiddeld positiever over de oorlog dan andere Amerikanen.

Bush volgt aanbevelingen van Petraeus op

Op 13 september sprak Bush de Amerikaanse bevolking toe vanuit het Oval Office in het Witte Huis. Hij zei dat hij het advies van Petraeus wilde opvolgen. Dat hield in dat hij vijf van de twintig Amerikaanse brigades voor de zomer van 2008 uit Irak wilde terugroepen. Rond kerst zouden de eerste 5.700 manschappen terugkeren, gevolgd door 21.500 anderen in de zes maanden daarna.
De president zei dat de gedeeltelijke terugtrekking mogelijk was omdat de veiligheidssituatie in Irak was verbeterd. De Iraakse autoriteiten zouden echter nog lang niet in staat zijn om de veiligheid helemaal zelf te bewaken. Daarom moesten ook na augustus 2008 nog 130.000 Amerikaanse manschappen voor onbepaalde tijd in dat land gelegerd blijven. Overigens was dit hetzelfde aantal als eind 2006, dus voor Bush' besluit om extra manschappen te sturen.

Rapport van het Witte Huis

Op 14 september 2007 publiceerde het Witte Huis een rapport over het functioneren van de Iraakse regering (het 'Benchmark Assessment Report'). De Amerikaanse regering had de bestuurders in Bagdad achttien doelen gesteld. Volgens dit rapport hadden ze er sinds januari 2007 negen in meer of mindere mate gehaald. Zo zouden ze er redelijk in zijn geslaagd zich te verzoenen met voormalige leden van de Baathpartij, de partij van oud-dictator Saddam Hoessein. Zij waren na de Amerikaans-Britse aanval in 2003 uit alle overheidsfuncties gezet, wat tot grote maatschappelijke onrust had geleid. Volgens het Witte Huis hadden 45.000 van Saddam Hoessein's militairen inmiddels weer een baan bij het leger of zij kregen een uitkering.
De Iraakse autoriteiten zouden er echter onvoldoende in zijn geslaagd om 's lands olieopbrengsten evenredig te verdelen onder de diverse etnische en religieuze groepen. En ze zouden nog altijd onvoldoende in staat zijn om de veiligheid zelf te bewaken.

Democraten pleitten opnieuw voor vertrek uit Irak

Uiteraard werd Bush' besluit om na de zomer van 2008 een grote troepenmacht in Irak te houden niet door iedereen gesteund. De Amerikaanse bevolking bleef in meerderheid (54 procent) voor een spoedige terugtrekking van de troepen, zo bleek uit onderzoek van het onafhankelijke Pew Research Center (PRC). De Democratische senator Carl Levin (Michigan) stelde voor om het grootste deel van de troepen binnen negen maanden terug te trekken. Op 21 september 2007 stemden 47 senatoren voor en een even groot aantal tegen dit plan. Er waren echter minimaal zestig voorstemmen nodig om het aan te nemen.

(Vorige berichten pagina 506/2 e.v. - 2007)

Brunei

BRUNEI

BUITENLANDSE ZAKEN

Vrijhandelsverdrag afgesloten tussen Brunei en Japan

Na een jaar onderhandelen tekenden Brunei en Japan op 18 juni 2007 in Tokio een vrijhandelsverdrag. Ten gevolge hiervan zouden een groot aantal handelsbarrières worden afgebouwd. Japan nam zich voor een actievere investeerder in het Zuidoost-Aziatische sultanaat te worden. In ruil daarvoor garandeerde Brunei stabiele leveranties van olie en gas.

In 2006 exporteerde Brunei voor ruim 1,5 miljard euro naar Japan, vooral aardolie- en gas, en daarmee was dat land de belangrijkste exportmarkt. Japan verkocht in dat jaar

voor 12 miljard yen (ca. 73,3 miljoen euro) aan Brunei, vooral machines.

Omdat het internationale organisaties als de Wereldhandelsorganisatie (WTO) en de Economische Samenwerking van Landen rond de Grote Oceaan (APEC) maar mondjesmaat lukte om wereldwijde vrijhandel te realiseren, probeerde Japan sinds 2002 zelf bilaterale vrijhandelsverdragen met bevriende naties af te sluiten. Sindsdien was dit gelukt met Singapore, Chili, Maleisië, Mexico, de Filippijnen en Thailand. Er waren verder besprekingen gaande met Zuid-Korea en de resterende lidstaten van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Naties (ASEAN).

Brunei en Maleisië versoepelen grenscontroles

De autoriteiten van Brunei en Maleisië maakten op 15 augustus 2007 bekend dat staatsburgers van de twee buurlanden geen paspoort meer nodig hadden om de grens over te steken. In het vervolg volstond een geldige identiteitskaart.

(Vorige berichten pagina 164/3 - 2007)

CHINA

BINNENLAND

Nieuw bureau voor corruptiebestrijding

Het Chinese kabinet richtte op 6 september 2007 het Nationale Bureau voor Preventie van Corruptie op. Het was China's eerste officiële instantie voor corruptiebestrijding. Welke bevoegdheden het bureau kreeg, werd niet bekendgemaakt. Daarom was het onduidelijk of het corrupte ambtenaren mocht disciplineren. Normaliter werden zij aangepakt door de Centrale Commissie voor Disciplinaire Inspectie, een onderdeel van de Communistische Partij (CCP).

Nieuwe bisschop van Peking

Joseph Li Shan werd op 21 september 2007 gewijd tot bisschop van Peking. Hij volgde Fu Tieshan op die in april was overleden. Bij zijn wijding moest Li zweren dat hij de Chinese grondwet zou respecteren en niets zou ondernemen dat de sociale stabiliteit of de nationale eenheid in gevaar kon brengen.
Voor zover bekend was het Vaticaan niet betrokken bij de benoeming van Li. In China was alleen de Chinese Katholieke Patriottische Associatie, of de katholieke staatskerk, legaal en die onderhield geen relaties met de Heilige Stoel. Het Vaticaan reageerde niet op de benoeming, maar liet wel doorschemeren dat het de keuze voor Li steunde. Het deed dat door hem in officiële stukken te prijzen.
Paus Benedictus XVI zocht in de voorafgaande maanden toenadering tot China. Op 20 juni had hij in een brief voorgesteld diplomatieke relaties aan te gaan. Peking had daar echter niet op gereageerd.

RELATIES MET TAIWAN

Handel tussen China en Taiwan floreert

Het Chinese staatspersbureau *Xinhua* berichtte op 19 september 2007 dat de handel met Taiwan in de eerste acht maanden van dat jaar met 13 procent was gegroeid. China had voor omgerekend ruim 10,7 miljard euro naar zijn afvallige provincie geëxporteerd en voor 44,1 miljard geïmporteerd.

China en Taiwan onderhielden geen diplomatieke betrekkingen. De onderlinge relatie was al meer dan vijftig jaar gespannen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Chinese beleggers steeds actiever in het buitenland

Chinese banken en andere bedrijven investeerden in 2006 omgerekend bijna 15 miljard euro buiten China. Dat maakte het ministerie van Handel op 15 september 2007 bekend. Het was voor het eerst dat China gegevens over dergelijke investeringen publiceerde.

Lange tijd hadden Chinese bedrijven amper in het buitenland geïnvesteerd omdat de staat hen dat belette. Die maakte het vooral lastig om legaal aan buitenlandse valuta te komen. Dergelijke belemmeringen waren sinds 2002 echter geleidelijk opgeheven. Eind 2006 hadden inmiddels ruim 5.000 Chinese investeerders – zowel individuen als bedrijven – belangen in bijna 10.000 ondernemingen in het buitenland, aldus het Chinese ministerie van Handel.

Chinese staat richt beleggingsmaatschappij op

Op 29 september 2007 werd het in maart aangekondigde staatsbedrijf China Investment Corporation (CIC) officieel operationeel. Het moest een deel van de nationale valutavoorraad in het buitenland gaan beleggen. Het startkapitaal was 200 miljard dollar (ca. 140 miljard euro). Hiermee was CIC meteen al een van de rijkste beleggingsmaatschappijen ter wereld.
Lou Jiwei, voormalig minister van Financiën, werd de eerste directeur.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Hooggerechtshof wil minder doodvonnissen

Het Chinese Hooggerechtshof sommeerde alle lagere rechtbanken op 14 september 2007 om minder mensen ter dood te veroordelen. 'Slechts een uiterst klein aantal zware criminelen moet de doodstraf krijgen', aldus een verklaring van het Hooggerechtshof. En als er een doodvonnis werd geveld, moest dat 'indien mogelijk' pas twee jaar later worden voltrokken. Als de veroordeelde zich in tussentijd goed gedroeg, diende de straf te worden omgezet in levenslang. Moordenaars en witteboordencriminelen (onder wie corrupte ambtenaren) die zich coöperatief opstelden tegenover politie en justitie, mochten niet meer ter dood worden veroordeeld.
In geen land ter wereld werd de doodstraf zo vaak opgelegd en voltrokken als in China. Het Hooggerechtshof pleitte al geruime tijd voor minder executies. Om dat te bereiken had het in november 2006 bepaald dat veroordeelden alleen nog met toestemming van het nationale Hooggerechtshof terechtgesteld mochten worden. Voorheen mochten ook provinciale rechtbanken groen licht geven.
Volgens mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) werd in 2005 ongeveer 80 procent van alle executies in de wereld in China voltrokken. Er zouden in dat jaar ten minste 1.770 mensen terecht zijn gesteld. De Chinese overheid weigerde aantallen te noemen.

Journalist van The New York Times op vrije voeten

De internationaal bekende journalist Zhao

Yan werd op 15 september 2007 vrijgelaten. Hij had een gevangenisstraf van drie jaar uitgezeten. Zhao was Chinees staatsburger. Toen hij in 2004 in China werd aangehouden, werkte hij als onderzoeksjournalist voor de Amerikaanse krant *The New York Times*. Aanvankelijk werd hij beschuldigd van het lekken van staatsgeheimen. De Chinese overheid gaf niet aan welke dat waren, maar vermoedelijk ging het om het aftreden van oud-president Jiang Zemin als voorzitter van de invloedrijke Centrale Militaire Commissie. De *New York Times* had daarover bericht toen Jiangs vertrek officieel nog geheim was. Volgens de rechter kon echter niet bewezen worden dat Zhao daarvoor verantwoordelijk was.
Daarna had de staat hem van fraude beschuldigd. Zhao zou in 2001 een man uit de provincie Jilin hebben geholpen om te ontkomen aan gedwongen heropvoeding. Hij zou hiervoor 20 duizend yuan (ca. 2.750 euro) hebben aangenomen. De rechter achtte dit wel bewezen en had Zhao in augustus 2006 veroordeeld wegens corruptie.
Zhao's veroordeling leidde indertijd tot wereldwijde protesten van mensenrechtenorganisaties en journalisten. Toen hij vrij kwam, verklaarde Bill Keller, hoofdredacteur van The New York Times, dat ' Zhao Yan een integere en hardwerkende journalist is wiens enige overtreding het beoefenen van de journalistiek lijkt te zijn'. Hij riep de Chinese autoriteiten op om Zhao in het vervolg in alle rust zijn werk te laten doen.

Leider van illegale kerk vrijgelaten

Op 16 september 2007 werd bekend dat de Chinese dominee Cai Zhuohua was vrijgelaten. De China Aid Association, een in de Verenigde Staten gevestigde mensenrechtenorganisatie, meldde dit. Cai had drie jaar vastgezeten wegens het illegaal verspreiden van bijbels en christelijke teksten.
Cai gold als een van de belangrijkste leiders van de ondergrondse protestante kerk die weigerde de Chinese protestante staatskerk te volgen.

MILITAIRE ZAKEN

China gaat defensie-uitgaven weer melden aan de VN

Het ministerie van Buitenlandse Zaken maakte op 2 september 2007 bekend dat China weer informatie over zijn defensie-uitgaven en internationale wapenhandel ging verstrekken aan de Verenigde Naties (VN). Het land was daar tien jaar eerder mee opgehouden. Het publiceerde sindsdien nog wel jaarlijks zijn defensiebudget, maar volgens de Amerikaanse regering lagen de werkelijke uitgaven veel hoger.

Bijna alle landen informeerden de VN jaarlijks over hun defensie-uitgaven en eventuele betrokkenheid bij de internationale wapenhandel. China was daar in 1996 mee opgehouden, vermoedelijk omdat de Verenigde Staten in 1995 voor het eerst officieel hadden gemeld dat ze wapens aan Taiwan leverden. Door de Amerikaans-Taiwanese wapenhandel in de jaarstukken te vermelden, zouden de VN hebben gesuggereerd dat het eiland geen Chinese provincie was zoals Peking meende, maar een soevereine staat.
De VS verstrekten de VN sinds 2004 geen informatie meer over de wapenhandel met Taiwan. Volgens analisten waren ze nog wel altijd de belangrijkste leveranciers van de 'afvallige provincie'.

'China kraakt computers van westerse overheden'

Een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van Defensie gaf op 4 september 2007 tegenover het dagblad *Financial Times* toe dat er in juni was ingebroken in de computers van het Pentagon. Anonieme medewerkers van het ministerie verklaarden tegenover de krant dat er nooit eerder zo'n succesvolle cyberaanval op de VS was gepleegd. Zij wezen het Volksbevrijdingsleger, het nationale leger van China, als dader aan.

Ook inbraken in Duitsland en Groot-Brittannië

Het bericht stond niet op zich. In augustus meldde *Der Spiegel* eveneens dat er computers in drie Duitse ministeries, en in het kantoor van bondskanselier Merkel, waren gekraakt. Anonieme bronnen binnen de Duitse geheime dienst zouden ook het Chinese leger de schuld hebben gegeven. De hackers zouden zogenaamde Trojaanse paarden hebben geïnstalleerd. Deze verborgen programma's maakten het mogelijk om van een afstand geheime informatie te lezen.
Tijdens een bezoek aan China, eind augustus, vroeg Merkel de Chinezen om opheldering. Peking ontkende echter iets met de aanvallen te maken te hebben. Een woordvoerder zei op 4 september dat de verdachtmakingen ervan getuigden dat het westen nog altijd een 'Koude Oorlogsmentaliteit' had. Overigens had geen enkele buitenlandse regering China formeel en expliciet beschuldigd.

Nieuwe beschuldigingen

De Britse krant *The Guardian* berichtte op 5 september dat ook computersystemen van diverse Britse overheidsinstanties, waaronder het parlement, het ministerie van Buitenlandse Zaken en het ministerie van Defensie, recentelijk waren gekraakt in opdracht van het Chinese leger. De krant baseerde zich op anonieme bronnen nabij de Britse regering.

Duizenden ex-militairen betrokken bij rellen

In de Chinese steden Wuhan, Baotou en Baoji braken begin september 2007 rellen uit waaraan ten minste tweeduizend gedemobiliseerde soldaten deelnamen. Dat berichtte het in Hongkong gevestigde Informatiecentrum voor Mensenrechten en Democratie op 11 september. De oproerpolitie zou na enkele dagen hebben ingegrepen. Daarbij zouden minstens twintig gewonden zijn gevallen en vijf arrestaties zijn verricht.
Op internet waren verslagen en video-opnamen van de rellen te vinden, maar de Chinese autoriteiten weigerden ze te bevestigen.
Het kwam in China zelden voor dat rellen op meerdere plaatsen tegelijk uitbraken, en dus blijkbaar gecoördineerd waren. Dat er oud-soldaten van het Volksbevrijdingsleger bij betrokken waren, was nog zeldzamer. Zij waren in de regel loyaal aan het regime. Hun deelname betekende gezichtsverlies voor de Communistische Partij (CCP).
In China werden afgezwaaide militairen vaak beloond met een baan bij de overheid. De soldaten die bij de rellen betrokken waren, zouden voor de spoorwegen gaan werken. Ze waren daarom naar diverse spoorwegscholen gestuurd. Ze zouden in opstand zijn gekomen omdat ze de campussen, de mensae en het onderwijs van ondermaatse kwaliteit vonden.

(Vorige berichten pagina 521/2 - 2007)

INDIA

BINNENLAND

Rahul Gandhi benoemd tot algemeen secretaris

Op 24 september 2007 maakte de Congrespartij in Delhi de langverwachte benoeming bekend van Rahul Gandhi tot een van de algemeen secretarissen van de partij. Gandhi, zoon van partijvoorzitter Sonia Gandhi, werd belast met jeugdzaken en met de leiding van de studentenvleugel van de Congrespartij. Zijn benoeming maakte deel uit van een tamelijk drastische herschikking van functies van het partijkader. De Congrespartij stond onder druk vanwege een nucleaire overeenkomst met de Verenigde Staten waar haar communistische regeringspartner op tegen was. Waarnemers vermoedden dat de partij uit was op vervroegde verkiezingen in India, temeer omdat de oppositie, de Bharatiya Janata Party, interne problemen kende.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Resultaten van banenplan stellen teleur

Het eerste evaluatierapport van het ambitieuze National Rural Employment Guarantee Scheme werd op 26 september 2007 besproken door de *BBC*. Volgens deze evaluatie waren de resultaten van het programma enigszins teleurstellend. Dit overheidsprogramma van omgerekend 1,5 miljard euro had in het eerste jaar (april 2006 – april 2007) in 200 districten aan iedere boerenfamilie jaarlijks 100 dagen werk met een minimuminkomen van 60 roepies (ca. 1,07 euro) per dag moeten garanderen. De econoom Jean Drèze, een van de opstellers van het programma en verbonden aan de Universiteit van Delhi, stelde dat het programma niet goed genoeg functioneerde. Het schoot tekort op punten als banenaanbod, de hoogte van uitbetaalde lonen en leed ook onder corruptie. In sommige deelstaten hadden lokale overheden de burgers niet op de hoogte gesteld van de mogelijkheden die het programma hen bood.

Opvallend waren de verschillen tussen de deelstaten. De noordelijke deelstaat Rajasthan slaagde er in iedere familie 77 dagen werk te verschaffen, terwijl Karnataka in het zuiden niet verder kwam dan arbeid voor 10 dagen. Dergelijke resultaten maakten meteen een einde aan traditionele opvattingen als zouden bijvoorbeeld de zuidelijke en westelijke deelstaten op het gebied van projecten op het platteland beter presteren dan de noordelijke en oostelijke deelstaten.

Een van de positieve punten in het rapport was de relatief grote deelname van vrouwen, namelijk met een gemiddelde van 40 procent. In 20 districten die ruim 17 miljoen euro hadden uitgegeven, werden duidelijke verbeteringen geconstateerd: toegenomen economische zekerheid, hogere lonen voor de boeren, afname van de migratie, een productievere infrastructuur en onafhankelijkheid van vrouwen. Samenvattend concludeerde Drèze dat het onjuist zou zijn het programma een mislukking te noemen. Ook al toonde de evaluatie zeer uiteenlopende resultaten, het had in het eerste jaar beter gefunctioneerd dan eerdere werkverschaffingsprojecten.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

India's buitenlandse schuld met 23 procent gestegen

Op 17 september 2007 maakte het ministerie van Financiën bekend dat India's buitenlandse schuld in het jongste fiscale jaar (april 2006 – maart 2007) met 23 procent was gestegen. Dit kwam in hoofdzaak doordat Indiase bedrijven veel meer geld waren gaan lenen in het buitenland. Ook de waardedaling van de dollar speelde een rol. Volgens de minister van Financiën, P. Chidambaram, was niettemin de verhouding tussen de buitenlandse schuld en het nationaal inkomen één van de gunstigste ter wereld.

Indiase roepie breekt door de grens van 40 per dollar

Bij het sluiten van de Interbank Foreign Exchange (FOREX) te Mumbai op 20 september 2007 stond de roepie op 39,88 per dollar (55,98 per euro) – de hoogste stand sinds 1998. Dit was vooral te danken aan buitenlandse investeerders die in India's groeiende economie belegden. Ook de renteverlaging in de Verenigde Staten op 18 september bracht meer dollars naar India, waar de rente op 7,7 procent stond, zo'n 0,3 procent hoger dan in de VS. De maatregelen die India's Centrale Bank de maanden daarvoor had genomen om de waardestijging van de roepie, en daarmee het oplopen van de inflatie, te beteugelen, konden niet verhinderen dat de roepie de magische grens van 40 per dollar doorbrak. Analisten verwachtten dat de roepie zijn sterke positie voorlopig zou behouden. De minister voor Handel en Industrie, Kamal Nath, wees erop dat de sterke roepie ongunstig was voor de export.

Beursindex bereikt weer nieuw record

De Sensex, de 'Sensitive Index' van de beurs van Mumbai, sloot op 27 september 2007 af met een nieuwe recordstand van 17.092,04 punten. Ook National Stock Exchange sloot met 5000,55 punten hoger af dan ooit tevoren. Vooral de aandelen in de energiesector, de informatietechnologie en bij het bankwezen stegen.

GEZONDHEID EN ZORG

Levensstijl bedreigt economische groei

Op 12 september 2007 maakte de Indian Council for Research on International Economic Relations (ICRIER) tijdens een seminar in Delhi het rapport *Impact of Preventive Health Care on Indian Industry and Economy* openbaar. Hieruit bleek dat een scherpe stijging van het aantal ziektes, die samenhingen met de manier van leven van veel werknemers, de vooruitzichten voor de groei van India's economie bedreigden. De informatie-industrie zou het hardst getroffen worden. De lange werkdagen, een zittend leven en spanningen op de werkvloer maakten het ITC-personeel kwetsbaar voor hartziektes, beroertes en suikerziekte. Bovendien besteedde minder dan een derde van de 81 in het rapport onderzochte bedrijven aandacht aan preventieve zorg. Alleen al door het terugdringen van één gezondheidsrisico zou de productiviteit van een werknemer met negen procent kunnen toenemen.

De minister voor Volksgezondheid, Anbumani Ramadoss, zei tijdens het seminar dat hij in overleg met het ministerie voor Informatietechnologie het bedrijfsleven ertoe wilde aanzetten om regelmatig de gezondheid van het personeel te laten onderzoeken.

India

JUSTITIE

Regering neemt rapport over hindoegod Ram terug

De Indiase regering trok op 14 september 2007 een rapport dat zij aan het Hooggerechtshof in Delhi had voorgelegd, weer in. Oppositiepartijen hadden er felle kritiek op geleverd omdat daarin twijfels waren uitgesproken over het bestaan van de hindoegod Ram en de bouw van een brug van rotsblokken tussen India en Sri Lanka, zoals beschreven in het mythologische epos Ramayana.

Het voorgenomen uitdiepen van een scheepvaartdoorgang tussen de Golf van Mannar en Palk Straat zou die Brug van Rama – door wetenschappers als een natuurlijke formatie van rotsen en zand beschouwd – verwoesten. Het Hooggerechtshof verklaarde dat het de zaak over enkele maanden opnieuw zou bekijken. De graafwerkzaamheden mochten worden voortgezet, mits de Brug van Rama niet beschadigd zou worden.

Van fraude verdachte agenten niet vervolgd

Een rechtbank in de noordelijke Indiase deelstaat Uttar Pradesh bepaalde op 21 september 2007 dat achttien hooggeplaatste politiefunctionarissen, die verdacht werden van betrokkenheid bij het frauduleus werven van agenten, niet gearresteerd mochten worden.

Zij hadden tijdens de regeringsperiode van de vorige deelstaatpremier, Mulayam Singh Yadav, 22.000 agenten gerekruteerd. Ruim 10.000 van hen werden wegens mogelijke onregelmatigheden in de aanstellingsprocedure door de huidige deelstaatpremier, mevrouw Mayawati, ontslagen. De rechtbank gaf hiermee gehoor aan een petitie van de verdachte functionarissen waarin zij betoogden dat de zaak tegen hen politiek gemotiveerd was. Mayawati kreeg tien dagen de tijd om te reageren en moest de werving van nieuwe agenten voorlopig stopzetten.

Vonnis van journalisten opgeschort

Het Hooggerechtshof in Delhi (India) schortte op 28 september 2007 het vonnis van vier journalisten van het dagblad *Mid-Day* op. Het hof had hen tot vier maanden gevangenisstraf veroordeeld wegens belediging van de rechtbank. De journalisten hadden in verscheidene artikelen gesteld dat een voormalige opperrechter vonnissen had geveld die het zakelijk belang van zijn zoons diende.

(Vorige berichten pagina 523/2 - 2007)

Laos

LAOS

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Laos voert productie van hydro-elektriciteit fors op

Bosaykham Vongdara, de Laotiaanse minister van Energie en Mijnbouw, maakte op 7 september 2007 bekend dat zijn land de capaciteit voor het opwekken van hydro-elektriciteit ging verviervoudigen. Hij zei dit op een energieconferentie in de Thaise hoofdstad Bangkok.
In 2007 bezat Laos negen hydro-elektriciteitcentrales met een totale capaciteit van 700 megawatt. In vijf jaar tijd zouden er nog eens negen bij komen. De capaciteit zou daarmee worden uitgebreid tot 3.075 megawatt.
De elektriciteit was bestemd voor de Thaise markt. Het buurland zag de vraag naar elektriciteit snel toenemen en wilde voor de opwekking minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen. In Thailand werd ongeveer 70 procent van de elektriciteit opgewekt door aardgascentrales. Voor de rest werd aardolie, steenkool en waterkracht gebruikt.
Thailand had plannen voor de bouw van een kerncentrale.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

UNHCR niet welkom bij uitzetting van Laotiaanse vluchtelingen

Amnesty beschuldigt Laos van geweld tegen Hmong-vluchtelingen

Mensenrechtenorganisatie Amnesty International (AI) publiceerde op 23 mei 2007 een rapport over wat zij de aanhoudende vervolging van etnische Hmong in Laos noemde. De Hmong vochten in de jaren zestig en zeventig van de twintigste eeuw tegen het communistische rebellenleger Pathet Lao. Ze werden daarbij gesteund door de Amerikaanse Central Intelligence Agency (CIA). Nadat de communisten in 1975 aan de macht waren gekomen, zouden ze een klopjacht op de Hmong zijn begonnen. Honderdduizenden waren daarom het land ontvlucht. Duizenden anderen waren ondergedoken in de uitgestrekte oerwouden van Laos. Amnesty schatte dat in 2006 nog altijd drieduizend Hmong op de vlucht waren in eigen land. In datzelfde jaar zouden regeringstroepen hun zoektocht naar de voormalige vijanden hebben opgevoerd. Als het leger Hmong-vluchtelingen tegenkwam, zou gebruik van geweld niet worden geschuwd. De regering van Laos ontkende dit alles.

Thailand zet vluchtelingen uit

In het voorjaar van 2007 verbleven in een illegaal vluchtelingenkamp in Phetchabun (Thailand) 7.990 Hmong uit Laos. De Thaise regering beschouwde hen als illegale immigranten en wilde ze het land uitzetten. De UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties, vroeg Bangkok om uit te zoeken of terugkeer naar Laos gevaarlijk kon zijn voor deze mensen. De Thaise autoriteiten hadden hier echter geen oren naar. Ze spraken met de regering in Vientiane af dat alle Hmong zouden worden teruggestuurd.

Laos beloofde hen goed te behandelen. De Hmong in Thailand waren hier echter niet van overtuigd. In 2007 ging zeker honderd van hen in hongerstaking. Ze dreigden zelfmoord te plegen als ze werkelijk naar Laos zouden worden gestuurd. Op 9 juni zette Thailand echter toch 160 mensen uit. Op 5 september begonnen de twee buurlanden met het 'vrijwillig' repatriëren van alle mensen uit het vluchtelingenkamp in Phetchabun. Ze stonden internationale organisaties als de UNHCR niet toe om toezicht te houden.

BUITENLANDSE ZAKEN

VS arresteren man die staatsgreep wilde plegen in Laos

In de Amerikaanse staat Californië werden op 4 juni 2007 elf vluchtelingen uit Laos aangehouden. Justitie had hen zes maanden in de gaten gehouden en beweerde dat

zij vergevorderde plannen hadden voor een staatsgreep in het Aziatische land. Geweld zou daarbij niet worden geschuwd.

Aanschaf van wapens

Volgens de Amerikaanse autoriteiten wilden ze gebruik maken van zwaar geschut. Ze zouden in de VS hebben geprobeerd om voor minstens 7 miljoen dollar (ca. 4,9 miljoen euro) wapens te kopen, waaronder machinegeweren, explosieven en raketten die geschikt waren om helikopters en tanks uit te schakelen. De bedoeling was het wapentuig via Thailand naar Laos te smokkelen.

Het brein achter de operatie was Vang Pao. Net als de meeste andere arrestanten was hij een etnische Hmong. Vang was een prominente figuur in de Hmong-gemeenschap in de Verenigde Staten. Hij had in de jaren zestig en zeventig als generaal gediend in het Koninklijke Leger van Laos en met steun van de Central Intelligence Agency (CIA) anticommunistische troepen geleid. Na de communistische machtsovername in 1975 was hij naar de VS gevlucht. Eén van de arrestanten kwam niet uit Laos: Harrison Jack was een gepensioneerde Amerikaanse militair.

Vientiane reageert met opluchting

Voor de regering van Laos was Vang Pao geen onbekende. In 2003 had hij beweerd vrede met het communistische bewind te willen sluiten, maar blijkbaar was hij van gedachten veranderd. Yong Chanhthalansy, een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken, zei blij te zijn met de arrestatie.

Vrijlating op borgtocht

Een federale rechtbank in Sacramento liet Harrison Jack op 12 juli op borgtocht vrij. Er was 1 miljoen dollar voor hem betaald. Een dag later werd voor Vang Pao een waarborgsom van 1,5 miljoen betaald en kwam ook hij voorlopig op vrije voeten. Vang werd opgewacht door honderden enthousiaste Hmong. De rechter zei er op te vertrouwen dat de verdachten zouden komen opdagen bij de nog te houden hoorzittingen. Ze werden formeel beschuldigd van 'overtreding van de Neutraliteitswet'. Deze wet verbood individuen om vanaf Amerikaans grondgebied staatsgrepen in het buitenland voor te bereiden.

(Vorige berichten pagina 170/2 - 2007)

MONGOLIË

BINNENLAND

Nieuwe ministers benoemd

Damdingiin Demberel werd op 6 februari 2007 met instemming van het parlement van Mongolië benoemd tot nieuwe minister van Sociaal Welzijn en Arbeid en Danzndarzjaa Toeja tot minister van Gezondheid. Beiden waren lid van de Mongoolse Revolutionaire Volkspartij (MRVP).
Het parlement had enkele dagen eerder ingestemd met het aftreden van Loevsangiyn Odontsjimed als minister van Sociaal Welzijn en Arbeid. Het parlement meende dat hij begrotingsgelden verkeerd had aangewend. Begin januari had het parlement al goedkeuring gegeven aan het ontslag van minister van Gezondheid Lamdzjaviyn Goendalaj.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische groei en afnemende buitenlandse schuld in Mongolië

Minister van Financiën Nadmidiyn Bajartsajchan van Mongolië liet op 7 februari 2007 op een persconferentie weten dat het bbp van zijn land in 2006 met 8,4 procent was toegenomen.
De buitenlandse schuld bedroeg 1,316 miljard dollar (ruim 1 miljard euro), wat gelijk was aan 56 procent van het bbp. Eerder was dat volgens hem nog 90 procent geweest. Verder was 98 procent van een schuld aan Rusland kwijtgescholden, terwijl de resterende 2 procent, 250 miljoen dollar, was afbetaald. Ook was 90 procent van een schuld aan Polen kwijtgescholden.

Belastingvoordeel Canadees bedrijf bij goudwinning ingetrokken

De regering van Mongolië liet op 2 augustus 2007 weten dat belastingconcessies aan een Canadees bedrijf, Centerra Gold Inc., zouden worden herzien. De concessies waren in 1998 gegeven voor de exploitatie van de Boroo Gold Mine. Volgens de nieuwe regels zou Centerra over 2007 de volle 25 procent inkomstenbelasting betalen en zouden de aan Mongolië betaalde royalties stijgen van 2,5 naar 5 procent.
De oppositie in Mongolië had vaak felle kritiek geuit omdat de voorwaarden voor buitenlandse bedrijven in de grondstoffensector te gunstig zouden zijn.

ONDERWIJS

Studenten aangehouden bij protest tegen verhoging collegegeld

Op 10 september 2007 werden zeven studenten gearresteerd nadat zij, in een gesprek met de leiding van de Nationale Landbouwuniversiteit, namens de Mongoolse Studentenunie protest hadden aangetekend tegen een collegegeldverhoging. Het gesprek liep uit op een rel, waarna de arrestaties plaatsvonden. Volgens bronnen aan de universiteit hadden vertegenwoordigers van de studenten in mei ingestemd met een collegegeldverhoging van 13,1 procent voor 2007-2008.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Gevangenisstraf voor 'belediging' president in tv-programma

Ninzj Demberel, voormalig hoofd van het Bureau Regeringsvoorlichting, werd op 13 september 2007 veroordeeld tot vier maanden gevangenisstraf. Hij zou president Nambariin Enchbajar en een parlementslid in een televisieprogramma van 28 februari hebben beledigd. Beiden hadden een aanklacht tegen Demberel ingediend.

BUITENLANDSE ZAKEN

Japan en Mongolië halen betrekkingen aan

Japan en Mongolië kwamen op 26 februari 2007 overeen de onderlinge banden aan te halen. De twee landen zouden onder meer hun samenwerking vergroten op het gebied van nucleaire ontwapening en non-proliferatie. Het akkoord werd in Tokio ondertekend door de Mongoolse president Nambariin Enchbajar en de Japanse premier Shinzo Abe.
Bij de samenwerking ging het onder meer om het bijdragen aan het doen beëindigen van de nucleaire ambities van Noord-Ko-

rea. Mongolië was, naast Rusland en China, een land dat goede betrekkingen onderhield met Noord-Korea.

Rusland en Mongolië werken samen bij uraniumwinning

Op 13 april 2007, tijdens een bezoek aan Mongolië, ondertekende het hoofd van het Russische Federaal Bureau voor Atoomenergie Sergej Kirijenko met de tijdelijk minister van Industrie en Handel van Mongolië, Nadmidyn Bajartsajhan, een overeenkomst over uraniumwinning. Beide landen zouden samenwerken op het gebied van het opsporen, delven en bewerken van uraniumerts.

Sinds het uiteenvallen van de Sovjet-Unie kampte Rusland met een tekort aan uranium voor zijn kerncentrales. De meeste uraniumvelden bevonden zich buiten Rusland, met name in Kazachstan, Oekraïne en Oezbekistan.

Negen landen houden militaire oefeningen in Mongolië

Rond de duizend militairen uit negen verschillende landen begonnen op 1 augustus 2007 oefeningen in Mongolië onder de naam 'Khaan Quest 2007' die tot 16 augustus duurden. De deelnemende landen waren Bangladesh, Brunei, Cambodja, Indonesië, Mongolië, Sri Lanka, Tonga, de Verenigde Staten en Zuid-Korea. Daarnaast hadden China, Japan, Maleisië en Rusland een waarnemersstatus. Het doel was volgens een Amerikaanse diplomaat om te oefenen voor gezamenlijk optreden bij vredesoperaties van de Verenigde Naties.
Mongolië gold als een bondgenoot van de VS. Het had 100 militairen in Irak en 21 officieren in Afghanistan die assisteerden bij het trainen van het Afghaanse leger.

(Vorige berichten pagina 115/3 e.v. - 2007)

OEZBEKISTAN

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

'In voorgaande twee jaar een miljoen banen gecreëerd'

De tijdelijke minister van Arbeid en Sociale Zekerheid in Oezbekistan, Aktam Hajtov, zei op 4 juli 2007 dat er in de voorgaande twee jaar een miljoen banen in zijn land waren gecreëerd. Oezbekistan gold als het op één na armste land van de voormalige Sovjet-Unie. Het had een bevolking van 27 miljoen mensen en volgens onafhankelijke tellingen een werkloosheidspercentage van 60 procent.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Sterke economische groei in Oezbekistan

De ministerraad van Oezbekistan kwam op 18 juli 2007 bijeen om de sociaal-economische indicatoren voor de eerste helft van 2007 te bespreken. Premier Sjavkat Mirzijojev maakte bekend dat het bbp met 9,7 procent was gegroeid vergeleken met dezelfde periode in 2006. De industriële productie nam toe met 11,6 procent, de productie van consumptiegoederen met 19 procent en die in de landbouw met 5,5 procent.

Het volume van de export nam toe met 39 procent, waarvan 70 procent bestond uit de export van niet-primaire goederen. De handelsbalans liet een overschot zien van 1,7 miljard dollar (ca. 1,2 miljard euro). In de eerste helft van 2007 was er een begrotingsoverschot van 1,9 procent van het bbp. De inflatie bedroeg 2,7 procent.

De verwachte groei van het bbp voor heel 2007 was 7,7 procent, tegen 7,3 procent in 2006.

Buitenlandse investeringen toegenomen

Al eerder, op 9 maart 2007, was uit cijfers van het ministerie van Economie gebleken dat ook de buitenlandse investeringen in Oezbekistan gestegen waren. In 2006 was er sprake van een toename met 20 procent in vergelijking met 2005. De waarde van deze investeringen lag op 683,8 miljoen dollar.

President geeft groene licht voor verdere privatisering

President Islam Karimov van Oezbekistan ondertekende op 20 juli 2007 een decreet betreffende de geplande privatisering van bijna duizend staatsbedrijven. Volgens Karimov was 75 procent van het bbp van het land al uit de privé-sector afkomstig. De staat zou zijn aandelen in 994 bedrijven verkopen en zijn eigendom van 363 andere bedrijven terugbrengen tot een meerderheidsbelang.

De omvang van de privé-sector bedroeg meer dan 80 procent in de industrie, 88,4 in de bouwnijverheid, in de communicatiesector 96,6, in de landbouw 99,9 en in de handel bijna 100 procent.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Overheidsoptreden tegen oppositie gaat onverminderd door

Oppositieleider krijgt gevangenisstraf

Een rechtbank in de provincie Andizjan in Oezbekistan veroordeelde de 57-jarige Isrojl Choldorov, een leider van de verboden oppositiepartij Erk (Vrijheid), op 19 februari 2007 tot zes jaar gevangenisstraf in verband met de opstand in de stad van dezelfde naam in mei 2005. De bekendmaking werd gedaan door de zoon en de advocaat van de veroordeelde.

Advocaat Roehiddin Komilov liet aan persbureau *AFP* weten dat de veroordeling plaatsvond op beschuldiging van 'ongrondwettelijke activiteiten', het oprichten van een verboden organisatie, de verspreiding van materiaal dat de openbare orde in gevaar bracht en illegale grensoverschrijding.

Activist oppositie veroordeeld wegens vermeende afpersing

De leider van de – officieel toegelaten – mensenrechtenbeweging Ezgoelik (Vriendelijkheid), Vasilja Inojatova, maakte op 15 maart 2007 de veroordeling bekend van oppositieactivist Moechammadali Karabajev. Deze kreeg een week eerder in de stad Namagnan een gevangenisstraf van zes jaar opgelegd op beschuldiging van afpersing en fraude. Het zou een gefingeerde aanklacht betreffen. Karabajev was actief voor de verboden partij Birlik (Eenheid) en in september 2006 gearresteerd.

Accreditatie vertegenwoordiger Human Rights Watch ingetrokken

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) liet op 16 april 2007 weten dat de autoriteiten in Oezbekistan de accredita-

tie van zijn vertegenwoordiger in Tasjkent hadden ingetrokken. Daarmee werd het illegaal voor de organisatie om nog langer in het land actief te zijn.

Mensenrechtenactivisten vrijgelaten

Een Oezbeekse rechtbank gelastte op 8 mei de vrijlating van de mensenrechtenactivist Oemida Nijazova, die eerder was veroordeeld wegens onder meer de verspreiding van illegale literatuur.

De rechtbank legde haar een voorwaardelijke straf op, nadat zij tijdens een zitting haar excuses had aangeboden voor de handelingen waarvoor zij eerder was veroordeeld en uitvoerig zelfbeschuldigingen had geuit.

Op 13 juni werd bekend dat ook een andere activiste, Goelbahor Toerajeva, voortijdig was vrijgelaten nadat zij in de rechtszaal had verklaard schuldig te zijn aan het ten laste gelegde en zich van haar vroegere medestanders had afgekeerd.

Zij was tot zes jaar veroordeeld, maar kreeg nu in hoger beroep een straf van drie jaar voorwaardelijk. Toerajeva was in januari gearresteerd.

Veroordelingen wegens lidmaatschap verboden islamitische organisatie

Een rechtbank in Oezbekistan veroordeelde op 9 juli zeven vrouwen tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van drie jaar en één vrouw tot drie jaar onvoorwaardelijk. Zij waren allen lid van de verboden islamitische groepering Hizb ut-Tahrir. De vrouwen waren tussen de 27 en 42 jaar oud. De informatie over het proces was afkomstig van Soerat Ikramov, lid van de Groep van Onafhankelijke Verdedigers van de Mensenrechten.

Onafhankelijk islamitisch weekblad opgeheven

De overheid heeft het islamitisch georiënteerde weekblad *Odam Orasida* (Onder het volk) opgeheven, zo liet de hoofdredacteur Chajroella Chamidov op 30 juli weten. Dat was gebeurd wegens niet nader gespecificeerde overtredingen van de mediawet.

Het weekblad was in februari opgericht en besteedde onder meer aandacht aan zaken als kindersterfte, homoseksualiteit en prostitutie, die in de door de staat beheerste media niet of nauwelijks aan de orde kwamen. De oplage van het blad in de hoofdstad Tasjkent was 24.000.

Oezbeekse mensenrechtenbeweging vecht dodencijfer opstand 2005 aan

De mensenrechtenbeweging Ezgoelik (Vriendelijkheid) in Oezbekistan publiceerde op 23 mei 2007 de namen van 228 mensen die volgens de organisatie waren gedood bij het neerslaan van de protestbeweging in de stad Andizjan in mei 2005. Verder zouden 257 mensen gevangen zijn gezet en werden er 165 vermist. De Oezbeekse overheid had steeds een dodencijfer van 187 aangehouden.
Ezgoelik was een van de twee Oezbeekse mensenrechtenorganisaties die in het land officieel waren geregistreerd.

BUITENLANDSE ZAKEN

Oezbekistan verwerpt sancties Europese Unie

Het ministerie van Buitenlandse Zaken van Oezbekistan reageerde op 16 mei 2007 zeer negatief op een besluit van de Europese Unie, twee dagen eerder, om de sancties tegen het land te verlengen. Deze waren ingesteld naar aanleiding van het hardhandig neerslaan van de opstand in de stad Andizjan in mei 2005. De Oezbeekse regering had toen geweigerd een internationaal onderzoek naar de gebeurtenissen toe te staan.

Het ministerie noemde in een verklaring de beslissing van de EU 'ongegrond en bevooroordeeld'. De beslissing hield onder meer een inreisverbod voor acht hoge Oezbeekse functionarissen in.

Defensiesamenwerking tussen Oezbekistan en Pakistan geïntensiveerd

Pakistan en Oezbekistan ondertekenden op 21 september 2007 een Memorandum of Understanding over een versterking van de defensiesamenwerking.
De overeenkomst werd in de hoofdstad Islamabad in Pakistan ondertekend door de Oezbeekse minister van Defensie Roeslan Mirzajev en zijn Pakistaanse ambtgenoot Rao Sikandar Iqbal.

(Vorige berichten pagina 116/2 e.v. - 2007)

SRI LANKA

BINNENLAND

Vredesproces Sri Lanka ligt volledig stil

De Tamil Tijgers streden vanaf 27 november 2006 weer openlijk voor een eigen autonome staat in het noorden en oosten van Sri Lanka. In een speech voor radio en televisie noemde de leider van de Tamil rebellen, Velupillai Prabhakaran, de wapenstilstand uit 2002 'achterhaald', zonder duidelijk te maken of de rebellen daarmee ook formeel het staakt-het-vuren beëindigden. Prabhakaran beschuldigde de regering van het niet nakomen van de afspraken uit 2002, zoals de toekenning van gedeeltelijk zelfbestuur aan de Tamils. Daardoor zouden de rebellen geen andere keuze hebben dan hun belangen te behartigen met geweld.
De Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE), zoals de oorspronkelijke naam van de Tamil Tijgers luidde, voerden tussen 1983 en 2002 een guerrillaoorlog tegen het Sri Lankaanse leger waarbij 65.000 doden vielen. De Tamils beschuldigden de door etnisch Singalezen gedomineerde overheid van discriminatie en streefden naar een autonome staat.

Minstens 3.000 doden door geweld in 2006

Het geweld tussen het Sri Lankaanse leger en de LTTE eiste in 2006 ruim 3.000 doden. Over het exacte aantal waren de verschillende bronnen het oneens. In de loop van het jaar escaleerde het geweld opnieuw. Het staakt-het-vuren uit 2002 was sinds december 2005 steeds meer onder druk komen te staan door aanslagen en andere incidenten. Eind 2006 werd er niet langer onderhandeld, ondanks de inspanningen van een Noorse bemiddelaar. Beide partijen reageerden steeds grootschaliger op vijandelijkheden uit het andere kamp waardoor een geweldsspiraal ontstond.

Een deel van het geweld vond plaats op zee. Tamil rebellen claimden op 10 november bijvoorbeeld 25 zeelieden te hebben gedood en er 4 te hebben ontvoerd. De Sri Lankaanse marine beweerde twee succesvolle aanvallen op schepen van de Tamil Tijgers te hebben uitgevoerd. Het precieze aantal slachtoffers bleef echter onduidelijk omdat de strijdende partijen consequent

het door de tegenstander opgegeven aantal doden afzwakten.

Tamil parlementariër vermoord

De prominente Tamil politicus Nadaraja Raviraj werd op 10 november 2006 op klaarlichte dag in de Sri Lankaanse hoofdstad Colombo vermoord. Hij werd bij het verlaten van zijn huis van nabij beschoten. Raviraj was lid van de Nationale Tamil Alliantie en had zich ingezet voor Tamil zelfbestuur. Die organisatie hield de regering verantwoordelijk voor de moord en zag het als een waarschuwing aan Tamil politici.

De Sri Lankaanse president Mahinda Rajapakse vroeg het in Londen gevestigde Scotland Yard om hulp bij het onderzoek naar de moord op Raviraj.

Zelfmoordaanslag op minister van Defensie

Op 1 december mislukte een aanslag op Gotabhaya Rajapakse, minister van Defensie van Sri Lanka en broer van de president. Bij de zelfmoordaanslag op het konvooi waarin de minister door Colombo reed, kwamen de dader en twee militairen om het leven en raakten veertien mensen gewond. De overheid beschuldigde de LTTE van het uitvoeren van de aanslag. President Rajapakse had zijn broer een maand na zijn aantreden in november 2005 tot minister benoemd. Een andere broer was de belangrijkste adviseur van de president.

President vaardigt anti-terrorismewetten uit

President Mahinda Rajapakse kondigde op 6 december harde anti-terrorismewetten af. Terrorisme werd in die wetten gedefinieerd als onwettelijk handelen in strijd met de nationale veiligheid. Er werd een gevangenisstraf van maximaal twintig jaar op gezet. Onder de nieuwe wetgeving was het tevens strafbaar om contact te hebben met overtreders. Welzijnsorganisaties, journalisten en buitenlandse overheden werden hiervan uitgezonderd, zolang zij handelden met goede bedoelingen. Een woordvoerder van de president ontkende dat de wetten bedoeld waren om de Tamil Tijgers te isoleren. De president had de Noorse onderhandelaar opgeroepen de rebellen terug naar de onderhandelingstafel te brengen.

Belangrijke LTTE-onderhandelaar overleden

Anton Balasingham, de belangrijkste onderhandelaar namens de Tamil Tijgers, overleed op 14 december 2006 in de Britse hoofdstad Londen aan kanker. Hij werd 68 jaar. Balasingham speelde een belangrijke rol bij de totstandkoming van het vredesakkoord in 2002. Hij had geprobeerd het militaristische imago van de Tijgers om te vormen tot een politiek imago. Balasingham werd geboren in Sri Lanka, maar woonde bij zijn overlijden als Brits staatsburger in Groot-Brittannië.

Leger verovert strategische enclave op rebellen

Het Sri Lankaanse leger claimde op 19 januari 2007 de Tamil Tijgers-enclave Vaharai te hebben veroverd. In Vaharai, gelegen in het oosten van het eiland, werd begin januari heftig gevochten. Volgens een legerwoordvoerder was Vaharai van groot strategisch belang voor beide partijen. De aanval op Vaharai was onderdeel van een serie acties in het oosten van het eiland, bedoeld om alle rebellen uit het oosten van Sri Lanka te verdrijven.
Het Sri Lankaanse leger had er op 8 november 2006 naar eigen zeggen al 23 burgers gedood. Een dag later verzamelden Tamil politici zich in de hoofdstad Colombo voor het kantoor van de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR) om bescherming te vragen van diegenen die door het geweld hun huizen moesten verlaten. Volgens de Nationale Tamil Alliantie ging het om 41.000 vluchtelingen. Tijdens het geweld in januari waren volgens de Verenigde Naties (VN) nog eens 15.000 mensen op de vlucht geslagen.

Monniken eisen beëindiging staakt-het-vuren

Ongeveer achtduizend monniken en hun aanhangers demonstreerden op 22 februari in Colombo. Ze eisten dat de regering de wapenstilstand met de Tamil Tijgers, die nog slechts in naam van kracht was, formeel zou beëindigen. Een woordvoerder van de monniken noemde het akkoord een 'serieuze bedreiging voor de eenheid van het land'. Het was die dag precies vijf jaar na de ondertekening van het akkoord.
De etnische Singalese monniken waren aanhangers van een politiek van de harde lijn. Ze vormden een belangrijke politieke factor in Sri Lanka.

VN: 130.000 vluchtelingen

De VN maakten op 15 maart bekend dat het aantal vluchtelingen in het district Batticaloa was opgelopen tot 130.000. De vluchtelingen hadden hun huizen in het oosten van Sri Lanka verlaten na hevige gevechten en luchtaanvallen door het Sri Lankaanse leger. In een verklaring vroeg John Holmes, de adjunct-secretarisgeneraal voor Humanitaire Zaken van de VN, om onmiddellijke financiële steun. Hij vertelde bezorgd te zijn over het lot van de vluchtelingen en verklaarde dat de VN nauwelijks over fondsen beschikten om deze mensen te helpen. De VN hadden slechts 4 procent ontvangen van de benodigde 44 miljoen euro voor het humanitaire actieplan 2007 voor Sri Lanka.

Tijgers voeren luchtaanvallen uit

Op 26 maart voerden de Tamil Tijgers hun eerste luchtaanval uit op een luchtmachtbasis nabij het internationale vliegveld Bandaranaike in Colombo. Bij de aanval kwamen minstens drie militairen om het leven en raakten zestien mensen gewond. Het was bekend dat de LTTE enkele lichte vliegtuigjes bezat en een vliegveld beheerde in de noordelijke regio Wanni. Tot dan hadden ze echter geen vliegtuigen ingezet voor gevechten. Een woordvoerder van de LTTE waarschuwde voor meer luchtaanvallen als de intense beschietingen van het noorden van het eiland doorgingen. De rebellenbeweging verspreidde ook een foto van de luchteenheid van de Tijgers, met de afbeelding van een eenmotorig propellervliegtuig. De luchtaanvallen dwongen het ministerie van Defensie het enige internationale vliegveld van Sri Lanka soms te sluiten. Na nog twee nachtelijke aanvallen werd besloten het vliegveld per 10 mei iedere nacht dicht te houden.

Overheid geeft toe: staakt-het-vuren geschonden

Op 8 mei verklaarde een woordvoerder van de Sri Lankaanse regering dat de wapenstilstand uit 2002 met grote regelmaat geschonden was door beide partijen. Tot die dag stelde de regering het staakt-het-vuren in acht te hebben genomen en slechts te

hebben gereageerd op vijandelijkheden van de Tamil Tijgers. De verklaring kwam enkele uren nadat de Noorse waarnemers in Sri Lanka hadden gesteld dat het leger de luchtaanvallen op het noorden van het eiland had opgevoerd.

Oosten volledig onder controle leger

Voor het eerst in veertien jaar was het oosten van Sri Lanka op 11 juli weer volledig in handen van het Sri Lankaanse leger. Na twintig maanden van intensieve gevechten nam het leger die dag Thoppigala in, de laatste basis van Tamil rebellen in de oostelijke provincie. Thoppigala lag in een gebied met veel grotten en spleten en was daardoor een ideale basis voor een guerrillaoorlog. Andere bases in het oosten hadden minder lang stand gehouden toen het leger met grootschalige aanvallen was begonnen. De Tamil Tijgers behielden wel de controle over het noorden van het eiland waar zij een de facto onafhankelijke staat bestuurden.

Tijdschrift zegt dat Tijgers jaarlijks 200 miljoen euro ophalen

Met een netwerk van onechte charitatieve instellingen en verfijnde smokkelmethoden wisten de Tamil Tijgers jaarlijks voor ruim 200 miljoen euro aan fondsen te verzamelen voor de strijd met de Sri Lankaanse regering. Dat werd beweerd in de augustuseditie van *Jane's Intelligence Review*. Volgens het Britse tijdschrift voerden de rebellen van de LTTE een van de meest doordachte opstanden in de wereld. Maatregelen om de financiering van terroristische groepen te bemoeilijken, leken nauwelijks effect te hebben gehad. De Tamil Tijgers ontvingen veel geld van Tamils die in het buitenland werkten. De Indiase provincie Tamil Nadu was verder een belangrijke doorvoerhaven voor smokkelwaar als wapens en drugs, en misschien ook van mensen. In het blad stond te lezen dat de meeste wapens voor de Tijgers uit Colombia kwamen, maar de groep gebruikte ook wapens uit Noord-Korea, Afghanistan, Libanon, Cyprus, Griekenland en Turkije.

Verhevigde gevechten ondanks aanbod wapenstilstand

Minister van Defensie Gotabhaya Rajapakse zei op 23 september in een interview met de krant *Sunday Island* dat het leger zijn offensief zou staken als de rebellen de bereidheid zouden tonen tot overleg. Het aanbod van de minister en jongere broer van de president kwam na hevige druk van internationale donoren. De Tijgers reageerden niet op de uitspraken van de president.

Ondertussen escaleerden de gevechten in het noorden van het eiland. Het leger probeerde met zware aanvallen de noordelijke regio Wanni, die bestuurd werd door de rebellen, binnen te dringen. De gevechten langs de frontlinie werden in de loop van september steeds heviger. Ook op zee vonden langdurige en gewelddadige confrontaties tussen rebellen en leger plaats. De rebellen probeerden het oosten van Sri Lanka te ontvluchten via de zee, met behulp van de mariniers van de Tamil Tijgers, de zogenaamde Zee Tijgers.

President ontslaat drie ministers

President Rajapakse van Sri Lanka ontsloeg op 9 februari 2007 met onmiddellijke ingang drie leden van zijn kabinet. Het betrof voormalig minister van Buitenlandse Zaken en Havens, Mangala Samaraweera, minister van Nationale Monumenten Anura Bandaranaike en de onderminister van Havens, Sripathi Sooriarachchi. De voormalig minister van Buitenlandse Zaken was een belangrijke bondgenoot van Rajapakse geweest tijdens zijn verkiezing in november 2005. Het onverwachte ontslag kwam een dag nadat Bandaranaike, de broer van de voormalig president Chandrika Kumaratunga, had verklaard dat elementen binnen de regering hem probeerden te intimideren met doodsbedreigingen. De drie ontslagen ministers hadden daarnaast geprotesteerd tegen de toetreding van achttien oppositieleden tot de regering.

Demonstraties tegen corruptie en mensenrechtenschendingen

Tienduizenden inwoners van Sri Lanka demonstreerden op 26 juli 2007 tegen de regering van president Rajapakse. Ze riepen op tot nieuwe verkiezingen en de aanpak van mensenrechtenschendingen en corruptie. De bijeenkomst was georganiseerd door de oppositionele Verenigde Nationale Alliantie. Volgens die organisatie namen honderdduizend mensen deel aan de protestbijeenkomst. De politie weigerde cijfers te verstrekken.

Broer president in parlement

De Sri Lankaanse president Mahinda Rajapakse benoemde op 19 september 2007 zijn jongere broer Basil tot lid van het parlement. Dat kon in Sri Lanka zonder tussentijdse verkiezingen. Basil Rajapakse verving een overleden parlementslid. Hij was al werkzaam als adviseur van de president. Twee andere broers waren minister.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Handelstekort loopt op ondanks economische groei

Het handelstekort van Sri Lanka was in 2006 met bijna een derde gegroeid tot omgerekend 2,3 miljard euro. Dat maakte de Centrale Bank op 13 februari 2007 bekend. De export was ten opzichte van een jaar eerder licht gestegen. Er was een groter handelstekort omdat de import met ruim 15 procent was gestegen tot 7,1 miljard euro. Die stijging werd grotendeels veroorzaakt door de aanschaf van aardolie waarvan de prijs fors gestegen was. De belangrijkste inkomsten uit het buitenland kwamen uit de export van textiel en thee, en van Sri Lankanen die in het buitenland werkten.
In 2006 was de economie van het land met 7,4 procent gegroeid. Dat was het hoogste groeicijfer in 28 jaar. In 2005 was de economische groei 6 procent geweest.

Inflatie stijgt opnieuw

De Sri Lankaanse inflatie was 17,3 procent in augustus 2007 – een tiende procentpunt hoger dan in de maand juli. De Centrale Bank van Sri Lanka had in juli nog voorspeld dat de inflatie in de loop van 2007 zou dalen tot onder de 10 procent omdat de voedselprijzen waren gedaald. De hernieuwde stijging van de inflatie werd echter veroorzaakt door gestegen brandstofprijzen.
Het hoge inflatiecijfer was een belangrijke zorg voor de regering van president Mahinda Rajapakse. In januari was de inflatie nog 20,5 procent geweest.

IMF: Sri Lanka moet bezuinigen

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) stelde op 23 september dat Sri Lanka de overheidsuitgaven dringend moest verlagen omdat de schulden groter waren dan

het bruto nationaal product van het eiland. Volgens het IMF haalde de regering in Colombo te weinig belasting op en werd er te weinig geïnvesteerd voor het bewerkstelligen van een duurzame economische groei. Het groeicijfer van 2006 kwam bovendien mede voort uit een toename van de buitenlandse hulp, aldus het IMF. Het conflict tussen de regering en de Tamil rebellen werd gezien als een belangrijke belemmering voor de verbetering van de economie.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechtbank verbiedt overheid Tamils uit hoofdstad weg te sturen

De hoogste rechtbank in Sri Lanka besliste op 8 juni 2007 dat de politie niet langer Tamils vanuit de hoofdstad Colombo naar het oosten en noorden van het land mocht sturen. Het gerechtshof deed die uitspraak na klachten van mensenrechtenorganisaties. Begin juni zouden ruim driehonderd Tamils de stad uit zijn gestuurd.
Volgens de overheid ging het om acties tegen criminelen, en niet specifiek om Tamils. Er zouden volgens getuigen echter slechts Tamils zijn opgepakt. Een kwart van de inwoners van Colombo was Tamil.

Diplomaten hekelen aanpak mensenrechtenschendingen

Een commissie van elf internationale deskundigen op het gebied van mensenrechten stelde op 11 juni 2007 dat het onderzoekscomité mensenrechtenschendingen te weinig had gedaan sinds haar installatie zes maanden daarvoor. Internationale diplomaten dreigden visa te weigeren voor ambtenaren die betrokken waren bij mensenrechtenschendingen omdat Sri Lanka te weinig deed om nieuwe mensenrechtenschendingen te voorkomen. Evenmin werden gevallen uit het verleden onvoldoende onderzocht. Dit gold bijvoorbeeld voor de moord op zeventien medewerkers van de non-gouvernementele organisatie (ngo) Action Against Hunger.

Actiegroepen achten persvrijheid in gevaar in Sri Lanka

Nationale en internationale organisaties die de persvrijheid bewaakten, luidden op 22 juni 2007 de noodklok over de werkomstandigheden van journalisten in Sri Lanka. Tientallen journalisten waren volgens een comité van elf organisaties gestopt met het verslaan van het conflict op het eiland omdat het noorden en oosten te gevaarlijk waren geworden voor journalisten. De overheid zou bovendien een sfeer van zelfcensuur creëren door bedreigingen aan het adres van verslaggevers. Ook werd het werk van journalisten belemmerd door arrestaties en de beperkte levering van drukmaterialen.
In gebieden onder controle van de rebellen was de bewegingsvrijheid beperkt waardoor het onmogelijk werd informatie te verzamelen en diverse opinies aan te horen.

VN bespreken mensenrechtensituatie in Sri Lanka

De Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties (VN) besprak de situatie in Sri Lanka tijdens een vergadering van 10 tot 28 september 2007 in Genève. De VN hadden verschillende signalen ontvangen dat beide partijen zich veelvuldig schuldig maakten aan mensenrechtenschendingen. Lokale en internationale mensenrechtenorganisaties beschuldigden de Sri Lankaanse regering onder andere van samenwerking met de rebellengroep Karuna. Deze zou onder meer kinderen rekruteren. De overheid ontkende zowel de samenwerking als de rekrutering van kindsoldaten. Daarnaast zou de regering in het geheim mensen ontvoeren en weinig rekening houden met burgerslachtoffers tijdens gevechten met de Tamil Tijgers.
Mensenrechtenorganisatie Amnesty International maakte voor de vergadering bekend dat honderden mensen in het voorafgaande jaar in Sri Lanka waren verdwenen en dat nog 5.700 gevallen uit het verleden werden onderzocht. In veel gevallen ging het om mensen die werden opgepakt voor ondervraging en nooit waren teruggekeerd naar huis.

Rode Kruis: meer dan 30 verdwijningen in drie weken

In de aanloop naar de bijeenkomst van de VN maakte het Internationale Rode Kruis op 3 september bekend dat in de drie voorafgaande weken in Sri Lanka 34 mensen waren verdwenen. Ze waren door onbekende personen ontvoerd, verspreid over het eiland. Volgens de rebellenbeweging Tamil Tijgers (LTTE) waren sinds november 2005 minstens 1.974 Tamils vermoord, waaronder 842 burgers. Die burgers waren ofwel gearresteerd, ofwel ontvoerd waarna zij waren verdwenen. Onder de slachtoffers waren volgens de LTTE ruim 45 hulpverleners, 11 journalisten en 4 Tamil parlementariërs. Volgens de Aziatische Mensenrechten Commissie waren sinds begin 2006 ten minste 43 hulpverleners in Sri Lanka om het leven gekomen en schoot de Sri Lankaanse regering tekort bij het beschermen van haar burgers.

(Vorige berichten pagina 695/3 - 2007)

TADZJIKISTAN

BINNENLAND

Oppositie bekritiseert sluiting moskeeën

De oppositie in Tadzjikistan uitte op 9 augustus 2007 felle kritiek op 'de massale sluiting en vernietiging van moskeeën' in de hoofdstad Doesjanbe. Moehiddin Kabiri, partijleider van de Islamitische Wedergeboorte van Tadzjikistan (IRP), zei dat in de voorgaande maand meer dan honderd moskeeën door de stedelijke overheid waren gesloten en twee waren afgebroken. Onafhankelijke islamitische organisaties spraken van tien sluitingen. Volgens stedelijke autoriteiten waren de sluitingen en de twee gevallen van afbraak het gevolg van de slechte conditie van de gebouwen of van de 'illegale' bouw ervan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Tadzjikistan poogt investeringen aan te trekken en armoede te bestrijden

Financiële markt open voor buitenlandse banken

Tadzjikistan, het armste land in Centraal-Azië, besloot zijn financiële markt open te stellen voor buitenlandse banken, nadat het die jarenlang buiten de deur had gehouden.
Het hoofd van de Centrale Bank Moerodali Alimardonov zei op 24 juli 2007 dat de eerste vergunning was verstrekt aan de Kazachse bank Kazkommertsbank. Drie andere buitenlandse banken, waaronder een in Qatar gevestigd investeringsfonds, zouden

in de komende maand vergunningen krijgen.
De Wereldbank juichte in een verklaring van haar Tadzjiekse missie het besluit van Tadzjikistan toe. De bank meende dat het zou bijdragen tot de bestrijding van de armoede in het land.

Omvang buitenlandse schuld neemt toe

Minister van Financiën Safarali Nadzjmoeddinov van Tadzjikistan publiceerde op 25 juli een statistisch rapport waaruit een sterke toename bleek van de Tadzjiekse buitenlandse schuld. Volgens het rapport was deze sinds het begin van 2007 met ongeveer 20,48 miljoen dollar (bijna 15 miljoen euro) gestegen. De totale buitenlandse schuld was daarmee gekomen op 886,83 miljoen dollar, meer dan 28 procent van het bbp van het land.

Aankoop elektriciteit in Turkmenistan overwogen

Turkmeense persbureaus berichtten intussen dat een Tadzjiekse regeringsdelegatie onder leiding van de minister van Energie en Industrie Sjerali Goelov in de Turkmeense hoofdstad Asjgabat een ontmoeting had gehad met president Goerbangoeli Berdymoechammedov. Volgens de Tadzjiekse internetkrant *tribun.tj* hoopte Tadzjikistan tot overeenstemming te komen met de Turkmeense president over de aankoop van anderhalf miljard kilowattuur aan elektriciteit om dreigende tekorten in de komende winter te vermijden.

Miljarden voor stimulering investeringen en bestrijding armoede

Het ministerie van Economische Ontwikkeling en Handel kondigde op 27 juli twee nationale programma's aan die beoogden investeringen te stimuleren en armoede terug te dringen. Vice-minister Zoerbiddin Kendzjajev presenteerde de 'Nationale Ontwikkelingsstrategie 2007-2015' en de 'Armoedeverminderingsstrategie voor 2007-2009'.
Voor de uitvoering van de eerste strategie zou 43 miljard somoni (ca. 8,8 miljard euro) worden aangewend, waaronder 24 miljard uit de overheidsbegroting. Samen met internationale organisaties was een programma opgesteld voor investeringen, subsidies en technische hulp voor 2007-2009. Het programma omvatte 79 projecten voor een totaal van 1,7497 miljard Amerikaanse dollars (ca. 1,24 miljard euro).
Volgens de vice-minister waren in het voorgaande half jaar 55.400 nieuwe banen in Tadzjikistan gecreëerd. Meer dan een miljard Amerikaanse dollars was ook uitgetrokken voor de modernisering en ontwikkeling van de energiesector.

JUSTITIE

Veroordelingen wegens 'religieus extremisme'

Een regionale rechtbank in de stad Choedzjand, Noord-Tadzjikistan, veroordeelde op 26 maart 2007 de achttienjarige Moeminbek Mamedov tot acht jaar gevangenisstraf omdat hij lid zou zijn van Hizb-ut-Tahrir. Dat was een verboden beweging die een wereldwijde islamitische staat nastreefde maar geweld als politiek middel afwees.
Een woordvoerder van het Openbaar Ministerie maakte op 16 mei een ander vonnis wegens vermeend extremisme bekend. Een regionale rechtbank in Sogdi, Noord-Tadzjikistan, had een lid van de verboden extremistische organisatie Islamitische Beweging van Oezbekistan (IMU) tot elf jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Later die maand, op 31 mei, berichtte *The Times of Central Asia* dat twee mannen door de rechtbank in Choedzjand waren veroordeeld tot gevangenisstraffen van 16,5 en 17 jaar. Zij waren er eveneens van beschuldigd lid te zijn van de IMU.

Vrouwelijke leden Hizb-ut-Tahrir vrijgelaten

Een woordvoerder van het ministerie van Justitie liet op 29 juni weten dat zeventien vrouwen die waren veroordeeld wegens lidmaatschap van Hizb-ut-Tahrir in het kader van een amnestie waren vrijgelaten. De amnestie was afgekondigd door president Emomali Rachmon. (De Tadzjiekse president had in maart zijn naam van Rachmonov naar Rachmon veranderd, waarmee deze naam de Russische uitgang -ov verloor.)
De amnestie werd afgekondigd ter gelegenheid van de tiende verjaardag van het vredesakkoord van de regering met de Tadzjiekse oppositie. De amnestie was niet van toepassing op mannen die op dezelfde gronden waren veroordeeld.

Arrestaties wegens terrorisme

De eerste vice-minister van Binnenlandse Zaken Sjarif Nazarov zei op 23 juli dat zijn ministerie zeven leden van de IMU had aangehouden. Zij zouden hebben bekend terroristische aanslagen op druk bezochte plaatsen in de openbare ruimte te hebben voorbereid.

Twee ex-gevangenen Guantánamo Bay veroordeeld

Een rechter van het Hooggerechtshof, Moessamir Oerokov, maakte op 17 augustus bekend dat twee Tadzjiekse mannen, beiden 26 jaar oud, tot zeventien jaar gevangenisstraf waren veroordeeld. Volgens de rechter waren zij tot begin 2001 illegaal in Afghanistan geweest en 'huursoldaten' geworden van de IMU. Zij werden door de Amerikanen gevangen genomen en zaten daarna meer dan vijf jaar in gevangenkamp Guantánamo Bay in Cuba.

In 2007 werden zij overgedragen aan de Tadzjiekse autoriteiten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechtbank steunt verbod op hijab

Een rechter in Tadzjikistan verwierp op 24 juli 2007 een pleidooi van de twintigjarige studente Davlatmoh Ismojlova tegen het verbod op het dragen van de hijab (hoofddoek) op de universiteit. De rechter stelde dat haar klacht juridisch ongegrond was. Het was waarschijnlijk de eerste keer dat in Centraal-Azië het verbod bij de rechter werd aangevochten. De studente zei beroep te zullen aantekenen bij hogere rechtscolleges.

Het ministerie van Onderwijs had eerder in het jaar opnieuw een verbod op het dragen van de hijab in het onderwijs uitgevaardigd, evenals overigens een verbod op het dragen van een minirok. Het zou de naleving ervan strikter gaan controleren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Verenigde Naties beëindigen vredesmissie in Tadzjikistan

Een vredesmissie van de Verenigde Naties in Tadzjikistan eindigde op 31 juli 2007 met

het strijken van de vlag, tien jaar na het einde van een burgeroorlog die in het land grote verwoestingen had aangericht. De Tadzjiekse minister van Buitenlandse Zaken Hamrochon Zarifi typeerde de missie als een 'uniek voorbeeld van een succes'.

Brug tussen Tadzjikistan en Afghanistan geopend

De presidenten van Tadzjikistan en Afghanistan, Emomali Rachmon en Hamid Karzai, openden op 28 augustus 2007 een nieuwe brug tussen de twee landen over de rivier de Pandzj. Bij de opening van de brug, die grotendeels door de Verenigde Staten was gefinancierd, was ook de Amerikaanse minister van Handel Carlos Gutierrez aanwezig.

(Vorige berichten pagina 119/3 e.v. - 2007)

THAILAND

BINNENLAND

Gratie voor Zwitser die Bhumibol beledigde

Koning Bhumibol Adulyadej van Thailand verleende de Zwitser Oliver Rudolf Jufer op 12 april 2007 gratie. Hij was in maart tot tien jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat hij vijf portretten van de koning, die in de stad Chiang Mai op straat hingen, met graffiti had bespoten. De in Thailand woonachtige Oliver Rudolf Jufer werd na zijn ontslag uit de gevangenis het land uitgezet.

Thailand blokkeert internetsite YouTube

Thailand kende strenge wetten tegen majesteitsschennis. Buitenlanders werden zelden veroordeeld wegens het beledigen van de koning, maar de regering liet wel regelmatig buitenlandse websites met kritiek op de monarchie blokkeren. Zo kon internetsite YouTube begin april 2007 enkele dagen niet vanuit Thailand worden bezocht. Op deze populaire website konden mensen videomateriaal zetten.

Op één van de duizenden filmpjes was te zien hoe een portret van Bhumibol werd bewerkt, tot hij uiteindelijk een soort clown leek. Nadat het filmpje was verwijderd, hief de Thaise regering de blokkade op.

Bomaanslagen veroorzaken doden

In Bannang Sata, gelegen in de Zuid-Thaise provincie Yala, werd op 1 juni 2007 een bomaanslag gepleegd op een legerkonvooi. Hierbij vielen elf doden. Op diezelfde dag beschoten onbekenden moskeegangers in Sabyoi, Songkhla. Zeven van hen kwamen om het leven.
Op 1 augustus werden op diverse plaatsen in het zuiden Thaise militairen beschoten terwijl ze op zoek waren naar islamitische opstandelingen. Op diezelfde dag ontploften zes bommen in Narathiwat, onder andere op een markt, en één bom in een politiebureau in Songkhla. In totaal vielen op 1 augustus elf doden, onder wie twee Thaise militairen en vijf rebellen.

Leger beweert dat rust geleidelijk terugkeert

In de overwegend islamitische provincies Yala, Pattani en Narathiwat en in sommige delen van Songkhla werden sinds januari 2004 bijna dagelijks aanslagen gepleegd. In augustus 2007 waren daardoor inmiddels rond de 2.300 mensen omgekomen.
Een woordvoerder van het Thaise leger zei op 1 augustus dat het aantal aanslagen gestaag afnam. Dit zou komen doordat er meer en meer leden van de islamitische onafhankelijkheidsbeweging werden opgespoord en gedetineerd. In de zomer van 2007 zouden ongeveer vierhonderd mensen zijn opgepakt, bijna allemaal jonge mannen.

Thaise bevolking stemt in met nieuwe grondwet

Rechter verbiedt TRT

Het Constitutioneel Tribunaal in Bangkok verbood op 30 mei 2007 de Thai Rak Thai (TRT). De politieke partij van oud-premier Thaksin Shinawatra zou zich in april 2006 schuldig hebben gemaakt aan verkiezingsfraude.
De TRT had bij verkiezingen in 2005 een absolute meerderheid gewonnen, volgens tegenstanders door stemmen te kopen en door middel van andere vormen van fraude. Premier Thaksin zou daarna zijn macht hebben misbruikt om politieke tegenstanders monddood te maken en zichzelf te verrijken. Maanden achtereen demonstreerden de oppositie om hem tot aftreden te dwingen. Om een einde te maken aan de politieke spanningen, schreef Thaksin vervroegde verkiezingen uit. Die werden in april 2006 gehouden. De belangrijkste oppositiepartijen stelden zich echter niet verkiesbaar, omdat ze ervan uitgingen dat de TRT fraude zou plegen. In enkele kiesdistricten had de regeringspartij zelfs helemaal geen tegenkandidaten. Volgens de Thaise wet waren verkiezingen ongeldig als er op slechts één partij gestemd kon worden. Volgens rechter Vichai Chuenchompoonuj had de TRT daarom enkele kleine partijen omgekocht om mee te doen aan de verkiezingen. Wegens deze overtreding werd de partij in mei 2007 verboden. De rechter zei overigens ook dat de TRT haar parlementaire meerderheid had misbruikt om 'totalitaire macht' na te streven.
Thaksin en 110 andere vooraanstaande leden van de TRT verloren voor vijf jaar hun passieve kiesrecht. De oud-premier verbleef sinds de staatsgreep van september 2006 in Londen. Hij riep zijn partijleden op om het vonnis te respecteren.

Gewonden bij demonstratie voor Thaksin

Op 22 juli demonstreerden vijfduizend aanhangers van Thaksin nabij de woning van oud-premier Prem Tinsulanonda in Bangkok. Ze meenden dat hij opdracht tot de staatsgreep had gegeven en eisten dat hij zou aftreden als adviseur van koning Bhumibol – een functie die hem achter de schermen bijzonder veel macht gaf.
Toen de politie een van de actievoerders probeerde te arresteren, braken er gevechten uit. Hierbij raakten tweehonderd agenten en zeventig demonstranten gewond, maar niemand levensgevaarlijk. Het waren de ernstigste ongeregeldheden sinds de staatsgreep.

Presentatie van nieuwe grondwet

De interim-regering die na de staatsgreep door het leger was aangesteld, wilde een nieuwe grondwet invoeren en vervolgens verkiezingen uitschrijven. Want de oude constitutie zou het politici relatief gemakkelijk maken om hun macht te misbruiken. Thaksin zou dat hebben bewezen.
In de zomer van 2007 werd die nieuwe constitutie gepresenteerd. Het document telde 186 pagina's en het was de achttiende grondwet sinds de afschaffing van de abso-

lute monarchie in 1932. De zeventiende versie was in 1997 ingevoerd.
De belangrijkste veranderingen waren:
• de premier mocht maximaal twee termijnen aanblijven
• de Senaat zou niet meer helemaal door de bevolking worden gekozen, maar deels door een kiescollege dat op zijn beurt door de overheid werd samengesteld
• het leger – al decennialang een belangrijke machtsfactor en beschermer van de monarchie – kreeg de bevoegdheid om in te grijpen als gekozen regeringen hun macht probeerden te vergroten ten koste van de democratie
• het parlement kon zo nodig gemakkelijker de premier afzetten
• voor de juridische macht werd het eenvoudiger om in te grijpen als regeringen probeerden hun positie te verstevigen door de burgerrechten aan te tasten
Tegenstanders zagen de nieuwe grondwet als inperking van de democratie ten gunste van het leger, de monarchie en de bureaucratie. Voorstanders meenden echter dat Thailand beter beschermd werd tegen politici die de democratie misbruikten om zichzelf macht en rijkdom te bezorgen.

Eerste referendum ooit in Thailand

De bevolking mocht zich op 19 augustus uitspreken over de nieuwe constitutie. Het was het eerste referendum uit de geschiedenis van het land. De opkomst bedroeg 57,6 procent. De kiezers waren verdeeld: 57,8 procent stemde voor, en ruim 42 procent tegen.
De voorstemmers waren vooral te vinden in Bangkok en omgeving (66,5 procent voorstemmers) en in de overwegend islamitische provincies in het zuiden (88 procent). Dit waren precies de regio's waar Thaksin nooit erg populair was geweest. In het noorden, de machtsbasis van Thaksin, stemde 63 procent tegen de constitutie. In deze overwegend agrarische regio zagen velen de oud-premier als weldoener die opkwam voor arme boeren. Men wantrouwde er de nieuwe constitutie omdat die was opgesteld door diens politieke tegenstanders.

Interim-premier kondigt verkiezingen aan

Het ging om een raadplegend referendum. Als de bevolking de constitutie niet had aanvaard, zou deze vermoedelijk toch zijn ingevoerd. Op 20 september zei interimpremier Surayud Chulanont dat het referendum een 'eerste stap in de richting van volledige democratie' was en dat er verkiezingen zouden komen, vermoedelijk in december.

Thaksin weigert voor te komen

Ondertussen liepen er meerdere rechtszaken tegen Thaksin en zijn echtgenote Pojamam, allemaal wegens corruptie. In verband hiermee hadden diverse rechters financiële tegoeden van de familie met een totale waarde van ongeveer 1,5 miljard euro laten bevriezen.

Thaksin en zijn vrouw verbleven in Groot-Brittannië. Ze beweerden onschuldig te zijn en weigerden voor te komen omdat ze oneerlijke processen verwachtten. Ze kwamen dan ook bij geen enkele zitting opdagen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Beurs van Thailand doet het goed

De SET, de index van de Beurs van Thailand, sloot op 3 juli 2007 op 813,52 punten. Dit was het hoogste niveau sinds januari 1997, enkele maanden voor het uitbreken van de grote Aziatische financiële crisis.
Volgens analisten hadden beleggers vertrouwen in de toekomst omdat de interimregering, die na een staatsgreep in september 2006 aan de macht was gekomen, had beloofd de politieke stabiliteit te vergroten door een nieuwe grondwet in te voeren en daarna verkiezingen uit te schrijven.

De Amerikaanse dollar was op 3 juli 34,33 baht waard. De Thaise munt was in tien jaar niet zo sterk geweest. Sinds januari was ze 4,5 procent duurder geworden.

JUSTITIE

Zoons van oud-premier Thaksin veroordeeld

De Thaise anticorruptiecommissie bepaalde op 23 april 2007 dat twee zonen van de in september 2006 afgezette premier Thaksin Shinawatra 20 miljard baht (ca. 440 miljoen euro) aan boetes en achterstallige belastingen moesten betalen.
De familie van Thaksin had in januari 2006 het familiebedrijf Shin Corp. voor 73,3 miljard baht verkocht aan Tamesek uit Singapore. Ook de zoons Pintongta en Phantongtae waren daarbij betrokken. Om de Thaise fiscus te ontlopen, hadden ze de opbrengst via een ingenieuze constructie doorgesluisd naar het door hen zelf opgerichte bedrijf Ample Rich op de Maagdeneilanden. De anticorruptiecommissie, die na de staatsgreep van september 2006 in het leven was geroepen, oordeelde echter dat ze wel degelijk verplicht waren om in Thailand belasting te betalen.

Het tweetal was eerder in april al veroordeeld tot een boete van 5,6 miljard baht omdat de wijze waarop Shin Corporation verkocht was, niet in overeenstemming met de wet zou zijn.

Een deel van de Thaise bevolking was in 2006 in opstand gekomen omdat de familie van de premier geen belasting had betaald over het geld dat met de verkoop van Shin Corp. was verdiend. Na de staatsgreep in augustus was Thaksin naar Groot-Brittannië uitgeweken.

GEZONDHEID EN ZORG

Thailand in aanvaring met buitenlandse farmaceutische industrie

Thailand schendt patenten

De regering van Thailand kondigde in november 2006 aan dat ze merkloze kopieën van een gepatenteerd medicijn ging produceren. Het ging om de aidsremmer Efavirenz van de Amerikaanse fabrikant Merck Sharp and Dohme. Later werd bekendgemaakt dat ook de patenten op de aidsremmer Kaletra van het Amerikaanse bedrijf Abbott Laboratories en de bloedverdunner Plavis van Sanofi-Aventis niet langer zouden worden gerespecteerd.

De regering beriep zich op de regelgeving van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) die bepaalde dat landen patenten op medicijnen mochten schenden als ze daardoor een gezondheidscrisis konden voorkomen. Thailand meende dat het aan deze eis voldeed want de medicijnen die de commerciële farmaceutische industrie op de markt bracht, zouden onbetaalbaar zijn voor armere landen. Vooral het aantal mensen dat aan aids overleed dreigde hierdoor explosief toe te nemen.

Thailand

Fabrikanten dreigen Thailand te boycotten

In een reactie op de schending van de patenten bepaalde Abbott Laboratories in februari 2007 dat zeven nieuwe medicijnen niet in Thailand verkocht mochten worden. Een daarvan was Aluvia, een aidsremmer die bij hoge temperaturen bewaard kon worden en daarom bijzonder geschikt was voor gebruik in tropische landen. Ook de andere betrokken fabrikanten dreigden met een boycot. Maar Thailand toonde zich niet onder de indruk. De regering redeneerde dat veel Aziatische landen een belangrijke groeimarkt voor de internationale farmaceutische industrie vormden omdat steeds meer mensen er ten gevolge van de toenemende welvaart medicijnen konden kopen.

In de Verenigde Staten en Europa, de traditionele afzetmarkten, namen de verkopen daarentegen juist af. Want daar grepen consumenten en ziekenhuizen steeds vaker naar merkloze medicijnen. Westerse regeringen steunden hen daarin omdat ze de alsmaar stijgende kosten van de gezondheidszorg een halt wilden toeroepen. Volgens Thailand kon de farmaceutische industrie het zich daarom niet permitteren om de verkoop van medicijnen in armere Aziatische landen te staken. En het land kreeg hierin gelijk. In april 2007 besloten Merck Sharp and Dohme en Abbott om Thailand toch maar niet te boycotten. En ze verlaagden er de prijzen van hun gepatenteerde medicijnen tot onder het niveau van de merkloze geneesmiddelen.

In ruil hiervoor eisten ze dat de Thaise staat de productie van generische medicijnen staakte. Die ging daarmee akkoord, maar stelde geen verbod in op de import van deze geneesmiddelen. Hierdoor bleven de genoemde farmaceutische bedrijven in Thailand last houden van concurrentie die volgens hen illegaal was.

BUITENLANDSE ZAKEN

Thaise rechter spreekt Vietnamese dissident vrij

Een Hof van Beroep in Bangkok oordeelde op 3 april 2007 dat Ly Tong niet aan Vietnam mocht worden uitgeleverd. Tong was een voormalige piloot van de Zuid-Vietnamese luchtmacht die tot Amerikaan was genaturaliseerd. Hij had in november 2000 vliegles genomen in Thailand. Nadat het lestoestel was opgestegen, had hij de stuurknuppel overgenomen van de instructeur en was hij naar Ho Chi Minhstad in Vietnam gevlogen. Daar had hij 50.000 foldertjes uitgestrooid waarin hij de bevolking opriep om tegen het 'communistische regime' in opstand te komen.

Na terugkeer in Thailand was Ly Tong gearresteerd. In december 2004 had de Vietnamese regering om zijn uitlevering gevraagd en in september 2006 had een Thaise rechtbank bepaald dat het verzoek ingewilligd moest worden, onder meer omdat hij het Vietnamese luchtruim geschonden had.
Het Hof van Beroep merkte echter op dat hij de openbare veiligheid in Vietnam op geen enkel moment in gevaar had gebracht. En het was volgens de Thaise wet verboden om mensen uit te leveren aan landen waar ze naar alle waarschijnlijkheid om politieke redenen vervolgd zouden worden. Ly Tong werd daarom vrijgesproken.

(Vorige berichten pagina 229/1 - 2007)

Djibouti

DJIBOUTI

BINNENLAND

Droogte teistert Djibouti

WFP moet voedselhulp staken bij gebrek aan geld

Het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de Verenigde Naties liet op 27 maart 2007 weten dat het vanaf april de voedselhulp aan 50.000 mensen in Djibouti moest staken door gebrek aan geld. Het WFP had 45 miljoen euro nodig voor voedselhulp tot het eind van het jaar, waarvan 1 miljoen onmiddellijk om te voorkomen dat het programma in april moest worden stilgelegd.

Regering verzoekt om hulp

De regering van Djibouti verklaarde een maand later dat het land kampte met droogte. Sinds oktober had het nauwelijks geregend. De ondervoeding bij de bevolking was daarom ook sterk gestegen. Het netwerk voor Tijdige Waarschuwing voor Hongersnood (FEWS) bevestigde dat vooral nomaden in de problemen waren geraakt. De prijzen van voedsel waren dusdanig sterk gestegen dat veel voedsel buiten hun bereik was gekomen. Dit gold ook voor veel armen in de stad. In de districten Arta, Alisabieh en Dikhil was bovendien sprake van een sprinkhanenplaag.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Mensenrechtenactivist veroordeeld wegens smaad

Een rechtbank in Djibouti veroordeelde op 18 maart 2007 het hoofd van de Mensenrechtenliga van Djibouti, Jean-Paul Noel Abdi, wegens smaad tot zes maanden gevangenisstraf. Hij moest ook een boete betalen van omgerekend 480 euro voor het vals beschuldigen van een soldaat van de presidentiële garde van verkrachting. Volgens Abdi bewees het vonnis hoe slecht het was gesteld met de mensenrechten in Djibouti. De Internationale Federatie van Mensenrechten zei dat de zaak verband hield met de uitspraken van Abdi over een graf dat een maand eerder was ontdekt, en dat volgens zijn organisatie de overblijfselen bevatte van zeven burgers die op 1 januari 1994 waren geëxecuteerd door veiligheidstroepen

BUITENLANDSE ZAKEN

'Frankrijk en Djibouti spannen samen in zaak van vermoorde rechter'

Het voormalige Franse staatshoofd Jacques Chirac werd op 3 juni 2007 beschuldigd van verraad omdat hij de waarheid over de dood van de Franse rechter Bernard Borrel in oktober 1995 in de doofpot zou hebben gestopt. De beschuldiging kwam van de weduwe van de rechter, een dag nadat documenten openbaar waren gemaakt waaruit zou blijken dat Chirac in 2005 president Guelleh van Djibouti had geadviseerd om Frankrijk voor het Internationaal Gerechtshof (ICJ) in Den Haag te dagen over het Franse gerechtelijk onderzoek naar de dood van Borrel. Elisabeth Borrel meende dat haar echtgenoot was vermoord door agenten van Djibouti en dat Frankrijk samenwerkte met president Guelleh bij het in de doofpot stoppen van de zaak. Dit zou zijn gebeurd uit angst de Franse militaire basis in het land – een voormalig Frans protectoraat – te verliezen.

Het half verbrande lijk van Borrel was in oktober 1995 in een ravijn gevonden, 80 kilometer van de hoofdstad die ook Djibouti heet. Volgens het bewind in Djibouti had Borrel zelfmoord gepleegd, maar in 1996 trokken Franse gerechtsdienaren die conclusie in twijfel en startten een eigen onderzoek.

Voormalig minister ontkent opdracht tot onderzoek naar toppolitici

De voormalige minister van Justitie van Djibouti, Moumin Bahdon Farah, ontkende op 15 juli dat hij de Franse rechter Bernard Borrel opdracht had gegeven een onderzoek in te stellen naar toppolitici van het land. Dit zou volgens sommigen geleid hebben tot de dood van de rechter.

(Vorige berichten pagina 700/1 - 2006)

ERITREA

GEZONDHEID EN ZORG

Verbod op vrouwenbesnijdenis

Op 5 april 2007 claimde de regering van Eritrea dat het vrouwenbesnijdenis had uitgebannen. Een ieder in Eritrea die om vrouwenbesnijdenis vroeg, het uitvoerde of er bij aanwezig was, liep het risico van een boete en gevangenisstraf. Vrouwenbesnijdenis was tot dan gewoonte bij zowel moslims als christenen in Eritrea.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Christenen melden martelingen

Uit Eritrea gevluchte christenen en ingezetenen van het Shimelba-vluchtelingenkamp in het noorden van Ethiopië, meldden via de *BBC* op 27 september 2007 dat ze waren vervolgd en gemarteld vanwege hun religie. Vooral leden van kleine christelijke kerken zouden het gedurende vijf jaar hard te verduren hebben gehad.

In 2002 had de Eritrese regering gezegd dat alleen de vier oudste geloven in het land nog toegestaan waren: de orthodoxe, katholieke en lutherse kerk, en verder de islam. Andere religies moesten zich laten registreren bij de overheid en inzicht geven in hun financiering, maar niet één kerkgenootschap had dat gedaan. Volgens de non-gouvernementele organisatie (ngo) Compass Direct, die rapporteerde over de vervolging van christenen over de hele wereld, werden ongeveer 2.000 christenen in Eritrea vastgehouden vanwege hun geloofsbelijdenis.

Ook officiële kerkvertegenwoordigers werden door de regering vervolgd. Abune Antonios, patriarch van de orthodoxe kerk die 40 procent van de bevolking vertegenwoordigde, had al twee jaar huisarrest en was overgebracht naar een onbekende locatie. Sindsdien was er weinig meer van hem vernomen. Hij zou zijn opgepakt omdat hij bezwaar maakte tegen de gevangenneming van kerkleiders van de Medhane Alem – een spirituele beweging binnen de orthodoxe kerk.

BUITENLANDSE ZAKEN

Eritrea trekt zich terug uit IGAD

Het ministerie van Buitenlandse Zaken van Eritrea maakte op 22 april 2007 bekend dat Eritrea zich terugtrok uit het regionaal overleg van de Intergouvernementele Autoriteit voor Ontwikkeling (IGAD). Dit omdat de organisatie faalde in het bewerkstelligen van vrede en veiligheid in de regio. Tot woede van Eritrea had de IGAD ingestemd met een internationale troepenmacht ter ondersteuning van de Somalische regering van president Abdullahi Yusuf Ahmed die ook steun kreeg van Ethiopië.

Internationaal bestond de vrees dat de aartsvijanden Eritrea en Ethiopië hun geschil zouden uitvechten in Somalië. In 2006 had Eritrea de bemiddeling van de IGAD verworpen om te komen tot een definitieve vrede tussen Eritrea en Ethiopië. Eritrea achtte de president van Kenia, die namens de IGAD de bemiddeling op zich zou nemen, niet voldoende onafhankelijk.

VN-Veiligheidsraad reduceert troepenmacht aan grens Eritrea-Ethiopië

Op 31 januari 2007 stemde de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties unaniem voor een vermindering van de vredesmacht in het grensgebied van Eritrea en Ethiopië. Met de beoogde reductie van 2.300 naar 1.700 man gaf men uitdrukking aan de teleurstelling dat het vredesproces was vastgelopen. Het mandaat van deze troepenmacht werd wel verlengd met nog eens zes maanden. Secretaris-generaal van de VN Ban Ki-moon had gewaarschuwd dat een nieuwe oorlog dreigde door het vastlopen van het vredesproces. Zo'n oorlog zou de hele regio destabiliseren. De Veiligheidsraad vroeg Eritrea ook om onmiddellijk zijn troepen en materiaal terug te trekken uit de veiligheidszone langs de grens.

In oktober 2006 had Eritrea 2.000 manschapen, tanks en artillerie en een luchtafweersysteem in de veiligheidszone gebracht. Ethiopië had in dezelfde tijd 21 artillerieposten, alsook verschillende mortieren in de veiligheidszone opgesteld. Er waren al enkele schermutselingen tussen beide partijen geweest. De Veiligheidsraad vroeg Eritrea ook om alle beperkingen op te heffen die het had opgelegd aan de vredesmacht van de VN.

Eritrea sceptisch over acceptatie Ethiopië van VN-oordeel

Eritrea zei op 16 juni weinig waarde te hechten aan de Ethiopische aankondiging dat men de uitspraak van de VN-commissie over de omstreden grensstad Badme zou accepteren, gelet op de voorwaarden die Ethiopië aan die acceptatie verbond.

Eritrea werd in 1993 onafhankelijk van Ethiopië na dertig jaar oorlog. In 1998 begon de twee en een half jaar durende grensoorlog in Badme. Twee jaar later werd een wapenstilstand gesloten. In 2002 wezen de VN de omstreden grensstad Badme toe aan Eritrea, maar Ethiopië had de stad nooit aan Eritrea overgedragen.

Verenigde Staten waarschuwen Eritrea

De Verenigde Staten gaven Eritrea op 8 september 2007 een ernstige waarschuwing wegens vermeende steun aan het internationale terrorisme. De aanwezigheid in Asmara van de verbannen Somalische islamistische leider Hassan Dahir Aweys was volgens de VS het zoveelste bewijs dat Eritrea onderdak bood aan terroristen.

Als Eritrea gekwalificeerd zou worden als sponsor van terrorisme, zouden sancties volgen.

(Vorige berichten pagina 700/3 - 2006)

ETHIOPIË

BINNENLAND

Tienduizenden op de vlucht door overstromingen

Het Kantoor voor de Coördinatie van Humanitaire Zaken (OCHA) van de Verenigde Naties (VN) zei op 17 november 2006 dat tienduizenden mensen in het grensgebied van Ethiopië, Somalië en Kenia hun huizen hadden verlaten wegens overstromingen als gevolg van zware regenval. De overstromingen hadden ook de voedselverstrekking door het Kinderfonds van de VN (Unicef) na de droogte van 2005-2006 verstoord.

Levenslang voor voormalige dictator

Na twaalf jaar eindigde de rechtszaak tegen de voormalige Ethiopische dictator Mengistu Haile Mariam op 11 januari 2007 in een veroordeling tot levenslang wegens genocide. Mengistu verbleef in Zimbabwe waar president Robert Mugabe herhaalde dat hij Mengistu niet zou uitleveren zolang deze zich onthield van politieke activiteiten. Mengistu kwam in 1974 aan de macht in Ethiopië door een bloedige coup tegen keizer Haile Selassie. Hij voerde een marxistisch schrikbewind tot hij in 1991 door rebellen werd verdreven. Tijdens zijn dictatuur kwamen naar schatting 150.000 mensen om het leven – vooral studenten, intellectuelen en politici.

Ook 58 andere leidende figuren werden veroordeeld voor hun aandeel in de moorden, onder wie de voormalige premier Fikre Selassie Wogderesse en vice-president Fissiha Desta. Met zeven anderen kregen zij levenslang. Van de beklaagden waren er 33 aanwezig in de rechtbank; 26 werden bij verstek veroordeeld en 29 waren overleden sinds de rechtszaak begon. Nabestaanden van de slachtoffers vonden dat de veroordeelden de doodstraf hadden moeten krijgen.

Dat Mengistu terecht moest staan in eigen land was uniek in Afrika. Leiders op dat continent namen elkaar vaak in bescherming. Sinds 1994 waren in Ethiopië meer dan duizend mensen veroordeeld voor deelname aan de terreur. Verder wachtten er nog 5.000 op berechting, maar 3.000 aangeklaagden verbleven buiten Ethiopië.

Ethiopië herdenkt slachtoffers terreur

Veel Ethiopiërs kwamen op 28 mei bijeen om de duizenden slachtoffers te herdenken van het marxistische regime van Mengistu. Vooral de jaren 1977-1978 stonden bekend als die van de Rode Terreur. Er zouden toen elke ochtend lijken in de straten van Addis Abeba hebben gelegen.

Nasleep onrust verkiezingen 2005

Rechter spreekt 25 oppositieleden vrij

De rechter van het Ethiopische Hooggerechtshof in Addis Abeba, Adil Ahmed, sprak op 9 april 2007 acht journalisten en zeventien leden van de oppositie vrij wegens gebrek aan bewijs. De 25 waren aangeklaagd voor poging tot genocide en verraad na de verkiezingen van 2005. In totaal stonden 131 oppositieleiders, hulpverleners en vakbondsleden terecht op deze beschuldigingen waarvoor ze levenslang of de doodstraf konden krijgen. Internationaal was er kritiek op de gang van zaken omdat de processen gezien werden als een poging van de overheid de oppositie het zwijgen op te leggen. Met de vrijlating van deze 25 kwam het totaal op vrijgelaten vertegenwoordigers van de oppositie op 62. Er waren er 3 bij verstek veroordeeld voor het doen van een poging de regering omver te werpen.

De aanklachten van verraad en poging tot genocide tegen 66 anderen, onder wie de burgemeester van Addis Abeba, kwamen ook te vervallen. Tegen hen bleef wel de aanklacht van kracht dat ze gepoogd hadden de regering omver te werpen.
De aanklachten van genocide waren gebaseerd op de beschuldiging dat de activisten zich richtten tegen de etnische groep van de Tigrayers, waartoe de Ethiopische president Meles Zenawi en anderen van zijn regering behoorden. Rebellen uit Tigray speelden een hoofdrol in de val van Mengistu Haile Mariam in 1991. De Tigrayers maakten nog geen tiende deel uit van de bevolking van Ethiopië.

Pardon voor 38 politici van de oppositie

De Ethiopische regering liet op 20 juli 38 politici van de oppositie vrij na buitenlandse druk. Ze hadden meer dan twee jaar vastgezeten nadat ze waren opgepakt bij de onrust die volgde op de verkiezingen in 2005.

De advocaten van deze politici hadden officiële verontschuldigingen aangeboden om in aanmerking te komen voor amnestie. Eerder die week waren ze allemaal veroordeeld tot gevangenisstraffen voor het uitlokken van geweld met het doel om de regering omver te werpen. De openbare aanklagers hadden de doodstraf geëist.

Hailu Shawel, leider van de oppositiepartij Coalitie voor Eenheid en Democratie, zei dat hij onder zware druk excuses had gemaakt. Volgens hem was er geen sprake geweest van een rechtszaak, maar van een theaterstuk.

Onder de vrijgelatenen was ook Berhanu Nega. Hij was in 2005 gekozen tot burgemeester van Addis Abeba, maar had zijn functie nooit kunnen uitoefenen omdat hij werd gearresteerd.

Oppositieleden na twee jaar vrijgelaten

Op 18 augustus liet Ethiopië 32 aanhangers van de oppositie vrij die twee jaar zonder officiële aanklacht hadden vastgezeten. Ze waren aangehouden tijdens de onrust die volgde op de verkiezingen die volgens de oppositie waren gemanipuleerd door de regering.
De vrijlating werd verwelkomd door de Verenigde Staten en de Europese Unie. Een groep prominente Ethiopiërs, gerespecteerd door zowel de regering als de oppositie, had voor hun vrijlating bemiddeld.

Onrust in de Ogaden

Meer dan 70 doden bij aanval op olieveld

Het Nationale Bevrijdingsfront voor de Ogaden (ONLF) deed op 24 april 2007 een aanval op een door Chinezen gerund olieveld nabij de Somalische grens. Daarbij kwamen 65 Ethiopische werknemers en 9 Chinezen om het leven. Volgens de autoriteiten werden er bovendien 7 mensen vermist. Op 29 april liet het ONLF zeven Chinese en twee Afrikaanse werknemers van de Chinese oliemaatschappij vrij die waren gevangengenomen bij de aanval. Het ONLF droeg de mannen over aan het Rode Kruis. De rebellen van het ONLF waren etnische Somaliërs die al meer dan tien jaar voor autonomie van hun regio in het oosten van Ethiopië vochten.

Ethiopië

HRW: 'Aanval op rebellen straft burgers'

De in New York gevestigde mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) beschuldigde op 4 juli het Ethiopische leger ervan huizen van burgers plat te branden en hun vee in beslag te nemen bij hun strijd tegen de rebellen van het ONLF. Als gevolg daarvan waren duizenden mensen ontheemd geraakt.

Volgens een rapport van HRW hield het leger ook voedselhulp tegen en hadden de militairen in enkele gevallen geschoten op vluchtende burgers. In juni, twee maanden na de aanval op het olieveld, had Ethiopië aangekondigd de rebellen hard aan te zullen pakken. HRW veroordeelde ook het ONLF en beweerde dat burgers klem zaten tussen de vechtende partijen. De Ethiopische regering ontkende de beschuldigingen.

Rode Kruis moet Ogaden verlaten

Op 24 juli gaf de Ethiopische regering aan het Internationale Rode Kruis opdracht de Ogaden binnen één week te verlaten omdat de hulporganisatie zich zou mengen in binnenlandse politieke aangelegenheden door te praten met rebellen die actief waren in de Ogaden. Als het Rode Kruis zou beloven zich strikt te houden aan het humanitaire werk, kon de organisatie terugkeren.

Het ONLF beschuldigde de Ethiopische regering ervan de hulp aan de regio al twee maanden te blokkeren en de organisatie vroeg om een onderzoek van de VN. Het Wereldvoedselprogramma (WFP) stelde dat de Ethiopische militaire operaties de levering van humanitaire hulp bemoeilijkten, maar dat er geen sprake was van een blokkade.

Rebellen nemen staakt-het-vuren in acht bij VN-bezoek

Ethiopische rebellen van het ONLF riepen op 2 september een eenzijdig staakt-het-vuren uit om het mogelijk te maken dat de Verenigde Naties (VN) hun aanklacht zou onderzoeken dat de Ethiopische regering de mensenrechten schond in de regio. Zo zou Addis Abeba humanitaire hulp tegenhouden en ook geweld tegen burgers gebruiken. Het bezoek van een team van veertien mensen van de VN aan de Ogaden was een week eerder begonnen.

Kenia

BUITENLANDSE ZAKEN

Acht buitenlandse terroristen opgepakt

Op 11 april 2007 verschenen op de Ethiopische televisie acht van terrorisme verdachte buitenlanders. De acht, waaronder één Amerikaan, zouden banden hebben met al-Qaida. Ze zeiden goed te worden behandeld. Mensenrechtenorganisaties hadden Ethiopië ervan beschuldigd de mensenrechten niet te respecteren bij de bestrijding van het terrorisme. De acht waren opgepakt in Kenia en in Somalië en daarna overgebracht naar Ethiopië. Ze werden er van verdacht banden te hebben met de islamisten in Somalië die door het Ethiopische leger daar waren verdreven, maar daarna een guerrillaoorlog waren gestart. Eerder had Ethiopië ontkend buitenlanders gevangen te houden op verdenking van terrorisme. Ook het Rode Kruis had geen toegang tot de gevangenen gekregen. Het was niet duidelijk wat er verder ging gebeuren met deze acht.

Noorse diplomaten Ethiopië uitgezet

De Ethiopische regering gaf op 28 augustus 2007 Oslo te kennen dat zes Noorse diplomaten Ethiopië moesten verlaten wegens inmenging in binnenlandse aangelegenheden. Alleen de ambassadeur en twee andere diplomaten mochten na 15 september blijven. Oorzaak zou zijn dat Noorwegen het voorstel steunde voor een volgende ronde van gesprekken bij de VN in New York over de kwestie van de grens met Eritrea. Dit voorstel was door Ethiopië afgewezen.

(Vorige berichten pagina 702/1 - 2006)

KENIA

BINNENLAND

Volksvertegenwoordigers geven zichzelf royale bonus

Op 7 september 2007 stemde Kenia's volksvertegenwoordiging in met een bonus voor de 222 parlementsleden van ruim 22.000 dollar (ca. 15.000 euro) voor hun wetgevende werkzaamheden. Persbureau *Associated Press* meldde dat hier door anti-corruptie activisten verontwaardigd op werd gereageerd. Zij beschouwden het besluit als een belediging van de Keniaanse bevolking, van wie bijna de helft moest zien rond te komen van nog minder dan 1 dollar per dag.
De wetgevers in Kenia behoren tot de best betaalden in Afrika. Volgens de Movement for Political Accountability, een niet gouvernementele organisatie die pleit voor meer openheid over de handel en wandel van overheidsdienaren, bedraagt het maandsalaris van wetgevers zo'n 13.000 dollar (ca. 9000 euro). Dit steekt volgens de organisatie wel heel schril af bij het gemiddelde maandinkomen van 47 dollar van een gewone Keniaan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economie groeit ruim 6 procent in 2006

Uit het op 4 juni 2007 door de regering gepresenteerde economische jaarverslag over 2006 bleek dat de Keniaanse economie in 2006 groeide met 6,1 procent. Dit bleek vooral te danken aan de toeristenindustrie, de kleinhandel en de communicatiesector. Kenia, de grootste economie in de Oost-Afrikaanse regio, bleef de voorgaande jaren achter bij de buurlanden Tanzania en Oeganda.

Pas sinds 2003 kon Kenia weer bogen op jaarlijkse groeicijfers. President Mwai Kibaki sprak van de beste economische prestatie sinds twintig jaar. De minister voor Planning en Nationale Ontwikkeling, Henry Obwocha, verwachtte voor 2007 een voortgaande economische groei van tussen de 5,8 en 6,5 procent.

JUSTITIE

Politie doodt twintig leden van gewelddadige sekte

Op 5 juni 2007 maakte de politie bekend dat twintig leden van een verboden sekte bij een schietpartij met de politie waren doodgeschoten. Het ging daarbij om de vermoedelijke leden van de Mungiki-sekte, een groepering die, geïnspireerd door de antikoloniale Mau Mau beweging uit de jaren vijftig van de vorige eeuw, verantwoordelijk is voor een reeks onthoofdingen en martelingen waarvan sinds maart 2007 tenminste veertien mensen het slachtoffer werden.
Het recente politieoptreden vond plaats in de sloppenwijk van Nairobi, Mathare Valley,

waar de politie op zoek ging naar de daders van onder andere twee politieofficieren die door de sekteleden werden vermoord. Meer dan 100 inwoners van Mathare Valley boden echter verzet bij deze operatie met de dodelijke schietpartij als gevolg.
De gewelddadigheden hebben de angst gevoed voor ongeregeldheden bij de verkiezingen die in Kenia in december 2007 zullen plaatsvinden. De politie verklaarde bij de sekteleden pamfletten te hebben gevonden waarin wordt opgeroepen tot verzet tegen de regering.
Op 14 juni maakte de minister van Financiën bekend dat de regering tot juni 2008 25.000 extra politiemensen gaat inzetten in de strijd tegen misdaad. Een week later werd de hoofdstad Nairobi opnieuw opgeschrikt door moordpartijen waarbij 22 mensen om het leven kwamen, van wie enkelen onthoofd waren. De gewelddadigheden braken uit kort nadat de oprichter en leider van de Mungiki sekte, Maina Njenga, tot vijf jaar gevangenisstraf was veroordeeld.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Amnesty veroordeelt behandeling van Somalische vluchtelingen

In een op 2 mei 2007 gepubliceerd rapport beschuldigde de mensenrechtenorganisatie Amnesty International de Keniaanse regering ervan duizenden Somalische vluchtelingen de toegang tot Kenia te hebben ontzegd. Het rapport meldde ook dat honderden in Kenia verblijvende vluchtelingen met geweld over de grens werden gezet.
Amnesty International reageerde met het rapport op het besluit van de Keniaanse regering om in januari 2007 de grens met Somalië te sluiten om gewapende Somalische strijders uit het land te houden. De mensenrechtenorganisatie heeft er bij de Keniaanse regering op aangedrongen om die grens weer open te stellen. Ann Corbett van Amnesty International verklaarde dat de grenssluiting een schending is van het fundamentele recht op veiligheid van mensen die in gevaar verkeren zoals vele burgers in Somalië.
De woordvoerder van de Keniaanse regering, Alfred Mutua, wees de aantijgingen van Amnesty International van de hand. Hij omschreef de in Somalië op drift geraakte vluchtelingen als een interne aangelegenheid.

Advocaten in de top tien van corruptie

Voor de eerste keer is de broederschap van advocaten terechtgekomen in de top tien van meest corrupte groeperingen van de Keniaanse samenleving. Dit bleek uit de op 21 augustus 2007 gepubliceerde Kenia Corruptie Index. Dit is een publicatie van de in Berlijn gevestigde rechtenorganisatie Transparency International.
De Keniaanse advocaten kwamen op de index van Transparency International binnen op de negende plaats en verdrongen daarmee de rechterlijke macht naar de twaalfde plaats. Laatstgenoemde beroepsgroep bezette daarvoor nog de zesde plaats, maar sinds President Mwai Kibaki's ingrijpen – hij ontsloeg in 2003 de helft van de rechters en magistraten die hij beschuldigde van corruptie en incompetentie – lijkt volgens Tranparancy International de corruptie te verschuiven van de rechterlijke macht naar de advocatuur.
In de corruptie-index bleef de Keniaanse politie voor het zesde achtereenvolgende jaar koploper.

Mediawet terug naar het parlement

Op 22 augustus 2007 berichtte de *BBC* dat President Mwai Kibaki een nieuwe mediawet weigerde te bekrachtigen. Hij stuurde die terug naar het parlement. Kibaki verklaarde dat de nieuwe wetgeving een bedreiging vormde voor de democratische verworvenheden van zijn land.
De nieuwe mediawet bevatte een aantal omstreden bepalingen zoals de verplichting aan journalisten om in geval van gerechtelijke procedures hun bronnen bekend te maken. Kenia kan bogen op een alerte pers die in het verleden een groot aantal corruptieschandalen in de openbaarheid bracht. Journalisten maakten daarbij gebruik van anonieme bronnen.

Rapport beschuldigt ex-president van miljarendiefstal

Eind augustus 2007 kwam een rapport in de openbaarheid, waarin oud-president Daniel Arap Moi werd beschuldigd van miljardendiefstal. De aantijgingen zouden zijn gedaan in een rapport uit 2004 van Kroll Associates, een internationaal onderzoeksbureau dat in opdracht van de regering op zoek ging naar Moi's financiële handel en wandel.

Volgens dit rapport zou Daniel Arap Moi tijdens de 24 jaar dat hij in Kenia als president aan de macht was via stromannen en lege bv's voor naar schatting vijf miljard dollar naar buitenlandse banken hebben gesluisd om in Londen, New York, Zuid-Afrika en Australië voor zichzelf en zijn familieleden eigendommen te kopen.

(Vorige berichten pagina 383/1 - 2006)

SOMALIË

BINNENLAND

Somalische regering in Mogadishu, maar vrede blijft uit

Gevechten laaien op na mislukt vredesinitiatief

Op 11 november 2006 verwierp de Somalische regering, gezeteld in Baidoa, een vredesovereenkomst met de Unie van Islamitische Rechtbanken die de macht hadden in het zuiden van Somalië en in de hoofdstad Mogadishu. Een dag later veroverden milities van deze islamistische beweging de stad Bandiradley, nabij de grens met de semiautonome regio Puntland. De islamisten claimden dat ze onder vuur waren genomen door een militie die de Somalische regering steunde, vergezeld van Ethiopische troepen.

Wapenembargo Somalië geschonden

Tien landen schonden het door de Verenigde Naties (VN) ingestelde wapenembargo tegen Somalië. Dat bleek uit een rapport van de VN dat op 15 november openbaar werd. Zeven landen, namelijk Iran, Syrië, Eritrea, Djibouti, Egypte, Libië en Saoedi-Arabië, zouden wapens en militairen geleverd hebben aan de Unie van Islamitische Rechtbanken. Drie andere landen, Ethiopië, Oeganda en Jemen, bevoorraadden de Somalische regering.
Drie weken eerder was persbureau *Associated Press* in het bezit gekomen van een geheim rapport van de VN waarin stond dat zich tussen de 6.000 en 8.000 Ethiopische militairen in Somalië bevonden, alsook 2.000 militairen uit Eritrea. Eritrea en Ethiopië waren ook de grootste schenders van het wapenembargo, hetgeen de vrees voedde dat beide landen hun onderlinge ge-

schillen dreigden uit te vechten in Somalië. Het rapport maakte ook duidelijk dat in juli 2006 ongeveer 720 Somaliërs in Libanon Hezbollah hielpen tijdens de gevechten tegen Israel.

Islamistische milities dreigen met guerrillaoorlog

Milities van de Unie van Islamitische Rechtbanken werden op 26 december 2006 gedwongen zich terug te trekken onder druk van een groot offensief dat Somalische regeringstroepen, gesteund door het Ethiopische leger, twee dagen eerder waren begonnen. De Ethiopische premier Meles Zenawi, wiens troepen na weken van geheime steun de Somalische regering inmiddels openlijk bijstonden, beweerde dat zijn troepen al de helft van hun opdracht hadden volbracht: ervoor zorgen dat de Somalische regering effectief controle kon uitoefenen over heel Somalië.

De Veiligheidsraad van de VN had op 6 december het voorstel gesanctioneerd van de Afrikaanse Unie (AU) om een troepenmacht naar Somalië te sturen ter ondersteuning van de Somalische regering in hun strijd tegen de milities van de Unie van Islamitische Rechtbanken. Die troepenmacht was echter nog niet operationeel. Dezelfde resolutie van de Veiligheidsraad hief ook het wapenembargo tegen Somalië deels op zodat de troepenmacht van de AU in Somalië zou kunnen worden bewapend.
Sheik Sharif Sheik Ahmed, leider van de Unie van Islamitische Rechtbanken, zei dat zijn troepen zich zouden terugtrekken om een guerrillaoorlog tegen Ethiopië te starten. De vrees bestond daarom dat Somalië, na Irak en Afghanistan, het derde strijdperk zou worden van een bloedige oorlog waarbij islamisten betrokken waren.

Somalische premier bereikt Mogadishu

Voor het eerst sinds de Somalische regering twee jaar geleden werd opgezet, bereikte de Somalische premier Ali Mohamed Gedi op 29 december de hoofdstad Mogadishu. Daar nam hij officieel de macht over. Duizenden inwoners verwelkomden Ali Mohamed Gedi met gejuich. Hij beloofde jaren van vrede en stabiliteit. Een dag eerder hadden de milities van de Unie van Islamitische Rechtbanken zich uit de stad teruggetrokken nadat deze was omsingeld door het Somalische en Ethiopische leger. Als gebaar van goede wil riepen de Somalische president Abdullahi Yusuf en de Ethiopische regering een staakt-het-vuren voor 24 uur uit om de islamitische feestdag van Eid al-Adha te vieren.
Tot 24 december had de Somalische regering alleen zeggenschap gehad over de stad Baidoa in het westen, maar met Ethiopische steun was men er in geslaagd grote delen van het land onder controle te krijgen. Later bleek dat ook Amerikaanse Special Forces hadden geassisteerd bij de opmars van het Somalische en Ethiopische leger. Volgens de Verenigde Staten had de Unie van Islamitische Rechtbanken banden met al-Qaida en waren vier leiders van deze organisatie verantwoordelijk voor de aanslagen op de Amerikaanse ambassades in Kenia en Tanzania in 1998.

Veel Somaliërs waren sceptisch over de Ethiopische steun aan het Somalische leger, mede omdat zij niets moesten hebben van het buurland. Zij waren de bloedige oorlogen tussen beide landen om de Ogaden – de laatste in 1977 – nog niet vergeten. In Mogadishu waren de Ethiopische troepen al onthaald door stenengooiende jongelui.

Sheik Sharif Sheik Ahmed, de leider van de Unie van Islamitische Rechtbanken, verklaarde dat zijn milities in Somalië zouden blijven. Voor de Islamitische Rechtbanken de controle over Mogadishu overnamen in de zomer van 2006, waren dertien pogingen om een Somalische regering te vestigen op niets uitgelopen. De vrees bestond dat de chaos opnieuw zou uitbreken in de hoofdstad omdat president Abdullahi Yusuf en premier Ali Mohamed Gedi bij hun hernieuwde pogingen om tot een nationale regering te komen, weinig steun genoten van de belangrijkste clans in Mogadishu. De VN kondigden op 29 december aan de hulpvluchten op Mogadishu binnen enkele dagen te hervatten. Die waren gestaakt in verband met de gevechten.

'Laatste basis van islamisten veroverd'

De Somalische premier Ali Mohamed Gedi vertelde op 1 januari 2007 dat het Somalische leger, gesteund door Ethiopische tanks en gevechtsvliegtuigen, de laatste machtsbasis van de milities van de Unie van Islamitische Rechtbanken in de zuidelijke stad Kismayo had veroverd. Zo'n 3.000 islamitische strijders hadden daar hun toevlucht gezocht, maar waren bezweken onder zware Ethiopische artilleriebombardementen. Gedi bood amnestie aan voor militieleden die zich overgaven, maar dit gold niet voor hun leiders. Met de val van Kismayo leek het erop dat de Somalische regering in één week tijd controle had gekregen over het hele land, terwijl het daarvoor alleen de stad Baidoa controleerde. De steun van Ethiopië, dat een van de grootste legers van Afrika had, was bij die opmars beslissend geweest.

Uit Oeganda kwam het bericht dat dit land bereid was om op korte termijn duizend man naar Somalië te sturen in het kader van de vredesmacht die door de AU was toegezegd.

Somalische president in Mogadishu

Op 8 januari arriveerde ook de Somalische president Abdullahi Yusuf in de hoofdstad Mogadishu – voor de eerste keer sinds hij president werd in 2004. Tot dan toe vond hij de hoofdstad te onveilig voor hem en zijn regering. Yusuf behoorde tot de Darood clan die nauwelijks was vertegenwoordigd in Mogadishu. De meerderheid van de bevolking van de hoofdstad behoorde tot de rivaliserende clan van de Hawiye, die zelf verdeeld was in verschillende facties die elk een deel van de hoofdstad beheersten. Aan het bezoek waren ook deze keer veiligheidsrisico's verbonden want de Ethiopische troepen werden in de hoofdstad geregeld aangevallen door achtergebleven milities van de Unie van Islamitische Rechtbanken. De islamisten hadden wel aangegeven bereid te zijn tot een gesprek met president Yusuf zodra het Ethiopische leger Somalië had verlaten. Maar Yusuf toonde geen interesse in overleg met hen.
Yusuf (72) was in de jaren zestig kolonel geweest in het Somalische leger, maar president Barre had hem in de gevangenis gegooid nadat Yusuf had geweigerd mee te werken aan een staatsgreep in 1969. Met steun van Ethiopië was Yusuf in de jaren tachtig een rebellie begonnen tegen Barre.

Somalische krijgsheren geven zich over

Somalische krijgsheren tekenden op 12 januari in Mogadishu een overeenkomst om hun wapens in te leveren en hun milities in te lijven in het nationale leger. Terwijl de

krijgsheren binnen waren, brak buiten een vuurgevecht uit tussen verschillende milities en regeringstroepen die het leven kostte aan zes militieleden. Getuigen meldden dat het gevecht was begonnen met een ruzie om een parkeerplaats voor een van de gevechtswagens van de milities.
Na de ondertekening zei een van de machtigste krijgsheren dat de clans genoeg hadden van vechten en wilden samenwerken. Maar krijgsheer Muse Sudi Yalahow, uit het noorden van Mogadishu, waarschuwde de regering dat als ze niet bereid was tot verzoening met alle groepen, ze niet het vertrouwen zou krijgen van de bevolking. Er zouden dan opnieuw gevechten uitbreken.

Enkele uren later maakte de Somalische regering bekend dat haar troepen met steun van het Ethiopische leger de laatste weerstand van de Islamitische Rechtbanken had gebroken na vijf dagen van gevechten in Ras Kamboni, gelegen op een schiereiland vlakbij de grens met Kenia. De plaats lag niet ver van de plek waar de Amerikaanse luchtmacht enkele dagen eerder een aanval uitvoerde op drie vermeende al-Qaida leden en leiders van de Unie van Islamitische Rechtbanken.

Volgens de Britse hulporganisatie Oxfam hadden luchtaanvallen op vluchtende islamitische milities de dagen daarvoor ook het leven gekost van zeventig nomaden. De Verenigde Staten beweerden echter dat bij de luchtaanvallen geen burgers waren getroffen. Bij de strijd tegen de islamitische milities had het Ethiopische leger aanvalshelikopters ingezet.
Het Wereldvoedselprogramma van de Verenigde Staten (WFP) maakte rond deze tijd bekend dat het begonnen was voedsel uit te delen aan 18.000 Somalische vluchtelingen. Een grotere groep van 190.000 mensen die in nood verkeerden, kon men door de gevechten evenwel niet bereiken.

Leider Islamitische Rechtbanken in Kenia

Op 21 januari gaf Sheik Sharif Sheik Ahmed, een belangrijk leider van de Unie van Islamitische Rechtbanken, zich over aan de autoriteiten in Kenia. Een paar dagen later had de Amerikaanse ambassadeur in dat land met hem een ontmoeting waarover geen mededelingen werden gedaan. Sheik Sharif Sheik Ahmed zou gevraagd zijn om zijn beweging de strijd te laten opgeven en gesprekken aan te gaan met de Somalische regering. Later die maand zei de minister van Buitenlandse Zaken van Jemen, Abu Bakr al-Kerbi, dat zijn land bereid was politiek asiel te verlenen aan Sheik Sharif Sheik Ahmed.
Ondertussen werkten diplomaten aan het bij elkaar krijgen van een vredesmacht van de AU van 8.000 man die binnen enkele weken in Somalië actief moest zijn om het vredesproces te begeleiden.

Ethiopische troepen beginnen aan terugtrekking

Op 24 januari begonnen Ethiopische troepen aan de terugtrekking uit Somalië. Onduidelijk was of de Somalische regering in staat zou zijn de orde in het land te handhaven. De toegezegde vredesmacht van de Afrikaanse Unie voor Somalië, 8.000 man sterk, was nog niet gearriveerd. De AU had slechts toezeggingen voor 4.000 manschappen. Oeganda en Nigeria zouden wel op korte termijn troepen naar Somalië sturen. Veel Somaliërs waren argwanend met betrekking tot de internationale troepenmacht, met in het achterhoofd de desastreus verlopen vredesmissie van de VN in de jaren negentig. Tegelijkertijd hadden de Islamitische Rechtbanken krediet opgebouwd bij de bevolking omdat het onder hun regime in Mogadishu relatief rustig was gebleven.

President Abdullahi Yusuf leek echter niet van plan om met de verdreven Islamitische Rechtbanken te onderhandelen over deelname in regering en de opbouw van het land, ondanks internationale druk dat wel te doen. Zijn regering had na aankomst in Mogadishu onmiddellijk voor drie maanden de staat van beleg afgekondigd. De populaire voorzitter van het parlement, Sharif Hassan Sheik Aden, die banden had met de Islamitische Rechtbanken, was onder druk van de president door het parlement op 17 januari afgezet. Die actie versterkte de reputatie van Yusuf als dictator die hij had opgebouwd als president van de regio Puntland in het noordoosten van Somalië.

Verzoeningsgesprekken beginnen

De regering van Somalië begon op 5 februari een week van verzoeningsgesprekken met traditionele leiders en vertegenwoordigers van hulporganisaties in een poging na zestien jaar van conflicten weer eenheid in het land te krijgen. De regering had al in 2005 de nationale verzoeningscommissie benoemd, maar die had nog weinig gedaan. De voorzitter van deze commissie weigerde te zeggen of ook de krijgsheren die Mogadishu in de afgelopen zestien jaar in hun greep hadden gehad, waren uitgenodigd. In de weken daarvoor hadden die wel hun aanhang naar kampen gestuurd waar ze zouden worden getraind om deel te gaan uitmaken van het Somalische regeringsleger.

Journalist vermoord

De radiojournalist Ali Mohammed Omar werd op 16 februari in zijn woonplaats Baidoa door drie mannen doodgeschoten. In de hoofdstad Mogadishu verbood de regering verder drie radiostations nog langer over de veiligheidssituatie te rapporteren.

Paramilitaire antiterreureenheid opgezet

Op 19 februari ging een paramilitaire antiterreureenheid aan het werk die was opgezet door de Somalische regering, maar was getraind door het Ethiopische leger, aldus een regeringswoordvoerder. Het zou gaan om een eenheid van 700 man. In de weken daarvoor was het geweld in Mogadishu en in andere steden weer sterk toegenomen. Milities van de verdreven Islamitische Rechtbanken voerden steeds meer aanslagen uit op het Somalische en Ethiopische leger, waaronder ook veel zelfmoordaanslagen. Op 19 februari kwamen twee bases van het Ethiopische leger nabij Mogadishu onder vuur te liggen van mortieren. De Ethiopische troepen reageerden waarbij een woonwijk van Mogadishu werd getroffen. Er vielen drie doden en zes gewonden onder de burgers.

Vredestroepen onthaald met mortieren

De eerste vredestroepen van de AU, bestaande uit 400 Oegandezen die op 6 maart op het vliegveld van Mogadishu aankwamen, werden onthaald met mortiervuur. In de straten van Mogadishu braken daarna gevechten uit met ongeveer honderd gemaskerde en gewapende mannen toen het Somalische leger op zoek ging naar de verantwoordelijken voor de aanval op de vre-

destroepen. Daarbij kwamen ook zeker drie burgers om. De Oegandese troepen moesten de komst van een grotere strijdmacht van de AU voorbereiden, bedoeld om de Somalische regering te ondersteunen. Bijna dagelijks vonden er gevechten plaats van islamitische opstandelingen tegen het Somalische regeringsleger en de Ethiopische troepen.

Overleg om verder bloedvergieten te voorkomen

De Hawiye, de belangrijkste clan in Mogadishu, hield op 3 april besprekingen met het Ethiopische leger in de Egyptische hoofdstad Caïro om verder bloedvergieten te voorkomen. De weken daarvoor waren bij zware gevechten zeker 565 mensen omgekomen. Ethiopië had in maart met tanks en artillerie een offensief ingezet tegen de milities van de verdreven Islamitische Rechtbanken in Somalië, bekend als de Shabab, die gezworen hadden te zullen vechten tot er een islamitische regering in Somalië zou zijn. Als gevolg daarvan waren 400.000 mensen op de vlucht geslagen. Aan Ethiopische zijde waren tientallen slachtoffers gevallen, maar daarover werden geen mededelingen gedaan.
De Internationale Contactgroep voor Somalië, met deelname van diplomaten uit onder meer de Verenigde Staten, Europa en Afrika, was bij het overleg in Caïro aanwezig.

Regering claimt overwinning op Shabab

Op 26 april claimde de regering van Somalië een overwinning te hebben behaald op de Shabab na dagen van hevige gevechten in Mogadishu. Enkele uren voor de verklaring waren er nog 58 mensen door geweld om het leven gekomen. Volgens ooggetuigen waren het de ergste gevechten in vijftien jaar geweest. Sinds het Somalische leger met steun van het Ethiopische leger een grote operatie tegen de Shabab was begonnen, in maart 2007, waren minstens 1.000 mensen omgekomen, onder wie veel burgers, en 400.000 mensen waren de hoofdstad uitgevlucht. De VN waren bezorgd over de humanitaire situatie omdat de hulporganisaties slechts 60.000 mensen konden bereiken.

Aanval op hulpverleners

Op 5 juni meldde Artsen zonder Grenzen (MSF) dat één van hun hulpverleners bij een schietpartij was gewond en zijn chauffeur was gedood. Wie er verantwoordelijk was, werd nog onderzocht.

Ethiopische troepen doen huiszoekingen

Honderden Ethiopische troepen gingen op 6 juni in Mogadishu van huis tot huis op zoek naar wapens en leden van de milities van de Islamitische Rechtbanken. De Ethiopische troepen arresteerden Abdi Iman, een van de belangrijkste leiders van de in Mogadishu dominante Hawiye clan. Er werd geen motief voor de aanhouding gegeven. Later op de dag sloot de regering ook drie radiostations in Mogadishu, namelijk *Shabelle*, *HornAfrik* en *Radio of the Holy Quran* omdat die steun zouden geven aan de opstandelingen. Uit Washington kwam kritiek op deze actie omdat de arrestatie en de sluiting van de radiostations een verzoening tussen de partijen bemoeilijkte.

Op 6 juni werd ook bekend dat bij gevechten tussen twee clans over de controle van het dorp Berhani in het zuiden van Somalië zeker 35 mensen waren omgekomen.

Eritrea bewapent Somalische milities

De Monitorgroep voor Somalië van de VN stelde in een rapport aan de Veiligheidsraad op 27 juli dat milities van de verdreven Islamitische Rechtbanken in Somalië, bekend als de Shabab, wapens hadden gekregen van Eritrea. Sinds het uitbreken van de burgeroorlog in 1991 zouden er nog nooit zoveel wapens in Somalië zijn geweest, werd er aan toegevoegd. Het ging om luchtdoelraketten, zelfmoordgordels en explosieven met tijdontsteking. De wapens zouden zijn aangevoerd met een gehuurde Boeing 707 die minstens dertien keer op en neer was gevlogen van Asmara naar Mogadishu. Eritrea ontkende de beschuldiging, maar de Internationale Luchtvaart Organisatie (ICAO) had de vluchten bevestigd.

Somalische regering kan geweld niet beteugelen

Op 30 augustus, acht maanden na het aantreden van de Somalische regering in de hoofdstad Mogadishu, daarbij gesteund door het Ethiopische leger en de VN, moest men concluderen dat de pogingen om het geweld te beteugelen, waren mislukt. Bijna elke dag waren er in Mogadishu gevechten en bomaanslagen. De tegenstellingen tussen clans en politici waren groter dan ooit en in de chaos wonnen de islamistische opstandelingen steeds meer aanhang. In 2006 hadden ze voor meer dan een half jaar de hoofdstad gecontroleerd en er relatieve rust gebracht, tot ze door het Somalische leger, gesteund door Ethiopische militairen, in december werden verdreven.

Begin augustus waren nog twee prominente Somalische journalisten vermoord: één vlakbij zijn kantoor in Mogadishu, en de ander toen hij terugkeerde van de begrafenis van een collega. Wie verantwoordelijk waren, bleef onopgehelderd.

In juli was na herhaaldelijk uitstel een nationale verzoeningsconferentie begonnen, maar daar waren nog geen resultaten geboekt. De verschillende clans maakten allemaal aanspraak op de regeringsmacht en konden het niet eens worden. De islamisten namen niet aan de conferentie deel. John Prendergast van de denktank International Crisis Group, die de regio goed kende, meende dat verschillende belangrijke subclans van regeringsmacht waren uitgesloten en daarom aansluiting hadden gezocht met de islamisten om de stabiliteit verder te ondermijnen en de huidige regering ten val te brengen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Brute moord op vluchtelingen voor de kust van Jemen

Minstens 31 vluchtelingen uit Somalië en Ethiopië kwamen op 27 maart 2007 om het leven toen de mensensmokkelaars die hen naar Jemen zouden brengen, besloten hen op volle zee overboord te zetten. Sommigen werden eerst doodgestoken of doodgeslagen met knuppels. Overlevenden vertelden dat veel vrouwen onderweg waren verkracht. De vluchtelingen waren vertrokken vanuit Bosaso in de regio Puntland in Somalië. In Jemen verbleven volgens de Vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR) 88.000 geregistreerde vluchtelingen, waarvan 84.000 Somaliërs. In 2006 hadden 26.000 mensen de gevaarlijke reis aangedurfd. Daarbij waren minstens 330 slachtoffers gevallen, terwijl er nog 300 werden vermist.

(Vorige berichten pagina 705/2 - 2006)

Maandblad 77ste jaargang, nr. 3243, pag. 59069-59128

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

NOVEMBER 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 606
Europese postmarkt vanaf 2013 geliberaliseerd

België 609
SP.A en Spirit kiezen vrouwelijke voorzitters

Duitsland 613
SPD neemt links beginselprogramma aan

Estland 614
Sovjetmonument onder luide protesten verplaatst

Frankrijk 615
President kondigt ecologische revolutie aan

Groot-Brittannië 616
Britse bejaarden in meerderheid

Hongarije 618
'Hele politieke klasse schuldig aan onrust'

Italië 620
Siciliaanse werkgevers willen einde aan afpersing door maffia

Kroatië 620
Groei in 2006 hoger dan verwacht

Letland 621
Inflatie het hoogst sinds tien jaar

Litouwen 622
Parlement stemt in met bouw kernreactor

Nederland 623
Privatisering luchthaven Schiphol van de baan

Russische Federatie 627
Poetin doet mee aan parlementsverkiezingen

Slovenië 629
Linkse oppositie wordt sterker

Spanje 630
Spanje en Portugal strijden samen tegen ETA

Wit-Rusland 631
Einde aan uitkeringen en subsidies voor gepensioneerden

AMERIKA

Anguilla 633
Werkkrachten uit India krijgen meer geld na protest

Antigua en Barbuda 633
Hardere maatregelen tegen misdaad aangekondigd

Aruba 634
Vrije vestiging EU-burgers op Aruba

Bahama's 635
Oppositionele Vrije Nationale Beweging wint verkiezingen

Barbados 636
Slavenarchief toegankelijk gemaakt op internet

Cuba 637
Regering wil gebruik gaan maken van open-sourcesoftware

Dominica 640
Wereldbank constateert afnemen van armoede

Frans-Guyana 641
Bevolking sinds 1974 bijna verviervoudigd

Grenada 642
Regering wijst prostitutie en homoseksualiteit af

Guyana 643
Maatregelen om kust te beschermen tegen stijging zeespiegel

Kaaiman Eilanden 644
Regering geeft bevolking recht op informatie

Maagdeneilanden (Brits) 645
Parlement akkoord met nieuwe constitutie

Martinique 646
Wetenschapper waarschuwt voor gezondheidsramp

Montserrat 646
Top van vulkaan stort in

Nederlandse Antillen 647
Opheffing Antillen uitgesteld

St. Kitts en Nevis 650
Parlement akkoord met electorale hervorming

St. Lucia 651
Toerisme afgenomen

St. Vincent en De Grenadinen 652
BTW ingevoerd

Suriname 653
Ex-leider Bouterse biedt excuses aan voor 'decembermoorden'

Trinidad en Tobago 655
Einde suikerindustrie

Turks- en Caicoseilanden 656
Minimumloon met 11 procent verhoogd

Verenigde Staten 657
Dollarkoers blijft dalen

AZIË

China 660
Nieuwe ambtstermijn voor Hu Jintao

Filippijnen 662
Arroyo verliest steun van de senaat

Oost-Timor 664
Ramos-Horta wint presidentsverkiezingen

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

In 2007 al bijna elfhonderd doden onder vluchtende migranten

De Italiaanse organisatie Fortress Europe (letterlijk: Fort Europa) maakte op 3 oktober 2007 bekend dat sinds het begin van het jaar 1.096 migranten die pogingen hadden gedaan clandestien de Europese Unie binnen te komen, om het leven waren gekomen. Alleen al in de maand september waren het er 99. De organisatie hield dergelijke gegevens van dag tot dag bij en meldde tevens dat sinds 1988 10.335 mensen het leven hadden gelaten bij vluchtpogingen.
Van de gestorvenen was een groot deel verdronken in de Straat van Gibraltar, de Egeïsche zee of de Adriatische zee. Ook kwamen veel mensen om tijdens gevaarlijke tochten door de Sahara. Daarnaast was er sprake van moorden, bevriezing en verkeersongelukken.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Europese Unie wil meer hooggeschoolde migranten aantrekken

Namens de Europese Commissie deed Franco Frattini, eurocommissaris voor Justitie en Binnenlandse Zaken, op 23 oktober 2007 voorstellen die beoogden om hoogopgeleide migranten van buiten Europa te stimuleren om binnen de Unie te komen wonen en werken. Om dit te vergemakkelijken, zou een zogeheten 'blauwe kaart' worden geïntroduceerd, deels vergelijkbaar met de Amerikaanse 'green card', waarmee buitenlanders in de Verenigde Staten konden gaan werken.
Achtergrond van de maatregel was dat de Unie door de vergrijzing meer behoefte had aan hooggeschoolden. De vraag naar deze categorie werknemers was in stijgende lijn. De bedoeling was om de achterstand in te lopen die de landen van de Europese Unie hadden ten opzichte van andere welvarende staten. Zo bestond in Australië 9,9 procent van de beroepsbevolking uit hogeropgeleide migranten, in Canada 7,3 procent en in de VS 3,5 procent. Dat percentage lag in de Unie-landen echter op 1,7 procent.
De blauwe kaart week in één opzicht af van zijn Amerikaanse tegenhanger, namelijk in de mogelijkheid van zogeheten 'circulaire migratie'. Dat wilde zeggen dat migranten terug konden keren naar eigen land en daarna weer naar een EU-lidstaat, hetgeen in de VS niet mogelijk was. De Commissie wilde daarmee een 'brain drain' – het voorgoed wegtrekken van hoogopgeleiden – vanuit de landen van herkomst voorkomen. De migranten moesten beschikken over een arbeidscontract in een EU-land voor minstens twee jaar en er tenminste driemaal het minimumloon verdienen. Om een en ander soepel te laten verlopen, zou ook de toekenning van werk- en verblijfsvergunningen worden geharmoniseerd en vereenvoudigd en hoefden werkgevers zich minder in te laten met administratieve formaliteiten. Aldus zouden de voorwaarden worden geschapen waaronder legale migranten gemakkelijker werk konden vinden, waarna zij ook dezelfde sociale rechten als Europese werknemers zouden krijgen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Europese postmarkt vanaf 2013 geliberaliseerd

De ministers van de EU-lidstaten die verantwoordelijk waren voor Posterijen wisten op 1 oktober 2007 overeenstemming te bereiken over de liberalisering van de post. Dat betekende dat de monopolies van de nationale postdiensten op bezorging van brieven tot vijftig gram zouden verdwijnen. De concurrentie zou zich het meest uiten in de postbezorging voor bedrijven, omdat 80 procent van het totale postvolume op hen betrekking had.
Het jaar van ingang werd niet 2009, zoals de Europese Commissie aanvankelijk wilde, maar 2011 in de meeste lidstaten en in andere pas in 2013. Landen als Duitsland, Groot-Brittannië, Nederland en Zweden wilden vasthouden aan de vroegste ingangsdatum, maar Frankrijk en enkele Zuid-Europese landen vroegen om meer tijd. Van de 27 lidstaten kregen er 11, voornamelijk in Oost-Europa, uitstel tot 2013. Dat was mogelijk voor landen die in mei 2004 tot de Unie waren toegetreden of klein dan wel dunbevolkt waren. Het ging om Cyprus, Estland, Griekenland, Hongarije, Letland, Litouwen, Luxemburg, Polen, Roemenië, Slowakije en Tsjechië.
De liberalisering in de Europese postsector, die goed was voor een jaarlijkse totaalomzet van 88 miljard euro, vormde het sluitstuk van een tien jaar eerder ingezet proces. In 1997 gold nog een monopolie voor brieven tot 350 gram, in 2003 werd dat 100 gram en in 2006 50 gram. Van de huidige 27 lidstaten hadden nog slechts drie landen – Finland, Groot-Brittannië en Zweden – hun postmarkt volledig geliberaliseerd. Voorzien was dat Duitsland en Nederland in 2008 zouden volgen en een jaar later ook Bulgarije, Roemenië en mogelijk Tsjechië.
Op 11 juli 2007 had het Europees Parlement zich al over de liberalisering van de post uitgesproken. Dat had eveneens besloten dat deze in 2011 c.q. 2013 een feit moest zijn.

Europese Commissie legt hoge boetes op aan Spaans asfaltkartel

Vijf fabrikanten van bitumen, een stof nodig voor het maken van asfalt, kregen op 3 oktober 2007 van de Europese Commissie een boete van 183,6 miljoen euro opgelegd wegens kartelvorming. De hoogste boetes waren voor de Spaanse bedrijven Cepsa en Repsol die respectievelijk 83,8 en 80,4 miljoen euro moesten betalen. Oliebedrijf BP, dat ook bij de kartelafspraken betrokken was maar deze aan de Commissie bekendmaakte, werd vrijgesteld van boetebetaling. De vijf ondernemingen hadden tussen 1991 en 2002 afspraken gemaakt over de verdeling van verkoopvolumes en klanten.

In september 2006 had de Commissie ook al boetes opgelegd aan leveranciers en afnemers van bitumen wegens concurrentievervalsing door het maken van prijsafspraken in de periode 1994-2002. Het ging toen alleen om Nederlandse bedrijven die gezamenlijk 266,7 miljoen euro moesten betalen. Daaronder waren de oliemaatschappijen Shell (dat de hoogste boete kreeg) en BP (dat ook hier vrijstelling kreeg). Er liepen toen al vergelijkbare onderzoeken in België en Spanje. Nu werden dus ook de Spaanse bedrijven veroordeeld, maar in België was het onderzoek intussen stopgezet.

Commissie oppert mogelijkheid minnelijke schikking

De gunstige afloop, in beide gevallen, voor BP was een voorbeeld van de spijtoptantenregeling die de Commissie hanteerde. Het aangeven van een kartel, maar ook het meewerken aan het onderzoek kon leiden tot kwijtschelding respectievelijk boeteverlaging. Daar bovenop zinspeelde de Commis-

sie in oktober 2007 op de mogelijkheid van een minnelijke schikking. Deze zou als doel hebben de onderzoeken sneller en efficiënter te laten verlopen, vooral doordat bedrijven strafvermindering konden krijgen door te erkennen dat ze zich schuldig maakten aan kartelpraktijken. Bij een dergelijke schikking zouden de partijen afzien van hun recht op toegang tot hun dossier en vond niet langer een formele hoorzitting plaats. Ook kon dan worden bespaard op vertaalkosten doordat de schriftelijke inbeschuldigingstelling en de eindbeslissing niet meer in alle talen van de Unie zouden worden gepubliceerd, maar in één taal die alle betrokkenen samen overeenkwamen.

Omstreden fusie platenmaatschappijen krijgt opnieuw Commissie-goedkeuring

Voor de tweede maal in drie jaar gaf de Europese Commissie op 3 oktober 2007 haar fiat aan de fusie tussen de platenmaatschappijen Sony en BMG. Dat had ze ook al gedaan in 2004, maar dat besluit was op 13 juli 2006 door het Gerecht van Eerste Aanleg – de lagere rechtbank van het Europees Hof van Justitie – vernietigd. Volgens deze rechtbank had de Commissie onvoldoende aannemelijk gemaakt dat de twee bedrijven na hun fusie geen monopolie zouden verkrijgen. Daarop moest de Commissie opnieuw analyseren in hoeverre de vrije concurrentie door de fusie in het gedrang zou komen. Volgens eurocommissaris voor Mededinging, Neelie Kroes, was dat ook op basis van de recente marktverhoudingen niet het geval.
Het Japanse Sony Music Corporation en het Duitse BMG Entertainment waren in augustus 2004 samengevoegd tot een joint venture onder de naam Sony BMG Music Entertainment. Concurrenten, die samenwerkten in de vereniging van onafhankelijke platenlabels Impala, hadden tegen de fusie bezwaar gemaakt en reageerden nu opnieuw verbolgen op de bevestiging van het eerdere Commissie-besluit. Impala sprak van een 'duopolie', waarmee ze doelde op Sony BMG respectievelijk het nog grotere Universal Music Group, dat onderdeel uitmaakte van het Franse mediaconglomeraat Vivendi. Met een marktaandeel van 60 procent behoorden zij tot de vier grootste muziekconcerns ter wereld, tezamen met de (Britse) EMI Group en de (Amerikaanse) Warner Music Group die beide een veel kleiner marktaandeel hadden.

Softwareproducent Microsoft geeft toe aan eisen Europese Commissie

In een op 22 oktober 2007 verspreide verklaring maakte de Europese Commissie bekend dat het al tien jaar slepende conflict met de Amerikaanse computergigant Microsoft omtrent zijn monopoliepositie ten einde leek te zijn. Het bedrijf had telkens verlies moeten incasseren bij pogingen de door de Commissie gestelde eisen te omzeilen, eindigend met een uitspraak op 17 september 2007 door het Gerecht van Eerste Aanleg – een speciale rechtbank bij het Europees Hof van Justitie – dat de in maart 2004 geformuleerde eisen aan het bedrijf terecht waren. Deze betroffen de loskoppeling van de multimediasoftware Media Player van het besturingssysteem Windows en het beschikbaar stellen van technische informatie over de softwareprogramma's van Microsoft aan concurrenten. Tot tweemaal toe werd het bedrijf zwaar beboet, met 497 miljoen euro en nogmaals in juli 2006 met 280,5 miljoen euro omdat het op dat moment alleen aan de eerste – minst gevoelige – eis had voldaan. Ook deze boetes werden door het Gerecht gesanctioneerd. Ruim een maand na de uitspraak besloot Microsoft toe te geven, daarmee afziend van de laatste beroepsmogelijkheid die nog open stond bij het Europees Hof van Justitie.
De toezegging hield niet alleen in dat informatie over de broncode van het besturingssysteem Windows beschikbaar zou worden gesteld aan concurrenten, maar ook dat de vergoeding voor die informatie werd verlaagd. Andere softwareontwikkelaars moesten eenmalig 10.000 euro betalen en wanneer ze een licentie wilden, 0,4 procent van hun inkomsten aan Microsoft afstaan. Dat laatste percentage had het bedrijf oorspronkelijk op 5,95 procent gesteld.
Op een persconferentie sprak eurocommissaris van Mededinging Neelie Kroes haar tevredenheid uit over de doorbraak in het conflict: 'Het is een overwinning voor de consument. Ik hoop dat we dit donkere hoofdstuk van onze betrekkingen met Microsoft kunnen afsluiten en in de toekomst beter kunnen samenwerken.'

Overname voedingsmiddelenbedrijf Numico door Danone goedgekeurd

Op 31 oktober 2007 gaf de Europese Commissie goedkeuring aan de overname van het Nederlandse voedingsmiddelenbedrijf Numico door zijn Franse branchegenoot Danone. Tezamen met het Zwitserse Nestlé waren zij de belangrijkste Europese producenten van babyvoeding, babymelk en voeding voor peuters en kleine kinderen. Numico maakte onder meer Olvarit-babyvoeding, Bambix en Chocomel en was daarnaast producent van speciaal voedsel voor patiënten. Danone legde zich ook toe op de productie van mineraalwater en zuivelproducten. In 2006 bedroeg de omzet van Danone 14 miljard euro en de winst 1,9 miljard euro. De cijfers voor Numico waren dat jaar respectievelijk 2,6 miljard en 483 miljoen euro. Bij Danone werkten wereldwijd 81.000 mensen, terwijl Numico 12.800 werknemers had.
Als voorwaarde voor toestemming stelde de Commissie dat beide bedrijven activiteiten zouden afstoten in België, Frankrijk en Nederland, omdat er anders na de overname sprake zou zijn van te grote marktconcentratie. Danone had toegezegd de verkoop van babyvoeding en kindersnacks in Nederland en België te zullen afstoten en Numico zou in Frankrijk niet langer babymelk produceren.

Het door Danone geboden overnamebedrag was 12,3 miljard euro, dat wil zeggen 55 euro per aandeel Numico. Daardoor kon de bestuursvoorzitter van Numico, Jan Bennink, zijn pakket aandelen en opties met een waarde van ongeveer 81 miljoen euro verzilveren – het hoogste bedrag dat ooit in Nederland werd betaald. De aandelen en opties van financieel directeur Jean-Marc Huët waren zo'n 30 miljoen euro waard.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Omstreden financiële instelling Swift vindt oplossing voor privacyprobleem

Halverwege oktober 2007 werd bekend dat Swift, een organisatie die wereldwijd betalingen van financiële instellingen uitvoerde, tegemoet kon komen aan bezwaren dat de privacy van haar klanten gevaar liep. Het bedrijf, met de hoofdvestiging in het Belgische Terhulpen (Waals-Brabant), was in juni 2006 in opspraak gekomen omdat het sinds de aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten financiële gegevens aan de Amerikaanse overheid had verstrekt. Deze kon daardoor de geldstromen van terreurverdachten in kaart brengen. Feitelijk betekende dat echter dat de VS daarmee in-

zage hadden in vrijwel alle internationale overschrijvingen. Daardoor was niet langer de privacy gegarandeerd van al diegenen die niets met terrorisme te maken hadden, maar wier gegevens direct bij Amerikaanse opsporingsdiensten als inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) konden belanden. Op grond van Amerikaanse wetgeving was Swift verplicht de betalingsgegevens te verstrekken, maar daarmee overtrad het tegelijkertijd zowel de Belgische als Europese privacywetgeving.

Swift zou nu een filiaal in Zwitserland openen. Omdat dat land geen lid was van de Europese Unie, had Swift in Zwitserland zich niet meer te houden aan de regels voor privacy- en databescherming in de Unie en kon het tegelijkertijd aan de Amerikaanse eisen voldoen. Vanuit de nieuwe vestiging zou namelijk na 2009 het transatlantische betalingsverkeer worden geregeld. De interne Europese betalingen werden daarvan losgekoppeld en zouden niet meer in Amerikaanse handen kunnen komen. Zoals een woordvoerder van het bedrijf het formuleerde: 'Door het centrum in Zwitserland kunnen we twee aparte 'zones' instellen. Transatlantische betalingen worden geregistreerd in de VS en Zwitserland, interne Europese betalingen in Nederland en Zwitserland.' Met het project was 150 miljoen euro gemoeid.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Unie sluit Stabilisatie- en Associatieovereenkomst met Montenegro

De ministers van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie ondertekenden op 15 oktober 2007 een nieuw samenwerkingsverband met Montenegro, in de persoon van premier Zeljko Sturanovic. Het betrof een Stabilisatie- en Associatieovereenkomst (SAA), die werd beschouwd als een eerste stap naar een mogelijk toekomstig lidmaatschap van de Unie. Sinds Montenegro in 2006 onafhankelijk was geworden van Servië waren de kansen voor het land om lid te worden groter geworden, omdat de problemen rond toetreding nu juist bij het Servische deel van de voormalige federatie lag. Dat had te maken met het gebrek aan medewerking aan de opsporing van een aantal prominente Serviërs die gezocht werden voor oorlogsmisdaden. Servië had dan ook nog niet het stadium van een SAA bereikt.

Nog geen lidmaatschapsonderhandelingen met Macedonië

Over kandidaat-lidstaat Macedonië meldde de Europese Commissie eind oktober 2007 alvast, vooruitlopend op een nog te verschijnen rapport, dat het land zeker nog tot 2009 moest wachten alvorens onderhandelingen over toetreding konden beginnen. Vooral wat betreft de positie van de Albanese minderheid in Macedonië, de noodzakelijke juridische hervormingen en corruptiebestrijding was de voortgang volgens de Commissie nog onvoldoende.
Macedonië had sinds december 2005 de status van kandidaat-lidstaat, een stap verder dan die van een land met een SAA.

Unie stuurt door Frankrijk geleide vredesmissie naar Tsjaad

Op 15 oktober 2007 besloten de ministers van Buitenlandse Zaken van de Unie een vredesmacht van drieduizend soldaten te sturen naar Tsjaad. Zij kregen als taak om in het grensgebied van de Soedanese regio Darfur met Tsjaad en de Centraal-Afrikaanse Republiek de veiligheidssituatie te verbeteren en vluchtelingen en ontheemden bij te staan. Geschat werd dat het om zo'n drie miljoen mensen ging, van wie het grootste deel inwoners waren van het door geweld geteisterde Darfur die binnen Soedan op de vlucht waren geslagen. Daarnaast waren er slachtoffers van opstanden in Tsjaad en de Centraal-Afrikaanse Republiek. De operatie had, in de woorden van de Franse minister van Buitenlandse Zaken Bernard Kouchner, het karakter van 'een opbouwmissie, een ontwikkelingsmissie en een humanitaire missie'.

Er was al een vredesmacht van de Afrikaanse Unie (AU) en de Verenigde Naties in Darfur gepland, die uit 26.000 manschappen zou bestaan. Daar kwam nu de EU-missie bij, die voor ongeveer de helft zou bestaan uit Franse soldaten en zou worden aangestuurd vanuit een militair hoofdkwartier in de omgeving van Parijs. Er waren verder toezeggingen van landen als België, Ierland, Polen, Spanje en Zweden. De missie werd ondersteund met een bijdrage van 50 miljoen euro aan het opleiden van een VN-politiemacht die zou toezien op de veiligheid binnen de vluchtelingenkampen, terwijl de EU-macht de veiligheid daar omheen moest waarborgen.

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

Europees Hof laat 'gedwongen pensionering' toe

Het is geen discriminatie om werknemers te verplichten op hun 65ste jaar met pensioen te gaan, zo oordeelde het Europees Hof van Justitie op 16 oktober 2007. De uitspraak werd gedaan na een klacht van een Spaanse werknemer. Zijn arbeidsovereenkomst werd in 2005 van rechtswege ontbonden, omdat hij 65 jaar was geworden – de leeftijd voor gedwongen pensionering. Hij ging in beroep bij een Spaanse rechter tegen wat hij zelf beschouwde als ontslag. Deze rechter legde de zaak vervolgens voor aan het Hof.
Aan de gedwongen pensionering was volgens het Hof wel een voorwaarde verbonden, namelijk dat deze bedoeld was om jongeren aan een baan te helpen. Het nadeel dat oudere werknemers hiervan ondervonden, was te rechtvaardigen vanuit het doel 'een betere verdeling van de werkgelegenheid tussen de generaties' te bereiken. Derhalve kon een verbod om door te werken weliswaar beschouwd worden als discriminatie, maar dan wel als *toegelaten* discriminatie. De desbetreffende bepalingen in de Spaanse wetgeving waren dan ook niet in strijd met de Europese anti-discriminatierichtlijn uit 2000.

Hof bevestigt hoge boete voor France Télécom

Het Europees Hof van Justitie bevestigde op 18 oktober 2007 een eerdere veroordeling door de Europese Commissie van het telecommunicatiebedrijf France Télécom. Het moest de aankomende maanden een bedrag van minimaal 800 miljoen euro aan belastingen betalen aan de Franse staat. Dat kwam overeen met het voordeel dat de onderneming tussen 1994 en 2002 had genoten door belastingvrijstelling. De Europese Commissie had op 20 juli 2004 geoordeeld dat hier sprake was van ongeoorloofde staatssteun, waarvan de baten terugbetaald dienden te worden. De zaak kwam nu voor het Europees Hof omdat de Franse staat beroep had aangetekend tegen het Commissie-besluit.
Destijds was nog niet duidelijk hoe hoog het te betalen bedrag was, dat ergens tussen de 798 miljoen en 1,14 miljard euro zou liggen. Aan de preciezere berekening die moest worden gemaakt, was naar het oordeel van

het Hof onvoldoende door Frankrijk meegewerkt, hetgeen het land op een berisping kwam te staan.

EUROPEES PARLEMENT

Parlement keurt herschikking zetelverdeling goed

Het Europees Parlement keurde op 11 oktober 2007 met 378 stemmen voor en 154 tegen het voorstel goed voor een herschikking van het aantal zetels en de verdeling daarvan over de 27 lidstaten. Het was de bedoeling om deze regeling op te nemen in het nieuw te sluiten Europees verdrag dat in de plaats zou komen van de Grondwet van de Europese Unie die teveel weerstanden had opgeroepen. In juni hadden de Europese regeringsleiders overeenstemming bereikt over de hoofdlijnen van het verdrag, maar dat moest nog nader worden uitgewerkt. Eén van die concretiseringen betrof de zetelverdeling, waarover eerst het europarlement zelf en later die maand, tijdens een Europese top in Lissabon op 18 en 19 oktober, de regeringsleiders zich moesten uitspreken.

Wanneer men het niet eens zou worden over de nieuwe zetelverdeling, zouden de regels van het in 2003 in werking getreden Verdrag van Nice blijven gelden. In dit verdrag was een aantal van 736 parlementszetels vastgelegd. In de praktijk was dit aantal intussen gegroeid naar 785 door de uitbreiding van de Unie met Bulgarije en Roemenië per 1 januari 2007. De herschikking hield in dat het aantal europarlementariërs in de periode 2009-2014 zou worden teruggebracht naar 750. De voorgestelde verdeling over de lidstaten zou waarschijnlijk na 2014 weer veranderen vanwege het verwachte EU-lidmaatschap van Kroatië. Dat zou tevens betekenen dat, wanneer die toetreding tussen 2009 en 2014 een feit zou worden, het aantal zetels in die periode tijdelijk weer boven het plafond van 750 zou komen.

De verdeling over de lidstaten was gerelateerd aan de inwoneraantallen, waarbij per lidstaat een maximum van 96 en een minimum van 6 zetels gold. Alleen Duitsland kwam in het voorstel op het maximumaantal uit en vier kleine landen – Cyprus, Estland, Luxemburg en Malta – op het minimum.

Er kwamen verschillen tussen een aantal landen die op basis van hun grootte voorheen een gelijk aantal zetels hadden. Zo zouden Frankrijk, Groot-Brittannië en Italië, die op basis van het Verdrag van Nice elk 72 zetels hadden, er nu respectievelijk 74, 73 en 72 krijgen. Op de bijeenkomst van regeringsleiders bleek op 18 oktober overigens dat Italië bezwaar aantekende tegen de nieuwe verdeling. Volgens premier Romano Prodi zou bij de verdeling ook rekening moeten worden gehouden met Italiaanse burgers die woonden in andere lidstaten. Voorts zou ook Polen 3 zetels minder krijgen dan Spanje, terwijl ze nu nog een gelijk zetelaantal hadden. Het aantal Belgische zetels kwam in het voorstel uit op 22, evenveel als in het Verdrag van Nice. Nederland kreeg een zetel extra, namelijk 26 in plaats van 25.

Zetelverdeling op basis van het Verdrag van Nice en de voorgestelde nieuwe zetelverdeling (2009-2014)

Lidstaten	'Nice'-verdeling	nieuwe verdeling
Duitsland	99	96
Frankrijk	72	74
Groot-Brittannië	72	73
Italië	72	72
Spanje	50	54
Polen	50	51
Roemenië	33	33
Nederland	25	26
Griekenland	22	22
Portugal	22	22
België	22	22
Tsjechië	22	22
Hongarije	22	22
Zweden	18	20
Oostenrijk	17	19
Bulgarije	17	18
Denemarken	13	13
Slowakije	13	13
Finland	13	13
Ierland	12	12
Litouwen	12	12
Letland	8	9
Slovenië	7	8
Estland	6	6
Cyprus	6	6
Luxemburg	6	6
Malta	5	6
Totaal	736	750

Sacharovprijs voor Soedanese mensenrechtenadvocaat

Het Europees Parlement kende op 25 oktober 2007 de jaarlijkse Sacharovprijs toe aan de Soedanese advocaat op het gebied van de mensenrechten, Salih Mahmoud Osman (1957). De prijs, waaraan een geldbedrag van 50.000 euro was verbonden, was genoemd naar de Russische mensenrechtenactivist Andrej Sacharov (1921-1989) en zou op 11 december 2007 worden uitgereikt.

Salih Mahmoud Osman verstrekte in zijn land gratis rechtsbijstand met behulp van de Soedanese Organisatie tegen Marteling (SOAT), een in Londen gevestigde niet-gouvernementele organisatie. Hij zette zich in voor de bescherming van de ruim twee miljoen mensen die binnen Soedan op de vlucht waren. Hij was tevens lid van het Soedanese nationale parlement in de hoofdstad Khartoem.

Tijdens de toewijzing van de prijs benadrukte parlementsvoorzitter Hans-Gert Pöttering hoezeer Salih Mahmoud Osman tegen de achtergrond van het geweld zijn verbondenheid met de slachtoffers toonde: 'Hij spant zich in voor de dialoog en voor gerechtigheid en er kan geen democratie bestaan zonder gerechtigheid. Door hem de Sacharovprijs toe te kennen, steunt het Europees Parlement de activiteiten van deze moedige man, die de stem van Darfur [de meest door geweld getroffen regio] is geworden en die zich inzet voor de zegeviering van het recht in Soedan.'

(Vorige berichten pagina 546/1 - 2007)

BELGIË

BINNENLAND

Vlaams minister Moerman treedt af na verwijt onbehoorlijk bestuur

De Vlaamse vice-minister-president Fientje Moerman nam op 10 oktober 2007 ontslag uit de regering van Vlaanderen, waarin zij sinds 2004 verantwoordelijk was voor Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel. Aanleiding was de verschijning van een rapport van de Vlaamse ombudsman Bernard Hubeau, die de kwestie onderzocht van een in januari 2005 afgesloten expertencontract met het bedrijf Public Business Services (PBS). Dat werd geleid door partijgenoten van Moerman, die lid was van de (Open) Vlaamse Liberalen en Democraten (Open VLD). Volgens het rapport was de toekenning van het contract niet volgens de regels verlopen en de ombudsman kwalificeerde het als een vorm van onbehoorlijk bestuur.

Het onderzoek werd gedaan na een klacht van de voormalige kabinetschef van Moerman, Rudy Aernoudt. Deze was op 14 september 2007 ontslagen als secretaris-generaal van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie omdat hij regels zou hebben overtreden. In december 2006 had hij een klacht ingediend bij de ombudsman wegens vermeende onregelmatigheden met studieopdrachten op het kabinet-Moerman in de periode dat hij er zelf kabinetschef was. Hij had de minister bovendien op 23 januari 2007 per brief de zijns inziens overdreven hoge declaraties voor dienstreizen verweten. Aernoudt bestempelde deze als 'substantieel buiten proportie' en vroeg om aanpassing van de werkwijze inzake dienstreizen, 'rekening houdend met de principes zuinig en goed bestuur'.

Patricia Ceysens neemt ministerschap over

De 48-jarige Moerman werd op 10 oktober opgevolgd door haar partijgenote Patricia Ceysens, die al eerder minister in Vlaanderen was geweest. Zij werd op 5 juni 1965 geboren in Maaseik, studeerde rechten in Namen en aan de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) en was van 1988 tot 1998 werkzaam als advocaat. In 1995 werd ze in één jaar tijd verkozen tot gemeenteraadslid in Leuven, provincieraadslid in Vlaams-Brabant en lid van het Vlaams Parlement. In 2003-2004 was ze Vlaams minister voor Economie, Buitenlands Beleid en e-government en na de Vlaamse verkiezingen van 2004 werd ze fractievoorzitter voor Open VLD in het Vlaams Parlement.

Minister Dirk Van Mechelen van Financiën, Begroting en Ruimtelijke ordening nam de functie van vice-minister-president van Moerman over. Open VLD koos tenslotte Sven Gatz tot opvolger van Patricia Ceysens als fractieleider in het Vlaams parlement.

Partijen SP.A en Spirit kiezen vrouwelijke voorzitters

In oktober 2007 kozen de kartelpartners SP.A (Socialistische Partij Anders) en Spirit, die deel uitmaakten van het nu demissionaire kabinet van de liberaal Guy Verhofstadt, elk een nieuwe voorzitter. In beide gevallen waren het vrouwen die de meeste stemmen kregen. Daarmee waren er vier in het federale parlement vertegenwoordigde politieke partijen die een vrouw als voorzitter hadden. De andere twee waren het Waalse Centre Démocrate Humaniste (CDH) met Joëlle Milquet en het Vlaamse Groen! met Mieke Vogels als voorzitter.

Bettina Geysen nieuwe voorzitter Spirit

Met 88,72 procent van de stemmen werd de 38-jarige Bettina Geysen op 13 oktober verkozen tot voorzitter van het links-liberale Spirit. Er waren geen tegenkandidaten. Geysen, voormalig manager bij de publieke omroep, stapte in 2006 in de politiek toen ze als onafhankelijke kandidaat deelnam aan de gemeenteraadsverkiezingen in Lier. Ze volgde Geert Lambert op die na de nederlaag bij de parlementsverkiezingen van 10 juni had aangekondigd niet meer voor de functie beschikbaar te zijn. Lambert was als senator nog de enige Spirit-vertegenwoordiger in het federale parlement.

De nieuwe voorzitter viel de taak toe om na de nederlaag het imago en profiel te versterken van een partij die zich voornam een meer zelfstandige koers ten opzichte van de SP.A te varen.

Caroline Gennez SP.A-voorzitter

Op 21 oktober kozen de leden van de sociaal-democratische SP.A Caroline Gennez (32) tot partijvoorzitter. Ze behaalde 66,4 procent van de stemmen, terwijl de belangrijkste tegenkandidaat, Erik De Bruyn, 33,6 procent van de stemmen kreeg. De laatste was een uitgesproken vertegenwoordiger van de linkervleugel van de partij. Tot ondervoorzitter werd de fractieleider in de Kamer Dirk Van der Maelen gekozen.

Gennez werd de opvolger van Johan Vande Lanotte, die direct na de verkiezingsnederlaag van zijn partij op 10 juni zijn ontslag had aangekondigd. Gennez, tot dan toe ondervoorzitter van de partij, was eerder lid van de Senaat (2003-2004) en vanaf 2004 was zij volksvertegenwoordiger in het Vlaams Parlement. Op het moment was zij tevens eerste schepen in Mechelen.

In haar congrestoespraak zegde Gennez meer openheid en meer dialoog met de basis toe, als reactie op klachten binnen de partij over de 'autoritaire' gang van zaken. Ze stelde dat de SP.A hoe dan ook voor de oppositie moest kiezen omdat de voorziene, maar nog altijd niet gevormde federale regering van christen-democraten en liberalen 'asociaal en sociaal-economisch hard' zou zijn.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Antwerps gemeentebestuur biedt excuses aan voor jodenvervolging

Namens het gehele schepencollege van Antwerpen bood burgemeester Patrick Janssens op 28 oktober 2007 verontschuldigingen aan voor de betrokkenheid van het Antwerpse stadsbestuur bij de jodenvervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hij deed dat bij gelegenheid van een congres van het Forum der Joodse Organisaties in Antwerpen, ter herdenking van 'de kinderen van de Shoah'. De excuses volgden op een recente historische studie onder de titel *Gewillig België*, uitgevoerd door het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij (SOMA). Daaruit was gebleken dat de Antwerpse politie bij een drietal razzia's in 1942 zelf arrestaties verrichtte onder joden in de stad. Zo'n twaalfhonderd joden werden opgepakt en via Mechelen overgebracht naar concentratiekampen. Deze directe betrokkenheid stond in schril contrast met de houding van bijvoorbeeld Brussel, waar de burgemeesters elke medewerking hadden geweigerd.

Opschudding rond uitspraken partijvoorzitter

De joodse gemeenschap in Antwerpen reageerde positief op de verklaring van Patrick Janssens. De burgemeester kreeg echter wel kritiek van gemeenteraadslid Bart De Wever, beter bekend als voorzitter van de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA). Deze noemde de excuses 'gratuit' en stelde dat ze werden misbruikt om Vlaams Belang (VB) te bestrijden, een partij waar hij overigens ook zelf tegen gekant was. Bovendien zouden de joodse gemeenschap en de staat Israël de Holocaust misbruiken, daarbij onder meer verwijzend naar het lot van de Palestijnen. Ook beschouwde hij het als 'natrappen' naar bestuurders die 'onder moeilijke omstandigheden beslissingen [moesten] nemen'.
Na een storm van kritiek verontschuldigde De Wever zich op 30 oktober voor zijn uitlatingen. Hij deed dat in een gesprek met vertegenwoordigers van de joodse gemeenschap.

JUSTITIE

Levenslang uitgesproken wegens moorden met racistisch motief

Het Antwerpse Hof van Assisen veroordeelde op 11 oktober 2007 de negentienjarige Hans Van T. tot levenslange gevangenisstraf wegens tweevoudige moord en één poging tot moord. De dader had op 11 mei 2006 in het centrum van Antwerpen het tweejarige meisje Luna Drowart en haar Malinese oppas Oulematou Niangadou (25) gedood en het vuur geopend op de Turkse vrouw Songul Koç (47), die ernstig gewond raakte. Van T. werd daarop door de politie met een buikschot uitgeschakeld. Hij verklaarde daags daarna bewust allochtone slachtoffers te hebben uitgekozen – zij het dat het meisje een blanke huidskleur had dat, zoals hij zei, 'op het verkeerde moment op de verkeerde plaats' was. Van T. verbleef in een internaat en had kort voor zijn daden te horen gekregen dat hij er zou worden weggestuurd wegens overtreding van het daar geldende rookverbod.
De moorden leidden destijds tot grote opschudding en tot verwijten aan het adres van Vlaams Belang (VB), waar enkele naaste familieleden van de dader actief lid van waren. De partij zou medeverantwoordelijk zijn voor een sociaal klimaat van haat en geweld jegens etnische minderheden.

Oordelen van aanklager, jury en advocaten

De uitspraak tegen Van T. was conform de eis van openbaar aanklager Franky Dekeyzer, die een dag voor de uitspraak buitengewoon hard van leer trok tegen de verdachte. Anders dan gebruikelijk wees hij in het geheel niet op mogelijk verzachtende omstandigheden. Hij achtte Van T. volledig toerekeningsvatbaar en eindigde met een oproep aan de jury: 'Ik vertrouw op uw gezond verstand om hem schuldig te bevinden aan moord met voorbedachten rade met racistisch motief. Hij moet gestraft worden. Hij is niet ziek. Voor Van T. (...) is er maar één weg: schuld én boete.'
Dezelfde dag nog oordeelde de jury na drieëneenhalf uur beraadslagen dat de dader beschouwd kon worden als een 'racistische moordenaar' en dat het element racisme als een verzwarende omstandigheid moest worden opgevoerd. Ze verwierp ook de opvatting dat Van T. geestesgestoord zou zijn en stelde dat hij daarom niet in een instelling moest worden opgenomen, maar naar de gevangenis moest. Zijn advocaten hadden gesteld dat hun cliënt wel degelijk gestoord was en dat zijn daden dan ook niet op racisme teruggevoerd konden worden. Een van hen benadrukte de laatste woorden van Van T. op het proces – 'Ik wil voelen, ik wil een mens worden' – en stelde: 'Voor ons is dit een les in bescheidenheid. Hans zal zich laten behandelen, wil die mens worden. Laat in de uitspraak zien dat wij mensen zijn.'
Het Hof van Assisen verwierp de tegenwerpingen van de advocaten en volgde in grote lijnen de opvattingen van de openbaar aanklager en de jury. De straf van levenslang betekende volgens het Belgische rechtssysteem dertig jaar gevangenisstraf. In theorie was het mogelijk dat een veroordeelde na een derde van de straf uitgezeten te hebben op vrije voeten kwam, maar dat was in dit geval niet waarschijnlijk.

De advocaten kondigden hoger beroep aan tegen de uitspraak. Bij het Hof van Cassatie zouden zij vragen om een oordeel over de procedure omdat er volgens hen geen sprake was geweest van een eerlijke rechtsgang. Het proces zou al in de media zijn gevoerd waardoor 'de essentie van juryrechtspraak [was] (...) geschonden'. Het Hof kon besluiten het proces opnieuw te laten plaatsvinden, maar die kans werd niet groot geacht. Na uitputting van alle rechtsmiddelen in België, zouden de advocaten zich richten op het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Ontsnapte topcrimineel in Nederland gearresteerd

Voor de vierde maal in zijn gevangenisbestaan wist de zware misdadiger Nordin Benallal (27) op 28 oktober 2007 te ontsnappen, dit keer uit de gevangenis van Ittre in Waals-Brabant. Eerder lukte hem dat al in 2000, 2001 en 2004. Hij wist nu te ontkomen nadat twee medestanders in Nijvel een helikopter hadden gekaapt, waarmee zij tijdens de avondwandeling van de gedetineerden landden op de binnenplaats van de gevangenis om hem op te pikken. Doordat andere gevangenen ook mee wilden, crashte de helikopter uiteindelijk en vielen er gewonden. Benallal en zijn twee medestanders wisten door tijdelijk een cipier in gijzeling te nemen alsnog te ontsnappen.
Na een vergeefse zoektocht van de Belgische justitie, dook Benallal op 30 oktober in Den Haag op. Daar pleegde hij, samen met een medestander, een roofoverval waarop hij na een klopjacht door de politie kon worden aangehouden. Een dag later verzocht België de Nederlandse autoriteiten om diens uitlevering, maar hij zou eerst nog in Nederland voorkomen voor de roofoverval. In totaal moest Benallal voor talloze gewelddaden, waaronder (poging tot) doodslag, een straf van 39 jaar uitzitten.

Maatregelen uitgebleven

Er waren in België meer topcriminelen geweest die – soms meerdere malen – wisten te ontsnappen. Mede om deze reden kwam minister van Justitie Laurette Onkelinx in 2006 verscheidene keren zwaar onder vuur te liggen, namelijk toen achtereenvolgens de extreem-linkse Turkse activiste Fehriye Erdal (april) en de Belgisch-Albanese crimineel Kapllan Murat (juli) wisten te ontkomen uit gevangenschap. Daarna, in augustus, volgde nog een gevangenisuitbraak in Dendermonde.

De minister had op aandringen van onder anderen gevangenisdirecteuren toegezegd te laten onderzoeken of er netten konden worden gespannen boven de wandelplaatsen van enkele gevangenissen – een in Frankrijk gebruikelijke methode. De maatregel was echter niet doorgevoerd, omdat er nog onderzoek liep naar het nut ervan.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Raad van State schorst besluit tot ontslag lerares voor dragen hoofddoek

Op 18 oktober 2007 besloot de Raad van State tot schorsing van een besluit van basisschool De Zonnewijzer in Sint-Pieters-Woluwe, die op 17 januari 2006 een lerares had ontslagen vanwege het dragen van een hoofddoek. De 43-jarige Chantal Pommée was van Belgische afkomst, maar had zich bekeerd tot de islam en gaf aan deze school godsdienstlessen. Volgens het schoolreglement mochten leerkrachten 'geen kledij of symbolen dragen waarmee zichtbaar een religieuze overtuiging wordt uitgedrukt'. Dat verbod gold echter niet voor godsdienstleerkrachten in hun klaslokaal. Omdat Pommée echter tot tweemaal toe weigerde om buiten de klas haar hoofddoek af

te doen en daarmee de neutraliteit van het openbaar onderwijs zou hebben geschaad, volgde ontslag.
De Raad van State ging tot schorsing over omdat naar haar oordeel een school of scholengroep een dergelijk verbod buiten de klas niet kon opleggen. Het verbod zou daardoor immers een veel algemener karakter krijgen en daarover kon alleen de Raad van het Gemeenschapsonderwijs als overkoepelende instelling beslissen. De school deed dus een principiële uitspraak die buiten haar bevoegdheid lag, terwijl er verder geen concrete redenen voor ontslag vielen aan te voeren. De Raad van State sprak zich overigens niet uit over de vraag of het hoofddoekverbod te verzoenen was met de godsdienstvrijheid van de vrouw.
Op 26 oktober besloot de Raad van het Gemeenschapsonderwijs naar aanleiding van voornoemde juridische uitspraak dat islamleerkrachten hun hoofddoek ook buiten de klas mochten dragen. De Raad stelde dat leerkrachten geen 'duidelijke tekenen van hun levensovertuiging [mochten] dragen', maar leerkrachten levensbeschouwelijke vakken waren daarvan uitgezonderd. Deze laatste mochten de symbolen van hun godsdienst nu ook buiten de klas dragen, 'maar niet wanneer de leerkracht andere opdrachten uitvoert waarbij hij of zij aan waarden-, kennis- of visieoverdracht doet'. Vooral deze laatste zin leidde al direct tot verschillende interpretaties van wat wel en niet was toegestaan. Ook zou het tot onpraktische of hilarische situaties kunnen leiden: wanneer moest de hoofddoek af en wanneer hoefde het niet.

De discussie over het hoofddoekjesverbod woedde in België al langer, zoals dat ook in andere landen het geval was. Zo speelden eerder kwesties rond een provinciale handelsschool in Hasselt (2004) en op Antwerpse scholen (2006). In Gent sleepte al enige tijd een vergelijkbare zaak rond het al dan niet toestaan van het dragen van religieuze symbolen door ambtenaren tijdens de diensturen. Grote instigator was de partij Vlaams Belang (VB) dat een motie voor de gemeenteraad in voorbereiding had om met name islamitische symbolen te verbieden. Door sommigen werd het hoofddoekjesverbod beschouwd als wezenlijk voor de scheiding van kerk en staat of tussen religie en het uitoefenen van openbare functies, maar door anderen als niets meer dan onbenullige symboliek.

MILITAIRE ZAKEN

Ministerie van Defensie onder curatele na budgettaire onregelmatigheden

Minister van Begroting Freya Van den Bossche plaatste het departement Defensie op 10 oktober 2007 onder curatele wegens budgettaire ontsporingen. Haar collega-minister van Defensie André Flahaut kreeg die dag een officiële brief waarin Van den Bossche de hoogst uitzonderlijke maatregel afkondigde dat het departement met onmiddellijke ingang niets meer zelf mocht uitgeven. Van den Bossche gaf tevens de Inspectie van Financiën opdracht voor een onderzoek naar de kwestie.

De onregelmatigheden bij Defensie kwamen aan het licht door een onderzoek van het monitoringscomité begroting, dat overigens ook budgetoverschrijdingen vaststelde bij de ministeries van Volksgezondheid, Financiën en Justitie. Alle aandacht ging echter uit naar het Defensie-departement, dat haar budget van 2007 met 220 miljoen dreigde te overschrijden. De overschrijdingen leidden ertoe dat het voorziene begrotingsoverschot over 2007 van ruim 900 miljoen euro, dat wil zeggen 0,3 procent van het bbp, niet meer haalbaar was. Verwacht werd dat in plaats daarvan een tekort van 0,5 procent zou ontstaan – een bedrag van 1,5 miljard euro. Om de schade te beperken, besloot de ministerraad op 26 oktober een aantal ingrepen te doen om het tekort terug te dringen tot 0,1 procent.

Rapport Inspectie van Financiën

In het rapport van de Inspectie werden de technieken beschreven van de dienst Budget en Financiën van Defensie. Facturen werden pas later betaald, hetgeen op zichzelf niet onrechtmatig was maar wel erg veel werd toegepast en onder meer leidde tot het moeten betalen van ca. 30 miljoen euro aan nalatigheidintresten. Ook de betaling van sociale lasten en bedrijfsvoorheffing werd vooruitgeschoven, een techniek waardoor de overheid zelf pas het volgende begrotingsjaar geld kreeg. Zo werd in 2006 voor 102 miljoen euro personeelskosten doorgeschoven naar het volgende jaar en was het de bedoeling dat ook in 2007 te doen voor een bedrag van 145 miljoen euro. Ook dit was op zich niet strafbaar, maar wel een teken van onverantwoord financieel beleid. Hetzelfde was het geval met betalingen aan de Nationale Bank.
De laatste techniek leek veel op oplichting. Het ging om de wijze waarop gebruik werd gemaakt van een thesaurierekening waar Defensie geld kon afhalen voor het voorschieten van de lonen van personeel dat aan andere organisaties (bijvoorbeeld andere departementen) werd uitgeleend. Dat geld werd uiteindelijk betaald door de organisatie zelf. De rekening werd echter ook gebruikt om personeel te betalen dat niet uitgeleend werd waardoor het geld ook niet meer terugkwam. De Inspectie concludeerde dat er, gerekend vanaf 2004, een bedrag van 162,5 miljoen was verdwenen.

De positie van Flahaut

De vraag was of André Flahaut, sinds 1999 minister van Defensie, van deze praktijken op de hoogte was. Hij verklaarde dat alle uitgaven van het departement systematisch onderworpen werden aan financiële controle en dat Defensie nooit het jaarlijkse budget had overschreden. De minister en de Chef Defensie August Van Daele – de hoogste militaire autoriteit in België direct na de minister – zouden geen van beiden op de hoogte zijn geweest van de financiële problemen, zo stelde hij: 'Ik kan u met de hand op het hart verzekeren, dat zowel ik als mijn Chef Defensie (...) van niets wisten. Van begin 2004 tot nu heeft niemand dat gemeld, niet aan mij of aan mijn Chef Defensie.'
Dat Flahaut niet op de hoogte was, werd betwijfeld in Defensiekringen en ook door de militaire vakbond ACMP (Algemene Centrale van het Militair Personeel). De sector militairen van de vakbond voor overheidspersoneel ACOD (Algemene Centrale voor Openbare Diensten) steunde de minister daarentegen.

Flahaut meende dat er sprake was van een machtsstrijd tussen generaals onderling inzake de opvolging van Van Daele. De twee hoogste verantwoordelijken voor Defensie waren tezamen met premier Verhofstadt de architecten van het moderniseringsplan voor de Belgische krijgsmacht. Nu Van Daele zou vertrekken en de twee anderen als minister demissionair waren, zo meende Flahaut, zagen sommige generaals hun kans schoon. Want, zoals hij het in een interview met dagblad *De Morgen* van 27 oktober 2007 formuleerde: 'Een aantal krach-

ten binnen het leger wil een nieuwe chef Defensie die uit conservatieve hoek komt en die vanuit een misplaatste nostalgie terug wil naar het leger van vroeger, met een meer militaire en minder humanitaire aanpak.'

(Vorige berichten pagina 548/2 – 2007)

DUITSLAND

BINNENLAND

SPD neemt links beginselprogramma aan

De Sozialdemokratische Partei Deutschlands (SPD) nam op 28 oktober 2007 op haar partijcongres in Hamburg een nieuw beginselprogramma aan waarmee de sociaal-democraten zich duidelijker dan voorheen profileerden als linkse volkspartij. Het nieuwe programma rekende af met radicale elementen van de vrijemarkteconomie en deels met economische hervormingen die de SPD onder bondskanselier Gerhard Schröder doorvoerde. Partijvoorzitter Kurt Beck zei in zijn slotrede dat zijn partij voortaan een faire en open wereldordening nastreefde, waarin niet de anonieme krachten van de financiële wereld, maar democratisch gelegitimeerde volksvertegenwoordigers het voor het zeggen zouden hebben.

Los van het nieuwe programma namen de congresgangers nog enkele vergaande voorstellen aan. Zo wierp de SPD een stevige blokkade op voor de voorgenomen gedeeltelijke privatisering van de Duitse spoorwegen. Dat mocht alleen gebeuren met zogenoemde volksaandelen waarmee grote beleggers zouden worden omzeild. Ook nam het partijcongres een voorstel aan voor een snelheidslimiet van 130 kilometer op de Duitse Autobahn.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Europees Hof verwerpt Volkswagenwet

De zogenaamde Volkswagenwet vormde een ontoelaatbare beperking van het vrije kapitaalverkeer in de Europese Unie, zo bepaalde het Europees Hof van Justitie in Luxemburg op 23 oktober 2007. De wet, daterend uit 1960, bevoordeelde twee publieke aandeelhouders, de Duitse regering en de regering van de deelstaat Nedersaksen, thuisbasis van Volkswagen.
De uitspraak betekende een overwinning voor grootaandeelhouder Porsche, die een belang van 31 procent in VW had en meer zeggenschap nastreefde. Volgens het Europese Hof boden bepalingen in de Volkswagenwet aan de beide publieke aandeelhouders de mogelijkheid een grotere invloed uit te oefenen op Volkswagen dan hun redelijkerwijs toekwam. Dit kon investeerders uit andere lidstaten ontmoedigen, en dat was in strijd met beginselen van het vrije kapitaalverkeer in de EU, aldus het Hof.

Derde staking van treinmachinisten

Treinmachinisten, aangesloten bij de categorale Gewerkschaft Deutscher Lokomotivführer (GDL), beëindigden op 26 oktober 2007 een 30-uursstaking waardoor forenzentreinen en regionale treinen in het hele land getroffen werden. Het was de langste in een reeks van drie stakingen, maar het loonconflict van de GDL met de vervoermaatschappij, Deutsche Bahn, kwam hierdoor geen stap dichter bij een oplossing. Meer dan 2000 machinisten legden volgens de GDL het werk neer. In het westelijk deel van Duitsland reed vrijdagmorgen vroeg een op de twee treinen; in het oostelijk deel van het land reed slechts 10 procent van de treinen.

De GDL zette de Deutsche Bahn al maanden onder druk met de eis van loonsverhoging van 31 procent voor haar leden. De machinistenvakbond verwierp een loonsverhoging van 4,5 procent die de Deutsche Bahn al overeen was gekomen met twee andere bonden, die werknemers bij het spoor in den brede vertegenwoordigen, zoals de Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft (Verdi) met 2,4 miljoen leden. De machinisten verdienden gemiddeld 2.000 euro bruto per maand en vergeleken hun verantwoordelijkheden met die van piloten, die maandsalarissen verdienden tot 10.000 euro.

In dit conflict werd niet alleen gestaakt, het kwam ook voor de rechter en er werd door politici bemiddeld, alles zonder resultaat. In feite streden de machinisten niet alleen voor loonsverhoging, ze streden ook voor de toekomst van hun categorale bond. 'Als we dit verliezen, kunnen we ons kantoor sluiten en ook opgaan in Verdi', zei een trotse machinist die al 30 jaar GDL-lid was.

GEZONDHEID EN ZORG

Compensaties voor DDR-dopingslachtoffers uitgekeerd

Duitsland voltooide betalingen tot een bedrag van 2,8 miljoen aan gewezen atleten die slachtoffer waren van systematische toediening van doping in voormalig Oost-Duitsland. Het geld werd verdeeld onder 157 atleten, zo maakte de Duitse Olympische Sportbond (DOSB) op 11 oktober 2007 bekend. Het geld was beschikbaar gesteld door de DOSB en Jenapharm, het bedrijf dat de anabole steroïden en andere drugs fabriceerde die volgens een programma uitgaande van de staat aan Oost-Duitse atleten gegeven werden. Het geld kwam er als gevolg van een schikking nadat dopingslachtoffers een proces waren begonnen, waarbij zij compensatie eisten voor schades die aan hun gezondheid waren toegebracht.

BUITENLANDSE ZAKEN

Afghanistan splijt Duitse Groenen

Bij de Duitse Groenen brak in september 2007 een crisis uit doordat leden en partijtop het oneens bleken te zijn over verdere deelname van Duitse militairen aan de oorlog in Afghanistan. Op een bijzonder partijcongres op de 15e van die maand keerde de basis van de partij zich tegen het voorstel van de partijleiding om akkoord te gaan met het regeringsvoorstel om de militaire aanwezigheid van Duitsland in Afghanistan langer te laten duren. In oktober zou de Bondsdag hierover debatteren en stemmen. Belangrijk element in de discussie waren de zes Tornado-verkenningsvliegtuigen, die ook in het gevaarlijke zuiden van Afghanistan ingezet zouden blijven worden.

Duitse troepen langer in Afghanistan

Bij de stemming in de Bondsdag op 12 oktober bleek een meerderheid van de groene afgevaardigden zich van stemming te onthouden. Volgens opgaven vanuit de fractie waren er 15 ja-stemmen, 7 nee-stemmen en 28 onthoudingen. Het regeringsvoorstel tot verlenging van het mandaat, inclusief een blijvende inzet van de Tornado's, werd in de Bondsdag uiteindelijk met overweldigende meerderheid aanvaard. Duitsland had ongeveer 3.500 militairen in Afghanistan.

(Vorige berichten pagina 559/1 - 2007)

ESTLAND

BINNENLAND

Hervormingspartij wint verkiezingen

De centrumrechtse Estse Hervormingspartij van premier Andrus Ansip van Estland won de parlementsverkiezingen van 4 maart 2007. Zij kreeg net iets meer stemmen dan de Estse Centrumpartij van de politieke veteraan Edgar Savisaar, die tot dan toe samen met de Estse Volksunie deel had uitgemaakt van de regeringscoalitie.
Ansip vormde als winnaar van de verkiezingen een nieuwe regering, deze keer bestaande uit een coalitie met de conservatieve Unie van Pro Patria en Res Publica en de Sociaal-Democraten. Zijn regering kreeg op 5 april 2007 de goedkeuring van het parlement. De Estse Hervormingspartij bezette zes posten in een kabinet van veertien ministers. De Unie van Pro Patria en Res Publica kreeg vijf ministers en de Sociaal-Democraten drie. Het nieuwe kabinet telde drie vrouwen.

Uitslagen verkiezingen voor het parlement (Riigikogu) van Estland
(4 maart 2007) Opkomst: rond 61 procent

partij	percentage	zetels
Estse Hervormingspartij (RE)	27,8	31
Estse Centrumpartij (K)	26,1	29
Unie van Pro Patria en Res Publica (IRL)	17,9	19
Sociaal-Democraten (SDE)	10,6	10
Estse Volksunie (R)	7,1	6
Groenen (EER)	7,1	6
Overige	3,4	-
Totaal aantal zetels		101

EER - Erakond Eestimaa Rohelised
IRL - Isamaa ja Res Publica Liit
K - Eesti Keskerakond
R - Rahvaliit
RE - Eesti Reformierakond
SDE - Sotsiaaldemokraatlik Erakond

Estland verplaatst sowjetmonument onder luide protesten

Een bronzen monument van een soldaat van het Rode Leger uit de Tweede Wereldoorlog werd op 30 april 2007 overgeplaatst naar een militair kerkhof enkele kilometers buiten het centrum van de Estse hoofdstad Tallinn. De stoffelijke resten van de soldaten die onder het monument lagen, zouden naar hetzelfde kerkhof worden overgebracht. Tegen de overplaatsing van het oorlogsmonument van de Bronzen Soldaat was heftig geprotesteerd, zowel door de Russische minderheid in Estland zelf, als in Rusland. Russen zagen de overplaatsing veelal als een grove belediging aan het adres van het Rode Leger, dat door hen als overwinnaar van het Duitse nazisme werd beschouwd. Vele Esten zagen het monument echter vooral als symbool van de sowjetbezetting van hun land na 1945.
De voorgenomen verplaatsing leidde tot scherpe kritiek vanuit Moskou en veroorzaakte rellen in Tallinn, waarbij een dode viel en tientallen gewonden. Een delegatie van Russische parlementariërs die op bezoek was in Estland, eiste het aftreden van de Estse regering. Demonstranten in Moskou blokkeerden uit protest de Estse ambassade en er waren ook rellen bij de Estse ambassade in Kiev. De regering van Estland was van mening dat de locatie van het monument en de graven, in het centrum bij een druk kruispunt, niet passend was.

Samenstelling van de regering van Estland
(10 april 2007)

President
Toomas ILVES
Premier
Andrus ANSIP
Ministers:
Binnenlandse Zaken
Juri PIHL
Buitenlandse Zaken
Urmas PAET
Bevolkingszaken
Urve PALO
Cultuur
Laine JANES
Defensie
Jaak AAVIKSOO
Economische Zaken en Verbindingen
Juhan PARTS
Financiën
Ivari PADAR
Justitie
Rein LANG
Landbouw
Helir-Valdor SEEDER
Milieu
Jaanus TAMKIVI
Onderwijs en Onderzoek
Tonis LUKAS
Regionale Zaken
Vallo REIMAA
Sociale Zaken
Maret MARIPUU

De consulaire sectie van de Estse ambassade in Moskou ging op 4 mei weer open na twee dagen gesloten te zijn geweest als gevolg van rumoerige protesten door Kremlingezinde jongeren. Die hadden onder meer de Estse vlag bij het gebouw neergehaald en de straat geblokkeerd.

Ministers leggen bloemen bij monument

Ministers uit Estland legden op 8 mei bloemen bij het verplaatste monument om het einde van de Tweede Wereldoorlog te gedenken. Premier Andrus Ansip en minister van Defensie Jaak Aaviksoo namen aan de ceremonie deel, en de Zweedse ambassadeur in Tallinn legde een krans namens het Corps Diplomatique. De Russische ambassadeur, Nikolaj Oespenski, weigerde daarbij aanwezig te zijn. Het monument zou eind juni officieel op zijn nieuwe locatie worden ingewijd.
De Russische spoorwegen kondigden op dezelfde dag aan dat een treinverbinding voor passagiers tussen Sint-Petersburg en Tallinn, die pas eind maart was ingevoerd, per 26 mei wegen gebrek aan belangstelling zou worden opgeheven. De Estse spoorwegmaatschappij GoRail ontkende dat er op de route te weinig passagiers waren.

Minister: 'Mogelijk Russische betrokkenheid bij internetaanvallen'

De minister van Defensie van Estland verklaarde op 17 mei dat de omvangrijke internetaanvallen die sites van overheid en bedrijven in Estland deels of helemaal hadden lamgelegd, mogelijk door de Russische regering teweeg waren gebracht. Minister Jaak Aavistoo zei dat gedurende een periode van twee weken meer dan een miljoen computers wereldwijd voor de aanvallen waren gebruikt. De IP-nummers van de eerste aanvallen waren volgens hem van Russische overheidssites. Aavistoo zei er wel bij dat er niet voldoende hard bewijs was voor betrokkenheid van de Russische overheid.
De Russische regering ontkende de beschuldiging. Regeringswoordvoerder Dmitri Peskov meende dat de aanvallers namaakadressen moesten hebben gebruikt die de kenmerken hadden van IP-adressen van het Kremlin. De aanvallen waren begonnen na de verplaatsing van het eerder genoemde oorlogsmonument in Tallinn.
Internet had in Estland de laatste jaren een grote groei doorgemaakt.

Estland

Sowjetsoldaten opnieuw begraven

Estland gafacht sowjetsoldaten op 3 juli officieel een herbegrafenis op het militaire kerkhof waarnaar ook het monument van de Bronzen Soldaat was verplaatst. Er vond een ceremonie plaats die onder meer door minister van Defensie Aavistoo werd bijgewoond. De Russische ambassadeur in Estland weigerde bij de plechtigheid aanwezig te zijn en zou later een eigen ceremonie houden. Op de plek in het centrum van Tallinn waar het monument had gestaan, waren de stoffelijke resten van in totaal twaalf soldaten opgegraven. Vier daarvan waren aan familie in Rusland en Oekraïne overgedragen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gemiddeld maandsalaris in 2006 met ruim 11 procent gestegen

Het gemiddelde maandsalaris in Estland steeg volgens het Estse Centrale Bureau voor de Statistiek in 2006 in reële termen met 11,6 procent. Dat werd gezien als een goed teken in wat een van de snelst groeiende economieën was van de Europese Unie (EU). Het gemiddelde maandinkomen in 2006 was 9407 kronen (ca. 603 euro). Als de inflatie die in 2006 op 4,4 procent stond, buiten beschouwing werd gelaten, bedroeg de toename van het gemiddelde maandloon 16,5 procent. De economie was in 2006 met 11,4 procent gegroeid. Dat was het hoogste groeicijfer binnen de EU na dat van Letland, dat een groei van 11,9 procent kende in dezelfde periode.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Synagoge in Tallinn geopend

Joodse leiders en politici uit Estland openden op 16 mei 2007 in Tallinn officieel de eerste en enige synagoge in Estland – meer dan zestig jaar na de verwoesting van de synagogen in het land. De president van Estland, Toomas Hendrik Ilves, verrichtte samen met zijn Israëlische ambtgenoot Sjimon Peres de opening van het nieuwe gebouw. De vorige synagoge in Tallinn was gebouwd in 1883 en in 1944 bij luchtaanvalleen verwoest, terwijl de Duitse legers zich terugtrokken. In de stad Tartu stond eveneens een synagoge, maar die was tijdens de oorlog ook verwoest.
Van de ongeveer vijfduizend joden die vóór de Tweede Wereldoorlog in Estland leefden, vluchtten er bij de komst van de Duitsers in 1941 vierduizend naar de Sovjetunie. De resterende duizend kwamen grotendeels om bij de Holocaust.

BUITENLANDSE ZAKEN

Baltische staten besluiten defensiesamenwerking te intensiveren

De ministers van Defensie van Estland, Letland en Litouwen ontmoetten elkaar op 14 september 2007 in Kuressaare (Estland) waar ze besloten hun gezamenlijke defensie-inspanning te intensiveren. Ze bespraken onder meer samenwerking bij de aanschaf van wapens, bij militaire operaties en bij het houden van toezicht op het luchtruim.

Geen gasleiding via Estse bodem

De regering van Estland besloot geen toestemming te geven voor bodemonderzoek in Estse wateren voor de aanleg van de omstreden Russisch-Duitse gaspijpleiding van 1.200 kilometer in de Oostzee. Dat zei de leider van een van de drie regeringspartijen, Mart Laar, op 20 september 2007. Nord Stream, een consortium van het Russische aardgasbedrijf Gazprom en de Duitse bedrijven BASF en E.ON, had een verzoek daartoe ingediend. Laar zei dat Estland tot de afwijzing had besloten vanwege milieu- en veiligheidsrisico's. Nord Stream was het geesteskind van de Russische president Vladimir Poetin en de voormalige Duitse bondskanselier Gerhard Schröder. Het project riep in de Baltische staten en Polen echter grote weerstand op omdat met de nieuwe pijplijn West-Europa rechtstreeks kon worden bevoorraad en tussenliggende landen, als Moskou dat nodig achtte, van gastoevoer konden worden afgesloten.

(Vorige berichten pagina 135/3 – 2007)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Economische hervormingen gaan door, ondanks tegenvallende groei

In een toespraak tot leden van zijn partij, de Unie voor een Volksbeweging (UMP), op 3 oktober 2007 hield de Franse president Nicolas Sarkozy ondanks de tegenvallende groeicijfers vast aan zijn economische hervormingsplannen. Bezuinigingsmaatregelen zouden volgens hem leiden tot minder groei en een groter tekort.
In juli had Sarkozy verklaard dat Frankrijk ernaar zou streven het begrotingsevenwicht in 2012 te herstellen, twee jaar later dan in EU-verband was afgesproken.

Ministers van Financiën kritiseren beleid

De Europese ministers van Financiën drongen op 8 oktober aan op sanering van de Franse overheidsfinanciën en kritiseerden de voorgenomen injectie van 272 miljoen om de economische groei te bevorderen. Zij verklaarden dat alle landen van de eurozone de plicht hadden te streven naar een overheidstekort van 0 procent in 2010.
Bovendien verschilden zij met Frankrijk van mening over de economische groei. De Franse overheid had haar plannen gebaseerd op een economische groei van 2 tot 2,5 procent voor 2007 en 2008, terwijl de Europese Commissie voor 2008 slechts een groei van 1,9 procent verwachtte. De Nederlandse minister van Financiën Wouter Bos benadrukte dat andere landen ook pijnlijke beslissingen hadden moeten nemen om aan de Europese afspraken te voldoen en dat voor Frankrijk geen uitzondering kon worden gemaakt.

Scheiding president overschaduwt stakingsnieuws

Op 18 oktober 2007 werd het gerucht officieel bevestigd dat de Franse president Nicolas Sarkozy en zijn vrouw Cecilia gingen scheiden. Volgens critici was het moment van de aankondiging gekozen om te concurreren met het nieuws over de stakingen bij de Franse spoorwegen, in het Parijse openbaar vervoer en bij het elektriciteitsbedrijf EDF.

Staking in Parijs duurt voort

Hoewel de meeste stakers na enkele dagen weer aan het werk waren gegaan, was het treinverkeer rond Parijs op 22 oktober nog altijd ontregeld. De staking was begonnen uit protest tegen de plannen van de regering om de vroege pensioengerechtigde leeftijd voor speciale categorieën werknemers, zoals mijnarbeiders en treinmachinisten, af te schaffen.

Frankrijk

Chaos door staking cabinepersoneel Air France

Ongeveer drie kwart van de stewards en stewardessen bij Air France legde op 24 oktober 2007 het werk neer om betere arbeidsvoorwaarden te eisen. Hierdoor viel zo'n 30 procent van de vluchten uit, vooral naar verre bestemmingen. De staking, die samenviel met het begin van de Franse herfstvakantie, leidde tot lange rijen wachtende passagiers op de Franse luchthavens.
De staking had geen gevolgen voor de KLM, omdat dit dochterbedrijf van Air France (sinds 2004) zelf haar arbeidsvoorwaarden bepaalde.
Op 30 oktober werd de staking opgeschort en werden de onderhandelingen hervat, ondanks het feit dat de gesprekken met de directie tot niets waren uitgelopen en bestuursvoorzitter Jean-Cyrill Spinetta geen financieel aanbod vooraf wilde doen.

Taaltest en mogelijk ook DNA-test voor migranten

Op 23 oktober 2007 aanvaardde het Franse parlement een wet die migranten verplichtte een taalkennis- en inburgeringsexamen af te leggen. De maatregel om een DNA-test verplicht te stellen was onder druk van de socialisten uitgesteld in afwachting van toetsing aan de grondwet. De DNA-test moest voorkomen dat ten onrechte een beroep op familiehereniging werd gedaan.
President Sarkozy, die extreemrechtse kiezers tijdens zijn verkiezingscampagne voor zich had gewonnen met de belofte de migratie aan te pakken, wilde meer geschoolde migranten aantrekken (een stijging van 7 naar 50 procent) en per land immigratiequota vaststellen.

President Sarkozy krijgt salarisverhoging van 140 procent

Het Franse parlement stemde op 30 oktober 2007 in met een salarisverhoging van 140 procent voor president Nicolas Sarkozy. Tot nog toe behoorde de Franse president tot de laagst betaalde Europese staatshoofden. Het nieuwe maandelijkse inkomen van 19.000 euro was nog altijd lager dan dat van de Britse premier en de Duitse bondskanselier, maar volgens de socialisten, die zich van stemming hadden onthouden, waren er grotere onrechtvaardigheden te herstellen.
In het verleden was er altijd veel onduidelijkheid geweest over de presidentiële financiën. Sarkozy beloofde meer transparantie en controle door de Franse Rekenkamer.

JUSTITIE

Algerijn veroordeeld tot levenslang vanwege terrorisme

De 38-jarige Algerijn Rachid Ramda werd op 26 oktober 2007 veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf vanwege zijn betrokkenheid bij de terroristische aanslagen in Parijs in 1995. Bij deze aanslagen, die waren opgeëist door de Gewapende Islamistische Groep, waren 8 mensen omgekomen en 150 gewond.
Ramda, die verantwoordelijk werd gehouden voor de financiering en de organisatie, verklaarde onschuldig te zijn en ging tegen de uitspraak in beroep.

NATUUR EN MILIEU

Franse president kondigt ecologische revolutie aan

President Nicolas Sarkozy kondigde op 25 oktober 2007 een ecologische revolutie aan. Tijdens de presidentscampagne had Sarkozy zijn steun voor ecologische thema's uitgesproken, nadat uit peilingen was gebleken dat hiervoor onder de bevolking grote steun bestond.
Sarkozy deed zijn uitspraak tijdens de Grenelle de l'Environnement, een twee dagen durend ronde-tafeloverleg. Behalve de Nobelprijswinnaars Wangari Maathai (een Keniase bioloog) en Al Gore (voormalig vicepresident), woonden honderden vertegenwoordigers van Franse milieu- en landbouworganisaties, werkgevers en vakbonden, consumentenorganisaties en politieke partijen de conferentie bij. Aan de bijeenkomst was een brede maatschappelijke en politieke discussie voorafgegaan.
De president kondigde een breed pakket maatregelen aan, waaronder brandstofheffing op alle producten op basis van de transportafstand, goederenvervoer per trein in plaats van per vrachtauto, en drastische vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. De reacties waren over het geheel genomen positief.
Sarkozy verklaarde dat de gevoerde overlegmethode een voorbeeld was voor een nieuwe manier van beslissen die hij in de toekomst wilde uitbreiden.

Groot-Brittannië

CULTUUR EN WETENSCHAP

Experiment met gratis musea

Op 23 oktober 2007 maakte de Franse minister van Cultuur Christiane Albanel bekend dat met ingang van 1 januari 2008 een aantal musea en monumenten gedurende een half jaar permanent of incidenteel gratis toegankelijk zouden zijn. Het ging daarbij om minder bekende musea, zoals het techniekmuseum Arts et Métiers en het museum voor Aziatische kunst Guimet in Parijs. Doel van het experiment was om te zien of de aantallen bezoekers zouden stijgen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Evacuatie van kinderen uit Tsjaad verijdeld

Op 29 oktober 2007 sprak President Nicolas Sarkozy tegen zijn Tsjadische collega Idriss Debré zijn afkeuring uit over een verijdelde poging om 103 jonge kinderen (1 tot 12 jaar) van Tsjaad naar Frankrijk te evacueren. De verantwoordelijke organisatie, de Ark van Zoé, had hiermee het leven willen redden van weeskinderen uit Darfur. Sinds het conflict in Darfur vier jaar eerder was begonnen, waren 200.000 mensen overleden en waren 2,5 miljoen mensen op de vlucht geslagen. De Ark van Zoé wilde de kinderen onderbrengen in Franse pleeggezinnen, die hiervoor veel geld hadden betaald.
De evacuatie was mislukt vlak voordat de kinderen per vliegtuig vervoerd zouden worden. Daarbij waren 16 arrestaties verricht. De Tsjadische autoriteiten verklaarden dat de meeste kinderen de Tsjadische nationaliteit hadden en geen wees waren.

(Vorige berichten pagina 560/3 - 2007)

GROOT BRITTANNIË

BINNENLAND

Premier Brown sluit vervroegde verkiezingen uit

Op 6 oktober 2007 maakte de Britse premier Gordon Brown een einde aan wekenlange speculaties over mogelijke vervroegde par-

lementsverkiezingen. Door verkiezingen uit te schrijven zou hij een nieuw mandaat van de kiezers kunnen krijgen en de meerderheid van de Labour Partij in het parlement kunnen vergroten. De premier liet echter weten dat hij niet van plan was om de Britten opnieuw naar de stembus te laten gaan. Brown wilde namelijk eerst de gelegenheid hebben om de Britten zijn hervormingen op economisch vlak en in de publieke sector te laten zien. Brown hoefde pas in mei 2010 verkiezingen uit te schrijven. De oppositie beschuldigde hem hierop van angst voor de kiezer.

Leider van Liberale democraten neemt ontslag

Sir Menzies Campbell trad op 15 oktober 2007 met onmiddellijke ingang af als partijleider van de Liberaal- Democraten (Lib-Dem). In een brief aan zijn partijgenoten lichtte hij zijn besluit toe. Hieruit bleek dat Gordon Brown's beslissing om geen vervroegde verkiezingen uit te schrijven Campbell's aftreden bespoedigd had. Campbell stond negentien maanden aan het hoofd van de Britse liberalen. In deze periode werd hij achtervolgd door de suggestie dat hij met zijn 66 jarige leeftijd te oud zou zijn om in de verkiezingen nog de strijd te kunnen aangaan met politieke rivalen. Veel liberalen vroegen zich af of het niet beter zou zijn wanneer een jonge politicus hun partij naar de verkiezingen in 2010 zou leiden.

1800 ontslagen bij BBC

De BBC maakte op 18 oktober 2007 bekend dat het 1800 banen zou schrappen en ongeveer tien procent minder programma's ging uitzenden. Hierdoor zou acht procent van het totale aantal banen bij de omroep verdwijnen. Door deze bezuinigingen zou er een einde komen aan het systeem waarin afzonderlijke groepen van journalisten, producers en technici aan hetzelfde onderwerp konden werken. In de toekomst moest het personeel in verschillende mediagebieden gaan werken om overlappingen te voorkomen. De directeur van de BBC, Mark Thompson, lichtte de bezuinigingsplannen toe door te wijzen op de verandering van de media. Volgens de voorzitter van de vakbond voor omroeppersoneel, Gerry Morrissey, zouden de plannen zeker tot stakingen leiden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Immigratie gunstig voor Britse economie

Uit een op 16 oktober 2007 gepubliceerd rapport van de Britse regering bleek dat de honderdduizenden immigranten die de afgelopen jaren naar Groot-Brittannië waren gekomen een positief effect hadden op de Britse economie. Tevens kwam er uit naar voren dat de migranten vaak beter geschoold waren, maar ook bereid waren harder te werken en minder vaak door ziekte afwezig waren dan autochtone Britten.

Tegelijkertijd bleek uit een andere studie van het ministerie van Binnenlandse Zaken dat de immigratie tot krapte op de woningmarkt leidde en tot druk op de gezondheidszorg. In een reactie liet de staatssecretaris voor Immigratiezaken, Liam Byrne, weten dat Groot Brittannië een nieuw evenwicht moest zien te vinden en de economische voordelen goed moest afwegen tegen de sociale overlast van migratie.

Britse bejaarden in meerderheid

Volgens het Nationale Bureau voor Statistiek (ONS) zou Groot-Brittannië eind 2007 voor het eerst meer 65-plussers dan kinderen beneden de zestien jaar hebben. Toch hoefden de Britten zich geen ernstige zorgen te maken over de vergrijzing. Want door de grote aantallen nieuwe immigranten waren er meer mensen om de groeiende bejaardenpopulatie financieel op te vangen.

Als deze trend zich door zou zetten, zou de Britse bevolking in de opvolgende jaren weer sterk gaan toenemen. Dit leidde tot verontruste reacties. De staatssecretaris voor immigratiezaken Liam Byrne benadrukte dat het hier louter projecties betrof. Desalniettemin gaven deze wel de noodzaak aan om te kijken naar de voorwaarden waaronder immigranten van buiten Europa de Europese Unie werden toegelaten. De conservatieve oppositie drong hier al langer op aan.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Huizenprijzen dalen

In september 2007 vond in Groot Brittannië de sterkste huizenprijsdaling sinds twee jaar plaats. Deze ontwikkeling versterkte het beeld van een vertragende economische groei. Alleen in Londen en Schotland nam de waarde van huizen toe. Ook het aantal mensen dat op zoek was naar een nieuwe woning daalde voor de tiende opeenvolgende maand. Het vertrouwen van de Britten werd in 2007 op de proef gesteld door zorgen over de economische groei en vijf renteverhogingen van de Bank of England, de centrale bank van Groot-Brittannië.

Minder hypotheken verstrekt

De Bank of England maakte in september 2007 bekend dat het aantal verstrekte hypotheken het laagst was sinds juli 2005. Banken en andere instituties hadden de voorwaarden om voor een lening in aanmerking te kunnen komen verzwaard als gevolg van de kredietcrisis.

GEZONDHEID EN ZORG

Dodelijke bacterie in ziekenhuizen

De Britse minister van Gezondheidszorg Allan Johnston bood op 15 oktober 2007 zijn excuses aan voor de uitbraak van de dodelijke bacterie clostridium difficile in drie ziekenhuizen van de Maidstone and Tunbridge Wells hospital trust in Zuidoost Engeland. Als gevolg van deze bacterie waren negentig mensen gestorven. Allan Johnston benadrukte dat de besmette ziekenhuizen geïsoleerd waren en dat het om incidenten ging.

Volgens een rapport van de Healthcare Commission wasten de verpleegsters in de betrokken ziekenhuizen dikwijls hun handen niet en lagen de patiënten in hun eigen uitwerpselen. Bovendien waren als gevolg van tekortkomingen op alle niveaus meer dan duizend patiënten besmet geraakt met de bacterie. De voorzitter van de trust en de directeur van de ziekenhuizen hadden inmiddels ontslag genomen.

MILITAIRE ZAKEN

Brown wil troepenvermindering in Irak

De Britse premier Brown kondigde op 2 oktober 2007 een troepenvermindering van het Britse leger in Zuid-Irak aan. Voor het einde van het jaar moest het aantal Britse

soldaten in Irak tot 4.500 worden teruggebracht. Deze inkrimping ging minder ver dan veel Britten hadden gehoopt. Begin 2007 omvatte de Britse troepenmacht nog 7.100 militairen en kort na de inval in Irak in 2003 ruim 40.000 soldaten. De Britse troepen ontruimden in september 2007 hun laatste basis in de Zuid-Irakese stad Basra. De Britten zouden al geruime tijd de controle over de stad kwijt zijn. Critici betwijfelden daarom of een langer verblijf van de Britten nog zinvol zou zijn. Tevens had de Britse legertop al eerder aangegeven zich liever te willen richten op de missie in Afghanistan.

(Vorige berichten pagina 562/3 - 2007)

HONGARIJE

BINNENLAND

Vreedzame mars ter herdenking Hongaarse Opstand van 1956

Na weken van gewelddadige protesten tegen de regering van premier Ferenc Gyurcsany verliep de mars op 5 november 2006 ter afsluiting van de vijftigjarige herdenking van de Hongaarse Opstand van 1956, vreedzaam. De herdenkingsoptocht was georganiseerd door de centrumrechtse oppositie onder leiding van Viktor Orban van de Burgerunie (Fidesz). Volgens de Hongaarse media liepen er 60.000 mensen mee, maar volgens de organisatoren waren het er 170.000. Premier Gyurcsany en andere leiders van de Socialistische Partij hielden eerder op de dag een eigen herdenkingsbijeenkomst bij de Rakoskereszturi-begraafplaats.

In de vroege middaguren verzamelden zich ook enkele honderden extreemrechtse demonstranten op het Vrijheidsplein voor de gebouwen van de staatstelevisie van Hongarije. Op dat plein stond een herdenkingsmonument voor gevallen sowjetmilitairen in de Tweede Wereldoorlog. Een van de organisatoren van de demonstratie, Elod Novak, pleitte ervoor het monument van het Vrijheidsplein te verplaatsen naar een begraafplaats.

'Hele politieke klasse schuldig aan onrust'

Nadat in september 2006 was uitgelekt dat premier Ferenc Gyurcsany in mei tegen zijn partijgenoten van de Hongaarse Socialistische Partij (MSZP) had gezegd dat hij had gelogen over de toestand van de Hongaarse economie, kwam het in september en oktober tot wekenlange gewelddadige protesten tegen zijn regering.

Op 7 februari 2007 verklaarde een speciale onderzoekscommissie dat 'de hele politieke klasse' van Hongarije schuldig was aan het uitbreken van de protesten: Gyurcsany vanwege zijn onderschatting van de uitwerking van zijn opmerkingen, president Laszlo Solyom omdat hij nagelaten had matigend op te treden vanuit zijn rechtse politieke opvattingen en de rechtsoppositionele Burgerunie (Fidesz) omdat ze haar protesten naar de straat bracht en hiermee extreemrechtse groepen een aanleiding gaf om gewelddadige acties te ontketenen.

Socialistische Partij herkiest Ferenc Gyurcsany als leider

Het congres van de Hongaarse Socialistische Partij (MSZP) koos op 24 februari 2007 met ruim 89 procent van de stemmen premier Ferenc Gyurcsany tot voorzitter van de partij. Hij was de enige kandidaat. Gyurcsany, die als premier onder vuur lag vanwege zijn ingrijpende economische hervormingen, had gedreigd als premier van Hongarije af te treden als hij niet minstens 75 procent van de congresgangers achter zich zou krijgen.

Extreemrechts weer de straat op bij herdenking '1848'

Op 3 maart 2007 werd in het voormalige Oostblokland de Hongaarse revolutie van 1848 herdacht. Naast een herdenking van de centrumrechtse oppositiepartij Burgerunie (Fidesz), die 200.000 aanwezigen trok, stichtten ongeveer 1.000 skinheads en andere rechtse extremisten rellen in het centrum van Boedapest. Deze werden later met behulp van waterkanonnen en traangas door de oproerpolitie onderdrukt. De politie arresteerde Gyorgy Budahazy, een van de sleutelfiguren van deze en vorige extreemrechtse protesten.

Eerder op de avond hadden duizenden conservatieve demonstranten het aftreden van Gyurcsany geëist. Sommigen droegen hierbij de vlag van de Pijlkruisers, de nazi-partij die op het einde van de Tweede Wereldoorlog voor korte tijd de leiding had in Hongarije.

Vrije Democraten kiezen partijleider

Op 31 maart 2007 kozen de Vrije Democraten minister van Economische Zaken Janos Koka (34) tot hun nieuwe partijleider. De Vrije Democraten waren de (kleine) partner van de regerende Socialistische Partij. Ze bezetten slechts 20 zetels in het parlement van Hongarije, maar waren nodig om de regerende socialisten aan een meerderheid te helpen; de Socialistische Partij had namelijk 190 van de 386 zetels. De Vrije Democraten bezetten drie van de veertien ministersposten. De partij, die haar aanhang vooral in Boedapest had, dreigde volgens peilingen onder de kiesdrempel van 5 procent te zakken. Koka zag het als zijn belangrijkste taak om dit te voorkomen.

Boycot van premier even opgeschort vanwege herdenking Holocaust

Sinds oktober liepen parlementsleden van de oppositiepartijen Burgerunie (Fidesz) en de Christen-Democratische Volkspartij telkens het parlement uit als premier Ferenc Gyurcsany het woord nam. Deze zes maanden oude boycot werd op 16 april 2007 even onderbroken toen de premier sprak ter gelegenheid van de herdenkingsdag van de Holocaust. Gyurcsany riep op tot 'zero tolerance' tegenover oproepen tot haat. Zulke oproepen hadden volgens de premier in de Tweede Wereldoorlog in Hongarije de basis gelegd voor de deportatie van 600.000 etnische Hongaren, vooral joden.

Nieuwe minister van Volksgezondheid moet hervormingen doorvoeren

Op 23 april 2007 werd minister van Volksgezondheid Lajos Molnar vervangen door Agnes Horvath (33). Horvath kwam namens de liberale Vrije Democraten in de regering van de socialistische premier Ferenc Gyurcsany. Democraten-leider en minister van Economische Zaken Janos Koka eiste dat Horvath de ruimte zou krijgen om het systeem van staatszorg te vervangen door een privaat verzekeringsstelsel in de zorg in Hongarije. Hij vreesde dat de socialisten in de regering deze hervorming wilden afzwakken vanwege de impopulariteit van het idee onder de Hongaarse bevolking.

Protesten en rellen tegen de regering

Ter gelegenheid van de 51-jarige herdenking van de Hongaarse Opstand van 1956 kwam het op 23 oktober 2007 in Boedapest opnieuw tot protesten en rellen tegen de socialistische regering van premier Ferenc Gyurcsany. De Burgerunie (Fidesz) organiseerde een antiregeringsgezinde demonstratie waar volgens de politie 30.000 mensen aan deelnamen. Volgens de centrumrechtse oppositiepartij zelf waren er 250.000 deelnemers. Fidesz-leider Viktor Orban riep Gyurcsany opnieuw op om af te treden.

Daarnaast zorgden enkele honderden extreemrechtse demonstranten andermaal voor rellen, deze keer voor het gebouw van de Staatsopera omdat premier Gyurcsany daar een redevoering hield. Bij de rellen raakten negentien mensen gewond: veertien politieagenten en vijf demonstranten. De oproerpolitie moest waterkanonnen en traangas gebruiken om de relschoppers te verdrijven.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkeloosheidscijfer blijft 7,5 procent

In de laatste vier maanden van 2006 bleef het werkloosheidscijfer van Hongarije 7,5 procent van de beroepsbevolking, zo maakte het Nationale Bureau voor de Statistiek (KSH) op 29 januari 2007 bekend. In dezelfde periode een jaar eerder was het 7,3 procent.
Het Hongaarse werkloosheidscijfer lag iets beneden het gemiddelde werkloosheidscijfer van 7,7 procent in de lidstaten van de Europese Unie (EU).

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nationale luchtvaartmaatschappij verkocht aan consortium

Het Hongaarse consortium Airbridge, dat werd gesteund door het Russische bedrijf KrasAir, had 99,9 procent van de aandelen van de nationale luchtvaartmaatschappij Malev Airlines gekocht, zo werd op 23 februari 2007 bekend. Het ging om een overnamebedrag van 200 miljoen forint (ca. 793.000 euro). De regering van Hongarije had in de voorgaande drie jaar al meerdere pogingen ondernomen om de luchtvaartmaatschappij, die 29 vliegtuigen bezat, te verkopen. Malev had een schuld van 32 miljard forint en sloot 2005 af met een verlies van bijna 1,3 miljard forint.
KrasAir was de vijfde luchtvaartmaatschappij van Rusland en voor 51 procent eigendom van de Russische staat. Directeur Boris Abramovitsj hoopte Malev in 2009 uit de rode cijfers te krijgen.

Hogere inflatie, lagere economische groei

Op 9 maart 2007 meldde het Nationale Bureau voor de Statistiek (KSH) dat de economie van Hongarije in 2006 met 4 procent was gegroeid, tegen 4,4 procent in 2005. Het bbp bedroeg in 2006 ruim 23.000 miljard forint (ca. 94 miljard euro). De inflatie over 2006 bedroeg 3,9 procent, iets meer dan de 3,6 procent in 2005. De inflatie werd vooral veroorzaakt door de stijgende consumentenprijzen: de prijzen van voedingsmiddelen waren met 7,7 procent gestegen, van energie met 6,4 procent en van alcohol en tabak met 4,3 procent.

Op 8 juni 2007 voorspelde het KSH voor het lopende jaar een verdere daling van de economische groei omdat de consumentenbestedingen afnamen onder invloed van de strenge economische hervormingsmaatregelen van de regering. Daarbij verzocht de Europese Commissie Hongarije op 31 juni het hoge begrotingstekort van 9,2 procent van het bbp (2006) terug te brengen. Hongarije wilde in 2015 klaar zijn om toe te treden tot de eurozone.

Strenge overnamewet aangenomen

Op 8 oktober 2007 nam het Hongaarse parlement een wet aan die het moeilijker maakte om bedrijven over te nemen die een 'nationaal strategisch belang' bezaten. De wet werd de 'lex MOL' genoemd, naar de gebeurtenissen rond het Hongaarse energie- en waterbedrijf MOL dat een overnamekandidaat was voor het Oostenrijkse energiebedrijf OMV. OMV bezat al 20 procent van de MOL-aandelen. De wet bevatte verschillende bepalingen die het investeerders moeilijker maakte door middel van aandelenaankopen de absolute zeggenschap te krijgen in 'strategische bedrijven'. EU-functionarissen waarschuwden dat de beschermingsconstructies uit de wet tegen EU-wetgeving ingingen.

JUSTITIE

Nieuwe minister van Justitie moet politiecriminaliteit aanpakken

Op 24 mei 2007 benoemde premier Ferenc Gyurcsany een nieuwe minister van Justitie en Veiligheidszaken: Albert Takacs (52). Takacs moest een einde gaan maken aan de 'cultuur van wetteloosheid' binnen de politie van Hongarije zoals dit werd omschreven door het Hongaarse Helsinki Comité. Hij fungeerde als nationale ombudsman voor burgerrechten en verving minister Jozsef Petretei.
De ministerswisseling geschiedde een week nadat vijf politieagenten in Boedapest waren gearresteerd op verdenking van verkrachting van een jonge vrouw. Daarvoor waren al meer politieschandalen geweest die betrekking hadden op corruptie en machtsmisbruik. Bovendien was er felle kritiek op de Hongaarse politie voor de manier waarop de politieke onlusten in het najaar van 2006 waren aangepakt; het optreden bij die gebeurtenis zou getuigen van 'incompetentie en gewelddadigheid' van de politie.

Legalisering prostitutie

In de prostitutie en de pornobusiness in Hongarije ging jaarlijks naar schatting één miljard dollar (ca. 710 miljoen euro) om. Om de prostitutie in de officiële economie te brengen, maakte de Hongaarse regering op 24 september 2007 bekend dat prostituees legaal een bedrijf konden starten. In dat geval gingen ze belasting en sociale verzekeringspremies betalen en zouden ze klanten bonnetjes moeten overhandigen, aldus Agnes Foldi, hoofd van de Hongaarse Bond voor de Bescherming van de Belangen van Prostituees. In Hongarije werkten tussen de 7.000 en 9.000 prostituees fulltime. In het toeristenseizoen groeide hun aantal tot ongeveer 20.000.

Mensenrechtenorganisaties als de Amerikaanse Coalition Against Trafficking in Women stelden dat het regeringsbesluit de uitbuiting van en het geweld tegen prostituees niet zou oplossen en dat Hongarije bovendien in strijd handelde met de VN-conventie tegen uitbuiting van vrouwen. Deze door Boedapest geratificeerde conventie verbood de regulering en registratie van en belastingheffing op prostitutiewerk.

(Vorige berichten pagina 660/2 - 2006)

ITALIË

BINNENLAND

Protest tegen veroordeelde parlementariërs

Driehonderdduizend Italianen gaven op 8 september 2007 gehoor aan de oproep van de komiek Beppe Grillo om te demonstreren tegen volksvertegenwoordigers die strafrechterlijk veroordeeld waren, maar nog steeds in het parlement zetelden. Een groot deel van de demonstranten steunde Grillo's wetsvoorstel waarin stond dat veroordeelden niet in het parlement verkozen mochten worden, dat een parlementariër maximaal twee termijnen mocht dienen en dat politici direct via voorkeurstemmen gekozen moesten kunnen worden. Beppe Grillo streed al geruime tijd tegen onder meer de corruptie en zelfverrijking van politici.

Prodi voorkomt crisis

Op 19 oktober 2007 bleek dat er een justitieel onderzoek bezig was naar de Italiaanse minister van Justitie, Clemente Mastella, wegens mogelijke betrokkenheid bij zwendel met EU-subsidies. Een dag later werd openbaar aanklager Luigi de Magistris van het onderzoek gehaald. Hierop eiste Antonio di Pietro, minister van Infrastructuur en voormalig officier van justitie, het aftreden van Mastella. Deze laatste vroeg daarop het vertrek van Di Pietro.

Premier Romano Prodi maakte op 23 oktober 2007 een einde aan deze dreigende politieke crisis door het volledige vertrouwen in zijn minister van Justitie uit te spreken. Had hij dat niet gedaan dan had hij zelf ook moeten aftreden. Immers er liep tegen Prodi ook een onderzoek naar mogelijke betrokkenheid bij de zwendelzaak. Hoewel Di Pietro hierdoor alleen kwam te staan in de ministerraad, bleef hij aan als minister.

Aftrap nieuwe centrum-linkse partij

De Italiaanse premier Romano Prodi opende op 27 oktober 2007 het eerste congres van de Democratische Partij (PD). Tijdens de vergadering werd de burgemeester van Rome, Walter Veltroni, benoemd tot partijleider. Hij werd tevens secretaris van de nieuwe centrum- linkse partij. Prodi werd de president van de Partido Democratico. Hij zou het dagelijkse bestuur van de partij echter voornamelijk aan Veltroni overlaten. De PD kwam voort uit een fusie van Democraten van Links (DS) en Democratie en Vrijheid (DL). Volgens Prodi moest deze partij 25 tot 30 procent van het electoraat achter zich kunnen krijgen. De eerste test zouden de verkiezingen voor het Europese Parlement in 2009 moeten worden.

JUSTITIE

Hooggerechtshof spreekt Berlusconi vrij

Het Italiaanse Hooggerechtshof sprak op 26 oktober 2007 de voormalige Italiaanse premier Silvio Berlusconi definitief vrij in een grote corruptiezaak. De uitspraak bevestigde het vonnis van een Milanese rechtbank in april 2007. Berlusconi werd beschuldigd van betrokkenheid bij het omkopen van rechters om concurrenten te kunnen uitsluiten bij de verkoop van het voedingsbedrijf SME in 1985. De zaak was een van de zwaarste in een reeks van aanklachten tegen Berlusconi.

SOCIAAL- ECONOMISCHE ZAKEN

Siciliaanse werkgevers willen einde aan afpersing door maffia

In een interview met de Italiaanse krant *Corriera della Sera* op 4 september 2007 zei de directeur van de Siciliaanse werkgeversorganisatie Confindustria, Ivan Lo Bello, dat de tijd rijp was om de strijd tegen de maffia op te voeren. Een van de door Confindustria genomen maatregelen was de uitsluiting van industriëlen die de zgn. pizzo, geld in ruil voor bescherming, aan de maffia betaalden. Veel mensen waren lovend over deze maatregelen, maar anderen vonden het getuigen van ongevoeligheid ten opzichte van zakenlieden die niet in staat waren om aan deze afpersing te weerstaan.

Italiaanse maffia Europees probleem

De openbare aanklager Nicola Gratteri riep naar aanleiding van zijn onderzoek naar de Ndrangheta opnieuw op tot een uniforme aanpak van deze Calabriaanse maffia. Hij vond dat de Europese landen afspraken moesten maken over de gezamenlijke aanpak van deze organisatie. De Ndrangheta had naar schatting een jaaromzet van ongeveer 36 miljard euro en investeerde onder meer in West-Europa. De organisatie bedreigde volgens hem de Europese economie en democratie. Bovendien toonde volgens hem de zesvoudige moord in augustus 2007 in Duisburg op zes Ndrangheta-leden aan dat deze maffia in heel Europa aanwezig was.

Groot aandeel georganiseerde misdaad in Italiaanse economie

De Confesercenti groep, een brancheorganisatie in de detailhandel, publiceerde op 22 oktober 2007 een rapport over de invloed van de georganiseerde misdaad op de Italiaanse economie. Hieruit bleek dat 7 procent van het Italiaanse nationale product afkomstig zou zijn uit de georganiseerde misdaad. Diverse organisaties hadden al eerder de negatieve invloed van de maffia op het aantal investeringen in het land aan de kaak gesteld. Slechts 1 procent van alle investeerders begon een zaak in Zuid Italië.

Duitsland en Italië pakken samen maffia aan

Het hoofd van het Duitse Bundeskriminalamt (BKA), Jörg Ziercke, maakte op 3 september 2007 bekend dat Duitsland en Italië een gezamenlijke politie eenheid gingen opzetten ter bestrijding van de maffia. Op deze manier hoopten ze beter zicht te krijgen op de banden van Italiaanse maffiafamilies in Duitsland.

(Vorige berichten pagina 494/3 - 2007)

KROATIË

BINNENLAND

Niet alle Servische vluchtelingen uit Kroatië teruggekeerd

Tijdens en na de onafhankelijkheidsoorlog van Kroatië ontvluchtten 280.000 van de 570.000 Kroatische Serviërs het land. Van hen keerden ongeveer 120.000 mensen officieel terug. Het werkelijk aantal teruggekeerde Servische vluchtelingen lag echter veel lager, aldus een onderzoek van de Verenigde Naties (VN) dat op 15 mei 2007 werd gepresenteerd. De studie was voor de Hoge

Commissaris voor de Vluchtelingen opgesteld door de Kroatische socioloog Milan Mesic.

Volgens het rapport was slechts 43 procent van de als teruggekeerd geregistreerde Servische vluchtelingen daadwerkelijk weer woonachtig in Kroatië. Ongeveer 6 procent woonde er tijdelijk, 11 procent was overleden en de resterende 40 procent leefde in de landen waar zij naartoe gevlucht waren, met name Servië en Bosnië.
Alle teruggekeerde vluchtelingen die als zodanig geregistreerd stonden, hadden het Kroatische staatsburgerschap gekregen, of ze nu echt terug waren of niet. Dit staatsburgerschap gaf hun het recht visumvrij te reizen binnen de Europese Unie (EU).
Het laten terugkeren van Servische vluchtelingen was een belangrijke eis van de EU aan Kroatië voor toetreding tot dat bondgenootschap.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische groei in 2006 hoger dan verwacht

De economie van Kroatië groeide in 2006 met 4,8 procent, zo maakten regeringswoordvoerders op 10 april 2007 bekend. Dat was een 0,5 procent meer dan in 2005 en 0,8 procent hoger dan verwacht. De extra groei kwam vooral door de wederopbloei van het toerisme.

Toeristenindustrie doet goede zaken

Op 10 juli 2007 maakte het Bureau voor Toerisme bekend dat in de eerste helft van het jaar ruim 3,1 miljoen toeristen Kroatië hadden bezocht – 10 procent meer dan in dezelfde periode een jaar eerder. Kroatië wilde jaarlijks meer dan tien miljoen toeristen trekken.

NATUUR EN MILIEU

Kroatië ratificeert Kyoto-protocol

Het Kroatische parlement keurde op 27 april 2007 de ratificering van het Kyoto-protocol goed. Al in 1999 had Kroatië het protocol tegen de uitstoot van broeikasgassen ondertekend, maar het was nog niet geratificeerd omdat Kroatië als 'land met een economie in transitie' hogere limieten voor de toegestane uitstoot vroeg. Die kreeg het: in plaats van 31,1 miljoen ton CO_2 kreeg Kroatië het recht om jaarlijks 34,6 miljoen ton uit te stoten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kroatische militairen veroordeeld wegens oorlogsmisdrijven

Op 21 maart 2007 veroordeelde een gerechtshof in Osijek (Kroatië) twee Kroatische militairen voor het martelen en doden van etnische Serviërs in de burgeroorlog tussen 1991 en 1995. Fred Margus (46) werd tot veertien jaar celstraf veroordeeld wegens het opsluiten, martelen en doden van acht Serviërs in november 1991 in het nabij Osijek gelegen Cepin. Tomislav Dilber (34) kreeg drie jaar cel voor het verwonden en ontvoeren van een van de slachtoffers, die later door Margus zou worden gedood.
In een aparte rechtszaak werd een onderzoek gestart naar de parlementariër Branimir Glavas omdat ook hij bij oorlogsmisdrijven rond Osijek betrokken zou zijn geweest. In die stad werden eind 1991 en begin 1992 zeker 37 Servische burgers gedood.

MILITAIRE ZAKEN

Grootste NAVO-oefening

Op 1 oktober 2007 begon de grootste NAVO-oefening die ooit in Kroatië gehouden was. Operatie 'Noble Midas' aan de zuidelijke Adriatische kust zou twaalf dagen gaan duren met deelneming van 8.000 manschappen, veertig schepen, zes onderzeeërs, veertig vliegtuigen en twaalf helikopters. Kroatië wilde in 2008 lid worden van de NAVO.

JOEGOSLAVIË-TRIBUNAAL

Lange celstraf voor Milan Martic

Het Joegoslavië-tribunaal veroordeelde op 12 juni 2007 de Kroatische Serviër Milan Martic (52) tot 35 jaar gevangenisstraf. Martic werd verantwoordelijk gehouden voor de moord op honderden Kroaten in de Krajina, de Kroatische regio die tussen 1991 en 1995 in handen was van Kroatische Serviërs. Bovendien had Martic opdracht gegeven voor de dagenlange mortierbeschietingen op Zagreb in mei 1995, waarbij onder de burgerbevolking 7 doden en ruim 200 gewonden vielen. Volgens het tribunaal steunde Martic de Servische leiders Slobodan Milosevic, Ratko Mladic en Radovan Karadzic in een 'crimineel complot' om een etnisch zuiver Groot-Servië op te richten.

Boosheid over strafmaat voor 'drie van Vukovar'

Op 28 september 2007 leverden Kroatische regeringsvertegenwoordigers kritiek op de naar hun mening veel te lichte straffen van het Joegoslavië-tribunaal voor drie Kroatisch-Servische officieren wegens hun bijdrage aan de belegering van de Kroatische stad Vukovar. In de periode september – november 1991 lag Vukovar onder hevig Servisch vuur voordat de stad zich op 18 november overgaf. Mile Mrksic (60) kreeg twintig jaar voor het martelen en doden van 200 patiënten uit een ziekenhuis in de stad. De chef van de veiligheidsdienst, Veselin Sljivancanin (54), kreeg vijf jaar omdat hij de misdaden niet had tegengehouden. Een derde officier, de 45-jarige Miroslav Radic, werd vrijgesproken. Het vonnis voor de 'drie van Vukovar' riep grote boosheid in Kroatië op omdat de straffen te licht werden bevonden.

Premier Sanader blijft met Joegoslavië-tribunaal samenwerken

De eis van de Kroatische oppositie om de samenwerking met het Joegoslavië-tribunaal te staken vanwege de strafmaat voor de 'drie van Vukovar' werd op 4 oktober door premier Ivo Sanader afgewezen. Alleen samenwerking gaf zijns inziens legitimiteit aan kritiek op het tribunaal.

(Vorige berichten pagina 595/3 - 2006)

LETLAND

BINNENLAND

Valdis Zatlers nieuwe president

Valdis Zatlers werd op 8 juli 2007 geïnstalleerd als staatshoofd van Letland nadat hij op 31 mei door het parlement tot de derde president was gekozen sinds de onafhankelijkheid in 1991. Zatlers, geboren in 1955, was geen ervaren politicus. Hij was van huis uit arts en had voor zijn verkiezing tot president toegegeven dat hij na behandelingen

beloningen in geld van patiënten had aangenomen. Naar zijn overtuiging was daar niets verkeerds aan. In de voormalige Sowjet-Unie waren extra betalingen en giften voor artsen een veel voorkomend verschijnsel.

Regering Letland in moeilijkheden door vertrekkende bewindslieden

Minister van Economie treedt af

Minister van Economie van Letland Jurijs Strods liet op 17 september 2007 weten dat hij om persoonlijke redenen was afgetreden. Hij was lid van de regering namens de nationalistische partij Vaderland en Vrijheid.

Meningsverschil veroorzaakt opstappen minister van Buitenlandse Zaken

Minister van Buitenlandse Zaken van Letland Artis Pabriks liet op 22 oktober weten dat premier Aigars Kalvitis zijn ontslag had geaccepteerd. De beslissing volgde op een verschil van mening over het ontslag van het hoofd van de dienst voor corruptiebestrijding. Pabriks, die minister was geweest vanaf 2004, zei het niet eens te zijn met het ontslag van Aleksejs Loskutovs als hoofd van die dienst. Deze was ontslagen omdat leden van zijn staf gelden zouden hebben misbruikt. De hoogste openbare aanklager, Janis Maizitis, had de premier laten weten dat het ontslag van Loskutovs ongedaan moest worden gemaakt omdat alleen het parlement over aanstelling en ontslag van de chef kon beslissen. De kwestie leidde ook tot tal van protesten in het land.

Premier overleeft motie van wantrouwen

Premier Aigars Kalvitis overleefde een dag later in het parlement met 56 tegen 38 stemmen een motie van wantrouwen die mede was ingediend vanwege het ontslag van Loskutovs. De regering van Kalvitis was de dertiende in Letland sinds het einde van de Sowjet-Unie in 1991.

Korte tijd later stemde het parlement ook in met de begroting voor 2008. Op 31 oktober trad minister van Welzijn Dagnija Stake echter af omdat zij er niet in was geslaagd een verhoging van pensioenen opgenomen te krijgen in die begroting. Enkele dagen eerder was ook minister van Regionale Ontwikkeling Aigars Stokenberg afgetreden nadat hij uit de Volkspartij was gezet.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Inflatie het hoogst sinds tien jaar

Het Centraal Bureau voor de Statistiek in Letland liet op 8 oktober 2007 weten dat de jaarlijkse inflatie in september voor het eerst sinds tien jaar een hoogte van 11,4 procent had bereikt. Dat zou vooral zijn veroorzaakt door hogere prijzen voor alcohol, tabak en in de huizensector. Letland had in de voorgaande jaren een sterke economische groei doorgemaakt. In 2006 bedroeg de groei van het bruto binnenlands product (bbp) 11,9 procent – het hoogste cijfer binnen de Europese Unie (EU). Deskundigen vreesden dat de te hoge groeicijfers zouden kunnen leiden tot een plotselinge terugval van de economie.

BUITENLANDSE ZAKEN

Einde aanwezigheid Letse troepen in Irak

Ruim honderd Letse soldaten kwamen op 19 juni 2007 terug uit Irak, waarmee een eind kwam aan de Letse aanwezigheid in dat land. President Vaira Vike-Freiberga sprak de 121 terugkerende soldaten toe in een ceremonie op het vliegveld van Riga. In totaal hadden in de voorgaande vier jaar 1153 Letse soldaten in Irak gediend. Drie van hen waren daar omgekomen. In Afghanistan dienden ook nog 35 soldaten in de door de NAVO geleide International Security Assistance Force (ISAF). Letland beoogde dat contingent tegen eind 2007 uit te breiden tot 95.

Russisch parlement ratificeert grensverdrag met Letland

De Staatsdoema in Rusland, te vergelijken met het Engelse Lagerhuis, ratificeerde op 5 september 2007 een grensverdrag met Letland. Het verdrag was ongeveer tien jaar eerder opgesteld, maar pas in maart 2007 door de respectievelijke premiers ondertekend. Er waren verschillen van mening geweest over een strook land aan de Russische kant van de grens, die vóór de Tweede Wereldoorlog bij Letland hoorde. Op de dag van de ratificatie liet Rusland volgens een melding van *RIA Novosti* bij monde van de viceminister van Buitenlandse Zaken weten dat Rusland op zou blijven komen voor de rechten van de etnische Russen in Letland. Het Letse parlement had het verdrag al eerder geratificeerd. President Vladimir Poetin moest het akkoord ook nog ondertekenen. In de voorgaande jaren had de Russische overheid de ratificatie diverse keren uitgesteld, onder meer uit irritatie over de toetreding van Letland tot de Europese Unie (EU) en de NAVO. De Federatieraad, het 'Hogerhuis' van het Russische parlement, ratificeerde het verdrag op 20 september eveneens met overweldigende meerderheid.

(Vorige berichten pagina 142/1 - 2007)

LITOUWEN

BINNENLAND

President spreekt veto uit over anti-KGB-wet

President Valdas Adamkus van Litouwen sprak op 27 april 2007 zijn veto uit over een wet die het verbod voor vroegere KGB-functionarissen een publieke functie te bekleden, wilde aanscherpen. De KGB was tot 1991 de belangrijkste inlichtingendienst van de Sowjet-Unie. Het parlement had tien dagen daarvoor een wet aangenomen die het genoemde verbod uitbreidde tot reservisten van de KGB. Het parlement kon het veto van de president alleen met een tweederdemeerderheid van de 141 afgevaardigden ongedaan maken.

Nieuwe minister van Financiën

President Valdas Adamkus van Litouwen benoemde op 16 mei 2007 Rimantas Sadzius tot minister van Financiën. Sadzius zou Zigmantas Balcytis opvolgen, die in maart was afgetreden vanwege een corruptieschandaal rond zijn zoon. Sadzius was al sinds 2006 onderminister van Financiën.

Overheid Litouwen verbiedt manifestatie tegen discriminatie

De autoriteiten van de hoofdstad Vilnius in Litouwen verboden op 21 mei 2007 een door de Europese Unie (EU) gesteunde manifestatie waarbij ook actiegroepen voor homoseksuelen zich zouden laten zien. De reden die van officiële zijde gegeven werd

voor het verbod was dat men ongeregeldheden vreesde. De beslissing om de manifestatie niet te laten doorgaan, werd naar verluidt gezamenlijk genomen door de organisatie en de politie nadat op internet oproepen tot verzet tegen de bijeenkomst waren verschenen.

Parlement stemt in met bouw kernreactor

Het parlement in Litouwen stemde op 28 juni 2007 in met de bouw van een nieuwe kernreactor. Het deed dat door een wet betreffende kernenergie met 105 van de 141 leden vóór aan te nemen. De nieuwe reactor zou de oude bij Ignalina die in 2009 zou worden stilgelegd, vervangen. De nieuwe reactor werd door de drie Baltische staten en Polen gezamenlijk gefinancierd.

Ex-minister slaagt niet in comeback

Ex-minister Viktor Uspaskich slaagde er op 21 oktober 2007 niet in bij een tussentijdse verkiezing in het parlement te worden gekozen. Hij verloor met 43 tegen 55 procent van de kandidaat van de Conservatieve Partij, Kestutis Cilinskas. De winnaar werd door de vier partijen van de regerende coalitie gesteund, hoewel zijn partij geen deel uitmaakte van de coalitie.

Er liep tegen Uspaskich (48) nog een rechtszaak wegens corruptie. Als hij in het parlement was gekozen, had hij aanspraak kunnen maken op immuniteit van rechtsvervolging.

JUSTITIE

Rechtbank weigert uitwijzing Russische zakenman

De Russische zakenman Joeri Borisov, die een sleutelrol speelde in de affaire rond de afzetting van president Rolandas Paksas in 2004, diende volgens het vonnis op 28 juni 2007 van een rechtbank in Litouwen een verblijfsvergunning te krijgen. De autoriteiten hadden in eerste instantie besloten dat een verder verblijf van de ondernemer in Litouwen niet wenselijk was. Na het schandaal rond Paksas was Borisov het Litouws staatsburgerschap, dat hij illegaal zou hebben verkregen, ontnomen. Hij vocht zijn uitwijzing echter aan.

(Vorige berichten pagina 144/1 - 2007)

NEDERLAND

BINNENLAND

Rapport over verbondenheid met Nederland leidt tot politieke ophef

Op 24 september 2007 werd aan minister van Justitie Ernst Hirsch Ballin het rapport *Identificatie met Nederland* aangeboden, waarin de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) voorstellen deed om de verbondenheid met Nederland te versterken. Bij de presentatie was ook prinses Máxima aanwezig, die een inleiding hield die tot een politieke controverse leidde.

'Nationale identiteit anders benaderen'

De WRR bepleitte een benadering die moest bevorderen dat mensen met uiteenlopende achtergronden en opvattingen zich in Nederland thuis konden voelen. Zowel migranten als oorspronkelijke bewoners moesten zich kunnen identificeren met hun land en daartoe moest het begrip nationale identiteit worden gerelativeerd. Verschillen tussen individuen en bevolkingsgroepen konden weliswaar tot problemen leiden, maar ook tot nieuwe kansen om mensen onderling te verbinden.
Het sleutelwoord was volgens de WRR identificatie. De eerste vorm daarvan was functionele identificatie: iemand wordt niet ervaren als lid van een (etnische) groep, maar als individu met functionele verbindingen als lid van bijvoorbeeld een beroepsgroep, een sportvereniging of een politieke partij. Als tweede was er de normatieve identificatie, die behalve aanpassing aan heersende normen ook verandering van die normen inhield omdat deze niet statisch waren maar bediscussieerbaar. Tenslotte noemde de Raad emotionele identificatie, te omschrijven als het gevoel erbij te horen en zich verbonden te voelen met andere individuen, groepen én met het land.
De WRR deed ook een aantal praktische aanbevelingen, zoals het toestaan van een dubbele nationaliteit om de identificatie te bevorderen, want deze zou juist belemmerd worden als men gedwongen werd de band met het land van oorsprong op te geven. Ook pleitte ze voor een scherp anti-discriminatiebeleid en zou gewaakt moeten worden voor onzorgvuldig taalgebruik, zoals het doen van generaliserende uitspraken over 'allochtonen' en 'autochtonen'.

'We denken teveel in scheidslijnen'

Prinses Máxima, zelf van Argentijnse afkomst, wees in haar betoog op de realiteit, overal ter wereld, van het door elkaar lopen van identiteiten binnen één land: 'Volgens cijfers van de Verenigde Naties leven er op de wereld 175 miljoen mensen in een land waar ze niet zijn geboren. Ik ben een van die 175 miljoen.' Zo is het ook moeilijk te spreken van 'de' Nederlandse identiteit of 'de' Nederlander. Zij stelde dat er teveel in scheidslijnen werd gedacht, terwijl juist inspiratie kon worden geput uit verscheidenheid en vermenging.
Máxima citeerde instemmend de woorden van haar in 2002 overleden schoonvader, prins Claus: 'Eén vraag die heel moeilijk te beantwoorden is en die mij herhaaldelijk gesteld werd, is hoe het voelt Nederlander te zijn. Mijn antwoord is: ik weet niet hoe het is Nederlander te zijn. Ik heb verschillende loyaliteiten en ik ben wereldburger en Europeaan en Nederlander.'

Politieke reacties

De toespraak van prinses Máxima viel onder de ministeriële verantwoordelijkheid, hetgeen betekende dat het kabinet van tevoren op de hoogte was van de inhoud. De tekst had vooraf het fiat gekregen van minister-president Jan Peter Balkenende, minister Hirsch Ballin en van de bewindsvrouw voor Wonen, Wijken en Integratie, Ella Vogelaar. Er ontstond dan ook een politiek debat, waarbij de fracties van de Partij voor de Vrijheid (PVV), de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) en de eenmansfractie van Rita Verdonk – voormalig minister van (onder andere) Integratie – zich scherp afzetten tegen de opvattingen van de WRR en al dan niet expliciet tegen die van de prinses. VVD-Kamerlid Halbe Zijlstra noemde de WRR-opvattingen 'multiculturgeneuzel' en PVV-leider Geert Wilders omschreef de toespraak van Máxima als 'goedbedoelde politiek correcte prietpraat'. Verdonk meende dat zij niet aanvoelde wat er in Nederland leefde.
Nadat minister Vogelaar het in het televisieprogramma *Buitenhof* van 7 oktober had opgenomen voor Máxima, werd de prinses drie dagen later in de Tweede Kamer in verdediging genomen door premier Balkenen-

de: haar trof geen blaam voor de ontstane ophef. Volgens hem was zij verkeerd geciteerd omdat ten onrechte was gesuggereerd dat de Nederlandse identiteit niet zou bestaan. Ze had er alleen op gewezen dat de Nederlandse identiteit geen statisch begrip was. Haar uitspraken waren niet strijdig met de visie van de Nederlandse regering, aldus Balkenende.

Bedreigde ex-politica Ayaan Hirsi Ali keert terug naar Nederland

Het voormalige kamerlid voor de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), Ayaan Hirsi Ali, kwam op 1 oktober 2007 vanuit de Verenigde Staten op Schiphol aan, om zich weer in Nederland te vestigen. Reden was dat minister van Justitie Ernst Hirsch Ballin niet langer bereid was de kosten te betalen voor de beveiliging die zij sinds haar vertrek naar de VS in september 2006 kreeg. De voormalige politica werd vanwege haar negatieve uitlatingen over de islam al een aantal jaren bedreigd. Terug in Nederland, waar zij haar werkzaamheden voor de denktank American Enterprise Institute (AEI) zou voortzetten, kon zij weer rekenen op overheidsbescherming. De Amerikaanse autoriteiten konden de bescherming niet overnemen omdat de wetgeving zich daartegen verzette. Hirsi Ali zou nu in de VS naar particuliere fondsen zoeken zodat later alsnog de beveiliging kon worden betaald.
Op 11 oktober bleek de overgrote meerderheid van de Tweede Kamer de beslissing van minister Hirsch Ballin te steunen. Een motie van Femke Halsema van GroenLinks (GL) om de beveiliging te verlengen, kreeg slechts steun van 11 van de 150 kamerleden. Behalve GL stemden alleen Democraten 66 (D66) en Paul Kalma van de Partij van de Arbeid (PvdA) vóór verlenging.

Woningcorporaties beloven investeringen in problematische wijken

Op 3 oktober 2007 publiceerde minister Ella Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie nadere details over het kabinetsvoornemen te investeren in een veertigtal probleemwijken, ook wel aandachtswijken of krachtwijken genoemd. Daarmee werd beoogd de leefbaarheid te vergroten en meer sociale samenhang te creëren tussen uiteenlopende bevolkingsgroepen. In september was de minister na moeizame onderhandelingen tot overeenstemming gekomen met de woningcorporaties, die over grote vermogens beschikten. Zij zouden de eerstkomende tien jaar 2,5 miljard euro bijdragen aan investeringen in de veertig wijken.
Bij de verdeling van de gelden werd onder meer rekening gehouden met het gemiddelde inkomen, de overlast voor bewoners en het percentage betaald werkenden. De hoogste bijdrage van 72,1 miljoen euro ging naar Rotterdam, dat met zeven 'probleemwijken' de meeste aandacht kreeg. Amsterdam had vijf van deze wijken, gevolgd door Arnhem, Den Haag en Utrecht met vier, Eindhoven met drie en Groningen met twee wijken. Eén probleemwijk was aangewezen in de steden Alkmaar, Amersfoort, Deventer, Dordrecht, Enschede, Heerlen, Leeuwarden, Maastricht, Nijmegen, Schiedam en Zaanstad. Het hoogste bedrag per inwoner (590 euro) ging naar de Groningse wijk De Hoogte en Nieuw West in Amsterdam ontving met 29,3 miljoen euro per jaar het hoogste totaalbedrag.
Kritiek op de plannen kwam er vanuit de hoek van ondernemersorganisaties. Het Verbond van Nederlandse Ondernemingen – Nederlands Christelijk Werkgeversverbond (VNO-NCW) en de organisatie voor het midden- en kleinbedrijf MKB-Nederland lieten in een brief aan de Tweede Kamer weten dat met de huidige opzet de plannen zouden mislukken. Er was volgens hen nauwelijks aandacht voor de rol van (kleine) bedrijven: het ontbrak aan een concrete invulling van het kabinetsdoel om het ondernemerschap in de wijken te vergroten. In ieder gemeentelijk wijkactieplan zou dan ook een paragraaf over ondernemerschap moeten worden opgenomen. Ook pleitten de organisaties voor een zero-tolerancebeleid in de wijken, daarmee doelend op door groepen jongeren veroorzaakte overlast. Deze bedreigde niet alleen de leefbaarheid in het algemeen, maar maakte ook ondernemerschap onaantrekkelijk.

Referendum burgemeestersverkiezing in Utrecht mislukt

In Utrecht konden de inwoners op 10 oktober 2007 hun voorkeur uitspreken over de te benoemen nieuwe burgemeester, maar door een extreem lage opkomst was de uitslag ongeldig. Het percentage van 9,36 procent van de stemgerechtigden bleef ver onder de vereiste minimale opkomst van 30 procent. Er waren twee kandidaten, beiden lid van de Partij van de Arbeid (PvdA), te weten parlementariër Aleid Wolfsen en de voorzitter van de directieraad van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Ralph Pans. Van de 21.420 Utrechters die een stem uitbrachten, koos 60 procent voor Wolfsen, bijna 23 procent voor Pans, terwijl de rest ongeldig of blanco was. De geringe belangstelling was mede het gevolg van het moeten kiezen tussen twee personen van dezelfde partij.
In Nederland bestond sinds 2001 de mogelijkheid van een raadgevend referendum. De bevolking besliste dus niet wie er burgemeester werd, maar bracht op deze wijze een advies uit. Als de minimale opkomst werd gehaald, was de gemeenteraad verplicht om de uitslag te betrekken bij de voordracht aan de Kroon, aan welke de bevoegdheid toekwam om de burgemeester te benoemen. Soms bonden politieke partijen zich bij hun voordracht al van tevoren aan de winnende kandidaat, maar andere deden dat niet. Het was dus mogelijk om de uitslag te negeren, maar in de tot dan toe gehouden referenda kwamen de voorkeuren van de kiezers steeds overeen met de uiteindelijk benoemde burgemeester. De referenda vonden plaats in Best en Vlaardingen (beide in maart 2002), Leiden (maart 2003), Boxmeer (mei 2003), Zoetermeer (december 2003) en Delfzijl (februari 2004).

En dag na het referendum besloot de gemeenteraad van Utrecht met 30 van de 43 stemmen Aleid Wolfsen voor te dragen als burgemeester. Hij zou na de formele benoeming de opvolger worden van zijn partijgenote Annie Brouwer-Korf die de functie acht jaar had bekleed. Vanwege de mislukking van het referendum tekende zich in de Tweede Kamer intussen een meerderheid af om niet langer burgemeestersreferenda te houden. Minister Guusje ter Horst van Binnenlandse Zaken wilde een evaluatie laten maken van de gehouden referenda, alvorens eventueel te beslissen over een wetswijziging. Vooralsnog was er nog één burgemeestersreferendum gepland, in januari 2008 in Eindhoven.

Voormalig minister Rita Verdonk stapt uit VVD

Oud-minister van Vreemdelingenzaken en Integratie Rita Verdonk maakte op 15 oktober 2007 bekend haar lidmaatschap van de

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) op te zeggen. Zij deed dat onder druk van het hoofdbestuur, dat een royementsprocedure in het vooruitzicht stelde als zij haar kamerzetel niet zou opgeven. Deze had zij op persoonlijke titel behouden nadat de kamerfractie van de partij op 14 september het vertrouwen in haar had opgezegd. Daardoor ontstond de uitzonderlijke situatie dat er twee verschillende VVD-fracties waren. Normaliter zegde een kamerlid dat uit een fractie ging ook het lidmaatschap van de betreffende partij op, maar Verdonk deed dat niet.

Op 17 oktober maakte Verdonk de naam bekend van de door haar gestarte nieuwe politieke beweging: Trots op Nederland (TON). Volgens opiniepeilingen kon de beweging rekenen op veel steun, die ten koste zou gaan van haar voormalige partij én van de Partij voor de Vrijheid (PVV), geleid door de eveneens voormalige VVD'er Geert Wilders. Steun voor Verdonk kwam er, behalve van een deel van de VVD-achterban, ook van een nieuwe jongerenbeweging. Deze werd later in oktober opgericht door Machteld Vlaanderen, vicevoorzitter van de Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie (JOVD). De nieuwe beweging zou onafhankelijk zijn en niet gelieerd aan een partij.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Meer ouderen werken door na hun 55ste jaar

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) presenteerde op 15 oktober 2007 cijfers waaruit bleek dat het aantal mensen in de leeftijdscategorie 55-64 jaar dat betaald werk had, de laatste tien jaar was verdubbeld tot ruim 47 procent. Verhoudingsgewijs werkten er nu meer ouderen dan jongeren tussen de 15 en 24 jaar. De stijging onder ouderen was het sterkste in de leeftijd van 55 tot 60 jaar, hetgeen vooral te verklaren was door het grotere aantal vrouwen op de arbeidsmarkt. Hun aandeel in het totaal aantal werkenden in deze groep verdubbelde in tien jaar tot ruim 45 procent. In de groep van 60-65 jaar was deze arbeidsdeelname voor zowel vrouwen (14 procent) als mannen (ongeveer een derde) veel lager.
In Europees verband nam Nederland op het gebied van arbeidsparticipatie van ouderen een middenpositie in. Ze was het hoogst in Zweden en het laagst in Malta en Polen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Privatisering luchthaven Schiphol van de baan

De luchthaven Schiphol blijft voor 100 procent in publieke handen. Dat maakte minister van Financiën Wouter Bos op 12 oktober 2007 bekend, na afloop van het wekelijkse kabinetsberaad. In het regeerakkoord was vastgelegd dat het kabinet de mogelijkheden zou bezien om een deel van de aandelen in Schiphol te verkopen. Volgens Bos leverde dit echter weinig voordeel op voor het publieke belang en was er te weinig draagvlak voor het afstoten van aandelen Schiphol. Ook stelde hij dat de luchthaven het middelpunt van tegenstrijdige belangen was: Schiphol wilde verder groeien, maar omwonenden waren daar op tegen en het milieu had er onder te lijden. Om evenwichtige besluiten te kunnen nemen die aan de verschillende belangen recht deden, was het volgens de minister beter als Schiphol in publieke handen bleef.
De Tweede en Eerste Kamer hadden in 2005 respectievelijk 2006 ingestemd met het voorstel van Bos' voorganger, minister Gerrit Zalm, om over te gaan tot gedeeltelijke privatisering. Het toenmalige kabinet wilde volledig privatiseren, maar moest onder druk van het parlement een meerderheidsaandeel van de centrale overheid – dat op 75,8 procent lag – handhaven. Desondanks ontstond er een conflict met de gemeente Amsterdam, die een minderheidsaandeel had van 21,8 procent, omdat de stad evenals de kleine aandeelhouder Rotterdam (2,4 procent) óók tegen de verkoop van het minderheidsbelang was. Onder het nieuwe kabinet werd het overleg met Amsterdam weer hervat. Het nu genomen besluit kon op een meerderheid in de Tweede Kamer rekenen, maar de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), de partij van ex-minister Zalm, bleef tegen.

JUSTITIE

Oud-ministers niet vervolgd voor Schipholbrand

Op 19 oktober 2007 besloot de Hoge Raad geen opdracht te geven om de oud-ministers Piet Hein Donner (Justitie) en Rita Verdonk (Vreemdelingenzaken) te vervolgen voor de brand in oktober 2005, toen elf gedetineerden in vreemdelingenbewaring om het leven kwamen in het cellencomplex op Schiphol-Oost. Direct na de publicatie, in september 2006, door de Onderzoeksraad voor Veiligheid van een vernietigend rapport inzake de brandveiligheid traden zowel Donner als minister Sybilla Dekker van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer (VROM) af. De laatste was formeel verantwoordelijk voor de Rijksgebouwendienst (RGD) van haar ministerie. Verdonk verdedigde tijdens een kamerdebat als minister van Vreemdelingenzaken het overheidsbeleid, waarbij zij heftige kritiek kreeg met haar formulering dat er bij de brand 'adequaat' was gehandeld. Donner was overigens in het huidige kabinet opnieuw minister (van Sociale Zaken) geworden.
De zaak die diende voor de Hoge Raad was aangespannen door een groep burgers die meenden dat Donner en Verdonk vervolgd dienden te worden wegens ambtsmisdrijven. De Raad stelde echter dat de opdracht voor vervolging alleen kon worden gegeven bij Koninklijk Besluit (KB) of in opdracht van de Tweede Kamer. Daarmee leken er weinig mogelijkheden meer te zijn om vervolging van politiek of ambtelijk verantwoordelijken af te dwingen: op 4 juli had het Openbaar Ministerie bekend gemaakt dat geen enkele persoon of instantie vervolgd zou worden.
Wél vervolgd was de Libische gedetineerde Ahmed al-J., die op 15 juni tot drie jaar was veroordeeld omdat hij in zijn cel een peuk had weggeschoten en daarmee de brand zou hebben veroorzaakt. Op 31 oktober werd hij vanwege 'persoonlijke omstandigheden' weer vrijgelaten, maar de strafzaak tegen hem was daarmee niet beëindigd. Advocaat Nico Steijnen wees erop dat de veroordeelde, die zelf ernstig gewond was geraakt bij de brand, direct nadat hij was ontwaakt uit coma op harde wijze was verhoord en acht maanden in eenzame opsluiting was gehouden – in lengte een precedent in Nederland. Omdat het er nu op leek dat verder iedereen vrijuit ging, meende Steijnen dan ook dat de Libiër diende als 'bliksemafleider voor de ware schuldigen': 'Door in een even doortrapte als psychologisch uitgekookte meesterzet een slachtoffer van de ramp de rol van dader op te dringen werd door het OM de aandacht van de werkelijke schuldigen afgeleid. Tegelijk werd bij het grote publiek de boodschap afgegeven dat de slachtoffers eigenlijk niet deugden en dat ze het er zelf naar gemaakt hadden. Daarna kon het proces van weg-

strepen van hoge justitieambtenaren en andere functionarissen van de lijst van potentiële verdachten door het OM in een stroomversnelling worden gebracht. (...) Alle (...) potentiële verdachten zijn inmiddels door het OM en de Hoge Raad in een gezamenlijke actie definitief buiten beeld gemanoeuvreerd.'

Ex-medewerker veiligheidsdienst veroordeeld voor lekken staatsgeheimen

De rechtbank in Den Haag veroordeelde op 22 oktober 2007 de 49-jarige Paul H., voormalig medewerker van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) – voorloper van de latere Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) -, tot twee jaar gevangenisstraf wegens het lekken van staatsgeheime documenten. Hij zou deze na zijn ontslag in 2001 hebben meegenomen, waarna deze via hem zouden zijn terechtgekomen bij dagblad *De Telegraaf*. Het Openbaar Ministerie had op 3 september een straf van vijf jaar geëist op basis van beide beschuldigingen. De rechtbank achtte echter alleen het eerste punt bewezen. Twee andere verdachten die de informatie van Paul H. zouden hebben gestolen en vervolgens hebben doorgespeeld aan De Telegraaf en tegen wie twee jaar was geëist, werden dan ook vrijgesproken.
Paul H. was op de hoogte van belangrijke BVD-onderzoeken, in het bijzonder dat naar de contacten van topcrimineel Mink K. met ambtenaren van justitie, politie en de fiscus. Omdat de geheime documenten in handen waren van de Telegraaf-verslaggevers Joost de Haas en Bart Mos, werden deze in november 2006 enkele dagen gegijzeld omdat ze weigerden hun bron te onthullen. Naar later bleek, beschikten ook anderen over de staatsgeheimen en ook op de rechtbankzitting kon er geen duidelijkheid worden verkregen over de vraag wie er gelekt had en hoe dat in zijn werk was gegaan.

ONDERWIJS

Onrust over geweldsdelicten op scholen

Een veertienjarige leerling van een technische school in het Amsterdamse stadsdeel Slotervaart stak op 11 oktober 2007 een twee jaar oudere klasgenoot vlak bij het schoolplein dood, na een uit de hand gelopen ruzie. De dader kon worden aangehouden. Alom overheersten de geschokte reacties en de lessen voor die dag werden afgelast. Hoewel op de school jaarlijks twee tot drie wapencontroles plaatsvonden, werd beseft dat gebeurtenissen als deze, buiten de school, daarmee niet konden worden voorkomen.
Een dag later werden in Rotterdam-West, even buiten een school voor Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs (VMBO), een leerling (15) en een adjunct-directrice (51) door een scholier neergestoken. Zij werden naar het ziekenhuis gebracht. De dader werd gearresteerd.
Op 24 oktober raakte een vijftienjarige scholier ernstig gewond door een steekpartij bij een school in Amsterdam-Zuidoost. Nog diezelfde dag werden twee jongens van dezelfde leeftijd opgepakt op verdenking van betrokkenheid.

De laatste jaren hadden vaker geweldsdelicten in onderwijsinstellingen plaatsgevonden. Het leek erop dat vooral in 2007 geweld op scholen steeds vaker voorkwam, ook al wilde de politie niet spreken van een toenemende trend. Sinds 2004 hadden zich de volgende gewelddadigheden voorgedaan:

2004
januari: leerling schiet conrector Hans van Wieren dood op het Terra College in Den Haag.
maart: vijftienjarige jongen uit Heerenveen steekt zeventienjarige medeleerling met mes in de hartstreek.
november: veertienjarige jongen uit Schiedam steekt schoolgenoot met mes.
december: zestienjarige jongen steekt twaalfjarige schoolgenoot met mes op het Nova College in Spijkenisse.
2005
november: een zeventienjarige jongen steekt een zestienjarige jongen met een mes op een school in Doetinchem.
2006
maart: een twintigjarige jongen schiet in het centrum van Amersfoort een zestienjarige medescholier van zijn vriendin dood.
december: achtjarige jongen uit Hoogerheide wordt vermoord op zijn basisschool.
2007
maart: bij een vechtpartij op een Regionaal Opleidingscentrum (ROC) in Rotterdam wordt een leerling van 21 neergestoken.
maart: een zestienjarige jongen wordt gestoken op zijn school in Naaldwijk.
maart: in Amsterdam steekt een vijftienjarige leerling een veertienjarige leerling neer.
maart: in Oss raakt een achttienjarige jongen gewond bij een steekpartij op een ROC.
april: zestienjarige leerling van een scholengemeenschap in Alkmaar overlijdt nadat hij vóór de school geslagen is.
juni: 47-jarige vader wordt doodgeschoten voor de deur van een basisschool in Apeldoorn.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Schrijver Jeroen Brouwers weigert literaire prijs

De Nederlandse Taalunie zou de prijs der Nederlandse Letteren, de hoogste literaire onderscheiding in het Nederlandse taalgebied, in 2007 toekennen aan schrijver Jeroen Brouwers (67). De onderscheiding zou hem op 20 november worden uitgereikt door koning Albert van België. Brouwers maakte echter op 23 oktober bekend dat hij de prijs weigerde te aanvaarden vanwege het daaraan verbonden geldbedrag van 16.000 euro. Hij omschreef dit bedrag als een 'aalmoes'. Het was de eerste keer dat een auteur de prijs der Nederlandse Letteren niet in ontvangst wilde nemen. Het gevolg was dat deze in 2007 niet uitgereikt zou worden.
Jeroen Brouwers werd meerdere malen onderscheiden. Zo kreeg hij de Constantijn Huygensprijs (1993), de AKO literatuurprijs (2001) en twee keer de Gouden Uil (1995 en 2001).

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kabinet wil stagnering vrouwenemancipatie keren

Op 28 september 2007 bood minister Ronald Plasterk van Onderwijs, Cultuur en Wertenschap de Tweede Kamer de Emancipatienota 2008-2011 aan, die de titel had *Meer kansen voor vrouwen*. De nota ging vooral over het streven de arbeidsparticipatie van vrouwen te vergroten.
Geconstateerd werd dat het emancipatieproces stagneerde: het aantal vrouwen in topposities bij de overheid, in het onderwijs en het bedrijfsleven steeg maar langzaam, de beloningsverschillen tussen vrouwen en mannen waren onveranderd groot en het aantal vrouwen dat economisch zelfstandig was, nam maar langzaam toe. Hun arbeidsparticipatie was niet meer zozeer een herverdelingsvraagstuk maar eerder een combinatievraagstuk. De overgrote meerderheid van de vrouwen wilde het moederschap combineren met een (kleine) deeltijdbaan, maar dat zou pas gebeuren als vrouwen hun werktijden flexibel konden indelen, mogelijkheden kregen om thuis te werken en meer van hun netto-inkomen overhielden.
De overheid zou zelf het goede voorbeeld

geven bij de benoeming van vrouwen in topposities en bij de gelijke beloning van vrouwen en mannen. Zo zou in 2011 25 procent van de managementposities bij het Rijk ingevuld moeten zijn door vrouwen en dienden adviescolleges voor de helft uit vrouwen te bestaan. Om het aantal vrouwelijke hoogleraren te vergroten, werd voor 2010 een streefwaarde aangehouden van 15 procent.
Een extra stijging van de arbeidsparticipatie was noodzakelijk om de vergrijzingslast op te vangen. Er zou daartoe een extra fiscale stimulans komen om niet-werken te ontmoedigen en werken meer lonend te maken, ook voor vrouwen. De overdraagbare heffingskorting voor de niet-werkende partner zou in vijftien jaar worden afgebouwd en de toegankelijkheid en kwaliteit van kinderopvang zou worden verbeterd. Het ouderschapsverlof zou van 13 naar 26 weken worden verlengd, zodat minder vrouwen zouden stoppen met werken als er kinderen kwamen en meer vrouwen na het verlof weer aan het werk gingen. Ook kwam er een uitkeringsregeling voor zwangerschaps- en bevallingsverlof voor zelfstandigen.
In de nota werd apart aandacht besteed aan de positie van Turkse en Marokkaanse vrouwen. Twee derde van hen in de leeftijd tot 35 jaar had geen startkwalificatie. Voor hen was een sluitend aanbod van inburgering, onderwijs, maatschappelijke participatie en uiteindelijk ook betaalde arbeid nodig. Het kabinet wilde de maatschappelijke participatie van 50.000 vrouwen uit etnische minderheden vergroten door ze te begeleiden naar vrijwilligerswerk en betaalde arbeid.
Ook werd de aanpak geïntensiveerd om geweld te verminderen, zoals huiselijk geweld, seksueel geweld, eergerelateerd geweld, onvrijwillige prostitutie en vrouwenhandel. Tevens werd stelling genomen tegen de seksualisering van de maatschappij, onder andere door de alom aanwezige portrettering van meisjes en vrouwen als lustobject en de onhaalbare schoonheidsidealen die daarmee verbonden waren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Ontwikkelingssamenwerking vaker gecombineerd met conflictbeheersing

In zijn beleid voor de komende jaren zal minister van Ontwikkelingssamenwerking Bert Koenders zich meer richten op hulp aan conflictgebieden en 'fragiele staten', zo bleek uit de nota *Een zaak van iedereen* die hij op 16 oktober 2007 naar de Tweede Kamer stuurde. Juist in dergelijke gebieden van politieke instabiliteit en een zeer gebrekkig functionerende overheid was de ontwikkelingsachterstand het grootst. Zo namen deze landen een derde deel van alle moeder- en kindersterfte voor hun rekening. De met name genoemde fragiele staten waren Afghanistan, Burundi, Colombia, Guatemala, DR Kongo, Kosovo, Pakistan, de Palestijnse gebieden en Soedan.

De landen waarmee Nederland een ontwikkelingshulprelatie had, zouden worden onderverdeeld in drie categorieën. Behalve de fragiele staten waren dat de meer stabiele ontwikkelingslanden als Tanzania of Nicaragua en landen waar Nederland een bredere relatie mee had dan alleen ontwikkelingssamenwerking, zoals Vietnam en Zuid-Afrika. Daarnaast waren er een aantal landen waarmee de ontwikkelingssamenwerking zou stoppen: Albanië, Armenië, Bosnië-Herzegovina, Eritrea, Kaapverdië, Macedonië en Sri Lanka.

De minister bepleitte een meer geïntegreerde en politieke aanpak van ontwikkelingssamenwerking. Dat betekende onder meer dat mensenrechten – met name die van vrouwen – integraal onderdeel van het beleid zouden zijn. Ook het beslechten van conflicten door het waarborgen van de veiligheid en de vorming van een rechtsstaat hoorde ertoe. Hulpinitiatieven in fragiele staten waren soms alleen mogelijk in combinatie met militaire vredesoperaties, zo stelde Koenders. De Nederlandse bijdrage aan de wederopbouwmissie in Afghanistan, gecombineerd met militaire actie, was daar een voorbeeld van.

(Vorige berichten pagina 564/3 - 2007)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

Poetin doet mee aan parlementsverkiezingen

President Vladimir Poetin kondigde op 1 oktober 2007 verrassend aan dat hij lijsttrekker zou worden van de door het Kremlin gecontroleerde partij Verenigd Rusland. Tevens suggereerde hij dat hij mogelijk na zijn aftreden als president begin 2008 de post van premier zou gaan bekleden. Poetin (54) deed zijn aankondiging tijdens een congres van Verenigd Rusland. Hij had de afgelopen tijd herhaaldelijk laten doorschemeren dat hij de ambitie had na zijn aftreden als president een invloedrijke positie te behouden. Poetin noemde het idee dat hij premier zou worden 'volkomen realistisch', maar zei ook dat het nog 'te vroeg was om er serieus over na te denken'. Mocht Poetin premier worden, dan zou de positie van de nieuwe president daardoor ongetwijfeld danig worden verzwakt en misschien ook officieel van een aantal bevoegdheden worden ontdaan.

Poetins eerste plaats op de kieslijst van Verenigd Rusland zou vrijwel zeker leiden tot een grote overwinning van die partij bij de parlementsverkiezingen van december 2007. Waarnemers meenden dat het Kremlin via allerlei ondoorzichtige machinaties de verkiezingen naar zijn hand probeerde te zetten.

Gorbatsjov leidt nieuwe democratische politieke beweging

De vroegere sowjetleider Michail Gorbatsjov (76) werd op 20 oktober 2007 tot leider gekozen van de Unie van Sociaal-Democraten – een nieuwe politieke beweging die naar eigen zeggen beoogde het doorvoeren van democratische principes in Rusland te stimuleren. In 2001 was Gorbatsjov leider geworden van een soortgelijke politieke organisatie die hij echter drie jaar later na interne onenigheid verliet.

De politieke kansen van de nieuwe beweging werden niet hoog aangeslagen, mede omdat Gorbatsjov door velen in Rusland nog steeds werd gezien als de persoon die in belangrijke mate verantwoordelijk was voor het uiteenvallen van de voormalige Sowjet-Unie. Velen meenden dat dit een diepe politieke en economische crisis had veroorzaakt.

Kunstenaars ruziën om brief aan Poetin

In Rusland leidde een brief van kunstenaars aan president Vladimir Poetin tot veel gekrakeel. De brief bevatte een verzoek na-

mens alle Russische kunstenaars aan het staatshoofd om na het einde van zijn tweede ambtstermijn als president in maart 2008, aan te blijven. Dit terwijl de grondwet een derde opeenvolgende ambtstermijn voor een president verbood. Enkele vooraanstaande kunstenaars, onder wie de beeldhouwer Zorab Tsereteli en de filmer Nikita Michalkov, die deel uitmaakten van het bestuur van de Russische Academie van Kunstenaars, hadden zich op 16 oktober 2007 in een open brief in de krant *Rossijskaja gazeta* tot Poetin gericht met een verzoek van die strekking.
Poetin werd in de brief bedankt voor zijn steun aan de kunst en voor het brengen van stabiliteit en vooruitgang in Rusland. Onder meer de bekende Petersburgse acteur Aleksej Devotsjenko, die lid was van Garri Kasparovs Verenigd Burgerfront, keerde zich in felle bewoordingen tegen de inhoud van de open brief. Hij vond 53 andere kunstenaars aan zijn zijde.

Poetin herdenkt Stalins slachtoffers voor de eerste keer

President Vladimir Poetin nam op 30 oktober 2007 voor de eerste keer deel aan een openbare herdenking van de massamoorden die onder dictator Jozef Stalin in de Sovjet-Unie plaatsvonden. De president was aanwezig bij een herdenking op de Boetovo-schietbaan bij Moskou, waar in 1937-1938, op het hoogtepunt van de Grote Terreur, ongeveer 20.000 priesters, kunstenaars en andere 'vijanden van volk' werden terechtgesteld. De aanwezigheid van Poetin was des te opmerkelijker omdat hij als staatshoofd juist vele sowjetsymbolen, zoals de melodie van het oude volkslied, in ere had hersteld.

Acht doden door bom in stadsbus

Een bomexplosie in een bus in de stad Togliatti kostte op 31 oktober 2007 aan minstens acht personen het leven. Ook raakten veel omstanders gewond. De herkomst van de bom was onduidelijk. Het op ongeveer duizend kilometer ten zuidwesten van Moskou gelegen Togliatti telde 700.000 inwoners en was vooral van belang vanwege zijn omvangrijke auto-industrie. Er bestond een sterke invloed van de georganiseerde misdaad. In het verleden had dit geleid tot talrijke liquidaties, onder meer van journalisten.

Ex-voorzitter KGB waarschuwt voor conflicten tussen diensten

Een voormalige voorzitter van de KGB, Vladimir Krjoetsjkov, waarschuwde in een open brief die op 30 oktober 2007 in een Russische krant werd gepubliceerd voor 'grote problemen' als een conflict tussen rivaliserende veiligheidsdiensten niet zou worden bijgelegd. De oproep die hij deed was ook ondertekend door enkele andere voormalige hoge KGB-officieren. Zij riepen de inlichtingendiensten op zich eensgezind achter president Vladimir Poetin – zelf een voormalig KGB-officier – te scharen.

Het conflict tussen de diensten speelde vooral tussen de drugsbestrijdingsdienst FSKN en de federale veiligheidsdienst FSB. Dit kwam op ongebruikelijke wijze in de openbaarheid toen de chef van de FSKN, Viktor Tsjerkesov, eerder in de maand niet nader genoemde personen ervan beschuldigde conflicten tussen Russische diensten aan te wakkeren. Die beschuldiging hing waarschijnlijk samen met de arrestatie wegens corruptie van enkele hoge FSKN-officieren door de FSB korte tijd daarvoor. Volgens sommige waarnemers was het artikel van Tsjerkesov de uiting van een scherp conflict tussen hem en FSB-directeur Patroesjev, waarbij de laatste zich gesteund wist door de machtige plaatsvervangend stafchef van Poetin, Igor Setsjin.
Krjoetsjkov gold als het brein achter de mislukte staatsgreep tegen de toenmalige president van de Sovjet-Unie Michail Gorbatsjov in augustus 1991.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Producenten en detailhandel komen prijsstop voor basisproducten overeen

Enkele belangrijke voedselproducenten en vertegenwoordigers van de detailhandel in Rusland ondertekenden op 24 oktober 2007 een akkoord om de prijzen voor een aantal primaire levensbehoeften te bevriezen. Het ging daarbij om zaken als melk, brood, eieren en huishoudolie. Het akkoord was onderdeel van een overheidscampagne om in het zicht van de parlements- en presidentsverkiezingen inflatie tegen te gaan. De ondertekening van de overeenkomst vond plaats op het ministerie van Landbouw.
De voedselprijzen in Rusland waren in de voorgaande weken sterk gestegen en de inflatie voor 2007 stond tot dat moment op 8,5 procent. Minister van Financiën Aleksej Koedrin had eerder gezegd dat bevriezing van de prijzen onmogelijk was.

Aandeelhouders stemmen in met liquidatie Russisch elektriciteitsbedrijf

Aandeelhouders van het zeer omvangrijke Russische elektriciteitsbedrijf EES, dat voor ruim 52 procent in staatshanden was, stemden op 31 oktober 2007 in met de opheffing van het bedrijf. Dit zou worden opgesplitst in kleinere, regionale bedrijven in een poging om meer buitenlandse investeringen aan te trekken voor het verbeteren van de verouderde infrastructuur. Meer dan 95 procent van de aandeelhouders stemden volgens de chef van EES, Anatoli Tsjoebajs, in met de liquidatie van het bedrijf waardoor EES per 1 juli 2008 zou ophouden te bestaan. Aandeelhouders zouden in ruil voor hun aandelen belangen krijgen in de nieuwe regionale bedrijven. De deregulering van het elektriciteitsbedrijf stond in schril contrast met de olie- en gassector, waar de overheid tijdens het bewind van Poetin juist grote belangen in had genomen en zelfs gedeeltelijk tot renationalisatie was overgegaan.

JUSTITIE

Seriemoordenaar krijgt levenslange dwangarbeid

Alexander Pitsjoesjkin (33) werd op 29 oktober 2007 door een rechtbank in Moskou tot levenslange dwangarbeid veroordeeld voor de moord op 48 mensen. Zijn streven was in totaal 64 mensen te doden, één voor elk veld van een schaakbord. Daar hield hij zijn bijnaam, 'de schaakbordmoordenaar', aan over. Pitsjoesjkin was een winkelbediende en zocht zijn slachtoffers voornamelijk uit in de arme Moskouse buurt waar hij woonde. Een groot deel van zijn slachtoffers waren daklozen en zwervers die hij meelokte door ze wodka te beloven. Vervolgens werden ze op veelal sadistische wijze vermoord.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Europees Hof: 'Rechten topmanager Yukos ernstig geschonden'

Het Europese Hof voor de Mensenrechten

in Straatsburg oordeelde op 25 oktober 2007 dat de rechten van een voormalige topmanager van het oliebedrijf Yukos, Platon Lebedev, tijdens zijn arrestatie en detentie ernstig waren geschonden. Lebedev was een belangrijke zakelijke partner van de vroegere oliemagnaat en leider van Yukos, Michail Chodorkovski. Chodorkovski was in 2005 tot negen jaar veroordeeld, onder meer wegens belastingontduiking. Het hof oordeelde dat Lebedev langer in voorarrest was gehouden dan de wet toestond en dat hij en zijn advocaat ten onrechte niet aanwezig waren geweest bij een belangrijke zitting van de rechtbank. De twee beroepsprocedures waren volgens het hof ook te langzaam afgehandeld. De Russische overheid werd door het hof veroordeeld tot een schadevergoeding van 3000 euro aan Lebedev en het betalen van 7000 euro voor juridische kosten.

Nederlandse rechter oordeelt vernietigend over Russisch proces tegen Yukos

Een Amsterdamse rechtbank oordeelde op 31 oktober dat het faillissement van de Russische oliemaatschappij Yukos een politiek gemotiveerde onteigening was. De uitspraak van de Nederlandse rechtbank had te maken met een geschil over de buitenlandse bezittingen van Yukos. De rechtbank concludeerde dat de Russische curator van het bedrijf vanwege het onrechtmatig verlopen faillissement niets te zeggen had over de buitenlandse bezittingen. Eerder genomen beslissingen van de curator die betrekking hadden op die bezittingen moesten worden teruggedraaid.

De vroegere topman van Yukos, Michail Chodorkovski, zou niet veel baat hebben bij de uitspraak omdat hij een gevangenisstraf in Siberië uitzat en hij zijn bedrijf niet zou terugkrijgen. Yukos had al in 1998 om fiscale redenen een aantal buitenlandse bezittingen in Nederlandse vennootschappen ondergebracht. De uitspraak van de Nederlandse rechter volgde op soortgelijke uitspraken van Britse, Amerikaanse en Zwitserse rechtbanken.

MILITAIRE ZAKEN

Succesvolle proefvlucht ICBM

Rusland voerde op 18 oktober 2007 een succesvolle proefvlucht uit met een intercontinentale ballistische raket. De Topol RS-12M raket raakte zijn beoogde doel op het schiereiland Kamtsjatka in het Russische Verre Oosten, zo lieten de Strategische Raketstrijdkrachten in een verklaring weten.

De succesvolle lancering zou het volgens de verklaring voor Rusland mogelijk maken de Topol-raket nog 21 jaar in dienst te houden. De raket was gelanceerd vanaf het lanceerterrein bij Plesetsk in Noord-Rusland.

BUITENLANDSE ZAKEN

Overeenkomst over onbemande missies naar de maan en Mars

Russische en Amerikaanse functionarissen ondertekenden op 3 oktober 2007 een aantal overeenkomsten betreffende onbemande missies naar de maan en Mars. De bedoeling was dat daar onderzoek zou worden verricht naar de mogelijke ondergrondse aanwezigheid van water. De chef van de Amerikaanse NASA, Michael Griffin, en de leider van het Russische ruimteprogramma, Anatoli Perminov, kwamen overeen Russische instrumenten aan boord te plaatsen van onbemande NASA-vluchten naar de maan en Mars. De eerste keer dat dit ging gebeuren, was volgens planning oktober 2008.

Poetin benoemt nieuwe chef buitenlandse inlichtingendienst

President Vladimir Poetin van Rusland introduceerde op 19 oktober 2007 ex-premier Michail Fradkov officieel als nieuwe directeur van de buitenlandse inlichtingendienst SVR. Poetin noemde de strijd tegen het internationale terrorisme een prioriteit van de dienst, maar zei ook dat Russische inlichtingenofficieren mede als taak hadden het industriële en economische potentieel van het land te ondersteunen en de economische belangen van Russische bedrijven te beschermen. Deze uitspraken waren een verwijzing naar economische spionage waar de SVR zich ook mee bezighield.

Volgens uitspraken van Britse en Amerikaanse functionarissen bevond de Russische spionage in het buitenland zich weer op het niveau van het einde van de Koude Oorlog.

(Vorige berichten pagina 150/1 - 2007)

SLOVENIË

BINNENLAND

Twee nieuwe ministers in regering Slovenië

Op 10 januari 2007 trad in Slovenië minister van Landbouw Marija Lukacis om 'gezondheidsredenen' af. Ze had veel kritiek gekregen op haar werk. Lukacis werd vervangen door Iztok Jarc. Deze vervanging kwam een maand nadat minister van Arbeids-, Gezins- en Sociale Zaken Janez Drobnic was vervangen door Marjeta Cotman.

Premier vervangt enkele bewindslieden

Onder druk van de oppositie en dalende populariteitscijfers van zijn regering ging premier Janez Jansa op 30 augustus akkoord met het ontslag van drie ministers: minister van Volksgezondheid Andrej Brucan, minister van Verkeer Janez Bozic en minister van Wetenschap Jure Zupan. Brucan trad af nadat het niet lukte ziekenhuisapparatuur te bestellen via openbare aanbestedingen en Bozic legde zijn functie neer nadat tien mensen waren omgekomen bij twee verkeersongelukken als gevolg van onduidelijke verkeerstekens. Ook werd het hoofd van de inlichtingendienst SOVA, Matjaz Sinkovec, ontslagen.
De ontslagen ministers werden opgevolgd door Zofija Kukovic op Volksgezondheid, Radovan Zerjav op Verkeer en Mojca Dolinar op Wetenschap.

Linkse oppositie wordt sterker

In de maand maart van 2007 verlieten elf afgevaardigden van de Liberale Democratische Partij (LDS) hun parlementsfractie. Zes van hen vormden een eigen parlementaire fractie, Zares. De overigen sloten zich aan bij de centrumlinkse Sociaal-Democratische Partij (SD).
De overlopers uit de LDS werden op 30 maart 2007 hartelijk welkom geheten door SD-leider Borut Pahor (44), tevens lid van het Europarlement en als voormalig fotomodel en triatlonatleet begiftigd met charisma. Hij verwachtte in het najaar van 2008 een goede slag te kunnen slaan tijdens de parlementsverkiezingen.
Met 14 zetels werd de SD de tweede partij in het parlement achter de regerende cen-

trumrechtse Sloveense Democratische Partij, die 29 van de 90 zetels bezat. De LDS zakte terug van 23 naar 12 zetels.

President Drnovsek boycot nationale feestdag

Op 24 juni 2007 vierde Slovenië de zestiende verjaardag van zijn onafhankelijkheid van het voormalige Joegoslavië. Deze feestdag werd echter geboycot door president Janez Drnovsek. De centrumlinkse Drnovsek was verbolgen over het feit dat de centrumrechtse premier Janez Jansa de feestrede zou uitspreken tijdens de officiële ceremonie.

Eerste ronde presidentsverkiezingen

Op 21 oktober 2007 werden in Slovenië presidentsverkiezingen gehouden. Deze leverden twee kandidaten op die doorgingen naar de tweede, beslissende ronde: de conservatieve oud-premier Lojze Peterle, die 28,7 procent van de stemmen won, en de voormalige diplomaat Danilo Tuerk, die tweede werd met 24,5 procent van de stemmen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Parlement Slovenië keurt begrotingen goed

Op 20 november 2006 nam het parlement van Slovenië de begrotingen voor 2007 en 2008 aan. Voor 2007 voorzag de begroting in omgerekend 8,1 miljard euro aan uitgaven, 7,7 miljard euro aan inkomsten en een begrotingstekort van 1,0 procent van het bruto binnenlands product. Voor 2008 waren deze cijfers respectievelijk 8,4 miljard euro, 8,1 miljard euro en 0,9 procent.

Economische groei in 2006 hoger dan verwacht

In 2006 was de economie van Slovenië met meer dan 5 procent gegroeid, aldus minister van Financiën Andrej Bujak op 15 januari 2007. Dat was meer dan de door de regering geplande groei van 3,8 procent.

IMF adviseert bezuinigingen

Slovenië kampte met een sterk vergrijzende bevolking. Om die reden adviseerde het Internationale Monetaire Fonds (IMF) op 16 maart de regering van Slovenië de uitgaven te beperken. Het hoofd van de IMF-missie in Slovenië, Piritta Sorsa, stelde dat het land het economisch goed deed, maar dat dit ook de gelegenheid bood zich voor te bereiden op de komende vergrijzing.

GEZONDHEID EN ZORG

Rookverbod in openbare gelegenheden

Vanaf 5 augustus 2007 werd het in Slovenië praktisch verboden om te roken in openbare gelegenheden, waaronder hotels en restaurants. Wie toch een sigaret opstak, liep het risico een boete van 125 euro te krijgen. Openbare gelegenheden mochten speciale geventileerde glazen cabines voor rokers installeren, maar in zulke cabines mocht niet gegeten en gedronken worden. Verder werd de minimumleeftijd voor het kopen van sigaretten verhoogd van 15 naar 18 jaar.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Europese mensenrechtencommissaris bekritiseert behandeling Roma

Mensenrechtencommissaris Thomas Hammarberg van de Raad van Europa bekritiseerde op 19 november 2006 de behandeling van de Roma in Slovenië. De kritiek kwam nadat een groep van dertig zigeuners van de familie Strojan uit het dorp Ambrus in het centrum van het land, was verjaagd. Dit gebeurde onder druk van andere dorpsbewoners die kwaad waren geworden nadat een dorpsgenoot was geslagen door een Roma. De familie werd verplaatst naar een barak in Postojna, 40 kilometer ten zuiden van de hoofdstad Ljubljana. De familie zei graag terug te willen naar Ambrus. Hammarberg verklaarde dat groepen zigeuners geen collectieve schuld mochten dragen voor wandaden van individuele leden.

Op diezelfde dag publiceerde Amnesty International (AI) een rapport over de problemen van de Roma in Slovenië. Het rapport meldde dat slechts 39 procent van de Roma-kinderen in Slovenië onderwijs volgde.

Sloveense journalisten klagen 'censuur' aan

Op 16 oktober 2007 werd aan parlementsvoorzitter France Cukjati een door 570 Sloveense journalisten ondertekende petitie overhandigd waarin 'de beperking van de mediavrijheid' werd aangeklaagd. Volgens de Sloveense journalistenbond DNS werden mediaorganen systematisch gecensureerd. 'De situatie is uitermate zorgelijk,' stelde de bond in het verzoekschrift. Eerder in oktober had het International Press Institute (IPI) – een internationale mediawaakhond – gedreigd een eigen onderzoek naar de klachten te starten als de regering van Slovenië niet zelf zo'n onderzoek zou beginnen. De Sloveense regering ontkende dat zij de media in haar werk zou belemmeren.

EUROPESE UNIE

Slovenië treedt toe tot eurozone

Op 1 januari 2007 trad Slovenië als eerste van de nieuwe Oost-Europese lidstaten van de Europese Unie (EU) toe tot de eurozone. Voor een periode van twee weken zou de oude munteenheid, de tolar, nog naast de euro bestaan. Minister van Financiën Andrej Bujak nam als een van de eerste Slovenen euro's op uit een pinautomaat.

Invoering van euro verloopt soepel

De Europese Commissie prees op 4 mei de 'snelle en soepele' invoering van de euro in Slovenië. De overgangsperiode van twee weken bleek voldoende om de omschakeling van de tolar naar de euro uit te voeren. Verder bleek de angst van de bevolking voor prijsstijgingen na de introductie van de euro, ongegrond. Er trad geen extra inflatie op.

(Vorige berichten pagina 606/2 - 2006)

SPANJE

BINNENLAND

Verwerking Spaanse burgeroorlog nog steeds problematisch

Zaligverklaring omgekomen Spaanse geestelijken

Paus Benedictus verklaarde op 28 oktober 2007 498 Spaanse geestelijken zalig. Dit waren slachtoffers van religieuze vervolging gedurende de aanloop naar en tijdens de Spaanse burgeroorlog. Hiermee werd een

belangrijke stap gezet in de richting van heiligverklaring van deze mensen. Ruim zeventig Spaanse bisschoppen, een aantal Spaanse politici en vele pelgrims waren bij deze grootste zaligverklaring ooit aanwezig. De kerk schatte dat bijna zevenduizend geestelijken in Spanje waren gedood in de periode 1931 tot 1939.

De zaligverklaring was in Spanje omstreden, omdat de rooms- katholieke kerk de dictatuur van generaal Franco had gesteund. Daarnaast ervoer een deel van de Spanjaarden de zaligverklaring als een impliciete kritiek van het Vaticaan op de regering-Zapatero.
De Spaanse premier wilde een wet invoeren die voor het eerst slachtoffers van de burgeroorlog en de dictatuur zou erkennen. Deze Wet van de Historische Herinnering zou ervoor moeten zorgen dat massagraven met ministeriële steun geopend konden worden en rechtszaken van de militaire tribunalen ongeldig verklaard zouden worden.
Een deel van de Spanjaarden had echter bezwaren tegen de wet. Het was voor hen moeilijk om de periode-Franco te veroordelen. Ook het conservatieve Partido Popular (PP) was het niet met de wet eens. Zij vond dat de wet oude wonden openhaalde en Spanje verdeelde. Zij weigerde het regime van Franco te veroordelen, omdat zij het louter als een deel van de Spaanse geschiedenis beschouwde.

Spaans parlement veroordeelt generaal Franco

Het Spaanse parlement nam op 31 oktober 2007 de Wet van de Historische Herinnering aan. Hiermee werd het bewind van generaal Francisco Franco formeel veroordeeld. Met de wet moesten ook alle Franco-symbolen uit de Spaanse samenleving verdwijnen.
De Wet van de Historische Herinnering behoorde tot de hoogste prioriteiten van premier José Luis Zapatero. Om de wet door het parlement te loodsen, had hij een overeenkomst gesloten met enkele kleine partijen.

BASKISCHE KWESTIE

Spanje en Portugal strijden samen tegen ETA

De ministers van Justitie en van Binnenlandse zaken van Spanje en Portugal ondertekenden op 1 oktober 2007 een verklaring over intensivering van de samenwerking in de strijd tegen de Baskische afscheidingsbeweging ETA. Een belangrijke stap daartoe was de oprichting van gezamenlijke onderzoeksteams. De Spaanse politie achtte het waarschijnlijk dat de ETA vanuit het zuiden van Portugal onder meer aanslagen in Spanje plande.

Spanje brengt Batasuna een zware klap toe

De Spaanse politie arresteerde op 4 oktober 2007 23 leden van de partijleiding van de politieke tak van de ETA tijdens een geheime bijeenkomst in het Baskische Segura. De arrestaties werden gedaan op verzoek van rechter Balthasar Garzon. Hij vond dat de bijeenkomst een schending van de ban op Batasuna-activiteiten als een formele organisatie was.

Reacties op arrestaties

De conservatieve oppositie reageerde verheugd op de arrestaties, maar vond dat deze eerder hadden moeten plaatsvinden. De Baskische regionale regering veroordeelde de politieactie. Zij zag het als een politieke zet van de Spaanse regering tegen de Baskische plannen voor een referendum over de positie van Baskenland. Volgens het voormalige ETA-lid Kepa Aulestia had de Spaanse regering echter geen andere keus dan hard op te treden tegen de separatisten. Bovendien zou de arrestatie van de leiding van Batasuna de partij verder in verwarring brengen.

(Vorige berichten pagina 579/1 - 2007)

WIT-RUSLAND

BINNENLAND

Duizenden de straat op bij politiek protest

Ongeveer vijftienduizend tegenstanders van het autoritaire bewind van president Alexander Loekasjenko van Wit-Rusland gingen op 25 maart 2007 in Minsk de straat op. Het belangrijkste plein van de stad was door de politie afgesloten, maar het werd de demonstranten toegestaan enkele kilometers verderop bij elkaar te komen. Het was de grootste demonstratie sinds bijna een jaar in Wit-Rusland.

Duizenden willen toetreding tot de EU

Duizenden burgers gingen op 14 oktober onder zware politiebegeleiding in Minsk de straat op om meer politieke vrijheid te eisen. Zij wilden ook dat Wit-Rusland tot de Europese Unie (EU) zou toetreden.

Wit-Russische zoons op hoge posten

Enkele van de schaarse oppositionele bladen in Wit-Rusland maakten volgens een bericht van 22 september 2007 melding van de hoge posten die talrijke zoons van hoge Wit-Russische overheidsfunctionarissen voor zichzelf in de wacht hadden weten te slepen. De functie van eerste secretaris van de Wit-Russische diplomatieke vertegenwoordiging in Straatsburg werd bijvoorbeeld vervuld door Andrej Soechorenko, wiens vader tot de zomer van 2007 hoofd was van de KGB, zoals de geheime politie in Wit-Rusland nog steeds heette. De vader kon zijn zoon in Straatsburg echter niet opzoeken, want Soechorenko senior was een van de 31 Wit-Russische functionarissen voor wie een Europees visumverbod gold. De zoon van minister van Binnenlandse Zaken Vladimir Naoemov was een tijd lang eerste secretaris bij de ambassade in Den Haag. Ook in dit geval gold voor de vader een Europees visumverbod. De zoon van de voorzitter van het Wit-Russische parlement had een baan in Beijing als Olympisch attaché voor de spelen van 2008.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Einde aan uitkeringen en subsidies voor gepensioneerden en anderen

De lagere kamer van het parlement in Wit-Rusland stemde op 23 mei 2007 met een stemverhouding van 101 tegen 1 in met het afschaffen van uitkeringen en subsidies voor gehandicapten, gepensioneerden en studenten. Het wetsvoorstel moest nog worden goedgekeurd door de hogere kamer van het parlement, waarna president Alexander Loekasjenko het besluit moest bekrachtigen met zijn handtekening.
Volgens commentatoren was de maatregel ingegeven door de scherpe stijging van de door Rusland berekende prijs van olie en

aardgas. Dergelijke subsidies en uitkeringen maakten ongeveer een derde van de overheidsbegroting uit. Ongeveer 67 procent van de bevolking van tien miljoen mensen kreeg een uitkering of maakte gebruik van subsidies voor zaken als transport, medicijnen en huisvesting.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Wit-Rusland: 'Valuta aan dollar koppelen'

De Centrale Bank van Wit-Rusland kondigde op 15 augustus 2007 aan dat de Wit-Russische munt in 2008 aan de Amerikaanse dollar zou worden gekoppeld in plaats van, zoals tot dan toe, aan de Russische roebel. Als dat voornemen zou worden verwezenlijkt, zou dat ongetwijfeld het einde betekenen van het streven van Rusland en Wit-Rusland naar een gezamenlijke munt en naar een verder samengaan van de twee economieën. De voorzitter van de Centrale Bank, Michail Zjoerabovitsj, vertelde dat het voornemen deels was ingegeven door het feit dat vele Wit-Russen hun spaargeld het liefste bewaarden in dollars of euro's.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Tegenstanders Loekasjenko na twee jaar vrijgelaten

De autoriteiten in Wit-Rusland lieten op 22 mei 2007 twee activisten van de oppositie die twee jaar eerder waren vastgezet wegens 'verstoring van de openbare orde', uit de gevangenis vrij. Zij waren gearresteerd omdat zij een niet toegestane demonstratie hadden georganiseerd. Pavel Severinets, hoofd van de jeugdbeweging van het volksfront, en Mikola Statkevitsj, leider van de Wit-Russische Sociaal-Democratische Partij, werden kort voor het aflopen van hun straf vrijgelaten. Katerina Sadovskaja (61) kwam drie dagen later ook onverwacht vrij. Zij was in oktober 2006 tot twee jaar veroordeeld omdat zij de 'eer' van president Alexander Loekasjenko zou hebben 'bezoedeld'.

Expert VN ziet geen verbetering in mensenrechtensituatie

Een expert van de Verenigde Naties (VN), Adrian Severin, verklaarde op 12 juni geen verbetering te zien in de situatie van de mensenrechten in Wit-Rusland, ondanks de vrijlating van enkele politieke gevangenen in de voorgaande weken. Severin zei voor de Mensenrechtenraad van de VN dat de situatie in het land op dat punt in 2006 gestaag achteruit was gegaan. De schendingen behelsden volgens hem onder meer overheidscontrole over de rechterlijke macht en de media, grof politiegeweld, buitensporige straffen, gevallen van marteling en inbreuken op de godsdienst- en vakbondsvrijheid.

Communistische partij op non-actief gesteld

Het Hooggerechtshof in Wit-Rusland schortte op 2 augustus 2007 de activiteiten van de Communistische Partij op voor een periode van een half jaar omdat de partij lokale cellen en leden volgens de rechter niet naar behoren had geregistreerd. Elke activiteit van de partij was in de genoemde periode verboden, behalve als die te maken had met de verbetering van die registratie. De leider van de partij, Sergej Kaljakin, typeerde de uitspraak als een 'politiek' vonnis.

Controle internet in Wit-Rusland aangescherpt

President Alexander Loekasjenko gaf de regering opdracht de controle op het gebruik van internet te verscherpen, aldus *NRC Handelsblad* op 4 augustus 2007. Dat gebruik was in Wit-Rusland al aan een aantal beperkingen onderhevig. Zo moesten Wit-Russen zich bij het bezoek aan internetcafés laten registreren en het gebruik van internet in kantoren en privé-woningen werd door een staatsmonopolie gecontroleerd. Loekasjenko noemde internet een 'informatievuilnisbelt', waar veel te zien was wat zijn land 'vijandig gezind' was. Het gebruik van internet moest volgens hem worden geregeld met wetten die vergelijkbaar waren met die tegen pornografie.

BUITENLANDSE ZAKEN

Moskou en Minsk sluiten gascontract

Het Russische staatsgasbedrijf Gazprom ondertekende op 19 mei 2007 een contract met Wit-Rusland waarbij het de helft van de Wit-Russische pijpleidingexploitant Beltransgaz zou overnemen. De waarde van de transactie bedroeg omgerekend ruim 1,8 miljard euro. Het akkoord was eigenlijk al eind 2006 overeengekomen toen Wit-Rusland en Rusland een conflict hadden over de prijs van Russisch aardgas. Minsk dreigde toen de gaslevering vanuit Rusland naar Europa te verstoren. Ongeveer 20 procent van de Russische gasleveranties aan Europa verliepen via pijpleidingen over Wit-Russisch grondgebied.

Dreiging einde gasaanvoer door Gazprom opgeheven

Op 3 augustus werd op het laatste moment een akkoord bereikt met Rusland over de voortgang van gasleveringen nadat Wit-Rusland aan Gazprom een deel had betaald van een gasrekening van 334 miljoen euro. Wit-Russische functionarissen zeiden dat ook het resterende bedrag voor het einde van de daaropvolgende week zou worden betaald. Het probleem begon met een contract dat in 2006 was getekend en dat Wit-Rusland verplichtte 73 euro te betalen per duizend kubieke meter gas – meer dan het dubbele van de eerdere prijs. De overeenkomst stond Minsk toe in de eerste helft van 2007 minder, namelijk 40 euro per duizend kubieke meter, te betalen. Het bedrag van 334 miljoen euro moest eigenlijk per 23 juli zijn betaald.

Iran geeft Wit-Rusland toegang tot oliereserves

Iran zegde op 21 mei 2007 toe Wit-Rusland grotere toegang te geven tot zijn oliereserves. President Mahmoud Ahmadinejad liet zich tijdens het begin van een tweedaags bezoek positief uit over de 'strategische samenwerking' tussen de twee landen. Iran zou Wit-Rusland toegang geven tot het Jofeir olieveld, dat dichtbij de grens met Irak lag en 30.000 vaten per dag kon produceren. President Alexander Loekasjenko vertelde dat de olie uit het veld in Iran zou worden geraffineerd, of door Wit-Rusland zou worden gewonnen voor verkoop op de wereldmarkt. Volgens een gezamenlijke verklaring gingen de twee landen hun samenwerking in de olie- en gassector verder uitbreiden.

Chávez en Loekasjenko halen banden aan

De Venezolaanse president Hugo Chávez en zijn Wit-Russische ambtgenoot Alexander Loekasjenko spraken zich op 29 juni 2007 uit voor grotere samenwerking tussen beide

landen. Chávez bezocht Wit-Rusland tijdens een rondreis waarbij hij opriep zich tegen de Verenigde Staten te verzetten. Het staatshoofd van Venezuela was eerder in Rusland geweest en had daar vijf onderzeeërs besteld.

Wit-Rusland wil geen Amerikaanse functionarissen toelaten

De regering van Wit-Rusland waarschuwde op 24 augustus 2007 bij monde van een woordvoerder dat sommige Amerikaanse functionarissen niet tot het land zouden worden toegelaten. De maatregel gold als vergelding voor de door Washington gemaakte uitbreiding van visumbeperkingen voor Wit-Russische functionarissen die de VS wilden bezoeken.
Wit-Rusland zou het voor gewone Amerikaanse burgers echter gemakkelijker maken in het land te verblijven.
De Verenigde Staten en de Europese Unie (EU) hadden in 2006 reisbeperkingen opgelegd aan president Loekasjenko en een aantal Wit-Russische topfunctionarissen die beschuldigd werden van schendingen van mensenrechten.

(Vorige berichten pagina 153/3 - 2007)

ANGUILLA

BINNENLAND

Nieuwe procureur-generaal op Anguilla benoemd

De op Barbados geboren Wilhelm Bourne werd op 5 december 2006 door de vertegenwoordiger van de Britse koningin Elisabeth II, gouverneur Andrew George, ingezworen als procureur-generaal van Anguilla. Bourne, die eerder vice-gouverneur van Bermuda was, volgde de uit Guyana afkomstige Ronald Scipio op die negen jaar de functie had bekleed.
In Anguilla was de procureur-generaal het hoofd van het Openbaar Ministerie. Daarnaast moest hij de gouverneur juridisch advies geven.

Regeringsleider Osbourne Fleming wil ambtenarentekort tegengaan

De leider van de regering van Anguilla, Osbourne Fleming, liet eind februari 2007 weten dat de salarissen van de ambtenaren moesten worden onderzocht. 'We hebben nu een probleem omdat zoveel ambtenaren weggaan en dat wordt de komende twee tot drie jaar nog erger', merkte hij op. Volgens hem gaven veel hoger opgeleiden er de voorkeur aan in de private sector te gaan werken omdat ze daar meer konden verdienen. Minister van Financiën Victor Banks stelde daarom pogingen in het werk een miljoenenlening af te sluiten zodat de salarissen van de overheidsdienaren konden worden verhoogd.

Anguilla wil meer tijd om positie inzake zelfbestuur te bepalen

Het resultaat van het vooroverleg op 17 juli 2007 tussen groepen die afkomstig waren uit verschillende segmenten van de maatschappij was voor de regeringsleider van Anguilla, Osbourne Fleming, reden de besprekingen met Groot-Brittannië uit te stellen. Bij de interne discussies over zelfbestuur bleek dat enkele niet-gouvernementele organisaties (ngo's), religieuze groeperingen en ook sommige individuen meer informatie wilden over het beoogde zelfbestuur. Het onderhandelingsteam had een concept van 'volledig zelfbestuur' opgesteld dat besproken diende te worden met een delegatie van het in Londen gevestigde Foreign and Commonwealth Office (FCO).

Constitutionele verandering wordt niet opgelegd

In Londen werd met teleurstelling gereageerd op het uitstel van de besprekingen. Het nieuwsagentschap *Caribbean Media Corporation* berichtte op 22 augustus dat het hoofd van het UK Constitutional Review Team, Ian Hendry, een brief naar Osbourne Fleming had gestuurd. Daarin werd gezegd dat 'het proces van herzien van de constitutie er een is van discussie en overeenstemming tussen Anguilla en Groot-Brittannië, net zoals dat met andere overzeese gebiedsdelen het geval was'. Zolang men het niet eens was, zou de oude grondwet van kracht blijven.

Regering roept dag van bezinning uit

Zaterdag 11 augustus 2007 werd door de regering van Anguilla aangewezen als dag van rouw, berouw en gebed. Religieuze groeperingen, burgerorganisaties, ouders, onderwijzend personeel en andere burgers werden opgeroepen deel te nemen aan een bijeenkomst die de intentie had 'het geweld in Anguilla te stoppen'. Mensen die moesten werken kregen een halve dag vrij om deel te nemen aan het streven, zoals de regering stelde, 'Anguilla terug te veroveren'.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Werkkrachten uit India krijgen meer geld na protest

Een staking van uit India afkomstige arbeiders die werkzaam waren bij de bouw in Anguilla van een chique vakantieoord resulteerde begin juli 2007 in een verdubbeling van hun salaris. De 250 arbeidskrachten hadden geklaagd over de elfurige werkdag en de lage beloning. Door een wervingsbureau in India was hen een inkomen van 600 dollar (ruim 440 euro) per maand beloofd, maar zij ontvingen tot dan slechts een bedrag tussen de 180 en 400 dollar. De arbeiders klaagden verder ook over de slechte medische zorg die zij kregen.

(Vorige berichten pagina 220/1 e.v. - 2006)

ANTIGUA EN BARBUDA

BINNENLAND

Premier Spencer verandert samenstelling kabinet

Bij zijn nieuwjaarstoespraak op 1 januari 2007 maakte premier Baldwin Spencer bekend dat hij wijzigingen had aangebracht in de regering van Antigua en Barbuda die in overeenstemming waren met de prioriteiten van het kabinetsbeleid. Zelf nam hij de verantwoordelijkheid voor de nutsvoorzieningen en energie over van vice-premier Wilmoth Daniel, die geregeld onder vuur lag.
De portefeuilles Sport en Jeugdzaken zouden voortaan worden beheerd door minister van Onderwijs Bertrand Joseph, al bleef de uitvoering gebeuren door minister van Staat Winston Williams. Cultuur, inclusief het carnaval, viel voortaan onder het ministerie van Toerisme waar Harold Lovell de scepter zwaaide. Colin Derrick werd minister van Justitie en Openbare Veiligheid.

Antigua en Barbuda

Samenstelling regering Antigua en Barbuda
(1 oktober 2007)

Gouverneur-generaal
James CARLISLE

Premier, tevens minister van Buitenlandse Zaken en Internationale Handel, Defensie, Nationale Veiligheid, Informatievoorziening en Radio- en Televisieuitzendingen, en Aangelegenheden betreffende Barbuda
Baldwin SPENCER

Ministers:
Arbeid en Openbaar Bestuur
Jacqui QUINN-LEANDRO
Financiën en Economie
Errol CORT
Gezondheidszorg
John MAGINLEY
Huisvesting en Sociale Transformatie
Hilson BAPTISTE
Justitie en Openbare Veiligheid
Colin DERRICK
Landbouw, Visserij en Agro-industrieën
Charlesworth SAMUEL
Onderwijs, Sport en Jeugdzaken
Bertrand JOSEPH
Openbare Werken, Transport en Milieu
Wilmoth DANIEL
Procureur-generaal en Juridische Zaken
Justin SIMON
Toerisme, Cultuur en Burgerluchtvaart
Harold LOVELL

Oppositieleider stelt schaduwkabinet samen

In een poging de eenheid binnen zijn Antigua Arbeiderspartij (ALP) te verstevigen, benoemde oppositieleider Lester Bird begin februari 2007 zijn rivaal Gaston Browne tot vice-partijleider. Browne, die in 2005 de strijd om het leiderschap van de ALP van Bird verloor, zou in het vervolg woordvoerder zijn bij financiële kwesties. Hij maakte bovendien deel uit van een schaduwkabinet dat Bird aanprees als getalenteerd en ervaren.

Vrouwelijke gouverneur voor Antigua en Barbuda

Persagentschap *Caribbean Media Corporation* berichtte op 15 juli 2007 dat de regering van Antigua en Barbuda aan koningin Elisabeth II had voorgesteld de 64-jarige Louise Lake-Tack te benoemen tot gouverneur-generaal. Zij was de eerste vrouw die deze functie in het Britse overzeese gebiedsdeel zou gaan bekleden. Twee dagen later nam zij de plaats in van James Carlisle die ontslag had genomen na dertien jaar in functie te zijn geweest.

JUSTITIE

Hardere maatregelen tegen misdaad aangekondigd

Minister van Justitie en Openbare Veiligheid Colin Derrick vroeg op 26 oktober 2007 de bevolking om begrip voor het door de regering van Antigua en Barbuda geïntroduceerde 'zero tolerance' beleid. Volgens politiecijfers waren er in 2007 al zeventien mensen vermoord – vijf meer dan in geheel 2006.
Er zouden straatcontroles worden ingesteld, het aantal politiepatrouilles werd opgevoerd en er zouden meer huiszoekingen gaan plaatsvinden. Politiestations bleven in het vervolg 24 uur per dag open. Mocht de politie na 22.00 uur minderjarigen op straat aantreffen, dan zouden de ouders ter verantwoording worden geroepen. De wetgeving zou spoedig worden aangepast om die ouders te straffen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Antigua en Barbuda in het gelijk gesteld inzake gokspellen op internet

Een uit drie personen bestaand panel van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) oordeelde op 30 maart 2007 dat de Verenigde Staten een eerdere uitspraak van de organisatie uit 2005 aangaande gokspellen op internet niet hadden uitgevoerd. In politieke kringen van Antigua en Barbuda werd gesproken van 'een duidelijke en overtuigende overwinning'. De ambassadeur van Antigua en Barbuda bij de Verenigde Naties hoopte dat Washington de internationale handelsverplichtingen zou nakomen en het dispuut met zijn land tot een goed einde zou brengen.
Het panel was van mening dat de regering van de VS in eigen land wel degelijk gokpraktijken toestond. Het verbieden van de online gokindustrie uit Antigua en Barbuda zou in economisch opzicht daarom discriminerend zijn.

Ruzie over schadevergoeding

Antigua en Barbuda – het kleinste land dat ooit een zaak voor de WTO had gewonnen – wilde 3,4 miljard dollar (ca. 2,6 miljard euro) schadevergoeding van de VS. De Amerikanen meenden echter dat de jaarlijkse schade voor Antigua en Barbuda niet meer dan een half miljoen dollar bedroeg. Ook wilden zij de online gokindustrie expliciet laten verwijderen uit de verdragen met de WTO, mede omdat de mogelijkheid bestond dat Australië, Canada, Costa Rica, India, Japan en de Europese Unie ook schadevergoeding zouden gaan vragen.
De 32 officiële casino's in Antigua en Barbuda genereerden per jaar ongeveer een winst van 130 miljoen dollar (ca. 90 miljoen euro). In 2000 was dat bijna 1 miljard dollar.

Toetreding Antigua en Barbuda tot Beweging van Niet-Gebonden Landen

Antigua en Barbuda en Dominica werden eind mei 2007 formeel geaccepteerd als nieuwe leden van de Beweging van Niet-Gebonden Landen (NAM). De ambassadeur van het eerstgenoemde land bij de Verenigde Naties, John Ashe, liet weten bijzonder blij te zijn met het volledige lidmaatschap en hij beloofde een positieve bijdrage van Antigua en Barbuda.
De NAM bestond, inclusief de nieuwe lidstaten, uit 116 ontwikkelingslanden en hield zich vooral bezig met zaken als globalisering, handel, schuldenproblematiek, aids en internationale misdaad. Van de kleine Caribische staten was alleen St. Kitts en Nevis geen lid.

(Vorige berichten pagina 220/2 e.v. - 2006)

Aruba

ARUBA

BINNENLAND

Naturalisatiezaken Aruba voortaan door Nederlandse IND behandeld

Het Departement van integratie, beleid en toelating van buitenlanders (Dimas) van Aruba maakte op 14 februari 2007 bekend dat de Nederlandse Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) de aanvragen voor naturalisatie in Aruba ging behandelen. De IND zou de eindbeslissing nemen, terwijl Dimas voortaan slechts advies zou uitbrengen. Voorheen werkten beide diensten al samen.

Ambtenaren moeten drugstest ondergaan

Met de doelstelling de 'deugdelijkheid van

bestuur' in Aruba te vergroten, diende minister Rudy Croes (Justitie) op 5 maart 2007 een wetsvoorstel in om ambtenaren in de toekomst een verplichte drugstest te laten ondergaan. Het plan was geboren na aanwijzingen dat 10 procent van de ambtenaren die betrokken waren bij de openbare orde en veiligheid, drugs gebruikten. Degenen die betrapt werden, liepen het risico ontslagen te worden.

Grootste krant Aruba zoekt steun bij koningin Beatrix

Het Papiamentstalige dagblad *Diario*, de grootste krant van Aruba, verzocht op 4 april 2007 in een open brief aan koningin Beatrix haar constitutionele rechten te waarborgen. De leiding was van mening dat de regering een 'commercieel embargo' tegen de krant had uitgevaardigd omdat daarin melding was gemaakt van een corruptiezaak.
Zonder de naam van de partij te noemen, zou de regerende Electorale Volksbeweging (MEP) volgens Diario omgerekend ruim 400.000 euro zijn toegezegd door een diamantair uit New York die in ruil een winkelcentrum mocht bouwen bij een cruiseterminal. Bekend was dat de krant sympathie koesterde voor de oppositionele Arubaanse Volkspartij (AVP).

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nederlandse minister Zalm verzekert Aruba blijvende steun

De (demissionaire) Nederlandse minister van Financiën Gerrit Zalm verzekerde op 6 februari 2007 dat Nederland ook in de toekomst zou meehelpen de begroting van Aruba stabiel te houden. Het streven was er op gericht dat het eiland vanaf 2009 financieel onafhankelijk van Nederland zou zijn, maar zowel premier Nelson Oduber als minister Zalm zagen heil in een voortzetting van de samenwerking. De Nederlandse bewindsman benadrukte wel dat de schuldenlast niet verder moest oplopen omdat dit te hoge rentelasten met zich meebracht.

Schuldenlast sterk gestegen

Uit een rapportage van de Nederlands-Arubaanse commissie openbare financiën was gebleken dat de schuld in 2005 was opgelopen van 38,4 procent tot 46,1 procent van het bbp. In absolute cijfers betekende dat een toename van 1,3 miljard naar 1,9 miljard Arubaanse guldens (ca. 830 miljoen euro).
Het streven was de schuld terug te brengen naar een maximum van 40 procent van het bbp. Daarvoor werd een sanering van het ambtelijk apparaat als voorwaarde gezien. In de periode 1986-2005 was het aantal ambtenaren toegenomen van 2.670 tot ruim 6.500, hetgeen betekende dat Aruba in de regio de meeste ambtenaren per hoofd van de bevolking had. Meer dan 11 procent van de begroting werd bovendien besteed aan het aflossen van rente over schulden.

Olieraffinaderij komt stil te liggen door stroomonderbreking

Woordvoerder Bill Day van het Amerikaanse bedrijf Valero Energy Corporation (VEC) liet rond 17 oktober 2007 weten dat 'enkele units' van de olieraffinaderij weer in gebruik waren genomen. De productiewerkzaamheden waren op 5 oktober noodgedwongen tot stilstand gekomen als gevolg van een stroomstoring. De Arubaanse vertakking van de grootste Amerikaanse raffinaderij verwerkte gewoonlijk 275.000 vaten olie per dag voor het maken van op petroleum gebaseerde producten, zoals verschillende soorten benzine. De onderneming, die in totaal zeventien raffinaderijen had in de Verenigde Staten, Canada en het Caribisch gebied, maakte op 26 oktober bekend dat in Aruba weer op volle kracht geproduceerd werd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Hoge Raad: homohuwelijk heeft rechtskracht op Aruba

Op 13 april 2007 bepaalde de Hoge Raad dat een in Nederland gesloten homohuwelijk ook op Aruba geldig was. De Raad meende dat Aruba verplicht was de rechtskracht van de Nederlandse huwelijksakte te aanvaarden en sommeerde de Arubaanse overheid een echtpaar van gelijk geslacht alsnog in te schrijven bij de burgerlijke stand.
Enkele dagen later klaagde een ander Nederlands homopaar Aruba aan bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens omdat het eilandsbestuur weigerde het vonnis van de Hoge Raad uit te voeren. Daarmee schond het volgens de advocaten van de Nederlanders bepalingen in het Europees Verdrag over discriminatie, recht van huwelijk en recht van privé- en gezinsleven.

Homopaar ingeschreven

De directeur van het Bureau Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister (Censo) meldde op 10 augustus dat het eerste homopaar in Aruba als zijnde gehuwd was ingeschreven. De procedure kon versneld worden afgehandeld omdat de dienst een grondige controle of het wellicht een schijnhuwelijk betrof, niet nodig had gevonden.
Een ander homopaar werd enkele dagen later door een rechtbank in Oranjestad in het gelijk gesteld. Bepaald werd dat zij binnen twee weken moesten worden ingeschreven als getrouwd stel. Ambtenaren hadden dat eerder geweigerd omdat zij bij hen wel eerst na wilden gaan of er geen sprake was van een schijnhuwelijk. De rechtbank verwierp dat argument.

Vrije vestiging EU-burgers op Aruba

Dagblad *NRC Handelsblad* berichtte op 17 september 2007 dat een bestuursrechter op Aruba de week daarvoor had bepaald dat burgers van de Europese Unie het recht hadden zich vrij te vestigen op het eiland. De rechtbank baseerde zich daarbij op het vrije verkeer van personen in de EU-staten. Nadat Aruba de Nederlandse Antillen op 1 januari 1986 had verlaten, gold het als Nederlands grondgebied.
In een reactie liet de Arubaanse regering weten naar mogelijkheden op zoek te gaan om de kwetsbare economie te beschermen. De rechter had echter ook bepaald dat iemand uit de EU alleen op Aruba mocht werken als deze daarvoor een vergunning had.

(Vorige berichten pagina 85/2 e.v. - 2007)

BAHAMA'S

BINNENLAND

Minister treedt af vanwege compromitterende foto's

Foto's waarop minister van Immigratie van de Bahama's Shane Gibson het Playboymodel Anne Nicole Smith op bed liggend omhelsde, leverde half februari 2007 zoveel consternatie op dat Gibson op de 19e van die maand besloot af te treden. De aan-

Bahama's

dacht voor de kwestie werd aangewakkerd omdat 'celebrity' Anne Nicole Smith een week daarvoor onder mysterieuze omstandigheden was overleden.
Gibson werd er in de media van beschuldigd een seksuele verhouding met Smith te hebben gehad en haar daarna een verblijfsvergunning voor de Bahama's te hebben bezorgd. De bewindsman ontkende de aantijgingen en sprak van 'smerige leugens'.

Oppositionele Vrije Nationale Beweging wint verkiezingen

De door Hubert Ingraham geleide Vrije Nationale Beweging (FNM) behaalde op 2 mei 2007 een grote overwinning bij de parlementsverkiezingen in de Bahama's. De oppositiepartij kreeg 23 zetels in de 41 leden tellende volksvertegenwoordiging – 16 meer dan de vorige keer. De 18 overige plaatsen werden ingenomen door afgevaardigden van de Progressieve Liberale Partij (PLP). Deze had onder leiding van premier Perry Christie vijf jaar de macht uitgeoefend in de Bahama's, maar moest 11 zetels inleveren.
Bij de campagne van de PLP was vooral de nadruk gelegd op de goede economische resultaten die de laatste jaren waren behaald. Christie benadrukte dan ook dat veel initiatieven in de kiem zouden worden gesmoord als de oppositie zou winnen. De FNM had echter meer succes met de aandacht voor ethische kwesties.

Uitslagen parlementsverkiezingen Bahama's
(2 mei 2007)

partij	percentage	zetels
Vrije Nationale Beweging (FNM)	49,9	23
Progressieve Liberale Partij (PLP)	47,0	18
Overige	3,1	-
totaal		41

Ingraham geïnaugureerd als premier

Twee dagen na de verkiezingsdag nam gouverneur-generaal Arthur Hanna de winnaar van de verkiezingen, Hubert Ingraham van de FNM, in het Regeringshuis de eed af. De nieuwe premier beloofde de waardigheid van het ambt te zullen beschermen en eerlijk te zullen zijn tegen de bewoners van de 700 eilanden die samen de Bahama's vormden. Alle energie zou besteed worden aan de politieke, economische, sociale en culturele ontwikkeling van het land, zo liet hij weten.
Ingraham was van 1992 tot 2002 ook premier geweest van de Bahama's.

Samenstelling regering Bahama's
(18 juni 2007)

Gouverneur-generaal
Arthur Dion HANNA

Premier, tevens minister van Financiën
Hubert Alexander INGRAHAM

Vice-premier, tevens minister van Buitenlandse Zaken
Theodore 'Brent' SYMONETTE

Ministers:
Gezondheidszorg en Sociale Ontwikkeling
Hubert MINNIS
Grond en Lokaal Bestuur
Sidney COLLIE
Huisvesting en Nationale Verzekeringen
Kenneth RUSSELL
Juridische Zaken en Procureur-generaal
Claire HEPBURN
Landbouw en Visserij
Larry CARTWRIGHT
Maritieme Zaken en Arbeid
Dion FOULKES
Nationale Veiligheid en Immigratie
Orville 'Tommy' TURNQUEST
Onderwijs, Jeugdzaken, Sport en Cultuur
Carl BETHEL
Openbare Werken en Transport
Earl DEVEAUX
Toerisme en Luchtvaart
Neko GRANT

(Vorige berichten pagina 220/3 e.v. - 2006)

BARBADOS

Barbados

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gas- en olievoorraden bij Barbados mogelijk geëxploiteerd

Oliemaatschappijen uit Europa, Azië en Amerika toonden veel interesse in onderzoek naar brandstofvoorraden in de wateren van Barbados, zo bleek op 30 juli 2007. Halvor Snarvold, een adviseur van exploratiemaatschappij Wavefield Inseis, maakte dit bekend bij de presentatie in Londen van een door de regering gesteunde campagne over de natuurlijke hulpbronnen bij het eiland. Seismische gegevens hadden al aangetoond dat er aanzienlijke voorraden olie en gas voor de kust van Barbados aanwezig waren.

JUSTITIE

Barbados gaat voorwaardelijke invrijheidstelling introduceren

Minister van Justitie Dale Marshall berichtte op 16 oktober 2007 het parlement van Barbados dat de regering had besloten het strafsysteem ingrijpend te veranderen. De voorwaardelijke invrijheidstelling zou worden geïntroduceerd en in de nieuw geopende gevangenis in het oosten van het eiland zouden de gedetineerden worden geclassificeerd en naar categorie worden ingedeeld. Het scheiden van de gevangenen naar de aard van hun vergrijp moest de implementatie van rehabilitatieprogramma's vergemakkelijken.

De moderne detentiefaciliteit moest de eeuwenoude Glendairy Prison vervangen. Bij een gevangenenopstand in 2005 was deze uitgebrand.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Slavenarchief toegankelijk gemaakt op internet

De *BBC* berichtte op 27 april 2007 dat het eerste deel van de Former Colonial Dependencies' Slave Register Collection op de website www.ancestry.co.uk kon worden geraadpleegd. Dit betekende dat informatie over honderdduizend slaven die in het begin van de 19e eeuw bezit waren van Britse kolonisten in Barbados, voor iedereen beschikbaar was.
Precies 200 jaar eerder, in 1807, had Groot-Brittannië de Wet op de Afschaffing van de Slavenhandel aangenomen. Het was de bedoeling het gehele archief uit de jaren 1812-1834 op de website te zetten waardoor de gegevens van drie miljoen slaven uit het Caribisch Gebied toegankelijk zouden worden.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Amerikanen bieden Caribische moslims 'iftar-banket' aan

Moslimleiders uit Antigua en Barbuda, Barbados, St. Lucia en St. Kitts en Nevis gingen

eind september 2007 in op een uitnodiging van de Amerikaanse ambassadrice in Barbados, Mary Ourisman, een 'iftar-banket' bij te wonen. Het betrof de maaltijd die tijdens de vastenmaand Ramadan door moslims genuttigd wordt na zonsondergang.

De Amerikaanse afgezant benadrukte dat 'de diversiteit en rijkdom van onze religieuze tradities' gerekend moest worden tot een van de sterke punten van haar land, om het even of het christenen, joden, moslims, boeddhisten of mensen met een ander geloof betrof. Suleiman Bulbulia van de Barbados Moslim Associatie (BMA) sprak van 'een speciaal en belangrijk gebaar' en hoopte dat de ceremonie zou bijdragen aan vriendschappelijke relaties en een klimaat van vertrouwen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Amerikaanse subsidie voor tsunami-waarschuwingssysteem

Bij een bijeenkomst in Barbados eind september 2007 ondertekenden de Caribbean Disaster Emergency Response Agency (CDERA) en de Amerikaanse regering een document om gemeenschappen uit de Caribische kustgebieden te beschermen tegen tsunami's. Een door Washington gegeven subsidie van 475.200 dollar (ruim 330.000 euro) moest vaart zetten achter de installatie van een tsunami-waarschuwingssysteem op nationaal en regionaal niveau, gekoppeld aan publieksvoorlichting. Hoewel het Caribisch gebied vaker getroffen werd door orkanen, twijfelden de aanwezigen niet aan de noodzakelijkheid van het project.

Samenwerking met Guyana geïntensiveerd

Barbados en Guyana, beide lidstaten van de Caribische Gemeenschap (Caricom), versterken hun betrekkingen door nauwere samenwerking op gebieden als landbouw, handel en veiligheid, zo meldde de *BBC* op 19 oktober 2007.

Een Gezamenlijke Commissie zou daarvoor een sectorgerichte aanpak uitwerken. Vicepremier van Barbados Mia Motley had kort daarvoor twee bezoeken afgelegd aan Georgetown, de hoofdstad van Guyana.

(Vorige berichten pagina 94/1 e.v. - 2005)

CUBA

BINNENLAND

Schaarse televisiebeelden tonen herstel Cubaanse leider Castro

Geruchten over het ziekbed van Fidel Castro waren voor de Cubaanse autoriteiten op 18 december 2006 aanleiding te verklaren dat het staatshoofd geen kanker had. Sinds hij eind juli de macht had overgedragen aan zijn broer Raúl, was Fidel niet meer in het openbaar verschenen. Af en toe lichtte de Venezolaanse president Hugo Chávez de buitenwereld in. Hij erkende dat Castro een zware strijd voerde, maar voorspelde ook zijn terugkeer in het openbare leven.
Op 23 april 2007 was Fidel Castro aanwezig bij de ontvangst van een hoge Chinese politieke delegatie. Volgens ingewijden was het voor het eerst in acht maanden dat de Cubaanse leider een werkoverleg bijwoonde. Op foto's in de dagelijks verschijnende partijkrant *Granma* oogde hij fitter dan op eerder vrijgegeven foto's. Het herstel na de zware darmoperatie bleef echter een moeizaam proces.
Op 20 september verscheen de inmiddels 81-jarige Castro voor het eerst in drie maanden weer op televisie waar hij zijn mening gaf over de olieprijs, de memoires van de Amerikaanse bankdirecteur Alan Greenspan besprak en het beleid van de Verenigde Staten bekritiseerde.

Regime zonder Fidel Castro krijgt vorm

Persbureau *Associated Press* maakte op 19 januari 2007 de balans op inzake Cuba. Een half jaar nadat Fidel Castro van het toneel was verdwenen, was van de voorspellingen dat het socialistische systeem ineen zou storten weinig uitgekomen: er kwam geen massale exodus op gang, van een overgang naar een parlementaire democratie was geen sprake en evenmin had men de marktеconomie in het leven geroepen. 'Die mensen weten wat ze aan het doen zijn. Ze zijn voorbereid om Cuba te leiden zonder Fidel', stelde Marifeli Pérez-Stable, auteur van een boek over de Cubaanse Revolutie en werkzaam bij de denktank Inter-American Dialogue (IAD). Geconstateerd werd dat Raúl Castro gesteund en gerespecteerd werd door het leger en dat de voornaamste kandidaten voor de topposities wellicht verschillende inzichten hadden, maar vooral de eenheid trachtten te bewaken.

Raúl Castro houdt pleidooi voor economische hervormingen

Raúl Castro erkende op 26 juli dat het terugtreden van Fidel een zware klap was geweest. Achter de schermen stond deze de leiding echter met raad en daad bij, zo stelde hij. Hij maakte deze opmerkingen bij de herdenking van de aanval op de Moncadakazerne, die in 1956 het begin inluidde van de Cubaanse revolutie.
De interim-president nam de gelegenheid te baat een lans te breken voor een pragmatischer economisch beleid. Stagnatie en planmatigheden moesten volgens hem verdwijnen zodat de bevolking meer kon verdienen. Verder moesten de boeren een betere prijs voor hun producten krijgen en wilde hij streven naar verbetering van de transport- en energiesector.

Cuba wil gebruik gaan maken van open-sourcesoftware

Persbureau *Associated Press* berichtte op 16 februari 2007 dat Cuba pogingen in het werk stelde 'het juk' van computergigant Microsoft van zich af te schudden door gebruik te gaan maken van open-sourcesoftware. Héctor Rodríguez, leidinggevende aan een departement van de universiteit waar duizend studenten trachtten open-sourceprogramma's te ontwikkelen, verklaarde dat het de bedoeling was overheidsinstellingen en staatsbedrijven uit te gaan rusten met onder meer besturingssysteem Linux in plaats van Windows.
Omdat de broncode van de op dat moment gebruikte software niet bekend was, raakte de kwestie ook aan de nationale veiligheid, mede omdat er verdenkingen bestonden dat Microsoft soms samenwerkte met Amerikaanse militaire inlichtingendiensten. Ook landen als Brazilië, China en Noorwegen stimuleerden de ontwikkeling van Linux.

Laagste drugsvangst in elf jaar

De Cubaanse autoriteiten wisten in 2006 de hand te leggen op 1,7 ton drugs, aldus de staatsmedia op 2 maart 2007. Dat was de laagste hoeveelheid sinds elf jaar. In vergelijking met 2004 was het volgens dagblad de *Granma* iets meer dan de helft van wat toen opgespoord werd.

De meeste illegale drugs waren afkomstig uit Latijns-Amerika en werden opgespoord nadat ze in pakketjes uit een vliegtuig waren gegooid. Het was de bedoeling dat boten de illegale waar vervolgens verder zouden transporteren naar de Verenigde Staten.

Staatsraad benoemt nieuwe kabinetsleden

Op 23 maart 2007 werd op de Cubaanse staatstelevisie bekendgemaakt dat María Esther Reus González door de Staatsraad was benoemd tot minister van Justitie. Zij volgde Roberto Díaz Sotolongo op. Daarnaast werd René Mesa Villafaña aangesteld als minister van Waterbronnen, in welke hoedanigheid hij de opvolger was van Jorge Luís Aspiolea Roig.
De veranderingen betekenden dat sinds het aantreden, in juli 2006, van Raúl Castro als tijdelijk president van Cuba vier kabinetswisselingen hadden plaatsgevonden. In oktober van dat jaar was Jorge Luis Sierra (Transport) in de regering opgenomen en twee maanden daarvoor Ramiro Valdés (Technologie en Communicatie).

Afname van bevolkingsaantal in 2006

Het dagblad van de Cubaanse Communistische Partij (PCC), de *Granma*, meldde half mei 2007 dat het jaar daarvoor het geboortecijfer met 14 procent was gezakt ten opzichte van 2005. In het laatstgenoemde jaar werden er 129.700 baby's geboren, terwijl het aantal in 2006 111.000 bedroeg. Daardoor was er voor het eerst in 25 jaar sprake van een afname van het bevolkingsaantal. Juan Carlos Alfonso van het Nationaal Bureau voor Statistiek wees op het feit dat de vergrijzing in Cuba toenam.

Ontmoeting tussen Latijns-Amerikaanse kerkleiders en Cubaanse leiding

Rond de zeventig uit Latijns-Amerika afkomstige kardinalen en bisschoppen voerden overleg met Cubaanse topambtenaren tijdens de op 13 juli 2007 geëindigde Latijns-Amerikaanse Bisschoppenconferentie. De bijeenkomst werd geleid door de Braziliaanse aartsbisschop Emilio Aranguren.
Sommige deelnemers hadden ook gesproken met de Cubaanse vice-president Carlos Lage over punten als het geven van religieuze instructies aan buitenlandse uitwisselingsstudenten en het spelen van een actieve rol in de gevangenissen. Onderwerpen als vrijheid van meningsuiting en mensenrechten kwamen niet aan bod.

Grote belangstelling voor lokale verkiezingen

Zonder cijfers te verstrekken, berichtte *Latin American Weekly Report* op 25 oktober 2007 dat de vier dagen eerder gehouden lokale verkiezingen in Cuba 'ongeëvenaarde' belangstelling hadden gewekt. Het waren de eerste verkiezingen die plaatsvonden sinds Raúl Castro het jaar daarvoor interim-president was geworden. Ze moesten uitmonden in de verkiezing, begin 2008, van de afgevaardigden voor de Nationale Assemblee en in de formatie van een nieuwe Staatsraad.
Bij de lokale verkiezingen werden ruim 15.000 afgevaardigden gekozen in 169 gemeenteraden. De stemming was geheim, maar kandidaten moesten in wijkvergaderingen worden gekozen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Cuba boven Mexico en Brazilië op Ontwikkelingsindex Verenigde Naties

In het rapport over 2006 van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) aangaande de Human Development Index (HDI) werd Cuba gerangschikt op de 50ste plaats in de wereld. Het UNDP werkte bij de plaatsbepaling met indicatoren betreffende onderwijs, medische zorg en economische zaken als inkomen en bbp. In Latijns-Amerika nam Cuba de 5de plaats in – voor landen als Mexico (53ste) en Brazilië (59ste), maar na Argentinië (36ste), Chili (38ste), Uruguay (43ste) en Costa Rica (48ste).
De levensverwachting in Cuba was 77,6 jaar en 99,8 procent van de bevolking kon lezen en schrijven – het hoogste cijfer in Latijns-Amerika. Het land onderscheidde zich verder wereldwijd door een sterk genivelleerd inkomenspatroon. Met 591 dokters per 100.000 inwoners stond het bovenaan in de wereld.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Minister maakt groeicijfers Cubaanse economie bekend

Een eind december 2006 verschenen rapport van de Cubaanse overheid stelde dat de economie dat jaar met 12,5 procent was gegroeid. Ondanks dit cijfer was men van mening dat de crisis uit de jaren negentig van de twintigste eeuw – toen de steun van de Sovjet-Unie wegviel – nog steeds niet geheel overwonnen was.

Het Cubaanse cijfer was overigens moeilijk te vergelijken met de getallen van andere landen omdat zaken als de gratis gezondheidszorg, het gratis onderwijs en de sociale dienstverlening er in verwerkt waren. Minister van Economie José Luis Rodríguez verdedigde die methodologie in het parlement en zei dat het land geen cijfers hoefde te vervalsen uit electorale overwegingen.

Investeringen in toerismesector

De Cubaanse minister van Toerisme Manuel Marrero maakte in mei 2007 gewag van een ontwikkelingsplan voor de toerismesector dat zijn land sterker moest maken bij de concurrentiestrijd met andere vakantielanden.
De sector was met een jaarlijkse opbrengst van omgerekend bijna 1,5 miljard euro de grootste inkomstenbron, maar in 2006 was er sprake geweest van een terugval in het aantal bezoekers met 100.000.
Daarom was het plan opgevat 137 miljoen euro te investeren om vakantieoorden, golfcourses en jachthavens op te knappen. Ook zou het aantal hotelkamers worden uitgebreid.

JUSTITIE

Lange gevangenisstraffen voor moord en poging vliegtuig te kapen

Vier Cubaanse soldaten en een burger zijn veroordeeld tot straffen van vijftien jaar tot levenslang, aldus berichtte persbureau *Associated Press* op 19 september 2007. Toen de militairen in april hun basis verlieten, doodden ze een soldaat en bij het optreden van veiligheidstroepen sneuvelde een luitenant uit het leger.

De Cubaanse regering gaf de Verenigde Staten de schuld van de poging tot kaping. Het beleid om vluchtelingen die voet aan wal zetten in de VS niet direct uit te wijzen, werkte volgens het bewind in de hand dat burgers soms met gebruik van geweld het land probeerden te verlaten.

GEZONDHEID EN ZORG

Overgewicht bij Cubanen neemt toe

In een Cubaans overheidsdocument werd aangegeven dat rond de 30 procent van de bevolking last had van obesitas. In de studie van het voedingsinstituut, weergegeven door persbureau Associated Press op 15 juni 2007, werd vastgesteld dat er sprake was van een serieus probleem voor de volksgezondheid omdat overgewicht kon leiden tot diabetes, hypertensie en hartproblemen. De meeste mensen met obesitas waren de grens van vijftig jaar gepasseerd.

Het was moeilijk voor Cubaanse burgers om op dieet te gaan omdat groenten en fruit duur waren. Bovendien gaven zij de voorkeur aan vlees boven vis en bestond de tendens steeds meer een zittend leven te leiden.

NATUUR EN MILIEU

Oplossing energiecrisis ging niet ten koste van milieu

Het hoofd van het Milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP), Achim Steiner, merkte op 4 juli 2007 op dat Cuba zijn energiecrisis had opgelost zonder af te zien van het gebruik van milieuvriendelijke brandstoffen. Er waren door de regering belangrijke stappen gezet om wind- en zonne-energie te ontwikkelen, al werd er ook nog gebruik gemaakt van vervuilende gasinstallaties en dieselmotoren. Niettemin meende Steiner dat de wijze waarop het energieprobleem was opgelost Cuba met trots kon vervullen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Enkele dissidenten mogen gevangenis verlaten

Socioloog Palacios vrijgelaten

De 65-jarige socioloog Héctor Palacios, die in 2003 met meer dan zeventig andere dissidenten was gearresteerd, werd op 7 december 2006 door de Cubaanse autoriteiten vrijgelaten. Deze criticus van het regime was veroordeeld tot 25 jaar gevangenisstraf wegens samenzwering met de Verenigde Staten tegen Cuba, maar zijn gezondheidstoestand liet te wensen over. Hij was de eerste dissident die vrijkwam sinds Raúl Castro eind juli interim-president was geworden.

Dissident komt na zeventien jaar vrij

Op 22 april 2007 werden de deuren van de gevangenis geopend voor Jorge Luis García Pérez, ook bekend onder zijn bijnaam 'Antúnez'. Hij had zeventien jaar achter de tralies gezeten omdat hij propaganda voor de vijand zou hebben gemaakt en sabotage zou hebben gepleegd. Paus Johannes Paules II verzocht in 1998 bij zijn bezoek aan Cuba om zijn vrijlating.

Officieuze mensenrechtengroepen in Cuba juichten zijn vrijlating toe, maar meldden tevens de veroordeling van Rolando Jiménez Posada wegens het onthullen van staatsgeheimen. Verder was de onafhankelijke journalist Oscar Sánchez Madán tijdens een geheim proces op 13 april 2007 veroordeeld omdat hij 'sociaal gevaarlijk' zou zijn.

Journalist na 22 maanden uit gevangenis ontslagen

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) maakte op 10 mei bekend dat de journalist Roberto de Jesús Guerra Pérez, die bijdragen leverde aan Amerikaanse websites over Cuba en meewerkte aan het door Washington opgezette station Radio Martí, was vrijgelaten.

Hij was in 2005 met vijf anderen gearresteerd na deel te hebben genomen aan een straatprotest waarbij de dood van zeker 32 vluchtelingen – over het juiste aantal verschilden de meningen – op een sleepboot in 1994 werd herdacht.

Derde dissident in twee weken vrijgelaten

De onafhankelijke journalist Armando Betancourt Reina kwam op 20 augustus 2007 op vrije voeten. Dit meldde het in New York gevestigde Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ) een dag later, waarbij tevens werd gezegd dat hij de derde dissident was die in minder dan twee weken was vrijgelaten. De twee anderen waren mensenrechtenactivist Francisco Chaviano en de voorstander van een onafhankelijke arbeidersbeweging, Lázaro González Adán. CPJ-directeur Joel Simon riep de Cubaanse autoriteiten op 24 journalisten die zijns inziens onterecht vastzaten, eveneens vrij te laten.

Regeringsaanhangers verstoren mars op Mensenrechtendag

Tientallen aanhangers van de Cubaanse regering verstoorden op 10 december 2006 een optocht van een kleine groep dissidenten ter ere van de Internationale Dag van de Mensenrechten in een park in de wijk Vedado, in de hoofdstad Havana. De demonstranten werden ervan beschuldigd huurlingen van de Amerikaanse regering te zijn en zij zagen zich genoodzaakt met taxi's te vluchten. Een mars van vrouwen van politieke gevangenen vond wel ongestoord plaats.

Verwarring over uitgave van lekentijdschrift Vitral

Half april 2007 ontstond er in Cuba onduidelijkheid over het voortbestaan van *Vitral* – een lekentijdschrift uit de provincie Pinar del Rio dat niet alleen over religieuze zaken berichtte, maar ook sociaal-culturele onderwerpen behandelde. In de door academici en journalisten geschreven artikelen werd soms tussen de regels door kritiek geleverd op het Cubaanse bewind.

Het blad werd gemaakt in een gebouw van het bisdom en bisschop José Siro verdedigde soms publiekelijk de initiatiefnemer, Dagoberto Valdés. Nadat Siro in januari met pensioen was gegaan, ontstonden er moeilijkheden bij het verschijnen van Vitral. Sommigen weten dit aan het gebrek aan inkt en papier, anderen meenden dat een kritische stem het zwijgen werd opgelegd.

Oppositieleider Oswaldo Paya vraagt parlement om vrije verkiezingen

De man achter het hervormingsproject Varela, Oswaldo Paya, verzocht op 30 augustus 2007 de Cubaanse volksvertegenwoordiging de verkiezingswetten van het land te veranderen en zo spoedig mogelijk vrije, democratische verkiezingen te organiseren. Waarnemers beschouwden het optreden van Paya als een poging het Varela-Project, dat de democratisering van de Cubaanse maatschappij bepleitte en koos voor de vrije markt economie, nieuw leven in te blazen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Relatie met Verenigde Staten blijft gespannen

VN keurt handelsboycot van Cuba af

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties nam op 8 november 2006 een motie aan waarin de Verenigde Staten werd opgeroepen het al decennia durende handelsembargo tegen Cuba te beëindigen. Van de 188 uitgebrachte stemmen waren er 183 voor de motie. Behalve de VS zelf stemden ook Israël, de Marshall Eilanden en Palau tegen, terwijl Micronesië zich van stemming onthield.
Minister van Buitenlandse Zaken van Cuba Felipe Pérez Roque noemde 'de economische oorlog' van Washington tegen zijn land 'de langste en wreedste ooit gevoerd'. Naar zijn mening kon deze betiteld worden als 'daad van genocide' omdat het een flagrante schending was van het internationaal recht.
De Algemene Vergadering verwierp op 30 oktober 2007 opnieuw de Amerikaanse handelsboycot tegen Cuba. Het was voor de zestiende achtereenvolgende keer dat een resolutie van deze strekking werd aangenomen, maar de Amerikaanse regering had steeds geweigerd deze uit te voeren. De vertegenwoordiger van Washington, de diplomaat Ronald Godard, meende dat er sprake was van een bilaterale kwestie die niet door de VN behandeld zou moeten worden. Minister Pérez Roque beschuldigde de Amerikaanse regering er van 'op arrogante wijze de VN te negeren'.

Tien leden van Amerikaans Congres bezoeken Cuba

Tien Democratische en Republikeinse afgevaardigden van het Amerikaanse Congres bezochten half december 2006 Cuba, in de hoop een dialoog op gang te brengen met het bewind in Havana. Een van de delegatieleiders, de Republikein Jeff Flake, meende dat er op dat moment meer ruimte was om vooruitgang te boeken dan in het verleden.
Sinds zijn aantreden in juli als interim-president van Cuba had Raúl Castro twee keer de Amerikaanse regering aangeboden te praten over de bestaande meningsverschillen. Washington was daar echter niet op ingegaan.

Groot economisch verlies door handelsembargo

De Cubaanse regering becijferde het verlies van het 45 jaar oude handelsembargo op 89 miljard dollar (ca. 63 miljard euro), aldus minister Pérez Roque op 18 september 2007. In het bedrag waren ook misgelopen inkomsten, zoals van Amerikaanse toeristen, opgenomen. In een 56 pagina's tellend boekje had Havana nogmaals de argumenten op een rij gezet die pleitten voor beëindiging van het embargo. Gebleken was dat de handelsboycot in elk facet van het maatschappelijk leven negatieve effecten sorteerde, van het basisonderwijs tot de bestrijding van ziektes.

Verbetering betrekkingen tussen Spanje en Cuba

De Spaanse minister van Buitenlandse Zaken Miguel Moratinos sprak begin april 2007 in Cuba met onder anderen interimleider Raúl Castro. Het was het eerste bezoek van een Europese minister aan het land sinds de relatie met de Europese Unie in 2003 sterk was bekoeld vanwege het optreden van de Cubaanse overheid tegen dissidenten. Afgesproken werd dat in de nabije toekomst gepraat zou worden over de mensenrechtensituatie in Cuba, de hervatting van de Spaanse ontwikkelingshulp en de heropening van een Spaans cultureel centrum in Havana.
Na het aantreden als premier van de socialist Zapatero in maart 2004 had Spanje gekozen voor het voeren van een kritische dialoog met Cuba.

Cuba verwerpt voorstel Europese Unie voor overleg

De 27 ministers van Buitenlandse Zaken van de lidstaten van de Europese Unie besloten op 18 juni 2007 de Cubaanse regering uit te nodigen in Brussel te komen praten over kwesties als democratie, universele mensenrechten en fundamentele vrijheden. Ze wilden, zoals dagblad *NRC-Handelsblad* schreef, 'een open en brede dialoog over alle onderwerpen van gemeenschappelijk belang'. Bij de uitnodiging werd teleurstelling uitgesproken over het gebrek aan vooruitgang op mensenrechtengebied.

In een reactie liet de Cubaanse regering weten pas met de EU te willen praten als de diplomatieke sancties die in 2003 waren ingesteld, definitief werden opgeheven. Brussel nam die maatregel toentertijd na de arrestatie van meer dan zeventig dissidenten. In 2005 besloot de EU de maatregelen op te schorten nadat zestien politieke gevangenen in Cuba in vrijheid waren gesteld.

Cuba en Venezuela ondertekenen nieuw economisch pact

Cuba en Venezuela signeerden op 15 oktober 2007 een akkoord dat de verdere integratie van de economieën van beide landen bezegelde. Dit betekende dat er zou worden samengewerkt van olieproductie tot toerisme en van mijnbouw tot cementproductie.

Het versterken van de economische banden kwam tot stand onder auspiciën van het Bolivariaanse Alternatief voor de Amerikaanse en Caribische Staten (ALBA). De Venezolaanse president Hugo Chávez verkondigde dat Venezuela en Cuba 'een confederatie van republieken' zouden kunnen vormen, 'twee republieken in één, twee landen in één'. Naast Cuba hadden ook Bolivia en Nicaragua het ALBA-verdrag ondertekend.

(Vorige berichten pagina 554/3 e.v. - 2006)

DOMINICA

BINNENLAND

Oppositielid treedt toe tot regering Dominica

Julius Timothy van de oppositionele Verenigde Arbeiderspartij (UWP) trad op 22 september 2006 toe tot de regering van Roosevelt Skerrit (Dominica Arbeiderspartij – DLP). Hij kreeg de verantwoordelijkheid voor Economie, Ontwikkeling en Planning. Timothy liet weten altijd een goede verstandhouding met de premier te hebben gehad waardoor de stap hem geen moeite kostte.
Hij benadrukte verder dat men in Dominica de handen ineen moest slaan om verder te komen, maar de leider van de UWP, Earl Williams – die Timothy had verslagen toen hij tot leider werd gekozen – wilde daar niets van weten. Hij zag in de stap het bewijs dat 'sommige leiders in het land principes en integriteit misten'.

Dominica

Nieuwe oppositieleider beëdigd

President Nicholas Liverpool van Dominica zwoor op 16 juli 2007 de advocaat Earl Williams van de Verenigde Arbeiderspartij (UWP) in als officieel oppositieleider van het land. Daarmee werd hij de opvolger van Edison James die een week eerder was afgetreden na de partij te hebben geleid vanaf 1988. De aftredende James roemde Williams vanwege zijn competentie, die mede voortkwam uit zijn ervaring als minister en parlementariër.

'Mijn volgende streven is om premier van Dominica te worden', merkte de nieuwe oppositieleider op, waarbij hij wees op andere Caribische leiders als Hubert Ingraham (Bahama's), Michael Manley (Jamaica) en Owen Arthur (Barbados). Deze hadden, voordat ze aan de macht kwamen, dezelfde weg bewandeld.

Eerste vrouwelijke minister van Justitie benoemd

Francine Baron Royer werd op 29 oktober 2007 de eerste vrouwelijke minister van Justitie die Dominica ooit kende. Zij was voorzitster geweest van de Dominicaanse Advocatuur Associatie (DBA) en verving Ian Douglas die de portefeuille Toerisme ging beheren. Premier Roosevelt Skerrit benadrukte dat Baron Royer niet was gekozen omdat zij een vrouw was, maar omdat zij had laten zien veel kwaliteiten te bezitten. Zij was de vijfde minister van Justitie sinds de Dominica Arbeiderspartij (DLP) in 2000 aan de macht was gekomen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF stort laatste deel van lening aan Dominica

Dominica ontving 1,8 miljoen dollar (ca. 1,4 miljoen euro) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), aldus een bekendmaking op 18 december 2006 van een woordvoerder van premier Roosevelt Skerrit. Het betrof het laatste deel van een krediet uit 2003 ter grootte van 11,6 miljoen dollar dat volgens ambtenaren een grote rol speelde bij de in 2004 en 2005 bereikte economische groei van 3,5 procent. Dominica ontving de lening nadat de regering de uitgaven met 15 procent had verminderd en het aantal ambtenaren met 10 procent had gereduceerd.

Groei economie bestendigd

Het IMF maakte begin mei 2007 bekend dat de economie van Dominica het jaar daarvoor met bijna 4 procent was gegroeid dankzij de goede resultaten in het toerisme, de bouw, de bananenteelt en de dienstensector. Daarnaast was de schuld met 30 procent van het bbp afgenomen. Het IMF roemde de structurele hervormingen die waren doorgevoerd waardoor het streven naar duurzame groei en het bestrijden van de armoede een impuls hadden gekregen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Kleine landen treden toe tot vrijhandelszone Caricom

Premier Roosevelt Skerrit van Dominica maakte op 26 juni 2006 bekend dat Antigua en Barbuda, St. Kitts en Nevis, St. Lucia, St. Vincent en de Grenadinen en zijn eigen land per 30 juni zouden toetreden tot de Caribbean Single Market and Economy (CSME). Deze was zes maanden eerder van start gegaan, maar enkele landen van de Caribische Gemeenschap (Caricom) meenden op dat moment niet klaar te zijn voor de stap. Ook bestond er in de kleine landen ontevredenheid over het regionale Ontwikkelingsfonds, maar dat probleem was inmiddels opgelost. Skerrit toonde zich optimistisch over de CSME, mede omdat dankzij de hulp van de Caricom de economie van Dominica de laatste twee jaar goed had gepresteerd.

Wereldbank constateert afname armoede Dominica

In een eind augustus 2006 verschenen rapport van de Wereldbank, *Towards a New Agenda for Growth, Organization of Eastern Caribbean States*, stond vermeld dat het armoedecijfer in Dominica was gedaald van 39 procent in 2002 tot 33 procent vier jaar later. Het cijfer in St. Vincent en de Grenadinen was 38 procent, in Grenada 32 procent en in St. Kitts en Nevis 31 procent.
De regering van Dominica had geprobeerd met behulp van het Basic Needs Trust Fund en het Social Protection Program de effecten van globalisering en van de terugval van de bananenproductie voor de armste mensen te verzachten door te zorgen voor een goede sociale en economische infrastructuur.

Frans-Guyana

BUITENLANDSE ZAKEN

Premier Skerrit dankt Venezuela uitvoerig voor hulp

Bij een bezoek van de Venezolaanse president Hugo Chávez aan Dominica op 16 februari 2007 herhaalde premier Roosevelt Skerrit hoe dankbaar zijn land was voor de steun uit Caracas. Dominica hoefde zich voor de sterker wordende banden met Venezuela zeker niet te schamen, aldus de regeringsleider, waarbij hij wees op de rol die het Zuid-Amerikaanse land speelde bij de ontwikkeling van het eiland. Er werden tijdens het bezoek vier samenwerkingsakkoorden gesloten, namelijk inzake onderwijs, toerisme, communicatie en economische ontwikkeling.

Dominica prijst Cubaanse steun voor verschillende sectoren

Minister van Onderwijs Vince Henderson woonde van 19 tot 21 september 2007 in Havana de zittingen bij van de gezamenlijke commissie van Dominica en Cuba en roemde de Cubaanse inspanningen in zijn land. Deze strekten zich uit over terreinen als gezondheidszorg, onderwijs en infrastructurele ontwikkeling. De Cubaanse regering had verder toegezegd enkele medische specialisten te zullen sturen.

(Vorige berichten pagina 221/1 e.v. - 2006)

FRANS-GUYANA

BINNENLAND

Bevolking sinds 1974 bijna verviervoudigd

Volgens een op 20 februari 2007 gepubliceerd bevolkingsonderzoek van het Franse centraal bureau voor de statistiek Insee telde Frans-Guyana in 2006 210.000 inwoners. Dat aantal lag in 1974 nog op 57.000. Sinds 1999 was de bevolking met bijna 4 procent per jaar gegroeid. Naar schatting zou het overzeese gebiedsdeel in 2020 meer dan 400.000 bewoners tellen.
De toename was te danken aan het relatief hoge geboortecijfer en de stijgende immigratie. De meeste migranten kwamen nog altijd uit Suriname, maar het aantal Braziliaanse migranten nam gestaag toe. Samen

Frans-Guyana

met de Haïtianen waren de Brazilianen nu verantwoordelijk voor een vierde van de immigratie.

Frans-Guyana kiest voor Sarkozy als president

Een dag na de beslissende tweede ronde van de presidentsverkiezingen in Frankrijk van 6 mei 2007 konden ook de inwoners van het overzeese gebiedsdeel Frans-Guyana meestemmen over de definitieve verkiezing van een nieuw staatshoofd. De uitslag kwam grotendeels overeen met het nationale gemiddelde. De opkomst was echter een stuk lager. In beide ronden was Nicolas Sarkozy duidelijk favoriet.

Uitslagen tweede ronde Franse presidentsverkiezingen district Frans-Guyana (7 mei 2007)

	percentage Frans-Guyana	percentage Frankrijk
Opkomst	63,47	83,97
Nicolas Sarkozy	53,08	53,06
Ségolène Royal	46,92	46,94

Neo-gaullistische kandidaat Bertrand verslagen bij parlementsverkiezingen

In de tweede ronde van de parlementsverkiezingen van 17 juni in Frans-Guyana werd de neo-gaullistische kandidaat Léon Bertrand (Unie voor een Volksbeweging – UMP) verrassend verslagen door de socialistische kandidaat Chantal Berthelot (Guyaanse Socialistische Partij – PSG). Bertrand, die onder de premiers Jean-Pierre Raffarin en Dominique de Villepin minister van Toerisme was geweest, had sinds 1988 onafgebroken in het parlement gezeten. Berthelot won dankzij de stemmen van de kiezers die in de eerste ronde op Fabien Canavy van de Beweging voor Dekolonisatie en Sociale Emancipatie (MDES) hadden gestemd. Christiane Taubira van de Radicaal-Linkse Partij (PRG) wist haar zetel met gemak te behouden.

Meeste verkeersongevallen

De politie van Frans-Guyana maakte op 20 juli 2007 bekend dat een flitspaal was vernield en beklad. Het betrof een van de twee flitspalen die een maand eerder waren geïnstalleerd. Het overzeese gebiedsdeel dat 210.000 mensen, 50.000 auto's en slechts enkele autowegen telde, had volgens de prefectuur het hoogste aantal verkeersongelukken van heel Frankrijk.

Grenada

JUSTITIE

Burgemeester veroordeeld wegens nepotisme en verduistering

Auguste Ferrand, burgemeester van Montsinéry-Tonnegrande, werd op 21 maart 2007 door de rechtbank van Cayenne, de hoofdstad van Frans-Guyana, veroordeeld tot zes maanden voorwaardelijk, 3.000 euro boete en 9.000 euro schadevergoeding. Tevens mocht hij zich drie jaar niet verkiesbaar stellen.
Ferrand (43) was in 2003 aangeklaagd door drie van zijn wethouders. Hij had de verbouwing van het gemeentehuis (kosten: 125.643 euro) laten uitvoeren door familieleden en duizenden euro's aan gemeenschapsgeld verduisterd.

NATUUR EN MILIEU

Frans-Guyana krijgt een nieuw nationaal park

Op 28 februari 2007 maakte het ministerie van Milieu de oprichting bekend van het nationale park Amazone in Frans-Guyana. Tijdens het internationale congres over nationale parken in Johannesburg (Zuid-Afrika) in 2002 had president Jacques Chirac het al jarenlang bestaande plan voor de oprichting van het park nieuw leven ingeblazen.
Het nieuwe natuurgebied, met een omvang van 3,39 miljoen hectare, werd gekenmerkt door een rijke biodiversiteit. De traditionele leefwijze van de bewoners zou worden gewaarborgd. Samen met het aangrenzende Braziliaanse park Tumucumaqu was dit het grootste beschermde natuurgebied ter wereld.

(Vorige berichten pagina 91/3 e.v. - 2007)

GRENADA

BINNENLAND

Premier herschikt portefeuilleverdeling in regering van Grenada

Op een bijeenkomst van de regerende Nieuwe Nationale Partij (NNP) maakte premier Keith Mitchell van Grenada bekend dat zijn kabinet met ingang van 15 mei 2007 enige wijzigingen zou ondergaan. Zelf werd hij vanaf die datum ook verantwoordelijk voor Financiën, terwijl de van dat departement vertrekkende Anthony Boatswain het nieuw opgerichte ministerie van Economische Ontwikkeling en Planning ging beheren. Dit zou zich gaan bezighouden met de private sector en de handel.
Daarnaast ruilde Brenda Hood (Toerisme, Cultuur, Burgerluchtvaart en Uitvoerende Kunsten) haar portefeuilles met Claris Modeste-Curwen (Communicatie, Publieke werken en Transport). Claris Charles (Onderwijs en Werkgelegenheid) kreeg de verantwoordelijk voor Juridische Zaken.

Rechter gelast vrijlating drie coupplegers

Op 27 juni 2007 gelastte rechter Francis Bell van het Hooggerechtshof van Grenada dat drie leiders van de coup in 1983 tegen de socialist Maurice Bishop moesten worden vrijgelaten. Het ging om Lester Redhead, Chistopher Stroude en Cecil Prime, die slechts een kleine rol zouden hebben gespeeld bij de staatsgreep. De gebeurtenissen waren voor de toenmalige Amerikaanse president Reagan reden troepen naar het Caribische eiland te sturen 'om de orde te herstellen'.
Tien andere coupplegers die ook betrokken waren bij de moord op Bishop en op vier leden van zijn kabinet, bleven vastzitten. De vrijlating van drie van de betrokkenen werd door familie en bekenden van de vermoorde politici scherp afgekeurd.

Oppositie boycot parlementszittingen

De schorsing van oppositieleider Tillman Thomas op 19 juli 2007 was voor de oppositie reden de beraadslagingen in het parlement van Grenada voorlopig te boycotten. Voorzitter Lawrence Joseph zond Thomas weg omdat deze weigerde verontschuldigingen aan te bieden voor zijn opmerking dat de voorzitter een politiek spel speelde. Dat hij weggestuurd werd, was volgens hem eveneens onderdeel van de strategie van Joseph, die eerder minister was in het kabinet van premier Keith Mitchell.
De regerende Nieuwe Nationale Partij (NNP) had in het parlement slechts één zetel meer dan het Nationaal Democratisch Congres (NDC).

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Regering Grenada wijst acceptatie prostitutie en homoseksualiteit af

Met een beroep op de religieuze sentimenten en culturele tradities in Grenada liet minister van Gezondheidszorg Ann David Antoine eind november 2006 weten niets te voelen voor het toestaan van prostitutie en homoseksualiteit. In een studie van het op Barbados gevestigde Caribische kantoor van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) was kort daarvoor deze aanbeveling gedaan. De organisatie had onder meer vastgesteld dat er geen duidelijke procedure bestond voor het indienen van klachten over mensenrechtenschendingen of discriminatie.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Geldstortingen vanuit buitenland wezenlijk bestanddeel economie Grenada

Onderzoek toonde aan dat geldstortingen van geëmigreerde burgers in 2006 bijna een derde van het bbp van Grenada uitmaakten, aldus de *BBC* op 28 oktober 2007. De studie, verricht in opdracht van het Internationale Fonds voor Agrarische Ontwikkeling (IFAD) en de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB), liet zien dat er dat jaar 162 miljoen dollar (ca. 113 miljoen euro) was overgemaakt naar het thuisland, hetgeen neerkwam op 31,2 procent van het bbp. Daarmee nam het land de eerste plaats in van de Caribische landen. St. Vincent en de Grenadinen kwam daarna met 123 miljoen dollar (26,4 procent van het bbp), gevolgd door Jamaica met ruim 1 miljard dollar (18,3 procent van het bbp).

BUITENLANDSE ZAKEN

Premier Mitchell belooft onderzoek naar diplomatieke blunder

De Chinese ambassadeur in Grenada, Qian Hongshan, werd op 3 februari 2007 onaangenaam verrast toen hij bij de opening van het Queen's Park stadion in St. George het volkslied van Taiwan hoorde in plaats van dat van de Volksrepubliek China. Peking had omgerekend ruim 30 miljoen euro geschonken voor de bouw van het stadion. 'Ik ben erg bedroefd', merkte premier Mitchell van Grenada naderhand op. Hij beloofde een onderzoek in te zullen stellen naar wat door hemzelf als 'een blunder' werd betiteld.

(Vorige berichten pagina 221/3 e.v. - 2006)

GUYANA

BINNENLAND

Wapengeweld volgens politiecommissaris onder controle

Politiecommissaris Henry Green beweerde eind juli 2007 dat de politieautoriteiten van Guyana het wapengeweld van criminelen gedurende de eerste helft van het jaar onder controle hadden. Hij gaf toe dat er sporadisch sprake was geweest van misdaadgolven en loochende evenmin dat er meer overvallen waren gepleegd, maar wees er tevens op dat er tachtig illegale vuurwapens in beslag waren genomen – tien meer dan in het gehele kalenderjaar daarvoor. Veel criminelen in Guyana gebruikten een AK-47, een berucht automatisch wapen.
De Wereldbank had in mei nog gewaarschuwd dat de criminaliteit de economische groei in de weg stond.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering bezorgd over onrust in suikersector

De op 12 september 2007 uitgebroken staking van duizenden werkers uit de suikerindustrie verontrustte de regering van Guyana. Zowel werkgevers als vakbonden werden opgeroepen het algemeen belang niet uit het oog te verliezen omdat de suikerindustrie een substantiële bijdrage leverde aan de economie van het land. De veertienduizend vakbondsleden eisten een loonsverhoging van 12 procent als compensatie voor de inflatie en voor de introductie van een btw-tarief van 16 procent. Het management van de Guyana Sugar Corporation (Guysuco) wilde niet verder gaan dan een salarisverhoging van 6,5 procent. De werknemers waren eveneens ontevreden over de werkomstandigheden.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Internationale kredieten voor Guyana

De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) stelde Guyana 22 miljoen dollar (ca. 17 miljoen euro) beschikbaar voor een hervorming van het nationale politieapparaat, aldus Caribbean Net News op 2 februari 2007. Het project beoogde de veiligheidssituatie in het land te verbeteren. Ruim twee weken later ontving het land 25 miljoen dollar om een begin te maken met de implementatie van de Justice Sector Reform Strategy (JSRS). Dit plan was door het kabinet in juni het jaar daarvoor goedgekeurd. Daarnaast ondertekende minister van Financiën Ashni Singh op 13 juli de overeenkomst voor een lening van 24,3 miljoen dollar om het nationale wegenwet te verbeteren.

IDB verleent kwijtschelding schulden

De directie van de IDB besloot op 16 maart Guyana 467 miljoen dollar aan uitstaande schulden kwijt te schelden. De vertegenwoordiger van de bank in Georgetown, Sergio Varas-Olea, liet weten dat Guyana daardoor wel minder snel in aanmerking zou komen voor steun uit een speciaal fonds voor onderontwikkelde landen van 10 miljard dollar. Daaruit zou namelijk de vergoeding van het verloren krediet worden gehaald. Volgens Varas-Olea besteedde Guyana op dat moment 60 procent van het bbp aan de aflossing van schulden.

Naast Guyana hoefden Bolivia, Haïti, Honduras en Nicaragua evenmin hun schulden terug te betalen. Daarmee was in totaal een bedrag van 4,4 miljard dollar gemoeid.

Economische groei neemt toe

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) maakte op 11 mei 2007 bekend dat de economie van Guyana het jaar daarvoor met bijna 5 procent was gegroeid, onder meer door toegenomen buitenlandse investeringen. In 2005 was er nog sprake geweest van inkrimping, mede als gevolg van overstromingen die het land hadden geteisterd. De inflatie was in 2006 gedaald tot minder dan 4 procent, onder meer vanwege het goedkoper worden van brandstoffen op de internationale markt en de stabiele wisselkoersen.

De Caribische Ontwikkelingsbank (CDB) noemde in juni 2007 een groeicijfer van 4,7 procent. Dat was vooral het gevolg van de stijgende suiker- en rijstproductie.

Guyana

Guyana mag schuld Venezuela afschrijven

Regeringsfunctionarissen van Guyana en Venezuela overlegden op 4 en 5 oktober 2007 in de Venezolaanse hoofdstad Caracas over het afsluiten van een schuldovereenkomst. De Guyanese minister van Financiën Ashni Singh was door de Venezolaanse ambassadeur in zijn land, Dario Morandy, al ingelicht over de intentie van Venezuela de schuld van 12,5 miljoen dollar (ca. 8,5 miljoen euro) geheel kwijt te schelden. Naast de zogeheten Club van Parijs waren eerder ook China, Cuba en India tot kwijtschelding overgegaan.

NATUUR EN MILIEU

Internationale conferentie in Guyana over bio-energie

Na afloop van een bijeenkomst over het gebruik van groene energie in de Caribische regio liet premier Samuel Hinds van Guyana op 7 augustus 2007 weten dat hij met enthousiasme de beraadslagingen had gevolgd. Hij verkondigde dat zijn land plannen had ethanol te gaan produceren om de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen.
De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) had al laten weten 300 miljoen dollar (ca. 220 miljoen euro) opzij te hebben gezet zodat Caribische landen konden bestuderen of de productie van bio-energie profijtelijk was.

Maatregelen om kust te beschermen tegen stijging zeespiegel

Caribbean Net News berichtte op 16 augustus 2007 dat Guyana maatregelen nam om zijn kust van 430 kilometer te beschermen. Overwogen werd onder meer een bepantsering van stenen in zee aan te leggen om de golfslag te breken. Daarnaast moest de verschuiving van zandbanken beter in kaart worden gebracht en studie worden verricht naar kwetsbare punten.
Door de klimaatverandering die gaande was zou de zeespiegel wereldwijd in een periode van vijftig tot honderd jaar met ongeveer een meter stijgen, zo hadden experts berekend. Guyana kreeg echter, door enkele bijzondere kenmerken als het hebben van een 'modderkust', te maken met een stijging van vermoedelijk twee meter.

Kaaiman Eilanden

BUITENLANDSE ZAKEN

Verenigde Staten sporen Guyana aan op te treden tegen mensensmokkel

In een op 11 juni 2007 uitgegeven rapport van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken werd de Guyaanse regering met klem verzocht mensensmokkelaars op te sporen en te arresteren zodat zij berecht konden worden. Volgens de Amerikanen werd Guyana veelvuldig gebruikt voor de smokkel van mannen, vrouwen en kinderen die werden onderworpen aan dwangarbeid of seksuele uitbuiting.

Omdat Guyana in gebreke was gebleven bij het leveren van bewijs dat de smokkel intensief werd bestreden, was het in het rapport Trafficking In Persons (TIP) op de lijst met te observeren landen gezet. De regering liet in een reactie weten dat alle aangemelde zaken zorgvuldig werden onderzocht.

Eerste bijeenkomst Guyana-Barbados Joint Commission

Op 17 oktober 2007 werd een gezamenlijke werkgroep van Guyana en Barbados geïnaugureerd. De besprekingen van de Guyana-Barbados Joint Commission on Economic, Technical and Cultural Cooperation waren gericht op samenwerking op een groot aantal gebieden als handel, toerisme, onderwijs, landbouw, immigratie, veiligheid, visserij, cultuur en sport- en jeugdzaken. In 2002 hadden beide landen een overeenkomst ondertekend met als doel een commissie op te richten die zich zou bezighouden met het versterken van de betrekkingen tussen Guyana en Barbados.

(Vorige berichten pagina 92/2 e.v. - 2007)

KAAIMAN EILANDEN

BINNENLAND

Regering Kaaiman Eilanden geeft bevolking recht op informatie

Het door de regering van de Kaaiman Eilanden aan het parlement voorgelegde wettelijke Recht op Informatie voor de burgers werd op 31 augustus 2007 door de volksvertegenwoordigers goedgekeurd. Dit betekende dat de bevolking in de toekomst de meeste documenten van de overheid mocht inzien, evenals de papieren van staatsbedrijven. De wet zou op 1 januari 2009 in werking treden, zodat alle overheidsinstanties de tijd hadden voorbereidingen te treffen om aan eventuele verzoeken te kunnen voldoen. Zou de datum naar voren worden gehaald, dan vreesde men ontevreden reacties van de burgers, zo deelde de regeringsleider Kurt Tibbetts mee.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Begroting voor nieuw fiscaal jaar goedgekeurd

De volksvertegenwoordigers van de Kaaiman Eilanden gingen op 1 juni 2006 akkoord met een begroting van 1 miljard dollar (ca. 783 miljoen euro) voor het fiscale jaar dat op 1 juli zou beginnen. De inkomsten en uitgaven zouden geen grote wijzigingen ondergaan, zo verklaarde minister van Financiën Kenneth Jefferson in het parlement. Bijna de helft van het budget zou besteed worden aan de bouw van scholen en aan verbeteringen van het wegennet.

Groei van offshore sector op Kaaiman Eilanden

Aan het eind van het fiscale jaar 2005 waren er in de Kaaiman Eilanden 570 banken en trusts, zo berichtte persbureau *Associated Press* op 6 december 2006 naar aanleiding van een rapport van monetaire autoriteiten in het land. Het betekende dat bijna alle grote financiële instellingen in de wereld een filiaal op de Kaaiman Eilanden hadden.

Stijging van inkomsten

Volgens een bericht van hetzelfde persbureau van 2 oktober 2007 zagen financiële bemiddelaars in het fiscale jaar dat in juni 2007 eindigde hun inkomsten van de offshore sector met 8 procent stijgen. Volgens de Cayman Islands Monetary Authority bedroeg het aandeel van de investeringssector en het verzekeringswezen ruwweg 47 procent van het totaal. Het aantal fondsen was in de genoemde periode toegenomen met 1.127 en bedroeg in juni 2007 bijna 9.000.

Soepele wetgeving en geheimhoudingsverplichtingen maakten de Kaaiman Eilanden tot een van 's werelds grootste bankcentra.

Minister prijst economische groei Kaaiman Eilanden

In een rapport van minister van Financiën Kenneth Jefferson dat op 31 augustus 2007 aan het parlement werd overhandigd, stond te lezen dat de economie van de Kaaiman Eilanden in 2006 met 4,6 procent was gegroeid. Dat bleek iets minder te zijn dan het jaar daarvoor, maar daar stond tegenover dat de inflatie aanmerkelijk was verminderd. In 2006 had vooral de financiële sector goed gepresteerd en ook de bouwindustrie en de nutsbedrijven waren gegroeid. Verder bleven meer toeristen op de archipel overnachten dan in 2005 het geval was geweest.

Import in 2006 gedaald

In vergelijking met het jaar daarvoor daalde in 2006 de import van de Kaaiman Eilanden met 9 procent. Dit meldde de regering op 8 september 2007, om er aan toe te voegen dat dit concreet betekende dat er omgerekend 65 miljoen euro minder was uitgegeven. Bedroeg de totale import in 2005 nog 726 miljoen euro, het jaar daarna was dit 661 miljoen euro. De reden was vooral dat de bouwsector steeds minder nodig had bij de herstelwerkzaamheden na orkaan Ivan die in september 2004 rond de 70 procent van de gebouwen had verwoest of beschadigd.

NATUUR EN MILIEU

Sterke terugval in aantal harde koralen

Caribbean Net News meldde op 7 mei 2007 dat riffen voor de kust van de Kaaiman Eilanden de laatste tien jaar de helft van hun harde koralen hadden verloren. Dit was gebeurd ondanks scherpe milieuwetgeving. Als oorzaak werd gewezen op de opwarming van het zeewater die de koralen bleekte en waardoor dus felle kleuren verdwenen. Wat in dat geval resteerde, waren witte koralen.

De Kaaiman Eilanden behoorden tot de top tien bestemmingen in de wereld betreffende het zogenaamde 'scuba-diving'. Er kwamen ongeveer twee miljoen toeristen per jaar snorkelen en diepzeeduiken. De daarmee gepaard gaande toerisme-industrie leverde een aandeel van rond de 50 procent van het bbp van de archipel.

(Vorige berichten pagina 223/3 e.v. - 2006)

MAAGDENEILANDEN (BRITS)

BINNENLAND

Nieuwe gouverneur ingezworen

David Pearey werd op 18 april 2006 ingezworen als gouverneur van de Britse Maagdeneilanden (BVI). De plechtigheid werd, behalve door parlementariërs, ook bijgewoond door regeringschef Orlando Smith die liet weten te hopen op een vruchtbare samenwerking. Oppositieleider Ralph O'Neal verzocht de vertegenwoordiger van Koningin Elisabeth II zich vooral bezig te gaan houden met de misdaad en de hervorming van de publieke sector.
Pearey was de opvolger van de op 10 april afgetreden Tom Macan.

Nieuwe minister van Communicatie benoemd

De leider van de regering van de Britse Maagdeneilanden (BVI), Orlando Smith, benoemde op 9 mei 2006 Elmore Stoutt tot minister van Communicatie en Openbare Werken. Hij werd daarmee de opvolger van Alvin Christopher.

Smith had gouverneur David Pearey gevraagd om Christopher van zijn functies te ontheffen. Deze was het namelijk oneens met het regeringsbesluit om de behandeling van het wetsontwerp over de liberalisering van de telecommunicatiesector van de parlementsagenda te laten schrappen.

Parlement akkoord met nieuwe constitutie

De volksvertegenwoordigers van de Britse Maagdeneilanden (BVI) keurden in mei 2007 unaniem het ontwerp voor een nieuwe grondwet goed nadat regeringschef Orlando Smith dit in een motie had bepleit. Zowel de aanhangers van de regering als de leden van de oppositie waren trots op het document, al koppelde men aan de goedkeuring wel de voorwaarde dat Londen meer verantwoordelijkheid zou afstaan inzake enkele kwesties op het terrein van de buitenlandse politiek. Het opnemen van een mensenrechtenhoofdstuk werd toegejuicht, evenals de grotere verantwoordelijkheid die gekozen lokale politici kregen.

Partij van regeringsleider Orlando Smith lijdt verkiezingsnederlaag

Regeringsleider Orlando Smith van de Nationaal Democratische Partij (NDP) gaf op 22 augustus 2007 toe dat zijn partij de parlementsverkiezingen van twee dagen daarvoor op de Britse Maagdeneilanden (BVI) had verloren. Hij was van mening dat zijn regering 'bijzonder goed' had gefunctioneerd en wees onder meer op de economische groei van 11 procent. Ook meende hij de verkiezingsbeloften van vier jaar eerder, zoals belastingverlaging en gratis onderwijs, te hebben ingelost. De kiezers gaven niettemin aan ontevreden te zijn met het regeringsoptreden.

Nieuwe regering gevormd

Ralph O'Neal van de Partij van de Maagdeneilanden (VIP) mocht op 23 augustus een regering vormen. De regeringsleider van de Maagdeneilanden werd voortaan aangeduid als 'premier'.
O'Neal liet weten het veranderen van de nieuwe grondwet als prioriteit van zijn re-

Uitslagen parlementsverkiezingen Britse Maagdeneilanden (20 augustus 2007)
Het parlement bestaat uit 15 leden van wie er 13 gekozen worden voor een vierjarige termijn.
Opkomst: 62,3 procent

partij	percentage	zetels
Partij van de Maagdeneilanden (VIP)	45,2	10
Nationaal Democratische Partij (NDP)	39,6	2
Onafhankelijken	6,1	1
Voorzitter en ex-officio lid		2

Samenstelling regering Britse Maagdeneilanden (23 augustus 2007)

Gouverneur
David PEAREY

Premier, tevens minister van Financiën en Toerisme
Ralph Telford O'NEAL

Ministers:
Communicatie en Openbare werken
Julian FRASER
Gezondheidszorg en Sociale Ontwikkeling
Dancia PENN-SALLAH
Natuurlijke hulpbronnen en Werkgelegenheid
Omar HODGE
Onderwijs en Cultuur
Andrew FAHIE

gering te beschouwen. Verder beloofde hij dat zijn regering naar het volk zou luisteren en dat hij regelmatig zustereilanden zou bezoeken. Brieven zouden, in tegenstelling tot de gang van zaken bij de vorige regering, snel worden beantwoord.

BUITENLANDSE ZAKEN

Visumverplichting voor Jamaicanen

Vanaf 1 april 2007 kregen burgers van Jamaica slechts toegang tot de Britse Maagdeneilanden (BVI) als zij in het bezit waren van een visum. Dit konden ze in de hoofdstad van hun land, Kingston, verkrijgen. De Jamaicaanse regering reageerde door bewoners van de BVI eveneens te verplichten bij een bezoek vooraf een visum aan te schaffen.
De Britse Maagdeneilanden waren het derde land in de regio dat een visum verplicht stelde voor Jamaicanen. Velen beweerden dat zij het vaakst de immigratieregels schonden.

(Vorige berichten pagina 740/2 e.v. - 2004)

MARTINIQUE

BINNENLAND

Martinique ontvangt toenemend aantal toeristen

Het Franse Caribische eiland Martinique zag in 2006 het toeristenbezoek met 4 procent stijgen, zo deelde Muriel Wiltord van het Martinique Promotion Bureau op 5 maart 2007 mee. Het overgrote deel van de half miljoen bezoekers was afkomstig uit Europa. Rond de tienduizend toeristen hadden de Amerikaanse of Canadese nationaliteit. Door middel van advertentiecampagnes zou geprobeerd worden uit die landen, en ook uit Puerto Rico, meer vakantiegangers te trekken. De verwachting was dat in 2008 twee grote hotelketens activiteiten in Martinique zouden gaan ontplooien.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Europese Investeringsbank opent kantoor op Martinique

Het nieuwsagentschap *Caribbean Media Corporation* meldde op 21 mei 2007 dat de Europese Investeringsbank (EIB) een Caribisch filiaal op Martinique had geopend. Dit gaf de mogelijkheid de banden met de landen in de regio aan te halen en de activiteiten in het gebied, met name die in de privé-sector, uit te breiden. De verwachting was bovendien dat het nieuwe kantoor ook een positieve rol zou spelen bij de samenwerking met financiële instituten als de Caribische Ontwikkelingsbank (CDB), de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) en de Wereldbank.

GEZONDHEID EN ZORG

Wetenschapper waarschuwt voor gezondheidsramp

De Franse eilanden Guadeloupe en Martinique stond volgens een verklaring van 17 september 2007 door kankerspecialist Dominique Belpomme een gezondheidsramp te wachten als gevolg van het massale gebruik van pesticiden op bananenplantages in het recente verleden. Deze verdelgingsmiddelen bevatten de stof chlordecone dat vanaf 1993 niet meer mocht worden gebruikt in de Caribische gebiedsdelen van Frankrijk, maar door vliegtuigjes tot 2002 was uitgesproeid. De stof die zowel water als land aantastte, kon kanker en onvruchtbaarheid veroorzaken.

De Franse minister van Landbouw Michel Barnier noemde de situatie bedreigend, maar zijn collega van Gezondheidszorg, Roselyne Bachelot, meende dat nader onderzoek geboden was omdat het rapport alleen maar vragen opriep.

NATUUR EN MILIEU

Martinique getroffen door orkaan

Op 17 augustus 2007 werd Martinique getroffen door orkaan Dean die grote schade aanrichtte. Met rukwinden tot 160 kilometer per uur, vergezeld door overvloedige regenval, werden daken van huizen gerukt. De stroom viel uit en de totale bananenproductie ging verloren, evenals op het nabijgelegen Guadeloupe waar 80 procent van de bananenplantages vernield werd.

De Franse premier François Fillon maakte enkele dagen later bekend dat hij de twee overzeese gebiedsdelen zou bezoeken. Het hoofd van het bananenproducentenverbond sprak de hoop uit dat Parijs vanwege de economische schade financieel zou bijspringen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Verhalen van nabestaanden slaven in kaart gebracht

Meer dan 150 jaar nadat Frankrijk de slavernij had afgeschaft, plaatste de Frans-Ivoriaanse journalist Serge Bile vanaf halverwege april 2007 verhalen die hij had opgetekend van nabestaanden van de slaven van Martinique op een website. Vooral van zwarte mensen van boven de negentig werden filmbeelden gemaakt en interviews afgenomen over het contact met hun overgrootouders, die eens bezit waren geweest van slaveneigenaren.

Het onderwerp lag in Frankrijk gevoelig. In 2001 had president Jacques Chirac de slavenhandel officieel betiteld als misdaad tegen de mensheid, maar in 2005 braken in Franse steden rellen uit toen de regering in een wet de positieve rol van het Franse kolonialisme benadrukte.

(Vorige berichten pagina 741/3 e.v. - 2004)

MONTSERRAT

BINNENLAND

Geen duidelijke winnaar bij parlementsverkiezingen

Bij de verkiezingen van 31 mei 2006 in Montserrat wist geen enkele partij een meerderheid in het 9 zetels tellende parlement te veroveren. De Beweging voor Verandering en Welvaart (MCP), onder leiding van Roselyn Cassel-Sealy, werd winnaar

Uitslagen parlementsverkiezingen Montserrat
(31 mei 2006)
Opkomst: 75 procent

partij	percentage	zetels
Beweging voor Verandering en Welvaart (MCP)	36,1	4
Nieuwe Volksbevrijdingsbeweging (NPLM)	29,4	3
Democratische Partij van Montserrat (MDP)	24,4	1
Onafhankelijke kandidaten	10,1	1
totaal		9

met vier zetels, terwijl de regerende Nieuwe Volksbevrijdingsbeweging (NPLM), aangevoerd door Eerste Minister John Osborne, drie zetels behaalde. De leider van de Democratische Partij van Montserrat (MDP), Lowell Lewis, won persoonlijk een zetel, evenals de vroegere Eerste Minister David Brandt.

Lewis wordt zevende Eerste Minister van Montserrat

Gouverneur Deborah Barnes-Jones nam op 2 juni in haar kantoor in Brades de eed af van de nieuwe regering die onder leiding stond van Lowell Lewis. John Osborne, tot dan leider van de regering, ging in het kabinet de portefeuilles Onderwijs, Gezondheidszorg en Gemeenschapsdiensten beheren.

De keuze viel op Lewis om de politieke patstelling te doorbreken. De nieuwe Eerste Minister dankte de bevolking van Montserrat voor het in hem gestelde vertrouwen en hij hoopte dat de onderlinge verschillen vergeten konden worden om het land verder te ontwikkelen. Waarnemers betwijfelden echter of het kabinet een lang leven beschoren was.

Samenstelling regering Montserrat
(4 juni 2006)

Eerste Minister, tevens minister van Financiën en Economische Ontwikkeling
Lowell LEWIS

Ministers:
Communicatie en Openbare Werken
Idabelle MEADE
Landbouw, Bouwland, Huisvesting en Milieu
Margaret (Ann) DYER-HOME
Onderwijs, Gezondheidszorg en Gemeenschapsdiensten
John Alfred OSBORNE

Kritiek op gouverneur Barnes-Jones

Parlementariër en voormalig Eerste Minister David Brandt hekelde op 4 december 2006 het feit dat gouverneur Deborah Barnes-Jones van Montserrat geen inheemse vice-gouverneur had benoemd voordat zij zou aftreden. Er was geld voor uitgetrokken, maar Barnes-Jones deed er volgens de volksvertegenwoordiger simpelweg niets mee. Zij had laten weten de nieuwe inheemse vice-gouverneur te zullen benoemen voordat haar opvolger zou arriveren. Brandt vond elke logica in die opvatting ontbreken en benadrukte dat de vice-gouverneur iemand uit Montserrat moest zijn die de leiding diende te krijgen over de ambtenarij.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering Montserrat wil geld om het land te ontwikkelen

De *BBC* berichtte op 6 juli 2007 dat Eerste Minister Lowell Lewis van Montserrat had opgemerkt dat zijn land 500 miljoen Oost-Caribische dollar (ca. 138 miljoen euro) nodig had om zich de komende vijf jaar stabiel te ontwikkelen.
Bij een conferentie van staatshoofden van de Caribische Gemeenschap (Caricom) in Barbados stelde Lewis dat intern geld werd gegenereerd maar dat het grootste deel vanuit het buitenland moest komen, hetzij in de vorm van kredieten, hetzij als subsidies.

Groot-Brittannië had de laatste tien jaar 300 miljoen pond (bijna 444 miljoen euro) gegeven dat gedeeltelijk was gebruikt om de schade aan huizen, regeringsgebouwen en het vliegveld na de vulkaanuitbarsting van 1995 te herstellen.
Het nieuwe kapitaal was volgens Lewis nodig als ondersteuning van de begroting en om de haven te renoveren.

NATUUR EN MILIEU

Top van vulkaan stort in

Dr. Sue Loughlin van The Montserrat Volcano Observatory (MVO) maakte op 22 mei 2007 bekend dat 95 procent van de uit lava gevormde top van de Soufriere Hills Vulkaan twee dagen daarvoor was ingestort. Dit veroorzaakte stromen op de hellingen van de vulkaan, maar er was geen direct gevaar voor de bevolking.
De autoriteiten lieten dan ook weten dat Montserrat gewoon toegankelijk bleef voor buitenlandse toeristen. In het noorden van het eiland functioneerde alles als gewoonlijk en de etablissementen in de buurt van de vulkaan die gesloten waren zouden binnen een week weer opengaan. Wel bedekte op veel plaatsten een deken van as de grond.

(Vorige berichten pagina 296/2 e.v. - 2006)

NEDERLANDSE ANTILLEN

BINNENLAND

Opheffing Antillen uitgesteld

Minister Nicolaï bereikt overeenstemming met vier eilanden

Demissionair minister van Koninkrijksrelaties Atzo Nicolaï bereikte op 12 februari 2007 op Sint Maarten overeenstemming met Bonaire, Sint Eustatius, Saba en Sint Maarten de staatkundige eenheid Nederlandse Antillen per 15 december 2008 op te heffen. Sint Maarten zou dan een zelfstandig land worden, terwijl de kleinere Bovenwindse eilanden de status kregen van bijzondere Nederlandse gemeenten. Voor het slagen van de ingrijpende verandering stelde Nederland bijna een half miljard euro ter beschikking. Nicolaï sprak de hoop uit dat de nieuwe staatkundige verhoudingen ook tot een nieuwe relatie tussen Nederland en de Antilliaanse eilanden zouden leiden. 'Momenteel is er sprake van oprecht vertrouwen. Laten we dat vasthouden', merkte hij op.

Curaçao voorlopig buiten akkoord

Omdat op Curaçao verdeeldheid was ontstaan over de gewenste nieuwe structuur, nam het grootste eiland van de Nederlandse Antillen niet deel aan het overleg op Sint Maarten. De kort daarvoor aangetreden staatssecretaris van Koninkrijksrelaties Ank Bijleveld-Schouten sprak in maart 2007 de hoop uit dat de situatie na de verkiezingen in april voor een nieuwe Eilandsraad zou verbeteren. De Antilliaanse regering steunde het Slotakkoord tussen Nederland en de Antillen van november 2006, maar de Eilandsraad van Curaçao weigerde met het resultaat in te stemmen. In het akkoord stonden onder meer afspraken over de politiezorg en over de gezamenlijke aanpak van grensoverschrijdende criminaliteit. Nederland zou verder de schuldenlast van het eiland overnemen mits een financieel toezichthouder in de toekomst de overheidsfinanciën mocht controleren.

Overwinning voorstanders Slotakkoord bij verkiezingen Curaçao

Op alle vijf de eilanden van de Nederlandse

Antillen werden op 19 april 2007 verkiezingen gehouden voor de Eilandsraden – te vergelijken met de gemeenteraden in Nederland. Waarnemers twijfelden niet dat het resultaat op Curaçao deze keer het belangrijkst was en het wekte dan ook geen verbazing dat de campagnes van de elf deelnemende partijen daar het felst waren.

De Antilliaanse Reconstructie Partij (PAR), voorstander van het Slotakkoord, behaalde op Curaçao zeven zetels en kwam daarmee als winnaar uit de bus, terwijl het Arbeiders Bevrijdingsfront (FOL), tegenstander van het akkoord, slechts twee zetels behaalde. De uitslag gaf opnieuw een beeld van de grote verdeeldheid op Curaçao.

Op 6 juli gaf de Eilandsraad van Curaçao in nieuwe samenstelling met twaalf tegen zeven stemmen haar goedkeuring aan het Slotakkoord.

Financieel toezicht stuit op kritiek in Bonaire

Op 21 juni werden er nieuwe besprekingen gehouden tussen Nederland, Saba, Sint Eustatius en Bonaire. Op dit laatste eiland waren er problemen gerezen over het stringente financiële toezicht dat in het verschiet lag. De leider van de Patriottische Unie van Bonaire (UPB), Ramoncito Booi, meende dat de Eilandsraad door de aangescherpte controle geheel buitenspel kwam te staan.
Het voorstel van Nederland de overheidsfinanciën van de eilanden onder curatele te stellen, gold in de aangekondigde Algemene Maatregel van Bestuur ook voor de overgangsperiode en evenzeer nog na december 2008. Booi ging toch akkoord omdat de veranderingen 'een beter niveau van de samenleving' van Bonaire garandeerden. De andere eilanden schikten zich eveneens naar de Nederlandse eis.

Nederland continueert steun voor onderwijs en bestrijding criminaliteit

Bij een bezoek half juli 2007 aan Curaçao van de Nederlandse minister Ernst Hirsch Ballin (Justitie) werd besloten het twee jaar eerder gestarte Plan Veiligheid Nederlandse Antillen (PVNA) voor twee jaar te verlengen. Nederland spendeerde daar 10 miljoen euro per jaar aan. Het project beoogde de criminaliteit op de Antillen te bestrijden door het leveren van kennis en mankracht. Hirsch Ballin liet blijken tevreden te zijn met de bereikte resultaten zoals de daling van het aantal moorden. Hij kwam echter niet tegemoet aan de wens van de Antilliaanse minister van Justitie David Dick om de komende jaren 130 miljoen ter beschikking te stellen om het justitieapparaat op orde te brengen.

De ook naar Curaçao gereisde staatssecretaris van Koninkrijksrelaties, Ank-Bijleveld-Schouten, stelde 48 miljoen euro beschikbaar ter ondersteuning van het Deltaplan van de Antilliaanse minister van Onderwijs, Omavra Leeflang. Dit beoogde het onderwijs te verbeteren en vooral het aantal voortijdige schoolverlaters terug te dringen.

Explosies op schip veroorzaken slachtoffers

Bij tenminste twee ontploffingen op 20 september 2007 op een schip dat voor reparatie was gestald in een dok van de Curaçaose Dokmaatschappij kwamen vijf arbeidskrachten om het leven en raakten er achttien gewond.
Uit onderzoek bleek dat zuurstofflessen waren ontbrand op het moment dat werklieden een reparatie uitvoerden. De maanden daarvoor verrichtte het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken onderzoek naar de werkomstandigheden bij het Curaçaose dok, waar veel arbeiders uit Colombia, Cuba, de Dominicaanse Republiek en Venezuela werkten.

St. Maarten eenzijdig gericht op economische ontwikkeling

In een begin oktober 2007 verschenen rapport van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) van het Nederlandse ministerie van Justitie werd vastgesteld dat St. Maarten in de greep was van financiële criminaliteit. De autoriteiten hadden vooral aandacht voor de economische ontwikkeling van het eiland, zoals onder meer bleek uit acht grote hotels die werden gebouwd.
Dit commerciële beleid ging echter gepaard met corruptie, nepotisme en belangenverstrengeling. Ook de sociale sector werd verwaarloosd, hetgeen zich onder meer uitte in het onderwijs. Klachten werden door het eilandbestuur echter nauwelijks serieus genomen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nederlandse steun voor bestrijding armoede

Op 15 maart 2007 werd bekend dat Nederland 3,5 miljoen euro aan de Antillen ter beschikking zou stellen om de armoede aan te pakken en, in het verlengde daarvan, sociale en economische projecten op te zetten. Gedacht werd aan de renovatie van wijkgebouwen, jongerenprojecten, ouderenzorg, verslavingszorg en het opknappen van sportvelden. De Nederlandse regering had daartoe voorstellen van het ontwikkelingsfonds Reda Sosial goedgekeurd.

Financiering Antilliaanse Medefinancieringsorganisatie hervat

Ruim een week later hervatte Den Haag ook de financiering van de Antilliaanse Medefinancieringsorganisatie (AMFO) met een storting van 9 miljoen euro. Deze was in oktober 2005 stopgezet omdat toen de administratie niet op orde werd bevonden. Via de AMFO werden projecten gesteund van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) die onder meer tienermoeders opvingen en gratis maaltijden aan kinderen uit arme gezinnen verstrekten.

Commotie over salarisverhoging leden Eilandsraad Curaçao

De Antilliaanse regering onder leiding van premier Emily de Jongh-Elhage weigerde akkoord te gaan met een fikse salarisverhoging die de leden van de Eilandsraad op Curaçao zichzelf hadden toebedeeld, aldus dagblad *NRC Handelsblad* op 10 juli 2007. De reden was dat Curaçao een schuld had van meer dan een miljard euro waardoor de verhoging in brede kring ongepast werd gevonden. De gouverneur van de Nederlandse Antillen, Frits Goedgedrag, had verzocht de zaak nader te bestuderen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bank Nederlandse Antillen wijst Nederlandse kritiek van de hand

De Bank van de Nederlandse Antillen (BNA) verwierp op 26 juni 2007 de opvatting van de Nederlandse Autoriteit Financiële Markten (AFM) in gebreke te blijven bij het toezicht op financiële instellingen op de archi-

pel. De BNA stelde dat de kwestie 'schade aanricht aan de gehele financiële sector in de Nederlandse Antillen' en dat het contact zou opnemen met de AFM om de kwestie uit de wereld te helpen.
De commotie ontstond nadat een krant beslag had weten te leggen op een brief van de Nederlandse minister van Financiën Wouter Bos. Daarin verweet hij de BNA de wettelijke regels 'onvoldoende' na te leven.

Regering presenteert sluitende begroting

Voor het eerst in 35 jaar heeft de regering van de Nederlandse Antillen een sluitende begroting opgesteld, aldus minister van Financiën Ersilia de Lannooy in Willemstad bij de opening van het parlementaire jaar op 11 september 2007. De belangrijkste reden voor de gunstige begroting voor 2008 was dat Nederland een groot deel van de rentelasten zou gaan betalen. Dit kwam voort uit de afspraken die Nederland en de Antillen hadden gemaakt bij het staatkundig akkoord tussen beide landen.

Sterke toename van toerisme naar Curaçao

Caribbean Net News berichtte op 16 oktober 2007 dat er in de eerste helft van het jaar op Curaçao sprake was geweest van een hausse in het toerisme. Het bezoek uit Europa steeg met bijna 16 procent, uit Zuid-Amerika met ruim 32 procent en uit het Caribisch gebied met 14 procent. Het aantal toeristen uit de Verenigde Staten daarentegen nam af met 4,1 procent. Het toerisme vertegenwoordigde 15 procent van het bbp van het eiland.
De marketing was er de laatste jaren op gericht te tonen dat Curaçao naast mooie stranden ook een rijke geschiedenis had en een interessante cultuur. Er zouden nieuwe vakantieoorden worden aangelegd en bestaande zouden worden uitgebreid. Dit betekende dat binnen twee jaar de capaciteit zou toenemen met 1.241 kamers.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Papiamento erkend als officiële taal

De volksvertegenwoordiging van de Nederlandse Antillen nam op 6 maart 2007 het besluit Papiamento, naast het Nederlands en het Engels, te erkennen als officiële taal. Minister van Onderwijs Omavra Leeflang liet blijken content te zijn met het besluit door aan alle Statenleden het eerste Papiamentstalige document, dat stamde uit 1933, te overhandigen.
Het Papiamento kwam voort uit een mengsel van Afrikaanse dialecten, Spaans, Portugees, Engels en Nederlands. Het werd al lange tijd op de scholen van de Benedenwindse eilanden (Curaçao, Bonaire en Aruba) onderwezen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Eilanden botsen met Nederland over homohuwelijk

Gedeputeerde van Constitutionele Zaken van Bonaire R. Dortalina liet op 13 maart 2007 weten dat op Bonaire geen huwelijken tussen homo's zouden worden gesloten. Wel zou het eiland aan de verplichting voldoen getrouwde partners van gelijk geslacht in te schrijven bij de burgerlijke stand.
Dortalina wees er op dat er met Nederland afspraken waren gemaakt om de diversiteit binnen het Koninkrijk te respecteren, waardoor niet elke Nederlandse regel automatisch van kracht was op Bonaire. Hij wees in dit verband ook op abortus en euthanasie. Het plan van Ramoncito Booi, de leider van de grootste partij van het eiland, de Patriottische Unie van Bonaire (UPB), met Den Haag over het punt te gaan onderhandelen, werd in Nederland door de regerende Partij van de Arbeid (PvdA) echter zonder aarzeling van tafel geveegd.

Afwijkende culturele normen en waarden

Politici van Saba en Sint Eustatius lieten soortgelijke geluiden horen als Dortalina. Ook daar waren velen van mening dat Nederland de – naar eigen zeggen – andere culturele normen en waarden uit het Caribisch gebied diende te respecteren. Gedeputeerde Will Johnson van Saba benadrukte dat men altijd tolerant was geweest ten opzichte van homoseksuelen, maar het huwelijk tussen mensen van gelijk geslacht vond hij een stap te ver gaan.

Binnen de toeristenindustrie werd in de Nederlandse Antillen in toenemende mate een homovriendelijk beleid gevoerd. In dezelfde week zou het eerste gay-cruiseschip, dat vooral bevolkt werd door homo's en lesbiennes, in Curaçao aanmeren.

BUITENLANDSE ZAKEN

Belastingverdragen met Australië, Nieuw-Zeeland en VS

Staatssecretaris van Financiën Alex Rosaria ondertekende op 1 maart 2007 namens de Antilliaanse regering akkoorden met Australië en Nieuw-Zeeland over de uitwisseling van belastinggegevens. Hij benadrukte dat de Nederlandse Antillen daarmee hun instemming betuigden met de hoge eisen van transparantie die de internationale financiële markten stelden. 'Deze belastinguitwisselingsverdragen zijn belangrijke instrumenten om misbruik van het financiële systeem zoals door belastingfraude, witwaspraktijken en het financieren van terrorisme, tegen te gaan', liet hij weten. In 2000 hadden de Nederlandse Antillen zich verplicht de transparantie van financiële transacties te vergroten.
Een soortgelijk verdrag met de Verenigde Staten trad op 22 maart 2007 in werking en betekende naast informatie-uitwisseling ook dat sommige op de Antillen gemaakte kosten door Amerikaanse belastingbetalers in de Verenigde Staten fiscaal aftrekbaar werden.
De verwachting was dat ook met Spanje binnen een maand een akkoord zou worden gesloten, terwijl Groot-Brittannië kort daarvoor een verzoek bij de regering van de Nederlandse Antillen had ingediend onderhandelingen over een belastingverdrag te starten.

Antillen en Suriname gaan onderhandelen over belastingverdrag

Met als doelstelling dubbele inning te voorkomen en belastingontduiking tegen te gaan, spraken de Nederlandse Antillen en Suriname begin september af onderhandelingen te zullen openen over een fiscaal verdrag. De twee voormalige koloniën van Nederland onderhielden goede betrekkingen. De Antilliaanse staatssecretaris Rosaria benadrukte dat zijn land vooral het contact met de landen van de Caribische Gemeenschap (Caricom) wilde uitbreiden. Met Barbados, Jamaica en Trinidad en Tobago waren soortgelijke besprekingen al afgerond of in een vergevorderd stadium.

(Vorige berichten pagina 93/1 e.v. - 2007)

ST. KITTS EN NEVIS

BINNENLAND

Parlement akkoord met electorale hervorming

Op 3 juni 2006 werd bekend dat het parlement van St. Kitts en Nevis akkoord was gegaan met de hervorming van de electorale wetgeving. De aangenomen motie riep op een nationaal adviesorgaan in het leven te roepen, een te consulteren comité op te richten en een parlementair constitutioneel comité te vormen die zich alle drie zouden gaan bezighouden met de electorale hervorming.
Het adviesorgaan zou worden samengesteld uit vertegenwoordigers van de Christelijke Raad van St. Kitts, de Evangelische Associatie van Nevis, de vakbonden, de Kamer van Koophandel, de Advocaten Associatie en worden aangevuld met onderwijzers.

Oppositie laat ongenoegen blijken

Ruim een jaar later, begin juli 2007, was de Beweging van Volksactie (PAM) er van overtuigd geraakt dat de regering 'absoluut geen intentie' had 'een werkelijke hervorming' door te voeren. Volgens deze oppositiepartij was de regering van Denzil Douglas tevreden met het bestaande 'corrupte' systeem en had ze de intentie de volgende verkiezingen onder dezelfde voorwaarden te organiseren. De PAM riep de bevolking op te eisen dat er hulp bij het Gemenebest en andere internationale partners zou worden gevraagd.

De regering reageerde met de opmerking tevreden te zijn over de maatschappelijke consultaties en te streven naar een 'modern en efficiënt' verkiezingssysteem.

Minister van Justitie gaat met pensioen

Rechter Frances Belle van het Hooggerechtshof nam op 11 september 2006 advocaat Dennis Merchant de eed af als minister van Justitie en Juridische Zaken van St. Kitts en Nevis. Hij werd daarmee de opvolger van Delano Bart, die na elf jaar dienst met pensioen ging. Laatstgenoemde maakte deel uit van drie kabinetten onder leiding van premier Denzil Douglas.

Oppositieleider Guishard overlijdt plotseling

De van het eiland Nevis afkomstige oppositieleider in het federale parlement van St. Kitts en Nevis, Malcolm Guishard, stierf op 11 juni 2007. Hij klaagde over moeilijkheden bij het ademhalen, maar een spoedtransport naar het Alexandra Ziekenhuis in Nevis mocht niet baten. Guishard werd in 1993 lid van het parlement en werd herkozen in 1995, 2000 en 2004. Grondwettelijk was bepaald dat binnen 90 dagen de post van oppositieleider weer moest zijn ingevuld.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Toerisme levert economische groei op

Een op 29 mei 2006 gepresenteerde studie van de Caribische Ontwikkelingsbank (CDB) wees uit dat St. Kitts en Nevis het jaar daarvoor een economische groei kende van 4,8 procent. Vooral de toerismesector had goed gepresteerd.
In april 2007 bleek dat de economie van het land in 2006 voor het derde achtereenvolgende jaar substantieel was gegroeid, dit keer met 4,5 procent.

Bezorgdheid over staatsschuld

De overheidsschuld was eind 2005 met 6,8 procent gegroeid tot omgerekend 592 miljoen euro, terwijl deze in 2004 nog 554 miljoen euro bedroeg. Als oorzaak noemde de CDB de sluiting van de suikerindustrie op het eiland na driehonderd jaar productie. De stijgende staatsschuld bracht volgens de bank het risico met zich mee dat de rentes zouden stijgen waardoor nieuwe investeerders zouden worden ontmoedigd.
Ook het Internationaal Monetair Fonds (IMF) uitte zich, in april 2007, bezorgd over de opgelopen staatsschuld. Het was tevreden over de door de regering doorgevoerde fiscale aanpassingen, maar wees erop dat ondanks de overheidsbezuinigingen staatsbedrijven zich in de schulden bleven steken.

NATUUR EN MILIEU

Kyoto-protocol door St. Kitts en Nevis ondertekend

Het streven de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, verwoord in het in 1997 opgestelde Kyoto-protocol, werd vanaf juli 2007 ook door de regering van St. Kitts en Nevis ondersteund. Onderminister van Duurzame Ontwikkeling Nigel Carty maakte die maand bekend dat het protocol door zijn land zou worden gesigneerd. Hij noemde de kwestie van groot belang omdat St. Kitts en Nevis kwetsbaar was bij orkanen en overstromingen. Bovendien was het door ondertekening van het verdrag mogelijk subsidies te krijgen voor de ontwikkeling van alternatieve energievoorzieningen.

BUITENLANDSE ZAKEN

St. Kitts en Nevis erkent Internationaal Strafhof

St. Kitts en Nevis werd begin september 2006 lid van het in Den Haag gevestigde Internationaal Strafhof (ICC). Het was de 102de aanmelding voor het ICC en de 23ste uit Noord-, Zuid- en Midden-Amerika en het Caribisch gebied. De coördinator van het Strafhof in de regio, Fracesca Varda, had landen die aarzelden het statuut te ondertekenen kort daarvoor een brief gestuurd zich aan te melden. Nu St. Kitts en Nevis dit deed, hoopte het ICC dat ook de Bahama's, Grenada, Haïti, Jamaica, St. Lucia en Suriname zouden volgen.

Caricom-lidstaten die drie jaar eerder weigerden een Bilateraal Immuniteitsverdrag met de Verenigde Staten af te sluiten, waren door Washington gestraft met het verminderen van militaire hulp. Dit weerhield St. Kitts en Nevis er echter niet van het ICC te erkennen.

Premier Douglas legt vruchtbaar bezoek af aan Venezuela

'Zeer succesvol' noemde de premier van St. Kitts en Nevis, Denzil Douglas, zijn besprekingen op 28 februari 2007 met de president van Venezuela, Hugo Chávez. Laatstgenoemde zegde zijn gesprekspartner steun toe bij de bouw van huizen en bij trainingsprogramma's voor jongeren die bijvoorbeeld metselaar of tuinier wilden worden. Douglas had duidelijk gemaakt dat de economie van zijn land in een overgangsfase zat – de suikerproductie vaarwel zeggend en zoekend naar ontwikkeling van het toerisme en de financiële dienstverlening.

(Vorige berichten pagina 298/3 e.v. - 2006)

ST. LUCIA

BINNENLAND

Oppositie wint parlementsverkiezingen

De 82-jarige John Compton leidde de oppositionele Verenigde Arbeiderspartij (UWP) bij de parlementsverkiezingen op 11 december 2006 naar een grote overwinning. Hij was 'op verzoek van de mensen' teruggekeerd om de leiding van de UWP op zich te nemen na in 1996 te zijn afgetreden als premier. Bij de verkiezingen in 1997 en 2001 leed zijn partij echter nederlagen, waarna de roep om zijn terugkeer sterker werd. 'Leeftijd is geen belangrijke factor – ik doe niet mee aan de Olympische Spelen', merkte Compton op. De UWP behaalde onder zijn leiding 11 zetels in de Assemblee, terwijl de St. Lucia Arbeiderspartij (SLP) van zittend premier Kenny Anthony er 6 in de wacht sleepte. De laatste gaf zijn verlies op de verkiezingsdag al toe.
Aanstaand premier Compton kondigde aan dat bij het buitenlands beleid sterker gelet zou worden op de belangen van zijn land. De goede relaties met Cuba zouden daarom gehandhaafd worden.

Uitslagen parlementsverkiezingen St. Lucia
(11 december 2006)

partij	percentage	zetels
Verenigde Arbeiderspartij (UWP)	51,4	11
St. Lucia Arbeiderspartij (SLP)	48,2	6
totaal		17

Nieuwe premier presenteert kabinet

Op 19 december werd de regering van John Compton ingezworen. Omdat bestrijding van de criminaliteit een topprioriteit van het kabinetsbeleid zou worden, werd de ervaren Keith Mondesir belast met Binnenlandse Zaken en Nationale Veiligheid. Het misdaadprobleem was volgens de premier onlosmakelijk verbonden met de slechte huisvesting van velen in St. Lucia, reden waarom het nieuwe ministerie van Huisvesting, Stedelijke Vernieuwing en Lokaal Bestuur werd opgericht. Dit zou beheerd worden door Richard Frederick. De aanstelling van de eigenaar van de Coco Kreole en Coco Palm Hotels, Allan Chastanet, als minister van Toerisme en Burgerluchtvaart moest het toerisme een impuls geven.

Samenstelling regering St. Lucia
(20 december 2006)

Gouverneur
Pearlette LOUISY

Premier, tevens minister van Financiën
John COMPTON

Ministers:
Binnenlandse Zaken en Nationale Veiligheid
Keith MONDESIR
Buitenlandse Zaken, Financiële Dienstverlening en Radio- en Televisie-uitzendingen
Rufus BOUSQUET
Communicatie, Openbare Werken, Transport en Openbare Nutsbedrijven
Guy JOSEPH
Economische Planning, Nationale Ontwikkeling en Publieke Dienstverlening
Ausbert D'AUVERGNE
Economische Zaken, Industrie en Handelsverkeer
Guy MAYERS
Gezondheidszorg en Werkgelegenheid
Stephenson KING
Huisvesting, Stedelijke Vernieuwing en Lokaal Bestuur
Richard FREDERICK
Landbouw en Visserij
Ezekiel JOSEPH
Onderwijs en Cultuur
Arsen Vigil JAMES
Sociale Transformatie, Sociale Zaken, Jeugdzaken en Sport
Leonard Spider MONTOUTE
Toerisme en Burgerluchtvaart
Allan CHASTANET

Vrouwen geven leiding aan Assemblee en Senaat

Op 9 januari 2007 werd voormalig minister van Gezondheidszorg Sarah Flood-Beaubrun gekozen als voorzitter van de Assemblee. Op dezelfde dag werd ook in de Senaat een vrouw gekozen om leiding te geven: de advocate Rosemary Husbands-Mathurin.
Gouverneur Pearlette Louisy merkte bij de opening van het parlementaire jaar op dat vrouwen 'uit de schaduw' van de mannen waren gekropen en nu een centrale positie bekleedden in het politieke proces. Het was voor de eerste keer sinds de onafhankelijkheid van St. Lucia in 1979 dat beide Kamers door vrouwen werden voorgezeten.

Premier overlijdt na ziekbed

John Compton overleed op 7 september 2007 in het Tapion Ziekenhuis in Castries na in april door enige beroertes te zijn getroffen. 'Daddy Compton', zoals hij door veel eilanders liefkozend werd genoemd, gold als de aartsvader van de onafhankelijkheid. In de periode van de Koude Oorlog stond hij bekend als een pro-westerse conservatief die sympathiseerde met het streven van Washington het communisme en de drugshandel te bestrijden.

Minister Stephenson King nieuwe premier

Op 12 september werd een nieuw kabinet onder leiding van Stephenson King geïnaugureerd. Hij had, sinds Compton met ernstige gezondheidsklachten kampte, veel taken van de premier overgenomen en zou naast Algemene Zaken verantwoordelijk blijven voor Financiën, Nationale Veiligheid en Buitenlandse Zaken.
Er waren weinig wijzigingen in de regering, maar minister Rufus Bousquet was ontslagen en keerde niet terug in het nieuwe kabinet. Edmund Estaphane werd verder aangesteld als minister van Werkgelegenheid, Informatie en Radio- en Televisie-uitzendingen en Keith Mondesir kreeg de verantwoordelijkheid voor onder meer Gezondheidszorg en Familiezaken. Nicolas Frederick ging leiding geven aan Justitie en Tessa Mangal werd minister zonder portefeuille.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Toerisme St. Lucia in 2006 afgenomen

Bij de begrotingsbehandeling in het parlement op 19 april 2007 verstrekte premier John Compton cijfers over de toerismesector. Het jaar daarvoor bleek het toerismebezoek aan St. Lucia met 7,1 procent te zijn gedaald in vergelijking met 2005 en de hotelbezetting was met bijna 4 procent afgenomen. Als oorzaken wees de eerste minister op het tekort aan vluchten naar St. Lucia, maar ook op de stijgende binnenlandse criminaliteit en de gebrekkige marketing in Europa. Daarnaast was de lage dollar niet bevorderlijk voor het aantrekken van Amerikaanse toeristen.
De totale economie van St. Lucia was in 2006 gegroeid met 5,4 procent, vooral dankzij de bank- en bouwsector.

BUITENLANDSE ZAKEN

China protesteert tegen hernieuwd contact met Taiwan

De regering van de Chinese Volksrepubliek

bevroor op 5 mei 2007 de diplomatieke betrekkingen met St. Lucia nadat duidelijk was geworden dat het eiland rechtstreeks contact had met Taiwan. Op 30 april hadden de twee landen een communiqué verspreid, hetgeen door Peking een 'flagrante schending' van het akkoord met St. Lucia uit 1997 werd genoemd. In dat jaar had de regering van St. Lucia onder leiding van premier Kenny Anthony het contact met Taiwan gestopt om relaties aan te knopen met de Chinese Volksrepubliek. De toenmalige, maar ook huidige premier van St. Lucia, John Compton, had in 1984 gekozen voor diplomatieke contacten met Taiwan.

Amerikanen leveren uitrusting om terrorisme te bestrijden

Als eerste land van de Caribische Gemeenschap (Caricom) ontving St. Lucia in oktober 2007 van Washington instrumentarium om bommen te ontdekken en onschadelijk te maken, met het oog op de bestrijding van het terrorisme. Er waren volgens Amerikaans ambassadrice Mary Orismond bovendien drie officieren uit St. Lucia getraind om het materiaal te bedienen.
Een politievertegenwoordiger van St. Lucia prees de gift die het zijns inziens mogelijk maakte de eigen burgerij beter te beschermen. Ook de andere landen van de Caricom konden hulp vanuit Washington bij de bestrijding van het terrorisme tegemoet zien.

(Vorige berichten pagina 298/2 e.v. - 2006)

ST. VINCENT EN DE GRENADINEN

BINNENLAND

Premier Gonsalves bemiddelt tussen strijdende criminele groepen

In een poging het geweld in St. Vincent en de Grenadinen te beteugelen, ging premier Ralph Gonsalves met criminele bendes in de hoofdstad Kingstown in gesprek, aldus de *BBC* op 21 juli 2007. De politie hield de georganiseerde misdaad verantwoordelijk voor de dood sinds het begin van het jaar van vier personen.
De premier had vooral jonge bewoners van de Paul Avenue gemeenschap aangespoord het geweld te beëindigen en hij hoopte dat de rivaliserende groepen met elkaar in discussie zouden gaan. 'Niemand wil sterven', merkte Gonsalves op. Oppositieleider Arhim Eustace vond ook dat het geweld moest stoppen, maar meende dat de politie daar zorg voor moest dragen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Premier Gonsalves verhoogt lonen in publieke sector

Premier Ralph Gonsalves verklaarde op 27 oktober 2007 dat de salarissen in de publieke sector verhoogd zouden worden. De regeringsleider van St. Vincent en de Grenadinen koppelde deze aankondiging aan de aansporing de prestaties te verbeteren. Bij een ceremonie ter gelegenheid van de onafhankelijkheid van de vroegere Britse kolonie, in aanwezigheid van geüniformeerde militairen en ambtenaren, noemde de premier de verhoging de manier van de regering 'om de vruchten van de economische groei te delen'.

De stijging met 5 procent zou met terugwerkende kracht ingaan op 1 januari 2007 en Gonsalves zegde tevens een verhoging met 5 procent toe per 1 januari 2008. Als gevolg van een aanpassing van de ambtenarenschalen kregen veel medewerkers bovendien een extra verhoging van 6 procent.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering verwerpt kritiek Internationaal Monetair Fonds

Met de opmerking dat het Internationaal Monetair Fonds (IMF) 'dit land niet regeert', gaf premier Ralph Gonsalves van St. Vincent en de Grenadinen op 19 juni 2006 te kennen niet blij te zijn met de kritische bespiegelingen vanuit Washington. De regeringsleider, tevens minister van Financiën, vond het onredelijk te menen dat de armoede in de vijf jaar dat hij het hoogste ambt bekleedde, met 37 procent had kunnen dalen. Het IMF klaagde ook over de omvang van de nationale schuld en de salarissen voor de ambtenaren die te hoog zouden zijn. Gonsalves meende dat er al een omslag was gemaakt in de economie en verdedigde het regeringsbeleid om het minimumsalaris te verhogen tot 25 Oost-Caribische dollar (ca. 7 euro). 'Ik wil slechts de levensstandaard verhogen en de armoede bestrijden', merkte hij op.

Autoriteiten St. Vincent en de Grenadinen gaan BTW heffen

Vanaf 1 mei 2007 moesten de burgers van St. Vincent en de Grenadinen BTW gaan betalen. Vervangend premier Louis Straker benadrukte dat die vorm van belastinginning al in 149 landen bestond en hij prees de voordelen voor de economie en de gemeenschap. De regering hoopte met de heffing in 2007 96 miljoen Oost-Caribische dollar (ruim 26 miljoen euro) binnen te halen.
In de regel werd 15 procent BTW aangehouden, maar om de belangrijke toeristenindustrie te beschermen hoefde de hotelsector slechts 10 procent te berekenen. Daarnaast werd accijns ingevoerd op onder meer sigaretten, alcohol en brandstof.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Parlement wil financiële compensatie voor slavernij

De volksvertegenwoordiging van St. Vincent en de Grenadinen nam op 26 maart 2007 unaniem een motie aan om schadeloosstelling te gaan eisen van landen die hadden geprofiteerd van de slavenhandel. Ook zouden er excuses van de desbetreffende landen worden geëist.
Het onderwerp was op de agenda gezet als onderdeel van de 200ste verjaardag van de afschaffing van de slavernij. Minister van Cultuur René Baptiste verklaarde dat men over het slavernijverleden niet moest treuren, maar het als uitgangspunt moest nemen om iets nieuws op te bouwen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Venezolaans president Chávez bezoekt St. Vincent en de Grenadinen

Mede om de opening van een LPG-raffinaderij bij te wonen, bezocht president Hugo Chávez van Venezuela half februari 2007 St. Vincent en de Grenadinen. De gelegenheid werd tevens benut om met de premier van de archipel, Ralph Gonsalves, binnen het raamwerk van het Bolivariaanse Alternatief voor de Amerikaanse en Caribische Staten (ALBA) akkoorden inzake onderwijs, computersystemen en industriële ontwikkeling af te sluiten. Chávez gaf in felle bewoordingen nogmaals blijk van zijn afkeer van 'het imperialisme' van de Verenigde Staten.

(Vorige berichten pagina 299/3 e.v. - 2006)

SURINAME

BINNENLAND

Ex-leider Bouterse biedt excuses aan voor 'decembermoorden'

Voormalig Surinaams dictator Desi Bouterse verraste op 11 maart 2007 vriend en vijand toen hij bij de viering van de 27ste verjaardag van de militaire coup de nabestaanden van de zogeheten decembermoorden zijn verontschuldigingen aanbood. Hij riep verder de samenleving op deel te nemen aan de zoektocht naar de waarheid over, zoals hij zei, 'het zwartste hoofdstuk uit de Surinaamse geschiedenis'. De opvattingen van zijn politieke tegenstanders over de gebeurtenis klopten niet, beweerde hij, en de verdachten – onder wie hijzelf – dienden zijns inziens amnestie te krijgen.
In december 1982 werden in Fort Zeelandia, in de hoofdstad Paramaribo, vijftien critici van de militairen in koelen bloede vermoord. Bouterse beweerde daar geen aandeel in te hebben gehad, al gaf hij wel toe politiek verantwoordelijk te zijn.

Consternatie over amnestievoorstel

De partij van Bouterse, de Nationale Partij Suriname (NPS), veroorzaakte op 17 april 2007 beroering in het parlement door een wetsvoorstel in te dienen om verdachten van misdrijven begaan in de periode 1980-1992, niet te laten berechten. Fractieleider Kenneth Moenne sprak met betrekking tot de decembermoorden van een 'uit de hand gelopen situatie van coup-contracoup'. Bovendien meende hij dat het niet eerlijk was dat er wel een amnestiewet in 1992 in werking was getreden voor misdrijven gepleegd tijdens de binnenlandse oorlog. De kwestie veroorzaakte spanningen in de regering toen de leider van coalitiepartij Pertjajah Luhur (PL), Paul Somohardjo, liet weten de bevolking te willen raadplegen door middel van een referendum.

Hof wijst bezwaarschriften verdachten af

Een proces tegen de verdachten van de decembermoorden kwam op 14 juni een stap dichterbij toen het Surinaamse Hof van Justitie in hoger beroep de bezwaarschriften van verdachten tegen hun vervolging ongegrond verklaarde. Dit betekende dat alle juridische belemmeringen uit de weg waren geruimd. Analisten meenden dat na het reces van de rechterlijke macht de zaak in augustus zou dienen.

Getuigen beweren dat Bouterse niet zelf schoot bij decembermoorden

De publieke zender *BVN* zond op 23 oktober gesprekken uit met twee Surinaamse militairen die in ondergeschikte functies betrokken waren bij de decembermoorden. Onafhankelijk van elkaar beweerden de getuigen dat Bouterse daar wel bij aanwezig was, maar zelf niet aan de executies had deelgenomen. De twee militairen was verteld dat de gearresteerde burgers werden verdacht van deelname aan de planning van een contrarevolutionaire coup en alle verdachten zouden voor Bouterse zijn geleid. Alleen vakbondsleider Fred Derby (1940-2001) mocht daarna vertrekken – de anderen werden doodgeschoten. Het oorspronkelijke plan was de verdachten op zee om te brengen, maar dit was om onduidelijke redenen niet gebeurd.

Minister van Transport treedt af onder druk oppositie

Nadat de oppositie in Suriname had onthuld dat minister Alice Amafo (Transport, Communicatie en Toerisme) het feest voor haar dertigste verjaardag met overheidsgeld had betaald, legde de bewindsvrouw op 13 maart 2007 haar functie neer. Er bleken voor 12.000 euro bestelbonnen te zijn uitgeschreven. Volgens de oppositie was er simpelweg sprake van diefstal en het pleidooi van president Venetiaan een onderzoek in te stellen, werd verworpen nadat kranten de bonnen hadden gepubliceerd. De minister beweerde dat deze vervalst waren.
Ruim twee maanden later werd Richel Aprensa aangesteld als opvolgster.

Weg naar Guyana wordt geasfalteerd

Op 20 april 2007 werd bekend dat de Surinaamse autoriteiten hadden besloten de 32 kilometer lange weg naar de Canawaima Ferry terminal, die Suriname met Guyana verbond, te asfalteren. De verwachting was dat dit de handel met het buurland ten goede zou komen, het toerisme zou bevorderen en ook gunstig zou uitpakken voor de vele rijst- en veebedrijven die gevestigd waren in de streek. In de regentijd was de weg vaak slecht begaanbaar waardoor verkeer nauwelijks mogelijk was.

Suriname ondersteunt inter-Amerikaanse anti-vuurwapenconventie

De Surinaamse regering sanctioneerde op 7 juni 2007 een wet in het verlengde van de 'Inter-Amerikaanse Conventie tegen Illegale Productie en Handel in Vuurwapens, Ammunitie, Explosieven en soortgelijke apparaten'. Minister van Justitie Santokhi had de kwestie geëntameerd en benadrukt dat verbetering van de veiligheidssituatie in de regio voorwaarde was voor de sociale en economische ontwikkeling. Het ondersteunen van de Conventie zou volgens hem bovendien de samenwerking met de buurlanden bevorderen bij de strijd tegen de criminaliteit.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Steun Verenigde Naties voor uitvoering sociale projecten

Minister van Planning en Ontwikkelingssamenwerking Rick van Ravenswaay ondertekende begin april 2007 een overeenkomst met de Verenigde Naties voor de implementatie van het United Nations Development Assistance Framework (UNDAF). Dit hield in concreto in dat er 40 miljoen dollar (ca. 30 miljoen euro) beschikbaar kwam voor de uitvoering van sociale projecten. De vertegenwoordiger van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) in Suriname, Marcia de Castro, benadrukte dat het geld gebruikt zou worden bij projecten inzake aids, kindersterfte, moedersterfte bij geboortes, vrouwenemancipatie, milieubescherming en bestrijding van armoede.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Lening Islamitische Ontwikkelingsbank voor modernisering Surinaamse haven

De haven van Nieuw-Nickerie zal met een lening van 11 miljoen Amerikaanse dollar (ca. 8,2 miljoen euro) van de Islamitische Ontwikkelingsbank (IDB) worden verbeterd, aldus berichtte *Caribbean Net News* op 10 maart 2007. Het nieuws was door de manager van de Havenautoriteit, John Defares, bevestigd en hij had er aan toegevoegd dat

voor het benodigde restbedrag van 2,5 miljoen dollar uit eigen middelen zou worden geput.

De renovatie was hoognodig want door de slechte omstandigheden hadden transportschepen de haven in 2006 gemeden, terwijl in 2002 nog achttien schepen goederen lieten overladen. De vlakbij de grens met Guyana gelegen haven werd als essentieel gezien voor de handelsrelaties met de regio.

IMF looft resultaten Surinaamse economie

Door middel van een Public Information Notice (PIN) liet het Internationaal Monetair Fonds (IMF) op 21 mei 2007 weten dat de verbeterde macro-economische politiek van de Surinaamse regering vruchten afwierp.
Door het gevoerde monetaire beleid, waarbij het beteugelen van de inflatie centraal stond, was er de laatste jaren sprake van een gestage economische groei. In 2006 bedroeg deze bijna 6 procent, terwijl de inflatie was gezakt van rond de 16 procent in 2005 naar minder dan 5 procent het jaar daarop, mede als gevolg van een stabiele wisselkoers. In 2006 was bovendien sprake geweest van een klein begrotingsoverschot. Het IMF noemde de vooruitzichten voor 2007 gunstig en verwachtte een nog sterkere daling van het inflatiecijfer.

Europese steun voor toerisme- en transportsector

De Surinaamse regering en de Europese Unie ondertekenden eind juli 2007 enkele contracten ter bevordering van de toerisme- en transportsector van het Zuid-Amerikaanse land. Voor het creëren van een 'duurzaam toeristische capaciteit' werd 1,5 miljoen euro uitgetrokken, terwijl 3,2 miljoen euro besteed zou worden aan de institutionele verbetering van de transportsector. De EU had al eerder twee toerismeprojecten gesteund en was tevreden met de bereikte resultaten.

Minister van Planning en Ontwikkelingssamenwerking Rick van Ravenswaay benadrukte dat bewust was gekozen voor de ontwikkeling van het toerisme. Dit leverde al een substantiële bijdrage aan het bbp en de bewindsman zag een enorm potentieel voor verdere versterking van de sector.

JUSTITIE

President Hof van Justitie geïnstalleerd

Op 3 maart 2007 werd John Robert von Niesewand door het staatshoofd van Suriname, Ronald Venetiaan, ingezworen als president van het Hof van Justitie. De bekleding van de functie van opperrechter was jarenlang onderwerp van heftige debatten geweest nadat de vorige president van Suriname, Jules Wijdenbosch, in 1998 Alfred Veldema had benoemd zonder de wettelijke procedures in acht te nemen. Deze zag zich daarom genoodzaakt af te treden, waarna de vacature jarenlang oningevuld bleef.

GEZONDHEID EN ZORG

5.500 seropositieven in Suriname

Dagblad *De Ware Tijd* berichtte eind februari 2007 over cijfers van minister van Volksgezondheid Celsius Waterberg met betrekking tot aids in Suriname. Per jaar overleden er 160 mensen aan aids, waarmee het doodsoorzaak nummer twee was in de leeftijdscategorie tussen 20 en 40 jaar. Het aantal seropositieven bedroeg 5.500, hetgeen neerkwam op ongeveer 2 procent van de bevolking tussen 15 en 49 jaar. Van hen waren er 400 onder behandeling.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Wetenschappers ontdekken nieuwe diersoorten in Oost-Suriname

Onderzoek van Surinaamse wetenschappers in samenwerking met het Herbarium Utrecht in het Lely- en Atlasgebergte, behorend tot het Guyana-schild en gelegen in Oost-Suriname, leidde tot opzienbarende resultaten. Op 4 juni 2007 maakte de natuurbeschermingsorganisatie Conservation International Suriname (CIS) bekend dat er 24 nieuwe diersoorten waren ontdekt, waaronder een zwarte kikker met paarse strepen.
De nieuwe soorten werden in 2005 vooral aangetroffen in afgelegen tropenwouden, waar illegale goudzoekers actief waren en de bedrijven BHP Billiton en Suralco concessies hadden om bauxiet te winnen. De twee mijnbouwbedrijven sponsorden de wetenschappelijke activiteiten en hadden al laten weten rekening te zullen houden met de natuurwaarde van het gebied.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Journalistenorganisaties betichten regering van censuur

De Surinaamse Vereniging van Journalisten (SVJ) liet op 10 mei 2007 weten verontwaardigd te zijn over de handelswijze van vicepresident Ramdien Sardjoe. Deze had opdracht gegeven een nieuwsprogramma van de in staatshanden zijnde Suriname Televisie Stichting (STVS) niet uit te zenden. De interventie moest voorkomen dat burgers publiekelijk een reactie gaven op de pogingen van Taiwan politieke contacten te leggen met Suriname. Naast de SVJ veroordeelden ook de Associatie van Caribische Media Werkers (ACM) en de organisatie Journalisten Zonder Grenzen (RSF) het optreden van de vice-president.
Sardjoe beweerde dat het zijn taak was 'de nationale belangen' te verdedigen en dat er van censuur geen sprake was. Hij kreeg daarbij steun van president Venetiaan die ook meende dat het bevriende China aanstoot kon nemen aan het commentaar.

Suriname gaat speciale dag inheemse bevolking vieren

Op 9 augustus 2007 werd in Suriname voor de eerste keer de Internationale Dag voor de Inheemse Volkeren gevierd. In het vervolg zou dit een officiële feestdag zijn ter ere van de oorspronkelijke bewoners van het land, die al jaren verzoeken bij de overheid hadden ingediend hun historische rol onder de aandacht te brengen.
Bij een ceremonie in de Palmentuin in Paramaribo riep president Venetiaan de indianen van de verschillende stammen tot eenheid op. Dit was volgens het staatshoofd nodig bij het aanpakken van problemen en nuttig bij het naar voren brengen van wensen. In veel indianendorpen in het binnenland ontbraken basisvoorzieningen als elektriciteit, stromend water, goede scholen en medische voorzieningen. Vele indianen streden bovendien voor erkenning van aloude landrechten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Suriname bereid Europese gevangenen over te dragen

Het Surinaamse parlement ging begin juli 2007 unaniem akkoord met de ratificatie

Suriname

van de Europese Conventie aangaande het terugsturen van gevangenen naar hun eigen land om hun straf uit te zitten. Dit zou alleen gebeuren als de gedetineerde daar zelf om verzocht. Er verbleven op dat moment 19 Nederlanders, 29 Guyanezen, 8 Colombianen en 19 Brazilianen in Surinaamse cellen.
Minister van Justitie Santokhi meende dat de maatregel de internationale samenwerking bevorderde. In 2002 had Suriname een soortgelijk verdrag gesloten met Groot-Brittannië en in 2005 met buurland Brazilië.

China verontwaardigd over Surinaams bezoek aan Taiwan

Het voorgenomen bezoek van een parlementaire delegatie aan Taiwan werd Suriname door de Volksrepubliek China op 2 juli 2007 niet in dank afgenomen. Taiwan had Paramaribo eerder in het jaar vele miljoenen dollars aangeboden om onder meer de landbouw te ontwikkelen in ruil voor diplomatieke erkenning, maar Suriname was daar niet op ingegaan. Eind maart bracht een hoge Chinese delegatie uit de Volksrepubliek China een bezoek aan Suriname. Er werd een akkoord ondertekend dat Suriname 2,4 miljoen dollar (ca. 1,8 miljoen euro) steun opleverde en de afspraak werd gemaakt de betrekkingen te intensiveren. De Surinaamse vice-president Ramdien Sardjoe legde in juni een succesvol tegenbezoek af aan Peking.
Taiwan werd door Peking beschouwd als een afvallige provincie, en dus niet als zelfstandige natie.

Suriname breidt betrekkingen met Cuba uit

Een bezoek van de Surinaamse minister van Onderwijs en Volksontwikkeling Edwin Wolf aan de Cubaanse hoofdstad Havana, half september 2007, resulteerde in een akkoord over een cultureel uitwisselingsprogramma tussen Suriname en Cuba. Volgens de bewindsman pasten de afspraken die hij maakte met de Cubaanse minister van Cultuur Abel Prieto in het streven van zijn regering het culturele beleid te moderniseren. Besloten werd dat muziekexperts uit Cuba Suriname zouden bezoeken en er bestonden plannen eveneens samenwerking te zoeken op terreinen als literatuur, drama en film. Ook op medisch gebied en in de energiesector werkten beide landen samen.

Maritiem grensgeschil met Guyana opgelost

Een commissie van het Permanente Hof van Arbitrage (PCA) in Den Haag bepaalde op 20 september 2007 dat Suriname en Guyana een grondstofrijk gebied voor de kust moesten delen. Guyana had de kwestie in 2004 aan de commissie voorgelegd en deze bepaalde dat het het grootste gedeelte van het Atlantische Oceaangedeelte van het Guyana-Suriname Bassin kreeg, maar Suriname de volledige zeggenschap over de monding van de grensrivier Corantijn. De uitspraak was gebaseerd op het Zeerecht uit 1982.
In 2000 had Suriname twee marineschepen naar het gebied gestuurd om een door Guyana gefiatteerde oliemaatschappij die onderzoek deed naar de voorraden, te verjagen.

Amerikaanse minister van Defensie bezoekt Suriname

Na een ontmoeting met de Amerikaanse minister van Defensie Robert Gates maakte president Venetiaan op 6 oktober 2007 bekend dat de Amerikanen een faciliteit mochten aanleggen voor het testen van voertuigen in dichtbegroeide gebieden. Gates, die vijf landen in de regio bezocht, besprak verder bilaterale kwesties met de Surinaamse minister van Defensie Ivan Fernald. Laatstgenoemde had vooraf gezegd dat het bezoek van de Amerikaanse bewindsman zou plaatsvinden in verband met de afsluitingsceremonie van de humanitaire missie van het Amerikaanse marineschip Comfort. Dit had vier maanden lang bewoners in twaalf landen in de regio medische hulp geboden en bevond zich inmiddels in Suriname.

Geen verdrag met VS over Internationaal Strafhof

Rond 24 oktober 2007 werd bekend dat de Surinaamse regering geen akkoord met de Verenigde Staten zou afsluiten om Amerikaanse burgers en militairen niet uit te leveren aan het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag. Volgens volksvertegenwoordigster Ruth Wijdenbosch zou het parlement zo'n pact afwijzen. Nadat Suriname had laten blijken het ICC te zullen gaan erkennen, was er vanuit Washington op aangedrongen een bilaterale overeenkomst te sluiten om

Trinidad en Tobago

Amerikanen te vrijwaren van uitlevering. Het ICC was opgericht om verdachten van oorlogsmisdaden en genocide te berechten, maar de VS vreesden politiek misbruik van het hof.

(Vorige berichten pagina 95/2 e.v. - 2007)

TRINIDAD EN TOBAGO

BINNENLAND

Straatbendes beweren geweld te willen beëindigen

Leden van verscheidene criminele bendes uit de arbeiderswijk Laventille in Port of Spain waren het er volgens de media begin september 2006 over eens het gebruik van geweld in de hoofdstad van Trinidad en Tobago te willen stoppen. Na gesprekken met politici uit de regering en van de oppositie en met politiebeambten verklaarden hun leiders publiekelijk het vredesakkoord te zullen respecteren.
Honderden inwoners van Trinidad en Tobago hadden met een mars die naar Laventille voerde, geprotesteerd tegen de wijdverbreide misdaad in sommige wijken. In 2006 had dit al 259 mensen het leven gekost.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Einde aan suikerindustrie van Trinidad en Tobago

De oogst van het lopende jaar zou de laatste worden voor de suikerindustrie in Trinidad en Tobago, kondigde minister van Landbouw Jarette Narine op 24 januari 2007 aan. Na het sterk verlagen van de subsidies van de Europese Unie was de bodem onder de sector weggeslagen en de suikerrietverbouwers hadden de regering gevraagd de suikerindustrie op te heffen. Raffique Shah, hoofd van de Trinidad Islandwide Cane Farmers' Association (TICFA) die 4.000 suikerrietboeren vertegenwoordigde, was het geheel eens met de maatregel. Hij hoopte op regeringssteun bij het verbouwen van andere gewassen.

Financiële compensatie voor boeren

Premier Patrick Manning liet op 25 oktober weten dat de suikerrietboeren subsidies ter

waarde van 13 miljoen dollar (ca. 8,7 miljoen euro) tegemoet konden zien. 'Een opleving van de suikerindustrie? Alleen over mijn lijk', merkte de regeringsleider op.
In 2003 was de belangrijkste suikerfabriek in Trinidad, het staatsbedrijf Caroni Ltd., al gesloten waarna de regering onafhankelijke boeren had gevraagd de productie voort te zetten om de exportquota voor Europa te halen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

IMF roept Trinidad en Tobago op economie te diversifiëren

Max Alier van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) riep op 20 juli 2007 de regering van Trinidad en Tobago op de economie te diversifiëren. Deze was volgens de IMF-econoom te veel afhankelijk van de olie- en gassector, die voor 40 procent aan het bbp bijdroeg. Het land gold als de grootste leverancier van vloeibaar aardgas (LNG) aan de Verenigde Staten en had na Venezuela de grootste olievoorraden in de Caribische Zee. Als gevolg van toenemende subsidies en stijgende uitgaven waren de overige economische sectoren te weinig concurrerend, meende Alier.

BUITENLANDSE ZAKEN

Overeenkomst met Mexico over oprichting geschillentribunaal

Om geschillen tussen investeerders uit Trinidad en Tobago enerzijds en Mexico anderzijds gemakkelijker te regelen, ondertekenden beide landen op 4 oktober 2006 een akkoord over de oprichting van een geschillencommissie. Omdat onafhankelijke arbiters recht zouden spreken, hoopten minister van Handel van Trinidad en Tobago, Kenneth Valley, en de Mexicaanse plaatsvervangend minister van Buitenlandse Investeringen, Alejandro Gómez Strozzi, dat van de oprichting een positieve werking zou uitgaan op wederzijdse investeringen.

Moslimleider ontkent betrokkenheid bij geplande aanval in New York

Yasin Abu Bakr, leider van Jamaat al Muslimeen – een moslimorganisatie in Trinidad en Tobago – ontkende op 4 juni 2007 de aantijging van de Amerikaanse autoriteiten dat vier moslimmannen die een aanslag wilden plegen in New York City contact hadden gezocht met radicale moslims uit het land. De vier zouden op een vliegveld een belangrijke pijpleiding voor brandstof in de lucht hebben willen laten vliegen. Een van de verdachten, de nog voortvluchtige Guyanees Abdel Nur, zou in mei in Trinidad overleg met Abu Bakr hebben gevoerd. Twee andere verdachten, Abdul Kadir en Kareem Ibrahim, waren in Trinidad gearresteerd. De Amerikaan Russell Defreitas, vermoedelijk het brein achter het plan, zat in de Verenigde Staten gevangen.
Jamaat al Muslimeen werd er geregeld van beschuldigd van Trinidad en Tobago een moslimstaat te willen maken. Zelf beschouwde ze zich echter louter als een religieuze organisatie.

VS vragen om uitlevering verdachten

De nog op vrije voeten zijnde Abdel Nur gaf zich korte tijd later aan bij de justitiële autoriteiten van Trinidad en Tobago, waarna Washington een verzoek om uitlevering indiende op grond van 'samenzwering'.
Een rechtbank wees in augustus het argument van de verdediging van de verdachten af dat zij volgens de wetgeving in Trinidad niet uitgeleverd konden worden. De advocaten tekenden beroep aan tegen dit besluit.

(Vorige berichten pagina 301/1 e.v. - 2006)

TURKS- EN CAICOSEILANDEN

BINNENLAND

Grote overwinning voor regeringspartij PNP

In het Britse overzeese gebiedsdeel Turks- en Caicoseilanden behaalde de Progressieve Nationale Partij (PNP) op 9 februari 2007 een klinkende overwinning op de Democratische Volksbeweging (PDM). In 2003 was partijleider Michael Misick, premier van het land, er al in geslaagd zijn PNP naar een overwinning te loodsen door 8 zetels te behalen, maar deze keer waren dat er 13. De PDM onder leiding van Floyd Seymour moest genoegen nemen met 2 afgevaardigden, een verlies van 3.
Tijdens de verkiezingscampagne had oppositieleider Seymour beweerd dat rijke, geëmigreerde landgenoten met de regering akkoorden afsloten in achterkamertjes. Bovendien zouden veel jongeren vertrekken vanwege het gebrek aan banen. De kiezers waren het duidelijk niet met hem eens. Premier Misick kondigde onder meer plannen aan voor verbetering van het onderwijs en de gezondheidszorg.

Uitslagen parlementsverkiezingen Turks- en Caicoseilanden (9 februari 2007)

partij	percentage	zetels
Progressieve Nationale Partij (PNP)	59,7	13
Democratische Volksbeweging (PDM)	40,3	2

Samenstelling regering Turks- en Caicoseilanden (31 oktober 2007)

Gouverneur
Richard TAUWAHRE

Vice-gouverneur
Mahala WYNNS

Premier, tevens minister van Toerisme, Handel, Investeringen en Districtenbestuur
Michael Eugene MISICK

Vice-premier, tevens minister van Financiën, Nationale Verzekering en Economische Planning
Floyd Basil HALL

Ministers:
Binnenlandse Zaken en Openbare Veiligheid
Galmo WILLIAMS
Gezondheidszorg en Sociale Zaken
Lillian Elaine BOYCE
Huisvesting, Landbouw, Openbare Werken en Telecommunicatie
Jeffrey Christoval HALL
Justitie
Kurt DE FREITES
Natuurlijke Hulpbronnen, Visserij en Milieu
McAllister Eugene HANCHELL
Onderwijs, Jeugdzaken, Sport en Cultuur
Carlton MILLS

Geen bewijs dat boot met Haïtiaanse migranten geramd werd

Britse onderzoekers konden geen bewijslast vinden voor de claim dat autoriteiten van de Turks- en Caicoseilanden in mei 2007 een boot met Haïtiaanse vluchtelingen hadden geramd. De bevindingen van de commissie werden op 1 augustus van dat jaar openbaar gemaakt. Bij het ongeluk kwamen ten minste 61 Haïtiaanse migranten om het leven omdat het schip waarmee zij voeren kapseisde voor de kust van het toeristeneiland Provinciales, waar veel

haaien rondzwommen. De conclusie van de commissie was dat de boot te veel passagiers vervoerde en daardoor instabiel was geworden, maar ook werd vastgesteld dat de waterpolitie nauwelijks reddingsmateriaal aan boord had.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Minimumloon met 11 procent verhoogd

De regering van de Turks- en Caicoseilanden kwam eind 2006 met de vakbonden overeen het wettelijk minimumloon met 11 procent te verhogen. Het zou vanaf 1 januari stijgen van omgerekend 3,40 naar 3,80 euro. Volgens ambtenaren zou meer dan de helft van de in het toerisme werkzame employees van de verhoging profiteren.
Werknemers in de Turks- en Caicoseilanden klaagden geregeld over de in hun ogen slechte salarissen, mede omdat veel geïmporteerde goederen duur waren. Hoteliers meenden dat een loonsverhoging de sector niet ten goede zou komen.

Rijke inwoners Turks- en Caicoseilanden krijgen toegang tot casino's

De volksvertegenwoordiging van de Turks- en Caicoseilanden keurde op 24 juli 2007 een wet goed die het voor rijke ingezetenen van de archipel mogelijk maakte hun geluk te beproeven in een van de twee casino's. Aan hen werd de voorwaarde gesteld dat zij jaarlijks minimaal 75.000 dollar (ca. 54.000 euro) verdienden. De initiatiefnemer van het wetsontwerp, vice-premier Floyd Hall, wilde aanvankelijk een drempel inbouwen van 50.000 dollar, maar verhoogde het bedrag omdat vooral kerkleden bang waren voor uitbreiding van de gokindustrie.
Het gemiddelde inkomen op de Turks- en Caicoseilanden was 10.000 dollar.

(Vorige berichten pagina 746/3 e.v. - 2004)

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Inlichtingendienst CIA weer in opspraak wegens harde verhoormethoden

Dagblad de *New York Times* berichtte op 4 oktober 2007 dat het Amerikaanse ministerie van Justitie toestemming had gegeven aan inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) om terreurverdachten te ondervragen op manieren die volgens het internationale recht verboden waren.
De CIA was al vaker in opspraak geweest omdat ze zou folteren.

Geheime memo's

Het ministerie had in december 2004 in een officieel beleidsstuk het mishandelen van verdachten 'afschuwelijk' genoemd. De New York Times had echter twee geheime memo's van het ministerie in handen gekregen, beide geproduceerd in februari 2005, waarin expliciet groen licht werd gegeven om terreurverdachten tijdens ondervragingssessies fysiek of psychisch te pijnigen. Hierbij viel te denken aan het zogenaamde waterboarding (de ondervraagde de indruk geven dat hij wordt verdronken), slaan tegen het hoofd en het blootstellen aan zeer lage temperaturen.

Het Congres had in december 2005 een amendement aangenomen, dat het hardhandig of vernederend behandelen van terreurverdachten verbood. Het ministerie van Justitie had hierop in een wederom geheim memo laten weten dat de in februari goedgekeurde harde verhoormethoden niet indruisten tegen de nieuwe richtlijnen van het Congres en dus mochten worden voortgezet.

De New York Times wist verder te melden dat de CIA sinds de zomer van 2007 weer gebruik maakte van geheime detentiecentra buiten de Verenigde Staten. In september 2006 had president Bush toegegeven dat dergelijke centra hadden bestaan. Ze zouden inmiddels echter allemaal zijn gesloten.

Bush reageert

In een reactie zei president Bush op 5 oktober 2007 dat zijn regering zich niet inliet met folterpraktijken. Het ondervragen van terreurverdachten zou uitsluitend gebeuren door hoogopgeleide professionals, die niets deden dat tegen de wet indruiste. 'De Amerikanen verwachten dat hun regering iets doet om hen tegen verdere aanslagen te beschermen', aldus de president, 'en dat is precies was deze regering doet. Dat is precies wat we zullen blijven doen.'

Door CIA ontvoerde Duitser mag geen rechtszaak aanspannen

Het Amerikaanse Hooggerechtshof in Washington DC weigerde op 9 oktober 2007 een zaak in behandeling te nemen die Khaled el-Masri tegen de Amerikaanse staat wilde aanspannen.

'Gemarteld in Kaboel'

De Duitser van Libanese afkomst beweerde dat hij in 2003 in Macedonië was gearresteerd en overgedragen aan de Central Intelligence Agency (CIA), die hem als terreurverdachte beschouwde. Hij was per vliegtuig naar Afghanistan gebracht. Onderweg zou hij zijn uitgekleed, geketend, gedrogeerd en geslagen. In Kaboel zou hij vijf maanden achtereen in een detentiecentrum zijn gemarteld. Daarna was de Amerikaanse inlichtingendienst erachter gekomen dat ze de verkeerde te pakken had. Volgens el-Masri was hij toen op een heuveltop in Albanië neergezet. Iemand had hem verteld dat hij een pad naar beneden moest aflopen en vooral niet mocht omkijken. Zo was hij vrijgelaten.
El-Masri eiste schadevergoeding van de CIA. Het Hooggerechtshof nam de zaak echter niet in behandeling omdat er dan mogelijk staatsgeheimen in de publiciteit zouden komen. Lagere rechtbanken hadden ditzelfde standpunt ingenomen.
De Amerikaanse regering vond ook dat de zaak niet mocht voorkomen. Ze had overigens al wel tegenover de Duitse regering toegegeven dat el-Masri ten onrechte was aangehouden. Justitie in Duitsland had om de uitlevering gevraagd van de betrokken CIA-agenten, maar dit verzoek in september ingetrokken.

Bescherming van staatsgeheimen

De regering van de Verenigde Staten had sinds 1953 formeel het recht zich te beroepen op 'bescherming van staatsgeheimen', als ze wilde voorkomen dat ze in een rechtszaak werd gedwongen om bepaalde officiële documenten prijs te geven. In de periode 1953 tot 1976, dus tijdens het hart van de Koude Oorlog, had ze dit zes keer gedaan. Volgens de burgerrechtenorganisatie OpenTheGovernement.org had de regering van president Bush zich er sinds 2001 al 39 keer op beroepen. De Amerikaanse Unie voor Burgerrechten (ACLU) waarschuwde

dat de regering haar recht op geheimhouding misbruikte om haar fouten af te dekken.

BINNENLAND

Rechter doet uitspraak over beheer van National Archives

De Amerikaanse districtsrechter Colleen Kollar-Kotelly bepaalde op 2 oktober 2007 dat voormalige presidenten en vice-presidenten niet het recht hadden om geheime beleidsdocumenten te controleren, voor ze op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur werden vrijgegeven. Hiermee haalde ze een streep door een presidentieel besluit van George W. Bush uit 2001. Hij had toen bepaald dat oud-presidenten wel eerst mochten (laten) nagaan of er bezwaren tegen publicatie bestonden.

National Archives blijven stukken beheren

Kollar-Kotelly deed deze uitspraak in een rechtszaak die de American Historical Association (AHA) en andere organisaties hadden aangespannen. De AHA wond zich vooral op over het trage tempo waarin oud-presidenten 'hun' archieven controleerden. Wie een document opvroeg dat volgens de wet openbaar mocht worden gemaakt, moest gemiddeld zes maanden wachten voor hij het werkelijk in handen had. Een advocaat van de AHA vond het echter vooral vreemd dat oud-presidenten van de Verenigde Staten en hun vertegenwoordigers invloed hadden op wat er al dan niet werd prijsgegeven. Zo plozen vertegenwoordigers van de familie Reagan in 2007 de archieven uit om te kijken of ze bepaalde publicaties wilden tegenhouden. 'Als het presidentiële besluit niet wordt veranderd of ingetrokken, zullen de dochters van Bush uiteindelijk kunnen uitmaken of documenten van de huidige regering al dan niet gepubliceerd zullen worden', aldus een advocaat van de AHA.
Het was dat laatste argument waar de jury van de rechtbank voor zwichtte. Volgens de wet had de National Archives, een particuliere organisatie die de presidentiële archieven beheerde, het alleenrecht om uit te maken of stukken al dan niet gepubliceerd mochten worden. In sommige gevallen kon dit worden geweigerd, bijvoorbeeld als er staatsgeheimen in stonden. Volgens de rechter verlegde Bush' besluit uit 2001 de bevoegdheden van de National Archives deels naar de oud-presidenten of hun vertegenwoordigers en dat zou onwettig zijn.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Dollarkoers blijft dalen

De ministers van Financiën van de zeven grootste industrielanden (G7) kwamen op 20 oktober 2007 in Washington DC bijeen. Ze spraken daar onder meer over de koers van de Amerikaanse dollar, die al maanden gestaag daalde. Vooral Canada drong aan op een oplossing omdat de Canadese dollar hierdoor alsmaar duurder werd, iets dat slecht was voor de exportpositie van het land.

Geen oplossing

Henry Paulson, de Amerikaanse minister van Financiën, zei dat een sterke dollar in het belang was van de Verenigde Staten, maar vond tevens dat het aan de financiële markten was om de koers van de munt te bepalen. Hij was dan ook tegen staatsbemoeienis. De andere zes landen werden het onderling niet eens over de te nemen maatregelen. Het gemeenschappelijke standpunt dat de G7 uiteindelijk naar buiten brachten was dat wisselkoersen reflecties van de internationale economische verhoudingen waren en dus vrij moesten kunnen fluctueren.

Koers daalt verder

Nadat de G7 dit standpunt hadden ingenomen, daalde de koers verder. Toen op 30 oktober tegenvallende cijfers over het consumentenvertrouwen in de Verenigde Staten werden gepubliceerd, bereikte ze zelfs een historisch dieptepunt. Op die dag was een dollar 69,4 eurocent, 0,483 Britse pond en 0,939 Canadese dollar waard. Wat de euro betrof was dit een historisch record. Ten opzichte van het Britse pond en de Canadese dollar had de munt van de Verenigde Staten sinds respectievelijk 1981 en 1960 niet meer zo zwak gestaan.

De dalende dollarkoers hing met veel ontwikkelingen samen, bijvoorbeeld de aanhoudende problemen op de Amerikaanse woning- en hypotheekmarkt, de grote Amerikaanse schuldenlast en vermoedens dat China zijn valutavoorraad deels wilde omzetten van dollars in euro's.

Renteverlaging

Het Amerikaanse stelsel van Centrale Banken (Fed) verlaagde op 31 oktober de rente met 0,25 procent tot 4,5 procent, zodat het goedkoper werd om geld te lenen. De maatregel diende om te voorkomen dat de crisis op de woning- en hypotheekmarkt andere economische sectoren negatief zou beïnvloeden.

JUSTITIE

Moratorium op de doodstraf

Een groot aantal Amerikaanse staten stelde in september en oktober 2007 een moratorium op de doodstraf in. Ze deden dat omdat het federale Hooggerechtshof op 25 september had besloten om een onderzoek in te stellen naar de gangbare executiemethode in Kentucky. Net als in de meeste staten die de doodstraf toepasten werd daar gebruikt gemaakt van dodelijke injecties. De vraag was of een van de gebruikte stoffen hevige pijnen kon veroorzaken. Dit was onduidelijk, omdat veroordeelden eerst door een andere stof werden verlamd en dus niet konden laten zien wat zij voelden. Indien de dodelijke injectie inderdaad pijnlijk bleek te zijn, zou deze executiemethode indruisen tegen het federale verbod op wrede straffen.
De staten die voorlopig geen doodvonnissen zouden voltrekken waren Alabama, Arizona, Arkansas, Californië, Delaware, Georgia, Missouri, Nevada, North-Carolina, Oklahoma, Tennessee en Texas. Florida, Mississippi en Virginia kozen ervoor om door te gaan met het executeren van veroordeelden, tot het Hooggerechtshof met een uitspraak kwam.
Sinds de herinvoering van de doodstraf in 1977 waren in de Verenigde Staten 1.099 executies voltrokken. Het hoogste jaarlijkse aantal was 98 in 1999 en het laagste 45 in 1996. In de eerste tien maanden van 2007 werden 42 mensen terechtgesteld, van wie 26 in Texas.

Verblijfsvergunningen voor slachtoffers van mensenhandel

Mensen die illegaal in de Verenigde Staten verbleven en slachtoffer waren van een

misdaad, kwamen vanaf 19 oktober 2007 in aanmerking voor een verblijfsvergunning. Voorwaarde was dat ze justitie hielpen de dader(s) op te sporen. De doelgroep maakte kans op een verblijfsvergunning voor vier jaar, die daarna mogelijk verlengd kon worden. Er zouden jaarlijks maximaal tienduizend van deze zogenaamde U-visa worden verstrekt.
De Victims of Trafficking and Violence Protection Act (Wet voor Slachtoffers van Mensenhandel en Geweldsmisdrijven) was in 2000 door het Congres aangenomen. De wet werd pas zeven jaar later van kracht omdat het ingewikkeld bleek te zijn om deze juridisch waterdicht te krijgen, aldus een woordvoerder van de Immigratiedienst.
De maatregel diende vooral om slachtoffers van mensenhandel aan te moedigen aangifte te doen.

GEZONDHEID EN ZORG

President Bush blokkeert uitbreiding van verzekeringen voor kinderen

De Amerikaanse president Bush sprak op 3 oktober 2007 zijn veto uit over een wet die kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen aan een ziektekostenverzekering zou helpen.
Het was de vierde keer dat Bush een veto uitsprak over een wet die door het Congres was aangenomen.

Bush wil particuliere verzekeringen

In de Verenigde Staten waren naar schatting van het Census Bureau 9 miljoen kinderen en 38 miljoen volwassenen onverzekerd. Het State Children's Health Insurance Program (SCHIP) was een federaal programma dat kinderen die door geldgebrek onverzekerd door het leven gingen aan ziektekostenverzekeringen hielp. Dit kostte de staat 5 miljard dollar (ruim 3,4 miljard euro) per jaar. Volgens de nieuwe wet zou in vijf jaar tijd 35 miljard extra worden uitgegeven, zodat naast de 6,6 miljoen minderjarigen die al werden geholpen nog eens 4 miljoen kinderen van het programma konden profiteren. Een verhoging van de tabaksaccijnzen zou de kosten gedeeltelijk dekken.

Bush was hier tegen omdat ziektekostenverzekeringen in zijn ogen moesten worden aangeboden door particulieren bedrijven en niet door de staat. Bovendien betwijfelde hij of het geld werkelijk bij de allerarmsten terecht zou komen.

Oplopend begrotingstekort

Vermoedelijk was Bush ook tegen omdat hij bekend stond als president die te veel geld uitgaf. Hij wilde van dat imago af.
In de eerste zes jaar van zijn presidentschap, toen de Republikeinen in het Congres in de meerderheid waren, waren de begrotingstekorten fors opgelopen. Dit leverde hem veel kritiek op, ook uit eigen partij. Zo had Allan Greenspan, voormalig president van de Centrale Banken (Fed), beweerd dat de Republikeinse verkiezingsnederlaag in 2006 'eigen schuld' was, omdat de regering-Bush had kunnen weten dat forse belastingverlagingen in combinatie met hoge overheidsuitgaven vrijwel gegarandeerd leiden tot oplopende begrotingstekorten. Greenspan deed deze uitlating in zijn boek *The Age of Turbulence: Adventures in a New World*, dat hij in september 2007 publiceerde.

Republikeinse steun voor nieuwe wet

De wet werd door Bush' partijgenoten tot op grote hoogte gesteund. In het Congres hadden achttien Republikeinse Senatoren en 45 Republikeinse leden van het Huis van Afgevaardigden vóór gestemd. Er was echter onvoldoende animo om Bush' veto ongedaan te maken. Daarvoor was een tweederde meerderheid nodig.

NATUUR EN MILIEU

Bosbranden in Californië

Het zuiden van Californië werd in de tweede helft van oktober 2007 getroffen door uitzonderlijk grote bosbranden. Rondom San Diego waren meerdere brandhaarden en ook enkele rijke voorsteden van Los Angeles, zoals Malibu, werden bedreigd. In totaal moesten 640.000 mensen worden geëvacueerd. Voor Californië was dat een recordaantal. In delen van de staat werd de noodtoestand afgekondigd. De politie vermoedde dat de meeste branden waren aangestoken.
Er vielen ten minste veertien doden en er brandden achttienhonderd gebouwen af. Op 27 oktober werd duidelijk dat rondom San Diego een gebied van 2.072 km^2 was afgebrand. Hoe groot de schade rondom Los Angeles was, was toen nog niet exact bekend.

BUITENLANDSE ZAKEN

President van Irak bezoekt het Witte Huis

De Amerikaanse president George W. Bush ontving op 2 oktober 2007 zijn Iraakse ambtgenoot Jalal Talabani.

Talabani is 'hoopvol' over situatie in Irak

Volgens Dana Perino, woordvoerder van het Witte Huis, drukte Bush de Iraakse president vooral op het hart dat diens regering het land onder controle moest zien te krijgen. Hij zei echter niet wanneer dit een feit moest zijn. Een steeds groter deel van het Amerikaanse Congres wilde dat er wel een uiterste datum werd genoemd. De Iraakse autoriteiten moesten dan in staat zijn de veiligheid in eigen land te bewaken, zodat de coalitietroepen zich konden terugtrekken.
Ook Talabani sprak niet over deze wens van het Congres. Volgens Perino zei hij wel dat hij 'hoopvol' was en dat in zijn land 'een goed politiek klimaat was ontstaan'.

De zaak Blackwater

De twee presidenten spraken ook niet over Blackwater. Medewerkers van dit particuliere Amerikaanse beveiligingsbedrijf hadden in september zeventien burgers doodgeschoten op een verkeersplein in Bagdad. Hierna was een discussie ontstaan over dergelijke bedrijven, die steeds vaker door het Pentagon, het ministerie van Buitenlandse Zaken en anderen werden ingehuurd voor taken in Irak en Afghanistan. Onduidelijk was aan welke richtlijnen zij zich hadden te houden. Later in oktober zei Condoleezza Rice, de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, dat er strengere regels zouden komen, maar ze wijdde hier niet over uit omdat ze nog nader overleg moest plegen met Robert Gates, de minister van Defensie.

'Situatie in Irak is een nachtmerrie'

Op 13 oktober sprak luitenant-generaal Ricardo Sanchez met journalisten over het Amerikaanse Irakbeleid. Sanchez was in 2003 en 2004 de hoogste commandant van

de door de Verenigde Staten geleide coalitietroepen in Irak. Hij was in 2006 met pensioen gegaan.
Sanchez noemde de Amerikaanse missie 'een nachtmerrie' waarvan 'het einde niet in zicht' was. De Verenigde Staten slaagden er niet in Irak te pacificeren omdat de verantwoordelijken binnen de Amerikaanse regering 'incompetent' waren. Zij zouden te veel op het Amerikaanse militaire overwicht vertrouwen en hadden in een veel eerder stadium deugdelijke politieke strategieën moeten ontwikkelen. Het was een foute inschatting geweest om het Iraakse leger na de geslaagde aanval in 2003 te ontbinden. Verder hadden de VS in een veel eerder stadium contact moeten leggen met leiders van de diverse Iraakse bevolkingsgroepen en sneller na de val van de Iraakse leider Saddam Hoessein een civiele regering in het zadel moeten helpen. Bush' besluit om in 2007 extra troepen te sturen omschreef Sanchez als een 'wanhoopspoging' die jaren van wanbeleid goed moest maken. Volgens hem wees niets erop dat Washington spoedig met beter beleid zou komen.
Nog niet eerder had iemand van dit kaliber zulke ongezouten kritiek op het Irakbeleid geleverd.

Bush vreest Derde Wereldoorlog om Israël

De Amerikaanse president George W. Bush zei op 17 oktober 2007 op een persconferentie dat er mogelijk een Derde Wereldoorlog zou uitbreken als Iran eenmaal over kernwapens beschikte. Hij wees erop dat de Iraanse president Ahmadinejad in 2005 had gezegd dat hij Israël wilde vernietigen. Indien daarbij kernwapens werden gebruikt, kon die aanval volgens Bush het begin van een Derde Wereldoorlog worden.
De VS plaatsten Iran onder grote druk om geen kernwapens te ontwikkelen.

(Vorige berichten pagina 581/1 e.v. - 2007)

CHINA

BINNENLAND

Staat mag koopwoningen confisqueren

In China werd op 1 oktober 2007 een wet van kracht die de staat het recht gaf koopwoningen te confisqueren als dit het openbaar belang diende. De eigenaars moesten wel voldoende financiële compensatie en nieuwe woonruimte krijgen. Tot dan toe had China hier geen wetgeving voor. Confiscaties leidden regelmatig tot maatschappelijke onrust.

Nieuwe ambtstermijn voor Hu Jintao

De Chinese Communistische Partij (CCP) hield van 15 tot 22 oktober 2007 haar zeventiende partijcongres. In de regel hield de CCP om de vijf jaar een congres. In 2007 waren hierbij 2.217 gedelegeerden aanwezig. De meesten waren vooraanstaande partijbonzen uit Peking en de provincies. Het Volksbevrijdingsleger stuurde 288 vertegenwoordigers.
Het congres vond grotendeels achter gesloten deuren plaats.

Hu Jintao weidt uit over nieuw beleid

President en partijvoorzitter Hu Jintao informeerde de gedelegeerden over het partijbeleid voor de komende vijf jaar. Deze toespraak was de belangrijkste in zijn carrière tot dan toe en werd op 15 oktober rechtstreeks op de landelijke televisie uitgezonden.
Hu pleitte voor het verkleinen van de kloof tussen arm en rijk, vooral door de economische achterstand van het platteland weg te werken en de sociaal-economische positie van arme migranten in de steden te verbeteren. Verder wilde hij een schoner milieu, een evenwichtiger handelsbalans, verdere ontwikkeling van de 'hightech-industry' en een verminderde afhankelijkheid van de export. Dat laatste wilde hij bereiken door de binnenlandse consumptie te stimuleren. Verder zou het leger ingrijpend worden gemoderniseerd.

Een van de speerpunten van het beleid was de promotie van China als land van wetenschap en innovatie. Chinese topmerken moesten wereldwijd verkocht gaan worden. Hu wilde dus blijkbaar af van China's imago als lagelonenland dat op wetenschappelijk en industrieel gebied weinig vernieuwend was.

De CCP zou blijven streven naar een krachtige economische groei. De partij wilde dat het bbp in 2020 vier keer zo groot zou zijn als in 2000. Congresvoorzitter Li Dongsheng voegde hieraan toe dat China niet naar westers model gedemocratiseerd zou worden. Wel zouden adviesorganen, waarin ook mensen van buiten de CCP zitting konden hebben, nauwer betrokken worden bij de besluitvorming.

'Wetenschappelijk perspectief op ontwikkeling'

Hu presenteerde zijn beleidsvoorstellen als doctrine met als titel 'Wetenschappelijk perspectief op ontwikkeling'. Hij bedoelde hiermee niet alleen dat China innovatiever moest worden, maar ook dat het land moest worden bestuurd op basis van wetenschappelijke inzichten. Of dit kon worden opgevat als pleidooi voor een technocratie, was niet onmiddellijk duidelijk. Wel was zeker dat hij de invloed van lastige lokale bestuurders, die de afgelopen jaren regelmatig hun macht misbruikten om zichzelf te verrijken, wilde inperken.

De gedelegeerden hadden het recht te stemmen over de nieuwe koers van de CCP. Het kwam echter zelden voor dat een partijcongres kritische geluiden liet horen. Het verbaasde dan ook niemand dat Hu's doctrine op 21 oktober werd opgenomen in de officiële partijideologie. Hiermee plaatste het congres de president definitief naast illustere voorgangers als Mao Zedong, Deng Xiaoping en Jiang Zemin die ook doctrines hadden ontwikkeld die de koers van de partij blijvend veranderden.

Nieuwe termijn voor Hu Jintao

De congresgangers kozen een nieuw Centraal Comité dat uit enkele honderden partijleden bestond. Die kozen op hun beurt een Politbureau, bestaande uit 24 leden, dat een Permanent Comité (PC) samenstelde. Het PC had het laatste woord over de koers van de CCP, het regeringsbeleid en de benoemingen van topfunctionarissen. Het was daarom het machtigste orgaan van het land.

Het PC dat in 2007 aantrad bestond, evenals het vertrekkende Comité, uit negen leden.
Een van hen was Hu Jintao, die tevens werd herbenoemd als partijvoorzitter en voorzitter van de Centrale Militaire Commissie – het hoogste bestuurlijke orgaan van het Volksbevrijdingsleger. Ook premier Wen Jiabao behield zijn positie binnen het PC. Vice-president Zeng Qinghong moest echter

aftreden. Hij stond bekend als een machtige leider die door invloedrijke politieke vrienden werd beschermd. Een van hen was oud-president en oud-partijleider Jiang Zemin, die achter de schermen nog veel invloed had en op gespannen voet stond met Hu Jintao. Ook twee andere bondgenoten van Jiang verlieten het PC, te weten Luo Gan, die belast was met wetshandhaving, en de voorzitter van de interne anticorruptiecommissie van de CCP, Wu Guanzheng.
De CCP kende een ongeschreven wet dat hoge partijfunctionarissen moesten opstappen als ze in hun volgende termijn zeventig jaar zouden worden. Dit gold voor alle drie. Volgens analisten was dit echter niet de werkelijke reden van hun ontslag: ze zouden plaats moeten maken voor bondgenoten van Hu Jintao.

Nieuwe gezichten in het Permanente Comité

Omdat er ook een opvolger moest komen voor de in juni overleden vice-premier Huang Ju, traden vier nieuwe leden toe tot het PC. Twee van hen werden gezien als mogelijk opvolgers van Hu als hij in 2012 moest opstappen: Xi Jinping, voorzitter van de CCP in Shanghai, en Li Keqiang, gouverneur van de provincie Liaoning. Beiden hadden goede relaties met de president. Ze waren respectievelijk 54 en 52 jaar oud. In China traden zelden zulke relatief jonge mensen toe tot het PC.
De ander nieuwkomers waren He Quoqiang, hoofd van de organisatieafdeling van de CCP – een machtig orgaan dat onderzoek deed naar het reilen en zeilen van functionarissen voor ze gepromoveerd werden – en Zhou Yongkang, minister van Openbare Veiligheid.

Macht van Jiang Zemin nog niet gebroken

Dat Hu's doctrine werd aanvaard en hij erin slaagde het PC voor de meerderheid te vullen met zijn eigen bondgenoten, wees erop dat de president niet alleen in naam, maar ook in werkelijkheid bijzonder machtig was. Toch bleek Jiang Zemin allesbehalve uitgerangeerd te zijn want Jia Qinglin behield zijn positie binnen het PC. De voormalige gouverneur van de provincie Fujian was een beschermeling van Jiang en werd wel als diens spreekbuis gezien. Hij werd in verband gebracht met een corruptieschandaal in Fujian, maar dit werd niet tegen hem gebruikt. Vermoedelijk was dit omdat Jiang wilde dat hij deel van het PC bleef uitmaken.

De leden van het Permanente Comité (PC) van het Politbureau, in hiërarchische volgorde:

Hu Jintao
Wu Bangguo
Wen Jiabao
Jia Qinglin
Li Changchun
Xi Jinping
Li Keqiang
He Guoqiang
Zhou Yongkang

De laatste vier waren nieuwe leden van het PC

TIBET

Tibetanen moeten nomadische levensstijl opgeven

Het Chinese staatspersbureau *Xinhua* meldde op 2 oktober 2007 dat honderdduizend Tibetanen hun traditionele nomadische levensstijl voor 2010 moesten opgeven. De staat zou hen permanente woonruimte aanbieden in steden of dorpen en hen helpen tuinbouwbedrijven op te zetten. De maatregel zou nodig zijn omdat hun kuddes graslanden in de afgelegen provincie Qinghai verwoestten en de regering woestijnvorming vreesde. Dat zou juist in dat gebied zeer schadelijk zijn omdat de twee grootste rivieren van China, de Yangzi en de Gele Rivier, er ontsprongen.

Critici hadden echter twijfels bij deze argumentatie. Zij meenden dat China de traditionele Tibetaanse cultuur wilde vernietigen.

Internationale spanningen rondom Dalai Lama

China boos op Duitse bondskanselier Merkel

De Duitse bondskanselier Angela Merkel had op 23 september 2007 in Berlijn een ontmoeting met de Dalai Lama. De Tibetaanse spirituele leider werd wereldwijd gezien als voorvechter van tolerantie, geweldloosheid en godsdienstvrijheid. De Chinese regering beschouwde hem echter als een gevaarlijke separatist die de provincie Tibet wilde afscheiden van China. Volgens Merkel betrof het een privéontmoeting. Peking voelde zich echter toch door haar geschoffeerd en beweerde dat ze de relaties tussen China en Duitsland ernstig had beschadigd. De Chinese regering annuleerde een aantal gezamenlijke activiteiten, waaronder een dialoog over mensenrechten in december waar Merkel ook aan zou deelnemen.

Bush ontvangt Dalai Lama

De Amerikaanse president Bush verscheen op 18 oktober samen met de Dalai Lama in het Congres in Washington DC. Hij was de eerste Amerikaanse president die zich in het openbaar met de Tibetaanse leider vertoonde. Bush noemde zijn gast 'een universeel symbool van vrede en tolerantie' en riep Peking op om met hem in gesprek te gaan. De Dalai Lama zei tegenover het Amerikaanse Congres dat hij niet voor Tibetaanse onafhankelijkheid was, maar wel meer autonomie voor de Chinese provincie wilde.
De Tibetaan ontving de Congressional Gold Medal, de hoogste civiele onderscheiding van de Verenigde Staten. Deze werd hem toegekend vanwege zijn inzet voor religieuze harmonie, geweldloosheid en mensenrechten, en voor zijn pogingen om met de Chinese leiders in gesprek te geraken en samen met hen tot een oplossing te komen voor de kwestie Tibet.
In een reactie zei de Chinese regering dat Bush en het Congres de relaties tussen de Verenigde Staten en China 'ernstig ondermijnd' hadden. In oktober kreeg de Canadese premier Stephen Harper hetzelfde verwijt te horen nadat ook hij de Dalai Lama had ontvangen.

Rellen in Lhasa

De Hongkongse krant *Ming Pao* berichtte op 21 oktober dat het al vier dagen onrustig was rondom het klooster Zhaibung, nabij de Tibetaanse hoofdstad Lhasa. Duizenden politieagenten zouden er hebben gevochten met boeddhistische monniken die wilden vieren dat de Dalai Lama een hoge Amerikaanse onderscheiding had gekregen. Volgens de Tibetaanse regering in ballingschap, gevestigd in Dharamsala (India), was het ook rondom het klooster Drepung onrustig. Een onbekend aantal monniken zou zijn gearresteerd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Peking voert nieuwe warenwet in

China voerde op 31 oktober 2007 een nieuwe warenwet in. Eerder in 2007 was China herhaaldelijk negatief in de publiciteit gekomen omdat het medicijnen en levensmiddelen produceerde die gevaarlijk konden zijn voor de consument. De nieuwe wet was hier een reactie op. De belangrijkste verandering was een landelijke standaardisering van de productiemethoden en het invoeren van nieuwe kwaliteitscontroles. Voorheen werd de naleving van de talloze regels gecontroleerd door lokale autoriteiten die allemaal hun eigen normen hanteerden.

Enkele dagen voor de invoering van de wet had China bekendgemaakt dat er 774 mensen waren gearresteerd omdat zij betrokken waren geweest bij de productie van schadelijke levensmiddelen en medicijnen.

(Vorige berichten pagina 584/1 - 2007)

FILIPPIJNEN

BINNENLAND

Arroyo verliest steun van de Senaat

Oppositie wint Senaatsverkiezingen

Op de Filippijnen vonden op 12 mei 2007 Senaatsverkiezingen plaats. De Senaat telde vierentwintig zetels. Om de vier jaar werden verkiezingen gehouden voor de helft van de afgevaardigden.
Van de verkiesbare zetels gingen er twee naar de Nationalistische Volkscoalitie (NPC) en één naar de Kabalikat Ng Malayang Pilipino (KAMPI of KMP). Deze partijen steunden president Gloria Arroyo en haar regering. Daarnaast ging een zetel naar de onafhankelijke kandidaat Gregorio Honasan.

De oppositiepartijen deden het goed: de Verenigde Oppositie (UO), de Nationalistische Partij (NP), de Liberale Partij (LP) en de Filippijnse Democratische Partij voor Nationale Strijd (PDP-LABAN) wonnen elk twee zetels. Hierdoor kon Arroyo niet langer rekenen op de steun van de meerderheid in de Senaat.

Senator in de gevangenis

De onafhankelijke senator Gregorio Honasan was een ex-militair die formeel in staat van beschuldiging was gesteld wegens betrokkenheid bij een poging tot staatsgreep in juli 2003. De aanklager trok de beschuldigingen op 13 juli 'wegens gebrek aan bewijs' echter in.
De nieuw gekozen senator Antonio Trillanes van de UO zat in de gevangenis wegens betrokkenheid bij dezelfde poging tot staatsgreep. Justitie gaf hem geen toestemming om zittingen van de Senaat bij te wonen.

Ruim 100 doden bij gewelddadigheden

De verkiezingsstrijd was, zoals gebruikelijk op de Filippijnen, gewelddadig. Er kwamen rond de 130 mensen om het leven, vooral bij gevechten tussen families met strijdige politieke belangen.
Het Aziatische Netwerk voor Vrije Verkiezingen (ANFFE) stuurde waarnemers naar de autonome islamitische regio Mindanao. Zij constateerden daar openlijke stemmenkoperij, fraude en intimidaties in en rondom stembureaus. Omdat dit op grote schaal gebeurde, noemden ze de verkiezingen oneerlijk.

Nieuw offensief tegen moslimrebellen

Beloning voor aangeven van militanten

De Amerikaanse ambassade op de Filippijnen gaf op 7 juni 2007 een beloning van 10 miljoen dollar (ca. 6,8 miljoen euro) in contanten aan vier Filippijnse burgers omdat zij de autoriteiten hadden verteld waar ze Khadaffy Janjalani en Abu Sulaiman konden vinden. De twee islamitische rebellen waren in september 2006 en januari 2007 door Filippijnse militairen doodgeschoten. Zonder de informatie van het viertal was dat volgens de ambassade onmogelijk geweest. De VS beschouwden hen als topterroristen en hadden een prijs op hun hoofd gezet.

Priester ontvoerd

Op het eiland Mindanao werd op 10 juli de Italiaanse priester Giancarlo Bossi ontvoerd. Volgens het Filippijnse leger zaten hier afvallige leden van het Moro Islamitisch Bevrijdingsfront (MIBF) achter. Zij zouden het staakt-het-vuren dat deze organisatie in 2003 met de regering had afgesproken, nooit hebben geaccepteerd. Een woordvoerder van het MIBF ontkende echter elke betrokkenheid.

Toen Filippijnse mariniers op 10 juli in de jungle van het eiland Basilan op zoek waren naar de plaats waar Bossi mogelijk werd vastgehouden, vielen driehonderd moslimrebellen hen aan. Hierbij kwamen veertien mariniers om, van wie er tien later onthoofd werden teruggevonden. Bossi werd op 20 juli in goede gezondheid vrijgelaten. Volgens de politie was er met de ontvoerders onderhandeld. Zij zouden losgeld hebben geëist, maar dat niet hebben gekregen. Bossi zei dat zijn ontvoerders lid waren van de militante moslimorganisatie Abu Sayyaf.

Op Basilan was het sinds 2002 relatief rustig. In dat jaar waren de Verenigde Staten begonnen met het geven van antiterroristische trainingen aan Filippijnse militairen.

Nieuw offensief

Ondertussen probeerde het Filippijnse leger in de oerwouden van het eiland Jolo rebellenbases van de Abu Sayyaf en het Moro Nationaal Bevrijdingsfront (MNBF) op te sporen. Het MNBF was een gewapende separatistische organisatie die in 1996 een vredesverdrag met de regering in Manila had gesloten. Volgens de Filippijnse legerleiding bood het op Jolo onderdak aan Dulmatin en Umar Patek, twee vooraanstaande leden van de Jemaah Islamiah (JI) – een militante organisatie die net als de Abu Sayyaf gelieerd zou zijn aan het internatonale terreurnetwerk al-Qaida. De JI was voornamelijk actief in Indonesië.
Bij gevechten rondom de rebellenbases op Jolo kwamen in de eerste tien dagen van augustus zeker 26 Filippijnse militairen en 5 moslimrebellen om het leven. Meer dan tienduizend burgers sloegen voor het geweld op de vlucht.
President Arroyo kondigde op 13 augustus een grootscheeps offensief tegen de rebellen aan. Op Jolo en Basilan waren op dat moment 12.000 Filippijnse troepen gelegerd.

'Opnieuw poging tot staatsgreep verijdeld'

De opperbevelhebber van de Filippijnse

strijdkrachten, generaal Hermogenes Esperon, zei op 21 september 2007 dat het leger zes officieren had ontslagen of berispt omdat ze betrapt waren op het voorbereiden van een staatsgreep. Wie zij waren en waar ze precies op uit waren, werd niet bekend gemaakt.

In juli 2003 en februari 2006 zouden militairen ook hebben geprobeerd de macht te grijpen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

'Filippijnen over twintig jaar rijk'

President Gloria Macapagal Arroyo vertelde op 23 juli 2007 dat de Filippijnen binnen twintig jaar tot de ontwikkelde landen zouden behoren. 'De armoede zal dan gemarginaliseerd zijn' en het land zou een 'robuuste middenklasse' kennen, aldus Arroyo. Ze zei dit in de Talumpati sa Kalagayan ng Bansa – de jaarlijkse toespraak waarin de president het Congres op de hoogte bracht van het voorgenomen regeringsbeleid.

'Liever kundig dan populair'

In het eerste kwartaal van 2007 was de economie met 6,9 procent gegroeid – het hoogste percentage in zeventien jaar. De PSEi, de graadmeter van de beurs in Manila, bereikte op 5 juli het historische record van 3.802,32 punten en de peso was 2,25 dollarcent waard. Dit was de sterkste koers sinds 2000.

Arroyo zei dat deze successen te danken waren aan de belastinghervormingen die haar regering had doorgevoerd. Dat er onder de bevolking veel weerstand tegen haar economisch beleid bestond, wuifde ze weg. 'Ik ben liever kundig dan populair', zei ze. 'Het enige dat mijn opvolger zal hoeven doen, is oogsten'.

Economen uit de hele wereld prezen haar omdat ze het begrotingstekort had teruggedrongen, de inflatie had beteugeld en meer buitenlands kapitaal had weten aan te trekken.
Critici merkten echter op dat de armoede niet noemenswaardig was afgenomen: bijna de helft van de bevolking moest van minder dan 2 dollar (ca. 1,47 euro) per dag rondkomen. Verder bleef de werkloosheid met 7,9 procent onverminderd hoog.

JUSTITIE

Vrijspraak voor Imelda Marcos

Een rechtbank in Manila sprak Imelda Marcos op 13 juni 2007 wegens gebrek aan bewijs vrij. De weduwe van de Filippijnse oud-dictator Ferdinand Marcos moest voorkomen wegens belastingontduiking. Ze zou onder meer hebben verzaakt om omgerekend 84 miljoen euro onroerendgoedbelasting te betalen en een belastingteruggaaf van 140 miljoen in de boekhouding op te nemen.
Na de val van Marcos in 1986 waren meer dan negenhonderd rechtszaken tegen zijn vrouw aangespannen, de meeste wegens corruptie en andere vormen van fraude. Deze werden op zestig na niet-ontvankelijk verklaard, aldus haar advocaat Robert Sison op 13 juni.
Imelda Marcos leefde in 2007 nog altijd in grote weelde in Manila. Haar man was in 1989 overleden.

Sinds 1986 had de Filippijnse regering naar eigen zeggen een bedrag van 1,2 miljard euro van de familie Marcos geconfisqueerd. Het ging om geld en andere bezittingen die op oneigenlijke wijze zouden zijn verkregen. Volgens Ricardo Abcede, voorzitter van de staatscommissie die onderzoek deed naar de bezittingen van de oud-dictator, zijn familieleden en anderen die tijdens de dictatuur machtsposities hadden bekleed, kon dit bedrag nog oplopen tot zeker 3,3 miljard.

Oud-president Estrada schuldig bevonden aan corruptie

Na zes jaar procederen werd oud-president Joseph Estrada van de Filippijnen op 12 september 2007 schuldig bevonden aan 'economische plundering'. Belastingfraude, corruptie en betrokkenheid bij illegale goksyndicaten zouden hem in de periode 1998-2001, toen hij president was, 4 miljard peso (ca. 62 miljoen euro) hebben opgeleverd. Hij werd veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf en terugbetaling van 701 miljoen peso (ca. 11 miljoen euro) aan de staat. Een van zijn huizen werd verbeurdverklaard en de staat legde beslag op 189 miljoen peso op de bankrekening van ene José Velarde, volgens de justitiële autoriteiten een schuilnaam van Estrada.
De inmiddels 70-jarige oud-president ontkende elke schuld. Hij beweerde dat hij in 2001 om zuiver politieke redenen was afgezet en gearresteerd.

President verleent gratie

Gloria Macapagal Arroyo was de belangrijkste politieke vijand van Estrada. Zij was na zijn val in 2001 president geworden. Op 25 oktober 2007 verleende ze haar voorganger gratie. Ze deed dit in het kader van het nationale beleid om gevangenen van boven de zeventig vrij te laten, maar sprak ook van een daad van 'nationale verzoening' die was bedoeld om de politieke spanningen in het land te reduceren. Want Estrada had nog altijd een grote achterban die diep wantrouwen tegen Arroyo koesterde. Of de spanningen inderdaad zouden afnemen, viel te bezien. Veel van Arroyo's politieke tegenstanders, onder wie de invloedrijke senator Francis Pangilinan, beweerden dat het staatshoofd Estrada niet vrijliet om gerechtigheid te laten zegevieren, maar louter om haar eigen populariteit te vergroten en de aandacht af te leiden van corruptie binnen haar regering.
Overigens zou Estrada alleen vrijkomen als hij instemde met de opgelegde terugbetaling van 701 miljoen peso en de verbeurdverklaring van één van zijn huizen. Ook moest hij beloven dat hij niet zou terugkeren in de politiek. Op 26 oktober kwam hij daadwerkelijk op vrije voeten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Filippijnse communistenleider aangehouden in Nederland

De Filippijnse communistenleider José Maria Sison werd op 28 augustus 2007 in Utrecht gearresteerd. Hij werd verdacht van betrokkenheid bij twee politieke moorden op de Filippijnen. Deze zouden in 2003 en 2004 zijn gepleegd door het Nieuwe Volksleger (NPA), de gewapende tak van de Filippijnse Communistische Partij waarvan Sison medeoprichter was. Hij woonde sinds 1987 als politiek vluchteling in Nederland.
Een dag na zijn aanhouding trokken enkele honderden mensen naar de Nederlandse ambassade in Manila om voor Sisons vrijlating te demonstreren. Het gebouw moest om veiligheidsredenen tijdelijk worden gesloten. Sison kwam op 13 september op vrije voeten omdat het Openbaar Ministerie zijn schuld onvoldoende kon bewijzen. Zijn

naam kwam voor op de terroristenlijst van de Europese Unie (EU).

(Vorige berichten pagina 287/1 - 2007)

OOST-TIMOR

BINNENLAND

Oost-Timor kiest Ramos-Horta als president

Tweede ronde van presidentsverkiezingen nodig

Omdat bij de presidentsverkiezingen op 9 april 2007 geen enkele kandidaat een absolute meerderheid won, volgde op 8 mei een tweede ronde. Voormalig minister van Buitenlandse Zaken en interim-premier José Ramos-Horta nam het op tegen Francisco Guterres. Eerstgenoemde was een bekende onafhankelijkheidsstrijder die in 1996 de Nobelprijs voor de Vrede had gewonnen. Hij deed mee als onafhankelijke kandidaat. De tweede was de kandidaat van het Fretilin – een linkse partij die was voortgekomen uit de onafhankelijkheidsbeweging.
Bijna 79 procent van de kiesgerechtigden ging naar de stembus. Ramos-Horta kwam met 69,3 procent als winnaar uit de bus. Hij werd op 20 mei ingezworen als president.

Uitslag van de tweede ronde van de presidentsverkiezingen in Oost-Timor
(8 mei 2007)

kandidaat	percentage
José Ramos-Horta	69.3
Francisco Guterres	30.7

Hoge opkomst bij parlementsverkiezingen

Op 30 juni hield Oost-Timor parlementsverkiezingen. De opkomst bedroeg 80,5 procent.
Fretilin, de partij van de in juni 2006 tot aftreden gedwongen premier Mari Alkatiri, won 21 van de 65 zetels. Daarmee werd ze de grootste in het parlement, maar niet groot genoeg om alleen te kunnen regeren. Omdat de meeste andere partijen Fretelin associeerden met de gewelddadigheden in 2006 die 37 mensenlevens hadden geëist, ontbrak de bereidheid tot samenwerking.
De lijsttrekker van de CNRT, oud-president Xanana Gusmão, kon wel coalitiepartners vinden: de sociaal-democratische ASDT-PSD en de PD. Samen bezaten deze partijen 37 zetels in het parlement. President Ramos-Horta besloot daarom om Gusmão aan te wijzen als nieuwe premier en gaf hem opdracht een kabinet te formeren.

Uitslag van de parlementsverkiezingen in Oost-Timor op 30 juni 2007:

partij	percentage	zetels
FRETILIN	29,0	21
CNRT	24,1	18
C-ASDT/PSD	15,7	11
PD	11,3	8
PUN	4,6	3
UNDERTIM	3,2	2
AD-KOTA-PPT	3,2	2
Overige	9,0	-

Partijen
FRETILIN - Frente Revolucionária do Timor-Leste Independente (Revolutionair Front van Onafhankelijk Oost-Timor)
CNRT - Congresso Nacional de Recontrucão de Timor-Leste (Nationaal Congres voor de Wederopbouw van Oost-Timor)
C-ASDT/PSD - Coligação - Associação Social Democrata Timorense/Partido Social Democrata (Coalitie - Timorese Sociaal-Democratische Associatie/Sociaal-Democratische Partij)
PD - Partido Democrático (Democratische Partij)
PUN - Partido Unidade Nacional (Partij voor Nationale Eenheid)
UNDERTIM - Unidade Nacional Democrática da Resistência Timorense (Nationaal-democratische Vereniging van het Timorese Verzet)
AD-KOTA-PPT - Aliansa Demokratika - Klibur Oan Timor Asuwain - Partido do Povo de Timor (Democratische Alliantie - Zonen van de Bergstrijders van Timor - Volkspartij van Timor)

Ontevredenheid onder aanhangers Fretilin

De achterban van Alkatiri kon het moeilijk verkroppen dat Fretilin het grootste aantal zetels had, maar niet mocht regeren. Omdat de oud-premier in juni 2006 onder druk van toenmalig president Gusmão was afgetreden en opgevolgd door Ramos-Horta, dacht men aan een samenzwering tussen deze twee. Op 22 juli braken her en der in het land rellen uit. Volgens persbureau *Associated Press* waren onder de demonstranten ook volgelingen van de afvallige militair Alfredo Reinado, een van de aanstichters van het geweld in 2006. Hij was nog altijd voortvluchtig.
Het bleef enkele dagen onrustig. Er werd brand gesticht in het hoofdkwartier van de Australische strijdkrachten die samen met militairen uit Nieuw-Zeeland hielpen de orde in Oost-Timor te herstellen. Ook werden er wegbarricades opgeworpen en tientallen huizen in brand gestoken.

Nieuwe regering

In zijn inauguratierede op 8 augustus beloofde premier Gusmão de armoede te bestrijden, de veiligheid te vergroten, de eenheid in het land te herstellen en de tienduizenden die sinds de onlusten in 2006 in vluchtelingenkampen verbleven, aan woningen te helpen. Fretilin erkende de nieuwe regering niet en boycotte de plechtigheid. In de weken na het aantreden van Gusmão bleef het onrustig in Dili. Bij rellen vielen twee doden en twaalf gewonden. Net als in juli namen grote groepen jongeren deel aan de straatgevechten. Volgens analisten handelden zij deels uit frustratie omdat het bijna onmogelijk was om werk te vinden. In Oost-Timor was 50 procent van de beroepsbevolking werkloos.

Samenstelling regering Oost-Timor
(31 oktober 2007)

Premier
Kay Rala Xanana GUSMÃO
Vice-premier
José Luis GUTERRES

Ministers:
Buitenlandse Zaken
Zacarias DA COSTA
Bureaucratie en Territoriale Integriteit
Arcângelo LEITE
Economie en Ontwikkeling
João GONÇALVES
Financiën
Emilia PIRES
Infrastructuur
Pedro LAY
Justitie
Lúcia LOBATO
Landbouw en Visserij
Mariano ASSANAMI SABINO
Onderwijs
João CÂNCIO
Sociale Zekerheid
Maria DOMINGUES FERNANDES ALVES, 'Micató'
Toerisme, Handel en Industrie
Gil DA COSTA ALVES
Volksgezondheid
Nelson MARTINS

(Vorige berichten pagina 292/1 - 2007)

Maandblad 77ste jaargang, nr. 3244, pag. 59129-59188

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

DECEMBER 2007

Uitgever
stichting
Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en abonnementenadministratie
Keesings Historisch Archief
J. J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-470 43 03
e-mail: redactie@kha.nl

Voor België
Gramacon n.v.
Nerviërslaan 29/2
1780 Wemmel
telefoon: 02-461 18 67
e-mail: kha@gramacon.be

Opzeggingen van het abonnement dienen schriftelijk of per e-mail te geschieden vóór 1 december van het lopende kalenderjaar.

© Keesings Historisch Archief. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EUROPA

Europese Unie 666
Negen EU-lidstaten treden toe tot Schengenzone van vrij verkeer

Albanië 668
Parlement kiest nieuwe president

België 669
Politieke crisis rond regeringsvorming

Bosnië-Herzegovina 672
Servië levert ex-premier Klickovic uit

Cyprus 674
Controversiële bootverbinding met Syrië

Denemarken 675
Opnieuw confrontatie in Kopenhagen tussen actievoerders en politie

Duitsland 676
Kanselier Merkel wil niet aan China toegeven

Frankrijk 677
Sabotage hogesnelheidstrein bij staking spoorwegen

Griekenland 679
Papandreou opnieuw leider socialisten

Groot-Brittannië 680
Excuses regering na groot gegevenslek

Italië 680
Premier Prodi wint belangrijke stemmingen in parlement

Macedonië 681
Partij van Albanezen beëindigt parlementaire boycot

Malta 682
Toetreding eurozone

Moldova 682
Veroordeling inzake persvrijheid door Europees Hof

Nederland 683
Marijnissen blijft fractieleider en voorzitter Socialistische Partij

Oekraïne 686
Partijen Oranje Revolutie winnen verkiezingen

Russische Federatie 688
Olieramp in Zwarte Zee

Spanje 690
Diplomatieke spanningen met Marokko

Turkije 691
Bevolking stemt voor constitutionele hervormingen

Zwitserland 693
Pardon voor in 1782 terechtgestelde heks

AMERIKA

Argentinië 694
Christina Fernández de Kirchner eerste vrouwelijke president

Belize 695
Nieuwe politieke organisatie opgericht

Bolivia 696
Verdeeldheid over regeringsplannen

Chili 698
Nieuwe partij wil gedachtegoed Pinochet bewaken

Colombia 699
Rechtse paramilitairen stoppen samenwerking met autoriteiten

Paraguay 700
Muur tussen Paraguay en Brazilië moet smokkel verhinderen

Uruguay 703
Gehele schuld terugbetaald aan IMF

Verenigde Staten 704
Stakingen in de entertainmentindustrie

MIDDEN-OOSTEN

Jordanië 707
Lokale verkiezingen krijgen democratischer karakter

Syrië 712
Politieke macht Baathpartij gecontinueerd bij verkiezingen

AZIË

China 715
Inspecties bij speelgoedfabrieken

India 717
Economische groei kan gehandhaafd worden

Noord-Korea 719
Zware overstromingen

Taiwan 721
Gekaapt schip na zes maanden gered

INTERNATIONAAL 723
Strauss-Kahn wordt directeur IMF

EUROPESE UNIE

POLITIEKE ZAKEN

Negen EU-lidstaten treden toe tot Schengenzone van vrij verkeer

De ministers van Binnenlandse Zaken van de Unie besloten op 8 november 2007 om de Schengenzone, waarbinnen vrij reizen zonder paspoortcontrole mogelijk was, met negen landen uit te breiden. De Schengenzone verwees naar een serie van akkoorden, waarvan het eerste in 1985 werd gesloten tussen België, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg en Nederland. Intussen waren er vijftien landen bij aangesloten: dertien lidstaten plus Noorwegen en IJsland. Daar kwamen nu Malta en acht landen in Oost-Europa bij, te weten Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië. Met de twee nieuwste lidstaten, Bulgarije en Roemenië, bleven de grenscontroles nog bestaan. Dat gold voorlopig ook nog voor Cyprus, dat zelf om een jaar uitstel had gevraagd. De formele beslissing over de toetreding zou overigens pas vallen in december, na een advies van het Europees Parlement.
Het was de bedoeling dat de grenscontroles aan de land- en zeegrenzen met de nieuwe landen op 21 december zouden vervallen. De controles op de luchthavens zouden per 30 maart 2008 wegvallen. Met de toetreding zou in de nieuwe landen ook het Schengen Informatie Systeem (SIS) van kracht worden. Met dit systeem werden gegevens uitgewisseld over bijvoorbeeld gezochte personen of gestolen auto's.

Overeenstemming over start satellietnavigatiesysteem Galileo

De landen van de Europese Unie bereikten op 30 november 2007 overeenstemming over de bouw van dertig navigatiesatellieten, in het kader van het satellietnavigatiesysteem Galileo. Dat systeem, gebouwd in samenwerking met het Europees Ruimtevaart Bureau (ESA), zou het mogelijk maken exact te bepalen waar iemand zich op aarde bevond. In 2013 moest het operationeel zijn en fungeren als alternatief voor het Amerikaanse systeem van positiebepaling GPS (Global Positioning System). De kosten van het project werden geraamd op 3,4 miljard euro.
Op 24 en 25 november 2007 hadden de lidstaten na moeizame onderhandelingen besluiten genomen over de wijze waarop Galileo zou worden gefinancierd. Er zouden verschuivingen worden aangebracht binnen de begroting voor innovatie en onderzoek, maar daarnaast zou het overschot van de landbouwbegroting ervoor worden aangewend. Dat laatste was mogelijk door de sterke stijging van de landbouwprijzen op de wereldmarkt zodat er minder subsidies hoefden te worden verstrekt aan Europese boeren. Aanvankelijk verzetten Duitsland, Groot-Brittannië, Nederland en Zweden zich tegen het gebruik van deze overschotten omdat zij vonden dat deze volgens afspraak naar de lidstaten teruggestort moesten worden en Galileo binnen de bestaande begrotingskaders van de Unie gefinancierd moest worden. Men besloot daarop een beperkter bedrag uit de landbouwfondsen te gebruiken en meer uit de bestaande begroting, terwijl ook eventuele kostenoverschrijdingen zouden drukken op de begroting voor innovatie en onderzoek. Bovendien zou, op aandringen van Nederland, de aanwending van landbouwgelden maar eenmalig mogen plaatsvinden. Uiteindelijk stemde alleen Duitsland tegen dit compromis.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Opnieuw boetes opgelegd wegens kartelvorming

Bedrijven Sony, Fuji en Maxell bestraft voor kartel videoverkoop

De Europese Commissie beboette op 20 november 2007 de bedrijven Sony, Fuji en Maxell met 74,8 miljoen euro wegens het maken van prijs- en marktafspraken in de periode 1999-2002 voor de verkoop van professionele videobanden, Betacam SP en digitale Betacam. Het grootste aandeel moest Sony betalen, namelijk 47,2 miljoen euro, omdat het het onderzoek had tegengewerkt. Aangezien de twee andere bedrijven wel goed meewerkten, kregen deze juist een boetevermindering van 40 (Fuji) en 20 procent (Maxell). Ze moesten daardoor 13,2 miljoen respectievelijk 14,4 miljoen euro betalen.

De drie bedrijven, die vooral werkten voor televisiezenders, onafhankelijke tv-producenten en makers van publiciteitsfilms, controleerden samen 85 procent van de Europese markt.

Hoge boetes voor glasbedrijven

Op 28 november 2007 werd een viertal internationale bedrijven op het gebied van vlakglas gestraft door het opleggen van een totaalboete van 487 miljoen euro. Ook zij hadden zich schuldig gemaakt aan het maken van verboden prijsafspraken. Het ging om het Amerikaanse Guardian (148 miljoen), het Britse Pilkington (140 miljoen), het Franse Saint-Gobain (134 miljoen) en het Japanse Asahi (65 miljoen). De bedrijven hadden tussen begin 2004 en begin 2005 prijsverhogingen afgesproken inzake vlakglas voor ramen, glazen deuren en spiegels. Deze werden gebruikt voor particuliere woningen en appartementen en vooral voor grote kantoorgebouwen.
In 2007 had de Europese Commissie, in de persoon van eurocommissaris voor Mededinging Neelie Kroes, al voor meer dan 3 miljard euro aan boetes opgelegd wegens kartelvorming. In februari werd het hoogste bedrag van bijna 1 miljard opgelegd aan een kartel van liftfabrikanten.

GEZONDHEID EN ZORG

Gebruik van cocaïne binnen de Unie blijft toenemen

Het Europees Waarnemingscentrum voor Drugs en Drugsverslaving (EWDD) meldde in haar op 21 november 2007 verschenen jaarverslag dat het gebruik van cocaïne binnen de Europese Unie nog steeds toenam. Over de laatste twaalf maanden werd het aantal gebruikers geschat op 4,5 miljoen, tegenover 3,5 miljoen het jaar daarvoor. De grootste stijging werd vastgesteld in Denemarken en Italië. Cocaïne werd daarmee nog meer gebruikt dan de eveneens populaire drugs ecstasy en amfetamine. Alleen cannabis kende meer gebruikers. Cocaïne is een psychisch verslavende stof die het afweersysteem van gebruikers ondermijnt en de kans op verscheidene aandoeningen zoals longontsteking en tuberculose vergroot.
In 2005 werd in de EU een recordhoeveelheid cocaïne van 107 ton in beslag genomen, een stijging van 45 procent ten opzichte van het jaar daarvoor. In 2006 werden grondstoffen voor ecstasy, amfetamine en metamfetamine met een straatwaarde van 3 miljard euro onderschept.

Het totaal aantal sterfgevallen in de Unie door drugs in het algemeen werd voor 2006 geschat op tussen de zeven- en achtduizend. In Finland, Griekenland, Oostenrijk en Portugal steeg het aantal drugsgerelateerde sterfgevallen in de periode 2002-2005 met ruim 30 procent.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Raad van Europa acht terrorismelijst EU strijdig met het recht

De lijst die de Europese Unie hanteert van organisaties en personen die van terrorisme worden verdacht, is strijdig met een aantal fundamentele rechtsbeginselen. Dat was de strekking van een rapport van de hand van de Zwitserse senator Dick Marty van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa, waarmee de justitiecommissie van dit parlement op 12 november 2007 instemde. Marty leidde eerder het onderzoek naar – achteraf juist gebleken – berichten over het bestaan van geheime gevangenissen van de Amerikaanse inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) waar terreurverdachten werden ondervraagd. De Raad van Europa, waarbij 47 Europese landen waren aangesloten en waaronder ook het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ressorteerde, had onder andere als taak democratie en mensenrechten te beschermen.

De anti-terreurlijst van de EU werd opgesteld in de nasleep van de aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten. Van personen en groeperingen op de lijst werden de financiële tegoeden geblokkeerd en betrokkenen hadden een inreisverbod voor de Unie. Volgens het rapport waren de gehanteerde procedures aan de hand waarvan de lijst werd samengesteld, echter arbitrair en ongeloofwaardig. Het belangrijkste bezwaar was dat van terrorisme verdachte personen of organisaties geen mogelijkheid hadden zich tegenover een onafhankelijke rechter te verdedigen. Ook bleef vaak onduidelijk waarom zij op de lijst werden gezet, omdat dat meestal gebeurde op basis van geheime informatie van inlichtingendiensten.

In 2006 had ook het Europees Hof van Justitie kritiek geleverd op de anti-terreurlijst. In december van dat jaar bepaalde het dat de Iraanse verzetsorganisatie Mudjahedin Khalq (Strijders van het volk) van de lijst geschrapt moest worden omdat de beslissing daartoe onvoldoende gemotiveerd was. Aan het arrest was tot op heden geen gevolg gegeven. In juli 2007 volgde een vergelijkbare uitspraak van het Hof ten aanzien van de door Nederland op de lijst geplaatste Filippijnse rebellenleider José Marie Sison. Diens rechten waren volgens het Hof geschonden, omdat hem niet was verteld waarom hij op de lijst stond en hij zich dus ook niet kon verdedigen. Na de kritieken van het Hof had de Unie enkele veranderingen in de procedure doorgevoerd, met name dat betrokkenen schriftelijk op de hoogte werden gesteld van de redenen voor plaatsing op de lijst. Volgens het rapport van de Raad van Europa waren deze wijzigingen echter onvoldoende. Want 'in praktijk blijft het welhaast onmogelijk van de zwarte lijst af te komen', aldus Dick Marty. Hij noemde dit 'illegaal en onacceptabel'.

Racisme en islamofobie in Europa toegenomen

In haar op 21 november 2007 gepubliceerde jaarrapport 2006 concludeerde het Europees Netwerk tegen Racisme (ENAR) dat de angst onder de Europese bevolking voor moslims en voor de islam was gegroeid. Het achtte het zorgwekkend dat zij steeds vaker werden beschouwd als gevaar voor de samenleving. Het in Brussel gevestigde ENAR was een netwerk van ruim zeshonderd niet-gouvernementele organisaties (ngo's) binnen de Unie, dat zich tot doel stelde om racisme, vreemdelingenhaat, antisemitisme en islamofobie te bestrijden.

Volgens de organisatie was er sprake van een toename van racisme, in het bijzonder van islamofobie. Daarnaast deden zich meer racistische geweldsincidenten voor en nam tevens het aantal groeperingen met racistische standpunten toe. Daartoe behoorden ook politieke partijen, die zich niet meer alleen in de marge manifesteerden maar deels gerekend werden tot de belangrijke politieke stromingen of zelfs regeermacht uitoefenden. ENAR-voorzitter Bashy Quraishy wees er daarbij op dat Denemarken was 'verworden tot het meest islamofobe land van de Europese Unie'. Het werd al sinds 2001 geregeerd door een centrumrechtse coalitie die voor een parlementaire meerderheid afhankelijk was van de gedoogsteun van de extreem-rechtse Deense Volkspartij (DF) die een felle anti-islamcampagne voerde.

Het ENAR benadrukte verder dat de politie in toenemende mate gebruik maakte van 'raciale profilering'. Daarbij werd gedoeld op het feit dat agenten op basis van ras, kleur, religie of etnische afkomst en zonder objectieve rechtvaardiging mensen fouilleerden of controleerden.

RELATIES MET NIET-EU-LANDEN

Unie sluit partnerschapsakkoorden met Afrikaanse landen

De Europese Commissie sloot op 24 november 2007 een overeenkomst met de vijf Afrikaanse landen Angola, Botswana, Lesotho, Mozambique en Swaziland voor een geleidelijke liberalisering van de onderlinge handel per 1 januari 2008. Het ging om tijdelijke akkoorden die na deze datum zouden moeten worden omgezet in langer lopende overeenkomsten. Het was de bedoeling om nog in 2007 met in totaal 79 landen dergelijke afspraken te maken, als bekroning op zeven jaar van onderhandelen.

De nu gesloten overeenkomst, ook wel Economisch Partnerschap Akkoord (EPA) genoemd, betekende dat Europese producenten eenvoudiger toegang tot de Afrikaanse markten kregen en dat omgekeerd Afrikaanse exporteurs dat hadden tot de Europese markt. Dat laatste was in feite al het geval, omdat de betreffende 79 landen, voornamelijk voormalige koloniën, een geprivilegieerde positie hadden ten opzichte van andere ontwikkelingslanden. Zij betaalden namelijk geen importtarieven op de uitgevoerde goederen. Deze staten behoorden tot de African-Caribbean Society (ACS) – Afrika beneden de Sahara en de landen in het Caribisch gebied en de Stille Oceaan.

De Wereldhandelsorganisatie (WTO) verbood de voorkeursbehandeling die de ACS-landen genoten. Zo had ze in 2005 uitgesproken dat de heffingen op de import van bananen die de Unie oplegde aan Latijns-Amerikaanse landen te hoog waren omdat hetzelfde product vanuit Afrikaanse landen heffingvrij was. De Unie had tot 1 januari 2008 de tijd gekregen anderssoortige akkoorden af te sluiten. Anders zou ze gedwongen zijn vanaf die datum ook de ACS-landen aan quota en importtarieven te onderwerpen. Critici meenden echter dat de nieuwe akkoorden nadelig waren voor de partnerlanden van de Unie omdat deze, anders dan nu het geval was, een vrije toegang tot hun markten zou krijgen.

Europese Unie

EUROPEES PARLEMENT

Extreem-rechtse fractie in parlement houdt op te bestaan

Onder applaus van veel europarlementariërs werd de uit 23 leden bestaande extreem-rechtse fractie in het Europees Parlement op 14 november 2007 ontbonden na een conflict tussen Italiaanse en Roemeense fractieleden. De groep functioneerde als ITS-fractie (Identiteit, Traditie, Soevereiniteit) sinds januari 2007, toen een aantal europarlementariërs uit de zojuist toegetreden lidstaten Bulgarije en Roemenië zich aansloten. Daardoor werd het vereiste aantal minimumleden van twintig mogelijk gemaakt. De fractie telde 23 leden maar omdat de vijf Roemeense afgevaardigden uittraden, kwam ze op 18 zodat ze direct ophield te bestaan.
Aanleiding voor het conflict waren de uitspraken van fractielid Alessandra Mussolini – kleindochter van de fascistische dictator Benito Mussolini – over de problemen in Italië met Roemeense immigranten. In kranteninterviews verklaarde zij dat 'de wet overtreden een manier van leven is voor de Roemenen', waarmee ze niet doelde op 'kruimeldiefstallen', maar op 'vreselijke misdaden'. Ook eiste ze dat de Roemeense ambassadeur uit Italië zou worden verdreven. Daarop besloten drie verkozenen van de Partij voor Groot-Roemenië (PRM) de ITS-fractie te verlaten, later gevolgd door de twee andere vertegenwoordigers van deze partij. De PRM was extreem-nationalistisch en berucht om haar negatieve houding jegens joden, zigeuners en de Hongaarse minderheid in Roemenië. Alessandra Mussolini was een uitgesproken aanhanger van de fascistische ideologie van haar grootvader, inclusief diens anti-joodse wetgeving uit 1938. Ze stond daarnaast bekend om haar afkeer van homoseksuelen. De opgeheven fractie vertegenwoordigde, behalve de Bulgaarse, Italiaanse en Roemeense partijen, onder meer het Front National (FN) uit Frankrijk, de Vrijheidspartij Oostenrijk (FPÖ) en het Belgische Vlaams Belang (VB).
De overgebleven achttien leden van de voormalige ITS-fractie bleven europarlementariër, maar raakten een aantal faciliteiten kwijt. Zo kregen zij minder spreektijd en financiële middelen en verloren zij onder meer het recht op het indienen van amendementen in openbare vergaderingen en op tolken voor interne vergaderingen.

Wapenwet moet illegaal bezit en verkoop vuurwapens tegengaan

Het Europees Parlement keurde op 29 november 2007 een wet goed die, ingaande begin 2008, vuurwapens, wapenonderdelen en munitie volledig traceerbaar moest maken. Uiteindelijk doel ervan was de bestrijding van het illegaal bezitten of verkopen van wapens. Aan de totstandkoming van de wetstekst was anderhalf jaar van onderhandelen met de lidstaten van de Unie voorafgegaan.
Volgens de wet moesten vuurwapens zijn voorzien van de naam van de fabrikant, het serienummer en plaats en jaar van productie. De EU-lidstaten zouden alle informatie over wapens onderling uitwisselen en tevens opslaan in een centrale gegevensbank waar ze voor een periode van minimaal twintig jaar moesten worden bewaard. Daarnaast kwamen er strenge regels ten aanzien van de controle op de verkoop van vuurwapens via het internet. De controle werd ook verscherpt op het vuurwapenbezit onder jongeren tot achttien jaar, die het verboden was een vuurwapen aan te schaffen. Tenslotte zou er een Europese vuurwapenpas worden ingevoerd, die een bewijs vormde van legaal bezit en van belang was voor groeperingen als jagers en hobbyschutters.

(Vorige berichten pagina 606/1 - 2007)

Albanië

ALBANIË

BINNENLAND

Albanees parlement kiest nieuwe president

Na drie mislukte pogingen koos het parlement van Albanië op 20 juli 2007 Bamir Topi (50) tot president. Topi was hoogleraar biologie en de vice-voorzitter van de regerende Democratische Partij. 'Ik zal de president van alle Albanezen zijn en mijn best doen voor Albanië's integratie in de Europese Unie en de NAVO,' verklaarde Topi na zijn verkiezing.
In Albanië werd de president door het parlement gekozen, waarbij minstens 60 procent van de 140 afgevaardigden voor een bepaalde kandidaat moest stemmen. Als er na vijf stemrondes niemand was gekozen, moest het parlement ontbonden worden voor nieuwe verkiezingen.
Voor de verkiezing van Topi waren vier stemrondes nodig omdat de Democratische Partij en de oppositionele Socialistische Partij het lange tijd niet eens konden worden.

Totale stroomuitval

Op 24 juli 2007 viel in heel Albanië de stroom uit als gevolg van een storing in een elektriciteitsleiding vanuit buurland Macedonië. Albanië had vaker last van stroomstoringen door problemen met de import en met de binnenlandse productie van elektriciteit. Laatstgenoemde werd voornamelijk opgewekt in waterkrachtcentrales, maar de productie van deze centrales was in juli sterk verminderd door grote droogte.

JUSTITIE

Minister van Justitie dient ontslag in

Minister van Justitie van Albanië Ilir Rusmaili nam op 14 november 2007 ontslag wegens beschuldigingen van corruptie en machtsmisbruik. Hij zou familieleden hebben bevoordeeld. De aantijgingen kwamen van de voormalige hoofdgevangenisbewaarder van Albanië, Saimir Shehri.
De afgetreden bewindsman werd opgevolgd door Enkelejd Alibeaj.

Procureur-generaal ontslagen

Op 22 november 2007 ondertekende president Bamir Topi van Albanië een decreet waarin het ontslag van procureur-generaal Theodhori Sollaku werd bevestigd. Eerder in de maand had het parlement een besluit tot Sollaku's ontslag aangenomen nadat president Sali Berisha hem had beschuldigd van het hebben van banden met de georganiseerde misdaad en het schenden van de grondwet.
Sollaku werd opgevolgd door Ina Rama, een rechter van het Hof van Cassatie. Zij was de eerste vrouw die de post van procureur-generaal ging vervullen.

NATUUR EN MILIEU

Jaarlijks 200 doden door luchtvervuiling

Volgens een studie van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), gepubliceerd op 1 november 2007, stierven in Albanië jaarlijks

Albanië

200 mensen aan de gevolgen van ziektes door ernstige luchtverontreiniging. De meeste slachtoffers vielen in de hoofdstad Tirana. De belangrijkste oorzaak van de luchtvervuiling waren oude auto's die op vuile benzine reden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kritiek op persbreidel

Op 19 juli 2007 beschuldigde de in Wenen gevestigde South East Europe Media Organization Albanië van het toepassen van economische druk ter ondermijning van de persvrijheid. Directe aanleiding voor de aantijging was dat de zender *Top Channel*, die de regering van de Democratische Partij kritisch volgde, een aanslag van omgerekend rond de 7 miljoen euro aan achterstallige belastingen kreeg opgelegd. De belastingaanslag kon het bankroet van het station betekenen.

MILITAIRE ZAKEN

Grote NAVO-oefening in Albanië

De Europese lidstaten van de NAVO startten op 10 oktober 2007 in Albanië een militaire oefening van drie weken waaraan duizend militairen deelnamen. Dit was de grootste NAVO-oefening tot dusverre op Albanees grondgebied. Albanië hoopte in 2008 lid te worden van de NAVO.

BUITENLANDSE ZAKEN

Albanië krijgt tweehonderd miljoen euro hervormingssteun van EU

Voor een periode van drie jaar kreeg Albanië 200 miljoen euro hervormingssteun van de Europese Unie (EU). Dit maakte de Europese Commissie op 18 oktober 2007 bekend. Het totale hulpbedrag van de EU sinds 1991 kwam hiermee op 1,2 miljard euro. Albanië moest de steun gebruiken voor democratisering, economische, juridische en bestuurlijke hervormingen, de bescherming van minderheden, vrouwenrechten, duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding.

Oproep van EU tot bestrijding van criminaliteit en corruptie

Tijdens een ontmoeting met de Albanese president Bamir Topi op 25 oktober in Brussel riep Europese Commissie-voorzitter José Manuel Barroso Albanië op om meer en sneller werk te maken van de bestrijding van criminaliteit en corruptie. Met Albanië, dat graag lid wilde worden van de EU, was een Stabilisatie en Associatie-akkoord gesloten. Dit gold als eerste stap op weg naar het EU-lidmaatschap.

(Vorige berichten pagina 308/1 - 2007)

België

BELGIË

BINNENLAND

Politieke crisis rond beoogde regering lijkt compleet

Aan de naar het leek onoverkomelijke problemen die formateur Yves Leterme van de partij Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) ondervond bij zijn pogingen een coalitieregering van christen-democraten en liberalen te vormen, werden in oktober en november 2007 een aantal nieuwe crisissituaties toegevoegd. Deze concentreerden zich op de tegenstelling tussen Vlaamse en Waalse partijen ten aanzien van de door Vlaanderen gewenste en door Wallonië verworpen vergroting van regionale bevoegdheden. Onderdeel van deze controverse werd gevormd door de kwestie rond de splitsing van het omstreden kiesdistrict Brussel-Halle-Vilvoorde (B-H-V). De crisis in de Belgische politiek leek daarmee dieper dan ooit, temeer daar de vrees bestond dat België erdoor op termijn uiteen zou kunnen vallen.

Acties faciliteitengemeenten

Van een faciliteitengemeente was grondwettelijk vastgelegd dat ze gemeentelijke diensten ook in een andere taal moest aanbieden dan in de officiële taal van het taalgebied waarin de gemeente lag. Tot deze gemeenten behoorden onder meer Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem – plaatsen in Vlaams-Brabant, gelegen rond het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
De drie gemeenten eisten op 22 oktober het recht op om de zitting van de gemeenteraad in het Frans te houden, daartoe opgeroepen door het Front Democratique des Francophones (FDF) van Franstalige liberalen. Met de actie protesteerden ze vooral tegen het feit dat de burgemeesters er niet waren benoemd en slechts voorlopig de functie konden waarnemen. Reden was dat zij oproepingsbrieven voor de verkiezingen in het Frans hadden verstuurd en dat was strijdig met de regels die golden voor een faciliteitengemeente. De vergadering verliep zeer tumultueus, toen bleek dat Frans de voertaal was en Vlaamse actievoerders luidkeels protesteerden. Onder hen waren leden van Vlaams Belang (VB), dat zich als enige grote politieke partij geheel van Wallonië los wenste te maken.
De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur Marino Keulen besloot daarop de besluiten van de gemeenteraden van 22 oktober te vernietigen. Halverwege november bleek tevens dat de minister wederom niet bereid was om de drie waarnemend burgemeesters te benoemen. Want, zo stelde hij: 'Het is onaanvaardbaar dat een burgemeester vooroploopt bij het overtreden van de wet.' Hij dreigde tevens met een tuchtonderzoek, indien de niet-benoemde burgemeesters telkens opnieuw zouden worden voorgedragen. Na een tuchtprocedure kon de minister in geval van wangedrag of grove nalatigheid een waarnemend burgemeester schorsen of afzetten in zijn hoedanigheid van schepen of in het uiterste geval zelf een burgemeester van buiten de gemeenteraad aanwijzen.
De beslissing van Keulen bracht de formatieonderhandelingen nog verder in het slop. De Franstaligen hadden namelijk herhaaldelijk geëist dat de burgemeesters zouden worden benoemd alvorens over een staatshervorming kon worden onderhandeld.

Stemming over omstreden kiesdistrict

De elf Vlaamse politici die deel uitmaakten van de commissie Binnenlandse Zaken van de Kamer haalden zich op 7 november de woede op de hals van de collectieve Franstalige politiek. Die dag stemden zij unaniem voor een omstreden wet, die voorzag in de splitsing van B-H-V. De Franstaligen, met zes vertegenwoordigers in de commissie, hadden vooraf laten weten dat het in stemming brengen van het voorstel – waarvan aanname door de getalsmatige Vlaamse meerderheid zo goed als vaststond – het einde zou betekenen van de regeringsformatie. Na de goedkeuring verlieten de Franstalige leden van de commissie collectief de vergaderzaal.
Franstalige kranten schreven dat nu het 'recht van de sterkste' had gezegevierd en

nog dezelfde dag kwamen alle Franstalige partijen bijeen om een gemeenschappelijke verklaring op te stellen. Daarin lieten zij weten dat ze de stemming beschouwden als 'een ernstige daad van politieke agressie die het nationale evenwicht breekt'.
De Belgische koning Albert vroeg formateur Leterme op 8 november om formateur te blijven en zo snel mogelijk een nieuwe regering te vormen. De mogelijkheden daartoe werden op dat moment echter vrijwel nihil geacht. Omdat Leterme gedurende de rest van de maand geen vorderingen wist te maken, werd verwacht dat hij niets anders kon doen dan zijn formatieopdracht terug te geven.
Al op 5 november had Leterme het record aantal formatiedagen geëvenaard, dat op naam stond van de christen-democraat Wilfried Martens: tussen verkiezingen en eedaflegging van het kabinet Martens VIII in 1988 lagen 148 dagen.

Ex-minister Mieke Vogels gekozen tot voorzitter Groen!

Op het congres van de Vlaamse partij Groen! van 10 november 2007 werd Mieke Vogels met 58 procent van de stemmen gekozen tot nieuwe voorzitter. Zij won het in de tweede stemronde van Wouter Van Besien, districtsschepen in Borgerhout, die 42 procent haalde. Zij waren de twee overgeblevenen van de zes die zich voor de functie kandidaat hadden gesteld. Onder hen waren oud-minister Jef Tavernier en europarlementariër Bart Staes, die aanvankelijk als grootste kanshebber werd gezien.
Mieke Vogels (53) werd de opvolger van Vera Dua, die in 2003 voorzitter werd na de omvorming van het voormalige Agalev tot Groen! Vogels, sinds 2004 Vlaams volksvertegenwoordiger, was eerder onder meer kamerlid en senator, gemeenteraadslid en schepen in Antwerpen en van 1999 tot 2003 minister in de Vlaamse regering. In haar congrestoespraak pleitte zij voor een 'sociaal en ecologisch project, gestoeld op solidariteit, duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid'. Groen! moest 'de tolk [worden] van de mensen die door onze samenleving worden uitgestoten'.

Grote betoging in Brussel voor eenheid van België

Naar schatting 35.000 mensen trokken op 18 november 2007 door de straten van Brussel om de eenheid van België te bepleiten. De betoging was ingegeven door de vrees dat de spanningen tussen Franstaligen en Vlaamstaligen, die sterk opleefden door de aanhoudende patstelling in de onderhandelingen over een nieuwe federale regering, konden leiden tot het uiteenvallen van het land. Vandaar dat de centrale leuze van de demonstranten 'België moet blijven' luidde. Aan de kop van de betoging liep Marie-Claire Houard, een vrouw uit Luik die de beweging op gang had gebracht omdat ze meende dat de werkelijke problemen van het land heel andere waren dan de staatshervorming en de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde (B-H-V) – de twee punten waarop de regeringsonderhandelingen telkenmale strandden. Na afloop van de demonstratie overhandigde zij 140.000 handtekeningen aan de voorzitter van de Senaat, Armand De Decker.
De meerderheid van de betogers bestond uit Franstaligen, onder wie ook prominente Waalse politici als Elio Di Rupo van de Parti Socialiste (PS), de voormalige Brusselse minister-president François-Xavier de Donnea van de Mouvement Réformateur (MR) en de voorzitters van het Centre Démocrate Humaniste (CDH) en Ecolo, respectievelijk Joëlle Milquet en Isabelle Durant. Er liep echter ook een aanzienlijk aantal Vlamingen mee, volgens de organisatoren zo'n 30 procent van het totaal aantal betogers. Het geheel verliep rustig, hoewel de politie vijftien aanhoudingen verrichte onder tegendemonstranten die behoorden tot de extreemrechtse groeperingen Voorpost en het Nationalistisch Studenten Verbond (NSV).

Wet tot uitstel tweetaligheid Brusselse politie vernietigd

Op 28 november 2007 sprak het Grondwettelijk Hof uit dat een wet van juli 2006 die de politiediensten in Brussel uitstel verleende tot eind 2007 om de tweetaligheid van hun optreden te verzekeren, ongrondwettig was. De uitspraak werd gedaan na een klacht van enkele Vlaamse inwoners van de hoofdstad en de partij Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA). Zij betoogden dat aan Nederlandstalige inwoners van Brussel het grondwettelijk recht toeviel dat de politie hen te woord kon staan in hun eigen taal.
In 2001 waren in België de verschillende politiediensten gereorganiseerd, hetgeen onder meer als consequentie had dat personeel dat werd overgeheveld naar de korpsen van de lokale politie van Brussel tweetalig diende te zijn. In de hoofdstad was dat een wettelijke vereiste, maar daaraan kon op dat moment niet worden voldaan. Om deze reden stemde het Grondwettelijk Hof – dat toen (tot mei 2007) nog Arbitragehof heette – met veel moeite in met een overgangswet die een uitstel met vijf jaar regelde. De tweetaligheid kon echter ook na deze periode niet worden gerealiseerd, omdat er niet voldoende personeel was dat aan de eis voldeed. Daarop kwam de federale regering opnieuw met een wet tot uitstel en wel tot 31 december 2007. Het Hof achtte dit tweede uitstel echter onaanvaardbaar en vernietigde de nieuwe overgangswet. De rechtsgevolgen van het politieoptreden gedurende het van kracht zijn van de wet, zoals het opleggen van boetes, bleven overigens geldig.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Kloof tussen arm en rijk in Vlaanderen groeit

In 2007 leefde 10,7 procent van de Vlaamse bevolking onder de armoedegrens, tegenover 11,3 procent het jaar daarvoor. Vrouwen (11,3 procent), 65-plussers (20,4 procent) en vooral alleenstaande ouders (35,1 procent) verkeerden relatief vaak in een situatie van armoede. Het verschil tussen arm en rijk nam toe. Het aandeel van de twintig procent rijksten in het totale Vlaamse inkomen bedroeg 43 procent, tegenover 41,9 procent een jaar eerder. Dat van de twintig procent armsten nam af van 5,9 naar 5 procent. Deze gegevens bleken uit het *Jaarboek over Armoede en Sociale Uitsluiting 2007* dat op 29 november 2007 door de Onderzoeksgroep Armoede, Sociale uitsluiting en de Stad (OASeS) van de Universiteit van Antwerpen (UA) werd gepresenteerd. Het was voor het zestiende achtereenvolgende jaar dat een dergelijk armoedeoverzicht werd gepubliceerd.

Armoedefactoren

De armoedegrens was voor een alleenstaande vastgesteld op een netto-inkomen van 850 euro, voor een echtpaar op 1.233 euro en voor een alleenstaande ouder met twee kinderen op 1.315 euro. Degenen die onder deze grens uitkwamen, waren voornamelijk mensen zonder betaald werk: van de werkenden had 3 procent een verhoogd risico maar van de werklozen 20 procent.

Het sociale milieu oefende indirect een sterke invloed uit op de kans om tot armoede te vervallen. Zo stroomde van de kinderen met een hooggeschoolde moeder 88,7 procent door naar het hoger onderwijs, terwijl dat percentage onder degenen met een laaggeschoolde moeder op 43,6 procent lag. De meeste kinderen die in het beroepsonderwijs terecht kwamen, waren afkomstig uit zwakkere sociaal-economische milieus. Lager geschoold zijn betekende meer kans om tot armoede te vervallen.
Een andere belangrijke armoedefactor waren de hoge woonlasten. Huishoudens die behoorden tot de 10 procent laagste inkomens, besteedden in 2005 36,5 procent van hun budget aan wonen, tegen 19,3 procent bij de hoogste 10 procent. Financieel zwakkeren waren door de hoge koopprijzen en de lange wachtlijsten in de sociale huisvesting vaker aangewezen op de private huurmarkt. Wie toch een huis wilde kopen, moest zich daarvoor steeds dieper in de schulden steken, hetgeen onder meer was af te leiden uit de langere gemiddelde looptijd van afgesloten leningen.

Armoede schaadt gezondheid

In het Jaarboek werd speciaal ingegaan op de relatie tussen armoede en gezondheid. Mensen uit lagere inkomensgroepen hadden meer te kampen met chronische aandoeningen, handicaps, depressies en slaapstoornissen dan degenen met een hoger inkomen. Ook lag hun levensverwachting vijf jaar lager en hadden zij minder gezonde jaren te leven. Extra gezondheidsrisico's liepen migranten uit Turkije en Marokko, thuislozen en illegalen.
De gezondheidsverschillen tussen arm en rijk hadden deels te maken met leefstijl, die gemiddeld gezonder was met het stijgen van het inkomen. Dat hing onder meer samen met het feit dat preventiecampagnes (alcohol, tabak, voedingsgewoonten) de lage inkomensgroepen nauwelijks bereikten. Ook speelde de grotere stress een rol, die voortvloeide uit het moeten leven met weinig bestaansmiddelen.
Problematisch waren daarnaast de gestegen medische kosten. Van alle Vlamingen had al 20 procent problemen om gezondheidsuitgaven te financieren, maar van degenen onder de armoedegrens was dat 57 procent. Gezondheidsuitgaven werden om deze reden vaak uitgesteld, door 6 procent van de Vlaamse huishoudens en 17 procent van de arme huishoudens. Bij eenoudergezinnen lag dit aandeel op bijna 30 procent.

NATUUR EN MILIEU

Bijna 30 procent van planten- en diersoorten in voortbestaan bedreigd

Op 27 november 2007 presenteerde het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) haar tweejaarlijkse Natuurrapport, waarin werd gewaarschuwd voor het verdwijnen van een groot aantal soorten planten en dieren in Vlaanderen, als er geen drastische maatregelen werden genomen. Het ging om 28 procent van de planten- en diersoorten, bovenop de 6 procent die al was uitgestorven van de in totaal ca. 40.000 soorten die Vlaanderen in de twintigste eeuw telde.
Een belangrijke oorzaak voor het verlies aan biodiversiteit was volgens het INBO dat de natuur erg versnipperd was geraakt. De bebouwde oppervlakte was de laatste tien jaar verder toegenomen en de ruimte voor wilde planten en dieren werd ingeperkt door de intensieve landbouw – met als gevolg dat hun leefgebieden geïsoleerd raakten. Een andere bedreiging lag in de uitstoot van stikstof en fosfor, afkomstig van landbouw, verkeer, huishoudens en industrie. Deze uitstoot daalde in de jaren negentig van de twintigste eeuw, waardoor de waterkwaliteit verbeterde en vissen, watervogels en libellen zich konden herstellen. Deze vooruitgang stagneerde echter en nog altijd behoorde de uitstoot van deze stoffen in Vlaanderen tot de hoogste in Europa.
Er waren ook relatief nieuwe bedreigingen voor flora en fauna. Steeds meer uitheemse planten en dieren werden ingevoerd, verhandeld en gekweekt. Voor sommige daarvan gold dat ze zich sterk konden uitbreiden terwijl andere juist achteruitgingen, met als gevolg een afnemende variatie in de natuur. Tenslotte speelde ook de klimaatverandering een rol. Daardoor dreigde de natuur haar samenhang te verliezen omdat sommige soorten zich meer en andere zich minder konden aanpassen aan het zachtere klimaat.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Medeplichtige van kindermoordenaar Marc Dutroux krijgt schadevergoeding

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens besloot op 8 november 2007 dat Michel Lelièvre, mededader van kindermoordenaar Marc Dutroux, recht had op een schadevergoeding van 6.000 euro. Reden was dat hij onredelijk lang in voorarrest had gezeten, namelijk in de periode 13 augustus 1996 tot 22 juni 2004. Op die laatste datum werd hij door het hof van assisen in Aarlen veroordeeld tot 25 jaar gevangenisstraf voor de ontvoering van vier jonge meisjes.
Het Hof voerde wel enige rechtvaardiging aan voor de lange duur van het voorarrest – zeven jaar, tien maanden en acht dagen – omdat een volledig onderzoek naar de rol van allerlei al dan niet betrokkenen bij de groep van Dutroux zeer tijdrovend was. Het vond dat echter geen afdoende excuus, omdat er ook nog eens ca. twee jaar lag tussen de afsluiting van het onderzoek en de opening van het proces. Het gerecht had bovendien verzuimd om mogelijke alternatieven voor de voorhechtenis van Lelièvre te onderzoeken. Volgens staatsadvocaat Laurent Kennes was het de eerste keer dat België werd veroordeeld omdat een verdachte te lang in voorhechtenis had gezeten.

Gent verbiedt hoofddoekdracht voor gemeentepersoneel

De gemeenteraad van Gent sprak zich op 26 november 2007 uit voor een voorstel om het dragen van een hoofddoek door gemeenteambtenaren te verbieden. Het was ingediend door de (Open) Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD) en had op meer betrekking dan alleen de hoofddoek. Het ging om alle 'uiterlijke tekenen van religieuze, politieke of levensbeschouwelijke aard', maar de geëmotioneerde discussies spitsten zich toe op het dragen van hoofdbedekking door moslimvrouwen. Deze emoties stonden voorlopig overigens in schril contrast met de werkelijkheid, aangezien in Gent op een personeelsbestand van vijfduizend mensen slechts drie vrouwen met een hoofddoek werkten. Het besluit in Gent volgde op vergelijkbare beslissingen in Antwerpen, Brussel en het Oost-Vlaamse Lokeren.
Volgens Open VLD paste het besluit in het liberale standpunt dat een scheiding van kerk en staat de beste garantie was voor diversiteit en pluralisme. Dat was een andere motivatie dan die ten grondslag lag aan een ander voorstel dat Vlaams Belang (VB) had ingediend. Dat verbood uitsluitend religieuze symbolen, hetgeen volgens tegenstanders geheel paste in de anti-islamhouding van de partij. Het VB-voorstel werd door de

andere partijen in de Gentse raad unaniem afgewezen. Dat van Open VLD kreeg een krappe meerderheid van 26 tegen 23 stemmen. Behalve de liberalen en VB stemden ook Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V) voor het verbod, met uitzondering van raadslid Monica Van Kerrebroeck dat zich van stemming onthield. De tegenstemmen kwamen van Groen! en van het kartel van de Socialistische Partij Anders (SP.A) en Spirit. Het doorzetten van het voorstel door Open VLD leidde met name bij haar sociaaldemocratische coalitiepartner in het gemeentebestuur tot grote ergernis.
Eerder in de maand november hadden tegenstanders van het verbod zich verenigd in het platform 'Hoofddoek of Niet – De Vrouw Beslist'. Het achtte een verbod discriminerend en onrechtvaardig tegenover moslimvrouwen en meende dat het haaks stond op het beleid van het Gentse stadsbestuur dat was gericht op diversiteit. Volgens het platform was de roep om een verbod niet gegroeid vanuit een reëel probleem, maar vanuit politieke stemmingmakerij. Het stelde een petitie op die, behalve door vertegenwoordigers van progressieve politieke partijen, ook was ondertekend door professoren van de universiteiten van Gent en Leuven.

België veroordeeld voor schending persvrijheid

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens veroordeelde de Belgische staat op 27 november 2007 wegens schending van de persvrijheid, in het bijzonder inzake de bescherming van het bronnengeheim. Aanleiding was het in beslag nemen door het Belgische gerecht op 19 maart 2004 van archief, computers en telefoons tijdens een huiszoeking in Brussel bij een journalist. Het betrof Hans-Martin Tillack, die van augustus 1999 tot juli 2004 Europees correspondent was voor het Duitse weekblad *Stern*. Het ingrijpen vond plaats op verzoek van het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF), dat aanwijzingen meende te hebben dat Tillack in 2002 Europese ambtenaren had omgekocht om zo een intern dossier met vertrouwelijke informatie te bemachtigen over vermeende fraudepraktijken bij het statistisch bureau van de Europese Unie, Eurostat. OLAF diende daarop een klacht tegen Tillack in bij zowel de Duitse als de Belgische justitie, waarna in 2004 de inval in diens huis plaatsvond.
Het Hof oordeelde dat de huiszoeking onterecht was omdat de beschuldiging alleen was gebaseerd op geruchten. De inval was bedoeld om de bronnen van Tillack te identificeren en daarin ging de staat over de schreef:

'De vrijheid van meningsuiting vormt één van de fundamenten van een democratische samenleving, en de waarborgen die op dat vlak aan de pers moeten gegeven worden zijn van bijzonder belang. De bescherming van de journalistieke bronnen is één van de hoekstenen van de persvrijheid. De afwezigheid van een dergelijke bescherming zou journalistieke bronnen kunnen ontraden om de pers te helpen het publiek te informeren over kwesties van algemeen belang. (...)
Het Hof onderstreept dat het recht van journalisten om hun bronnen te verzwijgen niet als een eenvoudig privilege mag worden beschouwd dat mag worden toegekend of ingetrokken naargelang de betrouwbaarheid of onbetrouwbaarheid van hun bronnen, maar een waarachtig kenmerk is van het recht op informatie, waarmee met de grootste omzichtigheid moet worden omgesprongen.'

Het Europees Hof veroordeelde de Belgische staat tot betaling van een bedrag van 40.000 euro aan Tillack. Daarvan was 30.000 euro bestemd voor de verliezen die hij had geleden en was 10.000 euro bedoeld als morele schadevergoeding.

BUITENLANDSE ZAKEN

Demissionaire regering verlengt militaire missies

De ministerraad besloot op 23 november 2007 de deelname aan buitenlandse militaire missies waar België bij betrokken was, te verlengen. Het land leverde zo'n 350 militairen voor de vredesmacht van de Verenigde Naties in Libanon, 300 voor de missie in Afghanistan van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) en 180 voor de vredesmacht in Kosovo, eveneens van de NAVO. De missies werden nu verlengd tot respectievelijk 15 juni 2008, eind juni 2008 en eind 2008. Het Belgische leger was overigens daarnaast nog actief in de DR Kongo en leverde ook manschappen voor de troepenmacht van de Europese Unie in Tsjaad.
Normaliter konden beslissingen als deze eigenlijk niet worden genomen door een demissionaire regering, die in principe alleen lopende zaken afhandelde. Gezien de internationale verplichtingen die België was aangegaan, moest er echter een besluit vallen. De regering kon zich gesterkt voelen door het besef dat er binnen de Belgische politiek een brede consensus bestond over de wenselijkheid de militaire operaties voort te zetten.

(Vorige berichten pagina 609/3 - 2007)

BOSNIË-HERZEGOVINA

BINNENLAND

Ruim 97.000 doden in oorlog

In de Bosnische oorlog van 1992-1995 waren minstens 97.209 militairen en burgers omgekomen, zo maakte het Bosnische niet-gouvernementele Studie- en Documentatiecentrum op 21 juni 2007 bekend. Het onderzoek werd betaald door de regering van Noorwegen. De resultaten werden gepresenteerd door de onderzoeker Mirsad Tokaca. Het aantal oorlogsslachtoffers was aanzienlijk minder dan de 200.000 slachtoffers waarvan Bosnische en internationale officials tot dan toe waren uitgegaan. Tokaca zei dat het onderzoek bedoeld was om voortaan de 'manipulatie van cijfers over oorlogsslachtoffers' te voorkomen. Verder verklaarde Tokaca dat 40 procent van de dodelijke slachtoffers burger was en dat bijna de helft was omgekomen in de eerste maanden van de oorlog.
De etnische verdeling was als volgt: 66 procent moslims, 26 procent Serviërs en 8 procent Kroaten. Vóór de oorlog leefden er 4,4miljoen mensen in Bosnië-Herzegovina, van wie 43 procent moslims, 31 procent Serviërs en 17 procent Kroaten.

Servië levert ex-premier Klickovic uit

Op 21 juni 2007 leverde Servië ex-premier Gojko Klickovic aan Bosnië-Herzegovina uit voor hernieuwde vervolging.
In 1998 vluchtte Klickovic van de Servische Republiek in Bosnië-Herzegovina naar Servië, nadat hij was gearresteerd wegens oorlogsmisdaden en corruptie. Hij kwam later op borgtocht vrij.

Nieuwe Hoge Vertegenwoordiger in Bosnië-Herzegovina

De Slowaakse diplomaat Miroslav Lajcak (44) werd op 2 juli 2007 de nieuwe Hoge Vertegenwoordiger van de internationale gemeenschap in Bosnië-Herzegovina. Hij

volgde de Duitser Christian Schwarz-Schilling op die de post zeventien maanden had vervuld. Het bestuur van Schwarz-Schilling werd in Bosnië-Herzegovina en door de internationale gemeenschap bekritiseerd wegens 'ineffectiviteit' en 'passiviteit' bij de integratie van Bosnië-Herzegovina in de Europese structuren.
De Hoge Vertegenwoordiger – een post die na het Dayton-akkoord van 1995 werd ingesteld – mocht onder meer Bosnische functionarissen ontslaan en wetten invoeren. Lajcak verklaarde bij zijn aantreden 'niet te aarzelen om van mijn bevoegdheden gebruik te maken als dat nodig mocht zijn'.

Immuniteit VN-medewerkers benadrukt

De Verenigde Naties (VN) verklaarden op 8 juni 2007 dat haar medewerkers immuniteit bezaten bij aanklachten van overlevenden van de massamoord in Srebrenica in juli 1995. Familieleden van slachtoffers hadden op 4 juni de Verenigde Naties en de Nederlandse regering aangeklaagd wegens het in gebreke blijven bij de bescherming van de 'veilige' enclave. De VN-conventie van 1948 legde de immuniteit van de organisatie en haar medewerkers vast, tenzij de organisatie zelf de immuniteit expliciet opschortte voor een bepaalde aanklacht. Hoewel de VN erkenden in Srebrenica 'beoordelingsfouten' te hebben gemaakt, werd de immuniteit niet opgeheven.

Twaalfde herdenking Srbrenica

Op 11 juli herdachten ruim 30.000 mensen de massamoord in Srebrenica op 8.000 moslimmannen door de Servische troepen van generaal Ratko Mladic. De herdenking werd bijgewoond door Haris Silajdzic en Zeljko Komsic, respectievelijk het Bosnische en Kroatische lid van het uit drie personen bestaande collectieve presidentschap van Bosnië-Herzegovina, en door Carla del Ponte, hoofdaanklaagster van het Joegoslavië-tribunaal. Het Servische lid van het collectieve presidentschap, Nebosja Radmanovic, nam niet deel aan de herdenking. Tijdens de herdenking werden 465 geïdentificeerde slachtoffers begraven. Van de 8.000 slachtoffers waren er inmiddels 3.000 geïdentificeerd.
Op dezelfde dag herdachten voor het Nederlandse parlement in Den Haag enkele honderden Bosniërs – veelal vluchtelingen – de gebeurtenissen in Srebrenica.

Nederlandse soldaten keren terug

Ruim twaalf jaar na de massamoord op 8.000 moslimmannen bezochten Nederlandse ex-militairen Srebrenica. Op 17 oktober hadden zij een ontmoeting met weduwen en moeders van de slachtoffers. Nederlandse vredeshandhavers hadden in 1995 de taak om de 'veiligheidszone' van Srebrenica te bewaken. De militairen kregen veel vragen en hoorden veel verwijten omdat zij de grootste massamoord in Europa na de Tweede Wereldoorlog niet hadden weten te voorkomen. Wat de organisatie Moeders van Srebenica vooral stak, was dat de Nederlandse militairen gedecoreerd waren voor hun werk.

De Nederlanders probeerden uit te leggen dat zij in 1995 machteloos stonden tegenover de Servische troepen van generaal Ratko Mladic. Eén militair zei dat er fouten waren gemaakt en dat de Nederlanders niet berekend waren op hun taak.

Massagraf in Kamenica ontruimd

In Kamenica lagen verschillende massagraven met slachtoffers van de massamoord in Srebrenica. Op 23 november werden de werkzaamheden bij het negende massagraf in het dorp voltooid. In dit graf werden 616 lichamen geteld. Hiervan waren er maar 76 intact omdat het een zogenoemd 'secundair massagraf' betrof, dat wil zeggen een massagraf dat was gevuld met lijken die door de Bosnische Serviërs uit eerdere graven waren gehaald en dus waren vervoerd en herbegraven. Het zou nog jaren duren voordat alle doden via dna-testen zouden worden geïdentificeerd. Daarna konden de stoffelijke resten aan familieleden worden overgedragen.

Verbod van volkslied Servische Republiek

Op 28 juli 2007 verbood het Constitutionele Hof in Banja Luka de muziek van het volkslied van de Servische Republiek in Bosnië-Herzegovina af te spelen, nadat een jaar eerder al de tekst was verboden.
Het betrof een Servisch-nationalistisch lied uit de negentiende eeuw. Volgens het hof moest het volkslied voor alle bevolkingsgroepen aanvaardbaar zijn en mocht het niet de belangen van de moslims en de Kroaten schaden.

Bosnië-Herzegovina krijgt één politiemacht

Twee dagen voor het verlopen van de deadline, op 29 september 2007, ondertekenden de Bosnisch-Servische leider Milorad Dodik en de Bosnische leider Haris Silajdzic een akkoord over de vorming van één politiemacht in Bosnië-Herzegovina. Dit was een eis van de Europese Unie (EU) voor de voortgang van de toetredingsonderhandelingen.

Bosnisch-Servische president overleden

Op 30 september 2007 overleed president Milan Jelic van de Servische Republiek in Bosnië-Herzegovina op 51-jarige leeftijd aan de gevolgen van een hartaanval. Na zijn overlijden werden drie dagen van nationale rouw afgekondigd.

Interim-president benoemd

Het parlement In de Servische Republiek benoemde Igor Radojcic tot interim-president. Radojcic was tevens parlementsvoorzitter en lid van de Onafhankelijke Sociaal-Democraten, de grootste partij van de republiek die de regering leidde.
Het presidentschap van de Servische Republiek in Bosnië-Herzegovina was vooral een ceremoniële functie.

Premier Spiric neemt ontslag om nieuwe stemprocedures

Op 1 november 2007 diende premier Nikola Spiric van Bosnië-Herzegovina zijn ontslag in. Hij deed dit uit onvrede over de nieuwe stemprocedures in het parlement die de Hoge Vertegenwoordiger in Bosnië-Herzegovina, Miroslav Lajcak, had voorgesteld. In de nieuwe procedures werd het nemen van besluiten gestroomlijnd doordat volksvertegenwoordigers uit één van de twee deelrepublieken van het land die wegbleven bij stemmingen, niet langer werden meegeteld.
Door hun afwezigheid konden quorums vaak niet worden gehaald. Lajcaks voorstel werd op 31 oktober door de internationale gemeenschap geaccepteerd, waarna hij het Bosnische parlement de opdracht gaf de nieuwe stemprocedures voor 1 december te accepteren. Zo niet, dan zou hij deze eenzijdig invoeren.
'Twaalf jaar lang hebben buitenlanders dit

land geregeerd en dat is niet goed. Ik treed af en dat is de enige juiste beslissing,' zo verklaarde Spiric, een Bosnische Serviër. Spiric werd in zijn besluit gesteund door de Servische premier Vojislav Kostunica, die Lajcak de schuld gaf van de hierdoor ontstane politieke crisis in Bosnië-Herzegovina.

Bosnisch parlement neemt nieuwe stemprocedures aan

Op 30 november nam het parlement van Bosnië-Herzegovina de nieuwe stemprocedures aan die door Miroslav Lajcak waren voorgesteld. Deze moesten het de etnische groepen in het land moeilijker maken om besluiten te blokkeren.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Voedselprijzen stijgen snel

Op 16 november 2007 meldden verschillende Bosnische media dat de prijzen voor basisvoedingsmiddelen de laatste maanden snel waren gestegen. Deze prijsstijgingen zouden vooral het resultaat zijn geweest van de nieuwe politieke crisis, die op 1 november uitmondde in het ontslag van premier Nikola Spiric. De voedselprijzen waren sinds eind september met 65 procent gestegen. In oktober 2007 was een Bosnisch gezin gemiddeld 610 euro kwijt aan levensonderhoud, waarvan 302 euro aan voedingsmiddelen. Daarbij bedroeg het gemiddelde maandsalaris 333 euro en het gemiddelde pensioen 146 euro.

JUSTITIE

Oorlogsmisdadigers in Servië veroordeeld voor moorden in Bosnië

Op 10 april 2007 werden vier vroegere Servische paramilitairen door een Servisch hof in Belgrado veroordeeld wegens oorlogsmisdaden begaan in Bosnië-Herzegovina. Twee beklaagden kregen twintig jaar celstraf, onder wie Slobodan Medic. Eén kreeg dertien jaar en een ander vijf jaar. Een vijfde verdachte werd vrijgesproken. Het bijzondere van dit proces was dat het de eerste rechtszaak in de kwestie Srebrenica betrof van Serviërs tegen Serviërs.

In 2005 reageerden de Servische televisiekijkers geschokt op de vertoning van een video-opname, waarop te zien was hoe de vier militanten in juli 1995 zes moslims uit Srebrenica vernederden en vermoordden. De vier paramilitairen waren lid van de Schorpioenen, een beruchte militie. De leider van de groep, Slobodan Medic, had opdracht gegeven om de moordpartij te filmen. De betreffende videoband werd bij zijn arrestatie in zijn huis gevonden.

JOEGOSLAVIË-TRIBUNAAL

Strafvermindering voor kolonel Vidoje Blagojevic

Kolonel Vidoje Blagojevic (56) van de Bratunac-brigade werd in januari 2005 door het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag tot 18 jaar celstraf veroordeeld wegens deelname aan de massamoord op moslimmannen in Srebrenica in juli 1995. Op 9 mei 2007 werd zijn straf in hoger beroep verminderd tot 15 jaar. Hij werd alsnog vrijgesproken van de beschuldiging van 'medeplichtigheid aan genocide'. Zijn veroordelingen wegens moord, vervolging op politieke en raciale gronden en misdaden tegen de menselijkheid bleven intact. De oorspronkelijke eis van de aanklagers tegen Blagojevic was 32 jaar gevangenisstraf.

Vervanger Mladic opgepakt en uitgeleverd

Op 31 mei 2007 werd bij de grens van Bosnië-Herzegovina en Servië generaal Zdravko Tolimir (58) gearresteerd. Tolimir was de plaatsvervanger van de Bosnisch-Servische legerleider Ratko Mladic in de Bosnische oorlog van 1992-1995. Voor zijn deelname aan de belegering en verovering van Srebrenica en de daarop volgende massamoord op moslimmannen werd hij aangeklaagd door het Joegoslavië-tribunaal. De dag na zijn arrestatie werd Tolimir overgedragen aan het tribunaal.
Na Mladic en Radovan Karadzic was Tolimir de op twee na belangrijkste verdachte die door het tribunaal werd gezocht.

Karadzic zou bereid zijn geweest tot overgave

Het Kroatische televisiejournaal liet op 2 oktober geluidsfragmenten horen van hoofdaanklaagster Carla del Ponte, waarop zij verklaarde dat haar medewerkers in 1999 met de Bosnisch-Servische leider Radovan Karadzic hadden onderhandeld over zijn vrijwillige overgave aan het Joegoslavië-tribunaal. De overgave zou niet zijn doorgegaan omdat Karadzic vreesde door zijn eigen lijfwachten, die geïnfiltreerd waren door aanhangers van Slobodan Milosevic, gedood te worden.

Hoger beroep Dragan Zelenovic afgewezen

Het Joegoslavië-tribunaal wees op 31 oktober het hoger beroep af van Dragan Zelenovic tegen zijn veroordeling eerder dat jaar wegens het verkrachten van vrouwen in het 'seksslavinnenkamp' in de Bosnische stad Foca in 1992. Zelenovic had vijftien jaar gevangenisstraf gekregen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Mandaat EUFOR verlengd

Het mandaat van de vredehandhavingsmacht van de Europese Unie in Bosnië-Herzegovina (EUFOR) werd op 21 november 2007 door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties met één jaar verlengd. Het ging om 2.500 vredeshandhavers. Het besluit ging vergezeld van sombere bewoordingen over de politieke en maatschappelijke ontwikkelingen in Bosnië-Herzegovina. De Bosnische Serviërs zouden de eenwording van het land tegenwerken en daarmee de onderhandelingen over toetreding tot de Europese Unie (EU) vertragen en onder druk zetten.

(Vorige berichten pagina 130/3 - 2007)

CYPRUS

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Cyprus neemt maatregelen om levensstandaard te verhogen

Het Grieks-Cypriotische parlement keurde op 11 oktober 2007 unaniem een pakket aan maatregelen ter waarde van 121 miljoen pond (ca. 208 miljoen euro) goed ter verbetering van de levensstandaard van de Cyprioten en de verkleining van de kloof tussen rijk en arm. Het pakket bestond uit een hogere belastingvrije voet, goedkopere brandstof en een lager BTW-tarief. Volgens de regering waren de maatregelen financieel haalbaar door de uitgevoerde bezuinigingen om aan de richtlijnen van de euro te kunnen voldoen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Controversiële bootverbinding tussen Syrië en Noord-Cyprus

Ondanks bezwaar van het Griekse deel van Cyprus vond op 11 oktober 2007 de eerste oversteek tussen het Syrische Latakia en Famagusta in de Turkse Republiek van Noord-Cyprus (TRNC) plaats. Grieks-Cyprus uitte een dag later haar teleurstelling over de bootverbinding. Op het moment van de eerste oversteek waren de Grieks-Cyprioten namelijk nog steeds in afwachting van een officiële verklaring van Syrië, in het bijzonder of het hiermee de TRNC erkende. Bovendien meenden de Grieks-Cyprioten dat de bootverbinding illegaal was, omdat volgens resoluties van de Verenigde Naties Famagusta een zogeheten closed access point was, van en naar Cyprus.

Grieks-Cyprus laakt houding Groot-Brittannië jegens Turks-Cyprus

Cyprus protesteerde op 24 oktober 2007 bij Groot-Brittannië tegen de overeenkomst die de Britten met Turkije hadden gesloten om door middel van een verdieping van contacten een einde te maken aan de economische isolatie van de Turkse Republiek van Noord-Cyprus (TRNC). De Grieks-Cypriotische regering zag de overeenkomst als een poging om Turkije te bewegen af te zien van eenzijdige militaire actie in Noord-Irak in ruil voor stevigere banden tussen Groot-Brittannië en het Turkse deel van Cyprus. De Britse ambassade ontkende dat het akkoord een verandering in de Britse houding ten aanzien van de TRNC betekende.

(Vorige berichten pagina 557/3 e.v. - 2007)

DENEMARKEN

BINNENLAND

Opnieuw confrontatie in Kopenhagen tussen actievoerders en politie

In het centrum van Kopenhagen raakten op 6 oktober 2007 actievoerders die protesteerden tegen de eerdere ontruiming van politiek-cultureel centrum Ungdomshuset, opnieuw slaags met de politie. Aan de gevechten ging een ruim van tevoren aangekondigde kraakactie vooraf, waarbij jongeren een leegstaand pand in het noordwesten van Kopenhagen bezetten dat moest dienen als alternatief voor het op 1 maart van dat jaar ontruimde centrum. De politie verwijderde daarop de krakers uit het pand. Tijdens de rellen zette de politie traangas in en werden door de demonstranten rookbommen geworpen.
Aan de protesten deden zo'n 3.500 mensen mee. Er werden 437 personen opgepakt – een record aantal arrestaties in één keer – van wie een deel nog dezelfde dag werd vrijgelaten. Daarnaast raakte een onbekend aantal mensen gewond. In maart, kort na de sloop van Ungdomshuset, en bij de herdenking daarvan in september was het in de Deense hoofdstad eveneens tot ongeregeldheden gekomen. Bij elkaar werden toen tussen de 700 en 800 mensen aangehouden.

Regering houdt na verkiezingen krappe steun in parlement

De vervroegde parlementsverkiezingen in Denemarken van 13 november 2007 leverden de centrum-rechtse regeringscoalitie onder leiding van premier Anders Fogh Rasmussen niet de gehoopte winst op. Rasmussen had de verkiezingen, die normaal gesproken in 2009 zouden plaatsvinden, aangekondigd in de veronderstelling dat de sterke Deense economie en het hoge niveau van werkgelegenheid in het voordeel zou zijn van zijn partij Links, Liberale partij van Denemarken (V) en haar coalitiepartner de Conservatieve Volkspartij (KF). Sinds de laatste verkiezingen van 2005 beschikten zij tezamen over 70 zetels in het 179 zetels tellende parlement, de Folketing. Voor een meerderheid was de coalitie afhankelijk van een derde partij, de extreem-rechtse Deense Volkspartij (DF) die 24 zetels bezat en de coalitie sinds 2001, toen deze aan de macht kwam, gedoogsteun verleende.
Aangenomen werd dat Rasmussen de verkiezingen mede had uitgeroepen om niet langer van de omstreden DF afhankelijk te zijn, daar hij zich recentelijk voorzichtig kritisch over de partij had uitgelaten. In die opzet slaagde de premier niet, want terwijl de DF er een zetel bij kreeg en de KF op 18 zetels bleef staan, ging Rasmussen's partij terug van 52 naar 46 zetels. De drie partijen hadden nu 89 zetels, één minder dan voor een parlementaire meerderheid vereist was. Deze kon worden gevonden bij één vertegenwoordiger van de Faeröer. (Voor dit autonome gebied en het eveneens gedeeltelijk onafhankelijke Groenland waren in het parlement 4 zetels gereserveerd.) Behalve op steun van de Faeröer-vertegenwoordiger kon de coalitie eventueel ook terugvallen op de in mei 2007 opgerichte centrumpartij Nieuwe Alliantie (NA), die 5 zetels behaalde.
Onder de andere partijen viel de winst op van de Socialistische Volkspartij (SF), die steeg van 11 naar 23 zetels. Radicaal Links – Sociale Liberale Partij (RV) kreeg 9 zetels, een forse achteruitgang in vergelijking met de 17 zetels die deze sociaal-liberalen in 2005 behaalden. De oppositionele partij Sociaaldemocratie in Denemarken (SD) verloor 2 zetels, maar bleef met 45 afgevaardigden de op één na grootste partij van het land en was nu nog nauwelijks kleiner dan V, de partij van premier Rasmussen.
Opvallend was verder dat twee uit Turkije afkomstige moslims als eerste immigrantenvrouwen in het Deense parlement werden gekozen. Het ging om de 31-jarige verpleegster Oezlam Sara Cekic en de 34-jarige consultant Yildiz Akdogan, die een zetel innamen voor respectievelijk de SF en de SD.

Immigratiebeleid

Sinds 2001 had de Deense regering een serie immigratiewetten afgekondigd die tot de meest restrictieve van Europa behoorden. Het werd migranten dusdanig moeilijk gemaakt om naar Denemarken te komen dat het aantal vluchtelingen daalde van meer dan tienduizend in 2001 naar minder dan tweeduizend in 2006. Het aantal immigranten dat met het oog op gezinshereniging werd toegelaten, nam in deze periode eveneens fors af, van meer dan veertienduizend naar ruim vierduizend.
De immigratiepolitiek speelde een grote rol in de verkiezingscampagne. Vertegenwoordigers van de DF, de partij die het onderwerp tot centraal thema in de Deense politiek had gemaakt, waren verscheidene keren in opspraak gekomen. Zo had woordvoerder Morten Messerschmidt – eerder al betrapt op het zingen van nazi-liederen – opgeroepen om criminele immigranten uit hun huizen te verdrijven. De partij nam een virulente anti-islamhouding aan en beschuldigde moslimimmigranten en vluchtelingen van het niet respecteren van de Deense tradities en het profiteren van de welvaart van het land.
Het was premier Rasmussen's wens om over

een zo breed mogelijke meerderheid te beschikken, maar zijn coalitie bleef hoe dan ook mede afhankelijk van de DF. Een poging steun te verwerven onder de NA zou bovendien de merkwaardige situatie opleveren dat de coalitie een beroep deed op een partij die juist was opgericht om de invloed van de DF op de regering terug te dringen. De NA pleitte namelijk voor een humaan vluchtelingenbeleid.

Premier Rasmussen herschikt kabinet

De Deense regeringscoalitie, waarvoor opnieuw V en KF de bewindslieden leverden, veranderde op 23 november van samenstelling.

Samenstelling regering Denemarken (23 november 2007)

Premier
Anders Fogh RASMUSSEN (V)

vicepremier, tevens minister van Handel en Industrie
Bendt BENDTSEN (KF)

Ministers:
Arbeid
Claus Hjort FREDERIKSEN (V)
Belastingen
Kristian JENSEN (V)
Buitenlandse Zaken
Per Stig MOLLER (KF)
Culturele Zaken
Brian MIKKELSEN (KF)
Defensie
Soren GADE (V)
Financiën
Lars Loekke RASMUSSEN (V)
Gezondheidszorg en Preventie
Jakob Axel NIELSEN (KF)
Immigratie, Vluchtelingen, Integratie en Kerkelijke Zaken
Birthe Ronn HORNBECH (V)
Justitie
Lene ESPERSEN (KF)
Klimaat en Energie
Connie HEDEGAARD (KF)
Milieu
Troels Lund POULSEN (V)
Onderwijs en Scandinavische Samenwerking
Bertel HAARDER (V)
Ontwikkelingssamenwerking
Ulla TORNAES (V)
Sociale Zaken en Seksegelijkheid
Karen JESPERSEN (V)
Transport
Carina CHRISTENSEN (KF)
Voedsel, Landbouw en Visserij
Eva Kjer HANSEN (V)
Wetenschap, Technologie en Innovatie
Helge SANDER (V)

V - Links, Liberale partij van Denemarken
KF - Conservatieve Volkspartij

Uitslagen parlementsverkiezingen Denemarken (13 november 2007)
Opkomst: 86,5 procent

partij	percentage	zetels
Links, Liberale partij van Denemarken (V)	26,3	46
Sociaaldemocratie in Denemarken (SD)	25,5	45
Deense Volkspartij (DF)	13,8	25
Socialistische Volkspartij (SF)	13,0	23
Conservatieve Volkspartij (KF)	10,4	18
Radicaal Links - Sociale Liberale Partij (RV)	5,1	9
Nieuwe Alliantie (NA)	2,8	5
Verenigde Lijst - De Rode Groenen	2,2	4
Vertegenwoordigers Faeröer en Groenland	-	4
Overige	0,9	-
totaal	-	179

Minister van Financiën Thor Pedersen, die parlementsvoorzitter werd, kreeg Lars Loekke Rasmussen als opvolger. Deze was eerder minister van Gezondheidszorg en Binnenlandse Zaken. De eerste van deze posten werd nu ingenomen door Jakob Axel Nielsen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken werd afgeschaft, evenals dat van Gezins- en Consumentenzaken. Voorts werd Birthe Ronn Hornbech benoemd tot minister van Immigratie, Vluchtelingen en Integratie alsmede van Kerkelijke Zaken. Tenslotte kwam er een nieuw ministerie van Klimaat en Energie, dat onder leiding stond van Connie Hedegaard – tot dan toe minister van Milieu en Scandinavische Zaken.

JUSTITIE

Veroordelingen tot elf jaar wegens voorbereiding bomaanslag

Het Hooggerechtshof in Kopenhagen sprak op 23 november 2007 celstraffen van vier tot elf jaar uit tegen drie personen die werden verdacht van het voorbereiden van een bomaanslag. Zij waren op 5 september 2006 tijdens een grootscheepse politieactie in de Deense stad Odense gearresteerd. Daarbij waren volgens de politie, naast een handleiding voor het maken van bommen, ook explosieven gevonden van hetzelfde soort dat was gebruikt bij de aanslagen van juli 2005 in Londen. Uit afgeluisterde telefoongesprekken was gebleken dat de verdachten spraken over mogelijke doelwitten, maar tijdens de rechtszaak werd niet duidelijk wat het concrete doel van hun voorgenomen actie was. Zelf stelden zij dat de gesprekken daarover niet serieus bedoeld waren en dat zij onschuldig waren.
Straffen van elf jaar werden uitgesproken tegen de Palestijnse immigrant Mohammad Zaher (34) en de Iraakse Koerd Ahmad Khaldhadi (22). Een Deen die zich had bekeerd tot de islam, de 32-jarige Abdallah Andersen, kreeg vier jaar cel opgelegd. Een vierde persoon die was aangeklaagd, Riad Anwer Daabas (19), werd vrijgesproken.

(Vorige berichten pagina 558/1 - 2007)

DUITSLAND

BINNENLAND

vicekanselier Müntefering stapt uit kabinet

Franz Müntefering, de sociaal-democratische vicekanselier van Duitsland en minister van Arbeid en Sociale Zaken in het kabinet van Angela Merkel, legde zijn functies met ingang van 13 november 2007 om persoonlijke redenen neer. De functie van vicekanselier werd overgenomen door Frank-Walter Steinmeier, minister van Buitenlandse Zaken. Het Bondsdaglid Olaf Scholz werd de nieuwe minister van Arbeid en Sociale Zaken.
De reden van het vertrek van Müntefering (67) was officieel de ernstige ziekte van zijn vrouw Ankepetra. Maar Müntefering was politiek ook alleen komen te staan. Hij verzette zich vergeefs tegen plannen van zijn eigen partij om, onder aanvoering van de nieuwe partijvoorzitter Kurt Beck, een ruk naar links te maken. Ook slaagde Müntefering er in de coalitie met Angela Merkel niet in om een minimumloon voor postbestellers, een van zijn stokpaarden, tot stand te brengen.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Nazi-archief van het Rode Kruis opengesteld voor publiek

Op 28 november 2007 werd een immens groot nazi-archief opengesteld voor overlevenden en historici van de Holocaust. Het archief bevatte vijftig miljoen pagina's en had al langer dan zestig jaar dienst gedaan om vermiste personen op te sporen en om

Duitsland

gruwelijkheden te documenteren, met name ter ondersteuning van aanspraken op compensatie voor ondervonden leed. De stukken werden in de Duitse badplaats Bad Arolsen beheerd door de International Tracing Service (ITS), een tak van het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC). Voor onderzoek had de ITS 400 stafleden beschikbaar en er waren plannen om dit aantal medewerkers uit te breiden. Tevens was in augustus een begin gemaakt met het overdragen van digitale kopieën van het gehele archief aan het U.S. Holocaust Memorial Museum in Washington en het Yad Vashem Memorial in Jeruzalem.
Geallieerde strijdkrachten waren al tijdens de Tweede Wereldoorlog begonnen met het verzamelen van de documenten. Sinds 1955 werd het archief beheerd door een internationale commissie van elf landen. De openstelling voor het publiek werd een feit nadat het elfde en laatste land een overeenkomst hierover uit mei 2006 had geratificeerd. Overlevenden en hun familie hadden al tientallen jaren op openstelling aangedrongen, ook omdat zij vaak ongelukkig waren met karige schriftelijke antwoorden die zij van de ITS kregen op hun vragen over het lot van familieleden.
Onder de documenten waren de lijst van gedeporteerden vanuit Nederland naar Auschwitz, met daarop de naam van Anne Frank, en de lijst van werknemers van de fabriek van Oskar Schindler die door hem voor deportatie behoed werden.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Uitkeringen voor oudere werklozen verbeterd

De christen-democratische en sociaal-democratische regeringspartijen in Duitsland bereikten op 13 november 2007 een compromis inzake de uitkeringen voor oudere werklozen. Daarbij werden verlagingen die waren ingevoerd onder de vorige kanselier Gerhard Schröder deels teruggedraaid.
De regering besloot om de volledige werkloosheidsuitkering voor personen boven de 50 jaar in plaats van maximaal twaalf maanden maximaal vijftien maanden te laten duren. Werklozen boven de 58 jaar zouden voortaan maximaal twee jaar in plaats van maximaal achttien maanden de volledige uitkering kunnen genieten.
Ook werd een akkoord bereikt over nieuwe, lagere premiepercentages voor de werkloosheidsuitkeringen, te betalen door werkgevers en werknemers.

Machinistenvakbond bereid tot nieuw gesprek met Deutsche Bahn

De machinistenvakbond GDL (Gewerkschaft Deutscher Lokomotivführer) maakte op 26 november 2007 bekend op 3 december opnieuw in onderhandeling te zullen gaan met de werkgever, Deutsche Bahn. In het al maanden durende loonconflict, waarbij enkele malen op grote schaal werd gestaakt, verwierp de GDL de loonsverhoging van 4,5 procent die Deutsche Bahn met andere spoorwegwerkers was overeengekomen en eiste voor zijn 5.300 machinisten een verhoging met een percentage in dubbele cijfers. Deutsche Bahn was enkele dagen eerder gekomen met een nieuw bod, dat neerkwam op een loonsverhoging van 8 procent, die machinisten konden verhogen tot 13 procent als zij vrijwillig extra uren zouden willen werken.
De mededeling van de GDL volgde anderhalve week na een machinistenstaking van 62 uur, die bij het goederen- en het personenvervoer voor grote overlast zorgde. Goederentreinen werden op 14 november stilgelegd en personentreinen een dag later. In Berlijn, Frankfurt en andere grote centra reed slechts 30 procent van de forensentreinen. In oostelijk Duitsland, bolwerk van de GDL, werd op nog groter schaal gestaakt. Daar reed op 15 november slechts 20 procent van de regionale treinen, tegenover gemiddeld 50 procent in het westen.

JUSTITIE

IRA-verdachte McAliskey niet uitgeleverd

Een Noord-Ierse rechter weigerde op 23 november 2007 de uitlevering aan Duitsland van een verdachte die als lid van het Ierse Republikeinse Leger (IRA) zou hebben deelgenomen aan een aanslag op een Britse legerbasis in Osnabrück in 1996. De rechter wees erop dat de 36-jarige Roisin McAliskey er lichamelijk en geestelijk slecht aan toe was en de zorg had voor twee jonge kinderen. Hij stelde ook dat McAliskey door de Britse autoriteiten in 1998 al op humanitaire gronden op vrije voeten was gesteld. De zaak kreeg extra aandacht omdat McAliskey de dochter was van Bernadette Devlin McAliskey, zeer bekend als strijder voor de rechten van katholieken in Noord-Ierland.

Frankrijk

Duitsland vroeg al om de uitlevering van Roisin McAliskey in november 1996, vijf maanden nadat de IRA mortiergranaten had afgevuurd op de Britse basis in Osnabrück. Hierbij werden gebouwen beschadigd, maar vielen geen gewonden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Kanselier Merkel wil niet aan China toegeven

Bondskanselier Angela Merkel maakte op 21 november 2007 in het veelgelezen boulevard-dagblad *Bild* duidelijk dat zij heel bewust eind september de Dalai Lama, Tibetaans leider in ballingschap, uitgebreid en hartelijk had ontvangen. Hierop had zij niet alleen kritiek gekregen van de Chinese regering en Chinese media, maar ook van haar nieuwe vicekanselier, minister van Buitenlandse Zaken Frank-Walter Steinmeier. In Bild zei Merkel: 'Als kanselier beslis ik zelf wie ik ontvang. Een gesprek met de Dalai Lama moet mogelijk zijn en stelt noch de Duitse China-politiek noch de betekenis van China als opkomende economische macht ter discussie.' China toonde zich onaangenaam verrast omdat bij de ontvangst het vraagstuk van de mensenrechten aan de orde was gesteld. Het politieke blad *Huanqiu* beeldde de kanselier af als een handenwrijvende heks. Steinmeier meende dat stille diplomatie beter was geweest. Maar Merkel nam in Bild niets terug en ging nog een stap verder. Ze maakte duidelijk dat het het beste zou zijn als China zelf het gesprek voerde met de Dalai Lama.

(Vorige berichten pagina 613/1 e.v. - 2007)

FRANKRIJK

BINNENLAND

Grondwettelijke Raad akkoord met DNA-test bij gezinshereniging

Op 15 november 2007 oordeelde de Grondwettelijke Raad positief over het wetsvoorstel om een DNA-test uit te voeren bij gezinshereniging. Het DNA-onderzoek zou op vrijwillige basis plaatsvinden en beperkt blijven tot de bloedverwantschap tussen moeder en kind. Het wetsvoorstel, bedoeld om gezinshereniging te bemoeilijken, had geleid tot felle parlementaire debatten.

Overigens verwierp de Raad het afzonderlijk verzamelen van statistische gegevens van verschillende bevolkingsgroepen. Alle burgers waren Fransen en daarom oordeelde de Raad dat dit onderdeel in strijd was met de grondwet. Het voor het betreffende amendement verantwoordelijke parlementslid, Thierry Mariani, betreurde de afwijzing omdat 'vechten tegen discriminatie onmogelijk was zonder thermometer'.

Rellen in arme buitenwijken van Parijs

In de nacht van 27 op 28 november 2007 patrouilleerden grote aantallen politieagenten in de arme buitenwijken rond Parijs. De drie voorafgaande nachten hadden relschoppers gebouwen en auto's in brand gestoken. Dertig politieagenten waren gewond geraakt, enkele door schotwonden. Toen op 28 november de balans werd opgemaakt, bleek dat de incidenten in aantal en hevigheid waren afgenomen. De politie had 38 arrestaties verricht.
De rellen waren uitgebroken nadat in een buitenwijk ten noorden van Parijs twee jongens op een brommer waren verongelukt na een botsing met een politieauto. Alom werd gevreesd voor een herhaling van de drie weken durende rellen van november 2005. Toen was de aanleiding de dood van twee jongens die, op de vlucht voor de politie, waren geëlektrocuteerd in een transformatorhuisje. De eigenlijke oorzaak, zowel in 2005 als in 2007, was gelegen in de hoge werkloosheid en de uitzichtloze situatie van de jongeren.
President Sarkozy ontkende dat er sprake was van een sociale crisis. De regering had aangekondigd op 22 januari 2008 te komen met een wetsvoorstel voor 'gelijke kansen', waarbij de nadruk lag op werkgelegenheid.
In de begrafenisstoet in Villiers-le-Bel ter nagedachtenis aan de omgekomen jongens liepen op 29 november 2007 driehonderd mensen achter een spandoek waarop ze 'gerechtigheid en waarheid' eisten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Sabotage hogesnelheidstrein bij staking spoorwegen

Acht dagen na het begin van de landelijke treinstakingen werden op 21 november 2007 de spoorlijnen van de Franse hogesnelheidstrein TGV ernstig beschadigd in een 'georganiseerde sabotagecampagne'. Volgens de Franse spoorwegmaatschappij SNCF waren militante actievoerders hiervoor verantwoordelijk.
De leidingen en signalen waren vernield kort voordat de eerste onderhandelingen tussen vakbonden en spoorwegen begonnen. De stakingen waren een protest tegen de voorgenomen verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd van 37,5 naar 40 dienstjaren. Een deel van de stakers was inmiddels weer aan het werk gegaan.
In andere sectoren duurde de sociale onrust voort. Ambtenaren dreigden opnieuw te gaan staken voor salarisverhoging en studenten protesteerden tegen de regeringsplannen om de samenwerking tussen universiteit en bedrijfsleven te stimuleren en het collegegeld te verhogen.

President Sarkozy houdt vast aan plannen

President Nicolas Sarkozy, die de stakers in het openbaar vervoer er op 20 november van beschuldigde de reizigers 'in gijzeling' te houden, was vastbesloten om zijn economische en sociale hervormingsplannen door te zetten.
Uit peilingen bleek dat een ruime meerderheid van de bevolking de hervormingsplannen van de president steunde en de stakingen in het openbaar vervoer verwierp.

Treinstaking na negen dagen beëindigd

Op 22 november gingen de meeste stakers bij het openbaar vervoer weer aan het werk. Dit betekende een overwinning voor de president. De onderhandelingen hadden nog geen concreet resultaat opgeleverd, maar er waren wel afspraken over een tijdschema en de onderwerpen waarover onderhandeld zou worden. Als de onderhandelaars na een maand geen overeenstemming hadden bereikt, zou de regering een beslissing forceren.

JUSTITIE

Ex-president Chirac vervolgd voor verduistering

Op 21 november 2007 werd bekend dat onderzoeksrechter Xavière Simeoni had besloten de voormalige Franse president Jacques Chirac te vervolgen voor verduistering van publieke middelen. Tijdens zijn burgemeesterschap van Parijs, tussen 1977 en 1995, had Chirac politieke medewerkers fictieve banen gegeven binnen het stadsbestuur. Chirac kon nu pas ter verantwoording worden geroepen, omdat hij gedurende de twaalf jaar van zijn presidentschap onschendbaarheid genoot. In het onderzoek waren nog twintig voormalige medewerkers van Chirac betrokken, onder wie ex-premier Alain Juppé.
Partijgenoten van Chirac reageerden kritisch op de vervolging en sommigen spraken zelfs van een hetze.

BUITENLANDSE ZAKEN

Franse president boekt diplomatiek succes in Tsjaad in kwestie Ark van Zoé

President Nicolas Sarkozy keerde op 5 november 2007 terug uit Tsjaad met drie Franse journalisten en vier Spaanse stewardessen die waren vrijgelaten na zijn tussenkomst. Zij waren gearresteerd samen met leden van de Franse humanitaire organisatie Ark van Zoé die 103 weeskinderen uit Darfur naar Frankrijk wilden overbrengen.
Achteraf bleek het om Tsjadische kinderen te gaan die geen wees waren. Zes leden van de organisatie waren opgepakt op beschuldiging van ontvoering, een misdaad waarop twintig jaar dwangarbeid stond.
Sarkozy had zijn afschuw over de actie uitgesproken tegenover zijn Tsjadische ambtgenoot Idriss Deby. Dankzij zijn bezoek had hij voorkomen dat de relatie tussen beide landen werd geschaad en dat de Europese steun aan vluchtelingen in de regio in gevaar kwam.

Belgische piloot vrijgelaten

Op 9 november werd de 75-jarige Belgische piloot Jacques Wilmart samen met drie Spaanse collega's vrijgelaten. Zij waren ingeschakeld om de kinderen en hun begeleiders naar Frankrijk te vliegen. Vier Tsjadische betrokkenen en zes leden van de Ark van Zoé zaten nog altijd in voorarrest. Bij zijn terugkeer verklaarde Wilmart dat hij had gehandeld uit idealistische motieven.

Frankrijk haalt miljardenorders binnen in China

Franse ondernemingen hebben tijdens het staatsbezoek van president Sarkozy aan China contracten ter waarde van 20 miljard euro ondertekend, zo werd op 26 november 2007 bekend gemaakt. Het Europese Airbus

had orders binnengehaald voor de bouw van 160 vliegtuigen, terwijl het Franse staatsbedrijf Areva twee kerncentrales ging bouwen. Mogelijk zouden opdrachten voor meer centrales volgen, omdat China het aantal kerncentrales tot 2020 wilde verdubbelen. Verder hadden China en Frankrijk afgesproken om gezamenlijk een fabriek op te zetten voor de verwerking van kernafval.
Sarkozy stelde gevoelige kwesties als mensenrechten, persvrijheid, dissidenten, de doodstraf en milieuvervuiling slechts terloops aan de orde en over de Tibetaanse religieuze leider de Dalai Lama sprak hij met geen woord. Hij was er bovenal op gericht de goede Frans-Chinese relaties te intensiveren.

(Vorige berichten pagina 615/2 e.v. - 2007)

GRIEKENLAND

BINNENLAND

Papandreou opnieuw leider socialisten

George Papandreou, zoon van de oprichter van de Pan-Hellenistische Socialistische Beweging (PASOK), werd op 11 november 2007 herkozen als leider van deze oppositiepartij. Het was een opvallende overwinning gezien de gevoelige nederlaag die de PASOK bij de parlementsverkiezingen van september had geleden. Deze nederlaag leidde tot onrust binnen de partij. Velen hadden dan ook verwacht dat Papandreou de strijd om het leiderschap zou verliezen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Tot tien procent stijging elektriciteitsprijzen

Per 1 december 2007 zouden de Griekse elektriciteitsprijzen stijgen, zo werd duidelijk na de goedkeuring een dag eerder door de Griekse regering van een reeks van prijsverhogende maatregelen in de elektriciteitsbranche. De stijging van de prijzen kon oplopen tot 10 procent.
Een van de maatregelen op lange termijn was de koppeling van de elektriciteitsprijzen aan de internationale olieprijzen. Op deze manier wilde de overheid de prijzen van elektriciteit meer in verhouding brengen met de kosten van Public Power Corp. SA. Dit elektriciteitsbedrijf, waarvan de overheid 51 procent van de aandelen bezat, had een monopolie in Griekenland.

CULTUUR EN WETENSCHAP

Herbebossing van door brand aangetast Olympia

De Griekse minister van Cultuur, Michalis Liapis, verklaarde op 25 oktober 2007 dat de autoriteiten op basis van de omschrijvingen van Griekse auteurs uit de Oudheid de heuvels rondom Olympia in oude staat zouden herstellen. Na bestudering van de geschriften van Pausanius uit de tweede eeuw v.C. en Theofrastus uit de vierde eeuw v.C. zouden de heuvels rondom Olympia beplant moeten worden met duizenden struiken en olijfbomen.
De bakermat van de Olympische Spelen werd in augustus 2007 zwaar aangetast door hevige bosbranden. De Spelen zouden in 2008 plaatsvinden in China. De beplanting moest vóór de ontsteking van het olympisch vuur voor de tocht naar Beijing op 24 maart 2008 gereed zijn.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

VN willen sluiting opvangcentrum Samos

Het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) riep op 2 oktober 2007 op tot de onmiddellijke sluiting van het immigrantencentrum op het Griekse eiland Samos. Volgens inspecteurs van de vluchtelingenorganisatie was het opvangcentrum ernstig overbevolkt en waren de leefomstandigheden slecht. Het centrum was gebouwd voor 120 personen, maar herbergde ten tijde van de inspectie 391 personen, onder wie vrouwen en kinderen. In een reactie wees de woordvoerder van de Griekse regering op het feit dat de overbezetting van het opvangcentrum in Samos het gevolg was van een sterke toename van het aantal vluchtelingen. Hieraan voegde hij toe dat een tweede opvangcentrum op het eiland binnen drie tot vier weken opgeleverd zou worden.

Amnesty International veroordeelt discriminatie Roma en immigranten

Amnesty International (AI) overhandigde de Griekse regering op 22 oktober 2007 een petitie waarin 56.000 mensen de discriminatie van Roma en immigranten in Griekenland veroordeelden. Maro Pantazidou, woordvoerder van de mensenrechtenorganisatie, liet weten dat Griekenland een groot aantal gevallen van politiegeweld kende tegen leden van de beide groepen. Deze mensen werden volgens hem door de politie als tweederangs burgers behandeld.

Onderzoek naar beschuldigingen van slechte behandeling van migranten

De Griekse regering maakte op 30 oktober 2007 bekend dat ze beweringen van de Duitse vluchtelingenorganisatie Pro Asyl over de systematisch slechte behandeling van migranten ging onderzoeken. Pro Asyl stelde dat de Griekse kustwacht voor minstens één geval van openlijke mishandeling verantwoordelijk was. Ook zou de kustwacht regelmatig vluchtelingen slaan om informatie te verkrijgen over mogelijke smokkelroutes. Daarnaast zouden de Grieken boten met migranten terugsturen naar internationale wateren.
De Griekse regering benadrukte dat het ernstige beschuldigingen waren en dat het niet de bedoeling was dat de Griekse autoriteiten op deze manier met migranten omgingen. Grieken dienden te allen tijde de mensenrechten te respecteren. Wel was volgens de regering financiële hulp van de Europese Unie noodzakelijk om het vluchtelingenprobleem adequaat te kunnen oplossen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Meer Grieks-Turkse samenwerking in strijd tegen illegale immigratie

Het Griekse ministerie van Zeehandel maakte op 7 november 2007 bekend dat Griekenland en Turkije overeen waren gekomen om beter samen te werken in de bestrijding van illegale immigratie. Door een veilig communicatiesysteem tussen de Turkse en Griekse kustwacht op te zetten wilde men ervoor zorgen dat de landen via internet informatie konden opzoeken over schepen en verdachte personen.

Verdubbeling aantal arrestaties in 2007

Het ministerie maakte een dag later bekend dat de kustwacht in de eerste tien maanden van 2007 ruim 8.000 arrestaties had verricht. Dat was tweemaal zo veel als in dezelfde periode in 2006. Het overgrote deel

bestond uit illegale immigranten. Tevens onderschepte men 2.800 immigranten op de overtocht naar Griekenland. Een groot deel van de arrestanten werd aan de oostelijke grens met Turkije en in de Aegeïsche Zee aangehouden.

(Vorige berichten pagina 561/2 e.v. - 2007)

GROOT-BRITTANNIË

BINNENLAND

Excuses regering na groot gegevenslek

Zowel de Britse premier Gordon Brown als minister van Financiën Alistair Darling boden op 21 november 2007 hun excuses aan het Britse volk aan voor het ongemak dat hen was aangedaan door een groot gegevenslek. Een dag eerder had Darling bekend gemaakt dat twee diskettes waarop de bankgegevens van bijna 25 miljoen Britten stonden, verdwenen waren. Hij benadrukte dat er geen aanwijzingen waren dat de gegevens in handen van criminelen waren gevallen. De diskettes waren verzonden door een transportonderneming die ze niet meer terug kon vinden. Pas toen de gegevens drie weken kwijt waren, werd het ministerie van Financiën ingelicht. Volgens technische experts was een dergelijk groot verlies aan gegevens nog nooit eerder voorgekomen in Groot-Brittannië.

Secretaris Labourpartij treedt af

Op 26 november 2007 trad Peter Watt, secretaris van de Labourpartij, af na beschuldigingen dat de financieringsregels voor de verkiezingscampagne geschonden waren. De rijke projectontwikkelaar David Abrahams had anoniem 650.000 pond (ca. 880.000 euro) aan de partij geschonken. Stromannen hadden ervoor gezorgd dat het geld bij de Labourpartij belandde.
Het anoniem schenken van geld aan een politieke partij was in Groot-Brittannië verboden. Het schandaal trok veel media-aandacht en riep vragen op over de wijze waarop Britse politieke partijen geld wierven.

JUSTITIE

33 jaar voor mislukte aanslag

Een rechtbank in Londen veroordeelde op 20 november 2007 Manfo Kwaku Asiedu tot 33 jaar gevangenisstraf voor de mislukte aanslag op 21 juli 2005 in de Britse hoofdstad. Asiedu had eerder dat jaar al voor de rechter gestaan maar omdat de jury er toen niet in slaagde om tot een eenduidig oordeel te komen, moest hij opnieuw voor de rechter verschijnen. Op 16 november 2007 bekende Asiedu zijn betrokkenheid bij de mislukte aanslag.

Ook Hooggerechtshof tegen vossenjacht

Op 28 november 2007 verwierp het Britse Hooggerechtshof het hoger beroep tegen het verbod op de vossenjacht. Jagers waren tegen het verbod uit 2002 voor Schotland en dat uit 2004 voor Engeland en Wales in beroep gegaan. Volgens de jagers schonden de verboden de rechten van degenen die financieel afhankelijk waren van de jacht.

NOORD-IERLAND

IRA-dissidenten nog steeds actief

Uit onderzoek van de Independent Monitoring Commission (IMC) dat op 7 november 2007 werd gepubliceerd, bleek dat afgescheiden groepen van het Ierse Republikeinse Leger (IRA) dat jaar drie personen gedood hadden. Daarmee vormden ze de belangrijkste terroristische dreiging in Noord-Ierland. Deze vijf afgescheiden groepen weigerden het Akkoord van Goede Vrijdag (1998) te erkennen en bleven de Noord-Ierse politie als doelwit zien.

Politieagent gewond

Een Noord-Ierse politieagent werd op 12 november 2007 neergeschoten bij een verkeerslicht in Dungannon. De Police Service of Northern Ireland (PSNI) maakte bekend dat de man in de arm was geraakt en zijn toestand stabiel was. Niemand eiste de aanslag op. Politie en politici beschuldigden echter IRA-dissidenten van de daad. Sinn Fein (SF), de politieke vleugel van de IRA, was van mening dat de daders op deze manier het gezag en de beslissingen van SF probeerden te ondermijnen.

Noord-Ierse werkloosheid laagste in Groot-Brittannië

Op 14 november 2007 bleek uit een rapport van de Britse regering dat het Noord-Ierse werkloosheidspercentage dat jaar was gedaald tot 3,8 procent. Hiermee had de regio niet alleen het laagste werkloosheidspercentage van Groot-Brittannië, maar ook van de Europese Unie. Het lage aantal werklozen weerspiegelde het toenemende vertrouwen in de Noord-Ierse economie na een decennium van succesvolle vredesonderhandelingen. Na Noord-Ierland kende Zuidwest-Engeland het minste aantal werklozen. Daarentegen scoorden de West Midlands in Engeland het slechtst met een werkloosheidspercentage van 6,5 procent.

(Vorige berichten pagina 616/3 e.v. - 2007)

ITALIË

BINNENLAND

Minister licht parlement in over dood voetbalsupporter

De Italiaanse minister van Binnenlandse Zaken Giuliano Amato stelde op 13 november 2007 het parlement op de hoogte van de dood van de voetbalsupporter Gabriele Sandri. Naar aanleiding van zijn dood werden onder meer twee voetbalwedstrijden uitgesteld en braken er rellen uit in Bergamo en Milaan.
Sandri was twee dagen eerder nabij Arezzo dodelijk in de nek getroffen door een politiekogel. Uit nader onderzoek bleek dat de kogel met gestrekte arm was afgevuurd. Dit impliceerde dat het wapen niet, zoals eerder beweerd werd, per ongeluk was afgegaan. Er werd nu onderzoek gedaan naar mogelijke poging tot doodslag door de betrokken agent.

Premier Prodi wint belangrijke stemmingen in Italiaans parlement

De Italiaanse Senaat stemde op 15 november 2007 nipt voor de begroting over 2008. De stemming vormde een belangrijke overwinning voor de centrum-linkse regering van premier Romano Prodi. Oud-premier en oppositieleider Silvio Berlusconi voorspelde Prodi's overwinning, maar was er desondanks van overtuigd dat de premier op korte termijn gedwongen zou worden om te vertrekken.
De Kamer van Afgevaardigden keurde op 28 november 2007 de regeringsplannen inzake pensioenen en werkgelegenheid voor 2008

goed. Door deze maatregelen werd de pensioengerechtigde leeftijd van de Italianen verhoogd naar 58 jaar. Daarnaast ging de overheid 8 miljard euro investeren in de spoorwegen en het metrostelsel in de drie grootste steden van Italië. Prodi had aan deze kwestie een vertrouwensstemming gekoppeld. Een negatieve uitslag had vrijwel zeker het ontslag van de regering betekend.

Voormalig premier Berlusconi kondigt oprichting nieuwe partij aan

De voormalige Italiaanse premier Silvio Berlusconi maakte op 18 november 2007 bekend dat hij een nieuwe politieke partij had opgericht. De centrum-rechtse groepering, die voorlopig met 'Partij van het Italiaanse volk van de vrijheid' werd aangeduid, stond voor democratie, ontwikkeling en vrijheid in Italië. In deze partij zou Berlusconi's Forza Italia (FI) opgaan. Hiermee hoopte de mediamagnaat zijn eerder behaalde successen met FI te kunnen herhalen.
In oktober hadden ook de centrum-linkse partijen een nieuwe partij opgericht. Deze Democratische Partij (PD) werd geleid door Walter Veltroni.

Aanklacht tegen ex-premier Berlusconi verworpen

Op 19 november 2007 verwierp de rechter een aanklacht tegen voormalig premier Silvio Berlusconi wegens het aanhouden van een valse boekhouding. De aanklacht was ingediend aangezien andere aanklachten tegen de mediamagnaat waren verlopen. Berlusconi wachtte nog steeds een rechtszaak voor belastingfraude.

Nieuw onderzoek naar mediamanipulatie

Berlusconi weersprak op 22 november de beschuldigingen dat hij tijdens zijn bewind de Italiaanse televisie manipuleerde. Volgens de ex-premier was er sprake van politieke chantage en werd er een lastercampagne tegen hem gevoerd. Toch kondigde de toezichthouder op de pluriformiteit van de pers een onderzoek aan naar de kwestie.
Berlusconi was al vaker verdacht van manipulatie. Hij was eigenaar van Mediaset en via dit mediabedrijf had hij de drie grote landelijke commerciële zenders in zijn bezit.

GEZONDHEID EN ZORG

Hooggerechtshof herbevestigt boete voor tabaksbedrijf

Het Italiaanse Hooggerechtshof bevestigde op 5 november 2007 dat British American Tobacco (BAT) 290.000 dollar (ca. 197.000 euro) schadevergoeding moest betalen aan de nabestaanden van Mario Stalteri. Deze man rookte in de periode 1950 tot 1991 een pakje sigaretten per dag en stierf in 1991 aan de gevolgen van longkanker.
De advocaten van de familie lieten in een verklaring weten dat dit de eerste uitspraak van een Europees hof was aangaande schadevergoeding voor de gevolgen van roken. Zij benadrukten dat deze uitspraak als een belangrijke waarschuwing moest worden gezien aan het adres van producenten van schadelijke stoffen.

EUROPESE UNIE

Nooddecreet maakt uitwijzing EU-burgers mogelijk

De Italiaanse president Giorgio Napolitano ondertekende op 1 november 2007 een decreet dat het mogelijk maakte om burgers van de Europese Unie omwille van het belang van de publieke veiligheid Italië uit te wijzen. Het decreet werd met spoed aangenomen nadat een Italiaanse vrouw op 30 oktober door een Roemeen was aangerand en vermoord.
Het incident volgde op een reeks van voornamelijk door Roemenen gepleegde misdaden in Italië. Sinds de toetreding in januari van Roemenië tot de EU en de daarmee gepaard gaande opening van de grenzen was er sprake van een grote toestroom van Oost-Europeanen naar Italië. Volgens premier Romano Prodi moest de maatregel niet gezien worden als een woede-uiting naar aanleiding van de geweldsgolf, maar als een middel om de publieke veiligheid te garanderen. De maatregel bleek echter etnische spanningen aan te wakkeren.
De Italiaanse minister van Binnenlandse Zaken Giuliano Amato benadrukte op 21 november dat massale uitzettingen van Europese migranten in strijd waren met de Europese wetgeving, maar dat de beperkte uitzettingen wel goed als afschrikwekkend middel werkten. Sindsdien daalde namelijk het aantal binnenkomende migranten en steeg het aantal migranten dat vrijwillig vertrok. Op 22 november waren reeds 210 buitenlanders Italië uitgezet.

(Vorige berichten pagina 620/1 e.v. - 2007)

MACEDONIË

BINNENLAND

Partij van Albanezen eindigt parlementaire boycot

De grootste etnisch-Albanese partij van Macedonië, de Democratische Unie voor Integratie (DUI), beëindigde op 30 mei 2007 haar boycot van het Macedonische parlement. Dit werd vastgelegd in een overeenkomst tussen partijleider Ali Ahmeti en premier Nikola Groejevski. Ze spraken af de dialoog te hervatten om de gewenste toetreding van Macedonië tot de Europese Unie (EU) niet in gevaar te brengen.
De DUI was haar boycot in januari gestart nadat de gematigd nationalistische partij VMRO-DPMNE van etnische Macedoniërs een coalitieregering had gevormd met de tweede Albanese partij van het land, de Democratische Partij van Albanezen.

Regering overleeft motie van wantrouwen

Op 8 juni overleefde de regering van Macedonië een motie van wantrouwen die was ingediend door de oppositionele Sociaal-Democratische Partij. De sociaaldemocraten dienden de motie in uit ongenoegen over de slechte economische situatie en over de in hun ogen te grote concessies aan de DUI om die partij te bewegen haar parlementaire boycot te beëindigen.

Parlement opnieuw geboycot

Op 27 september kondigde de DUI een nieuwe parlementaire boycot af. Ditmaal was de grootste partij van de etnische Albanezen kwaad over het instellen van een parlementair onderzoek tegen DUI-afgevaardigde Duraku Sadula. Deze was Vejseli Abduladi van de Albanese Partij voor Democratische Welvaart te lijf gegaan.

JUSTITIE

Onderzoek tegen ex-premier Macedonië

Op 2 augustus 2007 hief een parlementaire

commissie in Macedonië de immuniteit op van ex-premier Vlado Buckovski om een strafrechtelijk onderzoek te kunnen instellen. Buckovski, die van 2004 tot 2006 regeerde, werd ervan verdacht in 2001 als toenmalig minister van Defensie betrokken te zijn geweest bij onregelmatigheden rond de aankoop van reserveonderdelen voor het leger.

BUITENLANDSE ZAKEN

EU wil snellere hervormingen

Macedonië moest sneller hervormingen doorvoeren op gebieden als rechtspraak, politie, openbaar bestuur en corruptiebestrijding, teneinde een startdatum te kunnen vaststellen voor de toetredingsonderhandelingen tot de Europese Unie (EU). Deze oproep werd op 3 oktober 2007 gedaan door Eurocommissaris Olli Rehn die verantwoording droeg voor de portefeuille Uitbreiding.

Macedonië wil dezelfde naam houden

Buurland Griekenland heeft al vijftien jaar grote bezwaren tegen de naam Macedonië voor deze staat, omdat er al een Noord-Griekse provincie met dezelfde naam bestond. Macedonië werd daarom lid van de Verenigde Naties als FYROM (Former Yugoslav Republic of Macedonia). Veel landen erkenden het land echter als Macedonië. Op 25 oktober 2007 benadrukten Macedonische regeringsfunctionarissen dat de landsnaam niet zou veranderen onder Griekse druk en dat een naam als de Republiek van Macedonië-Skopje geen optie was. De Macedoniërs stelden nu voor om alleen in de betrekkingen met Griekenland een andere naam dan Macedonië te gebruiken.

(Vorige berichten pagina 77/3 - 2007)

MALTA

BURGER- EN MENSENRECHTEN

54 vluchtelingen van zee opgepikt

Op 26 mei 2007 pikten de Maltese autoriteiten 54 asielzoekers van zee op. Een andere boot met 53 inzittenden was sinds 20 mei niet meer waargenomen en Malta had de zoektocht naar het schip stopgezet. De Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) drong er bij Malta en Italië op aan om toch verder te zoeken.

Malta vraagt steun EU tegen immigrantenstroom

Op 12 juni hield Malta een pleidooi bij de Europese Unie voor ondersteuning bij de omgang met het grote aantal immigranten uit Afrika. De kleinste EU-lidstaat had in vijf jaar tijd ruim zevenduizend asielzoekers uit zee gered en het aantal vluchtelingen leek in het voorjaar van 2007 verder aan te zwellen.
Volgens de Maltese minister van Binnenlandse Zaken Tonio Borg was er nu sprake van een complete chaos. Borg hoopte dat andere EU-lidstaten Malta zouden gaan helpen door een evenredig deel van de geredde asielzoekers op te nemen. Weinig landen waren echter bereid om de immigranten daadwerkelijk op te nemen.

Kritiek op behandeling asielzoekers Malta

De Franse organisatie Medecins du Monde France (MDM) publiceerde op 19 november 2007 een rapport waarin de inhumane omstandigheden van immigranten op Malta aan de kaak werden gesteld. Niklas Luhmann, coördinator van MDM op Malta, maakte zich vooral zorgen over de overbevolking in de complexen, slechte sanitaire omstandigheden en een gebrek aan drinkwater. Volgens de organisatie waren Malta en Cyprus de enige lidstaten van de Europese Unie die systematisch asielzoekers opsloten.
De immigranten werden gemiddeld genomen tien tot twaalf maanden gevangen gezet totdat hun identiteit was vastgesteld en de autoriteiten verder konden gaan met de asielaanvraag. De organisatie riep op tot een onmiddellijke verandering van het bestaande hechtenisbeleid ten aanzien van asielzoekers op Malta.

EUROPESE UNIE

Malta treedt toe tot eurozone

De leiders van de Europese Unie gaven op 21 juni 2007 groen licht voor de toetreding van Malta tot de eurozone. Hetzelfde besluit viel overigens ten aanzien van Cyprus.

De ministers van Financiën van de EU gaven in juli hun fiat, waardoor Malta per 1 januari 2008 de euro als betaalmiddel kon gebruiken. Tijdens die bijeenkomst werd ook de definitieve wisselkoers van de Maltese lira bepaald.

(Vorige berichten pagina 465/1 e.v. - 2006)

MOLDAVIË

BINNENLAND

Burgemeester in Moldavië vermoord

De burgemeester van een plaats ten zuiden van de hoofdstad van Moldavië, Chisinau, werd op 4 augustus 2007 dood in een put aangetroffen, aldus de politie twee dagen later. Het lichaam van Andrei Buzu (44) werd vlakbij zijn huis in het dorp Drasliceni gevonden. De politie sprak van 'moord met voorbedachten rade'. Het slachtoffer was op 3 juni tot burgemeester gekozen en had volgens een woordvoerder van zijn partij sindsdien tal van gevallen van corruptie en verduistering bij lokale bedrijven aan het licht gebracht.

JUSTITIE

Rechtbank maakt veroordeling ex-minister ongedaan

Een rechtbank in Moldavië maakte op 9 juli 2007 de veroordeling ongedaan van de vroegere minister Valeri Pasat en gelastte zijn vrijlating. Pasat was in periode 1997-1999 minister van Defensie, Hij werd in januari 2006 veroordeeld, onder meer omdat hij 21 MiG-29 straaljagers voor een veel te laag bedrag aan de Verenigde Staten zou hebben verkocht, terwijl Iran meer bood. Zijn straf was al eerder teruggebracht tot vijf jaar. Hij had sinds zijn arrestatie in maart 2005 vastgezeten.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Politieke gevangene in Transdnjestrië vrijgelaten

Een politieke gevangene die vijftien jaar in de separatistische enclave Transdnjestrië had vastgezeten, werd op 2 juni 2007 vrijgelaten en over de grens met Moldavië gezet. Het ging om Andrej Ivantoc (46), een lid van

het Moldavische Volksfront – een beweging die ijverde voor de hereniging van Moldavië met Roemenië. Hij was in 1993 tot vijftien jaar veroordeeld op beschuldiging van het plegen van terroristische daden tegen burgers van de enclave. Het Europese Hof voor de Mensenrechten had Transdnjestrië in 2005 gelast Ivantoc en een andere persoon die gelijktijdig met hem was veroordeeld, vrij te laten. De autoriteiten van Transdnjestrië beletten Ivantoc na zijn vrijlating naar de enclave terug te keren.

Europees Hof veroordeelt Moldavië inzake persvrijheid

Een Moldavische krant die door rechtbanken in eigen land was veroordeeld nadat er berichten waren gepubliceerd over corruptie bij vertegenwoordigers van de Communistische Partij, werd op 3 juli 2007 door het Europese Hof voor de Mensenrechten in het gelijk gesteld. *Flux* had in 2002 een rechtszaak wegens smaad verloren die was aangespannen door een communistische politicus. De krant en de betrokken journalist kregen beide een geldboete van omgerekend in totaal enkele honderden euro's. De krant was twee keer in hoger beroep gegaan, maar werd telkens in het ongelijk gesteld.

BUITENLANDSE ZAKEN

Vele Moldaviërs naar Roemenië

Ruim 800.000 Moldaviërs – zo'n 20 procent van de bevolking van Moldavië – hadden het Roemeense staatsburgerschap aangevraagd sinds Roemenië op 1 januari 2007 lid was geworden van de Europese Unie (EU). De Roemeense president Traian Basescu maakte dat op 28 februari 2007 bekend en riep zijn regering tegelijkertijd op de procedures voor het aanvragen van het Roemeense staatsburgerschap te vereenvoudigen. Drie kwart van de bevolking van Moldavië was etnisch Roemeen en sprak Roemeens. Nu Roemenië lid van de EU was, mochten Moldaviërs met een Roemeense pas vrij door Europa reizen en werk zoeken in een aantal EU-landen.

Presidenten Moldavië en Rusland positief over onderlinge betrekkingen

President Vladimir Voronin van Moldavië en zijn Russische ambtgenoot Vladimir Poetin uitten zich bij een bezoek van de Moldavische president aan Moskou op 22 juni 2007 positief over de relaties tussen de twee landen. Zij vermeden echter elke verwijzing in het openbaar naar de kwestie van de omstreden enclave Transdnjestrië. Wel stelden zij vast dat verschillen van mening over de gasprijs die Rusland aan Moldavië in rekening bracht, waren overwonnen. Ook het Russische importverbod voor wijn en sterke drank uit Moldavië zou worden opgeheven.
Dat verbod werd uiteindelijk begin november ongedaan gemaakt. Het had in totaal twintig maanden geduurd en de Moldavische economie aanzienlijke schade berokkend.

(Vorige berichten pagina 195/3 - 2007)

NEDERLAND

BINNENLAND

VVD pleit voor verdere aanscherping immigratiebeleid

De fractie in de Tweede Kamer van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) presenteerde op 12 november 2007 een serie voorstellen die beoogden de asiel- en immigratiewetgeving verder aan te scherpen. De plannen waren te lezen in een notitie van de hand van kamerlid en voormalig minister Henk Kamp.
De VVD stelde voor dat zowel de Nederlander als de buitenlandse partner met wie deze wilde trouwen, moesten bewijzen voldoende binding te hebben met de Nederlandse samenleving. Immigranten moesten zich ook in sociaal-economisch opzicht bewijzen alvorens in aanmerking te komen voor dezelfde sociale rechten als andere inwoners. Na hun komst naar Nederland moesten zij gedurende een periode van vijf jaar hun recht op sociale zekerheid verdienen. De Nederlandse partner diende een borg van 7.500 euro te betalen, die deze pas terugkreeg als er binnen die vijf jaar geen gebruik werd gemaakt van sociale zekerheid.
In de notitie werd ervoor gepleit dat de Nederlander die in het buitenland wonende kinderen wilde laten overkomen, aan een DNA-test werd onderworpen om vast te stellen of het daadwerkelijk diens eigen kinderen waren. Wanneer deze een partner wilde laten overkomen, moest deze bewijzen dat het niet om diens neef of nicht ging, omdat met name Turkse en Marokkaanse Nederlanders dat volgens Kamp vaak deden om het familielid een verblijfsvergunning te bezorgen. Deze eisen moesten misbruik van de regeling voor gezinsvorming en -hereniging tegengaan.
Voorts dienden gemeenten die illegalen, onder wie ook afgewezen asielzoekers, ondersteuning boden door bijvoorbeeld het verlenen van onderdak te worden vervolgd. Daarmee moest het aantal illegalen worden teruggedrongen.
Tenslotte was er ook aandacht voor de sociaal-economische achterstanden onder immigranten. Daarbij ging het vooral om de bestrijding van schooluitval, werkloosheid en criminaliteit onder allochtone jongeren, die mede in verband werden gebracht met het tekortschieten van de opvoeding door hun ouders.

Jaarrapport integratie analyseert sociale achterstand allochtonen

Het *Jaarrapport Integratie 2007*, dat op 13 november 2007 werd aangeboden aan minister Ella Vogelaar voor Wonen, Wijken en Integratie, schetste een beeld van de positie van allochtonen en dan vooral Antillianen, Marokkanen, Surinamers en Turken. Het was op verzoek van de minister geschreven door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en bevatte tevens bijdragen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het bureau voor beleidsonderzoek Regioplan en het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC).
Nederland telde nu 1,7 miljoen niet-westerse allochtonen, dat wil zeggen 11 procent van de bevolking. Van hen was 42 procent in Nederland geboren. In 2007 telde Rotterdam met 36 procent het hoogste aandeel niet-westerse allochtonen, gevolgd door Amsterdam (35 procent), Den Haag (32 procent) en Almere (26 procent). Het oordeel van autochtonen over hun aanwezigheid was niet onverdeeld positief: bijna 45 procent van hen meende dat er teveel allochtonen in Nederland waren. Het SCP merkte wel op dat dit negatieve oordeel sinds 2002 verminderd was. Opvallend genoeg oordeelde ook ongeveer een derde van de Marokkanen, Surinamers en Antillianen dat er teveel allochtonen in Nederland leefden en bij Turken lag dit aandeel zelfs op 58 procent.

Nederland

In sociaal-economisch opzicht was nog altijd sprake van achterstand van niet-westerse allochtonen, vooral de Turken en Marokkanen, op de autochtone bevolking. Deze verschillen werden echter wel kleiner. Zo was hun aandeel in het aantal studenten Hoger Beroepsonderwijs (HBO) en Wetenschappelijk Onderwijs (WO) gestegen van 6 procent halverwege jaren negentig van de twintigste eeuw naar ruim 12 procent tien jaar later. De verschillen in werkloosheidspercentages waren hoog, hoewel ook deze wat kleiner werden. In 2006 was van de niet-westerse allochtonen tussen 15 en 64 jaar 16 procent zonder baan, tegen 4 procent van de autochtone bevolking. Onder jongeren bedroegen deze percentages respectievelijk 22 en 9 procent. Het percentage uitkeringsgerechtigden lag onder niet-westerse allochtonen op 25 procent, onder de autochtonen op 13 procent.
In 2004 registreerde de politie 4,5 procent van de niet-westerse allochtonen tussen 12 en 60 jaar als verdachte. Het hoogste percentage was te vinden onder Antillianen (7,5 procent) en het laagste onder Turken (3,7 procent). Onder autochtonen lag dit op 1,4 procent. Onder alleen de allochtonen tussen 12 en 17 jaar kwamen Marokkanen het meest in aanraking met de politie en de Turken het minst. In beide categorieën was het recidivepercentage het hoogste onder Antillianen en Marokkanen.

Voor uitvoerig feitenmateriaal op een tiental beleidsterreinen kan men terecht op:
http://www.scp.nl/publicaties/boeken/9789037703306.shtml

Jan Marijnissen blijft fractieleider en voorzitter Socialistische Partij

Het congres van de Socialistische Partij (SP), dat op 24 november 2007 in Rotterdam werd gehouden, bevestigde opnieuw de positie van Jan Marijnissen als partijleider. Hij werd al sinds 1988 als zodanig beschouwd, maar pas sinds 1994 – toen de partij haar intrede deed in de Tweede Kamer – combineerde hij het leiderschap met dat van fractievoorzitter. Het congres zag dit, ondanks kritiek vanuit de media op deze cumulatie van functies, niet als probleem.
De doorbraak in 1994 van de 23 jaar eerder opgerichte SP betekende het begin van een gestage opmars in de richting van een politieke partij met zowel het op twee na hoogste ledental (sinds 2005) als de op twee na grootste fractie in de Tweede Kamer (sinds 2006). De spectaculaire groei bracht echter ook problemen met zich mee. De aanwas van nieuwe leden ging samen met een toenemende kritiek op het vermeend ondemocratische karakter van de partij, waarvan de centrale positie van Marijnissen slechts één uitingsvorm was. Er werd geklaagd over 'kadaverdiscipline', raadsleden keerden de partij de rug toe en in september 2007 werd Eerste Kamerlid Düzgün Yildirim na een intern conflict geroyeerd. Deze had eerder het *Comité Democratisering Socialistische Partij* opgericht, waarmee hij de kritiek van een groep partijleden vertolkte.
Volgens de partijleiding waren de interne strubbelingen vooral het gevolg van een toestroom van leden die niet altijd beseften hoe de partij werkte en waar ze ook haar succes aan te danken zou hebben. De meerderheid bleek op het tweejaarlijkse congres met deze visie in te stemmen. Dit betekende onder meer dat niet tegemoet gekomen werd aan verzoeken tot de instelling van een onafhankelijke beroepscommissie bij geschillen en dat er evenmin een redactiestatuut zou komen om de onafhankelijkheid van partijorgaan *De Tribune* te waarborgen.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Nobelprijswinnaar Debye was loyaal aan de nazi's

In naam der wetenschap? was de titel van het rapport dat het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) op 27 november 2007 in de openbaarheid bracht om duidelijkheid te scheppen omtrent de vermeende nazi-sympathieën van de vermaarde Nederlandse chemicus Peter Debye. Deze was in 2006 postuum in opspraak gekomen door het boek van journalist en wetenschapshistoricus Sybe Rispens, *Einstein in Nederland.* Debye zou zich al te welwillend hebben opgesteld jegens het Derde Rijk. Het was voor de Universiteit Utrecht (UU) en de Universiteit Maastricht (UM) aanleiding om de aan hem ontleende naamgeving, voor respectievelijk een instituut en een prijs, ongedaan te maken. Critici vonden deze stappen voorbarig en drongen aan op onderzoek.
Peter Debye (1884-1966) won in 1936 de Nobelprijs voor de scheikunde voor een studie naar de structuur van moleculen. Zijn loopbaan speelde zich vooral af in Duitsland, waar hij onder meer voorzitter was van de Deutsche Physikalische Gesellschaft (DPG). In die hoedanigheid schreef hij, zo stelde het NIOD vast, op eigen initiatief een brief (9 december 1938) aan de leden van de vereniging met het verzoek aan de joden onder hen hun lidmaatschap op te geven. Van zijn loyaliteit jegens de nazi's gaf hij ook nog blijk toen hij na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog naar de Verenigde Staten uitweek en van daaruit in 1940 en 1941 tot vijf maal toe telegrammen verstuurde naar Nazi-Duitsland. Zijn handelswijze was volgens het NIOD ingegeven door opportunistische motieven, want Debeye stond niet bekend als antisemiet. Wel verkoos hij de voortgang van zijn wetenschappelijke carrière boven de solidariteit met zijn joodse collega's.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Niet-westerse allochtonen gediscrimineerd op arbeidsmarkt

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) presenteerde op 15 november 2007 de resultaten van een onderzoek dat de sterke aanwijzingen voor discriminatie op de arbeidsmarkt van niet-westerse allochtonen bevestigde. De studie met de titel *Discriminatiemonitor niet-westerse allochtonen op de arbeidsmarkt 2007* werd verricht op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en uitgevoerd in samenwerking met *Art. 1*, de landelijke vereniging ter voorkoming en bestrijding van discriminatie.
Uit het onderzoek bleek dat de belemmeringen die niet-westerse allochtonen ondervonden bij het vinden van werk niet alleen samenhingen met lager opleidingsniveau, minder werkervaring en gebrekkiger taalbeheersing. Ook discriminatie speelde een rol en deze werd door allochtonen – met name Turken, Marokkanen en Surinamers – ook als zodanig ervaren. In de periode 2004-2006 meldden zij jaarlijks gemiddeld 400 klachten betreffende ongelijke kansen bij de Anti-Discriminatie Bureaus (ADB's). Vooral Marokkanen – met een aandeel van bijna een derde van het aantal klachten – deden dat. Veelal hadden zij de indruk zich meer te moeten bewijzen dan autochtone werkzoekenden. Zij anticipeerden daar soms op door, uit vrees geen kans te maken op een baan, bijvoorbeeld het geboorteland niet te vermelden of geen pas-

foto mee te sturen met hun sollicitatiebrief. In genoemde periode velde de Commissie Gelijke Behandeling (CGB) in 93 gevallen een oordeel over de ingediende klachten. In ruim de helft van de gevallen werd de klacht gegrond verklaard.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische groei in Nederland hoogste sinds 2000

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) maakte op 13 november 2007 bekend dat de Nederlandse economie in het derde kwartaal van dat jaar met 4,1 procent was gegroeid ten opzichte van dezelfde periode in 2006. Sinds 2000, toen de economie bloeide door internet, was niet meer zo'n hoog percentage vastgesteld. Ook ten opzichte van het tweede kwartaal van 2007 bleek het bbp in de drie maanden daarna te zijn gegroeid en wel met 1,8 procent. Dat was het hoogste cijfer in ruim tien jaar.

De oorzaken van de hoge groei lagen volgens het CBS in de toename van de productie van gas, de groei van de commerciële dienstverlening en van de zorg. Flink groeiende bedrijfstakken waren de bouw, de groothandel en de uitzendbureaus. Daarnaast speelde de gunstige ontwikkeling van de buitenlandse handel een belangrijke rol: omdat de export op jaarbasis met 7,5 procent steeg en de import met 6,5 procent, was er sprake van een handelsoverschot.
Verwacht werd dat de geraamde economische groei van 2,5 procent over geheel 2007 naar boven moest worden bijgesteld. Deze zou nu vrijwel zeker boven de 3 procent uitkomen.

ONDERWIJS

Scholieren protesteren tegen hoog aantal lesuren

Tegen het einde van de maand november 2007 ging een groot aantal scholieren verscheidene dagen de straat op om te demonstreren tegen de norm van 1.040 lesuren per jaar, die volgens hen leidde tot een te hoge werkdruk. Zo kwamen op de 23e van die maand zo'n twintigduizend jongeren op ruim honderd scholen in actie, daartoe aangezet door een sneeuwbal van sms-berichten en msn-contacten. Sommige acties liepen daarbij uit op vernielingen, onder meer in Roosendaal en Amsterdam, en er werden arrestaties verricht. Volgens het Landelijk Aktie Komitee Scholieren (LAKS), dat niet de organisator van de protesten was, maakte ook de politie zich schuldig aan het uitoefenen van excessief geweld, zoals in Middelburg. Op 30 november vond in Amsterdam een grotendeels rustig verlopen demonstratie plaats waaraan werd deelgenomen door ongeveer vijftienduizend scholieren. Er vonden enkele incidenten plaats en politie in burger arresteerde een aantal betogers.
Terwijl de acties doorgingen, kondigde staatssecretaris Marja van Bijsterveldt van Onderwijs aan de norm voor het aantal lesuren enigszins te willen versoepelen. Scholen mochten tot 40 uur per jaar minder les gaan geven, een tijd die in plaats daarvan kon worden besteed aan individuele begeleiding. Ook werden in haar voorstel de 72 uren die leerlingen vanaf 2011 buiten de school zouden gaan besteden aan hun maatschappelijke stage meegeteld in het totaal aantal verplichte lesuren. Het was echter niet genoeg om de scholieren van hun acties te doen afzien, des te meer omdat er niet voldoende steun in de Tweede Kamer bleek te bestaan voor de alternatieve voorstellen van het LAKS. Dat had gepleit voor een gemiddeld aantal lesuren van 960 – met een minimum van 880 en een maximum van 1.040.

GEZONDHEID EN ZORG

Gezinsvoogd vrijgesproken van schuldaanklacht gedode peuter

De rechtbank in Den Haag sprak op 16 november 2007 gezinsvoogd Mieke A. vrij van schuld aan de dood van het driejarige meisje Savanna in september 2004. De dood van het kind, dat structureel ondervoed was en langdurig was mishandeld door haar moeder en stiefvader, veroorzaakte destijds grote opschudding. Het kind vond uiteindelijk de dood toen de moeder haar een washandje in de mond propte en met tape dichtplakte. In januari 2006 werden de moeder en de stiefvader in hoger beroep tot hun uiteindelijke gevangenisstraf van respectievelijk zes en twee jaar veroordeeld, in beide gevallen gevolgd door tbs (ter beschikking stelling).
In de rechtszaak van november 2007 ging het om de veronderstelde verantwoordelijkheid van de gezinsvoogd, die nalatig zou zijn geweest door niet op tijd en effectief in te grijpen.
Het Openbaar Ministerie had een voorwaardelijke taakstraf van 150 uur tegen Mieke A. geëist voor het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel door schuld. De rechter oordeelde echter anders: er bestond geen strafrechtelijk verband tussen de handelwijze van de gezinsvoogd en de dood van Savanna. De voogd had zich bovenmatig ingespannen en had geen indicaties gekregen waaruit zij tot acuut gevaar had kunnen concluderen.
Vanuit de jeugdzorg werd het proces met grote belangstelling gevolgd. Werknemers en leidinggevenden waren verontrust dat de aanklacht als een doem boven de gezinsvoogden zou blijven hangen. Zij meenden dat de voogden in geval van een veroordeling vogelvrij werden, omdat bij elke uit de hand gelopen gebeurtenis juridische consequenties voor hen zouden dreigen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kabinet trekt extra geld uit voor bestrijding homodiscriminatie

Het Nederlandse kabinet stemde op 9 november 2007 in met de nota *Gewoon homo zijn* van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Ronald Plasterk. Daarin werd een effectievere aanpak bepleit van discriminatie van en geweld tegen homoseksuelen. Voor 2008 werd 2,5 miljoen euro uitgetrokken om via maatschappelijke organisaties de sociale acceptatie van homoseksualiteit te bevorderen.
Achtergrond van de nota was het besef dat de emancipatie die de laatste decennia gestalte had gekregen, breekbaarder was dan eerder werd aangenomen. Zo had het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in september 2006 in een rapport vastgesteld dat met name in islamitische, rechts-nationalistische en conservatief protestants-christelijke kringen een negatieve houding jegens homoseksualiteit veelvuldig voorkwam. Ook was in toenemende mate melding gemaakt van geweldsincidenten, hoewel niet duidelijk was in hoeverre die ook daadwerkelijk vaker plaatsvonden.
In de nota werd aangegeven dat het Openbaar Ministerie en de politie sneller zouden optreden in geval van discriminatie of geweld en dat geweldsmisdrijven waarbij homoaversie een rol speelde afzonderlijk zouden worden geregistreerd. Daarnaast zou worden gestimuleerd dat in kringen waar homoseksualiteit in meer of mindere mate

Nederland

als problematisch werd gezien mensen gemakkelijker voor hun seksuele voorkeur konden uitkomen – zoals op school, op het werk, in de sport en de ouderenzorg. In het onderwijs zou de 90 miljoen euro die was uitgetrokken voor een veilig schoolklimaat, mede ten goede komen aan de acceptatie van homoseksuelen. Voor het omgaan met homoseksualiteit zou een onderwijsgedragscode worden ontwikkeld.

De ChristenUnie

In de nota van Plasterk, minister namens de Partij van de Arbeid (PvdA), viel ook te lezen dat de acceptatie in (onder andere) orthodox levensbeschouwelijke kringen niet vanzelfsprekend was. De vraag was in hoeverre dat ook betrekking had op een van de twee coalitiepartners, de ChristenUnie (CU). Hoewel vicepremier en minister voor Jeugd en Gezin namens de CU André Rouvoet er geen misverstand over liet bestaan dat discriminatie uit den boze was, worstelde een deel van de bijbels georiënteerde achterban wel met het verschijnsel homoseksualiteit.

Op 17 november 2007 vond het CU-congres plaats, waar oorspronkelijk een motie zou worden ingediend door het Amsterdamse deelraadslid Yvette Lont. Zij stelde daarin voor homoseksuelen te weren uit politieke of bestuurlijke partijfuncties en vond daarin medestanders onder een deel van de achterban. De motie werd onder druk van de partijtop ingetrokken en de kwestie zou worden voorgelegd aan een commissie.

Commissie adviseert juridisch duomoederschap

Intussen was op het niveau van de wetgeving de gelijkberechtiging van homoseksuelen en hun relaties ten opzicht van heteroseksuelen vergevorderd. Op een aantal punten moesten echter hiaten worden gedicht, zo vond ook de Commissie lesbisch ouderschap en interlandelijke adoptie onder leiding van voormalig kamerlid Ella Kalsbeek.
De commissie adviseerde op 31 oktober aan minister Ernst Hirsch Ballin van Justitie de mogelijkheid te creëren voor lesbische ouders om beiden erkend te worden als ouder van een kind dat in hun relatie werd geboren. Op dat moment bestond de situatie dat de niet-biologische moeder alleen door adoptie ouder kon worden. Volgens de commissie moest deze in de toekomst ook het kind kunnen erkennen, met als motivatie dat de bescherming van het sociale ouderschap en daarmee een stabiele opvoedingssituatie belangrijker was dan het biologisch ouderschap.

BUITENLANDSE ZAKEN

Nederland verlengt militaire missie in Afghanistan tot eind 2010

Het Nederlandse kabinet besloot op 30 november 2007 om de militaire missie in het kader van de International Security Assistance Force (ISAF) in de provincie Uruzgan in Afghanistan met nog eens ruim twee jaar te verlengen. Oorspronkelijk zouden de Nederlandse troepen, die vanaf augustus 2006 in het land aanwezig waren en zowel gevechts- als wederopbouwtaken hadden, hun missie precies twee jaar later beëindigen. Dit voornemen was destijds uitdrukkelijk uitgesproken door de toenmalige minister van Defensie Henk Kamp. De Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), die het commando had over de operatie, had Nederland echter gevraagd langer te blijven omdat geen enkel ander land bereid was de taak over te nemen. Na onderhandelingen in NAVO-verband en toezeggingen van andere landen om Nederland in de komende twee jaar bij te staan, stemde het kabinet in met een verlenging tot 1 december 2010.
Op de genoemde einddatum zou de leidende rol van Nederland stoppen en zouden de Nederlandse troepen binnen vier maanden zijn teruggetrokken. Tot 2010 werd Nederland militair ondersteund door Frankrijk, Georgië, Hongarije, Slowakije en Tsjechië. Daardoor kon tevens het aantal Nederlandse militairen, nu nog ongeveer 1.700, met 300 worden verminderd. De kosten werden voor de periode 2008-2010 geschat op 270 miljoen euro per jaar. De kosten tot 1 augustus 2008 waren met in totaal 680 miljoen euro hoger omdat daarbij ook het nu reeds in Afghanistan aanwezige materieel was inbegrepen.

Kabinet kan rekenen op brede steun

Voordat het kabinetsbesluit van de drie regeringspartijen werd genomen, had een van de drie, de Partij van de Arbeid (PvdA), als voorwaarde gesteld dat een onbetwistbare einddatum van het verlengde verblijf werd vastgelegd. Ook de wederopbouwcomponent van de missie diende volgens de partij meer aandacht te krijgen. Hoewel de beslissing op steun kon rekenen van een meerderheid in de Tweede Kamer, achtte de regering een zo breed mogelijke steun gewenst. De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) zou naar verwachting instemmen als er garanties kwamen dat eventuele hogere kosten dan geraamd niet op de Defensiebegroting zouden drukken. Van de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) werd eveneens goedkeuring verwacht. Van vijf partijen was bekend dat ze tegen de verlenging van de missie zouden stemmen. Dat waren de Partij voor de Vrijheid (PVV), de Partij voor de Dieren (PvdD) en drie partijen die destijds de missie zelf al afwezen, namelijk de Socialistische Partij (SP), GroenLinks (GL) en Democraten 66 (D66).
Het zorgvuldig afwegen van de voors en tegens van de missieverlenging en het verkrijgen van een brede parlementaire steun hing met name samen met het risicovolle karakter van de operatie. Zo was nog op 3 november 2007 de 21-jarige korporaal Ronald Groen in Afghanistan door een bermbom om het leven gekomen. Daarmee kwam het aantal dodelijke slachtoffers onder Nederlandse militairen sinds het begin van de missie op twaalf. Er bestonden daarnaast twijfels in hoeverre het dubbele karakter van de militaire operatie haalbaar was, dat wil zeggen of men wel voldoende toe zou komen aan het helpen bij de wederopbouw van het door geweld verscheurde land. In dat geval dreigde er slechts deelname aan een oorlog te resteren, de belangrijkste reden waarom met name D66 destijds de militaire uitzending verwierp.

(Vorige berichten pagina 623/2 - 2007)

Oekraïne

OEKRAÏNE

BINNENLAND

Parlement Oekraïne door president ontbonden

President Viktor Joesjtsjenko van Oekraïne ontbond op 2 april 2007 het parlement en schreef nieuwe verkiezingen uit voor 27 mei omdat de volksvertegenwoordiging volgens hem de grondwet schond. Joesjtsjenko's rivaal, premier Viktor Janoekovitsj, sprak echter over het begin van een staatsgreep. In het voorgaande weekeinde waren er al be-

togingen van aanhangers van de twee politici in de hoofdstad Kiev. Minister van Defensie Anatoli Gritsenko liet weten dat het Oekraïense leger alleen gehoorzaamde aan de president.
Op de achtergrond van het conflict speelde de tegenstelling tussen het pro-Russische oostelijke, en het pro-westerse westelijke deel van Oekraïne die de politiek in het land al jaren verlamde. De Russisch georiënteerde Janoekovitsj was gestaag bezig zijn meerderheid in het parlement uit te breiden – volgens de pro-westerse Joesjtsjenko met behulp van smeergeld en dreigementen. Janoekovitsj zou naar driehonderd zetels streven, hetgeen genoeg zou zijn om veto's van de president ongedaan te maken.

Akkoord over vervroegde verkiezingen

President Joesjtsjenko en premier Janoekovitsj bereikten op 4 mei een akkoord over vervroegde parlementsverkiezingen. Een datum moest nog wel worden vastgesteld. Het parlement en de regering van Janoekovitsj hadden het eerdere decreet van Joesjtsjenko over ontbinding van het parlement aan het Constitutionele Hof voorgelegd, dat de zaak nog steeds in behandeling had. President Joesjtsjenko had intussen twee rechters van het hof ontslagen. Zijn verhouding met het Constitutionele Hof werd er niet beter op toen dat op 23 mei bepaalde dat de president niet langer het recht had voorzitters van lokale rechtbanken te benoemen en te ontslaan.

De situatie spitste zich op 25 mei toe toen president Joesjtsjenko het directe bevel over de politietroepen van het ministerie van Binnenlandse Zaken op zich nam en eenheden naar Kiev liet komen. Dat was een reactie op de bezetting van het Openbaar Ministerie door een elite-eenheid van de oproerpolitie die in opdracht van de premier handelde. De bezetting was het gevolg van het feit dat Joesjtsjenko de hoogste openbare aanklager – én aanhanger van de premier – had ontslagen. De politietroepen van het ministerie stonden onder bevel van een officier die op handen van de president was, maar de minister zelf, Vassyl Tsoesjko, was weer aanhanger van premier Janoekovitsj. Het gevaar van een gewelddadige afloop van de crisis leek te worden bezworen toen Joesjtsjenko en Janoekovitsj op 27 mei overeenkwamen nieuwe verkiezingen te laten plaatsvinden op 30 september.

Partijen Oranje Revolutie winnen verkiezingen

De verkiezingen op 30 september 2007 voor het parlement, genaamd de Opperste Raad (Verchovna Rada) van Oekraïne, waren volgens een verklaring van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) eerlijk verlopen en 'grotendeels overeenkomstig internationale verplichtingen en criteria voor democratische verkiezingen'. De partij van ex-premier Joelia Tymosjenko, het Joelia Tymosjenkoblok, werd weliswaar niet de grootste, maar was wel een van de winnaars met een winst van 19 zetels. Ons Oekraïne van president Viktor Joesjtsjenko verloor zetels, maar zou samen met de partij van Tymosjenko wel een meerderheid kunnen vormen van 228 zetels, ook al bleef de Partij van de Regio's van zittend premier Viktor Janoekovitsj de grootste. Na gesprekken van Tymosjenko met president Joesjtsjenko ondertekenden zij en de leiders van Ons Oekraïne op 16 oktober een informeel akkoord waarin zij toezegden te zullen streven naar de vorming van een regeringscoalitie van de twee partijen. Tymosjenko's partij zou het recht hebben de premier voor te dragen.

Rechtbank wijst hertelling stemmen af

Een hogere administratieve rechtbank maakte op 25 oktober de vorming van een nieuwe coalitieregering bestaande uit de twee belangrijkste partijen van de Oranje Revolutie, nog waarschijnlijker door een hertelling van de stemmen van de parlementsverkiezingen af te wijzen. Vijf partijen, waarvan drie die de kiesdrempel van 3 procent niet hadden gehaald, hadden een verzoek tot hertelling ingediend.

Regering Oranje partijen steeds dichterbij

Het nieuw gekozen parlement kwam voor het eerst op 23 november in zitting bijeen, maar het bleek niet mogelijk een nieuw coalitieakkoord aan te nemen omdat acht parlementariërs van Ons Oekraïne bij de zitting ontbraken. De zitting werd daarom gesloten.
Op 29 november ondertekenden Ons Oekraïne en het Joelia Tymosjenkoblok een akkoord over de vorming van een nieuwe regering. Van de 450 parlementsleden ondertekenden 227 het akkoord, wat betekende dat de nieuwe regering slechts een kleine meerderheid zou hebben. Hoewel het nog slechts een kwestie van tijd leek voordat Joelia Tymosjenko premier zou worden, zag het er vanwege de kleine regeringsmeerderheid naar uit dat de strijd tussen regering en oppositie in alle scherpte zou worden voortgezet.

Uitslag parlementsverkiezingen Oekraïne
(30 september 2007) Opkomst: 62,4 procent

partij	percentage	zetels
Partij van de Regio's	34,4	175
Joelia Tymosjenkoblok (BJT)	30,7	156
Ons Oekraïne	14,1	72
Communistische Partij van Oekraïne (KPOe)	5,4	27
Litvins Blok	3,9	20
Socialistische Partij van Oekraïne	2,9	-
overige	4,4	-

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Weer doden bij mijnongeluk

Bij een mijnramp op 18 november 2007 in Oekraïne na een ondergrondse explosie vielen 100 doden, inclusief 11 vermiste mijnwerkers. De ramp in de Zasjadko-mijn in het oosten van het land werd daarmee qua aantal slachtoffers de grootste in het land sinds 1991. Ondergrondse branden maakten elke vorm van hulp aan mogelijke overlevenden onmogelijk.
Meer dan drie kwart van de ongeveer tweehonderd kolenmijnen in Oekraïne gold als gevaarlijk vanwege omvangrijke hoeveelheden methaan die op grote diepte konden vrijkomen. De diepte van de kolenmijnen in het land was vaak het dubbele van wat in andere Europese landen gebruikelijk was vanwege de locatie van de kolenlagen onder de grond. De slecht onderhouden infrastructuur maakte Oekraïense mijnen nog eens extra gevaarlijk Sinds het einde van de Sovjet-Unie in 1991 waren er al meer dan 4700 mijnwerkers omgekomen.

JUSTITIE

'Geen bewijs dat Russisch vliegtuig door raket is neergehaald'

Een rechtbank in Oekraïne oordeelde op 21 augustus 2007 dat Russische onderzoekers niet hadden bewezen dat een Russisch passagiersvliegtuig dat in oktober 2001 was neergestort, door een Oekraïense raket was getroffen. De beslissing van de rechtbank

bevestigde een eerdere uitspraak. Vier Israëlische families waren een proces om schadevergoeding begonnen nadat een TU-154 van Sibir Airlines boven de Zwarte Zee was neergestort. Het toestel was op weg van Tel Aviv naar Novosibirsk in Siberië. Alle 78 inzittenden kwamen bij het ongeluk om.
Onderzoekers van het in Moskou gevestigde Interstatelijk Luchtvaartcomité, waarbij twaalf voormalige republieken van de Sovjet-Unie waren aangesloten, hadden eerder vastgesteld dat het vliegtuig onopzettelijk was neergeschoten door een raket die door Oekraïense strijdkrachten vanaf het schiereiland de Krim was afgevuurd. De rechtbank verwierp in hoger beroep die vaststelling en daarmee ook de schadeclaim. De Oekraïense regering had eerder overigens wel een regeling over schadevergoeding getroffen met Israël, zonder formeel juridische aansprakelijkheid te erkennen. Enkele nabestaanden waren het echter met de voorgestelde regeling niet eens en hadden een proces aangespannen bij een Oekraïense rechtbank.

NATUUR EN MILIEU

Contract met consortium voor nieuwe sarcofaag Tsjernobyl

De Oekraïense overheid ondertekende op 17 september 2007 een contract van omgerekend 364 miljoen euro met een door Franse firma's geleid consortium voor de bouw van een nieuw omhulsel, een zogenaamde sarcofaag, van de in 1986 ontplofte kernreactor bij Tsjernobyl. Deze zou worden gebouwd door het consortium Novarka waarin de Franse firma's Bouygues SA en Vinci SA een leidende rol speelden. De oude sarcofaag, die inmiddels was gaan lekken, zou door de nieuwe worden omvat.
Het project werd gefinancierd door een internationaal fonds dat werd geleid door de European Bank for Reconstruction and Development. Volgens een woordvoerder van die bank zou het ontwerpen van de constructie anderhalf jaar duren en de feitelijke bouw daarna nog vier jaar.

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Graf uit Tweede Wereldoorlog ontdekt

Bij graafwerkzaamheden in Oekraïne voor de aanleg van een gaspijplijn, een kleine 200 kilometer ten noordwesten van Odessa, was men volgens een bericht van 5 juni 2007 op een massagraf gestuit. Dit bevatte duizenden stoffelijke resten van vermoedelijk joden die tijdens de Tweede Wereldoorlog door de nazi's waren vermoord. De vondst was gedaan bij het dorp Gvozdavka-1, waar de nazi's tijdens de oorlog actief waren. Volgens historici waren er honderden van dergelijke massagraven in Oekraïne, die nog niet allemaal waren ontdekt. Daar kwam bij dat vooral in de jaren dertig ook Stalins geheime dienst veel slachtoffers had gemaakt die vaak her en der waren begraven.

Documenten uit Tweede Wereldoorlog aan Israël overhandigd

President Viktor Joesjtsjenko van Oekraïne overhandigde op 14 november bij een bezoek aan Jerusalem honderden gedeclassificeerde documenten aan zijn Israëlische ambtgenoot Sjimon Peres. Zij zouden waarschijnlijk een nieuw licht werpen op de locatie van massagraven uit de Tweede Wereldoorlog van joden in Oekraïne. Oekraïense veiligheidsdiensten hadden kort daarvoor op verzoek van president Joesjtsjenko stukken vrijgegeven die tot dan toe niet toegankelijk waren geweest. Joesjtsjenko overhandigde Peres ook documenten over joodse ondergrondse bewegingen in Oekraïne vanaf de jaren twintig van de twintigste eeuw.

BUITENLANDSE ZAKEN

Parlement neemt wetten aan voor toetreding tot WTO

Het parlement van Oekraïne nam op 31 mei 2007 een reeks wetten aan die nodig waren om toegelaten te worden tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Het parlement keurde elf wetten goed, waaronder één aangaande invoerrechten van oud ijzer en ander afval. Er werden ook wetten aangenomen betreffende voedselveiligheid en één die betrekking had op intellectueel eigendom. Oekraïne had in december al verklaard aan de eisen voor toetreding tot de WTO te hebben voldaan, maar de internationale organisatie had sindsdien zijn eisen aangescherpt.

EU houdt toetreding Oekraïne tot WTO voorlopig tegen

Volgens berichten uit het hoofdkwartier van de WTO in Genève van 27 november had de Europese Unie (EU) op het laatste moment een hindernis opgeworpen voor de toetreding van Oekraïne. Dat land had echter al veel van de vereiste wetgeving aangenomen en zou naar verwachting ook eerder dan Rusland worden toegelaten. De EU hield echter vast aan de eis dat Oekraïense exportheffingen ongedaan zouden worden gemaakt. Volgens een woordvoerder van de handelscommissaris van de EU, Peter Mandelson, was er geregeld overleg gaande met Oekraïne om tot een oplossing van deze kwestie te komen.

Moskou en Kiev bereiken akkoord in geschil over betaling gas

Het Russische staatsgasbedrijf Gazprom en de regering van Oekraïne bereikten op 9 oktober 2007 een akkoord in een geschil over een betaling voor gasleveringen. In Moskou hadden onderhandelingen plaatsgevonden tussen de 'Chief Executive Officer' (CEO) van Gazprom, Aleksej Miller, en de minister van Energie van Oekraïne, Joeri Bojko. Ook de zittend premier van Oekraïne, Viktor Janoekovitsj, bevond zich in Moskou voor gesprekken met Russische leiders. Volgens het akkoord zou de Oekraïense schuld per 1 november zijn voldaan. Gazprom had in de voorgaande week gedreigd de gaslevering aan Oekraïne in de winter te staken als een schuld van omgerekend 927 miljoen euro voor leveringen in 2007 niet zou worden voldaan. Volgens sommige commentatoren was het tijdstip van de dreiging verbonden met de uitslag van de Oekraïense parlementsverkiezingen van 30 september, waarin pro-westerse partijen een kleine meerderheid behaalden. Critici hadden Rusland ervan beschuldigd dat het de voorgaande jaren herhaaldelijk de gasprijs als politiek instrument had gebruikt.

(Vorige berichten pagina 204/1 - 2007)

RUSSISCHE FEDERATIE

BINNENLAND

31 doden bij brand in verpleeghuis

Bij een brand in een verpleeghuis voor bejaarden en invaliden in Rusland kwamen op 4 november 2007 minstens 31 mensen om.

De brand vond plaats in de stad Velye Nikolskoje, in de regio Toela ten zuiden van Moskou, in een gebouw waar vele van de brandvoorschriften niet bleken te zijn nageleefd. De ramp was een van de talrijke bewijzen van de sterk verwaarloosde infrastructuur in Rusland, ondanks de hoge inkomsten uit olie en gas van de voorgaande jaren. In Rusland kwamen elk jaar bijna 18.000 mensen bij branden om – een cijfer dat in vergelijking met westerse landen uitzonderlijk hoog was.

viceminister van Financiën gearresteerd

Een woordvoerder van het ministerie van Financiën in Moskou liet op 16 november 2007 weten dat viceminister van Financiën Sergej Stortsjak was gearresteerd. Deze speelde een belangrijke rol bij internationale onderhandelingen over de aflossing van schulden uit de tijd van de Sowjet-Unie.
Rusland loste in 2006 voortijdig het laatste deel van zijn schuld af aan een club van internationale crediteuren met een betaling van 21,6 miljard dollar (ca. 14,7 miljard euro). De Russische staat betaalde vanwege de voortijdige afbetaling een boete van 1 miljard dollar, maar bespaarde om dezelfde reden 7,7 miljard dollar aan rente.

NATUUR EN MILIEU

Olieramp in Zwarte Zee

In het noorden van de Zwarte Zee dreigde op 12 november 2007 een grote natuurramp doordat in de straat van Kertsj – die de Zwarte Zee verbindt met de Zee van Azov – in een zware storm een tanker met 4.800 ton stookolie was gezonken. Daarvan was al 2.000 ton in zee gelekt, hetgeen de grootste milieuramp in de regio sinds jaren veroorzaakte. Indamming van de gelekte olie werd ernstig belemmerd door het slechte weer.
Vier dagen later werd in de Russische media bericht dat de geleden schade door de ramp zeker omgerekend 8,5 miljard euro bedroeg. Het zou verder tien jaar duren voordat de weggelekte olie zou zijn opgeruimd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kasparov krijgt gevangenisstraf na anti-Poetinprotest

De Russische autoriteiten arresteerden de voormalige schaakkampioen Garri Kasparov op 24 november 2007 in Moskou en veroordeelden hem tot vijf dagen gevangenisstraf. Dat gebeurde nadat hij een leidende rol had gespeeld bij een protestmars tegen president Vladimir Poetin, die was geëindigd in botsingen met de politie. Volgens documenten van de rechtbank werd Kasparov beschuldigd van het organiseren van een niet-toegestane demonstratie van minstens 1500 mensen tegen Poetin, van het roepen van leuzen tegen de regering en van verzet bij zijn arrestatie. Samen met Kasparov waren ook enkele tientallen mededemonstranten gearresteerd. Een rechtbank in Moskou kwam 26 november tot de uitspraak dat Kasparov zijn straf van vijf dagen diende uit te zitten. Hij was in beroep gegaan.

Mogelijke getuige in Litvinenkozaak vrijgelaten

De voormalige KGB-officier Michail Trepasjkin werd op 30 november 2007 uit de gevangenis vrijgelaten. Trepasjkin had naar eigen zeggen Alexander Litvinenko nog vóór diens fatale vergiftiging van eind 2006 gewaarschuwd dat het Kremlin met hem wilde afrekenen. Trepasjkin was in oktober 2003 gearresteerd, enkele dagen voordat hij zou getuigen in het onderzoek naar een reeks bomaanslagen in Rusland in de zomer van 1999 waarbij enkele honderden mensen omkwamen. De bomaanslagen speelden een belangrijke rol bij de rechtvaardiging van het begin van de tweede Tsjetsjeense oorlog in 1999, omdat de Russische overheid de schuld ervan op de Tsjetsjenen schoof.
Litvinenko had altijd over de bomaanslagen gezegd dat ze het werk waren geweest van de Russische federale veiligheidsdienst FSB. Trepasjkin had vóór zijn veroordeling wegens onder andere ongeoorloofd wapenbezit gezegd dat hij in 2002 door een FSB-officier was gevraagd mee te werken aan de liquidatie van Litvinenko. Deze bevond zich toen al in Londen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Politie bestormt huis in Dagestan: acht doden

Politietroepen bestormden op 12 november 2007 een huis in de aan Tsjetsjenië grenzende republiek Dagestan, waarbij acht mensen, onder wie twee vrouwen, omkwamen. Dat deelde een politiefunctionaris in de Dagestaanse hoofdstad Machatsjkala mee. Politie-eenheden hadden het huis omsingeld nadat berichten waren binnengekomen dat er zich gewapende personen ophielden.

Oppositiekandidaat in Dagestan neergeschoten

Onbekenden schoten op 21 november een parlementskandidaat van de oppositie neer bij de ingang van zijn flat in de hoofdstad Machatsjkala van de republiek Dagestan in Rusland, ten oosten van Tsjetsjenië. Het slachtoffer, Farid Babajev, raakte zwaargewond. Hij was kandidaat voor de verkiezingen voor de Staatsdoema op 2 december namens oppositiepartij Jabloko.

Tsjetsjeense president roept vrouwen op hoofddoekje te dragen

De president van Tsjetsjenië, Ramzan Kadyrov, stelde halverwege november 2007 voor dat alle vrouwen in zijn land hoofddoekjes om zouden doen. Dat berichtte *Associated Press* op 21 november. Kadyrovs opmerkingen, gemaakt tijdens een televisietoespraak, waren niet gebaseerd op een wettig besluit of een uitspraak van het regionale parlement. In belangrijke overheidsgebouwen en ook in enkele onderwijsinstellingen was men er echter toe overgegaan vrouwen zonder hoofddoekje niet meer toe te laten. Kadyrov had zijn opmerkingen niet verder toegelicht.

BUITENLANDSE ZAKEN

Gasunie neemt belang in Russische pijpleiding

De beheerder van het Nederlandse gasnet, Gasunie, nam een belang in de Nord streampijplijn – een verbinding voor het transport van gas via de Oostzee naar het noorden van Duitsland. Dat meldde de Gasunie op 6 november 2007. In ruil daarvoor zou het Russische energiebedrijf Gazprom, dat de leiding had over het Nordstreamproject, een belang krijgen in een pijpleiding die van Nederland naar Groot-Brittannië liep. Het contract met betrekking tot deze afspraken zou in Moskou worden ondertekend.

De twee partijen waren eind 2006 al tot

principeafspraken gekomen over het uitwisselen van belangen in de pijpleidingen. Topfunctionarissen van Gasunie waren op 5 november naar Moskou vertrokken voor een driedaags bezoek, vergezeld van een handelsdelegatie onder leiding van premier Jan-Peter Balkenende. De Gasunie zou een belang krijgen van 9 procent in de ruim vier miljard euro kostende Nordstreampijplijn. Gazprom, dat voor 51 procent in handen was van de Russische staat, zou daarvoor eenzelfde aandeel krijgen in de Brits-Nederlandse pijpleiding.
De Nordstreampijplijn was een omstreden project. Met name Polen was ontstemd over het feit dat de verbinding Pools grondgebied niet aandeed, maar ook Oekraïne en Wit-Rusland waren om die reden niet blij met het project.

Poetin kapittelt Balkenende

President Vladimir Poetin uitte half november 2007 kritiek tegenover premier Jan-Peter Balkenende tijdens een bezoek van een Nederlandse delegatie aan Moskou. Zijn kritiek betrof het mensenrechtenbeleid van de Nederlandse overheid ten aanzien van Rusland, aldus de Nederlandse media. Volgens Poetin schonk Nederland in de bilaterale betrekkingen met Rusland teveel aandacht aan media en mensenrechten. De Russische president zou volgens bronnen in het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken de kritiek in het Kremlin hebben geuit in een gesprek met Balkenende in kleine kring. Russische non-gouvernementele organisaties (ngo's) die zich met Nederlandse financiële steun bezighielden met meningsvorming en mensenrechten zouden volgens Poetin op het randje van de legaliteit werken. Hij doelde daarbij op ngo's die werkten met subsidies uit het Nederlandse Matra-programma, waarmee kleinschalige projecten werden ondersteund. Matra was in 1994 opgezet om de ontwikkeling van de 'civil society' in staten in Oost-Europa te bevorderen.

Moskou laakt houding OVSE

Het ministerie van Buitenlandse Zaken van Rusland reageerde op 20 november 2007 verontwaardigd op het besluit van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) geen waarnemers naar de Russische parlementsverkiezingen van 2 december te sturen. De OVSE had het besluit genomen omdat er bij de verstrekking van visa voor de waarnemers door de Russische overheid ernstige vertraging was opgetreden. Het ministerie beweerde echter dat de OVSE zelf verantwoordelijk was voor het oponthoud omdat de verkeerde procedure zou zijn gevolgd.
Het hoofd van de OVSE-waarnemersmissie, Urdur Gunnarsdottir, verwierp de Russische verwijten. Zij stelde dat de OVSE naar meer dan 150 verkiezingen waarnemers had gestuurd en goed op de hoogte was van de wijze waarop formulieren ingevuld dienden te worden.

(Vorige berichten pagina 627/2 - 2007)

SPANJE

JUSTITIE

Veroordelingen voor aanslagen Madrid in 2004

Het Spaanse Hooggerechtshof bevond op 31 oktober 2007 drie belangrijke verdachten van de aanslagen in Madrid van maart 2004 schuldig aan massamoord. Bij deze aanslagen kwamen destijds 191 mensen om het leven. Jamal Zougam, Othman Gnaoui en Emilio Suarez Trashorras kregen elk een gevangenisstraf opgelegd variërend van 34.000 tot 43.000 jaar. In de praktijk zouden zij maximaal veertig jaar in de gevangenis blijven.
Een van de grootste verrassingen was de vrijspraak van het vermeende brein achter de aanslagen, de Egyptenaar Rabei Osman. Hij was in verband met deze aanslagen al eerder in Italië veroordeeld. Vier andere verdachten werden vrijgesproken van moord, maar wel veroordeeld wegens lidmaatschap van een terroristische organisatie. Zij kregen tien tot achttien jaar gevangenisstraf. Daarnaast werden veertien gedaagden schuldig bevonden aan kleinere misdrijven en zes anderen werden vrijgesproken.
De uitspraak werd met gemengde gevoelens door het Openbaar Ministerie ontvangen. Vier belangrijke verdachten werden immers voor minder grote vergrijpen veroordeeld en de vermeende planner van de aanslagen werd vrijgesproken. De Spaanse premier Zapatero was daarentegen van mening dat er recht was gedaan. De nabestaanden van de slachtoffers waren echter geschokt omdat niet alle verdachten waren veroordeeld en zij de straf voor een aantal van hen te laag vonden.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Amnesty beschuldigt Spanje van negeren mishandeling gevangenen

Amnesty International (AI) beschuldigde op 22 november 2007 de Spaanse regering van het blind zijn voor de wijdverbreide mishandeling van mensen in hechtenis. Esteban Beltran, directeur van de Spaanse tak van de mensenrechtenorganisatie, benadrukte dat de autoriteiten tot dusverre altijd hadden benadrukt dat het om op zichzelf staande gevallen ging, maar dat uit het onderzoek juist bleek dat dat niet het geval was. Om deze misstanden te voorkomen, riep de organisatie op tot de komst van een gesloten camera circuit in politiebureaus en de oprichting van een onafhankelijk orgaan dat gevallen van mishandeling moest onderzoeken.

BUITENLANDSE ZAKEN

Diplomatieke spanningen met Marokko

Marokko riep op 2 november 2007 zijn ambassadeur uit Spanje terug, als reactie op het voornemen van koning Juan Carlos en koningin Sofia om op de 5e en 6e van die maand de Spaanse enclaves in Marokko, Ceuta en Melilla, te bezoeken. Vervolgens maakte de premier van Marokko, Abbas El Fassi, op 5 november kenbaar dat het land de twee steden en het omringende gebied terug wilde hebben. Volgens hem had Marokko onvervreemdbare en legitieme rechten op deze regio. Spanje verdedigde zich door te wijzen op het feit dat de steden al ruim vierhonderd jaar Spaans gebied waren en dat dit langer was dan dat Marokko soeverein was.

De Spaanse autoriteiten hadden er alle vertrouwen in dat de goede relaties tussen de twee landen ervoor zouden zorgen dat er snel een einde aan de onenigheid zou komen. Marokko zag dit anders en bestempelde het conflict als een fundamenteel verschil tussen de twee landen dat snel opgelost moest worden.
Het bezoek van het Spaanse koninklijk paar vond wel gewoon doorgang.

Venezolaanse president Chávez eist excuses Spaanse koning

De Venezolaanse president Hugo Chávez eiste op 16 november 2007 excuses van de Spaanse koning Juan Carlos. Tijdens een bijeenkomst van Spaanse, Portugese en Latijns-Amerikaanse leiders in Chili op 10 november had Juan Carlos tegen Chávez gezegd dat hij zijn mond moest houden. Deze opmerking volgde op Chávez's herhaaldelijk onderbreken van het betoog van de Spaanse premier José Luis Rodríguez Zapatero en zijn kwalificatie 'fascist' aan het adres van de voormalige Spaanse premier José Maria Aznar.

Ambassadeur Venezuela bagatelliseert nasleep incident

De Venezolaanse ambassadeur in Spanje, Alfredo Toro, bagatelliseerde op 26 november Chávez's opmerkingen dat hij de bilaterale relaties met Spanje zou bevriezen totdat Juan Carlos zijn excuses zou aanbieden. Volgens Toro hadden de twee landen een gezamenlijke toekomst. Hierop stelde het Spaanse ministerie van Buitenlandse Zaken dat er volgens haar niets veranderd was in de relatie tussen Spanje en Venezuela.

(Vorige berichten pagina 630/3 e.v. - 2007)

TURKIJE

BINNENLAND

Turken stemmen voor constitutionele hervormingen

Een meerderheid van bijna 69 procent van de Turken stemde op 21 oktober 2007 bij referendum voor directe presidentsverkiezingen. Het percentage tegenstemmers lag op ruim 31 procent. De opkomst bedroeg 67,5 procent.
Het voorstel waarover werd gestemd, hield in dat de Turkse president door het volk in plaats van door het parlement werd gekozen. Tevens kon een president voor twee keer een termijn van vijf jaar verkozen worden in plaats van één termijn van zeven jaar en werden er om de vier in plaats van vijf jaar parlementsverkiezingen gehouden.
De Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) van premier Recep Tayyip Erdogan was tevreden over de uitkomst van het referendum omdat hierdoor de democratie werd gestimuleerd. Critici beschouwden de hervormingen echter vooral als mogelijke hindernissen voor het goed functioneren van de Turkse staat. Het referendum was een initiatief van de AKP nadat de partij er in 2007 niet in was geslaagd om partijlid Abdullah Gül tot president te laten kiezen. Dat gebeurde echter in augustus alsnog.

Parlement akkoord met bouw kerncentrales

Ondanks de felle oppositie van milieugroeperingen keurde het Turkse parlement op 9 november 2007 het wetsontwerp over de bouw van kerncentrales goed. Eerder dat jaar stuitte het wetsvoorstel op een veto van de toenmalige president Ahmet Necdet Sezer. De regering wilde voor 2015 drie kerncentrales gebouwd hebben. Deze moesten ervoor zorgen dat Turkije meer in zijn eigen energiebehoeften kon voorzien. Het was tevens de bedoeling dat het land minder afhankelijk zou worden van gasleveringen van Iran en Rusland.

KOERDISCHE KWESTIE

Parlement geeft toestemming voor aanval tegen Koerden in Noord-Irak

Een grote meerderheid binnen het Turkse parlement stemde op 17 oktober 2007 voor het voorstel om militaire operaties tegen de Koerdische opstandelingen in Noord-Irak uit te voeren. Na de stemming vertrok de Turkse minister van Buitenlandse Zaken Ali Babacan naar Egypte en Libanon om de beslissing verder toe te lichten.
Desondanks bleek een Turkse militaire actie niet meteen op handen te zijn. Turkije was, onder druk van de Verenigde Staten, bereid om door middel van diplomatieke druk op de Iraakse regering tot een oplossing voor de kwestie te komen. Enkele uren voor de stemming had de Iraakse premier Nouri-al-Maliki nog premier Recep Tayyip Erdogan gebeld om te benadrukken dat de Iraakse regering bereid was om een einde te maken aan de 'terroristische activiteiten' van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) op Iraaks grondgebied. Ook onderstreepte hij de noodzaak van onderhandelingen. Premier Erdogan benadrukte dat Irak het probleem moest oplossen, want anders zou Turkije zelf de Koerden in Noord-Irak bestrijden.

De spanningen rondom de Koerden in het grensgebied tussen Zuidoost-Turkije en Noord-Irak liepen vanaf de zomer van 2007 steeds verder op. Een groot deel van de Turken was verontwaardigd over de Koerdische aanslagen, maar ook over de in hun ogen gebrekkige steun van de VS in de strijd tegen de Koerdische opstandelingen. Door de kwestie waren de olieprijzen gestegen en waren de verhoudingen tussen Turkije en de VS verslechterd.

Toenemende diplomatieke druk

Na de aanval van Koerdische opstandelingen nabij de Iraakse grens op 21 oktober, waarbij twaalf Turkse soldaten omkwamen, voerde Turkije de diplomatieke druk op Irak op. Veel Turken hielden Irak verantwoordelijk voor het bloedbad.
Minister Babacan benadrukte dat zijn land in eerste instantie door middel van diplomatie de kwestie wilde oplossen, maar dat er verschillende manieren waren om het terrorisme aan te pakken en dat Turkije deze zou overwegen en indien nodig toepassen. Deze uitspraak werd extra kracht bij gezet door de Turkse troepenopbouw bij de grens met Irak. Tevens zei premier Erdogan tijdens een overleg met de Britse premier Gordon Brown dat het Turkse leger klaar was om ieder moment Noord-Irak binnen te vallen. Deze aanval zou tegen de PKK-strijders gericht zijn en niet tegen de Iraakse staat.

Turkije verwerpt wapenstilstand Koerdische opstandelingen

Minister Babacan verwiep op 23 oktober in Bagdad de oproep voor een wapenstilstand door de PKK. Hij benadrukte dat er alleen een wapenstilstand tussen erkende staten gesloten kon worden en dus niet met een 'terroristische organisatie' als de PKK. Babacan was in Irak om de leiders van dat land verder onder druk te zetten om de Koerdische opstandelingen harder aan te pakken.
De Iraakse minister van Buitenlandse Zaken Hoshyar Zebari liet weten dat zijn land zou gaan samenwerken met het Koerdische gezag in Noord-Irak om een einde te maken aan de vrijheden van de opstandelingen. Dat betekende onder meer dat PKK-kantoren gesloten en PKK-activiteiten verboden werden. Bovendien zou op korte termijn een hoge Iraakse politieke en militaire delegatie naar Turkije gaan voor overleg over

verdere acties tegen de Koerdische opstandelingen.

Turkije valt Koerdische opstandelingen nabij Irak aan

Op de tweede dag van gevechten tussen het Turkse leger en Koerdische opstandelingen vuurden Turkse gevechtshelikopters op 30 oktober projectielen af op Koerdische doelen in het grensgebied met Irak. Volgens premier Erdogan was een intensivering van militaire operaties onvermijdelijk.
Terwijl de militaire druk werd opgevoerd, werd op 31 oktober extra kabinetsberaad gehouden. Tijdens deze vergadering werden mogelijke economische sancties besproken ten aanzien van groepen die de Koerdische opstandelingen steunden. Turkije overwoog serieus om dergelijke sancties tegen de Koerdische autoriteiten in Noord-Irak te treffen. Deze maatregelen zouden hard aankomen, aangezien men in dat gebied veel gebruik maakte van Turkse elektriciteit, voedselimport en investeringen in de bouw. Volgens velen zou de ontmoeting tussen premier Erdogan en de Amerikaanse president George W. Bush op 5 november bepalend zijn voor het al dan niet uitvoeren van de militaire operatie in Noord-Irak. De VS, Irak en andere landen zetten Turkije onder druk om van een dergelijke invasie af te zien. Door de inval zou een van de weinige stabiele regio's in Irak wellicht ontregeld raken en zouden de verhoudingen tussen de VS en hun bondgenoten verstoord raken. Desalniettemin dreigde Turkije met een inval indien Irak PKK-leiders niet zou uitzetten. Tevens riep premier Erdogan de VS op om de bases van de opstandelingen in Noord-Irak te vernietigen.

VS ondernemen militaire acties tegen PKK

De VS erkenden op 31 oktober dat zij militaire acties hadden ondernomen tegen Koerdische opstandelingen in Noord-Irak. Dit terwijl zij lange tijd beweerden dat zij enkel op diplomatiek vlak Turkije hielpen in de strijd tegen de PKK. De VS maakten verder bekend dat zij bemande spionagevliegtuigen over het grensgebied tussen Turkije en Irak lieten vliegen teneinde de Turken informatie te kunnen geven. Tevens hadden Amerikaanse troepen het bevel gekregen om Koerdische opstandelingen op te pakken. Ook de Irakezen verzekerden Turkije dat zij hun steun hadden opgevoerd. Er waren nu meer controleposten aan de grens met Turkije om de bevoorrading van de opstandelingen te ontregelen.
Deze maatregelen van zowel de VS als Irak volgden op Erdogan's beschuldiging dat Massoud Barzani, president van autonoom Koerdistan, de opstandelingen hielp. Turkije was bang dat het Barzani's doel was om een onafhankelijke Koerdische staat op te richten en dat daardoor de separatistische gevoelens binnen Turkije zouden worden aangewakkerd.

Economische maatregelen tegen opstandelingen

Turkije maakte op 31 oktober bekend dat het economische maatregelen ging nemen tegen zowel de groepen die Koerdische opstandelingen steunden als de opstandelingen zelf. Deze maatregelen zouden de economie van geheel autonoom Koerdistan in Irak kunnen schaden. De Turkse vicepremier Cemil Cicek gaf geen details prijs over de maatregelen, maar zei wel dat Turkije deze uiterst zorgvuldig zou uitvoeren om zo min mogelijk onschuldige mensen te treffen. Sinds deze bekendmaking nam het grensoverschrijdende verkeer tussen Irak en Turkije toe. Vooral handelaren wilden nog hun slag slaan voordat de maatregelen werden doorgevoerd.

Premier van Koerdistan veroordeelt aanvallen PKK

Op 2 november veroordeelde de premier van autonoom Koerdistan in Noord-Irak, Nechirvan Barzani, de aanvallen van de Koerdische opstandelingen in Turkije. Barzani voegde daar nog aan toe dat er geen plaats was voor dergelijk geweld in de moderne geciviliseerde wereld. Deze duidelijke uitspraken volgden op de toenemende diplomatieke druk op de Koerdische regering om zich te distantiëren van de PKK.
Barzani hoopte verder dat de enkele dagen later te houden bijeenkomst van leiders uit Irak en omliggende landen in Istanbul de dreiging van een Turkse inval in Noord-Irak zou doen afnemen. De Koerdische regering streefde immers naar een vreedzame en vruchtbare relatie met Turkije, zo stelde hij.

Turkse soldaten na onderhandelingen vrijgelaten

De onafhankelijke mensenrechtenorganisatie Tolerancy International (TI) maakte op 2 november bekend dat ze met de PKK onderhandelde over de vrijlating van acht Turkse soldaten. Deze zaten sinds 21 oktober gevangen. De gevangenschap van de militairen kwam dagelijks in het nieuws en zorgde voor grote druk op Erdogan om de Koerdische opstandelingen in Noord-Irak aan te pakken.
Op 4 november, aan de vooravond van de ontmoeting tussen de Turkse premier Erdogan en de Amerikaanse president Bush, liet de PKK de gevangen soldaten vrij. De Koerdische regering liet weten dat zij de PKK gesommeerd had om de soldaten omwille van humanitaire redenen vrij te laten. De Koerdische opstandelingen vonden dat de vrijlating als een handreiking gezien moest worden. Zij wilden ermee duidelijk maken dat ze het conflict op een vreedzame wijze wilden oplossen.
De acht vrijgelaten soldaten verbleven een week later in een Turkse militaire gevangenis op verdenking van plichtsverzuim en ongehoorzaamheid. Volgens de Turkse minister van Justitie, Mehmet Ali Sahin, was het onacceptabel dat de soldaten tijdens de hinderlaag op 21 oktober met de opstandelingen waren meegegaan. De soldaten hadden omwille van het landsbelang bereid moeten zijn om te sterven.

Erdogan tevreden met toezeggingen Bush

In zijn ontmoeting met Erdogan op 5 november probeerde de Amerikaanse president Bush Turkije over te halen om het conflict op te lossen door middel van diplomatie. Bush benadrukte dat zijn land Turkije steunde in de strijd tegen de Koerdische opstandelingen. Dit zou gebeuren door verstrekking van informatie van de Amerikaanse inlichtingendiensten en het zorgen voor een voortdurend contact tussen het Amerikaanse en Turkse leger.
Op 15 november werden de eerste Amerikaanse inlichtingen over de posities van Koerdische opstandelingen in Noord-Irak die verdacht werden van het aanvallen van Turkse doelen aan Turkije doorgegeven.

Dood vier Turkse soldaten

Tijdens een militaire operatie nabij de Iraakse grens, gericht tegen de PKK, vonden op 13 november vier Turkse soldaten de dood. Volgens de Iraakse autoriteiten zouden tevens Turkse gevechtsvliegtuigen drie

dorpjes in het Batoufa en Darkar district gebombardeerd hebben. Er waren daarbij geen slachtoffers gevallen. Een woordvoerder van de Koerdische regering, Jamal Abdallah, ontkende echter dat een dergelijke luchtaanval had plaatsgevonden.

Pro-Koerdische partij onder vuur

Het Turkse Openbaar Ministerie startte op 16 november een procedure om de Democratische Samenlevingspartij (DTP) te verbieden. De DTP, die twintig zetels had in het Turkse parlement, lag onder vuur omdat de partij weigerde om de PKK te bestempelen als een terroristische organisatie en achter de Koerdische opstandelingen zou staan.

Zeven gegijzelden vrijgelaten

De Turkse minister van Binnenlandse Zaken Besir Atalay maakte op 30 november bekend dat de zeven mensen die op 11 november nabij de Iraanse grens door Koerdische opstandelingen gevangen waren genomen weer terug in Turkije waren. De Turkse autoriteiten zouden de gijzeling uitvoerig onderzoeken.

JUSTITIE

Straf voor moord op priester gehandhaafd

Een Turkse rechtbank herbevestigde op 4 oktober 2007 in hoger beroep de gevangenisstraf voor de moordenaar van de Italiaanse priester Andrea Santoro in een kerk in Trabzon in februari 2006. De tiener O.A. was in 2006 voor de moord veroordeeld tot een gevangenisstraf van achttien jaar en tien maanden. Over het motief voor de moord bleef onduidelijkheid bestaan.

Voormalig Turks minister vrijgesproken van corruptie

De voormalige Turkse minister van Volkshuisvesting Koray Aydin werd op 5 oktober 2007 door het Turkse Hooggerechtshof vrijgesproken van corruptie. Hij zou zich daaraan schuldig hebben gemaakt bij bouwprojecten na de aardbeving in het noordwesten van Turkije in 1999.

Aydin was de laatste ex-minister die voor het Hooggerechtshof verscheen sinds de Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) in 2002 aan de macht was gekomen. Deze had zich als doel gesteld om een einde te maken aan de corruptie in Turkije.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Turkije schuldig aan schenden recht op vrije verkiezingen

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bepaalde op 29 november 2007 dat Turkije schuldig was aan het schenden van het recht op vrije verkiezingen door de gekozen volksvertegenwoordiger Bekir Sobaci uit het parlement te verwijderen. Sobaci was lid van de Partij van de Deugd (FP) en werd in 1999 verkozen in het Turks parlement. Deze partij werd in 2001 door het Turkse Constitutioneel Hof verboden vanwege ondermijning van het seculiere karakter van de Turkse staat.
Het Turkse hof verbood enkele leden van de partij, onder wie Bekir Sobaci, om gedurende vijf jaar politieke activiteiten te ondernemen. Sobaci probeerde in 2002 als onafhankelijk parlementslid verkozen te worden, maar slaagde daar niet in. Volgens het Europees Hof was het buitenproportioneel om de zetel aan Bekir Sobaci te ontnemen.

Turkije moet schadevergoeding betalen

Op 29 november 2007 oordeelde het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat Turkije 15.000 euro schadevergoeding moest betalen aan de broer van de in 1994 door de Turkse politie doodgeschoten Vedathan Gulsenoglu. Deze werd dat jaar gearresteerd op verdenking van het gooien van drie molotovcocktails naar een bank. Vervolgens werd hij op het politiebureau door een politieofficier van achteren in zijn hoofd geschoten. De student overleed kort daarna aan zijn verwondingen.

BUITENLANDSE ZAKEN

Diplomatieke rel met VS rond 'Armeense genocide'

Een commissie van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden nam op 11 oktober 2007 een resolutie aan waarin de moord op anderhalf miljoen Armeniërs in de periode 1915-1917 bestempeld werd als genocide.
Turkije reageerde woedend op de resolutie en waarschuwde de Verenigde Staten dat deze de banden tussen de twee landen zou schaden. Een mogelijkheid was dat de VS geen gebruik meer mochten maken van militaire bases in Turkije. Uit onvrede over de resolutie riep Turkije zijn ambassadeur in de VS terug voor overleg en annuleerde minister van Staat Kursad Tuzmen een bespreking in New York.

In een poging de bekoelde relaties te herstellen, zonden de VS op 13 oktober twee hoge regeringsfunctionarissen naar Turkije. Zij betuigden tegenover de Turkse regering spijt over de resolutie en zeiden er alles aan te zullen doen om te voorkomen dat de resolutie werd doorgestuurd naar het voltallige Huis van Afgevaardigden.

(Vorige berichten pagina 501/3 e.v. - 2007)

ZWITSERLAND

BINNENLAND

Pardon voor in 1782 terechtgestelde 'heks'

Een vrouw die beschouwd werd als de laatste heks in Europa en meer dan tweehonderd jaar eerder terecht was gesteld, kreeg op 7 november 2007 een postuum pardon van Zwitserse parlementariërs. De vrouw, Anna Goeldi, werd in 1782 op 48-jarige leeftijd door een rechtbank in het kanton Glarus schuldig bevonden aan het doden van een meisje van acht jaar. Het parlement van hetzelfde kanton nam nu met 37 tegen 29 stemmen een motie aan waarin dit vonnis nietig werd verklaard.

JUSTITIE

Russische gevangene Kaloyev vrijgelaten

Het Zwitserse Hooggerechtshof gelastte op 8 november 2007 de vrijlating van een Rus die sinds 2004 gevangen had gezeten wegens de moord op een luchtverkeersleider die hij verantwoordelijk hield voor de dood van zijn gezinsleden bij een vliegongeluk. Het hof verwierp een beroep van aanklagers uit Zürich tegen strafvermindering voor de gevangene, Vitaly Kaloyev. Zijn straf was van 8 jaar teruggebracht tot 51/4 jaar. Kaloyev kwam vrij omdat hij meer dan twee derde van zijn straf had uitgezeten en goed gedrag had getoond.
Twee van de rechters uit het hof van vijf na-

men een minderheidsstandpunt in: zij waren van mening dat de straf te zeer verminderd was. Het vliegongeluk was gebeurd in 2002 en kostte 71 mensen het leven. Kaloyev verloor hierdoor zijn vrouw en twee kinderen. Zijn zaak wekte veel sympathie in zijn vaderland Rusland.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechtbank verwerpt racismeklacht

Een rechtbank in het kanton Aargau verwierp op 8 november 2007 klachten over racisme naar aanleiding van een affiche van de nationalistische Zwitserse Volkspartij (SVP). Op dat affiche was een gesluierde vrouw te zien en werd gewaarschuwd dat het land gevaar liep te veranderen in een soort Turkije of Irak. Het affiche was onderdeel van de campagne van SVP-kandidaat Andreas Glarner voor de parlementsverkiezingen die in oktober werden gehouden.
Volgens de rechtbank was het affiche aanvaardbaar: 'In een democratie is het belangrijk dat meningen geuit kunnen worden, ook als zij een meerderheid beledigen of een groot aantal mensen schokken.' De rechtbank meende ook dat het affiche niet aanzette tot haat of discriminatie.

(Vorige berichten pagina 580/2 e.v. - 2007)

ARGENTINIË

BINNENLAND

Grote vondst aan cash noopt minister tot aftreden

President Néstor Kirchner van Argentinië aanvaardde op 16 juli 2007 het ontslag van zijn minister van Economische Zaken, Felisa Miceli. Officier van justitie Guillermo Marijuán had de bewindsvrouw opgeroepen een verklaring af te leggen over de aanwezigheid in haar kantoor van omgerekend ruim 46.000 euro. De politie had kort daarvoor bij een veiligheidsonderzoek op het departement de zak met Amerikaanse dollars en Argentijnse pesos ontdekt. Miceli beweerde dat haar broer het geld had geleend voor de aankoop van een huis, maar erkende wel 'een blunder' te hebben begaan door het op het ministerie te bewaren.
Gustavo Peirano werd door Kirchner aangewezen als opvolger van Miceli.

Argentinië kiest voor het eerst vrouwelijke president

Verplichte gang naar stembus voor 27 miljoen kiezers

Om en nabij de 27 miljoen stemgerechtigde Argentijnen moesten op 28 oktober 2007 hun stem uitbrengen voor het kiezen van een nieuwe president en vicepresident. Verder werden, naast een aantal gouverneurs, 24 senatoren en 130 afgevaardigden voor het Nationaal Congres gekozen.
De grondwet bepaalde dat als de winnende kandidaat van de presidentsverkiezingen minder dan 45, maar meer dan 40 procent van de stemmen kreeg in combinatie met een voorsprong van minstens 10 procent op nummer twee, er geen tweede stemronde hoefde te worden gehouden.

Presidentsvrouw Cristina Fernández behaalt zege in eerste ronde

Het resultaat van de presidentsverkiezingen was dat de rollen van Néstor Kirchner en zijn vrouw Cristina Fernández in december zouden worden omgedraaid: de vrouw die jarenlang 'first lady' was geweest, werd president van Argentinië en haar man zou haar als adviseur bijstaan. De aanstaande president kreeg bijna twee keer zoveel stemmen als de voormalige parlementariër Elisa Carrió en versloeg ook oud-minister van Economische Zaken Roberto Lavagna met een straatlengte voorsprong. Een tweede stemronde was daardoor niet nodig.
Cristina Fernández, van huis uit advocaat en al enige jaren fungerend als senator, werd de eerste gekozen vrouwelijke president van Argentinië. Nadat de uitkomst van de verkiezingen bekend was, benadrukte zij dat haar ruime zege haar niet in een geprivilegieerde positie bracht, maar juist meer verantwoordelijkheid en verplichtingen met zich meebracht. Analisten meenden dat de ruime overwinning haar in staat stelde problemen als de hoge inflatie en het slinkende begrotingsoverschot aan te pakken.

Uitslagen presidentsverkiezingen Argentinië
(28 oktober 2007)

kandidaat	percentage
Cristina Fernández de Kirchner (Alliantie Front voor de Overwinning - A. FTE. VICT.)	44,9
Elisa Carrió (Confederatie Burgercoalitie - CCC)	23,0
Roberto Lavagna (Een Ontwikkelde Natie - UNA)	16,9
Alberto Rodríguez Saá (Front voor Gerechtigheid, Eenheid en Vrijheid - A.F.J.U. y L.)	7,7
Fernando Solanas (Oorspronkelijke Socialistische Partij - PSA)	1,6

De overige kandidaten behaalden afzonderlijk minder dan 1,6 procent van de stemmen

Gevangenisbrand veroorzaakt zeker dertig dodelijke slachtoffers

De poging van gedetineerden in de gevangenis van de centrale Argentijnse provincie Santiago del Estero om verwarring te scheppen door matrassen in brand te steken, kende op 4 november 2007 een fatale afloop. In plaats van dat zij konden vluchten, kwamen minstens dertig gevangenen in de vuurzee om het leven. De brand veroorzaakte dichte rookwolken in het huis van bewaring waar 450 gedetineerden hun straf uitzaten.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Centrale Bank van Argentinië heeft record aan buitenlandse valuta

President Martín Redrado van de Centrale Bank van Argentinië liet op 4 juni 2007 weten dat zijn instituut een record aan buitenlandse valuta in beheer had, namelijk 41 miljard dollar (ruim 30 miljard euro). Met deze reserves was volgens de bankpresident de Argentijnse economie beschermd tegen externe schokken die vooral ontwikkelingslanden troffen.
De bankpresident deed zijn uitspraken op een conferentie over internationale financiële risico's waar bankpresidenten uit Finland, India, Italië, Nederland en Rusland aanwezig waren, evenals tal van internationale economen.

Waarde Argentijnse peso bereikt dieptepunt tegenover dollar

Eind juli 2007 bereikte de Amerikaanse dollar haar hoogste niveau tegenover de Argentijnse peso sinds begin 2003. Die week was de koers van de dollar met 2,2 procent gestegen. In een poging de industriële productie te stimuleren, poogde de Argentijnse regering de dollar sterk te houden tegenover de peso. De kort daarvoor aangetreden minister van Economie, Gustavo Peirano,

was zelfs voorstander van een nog hogere wisselkoers. Anderen meenden een steile val van de peso te zien die de voedselprijzen negatief kon beïnvloeden en daarmee de inflatie kon doen aanwakkeren.

Economische groei van laatste jaren zet zich voort

De Argentijnse regering maakte op 14 september 2007 bekend dat het bbp in het tweede kwartaal van het jaar met 2,1 procent was gegroeid. Op jaarbasis zou dit 8,7 procent betekenen, aldus het Nationaal Telling en Statistiek Instituut (INDEC). De jaren daarvoor groeide de economie jaarlijks met minimaal 8 procent.

JUSTITIE

Hooggerechtshof verklaart amnestie voor generaal ongeldig

De door president Menem in 1989 per decreet verstrekte kwijtschelding van straf aan generaal Santiago Omar Riveros werd op 13 juli 2007 door het Argentijnse Hooggerechtshof herroepen. Volgens het rechtscollege kon Riveros aangeklaagd worden voor ontvoering, marteling en moord op politieke dissidenten.
De rechters meenden dat de veronderstelde misdaden van Riveros niet alleen een schending waren van de Argentijnse rechtsstaat, maar ook van internationale wetten en verdragen. Riveros, voor 1989 aangeklaagd voor veertien moorden, werd er van beschuldigd tijdens de dictatuur met harde hand leiding te hebben gegeven aan het martelkamp Campo de Mayo.

Katholieke priester tot levenslang veroordeeld

De vroegere politiekapelaan Christian von Wernich werd op 9 oktober 2007 tot levenslang veroordeeld wegens zijn actieve rol bij 8 moorden, 31 gevallen van marteling en 42 ontvoeringen. Rechters hadden meer dan zeventig getuigen gehoord en waren met overlevenden van de Argentijnse Vuile Oorlog (1976-1983) naar martelcentra gegaan.
De katholieke priester ontkende de beschuldigingen. 'Valse getuigenis komt van de duivel, want die is verantwoordelijk voor het kwaad en de vader van alle slechtheid en leugens', liet hij weten in een reactie. Zijn advocaat beweerde dat de veroordeelde 'als priester' verplicht was de detentiekampen te bezoeken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Breed protest tegen verdwijning getuige mensenrechtenschendingen

Demonstranten in Buenos Aires en in andere Argentijnse steden eisten op 18 september 2007 van de Argentijnse autoriteiten dat er meer actie zou worden ondernomen om de 77-jarige Jorge Julio López op te sporen. 'Een jaar na zijn verdwijning, willen we hem terug', klonk het uit duizenden kelen. Volgens familieleden en kennissen van de verdwenen arbeider had zijn verdwijning te maken met de getuigenis die hij had afgelegd tegen voormalig politiecommandant Miguel Osvaldo Etchecolatz. De laatste was tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld wegens grove schendingen van de mensenrechten.

Laatste militairen vertrekken uit symbool van de repressie

Een anonieme woordvoerder van het ministerie van Defensie lichtte op 1 oktober 2007 de media in dat de laatste militairen uit de Escuela de Mecánica de la Armada (ESMA) waren vertrokken. Deze marineschool functioneerde tijdens de dictatuur (1976-1983) als martelcentrum en was uitgegroeid tot symbool van de onderdrukking.
President Kirchner had eerder bepaald dat er in het martelcentrum een herinneringsmuseum zou worden gehuisvest ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de militaire junta.

Juntaleiders wacht veroordeling voor 'Operatie Condor'

Nieuwsagentschap *Telam* meldde op 28 november 2007 dat voormalig juntaleider Jorge Videla en zestien andere hoge militairen zouden worden aangeklaagd voor deelname aan Operatie Condor. Deze geheime samenwerking tussen Argentinië, Bolivia, Brazilië, Chili, Paraguay en Uruguay kostte veel politieke gevangenen van de militairen het leven.
Eén van de slachtoffers was Maria Claudia Irureta-Goyena de Gelman, schoondochter van de Argentijnse dichter Juan Gelman. Zij werd in Buenos Aires ontvoerd en in buurland Uruguay in gevangenschap vermoord.

BUITENLANDSE ZAKEN

Interpol steunt Argentinië in verzoek om uitlevering Iraniërs

De Algemene Vergadering van de internationale politieorganisatie Interpol nam op 7 november 2007 met 76 stemmen voor, 14 tegen en 26 onthoudingen het besluit 'rode waarschuwingen' te zullen geven – te vergelijken met de plaatsing op een 'most wanted list' – aan vijf Iraniërs en een Libanees. De maatregel werd genomen omdat Iran weigerde de verdachten van de aanslag in 1994 in Buenos Aires op het gebouw van de Israëlisch-Argentijnse samenwerkingsvereniging AMIA (Asociación Mutual Israelita Argentina) aan Argentinië uit te leveren.
Iran meende dat Israël en de Verenigde Staten met de maatregel beoogden zijn imago te bezoedelen. Secretaris-generaal van Interpol Ronald K. Noble ontkende echter dat 'geopolitieke kwesties' de basis voor het besluit vormden omdat zijn organisatie zich louter bezighield met criminaliteit.

(Vorige berichten pagina 273/1 e.v. - 2007)

BELIZE

BINNENLAND

Aantal nieuwe politieke organisaties opgericht

De twee traditionele politieke partijen van Belize, de Verenigde Volkspartij (PUP) en de Verenigde Democratische Partij (UDP), kregen begin 2007 meer concurrentie. Op 11 februari werd de Nationale Volkspartij (PNP) opgericht die onder leiding kwam te staan van de milieuactivist Wil Maheia. Als slogan hanteerde de PNP 'Een nieuwe weg voor Belize' waarmee de primaire doelstelling, het stoppen van de corruptie, tot uitdrukking werd gebracht. De kort daarvoor opgerichte Nationale Hervormingspartij (NFP) zou haar plannen nog bekendmaken, terwijl de in januari ontstane groepering Visie Geïnspireerd door het Volk (VIP) had laten weten in 2008 aan de algemene verkiezingen mee te willen doen.

Toezegging premier Musa aan gezondheidsdienst veroorzaakt onrust

De Chief Executive Officer (CEO) van het

Belize

ministerie van Financiën van Belize, Carla Barnett, legde half mei 2007 haar functie neer. Zij was ontstemd over de financiële garantstelling die premier Said Musa de private Universele Gezondheidsdienst (UHS) had gegeven. In de media verschenen echter ook berichten dat Barnett verontwaardigd was over het feit dat de premier haar niet had ingelicht over de toezegging die gepaard ging met vele miljoenen euro's. Musa erkende dat er bezwaren bestonden tegen zijn optreden, maar binnen het kabinet zou de opvatting heersen dat hij te goeder trouw had gehandeld.
De UHS had een schuld opgebouwd van omgerekend bijna 25 miljoen euro.

Controversiële motie ingetrokken

Een motie over de kwestie die Musa op 18 mei bij het parlement indiende, stuitte op veel verzet. Leden van zijn eigen partij, de Verenigde Volkspartij (PUP), hekelden zijn individuele optreden en de premier wist afgevaardigden uit de zakenwereld, van de Raad van Kerken en van de Nationale Economische Raad evenmin te overtuigen. De ministers Mark Espat (Nationale Ontwikkeling) en Cordel Hyde (Defensie) weigerden het voorstel van de premier te ondersteunen en werden daarom ontslagen.
Rond 26 mei trok Musa de motie in omdat hij naar eigen zeggen naar het volk had geluisterd. Verder zou er gewerkt worden aan een duurzame oplossing die voor de meerderheid van de burgers acceptabel was.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Premier Belize tevreden over economische groei in 2006

De *BBC* berichtte op 6 maart 2007 dat de economie van Belize het jaar daarvoor met 4 procent was gegroeid. De regering had op enige factoren gewezen die daarbij een rol speelden: er was een streng fiscaal en monetair beleid gevoerd en de export van goederen en diensten was toegenomen. Bij dat laatste wees premier Said Musa op de prestaties van de olie-industrie, de stijging van de inkomsten uit de suikerexport naar de Verenigde Staten en de Europese Unie en de toegenomen uitvoer van citrusvruchten. Daarnaast was de toerismesector in 2006 succesvol. Hoewel de import ook was gestegen met 11 procent, was het tekort op de betalingsbalans kleiner geworden. De werkloosheid was gedaald van 11 naar 9,4 procent.

BUITENLANDSE ZAKEN

Belize en Cuba versterken betrekkingen

Tijdens de tiende bijeenkomst van de Belize-Cuba Gezamenlijke Commissie voor Economische en Technische Samenwerking op 18 en 19 oktober 2007 in Havana werd besloten de samenwerking op terreinen als gezondheidszorg, onderwijs, landbouw en visserij uit te breiden. De delegatie uit Belize stond onder leiding van minister van Buitenlandse Zaken Lisa Shoman, die ook een ontmoeting had met haar ambtgenoot uit Cuba, Felipe Pérez Roque.
Tijdens het overleg werd veel aandacht besteed aan de onderhandelingen tussen het Caribisch Forum (Cariforum) – de samenwerkingsorganisatie van de Caribische Gemeenschap (Caricom) en de Dominicaanse Republiek – en de Europese Unie over het Economisch Partnerschap Akkoord (EPA).

(Vorige berichten pagina 736/2 e.v. - 2006)

BOLIVIA

Bolivia

BINNENLAND

Verdeeldheid in Bolivia over regeringsplannen

Doden bij confrontaties in Cochabamba

Aanhangers van de Boliviaanse president Evo Morales kwamen op 11 januari 2007 in Cochabamba in botsing met medestanders van de gouverneur van het departement met dezelfde naam, Manfred Reyes Villa. De regering had een troepenmacht van vijftienhonderd soldaten gestuurd, maar bij de gevechten vielen toch twee doden en meer dan zestig gewonden. De ongeveer dertigduizend Morales-supporters eisten het vertrek van de gouverneur omdat hij het streven van de oppositie steunde naar meer autonomie van de departementen. Daarnaast had hij de pogingen van Morales bekritiseerd om de grondwet te herschrijven.

Morales verandert regels voor verandering grondwet

Het staatshoofd van Bolivia maakte het op 25 januari gemakkelijker om de grondwet te wijzigen. Punten waarover in de Grondwetgevende Vergadering geen overeenstemming kon worden bereikt, zouden door middel van een referendum aan de bevolking worden voorgelegd.
De afgevaardigden bleven strijden over de procedure bij het aannemen van artikelen van de nieuwe constitutie: met een tweederdemeerderheid of met de helft plus één? De aanhangers van Morales steunden de laatste optie, maar oppositieleden, die radicale veranderingen probeerden te voorkomen, bleven bij hun standpunt dat twee derde van de aanwezigen de voorstellen diende goed te keuren.

Oppositie wil dat Sucre regeringscentrum van Bolivia wordt

Honderdduizenden 'paceños' – inwoners van La Paz – gingen op 20 juli de straat op om te protesteren tegen het plan van de oppositie om Sucre (departement Chuquisaca) het regeringscentrum van het land te maken. Dit was afkomstig van de conservatieve afgevaardigden in de Grondwetgevende Vergadering. Zij wezen er op dat in Sucre Bolivia was ontstaan, de stad centraler lag en de belangrijkste gerechtsgebouwen huisvestte. La Paz was echter de zetel van regering en parlement en kende een betere infrastructuur. De stad gold als bastion van Morales-aanhangers die het plan als een nieuwe poging beschouwden hun positie te verzwakken.

Demonstranten in Santa Cruz bezetten vliegveld

President Morales stuurde op 18 oktober manschappen naar de internationale luchthaven Viru Viru in de stad Santa Cruz de la Sierra om de orde te herstellen. Demonstranten hadden gedreigd vluchten te blokkeren waarvan de bemanningen geen landingsrechten tot 2.000 dollar (ca. 1.400 euro) wilden betalen aan lokale functionarissen in plaats van aan de nationale luchtvaartautoriteiten. De demonstranten namen een dag later bezit van deze grootste luchthaven in Bolivia, nadat de ordetroepen zich hadden teruggetrokken om bloedvergieten te voorkomen.
Voor de leiders van Santa Cruz, het grootste en rijkste departement van Bolivia, was de bezetting een overwinning. Ze streefden naar een grotere autonomie ten opzichte van de centrale overheid.

Raamwerk nieuwe grondwet goedgekeurd

Het raamwerk van de nieuwe constitutie werd op 24 november door de Grondwetgevende Vergadering goedgekeurd door een meerderheid van de helft plus één van de afgevaardigden. De stemming werd door bijna de hele oppositie geboycot.
Op 25 november ontstonden onlusten in Sucre, waarbij zeker drie mensen het leven verloren. Een dag eerder was al een advocaat doodgeschoten. De protesten in Sucre waren volgens president Morales 'gemanipuleerd door oligarchische en neo-liberale groepen die geen veranderingen willen'.

Polarisatie neemt toe

Oppositieleiders en gouverneurs uit de departementen Santa Cruz, Tarija, Cochabamba, Chuquisaca, Beni en Pando riepen op 27 november op tot een algemene staking. De zes departementen waren van groot economisch belang omdat zich daar de Boliviaanse gasvelden bevonden.
De departementen, die autonomie eisten, meenden dat de socialistische regering door het invoeren van een nieuwe constitutie de macht nog meer naar zich toetrok. President Morales verklaarde tegenover zijn aanhangers dat de stakers 'het neo-liberalisme, dat ons zoveel kwaad heeft gedaan, verdedigen'. Daarnaast meende hij dat ze wilden voorkomen dat hij de armen te hulp schoot.

President Morales wijzigt kabinet ingrijpend

Op 23 januari 2007 voerde president Evo Morales acht wijzigingen door in zijn kabinet. Het betekende dat er in het vervolg minder etnische Aymara-leden in de regering zaten en meer linkse politici dan daarvoor, onder wie enige leden van de Communistische Partij van Bolivia (PCB). Geen enkele bewindspersoon was afkomstig uit het rijke departement Santa Cruz.
De volgende personen werden nieuw benoemd: Alfredo Rada Vélez (Binnenlandse Zaken); Célima Torrico Rojas (Justitie); Susana Rivero (Landbouw, Boerenkwesties en Milieu); Guillermo Dalance (Mijnbouw en Metallurgie); Victor Cáceres (Onderwijs en Cultuur); Jerjes Mercado (Openbare Diensten, Publieke Werken en Huisvesting); Gabriel Loza Tellería (Planning en Ontwikkeling); en Walter Delgadillo (Werkgelegenheid).

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Nieuwe wet maakt uitbreiding landhervorming mogelijk

De door president Morales beoogde landhervorming in Bolivia kreeg op 28 november 2006 een impuls met de goedkeuring van een nieuwe wet door de Senaat. De regering had al ruim 13.000 km^2 grond verdeeld onder arme boerengemeenschappen, maar hoopte dat in de toekomst met een factor acht te kunnen vermenigvuldigen. De president benadrukte dat er geen productieve grond zou worden onteigend, maar er werden verhitte debatten verwacht over welke criteria daarvoor gehanteerd zouden worden. In Bolivia bezaten enkele rijke families grote stukken grond.
Waarnemers wezen op de dubieuze omstandigheden waaronder de wet werd aangenomen. De meerderheid van de afgevaardigden was afwezig in de 27 zetels tellende Senaat. Omdat een senator van de oppositie en twee opgetrommelde assistenten van afwezige senatoren met de twaalf leden van de Beweging naar het Socialisme (MAS) vóór stemden, werd de wet aangenomen. Morales had eerder gedreigd de kwestie per decreet te regelen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Bolivia krijgt controle over gas en olie-exploitatie

President Evo Morales ondertekende op 3 december 2006 de contracten die de regering van Bolivia in staat stelde de productie te controleren van buitenlandse ondernemingen in de gas- en olie-industrie. Daarnaast kreeg de staat in het vervolg het grootste deel van de opbrengsten van de winning, zo was afgesproken met het Braziliaanse Petrobras, het Spaans-Argentijnse Repsol YPF, het Franse Total SA en British Gas. Het gastransportbedrijf Transredes, waar Royal Dutch Shell PLC een belang van 25 procent in had, stemde er in toe dat de Boliviaanse overheid de grootste zeggenschap kreeg over het netwerk van pijpleidingen.

Parlement akkoord met nationalisatiecontracten

De volksvertegenwoordigers van Bolivia stemden op 19 april 2007 in met de 44 nationalisatiecontracten die de regering had afgesloten. De akkoordverklaring had op zich laten wachten door onenigheid tussen de politieke partijen en administratieve fouten bij de afhandeling.
De buitenlandse bedrijven zouden meer belasting gaan betalen en dienden hogere royalty's af te dragen. Toch was daarmee niet alles geregeld. Bolivia en Brazilië konden het niet eens worden over de waarde van de twee olieraffinaderijen die staatsenergiebedrijf Yacimientos Petrolíferos Fiscales Bolivianos (YPFB) in 1999 aan Petrobras had verkocht. De Brazilianen hadden toen omgerekend 75 miljoen euro betaald en beweerden sindsdien voor 77,5 miljoen euro te hebben geïnvesteerd.

Brazilië stemt toe in verkoop

President Morales was op 12 mei aanwezig bij de ceremonie in Santa Cruz waar de Guillermo Elder Bell raffinaderij in handen kwam van de Boliviaanse staat. Dezelfde dag werd eenzelfde soort plechtigheid gehouden bij de Gualberto Villaroel raffinaderij in Cochabamba. De Boliviaanse regering had Petrobras er van weten te overtuigen de raffinaderijen van de hand te doen voor 83 miljoen euro. Morales benadrukte dat de nationalisatie van gas en olie daarmee nog niet voltooid was.
Regeringscijfers toonden aan dat de opbrengst uit de oliewinning in 2006 was verdubbeld: in dat jaar bedroeg deze ruim 960 miljoen euro, terwijl dit in 2005 nog 450 miljoen euro was geweest.

Mijnconcessies worden ingetrokken als niet wordt geïnvesteerd

'We hebben investeringen nodig, geen bazen of eigenaren.' Met deze opmerking gaf president Evo Morales op 11 januari 2007 te kennen dat mijnconcessies zouden worden ingetrokken als bleek dat een onderneming weinig of niet investeerde. Het recht op exploitatie kwam dan weer in handen van de Boliviaanse staat. Hetzelfde gold voor ondernemingen die geen belasting betaalden.
De ertsmijnen op zich waren staatsbezit, maar de productiewerkzaamheden werden verricht door private Boliviaanse en vooral buitenlandse firma's.
De export van zink, zilver, goud en tin was het jaar daarvoor sterk toegenomen. In geheel 2005 was er voor omgerekend 412 miljoen euro verscheept, in de eerste zes maanden van 2006 voor 374 miljoen euro.

Bolivia

Tinsmelter wordt genationaliseerd

De enige tinsmelter die Bolivia rijk was, de Vinto Tin Smelter bij Oruro in het Andesgebergte, kwam op 9 februari 2007 in handen van de Boliviaanse staat. Tot dan was het Zwitserse bedrijf Glencore International AG de eigenaar. President Morales verklaarde tegenover de employees dat de natuurlijke hulpbronnen van Bolivia jarenlang 'geplunderd' waren en dat het de Bolivianen niet was toegestaan hun eigen grondstoffen te verwerken. Hij was bezig die situatie te veranderen zodat het land niet alleen grondstoffen hoefde te exporteren.

Inflatie hoger dan regering voorspelde

Een rapport van het Nationaal Statistiek Instituut (INE) dat op 1 november 2007 verscheen, toonde aan dat de inflatie in Bolivia in oktober was gestegen tot 11,3 procent. Dit was het hoogste percentage in tien jaar. In augustus had president Morales voorspeld dat de inflatie in het lopende jaar hooguit 6 procent zou bedragen, maar sindsdien waren de prijzen van basisproducten als rijst, aardappelen en vlees gestegen. De regering meende dat de oorzaak lag in de overstromingen van grote landbouwgebieden in het begin van het jaar. Anderen meenden dat de inflatie werd aangewakkerd door de groei van de overheidsuitgaven.

NATUUR EN MILIEU

Bolivia getroffen door ergste overstromingen in 25 jaar

President Evo Morales riep op 1 maart 2007 de noodtoestand uit omdat heel Bolivia gebukt ging onder uitzonderlijk slechte weersomstandigheden. De laaglanden in het noordoosten werden getroffen door overstromingen, terwijl hagel en vorst het centrum en zuiden van het land teisterden. Zeker 43 mensen kwamen om het leven en ruim 70.000 mensen moesten hun huis ontvluchten. Verder gingen in een gebied van 200.000 ha. alle landbouwgewassen verloren en kwamen meer dan 20.000 stuks vee om, hetgeen naar schatting een schadepost van omgerekend 140 miljoen euro betekende.
Meteorologen wezen het weerfenomeen El Niño als oorzaak aan. Aan de oproep voor hulp van de Verenigde Naties werd gehoor gegeven door onder meer Venezuela, buurland Peru en de Verenigde Staten.

(Vorige berichten pagina 671/3 e.v. - 2006)

Chili

CHILI

BINNENLAND

Nieuwe partij wil gedachtegoed ex-dictator Pinochet bewaken

Gepensioneerde militairen van de Chileense strijdkrachten die onder voormalig dictator Pinochet hadden gediend, richtten op 7 augustus 2007 een nieuwe politieke organisatie op: de Militaire Metropolitaanse Partij (PMM). Volgens dagblad *La Nación* had de partij bijna genoeg handtekeningen verzameld om in 2008 deel te nemen aan de gemeenteraadsverkiezingen. Het credo van de PMM was simpel: het 'werk' van Pinochet beschermen. Analisten meenden dat de partij ook een reactie was op het toenemend aantal rechtszaken tegen militairen die beschuldigd werden van mensenrechtenschendingen tijdens de dictatuur.

Rellen bij herdenking staatsgreep uit 1973

Een politieagent werd op 11 september 2007 in Santiago doodgeschoten en 41 collega's raakten gewond toen de herdenking van de staatsgreep in Chili uit 1973 gepaard ging met plunderingen en vernielingen. Vooral laat in de avond werd de sfeer grimmig toen gemaskerde jongeren brandende barricaden opwierpen, de politie aanvielen met stenen en vuurwapens en winkels plunderden. In totaal arresteerde de politie ruim driehonderd mensen. President Michelle Bachelet vond het geweld een belediging voor de slachtoffers van de militaire dictatuur en gaf opdracht aanklachten tegen de daders in te dienen.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Felle protesten tegen sociaal-economisch regeringsbeleid

Zeker 56 mensen werden op 29 augustus 2007 in Chili aangehouden bij protesten in het hele land tegen het regeringsbeleid. De demonstranten blokkeerden onder meer wegen om hun eisen kracht bij te zetten: zij wilden hogere pensioenen, veranderingen in het onderwijs en een betere gezondheidszorg.
President Bachelet was ontstemd omdat sommige leden van de regeringscoalitie de protesten ondersteunden. 'Ik weiger te accepteren dat mijn toewijding aan sociale gerechtigheid niet wordt erkend', merkte zij op. Haar centrum-linkse regering handhaafde in Chili in grote trekken het vrije markt model.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Buitenlandse bedrijven verwerven licenties voor gas- en olie-exploratie

De Chileense regering maakte op 15 november 2007 bekend dat ze aan buitenlandse ondernemingen als Total SA, Apache Canada Ltd en Pan-American Energy LLC licenties had verstrekt voor gas- en olie-exploratie in de zuidelijke regio Magellan. De bedrijven zouden afzonderlijk minstens 267 miljoen dollar (ca. 182 miljoen euro) investeren, hetgeen werkgelegenheid zou opleveren, technologische kennis en grotere autonomie in de energiesector, aldus minister van Mijnbouw en Energie Karen Poniachik. De Nationale Petroleum Maatschappij, een Chileens staatsbedrijf, ging ook deelnemen aan de activiteiten in het gebied.

JUSTITIE

Hooggerechtshof handhaaft levenslang voor oud-chef geheime dienst

De gepensioneerde generaal Hugo Salas Wendzel, voormalig leider van de geheime dienst Nationaal Informatie Centrum (CNI), hoorde op 28 augustus 2007 dat het Hooggerechtshof zijn hoger beroep had verworpen. Dit betekende dat de aan hem in 2005 gegeven levenslange gevangenisstraf voor de moord op twaalf vermeende leden van het Patriottisch Front Manuel Rodríguez (FPMR) gehandhaafd bleef. Beweerd was dat zij in een vuurgevecht met veiligheidsagenten waren omgekomen, maar onderzoek wees uit dat ze waren omgebracht na gearresteerd te zijn.
Het FPMR pleegde in 1986 een mislukte aanslag op de vroegere dictator Pinochet.

Familieleden ex-president Pinochet niet langer vervolgd voor verduistering

Het Chileense Hooggerechtshof bepaalde

Chili

op 21 november 2007 dat de weduwe van generaal Augusto Pinochet, Lucía Hiriart, en de meeste van haar kinderen niet aangeklaagd zouden worden voor het verduisteren van regeringsfondsen. Het besluit werd gemotiveerd met de opmerking dat zij nooit in dienst waren geweest van de staat. Het vonnis gold ook voor de jarenlange woordvoerder van de overleden dictator, Guillermo Garín. Zijn advocaat, Gustavo Collao, en Pinochet's oudste zoon Augusto moesten wel terechtstaan.

BUITENLANDSE ZAKEN

Chili sluit vrijhandelsakkoord met Japan

Op 3 september 2007 plaatsten de regeringsleiders van Chili en Japan, respectievelijk president Michelle Bachelet en premier Shinzo Abe, hun handtekening onder een vrijhandelspact tussen beide landen. Japan sloot voor het eerst een dergelijk akkoord met een Latijns-Amerikaans land en Abe merkte op dat Chili waarschijnlijk zou uitgroeien tot de grootste handelspartner in Latijns-Amerika. Bachelet hoopte dat haar land de toegangspoort voor Japan tot het continent zou blijken te zijn.

In 2006 exporteerde Japan voor 1,1 miljard dollar (ca. 844 miljoen euro) naar Chili, dat zelf voor bijna 6,6 miljard dollar goederen en diensten leverde.

Peruaanse ex-president Fujimori naar Peru uitgewezen

De voormalige Peruaanse president Alberto Fujimori werd op 22 september 2007 naar Peru gevlogen nadat het Chileense Hooggerechtshof in Santiago zijn uitzetting had geautoriseerd op grond van mensenrechtenschendingen en corruptieaanklachten. De rechtbank noemde expliciet twee mensenrechtenzaken en vijf corruptiegevallen waarvoor de uitwijzing gold, waaronder de aanklacht tegen Fujimori voor de moord op 25 mensen door leden van doodseskaders.

Fujimori stond in Chili, waar hij eind 2005 tot verrassing van velen naartoe was gereisd, al maanden onder huisarrest. Hij liet weten hoop te putten uit het feit dat het Hooggerechtshof meerdere aanklachten tegen hem had laten vallen.

(Vorige berichten pagina 392/3 e.v. - 2007)

Colombia

COLOMBIA

BINNENLAND

Rechtse paramilitairen stoppen samenwerking met autoriteiten

Leiders van de paramilitaire Verenigde Zelfverdedigingsgroepen van Colombia (AUC) lieten op 24 juli 2007 weten hun samenwerking met de justitiële autoriteiten bij het onderzoek naar massaslachtingen in het land, stop te zullen zetten. Aanleiding voor de stap was het besluit van het Hooggerechtshof een gedemobiliseerde paramilitair niet in aanmerking te laten komen voor de speciale voordelen die waren afgesproken bij het vredesakkoord in 2003. 'Met deze beslissing worden de zoektocht naar de historische waarheid, het aanwijzen van de massagraven en andere wettelijke verplichtingen zoals overeengekomen, bevroren', verklaarde de woordvoerder voor de gevangen zittende leiders van de AUC, Antonio López.

Rapport constateert vorming van nieuwe criminele bendes

In de gebieden waar paramilitairen de macht hadden uitgeoefend, hielden nieuwe gewapende bendes zich bezig met drugshandel en afpersing, aldus een onderzoekscommissie van de Colombiaanse regering op 15 augustus 2007. In de tweehonderd onderzochte gemeentes waren 34 onafhankelijke bendes aangetroffen waarin rond de 5.000 criminelen actief waren. Van hen was volgens de commissie 17 procent lid van de AUC geweest en had in een eerder stadium het gebruik van geweld afgezworen. De commissie riep de regering op met spoed te onderzoeken welke relatie er bestond tussen de bendes en de in de Itagüí-gevangenis bij Medellín vastgehouden leiders van de AUC.

Guerrillaoorlog van FARC-rebellen gaat onverminderd door

Nederlandse activiste blijkt tot FARC te zijn toegetreden

Het Colombiaanse dagblad *El Tiempo* publiceerde begin september 2007 delen uit dagboeken van de Nederlandse Tanja Nijmeijer, die zich enige jaren daarvoor bij de Revolutionaire Gewapende Krachten van Colombia (FARC) bleek te hebben aangesloten. Bij een aanval van het Colombiaanse leger op een kamp van de linkse guerrillaorganisatie waren de dagboeken buitgemaakt, evenals een laptop met opnamen van de Nederlandse activiste waarin zij haar besluit tot de FARC toe te treden, toelichtte. In 1999 had de FARC het besluit genomen geëngageerde studenten uit Europa naar Colombia te halen om hen op enigerlei wijze deel te laten nemen aan de strijd. Vermoed werd dat behalve 'Eillen', zoals Tanja Nijmeijer werd genoemd, nog drie Nederlanders waren gerekruteerd. Zij zouden vooral worden ingezet bij taal- en communicatieklussen.

Bewijzen van drugshandel tegen FARC-lid onvoldoende

Een Amerikaanse jury die moest oordelen over schuld of onschuld van de in 2004 naar de Verenigde Staten uitgewezen Ricardo Palmera, oordeelde op 4 oktober 2007 dat niet was bewezen dat het FARC-lid deel had genomen aan cocaïnesmokkel. De rechter verklaarde daarop dat er sprake was van een 'mistrial', een nietig geding.
Simon Trinidad, zoals de schuilnaam van Palmera luidde, was in juli veroordeeld voor samenzwering om ontvoeringen te plegen. Daarvoor zou hij tientallen jaren in de gevangenis belanden. De Amerikaanse autoriteiten hoopten dat een nieuwe veroordeling het bewijs zou leveren dat de FARC zowel een terroristische organisatie als een gewelddadig drugskartel was.

FARC-commandant gedood

De bevelhebber van de FARC in de bergketen met de naam Montes de María, Gustavo Rueda, kwam op 24 oktober samen met tenminste zeventien medestrijders bij een confrontatie met het Colombiaanse leger om het leven. Rueda, die gebruik maakte van het pseudoniem Martín Caballero, werd verantwoordelijk gehouden voor de ontvoering van Fernando Araújo. Deze politicus was na zijn ontsnapping uit een FARC-kamp toegetreden tot de Colombiaanse regering. Ook zou Rueda betrokken zijn geweest bij tientallen andere ontvoeringen en bomaanslagen op oliepijpleidingen.

Colombiaanse regering stopt bemiddeling Venezuela

Op 23 november werd bekend dat de Co-

lombiaanse regering niet langer prijs stelde op de bemiddeling van Hugo Chávez bij het vrij krijgen van gijzelaars van de FARC. De president van Venezuela zou de afspraak hebben geschonden over de kwestie niet direct in contact te treden met Colombiaanse militaire leiders. Toen de Colombiaanse senator Piedad Córdoba – die eveneens betrokken was bij de bemiddeling – met generaal Mario Montoya over de telefoon sprak, zou Chávez de hoorn echter hebben overgenomen.
De reactie van de familieleden van de gijzelaars kenmerkte zich vooral door boosheid op president Álvaro Uribe. In hun ogen was door diens toedoen een nieuwe poging om de gijzelaars vrij te krijgen mislukt.
Chávez reageerde furieus op het besluit van zijn ambtgenoot Uribe en liet op 28 november via de media weten alle contacten met Colombia te zullen verbreken: 'Zolang Uribe president is (...), zal ik geen enkele relatie met hem of met de Colombiaanse regering hebben.' Een dag eerder had hij al de Venezolaanse ambassadeur teruggeroepen.

Videobeelden van gijzelaars schokken de wereld

Door de Colombiaanse regering op 30 november verspreide beelden van gijzelaars in handen van de FARC vormden het bewijs dat ze nog in leven waren, maar veroorzaakten ook wereldwijd ontzetting over de toestand waarin ze zich bevonden. De videobanden waren in beslag genomen bij de arrestatie in Bogotá van drie vermoedelijke leden van de FARC.
Onder meer kwam een sterk vermagerde Ingrid Betancourt in beeld. Deze Frans-Colombiaanse voormalig senator en presidentskandidaat was in 2002 door de FARC ontvoerd, na pogingen om met de beweging een dialoog te beginnen. Haar zus Astrid verwoordde de gevoelens van veel betrokkenen toen ze opmerkte: 'Het zijn droevige beelden, maar ze leeft.' Internationaal nam daarna de druk toe op de regering alles te doen om de vrijlating van de gijzelaars te realiseren.

Minister hekelt strafmaat voor Amerikaans bedrijf Chiquita

De uitspraak van een Amerikaanse rechter op 17 september 2007 dat het bananenbedrijf Chiquita een boete van 25 miljoen dollar (bijna 18 miljoen euro) moest betalen vanwege financiële steun aan de paramilitairen, werd in Colombia sterk bekritiseerd. 'Je kunt je niet anders dan bedrogen voelen door het Amerikaanse justitiële systeem', merkte de Colombiaanse minister van Binnenlandse Zaken, Carlos Holguín, op, om er aan toe te voegen: 'Voor 25 miljoen dollar konden degenen die een massamoord op Colombianen financierden, straffeloosheid kopen.'
Chiquita had zelf in 2003 melding gemaakt van de betalingen aan de paramilitaire Verenigde Zelfverdedigingsgroepen van Colombia (AUC), die door de Amerikaanse regering op een lijst van terroristische organisaties was geplaatst. De onderneming verdedigde zich met het argument door de paramilitairen te zijn afgeperst.

JUSTITIE

Oud-minister veroordeeld voor moord op voormalig presidentskandidaat

Alberto Santofimio werd op 11 oktober 2007 in Bogotá tot 24 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Hij werd verantwoordelijk gehouden voor de moord in 1989 op de populaire Luis Carlos Galán die hij als rivaal bij de presidentsverkiezingen wilde uitschakelen. De 63-jarige oud-minister van Justitie maakte daarbij gebruik van de diensten van drugsbaron Pablo Escobar, uit wiens hoek de belangrijkste getuige afkomstig was, Jhon Jairo Velázquez Vázquez. De laatste verklaarde dat de veroordeelde 'met 100 procent kalmte' het vonnis aanhoorde. De zoon van de vermoorde Galán, senator Juan Manuel Galán, sprak zijn tevredenheid uit over de veroordeling.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Meer burgers vermoord door Colombiaanse leger

Onderzoek van de International Observation Mission on Extrajudicial Executions and Impunity in Colombia wees begin oktober 2007 uit dat het aantal buitengerechtelijke moorden in Colombia de laatste vijf jaar was toegenomen. In deze periode doodde het leger 955 burgers, terwijl het aantal in de vijf jaar daarvoor 577 bedroeg. Ook kwam naar voren dat de militairen de omgebrachte mensen vaak andere kleren aantrokken om de indruk te wekken dat het om guerrillastrijders ging.
Het onderzoek werd verricht door onafhankelijke advocaten, mensenrechtenexperts en journalisten en kwam tot stand in opdracht van de organisatie Coördinatie Colombia-Europa-Verenigde Staten (CCEEU).

BUITENLANDSE ZAKEN

Colombia sluit vrijhandelsakkoord met Midden-Amerikaanse landen

De presidenten van Colombia, El Salvador, Guatemala en Honduras ondertekenden op 9 augustus 2007 in de Colombiaanse stad Medellín een vrijhandelsakkoord dat de export naar de Midden-Amerikaanse landen binnen vijf jaar zou kunnen verdubbelen. President Álvaro Uribe van Colombia meende bovendien dat zijn land door het pact een bruggenhoofd kon vormen tussen Midden- en Zuid-Amerika.
Het verdrag hield in dat binnen tien jaar de invoertarieven op ruim 70 procent van de industriële en agrarische producten zouden worden afgeschaft. In 2006 werd voor omgerekend ruim 200 miljoen euro handel gedreven tussen de betrokken landen.
(Vorige berichten pagina 396/1 e.v. - 2007)

PARAGUAY

BINNENLAND

Veel wijzigingen in Paraguayaanse regering

Minister van Landbouw treedt af

Op 30 januari 2007, een week voordat een aangekondigde staking over de prijs van katoen in landelijke gebieden zou uitbreken, trad Ricardo Garay Argüello af als minister van Landbouw. Hij zou met president Nicanor Duarte een meningsverschil hebben, maar onduidelijk bleef over welke kwestie. Minister van Milieu Alfredo Silvio Molinas Maldonado werd aangesteld als opvolger. Laatstgenoemde op zijn beurt werd op Milieu vervangen door Carlos Antonio López Dose.

Minister van Onderwijs wil president van Paraguay worden

Minister van Onderwijs Blanca Ovelar de Duarte trad op 2 juli af omdat zij een jaar la-

ter namens de Colorado Partij (PC) kandidaat wilde staan voor het presidentschap. Zij werd door zittend president Nicanor Duarte gesteund in haar poging hem op te volgen, maar had concurrentie van Duarte's vicepresident Luis Castiglioni en van de voorzitter van de PC, José Alberto Alderete. In het kabinet werd Blanca Ovelar opgevolgd door María Esther Giménez.

Minister van Economische Zaken dient ontslag in

Ernst Bergen, verantwoordelijk voor Economische Zaken in de regering van Nicanor Duarte, diende op 29 juli zijn ontslag in. 'Ik heb 26 maanden de post bekleed', merkte hij op, 'en ik ga weg vanwege familieomstandigheden, niet omdat ik met de president meningsverschillen heb.' In de media was Bergen onder vuur komen te liggen omdat hij een privébedrijf bevoordeeld zou hebben. César Barreto, zijn opvolger, kreeg als voornaamste opdracht te zorgen voor een behoorlijke economische groei.

Nieuwe minister van Binnenlandse Zaken

Libio Wilfrido Florentín Bogado werd op 14 oktober minister van Binnenlandse Zaken. Hij verving Guillermo Delmás Frescura, die aftrad na een mislukte poging het politieapparaat te zuiveren.
De ontvoering van Belén Argaña Fretes was de aanleiding voor de kabinetswisseling. Nadat de achttienjarige nicht van de in 1999 vermoorde vicepresident Luis Argaña na betaling van losgeld was vrijgekomen, liet Delmás openlijk blijken weinig vertrouwen te hebben in het politieapparaat. Hij wilde onder meer politiecommissaris Fidel Isasa ontslaan. Deze werd echter beschermd door de machtige minister van Openbare Werken, Rogelio Benítez, die op zijn beurt loyaal was aan president Duarte.

Ex-minister Nelson Mora keert terug in kabinet

Nadat Francisco 'Papito' Oviedo Brítez op 21 november 2007 door het parlement was gekozen als vicepresident van Paraguay, stapte minister van Defensie Roberto González enige dagen later uit de regering om de senaatszetel van Oviedo Brítez te gaan bezetten. De portefeuille Defensie kwam daarop in handen van Nelson Alcides Mora, die eerder al minister van Binnenlandse Zaken was.

Partijen prepareren zich voor verkiezingen in 2008

Oppositiepartijen sluiten zich aan bij Nationale Coalitie

Verscheidene oppositiepartijen in Paraguay, gesteund door dertig vakbonden en sociale organisaties, kwamen op 5 februari 2007 overeen om onder de paraplu van de Concertación Nacional (Nationale Coalitie) de verkiezingen van 2008 in te gaan. De doelstelling was om de hegemonie van de Colorado Partij (PC) na zestig jaar beëindigen.
Onduidelijk was vooralsnog de rol van de populaire Fernando Lugo, de voormalige bisschop van San Pedro. Het Vaticaan had zijn verzoek om weer als leek door het leven te gaan, afgewezen. Interne verkiezingen moesten uitwijzen welke presidentskandidaat de Nationale Coalitie zou vertegenwoordigen.

Sectie binnen PC keert zich af van president Duarte

Het Hooggerechtshof ging op 23 juli 2007 akkoord met het beroep op habeas corpus van ex-generaal Lino Oviedo inzake de moord in 1999 op vicepresident Luis Argaña. Voor de Verzoeningsbeweging Colorado (MRC) was dit reden president Duarte, en eveneens zijn presidentskandidaat Blanca Ovelar, de rug toe te keren. De MRC, die de PC bestuurde, was door Argaña opgericht en werd geleid door zijn zoon Nelson Argaña. De organisatie verdacht Duarte ervan invloed op het besluit van de rechtbank te hebben uitgeoefend.
Oviedo, leider van de Nationale Unie van Ethische Burgers (UNACE), mocht de gevangenis overigens niet verlaten omdat hij veroordeeld was voor deelname aan een couppoging in 1996.

Militair tribunaal gelast vrijlating Lino Oviedo

Op 5 september 2007 gaf een militair tribunaal opdracht Lino Oviedo onmiddellijk in vrijheid te stellen. De oud-generaal wilde meedoen aan de presidentsverkiezingen van 2008 en mocht dat naar eigen zeggen omdat hij de helft van zijn tienjarige gevangenisstraf had uitgezeten. Juridische experts meenden echter dat het Hooggerechtshof in dat geval zijn veroordeling voor de couppoging in 1996 moest annuleren.
Beweerd werd dat de vrijlating van Oviedo vooral ten doel had voor verdeeldheid te zorgen bij de oppositie. De UNACE, qua aanhang de derde partij van het land, maakte ook deel uit van de Nationale Coalitie waar Fernando Lugo activiteiten ontplooide.

Patriottische Alliantie voor Verandering opgericht

Onder leiding van Fernando Lugo werd op 11 september 2007 in aanwezigheid van veertigduizend mensen de Patriottische Alliantie voor Verandering gepresenteerd. Deze bestond uit enige leden van de Nationale Coalitie, uit burgerorganisaties en uit de tweede partij van Paraguay, de Authentieke Radicale Liberale Partij (PLRA). De deelnemers waren het erover eens dat Fernando Lugo hun presidentskandidaat moest worden. Deze liet weten dat als hij verkozen zou worden, Paraguay van 'een maffiose staat' veranderd zou worden in 'een rechtsstaat'.

Oviedo probeert aanklachten van tafel te krijgen

Om zijn presidentskandidatuur veilig te stellen, trachtten advocaten van Lino Oviedo op 20 september de rechtbank er van te overtuigen dat de aanklachten tegen hun cliënt in strijd waren met de geldende rechtsregels in Paraguay. Het betrof de beschuldiging dat Oviedo betrokken was bij de moord op Luis Argaña en de aantijging dat hij schuldig was aan de dood van zeven demonstranten drie dagen daarna. Onder het in 1998 herziene strafrecht was volgens de verdediging bepaald dat aanklachten die niet binnen vier jaar door de rechter getoetst werden, onrechtmatig waren.

vicepresident treedt af om campagne te kunnen voeren

De ontslagaanvraag van Luis Castiglioni, die sinds het aantreden van Duarte als president in augustus 2003 als vicepresident van Paraguay fungeerde, werd op 11 oktober 2007 door het Nationaal Congres geaccepteerd. Hij wilde zich richten op het verkrijgen van de kandidatuur van de PC voor de presidentsverkiezingen.

Paraguay

De als opvolger van Castiglioni naar voren geschoven Francisco 'Papito' Oviedo Brítez bleek controversiële reacties op te roepen. Zijn benoeming ging aanvankelijk niet door omdat hij een vertrouweling was van de voor fraude veroordeelde ex-president Luis González Macchi. De parlementsleden stapten echter over hun bezwaren heen en ze kozen in november alsnog Oviedo Brítez tot vicepresident.

Hooggerechtshof annuleert vonnis tegen Lino Oviedo

Aanhangers van Lino Oviedo gingen op 31 oktober de straat op om te vieren dat het Hooggerechtshof de veroordeling van hun politieke leider voor de couppoging van 1996 had ingetrokken. Niets leek daarna zijn deelname aan de presidentsverkiezingen nog in de weg te staan. Oviedo had altijd ontkend een staatsgreep te hebben willen plegen. Waarnemers meenden dat de uitspraak een breuk binnen de oppositie kon veroorzaken.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Gewonden bij protesten van Paraguayaanse katoenboeren

Ministens 27 katoenboeren en 11 politiebeambten raakten op 7 februari 2007 bij protesten in de plaats Curce Tacuar – ruim tweehonderd kilometer ten noorden van de hoofdstad Asunción – gewond. De politieagenten waren vooral met stokken geslagen en de boeren liepen hun verwondingen op doordat de politie gebruik maakte van rubberkogels. Volgens de Nationale Boerenfederatie (FNC) namen twintigduizend boeren deel aan de protestdag in de katoenstreken van het land omdat de regering een 'belachelijke' prijs van 25 cent voor 2,2 pond katoen had vastgesteld. De boeren meenden dat dit minimaal 40 cent moest zijn.
In 2006 exporteerde Paraguay voor meer dan 200 miljoen dollar (ca. 154 miljoen euro) aan katoen.

JUSTITIE

Rellen in Asunción na vonnissen inzake supermarktbrand

In verband met de brand in 2004 in de supermarkt Ycuá Bolaños in de hoofdstad Asunción werden de twee eigenaren en de veiligheidschef op 5 december 2006 tot zeven jaar gevangenisstraf veroordeeld. Het vonnis, dat was gebaseerd op 'onvrijwillige doodslag', riep emotionele reacties op. De nabestaanden van de meer dan vierhonderd doden eisten dat de maximumstraf, namelijk 25 jaar, zou worden opgelegd.
Na de uitspraak beschuldigden de aanwezigen de rechters van corruptie. Zij gingen de straat op en staken onder meer auto's in brand. De politie verrichtte negentig arrestaties. President Duarte vroeg de rechters af te treden omdat het vonnis zijns inziens de zwaarte van het vergrijp niet weerspiegelde.

NATUUR EN MILIEU

Branden leiden tot noodtoestand in delen Paraguay

President Nicanor Duarte riep op 12 september 2007 de noodtoestand uit in vier provincies van Paraguay nadat branden grote stukken land hadden vernield. Commentatoren meenden dat de vuurzee op veel plaatsen was aangestoken om de grond 'vrij te maken' voor de verbouw van katoen en soja.
Buurland Brazilië stelde vier blusvliegtuigen ter beschikking die onder meer in San Pedro, het katoenrijke gebied ten noorden van Asunción, werden ingezet. Door een mengsel van rook en mist kon het internationale vliegveld bij de hoofdstad slechts gedeeltelijk vluchten afhandelen.

MILITAIRE ZAKEN

Onrust in Paraguay over militair akkoord tussen Bolivia en Venezuela

De regering van Paraguay verwerkte in de begroting van 2007 een verhoging met 28 procent van het defensiebudget, aldus *Latin American Weekly Report* op 31 oktober 2006. Dit kwam neer op een toename van 120 miljard Paraguayaanse guarani (ca. 18 miljoen euro).
De maatregel werd genomen omdat Bolivia en Venezuela een militair akkoord hadden gesloten, hetgeen volgens sommigen het machtsevenwicht in de regio verstoorde. Ook in Peru leefde dit idee in regeringskringen. Tegenstanders van het bewind van president Duarte meenden dat 'de fantasievolle hypothese van een conflict met Bolivia' werd gelanceerd om meer geld aan het militaire apparaat te kunnen besteden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Defensiesamenwerkingsverdrag met Verenigde Staten niet verlengd

Minister van Buitenlandse Zaken Rubén Ramírez maakte op 2 oktober 2006 bekend dat Paraguay en de Verenigde Staten het defensiesamenwerkingsverdrag voor 2007 niet zouden verlengen. De reden was dat Paraguay had besloten Amerikanen geen onschendbaarheid te verlenen met betrekking tot het Internationaal Strafhof in Den Haag. In mei 2006 waren er nog vierhonderd Amerikaanse militairen in het land aangekomen om met het leger te oefenen bij gevechten met terroristen.
In Paraguay brak een debat los of het regeringsbesluit verstandig was. Analisten zagen echter vooral een terugslag in het Amerikaanse streven de betrekkingen met de regio te verbeteren.

Muur tussen Paraguay en Brazilië moet smokkel verhinderen

In een poging de smokkel van consumentenartikelen tussen Ciudad del Este (Paraguay) en Foz do Iguaçu (Brazilië) een halt toe te roepen, zou een muur op de oever van de Paraná-rivier worden opgetrokken, aldus de Braziliaanse autoriteiten op 12 maart 2007. De muur zou 1,3 kilometer lang en 2,5 meter hoog worden.
Elke dag passeerden zeker vierduizend mensen met allerlei koopwaar de grens via de Vriendschapsbrug die beide landen verbond. De Braziliaanse autoriteiten namen in 2006 voor omgerekend ca. 58 miljoen euro aan smokkelwaar in beslag.

Brazilië en Paraguay sluiten samenwerkingsakkoord

President Duarte van Paraguay en zijn Braziliaanse ambtgenoot Luiz Inácio Lula da Silva ondertekenden op 21 mei 2007 in de Paraguayaanse hoofdstad Asunción een samenwerkingsakkoord dat grenstarieven vaststelde en voorzag in een gezamenlijke aanpak van dierziektes als mond- en klauwzeer. Ook kwamen zij overeen een nieuwe brug over de Paraná-rivier te laten aanleggen.
De Braziliaanse Minister van Financiën Guido Mantega meende dat de maatregelen de handel tussen beide landen reguleerde en het smokkelen tegen zou gaan.

(Vorige berichten pagina 619/1 e.v. - 2006)

URUGUAY

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Uruguay betaalt gehele schuld terug aan IMF

De Centrale Bank van Uruguay maakte op 1 december 2006 bekend dat de totale schuld van omgerekend 1,1 miljard dollar (ca. 834 miljoen euro) aan het Internationaal Monetair Fonds (IMF) was terugbetaald. Eind juli was al een extra aflossing gedaan van 900 miljoen dollar waardoor miljoenen aan rente waren uitgespaard. Na de laatste betaling zou de bank nog 2,8 miljard dollar aan buitenlandse valuta in voorraad hebben.

Minister van Economische Zaken Danilo Astori merkte op dat de terugbetaling niet betekende dat de banden met het IMF werden verbroken. In 2002 was het internationale instituut ten tijde van een ernstige financiële crisis Montevideo te hulp geschoten.

Tevredenheid over economische groei

Astori liet eind januari 2007 weten dat de economische groei van Uruguay in 2006 voor het derde achtereenvolgende jaar boven het Latijns-Amerikaanse gemiddelde lag, namelijk rond de 7 procent. Het betekende dat het land voor het eerst na de economische crisis meer produceerde dan in 1998. Het werkloosheidscijfer was het jaar daarvoor gedaald en de koopkracht van de bevolking gestegen, maar de lonen lagen nog 15 procent onder het niveau van 1999. De armoede was de laatste jaren gedaald tot iets boven de 27 procent. De inflatie in 2006 bedroeg bijna 6,4 procent, tegen 4,9 procent in 2005.
Ook kwam naar voren dat het aantal toeristen was afgenomen, vermoedelijk door de blokkade van Argentijnse milieuactivisten van enkele toegangswegen naar Uruguay.

Inflatiecijfer 2007 wordt niet gehaald

Bij het opmaken van de balans van de eerste helft van 2007 werd eind augustus duidelijk dat het streven van de Centrale Bank de inflatie dat jaar niet hoger op te laten lopen dan 6,5 procent, niet zou worden gehaald. De laagste voorspelling was 6,9 procent, maar waarschijnlijker was een uitkomst van 7,6 procent. De economie functioneerde verder volgens verwachting. In de eerste zeven maanden was de export gegroeid met ruim 10 procent tot ruim 2,5 miljard dollar (bijna 1,9 miljard euro). De uitvoer van traditionele producten als vlees, wol en leer nam met 4 procent af, maar die van niet-traditionele goederen steeg met 17 procent. Het consultancybureau Seragro verwachtte dat de export van agrarische producten in 2007 met in totaal 30 procent zou toenemen.

Nieuwe wet reguleert productie van biobrandstoffen

Het ministerie van Industrie, Energiezaken en Mijnbouw van Uruguay kreeg eind november 2007 de verantwoordelijkheid voor het geven van autorisatie om biobrandstoffen te produceren. Het departement zou zich gaan bezighouden met de promotie, regularisatie en verkoop, evenals met het gebruik. Staatsoliemaatschappij Ancap, die in het departement Paysandú een ethanolfabriek runde, zou een grote rol gaan spelen bij de productie van de biobrandstoffen.

Uit studies was gebleken dat de natuurlijke omstandigheden in Uruguay gunstig waren, maar ook dat grote investeringen nodig waren. Op de lange termijn zag men voordelen als het verminderen van de import van olie en de gunstige uitwerking van productie en gebruik op het milieu.

NATUUR EN MILIEU

Samenwerking tussen Uruguay en Chili op milieugebied

Het ministerie van Huisvesting, Territoriale Ordening en Milieu van Uruguay en de Nationale Commissie van het Milieu (CONOMA) uit Chili ondertekenden op 23 november 2007 in Montevideo een bilateraal milieuakkoord. De twee instituten zouden gaan samenwerken op terreinen als belastingwetgeving, planning en verbetering van het milieu met als opzet gelijksoortige kaders voor beide landen op te zetten. Ook zouden onderwerpen als waterbeheer, wat te doen met door de industrie vervuild water en recycling behandeld worden, evenals sociaal ondernemerschap en duurzaamheid. Daarnaast kwam er een gezamenlijk onderzoek naar nieuwe energiebronnen en de aanleg van nationale parken.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Arrestatiebevel tegen oud-dictator Bordaberry

De president van Uruguay in de periode 1972-1976, Juan María Bordaberry, werd op 16 november 2006 samen met toenmalig minister van Buitenlandse Zaken Juan Carlos Blanco in voorlopige hechtenis genomen. Beiden werden beschuldigd van betrokkenheid bij de moord in 1976 op vier Uruguyaanse burgers in Buenos Aires die hun toevlucht hadden gezocht in buurland Argentinië. Uit recentelijk gedeclassificeerde documenten was gebleken dat zij het slachtoffer waren geworden van Operatie Condor – een gecoördineerd plan van de landen uit de regio om politieke tegenstanders uit de weg te ruimen. Vanwege zijn medische toestand werd Bordaberry in afwachting van zijn proces eind januari 2007 onder huisarrest geplaatst.

Archieven over dictatuur geopenbaard

De regering van Uruguay plaatste op 6 juni 2007 het volledige onderzoek naar de dictatuur in de jaren 1973-1985 op de website van de president (www.presidencia.gub.uy – sectie 'documentos'). Het stelde onder meer nabestaanden van 173 vermisten in staat om een schat aan informatie te verzamelen die hen bij rechtszaken van pas kon komen.

Niet iedereen was tevreden met het gebaar van de regering. Familieleden van vermoorde tegenstanders van de dictatuur hekelden bijvoorbeeld het feit dat de archieven van de strijdkrachten niet op de website waren gezet. President Tabaré Vázquez beloofde dat het onderzoek naar vermiste gevangenen zou doorgaan.

Regering introduceert 'nooit meer dag'

Ondanks tegenstand van radicale sectoren binnen de Breed Front-coalitie (FA), werd op 19 juni – dezelfde datum waarop de geboortedag van onafhankelijkheidsheld José Artigas werd gevierd – in Uruguay de 'Nooit Meer Dag' georganiseerd. Deze moest vroegere vijanden uit de dagen van de dictatuur verzoenen. Bij de ceremonie omarmde president Tabaré Vázquez de zoon van ouddictator Juan María Bordaberry, Pedro Bordaberry. Ook de broer van het staats-

Uruguay

hoofd, Jorge Vázquez – een voormalige militant van de Organización Popular Revolucionaria (OPR-33) die door de militairen gevangen was genomen – maakte zijn opwachting. Linkse organisaties vonden dat met de ceremonie de indruk werd gewekt dat het geweld van de militairen en de verzetsgroepen op één lijn gesteld kon worden.

MILITAIRE ZAKEN

Oppositie Uruguay beweert aankoop wapens uit Iran te hebben verhinderd

Een onderzoek van het Uruguayaanse parlement verhinderde volgens Javier García (Nationale Partij – PN) dat Montevideo resolutie 1747 van de Veiligheidsraad zou schenden, aldus meldde *The Washington Times* op 12 oktober 2007. De resolutie bepaalde dat landen of individuen geen wapens van Iran mochten kopen en gold als strafmaatregel voor het verrijken van uranium waar het islamitische land zich schuldig aan maakte.
Een Uruguayaans marineschip zou volgens de onderzoekers de Iraanse wapens en munitie in Venezuela – waar Iran goede betrekkingen mee onderhield – hebben willen inladen. Uit documenten bleek dat het Iraanse bedrijf Moldex 18.000 HK2002 geweren aan de Compania Anonima Venezolana de Industrias Militares (CAVIM) had willen verkopen. Volgens oppositielid García zouden ze vervolgens naar Uruguay verscheept worden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Uruguay sluit handelsakkoord met de VS

Montevideo en Washington sloten op 25 januari 2007 een handelspact dat van groot belang werd geacht voor de economische toekomst van Uruguay. Voor de VS was het de eerste keer dat een Trade Investment Framework Agreement (TIFA) met een Latijns-Amerikaans land werd afgesloten. 'Investeringen en handel gaan vandaag de dag samen met expansie en het creëren van nieuwe mogelijkheden', merkte Uruguay's minister van Economie Danilo Astori op. Linkse partijen bekritiseerden de Uruguyaanse regering echter omdat zij vonden dat de soevereiniteit van hun land was ingeruild voor een handelsakkoord. Na Brazilië exporteerde Uruguay het meest naar de VS.

Bezoek bush gaat gepaard met protesten

Evenals in São Paulo waar hij eerder verbleef, werd de Amerikaanse president George W. Bush op 9 maart 2007 in Montevideo ontvangen met demonstraties. Hij benadrukte in zijn gesprekken met de Uruguyaanse president Tabaré Vázquez te geloven dat vrije en eerlijke handel het beste remedie tegen armoede was. De Amerikaanse president erkende verder dat de moeilijke leefomstandigheden van veel Latijns-Amerikanen het geloof in de democratie hadden aangetast.
Op een 'anti-imperialistische' politieke manifestatie dezelfde dag in Buenos Aires, georganiseerd als tegenhanger van het bezoek uit Washington aan buurland Uruguay, betitelde president Hugo Chávez van Venezuela Bush als 'politiek dood vlees'.

Honderden Argentijnen protesteren opnieuw tegen bouw pulpfabriek

Met de overtuiging dat de bij de Uruguay-rivier in aanbouw zijnde pulpfabriek milieuvervuilend zou gaan produceren, protesteerden op 2 september 2007 honderden Argentijnen in Uruguay. De rivier werd gebruikt voor de irrigatie van landbouwgrond in beide landen en veel toeristen bezochten de regio vanwege het landschap. Drie dagen eerder had president Tabaré Vázquez bij een ceremonie officieel opslagfaciliteiten van de fabriek in gebruik genomen. De Argentijnse regering had hem gevraagd de plechtigheid niet bij te wonen, maar het verzoek was afgewezen. Volgens het Argentijnse ministerie van Buitenlandse Zaken leverde het staathoofd van Uruguay op deze wijze een bijdrage aan het verslechteren van de betrekkingen met Buenos Aires.

Schermutselingen tussen demonstranten en politie

De spanningen tussen de Mercosur-partners Uruguay en Argentinië kregen eind oktober een nieuwe impuls nadat het op de Uruguay-rivier tot een confrontatie kwam tussen Argentijnse milieuactivisten en Uruguayaanse politiebeambten. Op televisiebeelden was te zien dat de politie bij één van de twintig Argentijnse boten aan boord wilde gaan, waarna er over en weer geduwd en getrokken werd. Zowel een actievoerder als een politieman vielen in het water. De Argentijn Gustavo Zapata beweerde later in de media dat de politie demonstranten wilde arresteren terwijl zij vreedzaam protesteerden.
Buenos Aires meende dat de bouw van de pulpfabriek een schending betekende van een bilateraal akkoord met Montevideo en had de kwestie voorgelegd aan het Internationale Hof van Justitie in Den Haag.

Uruguayaanse president sluit grens met Argentinië

De afwijzende reactie van de regering-Kirchner op de toestemming van Montevideo aan het Finse bedrijf Botnia de productiewerkzaamheden in de pulpfabriek te starten, was voor Tabaré Vázquez op 9 november aanleiding de grens met Argentinië te sluiten. Buenos Aires was vooral ontstemd omdat beide landen onder leiding van de Spaanse koning Juan Carlos op dat moment besprekingen voerden over de kwestie. De president van Uruguay gaf aan de grens te hebben gesloten 'om grotere problemen te voorkomen'. Hij verweet de Argentijnse regering bilaterale onderhandelingen uit de weg te gaan en nam het Kirchner kwalijk dat hij de 'illegale' blokkade van toegangsbruggen naar Uruguay, tolereerde.

Argentijnse demonstratie naar grens met Uruguay

Tussen de 20.000 en 40.000 Argentijnen namen op 10 november deel aan een protestmars die voerde naar de grens met Uruguay. De demonstranten schreeuwden leuzen tegen de pulpfabriek omdat ze er niet aan twijfelden dat de teelt van soja, citrus en andere producten in de regio nadelig beïnvloed zou worden.

(Vorige berichten pagina 621/1 - 2006)

Verenigde Staten

VERENIGDE STATEN

GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN

Meer dan 300.000 mensen op Amerikaanse terroristenlijst

Persbureau *Associated Press* publiceerde op 9 november 2007 informatie over de Amerikaanse terroristenlijst. Hierop stonden namen van mensen die volgens het Federal Bureau of Investigation (FBI) of de Central

Intelligence Agency (CIA) mogelijk banden met terroristische organisaties hadden.

880.000 namen

Het persbureau berichtte dat de autoriteiten de tientallen terroristenlijsten die in het verleden werden gebruikt, na de aanslagen op 11 september 2001 hadden samengevoegd. Het aantal namen op die nieuwe lijst was sindsdien opgelopen van twaalf tot 880.000. In werkelijkheid zouden dit 'slechts' 300.000 individuen zijn: veel mensen stonden er meerdere keren op, bijvoorbeeld omdat ze ook onder bijnamen opereerden of omdat hun naam op meerdere manieren gespeld kon worden.
Van de personen op de lijst had minder dan 5 procent de Amerikaanse nationaliteit.
In de VS konden alle ca. 750.000 federale en lokale politieagenten de lijst inzien, bijvoorbeeld als ze iemand aanhielden en wilden weten of hij of zij een terreurverdachte was. De lijst was ook in handen van het ministerie van Buitenlandse Zaken en de ambassades, vooral om te voorkomen dat deze mensen visa voor de Verenigde Staten kregen.
Er waren ook versies van de terroristenlijst in gebruik waar niet alle 880.000 namen op stonden, maar bijvoorbeeld alleen de mensen die niet met commerciële vluchten mee mochten omdat ze een gevaar zouden vormen of die bij het inchecken apart genomen moesten worden voor verhoor. Hoeveel namen op dergelijke verkorte lijsten voorkwamen, meldde Associated Press niet.
Het was zeker dat het gebruik van de terroristenlijst tot aanhoudingen had geleid, maar hoeveel wilden de autoriteiten niet zeggen. Ze gaven wel prijs dat 269 buitenlanders in 2006 de toegang tot de VS was ontzegd, omdat ze op de lijst voorkwamen.

Van de lijst geschrapt worden

Wie vond dat zijn naam geschrapt moest worden, kon daartoe een verzoek indienen bij het FBI Terrorist Screening Center, dat de lijst onder zijn beheer had, of bij het rehabilitatieprogramma van het ministerie van Binnenlandse Veiligheid (DHS TRIP). Sinds de oprichting van het DHS TRIP op 26 februari 2007 hadden inmiddels 16.000 mensen dit gedaan. Van hen waren er 7.400 in het gelijk gesteld. De meeste van hen kwamen overigens in werkelijkheid niet op de terroristenlijst voor, maar hadden er last van dat een naamgenoot wel genoteerd was.
Het duurde in de regel één tot twee maanden voor zo'n verzoek was afgehandeld.

BINNENLAND

Congres maakt presidentieel veto ongedaan

Het Congres slaagde er op 8 november 2007 voor het eerst in om een veto van president Bush ongedaan te maken.

Vetorecht

Tot de Congresverkiezingen van november 2006 had de Republikein Bush de steun van het Congres. Maar sindsdien waren de Democraten daar in de meerderheid. Zij namen, soms met Republikeinse steun, diverse wetten aan die de president afkeurde. Daarom maakte hij meerdere malen gebruik van zijn vetorecht. In principe kon dit ongedaan worden gemaakt, maar dan moest wel meer dan twee derde van de Congresleden dat initiatief steunen. Tot november 2007 lukte dit geen enkele keer.

Wet voor waterbeheer

Het veto dat het Congres op 8 november ongedaan maakte betrof een wet die de financiering van honderden waterprojecten in de Verenigde Staten legaliseerde. Er was 23 miljard dollar (ruim 16 miljard euro) mee gemoeid. Dit bedrag was volgens Bush veel te hoog en daarom had hij geweigerd de wet te ondertekenen.
Veel Amerikanen waren verontwaardigd over dit besluit van Bush, omdat een deel van het geld zou worden gebruikt om New Orleans en omgeving beter tegen het water te beschermen. De miljoenenstad was in augustus 2005 deels verwoest door de orkaan Katrina en overstromingen die daarop volgden. Volgens critici had de ramp voorkomen kunnen worden als de overheid meer had gedaan om het gebied beter tegen het water te beschermen.

De wet maakte ook de versterking van andere kusten mogelijk, evenals enkele drainageprojecten, de aanleg van havens, het herstel van het natte natuurgebied Everglades in Florida en maatregelen om watervervuiling tegen te gaan.

Mukasey wordt minister van Justitie

De Amerikaanse Senaat ging op 9 november 2007 met 53 tegen 40 stemmen akkoord met de benoeming van Michael Mukasey als minister van Justitie. Het was in de Verenigde Staten al vijftig jaar niet voorgekomen dat een nieuwe minister van Justitie de goedkeuring van zo weinig senatoren kreeg. De oud-rechter uit New York werd op 14 november beëdigd.

Mukasey keurt 'waterboarding' niet af

Mukasey was vooral impopulair omdat hij had geweigerd om tegenover de Senaat te verklaren dat het zogeheten waterboarding een vorm van marteling was. Deze behandeling hield in dat ondervragers het hoofd van een verdachte langdurig onder water hielden om hem tot een bekentenis te dwingen. De omstreden verhoormethode werd alleen op terreurverdachten toegepast. Volgens het Witte Huis was 'waterboarding' geen marteling en Mukasey stemde daar dus mee in, al verklaarde hij wel dat hij dergelijke praktijken 'weerzinwekkend' vond.
Mukasey vond verder dat terreurverdachten niet dezelfde rechten mochten krijgen als andere verdachten. Zo mochten ze wat hem betrof geen inzage hebben in de bewijslast, omdat ze gegevens uit hun strafdossier zouden kunnen misbruiken om nieuwe aanslagen voor te bereiden.

'Geen politieke bemoeienis met rechtspraak'

Mukasey sprak zich tegenover de Senaat uit tegen bemoeienis van de politiek met de rechtspraak. Zijn voorganger, Alberto Gonzales, had volgens critici progressieve federale procureurs laten ontslaan om ze te vervangen door conservatieve juristen. Mede daarom had hij in augustus zijn aftreden aangekondigd. Volgens zijn verklaring in de Senaat was Mukasey dus tegen dergelijke vormen van inmenging door de politiek.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Stakingen in de entertainmentindustrie

De schrijversvakbond Writers Guild of America (WGA) riep op 2 november 2007 de ca. twaalfduizend mensen die teksten schre-

ven voor tv-programma's en films op om in staking te gaan. Want in de Verenigde Staten was het gebruikelijk dat deze auteurs één keer voor hun teksten werden betaald. Indien de programma's of films na vertoning op tv of in de bioscoop opnieuw werden gedistribueerd, bijvoorbeeld via internet of op dvd, kregen ze niets. Volgens WGA was dit onterecht.
De actie richtte zich vooral tegen de Alliance of Motion Picture and Television Producers (AMPTP), een overkoepelende organisatie voor de Amerikaanse film- en tv-industrie.

Ook Broadway staakt

Aan de oproep werd vanaf 5 november massaal gehoor gegeven. Meerdere tv-programma's verdwenen van het scherm, omdat ze zonder de auteurs niet meer konden worden gemaakt. Het ging hier niet alleen om tv-series maar ook om praatprogramma's die spontaan moesten lijken, maar waarvan de teksten in werkelijkheid op papier stonden. Ook de productie van nieuwe Hollywood-films waarvoor de scripts nog niet klaar waren, kwam in gevaar.
Op 26 november toonde de AMPTP zich voor het eerst bereid om met WGA om de tafel te gaan zitten. Op dat moment had de staking dus nog niets opgeleverd.
Ondertussen was op 10 november in New York een staking van theatermedewerkers begonnen. Zij wilden voorkomen dat hun werkgevers personeel afstootten. Door de actie moesten 28 theaters, waaronder grote podia op Broadway, de deuren sluiten. Ook deze staking was eind november nog niet voorbij.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Huizenprijzen blijven dalen

In oktober 2007 werden in de Verenigde Staten 1,2 procent minder woningen verkocht dan in dezelfde maand van 2006. Dat meldde dagblad *NRC-Handelsblad* op 29 november 2007. De gemiddelde huizenprijs daalde in die periode met 4,5 procent. Dit was de sterkste daling sinds twintig jaar eerder de Standard&Poor's/Case-Shiller-index, de belangrijkste graadmeter van de Amerikaanse huizenprijzen, in gebruik was genomen. In sommige gebieden, zoals de steden Miami en San Diego, waren de prijzen zelfs met gemiddeld 10 procent gedaald.
Deze tendens had uiteraard gevolgen voor het vermogen van huizeneigenaars: dat zou in 2008 met naar schatting 1,2 biljoen dollar (ca. 836,3 miljard euro) slinken. De schatkist zou dan 6,6 miljard dollar aan belastinginkomsten mislopen.

MILITAIRE ZAKEN

Nieuwe wet moet suïcide door oorlogsveteranen voorkomen

De Amerikaanse president George W. Bush ondertekende op 5 november 2007 de Joshua Omvig-wet. Deze was genoemd naar een 22 jaar oude Amerikaanse soldaat, die in 2005 na terugkeer uit de oorlog in Irak zelfmoord pleegde.
Volgens de nieuwe regelgeving moest personeel van de Veteran Health Administration (VHA), het Amerikaanse instituut dat zich bezig hield met de gezondheid van oorlogsveteranen, beter worden opgeleid, zodat ze psychische stoornissen makkelijker konden herkennen. Elk VHA-centrum moest minstens één suïcide-expert aanstellen. De psychische toestand van repatrianten uit oorlogsgebieden moest standaard worden getest. En zij en hun familieleden moesten meer voorlichting krijgen over psychische stoornissen die door deelname aan een oorlog konden ontstaan.

De hoofdinspecteur van de VHA had in mei 2007 een rapport gepubliceerd waaruit bleek dat jaarlijks duizend militairen die zorg van dat instituut kregen, zelfmoordpogingen deden. Onder alle Amerikaanse oorlogsveteranen zou het om vijfduizend pogingen gaan. Tot 2007 bestonden er geen standaardmethoden om de psychische toestand van oorlogsveteranen in de gaten te houden.

Senaat blokkeert opnieuw plan voor terugtrekking troepen uit Irak

Nadat het Huis van Afgevaardigden had ingestemd met een Democratisch voorstel om 50 miljard dollar (ca. 34,9 miljard euro) uit te trekken voor de oorlog in Irak, op voorwaarde dat de troepen voor december 2008 werden teruggetrokken, verwierp de Senaat het plan op 16 november 2007. Er stemden weliswaar 53 van de 100 senatoren mee in, maar met het oog op verdere procedurele hindernissen waren er minimaal 60 nodig.
President Bush had gevraagd om 196 miljard dollar voor oorlogsuitgaven in 2008.
De Democraten hadden in 2007 al enkele keren voorgesteld om de troepen terug te trekken. Hieraan had het ministerie van Defensie echter nooit gehoor gegeven, in sommige gevallen omdat er onvoldoende steun in het Congres voor was en andere keren omdat president Bush er zijn veto over uitsprak. De Democraten dienden min of meer hetzelfde voorstel toch steeds weer in, in de hoop dat er Republikeinse Congresleden overstag zouden gaan. Dit gebeurde echter in onvoldoende mate.
In de tweede helft van 2007 nam het geweld in Irak af. Veel Republikeinen zagen dit als bewijs dat het Amerikaanse leger daar goed werk leverde. Hierdoor nam de steun voor de oorlog onder hen eerder toe dan af.

VS staken troepenreductie in Europa

De Amerikaanse Defensieminister Robert Gates zei in dagblad de *New York Times* van 21 november 2007 dat de afbouw van de troepenmacht in Europa voorlopig niet zou worden voortgezet.
In 2004 had de toenmalige Defensieminister Donald Rumsfeld besloten dat de Verenigde Staten het aantal militairen in Duitsland en Italië zouden verminderen van 62.000 toen tot ca. 24.000 in 2008. Het ging hier om de meest ingrijpende herschikking van de Amerikaanse strijdkrachten sinds het einde van de Koude Oorlog.

In november 2007 was de Amerikaanse troepenmacht in Europa inmiddels gereduceerd tot 43.000 en wat Gates betrof zou dit aantal worden gehandhaafd.

'Signaal aan de wereld'

Gates nam dit besluit omdat in de VS onvoldoende woonruimte beschikbaar zou zijn voor de gerepatrieerde militairen. Het Pentagon moest miljoenen investeren om hen onderdak te bieden. Geoff Morrell, persvoorlichter van het Pentagon, voegde hieraan toe dat het afzien van verdere troepenreductie tevens een signaal aan de wereld was dat het Amerikaanse leger niet volledig in beslag werd genomen door de oorlogen in Afghanistan en Irak; het had daarnaast de wil en de kracht om de bondgenoten in Europa en elders op aarde bij te staan.
Generaal David D. McKiernan, commandant van de Amerikaanse troepen in Euro-

Verenigde Staten

pa, had eerder gezegd dat een krachtig leger in Europa nodig was omdat Rusland zich onder president Vladimir Poetin snel bewapende. Sinds het ineenstorten van de Sovjet-Unie (1991) had Washington dat land nauwelijks als militaire bedreiging ervaren. Door Poetins defensiebeleid was dit echter veranderd.

Amerikaans leger detineert persfotograaf

Persbureau *Associated Press* (AP) publiceerde op 21 november 2007 resultaten van eigen onderzoek naar persfotograaf Bilal Hoessein, die sinds april 2006 door het Amerikaanse leger in Irak werd vastgehouden. Hij was nooit formeel in staat van beschuldiging gesteld, laat staan voorgeleid. Hoessein werkte voor AP.
Het Pentagon zei dat hij was aangehouden omdat hij samenwerkte met terroristische organisaties. Dit zou blijken uit het feit dat hij opmerkelijk vaak ter plaatse was als er bomaanslagen werden gepleegd. Volgens Geoff Morrell, persvoorlichter van het Pentagon, was dit mogelijk omdat hij vooraf door de opstandelingen werd geïnformeerd. Ook zou hij in het bezit zijn geweest van grondstoffen voor explosieven, propagandamateriaal van anti-Amerikaanse terroristische organisaties en foto's van Amerikaanse militaire objecten.

AP ontkende dit alles. Uit het eigen onderzoek zou zijn gebleken dat het leger hem vooral vasthield omdat hij zich weinig aantrok van een Amerikaans besluit om de pers te weren uit bepaalde regio's, zoals de provincie Anbar. En mogelijk had hij foto's gemaakt van Amerikaanse activiteiten die het Pentagon liever geheim hield.
Het International Press Institute (IPI) in Wenen gaf op 23 november 2007 te kennen dat het AP steunde in haar eis om Hoessein een eerlijk proces te geven of vrij te laten.

Defensieminister wil hoger budget Buitenlandse Zaken

Robert Gates, de Amerikaanse minister van Defensie, pleitte op 26 november 2007 voor een 'dramatische vergroting' van het Amerikaanse budget voor internationale diplomatie en buitenlandse hulp. Hij zei dit in de jaarlijkse Landon-lezing van de Kansas State University. Dagblad de *Washington Post* berichtte hier op 27 november over.

Soft power

'Een van de belangrijkste lessen van de oorlogen in Irak en Afghanistan is dat militair succes onvoldoende is om te winnen', zei Gates. Hij meende dat er meer waarde moest worden gehecht aan 'zachte kracht' (soft power). Hiermee bedoelde hij dat de Verenigde Staten meer geld en energie moesten steken in de opbouw van stabiele relaties met de wereld en duidelijk moesten laten zien dat hun bedoelingen goed waren. Want alleen dan zouden bestaande internationale conflicten kunnen worden beëindigd en nieuwe worden voorkomen. Daarom pleitte Gates als Defensieminister voor een forse verhoging van het budget van het ministerie van Buitenlandse Zaken.
Gates zei dat de VS in de periode na de Koude Oorlog een grote fout hadden gemaakt. Het aantal manschappen in actieve militaire dienst was toen met 40 procent teruggebracht en het aantal geheime agenten dat voor inlichtingendienst de Central Intelligence Agency (CIA) werkte met 30 procent. Dat daarnaast ook fors was bezuinigd op het United States Agency for International Development (USAID) en dat het United States Information Agency (USIA) zelfs was afgeschaft, noemde Gates 'kortzichtig'. Want hierdoor hadden de VS de eigen middelen om met de wereld te communiceren, betrokkenheid te tonen en waar nodig hulp te bieden, enorm verzwakt. 'Onze communicatie met de rest van de wereld over onze samenleving en cultuur is waardeloos', zei Gates. 'Het is ronduit gênant dat al-Qaida zijn boodschap beter via het internet weet te verspreiden dan Amerika.'

BUITENLANDSE ZAKEN

Franse president Sarkozy krijgt warm onthaal in Washington

Nicolas Sarkozy sprak op 7 november 2007 een gezamenlijke zitting van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden en de Senaat toe. De in mei aangetreden Franse president bracht zijn eerste staatsbezoek aan de Verenigde Staten. Hij sprak lovend over het gastland, noemde Frankrijk 'een vriend van de VS' en veroordeelde de mogelijke nucleaire bewapening van Iran. Meerdere keren kreeg hij een staande ovatie.
Onder Sarkozy's voorganger Chirac waren de betrekkingen tussen de VS en Frankrijk ernstig bekoeld, vooral omdat het Europese land fel tegen de Amerikaans-Britse aanval op Irak (maart 2003) was. Onder de nieuwe president, die goede persoonlijke relaties met de Amerikaanse president Bush had, leek het tij te keren.
Journalisten vroegen Bush en Sarkozy naderhand of zij nog altijd meningsverschillen hadden over Irak, maar hier gingen ze amper op in. Ook de vraag of de Franse president wellicht problemen had met Bush' hardnekkige weigering om de uitstoot van broeikasgassen wettelijk aan banden te leggen, werd niet duidelijk beantwoord. Sarkozy had zelf in oktober 2007 aangekondigd dat hij Frankrijk wilde omvormen in een volstrekt milieuvriendelijke natie.

(Vorige berichten pagina 657/1 e.v. - 2007)

Jordanië

JORDANIË

BINNENLAND

Lokale verkiezingen in Jordanië krijgen democratischer karakter

Op 31 juli 2007 werden in Jordanië gemeenteraadsverkiezingen gehouden die in het teken stonden van de door koning Abdullah II gewenste politieke hervormingen. Op vier punten hadden de verkiezingen een democratischer karakter dan voorheen.
Ten eerste konden alle gemeenteraadskandidaten – in totaal 2.325 voor 1.022 zetels – direct worden gekozen. Tot dan toe werd de helft van hen door de koning benoemd. Alleen in Amman bleef de oude regeling gelden, hetgeen werd verklaard uit de vrees van regeringszijde voor de steun die het Islamitisch Actiefront (IAF), de grootste Jordaanse oppositiepartij, onder met name het arme deel van de hoofdstedelijke bevolking had. Het IAF was de politieke arm van de Moslim Broederschap en was in het landelijke parlement met 17 van de 110 zetels vertegenwoordigd.
Een tweede verschil was dat de kiesgerechtigden hun eigen burgemeesters konden kiezen. In het verleden werden die nog door de koning benoemd. Ook hier bleef Amman met een te benoemen burgemeester een uitzondering.

Voorts was het aantal raadszetels dat aan vrouwen werd toegewezen verhoogd. Op basis van een begin 2007 doorgevoerde wetswijziging werd hen nu 20 procent van

de raadszetels toegekend, met als gevolg dat zich negen maal zoveel vrouwen kandidaat stelden dan bij de vorige verkiezingen van 2003. Ook hun opkomst was hoog, namelijk 65 procent buiten Amman, tegenover een percentage van 59 procent onder de mannen.
Tenslotte werd ook de kiesgerechtigde leeftijd verlaagd van negentien naar achttien jaar, met als doel de basis voor volksparticipatie te vergroten. De maatregel betekende dat er 150.000 jonge mensen extra konden stemmen.

IAF boycot verkiezingen

Ondanks het hogere democratisch gehalte bleef er ook bij deze verkiezingen kritiek bestaan op het vermeend onvrije karakter ervan. Het IAF beschuldigde de Jordaanse regering van fraude: ze zou hebben toegestaan dat een deel van het militaire personeel meerdere malen een stem kon uitbrengen. De regering ontkende ten stelligste dat dit het geval was. Voor het IAF was het reden om haar negentig kandidaten op de valreep, toen de verkiezingen al gaande waren, terug te trekken. Omdat de kandidaatstelling in dit stadium niet meer ongedaan kon worden gemaakt, werden desondanks vier IAF-leden in gemeenteraden verkozen. De boycot had wel als gevolg dat regeringsgezinde en onafhankelijk kandidaten de verkiezingen ruimschoots wonnen.

Oppositie weggevaagd bij parlementsverkiezingen

De op 20 november 2007 gehouden verkiezingen voor de Jordaanse Kamer van Afgevaardigden (Majlis al-Nuwaab), het Lagerhuis van het parlement, leidden tot een overweldigende overwinning voor de onafhankelijke en tribale kandidaten die loyaal waren aan de koninklijke familie. Van de 110 te verdelen zetels sleepten zij er 98 in de wacht, terwijl de belangrijkste oppositiegroepering, het Islamitisch Actiefront (IAF), slechts 6 zetels kreeg. Dat waren er 11 minder dan bij de vorige verkiezingen in 2003.
Daarnaast waren er 6 zetels voor vrouwen gereserveerd, aangewezen door een speciaal verkiezingspanel. Er hadden zich 199 vrouwen beschikbaar gesteld op een totaal aantal kandidaten van 885. In 2003 waren nog maar 54 vrouwen kandidaat. Los van deze quotumregeling werd nog één vrouw gekozen, namelijk de tandarts Falak al-Jamaani. Van de 110 zetels waren er ook 9 gereserveerd voor christenen en 3 voor de minderheid van Circassiërs (Tsjerkessen).
De verkiezingscampagne werd voornamelijk gedomineerd door economische thema's. Vooral de werkloosheid, die naar schatting tussen de 14 en 30 procent bedroeg, en de armoede waren centrale onderwerpen. Daarnaast speelden standpunten ten aanzien van het Arabisch-Israëlische conflict een rol, hetgeen samenhing met het feit dat meer dan de helft van de ruim zes miljoen Jordaniërs van Palestijnse komaf was.

Kandidaten op negen personen na goedgekeurd

De Jordaanse minister van Binnenlandse Zaken, Eid al-Fayez, had op 24 oktober bekend gemaakt dat het overgrote deel van degenen die zich wilden kandideren voor de verkiezingen daarvoor toestemming hadden gekregen. Het ging om 1.006 kandidaten, van wie er aan 9 goedkeuring werd onthouden. Volgens de minister hadden zij de verkiezingswet van 2001 geschonden. Onder hen was de eerste vrouwelijke parlementariër Tujan Faisal (58), die behoorde tot de Tsjerkessische minderheid van Jordanië die ongeveer 1 procent van de bevolking uitmaakte. Faisal stond bekend als een uitgesproken critica van achtereenvolgende regeringen. Zij was in 2002 veroordeeld wegens het belasteren van het imago van Jordanië en wegens beschuldigingen van corruptie aan het adres van overheidsfunctionarissen, maar kreeg daarna gratie van koning Abdullah II.
Wie de overige acht geweigerde kandidaten waren, was onbekend. In elk geval behoorden zij niet tot het IAF, waarvan alle 22 kandidaten werden geaccepteerd. Deze deden ook daadwerkelijk aan de verkiezingen mee, anders dan bij de in juli 2007 gehouden gemeenteraadsverkiezingen die werden geboycot omdat er sprake zou zijn geweest van fraude. De groepering besloot tot deelname na officiële regeringstoezeggingen dat de verkiezingen eerlijk zouden zijn. Het verzoek echter om onafhankelijke waarnemers toe te laten, werd door premier Maaruf Bakhit afgewezen.

Klachten over oneerlijke stembusgang

De stembusgang werd, net als bij de gemeenteraadsverkiezingen, gezien als een toetssteen voor het politieke hervormingsproces naar meer democratie. Afgaande op de opvallend slechte score van het IAF bestonden echter ernstige twijfels over de eerlijkheid van het verkiezingsproces. In de media verschenen berichten over het wijdverbreid 'kopen' van stemmen: rijke kandidaten die het zakenleven welgezind waren, boden kiezers geld, voedsel of medische behandeling aan in ruil voor de door hen gewenste stemkeuze. Volgens minister van Binnenlandse Zaken Eid Fayez waren de berichten echter overdreven, eraan toevoegend dat op de verkiezingsdag wel twee mensen waren aangehouden op verdenking van het kopen van stemmen.

Analisten hadden verwacht dat het IAF, de politieke vleugel van de Moslim Broederschap, net als in 2003 zo'n 17 zetels zou behalen. Veelzeggend was dat de groepering zelfs in haar traditionele bolwerk Zarqa, een verarmde stad ten oosten van de hoofdstad Amman, geen zetel wist te behalen. Het IAF stelde bij monde van woordvoerder Jamil Abu Baker dat er in verscheidene kiesdistricten sprake was van stemfraude en eiste van de regering dat de verkiezingen in de betreffende districten over zouden worden gedaan.

Ook bij eerlijk verlopen verkiezingen zou het democratisch gehalte nog aan grote beperkingen onderhevig zijn geweest, vanwege de grote macht van de koning. Deze had de bevoegdheid om de premier en de regering aan te wijzen die alleen tot ontslag konden worden gedwongen door een tweederde meerderheid in het Huis van Afgevaardigden. De koning had vetorecht ten aanzien van door het parlement aangenomen wetten, hetgeen eveneens alleen door een tweederde meerderheid ongedaan kon worden gemaakt. Bovendien behoefde wetgeving goedkeuring van het Hogerhuis van het Jordaanse parlement, waarvan de leden door de koning benoemd werden.

Uitslagen parlementsverkiezingen Jordanië
(20 november 2007) Opkomst: 54 procent

partij	percentage	zetels
Onafhankelijke en tribale kandidaten	89,0	98
Islamitisch Actiefront (IAF)	5,5	6
Zetels gereserveerd voor vrouwen	5,5	6
totaal	100	110

Samenstelling regering Jordanië (27 november 2007)

Koning
ABDULLAH II

Premier, tevens minister van Defensie
Nader DAHABI

Ministers:
Arbeid
Bassem al-SALEM
Binnenlandse Zaken
Eid al-FAYEZ
Buitenlandse Zaken
Salah al-BASHIR
Cultuur
Nancy BAKIR
Energie en Minerale Bronnen
Khaldoun QUTEISHAT
Financiën
Hamad al-KASASBEH
Gemeentelijke en Plattelandszaken
Shihadeh ABU HUDEIB
Gezondheidszorg
Salah al-MAWAJDEH
Hervorming Publieke Sector
Maher al-MADADHA
Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek
Umar SHUDEIFAT
Industrie en Handel
Amir al-HADIDI
Informatie- en Communicatietechnologie
Bassem al-ROUSSAN
Justitie
Ayman AWDEH
Landbouw
Muzahim al-MUHAISIN
Milieu
Khalid Al IRANI
Onderwijs
Taysir al-NUEIMI
Openbare Werken en Huisvesting
Sahel al-MAJALI
Planning en Internationale Samenwerking
Suhair ALI
Politieke Ontwikkeling
Kamal NASSER
Religieuze Giften en Islamitische Zaken
Abdul Fatah SALAH
Sociale Ontwikkeling
Hala LATTUF
Toerisme en Oudheid
Maha KHATIB
Transport
Alaa al-BATAYNAH
Water en Irrigatie
Raed ABU SAUD

Ministers van Staat:
Media en Communicatie
Nasser JUDEH
Parlementaire Zaken
Abdul Rahim al-OKOUR
Premierszaken
Thuqan al-QUDAH
Wetszaken
Kamal NASSER

Gouverneur Centrale Bank
Umayya TOUKAN

Nieuwe regering ingezworen

Na de verkiezingen trad Maaruf Bakhit af na een premierschap dat in november 2005 was begonnen. Koning Abdullah II wees daarop de 61-jarige Nader Dahabi aan als diens opvolger. Dahabi had gestudeerd in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten, was tussen 2001 en 2003 minister van Transport en daarvoor in de periode1994-2001 hoofd van luchtvaartmaatschappij Royal Jordanian (RJ).

De koning beëdigde op 25 november 2007 een nieuwe regering – de zesde sinds hij in 1999 de troon besteeg. De regering kreeg als opdracht mee om voort te gaan met sociaal-economische en politieke hervormingen, de corruptie te bestrijden en meer arbeidsplaatsen te scheppen.
Er werden vier vrouwen in het kabinet opgenomen, drie meer dan in de vorige regeerperiode. Nancy Bakir, die voorheen een hoge post bekleedde bij de Arabische Liga, werd minister van Cultuur en het hoofd van het bureau van koningin Rania, Hala Lattuf, werd belast met Sociale Ontwikkeling. Ook op het ministerie van Toerisme en Oudheid werd een vrouw benoemd, namelijk Maha Khatib die eveneens werkzaam was geweest op genoemd bureau. De vierde vrouw was Suhair Ali, die haar ministerspost Planning en Internationale Samenwerking kon continueren.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Jordaanse koning roept kabinet tot de orde vanwege stijgende voedselprijzen

Koning Abdullah II liet op 11 september 2007 een waarschuwing uitgaan naar de leden van zijn kabinet dat zij een oplossing dienden te vinden voor de stijging van de voedselprijzen. Zouden ze daar niet in slagen, dan dienden zij af te treden. Die week waren de prijzen voor eerste levensbehoeften fors gestegen. Zo gingen de melkprijzen met 10 procent en de prijzen voor aardappelen met 60 procent omhoog. De opmerkingen van de koning konden mede worden verklaard uit de vrees voor een mogelijke herhaling van de voedselrellen die in 1989 waren uitgebroken.

De prijsverhogingen kwamen kort voordat de islamitische Ramadan zou beginnen. Hoewel moslims gedurende deze vastenmaand niet aten van zonsopgang tot zonsondergang, was het de gewoonte om daarna speciale maaltijden te bereiden. Dat was een extra reden waarom de prijsverhogingen verontwaardiging hadden gewekt. Sommige kooplui rechtvaardigden deze door te wijzen op de hogere kosten van diervoeding of de stijging van de internationale olieprijzen. Overheidsfunctionarissen stelden echter dat het duurder worden van de eerste levensbehoeften daar los van stond: de kooplui zouden slechts voordeel willen halen uit de Ramadan door hogere prijzen te vragen.
Koning Abdullah wees de ministers terecht die vanwege geruchten over een op handen zijnde regeringswijziging hun plichten zouden verzaken: 'Ik wil dat de ministers hard werken tot de laatste dag dat zij in functie zijn. Als er ook maar één minister is die het gevoel heeft zijn plichten niet te kunnen vervullen, dan dient hij zich vandaag nog uit de regering terug te trekken.' Premier Maaruf Bakhit verklaarde hierop dat de regering snel een antwoord zou geven op de prijsverhogingen. Zo zouden detailhandelszaken, die normaliter alleen hun diensten aanboden aan ambtenaren en militair personeel, voor alle burgers geopend moeten zijn. Daar zou onder de marktprijzen worden verkocht. Ook zouden burgers direct groente en fruit van de boeren kunnen afnemen, met uitschakeling van tussenpersonen.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Jordanië zal deel buitenlandse schuld vervroegd aflossen

Jordanië sloot op 17 oktober 2007 een overeenkomst met de zogeheten Club van Parijs om een uitstaande schuld van het land van 2,1 miljard dollar (ca. 1,5 miljard euro) vroegtijdig af te lossen. Aan het akkoord waren maandenlange gesprekken vooraf gegaan tussen de Jordaanse koning Abdullah II en leiders van de schuldeisende landen.

Deze waren vrij om wel of niet aan de overeenkomst deel te nemen, maar tenminste acht landen hadden al toegezegd dat te doen: België, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Spanje, de Verenigde Staten en Zwitserland. De totale buitenlandse schuld van Jordanië bedroeg meer dan 7 miljard dollar.
De overeenkomst werd gezien als een teken van vertrouwen in de Jordaanse financieel-economische prestaties, met name door de maatregelen die waren genomen in het kader van een in 1988 geïntroduceerd herstructureringsprogramma dat onder supervisie stond van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank. Tot de hervormingspolitiek behoorde onder meer de modernisering van de economische wetgeving zodat de toestroom van buitenlands kapitaal werd vergemakkelijkt en eerder aansluiting kon worden gevonden bij handelsblokken.

JUSTITIE

Zware straffen uitgesproken wegens betrokkenheid bij terrorisme

Het Jordaanse Hof van Beroep verwierp het appèl van Atrous al-Rishawi tegen de aan haar opgelegde doodstraf, zo werd op 27 januari 2007 bekend. De 35-jarige Iraakse vrouw behoorde tot de zeven personen die op 21 september 2006 ter dood waren veroordeeld voor hun betrokkenheid bij de bloedige aanslagen in de hoofdstad Amman van het jaar daarvoor. Daarbij vielen 57 doden. De zes anderen werden bij verstek veroordeeld en waren nog altijd voortvluchtig.
Atrous al-Rishawi was op 9 november 2005 de danszaal van een hotel binnengetreden, omgord met explosieven. Haar man kwam bij de zelfmoordaanslag om, maar de bom die zij zelf bij zich droeg ging niet af, zo stelde zij. Later herzag zij haar verklaring echter: ze was tegen haar zin in de actie betrokken geraakt en had niet geprobeerd de explosieven te laten ontploffen. Het Hof hechtte geen waarde aan haar woorden en bevestigde de eerdere uitspraak. Deze was in juridische zin definitief. Alleen de koning kon eigenmachtig het vonnis nog wijzigen.

Vier al-Qaidastrijders ter dood veroordeeld

Het Jordaanse militair gerechtshof sprak op 15 maart doodstraffen uit tegen vier militanten van al-Qaida. In drie gevallen gebeurde dat bij verstek. Dat laatste gold ook voor tien anderen die terecht stonden en die straffen kregen opgelegd van vijftien jaar met dwangarbeid (zeven verdachten) tot levenslang (drie verdachten). De voortvluchtigen bevonden zich waarschijnlijk in Irak, waar de delicten hadden plaatsgevonden. De groep van veertien was aangeklaagd wegens het plegen van aanslagen in dat land op vrachtwagens met een Jordaans kenteken, waarvan de inzittenden vervolgens werden omgebracht.
De enige verdachte die aanwezig was bij het proces was Ziad Khalaf Raja al-Karbouly die als leider van de groep werd gezien en in mei 2006 was gearresteerd. Hij kon nog tegen het vonnis in beroep gaan.

Gevangenisstraffen voor poging Amerikanen te doden

Hetzelfde gerechtshof veroordeelde op 11 juli twee mensen tot respectievelijk drie en acht jaar gevangenisstraf met dwangarbeid. Het ging om een Jordaniër en een Koeweiti, beiden 25 jaar oud, die in 2006 zouden hebben geprobeerd een in Amman woonachtige Amerikaan om het leven te brengen. Ook zouden zij soortgelijke plannen hebben gehad ten aanzien van andere Amerikanen. Zij konden nog beroep tegen het vonnis aantekenen.

Doodstraf uitgesproken voor bomaanslag op Jordaanse ambassade

Op 5 november werd de Jordaniër Moamar al-Jaghbir door de staatsveiligheidsrechtbank ter dood veroordeeld vanwege zijn betrokkenheid bij de bomaanslag van 7 augustus 2003 op de Jordaanse ambassade in Irak. Daarbij vonden zeventien mensen de dood en raakten er rond de zestig gewond. De 37-jarige al-Jaghbir werd schuldig bevonden aan 'samenzwering met als doel het uitvoeren van een terroristische aanslag die leidde tot de dood van een individu', waarmee werd gedoeld op de Jordaniër in de ambassade die tot de slachtoffers behoorde. Hij kon nog tegen zijn vonnis in beroep gaan.

Al-Jaghbir was in mei 2004 gearresteerd waarna Amerikaanse troepen in Irak hem overdroegen aan de Jordaanse autoriteiten. In maart het jaar daarna werd hij in staat van beschuldiging gesteld, tezamen met de toenmalige leider van al-Qaida in Irak, Abu Musab al-Zarqawi. De laatste was opdrachtgever tot de aanslag en kwam zelf in juni 2006 nabij de Iraakse plaats Baquba om het leven bij een Amerikaans bombardement.
Al-Jaghbir was al eerder, in april 2004, ter dood veroordeeld, samen met een aantal medeverdachten onder wie opnieuw al-Zarqawi. Twee van de doodvonnissen werden in maart 2006 voltrokken. De groep werd verantwoordelijk geacht voor de moordaanslag in oktober 2002 op de Amerikaan Laurence Foley van het United States Agency for International Development (USAID). De veroordeling vond plaats bij verstek en na zijn arrestatie in mei 2004 zou al-Jaghbir, overeenkomstig de Jordaanse wetgeving, opnieuw worden berecht. Op 28 november 2007 volgde de uitspraak van de staatsveiligheidsrechtbank: tien jaar gevangenisstraf met dwangarbeid. Volgens zijn advocaat verbleef de veroordeelde ten tijde van de moordaanslag echter buiten Jordanië, reden waarom hij in september om vrijspraak van zijn cliënt had gevraagd.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Noodkreet van Jordanië over instroom van Iraakse vluchtelingen

In Jordanië kwamen op 26 juli 2007 vertegenwoordigers uit de landen in de regio bijeen om te spreken over een oplossing voor het probleem van de miljoenen Irakezen die hun thuisland waren ontvlucht vanwege het aanhoudende geweld. Zo'n 1,5 miljoen vluchtelingen hadden hun toevlucht gezocht tot Syrië. Naar Egypte en Libanon waren elk 200.000 Irakezen gevlucht en Jordanië zelf had naar schatting 750.000 ontheemden opgevangen. Ook waren nog eens twee miljoen mensen binnen Irak zelf op de vlucht geslagen, voornamelijk naar het relatief stabiele noordelijke, Koerdische deel maar ook wel naar het sjiitische Zuid-Irak. De stroom vluchtelingen naar de buurlanden bleef maandelijks met enkele tienduizenden aanhouden.
De conferentie werd onder andere bijgewoond door vertegenwoordigers van de Arabische Liga en hulporganisaties van de Verenigde Naties en van Egypte, Irak en Syrië. Ook waren er waarnemers uit Iran, Japan, Rusland, Turkije en de Verenigde Staten.

'Druk op infrastructuur onhoudbaar'

Zowel Jordanië als Syrië hadden herhaaldelijk gewaarschuwd dat de instroom van vluchtelingen een te zware last op hun land legde en zowel de gezondheidszorg als het onderwijssysteem onder grote druk zette. Ook was de inflatie er sterk door toegenomen, evenals de prijzen van onroerend goed. Jordanië moest naar eigen zeggen jaarlijks een miljard dollar besteden aan basisvoorzieningen. De secretaris-generaal van het Jordaanse ministerie van Binnenlandse Zaken, Mukheimar Abu-Jamous, wees tijdens de conferentie bovendien op de veiligheidsproblemen die konden ontstaan door uitbreiding van het Iraakse geweld naar zijn land, en op mogelijke criminaliteitsproblemen vanwege de slechte perspectieven voor vluchtelingen om in hun levensonderhoud te voorzien. Om dat voor te zijn, had Jordanië de regels voor verblijf aangescherpt, onder meer door een veiligheidscontrole uit te oefenen alvorens iemand het recht kreeg om te blijven. Abu-Jamous drong met klem aan op internationale hulp.

Amnesty International waarschuwt voor catastrofe

Volgens Amnesty International (AI) dreigde een humanitaire ramp voor de regio als internationaal geen oplossing voor het vluchtelingenprobleem werd gevonden. De mensenrechtenorganisatie deed daartoe een beroep op andere landen en landenblokken als de Europese Unie en de twee staten die door hun militaire interventie van 2003 aan het begin stonden van de keten van voortdurend geweld in Irak, namelijk Groot-Brittannië en de VS.

Volgens AI was de situatie van veel vluchtelingen rampzalig: velen waren getraumatiseerd zonder dat er hulp beschikbaar kwam, bleven verstoken van voedsel of lieten hun kinderen in de prostitutie werken om te kunnen overleven. De organisatie bekritiseerde tevens de Iraakse regering, die eerder financiële ondersteuning had toegezegd maar tot dan toe in gebreke was gebleven: 'Dit is een crisis die in Irak ontstond, niet in Syrië of Jordanië, en de Iraakse autoriteiten hebben de plicht om nu hun buren te helpen bij het tegemoetkomen aan de behoeften van Irakezen die ontheemd zijn geraakt.'

Irak zegt Jordanië financiële steun toe

De Iraakse ambassadeur in Jordanië, Saad Hayani, deelde op 27 november mee dat de minister van Financiën van zijn land, Bayan Jabr Solagh, nog diezelfde dag financieel zou bijspringen om te helpen de vluchtelingencrisis het hoofd te bieden. In de Jordaanse hoofdstad Amman zou de minister een ontmoeting hebben met zijn ambtgenoot uit Jordanië, Hamad al-Kassasbe. Het ging om een hulpbedrag van 8 miljoen dollar (ca. 5,7 miljoen euro).
Kort daarvoor had Irak al een vergelijkbare regeling getroffen met Syrië.

BUITENLANDSE ZAKEN

Duizenden Jordaniërs protesteren tegen executie voormalig Iraaks leider

Naar schatting zo'n drieduizend mensen, voornamelijk soennitische moslims, gingen op 5 januari 2007 in de hoofdstad Amman de straat op om hun afkeuring te laten blijken van de ophanging, op 30 december, van Saddam Hoessein. De voormalige Iraakse dictator was vanwege misdaden tegen de menselijkheid ter dood veroordeeld, in een proces dat niet aan internationale rechtsnormen zou hebben voldaan.
De demonstranten, bevreesd voor een grote invloed van het sjiitische Iran, beschuldigden dit land van betrokkenheid bij de executie van Saddam Hoessein, aangezien het sterke banden onderhield met de geloofsgenoten in Irak. In Jordanië leefden honderdduizenden Irakezen die het geweld in hun land ontvlucht waren.

Jordanië weigert uitlevering dochter Saddam Hoessein

Tot de Irakezen in ballingschap behoorden ook twee dochters van Saddam Hoessein, Raghad (geb. 1968) en Rana (geb. 1971). Zij hadden na de val van de Iraakse leider, volgend op de Amerikaans-Britse invasie, van de Jordaanse koning Abdullah II een vluchtelingenstatus gekregen. De huidige Iraakse autoriteiten hadden verscheidene malen tevergeefs om de uitlevering gevraagd van Raghad om terecht te staan wegens onder meer het financieren van Iraakse opstandelingen.
Op 20 augustus liet een woordvoerder van de Jordaanse regering opnieuw weten dat Raghad niet zou worden overgedragen. Zij was uit overwegingen van gastvrijheid en om humanitaire redenen toegelaten, zonder zich met politiek in te mogen laten, zo verklaarde hij. Tevens beschikte Jordanië niet over gedetailleerde informatie van de Iraakse autoriteiten waarmee de beschuldigingen tegen haar konden worden onderbouwd.
Aangenomen werd dat het land geen risico's wilde lopen omdat uitlevering aan Irak tot protesten onder soennitische geloofsgenoten in Jordanië zou leiden.

Overeenkomst met Verenigde Staten over ontwikkeling nucleaire energie

De Verenigde Staten ondertekenden op 16 september 2007 een overeenkomst met Jordanië om ondersteuning te bieden aan het nog in de kinderschoenen staande Jordaanse nucleaire programma dat vreedzame doelen nastreefde. De Amerikaanse minister van Energie, Sam Bodman, en de Jordaanse minister van Wetenschappelijk Onderzoek, Khaled Toukan, sloten het akkoord in de marge van een in de Oostenrijkse hoofdstad Wenen gehouden top over nucleaire energie.

De koning van Jordanië, Abdullah II, had in januari zijn voornemen aangekondigd om het nucleaire programma te ontwikkelen teneinde de benodigde alternatieve bronnen voor de elektriciteitsvoorziening aan te boren en ook om het water te ontzilten. Omdat zijn land zich al lange tijd tegen de aanwezigheid van massavernietigingswapens in het Midden-Oosten had gekeerd en ook ondertekenaar was van het Non-Proli feratie Verdrag (NPT) – de mondiale afspraak om de verspreiding van atoomwapens tegen te gaan – bestonden er klaarblijkelijk geen Amerikaanse bezwaren tegen het Jordaanse programma. Tezelfdertijd waren er nog steeds grote spanningen met Iran, dat volgens Washington zijn atoomprogramma niet alleen voor vreedzame doeleinden ontwikkelde.

Irak levert weer olie aan Jordanië

Na ongeveer vier jaar stil te hebben gelegen, werden op 19 september 2007 de Iraakse olieleveranties aan Jordanië hervat. De levering was na de Amerikaans-Britse invasie van Irak in 2003 stopgezet. Het streven was om tienduizend vaten per dag te exporteren, tegen een prijs die 4 dollar per vat lager

lag dan de marktprijs. Deze korting kon worden gegeven omdat Jordanië zelf verantwoordelijk zou zijn voor het transport via vrachtauto's.
Vóór 2003 dekte Irak de gehele oliebehoefte van Jordanië tegen zeer gunstige voorwaarden, die voortvloeiden uit de nauwe banden tussen de twee buurlanden. Na de invasie waren Koeweit, de Verenigde Arabische Emiraten en vooral Saoedi-Arabië te hulp geschoten door tegen een lagere prijs olie te leveren.

Jordaanse koning wil grotere rol China in het Midden-Oosten

Koning Abdullah II van Jordanië arriveerde op 29 oktober 2007 voor een vierdaags bezoek in Peking, waar hij onder meer sprak met de president van China, Hu Jintao. De Jordaanse koning drong er bij Hu Jintao op aan zijn land een belangrijke rol te laten spelen bij het streven naar stabiliteit in het Midden-Oosten, in het bijzonder door te helpen bij het oplossen van het Arabisch-Israëlische conflict.
China was voor Jordanië een belangrijke handelspartner: de bilaterale handel bereikte in 2006 een niveau van ruim 1 miljard dollar (ca. 800 miljoen euro). Tijdens het bezoek van Abdullah werd een serie overeenkomsten gesloten die, behalve op de handel, ook betrekking hadden op nucleaire energie. Tevens werden de culturele banden aangehaald.

(Vorige berichten pagina 359/1 - 2006)

SYRIË

BINNENLAND

Politieke macht Baathpartij gecontinueerd bij verkiezingen

Het uit elf groeperingen bestaande Nationaal Progressief Front won op 22 en 23 april 2007 de parlementsverkiezingen in Syrië door in totaal 169 zetels te halen. Verreweg de belangrijkste partij van het Front was de Baathpartij van president Bashar al-Assad, aan welke 134 zetels toevielen. De 35 resterende zetels werden verdeeld onder de overige partijen van het Front. De andere 81 zetels gingen naar onafhankelijke kandidaten. De oppositie boycotte de verkiezingen omdat ze die als 'een farce' beschouwde. De officiële opkomst was 56,1 procent.
Sinds 1973, tien jaar na de machtsovername door de Baathpartij, had het Nationaal Progressief Front alle verkiezingen gewonnen. Niet alleen was een ruime meerderheid van de 250 parlementszetels voor haar gereserveerd, ook spraken waarnemers telkens over intimidatie van kiezers door overheidsfunctionarissen. Ook nu leverden onder meer de Verenigde Staten kritiek op de 'zinloze' verkiezingen, maar Syrië stelde dat deze democratisch en transparant waren.

Massale steunbetuigingen voor nieuwe ambtstermijn president Assad

Honderdduizenden Syriërs, voorafgegaan door een aantal ministers en ambtenaren, begaven zich op 24 mei 2007 in de straten van de hoofdstad Damascus om steun te betuigen aan een tweede, zevenjarige ambtstermijn van president Bashar al-Assad. Deze was in 2000, na het overlijden van zijn vader Hafez al-Assad, president geworden en had diens autocratische regime voortgezet. Hoewel hij hoop op verandering had gewekt door economische hervormingen en de vrijlating van honderden politieke gevangenen, werd de oppositie nog steeds hard aangepakt en was er sprake van systematische mensenrechtenschendingen.
Op 27 mei konden kiesgerechtigden bij referendum hun goedkeuring geven aan de verlenging van het presidentschap van de 41-jarige Assad, nadat het parlement daar eerder al unaniem mee had ingestemd. Bij het referendum had volgens het ministerie van Binnenlandse Zaken 97,6 procent vóór gestemd.

JUSTITIE

Gevangenisstraf wegens banden met daders 11 september-aanslagen in VS

Het Hooggerechtshof voor de Staatsveiligheid (SSSC) veroordeelde op 11 februari 2007 Mohammed Haydar Zammar tot levenslange gevangenisstraf wegens de contacten die hij zou hebben onderhouden met de daders van de aanslagen in de Verenigde Staten van 11 september 2001. De straf werd direct daarna omgezet in twaalf jaar cel.
Zammar, die zowel de Syrische als Duitse nationaliteit had, was woonachtig in Hamburg toen ook een militant van 11 september, Mohammed Atta, daar leefde. Deze zou hij in contact hebben gebracht met leiders van al-Qaida in Afghanistan. Na de aanslagen werd Zammar door de Duitse autoriteiten verhoord, maar vrijgelaten wegens gebrek aan bewijs. In oktober 2001 vertrok hij naar Marokko, waar hij in december werd aangehouden. Met medewerking van de Verenigde Staten werd hij daarna aan Syrië uitgeleverd.
Het Amerikaanse weekblad *Time Magazine* schreef op 1 juli 2002 waarom de VS aan deze constructie de voorkeur gaven: 'Amerikaanse functionarissen in Damascus dienden schriftelijke vragen in bij de Syriërs die vervolgens de antwoorden terugstuurden.' Als verklaring werd gegeven dat de Amerikaanse regering op deze wijze gevrijwaard bleef van beschuldigingen van marteling waaraan Zammar, gezien de gangbare praktijk in Syrische gevangenissen, mogelijk was onderworpen.

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Advocaat veroordeeld voor verspreiding vijandelijke informatie

Een Syrische rechtbank sprak op 24 april 2007 een straf van vijf jaar uit tegen de prominente mensenrechtenactivist en advocaat Anwar al-Bunni wegens het verspreiden van vijandelijke informatie die de 'nationale moraal' ondermijnde. Ook zou hij banden hebben met een niet-toegestane politieke organisatie met een internationaal karakter, staatsinstituties schade hebben toegebracht en contacten met 'een ander land' hebben gehad. Hij had al bijna twaalf maanden vastgezeten.
De advocaat van al-Bunni, Khalil Maatouk, kondigde hoger beroep tegen het vonnis aan. Volgens hem was de rechtszaak politiek gemotiveerd en 'een flagrante schending van de vrijheid van meningsuiting'.

Rechtbank geeft Syrische dissident twaalf jaar gevangenisstraf

De Syrische arts, dissident en voormalig politiek gevangene Kamal Labwani kreeg op 10 mei 2007 een gevangenisstraf van twaalf jaar opgelegd. De beschuldiging luidde dat hij contacten met een buitenlandse mogendheid had gehad en daarmee de Syrische belangen in gevaar had gebracht.
Labwani werd in november 2005 op het vliegveld van de hoofdstad Damascus aan-

gehouden, na terugkomst uit de Verenigde Staten. Daar had hij een ontmoeting gehad met functionarissen van het Witte Huis. De VS hadden een beroep op Syrië gedaan om Labwani vrij te laten en in het algemeen om te stoppen met het lastigvallen van degenen die democratische hervormingen in het land nastreefden.

BUITENLANDSE ZAKEN

Geruchten over Syrische nucleaire plannen

Israël en Syrië zouden willen onderhandelen

Het Israëlische dagblad *Haaretz* meldde op 16 januari 2007 dat Israël en Syrië na een serie van gesprekken overeenstemming hadden bereikt over een vredesregeling tussen beide landen. De geheime gesprekken zouden ergens in Europa hebben plaatsgevonden tussen september 2004 en juli 2006. Tot de afspraken zou de bereidheid van Israël hebben behoord om zich terug te trekken uit de Golan Hoogvlakte, die het tijdens de oorlog van 1967 op Syrië had veroverd. Dat land moest in ruil daarvoor zijn steun beëindigen aan de Libanese Hezbollah-beweging en de radicale Palestijnse groepering Hamas, alsmede afstand houden tot Iran.
Het initiatief was volgens Haaretz uitgegaan van de Syrische president Bashar al-Assad, terwijl vertegenwoordigers van Turkije hadden bemiddeld om het eerste gesprek mogelijk te maken. De laatste officiële vredesonderhandelingen stamden uit 2000.

'Tegenstrijdige verklaringen van Israël'

Ongeveer een half jaar na de berichten in Haaretz, op 8 juni 2007, was in een ander Israëlisch dagblad, *Yediot Ahronot,* opnieuw te lezen dat het opgeven van de Golan Hoogvlakte voor Israël bespreekbaar was als Syrië zich zou distantiëren van Iran. Een dag later bevestigde de Israëlische vicepremier, Sja'oel Mofaz, dat zijn regering duidelijk had gemaakt open te staan voor directe onderhandelingen, maar dat daarop vanuit het buurland geen antwoord was gekomen.
Syrië kwam via het officiële, Engelstalige dagblad *Syria Times* op 10 juni met een reactie waar volgens waarnemers geen toenadering uit sprak. De Israëlische regering zou niet de intentie hebben om tot vrede te komen en werd beschuldigd van het verspreiden van tegenstrijdige boodschappen: 'Syrië heeft het volste recht de intenties van [de Israëlische premier Ehoed] Olmert en zijn verklaringen aangaande zijn verlangen naar vrede te betwijfelen, in een tijd dat zijn oorlogsgeneraals en hoge functionarissen krijgshaftige dreigementen uiten.' Mogelijk werd met deze verklaring mede gedoeld op uitspraken die op 6 juni waren gedaan door de Israëlische vicepremier en minister van Defensie Amir Peretz. Deze stelde in een radioprogramma dat de militairen zich op 'elk mogelijk scenario' voorbereidden en 'op alle fronten' gereed moesten staan.

Israëlische luchtmacht voert bombardement uit

Dat er behalve de vrede die in het vooruitzicht was gesteld ook oorlog kon dreigen, leek bevestigd te worden toen enkele maanden later, in de nacht van 5 op 6 september, de Israëlische luchtmacht een bombardement uitvoerde in het noordoosten van Syrië. Vermoed werd dat het doelwit een opslagplaats was met Iraanse raketten die waren bestemd voor Hezbollah. Israël zou de Verenigde Staten van te voren hebben geïnformeerd over de actie. Daarnaast werd het Israëlische leger in het noorden, vooral op de Golan Hoogvlakte, in de hoogste staat van paraatheid gebracht. Syrië beklaagde zich daarop bij de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties over 'Israëlische agressie' en 'schending van het luchtruim'.

De laatste maanden had het leger van Israël grote oefeningen in het grensgebied gehouden. In dezelfde tijd verschenen regelmatig publicaties in de Israëlische pers over een aanstaande oorlog, die door Syrië zou worden uitgelokt. In dat land werden echter de legeroefeningen en de publicaties geïnterpreteerd als voorbereiding tot oorlog door Israël, dat daarmee de vernederingen in de oorlog tegen Hezbollah in de zomer van 2006 wilde compenseren.
In een deel van de Arabische pers werd het standpunt ingenomen dat het bombardement een voorbode was van een toekomstige Amerikaans-Israëlische aanval op Iraanse kerninstallaties. Daartoe zou de Syrische luchtafweer moeten worden uitgetest. Dat een oorlog met Iran in de maak was, werd ook in Israëlische media regelmatig gesuggereerd.
Toch herhaalde de president van Israël, Sjimon Peres, de bereidheid van zijn land om zonder voorwaarden vooraf te onderhandelen met Syrië over een vredesverdrag. Het gevaar van een oorlog met Syrië leek daarmee geweken.

Contacten tussen Syrië en Noord-Korea

Er was nog een andere lezing van de gebeurtenis. De Israëlische luchtaanval zou te maken hebben met de bouw van een kerninstallatie in Syrië met de hulp van een ander land dat internationaal in de beklaagdenbank stond wegens vermeende pogingen kernwapens te ontwikkelen, namelijk Noord-Korea. Op 21 september was er een ontmoeting tussen hoge vertegenwoordigers van beide landen in de Noord-Koreaanse hoofdstad Pyongyang, zo meldde het officiële nieuwsagentschap van het land, het *Korean Central News Agency (KCNA).* De formuleringen die het persbureau bezigde, leverden echter geen enkele aanwijzing op voor een mogelijke nucleaire samenwerking. Het meldde alleen dat beide partijen spraken over het verbeteren van de vriendschappelijke betrekkingen en samenwerkten in zaken van wederzijds belang. Zowel Noord-Korea als Syrië wezen de beschuldigingen omtrent nucleaire samenwerking dan ook van de hand.

Op 24 oktober verscheen echter een rapport dat de beschuldigingen nieuw leven inblies. Het was geschreven door onderzoeker Paul Brannan en door voormalig VN-wapeninspecteur David Albright die nu hoofd was van het in Washington gevestigde Instituut voor Wetenschap en Internationale Veiligheid (ISIS). Het maakte melding van satellietfoto's die zouden aangeven dat in Syrië, nabij de rivier de Eufraat, een Noord-Koreaans model nucleaire reactor in aanbouw was: het vertoonde volgens de schrijvers gelijkenis met de kernreactor in Yongbyon. Gespeculeerd werd dat dit mogelijk het doelwit van de Israëlische aanval was geweest, maar bewijs daarvoor werd niet geleverd. De foto's waren namelijk bijna een maand voor de Israëlische aanval, op 10 augustus, gemaakt en er werd niets gezegd over de eventuele beschikbaarheid van foto's van ná die aanval. Toch werd er in het rapport doorgespeculeerd: als de naar Noord-Koreaans model te bouwen reactor bestond, zou deze in de toekomst voldoende zijn om jaarlijks één nucleair wapen voort te brengen.

Het Syrische ministerie van Buitenlandse Zaken ontkende in alle toonaarden dat de foto's op enige nucleaire voorbereidingen zouden wijzen. Het getroffen object zou slechts een ongebruikt militair gebouw zijn. Volgens een anonieme functionaris van het ministerie maakten de beweringen deel uit van 'een voortgaande campagne van beschuldigingen jegens Syrië'. Officieel beschikte het land alleen over een Chinese reactor voor onderzoeksdoeleinden, die het aan het Internationaal Atoom Energie Agentschap (IAEA) had gemeld en waarop het controle door het VN-orgaan toestond.

'Syrië en Iran werken samen aan een chemisch wapen'

De vraag of, en zo ja met wie, Syrië samenwerkte inzake de potentiële productie van massavernietigingswapens, werd nog extra lastig te beantwoorden door een publicatie die op 19 september was verschenen in het militaire magazine *Jane's Defence Weekly*. Daarin werd gesteld dat een ontploffing bij een Syrisch militair complex buiten de stad Aleppo op 26 juli het gevolg was van een defecte Iraanse chemische raketkop en dat bij het ongeluk ook Iraanse technici waren omgekomen.
Het weekblad baseerde zich onder meer op beweringen van leden van de Syrische oppositie, maar citeerde ook Syrische defensiebronnen. Dit bracht W. Patrick Lang, het vroegere hoofd van de afdeling Midden-Oosten van de Amerikaanse Defense Intelligence Agency (DIA), ertoe zijn twijfels uit te spreken over de berichtgeving van Jane's Defence Weekly: het was onwaarschijnlijk dat iemand uit het Syrische militair apparaat ook maar iets los zou laten over een eventueel programma voor de ontwikkeling van chemische wapens. 'Dit klinkt me in de oren als doorgestoken kaart', zo stelde hij, eraan toevoegend dat het rapport later kon worden gebruikt om een aanval op Syrië te rechtvaardigen.

Impliciete Israëlische erkenning door excuses aan Turkije

Israël had tot dan toe geen enkel commentaar geleverd op de berichten over de luchtaanval van 5/6 september en daarmee ook niet officieel erkend deze te hebben uitgevoerd. Des te opvallender was het dat premier Ehoed Olmert tijdens een kabinetszitting van 28 oktober aan een heel ander land zijn verontschuldigingen aanbood, namelijk Turkije. Hij deed dat in de volgende bewoordingen: 'Als Israëlische vliegtuigen inderdaad het Turkse luchtruim binnendrongen, dan was dat zonder vooropgezette bedoeling of elke intentie om de Turkse soevereiniteit die wij respecteren, te schenden of te ondermijnen.' Vóór deze verklaring, die door het bureau van de premier naar buiten werd gebracht, had Olmert al in een gesprek met zijn ambtgenoot Recep Tayyip Erdogan uit Turkije zijn excuses aangeboden aan 'de Turkse regering en het Turkse volk' voor de 'mogelijk veroorzaakte schade'. De uitspraken van Olmert volgden op een Turks protest dat Israël tijdens de operatie benzinetanks op het grondgebied van Turkije had laten neerkomen.
Hiermee werd een dubbelzinnige situatie gecreëerd. In de officiële Israëlische opstelling bleef ongewis of er überhaupt een luchtaanval was geweest, maar de opmerkingen jegens Turkije lieten geen andere conclusie toe dan dat dat wel degelijk het geval was. Maar het antwoord op de vraag waarom dat was gebeurd, bleef nog altijd uit.

Scherpe kritiek atoomwaakhond op Israël en VS

Alle onduidelijkheden en speculaties deden Mohammed ElBaradei, hoofd van het IAEA, op 28 oktober scherpe kritiek uiten op Israël en de Verenigde Staten. Hij meende dat het functioneren van deze VN-atoomwaakhond werd ondermijnd doordat deze landen zich in geheimzinnigheid bleven hullen omtrent de toedracht van de Israëlische aanval. Zij zouden informatie aan de IAEA moeten verschaffen over Syrië's vermeende nucleaire ambities: 'Wij hebben een systeem. Als landen informatie hebben dat een land werkt aan een atoom-gerelateerd programma, dienen ze naar ons toe te komen. Maar eerst bombarderen en later pas vragen stellen, ondermijnt denk ik het systeem en het leidt niet tot enige oplossing voor welke verdenking ook.'

Veel Iraakse vluchtelingen vertrekken uit Syrië

Syrische overheid perkt grote toestroom in

Op 20 september 2007 verklaarde een Syrische douanebeambte op basis van anonimiteit dat in de eerste helft van die maand het aantal vluchtelingen vanuit Irak was vertienvoudigd. Terwijl normaal gesproken zo'n tweeduizend mensen per dag de grens overstaken, lag dat aantal nu op twintigduizend. Dat was een reactie op de aankondiging door Syrië van inreisbeperkingen: de Irakezen zouden een visum nodig hebben om toegelaten te worden.
Intussen was het aantal vluchtelingen weer terug op het normale aantal omdat de Syrische autoriteiten op 16 september bekend hadden gemaakt dat de nieuwe regeling vanwege de islamitische vastenmaand was uitgesteld. De Ramadan duurde tot 12 oktober. Verrassenderwijs meldde een Syrische overheidsfunctionaris, die eveneens anoniem bleef, op 1 oktober echter dat de regeling alsnog op diezelfde dag zou ingaan.

Irak wordt als relatief veiliger ervaren

Inmiddels was er een omgekeerde stroom van vluchtelingen op gang gekomen omdat Irakezen in Syrië de situatie in hun land van herkomst als veiliger inschatten. Volgens Iraakse en Syrische functionarissen waren in de maanden oktober en november al tienduizenden teruggekeerd. Een en ander werd nu bespoedigd door ondersteuning van Iraakse zijde. Zo kreeg elke familie die terugkeerde een bedrag van 750 dollar (ca. 570 euro) om een begin te kunnen maken met de opbouw van een nieuw leven. Een eerste groep van tussen de vierhonderd en achthonderd mensen die van deze regeling gebruik maakte, arriveerde met bussen op 28 november in de Iraakse hoofdstad Bagdad.
De regering van Irak verwelkomde de terugkeer van haar gevluchte onderdanen als een teken van groeiend vertrouwen in de toenemende stabiliteit van het land, met name omdat het geweld relatief minder was geworden. Daardoor kon bovendien Syrië ontlast worden. Dat laatste gold ook voor Jordanië, waar eveneens veel Iraakse vluchtelingen hun toevlucht hadden gezocht.

Contract met Iran, Maleisië en Venezuela voor bouw olieraffinaderij

Syrië sloot op 30 oktober 2007 een contract ter waarde van 2,6 miljard dollar (ca. 1,8 miljard euro) met Iran, Maleisië en Venezuela voor de bouw van een olieraffinaderij. Deze zou komen in Furoqlos, gelegen op ongeveer 160 kilometer afstand van de

hoofdstad Damascus. De overeenkomst werd getekend door vertegenwoordigers van het Syrische ministerie van Olie en van de staatsoliemaatschappijen van Iran (NIORDC), Venezuela (PDVSA) en Maleisië (Petronas). De inkomsten zouden voor 33 procent naar Venezuela gaan en voor 15 procent naar Syrië, terwijl de twee overige landen elk voor 26 procent in de baten zouden delen. De verdeelsleutel was bepaald aan de hand van de inbreng van de vier staten: Venezuela zou 42.000 vaten ruwe olie per dag leveren, Iran 28.000 en Syrië 7.000. Maleisië was verantwoordelijk voor de machinerie van de raffinaderij.
Het contract, dat een looptijd had van minimaal 25 jaar, was gunstig voor Syrië omdat de olieproductie daar het laatste decennium behoorlijk terug was gelopen. Het land produceerde in 1996 nog 590.000 vaten olie per dag, maar dat was in 2005 afgenomen tot 365.000. De nieuw te bouwen raffinaderij zou een dagelijkse capaciteit hebben van 140.000 vaten.

(Vorige berichten pagina 367/2 - 2006)

CHINA

S.A.R. HONGKONG

'Persvrijheid in Hongkong erodeert'

Het Hongkongse parlementslid Anson Chan zei op 14 november 2007 tegenover de Club voor Buitenlandse Correspondenten in Hongkong dat binnenlandse journalisten in toenemende mate zelfcensuur toepasten, uit angst voor tegenwerking uit Peking. Chan was tot 2001 hoofd van het regeringsapparaat, de op-één-na machtigste functie van de stad. Sinds haar aftreden voerde ze actie voor meer democratie.

Een van de voorbeelden die Chan noemde was de wijze waarop over Martin Lee werd geschreven. De voorman van de prodemocratische beweging in Hongkong had in oktober gezegd dat de wereld de Olympische Spelen in 2008 moest aangrijpen om bij China aan te dringen op meer democratie en respect voor mensenrechten. Hierna was hij door vrijwel alle kranten in Hongkong uitgemaakt voor landverrader, ook door bladen die dergelijke anti-Chinese opmerkingen eerder juist zouden hebben toegejuicht.
Clement So, directeur van de journalistenopleiding van de Chinese Universiteit van Hongkong, bevestigde dat de media zelfcensuur toepasten uit angst voor de autoriteiten.
Formeel kende Hongkong volledige persvrijheid.

Hongkong gaat islamitisch bankieren

De Hang Seng Bank kreeg op 21 november 2007 toestemming om zich als eerste consumentenbank van Hongkong toe te leggen op islamitisch bankieren. Hongkong was een van de belangrijkste financiële centra ter wereld en vreesde dat het deze positie zou kwijtraken als het de concurrentie niet aanging met Singapore en Maleisië, die zich al langer toelegden op bankieren volgens de regels van de sharia, de islamitische wetgeving.
Aanvankelijk zou de Hang Seng Bank zich uitsluitend richten op de kleine groep islamitische consumenten in Hongkong. Minister van Financiën John Tsang vertelde dat de stad later wellicht zou proberen om een 'doorgeefluik' te worden voor buitenlandse islamieten die in China wilden investeren.

XINJIANG

Doodstraf voor 'Uygurse separatisten'

Een rechtbank in de West-Chinese stad Kashgar (Kashi) veroordeelde op 11 november 2007 vijf etnische Uyguren ter dood. Twee van hen kregen twee jaar uitstel van executie. Dit hield in dat hun straf kon worden omgezet in levenslang als zij in die periode berouw toonden. Een zesde verdachte kreeg levenslang.
Staatspersbureau *Xinhua* wist te melden dat het zestal islamitisch was en streefde naar de onafhankelijkheid van de West-Chinese provincie Xinjiang. Ze zouden schuldig zijn bevonden aan het vervaardigen van explosieven en het ronselen van tientallen 'terroristen' die werden opgeleid in het trainingskamp 'Zwarte Vallei'. Wat dit voor kamp was, legde *Xinhua* niet uit. Ook de namen van het zestal gaf het persbureau niet.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

China kampt met olieschaarste

De Chinese overheid bepaalde dat diesel en benzine met ingang van 1 november 2007 bijna 10 procent duurder werden. Het was de eerste prijsverhoging in achttien maanden. In september had de overheid nog besloten dat de prijzen van enkele basisproducten, waaronder brandstoffen, juist bevroren moesten worden omdat de inflatie was opgelopen tot 6,5 procent en niet verder mocht stijgen. Dit voornemen werd dus niet nageleefd.

In China mocht alleen de overheid de prijzen voor diesel en benzine bepalen. En die hield ze in de regel kunstmatig laag. Omdat ze de continu stijgende olieprijs op de wereldmarkt niet mochten doorberekenen aan de consument, kwamen Chinese oliebedrijven in 2007 in de problemen. Om de financiële schade enigszins beperkt te houden, besloten veel raffinaderijen de productie te verkleinen. Het gevolg was dat tankstations met tekorten te kampen kregen.

De prijsverhoging van 1 november was een reactie op deze situatie. De overheid hoopte dat de vraag zou afnemen, waardoor de tekorten kleiner werden. En de hogere prijzen zouden de raffinaderijen hopelijk stimuleren om de productie weer op te voeren.
Onmiddellijk na de maatregel verdubbelden Sinopec en PetroChina de import van diesel.

Op 25 november plaatste het ministerie van Handel olieraffinaderijen en benzinestations onder toezicht, vooral om te voorkomen dat ze benzine of diesel hamsterden of illegale prijsverhogingen doorvoerden.
China was, na de Verenigde Staten, de grootste olieverbruiker ter wereld.

Inspecties bij speelgoedfabrieken

De Chinese overheid deelde op 1 november 2007 mede dat inspecteurs van de keuringsdienst van waren 1.726 van de ca. 5.000 speelgoedfabrieken in de provincie Guangdong hadden bezocht. Van 764 bedrijven hadden ze de exportvergunning ingetrokken omdat de producten niet aan de kwaliteitsnormen voldeden. Daarnaast hadden ze 690 fabrieken een waarschuwing gegeven.

In 2007 kwamen vanuit de hele wereld klachten over Chinees speelgoed omdat het giftige stoffen bevatte of om andere redenen gevaarlijk was voor kinderen.

Rond de 80 procent van het speelgoed dat in de Europese Unie (EU) werd verkocht, was afkomstig uit China. Van al het Chinese speelgoed werd 80 procent in Guangdong gemaakt.

PetroChina is het grootste bedrijf ter wereld

Op de beurs van Shanghai kon vanaf 5 november 2007 gehandeld worden in aandelen PetroChina. Het oliebedrijf, voor 86 procent Chinees staatsbezit, had al langer een beursnotering in Hongkong.

Op de dag van de emissie schoot de koers van het aandeel omhoog, van 16,70 naar bijna 44 yuan (respectievelijk 1,55 en 4,08 euro). Hierdoor kreeg PetroChina een marktwaarde van krap 1 biljoen dollar (bijna 692 miljard euro) en werd het het grootste beursgenoteerde bedrijf ter wereld. Tot 5 november kwam het Amerikaanse oliebedrijf Exxon Mobil deze eer toe. Dat had een marktwaarde van 488 miljard dollar.

'Aandeel overgewaardeerd'

Als niet werd uitgegaan van de koers van het aandeel maar van de nettowinst, kwam PetroChina niet eens voor op de lijst met de vijftig grootste bedrijven ter wereld. Menig beursanalist vreesde dan ook dat het aandeel zwaar was overgewaardeerd. Handelaren zouden zich er massaal op hebben gestort vanwege de aanhoudende stijging van de olieprijs en de verhoging van de prijzen voor diesel en benzine die China op 1 november had doorgevoerd.

Beurs van Shanghai blijft groeien

Dankzij de emissie van het aandeel PetroChina groeide de beurs van Shanghai uit tot de derde van de wereld, na New York en Londen, als tenminste werd uitgegaan van de marktwaarde van de genoteerde bedrijven. De totale waarde van de aandelen was er sinds begin 2007 met 110 procent en sinds 2005 zelfs met 400 procent gestegen.
Ongeveer 30 procent van de particuliere beleggers in Shanghai was jonger dan vijfentwintig jaar, zo berichtte de krant *China Daily* op 5 november.

China schaft exportsubsidies af

De Amerikaanse regering maakte op 29 november 2007 bekend dat China belastingvoordelen voor exporteurs ging afschaffen. Hierover was recentelijk overeenstemming bereikt.

Export wordt duurder

De Verenigde Staten hadden een klacht ingediend bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO) omdat ze meenden dat de Chinese belastingvoordelen verkapte exportsubsidies waren.
Deze zouden het vrije internationale handelsverkeer verstoren en daarom in strijd zijn met de internationale regelgeving. Maar voor de WTO met een uitspraak kon komen, had China zelf al tot het nieuwe beleid besloten. Dit werd alom gezien als een belangrijke doorbraak in de Amerikaans-Chinese relaties, die vooral vanwege handelsconflicten al jaren koel waren.

De Amerikaanse handelsvertegenwoordiger, Susan Schwab, zei dat exporteren vanuit China dankzij de maatregel duurder werd. Dit was gunstig voor fabrikanten buiten China want die zouden minder concurrentie gaan ondervinden.

Analisten meenden dat de maatregel ook om andere redenen goed was. Dankzij de exportsubsidies kon het lucratief zijn voor Chinese bedrijven om exportproducten te maken waar volgens waarnemers feitelijk niemand op zat te wachten. Zij meenden dat het afschaffen van de staatssteun er toe zou kunnen leiden dat ze hun productiecapaciteit nuttiger gingen inzetten.

BUITENLANDSE ZAKEN

Militaire uitwisseling met Japan, maar niet met VS

Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog meerde op 28 november 2007 een Chinees marineschip aan in een Japanse haven. De 'Shenzhen' werd welkom geheten door admiraal Eiji Yoshikawa, stafchef van de Japanse marine. Het was de bedoeling dat Japanse militairen later een tegenbezoek aan China zouden brengen.

Wantrouwen over en weer

Dat juist was gekozen voor een militaire uitwisseling om de recentelijk verbeterde politieke betrekkingen te onderstrepen, verbaasde menig analist. Want Japan stak niet onder stoelen of banken dat het zich zorgen maakte om de snel groeiende Chinese defensie-uitgaven. En in China bestond nog altijd een enorm wantrouwen tegen Japan, dat in de jaren dertig en veertig van de twintigste eeuw grote delen van het land had bezet.
Na de Tweede Wereldoorlog had Japan een pacifistische grondwet ingevoerd. Maar tot woede van China was het in 2007 bezig die te wijzigen zodat het weer een volwaardig leger kon opzetten.

Spanningen met VS

Terwijl de ´Shenzhen´ in Japan voor anker lag, weerde China een Amerikaans vliegdekschip uit de havens van Hongkong. Washington had eerder met de Chinese autoriteiten afgesproken dat de ´USS Kitty Hawk´ daar voor anker zou gaan zodat de 8.000 opvarenden aan wal Thanksgiving konden vieren. Maar toen het schip de kust naderde, werd het zonder opgaaf van redenen weggestuurd. Uren later kreeg het 'om humanitaire redenen' alsnog toestemming om naar Hongkong te komen, maar toen was het al te ver op zee om nog terug te keren.

Niet lang voor dit incident hadden de Chinese autoriteiten ook twee Amerikaanse marineschepen de toegang tot de havens van Hongkong geweigerd.
Ze wilden daar tanken en aangemeerd blijven tot een zware tropische storm zou zijn overgetrokken. De weggestuurde schepen wisten zonder grote problemen Japan te bereiken.

'Verkeerde Amerikaanse acties'

Aanvankelijk zeiden de Chinese autoriteiten dat het wegsturen van de Amerikaanse schepen op misverstanden berustte. Op 29 november liet het ministerie van Buitenlandse Zaken echter weten dat er sprake was van een bewust besluit omdat de onderlinge relaties waren beschadigd door 'verkeerde acties' van de Verenigde Staten. Hierbij moest gedacht worden aan wapenleveranties aan de afvallige Chinese provincie Taiwan, en het feit dat de Dalai Lama, de Tibetaanse leider in ballingschap, in oktober een hoge onderscheiding van het Amerikaanse Congres had gekregen.

(Vorige berichten pagina 660/1 - 2007)

INDIA

BINNENLAND

Toeristen mogen niet meer met dollars betalen

Een woordvoerder van het Indiase ministerie voor Toerisme verklaarde op 16 november 2007 in Delhi dat toeristen niet langer voor de toegang tot musea en monumenten van de 'Archaeological Survey of India' in dollars mochten betalen. De maatregel was bedoeld om de inkomsten uit het toerisme veilig te stellen nu de dollar in waarde daalde. Toeristen betaalden al enkele jaren toegangsprijzen die gemiddeld tien keer hoger waren dan die van de Indiërs zelf. De toegang tot een monument als de Taj Mahal was 6,35 dollar en werd in het vervolg 250 roepie (beide ca. 4,40 euro). Voor Indiase toeristen was de toegang 20 roepie.

Taslima Nasreen schrapt controversiële passage uit haar boek

De schrijfster Taslima Nasreen uit Bangladesh zei op 30 november 2007 in een televisie-interview met *NDTV* uit New Delhi dat zij de passage in haar jongste boek Dikhandito die door moslimfundamentalisten als beledigend was ervaren, zou schrappen. Nasreen was in 1994, na hevige demonstraties tegen haar eerste boek, uit Bangladesh naar het buitenland gevlucht. Sinds 2004 woonde zij in Kolkata (India). Na protestacties en bedreigingen door islamistische groeperingen had de Indiase overheid haar naar een veilige plek in Delhi overgebracht. Tegelijkertijd gaf de regering Nasreen te verstaan dat zij geen uitspraken moest doen die 'onze mensen' (de 150 miljoen moslims in India) konden kwetsen. Mensenrechtenactivisten zeiden de stap van Nasreen, die ze naar verluidt onder zware druk had genomen, te betreuren.

DEELSTATEN

Doden bij bomaanslagen in Noord-India

Bij een bomaanslag op 14 oktober 2007 in een drukbezochte bioscoop in de Noord-Indiase stad Ludhiana, in de Panjab, kwamen ten minste zes mensen om het leven. Dertig personen raakten gewond. De aanslag vond plaats op Id al-Fitr, een belangrijke moslimfeestdag die het einde van de vastenmaand Ramadan inluidde.
Twee dagen eerder ontplofte een bom bij een moslimschrijn in de stad Ajmer, in Rajasthan. Hierbij stierven twee personen. Geen enkele groepering eiste in de dagen daarna de aanslagen op. De autoriteiten vonden geen bewijzen voor een verband tussen beide aanslagen.

Maoïstische rebellen vermoorden 18 personen

Maoïstische rebellen, ook bekend als Naxalieten, schoten op 27 oktober 2007 in het dorpje Chilkadi in de oostelijke deelstaat Jharkhand achttien personen dood. Onder de slachtoffers bevond zich de zoon van de voormalige deelstaatpremier, Babulal Marandi. De politie vermoedde dat de Naxalieten wraak wilden nemen op Marandi omdat deze tijdens zijn ambtsperiode streng tegen hen was opgetreden.

Doden bij aanslagen en demonstraties in Assam

Rebellen doden zeven politieagenten in Assam

Bij een overval op 12 november 2007 op een konvooi van de Central Reserve Police Force (CRPF) in de noordoostelijke deelstaat Assam kwamen zeven agenten om.

De overval werd toegeschreven aan de opstandige tribale groep Black Widow die met gewelddadige aanslagen streed voor de afscheiding van Assam van India. De actie zou volgens analisten bedoeld kunnen zijn als wraak voor de eerdere arrestatie van een vooraanstaand leider van Black Widow.

Doden bij protestmars van theeplantagearbeiders

Een protestmars van 10.000 arbeiders van Assamese theeplantages, georganiseerd door de All Assam Tea Tribes Students Association, bereikte op 24 november de hoofdstad Gauhati. De arbeiders eisten erkenning van de overheid dat zij een aparte etnische groep vormden. Ooggetuigen beweerden dat de politie het vuur opende toen betogers winkels met stenen bekogelden. Er vielen zes doden en zestig mensen raakten gewond.

Bomaanslagen in Gauhati en Tinsukia

De inspecteur-generaal van politie van Assam zei dat bij twee bomaanslagen op markten in Gauhati op 25 november één persoon was gedood. Vijftien mensen werden gewond. Bij een derde bomaanslag, in het district Tinsukia, vielen twaalf gewonden. Geen enkele organisatie had de verantwoordelijkheid voor de aanslagen opgeëist, maar de politie zei dat ze het United Liberation Front of Asom (ULFA) verdacht. Het ULFA streed al sinds 1979 voor een onafhankelijk Assam.

Onlusten in West-Bengalen

Algehele staking

In grote delen van West-Bengalen en vooral in de hoofdstad Kolkata lag op 12 november 2007 het openbare leven stil door een algemene staking. Deze was uitgeroepen door de voornaamste oppositiepartijen, de Trinamool Congress Party en de hindoe-nationalisten van de Bharatiya Janata Party (BJP), om te protesteren tegen de dood van drie dorpelingen. De demonstranten beschuldigden de marxistische regering van deze Indiase deelstaat van het vermoorden van drie dorpelingen tijdens een demonstratie tegen de vestiging van een Speciale Economische Zone (SEZ) bij het dorpje Nandigram. Sinds maart waren in de deelstaat meer dan twintig mensen omgekomen bij protestacties tegen het onteigenen van land ten behoeve van SEZ's.

Uitgaansverbod in Kolkata opgeheven

Het uitgaansverbod in Kolkata, dat was ingesteld na nieuwe, gewelddadige protestdemonstraties op 21 november, werd een dag later weer opgeheven. Tot de betogingen was opgeroepen door het All India Minority Forum, een voornamelijk door moslims geleide organisatie. Het Forum vond dat het overheidsgeweld tegen de demonstranten van Nandigram vooral tegen de moslimbevolking van dat dorp was gericht. Tegelijkertijd eiste het Forum de verbanning uit Kolkata van de schrijfster Taslima Nasreen.

Bomaanslagen op rechtbanken in Uttar Pradesh

Drie min of meer gelijktijdige explosies bij

rechtbanken in de steden Lucknow, Varanasi en Faizabad in de noordelijke deelstaat Uttar Pradesh kostten op 24 november 2007 het leven aan ten minste zestien advocaten. Tientallen personen raakten gewond. De meeste slachtoffers vielen in Varanasi, namelijk elf. De federale Indiase autoriteiten stelden militanten, die onlusten tussen hindoes en moslims zouden willen aanwakkeren, verantwoordelijk. De Orde van Advocaten in Uttar Pradesh wees erop dat de aanslagen een vergelding konden zijn voor de recente weigering van haar leden om personen die van terroristische activiteiten waren beschuldigd, te verdedigen. Juist bij deze drie rechtbanken liepen processen tegen verdachten van terreuraanslagen.

Politiejeep opgeblazen in Chhattisgarh

In het district Dantewada, in de oostelijke Indiase deelstaat Chhattisgarh, kwamen op 29 november 2007 tien agenten en minstens twee burgers om het leven toen hun jeep op een landmijn reed. De politie schreef de aanslag toe aan maoïstische rebellen die al decennia actief waren in Chhattisgarh en in aangrenzende deelstaten.

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Landloze boeren en tribalen demonstreren in Delhi

Na een tocht van één maand van Gwalior (Uttar Pradesh) naar Delhi, kwamen 27.000 landloze boeren en tribalen op 28 oktober 2007 in de Indiase hoofdstad aan. Zij wilden hun enige eis, namelijk land om te bewerken, aan het parlement voorleggen. Maar de politie verhinderde hen het reusachtige Ramlila feestterrein, waar ze bivakkeerden, te verlaten. In reactie op de eis van de demonstranten zegde de regering wel toe een nationale raad voor landhervormingen in te stellen die geleid zou worden door premier Manmohan Singh.
Een van de organisatoren van de vreedzame protestmars, Anil Gupta, zei dat de koersen van de beurs in Mumbai dagelijks stegen, maar dat de grote massa nauwelijks profiteerde van de economische groei. Nog altijd was 70 procent van de bevolking voor haar levensonderhoud afhankelijk van de landbouw en leefde in 2006 volgens cijfers afkomstig van de Wereldbank, bijna 30 procent (330 miljoen mensen) van minder dan 75 eurocent per dag. Gupta stond sceptisch tegenover de nieuwe raad. Eerdere wetten die de tribalen recht op land gaven, waren nog altijd niet geïmplementeerd.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

India kan economische groei handhaven

Op 9 oktober 2007 publiceerde de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OECD) in Delhi haar eerste verslag over India. Volgens dit rapport zou het land zijn economische groei van 8.5 procent per jaar (gemeten over de afgelopen 4 jaar) waarschijnlijk kunnen handhaven. De groei zou nog kunnen toenemen wanneer India zijn financiële markten verder openstelde voor buitenlands kapitaal, de overheidscontrole meer terugdrong, de arbeidsmarkt hervormde en de verbetering van de infrastructuur voortvarender ter hand nam. De economische expansie zou dan leiden tot een verdubbeling van het inkomen per hoofd van de bevolking in tien jaar tijd. Niettemin toonden veel economen zich bezorgd: in India leefden, vooral op het platteland, nog miljoenen mensen op een bestaansminimum. Zij profiteerden nauwelijks van de economische groei die zich concentreerde in de telecommunicatie, de informatietechnologie en bij de dienstensector.

JUSTITIE

Ex-politicus ter dood veroordeeld

Een rechtbank in de hoofdstad van de Noord-Indiase deelstaat Bihar, Patna, veroordeelde op 3 oktober 2007 Anand Mohan wegens moord ter dood. Hij was een voormalig lid van het deelstaatparlement. Anand had in 1994 een hoge ambtenaar doodgeschoten toen diens auto per ongeluk de begrafenisstoet van een beruchte gangsterpoliticus had gekruist. Deze gebeurtenis onderstreepte de verwevenheid van onderwereld en politiek in ruraal India. Het was overigens de eerste keer dat in India tegen een parlementslid een doodvonnis werd uitgesproken.

Levenslang voor bomaanslagen in Coimbatore

Een speciale rechtbank in Tamil Nadu veroordeelde op 24 en 26 oktober 2007 43 personen tot levenslang wegens hun aandeel in de bomaanslagen in de stad Coimbatore in 1998. Onder de veroordeelden bevond zich een aantal vooraanstaande leden van de verboden moslimfundamentalistische groepering Al-Umma, onder wie het brein achter de aanslag, S.A. Bhasha. Bij de explosies kwamen 58 personen om. De aanslag was waarschijnlijk gericht op L.K. Advani, de toenmalige voorzitter van de nationalistische Bharatiya Janata Party (Indiase Volkspartij).

Rechtbank geeft man levenslang voor verminken vrouw

Op 26 oktober 2007 veroordeelde een rechtbank in Delhi een Indiase man tot levenslang omdat hij een vrouw bijtend zuur in haar gezicht had gegooid toen zij weigerde met hem te trouwen. Het slachtoffer werd hierdoor blind en verminkt.
Volgens mensenrechtengroepen nam de afgelopen jaren het geweld in India jegens vrouwen toe. Zij spraken hun tevredenheid uit over het vonnis. Wanneer er geen sprake was van moord, werd levenslang slechts bij uitzondering gegeven.

Hindoes veroordeeld voor moordpartijen in Gujarat

In de noordwestelijke Indiase deelstaat Gujarat vond een rechtbank op 30 oktober 2007 acht hindoes schuldig aan het verbranden van zeven moslims – alle leden van één familie – en aan verkrachtingen tijdens rellen na de brand in een trein bij Godhra in 2002. Ze werden tot levenslang veroordeeld. Bij de rellen kwamen zeker 1000 mensen, voor het merendeel moslims, om. Onder de veroordeelden bevonden zich leiders van de Vishwa Hindu Parishad (Wereld Hindoeraad).

NATUUR EN MILIEU

Aantal wilde tijgers sterk gedaald

Een rapport van het Wildlife Institute India, dat op 1 november 2007 in Delhi werd aangeboden aan de National Wildlife Board, stelde vast dat het aantal wilde tijgers in de afgelopen vijf jaar met ongeveer de helft was teruggelopen. Hun aantal werd nu op 1300 à 1500 geschat. Deze daling betrof vooral de populatie buiten de reservaten en

werd toegeschreven aan de achteruitgang van de natuurlijke habitat van de tijgers. De directeur van de Wildlife Protection Society of India wees erop dat de Indiase overheid veel krachtiger maatregelen diende te nemen om dit dier te beschermen.

CULTUUR EN WETENSCHAP

India opent tsunami-waarschuwingscentrum

Op 15 oktober 2007 opende de minister voor Aardwetenschappen van India, Kapil Sibal, in Hyderabad (Andhra Pradesh) een nieuw tsunami-waarschuwingscentrum. Dit was ondergebracht bij het Indian National Centre for Ocean Information Services en gold als het modernste ter wereld. Het was in staat om binnen dertien minuten na een aardbeving te waarschuwen voor een tsunami. India zou de gegevens van het nieuwe systeem delen met buurlanden aan de Indische Oceaan en de Arabische Zee.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Nieuwe handelsweg tussen India en Pakistan geopend

Met een korte ceremonie bij de grensovergang tussen India en Pakistan bij Wagah werd op 1 oktober 2007 een nieuwe weg voor vrachtverkeer tussen beide landen in gebruik genomen. Het was de eerste sinds de deling van Brits-India in 1947. Transport van goederen over zee en per spoor was al wel mogelijk. Hoge ambtenaren zeiden dat de ingebruikneming van deze nieuwe route een keerpunt was in het moeizame vredesproces.
De omvang van de handel tussen India en Pakistan was in het fiscale jaar 2006 verdubbeld tot omgerekend 1,1 miljard euro.

BUITENLANDSE ZAKEN

Nederlandse koningin bezoekt India

Koningin Beatrix bracht van 24 tot 27 oktober 2007 een staatsbezoek aan India. Zij werd vergezeld door prins Willem-Alexander, prinses Máxima en de minister van Buitenlandse Zaken, Maxime Verhagen. In het kader van dit bezoek reisde ook een zware handelsdelegatie door het land onder leiding van minister van Economische Zaken Maria van der Hoeven. De eerste twee dagen bracht het koninklijk gezelschap door in Delhi; de derde dag trok het naar Bangalore (Karnataka). Koningin, prins en prinses schonken vooral aandacht aan thema's als waterhuishouding en microkrediet.
De voorzitter van de Nederlands-Indiase Kamer van Koophandel, de ondernemer Ram Lakhina, zei dat er in Nederland grote belangstelling bestond voor het zakendoen met India. Aanvankelijk vestigden zich vooral grote automatiseringsbedrijven in het Aziatische land waar de kwaliteit van het geleverde werk hoog was en de lonen laag. Maar de afgelopen jaren besteedden ook kleine tot zeer kleine bedrijven in Nederland werk uit aan India, vooral op het gebied van financiële dienstverlening. Tegelijkertijd vond ook een omgekeerde ontwikkeling plaats: Indiase bedrijven begonnen zich in Nederland te vestigen. Het bekendste voorbeeld was Tata Steel, dat begin 2007 Corus overnam.
Produceren in India was goedkoop, maar kende ook een schaduwzijde, namelijk kinderarbeid. De Tweede Kamer wilde dat de Nederlandse regering dit probleem bij het staatsbezoek aan de orde zou stellen.

Handeldrijven met India was in sommige opzichten aanzienlijk duurder dan met China. De detailhandel bijvoorbeeld werd nog deels door hoge tariefmuren beschermd. De tarieven voor het exporteren van landbouwproducten uit India waren twee maal zo hoog als die in China. En het invoeren van een container goederen kostte in China veel minder.

Banden tussen Rusland en India aangehaald

Wetenschappelijke, economische en nucleaire samenwerking

Na afloop van zijn besprekingen in Moskou met de Russische president Vladimir Poetin maakte de premier van India, Manmohan Singh, op 12 november 2007 bekend dat beide landen waren overeengekomen een ruimtelaboratorium naar de maan te sturen. Verder hadden Poetin en Singh gesproken over projecten die tegen 2010 tot een verdubbeling van de onderlinge handel zouden moeten leiden. Poetin deelde mee dat in het bijzonder aandacht was besteed aan samenwerking op het gebied van atoomenergie en militaire techniek. Singh dankte de Russische president voor zijn hulp bij de Indiase pogingen om een einde te maken aan het wereldwijde verbod op nucleaire handel met India. Ten tijde van de gesprekken was India in afwachting van de goedkeuring door de Nuclear Suppliers Group van het omstreden nucleaire verdrag tussen India en de Verenigde Staten.

Gezamenlijke bouw 'stealth'-gevechtsvliegtuig

De Indiase minister van Defensie, A.K. Antony, maakte op 19 november in het parlement bekend dat India en Rusland hadden afgesproken samen een gevechtsvliegtuig te bouwen. Dit zou voorzien worden van 'stealth'-technologie en de mogelijkheid hebben raketten te vervoeren.

(Vorige berichten pagina 586/1 - 2007)

NOORD-KOREA

BINNENLAND

Zware overstromingen treffen Noord-Korea

Volgens cijfers van het Noord-Koreaanse Bureau voor Statistiek vielen door overstromingen in augustus 2007 zeker 600 doden en 'duizenden' gewonden. Dit meldde het Noord-Koreaanse staatspersbureau *KCNA* op 26 augustus. Er zouden 100.000 mensen dakloos zijn geworden en zeker 8.000 openbare gebouwen geheel of gedeeltelijk zijn verwoest.

Volgens een van de websites van de Verenigde Naties had het Noord-Koreaanse ministerie van Landbouw berekend dat 20 procent van de rijstvelden en 15 procent van de maïsvelden was verwoest. Ook de infrastructuur zou ernstig zijn beschadigd. De overstromingen waren veroorzaakt door de zwaarste regenval in veertig jaar.

BUITENLANDSE ZAKEN

Amerikaans marineschip helpt Noord-Koreanen

Het Noord-Koreaanse staatspersbureau *KCNA* liet op 8 november 2007 weten dat de regering van het land de Verenigde Staten erkentelijk was omdat een Amerikaans ma-

rineschip enkele dagen eerder een Noord-Koreaans handelsschip had geholpen.
Het Noord-Koraanse schip was nabij Somalië aangevallen door piraten. Een Amerikaans marineschip had dit opgemerkt en was te hulp geschoten.
Sinds het einde van de Koreaanse oorlog (1953) was het nooit voorgekomen dat de twee landen elkaar militaire hulp boden. Dat dit nu wel gebeurde, en dat Noord-Korea zijn dankbaarheid uitte, duidde er volgens analisten op dat de betrekkingen langzaam maar zeker verbeterden.

Noord-Korea sluit kerncentrale Yongbyon

Noord-Korea ontvangt geld uit Macau

Het Noord-Koreaanse ministerie van Buitenlandse Zaken liet op 25 juni 2007 weten dat 'de kwestie over de bevroren tegoeden eindelijk opgelost' was. Het ging hier over de 25 miljoen dollar (ruim 18 miljoen euro) op een Noord-Koreaanse bankrekening in Macau, die op last van de Verenigde Staten was bevroren omdat het geld verdiend zou zijn met drugshandel en witwaspraktijken.
Op het zeslandenoverleg – waaraan Noord-Korea, Zuid-Korea, de Verenigde Staten, China, Japan en Rusland deelnamen – was in februari in Peking overeengekomen dat Noord-Korea het geld terug zou krijgen. In de maanden daarna was echter gebleken dat dit niet eenvoudig was, vooral omdat de meeste banken niet wilden of konden samenwerken met het communistische land. Het bedrag werd uiteindelijk via de Russische Dalkombank doorgesluisd naar de Noord-Koreaanse Bank voor Buitenlandse Handel. Pyongyang zei dat het geld gebruikt zou worden om de levensstandaard van de bevolking te verhogen en voor humanitaire doelen, maar weidde hier verder niet over uit. Omdat de kwestie was opgelost, toonde Noord-Korea zich bereid om een andere in februari gemaakte afspraak na te komen: de sluiting van het nucleaire complex in Yongbyon, waar volgens de internationale gemeenschap grondstoffen voor kernwapens werden vervaardigd.
Op 1 juli meldde de regering in Pyongyang dat het complex was gesloten. Inspecteurs van het Internationale Agentschap voor Atoomenergie (IAEA) bevestigden dit op 16 juli. Het was de eerste keer sinds 2002 dat Noord-Korea inspecteurs van het IAEA toeliet.

Noord-Korea laat Amerikaans team toe

In februari was besloten dat Yongbyon na de sluiting ontmanteld moest worden. Hoe en op welke voorwaarden dit zou gebeuren, werd begin oktober tijdens een nieuwe ronde van het zeslandenoverleg in Peking besproken. Na vier dagen onderhandelen kwamen de betrokken partijen op 3 oktober overeen dat Noord-Korea een lijst met al zijn nucleaire programma's zou opstellen en de nucleaire faciliteiten in Yongbyon voor het einde van 2007 onklaar zou maken. Een Amerikaans team zou hierbij komen helpen.
In ruil zou het communistische land 1 miljoen ton ruwe stookolie krijgen. Hiervan had Zuid-Korea in oktober inmiddels 50.000 ton geleverd als compensatie voor het sluiten van Yongbyon. De rest zou echter pas worden verscheept als de nucleaire faciliteiten definitief buiten werking waren gesteld.

Later in 2007 bleek overigens dat Noord-Korea over onvoldoende capaciteit beschikte om deze grote hoeveelheid olie te bergen. Daarom werd afgesproken dat het slechts de helft zou krijgen. De andere helft kreeg het in de vorm van door Noord-Korea zelf geselecteerde materialen en apparatuur die voor de energievoorziening gebruikt konden worden.

Sancties blijven van kracht

De overeenkomst van 3 oktober werd gesteund door de belangrijkste bondgenoot van Noord-Korea, China. Ook Japan en de Verenigde Staten waren positief, maar toonden zich nog niet bereid om hun sancties tegen Noord-Korea in te trekken. Zij wilden hier pas toe over gaan als het al zijn afspraken was nagekomen. Voor Washington hield dit in dat alle nucleaire faciliteiten ontmanteld moesten zijn. De Amerikaanse regering wilde daarna pas overwegen om Noord-Korea van de terroristenlijst te schrappen – iets waar Pyongyang regelmatig op aandrong. Tokio wilde daarnaast dat er eerst duidelijkheid kwam over het lot van alle Japanners die in de jaren zeventig en tachtig door de Noord-Koreaanse staat zouden zijn ontvoerd.

Roh en Kim maken afspraken

Ondertussen waren de relaties tussen Pyongyang en Seoul aanzienlijk verbeterd. Dit resulteerde in een persoonlijke ontmoeting tussen de presidenten van de buurlanden. Dit was sinds het einde van de Koreaanse oorlog in 1953 slechts één keer eerder gebeurd, namelijk in juni 2000.
Roh Moo-hyun van Zuid-Korea en Kim Jong-il van Noord-Korea spraken elkaar op 2, 3 en 4 oktober in Pyongyang. Een overzicht van de belangrijkste afspraken die zij daar maakten:

- Het staakt-het-vuren waarmee de oorlog in 1953 was beëindigd, moest worden omgezet in een definitief vredesverdrag. Daarmee zou dan eindelijk formeel een einde komen aan die oorlog.
- Noord-Korea had de in 1953 door de Verenigde Naties getrokken zeegrens ten westen van het Koreaanse schiereiland nooit erkend. Regelmatig werd ze overschreden door Noord-Koreaanse schepen en dat leidde dan tot spanningen met Zuid-Korea. Roh en Kim losten dit probleem niet op, maar kwamen wel overeen dat het zeegebied rondom die grens moest worden opengesteld voor vissersschepen uit beide landen.
- De twee Korea's zouden 'regelmatig' topoverleg met elkaar gaan voeren. Hoe vaak dat was, werd niet aangegeven.
- De economische samenwerking moest worden uitgebreid.
- Er moest regelmatig een goederentrein gaan rijden tussen Seoul en het Noord-Koreaanse Kaesong – een investeringszone waar veel Zuid-Koreaanse bedrijven actief waren.
- Er zouden scheepswerven voor gezamenlijk gebruik komen.
- Zuid-Koreaanse toeristen moest de mogelijkheid worden geboden om per vliegtuig naar Paektu-san in Noord-Korea te reizen. Paektu werd aan weerszijden van de grens beschouwd als heilige berg.
- Sportliefhebbers uit Zuid- en Noord-Korea zouden in 2008 samen per trein naar de Olympische Spelen in Peking reizen. De twee landen zouden wel elk hun eigen sporters sturen.
- Er moesten meer reünies komen van families die tijdens en na de Koreaanse oorlog uiteen waren gevallen.
- Of en wanneer deze plannen zouden worden omgezet in daden, was onduidelijk. Eerst moesten de details worden uitgewerkt.

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties nam op 1 november zonder tegen-

stemmen een resolutie aan die steun gaf aan de plannen en die Noord- en Zuid-Korea opriep om een solide fundament voor een toekomstige hereniging te leggen. De resolutie was ingediend door de VN-ambassadeurs van de twee Korea's.

Amerikaans team bereikt Noord-Korea

Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken liet op 5 november weten dat een Amerikaans team tot Noord-Korea was toegelaten en begonnen was met het ontmantelen van de nucleaire faciliteiten in Yongbyon. De deskundigen zouden dit op een dusdanige manier doen dat het minimaal een jaar zou gaan kosten om ze weer op te starten. Het werk zou vermoedelijk eind december zijn voltooid.

'Geen vijandig gedrag meer'

Premier Han Duck-soo van Zuid-Korea en zijn Noord-Koreaanse ambtgenoot Kim Yong-il ontmoetten elkaar op 14,15 en 16 november in Seoul. Het was de eerste ontmoeting tussen premiers uit Noord- en Zuid-Korea sinds 1992. Ze spraken vooral over economische samenwerking en humanitaire kwesties. Het overleg verliep in goede sfeer, maar er werden geen opzienbarende besluiten genomen.

Van 27 tot 29 november voerden de ministers van Defensie overleg in Pyongyang. Zij besloten dat de reguliere spoorwegverbinding er inderdaad moest komen. Verder waren ze het erover eens dat er een gezamenlijke militaire commissie moest worden opgericht, dat de legers van Noord- en Zuid-Korea geen vijandig gedrag meer tegenover elkaar mochten vertonen en dat er een definitief vredesverdrag moest komen. Ze werden het echter niet eens over de omstreden zeegrens.

Nog een hek bij Koreaans-Chinese grens

Het Zuid-Koreaanse persbureau *Yonhap* berichtte op 27 augustus 2007 dat Noord-Korea een hek met prikkeldraad plaatste langs delen van de grens met China. Volgens *Yonhap* diende dit om te voorkomen dat staatsburgers het land zouden ontvluchten.
China had in 2006 al een hek langs zijn zijde van de grensrivier Yalu (Amnok) geplaatst. Ook dit was bedoeld om potentiële Noord-Koreaanse vluchtelingen tegen te houden.

(Vorige berichten pagina 348/1 - 2007)

TAIWAN

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Taiwan profiteert van krachtige Europese economie

Taiwan exporteerde in oktober 2007 voor omgerekend 21,7 miljard euro – bijna 18 procent meer dan in oktober 2006 en een historisch record. Dit meldde het Taiwanese ministerie van Economische Zaken op 23 november. Het was al de vijfde opeenvolgende maand dat Taiwan zijn eigen exportrecords brak. Dit kwam vooral door de sterke economie in Europa, waar de vraag naar Taiwanese hardware groot was.

De Taiwanese economie groeide in de periode juli – september 2007 met gemiddeld 6,9 procent op jaarbasis. Dit succes werd vooral veroorzaakt door de binnenlandse consumptie en de export. Het was het beste cijfer sinds het tweede kwartaal van 2004, toen de economie met 9,2 procent was gegroeid.

BUITENLANDSE ZAKEN

Taiwanees schip ruim zes maanden gekaapt

Somalische piraten kaapten op 28 april 2007 het Taiwanese vissersschip Ching Fong Hwa 168. Ze wilden losgeld van de eigenaar. Omdat dit een maand later nog niet was betaald, vermoordden ze op 28 mei een van de bemanningsleden. Hierna bleven de kapers nog maanden met het schip en de bemanningsleden ronddobberen. Ze durfden geen andere bemanningsleden te doden omdat de kapitein dreigde dan zelfmoord te plegen. De Somaliërs wilden dit voorkomen omdat ze niet wisten hoe ze het schip zelf moesten besturen. Op 5 november werden ze door de bemanning van een Amerikaans marineschip overmeesterd. Het Taiwanese schip arriveerde op 14 november veilig in de haven van Mombassa, Kenia.
In het najaar van 2007 schoot de Amerikaanse marine ook gekaapte handelsschepen uit Noord-Korea, Zuid-Korea en Japan te hulp, allemaal nabij de kust van Somalië.

VN weigeren Taiwanees lidmaatschap te overwegen

Republiek China of Taiwan

Net als in voorgaande jaren probeerde Taiwan in 2007 om lid te worden van de Verenigde Naties (VN). Het eiland was tot 1949 een Chinese provincie. In dat jaar grepen de communisten de macht op het vasteland en sindsdien voer Taiwan een eigen koers. Omdat de internationale gemeenschap de communistische regering in Peking niet erkende, bezette de 'Republiek China', zoals Taiwan formeel heette, tot 1971 de Chinese VN-zetel. In dat jaar werd deze echter overgenomen door de Volksrepubliek China. Taiwan en China waren in die tijd tegen dubbele representatie omdat dan de indruk werd gewekt dat ze twee afzonderlijke staten waren, terwijl ze beide streefden naar hereniging.

Sinds de democratisering van Taiwan, eind jaren tachtig en begin jaren negentig, gingen op het eiland steeds meer stemmen op voor definitieve onafhankelijkheid. Taiwan probeerde sindsdien jaarlijks om naast de Volksrepubliek China tot de VN te worden toegelaten. Die pogingen werden echter allemaal door Peking gedwarsboomd. In 2007 was de Volksrepubliek meer dan ooit tegen het lidmaatschap, omdat het eiland voor het eerst niet probeerde om als 'Republiek China' te worden toegelaten, maar als 'Taiwan'. Deze wijziging had grote symbolische waarde: indien het die eerste naam handhaafde erkende het dat het deel uitmaakte van 'Groot China', terwijl de keuze voor 'Taiwan' uitdrukte dat het eiland zichzelf feitelijk als zelfstandige natie zag.

Grote demonstraties op Taiwan

De naamkeuze was op het eiland zelf overigens ook omstreden. Voorafgaand aan de zitting van de Algemene Vergadering van de VN gingen in Taipei en Kaohsiung zeker 150.000 mensen de straat op om voor een van de twee namen te demonstreren. Degenen die voor 'Taiwan' demonstreerden, waren voor onafhankelijkheid. Een deel van de mensen die voor de term 'Republiek China' kozen was feitelijk ook voor onafhankelijkheid, maar durfde dat niet aan omdat China

dan wellicht militair zou ingrijpen. En dan waren er nog mensen die kozen voor 'Republiek China' omdat ze net als Peking vonden dat Taiwan en de Volksrepubliek China herenigd moesten worden.
De demonstranten waren het wel met elkaar eens dat het eiland lid moest worden van de VN.

VN tegen toetreden van Taiwan

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties weigerde op 22 september om een eventueel toetreden van Taiwan op de agenda te zetten. De lidstaten waren tegen omdat ze bijna allemaal diplomatieke betrekkingen met China onderhielden. Peking verbond hieraan de voorwaarde dat deze landen het één-China-beleid onderschreven. Dit hield in dat ze moesten erkennen dat Taiwan bij China hoorde en dus geen eigen representatie bij de VN kon hebben.

Daarnaast vreesden veel lidstaten dat de toelating van Taiwan zou leiden tot spanningen in oostelijk Azië. Vooral de Verenigde Staten wilden dit zien te voorkomen. Het land onderhield diplomatieke betrekkingen met communistisch China, maar was tegelijkertijd door een eigen wet uit 1979 verplicht om de niet-communistische status van Taiwan indien nodig militair te verdedigen. China dreigde een formele Taiwanese onafhankelijkheidsverklaring te beantwoorden met militair ingrijpen. Indien dit werkelijk gebeurde, zou dit betekenen dat de VS bij die oorlog betrokken raakten. Washington had er daarom alle belang bij dat Taiwan zichzelf bleef beschouwen als onderdeel van China.

DPP voor zelfstandige status

Yu Shyi-kun, voorzitter van de op Taiwan regerende Democratische Progressieve Partij (DPP), wilde dat zijn partij de weigering van de VN zou beantwoorden met een eenzijdige onafhankelijkheidsverklaring. Dit ging het partijbestuur echter te ver – in dat geval werd gevreesd voor militair ingrijpen door Peking. Uit onvrede hierover trad Yu op 27 september af.
De DPP nam op 30 september een partijresolutie aan waarin werd onderstreept dat Taiwan weliswaar geen onafhankelijke staat was, maar wel een zelfstandige status had. Er moest een nieuwe grondwet komen en het eiland moest formeel de naam Taiwan gaan dragen, omdat 'Republiek China' te veel zou herinneren aan het gemeenschappelijke verleden met de Volksrepubliek. De resolutie riep op tot een referendum over de Taiwanese soevereiniteit, maar mogelijk uit angst de woede van Peking te wekken zette de partij geen stappen om die volksraadpleging ook daadwerkelijk mogelijk te maken.

Taiwan houdt grote militaire parade

Taiwan hield op 10 oktober ter ere van zijn nationale feestdag – de herdenking van de oprichting van de Republiek China in 1911 – een grootscheepse militaire parade in Taipei. Voorafgaand daaraan veroordeelde president Chen Shuibian het Chinese 'totalitarisme' en het feit dat dat land zich in hoog tempo aan het bewapenen was. Hij riep de wereld op om bij Peking aan te dringen op de ontmanteling van de honderden kruisraketten die op Taiwan waren gericht. Ook hekelde hij China omdat het het Taiwanese toetreden tot de VN dwarsboomde.
Volgens analisten wilde Chen Shuibian met de parade laten zien dat Taiwan goed was voorbereid op een eventuele Chinese aanval. Dit zou onder meer blijken uit het feit dat wagens met raketafweergeschut een prominente plaats in de optocht hadden.
Het was de eerste grote militaire parade sinds 1991. Taiwan besloot in dat jaar op te houden met dergelijk machtsvertoon omdat het uit was op betere relaties met China.

Chen wordt voorzitter van DPP

Op 11 oktober volgde Chen Yu Shyi-kun op als voorzitter van de DPP. Chen zou in mei 2008 aftreden als president van het eiland omdat hij dat ambt al acht jaar had bekleed, en niet nogmaals herkozen mocht worden. Hij wilde in principe net als Yu dat Taiwan zich formeel onafhankelijk verklaarde, maar was vooralsnog niet van plan de daad bij het woord te voegen. Verder wilde hij Taiwan zo veel mogelijk isoleren van China, om te grote afhankelijkheid te voorkomen. Daarom was hij voor een plafond voor Taiwanese investeringen in de Volksrepubliek en tegen rechtstreekse verkeersverbindingen.

Hu Jintao wil vredesverdrag

De Chinese president Hu Jintao zei op 15 oktober dat hij een einde wilde aan zestig jaar vijandigheden tussen Taiwan en China. Naar zijn idee moest er een vredesverdrag komen. Maar de onderhandelingen hierover konden alleen doorgaan als Taiwan eerst erkende dat het deel uitmaakte van China.
President Chen Shuibian van Taiwan verwierp het voorstel een dag later. Volgens hem zouden onderhandelen met het 'één-China-beleid' als uitgangspositie niet tot vrede leiden, maar tot de 'overgave van Taiwan'.

Analisten in Taipei meenden overigens dat Hu's opmerking helemaal niet voor Chen bedoeld was. Vanwege diens amper verbloemde pleidooi voor een onafhankelijk Taiwan wilde Peking al jaren niets meer met hem te maken hebben. Hu's opmerkingen zouden daarom gericht zijn aan de kandidaten voor de presidentsverkiezingen in mei 2008. Zij waren beide gematigder dan Chen, dus wellicht dacht de Chinese president dat met hen wel te praten viel over Chinees-Taiwanese hereniging.
Bij de presidentsverkiezingen zou Frank Hsieh van Chen's DPP het opnemen tegen Ma Ying-jeou van de oppositionele Kwomintang (KMT).

Taiwan veroorzaakt crisis binnen WTO

Taiwan blokkeerde op 19 november de benoeming van de Chinese juriste Zhang Yuejiao als lid van de zevenkoppige beroepsinstantie van de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Dergelijke benoemingen binnen de WTO konden alleen met instemming van alle lidstaten doorgaan.
Taiwan stemde tegen, omdat het Zhangs onafhankelijkheid in twijfel trok. Indien handelsconflicten tussen Taiwan en China aan de WTO werden voorgelegd, zou Zhang altijd in het voordeel van het communistische land oordelen, vreesde de Taiwanese regering.
Andere lidstaten, waaronder de EU-landen, de VS en Japan, drongen er bij Taiwan op aan om wel met Zhangs benoeming in te stemmen. Zij zeiden dat de regelgeving van de WTO de onafhankelijkheid van de rechters garandeerde. Zo mochten ze met geen enkele regering contacten onderhouden.
De genoemde lidstaten waren kwaad omdat de houding van Taiwan het hoogste juridische orgaan van de WTO lam legde. Daarom konden enkele urgente internationale handelsgeschillen niet of nauwelijks worden opgelost. Taiwan hield echter voet bij

stuk en blokkeerde ook een vergadering over de crisissituatie die voor 23 november was gepland.
Taiwan was in 2002 lid geworden van de WTO. Niet als soevereine staat, maar als een afzonderlijk douanegebied genaamd 'Taipei, China'. De Volksrepubliek China was ook lid.

(Vorige berichten pagina 350/2 - 2007)

ZUID-KOREA

BINNENLAND

Drie ministers treden af om verschillende redenen

De Zuid-Koreaanse minister van Justitie, Kim Sung-ho, trad op 6 augustus 2007 af vanwege een geschil met president Roh Moo-hyun. Roh was in juni door de verkiezingscommissie berispt omdat hij de mogelijke presidentskandidaten van de oppositionele Grote Nationale Partij (GNP) van corruptie had beschuldigd. Zuid-Korea zou in december presidentsverkiezingen houden. Volgens de wet moesten publieke functionarissen tijdens de campagneperiode politiek neutraal zijn. Roh was zelf in december niet verkiesbaar.
Hij vond dat hij als president vrijuit moest kunnen spreken en was het daarom niet eens met de berisping. Kim Sung-ho deelde deze mening niet met hem en stapte daarom op. Hij werd opgevolgd door Chung Soung-jin, de voorzitter van de onafhankelijke Zuid-Koreaanse anticorruptiecommissie.
Landbouwminister Park Hong-soo stapte eveneens op omdat hij onder vuur lag van boze boeren die niet accepteerden dat Zuid-Korea eerder in 2007 een vrijhandelsverdrag met de Verenigde Staten had gesloten. Im Sang-kyu, directeur van het Bureau voor Coördinatie van het Regeringsbeleid, volgde hem op.

Handelsminister Kim Hyun-chong werd op 8 augustus opgevolgd door Kim Jong-hoon. Dit omdat hij ambassadeur werd bij de Verenigde Naties.

Uri-partij gaat op in VNDP

Aanhangers van president Roh Moo-hyun stapten op 5 augustus 2007 uit de regerende Uri-partij en richtten de Verenigde Nieuwe Democratische Partij (VNDP) op. Zij braken met de Uri-partij (of voluit: Yeollin Uri) omdat ze vonden dat die te kritisch stond tegenover de president. Sommige Uri-leden vonden dat Roh te weinig deed om de economie te stimuleren en de macht van de chaebols – grote bedrijfsconglomeraten – te temperen.
Na de afscheiding ontstond echter een dusdanig massale overstap naar de VNDP, dat de Uri op 18 augustus besloot zichzelf op te heffen en in de nieuwe partij op te gaan. De politieke koers van de VNDP zou centrumlinks worden. Ze wilde het 'zonneschijnbeleid' voortzetten. Dat hield in: toenadering tot Noord-Korea zoeken.
De VNDP had na de fusie 140 van de 299 parlementszetels in handen en was daarmee de grootste partij van het land. De tweede was de conservatieve Grote Nationale Partij (GNP) met 129 zetels.

Hyundai-topman wordt presidentskandidaat

De Grote Nationale Partij (GNP), de grootste oppositiepartij van Zuid-Korea, koos Lee Myung-bak op 20 augustus 2007 als kandidaat voor de presidentsverkiezingen op 19 december. Met slechts 1,5 procent verschil versloeg de oud-burgemeester van Seoul en voormalige topman van het megabedrijf Hyundai zijn rivale Park Geun-hye. Zij was de dochter van oud-dictator Park Chung-hee, die van 1961 tot 1979 regeerde.
Lee Myung-bak beloofde de economische groei op te drijven, de relaties met de Verenigde Staten sterk te houden en Noord-Korea economische en humanitaire hulp te bieden als het zijn nucleaire installaties ontmantelde.

Op 15 oktober werd Chung Dong-young gekozen als kandidaat voor de Verenigde Nieuwe Democratische Partij (VNDP). Hij won 44 procent van de stemmen. De voormalige minister van Herenigingszaken was een bondgenoot van de zittende president Roh Moo-hyun.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Zuid-Koreaanse beursindex breekt records

De Kospi-index, de graadmeter van de beurs van Seoul, sloot op 4 juli 2007 op 1.838,41 punten – een historisch hoogterecord. De index was enkele dagen achtereen fors gestegen, vermoedelijk omdat Noord-Korea was begonnen met het stilleggen van zijn nucleaire installaties in Yongbyon die het mogelijk gebruikte voor de productie van kernwapens. Het Zuid-Koreaanse bedrijfsleven had alle belang bij politieke en militaire stabiliteit op het Koreaanse schiereiland.

JUSTITIE

Topman van Hyundai op vrije voeten

Chung Mong-koo, de voorzitter van de raad van bestuur van het Zuid-Koreaanse bedrijf Hyundai Motor Group, werd op 5 februari 2007 tot drie jaar gevangenisstraf veroordeeld.
Hij zou opdracht hebben gegeven om 103 miljard won (ca. 80 miljoen euro) buiten de boekhouding te houden, met de bedoeling het zwarte geld te gebruiken om politici en ambtenaren om te kopen.

Chung was de op één na rijkste man van Zuid-Korea. Het Amerikaanse tijdschrift *Forbes* schatte zijn vermogen in 2007 op 2,7 miljard euro. Hyundai was een van de grootste bedrijven van het land.

Het vonnis werd op 6 september door het Hof van Beroep in Seoul omgezet in een voorwaardelijke straf. Dit hield in dat Chung niet naar de gevangenis hoefde. Het Hof meende dat het 'enorme consequenties' voor de economie van Zuid-Korea zou hebben als Chung niet meer actief kon zijn in het bedrijfsleven.

(Vorige berichten pagina 352/1 - 2007)

INTERNATIONAAL

ALGEMEEN

Internationale marineoefeningen in Golf van Bengalen

De marine van de Verenigde Staten, Australië, India, Japan en Singapore begonnen op 4 september 2007 aan grootschalige gezamenlijke oefeningen in de Golf van Bengalen. Vierendertig schepen en onderzeeërs namen aan de zes dagen durende vlootoefening deel. Volgens sommige analisten wa-

ren de oefeningen bedoeld als waarschuwing tegen de groeiende invloed van China in de regio. Vinay Garg, woordvoerder van de Indiase marine, ontkende dit echter. Op het programma stonden verkenningsmissies, reddingsoperaties en marineoefeningen in het bestrijden van piraterij.

Linkse partijen in India organiseerden demonstraties tegen de vlootoefeningen. Deze zouden aantonen dat de Indiase regering zich in toenemende mate liet leiden door de Verenigde Staten.

ECONOMIE, FINANCIEN EN SOCIALE ZAKEN

Strauss-Kahn wordt directeur IMF

De 24 leden van de Raad van Bestuur van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) kozen op 28 september 2007 de voormalige Franse minister van Financiën Dominique Strauss-Kahn tot directeur van het instituut. Strauss-Kahn, die op 1 november aan zijn vijfjarige termijn zou beginnen, werd de opvolger van de Spanjaard Rodrigo de Rato. De kandidatuur van de Fransman werd gesteund door zowel de Verenigde Staten als de Europese Unie (EU). De voormalige Tsjechische premier en bankier Josef Tosovsky was door Rusland als tegenkandidaat naar voren geschoven.

Strauss-Kahn verklaarde de koers van zijn voorganger voort te willen zetten. Deze had zich ingezet de invloed van landen als China en India op het besluitvormingsproces binnen het IMF te vergroten. De 185 lidstaten tellende organisatie concentreerde haar activiteiten de laatste jaren op het stabiliseren van de internationale valutamarkt en waarschuwde herhaaldelijk voor ongelijkheid binnen internationale handelsstromen.

De betekenis van het IMF op het wereldtoneel was gedurende het eerste decennium van de 21ste eeuw overigens sterk verminderd. Opkomende economieën als die van China, Brazilië en India waren niet langer op het fonds aangewezen voor het verkrijgen van kredieten omdat zij toegang hadden tot de internationale kapitaalmarkt. Kritiek op de werkwijze van de bank deed de vraag naar haar diensten eveneens afnemen. Leningen werden vooral nog verstrekt aan arme landen, met name in Afrika.

ORGANISATIES EN VERDRAGEN

Braziliaanse president opent parlement Mercosur

President Lula van Brazilië opende op 14 december 2006 de eerste zitting van het parlement van de Mercosur – voor de Portugeestalige burgers: Mercosul – in de hoofdstad van zijn land, Brasília. In een toespraak noemde het staatshoofd het parlement een teken van de vitaliteit van het Zuid-Amerikaanse handelsblok.
Het nieuwe parlement moest door middel van het harmoniseren van de nationale wetgeving van de lidstaten de integratie van de landen bevorderen. Het instituut moest echter functioneren zonder beslissingsbevoegdheden want besluiten werden genomen in de nationale parlementen van de vijf lidstaten.

Het parlement van de Mercosur zou naar verwachting het democratisch gehalte van het handelsblok vergroten en de burgers meer bij het project betrekken. In 2014 zouden de inwoners van de lidstaten door middel van verkiezingen de samenstelling van het parlement gaan bepalen.

Bijeenkomst Caricom-leiders met Amerikaanse president

Een in Washington gehouden vergadering van regeringsleiders van de landen van de Caribische Gemeenschap (Caricom) met de Amerikaanse president George W. Bush werd op 20 juni 2007 afgesloten met een gezamenlijk communiqué. De verklaring noemde de vestiging van een gemeenschappelijke markt een cruciaal onderdeel van het streven naar economische vooruitgang van het Caribisch gebied. In het communiqué werd verder de intentie uitgesproken om op verschillende terreinen de samenwerking tussen zowel de Caricom lidstaten onderling, als tussen deze landen en de VS te versterken. Als aandachtspunten werden onder andere gezondheidszorg, douaneprocedures, wetenschap en techniek, onderwijs, energiebehoefte, immigratie en veiligheid genoemd.
De eerste punten van het communiqué waren politiek van aard. De deelnemende staten verklaarden zich in te zullen zetten voor het versterken van democratische instituties, sociale rechtvaardigheid en het naleven van de mensenrechten.

Topontmoeting van lidstaten Shanghai Samenwerkingsorganisatie

De jaarlijks bijeenkomst van de zes leden tellende Shanghai Samenwerkingsorganisatie (SCO) vond op 16 augustus 2007 plaats in Bisjkek (Kirgizstan). De presidenten van Rusland, China, Kazachstan, Kirgizstan, Tadzjikistan en Oezbekistan tekenden een overeenkomst voor regionale samenwerking en integratie. De voorgenomen samenwerking moest gestalte krijgen op het terrein van de gezondheidszorg, cultuur, communicatie, waterbeheer en het bankwezen. De belangrijkste bepalingen in het verdrag droegen echter een economisch en militair karakter.

Er werd verder overeenstemming bereikt over de verwezenlijking van een gemeenschappelijke energiemarkt. De gezamenlijke verklaring benadrukte dat een goed gevoerd energiebeleid de basis voor economische groei en veiligheid moest vormen.

Militaire samenwerking stond tevens hoog op de agenda van de SCO-bijeenkomst. De groeiende militaire band tussen de lidstaten werd onderstreept door een grote, zes dagen durende legeroefening. Een 6.500 man tellende troepenmacht, samengesteld uit de strijdmachten van de deelnemende landen, voerde op 17 augustus een antiterreur-oefening uit onder de naam 'Vredesmissie'. De manoeuvres vonden plaats onder het toeziend oog van de verzamelde staatshoofden.

Tijdens de top werden ook de onderwerpen 'terrorisme' en 'internationale drugshandel' besproken. President Islam Karimov van Oezbekistan sprak zijn bezorgdheid uit over de toenemende militaire activiteiten van de Taliban en de steeds maar groeiende drugsproductie en drugshandel. Vladimir Poetin, president van Rusland, riep op een 'drugsbestrijdingscordon' om Afghanistan te creëren.

Vertegenwoordigers van een aantal landen uit de regio namen aan de bijeenkomst deel. Hamid Karzai, president van Afghanistan was als gast aanwezig, evenals de staatshoofden van Iran, Mongolië en Turkmenistan. Dit gold ook voor de minister van Buitenlandse Zaken van Pakistan en de minister van Gas en Olie van India.

(Vorige berichten pagina 481/1 - 2007)

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

INDEX OP JAARGANG 77

JANUARI – DECEMBER 2007

REDACTIE

Drs. P. A. R. van der Erve
hoofdredacteur
Drs. J. Arendsen
Drs. R. Bos
Drs. M. Couwenbergh
Drs. R.A.H. Does
Drs. A. Geurtsen
Dr. B. M. de Jong
Drs. R. Levy
Drs. V. Melenhorst
Dr. D.F. Plukker
Drs. S. V. Porcelijn
J.G.M. Rikkerink MA
Drs. P. van Schijndel
T. M. S. Snijdelaar
S. Terlingen
Drs. H. van de Wetering
vormgeving:
P. Bakker
register:
A. Jurry

Het gebruik van de index

Keesings Historisch Archief (KHA) legt maandelijks het belangrijkste politieke, sociale en economische gebeuren in de wereld vast. De onmisbare sleutel tot het verzamelde berichtenmateriaal is de index. Deze bestaat uit een systematische index, een personenregister en een lijst met veel voorkomende afkortingen. Bij de systematische index worden de volgende rubrieken gehanteerd:
Binnenland, Sociaal-economische zaken, Financieel-economische zaken, Justitie, Onderwijs, Gezondheid en zorg, Landbouw, Natuur en milieu, Cultuur en wetenschap, Burger- en mensenrechten, Militaire zaken, Regionale ontwikkelingen, Buitenlandse zaken en Overleden. Hiernaast worden nog enkele landspecifieke rubrieken gebruikt zoals: Koerdische kwestie, S.A.R. Hongkong, Joegoslavië-tribunaal e.d.

COMITÉ VAN AANBEVELING VAN KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

België

Prof. mr. E. Brewaeys, *hoogleraar Vrije Universiteit Brussel, lid Raad van State, voorzitter Raad voor de Journalistiek*
Dr. H. F. de Croo, *voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, minister van Staat*
Prof. L. Tindemans, *voormalig Minister-president, minister van Staat*
M. Ruys, *voormalig politiek hoofdredacteur van De Standaard*
P. Vandermeersch, *hoofdredacteur van De Standaard*

Nederland

Prof. dr. J.M. Baud, *directeur van het Centre for Latin American Research and Documentation van de Universiteit van Amsterdam en hoogleraar Latijns-Amerikaanse studies*
Mr. M. J. Cohen, *burgemeester van Amsterdam*
Drs. W. J. Deetman, *lid van de Raad van State*
H. J. A. Hofland, *publicist*
J. Kloosterman, *directeur Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis*
Mr. D. W. van Krevelen , *voorzitter van de commissie voor de Bibliotheek van de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak en voormalig directeur van de uitgeverij J.M. Meulenhoff*
A. P. M. van Liempt, *eindredacteur Andere Tijden (NPS/VPRO)*
Mr. G. Mak, *auteur*
Prof. dr. P. de Rooij, *hoogleraar Nederlandse geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam*
H. Wiegel, *voorzitter Zorgverzekeraars Nederland*
Prof. K. G. van Wolferen, *universiteitshoogleraar Vergelijking van Politieke en Economische Instituties, in het bijzonder Oost-Azië aan de Universiteit van Amsterdam*

AFKORTINGEN

ABVV - Algemeen Belgisch Vakverbond
ACP - Groep landen in Afrika, Caribisch gebied en Pacific
ACV - Algemeen Christelijk Vakverbond
ACS - Vereniging Caribische Staten
ACW - Algemeen Christelijk Werknemersverbond
ADB - African Development Bank
ADB - Asian Development Bank
AFTA - Arab Free Trade Association
AGALEV - Anders Gaan Leven
AI - Amnesty International
AID - Agency for International Development (VS)
AL - Arab League
ALADI - Asociacion Latinoamericana de Integracion
AMF - Arab Monetary Fund
AMU - Arab Maghreb Union
ANAD - West-Afrikaans Niet-aanvals- en Defensie-ondersteuningsakkoord
ANP - Algemeen Nederlands Persbureau
ANZUS - Australia-New Zealand-United States Security Treaty
AP - Associated Press
APEC - Asia Pacific Economic Co-operation
ARF - ASEAN Regional Forum
ASEAN - Association of South-East Asian Nations
ASEM - Asia-Europe Meeting
BCCI - Bank of Credit and Commerce
BCIE - Central American Bank for Economic Association
BDEAC - Banque de développement des états de l'Afrique centrale
BENELUX - Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie
BIS - Bank for International Settlements
BLEU - Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
BOAD - Banque ouest-africaine de développement
BNP - Bruto Nationaal Produkt
CACM - Central American Common Market
CARICOM - Caribbean Community and Common Market
CBS - Centraal Bureau voor de Statistiek
CDA - Christen Democratisch Appèl
CEA - Conferentie van Amerikaanse Legers
CEEAC - Communauté économique des états de l'Afrique centrale
CEMAC - Communauté économique et monétaire de l'Afrique centrale
CEPGL - Economische Gemeenschap van Grote-Merenlanden
CERN - Conseil européen pour la recherche nucléaire
CEVA - Centraal Europees Vrijhandelsakkoord
CILSS - Permanente Intergouvernementele Toezichtscommissie op de Droogte in de Sahel
CNV - Christelijk Nationaal Vakverbond
COMECON - Council for Mutual Economic Assistance
COMESA - Gemeenschappelijke Markt voor Oostelijk en Zuidelijk Afrika
CPB - Centraal Planbureau
CVP - Christelijke Volkspartij
CVSE - Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (vervangen door: OVSE)
D66 - Democraten 66
DAC - Development Assistance Committee (OESO)
EBRD - European Bank of Reconstruction and Development
ECA - Economic Commission for Africa
ECE - Economic Commission for Europe
ECLA - Economic Commission for Latin America
ECO - Organisatie voor Economische Samenwerking
ECOMOG - Waarnemersgroep ECOWAS
ECOSOC - Economic and Social Council (VN)
ECOWAS - Economic Community of West African States
ECWA - Economic Commission for Western Asia
EER - Europese Economische Ruimte
EFTA - European Free Trade Association (zie ook EVA)
EHJ - zie ICJ
EMS - Europees Monetair Systeem
ESCAP - Economic and Social Commission for Asia and the Pacific
EU - Europese Unie
EURATOM - Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
EVA - Europese Vrijhandelsassociatie
EVRM - Europees Hof voor de Rechten van de Mens
FAO - Food and Agriculture Organization
FDF - Front Démocratique des Bruxellois Francophones
FNV - Federatie Nederlandse Vakbeweging
FZ - Franc Zone
GATT - General Agreement on Tariffs and Trade (Algemene Overeenkomst voor Tarieven en Handel; vervangen door WTO)
GCC - Gulf Co-operation Council
GOS - Gemenebest van Onafhankelijke Staten
GPV - Gereformeerd Politiek Verbond
IAEA - International Atomic Energy Agency
IATA - International Air Transport Association
IBRD - International Bank for Reconstruction and Development
ICAO - International Civil Aviation Organization
ICC - International Chamber of Commerce
ICFTU - International Confederation of Free Trade Unions
ICJ - International Court of Justice
ICPD - International Conference on Population and Development
ICRC - International Committee of the Red Cross
IDA - International Development Association
IDB - Inter-American Development Bank
IEA - International Energy Agency
IFAD - International Fund for Agricultural Development
IFC - International Finance Corporation
IFOR - Implementation Force
IFCTU - International Federation of Christian Trade Unions
IGADD - Inter-Governemental Authority on Drought and Development
IGC - Intergouvernementele Conferentie
ILO - International Labour Organization
IMF - Internationaal Monetair Fonds
IMO - International Maritime Organization
INTELSAT - International Telecommunications Satellite Organization
IOC - Internationaal Olympisch Comité
IPU - Inter-Parlementaire Unie
IVV - Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen
IWC - International Whaling Commission
KEDO - Koreaanse Energie Ontwikkelingsorganisatie
LCBC - Lake Chad Basin Commission
MAGHREB - zie AMU
MBFR - Mutual and Balanced Force Reductions
Mercosur - Mercado Commun del Sur
MSF - Médecins sans Frontières (Artsen zonder grenzen)
MTCR - Missile Technology Control Regime
NAFTA - North American Free Trade Agreement
NAM - Non-Aligned Movement
NAR - Noordatlantische Raad
NAVO - Noordatlantische Verdragsorganisatie
NBB - Nationale Bank van België
NCW - Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
NIS - Nationaal Instituut voor de Statistiek
NPT - Nucleair Non-profilatieverdrag
OAE - Organisatie van Afrikaanse Eenheid
OAPEC - Organization of Arab Petroleum Exporting Countries
OAS - Organization of American States
OAU - Organization of African Unity
ODECA - Organizacion de los Estados Centro-mericanos
OECD - Organization for Economic Co-operation and Development (zie OESO)
OECS - Organization of Eastern Caribbean States
OESO - Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OECS - Organisatie van Oost-Caribische Staten
OIC - Organisatie van de Islamitische Conferentie
OMVS - Organisatie voor de Ontwikkeling van Senegal
OPEC - Organization of Petroleum Exporting Countries
OVSE - Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (opvolger CVSE)
Parlacen - Centraal-Amerikaans Parlement
PFP - Navo-'Partnerschap voor Vrede'
RG - Groep van Rio
PLO - Palestine Liberation Organization
PNA - Palestijns Nationaal Gezag (Palestine National Authority)
PRL - Parti réformateur libéral
PS - Parti socialiste
PSC - Parti social chrétien
PTA - Preferential Trade Area (van Oostelijk en Zuidelijk Afrika)
PvdA - Partij van de Arbeid
PVV - Partij voor Vrijheid en Vooruitgang
RVD - Rijksvoorlichtingsdienst
RW - Rassemblement Wallon
SAARC - South Asian Association for Regional Economic Co-operation
SACEUR - Supreme Allied Commander Europe
SACLANT - Supreme Allied Commander Atlantic
SADC - Southern African Development Community
SADR - Saharaanse Arabische Democratische Republiek
SALT II - Strategic Arms Limitation Treaty
SELA - Sistema Economico Latinoamericano
SER - Sociaal-Economische Raad
SGP - Staatkundig Gereformeerde Partij
SHAPE - Supreme Headquarters of Allied Powers, Europe
SP - Socialistische Partij
SPF - South Pacific Forum
START - Strategic Arms Reduction Talks
TNO - Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
UDEAC - Union douanière et économique de l'Afrique centrale
UDRT-RAD - Union démocratique pour le respect du travail
UEMOA - Union économique et monétaire ouest-africaine
UN - United Nations (zie VN)
UNAMIR - UN Assistance Mission in Rwanda
UNAVEM - UN Angola Verification Mission
UNCED - VN-Conferentie over milieu en ontwikkeling
UNCHR - UN Commision for Human Rights
UNCLOS - VN-Conventie over het Zeerecht
UNCRO - VN-Vertrouwensoperatie in Kroatië
UNCTAD - UN Conference on Trade and Development
UNDP - UN Development Programme
UNEF - UN Emergency Force
UNEP - UN Environment Programme
UNESCO - UN Educational, Scientific and Cultural Organisation
UNFICYP - UN Peace-Keeping Force in Cyprus
UNFPA - VN-Fonds voor Bevolkingsactiviteiten
UNHCR - UN High Commisioner for Refugees
UNICEF - UN Children`s Fund
UNIDO - UN Industrial Development Organization
UNIFIL - UN Interim Force in Libanon
UNIIMOG - UN Iran-Iraq Military Observer Group
UNOMIL - VN-Waarnemersmissie in Liberia
UNOMOZ - UN Operation in Mozambique
UNOSOM - UN Operation in Somalia
UNPROFOR - UN Protection Force in Yugoslavia
UNRWA - UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East
UNSCOM - VN-Commissie voor Irak
UNTSO - UN Truce Supervision Organization
UPU - Universal Postal Union
VBO - Verbond van Belgische Ondernemingen
VEV - Vlaams Economisch Verbond
VN - Verenigde Naties
VNO - Verbond van Nederlandse Ondernemingen
VSZAO - Vredes- en Samenwerkingszone Zuidelijke Atlantische Oceaan
VU - Volksunie
VVD - Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
WCC - World Council of Churches
WEU - Westeuropese Unie
WFP - World Food Programme
WFTU - World Federation of Trade Unions
WHO - World Health Organization
WMO - World Meteorological Organization

SYSTEMATISCHE INDEX

AFGHANISTAN
BINNENLAND
Twintig ministers leggen eed af 49
Intensieve strijd in zuidelijke en oostelijke provincies 49
Rellen na verkeersongeluk 51
Terugkeer ministerie van Deugd en Ondeugd 52
Parlement geeft goedkeuring aan president 52
Hooggerechtshof 52
Italiaanse fotograaf 23 dagen gegijzeld 52
Rapport: 'Politie neemt smeergeld aan' 52
Afghanen verliezen hoop 52
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Opiumproductie stijgt met 59 procent 53
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Krediet voor Afghanistan van IMF 53
ONDERWIJS
Scholen steeds meer bedreigd 53
GEZONDHEID EN ZORG
Zeven miljoen poliovaccinaties in drie dagen 53
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Geweld tegen vrouwen vooral binnenshuis 53
MILITAIRE ZAKEN
VS doneren voor twee miljard dollar aan leger 53

ALBANIË
BINNENLAND
Baardenverbod op Universiteit van Dürres 308
Parlement wil archieven geheime dienst openbaar maken 308
Albanië vangt vrijgelaten Guantánamo-gevangenen op 308
Twee ministers afgetreden 308
Burgemeester van Tirana ontsnapt aan aanslag 308
Oppositie wint lokale verkiezingen 308
Albanees parlement kiest nieuwe president 668
Totale stroomuitval 668
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wereldbank verstrekt lening van 10 miljoen dollar 308
JUSTITIE
Minister van Justitie dient ontslag in 668
Procureur-generaal ontslagen 668
NATUUR EN MILIEU
Jaarlijks 200 doden door luchtvervuiling 668
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Demonstratie voor persvrijheid 309
Kritiek op persbreidel 669
MILITAIRE ZAKEN
Grote NAVO-oefening in Albanië 669
EUROPESE UNIE
Europarlement keurt Stabilisatie- en Associatieovereenkomst goed 309
Albanië krijgt tweehonderd miljoen euro hervormingssteun van EU 669
BUITENLANDSE ZAKEN
Samenwerking met Grieken bij grensbewaking 309
Anti-Grieks protest om video 309

ALGERIJE
BINNENLAND
President Bouteflika benoemt nieuwe premier 175
Meer vrouwen werken buitenshuis en bereiken hogere posities 175
Optimisme over beëindiging terrorisme blijkt nog voorbarig 176
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Algerije privatiseert staatsbank 176
Parlement besluit tot gedeeltelijke hernationalisatie van olie en gas 176
Algerije wil buitenlandse schuld vervroegd aflossen 177
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Journalisten krijgen gratie 177
BUITENLANDSE ZAKEN
President Bouteflika brengt bezoek aan Groot-Brittannië 177

ANGOLA
BINNENLAND
Angolese president kondigt verkiezingen aan voor 2008 537
Verenigde Naties beëindigen repatriëring Angolese vluchtelingen 537
Groot stuk land mijnenvrij gemaakt 537
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
OPEC-leden keuren lidmaatschap Angola goed 537
Ontwikkeling Angola grotendeels gefinancierd met Chinese leningen 537
GEZONDHEID EN ZORG
Vermindering aantal choleradoden 537
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Human Rights Watch roept Angola op persvrijheid te respecteren 538
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Herstelde spoorlijn moet handel ten goede komen 538
BUITENLANDSE ZAKEN
Commissie moet grens tussen Angola en DR Kongo vaststellen 538

ANGUILLA
BINNENLAND
Nieuwe procureur-generaal op Anguilla benoemd 633
Regeringsleider Osbourne Fleming wil ambtenarentekort tegengaan 633
Anguilla wil meer tijd om positie inzake zelfbestuur te bepalen 633
Regering roept dag van bezinning uit 633
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Werkkrachten uit India krijgen meer geld na protest 633

ANTIGUA EN BARBUDA
BINNENLAND
Premier Spencer verandert samenstelling kabinet 633
Oppositieleider stelt schaduwkabinet samen 634
Vrouwelijke gouverneur voor Antigua en Barbuda 634
JUSTITIE
Hardere maatregelen tegen misdaad aangekondigd 634
BUITENLANDSE ZAKEN
Antigua en Barbuda in het gelijk gesteld inzake gokspellen op internet 634
Toetreding Antigua en Barbuda tot Beweging van Niet-Gebonden Landen 634

ARGENTINIË
BINNENLAND
Demonstranten eisen van overheid grotere inzet bij bestrijding misdaad 273
Tumult bij herbegrafenis van ex-president Juan Perón 273
President Kirchner prijst economisch herstel en mensenrechtenbeleid 273
Grote vondst aan cash noopt minister tot aftreden 694
Argentinië kiest voor het eerst vrouwelijke president 694
Gevangenisbrand veroorzaakt zeker dertig dodelijke slachtoffers 694
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Overheidscontrole op vleesprijzen leidt tot protest 273
Daling van armoedecijfer houdt aan 273
Onderwijzers staken voor hoger loon 273
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Vierde opeenvolgende jaar van ruime economische groei 273
Centrale Bank van Argentinië heeft record aan buitenlandse valuta 694
Waarde Argentijnse peso bereikt dieptepunt tegenover dollar 694
Economische groei van laatste jaren zet zich voort 695
JUSTITIE
Argentinië vraagt Spanje om uitlevering Isabel Martínez de Perón 273
Hooggerechtshof verklaart amnestie voor generaal ongeldig 695
Katholieke priester tot levenslang veroordeeld 695
NATUUR EN MILIEU
Doden door overstromingen in noordoosten van Argentinië 274
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Schenders van mensenrechten moeten voor rechter verschijnen 274
Getuigen in mensenrechtenzaken geïntimideerd 274
Breed protest tegen verdwijning getuige mensenrechtenschendingen 695
Laatste militairen vertrekken uit symbool van de repressie 695
Juntaleiders wacht veroordeling voor 'Operatie Condor' 695
BUITENLANDSE ZAKEN
Bolivia en Argentinië sluiten gasakkoord voor twintig jaar 275
Brazilië en Argentinië accepteren betalingen met wederzijdse munt 275
Nieuwe akkoorden met Venezuela in energie- en landbouwsector 275
Iran gaat in beroep tegen eis van Interpol arrestaties te verrichten 275
Argentinië opent diplomatiek offensief over Malvinas Eilanden 276
Interpol steunt Argentinië in verzoek om uitlevering Iraniërs 695

ARMENIË
BINNENLAND
Parlement stemt in met dubbele nationaliteit 428
Premier Margarjan overlijdt aan hartaanval 428
Regeringspartijen winnen parlementsverkiezingen 428
Radio Liberty dreigt uit de ether te verdwijnen 429
NATUUR EN MILIEU
Nieuwe kopermijn in Noord-Armenië 429
BUITENLANDSE ZAKEN
Armenië verwelkomt Franse wet over ontkenning genocide 429
Mandaat Armeense troepen in Irak verlengd 430
Turkije opent gerestaureerde Armeense kerk 430
Pleidooi voor open grenzen met Turkije 430

ARUBA
BINNENLAND
Nederland gaat onderzoek in zaak-Holloway leiden 85
Hof oordeelt dat Arubanen mogen stemmen bij Europese verkiezingen 85
Gezamenlijke aanpak mensensmokkel Aruba en Antillen 85
Kritiek op ambassades bij vertegenwoordigen Aruba en Antillen 85
Naturalisatiezaken Aruba voortaan door Nederlandse IND behandeld 634
Ambtenaren moeten drugstest ondergaan 634
Grootste krant Aruba zoekt steun bij koningin Beatrix 635
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Staking bij olieraffinaderij beëindigd 86
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Arubaanse ondernemers vinden regeringsbeleid ondeugdelijk 86
Nederlandse minister Zalm verzekert Aruba blijvende steun 635
Olieraffinaderij komt stil te liggen door stroomonderbreking 635
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Hoge Raad: homohuwelijk heeft rechtskracht op Aruba 635
Vrije vestiging EU-burgers op Aruba 635

AUSTRALIË
BINNENLAND
Overheid voert strijd tegen terrorisme 539
Regering krijgt aanbeveling excuses te maken tegen Aboriginals 540
Media ruimer opengesteld voor buitenlandse investeerders 540
Oppositiepartij wint aan populariteit 540
Australische moslimleider treedt af na omstreden uitspraak 541
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Protesten tegen nieuwe arbeidswetgeving 541
Verlaging inkomstenbelasting over vier jaar 541
Verhoging minimumloon in Australië 541
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Australische economie in de lift 541
GEZONDHEID EN ZORG
Australië maakte einde aan verbod op therapeutisch klonen 541
NATUUR EN MILIEU
Miljoeneninvestering in het grootste zonne-energieproject ter wereld 542
Ergste droogte in meer dan een eeuw 542
BUITENLANDSE ZAKEN
Duizend militairen naar Afghanistan 542
Omstreden ruil van asielzoekers 542
Australische al-Qaida sympathisant van Guantánamo Bay naar Australië 542
Premier ontkent dat olie reden is voor aanwezigheid in Irak 542

AZERBEIDZJAN
BINNENLAND
Handgemeen in parlement over economische cijfers 430
Luidsprekers op moskeeën mogen weer 430
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Bestedingen uit oliefonds in Azerbeidzjan meer dan verviervoudigd 430
JUSTITIE
Rechtbank veroordeelt elf politieagenten tot levenslang 431
Voormalige minister van Gezondheid krijgt elf jaar celstraf 431
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Buitenlandse radioprogramma's niet langer via Azerbeidzjaanse zenders 431
Uitzendingen onafhankelijke televisiezender stilgelegd 431
Persvrijheid in Azerbeidzjan verder onder druk 431
Amnesty International ontevreden over behandeling vluchtelingen 431
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Azerbeidzjan noemt referendum in Nagorno-Karabach een 'farce' 431
BUITENLANDSE ZAKEN
Azerbeidzjan maakt energievoorziening onafhankelijker van Rusland 432
Azerbeidzjan wijst Iraanse dissident uit 433
Meer troepen naar Afghanistan 433

BAHAMA'S
BINNENLAND
Minister treedt af vanwege compromitterende foto's 635
Oppositionele Vrije Nationale Beweging wint verkiezingen 636

BANGLADESH
BINNENLAND
Premier Zia legt functie neer tijdens gewelddadige politieke crisis 341
'Criminelen' en 'terroristen' opgepakt tijdens noodtoestand 342
Drie miljoen gelovigen bidden samen voor vrede 343
Interim-regering pakt corruptie aan 343
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nieuw minimumloon voor textielarbeiders 343
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Buitenlandse investeringen bedroegen in 2005 een half miljard euro 343
Economie groeit in recordtempo ondanks onlusten 344
JUSTITIE
Tien militanten veroordeeld tot gevangenisstraf 344
Liquidatie aanklager van islamitische militanten 344
GEZONDHEID EN ZORG
Inenting tegen polio 344
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Bangladesh weert satellietzenders 344
Guantánamo-gevangene vrijgelaten 344
Veiligheidsdiensten beschuldigd van onrechtmatige moorden 344
BUITENLANDSE ZAKEN
Bangladesh en India herstellen spoorverbinding 344

BARBADOS
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Gas- en olievoorraden bij Barbados mogelijk geëxploiteerd 636
JUSTITIE
Barbados gaat voorwaardelijke invrijheidstelling introduceren 636
CULTUUR EN WETENSCHAP
Slavenarchief toegankelijk gemaakt op internet 636
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Amerikanen bieden Caribische moslims 'iftar-banket' aan 636
BUITENLANDSE ZAKEN
Amerikaanse subsidie voor tsunami-waarschuwingssysteem 637
Samenwerking met Guyana geïntensiveerd 637

BELAU
BINNENLAND
Compromis over begroting 180
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Gift van 960.000 euro van ADB 181
Belau sluit visserijakkoord met buitenlandse ondernemingen 181
NATUUR EN MILIEU
Programma moet uitheemse soorten tegengaan 181
BUITENLANDSE ZAKEN
Belau neemt deel in VN-vredesmissie 181
Belau Declaratie bevestigt samenwerking met Taiwan 181

BELGIË
BINNENLAND
Vermoedens van betrokkenheid prins Laurent bij marineschandaal 8
Kartel tussen CD&V en N-VA kiest voor confederale staat 8
Grote beroering na fictieve uitzending over onafhankelijkheid Vlaanderen 9
'Nieuwe Belgen' beperkten winst van Vlaams Belang in Antwerpen 68
Aantal asielaanvragen in 2006 verder gedaald 68
Celstraffen geëist in fraudeproces rond bekenden prins Laurent 68
Opschudding over afwijzing zwarte schepen als huwelijksambtenaar 128
Verdachten marine-fraudeproces krijgen straffen tot drie jaar 128

Vijf kinderen vinden de dood in familiedrama 129
Peiling: meerderheid kiest voor voortbest aan federaal België 188
Minister Dewael hekelt rechterlijk verbod op uitwijzing Kazachs gezin 248
Agenten mogen geen dienstwapen meer in huis hebben 249
Bezorgdheid Staatsveiligheid over kleine groep extremistische moslims 249
Een jaar na wapenwet slechts 10 procent van de wapens ingeleverd 309
Verkiezingen maken einde aan paarse kabinetten 368
Vlaamse advies- en bestuursraden moeten voor een derde uit vrouwen bestaan 433
Veranderingen Waalse regeringen door functiewisselingen bij Parti Socialiste 433
Koning benoemt christen-democraat Yves Leterme tot formateur 434
Veel Vlaamse burgemeesters willen geen asielzoekers uitzetten 434
Regeringsvorming in België in impasse 487
België beleeft grootste bevolkingsgroei in veertig jaar 487
Oproep tot breuk met politiek van nucleaire afschrikking 488
Belgische ambassadeur in Parijs uit functie ontheven 488
Harde conclusies over electoraal verlies Vlaamse sociaal-democraten 548
Politie grijpt in bij verboden anti-islambetoging 548
Beleid Vlaamse regering in teken van roei naar Europese topregio 549
Petitie voor solidariteit moet antwoord zijn op 'splitsing van België' 554
Yves Leterme opnieuw formateur na vastgelopen coalitiebesprekingen 554
Vlaams minister Moerman treedt af na verwijt onbehoorlijk bestuur 609
Partijen SP.A en Spirit kiezen vrouwelijke voorzitters 610
Politieke crisis rond beoogde regering lijkt compleet 669
Ex-minister Mieke Vogels gekozen tot voorzitter Groen! 670
Grote betoging in Brussel voor eenheid van België 670
Wet tot uitstel tweetaligheid Brusselse politie vernietigd

NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG

Antwerps gemeentebestuur biedt excuses aan voor jodenvervolging 610

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Toename werkgelegenheid in 2006 met 50.000 arbeidsplaatsen 9
Deel werkgelegenheid Volkswagen Vorst alsnog behouden 9
Werkgevers en werknemers sluiten loonakkoord 2007-2008 69
Naast vergrijzing ook 'ontgroening' van Belgische beroepsbevolking 129
Record aantal stakingsdagen in 2005 188
Groot beloningsverschil tussen mannen en vrouwen 189
Werkloosheid in Vlaanderen blijft dalen 249
Onvrede over directiebeleid leidt tot nationale poststaking 309
Werkloosheid in Vlaanderen sterk gedaald 372
Kloof tussen arm en rijk in Vlaanderen groeit 372

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Economische groei van 2,1 procent verwacht 70
Waalse premier Di Rupo optimistisch over economische vooruitzichten 129
Vlaamse krantenmarkt gekrompen 129
Europese Commissie geeft andere begrotingscijfers dan Belgische regering 189
Handelsbalans vertoont in 2007 weer overschot 250
Vlaamse bedrijven na de VS belangrijkste investeerder in Wallonië 250

JUSTITIE

Einde voor katholiek monopolie op aalmoezenierschap gevangenissen 70
Hoge straffen voor leden internationale mensensmokkelorganisatie 70
Drie leden van terroristische organisatie GICM veroordeeld 70
Moordenaar van politicus André Cools tot twintig jaar veroordeeld 189
Vijf jaar gevangenisstraf voor Hells Angels wegens poging tot doodslag 189
Voormalige politiecommissaris krijgt drie jaar voorwaardelijk 189
Leden Turkse beweging DHKP-C vrij na uitspraak Hof van Cassatie 250
Politie valt Antwerpse gevangenis binnen vanwege gewelddadige machtsstrijd 250
Antwerpse topambtenaren veroordeeld in zaak Visafraude 310
Ex-vrouw van kindermoordenaar Marc Dutroux blijft gevangen 372
Kazachs gezin zonder verblijfsvergunning moet België verlaten 372
Hoofdverantwoordelijke ontsnapping Dendermondse gevangenis gearresteerd 436
Grondwettelijk Hof verbiedt burger-informanten om misdrijven te plegen 436
Levenslang uitgesproken wegens moorden met racistisch motief 611
Ontsnapte topcrimineel in Nederland gearresteerd 611

GEZONDHEID EN ZORG

Rookverbod in horeca van kracht 70
Experiment met medische heroïne-verstrekking in Luik 130
Voedingssupplementen krijgen kwaliteitslabel 130
Longarts niet vervolgd voor laten inslapen terminale patiënt 190
Kamer keurt wet medisch begeleide voortplanting goed 190
Kamer keurt wetsontwerp medische schade goed 190
Kankerpatiënten hebben in België meeste kans om te overleven 310
Kortere levensverwachting en minder gezonde jaren voor laaggeschoolden 373
Informatie aan artsen mist grotendeels wetenschappelijke fundering 436
Huisarts ontslagen van rechtsvervolging na euthanasie op haar zoon 554
Aantal gezonde levensjaren stijgt onder Vlamingen 555

LANDBOUW

Vlaamse landbouw genereert minder inkomen 71
Kapitaalconcentratie in landbouwsector neemt verder toe 436
Blauwtongziekte treft heel België 488

CULTUUR EN WETENSCHAP

Inbev-Baillet Latour Prijzen 251
David Van Reybrouck wint Noord-Zuid-Persprijs 251
Ondernemersprijs voor wetenschappelijk onderzoek 251
Prijzen homofolie en homofobie 251
Mobiliteitscampagne krijgt Franse prijs 251
Innovatieprijs voor Borstvoedingslijn 251
Jacques Rogge krijgt VN-Milieuprijs 251
Nederlandse seksuologieprijs naar Alfons Vansteenwegen 251
Journalistieke prijs voor De Standaard 252
Non-fictieprijs voor socioloog Luc Huyse 252
Universiteit Hasselt krijgt Integratieprijs 252
Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap 310

NATUUR EN MILIEU

Bijna 30 procent van planten- en diersoorten in voortbestaan bedreigd 671

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Mensenrechtenprijs voor rechter Joegoslavië-tribunaal 10
Privacycommissie bekritiseert houding regering in 'Swift'-affaire 71
Kamer uniformeert en verscherpt anti-discriminatiewetgeving 190
Verkiezingsadvertentie Vlaams Belang mag worden geweigerd 373
Hof van beroep perkt privacyschendende mediabelangstelling in 437
Raad van State schorst besluit tot ontslag lerares voor dragen hoofddoek 611
Medeplichtige van kindermoordenaar Marc Dutroux krijgt schadevergoeding 671
Gent verbiedt hoofddoekdracht voor gemeentepersoneel 671
België veroordeeld voor schending persvrijheid 672

MILITAIRE ZAKEN

Vlaamse wapenexport in 2006 toegenomen 10
Staat veroordeeld voor niet-naleving wet openbaarheid van bestuur 312
Ministerie van Defensie onder curatele na budgettaire onregelmatigheden 612

EUROPESE UNIE

België lijkt norm Europese Unie voor onderzoeksuitgaven niet te halen 71

BUITENLANDSE ZAKEN

Geen vervolging voor verstrekking financiële gegevens aan VS 10
Nederlandse protesten tegen Belgisch wegenvignet 71

Bijna de helft van Belgische gelden kwam niet bij tsunami-slachtoffers 252
VS noemen België transitland voor mensenhandel 373
Twintig jaar cel voor moord in 1994 op Belgische VN-soldaten in Rwanda 437
In Iran ontvoerde Belg na onderhandelingen vrijgelaten 555
Premier Verhofstadt vraagt bij VN aandacht voor kindsoldaten 555
Demissionaire regering verlengt militaire missies 672
OVERLEDEN
Freddy de Vree, auteur en journalist 11
Pol Bury, beeldend kunstenaar 11
François Craenhals, striptekenaar 489
Remi Piryns, pleitbezorger van de Groot-Nederlandse gedachte 489
Cecil de Strycker, voormalig gouverneur van de Nationale Bank 489
Hugo Gijsels, onderzoeksjournalist tegen extreemrechts 489

BELIZE
BINNENLAND
Aantal nieuwe politieke organisaties opgericht 695
Toezegging premier Musa aan gezondheidsdienst veroorzaakt onrust 695
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Premier Belize tevreden over economische groei in 2006 696
BUITENLANDSE ZAKEN
Belize en Cuba versterken betrekkingen 696

BHUTAN
BINNENLAND
Koning kondigt aftreden aan 54
Rel rond hervormingsplannen 54
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Waterkrachtcentrale in gebruik genomen 54
GEZONDHEID EN ZORG
Anti-aidscampagne 54
BUITENLANDSE ZAKEN
Samenwerking tussen Bhutan en India 55

BOLIVIA
BINNENLAND
Verdeeldheid in Bolivia over regeringsplannen 696
President Morales wijzigt kabinet ingrijpend 697
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nieuwe wet maakt uitbreiding landhervorming mogelijk 697
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Bolivia krijgt controle over gas en olie-exploitatie 697
Mijnconcessies worden ingetrokken als niet wordt geïnvesteerd 697
Tinsmelter wordt genationaliseerd 698
Inflatie hoger dan regering voorspelde 698
NATUUR EN MILIEU
Bolivia getroffen door ergste overstromingen in 25 jaar 698

BOSNIË-HERZEGOWINA
BINNENLAND
Oorlogsschade Sarajevo bedraagt 14 miljard euro 130
Bosniërs kiezen parlementen en presidenten 130
Nieuw massagraf bij Srebrenica gevonden 131
Vrees voor groeiend moslimfundamentalisme 131
Servische Democratische Partij kiest nieuwe leider 132
Mandaat Hoge Vertegenwoordiger verlengd 132
Servische Republiek biedt verontschuldigingen aan 132
Ruim 97.000 doden in oorlog 672
Servië levert ex-premier Klickovic uit 672
Nieuwe Hoge Vertegenwoordiger in Bosnië-Herzegowina 672
Immuniteit VN-medewerkers benadrukt 673
Verbod van volkslied Servische Republiek 673
Bosnië-Herzegowina krijgt één politiemacht 673
Bosnisch-Servische president overleden 673
Premier Spiric neemt ontslag om nieuwe stemprocedures 673
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Bijna een derde van de Bosniërs werkloos 132
Voedselprijzen stijgen snel 674
JUSTITIE
Bosnisch-Servische ex-minister veroordeeld wegens corruptie 132
Oorlogsmisdadigers in Servië veroordeeld voor moorden in Bosnië 674
MILITAIRE ZAKEN
Militaire verdragen met Turkije, Servië en Kroatië 132
JOEGOSLAVIË-TRIBUNAAL
Groot aantal veroordelingen wegens oorlogsmisdaden 133
Financiële steun voor Bosnische afdeling tribunaal 134
Strafvermindering voor kolonel Vidoje Blagojevic 674
BUITENLANDSE ZAKEN
Servië en Servische Republiek ondertekenen samenwerkingsverdrag 133
Volmacht vredesmacht EUFOR met jaar verlengd 133
VN-hof spreekt Servië vrij van genocide 133
Mandaat EUFOR verlengd 674

BRAZILIË
BINNENLAND
President Lula wint opnieuw verkiezingen 86
Hoofdverdachte bloedbad Carandiru-gevangenis vermoord 87
Vliegtuig Braziliaanse maatschappij stort neer 88
In Congres gekozen PT-lid gearresteerd 88
Politieagenten in Brazilië gearresteerd vanwege banden met misdaad 88
Verontwaardiging over stijging salaris Congresleden 88
Gewapende bendes terroriseren Rio de Janeiro 88
President Lula verandert samenstelling regering 389
Bende die huurmoorden uitvoerde, gearresteerd 390
Opnieuw doden in Rio bij strijd tegen drugsbendes 390
Bouw derde atoomcentrale wordt hervat 390
Gedeserteerde kapitein krijgt eerherstel 390
President Lula acht binnenlands luchtverkeer veilig 391
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Armoede in Brazilië sterk gedaald 88
Leden MST bezetten haven van Maceio 88
Akkoord over verhoging minimumloon 88
Presidentieel veto tegen beperking 'slavenarbeid' te bestrijden 391
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nieuwe reeks kredieten van de IDB voor Brazilië 88
Wereldbank wil onder meer armoede helpen bestrijden 89
Economisch plan in de maak 89
Waarde agrarische export in 2005 gedaald 89
Record handelsoverschot in 2006 89
Economische groei anders berekend 391
Sterke real bereikt recordhoogte 391
JUSTITIE
Politieofficier krijgt maximale gevangenisstraf opgelegd 89
GEZONDHEID EN ZORG
Brazilië breekt patent van Amerikaans aidsmedicijn 391
Overheid gaat anti-conceptiepil subsidiëren 391
NATUUR EN MILIEU
Brede acceptatie van nieuwe regels houtkap in Amazonegebied 391
Indianen protesteren in Brasília tegen aantasting leefmilieu 392
BUITENLANDSE ZAKEN
Topontmoeting in Brasília met India en Zuid-Afrika 89
Brazilië en Rusland breiden betrekkingen uit 89
Akkoord tussen Bolivia en Brazilië over gasprijs 392
Brazilië ondertekent ethanolakkoord met VS 392
Paus Benedictus XVI verkondigt conservatieve boodschap 392
OVERLEDEN
Sérgio Vieira de Mello, diplomaat bij de Verenigde Naties 90
Luciano Pedro Mendes de Almeida, aartsbisschop van Mariana 90

BRUNEI
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Overheid maakt economische groeicijfers bekend 164
BUITENLANDSE ZAKEN
Vrijhandelsverdrag afgesloten tussen Brunei en Japan 583
Brunei en Maleisië versoepelen grenscontroles 584

BULGARIJE
BINNENLAND
Communistische archieven geopend 555
Regering overleeft motie van wantrouwen 555
'Bijna catastrofale' demografische achteruitgang 556
'Corruptie grootste probleem van Bulgarije' 556

Twee belangrijke ministers vervangen 556
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Dalende werkloosheid 556
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Bulgarije privatiseert maritieme handelsvloot 556
Oproep Wereldbank tot blijvende hoge economische groei 556
Aanleg oliepijpleiding Burgas-Vlore 556
LANDBOUW
Hitte treft oogst 556
NATUUR EN MILIEU
Reactoren in kerncentrale Kozlodoej gesloten 556
Protest tegen natuurbeschermings-programma Natura 2000 557
EUROPESE UNIE
Bulgarije lid van de Europese Unie 557
BUITENLANDSE ZAKEN
Bulgaarse verpleegsters terug op vaderlandse bodem 557

BURUNDI
BINNENLAND
Vicepresident beschuldigt regering van schending mensenrechten 407
Vredesonderhandelingen met FNL van start 407
Oud-president beschuldigd van poging tot staatsgreep 408
Afrikaanse Unie neemt militaire taken over van VN-missie 409
SOCIAAL-ECONOMISCH ZAKEN
Wederopbouw Burundi ter hand genomen 409
JUSTITIE
Gevangenen vrijgelaten 409
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Rwandese vluchtelingen keren terug naar Burundi 410
VN helpen bij terugkeer Burundese vluchtelingen 410
HRW beschuldigt Burundi van mensenrechtenschendingen 410
Misbruik van kinderen 410
Burgers vaker slachtoffer van geweld 410

CANADA
BINNENLAND
Québec wordt 'natie binnen Canada' 276
Canada blijft favoriet immigratieland 276
NATUUR EN MILIEU
Canada gaat 'Kyoto' niet naleven 276
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Schadevergoeding voor 'terreurverdachte' 277
Hooggerechtshof: wetgeving tegen terrorisme deels ongrondwettelijk 277
BUITENLANDSE ZAKEN
Canadees parlement stemt tegen terugtrekking troepen uit Afghanistan 277

CAMBODJA
BINNENLAND
FUNCINPEC stuurt prins Ranariddh de laan uit 55
Parlement aanvaardt antiterroristische wetgeving 459
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Cambodja verlaagt minimumloon voor textielarbeiders 459
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Hun Sen ontkent grootschalige fraude bij de belastingdienst 55
Veel armoede ondanks krachtige economische groei 459
JUSTITIE
Rode Khmer-tribunaal beëdigt rechters 56
Prins Ranariddh veroordeeld 460
Rechters eens over regelgeving Rode Khmer-tribunaal 460
NATUUR EN MILIEU
Cambodja verbiedt rapport over illegale houtkap 460
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Vakbondsleider vermoord 461
Cambodja legt activiteiten van christenen aan banden 461
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Cambodja en Vietnam intensiveren economische relaties 56
BUITENLANDSE ZAKEN
Verenigde Staten hervatten hulp aan Cambodjaanse regering 461
OVERLEDEN
Ta Mok, militair leider van de Rode Khmer 56

CHILI
BINNENLAND
Corruptie komt volgens Chilenen steeds vaker voor 392
President Bachelet verandert samenstelling van regering 393
Parlementariërs roepen op tot progressiever beleid 393
Nieuwe partij wil gedachtegoed ex-dictator Pinochet bewaken 698
Rellen bij herdenking staatsgreep uit 1973 698
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
President Bachelet wil bemiddeling in arbeidsconflict 393
Felle protesten tegen sociaal-economisch regeringsbeleid 698
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Plan om economische groei te bevorderen 393
Chileense regering wil gas- en olie-exploratie uitbreiden 393
Buitenlandse bedrijven verwerven licenties voor gas- en olie-exploratie 698
JUSTITIE
Hooggerechtshof handhaaft levenslang voor oud-chef geheime dienst 698
Familieleden ex-president Pinochet niet langer vervolgd voor verduistering 698
GEZONDHEID EN ZORG
Congres wijst hervorming abortusregels af 393
Gratis verstrekking morning-afterpil stopgezet 393
NATUUR EN MILIEU
Rijke Amerikaan wil milieu beschermen in Chili en Argentinië 394
Meer in Chili spoorloos verdwenen 394
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Ex-dictator Pinochet overlijdt zonder ooit voor rechtbank te verschijnen 394
Schender mensenrechten probeert straf te ontlopen 395
BUITENLANDSE ZAKEN
Chili sluit Boliviaans bruggenhoofd naar zee uit 395
Peruaanse ex-president Fujimori onder huisarrest 395
Chili sluit vrijhandelsakkoord met Japan 699
Peruaanse ex-president Fujimori naar Peru uitgewezen 699
OVERLEDEN
Augusto Pinochet, voormalig Chileens president 395

CHINA
BINNENLAND
China biedt buitenlandse journalisten meer bewegingsvrijheid 56
China doodt 'islamitische rebellen' 109
Journalist vermoord 109
'De komende honderd jaar geen democratie' 164
Straatgevechten in Zhushan 221
Volkscongres stemt voor bescherming van particulier bezit 221
Nieuwe partijleider in Shanghai 222
Journalisten mogen geen steekpenningen meer aannemen 285
Nieuwe ministers 285
Rellen naar aanleiding van éénkind-beleid 345
China stelt weer een niet-communistische minister aan 403
Ledental van CCP groeit 461
Pers mag niet berichten over ongeluk met brug 521
Mijnramp in Shandong 521
Nieuwe minister van Financiën 521
Nieuw bureau voor corruptiebestrijding 584
Nieuwe bisschop van Peking 584
Staat mag koopwoningen confisqueren 660
Nieuwe ambtstermijn voor Hu Jintao 660
S.A.R. HONGKONG
Celstraffen voor mishandelen van politicus 165
Donald Tsang herkozen als 'chief executive' van Hongkong 222
Hongkong hoort tien jaar bij China 461
'Persvrijheid in Hongkong erodeert' 715
Hongkong gaat islamitisch bankieren 715
TIBET
Miljarden investering in Tibet 222
'Tibetaanse nomaden moeten hun traditionele leefwijze opgeven' 403
Staatsbemoeienis met benoeming van levende Boeddha's 521
Tibetanen moeten nomadische levensstijl opgeven 661
Internationale spanningen rondom Dalai Lama 661
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
'Buitenlandse bedrijven buiten werknemers uit' 57
Havenstaking in Shenzhen 345
'China gebruikt kinderarbeid voor productie van Olympische souvenirs' 403
China bevrijdt meer slavenarbeiders 522
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nieuwe maatregelen om economische groei af te remmen 57

China

Beurzen van Hongkong en Shanghai breken records 57
China vergroot strategische energievoorraden 57
Reorganisatie van de Chinese mijnbouw 109
Chinese economie groeit met 10,7 procent 110
'China benadeelt Europees bedrijfsleven' 165
Koersval in China heeft mondiale gevolgen 165
VS stellen handelssanctie in tegen China 222
Vier buitenlandse consumenten-banken actief in China 286
VS blijven kritisch over wisselkoers van Chinese munt 345
China koopt belang in Amerikaans investeringsbedrijf 345
Chinese beursindex breekt opnieuw records 346
China krijgt nieuwe faillissementswet 404
China en VS gaan illegale kopieën aanpakken 404
Peking maakt export van duizenden artikelen duurder 404
Chinese regering wil imago van 'made in China' oppoetsen 462
Peking stelt economisch groeicijfer bij 462
Chinese exporteurs mogen vreemde valuta zelf houden 522
Renteverhogingen om inflatie tegen te gaan 522
Wederom Chinese producten uit de handel genomen 522
Chinese beleggers steeds actiever in het buitenland 584
Chinese staat richt beleggingsmaatschappij op 584
Peking voert nieuwe warenwet in 662
China kampt met olieschaarste 715
Inspecties bij speelgoedfabrieken 715
PetroChina is het grootste bedrijf ter wereld 716
China schaft exportsubsidies af 716

JUSTITIE

Veroordelingen wegens illegaal kopiëren van muziek en films 286
Levenslang voor doodslaan van journalist 404
Straffen wegens betrokkenheid bij slavenarbeid 462

ONDERWIJS

Chinese plattelandskinderen kunnen gratis naar school 58
116 miljoen analfabeten in China 286

GEZONDHEID EN ZORG

Seropositieven krijgen compensatie 58
Doodstraf voor directeur van agentschap voor medicijnen 346

NATUUR EN MILIEU

Chinese vlagdolfijn is vermoedelijk uitgestorven 58
China neemt klimaatsverandering 'uiterst serieus' 166
Alarmerend Chinees rapport over klimaatsverandering 286
China sluit vervuilende bedrijven 346
'Honderdduizenden doden door milieuvervuiling in China' 462
Milieuactivist veroordeeld 522

CULTUUR EN WETENSCHAP

China telt 300 miljoen gelovigen 166

BURGER- EN MENSENRECHTEN

China veroordeelt mensenrechtenadvocaat 58
'Uygurse onafhankelijkheidsstrijder geëxecuteerd' 166
China veroordeelt Uygurse activisten 286
Politiek activist vrijgelaten 287
Moderne slavernij in China 404
China laat 'Tiananmen-activist' vrij 523
China veroordeelt medeoprichter van Democratische Partij 523
Hooggerechtshof wil minder doodvonnissen 584
Journalist van The New York Times op vrije voeten 584
Leider van illegale kerk vrijgelaten 585
Doodstraf voor 'Uygurse separatisten' 715

MILITAIRE ZAKEN

Chinese test met anti-satellietwapen 110
China gaat defensie-uitgaven weer melden aan de VN 585
'China kraakt computers van westerse overheden' 585
Duizenden ex-militairen betrokken bij rellen 585

RELATIES MET TAIWAN

Handel tussen China en Taiwan floreert 584

BUITENLANDSE ZAKEN

China en EU richten juridische universiteit op 111
Hu Jintao wederom naar Afrika 166
Militaire uitwisseling met Japan, maar niet met VS 716

OVERLEDEN

Huang Ju, vicepremier van China 405

COLOMBIA

BINNENLAND

Regering Colombia en FARC komen niet nader tot elkaar 396
Vooruitgang in vredesbesprekingen met ELN 396
Paramilitairen lopen weg uit overleg met regering 397
Colombia in de ban van 'parapolitiek' schandaal 397
Drugsbaron gearresteerd in Colombia 398
Colombiaanse minister van Financiën stapt op 398
Minder grond gebruikt voor verbouw coca 398
Dronken soldaten schieten zes burgers dood 399
Rechtse paramilitairen stoppen samenwerking met autoriteiten 699
Guerrillaoorlog van FARC-rebellen gaat onverminderd door 699
Minister hekelt strafmaat voor Amerikaans bedrijf Chiquita 700

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Colombiaans parlement akkoord met deelverkoop staatsoliebedrijf 399
Sterke groei economie in 2006 399
Kapitaalcontrole bij buitenlandse investeringen 399
Regering compenseert verliezen exportsector 399

JUSTITIE

Oud-minister veroordeeld voor moord op voormalig presidentskandidaat 700

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Indianen eisen stopzetting olieboringen op 'heilige' grond 399
VN beschuldigen Colombiaans leger van vermoorden burgers 399
Colombiaanse staat moet schade-vergoeding betalen 399
Meer burgers vermoord door Colombiaanse leger 700

BUITENLANDSE ZAKEN

Bezoek Amerikaanse president leidt tot protesten 400
Uribe laakt afwijzing vrijhandelsakkoord door Amerikaans Congres 400
Helft steun Plan Colombia gaat naar Amerikaanse bedrijven 400
Colombia sluit vrijhandelsakkoord met Midden-Amerikaanse landen 700

COOK EILANDEN

BINNENLAND

Voormalig premier trekt zich terug uit politiek 232
Minister van Buitenlandse Zaken wisselt van partij 232
Regerende Democratische Partij wint verkiezingen 232

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Cook Eilanden minder afhankelijk van hulp 233
Hulpforum prijst Cook Eilanden 233

CUBA

BINNENLAND

Schaarse televisiebeelden tonen herstel Cubaanse leider Castro 637
Cuba wil gebruik gaan maken van open-sourcesoftware 637
Laagste drugsvangst in elf jaar 637
Staatsraad benoemt nieuwe kabinetsleden 638
Afname van bevolkingsaantal in 2006 638
Ontmoeting tussen Latijns-Amerikaanse kerkleiders en Cubaanse leiding 638
Grote belangstelling voor lokale verkiezingen 638

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Cuba boven Mexico en Brazilië op Ontwikkelingsindex Verenigde Naties 638

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Minister maakt groeicijfers Cubaanse bekend 638
Investeringen in toerismesector 638

JUSTITIE

Lange gevangenisstraffen voor moord en poging vliegtuig te kapen 638

GEZONDHEID EN ZORG

Overgewicht bij Cubanen neemt toe 639

NATUUR EN MILIEU

Oplossing energiecrisis ging niet ten koste van milieu 639

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Enkele dissidenten mogen gevangenis verlaten 639
Regeringsaanhangers verstoren mars op Mensenrechtendag 639
Verwarring over uitgave van lekentijdschrift Vitral 639
Oppositieleider Oswaldo Paya vraagt parlement om vrije verkiezingen 639

BUITENLANDSE ZAKEN

Relatie met Verenigde Staten blijft gespannen 640

Verbetering betrekkingen tussen Spanje en Cuba 640
Cuba verwerpt voorstel Europese Unie voor overleg 640
Cuba en Venezuela ondertekenen nieuw economisch pact 640

CYPRUS
BINNENLAND
Nicosia kiest vrouwelijke burgemeester 11
Zicht op opening Ledrastraat 11
Interreligieuze dialoog tussen Griekse en Turkse Cyprioten hapert 72
Bevolking Cyprus groeit naar 1 miljoen 134
Ontmoeting Grieks- en Turks-Cypriotische geestelijk leiders 134
Cyprus breekt muur af bij Straat van Ledra 252
Cyprioten niet positief over VN-vredesmacht 252
Minister van Defensie Symeonides overleden 437
Turkse Cyprioten begraven slachtoffers 1974 437
Vier nieuwe ministers benoemd 437
Poging tot herstel vredesonderhandelingen Cyprus 557
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Cyprus neemt maatregelen om levensstandaard te verhogen 674
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Parlement akkoord met begroting 2007 11
'Cypriotisch pond wordt niet gedevalueerd' 72
Cyprus start met biedingen voor olie- en gasvelden 134
Economie in 2006 met 3,8 procent gegroeid 252
Parlement akkoord met toetreding eurozone 253
NATUUR EN MILIEU
Hardere aanpak van misbruik water 253
NOORD-CYPRUS
Premier Soyer vormt nieuwe regering 11
Turks-Cyprus wil meepraten over EU-plan 12
EUROPESE UNIE
Cyprus protesteert tegen Europese inspectie noorden 72
EU schenkt 4 miljoen euro extra voor ontmijning Cyprus 437
BUITENLANDSE ZAKEN
Turkije boos over deal met Libanon en Egypte 72
Cyprus en Frankrijk tekenen militaire overeenkomst 253
Cyprus wil geld voor Britse bases 253
Controversiële bootverbinding tussen Syrië en Noord-Cyprus 675
Grieks-Cyprus laakt houding Groot-Brittannië jegens Turks-Cyprus 675

DENEMARKEN
BINNENLAND
Opnieuw opschudding over belediging profeet Mohammed 12
Minister treedt af na voedselschandaal 12
Heftige confrontatie tussen politie en krakers in Kopenhagen 13
Controversiële Deense imam Abu Laban overleden 313
Gewelddadige confrontaties tussen politie en krakers 313
Herdenking van nazi-topman Rudolf Hess leidt tot geweld 558
Confrontatie met politie bij herdenking sloop politiek-cultureel centrum 558
Acht mensen aangehouden op verdenking van contacten met al-Qaida 558
Premier Rasmussen brengt enkele kabinetswijzigingen aan 558
Opnieuw confrontatie in Kopenhagen tussen actievoerders en politie 675
Regering houdt na verkiezingen krappe steun in parlement 675
GROENLAND
Minister treedt af vanwege onverenigbaarheid van functies 314
JUSTITIE
Vrijspraak in zaak vermeende oproep tot moord op Deense regeringsleden 313
Eerste veroordeling op basis van Deense anti-terrorismewetgeving 313
Veroordelingen tot elf jaar wegens voorbereiding bomaanslag 676
CULTUUR EN WETENSCHAP
Denemarken geeft kunstvoorwerpen terug aan Afghaans Nationaal Museum 314
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Journalisten niet veroordeeld voor publiceren geheim Irak-rapport 13
Mensenrechtenorganisaties veroordelen Deens anti-terrorismebeleid 558
BUITENLANDSE ZAKEN
Regering geeft landingen CIA-vliegtuigen op Deens grondgebied toe 13
Deense regering ontkent wandaden in Afghanistan 13
Denemarken besteedde bijna 280 miljoen euro aan oorlog in Irak 314
Iran lijkt bereid tot schadevergoeding voor vernielingen Deense ambassade 314
Syrië betaalt compensatie voor vernielingen aan Deense ambassade 438
Deense troepen maken begin met terugtrekking uit Irak 438
Bemanning gekaapt vrachtschip naar Denemarken teruggekeerd 558

DJIBOUTI
BINNENLAND
Droogte teistert Djibouti 597
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Mensenrechtenactivist veroordeeld wegens smaad 597
BUITENLANDSE ZAKEN
'Frankrijk en Djibouti spannen samen in zaak van vermoorde rechter' 597

DOMINICA
BINNENLAND
Oppositielid treedt toe tot regering Dominica 640
Nieuwe oppositieleider beëdigd 641
Eerste vrouwelijke minister van Justitie benoemd 641
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
IMF stort laatste deel van lening aan Dominica 641
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Kleine landen treden toe tot vrijhandelszone Caricom 641
Wereldbank constateert afname armoede Dominica 641
BUITENLANDSE ZAKEN
Premier Skerrit dankt Venezuela uitvoerig voor hulp 641
Dominica prijst Cubaanse steun voor verschillende sectoren 641

DOMINICAANSE REPUBLIEK
BINNENLAND
Presidentiële PLD wint meeste zetels in Kamer van Afgevaardigden 90
Regering zet leger in bij misdaadbestrijding 90
Voormalig onderwijsminister beschuldigd van verduistering 90
Negen doden door brand in nachtclub 90
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Dominicaanse Republiek ontvangt kredieten van IDB 90
BUITENLANDSE ZAKEN
Taiwan steunt Dominicaanse Republiek 91
Japanse premier biedt oud-landgenoten excuses aan 91
Amerikaanse kritiek op immigratiebeleid afgewezen 91
OVERLEDEN
Joaquin Balaguer, voormalig president 91

DUITSLAND
BINNENLAND
Bekritiseerde uitvoering opera van Mozart vindt alsnog doorgang 13
Dichter-zanger Wolf Biermann ereburger van Berlijn 134
Zeven doden bij schietpartij in Chinees restaurant 134
Minister verdedigt handelswijze inzake voormalige gevangene Guantánamo Bay 191
Duitse moslimorganisaties gefuseerd 253
Bondskanselier Ludwig Erhard was nooit lid van eigen partij 253
President verwerpt gratieverzoeken ex-leden Rote Armee Fraktion 315
Partijen regeringscoalitie verliezen bij deelstaatverkiezingen in Bremen 315
Twee linkse partijen gefuseerd 315
Gewelddadige confrontaties tussen politie en betogers bij top G-8 374
Bondsdag stemt in met uitkering voor slachtoffers voormalige DDR 374
Partijcongres formaliseert samengaan van linkse groeperingen 374
Parlement neemt wet aan tegen doping 438
Schietbevel voormalige DDR was expliciet 489
Journalist Günter Wallraff bedreigd door extremisten 559
Duitse politie verijdelt aanslagen 559
SPD neemt links beginselprogramma aan 613
Vicekanselier Müntefering stapt uit kabinet 676
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Hitler luisterde naar verboden muziek 489
Documenten over strijd om nazi-leider Rudolf Hess vrijgegeven 559

Duitsland

Nazi-archief van het Rode Kruis opengesteld voor publiek 676
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Duitsland wil op termijn kolenmijnen sluiten 72
Massale protesten tegen plan voor verhoging pensioengerechtigde leeftijd 73
Economische groei maakt verhoging pensioenen mogelijk 191
Loonakkoord tussen vakbonden en werkgevers in de industrie 315
Spoorwegdirectie sluit loonovereenkomst met meerderheid werknemers 438
Europees Hof verwerpt Volkswagenwet 613
Derde staking van treinmachinisten 613
Uitkeringen voor oudere werklozen verbeterd 677
Machinistenvakbond bereid tot nieuw gesprek met Deutsche Bahn 677
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Economisch herstel zet door 14
Niet-ingewisseld Duits geld heeft waarde van ruim 7 miljard euro justitie 14
Onderzoek naar verdachte geldtransacties bij bedrijf Siemens buitenlandse zaken 14
Duitsland opnieuw grootste exporteur ter wereld 73
Herstel Duitse economie gaat verder 134
Export Duitse auto's gestegen 253
Amerikaanse hypotheekcrisis treft Duitse bankwezen 438
Minder economische groei in tweede kwartaal 2007 490
Begrotingsevenwicht aanstaande en werkloosheid gedaald 559
JUSTITIE
Vijftien jaar cel wegens betrokkenheid aanslagen 11 september in VS 73
Lid Koerdische PKK veroordeeld voor aanslagen in jaren negentig 73
Activiste Rote Armee Fraktion Brigitte Mohnhaupt vrijgelaten 135
Man veroordeeld tot vijf jaar wegens ontkenning Holocaust 135
Nazi-symbolen toegestaan bij activiteiten tegen extreem-rechts 191
Ophef over juridische rechtvaardiging van slaan echtgenote 191
Cassatieverzoek medeplichtige aanslagen 11 september afgewezen 315
Ex-functionarissen technologiegroep Siemens veroordeeld voor omkoping 375
Acht jaar cel wegens onbeschermde seks 376
Levenslang voor verpleegster wegens moord op vijf patiënten 376
Voormalig RAF-lid Eva Haule vrijgelaten 490
IRA-verdachte McAliskey niet uitgeleverd 677
GEZONDHEID EN ZORG
Bondsdag aanvaardt hervormings-voorstellen gezondheidszorg 135
Duitsland voert voorwaardelijk rookverbod horeca in 191
Kinderopvang wordt verdrievoudigd 490
Compensaties voor DDR-dopingslachtoffers uitgekeerd 613
LANDBOUW
Eenden geslacht wegens vogelgriep 559
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Militairen niet vervolgd voor wangedrag in Afghanistan 14
Rechtbank handhaaft verbod op hoofd-doekjes op scholen in Beieren 73
Duitsland schendt internationaal recht 490
EUROPESE UNIE
Duitsland voldoet weer geheel aan begrotingseisen EU 376
BUITENLANDSE ZAKEN
Arrestatiebevelen tegen vermoedelijke CIA-agenten wegens ontvoering 74
Duitsland wijst Spaans uitleveringsverzoek terreurverdachte af 253
Chinees bedrijf koopt Duitse luchthaven 315
Geen Duits uitleveringsverzoek agenten Amerikaanse inlichtingendienst 559
Afghanistan splijt Duitse Groenen 613
Kanselier Merkel wil niet aan China toegeven 677
OVERLEDEN
Gerhard Stoltenberg, christendemocratisch politicus 490
Hans-Jürgen Wischnewski, minister en Midden-Oostenexpert 491
Rainer Barzel, voorzitter Bondsdag en minister 491
Friedrich Karl Flick, industrieel en miljardair 491
Hans Dieter Hüsch, schrijver en cabaretier 491
Herbert Reinecker, journalist en auteur 491

ECUADOR
BINNENLAND
Ecuador kiest linkse Rafael Correa als nieuwe president 211
Regering wil oliecontracten met buitenlandse ondernemingen herzien 212
Minister van Defensie komt om bij helikopterongeluk 212
Tumult over ontslag parlementariërs 212
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Protesten tegen oliemaatschappij Petrobras beëindigd 213
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Ecuador verwerpt economische inmenging door IMF 213
BUITENLANDSE ZAKEN
Geschil met Colombia over besproeiing cocagewassen bijgelegd 213
Ecuador vraagt WTO te bemiddelen in 'bananenoorlog' met EU 214

EGYPTE
BINNENLAND
President Mubarak wijzigt kabinets-samenstelling 353
Twijfels blijven over bereidheid van regering tot politieke hervormingen 353
Egyptische president roept moslims op tot zelfkritiek 353
Politie verricht groot aantal arrestaties onder leden Moslimbroederschap 354
Fraude vastgesteld bij referendum grondwetswijziging 354
Islamitische strijders komen vrij na afzweren van geweld 355
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Golf van stakingen in Egyptische textielindustrie 355
JUSTITIE
Doodstraffen uitgesproken voor aanslagen in 2004 en 2005 355
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Celstraf van vier jaar wegens belediging gehandhaafd 356
Amnesty meldt systematisch misbruik van gevangenen in Egypte 356
Eerste vrouwelijke rechters benoemd 356

ERITREA
GEZONDHEID EN ZORG
Verbod op vrouwenbesnijdenis 598
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Christenen melden martelingen 598
BUITENLANDSE ZAKEN
Eritrea trekt zich terug uit IGAD 598
VN-Veiligheidsraad reduceert troepen-macht aan grens Eritrea-Ethiopië 598
Verenigde Staten waarschuwen Eritrea 598

ESTLAND
BINNENLAND
Westers georiënteerde diplomaat tot president gekozen 135
Nieuwe minister van Milieu benoemd 135
Veto president over wet betreffende sovjetmonument 135
Hervormingspartij wint verkiezingen 614
Estland verplaatst sowjetmonument onder luide protesten 614
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Gemiddeld maandsalaris in 2006 met ruim 11 procent gestegen 615
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Staat neemt opnieuw meerderheidsbelang in spoorwegen 136
Nieuwe wet maakt snelle oprichting onderneming via internet mogelijk 136
Forse economische groei in Estland 136
Werkloosheid op laagste punt sinds jaren 136
NATUUR EN MILIEU
Gifschip Ivoorkust verlaat Estland 136
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Synagoge in Tallinn geopend 615
MILITAIRE ZAKEN
Estland ondertekent grootste defensie-contract ooit 136
BUITENLANDSE ZAKEN
Estland wijst Russisch voorstel af om over grens te onderhandelen 136
Parlement verlengt militaire missie in Irak 136
Baltische staten besluiten defensiesamen-werking te intensiveren 615
Geen gasleiding via Estse bodem 615

ETHIOPIË
BINNENLAND
Tienduizenden op de vlucht door overstromingen 599
Levenslang voor voormalige dictator 599
Nasleep onrust verkiezingen 2005 599
Onrust in de Ogaden 599

BUITENLANDSE ZAKEN
Acht buitenlandse terroristen opgepakt 600
Noorse diplomaten Ethiopië uitgezet 600

EUROPESE UNIE
POLITIEKE ZAKEN
Commissie financiert ontwikkeling technologie tegen 'phishing' 6
Buitenlandcoördinator Javier Solana krijgt Karel de Grote-prijs 6
Toetreding nieuwe lidstaten tot Europese Unie en eurozone 66
Coördinator terrorismebestrijding De Vries legt functie neer 126
Europese Unie viert vijftigjarig bestaan 186
Fraudebestrijders vinden 135 miljoen sigaretten met vals merk 246
Aantal verkeersdoden sterk gedaald 246
Beneluxparlement bestaat vijftig jaar 366
EU-leiders bereiken overeenstemming over nieuw Europees verdrag 366
Groeiende weerstand onder Europese bevolking tegen globalisering 426
Voorzitter Barroso ontkent betrokkenheid illegale partijfinanciering 486
Unie gaat terrorisme bestrijden met geavanceerde technologie 546
Unie wil overregulering en bureaucratie bestrijden 546
In 2007 al bijna elfhonderd doden onder vluchtende migranten 606
Negen EU-lidstaten treden toe tot Schengenzone van vrij verkeer 666
Overeenstemming over start satellietnavigatiesysteem Galileo 666
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Onderzoek voorspelt groot verlies werkgelegenheid in auto-industrie 187
Unie nam in 2006 bijna duizend gevaarlijke producten uit de handel 246
Europese Commissie presenteert plannen tegen illegale migratie 306
Europese werkloosheid naar laagterecord gedaald 367
Grote verschillen in voedselprijzen tussen EU-lidstaten 426
Loonkloof tussen mannen en vrouwen bedraagt 15 procent 426
Aantal tijdelijke arbeidskrachten neemt toe 486
Europese Unie wil meer hooggeschoolde migranten aantrekken 606
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Welvaartskloof met VS wordt groter 6
Strategie gepresenteerd voor realisering Europese energiemarkt 66
Commissie legt megaboete op aan Europees-Japans kartel 66
Commissie: 'Beperkte concurrentie banken benadeelt consument' 66
Cyprus en Malta willen in 2008 euro invoeren 126
Economische groei hoogste in zes jaar 126
Boete van bijna een miljard voor liftfabrikanten wegens kartelvorming 126
Lidstaten tornen aan plan voor gezamenlijk energiebeleid 127
Hoogconjunctuur leidt tot daling begrotingstekort en overheidsschuld 246
Bierbrouwers veroordeeld voor verboden prijsafspraken 246
Industriële orders verplaatsen zich naar nieuwere lidstaten 246
In zeven lidstaten zijn begrotingstekorten nog te hoog 306
Malta en Cyprus treden definitief toe tot eurozone 427
Amerikaanse kredietcrisis leidt tot maatregelen Europese Centrale Bank 486
Commissie krijgt grotendeels gelijk in conflict met computergigant Microsoft 546
Commissie zet vaart achter splitsing energiebedrijven 547
Europese Commissie legt hoge boete op aan kartel ritssluitingen 547
Steun OESO voor Uniebeleid interne markt 547
Europese postmarkt vanaf 2013 geliberaliseerd 606
Europese Commissie legt hoge boetes op aan Spaans asfaltkartel 606
Omstreden fusie platenmaatschappijen krijgt opnieuw Commissie-goedkeuring 607
Softwareproducent Microsoft geeft toe aan eisen Europese Commissie 607
Overname voedingsmiddelenbedrijf Numico door Danone goedgekeurd 607
Opnieuw boetes opgelegd wegens kartelvorming 666
JUSTITIE
Huiszoekingen vanwege corruptie bij EU-vastgoedcontracten 187
Europol publiceert cijfers over terrorisme in Unie-lidstaten 246
Europese justitie rolt bende op wegens verkoop nepmedicijnen 306
Overeenkomst zeven EU-landen over bestrijding drugshandel 547
ONDERWIJS
Bijna een miljard euro voor vijfjarenprogramma Erasmus Mundus 367
Eurocommissaris bezorgd over beroepskwalificatie leraren 426
GEZONDHEID EN ZORG
Gebruik van cocaïne binnen de Unie blijft toenemen 486
LANDBOUW
EU moderniseert steun aan sector groenten en fruit 67
Commissie vordert landbouwsteun van veertien lidstaten terug 247
Europese Commissie voorspelt sterke inkomensstijging boeren 486
Unie wil door verhoging graanproductie voedselprijzen drukken 547
NATUUR EN MILIEU
Europees energieonderzoek wordt geconcentreerd in Nederlandse Petten 67
Europese Commissie wil strenge bestraffing milieudelicten 127
Unie verscherpt eenzijdig streefdoel CO_2-uitstoot 127
Wereldnatuurfonds publiceert lijst van vuilste elektriciteitscentrales 306
Natuurorganisatie IUCN waarschuwt voor uitsterven deel van de zoogdieren 307
Lidstaten bereiken akkoord over reddingsplan paling 367
Eerste proefproject in Unie voor opslag van CO_2 367
CULTUUR EN WETENSCHAP
'Resultaten wetenschappelijk onderzoek moeten vrij beschikbaar zijn' 127
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Vakbond mag extreem-rechtse leden weigeren 187
Amnesty: 'Exportverbod martelproducten schiet tekort' 188
EU-journalistenprijs naar undercoververslag over discriminatie 247
Europees Agentschap constateert toenemend racisme in EU-landen 487
Omstreden financiële instelling Swift vindt oplossing voor privacyprobleem 607
Raad van Europa acht terrorismelijst EU strijdig met het recht 667
Racisme en islamofobie in Europa toegenomen 667
RELATIES MET NIET-EU-LANDEN
Onderhandelingen met Turkije stopgezet 6
Totale wederopbouwsteun voor Libanon loopt op tot een half miljard 67
Uitbreiding reisverbod voor Zimbabwaanse functionarissen 247
Sancties tegen Iran worden verscherpt 247
Extra geld voor onderwijs aan kinderen in ontwikkelingslanden 307
Europese Unie sluit strategisch partnerschap met Brazilië 427
Ministers keuren overdracht passagiersgegevens aan VS goed 427
Unie sluit Stabilisatie- en Associatieovereenkomst met Montenegro 608
Unie stuurt door Frankrijk geleide vredesmissie naar Tsjaad 608
Unie sluit partnerschapsakkoorden met Afrikaanse landen 667
EUROPEES HOF VAN JUSTITIE
Europees Hof handhaaft Unieverbod op tabaksreclame 6
Iraanse verzetsorganisatie moet van zwarte lijst af 7
Koerdische PKK deels ontvankelijk inzake plaatsing op terreurlijst 67
Hof bevestigt rechtsgeldigheid Europees aanhoudingsbevel 307
Advocaten verplicht om witwassen van geld te melden 368
Europees Hof laat 'gedwongen pensionering' toe 608
Hof bevestigt hoge boete voor France Télécom 608
EUROPEES PARLEMENT
Commissievertegenwoordigers Bulgarije en Roemenië gekozen 7
Regels voor controle op chemische stoffen aanvaard 7
Parlement akkoord met begeleidingsfonds ontslagen werknemers 7

Fiji

Christen-democraat Poettering nieuwe parlementsvoorzitter 67
Bruno Gollnisch veroordeeld voor uitspraken over Holocaust 67
Voorstel liberalisering binnenlands spoorverkeer krijgt geen meerderheid 68
Eindrapport over geheime CIA-vluchten door parlement aanvaard 127
Parlement stemt in met creatie Europese betalingsmarkt 248
Europarlement akkoord met bestraffing namaak van goederen 248
Steun voor afgevaardigde Geremek tegen Poolse 'geheugenpolitie' 248
Parlement wil wereldwijd moratorium op de doodstraf 248
Marktwerking openbaar vervoer niet verplicht gesteld 307
Europarlement steunt Estland tegen Russische bemoeienis 307
Handel in honden- en kattenbont in EU verboden 368
Verordening aangenomen voor basisrechten spoorreizigers 548
Parlement wil asiel voor groep gevangenen Guantánamo Bay 548
Parlement keurt herschikking zetel-verdeling goed 609
Sacharovprijs voor Soedanese mensenrechtenadvocaat 609
Extreem-rechtse fractie in parlement houdt op te bestaan 668
Wapenwet moet illegaal bezit en verkoop vuurwapens tegengaan 668

FIJI
BINNENLAND
Twist tussen premier en legerleider leidt tot coup 181

FILIPPIJNEN
BINNENLAND
Leiders van Abu Sayyaf komen om bij vuurgevechten 287
Man gijzelt schoolkinderen in Manila 287
Nieuwe antiterroristische wetgeving 287
Arroyo verliest steun van de Senaat 662
Nieuw offensief tegen moslimrebellen 662
'Opnieuw poging tot staatsgreep verijdeld' 662
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Filippijnen betalen schulden aan IMF af 288
Economische groei valt tegen 288
'Filippijnen over twintig jaar rijk' 663
JUSTITIE
Vrijspraak voor Imelda Marcos 663
Oud-president Estrada schuldig bevonden aan corruptie 663
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Filippijns leger beschuldigd van buitengerechtelijke executies 288
BUITENLANDSE ZAKEN
Amerikaanse militair veroordeeld wegen verkrachting op de Filippijnen 288
Filippijnse communistenleider aangehouden in Nederland 663

FINLAND
BINNENLAND
Centrum-rechtse coalitie na parlementsverkiezingen 316
Initiatief voor islamitische partij in Finland 560
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Werknemers bedrijf Nokia staken tegen dreigend ontslag 317
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Finse papierproductie bereikt in 2006 record 317
JUSTITIE
Veroordelingen wegens vrouwenhandel en gedwongen prostitutie 14
GEZONDHEID EN ZORG
Alcohol belangrijkste doodsoorzaak onder Finnen 15
Eerste verstrekking medicinale cannabis in Finland 15
Strenge maatregelen tegen hoge alcoholconsumptie jongeren 317
Finland voert rookverbod in voor bars en restaurants 560
Minder Finnen plegen zelfmoord 560
BUITENLANDSE ZAKEN
Eerste Finse soldaat gedood in Afghanistan 317

FRANKRIJK
BINNENLAND
Politieonderzoek wijst op betrokkenheid politieagenten bij elektrocutie 15
In arme voorsteden meer inschrijvingen voor presidentsverkiezingen 15
Partijconventie kiest Sarkozy als presidentskandidaat 74
Socialistisch kopstuk wegens racisme afgezet 74
Eerste racismeonderzoek in Frankrijk gepubliceerd 74
Politieagenten alsnog vervolgd voor elektrocutie 136
Radicaal-linkse presidentskandidaat Bové krijgt celstraf 136
Franse president kan voortaan worden afgezet 137
Extreem-rechtse leider Le Pen opnieuw presidentskandidaat 137
Frankrijk bereidt zich voor op presidentsverkiezingen 192
Nicolas Sarkozy wint eerste ronde presidentsverkiezingen 254
Nicolas Sarkozy gekozen tot president 317
Bestrijding illegaliteit verscherpt 376
Partij van president Sarkozy wint parlementsverkiezingen 376
Ban op Blackberry-gebruik binnen de overheid 377
Protest tegen ministerie voor Immigratie en Nationale identiteit 378
Feestdag 14 juli krijgt Europees tintje 438
President Sarkozy kondigt verscherping zedenwet aan 491
Economische hervormingen gaan door, ondanks tegenvallende groei 615
Scheiding president overschaduwt stakingsnieuws 615
Chaos door staking cabinepersoneel Air France 616
Taaltest en mogelijk ook DNA-test voor migranten 616
President Sarkozy krijgt salarisverhoging van 140 procent 616
Grondwettelijke Raad akkoord met DNA-test bij gezinshereniging 677
Rellen in arme buitenwijken van Parijs 678
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Rechter acht spoorwegen niet verantwoordelijk voor jodentransporten 192
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Staking bij Frans telefoonbedrijf 15
Landelijke staking tegen ontslagen en voor salarisverhoging 137
Protest van werknemers bij vliegtuigbouwer Airbus 192
Staking in haven Marseille beëindigd 192
Werkloosheid blijft langzaam dalen 378
Frans parlement akkoord met economische stimuleringsmaatregelen 439
Parlement akkoord met stakingsbeperking openbaar vervoer 492
President Sarkozy kondigt hervorming sociale voorzieningen aan 560
Sarkozy komt met plan voor afslanking ambtenarenapparaat 560
Sabotage hogesnelheidstrein bij staking spoorwegen 678
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Obligatiehouders akkoord met reddingsplan Eurotunnel 15
Rechtbank akkoord met reddingsplan Eurotunnel 74
Handelstekort stijgt naar recordhoogte 137
Herstructurering van Airbus vanwege aanhoudende problemen 137
Export van drank stijgt met 7,5 procent 492
JUSTITIE
Boete voor aanbieders mobiele telefonie gehandhaafd 15
Premier De Villepin verhoord in Clearstream-affaire 16
Leden Bulgaars babysmokkel-netwerk veroordeeld 137
Leider Baskische afscheidingsbeweging vrijgelaten 137
Verbod op 'happy slapping' ingevoerd 193
Ex-president Chirac ondervraagd over oud corruptieschandaal 378
Rechter ondervraagt ex-president Chirac over corruptieschandaal 439
Voormalig premier De Villepin aangeklaagd vanwege lastercampagne 439
Algerijn veroordeeld tot levenslang vanwege terrorisme 616
Ex-president Chirac vervolgd voor verduistering 678
GEZONDHEID EN ZORG
Waarschuwingen tegen ongezond eten voortaan verplicht in voedselreclame 193
NATUUR EN MILIEU
Eiffeltoren in het donker uit bezorgdheid over klimaatverandering 137
Frans voorstel voor nieuwe milieuorganisatie positief ontvangen 138

Franse president kondigt ecologische revolutie aan 616
CULTUUR EN WETENSCHAP
Overblijfselen niet van Jeanne d'Arc 255
Experiment met gratis musea 616
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Krant vrijgesproken van aanklacht wegens publiceren Deense spotprenten 193
Human Rights Watch kritiseert Frans uitzettingsbeleid 378
MILITAIRE ZAKEN
Bestelling voor kernonderzeeërs 16
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Explosies beschadigen gebouwen in Frans Baskenland 255
BUITENLANDSE ZAKEN
Russisch aardgas naar Frankrijk 16
Australië en Frankrijk tekenen visserij-verdrag 74
Franse inlichtingendienst wist begin 2001 van kapingsplannen al-Qaida 255
Geen spijtbetuiging president Sarkozy tijdens bezoek aan Algerije 439
Oppositie eist opheldering over Libische wapendeal 492
Informele presidentiële ontmoeting doet bekoelde relatie met VS ontdooien 492
Maximaal resultaat voor Franse overheid bij fusie energieconcerns 561
Franse staatsschuld hoger dan werd aangenomen 561
Franse begroting gericht op meer groei en minder tekort 561
Evacuatie van kinderen uit Tsjaad verijdeld 616
Franse president boekt diplomatiek succes in Tsjaad in kwestie Ark van Zoé 678
Frankrijk haalt miljardenorders binnen in China 678
OVERLEDEN
Arman, beeldend kunstenaar 16
Abbé Pierre, beschermheilige van de daklozen 74
Maurice Papon, oorlogsmisdadiger 138

FRANS-GUYANA
BINNENLAND
Meer illegalen uitgezet 91
Bevolking sinds 1974 bijna vervier-voudigd 641
Frans-Guyana kiest voor Sarkozy als president 642
Meeste verkeersongevallen 642
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Rechtbank eist einde staking elektriciteitsbedrijf 91
JUSTITIE
Gevangenisstraffen voor soldaten Frans vreemdelingenlegioen 91
Overbevolking en geweld in gevangenis 92
Burgemeester veroordeeld wegens nepotisme en verduistering 642
NATUUR EN MILIEU
Canadese gouddelving gaat niet door 92
Frans-Guyana krijgt een nieuw nationaal park 642

FRANS-POLYNESIË
BINNENLAND
Oppositie verliest parlementsleden 183
Frans Hooggerechtshof kapittelt president 183
'Onrust was couppoging' 183
President weggestemd 183
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Omstreden begroting 2006 goedgekeurd 183
Minimumloon stijgt met 45 euro 184
Begroting 2007 goedgekeurd 184
JUSTITIE
Oud-president veroordeeld 184
GEZONDHEID EN ZORG
Verband tussen kernproeven en kanker 184
BUITENLANDSE ZAKEN
Frans-Polynesië en Nieuw-Caledonië lid van Pacific Forum 184
Eerste Chinese consul in Frans-Polynesië 184

GEORGIË
BINNENLAND
Twee Georgische oppositieleiders doodgeschoten 439
LANDBOUW
Afrikaanse varkenspest ontdekt 439
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Europees hof veroordeelt Georgië voor aanvallen op Jehova's getuigen 440
MILITAIRE ZAKEN
Russen verlaten basis in Achalkalaki 440
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Zuid-Ossetië stemt voor onafhankelijkheid 440
OVSE: 'Verkiezingen in Abchazië onwettig' 440
Georgische studenten vrijgelaten in Abchazië 440
Georgië wil Russische bedrijven in Abchazië aanpakken 440
Premier Abchazië gewond bij aanslag 441
BUITENLANDSE ZAKEN
Rusland kondigt sancties af tegen Georgië 441
Georgië onaangenaam getroffen door resolutie Verenigde Naties 442
Gazprom sluit contracten met Georgië over levering gas in 2007 442
'Uranium uit Georgië was geschikt voor aanmaak kernwapens' 442
Stoffelijk overschot van ex-president Georgië gevonden in Tsjetsjenië 442
Aantal Georgische troepen in Irak verdubbeld 442
Veiligheidsraad Verenigde Naties verlengt mandaat van missie in Georgië 442

GRENADA
BINNENLAND
Premier herschikt portefeuilleverdeling in regering van Grenada 642
Rechter gelast vrijlating drie coupplegers 642
Oppositie boycot parlementszittingen 642
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Regering Grenada wijst acceptatie prostitutie en homoseksualiteit af 643
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Geldstortingen vanuit buitenland wezenlijk bestanddeel economie Grenada 643
BUITENLANDSE ZAKEN
Premier Mitchell belooft onderzoek naar diplomatieke blunder 643

GRIEKENLAND
BINNENLAND
'Siemens betaalde Griekse ambtenaren smeergeld' 16
Aartsbisschop Christodoulos ontmoet paus 16
Revolutionaire Strijd claimt aanslag op Amerikaanse ambassade 75
Strengere straffen moeten aantal verkeers-doden verminderen 75
Regering komt moslimminderheid tegemoet 75
Regering overleeft vertrouwensstemming 138
Minister Bakoyannis bezoekt moslim-minderheid Thracië 138
Meeste Grieken vinden hun land te vol 138
Aantal verkeersdoden stijgt opnieuw 138
Supportersgeweld leidt tot opschorting sportevenementen 255
Griekse militante groep claimt aanval op politiebureau 319
Anarchistische aanvallen op kantoor dagblad en Citibank 319
Brandaanslagen treffen Duitse doelen in Griekenland 442
Grieks-orthodoxe kerk ontvangt 30 miljoen euro van staatsfondsen 492
Griekse bosbranden grotendeels onder controle 492
Griekse bosbranden gedoofd 561
Verkiezingen resulteren in nieuw mandaat voor Griekse conservatieven 561
Papandreou opnieuw leider socialisten 679
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Staking ontregelt openbare leven 16
Stakingen ontregelen openbare leven 319
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Parlement akkoord met begroting 16
Tot tien procent stijging elektriciteitsprijzen 679
JUSTITIE
Rechter beveelt vrijlating anti-globalisten 138
Rechtbank veroordeelt voorzitter Olympisch Comité 139
Rechters kunnen harder optreden tegen corruptie 139
Gevangenen protesteren tegen mishandeling gedetineerde 255
Hof van beroep bevestigt straf Griekse links-extremisten 319
25 jaar cel voor anarchistische bankrover 443
ONDERWIJS
Felle protesten tegen toestaan particuliere universiteiten 75
Protesten tegen onderwijshervorming lijken te verlopen 255
Grieks geschiedenisboek herzien 493
Betwist geschiedenisboek niet meer op scholen gebruikt 562
NATUUR EN MILIEU
Hittegolf en grote branden teisteren Griekenland 442
CULTUUR EN WETENSCHAP
Art Deco gebouw nabij Akropolis museum wordt gesloopt 562

Herbebossing van door brand aangetast Olympia 679
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Amnesty: Griekenland schiet tekort in aanpak mensenhandel 443
Politie in Athene beschuldigd van mishandeling 443
Rellen in Thessaloniki na dood migrant 493
VN willen sluiting opvangcentrum Samos 679
Amnesty International veroordeelt discriminatie Roma en immigranten 679
Onderzoek naar beschuldigingen van slechte behandeling van migranten 679
EUROPESE UNIE
Migranten in Griekenland demonstreren voor meer rechten 319
Griekenland uit gevarenzone EU-norm begrotingstekort 443
BUITENLANDSE ZAKEN
Italië en Griekenland tekenen overeenkomst over gastransport 75
Rusland tekent overeenkomst oliepijplijn 255
Meer Grieks-Turkse samenwerking in strijd tegen illegale immigratie 679

GROOT-BRITTANNIË
BINNENLAND
Inlichtingenofficier Litvinenko in Londen vermoord 16
Seriemoordenaar zaait angst in Ipswich 17
Onderzoek noemt dood prinses Diana tragisch ongeluk 18
Vertrouweling premier Blair gearresteerd 75
Racisme in tv-programma Big Brother veroorzaakt rel 75
Terroristen zouden soldaat hebben willen onthoofden 76
Bombrieven verwonden acht medewerkers verkeersdiensten 139
Politie laat twee verdachten geplande onthoofding vrij 139
Oud-premier Thatcher onthult eigen standbeeld 139
Steeds minder huwelijken 139
Lagerhuis wil gekozen Hogerhuis 193
Lagerhuis akkoord met modernisering kernwapens 193
Meerderheid Britten tegen oorlog in Irak 193
Spoorwegbeheerder Railtrack krijgt forse boete 193
Splitsing Brits ministerie van Binnenlandse Zaken 256
Heroïnegebruik sterk toegenomen 256
Verband aanslagen Londen 2005 en ander terreurnetwerk 256
Inlichtingendienst volgde daders aanslagen juli 2005 319
Labour verliest lokale verkiezingen 320
Britten krijgen ministerie van Justitie 320
Premier Blair maakt aftreden bekend 320
Prins Harry gaat niet naar Afghanistan 320
Brand verwoest schip Cutty Sark 320
Britse regering richt fonds voor moslims op 378
Gordon Brown volgt Tony Blair op als premier 378
Arrestaties na verhinderde aanslagen 379
Algemeen rookverbod in Engeland 443
Recordneerslag in Engeland en Wales 443
Vervijfvoudiging anti-terroristische zoekacties Londense politie 493
Zes miljard dollar schade ten gevolge van overstromingen 493
Britten ontzet over gewelddadige dood kind 493
Voormalig Zuid-Afrikaans president Mandela eert verzet tijdens apartheid 493
Premier Brown sluit vervroegde verkiezingen uit 616
Leider van Liberale democraten neemt ontslag 617
Excuses regering na groot gegevenslek 680
Secretaris Labourpartij treedt af 680
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Meer dan 320.000 migranten uit nieuwe EU-lidstaten in 2006 443
Britse gevangenisbonden maken einde aan staking 493
Einde aan stakingen in Londense metro 562
1800 ontslagen bij BBC 617
Immigratie gunstig voor Britse economie 617
Britse bejaarden in meerderheid 617
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Handelstekort bereikt hoogterecord 139
Aanhoudende crisis hypotheekbank Northern Rock 562
Britse hypotheekmarkt grootste van Europa 563
Arabieren kopen bijna de helft van Londense beurs 563
Huizenprijzen dalen 617
JUSTITIE
Rechtbank veroordeelt ambtenaar wegens lekken 320
Veroordeelde voor terrorisme krijgt strafvermindering 320
Veroordelingen wegens beramen terreuraanslagen 379
Britse justitie laat gevangenen vervroegd vrij vanwege cellentekort 379
Lange celstraffen voor Londense cyberjihadisten 443
Levenslange gevangenisstraffen voor mislukte aanslag Londen 2005 444
Van terrorisme verdachte Algerijn blijft gevangen 493
33 jaar voor mislukte aanslag 680
Ook Hooggerechtshof tegen vossenjacht 680
GEZONDHEID EN ZORG
Dodelijke bacterie in ziekenhuizen 617
LANDBOUW
Groot-Brittannië versoepelt maatregelen veetransport 494
EU heft deel beperkingen op export Brits vee op 563
NATUUR EN MILIEU
Regering moet plannen kernenergie heroverwegen 139
Londen gaat CO_2-uitstoot verminderen 140
CULTUUR EN WETENSCHAP
Handhaving imperiaal stelsel in Groot-Brittannië en Ierland 563
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Van mishandeling verdachte militairen ontslagen van rechtsvervolging 140
Groot-Brittannië mag islamgeestelijke Abu Qatada uitleveren 140
Britse wetgeving geldt ook in buitenlandse gevangenissen 379
MILITAIRE ZAKEN
Pensioen Nepalese soldaten wordt gelijk aan dat van Britse militairen 194
Groot-Brittannië verbiedt fragmentatie-bommen 194
Britse militaire basis voor Amerikaans raketschild 444
Brown wil troepenvermindering in Irak 617
NOORD-IERLAND
Leiding Sinn Fein wil congres over erkenning Noord-Ierse politie 18
Sinn Fein-leider Adams op begrafenis voormalig paramilitair commandant 76
Ombudsman: politie betrokken bij sektarische moorden 76
Protestantse extremist Fulton krijgt 28 jaar celstraf 76
Sinn Fein steunt Noord-Ierse politie 76
Protestantse en katholieke leiders Paisley en Adams aan één tafel 194
Protestantse UDA zet twee mensen uit organisatie 194
Paramilitairen van protestantse UVF willen ontwapenen 321
Protestanten en katholieken vormen regering 321
Ierse premier Ahern spreekt parlement toe 321
Dader moord politieagent McCabe vrijgelaten 321
Noord-Ierland stelt nieuwe politie-commissie in 321
Geen politieagenten en soldaten voor gerecht wegens dood IRA-advocaat 380
In Noord-Ierland werkzame politiemensen krijgen schadevergoeding 380
Duizenden protestanten lopen vreedzaam Oranjemars 444
Einde aanwezigheid Brits leger in Noord-Ierland 444
IRA-dissidenten nog steeds actief 680
Noord-Ierse werkloosheid laagste in Groot-Brittannië 680
EUROPESE UNIE
Metrisch systeem niet verplicht 321
BUITENLANDSE ZAKEN
Minister Beckett: 'Wij wisten van geheime gevangenissen' 76
Verdachte van moord op Alexander Litvinenko ontkent betrokkenheid 76
Londen tekent olieovereenkomst met Venezuela 140
Groot-Brittannië trekt deel troepen uit Irak terug 140
Vijftien Britse mariniers in Iran gevangengenomen 256
Verloop onderzoek naar dood inlichtingen-officier Litvinenko 257
Palestijnse organisatie claimt dood BBC-verslaggever 257
Aantal omgekomen Britse burgers in Irak 257
Premier Blair ontmoet Amerikaanse president Bush 321

Groot-Brittannië vraagt uitlevering verdachte 'polonium-moord' 322
Mediaberichten over smeergeld voor Saoedische prins bij wapenaankoop 380
'Geen bewijs dat CIA gebruik maakte van Britse vliegvelden' 380
Lagerhuis wijst onderzoek naar Irak-oorlog af 380
Schrijver Salman Rushdie tot ridder geslagen 380
Ontvoerders laten Britse journalist Alan Johnston vrij 444
Russisch-Britse betrekkingen verslechterd door moord op inlichtingenofficier 444
Londen: moord verijdeld op miljardair Berezovski 445
Nieuwe buitenlandse politiek van minister Gordon Brown 494
'Ex-premier Blair zat fout in Midden-Oosten' 494
OVERLEDEN
John Profumo, politicus 494

GUAM
BINNENLAND
Zorgen om komst van 8.000 Amerikaanse militairen naar Guam 184

GUYANA
BINNENLAND
Zes doden bij aanval op krant 92
President Jagdeo wint verkiezingen opnieuw 92
Wapengeweld volgens politiecommissaris onder controle 643
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Regering bezorgd over onrust in suikersector 643
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Internationale kredieten voor Guyana 643
Economische groei neemt toe 643
Guyana mag schuld Venezuela afschrijven 644
NATUUR EN MILIEU
Internationale conferentie in Guyana over bio-energie 644
Maatregelen om kust te beschermen tegen stijging zeespiegel 644
BUITENLANDSE ZAKEN
Verenigde Staten sporen Guyana aan op te treden tegen mensensmokkel 644
Eerste bijeenkomst Guyana-Barbados Joint Commission 644

IERLAND
BINNENLAND
Documenten over aanslagen 1974 verdwenen 257
Sterke groei aantal ongehuwde moeders 258
Premier Ahern schaamt zich voor laksheid elektronisch stemmen 258
Ierse leiders komen bijeen op slagveld van 1690 322
Fianna Fáil weer grootste partij na parlementsverkiezingen 322
Derde regering onder premier Bertie Ahern gevormd 445
Eerste negroïde burgemeester in Ierland 445
Leider van coalitiepartij wordt lobbyist 445
Recordgroei Ierse bevolking 445
Grootste drugsvangst ooit in Ierland 494
Nieuwe leider Labour Partij gekozen 563
Aantal scheidingen in twintig jaar vervijfvoudigd 563
Ierse premier ontkent betrokkenheid bij corruptieschandaal 564
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Premier Ahern prijst economische bijdrage Poolse werknemers 140
Verpleegsters staken voor meer loon 258
Nationale staking in de verpleging afgelast 322
Bank of Ireland: Ieren behoren tot 's werelds rijkste mensen 446
Bijna 290.000 Ieren leven in armoede 564
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Veel nieuwe arbeidsplaatsen door buitenlandse investeringen in 2006 446
Ierland vreest gevolgen instorting huizenmarkt 564
NATUUR EN MILIEU
Temperatuur in Ierland sterk gestegen 494
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Iers hof geeft tiener toestemming voor abortus in Groot-Brittannië 322
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Meer geld voor infrastructuur Noord-Ierland 140
BUITENLANDSE ZAKEN
Ierland zet snelle reactiemacht op voor internationale rampen 141
Ierse VN-troepen trekken zich terug uit Liberia 322

INDIA
BINNENLAND
'Brein' achter bomaanslagen in Mumbai gearresteerd 58
Bangalore wordt Bengaluru 58
India getroffen door bomaanslagen 58
India herdenkt de Opstand van 1857 346
Pratibha Patil beëdigd als eerste vrouwelijke president 463
Rahul Gandhi benoemd tot algemeen secretaris 586
Toeristen mogen niet meer met dollars betalen 717
Taslima Nasreen schrapt controversiële passage uit haar boek 717
DEELSTATEN
Spanningen in Kashmir houden aan 59
Veel arrestaties bij stakingen in West-Bengalen 59
Nieuwe aanslagen in Assam 111
Hindoes nemen heilig bad in de Ganges 111
Avondklok in Bangalore weer opgeheven 111
Veiligheidstroepen jagen op rebellen in Noordoost-India 166
Maoïstische aanslagen 223
Plannen voor Speciale Economische Zones leiden tot rellen 223
Slachtoffers van communaal geweld in Gujarat krijgen meer geld 223
Separatisten in Manipur doden 'verraders' 223
Vrouwenhandel in Assam 289
Leider van Manipuri afscheidingsbeweging gearresteerd 347
Parlementslid veroordeeld tot levenslang 347
Beschuldigden van de Mumbai-bomaanslagen vrijgesproken 347
Dalitvrouw wordt premier in Uttar Pradesh 347
Bomaanslag op moskee in Hyderabad 347
Boze sikhs roepen staking uit in de Panjab 347
Hevige botsingen tussen Gujjars en politie in Rajasthan 347
Politici oneens over stappen om geweld in West-Bengalen te beëindigen 347
Gujjars staken hun protestdemonstraties 405
Papavervelden in Kashmir vernietigd 405
Mogelijke al-Qaida verklaring over Kashmir 405
Uitgaansverbod in Moreh 405
Moslimrebellen verwonden hindoepelgrims in Kashmir 463
Maoïsten doden agenten in Chhattisgarh 463
Politie doodt acht demonstranten in Andhra Pradesh 463
Overstromingen in Bihar, Uttar Pradesh en Assam 523
Separatisten vermoorden in één week dertig arbeiders in Assam 523
Hyderabad weer rustig na dubbele bomaanslag 523
Politieagenten geschorst na rellen in Agra 523
Doden bij bomaanslagen in Noord-India 717
Maoïstische rebellen vermoorden 18 personen 717
Doden bij aanslagen en demonstraties in Assam 717
Onlusten in West-Bengalen 717
Bomaanslagen op rechtbanken in Uttar Pradesh 717
Politiejeep opgeblazen in Chhattisgarh 718
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Stakingen ontwrichten leven in verscheidene delen van India 59
Miljoenen tribalen krijgen rechten 59
West-Bengalen zet onteigening van boerenland door 166
Verbod op het instellen van Speciale Economische Zones opgeheven 289
Premier Singh: zakenwereld moet armen laten delen in voorspoed 347
Nieuwe Speciale Economische Zones 405
Resultaten van banenplan stellen teleur 586
Landloze boeren en tribalen demonstreren in Delhi 718
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
EU en India zetten eerste stap naar handelsovereenkomst 59
Aandelenbeurs van Mumbai naar recordhoogte 59
Versnelde groei van Indiase economie in derde kwartaal 60
Salarissen in India fors gestegen 60
De Aziatische Ontwikkelingsbank verstrekt India een lening 60
Maatregelen om de stijgende inflatie te bedwingen 167
Meeste Aziatische miljardairs uit India afkomstig 223
Grootste salarisstijgingen van Azië opnieuw in India verwacht 224
India leent 1 miljard euro van Japan 224

India

Opnieuw maatregelen om de stijgende inflatie te bedwingen 224
Gunstige cijfers, maar oplettendheid geboden 289
Indiase economie groeit sneller dan ooit 348
Aandelen stijgen tot recordhoogte 463
De Centrale Bank scherpt monetair beleid aan 463
Aandelen herstellen zich deels na scherpe val 524
India en Japan verdubbelen handelsvolume in komende jaren 524
Economische groei India overtreft verwachtingen 524
India's buitenlandse schuld met 23 procent gestegen 586
Indiase roepie breekt door de grens van 40 per dollar 586
Beursindex bereikt weer nieuw record 586
India kan economische groei handhaven 718

JUSTITIE

Verdachten aanslag uit 1993 schuldig bevonden 60
Hooggerechtshof maakt toetsing van wetten mogelijk 111
Gevangenen in Delhi op vrije voeten gesteld 406
Hindoes veroordeeld voor moord op moslims 406
Doodvonnissen uitgesproken voor de bomaanslagen in Mumbai van 1993 463
Hooggerechtshof verklaart veroordeling van voormalig minister nietig 524
Regering neemt rapport over hindoegod Ram terug 587
Van fraude verdachte agenten niet vervolgd 587
Vonnis van journalisten opgeschort 587
Ex-politicus ter dood veroordeeld 718
Levenslang voor bomaanslagen in Coimbatore 718
Rechtbank geeft man levenslang voor verminken vrouw 718
Hindoes veroordeeld voor moordpartijen in Gujarat 718

ONDERWIJS

Hooggerechtshof schort reserverings-programma op 224
Maharashtra verbiedt seksuele voorlichting op school 289

GEZONDHEID EN ZORG

Geboortecijfer meisjes in India lager dan verwacht 60
Campagne tegen ondervoeding mislukt 111
Gezondheid blijft erg achter bij de economische groei 167
Aantal hivgeïnfecteerden is waarschijnlijk veel lager dan gedacht 406
Aantal hiv-besmettingen half zo groot als bij eerdere tellingen 464
Aantal doden door cholera in Orissa stijgt 524
Levensstijl bedreigt economische groei 586

NATUUR EN MILIEU

Grootschalige herbebossing 464
Aantal wilde tijgers sterk gedaald 718

CULTUUR EN WETENSCHAP

India lanceert commerciële raket 290
India opent tsunami-waarschuwings-centrum 719

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Kinderarbeid aan banden gelegd 60
Nieuwe wet moet Indiase vrouwen beschermen tegen huiselijk geweld 60
India faalt bij bestrijding van discriminatie van dalits 167
Mishandeling en misbruik van kinderen wijdverbreid in India 290

MILITAIRE ZAKEN

Succesvolle test door India met antiballistische raket 60
India test middellangeafstandsraket 290

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Weer scheepvaartverbindingen tussen India en Pakistan 61
Overleg tussen India en Pakistan over terrorismebestrijding 61
Pakistan laat Indiase vissers vrij 112
India kan dam in Kashmir afbouwen 167
Aanslag op de trein tussen India en Pakistan 167
Samenwerking India en Pakistan bij bestrijden terrorisme 224
India omringt Bangladesh met prikkeldraad 406
Nieuwe handelsweg tussen India en Pakistan geopend 719

BUITENLANDSE ZAKEN

India en de VS houden gezamenlijke vlootoefening in de Arabische Zee 61
Samenwerking tussen India en China neemt toe 61
Nucleaire samenwerking tussen Amerika en India 61
India en Amerika sluiten verdrag over intellectueel eigendom 62
India verbiedt export van nucleair materiaal naar Iran 168
Wrijvingen tussen de VS en India 406
India en Brazilië intensiveren hun handelsbetrekkingen 407
Protesten in Kashmir en Pakistan tegen ridderen van Rushdie 407
Toch nucleair verdrag met de Verenigde Staten 464
India verbiedt Tibetaanse demonstratie 524
Australië levert weer uranium 524
Linkse partijen tegen nucleair verdrag met de Verenigde Staten 524
Nederlandse koningin bezoekt India 719
Banden tussen Rusland en India aangehaald 719

OVERLEDEN

K.R. Narayanan, voormalig president van India 62
India en Rusland hernieuwen nucleaire samenwerking 112

INDONESIË

BINNENLAND

Voormalige rebel wint verkiezingen in Atjeh 112
Overstromingen op Sumatra 112
Rampen met veerboot en passagiersvliegtuig 112
Geweld in Poso 113
Vliegramp in Yogyakarta 290
President Indonesië ontslaat ministers 524
Eerste gouverneursverkiezingen in Jakarta 525
Massaconferentie voor oprichting van kalifaat 525

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Indonesië wil geen ontwikkelingshulp van CGI meer 113
Indonesië gaat ethanol produceren 290
Onrust op beurs van Jakarta door Amerikaanse kredietcrisis 525
Indonesië en Japan sluiten verdrag over handel en energie 525

JUSTITIE

Hooggerechtshof rehabiliteert Bashir 113
Gevangenisstraffen wegens onthoofden van christelijke meisjes 290
Doodstraf voor ecstasyhandel 526
Indonesië houdt twee 'militante leiders' aan 526
Christenen veroordeeld voor moord op moslims 526

GEZONDHEID EN ZORG

'Geen polio meer in Indonesië' 113
Indonesië en de WHO ruziën over vogelgriepvaccin 290

NATUUR EN MILIEU

Overstroming in Jakarta 291
Amerikaans mijnbouwbedrijf vrijgesproken van illegale vervuiling 291
Indonesische wouden verdwijnen sneller dan gedacht 526

BURGER- EN MENSENRECHTEN

'Politieke gevangenen in Papoea' 291

BUITENLANDSE ZAKEN

Indonesië en Singapore tekenen uitleveringsverdrag 291

INTERNATIONAAL

ALGEMEEN

Klimaatconferentie boekt weinig resultaat 362
Communistische partijen groeien wereldwijd 363
Vijanden van het internet 363
Gebruik windenergie in EU stijgt met 19 procent 481
Unicef: Nederlandse kinderen leven onder gunstigste omstandigheden 481
Verdrag tegen geheime arrestaties 481
Stedelijke bevolking blijft groeien 481
Internationale marineoefeningen in Golf van Bengalen 723

ECONOMIE, FINANCIËN EN SOCIALE ZAKEN

G8 komt bijeen in Duitsland 483
SIPRI publiceert rapport over wapenhandel 484
Economische groei in Afrika dankzij Chinese vraag naar grondstoffen 484
IMF-aanwijzingen voor het voeren van een nieuw monetair beleid 484
Overleg van WTO in kritieke fase 484
Strauss-Kahn wordt directeur IMF 724

ORGANISATIES EN VERDRAGEN

Ontwikkelingen bij de NAVO 363
Onderhandelingen over visserijverdragen met EU afgebroken 482
Opwarming aarde wordt alom erkend 482
Secretaris-generaal VN krijgt Amerikaanse adviseur 483

Braziliaanse president opent parlement Mercosur 724
Bijeenkomst Caricom-leiders met Amerikaanse president 724
Topontmoeting van lidstaten Shanghai Samenwerkingsorganisatie 724

IRAK
BINNENLAND
De weg naar burgeroorlog 38
Amerikaanse militairen staan terecht 40
Proces tegen voormalige Iraakse leiders leidt tot doodstraf 40
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Samenvoeging Koerdische regeringen 41
BUITENLANDSE ZAKEN
Iraans leger beschiet Iraaks Koerdistan 41
Begin van 'dialoog' met Iran 41
Soennitische organisatie roept op tot stopzetting broedermoord 42
Iraakse partijen verwerpen voorstel VN-secretaris-generaal 42
Amerikaans adviesrapport kritisch ontvangen in Irak 42
Aanwezigheid buitenlandse troepen 42
Bijna 3.000 Amerikaanse militairen in Irak gesneuveld 42
OVERLEDEN
Abu Musab al-Zarqawi, leider van al-Qaida in Irak 42
Saddam Hoessein, voormalig president van Irak 43

IRAN
BINNENLAND
Khamenei wijzigt kabinet 464
Ahmadinejad beweert dat Israël zal verdwijnen 464
Verkiezingen wijzen op tanende populariteit Ahmadinejad 464
Iraanse minister komt om bij ongeluk 465
Etnische minderheden protesteren tegen Iraanse overheid 465
Bomaanslag doodt leden Revolutionaire Garde, dader opgehangen 465
Verbod op 'westerse' kapsels 465
Gematigde burgemeester van Teheran herkozen 465
Elf doden bij gevechten in het zuidoosten van Iran 466
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Scherpe stijging voedselprijzen 466
Brandstof op de bon 466
Iran vraagt Japanse yen voor olie 466
Grootste Duitse bank verlaat Iran 466
ONDERWIJS
Professoren en studenten in Iran onder druk 466
NATUUR EN MILIEU
In een maand 3600 doden door smog 467
CULTUUR EN WETENSCHAP
Dam geopend ondanks vrees voor archeologische schade 467
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Iraanse vrouwenrechtenactivisten opgepakt 467
Moordenaar van 'immoreel' stel gaat vrijuit 467
Tienduizenden Afghaanse vluchtelingen door Iran het land uitgezet 467
Vier Iraanse Amerikanen vastgehouden 467
Hervormingsgezind dagblad slechts 42 dagen terug 467
Man gestenigd voor overspel 468
Twee Koerdische journalisten ter dood veroordeeld 468
MILITAIRE ZAKEN
Iraanse leger houdt grote oefening 468
BUITENLANDSE ZAKEN
Sancties tegen Iran dat volhardt in uraniumverrijking 468
EU bevroor onterecht de tegoeden van een Iraanse islamitische groepering 469
Iraanse diplomaat ontvoerd in Irak 469
Washington beschuldigt Iran van bewapenen Iraakse soennieten 469
VS bezorgd over Iraanse wapens in Afghanistan 469

ISRAËL
BINNENLAND
Premier Olmert wijzigt regerings-samenstelling 509
Politieke schandalen duren voort 509
Premier Olmert treedt niet af wegens fouten bij Libanonoorlog 509
Ex-premier Sjimon Peres tot president gekozen 510
Israël bouwt buiten grenzen betwist gebied 510
Afschaffing financiële voordelen oud-functionarissen 510
Netanjahoe partijleider Likoed 510
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Overeenkomst over financiële compensatie Holocaustslachtoffers 510
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Algemene staking in nutsbedrijven 510
Premier Olmert presenteert armoedeplan 510
Algemene staking in publieke sector beëindigd 510
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Voorspoedige economische resultaten in Israël 510
JUSTITIE
Nucleair technicus Vanunu terug naar gevangenis 511
CULTUUR EN WETENSCHAP
Archeologische activiteiten via internet uitgezonden 511
Vermoedelijke graf koning Herodes gevonden 511
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Hooggerechtshof maakt compensatie mogelijk voor conflictschade 511
Schorsing voor gebruik Palestijnse jongeren als menselijk schild 511
Schending verbod op marteling 511
Israël zet Soedanese vluchtelingen uit 511
BUITENLANDSE ZAKEN
Saoedisch vredesplan gepresenteerd 512
Libanese raketten op Israël 512
Ontdooiing in betrekkingen met Syrië 512
VS hernieuwen steun Israëlische defensiebegroting 512

ITALIË
BINNENLAND
Politie arresteert 2.000 mensensmokkelaars 77
Agent gedood tijdens supportersrellen 141
Politie arresteert vijftien links-extremisten 141
Premier Prodi biedt ontslag regering aan 141
Premier Prodi wint vertrouwensstemming 194
Twee centrum-linkse partijen fuseren 258
Oppositie boekt succes bij lokale verkiezingen 381
Ex-premier Berlusconi maakt weg vrij voor nieuwe partij 494
Protest tegen veroordeelde parlementariërs 620
Prodi voorkomt crisis 620
Aftrap nieuwe centrum-linkse partij 620
Minister licht parlement in over dood voetbalsupporter 680
Premier Prodi wint belangrijke stemmingen in Italiaans parlement 680
Voormalig premier Berlusconi kondigt oprichting nieuwe partij aan 681
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Italiaanse regering akkoord met vakbonden over pensioenhervorming 495
Siciliaanse werkgevers willen einde aan afpersing door maffia 620
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Parlement akkoord met begroting 2007 18
Economie groeit verder 195
Europees Hof verbiedt bescherming staatsinstellingen voor kansspelen 195
Regering mag markt verder liberaliseren 195
Fusie Capitalia en UniCredit doet grootste bank in eurozone ontstaan 381
Faillissement luchtvaartmaatschappij Alitalia nabij 495
JUSTITIE
Hoge Raad vernietigt veroordeling vriend van ex-premier Berlusconi 510
Rechtbank veroordeelt tien SS'ers tot levenslang 77
Italiaanse rechter veroordeelt vijf Argentijnen wegens moord 195
Verdachten van moord op Italiaanse bankier Calvi vrijgesproken 381
Franse politie arresteert voormalig lid Rode Brigades 495
Arrestaties wegens moorden Duisburg 495
Hooggerechtshof spreekt Berlusconi vrij 620
Aanklacht tegen ex-premier Berlusconi verworpen 681
GEZONDHEID EN ZORG
Arts past ondanks verbod euthanasie toe 18
Mode-industrie tekent convenant tegen anorexia 19
Geen vervolging van euthanasiearts 195
Hooggerechtshof herbevestigt boete voor tabaksbedrijf 681
CULTUUR EN WETENSCHAP
Meer geld voor kunst 141
Italiaanse strijd tegen illegale kunsthandel zorgt voor waardestijging 495
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Demonstratie tegen gelijke rechten voor ongetrouwden en homokoppels 381

Honduras

EUROPESE UNIE
Italië verdacht van illegale staatssteun aan kerk 495
Nooddecreet maakt uitwijzing EU-burgers mogelijk 681
BUITENLANDSE ZAKEN
Italië wil VN-campagne tegen de doodstraf 77
Relatie met VS bekoelt 77
Rechter legt beslag wegens olie-voor-voedsel-schandaal 77
Rechter klaagt CIA-agenten aan 141
Massaal protest tegen uitbreiding Amerikaanse basis 142
Russische president bezoekt premier Prodi 195
Talibaanstrijders vrijgelaten in ruil voor Italiaanse journalist 195
Senaat akkoord met voortzetting missie Afghanistan 195
Minister D'Alema legt gijzelingscrisis uit 258
Onderzoek naar illegale Italiaanse wapenhandel met Irak 495

HONDURAS
BINNENLAND
Moordenaar van zoon oud-president vlucht uit gevangenis 154
Nieuwe minister van Financiën in Honduras 155
Evaluatie kabinetsleden veroorzaakt spanningen 155
President Zelaya neemt deel aan anti-corruptiemars 155
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Salarisverhoging voor onderwijzers na protesten 155
Minimumloon volgens centrale bank van Honduras onvoldoende 155
Export van maïs stopgezet 155
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Honduras ontvangt reeks leningen voor nieuwe projecten 155
IMF positief over Hondurese economie 155
Handelstekort Honduras stijgt 155
NATUUR EN MILIEU
Protesten tegen nieuwe mijnvergunningen 156
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Midden-Amerikaanse leiders veroordelen grensplan van VS 156
BUITENLANDSE ZAKEN
Betrekkingen met de Verenigde Staten 156
Honduras ziet af van plan olievoorraden over te nemen 156
OVERLEDEN
José Azcona, oud-president van Honduras 156

HONGARIJE
BINNENLAND
Vreedzame mars ter herdenking Hongaarse Opstand van 1956 618
'Hele politieke klasse schuldig aan onrust' 618
Socialistische Partij herkiest Ferenc Gyurcsany als leider 618
Extreemrechts weer de straat op bij herdenking '1848' 618
Vrije Democraten kiezen partijleider 618
Boycot van premier even opgeschort vanwege herdenking Holocaust 618
Nieuwe minister van Volksgezondheid moet hervormingen doorvoeren 618
Protesten en rellen tegen de regering 619
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Werkeloosheidscijfer blijft 7,5 procent 619
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nationale luchtvaartmaatschappij verkocht aan consortium 619
Hogere inflatie, lagere economische groei 619
Strenge overnamewet aangenomen 619
JUSTITIE
Nieuwe minister van Justitie moet politiecriminaliteit aanpakken 619
Legalisering prostitutie 619

JAPAN
BINNENLAND
Kabinetswijziging 168
Burgemeester van Nagasaki doodgeschoten 470
Minister van Landbouw pleegt zelfmoord 470
Nieuwe ministers van Defensie en Oceanen 470
Brand in kerncentrale na aardbeving 470
LDP lijdt verkiezingsnederlaag 470
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
'Medische experimenten op Filippijnse burgers' 168
Abe wil relaties met China verbeteren 168
Japanse premier zet vraagtekens bij gedwongen prostitutie in WO II 471
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Japanse economie trekt verder aan 168
Economie presteert goed, maar deflatie houdt aan 472
JUSTITIE
Vierenveertig doodvonnissen in 2006 169
Japan erkent internationaal strafhof 473
ONDERWIJS
Nieuwe 'patriottische' onderwijswet 169
MILITAIRE ZAKEN
Japan krijgt ministerie van Defensie 169
Japan lanceert vier spionagesatellieten 170
BUITENLANDSE ZAKEN
Japan stelt sancties tegen Noord-Korea in 170
Japan tekent militair verdrag met Australië 473
Japanse luchtmacht nog twee jaar actief in Irak 473
Defensieministerie legt prioriteit bij luchtafweer 473
OVERLEDEN
Kenji Miyamoto, Japans communist 473

JEMEN
BINNENLAND
Vluchtelingen verdrinken onderweg naar Jemen 99
Veroordeelden wegens terrorisme ontsnappen 99
President Saleh herschikt kabinet 100
Doden bij gevechten met rebellen 100
Jemen laat 627 Zaidi-rebellen vrij 101
Aanslagen op olie-installaties verijdeld 101
President Saleh ondanks sterke tegenkandidaat herkozen 101
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Internationale conferentie zegt Jemen financiële steun toe 101
JUSTITIE
Strenge straffen voor kidnappers van Italiaanse toeristen 102
Vermeende al-Qaida-strijders vrijgesproken van terrorisme 102
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Yemen Times ontvangt mediaprijs 102
Redacteur veroordeeld voor publicatie cartoons profeet Mohammed 102
BUITENLANDSE ZAKEN
China financiert ontwikkelingsprojecten in Jemen 102
Grensakkoord tussen Jemen en Saoedi-Arabië 103
Jemen opent ambassade in Somalië 103

JORDANIË
BINNENLAND
Nieuwe wetgeving en strenge straffen tegen terrorisme 43
Premier wijzigt kabinet om hervormingen kracht bij te zetten 44
Jordaanse koning ratificeert anti-corruptiewet 45
Lokale verkiezingen in Jordanië krijgen democratischer karakter 707
Oppositie weggevaagd bij parlementsverkiezingen 708
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Jordaanse koning roept kabinet tot de orde vanwege stijgende voedselprijzen 709
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Jordanië zal deel buitenlandse schuld vervroegd aflossen 709
JUSTITIE
Zware straffen uitgesproken wegens betrokkenheid bij terrorisme 710
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Berucht detentiecentrum politieke gevangenen wordt gesloten 45
Noodkreet van Jordanië over instroom van Iraakse vluchtelingen 710
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Iraakse politieacademie in Jordanië gaat dicht 45
BUITENLANDSE ZAKEN
Koning wil onderhandelingen tussen Israël en Palestijnen op gang brengen 46
Eerste volwaardige Arabische ambassadeur in Irak 46
Duizenden Jordaniërs protesteren tegen executie voormalig Iraaks leider 711
Overeenkomst met Verenigde Staten over ontwikkeling nucleaire energie 711
Irak levert weer olie aan Jordanië 711
Jordaanse koning wil grotere rol China in het Midden-Oosten 712

KAAIMAN EILANDEN
BINNENLAND
Regering Kaaiman Eilanden geeft bevolking recht op informatie 644
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Begroting voor nieuw fiscaal jaar goedgekeurd 644
Groei van offshore sector op Kaaiman Eilanden 644

Minister prijst economische groei Kaaiman Eilanden 645
Import in 2006 gedaald 645
NATUUR EN MILIEU
Sterke terugval in aantal harde koralen 645

KAZACHSTAN
BINNENLAND
Politieke partijen fuseren 473
Verbod op protesteren na verkiezingen opgeheven 473
Supertent in hoofdstad Astana 473
Oppositie wantrouwt procesgang rond moord op politicus 474
Goklust wordt aangepakt 474
Voorstellen voor grondwetswijzigingen aanvaard 474
Verschijningsverbod voor media van presidentsdochter 475
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Grotere binnenlandse invloed in energiesector 475
JUSTITIE
Veroordelingen om mijnexplosie 475
GEZONDHEID EN ZORG
Verontwaardiging na besmetting kinderen in ziekenhuis 475
NATUUR EN MILIEU
Wereldbank steunt reddingsplan Aralmeer 475
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Tegenwerking van kritische krant 476
Baptisten toegang tot woning ontzegd 476
BUITENLANDSE ZAKEN
Geopolitieke strijd om energievoorraden Kazachstan 476

KENIA
BINNENLAND
Volksvertegenwoordigers geven zichzelf royale bonus 600
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Economie groeit ruim 6 procent in 2006 600
JUSTITIE
Politie doodt twintig leden van gewelddadige sekte 600
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Amnesty veroordeelt behandeling van Somalische vluchtelingen 601
Advocaten in de top tien van corruptie 601
Mediawet terug naar het parlement 601
Rapport beschuldigt ex-president van miljarendiefstal 601

KIRGIZSTAN
BINNENLAND
President Bakijev onder vuur van oppositie 476
Parlementariërs mogen wapens dragen 477
Vergiftigingspoging premier Atambajev 477
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Kirgizstan stapt uit hulpprogramma voor armste landen 477
Geen privatisering energiesector 478
Sterke groei van buitenlandse investeringen 478
JUSTITIE
Doodstraf afgeschaft 478
GEZONDHEID EN ZORG
Strijd tegen malaria werpt vruchten af 478
Dokters ontslagen wegens toediening verontreinigd bloed 478
MILITAIRE ZAKEN
Russen verstevigen militaire basis in Kant 478
BUITENLANDSE ZAKEN
Juridische samenwerking met Iran 478

KIRIBATI
BINNENLAND
Regering Kiribati ontkent belemmering persvrijheid 233
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
ADB steunt Sociale en gezondheids-ontwikkeling 233
Luchtvaartmaatschappij Air Kiribati ontslaat helft personeel 233
BUITENLANDSE ZAKEN
Taiwan prijst Kiribati 233

KOEWEIT
BINNENLAND
Vaart achter politieke hervormingen 103
Sjiitische geleerde 'verdedigt bomaanslagen' jaren tachtig 105
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Koeweitse sjeik doet grote gift aan de armen 105
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Koeweit stevent af op hoog begrotingsoverschot 105
JUSTITIE
Doodstraffen voor terreurverdachten gehandhaafd 105
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Sjiitische activist krijgt tien jaar cel wegens smaad 106
BUITENLANDSE ZAKEN
Vrijspraak ex-gevangenen Guantánamo Bay gehandhaafd 106
Ruim 11 miljard aan Iraakse herstelbetalingen ontvangen 106
Koeweits parlement wil betrekkingen met Denemarken verbreken 106

KROATIË
BINNENLAND
Niet alle Servische vluchtelingen uit Kroatië teruggekeerd 106
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Economische groei in 2006 hoger dan verwacht 106
NATUUR EN MILIEU
Kroatië ratificeert Kyotoprotocol 106
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Kroatische militairen veroordeeld wegens oorlogsmisdrijven 106
MILITAIRE ZAKEN
Grootste NAVO-oefening 106
JOEGOSLAVIË-RIBUNAAL
Lange celstraf voor Milan Martic 106
Boosheid over strafmaat voor 'drie van Vukovar' 106

LAOS
BINNENLAND
'Gevechten in Laos' 142
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Laos voert productie van hydro-elektriciteit fors op 142
GEZONDHEID EN ZORG
Vogelgriepvirus H5N1 treft Laos 142
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Thailand staakt uitzetting van Hmong-vluchtelingen naar Laos 142
UNHCR niet welkom bij uitzetting van Laotiaanse vluchtelingen 142
BUITENLANDSE ZAKEN
Resten van Amerikaanse militairen gevonden in Laos 143
Nieuwe 'vriendschapsbrug' tussen Thailand en Laos 143
Vietnam biedt Laos ontwikkelingshulp 143
VS arresteren man die staatsgreep wilde plegen in Laos 143

LETLAND
BINNENLAND
Strengere eisen gesteld aan Lets staatsburgerschap 143
Coalitieregering behoudt meerderheid in parlement 143
Dodelijke slachtoffers bij brand in inrichting 143
Valdis Zatlers nieuwe president 143
Regering Letland in moeilijkheden door vertrekkende bewindslieden 143
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Parlement verwerpt compensatie voor joodse gemeenschap 143
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Economische groei op bijna 12 procent in 2006 143
Inflatie het hoogst sinds tien jaar 143
GEZONDHEID EN ZORG
Ongezonde voedingswaren op staatsscholen verboden 143
LANDBOUW
Regering compenseert door droogte veroorzaakte landbouwschade 143
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Protesten tegen homoparade in Riga 143
BUITENLANDSE ZAKEN
Voormalige Russische president Jeltsin krijgt hoge Letse onderscheiding 143
Einde aanwezigheid Letse troepen in Irak 143
Russisch parlement ratificeert grensverdrag met Letland 143

LIBIË
BINNENLAND
Standbeeld voor opgehangen Iraakse leider Saddam Hoessein 177
Libische parlement wijzigt regeringssamenstelling 177
Visumverplichting voor bewoners van buitenlandse afkomst 177
Islamitische groepering blijft strijden voor omverwerping Libische regime 178

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Libië zet verdere stappen naar hervorming economie 178
Begroting voorziet in ontslag 40 procent van Libische ambtenaren 178
JUSTITIE
Blijvende onzekerheid over doodstraffen in aidszaak 178
BUITENLANDSE ZAKEN
Volledige diplomatieke betrekkingen met VS hersteld 179

LITOUWEN
BINNENLAND
Emigratie uit Litouwen sinds toetreding tot EU meer dan verdubbeld 144
Parlement stemt in met nieuwe regering 144
Litouwse functionarissen meest corrupt binnen EU-landen 144
President spreekt veto uit over anti-KGB-wet 622
Nieuwe minister van Financiën 622
Overheid Litouwen verbiedt manifestatie tegen discriminatie 622
Parlement stemt in met bouw kernreactor 623
Ex-minister slaagt niet in comeback 623
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Regering Litouwen ziet geen gevaar voor economische oververhitting 144
JUSTITIE
Rechtbank weigert uitwijzing Russische zakenman 623
MILITAIRE ZAKEN
Gezamenlijk Baltisch controlecentrum voor NAVO-luchtpatrouilles 144
BUITENLANDSE ZAKEN
Litouwen wijst Russische diplomaat uit 144
Polen en Baltische staten gaan samenwerken op energiegebied 144
Rusland weigert uitlevering ex-minister Litouwen 144

LUXEMBURG
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Hoge economische groei in Luxemburg over 2006 258
BUITENLANDSE ZAKEN
Luxemburg intensiveert economische contacten met Rusland 323

MAAGDENEILANDEN (BRITS)
BINNENLAND
Nieuwe gouverneur ingezworen 645
Nieuwe minister van Communicatie benoemd 645
Parlement akkoord met nieuwe constitutie 645
Partij van regeringsleider Orlando Smith lijdt verkiezingsnederlaag 645
BUITENLANDSE ZAKEN
Visumverplichting voor Jamaicanen 646

MACEDONIË
BINNENLAND
Centrum-rechtse oppositie wint parlementsverkiezingen 77
Partij van Albanezen eindigt parlementaire boycot 681
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Mediacampagne voor buitenlandse investeringen 78
JUSTITIE
Onderzoek tegen ex-premier Macedonië 681
MILITAIRE ZAKEN
Dienstplicht afgeschaft 78
EUROPESE UNIE
Nieuwe Politiewet aangenomen 79
BUITENLANDSE ZAKEN
EU wil snellere hervormingen 682
Macedonië wil dezelfde naam houden 682

MALEDIVEN
BINNENLAND
Buitenlandse hulp bij nieuwe grondwet 62
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Steun voor herstel na tsunami 62
BUITENLANDSE ZAKEN
Malediven scharen zich achter protest tegen Deense cartoons 63

MALEISIË
BINNENLAND
Maleisië gaat zuidelijk Johor ontwikkelen 113
'Racisme' op congres van UMNO 113
Federale regering ergert zich aan islamitische wetgeving 114
Nieuwe koning voor Maleisië 114
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Lijfstraf wegens inhuren van illegale werknemers 526
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Abdullah wil breken met economisch beleid van Mahathir 114
Maleisië probeert meer buitenlands kapitaal aan te trekken 526
Krachtige economische groei in Maleisië 527
Forse salarisverhogingen voor Maleisische ambtenaren 527
JUSTITIE
Stiefbroer van Anwar vrijgesproken 115
Hooggerechtshof neemt klacht tegen Mahathir niet in behandeling 527
NATUUR EN MILIEU
Overstromingen 115
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Vrijwillige ordebewakers onder vuur wegens mensenrechtenschendingen 527
Maleisische moslima mag formeel geen christen worden 528
BUITENLANDSE ZAKEN
Maleisië gaat duizenden restaurants openen 115

MALTA
BURGER- EN MENSENRECHTEN
54 vluchtelingen van zee opgepikt 682
Kritiek op behandeling asielzoekers Malta 682
EUROPESE UNIE
Malta treedt toe tot eurozone 682

MAROKKO
BINNENLAND
Zuiveringen in het leger na ontdekking extremistisch complot 293
Marokko ontbindt beruchte veiligheidsdienst 293
Gratie voor negenduizend gevangenen ter gelegenheid van geboorte prinses 293
Vrees voor oplevend terrorisme in Casablanca 293
Recordvangst cannabis en tabak in 2006 293
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Voor het eerst in dertien jaar minder dan een miljoen werklozen 293
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Uitgaven voor exploratie van olie in 2006 sterk toegenomen 294
JUSTITIE
Straffen tot vijftien jaar wegens terrorisme 294
Veroordelingen en vrijspraken voor ex-gevangenen Guantánamo Bay 294
Leden islamitische partij krijgen straffen voor bedreiging staatsveiligheid 294
Tweemaal doodstraf wegens voor-bereiding van terroristische acties 294
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Belediging islam leidt niet tot onvoor-waardelijke straf voor journalisten 294
BUITENLANDSE ZAKEN
EU-landen bieden Marokko hulp bij strijd tegen illegale immigratie 295
Rusland en Marokko verstevigen handelsbetrekkingen 295
Marokko ratificeert visserijverdrag met EU 295
Nauwere samenwerking met België bij strijd tegen terrorisme 295

MARTINIQUE
BINNENLAND
Martinique ontvangt toenemend aantal toeristen 646
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Europese Investeringsbank opent kantoor op Martinique 646
GEZONDHEID EN ZORG
Wetenschapper waarschuwt voor gezondheidsramp 646
NATUUR EN MILIEU
Martinique getroffen door orkaan 646
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Verhalen van nabestaanden slaven in kaart gebracht 646

MAURITANIË
BINNENLAND
Serie verkiezingen markeert ingrijpend democratiseringsproces 295
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Gunstige economische vooruitzichten voor Mauritanië 297
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Mauritanië krijgt nationale mensenrechtencommissie 298
Militair overgangsbewind schaft censuurwet af 298
BUITENLANDSE ZAKEN
Mauritanië sluit samenwerkingsovereen-komsten met Soedan 298
Afrikaanse Unie laat Mauritanië weer toe als lid 298

MEXICO
BINNENLAND
Congres verhindert buitenlandse reis president Fox 277
Lessen slechts kort hervat op universiteit van Oaxaca 278
Calderón onder protest oppositie beëdigd als president 278
Drugsgeweld neemt alarmerende vormen aan 279
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Regering presenteert banenplan voor jongeren 280
Protesten tegen verhoging tortillaprijzen 280
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Stijging inflatie in 2006 280
JUSTITIE
Rechter sluit zaak over mijnongeluk 280
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Mexico-Stad geeft homoseksuelen rechten en legaliseert abortus 280
Vroegere presidenten betrokken bij misdaden tegen de menselijkheid 281
Nieuwe wet moet vrouwen beschermen 281
Belofte om Midden-Amerikaanse vluchtelingen beter te behandelen 281
Laster kan in de toekomst geen gevangenisstraf meer opleveren 281
BUITENLANDSE ZAKEN
Protesten bij bezoek Amerikaans staatshoofd aan Mexico 282
OVERLEDEN
Comandante Ramona, rebellenleidster en voorvechtster voor vrouwenrechten 282

MICRONESIË
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
'Meer hervormingen nodig' 234
NATUUR EN MILIEU
Financiële steun voor plan voor reservaat 234
BUITENLANDSE ZAKEN
Meeste Micronesiërs op Saipan hebben geen geldig paspoort 234

MOLDAVIË
BINNENLAND
Minister van Economie ontslagen 195
Burgemeester in Moldavië vermoord 682
JUSTITIE
Strafmaat voor ex-minister in hoger beroep gehalveerd 196
Rechtbank maakt veroordeling ex-minister ongedaan 682
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Raad van Europa hekelt detentie twee Moldaviërs in Transdnjestrië 196
Politieke gevangene in Transdnjestrië vrijgelaten 682
Europees Hof veroordeelt Moldavië inzake persvrijheid 683
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Kiezers in Transdnjestrië spreken zich uit voor aansluiting bij Rusland 196
Leider Transdnjestrië herkozen voor vierde ambtstermijn 196
BUITENLANDSE ZAKEN
Roemenië en Moldavië bereiken akkoord over visa 196
Rusland zegt einde importverbod voor wijn en vlees uit Moldavië toe 196
Vele Moldaviërs naar Roemenië 683
Presidenten Moldavië en Rusland positief over onderlinge betrekkingen 683

MONGOLIË
BINNENLAND
Mongolië viert achthonderdjarig bestaan 115
Dalai Lama wijdt monniken in 115
Nieuwe ministers benoemd 588
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Economische groei en afnemende buitenlandse schuld in Mongolië 588
Belastingvoordeel Canadees bedrijf bij goudwinning ingetrokken 588
ONDERWIJS
Studenten aangehouden bij protest tegen verhoging collegegeld 588
NATUUR EN MILIEU
Catastrofale achteruitgang wildstand in Mongolië 115
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Gevangenisstraf voor 'belediging' president in tv-programma 588
BUITENLANDSE ZAKEN
EBRD richt activiteiten ook op Mongolië 116
Japanse premier op bezoek 116
Oefeningen voor internationale vredesoperaties in Mongolië 116
'Geen speciale opvangkampen voor Noord-Koreaanse vluchtelingen' 116
Economische banden met Rusland aangehaald 116
Japan en Mongolië halen betrekkingen aan 588
Rusland en Mongolië werken samen bij uraniumwinning 589
Negen landen houden militaire oefeningen in Mongolië 589

MONTENEGRO
BINNENLAND
Regeringscoalitie wint parlementsverkiezingen 259
Kerkgeschil escaleert 259
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Montenegro wordt lid van IMF en Wereldbank 259
MILITAIRE ZAKEN
Montenegro schaft dienstplicht af 259
EUROPESE UNIE
Eerste stap naar EU-lidmaatschap 260

MONTSERRAT
BINNENLAND
Geen duidelijke winnaar bij parlementsverkiezingen 646
Kritiek op gouverneur Barnes-Jones 647
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Regering Montserrat wil geld om het land te ontwikkelen 647
NATUUR EN MILIEU
Top van vulkaan stort in 647

MOZAMBIQUE
BINNENLAND
Nationale commissie moet verkiezingen voorbereiden 538
Honderd doden bij ontploffing wapens 538
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Donoren vullen begrotingstekort aan 538
GEZONDHEID EN ZORG
Groot aantal baby's is seropositief 538
Liberalisering abortus op komst 538
Geïmporteerde medicijnen op zwarte markt 538
LANDBOUW
Documenten met ontwikkelingsplannen verloren door brand 538
NATUUR EN MILIEU
Mozambique getroffen door cycloon Favio 539
Grote voedseltekorten door natuurrampen 539
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Executies in Mozambique bevestigen kwalijke reputatie politie 539
BUITENLANDSE ZAKEN
Chinese leider Hu bezoekt Mozambique 539
Crisis in Zimbabwe slecht voor economie Mozambique 539
Rwandese mensenrechtenschenders worden uitgewezen 539
Zuid-Afrika repatrieert illegale Mozambikaanse immigranten 539

MYANMAR
BINNENLAND
Myanmar hervat Nationale Conventie 63
Militaire leiders tonen nieuwe hoofdstad 478
Thein Sein wordt interim-premier 478
Nationale conventie weer van start 479
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Buitenlandse handel groeit met 15 procent 63
Internationale handel bloeit 479
CULTUUR EN WETENSCHAP
Rusland helpt Myanmar bij bouw van nucleair onderzoekscentrum 479
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Arrestatie van NLD-leden 63
VN veroordelen mensenrechtenschendingen in Myanmar 63
'Groot offensief tegen Birmese Karen' 63
Persprijs voor Birmese journalist 64
VN-Veiligheidsraad verwerpt resolutie met kritiek op Myanmar 479
Birmese dwangarbeiders mogen klacht indienen bij ILO 480
Mensenrechtenactivisten gemolesteerd 480
Demonstraties voor vrijlating van Suu Kyi 480
Rode Kruis bekritiseert Birmese junta 480
BUITENLANDSE ZAKEN
India en China halen banden met Myanmar verder aan 64
OVERLEDEN
Bo Mya, Birmees rebellenleider 64

NAURU
BINNENLAND
Fosfaat biedt geen perspectief voor economische groei 234
GEZONDHEID EN ZORG
Nauru heeft de dikste bevolking 234

Nederland

BUITENLANDSE ZAKEN
Diplomatieke banden met Brazilië 234
Nauru van de zwarte lijst 234
Diplomatieke relaties met Vietnam 234
Geld voor opvang vluchtelingen 234
Nauru ratificeert de Conventies van Genève 234
Nauru tekent overeenkomst met Taiwan 234

NEDERLAND
BINNENLAND
Staatsrechtelijke crisis na afgedwongen stop op uitzetting asielzoekers 19
Vermindering van aantal moorden in grote steden 21
Sociaal-democrate Gerdi Verbeet wordt voorzitter Tweede Kamer 21
Fusie tussen vredesorganisaties IKV en Pax Christi 79
Bevolkingsgroei verwacht door groter aantal allochtonen 79
Ledental vrijwel alle politieke partijen gegroeid 79
CDA, PvdA en CU sluiten regeerakkoord 145
Eerste hoogleraar terrorisme benoemd 148
Extreem-rechts radicaliseert 148
Vierde kabinet-Balkenende beëdigd 197
Wetsontwerp terugzending Antilliaanse en Arubaanse jongeren ingetrokken 201
Opnieuw verlies voor middenpartijen bij verkiezingen Provinciale Staten 201
Derde dochter voor prinses Máxima en prins Willem-Alexander 260
Ambtenarenapparaat wordt drastisch afgeslankt 260
AIVD meldt toenemend extremisme onder jongeren 260
Leden Gedeputeerde Staten en Eerste Kamer gekozen 323
Nieuwe Eerste Kamer geïnstalleerd 382
Vierde kabinet-Balkenende presenteert uitwerking regeerakkoord 382
Omstreden Betuweroute in gebruik genomen 383
Politieke partijen evalueren tegenvallende verkiezingsresultaten 446
Buurtrenovatie heeft slechts beperkte invloed op daling criminaliteit 447
Oud-minister Pieter Kooijmans benoemd tot minister van Staat 447
Rotterdam sluit coffeeshops in de buurt van scholen 447
Kappen van bos bij Schinveld was onrechtmatig 447
Lijst Pim Fortuijn houdt op te bestaan 496
Minister Ter Horst presenteert actieplan tegen radicalisering 496
Socialistische Partij royeert senator Yildirim 564
Beweging Leefbaar Nederland wordt definitief ontbonden 564
Voormalig minister Rita Verdonk uit VVD-fractie gezet 565
Troonrede 2007 565
Rijksbegroting 2008 567
Reacties op miljoenennota 2008 569
Lilianne Ploumen gekozen tot voorzitter Partij van de Arbeid 570
Rapport over verbondenheid met Nederland leidt tot politieke ophef 623
Bedreigde ex-politica Ayaan Hirsi Ali keert terug naar Nederland 624
Woningcorporaties beloven investeringen in problematische wijken 624
Referendum burgemeestersverkiezing in Utrecht mislukt 624
Voormalig minister Rita Verdonk stapt uit VVD 624
VVD pleit voor verdere aanscherping immigratiebeleid 683
Jaarrapport integratie analyseert sociale achterstand allochtonen 683
Jan Marijnissen blijft fractieleider en voorzitter Socialistische Partij 684
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Nobelprijswinnaar Debye was loyaal aan de nazi's 684
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
WRR pleit voor afschaffing ontslagvergoeding 79
Groot banenverlies voorzien bij TNT Post 261
Positie prostituees niet verbeterd door opheffing bordeelverbod 261
Koopkracht Nederlandse huishoudens stijgt weer 447
Meer ouderen werken door na hun 55ste jaar 625
Niet-westerse allochtonen gediscrimineerd op arbeidsmarkt 684
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Fusie van twee grootste energiebedrijven in de maak 148
CBS meldt zeer gunstige economische vooruitzichten 148
Vakbond FNV bepleit terugdringing van marktwerking 202
Minister zegt subsidie toe voor innovatie in de scheepsbouw 261
Ahold verkoopt in opspraak geraakt dochterbedrijf US Foodservice 324
Postbank houdt op te bestaan 324
Warenhuis Hema verkocht aan Britse investeerders 384
Zorgverzekeraar Achmea neemt concurrent Agis over 384
Energiebedrijven moeten uiterlijk in 2011 activiteiten splitsen 448
Energiebedrijven Nuon en Essent zien af van fusie 571
Privatisering luchthaven Schiphol van de baan 625
Economische groei in Nederland hoogste sinds 2000 685
JUSTITIE
Terreurverdachte Samir A. tot acht jaar veroordeeld 21
Rechters leggen vaker levenslange gevangenisstraf op natuur en milieu 22
Wereld Natuur Fonds grootste groene organisatie 22
Asielzoekers relatief vaak verdacht van criminele activiteiten 80
Hoge Raad bevestigt vonnis tegen oud-directeur PSV 202
Verdachte bekent moord op Nijmeegse activist Louis Sévèke 203
Zeventien jaar cel voor levering grondstoffen chemische wapens aan Irak 324
Tweede Kamer stemt in met generaal pardon voor ruim 25.000 asielzoekers 384
Limburgse Hells Angels vrijgesproken van moord 385
Schipholbrand: behalve brandstichter gaat iedereen vrijuit 448
Mink K. vrijgesproken van moord op hasjhandelaar 448
Elf extreem-rechtse jongeren krijgen gevangenisstraf 571
Vier jaar cel wegens voorbereiding aanslag 571
ONDERWIJS
Aantal jongeren met startkwalificatie in stedelijke gebieden toegenomen 325
Nederlands onderwijs vooral goed voor zwakke leerling 385
Onderwijsraad bepleit verplichte voldoendes voor einddiploma 571
Commissie wil dringend maatregelen tegen lerarentekort 571
Onrust over geweldsdelicten op scholen 626
Scholieren protesteren tegen hoog aantal lesuren 685
GEZONDHEID EN ZORG
Akkoord over salaris medisch specialisten 80
Rechtbank spreekt consulent vrij van hulp bij zelfdoding 80
Principe-uitspraak Hoge Raad over strafbaarstelling bij overdracht hiv 149
Vrouw overlijdt na liposuctie 261
Ruim 4 procent van ziekenhuisdoden overlijdt door medische fouten 261
Ruim 240.000 mensen niet verzekerd tegen ziektekosten 325
Levensbeëindiging vaak door palliatieve sedatie 325
Beïnvloeding artsen door farmaceutische industrie ongewenst 385
Twee artsen in zaak rond Sylvia Millecam uit beroep gezet 386
Forse toename van aantal chronisch zieken verwacht 448
Arbeidsinspectie wil meer garanties voor veiligheid zorgpersoneel 496
Gezondheidsraad pleit voor pre-conceptie-zorg bij zwangerschapswens 572
Oud-ministers niet vervolgd voor Schipholbrand 625
Ex-medewerker veiligheidsdienst veroordeeld voor lekken staatsgeheimen 626
Gezinsvoogd vrijgesproken van schuld-aanklacht gedode peuter 685
LANDBOUW
Nederlands vee getroffen door blauwtong 497
NATUUR EN MILIEU
Heftige storm kost zes mensenlevens 80
SP-kamerlid Van Velzen dierenbeschermer van het jaar 81
CULTUUR EN WETENSCHAP
Eredoctoraat voor schrijver Harry Mulisch 81

Nieuwe universitaire leerstoel Boekhandel ingesteld 325
PRIJZEN
Cultuurprijzen 497
Schrijver Jeroen Brouwers weigert literaire prijs 626
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Journalisten gegijzeld wegens geheim houden bronnen 22
Openstelling huwelijk voor homoseksuelen succesvol 22
Europees Hof: Nederland schendt verbod op martelen 81
Rechter verbiedt huisbezoeken zonder aanleiding bij AOW'ers 203
Ombudsman: 'Vreemdeling heeft recht op identiteitskaart' 203
Geslachtsaanduiding in geboorteakte blijft verplicht 262
Huisbezoek bijstandsgerechtigden vereist toestemming betrokkenen 262
Geen compensatie voor werkverbod asielzoekers 262
'Mark Rutte zette als staatssecretaris aan tot rassendiscriminatie' 326
Nederland herkozen in Mensenrechtenraad Verenigde Naties 326
Databank Antilliaanse risicojongeren is onrechtmatig 498
Kabinet wil stagnering vrouwenemancipatie keren 626
Kabinet trekt extra geld uit voor bestrijding homodiscriminatie 685
EUROPESE UNIE
Onderzoek relativeert euroscepsis onder Nederlanders 326
Kabinet wil geen referendum over nieuw Europees verdrag 572
MILITAIRE ZAKEN
Militairen Dutchbat krijgen alsnog erkenning 22
Twee maanden cel voor weigeren dienst in Afghanistan 23
BUITENLANDSE ZAKEN
In Thailand voor drugssmokkel veroordeelde Nederlander vrijgelaten 204
Nederland zet ook na dood militair Afghanistan-missie voort 326
Opnieuw Nederlandse slachtoffers in Afghanistan 386
Onderzoekscommissie: 'Geen marteling door Nederlanders in Irak' 386
Premier Balkenende hekelt optreden Birmese militaire junta 572
Ontwikkelingssamenwerking vaker gecombineerd met conflictbeheersing 627
Nederland verlengt militaire missie in Afghanistan tot eind 2010 686

NEDERLANDSE ANTILLEN
BINNENLAND
Politiekorpsen Antillen en Nederland gaan intensiever samenwerken 93
Raad van State keurt terugkeerwet Antilliaanse jongeren af 93
Overeenkomst met Nederland leidt tot spanningen op Antillen 93
Koningin Beatrix enthousiast begroet op Aruba en de Antillen 93
Containerscan tegen drugssmokkel in gebruik genomen 94
Opheffing Antillen uitgesteld 647
Nederland continueert steun voor onderwijs en bestrijding criminaliteit 648
Explosies op schip veroorzaken s lachtoffers 648
St. Maarten eenzijdig gericht op economische ontwikkeling 648
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nederlandse steun voor bestrijding armoede 648
Commotie over salarisverhoging leden Eilandsraad Curaçao 648
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Accountantsbureau keurt jaarrekening van Curaçao 2001 af 94
Bank Nederlandse Antillen wijst Nederlandse kritiek van de hand 648
Regering presenteert sluitende begroting 649
Sterke toename van toerisme naar Curaçao 649
CULTUUR EN WETENSCHAP
Papiamento erkend als officiële taal 649
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Eilanden botsen met Nederland over homohuwelijk 649
BUITENLANDSE ZAKEN
Belastingverdrag tussen de Antillen en de VS 94
Belastingverdragen met Australië, Nieuw-Zeeland en VS 649
OVERLEDEN
Tip Marugg, schrijver en dichter 94

NEPAL
BINNENLAND
Vredesakkoord beëindigt tien jaar gewelddadige opstand 224
Madheshi-minderheid demonstreert tegen discriminatie 227
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Protesten tegen stijgende brandstofprijzen 228
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Honderden journalisten gearresteerd en bedreigd 228

NICARAGUA
BINNENLAND
Vroegere staatshoofd Ortega wint presidentsverkiezingen in Nicaragua 157
Immigratiedienst VS legt beslag op geld oud-president Alemán 158
GEZONDHEID EN ZORG
Abortus wordt onder alle omstandigheden verboden 158
BUITENLANDSE ZAKEN
Amerikaanse minister wilde Nicaragua bombarderen 158
Parlement ratificeert vrijhandelsakkoord met Taiwan 158
Strijd om invloed in Nicaragua 158
President Ortega weigert Sam-7 raketten te vernietigen 159
OVERLEDEN
Herty Lewites, presidentskandidaat in 2006 159

NIEUW-CALEDONIË
BINNENLAND
Spanning rond project voor nikkelmijnbouw 235
Twee jaar gevangenis wegens corruptie 235
Frans parlement keurt nieuwe kieswet Nieuw-Caledonië goed 235
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Maatregelen tegen stijging kosten van levensonderhoud 235
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Meer geld van Frankrijk 235

NIEUW-ZEELAND
BINNENLAND
Overleden koningin van de Maori opgevolgd door oudste zoon 542
Oppositiepartij in opspraak door banden met christelijke sekte 543
Regerende Arbeiderspartij verliest meerderheid in parlement 543
Verbod op slaan van kinderen 543
Minister gedwongen tot aftreden 543
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Financiële maatregelen ter discussie 543
NATUUR EN MILIEU
Eerste commerciële biobrandstof in Nieuw-Zeeland 544
BUITENLANDSE ZAKEN
Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten versterken hun relatie 544
Aantal Aziatische immigranten gehalveerd in vier jaar 544
Militaire aanwezigheid in Afghanistan voortgezet 544
Air New Zealand vervoert Australische troepen naar Irak 544

NIGERIA
BINNENLAND
Onrust in de Nigerdelta 298
Illegaal aftappen benzine maakt veel slachtoffers 300
Obasanjo legt zich neer bij grondwet: geen derde ambtstermijn 300
Minister van Buitenlandse Zaken treedt af 300
Strijd tegen corruptie 300
Kolonel nieuwe leider Nigeriaanse moslims 301
Nigeria telt 140 miljoen inwoners 301
Moslimstudenten vermoorden christelijke lerares 301
Vreedzame machtswisseling in Nigeria 356
Onrust in rivierdelta duurt voort 358
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Meer investeren in armoedebestrijding 302
Sociale verzekering voor armen 302
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Investering in gaswinning 301
Verduisterde fondsen gebruikt voor ontwikkelingsprojecten 302
JUSTITIE
Amputaties en stenigingen opgeschort 302
GEZONDHEID EN ZORG
Eerst officiële dode door vogelgriep 302
BURGER- EN MENSENRECHTEN
'Veiligheidstroepen verkrachten' 302

Nigeria brengt negentien tieners terug naar Benin 303
BUITENLANDSE ZAKEN
Cartoonrellen: 123 doden 303
Taylor uitgeleverd aan Sierra Leone 303
Olieakkoord met China 303
Akkoord met Kameroen 303
Nigeria van zwarte lijst 303
Overeenkomst met Zuid-Korea over olie en spoorwegen 303

NOORD-KOREA
BINNENLAND
Kabinetswijzigingen 348
Zware overstromingen treffen Noord-Korea 719
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Noord-Korea verbiedt gebruik van vreemde valuta 348
BUITENLANDSE ZAKEN
Regering belooft nucleaire installaties stil ste leggen 348
Amerikaans marineschip helpt Noord-Koreanen 719
Noord-Korea sluit kerncentrale Yongbyon 720
Nog een hek bij Koreaans-Chinese grens 721

NOORDELIJKE MARIANEN
BINNENLAND
Nieuwe regering na verkiezingen 235
Voormalig gouverneur overleden 236
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Bedrijfssluitingen in textielindustrie 236
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Economische crisis 236
Regering Noordelijke Marianen zou teveel uitgeven 236

NOORWEGEN
BINNENLAND
Noorse regering van samenstelling gewijzigd 573
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Noorse vakbondsleider Valla afgetreden na negatieve publiciteit 327
Meerderheid bedrijven voor tenminste 40 procent bestuurd door vrouwen 573
Noorwegen neemt maatregelen tegen werkloosheid onder immigranten 573
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Noorse regering houdt vast aan staatseigendom industrie 23
Handelsoverschot Noorwegen stijgt in 2006 met 19 procent 327
OESO: Noorwegen moet zich voorbereiden op 'post-olie-tijdperk' 327
Omvang staatspensioenfonds stijgt tot ruim 240 miljard 573
JUSTITIE
Hoge gevangenisstraffen voor diefstal schilderijen Edvard Munch 327
NATUUR EN MILIEU
Noorwegen wil in 2050 netto-uitstoot broeikasgassen tot nul terugbrengen 573
EUROPESE UNIE
Overeenkomst met EU over visquota 23
BUITENLANDSE ZAKEN
Campagne tegen corruptie bij ontwikkelingssamenwerking 23
Noorwegen vaardigt economische sancties uit tegen Iran 327
Extra Noorse troepen naar Afghanistan 328
Noorwegen normaliseert betrekkingen met Palestijnse regering 328
Noorse diplomaten uit Ethiopië teruggetrokken 574

OEKRAÏNE
BINNENLAND
Ontploffing doodt dertien mijnwerkers 204
Parlement erkent hongersnood uit jaren dertig als genocide 204
Oplopende conflicten tussen president, premier en parlement 204
Afbeeldingen van Stalin in overheids-campagne leiden tot verontwaardiging 204
Russische zakenman op klaarlichte dag geliquideerd 205
Parlement Oekraïne door president ontbonden 686
Partijen Oranje Revolutie winnen verkiezingen 687
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Graf uit Tweede Wereldoorlog ontdekt 688
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Weer doden bij mijnongeluk 687
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Hervormingen voor toetreding tot Wereldhandelsorganisatie afgerond 688
OESO: 'Oekraïne moet corruptie harder aanpakken' 205
President ondertekent begroting 2007 205
Veto president over privatiseringen 205
Parlement verlengt moratorium op verkoop van landbouwgrond 205
JUSTITIE
'Geen bewijs dat Russisch vliegtuig door raket is neergehaald' 687
NATUUR EN MILIEU
Contract met consortium voor nieuwe sarcofaag Tsjernobyl 688
BUITENLANDSE ZAKEN
Oekraïne sluit nieuw gasakkoord met Rusland 206
President Rusland wenst goede betrekkingen met Oekraïne 206
Premier breekt bezoek aan Turkije af wegens dood medestander 206
EU biedt financiële steun ter waarde van 647 miljoen dollar 206
Parlement neemt wetten aan voor toetreding tot WTO 688
Moskou en Kiev bereiken akkoord in geschil over betaling gas 688

OEZBEKISTAN
BINNENLAND
Minister van Buitenlandse Zaken vervangen 116
Karimov: 'Lokale functionarissen verantwoordelijk voor rellen Andizjan' 116
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
'In voorgaande twee jaar een miljoen banen gecreëerd' 589
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Regering treedt op tegen belastingprivileges 116
Privatisering moet buitenlandse investeringen vergemakkelijken 116
Karimov: 'Stabiele economische groei in 2006' 117
Sterke economische groei in Oezbekistan 589
President geeft groene licht voor verdere privatisering 589
JUSTITIE
Veroordeling tot tien jaar wegens 'islamitisch extremisme' 117
Rechtbank veroordeelt Tadzjiekse 'geheim agent' 117
GEZONDHEID EN ZORG
Oezbekistan verwerpt schatting VN over aantal hiv-besmettingen 117
LANDBOUW
Streefcijfer omvang katoenoogst gehaald 117
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Geschokte reacties op onderscheiding voor president Karimov 117
Oezbekistan verhindert aannemen mensenrechtenresolutie VN 117
Mensenrechtenorganisatie verlangt einde van 'repressie' 117
Striktere mediawet van kracht 117
Mensenrechtenactiviste gearresteerd 118
Overheidsoptreden tegen oppositie gaat onverminderd door 589
Oezbeekse mensenrechtenbeweging vecht dodencijfer opstand 2005 aan 590
BUITENLANDSE ZAKEN
Oezbekistan en Kirgizstan werken samen tegen terrorisme 118
Kirgizstan levert vijf Oezbeken uit 118
Japanse premier bezoekt Oezbekistan 118
EU verzacht sancties tegen Oezbekistan 118
Oezbekistan verdubbelt aardgasprijs voor Kirgizstan 118
Oezbekistan verwerpt sancties Europese Unie 590
Defensiesamenwerking tussen Oezbekistan en Pakistan geïntensiveerd 590

OOST-TIMOR
BINNENLAND
Internationale vredesmacht blijft in Oost-Timor 292
Presidentsverkiezingen eindigen onbeslist 292
Oost-Timor kiest Ramos-Horta als president 664
JUSTITIE
Gevangenisstraf voor minister van Binnenlandse Zaken 292

OOSTENRIJK
BINNENLAND
Protestacties tegen Tsjechische kerncentrale Temelin 24
Sociaal-democraten en conservatieven vormen Grote Coalitie 81
Sociaal-democraten winnen parlementsverkiezingen 262

Chef van de luchtmacht op non-actief gesteld 263
Oostenrijkse Volkspartij kiest nieuwe leider 263
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
'Holocaust-ontkenner' David Irving voorwaardelijk vrijgelaten 24
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Van Oostenrijkse arbeidskrachten is 12 procent buitenlands 24
JUSTITIE
Politie ontdekt netwerk kinderporno 263
Minister van Justitie wil vermindering aantal gevangenen 264
CULTUUR EN WETENSCHAP
Werk van schilder Munch terug naar nakomelingen eigenares 24

PAKISTAN
BINNENLAND
Slachtoffers aardbeving jaar later nog in tenten 171
Aanslag nabij woning president Musharraf 172
Vredesbesprekingen in de regio Bajur 172
Hardere aanpak militanten 172
Tienduizenden gevlucht voor geweld in Baluchistan 172
Dode bij geweld op sjiitische gedenkdag 172
Zes leden oppositiepartij vermoord 173
Vrouwelijke provincieminister doodgeschoten 173
Omstreden schorsing van hoogste Pakistaanse rechter 528
Honderden doden bij gevechten in Zuid-Waziristan 529
Vredesakkoord in tribale regio Bajur 529
Extremisten verschansen zich in Rode Moskee 530
Aanslag op minister van Binnenlandse Zaken 531
Verbod op muziek in Noord-Waziristan 531
Oplaaiend geweld na dood Talibaan-leider Mullah Dadullah 531
Pakistaanse rebellenleider doodt zichzelf 531
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Overheid verkoopt belang in energiebedrijf 173
NATUUR EN MILIEU
Cycloon en storm eisen ruim tweehonderd levens 531
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Omstreden verkrachtingswet aangepast 173
Honderden zonder aanklacht vastgehouden door veiligheidsdienst 173
MILITAIRE ZAKEN
Pakistan test raket voor middellange afstand 174
BUITENLANDSE ZAKEN
China belooft nucleaire steun aan Pakistan 174
Pakistan bereid Kashmir op te geven 174
Internationale druk op Pakistan om meer actie tegen al-Qaida 174
Pakistaanse cricketcoach sterft onverwacht in Jamaica 531
VS pakken veiligheid containerhaven aan 531
Musharraf en Karzai besluiten inlichtingen te delen 531

PALESTIJNSE ZAKEN
BINNENLAND
Radicale beweging Hamas neemt macht over in de Gazastrook 512
Al-Qaida steunt Hamasbeweging 514
Stroomvoorziening Palestijnen in Gazastrook hervat 514
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Ambtenaren krijgen deel salaris 514
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wereldbank: Israëlische maatregelen verstikken Palestijnse economie 514
JUSTITIE
Hamas arresteert advocaat-generaal 515
BURGER- EN MENSENRECHTEN
VN-Mensenrechtenraad: Israël lijkt op het oude Zuid-Afrika 515
Mensenrechtenorganisaties bekritiseren Israëlisch segregatiebeleid in Hebron 515
Amnesty International kritisch over Israël 515
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Israël beëindigt operatie Nabloes 515
Palestijnse Autoriteit bevriest contact met Israël 515
Israël arresteert Hamasleiders op Westelijke Jordaanoever 516
Vijandelijkheden Hamas-Israël 516
Israël wil bewind president Abbas versterken 516
Israël laat Palestijnen terugkeren naar Gazastrook 516
BUITENLANDSE ZAKEN
Hernieuwde besprekingen tussen Israël en Palestijnen 516
Europa-reis levert geen geld op voor Palestijnen 517
Amerikaanse en Israëlische regering steunen Palestijnse president 517
VS pleiten voor uitbreiding steun aan president Abbas 517
Rusland erkent presidentschap Abbas 517

PANAMA
BINNENLAND
Bevolking steunt plan verbreding Panamakanaal 159
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Fusie creëert financiële gigant in Panama 159
Autoverkoop in 2006 gestegen 159
GEZONDHEID EN ZORG
Minstens 48 sterfgevallen door slikken van besmette medicijnen 159
BUITENLANDSE ZAKEN
Panama krijgt zetel in VN-Veiligheidsraad 159

PAPOEA NIEUW-GUINEA
BINNENLAND
Bougainville krijgt eerste president 237
Corruptie en spanningen binnen de regering 237
Noodtoestand uitgeroepen in Zuidelijke Hooglanden 238
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wereldbank voorziet economische groei voor Papoea Nieuw-Guinea 238
Regering Papoea-Nieuw-Guinea presenteert begroting voor 2007 238
GEZONDHEID EN ZORG
Papoea-Nieuw-Guinea in de greep van aids 238
LANDBOUW
Nieuw landbouwbeleid aangekondigd 238
NATUUR EN MILIEU
Onafhankelijk onderzoek naar houtkap 238
BURGER- EN MENSENRECHTEN
'Bosbouw doordrenkt met corruptie en schending van mensenrechten' 238
'Politie verkracht en martelt kinderen' 238
BUITENLANDSE ZAKEN
Minder Australische politie-inzet op Papoea-Nieuw-Guinea 238
Meer handel en economische diplomatie 239

PARAGUAY
BINNENLAND
Veel wijzigingen in Paraguayaanse regering 700
Partijen prepareren zich voor verkiezingen in 2008 701
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Gewonden bij protesten van Paraguayaanse katoenboeren 702
JUSTITIE
Rellen in Asunción na vonnissen inzake supermarktbrand 702
NATUUR EN MILIEU
Branden leiden tot noodtoestand in delen Paraguay 702
MILITAIRE ZAKEN
Onrust in Paraguay over militair akkoord tussen Bolivia en Venezuela 702
BUITENLANDSE ZAKEN
Defensiesamenwerkingsverdrag met Verenigde Staten niet verlengd 702
Muur tussen Paraguay en Brazilië moet smokkel verhinderen 702

PERU
BINNENLAND
Zes van de vijftien ministersposten in Peru voor vrouwen 160
Verlies voor presidentiële APRA-partij bij regionale verkiezingen 160
Peruaanse regering probeert toeristen beter te beschermen 504
President gelast bombarderen van cocaplanten en clandestiene vliegvelden 504
Algemene staking leidt tot arrestaties 505
Regeringskandidaat wint voorzitterschap Peruaans Congres 505
President García presenteert vijfpuntenplan 505
Leden Sendero Luminosa gearresteerd 505
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Peru wil illegale verbouw van coca aanpakken 160
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
IMF: Economie Peru ontwikkelt zich goed 160
JUSTITIE
Voormalig hoofd geheime dienst veroordeeld voor wapenhandel 160
Levenslange gevangenisstraf voor ex-leider guerrillabeweging Lichtend Pad 161
ONDERWIJS
Onderwijzers verplicht test af te leggen 161

Polen

NATUUR EN MILIEU
Protesten tegen drinkwatervervuiling door goudwinning 161
Argentijnse firma belooft olievervuiling te stoppen 161
Zware aardbeving in Peru veroorzaakt doden en forse schade 505
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Seks in Peru voortaan toegestaan op veertienjarige leeftijd 505
Inheemse gemeenschappen krijgen schadeloosstelling van Peruaanse staat 506
BUITENLANDSE ZAKEN
Nieuwe Peruaanse ambassadeur benoemd in Tokio 161
Presidenten Venezuela en Peru leggen geschillen bij 161
President García tracht met bezoek aan Washington impasse te doorbreken 506
Chili ontstemt over Peruaanse maritieme kaart 506

POLEN
BINNENLAND
Aanhoudende regeringscrisis leidt tot nieuwe verkiezingen 574
Burgerplatform wint lokale verkiezingen 575
Nieuw anti-corruptiebureau verricht eerste arrestaties 575
Nieuwe aartsbisschop van Warschau benoemd 575
Felle discussies om openbaarmaking communistische archieven 575
Arrestatie ex-minister na bekendwording 'Pools Watergate' 576
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Protest tegen inkrimping scheepswerf Gdansk 576
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Poolse arbeiders in Groot-Brittannië niet meer dubbel belastingplichtig 576
Nieuwe directeur Centrale Bank benoemd 576
Snellere economische groei in 2006 576
JUSTITIE
Politieagenten veroordeeld wegens neerslaan mijnwerkersprotest in 1981 576
Parlementslid gearresteerd op verdenking seksuele misdrijven 576
NATUUR EN MILIEU
Europese Unie verlaagt Poolse emissierechten 577
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Premier Kaczynski: 'Polen heeft genoeg homo's' 577
MILITAIRE ZAKEN
Meer Poolse troepen naar Afghanistan 577
Polen steunt Amerikaans anti-raketschild 577

PORTUGAL
BINNENLAND
Meerderheid voor nieuwe abortuswetgeving 149
Voorzitter regionale regering van Madeira treedt af 149
Parlement stemt in met nieuwe abortuswet 206
Oud-dictator Salazar 'grootste burger aller tijden' 206
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Minimumsalaris wordt verhoogd 149
Parlement keurt pensioenhervormingen goed 149
Staking van metropersoneel in Lissabon 149
Medewerkers posterijen leggen werk neer 149
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Handelstekort Portugal toegenomen 149
Economie volgens premier op het goede spoor 206
Begrotingstekort in 2006 afgenomen 206

PUERTO RICO
BINNENLAND
Financiële impasse in Puerto Rico voorlopig doorbroken 94
Golf van moorden begin 2007 94
NATUUR EN MILIEU
Nutsbedrijf moet Verenigde Staten boete betalen 95
BUITENLANDSE ZAKEN
Puertoricanen bepleiten onafhankelijkheid bij VN 95

ROEMENIË
BINNENLAND
Opwinding over Securitate-archieven 328
Van meerderheidsregering naar rompkabinet 328
Veroordeling van voormalig communistisch regime 329
Afzettingsprocedure tegen president Basescu 329
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Tekort aan arbeidskrachten steeds groter probleem 330
Geen verhoging consumentenprijs aardgas 330
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Dreigende oververhitting van Roemeense economie 330
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Discriminatie jongeren met aids aangeklaagd 330
MILITAIRE ZAKEN
Dienstplicht afgeschaft 330
EUROPESE UNIE
Roemenië wordt EU-lidstaat 330
Verkiezingen voor Europees Parlement uitgesteld 330
BUITENLANDSE ZAKEN
Roemenië stuurt extra militairen naar Afghanistan 331
Ontevredenheid over onderzoek naar CIA-vluchten 331
Stationering Amerikaanse troepen goedgekeurd 331

RUSSISCHE FEDERATIE
BINNENLAND
Tijdschrift over schatrijke burgemeesters-vrouw niet in circulatie 24
Mysterieuze ziekte treft ex-premier Gajdar 24
Verplichte minimumopkomst bij verkiezingen afgeschaft 24
Kantoor oppositiegroep door autoriteiten doorzocht 25
Onderzoekscommissie gijzeling Beslan komt met voorzichtige kritiek 25
Parlement stemt in met beperking casino's en speelautomaten 25
Staatsdoema stemt in met herstructurering nucleaire industrie 82
Parlementsleden geven verkeersprivileges op 82
President: economie van stabilisatie naar ontwikkeling 150
Minister van Defensie wordt eerste vicepremier 150
Hard optreden tegen niet toegestane demonstratie in Sint-Petersburg 206
Twijfel aan oppositiekarakter van nieuwe politieke partij 207
Passagiersvliegtuig maakt noodlanding: zeven doden 207
Slechte infrastructuur en nalatigheid veroorzaken verscheidene rampen 207
Hooggerechtshof gelast opheffing kleine linkse partij 207
Geen buitenlandse kooplui meer op Russische markten 264
Werk in meer dan dertig mijnen om veiligheidsredenen stilgelegd 264
Rusland legt beperkingen op aan buitenlandse ngo's 264
Greep van het Kremlin op de media neemt sterk toe 264
Politie treedt hard op tegen demonstranten in Sint-Petersburg 264
Parlement neemt harde wet aan tegen extremisme 265
President Poetin belooft meer geld voor sociale uitgaven en infrastructuur 265
Orthodoxe kerk viert einde schisma 331
Geen extra veiligheidsmaatregelen voor gouverneur Sint-Petersburg 331
Medestanders oppositie gearresteerd in provinciestad 331
Rusland toont economisch vertrouwen 386
Protestbijeenkomst oppositie tegen bewind president 387
President Poetin: geen reden voor schuldgevoelens over Grote Terreur 387
Internetaanvallen op critici Kremlin 450
Kasjanov uit coalitie van oppositie 450
Loezjkov begint aan vijfde ambtstermijn 450
Staatsbedrijf voor nucleaire industrie 450
Stalin populair bij de jeugd 450
Bomaanslag op trein 499
President Poetin wil vergroting civiele vliegtuigproductie 499
Torso van Russische president inspireert media 499
Toenemend aantal verwaarloosde en mishandelde kinderen in Rusland 499
Oligarch uitgeweken na conflict met Kremlin 499
Russische parlement stemt in met benoeming nieuwe premier 577
Verdachte van moord op KGB-officier kandidaat bij verkiezingen 578
Poetin doet mee aan parlements-verkiezingen 627

Gorbatsjov leidt nieuwe democratische politieke beweging 627
Kunstenaars ruziën om brief aan Poetin 627
Poetin herdenkt Stalins slachtoffers voor de eerste keer 628
Acht doden door bom in stadsbus 628
Ex-voorzitter KGB waarschuwt voor conflicten tussen diensten 628
Poetin benoemt nieuwe chef buitenlandse inlichtingendienst 629
31 doden bij brand in verpleeghuis 688
Viceminister van Financiën gearresteerd 689

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Moskou wil Aziaten terug op de markt 150
Moskou blijft duurste stad 387
Producenten en detailhandel komen prijsstop voor basisproducten overeen 628

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

President stemt in met begroting voor 2007 25
Fusie doet grootste aluminiumproducent ter wereld ontstaan 82
Economie groeit met 6,7 procent in 2006 82
Russische autoriteiten keuren fusie aluminiumbedrijven goed 150
President Poetin wil financiële gegevens in roebels uitgedrukt zien 207
Staatsbedrijf Rosneft koopt deel olieconcern Yukos 207
Toezichthouder aandelenmarkt treedt af 331
Staatsoliemaatschappij Rosneft koopt restanten bedrijf Yukos 332
President Poetin gelast fusie twee grootste scheepvaartbedrijven 387
Gazprom krijgt eigen leger 450
Parlement keurt begroting voor drie jaar goed 450
Aandeelhouders stemmen in met liquidatie Russisch elektriciteitsbedrijf 628

JUSTITIE

Leider extremistische groep tot drieëneenhalf jaar veroordeeld 25
Nieuwe aanklacht tegen ex-oliemagnaat Chodorkovski 150
Burgemeester Vladivostok geschorst 150
Twee ex-functionarissen oliemaatschappij Yukos veroordeeld 207
Burgemeester Vladivostok gearresteerd op verdenking van corruptie 208
Hoofdredacteur zakentijdschrift Forbes veroordeeld voor laster 208
Overplaatsing oliemagnaat Chodorkovski naar Moskou 265
Wandaden in Tsjetsjenië bestraft 387
Openbaar ministerie stelt onderzoek in tegen prominent advocaat 450
Voormalige veiligheidschef oliemaatschappij Yukos krijgt levenslang 499
Tsarenfamilie wordt niet gerehabiliteerd 578
Gevangenhouding ex-oliemagnaat Chodorkovski in Siberië verlengd 578
Seriemoordenaar krijgt levenslange dwangarbeid 628

GEZONDHEID EN ZORG

Enkele tientallen doden door branden in gezondheidsinstellingen 25
Bestrijding ziektes om bevolkingsafname tegen te gaan 150
Russische man sterft jong 387

NATUUR EN MILIEU

Autoriteiten schorten vergunningen op voor uitvoerder Sachalin-2 project 25
Nationaal park voor Siberische tijgers 387
Olieramp in Zwarte Zee 689

CULTUUR EN WETENSCHAP

Academie van Wetenschappen weigert grotere invloed overheid 208
Rusland gaat 800 miljoen euro in nanotechnologie investeren 265
Staatsprijs voor schrijver Solzjenitsyn 387
Russische musea missen 160.000 kunstvoorwerpen 451

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Raad van Europa kapittelt Rusland wegens martelingen in Tsjetsjenië 208
'Toestand mensenrechten in Rusland verslechtert' 208
'Voormalige gevangenen Guantánamo Bay in Rusland gemarteld' 208
Journalisten nemen ontslag uit protest tegen invloed Kremlin 332
Demonstranten voor homorechten door politie opgepakt 332
Rusland aansprakelijk gesteld voor moord op vier Tsjetsjenen in 2003 388
Stille tocht tegen racisme in Moskou 451
BBC in Moskou van FM verwijderd 499
Lid oppositie na 46 dagen vrij uit psychiatrische inrichting 500
Rechtbank veroordeelt zeven mannen voor moord op journalist 500
Europees Hof: 'Rechten topmanager Yukos ernstig geschonden' 628
Kasparov krijgt gevangenisstraf na anti-Poetinprotest 689
Mogelijke getuige in Litvinenkozaak vrijgelaten 689

MILITAIRE ZAKEN

Rusland steekt veel geld in nieuwe wapens 578
Nieuwe Russische luchtdoelraket 578
Russen testen nieuwe superbom 629
President Poetin ontslaat bevelhebber marine 578
Succesvolle proefvlucht ICBM 629

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Vijfhonderd Tsjetsjeense opstandelingen maken gebruik van amnestieaanbod 83
President Poetin ontslaat Tsjetsjeense president Alchanov 151
Federatieraad verwerpt verdeling bevoegdheden met Tatarstan 151
Parlement Tsjetsjenië stemt in met benoeming nieuwe president 208
Ramzan Kadyrov omstreden nieuwe president van Tsjetsjenië 208
Achttien doden bij helikopterongeluk in Tsjetsjenië 265
Rusland benadrukt aanspraken op Noordpoolgebied 265
Gezamenlijke militaire oefening van Russische en Chinese troepen 265
Autobom doodt vier politiemensen in Ingoesjetië 387
Politie bestormt huis in Dagestan: acht doden 689
Tsjetsjeense president roept vrouwen op hoofddoekje te dragen 689

BUITENLANDSE ZAKEN

Geen Russische boycot EU-vlees 26
Samenwerking van Deutsche Börse met Moskouse wisselbeurs 26
EU dringt aan op betrouwbare olieleveranties door Rusland 83
Overeenkomst over oliepijplijn tussen Rusland, Bulgarije en Griekenland 151
President Poetin beschuldigt VS 151
Muziekindustrie wil Russisch optreden tegen illegale kopieën 265
Onenigheid over Amerikaans raketschild escaleert verder 265
Spanningen met de Verenigde Staten 332
Openlijke onenigheid tussen Rusland en EU-leiders bij top 332
Akkoord over aanleg gaspijplijn van Rusland naar Bulgarije 388
Sotsji krijgt Olympische Winterspelen 2014 451
Gorbatsjov: 'VS maken grote strategische fouten' 451
Europees Hof gelast schadevergoeding aan Tsjetsjenen 451
VS zien geen bedreiging in Russische militaire vluchten 500
Russische plutoniumopslag gefinancierd met Amerikaans geld 500
VS geven informatie over in 1968 gezonken onderzeeër 578
Overeenkomst over onbemande missies naar de maan en Mars 629
Gasunie neemt belang in Russische pijpleiding 689
Poetin kapittelt Balkenende 690
Moskou laakt houding OVSE 690

OVERLEDEN

Boris Jeltsin, voormalig president 266
Galina Dzjoegasjvili, kleindochter van Stalin 501

RWANDA

BINNENLAND

Regerende RPF komt goed uit verkiezingen 410
President Kagame wijzigt regering 411

JUSTITIE

Rwanda-tribunaal hard aan het werk 411
Vrijlating oud-president Bizimungu 412
Deel gevangenen komt vervroegd vrij 412
Verdachten verschijnen voor Gacaca-tribunalen 412

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Afschaffing doodstraf 413
Journalist vrijgelaten 413
Vluchtelingen uit Burundi weggestuurd 413

BUITENLANDSE ZAKEN

Ruzie met Frankrijk vanwege beschuldiging tegen Kagame 413
Asielaanvraag weduwe oud-president door Frankrijk afgewezen 414
Rwanda lid van EAC 414

SAHARA (WEST)
BINNENLAND
Bereidheid tot besprekingen status Westelijke Sahara blijft bestaan 303
Protesten van Marokkaanse ex-gevangenen van onafhankelijkheidsbeweging 304
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Hoge Commissariaat VN bezorgd over mensenrechtensituatie 304

SALOMONEILANDEN
BINNENLAND
Parlementsverkiezingen leiden tot onrust 240
Kwestie China -Taiwan leidt tot ontslag minister 241
Kwestie Moti leidt tot ruzie met Australië 241
Vicepremier Salomoneilanden treedt af 241
Motie van wantrouwen gaat niet door 242
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Akkoord over land maakt heropening goudmijn mogelijk 242
JUSTITIE
Voormalig minister veroordeeld wegens diefstal 242
BUITENLANDSE ZAKEN
Meer deelname aan missie op Salomoneilanden 242

SAMOA
BINNENLAND
Regeringspartij wint verkiezingen 242
Premier steunt voor moord veroordeelde collega 242
Oppositiepartij in problemen 242
Moordenaar parlementslid veroordeeld 243
NATUUR EN MILIEU
Commerciële houtkap verboden 243

SAOEDI-ARABIË
BINNENLAND
Koning Abdullah verleent gratie aan veroordeelde ismaili-moslims 517
Saoedische autoriteiten intensiveren strijd tegen terrorisme 518
Hervormers dringen aan op vorming constitutionele monarchie 518
Naturalisatie van wetenschappers vergemakkelijkt 519
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Saoedisch kabinet keurt begroting 2007 goed 519
GEZONDHEID EN ZORG
Aanstaande echtgenoten worden verplicht tot gezondheidstesten 519
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Tegenslagen voor vrouwenemancipatie in Saoedi-Arabië 519
HRW positiever over bespreekbaarheid mensenrechtensituatie 520
Saoedisch parlement blokkeert extra gelden voor religieuze politie 520
Saoedi-Arabië zal verdrag tegen mensenhandel ondertekenen 521
Ruim honderd gerechtelijke executies in half jaar tijd 521
BUITENLANDSE ZAKEN
Gevangenen uit Guantánamo Bay keren naar Saoedi-Arabië terug 521

SERVIË
BINNENLAND
G17 Plus stapt uit regering en parlement 266
Nieuwe grondwet bij referendum goedgekeurd 266
Hervormingsgezinde partijen winnen parlementsverkiezingen 266
Vrees voor 'witte al-Qaida' in regio Sandzak 267
KOSOVO
VN-onderhandelaar Ahtisaari presenteert plan voor Kosovo 267
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Schuld bij IMF afbetaald 268
JUSTITIE
Moordenaars 'warlord' Arkan veroordeeld 268
Kosovo-Albanees veroordeeld wegens oorlogsmisdaden 268
Paramilitairen veroordeeld wegens aandeel in drama Srebrenica 268
MILITAIRE ZAKEN
Partnerschapsovereenkomst met de NAVO 269
BUITENLANDSE ZAKEN
VN-hof spreekt Servië vrij van genocide 269

SINGAPORE
BINNENLAND
Oppositieleider opnieuw veroordeeld 118
Europarlementariërs niet welkom op forum van Democratische Partij 532
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Woede over salarisverhoging van ministers 532
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Extra geld voor armoedebestrijding in Singapore 119
Krachtige economische groei 119
Groei economie van Singapore valt regering mee 532
JUSTITIE
Singapore executeert drugssmokkelaars 119
MILITAIRE ZAKEN
Singapore geeft militairen ruimere bevoegdheden 533
BUITENLANDSE ZAKEN
Geen demonstraties bij jaarvergadering van IMF en Wereldbank 119
Ruzie met Thailand over bezoek van ex-premier 119

SLOVENIË
BINNENLAND
Twee nieuwe ministers in regering Slovenië 629
Linkse oppositie wordt sterker 629
President Drnovsek boycot nationale feestdag 630
Eerste ronde presidentsverkiezingen 630
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Parlement Slovenië keurt begrotingen goed 630
Economische groei in 2006 hoger dan verwacht 630
GEZONDHEID EN ZORG
Rookverbod in openbare gelegenheden 630
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Europese mensenrechtencommissaris bekritiseert behandeling Roma 630
Sloveense journalisten klagen 'censuur' aan 630
EUROPESE UNIE
Slovenië treedt toe tot eurozone 630

SLOWAKIJE
BINNENLAND
Linkse partij Smer winnaar parlementsverkiezingen 26
Jan Slota herkozen als leider van Slowaakse Nationale Partij 27
Centrum-rechts winnaar van lokale verkiezingen 27
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Koerswijziging in economisch beleid 27
Verkoop vliegveld Bratislava verboden 27
Begroting voor 2007 goedgekeurd 27
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Spanningen tussen Slowakije en Hongarije nemen weer toe 28
EUROPESE UNIE
Europa waarschuwt nieuwe Slowaakse regering 28
Grensbewaking wordt versterkt 28
BUITENLANDSE ZAKEN
Geen nieuwe Slowaakse troepen voor Irak 28

SOEDAN
BINNENLAND
Crisis in Darfur 359
Aan al-Qaida gelieerde groep claimt moord op hoofdredacteur 362
Veel afspraken vredesakkoord Zuid-Soedan niet nagekomen 362
Soedanese regering tekent akkoord met rebellen in het oosten 362
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Economie Soedan groeit ondanks crisis in Darfur 362

SOMALIË
BINNENLAND
Somalische regering in Mogadishu, maar vrede blijft uit 601
BUITENLANDSE ZAKEN
Brute moord op vluchtelingen voor de kust van Jemen 604

SPANJE
BINNENLAND
Politie rolt cel al-Qaida op 28
Air Madrid mag niet meer vliegen 28
Geen moslimgebed in kathedraal 28
Nieuwe minister van Justitie 151
Extra geld voor integratie migranten 151
Monument onthuld voor slachtoffers aanslagen Madrid 209
Duizenden protesteren tegen over-ontwikkeling op de Balearen 209
Spaanse krant valt boycot door oppositie aan 209
Wet tegen oververhitting vastgoedsector 333
Spanje stuurt 750 illegale immigranten terug 333

Oppositie Spanje het grootste bij lokale verkiezingen 333
Spaanse premier belooft subsidie voor elke nieuwgeborene 451
210.000 nieuwe legale migranten in 2006 501
Nieuw toeristenrecord in Spanje 501
Spanje is grootste drugsvanger ter wereld 579
Nieuwe Spaanse politieke partij opgericht 579
Verwerking Spaanse burgeroorlog nog steeds problematisch 630

BASKISCHE KWESTIE

Vier ETA-leden veroordeeld voor aanslag op parlementariër 28
ETA-lid De Juana Chaos krijgt dwangvoeding 29
Rechter verbiedt demonstraties in Baskenland 29
Onderhandelingen met de ETA 29
Jongeren trekken door straten San Sebastian 29
ETA eist verantwoordelijkheid bomaanslag op 83
Oppositie blijft gekant tegen onderhandelingen met de ETA 151
Rechter veroordeelt twee ETA-leden 152
Groot protest na verlening huisarrest aan ETA-gevangene 209
Rechter laat aanklachten tegen Baskische separatist vallen 209
Spaanse politie deelt ETA-unit zware klap uit 209
Deelname Baskische separatisten aan lokale verkiezingen verboden 333
Spaans hooggerechtshof verbiedt nieuwe Baskische politieke partij 333
ETA-lid veroordeeld voor vermoorden rechter 333
Anti-ETA groep richt nieuwe partij op 333
ETA beëindigt wapenstilstand 451
Spaanse en Portugese ministers vergaderen over ETA 501
Spaanse premier verwerpt plan voor Baskisch referendum 579
Spanje en Portugal strijden samen tegen ETA 631
Spanje brengt Batasuna een zware klap toe 631

GIBRALTAR

Spaanse verkeersvliegtuigen landen weer op Gibraltar 29

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Laagste Spaanse werkloosheidscijfer sinds 29 jaar 452

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

OESO positief over Spaanse economie 83
Spaanse economie blijft groeien 152
Spaanse inflatie het laagst sinds drie jaar 501

JUSTITIE

Proces tegen verdachten aanslagen 11 maart 2004 van start 152
Veroordelingen voor aanslagen Madrid in 2004 690

GEZONDHEID EN ZORG

Overheid sluit overeenkomst met modeontwerpers 83

LANDBOUW

Blauwtong op Spaanse boerderijen 501

NATUUR EN MILIEU

Spanje gaat vervuilende bedrijven strenger beboeten 209
Snelwegconstructie gaat niet door om de lynx te beschermen 333
Duizenden mensen ontvluchten bosbranden op Canarische eilanden 452
Bosbranden op Canarische eilanden onder controle 501

CULTUUR EN WETENSCHAP

Spanje claimt bij rechter gezonken schip 333

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Spaans parlement keurt wet over transseksualiteit goed 210
Wet aangenomen ter bevordering van gelijkheid tussen man en vrouw 210
Spanje beschuldigd van falende bescherming van rechten migranten-kinderen 452
Amnesty beschuldigt Spanje van negeren mishandeling gevangenen 690

MILITAIRE ZAKEN

Extra militaire inzet in Afghanistan 579

EUROPESE UNIE

Moratorium op komst Roemeense en Bulgaarse werknemers 29

BUITENLANDSE ZAKEN

Minister breekt bezoek aan Saoedi-Arabië af 84
Rechter vraagt uitlevering Amerikaanse soldaten 84
Honderden Senegalezen terug-gestuurd 84
Akkoord met Mauritanië over bootvluchtelingen 152
Zes leden Unifil-vredesmacht in Libanon omgekomen 452
Spaanse mediacampagne in Senegal tegen illegale migratie 579
Spanje en Verenigde Staten sluiten anti-terrorismeovereenkomst 579
Diplomatieke spanningen met Marokko 690
Venezolaanse president Chávez eist excuses Spaanse koning 691

SRI LANKA

BINNENLAND

Vredesproces Sri Lanka ligt volledig stil 590
President ontslaat drie ministers 592
Demonstraties tegen corruptie en mensenrechtenschendingen 592
Broer president in parlement 592

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Handelstekort loopt op ondanks economische groei 592

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Rechtbank verbiedt overheid Tamils uit hoofdstad weg te sturen 593
Diplomaten hekelen aanpak mensenrechtenschendingen 593
Actiegroepen achten persvrijheid in gevaar in Sri Lanka 593
VN bespreken mensenrechtensituatie in Sri Lanka 593

ST. KITTS EN NEVIS

BINNENLAND

Parlement akkoord met electorale hervorming 650
Minister van Justitie gaat met pensioen 650
Oppositieleider Guishard overlijdt plotseling 650

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Toerisme levert economische groei op 650

NATUUR EN MILIEU

Kyotoprotocol door St. Kitts en Nevis ondertekend 650

BUITENLANDSE ZAKEN

St. Kitts en Nevis erkent Internationaal Strafhof 650
Premier Douglas legt vruchtbaar bezoek af aan Venezuela 650

ST. LUCIA

BINNENLAND

Oppositie wint parlementsverkiezingen 651

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Toerisme St. Lucia in 2006 afgenomen 651

BUITENLANDSE ZAKEN

China protesteert tegen hernieuwd contact met Taiwan 651
Amerikanen leveren uitrusting om terrorisme te bestrijden 652

ST. VINCENT EN DE GRENADINEN

BINNENLAND

Premier Gonsalves bemiddelt tussen strijdende criminele groepen 652

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Premier Gonsalves verhoogt lonen in publieke sector 652

FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN

Regering verwerpt kritiek Internationaal Monetair Fonds 652
Autoriteiten St. Vincent en de Grenadinen gaan BTW heffen 652

BURGER- EN MENSENRECHTEN

Parlement wil financiële compensatie voor slavernij 652

BUITENLANDSE ZAKEN

Venezolaans president Chávez bezoekt St. Vincent en de Grenadinen 652

SURINAME

BINNENLAND

Brute moorden op zwervers in Paramaribo 95
Tevredenheid over einde monopolie op vluchten naar Suriname 95
Opnieuw irritatie over controles op Schiphol 95
Ex-leider Bouterse biedt excuses aan voor 'decembermoorden' 653
Minister van Transport treedt af onder druk oppositie 653
Weg naar Guyana wordt geasfalteerd 653
Suriname ondersteunt inter-Amerikaanse anti-vuurwapenconventie 653

SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN

Brandstofprijzen weer verlaagd 96
Ontslagen medewerkers bedrijf Surland financieel gecompenseerd 96

Steun Verenigde Naties voor uitvoering sociale projecten 653
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
President Venetiaan kondigt aan dat begrotingstekort zal toenemen 96
EU steunt Suriname bij uitvoering infrastructurele werken 96
Lening Islamitische Ontwikkelingsbank voor modernisering Surinaamse haven 653
IMF looft resultaten Surinaamse economie 654
Europese steun voor toerisme- en transportsector 654
JUSTITIE
Suriname gaat alternatieve straffen invoeren 96
President Hof van Justitie geïnstalleerd 654
GEZONDHEID EN ZORG
5.500 seropositieven in Suriname 654
CULTUUR EN WETENSCHAP
Wetenschappers ontdekken nieuwe diersoorten in Oost-Suriname 654
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Journalistenorganisaties betichten regering van censuur 654
Suriname gaat speciale dag inheemse bevolking vieren 654
BUITENLANDSE ZAKEN
Internationale conferentie tegen drugshandel in Paramaribo 96
Suriname bereid Europese gevangenen over te dragen 654
China verontwaardigd over Surinaams bezoek aan Taiwan 655
Suriname breidt betrekkingen met Cuba uit 655
Maritiem grensgeschil met Guyana opgelost 655
Amerikaanse minister van Defensie bezoekt Suriname 655
Geen verdrag met VS over Internationaal Strafhof 655

SYRIË
BINNENLAND
Syrische oppositie pleit opnieuw voor meerpartijendemocratie 46
Politieke macht Baathpartij gecontinueerd bij verkiezingen 712
Massale steunbetuigingen voor nieuwe ambtstermijn president Assad 712
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
'Verminderde olieopbrengsten risico voor Syrische economie' 46
JUSTITIE
Hoge straffen voor leden verboden Moslim Broederschap 47
Syrië laat 75 Koerdische gevangenen vrij 47
Gevangenisstraf wegens banden met daders 11 september-aanslagen in VS 712
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Kritische schrijver krijgt drie jaar celstraf 47
Nieuwe mensenrechtenorganisatie NOHR niet gelegaliseerd 47
Gevangenisstraffen wegens lidmaatschap verboden islamitische partij 47
Mensenrechtenactivist veroordeeld voor belediging president 47
Syrische oppositieleider gevangen gezet 48
Advocaat veroordeeld voor verspreiding vijandelijke informatie 712
Rechtbank geeft Syrische dissident twaalf jaar gevangenisstraf 712
BUITENLANDSE ZAKEN
Syrië sluit defensieovereenkomst met Iran 48
Duitse minister zegt voorgenomen bezoek aan Syrië af 48
Syrië beschermt Amerikanen bij aanval op VS-ambassade 48
Irak en Syrië herstellen diplomatieke relaties 48
Naar ambassade in Syrië gevluchte kinderen, terug in Nederland 48
Geruchten over Syrische nucleaire plannen 713
Veel Iraakse vluchtelingen vertrekken uit Syrië 714
Contract met Iran, Maleisië en Venezuela voor bouw olieraffinaderij 714
OVERLEDEN
Sjeik Ahmad Kuftaro, groot-mufti 49

TADZJIKISTAN
BINNENLAND
Twee oppositiepartijen weigeren deelname aan presidentsverkiezingen 119
Rachmonov opent nieuwe brug aan vooravond van verkiezingen 120
Kiezers naar stembus voor presidentsverkiezingen 120
President Rachmonov reorganiseert landsbestuur 120
Oppositie bekritiseert sluiting moskeeën 533
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Tadzjikistan poogt investeringen aan te trekken en armoede te bestrijden 533
JUSTITIE
Rechtbank veroordeelt Oezbeek wegens spionage 120
Generaal krijgt levenslang wegens beramen staatsgreep 121
Hoge straffen voor massamoord in 1992 121
Veroordelingen wegens 'religieus extremisme' 534
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Internetsites in aanloop naar verkiezingen geblokkeerd 121
Drie aanhoudingen bij verkiezingsprotest 121
Rechtbank steunt verbod op hijab 534
MILITAIRE ZAKEN
VS schenken boten en apparatuur voor Tadzjiekse grenstroepen 121
BUITENLANDSE ZAKEN
Rumsfeld bezoekt Tadzjikistan 121
China en Tadzjikistan houden contra-terrorisme-oefening 122
Internationale lening voor katoenindustrie 122
Economische samenwerking met Iran 122
Verenigde Naties beëindigen vredesmissie in Tadzjikistan 534
Brug tussen Tadzjikistan en Afghanistan geopend 535

TAIWAN
BINNENLAND
Kwomintang krijgt nieuwe leider 350
Nieuwe premier voor Taiwan 350
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Werkloosheid in Taiwan daalt 350
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Taiwan profiteert van krachtige Europese economie 721
JUSTITIE
Schoonzoon van president veroordeeld 350
ONDERWIJS
Taiwan verbiedt lijfstraffen in het onderwijs 350
CULTUUR EN WETENSCHAP
Taiwan erkent inheems volk 351
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Taiwan verwijdert symbolen van eenheid met China 351
Olympische fakkel niet welkom op Taiwan 351
BUITENLANDSE ZAKEN
Taiwanees schip ruim zes maanden gekaapt 721
VN weigeren Taiwanees lidmaatschap te overwegen 721

THAILAND
BINNENLAND
Nieuwe regering na staatsgreep 229
Nieuwe regering wil dialoog met opstandige moslims 230
Gratie voor Zwitserse man die Bhumibol beledigde 595
Bomaanslagen veroorzaken doden 595
Thaise bevolking stemt in met nieuwe grondwet 595
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Afname van economische groei 230
Kritiek op financieel-economisch beleid van interim-regering 230
Beurs van Thailand doet het goed 596
JUSTITIE
Zoons van oud-premier Thaksin veroordeeld 596
GEZONDHEID EN ZORG
Thailand in aanvaring met buitenlandse farmaceutische industrie 596
BUITENLANDSE ZAKEN
Thaise rechter spreekt Vietnamese dissident vrij 597

TONGA
BINNENLAND
Leden koninklijke familie verongelukt 243
Zoon volgt vader op 243
Trage democratisering leidt tot rellen 243
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Regering verdedigt overval op krant 244

TRINIDAD EN TOBAGO
BINNENLAND
Straatbendes willen geweld beëindigen 655
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Einde aan suikerindustrie van Trinidad en Tobago 655
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
IMF roept Trinidad en Tobago op economie te diversifiëren 656
BUITENLANDSE ZAKEN
Overeenkomst met Mexico over oprichting geschillentribunaal 656
Moslimleider ontkent betrokkenheid bij geplande aanval in New York 656

TSJECHIË
BINNENLAND
Kortere parlementaire onschendbaarheid 29
Verkiezingen leiden tot scherpe tweedeling tussen links en rechts 29
Regering kondigt anti-corruptiemaatregelen aan 30
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
OESO adviseert hervormingen en bezuinigingen 31
Begroting voor 2007 goedgekeurd 31
GEZONDHEID EN ZORG
Onenigheid tussen president en parlement over ziekenhuisbestuur 31
Verpleger gearresteerd voor moord op patiënten 31
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Tsjechië legaliseert homohuwelijk 31
Mensenrechtenhof berispt Tsjechische regering 31
EUROPESE UNIE
Roemeense en Bulgaarse arbeiders welkom 31
BUITENLANDSE ZAKEN
Uitleveringsverdrag met VS 32
Tsjechische troepen voor vredesmissies 32

TUNESIË
BINNENLAND
Tunesische regering begint campagne tegen dragen van sluier 180
Doden en arrestaties bij anti-terreuracties 180
JUSTITIE
Twintig jaar cel wegens 'betrokkenheid bij zelfmoordaanslag' 180
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Amnesty International veroordeelt uitzetting van een van haar leden 180
Tunesië niet gediend van Europese kritiek op mensenrechtensituatie 180

TURKMENISTAN
BINNENLAND
Turkmenistan houdt verkiezingen voor plaatselijke raden 122
Provinciale gouverneurs en andere functionarissen ontslagen 122
President Nijazov onverwacht overleden 122
Tijdelijk leider Berdymoechammedov geïnstalleerd als president 535
Einde aan dagelijkse eed van trouw aan land en president 536
President geeft zichzelf kostbaar geschenk en forse salarisverhoging 536
Afbeelding vroegere president van televisie verdwenen 536
Binnenlandse reisbeperkingen afgeschaft 536
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Vrije economische zone ingesteld 536
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Drastische uitbreiding productie van gas en olie voorzien 123
ONDERWIJS
Moeilijke tijd voor leerkrachten 123
Salarissen onderwijzend personeel stijgen met 40 procent 536
CULTUUR EN WETENSCHAP
President Turkmenistan verspreidt 'geestelijke boodschap' 123
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Oproep tot vrijlating van drie politieke gevangenen 123
Dood journalist veroordeeld 123
Amnestie voor tienduizend gevangenen 123
Mensenrechtenorganisaties bekritiseren arrestatie milieuactivist 124
BUITENLANDSE ZAKEN
Franse diplomaat en vertegenwoordiger OVSE beschuldigd van spionage 124
Turkmenistan wil gascontract met Oekraïne openbreken 124
President Iran bezoekt Turkmenistan 124
China geeft Turkmenistan zachte lening met lange looptijd 124
President wil graag buitenlandse investeerders 536
Turkmenistan verhoogt aardgasexport naar Rusland met 50 procent 536
Turkmenistan en Afghanistan komen intensieve samenwerking overeen 536
China en Turkmenistan tekenen overeenkomst over gas 537
OVERLEDEN
Saparmoerat Nijazov, president van Turkmenistan 124

TURKS- EN CAICOSEILANDEN
BINNENLAND
Grote overwinning voor regeringspartij PNP 656
Geen bewijs dat boot met Haïtiaanse migranten geramd werd 656
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Minimumloon met 11 procent verhoogd 657
Rijke inwoners Turks- en Caicoseilanden krijgen toegang tot casino's 657

TURKIJE
BINNENLAND
Toerisme in 2006 gedaald 84
Journalist Hrant Dink vermoord 84
Minister overleeft moties van wantrouwen 152
Gevallen van vogelgriep vastgesteld 152
Politie beëindigt kaping 269
Presidentsverkiezingen leiden tot politieke crisis 269
Drie mensen bijbeldrukkerij vermoord 270
Confrontaties tussen politie en demonstranten bij herdenking 1 mei 334
Politieke crisis rond verkiezing nieuwe president 334
Voormalige Turkse premier Yilmaz keert terug in de politiek 335
Crisis rond Turkse presidentsverkiezingen duurt voort 388
Verbod op deelname parlements-verkiezingen voor vier kandidaten 389
Partij premier Erdogan wint parlementsverkiezingen 452
Turkije krijgt nieuwe president en regering 501
Turken stemmen voor constitutionele hervormingen 691
Parlement akkoord met bouw kerncentrales 691
KOERDISCHE KWESTIE
'Onvoldoende compensatie voor ontheemde Koerden' 32
Koerdische partij vraagt regering staakt-het-vuren serieus te nemen 32
Rechter veroordeelt prominente Koerden 153
Koerdische leider Barzani roept op tot een dialoog 153
Gevangen Koerdische leider Öcalan zou worden vergiftigd 210
Rechtbank veroordeelt Koerdisch politicus 210
Massale aanwezigheid leger en politie bij viering Koerdisch nieuwjaar 210
Turkse president keurt omstreden wetsvoorstel goed 335
Toenemende spanningen in Iraaks-Turks grensgebied 335
Gevechten tussen leger en Arbeiderspartij van Koerdistan 389
'Turks bombardement op Noord-Irak' 389
Advocaat PKK-leider Öcalan krijgt gevangenisstraf 389
'Toename aantal gesneuvelden door politieke onrust' 453
Overeenkomst met Irak over Koerdische rebellen 502
Slachtoffers na confrontaties Koerdische rebellen en Turks leger 503
Parlement geeft toestemming voor aanval tegen Koerden in Noord-Irak 691
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
IMF geeft laatste deel lening vrij 32
Parlement akkoord met begroting 32
Inflatie in 2006 naar 9,65 procent 84
Handelstekort bedraagt 19,8 procent over 2006 84
Werkloosheid daalt naar 9,9 procent 210
Turkse economie sterk gegroeid 270
JUSTITIE
Rechter spreekt dorpelingen vrij van aanval op Amerikanen 32
Rechtbank veroordeelt daders aanslagen 2003 153
Hizbullah-leden tot levenslang veroordeeld 153
Levenslang voor tien islamitische militanten wegens dodelijke aanslagen 389
Turkse ex-minister krijgt geen celstraf voor fraude 453
Straf voor moord op priester gehandhaafd 693
Voormalig Turks minister vrijgesproken van corruptie 693
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Schrijfster vrijgesproken van belediging 32
Europees Hof veroordeelt Turkije voor nalatigheid bij dood schrijver 32
Europees Hof: 'Turkije mishandelde arrestanten' 33
Parlementsvoorzitter vraagt advocaat hongerstaking te beëindigen 33
Advocaat beëindigt hongerstaking na 293 dagen 84
Turkije vaakst veroordeeld door Europees Hof 85
Europees Hof veroordeelt Turkije 153
Rechtbank laat video-website van YouTube blokkeren 210

Turkije schuldig aan schenden recht op vrije verkiezingen 693
Turkije moet schadevergoeding betalen 693
MILITAIRE ZAKEN
Turkije doet mee aan volgende fase productie JSF 85
EUROPESE UNIE
EU heropent besprekingen met Turkije 211
BUITENLANDSE ZAKEN
Turkije wil Tsjetsjeen uitzetten 33
'Turkije hielp Irak niet bij anti-Koerdische campagne' 33
Vrijhandelsovereenkomst met Syrië 85
Oliecontracten leiden tot conflict met Irak 85
Turkije vergroot troepenmacht in Afghanistan 153
Turkije opent gerestaureerde Armeense kerk 211
Dreiging van inval in Noord-Irak neemt toe 270
Diplomatieke rel met VS rond 'Armeense genocide' 693

TUVALU
BINNENLAND
Premier versterkt zijn machtsbasis in parlement 239
Verkiezingen leiden tot nieuwe regering 239
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Tuvalu Trust Fund is het meest succesvol van Oceanië 239
BUITENLANDSE ZAKEN
Tuvalu doet voorstel rond klimaatsverandering 239
Geen stroomstoringen meer dankzij Japan 239

URUGUAY
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Uruguay betaalt gehele schuld terug aan IMF 703
Nieuwe wet reguleert productie van biobrandstoffen 703
NATUUR EN MILIEU
Samenwerking tussen Uruguay en Chili op milieugebied 703
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Arrestatiebevel tegen oud-dictator Bordaberry 703
MILITAIRE ZAKEN
Oppositie Uruguay beweert aankoop wapens uit Iran te hebben verhinderd 704
BUITENLANDSE ZAKEN
Uruguay sluit handelsakkoord met de VS 704
Honderden Argentijnen protesteren opnieuw tegen bouw pulpfabriek 704

VANUATU
BINNENLAND
Premier ontslaat ministers 244
Voorschriften voor religieuze organisaties verscherpt 244
NATUUR EN MILIEU
Internationale hulp na vulkaanuitbarsting 244
BUITENLANDSE ZAKEN
'Vanuatu fijnste plek op aarde' 244
Belastingontduiking via Vanuatu ontlokt kritiek van Australië 244
Vanuatu draagt bij aan VN-vredesmissies 244

VATICAAN
BINNENLAND
Paus blijft bij conservatieve doctrine 211
Paus benoemt kardinaal Bertone tot privé-secretaris 271
Paus publiceert eerste boek 271
Heiligverklaring Nederlandse pater Karel Houben 454
Paus stelt diplomaten aan op sleutelposities Vaticaan 454
Benedictus XVI verandert regels van het conclaaf 454
Benedictus XVI keurt meer gebruik van Tridentijnse mis goed 454
Vaticaan houdt vast aan exclusiviteit rooms-katholieke kerk 454
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Het Vaticaan heeft dalend begrotingsoverschot 454
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Kerk breekt met Amnesty International over abortusstandpunt 454
BUITENLANDSE ZAKEN
Paus ontmoet Vietnamese premier 211
Russische president Poetin brengt paus een bezoek 211
Amerikaanse president Bush brengt bezoek aan de paus 455
Paus zoekt toenadering tot China 455

VENEZUELA
BINNENLAND
Stakingsleider ontsnapt uit gevangenis 214
President belooft meer revolutionaire veranderingen 214
Bendes slaags in gevangenis 215
Oud-generaal opgepakt wegens coupplannen 215
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Tekorten aan vlees in supermarkten 215
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Congres keurt begroting voor 2007 goed 215
Importtarieven verhoogd 216
Werkloosheid in Venezuela licht gedaald in 2006 216
Grote economische groei houdt aan 216
Venezolaanse regering bezorgd over stijging inflatie 216
Regering Venezuela eist kapitaal beschermingsfonds banken op 216
JUSTITIE
Hoge straffen voor moord op drie studenten 216
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Human Rights Watch beschuldigt regering aantasting persvrijheid 216
BUITENLANDSE ZAKEN
Nieuwe spanningen met de Verenigde Staten 217
Uitbreiding economische contacten met China 217
Iraanse president bezoekt Venezuela 218
Uitbreiding betrekkingen van Venezuela met Argentinië 218
'Venezuela geeft meer hulp aan Latijns-Amerika dan VS' 218
Venezuela sluit energie-akkoord met Trinidad en Tobago 218

VERENIGDE ARABISCHE EMIRATEN
BINNENLAND
Leider van emiraat Dubai overleden 106
Emiraten laten helft van adviserend parlement indirect kiezen 107
Bijna 1.300 staatlozen worden gelegaliseerd 107
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Nieuwe wetgeving moet consumenten beschermen 107
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Defensie en gastarbeiders zetten betalingsbalans onder druk 108
JUSTITIE
Rechtbank veroordeelt man tot dood door steniging 108
ONDERWIJS
Abu Dhabi krijgt dependance van Franse Sorbonne-universiteit 108
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Emiraten staan eerste mensenrechten-organisatie toe 108
Wet tegen slavernij op komst 108
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Hoge economische groei in Golfstaten zet zich door 108
BUITENLANDSE ZAKEN
Topdiplomaat vanwege ontvoering teruggetrokken uit Irak 109
Emiraten ontkenden laksheid inzake export militair materiaal 109

VERENIGDE STATEN
GEVOLGEN TERREURAANSLAGEN
Dubai Ports World verkoopt Amerikaanse havenbedrijven 34
Rechter stemt in met militaire tribunalen 34
Hongerstaking in Guantánamo Bay nog niet voorbij 96
Rechter moet toestemming geven voor afluisterpraktijken 97
Duizenden Amerikaanse doden in Afghanistan en Irak 97
'VS ontvoeren en mishandelen terreurverdachten' 161
Opnieuw Saoediërs vrijgelaten uit Guantánamo Bay 162
'Khalid Sheikh Mohammed was brein achter aanslagen 11 september' 218
'Topterrorist' al-Iraqi overgebracht naar Guantánamo Bay 282
Geen nieuwe rechtszaak over militaire commissies 282
Weer zelfmoord in Guantánamo Bay 338
Rechtspositie van 'vijandige strijdkrachten' blijft onduidelijk 400
CIA krijgt nieuwe regels voor verhoor van terreurverdachten 456
Buitenlandse investeerders niet zonder meer welkom in de VS 456
Congres legaliseert omstreden afluisterprogramma 506
Veertien gevangenen van de CIA zijn 'vijandige strijdkrachten' 506
Directeur verdedigt anti-terrorismebeleid inlichtingendienst CIA 581

Al-Qaida-leider Bin Laden laat weer van zich horen 581
Beroepshof fluit militaire rechters terug 581
Terreurverdachten krijgen advocaat toegewezen 582
Inlichtingendienst CIA weer in opspraak wegens harde verhoormethoden 657
Door CIA ontvoerde Duitser mag geen rechtszaak aanspannen 657
Meer dan 300.000 mensen op Amerikaanse terroristenlijst 704
BINNENLAND
Robert Gates treedt aan als Defensieminister 35
110de Congres treedt aan 97
Hillary Clinton neemt afstand van de oorlog in Irak 97
State of the Union 2007 97
VS zetten illegalen uit 98
Michael McConnell wordt hoofd van de inlichtingendiensten 163
Senator McCain wil president worden 163
Minister Gonzales onder vuur wegens ontslag van procureurs 219
Student richt bloedbad aan op Amerikaanse universiteit 282
Vredesactiviste Cindy Sheehan staakt acties 338
Senaat verwerpt nieuwe immigratiewet 401
Brug over de Mississippi stort in 507
Getrouwen van president Bush stappen op 507
Nieuwe minister van Landbouw benoemd 582
Rechter doet uitspraak over beheer van National Archives 658
Congres maakt presidentieel veto ongedaan 705
Mukasey wordt minister van Justitie 705
NASLEEP TWEEDE WERELDOORLOG
Brieven van Otto Frank ontdekt in New York 163
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
President Bush hekelt topsalarissen 98
Verenigde Staten verhogen minimumloon 338
Hogere boetes voor in dienst nemen van illegalen 507
Amerikanen zijn het meest productieve volk 582
Stakingen in de entertainmentindustrie 705
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Amerikaanse economie groeit fors 98
Amerikaans handelstekort stijgt tot recordhoogte 163
Amerikaanse hypotheekbanken in de problemen 220
Amerikaanse economie presteert matig 339
Amerikaans begrotingstekort slinkt 457
Onrust op beurzen door kredietcrisis in de VS 508
Beurzen sterken aan na Amerikaanse renteverlaging 582
Dollarkoers blijft dalen 658
Huizenprijzen blijven dalen 706
JUSTITIE
Saddam Hoessein vraag Amerikaanse rechter om uitstel van executie 35
Amerikaanse militair veroordeeld wegens verkrachting en moord 163
Senaat doet onderzoek naar ontslag van procureurs 283
Senaat wordt betrokken bij aanstelling van procureurs 339
Spanningen tussen Congres en Witte Huis over ontslagen procureurs 401
Bush verleent Lewis Libby gratie 457
Hof wil dat executies doorgaan 508
Moratorium op de doodstraf 658
Verblijfsvergunningen voor slachtoffers van mensenhandel 658
GEZONDHEID EN ZORG
Hooggerechtshof perkt recht op abortus in 283
President Bush blokkeert uitbreiding van verzekeringen voor kinderen 659
ONDERWIJS
Rechtszaak over desegregatie in het onderwijs 402
NATUUR EN MILIEU
Rechter keurt milieubeleid Verenigde Staten af 35
Ex-presidentskandidaat Gore wint Oscar voor film over broeikaseffect 163
Hooggerechtshof dringt aan op nieuw milieubeleid 283
President Bush pleit voor aanpak van klimaatverandering 339
Geen olieboringen bij Alaska 508
Bosbranden in Californië 659
CULTUUR EN WETENSCHAP
Bush blokkeert opnieuw financiering van stamcelonderzoek 402
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Alabama biedt excuses aan voor slavernij 339
RK-kerk betaalt recordbedrag aan slachtoffers van seksueel misbruik 457
MILITAIRE ZAKEN
Generaal George Casey wordt stafchef van het leger 163
Misstanden in Amerikaans militair hospitaal 220
Leger loog over 'oorlogshelden' 284
Russische president wil Amerikaans raketschild in Azerbeidzjan 402
Celstraf voor moord in Irak 509
Hoofd ondervragingscentrum Iraakse gevangenis gaat vrijuit 509
Nieuwe wet moet suïcide door oorlogsveteranen voorkomen 706
Senaat blokkeert opnieuw plan voor terugtrekking troepen uit Irak 706
VS staken troepenreductie in Europa 706
Amerikaans leger detineert persfotograaf 707
Defensieminister wil hoger budget Buitenlandse Zaken 707
BUITENLANDSE ZAKEN
Commissie Baker pleit voor terugtrekking van Amerikaanse troepen 36
Nieuwe wet voor relaties met Hamas 36
President Bush kondigt nieuw Irakbeleid aan 98
Amerikaanse militairen mogen Iraanse agenten doden 99
Senaat stemt tegen debat over nieuw Irakbeleid 164
Amerikaans commandocentrum voor Afrika 164
Congres stemt voor vertrek Amerikaanse troepen uit Irak 220
Amerikaans VN-ambassadeur stapt op 284
Militairen moeten langer aan het front blijven 284
Congres stemt wederom voor terugtrekking troepen uit Irak 284
Voormalig CIA-directeur bekritiseert Amerikaanse regering over Irak 285
Toch geen streefdatum voor terugtrekking van de troepen uit Irak 339
Amerikaans overleg met Syrië en Iran 340
Pentagon betaalt schadevergoedingen in Irak en Afghanistan 341
President van Vietnam bezoekt het Witte Huis 403
Document over operaties inlichtingendienst CIA openbaar gemaakt 403
Amerikaanse regering blijft bij plannen voor raketschild 458
Republikeinen blokkeren stemming over terugtrekking van de troepen 458
President Bush wil verkleining van troepenmacht in Irak 583
President van Irak bezoekt het Witte Huis 659
Bush vreest Derde Wereldoorlog om Israël 660
Franse president Sarkozy krijgt warm onthaal in Washington 707
OVERLEDEN
George F. Kennan, architect van de Koude Oorlog 36
Saul Bellow, schrijver van existentiële verhalen 37
Andrea Dworkin, radicaal feministe 37
Gerald Ford, voormalig president 37

VIETNAM
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Vietnam treedt toe tot WTO. 231
GEZONDHEID EN ZORG
VS helpen bij opruimen van Agent Orange 231
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Vietnam veroordeelt dissidenten 232
BUITENLANDSE ZAKEN
VS halen economische banden met Vietnam aan 232

WIT-RUSLAND
BINNENLAND
Oppositie wordt systematisch vervolgd 153
Duizenden de straat op bij politiek protest 631
Wit-Russische zoons op hoge posten 631
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Einde aan uitkeringen en subsidies voor gepensioneerden en anderen 631
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Wit-Rusland: 'Valuta aan dollar koppelen' 632
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Tegenstanders Loekasjenko na twee jaar vrijgelaten 632
Communistische partij op non-actief gesteld 632
Controle internet in Wit-Rusland aangescherpt 632
BUITENLANDSE ZAKEN
President Chávez op bezoek 154
EU dreigt met intrekking handelsvoordelen Wit-Rusland 154
Op de valreep akkoord met Rusland over gas 154
Defensieovereenkomst met Iran 154
Moskou en Minsk sluiten gascontract 632

IJsland

Iran geeft Wit-Rusland toegang tot oliereserves 632
Chávez en Loekasjenko halen banden aan 632
Wit-Rusland wil geen Amerikaanse functionarissen toelaten 633

IJSLAND
BINNENLAND
Partij van premier Haarde wint parlementsverkiezingen 335
NATUUR EN MILIEU
Warmterecord in IJsland 271
BUITENLANDSE ZAKEN
Militaire samenwerking met Noorwegen en Denemarken 271

ZIMBABWE
BINNENLAND
President Robert Mugabe wijzigt samenstelling kabinet 414
Politie arresteert tientallen betogers 414
Oudgediende uit regeringspartij gezet 414
Robert Mugabe voert achter de schermen machtsstrijd 414
President Zimbabwe niet bang meer voor Brits gekonkel 415
Aanhangers van oppositie na arrestatie weer vrijgelaten 415
Zimbabwe publiceert grondwetswijzigingen 415
Zimbabwaanse regering en oppositie met elkaar in gesprek 415
Algeheel vergaderverbod opgeheven 415
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Staking in de kiem gesmoord 415
President Robert Mugabe houdt vast aan omstreden beleid 416
Staking van gezondheidswerkers 416
Zimbabwe zegt overgebleven blanke boeren de wacht aan 416
Politie grijpt in bij illegale diamanthandel 416
Energiebedrijf rantsoeneert stroomvoorziening 416
Regering sluit 'sociaal contract' met vakbonden en bedrijfsleven 416
Industriële productie teruggelopen tot een derde van capaciteit 416
Taakgroep moet prijzen controleren 416
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Burgers Zimbabwe wisselen oude bankbiljetten in voor nieuwe 417
Tekort aan kolen dwingt Zimbabwe tot import 417
Zimbabwe sluit geldkantoren 417
Inflatiecijfer Zimbabwe stijgt tot 1594 procent 417
GEZONDHEID EN ZORG
Malaria in Zimbabwe met 40 procent gedaald 418
Artsen staken over salariseisen 418
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Rapport stelt humanitair beleid aan de kaak 418
Activisten gewond maar strijdlustig voor de rechter 418
Persvrijheid in het gedrang 419
Overheidsmaatregelen tegen humanitaire- en liefdadigheidsorganisaties 419
Politie voorkomt demonstratie van advocaten 419
Activisten vrijgelaten 419
BUITENLANDSE ZAKEN
Deskundigen zien weinig in Zimbabwe's 'Look East' beleid 419
Speciale missie van Pan-Afrikaans Parlement naar Zimbabwe 419
Zimbabwe aan het hoofd van VN-commissie ondanks kritiek 420

ZUID-AFRIKA
BINNENLAND
Jacob Zuma gedeeltelijk gerehabiliteerd 420
Zuid-Afrika begraaft oud-president P.W. Botha 420
Mbeki zegt dat ANC laatste woord heeft bij benoeming nieuwe partijleider 420
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Vakcentrale COSATU protesteert tegen armoede 421
Spectaculaire toename van stakingen in Zuid-Afrika 421
Dalende werkloosheid in Zuid-Afrika 421
Hard tegen hard in nationale staking van overheidspersoneel 422
China profiteert van ongebreidelde kabeldiefstal 422
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Minister van Financiën presenteert nationale begroting 422
Goudproductie bereikt laagste niveau sinds 1922 422
JUSTITIE
Opzienbarende cijfers over moord onder vrienden en familieleden 422
GEZONDHEID EN ZORG.
Sterftecijfer Zuid-Afrikanen stijgt als gevolg van aids 423
Noodplan voor dodelijke tuberculose-variant 423
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Aartsbisschop Desmond Tutu leest F.W. de Klerk de les 424
Schadevergoeding voor Richtersveld-gemeenschap 424
Erkenning van homohuwelijk in Zuid-Afrika 424
Nationaal plan in de strijd tegen huiselijk geweld 424
BUITENLANDSE ZAKEN
Zuid-Afrika en Rusland gaan economisch samenwerken 424
Uitbreiding van Zuid-Afrikaanse vredesmissies 424

ZUID-KOREA
BINNENLAND
Parlementsleden richten nieuwe partij op 352
Premier treedt af 352
Zuid-Korea confisqueert bezittingen van 'collaborateurs' 352
Drie ministers treden af om verschillende redenen 723
Uri-partij gaat op in VNDP 723
Hyundai-topman wordt presidentskandidaat 723
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Zuid-Koreaanse economie presteert redelijk 352
Zuid-Koreaanse beursindex breekt records 723
JUSTITIE
Topman van Hyundai op vrije voeten 723
REGIONALE ONTWIKKELINGEN
Door Noord-Korea ontvoerde Zuid-Koreaan weer thuis 352
BUITENLANDSE ZAKEN
Zuid-Korea en VS sluiten vrijhandelsverdrag 353

ZWEDEN
BINNENLAND
Centrum-rechtse regering gevormd 33
Hoofd Zweedse veiligheidsdienst Bergenstrand overleden 336
Zweedse kerncentrale voldoet niet aan veiligheidseisen 336
Zweden neemt recordaantal immigranten op 336
Zweedse sociaal-democraten kiezen voor het eerst vrouw als partijleider 336
Liberalen beboet voor spionage bij sociaal-democratische partij 337
Zweedse parlement gaat akkoord met tolheffing in Stockholm 455
Katholieke kerk verontschuldigt zich voor seksueel misbruik 455
Publicatie cartoons over profeet Mohammed leidt tot onrust in Zweden 579
Minister van Defensie stapt op na bezuiniging op militaire uitgaven 580
SOCIAAL-ECONOMISCHE ZAKEN
Hervormingen centrum-rechtse regering leiden tot sociale onrust 33
Staking bij Scandinavische luchtvaartmaatschappij beëindigd 337
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
OESO adviseert verdergaande hervorming arbeidsmarktbeleid 337
Zweedse regering gaat over tot privatisering staatsbedrijven 337
JUSTITIE
Zeven jaar gevangenisstraf voor seroposi-tieve man die seks had met vrouwen 455
GEZONDHEID EN ZORG
Overgewicht in Zweden sterk toegenomen 337
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Lutherse kerk maakt inzegening homo-seksueel partnerschap mogelijk 34
EUROPESE UNIE
Geen Zweedse beperkingen voor Bulgaarse en Roemeense werknemers 34
Europees Hof van Justitie verwerpt Zweeds importverbod op alcohol 456
BUITENLANDSE ZAKEN
Iran laat van spionage beschuldigde Zweden vrij 337
Zweden geeft financiële hulp aan Palestijnen 338
Geen gratie voor voormalige Bosnisch-Servische president 338
Zweden sluit milieuovereenkomst met China 456
Zweden verscherpt asielregels voor Irakezen 456

ZWITSERLAND

BINNENLAND
Nieuwe president voor 2007 gekozen 271
Spoorwegtunnel in Zwitserland geopend 503
Centrale Bank neemt maatregelen tegen mogelijke kredietcrisis 503
Pardon voor in 1782 terechtgestelde 'heks' 693
FINANCIEEL-ECONOMISCHE ZAKEN
Vermogen rijkste particulieren benadert hoogte nationaal inkomen 271
Zwitserse economie beleeft hoogste groei sinds 2000 271
IMF looft economie van Zwitserland 503
JUSTITIE
Zwitserse rechtbank spreekt zeven verdachten vrij van terrorisme 272
Veroordeling wegens 'ontkennen Armeense genocide' 272
Vrijspraak voor topbestuurders luchtvaartmaatschappij Swissair 503
Veroordelingen voor beheer extremistisch-islamitische websites 503
Russische gevangene Kaloyev vrijgelaten 693
GEZONDHEID EN ZORG
Euthanasie in principe mogelijk bij zwaar geestelijk lijden 272
Kiezers willen geen verandering in concurrentiesysteem zorgverzekeringen 272
CULTUUR EN WETENSCHAP
Door nazi's geroofde kunst in Zürich teruggevonden 503
BURGER- EN MENSENRECHTEN
Rechtbank verwerpt racismeklacht 694
EUROPESE UNIE
Unie bekritiseert Zwitsers belastingbeleid 272
Quotasysteem toelating buitenlandse werknemers grotendeels opgeheven 504
BUITENLANDSE ZAKEN
Gelden van voormalig Haïtiaans dictator blijven voorlopig bevroren 504

PERSONENREGISTER

A
Aa, Michel van, 554
Aajam, Qassem al-, 100
Aalem, Zafer al-, 45
Aaviksoo, Jaak, 614; 615
Abacha, Sani, 302
Abascal Carranza, José Carlos María, 278
Abbas, Mahmoud, alias Abu Mazen, 36; 46; 338; 512-517
Abbasi, Mohammad, 464
Abcede, Ricardo, 663
Abdalhaleem, Abdalmahmood, 359
Abdallah, Abdelwaheb, 180
Abdallah, Jamal, 693
Abdallahi, Sidi Mohamed Ould Cheikh, 296; 297; 298
Abdi, Jean-Paul Noël, 597
Abdoellajev, Hoessein, 430
Abdoellajev, Myktybek, 477
Abdoellajeva, Oektomchan, 477
Abdoerachmonova, Ranochon, 120
Abdoullaev, Ouvais, 33
Abdraïmov, Toejgoenaaly, 477
Abduladi, Vejseli, 681
Abdul-Azim, Hassan, 46; 48
Abdulialil, Moustafa, 177
Abdullah, Ahmad Badawi, 113; 114; 115; 230; 526; 527
Abdullah, Ali, 47
Abdullah, Chinar Sa'ad, 41
Abdullah, koning (bin Abdul Aziz al Saoed), 513; 517-519; 521
Abdullah II, koning van Jordanië, 44; 45; 46; 707-709; 711; 712
Abdullah, Omar, 59
Abdullah, Samir, 514
Abdullahi, Umaru, 357
Abdullatif, Fadi, 313
Abdureyim, Ablikim, 286
Abe, Shinzo, 168; 170; 470-473; 524; 525; 532; 588; 699
Abed, Samih al-, 513
Abed, Yahia al-, 102
Abetz, Eric, 74; 238
Abizaid, John P., 41
Aboukra, Omran, 177
Aboutaleb, Ahmed, 197; 200; 326
Abraham, Stephen, 401
Abrahamjan, Hovik, 429
Abrahams, David, 680
Abramovitsj, Boris, 619
Abubakar III, Muhammadu Sa'adu, 301
Abubakar Janjalani, Abdurajik, 287
Abubakar, Atiku, 301; 356-358
Abudi, Yuarib Nadhim al-, 38
Abune Antonios, patriarch van Eritrea, 598
Aburas, Sadeq Amin, 100
Abykajev, Noertaj, 474
Abylov, Geldimyrat, 535
Acevedo Vilá, Anibal, 94
Achmed, Azzam al-, 513
Achmetov, Danial, 474
Achmetov, Serik, 474
Acosta Cisneros, Jorge, 213
Acosta Espinoza, Alberto, 212
Adamkus, Valdas, 144; 622
Adams, Brad, 167
Adams, Gerry, 76; 194
Adang Daradjatun, 525
Addad, Youssef, 294
Adebari, Rotimi, 445
Adel, Ibrahim, 49
Adelsohn Liljeroth, Lena, 33
Adem, Sonay, 12
Aden, Sharif Hassan, 603
Adil Ahmed, 599
Adomnitei, Cristian, 329
Advani, Lal Krishna, 718
Aernoudt, Rudy, 610
Aga Khan IV, Karim, leider van de ismaili-moslims, 120
Agamaly, Fazajl, 430
Agazade, Jasjar, 431
Agha, Mohammed al-, 513
Aghbari, Ghazi Shaif al-, 100
Aguirre Gil de Biedma, Esperanza, 333
Ahady, Anwar ul-Haq, 49
Ahern, Bertie, 140; 194; 258; 321; 322; 445; 564
Ahern, Dermot, 76; 140; 141; 445
Ahmad, Ali Muhammad, 38
Ahmadi, Qari Yousef, 51
Ahmadinejad, Mahmoud, 42; 124; 158; 218; 256; 257; 464-467; 469; 632; 660
Ahmar, sjeik Abdullah bin Hussein al-, 100
Ahmed, Fakhruddin, 342
Ahmed, Iajuddin, 341; 342
Ahmed, Kafal, 540
Ahmed, Mohammed Taha Mohammed, 362
Ahmed, Qazi Hussain, 173
Ahmed, Sabeel, 540
Ahmed, Sheik Sharif Sheik, 602; 603
Ahmeti, Ali, 681
Ahtisaari, Martti, 267; 268
Aini, Martin, 237
Aissat, Rabah, 176
Aji, Sanaa al, 295
Ajrami, Ashraf al-, 514
Akagi, Norihiko, 470
Akawaa, Abdurahman al-, 100
Akbar, Akbar, 49
Akdag, Recep, 502
Akdogan, Yildiz, 675
Akhund, Dadullah, alias mullah Dadullah, 50; 531
Akilisi Pohiva Friday, 243; 244
Akilov, Akil, 120
Akmammedov, Myratgeldi, 535
Akmatov, Noerlan, 477
Akmyradov, Magtymgoeli, 535
Akolo, Lisiate, 244
Aksu, Abdulkadir, 152
Alameiseigha, Diepreye, 300
Albán Mora, Anita, 212
Albanel, Christine, 377; 616
Albayrak, Nebahat, 197; 200; 384; 385
Albert II, koning der Belgen, 8; 9; 129; 251; 371; 434; 487; 626; 670
Albert II, prins van Monaco, 499
Albright, David, 713
Alchanov, Aloe, 151
Alckmin Filho, Geraldo José Rodrigues, 86; 87
Alderete Rodríguez, José Alberto, 701
Aleksi II, patriarch van Moskou en Rusland, 331
Alema, Massimo D', 77; 195; 258
Alemán Lacayo, José Arnoldo (Arnoldo), 158
Alexander, Douglas, 379
Alexia, prinses der Nederlanden, 260
Alfonsín Foulkes, Raúl Ricardo, 95
Alfonso, Juan Carlos, 638
Ali, Haydar Sheikh, 41
Ali, Mohammed Azawi, 41
Ali, Muhammad Nasir Ahmad, 100
Ali, Suhair, 45; 709
Ali, Taha Abdul Rahman ('Taha Barwary'), 41
Ali, Tahsin Qadir, 41
Alibeaj, Enkelejd, 668
Alier, Max, 656
Alijev, Farhad, 431
Alijev, Ilham, 430-432
Alijev, Rachat, 475
Alimardonov, Moerodali, 120; 533
Alimi, Rashad al-, 100
Aliu, Imer, 78
Alkalaj, Sven, 131
Alkatiri, Mari Bim Amude, 292; 293; 664
Allan, Karen, 421
Allawi, Iyad, 38
Allawi, Muhammad Tawfiq, 38
Allende Gossens, Salvador, 394; 395
Alliot-Marie, Michèle, 253; 377; 439
Almaci, Meyrem, 370
Almi, Lamis al-, 514
Almunia, Joaquín, 189; 272; 273; 330; 443
Alogoskoufis, Georgios, 562
Alpha, Tearii, 183
Alston, Philip, 288
Alva Castro, Luis, 160
Álvarez Álvarez, Luis Héctor ('Luis H.'), 279
Alves Ferreira Filho, Juvenil, 88
Amafo, Alicia Hortencia (Alice), 653
Amanklytsjev, Amankoerban, 123
Amara, Fadela, 377
Amaral, Francisco Xavier do, 292
Amarello-Williams, Joyce, 95
Amato, Giuliano, 141; 680; 681
Ambani, Anil, 223
Ambani, Mukesh, 223
Ambrose, Rona, 276
Amer, Sabri, 354
Amerongen, Arthur van, 449
Amin, Dara Mohammad, 41
Amorim, Celso, 89; 427
Amoudi, Omar Mohsin al-, 100
Amr, Ziad Abu, 513
Amry, Abdul Rahman Maadha al-, 338
Ananias Kuncar, Monica, 395
Anciaux, Bert, 311; 371; 372; 435; 436
Andersen, Abdallah, 676
Andersen, Dag Terje, 23; 573
Andrade Viteri, Trajano, 212
Andrews, Kevin, 540; 541
Andrun, Nikola, 133
Angarita, Jaime Andrés, 397
Ankvab, Aleksander, 441
Annaamanov, Moehammetgeldi, 535
Annagoerbanov, Hodzjamyrat, 535
Annan, Kofi Atta, 42; 90; 182; 226; 303; 304; 359; 360; 362; 488
Annavelijev, Goerbannoer, 535

Annemans, Gerolf, 370; 371
Anraat, Frans van, 324; 325
Ansip, Andrus, 614
Ant Bwe Kyaw, 63
Anter, Muse, 32
Antheunis, Filip, 435
Anthony, Frank, 92
Anthony, Kenny, 651; 652
Antoine, André, 370; 434
Antony, Arackaparambil Kurian (A.K.), 719
Anttila, Sirkka-Liisa, 316
Anwar Ibrahim, 115; 527
Apai Chandanajunlaka, 229
Apensa, Richel, 653
Aptroot, Charlie, 565
Aranguren Echeverría, Emilio, 638
Aráoz Fernández, Mercedes, 160
Arap, Larisa, 500
Arar, Maher, 277
Araújo Castro, Álvaro, 397
Araújo Castro, María Consuelo, 397
Araújo Noguera, Álvaro, 397
Araújo Perdomo, Fernando, 396; 397; 699
Araújo, Fernando ('Lasama') de, 292
Arbour, Louise, 304; 409; 481
Ardakani, Mohammad Nazemi-, 464
Ardenne-Van der Hoeven, Anna Maria Agnes (Agnes) van, 95
Aree Wongaraya, 229; 230
Arena, Marie, 370; 434
Arens, Josy, 370
Argaña Contreras, Luis María, 701
Argaña Contreras, Nelson Manuel, 701
Argaña Fretes, Belén María Auxiliadora, 701
Arhabi, Abd al-Karim Ismail al-, 100
Ariana, prinses der Nederlanden, 260
Arinc, Bülent, 33
Arkan, alias van Zeljko Raznatovic, 268
Arman, kunstenaarsnaam van Armand Pierre Fernandez, 16
Armitage, Richard, 457
Arnaut Duarte, José Luís Fazenda, 486
Aroud, Malika el, 503
Arroyo, Gloria Macapagal-, 287; 288; 662; 663
Arthur, Owen Seymour, 641
Aruleba, Gbenga, 356
Aryal, Urmila, 226
Arzoemanjan, Alexander, 428
Asadi, Adil al-, 38
Asali, Saif Mahyub al-, 100
Asci, Behic, 33; 84; 85
Asenjo Peregrina, Juan José, 28
Ashcroft, John, 506; 507
Ashe, John William, 634
Asiata Sale'imoa Va'ai, 242; 243
Asiedu, Manfo Kwaku, 680
Asjirmoechammedov, Geldimoechammed, 124; 535
Asjoerov, Abdoerachim, 120
Ask, Beatrice, 33
Aslamazian, Manana, 264
Aso, Taro, 471
Aspiolea Roig, Jorge Luís, 638
Asrorov, Mirzosjochroech, 120
Assad, Bashar al-, 47; 48; 512; 712; 713
Assad, Hafez al-, 712
Assadi, Mohammed al-, 102
Assanami Sabino, Mariano, 664
Asscher, Edward, 382
Astori, Danilo, 703; 704
Astrejko, Nikolaj, 153
Astrid, prinses van België, 435
Asuaje, Gonzalo, 215
Asyrov, Goerbannazar, 535
Atadzjikov, Amanjaz, 535
Atajev, Goerbanmyrat, 123
Atajev, Ovezgeldy, 122
Atalay, Besir, 502; 693
Atambajev, Almaz, 477
Atmar, Mohammad Hanif, 49
Atta, Mohammed, 712
Aulestia, Kepa, 631
Aung Naing, 479
Aung San Suu Kyi, 63; 479; 480; 481
Auvergne, Ausbert d', 651
Auwera, Liesbeth Van der, 370
Avci, Turgay, 12
Avei, Moi, 237
Avontroodt, Yolande, 370
Avramopoulos, Dimitrios, 562
Awaluddin, Hamid, 524
Awdeh, Ayman, 709
Aweys, Hassan Dahir, 598
Aydarus, Salim al-, 100
Aydin, Koray, 693
Aydin, Mehmet, 502
Azab, Fathi al-, 101
Azcona Hoyo, José Simón, 156; 157
Aziz, M.A., 341; 342
Aziz, Maulana Abdul, 530
Aziz, Yousif Mohammad, 41
Azlan Abdul Latiff, 526
Azlina, Jailani, alias van Lina Joy, 528
Aznar López, José María, 691
Azzouz, Samir, 21; 571

B

Ba Thein, 64
Babacan, Ali, 211; 502; 691
Babajev, Farid, 689
Baban, Ali, 38
Babauta, Juan, 235
Bachelet Jeria, Michelle, 393-395; 698; 699
Bachelot-Narquin, Roselyne, 377; 646
Backovic, Slobodan, 259
Bacquelaine, Daniel, 370
Badawi, Jamal, 100
Badillo Borde, Irkus, 152
Badu, Dilendra Prasad, 226
Baduel, Raúl Isaías, 214
Báez de la Serna, Ernesto, 397
Bagaljev, Sajdoello, 116
Bagambiki, Emmanuel, 411
Bagammal, Abdul-Qader, 100
Bagapsj, Sergej, 441
Bagaragaza, Michel, 412
Baghdadi, Abu Omar al-, 580
Bagosora, Théoneste, 411
Baguska, Petras, 144
Bahah, Khalid Mahfuz, 100
Bainimarama, Josaia Voreqe (Frank), 181-183
Baird, John, 276; 277
Baito, Nimrud, 41
Bajartsajchan, Nadmidiyn, 588; 589
Bajcharasjev, Rysoelbek, 475
Bajuk, Andrej, 630
Bakar, Ahmed Salem Ould, 297
Baker, James Addison, 36; 42
Baker, Jamil Abu, 708
Bakhit, Maaruf, 44-46; 708; 709
Bakijev, Koermanbek, 476; 477
Bakir, Nancy, 709
Bakker, Ernst, 385
Bakoyannis, Theadora (Dora), 138; 562
Bakr, Yasin Abu, 656
Baksh, Shaik, 92
Balaguer Ricardo, Joaquín Antonio, 91
Balasingham, Anton Stanislaus, 591
Balbinotti, Odílio, 390
Balcerowicz, Leszek, 574; 576
Balcytis, Zigmantas, 144; 622
Balfour, Ngconde, 423
Balijeva, Zagipa, 474
Balkenende, Jan Peter, 20; 21; 145; 147; 197; 198; 201; 260; 382; 496; 498; 565; 570; 572; 623; 624; 690
Balls, Ed, 379
Ban Ki-moon, 268; 304; 360; 483; 555; 598
Bandak, Ziad al-, 514
Bandar bin Sultan, prins (bin Abdul Aziz al Saoed), 380
Bandar, Awad Hamed al-, 35; 40
Bandaranaike, Anura, 592
Banerjee, Mamata, 347
Banks, Victor F., 633
Baptiste, Hilson, 634
Baptiste, René, 652
Barak, Ehoed, 509
Barampana, Maine, 407
Barend, Sonja, 449
Barfoed, Lars, 12; 13
Barghouti, Moestafa, 513
Barghouti, Mohammed, 513
Barker, James P., 40; 163
Barnes-Jones, Deborah, 647
Barnett, Carla, 696
Barnier, Michel, 377; 646
Baroin, François, 192; 235; 318
Bar-On, Ronnie, 509
Baron-Royer, Francine, 641
Barot, Dhiren, 320; 321; 379
Barrash, Ibrahim, 514
Barre, Mohamed Siad (Siad), 602
Barreto Otazú, César, 701
Barrett, Ken, 380
Barroso, José Manuel Durão, 6; 28; 206; 427; 432; 476; 486; 502; 669
Barrot, Jacques, 246
Bart, Delano, 650
Barter, Peter, 237; 238
Barthelemy, Paul Telukluk, 244
Bartholomeus I, patriach van Constantinopel, 16
Barzani, Massoud, 41; 42; 153; 692
Barzani, Nechirvan Idris, 41; 692
Barzel, Rainer Candidus, 491
Basescu, Maria, 329
Basescu, Traian, 196; 328-331; 683
Basesgioglu, Murat, 502

Basha, Lulzim Xhelal, 308
Basham, W. Ralph, 404
Bashary, Zemeri, 52
Basheiri, Abdullah al-, 100
Bashir, Abu Bakar, 113; 525
Bashir, Omar Hassan Ahmed al-, 298; 359; 360; 361; 362
Bashir, Salah al-, 709
Basset, Richard, 161
Bastiks, Ainars, 142
Bastos, Márcio Thomaz, 390
Bataynah, Alaa al-, 709
Bates, John D., 457
Batoerina, Jelena, 24; 208
Batsjvarova, Svetla, 556
Bawatneh, Jamal, 514
Baykal, Deniz, 453
Bayrou, François, 137; 254; 255; 318; 377
Beatrix, koningin der Nederlanden, 21; 86; 93; 147; 260; 383; 635; 719
Beazley, Kim Christian, 540
Beck, Kurt, 613; 676
Beck, Stuart, 181
Becker, Irene, 376
Beckett, Margaret Royston, 76; 102; 256; 379
Becq, Sonja, 370
Beeten, Robertus Hermanus (Rob) van de, 382
Bejtic, Samir, 133
Beke, Wouter, 371; 435
Bekiri, Ilirjan, 78
Bekkemellem, Karita, 573
Bekker, Roel, 260
Belhadj, Youssef, 152
Belkhadem, Abdelaziz, 175
Bell, Griffin Boyette, 582
Belle, Francis, 642; 650
Bellingen, Wouter Van, 128
Bellinger, John, 162
Bello, Ivanhoe (Ivan) Lo, 620
Bellot, François, 370
Bellow, Saul, 37
Belmokhtar, Mokhtar, 176
Belpomme, Dominique, 646
Beltrán Verdes, Esteban, 690
Beltrão, José Mariano, 390
Bemelmans-Videc, Marie-Louise, 382
Benaissa, Mohamed, 304
Benallal, Nordin, 611
Benavides Ferreyros, Ismael, 504; 505
Ben-Basjat, David, 509
Bendtsen, Bendt, 676
Benedictus XVI, paus, geboren Joseph Ratzinger, 16; 211; 271; 391; 392; 454; 455; 584; 630
Benítez Vargas, Rogelio Raimundo, 701
Benmoussa, Chakib, 295
Benn, Hilary, 379
Benn, Robeson, 92
Bennink, Jan, 607
Benson Samay, 56
Benson-Pope, David, 543
Berdymoechammedov, Goerbangoeli, 122; 123; 534-537
Berezovski, Boris, 17; 257; 445
Berg, Gerrit (Gert) van den, 382
Berg, Koos van den, 386
Berg, Max van den, 300
Bergen, Ernst, 701
Bergen, Serge Van, 369
Bergenstrand, Klas, 336
Berger, Maria, 82; 263; 264
Bergh, Jef Van den, 370
Berhanu Nega, 599
Berisha, Sali Ram, 668
Berlusconi, Silvio, 18; 77; 195; 381; 494; 495; 620; 680; 681
Bernanke, Ben Shalom, 508
Bernlef, J., pseudoniem van Hendrik Jan Marsman, 498
Berthelot, Chantal, 642
Bertone, Tracisio, 271
Bertrand, Léon, 642
Bertrand, Xavier, 377
Berzins, Gaidis, 142
Berzoini, Ricardo, 86
Besancenot, Olivier, 254
Besien, Wouter Van, 670
Besson, Eric, 319; 377
Besymenski, Alexandra, 490
Besymenski, Lev, 489
Betancourt Pulecio, Astrid, 700
Betancourt Pulecio, Ingrid, 700
Betancourt Reina, Armando, 639
Bethel, Carl, 636
Bethune, Sabine de, barones, 435
Beusekom, Willem van, 497
Bezjoeasjvili, Gela, 441
Bhagwandas, Rana, 528
Bhasha, S.A., 718
Bhattacharjee, Buddhadeb, 166; 223
Bhattarai, Baburam, 226; 227
Bhumibol Adulyadej, koning van Thailand, 229; 595
Bhutto, Benazir, 480
Bidart, Philippe, 137
Biedron, Robert, 577
Bielen, Christoph, 69
Bienzobas Arretxe, Jon, 333
Biermann, Wolf, 134
Biermans, Gerardus Johanna Jozef (Ger), 382
Biesen, Luk Van, 370
Biesheuvel, Maarten, 497
Biest, Alain Van der, 189
Bigirimana, Jean, 407
Bignone Ramayón, Reynaldo Benito, 274
Bijleveld-Schouten, Anna Theodora Bernardina (Ank), 197; 200; 647; 648
Bijsterveld, Sophie Christine, 382
Bijsterveldt-Vliegenthart, Janneke Marlene (Marja) van, 197; 200; 685
Bildt, Carl, 33
Bilé, Serge, 646
Billström, Tobias, 33
Binst, Luc, 312
Bird, Lester, 634
Bisengimana, Paul, 411
Bishop, Maurice Rupert, 642
Bishr, Mohammed Ali, 354
Bishwokarma, Man Bahadur, 226
Bisjara, Azmi, 509
Biti, Tendai, 415
Bizimungu, Christopher, 412
Bizimungu, Pasteur, 412
Bjarnason, Björn, 336
Bjerre, Michael, 13
Björklund, Jan, 33
Björling, Ewa, 580
Bjornoy, Helen, 573
Blagojevic, Vidoje, 674
Blair, Tony, 36; 42; 75; 76; 102; 139; 140; 177; 193; 194; 256; 257; 320-322; 378-380; 494
Blanchard, Moana, 183
Blanco, Juan Carlos, 703
Blanlot Soza, Vivianne, 393; 394
Blazer, Ellen, 449
Blears, Hazel, 379
Blinkeviciute, Vilija, 144
Blocher, Christoph, 580
Block, Maggie De, 370
Blokker, Jan, 449
Bloomberg, Michael Rubens, 483
Blumberg, Juan Carlos, 273
Blyde Pérez, Gerardo, 215
Boatswain, Anthony, 642
Bobojev, Goelomzjon, 120
Bock, Ludwig, 135
Bockel, Jean-Marie, 377
Bodifée, Gerard, 251
Bodman, Sam, 711
Boer, Remmelt de, 382
Boer, Yvo de, 483
Boeve, Stefaan, 555
Boff, Genésio Darci ('Leonardo'), 392
Bogaert, Hendrik, 370; 371
Böhler, Britta, 382
Bojko, Joeri, 688
Bolaños Geyer, Enrique José, 157; 158
Bolkestein, Frits, 565
Bolton, John Robert, 284
Bolton, Joshua Brewster (Josh), 507
Bondarenko, Natalja, 196
Bonino, Emma, 195
Bont, Rita De, 370
Bonte, Hans, 370
Booi, Ramoncito T., 648; 649
Borbely, Laszlo, 329
Bordaberry Arocena, Juan María, 703
Bordaberry Arocena, Pedro, 703
Bordallo, Madeleine, 184
Borg, Anders, 33
Borg, Joe, 367
Borg, Tonio, 682
Borisov, Joeri, 623
Borloo, Jean-Louis, 319; 377
Borra Toledo, Virginia, 160
Borrel, Bernard, 597; 598
Borrel, Elisabeth, 597
Borrell Fontelles, Josef, 67
Bos, Wouter, 19-21; 145; 197; 198; 260; 382; 446; 498; 565; 615; 625; 649
Bosaikham Vongdara, 587
Boseto, Leslie, 241
Bossche, Frank Van den, 310
Bossche, Freya Van den, 370; 612
Bossi, Giancarlo, 662
Bot, Bernard Rudolf (Ben), 48; 86
Botha, Pieter Willem (P.W.), 420
Botmang, Michael, 301
Bouarfa, Sfia, 435

Bouchar, Abdelmajid, 152
Bouizakarne, Abdelmalek, 294
Boulet, Juliette, 370
Boulkheir, Messaoud Ould, 297
Bouloudo, Khalid, 70
Bouma, Joop, 386
Bourgeois, Geert, 251; 372; 433
Bourne, Wilhelm C., 633
Bousquet, Rufus, 651
Bouteflika, Abdelaziz, 175-177; 439
Bouterse, Desi, 653
Boutin, Christine, 377
Boutros-Ghali, Boutros, 355
Bouyeri, Mohammed, 21
Bové, José, 136; 137; 254
Boxer, Barbara, 35
Boyce, Lillian Elaine, 656
Bozic, Janez, 629
Braam, Cheryl, 324
Brahawi, Mohammad Kareem, 49
Brambilla, Michela Vittoria, 494; 495
Brande, Luc Van den, 435
Brandt, David, 647
Brannan, Paul, 713
Brash, Donald Thomas (Don), 543
Brauw, Elsie de, 498
Brax, Tuija, 316
Bremond, Madeleine, 183
Brempt, Kathleen Van, 251; 372; 433
Brenes Icabalceta, Horacio Manuel, 158
Brennan, Séamus, 445
Brenninkmeijer, Alex, 203
Brepoels, Frieda, 371; 435
Breton, Thierry, 15
Brevé Reyes, Marlon, 155
Brijs, Stefan, 312
Brink, Bert van den, 498
Brito, Pedro, 390
Broeckhoven, Christine Van, 370
Broek, Hans van den, 447
Broekers-Knol, Ankie, 382
Broks, Normunds, 142
Brosens, Peter, 311
Brotchi, Jacques, 435
Brotcorne, Christian, 370
Brouwer-Korf, Annie, 624
Brouwers, Jeroen, 497; 626
Brown, Dan, 271
Brown, Gordon, 76; 194; 320; 378; 379; 444; 493; 494; 562; 581; 616; 617; 680; 691
Brownback, Peter, 507
Brownback, Sam, 99
Browne, Desmond Henry (Des), 140; 194; 379
Browne, Gaston, 634
Brownfield, William R., 217
Brownlee, Gerard Anthony (Gerry), 543
Brucan, Andrej, 629
Bruguière, Jean-Louis, 411; 413; 414
Brustad, Sylvia, 573
Bruyn, Erik De, 610
Bruyninckx-Vandenhoudt, Agnes, 370
Buarque, Cristovam Ricardo Cavalcanti, 86; 87
Buback, Siegfried, 135; 315
Bucardo Rocha, Ariel, 158
Buchinger, Erwin, 82; 263
Buckovski, Vlado, 78; 682
Budahazy, Gyorgy, 618
Bue, Valérie De, 370
Buffet, Marie-George, 254
Bugti, Nawab Akbar, 172; 173
Buhari Muhammadu, 357; 358
Buhupe, Atimeng, 237
Bulaiwi, Ahmed al-, 521
Bulani, Jawad al-, 38
Bulbulia, Suleiman, 637
Bultinckx, Koen, 370
Bunni, Anwar al-, 712
Bunrod Somtad, 229
Bureau, Jean-François, 413
Bures, Doris, 82; 263
Burgeon, Colette, 370
Bury, Pol, 11
Bush sr., George H. W., 35; 480
Bush, George W., 35; 36; 38; 40; 42; 52; 61; 76; 77; 97-99; 157; 162-164; 172; 217-221; 232; 282-285; 320-322; 331; 338-340; 362; 364; 392; 400-403; 406; 455-459; 467; 468; 484; 492; 504; 506-508; 517; 532; 544; 577; 581-583; 657-661; 692; 704-707; 724
Busquin, Philippe, 435
Bussemaker, Mariëtte (Jet), 197; 201
Bussereau, Dominique, 74; 377
Butkevicius, Algirdas, 144
Buysse, Yves, 435
Buyukanit, Yasar, 270; 271
Buzu, Andrei, 682
Byrne, Liam, 617
Byron, Dennis, 412
Byrs, Elizabeth, 505
Byuma, François-Xavier, 413

C
Caballero, Martín, alias van Gustavo Rueda Díaz, 699
Cabezas Morales, Rodrigo, 214
Cáceres Rodríguez, Víctor, 697
Caglayan, Mehmet Zafer, 502
Cai Zhuohua, 585
Cakan, Zeki, 454
Cakmakoglu, Sabahattin, 502
Calderón Hinojosa, Felipe de Jesús, 156; 157; 278-282
Calislar, Ipek, 32
Callejas Romero, Rafael Leonardo, 156
Calmy-Rey, Micheline, 271; 580
Calò, Giuseppe 'Pippo', 381
Calvi, Roberto, 381
Campbell, Menzies, 617
Campenhout, Ludo Van, 370
Camps, Ramón Juan Alberto, 274
Canavy, Fabien, 642
Câncio, João, 664
Caplovic, Dusan, 27
Carcasses, Moana, 244
Cárdenas Guillén, Osiel, 279
Cárdenas Jiménez, Alberto, 278
Carlgren, Andreas, 33; 456
Carlisle, James B., 634
Carlsson, Gunilla, 33
Carranza Ugarte, Luis, 160
Carrascalão, João Viegas, 292
Carrasquilla, Alberto, 398
Carreño, Pedro, 214
Carrillo Prieto, Ignacio, 281
Carrió, Elisa María Avelina, 694
Carstens Carstens, Agustín, 278
Carter, James E. (Jimmy), 37; 157; 219; 480; 582
Cartwright, Larry, 636
Carty, Nigel, 650
Caryjardoerdyjev, Kakageldi, 535
Casaert, Léon, 369
Casey jr., George William, 39; 163
Cassell-Sealy, Roselyn, 646
Castellino, Domenico, 189
Castiglioni Soria, Luis Alberto, 701; 702
Castilla Urbina, Miguel de, 157; 158
Castillo Gálvez, Jorge del, 160; 161; 504; 506
Castro Castro, Jorge Daniel, 398
Castro Ruz, Fidel, 403; 637
Castro Ruz, Raúl, 637-640
Castro Stagnaro, Raúl Eduardo, 505
Castro, Marcia de, 653
Catharina-Amalia, prinses der Nederlanden, 260
Cauwenberghe, Jean-Claude Van, 129; 369
Cauwenberghe, Philippe Van, 369
Ceder, Jurgen, 371; 435
Cekic, Özlam Sara, 675
Ceku, Agim, 268
Celik, Faruk, 502
Celik, Huseyin, 502
Cerexhe, Benoît, 370
Cerpa Velázquez, Jorge, 281
Cerqueira, Nilton Albuquerque, 390
Cerrato, Fredy, 155
Cerveny, Heather, 161
Cevallos Macías, Jorge, 213
Ceysens, Patricia, 610
Chacón Escamillo, Jesse, 214
Chadzjev, Sapardoerdy, 123
Chaika, Yuri, 257
Chajroellojev, Sjerali, 120
Chakrabarti, Shami, 380
Chaloets, Dan, 509
Chalongphob Sussangkarn, 229; 230
Chamidov, Chajroella, 590
Chan Fang On Sang, Anson, 715
Chan Sarun, 460
Chan, Gigi, 165
Chanchai Likhitjittha, 229
Chanel, Peter, 241
Chang Chunhsiung, 350
Chang Escobedo, José Antonio, 160
Chang, Caroline, 212
Chang, Manuel, 538
Chao Chienmin, 350
Charest, Jean, 276
Charles, Claris, 642
Chastanet, Allan M., 651
Chastel, Olivier, 370; 371
Chastelain, John de, 321
Chatel, Luc, 377
Chatsjatrjan, Vardan, 429
Chaudhary, Prabhu Narayan, 226
Chaudhry, Iftikhar Muhammad, 528; 529; 530
Chaudhry, Mahendra, 181; 182
Chaulet, Georges, 489
Chávez Frías, Adán, 214
Chávez Frías, Hugo Rafael, 140; 154; 157; 158; 161;

211-218; 275; 632; 633; 637; 640; 641; 650; 652; 691; 700; 704
Chávez Gómez, Jeaneth, 158
Chávez Ocaña, Guillermo, 398
Chaviano González, Francisco, 639
Chee Soon Juan, 118; 119; 532
Cheikhna, Mohamed Ould, 297
Chen Jian, 64
Chen Lei, 285
Chen Liangyu, 222
Chen Shuibian, 157; 181; 233-235; 241; 350; 351; 722
Chen Shuqing, 523
Chen Zhu, 403
Cheney, Dick, 35; 175; 285; 457
Cherif, Peter, 40
Cheron, Marcel, 435
Chertoff, Michael, 507; 508
Cheviasjvili, Georgi, 441
Chhit Choeun, alias Ta Mok, 56
Chibebe, Wellington, 415
Chidambaram, Palaniappan, 76; 586
Chinamasa, Patrick, 415
Chiou I-jen, 350
Chirac, Jacques, 74; 137; 138; 192; 196; 318; 319; 364; 378; 429; 439; 492; 560; 561; 597; 642; 646; 678; 707
Chiuariu, Tudor, 329
Cho Seung-hui, 283
Chodorkovski, Michail, 150; 265; 499; 578; 629
Chodzjajev, Salim, 121
Choedojorov, Kachtijor, 120
Choi Uk-il, 352; 353
Choldorov, Isrojl, 589
Choua, Saddie, 251
Choua, Zahra, 251
Chowdhury, Geetiara Safiya, 342
Chowdhury, Iftekhar Ahmed, 342
Chowdhury, Mofazzal Haider, 343
Chowdhury, Renuka, 60; 290
Chowdhury, Tappan, 342
Chrapoenov, Viktor, 474
Christenko, Viktor, 578
Christensen, Carina, 13; 676
Christie, Perry, 636
Christodoulos, aartsbisschop van Athene, 16
Christopher, J. Alvin (Alvin), 645
Chrysostomos II, aartsbisschop van Cyprus, 72; 134
Chumpi Rosales, Petronila Nakaim, 161
Chung Dong-young, 723
Chung Mong-koo, 723
Chung Soung-jin, 723
Chung Sye-kyun, 303
Ciachir, Dan, 328
Cicek, Cemil, 270; 502; 692
Cieslak, Romuald, 576
Cilinskas, Kestutis, 623
Cioroianu, Adrian, 329
Ciotti, Giancarlo, 187
Cisoux, Hélène, 328
Claes, Dirk, 435
Claes, Hilde, 370
Claeys, Johan, 8; 69; 129
Clark, Helen Elizabeth, 543; 544
Clarke, Charles, 256
Claus, voormalig prins(-gemaal) der Nederlanden, 623
Clerck, Stefaan De, 370
Clercq, Jean-Pierre De, 433
Clerfayt, Bernard, 370
Clinton, Hillary Rodham, 97; 163; 283; 340
Clinton, William Jefferson (Bill), 35; 38; 97; 219; 379; 480; 483
Cocriamont, Patrick, 370
Coelho da Silva , Avelino Maria, 292
Coëme, Guy, 370
Colak, Barisa, 131
Colen, Alexandra, 370
Collao Mira, Gustavo, 699
Collard, Philippe, 370
Collas, Berni, 435
Collie, Sidney, 636
Collignon, Christophe, 435
Collignon, Jos, 498
Compton, John, 651; 652
Conner, Charles, 582
Constantijn, prins der Nederlanden, 260
Cools, André, 189
Corbett, Ann, 601
Corbin, Robert, 93
Córdoba Ruiz, Piedad Esneda, 700
Córdova Villalobos, José Ángel, 278
Correa de Andreis, Alfredo, 397
Correa Delgado, Rafael Vicente, 211; 212; 213
Cort, Errol, 634
Cortázar Sanz, René, 393
Cortez, Paul E., 163
Costa Alves, Gil da, 664
Costa, Antonio Maria, 53
Costa, Zacarias Albano da, 664
Costello, Peter Howard, 540; 541
Cotman, Marjeta, 629
Coughlan, Mary, 445
Courard, Philippe, 434
Courtois, Alain, 371; 435
Coveliers, Hugo, 8; 371; 435; 549
Cowen, Brian, 445
Craenhals, François, 489
Craig, David, 515
Cramer, Jacqueline Marian, 197; 199
Crem, Pieter De, 370; 371
Crevits, Hilde, 371; 372
Crocker, Ryan, 340; 459
Croes, Rudy, 85; 635
Crombé-Berton, Marie-Hélène, 371; 435
Cronberg, Tarja, 316
Croo, Herman De, 370
Crucke, Jean-Luc, 370
Cruyff, Johan, 94
Cruz, Ignacio (Ike) dela, 236
Crvenkovski, Branko, 78
Cuan Machado, Juana Maritza, 157; 158
Cubukcu, Nimet, 502
Cukjati, France, 630
Cullen, Martin, 445; 564
Cullen, Michael, 544
Cunhal, Álvaro Barreirinhas, 206
Curtin, Deirdre, 449

D

Daabas, Riad Anwer, 676
Dabas, Moutaz Almallah, 152
Dabbas, Ossama, 45
Dachlan, Mohammed, 514; 517
Daddah, Ahmed Ould, 296; 297
Daddah, Moktar Ould, 296
Dadfar, Mohammad Azam, 49
Dadullah, mullah, alias Dadullah Akhund, 50; 531
Daele, August Van, 612
Daems, Rik, 370
Daerden, Michel, 370; 371; 434
Dafa, Abdallah Husayn al-, 100
Dahabi, Nader, 709
Dahal, Puspa Kamal, krijgsnaam Prachanda, 224-227
Dailami, Mohammed al-, 100
Dakka, Mashhour Abu, 514
Dakka, Tahani Abu, 514
Dalai Lama Tenzin Gyatso, geboren Lhamo Dhondrub, 61; 115; 522; 661; 677; 679; 716
Dalence Salinas, José Guillermo (Guillermo), 697
Dallemagne, Georges, 435
Damanik, Ridwan, 291
Damjanovic, Dragan, 134
Damman, Eduard, 448
Daniel, Wilmoth, 633; 634
Danieljan, Gevorg, 429
Danish, Sarwar, 49
Dannatt, Francis Richard (Richard), 320
Danon, Danny, 510
Darabos, Norbert, 82; 263
Daras, José, 371; 435
Darcos, Xavier, 377
Dardari, Abdullah, 47
Dardenne, Jean-Pierre, 312
Dardenne, Luc, 312
Dariye, Joshua Chibi, 301
Darkazanli, Mamoun, 253
Darling, Alistair, 379; 563; 680
Dasjkevitsj, Zmitser, 153
Dasmunsi, Priyaranjan, 223
Dati, Rachida, 319; 377
Daud, Mohammad, 51
Daukoru, Edmund, 303
Dausabea, Charles, 240
David-Antoine, Ann, 643
David, Cristian, 329
Davis, Terry, 196; 270
Day, Bill, 635
Debackere, Koenraad, 251
Debas, Chouloud Ihadeb, 513; 514
Debie, Bart, 250
Deby Itno, Idriss, 616; 678
Debye, Petrus Josephus Wilhelmus (Peter), 684
Decherf, Dominique, 413
Decker, Armand De, 371; 434; 435; 670
Decleir, Jan, 312
Declercq-Robert, Maryse, 370
Dedecker, Jean-Marie, 8; 9; 369; 370
Deetman, Wim, 385
Defares, John, 653
Defraigne, Christine, 435
Defreitas, Russell, 656
Dehaene, Jean-Luc, 434; 487
Dekeyzer, Franky, 611
Dekker, Sybilla Maria, 446-448; 625
Delacroix, Michel, 371; 435

Delahaye, Roland, 312
Delgadillo Terceros, Walter Juvenal, 697
Delizée, Jean-Marc, 370
Delmás Frescura, Guillermo, 701
Delpérée, Francis, 371; 435
Delvaux, Anne, 371; 435
Demacq, Jean-Pol, 369
Demakova, Helena, 142
Demapan, Jose S., 236
Demberel, Damdingiin, 588
Demberel, Ninzj, 588
Demeyer, William (Willy), 130
Demotte, Rudy, 130; 370; 433; 434
Dempsey, Noel, 445
Dendooven, Gerda, 312
Denham, John, 379
Denktash, Rauf, 11
Denktash, Serdar, 11
Déom, Valérie, 370
Derby, Frederik Marinus Emanuel (Freddy), 653
Deripaska, Oleg, 499
Derkaoui, Abdellah, 464
Dernovoj, Anatoli, 474
Derrick, Colin, 633; 634
Deseyn, Roel, 370
Destexhe, Alain, 435
Detiège, Leona, 250
Detiège, Maya, 370
Deuba, Sher Bahadur, 225
Deveaux, Earl, 636
Devlies, Carl, 370
Devlin McAliskey, Bernadette, 677
Devotsjenko, Aleksej, 628
Dewael, Patrick, 248; 249; 295; 370; 373
Dewinter, Filip, 371; 435; 549
Dhahiri, Muhammad Nakhira al-, 107
Diana, prinses van Wales, 18
Díaz Ordaz Bolaños, Gustavo, 281
Díaz Sotolongo, Roberto, 638
Dick, David, 85; 93; 648
Dicke, Marcel, 450
Dicle, Hatip, 389
Dierick, Leen, 370
Dieu, Camille, 370
Díez González, Rosa, 579
Dijk, Louis van, 497
Dijksma, Sharon Alida Maria, 197; 200
Dijsselbloem, Jeroen, 20
Dilber, Tomislav, 621
Dillen, Marijke, 370
Dimas, Stavros, 307; 557
Dimitrakis, Iannis, 443
Dimitrov, Petar, 556
Dimov, Vladimir, 78
Dink, Hrant, 84; 152; 429; 430
Diogo, Luisa Dias, 539
Dion, Stéphane, 276
Diskeuve, Xavier, 312
Diwan, Amiri, 104
Dizayee, Bayan, 38
Djalil, Sofyan A., 524
Djamal, Jusman Syafii, 524
Djukanovic, Milo, 259
Djupedal, Oystein, 573
Djuric, Rajko, 267
Djurisic, Milan, 268
Djurovic, Gordana, 259
Dobriansky, Paula J., 179
Dodd, Christopher, 340
Dodds, Nigel, 321
Dodik, Milorad, 131; 673
Doek, Hubertus Antonius (Huub), 382
Doerdylyjev, Samoehammet, 535
Dogan, Orhan, 389
Dolinar, Mojca Kucler, 629
Dölle, Alfonsus Hermanus Maria (Alfons), 382
Dommering, Egbert, 22
Domnikov, Igor, 500
Donfut, Didier, 433
Dongen, Frits van, 498
Donnea, François-Xavier de, 370; 670
Donner, Jan Pieter Hendrik (Piet Hein), 197; 199; 448; 625
Doomst, Michel, 370
Doran, Liam, 322
Dorji, Zhamling, 54
Dormans, Dolf, 454
Dortalina, Reginald R., 649
Dosajev, Jerbolat, 475
Dosbol, Nur-uulu, 477
Dosmoechanbetov, Temirchan, 474
Douglas, Denzil, 650
Douglas, Ian, 641
Douifi, Dalila, 370
Douste-Blazy, Philippe, 517
Downer, Alexander, 240; 292; 524
Dreifuss, Ruth, 271
Drèze, Jean, 586
Driel, Simon Jan van, 382
Driver, Moses, 182
Drnovsek, Janez, 630
Drobnic, Janez, 629
Drowart, Luna, 611
Druart, Evelyne, 369
Dua, Vera, 371; 435; 670
Duarte Frutos, Óscar Nicanor (Nicador), 700-702
Duarte Pesantes, María de los Ángeles, 212
Dubié, Josy, 435
Ducal, Charles, 312
Ducarme, Daniel, 370
Ducarme, Denis, 370
Ducat, Armando, 287
Duch, alias van Kang Kek Ieu, 460
Duchateau, Kim, 311
Duda-Gwiazda, Joanna, 575
Dugard, John, 515
Duin, André van, artistennaam van Adrianus Marinus (André) Kyvon, 497
Duivesteijn, Adri, 383
Dujana, Abu, 526
Dumont, Mario, 276
Dundar, Irfan, 389
Dung, Nguyen Tan, 211
Dunne, John, 446
Dupont, Christian, 370
Dupuis, Heleen Margriet, 382
Duquesne, Antoine, 249
Durant, Isabelle, 371; 435; 670
Durkovsky, Andrej, 27
Durojaiye, Rotimi, 356
Duthler, Anne-Wil, 382
Dutroux, Marc, 372; 671
Dutt, Sanjay, 60
Duvalier, Jean-Claude ('Baby Doc'), 504
Dworkin, Andrea Rita, 37
Dyer-Home, Margaret (Ann), 647
Dzjaparov, Akylbek, 477; 478
Dzjoegasjvili, Galina, 501
Dzurinda, Mikulas, 26; 27

E

Ebrard Casaubón, Marcelo Luis, 281
Echeverría Álvarez, Luis, 281
Eeckhoudt, Carla Van den, 555
Eerdekens, Claude, 370
Eigeman, Jean Henry, 382
Eikenberry, Karl W., 364
Eisja, Samir Abu, 513
Ejehei, Gholam Hossein Mohseni-, 467
Eker, Mehmet Mehdi, 502
Ekren, Nazim, 502
Elaagbani, Zakaria, 436
ElBaradei, Mohamed, 469; 488; 714
Elenovski, Lazar, 78
Elham, Qolam Husein, 465
Eliasson, Jan Kenneth, 360
Elizabeth II, koningin van Groot-Brittannië, hoofd Britse Gemenebest, 29; 380; 407; 633; 634; 645
Elizondo Torres, Rodolfo, 278
Ellison, Keith, 97
Elsen, Marc, 435
Elvira Quezada, Juan Rafael, 278
Elzinga, Arthur (Tuur), 382
Eman, Mike, 85
Emmerik, Pam, 497
Empey, Reginald (Reg), 321
Enchbajar, Nambariin, 116; 588
Enchbold, Mijeegombo, 116
Encinas Rodríguez, Alejandro, 280
Engels, Johannes Wilhelmus Maria (Hans), 382
English, Simon William (Bill), 543
Enoksen, Hans, 314
Enquist, Anna, 498
Erbakan, Necmettin, 389
Erdal, Fehriye, 611
Erdogan, Recep Tayyip, 6; 84; 152; 269-271; 334; 335; 388; 452; 453; 501; 502; 532; 691; 692; 714
Erhard, Ludwig, 253; 490
Erlandsson, Eskil, 33
Ermen, Lieve van, 371; 435
Eroglu, Veysel, 502
Errachid, Khalihenna Ould, 304
Ershad, Hossain Mohammad, 341
Ersumer, Cumhur, 453; 454
Ervine, David, 76
Escobar Gaviria, Pablo Emilio, 700
Escobar Prieto, Abelardo, 278
Escudero Durán, Lorena, 212
Espat, Mark, 696
Espejo Yaksic, Sergio, 393
Esperon, Hermogenes, 288; 663
Espersen, Lene, 676
Espinosa Cantellano, Patricia, 278
Espinosa Garcés, María Fernanda, 212
Essafi, Tayeb, 177; 178
Essers, Petrus Hubertus Johannes (Peter), 382
Estaphane, Edmund, 651

Estrada Santamaría, Hernán, 158
Estrada, Joseph Marcelo Ejercito, 663
Estrosi, Christian, 377
Etchecolatz, Miguel Osvaldo, 274; 275; 695
Eurlings, Camiel Martinus Petrus Stephanus, 197; 199; 383
Eustace, Arhim, 652
Eynde, Francis Van den, 370

F
Faatau, Luc, 183
Fagetti Gallego, Héctor Aldo, 274
Fahd, voormalig koning (bin Abdul Aziz al Saoed), 519
Fahie, Andrew A., 645
Fahtni, Noureddine el, 21
Faille-de Limburg Stirum, Katia della, 370
Faireka, Tupou, 232; 233
Fairuz Abdul Halim, Ahmad, 528
Fajdoellajev, Ejnoella, 431
Fakaira, Jalal Ibrahim, 100
Falaniko, Vase Iosefa, 243
Falconer, Charles Leslie, baron Falconer of Thoroton, 379
Faqih, Nabil Hasan al-, 100
Farhang, Mohammad Amin, 49
Fariz, Ziad, 45
Farouq, Omar al-, 40
Fassi, Abbas El, 690
Fatemi, Sayed Mohammad Amin, 49
Fauwe, Loes de, 449
Fauzi Bowo, H., 525
Fava, Claudio, 331
Fayed, Dodi al-, 18
Fayed, Mohammed al-, 18
Fayez, Eid, 45; 708; 709
Faymann, Werner, 82; 263
Fayose, Peter Ayodele (Ayo), 300
Fayyad, Salam, 328; 513-515
Fedotov, Joeri, 445
Feiglin, Mosjé, 510
Feldmayer, Johannes, 376
Felipe, kroonprins van Spanje, 452
Felisie, Michel, 95
Fernald, Ivan Christiaan, 655
Fernandes Alves, Maria Domingas ('Micató'), 664
Fernández Bermejo, Mariano, 151
Fernández de Kirchner, Cristina Elisabet, 694
Fernández de la Vega Sanz, María Teresa, 209; 210
Fernández Reyna, Leonel Antonio, 90; 91
Fernandez, Armand Pierre, kunstenaarsnaam Arman, 16
Ferrand, Auguste, 642
Ferrero-Waldner, Benita, 111; 206; 328
Fico, Robert, 26; 27; 28
Field, Taito Phillip Hans, 543
Figel, Ján, 486
Fikre Selassie Wogderesse, 599
Filip, prins van België, 435
Fillon, François, 318; 376; 377; 561; 646
Finikaso, Taukelina, 239
Finkers, Herman, 497
Finucane, Patrick (Pat), 380
Fischer Boel, Else Mariann (Mariann), 492; 547
Fischer, Gary, 194
Fischer, Heinz, 82; 263
Fissiha Desta, 599
Fitial, Benigno R., 235-237
Fizik, Ladislav, 27
Flahaut, André, 370; 612
Flahaux, Jean-Jacques, 370
Flake, Jeff, 640
Flathen, Roar, 327
Fleischer, David Verge, 86
Fleming, Osbourne Berlington, 633
Flick, Friedrich Karl, 491
Flood-Beaubrun, Sarah, 651
Florentín Bogado, Libio Wilfrido, 701
Flores Lanza, Enrique, 156
Flosse, Gaston, 183; 184
Foersenko, Andrej, 578
Foldi, Agnes, 619
Folias, Christos, 562
Fonck, Catherine, 370; 434
Ford, Gerald Rudolph, 37; 38
Fortuijn, Pim, 496; 565
Foster, Arlene, 321
Foster, Temauri, 183
Fotyga, Anna, 574
Foulkes, Dion, 636
Fourlas, Panagiotis, 561
Fournaux, Richard, 371; 435
Fox Quesada, Vicente, 277-281
Fox, Liam, 380
Fradkov, Michail, 206; 332; 577; 629
Franco Bahamonde, Francisco, 29; 209; 395; 631
Frank, Otto, 163
Frank, Sergej, 387
Franken, Hans, 382
Fraser, Julian, 645
Frattini, Franco, 127; 546; 606
Frébault, Louis, 183
Frêche, Georges, 74
Frédéric, André, 370
Frederick, Nicolas, 651
Frederick, Richard, 651
Frederiksen, Claus Hjort, 676
Freites, Kurt de, 656
Friberg, Markus, 34
Friedman, Steven, 421
Fritsma, Sietse, 197
Fu Tieshan, 584
Fujimori, Alberto Keinya, 160; 161; 395; 699
Fuko, David, 242
Fukui, Toshihiko, 169
Fulton, William James, 76
Fusimalohi, Tavake, 244
Fuyushiba, Tetsuzo, 470

G
Gacumbitsi, Sylvestre, 411
Gaddafi, Muammar Abu Minyar al-, 177-179; 360; 557
Gaddafi, Seif al-Islam al-, 178; 179; 492; 557
Gade, Soren, 13; 314; 676
Gaever, Freddy Van, 435
Gaffarov, Abdoelcharim, 120
Gagliardo Valarezo, Antonio, 212
Gajardo, Carlos, 395
Gajdar, Jegor Timoerovitsj, 17; 24
Gakwaya, Callixte, 411
Galán Pachón, Juan Manuel, 700
Galán Sarmiento, Luis Carlos, 700
Galant, Jacqueline, 370
Galic, Stanislav, 133
Gallardón Jiménez, Alberto Ruiz-, 333
Galván Galván, Guillermo, 278
Gálvez Ruiz, Xóchitl, 279
Gamsachoerdia, Zviad, 442
Gandhi Ambalam, 119
Gandhi, Rahul, 586
Gandhi, Sonia, geboren Sonia Antonia Maino, 463; 586
Ganijev, Eljor, 116
Ganot, Jaäkov, 509
Ganswindt, Thomas, 14; 375
Gao Qiang, 403
Gao Xuegui, 286
Gao Zhisheng, 58
Garadzjajev, Orazmirat, 535
Garawi, Muhammad Abdallah al-, 107
Garay Arguello, Ricardo, 700
García Belaunde, José Antonio, 160; 395
García Luna, Genaro, 278
García Pérez, Alan Gabriel Ludwig, 157; 160; 161; 504-506
García Pérez, Jorge Luis ('Antúnez'), 639
García Torres, Rafael, 397
García, Antonio, 396
García, Javier, 704
Garcia, Marco Aurélio, 86
Gard, Robert, 220
Garg, Vinay, 724
Gargash, Anwar Muhammad al-, 107
Garín Aguirre, Guillermo, 699
Garré, Nilda Celia, 275
Garrido, Paulo Ivo Albasini Teixeira, 538
Garrido-Lecca Montañez, Hernán Jesús, 160
Garryjev, Myrat, 535
Garsallaoui, Moez, 503
Garzón Real, Baltasar, 29; 631
Gasparovic, Ivan, 26
Gastinger, Karin, 262; 263
Gates, Robert M., 35; 158; 164; 221; 284; 340; 402; 655; 659; 706; 707
Gatti, Fabrizio, 247
Gatz, Sven, 610
Gavric, Dobrosav, 268
Gayoom, Maumoon Abdul, 62; 63
Gedi, Mohamed Ali, 602
Geel, Pieter van, 197
Geerts, David, 370
Geeter, Tine De, 190
Geldimyradov, Hodzjamyrat, 535
Gelman, Juan, 695
Gendun Choekyi Nyima, 522
Gennez, Caroline, 610
Genot, Zoé, 370
Genro, Tarso, 390
George, Joseph, 370
Georgiev, Risto, 79
Geremek, Bronislaw, 248
Gerez, Luis, 275
Gerkens, Muriel, 370
Geus, Mireille, 497
Geysen, Bettina, 610
Ghalyoun, Basel, 152
Ghani, Osama Mohammed Abdul-, 356

Gharib, Riyadh, 38
Ghavami, Karim, 464
Ghazanfar, Hasan Bano, 49
Gheit, Ahmed Aboul, 512
Ghida, Hosni Abu, 45
Ghiro, Bernard, 241
Giampietri Rojas, Luis Alejandro, 160
Giannakou, Marietta, 493; 562
Gibson, Shane, 635; 636
Giertych, Roman, 576; 577
Giet, Thierry, 370
Gijsels, Hugo, 489
Gildernew, Michelle, 321
Gilkinet, Georges, 370
Gillerman, Dan, 517
Gilmore, Eamon, 563
Giotopoulos, Alexandros, 319
Girardi Lavín, Guido, 393
Giske, Trond, 573
Gísladóttir, Ingibjörg Sólrún, 336
Gjedrem, Svein Ingvar, 573
Gjoerdzjian, Gagik, 430
Glarner, Andreas, 694
Glavas, Branimir, 621
Godard, Ronald D., 640
Godmanis, Ivars, 142
Goedgedrag, Frits, 648
Goelomov, Asadoello, 120
Goelov, Sjerali, 120; 534
Goendalaj, Lamdzjaviyn, 588
Goerbanov, Moehammetnazar, 535
Goeronov, Osmonaly, 476
Goetserijev, Michail, 499
Goff, Philip Bruce (Phil), 544
Gogh, Theo van, 21
Goit, Jai Krishna, 228
Goklenova, Dzjemal, 535
Göldi, Anna, 693
Goldsmith, Peter Henry, baron Goldsmith of Allerton, 380
Golikova, Tatjana, 578
Gollnisch, Bruno, 67; 68
Gómez Strozzi, Alejandro, 656
Gompel, Jacques Van, 369
Gonçalves, João ('Joy'), 664
Göncz, Kinga, 28
Goñi Carrasco, José, 393
Gono, Gideon, 414; 417; 418
Gonsalves, Ralph E., 652
Gonül, Vecdi, 502
Gonzales Posada Eyzaguirre, Luis Javier, 505
Gonzales, Alberto, 97; 219; 220; 279; 283; 339; 401; 507; 705
González Adán, Lázaro, 639
González Conti, Rodolfo, 275
González Macchi, Luis Ángel, 702
González Segovia, Roberto, 701
Gonzi, Lawrence, 126
Goody, Jade, 75; 76
Gorbatsjov, Michail Sergejevitsj, 266; 451; 627; 628
Gordejev, Aleksej, 578
Gore, Albert Arnold (Al), 163; 616
Göring, Hermann, 503; 504
Gormley, John, 445
Gosev, Petar, 78
Goutry, Luc, 370
Goyert, Aranka Adriana Erzsébet, 382
Goyvaerts, Hagen, 370
Graaf, Godefridus Jan (Fred) de, 382
Graaf, Volkert van der, 496
Graaff, Bob de, 148
Grant, Neko, 636
Grasser, Karl-Heinz, 82
Gratteri, Nicola, 620
Grauls, Jan, 488
Green, Henry, 92; 643
Greenspan, Alan, 165; 346; 637; 659
Gref, German, 154; 265
Gregory, Matthew T., 236
Grevil, Frank Soholm, 13
Griffin, Michael Douglas, 629
Grigorjan, Armen, 429
Grillo, Giuseppe Piero (Beppe), 620
Gritsenko, Anatoli, 687
Groejevski, Nikola, 78; 681
Groen, Ronald, 686
Groesjko, Aleksander, 364
Gronkiewcz-Waltz, Hanna, 575
Groote, Patrick De, 69
Grootenbrulle, Bruno Van, 370
Grouès, Henri, alias Abbé Pierre, 74; 319
Grunberg, Arnon, 497
Gucht, Jean-Jacques De, 371; 435
Gucht, Karel De, 370; 371; 555
Gudele, Ina, 142
Gudfinnsson, Einar K., 336
Guebuza, Armando Emilio, 539
Guelleh, Ismael Omar, 597
Guerra Pérez, Roberto de Jesús, 639
Guerrero, Lorenzo Iglecias Deleon, 236
Guevara Obregón, Alberto José, 158
Guillén Dávila, Ramón, 215
Guiloff Izikson, Hernán, 395
Guimarães, Ubiratan ('Kolonel Ubiratan'), 87; 88
Guishard, Malcolm, 650
Gül, Abdullah, 6; 153; 269; 270; 334; 388; 430; 453; 502; 557; 558; 691
Gülbahar, Omer, 70
Güler, Mehmet Hilmi, 502
Gulsenoglu, Vedathan, 693
Gumbo, Rugare, 414
Gunay, Ertugrul, 502
Gunnarsdóttir, Porgerdur Katrín, 336
Gunnarsdóttir, Urdur, 690
Gupta, Anil, 718
Gusenbauer, Alfred, 82; 262; 263
Gusmão, Kay Rala Xanana (Xanana), 292; 664
Guterres, António Manuel de Oliveira, 537
Guterres, Francisco, 292; 664
Guterres, José Luís, 664
Gutiérrez Borbúa, Fausto Gilmar (Gilmar), 212
Gutierrez, Carlos, 222; 223; 535
Guzik, Estelle, 163
Guzmán Reynoso, Manuel Rubén Abimael (Abimael), 161
Gvozdenovic, Branimir, 259
Gwiazda, Andrzej, 575
Gyanendra Bir Bikram Shah Dev, koning van Nepal, 224-229
Gyawali, Pradip, 226
Gym, Aa, alias van Yan ('Abdullah') Gymnastiar, 525
Gymnastiar, Yan ('Abdullah'), alias Aa Gym, 525
Gyurcsány, Ferenc, 618; 619

H

Haarde, Geir Hilmar, 335; 336
Haarder, Bertel, 676
Haas, Joost de, 22; 626
Habbash, Mahmoud al-, 514
Habeeb, Yasser al-, 106
Habyarimana, Agathe Kanzinga-, 414
Habyarimana, Juvénal, 411; 412; 413; 414
Hadi, Abd-Rabbu Mansour, 100
Hadidi, Amir al-, 709
Hadjidakis, Konstantinos, 562
Hadjigakis, Sotirios, 562
Haeseleer, Guy D', 370
Haga, Aslaug, 573
Hagel, Chuck, 221
Hägglund, Göran, 33
Hahn, Johannes, 82; 263
Haidalla, Mohamed Khouna Ould, 297
Haider, Jörg, 262; 263
Hailu Shawel, 599
Hain, Peter, 76; 379
Haisami, Khadijah Ahmad al-, 100
Haitink, Bernard, 498
Hajiri, Falah al-, 104
Hajtov, Aktam, 589
Häkämies, Jyri, 316
Hakim, Abdel-Aziz al-, 42
Hakim, Akram al-, 38
Halilovic, Safet, 131
Hall, Floyd Basil, 656; 657
Hall, Jeffrey Christoval, 656
Halonen, Tarja Kaarina, 316; 317
Halsema, Femke, 447; 624
Halvorsen, Kristin, 23; 327; 573
Hamad, Amat al-Razaq Ali, 100
Hamal, Olivier, 370
Hamdan, Salim Ahmed, 34; 282; 400; 581
Hamid, Ahmad Humam, 112
Hamid, Zahid, 173
Hamili, Muhammad bin Dhain al-, 107
Hamilton, Lee Herbert, 42
Hammarberg, Thomas, 630
Hamodi, Mohamed Said Ould, 298
Han Duck-soo, 352; 721
Han Myung-sook, 352
Hanafin, Mary, 445
Hanchell, McAllister Eugene, 656
Haneef, Mohamed, 540
Hanenna, Saleh Ould, 297
Haniyeh, Ismail, 46; 513
Hanna, Arthur Dion, 636
Hanrahan, Paul T., 215
Hansen, Eva Kjer, 558; 676
Hansen, Flemming, 13; 558
Hanssen, Bjarne Hakon, 573
Haq, Mohammad Ejaz ul-, 381
Haque, Fazlul, 342
Harabin, Stefan, 27
Harb, Alfonso, 213
Harb, Osama Ghazali, 353
Harbi, Mohammed bin Hudeijan al-, 519

Harguindeguy, Eduardo Albano (Albano), 274
Hariri, Fawzi al-, 38
Hariri, Rafik al-, 340
Harman, Harriet, 379
Harms, Kirsten, 13
Harney, Mary, 445
Haroetjoenjan, Aram, 429
Haroetjoenjan, David, 428
Haroetjoenjan, Mikajel, 429
Haroetjoenjan, Srboehi, 429
Haroun, Ahmed Mouhammed, 361
Harper, Stephen, 276; 277; 661
Harry of Wales, prins (huis van Windsor), 18; 320
Harvey, Francis, 220
Hasan, K.M., 341
Hasan, Karim Wahid al-, 38
Hasanov, Ali, 431
Hasecic, Bakira, 133
Hashimi, Asad Kamal al-, 38
Hashimi, Saad Tahir Abd Khalaf al-, 38
Hashimi, Tariq al-, 38
Hashmi, Javed, 529
Hasina, Sheikha, 341-343
Haski, Hassan el, 152
Haski, Lahoussine el, 70
Hasnawi, Ali al-, 177
Hassan, Osman Ismail, 41
Hatta Radjasa, 524
Haubrich-Gooskens, Catharina Theodora Elisabeth Maria (Cathrijn), 382
Haule, Eva, 490
Hauthem, Joris Van, 435
Hawrami, Ashti A., 41
Hayani, Saad, 711
Hayden, Michael, 581
Hazami, Abdul Salam, 52
Hazouz, Ashraf al-, 557
He Guoqiang, 661
Healey, John, 493
Heathers, Teariki, 233
Hecke, Stefaan Van, 370
Hedegaard, Connie, 676
Heemskerk, Frank, 197; 200
Heijden, Jaap van der, 448
Heldring, Jérôme Louis, 449
Helena Lima de Moraes Carvalho, Heloísa, 86; 87
Helfferich, Barbara, 363; 577
Henderson, Vince, 641
Hendrikx, Jan Andreas Marie, 382
Hendry, Ian, 633
Henry, Geoffrey, 232
Henry, Philippe, 370
Hentenaar, Joris, 449
Hepburn, Claire, 636
Herbots, Hans, 312
Hermans, Louis Marie Lucien Henri Alphonse (Loek), 382
Hermans, Margriet, 435
Hernández, Lourdes, 501
Hertogen, Jan, 68
Herzog, Isaac, 512
Hess, Rudolf, 558; 559
Heuvel, Ed van den, 449
Hicks, David, 219; 400; 542
Higgins, Rosalyn, barones, 133; 269
Hilâl, Yalcin, 370
Hilali, sjeik Taj Aldin al-, 541
Hilarius, Jan, 80
Hill, Christopher, 349
Hillen, Johannes Stefanus Joseph (Hans), 382
Hilly, Francis Billy, 241
Hilton, Dunstan, 244
Hinchliff, Timothy, 237
Hinds, Samuel, 92; 644
Hiriart de Pinochet, Lucía, 395; 699
Hirsch Ballin, Ernst Maurits Henricus, 20; 85; 197; 198; 623; 624; 648; 686
Hirsch, Martin, 319; 377
Hirschson, Awraham, 509
Hirsi Ali, Ayaan, 21; 624
Hitler, Adolf, 489
Hjortmar, Jari, 338
Ho Chunyan, Albert, 165
Hockney, Joe, 541
Hodge, Omar Wallace, 645
Hodzjagoerbanov, Resoelberdi, 535
Hodzjamoehammedov, Bajmyrat, 535
Hoedajberdijev, Orazberdi, 535
Hoekstra, Rein Jan, 21; 145
Hoen, Bjoern, 327
Hoeseinov, Samir, 431
Hoessein, Bilal, 707
Hoessein, Raghad, 711
Hoessein, Rana, 711
Hoessein, Saddam, 33; 35; 40; 41; 43; 48; 77; 97; 99; 105; 111; 177; 285; 320; 324; 376; 457; 458; 459; 660; 711
Hoeve, Hendrik (Henk) ten, 382
Hoeven, Maria Josephina Arnoldina van der, 21; 197; 198; 261; 448; 719
Hof, Rob, 449
Hofschneider, Heinz, 235
Hofstra, Pieter Hielke, 382
Hogefeld, Birgit, 315
Holdijk, Gerrit, 382
Holguín Sardi, Carlos, 396; 397; 700
Hollande, François, 319; 377; 492
Holloway, Natalee Ann, 85
Holmes, John, 483; 591
Holmlund, Anne, 316
Holtrop, Bernard Willem, pseudoniem Willem, 498
Homidov, Masajd, 120
Honasan, Gregorio Ballesteros ('Gringo'), 662
Hondt, Eddy Den, 372
Hood, Brenda, 642
Hoogervorst, Johannes Franciscus, 80
Hoop Scheffer, Jacob Gijsbert (Jaap) de, 133; 258; 363; 364
Horn, Gesina Harmanna Margaretha Maria (Sineke) ten, 382
Hornbech, Birthe Ronn, 676
Horst, Guus (Guusje) ter, 197; 198; 260; 261; 496; 624
Hortefeux, Brice, 319; 376; 377
Horvath, Agnes, 618
Hosein, Mainul, 342
Hossain, Hyder, 344
Hou Zhenrun, 109; 404
Houard, Marie-Claire, 670
Houben, Karel, 454
Houij, Mohammed, 177
Houthi, Hussein Badr al-Din al-, 100; 101
Houthi, Zaid bin Ali al-, 101
Howard, John, 182; 241; 473; 540-542
Hoxha, Behije, 308
Hoxha, Enver, 308
Hsieh, Frank Changting, 350; 722
Hu Jintao, 61; 109; 122; 166; 174; 221; 222; 285; 303; 360; 403; 405; 456; 461; 537; 539; 660; 661; 712; 722
Huang Ju, 405; 661
Huaynalaya Camposano, Robert, 505
Hubeau, Bernard, 609
Hübner, Danuta, 492
Hubner, Nelson, 390
Huda, A.T.M. Shamsul, 342
Hudeib, Shihadeh Abu, 709
Huët, Jean-Marc, 607
Huijbregts-Schiedon, Wilhelmina Hendrica (Helmi), 382
Huizinga-Heringa, Johanna Catharina (Tineke), 197; 200
Hulten, Michiel van, 446
Humaidi, Badr Mishari al-, 104
Humala Tasso, Ollanta Moisés, 160; 161; 505
Hun Neng, 460; 461
Hun Sen, 55; 56; 460; 461
Hung, Nguyen Sinh, 56
Hurley, John, 445
Husbands-Mathurin, Rosemary, 651
Hüsch, Hans Dieter, 491
Hussain, Atlaf, 529
Hussain, Omer Fattah, 41
Hutchins, Lawrence, 509
Hutton, John, 379
Huyse, Luc, 252; 311
Hy Vuthy, 461
Hyssälä, Liisa, 316

I

Ibarretxe, Juan José, 452; 579
Ibrahim, Dawood alias van Sheikh Dawood Ibrahim Kaskar, 60; 463
Ibrahim, Kareem, 656
Ibrahim, Omar Osman ('Zeim Ali'), 41
Icli, Huseyin Tayfun, 502
Ide, Louis, 371; 435
Iduri, Sam, 241
Ielemia, Apisai, 239
Ienfa, Jules, 183
Ignatieff, Michael, 276
Iguarán Arana, Mario Germán, 397; 398
Ihsan, Mohammad, 41
Ikramov, Soerat, 590
Iliescu, Ion, 329
Iloilo(-vatu Uluivuda), Josefa, 182
Ilves, Toomas Hendrik, 135; 614; 615
Im Sang-kyu, 723
Imam, sjeik Fehmi Naji el-, 541
Imanishimwe, Samuel, 411
Imanzi, Fraridhi ('Sudi'), 413
Imasjev, Berik, 474
Ingraham, Hubert Alexander, 636; 641
Inojatov, Roestam, 118
Inojatova, Vasilja, 589
Inoke, Isaac, 241
Inos, Eloy S., 236

Insanally, Rudy,

Insanally, Rudy, 92
Insanov, Ali, 431
Iorgulescu, Adrian, 329
Iqbal, Anwarul, 342
Iqbal, Javed, 528
Iqbal, Rao Sikandar, 590
Irani, Khaled al-, 45; 709
Iraqi, Abdul Hadi al-, 282
Iriyani, Abd al-Rahman al-, 100
Irureta Goyena de Gelman, Maria Claudia García, 695
Irving, David, 24
Isabekov, Azim, 476; 477
Isakov, Ismaïl, 477
Isarescu, Mugur, 329
Isasa Palacios, Fidel, 701
Iskakov, Noerlan, 474
Iskandarov, Machmadroezi, 121
Islam, Mirza Azizul, 342
Issawi, Ali al-, 177
Issawi, Rafi al-, 38
Italeli, Iakoba, 239
Ito, Iccho, 470
Iturriaga Neumann, Raúl Eduardo (Eduardo), 395
Ivanov, Sergej, 150; 265; 332; 387; 577; 578
Ivantoc, Andrej, 196; 682; 683
Izak, Jaroslav, 27
Izmoechambetov, Baktykozja, 474

J
Jaafari, Ibrahim, 38; 39
Jabali, Ahmed Isa al-, 448; 625
Jabour, Marwan al-, 162
Jabr, Bayan, 38
Jack, Harrison Ulrich, 588
Jadin, Kattrin, 370
Jafri, Adnan Umar Muhammad al-, 100
Jagdeo, Bharrat, 92; 93
Jager, Jan Cornelis (Jan Kees) de, 197; 200
Jaghbir, Moamar al-, 710
Jahid, Raid Fahmi, 38
Jahnatek, Lubomir, 27
Jakoebov, Eri, 121
Jamaani, Falak al-, 708
Jamar, Hervé, 370; 434
Jambon, Jan, 370
James, Arsene Vigil, 651
James, Edison, 641
Jamous, Mukheimar Abu-, 711
Janabi, Abeer Qassim al-, 163
Janakieski, Mile, 78
Jänes, Laine, 614
Janjalani, Abdurajak Abubakar, 287
Janjalani, Khadaffi Abubakar, 287; 662
Jankoelovska, Gordana, 78
Jankoelovski, Zivko, 78
Jankovic, Gojko, 134
Janoekovitsj, Viktor F., 204-206; 686-688
Jans, Koen De, 311
Jansa, Janez, 629; 630
Janse de Jonge, Eric Jan, 382
Jansegers, Nele, 435
Jansma, Esther, 497
Janssens, Patrick, 370; 548; 549; 610
Janusek, Marian, 27
Jaourah, Nabeel Ahmed Issa, 44
Jarc, Iztok, 629
Jardim, Alberto João Cardoso Gonçalves, 149
Jarquín Calderón, Edmundo, 157
Jatimov, Sajmoemin, 121
Jatoi, Liaqat Ali, 167
Jatsenjoek, Arseni, 204
Jawfi, Abdul Salam Mohammed al-, 100
Jawid, Niamatullah Ehsan, 49
Jayakumar, Shunmugam, 119
Jazmoehammedova, Majsa, 535
Jean-Juste, Gerard, 504
Jechja, Abdelrazak al-, 514
Jefferson, Kenneth, 644; 645
Jeffrey, Henry, 92
Jeholet, Pierre-Yves, 370
Jejenbekov, Sooronbaj, 477
Jelasic, Radovan, 268
Jelic, Milan, 131; 673
Jeltsin, Boris Nikolajevitsj, 143; 266
Jensen, Kristian, 676
Jeritsjan, Nerses, 429
Jertsybajev, Jermoechamet, 474
Jesimov, Achmetzjan, 474
Jesljamova, Tamara, 476
Jespersen, Karen, 558; 676
Jia Qinglin, 661
Jiang Zemin, 285; 405; 585; 660; 661
Jiménez Posada, Rolando, 639
Jiménez, María Ester, 701
Jin Renqing, 521
Joenoesjalijev, Toeratbek, 477
Joesjtsjenko, Viktor A., 204; 205; 686; 687; 688
Johannes Paulus II, paus, geboren Karol Józef Wojtyla, 90; 219; 555; 575; 639
Johanns, Mike, 582
Johansen, Lars-Emil, 314
Johansen, Terje Riis, 573
Johansson, Stefan, 338
Johansson, Ulf, 579; 580
Johnson, Alan, 379; 617
Johnson, Will, 649
Johnston, Alan, 257; 444
Joiret, Marie-Hélène, 189
Jokonya, Callisto, 416
Jonathan, Goodluck Ebele, 359
Jones, James L., 331; 363
Jones, Rhys, 493
Jongh-Elhage, Emily de, 648
Jordan, Steven, 509
Jordi, Lopold, 235
Jorgensen, Lars Norman, 558
Joseph, Bertrand, 633; 634
Joseph, Ezechiel, 651
Joseph, Guy Eardley, 651
Joseph, Lawrence, 642
Jospin, Lionel, 137; 254
Jouyet, Jean-Pierre, 319; 377
Ju Tong-il, 348
Juan Carlos, koning van Spanje, 690; 691; 704
Juana Chaos, José Ignacio (Iñaki) de, 29; 151; 209; 451
Jucas, Jonas, 144
Judeh, Nasser, 709
Jufer, Oliver Rudolf, 595
Junaid, alias van Asif Khan Bashir Khan, 58
Juncker, Jean-Claude, 6; 323
Jung, Franz Josef, 374
Juppé, Alain, 319; 376; 377; 439; 678
Jurena, Miroslav, 27
Jylkisjijev, Bolat, 475

K
Kaabi, Ali bin Abdallah al-, 107; 109
Kabaha, Wasfi, 513
Kabila Kabange, Joseph, 538
Kabiri, Moehiddin, 533
Kabui, Joseph, 237
Kacem, Rafik Belhaj, 180
Kaczmarek, Janusz, 576
Kaczynski, Jaroslaw, 251; 366; 574-577
Kaczynski, Lech, 140; 251; 433; 574-576
Kadeer, Basheer Abdul, 533
Kadeer, Rebiya, 286
Kadenge, Alphonse-Marie (Alphonse), 408; 409
Kadir, Abdul, 656
Kadirov, Abdoerohim, 120
Kadis, Costas, 437
Kadyrov, Achmad, 208
Kadyrov, Ramzan, 151; 208; 265; 689
Kaeser, Joe, 375
Kagame, Paul, 411; 413; 414
Kaimana, prinses van Tonga, 243
Kajipov, Marat, 477
Kakalyjev, Dzjoemadoerdi, 535
Kakayee, Falak-Addin, 41
Kalam, Avul Pakiri Jainulabdeen Abdul (Abdul), 463
Kalamperovic, Jusuf, 259
Kalinak, Robert, 27
Kaljakin, Sergej, 632
Kallas, Siim, 246
Kalma, Paul, 624
Kalojev, Vitali, 693; 694
Kalousek, Miroslav, 29
Kalsbeek, Ella, 686
Kalvitis, Aigars, 142; 622
Kamagurka, pseudoniem van Luc Zeebroek, 311
Kaminski, Mariusz, 575
Kamm, Jürgen, 191
Kamp, Henricus Gregorius Jozeph (Henk), 21-23; 386; 683; 686
Kamprad, Ingvar, 271
Kamunya, John, alias Maina Njenga, 601
Kamynin, Michail, 444; 445
Kana, Aster, 409
Kandemir, Nuzhet, 33
Kanerva, Ilkka, 316
Kang Kek Ieu, alias Duch, 460
Kanzinga-Habyarimana, Agathe, 414
Kapompolé, Joëlle, 435
Kappen, Franklin Ernest (Frank) van, 382
Karabajev, Ednan, 477
Karabajev, Moechammadali, 589
Karadi, Mosjé, 509
Karadzic, Radovan, 130; 132; 364; 621; 674
Karagoesova, Goelzjana, 474
Karaki, Gyanendra Bahadur, 226
Karakoelov, Amir, 120
Karam, Antoine, 92
Karamanlis, Kostas, 138; 561; 562
Karbili, Rovsjan, 431
Karbouly, Ziad Khalaf Raja al-, 710

Karim, Saijadul, 342
Karimirad, Jamal, 465
Karimov, Islam Abdoeganijevitsj, 116; 117; 589; 724
Karma, Filep, 291
Karoutchi, Roger, 377
Karugarama, Tharcisse, 411
Karzai, Hamid, 49; 50; 52; 53; 174; 175; 314; 531; 535; 536; 724
Kasami, Abdulhalim, 77
Kasem Sanitwong na Ayutthaya, 229
Käsemann, Elisabeth, 274
Kasicky, Frantisek, 27
Kasjanov, Michail, 450
Kasjoelinski, Maksim, 208
Kaskar, Sheikh Dawood Ibrahim, alias Dawood Ibrahim, 60; 463
Kasparov, Garri Kimovitsj, 25; 331; 333; 387; 450; 500; 689
Kassasbe, Hamad al-, 709; 711
Kassir, Oussama, 32
Kastens, Oskars, 142
Kasuri, Khurshid Mahmood, 167
Katainen, Jyrki, 316
Katsav, Mosje, 509; 510
Kaua, Toswell, 241
Kawasmeh, Hani, 513
Kazemi-Qomi, Hassan, 340; 459
Kdolsky, Andrea, 82; 263
Keesmaat, Joop, 498
Keke, Kieren, 234
Kellenberger, Jakob, 480
Keller, Bill, 585
Kelly, Ruth, 379
Kemenade, Jos van, 447
Kenilorea, Peter, 242
Kennan, George Frost, 36; 37
Kennedy, Edward, 341
Kennedy, John, 265
Kennes, Laurent, 671
Keo Puth Rasmey, 55
Kerchove d'Ousselghem, Gilles De, 546
Kerrebroeck, Monica Van, 672
Kerry, John F., 459
Kessel Martínez, Georgina Yamilet, 278
Keulen, Marino, 252; 372; 435; 669
Key, John Phillip, 543; 544
Keyser, Raoul De, 311
Khadr, Omar, 282; 400; 581; 582
Khalayleh, Omar Jamil Nazzal al-, 44
Khaldhadi, Ahmad, 676
Khaled bin Sultan, prins (bin Abdul Aziz al Saoed), 518
Khalili, Abdul Karim, 49; 120
Khalilzad, Zalmay, 284
Khamenei, Ali, ayatollah, 464; 466
Khan Niazi, Imran, 529
Khan, Asif Khan Bashir, alias Junaid, 58
Khan, Bangan, 172
Khan, Khalida Rachid, 412
Khan, Mohammad Ismail, 49
Khan, Mohammed Sidique, 256
Khan, Riaz Mohammad, 61; 175
Kharabshe, Saad al-, 45
Kharafi, Jassem al-, 105
Kharbash, Muhammad bin Khalfan al-, 107
Khare, Atul, 292
Khashan, Ali, 514
Khatib, Abdelelah al-, 45; 46; 512
Khatib, Maha, 709
Khawaja, Khalid, 173
Khazaaleh, Salem, 45
Khosit Panpiamrat, 229
Khoudri, Youssef, 293
Khunying Khaisri Sri-arun, 229
Khuram, Abdel Karim, 49
Khuzai, Khudayr al-, 38
Khyam, Omar, 256
Kibaki, Emilio Mwai (Mwai), 600; 601
Kikwete, Jakaya Mrisho, 410
Kilic, Ikbal, 559
Kilo, Michel, 47
Kim Hyun-chong, 723
Kim Jong-hoon, 723
Kim Jong-il, 348; 720
Kim Kye-gwan, 349
Kim Sung-ho, 723
Kim Yong-il, 348; 721
Kimesopa, Bire, 237
Kindermans, Gerald, 370
Kindi, Muhammad Said al-, 107
King, Stephenson, 651
Kirakosjan, Arman, 429
Kirchner Ostoic, Néstor Carlos, 218; 273-276; 694; 695; 704
Kirijenko, Sergej, 450; 589
Kirkham, Tommy, 194
Kirkilas, Gediminas, 144
Kissinger, Henry A., geboren Heinz Alfred Kissinger, 37; 488
Kitir, Meryame, 370
Kiviniemi, Mari, 316
Klar, Christian, 315
Klaus, Vaclav, 30; 31
Kleijn, Tom, 449
Klein Breteler, Joannes Joseph Arnoldus Hyacinthus (Hans), 382
Kleine, Mimi de, 80
Kleinfeld, Klaus, 375; 376
Kleppa, Magnhild Meltveit, 573
Klerk, Frederik Willem de, 420; 424
Kleutghen, Lutgardis (Lut), 69
Kley, Andreas, 375; 376
Klickovic, Gojko, 672
Klink, Abraham (Ab), 197; 199; 262; 385; 572
Knaap, Cornelis (Cees) van der, 197; 200
Kneppers-Heynert, Elizabeth Mary (Liesbeth), 382
Ko Htay Kywe, 63; 479
Ko Ko Gyi, 63; 479
Koc, Atilla, 84
Koç, Songül, 611
Kock, Chris de, 422
Kode, Pramod, 463
Kodirov, Abdoedzjalol, 120
Koedrin, Aleksej, 578; 628
Koelajev, Noer-Pasji, 25
Koelov, Feliks, 476; 477
Koenders, Albert Gerard (Bert), 197; 199; 627
Koermanbekov, Temirbek, 477
Koerotsjkin, Maxim, 205
Koesjkjan, Haroetjoen, 429
Koesjnarjov, Jevhen, 206
Koeznetsov, Boris, 450; 451
Koffeman, Nico Klaas, 382
Köhler, Horst, 315
Koike, Yuriko, 470
Koirala, Girija Prasad, 224-228
Koizumi, Junichiro, 91; 116; 118; 168; 471; 472
Kok, Robert Mink (Mink), 22; 448; 626
Kok, Wim, 447
Koka, Janos, 618
Kokojty, Eduard, 440
Kollar-Kotelly, Colleen, 35; 658
Komilov, Roehiddin, 589
Komsic, Zeljko, 131; 673
Konevska-Trajkovska, Gabriela, 78
Königs, Tom, 50
Konjanovski, Zoran, 78
Kono, Yohei, 471
Kontos, Alexandros, 562
Kony, Joseph, 555
Kooijmans, Pieter, 447
Koole, Ruud, 446
Korauaba, Taberannang, 233
Korman, Maxime Carlot, 244
Kornatowski, Konrad, 576
Koroki I, voormalig kingi van de Maori, 543
Koronfola, Mustafa al-, 45
Korte, Arend de, 448
Korthals Altes, Frits, 447; 565
Kortmann, C.A.J.M. (Tijn), 20
Korzjova, Natalja, 474
Kosciusko-Morizet, Nathalie, 377
Kostunica, Vojislav, 266-268; 674
Kotsjarjan, Robert, 428; 432
Kouchner, Bernard, 319; 377; 608
Koushayb, Ali, 361
Kouwenhoven, Leo, 450
Kovacevic, Nikola, 133
Kovalenko, Vjatsjeslav, 441
Kovtun, Dimitri, 17; 77
Kox, Martinus Josephus Maria (Tiny), 382
Kozak, Dmitri, 578
Kozoelin, Aleksander, 153
Krajisnik, Momcilo, 133
Kranzl, Christa, 82; 263
Kristensen, Kenneth, 12
Krjoetsjkov, Vladimir, 628
Kroekrai Chiraphaet, 229
Kroes, Neelie, 66; 126; 246; 495; 576; 607; 666
Ksikes, Driss, 295
Kubis, Jan, 27; 28
Kuftaro, Ahmad, sjeik, groot-mufti van Syrië, 49
Kuijt, Machiel, 204
Kuiper, Roelof (Roel), 382
Kuipers, Pieter, 312
Kukeli, Agim, 308
Kukovic, Zofija Mazej, 629
Kumaratunga, Chandrika Bandaranaike, 592
Kumari, Mayawati Naina, 347; 587
Kumaym, Abd al-Aziz al-, 100
Kundrotas, Arunas, 144
Kuneva, Meglena, 7; 246
Kurnaz, Murat, 191
Kurshami, Umar Abdallah al-, 100
Kussumua, João Baptista, 537
Kyprianou, Markos, 368

Kyriakou, Minos, 139
Kyuma, Fumio, 169; 170; 470
Kyvon, Adrianus Marinus (André), artistennaam André van Duin, 497

L
Laalami, Mohamed Souleymani, 294
Laanan, Fadila, 434
Laanigri, Hamidou, 293
Laar, Mart, 615
Laban, Ahmad Abu, 313
Labwani, Kamal, 712; 713
Laden, Osama bin, 40; 175; 255; 294; 459; 581
Laeremans, Bart, 370
Lafaitele, Patrick Leiataualesa, 242
Lafitte, Raymond, 167
Laflaquière, Jean-Pierre, 91
Lagarde, Christine, 137; 377; 439
Lage Dávila, Carlos, 638
Lagerwerf-Vergunst, Everdien Flora (Flora), 382
Laguiller, Arlette, 254
Lahaye-Battheu, Sabien, 370
Lahcini, Najib, 294
Lahssaini, Fouad, 370
Lajcak, Miroslav, 672-674
Lake-Tack, Louise, 634
Lakhina, Ram, 719
LaLanne, Etzer, 504
Lalieux, Karine, 370
Lall, Kellawan, 92
Lalla Khadija, prinses van Marokko, 293
Lamarca, Carlos, 390; 391
Lamarca, Maria Pavan, 390
Lambert, Geert, 248; 249; 371; 435; 610
Lambert, Marie-Claire, 370
Lamine, Luc, 372
Lan Chengzhang, 109; 285; 404
Landuyt, Renaat, 370
Lang, Rein, 614
Lang, Walter Patrick (Pat), 714
Langer, Ivan, 30
Langeveld, Arthur, 498
Lanjri, Nahima, 371; 435
Lannooy, Ersilia de, 649
Lanotte, Johan Vande, 371; 435; 610
Lanoye, Tom, 312
Laporte, Bernard, 377
Larijani, Ali, 469
Larrea Cabrera, Gustavo, 212
Larriva González, Guadalupe, 212
Larsen, Jesper, 13
Larsson, Maria, 33
Laruelle, Sabine, 370; 434
Lassée, Patrick, 92
Latheef, Jennifer, 62
Latheef, Mohamed, 62
Lattuf, Hala, 709
Laurent, prins van België, 8; 68; 69; 128; 129; 435
Laurier, Johannes Pieter (Jan), 382
Laurus, metropoliet van de Russisch-Orthodoxe Kerk in het buitenland, 331
Lauwers, Herman, 548
Lauwers, Jan, 311
Lavagna, Roberto, 694
Lavaux, David, 370
Lavrov, Sergej, 89; 265; 268; 578
Lawzi, Hasan Ahmad al-, 100
Lay, Pedro, 664
Laylaz, Saeed, 465
Lazar, Valeriu, 195
Lazo Rojas, Braulio, 505
Lazovic, Vujica, 259
Leahy, Patrick J., 283; 402
Lebedev, Platon, 150; 578; 629
Lecomte, Carine, 370
Lee Hsien Loong, 118; 119; 291; 532; 533
Lee Kuan Yew, 118
Lee Myung-bak, 723
Lee Tienyu, 350
Lee Wan-yong, 352
Lee, Martin, 715
Leeflang, Omayra Victoria Elisabeth, 648; 649
Leeuwen, Joke van, 497
Lehtomaki, Paula, 316
Leijnse, Frans, 382
Leijonborg, Lars, 33
Leil, Mahmoud Aboul, 353
Leite, Arcângelo, 664
Lekaj, Anton, 268
Lekhak, Ramesh, 226
Lelièvre, Michel, 671
Lemgruber, Julita, 88
Leni, Nollen, 241
Lenihan, Brian, 445
Leong Kah Kit, Alan, 222
Lepper, Andrzej, 574; 576
Lerín Sánchez, José Ángel, 209
Leroux, Didier, 235
Létard, Valérie, 377
Leterme, Yves, 9; 188; 252; 371; 434; 435; 487; 550; 554; 669; 670
Letizia, prinses van Spanje, geboren Letizia Ortiz Rocasolano, 452
Letter, Stephan, 376
Leuenberger, Moritz, 271
Leunissen, Jos, 386
Leunissen, Karel Maria Lucas, 382
Levin, Carl, 164; 583
Levitin, Igor, 578
Leweni, Neumi, 182
Lewis, Lowell Lyttleton, 647
Lewites Rodríguez, Herty, 159
Leyen, Ursula von der, 490
Leyman, Peter, 370
Lhermitte, Geneviève, 129
Li Changchun, 661
Li Keqiang, 661
Li Shan, Joseph, 584
Li Xueju, 521
Li Zhaoxing, 285
Liapis, Michalis, 562; 679
Libby, Lewis, 457
Lieberman, Avigdor, 509
Lieske, Tomas, 497
Lijnen, Nele, 371; 435
Lilo, Gordon Darcy, 241
Lina, Joy, alias Azlina Jailani, 528
Linde, Haitske van de, 565
Linden, Pierre René Hubert Marie (René) van der, 382
Lindén, Suvi, 316
Lini, Ham, 244
Linter, Greet Van, 370
Linthorst, Maria Ynskje (Marijke), 382
Liotard, Kartika, 126
Lipiec, Tomasz, 574
Littorin, Sven-Otto, 33; 34
Litvinenko, Aleksander Valterovitsj, 16; 17; 24; 76; 77; 257; 322; 444; 445; 578; 689
Litvinovitsj, Marina, 25
Liu Guijin, 361
Liverpool, Nicholas J.O., 641
Livingstone, Kenneth (Ken), 140
Lizin, Anne-Marie, 371; 434; 435
Ljubic, Bozo, 131
Llidó Mengual, Antonio, 394
Llidó Mengual, Eva, 394
Lobato, Lúcia, 292; 664
Lobato, Rogério, 292; 293
Lodhi, Faheem Khalid, 539
Loegovoj, Andrej, 17; 578
Loekasjenko, Alexander, 83; 153; 154; 631-633
Loetsenko, Joeri, 204
Loezjkov, Joeri, 24; 208; 450
Logghe, Peter, 370
Lohse, Bruno, 504
Lokjan, David, 429
Lompar, Andija, 259
Lon Nol, 56
Long, Elisa, 236
Lont-Eersel, Yvette, 686
Loon, Ton van, 51
Loos, François, 92
Lopatka, Reinhold, 82; 263
López Aguilar, Juan Fernando, 84; 151
López Dose, Carlos Antonio, 700
López Mendoza, Leopoldo, 215
López Obrador, Andrés Manuel, 278
López Portillo y Pacheco, José, 281
López, Antonio, 699
López, Jorge Julio, 275; 695
Lorío Arana, Amanda, 158
Loskutovs, Aleksejs, 622
Lou Jiwei, 584
Loughlin, Sue, 647
Louisy, Pearlette, 651
Lovell, Harold, 633; 634
Loza Tellería , Gabriel, 697
Lozano Alarcón, Javier, 278
Lozanov, Georgi, 555
Lozès, Patrick, 74
Lozi, Ahmed al-, 46
Lu Tienlin, 350
Lubbers, Ruud, 447
Lugar, Richard G., 500; 501
Lugo Méndez, Fernando Armindo, 701
Lugovoj, Andrej, 77; 322; 444; 445
Luhmann, Niklas, 682
Luka, Faimalaga, 239
Lukacis, Marija, 629
Lukas, Tõnis, 614
Lukman Edy, Muhammad, 524
Luksic, Igor, 259
Lula da Silva, Luiz Inácio, 86-90; 389-392; 407; 427; 702; 724
Lumumba, Patrice Émery, 403
Luncheon, Roger, 92
Lunde, Niels, 13

Luo Gan, 661
Lutgen, Benoît, 434
Luypaerts, Marc, 69; 129
Ly, Nguyen Van, 232
Lynch, Jessica, 284
Lyzwinski, Stanislaw, 576

M
Ma Yingjeou, 350; 722
Maali, Ethmane Ould Cheikh Ebi el, 297
Maanen, Hans van, 449
Maassen, Theo, 497
Maathai, Wangari, 616
Maatouk, Khalil, 712
Macan, Thomas Townley (Tom), 645
Macas Ambuludí, Luis, 212
Maccido dan Abubakar, Ibrahim Muhammadu (Muhammadu), 301
Macek, Miroslav, 29; 30
MacEntee, Patrick, 257; 258
Machado Orellana, Pedro Aníbal, 212
Machado, Nelson, 88
Machavela, Esperança Alfredo, 538
Macovei, Monica, 328; 329
Madadha, Maher al-, 709
Madani, Iyad bin Amin, 520
Madaric, Marek, 27
Made, Joseph, 414
Maduro Andreu, Ricardo, 154
Maduro Joest, Ricardo, 154
Maduro Moros, Nicolás, 217
Maelen, Dirk Van der, 370; 610
Maeseneer, Jan De, 373
Magginas, Vasilios, 562
Maght, Martine De, 370
Maginley, John Herbert, 634
Magistris, Luigi de, 620
Magnette, Paul, 434
Maha, Mohamed, 293
Maha, Omar, 293
Maharramov, Noesjirrin, 431
Mahat, Ram Sharan, 226
Mahathir, Mohamad bin, 114; 115; 527
Mahato, Sunil Kumar, 223
Mahdi, Adil Abd al-, 38
Maheia, Wil, 695
Mahgoub, Mohammed Abdel Salam, 353
Mahler, Marina, 24
Mahmood, Zubair, 531
Mahmoud, Dahane Ould Ahmed, 297
Mahmoud, Osman Haji, 41
Mahmoud, Younes Mohammed, 356
Mahmoud, Youssef, 409
Mahmudi, Baghdadi Ali al-, 178; 179; 180
Mahony, Roger Michael, 458
Mahoux, Philippe, 371; 435
Mahri, Muhammad Baqer al-, 105
Maingain, Olivier, 370
Maipakai, Mark, 237
Maizitis, Janis, 622
Majadele, Raleb, 509
Majali, Sahel al-, 709
Majljan, Masis, 432
Majorov, Andrej, 257
Makino, Akira, 168
Makoni, Andrew, 419
Maktoum, Hamdan bin Rashid al-, 107
Maktoum, Mohammed bin Rashid al-, 107
Maktoum, sjeik Maktoum bin Rashid al-, 106
Makumbe, John, 414
Malachovski, Vladimir, 207
Maldonado Curti, Carlos, 393
Malherbe, Michel, 129
Malik, Hassan, 354
Maliki, Ali, 467
Maliki, Nouri al-, 38-40; 42; 98; 503; 691
Malki, Riyad al-, 514
Malmström, Cecilia, 33
Malmström, Kurt, 336
Malouh, Abdel Rachim, 516
Malpartida Jara, Elsa, 505
Maltsev, Leonid, 154
Mamea, Ropati Le, 242
Mamedjarov, Elmar, 432
Mamedov, Gadzji, 431
Mamedov, Moeminbek, 534
Mamendu, Sarkis Aghajan, 41
Mammadjarov, Elmar, 433
Mammedov, Tagajmyrat, 122
Mammetgeldijev, Agageldi, 535
Man, Filip De, 370
Manandhar, Mangal Siddhi, 226
Mancuso Gómez, Salvatore, 397; 398
Mandela, Nelson, 420; 424; 493
Mandelson, Peter, 688
Mandic, Momcilo, 132
Manetaoli, Samuel, 241
Manevski, Mihajlo, 78
Mangal, Charlotte Elizabeth Theresa (Tessa), 651
Mangwana, Paul, 414
Manichand, Priya, 92
Manirakiza, Adolphe, 409
Manirakiza, Esron, 412
Manley, Michael Norman, 641
Manning, Patrick, 218; 655
Manoekjan, Andranik, 429
Mansi, Jousef al-, 513
Mansour, George, 41
Mansour, Riyad, 517
Mansour, Said, 313
Mansuri, Sultan bin Said al-, 107
Mantega, Guido, 88; 89; 275; 702
Manuel, Trevor, 422
Manzur, Choudry, 173
Maoate, Terepai, 233
Maouloud, Mohamed Ould, 297
Maples, Michael D., 174
Maraeura, Teina, 183
Marandi, Babulal, 717
Marangou, Anna, 11
Marcinkiewicz, Kazimierz, 575
Marcos, Imelda Trinidad Romualdez-, 663
Marcourt, Jean-Claude, 434
Marei, Mamdouh, 353; 355
Marek, Christine, 82; 263
Mares Guia Neto, Walfrido Silvino dos, 390
Margarjan, Andranik, 428
Marghem, Marie-Christine, 370
Margus, Fred, 621
Mariani, Thierry, 678
Marica, Clifford, 96
Marijnissen, Jan, 684
Marijuán, Guillermo, 694
Marinho, Luiz, 88
Maripuu, Maret, 614
Marko, Bela, 133; 329
Markoulli, Erato, 437
Markov, Georgi, 555
Marleix, Alain, 377
Marodon, Frédérique, 537
Marquesini, Marcelo, 391
Marrero Cruz , Manuel, 638
Marri, Ali al-, 401
Marroquín Godoy, Gonzalo, 282
Marshall, Dale, 636
Marsman, Hendrik Jan, pseudoniem J. Bernlef, 498
Martens, Bart, 435
Martens, Luc, 435
Martic, Milan, 621
Martin, Ian, 226; 227
Martin, Micheál, 445
Martin, Michelle, 372
Martin, Paul, 276 ,
Martínez Cázares, Germán, 278
Martínez Espinosa, Pablo Fernando, 158
Martínez de Hoz, José Alfredo, 274
Martínez Neri, Francisco, 278
Martínez Ortega, Saúl Noé, 280
Martínez, Hernán, 399
Martino, Renato, 454
Martins, João, 664
Marty, Dick, 331; 481; 667
Marugg, Silvio Alberto (Tip), 94
Marurai, Jim, 233
Maseko, Themba, 423
Mashal, Khaled, 513
Masimov, Karim, 474; 475
Masood, Ahmad Zia, 49
Masorin, Vladimir, 578
Masri, Abu Ayoub al-, 40
Masri, Khaled el-, 74; 559; 560; 657
Massera Padula, Emilio Eduardo, 274
Massoud, Ahmed Sjah, 503
Mastella, Clemente, 620
Mastrogiacomo, Daniele, 195; 258
Matamoros Camacho, Gustavo, 399
Mathe, Annanias, 423
Mathiesen, Árni M., 336
Mathijsen, Marita, 81
Mathilde, prinses van België, 251
Mathot, Alain, 370
Matin, M.A., 342
Matkarimov, Bokizjon, 117
Matombo, Lovemore, 415
Matsuoka, Toshikatsu, 470
Matsuura, Koichiro, 117
Mattalata, Andi, 524
Matuq, Abdallah Abd al-Rahman al-, 104
Matvijenko, Valentina, 331
Matznetter, Chrisoph, 82; 263
Maung Maung Lay, 480
Mavlonova, Chajrinisso, 120
Mavrou, Eleni, 11; 252
Mawajdeh, Salah al-, 709
Máxima, prinses der Nederlanden, 260; 623; 719
Mayawati, alias Mayawati Naina Kumari, 347; 587
Mayers, Guy, 651

Mayeur, Yvan

Mayeur, Yvan, 370
Mayor, John, 480
Mazen, Abu, alias van Mahmoud Abbas, 36; 46; 338; 512-517
Mbah, alias Zarkasih, 526
Mbare, Ba, 297
Mbeki, Thabo Mvuyelwa, 419; 420; 421; 423; 424
Mberi, Rangarirai, 419
McAliskey, Roisin, 677
McCabe, Jerry, 321
McCain, John, 163
McConnell, John Michael (Mike), 163; 175
McDonnell, John, 320
McGimpsey, Michael, 321
McGuinness, Martin, 321
McKiernan, David D., 706
Meade, Idabelle, 647
Mebelli, Julian, 308
Mechelen, Dirk Van, 372; 610
Mechelen, Frank Van, 312
Meciar, Vladimir, 26
Medelci, Mourad, 177
Medic, Slobodan, 269; 674
Medina Trejo, Antonio, 281
Medina-Mora Icaza, Eduardo Tomás, 278; 279
Medvedev, Dmitri, 150; 451; 547; 578
Medzjloemjan, Valeri, 429
Mehsud, Abdullah, 531
Meijer, Erik, 307
Meimarakis, Evangelos Vassilios, 562
Meindertsma, Margriet Cornelia, 382
Meirelles, Henrique de Campos, 275
Mejía Domínguez, Rafael Hipólito (Hipólito), 90
Meladze, Guela, 439
Melekejev, Goerbangeldi, 535
Meles Zenawi, 599; 602
Melescanu, Teodor, 329
Mello, Sérgio Vieira de, 90
Melnik, Roeslan, 25
Melo, José, 288
Memon, Yakub, 463
Mendes de Almeida, Luciano Pedro, 90
Mendes, Aristides de Sousa, 206
Mendoza del Solar, Zoila Lourdes Carmen Sandra (Lourdes), 160
Menem Akil, Carlos Saúl, 274; 276; 695
Mengal, Abdur Rauf, 173
Mengistu Haile Mariam, 599
Menon, Shiv Shanker, 61
Mentala, Mohamed, 293
Mentzel, Vincent, 498
Merabisjvili, Vano, 441
Mercado Suárez, Jerges, 697
Merceron, Armelle, 183
Merchant, Dennis, 650
Meredov, Rasit, 535
Merentes Díaz, Nelson José, 214
Merican Naina Merica, Reezal, 114
Merkel, Angela, 191; 318; 333; 339; 364; 366; 484; 585; 661; 676; 677
Merwe, Willem van der, 420
Mesa Villafaña, René, 638
Mesic, Milan, 621
Meskov, Ljoepco, 78
Messerschmidt, Morten, 675
Metia, Lotoala, 239
Meulenbelt, Anja Henriëtte, 382
Meurs, Pauline Louise, 382
Meyers, Leo, 483
Miceli, Felisa Josefina, 275; 694
Michaëli, Sarit, 515
Michalkov, Nikita, 628
Michel, Charles, 370
Michel, Louis, 312; 371; 435
Middelkoop, Eimert van, 197; 198; 326
Mierlo, Hans van, 447
Miers, Harriet, 219; 220; 401; 402
Mighani, Ahmad, 464
Migiro, Asha-Rose, 483
Mikkelsen, Brian Arthur, 676
Mikolaj, Jan, 27
Miliband, David, 379; 444; 445
Miliband, Ed, 379
Millecam, Sylvia, 386
Miller, Aleksej, 688
Mills, Carlton, 656
Milosevic, Slobodan, 621; 674
Milososki, Antonio, 78
Milovidov, Vladimir, 332
Milquet, Joëlle, 370; 610; 670
Min Ko Naing, 63; 479
Min Zeya, 63; 479
Minawi, Minni, 359; 360
Minh, Le Luong, 234
Minnebo, Willy, 435
Minnis, Hubert, 636
Mir, Amir, 59
Miranda, João Bernardo de, 538
Mirzajev, Roeslan, 590
Mirzijajev, Sjavkat, 117; 589
Mirzojev, Gaffor, 121
Misick, Michael Eugene, 656
Mitchell, Keith Claudius, 642; 643
Mittal, Lakshmi Niwas, 223
Mitvol, Oleg, 26
Miyamoto, Kenji, 473
Mizan Zainal Abidin, gekozen monarch van Maleisië, 114
Mkalavisjvili, Basil, 440
Mkrtsjan, Levon, 429
Mladic, Ratko, 130; 266; 269; 364; 621; 673; 674
Mlambo-Ngcuka, Phumzile, 423; 424
Mnangagwa, Emmerson, 414; 415
Moalimi, Abul-Malik, 100
Moctar, Isselmou Ould Sidi el, 297
Modeste-Curwen, Claris, 642
Modi, Narendra, 111
Moechamedzjanov, Baoerzjan, 474
Moenne, Kenneth, 653
Moeradova, Ogoelsapar, 123
Moerman, Fientje, 10; 372; 609; 610
Moesin, Aslan, 474
Mofaz, Sja'oel, 713
Mohammad, Dilshad Abdul Rahman, 41
Mohammad, Mohammad Raouf, 41
Mohammed VI, koning van Marokko, 293; 295; 304
Mohammed, Khalid Sheikh, 218
Mohnhaupt, Brigitte, 135; 490
Moi, Daniel arap, 601
Moisiu, Alfred Spiro, 308
Moldokoelov, Sabyrbek, 477
Molinas Maldonado, Alfredo Silvio, 700
Molisa, Sela, 244
Möller, Kristján L., 336
Moller, Per Stig, 314; 676
Molnar, Lajos, 618
Molterer, Wilhelm, 82; 263
Momis, John, 237
Mondesir, Keith, 651
Monfils, Philippe, 371; 435
Montagnier, Luc, 179
Montealegre Rivas, Eduardo, 157
Montesinos, Vladimiro, 160; 161
Montoute, Leonard Spider, 651
Montoya Sánchez, Diego León, alias 'Don Diego', 398
Montoya Sánchez, Eugenio, alias 'Don Hugo', 398
Montoya Uribe, Mario, 398; 700
Montoya, Alejandro, 93
Mooijman, Ruben, 252
Moors, Els, 312
Moqadem, Bouchaïb, 129
Moqbel, Zarar Ahmad, 49
Mora Rodas, Nelson Alcides, 701
Morakhot Khonkasem, 229
Morales Ayma, Juan Evo (Evo), 275; 392; 504; 696-698
Morales Carazo, Jaime, 158
Morales Mazón, Ana Isabel, 158
Morales Troncoso, Carlos, 91
Moran, Thomas, 113
Morandy Figuera, Darío, 644
Moratinos Cuyaubé, Miguel Ángel, 432; 440; 640
Moreau, Benjamin, 124
Moreno Garcés, Lenín Voltaire, 212
Moriau, Patrick, 370
Morin, Hervé, 319; 377
Morina, Mimmo, 328
Morrell, Geoff, 706; 707
Morrissey, Gerry, 617
Mortelmans, Jan, 370
Mos, Bart, 22; 626
Mose, Erik, 411; 412
Moses, Marlene, 234
Motassadeq, Mounir al-, 73; 315
Moti, Julian, 241; 242
Motta, Ronald, 447
Mottaki, Manouchehr, 314
Mottley, Mia, 637
Moua Toua Ter, 170
Moughli, Fathi, 514
Moujane, Mohamed Ben, 294
Moureaux, Philippe, 371; 435
Mousa, Baha, 380
Movisjan, Armen, 429
Mpahlwa, Mandisi, 421
Mpofu, Obert, 416; 417
Mrksic, Mile, 621
Msimang, Herbert, 420
Mthathi, Sipho, 423
Muallem, Walid, 48; 340
Mubarak, Gamal, 353
Mubarak, Hadhem Hussain bin Abdul, 344
Mubarak, Massouma Saleh al-, 104
Mubarak, Mauma al-, 104
Mubarak, Mohammed Hosni (Hosni), 42; 353; 354; 356

Muchadehama, Alec, 415; 419
Mufamadi, Fholisani Sydney (Sydney), 415
Mufriji, Abd al-Qadir al-, 38
Mugabarabona, Alain, 408; 409
Mugabe, Robert, 247; 414-416; 418; 419; 599
Mughami, Achmed, 515
Muguru, Joyce, 415
Muhailbi, Abdallah Saud al-, 104
Muhaisin, Muzahim al-, 709
Mujur, Ali Muhammad al-, 100
Mukabagwiza, Edda, 411
Mukarubibi, Théophister, 412
Mukasey, Michael B., 705
Mukherjee, Pranab, 167
Mukwazhi, Tsvangirayi, 419
Mulisch, Harry, 81
Mumbengegwi, Samuel, 414
Muns, Willem, 80
Munsi, Ahmad, 177
Münstermann, Hans, 497
Müntefering, Ankepetra, 676
Müntefering, Franz, 191; 676
Muntianas, Viktoras, 144
Munyakazi, Laurent, 412
Munyakazi, Yusuf, 411
Munyeshyaka, Wenceslas, 412
Muqrin, Abdullah al-, 518
Murat, Kapllan, 611
Murat, Oskan, 12
Murerwa, Herbert, 414
Murigande, Charles, 414
Murphy, Conor, 321
Musa, Said Wilbert, 695; 696
Musavi, Hadi Sid Javad, 433
Musca, Monica, 328
Museveni, Yoweri Kaguta, 300
Musharraf, Pervez, 167; 172-175; 219; 282; 528-531
Musin, Linda, 370
Musingku, Noah, 237
Muskee, Harry, 497
Mussolini, Alessandra, 668
Mussomeli, Joseph, 461
Mustafaj, Besnik Bajram, 308
Mutabazi, Jean de Dieu, 407
Mutairi, Nasser al-, 106
Mutasa, Didymus Noel Edwin, 416
Mutua, Alfred, 601
Muylle, Nathalie, 370
Muynck, Viviane De, 311
Mya, Bo, 64
Mying Naing, ook wel genoemd Mying Hlaing, 480
Mzoudi, Abdelghani, 73

N
Nabhani, Muhammad Taqiuddin al-, 525
Nabjoellina, Elvira, 578
Nadir, Manzoor, 92
Nadzjmoeddinov, Safarali, 120; 534
Nagasa, Jinen, 169
Nagy, Zsolt, 329
Nailatikau, Epeli, 183
Naim, Bassem, 513
Najef, prins (bin Abdul Aziz al Saoed), 518-520
Najib Tun Abdul Razak, Mohamed, 115
Najjar, Mostafa Mohammad, 48; 154
Nakagawa, Hidenao, 471
Namaliu, Rabbie, 237
Namekawa, Masashi, 239
Naoemov, Vladimir, 631
Naoemov, Zachar, 631
Napolitano, Giorgio, 141; 681
Naranjo Trujillo, Óscar, 398
Narayanan, Kocheril Raman, 62
Nardelli, Bob, 98
Narine, Jarette, 655
Naruhito, kroonprins van Japan, 243
Narysjkin, Sergej, 578
Nasheed, Mohamed, 62
Nasr, Osama Hassan Mustafa, alias Abu Omar, 141; 162
Nasrin, Taslima, 717
Nassari, Yassin, 444
Nasser, Kamal, 709
Nataniel, Macamo Veronica, 539
Natapei, Edward, 244
Nath, Kamal, 289; 524; 586
Nathan, Joanna, 52
Navarsete, Liv Signe, 573
Navickas, Vytas, 144
Nawar, Belgacem, 180
Nawar, Nizar, 180
Nawbatt, Harry Narine, 92
Nazarbajev, Noersoeltan, 473; 474; 475; 476
Nazarbajeva, Dariga, 475
Nazzal, Ahmed Fadil Al-Khalayleh, alias Abu Musab al- Zarqawi, 28; 40; 42-45; 102; 459; 710
Ncube, Welshman, 415
Ndadaye, Melchior, 409
Ndayishimiye, Evariste, 408
Ndayishimiye, Jean-Berchmans, 408
Ndayishimiye, Tharcisse, 409
Ndayizeye, Domitien, 408; 409
Ndindabahizi, Emmanuel, 412
Ndlovu, Sikhanysio, 414
Néa, Sylvain, 235
Ne'e, Nelson, 240
Negroponte, John, 163; 359
Nelson, Brendan, 240; 542
Nelson, Brian, 380
Nemwan, Narendra Bikram, 226
Nenezic, Predrag, 259
Ness, Richard, 291
Nessayrat, Saud, 45
Netanjahoe, Benjamin, 510
Netser, Ehoed, 511
Netzel, Jaromir, 576
Neuenfels, Hans, 13
Nevzlin, Leonid, 17; 499
Neyts, Annemie, 312
Ngendakumana, Jérémie, 407
Ngowembona, Dieudonné, 407
Nguni, Sylvester, 416
Niangadou, Oulematou, 611
Nicolaescu, Eugen, 329
Nicolaï, Atzo, 93; 647
Nielsen, Holger K., 558
Nielsen, Jakob Axel, 558; 676
Niesewand, John Robert von, 654
Nieuwkerke, André Van, 435
Nihous, Frédéric, 254
Nijazov, Saparmoerat, 122-124; 535; 536
Nijazova, Oemida, 590
Nijimbere, Donatien, 407
Nijmeijer, Tanja, 699
Nik Abdul Aziz Nik Mat, 114
Nikolajev, Vladimir, 150; 208
Nikolic, Dragan, 268
Nimani, Fuad, 259
Nishani, Bujar, 308
Nistorescu, Cornel, 328
Nitya Pibulsongkram, 229
Njenga, Maina alias van John Kamunya, 601
Nkurunziza, Pierre, 407-410
Nkusi, Laurent, 413
Noaimi, Naji al-, 109
Noble, Ronald K., 695
Noboa Pontón, Álvaro Fernando, 211; 212; 213
Noé Pino, Hugo Rolando, 155
Noerejev, Isjangoel, 535
Noergalijev, Rasjid, 578
Nogajdeli, Zoerab, 442
Nogojbajev, Bolotbek, 477
Noguera Cote, Jorge Aurelio, 397
Nolf, Fred, 372
Nollet, Jean-Marc, 370
Noppen, Flor Van, 370
Norov, Vladimir, 116
Noten, Hendrikus Cornelis Paulus (Han), 382
Novak, Elod, 618
Novelli, Hervé, 377
Novic, Sredoje, 131
Nowak, Manfred, 45; 302; 303
Noyer, Christian, 377
Nqakula, Charles, 408; 422
Ntagerura, André, 411
Ntakirutimana, Elizaphan, 412
Ntakitutinka, Charles, 412
Ntuyahaga, Bernard, 437
Nueimi, Taysir al-, 709
Nuh, Muhammad, 525
Nuhayan, Abdallah bin Zayed al-, 107
Nuhayan, Hamdan bin Mubarak al-, 107
Nuhayan, Hamdan bin Zayed al-, 107
Nuhayan, Mansur bin Zayed al-, 107
Nuhayan, Nuhayan bin Mubarak al-, 107; 108
Nuhayan, Saif bin Zayed al-, 107
Nuhayan, sjeik Khalifa bin Zayed al-, emir van Abu Dhabi, hoofd VAE, 107
Nuhayan, Sultan bin Zayed al-, 107
Numanovic, Suad, 259
Nur, Abdel, 656
Nuwamanya, Sulah, 413
Nyamutukwa, Kudakwashe, 418
Nycz, Kazimierz, 575
Nyssens, Clothilde, 370
Nzomukunda, Alice, 407; 409

O
O, Honoré d', 311
O'Connor, Gordon, 277
O'Cuív, Éamon, 445
O'Dea, Willie, 445
O'Loan, Nuala, 76
O'Neal, Ralph Telford, 645
O'Neill, Michael, 321
Obaid, Thoraya Ahmed, 482

Obama, Barack Hussein

Obama, Barack Hussein, 97; 340
Obando y Bravo, Miguel, aartbisschop van Managua, 157
Obasanjo, Matthew Olusegun Fajinmi Aremu (Olusegun), 119; 298-303; 356-359
Obwocha, Henry, 600
Öcalan, Abdullah, 67; 153; 210; 389
Öcalan, Osman, 67
Odell, Mats, 33
Odenberg, Mikael, 33; 580
Odontsjimed, Loevsangiyn, 588
Oduber, Nelson Orlando, 85; 635
Oesenbajev, Noerbolot, 478
Oesenov, Danijar, 118
Oesmanov, Komilzjon, 117
Oespenski, Nikolaj, 614
Oestinov, Valdimir, 578
Ogsoekov, Moehammetgoeli, 535
Ogwu, Joy Uche Angela, 300
Ohryzko, Volodymyr, 204
Ojeda Ríos, Filiberto, 95
Ojik, Bram van, 446
Okonjo-Iweala, Ngozi, 300
Okour, Abdul Rahim al-, 709
Okrutny, Marian, 576
Olavae, Trevor, 241
Olekas, Juozas, 144
Olfi, Abdullah al-, 102
Olfi, Kamal al-, 102
Oli, Khadga Prasad, 225; 226
Olin, Nelly, 92
Olldashi, Sokol, 308
Olmert, Ehoed, 46; 509; 510; 512; 516; 517; 713; 714
Olofsson, Maud, 33
Olushekan, Oluwatoyin, 301
Om Yentieng, 55
Omar, Abu, alias van Osama Hassan Mustafa Nasr, 141; 162
Omar, Ali Mohammed, 603
Omar, mullah Mohammad, 51
Omer, Ahmad Hamid, 103
Ona, Francis, 237
Onkelinx, Laurette, 69; 70; 130; 370; 433; 436; 611
Opstelten, Ivo, 447
Oran, Mohammed, 44; 45
Orazbakov, Galym, 474
Orazgeldijev, Esenmyrat, 535
Orban, Leonard, 7
Orban, Ludovic, 329
Orban, Viktor, 618; 619
Ortega Carvajal, Carlos, 214
Ortega Saavedra, José Daniel (Daniel), 157; 158; 159; 213
Ortiz Bosch, Milagros Maria, 90
Orzechowski, Miroslaw, 577
Osborne, John Alfred, 647
Oskanjan, Vardan, 429; 430; 432
Osman, Osman Mohamed, 353
Osman, Salih Mahmoud, 609
Osman, Widad Khurshid, 41
Osmani, Akhtar Mohammad, 51
Osmonalijev, Kanybek, 477
Ostoprak, Canan, 12
Osuch, Pawel, 574
Ota, Hiroko, 473
Otegi Mondragon, Arnaldo, 209; 452
Otero Castro, Darío, 579
Othman, Nermin, 38
Oti, John Patteson (Patteson), 240; 241
Ouabour, Abdallah, 70
Ouali, Mohamed al, 294
Ourisman, Mary, 637
Ouyahia, Ahmed, 175
Ovcharov, Roumen, 556
Ovelar de Duarte, Blanca, 700; 701
Overmeire, Karim Van, 435
Oviedo Brítez, Francisco Arcidio ('Papito'), 701; 702
Oviedo Silva, Lino César, 701; 702
Oyarbide, Norberto, 274
Ozak, Faruk Nafiz, 502
Ozturk, Enver, 12

P

Pabriks, Artis, 142; 622
Pace, Peter, 36
Pacuraru, Paul, 329
Padar, Ivari, 614
Padian, Nancy S., 149
Padilla Bustillo, Santos Neptalí, 154
Padilla, Christopher, 109
Padt, Guido De, 370
Paek Nam-sun, 348
Paet, Urmas, 614
Pahor, Borut, 629
Paisley, Ian, 194; 321; 322
Pak Nam-chil, 348
Pak Pong-ju, 348
Pak Ui-chun, 348
Paksas, Rolandas, 623
Palacio González, Luis Alfredo (Alfredo), 211; 212
Palacios Ruíz, Héctor, 639
Palma Valderrama, Hugo, 161
Palmera Pineda, Juvenal Ovidio Ricardo (Ricardo), alias Simon Trinidad, 699
Palo, Urve, 614
Palparan, Jovito S., 288
Pampalli, Maria Malachtou, 437
Pana, Andreea, 329
Pandey, Rajendra, 226
Pangilinan, Francis ('Kiko') Nepomuceno, 663
Pans, Ralph, 624
Pantazidou, Maro, 679
Paoenovski, Ljoeben, 79
Paola, koningin der Belgen, 9
Papadopoulos, Tassos, 72; 437; 557
Papaligouras, Anastasios, 255
Papandreou, Georgios, 561; 679
Papon, Maurice, 138
Paredes Calderón, Ricardo, 281
Park Chung-hee, 352; 723
Park Geung-hye, 352
Park Geun-hye, 723
Park Hong-soo, 723
Parlon, Tom, 445
Paroubek, Jiri, 29; 30
Parra Luzardo, Gastón Luis, 216
Parts, Juhan, 614
Partyka, Katrien, 370
Parvanov, Georgi, 557
Parys, Tony Van, 371; 435
Pas, Barbara, 370
Pasat, Valeri, 196; 682
Pascoe, B. Lynn, 483
Pashardes, Christodoulos, 437
Pashtun, Mohammad Yusouf, 49
Passaro, David, 162
Pastora Gómez, Edén, 157
Patek, Dulmatin, 662
Patek, Umar, 662
Patel, Praful, 111
Patil, Pratibha Devisingh, 463
Patiño Aroca, Ricardo, 212; 213
Patroesjev, Nikolaj, 628
Patsalides, Christos, 437
Patti, Luis Abelardo, 275
Paul, Henri, 18
Paulson jr., Henry, 345; 658
Pavlopoulos, Prokopis, 562
Pawlowiec, Daniel, 574
Paya Sardiñas, Oswaldo, 639
Pazarán, Carlos, 278
Pearce, Catherine, 363
Pearey, David, 645
Pearl, Daniel, 218
Pearson, Ian, 420
Pécresse, Valérie, 377
Pedersen, Abdul Wahid, 12
Pedersen, Helga, 573
Pedersen, Thor, 676
Pedraz, Santiago, 84
Peeters, Filip, 312
Peeters, Jan, 370
Peeters, Kris, 251; 370-372; 436; 549
Pehrsson, Cristina Husmark, 33
Peijs, Karla Maria Henriëtte, 72; 449
Peirano, Miguel Gustavo, 694
Peire, Patrick, 312
Pekkarinen, Mauri, 316
Pelleriaux, Koen, 548
Pelosi, Nancy, 97; 99; 220; 221; 340
Pen, Jean-Marie Le, 74; 137; 254; 317
Penn-Sallah, Ruth Dancia (Dancia), 645
Pep, Melchior, 237
Perdomo Perdomo, Leonor, 397
Pereira, Rui, 501
Peres, Sjimon, 509; 510; 615; 688; 713
Peretz, Amir, 509; 713
Pereverzin, Vladimir, 207
Pérez Roque, Felipe Ramón, 640; 696
Pérez-Stable, Marifeli, 637
Perincek, Dogu, 272
Perino, Dana Marie, 507; 659
Permentier, Corinne De, 370
Perminov, Anatoli, 629
Perón Sosa, Juan Domingo, 273; 274
Perón, María Estela Martínez Cartas de (Isabel), 273; 274
Perpète, André, 370
Persaud, Reepu Daman, 92
Persaud, Robert Montgomery, 92
Persson, Göran, 33; 336
Peskov, Dmitri, 614
Peterle, Lojze, 630
Peters, Paul Willem Jacques, 382
Peters, Winston Raymond, 544
Petkanov, Georgi, 556

Petraeus, David, 163; 583
Petrasevic, Pero, 269
Petrella, Marina, 495
Petretei, Jozsef, 619
Petrov-Popa, Tudor, 196
Petry, Yves, 312
Peumans, Jan, 370
Phaiboon Wattanasiritham, 229
Philemon, Bart, 237
Phiri, Gift, 419
Photiou, Photis, 253
Picqué, Charles, 312; 370
Piebalgs, Andris, 83; 367; 427
Pierer, Heinrich von, 376
Pierre, Abbé, geboren Henri Grouès, 74; 319
Pietro, Antonio di, 620
Pihl, Jüri, 614
Piho, Apii, 233
Pijnenburg, Cor, 385
Pimental, Edward, 490
Pineda Ponce, Rafael, 155
Pinilla Cisneros, Susana Isabel, 160
Pinochet Hiriart, Augusto Osvaldo, 699
Pinochet Hiriart, Inés Lucía (Lucía), 395
Pinochet Hiriart, Marco Antonio, 395
Pinochet Hiriart, María Verónica (Verónica), 395
Pinochet Molina, Augusto Cristián, 395
Pinochet Ugarte, Augusto José Ramón, 392-396; 698; 699
Pinochet, Lucía Hiriart de, 395; 699
Pinto, Luis Carlos Guedes, 390
Pipite, Marcellino, 244
Pira, Ingrid, 435
Pires, Emilia, 664
Pirotte, Jean-Claude, 312
Piryns, Freya, 435
Piryns, Remi, 489
Pitsjoegin, Aleksej, 499
Pitsjoesjkin, Alexander, 628
Plame, Valery, 457; 507
Plassnik, Ursula, 82; 263
Plasterk, Ronald Hans Anton, 197; 199; 571; 572; 626; 685; 686
Plata Páez, Luis Guillermo, 400
Platsjkov, Ivan, 124
Platter, Günther, 82; 263
Plavsic, Biljana, 338
Ploegh, Hidde L., 251
Ploumen, Lilianne, 570; 571
Pociatek, Jan, 27
Poetin, Vladimir, 17; 24; 25; 112; 116; 150; 151; 195; 196; 206; 207; 211; 255; 257; 264-266; 295; 322; 323; 331-333; 363; 387; 388; 402; 424; 432; 444; 450; 458; 476; 499; 577; 578; 615; 622; 627-629; 683; 689; 690; 707; 719; 724
Pogosjan, Hasmik, 429
Pojamam Shinawatra, 596
Pokharel, Giriraj Mani, 226
Pol Pot, 56
Polanco Gutiérrez, Jesús, 209
Politkovskaja, Anna, 17
Polye, Don, 237
Pomanov, Asjirinjaz, 535
Pommée, Chantal, 611
Pongpen Ruengvirayudh, 231
Poniachik Pollak, Karen, 698
Ponte, Carla del, 673; 674
Pontes, Jorge Barbosa, 390
Ponto, Jürgen, 315
Poots, Edwin, 321
Popescu-Tariceanu, Calin Constantin Anton, 328-331
Pórdarson, Guolaugur P., 336
Posthuma, Siep, 498
Potocnik, Janez, 127
Pöttering, Hans-Gert, 67; 609
Poulsen, Troels Lund, 676
Prabhakaran, Velupillai, alias Prabaharan, alias Thambi, 590
Prachanda, krijgsnaam van Puspa Kamal Dahal, 224-227
Prasad, Arnold, 244
Prashad, Manniram, 92
Preciado Bedoya, Antonio, 212
Prem Tinsulanond, 230; 595
Prendergast, John, 604
Previti, Cesare, 18
Prévot, Maxime, 370
Pridiyathorn Devakula, 230; 231
Prieto Jiménez, Abel E., 655
Prime, Cecil, 642
Procureur, Jean-Paul, 435
Prodi, Romano, 77; 141; 142; 194; 195; 495; 609; 620; 680; 681
Profumo, John Dennis, 494
Pröll, Josef, 82; 263
Pronk, Jan, 360; 571
Pruaitch, Patrick, 237
Prunskiene, Kazimira, 144
Puhalac, Slobodan, 131
Puna, Henry, 232; 233
Purnell, James, 379
Putters, Kim, 382
Pyone Cho, 63; 479

Q

Qaderi, Habibullah, 49
Qadir, Adnan Mohammad, 41
Qalibaf, Mohammad Bagher, 465; 466
Qalla, Hassan, 46
Qarase, Laisenia, 181; 182
Qarqin, Nur Mohammad, 49
Qasimi, Hanif Hassan Ali al-, 107
Qasimi, Lubna al-, 107
Qatada al-Filistini, Abu, 140
Qatami, Hamid Muhammad al-, 107
Qian Hongshan, 643
Qin Dahe, 166
Qirbi, Abu Bakr al-, 100; 603
Qorabi, Ammar, 47
Quadri, Ayub, 342
Qudah, Thuqan al-, 709
Quickenborne, Vincent Van, 370
Quik-Schuijt, Anna Catharina (Nanneke), 382
Quinn-Leandro, Jacqui, 634
Quinze, Arne, 552
Quirynen, Paul, 190
Quraishy, Bashy, 667
Quteishat, Khaldoun, 709

R

Rabbitte, Pat, 563
Rabei, Fazwaz al-, 100
Rachmanov, Akmammed, 535
Rachmon, Emomali, Russische transcriptie: Imomali Rachmonov, 120-122: 534
Rachmonov, Abdoezjabbor, 120
Rachmonov, Imomali, Tadzjiekse transcriptie: Emomali Rachmon, 120-122: 534
Rada Vélez, Alfredo Octavio, 697
Radi, Mahmud Muhammad Jawad al-, 38
Radic, Miroslav, 621
Radjabu, Hussein, 407
Radmanovic, Nebosja, 131; 133; 364; 673
Radojcic, Igor, 673
Radovic, Miras, 259
Radunovic, Miodrag, 259
Radzi Sheikh Ahmad, 528
Rafajlovska, Vera, 78
Rafemoyo, Ben, 416
Raffarin, Jean-Pierre, 439; 642
Raghuvanshi, Krishan Pal, 58
Ragosamani, Bently, 240; 241
Rahman, Abdul, 52
Rahman, Matiur, 342
Rai, Gopal, 226
Raja, D., 524
Rajak, Novo, 133
Rajapakse, Basil, 592
Rajapakse, Gotabhaya, 591; 592
Rajapakse, Mahinda, 591; 592
Raje Scindia, Vasundhara, 405
Rajev, Soeltan, 477
Rajoy Brey, Mariano, 83; 452
Ral, Lieven, 548
Rama, Edi, 308
Rama, Ina, 668
Ramadan, Taha Yassin, 33; 40
Ramadoss, Anbumani, 464; 586
Ramalho, Marcos Duarte, 89
Ramaroson, Arlette, 411; 412
Ramda, Rachid, 616
Ramid, Mustafa, 294
Ramin, Obaidullah, 49
Ramírez Acuña, Francisco Javier, 278
Ramírez Carreño, Rafael, 215
Ramírez Dillanes, Amado, 279
Ramírez Lezcano, Ruben, 702
Ramírez Massuh, Juan, 213
Ramírez Noguera, Glenda Auxiliadora, 158
Rammelaere, Els De, 370
Ramon, Chaim, 509
'Ramona, La Comandante', 282
Ramos-Horta, José, 292; 664
Ramsammy, Leslie, 92
Ranariddh, prins Norodom Ranariddh van Cambodja, 55; 460; 461
Randver, Rein, 135
Rangel Vale, José Vicente, 214
Rangel, Charles, 345
Rania, koningin van Jordanië, 709
Rasas, Rashad Ahmad al-, 100
Rashid, Latif, 38
Rasi, Abd al-Karim, 100
Rasizade, Artoer, 430
Rasmussen, Anders Fogh, 12; 13; 314; 438; 558; 675; 676
Rasmussen, Lars Lokke, 676

Rasmussen, Poul Nyrup, 28
Rasmussen, Wilkie, 232
Rastenawi, Nizar, 47
Rath, David, 29; 30
Rato y Figaredo, Rodrigo de, 113; 484; 724
Ratzinger, Joseph, paus Benedictus XVI, 16; 211; 271; 391; 392; 454; 455; 584; 630
Ravenswaay, Ricardo Otta (Rick) van, 95; 653; 654
Ravi, Madasamy, 118
Raviraj, Nadaraja, 591
Raydi, Abdelfettah, 293
Raznatovic, Zeljko, alias Arkan, 268
Razzi, Dario, 495
Reagan, Ronald Wilson, 35
Reddy, Yaga Venugopal, 463
Redhead, Lester, 642
Redrado, Martín, 275; 694
Rees-Jones, Trevor, 18
Regev, Mark, 515
Rehn, Olli, 79; 260; 270; 308; 682
Rehwinkel, Johan Peter (Peter), 382
Reid, Harry, 99; 459
Reid, John, 17; 256
Reid, Richard, 218
Reiljan, Villu, 135
Reimaa, Vallo, 614
Reinado, Alfredo, 292; 664
Reinecker, Herbert, 491
Reinfeldt, Fredrik, 33; 34; 337; 338; 580
Rejman, Leonid, 578
Remengesau, Tommy Esang, 180; 181
Remes, Decebal Traian, 329
Remkes, Johannes Wijnandus (Johan), 85; 93
Renard, Christian, 369
Resende, Sérgio Machado, 390
Reus González, María Esther, 638
Reuten, Gerardus Antonius Thaddeus Maria (Geert), 382
Reuter, Florence, 370
Rewayshan, Khaled Abdullah al-, 100
Rey Rey, Rafael, 160
Reybrouck, David Van, 251
Reyes Villa Bacigalupo, Manfred, 696
Reynders, Ben, 311
Reynders, Didier, 370; 371; 434; 487
Reys, Rita, 498
Rhee Syng-man, 352
Riccio, Mario, 18; 195
Rice, Condoleezza, 48; 99; 162; 179; 217; 266; 332; 340; 402; 406; 407; 432; 516; 517; 544; 659
Richards, David, 364
Ridouani, Mohamed, 548
Riley, Bob, 339
Rimsevics, Ilmars, 142
Rini, Snyder, 240
Rinnooy Kan, Alexander, 572
Rishawi, Sajida Mubarak Atrous al-, 44; 710
Risikko, Paula, 316
Rispens, Sybe, 684
Ritchie, Margaret, 321
Rivera Carrera, Norberto, aartbisschop van Mexico, 281
Rivera, Giovanni, 187
Rivero Guzmán, Susana, 697
Riveros, Santiago Omar, 274; 695
Riveta, Frédéric, 183
Rivza, Baiba, 142
Rizo Castellón, José, 157
Rjabtsjikov, Oleg, 144
Roberts jr., John Glover, 402
Robertson, James, 34; 35
Robertson, John, 418
Robien, Gilles de, 108
Robinson, Peter, 321
Rocen, Milan, 259
Rodrigues, Carolyn, 92
Rodríguez García, José Luis, 638
Rodríguez Gómez, Jorge, 214
Rodríguez Maradiaga, Óscar Andrés, aartbisschop van Tegucigalpa, 155
Rodríguez Saá, Alberto, 694
Rodríguez, Héctor, 637
Rodríguez, Pablo, 394
Roebroeks, Wil, 449
Roelants du Vivier, François, 435
Rogge, Jacques, 251
Roh Moo-hyun, 352; 353; 720; 723
Rohee, Clement, 92
Rohfritsch, Teva, 183
Roldós Aguilera, León, 212
Romero Castillo, María Guadalupe Cecilia (Cecilia), 281
Rompuy, Herman Van, 370; 487; 554
Rondeau Cavalcante Silva, Silas, 390
Rondot, Philippe, 439
Rosales Guerrero, Manuel Antonio, 214; 215
Rosaria, Alex, 86; 649
Rosario, John S. del, 236
Roselli, Johnny, 403
Rosenthal, Uriël (Uri), 382
Rossi, Marcelo Mendonça, 392
Roussan, Bassem al-, 45; 709
Rouvoet, André, 21; 145; 197; 198; 382; 686
Rove, Karl, 219; 220; 283; 340; 457; 507
Roy, Suzanna Arundhati (Arundhati), 406
Royal, Ségolène, 74; 137; 192; 254; 255; 318; 319; 377; 642
Roys, Heidi Grande, 573
Roze, Martins, 142
Ruane, Caitríona, 321
Rubaie, Muwafaq al-, 518
Rubalcaba, Alfredo Pérez, 333; 501; 579
Rudd, Kevin Michael, 540; 542
Rueda Díaz, Gustavo, alias Martín Caballero, 699
Rugambage, Jean-Léonard, 413
Ruíz Ortíz, Ulises Ernesto, 278
Rukundo, Emmanuel, 412
Rumi, Mariam Muhammad al-, 107
Rumsfeld, Donald H., 35; 36; 98; 121; 284; 363; 706
Runggye Adak, 522
Rupo, Elio Di, 129; 370; 371; 433; 670
Rushdie, Salman, 380; 381; 407; 559
Rushiti, Sulejman, 78
Rusmaili, Ilir, 668
Russell, Kenneth, 636
Russell, Paulus Wilhelmus Ludgerus (Paul), 382
Russo, Carine, 435
Rutelli, Francesco, 141; 495
Rutte, Mark, 20; 326; 446; 565
Rutten, Milan, 548
Ruutel, Arnold, 135
Ruzigana, Emmanuel, 411
Rwamakuba, André, 411
Rwasa, Agathon, 408
Ryan, Éamon, 445
Ryskova, Ajgoel, 477

S

Saadoun, Ahmed al-, 105
Saakasjvili, Michail, 440-442
Sabah, sjeik Ahmad al-Abdallah al-Ahmad al-, 104
Sabah, sjeik Ahmad al-Fahd al-, 105
Sabah, sjeik Ali al-Jarrah al-, 104
Sabah, sjeik Jaber al-Ahmad al-, voormalig emir van Koeweit, 103; 104; 105
Sabah, sjeik Jaber Mubarak al-Hamad al-, 104
Sabah, sjeik Mohammad Sabah al-Salem al-, 104
Sabah, sjeik Nasir Mohammad al-Ahmad al-, 103; 104
Sabah, sjeik Nawaf al-Ahmad al-, kroonprins van Koeweit, 103
Sabah, sjeik Saad al-Abdulla al-, voormalig emir van Koeweit, 103
Sabah, sjeik Sabah al-Ahmad al-Jaber al-, emir van Koeweit, 103; 104
Sabah, sjeik Sabah al-Khalid al-Hamad al-, 104
Sabah, sjeik Salem Abdul-Aziz al-, 104
Sabah, sjeik Salem al-Ali al-, 105
Sabbah, Mohammed Jaez, 356
Sabharwal, Yogesh Kumar, 111
Sabra, Akram, 102
Sabuni, Nyamko, 33
Sadak, Selim, 389
Sadang, Elbuchel, 181
Sadiq, Farouq Jamil, 41
Sadovic, Tarik, 131
Sadovskaja, Katerina, 632
Sadr, Moqtada al-, 38; 39; 40
Sadula, Duraku, 681
Sadzius, Rimantas, 622
Safari, Suhrab Ali, 49
Safi, Safa al-Din al-, 38
Sagasti Lupera, Raúl Francisco, 212
Sage, Maina, 183
Saghiri, Mahmud Ibrahim, 100
Sahakjan, Bako, 432
Sahin, Mehmet Ali, 502; 692
Sahla, Soumaya, 21
Sahlin, Mona, 336; 337
Saidov, Zaid Sherovich, 120
Saifullah Yusuf, 524
Saj, Sergej, 26
Sajdenov, Anvar, 474
Salah, Abdul Fatah, 709
Salami, Alawi Salah al-, 100
Salas Wenzel, Hugo, 698
Salazar García, Juan José, 160; 504
Salazar, António de Oliveira, 206
Salazar, José Manuel, 582
Saleh, Abdul Fatah, 45
Saleh, Ali Abdullah, 100-102
Saleh, Habib, 47
Salem, Bassem al-, 45; 709
Sali jr., Jainal Antel , alias Abu Sulaiman, 287; 662
Saliba, Tony, 456
Salih, Abd al-Hadi al-, 104

Salih, Barham, 38
Salih, Idris Hadi, 41
Salim, Wijdan Mikhail, 38
Salmond, Alex, 320
Salvador Crespo, María Isabel, 212
Salvi, Véronique, 370
Samaraweera, Mangala, 592
Samardzic, Nedjo, 133
Samardzija, Marko, 133
Samast, Ogun, 84
Samawi, Ahmad Abdul-Rahman al-, 100
Sampson, Kyle, 219; 220; 283
Samuel, Bently, 241
Samuel, Charlesworth, 634
San Nicolas, Gil M., 236
Sanader, Ivo, 621
Sanakojev, Dmitri, 440
Sánchez Carreño, Fremio, 398
Sánchez Madán, Oscar, 639
Sánchez Zurita, Jeannette, 212
Sanchez, Ricardo S., 659; 660
Sander, Helge, 676
Sandri, Gabriele, 680
Sanga, Joses Wawari, 241
Sangin, Amirzai, 49
Sanguino Cárdenas, José Ricardo (Ricardo), 216
Sannen, Ludo, 249
Santini, André, 377
Santofimio Botero, Alberto, 700
Santokhi, Chandrikapersad, 96; 653; 655
Santoro, Andrea, 693
Santos López, Samuel, 158
Santos Ordóñez, Elvin Ernesto, 155
Santos Rivera, Rebeca Patricia, 155
Santos, James, 236
Santos, José Eduardo dos, 537
Santos, Juan Manuel, 398
Sanusi, Mohammad al-, 104
Saparlyjev, Hydyr, 535
Saqa, Loa'i Mohammad Haj Bakr al-, 153
Sardjoe, Ramdien, 654; 655
Sari, Hasan Radhi Kazim al-, 38
Sarkinas, Reinoldijus, 144
Sarkisjan, Serzj, 428; 429
Sarkomaa, Sari, 316
Sarkozy, Cécilia María Sara Isabel Ciganer-Albéniz, 557; 615
Sarkozy, Nicolas, 16; 74; 137; 192; 254; 255; 295; 317-319; 376-378; 438; 439; 491; 492; 557; 560; 561; 581; 615; 616; 642; 678; 679; 707
Sarmah, Khagen, 289
Sarney de Araújo Costa, José, 86
Sarr, Ibrahima Moctar, 297
Sarris, Michalis, 126
Sarsenbajoely, Altynbek, 474
Sartawi, Ali, 513
Sarybajev, Asyr, 535
Sata, Genichiro, 168
Saud, Raed Abu, 709
Sauwens, Johan, 370
Savater Martín, Fernando Fernández-, 579
Savisaar, Edgar, 136; 614
Sawh, Satyadeow, 92
Sayed Ahmed, Rabei Osman El, 152; 690
Sayfour, Imad Ahmad, 41
Saynez Mendoza, Mariano Francisco, 278
Schaap, Sybe, 382
Schamphelaere, Mia De, 370
Schäuble, Wolfgang, 374
Schelfhout, Els, 435
Schelsky, Wilhelm, 375; 376
Schiltz, Willem-Frederik, 370
Schily, Otto, 191
Schivardi, Gérard, 254
Schlesinger, James, 403
Schleyer, Hanns-Martin, 135; 315
Schmidt, Hans Christian, 558
Schmidt, Pierre-Dominique, 488
Schmied, Claudia, 82; 263
Scholz, Olaf, 676
Schoofs, Bert, 370
Schoonhoven, Ammar, 48
Schoonhoven, Sara, 48
Schouppe, Etienne, 371; 435
Schouw, Adrianus Gerardus (Gerard), 382
Schrank, Leonard H., 71
Schreuder, Arjen, 449
Schröder, Gerhard, 191; 613; 615; 677
Schüssel, Wolfgang, 82; 262; 263
Schuurman, Egbert, 382
Schwab, Susan C., 716
Schwab, Klaus, 379
Schwarz-Schilling, Christian, 132; 673
Schyle, Philip, 184
Scioli, Daniel Osvaldo, 276
Scipio, Ronald, 633
Scotty, Ludwig Derangadage, 234
Seeder, Helir-Valdor, 614
Sefa'a, Ali Mansour, 100
Seferens, Gregor, 498
Sekulic, Predrag, 259
Selmani, Imer, 78
Semed, Ismail, 166
Senilagakali, Jona Baravilala, 182
Serdarov, Ata, 535
Serdjoekov, Anatoli, 150; 402; 577; 578
Seromba, Athanasa, 411; 412
Serugendo, Joseph, 411
Seselj, Vojislav, 266
Setchell, Madeleine, 543
Sévèke, Louis, 203
Sevenhans, Luc, 370
Severin, Adrian, 632
Severinets, Pavel, 632
Sevinger, Benny, 85
Seymour, Floyd, 656
Seyranlioglu, Tuncay, 453
Sezer, Ahmet Necdet, 269; 334; 335; 388; 453; 501; 532; 691
Shah, Raffique, 655
Shahabuddin, Mohammed, 347
Shahbakhsh, Ismael, 555
Shaheed, Ahmed, 62
Shahrani, Neyamatullah, 49
Shahristani, Husayn al-, 38; 39
Shahrizat binti Abdul Jalil, 114
Shaibi, Yahya Muhammad al-, 100
Shaik, Shabir, 420
Shakaly, Mohammad Ahmad Saeed, 41
Shakir, Mukbil, 356
Shalgam, Abdulrahman, 179
Shali, Muhammad Husain al-, 107
Shamlan, Faisal bin, 101
Shammari, Ali al-, 38
Shams, Jalil, 49
Shanmugaratnam, Tharman, 533
Sharar, Mohammad, 105
Sharhudi, Mahmud Hashemi, 465
Sharif, Nawaz, 529
Sharifi, Jalal, 469
Shater, Khayrat el-, 354
Shatti, Ismail al-, 104
Sheehan, Cindy, 338
Sheekh, Salah, 81
Shehri, Saimir, 668
Sheikh, Khaled Rajeh, 100
Sherchan, Amik, 226
Sherif, Ihab al-, 46
Sherif, Sayed Imam Abdul-Aziz el-, 355
Sherpao, Aftab Ahmed Khan, 175; 531
Shetty, Shilpa, 75
Shibli, Hashim al-, 38
Shiroo, Tetsuya, 470
Shoman, Lisa, 696
Shreideh, Khaled al-, 45
Shrestha, Gopal Man, 226
Shudeifat, Umar, 709
Sibanda, Mlamleli, 415
Sierra Cruz, Jorge Luis, 638
Sigurdardóttir, Jóhanna, 336
Sigurdsson, Björgvin G., 336
Sihanouk, voormalige koning Norodom Sihanouk van Cambodja, 55
Sijmons, Dirk, 498
Sikorski, Radoslaw, 574; 577
Sikua, Derek, 241
Silaghi, Ovidiu, 329
Silajdzic, Haris, 131; 673
Silhavy, Heidrun, 82; 263
Simeoni, Xavière, 678
Simon, Elisabeth, 251
Simon, Joel, 500; 639
Simón, Julio ('Turco Julián'), 274
Simon, Justin, 634
Simonet, Marie-Dominique, 370; 434
Simons, Raf, 311
Simovic, Milutin, 259
Simsek, Mehmet, 502
Sindayigaya, Jean-Bosco, 408
Singh Yadav, Mulayam, 587
Singh, Anand Mohan, 718
Singh, Ashni Kumar, 92; 643; 644
Singh, Doodnauth, 92
Singh, Joginder Jaswant, 64
Singh, Jwala, 228
Singh, Manmohan, 61; 62; 111; 112; 223; 346; 347; 406; 464; 524; 718; 719
Singh, Narengbam Marjit, 347
Singh, Rajen, 58
Sinkovec, Matjaz, 629
Siro González Bacallao, José, 639
Sison, José Maria, 663; 667
Sison, Robert, 663
Sitaula, Krishna, 226
Sitthichai Phokhaiya-udom, 229
Siwaily, Hoshyar Abdul Rahman, 41
Siyam, Amal, 513
Sjabdarbajev, Amangeldy, 474

Sjaer, Nassar al-, 513; 516
Sjaradze, Goeram, 439
Sjaron, Ariël, 46
Sjevardnadze, Eduard, 442
Sjitriet, Meïr, 512
Sjkaboera, Igor, 442
Sjojgoe, Sergej, 578
Sjokirov, Machmoedzjon, 121
Skarphedinsson, Össur, 336
Skerrit, Roosevelt, 640; 641
Skjold, Stian, 327
Skrzypek, Slawomir, 574; 576
Slager, Cornelis (Kees), 382
Slagter-Roukema, Trijntje Margaretha (Tineke), 382
Slakteris, Atis, 142
Slaveski, Trajko, 78
Slesers, Ainars, 142
Slingenbergh, Jan, 440
Sljivancanin, Veselin, 621
Slob, Arie, 197
Slota, Jan, 26; 27
Smaling, Eric Marc Alexander, 382
Smeehuijzen, Timo, 386
Smet, Miet, 435
Smeyers, Sarah, 370
Smirnov, Igor, 196
Smith, Anne Nicole, 635; 636
Smith, Daniel, 288
Smith, Henk, 424
Smith, Jacqui, 379
Smith, Orlando, 645
Snarvold, Halvor, 636
Sneeneh, Taisi Abu, 513
Snow, Tony, 48; 340; 507
Snoy et d'Oppuers, Thérèse, 370
So, Clement, 715
Soalaoi, Clay Forau, 241
Sobaci, Bekir, 693
Sobral, Marcelo, 391
Sócrates Carvalho Pinto de Sousa, José, 206
Soe Win, 478; 479
Soechorenko, Andrej, 631
Soechorenko, Stepan, 631
Soeharto, Hutomo ('Tommy'), 524
Soelajmanov, Noerlan, 477
Soetalinov, Moerat, 477
Soevanalijev, Omoerbek, 476; 477
Sofi, Burhan Saeed, 41
Sofi, Hamoud Khaled al-, 100
Sofía, koningin van Spanje, 690
Sofu, Stanly Festus, 241
Sogavare, Manasseh, 240; 241; 242
Soghanalian, Sarkis, 161
Sojo Garza-Aldape, Eduardo, 278
Sok Hack, 459
Sokolov, Aleksander, 578
Solagh, Bayan Jabr, 711
Solana, Javier, 6; 126; 517; 555
Solanas, Fernando Ezequiel (Pino), 694
Solechov, Machmadnazar, 120
Solheim, Erik, 23; 573
Solis Muñoz, Alejandro, 394
Sollaku, Theodhori, 668
Solyom, Laszlo, 618
Solzjenitsyn, Aleksander Isajevitsj, 364; 387
Somare, Arthur, 237
Somare, Michael, 237-239; 241
Somers, Bart, 8; 370
Somohardjo, Paul, 653
Sonthi Boonyaratglin, 229
Sooriarachchi, Sripathi, 592
Sope, Barak, 244
Sopoanga, Saufatu, 239
Soren, Shibu, 524
Sorsa, Piritta, 630
Souflias, Georgios, 562
Souto, Paulo Ganem, 86
Soyer, Ferdi Sabit, 11; 12
Soz, Saifuddin, 167
Spanta, Rangeen Dadfar, 49
Spasenovski, Ace, 78
Spekman, Hans, 385
Spencer, Winston Baldwin (Baldwin), 633; 634
Spidla, Vladimír, 247
Spiliotopoulos, Aris, 562
Spillebeen, Willy, 312
Spinetta, Jean-Cyril, 616
Spiric, Nikola, 131; 132; 673; 674
Spooren, Fons, 202; 203
Spurdzins, Oskars, 142
Staes, Bart, 670
Stake, Dagnija, 142; 622
Stalteri, Mario, 681
Stanisjev, Sergej, 555; 556
Stankovic, Radovan, 133
Statkevitsj, Mikola, 632
Stavreski, Zoran, 78
Steenberge, Gerda Van, 370
Steijnen, Nico, 625
Steinbrück, Peer, 73; 135; 490
Steiner, Achim, 639
Steiner, Yves, 180
Steinmeier, Frank-Walter, 42; 48; 191; 676; 677
Stephanes, Reinhold, 390
Stephens, Tom, 18
Stepien, Jerzy, 575
Sterck, Marita De, 312
Stevenheydens, Bruno, 370
Stevens, Helga, 435
Stevens, John, 18
Steyls, Erwin, 69
Stoel, Max van der, 447
Stoere, Jonas Gahr, 271; 328
Stoiber, Edmund Rüdiger, 546
Stokenbergs, Aigars, 142; 622
Stoltenberg, Gerhard, 490
Stoltenberg, Jens, 573
Storberget, Knut, 573
Store, Jonas Gahr, 573
Stortsjak, Sergej, 689
Stoutt, Elmore, 645
Straeten, Tinne Van de, 370
Straker, Louis, 652
Strauss, Nathan, 163
Strauss-Kahn, Dominique, 724
Straw, Jack, 379; 493
Strik, Cor, 326; 386
Strik, Martina Hermina Antonia (Tineke), 382
Ströbele, Christian, 374
Strods, Jurijs, 142; 143; 622
Strom-Erichsen, Anne-Grete, 573
Stroude, Chistopher, 642
Strycker, Cecil de, baron, 489
Sturanovic, Zeljko, 259; 260; 608
Stylianidis, Evripidis, 562
Su Shaoshi, 285
Su Tsengchang, 350
Sua Atonio Lemi, 243
Suárez Araujo, Alberto Martín, 274
Suárez Trashorras, José Emilio (Emilio), 152; 690
Sudani, Abd al-Falah al-, 38
Sudarat Keyurphan, 229
Sufan, Ahmad Muhammad Abdallah al-, 100
Sugiharto, 524
Sugiura, Seiken, 169
Sukma Darmawan, 115
Sukys, Raimondas, 144
Sulaiman, Abu, alias van Jainal Antel Sali jr., 287; 662
Suleiman, Abdel Kareem Nabil, 356
Sultan, Abd al-Samad, 38
Sultan, kroonprins (bin Abdul Aziz al Saoed), 518
Sumaysim, Liwa, 38
Sun Baushu, 522
Sun Kim Hun, 461
Sun Wensheng, 285
Sunderland, Judith, 378
Supandji, Hendarman, 524
Suplicy, Marta, 390
Sura, Salih Ali Ba, 100
Surayud Chulanont, 119; 229; 230; 596
Suu Kyi, Aung San, 63; 479-481
Suwaidi, Sultan bin Nasir al-, 107
Suwit Yotmanee, 229
Sveinbjarnardóttir, Pórunn, 336
Sverrisdóttir, Valgerdur, 271
Swenker, Paula, 382
Swennen, Guy, 435
Syamsuddin, Sirajuddin (Din), 525
Syed Sirajuddin Syed Putra Jamalullail, 114
Sylvester, Joyce Juanita, 382
Symeonides, Nicos, 437
Symonette, Theodore ('Brent'), 636
Szczyglo, Aleksander Marek, 574
Szyszko, Jan, 577

T

Ta Mok, alias van Chhit Choeun, 56
Tabaldijev, Boesoermankoel, 118
Tabtabai, Adil al-, 104
Tadic, Boris, 133; 266; 267; 269; 364
Taelman, Martine, 435
Tagi, Rafiq, 431
Tagyjev, Tacberdi, 535
Taha, Howaida, 356
Takacs, Albert, 619
Takirambudde, Peter, 538
Talabani, Jalal, 38-42; 659
Talat, Mehmet Ali, 11; 252; 557
Támez Moreno, Sergio, 280
Tamkivi, Jaanus, 614
Tammi, Abdullah, 560
Tan, Ing Yoe, 382
Tandare, Gift, 418
Tantawi, sjeik Mohammed Sayyed, 356
Tanweer, Shehzad, 256
Tapangararua, Willie Jimmy, 244

Tarabella, Marc, 434
Tarasjoek, Boris Ivanovich, 204
Tarawneh, Suleiman, 45
Tariceanu, Calin Constantin Anton Popescu-, 328-331
Tartouri, Mohammed, 513
Tasmagambetov, Imangali, 475
Tasmagambetova, Noersoeloe, 475
Tatlican, Necdet, 32
Tatsjeva, Miglena, 556
Taubira-Delannon, Christiane, 642
Tauran, Jean-Louis, 454
Taurua, Natacha, 183
Tausinga, Job Duddly, 240; 241; 242
Tauwahre, Richard, 656
Tavakalov, Iso, 121
Tavernier, Josef G.J. (Jef), 670
Tavola, Kaliopate, 482
Taya, Maaouiya Ould Sid Ahmed, 295-298
Tayeb, Abdul-Aziz, 41
Taylor, Charles Ghankay, 303; 323
Taylor, Michael, 508
Taylor, Sara, 401; 402
Tazjin, Marat, 474
Tchourakov, Andrei, 248; 372; 373
Tchourakov, Inna, 248; 372; 373
Te Atairangikaahu ('Te Ata'), Dame, voormalig kuini van de Maori, 543
Tedorescu, Alin, 328
Teeven, Fred, 565
Teewe, Natan, 233
Tefaarere, Hiro, 183
Tega, Martinus Hendrikus (Marcel), 203
Teii, Tavau, 239
Tekere, Edgar, 414
Telavi, Willy, 239
Téllez Kuenzler, Luis, 278
Temaru, Oscar Manutahi, 183; 184
Temmar, Abdelhamid, 176
Temmerman, Marleen, 371; 435
Temporão, José Gomes, 390
Temsche, Hans Van, 611
Tenet, George John, 285
Tenorio, Froilan, 235
Teo Chee Hean, 532; 533
Teoctist I, patriarch van de Roemeens-Orthodoxe Kerk, 329
Teriitahi, Moehau, 183
Terpstra, Erica, 565
Terpstra, Gerrit Heert, 382
Terwingen, Raf, 370
Thaksin Shinawatra, 119; 229; 230; 595; 596
Thakur, Mahanta, 226
Thambi, alias van Velupillai Prabhakaran, 590
Than Shwe, 478; 480
Tharaldsen, Petter, 327
Thatcher, Margaret, 139; 480
Thein Sein, 478; 479
Thesleff, Jan, 580
Thet Win Aung, 63
Thiébaut, Eric, 370
Thielemans, Freddy, 548; 549
Thijs, Johnny, 310
Thira Haocharoen, 229
Thira Sutabut Itsarangkun na Ayutthaya, 229
Thissen, Christoffel Paul (Tof), 382
Thomas, Tillman, 642
Thompkins, Douglas, 394
Thompson, Mark, 617
Thors, Astrid, 316
Tibbetts, Kurt, 644
Tichelaar, Jacques, 197
Tichelt, Paul Van, 249
Tiensten, Paul, 239
Tietmeyer, Hans, 315
Tikriti, Barzan Ibrahim al-, 40
Tillack, Hans-Martin, 672
Tillman, Kevin, 284
Tilman, Manuel, 292
Tilmans, Dominique, 371; 435
Timmerman-Buck, Yvonne Elisabeth Marie Antoinette, 382
Timmermans, Franciscus Cornelis Gerardus Maria (Frans), 197; 200
Timothy, Julius, 640
Tin Oo, 479
Tindemans, Elke, 371; 435
Tismaneanu, Vladimir, 329
Tittelboom-Van Cauter, Carina Van, 370
Toafa, Maatia, 239
Tobback, Bruno, 370
Toeja, Danzndarzjaa, 588
Toejmebajev, Zjansejt, 474
Toekan, Khaled, 45
Toerajeva, Goelbahor, 118; 590
Toerdoemambetov, Toersoen, 477
Tokaca, Mirsad, 672
Tokajev, Kasym-Zjomart, 474
Toledo Manrique, Alejandro, 157; 160; 161; 506
Tolgfors, Sten, 33; 580
Tolimir, Zdravko, 674
Tomanova, Viera, 27
Tomás y Valiente, Francisco, 333
Tomassini, Henri, 124
Tommelein, Bart, 370
Tong Sang, Gaston, 183; 184
Tong, Anote, 233
Tong, Ly, 597
Top, Noordin Mohammed, 526
Topi, Bamir Myrteza, 668; 669
Topoezjan, Manoek, 429
Topolanek, Mirek, 29; 30; 32
Toptan, Koksal, 502
Toq, Mohieddin, 45
Toro Hardy, Alfredo, 691
Torres Lagos, Edwin Alexander, 396
Torrico Rojas, Celima, 697
Torsello, Gabriele, 52
Torsjin, Alexander, 25
Torstensson, Åsa, 33
Tosovsky, Josef, 724
Toukan, Khaled, 711
Toukan, Umayya, 709
Toxopeus, Edzo, 447
Trepasjkin, Michail, 689
Trevorrow, Bruce, 540
Tricarico, Sergio, 187
Triet, Nguyen Minh, 171; 403
Trillanes, Antonio Fuentes, 662
Trinidad, Simon, alias van Juvenal Ovidio Ricardo (Ricardo) Palmera Pineda, 699
Troch, Freddy, 250
Troetnev, Joeri, 26; 578
Troiano, Angelo, 187
Trpeski, Ljoebe, 79
Trujillo Rincón, María Antonia, 333
Tsang Yam-kuen, Donald, 222; 461
Tsang, John, 715
Tsereteli, Zorab, 628
Tshabalala-Msimang, Mantombazana (Manto), 423
Tsjachmachtsjan, Levon, 451
Tsjasjajev, Ovezdoerdy, 122
Tsjerkesov, Viktor, 628
Tsjoebajs, Anatoli, 628
Tsjoedinov, Igor, 477
Tsoesjko, Vassyl, 687
Tsvangirai, Morgan, 247; 414; 415; 418
Tuavai, Halo, 239
Tudor, Corneliu Vadim, 329
Tugluk, Aysel, 153
Tuheitia Paki, kingi van de Maori, 543
Tuila'epa Sailele Malielegao, 242
Tu'ipelehake, prins van Tonga, 243
Tun Kyi, 479
Tupou IV, Taufa'ahau, voormalig koning van Tonga, 243
Tupou V, Siaosi, koning van Tonga, 243; 244
Tupouto'a Lavaka, kroonprins van Tonga, 243
Turcinskas, Rimvydas, 144
Türk, Ahmet, 32; 153
Türk, Danilo, 630
Turnbull, Malcolm, 541
Turner, Ruth, 75
Turney, Faye, 256
Turnquest, Orville ('Tommy'), 636
Tusk, Donald, 574
Tutu, Desmond Mpilo, 424
Tuweissi, Adel, 45
Tuzmen, Kursad, 502; 693
Ty Sokhun, 460
Tyagi, Shashindra Pal, 64
Tymosjenko, Joelia, 687
Tzimas, Margaritis, 562

U

Ubaydi, Hamud Muhammad al-, 100
Ujayli, Abid Dhiyab al-, 38
Ulfkotte, Udo, 549
Ulufa'alu, Bartholomew, 241
Una, Benjamin, 242
Unakitan, Kemal, 502
Unasa Mesi Galo, 243
Uraybi, Muhammad Abbas al-, 38
Uriarte Rodríguez, Ana Lya, 393
Uribe Vélez, Álvaro, 213; 396-400; 700
Urwin, Greg, 233
Usar, Salih, 12
Usman, Nenadi, 302
Usman, Zil-e-Huma, 173
Uspaskich, Viktor, 145; 623
Uwais, Abd al-Rahman Muhammad al-, 107
Uwilingiyimana, Agathe, 437
Uwimana Nkusi, Agnès, 413
Uyttersprot, Ilse, 370
Uzun, Ahmet, 12

V
Vacaroiu, Nicolae, 329
Vaccarello, Anthony, 312
Vaessen, Noël, 8; 69; 128
Vaganée, Frank, 311
Vahoe jr., Patrick, 241
Vaitiekunas, Petras, 144
Vaiz, Esref, 12
Valdés Hernández, Dagoberto, 639
Valdés Menéndez, Ramiro, 638
Valdivia Romero, Juan, 160; 161
Valentovic, Ivan, 27
Valkeniers, Bruno, 370
Vall, Ely Ould Mohammed, 295; 298
Valla, Gerd-Liv, 327
Vallejo Corral, Raúl, 212
Vallejo López, Carlos, 212
Vallejos Sologuren, Carlos Santiago, 160
Valley, Kenneth, 656
Vanackere, Steven, 371; 372; 555
Vandenberghe, Hugo, 371; 435
Vandenbroucke, Frank, 249; 372
Vandenhove, Ludwig, 370
Vandermeersch, Anke, 371; 435
Vanderpoorten, Marleen, 549
Vandeurzen, Jo, 370; 371
Vang Pao, 588
Vanhanen, Matti Taneli, 316
Vanhecke, Frank, 371; 373; 435; 549
Vankrunkelsven, Patrik, 371; 435; 488
Vanlerberghe, Myriam, 435
Vanly, Serif, 67
Vansteenwegen, Alfons, 251; 252
Vanunu, Mordechai, 511
Vanvelthoven, Peter, 370
Vapaavuori, Jan, 316
Varas-Olea, Sergio, 643
Varda, Francesca, 650
Vardanjan, Aghvan, 429
Vardanjan, Vardan, 429
Vargas Fosado, Ardelio, 279
Vautmans, Hilde, 370
Väyrynen, Paavo, 316
Vazirov, Zokir, 120
Vazny, Lubomir, 27
Vázquez Mota, Josefina Eugenia, 278
Vázquez Rosas, Tabaré Ramón, 703; 704
Vázquez, Jorge, 704
Vázquez, Romeo, 156
Vedder-Wubben, Hendrika Cornelia Maria (Ria), 382
Vehbi, Asim, 12
Vehviläinen, Anu, 316
Vejonis, Raimonds, 142
Veken, Chris Van der, 128
Velázquez Vázquez, John Jairo, 700
Velázquez, Juan, 281
Velde, Robert Van de, 370
Veldema, Alfred, 654
Veldre, Vinets, 142
Velioglu, Huseyin, 389
Veloso Valenzuela, Paulina, 393
Veltroni, Walter, 620
Velzen, Krista van, 81
Venetiaan, Runaldo Ronald (Ronald), 95; 96; 653-655
Verbeet, Gerdi, 21; 197
Verburg, Gerritje (Gerda), 197; 199; 497
Vercamer, Stefaan, 370
Verdonk, Maria Cornelia Frederika (Rita), 19-21; 81; 93; 201; 203; 373; 384; 446; 499; 565; 570; 623-625
Verhaegen, Mark, 370
Verhagen, Maxime Jacques Marcel, 197; 198; 719
Verherstraeten, Servais, 370
Verheugen, Günter, 546; 563
Verhofstadt, Guy, 8; 11; 71; 128; 366; 368; 369; 371; 435; 487; 555; 610; 612
Verissimo da Costa, Desidério da Graça, 537
Vermassen, Jef, 555
Vernaudon, Clarenntz, 183
Vernon, Chris, 50
Versnick, Geert, 370
Verstrepen, Jurgen, 370
Vervotte, Inge, 370; 371
Verwilghen, Marc, 371; 435
Vestberg, Birgitte, 313
Vichai Chuenchompoonuj, 595
Vician, Todd, 364
Vidal Álvaro, Gorka, 152
Videla Redondo, Jorge Rafael, 274; 695
Vieira Lima, Geddel Quadros, 390
Vienne, Christiane, 435
Viera-Gallo Quesney, José Antonio, 393
Vigener, Horst, 375; 376
Vijnck, Dirk, 370
Vike-Freiberga, Vaira, 142; 143; 622
Vilks, Lars, 579; 580
Villagomez, Joseph Kevin P., 236
Villagomez-Bier, Daisy, 236
Villepin, Dominique de, 16; 192; 193; 235; 439; 642
Villiers, Philippe de, 254
Vink, Ton, 80
Viseur, Jean-Jacques, 371
Vissers, Linda, 370
Vitelis, Sergej, 264
Vjoegin, Oleg, 331; 332
Vlaanderen, Machteld, 625
Vliegenthart, Arjan, 382
Vogelaar, Catharina Pieternella (Ella), 197; 199; 201; 447; 496; 623; 624; 683
Vogelaar, Jacq, 497
Vogels, Mieke, 610; 670
Voicu, Mihai, 329
Vong Soth, 459
Vonhoff, Henk, 565
Voorhoeve, Joris, 148
Voorhoof, Dirk, 437
Voronin, Vladimir, 195; 683
Vos, Suzanne, 419
Vosganian, Varujan, 329
Voulgarakis, Georgios, 255; 562
Voynet, Dominique, 254
Vrankic, Dragan, 131
Vree, Freddy de, 11
Vreeman, Ruud, 446
Vrelust, Marie Thérèse, 554
Vriendt, Wouter De, 370
Vries, Gijs de, 126; 546
Vries, Klaas George de, 382
Vries, Paul de, 385
Vries-Leggedoor, Greetje de, 382
Vucinic, Boro, 259
Vujanovic, Filip, 259
Vuyk, Simon, 22
Vyncke, Marleen, 250

W
Waalkens, Harm Evert, 81
Wagener, Serge, 385
Wagner Tizón, Edward Allan (Allan), 160
Wagner, Jaques, 86
Waheed, Imran, 525
Wahwah, Ismail al-, 525
Waili, Shirwan al-, 38
Waipora, Japhet, 241
Walentynowicz, Anna, 575
Walesa, Lech, 575
Walgrave, Stefaan, 369
Walker Prieto, Patricio, 506
Wallage, Jacques, 385
Wallin, Stefan, 316
Wallraff, Günter, 559
Wan Gang, 285
Wang Shucheng, 285
Wangchuk, Ashi Tshering Yangdon, voormalig koningin van Bhutan, 54
Wangchuk, Jigme Khesar Namgyal, koning van Bhutan, 54
Wangchuk, Jigme Singye, voormalig koning van Bhutan, 54
Wankel, Doug, 53
Warfield, Rebecca, 236
Warner, John, 164
Waso, Nazanin Mohammad, 41
Watanabe, Yoshimi, 168
Waterberg, Celsius Waldo, 654
Wathelet, Melchior, 370
Watt, Peter, 680
Wauquiez, Laurent, 377
Weisglas, Frans, 21
Welby, Piergiorgio, 18; 19; 195
Wells, George, 244
Wen Jiabao, 164; 221; 222; 351; 471; 472; 660; 661
Werbrouck, Ulla, 370
Werner, Frans Joseph Marie (Jos), 382
Wernich, Christian Federico von, 695
Wesseling, Bernard, 498
Westenthaler, Peter, 263
Westerveld, Marie (Mies), 382
Westford, Jennifer, 92
Wever, Bart De, 370; 610
Whitling, Nathan, 582
Wiaux, Brigitte, 370
Wichit Sisa-an, 229
Wiegel, Hans, 565
Wielgus, Stanislaw, 575
Wieren, Hans van, 626
Wieringa, Tommy, 497
Wiesel, Elie, 430
Wijdenbosch, Jules Albert, 654
Wijdenbosch, Ruth, 655
Wijffels, Herman, 21; 145
Wilders, Geert, 197; 201; 549; 623; 625
Wille, Paul, 435

Willem, pseudoniem van Bernard Willem Holtrop, 498
Willem-Alexander, kroonprins der Nederlanden, 260; 719
Willems, Reinier (Rein), 382
Willett, Sabin, 338
William of Wales, prins (huis van Windsor), 18
Williams, Earl, 640; 641
Williams, Galmo, 656
Williams, Jody, 361
Williams, Winston, 633
Willockx, Frederik A.A. (Freddy), 128
Wilmart, Jacques, 678
Wilson, Joseph, 457
Wiltord, Muriel, 646
Win Ko, 63
Win Tin, 64; 479
Winkler, Hans, 82; 263
Winzap, Pierre-Henri, 272
Wischnewski, Hans-Jürgen, 491
Wit, Jan de, 20
Witte, Jozef De, 128
Woerth, Eric, 377
Wojtyla, Karol Józef, paus Johannes Paulus II, 90; 219; 555; 575; 639
Wolf, Edwin, 655
Wolf, Erich, 263
Wolfowitz, Paul, 119
Wolfsen, Aleid, 624
Wong Kan Seng, 533
Woodward, Shaun, 379
Woodworth, Jessica, 311
Woolmer, Bob, 531
Wright, Steve, 18
Wu Bangguo, 661
Wu Dawei, 349
Wu Guanzheng, 661
Wu Lihong, 522; 523
Wu Poh-hsiung, 350
Wu Yi, 345; 522
Wyngaert, Christine (Chris) Van den, 10
Wynns, Mahala, 656

X
Xi Haoliang, 523
Xi Jinping, 222; 661
Xi Zhongxun, 222
Xie Fuzhan, 110
Xie Xuren, 521
Xu Guanghua, 285

Y
Yadav, Mulayam Singh, 587
Yade, Rama, 377
Yalahow, Muse Sudi, 603
Yang Jianli, 287
Yang Jiechi, 285
Yap Keng Ho, 119
Yar'Adua, Umaru Musa, 357; 358
Yasser, Mohammed Ali, 100
Yawari, Hami, 238
Yazici, Hayati, 502
Yazicioglu, Mustafa Sait, 502
Yildirim, Düzgün, 382; 564; 684
Yildrim, Binali, 502
Yilmaz, Durmus, 270
Yilmaz, Mesut, 335
Yip, Michel, 183
Yones, Abdul Rahman Osman, 41
Yongyut Yutthawong, 229
Yonluer, Ahmet, 72; 134
Yoshikawa, Eiji, 716
Yoshimi, Yoshiaki, 471; 472
Yu Shyi-kun, 722
Yudhoyono, Susilo Bambang, 113; 291; 524; 525
Yurttas, Sedat, 210
Yusuf Ahmed, Abdullahi, 598; 602; 603
Yusuf, Irwandi, 112

Z
Zaher, Mohammad, 676
Zakaitiene, Roma, 144
Zakajev, Achmed, 257
Zalm, Gerrit, 565; 625; 635
Zamel, Adel al-, 106
Zammar, Mohammed Haydar, 712
Zana, Leyla, 389
Zapata, Gustavo, 704
Zapatero, José Luis Rodríguez, 29; 83; 151; 209; 210; 451; 452; 501; 579; 631; 640; 690; 691
Zaripov, Hamrohon, 120
Zarkasih, alias Mbah, 526
Zarqawi, Abu Musab al-, alias van Ahmed Fadil Al-Khalayleh Nazzal, 28; 40; 42-45; 102; 459; 710
Zatlers, Valdis, 621
Zatoka, Andrej, 124
Zavala Lombardi, Verónica, 160
Zavala Peniche, María Beatriz, 278
Zavala Valladares, María, 160; 505
Zaw Win, 479
Zawahiri, Ayman al-, 172; 175; 514; 529; 581
Zaza, Ziad al-, 513
Zebari, Hoshyar Mahmud, 38; 48; 691
Zeebroek, Luc, pseudoniem Kamagurka, 311
Zeferino, Bárbara, 88
Zegveld, Liesbeth, 325
Zehi, Nasrollah Shanbeh, 465
Zeid, Ragab Abu, 354
Zeidane, Zeine Ould, 297
Zelaya Rosales, José Manuel (Mel), 155; 156
Zelenka, Petr, 31
Zelenovic, Dragan, 674
Zeng Peiyan, 57
Zeng Qinghong, 660
Zerhouni, Noureddine Yazid, 176
Zerjav, Radovan, 629
Zhang Dongyue, 184
Zhang Yuejiao, 722
Zhang Zilin, 221
Zhao Yan, 584; 585
Zheng Xiaoyu, 346; 462
Zhou Shengxian, 166; 456
Zhou Yongkang, 661
Zia, Begum Khaleda (Khaleda), 341; 342; 343
Zia, Ehsan, 49
Zibe, Sasa, 238
Zidan, Saleh, 513
Ziercke, Jörg, 620
Zijev, Mirzo, 120
Zijlstra, Halbe, 623
Ziobro, Zbigniew, 576
Zirebgwa, Victor, 417
Zjirinovski, Vladimir, 578
Zjoeganov, Gennadi, 363
Zjoerabovitsj, Michail, 632
Zjoerajev, Myrodilla, 117
Zoebkov, Viktor, 577; 578
Zoehorov, Sjoechoerzjon, 120
Zoellick, Robert, 163
Zohbi, Khaled al-, 45
Zohbi, Sherif al-, 45
Zougam, Jamal, 152; 690
Zrihen, Olga, 371; 435
Zubai, Salam al-, 38
Zuheirat, Nader, 45
Zuidgeest, Jos, 447
Zuluaga Escobar, Óscar Iván, 398; 399
Zuma, Jacob, 420
Zündel, Ernst, 135
Zuneibat, Mohammed, 45
Zupan, Jure, 629
Zvyagintsev, Aleksander, 445

KALENDER 2007

	JANUARI	FEBRUARI	MAART	APRIL
maandag	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30
dinsdag	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24
woensdag	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25
donderdag	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26
vrijdag	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27
zaterdag	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28
zondag	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29

	MEI	JUNI	JULI	AUGUSTUS
maandag	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
dinsdag	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
woensdag	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
donderdag	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
vrijdag	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31
zaterdag	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
zondag	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26

	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
maandag	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
dinsdag	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
woensdag	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
donderdag	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
vrijdag	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
zaterdag	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
zondag	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

Uitgave
stichting Keesings Historisch Archief
Oudezijds Voorburgwal 249
1012 EZ Amsterdam

Redactie en administratie
J.J. Viottastraat 21
1071 JN Amsterdam
telefoon: 020-4704303
telefax: 020-6641589
e-mail: info@kha.nl
website:www.kha.nl
www.kha-vlaanderen.be

Bestuur
Mr. G.-M. A. X. Weijer, voorzitter
Drs. P.A.R. van der Erve, secretaris/penningmeester
Dr. M. Evers, lid

© Keesings Historisch Archief

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.